

108

ഉപനിഷത്തുകൾ
(അർത്ഥസഹിതം)

വി. ബാലകൃഷ്ണൻ
&
ഡോ. ആർ. ലീലാദേവി

ഉപന്യേഷത്തുകൾ

സമാഹരിച്ചത്

വി. ബാലകൃഷ്ണൻ

&

ഡോ. ആർ. ലീലാദേവി

എം.എ. (ഉപ.), എം.എ. (സംസ്കൃതം)

പി. എച്ച്. ഡി. (ഇംഗ്ലീഷ്)

108 UPANISHATHUKAL

(Malayalam)

Compiled by: V. Balakrishnan and Dr. R. Leeladevi

108 UPANISHATHUKAL by V Balakrishnan and R Leeladevi is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported License.

ഉപനിഷത്തുകൾ എന്ന ഈ പുസ്തകം സ്വതന്ത്രമായി നൽകുന്നുവെങ്കിലും, സമ്പാദകരുടെ/വിവർത്തകരുടെ പേര് ഇതിൽ നിന്ന് മാറ്റാനോ, മറ്റ് ധന സമാഹരണ മാർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് ഇത് ഉപയോഗിക്കാനോ പാടില്ല. വ്യക്തിപരമായ വായനയ്ക്ക് മാത്രമായിട്ടാണ് ഇത് ഈ വെബ് സൈറ്റിൽ (malayalamebooks.wordpress.com) നൽകിയിരിക്കുന്നത്.

<http://malayalamebooks.wordpress.com/>

ഉപനിഷത്തുകൾ

ഉപനിഷത്തുകൾ വേദങ്ങളുടെ അവസാനമാണ് അതു കൊണ്ട് വേദാന്തസംജ്ഞ നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഉപനിഷത്തുകൾ അസ്തിവാരമാണ്. ഭാരതത്തിൽ പിന്നീടുണ്ടായ തത്വശാസ്ത്രങ്ങളും മതങ്ങളും അതിനെ ആശ്രയിച്ചു നിൽക്കുന്നു. ഉപനിഷത്തുകളിലെ കാവ്യപ്രതിഭയ്ക്കും ഉയർന്ന ആദർശങ്ങൾക്കും വേദസൂക്തങ്ങളിലും കർമ്മസംഹിതകളിലും തത്വവിചാരത്തേക്കാൾ അധികമായി മതത്തെപ്പറ്റിയും കർമ്മാനുഷ്ഠാനങ്ങളെപ്പറ്റിയുമാണ് പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഉപനിഷത്തുകളിലാകട്ടെ സംഹിതകളിലെ പുരാണകഥകളെക്കാളും, ബ്രഹ്മണങ്ങളിലെ അതിസൂക്ഷ്മങ്ങളായ തർക്കവിതർക്കങ്ങളെക്കാളും, ആരണ്യകങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ച ദേവതാ ശാസ്ത്രത്തേക്കാളും ഉയർന്ന വിചാരങ്ങൾ കാണാം. ഉപനിഷത്തുകളുടെ ലക്ഷ്യം പ്രധാനമായി ജീജ്ഞാസൂക്തമായ മനുഷ്യാത്മാക്കൾക്ക് ശാന്തിയും സ്വതന്ത്ര്യവും നൽകുകയാണ്. ആധ്യാത്മിക പ്രശ്നങ്ങൾക്കുള്ള പരീക്ഷണാത്മകമായ പരിഹാരം ചോദ്യോത്തരരൂപത്തിലും വാദപ്രതിവാദമായും നൽകിയിരിക്കുന്നു. അവ പരമസ്വത്വത്തിന്റെ ശരിയായ സ്വഭാവം ഗ്രഹിയ്ക്കാൻ വേണ്ടി മാനവ മനസ്സിനുണ്ടാകുന്ന വ്യഗ്രതയേയും അതു നേടാൻവേണ്ടി ചെയ്യുന്ന കഠിന പരിശ്രമത്തേയും പ്രകടമാക്കുന്നു. ഉപനിഷത്തുകൾ ക്രമബദ്ധമായ ഒരു തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ രൂപത്തിലുള്ളവയല്ല; അവയെല്ലാം ഒരൊറ്റ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കൃതികളല്ല. അവയുടെ നിർമ്മാണകാലവും ഒന്നല്ല.

ഉപനിഷത്തുകളുടെ സംഖ്യയും രചനാകാലവും

ഉപനിഷത്തുകളിൽ പൊതുവിൽ 108 ആണെന്നു കണക്കാക്കിവരുന്നു. അവയിൽ ശാങ്കരഭാഷ്യമുള്ള പത്തെണ്ണമാണ് മുഖ്യം. ഇവ ഏറ്റവും പ്രാമാണികങ്ങളും പുരാതനങ്ങളുമാണ്. അവയുടെ നിർമ്മാണകാലമിന്നതെന്നു കൃത്യമായി പറയാൻ നമുക്കു കഴിയില്ല. അവയിൽ ഏറ്റവും പഴക്കമുള്ളതു ബൗദ്ധകാലത്തിനും മുമ്പുണ്ടായതാണ്; ചിലത് ബുദ്ധനുശേഷവും അവ രചിച്ചത് വേദസൂക്തങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം സമാപിച്ചതിനുശേഷവും ബുദ്ധമതത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പുള്ള ഇടക്കാലത്ത് അതായത് ക്രി. മു. ആറാം നൂറ്റാമാണ്ടിലുമാണെന്നു വരാം. ആദിമോപനിഷത്തുകളുടെ നിർമ്മാണകാലം ക്രി. മു. 1000-മാണ്ടു മുതൽ ബി. സി. 300-മാണ്ടുവരെയെന്നെന്ന് കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശാങ്കരഭാഷ്യമുള്ള പുതിയ ഉപനിഷത്തുകൾ ബുദ്ധനു ശേഷം രചിച്ചവയാണ്. അവയുടെ കാലം ക്രി. മു. സുമാർ നാനൂറോ മന്നൂറോ ആണ്. പ്രാചീനങ്ങളായ ഉപനിഷത്തുകൾ ഗദ്യത്തിലാണ്. ഇവയ്ക്ക് പ്രത്യേക മാർഗ്ഗങ്ങളോ സമ്പ്രദായങ്ങളോ ഇല്ല. ഐതരേയം, കൗഷീതകി, തൈത്തിരീയം, ഛാന്ദോഗ്യം, ബൃഹദാരണ്യകം ഇവയ്ക്കു പുറമേ 'കേന' ഉപനിഷത്തിലെ കുറച്ചു ഭാഗങ്ങളും

പ്രാചീനങ്ങളാണ്. അതേ സമയം കേനോപനിഷത്തിലെ 1-13 മന്ത്രങ്ങളും ബൃഹദാരണ്യകത്തിലെ 8 മുതൽ 21 വരെ മന്ത്രങ്ങളും ഉപനിഷത്തുകൾ ഛാന്ദോഗ്യമായി മാറുന്ന സംക്രമണകാലത്തുണ്ടായവയാണ്. അവ പിന്നീടു ചേർത്തതാണെന്നു തോന്നും. കോപനിഷത്ത് പിന്നീടുണ്ടായതാണ്. അതിൽ സാംഖ്യതത്വങ്ങളും യോഗസിദ്ധാന്തങ്ങളും നമുക്കു കാണാൻ കഴിയും. അതിൽ മറ്റുപനിഷത്തുകളിൽനിന്നും ഭഗവദ്ഗീതയിൽനിന്നും ധാരാളം ഉദ്ധരണങ്ങളുണ്ട്. പ്രത്യേക മാർഗ്ഗങ്ങളിൽപെട്ട ഉപനിഷത്തുകൾക്ക് മുമ്പുള്ള ഉപനിഷത്തുകളിൽ മാണ്ഡൂക്യം ഏറ്റവും നവീനമാണ്. അഥർവ്വവേദീയങ്ങളായ ഉപനിഷത്തുകളും പിന്നീടുണ്ടായവയാണ്. മൈത്രായണി ഉപനിഷത്തിൽ സാംഖ്യദർശനത്തിലേയും യോഗദർശനത്തിലേയും തത്വങ്ങൾ കാണാം. വിവിധങ്ങളായ ദാർശനികസിദ്ധാന്തങ്ങൾ തഴച്ചു വളർന്നുവരുന്ന കാലത്താണ് ശേതാശ്വരോപനിഷത്തിന്റെ രചന. സനാതന ദാർശനികഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പാരിഭാഷിക ശബ്ദങ്ങൾ അറിയാമായിരുന്നു, എന്നതിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്ന ധാരാളം സന്ദർഭങ്ങൾ ഇതിൽ കാണാം. അവയിലെ പ്രാധാനസിദ്ധാന്തങ്ങളേയും ഇതിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആസ്തിക്യവീക്ഷണത്തിലൂടെ വേദാന്തം, സാംഖ്യം, യോഗം ഈ മൂന്നു ദർശനങ്ങളുടേയും സമന്വയം സാധിക്കലാണ് ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആശയമെന്നു തോന്നും. ആദ്യകാലത്തെ ഗദ്യാത്മകമായ ഉപനിഷത്തുകളിൽ കൂടുതൽ വിശദീകരണകളാണുള്ളത്. പിൽക്കാലത്തെ ഉപനിഷത്തുകളിലാകട്ടെ മതപരമായ പുജാനുഷ്ഠാനങ്ങളും ഭക്തിഭാവനയും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉപനിഷത്തുകളിലെ ദാർശനികതത്വങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കാൻ ബൗദ്ധകാലത്തിനു ശേഷമുള്ള ഉപനിഷത്തുകളേയും സ്വീകരിക്കാം. നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യം സാധിക്കാനെടുക്കുന്ന ഉപനിഷത്തുകൾ ഛാന്ദോഗ്യം, ബൃഹദാരണ്യകം, തൈത്തിരീയം, ഐതരേയം, കൗഷീതകി, കേനം എന്നിവയാണ്. ഈശോപനിഷത്തും മാണ്ഡൂക്യവും അതിനു ശേഷമേ വരുന്നുള്ളൂ.

ഉപനിഷത്തുകൾ രചിച്ച മഹാനാരായ ചിന്തകന്മാരുടെ ചരിത്രം അതാത് ആളുകളുടെ പ്രധാനമായ സംഭാവനകളെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടെഴുതുന്ന പക്ഷം കൽപിതനാമങ്ങളൊഴിച്ചാൽ, മഹീദാസൻ, ഐതരേയൻ, റൈകൻ, ശാണ്ഡില്യൻ, സത്യകാമജാബാലൻ, ജൈവലി, ഉദാലകൻ, ശേത കേതു, ഭരദാജൻ, ഗാർഗ്യായണൻ, പ്രതർദ്ദുനൻ, ബാലാകി, അജാത ശത്രു, വരുണൻ, യാജ്ഞവൽക്യൻ, ഗാർഗ്ഗി, മൈത്രേയി എന്നീ പേരുകൾ മുൻപന്തിയിൽ വരും.

ഉപനിഷത്തുകളിൽ ചർച്ച

ഉപനിഷത്തുകളിലെ മുഖ്യപ്രതിപാദ്യം ദർശനശാസ്ത്രത്തിൽ

I

ന്റെ അടിസ്ഥാനപ്രശ്നം തന്നെയാണ്; സത്യം ഏതാണെന്ന അന്വേഷണം തന്നെ. വസ്തുക്കളോടും അവയുടെ ഗുണകാരണങ്ങളോടുമുള്ള അത്യപ്തി ചില ചോദ്യങ്ങളുന്നയിക്കുന്നു. ശ്വേതാശ്വതരോപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ നാം അവ കാണുന്നുണ്ട്. “നാം എവിടെനിന്നുണ്ടായി. നാം എവിടെ ജീവിക്കുന്നു. നാം എവിടെ പോകുന്നു. അല്ലയോ ബ്രഹ്മവേദികളേ ആരുടെ ശാസനത്തിൻകീഴിൽ നാമിവിടെ സുഖ-ദുഃഖങ്ങളുടെ ബന്ധത്തിൽപ്പെട്ടു കഴിയുന്നു. കാലമോ പ്രകൃതിയോ ആവശ്യകതയോ യദ്യുച്ഛയോ അല്ല ഭൂതങ്ങളോ ആയിരിക്കുമോ കാരണം? അഥവാ പുരുഷൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്ന പരബ്രഹ്മം തന്നെയായിരിക്കുമോ?” കേനോപനിഷത്തിൽ ശിഷ്യൻ ചോദിക്കുന്നു: “ആരുടെ ഇച്ഛയുടെ പ്രേരണകൊണ്ടാണ് മനസ്സ് താനാഗ്രഹിക്കുന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേക്കു ചെല്ലുന്നത്. ആരുടെ ആജ്ഞയാലാണ് ഒന്നാമത്തെ പ്രാണനിശ്വാസം പുറത്തുവന്നത്! ആരുടെ ആജ്ഞയാലാണ് നാം ഈ വാക്കു പറയുന്നത്? കണ്ണിനും കാതിനും പ്രേരണ നൽകുന്ന ദേവനേതാണ്?” ചിന്തകന്മാർ സാമാന്യബുദ്ധികൾ ചെയ്യുന്നതുപോലെ ഇന്ദ്രിയാനുഭവത്തെ ഒരവ്യാഖ്യേയതത്വമായി ഗണിച്ചില്ല. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ കൊണ്ടെത്തരുന്ന ജ്ഞാനത്തെ തികച്ചും ശരിയാണെന്നുറപ്പിച്ചു സ്വീകരിക്കാമോ മനസ്സിന്റെ ശക്തികൾക്കു സ്വതന്ത്രമായ സത്തയുണ്ടോ അതോ പിന്നിൽ നിൽക്കുന്ന കൂടുതൽ ശക്തിയുള്ള ഏതിന്റേയെങ്കിലും കാര്യങ്ങളാണോ മനസ്സിന്റേതായിരിക്കാണെന്നു കഴിവുകൾ? കാര്യങ്ങളും ജന്മങ്ങളുമായ ഭൗതികപദാർത്ഥങ്ങളെ, അവയുടെ തൽക്കാലസ്വരൂപത്തിൽത്തന്നെ, അവയുടെ കാരണത്തെപ്പോലെ തികച്ചും യഥാർത്ഥമാണെന്നു നമുക്കു കരുതാൻ കഴിയുന്നതെങ്ങനെ? ഇവയ്ക്കെല്ലാറ്റിലും പിന്നിലായി സ്വയംഭൂവായ ഒരു പരമസത്തയുണ്ടായിരിക്കണം. അതു മനസ്സിനും ആശ്രയമായിരിക്കും, ജ്ഞാനം, മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അവയുടെ വിഷയങ്ങളും എല്ലാം പരിമിതങ്ങളും പ്രതിബന്ധമുള്ളവയുമാണ്. ധർമ്മികകാര്യങ്ങളിൽ പരിമിതം കൊണ്ടു യഥാർത്ഥമായ ആനന്ദം നേടാൻ കഴിയില്ലെന്നു നമുക്കനുഭവമുള്ളതാണ്. സാംസാരികസുഖഭോഗങ്ങൾ ക്ഷണികങ്ങളാണ്. അവ വാർദ്ധക്യം കൊണ്ടും മരണംകൊണ്ടും നശിക്കുന്നവയാണ്. മതാനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ അക്ഷയജീവിതത്തിനു വേണ്ടി മുറവിളി കൂട്ടുന്നു. ഇതെല്ലാം കൂടിച്ചേർന്ന കാലവ്യാപ്തിയില്ലാത്ത ഒരു സത്തയുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കാൻ നമ്മെ നിർബുദ്ധരാക്കുന്നു. അത് ഒരു ആധ്യാത്മികസത്തയാണ്; ദർശനശാസ്ത്രങ്ങളുടെ അന്വേഷണവിഷയമാണ്; നമ്മുടെ എല്ലാ ഇച്ഛകളേയും പൂർണ്ണമാക്കുന്നതും മതത്തിന്റെ ലക്ഷ്യവുമാണ്. ഉപനിഷദ്ദ്രഷ്ടാക്കൾ എന്നു നിൽക്കുന്നതും (സൽ) പൂർണ്ണ സത്യവും (ചിൽ) വിശുദ്ധമായ ആനന്ദവും (ആനന്ദം) ആയ ഈ പരമസത്തയിലേക്ക് നമ്മെ അടുപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ഓരോ മാനവഹൃദയത്തിന്റേയും പ്രാർത്ഥനയാണ്: “എന്നെ അസത്തിൽനിന്നു സത്തയിലേക്കു നയിക്കൂ; തമസ്സിൽനിന്നു പ്രകാശത്തിലേക്കു നയിക്കൂ; മൃത്യുവിൽ നിന്നു അമരതത്തിലേക്കു നയിക്കൂ.”

യഥാർത്ഥ സത്യുടെ സ്വരൂപം

പരമസത്യത്തിന്റെ സ്വരൂപനിർണ്ണയത്തിനായി ഉപനിഷൽ കർത്താക്കൾ വൈദിക ഋഷിമാരുടെ വസ്തുനിഷ്ടമായ (അനാത്മം) വീക്ഷണത്തോടു ആത്മീയവീക്ഷണത്തെ ചേർക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. വേദസൂക്തങ്ങളിൽ സ്ഥപിതമായ ഉന്നത ധാരണ ഏകസത്ത (ഏകം സൽ)യെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ്. അത്

N

K

എല്ലാവിധം സത്തകളിലും സ്വയം പ്രകടവുമായിരുന്നു. ഈ നിഷ്കർഷത്തിന് ഉപനിഷത്തുകൾ ബലം നൽകി. അവയിൽ ചിലേടത്ത് അവർ ആത്മാവെന്നു വിളിക്കുന്ന ‘അഹം’ തത്വത്തെ ദാർശനികവീക്ഷണത്തോടെ വിശ്ലേഷണം ചെയ്തു കൊണ്ടാണ് ഈ പ്രശ്നത്തെ സമീപിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിൽ ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ പ്രജാപതിയും ഇന്ദ്രനും തമ്മിൽ നടക്കുന്ന ഒരു സംഭാഷണത്തിൽ ആത്മാവിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ആത്മാവിനെ (1) ശാരീരികാത്മാവ്, (2) ഇന്ദ്രിയഗമ്യനായ ആത്മാവ്, (3) അനുഭവാതീതനായ ആത്മാവ് (ഗുപ്താത്മാവ്), (4) പരമാത്മാ എന്നിങ്ങനെ നാലായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. അവിടെ വിമർശന വിഷയമായ പ്രശ്നം മനുഃശാസ്ത്രപരമാണെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. അത് കൂടുതൽ ആധ്യാത്മികമാണ്. മനുഷ്യനിലെ ആത്മാവിന്റെ അഥവാ മനുഷ്യനിലെ മുഖ്യസത്തയുടെ സ്വരൂപമെന്താണ്? ചർച്ചയാരംഭിച്ചു കൊണ്ട് പ്രജാപതി ചില സാമാന്യ ലക്ഷണങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നു. “ആത്മാവ് പാപമുക്തനാണ്; വ്യഭാവസ്ഥയില്ലാത്തവനാണ്; മരണവും ദുഃഖവുമില്ലാത്തവനാണ്; വിശപ്പും ദാഹവുമില്ലാത്തവനാണ്. ഇച്ഛിക്കേണ്ടതെന്തൊന്നൊഴിച്ച് മറ്റു സങ്കല്പങ്ങളില്ലാത്തവനാണ്. അദ്ദേഹത്തെയാണ് നാം സർവ്വഥാ മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടത്.” അത് എല്ലാപരിവർത്തനങ്ങളിലും മാറാതെ തുടർന്നു നിൽക്കുന്ന കർത്താവാണ്; അത് ജാഗ്രത്ത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, മരണം, പുനർജന്മം, ആത്യന്തികമുക്തി ഈ ദശകളിലെല്ലാം സാമാന്യഘടകമായി നിലകൊള്ളുന്ന അദ്ദേദ്യമായ ഒരംഗമാണ്. ഒരിക്കലും നശിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു സരളസത്യമാണത്. മരണം അതിനെ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. ഒരു ദുർവികാരത്തിനും അതിനെ വിലയിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല. സ്ഥിരത, തുടർച്ച, ഏകത, നിത്യക്രിയാശീലത എന്നിവ അതിന്റെ വിശേഷ ലക്ഷണങ്ങളാണ്. സ്വയംപൂർണ്ണമായ ഒരു ലോകമാണത്. അതിനു പുറത്തൊരു വസ്തുവും അതിനെതിരെ നിൽക്കാനില്ല. ഈ പ്രക്രിയക്കൊക്കെ ചക്രകദോഷം ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞ് നവീനവിമർശകന്മാർ എതിർക്കും. എന്നാൽ സ്വയംപര്യാപ്തതയും സ്വയംപൂർണ്ണതയും പ്രത്യേക ലക്ഷണമായി സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അതിനു സമാധാനവുമായി. ഇങ്ങിനെയാരു പ്രക്രിയ സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ പ്രത്യേകം ഉദ്ദേശ്യമുണ്ടെന്നു നമുക്കു മുമ്പോട്ടു പോകുമ്പോൾ കാണാം. മനുഷ്യന്റെ ആത്മാവ് സ്വയം കർത്താവാണെന്നും, അതിന് ഒരിക്കലും സാധ്യവിഷയമാകാൻ കഴിയില്ലെന്നും പ്രജാപതി വ്യക്തമാക്കുന്നു. അത് ദ്രഷ്ടാവായ പുരുഷനാണ് ദൃശ്യ വിഷയമല്ല. അത് ‘എന്നെ’ എന്നു പറയാവുന്ന വിഷയമായ ഗുണസംഘാതമല്ല; ഈ ഗുണങ്ങളെയെല്ലാം പരിശോധിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാറ്റിനും പിന്നിൽ അകന്ന് സാക്ഷിയായി നിൽക്കുന്ന ‘സ്വയം വിഷയമായ ‘ഞാൻ’ ആണ്. ശരിയായ അർത്ഥത്തിൽ അത് വിഷയിയായ ജ്ഞാതാവാണ്; ഒരിക്കലുമത് വിഷയമാകാൻ വയ്യ. ആത്മാവിന്റെ ഘടകങ്ങൾ മിക്കവാറും സാധാരണ നിലയിൽ വിഷയങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ടേക്കാം. ന്യായവാദം അംഗീകരിക്കുന്ന ധാരണ, വിഷയമാകുന്നതെല്ലാം തന്നെ അനാത്മകോടിയിൽ പെടുമെന്നാണ്. നമ്മുടെ യഥാർത്ഥാത്മാവിനോട് വൈജാത്യമുള്ളതും അതിൽനിന്ന് ഭിന്നവുമായ എല്ലാറ്റിനേയും നാം വേർപെടുത്തി അകറ്റണം. ആദ്യം നൽകിയ ഉത്തരം ജനിക്കുന്നതും വളരുന്നതും ജീർണ്ണിക്കുന്നതും മരിക്കുന്നതുമായ ശരീരമാണ് യഥാർത്ഥമായ ആത്മാവ് എന്നായിരുന്നു. പ്രജാപതിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ നാം മറ്റൊ

P

I

K

രാളുടെ കണ്ണുകളിൽ നോക്കുമ്പോൾ കാണുന്ന അഥവാ വെള്ളത്തിലോ കണ്ണാടിയിലോ കാണുന്ന 'വ്യക്തി'യാണ് ആത്മാവ്. ചിത്രത്തിൽ തലമുടിയും നഖവും കൂടി കാണുന്നുണ്ടല്ലോ എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അതുകൊണ്ട് ഇതാത്മാവല്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കാനായി പ്രജാപതി ഇന്ദ്രനോട് "അങ്ങ് ദേഹം നല്ലവണ്ണം അലങ്കരിച്ച് നല്ല വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ച് വെള്ളത്തിലോ കണ്ണാടിയിലോ നോക്കുക എന്നു പറഞ്ഞു. ഇന്ദ്രൻ തന്നെപ്പോലെ ഒരു വ്യക്തിയെ നല്ല വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ച് അലങ്കരിച്ച് സുന്ദരരൂപത്തിൽ കാണുന്നു. ഇന്ദ്രന് ഒരു സംശയമുദിക്കുന്നു. "ശരീരം അലങ്കരിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ വെള്ളത്തിലോ കണ്ണാടിയിലോ കാണുന്ന ആത്മാവ് നന്നായി അലങ്കരിച്ചു കാണുന്നു; ശരീരത്തിൽ നല്ല വസ്ത്രം ധരിച്ചാൽ അതും നല്ല വസ്ത്രം ധരിച്ചുകാണുന്നു. ശരീരം നല്ലവണ്ണം ശുചിയും സുന്ദരവുമായിരുന്നാൽ ആ ആത്മാവും ശുചിയായും സുന്ദരമായും കാണപ്പെടുന്നു. അപ്പോൾ ശരീരം കണ്ണുപൊട്ടിയതാണെങ്കിൽ അതും അന്ധമായിരിക്കും. ശരീരം മുട്ടന്താണെങ്കിൽ ആ നിഴലിക്കുന്ന ആത്മാവും മുട്ടന്താകും, ശരീരത്തിന് വല്ല അംഗഭംഗവുമുണ്ടെങ്കിൽ ആ ആത്മാവിനും അംഗഭംഗം കാണും. ഒടുവിൽ ശരീരം നശിച്ചാൽ ആ ആത്മാവും നശിക്കും. ഇതിലൊരു മെച്ചവും ഞാൻ കാണുന്നില്ല." ഇന്ദ്രൻ തന്റെ ഗുരുവിനെ സമീപിക്കുന്നു. കുറെ കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ഗുരു ഇന്ദ്രനോടുപദേശിക്കുന്നു. "സ്വപ്നത്തിൽ സുഖസഞ്ചാരം ചെയ്യുന്നതാണ് ആത്മാവ്." യഥാർത്ഥമാവ് എല്ലാവിധം കുറവുകൾക്കും കഷ്ടാനുഭവങ്ങൾക്കും പാത്രമാകുന്ന ശരീരമല്ല. അതൊരു ഭൗതികമായ ദൃശ്യകാര്യമാണ്. ചൈതന്യത്തിനു വിഹരിക്കാനുള്ള ഒരുപകരണമാണ് ശരീരം. ചൈതന്യമാകട്ടെ ശരീരത്തിൽനിന്നുളവായതുമല്ല. പിന്നീടു ഇന്ദ്രനോടു സ്വപ്നം കാണുന്ന വിഷയി(കർത്താ)യാണ്. ആത്മാവ് എന്നു പറയുന്നു. പക്ഷെ ഇന്ദ്രന് വീണ്ടും സംശയമാകുന്നു. "ശരിയാണ്, ശരീരത്തിന്റെ കുറ്റവും കുറവും ആത്മാവിനെ ബാധിക്കുന്നില്ല. ശരീരത്തിനടികൊള്ളുമ്പോൾ ആത്മാവിനതു തട്ടുന്നില്ല. ശരീരം മുട്ടന്തായാലും ആത്മാവിന് മുട്ടന്താകുകയുണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നാലും ആ ദോഷങ്ങൾ പിൻതുടർന്നു അയാളെ സ്വപ്നത്തിൽ ചെന്ന് ബാധിച്ചാലോ? ആ ആത്മാവിന് ദുഃഖത്തിന്റെ കഷ്ടാനുഭവമുണ്ടാകുന്നുണ്ട്. കണ്ണുനീർ വീഴ്ത്തുന്നു; ദുഃഖാനുഭവമുണ്ടാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടും ഞാൻ മെച്ചമൊന്നും കാണുന്നില്ല." സ്വപ്നങ്ങൾ ശരീരത്തിൽനിന്ന് കൂടുതൽ സ്വതന്ത്രങ്ങളായതുകൊണ്ട് സ്വഭാവവികാസം പ്രാമാണികമാണെന്നു കരുതിയാണ് പ്രജാപതി മറ്റു മാനസികാനുഭവങ്ങൾക്കു പകരം സ്വപ്നാവസ്ഥകളെ എടുത്തു പറഞ്ഞത്. ആത്മാവ് സ്വപ്നാവസ്ഥകളിൽ കൂടുങ്ങാതെ തയസ്സമൊന്നു മില്ലാതെ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും എന്നാണനുമാനിക്കപ്പെടുന്നത്. മനസ്സും സ്വപ്നാവസ്ഥകളിൽ ശരീരത്തിന് നേരിടുന്ന സംഭവങ്ങളോടു ബന്ധമില്ലാതെ സ്വതന്ത്രമായി അങ്ങിങ്ങി അലയുന്നു. ഈ അഭിപ്രായം തുടർച്ചയായി വളർന്നുവരുന്ന, അനുക്ഷണം മാറി മാറി വരുന്ന, മാനസികാനുഭവങ്ങളേയും ആത്മാവിനേയും തുല്യവിതാനത്തിൽ കൊണ്ടു നിർത്തുന്നു. ഇത് ഇന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങൾ ഏല്ക്കുന്ന ആത്മാവാണ്. ഈ ഇന്ദ്രിയഗമ്യനായ ജീവാത്മാവ് ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെ ദുരന്തസംഭവങ്ങൾക്ക് വിധേയനാണെന്നും ഇന്ദ്രൻ ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കി. പ്രതിക്ഷണം മാറ്റം വരുന്നതുകൊണ്ട് ഇത് 'വിഷയി'യാകയില്ല. ഇത് ശരീരത്തിൽനിന്ന് ഭിന്നവും സ്വതന്ത്രവുമാണെങ്കിലും സ്വപ്നാവസ്ഥകൾക്ക് സ്വതന്ത്രമായ നിലനില്പില്ലല്ലോ. യഥാർത്ഥമായ അഹം അഥവാ ആത്മാവാകട്ടെ സർവ്വമാ

സ്വതന്ത്രനായിരിക്കുകയും വേണം. കാലത്തിന്റേയും ജനനത്തിന്റേയും പരിധികളെ ആശ്രയിച്ചു നിൽക്കുന്ന 'അഹം' ഒരിക്കലും നിത്യമാണെന്നു പറയാനാവില്ല. പ്രാദേശികവും ഭൗതികവുമായ പരിസ്ഥിതികളിൽ ബന്ധിച്ചുനിൽക്കുന്ന 'അഹം' ഒരു കാലസൃഷ്ടിയാണ്. അത് സംസാരലോകത്തിലെ ഒരു ഉഴൽച്ചക്കാരനാണ്. അത് തനിക്കായി അപൂർണ്ണസാമഗ്രഹികൾകൊണ്ട് അപൂർണ്ണമായ ഒരു ലോകത്തെ നിർമ്മിക്കുന്നു. അത് അനശ്വരമല്ല; അതിന് അതിരില്ലാത്ത സ്വാതന്ത്ര്യമില്ല. നമുക്ക് എല്ലാവിധം അനുഭവങ്ങൾക്കും ആധാരവും വാഹനവുമായ ഒരു വിഷയി അഥവാ ഒരതിവ്യാപകമായ സത്ത ആവശ്യമുണ്ട്. സ്വപ്നാവസ്ഥയിലേയും ജാഗരതിതാവസ്ഥയിലേയും അനുഭവങ്ങൾ. കേവലം അതിന്റെ അപൂർണ്ണമായ അഭിവ്യക്തി മാത്രമായിരിക്കണം. വിവിധ ദശകളുടെ പ്രവാഹത്തിന് സ്വയം നിലനിൽക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. ഐന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങളേല്ക്കുന്ന ആത്മാവ് സ്വാധികാരത്തിൽ നിത്യനല്ല. ഇന്ദ്രൻ പ്രജാപതിയെ സമീപിച്ച് തന്റെ മനഃസ്ഥിതി വിവരിയ്ക്കുന്നു. കുറെക്കാലം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം പ്രജാപതി ഇന്ദ്രനുപദേശം നൽകുന്നു. "മനുഷ്യൻ ഉറങ്ങി പൂർണ്ണവിശ്രമം കൊള്ളുകയും സ്വപ്നമൊന്നും കാണാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥയാണ് ആത്മാവ്." പ്രജാപതിയ്ക്ക് ഇന്ദ്രന്റെ ബുദ്ധി മുട്ടു മനസ്സിലായി. ആത്മാവിനെ വിഭിന്നാവസ്ഥകളുടെ അണികളിലേയ്ക്കിറക്കി ചുരുക്കിക്കൂടാ; അങ്ങിനെയായാൽ നിത്യനായ ഒരഹംതത്ത്വത്തിന്റെ ആവശ്യമേ ഇല്ലാതാകും. ആത്മാവിനെ തങ്ങളുടെ ആകസ്മികമായ അനുഭവമണ്ഡലത്തിന് അധീനമാക്കേണ്ടിയും വരും. അനുഭവഗോചരങ്ങളായ ബാഹ്യവിഷയങ്ങൾക്ക് അനുഭവവിഷയങ്ങളായിത്തീരാൻ നിത്യനായ ഒരു വിഷയി (ആത്മാ) വേണമെന്ന് ഇന്ദ്രനെ പഠിപ്പിയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട്. അലിസ്സിന്റെ അത്ഭുതപ്രപഞ്ചത്തെപ്പറ്റിയുള്ള കഥകളൊഴിച്ച് മറ്റൊന്നിടത്തും ഇളിച്ചുകാട്ടി ശുണ്ഠിയെടുപ്പിയ്ക്കാൻ ഒരു പുച്ഛവേണം. എന്നാൽ ഒരു പുച്ഛയെപ്പോഴും ഇളിച്ചുകാട്ടിക്കൊള്ളണമെന്നുമില്ല. അതുപോലെ വിഷയത്തിനെപ്പോഴും വിഷയിയെ ആശ്രയിച്ചേനില്ക്കാൻ കഴിയൂ. എന്നാൽ വിഷയിയ്ക്കൊക്കട്ടെ അതേ വിധത്തിൽ വിഷയത്തിന്റെ ആശ്രയം ആവശ്യമില്ല. പ്രജാപതി ഇക്കാര്യം ഇന്ദ്രനെ പഠിപ്പിയ്ക്കാനുദ്ദേശിച്ചു. ആത്മാവിനെക്കൂടാതെ ജ്ഞാനമില്ല. കലയില്ല, ധർമ്മാചരണവുമില്ല. ആത്മാവിനോടു ബന്ധപ്പെടാത്ത വിഷയങ്ങൾ അസൽ ആകുന്നു. വിഷയിയുടെ സത്ത എല്ലാവിഷയങ്ങളുടേയും സത്തയ്ക്ക് ആധാരമാകുന്നു. എന്നാൽ സ്വയം വിഷയിയാകട്ടെ ആ ജ്ഞേയവിഷയങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നതുമില്ല. പ്രജാപതി എല്ലാ അനുഭവങ്ങളുടേയും ജ്ഞാതാവ് ആത്മാവുതന്നെയാണെന്ന് ഇന്ദ്രനെ മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നു. അതിന് ഇന്ദ്രനെ അർഹനാക്കാൻ വേണ്ടി അമൂർത്തപദ്ധതി അതിന് അതിന്റെ സ്വന്തമായ ചില ദോഷങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും പ്രയോഗിയ്ക്കുന്നു. നമ്മുടെ ജീവിതം സർവ്വദാ പദാർത്ഥങ്ങളുമായി ഇടപെട്ട് തിടുങ്ങിക്കഴിയുകയാണ്. നാം കൂടുതൽ സംസാരിക്കുകയായിപ്പോയി. നമ്മുടെ ആത്മാവു വികാരങ്ങളിലും ആഗ്രഹങ്ങളിലും സങ്കൽപങ്ങളിലും തന്നെത്താനറിയാൻ പാടില്ലാത്തവിധം മുഴുകിയിരിയ്ക്കുന്നു. കേവലം വസ്തുനിഷ്ഠമായ ജീവിതംനയിച്ചും പ്രാകൃതവസ്തുക്കളിൽ അത്യന്തം മുഴുകിയും ലോകവ്യവഹാരങ്ങളിലും ലൗകികപ്രവൃത്തികളിലും നിരന്തരം ഇടപെട്ടും ഇരിയ്ക്കുക കാരണമായി എല്ലാറ്റിലുംവെച്ച് മുഖ്യതമായ ആത്മാവിനെക്കുറിച്ച് വിചാരിക്കുക ഒരു നിമിഷം പോലും വിനിയോഗിക്കാനൊരുങ്ങുന്നില്ല. ജ്ഞാനം സ്വയം സിദ്ധമാ

N

P

I

യതായി നാം കരുതുന്നു. അതിനെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ വിചാരം ചെയ്യുന്നതും അതിന്റെ ഗുഹാർത്ഥം മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതും മനസ്സിന് അധാനമുള്ള കാര്യമാണ്. പ്രജാപതി ആത്മാവിന്റെ ആവശ്യകതയെ കൂടുതൽ സ്പഷ്ടമാക്കാൻ വേണ്ടി, ആത്മാവ്, നിരന്തരം നിലനിൽക്കുന്നുവെന്നു ജാഗ്രദവസ്ഥയിലും സ്വപ്നാവസ്ഥയിലും, അനുഭവം കുറച്ചു നേരത്തേക്കെല്ലാം തടഞ്ഞ് നിഷ്ക്രിയമായി നിന്നാൽ പോലും, ആത്മാവ് വിടാതെ നിലനിൽക്കുന്നുവെന്നു നിഷ്കർഷിച്ചു പ്രസ്താവിയ്ക്കുന്നു. സ്വപ്നം കാണാത്ത ഗാഢനിദ്രയിൽ അനുഭൂതിവിഷയങ്ങളൊന്നും നമ്മുടെ മുമ്പിലില്ലെങ്കിലും അതു കൊണ്ടു ആത്മാവുമില്ലെന്നു പറയാൻ കഴിയില്ല. നിദ്രിതാവസ്ഥയിൽ ആത്മാവിന്റെ സത്തയെ ഇന്ദ്രൻ സാകരിച്ചു കൊള്ളുമെന്ന് പ്രജാപതി ധരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. കാരണം നിദ്രാവസ്ഥയിൽ പുറംലോകവുമായി ബന്ധവിച്ഛേദമുണ്ടെങ്കിലും ചേതന നിരന്തരം തുടർന്നുനിൽക്കുന്നു എന്ന വസ്തുതയെ മറ്റു വിധത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. ദേവദത്തൻ നല്ലൊരുക്കം കഴിഞ്ഞ് ഉണർന്നെഴുന്നേറ്റാലും ദേവദത്തനായിത്തന്നെ തുടരുന്നു. എന്തെന്നാൽ അയാൾ ഉറങ്ങാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴുണ്ടായിരുന്ന ഇന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങളുടെ ക്രമം ഉറങ്ങി എഴുന്നേറ്റതിനു ശേഷമുള്ള അനുഭവക്രമത്തോട് യോജിച്ചു നില്ക്കുന്നുണ്ട്. അയാളുടെ പുർവ്വാനുഭവങ്ങൾ വർത്തമാന വിചാരങ്ങളുമായി ഒരേ ചങ്ങലക്കണ്ണിയിൽ കൃത്യമായി ചേരുന്നു; മറ്റാരുടേയെങ്കിലും വിചാരങ്ങളോടു ചേരുന്നില്ല. അനുഭവങ്ങളുടെ ഈ നൈരന്തര്യം ബോധാവസ്ഥയുടെ സമസ്തഘടകങ്ങളുടേയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ നിത്യസ്ഥിരമായ ഒരാത്മാവുണ്ടെന്നു അംഗീകരിക്കാൻ നമ്മെ നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നു. വിചാരം ചെയ്യാൻ മറ്റൊരു വിഷയവുമില്ലാതിരിക്കെയും നിദ്രാവസ്ഥയിൽ നിലനിൽക്കുന്നതേതോ അതാണാത്മാവ്. കണ്ണാടിയിൽ ഒന്നും കാണുന്നില്ലെന്നുവെച്ച് കണ്ണാടി നശിച്ചുവെന്നു വരുന്നില്ല. പ്രജാപതി ഇവിടെ വിഷയത്തിന്റെ പേരിൽ വിഷയിക്കുള്ള പരമാധിപത്യത്തെ തെളിയിയ്ക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നു. എല്ലാ വിഷയങ്ങളും വിലുപ്തമായിപ്പോകുന്ന അവസ്ഥയിലും വിഷയിയായ ആത്മാവ് അഥവാ പ്രമാതാവായ ആത്മാ സ്വതഃപ്രകാശനായി വർത്തിയ്ക്കുന്നു എന്ന യാജ്ഞവൽക്യന്റെ അഭിപ്രായത്തിലെ യാഥാർത്ഥ്യമാണിത്. “സൂര്യനസ്തമിക്കുമ്പോൾ അഗ്നി അണഞ്ഞുപോകുമ്പോൾ, ആത്മാവുമാത്രം തന്റേതായ പ്രകാശത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു.” ശാരീരികാനുഭവങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത, അമൂർത്തമായ സ്വപ്നാദി അനുഭവങ്ങളും കൂടിയല്ലാത്ത, വിഷയശൂന്യവും കൂടിയായ ഈ ആത്മാവ് കേവലമൊരു നിഷ്ഫലമായ മിഥ്യാസങ്കല്പമാണെന്ന് ഇന്ദ്രൻ കരുതുന്നു. താൻ ഏതിനെ അറിയുന്നു; ഏതിനെ അനുഭവിക്കുന്നു; ഏതിനെ ആധാരമാക്കി ക്രിയ ചെയ്യുന്നു; അതൊന്നുമല്ല ആത്മാവെങ്കിൽ അവയിൽനിന്നെല്ലാം ബന്ധം വിട്ടതാണെങ്കിൽ, ഉള്ളടക്കമൊന്നുമില്ലാതെ ശുദ്ധശൂന്യമാണെങ്കിൽ പിന്നെ ശേഷിപ്പെന്താണ്? “ഒന്നുമില്ല” ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു: “എല്ലാറ്റിൽ നിന്നും മുക്തമാകുക എന്ന ലർത്ഥം ഒന്നുമില്ലാത്തതാവുക എന്നു തന്നെ” ഗൗതമബുദ്ധൻ ഒരു വ്യക്തത്തെ ഉദാഹരണമായെടുത്ത് ചോദിയ്ക്കുകയാണ്: “അതിന്റെ ഇലകളെല്ലാം പരിച്ചു കളയുന്നു; കൊമ്പുകളെല്ലാം മുറിക്കുന്നു; തോലു മുഴുവൻ ഉരിക്കുന്നു; അങ്ങിനെ എല്ലാം നശിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ പിന്നെ വ്യക്തമായി ശേഷിയ്ക്കുന്നതെന്താകുമെന്നാണുഹിക്കേണ്ടത്? ബാഹ്യജീവിതത്തെ നിഷേധിയ്ക്കുന്നതിന്റെ അർത്ഥം ഉള്ളിലുള്ള ഈശ്വരന്റെ നാശമാണ്. വിശുദ്ധമായ ആത്മനിഷ്ഠതയിൽ, എന്തൊന്നുള്ളടത്തോളം

N

K

ഉയർന്ന നിലയിൽ, പരമലക്ഷ്യത്തിൽ നാം എത്തുന്നുണ്ടെന്നു ധാരണയുള്ളവർ ഇന്ദ്രന്റേയും പ്രജാപതിയുടേയും സംവാദത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. ഇന്ദ്രന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ശരീരഘടനയുടെ മര്യാദകളിൽനിന്നും, കാലദേശപരിധിയിൽ നിന്നും, വിഷയങ്ങളുടെ സത്തയിൽനിന്നും സ്വതന്ത്രമായ ഒരവസ്ഥ കേവലം സർവ്വനാശമാണ്. ദാർശനികമായ വിചാരവും മനുശാസ്ത്രപരമായ വിശ്ലേഷണവും ഈ പരിണാമത്തിലേയ്ക്കാണ് നമ്മെ നയിക്കുക. എന്നാൽ പ്രജാപതി ഇന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങളുടെ മാറ്റങ്ങൾകൊണ്ടു ബാധയേല്ക്കാത്ത ആത്മാവിന്റെ അസ്തിത്വത്തെ ഉറപ്പിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ആത്മാവ് ചേതനാവസ്ഥകളിൽ നിന്നു തികച്ചും പുറത്തായിരുന്നില്ല എന്നിരുന്നാലും ചേതനാസ്വരൂപമല്ല എന്നു നിർദ്ദേശിയ്ക്കാൻ പ്രജാപതി വെമ്പുന്നുണ്ട്. ഇന്ദ്രൻ പ്രജാപതിയുടെ മുമ്പിൽ തന്റെ ബുദ്ധിമുട്ട് ഇങ്ങനെ വിവരിയ്ക്കുന്നു: “സ്വപ്നം കാണാത്ത ഗാഢനിദ്രയിൽ വിഷയിയ്ക്ക് വാസ്തവത്തിൽ തന്റെ സത്തയെപ്പറ്റിയും അറിവില്ല; മറ്റ് അവിടെയുള്ള വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും ജ്ഞാനമില്ല. അതു ഒരു തരത്തിൽ സർവ്വമാ ശൂന്യരൂപമായിപ്പോയെന്നു പറയാം. അതു കൊണ്ട് ഇതിലും ഗുണമൊന്നും കാണുന്നില്ല.” ഈ അഭിജ്ഞ നിരന്തരം തുടർന്നു നില്ക്കുന്നതായും എല്ലാ പരിവർത്തനദശകളിലും മാറ്റമില്ലാതെ നില്ക്കുന്നതായും പ്രജാപതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു. ഈ അഖിലവിശ്വവും പരമാർത്ഥവിചാരത്തെ സാക്ഷാൽക്കരിയ്ക്കാനുള്ള ഒരു പ്രക്രിയയാണ്. “അല്ലയോ മലവൻ ഈ ശരീരം മരണധർമ്മിയാണ്. എല്ലാം നശമാണ്. ഇത് ശരീരഭിന്നമായ അമരനായ ആത്മാവിന്റെ നിവാസസ്ഥാനം മാത്രമാണ്. കണ്ണിന്റെ കൃഷ്ണമണികളിൽ കാണുന്ന പുരുഷനാണ്; എന്നാൽ കണ്ണുകളാകട്ടെ കാണാനുള്ള ഉപകരണം മാത്രമാണ്. ഞാൻ ഇതിനെ മണക്കട്ടെ എന്നു വിചാരിയ്ക്കുന്നവനാണ് ആത്മാവ്. മുക്ക് ഗന്ധം മുതലായവ അനുഭവിയ്ക്കാനുള്ള ഉപകരണം മാത്രമാണ്.” ആത്മാവിനെ അമൂർത്തമായ ഒരനുപചാരികതയായിട്ടല്ല അനവരതം ക്രിയാശീലമായ ഒരു വ്യാപക ചൈതന്യമായിട്ടാണ് പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. “ശ്വസിയ്ക്കുന്ന സമയത്ത് ഇതിന് പ്രാണനെന്നും, സംസാരിയ്ക്കുമ്പോൾ വാക് എന്നും, കാണുമ്പോൾ കണ്ണെന്നും, കേൾക്കുമ്പോൾ ചെവിയെന്നും, വിചാരം ചെയ്യുമ്പോൾ മനസ്സെന്നും ഇതിനു പേർ നല്കുന്നു. ഈ സംജ്ഞകളെല്ലാം ഇതിന്റെ വിവിധ പ്രവൃത്തികൾക്കുള്ളതാണ്.” ഇങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെട്ട ആത്മാവുതന്നെയാണ് സ്ഥിരനും നിത്യനുമായ വിഷയി. അത് ജാഗൃതയിലും സ്വപ്നത്തിലും മരണത്തിലും നിദ്രാവസ്ഥയിലും ബന്ധനം, മുക്തി ഈ അവസ്ഥകളിലും തുടർന്നുറച്ചു നില്ക്കുന്നു. അതെല്ലാക്കാലത്തും അഖിലവിശ്വത്തേയും നോക്കിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നു. അത്വ്യാപകമായ വിഷയിയാണ്; അതേ സമയം വ്യാപകമായ വിഷയവുമാണ്. അത് കാണുന്നുണ്ട്. കാണുന്നില്ലതാനും. ഉപനിഷത്ത് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു: “അവൻ കാണാതിരിയ്ക്കുമ്പോൾ അവൻ കാണുന്നില്ലെങ്കിലും കാണുന്നുണ്ട്. ദ്രഷ്ടാവ് അവിനാശിയായതുകൊണ്ട് ദർശനശക്തിയ്ക്കൊരിയ്ക്കലും ലോപം വരുന്നില്ല. എന്നാൽ ദ്രഷ്ടാവിനെ ഒഴിച്ച് ദർശിയ്ക്കാൻ രണ്ടാമതൊരു വസ്തുവുമില്ല.” ആത്മാവുതന്നെയാണു മുഴുവൻ വിശ്വവും; “ഞാൻ തന്നെയാണ് ഇതെല്ലാം.”

ഈ വിശ്വസ്വരൂപിയും വ്യപകനുമായ ആത്മാവ് അതിന്റെ സവിശേഷസ്വഭാവം കാരണമായി ദൃഷ്ടിവിഷയമാകുന്നില്ല.

P

I

K

ശ്രീ. ശങ്കരൻ പറയുന്നു: “സാക്ഷിഭൂതനായ ആത്മാവ് ചേതനയെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഒരിക്കലും താൻ സ്വയം ചേതനാവിഷയമാകുന്നില്ല.” അത് ഒരനുഭവസാമഗ്രിയല്ല, എല്ലാപ്രമേയവിഷയങ്ങളും അതിനുവേണ്ടിയാണെങ്കിലും അതു സ്വയം പ്രമേയവിഷയമല്ല. സമസ്തവിചാരങ്ങളും അതിനു വേണ്ടിയാണെങ്കിലും അത് ഒരു വിചാരമല്ല. അത് എല്ലാ കാഴ്ചകളുടേയും അടിസ്ഥാനതത്വമാണെങ്കിലും അത് സ്വയം കാഴ്ചയ്ക്കു വിഷയമല്ല. ഉപനിഷത്തുകൾ ദേഹവും ആത്മാവും തമ്മിൽ താദാത്മ്യമുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കുകയില്ല. അതു പോലെ മനസ്സിന്റെ വിവിധാവസ്ഥകൾ, ബാഹ്യപ്രത്യക്ഷസംഭവങ്ങളുടെ അവിച്ഛിന്നക്രമം, അഥവാ ചൈതന്യത്തിന്റെ നിരന്തര പ്രവാഹം ഇതിനോടൊന്നും ആത്മാവിന്റെ താദാത്മ്യം സ്ഥാപിയ്ക്കുവാൻ ഉപനിഷത്തുകൾ കൂട്ടാക്കുകയില്ല. ബന്ധങ്ങൾക്കൊരാധാരം ആവശ്യമായിട്ടുള്ളവയ്ക്ക് ആത്മാവ് ഒരു ബന്ധമായിരിക്കുകയില്ല. വിവിധ ഘടകങ്ങളുടെ പരസ്പരസംബന്ധത്തിന്റെ രൂപവും ആത്മാവിനല്ല. എന്തെന്നാൽ അതിനു പരസ്പര ബന്ധം സ്ഥാപിയ്ക്കാൻ ഒരു പ്രതിനിധി ആവശ്യമാണ്. വ്യപകമായ ഒരു ചേതനയുടെ സത്തയെ അംഗീകരിക്കാൻ നാം നിർബ്ബന്ധിതരായിത്തീരുന്നു. അതു ചേതനയുടെ ഘടകങ്ങളുമായി നിരന്തരസാഹചര്യമുള്ളതും ഘടകങ്ങളുടെ അഭാവത്തിലും മുടക്കം കൂടാതെ നിൽക്കാൻ കഴിവുള്ളതുമാകണം. ആത്മാവിനെയും അനാത്മാവിനെയും മുലരൂപത്തിൽ സ്വീകരിക്കുന്ന ഈ മൗലികമായ താദാത്മ്യം തന്നെയാണ് ആത്മാവെന്നു പറയപ്പെടുന്നത്. അതിന്റെ സത്തയെ സംബന്ധിച്ച് ആർക്കും സന്ദേഹമുണ്ടാകാൻ വയ്യ.

മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്തിൽ ചേതനയുടെ ഒരു വിശ്ലേഷണമുണ്ട്. ആത്മാവിനു മൂന്നവസ്ഥകളുണ്ട്; ഈ മൂന്നും നാലാമതൊരവസ്ഥയിൽ ചേരുന്നു. അവ ജാഗൃതി സ്വപ്നം സുഷുപ്തി ഇവയാണ്. നാലാമത്തേതായി തുരീയാവസ്ഥയും. ആദ്യത്തെ അവസ്ഥ ഉണർന്നിരിയ്ക്കുന്ന സമയത്തുള്ളതാണ്. അപ്പോൾ ആത്മാവിന് ബാഹ്യവിഷയങ്ങൾ നിറഞ്ഞ സാമാന്യപ്രപഞ്ചത്തെപ്പറ്റി ജ്ഞാനമുണ്ടായിരിയ്ക്കും. അപ്പോൾ ആത്മാവ് സ്ഥൂലപദാർത്ഥങ്ങളെ അനുഭവിച്ചാസ്വദിയ്ക്കുന്നു. ഈ സമയത്തു മുഖ്യമായും ശരീരത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് കഴിയുന്നത്. രണ്ടാമത്തേത് സ്വപ്നാവസ്ഥയാണ്. അവിടെ ആത്മാവ് സൂക്ഷ്മ വസ്തുക്കളുടെ ആനന്ദം അനുഭവിയ്ക്കുന്നു. അവിടെ ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെ സാമഗ്രഹികൾക്കൊണ്ട് പുതിയ ആകൃതികൾ രൂപപ്പെടുത്തി ഒരു പുതിയ ലോകം തന്നെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. ആത്മാവ് ശരീരബന്ധത്തെ വകവെയ്ക്കാതെ സ്വതന്ത്രമായി അലഞ്ഞുനടക്കുമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. മൂന്നാമത്തെ അവസ്ഥ ഗാഢനിദ്രയുടേതാണ്. അവിടെ നമുക്ക് സ്വപ്നങ്ങളുമില്ല; യാതൊരിച്ഛയുമുണ്ടാകുന്നില്ല. സുഷുപ്തിയെന്നാണിതിന്റെ പേര്. ആ അവസ്ഥയിൽ ആത്മാവ് കുറച്ചുനേരത്തേയ്ക്കു ബ്രഹ്മവുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് ആനന്ദമനുഭവിയ്ക്കുമെന്നു പറയുന്നു. ഗാഢനിദ്രയിൽ നാം എല്ലാ ഇച്ഛകളിൽനിന്നും മുക്തരാകുന്നു; അനുഭവിച്ചുവരുന്ന കഷ്ടപ്പാടുകളിൽനിന്നുകൂടി മുക്തി കിട്ടുന്നു. വിരോധങ്ങളെല്ലാം തന്നെ നിർവ്വിഷയജ്ഞാനരൂപമായ ആത്മാവിന്റെ ഈ അവസ്ഥയിൽ വിലയം പ്രാപിയ്ക്കുന്നു. ശങ്കരൻ പറയുന്നത് മാനസവൃത്തികൾ വഴി ഉണ്ടാകുന്ന ദൈവതഭാവം ആദ്യത്തെ രണ്ടവസ്ഥകളിലും നിലനില്ക്കും; എന്നാൽ ഈ തുരീയാവസ്ഥയിൽ അതുണ്ടാവില്ല എന്നാണ്. സ്വപ്നരഹിതമായ ഗാഢനിദ്രയിൽ നമുക്ക് പരമാനന്ദസം അനുഭവി

ക്കാൻ കഴിയുമെന്നു പലപല സൂക്തങ്ങളിലും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. കാരണം ആ അവസ്ഥയിൽ ശ്രദ്ധയെ വിഭജിച്ചാകർഷിയ്ക്കുന്ന ബാഹ്യജഗത്തുമായി ആത്മാവിനുള്ള ബന്ധം വേർപെട്ടിരിക്കും. മാംസശരീരത്തിന്റെ ഉപരോധമുണ്ടെങ്കിലും ദൈവികമാണ് മനുഷ്യാത്മാവിന്റെ മൗലികസ്വരൂപം. “ഈ നാലാമത്തെ അവസ്ഥ വിഷയിയുടെ ജ്ഞാനമുള്ളതല്ല; വിഷയജ്ഞാനമുള്ളതല്ല. രണ്ടിന്റേയും ജ്ഞാനമുള്ളതു(ഉദയപ്രജ്ഞം മല്ല. വിശുദ്ധപ്രജ്ഞാസ്വരൂപമോ അഖിലജ്ഞാനശക്തിയുടെ പുഞ്ജമോ അല്ല. നിബിഡാസ്വകാരമെന്നു പറയാവുന്നതുമല്ല. ഇത് അദ്യഷ്ടവും സർവ്വാതിശായിയും അഗ്രാഹ്യവും അനുമാനാതീതവും അചിന്ത്യവും അവിദ്വേഷ്യവും ആത്മപ്രത്യയത്തിന്റെ സാരതത്വവും സംസാരത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയുമാണ്. നിത്യശാന്തവും സർവ്വദാ ആനന്ദമയവും അദൈവതവുമായ ഇതുതന്നെയാണ് ആത്മാവ്” ഓങ്കാരം ഇതിന്റെ പ്രതീകമാണ്. ഓങ്കാരത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളായ അ.ഉ.മ. ജാഗ്രൽ സ്വപ്നം സുഷുപ്തി എന്നീ മൂന്നവസ്ഥകൾക്ക് ഉപലക്ഷണമായിരിയ്ക്കുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഐകാന്തികനല്ല; എല്ലാറ്റിനും പൊതുവിൽ ആധാരമാണ്; എല്ലാറ്റിന്റേയും സത്ത ഇതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഗാഢനിദ്രയിൽ നാം എല്ലാ ഭാവങ്ങളും നശിച്ച്, അഖിലപ്രപഞ്ചവും വിലുപ്തമായ സ്ഥിരമായ ഒരേ കമ്പത്തിൽ എത്തുന്നതായി പറയാവുന്നതാണ്. ആത്മാവാകട്ടെ ഈ വിശ്വത്തിലെ സകല പദാർത്ഥങ്ങളുടേയും ജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ച് തന്റെ ഉള്ളിൽ സുരക്ഷിതമാക്കിവെക്കുന്നു. ആത്മാവിനു പുറമെ യാതൊന്നും ഇല്ലതാനും. അത് ഒരിയ്ക്കലും പരിവർത്തനമില്ലാത്ത എല്ലാ പരിവർത്തനങ്ങളിലുടേയും നിരന്തരം ഒരേ മട്ടിൽ തുടർന്നുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന നിത്യസത്തയാണ്. ചിത്തവൃത്തികൾ വരുന്നു, പോകുന്നു, മാറിമറയുന്നു. എന്നാൽ ആത്മാവ് മാറ്റമില്ലാതെ ഏകരസമായി നിലകൊള്ളുന്നു. ആത്മാവ് അറിയുന്ന വിഷയങ്ങൾക്ക് ആദിയും അന്തവുമുണ്ട്; എന്നാൽ ആത്മാവ് അനാദിയും അനന്തവുമാണ്. “ചേതനയ്ക്ക് വിരാമം അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടില്ല; നേരിട്ട് സാക്ഷാൽക്കാരവുമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഇനി എപ്പോഴെങ്കിലുമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലതു അതേ ചേതനയുടെ അനവരതം തുടർന്നു നില്ക്കുന്ന മുർത്തീകരണമെന്നപോലെ എല്ലാറ്റിനും സാക്ഷിയായി എല്ലാം അനുഭവിക്കുന്നതായി എല്ലാറ്റിന്റേയും പിന്നിൽ നില്ക്കുന്നതായിട്ടാണ്.” അത് മുഴുവൻസത്തയുടേയും അസ്തിവാദമാണ്. ജ്ഞേയങ്ങളായ വിഷയങ്ങൾക്ക് ജ്ഞാതാവായ വിഷയിയോടുള്ള ആശ്രിതത്വത്തിന്റെ സ്വഭാവം എത്രതന്നെ ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടും തികച്ചും സ്വപ്നമായിട്ടില്ലെങ്കിലും നമുക്കറിയാകുന്ന െല്ലാറ്റിനും ഏകസാക്ഷിയും സഹായിയാകാൻ സാധ്യതയുള്ള ഏകവസ്തുവുമാണ് അത്. ആത്മാവിന്റെ മൂന്നവസ്ഥകളായ ജാഗൃൽ സ്വപ്നം സുഷുപ്തി ഇവയും ഇതിന്റെയെല്ലാം ജ്ഞാനം നേടുന്ന നാലാമത്തെ അവസ്ഥയും ചേർന്നാൽ ആത്മാവിന്റെ അവസ്ഥകൾ ക്രമത്തിൽ വിശ്വൻ, തൈജസൻ, പ്രാജ്ഞൻ, തുരീയൻ എന്നിവയാണ്.

സ്വപ്നം ജാഗ്രത് സുഷുപ്തി ഈ മൂന്നവസ്ഥകളേയും വിശ്ലേഷണം ചെയ്ത് വിചാരം ചെയ്താൽ അവ “അസത്തു” കളല്ലെങ്കിലും അയഥാർത്ഥങ്ങളാണെന്ന നിർണ്ണയത്തിലെത്തും. “ആദ്യത്തിലും അവസാനത്തിലും ഇല്ലാത്തതു മധ്യത്തിലുമില്ല എന്നറുപ്പാണ്.” ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിചാരം ചെയ്താൽ ജാഗരിതസ്ഥാനം അയഥാർത്ഥമാണ്. സ്വപ്നാവസ്ഥകൾ നമ്മുടെ മറ്റവസ്ഥകളോട് ഇണങ്ങാത്തതുകൊണ്ട് “അയഥാർത്ഥമാണെന്നു പറയാമെങ്കിൽ ജാഗരിതാവസ്ഥയിലെ അനുഭവങ്ങൾ സ്വപ്നങ്ങളോടു

N

P

യോജിക്കുന്നില്ലെന്നും പറഞ്ഞുകൂടെ? ജാഗ്രിതാവസ്ഥയിലെ അനുഭവങ്ങളെപ്പോലെത്തന്നെ സ്വപ്നാവസ്ഥയിലെ അനുഭവങ്ങളും അവയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ പൊരുത്തപ്പെട്ടു നിൽക്കുന്നുണ്ട്. പ്രപഞ്ചവസ്തുക്കൾ ആത്മാവിന്റെ സവിശേഷഭാവങ്ങളിലാണ് യഥാർത്ഥമായി തോന്നുന്നത്. ജാഗ്രിതാവസ്ഥയിലെ അനുഭവങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡം സ്വപ്നലോകത്തുപയോഗിക്കുന്നതും അങ്ങനെ സ്വപ്നലോകത്തെ നിന്ദിക്കുന്നതും ശരിയല്ല. സ്വപ്നാവസ്ഥയിലേയും ജാഗ്രതാവസ്ഥയിലേയും അനുഭവങ്ങൾ വ്യത്യസ്ത നിലകളിലാണെങ്കിലും അയഥാർത്ഥമാണ്. സ്വപ്നരഹിതമായ ഗാഢനിദ്രയിൽ നമുക്ക് ബാഹ്യമായോ ആഭ്യന്തരമായോ വ്യക്തമായ യാതൊരു ബോധവുമില്ലാത്ത ഒരവസ്ഥയാണുള്ളത്. അത് അന്ധാകാരത്തിന്റെ മറയ്ക്കലുകളിൽ ഭേദജ്ഞാനരഹിതമായ ഒരു പുഞ്ചിമാണ്. ആത്മാവ് ഭാവാനുകൂലമായ പരമാനന്ദമാണ്. അത് ജാഗൃതിയോ സ്വപ്നമോ സൃഷ്ടിപതിയോ അല്ല. ഈ മൂന്നവസ്ഥകൾക്കും സാക്ഷിയായി സർവ്വാതിശായിയായി വർത്തിക്കുന്ന തുരീയാവസ്ഥയാണ്.

ആത്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രശ്നം ഉപനിഷത്തികളിൽ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ട വിഷയങ്ങളിൽ മുഖ്യമാണ്. അതു അധ്യാത്മവിദ്യ എന്ന പേരിൽ ഭഗവൽഗീതയിലും വേദാന്തസൂത്രങ്ങളിലും വീണ്ടും വരുന്നു. ആത്മസ്വരൂപത്തിന്റെ വിശ്ലേഷണം ഉപനിഷത്തുകളുടെ സ്വഭാവമാണ്. അത് പാരമ്പര്യവകാശമായി തുടർന്നുവന്ന വിചാരശാസ്ത്രങ്ങൾക്ക് കിട്ടി. ഇതുമൂലം പല മിഥ്യാ സങ്കല്പങ്ങളുമുണ്ടായി. ആത്മസ്വരൂപത്തെപ്പറ്റി ബുദ്ധനും ശങ്കരനും കപിലനും പതഞ്ജലിയും വിരുദ്ധസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ബ്രഹ്മം

അദ്വൈതപരമായ ആശയം ഋഗ്വേദകാലത്ത് ഉണ്ടായി. സദാക്രിയാശീലവും എന്നാൽ ശാശ്വതവിശ്രമം കൊള്ളുന്നതുമായ നിത്യായത്മാവിനെ തർക്കസംഗതമായി വ്യാഖ്യാനിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം ഉപനിഷത്തുകൾ ഏറ്റെടുത്തു. മറ്റൊരിടത്ത് താഴ്ന്നതലത്തിൽ കിടന്നിരുന്ന അപൂർണ്ണാശയങ്ങൾ ഉയർന്ന നിലയിലെത്തി കൂടുതൽ സമർത്ഥങ്ങളായി. തൈത്തിരീയോപനിഷത്തിൽ ഉള്ളപോലെ, പരോഗതി പ്രാപിച്ചതും നാം കണ്ടു. മൂന്നാം വല്ലിയിൽ പുത്രൻ പിതാവിനെ സമീപിച്ച് എല്ലാ വസ്തുക്കളും ജനിച്ച് വികസിക്കുന്നതെവിടെ നിന്നോ, അവസാനമെല്ലാം മടങ്ങുന്നതെവിടെയ്ക്കോ ആ പരമാർത്ഥസത്തയുടെ സ്വഭാവം ഉപദേശിച്ചുതരണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. അച്ഛൻ മകൻ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സാമാന്യലക്ഷണങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. പ്രസ്തുത ലക്ഷണങ്ങൾ തൃപ്തികരമായി ഒത്ത വസ്തുവെ തിരഞ്ഞു പിടിയ്ക്കാനും പറഞ്ഞു. “ഏതൊന്നിൽ നിന്ന് ഈ വസ്തുക്കൾ ജനിയ്ക്കുന്നുവോ, ജനിച്ച് ഏതൊന്നു കൊണ്ടു ജീവിക്കുന്നുവോ, മൃത്യുദശയിൽ ഏതൊന്നിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുന്നുവോ അതാണ് ബ്രഹ്മം.” പ്രപഞ്ചത്തിലെ പദർത്ഥങ്ങളെല്ലാം എന്നും ആകൃതിമാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു പരമാർത്ഥരൂപത്തിൽ അവ സത്യമാണെന്നു ഗണിയ്ക്കാൻ വയ്യ. എപ്പോഴും മാറിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന നാമരൂപാത്മകമായ ഈ വിശ്വത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഒരിക്കലും മാറാതെ സ്ഥിരമായിരിയ്ക്കുന്ന ഒരു സത്തയുണ്ടോ? ഉപനിഷത്തിന്റെ പരിഭാഷയിൽ ജഗത്ത് നാമരൂപാത്മകമാണെന്നു പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. പുത്രൻ പ്രകൃതിയെത്തന്നെ പരമസത്തയായി ഗണിയ്ക്കുന്നു; ബാഹ്യപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനവശമാണല്ലോ പ്രകൃതി. ലോകാ

യതികന്മാരുടെ ഭൗതികവാദികളുടെ അഭിപ്രായമിതാണ്. പ്രകൃതിയെ പരമസത്തയായി അംഗീകരിച്ചാൽ ജീവിതസംഭവങ്ങളുടെ മുഴുവനും വിശദീകരണമാകയില്ല എന്നു പുത്രൻ എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാക്കി. വനസ്പതിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വികാസത്തിന് വേറൊരു വ്യാഖ്യാനം ആവശ്യമാകും. മകൻ പ്രാണനെ അഥവാ ജീവനെ പരമാർത്ഥസത്തയായി എടുത്തുകാട്ടുന്നു. പ്രകൃതിയെക്കൂടാതെ ജീവന് (ജീവശക്തിയ്ക്ക്) നിലനിൽക്കാനില്ലെങ്കിലും പ്രകൃതിയിൽ ജീവരഹസ്യത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമില്ല. ജഡപദാർത്ഥങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളാനും അവയെ രൂപമാറ്റത്തിനു അർഹമാക്കാനുമുള്ള വിഷേദപ്രഭാവം ജീവശക്തിയ്ക്കുണ്ട്. ഇതേ ശക്തിയാണ് മനുഷ്യശരീരത്തിൽ സന്ധ്യോൽപന്നങ്ങളെ രക്തവും അസ്ഥിയും പേശികളുമായി മാറ്റാൻ സഹായിയ്ക്കുന്ന മൗലികതത്വം. അഖില വിശ്വത്തിലും വ്യാപിച്ചതും മനുഷ്യനെ ഇതരസൃഷ്ടികളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതും ഈ തത്വംതന്നെയാണ്. പ്രാണൻ ശരീരസാരമാണെങ്കിലും പ്രകൃതിയിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തരീതിയിലാണ് ജീവിതത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥയെന്ന് പുത്രനുറപ്പുണ്ട്. എന്നാൽ പ്രശ്നപരിഹാരമായി പ്രാണനെ പരമസത്തയായി അംഗീകരിച്ചാലും അയാൾക്കു തൃപ്തിയാകുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ പ്രാണിലോകത്തിൽ നമുക്കനുഭവമാകുന്ന ചേതനാപ്രതിഭാസങ്ങളെ ജീവനതത്വം കൊണ്ട് വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. മനസ്സ് അഥവാ പ്രത്യക്ഷമായ ജ്ഞാനാത്മകചേതന ജീവശക്തിയിൽ നിന്നും പ്രകൃതിയിൽ നിന്നും തികച്ചും വിലക്ഷണമായ ഒരു വസ്തുവാണ്. അത് പ്രാണപ്രക്രിയയുടെ ശീരോമകുടമാണെന്നു തോന്നുന്നു. അതുകൊണ്ടു പുത്രൻ മനസ്സാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു. എന്നാലതും പര്യായമാകുന്നില്ലല്ലോ. കേവലം പ്രത്യക്ഷ ജ്ഞാനം കൊണ്ട് വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കാൻ കഴിയാത്ത ബൗദ്ധികസംഭവങ്ങളെത്രയോ കാണാം. വിജ്ഞാനമാണ് ബ്രഹ്മം. ബൗദ്ധികതലത്തിൽ ദൈവഭാവത്തിന്റേയും ബാഹ്യതയുടേയും തത്വങ്ങളുണ്ടെന്ന വസ്തുത പ്രദർശിപ്പിക്കുകയാണ് ഉപനിഷത്തുകളുടെ ലക്ഷ്യം. ജ്ഞാനത്തിലും ധർമ്മികജീവിതത്തിലും വിഷയവിഷയിബന്ധമുണ്ട്. സത്തയെ ജ്ഞാനത്തിന്റെ പരിഭാഷയിൽ നിയന്ത്രിച്ചു നിർത്താത്തതിന് കേവല ബുദ്ധിയിൽനിന്നുയർന്ന ഉൽകൃഷ്ടമായ എന്തോ ഒന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കണം. സത്തയിലുള്ള ഐക്യത്തിന്റെ ആവശ്യം നാം ബൗദ്ധികതലത്തിൽ നിന്നുയരണമെന്നാണ്. വിചാരം നാം മനസ്സിലാക്കാറുള്ള പോലെ ദൂരെ നില്ക്കുന്നതും വിചാരപ്രക്രിയയിൽ നിന്നു ഭിന്നവുമായ വിഷയങ്ങളോടാണ് ബന്ധപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അത് തന്നിൽനിന്നു പുറത്ത്, തന്നിൽനിന്നു ഭിന്നവും വിരുദ്ധസ്വഭാവമുള്ളതുമായ ഏതോ ഒന്നിലേയ്ക്ക് തേടിയെത്തുന്നു. യഥാർത്ഥസത്ത വിചാരത്തിൽനിന്നു ഭിന്നമാണ്; അറിയുന്നവനും അറിയുന്ന വിഷയവും അറിവും (ജ്ഞാതാവും ജ്ഞാനവും ജ്ഞേയവും) ഒന്നായിത്തീരുന്നു. ദാർശനികവിചാരത്തിന്റെ അന്വേഷണം ഇവിടെയെത്തി അവസാനിയ്ക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു ആനന്ദത്തിനുമീതെയായി ഒന്നുമില്ല എന്നാണ് നിർദ്ദിഷ്ടമാകുന്നത്. അതുതന്നെയാണ് പരമസത്ത. ഈ ആനന്ദം നിരന്തരം ക്രിയാശീലവും സുഖാത്മകവുമായ ഒരനുഭവമാണ്; അഥവാ കഴിവിന്റെ നിർബ്ബാധമായ പ്രയോഗമാണ്. ശൂന്യത്തിൽ വിളയിക്കലല്ല, പ്രാണി പൂർണ്ണത പ്രാപിക്കലാണിത്. “വിവേകദൃഷ്ടിയോടെ നോക്കുന്ന ജ്ഞാനികൾ അവരുടെ അത്യുൽകൃഷ്ടമായ ജ്ഞാനംകൊണ്ട് ആനന്ദരൂപനായും നിത്യസ്വരൂപനായും പ്രകാശിയ്ക്കുന്ന ആത്മാവിനെ സാക്ഷാൽക്കരിക്കുന്നു. സത്യം പറഞ്ഞാൽ അത്യുൽകൃഷ്ട

I

K

മായ യഥാർത്ഥസത്തയെ വിശദീകരിക്കാൻ നാം അസമർത്ഥരാണു്, അത് അമൂർത്തമോ മുർത്തമോ എന്ന ചോദ്യം പോലും യുക്തിസഹമല്ല. നാം ഏതെങ്കിലും വിധത്തിലതിനെ വിവരിയ്ക്കണമെന്ന് ബുദ്ധികമായ ആവശ്യങ്ങൾ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. അതിനെ കേവലം അമൂർത്തമായി ഗണിയ്ക്കുന്നതിനേക്കാൾ മുർത്തമായി ഗണിക്കുന്നതാണ് കൂടുതൽ യഥാർത്ഥമാവുക. ഉയർന്ന തത്വങ്ങളെല്ലാം അതാതിൽ നിന്നു താഴ്ന്ന തത്വങ്ങളെക്കാൾ മുർത്തവും സമവേതവുമാണ്. അതുകൊണ്ടു് ബ്രഹ്മംതന്നെയായ ആനന്ദം മറ്റൊന്നിനേക്കാളും സർവ്വഗ്രാഹിയാണ്. എല്ലാ വസ്തുക്കളും അതിൽനിന്നുറന്നു വരുന്നു. അതിനാൽത്തന്നെ എല്ലാ വസ്തുക്കളും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഒടുവിൽ എല്ലാം അതിലേക്കുതന്നെ വിലയം പ്രാപിയ്ക്കുന്നു. ഖനിജങ്ങൾ, വനസ്പതിജഗത്ത്, പ്രാണിജാലം, മനുഷ്യസമൂഹം ഇങ്ങനെയുള്ള വിവിധഭാഗങ്ങൾക്ക് ആ പരമോന്നതസത്തയുമായുള്ള ബന്ധം കേവലം അമൂർത്തമോ യാന്ത്രികമോ അല്ല. അവയെല്ലാം അവയ്ക്കായാലുതമാരിക്കുന്ന വ്യാപകമായ ഒന്നിനുള്ളിൽ ഏകീഭൂതമായി നിൽക്കുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മാണസത്തിലുള്ള എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും സർവ്വ വ്യാപകമായ ഈ ആത്മാവിന്റെ അംശങ്ങളാണ്. അവ അതാതിന്റെ വരുതിക്കുള്ള കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാനായി സവിശേഷരൂപം കൈക്കൊണ്ടു നിലനിൽക്കുന്നു. ഈ വിഭാഗങ്ങൾക്കൊന്നിനും സ്വതന്ത്രമായ അസ്തിത്വമില്ല. ആ ഒന്നിന്റെ ആശ്രിതഭാഗങ്ങളാണെല്ലാം. വേരുകൾ മേലോട്ടും ശാഖകൾ കീഴ്പോട്ടും പടർന്നുപിടിച്ച സനാതനമായ ആശ്വത്ഥവൃക്ഷമുണ്ട്. അതു തന്നെയാണ് ഉജ്ജ്വലമായ ബ്രഹ്മം. അതു തന്നെ അമൃതം. അഖിലവിശ്വവും അതിൽ ഒതുങ്ങുന്നു. ഒരു വസ്തുവും അതിന്റെ പുറത്തു പോകുന്നില്ല.”

നാം പരമസത്തയെ ആനന്ദമാണെന്നു വ്യാഖ്യാനിച്ചു. ഇതുകൊണ്ട് പരമസത്ത അവ്യാഖ്യേയമാണെന്നു സാധാരണ പറഞ്ഞുവരാറുള്ള അഭിപ്രായത്തെ ഖണ്ഡിയ്ക്കുകയാണുണ്ടായത്. സർവ്വാംഗപൂർണ്ണമായ സത്തയെ അറിയാനുള്ള രചനാരകമായ എല്ലാ പ്രയത്നവും സാധാരണയായി ചെന്നെത്തുക മുർത്തമായ ഒരു പൂർണ്ണതയിലാണ്. മുർത്തമായ ആനന്ദമാണ് പ്രാമാണികസത്ത അതവാ വിചാരശക്തിയിൽ അഭിവ്യക്തമാകുന്ന യഥാർത്ഥത്വം. ഇതിനെയാണ് രാമാനുജൻ സർവ്വോൽകൃഷ്ടമായ ബ്രഹ്മമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. സമസ്തഗുണങ്ങളിൽനിന്നും സ്വതന്ത്രമായ വിശുദ്ധ ബ്രഹ്മമാണ് നിരൂപാധികസത്ത അഥവാ ശങ്കരൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള നിർഗ്ഗുണ ബ്രഹ്മം. ആദ്യത്തേത് (രാമാനുജന്റേത്) സുവ്യവസ്ഥിതമായ പൂർണ്ണസത്തയാണ്; രണ്ടാമത്തേത് (ശങ്കരന്റേത്) അവ്യാഖ്യേയമായ യഥാർത്ഥമാണ്. ശങ്കരന്റെ മതത്തിനനുസരിച്ച് രണ്ടാമത്തേതുതന്നെയും ഒന്നാമത്തേതായി സ്വയം വിളങ്ങുന്നു. അന്തർദ്ദൃഷ്ടികൊണ്ട് ജ്ഞാതമായ സത്തയാകട്ടെ പൂർണ്ണജ്ഞാനമാണെന്നു തോന്നുന്നു.

തർക്കസിദ്ധമായ അത്യുന്നത സത്തയെയാണോ അഥവാ പരമസത്തയെ ആണോ ആനന്ദമായി ഗണിക്കേണ്ടത് എന്ന സന്ദേഹത്തിൽ നിന്നാണ് എല്ലാ വാദപ്രതിവാദവും ഉത്ഭവിച്ചതെന്ന് പ്രത്യക്ഷമാണ്. ശങ്കരാചാര്യർ സമർത്ഥിക്കുന്ന വിധം അന്തർദ്ദൃശനം കൊണ്ട് പ്രാപിക്കേണ്ടതായ സരളമായ നിരൂപാധികബ്രഹ്മത്തേയും രാമാനുജന്റെ മുർത്തമായ പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തേയും സ്പഷ്ടമാക്കി വേർതിരിച്ചു കാണിയ്ക്കുന്ന തെളിഞ്ഞ അതിർത്തിരേഖകളൊന്നും ഉപനിഷത്തുകൾ വരച്ചുവെച്ചിട്ടില്ല. ഇനി നാമതിനെ വേർതിരിയ്ക്കുന്നപക്ഷം മുർത്ത

മായി നിലനില്ക്കുന്ന ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ എന്തിനെയെങ്കിലും വിലയിരുത്താനോ വിശിഷ്ടത സ്വീകരിക്കാനോ നമുക്ക് കഴിയാതെ വരും. ഈശ്വരനും ബ്രഹ്മവും പ്രായോഗികമായി ഒന്നുതന്നെ എന്നാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ഏറ്റവും സൂക്ഷ്മതയോടെ ദാർശനികദൃഷ്ട്യാ കൃത്യമായി വിവേചനം ചെയ്ത് നാം ആത്മബോധത്തോടെ “ഞാനാകുന്നു ഞാൻ” എന്നു പറയുമ്പോൾ പരമസത്തയിൽ നിന്നു അത്യന്തം ചുരുങ്ങിയ, കല്പിയ്ക്കാൻ മാത്രം കഴിയുന്ന, ലഘുത്വമുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടിവരുന്നു. ഈ അർദ്ധശൂന്യം മതിയായി ശങ്കരൻ എല്ലാറ്റിനും ആധാരഭൂതവും സത്യവുമായ വിശുദ്ധസത്തയെ ദേശകാലങ്ങളാലും കാരണത്താലും ആബദ്ധമായ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഉൽപത്തിയ്ക്ക് കരണമാക്കിത്തീർക്കാൻ . വിശുദ്ധ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി വിചാരം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങുന്നതോടെ ശൂന്യത്തെ ഭേദകതത്വവും അതുപോലെ സർവ്വാധാരവുമാക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ പരോക്ഷമായി സ്വീകരിയ്ക്കുന്നു. സംഘടിതമായ പൂർണ്ണസത്തയായി പിന്നീടു വികസിയ്ക്കുന്ന ജ്ഞാനസ്വരൂപനായ ഈശ്വരൻ സത്തന്റെ അധികാംശവും അസത്തിന്റെ ന്യൂനാംശവുമാണ്. ബാഹ്യതയുമായി അതിനു ബന്ധവും കുറവാണ്. പരമാർത്ഥസത്ത പ്രപഞ്ചസത്തയുടെ രൂപത്തിൽ പ്രകടമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള വിവിധവസ്തുക്കളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന യഥാർത്ഥ സത്തയുടെ തോതുകളെ, പരമസത്തയിൽനിന്ന് അവയിലേയ്ക്കുള്ള വസ്തുക്കളിലെല്ലാം ദേശംകാലം കാരണം എന്നീ സാമാന്യ ഘടകങ്ങളെപ്പോലെത്തന്നെ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അഭിവ്യക്തിയും പ്രത്യക്ഷമാകുന്നുണ്ട്. രാമാനുജന്റെ മുർത്തബ്രഹ്മവും ശങ്കരന്റെ ഈശ്വരനും ആ വിശുദ്ധ ബ്രഹ്മത്തോട് ഏറ്റവുമടുത്തു നില്ക്കുന്നവയാണ്. ഇതിലുമധികം അടുപ്പമുള്ള ഒന്നിനെ ഉഹരിയ്ക്കാൻ കൂടി സാധ്യമല്ല. സർവ്വോൽകൃഷ്ടമായ ബ്രഹ്മമോ അഥവാ ആനന്ദമോ വിജ്ഞാനത്തിന്റേയോ ആത്മചൈതന്യത്തിന്റേയോ നിലയിൽ സ്വേച്ഛയാ സ്വീകരിച്ച പരിധികളോടുകൂടി വ്യക്തിരൂപനായ ഈശ്വരനായിത്തീരുന്നു. ഈശ്വരൻ അല്ലെങ്കിൽ ആത്മാവ് ഏകതത്തിന്റെ അസ്തിത്വമാണ്; പ്രകൃതി അഥവാ അനാത്മാവ് ബഹുത്വതത്വമാണ്.

ബ്രഹ്മവും ആത്മാവും

വിഷയം വിഷയി, ബ്രഹ്മം ആത്മാ, സാർവ്വഭൗമതത്വം ആത്മതത്വം ഈ യുഗ്മകങ്ങൾ സമാനങ്ങളാണ്, അഭിന്നങ്ങളാണ്. ബ്രഹ്മമാണ് ആത്മാവ്. “മനുഷ്യനിലുള്ള ഈ ബ്രഹ്മവും സൂര്യനിലുള്ള ഈ ബ്രഹ്മവും രണ്ടും ഒന്നുതന്നെയാണ്. ജ്യോദത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ച ഈശ്വരന്റെ സർവ്വാതിശായിത്വഭാവന ഇവിടെ സർവ്വാന്തര്യമായിട്ടെ ഭാവമായി പരിണമിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. അനന്തം സാന്തത്തിനു പുറത്തല്ല; സാന്തത്തിനുള്ളിൽത്തന്നെയാണ്. ഉപനിഷത്തുകളുടെ ജ്ഞാനപാഠം വിഷയിനിഷ്ഠമായതാണ് ഈ മാറ്റത്തിനുത്തരവാദി. ബ്രഹ്മവും ആത്മാവും തമ്മിലുള്ള താദാത്മ്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുക! എന്നാൽ അതിന്റെ മഹത്വം ഉപനിഷത്തുകൾക്കപ്പുറത്ത് അവയുണ്ടായ കാലത്തിനും ദേശത്തിനുമപ്പുറത്ത്. എത്തിയിട്ടുള്ളതായിക്കാണാം. ഇനിയും എന്തെല്ലാം ദൈവികജ്ഞാനങ്ങളും കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളുമാണ് വിശ്രമമില്ലാതെ ഗവേഷണം ചെയ്യുന്ന ജീജ്ഞാസുക്കളുടെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷമാകാനിരിയ്ക്കുന്നതെന്നു പറയാൻ കഴിയില്ല. ഭാവിയിലെ തത്വവിചാരം നവീനവും അസാധാരണവുമായ ഏതെല്ലാം മാർഗ്ഗങ്ങളുവതരിപ്പിച്ചാലും ശരി, ഈ ദാർശനികതത്വം സ്ഥിരമായി

N

P

I

നിലക്കും. ഇതിൽ നിന്ന് ഒരുതരത്തിലുള്ള വ്യതിയാനങ്ങളും ഉണ്ടാവുക സംഭാവ്യമല്ല.” വിഷയവിഷയികളുടെ ഈ താദാത്മ്യം കേവലം ഒരസ്പഷ്ടസങ്കല്പം മാത്രമല്ല, യുക്തിയുക്തമായ വിചാരം, അനുഭവം, ഇച്ഛാശക്തി ഇവയുടെ ഫലിതാർത്ഥമാണിത്. പ്രകൃതി വിചാരയോഗ്യവും തോലിപിയ്ക്കപ്പെടാവുന്നതും സ്നേഹിയ്ക്കാൻ കൊള്ളാവുന്നതുമായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യാത്മാവിന് അതിനെക്കുറിച്ച് വിചാരിക്കാനോ അതിനെ കീഴ്പെടുത്താനോ സ്നേഹിയ്ക്കാനോ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. പ്രകൃതി ഒരു വിഷയിയുടെ വിഷയമാണ്. തികച്ചും ബുദ്ധിഗമ്യവും യുക്തിസംഗതവും വശപ്പെടുത്താൻ കഴിവുള്ളതും സ്നേഹിയ്ക്കാൻ അർഹവുമാണ്. മനുഷ്യനുവേണ്ടിയാണ് ഇത് നിലനില്ക്കുന്നത്. നക്ഷത്രസമൂഹം അതിന്റെ കൽക്കൽ കൊളുത്തിവെച്ച ദീപങ്ങളാണ്; അസകാരം അതിനെ ഉറക്കാനുള്ള താരാട്ടുപാട്ടും. പ്രകൃതി ജീവിതത്തിന്റെ ആത്മീയയാഥാർത്ഥ്യത്തിലേയ്ക്ക് നമ്മെ വിളിയ്ക്കുന്നു; ആത്മാവിന്റെ ആവശ്യകതകളെ നിറവേറ്റുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രകൃതിയെ നിർമ്മിയ്ക്കുന്നതും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതും കൊണ്ടുനടത്തുന്നതും എല്ലാം ആത്മാവുതന്നെയാണ്. മനുഷ്യൻ വിചാരിക്കാൻ തുടങ്ങിയ കാലം തൊട്ട് വിഷയ വിഷയികളുടെ ഈ ഏകത്വം, എല്ലാറ്റിലും വ്യാപിച്ചതും എല്ലാറ്റിനേയും തന്നിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ ഒരു കേന്ദ്രസത്തയുടെ അസ്തിത്വം; ഭക്തജനങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തമായി വർത്തിയ്ക്കുന്നു. മതപരമായ രഹസ്യവാദവും അഗാധമായ ധർമ്മനിഷ്ഠയും ‘അതു നീ ആകുന്നു’ ‘തത്വമസി’ എന്നത് മഹാവാക്യത്തിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യത്തിനു സാക്ഷിയാണ്. നമുക്കതു മനസ്സിലായില്ലെന്നു വരാം. എന്നാൽ അതിനെപ്പറ്റിയുള്ള അജ്ഞത നമുക്കതിനെ നിഷേധിയ്ക്കാൻ വേണ്ടത്ര കാരണമാകുന്നില്ല.

ബ്രഹ്മത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിവിധധാരണകൾ ആത്മസംബന്ധികളായ വിവിധാശങ്ങളോടും യോജിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. മറിച്ചുമുണ്ട്. ജാഗൃതി സ്വപ്നം സുഷുപ്തി ആത്മാവിന്റെ സമാധ്യവസ്ഥ ഇവയെ പിൻക്കാലത്തെ വേദാന്തഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വേർതിരിച്ചു സ്പഷ്ടമാക്കി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവ ബ്രഹ്മത്തെ സംബന്ധിച്ച വിവിധധാരണകളെ അനുകൂലിയ്ക്കുന്നുമുണ്ട്. പരബ്രഹ്മം ആനന്ദം തന്നെയാണ്. അതു നാലാമത്തെ അതായത് തുരീയാവസ്ഥയിൽ അഭിവിചിതമാകുന്ന ആത്മ സ്വരൂപം തന്നെയാണ്. അവിടെ വിഷയവും വിഷയിയും ഒന്നാകുന്നു. ദ്രഷ്ടാവും ദൃഷ്ടിയും ദൃശ്യവും (കാണുന്നവനും കാണുന്ന കണ്ണും കാണപ്പെടുന്നവസ്തുവും) ഒരു സമ്പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ സമ്മേളിച്ച് ഏകാകാരമാകുന്നു. ആത്മാവ് മനുഷ്യന്റെ മാനസികവും പ്രാണശക്തിഭൂതവുമായ ആത്മഭാവത്തോട് താദാത്മ്യം സ്ഥാപിയ്ക്കുമ്പോൾ ബ്രഹ്മം ഈശ്വരന്റേയും മനുഷ്യാത്മാവിന്റേയും ഇടയ്ക്കുള്ള ഹിരണ്യഗർഭൻ അഥവാ വിശ്വാത്മാവായി കീഴോട്ടു വരുന്നു. ഋഗ്വേദത്തിന്റെ സാധീനശക്തി കാണാം. വിശ്വത്തിന് ഒരു ചേതനയും ഒരിച്ഛാശക്തിയും ഉണ്ടെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നു. മനസ്സ് എപ്പോഴും ശരീരത്തോടുകൂടെയിരിയ്ക്കുന്നു. മനസ്സിന്റെ വിസ്തൃതപരിപാടികൾ ശരീരത്തിന്റെ വിസ്തൃത. വ്യവസ്ഥകളോടൊത്തുപോകും. നാം ജീവിയ്ക്കുന്ന ഈ വിശ്വത്തിന് സ്വന്തമായി ഒരു മനസ്സുണ്ട്; ഈ മനസ്സ് ഹിരണ്യഗർഭനാണ്. ഈ വിശ്വാത്മാവിനെപ്പോലെ സ്വീച്ചുള്ള ആശയം ഉപനിഷത്തുകളിൽ പല നാമങ്ങളിലും രൂപങ്ങളിലും കാണാം ഇതിനെ കാര്യബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നു. കാരണബ്രഹ്മമായ ഈശ്വരനിൽ നിന്ന് ഭിന്നമാണ് ഈ

K

കാര്യബ്രഹ്മം; സൃഷ്ടിയ്ക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ വസ്തുക്കളുടേയും സമുച്ചയമാണ്. അഖില കാര്യങ്ങളുടേയും ചേതനാത്മകമായ സമുച്ചയം ബ്രഹ്മം അഥവാ ഹിരണ്യ ഗർഭനാണ്. ഇതു സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് സർവ്വഥാ ഭിന്നമല്ല. ബ്രഹ്മം വിശുദ്ധമാണ്, വ്യക്തിയാണ്. അതീവ സാന്ദ്രരൂപമാണ്. ഏകവും അദിതീയവുമാണ്. ഒരു ഘട്ടത്തിലതു സ്രഷ്ടാവായി അതായതു ഈശ്വരനായി കാണപ്പെടുന്നു; മറ്റൊരു സമയത്തും അതിനെ സൃഷ്ടിയായി അതായതു ഹിരണ്യഗർഭന്റെ രൂപത്തിൽ കാണുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മമാവുകൂടി ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നാണുത്ഭവിയ്ക്കുന്നത്. “അതുതന്നെയാണ് ബ്രഹ്മാവിന്റെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം.” സമസ്തവിഷയപ്രപഞ്ചത്തേയും താങ്ങി നില്ക്കുന്നത് വിഷയിയാണ്. ആ വിഷയി, വ്യക്തി രൂപികളായ വിഷയികളെല്ലാം വിലയം പ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞാലും പ്രപഞ്ചരചനയുടെ സങ്കല്പത്തോടുകൂടിയിരിയ്ക്കുന്നു. നാം ആത്മാവും നമ്മുടെ ശരീരവും ഒന്നാണെന്നു സങ്കല്പിയ്ക്കുമ്പോൾ ബ്രഹ്മം വിശ്വരൂപി അതായത് വിരാട്ടായിത്തീരുന്നു. വിരാട്ട് സമസ്തവുമാണ്. സമ്പൂർണ്ണസങ്കല്പത്തിന്റെ സാരഭൂതമാണ്. അഗ്നി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സാണ്; സൂര്യചന്ദ്രന്മാർ കണ്ണുകളാണ്; നാലു ദിക്കുകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചെവികളാണ്. അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു തന്നെ ഉൽഭവിച്ച പ്രസിദ്ധങ്ങളായ വേദങ്ങൾ വാക്കാണ്. വായു പ്രാണനാണ്. സമസ്ത വിശ്വവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ നിന്നാണ് ഭൂമിയുണ്ടായത്. വിരാട്ടിന്റെ ശരീരം ഭൗതികപദാർത്ഥങ്ങളുടെ സംഹിതയാണ്. വിരാട്ട് പ്രത്യക്ഷനായ ഈശ്വരനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ദിക്കുകളാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം പഞ്ചഭൂതങ്ങളാണ്; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചേതനയാകട്ടെ “ഞാൻ സർവ്വവുമാണ്” എന്ന ഭാവനയാൽ പ്രകാശിയ്ക്കുന്നതുമാണ്. വിരാട്പുരുഷന്റെ വികാസത്തിനു മുമ്പായി വിശ്വപ്രജ്ഞയെന്നോ ഹിരണ്യഗർഭനെന്നോ പറയുന്ന സൂത്രത്മാവിന്റെ വികാസമുണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. സൂക്ഷ്മശരീരങ്ങളുടെ സംഹിതയാണദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഹനം. ഹിരണ്യഗർഭനു ശേഷമാണ് വിരാട്ട് പ്രാദുർഭവിയ്ക്കുന്നത്. വിരാട്ടിന്റെ രൂപത്തിൽ ഹിരണ്യഗർഭൻ പ്രത്യക്ഷനാകുന്നു. പരമാർത്ഥസത്ത സൽ, ചിൽ, ആനന്ദം - അതായത് സ്ഥിതിചേതന പരമസുഖം എന്നിവയുടെ രൂപത്തിലാണ് വർണ്ണിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. “ജ്ഞാനം, ശക്തി, ക്രിയ ഇവയാണതിന്റെ സ്വരൂപം.” അതു സ്വയം കാരണമാണ്. ബ്രഹ്മംസത്തും ചിൽസ്വരൂപവും അനന്തവുമാണ്. പരമാർത്ഥസത്ത ഒരു വിചാരമല്ല; ഒരു ശക്തിയല്ല; തീരെ അനാസക്തമായ ബാഹ്യവസ്തുവുമല്ല. എന്നാലത് സമസ്തസാരഭൂതമായ തത്വത്തിന്റേയും ജീവിതസത്തയുടേയും ആദർശത്തിന്റേയും യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റേയും ജ്ഞാനം, പ്രേമം, സൗന്ദര്യം ഇവയുടേയും സജീവമായ ഐക്യമാണ്. അത് നിഷേധാത്മകമായ അനിശ്ചിതതമല്ലെന്നിരിയ്ക്കിലും മുമ്പു പറഞ്ഞപോലെ ‘നേതി നേതി’ എന്ന് നിഷേധിച്ചുകൊണ്ടേ അതിനെ വർണ്ണിയ്ക്കാനൊക്കുകയുള്ളൂ.

ജീവാത്മാവ്

സീമിതപദാർത്ഥങ്ങളിൽ ജീവാത്മാവിന് അത്യുന്നതയാഥാർത്ഥ്യമുണ്ടെന്നും ഉപനിഷത്തുകൾ സ്ഥാപിയ്ക്കുന്നു. അത് പരബ്രഹ്മമല്ലെങ്കിലും പരബ്രഹ്മത്തോടേറ്റുവുമടുത്തു നില്ക്കുന്നു. സാന്തമായ ജീവാത്മാവിനെ വിശ്വത്തിന്റെ പ്രതിബിംബമെന്ന നിലയിൽ വർണ്ണിയ്ക്കുന്ന ഉപനിഷദാകൃത്യങ്ങളുമുണ്ട്. സാന്തം അനന്തമായിത്തീരാൻ വേണ്ടി പ്രയാസപ്പെടുന്ന

N

P

I

K

പ്രക്രിയയാണ് ഈ അഖിലവിശ്വംതന്നെ. ഈ പ്രക്ഷുബ്ധാവസ്ഥ ജീവാത്മാവിലും കാണുന്നു. തൈത്തിരീയോപനിഷത്തിനനുസരിച്ച വിശ്വബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റെ പല ഘടകങ്ങളും ജീവാത്മാവിൽ കാണുന്നുണ്ട്. അഗ്നിയും ജലവും പൃഥ്വിയും അനന്തസത്തയോടുചേർന്നാണ് ജീവാത്മാവിനെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു.

യഥാർത്ഥ സത്തയുടെ വിവിധാവസ്ഥകൾ ഒത്തുചേരുന്ന സമ്മേളനസ്ഥാനമാണ് മാനവൻ. പ്രാണൻ വായുവിനും അതായത് ശരീരത്തിലെ ശ്വാസോച്ഛ്വാസം ജഗത്തിൽ നിരന്തരം വീശുന്ന കാറ്റിനും, മനസ്സ് ആകാശത്തിനും അതായത് മാനവമനസ്സ് വിശ്വത്തിലെ അന്തരീക്ഷ(ഈതർ)ത്തിനും അനുരൂപങ്ങളായിരിക്കുന്നു. സ്ഥൂലശരീരമാകട്ടെ വിശ്വത്തിന്റെ ഭൗതികവസ്തുക്കളോടും ആനുരൂപ്യം വഹിക്കുന്നു. മനുഷ്യാത്മാവിന് ജീവൽസത്തയുടെ എല്ലാ അവസ്ഥകളോടും അടിമുടി ബന്ധമുണ്ട്. അതിനുള്ളിൽ ഒരു ദിവ്യതത്വമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് നാം പരമാന്തരം നൽകുന്ന ചേതന എന്നു വ്യവഹരിക്കുന്ന ആനന്ദാവസ്ഥയുണ്ടാകുന്നത്. അതുവഴി അപൂർവ്വസന്ദർഭങ്ങളിൽ നമുക്ക് (മനുഷ്യാത്മാവിന്) ബ്രഹ്മത്തോട് ഏറ്റുമുട്ടാത്ത സമ്പർക്കമുണ്ടാകുന്നു. സീമിതമായ 'അഹം' അല്ലെങ്കിൽ ശരീരധാരിയായ ജീവൻ ഇന്ദ്രിയങ്ങളോടും മനസ്സോടും ബന്ധിച്ചു നിൽക്കുന്ന ആത്മാവാണ്.

വിഭിന്നതത്വങ്ങൾ അസ്ഥിരമായ സമാനതയോടെ വർത്തിയ്ക്കുന്നു. "രണ്ടു പക്ഷികളുണ്ട്. ഒരേ തലത്തിലുള്ളവ, അതുതമിത്രങ്ങൾ. ഒരേ വൃക്ഷത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. അവയിലൊന്ന് മധുരമായ ഫലം തിന്നുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നു. എന്നാൽ മറ്റേത് തൻ തിന്നാതെ അത് നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതേ വൃക്ഷത്തിന്മേൽ വിശ്വ വൃക്ഷത്തിന്മേൽ- മനുഷ്യൻ ഈശ്വരനോടു കൂടെ താമസിക്കുന്നു. തന്നെ ചുറ്റി പിടിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന ക്ലേശങ്ങളും കഷ്ടങ്ങളും കാരണമായി മുർച്ഛിക്കുന്നു; തന്റെ നിസ്സഹായാവസ്ഥയിൽ ദുഃഖിക്കുന്നു. എന്നാൽ അത് മറ്റേതിനെ ക്ഷണമേന്മയോടെ ജഗൽപ്രഭുവായ തന്റെ കൂട്ടുകാരനെ കാണുമ്പോൾ - ആ ദവ്യ സന്നിധിയിൽ മതിമറന്നാഹ്ലാദിക്കുന്നു. ഹാ എന്തൊരു ജ്യോതിസ്സ്! അതോടെ അവന്റെ ശ്ലേശങ്ങൾ ദുരയെകലുന്നു." പ്രാകൃതവും ദിവ്യവും തമ്മിൽ സ്ഥിരമായ പൊരുത്തം പ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ജീവാത്മാവിന്റെ സത്ത നിരന്തരം പരിണമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. താനല്ലാത്ത ഒന്നിനെ പ്രാപിക്കാൻ പിൻതുടർന്നു പ്രയത്നിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മനഷ്യനിലുള്ള ജീവാത്മാവ് അഭിമുഖീകരിക്കുന്നപ്രശ്നമാണ് നാനാത്വം. അതിൽ ഏകത്വം സ്ഥാപിക്കാൻ അനന്താത്മാവ് ജീവാത്മാവിനെ ആഹ്വാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സാന്തവും അനന്തവും തമ്മിലുള്ള ഈ പിടിവലി വിശ്വപ്രക്രിയയിലുടനീളമുള്ളതാണ്. അത് മാനവചേതനയിലെത്തി മുർദ്ധന്യം പ്രാപിക്കുന്നു. അവന്റെ ജീവിതത്തിലെ ബൗദ്ധികവും വൈകാരികവും നൈതികവുമായ എല്ലാ വശത്തും ഈ സംഘർഷം അനുഭവപ്പെടുന്നു. വ്യക്തിത്വം നിശ്ശേഷം വിലയിപ്പിക്കുകയും, സാന്തത്തെ അനന്തമാക്കി പരിവർത്തനം ചെയ്യുകയും, മാനവതയെ ദിവ്യതയിൽ മുഴുകിക്കയും ചെയ്താൽ മാത്രമേ മനുഷ്യന് പൂർണ്ണപ്രേമത്തിന്റേയും പൂർണ്ണസാത്വന്തത്തിന്റേയും നിത്യസത്യങ്ങൾ വിളങ്ങുന്ന ഈശ്വരസാഗ്രാജ്യത്തിലേയ്ക്ക് പ്രവേശം ലഭിക്കുകയുള്ളൂ. എന്നാലത് മാനവരൂപം ധരിച്ച് സാന്തമായി വർത്തിക്കുന്നേടത്തോളം അതിന് ഫലപ്രാപ്തിയുണ്ടാവില്ല. അന്തിമലക്ഷ്യം പ്രാപിക്കാനും കഴിയില്ല. ഈ സംഘർഷത്തിനാധാ

രമായി കാണപ്പെടുന്ന സത്ത തന്നിൽനിന്നു ദുരന്തേയ്ക്ക് വിരൽചൂണ്ടുന്നു; അതുകൊണ്ട് മാനജീവിതത്തേയും അതിക്രമിച്ചു മുകളിലോട്ട് പോകേണ്ടതായി വരുന്നു. സാന്തമായ ജീവാത്മാവ് സ്വയംപൂർണ്ണമായ സത്തയല്ല. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ പരമാത്മാവ് ജീവാത്മാവിനാൽ പരിമിതമായ മറ്റൊരു സ്വന്തവ്യക്തിയായിപ്പോകും. ആത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥതയാണ് അനന്തം. ഒഴിവാക്കേണ്ടുന്ന അയഥാർത്ഥതയാണ് സാന്തം. അന്തര്യമായി ആത്മാവിനെ വേർപെടുത്തിയാൽ സാന്തനായ ജീവാത്മാവ് തന്നുള്ളിലുള്ള യഥാർത്ഥതയേയും കൈവിടുകയുണ്ടാകുന്നു. അനന്തത്തിന്റെ സാന്നിധ്യം ഉള്ളിലുണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ടാണ് മനുഷ്യാത്മാവിന് ഉയർന്ന പദവി ലഭിക്കുന്നത്. ജീവാത്മാവ് ഉണ്ടാകുന്നതും നിലനിൽക്കാൻ കഴിയുന്നതും വിശ്വ ജീവിതത്തിൽനിന്നാണ്. ആത്മാവ് പൂർണ്ണമാണ്. (Sub Specie acternitztis) ആത്മാക്കൾ ഒന്നു മറ്റൊന്നിനെ അകലെ മാറ്റുകയും അന്യോന്യം ബഹിഷ്കരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എന്ന സിദ്ധാന്തിക്കുന്ന ഒരു മനുശാസ്ത്രതത്വമുണ്ട്. ഈ ബഹിഷ്കൃതാവസ്ഥയുടെ പ്രതിതീകൊണ്ടുമാത്രം ആത്മാവ് സർവ്വമാ വേറിട്ടു നിൽക്കുന്നു എന്നു അനുമാനിക്കേണ്ടതില്ല. ഇവിടെ പൃഥ്വിയും ഒരു തരത്തിൽ ഭേദപ്രീതിയിൽ മാത്രമാണ്. ഇതിനെ സാദൃശ്യമായിട്ടാണ് കരുതേണ്ടത്. അല്ലാത്ത പക്ഷം ഇത് കേവലം നമ്മുടെ മനസ്സുകളുടെ അപകർഷണമായ് പോകും. വേറിട്ടുനിൽക്കുന്ന ആത്മാക്കളുടെ സങ്കല്പം സത്യം, നന്മ, സ്നേഹം എന്നീ ആദർശങ്ങൾക്ക് സ്ഥാനം നൽകുകയില്ല. ഇപ്രകാരം മനഷ്യൻ ഇന്നുള്ള നിലയിൽ പൂർണ്ണനല്ലെന്നും ഇന്നു യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള ആത്മാവിനേക്കാൾ ഉയർന്ന ഏതോ ഒന്നുണ്ടെന്നും അതിനെ പ്രാപിക്കുന്നതു മനുശാന്തിക്ക് അത്യാവശ്യമാണെന്നും ഒരു മുൻധാരണയുണ്ടാകുന്നു. ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വതന്ത്രസത്തയെ പരിശോധിച്ചാൽ അതൊരു വെറും ഭ്രമം മാത്രമാണെന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാകും. സമുദായത്തിൽനിന്നകന്നാൽ മനുഷ്യൻ പിന്നെയെന്തൊന്നാണ്? മനുഷ്യന് തന്നിൽ തന്നെയുള്ള സാമാന്യമനസ്സാണ് യഥാർത്ഥ്യം നൽകുന്നത്. സ്വന്തം നിലയിൽ അവൻ മറ്റൊന്നായാലും മാനവനാകുന്നില്ല. വിവിധരൂപങ്ങളിലുള്ള സമുദായചേതനയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഇത് സത്യമാണെങ്കിൽ, ഒട്ടും കുറവല്ല, സാമുദായികതയേക്കാൾ കൂടുതൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ സാമാന്യമനസ്സിനെപ്പറ്റി ബന്ധിച്ചു! സാന്തങ്ങളായ മനസ്സുകൾ മതത്തിലും മതത്തിനുവേണ്ടിയും ആധ്യാത്മികമായ ഒരു പൂർണ്ണഘടകത്തെ നിർമ്മിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിലവയ്ക്ക് അവസാനം നോക്കുമ്പോൾ കാണാവുന്ന മുർത്തരൂപമില്ല. ഒരദൃശ്യസമുദായത്തിലെ അംഗങ്ങൾ എന്ന നിലയ്ക്കല്ലാതെ അവയ്ക്കു തിരേ യഥാർത്ഥ്യവുമില്ല. ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം, അന്തര്യമായി ആത്മാവിനെ ഒഴിച്ചുമാറ്റിയാൽ പിന്നെ മതത്തിനു വേറെ ആത്മാക്കൾ ബാക്കിയുണ്ടാവില്ല.

വ്യക്തിയായ ജീവാത്മാവ് താഴ്ന്ന തരത്തിൽപെട്ട ജഡപ്രകൃതിയോട് മത്സരിച്ചു ലോകത്തിൽ ഉന്നതനായി നിൽക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അനുഭവയോഗ്യങ്ങളായ ഉന്നതവസ്തുക്കളിൽ സമുന്നതനല്ല. നിരന്തരം പ്രയത്നിക്കുന്നതും എന്നാൽ സ്വരച്ചേർച്ചയില്ലാത്തതുമായ മനുഷ്യാത്മാവ് തന്റെ ആത്മസ്വാതന്ത്ര്യവും സമരസത സാധിച്ചാലുള്ള ആഹ്ലാദവും ആനന്ദസ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മാനന്ദരസവും ആർജ്ജിക്കേണ്ടതുണ്ട്. മനുഷ്യന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ഈശ്വരൻ തന്നെത്താൻ തിരിച്ചറിയുമ്പോൾ മാത്രമേ, ആദർശം അതിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിയിലെത്തുമ്പോഴേ

N

P

I

മനുഷ്യനു തന്റെ പരമലക്ഷ്യത്തെ പൂർണ്ണമാക്കാൻ കഴിയും. മത്സരങ്ങളും അന്യോന്യവിരോധങ്ങളും ജീവിതത്തിലെ വിരോധാഭാസങ്ങളും അപൂർണ്ണമായ വികാസത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളാണ്. അതിനെതിരായി പരസ്പരപ്പെരുത്തവും സന്തോഷവും ശാന്തിയും വികാസപ്രക്രിയ പൂർണ്ണമായെന്നതിനു തെളിവുകൊടുക്കുന്നു. ജീവാത്മാവുതന്നെയാണ് യുദ്ധക്ഷേത്രം. അവിടെത്തന്നെയാണ് മത്സരം നടക്കുന്നത്. ആദർശം പൂർണ്ണമാകുവാൻ യുദ്ധം അവസാനിപ്പിക്കണം; വിരോധങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടായ വേദന ശമിക്കുകയും വേണം. അപ്പോഴേ പൂർത്തിയെത്തിയ മനുഷ്യനിൽ ആരംഭിക്കുന്ന ഈശ്വരനെ പ്രാപിക്കാനുള്ള പ്രവണതയ്ക്ക് തികച്ചും ഫലപ്രാപ്തിയുണ്ടാവുന്നു. ജഗത്തിലെ മറ്റൊരാൾ വസ്തുക്കളെക്കാളും ഉയർന്നവനാണ് മനുഷ്യൻ. അനന്തത്തോടു ചേർന്ന ഒന്നാകുമ്പോഴാണ് അവന്റെ പരമലക്ഷ്യം നിറവേറുക. പ്രകൃതിയിൽ ജീവശക്തി ഒളിഞ്ഞിരിപ്പുണ്ട്. ജീവിതം വികസിക്കുമ്പോൾ പ്രകൃതിയുടെ പരമലക്ഷ്യം നിറവേറുന്നു. ജീവശക്തി തന്നിൽ ചേതനയെ ഒളിപ്പിച്ചു സൂക്ഷിക്കുന്നു; അതു ചേതനയെ തികച്ചും മോചിപ്പിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ ജീവന്റെ ലക്ഷ്യവും പൂർണ്ണമാകുന്നു. പ്രജ്ഞയുണർന്നു പ്രത്യക്ഷമാവുമ്പോഴാണ് ചേതനയുടെ ലക്ഷ്യം പൂർത്തിയാക്കുന്നത്. ഉന്നതമായ അന്തർദർശനത്തിലെത്തി മുഴുകുമ്പോൾ പ്രജ്ഞയുടെ സത്യം സംസീദ്ധമാകുന്നു. ആ അന്തർദർശനമാകട്ടെ വിചാരമോ വികാരമോ ഇല്ലായെ അല്ല; വിചാരത്തിന്റെ ലക്ഷ്യവും ഇല്ലായെ പ്രാപ്യസ്ഥാനവും വികാരത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയുമാണ്. സാന്തമായ ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവിനെ താനെങ്ങുനിന്നിറങ്ങിവന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ആത്മീയജീവിതവും ലക്ഷ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. “ജ്ഞാനിയായ ഒരു മനുഷ്യന് ജീവാത്മാവ് സർവ്വസ്വമാകുന്നു. ഈ ഐക്യം ഒരിക്കൽ കണ്ടു കഴിഞ്ഞ ആൾക്ക് പിന്നീട് ദുഃഖമെന്ത്? കഷ്ടമെന്ത്?”

ഉപനിഷത്തുകളിലെ ധർമ്മശാസ്ത്രം

ജഗത്ത് പുറപ്പെട്ടവരുന്ന് പരമാത്മാവിൽ നിന്നാണ്. അതുകൊണ്ടു അവിടെത്തന്നെ വിശ്രമസ്ഥാനം കണ്ടെത്തണം. പ്രപഞ്ചപ്രക്രിയയിലാദ്യം സാന്തനങ്ങളനന്തമാക്കാൻ നടത്തുന്ന പരിശ്രമം നാം കാണുന്നു. ബാക്കിയുള്ള ഇതരസാംസാരിക വസ്തുക്കളെപ്പോലെത്തന്നെ മനുഷ്യൻ തന്നിൽ അനന്തത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദമുണ്ടെന്നറിഞ്ഞ് സർവ്വോന്നതനായ പരമാത്മാവിനെ ഗ്രഹിയ്ക്കാൻ കൈ നീട്ടുന്നു. എല്ലാ പക്ഷികളും തങ്ങളുടെ ആവാസവ്യക്ഷത്തിലേയ്ക്ക് പറന്നു പോകും പോലെ ഈ ജഗത്താകെ ആ പരമാത്മാവിലേയ്ക്ക് പോകുന്നു “ഞാൻ അങ്ങിരിയിക്കുന്നപോലെത്തന്നെ അങ്ങയിൽ പ്രവേശിയ്ക്കട്ടെയോ? പ്രഭോ അങ്ങേനിൽ പ്രവേശിയ്ക്കു ഞാൻ പവിത്രനും ശുദ്ധനുമകട്ടെ, പ്രഭോ” “അങ്ങ ഏന്റെ വിശ്രമസ്ഥാനമാണ്.” ഈശ്വരനോട് ഐക്യം പ്രാപിക്കലാണ് മനുഷ്യന്റെ ആദർശം. പ്രപഞ്ചത്തിലെ എല്ലാ വസ്തുക്കളും അനന്തത്തെ തിരയുകയാണ്; എന്നാൽ മനുഷ്യനുമാത്രമേ പരമലക്ഷ്യത്തെക്കുറിച്ചു ധാരണയുള്ളൂ ഇതു തന്നെയാണ് മനുഷ്യചേതനയും മറ്റു പ്രാപഞ്ചികപദാർത്ഥങ്ങളുമായിട്ടുള്ള അന്തരം. യുഗയുഗാന്തരങ്ങളായി നടക്കുന്ന വികാസപരിണാമങ്ങൾക്കു ശേഷമാണ് മനുഷ്യന് മഹത്തായ വിഷ്വപദ്ധതിയെ കുറിച്ച് ബോധമുണ്ടായത്. അനന്തത്തിന്റെ ആഹ്വാനങ്ങളെ അറിയാൻ അവനേ കഴിയൂ. അവൻ തന്നെക്കാത്തിരിയ്ക്കുന്ന സർഗ്ഗീയപദവിയിലേയ്ക്കു ബോധപൂർവ്വം സഞ്ചരിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പരബ്രഹ്മം സാന്തനായ ജീവാത്മാവിനു ചെന്നെ

K

ത്താനുള്ള നിശ്ചിതലക്ഷ്യമാണ്.

ഇത് അത്യന്തം ഉന്നതവും പൂർണ്ണവുമാണ് ഏറ്റവുമധികം ആശാസ്യമായ ആദർശമാണ്. ഇക്കാര്യം പലവിധത്തിലും പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. “അത് വിശപ്പിൽനിന്നും ദാഹത്തിൽനിന്നും സങ്കടത്തിൽനിന്നും പരിഭ്രമത്തിൽ നിന്നും വാർദ്ധക്യത്തിൽനിന്നും മൃത്യുവിൽനിന്നും മേലേയാണ്.” “വിശ്വചക്ഷുസ്സായ സൂര്യൻ അത്യന്തം ദൂരത്തു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു; കണ്ണുകൾക്കുണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളൊന്നും ബാധിയ്ക്കുന്നില്ല. അതു പോലെത്തന്നെ അഖിലപ്രാണികളിലും കുടികൊള്ളുന്ന ഈ ഏകാത്മാവ് എല്ലാറ്റിൽനിന്നും അകന്നു സംസാര ദുഃഖങ്ങളൊന്നും വ്യാപിയ്ക്കാതെ നിർല്ലിപ്തനായി നിലകൊള്ളുന്നു. നാനാത്വപ്രപഞ്ചത്തിൽ ജീവിയ്ക്കുന്ന, ഒരു ക്ഷുദ്രാത്മാവിന് സർവ്വസ്വവും പണയപ്പെടുത്തുക, രോഗങ്ങൾക്കും കഷ്ടാനുഭവങ്ങൾക്കും വിധേയനായി വർത്തിക്കുക, ഇതൊക്കെ തീർച്ചയായും നിർഭാഗ്യമാണ്. സാന്ത സത്തയിലേക്കു നയിക്കുന്ന കാരണങ്ങളെ ഒഴിവാക്കുക മനുഷ്യന്റെ സാധാരണമായ ഉദ്ദേശ്യമാണ്. നാനാത്വത്തിൽ നിന്നു ഏകത്വത്തിലേക്കു മടങ്ങിവരിക ഒരാദർശലക്ഷ്യമാണ്; അത് പരമപ്രധാനവുമാണ്. അതു മനുഷ്യർക്കൊക്കെ സംതൃപ്തിയുള്ള വാക്കുന്നു. തൈത്തിരീയോപനിഷത്തിനനുസരിച്ച് അത് “പ്രാണാരാമം മന ആനന്ദം ശാന്തിസമൃദ്ധം അമൃതം”മാണ്. “ജീവനും മനസ്സിനും സന്തോഷവും, ശാന്തിയുടേയും, നിത്യതയുടേയും പൂർണ്ണതയുമാണ്. നാം കൊതിച്ചു പിൻതുടർന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ത്യാഗതരം ലക്ഷ്യങ്ങൾ ജീവിത ശരീരത്തേയും മാനസികമായ ആഗ്രഹങ്ങളെയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയെന്നു വരാം. എന്നാൽ അതെല്ലാം ഇതിലുൾപ്പെടുന്നു; ഇത് അവയെ അതിശയിച്ചു നിൽക്കുന്നു. നമ്മുടെ മുഖിൽ ജീവിതത്തിലെ വിഭിന്നനിലകൾക്കനുയോജ്യമായ പലതരം സുഖങ്ങളുമുണ്ട്; ജീവനശക്തി നൽകുന്ന സുഖം, ഇന്ദ്രിയാനുഭവജന്യമായ സുഖം, മാനസികസുഖം, ബുദ്ധിപരമായ സുഖം അങ്ങിനെ പലതും. എന്നാൽ എല്ലാറ്റിലും വെച്ച് ഉന്നതവും ഉൽകൃഷ്ടവുമായ സുഖം ‘ആനന്ദം’ തന്നെയാണ്.”

സദാചാരജീവിതത്തെപ്പറ്റി ചർച്ച തുടരുന്നതിനുമുമ്പായി ഉപനിഷത്തുകളിലെ ദർശനപദ്ധതിയിൽ സദാചാരനിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാകാമെന്ന അഭിപ്രായത്തിനെതിരായി ഉന്നയിയ്ക്കുന്ന ആക്ഷേപങ്ങളെക്കുറിച്ചു വിചാരം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കാം. എല്ലാം ഒന്നാണെങ്കിൽ സദാചാരപരമായ ബന്ധങ്ങൾ എങ്ങിനെയാണുണ്ടാവുക എന്നൊരു ചോദ്യം പൊങ്ങിപ്പറയാൻ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണെങ്കിൽ പിന്നീട് അതിനെ പ്രാപിയ്ക്കാനുള്ള പ്രയത്നത്തിന്റെ ആവശ്യംതന്നെയുണ്ടോ? ഒറ്റപ്പെടലും പരസ്പരഭേദവും മനുഷ്യജീവിതങ്ങളിൽ മൗലികമായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പിന്നെ നമ്മോട് അയൽക്കാരനെ സ്നേഹിയ്ക്കാനും സ്നേഹത്താൽ സംസാരത്തിന്റെ ഐക്യം നേടാനും പറയുന്നതിനർത്ഥമില്ല എന്നാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നത്. അയൽക്കാരനെ സ്നേഹിക്കാൻ നമ്മോട് കൽപിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും എല്ലാം തന്നെ ഒരൊറ്റ യഥാർത്ഥസത്തയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടാണ്. ബാഹ്യവും അസ്ഥിരവുമായ വ്യത്യസ്തതകളെ അതിവർത്തിച്ചാൽ ഞാനും എന്റെ അയൽക്കാരനും അന്തരാത്മാവിൽ ഒന്നു തന്നെയാണ്. പൂർണ്ണമായു നിത്യമായും വിശുദ്ധനും ബലവാനുമായ യാർത്ഥാത്മാവ് ദേശകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ നടക്കുന്ന പരിവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നും ദേശകാലങ്ങളിൽ സ്ഥാനംപിടിച്ചിരിക്കുന്ന മറ്റൊരാളിൽ നിന്നും അതീതനുമാണ്. നാം സ്വന്തം ജീവിതത്തിലും അനുഭവങ്ങളുടെ

N

P

I

K

ജീവിതത്തിലും ഏകദേവം കാണുക എന്നാണ് തികഞ്ഞ നന്മ യോടു കൂടി ജീവിയ്ക്കുക എന്നതിന്റെ താൽപര്യം. സാന്തനായ ആത്മാവ് അതിന്റെ സങ്കുചിതമായ വ്യക്തിത്വത്തെ അതി വർത്തിച്ചു പൂർണ്ണത്തോടു താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുമ്പോഴേ മനുഷ്യന്റെ ധർമ്മീകസ്വഭാവം എപ്പോഴും കൊതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ആദർശം നിറവേറ്റാൻ കഴിയും. മോക്ഷമാർഗ്ഗം ആത്മോന്നതിയുടെ മാർഗമാണ്; നാം സ്വന്തം വ്യക്തിത്വത്തെ അതിവർത്തിച്ച് ചെന്നെത്തി വിശ്രമം കൊള്ളുന്ന യഥാർത്ഥസത്തയാണ് അത്യന്തസത്ത. ആ യഥാർത്ഥ സത്തയെയാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ ഊന്നിപ്പറയുന്നത്.

മനുഷ്യനിൽ ഈശ്വരനുണ്ടെന്നു പറയുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം എല്ലാ പുരുഷപ്രയത്നങ്ങൾക്കും സമാപ്തിയായി എന്നർത്ഥം വരുന്നില്ല. ഈശ്വരൻ മനുഷ്യനിലുണ്ടെന്നു തീർച്ചയാണ്. പക്ഷേ, മനുഷ്യന് അനവധാനതയോടും പുരുഷപ്രയത്നവും സംഘർഷവും കൂടാതെയും, കൈവശപ്പെടുത്തി നിർത്താൻ പറ്റുന്ന വിധം പ്രത്യക്ഷരൂപത്തിലല്ല ഈശ്വരൻ മനുഷ്യനിൽ സാനിധ്യം കൊള്ളുന്നത്; ശക്യതയുടെ അഥവാ സംഭാവ്യതയുടെ നിലകൊണ്ട്. ശക്തികൊണ്ടും ക്രിയകൊണ്ടും ഈശ്വരനെ പിടിച്ചെടുക്കേണ്ടത് മനുഷ്യന്റെ കർത്തവ്യമാണ്. അതു ചെയ്യാൻ കഴിയില്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യനെന്ന നിലക്ക് കർത്തവ്യച്യുതി വരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ഈശ്വരൻ ഒരു സത്യസംഭവമെന്ന പോലെത്തന്നെ ഒരു ചുമതലയുമാണ്. ഒരു പ്രശ്നവുമാണ്; ഒരു കൈമുതലുമാണ്. മനുഷ്യൻ തന്റെ അജ്ഞാനത്താൽ ഭൗതികവും മാനസികവുമായ ബാഹ്യാവരണങ്ങളോടുകൂടി - താദാത്മ്യം സ്ഥാപിക്കുന്നു. പൂർണ്ണതയെ പ്രാപിക്കാനുള്ള ഇച്ഛ അവന്റെ സാന്തതയോട് അഥവാ പരിമിതിയോട് മത്സരിക്കുന്നു. “ജീവാത്മാവ് ദിവ്യ സ്പുലിംഗങ്ങളാൽ പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അത് പൂർണ്ണമായും ദിവ്യമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൈവീകത യഥാർത്ഥമല്ല. പൂർണ്ണതയെ പ്രാപിയ്ക്കാൻ ഉൽക്കടേഷ്യുള്ള ഒരീശ്വരാംശം മാത്രമാണത്. ഇന്നുള്ള നിലയിലത് മൺതരിയും ദേവതയുമാണ്; പതിയും (ഈശ്വരൻ) പശുവും ചേർന്നുണ്ടായതാണ്. അനീശ്വരതയെത്ത ഇല്ലായ്മ ചെയ്യലാണ് ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചുമതല; അതിനെ നശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടല്ല; ദൈവീക ശക്തികൊണ്ടതിനെ പുരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്.” പ്രകൃതിയുടെ സാന്തമായ പൈതൃകത്തിന്റേയും ആത്മസത്തയുടെ അനന്തങ്ങളായ ആദർശങ്ങളുടേയും ഇടയ്ക്ക് നിൽക്കുന്ന വൈരുദ്ധ്യമാണ് മനുഷ്യൻ. അവന് പ്രകൃതിയുടെ വിശ്വംഖലതയങ്ങളെ ഈശ്വരസത്തയിലേയ്ക്ക് താഴ്ത്തിക്കൊണ്ടുവന്ന് തന്റെ ജീവിതലക്ഷ്യം സാധിക്കാൻ പ്രയത്നിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. തന്റെ ലഘുജീവിതത്തെ മുടിച്ച് ഓട് പൊട്ടിച്ച് പ്രേമത്തിലുരുകി ദിവ്യമാർഗ്ഗത്തിനോടു ചേർന്നൊന്നായിത്തീരുകയാണ് മനുഷ്യന്റെ ലക്ഷ്യം. സാന്തത്തിന്റേയും അനന്തത്തിന്റേയും മിടക് സംഘർഷസ്വരൂപമായും, ദൈവീ ആസൂരീ തത്വങ്ങൾക്കിടയിൽ സംഗ്രാമസ്വരൂപമായും വർത്തിക്കുന്ന മനുഷ്യ ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ധർമ്മശാസ്ത്രസംബന്ധമായ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് അത്യന്തം പ്രാധാന്യമുണ്ട്. സംഘർഷത്തിനു വേണ്ടി ജനിച്ചവനാണ് മനുഷ്യൻ. എതിർപ്പനുഭവപ്പെടുന്നതുവരെ അവന് ആത്മദർശനം ലഭിക്കുകയില്ല.

ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരമാണ് ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആദർശം. ആത്മജ്ഞാനപൂർവ്വകമായ സ്വഭാവമാണ് സദാചാരസ്വഭാവം. ആത്മാവെന്നതിന് എല്ലാത്തരം ദുർബ്ബല്യവും സംസ്കാരഹാനിയുമുള്ള, സാർത്ഥശീലവും ലഘുത

വുമുള്ള, ഇന്ദ്രിയാനുഭവംകൊള്ളുന്ന ‘ഞാൻ’ എന്നല്ല താൽപര്യമെങ്കിൽ, വ്യക്തിപരമായ സാർത്ഥത്തിന്റെ എല്ലാത്തരം ബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായ മനുഷ്യന്റെ അഗാധസ്വരൂപമാണ് ഉദ്ദിഷ്ടാർത്ഥമെങ്കിൽ മുൻപറഞ്ഞ വ്യാഖ്യാനം ശരിയാണ്. മൃഗീയാത്മാവിന്റെ വാസനകളും വികാരങ്ങളും, അഹങ്കാരത്തിന്റെ ജീവിതവ്യാപ്തിയെ ചുരുക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടുവെ നീരോധിച്ചു നിർത്തേണ്ടതുണ്ട്. ആത്മാവിന്റെ ഉന്നതിയ്ക്കും അത്യുന്നതസത്തയുടെ സാക്ഷാൽക്കാരത്തിനും വേണ്ടി തടസ്സങ്ങളേയും എതിരായ സ്വാധീനശക്തികളേയും ഒതുക്കി നിർത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ധർമ്മീക ജീവിതം ജ്ഞാനാത്മകവും തർക്കസംഗതവുമാണ്. അതു കേവലം സഹജവാസനകളുടേയും ഇന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങളുടേയും ജീവിതമല്ല. “ആത്മാവിനെ ശരീരമാകുന്ന രഥത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന യജമാനനായനിയുക, ബുദ്ധിയെ തേരാളിയായും മനസ്സിനെ കടിഞ്ഞാണായും, ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ കുതിരകളായും, ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങളെ രഥവീഥികളായും അറിഞ്ഞുകൊള്ളുക. ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സും ചേർന്ന ജീവന്മാവിനെ വിവേകശാലികൾ ഭോക്താവെന്നു പറയുന്നു എന്നാൽ ദുർബ്ബലനും വിവേകശൂന്യനുമായ വ്യക്തിയുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അവന്നൊതുങ്ങിനില്ക്കുന്നില്ല. അവന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ തേരാളിയുടെ വിറളിക്കു തിരകളെപ്പോലെ നിയന്ത്രണം വിട്ടോടുന്നു. വിവേകിയും ദുഃഖചിത്തനുമായ വ്യക്തിയുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ തേരാളിയുടെ അനുസരണശീലരായ കുതിരകളെപ്പോലെ സുനിയന്ത്രളായിരിയ്ക്കുന്നു. ജ്ഞാനഹീനനും വിചാരശൂന്യനും അപവിത്രനുമായവൻ ഒരിക്കലും അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുകയില്ല; അഭൗതികാവസ്ഥയിലും എത്തുകയില്ല. അവൻ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനനമരണചക്രങ്ങളിൽ കൂടുങ്ങിക്കറങ്ങുന്നു. എന്നാൽ ജ്ഞാനിയും വിവേകശാലിയും പരിശുദ്ധനുമായവൻ വീണ്ടും ജനനമരണചക്രത്തിലേക്കു മടങ്ങിവരാത്ത സുരക്ഷിതാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്നു.” ആഗ്രഹങ്ങളുടെ കടിഞ്ഞാണില്ലാത്ത ഓട്ടത്തെ തടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. ചുക്കാൻ പിടിക്കുന്നത് ആഗ്രഹങ്ങളാണെങ്കിൽ ആത്മാവിന്റേ കപ്പൽ പൊളിഞ്ഞത് തീർച്ച! മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ ധർമ്മം അതല്ലെന്നതു തന്നെ കാരണം. തർക്കയുക്തി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ആദർശത്തെ നാംസ്വീകരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, കൂടുതൽ ഉയർന്നതരത്തിലുള്ള ഒരു ധർമ്മീകനിയമത്തെ കൈക്കൊള്ളുന്നില്ലെങ്കിൽ, നമ്മുടെ ജീവിതം ലക്ഷ്യഹീനവും ഉദ്ദേശ്യരഹിതവുമായ മൃഗജീവിതത്തിന് തുല്യമായിപ്പോകും. സ്നേഹിച്ചും വെറുത്തും, ഉദ്ദേശ്യവും കാരണവും കൂടാതെ പരസ്പരം ആശ്ലേഷിച്ചും കുത്തിക്കൊന്നും അനിയതമായി തിരക്കു പിടിച്ച ജീവിതം നയിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കും. സുഖോപഭോഗത്തിലുള്ള രസത്തെ എല്ലാറ്റിനും ലക്ഷ്യമായിക്കണക്കാക്കുന്നപക്ഷം നമ്മുടെ ജീവിതം മനുഷ്യാചിതമല്ലാത്ത വിധത്തിൽ ധർമ്മച്യുതമായി ദുഷിച്ചുപോകുന്നു. മൃഗങ്ങൾ തങ്ങളുടെ സഹജവാസനകളെ ഉപയോഗിക്കുന്ന രീതിയിൽ തന്നെയാണ് മനുഷ്യൻ ബുദ്ധിയുണ്ടെന്ന കാരണത്താൽ മാത്രം മൃഗസ്വഭാവത്തിൽ നിന്നു ഒട്ടും ഉയരുന്നില്ല. ലൗകിക പദാർത്ഥങ്ങളെ ദേവതകളായി ഗണിക്കുന്നതും ആരാധിക്കുന്നതും ദുരാചാരികളാണ്. “ഇപ്പോൾ വിരോചനൻ തന്റെ ചിന്തയുടെ പരിണാമത്തിൽ സംത്യപ്തനായി. അസുരന്മാരുടെ അടുത്തു ചേന്ന് അവർക്കുപദേശം നല്കാൻ തുടങ്ങി. കേവലം ശരീരധാരിയായ ആത്മാവിനെയാണ് പുജിക്കേണ്ടത്. അതിനെത്തന്നെയാണ് സേവിക്കേണ്ടത്. ശരീരത്തെ പുജിച്ചും അതിന്റെ സേവനത്തിൽ മുഴുകിയും

N

P

I

കഴിയുന്നവൻ ഇഹലോകവും പരലോകവും രണ്ടും പ്രാപ്തമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് ദാനം ചെയ്യാത്തവനും ഈശ്വരവിശ്വാസമില്ലാത്തവനും യജ്ഞം അനഷ്ടിയാക്കാത്തവനുമായ ഒരു മനുഷ്യനെ അവർ ഇപ്പോഴും അസൂരനെന്ന് പറയുന്നു. കാരണം ഇതെല്ലാം അസൂരന്മാരുടെ സിദ്ധാന്തമാണ്. ഇങ്ങനെയാണ് നമ്മുടെ ജീവിതം നയിക്കപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ അത് നിഷ്പലങ്ങളായ ആശകൾക്കും ഭയങ്ങൾക്കും വിധേയമായിരിയ്ക്കും. “വിവേകപൂർണ്ണമായ ജീവിതത്തിൽ ഐക്യവും സാംഗത്യവും സ്പഷ്ടമായി കാണാൻ കഴിയും. മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളും ക്രമബദ്ധമായിരിയ്ക്കും. ഒരുനതാദർശത്തെ അഭിവിഷ്ണിപ്പിക്കുന്നതുമായിരിയ്ക്കും. തർക്കയുക്തിയുടെ സ്ഥാനത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളാണ് നമ്മെ നയിക്കുകയെങ്കിൽ വികാരങ്ങളും വാസനകളും അസ്ഥിരമനോവൃത്തികളും മാത്രം പ്രതിഫലിപ്പിയ്ക്കുന്ന ഒരു കണ്ണാടി മാത്രമായിരിയ്ക്കും നമ്മുടെ ജീവിതം. പരസ്പരബന്ധമില്ലാത്ത ചിതറിയ സംഭവങ്ങളുടെ ഒരു ചങ്ങല മാത്രമായ ജീവിതം കൊണ്ട് ഒരു പ്രയോജനവുമില്ല. അതിന് നിർവ്വഹിയ്ക്കാൻ ഒരു കാര്യവുമില്ല. നേടാനൊരു ലക്ഷ്യവുമില്ല. വിവേക പൂർണ്ണമായ ഒരു ജീവിതത്തിൽ ഓരോ കർമ്മപരിപാടിയും അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പ് ആദ്യമായി തർക്കയുക്തിയുടെ കോടതി മുമ്പാകെ കൊണ്ടുവരും; ഉന്നതലക്ഷ്യം പ്രാപിയ്ക്കാൻ അതിന് കഴിവുണ്ടോ എന്ന് പരിശോധിക്കും ഉചിതമാണെന്ന് കണ്ടാൽ ജീവാത്മാവിനെ സ്വീകരിയ്ക്കും”

ലോകത്തോടു നിസ്വാർത്ഥമേകിയുള്ള ജീവിതത്തെയാണ് വിവേകപൂർണ്ണമായ ജീവിതം. ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവിന്റെ അംശം മാത്രമാണെന്നും പരമാത്മാവിന്റെ കാര്യമൊഴിച്ച് ജീവാത്മാവിന് യാതൊരു സ്വാർത്ഥതാൽപര്യവുമില്ലെന്നും തർക്കബുദ്ധി നമ്മെ ഉപദേശിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയാനുഭവത്തോടുകൂടിയ വേറിട്ട ജീവിതമുണ്ടെന്ന വിചാരം അവർ കൈയാഴിച്ചാൽമാത്രമേ ഭാഗ്യത്തിന്റേയും ചാപല്യത്തിന്റേയും ബന്ധനത്തിൽ നിന്നവൻ മുക്തി നേടുകയുള്ളൂ. ജീവാത്മാവ് സ്വാർത്ഥകാര്യങ്ങൾ ചെയ്തുചെയ്ത് ഒടുവിൽ താൻ സ്വയം ഉണ്ടാക്കിയ കുടുക്കിൽപ്പെട്ടുപോകുന്നു. വീണ്ടും വ്യാപകമായ വിശ്വാത്മജീവിതത്തിൽ അധികാരം അവകാശപ്പെടാനാകുന്നതുവരെ അതേപടി ബന്ധനത്തിൽ കിടക്കേണ്ടിവരുന്നു. ഇത്തരം സഹാനുഭൂതിയുടെ മാർഗ്ഗം എല്ലാവർക്കുമായി തുറന്നു വെച്ചിരിയ്ക്കുന്നു; അത് ആത്മവിസ്മൃതിയിലേക്ക് നയിക്കുന്നതുമാണ്”

“അനന്തം ആനന്ദമയമാണ്; സാന്തപദാർത്ഥങ്ങളിൽ ആനന്ദമില്ല.” യാജ്ഞവൽക്യൻ സർവ്വസ്വവുമുപേക്ഷിച്ചു കാട്ടിലേയ്ക്കു പുറപ്പെടുന്ന സമയത്തു തന്റെ സമ്പത്തു മുഴുവൻ പത്നിമാരായ കാർത്യായനിക്കും മൈത്രേയിക്കും ഭാഗിച്ചുകൊടുക്കാനൊരുങ്ങി. മൈത്രേയീക്ക് താനെന്തു ചെയ്യണമെന്നു തോന്നിയില്ല. അവർ തന്റെ ഗാർഹസ്ഥ്യ സാമഗ്രഹികൾക്കിടയിലിരുന്നു അത്യന്തദുഃഖത്തോടെ പുറമെ കാട്ടിലേയ്ക്കു നോക്കാൻ തുടങ്ങി. അന്നവർ ഉദ്ദേശ്യരഹിതമായി വിശ്രമമില്ലാതെ ബദ്ധപ്പെട്ടു ജോലിചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു സാധു മനുഷ്യനെ കൂറെ ഗുണദോഷിച്ചു. സാന്തപദാർത്ഥങ്ങളെ ഉപകരണമാക്കിക്കൊണ്ടു നാമെന്തെങ്കിലുമൊന്ന് സാധിക്കാൻ ശ്രമിച്ചാൽ അതിന്റെ വിപരീതഫലമാണുണ്ടാവുക, നമ്മുടെ അന്തരാത്മാവ് യഥാർത്ഥസത്യപ്രതിഭാസമേകി കൊതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു; എന്നാൽ അനന്തത്തിൽനിന്നു ന്യൂനമായ ഒന്നി

K

നുംതന്നെ അതു നമുക്കു എത്തിച്ചുതരാനാവില്ല. നാം സാന്തവസ്തുക്കളെ തേടുന്നു; അവ നമുക്കു ലഭിക്കുന്നുമുണ്ട്. എന്നാൽ അവയിൽ സത്യപ്രതിഭാസമില്ല, അഖിലവിശ്വത്തെയും നാം ആക്രമിച്ചു കീഴടക്കി എന്നു വരാം; അപ്പോഴും കീഴടക്കാനായി ഇനിയും വിശ്വങ്ങളുണ്ടായില്ലല്ലോ എന്ന് ഖേദിച്ച് നെടുവീർപ്പിടും. “അവൻ എവിടെ എത്തിച്ചേർന്നാലും അവിടുന്ന് അപ്പുറം പോകാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ആകശത്തുതന്നെ ചെന്നെത്തി എന്ന് വെക്കുക അവിടുന്നും അങ്ങേപ്പുറത്തേയ്ക്ക് പോകാൻ കൊതിക്കും” നമ്മളിൽ അധികപക്ഷം ആളുകളും “ധനസമ്പത്തിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിലാണ് ചരിയ്ക്കുന്നത്. എന്നാലോ വഴിയിൽവെച്ച് പലരും നശിച്ചുപോകുന്നു.” ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങളുടെ ദാസ്യം വഹിച്ചുകൊണ്ടും ബാഹ്യസമ്പത്തുകളോട് ഒട്ടിയീരുന്നു നാം സത്യാത്മാവിനെ കാണാതെ പോകുന്നു. “ധനത്താലൊരുത്തനും സുഖിതനാകാൻ കഴിയില്ല.” “ധനമോഹത്താൽ മുരുകനായ യുവാവിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പരലോക ചിന്ത ഉദിയ്ക്കുന്നില്ല. ‘ഇതുതന്നെയാണ് ലോകം, മറ്റൊരു ലോകമില്ല’ എന്നവൻ ചിന്തിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ വൻ വീണ്ടും വീണ്ടും മൃത്യുവിന്റെ പിടിയിൽ പെടുന്നു.” “അമൃതത്വമെന്നെന്നറിയുന്ന ജ്ഞാനികൾ ഇവിടെയുള്ള അനിത്യവസ്തുക്കളിൽ നിത്യവസ്തുവെ തേടുന്നില്ല” ഈശ്വരനിൽനിന്നു വിധേയം പ്രാപിച്ച മനുഷ്യൻ കഠിനദുഃഖമനുഭവിക്കുന്നു, ഈശ്വരനോടുള്ള ചേർച്ചകൊണ്ടല്ലാതെ മറ്റൊന്നു കൊണ്ടും അവന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ വിശപ്പു ശമിക്കുകയില്ല. ആദർശസുന്ദരവും കളങ്കമേശാന്തവിധം പവിത്രവുമായ ഒരു സത്തയെ പ്രാപിക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള ആത്മാവിന്റെ അതിരറ്റ ആഗ്രഹങ്ങളെ ദേശകാലാവധിയുള്ളതും ഇന്ദ്രിയബദ്ധങ്ങളുമായ പദാർത്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറവേറ്റാനാവില്ല, അന്യസത്തയോടുള്ള പ്രേമത്തിലൂടെ ഒരു പരമയോഗ്യസത്തയെ പ്രാപിയ്ക്കാനുള്ള ആദർശം കണ്ടെത്താൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ പലരുമുണ്ട്. എന്നാൽ ആ അനന്യസത്ത ദേശകാലാവധികളുള്ള മനുഷ്യാത്മാവാകുന്നോടത്തോളം അവരുടെ ആദർശം ഒരിക്കലും പ്രാപിക്കാൻ കഴിയില്ല, മറ്റൊരു മാനവസത്തക്കുള്ളിൽ സ്ത്രീയാകിലും പുരുഷനാകിലും സൗന്ദര്യത്തിന്റേയും പ്രേമത്തിന്റേയും പൂർണ്ണരൂപം തിരയുന്നത് തന്നെത്താൻ വഞ്ചിക്കലാകും. പൂർണ്ണതയുടെ സാക്ഷാൽക്കാരം നിത്യത്തിലേ സാധ്യമാകൂ. ഇതിനാകട്ടേ സംസാരത്തിൽ നിന്നും സാംസാരികധനസമ്പത്തുകളിൽനിന്നും ബന്ധമുക്തി ആവശ്യമാണ്. പ്രപഞ്ചവൈരാഗ്യത്തിൽ ദുഃഖമോചനം നേടിയിരുന്നവർ ആദ്യകാലം മുതൽക്കേയുണ്ട്. പുത്രകളത്രാദികളേയും സ്ഥാവരജംഗമവസ്തുക്കളേയുമുപേക്ഷിച്ച് ഭിക്ഷാദേഹികളായി നിസ്വതയിലും ജീവിതശുദ്ധിയിലും മോക്ഷം നേടാമെന്ന ആഗ്രഹത്തോടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ നിന്നിറങ്ങിത്തരിച്ചവർ ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ഗൃഹസ്ഥജീവിതത്തോടുള്ള ബന്ധങ്ങളുറുത്തിറങ്ങിയ ഈ തപസ്വിസമുദായമാണ് ബൗദ്ധരുടെ ശ്രമണപ്രസ്ഥാനത്തിന് വഴി തെളിയിച്ചത്. ത്യാഗപൂർണ്ണമായ ജീവിതം മോക്ഷത്തിനുള്ള മുഖ്യമാർഗ്ഗമായി അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടു.

ഉപനിഷത്തുകൾ സദാചാരജീവിതത്തിന്റെ ആദ്യന്തരസ്വഭാവങ്ങളിൽ നിഷ്കർഷ ചെയ്യാനും ആചാരത്തിന്റെ പ്രേരക സ്വഭാവത്തിന് അത്യന്തം പ്രാധാന്യം കല്പിക്കാനു മിടയായി. പുറമെ കാണുന്ന ആനന്ദപുണ്യത്തെക്കൊണ്ടും ആന്തരമായ പരിശുദ്ധിയാണ് പ്രധാനം. ഉപനിഷത്തുകൾ ‘മോഷ്ടിക്കരുത്’ ‘കൊല്ലരുത്’ എന്നു മാത്രമല്ല പറയുന്നത്. ‘ദുരൈ പിടിയ്ക്കരുത്’ ‘ആരെയും വെറുക്കരുത് ക്രോധത്തിനും ദുർവി

N

P

I

കാരങ്ങൾക്കും ദുരാഗ്രഹങ്ങൾക്കും വശീഭൂതനാകരുത് എന്നും പ്രഖ്യാപിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. മനസ്സാദ്യം പരിശുദ്ധമാക്കണം; വേർ അങ്ങിനെത്തന്നെനിർത്തി വ്യക്തത്തിന്റെ ഇലകൾ മാത്രം മുറിച്ചുകളയുന്നതുകൊണ്ടു പ്രോജനമൊന്നുമില്ല. ആചരണത്തിന്റെ മേന്മ നിർണ്ണയിക്കുന്നത് വിഷയിയെ സംബന്ധിച്ച (അധികാരികത) യോഗ്യതയും ത്യാഗത്തിന്റെ മാത്രയും പരിഗണിച്ചാണ്.

സമസ്തവിശ്വവും മനുഷ്യാത്മാവിനെപ്പോലെത്തന്നെ പരമാത്മാവിൽ നിന്ന് ഉത്ഭവിച്ചതായി നാം മനസ്സിലാക്കണമെന്നാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ അനുശാസിക്കുന്നത്. പ്രേമസ്വരൂപനാണിശ്വരൻ. ഈശ്വരനെ സ്നേഹിക്കുക ആനന്ദമാണ്, ഈശ്വരനോടു പ്രേമമില്ലാതിരിക്കുക ദുഃഖകാരണമാണ്. പരമാത്മാവിനോടുള്ള പ്രേമത്താൽ ജ്ഞാനവും അമരതയും സിദ്ധിയ്ക്കുന്നു. ഈശ്വരനോട് പ്രേമമില്ലാതിരുന്നാൽ സംശയഭ്രമം ദുഃഖം മൃത്യു ഇവയ്ക്കിരയായിത്തീരുന്നു. എല്ലായഥാർത്ഥമതങ്ങളിലും സർവ്വോന്നതമായ ഈ ആശയം കാണാം. “എനിക്കെതിരായി പാപം ചെയ്യുന്നവൻ സ്വന്തം ആത്മാവിനെതിരായി തെറ്റു ചെയ്യുന്നു. എന്നെ വെറുക്കുന്നവരെല്ലാം മൃത്യുവെ സ്നേഹിക്കുന്നു.” പാപിയായ മനുഷ്യൻ ആത്മഘോഷിയാണ്. അത്തരക്കാരെ “ആത്മഹനോ ജനാഃ” എന്നാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ വിളിക്കുന്നത്.

സ്വാർത്ഥമായ എല്ലാ പ്രയത്നങ്ങളേയും ത്യജിക്കാൻ ഉപനിഷത്തുകൾ നമ്മെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ താൽപര്യങ്ങളും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതില്ല. അഹംഭാവത്തിൽ നിന്നകന്നു നിൽക്കാനും ഈശ്വരനോടു സംയുക്തരായി നിൽക്കാനുമാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. ഒരാദർശയതിക്ക് ആഗ്രഹങ്ങളുണ്ടാകും; അവ സ്വാർത്ഥപരമാവില്ലെന്നുള്ളതു. “ഇച്ഛയില്ലാത്തവനും, ഇച്ഛയിൽ നിന്ന് അതീതനും, ഇച്ഛാപൂർത്തിയാകുന്നവനും, ആത്മാവിനെ ഇച്ഛിക്കുന്നവനും ബ്രഹ്മമായിരുന്നുവെന്നുതന്നെ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.” നമ്മോട് ഉപേക്ഷിയ്ക്കാൻ പറയുന്ന കാമം യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇച്ഛയല്ല. അത് കേവലം മൃഗസഹജമായ ആഗ്രഹമാണ്, കാമവാസനയാണ്; മൃഗരൂപനായ മനുഷ്യന്റെ ഇന്ദ്രിയലോലുപതയാണ്. കാമത്തിൽ നിന്നു സ്വാതന്ത്ര്യം നേടാനും ശാസ്ത്രങ്ങൾ ഉപദേശിയ്ക്കുന്നു. പക്ഷേ ഇതു വെറും നിഷ്ക്രിയതയാവില്ല. കാമത്തിന്റേയും ദുരാഗ്രഹത്തിന്റേയും നിഷ്ഠൂരശാസനത്തിൽ നിന്നും ബാഹ്യവസ്തുക്കളുടെ ആകർഷകശോഭകളിൽ നിന്നും മുക്തി നേടാൻ സഹജവാസനാജന്യമായ ഉൽക്കടാഭിലാഷങ്ങളുടെ സമ്പൂർത്തിയിൽ നിന്നും മുക്തി നേടാൻ നമ്മോടനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. യഥാർത്ഥമായ ഇച്ഛയെ നിരോധിച്ചിട്ടില്ല. അതെല്ലാം വിഷയത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു മനുഷ്യന്റെ കൊതി മാംസസൗന്ദര്യത്തിലേക്കിൽ അവൻ വ്യഭിചാരിയായിത്തീരും; സുന്ദരവസ്തുക്കളിലാണാഗ്രഹമെങ്കിൽ അവൻ കലാകാരനായിരിക്കും; ഈശ്വരനിലാണെങ്കിൽ ഋഷിയായിത്തീരും. മോക്ഷത്തിലും ജ്ഞാനത്തിലുമുള്ള ആഗ്രഹത്തിനു പ്രാമുഖ്യം കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇച്ഛകളെ സത്യമെന്നും മിഥ്യയെന്നും രണ്ടായി തരംതിരിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. നമ്മോട് സത്യേച്ഛകളിൽ പങ്കുചേരാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഒരു നചികേതസ്സിന്റെ പിതൃഭക്തിയും ധർമ്മനിഷ്ഠയും ഒരു സാവിത്രിയുടെ ദുഃഖപ്രേമവും പതി ഭക്തിയും ദുഃഖനമല്ല. സൃഷ്ടി കർത്താവിന്റെ ‘കാമ’ത്തിനു ഇച്ഛയെന്നാണർത്ഥം. “ഞാൻ അനേകങ്ങളായിത്തീരട്ടെ എന്നവൻ ആഗ്രഹിച്ചു (അകാമയത)” പരമേശ്വരനും ഇച്ഛിക്കുന്നുവെങ്കിൽ നമുക്കെന്തുകൊണ്ട

ഭിമാനം, രോഷം, കാമവാസന മുതലായ വികാരങ്ങളെ ഒഴിയ്ക്കാൻ നമ്മോട് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പ്രേമത്തിന്റെ കോമളവികാരങ്ങളായ സമസ്നേഹവും അനുകമ്പയും ഒഴിവാക്കണമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരത്തിനായി തപസ്സുചെയ്യണമെന്ന് ഉപനിഷത്തുകളിലങ്ങിങ്ങായി നിർദ്ദേശങ്ങൾ കാണാമെന്ന് ശരിയാണ്. എന്നാൽ തപസ്സിനു ആത്മശക്തിയുടെ വികാസം, ശരീരദാസ്യത്തിൽനിന്ന് ആത്മാവിന്റെ മോചനം, മനസ്സിന്റെ ഗംഭീരചിന്ത, മനസ്സിനെ സ്വയം ശക്തമാക്കുക എന്നെല്ലാമാണർത്ഥം; “യാതൊരാളുടെ തപസ്സുജ്ഞാനമയമാണെങ്കിൽ” ജീവിതം ഒരു മഹോത്സവമാണ്. അതിലേക്കു ക്ഷയിക്കപ്പെട്ടവരാണ് നാമെല്ലാം. അവിടെ നമുക്ക് തപസ്സോ ആത്മത്യാഗമോ ദാനമോ ഔദാര്യമോ ആർജ്ജവമോ സത്യമായ വ്യവഹാരമോ അഹിംസയോ മറ്റുള്ളവരേ വേദനിപ്പിക്കാതിരിക്കലോ സത്യവചനമോ പ്രദർശിപ്പിക്കാം. തപസ്സ് അല്ലെങ്കിൽ ത്യാഗംകൊണ്ട് ദ്യോതിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത് നിരപേക്ഷഭാവമാണ്. “കർമ്മം കൊണ്ടോ സന്തതികൊണ്ടോ സമ്പത്തുകൊണ്ടോ അല്ല ത്യാഗംകൊണ്ടാണ് അമരതം പ്രാപിക്കാൻ കഴിയുന്നത്” ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിൽ “ശ്രദ്ധാ തപ” ശ്രദ്ധതന്നെയാണ് തപസ്സെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ബാഹ്യപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ബന്ധമോചനത്തിനായി ഒരാൾ വനാന്തരത്തിലെ ഏകാന്തയിലേക്കൊന്നും പോകേണ്ടതില്ല. സാംസാരികപദാർത്ഥങ്ങളുമായുള്ള അവശിഷ്ടബന്ധം പെട്ടെന്നു തുടങ്ങിയ വേണ്ടി ഏകാന്തവാസത്തിനു ശക്തികൂട്ടുകയോ തപസ്സുചെയ്യുകയോ വേണ്ടതില്ല. “ത്യാഗത്തോടുകൂടി അനുഭവിച്ചുകൊള്ളുക” (തേന ത്യക്തേന ഭുങ്ങ്ജീഥാഃ) എന്നു ഈശോപനിഷത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ സാംസാരികമായ ധനസമ്പത്തുകളുടേയും സാമഗ്രികളുടേയും അനർത്ഥകാരിയായ ഭാരംകൊണ്ടു നാം കുനിഞ്ഞമരതയായാലേ നമുക്കീ ജഗത്തിലെആനന്ദമാസ്വാദിക്കാൻ കഴിയൂ. ലോഭത്തിനും ദുരാഗ്രഹത്തിനും നാം തീരേ സ്ഥാനം നൽകാതിരിക്കുന്ന പക്ഷം നമുക്കീ ലോകത്തിൽ രാജാക്കന്മാരെപ്പോലെ വാഴാം. നമ്മുടെ സാംസാരികമായ സുഖാനുഭവത്തിനു നമ്മുടെ നിർദ്ധനത്വവുമായി പ്രത്യക്ഷമായ അനുപാതമുണ്ട്. ത്യാഗത്തിന്റെ ദേദഭാവത്തെ ഉമൂലനം ചെയ്യുക എന്ന അർത്ഥത്തിലും നിരപേക്ഷപ്രേമത്ത വികസിപ്പിക്കുക എന്ന അർത്ഥത്തിലും, എല്ലാ സത്യമതങ്ങളുടേയും സാരതത്വമാണ്.

ഭാരതീയ തത്വവിചാരത്തിൽ വൈദികകാലത്തിനുശേഷം ഒരു പരിവർത്തനമുണ്ടായി. അഥർവ്വവേദത്തിലെ വൈരാഗ്യവാദം കാരണമായി രഹസ്യവാദപ്രസ്ഥാനത്തിനു ശക്തി കൂടി. ഋഗ്വേദത്തിലെ ഋക്കുകളുടെ രചന നടന്ന കാലത്തു സുഖഭോഗങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ സ്വച്ഛന്ദതയുണ്ടായിരുന്നു. മനുഷ്യാത്മാവിന്റെ സഹജമായ ധർമ്മികഭാവന ശക്തിപ്പെട്ടു. ഉപനിഷൽകാലമായപ്പോൾ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ആക്രമണത്തിനെതിരെ സ്വപ്നമായി ശബ്ദമുയർന്നു. ഇടയ്ക്കിടെ ആക്രമിച്ച് ഉപദ്രവം ചെയ്യുന്ന വിഷയവാസനക്കു വഴങ്ങിക്കൊണ്ട് ആത്മാവിന്നിനിയും ദുഃഖിക്കാൻ വയ്യ എന്നായി. എന്നാൽ പിൻക്കാലത്ത് ശരീരത്തെ ദഹിപ്പിക്കുക മുതലായ അന്ധസമ്പ്രദായങ്ങൾ ചേർന്ന ഭ്രാന്തൻവൈരാഗ്യത്തിന് വന്നുപെട്ട അധോഗതി ഉപനിഷൽകാലത്ത് ഈ സർവ്വസംഗപരിത്യാഗത്തിനു നേരിടേണ്ടിവന്നില്ല. ബുദ്ധമതത്തെപ്പോലെത്തന്നെ ഭരദാജനും സാംസാരികജീവിതത്തേയും വൈരാഗ്യത്തേയും ഒരുപോലെ പ്രതിഷേധിക്കുന്നുണ്ട്. അതിർവിട്ട ഹഠവാദത്തിന്റെ പാരമ്യത്തിലേത്തിയ ഈ വൈരാഗ്യവാദം യഥാർത്ഥത്യാഗത്തെ

K

N

P

I

K

സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നല്ല; അതൊരു പ്രകാരത്തിൽ സ്വാർത്ഥപരതംതന്നെയാണെന്നു നാം പറയും. ഒരാളുടെ ആത്മവ് ലോകത്തിലെ മറ്റെല്ലാ ആത്മാക്കളും കൂടിയാലുള്ളതിനേക്കൾ ശ്രേഷ്ഠതരമാണെന്നു കരുതി ഏകന്തമോക്ഷത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്യുന്ന ശ്രമങ്ങൾ ഒരിക്കലും ആത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥനമ്രതയുടെ പ്രകടനമല്ല. നാം കർമ്മം ചെയ്യണം; എന്നാൽ അനാസക്തമായി ചെയ്യണം എന്നാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ നിഷ്കർഷിക്കുന്നത്. പ്രപഞ്ചത്യാഗം ചെയ്ത് വിജ്ഞാനസ്ഥലത്തോ സന്യാസിമാത്തിലോ വിശ്രമിക്കുന്നവനല്ല ധർമ്മികൻ സംസാരത്തിൽത്തന്നെ ജീവിച്ചു സാംസാരികവസ്തുക്കളെ സ്നേഹിച്ചുകൊണ്ടു തനിയ്ക്കുവേണ്ടിയല്ലാതെ, അവയിലന്തർന്നിഹിതമായ അനന്തത്തിനു വേണ്ടി, അവയിൽ ഗുപ്തമായിരിക്കുന്ന വിഭുവിനുവേണ്ടി സ്നേഹിച്ചുകൊണ്ട് - കഴിയുന്നവനാണ് ധർമ്മികമനുഷ്യൻ. അയാളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഈശ്വരന്റെ മഹത്വം നിരൂപാധികമാണ്; മറ്റെല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങൾക്കും പൂർണ്ണതയിലേയ്ക്കുള്ള വാഹനങ്ങൾ അഥവാ ഈശ്വരനിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ സാപേക്ഷമായ മഹത്വവുമുണ്ട്. അനുഷ്ഠിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ കർമ്മവ്യങ്ങളും, വ്യക്തിപരമായ യജ്ഞങ്ങളും ത്യാഗങ്ങളും ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരത്തിനു സഹായിക്കുന്നു. നമുക്കു പിതാക്കന്മാരാകാം. എന്തെന്നാൽ സങ്കുചിതമായ വ്യക്തിത്വത്തിൽനിന്നു അതീതമായി നിൽക്കാനും കൂടുതൽ മഹത്തായ ഉദ്ദേശ്യങ്ങളുമായി സ്വയം താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കാനുമുള്ള മാർഗ്ഗമാണത്. ദിവ്യ പ്രേമത്തിന്റെ നിഴലാണ് മാനവപ്രേമം. നമുക്കു സ്വന്തം പത്നിയെ സ്നേഹിയ്ക്കാം. എന്തിനു വേണ്ടി? എല്ലാ വസ്തുക്കളുടേയും ഹൃദയത്തിൽ ജ്വലിയ്ക്കുന്ന ആനന്ദത്തിനു വേണ്ടി. “യഥാർത്ഥത്തിൽ ഭർത്താവ് പ്രിയനാകുന്നത് ഭർത്താവിനുവേണ്ടിയല്ല. ആത്മാവിനുവേണ്ടി ആണ് ഭർത്താവ് പ്രിയനാകുന്നത്.” എന്നു ഉപനിഷത്തു പറയുന്നു. ഈ കാര്യം തന്നെ ഇടമുറിയാതെ ഭാര്യ, പുത്രന്മാർ, രാജ്യങ്ങൾ, ബ്രഹ്മണക്ഷത്രിയജാതികൾ, ലോകവിഭാഗങ്ങൾ, ദേവന്മാർ, സജീവ സൃഷ്ടികൾ, വ്യാപകമായ വിശ്വം എന്നീ വസ്തുക്കളെ ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ചുദാഹരിച്ച് ഉറപ്പിയ്ക്കുന്നു. അവയെല്ലാം അവയ്ക്കു വേണ്ടിയല്ല നിത്യസത്തയ്ക്കുവേണ്ടിയാണ് ഈ സംസാരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. സാംസാരികപദാർത്ഥങ്ങളെ പാപത്തിനുള്ള ഇരയായിട്ടല്ല ദിവ്യാനന്ദപ്രാപ്തിക്കുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളായിട്ടാണ് സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളത്. നമ്മുടെ വീക്ഷണം യഥാർത്ഥമായാൽ നമുക്കു സമ്പത്തു മുതലായ ഐശ്വര്യങ്ങളുണ്ടാവുകയായി. “തതോ മേ ശ്രിയമാവഹ” (അതിനുശേഷം എനിയ്ക്ക് ധനം കൊണ്ടുവരൂ). സംസ്കാരഹീനന് ധനം ഒരു തിന്മയാണ്; എന്നാൽ വിവേകിയ്ക്കങ്ങിനെയല്ല എന്നു ശങ്കരൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അദൈവികമായിത്തോന്നുന്ന പ്രാപഞ്ചികവസ്തുക്കൾ ധർമ്മികനായ ആത്മാവിനു നിരന്തരമുള്ള വെല്ലുവിളിയാണ്. ആത്മാവ് അവയുടെ സ്വതന്ത്രനിലയോട് ഏറ്റുപൊരുതണം; അവയെ ദൈവികശക്തിയുടെ പ്രകടമായി മാറ്റുകയും വേണം. അവൻ ഈ അനാസക്തഭാവത്തിൽ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുന്നു. “അസക്തനോ നിർല്ലിപ്തനോ ആവുക എന്നതിന്റെ താൽപര്യം ആത്മാവിനെ പ്രപഞ്ചത്തോടു ചേർത്തു കെട്ടിയ എല്ലാ കെട്ടുകളും അഴിച്ചു മുക്തനാവുക, ഭൂമണ്ഡലത്തിലെ ഒരു പദാർത്ഥത്തേയും ആശ്രയിക്കാതിരിക്കുക, ഭൗതികപദാർത്ഥങ്ങളിലേയ്ക്കു ചായാതിരിക്കുക എന്നെല്ലാമാണ്. മറ്റുള്ളവർ നമ്മെപ്പറ്റി എന്തുപറയുന്നു എന്തു വിചാരിക്കുന്നു. നമ്മെക്കൊണ്ടെന്തു ചെയ്യിക്കാനാശ്ര

ഹിയ്ക്കുന്നു, ഇതിലൊന്നും ശ്രദ്ധിക്കരുത്. ഒരു യോഗാധാർമ്മികളെത്തിൽ മുന്നേറുന്നപോലെ ചിന്തയോ ഭാവിവിചാരമോ കൂടാതെ സ്വന്തം കർമ്മവ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുക. ഒരു ധർമ്മികകാര്യത്തിനുവേണ്ടി സർവ്വസ്വത്യാഗം ചെയ്യേണ്ടിവരുമ്പോൾ തങ്ങളുടെ മേന്മ, ആദരവ്, യശസ്സ്, അനുകൂലപരിതസ്ഥിതി, സുഖസൗകര്യങ്ങൾ, മനുഷ്യനോടുള്ള സ്നേഹബന്ധം ഇവയെ ഒന്നും കാര്യമാക്കാതിരിക്കുക.” ഈ ആത്മീയസംഘർഷത്തിന് ശാരീരികമായ ചില ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ഉപനിഷത്തുകൾ നമ്മെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ശൗചം, ഉപവാസം, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ഏകാന്തവാസം മുതലായവ ശാരീരികശുദ്ധിക്ക് അത്യാവശ്യമായി വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. “എന്റെ ശരീരം സുയോഗ്യമാകട്ടെ, എന്റെ ജീവന അത്യന്തം മധുരമാകട്ടെ. ചെവിക്കൊണ്ട് ഞാൻ ഏറ്റവും അധികം കേൾക്കുമാറാകട്ടെ” ഇതിന്റെ താൽപര്യം ശരീരത്തെ ഒരവഷ്ടംമോയോ ആത്മാവിനു ഒരു ഭാരമായോ കരുതി തിരസ്കരിക്കേണ്ടതില്ല എന്നാണ്. ശരീരത്തിന്റെ ശുദ്ധീകരണമോ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ മോചനമോ മനസ്സിന്റെ വികാസമോ ഒന്നുംതന്നെ ആത്മപീഡയോടു ബന്ധമുള്ളതല്ല. ബ്രഹ്മചര്യം പാലിക്കുന്നവർക്കേ ബ്രഹ്മലോകപ്രാപ്തിയുണ്ടാകൂ എന്നു വീണ്ടും ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മചര്യം ഓരോ വിദ്യാർത്ഥിയും ഗുരുവിന്റെ അടുക്കൽ വിദ്യാധ്യയനം ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ പാലിയ്ക്കേണ്ടുന്ന സ്വഭാവനിയന്ത്രണമാണ്. അത് സംസാരത്യാഗത്തോടുകൂടിയ തപസ്സോ വൈരാഗ്യമോ അല്ല. എന്തെന്നാൽ അതേ ഉപനിഷത്തിൽ Viii 5-ൽ ബ്രഹ്മചര്യത്തെ യജ്ഞാനുഷ്ഠാനത്തിനു തുല്യമായി പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. ഇതു ബ്രഹ്മചര്യത്തെ സംസാരനിവൃത്തിയെന്നു തെറ്റായി വ്യാഖ്യാനിക്കാതിരിക്കാനുള്ള ഒരു താക്കീതു നൽകിയിരിക്കുകയാണെന്നു തോന്നും. ശരീരം ആത്മാവിന്റെ സേവകനാണ്. കാരാഗൃഹമല്ല. ജീവിതം മനസ്സ് ചേതന ബുദ്ധി മുതലായവയെ നാം ത്യജിച്ചുകളയണമെന്ന സൂചനകളൊന്നും ഉപനിഷത്തുകളിലില്ല. മറിച്ച് ഈശ്വരൻ അന്തര്യമായിത്തന്നെ സിദ്ധാന്തം ഇതിനെതിരായ ഒരു നിർണ്ണയത്തിലേയ്ക്കാണ് നമ്മെ നയിയ്ക്കുന്നത്.

യഥാർത്ഥമതത്തിന്റെ ഭാവാവേശത്തിൽ ഊന്നി നിൽക്കുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ഉപനിഷത്തുകൾ തൃപ്തിപ്പെടു നില്ല. അവ നമുക്ക് ഒരു കർമ്മവ്യസംഹിത കൂടി ഒരുക്കി വെച്ചിരിയ്ക്കുന്നു; അതില്ലാത്താൽ ധർമ്മികാദർശം വിശ്വസിച്ചുകൂടാത്ത വഴികാട്ടിയായിപ്പോകും. എല്ലാ ആചാരക്രമങ്ങളും വികാരങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണവും ബുദ്ധിയുടെ സർവ്വാധിപത്യവുമുള്ള, സ്വാർത്ഥപരമായ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ സങ്കുചിതത്വത്തിൽ നിന്നു മുക്തി നേടി ആത്മാൽകർഷണത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കുന്ന, മഹത്തായ ദിവ്യപദ്ധതിയിൽ പങ്കാളികളെന്ന നിലയ്ക്ക് നാമെല്ലാം നിരന്തരം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന എല്ലാ ആചാരരൂപങ്ങളും - ധർമ്മികങ്ങളാണ്; ഇതിനു വിപരീതമായവ അധർമ്മികങ്ങളും, ആത്മസംയമവും ഉദാരതയും കരുണയുമാണ് സൽഗുണങ്ങൾ. വലത്തുകെ ചെയ്യുന്നത് ഇടത്തുകെ അറിയരുത് എന്ന തത്വം ഈ വാക്യങ്ങളിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. “ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ദാനം ചെയ്യണം, അശ്രദ്ധയോടുകൂടി ദാനം ചെയ്യരുത്, ധാരാളം ദാനം ചെയ്യണം, ലജ്ജയോടുകൂടി ദാനം ചെയ്യണം. ഭയത്തോടെ ദാനം ചെയ്യണം, സഹാനുഭൂതിയോടെ ദാനം ചെയ്യണം” ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിൽ (Viii17) തപസ്സ്, ദാനം, ആർജ്ജവം, അഹിംസ, സത്യസന്ധത എന്നിവയാണ് സദാചാരരൂപങ്ങളായി പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. ഏതെങ്കിലും മൃഗ

N

P

I

സുഷ്ടിയെ ഹിംസിയ്ക്കാൻ മടിക്കുന്നതും, നായാടിപ്പിടിച്ചു മുയൽക്കിടാവിനെച്ചൊല്ലി വ്യസനം തോന്നുന്നതും, ഇന്നത്തെ ചിന്താഗതിയിൽ അതിശങ്കാലുക്കളായ സ്ത്രീജനങ്ങൾക്ക് ചേർന്ന വികാരദൗർബല്യമായേക്കാം. എന്നാൽ ഉപനിഷത്തുകളിൽ മൃഗസുഷ്ടികളെ സ്നേഹിക്കുന്നത് ഒരുത്തമ ധർമ്മമായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. ഭൂമുഖത്തുള്ള ഭാരതീയ ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ സാമന്യരൂപമാണ്. നായാടിനായി ഒരു മാന്യനെ കൊല്ലുന്നതും വിനോദത്തിനു മാത്രം ഒരലിയെ ഉപദ്രവിക്കുന്നതും അപരാധമാണ്. വികാരങ്ങളെ ജയിക്കാൻ ചിലപ്പോൾ സവിശേഷമായ ആത്മനിയന്ത്രണം വിധിക്കുന്നുണ്ട്. ഭാരതീയ ചിന്തകന്മാർ മനസ്സ് ശരീരത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു എന്ന വിശ്വാസമുള്ളവരാണ്; അതുകൊണ്ടുവർ മനസ്സിന്റെ പരിശുദ്ധി ആവശ്യമാണെന്നു നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. വാസനകളുടെ നിയന്ത്രണം സ്വച്ഛേധം നടക്കേണ്ടതാണ്. അത് സംഭാവ്യമല്ലെങ്കിൽ നിർബ്ബന്ധമായി നിയന്ത്രിക്കലും ചിലപ്പോൾ പതിവുണ്ട്. തപസ്സ് അഥവാ നിർബ്ബന്ധമായ വസനാനിയന്ത്രണം, ന്യാസം അഥവാ സംഗപരിത്യാഗം ഇവ രണ്ടും തമ്മിൽ ഭേദം കൽപിച്ചിരിക്കുന്നു. തപസ്സ് താഴ്ന്ന പടിയിലുള്ള വാനപ്രസ്ഥനുള്ളതാണ്; അതേ സമയം ന്യാസം സന്യാസിയ്ക്കുള്ളതാണ്. ഏകാഗ്രത, ധ്യാനം നിദിധ്യാസനം മുതലായവ യോഗചര്യകളും അനുവർത്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്. “പ്രാജ്ഞൻ വാക്കിനെ മനസ്സിലും മനസ്സിനെ ബുദ്ധിയിലും വിലയിപ്പിക്കണം.” ധ്യാനവും ഏകാഗ്രചിന്തനവും മനഃശുദ്ധി കുപകരണമായും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എല്ലാ വിചാരങ്ങളും അന്തർമുഖമാക്കി ഈശ്വരനെത്തന്നെ ചിന്തിക്കാൻ ജീവാത്മാക്കളോട് കൽപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈശ്വരനിൽ നിന്ന് അനുഗ്രഹം ലഭിക്കാനല്ല; ഈശ്വരനോട് താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കാൻ ! എന്നാൽ ഈ ധ്യാനാവസ്ഥിതമായ ജീവിതത്തിന്റെ ആത്മപ്രഹർഷാവസ്ഥ പോലും തീർച്ചയായും യഥാർത്ഥതയിൽനിന്നുള്ള ഒരൊഴിഞ്ഞുമാറലല്ല. അത് പദാർത്ഥങ്ങളുടെ പരമസത്യത്തെ കണ്ടറിയാൻ കഴിവുണ്ടാക്കുന്ന ഉപകരണം മാത്രമാണ്. “മുർച്ഛയും സുക്ഷ്മതയുമുള്ള മനസ്സുകൊണ്ടു മാത്രമേ ഈശ്വരനെ കാണാൻ കഴിയൂ.” ബ്രഹ്മചര്യം, ഗാർഹസ്ഥ്യം, വാനപ്രസ്ഥം, സന്യാസം എന്നിങ്ങിനെ നാലാശ്രമങ്ങൾ വിധിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ക്രമത്തിൽ അവയിലൂടെ കടന്നുപോയി മനുഷ്യൻ സാംസാരികമലം നീക്കി തന്നെ ശുദ്ധമാക്കാം. അപ്പോഴേ മനുഷ്യൻ തന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികമായ വാസഗേഹത്തിൽ കേറാൻ അർഹനാകുന്നുള്ളൂ.

സമുദായത്തോടുള്ള കർത്തവ്യങ്ങളെല്ലാം പൂർണ്ണമായി നിർവ്വഹിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ഓരോരുത്തർക്കും സംസാരത്തിൽ നിന്നു വിരക്തനായ വിശ്രമം തേടാൻ വിധിയുണ്ട്. മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ അവസാനത്തെ പടിയാണിത്. ധർമ്മികമായ ആചരണവും പ്രേമമയമായ ജീവിതവും നയിക്കുന്ന തപസ്വിയായ പരിവ്രാജകൻ സാംസാരികപ്രലോഭനങ്ങളിൽ നിന്നു മുക്തനായി പരലോകത്തേയ്ക്കു ദൃഷ്ടി തിരിക്കുന്നു. നിഷ്കളവും ഭക്തി പൂർണ്ണങ്ങളുമായ ഭാരതത്തിലെ മുനിചിത്തങ്ങൾ നിത്യസൗന്ദര്യത്തിന്റെ സ്വപ്നങ്ങളാലും അനശ്വര സംഗീതത്തിന്റെ പ്രതിധനികളാലും നിരന്തരം ആകൃഷ്ടങ്ങളായിരിയ്ക്കുന്നു. അവർ ആ പരമാദർശത്തിന്റെ അടുത്താണ്. അതിന്റെ അസ്തിത്വത്താലാകൃഷ്ടരാകത്തക്കവണ്ണം നന്നെ അടുത്താണ് നിൽക്കുന്നത്. നമുക്കതൊരു സ്വപ്നമാകാം. എന്നാൽ അവർ ജീവിക്കുന്നതേ ആ സ്വപ്നത്തിലാണ്. അതുകൊണ്ടുവർക്കത് തങ്ങൾ അവഗണിച്ചു തള്ളുന്ന ഭൗതിക

K

കസത്തയെക്കാളേറെ യഥാർത്ഥ്യമാണ്. തപസ്വിയെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളം ആത്മാവിനും ശരീരത്തിനും കടിനമായ പരിശീലനം - കഠിനമായ സാധന-വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു സിദ്ധിച്ചവർക്കേ ഇത്തരം ആദർശജീവിതം നയിയ്ക്കാനാവൂ. നിഷ്കൃഷ്ടമായ പരിശുദ്ധിയും അകിഞ്ചനതവുമാണ് തപസ്വിയുടെ ജീവിതത്തെ ഭരിക്കേണ്ടത്. അയൾ മഞ്ഞവസ്ത്രം ധരിയ്ക്കണം. ശിരസ്സു മുണ്ഡനം ചെയ്ത് തെരുവുതെങ്ങി ഭക്ഷണം യാചിയ്ക്കണം. ആത്മാവിനു വിനയം വരുത്താനുള്ള ഉപകരണങ്ങളാണിവ. നിത്യനിയതങ്ങളായ പ്രാർത്ഥനകളും ഉപവാസങ്ങളും അനുഷ്ഠിയ്ക്കുക വഴി ആത്മാവിന് നിത്യാനന്ദപദവിയിലേക്കുയരുവാൻ കഴിയുന്നു. വിശുദ്ധിയും വിനയമാണൊരു തപസ്വിയെ മഹാനാക്കിത്തീർക്കുന്നത്; കൃശലനായ ഒരിന്ദ്രജാലക്കാരന്റെ കൈയടക്കത്തിലുള്ള സാമർത്ഥ്യമോ വാതോന്മാദക്കാരന്റെ സ്വപ്നം കാണാനുള്ള കഴിവോ അല്ല. കാമം, ക്രോധം, വാസന, ഇച്ഛ എന്നിവ വിട്ടുയർന്ന് ശുദ്ധനായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് തപസ്വി മഹത്തമം നേടുന്നത്. ജീവിച്ചിരിക്കെ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ഈ ആത്മാഹുതി ഒരാൾക്ക് ആത്മഹത്യയേക്കാൾ കഠിനമാണ്. മരണം എളുപ്പമാണ്. ഭാരപ്പെട്ടത് ജീവിതമാണ്. സാമൂഹ്യ ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെടാൻ വേണ്ടി വീടും സമുദായവും ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഒരാൾ ശരിയായ സന്യാസിയ്യാകുന്നില്ല; ജീവിതത്തിൽ പരാജയം പറ്റിയതുകൊണ്ടു മാത്രം സന്യാസിച്ചവനും യഥാർത്ഥ സന്യാസിയ്യാകുന്നില്ല. ഈ അവസാനത്തെ തരക്കാർ സന്യാസാശ്രമത്തിനാകെ അപമാനം വരുത്തുന്നു. ആത്മസംയമം ചെയ്ത് ധർമ്മികവീക്ഷണത്തിലൂടെ മാനവസമൂഹത്തിനു വേണ്ടി കഷ്ടങ്ങളനുഭവിക്കുന്നവനാണ് യഥാർത്ഥ സന്യാസി. ജീവിതപരിശ്രമമാകെത്തന്നെ നമ്മുടെ അഹങ്കാരം തുടച്ചു നീക്കി നമ്മെ പരിശുദ്ധരാക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ളതാണ്. ആശ്രമവ്യവസ്ഥകളും മറ്റും ആത്മോന്നതിക്ക് സഹായകമാക്കാൻ വേണ്ടി ഏർപ്പെടുത്തിയ പദ്ധതികളുമാണ്. അങ്ങനെ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിനു ശേഷം പരിവ്രാജകജീവിതമാണ് വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആത്മജ്ഞാനി തന്റെ എല്ലാ സ്വാർത്ഥതാൽപര്യങ്ങളും വെടിഞ്ഞ് പരിവ്രാജകസന്യാസിയായിത്തീരണമെന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ ഘോഷിക്കുന്നു. “ബ്രഹ്മണർ ആത്മജ്ഞാനികളായി ഭാവിസന്താനപരമ്പരയുടെ ആഗ്രഹവും, വ്യക്തിപരമായ സ്വത്തുകൈവശത്തിനുള്ള ആഗ്രഹവും, ലൗകികമായ ഐശ്വര്യങ്ങൾക്കുള്ള ആഗ്രഹവും കൈവെടിഞ്ഞ് പരിവ്രാജകരായി സഞ്ചരിയ്ക്കുന്നു.” പ്രാചീന ഭാരതത്തിൽ സന്യാസി നിർദ്ധനനും അകിഞ്ചനനുമാണെങ്കിലും, യാതൊരധികാരവും ശക്തിയുമില്ലെന്നിരിക്കിലും, സാമ്രാജ്യാധിപന്മാർ കൂടി കാൽക്കൽ കുമ്പിടത്തക്കവിധം സ്ഥാനവും ബഹുമാനവും വഹിച്ചിരുന്നു. പരിശുദ്ധജീവിതത്തിന് അത്രയും ബഹുമാനാദരങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു.

ഹിന്ദുമതത്തിന്റെ മുഖ്യലക്ഷണമായ ആശ്രമധർമ്മം ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ വശത്തും ആത്മശക്തി വളർത്തി ജീവിതം പൂർണ്ണമാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അത് വൈവാഹികജീവിതത്തിന് ഒരുക്കമെന്ന നിലയിൽ കഠോരമായ പരിശുദ്ധി അഥവാ ബ്രഹ്മചര്യം വേണമെന്നു നിഷ്കർഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഉപനിഷദ്ദൃഷ്ടാക്കളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ വിവാഹം ഒരു ധർമ്മിക സംസ്കാരമാണ്; ഈശ്വരസേവാപദ്ധതിയാണ്. ഗാർഹസ്ഥ്യത്തിന്റെ ആസ്ഥാനമായ ഗൃഹം ഒരു വിഷുദ്ധവേദിയാണ്; മതപരമായ യാതൊരു ചടങ്ങും ധർമ്മപത്നിയെ പങ്കെടുപ്പിയ്ക്കാതെ പൂർത്തിയാവില്ല. ദാനവ്യയവും പിതൃവ്യയവും വഴിയായി ഒരാൾ

N

P

I

K

മനുഷ്യസ്നേഹത്തിന്റേയും കുടുംബബന്ധത്തിന്റേയും അഴകും ആനന്ദവും തികച്ചും അനുഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞ ശേഷം വിശ്വപൗരന്റെ ഉയർന്ന പദവിയിലെത്താൻ വേണ്ടി ക്രമത്തിൽ ഗൃഹത്തോടും കുടുംബത്തോടുമുള്ള ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യം നേടാൻ പരിശ്രമിക്കണമെന്നും വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. ബുദ്ധമതം ഭാരതീയ ഹൃദയങ്ങളിൽ സുസ്ഥിരമായി സ്ഥാനമുറപ്പിയ്ക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിനു കാരണം അത് ബ്രഹ്മചര്യത്തെ ഗാർഹസ്ഥ്യത്തേക്കാൾ അത്യുന്നതനിലയിൽ കൊണ്ടുവെച്ചതും മുൻയോഗ്യതകളോ അർഹതയോ നോക്കാതെ എല്ലാവരെയും ഉയർന്ന സത്യാസാശ്രമത്തിലേയ്ക്ക് ചെല്ലാൻ അനുവദിച്ചതുമാണ്. സന്യാസികൾ ജാതി, ധനം, പൗരത്വം ഇതൊന്നുമില്ലാത്ത ആത്മീയമായ ഒരു സഹോദര്യസ്ഥാപനമാണ്. സ്നേഹത്തിന്റേയും സേവനത്തിന്റേയും സന്ദേശങ്ങളെ പ്രസാദദാവത്തിൽ പ്രചരിപ്പിക്കുകയാണതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. ഭൂമിയിൽ വിശുദ്ധിയുടെ സൗന്ദര്യത്തിനും, വിനയത്തിന്റെ ശക്തിക്കും, അകിഞ്ചനതത്തിന്റെ ആനന്ദത്തിനും, സേവനത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും സാക്ഷികളായി സഞ്ചരിക്കുന്ന ഈശ്വരതന്മാരാണവർ.

ജാതിയുടെ നിയമങ്ങൾ സമുദായത്തോടുള്ള കർത്തവ്യങ്ങളെ വിധിക്കുന്നു. മനുഷ്യൻ തനിക്കു വിധിച്ച കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങൾ എന്തായാലും അനുഷ്ഠിക്കണം. യോഗ്യതകൾ നോക്കി അവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങൾ വിധിച്ചിട്ടുള്ളത്. ബ്രഹ്മണത്വം സിദ്ധിക്കുക ജന്മം കൊണ്ടല്ല ആചരണംകൊണ്ടാണെന്നു ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. തുടർന്നു പറയുന്ന കഥ സത്യത്തെ തെളിയിക്കുന്നു.

ജാബാലയുടെ മകൻ സത്യകാമൻ തന്റെ അമ്മയെ സംബോധനം ചെയ്തു പറഞ്ഞത് : “അമ്മേ ഞാൻ ബ്രഹ്മചര്യം ദീക്ഷിയ്ക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഞാനേതു ഗോത്രക്കാരനാണമ്മേ”

അമ്മ മകനോടു പറഞ്ഞു: “എന്റെ കുട്ടി, നിന്റെ ഗോത്രമേതാണെന്നിരിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. ചെറുപ്പത്തിൽ ഒരു ദാസിയായി ഞാനങ്ങുമിങ്ങും നടന്നിരുന്ന കാലത്താണ് നിന്നെ ഗർഭം ധരിച്ചത്. അതുകൊണ്ട് നീ ഏതു ഗോത്രമാണെന്നിരിക്കറിയില്ല. എന്റെ പേർ ജാബാലയെന്നാണ്. നീ സത്യകാമനാണ്. അതുകൊണ്ട് സത്യകാമജാബാലനാണ് ഞാനെന്നു നിനക്ക് പറയാം.”

സത്യകാമൻ ഹരിദ്രമാന്റെ പുത്രനായ ഗൗതമന്റെ അടുക്കൽ ചെന്ന് പറഞ്ഞു:

“ഭഗവൻ, ഞാൻ അവിടുത്തെ അടുക്കൽ ബ്രഹ്മചര്യം ദീക്ഷിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഞാൻ അവിടുത്തെ അടുക്കൽ വരട്ടെയോ?”

ഗൗതമൻ ചോദിച്ചു : “ഹേ സോമ്യ, നീ ഏതു ഗോത്രത്തിൽ പെട്ടവനാണ്?”

സത്യകാമൻ പറഞ്ഞു : “ഭഗവൻ, എനിയ്ക്കറിഞ്ഞുകൂടാ, ഞാനേതു ഗോത്രത്തിൽ പെട്ടവനെന്ന് എനിയ്ക്കറിഞ്ഞുകൂടാ, ഞാനമ്മയോടു ചോദിച്ചു നോക്കി. അമ്മയുടെ മറുപടി ഇങ്ങനെയാണ്: ‘ഞാനെന്റെ ചെറുപ്പത്തിൽ ഒരു പരിചാരികയെന്ന നിലയിൽ അങ്ങുമിങ്ങും അലഞ്ഞു തിരിഞ്ഞിരുന്ന കാലത്താണ് നിന്നെ ഗർഭം ധരിച്ചത്. നിന്റെ ഗോത്രമേതെന്നു പറയുവാൻ സാധ്യമല്ല. എന്റെ പേർ ജാബാലയെന്നാണ്; നീ സത്യകാമനാണ്’ അതുകൊണ്ട് ഭഗവൻ ഞാൻ സത്യകാമ ജാബാലനാണ്.”

ഗൗതമൻ സത്യകാമനോടു പറഞ്ഞു: “ശരിയായ ഒരു ബ്രാഹ്മണ നല്ലതെ ഇങ്ങനെ സത്യം തെളിഞ്ഞു പറയാനാവില്ല. അതുകൊണ്ട് വേഗം ചെന്ന് അഗ്നി ജ്വലിപ്പിക്കൂ. ഞാൻ നിനക്ക് ദീക്ഷാകർമ്മം നടത്താം. നീ സത്യമാർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും പിഴച്ചവനല്ല.”

വിവിധഭാഗങ്ങളെ മയപ്പെടുത്താനും അടിതൂരക്കുന്ന വർഗ്ഗവൈരങ്ങളേയും വൈമുഖ്യങ്ങളേയും അകറ്റാനുമാണ് ഉപനിഷദ് ദർശനങ്ങൾ തുനിയുന്നത്. ഈശ്വരൻ എല്ലാവരിലും ഒരു പോലെ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന അന്തര്യമായിട്ടായ ആത്മാവാണ്. അതുകൊണ്ട് എല്ലാവർക്കും ഒരു പോലെ സത്യത്തെ ഗ്രഹിയ്ക്കാൻ കഴിയും; എല്ലാവരും ഒരുപോലെ സത്യജ്ഞാനം അധ്യയനം ചെയ്യാൻ അധികാരികളുമാണ്. ക്ഷത്രിയരുടെ പ്രതിനിധിയായി സനൽകുമാരൻ ബ്രഹ്മണനായ നാരദനെ പദാർത്ഥങ്ങളുടെ പരമരഹസ്യം ധരിപ്പിക്കുന്നു. ഉയർന്ന തത്വജ്ഞാനവും ധർമ്മവും ഒരിക്കലും ബ്രാഹ്മണവർഗ്ഗത്തിനു മാത്രം ഒതുങ്ങി നിൽക്കുന്നതല്ല. അഗാധമായ ആധ്യാത്മിക പ്രശ്നങ്ങളെ വിശദീകരിച്ചു പഠിപ്പിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയരാജാക്കന്മാരെപ്പറ്റി നാം ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വായിക്കുന്നു. തത്വജ്ഞാനത്തെ സംബന്ധിച്ച വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കായി ധർമ്മികസമ്മേളനങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്ന ജനകനും അജാതശത്രുവും ക്ഷത്രിയരാജാക്കന്മാരായിരുന്നു. തീവ്രമായ ബൗദ്ധികജീവിതത്തിന്റെ കാലഘട്ടമായിരുന്നു അത്. സാധാരണക്കാർക്കുടി ദാർശനിക പ്രശ്നങ്ങളിൽ താൽപര്യം കാണിച്ചുവന്നു. ജ്ഞാനികൾ നാട്ടിലങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ശാസ്ത്രചർച്ചകൾക്കായി ഉത്സാഹപൂർവ്വം സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഉപനിഷത്തുകളുടെ സമ്പാദകന്മാരായ ബ്രഹ്മണർക്ക് ക്ഷത്രിയന്മാർ ഗവേഷണങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ പങ്കെടുക്കുന്നുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കത്തക്ക വിധം ആത്മാർത്ഥമായ സത്യസന്ധതയുണ്ടായിരുന്നു. സ്ത്രീകൾ ജീവിതത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള സംഘർഷത്തെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളം ഏറ്റവും സുരക്ഷിതകളും ആശ്രിതകളുമായിരുന്നു വെങ്കിലും മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കുള്ള ആധ്യാത്മികസമരത്തിൽ അവർക്ക് പുരുഷന്മാരോട് തുല്യമായ അധികാരാവകാശങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. മൈത്രേയിയും ഗാർഗിയും ആത്മീയമായ ഗംഭീരപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് ശാസ്ത്രവാദം നടത്താറുണ്ടായിരുന്നു; ദർശനങ്ങളെക്കുറിച്ച് നടത്തുന്ന ചർച്ചാസമ്മേളനങ്ങളിലും പങ്കെടുക്കാറുണ്ടായിരുന്നു.

ഉപനിഷത്തുകൾ ജ്ഞാനത്തെ മോക്ഷോപായമായി ഉന്നി പറയുന്നുണ്ടെന്നുള്ളത് യഥാർത്ഥമാണ്. “തരതി ശോകം ആത്മാവിൽ” ആത്മജ്ഞാനി എല്ലാ ശോകങ്ങളേയും തരണം ചെയ്യുന്നു. “ബ്രഹ്മവിൽ ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി” ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ബ്രഹ്മം തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ഉപനിഷത്തുകൾ ജ്ഞാനത്തിന്റെ മഹത്വത്തിലൂന്നി നിൽക്കുകയും എല്ലാ സദാചാരങ്ങളേയും അതിന്റെ പൂർവ്വവർത്തികളായി കരുതുകയും ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ ജ്ഞാനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അത്യുത്സാഹം നിമിത്തം ഇച്ഛാശക്തിയെ അതിന്റെ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് തരം താഴ്ത്തുന്നു എന്നു പറയുന്ന വിമർശകന്മാരുണ്ട്. ജ്ഞാനികൾക്ക് സദാചാരം വളരെ കാര്യമുള്ളതൊന്നുമല്ല എന്ന് ഉറപ്പിച്ചു പറയുന്ന ഡയൂസൻ അജ്ഞാനികൾക്കും അതാവശ്യമില്ല എന്നു പിന്നീടു പറയുന്നു. “മോക്ഷപ്രാപ്തി കൊവരുത്തുന്ന ജ്ഞാനം നേടുന്നതിൽ സദാചാരം സഹായിക്കുന്നത് പ്രത്യക്ഷമായിട്ടല്ല; അപ്രത്യക്ഷമായി മാത്രമാണ് സഹായിക്കുന്നത്. എന്തെന്നാൽ ഈ ജ്ഞാനം മുന്പില്ലാത്ത ഒന്നിന്റെ ഉചിതമായ ഉപകരണങ്ങളാൽ ഉണ്ടാകലോ

N

P

I

K

ഉണ്ടാക്കപ്പെടലോ അല്ല. ഈ ജ്ഞാനം അനാദികാലമായി നിയ്യവസ്തുവായി നിലനിന്നു വരുന്ന ഒന്നിന്റെ അനുഭൂതി മാത്രമാണ്.” എന്നാൽ ഉപനിഷത്തുകൾ ജ്ഞാനത്തെ ശബ്ദത്തിന്റെ സങ്കുചിതമായ അർത്ഥത്തിൽ മോക്ഷപ്രാപ്തിക്ക് ഓകോപായമായി സ്വീകരിയ്ക്കുന്നില്ല. “ആത്മാവിനെ വേദജ്ഞാനം കൊണ്ടുമാത്രം പ്രാപിക്കാൻ കഴിയില്ല. വിജ്ഞാനം കൊണ്ടും വളരെ അധികം പഠിച്ചുകൊണ്ടും പ്രാപിക്കാൻ കഴിയില്ല.” സത്യമായ ജീവിതത്തിലാണ് ഉന്നതത്വം. ജ്ഞാനത്തോടൊപ്പം ധർമ്മവും തുടർന്നുണ്ടായിരിക്കണം. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നേടാനാഗ്രഹിക്കുന്നവന് എത്രതന്നെ ശക്തിയായ ഉത്സാഹവും ജിജ്ഞാസയുമുണ്ടായിരുന്നാലും സദാചാരം, ധർമ്മനിഷ്ഠ എന്നീ രണ്ടു യോഗ്യതകളുമില്ലെങ്കിൽ പ്രവേശം ലഭിയ്ക്കുകയില്ല. ജ്ഞാനമെന്നാൽ കേവലം ബുദ്ധിയുടെ കഴിവല്ല എന്നു നാം വിശദമാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആത്മബോധമാണത്. ബ്രഹ്മജിജ്ഞാസുവിന്റെ മനസ്സ് അധികം ചഞ്ചലമായിക്കൂട; പരമാർത്ഥസത്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്താൻ കഴിയാത്ത വിധം സാംസാരികവിഷയങ്ങളിൽ സംലിപ്തവുമായിക്കൂടാ. ഈശ്വരഭക്തികൊണ്ടുവെറു ഹൃദയം പവിത്രവും ആനന്ദഭരിതവുമായിരിക്കണം. ഈശ്വരശാസ്ത്രത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധരായ ജ്ഞിമാർ ശിഷ്യന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കണമെങ്കിൽ അതിനു മുമ്പായി ചില ശിഷ്യന്മാരെ കുറെക്കാലത്തോളം സദാചാരദീക്ഷയ്ക്കും ധർമ്മികമായ അച്ചടക്കത്തിനും നിയന്ത്രണത്തിനും വിധേയരാക്കേണ്ടി വന്നതായി അറിവാകുന്നു. പ്രശ്നോപനിഷത്തിൽ പിപ്ലാദമഹർഷി ആറു ബ്രഹ്മജിജ്ഞാസുക്കളെ ഒരു വർഷത്തേയ്ക്കു കൂടി കൂടുതൽ അച്ചടക്കത്തിനും ആത്മനിയന്ത്രണത്തിനും വിധേയരായി വർത്തിക്കാൻ മടക്കി അയച്ചിരുന്നു. ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിൽ ഗുരു സത്യകാമാ ജബാലനെ പശുപാലനത്തിനായി ഘോരവനാന്തരങ്ങളിലേയ്ക്കയച്ചതായി പറയുന്നു. ഏകാന്തധ്യാനവും പ്രകൃതിസമ്പർക്കവും വളർത്തുകയായിരുന്നു ഇതിനുദ്ദേശ്യം. ഉപനിഷത്തുകൾ നിഷ്കർഷിയ്ക്കുന്ന ജ്ഞാനം ആത്മശക്തിയുടെ സജീവനിയമമായ ശ്രദ്ധ അഥവാ വിശ്വാസമാണ്. വ്യക്തം ഫലിക്കുന്ന പോലെത്തന്നെ ജ്ഞാനവും കർമ്മത്തിലൂടെ അഭിവ്യക്തമാകണം. ജ്ഞാനം നമുക്കു ലഭിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ സത്യം കൈവന്നതായും അതിനെ സ്വായത്തമാക്കിയതായും അതിനാൽ നാം പരിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടതായും കരുതപ്പെടുന്നു. “ദുരാചാരത്തിൽ നിന്നു മുക്തനും, ശാന്തനും, സമാഹിതനുമല്ലാത്ത, ഹൃദയത്തിൽ ശാന്തി വിരാജിക്കാത്ത ഒരു വ്യക്തിക്ക് സാധ്യമാവില്ല. അതായത് ജ്ഞാനം കൊണ്ടു മാത്രം ബ്രഹ്മപ്രാപ്തിയുണ്ടാകാൻ വയ്യ.” അതുകൊണ്ടു രാമാനുജൻ ജ്ഞാനത്തിന്റെ വ്യഖ്യാനത്തിൽ ധ്യാനം, സമാധി, ഉപാസന, പൂജ എന്നിവയ്ക്കും സ്ഥാനം നൽകിയിരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനത്തിൽ നിന്ന് സദാചാരത്തെ പുറന്തള്ളിക്കൊണ്ടുള്ള വ്യാഖ്യാനത്തിന് ഒരു ന്യായീകരണവും കാണുന്നില്ല. ആത്മാവിനോടുള്ള ഐക്യഭാവം അഭിവ്യക്തമാകുന്നില്ലെങ്കിൽ അത്തരം കേവലകർമ്മങ്ങൾ അപര്യാപ്തങ്ങളാണെന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. “അല്ല, ആത്മാവിന്നിവിടെ മഹത്തായ ചില വിശുദ്ധകർമ്മങ്ങൾ നിറവേറ്റാനുണ്ടെന്ന് അറിവുള്ളവനല്ലെങ്കിലും അയാളുടെ കർമ്മം ഒടുവിൽ വിനഷ്ടമാകും. ഒരാൾ തന്റെ ആത്മാവു മാത്രമാണ് സത്യമെന്ന് മനസ്സിലാക്കി, ആത്മോപാസന നടത്തുന്നുവെങ്കിൽ അയാളുടെ കർമ്മം ഒടുവിൽ വിനഷ്ടമാകും. ഒരാൾ തന്റെ ആത്മാവ് മാത്രമാണ് സത്യമെന്ന് മനസ്സിലാക്കി, ആത്മോപാസന നടത്തുന്നുവെങ്കിൽ അയാളുടെ കർമ്മം വിനഷ്ടമാകുന്നില്ല. അയാൾ ആഗ്രഹിക്കുന്ന

തെന്തോ അതെല്ലാം ഈ ആത്മാവിൽ നിന്നു ലഭിക്കുന്നു. കർമ്മങ്ങൾ ജ്ഞാനസഹകൃതമായി അനുഷ്ഠിക്കണമെന്നാണ് ഈ സൂക്തം നിഷ്കർഷിക്കുന്നത്. സർവ്വാതിശായിയായ പരമസത്യത്തിൽ ശ്രദ്ധവിശ്വാസങ്ങളോടു കൂടാതെ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന കേവലകർമ്മങ്ങൾ ദുർബ്ബലങ്ങളാകുന്നു. മനുഷ്യന്റെ യഥാർത്ഥലക്ഷ്യം കേവലം യാന്ത്രികമായ സൽക്കർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ട് നേടാൻ കഴിയുകയില്ല. എല്ലാ കർമ്മങ്ങളിലും യജ്ഞാനുഷ്ഠാനങ്ങളിലും ക്രിയാകലാപങ്ങളിലും ആത്മോന്നതിയുണ്ടാകുന്നു. എന്നാൽ അവിടെ അനന്തവുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ചുകൊള്ളണമെന്നില്ല. സത്യമായ ആത്മാവിന്റെ ഹിതത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുക എന്ന ഏകവിചാരത്തോടെ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിക്കണം. ഈശ്വരനില്ലാതെ നമ്മുടെ ജീവിതത്തിനു ലക്ഷ്യമില്ല. സത്യമില്ല, ആശ്രയവുമില്ല. ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും അധികക്കണക്കിൽ നന്മ കിട്ടണമെന്ന ഒറ്റ ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന കർമ്മകലാപങ്ങളേയും യജ്ഞയാഗാദികളേയും ഉപനിഷത്തുകൾ അപലപിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. പരലോകത്തു ഓഹരി ധനം (ഷെയർ) വങ്ങാനോ ഈശ്വരനുമായി ഒരു ബാങ്കുകണക്കാക്കാനോ ഉള്ള ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ ആകരുത് നം കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിക്കുന്നത്. ബ്രാഹ്മണങ്ങളിൽ കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു പ്രകടിപ്പിച്ച അബുദ്ധിപൂർവ്വകമായ ഇത്തരം ആശയങ്ങളെ പ്രതിഷേധിച്ചുകൊണ്ടു ഉപനിഷത്തുകൾ ഒരനിവാര്യസത്യത്തെ ഉന്നിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാലവ ‘കർമ്മങ്ങളും ജ്ഞാനവും തമ്മിൽ ബന്ധമില്ല; ജ്ഞാനം മാത്രമാണ് മോക്ഷസാധനം’ എന്ന മതത്തെ പിന്താങ്ങുന്നില്ല. ജ്ഞാനകർമ്മങ്ങളുടെ സമുച്ചയമായ ഒരാത്മീകജീവിതത്തെയാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ നിഷ്കർഷിക്കുന്നത്.

ധർമ്മികമായ ഈ സിദ്ധിയുടെ സംഭാവ്യതതന്നെയാണ്, എല്ലാ സദാചാരങ്ങളുടേയും പൂർവ്വധാരണ. അതില്ലാതെ സദാചാരപരമായ നമ്മുടെ അഭിലാഷങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ കഴിയുമെന്നുറപ്പില്ല. ആപത്തുകളും ഭയങ്ങളും രോഗങ്ങളും മരണങ്ങളും എല്ലാം നമ്മുടെ മുന്നിലുണ്ട്. എന്നാലും പ്രകടമായ അസാഹസ്യങ്ങളും പരസ്പരവിരോധവും വെച്ചുകൊണ്ടും, എല്ലാ വസ്തുക്കളും പ്രവർത്തിക്കുന്നത് അവസാനമായി നന്മയ്ക്കുവേണ്ടിയാണെന്നുള്ള വിശ്വാസം നമുക്ക് ഉത്സാഹവും സന്തോഷവും നൽകുന്നു. സദാചാരത്തിന് മതത്തിന്റെ അംഗീകരണം ആവശ്യമുണ്ട്. വിശ്വത്തിലുള്ളതെല്ലാം ശരിയാണെന്നും മനുഷ്യന്റെ വിജയം അനിവാര്യമാണെന്നും ഈശ്വരൻ നമുക്കുറപ്പുതരുന്നു. “മനുഷ്യന്റെ അദ്യശ്യവും അമൂർത്തവും അവാച്യവും അഗാധവുമായ ആ ഒന്നിൽ തന്റെ സമാധാനവും വിശ്രമസ്ഥാനവും കണ്ടുകഴിഞ്ഞാൽ അവനു സമാധാനം ലഭിയ്ക്കുന്നു. അതിലെന്തെങ്കിലും ഇടമുട്ടോ വേർപാടോ ഉണ്ടെന്നു അംഗീകരിച്ചാൽ അവനു പിന്നെ അസ്വസ്ഥതയായി; മിക്കവാറും തനിക്കെല്ലാമറിയാമെന്നു കരുതുന്ന ഒരാളുടെ അസ്വസ്ഥത!” മതപരമായ ഈ ഉറപ്പു കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞാൽപ്പിന്നെ പരിസ്ഥിതിയുടെ സമ്മർദ്ദത്തിനും മനുഷ്യന്റെ അക്രമകൃത്യങ്ങൾക്കും നമ്മെ അസ്വസ്ഥരാക്കാൻ കഴിയില്ല. എതിരാളികൾക്കു നമ്മുടെ മനസ്സിൽ ക്രോധവും ഉറപ്പും ഉളവാക്കാതാവില്ല. സദാചാരത്തിനുപ്രേരണ നൽകുന്നതു മതമാണ്. മതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ നമുക്കില്ലാത്ത എന്തോ ഒന്നിനെക്കുറിച്ചു എന്നെന്നും പ്രയത്നമെന്നോ, അവസാനമില്ലാത്ത ആഗ്രഹമെന്നോ നിരന്തരമായ വളർച്ചയെന്നോ ഒക്കെ ആവും സദാചാരത്തിന്നർത്ഥം. മതത്തിലാകട്ടെ ഇതെല്ലാം അനുഭവസിദ്ധമാകുന്നു; സഹ

N

P

I ലവും ആനന്ദമയവുമാകുന്നു. അപ്പോൾ ജീവാത്മാവിന്റെ ദൗർബ്ബല്യം നീങ്ങുന്നു; ജീവാത്മാവിനു വിശേഷമായ മഹത്വവും നിർവ്വഹിയ്ക്കാനൊരുദേശ്യവും ഉണ്ടെന്നുവരുന്നു. ഒരിയ്ക്കലീബോധമുദിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ശരീരബന്ധമറ്റാലും ശരീര തുടർന്നാലും ശരീര, മനുഷ്യൻ അതിനെക്കുറിച്ചു ഉദാസീനനാകുന്നു. അവൻ സഞ്ചാരമാർഗ്ഗം സുഗമമാണോ കഠിനമാണോ എന്ന ചിന്തയും അവനില്ല. മനുഷ്യൻ സത്യാനുഭൂതിയുണ്ടാകുന്നതോടെ അവന്റെ പാപങ്ങൾ അകലെ നീങ്ങുന്നു; പാറയ്ക്കെറിഞ്ഞ മണ്ണുരുളപോലെ അവ സ്വയം തകർന്നു നശിയ്ക്കുന്നു.

മതജീവിതത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഈ മുഖ്യസത്യം നിർഭാഗ്യവശാൽ ഭാരതീയവിചാരങ്ങളെപ്പറ്റി പഠിയ്ക്കുന്ന പല മികച്ച പണ്ഡിതന്മാർ പോലും വേണ്ടവിധം മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. ഉപനിഷത്തുകളെ വിമർശിച്ചവരിൽ ഏറ്റവും ആധുനികനായ ഡോക്ടർ ഹ്യൂം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു: “ഉപനിഷൽ സിദ്ധാന്തവും ഗ്രീക്കുകാരായ ജ്ഞാനികളുടെ സിദ്ധാന്തവും തമ്മിൽ അന്യോന്യം നേടിയവർ സാദാവികമായി സച്ചരിത്രനാകുമോ അഥവാ അന്യോന്യജനങ്ങളിന്റെ പരിണാമം സൽഗുണപൂർണ്ണമായ ജീവിതം തന്നെയാണോ എന്ന കാര്യത്തിൽ വലിയ മതഭേദമുണ്ട്. ഇവിടെ കുറച്ചാത്മജ്ഞാനം നേടിക്കഴിഞ്ഞാൽ പൂർവ്വാർജ്ജിതപാപങ്ങളും യഥാർത്ഥത്തിലില്ലാതാകുന്നുണ്ട്! ‘വലിയ പാപമാണെന്നു തോന്നുന്നതും’ അന്യോന്യമില്ലാത്തവർ ചെയ്താൽ നിന്ദയും ഫലത്തിൽ ആപൽക്കരവുമായ പാപങ്ങൾ, ശിക്ഷാഭയം കൂടാതെ സങ്കോചം വിട്ടു നിരന്തരം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കാൻ ആത്മജ്ഞാനികളുവാദമുണ്ട്.” ഉപനിഷൽ അന്യോന്യം ആധ്യാത്മികമായ പണ്ഡിത്യമോ വാദപ്രതിവാദപരവും, ഖണ്ഡനമണ്ഡനാത്മകവുമായ സൂക്ഷ്മബൈപുണ്യമോ അല്ലെന്നും അത് സർവ്വോന്നതമായ സത്തയെ വിശ്വഹൃദയത്തിൽ സർവ്വോപരിശക്തിയായി പ്രത്യക്ഷീകരിയ്ക്കലാണെന്നും നാം ആദ്യമേ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മനുഷ്യപ്രകൃതി സൈദ്ധാന്തികമായും പ്രായോഗികമായും രണ്ടു വിധത്തിലും പരിവർത്തനം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ മാത്രമേ ഈ ആത്മീയാനുഭൂതി പ്രാപിയ്ക്കാൻ കഴിയൂ. ഹ്യൂം പറയുന്ന “കുറച്ചാത്മ ജ്ഞാനം നേടൽ” ഹൃദയശുദ്ധി വന്നവർക്കു മാത്രമേ സാധ്യമകൂ. അവർക്കു പൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. “ആ ഉയർന്ന നിലയിൽ ഒരു കള്ളൻ കള്ളനല്ല; കൊലയാളി കൊലയാളിയല്ല; പുണ്യപാപങ്ങളുടനീളം പിൻതുടരുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ അയാൾ അപ്പോഴേക്കും ഹൃദയത്തിലെ എല്ലാ ദുഃഖവികാരങ്ങളെയും വിജയിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.” സ്വതന്ത്രൻ യാതൊരു നിയന്ത്രണവുമില്ലാതെ എന്തും സ്വച്ഛന്ദം ചെയ്യാം; പക്ഷേ ഈ സ്വാതന്ത്ര്യം “തോന്നിയതു ചെയ്യാനുള്ള ഭ്രാന്തല്ലതാനും.” ബ്രഹ്മസാക്ഷാൽക്കാരവാദി തനിക്കുതാനേ നിയമവിധാതാവ്യാകുന്നു; അയാൾ തനിക്കും താൻ വസിക്കുന്ന ലോകത്തിനും പ്രഭുവായിത്തീരുന്നു. നിയമനിർമ്മാണവും നിയന്ത്രണവും തങ്ങളുടെ മനഃസാക്ഷിയുടെ പ്രേരണയ്ക്കൊത്ത് ആചരിയ്ക്കാത്തവർക്കു വേണ്ടിയുള്ളതാണ്. എന്നാൽ സ്വാർത്ഥമായ അഹംഭാവങ്ങളിൽ നിന്നുയർന്നവർക്ക് സദാചാരം ജീവിതത്തിന്റെ നിത്യബന്ധനയായിത്തീരുന്നു; നിയമം പ്രേമത്തിൽ പൂർണ്ണമായി നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുന്നു. അവർ ദുഷ്കർമ്മം ചെയ്യുകയെന്നത് സംഭാവ്യമേ അല്ല. പുറമെ നിന്നുള്ള സമ്മർദ്ദം ആന്തരീകമായ സ്വീകാരമായി പരിണമിക്കുന്നു. ധാർമ്മിക ജീവിതം പ്രാപിക്കുന്നതുവരെ സദാചാര നിയമം മനുഷ്യൻ കഷ്ടപ്പെട്ടു ഞെരുങ്ങി അനുസരിക്കേണ്ടുന്ന പുറമെ നിന്നുള്ള ഒരുഗ്രഹാസനമായിത്തോന്നും. വെളിച്ചം കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞാലോ

K പിന്നെയത് അനായാസമായി ഉത്സാഹപൂർവ്വം അറിയാതെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആത്മാവിന്റെ സഹജമായ ആന്തരജീവിതം തന്നെയായി പരിണമിക്കുന്നു. ഒരു ജ്ഞിയുടെ കർമ്മം ആത്മാവിന്റെ സ്ഫുർത്തിയിലേയ്ക്ക് തന്നെത്താൻ സർവ്വാസ്വാർപ്പണം ചെയ്യാലാണ്; അല്ലാതെ പുറമെ നിന്ന് ചുമത്തപ്പെടുന്ന നിയമങ്ങളെ മനസ്സുമാറ്റിപ്പോടെ അനുസരിക്കലല്ല. കർമ്മത്തിനു പുറസ്കാരം കാംക്ഷിക്കാതെ, വീഴ്ചയ്ക്കുശിക്ഷയെ ഭയമില്ലാത്ത, ഒരു നിസ്വാർത്ഥിയായ ആത്മാവിന്റെ സ്വതന്ത്രമായ പ്രേരണ നാം കാണുന്നു. പരമ്പരാഗതങ്ങളായ ചട്ടങ്ങളും ചടങ്ങുകളും ബാഹ്യമായ കർത്തവ്യങ്ങളും സദാചാര നിയമങ്ങളും അയാളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം നിർമ്മലമാണ്. ആത്മാവ് ആ പരമാനന്ദത്തിൽ ചേർന്ന് പരിതുഷ്ടനാകുന്നു; സമസ്ത പദാർത്ഥങ്ങളുടേയും ഐക്യത്തെ ദർശിയ്ക്കുന്നു; നാം വ്യക്തിപരമായി നമ്മുടെ ആത്മാവിനെ സ്നേഹിയ്ക്കുന്ന പോലെത്തന്നെ അത് സമസ്ത പ്രപഞ്ചത്തേയും സ്നേഹിക്കുന്നു. “സർവ്വഥാ പൂർണ്ണമായ ഒരു സൽഭാവന ഇങ്ങനെ വിഷയനിഷ്ഠമായ, അതായത് സദാചാരം സംബന്ധിയായ നിയമങ്ങൾക്കധീനമായി പ്രവർത്തിയ്ക്കേണ്ട ബാധ്യതയുള്ളതായി വിചാരിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. എന്തെന്നാൽ അതിന്റെ ആത്മനിഷ്ഠമായ സംഘടന കാരണമായി സാദാചാരസ്വഭാവം കൊണ്ടു തന്നെ അതിന്റെ നിർണ്ണയം വരുത്താൻ കഴിയും. അതുകൊണ്ട് ഈശ്വരീയമായ ഇച്ഛയ്ക്ക് അഥവാ പൊതുവിൽ അത്യന്തശുദ്ധമായ ഇച്ഛാശക്തിക്ക് പിന്നീടു ആജ്ഞാപത്തിൽ ഒരു പ്രേരണ ആവശ്യമില്ല. ‘അവശ്യ കർത്തവ്യം’ ഇവിടെ അസ്ഥാനത്താണ്. എന്തെന്നാൽ ഇച്ഛാശക്തിയും നിയമവും ഇവിടെ അവശ്യം ഏകാകാരമായി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.” സദാചാര നിയമങ്ങൾ അതിന്റെ പ്രത്യക്ഷ പ്രകടനമാണ്; അതുകൊണ്ടതിനെ ബന്ധിക്കുന്നില്ല. ഏവംവിധനായ പരമാത്മാവ് ഗുണങ്ങളുടെ വിധാദാവും സ്വരാട്ടുമാണ്. അതായത് സ്വയം നിയമസ്വരൂപനാണ്. വിശ്വചന്ദ്രയുടെ പദ്ധതിയിൽ മൂന്നുതരം സത്യങ്ങളുണ്ട്. (1) സ്വയം നിലനില്പിനും ക്ഷുത്തടക്കാനും വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ; സ്വർഗ്ഗ പ്രാപ്തിയെ കാംക്ഷിച്ചോ നരകഭയം മൂലമോ സാർവ്വതോദ്ദേശ്യത്തോടെ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യുന്ന അയമന്മാർ. (2) നിയമങ്ങളരിയുന്നവരും തങ്ങളുടെ ആത്മാവിന് വൈരുദ്ധ്യഭാവനയുള്ളതുകൊണ്ട് നിയമങ്ങളുടെ പരിധികൾക്കുള്ളിൽ ഇണങ്ങി ഒതുങ്ങി നിൽക്കാൻ കഷ്ടപ്പെട്ട് അത്യധാനം ചെയ്യുന്നവരും. (3) ജീവിതസംഘർഷത്തിൽ വിജയം പ്രാപിച്ച് ശാന്തി നേടിയ വിശ്വരക്ഷകന്മാർ. അന്തരക്കാർ ജീവിതോദ്ദേശ്യത്തെ പറ്റി തികച്ചും അഭിജ്ഞരാണ്. വളരെ വിചാരപ്പെടാതെ, ഞെരുക്കമില്ലാതെ, ആ ഉദ്ദേശ്യത്തിനനുകൂലമായി അവർ നിരന്തരം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സന്ദേഹവും ബുദ്ധിമുട്ടും നേരിടുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ കർത്തവ്യനിഷ്ഠരായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ തത്തദവസരങ്ങളിൽ ആചരിക്കുന്നപോലെ ആചരിയ്ക്കാൻ ഉപനിഷത്തുകൾ നമ്മോട് ആജ്ഞാപിക്കുന്നപോലെ ആചരിക്കാൻ ഉപനിഷത്തുകൾ നമ്മോട് ആജ്ഞാപിയ്ക്കുന്നു. ഈ മഹാത്മാക്കൾ നക്ഷത്രങ്ങൾ പ്രകാശം വിതരുന്ന പോലെയും, പുകൾ സൗരഭ്യം പൊഴിക്കുന്ന പോലെയും സ്വയം അറിയാതെ തന്നെ തങ്ങളുടെ ദൈവികകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നു. എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും വേണമെന്നുവെച്ചാൽ ഈ സിദ്ധി കൈവരുത്താൻ കഴിയും. ഈശ്വരനോട് ഒന്നായിച്ചേരുക സംഭാവ്യമാണെന്ന് സ്ഥാപിക്കാൻ അതിന്റെ വാസ്തവീകതതന്നെയാണ് പ്രമാണം. മനുഷ്യനു സർവ്വശക്തനായ പരമാത്മാവിനോട് താരാത്മ്യം പ്രാപിച്ച

I

K

അനുഭവം തന്നെയാണ്. ക്രിസ്ത്യൻദാർശനികന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ മനുഷ്യനിൽ ഈശ്വരൻ പൂർണ്ണമായി അഭിവ്യക്തമായിരിക്കുന്നുവെന്നത് യേശു ക്രിസ്തുവിന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിൽ മാത്രമാണ്. ഈശ്വരന്റെ സമ്പൂർണ്ണമായ ഔന്നത്യത്തിലേയ്ക്കു യരുവാന്ദള സംഭാവ്യത എല്ലാ മനുഷ്യരിലും കുടികൊള്ളുന്നുണ്ടെന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ ഘോഷിയ്ക്കുന്നു. പ്രയത്നിച്ചാലവർക്ക് ആ ഉന്നത പദവിയിലെത്താം.

സദാചാര നിഷ്ഠ സയമേവ ഒരു ലക്ഷ്യമോ ഉദ്ദേശ്യമോ അല്ല. അതിനെ നാം നമ്മുടെ പൂർണ്ണ ജീവിതമായി ഉൾക്കൊള്ളേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിന് മാത്രമാണ് സർവ്വോപരി മഹത്വമുള്ളത്. പരമലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി സ്വതന്ത്ര സേവനമെന്ന ശുദ്ധവിചാരം വന്നു കേറിയപ്പോൾ സ്ഥാനഭ്രംശം സംഭവിച്ച ഒരു നിയമവിധിയെ അച്ചടക്കത്തോടെ അനുസരിക്കലാണിവിടെ സദാചാരമായി നിൽക്കുന്നത്. ആ സ്വതന്ത്ര സേവനമാകട്ടെ പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തോടുള്ള അഹൈതുകഭക്തിതന്നെയാണ്. ഈ അവസ്ഥയിൽ ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവിൽ വിലയം പ്രാപിയ്ക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കു വഴിയൊരുക്കുന്ന സദാചാരപരമായ കഠിനാധ്വാനം ഒരിക്കലും വ്യർത്ഥമാകയില്ല.

മതബോധം

മതം മുഖ്യമായി ജീവിതത്തേയും അനുഭവങ്ങളേയും സംബന്ധിക്കുന്ന കാര്യമാണ്. മതബോധം വളർത്താൻ മൂന്നു മാർഗ്ഗങ്ങളാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നത്; ശ്രവണം, മനനം, നിദിധ്യാസനം. ശ്രവണം കേട്ടറിയുകയും മനനം അറിഞ്ഞതിനെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുകയുമാണ്. ഏകാഗ്രഹമായി മുഴുകി ധ്യാനിക്കലാണ് നിദിധ്യാസനം. ഒന്നാമത്തെ അവസ്ഥയായ ശ്രവണം മതജീവിതത്തിൽ പാരമ്പര്യത്തിനുള്ള സ്ഥാനത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. സത്താമാത്രനായ ഈശ്വരനിൽ വിശ്വാസദീക്ഷ കൊള്ളാൻ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള പരമ്പരാഗതമായ ഒരു ദിവ്യപ്രേരണ ആവശ്യമാണ്. “പ്രത്യക്ഷാനുഭൂതിയില്ലാതെതന്നെ ഈശ്വരസത്തയിൽ വിശ്വസിച്ചവർ അനുഗൃഹീതരാകുന്നു.” അധികപക്ഷം ആളുകളും പാരമ്പര്യത്തിലും പ്രതീകങ്ങളിലും (വിഗ്രഹാദികൾ) തങ്ങിനിൽക്കുകയാണ്. ഉപനിഷത്സിലാത്തത്തിന്നനുസരിച്ച മതം പാരമ്പര്യവാദവുമായി ഒരു വിധത്തിലും തെറ്റിധരിയ്ക്കപ്പെടുകയാകാം. നിരന്തരമായ ബൗദ്ധികപ്രയത്നം കൊണ്ട് പാരമ്പര്യത്തിന്റെ മുഖ്യാർത്ഥത്തെ അഥവാ അതിലടങ്ങിയ സത്യത്തെ നാം മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കണം. രണ്ടാമത്തെ അവസ്ഥയിലാണ് യുക്തിവിചാരത്തിന്റെ ആവശ്യകത പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ആദ്യത്തെ അവസ്ഥയിൽ കേവലമൊരു ധാരണയായി സ്വീകരിച്ചത് ഇപ്പോൾ താർക്കികനിർണ്ണയമായിത്തീരുന്നു. സത്യത്തെ അറിയുക യഥാർത്ഥസത്തയെ പ്രാപിയ്ക്കലല്ലെന്നു തീർച്ചയാണ്. ഉയർന്ന തരത്തിലുള്ള മതബോധത്തിന് യഥാർത്ഥസത്ത അനുമാനവിഷയമായാൽ പോര, സാക്ഷാൽക്കരിയ്ക്കപ്പെടുകതന്നെ വേണം. യഥാർത്ഥസത്തയുടെ ഈദ്യശമായ അനുഭവത്തിനു, അനന്തതസ്സംബന്ധിച്ച ഇത്തരം ബോധത്തിന് തർക്കരീതിയിൽനിന്ന് സർവ്വഥാ ഭിന്നമായ ഒരു വിചാരപദ്ധതി വളർന്നുവരേണ്ടതുണ്ട്. നിദിധ്യാസനം അല്ലെങ്കിൽ ധ്യാനമഗ്നത താർക്കികവിചാരത്തെ ധർമ്മികാനുഭൂതിയായി മാറ്റാൻ സഹായിയ്ക്കുന്നു. ഒരു പക്ഷെ അതിനെത്തന്നെയാണ് ദർശനമെന്നു വിളിക്കുന്നത്. അതിനെ സത്യത്തിന്റെ ക്രിയാത്മകമായ സാക്ഷാൽക്കാരത്തിനുള്ള മറ്റൊരു പേരായി മുമ്പേ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അത് “ജ്യോതിർഗ്ഗണിതം

താർക്കികരീത്യാ നിഷ്കർഷിച്ച് പഠിച്ച ശേഷം ഏകാന്തത്തിൽ പൂർണ്ണനിശ്ചിന്തയിൽ നക്ഷത്രങ്ങളെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുക എന്നു വിദ്വാൻ പറയുന്നതുപോലെ സ്വതന്ത്രമായി പൂർണ്ണമായ ഏകാന്തത്തിലിരുന്ന് നേടേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒരു തരത്തിലതു നാം അറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്ന വസ്തുവെ നമ്മുടെ മനക്കണ്ണിനു മുമ്പിൽ നിർത്തലാണ്. ധ്യാനത്തെ വ്യവഹാരത്തിൽ ദുഷിച്ചു കാണുന്ന മുർച്ഛാവസ്ഥയ്ക്കോ അപസ്മര്യതിയ്ക്കോ സാധനസ്വരൂപമായി ഗണിക്കരുത്. മനസ്സിനെ വിഷയത്തിൽ സ്ഥിരമാക്കി നിർത്താൻ സഹായമെന്ന നിലയിൽ മാത്രമേ എടുക്കേണ്ടതുളളൂ. വിചാരത്തിന്റെ ചാഞ്ചല്യങ്ങളെ തുക്കി നിർത്തി. ഇച്ഛയുടെ പാളിയ്ക്കു കടിഞ്ഞാണിട്ട്, മനസ്സിനെ നാം വിഷയത്തിലുറപ്പിക്കുന്നു; അതിനുള്ളിലേക്കുൾനിറങ്ങുന്നു; അതായി താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈശ്വരോപാസന, സദാചാരം, സത്യവേഷണം ഇവയെല്ലാം ആത്മാവിൽ സത്യജീവിതം സ്ഥാപിയ്ക്കാൻ സഹായിയ്ക്കുന്നു. ഈഹാപോഹാത്മകമായ മനസ്സ് ഈശ്വരസത്തയെക്കുറിച്ചു നിദിധ്യാസനം ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രേമാത്മകഭക്തിയിലുള്ള വൈകാരികസ്വഭാവം ഈശ്വരനിൽത്തന്നെ സ്വയം ലയിച്ചടങ്ങുന്നു. സാധാരണപോലെ അപ്പോൾ വിഷയം നമ്മളിൽ നിന്നു പുറമേയില്ല. ആ സമയത്ത് നിഖിലസത്തയിലും ഒന്നിച്ചു സ്പർശിയ്ക്കുന്ന അഗാധമായ ഒരനഭൂതിയുണ്ടാകുന്നു. ഈശ്വരനോട് ഐക്യം പ്രാപിക്കുകയാണോ എന്നു കുടി തോന്നിപ്പോകും. ഉപാസകൻ തന്റെ ഉപാസ്യദേവതയോടു തുല്യമായി വളർന്നൊപ്പമെത്തുന്നു. വിഷയം ആ സമയത്തു ധ്യാനത്തിന്റെ ഘടകമായിരിയ്ക്കാതെ ധ്യാനിയ്ക്കുന്നവന്റെ ചേതന ആയിത്തീരുന്നു. മനസ്സിന്റെ രൂപമാറ്റം, ഒരർത്ഥത്തിൽ ജീവിതസത്തയുടെ ഒട്ടാകെ രൂപമാറ്റമാണ്; ഉപനിഷത്തുകൾ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ പരമാനന്ദസമാധ്യ അന്തഃപ്രേരണയോടൊപ്പം അപ്രധാന ദേവതകളുടെ അന്തഃപ്രേരണയെപ്പറ്റിയും നമുക്കു പറഞ്ഞുതരുന്നുണ്ട്. അന്തർദർശനത്തിന്റെ വിഷയങ്ങൾക്കു വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ സങ്കുചിതഭാവങ്ങളും പരിമിതിയും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നിടത്തോളം പരമലക്ഷ്യം പ്രാപിക്കാൻ കഴിയില്ല. നമുക്കു ബ്രഹ്മമായിത്തീരണമെങ്കിൽ ബ്രഹ്മവിഷയകമായ അന്തർദർശനം തന്നെ വേണം.

ജപം, ധ്യാനം, സദാചാരം, സത്യവും ഭാവനിർഭരവുമായ ഈശ്വരോപാസന എന്നിവയിൽ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന ഉപനിഷത്തുകളിലെ ഉൽകൃഷ്ടമായ മതധർമ്മം മറ്റു മതങ്ങളിലുള്ള പോലെ പാരമ്പര്യങ്ങളായ പിടിവാദങ്ങളുടേയും മാന്ത്രികമായാജാലങ്ങളുടേയും ഭാരത്താൽ കുനിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന കാര്യം നാം ഓർമ്മിയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട്. പരമാർത്ഥസത്ത ഒന്നേ ഉള്ളൂ; അത് വിശ്വം മുഴുകെ സ്വയം അഭിവ്യക്തമാക്കുന്നു എന്ന ഉപനിഷദ്ധർമ്മത്തിന്റെ മുഖ്യതത്വത്തെ ഒരു പഴഞ്ചൻശാഠ്യവാദമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. മാനവ ബുദ്ധിക്കെത്താൻ കഴിയുന്ന ഒരു പരമസത്യമാണത്. ശാസ്ത്രത്തിന്റേയും ദർശനത്തിന്റേയും പുരോഗതി അതിനോടിയുകയല്ല. അതിനെ സമർത്ഥിയ്ക്കുന്നേയുള്ളൂ. പരമാത്മാവിൽ പ്രേമവും ആദരഭാവവുമാണ് ഉപനിഷത്തുകളിലെ മതം. ഇത്തരത്തിലുള്ള ധ്യാനമാണ് ആധ്യാത്മികഭക്തി വിഷയവിഷയികൾ തമ്മിലുള്ള ഭേദഭാവം ധർമ്മികാവേശം നിറഞ്ഞ ഹൃദയത്തിൽ വെച്ചുരുക്കി ലുപ്തമായി പോകുന്നുവെന്നും അതംഗീകരിയ്ക്കുന്ന സംസാരത്തിന്റെ ഐക്യവും പൂർണ്ണതയുമാണ് ഉപനിഷത്തുകളിലെ മതത്തിന്റെ സർവ്വോൽകൃഷ്ടതത്വം. മതപരമായ അഭ്യാസത്തിലും നിഷ്ഠയിലും നാം ക്രമത്തിൽ മേലോട്ടുയരുന്നേടത്തോളം ഉപാസ്യവും ഉപാസകനും തമ്മിൽ താദാത്മ്യം അനുഭവഗോചര

N

P

മാകുന്നു; അങ്ങിനെ രണ്ടും ഒന്നുതന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. പിന്നീട് പരമ്പരാഗതമായ സങ്കേതാർത്ഥത്തിൽ ഉപാസനതന്നെയില്ല. അപ്പോൾ പരബ്രഹ്മം സമസ്ത വിശ്വത്തിലും വ്യാപിയ്ക്കുന്നതും മനുഷ്യാത്മാവിനെ തന്നിൽ മുഴുകിയ്ക്കുന്നതുമായ ഒരസീമചൈതന്യമെന്ന നിലയിൽ അനുഭവേദ്യമായിത്തീരുന്നു. നമ്മുടെ അതിർവരമ്പുകളെല്ലാം തകരുന്നു; മനുഷ്യന്റെ അപൂർണ്ണതയ്ക്ക് കാരണമായ ദോഷങ്ങൾ താനേ നീങ്ങുന്നു. മതത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം മതത്തിന്റെ സർവ്വാതിശായിതം തന്നെ! ആദർശമതം തന്നോടൊന്നിച്ച് ആരംഭിച്ച ചൈതന്യഭാവത്തെ കീഴ്പ്പെടുത്തുന്നു. മതസംബന്ധിയായ ഉപാസനഭയത്തോടു കൂടി ആരംഭിയ്ക്കുന്നു. ഭക്തി, പ്രേമം, നിത്യബ്രഹ്മത്തോടുള്ള സായുജ്യം ഇവയുടെ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ മുന്നോട്ടുകടന്ന് ഈശ്വരനും ആത്മാവും അന്യോന്യം ചേരുന്ന സമാധ്യവസ്ഥയിലെത്തി വിരമിയ്ക്കുന്നു. പൂർണ്ണാവസ്ഥ പ്രാപിക്കുന്നതുവരെ മതപരമായ സാധനങ്ങൾ ആവശ്യമായി അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു.

ഉപനിഷത്തുകൾ ഒന്നും അംഗീകരിക്കുന്നില്ലെന്ന് സാധാരണയായി പറഞ്ഞുവരാറുണ്ട്. “പ്രേമത്തിൽ വസിക്കുന്നവൻ ഈശ്വരനിൽ വസിക്കുന്നു-ഈശ്വരൻ അവനിലും.” എല്ലായഥാർത്ഥ മതവും ഈശ്വരനെ അന്തര്യമായി കരുതുന്നു; അവിടുന്നു പരമനിഗൂഢനാണ്.

മോക്ഷം

ഉപനിഷത്തുകളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ജ്ഞാനത്തിന്റെ ഉച്ചാവസ്ഥയിൽ ജീവാത്മാവിന്റെ ഒരു വിശ്ലേഷണം നടക്കുന്നു; സ്വാർത്ഥമയമായ ഏകാകിത്വം ഒഴിവാക്കലാണത്. എന്നാലതൊരിയ്ക്കലും ശൂന്യതയോ മൃത്യുവോ അല്ല. “ഒഴുകുന്ന നദികൾ നാമരൂപങ്ങളെഴിച്ച് സമുദ്രത്തിൽ ചെന്ന് അപ്രത്യക്ഷമാകുന്ന പോലെ ജ്ഞാനികൾ നമരൂപങ്ങളിൽ നിന്നു വിമുക്തരായി പരാൽപരനായ ദിവ്യപുരുഷനെ പ്രാപിക്കുന്നു.” ഉപനിഷത്തുകൾ സങ്കുചിതനായ ജീവാത്മാവിന് പരമസത്തയുണ്ടെന്ന് ഒരിക്കലും അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. തങ്ങൾക്ക് അമരത്വം ലഭിയ്ക്കാനായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നവർ ജീവാത്മാവിന്റെ പരമസത്തയെ സ്വീകരിക്കുന്നു. സാന്തജീവിതത്തിലെ യഥാർത്ഥത, ജീവാത്മാവിന്റെ പ്രകൃതിയിൽ സർവ്വശേഷംമായത്, അനന്തമാണ്. അത് ഭൗതികസത്തയുടെ അതിരുകളെ ലംഘിച്ച് അപ്പുറവും ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നു. മഹത്വത്തിന്റെ ഒരംശവും കുറയുന്നില്ല. ഇഹലോകത്തെ മണ്ണിൽ നാമന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്നതും അപൂർണ്ണരൂപത്തിൽ കണ്ടെത്തുന്നതുമായ ധർമ്മികമൂല്യങ്ങളെ സർവ്വോച്ചാവസ്ഥയിലെത്തുമ്പോൾ പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ പരമാർത്ഥസ്വഭാവത്തിൽ കാണാൻ കഴിയുന്നു. മനുഷ്യരെന്ന നിലയിൽ അപൂർണ്ണരൂപത്തിലേ നമുക്ക് ആദർശങ്ങളെ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയുന്നുള്ളൂ; അതും അന്തർദ്ദർശനമുള്ള സമയത്ത് ഒരു മിന്നൽപോലെ മാത്രം. ഉച്ചാവസ്ഥയിലാകട്ടെ അവയെ കുറ്റമറ്റ് പൂർണ്ണമായി ശേഷിപ്പൊന്നുമില്ലാത്തവിധം മുഴുവനായി, വികൽപനവിഹീനം പരിപൂർണ്ണമായി പ്രാപിക്കാൻ കഴിയുന്നു. നമുക്കീ ലോകത്തിൽ കിട്ടുന്ന ആനന്ദം ദിവ്യാനന്ദത്തിന്റെ നിഴലാട്ടം മാത്രമാണെന്ന്, അതിന്റെ തുച്ഛമായ പ്രതിരൂപമാണെന്ന് തൈത്തരീയോപനിഷത്ത് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ജീവിതസമുദ്രത്തിലെ എല്ലാ കഷ്ടപ്പാടുകളും തൈരുകങ്ങളും സഹിച്ചതിനുശേഷം നാം കരക്കണയുന്നത് പട്ടിണി കിടന്നു ചാകേണ്ടിവരുന്ന ഒരു മരുപുരപ്പിലല്ലെന്നു തീർച്ചയാണ്. മുക്താവസ്ഥയെ ആത്മാവിന്റെ സമ്പൂർണ്ണപ്രകാശനമായി ഗണിയ്ക്കണം. പരബ്രഹ്മത്തെ കേവലം ഒരമൂർത്തസത്തയായി

യിക്കരുതുന്ന പക്ഷം ഈശ്വരനിലേയ്ക്കുയരുക എന്നതിന് ശൂന്യമായ ഒരഗാധതയിലേയ്ക്കു വീഴുക എന്നർത്ഥമാകും. അപ്പോൾ മനുഷ്യൻ എത്തിച്ചേരുക സർവ്വനാശത്തിലായിരിയ്ക്കും. ഈ പരിണാമത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഉപനിഷത്തുകൾക്ക് തർക്കമുണ്ട്. ഉച്ചാവസ്ഥ പ്രസാദവും ഹർഷോന്മാദവും നിറഞ്ഞ ഒരു സ്ഥിതിയാണ്; സൃഷ്ടിയായ ജീവൻ സൃഷ്ടിയെന്ന നിലവിട്ട് സ്രഷ്ടാവിനോടു ചേരുന്ന, കൃത്യമായി പറഞ്ഞാൽ താൻ സ്രഷ്ടാവിനോട് ഐക്യം പ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞുവെന്ന് അനുഭവം വരുന്ന ഒരാനന്ദാവസ്ഥയാണിത്. ഈ പൂർണ്ണതയെ ഉചിതമായി വിവരിക്കാൻ നമ്മെക്കൊണ്ടാവില്ല. നാം അതിന് പ്രതീകങ്ങളുപയോഗിയ്ക്കുന്നു. ശാശ്വത ജീവിതത്തിന്റെ സ്വരൂപം ഒരാനന്ദാവസ്ഥയാണ്; പൂർണ്ണസത്യമായ ഒരു സ്ഥിതിയാണ്; ജീവാത്മാവിന്റെ സുഖമയമായ വിസ്താരമാണ്; അവിടെ സ്വർഗ്ഗവും ഭൂമിയും ഒന്നിച്ചു ചേർന്നൊഴുകുന്നതായി തോന്നും.

ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവിനോട് ഏകാകാരമായി ചേരുന്നു എന്നു പറയുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ഉപനിഷത്തുകളിൽ പലയിടത്തുമുണ്ട്, “പ്രണവം വില്ലും, ആത്മാവ് അമ്പും, ബ്രഹ്മം അതിന്റെ ലക്ഷ്യവുമാണ്. അപ്രമത്തനായവൻ അഥവാ സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ അമ്പെയ്യണം. അമ്പ് എയ്യുന്നവൻ അമ്പുപോലെ ആയിത്തീരുന്നു. ലക്ഷ്യമായ ബ്രഹ്മത്തോട് ഐക്യം പ്രാപിക്കുന്നു.” ആത്മാവ് ബ്രഹ്മം തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ഇവിടെ ആത്മാവിനും ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ പൂർണ്ണമായ താദാത്മ്യം ഉറപ്പിച്ചുപറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. വീണ്ടും “അവിനാശിയായ ബ്രഹ്മത്തിൽ ഇവയെല്ലാം ഒന്നായിച്ചേരുന്നു.” “അവൻ അക്ഷരനായ പരമാത്മാവിൽ സമ്യക് പ്രകാരത്തിൽ സ്ഥിചിചെയ്യുന്നു.” “അവൻ സർവ്വജ്ഞനും സർവ്വാത്മാവുമാകുന്നു.” “അവൻ എല്ലാറ്റിലും പ്രവേശിക്കുന്നു” മുക്തനായ ആത്മാവ് എല്ലാവസ്തുക്കളിലും പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു; എല്ലാ വസ്തുക്കളും ഭാവരൂപത്തിൽ താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. “ഈ ആത്മാവിനെ പ്രാപിച്ച് ഋഷിമാർ തങ്ങൾ നേടിയ ജ്ഞാനത്താൽ സംതൃപ്തരാകുന്നു. തങ്ങളുടെ കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിച്ചവരായി എല്ലാ കാമങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തരായി, പൂർണ്ണശമത്തോടെ സർവ്വഗനായ ആത്മാവിനെ സർവ്വഭാഗങ്ങളിലൂടെയും പ്രാപിച്ച് ഏകാഗ്രചിത്തരായി (യുക്താത്മാക്കളായി) സർവ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു” സമസ്തവിശ്വത്തെയും സർവ്വഗ്രാഹിയായ ഏകസത്തയിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നതായി അനുഭവിക്കുന്നവർക്ക് ദുഃഖക്ലേശാദികളുണ്ടാകുന്നില്ല. “വേദാന്തവിജ്ഞാനത്താൽ സംശയലേശമെന്നേ ജ്ഞേയാർത്ഥം ഉറച്ചു ധരിച്ചവരായി സന്യാസയോഗത്താൽ ശുദ്ധസത്യാന്മാരായവർ ബ്രഹ്മലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു. ശരീരത്യാഗത്തിന്റെ സമയത്താകട്ടെ പരമമായ അമരഭാവം പ്രാപിച്ച് സർവ്വമാ മുക്തരായിത്തീരുന്നു. മുക്താത്മാവിനു താൻ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ സ്രഷ്ടാവാണെന്നു പറയത്തക്ക വിധം പരമാത്മാവിനോട് പ്രഗാഢമായ ഐക്യബോധമുണ്ടാകുന്നു. “ഞാൻ അന്നമാണ്. ഞാൻ അന്നാദനാണ് (ഭക്ഷിക്കുന്നവൻ). ഞാൻ കർത്താവാൻ; ഞാൻ കർമ്മമാണ്. ഞാൻ രണ്ടും കൂടിയതാണ്. (അന്നത്തിന്റേയും അന്നാദന്റേയും സംഘാതകർത്താവാൻ) ഞാൻ മുഖ് (സത്യാസത്യരൂപകമായ ജഗത്തിനുമുഖ്) ജനിചച്ചവനാണ്. ഞാൻ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ സംഹാരകർത്താവുമാണ്. സൂര്യനു തുല്യം നിത്യപ്രകാശമുള്ളതാണ് എന്റെ ജ്യോതിസ്സ്. ഞാൻ ഈ സംസാരത്തിന്റേയും അമരന്മാരായ ദേവന്മാരുടേയും കേന്ദ്രമാണ്.” ഈ സൂക്തങ്ങളിൽനിന്ന് മനസ്സിലാ

I

K

കുന്നത് ആ അവസ്ഥയിൽ വേറിട്ട വ്യക്തിബോധത്തിന്റെ പ്രസക്തിയേ ഇല്ലെന്നാണ്. അതുകൊണ്ട് ആ ഉച്ചാവസ്ഥയിൽ കർമ്മത്തിന്റെ പ്രശ്നവും ഉൽഭവിക്കുന്നില്ല. ഇത് ശരീരം വിലയം പ്രാപിച്ച് , മനസ്സ് കെട്ടണമെന്ന്, സർവ്വവും അതിരില്ലാത്ത ഇരുട്ടിലാഴ്ന്നു പോയേടത്ത്, ചേതനാശൂന്യമായ ഒരതിജീവിക്കലാണെന്നു തോന്നും. നമുക്കു വേണമെങ്കിലതിനെ സ്വപ്നങ്ങളില്ലാത്ത ഉറക്കമെന്നോ, ബോധശൂന്യമായ ശാന്തിയെന്നോ പറയാം. യാജ്ഞവൽക്യൻ മൈത്രേയീയർ ഇത് വിവരിച്ചു കൊടുക്കുകയാണ്: “ഒരുപ്പുകട്ട വെള്ളത്തിലിട്ടാൽ അത് അലിഞ്ഞുചേരുന്നു. അതുപിന്നെ ഒരുക്കുട്ടിയെടുക്കാൻ കഴിയില്ല. എന്നാൽ ആ വെള്ളത്തിൽനിന്ന് ഏതു ഭാഗമെടുത്തു നോക്കിയാലും ഉപ്പുപുളിയുണ്ടായിരിയ്ക്കും. യഥാർത്ഥത്തിൽ മഹത്തായ ഈ ആത്മാവിന്റെ സ്ഥിതിയും ഇതുതന്നെയാണ്. അത് അനന്തമാണ്; അപരിമിതമാണ്; ജ്ഞാനത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയാണ്. ഈ ജീവസത്വങ്ങളിലൂടെ ഇതു പ്രത്യക്ഷമായി. അവയോടൊപ്പം അന്തർജ്യാനവും ചെയ്യുന്നു. മൃത്യുവിനു ശേഷം ചേതനാവസ്ഥയില്ല.” മൈത്രേയീ പറയുന്നു: “മൃത്യുവിനു ശേഷം ചേതനയില്ലെന്നു പറയുന്ന അങ്ങയുടെ വാക്കുകൾ എനിയ്ക്കു പരിഭ്രമമുളവാക്കുന്നു.” യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം നൽകുന്നു. “പരിഭ്രമിയ്ക്കേണ്ടതായ കാര്യമൊന്നും ഞാൻ ഭവതിയോടു പറഞ്ഞില്ലല്ലോ. ഇതു തികച്ചും മനസ്സിലാക്കാവുന്ന സംഗതിയാണ്. ജീവിതത്തിൽ ദൈവഭാവമുണ്ടാവുമ്പോൾ ഒരാൾക്ക് മറ്റൊരാളോട് സംസാരിക്കാൻ കഴിയും, ഒരാൾക്ക് മറ്റൊരാളോട് സംസാരിക്കാൻ കഴിയും. മറ്റേയാൾ പറയുന്നതു കേൾക്കാൻ കഴിയും. ഒരാൾക്ക് മറ്റേയാളെപ്പറ്റി വിചാരിയ്ക്കാൻ കഴിയും. ഒരാൾക്ക് ഇതരനെപ്പറ്റി അനുമാനിയ്ക്കാനും കഴിയും. എന്നാൽ ഓരോ പദാർത്ഥവും അയാളുടെ ആത്മാവായിക്കഴിഞ്ഞാൽപിന്നെ എന്തുകൊണ്ട് ആരെക്കാണാൻ കഴിയും? എന്തുകൊണ്ട് ആരുടെ ഗന്ധം പ്രാണിക്കും? എന്തുകൊണ്ടവരോടു സംസാരിക്കും? എന്തുവഴിയായി ആർ പറയുന്നതു കേൾക്കും? എന്തുകൊണ്ട് വിചാരം ചെയ്യും? അറിയാം? ഈ സംസ്തവിശ്വത്തേയും അറിയുന്ന എന്തുപകരണം കൊണ്ടാണവനെ അറിയുക? സർവ്വവുമറിയാൻ അവനെ എന്തിലൂടെയാണറിയുക?” ഇതിൽ നിന്ന് ഒരു കാര്യം സ്പഷ്ടമാണ്. നമ്മുടെ ബുദ്ധിക്ക് ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയാത്തവിധം ഒരു പ്രത്യേകരീതിയിൽ കർമ്മവും പ്രത്യക്ഷജ്ഞാനവും ചിന്തയും ബോധവും വിട്ടുകൊണ്ടാണ് ജീവാത്മാവ് മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നത്. ഇവയെല്ലാം കേവലം ദൈവതാത്മകമായ ദർശനത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളാണല്ലോ, ഈ കർമ്മങ്ങൾ വിഷയികളുടെ വിരോധഭാവത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്. അവയ്ക്ക് സാപേക്ഷകലോകത്തിലേ സംഭാവ്യതയുള്ളു. പരമലോകത്തിലെത്തിയാൽ എല്ലാ വിധം നാനാത്വവും ദൈവഭാവവും അസ്തമിയ്ക്കുമെന്നു പറയുന്നു. അതോടൊപ്പം അവ മൂലമുണ്ടാകുന്ന പ്രത്യക്ഷജ്ഞാനവും കർമ്മങ്ങളും ഇല്ലാതാകുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ നിത്യവും മാറ്റമില്ലാത്തവനുമായ ആത്മാവു മാത്രമാണുണ്ടാവുക. അതിന്റെ പൂർണ്ണതയിൽ എല്ലാ ഗതികളും നിലയ്ക്കുന്നു; എല്ലാ നിറങ്ങളും മങ്ങുന്നു. എല്ലാ ശബ്ദങ്ങളും ശാന്തമാകുന്നു. മുക്തിയുടെ നിഷേധാത്മകവശങ്ങളാണിവ; സീമിതബുദ്ധിയ്ക്ക് ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്നവയും ഇവയൊക്കെത്തന്നെയാണ്. വിധായകമായ ഒരു വശവും കൂടി ഇതിനുണ്ട്. നമ്മുടെ ശക്തി പരിമിതമാണ്. അതു കൊണ്ട് പരമാത്മാവിന്റെ പൂർണ്ണതയെ വിവരിയ്ക്കാനാവില്ല. എന്നാലിതു കൊണ്ടുമാത്രം അത് നിഷേധാത്മകമായ ശൂന്യതയായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. നിഷേ

ധാർഷ്ട്യം നോക്കുമ്പോൾ ജീവാത്മാവ് എല്ലാത്തരം ഭേദകങ്ങളേയും വിശേഷതകളേയും ഒഴിച്ചു അതുമിതുമില്ലാത്ത അനിർണ്ണീതമായ ഒരു മധ്യസ്ഥവസ്തുവായി നിലകൊള്ളുന്നു. ഇത്തരം കാര്യങ്ങളിൽ ഉറക്കം നടിച്ചു കഴിയുന്ന അശ്രദ്ധന്മാർ യഥാർത്ഥത്തിൽ വളരെ ക്രിയാശീലരാകാം. താത്വികപക്ഷത്തിന് ബലം കൊടുത്താൽ മുക്താത്മാവ് പൂർണ്ണതപ്രാപിച്ച ജീവാത്മാവാണെന്നു നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും. തികച്ചും പരമാത്മാവിനോട് തുല്യമാണതിന്റെ നില. മുക്താത്മാവ് തന്റെ എല്ലാ ആഗ്രഹങ്ങളേയും നിറവേറിക്കൊണ്ട് ലോകാന്തരങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന സൂക്തികൾ മുക്തി പ്രാപിച്ച ജീവാത്മാക്കൾക്ക് ക്രിയാശീലമായ ജീവിതമുണ്ടെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. “ഈ ലോകങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ട്, ഇച്ഛാനുസാരം ഭക്ഷണം കഴിച്ചുകൊണ്ട്. ഇഷ്ടത്തിനനുസരിച്ച് നാനാ ആകാരങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച് സമാഗാനം ചെയ്തു കൊണ്ടു വിരാജിക്കുന്നു.” എന്നാലും താൻ പരമാത്മാവിനോട് ഐക്യം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന ധാരണയുമുണ്ട്. ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിനനുസരിച്ചു അമരത്വമെന്നാൽ തന്നെത്താൻ ദേവപ്രദേശത്തേയ്ക്ക് ഉയർത്തി എത്തിക്കലാണ്. ഈശ്വരനോട് സാഹചര്യമെന്നാണ് മുണ്ഡകോപനിഷത്തു പറയുന്നത്. ഈശ്വരനോട് പരമസാദൃശ്യമെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വ്യക്തിപരമായ ഇത്തരം കർമ്മങ്ങൾ സാധ്യമാക്കാൻ വേണ്ടിയാണ് ജീവാത്മാവ് ഈശ്വരതുല്യനാകുന്നു എന്നു പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. പരമോന്നതമായ ദശയുടെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ച് എത്രതന്നെ വ്യത്യസ്താഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും ഒരു കാര്യം തീർച്ചയാണ്. അതൊരു സക്രിയാവസ്ഥയാണ്; പൂർണ്ണ സ്വതന്ത്രതയാണ്; പിരപൂർണ്ണാവസ്ഥയുമാണ്; കൃത്യമായിപ്പറഞ്ഞാൽ നമുക്കാദേശയെ വർണ്ണിച്ചൊപ്പിയ്ക്കാനാവില്ല. ഇനി എന്തെങ്കിലുമൊരു വിവരണം കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെ ദിവ്യജീവിതത്തിന്റെ ഒരവസ്ഥാഭേദമെന്നു പറയുന്നതാവും നല്ലത്. സൂര്യരശ്മികൾ സൂര്യനിൽ ലയിയ്ക്കുന്ന പോലെയും, അലകൾ സമുദ്രത്തിലൊതുങ്ങുന്നപോലെയും സ്വരങ്ങൾ ഗാനലഹരിയിൽ ഇണങ്ങുന്നപോലെയുമല്ലാതെ അതിലുമധികമായി ആത്മസത്ത വിനാശമടയുന്നില്ല. ജീവാത്മാവിന്റെ സംഗീതം സംസാരയാത്രയിൽ വിലുപ്തനാകുന്നില്ല. അതെന്നെന്നും ഒന്നുതന്നെയാണ്, എന്നാൽ ഒന്നല്ലതാനും. മുക്താത്മാവ് എല്ലാറ്റിനോടും ഏകാകാരമായി ചേരുന്നു; ഈശ്വരനോട് ഐക്യം പ്രാപിച്ച് ജീവിക്കുന്നു. വിധായകമായ വിവരണം വൈയക്തികമായ ഭേദബോധത്തെ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതായി തോന്നും. ഈ വൈയക്തികമായ ഭേദഭാവം ഏതൊരു വിധത്തിലുള്ള ആത്മഭാവനയേയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതല്ലെങ്കിലും അത് ഇഹലോകത്തിൽ കർമ്മാനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുന്നതിൽ ജീവാത്മാവിനെ സഹായിക്കുന്നു. ജീവാത്മാവിന്റെ അത്തരത്തിലുള്ള ജീവമുക്ത പരമസത്തയോട് ഐക്യം പ്രാപിച്ചുണ്ടാകുന്ന ആനന്ദമനുഭവിക്കാൻ അത്യവശ്യമാണ്. ആത്മാദിവ്യക്തിയുടെ ഉദ്ദേശ്യം നിറവേറ്റാൻ വേണ്ട ഒരു വ്യക്തിത്വം കേന്ദ്രത്തെ കൈവശപ്പെടുത്തി വെച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആത്മാവിന് തന്റെ ഗൗരവവും അമരാവസ്ഥയുടെ മഹത്വവും നല്ലവണ്ണമറിയാമെന്നു പറയുന്നു. ബ്രഹ്മണ്യനാടകത്തിൽ ഈശ്വരൻ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നുവെന്നും, ദിവ്യചേതന അതിൽ തന്റെ ഭാഗം അഭിനയിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ജീവാത്മാവ് അറിയുന്നുണ്ട്. മുക്താത്മാവും ആ നാടകത്തിൽ അഭിനയിക്കുന്നുണ്ട്; സത്യത്തെ പൂർണ്ണമായും കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ! അയാളുടെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കു വഴങ്ങാത്തതായി ഒന്നും തന്നെയില്ല. “അവൻ

N

P

കാറ്റിനെ തന്റെ സന്ദേശവാഹകന്മാരാക്കുന്നു. ജലിക്കുന്ന അഗ്നികളെ മന്ത്രിമാരാക്കുന്നു.” വ്യത്യസ്തവിവരങ്ങളെ തത്വജ്ഞാനങ്ങളിലൂടെ ഇണക്കിച്ചേർക്കാൻ വീണ്ടും കുറെക്കാലം കൂടി കാത്തിരിയ്ക്കേണ്ടിവന്നു. ഈ ജീവിതത്തിൽവെച്ചുതന്നെ അഹങ്കാരത്തെ നീക്കിക്കളയുക സംഭാവ്യമാണ്. അങ്ങിനെ ഈ ജീവിതത്തിൽ പൂർണ്ണത നേടുന്നവനെ ജീവന്മുക്തനെന്ന് പറയുന്നു. അമൃതത്വത്തിലുള്ള ആനന്ദം ജീവന്മുക്തന്റെ സ്വച്ഛന്ദഗതിയിൽത്തന്നെ പ്രകടമാകുന്നു.

എല്ലാ ഭാരതീയതത്വചിന്തകന്മാരും മോക്ഷം ജനനമരണങ്ങളിൽ നിന്നു മുക്തിയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ യോജിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. ഈശ്വരനോട് സായുജ്യമെന്നത് നിത്യനാകുക എന്നതിന്റെ മറ്റൊരു പേരാണ്. ‘നിത്യത’യെ കാണപ്പെടുന്ന ഈ ഭൗതികപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ സങ്കേതത്തിലേക്ക് തർജ്ജമ ചെയ്താലത് ജന്മമൃത്യുരഹിതമായ അവസ്ഥതന്നെയാണ്.

പാപവും ദുഃഖാനുഭവവും

അദ്വൈതപദ്ധതികളിലുടനീളം വഴിതെറ്റിയ്ക്കുന്ന ഒരു തടസ്സമാണ് പാപത്തിന്റെ പ്രശ്നം. വേദമന്ത്രങ്ങളിൽ വൈദികവിധിയ്ക്കുകയല്ലാതെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതു പുണ്യമായും വിവപരീതമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതു പാപമായും പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. ഉപനിഷത്തുകളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ നിത്യജീവിതത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം പുണ്യവും അജ്ഞാനംപാപവുമാണ്. ഈ മിഥ്യാദർശനത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന ആചരണവും അതിനെത്തുടർന്നു ആത്മാവിന്റെ ഒറ്റപ്പെടലും പാപാചാരമാണ്. ഉപനിഷത്തുകളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ പ്രപഞ്ചത്തിലെ നിഖിലപദാർത്ഥങ്ങളെയും ഈശ്വരപ്രാപ്തിക്കുള്ള ഉപകരമങ്ങളായി കാണേണ്ടതുണ്ട്. നാമവയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നവർക്കും വേർപെട്ടവയുമായി കരുതുകയും നാം സ്വയം വേറിട്ട ഘടകങ്ങളാണെന്നു ധരിക്കുകയുമാണെങ്കിൽ ധർമ്മികമായി പാപം ചെയ്യുന്നു. അഹങ്കാരം മൂലം പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിന്റെ പരമാധികാരത്തെ നിഷേധിക്കലും സ്വയം സർവ്വാംഗപൂർണ്ണവും സ്വയംപര്യാപ്തവുമാണെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കലുമാണിവിടെയുള്ള തെറ്റ്. പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിന്റെ പരമോന്നതാവസ്ഥയെ ആചരണത്തിന്റെ അഹങ്കാരം കൊണ്ട് നിരാകരിക്കുന്നു എന്നതാണ് ഇവിടെ പാപമായിത്തീരുന്നത്. സ്വാർത്ഥമയമായ അഹങ്കാരത്തെ ജനിപ്പിയ്ക്കുന്ന അകക്ഷയവിലാസത്തെ അന്തർദ്ദൃഷ്ടി തന്റെ സങ്കുചിതഭാവത്തെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുന്നു; എല്ലാവിധം ത്യാഗങ്ങളിൽ നിന്നും പിൻവലിയുന്നു. അതിന്റെ സന്താനമാണ് പാപം. ഉപനിഷത്തുകൾ പാപം മായയാണെന്നു പറയുന്നില്ല; ആ പാപം ശാശ്വതമാണെന്നും സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നില്ല. ഈ രണ്ടവസ്ഥകളിലും അതിന് കീഴൊതുങ്ങി വഴങ്ങുക മനഷ്യന്റെ കർത്തവ്യമായിരിക്കും. പുണ്യമായി പരിവർത്തനം ചെയ്യാൻ ബാധ്യതപ്പെട്ടതാണ് എന്ന അർത്ഥത്തിൽ പാപം അയഥാർത്ഥമാണ്. അതിന്റെ രൂപം മാറ്റാൻ പ്രയത്നം ആവശ്യമാണെന്നോർക്കുമ്പോൾ അത്രത്തോളം അതു യഥാർത്ഥവുമാണ്.

ആത്മ ചേതനയുടെ സ്ഥാനത്ത് പരമാർത്ഥചേതനയെ കൂടിയിരുത്തുന്നത് പുണ്യമാണെന്നിരിക്കെ തന്റെ ആത്മാവ് ഈശ്വരനേക്കാൾ ഉന്നതനാണെന്നു വരുത്തുന്നത് പാപമാണ്. ഉപനിഷത്തുകളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ സദാചാരം വസ്തുക്കളുടെ യഥാർത്ഥ സ്വഭാവത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. അവസാനത്തിൽ പുണ്യം മാത്രമേ വിജയിക്കുകയുള്ളൂ. “സത്യം ജയിക്കുന്നു; അസത്യം ജയിക്കുന്നില്ല.” പാപം ഒരു നിഷേധാത്മകമായ വസ്തുവാണ്; തനിക്കുതാൻ എതിരാണ്; മൃത്യുതത്വ

മാണ്. പുണ്യമാകട്ടെ നിശ്ചയാത്മകവും യഥാർത്ഥവുമാണ്; ജീവിതതത്വവുമാണ്. പാപത്തിന് എല്ലാവരേയും സംതൃപ്തരാക്കാൻ കഴിയില്ല.

ആത്മീയജീവിതത്തിനു മനുഷ്യാവസ്ഥകളിൽ കഴിയേണ്ടി വരുന്നേടത്തോളം കാലം ദുഃഖത്തെ തുടച്ചുനീക്കിക്കളയാനാവില്ല. തന്റെ സമ്പൂർണ്ണസത്തയും ഈശ്വരാർപ്പണമായിത്തീരുന്നതുവരെ ദുഃഖാനുഭവങ്ങളുടെ ക്രമത്തിൽ നടക്കുന്ന ഉന്നതിപ്രക്രിയ അവസാനിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഉപനിഷത്തു പറയുന്നു: “മനുഷ്യൻ യഥാർത്ഥത്തിൽ യജ്ഞമാകുന്നു” നാം ഈശ്വരാഭിമുഖമായിത്തീരുന്നതുവരെ ജീവിതം നിരന്തരമായ മൃത്യുവാണ്. മനുഷ്യാത്മാവ് നിത്യസത്തയെ പ്രാപിയ്ക്കാനായി ക്ലേശിച്ചു തട്ടിപ്പിടിയ്ക്കുന്ന ഒരു പീഡാസ്ഥാനമാണ് ജീവിതം. മരകളോരോന്നോരോന്നായി നീക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈശ്വരീയ ജീവിതം കൈവരുന്നതിനു മുമ്പായി ജീവിതത്തിലുള്ള ഭ്രാന്തിസമൂലം നശിക്കണം.

കർമ്മം

ഋഗ്വേദത്തിലെ ‘ഋഗ്’ത്തിൽ ക്രമസമാധാനങ്ങളും സൽഭരണവും പ്രകടമായിക്കാണാം. കർമ്മസിദ്ധാന്തത്തിനനുസരിച്ചു നോക്കിയാൽ ധർമ്മികജഗത്തിൽ അനിശ്ചിതമോ അസ്ഥിരമോ ആയ യാതൊരു വസ്തുവും കാണുകയില്ല. നാം വിതയ്ക്കുന്നത് നാം കൊയ്യുന്നു. പുണ്യത്തിന്റെ പുണ്യത്തിന്റെ വിത്തുകൃഷിയ്ചെയ്താൽ പുണ്യ ഫലം കൊയ്യാം, പാവത്തിന്റെ വിത്തിൽ നിന്നു പാപവും. ഏറ്റവും ചെറിയ കർമ്മം പോലും മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നു. കർമ്മങ്ങൾക്കായി തന്റെ ഉള്ളിലിരുന്ന് പ്രേരണ നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചില വാസനകളെല്ലാം താൻതന്നെ വിചാരം ചെയ്ത് ബോധപൂർവ്വം തിരഞ്ഞെടുത്ത പൂർവ്വകർമ്മങ്ങളുടെ പരിണാമമാണെന്നു മനുഷ്യനറിവുണ്ട്. അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് നാം ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങൾ കുറെ കഴിഞ്ഞാൽ അജ്ഞാത ശീലങ്ങളായിത്തീരുന്നു. സ്വാഭാവികമായും ഇന്നു നമുക്കുള്ള അജ്ഞാതവാസനകൾ മുൻപ് ബോധപൂർവ്വം ചെയ്തുവന്ന സ്വന്തം കർമ്മങ്ങളുടെതന്നെ പരിണാമമാണെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നു. സമുദ്രത്തിലെ അലയടികളേയും നക്ഷത്രങ്ങളുടെ ഗതികളേയും നമുക്കു തടുക്കുവാൻ കഴിയാത്തപോലെത്തന്നെ ധർമ്മികവികാസത്തിന്റെ പ്രക്രിയയേയും തടയാൻ നാം അസമർത്ഥരാണ്. കർമ്മനിയമങ്ങളെ അതിലംഘിയ്ക്കാൻ നടത്തുന്ന ശ്രമം ഒരാൾ തന്റെ നിഴലിനെ ഒഴിവാക്കിപ്പോകാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നപോലെത്തന്നെ നിഷ്ഫലമാണ്. കാലത്തെക്കൊണ്ടു മാച്ചുകളയാനോ മരണത്തെക്കൊണ്ടു ചുരണ്ടിക്കളയാനോ, കഴിയാത്ത കർമ്മങ്ങളുടെ ഒരു പ്രമാണരേഖ മനുഷ്യജീവിതത്തിലുണ്ടെന്നത് ഒരു മനഃശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമാണ്. ദേവയജ്ഞങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചാൽ പാപമോചനമുണ്ടാകുമെന്ന പഴയ വൈദികസിദ്ധാന്തത്തിന് പ്രത്യേക പ്രാധാന്യം കൊടുത്തുകാണുന്നുണ്ട്. പാപം ചെയ്യുന്നവൻ മൃത്യുവെ പ്രാപിയ്ക്കുമെന്ന് ഒരു ഘോരശിക്ഷാവിധിയും വിളംബരം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ഒരു മനുഷ്യൻ പുണ്യവാനാകുക യജ്ഞങ്ങളിലൂടെയല്ല; സൽപ്രവൃത്തികളിലൂടെയാണ്: “ഒരു മനുഷ്യൻ സൽപ്രവൃത്തികൾകൊണ്ട് നല്ലവനും ചീത്ത വൃത്തികൾ കൊണ്ട് ചീത്തവനും ആയിത്തീരുന്നു.” വീണ്ടും “മനുഷ്യൻ ഇച്ഛാശക്തിയുള്ള ജീവിയാണ്. ഈ ലോകത്തിൽ അവൻ വിചാരിക്കുന്നപോലെത്തന്നെ പരലോകത്തും ആയിത്തീരും.” അതു കൊണ്ടാണ് നമ്മോട് നല്ലതിനെ ഇച്ഛിയ്ക്കാനും നല്ലതുതന്നെ ചെയ്യാനും വിധിച്ചിട്ടുള്ളത്. “അവൻ തന്റെ മനസ്സുകൊണ്ട് ഏതുലോക

I ഞങ്ങളെ പ്രാപിക്കാൻ കൊതിച്ചാലും ഏതു വസ്തു കിട്ടാനാഗ്രഹിച്ചാലും ആ ലോകങ്ങളും ആ വസ്തുക്കളും പരിശുദ്ധഹൃദയനായ അവനു ലഭ്യമായിത്തീരുന്നു. അതുകൊണ്ടു പ്രകടശക്തിയായ ഭൃതിയെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ ആത്മാവിനെ ശരിയായറിയുന്ന (ആത്മപ്രജ്ഞയായ) ഉപസത്തെ ഉപാസിയ്ക്കണം." കർമ്മത്തിന്റെ പ്രതിഫലമായിട്ടാണ് അനാദിയും അനന്തവുമായിട്ടുള്ള സത്ത ജനനമരണങ്ങളുള്ള സംസാരമായിത്തീരുന്നത്. കർമ്മസിദ്ധാന്തം മനുഷ്യർ ദേവന്മാർ മൃഗങ്ങൾ, വൃക്ഷലതാദികൾ ഇവയെയെല്ലാം തന്റെ വലയത്തിൽ പിടിച്ചു കൂട്ടുന്നു.

യഥാർത്ഥത്തിൽ ഉപനിഷത്തുകളുടെ അടിപ്രായത്തിൽ സമുദായസേവനം കൊണ്ടേ കർമ്മത്തിൽ നിന്നു മുക്തി ലഭിക്കുകയുള്ളൂ. സ്വാർത്ഥകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നേടത്തോളം കാലം നാം കർമ്മബന്ധത്തിന്റെ നിയമത്തിനു അധീനരായിരിക്കും. നാം ആസക്തിരഹിതരായി കർമ്മാനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുന്നപക്ഷം മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു. "നീയിങ്ങനെ ജീവിയ്ക്കേ കർമ്മം നിന്നെ കൂടുക്കാൻ യാതൊരു കാരണവുമില്ല." നാം ജന്മമൃത്യുക്കളുടെ ചങ്ങലയിൽ ബദ്ധരാകാൻ കാരണം കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു എന്നതല്ല സ്വാർത്ഥപൂർണ്ണമായ കർമ്മങ്ങളാണ്. വ്യക്തികൾ തങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം സ്വയം ഏറ്റെടുക്കാതെ ആ ഭാരം വീശിയുടെ തലയ്ക്കോ നക്ഷത്രങ്ങളുടേയോ മറ്റൊന്നിന്റേയെങ്കിലുമോ മേലേപാരി ഒഴിഞ്ഞുമാറിക്കൊണ്ടിരുന്ന കാലഘട്ടത്തിൽ കർമ്മസിദ്ധാന്തം ഇങ്ങനെ നിഷ്കർഷിച്ചു. "ഒരു പക്ഷി സ്വയം കൂടുണ്ടാക്കി അതിൽ ബന്ധനസ്ഥനാകുന്ന പോലെ മനുഷ്യൻ സ്വയം ബദ്ധനാകുന്നു." നമ്മുടെ മുകളിൽ മങ്ങിക്കാണുന്ന വസ്തു ഇരുണ്ട ദൂർവ്വിധിയല്ല. നാം തന്നെ മുമ്പു ചെയ്തുവെച്ച കർമ്മങ്ങളാണ്, നാം സംസാരചക്രത്തിന് ഇരയല്ല. ദുഃഖാനുഭവം പാപത്തിനു കിട്ടുന്ന വേദനയാണ്. ഇത്തരമൊരാശയം സദാചാരനിഷ്ഠാനത്തിനു ശക്തിയായ പ്രേരണയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. മനുഷ്യന്റെ കർമ്മങ്ങൾക്ക് അതിരിടുന്ന ചില നിബന്ധനകളുണ്ടെന്നേ ഇതിനർത്ഥമുള്ളൂ. നാമല്ല നമ്മെ സൃഷ്ടിച്ചത്, ദുസ്സാധമായ എന്തെങ്കിലും കാര്യം നേരിടുമ്പോഴാണ് നാമാഗ്രഹിക്കുന്ന വിധം മുഴുവൻ നമുക്കു ചെയ്യാനാവില്ല എന്നു നാം മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ശരിയ്ക്കു മനസ്സിലാക്കിയ കർമ്മസിദ്ധാന്തം സദാചാര പ്രയത്നത്തെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്നില്ല. മനസ്സിന് വിലങ്ങു വയ്ക്കുന്നില്ല. ഇച്ഛാശക്തിയെ ചങ്ങലയ്ക്കിടുന്നില്ല. എല്ലാ കര്യങ്ങളും പൂർവ്വാവസ്ഥകളുടെ അനിവാര്യമായ പരിണാമമാണെന്നു മാത്രമേ അതു പറയുന്നുള്ളൂ. കാര്യമായി പരിണമിക്കുന്ന ഒരു സ്വഭാവമുണ്ട് കാരണത്തിന്. പ്രകൃതിയേക്കാൾ ഉയർന്ന നിലയിലുള്ള ജീവാത്മാവ് അതിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രയോഗിയ്ക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഭൃതകാലത്തെ ആചരണവും വർത്തമാനകാലപരിസ്ഥിതിയും മനുഷ്യന്റെ കർമ്മങ്ങൾക്ക് തികച്ചും വിശദീകരണമായിത്തീരും. മനുഷ്യൻ പ്രകൃതിയുടെ വെറുമൊരു ഉൽപ്പന്നമല്ല. അവൻ തന്റെ കർമ്മത്തേക്കാൾ ബലവാനാണ്. വിധിയാണ് സർവ്വവുമെങ്കിൽ പിന്നെ സ്വതന്ത്ര്യം സംഭാവ്യമല്ല. മനുഷ്യജീവിതം കേവലം യാന്ത്രികബന്ധങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനമല്ല. അതിൽ വേറെ വേറെയായി പല നിലകളുമുണ്ട് - നൈസർഗ്ഗികദശ, പ്രാണാധാരനില, ജാഗ്രദവസ്ഥ, ബുദ്ധികദശ, ധർമ്മീകനില ഇങ്ങനെ ഈ ഒഴുകുകൾ അന്യേന്യം അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും മുറിച്ചുകടക്കുകയും ഉള്ളിലേയ്ക്കു തളഞ്ഞിറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യന്റെ നിമ്നപ്രകൃതിയെ ഭരിയ്ക്കുന്ന കർമ്മ

K സിദ്ധാന്തത്തിന് അവനിലുള്ള ധർമ്മീകവശവുമായി യാതൊരിടപാടുമില്ല. ജീവാത്മാവിന്റെ സാരതത്വം സ്വാതന്ത്ര്യമാണ്. അതിനെ ഉപയോഗിച്ച് മനുഷ്യൻ തന്റെ പ്രാകൃതികളായ മനോവേഗങ്ങളെ നിരോധിച്ചു നിയന്ത്രിയ്ക്കാൻ കഴിയും. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അവന്റെ ജീവിതം നൈസ്സർഗികമായി നിർണ്ണയിയ്ക്കപ്പെട്ട അവസ്ഥകളുടെ പരമ്പരയിൽ നിന്ന് കൂടുതൽ ശ്രേഷ്ഠമായി നിൽക്കുന്നത്. മുക്തിയ്ക്കായിക്കൊണ്ടുള്ള അവന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും നിത്യസ്വഭാവത്തെ ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടാകരുത്; പരിസ്ഥിതികളുടെ ആഘാതം കൊണ്ടുമായിക്കൂട. അന്തരാത്മാവിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യ പ്രേരണ കൊണ്ടുതന്നെ ആയിരിയ്ക്കണം.

കർമ്മത്തിനു രണ്ടു വശങ്ങളുണ്ട്; ഒന്നു വിശ്വാസപിയാണ്; മറ്റേതു മനുശാസ്ത്രപരവും. ഓരോ കർമ്മവും അതിന്റെ സ്വാഭാവികമായ പരിണാമം സംസാരത്തിലേയ്ക്കു നല്കുന്നുണ്ട്. അതേ സമയം അത് മനുഷ്യ മനസ്സിൽ ഒരസ്പഷ്ടധാരണ പതിപ്പിയ്ക്കുന്നു; ഒരു സവിശേഷപ്രവണതയുളവാക്കുന്നു. ഈ പ്രവണത അഥവാ സംസ്കാരം അല്ലെങ്കിൽ വാസനയാണു് നമ്മെ ഒരിക്കൽ ചെയ്ത പ്രവൃത്തി വീണ്ടും ആവർത്തിയ്ക്കാൻ പ്രേരിപ്പിയ്ക്കുന്നത്. അങ്ങിനെ നോക്കിയാൽ ഈ സംസാരത്തിൽ ഓരോ പ്രവൃത്തിയ്ക്കും അതിന്റേതായ ഫലമുണ്ട്; അത് മനസ്സിൽ പ്രഭാവവും ചെലുത്തുന്നു. ആദ്യം പ്രസ്താവിച്ച തരത്തിലുള്ള കർമ്മഫലങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളം നാമത്രേതന്നെ ശ്രമിച്ചാലും നമുക്കു വയിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുമ്പോൾ കഴിയില്ല. എന്നാൽ മാനസികപ്രവണതകളെ വേണമെങ്കിൽ നമുക്കു നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിയും. നമ്മുടെ ഭാവിയ്ക്കുള്ള ആചരണത്തെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളം എല്ലാത്തരം സംഭാവ്യതകളുമുണ്ട്. ആത്മസംയമം കൊണ്ട് നമുക്കു പൂണ്യമായ മനോവൃത്തികളെ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിയും; ദൂർവ്വികാരങ്ങളെ തളർത്താനും കഴിയും.

കർമ്മപദ്ധതി ആസ്തിക്യസിദ്ധാന്തത്തോട് പൊരുത്തപ്പെടുന്നില്ലെന്നു പലപ്പോഴും പലരും വാദിയ്ക്കാറുണ്ട്. അഖിലപ്രപഞ്ചത്തിലും അധികാരം നടത്തുന്ന അന്ധവും അബോധവുമായ ഒരു തത്വമാണ് കർമ്മം. അത് ഈശ്വരന്റെ നിയന്ത്രണത്തിനുപോലും വിധേയമല്ല. നൈസർഗ്ഗികമായ ഒരു നിയമം നടപ്പാക്കാൻ നമുക്കൊരു ന്യായാധിപനാവശ്യമില്ല. പരമാത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥതയോടു പൊരുത്തപ്പെടാത്തതല്ല കർമ്മതത്വം. കർമ്മത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ധർമ്മീകസിദ്ധാന്തം പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപത്തെ പ്രകടമാക്കലാണ്. ഈ പ്രക്രിയയെ നിയന്ത്രിയ്ക്കുന്നത് ഒരു ദിവ്യശക്തിയാണെന്നു സൽഗുണസിദ്ധാന്തത്തെ അനുസരിച്ച് നമുക്കു പറയാൻ കഴിയും. വേദങ്ങളിൽ ഈ നിയമസംഹിതയെ ഋഗ്വേദം പറയും. വരുണനാണ് ഋഗ്വേദത്തിന്റെ അധിപതി. ദേവന്മാരുടെ മാറ്റമില്ലാത്ത കാര്യങ്ങളെ കർമ്മം എടുത്തു പറയുന്നു. ഇത് യഥാർത്ഥസത്തയുടെ സ്വരൂപത്തിന്റെ ഏതിന്റേയും സ്വച്ഛാപരമായ ഇടപെടൽ അസാധ്യമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ശാസ്ത്രീയ നിയമങ്ങളുടേയും പ്രവൃത്തികളുടേയും ആധുനികസിദ്ധാന്തവും ഇതേ നിർണ്ണയത്തിലാണെന്നു നമുക്ക് അറിയാം. അവ സ്വച്ഛദവും അസ്ഥിരവുമായ കൈകടത്തലിനോടു വിധേയിയ്ക്കുന്നു. ഈശ്വരസത്തയെ തെളിയിക്കാൻ അത്ഭുതകൃത്യങ്ങൾ ആവശ്യമാണെങ്കിൽ ശാസ്ത്രങ്ങൾ ഈശ്വരനെ എന്തെന്നേയ്ക്കുമായി നശിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കും.

ജീവിതത്തിലും ആചാരത്തിലും കർമ്മസിദ്ധാന്തത്തെ

I

K

പ്പോലെ മഹത്വമേറിയ മറ്റൊരു വിശ്വാസപ്രമാണമില്ല. ജീവിതത്തിൽ നമുക്കെന്തു സംഭവിച്ചാലും അതിന് ഒതുങ്ങി വഴങ്ങി വണങ്ങി നിൽക്കണം. കാരണം അവ നമ്മുടെ ഭൂതകാലത്തെ കർമ്മത്തിന്റെ ഫലമാണ്. ഇനിയും ഭാവി നമ്മുടെ കൈയ്ക്കുള്ളിലാണ്; നമുക്ക് ആശയോടും വിശ്വാസത്തോടും കൂടി പ്രവർത്തിയ്ക്കാം. കർമ്മം ഭൂതകാലത്തിന് കീഴൊതുങ്ങാനും ഭാവിയെക്കുറിച്ചാശിക്കാനും പ്രേരണ നല്കുന്നു. അത് പ്രപഞ്ചത്തിലെ പദാർത്ഥങ്ങളൊന്നും അതിലെ വിജയപരാജയങ്ങളൊന്നും ആത്മാവിന്റെ മഹിയെ സ്‌പർശിക്കുന്നില്ല എന്ന് മനുഷ്യരെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. സദാചാരം തന്നെയാണ് നമുക്ക് ഉയർന്ന പദവിയോ ഐശ്വര്യമോ അല്ല; വർഗ്ഗമോ വംശമോ അല്ല. നല്ല തല്ലാതെ വേറെ നമ്മയില്ല.

ഭാവി ജീവിതം

പരലോക ജീവിതത്തെപ്പറ്റി ഇതേവരെ സുസംഗതമായ ഒരു സ്ഥിര സിദ്ധാന്തവും ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും ഇതിനെപ്പറ്റി വേദകാലത്തേയും ബ്രാഹ്മണകാലത്തേയും വിചാരങ്ങൾ ഉപനിഷത്തുകളിൽ കുറെക്കൂടി വികസിച്ചതായി കാണാം. ഇത് പുനർജന്മ ചിന്തയുടെ രൂപത്തിൽ ഉപനിഷത്തുകളിൽ മുഖ്യമായ സ്ഥാനം പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ആശയം ആദ്യമായി ഗതപഥ ബ്രാഹ്മണത്തിലാണ് കാണുന്നത്. അതിൽ മരണത്തിനു ശേഷം വീണ്ടും വീണ്ടും ജനിയ്ക്കുക, വീണ്ടും വീണ്ടും മരിയ്ക്കുക എന്നീ രണ്ടവസ്ഥകൾ ക്രിയാപ്രതിക്രിയാരൂപത്തിലുള്ള ഒരു സമ്മിശ്രധാരണയായി പ്രകടമാകുന്നു. യഥാർത്ഥജ്ഞാനം നേടി ധർമ്മകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിതം നയിച്ചവർ മരണശേഷം അമരത്വം പ്രാപിയ്ക്കാനായി വീണ്ടും ജനിയ്ക്കുന്നു. അതേ സമയം ആജ്ഞാനം നേടാതെ കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളെ അവഗണിച്ചുകൊണ്ടു കാലയാപനം ചെയ്തവർ വീണ്ടും വീണ്ടും ജന്മമെടുത്തു മൃത്യുവിന്നിരയായി ഭവിയ്ക്കുന്നു. ബ്രാഹ്മണം അടുത്ത ലോകത്തിലേ ജനനമരണങ്ങൾ നടക്കുന്നതായി സീകരിയ്ക്കുന്നുള്ളൂ. ഉപനിഷത്തുകളിലായപ്പോൾ ആ വിശ്വാസം ഈ ലോകത്താണ് പുനർജന്മമെന്ന വിശ്വാസ പ്രമാണമായി മാറി. രണ്ടഭിപ്രായങ്ങളും രഞ്ജിപ്പിലെത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നു നമുക്കു പറയാനാവില്ല. ചിലപ്പോൾ രണ്ടും ഒരുമിച്ചതായി കാണാം. സൽക്കർമ്മങ്ങൾക്കും ദുഷ്കർമ്മങ്ങൾക്കും ഇരട്ടഫലങ്ങൾ അനുഭവപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഒരിയ്ക്കൽ പരലോകത്തും അതിൽപിന്നെ പനർജന്മമെടുത്ത് ഈ ലോകത്തും. മൃതശരീരം ദഹിച്ച് ഭസ്മമായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ജീവാത്മാവ് ഉജ്ജ്വലമായ ജ്യോതിർമ്മയരൂപത്തിൽ പരലോകയാത്ര തുടർന്നശേഷം ഉടനെ മൂന്നു മാർഗ്ഗമായി പുതിയൊരു ജീവനിലേക്കു മടങ്ങുന്നു.

ബ്രഹ്മത്തോട് ഏകാകാരമായിച്ചേരുകയാണ് അമരത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന അവസ്ഥ. ഈ അഭിപ്രായം ഉപനിഷത്തുകളിൽ സ്പഷ്ടമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദേവന്മാർ പരമോന്നത സത്തുകളായിരുന്നപ്പോൾ അവരോടു ചേരുന്നതിലായിരുന്നു മുക്തി, ഇപ്പോൾ ബ്രഹ്മം പദാർത്ഥങ്ങളുടെ ആദിതത്വവും. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ പരമമായ ആധാരവുമായി. അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മത്തോടുള്ള ചേർച്ചയായി ശാശ്വത ജീവിതം പരമോന്നതമായ മോക്ഷത്തിലെന്തെങ്കിലും ന്യൂനത വന്ന് നമുക്ക് പതനം ഭവിക്കുന്ന പക്ഷം കാലത്തിന്റെ അധികാരപരിധിയിലേക്കു താഴാനും ഒരവസ്ഥയിൽ നിന്ന് മറ്റൊന്നിലേക്കായി തുടരെ ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കാനും നാം നിർബ്ബദ്ധരാകും. മുക്തി പ്രാപിയ്ക്കാത്ത ആത്മാവ് ജനനമരണനിയമ

ങ്ങൾക്കു വിധേയനാണ്; ഇതേ സംസാരത്തിൽ വീണ്ടും വീണ്ടും ജന്മമെടുത്ത് തന്റെ വിധി നിർവ്വഹിക്കണം. യഥാർത്ഥമായ അമരത്വം മുക്താത്മാക്കൾക്കുള്ളതാണ്; ബുദ്ധന്മാരുടെ ജീവിതം കാലാധീനവുമാണ്. “വെളുത്തതും ദന്തഹീനവുമായ ആർത്തിയോടെ വിഴുങ്ങുന്ന സ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് ഞാനൊരിയ്ക്കലും പോകാതിരിയ്ക്കട്ടെ” എന്നൊരു പ്രാർത്ഥന നാം കേൾക്കാറുണ്ട്. ചെയ്ത കർമ്മത്തിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ച് അതിനൊത്ത തരത്തിലാണ് അനന്തരജന്മം ലഭിക്കുക. ജീവാത്മാവ് സ്വയം ശ്രേഷ്ഠജീവിതത്തിലേയ്ക്കുയർന്ന് എത്തുന്ന സ്ഥാനത്തിന് സ്വർഗ്ഗമെന്നും അതുപോലെ തന്നെത്താൻ താഴോട്ട് വീഴുന്നിടത്തേക്ക് നരകമെന്നും പറയുന്നു. ഈ സംസാരജീവിതം ആത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥ ജീവിതമല്ല; സീമിത പദാർത്ഥങ്ങൾ നമ്മളോടു പറ്റിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുന്നേടത്തോളം കാലം നമുക്കീ സംസാരത്തിന്റെ അടിമത്തം പേറി നടക്കേണ്ടിവരും. സീമിതത്തോടൊട്ടി നിന്നുകൊണ്ട് നമുക്കൊരിയ്ക്കലും പൂർണ്ണത്തെ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയില്ല; നാമതിനെ ത്രത്തന്നെ അടുത്തെത്തിയിട്ടും കാര്യമില്ല. പുരോഗതി നിരന്തരമായ വികാസമാണ്; അല്ലെങ്കിൽ സതതമായ സാമീപ്യമാണ്. സാന്തതത്വങ്ങളെ തീരെ അകറ്റിയാൽ ഈശ്വരനോടെകൂടും സാധിയ്ക്കുന്നു; പിന്നീടു സംസാരത്തിലേക്ക് മടക്കമില്ല. ആത്മാവിന്റെ അനുശാസനമാണ് സംസാരം കൊണ്ടു ഭദ്രപ്പെടുത്തേണ്ടത്.

ഒരു തത്യാശാസ്ത്രത്തിനും അതിന്റെ ഭൂതകാലചരിത്രത്തെ തള്ളിക്കളയാനാവില്ല. പരലോകജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഉപനിഷത്സിദ്ധാന്തത്തിന് പരലോകത്തിൽ സൽക്കർമ്മങ്ങൾക്ക് സമ്മാനവും ദുഷ്കർമ്മങ്ങൾക്ക് ശിക്ഷയും വിധിയ്ക്കുന്ന പ്രാചീന വൈദിക സിദ്ധാന്തത്തോടും യോജിച്ചു പോകേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ യഥാസ്ഥിതികസ്വഭാവം പുതിയ പുനർജന്മവാദത്തെ പ്രാചീനമായ പരലോകശാസ്ത്രത്തോട് യോജിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. അതിൽ യമധർമ്മന്റെ ഭരണത്തിലുള്ള മൃതാത്മാക്കളുടെ ആനന്ദമലോകത്തെപ്പറ്റിയും ദുഃഖപൂർണ്ണമായ അന്ധകാരലോകത്തെപ്പറ്റിയും വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇതു കാരണമായി ഉപനിഷത്സിദ്ധാന്തത്തിനൊരു വിഷമത നേരിട്ടു. എന്തെന്നാൽ അതിൽ മരണശേഷം മൂന്നു മാർഗ്ഗങ്ങളെ സീകരിക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. “നാം ഈ അർത്ഥത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ആർഷസൂക്തവും കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ‘ഞാൻ പിതൃയാനമാർഗ്ഗം ദേവയാനമാർഗ്ഗം എന്നിങ്ങനെ മനുഷ്യർക്ക് രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. പിതൃസ്ഥാനത്തു നിൽക്കുന്ന അന്തരീക്ഷത്തിന്റേയും മാതൃസ്ഥാനത്തുള്ള പൃഥിവിയുടെയും മധ്യത്തിലുള്ള എല്ലാ ജാഗ്രമ വസ്തുക്കളും ഗതിചെയ്യുന്നത് ഈ രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെത്തന്നെയാണ്’ മൃതാത്മാവിന് താൻ ഭൂമിയിൽ വെച്ച് ജീവിതകാലത്തു ചെയ്ത കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമനുഭവിയ്ക്കാനായി ഉപനിഷത്തുകൾ രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഒന്നിനെ ദേവയാനം അഥവാ അർച്ചിമാർഗ്ഗം എന്നു പറയുന്നു; പ്രകാശമയമായ മാർഗ്ഗം എന്നർത്ഥം. രണ്ടാമത്തേത് പിതൃയാനം അഥവാ ധൂമമാർഗ്ഗമാണ്; അതായത് അന്ധകാരമാർഗ്ഗം. ആദ്യത്തേത് അഗ്നി, ജ്യോതിസ്സ്, അഹസ്സ് മുതലായ വിഭിന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ ബ്രഹ്മലോകം അഥവാ സത്യലോകത്തേക്ക് നയിക്കുന്നു. ആ ലോകത്തെത്തിയാൽ പിന്നെ മടക്കമില്ല. ബ്രഹ്മാവിനെ പുണ്യാത്മാക്കളെല്ലാം ചെന്നെത്തുന്ന, തന്റെ രാജധാനിയിൽ ഉന്നതസിംഹാസനത്തിലിരുന്നതുളുന്ന വിഷയാശ്രിതസത്തയായി കാണുന്നേടത്തോളമേ ദേവ

N

P

I

K

യാനമാർഗ്ഗത്തിനർത്ഥമുള്ളു. എന്നാൽ ജീവാത്മാവും ബ്രഹ്മവുമായി താരതമ്യം പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മാവിന്റെ സിംഹാസനം ഇളകുകയായി. ദേവയാനം പരമസത്തയുമായി ഐക്യം പ്രാപിക്കാനുള്ള ഒരു ചവിട്ടുവഴി മാത്രമായി അവ ശേഷിയ്ക്കുന്നു. പിതൃയാനമാകട്ടെ ധൃമം രാത്രി മുതലായ വഴികളിലൂടെ ചന്ദ്രലോകത്തിലേക്കു മടങ്ങിവരുന്നില്ല. എന്നാൽ പിതൃയാനത്തുടേ പോകുന്നവർ തങ്ങൾ ചെയ്ത പുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ സുഖഫലങ്ങളനുഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ഭൂമിയിലേയ്ക്കു തന്നെ മടങ്ങിവരുന്നു. വിവരിക്കുമ്പോൾ വളരെ വ്യത്യാസങ്ങൾ കാണാം. കൗഷീതകിബ്രാഹ്മണത്തിനനുസരിച്ച് മരണശേഷം എല്ലാവരും ആദ്യമായി പോകുന്നത് ചന്ദ്രലോകത്തിലേയ്ക്കാണ്. വളരെ കുറച്ചു പേരേ അവിടെ നിന്നു പിതൃയാനമാർഗ്ഗമായി ബ്രഹ്മലോകത്തിലേക്കു പോകുന്നുള്ളൂ. ബാക്കിയുള്ളവർ നാനാരൂപങ്ങളായ തങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങളുടെ മേന്മയും ജ്ഞാനത്തിന്റെ മാത്രമുണ്ടാകുമെന്നു മനുഷ്യൻ തൊട്ടു പുഴു വരെയുള്ള വിവിധരൂപങ്ങളായ പ്രാണിജീവിതങ്ങളിലേയ്ക്ക് മടങ്ങി വരുന്നു. ദേവയാനവും പിതൃയാനവും അനുക്രമമായി പ്രകാശലോകത്തിനും അന്ധകാരലോകത്തിനും അഥവാ അജ്ഞാനലോകത്തിനും തുല്യമാണ്. അതാണ് നമ്മെ സംസാരത്തിൽ ബന്ധിച്ചു നിർത്തുന്നത്. മൂന്നാമതൊരു മാർഗ്ഗത്തെപ്പറ്റിയും പറയുന്നുണ്ട്. അത് അന്ധകാരാവൃതവും ദുഃഖമയവുമായ ഒരു ലോകത്തിലേയ്ക്ക് നയിയ്ക്കുന്നു. “അനവും വെള്ളവും ഒടുങ്ങിയ കറവറ്റ് മേലിൽ പെറാൻ ശേഷിയുമില്ലാത്ത ചടച്ച പശുക്കളെ ദാനം ചെയ്യുന്നവൻ ആനന്ദശൂന്യമായ ലോകത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.” പുഴുക്കളും പ്രാണികളും ഇഴജാതികളും ഇഴയുന്നതും ജന്തുക്കൾ ജീവിച്ചും ചത്തും കഴിയുന്നതുമായ മൂന്നാമത്തെ വഴിയാണിത്. ബ്രഹ്മത്തോട് താരതമ്യം സാക്ഷാൽക്കരിച്ചു കഴിഞ്ഞ സ്വതന്ത്രോത്ഥാവിന് തന്റെ മുക്തിക്കായി മറ്റെങ്ങും പോകേണ്ടി വരുന്നില്ല. അവനെവിടെയാലും ബ്രഹ്മാനന്ദമനുഭവിയ്ക്കുന്നു. “അവന്റെ പ്രാണങ്ങൾ എങ്ങും പോകുന്നില്ല. ബ്രഹ്മമായിക്കൊണ്ട് ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിൽത്തന്നെ ലയിക്കുന്നു.” മുക്തി പ്രാപിച്ചവർ മറ്റു മാർഗ്ഗത്തിലൂടെയും പോകുന്നില്ല. മുക്തി പ്രാപിയ്ക്കാൻ കയറിപ്പോകുന്നവരാണ് ദേവയാനത്തുടേ യാത്ര ചെയ്യുന്നത്. ക്രമത്തിലുള്ള ആരോഹണം വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ക്രമമുക്തിയുടെ മാർഗ്ഗമെന്നു പറയുന്നു.

മരണത്തോടുകൂടെ ആത്മാവും നശിയ്ക്കുന്നു എന്ന ഭൗതികവീക്ഷണത്തെ ഉപനിഷച്ഛിന്തകന്മാർ അനുകൂലിക്കുന്നില്ല. അവർക്കു ജീവിതം തുടർന്നുനിൽക്കുമെന്ന ഉറച്ച വിശ്വാസമുണ്ട്. ശരീരനാശത്തിൽനിന്നും അതീതമായി സുരക്ഷിതമായി നിൽക്കുന്ന എന്തോ ഒന്നുണ്ടെന്നും അഭിപ്രായമുണ്ട്.

എവിടെ നോക്കിയാലും പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായ സങ്കല്പങ്ങളാണ് കാണുക. മതകാര്യത്തിലാണെങ്കിൽ വൈദികമായ ബഹുദേവവാദവും യജ്ഞങ്ങളും ഉപനിഷത്തുകളിലെ ഏകേശ്വരവാദവും ആത്മീയജീവിതവും ഉറപ്പിയുറപ്പിച്ചതായി കാണാം. സമുദായതലത്തിൽ ജാതിഭേദമുണ്ട്; അതിന്റെ കാഠിന്യം കുറയ്ക്കാൻ വിശ്വവ്യാപകമായ ഉദാരഭാവമുണ്ട്. പരലോകവീക്ഷണത്തിലാണെങ്കിൽ നരകസങ്കല്പത്തോടു കൂടിയ പുനർജന്മ സിദ്ധാന്തമുണ്ട്. എന്നാൽ ശരിയെ തെറ്റ് അമർത്തിക്കളഞ്ഞു. ബ്രാഹ്മണീയമതം അതിന്റെ എല്ലാ അവിവസ്ഥകളോടും പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായ നിരവധി സങ്കല്പ

ങ്ങളോടും കൂടി ഉപനിഷത്തുകൾക്കു ശേഷവും ബുദ്ധകാലത്തിനു മുമ്പുള്ള ഇടക്കാലത്ത് പരമകോടിയിലെ പ്രാപിച്ചിരുന്നു. ധാർമ്മികമായി വരൾച്ച ബാധിച്ച കാലമായിരുന്നു അത്; അന്നു സത്യം കട്ടപിടിച്ച് പാരമ്പര്യമായിത്തീർന്നിരുന്നു. സദാചാരം കല്ലുച്ച് ദിനസരിയായിപ്പോയിരുന്നു. ജീവിതം അനുഷ്ഠാനപരവരയായി. മാനവചേതനയെ വിഹിതവ്യവസ്ഥകളോടും കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളുടേയും ഇരുമ്പുകൂട്ടിൽ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞു. അന്തരീക്ഷം ക്രിയാകലാപങ്ങളാൽ ശാസനമുട്ടി ഏതെങ്കിലുമൊരു മന്ത്രം ചൊല്ലാതെയോ ചടങ്ങു നുഷ്ടിക്കാതെയോ, ഒരാൾക്കുണരാനോ കിടക്കവിട്ടു എഴുന്നേൽക്കാനോ, കളിക്കാനോ, ക്ഷൗരം ചെയ്യാനോ, മുഖം കഴുകാനോ പ്രാതൽ കഴിയ്ക്കാനോ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത നിലവന്നു. ക്ഷുദ്രവും നിഷ്പ്രയോജനവുമായ ഒരു സമ്പ്രദായത്തിൽ നിസ്സാരങ്ങളായ മിഥ്യാവിശ്വാസങ്ങൾ നിറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഒരു കാലഘട്ടമായിരുന്നു അത്. ശുഷ്കവും ഹൃദയഹീനവുമായ ഒരു ദർശനപദ്ധതിയുണ്ടായിരുന്നു അതിന്; വരണ്ടതും പിടിവാദമുള്ളതുമായ ഒരു മതത്തിന്റെ സമർത്ഥനവും അതിന് ലഭിച്ചു. അത് കൃത്രിമത്വവും അതിശയോക്തിയും നിറഞ്ഞതായിരുന്നു. ചുരുക്കം വിചാരശീലന്മാരെപ്പോലും തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ അതിന തീരെ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അധികം വരുന്ന ബഹുജനത്തെ ദീർഘകാലത്തേക്കു തൃപ്തിപ്പെടുത്താനും കഴിഞ്ഞില്ല. ഉപനിഷത്തുകളിലെ ഏകേശ്വരവാദവും വേദത്തിലെ ബഹുദേവതാവാദവും, ഉപനിഷത്തുകളിലെ ആത്മീയജീവിതവും വൈദികമായ യജ്ഞക്രമവും, ഉപനിഷത്തുകളിലെ മോക്ഷ-സംസാരങ്ങളും വേദത്തിലെ യജ്ഞക്രമവും, ഉപനിഷത്തിലെ വിശ്വവ്യാപതവവും സാധാരണമായ ജാതിഭേദവും, തീരെ അശാസ്ത്രീയമായ ഈ ദന്ദങ്ങൾക്കധികകാലം ഒന്നിച്ചു യോജിച്ചു കഴിയാൻ വയ്യാതായി. പുനർനിർമ്മാണം കാലഘട്ടത്തിന്റെ അത്യാവശ്യമായിത്തീർന്നു. മനുഷ്യന്റെ സാധാരണജീവിതത്തിലേക്ക് ഇറങ്ങിവരാൻ കഴിയുന്ന തത്വഗഹനവും കൂടുതൽ ധാർമ്മികവുമായ ഒരു മതമാണ് ആ കാലഘട്ടം പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. ബുദ്ധമതക്കാരും ജൈനരും ചാർവാകന്മാർ അഥവാ ഭൗതികവാദികളും അന്നു നടപ്പിലിരുന്ന മതത്തിന്റെ കൃത്രിമസ്വഭാവം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയുണ്ടായി. ആദ്യം പറഞ്ഞ രണ്ടു കൂട്ടർ ആത്മാവിന്റെ ധാർമ്മികാവശ്യങ്ങളെ ഉറപ്പിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ടു മതത്തിന്റെ പുനർനിർമ്മാണത്തിനു പ്രയത്നിച്ചു. അവർ ഉപനിഷൽ ജ്ഞാനത്തിന്റെ സദാചാരപരമായ സർവ്വവ്യാപിതവത്തെ നിർവ്വഹിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ അതേസമയം തങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണജാതിയുടെ പ്രാമാണ്യത്തിൽ നിന്നും യജ്ഞപദ്ധതികളിൽ നിന്നും നടപ്പുള്ള മതത്തിൽ നിന്നും തീരെ ബന്ധമറ്റുപോന്നതായി അവർ കരുതി. ഭഗവൽഗീതയും പിന്നീടുണ്ടായ ഉപനിഷത്തുകളും ഭൂതകാലത്തെ അവലംബിയ്ക്കാത്ത അശാസ്ത്രീയതത്വങ്ങളെ കൂടുതൽ സംരക്ഷണഭാവത്തോടെ സമന്വയിപ്പിയ്ക്കുവാൻ പരിശ്രമം നടത്തി. ഉപനിഷത്തുകൾക്കു ശേഷം പിന്നീടുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ നാട്ടിൽ നടപ്പുണ്ടായിരുന്ന മതത്തിനെതിരായി അത്യന്തം കഠിനമായ യാഥാസ്ഥിതിക പ്രതിഷേദങ്ങൾ രാജ്യത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിലും രൂപംകൊണ്ടുവെന്നു വരാം; ബുദ്ധമതവും ജൈനമതവും കിഴക്കൻദിക്കിലും ഭഗവൽഗീത പ്രാചീനവൈദികമതത്തിന്റെ കോട്ടയായിരുന്ന പടിഞ്ഞാറൻ പ്രദേശത്തും.

N

P

I

K

N

P

ഉപനിഷത്ത് സമാഹാരത്തെപ്പറ്റി

1. ഉപനിഷത്ത് വേദമന്ത്രങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനമാണ്. ഈശാവസ്യഉപനിഷത്ത് ശുക്ലലജ്ജുവേദത്തിന്റെ നാൽപ്പതാം അദ്ധ്യായമാകുന്നു. മറ്റുള്ള പ്രധാനമായ ദശോപനിഷത്തുകൾ ആരണ്യകങ്ങളുടെയോ ബ്രഹ്മഹ്മണങ്ങളുടെയോ ഭാഗമാകുന്നു. വേദമന്ത്രാഖ്യാനങ്ങളായ ഉപനിഷത്തുകൾക്കു വേദാന്തം എന്ന പേരുകൂടിയുണ്ട്. പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സഗുണനിർഗുണ സ്വരൂപങ്ങളായ തത്വങ്ങളെ ഉപനിഷത്തിൽ ചർച്ചിച്ചുവരുന്നു. ഉപനിഷത്തുകൾക്കു വിഭിന്ന സമ്പ്രദായങ്ങളിലുള്ള ആചാര്യന്മാർ അവരുടെ നതമനുസരിച്ചുള്ള ഭാഷ്യം രചിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉപനിഷത്തുകൾ 108 എണ്ണം ഉണ്ട്. ഈ 108 ഉപനിഷത്തിൽ ദശോപനിഷത്തിനാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം. അവ ഈശം, കേതം, കരം, പ്രശ്നം, മുണ്ഡകം, ഐതരേയം, ഛാന്ദോഗ്യം, ബൃഹദാരണ്യം ഇവയാകുന്നു. ചില പണ്ഡിതന്മാർ ശ്രോതാശ്രവം, കൈഷീതകി എന്ന രണ്ടു ഉപനിഷത്തുകൾക്കു ഇതോടൊത്തു ചേർത്ത് പന്ത്രണ്ടെണ്ണം ഏറ്റവും പ്രധാനമായി കരുതുന്നു. ബാക്കിയുള്ള ഉപനിഷത്തുകൾ അപരധാനമായിട്ടു ആചാര്യന്മാർ കരുതുന്നു. ദശോപനിഷത്തുകൾക്കു ശ്രീശങ്കരൻ തുടങ്ങിയവർ ഭാഷ്യം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഉപനിഷത്തുകൾ 108-ൽ കൂടുതലായി 144 ഉണ്ടെന്നു പറയുന്നവരും ഉണ്ട്. അതല്ല 183 ആണ് എന്ന അഭിപ്രായക്കാരും ഉണ്ട്. എന്നാൽ ആചാര്യന്മാർ ഇവയ്ക്കൊന്നും ഭാഷ്യങ്ങൾ നൽകിയിട്ടില്ല.

2. ഉപനിഷത്തിന്റെ ലോകത്തേക്ക് നെടും (ആർ, ലീലാദേവി) കടന്നുചെല്ലുന്നത് എഴുത്തിന്റെ ആദ്യകാലത്താണ്. അതായത് 19-ാം കാലഘട്ടത്തിൽ കിട്ടാവുന്നിടത്തോളം ഉപനിഷത്തുകൾ ശവരിച്ച് പഠിച്ചു. ശ്രീശങ്കരന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തോടൊപ്പമുള്ള ഭാഷ്യങ്ങൾ മലയാളത്തിൽ കിട്ടാനുണ്ട്. ശ്രീ, എൽ, എ. രവിവർമ്മയെപ്പോലുള്ളവരുടെ വ്യാഖ്യാനം വായിച്ചപ്പോൾ മലയാളത്തിൽ മറ്റൊരു വിവർത്തനത്തിനു സ്ഥാനമില്ലെന്നു കരുതി ആ ചിന്ത അവസാനിപ്പിച്ചു. നെടും വാങ്ങിയ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ശ്രീ, ഹരികൃഷ്ണദാസ് ഗോഖലകാരുടെ വ്യാഖ്യാനം വായിച്ചപ്പോൾ അത് എന്നെ ആകർഷിച്ചു. അദ്ദേഹം ലളിതമായി തത്വചിന്തകൾ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രീതി അവലംബിച്ചു “ഒമ്പത് ഉപനിഷത്തുകൾ” എഴുതി വിദ്യാർത്ഥിമിത്രം ബുക്കുഡിപ്പോക്ക് കൊടുത്തു. അതിനു വലിയ സഹകരണവും ലഭിച്ചു. പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഉടൻതന്നെ അതു വിറ്റുതീരുകയും ചെയ്തു. ഉപനിഷത്തിന്റെ ലോകത്തു ഇതിനു വേറിട്ടൊരു സ്വരമുണ്ടായിരുന്നു.

“ഒൻപത് ഉപനിഷത്തി”നെപ്പറ്റി അല്പംകൂടി പറയാതെ വരി. ആർ, ലീലാദേവി ഗവൺമെന്റ് അദ്ധ്യാപികയായിരുന്നു. അന്ന് സർക്കാർ ജീവനകാരൻ പുസ്തകമെഴുതണമെങ്കിൽ സർക്കാർ അനുവാദം വേണമായിരുന്നു. സർക്കാരിലേക്ക് അപേക്ഷ അയച്ചു. അത് നിരസിച്ചതുകൊണ്ട് പുസ്തകത്തിൽ എന്റെ പേർ മാത്രമാണ് വച്ചിരുന്നത്. ഈ നിഷേധം സർക്കാരിനെക്കൊണ്ട് നിലമം മാറ്റാനുള്ള പ്രക്ഷോപണത്തിനു തുടക്കമിടുകയുണ്ടായി.

‘ഒൻപതു ഉപനിഷത്ത് സാഹിത്യരേഖകളായി വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥമായി പരിഗണിക്കാനായി അയയ്ക്കാൻ പലരും പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് അയച്ചു. 600 രൂപ സഹായവും 20 ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അക്കാദമിക്കു നൽകാനും ഉത്തരവാരി. അന്ന് സാഹിത്യരേഖകളിലുണ്ടായിരുന്ന ശ്രീ, സുകുമാർ അഗ്നികോട് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രേരണയാൽ “തത്വമസി” എന്ന ഗ്രന്ഥം രചിക്കുകയുണ്ടായി.

മലയാളത്തിലുള്ള 108 ഉപനിഷത്ത് തിരുവനന്തപുരം എഡ്യൂക്കേഷണൽ പബ്ലിഷേഴ്സിന്റെ അടുത്തു വച്ചു. ഈ കാലം 108 ഉപനിഷത്തുകൾ വിവർത്തനം ചെയ്തിരിക്കുന്നത് എസ്. ആർ. വി. ഹൈസ്കൂളിലെ ഹിന്ദി അദ്ധ്യാപകനായ പാൽക്കുളങ്ങര ഭാസ്കരൻ നായരായിരുന്നു. അദ്ദേഹംതന്നെ അച്ചടിപ്പിച്ച ഗ്രന്ഥം വിൽപ്പനയ്ക്കായി അവിടെ ഏൽപ്പിച്ചതായിരുന്നു. മറ്റൊരു ഒരു ശ്രമഫലമായിരുന്നു അത്. “നമുക്ക് ഒന്ന് നോക്കിയാലോ?” എഡ്യൂക്കേഷൻ സപ്ലൈസിന്റെ ഉടമയായ രാമനാഥൻ ചോദിച്ചു. ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. 108 ഉപനിഷത്തിന്റെ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം എന്നെ ഏൽപ്പിച്ചു. വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നുവെച്ചതല്ലാതെ അതിലേക്കു കടന്നില്ല. “സംസ്കൃതലിപി മലയാളത്തിലെഴുതിയാൽ മതി” പലതും കവിതയല്ല, ഗദ്യമാണെന്നാണ് അവർ പറഞ്ഞത്. കുറച്ച് നേരംപോക്കിനായി മാറ്റിവെച്ചതായിരുന്നു.

കാലം കടന്നുപോയി. ഭാര്യ കടന്നുപോയി. എല്ലാം മാറിമറിഞ്ഞു. എഴുത്തു ഞാൻ നിറുത്തിയ മട്ടായി. പിന്നെ അവർ തുടങ്ങിവെച്ചതു പൂർത്തമാകാനുള്ള ഒരു ചിന്തവന്നു. പലതും തിരഞ്ഞെടുത്ത് സൂഹൃത്തുക്കളെ ഏൽപ്പിച്ചു.

പ്രശാന്തി പബ്ലിഷേഴ്സിന്റെ ഉടമ ശ്രീ. വേലായുധൻ നായരാണ് എന്റെ സൂഹൃത്ത്. പരമഭക്തൻ, അദ്ദേഹം ഒരു ദിവസം ദശോപനിഷത്തിലേക്കു കടന്നു. അതുപ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അവ ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ, സന്തോഷത്തോടെ നൽകി. പിന്നെ അതിന്റെ തുടർച്ചയായി 108 തികയ്ക്കാൻ അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ ഞാൻ വീണ്ടും തുടർന്നെഴുതി.

ഭഗവാന്റെ അനുഗ്രഹത്തിനു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട്.

വി. ബാലകൃഷ്ണൻ

ഉള്ളടക്കം

1. ഈശാവാസ്വോപനിഷത്ത്.....	33	27. കംറുദ്രോപനിഷത്ത്.....	411
2. കോപനിഷത്ത്.....	39	28. കലിസന്തരണോപനിഷത്ത്.....	115
3. കേനോപനിഷത്ത്.....	67	29. കാലാഗ്നിരുദ്രോപനിഷത്ത്.....	416
4. മുണ്ഡകോപനിഷത്ത്.....	75	30. കുണ്ഡികോപനിഷത്ത്.....	418
5. മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്ത്.....	91	31. കൃഷ്ണോപനിഷത്ത്.....	420
6. കൗതകീബ്രാഹ്മണോപനിഷത്ത്.....	95	32. കൈവല്യോപനിഷത്ത്.....	423
7. തൈത്തിരീയോപനിഷത്ത്.....	112	33. ക്ഷുരുകോപനിഷത്ത്.....	426
8. ശ്വേതാശ്വതരോപനിഷത്ത്.....	141	34. ഗണപത്യുപനിഷത്ത്.....	428
9. ഐതരേയോപനിഷത്ത്.....	167	35. ഗരുഡോപനിഷത്ത്.....	430
10. പ്രശ്നോപനിഷത്ത്.....	175	36. ഗർഭോപനിഷത്ത്.....	433
11. ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്ത്.....	191	37. ഗായത്രി ഉപനിഷത്ത്.....	436
12. ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത്.....	277	38. ഗായത്രിരഹസ്വോപനിഷത്ത്.....	441
13. അക്ഷ്യുപനിഷത്ത്.....	362	39. ഗോപാലപുർവതാപിന്ദുപനിഷത്ത്.....	444
14. അത്മപുജോപനിഷത്ത്.....	366	40. ചതുർവേദോപനിഷത്ത്.....	448
15. അധ്യാത്മോപനിഷത്ത്.....	367	41. ചാക്ഷുഷോപനിഷത്ത്.....	450
16. അദ്വയതാരകോപനിഷത്ത്.....	374	42. ജാബാലദർശനോപനിഷത്ത്.....	451
17. അഥർവശിരോപനിഷത്ത്.....	377	43. ജാബാല്യുപനിഷത്ത്.....	467
18. അമൃതനാദോപനിഷത്ത്.....	382	44. തുരീയാതിതോപനിഷത്ത്.....	469
19. അവധൂതോപനിഷത്ത്.....	386	45. തുളസ്യുപനിഷത്ത്.....	470
20. ആത്മോപനിഷത്ത്.....	389	46. ത്രിശിഖിബ്രാഹ്മണോപനിഷത്ത്.....	472
21. ആത്മപ്രബോധോപനിഷത്ത്.....	393	47. ധ്യാനബിന്ദുപനിഷത്ത്.....	484
22. ആത്മബോധോപനിഷത്ത്.....	396	48. ദക്ഷിണാമൂർത്യുപനിഷത്ത്.....	493
23. ആരുണികോപനിഷത്ത്.....	400	49. ദേവ്യുപനിഷത്ത്.....	496
24. ഋഗ്വേദീയ സരസ്വത്യുപനിഷത്ത്.....	402	50. ദ്രയോപനിഷത്ത്.....	499
25. ആശ്രമോപനിഷത്ത്.....	408	51. നാദബിന്ദുപനിഷത്ത്.....	500
26. ഏകാക്ഷരോപനിഷത്ത്.....	410	52. നാരദപരിവ്രാജകോപനിഷത്ത്.....	504

I

K

53. നാരായണാഥർശിരോപനിഷത്ത്..... 534

54. നിരാലമ്പോപനിഷത്ത്..... 536

55. നിർവാണോപനിഷത്ത്..... 539

56. നീലരുദ്രോപനിഷത്ത്..... 540

57. നൃസിംഹപൂർവതാപിന്ത്യപനിഷത്ത്..... 543

58. നൃസിംഹഷ്ടചക്രോപനിഷത്ത്..... 553

59. പഞ്ചബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്..... 554

60. പൈംഗലോപനിഷത്ത്..... 558

61. പരമഹംസോപനിഷത്ത്..... 566

62. പരമഹംസപരിവ്രാജകോപനിഷത്ത്..... 567

63. പരബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്..... 571

64. പാശുപതബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്..... 575

65. പ്രണവോപനിഷത്ത്..... 580

66. പ്രാണാഗ്നിഹോത്രോപനിഷത്ത്..... 582

67. ബൃഹ്വചോപനിഷത്ത്..... 585

68. ബ്രഹ്മബിന്ദുപനിഷത്ത്..... 586

69. ബ്രഹ്മവിദ്യോപനിഷത്ത്..... 588

70. ബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്..... 596

71. ഭിക്ഷുകോപനിഷത്ത്..... 599

72. മണ്ഡലബ്രാഹ്മണോപനിഷത്ത്..... 600

73. മന്ത്രികോപനിഷത്ത്..... 607

74. മഹാനാരായണോപനിഷത്ത്..... 609

75. മഹാവാക്യോപനിഷത്ത്..... 641

76. മഹോപനിഷത്ത്..... 642

77. മുക്തികോപനിഷത്ത്..... 680

78. മുദ്ഗലോപനിഷത്ത്..... 691

79. മൈത്രേയണ്യുപനിഷത്ത്..... 695

80. മൈത്രേയ്യുപനിഷത്ത്..... 705

81. യാജ്ഞവൽക്യോപനിഷത്ത്..... 711

82. യോഗകുണ്ഡല്യുപനിഷത്ത്..... 715

83. യോഗചൂഡാമണി ഉപനിഷത്ത്..... 727

84. യോഗതത്വോപനിഷത്ത്..... 737

85. യോഗരാജോപനിഷത്ത്..... 747

86. രാധോപനിഷത്ത്..... 749

87. രുദ്രഹൃദയോപനിഷത്ത്..... 750

88. രുദ്രാക്ഷജാബാലോപനിഷത്ത്..... 755

89. രുദ്രോപനിഷത്ത്..... 759

90. ലാംഗുലോപനിഷത്ത്..... 760

91. വജ്രസൂചികോപനിഷത്ത്..... 762

92. ശരഭോപനിഷത്ത്..... 764

93. ശാക്യാനീയോപനിഷത്ത്..... 768

94. ശാണ്ടില്യോപനിഷത്ത്..... 773

95. ശാരീരികോപനിഷത്ത്..... 787

96. ശിവസങ്കല്പോപനിഷത്ത്..... 789

97. ശുകരഹസ്യാപനിഷത്ത്..... 790

98. ശ്രീരാമപൂർവതാപിന്ത്യപനിഷത്ത്..... 795

99. സന്യാസോപനിഷത്ത്..... 801

100. സരസ്വതീരഹസ്യാപനിഷത്ത്..... 813

101. സാവിത്ര്യാപനിഷത്ത്..... 819

102. സീതോപനിഷത്ത്..... 820

103. സൂര്യോപനിഷത്ത്..... 824

104. സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മീ ഉപനിഷത്ത്..... 826

105. സ്കന്ദോപനിഷത്ത്..... 831

106. സ്വസംവേദ്യോപനിഷത്ത്..... 833

107. സർവസരോപനിഷത്ത്..... 834

108. ഹംസോപനിഷത്ത്..... 837

N

P

ഈശാവാസ്യോപനിഷത്ത്

ഈശാവാസ്യോപനിഷത്ത് ശുക്ലയജുർവേദ കാണശാഖീയ സംഹിതയുടെ നാല്പതാമത്തെ അധ്യായമാകുന്നു. മന്ത്രഭാഗത്തിന്റെ അംശം ആയതുകൊണ്ട് ഇതിനു പ്രത്യേകമായ മഹത്വം കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. യജുർവേദത്തിലെ ആദ്യത്തെ മുപ്പത്തിഒൻപത് അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ കർമ്മകാണ്ഡത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഇത് ആ കാണത്തിന്റെ അവസാന ഭാഗമാണ്. ഇവിടെ ഭഗവത്ത്വസംരൂപജ്ഞാനകാണ്ഡത്തെ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നു.

ഉപനിഷത്തുകളിൽ ഏറ്റവും ആദ്യത്തേത് ഈശാവാസ്യമാണ്. ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആദ്യ മന്ത്രം “ഈശാവാസ്യം.” എന്ന വാക്യംകൊണ്ട് ആരംഭിക്കുന്നതിനാൽ ഇതിന് ഈ പേരുണ്ടായി.

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ

പൂർണ്ണസ്സ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ*!!

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

സച്ചിദാനന്ദമൂലന പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും സർവ്വദാ പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. ഈ ലോകം ആ ബ്രഹ്മത്താൽ പരിപൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണതയും അപൂർണ്ണതയും ആ പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചതാണ്. പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ പൂർണ്ണതകൊണ്ട് ഈ ജഗത്തു പൂർണ്ണമാണ്. പൂർണ്ണമായ പരബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും പൂർണ്ണതയെ മാറ്റുകയാണെങ്കിൽപ്പോലും പൂർണ്ണതാം അവശേഷിക്കുന്നു.

1. ഈശാ വാസ്യമിദം സർവ്വം യത്കിഞ്ച ജഗത്യാം ജഗത് തേന

ത്യകേതന ഭൂത്ജീമാ മാഗ്യധഃ കസ്യസിദ്ധനം.

അഖില വിശ്വ ബ്രഹ്മാമാണ്ഡത്തിൽ കാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ചരാചരവസ്തുക്കളെല്ലാം, അവയെല്ലാത്തിന്റേയും സർവ്വാചാരവും സർവ്വനിയന്താവും സർവ്വാധി

പതിയും സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വജ്ഞനും സർവ്വ കല്യാണസ്വരൂപനും ആയ പരമേശ്വരനാൽ വ്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു. എല്ലാക്കാലത്തും അദ്ദേഹത്താൽ പരിപൂർണ്ണമാകുന്നു. (ഗീത 9-4). ഇതിന്റെ യാതൊരു ഭാഗവും അദ്ദേഹത്താൽ രഹിതമായിരിക്കുന്നില്ല (ഗീത 10-39, 42). ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ച് ആ ഈശ്വരനെ നിരന്തരം തന്നോടുകൂടി അധിവസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, സർവ്വദാ അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ട്, ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ മമതയും ആസക്തിയും ത്യജിച്ചു കർത്തവ്യപാലനത്തിനായി മാത്രം വിഷയങ്ങളെ യഥാവിധി ഉപഭോഗം ചെയ്യുവിൻ, അതായത് വിശ്വരൂപിയായ ഈശ്വരന്റെ പുജയ്ക്കുവേണ്ടി മാത്രം കർമ്മങ്ങളെ ആചരിക്കുവിൻ. വിഷയങ്ങൾക്കടിമയാകുവാൻ മനസ്സിനെ അനുവദിക്കരുത്. ഇതിൽ നിങ്ങൾക്കു നിശ്ചയമായും മംഗളമുണ്ടാകും. ഈ ഭോഗ്യ വസ്തുക്കൾ ആരുടേയുമല്ല. മനുഷ്യൻ ഭ്രമം മൂലം ഇവയിൽ മമതയും ആസക്തിയും കണ്ടെത്തുന്നു. ഇവ പരമേശ്വരന്റേതാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസന്നതയ്ക്കുവേണ്ടി ഇവയുടെ ഉപയോഗം നടക്കണം. ഇതു മനുഷ്യർക്കുവേണ്ടി വേദഭഗവാന്റെ പവിത്രോപദേശമാകുന്നു.

2. കർവന്നേവേഹ കർമ്മാണി ജീജീവി
ഷേച്ഛതം സമാഃ
ഏവം ത്വയി നാന്യഥേതോസ്തി ന
കർമ്മ ലിപ്യതേ നരേ.

പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ ജഗത്തിന്റെ ഏകമാത്രാകർത്താവും ധർത്താവും ഹർത്താവും സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വമയനുമായ പരമേശ്വരനെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ട് ഇവയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റേതെന്നു കരുതി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുജയ്ക്കായി ശാസ്ത്രനിയതമായ കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളെ ആചരിച്ചുകൊണ്ട് നൂറുസംവത്സരം ജീവിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുവിൻ. ഈവിധം തന്റെ ജീവിതം മുഴുവൻ പരമേശ്വരനുവേണ്ടി സമർപ്പണം ചെയ്യുവിൻ. ശാസ്ത്രോക്തമായ സ്വകർമ്മങ്ങളെ ആചരിച്ചുകൊണ്ടു ജീവിതം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതു പരമേശ്വരന്റെ പുജയ്ക്കുവേണ്ടി മാത്രമാകുന്നു; തനിക്കുവേണ്ടിയല്ല. ഭോഗം ഭോഗിക്കുന്നതിനായിട്ടല്ല. വെറുതെ ചെയ്യുന്നതിനാൽ ആ കർമ്മങ്ങൾക്കു നിന്നെ ബന്ധനത്തിൽ അകപ്പെടുത്താൻ കഴിയുന്നി

ല്ല. കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് അവയിൽ മുഴുകാതിരിക്കുന്നതിന് ഈ ഒരു മാർഗ്ഗമേയുള്ളൂ. ഇതിനതിരിക്കുമായി മറ്റു യാതൊരു മാർഗ്ഗവും കർമ്മബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം നേടുവാനായിട്ടില്ല (ഗീത 2-50, 51; 5-10).

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം കർമ്മബന്ധങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തി നേടുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗം നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി ഇതിനു വിരുദ്ധമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടി ചരിക്കുന്ന മനുഷ്യരുടെ ഗതിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

3. അസുര്യം നാമ തേ ലോകം അന്യേന
തമസാഽവ്യതഃ
താംസതേ പ്രേത്യാഭിഗച്ഛന്തി യേ കേ
ചാത് മഹനോ ജനഃ

മാനവശരീരം മറ്റുള്ള എല്ലാ ശരീരങ്ങളേയും അപേക്ഷിച്ചു ശ്രേഷ്ഠവും പരമ ദുർല്ലഭവും ആകുന്നു. അതുപോലെ ഇത് ജീവികൾക്കു ഭഗവാന്റെ പ്രത്യേക കൃപകൊണ്ട് ജനനമരണരൂപമായ സംസാരസാഗരത്തിൽ നീന്തുന്നതിനായി കിട്ടിയതാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ശരീരം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള മനുഷ്യൻ തന്റെ കർമ്മങ്ങളെ ഈശ്വരപുജയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കാതെ, കാമഭോഗങ്ങളെത്തന്നെ ജീവിതത്തിന്റെ പരമലക്ഷ്യമെന്നു കരുതി വിഷയാസക്തിയിലും അഭിലാഷങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും ഓരോരോ വിധത്തിൽ കേവലം വിഷയസുഖങ്ങളിലും അവയുടെ യഥേഷ്ടമായ ഉപഭോഗങ്ങളിലും മുഴുകിക്കഴിയുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള വർവാസ്തവത്തിൽ ആത്മാവിന്റെ ഹൃദയം തന്നെ നടത്തുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്രകാരം പതനത്തിലേക്കു നീങ്ങുന്നവർ തങ്ങളുടെ ജീവനെ വ്യർത്ഥമായി നശിപ്പിക്കുക മാത്രമല്ല തങ്ങളെ ഒന്നുകൂടി ആഴത്തിൽ കർമ്മബന്ധങ്ങളിൽ കുരുക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത്. ഈ കാമാസക്തരായവർ - അവർ ആരെങ്കിലും കട്ടെ, അവർ ലോകത്തിൽ വലിയ പേരും യശസ്സും വൈഭവവും അധികാരങ്ങളും നേടിയിട്ടുള്ളവരാകട്ടെ - മരണാനന്തരം കർമ്മഫലമായുള്ള ശൂകര, കൃകര, കീടപതംഗാദി വിഭിന്നശോകസന്താപ പൂർണ്ണമായ അസുരയോനികളിലും ഭയങ്കര നരകങ്ങളിലും അലയേണ്ടതായി വരുന്നു (ഗീത 16-16, 19, 20). ഇത് ഇപ്രകാരമുള്ള അസുര സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ദുഷ്ടന്മാർക്കുവേണ്ടി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും ഭീകരമായ അന്ധകാരത്താൽ ആച്ഛാദിതവും ആകുന്നു. മനുഷ്യൻ തന്നെ സ്വയം ഉദ്ധരിക്കണം, സ്വന്തം പതനം ഉണ്ടാക്കരുത് എന്ന ഗീതയിൽ ഭഗവാൻ ഇതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു (ഗീത 6-5).

സംബന്ധം - ലോകവ്യാപിയായിരിക്കുന്ന ആ പരമേശ്വരനെ സദാ സ്മരിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുജയ്ക്കായിത്തന്നെ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യണം. അതെങ്ങനെ? അതേപ്പറ്റി പറയുന്നു;

4. അനേജദേകം മനസോ ജവീയോ
നൈനദ്രേവാ ആപ്നു വൻ പൂർവമർഷത്
തദ്ധാവതോ ഽന്യാനത്യേതി തീഷ്ഠന്ത
സ്ഥിന്നപോ മാതരിശ്വാ ദധാതി.

സർവ്വാനന്തര്യമിയും സർവ്വ ശക്തിമാനും ആയ പരമേശ്വരൻ അചലനും ഏകനും ആകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും മനസ്സിനെ

നേക്കാളധികം തീവ്രഗതിയോടു കൂടിയവനത്രേ. മനസ്സിന്റെ ഗതി എവിടെ വരെ എത്തുന്നുവോ അതിനും വളരെ അധികമകലെ അദ്ദേഹമെത്തുന്നവാനാകുന്നു. മനസ്സിനാകട്ടെ അവിടെ വരെയെത്തുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹം എല്ലാറ്റിന്റേയും ആദിയും ജ്ഞാനസ്വരൂപവും ആകുന്നു. അഥവാ എല്ലാറ്റിന്റേയും ആദികാരണമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അവയെ നേരത്തെ അറിയുന്നു. എന്നാൽ ദേവതകളും മഹർഷിഗണങ്ങളും പൂർണ്ണമായി അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നില്ല (ഗീത 10-2). അതിതീവ്ര വേഗയുക്തമായ ബുദ്ധി, മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അഥവാ വായു ആദിയായ ദേവതകൾ അതാതിന്റെ ശക്തിക്കനുസരണമായി പരമേശ്വരന്റെ അനുസന്ധാനത്തിൽ സദാ പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പരമേശ്വരൻ നിത്യവും അചലനുമായിരുന്നുവെന്നുകൊണ്ടുതന്നെ അവയെ യെല്ലാം കടന്നു മുന്നോട്ടു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇവയ്ക്കൊന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തുവരെ എത്താൻ കഴിയുന്നില്ല. സീമാരാഹിത്യത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരം സീമയിൽ ഒതുങ്ങിക്കഴിയുന്നവർ എങ്ങനെ അനുമാനിക്കും. വായു മുതലായ ദേവകളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ശക്തി ജലവർഷണം, പ്രകാശം, പ്രാണിപ്രാണസന്ധാരണം മുതലായ കർമ്മങ്ങളിൽ അവർ വിനിയോഗിക്കുന്നു. അവയെല്ലാം അചിന്ത്യ ശക്തിയായ പരമേശ്വരന്റെ മഹാശക്തിയുടെ കേവലം അംശം മാത്രമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായം ഇല്ലെങ്കിൽ അവർക്കൊന്നും ചെയ്യാൻ സാധ്യമല്ല.

സംബന്ധം - ഇനി പരമേശ്വരന്റെ അചിന്ത്യ ശക്തിയേയും വ്യാപകതയേയും പറ്റി വീണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നു.

5. തദേജതി തന്നൈജതി തദ്ദുരേ തദന്തികേ.
തദന്തരസ്യ സർവസ്യ തദു സർവസ്യോസ്യ
ബാഹ്യതഃ

പരമേശ്വരൻ ചലിച്ചും ചലിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്നു. ഒരേ കാലത്തിൽ പരസ്പര വിരുദ്ധങ്ങളായ ഭാവങ്ങളും ഗുണങ്ങളും ക്രിയകളും അദ്ദേഹത്തിലടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അചിന്ത്യ ശക്തിയുടെ മഹിമയാകുന്നു. മറ്റു തരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ ഭഗവാൻ തന്റെ ദിവ്യ പരമയാമത്തിലും ലീലാധാമത്തിലും തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഭക്തന്മാർക്കു സുഖം നല്കുന്നതിനായി ആ പ്രാകൃത സഗുണസാകാരരൂപത്തിൽ പ്രകടമായി ലീല നടത്തുന്നു. ഇതു ഭഗവാന്റെ ചലനാവസ്ഥയാകുന്നു. നിർഗ്ഗുണരൂപം ഭഗവാന്റെ അചലാവസ്ഥയാകുന്നു. ഇതേ രീതിയിൽത്തന്നെ ഭഗവാൻ പ്രേരഹിതരായ മനുഷ്യർക്കു ദർശനം നൽകുന്നില്ല. അതായത് അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആ പരാശക്തി വളരെയധികം അകലെയായി സ്ഥിതിചെയ്യും. മരിച്ചു, പ്രേമത്തിന്റെ വിളി കേൾക്കുന്ന സമയം പ്രേമിജനങ്ങളുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. പ്രേമിജനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു പരമേശ്വരൻ സദാസമയവും നികടവർത്തിയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇതു കൂടാതെ ഭഗവാൻ സദാ സർവ്വതേ പരിപൂർണ്ണനും. ഇതുകൊണ്ട് ഏറ്റവും അകലെയും അതുപോലെ ഏറ്റവും അടുത്തും അവിടുത്തെ സാന്നിദ്ധ്യം പ്രകടമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭഗവാന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമില്ലാത്ത ഒരിടംപോലും ഈ ജഗത്തിൽ അവശേഷിക്കുന്നില്ല. അഖിലത്തിലും അന്ത

I

K

N

P

I

K

ര്യാമിയായിരിക്കുന്നതു കാരണം അദ്ദേഹം നമ്മോട് അത്യന്തം സമീപത്തായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അജ്ഞാനികളായിട്ടുള്ളവർ അദ്ദേഹത്തെ ഈ രൂപത്തിൽ തിരിച്ചറിയുന്നില്ല. അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അദ്ദേഹം വളരെ വളരെ അകലെയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു (ഗീത 13-15). ഭഗവാൻ ഈ കാണുന്ന സമസ്ത ജഗത്തിനും പരമാധാരവും പരമ കരണനും ആകുന്നു. അതിനാൽ അകത്തും പുറത്തും എല്ലാ സ്ഥലത്തും അദ്ദേഹം പരിപൂർണ്ണനായി വർത്തിക്കുന്നു (ഗീത 7-7).

സംബന്ധം - ഇനി അടുത്ത രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി ഈ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ അറിയുന്ന മഹാപുരുഷന്മാരുടെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി വർണ്ണിക്കുന്നു.

6. യസ്തു സർവാണി ഭൂതാന്യാ
തന്മന്യേവാനുപശ്യതി
സർവഭൂതേഷു ചാത്മാനം തതോ ന
വിജുഗുപ്സതേ.

ഇപ്രകാരം യാതൊരുത്തൻ സകല പ്രാണിവർഗ്ഗത്തെയും സർവ്വാധാരമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനിൽ, പരബ്രഹ്മത്തിൽ കാണുകയും അതുപോലെ പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാണി വർഗ്ഗത്തിൽ ദർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ ആരെയെങ്കിലും വെറുക്കുവാനോ ദേഷിക്കുവാനോ എങ്ങനെ കഴിയും? അവൻ സദാ സമയവും തന്റെ പരമാത്മ പ്രഭുവിനെ ദർശിച്ചുകൊണ്ട് (ഗീത 6-29, 30) മനപ്പൂർവ്വമായി അഖിലത്തെയും പ്രണമിക്കുകയും സകലരേയും സേവിച്ച സൗഖ്യമുണ്ടാക്കാൻ ആശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

7. യസ്മിൻ സർവാണി ഭൂതാന്യാത്മൈവ
ഭുദിജാനതഃ
തത്ര കോ മോഹഃ കഃ ശോക
ഏകത്വമനുപശ്യതഃ

ഇപ്രകാരം മനുഷ്യൻ പരമാത്മാവിനെ നന്നായി തിരിച്ചറിയിച്ചുവോൾ, ജീവികളിൽ അവൻ പരമാത്മാവെന്ന ഏകമാത്ര തത്വത്തെ ദർശിക്കുമ്പോൾ, അവനു സദാസമയവും പരമാത്മാവിന്റെ ദർശനം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സമയം അവന്റെ അന്തഃകരണത്തിൽ ശോകമോഹാദിവികാരങ്ങൾക്ക് എങ്ങനെ സ്ഥാനമുണ്ടായിരിക്കും? ശോകമോഹാദിവികാരങ്ങളുടെ ഛായപോലും അവന്റെ ഹൃദയമണ്ഡലത്തിൽ ഏശാത്തവിധം അവൻ ആനന്ദമഗനായിത്തീരുന്നു. മനുഷ്യർ അവനെ എല്ലാം പ്രവർത്തിക്കുന്നവനായി കാണാറുണ്ടെങ്കിലും ആ സമയത്തും അവൻ തന്റെ നാമനോടു കൂടി ഉല്ലാസമായി ക്രീഡിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു (ഗീത 6-31).

സംബന്ധം - ഇനി ഇപ്രകാരം പരമേശ്വരനെ താത്വികമായി അറിയുന്നതുകൊണ്ടും ദർശിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഉള്ള ഫലത്തെ വിവരിക്കുന്നു.

8. സ പര്യഗച്ഛക്രമകായമവ്റണമസ്സന്ധിരം
ശുദ്ധമപാപവിധം
കവിർമനീഷീ പരിഭുഃ സ്വയംഭൂർയാഥാത
മൃതോർഥാൻ വ്യദധാച്ഛാശ്വതീഭുഃ സമാഭുഃ

മേൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ പരമേശ്വരനെ എല്ലാവിധത്തിലും കാണുകയും അറിയുകയും ചെയ്യുന്ന മഹാപുരുഷൻ ശുഭാശുഭ കർമ്മജനিত പ്രാകൃതസൂക്ഷ്മശരീരനും പഞ്ചഭൗതിക, അസ്ഥി, സിരാ, മാംസാദിമയ ഷഡ്വികാരയുക്ത സ്ഥൂലദേഹരഹിതനും ഛിദ്രരഹിതനും ദിവ്യസൂചിദാനന്ദനാമനം അതുപോലെ ക്രാന്തദർശിയും അഖിലത്തെയും തന്റെ നിയന്ത്രണത്തിൽ വെയ്ക്കുന്ന സർവ്വാധിപതിയും സാദീഷ്ടത്താൽ പ്രകടമാകുന്നവനും സനാതനകാലം മുതൽ സകലജീവരാശികൾക്കുംവേണ്ടി അവയുടെ കർമ്മാനുസരണമായ എല്ലാ വസ്തുക്കളേയും സൃഷ്ടിച്ചു വിജ്ഞാനം നടത്തുന്നവനും ആയ ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനായ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - അടുത്ത മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളിലായി വിദ്യയുടേയും അവിദ്യയുടേയും തത്വങ്ങൾ വിവരിക്കുന്നു. ഈ പ്രകരണത്തിൽ പരബ്രഹ്മപ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനയായ ജ്ഞാനത്തെ വിദ്യ എന്ന പേരിലും സ്വർഗ്ഗാദി ലോകപ്രാപ്തി അഥവാ ഈ ലോകത്തിലെ വിവിധ ഭോഗൈശ്വര്യപ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടിയുള്ള സാധാരണ കർമ്മത്തെ അവിദ്യ എന്ന പേരിലും വിളിക്കുന്നു.

9. അന്ധം തമഃ പ്രവിശന്തി യേഽവിദ്യാമുപാസതേ
തതോ ഭൂയ ഇവ തേ തമോ യ ഉ
വിദ്യായാം രതാഃ.

യാതൊരുവൻ ഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തനായി അവയുടെ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനാരുപമായ അവിദ്യയെ നാനാപ്രകാരമുള്ള കർമ്മങ്ങൾക്കായി അനുഷ്ഠിക്കുന്നുവോ അവൻ ആ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലസ്വരൂപമായി അജ്ഞാനാധിപതയാൽ പരിപൂർണ്ണമായ വിവിധ യോനികളേയും ഭോഗങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ മനുഷ്യജന്മത്തിന്റെ പരമലക്ഷ്യമായ ശ്രീപരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കാതെ നിരന്തരമായുള്ള ജനനമരണ രൂപമാകുന്ന പ്രപഞ്ചപ്രവാഹത്തിൽപ്പെട്ടു വിവിധങ്ങളായ സന്താനങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു കഴിയേണ്ടതായി വരുന്നു. രണ്ടാമതായി യാതൊരുത്തൻ അന്തഃകരണശുദ്ധിക്കു വേണ്ടിയല്ലാതെയും സ്രഷ്ടാവെന്നുള്ള മാന്യത അംഗീകരിക്കാതെയും കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും വിവേക വൈരാഗ്യാദി ജ്ഞാനത്തിന്റെ പ്രാഥമിക സാധനകളില്ലാതെ സേവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ കേവലം ശാസ്ത്രപാഠങ്ങൾ കേട്ടിട്ട് സ്വയം വിദ്യയുടെ - ജ്ഞാനത്തിന്റെ മിഥ്യരോപം ചെയ്ത് ജ്ഞാനാഭിമാനിയായിരിക്കുകയും ഇങ്ങനെയുള്ള മിഥ്യാജ്ഞാനി സ്വയം ജ്ഞാനിയായി ഭാവിച്ച് “ഞങ്ങൾക്ക് യാതൊരു കർമ്മവ്യവൃത്തിയും മില്ല” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കർമ്മവ്യവൃത്തികളെല്ലാം ത്യജിക്കുകയും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു വശീഭൂതനായി ശാസ്ത്രവിധികൾക്കു വിപരീതമായി തോന്നിയതുപോലെ കർമ്മങ്ങൾ ആചരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ കാരണത്താൽ ഇവർ സകാമഭാവത്തോടുകൂടി കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന വിഷയാസക്തരായ മനുഷ്യരെ അപേക്ഷിച്ച് അധികതരമായ അന്ധകാരത്തെ - പശു, പക്ഷി, ശുകര-കുകര തുടങ്ങി നീചമൃഗയോനികളെയും രൗരവ കുന്ദീപാകാദി ഘോര നരകങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

N

P

സംബന്ധം - ശാസ്ത്രത്തിന്റെ യഥാർത്ഥതാൽപ്പര്യം മനസ്സിലാക്കി അനാഗതത്തേയും കർമ്മത്തേയും അനുഷ്ഠിക്കുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സർവ്വോത്തമമായ പരിണാമത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

10. അന്യദേവാഹുർവിദ്യയാന്യദാഹുരവിദ്യയാ ഇതി ശുശ്രൂമ ധീരാണാം യേ നസ്തദ് വിചചക്ഷിരേ.

അനാഗതത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപം സർവ്വശ്രേഷ്ഠമായ ഫലം പ്രദാനം ചെയ്യുകയാകുന്നു.-നിത്യനിത്യ വസ്തുക്കളുടെ വിവേകവും ക്ഷണഭംഗവും വിനാശ ശീലവും അനിത്യവും ആയ ഐഹലോകികവും പരലോകികവും ആയ ഭോഗവസ്തുക്കളോടും അവയുടെ സാധനയോടും ഉള്ള പൂർണ്ണ വിവരക്കുറവും സംയമപൂർണ്ണമായ പവിത്ര ജീവിതവും ഏകമാത്ര സച്ചിദാനന്ദനുമായ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മചിന്തയിൽ അവബ്ധമായ ലീനതയും ഈ യഥാർത്ഥ അനാഗതത്തിന്റെ അനുഷ്ഠാനം കൊണ്ടു പ്രാപ്തമാകുന്നു. യഥാർത്ഥ അനാഗതത്തിന്റെ ഈ സർവ്വോത്തമമായ ഫലം അനാനാഭിമാനത്തിൽ രതരായയാതൊരു സ്വേച്ഛാചാരികൾക്കു ദുർഗ്ഗതിരൂപമായ ഫലംകിട്ടുന്നോ അതിൽനിന്നും എല്ലാത്തരത്തിലും വിഭിന്നമായിരിക്കും. ഇതുവിധം സർവ്വോത്തമ ഫലദായകമായ കർമ്മങ്ങളുടെ സ്വരൂപം-കർമ്മത്തിൽ കർത്താവിന്റെ അഭിമാനഭാവവും രാഗദ്വേഷങ്ങളുടേയും അഭിലാഷങ്ങളുടേയും അഭാവവും അതുപോലെ സ്വന്തം വർണ്ണാശ്രമ പരിസ്ഥിതികൾക്കനുസരണമായി ഭഗവത്സേവാഭാവത്തിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധയോടുകൂടി സേവനമാകുന്നു. അവയുടെ അനുഷ്ഠാനംകൊണ്ടു സമസ്ത ദുർഗുണങ്ങളും ദുരാചാരങ്ങളും നിശ്ശേഷം നശിക്കുകയും ഹർഷശോകാദി സമസ്ത വികാരങ്ങളിൽ നിന്നും രഹിതനായി സാധകൻ മൃത്യുമായസംസാരത്തിൽനിന്നും കടന്നുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു. സകാമഭാവത്തോടുകൂടി നടത്തപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങൾക്കു ലഭിക്കുന്ന പുനർജന്മരൂപമായ ഫലത്തേക്കാൾ യഥാർത്ഥ കർമ്മ സേവനത്തിനുള്ള പ്രതിഫലം ശ്രേഷ്ഠവും മനോഹരവുമാകുന്നു.

സംബന്ധം- മുകളിൽ പറഞ്ഞ തരത്തിലുള്ള അനാഗതവും കർമ്മവും-രണ്ടിന്റെയും തത്വങ്ങളെ ഒന്നിച്ചു നന്നായി ഗ്രഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലങ്ങളാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

11. വിദ്യാ ചാവിദ്യാം ച യസ്തദ് വേദോഭയം സഹ അവിദ്യയാ മൃത്യും തീർത്വാ വിദ്യയാമൃതമഗ്നുതേ.

കർമ്മത്തിന്റേയും അകർമ്മത്തിന്റേയും യഥാർത്ഥ രഹസ്യം ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ വലിയ വലിയ ബുദ്ധിമാന്മാർക്കു പോലും തെറ്റുപറ്റിയിരിക്കുന്നു (ഗീത 4-16). ഈ കാരണം കൊണ്ടുതന്നെ കർമ്മരഹസ്യത്തിൽ അനഭിജ്ഞന്മാരായുള്ള അനാനാഭിമാനികൾ കർമ്മത്തെ ബ്രഹ്മഅനാഗതത്തിനു ബാധകമായി കണക്കാക്കുന്നു. തന്മൂലം തങ്ങളുടെ വർണ്ണാശ്രമോചിതമായ അവശ്യകർമ്മവ്യങ്ങളെ ത്യജിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇപ്രകാരമുള്ള ത്യാഗംകൊണ്ട് അവർക്കു ത്യാഗത്തിന്റെ **യഥാർത്ഥഫലം** - കർമ്മബന്ധങ്ങളിൽനിന്നും മോചനം ലഭിക്കുന്നില്ല (ഗീത 18-8). ഇതുവിധം അനാഗതത്തിന്റെ (അകർമ്മം

വസ്ഥാ നൈഷ്കർമ്മ്യം) തത്വം ഗ്രഹിക്കാത്തതു കാരണം മനുഷ്യൻ തന്നെത്തന്നെ അനാനിയായും പ്രപഞ്ചത്തിനുപരിയായും കരുതുന്നു. അവർ തങ്ങളെത്തന്നെ പാപപുണ്യങ്ങളിൽ നിർദ്ദോഷികളെപ്പോലെ ഇഷ്ടാനുസരണമായുള്ള കർമ്മാചരണങ്ങളിൽ വ്യാപൃതരായും കർമ്മങ്ങളെ ഭാരപരമായും കരുതി ഉപേക്ഷിക്കുകയും അലസത, നിദ്ര മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിൽ ദുർല്ലഭമായ സ്വന്തം മാനവജീവിതത്തിലെ അമൂല്യസമയത്തെ നഷ്ടപ്പെടുത്തിക്കളയുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഈ രണ്ടുവിധമായ അനർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷപെടുന്നതിനുള്ള ഏകോപായം കർമ്മത്തിന്റേയും അനാഗതത്തിന്റേയും രഹസ്യത്തെ ഒരുപോലെ മനസ്സിലാക്കി അവയെ യഥായോഗ്യം അനുഷ്ഠിക്കുകയായിരുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ രണ്ടിന്റെയും തത്വങ്ങളെ ഒരേ സമയം നന്നായി മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവൻ തന്റെ വർണ്ണാശ്രമത്തെയോ പരിതസ്ഥിതിക്കനുരൂപമായ ശാസ്ത്രവിഹിത കർമ്മങ്ങളേയോ ത്യജിക്കുന്നില്ല. പകരം അവയിൽ കർത്താവിന്റെ അഭിമാനത്തോടും രാഗദ്വേഷാദി ഫലാഭിലാഷരഹിതനായിട്ടും അവയെ യഥായോഗ്യം ആചരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് അവന്റെ ജീവിതയാത്ര സുഖമായി നടക്കുന്നു. ഈ ഭാവത്തോടുകൂടി കർമ്മാനുഷ്ഠാനം നടത്തുന്നതിന്റെ പരിണതഫലമായി അവന്റെ അന്തഃകരണം സകല ദുർഗുണങ്ങളിൽനിന്നും വികാരങ്ങളിൽനിന്നും രഹിതമായിട്ട് അത്യന്തം നിർമ്മലമായിത്തീരുകയും ഭഗവത് കൃപയാൽ അവൻ മൃത്യുമയ സംസാരത്തിൽനിന്നും സ്വാഭാവികമായി കടന്നുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു എന്ന് മന്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ കർമ്മസാധനയോടുകൂടി വിവേക - വൈരാഗ്യസ്വന്നമായി നിരന്തരം ബ്രഹ്മവിചാര രൂപമായ അനാനാഭ്യാസം അനുഷ്ഠിച്ചു കഴിയുന്നതിനാൽ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ യഥാർത്ഥ അനാനോഭയം ഉണ്ടാകുകയും അതിവേഗം പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരമുണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനിയുള്ള അടുത്ത മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളിലായി അസംഭൃതിയുടേയും സംഭൃതിയുടേയും തത്വങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ഈ പ്രകരണത്തിൽ അസംഭൃതിശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ സത്തയില്ലാത്തത് എന്നായിരിക്കും. ഇങ്ങനെയുള്ള വിനാശസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ദേവകൾ, പിതൃക്കൾ, മനുഷ്യർ മുതലായവയുടെ യോനികളും അവയോടനുബന്ധിച്ചുള്ള ഭോഗസാമഗ്രികളും ആകുന്നു. മന്ത്രത്തിൽ അസംഭൃതിയുടെ സ്ഥാനത്ത് “വിനാശ” എന്ന വാക്കുപയോഗിക്കുന്നു. സംഭൃതിശബ്ദത്തിന് ഇങ്ങനെ അർത്ഥകല്പന ചെയ്യുന്നു. - യാതൊന്നിന്റെ സത്ത സമ്പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നുവോ അത് സമ്പൂർണ്ണജഗത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തി, സ്ഥിതി, സംഹാരം ഇവ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവിനാശിയായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ (ഗീത 7-6; 7) എന്നാകുന്നു.

12. അന്ധം തമഃ പ്രവിശന്തി യേഽസംഭൃതി മൂപാസതേ

തതോ ഭൂയ ഇവ തമോ യ ഉ സംഭൃത്യാം രതഃ യാതൊരുത്തൻ വിനാശ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ സ്ത്രീ, പുത്രൻ, ധനം, മാനം, കീർത്തി, അധികാരം മുതലായി ഈ ലോകത്തിന്റെയും പരലോകത്തിന്റെയും ഭോഗസാമഗ്രികളിൽ

I

N

K

P

I

K

ആസക്തനായിട്ട് അവയെത്തന്നെ സുഖഹേതുകളായി കരുതുന്നുവോ അതുപോലെ അവയെ ആർജ്ജിക്കുന്നതിനും സേവിക്കുന്നതിനും മുഴുവൻ സമയവും വിനിയോഗിക്കുന്നുവോ ഈ ഭോഗവസ്തുക്കളുടെ പ്രാപ്തിക്കും സംരക്ഷണത്തിനും അഭിവൃദ്ധിക്കും വേണ്ടി ദേവതകളേയും പിതൃക്കളേയും മനുഷ്യരേയും ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ സ്വയം ജനന മരണ ചക്രങ്ങളിൽ പതിച്ചിരിക്കുന്നതു കാരണം അഭാവഗ്രസ്തവും ശാരീരിക ദൃഷ്ടിയിൽ വിനാശകരവുമായ അവസ്ഥയിലായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവയെ ഉപാസിക്കുന്ന ഭോഗാസക്തരായ മനുഷ്യർ താന്താങ്ങളുടെ ഉപാസനാ ഫലമായി വിഭിന്ന ദേവകളുടെ ലോകത്തിൽ വിഭിന്നഭോഗയോനികളെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇതുതന്നെ അവരുടെ അജ്ഞാനരൂപമാകുന്നു; ഘോരാനന്ധകാരത്തിലേക്കുള്ള പ്രവേശനമാകുന്നു (ഗീത 7-20, 23).

രണ്ടാമതായി യാതൊരുത്തൻ ശാസ്ത്രതാൽപ്പര്യങ്ങളേയും ഭഗവാന്റെ ദിവ്യഗുണങ്ങളേയും ഭാവങ്ങളേയും തത്വങ്ങളേയും അവയുടെ രഹസ്യങ്ങളേയും ഗ്രഹിക്കാൻ മൂലം ഭഗവൽഭജനം ചെയ്യാതെയും ഭോഗാസക്തികളിൽ മുഴുകിയും കഴിയുന്നതുകാരണം ലോകസേവനത്തിലും ശാസ്ത്രവിഹിതങ്ങളായ ദേവോപാസനയിലും പ്രവൃത്തരായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള വിഷയാസക്തരായ മനുഷ്യർ കൃത്രിമമായി തങ്ങളെ ഈശ്വരോപാസകരായി വിശ്വസിപ്പിച്ച് സരള ഹൃദയരായ ജനങ്ങളെക്കൊണ്ട് തങ്ങളെ പുജിപ്പിക്കുന്നു. അവർ മിഥ്യാഭിമാനത്താൽ ദേവകളെ തുച്ഛമാക്കി പറയുകയും ശാസ്ത്രാനുസാരമുള്ള അവശ്യകർമ്മവ്യങ്ങളായ ദേവപൂജ, ഗുരുപൂജ മുതലായവ തങ്ങളുടെ വാഗ് ജാലങ്ങളാൽ മയക്കി അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ ദേവോപാസന മുതലായവയെപ്പറ്റി വെറുപ്പും വിദ്വേഷവും സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ളവർ തങ്ങളെത്തന്നെ ഈശ്വരതുല്യമായി കാണുകയും മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ട് അത് അംഗീകരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത് തന്നിഷ്ടപ്രകാരം ദുരാചാരങ്ങളിൽ മുഴുകി ജീവിതം നയിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ദംഭികളായ മനുഷ്യർ തങ്ങളുടെ ദുഷ്കർമ്മങ്ങളുടെ തിക്തഫലം അനുഭവിക്കുന്നതിനു ബാധ്യസ്ഥരായിട്ട് കൂകര ശുകരാദികളായ നീചയോനികളിലും രൗരവകുംഭീപാകാദി ഘോരനരകങ്ങളിലും ചെന്ന് അവിടുത്തെ ക്രൂരയാതനകളെല്ലാം അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. വിനാശ സ്വഭാവകളായ ദേവതകളെ ഉപാസിക്കുന്നവരെ അപേക്ഷിച്ച് ഇവർക്കുള്ള ശിക്ഷ അത്യന്തം ഘോര സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതായിരിക്കും (ഗീത 16-18, 19).

സംബന്ധം - ശാസ്ത്രത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ താൽപ്പര്യം ശരിക്കും മനസ്സിലാക്കി സംഭൂതിയുടേയും അസംഭൂതിയുടേയും ഉപാസന നടത്തുന്നതിനാൽ സർവ്വോത്തമമായ പരിണാമം സിദ്ധിക്കുന്നു എന്ന് അടുത്തതിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു.

13. അന്യദേവാഹു: സംഭവാദന്യദാഹുരസംഭവാത് ഇതി ശുശ്രൂമ ധീരാണാം യേ നസ്തദ് വിചചക്ഷിരേ.

പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമഭഗവാനെ സർവ്വശക്തിമാൻ, സർവ്വജ്ഞൻ, സർവ്വാധാരം, സർവ്വമയൻ, അഖില ജഗത്തിന്റെയും സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരകർത്താവ്, നിത്യൻ, അവിനാശി എന്നിങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കുകയും പ്രേമപൂർണ്ണമായ ഹൃദ

യത്തോടുകൂടി നിത്യവും നിരന്തരവും ആയി ആ ദിവ്യനാമവും രൂപവും ധാമവും അതുപോലെ പ്രാകൃത ഗുണരഹിതവും ദിവ്യഗുണമയവും ആയ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപത്തെ സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ശ്രവിക്കുകയും കീർത്തനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക. ഇപ്രകാരം യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള ഉപാസനകൊണ്ട് ഉപാസകൻ അതിവേഗത്തിൽ അവിനാശിയായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു (ഗീത 9-34). ഈശ്വരോപാസനയുടെ മിഥ്യാരൂപം ധരിച്ചു നടക്കുന്നവർക്കു ലഭിക്കുന്ന ഫലത്തിനു വിരുദ്ധമായി ഈ യഥാർത്ഥ ഉപാസകനു ലഭിക്കുന്ന ഫലം ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു. ശാസ്ത്രങ്ങളുടേയും ശ്രീഭഗവാന്റേയും ആജ്ഞാനുസരണം പിതൃക്കൾ, ബ്രാഹ്മണൻ, മാതാവ്, പിതാവ്, ആചാര്യൻ, ജ്ഞാനികൾ തുടങ്ങിയവർക്കുള്ള സേവാപൂജാദികൾ തങ്ങളുടെ കർമ്മവുമായി കരുതുക. ഇവയെ ഭഗവാന്റെ കല്പനയും സേവനവുമായി കരുതുക. ഈ വിധം നിഷ്കാമഭാവത്തോടു കൂടി സേവാപൂജാദികൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നവരുടെ അന്തഃകരണം ശുദ്ധമായിത്തീരുകയും അവർക്കു ഭഗവാന്റെ കൃപയും പ്രസന്നതയും ലഭ്യമാവുകയും ചെയ്യും. തന്മൂലം അവർ മൂല്യമയ സംസാരസാഗരം കടന്നു പോവുകയും ചെയ്യുന്നു. വിനാശ ശീലരായ ദേവകൾ തുടങ്ങിയവരെ സകാമോപാസന ചെയ്യുന്നതിൽ നിന്നും ലഭ്യമാവുന്ന ഫലത്തിൽനിന്നും ഇതു സർവ്വമാ വിരുദ്ധമാകുന്നു.

സംബന്ധം - സംഭൂതിയുടേയും അസംഭൂതിയുടേയും തത്വങ്ങളെ ഒന്നായി ഗ്രഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലം ഇനി സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

14. സംഭൂതിം ച വിനാശം ച യസ്തദ് വേദോഭയം സഹ വിനാശേന മൃത്യും തീർത്താ സംഭൃത്യാമു തമശ്നുതേ.

യാതൊരു മനുഷ്യൻ, പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ നിത്യവും അവിനാശിയും സർവ്വവ്യാപിയും സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരവും സർവ്വാധിപതിയും സർവ്വാത്മാവും സർവ്വശ്രേഷ്ഠനും നിത്യ നിർഗ്ഗുണനും (പ്രാകൃതഗുണരഹിതൻ) നിത്യ സഗുണനും (സ്വരൂപഭൂത ദിവ്യകല്യാണഗുണഗണവിഭൂഷിതൻ) ആകുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അതോടുകൂടി ദേവകൾ, പിതൃക്കൾ, മനുഷ്യർ തുടങ്ങി എത്രയോ യോനികളും ഭോഗ വസ്തുക്കളും ഉണ്ടോ അവയെല്ലാം വിനാശസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതും ക്ഷണഭംഗുരങ്ങളും ആണെന്നും ജനനമരണസ്വഭാവത്തോടു കൂടിയതുകാരണം അതിദുഃഖ കാരണങ്ങളാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവയിൽ നിഹിതമായിരുന്ന സത്താസ്പർശത്തിയും ശക്തിയുമെല്ലാം ഭഗവദുത്തമാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജഗച്ചക്രത്തിന്റെ സുചാരൂരൂപത്തോടു കൂടിയ ചലനത്തിനു വേണ്ടി ഭഗവത് പ്രീതിക്കുവേണ്ടി അവയെ യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ യഥായോഗ്യം ഭഗവാന്റെ വാക്കുകളാകുന്ന ശാസ്ത്രം ആജ്ഞാപിച്ചിരിക്കുന്നുവോ, ആ മനുഷ്യൻ ഐഹികപരലൗകിക ദേവപിതരാദി ലോകങ്ങളിലെ ഭോഗസുഖങ്ങളോ സക്തരാകാതെ ആഗ്രഹങ്ങളും മമതകളും ഹൃദയത്തിൽനിന്നും നിഷ്കാസനം ചെയ്തു യഥായോഗ്യം ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം സേവാപൂജകൾ നടത്തുന്നു. ഇതു കാരണം അവ

N

P

I

K

രുടെ ജീവിതയാത്ര സുഖപൂർവ്വം നടക്കുകയും ആഭ്യന്തരങ്ങളായ വികാരങ്ങൾ നശിച്ച് അന്തഃകരണം ശുദ്ധമാവുകയും ഭഗവൽകൃപകൊണ്ട് അവർ സാഭാവികമായി മൃത്യുമയ സംസാരസാഗരത്തെ കടന്നുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു. വിനാശസ്വഭാവകളായ ദേവതാദികൾക്കുള്ള നിഷ്കാമോപാസനയോടുകൂടിയുള്ള അവിനാശിയായ പരാത്പരപ്രഭുവിന്റെ ഉപാസനകൊണ്ട് അവർ അതിവേഗം അമരസ്വരൂപനായ ജഗദീശ്വരനെ പ്രത്യക്ഷമായി പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - പരമേശ്വരനെ ഉപാസിക്കുന്നവർക്ക് അവരുടെ അന്ത്യകാലത്തിൽ പരമേശ്വര പ്രാപ്തിക്കായി എങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കണമെന്ന് ഇനി പറയുന്നു.

- 15. ഹിരണ്മയേന പാത്രേണ സത്യസൂാപി
ഹിതം മുഖം
തതാം പുഷ്ണപാവുണ്ണു സത്യധർമ്മായ
ദൃഷ്ട്ടയേ.

ഭക്തന്മാർ ഇങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കണം: - അല്ലയോ ഭഗവാനേ, അവിടുന്ന് അഖില ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റേയും സംരക്ഷകനാകുന്നു. അങ്ങയിൽനിന്നും എല്ലാം പുഷ്ടി പ്രാപിക്കുന്നു. സത്യവും ധർമ്മവും അങ്ങയോടുള്ള ഭക്തിയാവുന്നു. ഞാൻ ഇതിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്നു. അതായത് എന്റെ പുഷ്ടി എന്റെ മനോരഥപൂർത്തി, അവിടുന്ന് ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാകുന്നു. സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപ പ്രകാശമയമായ സൂര്യമണ്ഡലത്തിനുതുല്യം മിന്നിത്തിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജ്യോതിർമയ യവനികയാൽ അവിടുത്തെ മുഖം ആവൃതമായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അവിടുത്തെ ആവരണരഹിതനായി ദർശിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അതായത് അങ്ങയുടെ സന്നിധാനത്തിൽ വന്ന് അങ്ങയെ നിരാവരണമായി ദർശനം നടത്തുന്നതിനു തടസ്സങ്ങളായിട്ടുള്ള സകല ആവരണങ്ങളേയും എനിക്കുവേണ്ടി മാറ്റിത്തരണമേ. അങ്ങയുടെ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപത്തെ പ്രകടമാക്കിത്തരണമേ.

- 16. പുഷ്ണേകർഷേ യമ സൂര്യ പ്രാജാപത്യ
വ്യൂഹ രശ്മീൻ സമൂഹ
തേജോ യത്തേ രൂപം കല്യാണതമം
തത്തേ പശ്യാമി
യോഽസാവസൗ പുരുഷേ സോഽഹമസ്മി.

ഭഗവാനേ, അവിടുന്ന് അവിടുത്തെ സാഭാവികമായ കൃപകൊണ്ടു ഭക്തന്മാരുടെ ഭക്തിസാധനങ്ങളിൽ തൃപ്തി പ്രദാനം ചെയ്തു അവരെ പോഷിപ്പിക്കുന്നവനാകുന്നു. അവിടുന്ന് സമസ്ത ജ്ഞാനികളിലും അഗ്രഗണ്യനും പരമ ജ്ഞാനസ്വരൂപനും സ്വന്തം ഭക്തന്മാർക്കു തന്റെ സ്വരൂപത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നവരും ആകുന്നു (ഗീത 10-11). അവിടുന്ന് അഖിലത്തേയും യഥായോഗ്യം സൃഷ്ടിച്ച്, നിയന്ത്രിച്ച്, സംരക്ഷിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനാകുന്നു. ഭക്തന്മാരുടേയും ജ്ഞാനികളുടേയും പരമമായ ലക്ഷ്യം അവിടുന്നാകുന്നു. അവിജ്ഞേയനായിരുന്നിട്ടും തന്റെ ഭക്തവാത്സല്യസ്വഭാവം ഹേതുവായി ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ഭക്തന്മാർക്ക് അവിടുന്ന് തന്നെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അവിടുന്ന് പ്രജാപതികൾക്കു വളരെ പ്രിയപ്പെട്ടവനാകുന്നു. ഹേ പ്രഭോ,

ഈ സൂര്യമണ്ഡലത്തിലെതപ്തരശ്മികളെയും അതിന്റെ ഉഗ്രരശ്മികളെയും തന്നിലേക്ക് ആവാഹിച്ചൊതുക്കിയാലും. ഇങ്ങനെ അവിടുത്തെ ദിവ്യ സ്വരൂപത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷദർശനം നൽകണേ. ഇപ്പോൾ ഞാൻ അങ്ങയുടെ കൃപാതിരേകംകൊണ്ട് അങ്ങയുടെ സൗന്ദര്യ മാധുര്യനിധിയും ദിവ്യപരമ കല്യാണവുമായ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപത്തെ ധ്യാനദൃഷ്ടിയിൽക്കൂടി ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു; ബുദ്ധിയിൽ കൂടി ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കാരണം, അങ്ങ് പരമ പുരുഷനും ഈ സൂര്യന്റെയും അഖില ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റേയും ആത്മാവാകുന്നു. എന്റെ ആത്മാവും ഇതുതന്നെയാകുന്നു; അതായത് ഞാനും അതുതന്നെ.

സംബന്ധം - ധ്യാനമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ഭഗവാന്റെ സ്വരൂപദർശനം നടത്തിയിട്ട് സാധകൻ ഭഗവാന്റെ സാക്ഷാൽ സന്നിധാനത്തിൽ എത്തുന്നതിനുവേണ്ടി വെമ്പൽകൊള്ളുകയും ശരീരം ത്യജിക്കുന്ന സമയം സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മശരീരങ്ങളുടെ വിഘടനയെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു ഭഗവാനോടുകൂടി പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

- 17. വായുരനിലമമ്യതമഥേദം ഭസ്മാന്തം ശരീരം
ഓം ക്രതോ സ്മര കൃതം സ്മര ക്രതോ
സ്മര കൃതം സ്മര.

പരമയാമത്തിലേക്കുള്ള യാത്രികനായ സാധകൻ തന്റെ പ്രാണേന്ദ്രിയങ്ങളെയും ശരീരത്തെയും തന്നിൽനിന്നും സർവ്വമാ ഭിന്നമായിക്കരുതി അവയെല്ലാം അതാതുകളുടെ ഉപദാനതത്വങ്ങളിലേക്ക് എന്നേക്കുമായി വിലയിപ്പിക്കുന്നതിനും സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മശരീരത്തെ പൂർണ്ണമായും വിഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ പറയാറുണ്ട്; പ്രാണാദി സമഷ്ടിവാധു ആദിയിൽ ലയിക്കട്ടെ, സ്ഥൂലശരീരം കത്തി ചാവലാകട്ടെ. പിന്നെ അവൻ തന്റെ ആരാധ്യദേവതയായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനായ ഭഗവാനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. അല്ലയോ യജ്ഞമയനായ മഹാ വിഷ്ണോ, സച്ചിദാനന്ദ വിജ്ഞാനസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരാ, അവിടുന്ന് സ്വന്തം ജനമായ എന്നേയും എന്റെ കർമ്മങ്ങളേയുംപറ്റി ചിന്തിക്കേണമേ. അങ്ങ് സാഭാവികമായി എന്നേയും എന്നാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഭക്തിസ്വരൂപകാര്യങ്ങളേയും സ്മരിക്കേണമേ. ഭഗവാനേ, അങ്ങ് എന്നേയും എന്റെ കർമ്മങ്ങളേയും സ്മരിക്കേണമേ. അന്ത്യകാലത്തിൽ ഞാൻ അങ്ങയുടെ സ്മൃതിയോടുകൂടിയിരിക്കുമെങ്കിൽ തീർച്ചയായും അതിവേഗം എനിക്ക് അങ്ങയുടെ സന്നിധാനത്തിൽ എത്തുവാൻ കഴിയും.

സംബന്ധം - ഇങ്ങനെ തന്റെ ആരാധനാമൂർത്തിയായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനായ ഭഗവാനോടു പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ട് സാധകൻ പരമയാമത്തിലേക്കു പോകുന്ന സമയം ആ മാർഗ്ഗത്തിലുള്ള അഗ്നിദേവനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

- 18. അഗ്നേ നയ സൂപഥാ രായേ
അസ്മാൻ വിശ്വാനി ദേവ വയുനാനി വിദ്വാൻ
യുയോധ്യസ്മജ്ജുഹുരാണമേനോ ഭൂയിഷ്ഠാം
തേ നമ ഉക്തിം വിധോ.

N

P

I

K

അല്ലയോ അഗ്നിഭഗവാനേ, ഞാനിപ്പോൾ എന്റെ പരമപ്രഭുവായ ഭഗവാന്റെ സന്നിധാനത്തിലെത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുന്നു. എല്ലാക്കാലവും ഈ ഭഗവത് സന്നിധിയിൽ വസിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അങ്ങ് അതിവേഗം തന്നെ എന്നെ പരമസുന്ദരവും മംഗലമയവുമായ ഉത്തരായന മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ഭഗവാന്റെ പരമയാമത്തിൽ എത്തിച്ചാലും. അങ്ങ് എന്റെ കർമ്മങ്ങളെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. ഞാൻ ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ ഭഗവൽഭക്തിയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടി. ഭഗവാന്റെ കൃപയാൽ ഈ സമയത്തും ധ്യാനനേത്രത്താൽ ആ ദിവ്യസ്വരൂപത്തെ ദർശിക്കുകയും ആ പവിത്രനാമം ഉച്ചരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാലും ഈ മാർഗ്ഗത്തിൽ എന്തെങ്കിലും വിഘ്നങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾ എന്റേതായിട്ടുവശേഷിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങു കൃപയോടെ നശിപ്പിക്കേണമേ.

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത്
പൂർണ്ണമുദച്യതേ

പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവ
ശിഷ്യതേ.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ഓം ശാന്തിഃ

ഇതിന്റെ വ്യാഖ്യാനം ആദ്യം കൊടുത്തിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ശ്രദ്ധിക്കുക:-ഇതിലെ പതിനഞ്ചും പതിനാറും മന്ത്രങ്ങൾ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധാർഹങ്ങളാണെന്നു മഹാപണ്ഡിതന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എല്ലാവരും ഭഗവദ്ദർശനത്തിനായി പ്രാർത്ഥിക്കണം എന്ന്

ഇതിൽ പറയപ്പെടുന്നു.

പതിനേഴ്, പതിനെട്ട് മന്ത്രങ്ങൾ അന്ത്യകാലഗുണത്തിന് ഉപകരിക്കുന്നതാകുന്നു. ഈ മന്ത്രമനുസരിച്ച് അന്ത്യകാലത്തു പ്രാർത്ഥന നടത്തുന്ന മനുഷ്യർക്കു മുക്തിയുണ്ടാവും. അതിനാൽ ഇവയുടെ ഭാവാർത്ഥം ഒന്നുകൂടി കൊടുക്കുന്നു.

17. ഹേ പരമാത്മാവേ, എന്റെ ഈ ഇന്ദ്രിയം, പ്രാണൻ തുടങ്ങിയ അതാതുകളുടെ കാരണ-തത്വങ്ങളിൽ ലീനമായിത്തീരുകയും എന്റെ സ്ഥൂലശരീരം ഭസ്മമായിത്തീരുകയും ചെയ്യട്ടെ. ഇതു സംബന്ധിച്ച് എന്റെ മനസ്സിൽ അല്പമാത്രമായ ആസക്തി പോലും ഉണ്ടാകരുതേ. ഹേ യജ്ഞമയനായ വിഷ്ണോ, അങ്ങു ദയവുണ്ടായി എന്നേയും എന്റെ കർമ്മങ്ങളേയും സ്മരിക്കണേ. അവിടുത്തെ സ്മരിക്കുന്നതിനാൽ ഞാനും എന്റെ കർമ്മങ്ങളും പവിത്രമായിത്തീരും. ഞാൻ നിശ്ചയമായും അവിടുത്തെ പാദസേവ ചെയ്യാൻ എത്തിച്ചേരും.

18. ഹേ അഗ്നിസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരാ, അവിടുന്ന് എന്റെ ധനമാകുന്നു - സർവ്വസ്വമാകുന്നു. അതേ അവിടുത്തെ പ്രാപിക്കാനായി അവിടുന്ന് എന്നെ ഉത്തമമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ സ്വന്തം ചരണസമീപം എത്തിക്കേണേ. എന്റെ എത്രയെത്ര ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളുണ്ട്, അവയ്ക്ക് അവിടുത്തെ മറയ്ക്കാനാവില്ല; അവിടുന്ന് എല്ലാമറിയുന്നവനാകുന്നു; ഞാൻ ഈ കർമ്മങ്ങളുടെ ബലത്തിൽ അവിടുത്തെ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയുന്നവനല്ല. സ്വയം ദയവുതോന്നി അവിടുന്ന് എന്നെ അവിടുത്തേതാക്കേണമേ. അവിടുത്തെ പ്രാപ്തിക്കായി യാതൊരു പാപം പ്രതിബന്ധമായിരിക്കുന്നോ അതിനെ അവിടുത്തെ അകറ്റുന്നതിനായി ഞാൻ വീണ്ടും വീണ്ടും അവിടുത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

കറോപനിഷത്ത്

ഉപനിഷത്തുകളിൽ വളരെ പ്രസിദ്ധിയേറിയതാണ് കറോപനിഷത്ത്. ഇത് കൃഷ്ണയജുർവേദത്തിന്റെ കഠശാഖയുടെ അന്തർഭാഗമാകുന്നു. ഇതിൽ നചികേതസ്സിന്റേയും യമന്റേയും സംവാദരൂപത്തിൽ പരമാത്മാവിന്റെ രഹസ്യമയതത്വത്തെ വളരെ ഉപയോഗപ്രദമായും വിശദമായും വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ രണ്ടദ്ധ്യായങ്ങളും ഓരോ അദ്ധ്യായത്തിലും മൂന്നു വല്ലികളുമുണ്ട്.

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസവി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാഹവൈ.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

അല്ലയോ പരമാത്മാവേ, അങ്ങ് ഞങ്ങൾ ഗുരുശിഷ്യന്മാർക്ക് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള രക്ഷ ചെയ്യേണേ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരേയും അവിടുന്ന് സമുചിതമായ രീതിയിൽ പരിപാലനം ചെയ്യേണമേ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും അങ്ങയിൽനിന്നും കൂടെ കൂടെ എല്ലാ പ്രകാരങ്ങളിലും ബലം പ്രാപിക്കേണമേ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും കൂടി അദ്ധ്യയനം നടത്തുന്ന വിദ്യ തേജഃപൂർണ്ണമായിത്തീരേണേ. ഒരിക്കലും ആരിൽനിന്നും വിദ്യയിൽ ഞങ്ങൾ പരാജിതരായിത്തീരാതെയിരിക്കേണമേ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ജീവിതം മുഴുവൻ പരസ്പരം സ്നേഹസുത്രങ്ങളാൽ ബന്ധിതരായിരിക്കേണമേ. ഞങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ ഒരിക്കലും പരസ്പര

N

P

I

K

ദേവനും ഉണ്ടാകാതിരിക്കേണമേ. ഹേ പരമാത്മൻ! ത്രിപാദങ്ങൾക്കു നിവൃത്തി ഉണ്ടാക്കേണമേ.

അദ്ധ്യായം ഒന്ന്

1. ഓം ഉഗ്രൻ ഹ വൈ വാജശ്രവസഃ
സർവ്വവേദസം ദദൗ
തസ്യ ഹ നചികേതാ നാമ പുത്ര ആസ.

ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ പരമാത്മാവിനെ സ്മരിക്കുന്നത് അത്യന്തം മംഗളകരമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ സർവ്വ പ്രഥമമായി ഓംകാരോച്ചാരണത്തോടുകൂടി ഉപനിഷത്താരംഭിക്കുന്നു.

യാതൊരുകാലം ഭാരതവർഷത്തിന്റെ പവിത്രാകാശം യജ്ഞധൂമങ്ങളാലും അവയുടെ പവിത്രസൗരഭ്യത്താലും പരിപൂർണ്ണമായിരുന്നുവോ ത്യാഗമൂർത്തികളായ ഋഷിമുനിമാരാൽ പാടപ്പെട്ട വേദമന്ത്രങ്ങളുടെ ദിവ്യധനികളാൽ എല്ലാ ദിക്കുകളും മുഖരിതമായിരുന്നുവോ ആ കാലത്തുണ്ടായ പ്രസിദ്ധമായ ഒരു ഇതിഹാസമാണിത്. ഗൗതമ വംശീയനായ വാജശ്രവാമ്മജമഹർഷി അരുണന്റെ പുത്രൻ അല്ലെങ്കിൽ അന്നദാനംകൊണ്ടു മഹാകീർത്തി സമ്പാദിച്ച (വാജ-അന്നം. ശ്രവ-അതിന്റെ ദാനത്താൽ സമ്പാദിച്ച യശസ്സ്) മഹർഷിയായ അരുണന്റെ പുത്രനായ ഉദാലക മഹർഷി ഫലാഭിലാഷത്തോടുകൂടി 'വിശാജ്ഞ' എന്നുപേരുള്ള ഒരു മഹായജ്ഞം നടത്തി. ഈ യജ്ഞത്തിൽ തന്റെ സർവ്വസ്വവും അദ്ദേഹത്തിനു ദാനം ചെയ്യേണ്ടതായി വന്നു. അതിനാൽ ഉദാലകൻ തന്റെ സർവ്വ സമ്പത്തും ഋതിക്കുകൾക്കും സദസ്യർക്കും ദക്ഷിണയായി നൽകി. ഉദാലകന നചികേതസ്സ് എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായ ഒരു പുത്രനുണ്ടായിരുന്നു.

2. തംഹ കൃമാരം സന്തം ദക്ഷിണാസു
നീയമാനുസു
ശ്രദ്ധാഽഽവിവേശ. സോഽമന്യത.

ആ കാലത്തു പ്രധാനധനമായി കണക്കാക്കിയിരുന്നതു ഗോധനമായിരുന്നു. ഉദാലകൻ അതു ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ഹോതാവ്, അധര്യ, ബ്രഹ്മാവ്, ഉദ്ഗാതാവ് ഇവർ നാലും പ്രധാന ഋതിക്കുകളായിരുന്നു. ഇവർക്ക് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഗോക്കളെ ദക്ഷിണയായി നൽകണമെന്നതായിരുന്നു അന്നത്തെ തീരുമാനം. പ്രശാസ്താ, പ്രതിപ്രസഥതാ, ബ്രഹ്മണാച്ഛംസി, പ്രസ്തോതാ ഈ നാല് അപ്രധാന ഋതിക്കുകൾക്ക് പ്രധാനികൾക്കു കൊടുത്തതിന്റെ പകുതിവീതവും അച്ഛാവാക, നേഷ്ടാ, അഗ്നീധ്വം, പ്രതിഹർത്താ - ഈ നാല് അപ്രധാനികൾക്ക് മുഖ്യന്മാർക്കു കൊടുത്തതിന്റെ മൂന്നിലൊന്നും ഗ്രാവസ്തുത, നേതാ, ഹോതാ, സുബ്രഹ്മണ്യ ഈ നാല് അപ്രധാനന്മാർക്ക് മുഖ്യന്മാർക്കു കൊടുത്തതിന്റെ നാലിലൊന്നു വീതവും ഗോക്കളെ ദക്ഷിണയായി കൊടുക്കണം. നിയമപ്രകാരം ഇവർക്കെല്ലാം ദക്ഷിണ നൽകുന്നതിനു ഗോക്കളെ കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ ബാലനായ നചികേതസ്സ് അവയെ കണ്ടു. അവയുടെ ദയനീയമായ നില കണ്ടപ്പോൾത്തന്നെ അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഭക്തിയും ആസ്തികൃദാവവും ഉണ്ടായി. അവൻ ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

3. പീതോദകാ ജഗ്ധത്യുണാ ദുഗ്ധദോഹാ
നിരിന്ദ്രിയാഃ
അന്നദാ നാമ തേ ലോകാസ്താൻ സ ഗച്ഛതി
താദദത്.

പിതാവ് എങ്ങനെയുള്ള ഗോക്കളെയാണു ദക്ഷിണയായി കൊടുക്കുന്നത്? ഇപ്പോൾ ഇവയ്ക്കു കനിഞ്ഞു വെള്ളം കുടിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയോ പുള്ളു ചവച്ചു തിന്നുന്നതിനുള്ള പല്ലുകളോ ഇല്ലല്ലോ. ഇവയുടെ സ്തനങ്ങളിൽ പാലിന്റെ അംശം പോലും അവശേഷിച്ചിട്ടില്ലല്ലോ. എന്തിനിധികം പറയുന്നു. ഇവയുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾപോലും നിശ്ശേഷമായിരിക്കുന്നു. ഇവയ്ക്ക് ഗർഭധാരണശേഷിപോലും ഒട്ടുമില്ലല്ലോ. കൊള്ളാം, ഇപ്രകാരം നിരർത്ഥകവും മരണത്തോടടുത്തിരിക്കുന്നതുമായ ഗോക്കൾ അവയെ കൊണ്ടുപോകുന്ന ബ്രാഹ്മണരുടെ വീടുകളിൽ ദുഃഖമല്ലാതെ മറ്റൊരു സംഭാവന ചെയ്യും? നമുക്കു സ്വന്തമായി സുഖം ലഭിക്കുന്നതും ലാഭകരമായതും പ്രിയപ്പെട്ടതും ആയ വസ്തുക്കളെ വേണം ദാനം ചെയ്യുവാൻ. അതുപോലെ ദാനം ആർക്കു നൽകപ്പെടുന്നുവോ അവർക്കും ലാഭവും ഗുണകരവും പ്രിയപ്പെട്ടതുമായിരിക്കണം. ദുഃഖവരെയും ഉപയോഗശൂന്യവുമായ വസ്തുക്കൾ ദാനം ചെയ്യുന്നത് ദാനത്തിന്റെ പേരിൽ നടത്തപ്പെടുന്ന വഞ്ചനയാകുന്നു. അതു സീകരിക്കുന്നവരേയും വഞ്ചിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത്. ഇപ്രകാരമുള്ള ദാനംകൊണ്ട് ദാതാവിനു സുഖം ലേശംപോലുമില്ലാത്ത നീചയോനികളും നരകാദി ലോകങ്ങളുമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ലഭിക്കുന്നില്ല. പിതാവ് ഈ ദാനംകൊണ്ട് എന്തുസുഖം സമ്പാദിക്കും? ഇവർ സർവ്വസ്വദാനരൂപിയായ യജ്ഞം നടത്തിയിട്ടും ഉപകാരപ്രദങ്ങളായ ഗോക്കളെ എനിക്കുവേണ്ടി സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. അത് തികച്ചും തെറ്റുതന്നെയാണല്ലോ. ഞാനാണല്ലോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർവ്വസ്വവും. എന്നെ ദാനമായിട്ടദ്ദേഹം കൊടുത്തു മില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ പിതാവിനെ ഈ അനിഷ്ടകാരിയായ പരിണാമത്തിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുന്നതിനു സ്വയം ബലിയർപ്പിക്കും. എന്റെ കടമ ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

4. സ ഹോവാച പിതരം തത കസ്മൈ മാം
ദാസ്യസീതി.
ദിതീയം തൃതീയം തം ഹോവാച മൃത്യുവേ
ത്യാ ദദാമീതി.

ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ പിതാവിനോടു പറഞ്ഞു - "പിതാവേ! ഞാനല്ലേ അങ്ങയുടെ ധനം, അങ്ങ് എന്നെ ആർക്കു കൊടുക്കുന്നു?" പിതാവ് യാതൊരു മറുപടിയും പറഞ്ഞില്ല. അപ്പോൾ നചികേതസ്സ്, വീണ്ടും പറഞ്ഞു - "പിതാവേ, എന്നെ ആർക്കുകൊടുക്കുന്നു?" പിതാവ് ഈ പ്രാവശ്യവും മൗനമായിരുന്നതേയുള്ളൂ. പക്ഷെ അധർമ്മഭീരുവും പുത്രധർമ്മം എന്തെന്നറിഞ്ഞിരുന്നവനുമായ നചികേതസ്സിന് ഒട്ടും സഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവൻ മൂന്നാംവട്ടവും ചോദിച്ചു - "പിതാവേ! അങ്ങ് എന്നെ ആർക്കുകൊടുക്കുന്നു?" ഈ പ്രാവശ്യം മഹർഷി ക്രോധാവിഷ്ടനായി പറഞ്ഞു - "നിന്നെ മൃത്യുവിനു കൊടുക്കും."

N

P

I

K

സംബന്ധം - ഇതുകേട്ട് നചികേതസ്സ് മാനസികമായി ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി -

5. ബഹുനാമേമി പ്രഥമോ ബഹുനാമേമി മധ്യമഃ കിം സിദ്യമസ്യ കർത്തവ്യം യന്മമാദ്യ കരിഷ്യതി.

പുത്രന്മാരും ശിഷ്യന്മാരും മുന്നിനത്തിൽപ്പെടുന്നു; ഉത്തമൻ, മധ്യമൻ, അധമൻ. യാതൊരുത്തൻ ഗുരുവിന്റേയോ പിതാവിന്റേയോ മനോരഥം അറിഞ്ഞ് അവരുടെ നിർദ്ദേശം കൂടാതെ തന്നെ അവരുടെ മനോരഥം സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നുവോ അവൻ ഉത്തമ വർഗ്ഗത്തിൽപ്പെടുന്നു. ആജ്ഞ ലഭിച്ചതിനുശേഷം പ്രവർത്തിക്കുന്നവൻ മധ്യമവർഗ്ഗത്തിലും അറിഞ്ഞിട്ടും നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടും പ്രവർത്തിക്കുവാൻ തയ്യാറില്ലാത്തവൻ അധമവർഗ്ഗത്തിലുംപെടുന്നു. ഞാൻ വളരെയധികം ശിഷ്യന്മാരുള്ളതിൽ പ്രഥമശ്രേണിയിൽപ്പെടുന്നു; അതേരീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വളരെയധികം ശിഷ്യന്മാർ മധ്യവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെടുന്നു; അതിൻപ്രകാരവും ഞാൻ ആചരിച്ചുവരുന്നു. അധമവർഗ്ഗത്തിൽ ഞാനൊരിക്കലും പെടുന്നില്ല. ആജ്ഞ ലഭിച്ചിട്ട് അതനുസരിച്ചു ഞാനൊരിക്കലും പ്രവർത്തിക്കാതിരുന്നിട്ടില്ല. പിന്നെ പിതാവ് ഇപ്രകാരം എന്നോടുപറയുവാൻ കാരണമെന്ത്? ഒരു വിവരവും കിട്ടുന്നില്ല. മൃത്യുദേവൻ ഇന്ന് എന്നെ ദാനം ചെയ്ത്, എന്തു പ്രയോജനം ഉണ്ടാക്കുവാനാണ് പിതാവ് ഗ്രഹിക്കുന്നത്?

സംബന്ധം - ഒരു പക്ഷേ പിതാവ് ക്രോധാവേശത്താൽ പറഞ്ഞുപോയതായിരിക്കാം. എന്തെങ്കിലുമൊക്കട്ടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കു പാലിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ പിതാവ് പശ്ചാത്തപിക്കുന്നതായും കാണുന്നു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തേണ്ടതാവശ്യമാണ്. ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ച് നചികേതസ്സ് ഏകാന്തതയിലിരിക്കുന്ന പിതാവിന്റെ സമീപത്തു ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശോകനിവൃത്തിക്കുവേണ്ടി ഇപ്രകാരമുള്ള ആശ്വാസ വചനങ്ങൾ പറഞ്ഞു -

6. അനുപശ്യ യഥാ പൂർവ്വേ പ്രതിപശ്യ തഥാപരേ സസ്യമിവ മർത്യഃ പച്യതേ സസ്യ മിവാജായതേ പുനഃ

പിതാവേ! നമ്മുടെ പിതാമഹന്മാരായ പൂർവ്വന്മാരുടെ ആചരണങ്ങൾ നോക്കിയാലും. അത്രപോലെതന്നെ ഇക്കാലത്തുള്ള മറ്റു ശ്രേഷ്ഠ പരുഷന്മാരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളേയും ശ്രദ്ധിക്കുക. അവരുടെ ചരിത്രങ്ങളിൽ പണ്ടും ഇപ്പോഴും അസത്യം എന്നത് ഒരിക്കലും സംഭവിച്ചിട്ടേയില്ല. അയോഗ്യന്മാരായ മനുഷ്യർ മാത്രമേ അസത്യാചരണങ്ങളിൽ കഴിയുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ ആ അധർമ്മങ്ങൾകൊണ്ട് ആർക്കും അജരനും അമരനും ആകുവാൻ കഴിയുകയില്ല. മനുഷ്യൻ മരണസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയവനത്രേ. മനുഷ്യൻ ധ്യാനങ്ങളെപ്പോലെ ജരാജീർണ്ണമായി നശിക്കുകയും ധ്യാനങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ കർമ്മവശാൽ പുനർജന്മം എടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഈ അനിത്യ ജീവിതത്തിനുവേണ്ടി മനുഷ്യൻ ഒരിക്കലും കർമ്മവൃത്തികളെ തുജിച്ച് മീഥ്യാചരണം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

അങ്ങൻ ശോകത്തെ തുജിച്ച് അങ്ങയുടെ സത്യത്തെ പാലിക്കുന്നതിന് അനുവദിച്ചാലും. പുത്രന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ ഉദ്ദാലകന് അത്യന്തം ദുഃഖമുണ്ടായി. എന്നാൽ നചികേതസ്സിന്റെ സത്യപരായണത കണ്ട് അദ്ദേഹം അവനെ യമരാജന്റെ അടുക്കലേയ്ക്കയച്ചു. യമസദനത്തിലെത്തിയതിനുശേഷമേ നചികേതസ്സിന് യമൻ എവിടേയോ പോയിരിക്കുകയാണെന്നു മനസ്സിലായുള്ളൂ. അതിനാൽ മൂന്നുദിവസം വരെ നചികേതസ്സ് അന്നവും ജലവും കഴിക്കാതെ യമരാജാവിനെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു. യമരാജൻ മടങ്ങിവന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി പറഞ്ഞു -

7. വൈശ്വാനരഃ പ്രവിശത്യതിഥിർ ബ്രാഹ്മണോ ഗൃഹാൻ തസ്യൈതാം ശാന്തിം കുർവന്തി ഹര വൈവസ്വതോദകം.

സാക്ഷാൽ അഗ്നിതന്നെയോ എന്നു തോന്നുമാറു തേജസ്സിനാൽ പ്രോജ്ജ്വലിതനായ ബ്രാഹ്മണൻ അതിഥിയുടെ രൂപത്തിൽ ഗൃഹത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു. സാധുഹൃദയനായ ഗൃഹസ്ഥൻ തന്റെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി ആ അതിഥിരൂപിയായി അഗ്നിയെ ശാന്തമാക്കുന്നതിന് അവനു ജലം (അർഘ്യപാദ്യാദി) കൊടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ, അല്ലയോ സൂര്യപുത്ര അങ്ങ് ആ ബ്രാഹ്മണ ബാലന്റെ പാദങ്ങൾ കഴുകുന്നതിന് അതിവേഗം ജലം കൊണ്ടുവന്നാലും. എന്തെന്നാൽ അതിഥി തുടർച്ചയായി മൂന്നുദിവസം അങ്ങയെ പ്രതീക്ഷിച്ചു നിരാഹാരനായിക്കഴിയുന്നു. അങ്ങ് അവനെ ശുശ്രൂഷിക്കുമെങ്കിൽ അവൻ ശാന്തനാകും.

8. ആശാപ്രതീക്ഷേ സംഗതം സൂന്യതാം ച ഇഷ്ടാപൂർത്തേ പുത്രപശ്യംശ്ച സർവാൻ ഏതദ് വ്യങ്ക്തേ പരുഷസ്യാല്പമേധസോ യസ്യാനശ്നൻ വസന്തി ബ്രാഹ്മണോ ഗൃഹേ.

യാതൊരുരുത്തന്റെ ഭവനത്തിൽ അതിഥിബ്രഹ്മണൻ വിശപ്പോടുകൂടിയിരിക്കുന്നുവോ മനബുദ്ധിയായ ആ മനുഷ്യൻ അവൻ പൂർണ്ണമായാശിച്ചിരിക്കുന്ന യാതൊന്നുംതന്നെ ലഭ്യമാകുന്നില്ല. ഒരു പക്ഷേ എന്തെങ്കിലും കിട്ടുകയാണെങ്കിൽത്തന്നെ അതിൽനിന്നും യാതൊരു ഗുണവും സിദ്ധിക്കുകയില്ല. അവന്റെ വാക്കുകളിൽനിന്നും സൗന്ദര്യവും സത്യവും മാധുര്യവും അകന്നുപോകുന്നു. അതായത് മനോഹരമായ ഭാഷണങ്ങളിൽനിന്നുള്ള സുഖപോലും അവനു ലഭ്യമാകുന്നില്ല. അവന്റെ യജ്ഞദാനാദി ഇഷ്ടകർമ്മങ്ങളും കിണറ്, കുളം, ധർമ്മശാല മുതലായവയും അവയുടെ ഫലങ്ങളും നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകുന്നു. അതുമാത്രമല്ല, അതിഥിയെ സൽക്കരിക്കാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അവന്റെ പൂർവ്വപുണ്യപ്രാപ്തങ്ങളായ പുത്രന്മാരും ഗോക്കളും ധനവും നശിച്ചുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം- പത്നിയുടെ വാക്കുകൾ കേട്ടുയടർത്തണെ ധർമ്മരാജൻ അതിവേഗം നചികേതസ്സിന്റെ അടുത്തു ചെല്ലുകയും അർഘ്യപാദ്യാദികളാൽ യഥാവിധി അവനെ പുജിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

N

P

9. തിസ്തോ രാത്രീര്യദവാത്സീർഗൃഹേ മേ
 അനശ്നൻ ബ്രഹ്മന്നതിമിർനമസ്യഃ
 നമസ്തേ fസ്തുബ്രഹ്മൻ സ്വസ്തിമേ fസ്തു
 ത്വാത് പ്രതി ത്രീൻ വരാൻ വൃണീഷ.

ബ്രഹ്മണദേവ! അങ്ങു നമസ്കാരാദി സൽക്കാരങ്ങൾക്കു യോഗ്യനായ എന്റെ അതിഥിയാകുന്നു. എന്നാൽ സാധിക്കുന്നിടത്തോളം അങ്ങയെ സൽക്കരിച്ചു സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതിനു ഞാനാഗിക്കുന്നു. എന്റെ നോട്ടക്കുറവുകൊണ്ട് മൂന്നുദിവസങ്ങളോളം അങ്ങ് അനശനനായി കഴിയേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു. ഭഗവാനേ, എന്റെ തെറ്റുകൾ ക്ഷമിക്കുച്ച് എനിക്ക് മംഗളരുളേണമേ. അങ്ങ് ഓരോ രാത്രിയ്ക്കു പകരമായിട്ട് എന്നിൽനിന്നും അങ്ങയക്കിഷ്ടമുള്ള മൂന്നു വരങ്ങൾ ചോദിച്ചു.

സംബന്ധം- തപോമൂർത്തിയായ ബ്രഹ്മണബാലന്റെ അനശനത്താൽ ഭീതനായിട്ട് ധർമ്മജ്ഞനായ യമരാജൻ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പോൾ തന്റെ പിതാവിന് മംഗളമുണ്ടാകണമെന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി നചികേതസ്സ് പറഞ്ഞു-

10. ശാന്തസങ്കല്പഃ സുമനാ യഥാ സ്യാ-
 ദീതമന്യൂർഗൗതമോ മാഭിമ്യത്യോ
 ത്വത്പ്രസൃഷ്ടം മാഭിവദേത് പ്രതീത
 ഏതത്ത്വയാണാം പ്രഥമം വരം വൃണേ.

മൃത്യുദേവ, മൂന്നു വരങ്ങളിൽ ആദ്യത്തേതു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. ഗൗതമ വംശീയനായ എന്റെ പിതാവ് ഉദാലകൻ ക്രോധാവിഷ്ടനായി എന്നെ അങ്ങയുടെ അടുക്കലേക്കയച്ചിട്ട് ഇപ്പോൾ അശാന്തനും ദുഃഖിതനുമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എനിക്കുവേണ്ടി അദ്ദേഹം ക്രോധരഹിതനും ശാന്തചിത്തനും സദാ സന്തുഷ്ടനുമായിത്തീരണം. കൂടാതെ അങ്ങയുടെ അനുമതി ലഭിച്ച് ഞാൻ ഗൃഹത്തിൽ തിരിച്ചുചെല്ലുമ്പോൾ അദ്ദേഹം എന്നെ സ്വന്തം പുത്രനായ നചികേതസ്സ് എന്ന രൂപത്തിൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് എന്നോടു പൂർവ്വവത് സ്നേഹത്തോടുകൂടി സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യണം.

സംബന്ധം- യമരാജൻ പറഞ്ഞു-

11. യഥാ പുരസ്താദ് ഭവിതാ പ്രതീത
 ഔദാലകിരാരുണീർമത്പ്രസൃഷ്ടഃ
 സുഖം രാത്രീഃ ശയിതാ വീതമന്യൂ
 സ്ത്യാം ദദൃശീവാന്യുത്യുമുഖാത് പ്രമുക്തം.

മൃത്യുവക്ത്രത്തിൽനിന്നു മോചനം നേടി ഗൃഹത്തിൽ മടങ്ങിയെത്തുന്ന നിങ്ങളെ കാണുമ്പോൾ, എന്റെ പ്രേരണയാൽ നിങ്ങളുടെ പിതാവായ അരുണപുത്രൻ ഉദാലകൻ വളരെ പ്രസന്നനാകുകയും നിങ്ങളെ സ്വന്തം പുത്രനാണെന്നു തിരിച്ചറിയുകയും പൂർവ്വവത് സ്നേഹിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്രോധവും ദുഃഖവും ശാന്തമാവുകയും ചെയ്യും. നിങ്ങളെ ലഭിക്കുന്നതുകൊണ്ടു മേലിൽ അദ്ദേഹം സുഖമായി നിദ്രഭവിയ്യും.

സംബന്ധം- ഈ വരം ലഭിച്ചപ്പോൾ നചികേതസ്സ് പറഞ്ഞു, ഹേ യമരാജ!

12. സ്വർഗ്ഗ ലോക ന ഭയം കിംചനാസ്തി
 ന തത്രം താം ന ജരയാ ബിഭേതി.
 ഉഭേ തീർത്താശനായാപിപാസേ
 ശോകാതിഗോ മോദതേ സ്വർഗ്ഗലോകേ.

13. സ ത്വമഗ്നിം സ്വർഗ്ഗമധ്യേഷി മൃത്യോ
 പ്രബ്രൂ ഹി താം ശ്രദധാനായ മഹ്യം.
 സ്വർഗ്ഗലോകാ അമൃത്താം ഭജന്ത
 ഏതദ് ദിതീയേന വൃണേ വരേണ.

സ്വർഗ്ഗലോകം വളരെ സുഖകരവും യാതൊരു ഭയപ്പാടു കളില്ലാത്തതുമാണെന്നു ഞാനറിയുന്നു. സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ ആരും വൃദ്ധാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. മർത്യലോകത്തിൽ അങ്ങയാൽ ആളുകൾ മരിക്കുന്നതുപോലെ ആരും മരിക്കുന്നില്ല. അവിടെ മരണകാലവേദനകളൊന്നും തന്നെയില്ല. ഇവിടെ ജീവികൾ വിശപ്പും ദാഹവും കൊണ്ട് കത്തുന്നതുപോലെ അവിടെ സംഭവിക്കുന്നില്ല. അവിടത്തെ നിവാസികൾ ശോകങ്ങളെ തരണം ചെയ്തു നിത്യ സൗഭാഗ്യം അനുഭവിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആ സ്വർഗ്ഗം അഗ്നിവിജ്ഞാനം നേടാതെ ലഭിക്കുന്നില്ല. അല്ലയോ മൃത്യുദേവ, അങ്ങ് ആ സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ സാധനാഭ്യുതമായ അഗ്നിയെ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ അറിയുന്നു. എനിക്ക് ആ അഗ്നിവിദ്യയിലും അങ്ങയിലും അമിതമായ വിശ്വാസവും ഭക്തിയും ഉണ്ട്. ഭക്തൻ തത്വത്തിന്റെ അവകാശിയായെന്നുവല്ലോ. അതിനാൽ അങ്ങ് കൃപതോന്നി എനിക്ക് ആ അഗ്നിവിദ്യയുടെ ഉപദേശം നൽകിയാലും. അതു ഗ്രഹിച്ചിട്ട് ആളുകൾ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ വസിച്ച് അമൃതത്വത്തെ-അമരത്വത്തെ-പ്രപിക്കട്ടെ. ഇത് എന്റെ രണ്ടാമത്തെ വരമായി അങ്ങയോടു യാചിക്കുന്നു.

സംബന്ധം- അപ്പോൾ യമരാജൻ പറഞ്ഞു-

14. പ്ര തേ ബ്രവീമി തദു മേ നിബോധ
 സ്വർഗ്ഗമഗ്നിം നചികേതഃ പ്രജാനൻ
 അനന്തലോകാപതിമഥോ പ്രതിഷ്ഠാം
 വിദ്ധി ത്വമേവം നിഹിതം ഗൃഹായാം

അല്ലയോ നചികേതസ്സേ ഞാൻ ആ സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ സാധനാരുപിയായ അഗ്നിവിദ്യയെ നല്ലതുപോലെ അറിയുന്നു. അതിനെ അതിന്റെ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ നിനക്കുപദേശിതരുന്നൂ. നീ ഇതിനെ നന്നായി ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളുക. ഈ അഗ്നിവിദ്യ അനന്തവും വിനാശരഹിതലോകത്തെ പ്രപിക്കുന്നതിനുതക്കുന്നതുമാകുന്നു. അതിന്റെ സ്വരൂപം അസാധാരണമാകുന്നു. എന്നാൽ അത് അത്യന്തം ഗുപ്തമാണെന്നു നീ ധരിച്ചുകൊള്ളുക. വിജാനാരുടെ ബുദ്ധിരൂപമാകുന്ന ഗൃഹയിൽ അത് ഒളിഞ്ഞു വസിക്കുന്നു.

സംബന്ധം- ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ട് യമരാജൻ-

15. ലോകാദിമഗ്നിം തമുവാച തസ്മൈ
 യാ ഇഷ്ടകാ യാവതീർവാ യഥാ വാ
 സ ചാപി തത്പ്രത്യവദദ്യഥോക്ത-

I

K

മമാസ്യ മൃത്യുഃ പുനരേവാഹ തുഷ്ടഃ

മേൽപ്രകാരം അഗ്നിവിദ്യയുടെ മഹാത്മ്യവും ഗോപനീയതയും പറഞ്ഞുകൊടുത്തിട്ട് അഗ്നിദേവൻ സർഗ്ഗലോകത്തിന്റെ കാരണസ്വരൂപമായ അഗ്നിവിദ്യയുടെ രഹസ്യം നചികേതസ്സിനെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അഗ്നിക്കുള്ള കൃപയെക്കുറിച്ചാണ് അദ്ദേഹം എപ്രകാരമായിരിക്കണം, ഇഷ്ടിക എത്രയെണ്ണം വേണം, അതുപോലെ അഗ്നിയുടെ ചയനം എപ്രകാരം നടത്തണം - എന്നിവയെല്ലാം വളരെ തന്മയത്വത്തോടെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. തദനന്തരം നചികേതസ്സിന്റെ ബുദ്ധിയേയും സ്മൃതിയേയും പരീക്ഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി യമരാജൻ പറഞ്ഞു “നിങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടോളം എന്നെ ഒരു പ്രാവശ്യം കേൾപ്പിക്കൂ.” തീക്ഷ്ണബുദ്ധിയായ നചികേതസ്സ് അതുകേട്ടിട്ട്, അവൻ എപ്രകാരം യഥാർത്ഥം ഗ്രഹിച്ചിരുന്നുവോ അത്രേപ്രകാരം തന്നെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. യമരാജൻ അവന്റെ അസാധാരണമായ സ്മൃതിയും പ്രതിഭയും കണ്ട് അത്യന്തം സന്തോഷമുണ്ടായി. അനന്തരം പറഞ്ഞു:

16. തമബ്രവീത് പ്രീയമാണോ മഹാത്മാവരം തവേഹാദ്യ ദദാമി ഭൂയഃ തവൈവ നാമ്നാ ഭവിതായമഗ്നിഃ സ്യങ്കാം ചേമാമനേകരുപാം ഗൃഹാണ.

മഹാത്മാവായ യമരാജൻ അത്യന്തം പ്രസന്നനായി നചികേതസ്സിനോടു പറഞ്ഞു - നിങ്ങളുടെ അപ്രതിമമായ യോഗ്യതകണ്ടിട്ട് എനിക്ക് അത്യധികം സന്തോഷം തോന്നുന്നു. ഇതുകാരണം ഒരു വരം നിങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടാതെ തന്നെ ഞാൻ തരുന്നു. അത് ഇതാകുന്നു. “ഞാൻ നിനക്കുപദേശിച്ചു തന്നിരിക്കുന്ന ഈ അഗ്നി നിന്റെ പേരോടുകൂടിത്തന്നെ പ്രസിദ്ധമായിത്തീരും.” അതോടുകൂടി ഇതും സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളുക. നിങ്ങൾക്കു സ്വന്തം ദേവതപ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടിയുള്ള അനേകരുപങ്ങളോടുകൂടിയ വിവിധയജ്ഞവിജ്ഞാനരൂപിയായ ഈ രത്നമാല ഞാൻ തരുന്നു. ഇതു സ്വീകരിച്ചാലും.

സംബന്ധം - ആ അഗ്നിവിദ്യയുടെ ഫലത്തെ യമരാജൻ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു:

17. ത്രിണാചികേതസ്ത്രിഭിരേത്യ സന്ധിം ത്രികർമ്മകൃത് തരതി ജന്മമൃത ബ്രഹ്മജജ്ഞം ദേവമീഡ്യം വിദിതാ നിചായ്യേ മാം ശാന്തിമത്യന്തമേതി.

ഈ അഗ്നിയെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ ഋക്, യജുസ്സ്, സാമം ഈ മൂന്നുവേദങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിട്ട് മൂന്നുവേദങ്ങളുടേയും തന്മയരഹസ്യങ്ങളിൽ നിഷ്കാന്തനായി, നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി യജ്ഞം, ദാനം, തപം എന്നീ മൂന്നു കർമ്മങ്ങളേയും അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടു ജനനമരണസാഗരത്തിന് അക്കരെ കടക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവിൽനിന്ന് ഉത്ഭവിച്ച സൃഷ്ടികളെ അറിയുന്ന സ്മൃതനീയനായ ഈ അഗ്നിദേവനെ നല്ലതുപോലെ അറിഞ്ഞിട്ട് അഗ്നിയെ നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി ചയനം ചെയ്ത് എനിക്കു ലഭ്യമായ അനന്തശാന്തി യാതൊന്നാണോ അതിനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

N

18. ത്രിണാചികേതസ്ത്രയമേതദഗ്നിദിതായ ഏവം വിദാംശ്ചിനൃതേ നാചികേതം സ മൃത്യുപാശാൻ പൂരതഃ പ്രണോദ്യ ശോകാതിഗോ മോദതേ സാർഗ്ഗലോകേ.

ഏതാകൃതിയിൽ എങ്ങനെയുള്ള ഇഷ്ടികകൾ, എത്രയെണ്ണം വേണം, എപ്രകാരം അഗ്നിയെ ചയനം ചെയ്യണം - ഈ മൂന്നു സംഗതികളും ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കിയിട്ട്, യാതൊരു വിദാൻ മൂന്നുവട്ടം നാചികേതാഗ്നിവിദ്യയെ നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി അനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുന്നുവോ - അഗ്നിയെ സമാഹരിക്കുന്നുവോ - അവൻ ദേഹാന്തത്തിനു മുമ്പേതന്നെ മൃത്യുപാശത്തെ തകർത്തിട്ട് ശോകരഹിതനായി അവസാനം സാർഗ്ഗലോകത്തിലെ ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു.

19. ഏഷ തേഗ്നിർനചികേതഃ സാർഗ്ഗോ യമവൃണീഥാ ദിതീയേന വരേണ ഏതമഗ്നിം തവൈവ പ്രവക്ഷ്യന്തി ജനാസ-സ്ത്യതീയം വരം നചികേതോ വൃണീഷ.

യമരാജൻ പറയുന്നു. ഹേ നചികേതസ്സു നീ രണ്ടാമത്തെ വരത്തിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടതനുസരിച്ച് ആ സാർഗ്ഗപ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനാരുപമായ അഗ്നിവിദ്യയെ ഉപദേശിച്ചു തന്നിരിക്കുന്നു. ഇന്നുമുതൽ ആളുകൾ നിന്റെ പേരിൽത്തന്നെ ഈ അഗ്നിയെ വിളിക്കും. നചികേതസ്സേ ഇനി മൂന്നാമത്തെ വരം ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊള്ളുക.

സംബന്ധം - നചികേതസ്സ് മൂന്നാമത്തെ വരം യാചിക്കുന്നു.

20. യേയം പ്രേതേ വിചികിത്സാ മനുഷ്യേ സ്തീത്യേകേ നായമസ്തീതി ചൈകേ ഏതദിദ്യാമനുശിഷ്ടസ്തയാഹം വരാണാമേഷ വരസ്ത്യതീയഃ

ഈ ലോകസുഖങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പിതാവിനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വരവും പരലോകത്തിനുവേണ്ടി സാർഗ്ഗ സാധനാരുപമായ അഗ്നിവിജ്ഞാനവരവും പ്രാപിച്ചിട്ട്, നചികേതസ്സ് ആത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപവും അതിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായവും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി യമരാജന്റെ മുമ്പിൽ മറ്റുള്ളവരുടേതായ രണ്ടഭിപ്രായങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഭൂതവിചാരം അറിയുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനാൽ നചികേതസ്സ് പറയുന്നു: ഭഗവൻ, മരിച്ച മനുഷ്യരെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു വലിയ സന്ദേഹം നിലവിലുണ്ട്. മരണശേഷം ആത്മാവിന്റെ അസ്തിത്വം ഉണ്ടെന്നു ചിലരും ഇല്ലെന്നു മറ്റു ചിലരും വാദിക്കുന്നു. ഇതു സംബന്ധിച്ചുള്ള അങ്ങയുടെ അനുഭവജ്ഞാനം അരുളിച്ചെയ്താലും. അങ്ങയുടെ ഉപദേശത്തിൽനിന്നും ഇതിന്റെ രഹസ്യം ഞാൻ ശരിയായും ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളാം. മൂന്നു വരങ്ങളിൽ എനിക്കഭീഷ്ടമായ വരം ഈ മൂന്നാമത്തേതാകുന്നു.

സംബന്ധം - നചികേതസ്സിന്റെ മഹത്വപൂർണ്ണമായ ചോദ്യം കേട്ട് യമരാജൻ ആന്തരാ അവനെ പ്രശംസിച്ചു. അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു. ഋഷികുമാരനാണെങ്കിലും വലിയ പ്രതിഭാശാലി തന്നെ.

P

I

എന്തെല്ലാം ഗോപനീയ വിഷയങ്ങളാണ് അറിയുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നത്? പക്ഷെ ആത്മതത്വം അതുപയോഗിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളവർക്കു വേണം ഉപദേശിക്കുവാൻ. അനധികാരികളായ വർക്ക് ആത്മതത്വം ഉപദേശിക്കുന്നത് അത്യന്തം ഹാനികരവുമാണല്ലോ. അതിനാൽ ആദ്യം പാത്രപരീക്ഷണത്തിന്റെ ആവശ്യമുണ്ട് - ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ചു യമരാജൻ ഈ തത്വത്തിന്റെ കഠിനതകളെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ട് നചികേതസ്സിനെ അതിൽ നിന്നും പിന്തിരിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു-

21. ഭേദവൈരത്രാപി വിചികിത്സിതം പുരാ
ന ഹി സുവിജ്ഞേയമണുരേഷ ധർമ്മഃ
അന്യം വരം നചികേതോ വ്യണീഷ
മാ മോപരോത്സീരതി മാ സുജ്ഞേന.

നചികേതസ്സേ, ഈ ആത്മതത്വം അത്യന്തം സൂക്ഷ്മവിഷയമാകുന്നു. ഇതു മനസ്സിലാക്കുക എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. പണ്ടു ദേവകൾക്കുപോലും ഈ വിഷയത്തിൽ സന്ദേഹമുണ്ടായിരുന്നു. അവരിലും ഇതു വളരെ വിവാദവിഷയമായിരുന്നിട്ടുണ്ട്, എന്നാൽ അവർക്കും ഇതു ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ മറ്റൊരു വരം ചോദിച്ചുകൊള്ളുക. ഞാൻ മൂന്നുവരം തരാമെന്നു വാക്കുതന്നിട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിനാൽ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു കടക്കാരനുമാകുന്നു. എന്നാൽ നിങ്ങൾ ഈ വരത്തിനുവേണ്ടി, മാന്യനായ ഒരു കടക്കാരനിൽ സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തുന്നതുപോലെ എന്നെ വിഷമിപ്പിക്കരുത്. ഈ ആത്മതത്വവിഷയം എനിക്കു തിരിച്ചു തരു; ഇത് എനിക്കുവേണ്ടി ഉപേക്ഷിക്കൂ.

സംബന്ധം - നചികേതസ്സ് ആത്മതത്വത്തിന്റെ കഠിനതകൾ കേട്ടിട്ട് അല്പംപോലും പരിഭ്രമിച്ചില്ല; അവന്റെ ഉത്സാഹം മന്ദീഭവിച്ചില്ല. മറിച്ച്, അവൻ ഒന്നുകൂടി ദുഃഖതാപൂർവ്വം പറഞ്ഞു -

22. ദേവൈരത്രാപി വിചികിത്സിതം കില
ത്വം ച മ്യത്യോ യന്ന സവിജ്ഞേയമാത്മ
വക്താ ചാസ്യ ത്വാദ്യഗന്യോ ന ലഭ്യോ
നാന്യോ വരസ്തുല്യ ഏതസ്യ കശ്ചിത്.

ഹേ മ്യത്യോ! അങ്ങുതന്നെ ഇതു പറഞ്ഞുവല്ലോ. പുരാതന കാലത്തു ദേവകൾ ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച് ആലോചനകൾ നടത്തിയിരുന്നെന്നും അവർക്ക് അതു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെന്നും ഈ വിഷയം എളുപ്പമുള്ളതല്ല അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമാണെന്നും അപ്പോൾ അതുകൊണ്ടുതന്നെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നത്, ഇതു വളരെ മഹത്വമേറിയ വിഷയമാണെന്നാണ്. അങ്ങനെയുള്ള മഹത്വ പൂർണ്ണമായ വിഷയത്തെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിന് അങ്ങയെപ്പോലെ അനുഭവജ്ഞാനമുള്ള ഒരു വക്താവിനെ വളരെയധികം അന്വേഷിച്ചിട്ടും കണ്ടു കിട്ടുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ലെന്നും അവിടുന്ന് ധരിക്കണം. അവിടുന്ന് പറയുന്നു; ഇതുപേക്ഷിച്ച് മറ്റൊന്നു ചോദിച്ചുകൊള്ളുവാൻ. എന്നാൽ ഇതിനുതുല്യമായ മറ്റൊരു വരം ഇല്ലെന്നു തന്നെ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. അതിനാൽ കൃപാപൂർവ്വം ഇത് എനിക്കുപദേശിച്ചുതന്നാശു.

N

K

സംബന്ധം - വിഷയത്തിന്റെ കാഠിന്യം കണ്ടു നചികേതസ്സു ഭയപ്പെട്ടില്ല. അവൻ തന്റെ നിശ്ചയത്തിൽ പഴയതുപോലെതന്നെ ഉറച്ചുനിന്നു. ഈ പരീക്ഷയിൽ അവൻ വിജയമായിത്തീർന്നു. അപ്പോൾ യമരാജൻ മറ്റൊരു പരീക്ഷയുടെ രൂപത്തിൽ അയാളുടെ മുമ്പിൽ വിഭിന്നങ്ങളായ പ്രലോഭനങ്ങൾ നിരത്തി വെയ്ക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചു പറഞ്ഞു തുടങ്ങി -

23. ശതായുഷഃ പുത്രപൗത്രാൻ വ്യണീഷ
ബഹുൻ പശൂൻ ഹസ്തിഹിരണ്യാമശ്വാൻ
ഭുമേർമഹദായതനം വ്യണീഷ
സ്വായ ച ജീവ ശരദോ യാവദിച്ചൂസി.

നചികേതസ്സേ, നീ വളരെ നിഷ്കളങ്കനാകുന്നു. ഈ വരം കൊണ്ട് എന്തു നേട്ടമാണു നിനക്കുണ്ടാകുന്നത്? ദീർഘജീവിതത്തിനുതകുന്ന സുഖഭോഗ വസ്തുക്കളെ സ്വീകരിക്കൂ. നൂറു നൂറു സംവത്സരങ്ങൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പുത്രപൗത്രാദികളടങ്ങുന്ന വലിയ പരിവാരത്തെ ചോദിച്ചുകൊള്ളൂ. ഗോക്കൾ മുതലായി ഉപയോഗപ്രദങ്ങളായ മൃഗങ്ങളേയും ആനകൾ, സ്വർണ്ണം, കൃതിരകൾ ഇവയടങ്ങുന്ന വിപുലമായ സാമ്രാജ്യത്തേത്തന്നെയും ചോദിക്കൂ. ഇവയെല്ലാം അനുഭവിക്കുന്നതിന് എത്ര കാലം ജീവിക്കണമോ അത്രയും കാലം ഇഷ്ടംപോലെ ജീവിച്ചിരുന്നുവെന്നുകൊള്ളൂ.

24. ഏതത്തുല്യം യദി മന്യസേ വരം
വ്യണീഷ വിത്തം ചിരജീവികാം ച
മഹാഭൂമൗ നചികേതസ്ത്വമേധി
കാമാനാം ത്വാ കാമഭാജം കരോമി.

“നചികേതസ്സേ, നീ പ്രചുരധന സമ്പത്ത്, ദീർഘജീവിതത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സുഖസാമഗ്രികൾ, അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യർക്ക് ആത്മതത്വവിഷയത്തിനു സമമായി എത്രമാത്രം ഭോഗങ്ങൾ ഭോഗിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ അവയെല്ലാം ചോദിച്ചുകൊള്ളുക. നീ ഈ വിശാലഭേമണ്ഡലത്തിന്റെ ചക്രവർത്തിയായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുകൊള്ളുക. ഞാൻ നിന്നെ സകലസുഖങ്ങളും ഇഷ്ടാനുസരണം അനുഭവിക്കുന്നവനാക്കിത്തീർത്തുകൊള്ളാമോ.” ഇപ്രകാരം യമരാജൻ തന്റെ വാക്ചാതുര്യത്താൽ ആത്മതത്വത്തിന്റെ മഹത്വം ഉയർത്തിക്കൊണ്ടും നചികേതസ്സിനെ വിശാലഭോഗങ്ങൾ കാണിച്ചു പ്രലോഭിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുമിരുന്നു.

സംബന്ധം - ഇത്രയുമായിട്ടും നചികേതസ്സു തന്റെ നിശ്ചയത്തിൽ ഉറച്ചുതന്നെ നിന്നു. അപ്പോൾ സ്വർഗ്ഗത്തിലെ ദൈവിക ഭോഗങ്ങളെക്കാണിച്ചു പ്രലോഭിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് യമരാജൻ പറഞ്ഞു.

25. യേ യേ കാമാ ദുർല്ലഭാ മർത്യലോകേ
സർവ്വാൻ കാമാംശ്ചമന്ദതഃ പ്രാർത്ഥയസ്യ
ഇമാ രാമാഃ സരഥാഃ സതുര്യോ
ന ഹീദ്യശാ ലംഭനീയാ മനുഷ്യൈഃ
ആഭിർമത്പ്രത്താഭിഃ പരിചാരയസ്യ
നചികേതോ മരണം മാനുപ്രാക്ഷീഃ

P

I

K

നചികേതസ്സേ, എന്തെല്ലാം സുഖങ്ങൾ മർത്തുലോകത്തിൽ ദുർല്ലഭങ്ങളായിരിക്കുന്നുവോ അവയെ എല്ലാം നീ ഇഷ്ടാനുസരണം ചോദിച്ചുകൊള്ളുക. ഈ രഥങ്ങളേയും വിവിധ തരത്തിലുള്ള വാദ്യങ്ങളോടുകൂടി സ്വർഗ്ഗത്തിലെ സുന്ദരമണികളേയും സ്വീകരിക്കൂ. അങ്ങനെയുള്ള സുന്ദരികളെ മനുഷ്യർക്കിടയിൽ ഒരിടത്തും കാണുക സാധ്യമല്ല, വലിയ വലിയ മഹർഷിമാർപോലും അവർക്കുവേണ്ടി പ്രലോഭന വശഗരായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം നിനക്കു ഞാൻ അതിവേഗം നൽകാം. നീ ഇവയെ സ്വീകരിച്ചു മടങ്ങിപ്പോകൂ. അവരെക്കൊണ്ട് നിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചു കഴിഞ്ഞുകൊള്ളൂ. എന്നാൽ ആത്മവിദ്യയെപ്പറ്റി മാത്രം നീ ചോദിക്കരുത്.

സംബന്ധം - യമരാജൻ ശിഷ്യന്റെമേൽ സ്വാഭാവികമായി ദയവുള്ള മഹാനുഭാവിയായ ആചാര്യനാകുന്നു. അദ്ദേഹം പരീക്ഷണത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ഭയവും പടിപടിയായുള്ള സുഖഭോഗങ്ങളുടെ പ്രലോഭനവും കൊണ്ട്, കുറ്റി ഇളക്കി ഉറപ്പിക്കുന്നതുപോലെ നചികേതസ്സിന്റെ വൈരാഗ്യസ്വന്നമായ ദൃഢനിശ്ചയത്തെ വീണ്ടും കൂടുതൽ ഉറപ്പിച്ചു. ആദ്യം കാഠിന്യത്തിന്റെ ഭയം കാണിച്ചു. പിന്നീട് ഈ ലോകത്തിലെ സുഖഭോഗസാമഗ്രികളെ ഒന്നൊന്നായുൾത്തിക്കാണിച്ചു. അവസാനം സ്വർഗ്ഗലോകത്തോടും അവനു വൈരാഗ്യം ഉണ്ടാകുന്നതിന് സ്വർഗ്ഗീയസുഖഭോഗങ്ങളുടെ ചിത്രവും അവന്റെ മുമ്പിൽ ഉയർത്തിക്കാണിച്ചു. അനന്തരം പറഞ്ഞു: 'നീ ഇവയെല്ലാം ആ ആത്മതത്വസംബന്ധിയായ വരത്തിനു തുല്യം കണക്കാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവയെ ചോദിച്ചുകൊള്ളൂ. എന്നാൽ നചികേതസ്സ് ദൃഢനിശ്ചയനും സത്യവാനുമായിരുന്നു. ഈ ലോകത്തിലേയും പരലോകത്തിലേയും ഏറ്റവും വലിയ ഭോഗസുഖങ്ങളെ, ആത്മജ്ഞാന സുഖത്തിന്റെ ഒരു ക്ഷുദ്രാശത്തോടുപോലും തുലനം ചെയ്യുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് അവനറിയാമായിരുന്നു. അതുകാരണം അവൻ തന്റെ നിശ്ചയത്തെ യുക്തിപൂർവ്വം സമർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് പൂർണ്ണവൈരാഗ്യയുക്തമായ വാക്കുകളിൽ യമരാജനോടു പറഞ്ഞു -

26. ശോഭാവാ മർത്തുസ്യ യദന്തകൈതൽ
സർവേന്ദ്രിയാണാം ജരയന്തി തേജഃ
അപി സർവം ജീവിതമല്പമേവ
തവൈവ വാഹാസ്തവ നൃത്യഗീതേ.

അല്ലയോ സർവ്വാനുകനായ യമരാജാവേ, അങ്ങേ എന്റെ മുമ്പിൽ ഉയർത്തിക്കാണിച്ച സുഖഭോഗ വസ്തുക്കളുടെ മഹിമകളെല്ലാം കേവലം ക്ഷണഭംഗങ്ങളാകുന്നു. നാളെവരെ നിലനിൽക്കുമോ എന്നുപോലും ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ഇവയുടെ സംയോഗത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന സുഖങ്ങൾ വാസ്തവത്തിൽ സുഖമേ അല്ല, അവ ദുഃഖമത്രേ. ഈ ഭോഗവസ്തുക്കൾ യാതൊരു ലാഭവും സംഭാവന ചെയ്യുന്നില്ല. മരിച്ചു മനുഷ്യന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ തേജസ്സും ധർമ്മവും ഹരിക്കുകയത്രേ ചെയ്യുന്നത്.

അങ്ങേ എനിക്കു നൽകുവാനാഗ്രഹിച്ച ദീർഘജീവിതത്തെ അനന്തകാല ജീവിതത്തോടു തുലനം ചെയ്യുമ്പോൾ കേവലം അല്പം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. ബ്രഹ്മാവു മുതലായ ദേവന്മാരുടെ

ജീവിതവും അല്പകാലത്തേക്കു മാത്രമേയുള്ളൂ. ഒന്നുകൽ അവരും മരിക്കേണ്ടിവരും. എങ്കിൽ മറ്റുള്ളവരുടെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കും? അതുകാരണം ഞാനിതൊന്നും ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. അങ്ങയുടെ രഥങ്ങൾ, ആന, കുതിര, രമണിമാർ, അവരുടെ നൃത്തങ്ങൾ എല്ലാം അങ്ങുതന്നെ കൈവശം വെച്ചുകൊള്ളൂ.

27. ന വിന്തേന തർപ്പണീയോ മനുഷ്യോ
ലപ്സ്യാമഹേ വിന്തമദ്രാക്ഷ്മ ചേത് ത്വാ
ജീവിഷ്യാമോ യാവദീശിഷ്യസി ത്വാ
വരസ്തുമേ വരണീയഃ സ ഏവ.

മനുഷ്യൻ ധനം കൊണ്ട് ഒരിക്കലും തൃപ്തനാകുന്നില്ലെന്ന് അങ്ങറിയുന്നു. അഗ്നിയിൽ നെയ്യും വിറകും ഇടുന്നതു കൊണ്ട് അത് ഒന്നിനൊന്നു ശക്തിയായി ആളിക്കത്തുന്നു. അപ്രകാരം തന്നെ ധനത്തിന്റേയും ഭോഗത്തിന്റേയും പ്രാപ്തി കൊണ്ടു ഭോഗാഭിലാഷങ്ഹൾ ഒന്നുകൂടി വിശാലമായിത്തീരുന്നു. അവിടെ തൃപ്തി എങ്ങനെയുണ്ടാകും? അവിടെ രാവ്യം പകലും അപൂർണ്ണതയുടേയും അത്യപ്തിയുടേയും അഗ്നിജ്വലിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ഇപ്രകാരമുള്ള ദുഃഖദായിയായ ധനത്തേയും ഭോഗത്തേയും ബുദ്ധിയുള്ള ആർക്കും ആവശ്യപ്പെടുവാൻ സാധ്യമല്ല. എനിക്ക് എന്റെ ജീവിതാവശ്യങ്ങൾക്കായി എത്രമാത്രം ധനം ആവശ്യമുണ്ടോ അത്രയും ധനം അങ്ങയുടെ ദർശനംകൊണ്ട് സ്വയം പ്രാപ്തമായിത്തീരും. പിന്നെയുള്ളത് ദീർഘ ജീവിതത്തിന്റെ കാര്യമാകുന്നു. അതു മരണാവസ്ഥയിൽ അങ്ങയുടെ കല്പന വരുന്നതുവരെ എനിക്കു മരണത്തെ ഭയപ്പെടേണ്ട ആവശ്യമില്ലല്ലോ! തൽക്കാരണങ്ങളാൽ മറ്റു വരം ചോദിക്കുന്നത് ഉചിതമാണെന്നെനിക്കു തോന്നിയില്ല. അതിനാൽ എന്റെ പ്രാർത്ഥന അതേ ആത്മതത്വ വിഷയകമായ വരം തന്നെയാണ്. എനിക്കതു പിൻവലിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം ഭോഗങ്ങളുടെ തൃപ്തയെപ്പറ്റി വർണ്ണിച്ചിട്ടു നചികേതസ്സ് തന്റെ വരത്തിന്റെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞശേഷം അതു പ്രദാനം ചെയ്യണമേയെന്ന് ദൃഢതയോടുകൂടി അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു -

28. അജീര്യതാമമ്യതാനാമുപേത്യ
ജീര്യൻ മർത്തുഃ ക്വധഃസ്ഥഃ പ്രജാനൻ
അഭിധ്യായൻ വർണ്ണരതിപ്രമോദാ-
നതിദീർഘേ ജീവിതേ കോ രമേത.

അല്ലയോ യമരാജാവേ, അങ്ങുതന്നെ അരുളിച്ചെയ്താലും. അങ്ങയെപ്പോലെ അജരനും അമരനും ആയ മഹാത്മാവിന്റെ ദുർല്ലഭവും അമോഘവുമായ കൂട്ടു ലഭിച്ചിട്ട്, ജരാമരണ സ്വഭാവമുള്ള സ്ത്രീകളുടെ സൗന്ദര്യത്തിലും ക്രീഡകളിലും ആമോദപ്രമോദങ്ങളിലും ആസക്തരായി അതുകളുടെ നേരെ ഏതെങ്കിലും ബുദ്ധിമാൻ നോട്ടമിടുകമോ ഈ ലോകത്തിൽ ദീർഘകാലം ജീവിക്കുന്നതിൽ ആർ ആനന്ദം കാണും?

29. യസ്മിന്നിദം വിചികിത്സന്തി മൃത്യോ
യത്സാമ്പരായേ മഹതി ബ്രഹ്മി നസ്തത്

N

P

യോജ്യം വരോ ഗുവമനുപ്രവിഷ്ടോ
നാന്യം തസ്മാനചികേതാ വ്യണീതേ.

നചികേതസ്സ് പറയുന്നു - “ഹേ യമരാജൻ, ഏതൊരു ആത്മ തത്വസംബന്ധിയായ മഹാജ്ഞാനത്തെപ്പറ്റി, മരണാനന്തരം ആത്മാവിന്റെ ആസ്തിക്യം ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന് ആളുകൾ സംശയം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുവോ, അതിനെ സംബന്ധിച്ച് നിർണ്ണയം യാതൊരു കാര്യം അങ്ങയ്ക്ക് അനുഭൂതമായ ജ്ഞാനത്തെ എനിക്ക് കൃപാപൂർവ്വം ഉപദേശിച്ചുതരണേ. ഈ ആത്മസംബന്ധിയായ വരം അത്യന്തം ഗുവമാകുന്നു, സത്യമാകുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങയുടെ ശിഷ്യനായ നചികേതസ്സ് ഇതൊഴിച്ചു മറ്റൊരു വരവും ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല.”

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം പരീക്ഷകൾ നടത്തിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നചികേതസ്സ് ദ്യവനിയന്ത്രണവും പരമവൈരാഗ്യവാനും നിർഭീകനും ബ്രഹ്മവിദ്യയ്ക്ക് അർഹനുമെന്നു യമരാജനു നിശ്ചയമായി. അതിനാൽ ബ്രഹ്മവിദ്യാപദേശം ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് അതിന്റെ മഹത്വത്തെ പ്രകടമാക്കിക്കൊണ്ട് യമരാജൻ പറഞ്ഞു -

- 1. അന്യച്ഛരേയോഽനൃദുതൈവ പ്രേയ-
സ്തേ ഉഭേ നാനാർത്ഥേ പുരുഷം സിനീതഃ
തയോഃ ശ്രേയ ആദദാനസ്യ സാധു
ഭവതി ഹീയതേഽർത്ഥാദ്യ ഉ പ്രേയോ വ്യണീതേ!!

മനുഷ്യശരീരം അന്യ യോനികളെപ്പോലെ കർമ്മഫലം അനുഭവിക്കാനായി മാത്രം കിട്ടിയിട്ടുള്ളതല്ല. ഇതുകൊണ്ടു മനുഷ്യർക്കു ഭാവിയ്ക്കൽ സുഖസമ്പാദനത്തിനുള്ള സാധനങ്ങളും അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. വേദങ്ങളിൽ സുഖസാധനങ്ങൾ രണ്ടായി നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു. 1. ശ്രേയസ്സ്-അതായതു സദാകാലവും എല്ലാ ദുഃഖങ്ങളിൽനിന്നും വേദനകളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ട് നിത്യാനന്ദസമ്പന്നമായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായം. 2. പ്രേയസ്സ്-അതായത് സ്ത്രീ, പുത്രൻ, ധനം, മാളിക ബഹുമാനം, യശസ്സ് മുതലായി ഈ ലോകത്തിന്റേയും സർഗ്ഗലോകത്തിന്റേയുമായി എത്രമാത്രം പ്രാകൃതഭോഗസ്തുക്കളുണ്ടോ അവയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായം. ഇപ്രകാരം അതാതിന്റേതായ രീതിയിൽ മനുഷ്യർക്കു സുഖം ദാനം ചെയ്യുന്നതിനു കഴിവുള്ള ഈ രണ്ടു സാധനകളും മനുഷ്യരെ ബന്ധനസ്ഥരാക്കുന്നു. അവരെ അതാതുകളുടെ നേരേ ആകർഷിക്കുന്നു. അധികം ആളുകളും ഭോഗങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷവും താൽക്കാലികവുമായ സുഖം കണ്ടെത്തുന്നു. ഈ പ്രീതി കാരണം, അതിന്റെ അന്ത്യത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാതെ പ്രേയസ്സിന്റെ നേരേ ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ഏതാനും ഭാഗ്യവാന്മാർ ഭഗവത് കൃപയാൽ ഭോഗങ്ങളുടെ ആപാതരമണിയതയും പരിണാമ ദുഃഖത്തിന്റെ രഹസ്യങ്ങളും ഗ്രഹിച്ചിട്ട് അവയിൽനിന്നും വിരക്തരായി ശ്രേയസ്സാധനകളുടെ നേരേ ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ രണ്ടിനത്തിലും പെട്ട മനുഷ്യരിൽ ആരു ഭഗവാന്റെ കൃപാപാത്രമായി ശ്രേയസ്സിനെ തനിക്കു വേണ്ടി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നുവോ, തൽപരതയോടുകൂടി അതിന്റേതായ സാധനകളിൽ വ്യാപൃതനായി കഴിയുന്നുവോ അവന് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ഉള്ള മംഗലം ഉണ്ടാകും. അവൻ എന്നെ

ന്നേക്കുമായി എല്ലാ ദുഃഖങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായി അനന്തവും, അസീമവുമായ ആനന്ദസ്വരൂപ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ സാംസാരിക സുഖസാധനകളിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്നുവോ അവൻ തന്റെ മാനവ ജീവിതത്തിന്റെ പരമ ലക്ഷ്യമായ പരമാത്മാപ്രാപ്തിരൂപമായ യഥാർത്ഥ പ്രയോജനം നേടുന്നില്ല. അതിനാൽ അവന് ആത്യന്തികവും നിത്യവുമായ ആനന്ദം ലഭിക്കുന്നില്ല. അവനാകട്ടെ ശ്രമശാൽ സുഖരൂപങ്ങൾ എന്ന തോന്നലുണ്ടാക്കുന്ന അനീത്യഭോഗങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നു. അവ വാസ്തവത്തിൽ ദുഃഖദായികൾതന്നെ ആയിരിക്കുമെങ്കിലും അവൻ നിത്യാനന്ദത്തിൽനിന്നും ഭ്രഷ്ടനായിത്തീരുന്നു.

- 2. ശ്രേയശ്ച പ്രേയശ്ച മനുഷ്യമേത-
സ്തൗ സംപരീത്യ വിവിനക്തി ധീരഃ
ശ്രേയോ ഹി ധീരോഽഭി പ്രേയസോ വ്യണീതേ
പ്രേയോ മന്ദോ യോഗക്ഷേമാദ് വ്യണീതേ.

അധികമാളുകളും പുനർജന്മത്തിൽ വിശ്വാസമില്ലാത്തവരായതുകൊണ്ട് ഈ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി അധികം ചിന്തിക്കാറില്ല. അവർ ഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തരായി തങ്ങളുടെ ദേവദൂർല്ലഭമായ മനുഷ്യജീവിതത്തെ മുഗ്ദ്ധവും ഭോഗസുഖാനുഭവങ്ങളിൽ അവസാനിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഏവർക്കു പുനർജന്മത്തിലും പരലോകത്തിലും വിശ്വാസമുണ്ടോ ആ ചിന്താശീലരായ മനുഷ്യരുടെ മുമ്പിൽ ശ്രേയഃ പ്രേയഃപ്രശ്നം വരുമ്പോൾ അവർ ഇവ രണ്ടിനേയും പറ്റി ശരിക്കു ചിന്തിക്കുകയും ഇവ രണ്ടിനേയും പറ്റി പ്രത്യേകം ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവരിൽ ശ്രേഷ്ഠനും ബുദ്ധിസമ്പന്നമായവൻ രണ്ടിന്റേയും തത്വത്തെ പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കി നീരക്ഷീരവിവേകിയായ അരയന്നത്തെപ്പോലെ പ്രേയസ്സിനെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് ശ്രേയസ്സിനെ സ്വീകരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അല്പബുദ്ധിയായ മനുഷ്യൻ തന്റെ വിവേക ശക്തിയുടെ അഭാവം മൂലം ശ്രേയസ്സിന്റെ ഫലങ്ങളെ അവിശ്വസിക്കുകയും പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ലൗകികയോഗക്ഷേമത്തിനുവേണ്ടി, അതിന്റെ സിദ്ധിക്കുവേണ്ടി, പ്രേയസ്സിനെ സ്വന്തമാക്കുകയും ലഭ്യമായ ഭോഗസ്തുക്കൾ സുരക്ഷിതമായി സൂക്ഷിക്കുകയും അപ്രാപ്തമായവയെ പ്രചുരമായ മാത്രയിൽ കിട്ടുമെന്നു വിചാരിക്കുകയും ഇതുതന്നെ യോഗക്ഷേമമെന്നു കരുതുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - പരമാത്മാ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനാരുപമായ ശ്രേയസ്സിനെ പ്രശംസിച്ചിട്ട് യമരാജൻ സാധാരണ മനുഷ്യരിൽനിന്നും നചികേതസ്സിനുള്ള വിശേഷതയെ എടുത്തുകാണിച്ചിട്ട് അവന്റെ വൈരാഗ്യത്തെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു -

- 3. സ ത്വം പ്രിയാൻ പ്രിയരുപാംശ്ച കാമാ-
നഭിധ്യായന്നചികേതോഽത്യ സ്ഠാക്ഷീഃ
നൈതാം സുഷ്കാം വിത്തമയീമവാപ്തോ
യസ്യാംമജ്ജന്തി ബഹവോ മനുഷ്യാ.

യമരാജൻ പറയുന്നു - “ഹേ നചികേതസ്സേ, നിന്നെ പരീക്ഷിച്ചിട്ട് നീ വലിയ ബുദ്ധിമാനും വിവേകിയും വൈരാഗ്യസ

I

K

N

P

വന്നന്നുമാണെന്നു ഞാൻ നല്ലതുപോലെ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. സ്വയം വലിയ സമർത്ഥനും വിവേകിയും താർക്കികനും എന്നൊക്കെ കരുതി നടക്കുന്ന ആളുകൾ പോലും വെട്ടിത്തിളങ്ങുന്ന സമ്പത്തുകളുടെ മായാമോഹവലയത്തിൽ അകപ്പെട്ടു പോകുന്നു. അവയേയും നീ നിരാകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ആകർഷണമായ ഭാഷയിൽ തുടർച്ചയായി പുത്രൻ, പൗത്രൻ, ആന, കൂതിര, ഗോക്കൾ, ധം, സമ്പത്ത്, ഭൂമി മുതലായി ദുഷ്പ്രാപ്യങ്ങളും ലോഭനീയങ്ങളുമായ ഭോഗങ്ങളെ കാണിച്ചു നിന്നെ പ്രലോഭിപ്പിച്ചു. മാത്രമല്ല, സ്വർഗ്ഗത്തിലെ ദിവ്യഭോഗങ്ങളും അനുപമസുന്ദരികളായ സ്വർഗ്ഗീയ തരുണികളെക്കൊണ്ടുള്ള ചിരഭോഗ സുഖത്തിന്റെ പ്രലോഭനവും ഉയർത്തിക്കാണിച്ചു. എന്നാൽ നീ അവയെല്ലാം സ്വാഭാവികമായി ഉപേക്ഷിച്ചുകളഞ്ഞു. അതുകാരണം നീ തീർച്ചയായും പരമാത്മതത്വത്തെ ശ്രവിക്കുന്നതിനു തികച്ചും അധികാരിയായിരിക്കുന്നു.”

4. ദുരമേതേ വിപരീതേ വിഷു ചീ
 അവിദ്യായ യാ ച വിദ്യേതി ജ്ഞാതാ
 വിദ്യാഭീപ്സിനം നചികേതസം മന്യേ
 ന ത്യാ കാമാ ബഹവോഽലോലുപന്ത.

ഈ അവിദ്യ, വിദ്യ എന്ന പേരുകളിൽ പ്രസിദ്ധമായ രണ്ടു സാധനകൾ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഫലങ്ങളെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നവയും പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളുമാകുന്നു. യാതൊരുത്തനും ഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തിയുണ്ടാകുന്നുവോ അവനു മംഗളസാധനകളിൽ പുരോഗമിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. യാതൊരുത്തൻ മംഗളമാർഗ്ഗത്തിലെ പഥികനായിത്തീരുന്നവോ അവൻ ഭോഗങ്ങളുടെ നേരേ ദുഷ്ടി ഉയർത്തുന്നില്ല. അവൻ നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുള്ള ഭോഗങ്ങളേയും ദുഃഖദായകങ്ങളായി കാണുകയും അവയെ പരിത്യജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നചികേതസ്സേ, നീ വിദ്യയെത്തന്നെ അഭിലഷിക്കുന്നു എന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അനന്തങ്ങളായ സുഖഭോഗങ്ങൾക്കു നിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ലേശംപോലും പ്രഭാവം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

5. അവിദ്യായാമന്തരേ വർത്തമാനാഃ
 സ്വയം ധീരാഃ പണ്ഡിതമ്മന്യമാനാഃ
 ദന്ദമ്യമാണാഃ പരിയന്തി മുഘാ
 അന്യേനൈവ നീയമാനാ യഥാസ്വാഃ

എപ്പോൾ അന്യനായ മനുഷ്യനു മാർഗ്ഗദർശിയായി അന്യനെത്തന്നെ ലഭിക്കുന്നോ അപ്പോൾ അവൻ അഭീഷ്ടസ്ഥാനത്തെത്തുവാൻ കഴിയാതാവുകയും ഇടയ്ക്കു കാൽതട്ടി വീഴുകയും, മുളളുകൾ തറച്ചും കുണ്ടുകുഴികളിൽ വീണും ഉയർന്നു നില്ക്കുന്ന പാറകളിലും ഭിത്തികളിലും മൃഗങ്ങളുടെമേലും തട്ടിമുട്ടിയും നാനാവിധത്തിലുള്ള കഷ്ടതകൾ അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരികയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ ആ മുഘന്മാർക്കു മൃഗങ്ങളുടേയും പക്ഷികളുടേയും പുഴുക്കുളുടേയും യാതനാപൂർണ്ണമായ യോനികളിലും, ക്രൂരനരകങ്ങളിലും പ്രവേശിച്ച് അനന്തജന്മങ്ങൾവരെ അവസാനമില്ലാത്ത യാതനകൾ അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരികയും അവർ ബുദ്ധിമാന്മാരും

വിദാന്മാരുമായി സ്വയം അഹങ്കരിക്കുകയും വിദ്യയുടേയും ബുദ്ധിയുടേയും മിഥ്യാഹങ്കാരത്താൽ ശാസ്ത്രത്തേയും മഹാപുരുഷന്മാരുടെ വചനങ്ങളേയും അല്പംപോലും വകവയ്ക്കാതെ അവയെ അവഹേളിക്കുകയും പ്രത്യക്ഷ സുഖരൂപങ്ങൾ എന്നു തോന്നിയ ഭോഗങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നതിലും ഉപാർജ്ജിക്കുന്നതിലും നിരന്തരം വ്യാപൃതരായി മനുഷ്യജീവിതത്തിലെ അമൂല്യമായ സമയത്തെ വ്യർത്ഥമായി നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

6. ന സാമ്പരായഃ പ്രതിഭാതി ബാലം
 പ്രമാദ്യന്തം വിത്തമോഹേന മുഘം
 അയം ലോകോ നാസ്തി പര ഇതി മാനീ
 പുനഃപുനർവൃശമാപദ്യതേ മേ.

ഇപ്രകാരം മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ മഹത്വത്തെ അറിഞ്ഞു കൂടാത്ത അഹങ്കാരിയായ മനുഷ്യൻ പ്രപഞ്ച സുഖഭോഗസമ്പത്തുകളുടെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി ധനാദികളിൽ മോഹിച്ചു ജീവിക്കുന്നു. അതായത് ഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തനായി. പ്രമാദപൂർവ്വം തോന്നിയതുപോലുള്ള ആചരണങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പരലോകം തോന്നപ്പെടുന്നില്ല. മരണാനന്തരം, തനിക്കു തന്റെ സമസ്ത കർമ്മങ്ങളുടേയും ഫലമനുഭവിക്കുന്നതിനു വിവിധയോനികളിൽ ജന്മമെടുക്കേണ്ടതായി വരുമെന്നുള്ള വിചാരം അവന്റെ മനസ്സിൽ ഉദിക്കുന്നതേയില്ല. ഇവിടെ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ എന്തെല്ലാം കാണപ്പെടുന്നുവോ അതുതന്നെ ലോകം എന്ന് ആ ബുദ്ധിഹീനൻ കരുതുന്നു. ഇവിടെ എത്രമാത്രം വിഷയസുഖം അനുഭവിക്കാമോ അത്രയും ബുദ്ധിയായിരിക്കും. ഇതിനപ്പുറത്തെന്തെന്താണ്? പരലോകത്തെ ആരു കണ്ടിരിക്കുന്നു? പരലോകം ആളുകളുടെ ഭാവനമാത്രം. ഇവയെല്ലാം മാനുഷമായിക്കരുതുന്ന മനുഷ്യൻ തുടർച്ചയായി യമരാജന്റെ പിടിയിലകപ്പെടുകയും അദ്ദേഹം അവന്റെ കർമ്മങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് അവനെ വിവിധയോനികളിലേക്കു തള്ളിവിടുകയും ചെയ്യുന്നു. ജനനമരണ ചക്രത്തിൽ നിന്നും അവനു മോചനമേ ലഭിക്കുന്നില്ല.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം വിഷയാസക്തരും പ്രത്യക്ഷവാദികളും ആയ മുഘന്മാരെ നിന്ദിച്ചശേഷം ആത്മതത്വത്തിന്റേയും അതിനെ അറിയുകയും ഗ്രഹിക്കുകയും വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരുടേയും ദുർല്ലഭതയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

7. ശ്രവണായാപി ബഹുഭിർയോ ന ലഭ്യഃ
 ശൃണാന്തോഽപി ബഹവോ യം ന വിദ്യുഃ
 ആശ്ചര്യോ വക്താ കുശലോഽസ്യ ലബ്ധാ
 ഫ്ഫശ്ചര്യോ ജ്ഞാതാ കുശലാനുശിഷ്ടഃ

ആത്മതത്വത്തിന്റെ ദുർല്ലഭതയെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി യമരാജൻ പറഞ്ഞു-നചികേതസ്സേ, ആത്മതത്വം സാധാരണപോലുള്ള ഒരു കാര്യമല്ല. ലോകത്തിൽ അധികമാളുകൾക്കും ആത്മകല്യാണപരമായ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ചകൾ കേൾക്കുന്നതിനുപോലും സാധിക്കുന്നില്ല. പ്രഭാതത്തിൽ ഉണരുന്നതു മുതൽ രാത്രി ഉറങ്ങുന്നതുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ട ചുറ്റുപാടിൽ അവർ ജീവിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവരുടെ മനസ്സ്

I

K

എട്ടുയാമങ്ങളിലും വിഷയചിന്തകളിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്നു. അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ ആത്മതത്വം കേൾക്കുന്നതിനും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനും ഉള്ള ചിന്ത ഒരിക്കലും ഉദിക്കുന്നില്ല. അഥവാ അങ്ങനെ ഒരു സന്ദർഭം ഉണ്ടാകുകയാണെങ്കിൽത്തന്നെ അവർക്കു വിഷയസേവനത്തിൽനിന്നും ഒരിക്കലും ഒഴിവു കിട്ടുന്നുമില്ല. ചിലയാളുകൾ കേട്ടു ഗ്രഹിക്കുന്നതു നല്ലതെന്നു കരുതി കേൾക്കുന്നു. എന്നാൽ അവന്റെ വിഷയഗ്രന്ഥമായ ഹൃദയത്തിന് അതുവഹിക്കുവാൻ സാധിക്കാതെ വരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ മനബുദ്ധിയായതുകാരണം അതു ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. യാതൊരുത്തർ തീക്ഷ്ണബുദ്ധിയായി കരുതപ്പെടുന്നുവോ അങ്ങനെ ഉള്ളവരിൽത്തന്നെ അത്മതത്വത്തെ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ വർണ്ണിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള മഹാപുരുഷൻമാർ വളരെ വിരളമായേ കാണപ്പെടുന്നുള്ളൂ. അത്മതത്വത്തെ പ്രപിച്ചിട്ട് ജീവിതം സഫലമാക്കിയിട്ടുള്ളതും ഒരേ ഒരു പുരുഷൻ മാത്രമേയുള്ളൂ. നല്ലതുപോലെ ഗ്രഹിച്ച്, ജീവിതം സഫലമാക്കിയവരും ജീവിതാനുഭവങ്ങളുള്ളവരും, ആത്മദർശികളുമായ ആചാര്യന്മാരിൽനിന്നും ഉപദേശം ലഭിച്ചിട്ട്, അതിനനുസരണമായി മനനനിദിയാസനത്താൽ തത്വത്തിന്റെ സാക്ഷാത്കാരം നേടുന്ന പുരുഷന്മാരും ലോകത്തിൽ വളരെ വിരളമായേ ഉണ്ടാകുന്നുള്ളൂ.

സംബന്ധം- ഇനി അത്മജ്ഞാനത്തിന്റെ ദുർലഭതയുടെ കാരണം പറയുന്നു-

- 8. ന നരേണാവരേണ പ്രോക്ത ഏഷ സുവിജ്ഞേയോ ബഹുധാ ചിന്തമാനഃ അനന്യപ്രോക്തേ ഗതിരത്ര നാസ്തി അണീയാൻ ഹൃതർക്കുമണുപ്രമാണാത്.

പ്രകൃതിപര്യന്തമുള്ള സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളേക്കാൾ ഈ അത്മതത്വം സൂക്ഷ്മമാകുന്നു. ഇതിന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനു കഴിവുള്ള മഹാത്മാരെ ലഭിക്കുന്നതുവരെ മനുഷ്യർക്ക് അതിൽ പ്രവേശനം ലഭിക്കുക അത്യന്തം ദുഷ്കരമാണ്. അത് അത്രയ്ക്കു ഗഹനമാണ്. അല്പജ്ഞാനം സാധാരണ അറിവുകാരണം ഇതിനെപ്പറ്റി ഉപദേശിക്കുകയും അതിനനുസരിച്ച് വിവിധരീതിയിൽ ചിന്തിക്കുകയും അഭ്യസിക്കുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ അതിന്റെ അത്മജ്ഞാന രൂപമായ പലം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ആത്മതത്വം അല്പംപോലും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നും ശ്രവിക്കാതെ സ്വയം തർക്കവിതർക്കയുക്തമായ വിശകലനംകൊണ്ടും ഈ ആത്മതത്വം ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ ശ്രവിക്കുക ആവശ്യമാണ്. പക്ഷെ ഇതേസംബന്ധിച്ചു നല്ല പരിജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള മഹാത്മാരിൽനിന്നും വേണം തത്വശ്രവണം നടത്തുവാൻ. അപ്പോൾ തർക്കത്തിനും അതീതമായ ഈ ഗഹനവിഷയത്തിൽ പരിജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നു.

- 9. നൈഷാ തർക്കേണ മതിരാപനേയാ പ്രോക്താന്യേനൈവ സജ്ഞാനായ പ്രേഷ്ഠയാം തഥാപ: സത്യധൂതിർബതാസി ത്യാദൃങ് നോ ഭൂയാന്നചികേത: പ്രഷ്ടാ.

നചികേതസ്സിനെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടു യമരാജൻ വീണ്ടും പറയുന്നു. എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവനേ. നിന്റെ ഈ പവിത്രമായ ബുദ്ധിയും നിർമ്മലമായ നിഷ്ഠയും കണ്ടു ഞാൻ അത്യന്തം പ്രസന്നനായിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള നിഷ്ഠതർക്കങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും ലഭ്യമാകുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. അതാകട്ടെ ഭഗവത് കൃപയാൽ ഏതെങ്കിലും മഹാത്മാവിന്റെ കൂട്ടുകൊണ്ടും അദ്ദേഹം മുഖാന്തിരമായുള്ള തുടർച്ചയായ പരമാത്മാമഹത്വത്തിന്റെ വിശദവിവേചനം ശ്രവിക്കുന്നതിനുള്ള സൗഭാഗ്യം കൊണ്ടും സംസിദ്ധമാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള നിഷ്ഠതന്നെയാണു മനുഷ്യനെ ആത്മജ്ഞാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രയത്നിക്കുന്നതിനു പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്. നിന്നെ ഞാൻ ഇത്രയധികം പ്രലോഭിപ്പിച്ചിട്ടും സ്വന്തം തീരുമാനത്തിൽ നീ ദുഃഖമായി നിന്നു. അതിൽ നിന്നും വാസ്തവത്തിൽ യഥാർത്ഥ ധാരണയിൽ നീ സ്വന്നനാണെന്നും വ്യക്തമായിരിക്കുന്നു. നചികേതസ്സേ, നമുക്കു നിന്നെപ്പോലെ ചോദിച്ചു വാങ്ങുന്ന ജീജ്ഞാസുക്കളെയാണാവശ്യം.

സംബന്ധം - അപ്പോൾ യമരാജൻ ഉദാഹരണസഹിതം നിഷ്കാമഭാവത്തെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:

- 10. ജാനാമ്യഹം ശേവധിരിത്യനിത്യം ന ഹ്യുധ്ഠവൈ: പ്രാപ്യതേ ഹി ധ്ഠുവം തത് തതോ മയാ നാചികേതശ്ചിതോഽഗ്നി-രനിതൈർദ്രവൈ: പ്രാപ്തവാൻസ്മി നിത്യം.

നചികേതസ്സേ! കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലസ്വരൂപമായ ഈ ലോകത്തിലേയും പരലോകത്തിലേയും ഭോഗസമൂഹങ്ങളായി ലഭ്യമാകുന്ന നിധികൾ, അവ എത്രമാത്രം അമൂല്യങ്ങളായിരുന്നാലും ഒരു ദിവസം അവ നശിക്കും. അതായത് അവ അനിത്യമാകുന്നു എന്നുള്ള കാര്യം ഞാൻ നന്നായറിയുന്നു. അതുപോലെ അനിത്യ സാധനകളിൽനിന്നും നിത്യ വസ്തുക്കളെ പ്രാപിക്കുവാൻ ഒരിക്കലും സാദ്ധ്യമല്ല. ഈ രഹസ്യത്തെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ നചികേതാഗ്നിയുടെ ചയനാദി രൂപത്തിൽ ചില യജ്ഞാദി കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങൾ അനിത്യ വസ്തുക്കൾ വഴിയായി എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളോടും ആസക്തിയോടും രഹിതമായി കർമ്മബുദ്ധിയോടുകൂടി മാത്രം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അനിത്യപദാർത്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ടു കർത്തവ്യപാലന സ്വരൂപങ്ങളായ ഈശ്വരപൂജകൾ ചെയ്ത് ഞാൻ നിത്യസുഖ രൂപനായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു നിഷ്കാമ ഭാവത്തിന്റെ മഹിമതന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - നചികേതസ്സിൽ ഈ നിഷ്കാമഭാവം പൂർണ്ണമായി കണ്ടുകൊണ്ട് അവനെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടുതുടരുന്നു.

- 11. കാമസ്യാപ്തിം ജഗത: പ്രതിഷ്ഠാം ക്രതോരനന്ത്യമഭയസ്യ പാരം സ്തോമമഹദുരുഗായം പ്രതിഷ്ഠാം ദൃഷ്ട്വാ ധൃത്യം ധാരോ നചികേതോഽത്യസ്രാക്ഷീ.

നചികേതസ്സേ, നിങ്ങൾ എല്ലാവിധത്തിലും ശ്രേഷ്ഠനും ബുദ്ധിസ്വന്നനും നിഷ്കാമനും ആകുന്നു. ഞാൻ വരദാന

N

P

I

K

മായി നിന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചിരിക്കുന്ന സർഗ്ഗം എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ഭോഗങ്ങളാൽ പരിപൂർണ്ണവും ജഗത്തിന്റെ ആധാരസ്വരൂപവും യജ്ഞാദിശുഭകർമ്മങ്ങളുടെ അന്തരഹിതമായ ഫലവും എല്ലാ ദുഃഖങ്ങളിൽ നിന്നും ഭയങ്ങളിൽനിന്നും രഹിതവും സ്തുതിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യവും അത്യന്തം മഹത്വപൂർണ്ണവുമാകുന്നു. വേദങ്ങളിൽ അതിന്റെ അനേക വിധത്തിലുള്ള ഗുണങ്ങളെ ഗാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അത് അനന്ത കാലം നിലനിൽക്കുന്നതാകുന്നു. നീ അതിന്റെ മഹത്വത്തെ ശരിക്കു ഗ്രഹിച്ചിരുന്നിട്ടും ധൈര്യത്തോടുകൂടി അതിനെ പരിത്യജിച്ചിരിക്കുന്നു. നിന്റെ മനസ്സ് അതിൽ അല്പംപോലും ആസക്തമായിരുന്നില്ല. നീ സ്വന്തം തീരുമാനത്തിൽ ദൃഢമായി ഉറച്ചുനിന്നു. ഇതു സാധാരണമായ ഒരു സംഗതിയല്ല. അതിനാൽ നീ വലിയ ബുദ്ധിമാനും, അനാസക്തനും ആത്മതത്വത്തെ അറിയുന്നതിനു യോഗ്യനും ആണെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നു.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം നചികേതസ്സിന്റെ നിഷ്കാമഭാവം കൊണ്ട് ഇവൻ പരമാത്മാവിന്റെ തത്വജ്ഞാനത്തിന് യഥാർത്ഥമായ അവകാശിയാണെന്നു യമരാജൻ നിശ്ചയിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവന്റെ അന്തഃകരണത്തിൽ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ തത്വത്തെപ്പറ്റി ജിജ്ഞാസ വളർത്തുന്നതിന് ഇനിയുള്ള രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ മഹിമയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

- 12. തം ദുർദർശം ഗുഢമനുപ്രവിഷ്ടം
ഗുഹാഹിതം ഗഹവരേഷ്ഠം പുരാണം
അദ്ധ്യാത്മയോഗാധി ഗമേന ദേവം
മതാ ധീരോ ഹർഷശോകൗ ജഹാതി.

ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്ത് അത്യന്തം ദുർഗ്ഗമവും ഗഹനവുമായ ഒരു വനത്തിനു സദൃശമാകുന്നു. എന്നാൽ ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. അത് ഇവയിലെല്ലാം സർവ്വത്ര പ്രവിഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. അത് എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയമാകുന്ന ഗുഹയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം നിത്യവും ഒന്നിച്ചിരുന്നിട്ടും ആളുകൾക്കു സാദാവികമായി അറിയുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതു സ്വന്തം യോഗമായ യയുടെ വാക്കുകളിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അത്യന്തം ഗുപ്തമായിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ ദർശനം അത്യന്തം ദുർലഭമാകുന്നു. യാതൊരു ശുദ്ധബുദ്ധി സമ്പന്നനായ സാധകൻ, തന്റെ മനസ്സിനേയും ബുദ്ധിയേയും നിത്യവും നിരന്തരവും അതിന്റെ ചിന്തയിൽ മഗ്നമാക്കുന്നുവോ അവന് ആ സനാതനദൈവത്തെ പ്രാപിച്ചു സദാകാലം ഹർഷശോകരഹിതനായിത്തീരാൻ സാധിക്കും. അവന്റെ അന്തഃകരണത്തിൽ നിന്നും ഹർഷശോകാദി വികാരങ്ങൾ സമൂലം നശിച്ചുപോകുന്നു.

- 13. ഏതച്ഛുതാ സമ്പരിഗൃഹ്യ മർത്യഃ
പ്രവൃഹ്യ ധർമ്മമണുമേതമാപ്യ
സ മോദതേ മോദനീയം ഹി ലബ്ധ്യാ
വിവൃതം സദ്മ നചികേതസം മന്വേ.

ഈ അദ്ധ്യാത്മ വിഷയകമായ ധർമ്മോപദേശത്തെ ആദ്യമായി അനുഭവജ്ഞാനമുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരിൽനിന്നും ശ്രദ്ധാ

പൂർവ്വം ശ്രവിക്കണം; അനന്തരം അതിനെ മനനം ചെയ്യണം; തദനന്തരം ഏകാന്തതയിൽ അതേപ്പറ്റി ചിന്തിച്ച് ബുദ്ധിയിൽ സ്ഥിരപ്പെടുത്തണം. ഇപ്രകാരം സാധന ചെയ്തതിനുശേഷം മനുഷ്യർക്ക് ആത്മസ്വരൂപപ്രാപ്തിയുണ്ടാകുമ്പോൾ അതായത് അവൻ ആത്മാവിനെ തത്വത്തോടുകൂടി ഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ ആനന്ദസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആ ആനന്ദ മഹാസമുദ്രത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ട് അവൻ അതിൽ നിമഗ്നനായിത്തീരുന്നു. ഹേ നചികേതസ്സേ! നിനക്കുവേണ്ടി ആ പരമധാമത്തിന്റെ വാതിൽ തുറന്നിട്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങോട്ടു പ്രവേശിക്കുന്നതിൽനിന്ന് ആർക്കും നിങ്ങളെ തടയുവാൻ സാധ്യമല്ല. നിങ്ങൾ ബ്രഹ്മ പ്രാപ്തിക്കുള്ള ഉത്തമാവകാശിയായിരിക്കുന്നതായി ഞാൻ കരുതുന്നു.

സംബന്ധം - യമരാജന്റെ മുഖത്തുനിന്നും പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ മഹിമാകേൾക്കുകയും താൻ അതിനവകാശിയാണെന്ന് അറിയുകയും ചെയ്തപ്പോൾ നചികേതസ്സിന്റെ മനസ്സിൽ പരമാത്മതത്വമറിയാനുള്ള താൽപ്പര്യം ഉല്പന്നമായി. അതോടുകൂടി യമരാജൻ തന്നെ പ്രശംസിക്കുന്നതുകൂടി കേട്ടപ്പോൾ അത്യന്തം സങ്കോചത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു -

- 14. അന്യത്ര ധർമ്മാദന്യത്രാധർമ്മാദന്യ
ത്രാസ്മാത്കൃതാകൃതാത്
അന്യത്ര ഭൂതാച്ച ഭവ്യാച്ച യത്തത്പശ്യസി തദദ.

നചികേതസ്സ് ചോദിച്ചു: ഭഗവൻ, അങ്ങേ എന്നിൽ പ്രസന്നനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അധർമ്മ സംബന്ധരഹിതവും കാര്യകാരണപ്രകൃതിയിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായും ഭൂതം. വർത്തമാനം, ഭാവി ഇവയെല്ലാത്തിൽനിന്നും ഭിന്നവും ആയി അങ്ങറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന പരമാത്മതത്വത്തെ എനിക്കുപദേശിച്ചു തേരണമേ.

- 15. സർവ്വേ വേദാ യത് പദമാമനന്തി
തപാംസി സർവ്വാണി ച യദ് വദന്തി
യദിച്ഛന്തോ ബ്രഹ്മചര്യം ചരന്തി
തത്തേ പദം സംഗ്രഹേണ ബ്രവീമ്യോമിത്യേതത്.

യമരാജൻ ഇവിടെ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ പരമപ്രാപ്യം എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു അതിന്റെ വാചകമായ ഓം കാരത്തെ സ്വരൂപമായി ഉപദേശിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പറയുന്നു, സമസ്തവേദങ്ങളും നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ഛന്ദസ്സുകളെക്കൊണ്ടു യാതൊന്നിനെ പ്രതിപാദിക്കുന്നുവോ സമ്പൂർണ്ണതപം മുതലായ സാധനങ്ങളുടെ ഏകമാത്രവും പരമവുമായ ലക്ഷ്യം ഏതൊന്നാണോ ഏതിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള ഇച്ഛയാൽ സാധകൻ നിഷ്കാമപൂർവ്വം ബ്രഹ്മചര്യത്തെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നുവോ ആ പുരുഷോത്തമ ഭഗവാന്റെ പരമതത്വം ഞാൻ നിനക്കു സംക്ഷേപമായി ഉപദേശിക്കുന്നു; അതാകുന്നു ഓം എന്ന ഈ ഏകാക്ഷരം.

സംബന്ധം - നാമരഹിതനാണെങ്കിലും പരമാത്മാവ് അനേകം പേരുകളാൽ വിളിക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ എല്ലാ പേരുകളിലും ഓം സർവ്വശ്രേഷ്ഠം എന്നു ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ നാമത്തിന്റേയും നാമിയുടേയും അഭേദത്തെ പരി

N

P

I

K

ഗണിച്ച് 'പ്രണവ'ത്തെ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമന്റെ സ്ഥാനത്തു വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു യമരാജൻ പറയുന്നു -

16. ഏതദ്വൈവാക്ഷരം ബ്രഹ്മ ഏതദ്വൈവാക്ഷരം പരം
ഏതദ്വൈവാക്ഷരം ജ്ഞാതാ യോ
യദിച്ഛതിതസ്യതത്.

ഈ അവിനാശിയായ പ്രണവം ഓങ്കാരം തന്നെയാകുന്നു. (പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം). ബ്രഹ്മവും അതുതന്നെയാകുന്നു. അതായത് ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റേയും പരബ്രഹ്മത്തിന്റേയും നാമം ഓങ്കാരമെന്നുതന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ ഈ തത്വത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ട് സാധകന് ഇതുവഴിയായി രണ്ടിൽക്കൂടിയും ഏതെങ്കിലും അഭീഷ്ടരുപത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു.

17. ഏതദാലംബനം ശ്രേഷ്ഠമേതദാലംബനം പരം
ഏതദാലംബനം ജ്ഞാതാ ബ്രഹ്മലോകേ
മഹീയതേ

പരമാത്മ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി സ്വീകരിക്കുന്ന പലരീതിയിലുള്ള ആലംബനങ്ങളിൽ പരമശ്രേഷ്ഠവും പരമാവലംബവും ഈ ഓങ്കാരം തന്നെയാകുന്നു. ഇതല്ലാതെ മറ്റു യാതൊരവലംബനവും ഇല്ല. അതായതു പരമാത്മാവിന്റെ ശ്രേഷ്ഠമായ നാമത്തെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിക്കുക എന്നത് അതിന്റെ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സർവ്വോത്തമവും അമോഘവുമായ സാധനയാകുന്നു. ഈ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടു യാതൊരു സാധകൻ ഭക്തിയും പ്രേമവും ഇതിൽ അർപ്പിക്കുന്നുവോ അവൻ തീർച്ചയായും പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം ഓങ്കാരത്തെ ബ്രഹ്മം, പരബ്രഹ്മം - ഇവ രണ്ടിന്റേയും പ്രതീകമായി പറഞ്ഞിട്ട്, നചികേതസ്സിന്റെ പ്രശ്നത്തിനനുസരണമായി യമരാജൻ ആത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

18. ന ജായതേ മ്രിയതേ വാ വിപശ്വി-
നായം കൃതശ്ചിന്ന ബഭൂവ കശ്ചിത്
അജോ നിത്യ: ശാശ്വതോഽയം പുരാണോ
ന ഹന്യതേ ഹന്യമാനേ ശരീരേ.

നിത്യജ്ഞാനരൂപമായ ആത്മാവു മരിക്കുകയോ ജനിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല, അതു സ്വയം ഒന്നിൽ നിന്നുണ്ടായതോ ഒന്നിനു കാരണമോ അല്ല. അതായത് അത് ഒന്നിന്റെ കാര്യകാരണമാകുന്നില്ല. അത് അജന്മാവും നിത്യവും സദാ ഏകരസമുള്ളതും പുരാതനവുമാകുന്നു. അതു വ്യഭിക്ഷയരഹിതവുമാകുന്നു. ശരീരത്തിനു നാശമുണ്ടായാലും അവനു നാശമുണ്ടാകുന്നില്ല.

19. ഹന്താ ചേന്മന്യതേ ഹന്തും
ഹതശ്ചേന്മന്യതേ ഹതം
ഊഠ തൗ ന വിജാനീതോ നായം ഹന്തി
ന ഹന്യതേ.

യമരാജൻ ഇവിടെ ആത്മാവിന്റെ ശുദ്ധസ്വരൂപത്തേയും

അതിന്റെ നിത്യതയേയും വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, സാധകന് തന്റെ നിത്യതയുടെയും നിർവ്വീകാരതയുടെയും അനുഭവം ഉണ്ടാകുന്നില്ലയോ അതുപോലെ തന്നെ ശരീരാദികളായ അന്യവസ്തുക്കളിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി കരുതാതിരിക്കുന്നതുവരെ ഈ അനിത്യവസ്തുക്കളോടു വൈരാഗ്യമുണ്ടായി അവന്റെ അന്തഃകരണത്തിൽ നിത്യതത്വത്തിന്റെ അഭിലാഷം ഉത്ഭവിക്കുന്നില്ല. ജീവാത്മാവു നിത്യചേതനാ ജ്ഞാനസ്വരൂപമാകുന്നു. അനിത്യവും വിനാശിയുമായ ജഡശരീരങ്ങൾക്കും ഭോഗങ്ങൾക്കും വാസ്തവത്തിൽ ഇതുമായി യാതൊരു സംബന്ധവുമില്ലെന്നുള്ള ദൃഢമായ അനുഭൂതി അവനുണ്ടാകണം. ഇത് അനാദിയും അനന്തവുമാകുന്നു. യാതൊരു കാര്യകാരണങ്ങളും ഇതിനില്ല. അതിനാൽ ഇതു ജനനമരണ രഹിതവും സദാ ഏകവും സർവ്വമാ നിർവ്വീകാരവും ആകുന്നു. ശരീരത്തിന്റെ നാശംകൊണ്ട് ഇതിനു നാശം സംഭവിക്കുന്നില്ല. ഇത് മരിക്കുമെന്നും മരിപ്പിക്കുമെന്നും ആരെങ്കിലും കരുതുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ അവർ വാസ്തവത്തിൽ ആത്മസ്വരൂപത്തെ അറിയുന്നില്ല. അവർ സർവ്വമാ ഭ്രമത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. അവർ പറയുന്നത് ആരും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. യഥാർത്ഥത്തിൽ ആത്മാവ് ആരെയും കൊല്ലുന്നില്ല; ആർക്കും അതിനെ കൊല്ലുവാനും സാധിക്കുന്നില്ല.

സാധകനു ശരീരത്തിന്റേയും ഭോഗങ്ങളുടേയും അനിത്യതയേയും തന്റെ ആത്മാവിന്റെ നിത്യതയേയും ചിന്തിച്ചിട്ട് ഈ അനിത്യ ഭോഗങ്ങളിലുള്ള സുഖത്തിന്റെ ആശയത്തെ ത്യജിച്ച്, സദാ തന്നോടുകൂടി വസിക്കുന്ന നിത്യസുഖ സ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് അഭിലാഷമുള്ളവനായിത്തീരണം.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം ആത്മതത്വത്തിന്റെ വർണ്ണന വഴി നചികേതസ്സിന്റെ അന്തഃകരണത്തിൽ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ തത്വത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനോസയുണർത്തിയിട്ടു യമരാജൻ പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

20. അണോരണീയാന്മഹതോ മഹീയാ-
നാന്മാസ്യ ജ്ഞോർനിഹിതോ ഗൃഹായാം.
തമക്രത്യ: പശ്യതി വീതശോകോ
ധാതുപ്രസാദാന്മ ഹിമാനമാത്മനാഃ

ഇതിനു മുൻപുതന്നെ ജീവാത്മാവിന്റെ ശുദ്ധമായ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ മന്ത്രത്തിൽ അതിനു 'ജന്തു' എന്നു പേരു കൊടുത്തിട്ട് അതിന്റെ വ്യഭാവസ്ഥയെ വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതായത് പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ ആ ജീവാത്മാവിന്റെ അത്യന്തം നികടവർത്തയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നെങ്കിലും അതിന്റെ നേരേ ഒരിക്കൽ പോലും ദൃഷ്ടിയുയർത്തി ശ്രദ്ധിക്കാറില്ല. അത് മോഹങ്ങളിൽ മുഴുകി എല്ലാം മറന്നു കഴിയുന്നു. ഈ കാരണം കൊണ്ടുതന്നെ 'ജന്തു' മനുഷ്യശരീരം ലഭിച്ചിട്ടും കീട പതംഗങ്ങളായ തുച്ഛപ്രാണികളെപ്പോലെ തന്റെ ദുർലഭമായ ജീവിതം വ്യർത്ഥമായി നശിപ്പിച്ചു കളയുന്നു. യാതൊരു സാധകൻ പൂർവ്വോക്തമായ വിവേചനമനുസരിച്ച് സ്വയം നിത്യചേതനാസ്വരൂപം എന്നു കരുതി എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ഭോഗാഭിലാഷങ്ങളിൽ നിന്നു രഹിതനായും ശോകര

N

P

I

K

ഹിതനായും തീരുമ്പോൾ അവൻ പരമാത്മ കൃപയാൽ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ അണുവിൽ അണുവും മഹത്തിൽ മഹത്തും സർവ്വവ്യാപിയും ആണെന്നുള്ള പരബ്രഹ്മമഹിമയെ ഗ്രഹിച്ചിട്ട് സാക്ഷാത്ക്കാരം പ്രാപിക്കുന്നുവെന്ന് അനുഭവിച്ചറിയുന്നു. ഇവിടെ 'യാതു പ്രസാദാത്' - എന്നതിന്റെ അർത്ഥം 'പരമേശ്വരന്റെ കൃപ' എന്നും 'യാതു' എന്ന വാക്കിനർത്ഥം 'സർവ്വാധാര പരമാത്മാവ്' എന്നും അംഗീകരിക്കുന്നു.

- 21. ആസീനോ ദുരം വ്രജതി
ശയാനോ യാതി സർവതഃ!
കസ്തം മദാമദം ദേവം
മദന്യോ ജ്ഞാതുമർഹതി.

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് അചിന്ത്യ ശക്തിയും വിരുദ്ധധർമ്മാശ്രയിയും ആകുന്നു. ഒരേ സമയം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിൽ വിരുദ്ധ ധർമ്മങ്ങളുടെ ലീലകൾ സംഭവിക്കുമോ. അതിനാൽ അദ്ദേഹം ഒരേ സമയത്ത് സൂക്ഷ്മാൽ സൂക്ഷ്മവും മഹത്തിൽ മഹത്തും ആയി അറിയപ്പെടുന്നു. ആ പരമേശ്വരൻ തന്റെ നിത്യ പരമ ധാമത്തിൽ വിരാജിച്ചുകൊണ്ട് ഭക്താധിനനായി ഭക്തന്മാരുടെ വിളികേട്ട് ബഹുദൂരം സഞ്ചരിക്കുന്നു. പരമ ധാമത്തിൽ അധിവസിക്കുന്ന പാർഷദഭക്തന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ അദ്ദേഹം ശയിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാ ദിക്കുകളിലും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ആ പരമാത്മാവ് സർവ്വദാ സർവ്വത്ര സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇരിക്കുന്നിടത്തും, ദൂരെ പോയാൽ അവിടെയും, ഉറങ്ങുമ്പോൾ അവിടെയും അദ്ദേഹം ഉണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർവ്വവ്യാപകത ഇതാകുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വത്ര എല്ലാരുപങ്ങളിലും നിത്യവും തന്റേതായ മഹിമയിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം അലാകികപരമേശ്വരസ്വരൂപനായിരുന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ ഐശ്വര്യത്തിൽ ലേശംപോലും അഹങ്കാരമില്ല. ആ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നതിനുള്ള അവകാശം (ആത്മതത്വജ്ഞനായ യമരാജനു തുല്യം) എനിക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കാണ് സാധിക്കുന്നത്.

സംബന്ധം - ഇനി ഇപ്രകാരമുള്ള ആ പരമേശ്വരന്റെ മഹിമയെ അറിയിക്കുന്ന പുരുഷനെ തിരിച്ചറിയുന്ന കാര്യം പറയുന്നു -

- 22. അശരീരം ശരീരേഷു
അനവസ്ഥേഷവസ്ഥിതം
മഹാന്തം വിഭുമാത്മാനം
മത്യാ ധീരോ ന ശോചതി.

ജീവികളുടെ ശരീരം അനിത്യവും വിനാശ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതും ആകുന്നു. അതിന് പ്രതിക്ഷണം പരിവർത്തനം സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. അതിലൊന്നും സമഭാവത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ ഈ ശരീരങ്ങളാൽ സർവഥാ രഹിതനും അശരീരനും ആകുന്നു. ഈ കാരണം കൊണ്ടുതന്നെ അദ്ദേഹം നിത്യവും അച്ഛലനാകുന്നു. പ്രാകൃത ദേശകാല ഗുണാദികളാൽ അപരിച്ഛിന്നനായ ആ മഹാനും സർവ്വവ്യാപിയും എല്ലാത്തിന്റേയും ആത്മ സ്വരൂപവുമായ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞതിനുശേഷം ജ്ഞാനിയായ മഹാപുരുഷൻ

ഒരിക്കലും യാതൊരു കാരണവശാലും ലേശമാത്രമായിപ്പോലും ശോകം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഇതു തന്നെയാണ് അങ്ങനെയുള്ള ആളിന്റെ ലക്ഷണം.

സംബന്ധം - ഇനി ആ പരമാത്മാവിനെ സ്വന്തം പുരുഷാർത്ഥം കൊണ്ട് ആരും പ്രാപിക്കുന്നില്ല. മറിച്ച് അത് ആരെ സ്വീകരിക്കുന്നുവോ അവനു മാത്രം ലഭിക്കുന്നു. അതിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു -

- 23. നായമാത്മാ പ്രവചനേന ലഭ്യോ
നമേധയാ ന ബഹുനാ ശ്രുതേന!
യമേവൈഷ, വൃണ്യതേ തേന ലഭ്യ-
സ്തസൈസ്യഷ ആത്മാ വിവൃണ്യതേ തനുംസ്വാം.

ഞാൻ ഏതൊരു പരമേശ്വരനെപ്പറ്റി വർണ്ണിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ, അദ്ദേഹത്തെ, ശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിച്ചിട്ട് മനോഹരങ്ങളായ ഭാഷണങ്ങളിൽ പമാത്മതത്വത്തിന്റെ നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുള്ള വർണ്ണനകൾ നടത്തുന്നവനോ തർക്കശീലന്മാരായ ബുദ്ധിജീവികൾക്കോ ബുദ്ധിമാനാണെന്നുള്ള അഹങ്കാര പ്രമത്തതയിൽ നിന്നുൽഭൂതമായ തർക്കം മുഖാന്തിരം വിവേചിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു ശ്രമിക്കുന്നവനോ പരമാത്മാവിനെ സംബന്ധിച്ചു വളരെയധികം കേട്ടിട്ടുള്ളവനോ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. യാതൊരുത്തനെ അദ്ദേഹം സ്വയം സ്വീകരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന് അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ഉൽക്കടമായ അഭിനിവേശമുണ്ടോ യാതൊരുത്തന് അദ്ദേഹത്തെക്കുടാതെ ജീവിക്കുവാൻ സാധിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയിലും സാധനകളിലും ആശ്രയം വെയ്ക്കാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപയെ മാത്രം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ഇപ്രകാരം കൃപാനിർഭരന്മാരായ സാധകന്മാരുടെമേൽ പരമാത്മാവ് കൃപ കാണിക്കുകയും യോഗമായയുടെ മറ മാറ്റിയിട്ട് അവന്റെ മുമ്പിൽ സ്വന്തരൂപം പ്രകടമാക്കിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി പരമാത്മ പ്രാപ്തി ആർക്കുണ്ടാകുന്നു എന്നു പറയുന്നു -

- 24. നാവിരതോ ദുശ്ചരിതാ-
നാശാന്തോ നാസമാഹരിതഃ
നാശാന്ത മാനസോ വാപി
പ്രജ്ഞാനേനൈനമാപ്നൂയാത്

വ്യാഖ്യാനം - യാതൊരുത്തൻ ദുരാചരണങ്ങളിൽ വിരക്തനായി അവയെ പരിത്യജിക്കുന്നില്ലയോ യാതൊരുത്തന്റെ മനസ്സ് പരമാത്മാവിനെ ഉപേക്ഷിച്ച് ദിനരാത്രങ്ങളിൽ ഭോഗസുഖങ്ങളിൽ അലഞ്ഞുതിരിയുന്നുവോ പരമാത്മാവിൽ വിശ്വാസമില്ലാതെ യാതൊരുത്തൻ സദാ അശാന്തനായി ജീവിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവ നിയന്ത്രണ വിധേയമായിരിക്കുന്നില്ലയോ അങ്ങനെയുള്ള മനുഷ്യൻ സൂക്ഷ്മബുദ്ധിയോടുകൂടി ആത്മവിചാരം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നാൽ പോലും പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ പരമാത്മാവിന്റെ അസീമമായ ആദരവിനു പാത്രമായിത്തീരുന്നില്ല; അതിനെ അവഹേളിച്ചുകൊണ്ടു ജീവിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവൻ പരമാത്മാവിന്റെ

N

P

I

K

കൃപിയ്ക്കവകാശിയായിത്തീരുന്നില്ല.

സംബന്ധം - പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ തത്വങ്ങളെ ശ്രവിച്ചിട്ടും ബുദ്ധിയുപയോഗിച്ചു മനനം ചെയ്തിട്ടും മനുഷ്യൻ അതു ഗ്രഹിക്കുവാൻ എന്തുകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നില്ല? അതേസംബന്ധിച്ചു പറയുന്നു -

- 25. യസ്യ ബ്രഹ്മ ച ക്ഷത്രം ച
- ഉഭേ ഭവത ഓദന:
- മൃത്യുര്യസ്യോപസേചനം
- ക ഇതഥാ വേദ യത്ര സ.

മനുഷ്യശരീരങ്ങളിൽ ധർമ്മസ്വഭാവമുള്ള ബ്രാഹ്മണന്റേയും ധർമ്മരക്ഷാസ്വഭാവമുള്ള ക്ഷത്രിയന്റേയും ശരീരങ്ങൾ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി അത്യധികം ഉത്തമം എന്നു കരുതുന്നു. എന്നാൽ അവയും ആ കാലസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനു ഭോജനമായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ മറ്റു സാധാരണ മനുഷ്യശരീരങ്ങളുടെ കഥ എന്തായിരിക്കും? എല്ലാത്തിനേയും സംഹരിക്കുന്ന മൃത്യുദേവൻപോലും ആ പരമേശ്വരന്റെ ഭോജനത്തോടുകൂടി ചേർക്കപ്പെടുന്ന ചട്ട്നിയും പച്ചക്കറികളും പോലെയൊക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയാദി സമസ്ത ജീവികളുടേയും സ്വയം മൃത്യുവിന്റേയും സംഹാരകനും ആശ്രയദാതാവും ആയ പരമേശ്വരനെ ഏതെങ്കിലും മനുഷ്യൻ ഈ അനിത്യ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴിയായി അത്യുജ്വലയത്നങ്ങൾക്കുപോലെ എങ്ങനെ തിരിച്ചറിയുവാൻ കഴിയുന്നു. അഖിലത്തേയും അറിയുന്നവനെ തിരിച്ചറിയുന്നതിനുള്ള സാമർത്ഥ്യം ആർക്കുണ്ട്? അതായത് (പൂർവ്വോക്തമായ 23-ാം മന്ത്രമനുസരിച്ച്) പരമാത്മാവ് ആരെ തന്റെ കൃപാപാത്രമാക്കി സ്വതന്ത്രങ്ങൾ ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവനു മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഏതെങ്കിലും സ്വന്തം ശക്തികൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ ഹൃദിസ്ഥമാക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം ലൗകികജ്ഞേയ വസ്തുക്കളെപ്പോലെ ബുദ്ധിയുപയോഗിച്ചു തിരിച്ചറിയുന്നതിൽ എന്തുപെടുന്നതായിരിക്കുന്നില്ല.

സംബന്ധം - രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ ജീവാത്മാവിന്റേയും പരമാത്മാവിന്റേയും സ്വരൂപങ്ങളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വർണ്ണിക്കുകയും അതു ഗ്രഹിച്ചിട്ടു ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സിദ്ധമാകുന്ന ഫലത്തെപ്പറ്റി പറയുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ യാതൊരുത്തനെ പരമാത്മാവു സ്വീകരിക്കുന്നുവോ അവനു മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുവാൻ കഴിയുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സാധനങ്ങളെ അതിൽ സ്പഷ്ടമായി വിവരിച്ചിട്ടില്ല. അതിനാൽ സാധനങ്ങളെ വിശദീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മൂന്നാം ഭാഗം ആരംഭിച്ചുകൊണ്ട് യമരാജൻ ആദ്യ മന്ത്രത്തിൽ ജീവാത്മാവിന്റേയും പരമാത്മാവിന്റേയും നിത്യസംബന്ധവും നിവാസസ്ഥാനവും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

- 1. ഋതം പിബന്ത സുകൃതസ്യ ലോകേ
- ഗൃഹാം പ്രവിഷ്ടൗ പരമേ പരാർദ്ധേ

ഛായാതപൗ ബ്രഹ്മവിദോ വദന്തി
 പഞ്ചാഗന്യോ യേ ച ത്രിണാചികേതഃ

യമരാജൻ ഇവിടെ ജീവാത്മാവിന്റേയും പരമാത്മാവിന്റേയും നിത്യസംബന്ധത്തെ പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു പറയുന്നു ബ്രഹ്മവേത്താക്കളായ മഹാജ്ഞാനികളും യജ്ഞാദി മംഗളകർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ആസ്തികമഹാജനങ്ങളും - എല്ലാവരും ഒരേ സ്വരത്തിൽ പറയുന്നു. “ഈ മനുഷ്യശരീരം വളരെ ദുർല്ലഭമായ ഒന്നാണ്. പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിതമായ അനേകം പുണ്യകർമ്മങ്ങൾ നിമിത്തമായി പരമകൃപാലുവായ പരമാത്മാവു കൃപാപരവശനായി ജീവികൾക്ക് അവയുടെ മംഗളസ്വന്ദാനത്തിനായി ഈ ശ്രേഷ്ഠമായ ശരീരത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുകയും പിന്നെ ഈ ജീവാത്മാവിനോടൊത്തുതന്നെ സ്വയം അതിന്റെ തന്നെ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്ത് - പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ നിവാസരൂപമായ ശ്രേഷ്ഠസ്ഥാനത്ത് - അന്തര്യമായി പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മാത്രമല്ല, അവ രണ്ടും അവിടെ ഒന്നോടൊന്നിച്ച് സത്യത്തെ പാനം ചെയ്യുന്നു. ശുഭകർമ്മങ്ങൾക്കാവശ്യമായ സത് ഫലത്തെ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തീർച്ചയായും രണ്ടിന്റേയും അനുഭവങ്ങളിൽ വലുതായ അന്തരം ഉണ്ട്. (പരമാത്മാവ് അസംഗവും അഭോക്താവും ആകുന്നു.) ഓരോ ജീവിയുടേയും ഹൃദയത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ട് അതിന്റെ ശുഭകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അനുഭവിക്കുന്നത് അജ്ഞാതമായിരുന്നിട്ടും ജന്മം സ്വീകരിക്കുന്നതുപോലെയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലീലാവിലാസം മാത്രമാകുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം ആസ്വദിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ ആസ്വദിക്കുന്നില്ല. അല്ലെങ്കിൽ, ഒന്നുകൂടി പറഞ്ഞാൽ പരമാത്മാവു സത്യത്തെ പാനം ചെയ്യിക്കുന്നു. ശുഭകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അനുഭവിപ്പിക്കുന്നു. ജീവാത്മാവു പാനം ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഫലഭോഗ സമയത്തു ജീവാത്മാവ് അസങ്ഗമായിരിക്കുന്നില്ല. അത് അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി സുഖത്തെ ഉപഭോഗം ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം ഒന്നിച്ചിരുന്നിട്ടുകൂടി ജീവാത്മാവും പരമാത്മാവും വെയിലും നിഴലുംപോലെ പരസ്പരം ഭിന്നമായിരിക്കുന്നു. ജീവാത്മാവു നിഴൽപോലെ അല്പ പ്രകാശത്തോടുകൂടിയതും അല്പജ്ഞവും ആകുന്നു. പരമാത്മാവു വെയിൽപോലെ പൂർണ്ണപ്രകാശയുക്തവും സർവ്വജ്ഞയും ആകുന്നു. നിഴലിൽ കാണുന്ന അല്പപ്രകാശം എപ്രകാരം പൂർണ്ണപ്രകാശരൂപമായ വെയിലിന്റേതായിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ ജീവാത്മാവിൽ നിലനിൽക്കുന്ന അല്പജ്ഞാനം പോലും പരമാത്മാവിന്റേതു തന്നെയാകുന്നു.

ഈ രഹസ്യം ഗ്രഹിച്ചിട്ട്, മനുഷ്യർ തങ്ങളുടേതായ ശക്തിയിൽ ഒരു പ്രകാരത്തിലും അഹങ്കരിക്കാതെ അന്തര്യാമീരുപത്തിൽ സർവ്വദാ തങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ നിവസിക്കുന്നു. പരമാത്മീയ പരമ കൃപാലുവായ പരമാത്മാവിനെ നിത്യവും നിരന്തരവും ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു കഴിയണം.

സംബന്ധം - പരമാത്മാവിനെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സർവ്വോത്തമമായ സാധന “അദ്ദേഹത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുമുള്ള ശക്തി പ്രദാനം ചെയ്യേണമേ” എന്ന് അദ്ദേഹത്തോടു പ്രാർത്ഥിക്കുക മാത്രമാകുന്നു. ഈ സംഗതി യമരാജൻ സ്വയം പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കുന്നു.

N

P

2. യുജ്ഞേയം തിരീഷ്യാതാം പാരം നാചികേതം ശകേമഹി.

യമരാജൻ പറയുന്നു. “അല്ലയോ പരമാത്മാവേ, ഞങ്ങൾക്ക് നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി യജ്ഞാദിശുഭ കർമ്മങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനുള്ള വിധികൾ നന്നായി ഗ്രഹിക്കുന്നതിനും അങ്ങയുടെ ആജ്ഞാപാലനാർത്ഥം അവയെ അനുഷ്ഠിച്ച് അങ്ങയുടെ പ്രസന്നത പ്രാപിക്കുന്നതിനും അതിൻപ്രകാരം യാതൊന്നും സംസാരസാഗരത്തിന്റെ അക്കരെയെത്തുന്നതിന് ഇച്ഛാലുവായ വിരക്തപുരുഷന്മാർക്കു വേണ്ടിയുള്ള നിർഭയപദമാകുന്നുവോ ആ പരമവും അവിനാശിയുമായ അങ്ങാകുന്ന പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമഭഗവാനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും യോഗ്യമാകുന്നതിനുള്ള കഴിവും സാമർത്ഥ്യവും ദാനം ചെയ്യേണേ.”

ഈ മന്ത്രത്തിൽ യമരാജൻ പരമാത്മാവിനോട് അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി, പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഏറ്റവും ഉത്തമവും സരളവുമായ സാധനയ്ക്കുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തോടു പ്രാർത്ഥിക്കുകയാണ്.

സംബന്ധം - ഇനി ആ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ പരമമായത്തിൽ ഏതെല്ലാം പരമസാധകാസമ്പന്നന്മാർക്കു പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയും? ഈ കാര്യം രഥവും രഥിയും എന്ന രൂപകം വഴിയായി വ്യക്തമാക്കുന്നു -

3. ആത്മാനം രഥിനം വിദ്ധി ശരീരം രഥമേവ തു ബുദ്ധിം തു സാരഥിം വിദ്ധി മനഃ പ്രഗ്രഹമേവ ച.

4. ഇന്ദ്രിയാണി ഹയാനാഹുർവിഷയാം സ്തേഷു ഗോചരാൻ ആത്മേന്ദ്രിയമനോയുക്തം ഭോക്തത്യാ ഹുർമനീഷിണഃ

ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവിൽ നിന്നും വേർപെട്ടിരിക്കുന്നു. അനന്തകാലമായി അത് അനവരതം സംസാരരൂപമാകുന്ന ഘോരവനത്തിൽ അങ്ങിങ്ങു സുഖത്തെ അന്വേഷിച്ച് അലഞ്ഞുതിരിയുന്നു. സുഖമെന്നു കരുതി എവിടെ ചെല്ലുന്നുവോ അവിടെയെല്ലാം വൻപിച്ച രീതിയിൽ വഞ്ചിക്കപ്പെടുന്നു. പരമസുഖസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിന്റെ സമീപം അവനെത്താങ്ങിടത്തോളം കാലം സുഖവും ശാന്തിയും ഒരിക്കലും ലഭ്യമാകുന്നില്ല. ഈ ദയനീയാവസ്ഥ കണ്ടു ദയാമയനായ പരമാത്മാവ് അവനു മാനവശരീര രൂപമാകുന്ന സുന്ദരവും സർവ്വസാധനാസമ്പന്നവുമായ രഥം കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയ രൂപികളായ ശക്തന്മാരായ അശ്വങ്ങളേയും കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അവന്റെ മനസ്സാകുന്ന സാരഥിയുടെ കൈവശം ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ജീവാത്മാവിനെ ആ രഥത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് അതിന്റെ സാമീയാക്കിയിട്ട് നിരന്തരം ബുദ്ധിയുടെ പ്രേരണയനുസരിച്ചു പരമാത്മാവിങ്കലേക്കാനയിക്കുന്ന ഭഗവാന്റെ നാമം, രൂപം, ലീല, ധാമം മുതലായവയുടെ കീർത്തനശ്രവണം മനനം മുതലായി പ്രശസ്തവും സഹജവുമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി സഞ്ചരിച്ചു

പരമാത്മാവിന്റെ ധാമത്തിൽ എത്തിച്ചേരണം എന്നുള്ള നിർദ്ദേശവും നൽകിയിരിക്കുന്നു.

ജീവാത്മാവ് ഇപ്രകാരം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ അതിശീഘ്രം പരമാത്മാവിങ്കൽ എത്തിച്ചേരും. എന്നാൽ അതു സ്വന്തം പരമാനന്ദമയഭഗവത്പ്രാപ്തി സ്വരൂപമായ ഈ ലക്ഷ്യത്തെ മോഹവശാൽ മറന്നുപോകുന്നു. അതു ബുദ്ധിക്കുള്ള പ്രേരണ നിർത്തുന്നതു കാരണം ബുദ്ധിരൂപിയാകുന്ന സാരഥി അശ്രദ്ധനായിത്തീരുന്നു. അതു മനസ്സാകുന്ന കടിഞ്ഞാണിനെ ഇന്ദ്രിയമാകുന്ന ദുഷ്ടാശ്വങ്ങളുടെ ഇച്ഛാനുസരണം വിട്ടുകൊടുക്കുന്നു. തൽപരിണാമം ജീവാത്മാവു വിഷയപ്രവണമായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അധീനമായിട്ട്, സംസാര ചക്രത്തിൽ വീഴിക്കുന്ന ലൗകികശബ്ദസ്പർശാദി വിഷയസുഖങ്ങളിൽ അലയുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അതായത് ഭഗവത് പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി ഉപകരിക്കപ്പെടേണ്ട ശരീരം, മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയം ഇവയുടെ സഹകരണത്തോടുകൂടെ വിഷയവിഷയങ്ങളുടെ ഉപഭോഗങ്ങളിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്നു.

സംബന്ധം - പരമാത്മാവിങ്കലേയ്ക്കു പോകാതെ അതിന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ലൗകിക വിഷയങ്ങളിലേക്ക് എന്തുകൊണ്ടു തിരിയുന്നു എന്നുള്ളതിനെ വിവരിക്കുന്നു -

5. യസ്ത്വവിജ്ഞാനവാൻ ഭവത്യയുക്തേന മനസാ സദാ തസ്യേന്ദ്രിയാണ്യവശ്യാനി ദുഷ്ടാശ്വാ ഇവ സാരഥേഃ

രഥത്തെ അശ്വങ്ങൾതന്നെ നയിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആ കുതിരകളെ എങ്ങോട്ടെല്ലാം നയിക്കണം? അതെല്ലാം കടിഞ്ഞാൺ പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ബുദ്ധിമാനായ സാരഥിയുടെ ജോലിയാകുന്നു. ഇന്ദ്രിയരൂപികളും കരുത്തന്മാരും ദുർധർഷന്മാരുമായ കുതിരകൾ സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ ആപാതരമണീയങ്ങളായ വിഷയങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ട സംസാരരൂപമാകുന്ന പച്ചപ്പുൽവനത്തിന്റെ നേരെ കുതിച്ചുപായുവാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ബുദ്ധിയാകുന്ന സാരഥി മനസ്സാകുന്ന കടിഞ്ഞാൺ ശക്തിയായി വലിച്ചിട്ട് ആ കുതിരകളെ തന്റെ നിയന്ത്രണത്തിനധീനമാക്കുകയാണെങ്കിൽ പിന്നീടു കുതിരകൾക്കു മനസ്സാകുന്ന കടിഞ്ഞാണിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ചിന്തിക്കാതെ ഒരു ഭാഗത്തേയ്ക്കു പോകുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. മന ഇന്ദ്രിയങ്ങളുമായി സഹകരിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ അതിന് വിഷയസുഖശ്രഹണത്തിന് സാധിക്കയുള്ളൂ; ഇത് എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്ന സംഗതിയാണ്. കടിഞ്ഞാണിന്റെ സഹായം ലഭിക്കുന്ന ദിക്കിലേയ്ക്കു കുതിര പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ കടിഞ്ഞാൺ ശരിക്കു നിയന്ത്രിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കേണ്ടത് സാരഥിയുടെ തീക്ഷ്ണബുദ്ധിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ബുദ്ധിരൂപിയാകുന്ന സാരഥി വിവേകയുക്തമായി സാമീയുടെ ആജ്ഞാനുവർത്തിയായി ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കു സ്ഥിരവും ഉറപ്പുള്ളതും ജ്ഞാന സമ്പന്നവും ഇന്ദ്രിയരൂപിയാകുന്ന കുതിരകളെ നയിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനുമായിരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ നിൽക്കാതെ, കടിഞ്ഞാണിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി രഥത്തെ മുഴുവനും അതിന്റെ സാധീനത്തിലാക്കുകയും സാരഥിയുൾപ്പെടെ രഥത്തെ ഒന്നാകെ വലിച്ചുകൊണ്ടുപോയി അഗാധമായ ഗർഭത്ത

K

ത്തിലേയ്ക്കു പതിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ബുദ്ധിയുടെ നിയന്ത്രണത്തിൽ നിൽക്കാത്ത ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ (അശ്രദ്ധനായ സാരമിയേയും ദുഷ്ടാംശങ്ങളേയും പോലെ) ഉത്തരോത്തരം അതേപ്രകാരം തന്നെ ഉച്ഛിംഖലമായി പൊയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കും.

സംബന്ധം - ഇനി സ്വയം ശ്രദ്ധാലുവായി തന്റെ ബുദ്ധിയെ വിവേകശീലത്തോടുകൂടിയതാക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനത്തെ വിവരിക്കുന്നു -

6. യസ്തു വിജ്ഞാനവാൻ ഭവതി
യുക്തേന മനസാ സദാ
തസ്യേന്ദ്രിയാണി വശ്യാനി സദശാ
ഇവ സാരമേഃ

യാതൊരു ജീവാത്മാവ് തന്റെ ബുദ്ധിയെ വിവേകസമ്പന്നമാക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ ബുദ്ധി തന്റെ ലക്ഷ്യത്തിൽത്തന്നെ അത്യന്തം ശ്രദ്ധയോടുകൂടി നിത്യവും നിരന്തരവുമായ നൈപുണ്യത്തോടുകൂടി ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ സന്മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി നയിക്കുന്നതിനു മനസ്സിനെ ബാധ്യസ്ഥമാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അതിന്റെ മനസ്സും ലക്ഷ്യത്തിൽത്തന്നെ കേന്ദ്രീകരിച്ചിരിക്കുകയും തദ്വാരാ അതിന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ നിശ്ചയാത്മകമായ ബുദ്ധിക്കധീനമായി ഭഗവത്സംബന്ധിയായ വിഷയസേവനങ്ങളിൽ, ശ്രേഷ്ഠാംശങ്ങൾ ശ്രദ്ധാലുവായ സാരമിയുടെ നിയന്ത്രണത്തിൽ അതിന്റെ നിർദ്ദിഷ്ട മാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി നയിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ സംലഗ്നമായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - അഞ്ചാമത്തെ മന്ത്രമനുസരിച്ച് ഒരൂത്തന്റെ ബുദ്ധിയും മനസ്സും വിവേകവും സംയമവുംകൂടാതെയൊക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ അവസ്ഥ എന്താകുന്നു - അതിനെ വിവരിക്കുന്നു.

7. യസ്ത്വവിജ്ഞാനവാൻ ഭവത്യമനസ്കഃ
സദാശുചിഃ
ന സ തത്പദമാപ്നോതി സംസാരം
ചാധിഗച്ഛതി.

യാതൊരുത്തന്റെ ബുദ്ധി സദാ വിവേകത്തിൽനിന്നും കർത്തവ്യകർത്തവ്യങ്ങളുടെ ജ്ഞാനത്തിൽനിന്നും രഹിതവും മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിൽ അസമർത്ഥവുമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ മനസ്സ് നിഗ്രഹരഹിതവും അസംയതവും, വിചാരങ്ങൾ ദുഷിതങ്ങളുമായിരിക്കുകയും അതുപോലെതന്നെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ നിരന്തരം ദുരാചാരങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള ബുദ്ധിശക്തിയില്ലാത്ത മനസ്സ് ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ സ്വാധീനവലയത്തിലകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവന്റെ ജീവിതം ഒരിക്കലും പവിത്രമായിത്തീരുന്നില്ല. അതിനാൽ അവൻ മാനവശരീരത്തോടുകൂടി പ്രാപ്യയോഗ്യമായ പരമപദത്തെ ഒരിക്കലും പ്രാപിക്കുന്നില്ല. മറിച്ച് തന്റെ ദുഷ്കർമ്മങ്ങളുടെ പരിണാമസ്വരൂപമായ ഈ സംസാരചക്രത്തിലകപ്പെട്ട് അലയേണ്ടതായിവരുന്നു. കുകരശുകരാദി നീചയോനികളിൽ ജനിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതായി വരുന്നു.

8. യസ്തു വിജ്ഞാനവാൻ ഭവതി
സമനസ്കഃ സദാ ശുചിഃ
സ തു തത്പദമാപ്നോതി യസ്മാദ് ഭൂയോ
ന ജായതേ.

ഇതിനു വിപരീതമായി ആറാമത്തെ മന്ത്രമനുസരിച്ച് സ്വയം ശ്രദ്ധാലുവായി തന്റെ ബുദ്ധിയെ നിരന്തരം വിവേകസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതാക്കിയും തദ്വാരാ മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ചു പവിത്ര ഭാവത്തിൽ സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മാർഗ്ഗം ഭഗവാന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ച് പവിത്രകർമ്മങ്ങളെ നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി ആചരിച്ചും അതുപോലെ ഭഗവാൻ അർപ്പണം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭോഗങ്ങളെ; രാഗദ്വേഷരഹിതമായി നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി ശരീരനിർവ്വഹണത്തിനായി മാത്രം ഉപഭോഗം ചെയ്തുകൊണ്ടും കഴിയുന്നുവോ അവൻ ഭഗവാന്റെ പരമയാമത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. പിന്നീടൊരിക്കലും അവിടെനിന്നും തിരിച്ചു പോരേണ്ടതായും വരുന്നില്ല.

സംബന്ധം - എട്ടാമത്തെ മന്ത്രത്തിൽ പറയപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളെ വീണ്ടും ഒന്നുകൂടി സ്പഷ്ടവ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ടു രഥത്തിന്റെ രൂപകം ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

9. വിജ്ഞാനസാരമിര്യസ്തു മനഃപ്രഗ്ര
ഹവാൻ നരഃ
സോഽധനഃ പാരമാപ്നോതി തദ്വിഷ്ണോഃ
പരമം പദം.

ത്യതീയ മന്ത്രം മുതൽ ഒൻപതാം മന്ത്രം വരെ ഏഴുമന്ത്രങ്ങളിലായി രഥത്തിന്റെ രൂപകത്തിൽ ഈ കാര്യം വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഈ അതിദുർല്ലഭമായ മനുഷ്യശരീരം യാതൊരു ജീവാത്മാവിനു പരമാത്മാവിന്റെ കൃപയാൽ ലഭ്യമായോ അതിനെ അതിവേഗം ജീവത്താക്കി ഭേദവത് പ്രാപ്തിയുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി നയിക്കണം. ശരീരം അനിത്യമാകുന്നു. നിമിഷംതോറും അതു ക്ഷയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സ്വന്തം ജീവിതത്തിലെ ഈ അമൂല്യ സമയത്തെ മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ കേവലം സാംസാരിക ഭോഗങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി നശിപ്പിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ പിന്നീടു തുടർച്ചയായി ജനനമരണ രൂപമായ സംസാരചക്രത്തിൽ അകപ്പെട്ടു കറങ്ങുന്നതിനു ബാധ്യസ്ഥമായിത്തീരുന്നു. ഏതൊരു മഹത്തായ കാര്യസിദ്ധിക്കുവേണ്ടി ഈ ദുർല്ലഭമായ മനുഷ്യശരീരം ലഭ്യമായിരിക്കുന്നുവോ അതു പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നില്ല. അതായത് മനുഷ്യർക്കു ഭഗവത് കൃപയാൽ ലഭ്യമായിരിക്കുന്ന വിവേകശക്തിയെ ശരിയായ രീതിയിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യണം. സംസാരത്തിന്റെ അനിത്യതയുടേയും ഈ ആപാതരമണീയമായ വിഷയജീവിതസുഖങ്ങളുടേയും യഥാർത്ഥമായ ദുഃഖസ്വഭാവത്തെ മനസ്സിലാക്കി ഇവയെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചും ഉപഭോഗങ്ങളിൽ നിന്നു വിരക്തരായും തീരണം. കേവലം ശരീരത്തിന്റെ നിലനില്പിനാവശ്യമായ കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളെ നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി ഭഗവാന്റെ ആജ്ഞ എന്നു വിചാരിച്ച് അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് സബുദ്ധിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമം, രൂപം, ലീല, ധാമം തഥാ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അലൗകിക ശക്തി അഹൈതുകക്രിയ ഇവയിൽ ദുഃഖവിശ്വാസം സംജാതമാക്കുകയും സർവ്വഭാവങ്ങളെ

N

P

I

K

ജോട്ടും കൂടി ഭഗവാൻമാർക്കുവേണ്ടി ചേർന്നിരിക്കുകയും വേണം. തന്റെ മനസ്സിനെ ഭഗവാന്റെ തത്വചിന്തകളിലും വാണിയെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണവർണ്ണനകളിലും നേത്രങ്ങളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനത്തിലും കർണ്ണങ്ങളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമാശ്രവണത്തിലും വ്യാപ്യതമാക്കണം. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ടേയും സംബന്ധം ഭഗവാനുമായി സംഘടിപ്പിക്കണം. ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു ക്ഷണം പോലും ഭഗവാന്റെ മധുരസ്വരമനുഭവിക്കാതെ നീങ്ങിപ്പോകുവാൻ അനുവദിക്കരുത്. ഇതിൽത്തന്നെ യാകുന്ന മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ സാർത്ഥകത നിലകൊള്ളുന്നതാണ്. ഇപ്രകാരമെല്ലാം അനുഷ്ഠിച്ചു ജീവിക്കുന്ന പുരുഷൻ നിശ്ചയമായും പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമന്റെ അചിന്ത്യ പരമപദത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടു സദാകാലത്തോളം കൃതകൃത്യനായിത്തീരുന്നതാണ്.

സംബന്ധം - ഉപര്യുക്തമായ വർണ്ണനകളിൽ രഥത്തിന്റെ രൂപകത്തിൽ ഭഗവത്പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടിയുള്ള സാധനങ്ങളെ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ സാധനങ്ങളിൽ വിവേകബുദ്ധിയോടുകൂടി മനസ്സിനെ നിയന്ത്രണ വിധേയമാക്കി ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വിപരീതമാർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും അകറ്റി ഭഗവത് പ്രാപ്തിക്കുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളിലേയ്ക്കു നയിക്കേണ്ട കാര്യം വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ മറ്റൊരു പ്രശ്നം ഉണ്ടാകുന്നു. സ്വാഭാവികമായി ദുഷ്ടവും ബലവത്തുമായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അതുക്കൽക്കിട് പെട്ടതും അസത്തുമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ നിന്നും എപ്രകാരം മാറ്റി വിടാം. അതിനാൽ ഈ കാര്യത്തെ താത്വികമായി വിവേചിച്ചിട്ട് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അസന്മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ നിന്നും തടഞ്ഞു ഭഗവാനിലേക്ക് തിരിച്ചുവിടുന്നതിനുള്ള ഉപായങ്ങളെ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

10. ഇന്ദ്രിയേഭ്യഃ പരാ ഹൃദിത്ഥാ അർത്ഥേഭ്യശ്ച
 പരം മനഃ
 മനസസ്തു പരാ ബുദ്ധിർബുദ്ധേരാത്മാ
 മഹാൻപരഃ

ഈ മന്ത്രത്തിൽ 'പര' എന്ന വാക്ക് പ്രയോഗം ബലവാൻ എന്നർത്ഥത്തിലാകുന്നു. ഈ കാര്യം പ്രത്യേകം മനസ്സിലാക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കാര്യകാരണഭാവത്തോടോ സൂക്ഷ്മതയുടെ ദൃഷ്ടിയിലോ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു ശബ്ദാദി വിഷയങ്ങളെ ശ്രേഷ്ഠം എന്നു പറയുന്നത് യുക്തിയുക്തമായിരിക്കുകയില്ല. ഇതുപോലെതന്നെ 'മഹാൻ' എന്ന വിശേഷണത്തോടുകൂടി ആത്മാ എന്ന പദം ജീവാത്മാവിനെ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളതാകുന്നു; മഹത്വത്തിന്റെയാകുന്നില്ല. ജീവാത്മാവ് ഇവയെല്ലാത്തിന്റേയും അധികാരിയാകുന്നു. അതിനാൽ അതിനെ സംബന്ധിച്ച് 'മഹാൻ' എന്ന വിശേഷണം സർവ്വമാ ഉചിതവുമാകുന്നു. ആത്മതത്വത്തിന്റെ ആശയത്തിൽ ഇതിന്റെ പ്രയോഗം ഉണ്ടാകുകയാണെങ്കിൽ ആത്മപദപ്രയോഗത്തിന്റെ യാതൊരാവശ്യകതയും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. ബുദ്ധിതത്വം അത്യന്തം മഹത്വമുള്ളതുതന്നെ. അതു മറ്റൊരു കാര്യം. തത്വവിചാരാവസരത്തിൽ ഇതിൽ യാതൊരു ഭേദവും അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഇതു കൂടാതെ മുമ്പോട്ടുവരുമ്പോൾ നിരോധനത്തിന്റെ (ഒരു തത്വത്തെ മറ്റൊന്നിൽ ലീനമാക്കുമ്പോൾ) വിശദീകരണമുണ്ടാകുമ്പോൾ അവിടെയും ബുദ്ധിയുടെ നിരോധനം മഹത്തായ ആത്മാവിൽ ചേർക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പറയ

പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ കാരണങ്ങളെല്ലാം കൊണ്ടും അതുപോലെ ബ്രഹ്മസൂത്രകാരന്റെ സാംഖ്യമതാനുസരണം മഹത്വവും അത്യുക്ത പ്രകൃതിരൂപവും എന്ന അർത്ഥവും സ്വീകരിക്കാതിരിക്കുന്നതിൽനിന്നും ഇവിടെ മഹാൻവിശേഷണത്തോടുകൂടി ആത്മപദത്തിന്റെ ആശയം ജീവാത്മാവു തന്നെയാകുന്നു എന്നും അംഗീകരിക്കണം. ഇതിനാൽ മന്ത്രത്തിന്റെ സാരാംശം ഇന്ദ്രിയത്തിന്റെ അർത്ഥം (വിഷയം) ബലവാൻ എന്നാകുന്നു. അവ സാധകന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ബലാല്ക്കാരമായി തന്നിലേയ്ക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വിഷയങ്ങളിൽനിന്നും അകറ്റി നിർത്തുന്നതു സാധകന് ഉചിതമായിരിക്കും. വിഷയങ്ങളിൽ മനസ്സ് ബലവാനാകുന്നു. വിഷയങ്ങളിൽ മനസ്സ് അനാസക്തമാണെങ്കിൽ ഇന്ദ്രിയവും വിഷയവും - രണ്ടിനും സാധകനു യാതൊരു ഹാനിയും സംഭവിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. മനസ്സിനേക്കാൾ ബുദ്ധി ബലവത്താകുന്നു. അതിനാൽ ബുദ്ധിയുപയോഗിച്ചു ചിന്തിച്ച് മനസ്സിനെ രാഗ ദേഷ്യരഹിതമാക്കി തന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലാക്കിത്തീർക്കണം. അതുപോലെ ബുദ്ധിയേക്കാൾ ഇവയെല്ലാത്തിന്റേയും സ്വാമിയായ മഹാൻ 'ആത്മാവ്' ബലവാനാകുന്നു. അതിന്റെ ആജ്ഞ പാലിക്കുന്നതിന് ഇവയെല്ലാം ബാധ്യസ്ഥമാണ്. അതിനാൽ മനുഷ്യർക്ക് ആത്മശക്തിയുടെ അനുഭവമറിഞ്ഞ് അതു വഴിയായി ബുദ്ധി മുതലായ എല്ലാവറ്റയും നിയന്ത്രണവിധേയമാക്കിത്തീർക്കണം.

11. മഹതഃ പരമവ്യക്തമവ്യക്താത് പുരുഷഃ പരഃ
 പുരുഷാന്ന പരം കിം ചിത്സാ കാഷ്ഠാ സാ
 പരാ ഗതാഃ

ഈ മന്ത്രത്തിൽ 'അവ്യക്ത' പദത്തെ ഭഗവാന്റെ ത്രിഗുണമയിയായ ദൈവികമായാശക്തിക്കുവേണ്ടി പ്രയുക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ യാതൊന്നിനാൽ മോഹിതമായ ജീവൻ ഭഗവാനെ അറിയുന്നില്ലയോ അതുതന്നെയാകുന്നു ജീവാത്മാവിന്റേയും പരമാത്മാവിന്റേയും ഇടയ്ക്കുള്ള മറ. തൽക്കാരണംകൊണ്ടു ജീവാത്മാവിനു സർവ്വവ്യാപിയും അന്തര്യമായിരുന്ന പരമേശ്വരനെ നിത്യവും സമീപസ്ഥനായിരുന്നിട്ടും കാണുവാനും ഗ്രഹിക്കുവാനും സാധിക്കുന്നില്ല. ഇതിനെയാണ് ഈ പ്രകരണത്തിൽ ജീവാത്മാവിനെക്കാൾ ബലവാനെന്ന് പറയുന്നത്. ജീവാത്മാവിനു സ്വന്തം ശക്തികൊണ്ട് ഈ മായയെ മാറ്റുന്നതിനു കഴിയുന്നില്ല. ഭഗവാനെ ശരണം പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപാബലത്താൽ അതിന് ഇതിൽനിന്നും കരകയറുവാൻ സാധിക്കുന്നു. ഇവിടെ 'അവ്യക്ത' പദം കൊണ്ടു സാംഖ്യമതാവലംബികളുടെ 'പ്രധാനതത്വം' സ്വീകരിക്കണമെന്നില്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ 'പ്രധാനം' സ്വതന്ത്രമാകുന്നു. അത് ആത്മാവിനുപരിയായിരിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ ആത്മാവിനു ഭോഗവും മുക്തിയും - രണ്ടുവസ്തുക്കളും നൽകിയതിന്റെ താൽപ്പര്യം ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, മനസ്സ്, ബുദ്ധി ഇവയെല്ലാറ്റിന്റെയും മേൽ ആത്മാവിന് അധികാരമുണ്ടെന്നാകുന്നു. അതിനാൽ അതു സ്വയം അവയെ നിയന്ത്രിച്ച് ഭഗവാനിലേയ്ക്ക് ആനയിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ ആത്മാവിനെക്കാൾ ബലവത്തായ മറ്റൊരു തത്വം കൂടിയുണ്ട്. അതിന്റെ നാമമാണ് 'അവ്യക്തത്'. ചിലർ മായയെന്നും വിവ

N

P

16. നാചികേതമുപാഖ്യാനം മൃത്യുപ്രോക്തം
 സനാതനം
 ഉക്ത്യാ ശ്രുത്യാ ച മേധാവീ ബ്രഹ്മലോകേ
 മഹീയതേ.

ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ നാചികേതസ്സിന് യമരാജൻ നൽകിയ ഉപദേശം ഒരു പുതിയ കാര്യമെന്നുമല്ല, ഇതു പരമ്പരാഗതമായ സനാതനമായ ഉപാഖ്യാനമാകുന്നു. ബുദ്ധിയുള്ള മനുഷ്യർ ഇതിനെ വർണ്ണിച്ചും ശ്രവിച്ചും ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠനേടുന്നു.

17. യ ഇമം പരമം ഗൃഹ്യം ശ്രാവയേദ്
 ബ്രഹ്മസംസദി
 പ്രയതഃ ശ്രാദ്ധകാലേ വാ തദാനന്ത്യായ കല്പതേ.
 തദാനന്ത്യായ കല്പത ഇതി.

യാതൊരുത്തൻ വിശുദ്ധനായിട്ട് ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ഈ പരമരഹസ്യമായ പ്രഭാഷണത്തെ തത്ത്വവിവേചനാപൂർവ്വം ഭഗവൽ പ്രേമിക്കളും ശുദ്ധഹൃദയരുമായ ബ്രാഹ്മണരുടെ സദസ്സിൽ കേൾപ്പിക്കുന്നുവോ അഥവാ ശ്രാദ്ധകാലങ്ങളിൽ ഭോജനം കഴിക്കുന്ന ബ്രഹ്മണരെ കേൾപ്പിക്കുന്നുവോ അവന്റെ ഈ വർണ്ണനരുപമായ കർമ്മം അനന്തമായ ഫലത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാകുന്നു. അനന്തമാകുന്നതിനു സമർത്ഥവുമാകുന്നു. ഒന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ നിശ്ചിതതയും അദ്ധ്യായത്തിന്റെ സമാപ്തിയുടെ ലക്ഷ്യവും കുറിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം 2.

സംബന്ധം - പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് എല്ലാ ജീവികളിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഒരുത്തർക്കും കാണപ്പെടുന്നില്ല. വളരെ വിരളമായിട്ടേ ആർക്കെങ്കിലും സൂക്ഷ്മബുദ്ധിയിൽക്കൂടി അദ്ദേഹത്തെ ദർശിക്കുവാൻ കഴിയുന്നുള്ളൂ. ആ ബ്രഹ്മ തന്റെ തന്നെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ എല്ലാ വർക്കും താന്താങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയാകുന്ന നേത്രങ്ങൾ വഴി എന്തുകൊണ്ടു കാണുവാൻ കഴിയുന്നില്ല? ചുരുക്കം ചിലർക്ക് എന്തുകൊണ്ടു കാണുവാൻ കഴിയുന്നു? അങ്ങനെ ഒരു പ്രശ്നം ഉദിക്കുന്നു. ഇതിനു മറുപടി പറയുന്നു -

1. പരാഞ്ചി ഖാനി വ്യത്യണത് സ്വയംഭൂ-
 സ്തസ്മാത് പരാങ്പശ്യതി നാന്തരാത്മൻ
 കശ്ചിദ്ധീരഃപ്രത്യഗാത്മാനമൈക്ഷ
 ദാവ്യത്ത ചക്ഷുരമൃതത്വ മിച്ഛൻ.

ശബ്ദം, സ്പർശം, രുപം, രസം, ഗന്ധം ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ എല്ലാ സ്ഥൂലവിഷയങ്ങളും പുറമേയുള്ളവയാകുന്നു. ഇതിന്റെ യഥാർത്ഥമായ അറിവിനുവേണ്ടിയാകുന്നു ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവയുടെ ജ്ഞാനമില്ലാതെ മനുഷ്യർക്ക് ഏതെങ്കിലും വിഷയത്തിന്റെ രൂപത്തെയോ ഗുണത്തെയോ അറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ തന്നെ അവയെ യഥായോഗ്യം ഗ്രഹിക്കുകയും തൃപ്തിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭഗവാന്റെ ഇന്ദ്രിയനിർമ്മാണോദ്ദേശത്തെ

സഹലമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അവ മാർഗ്ഗമായി നവീന ശുഭകർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിക്കുവാനും സാധിക്കുന്നു. മനുഷ്യൻ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മൂലം സ്വാസ്ഥ്യപ്രദവും സുബുദ്ധിയായകവും വിശുദ്ധവും ആയ വിഷയങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചിട്ടു സുഖമായ ജീവിതം നയിച്ചുകൊണ്ടു പരമാത്മാവിങ്കലേയ്ക്ക് എത്തിച്ചേരുന്നതിനുള്ള ഉപാധിയായിട്ട് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സ്വയംഭൂവായ ഭഗവാൻ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ മൂലം വെളിയിലേക്കായി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ വിവേകശൂന്യതയാൽ അധികമാളുകളും ഇക്കാര്യം ഗ്രഹിക്കാതെ വിഷയാസക്തരും ഉന്മത്തരുമായി ആപാത രമണീയങ്ങളായ പരിണാമങ്ങളിൽ ഭഗവാനിൽനിന്നും അകന്ന് ദുഃഖശോകമയനരകങ്ങളിൽ എത്തിക്കുന്നവയായ അശുദ്ധവിഷയഭോഗങ്ങളിൽ തന്നെ മുഴുകിക്കഴിയുന്നു. അവർ അന്തര്യമായി പരമാത്മാവിന്റെ നേർക്ക് നോക്കുന്നില്ല തന്നെ. ചുരുക്കം ചില ബുദ്ധിമാന്മാർ മാത്രം സത്സംഗംകൊണ്ടും സ്വാദ്ധ്യായംകൊണ്ടും ഭഗവൽ കൃപയാൽ അശുദ്ധവിഷയഭോഗങ്ങളുടെ പരിണാമദുഃഖങ്ങളെ അറിഞ്ഞ് അമൃതസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഇച്ഛയാൽ പ്രേരിതരായി ബാഹ്യവിഷയസുഖങ്ങളിൽനിന്നും പിന്തിരിഞ്ഞ് അവയെ ഭഗവത്സംബന്ധിയായ വിഷയങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ച് അന്തരാത്മാവിനെ അന്തര്യമായി, പരമാത്മാവിനെ ദർശിക്കുന്നു.

2. പരാചഃ കാമാനന്യന്തി ബാലാ-
 സ്തേ മൃത്യോർയന്തി വിതതസ്യ പാശം
 അഥ ധീരാ അമൃതത്വം വിദിത്വാ
 ധ്നുവമധ്നുവേഷിഹ ന പ്രാർത്ഥയന്തേ.

യാതൊരുത്തൻ വിഷയങ്ങളുടെ വെട്ടിത്തളങ്ങളും ആപാതരാമണീയകവും കണ്ടിട്ട് അവയിൽ ആസക്തനായി അവയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനും ഭോഗിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ദുർല്ലഭവും അമൃദ്യവുമായ മനുഷ്യജീവിതത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നുവോ അവൻ അത്യന്തം ബുദ്ധിഹീനനാകുന്നു. നിശ്ചയമായും അവൻ സർവ്വകാലവ്യാപിയായ മൃത്യുവിന്റെ പാശത്താൽ ബന്ധിക്കപ്പെടുന്നു. ദീർഘകാലം വരെ നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുള്ള യോനികളിൽ ജനനം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടും കൂടെക്കൂടെ മരിച്ചുകൊണ്ടും ഇരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ബുദ്ധിമാന്മാരായിട്ടുള്ളവർ ഈ വിഷയത്തെ പറ്റി ഗഹനമായി ഇങ്ങനെ ചിന്തിക്കുന്നു. ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ഭോഗങ്ങളെല്ലാം ജീവികൾക്കു മറ്റു യോനികൾമാത്രം സമ്പാദിച്ചുകൊടുക്കുവാനേ പര്യാപ്തമാകയുള്ളൂ. മനുഷ്യശരീരം എല്ലാത്തിലും വിലക്ഷണമാണ്. അതിന്റെ വാസ്തവിക്കോദ്ദേശം വിഷയോപഭോഗത്തിനായിക്കൊണ്ടല്ല. ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ചിട്ട് ഇതിന്റെ ഉദ്ദേശം അമൃതസ്വരൂപനും നിത്യനുമായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുകയാണെന്നും അത് ഈ ശരീരത്തിൽത്തന്നെ ലഭ്യമാകുമെന്നും ഉള്ള കാര്യം അവനു മനസ്സിലാകുമ്പോൾ അവൻ സർവ്വതോഭാവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിലേയ്ക്കു തിരിയുകയും ചെയ്യുന്നു. പിന്നെ അവൻ ഈ വിനാശ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ജഗത്തിൽ ക്ഷണഭംഗുരങ്ങളായ ഭോഗങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള അഭിലാഷത്തോടുകൂടി ചരിക്കുന്നില്ല. അവയിൽ നിന്നും സർവ്വമാ വിരക്തനായിട്ട് അത്യന്തം ശ്രദ്ധാലുവായി പരമാർത്ഥസാധനകളിൽ വ്യാപൃതനായിക്കഴിയുന്നു.

3. യേന രൂപം രസം ഗന്ധം ശബ്ദാൻ
സ്പർശാംശ്ച മൈഥുനാൻ
ഏതേനൈവ വിജാനാതി കിമത്ര പരിശിഷ്യതേ.
ഏതദൈവ തത്.

ശബ്ദം, സ്പർശം, രസം, ഗന്ധം മുതലായ എല്ലാ വിധത്തിലുള്ള വിഷയങ്ങളിൽനിന്നും സ്ത്രീസഹവാസത്തിൽ നിന്നും ലഭ്യമാകുന്ന സുഖങ്ങളും മനുഷ്യൻ ഏതൊരു പരമ ദേവനിൽനിന്നും ലഭ്യമായിട്ടുള്ള ജ്ഞാനശക്തിദാഹ അനുഭവമുണ്ടാകുന്നുവോ അദ്ദേഹത്താൽ നൽകപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ശക്തി കൊണ്ടുതന്നെ ഇവയുടെ ക്ഷണഭംഗരതകളെ മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഈ സുഖങ്ങളിൽ ഇവിടെ അവശേഷിക്കുന്നത് എന്ത് എന്ന് ചിന്തിച്ചാൽ ഇവയെല്ലാം പ്രതിക്ഷണം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതും വിനാശ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതും ആണെന്നും മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിന്റേയും പരമാകാരണമായ ഏകമാത്ര പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ മാത്രം നിത്യനാകുന്നു. അദ്ദേഹം ആദ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു, അവസാനം ഉണ്ടായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ അല്ലയോ നചികേതസ്സേ, നിന്നാൽ ചോദിക്കപ്പെട്ട ബ്രഹ്മതത്വം ഇതുതന്നെയാകുന്നു; അത് എല്ലാത്തിന്റേയും ബാക്കിയും എല്ലാത്തിന്റേയും അന്ത്യവും അഖിലത്തിന്റേയും അധിപതിയും അഖിലത്തിന്റേയും പരമഗതിയും ആകുന്നു.

4. സ്വപ്നാന്തംജാഗരിതാന്തം ചോഭോ
യേനാനുപശ്യതി
മഹാന്തം വിഭുമാത്മാനം മത്യാ ധീരോ
ന ശോചതി.

ഏതൊരു പരമാത്മാവിന്റെ സഹായംഗംകൊണ്ട് ഈ ജീവന്മാരും സ്വപ്നാവസ്ഥയിലും ജാഗ്രദവസ്ഥയിലും സംഭവിക്കുന്ന എല്ലാ സംഭവങ്ങളുടേയും അനുഭവം കൂടെക്കൂടെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ഇവയെല്ലാം അറിയുന്നതിനുള്ള ശക്തി ഇതിന് ഏതൊരു പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും ലഭ്യമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ കൃപയാൽ ഈ ജീവിക്ക് അതിന്റെ (പരമാത്മാ) വിജ്ഞാനശക്തിയുടെ ഒരംശം പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നുവോ, അവയ്ക്കെല്ലാമുപരിയായി മഹത്തും സർവ്വദാ സർവ്വത്ര വ്യാപ്തവും ആയ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്ന ധീരപുരുഷൻ ഒരിക്കലും യാതൊരു കാരണവശാലും ലേശമാത്രം പോലും ശോകം അനുഭവിക്കുന്നില്ല.

5. യ ഇമം മധാദം വേദ ആത്മാനം ജീവമന്തികാത്
ഈശാനം ഭൂതഭവ്യസ്യ ന തതോ വിജുഗുപ്സ
തേ. ഏതദൈവ തത്.

യാതൊരു സാധകൻ അഖില ജീവ പ്രദായകനും ജീവികളുടെ പരമജീവനും അവയെ സ്വന്തം കർമ്മഫലം അനുഭവിക്കുന്നവനും ഭൂതം, വർത്തമാനം, ഭാവീ എന്നീ ജഗത്തുകളുടെ ഏകമാത്ര ഭരണാധികാരിയും ആയ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ “അന്തര്യമായി നിരന്തരം തന്റെ സമീപത്തിലും ഹൃദയത്തിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെ അദ്ദേഹം എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയങ്ങളിലും വസിക്കുന്നു എന്നും സ്വാഭാവികമായി അനുമാനിക്കുന്നു

എങ്കിൽ അവൻ പിന്നീട് ആ മഹിമാമയ സ്വരൂപത്തെ ഒരിക്കലും മറക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. അതിനാൽ അവൻ ഒരിക്കലും ആരേയും നിന്ദിക്കുന്നില്ല. ആരോടും വെറുപ്പും വിദ്വേഷവും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നില്ല. നചികേതസ്സേ, നീ ഏതൊരു ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി ചോദിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അത് ഇതുതന്നെയാകുന്നു. അതിനെത്തന്നെയാണു ഞാൻ മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.

സംബന്ധം - ബ്രഹ്മം തുടങ്ങി സ്ഥാവരപര്യന്തം സകലജീവികളും ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനാൽ ഉൽപ്പന്നമായിരിക്കുന്നു. അതായത് എന്തെല്ലാമുണ്ടോ അവയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപവിശേഷങ്ങളാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഭിന്നമായി ഇവിടെ യാതൊന്നും തന്നെയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്തിന്റെ അഭിന്നനിമിത്തോപാദാനകാരണം ഏകമാത്രനായ പരമേശ്വരൻ തന്നെയാകുന്നു; അദ്ദേഹം ഏകനായിത്തന്നെ അഖിലത്തിലും കൂടിക്കൊള്ളുന്നു. ഇനി തത്സംബന്ധമായി പറയുന്നു -

6. യഃ പൂർവ്വം തപസോ ജാതമദ്ഭ്യഃ
പൂർവമജായത
ഗുഹാം പ്രവിശ്യ തിഷ്ഠന്തം യോ
ഭൂതേഭീർവ്യപശ്യത. ഏതദൈവ തത്.

യാതൊന്നു ജലത്തിൽ നിന്നും ഉപലക്ഷിതമായ പശ്ചമഹാഭൂതങ്ങൾക്കും മുമ്പ് ഹിരണ്യഗർഭ ബ്രഹ്മാവിന്റെ രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായിരുന്നുവോ അദ്ദേഹം തന്റേതന്നെ സങ്കല്പരൂപമായ തപസ്സിനാൽ പ്രകടമാകുന്നവനും അഖിലജീവജാലങ്ങളുടേയും ഹൃദയഗുഹകളിൽ പ്രവിഷ്ടനായി അവയോടുകൂടി സഹവസിക്കുന്ന പരമേശ്വരനെ, യാതൊരുത്തൻ അദ്ദേഹം എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയങ്ങളിലും അധിവസിക്കുന്നവനും എല്ലാത്തിന്റേയും അന്തര്യമായിട്ടുടമായ പരമേശ്വരൻ തന്നെയാകുന്നുവെന്നും ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമയാൽ പ്രകാശിക്കുന്നുവെന്നും ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ യാഥാർത്ഥ്യത്തെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കുന്നു. അഖിലഹൃദയങ്ങളിൽ അധിവസിക്കുന്നവനായ സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെത്തന്നെയാണു നീ അറിവാൻ ആഗ്രഹിച്ചത്.

സംബന്ധം - അതേ പരബ്രഹ്മത്തെ ഇനി അഭിതിദേവിയുടെ രൂപത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു -

7. യാ പ്രാണേന സംഭവത്യഭിതിദേവതാമയീ
ഗുഹാം പ്രവിശ്യ തിഷ്ഠന്തീം യാ
ഭൂതേഭീർവ്യജായത. ഏതദൈവ തത്.

സർവ്വ ദേവതാമയിയായ ഭഗവതി അഭിതിദേവി ഏറ്റവും ആദ്യം ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സങ്കല്പത്തിൽനിന്നും എല്ലാ ജഗത്തിന്റേയും ജീവന ശക്തിയോടുകൂടി ഉത്ഭവിച്ചും എല്ലാ ജീവികളേയും ബീജരൂപത്തോടുകൂടി തന്നോടുചേർത്തും പ്രത്യക്ഷമായിരുന്നു. ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗുഹയിൽ പ്രവിഷ്ടയായി അവിടെത്തന്നെ വസിക്കുന്ന ആ ഭഗവതി, ഭഗവാന്റെ അചിന്ത്യ മഹാശക്തി, ഭഗവാനിൽനിന്നും സർവ്വഥാ അഭിന്നമാകുന്നു; ഭഗവാന്റെയും അവളുടെയും ശക്തിയിൽ യാതൊരു വ്യത്യാസവുമില്ല. ഭഗവാൻ തന്നെ ശക്തിരൂപത്തിൽ എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നു. നചികേതസ്സേ,

I

K

N

P

I

K

ഏതൊന്നിനെപ്പറ്റി നീ ജിജ്ഞാസുവായിരുന്നുവോ അതു തന്നെ ആ പരബ്രഹ്മമാകുന്നു.

അഥവാ - ജനനീരുപത്തിൽ സമസ്ത ദേവകളേയും സൃഷ്ടിച്ചതു കാരണം അവൾ സർവ്വദേവതാമയിയായി; ശബ്ദാദി സമസ്ത ഭോഗ സമൂഹങ്ങളെ ഭക്ഷിക്കുന്നവളായതുകൊണ്ട് അവളുടെ നാമം അദിതി എന്നായി. അവൾ ഹിരണ്യഗർഭ രൂപമായ പ്രാണനോടുകൂടി പ്രകടമാകുകയും സമസ്ത ഭൂതപ്രാണികളോടുകൂടി കൂടിത്തന്നെ യാതൊന്നിന്റെ പ്രാദുർഭാവം ഉണ്ടാകുകയും അതുപോലെതന്നെ യാതൊന്ന് എല്ലാ ഭൂതപ്രാണികളുടേയും ഹൃദയഗുഹകളിൽ പ്രവിഷ്ടയായി അവിടെ സ്ഥിതി ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ആ പരമേശ്വരന്റെ മഹാശക്തി വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതീകം തന്നെയാകുന്നു. സ്വയം പരമേശ്വരൻതന്നെ ഈ രൂപത്തിൽ തന്നെത്തന്നെ പ്രകടമാക്കിയിരിക്കുന്നു. നചികേതസ്സേ, നീ അറിയുവാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ബ്രഹ്മം ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

8. അരണ്യോർനിഹിതോ ജാതവേദാ ഗർഭ ഇവ സുഭൃതോ ഗർഭിണീഭി: ദിവേ ദിവ ഈഡ്യോ ജാഗൃവദ്ഭിർഹവിഷ്മദ്ഭിർ മനുഷ്യഭിരഗ്നി: ഏതദൈവ തത്.

ഗർഭിണിയായ സ്ത്രീയിൽനിന്നും ശുദ്ധമായ അന്നപാനാദികൾ സ്വീകരിച്ച് പരിപൂർണ്ണമായ ബാലൻ എപ്രകാരം ഗർഭത്തിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരംതന്നെ സർവ്വജ്ഞനായ അഗ്നിഭഗവാൻ അരണിത്തടികളുടെ ഇടയിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ അഗ്നിവിദ്യയെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള പരിശ്രമികളും ശ്രദ്ധാലുക്കളും എല്ലാ അവശ്യസാമഗ്രീ സമ്പന്നരുമായ മനുഷ്യഗണങ്ങൾ പ്രതിദിനം ആരെ സ്തുതിക്കുകയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ആ അഗ്നിദേവൻ സർവ്വജ്ഞനായ പരമേശ്വരന്റെ പ്രതീകംതന്നെയാകുന്നു. നചികേതസ്സേ! നീ ചോദിച്ചതായ സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മം ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

9. യതശ്ചോദേതി സുര്യോസ്തം യത്ര ച ഗച്ഛതി തന്ദേവാ: സർവേ അർപ്പിതാസ്തദു നാത്യേതി കശ്ചന. ഏതദൈവ തത്.

ഏതൊരു പരമേശ്വരനിൽ നിന്നും സുര്യദേവൻ പ്രത്യക്ഷനാകുകയും എവിടെച്ചെന്ന് വിലയനം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ മഹിമയിൽ നിന്നുതന്നെ സുര്യദേവന്റെ ഉദയാസ്തമയലീലകൾ നിയമപൂർവ്വം നടക്കുന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മത്തിൽത്തന്നെ സമ്പൂർണ്ണദേവൻ പ്രവിഷ്ടനാകുന്നു; എല്ലാം അതിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആർക്കും ആ സർവ്വാത്മകവും സർവ്വമയവും എല്ലാത്തിന്റെയും ആദിയും അന്തവും ആശ്രയസ്ഥാനവുമായ പരമേശ്വരന്റെ മഹിമയേയും വ്യവസ്ഥയേയും ഉല്പംഘിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. സർവ്വതോഭാവത്തോടുകൂടി എല്ലാം എപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധീനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെതന്നെ ഭരണത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. ആർക്കും തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമയെ കടന്നുപോകുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. നീ ചോദിച്ചതായ സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മം ആ ശക്തി മാനായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനാകുന്നു.

10. യദേവേഹ തദമൂത്ര യദമൂത്ര തദനിഹ മൂത്രോ: സ മൂത്യുമാപ്നോതി യ ഇഹ നാനേവ പശ്യതി.

യാതൊന്ന് സർവ്വശക്തിമാനായി, സർവ്വാനന്തര്യമായി, അഖിലത്തിന്റേയും പരമകാരണമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ ഇവിടെ ഈ പൃഥ്വിയിൽത്തന്നെയുണ്ട്; അതുതന്നെ അവിടെ പരലോകത്തിലും, അതായത് ദേവഗന്ധർവാദി വിഭിന്നലോകങ്ങളിലും, കാണപ്പെടുന്നു. തഥാ യാതൊന്ന് അവിടെയുണ്ടോ അതുതന്നെ ഇവിടെയുമുണ്ട്. ഒരേ പരമാത്മാവുതന്നെ അഖില ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളിലും വ്യാപ്തനായിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ആ ഒരേ പരബ്രഹ്മത്തെ ലീലയിൽനിന്നും നാനാ നാമങ്ങളിലും രൂപങ്ങളിലും പ്രകാശിക്കുന്നതുകണ്ട് മോഹവിവശനായി അതിൽ നാനാത്വത്തെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ അവനു വീണ്ടും മൂത്യുവിന് അധീനനാകേണ്ടതായി വരുന്നു. അവൻ സ്വാഭാവികമായും ജന്മമരണചക്രത്തിൽനിന്നും മോചനം നേടുന്നില്ല. അതായത് ഏകനായ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ തന്റെ അചിന്ത്യശക്തിയോടുകൂടി നാനാ രൂപങ്ങളിൽ പ്രകടമാകുന്നതിനും ഈ പ്രപഞ്ചം മുഴുവൻ അകത്തും പുറത്തും ആ ഒരേ പരമാത്മാവിനാൽത്തന്നെ വ്യാപ്തമാകുന്നതിനുമുള്ള കാരണവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപവിശേഷം തന്നെയെന്ന് ദൃഢതാപൂർവ്വം മനസ്സിലാക്കണം.

11. മനസൈവേദമാപ്തവ്യം നേഹ നാനാസ്തി കിംചന മൂത്രോ: സ മൂത്യും ഗച്ഛതി യ ഇഹ നാനേവ പശ്യതി.

പരമാത്മാവിന്റെ പരമതത്വം ശുദ്ധഹൃദയത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. ഈ ജഗത്തിൽ ഏകമാത്ര പരമാത്മാവുതന്നെ പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപംതന്നെയാകുന്നു. ഇവിടെ പരമാത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി യാതൊന്നുമില്ല. യാതൊരുത്തൻ ഇവിടെ വിഭിന്നതയെ ദർശിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആ മനുഷ്യൻ മൂത്യുവിൽനിന്നും മൂത്യുവിനെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു; കൂടെ കൂടെ ജനിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതായി വരുന്നു.

12. അംഗുഷ്ഠമാത്ര: പുരുഷോ മധ്യ ആത്മനി തിഷ്ഠതി ഈശാനോ ഭൂതഭവ്യസ്യ ന തതോ വിജുഗുപ്സതേ. ഏതദൈവ തത്.

അന്തര്യമായി പരമേശ്വരൻ ഭൂത വർത്തമാന ഭാവിക്കാലങ്ങളിൽ സംഭവിക്കുന്ന എല്ലാ ജീവികളുടെയും ഭരണാധികാരിയാകുന്നു, സമാനഭാവത്താൽ സർവ്വദാ സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും ഹൃദയത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനം മഹത്വമേറിയതെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. പരമേശ്വരൻ യാതൊരു സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മാകാരവിശേഷത്തോടുകൂടിയതായിരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ സ്ഥിതിക്കനുസരണമായി അദ്ദേഹം എല്ലാ ആകാരങ്ങൾക്കും അതീതനാകുന്നു. ക്ഷുദ്രങ്ങളായ എറുമ്പുകളുടെ ഹൃദയത്തിൽ അതിന്റെ ഹൃദയാകാരത്തിന്റെ പരി

N

P

I

K

ണാമത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. മനുഷ്യഹൃദയം അംഗുഷ്ഠപരിണാമത്തിലുള്ളതാകുന്നു. മനുഷ്യൻ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ അവകാശിയായിത്തന്നെ കരുതുന്നു. അതിനാൽ മനുഷ്യഹൃദയം പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ഉപലബ്ധിക്കുള്ള സ്ഥാനമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയപരിമാണമനുസരിച്ച് പരമേശ്വരനെ അംഗുഷ്ഠമാത്രമായ അളവിൽ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം പരമേശ്വരനെ തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായിക്കാണുന്നവൻ, ഇപ്രകാരം എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയത്തിൽ അദ്ദേഹം വിരാജിക്കുന്നു എന്നു സ്വാഭാവികമായി ധരിക്കുന്നു. തൽക്കാരണം അവൻ പിന്നീട് ആരേയും നിന്ദിക്കുകയും വെറുക്കുകയും ചെയ്യുന്നില്ല. നചികേതസ്സേ! ഏതൊന്നിനെപ്പറ്റി നീ ചോദിച്ചുവോ അത് ഈ പരബ്രഹ്മമാകുന്നു.

13. അംഗുഷ്ഠമാത്ര: പുരുഷോ
 ജ്യോതിരിവാധു മക:
 ഈശാനോ ഭൂതവ്യസ്യ സ ഏവാദ്യ സ ഉ ശ്വ:
 ഏതദൈ തത്.

മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയഗുഹയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഈ അംഗുഷ്ഠമാത്ര പുരുഷൻ ഭൂതം, ഭാവി, വർത്തമാനം ഇതുകൊണ്ട് നിയന്ത്രിക്കുന്ന സ്വതന്ത്രഭരണാധികാരിയാകുന്നു. ഇദ്ദേഹം ജ്യോതിർമയനും ആകുന്നു. സൂര്യനേയും അഗ്നിയേയും പോലെ ഉഷ്ണപ്രകാശിയായിരിക്കുന്നുമില്ല. എന്നാൽ ദിവ്യവും ശാന്തവുമായ പ്രകാശത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നു. ലൗകിക ജ്യോതിസ്സുകളിൽ ധൂമരൂപം ദോഷകരമാകുന്നു. ഇത് ധൂമരഹിതവും ദോഷരഹിതവും സർവ്വമാ വിശുദ്ധജ്ഞാനസ്വരൂപവും ആകുന്നു. മറ്റു ജ്യോതിസ്സുകൾ വളരുകയും തളരുകയും യഥാസമയം അണയുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഇത് ഇന്നെങ്ങനെയോ അതപോലെ നാളെയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇതിന്റെ ഏകരസത നിത്യവും അക്ഷുണ്ണവുമാകുന്നു. ഇത് ഒരിക്കലും കുറയുന്നില്ല, ഒരിക്കലും വളരുന്നില്ല. ഒരിക്കലും നശിക്കുന്നില്ല. നചികേതസ്സേ! ഈ പരിവർത്തനരഹിതവും അവിനാശിയുമായ പരമേശ്വരനെപ്പറ്റിത്തന്നെ നീ ചോദിക്കുന്നു.

14. യഥോദകം ദുർഗേ വൃഷ്ടം പർവ്വതേഷു
 വിധാവതി
 ഏവം ധർമ്മാൻ പൃഥക് പശ്യംസ്താനേവാനു-
 വിധാവതി.

മഴവെള്ളം ഒന്നുമാത്രമേയുള്ളൂ. എന്നാൽ അത് അത്യന്ത തങ്ങളായ പർവ്വതങ്ങളിലും കൊടുമുടികളിലും വർഷിക്കുവോൾ അവിടെ അതു തങ്ങിനിൽക്കുന്നില്ല. അതിവേഗം താഴ്ന്ന ഭാഗങ്ങളിലേക്കു ഒഴുകി വിഭിന്ന വർണ്ണങ്ങളിലും ആകാരത്തിലും, ഗന്ധത്തോടുകൂടിയും നാലു ഭാഗങ്ങളിലേയ്ക്കും ചിതറിപ്പോകുന്നു. ഇതേ പ്രകാരംതന്നെ ഒരേ പരമാത്മാവിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ച വിഭിന്ന സ്വഭാവങ്ങളോടുകൂടിയ ദേവാസുര മനുഷ്യാദികൾ പരമാത്മാവിനെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വിഭാവനം ചെയ്ത് അദ്ദേഹത്തിന് ഉപാസനകളും പൂജാദികളും ചെയ്ത് അവരും ചിതറിപ്പോയ ജലത്തിനു തുല്യം വിഭിന്ന ദേവാസുരാദികളുടെ ലോകങ്ങളിലും അതുപോലെതന്നെ നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുള്ള യോനികളിലും അലഞ്ഞു തിരിയേണ്ടതായിവരുന്നു. അവൻ

ബ്രഹ്മലോകം പ്രാപിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല.

15. യഥോദകം ശുദ്ധേ ശുദ്ധമാസിക്കതം
 താദ്യഗേവ ഭവതി
 ഏവം മൂനേർവിജാനത ആത്മാ ഭവതി ഗൗതമ.

എന്നാൽ മഴയുടെ നിർമ്മലജലം നിർമ്മലമായിത്തന്നെ വർഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് അതേക്ഷണം തന്നെ പവിത്രമായിത്തീരുമായിരുന്നു. അതിൽ യാതൊരു വികാരങ്ങളുമുണ്ടാകയില്ല, ഒരിടത്തേയ്ക്കും ചിതറിപ്പോകുകയില്ലായിരുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ അല്ലയോ ഗൗതമവംശീയനായ നചികേതസ്സേ, ഈ കാണുന്നതെല്ലാം പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ തന്നെ എന്നുള്ള തത്വം നന്നായി ഗ്രഹിക്കുന്ന മനനശീലൻ - പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ബാഹ്യരൂപങ്ങൾക്കുപരതനായ പുരുഷന്റെ, ആത്മാവു പരബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിച്ച് അതിനോടുകൂടി താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

1. പുരമേകാദശദാരമജസ്യാവക്രചേതസ:
 അനുഷ്ഠായ ന ശോചതി വിമുക്തശ്ച
 വിമുച്യതേ. ഏതദൈ തത്.

മനുഷ്യശരീരമാകുന്ന നഗരം രണ്ടുകണ്ണുകൾ, രണ്ടു ചെവികൾ, രണ്ടു നാസാദാരങ്ങൾ, ഒരു മുഖം, ബ്രഹ്മരന്ദ്രം, നാഭി, ഗുദം, ശിരസ്സം - എന്നീ പതിനൊന്നു വാതിലുകളോടു കൂടിയതാകുന്നു. ഇത് സർവ്വവ്യാപിയും അവിനാശിയും അജന്മാവും നിത്യവും, നിർവികാരവും, ഏകരസവും, വിശുദ്ധ ജ്ഞാനസ്വരൂപവുമായ പരമേശ്വരന്റെ നഗരമാകുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വത്ര സമഭാവനയോടുകൂടി എന്നാളും പരിപൂർണ്ണനായിരുന്നുകൊണ്ട് തന്റെ രാജധാനിയായ ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ ഹൃദയ പ്രാസാദത്തോടെ രാജാവിനുതുല്യം വിശേഷരൂപത്തിൽ വിരാജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചു ജീവിക്കുന്ന യാതൊരുത്തൻ ജേനസ്മരണാദിസാധനകൾ അനുഷ്ഠിച്ചു നഗരത്തിന്റെ മഹാധികാരിയായ പരമേശ്വരനെ നിരന്തരം ചിന്തിച്ചും ധ്യാനിച്ചും കഴിയുന്നുവോ അവൻ ഒരിക്കലും ശോകം അനുഭവിക്കുന്നില്ല; അവൻ ശോകകാരണങ്ങളായ സംസാര ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും മോചനം നേടി ജീവന്മുക്തനാകുകയും ശരീരത്യാഗത്തിനുശേഷം വിദേഹയുക്തനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; പരമാത്മാവിൽ വിലയം പ്രാപിച്ച് ജനനമരണ ചക്രത്തിൽനിന്നും എന്തെന്നേക്കുമായി മോചനം നേടുന്നു. നീ അറിയുവാൻ വേണ്ടി ചോദിച്ചത് ഈ സർവ്വവ്യാപകനായ പരബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റിയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ആ പരമേശ്വരന്റെ സർവ്വരൂപത്തെ സ്പഷ്ടീകരിക്കുന്നു.

2. ഹംസഃ ശുചിഷദ് വസുരന്തരിക്ഷസ-
 ലോതാ വേദിഷദതിമിർദ്ദുരോണസത്
 നൃഷദ് വരസദൃതസദ് വ്യോമസദബ്ജോ
 ഗോജാഗൃതജാ അദ്രിജാ ഗൃതംബുഹത്.

പ്രാകൃത ഗുണങ്ങൾക്കതീതവും ദിവ്യവിശുദ്ധവുമായ പരമയാമത്തിൽ വിരാജിക്കുന്ന സ്വയം പ്രകാശിയായ പരബ്രഹ്മ

N

P

പുരുഷോത്തമൻ തന്നെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വസു എന്നു പേരുള്ള ദേവനാകുന്നു; അദ്ദേഹം തന്നെ അതിമിയുടെ രൂപത്തിൽ ഗൃഹസ്ഥന്റെ ഭവനത്തിൽ ആഗതനാകുന്നു; അദ്ദേഹം തന്നെ യജ്ഞവേദിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്ന ജ്യോതിർമയ അഗ്നിയും അതുപോലെ തന്നെ അതിൽ ആഹുതി നടത്തുന്ന ഹോതാവുമാകുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാ മനുഷ്യരുടെ രൂപത്തിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യരെ അപേക്ഷിച്ച് ശ്രേഷ്ഠന്മാരായ ദേവന്മാരുടേയും പിതൃക്കളുടേയും രൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുകയും സത്യത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ജലത്തിൽ മത്സ്യമായും ശംഖായും ശുക്തിയായും പ്രകടമാകുന്നു. പൃഥ്വിയിൽ വൃക്ഷമായും അകുരമായും അന്നമായും ഔഷധിയായും യജ്ഞാദി സൽക്കർമ്മങ്ങളിൽ നാനാവിധങ്ങളിലുമുള്ള യജ്ഞ ഫലങ്ങളുടെ രൂപത്തിലും പർവ്വതങ്ങളിൽ നദി മുതലായവയുടെ രൂപത്തിലും പ്രകടമാകുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ വീക്ഷണത്തിലും എല്ലാത്തിലും ശ്രേഷ്ഠവും മഹത്തും പരമ സത്യതത്വവും ആകുന്നു.

3. ഊർധ്വപ്രാണമുന്നയത്യുപാനം പ്രത്യഗസ്യതി മധ്യേ വാമനമാസീനം വിശ്വേ ദേവാ ഉപാസതേ.

ശരീരത്തിൽ നിയമാനുസൃതമായി അനവരതം പ്രാണാപാനാദികളുടെ ക്രിയ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ ജഡവസ്തുക്കളിൽ കാണപ്പെടുന്ന ക്രിയാശീലത ആ പരമാത്മാവിന്റെ ശക്തിയും പ്രേരണയുമാകാണ്ടു സംഭവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ മാനവഹൃദയങ്ങളിൽ രാജാവിനു തുല്യം വിരാജിച്ചുകൊണ്ട് പ്രാണനെ മുകളിലേയ്ക്കും അപാനനെ താഴേയ്ക്കും തള്ളിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം അദ്ദേഹം ശരീരത്തിനുള്ളിൽ സംഭവിക്കുന്ന എല്ലാ വ്യാപാരങ്ങളേയും സുചാരുരൂപത്തിൽ ക്രമീകരിക്കുന്നു. ഹൃദയസ്ഥിതനായ ആ പരമജേനീയ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനെ എല്ലാ ദേവതകളും ഉപാസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ശരീരസ്ഥിതമായ പ്രാണൻ, മനസ്സ്, ബുദ്ധി മുതലായ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും അധിഷ്ഠാനദേവതകൾ ആ പരമേശ്വരനെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അവയുടെ പ്രേരണയനുസരിച്ച് നിത്യവും ശ്രദ്ധയോടുകൂടി സമസ്തകാര്യങ്ങളേയും യഥാവിധി ക്രമീകരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

4. അസ്യ വിസ്രം സമാനസ്യ ശരീരസ്ഥസ്യ ദേഹിനഃ ദേഹാദിമുച്യമാനസ്യ കിമത്ര പരിശിഷ്യതേ. ഏതദൈ തത്.

ഒരു ശരീരത്തിൽനിന്നും മറ്റൊന്നിലേയ്ക്കുള്ള ഗമനസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ദേഹി (ജീവാത്മാവ്) ഈ വർത്തമാനശരീരം വിട്ടുപോകുമ്പോൾ അതിനോടുകൂടി ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പ്രാണനും കടന്നുപോകുന്നു. അപ്പോൾ ഈ മുതശരീരത്തിൽ എന്തവശേഷിക്കുന്നു? കാഴ്ചക്കൊന്നും അവശേഷിക്കുന്നതായിക്കാണപ്പെടുന്നില്ല. എന്നാൽ സർവ്വദാ സമാനഭാവത്തോടുകൂടി സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ചേതനയിലും ജീവിതത്തിലും ജഡത്തിലും - എല്ലാത്തിലും സദാ വ്യാപ്തനാകുന്നു, അത് അവശേഷിക്കുന്നു. നീ അറിയണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മം ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി താഴെപ്പറയുന്ന രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി യമരാജൻ നചികേതസ്സിനാൽ ചോദിക്കപ്പെട്ട തത്വത്തെ വീണ്ടും മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ വർണ്ണിക്കാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു.

5. ന പ്രാണേന നാപാനേന മർത്യോ ജീവതി കശ്ചന ഇതരേണ തു ജീവന്തി യസ്മിന്നേതാവുപാശ്രിതാ.

6. ഹന്ത ത ഇദം പ്രവക്ഷ്യാമി ഗൃഹ്യം ബ്രഹ്മ സനാതനം

യഥാ ച മരണം പ്രാപ്യ ആത്മാ ഭവതി ഗൗതമ.

യമരാജൻ പറഞ്ഞു - “നചികേതസ്സേ ഒരു ദിവസം നിശ്ചയമായും മൃത്യുമുഖത്തിൽ എത്തേണ്ടവരായ ഈ മനുഷ്യാദി ജീവാകൾ പ്രാണന്റേയും അപാനന്റേയും ശക്തികൊണ്ടു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നില്ല. ഇവയെ ജീവിപ്പിക്കുന്നത് മറ്റൊരു ചേതനാതത്വമാണ്. ജീവാത്മാവ് അതാകുന്നു. ഈ പ്രാണനും അപാനനും രണ്ടും ആ ജീവാത്മാവിനെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നു.”

ജീവാത്മാവിനെ കൂടാതെ അവയ്ക്ക് ഒരു ക്ഷണം പോലും നിലനിൽക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. ജീവാത്മാവു കടന്നുപോകുമ്പോൾ ഇവ മാത്രമല്ല ഇവയോടൊത്ത് എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അതിനെ അനുസരിച്ചു കടന്നുപോകുന്നു. ഇനി മരണാനന്തരം ഈ ജീവാത്മാവിനെ സുഖഭവിക്കുന്നു? അത് എങ്ങോട്ടുപോകുന്ന തഥാ എപ്രകാരം വസിക്കുന്നു എന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞു തരാം. അതോടുകൂടി പരമ രഹസ്യവും സർവ്വവ്യാപിയും സർവ്വാധാരവും സർവ്വാധിപതിയും ആയ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപം എന്താണെന്നും പറഞ്ഞുതരാം.

7. യോനിമന്യേ പ്രപദ്യന്തേ ശരീരതായ ദേഹിനഃ സ്ഥാണുമന്യേന്ദ്രസംയന്തി യഥാകർമ്മ യഥാശ്രുതം.

യമരാജൻ പറയുന്നു - “അവനവന്റെ ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങൾക്കനുസരിച്ചും ശാസ്ത്രം, ഗുരു, സംഗം, പഠിപ്പ് മുതലായവയ്ക്കനുസരണമായി കണ്ടും കേട്ടും ഉണ്ടായ ഭാവങ്ങളിൽനിന്നും നിർമ്മിതമായ അന്ത്യകാല വാസനയനുസരിച്ചു മരണാനന്തരം എത്രയോ ജീവാത്മാക്കളാകട്ടെ മറ്റു ശരീരം ധരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി വീര്യത്തോടുകൂടി മാതാവിന്റെ യോനിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഇവരിൽ ആരുടെ പുണ്യപാപങ്ങൾ തുല്യമായിരിക്കുന്നുവോ അവർ മനുഷ്യരുടേയും ആർക്കു പുണ്യം കുറവായിരിക്കുകയും പാപം അധികമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവർ പക്ഷിമൃഗാദികളുടെ ശരീരം സ്വീകരിച്ചു ജനിക്കുകയും പാപം അത്യധികമായുള്ള അനേകം പേർ സ്ഥാവരഭാവത്തേയും (വൃക്ഷം, ലത, തൃണം, പർവ്വതം മുതലായവ) പ്രാപിച്ചു ജനിക്കുന്നു.”

സംബന്ധം - യമരാജൻ ജീവാത്മാവിന്റെ ഗതിയും പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപവും - ഈ രണ്ടു സംഗതികളും പറയാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരുന്നു. ഇതിൽ മരണാനന്തരം ജീവാത്മാവിന്റെ ഗതി എന്തായിത്തീരുന്നു? അതു പറഞ്ഞിട്ട് കാര്യങ്ങൾ പറയുന്നു -

I

K

8. യ ഏഷ സുപ്തേഷു ജാഗർത്തി കാമം കാമം പുരുഷോ നിർമ്മിമാണഃ

തദേവശൃക്രം തദ് ബ്രഹ്മ തദേവാമൃതമുച്യതേ. തസ്മിംല്ലോകാഃ ശ്രീതാഃ സർവ്വേ തദു നാത്യേതി കശ്ചന. ഏതദ് വൈ തത്.

ജീവാത്മാവിൻറെ കർമ്മങ്ങളനുസരിച്ച് നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുള്ള ഭോഗങ്ങളെ നിർമ്മിക്കുന്നവനും അവയെ യഥായോഗ്യം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നവനുമായ ഈ പരമപുരുഷപരമേശ്വരൻ സമസ്ത ജീവികളും നിദ്രയിലാണ്ടതിനു മേലും പ്രളയകാലത്തിൽ എല്ലാത്തിന്റേയും, ജ്ഞാനം ലുപ്തമായിത്തീരുമ്പോൾ സ്വന്തമായ മഹിമയിൽ നിത്യം ജാഗ്രത്തായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വയം ജ്ഞാന സ്വരൂപനാകുന്നു. യാതൊരുത്തന്റെ ജ്ഞാനം സദാ ഏകരസമായിരിക്കുന്നുവോ, ഒരിക്കലും കൂടു കയോ കുറയുകയോ ലുപ്തമാകുകയോ ചെയ്യാതിരിക്കുന്നുവോ അതുതന്നെ പരമശുദ്ധദിവ്യതത്വം ആകുന്നു; അതുതന്നെ പരബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതിനെത്തന്നെ ജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാക്കൾ വഴിയായി പ്രാപ്യമായ പരമാമൃതസ്വരൂപപരമാനന്ദം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഈ സമ്പൂർണ്ണലോകം അതിനെ ആശ്രയിച്ചു നിലനിൽക്കുന്നു. അതിനക്കരെ ആർക്കും എന്തുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല - ആർക്കും അതിന്റെ നിയമങ്ങളെ അതിക്രമിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. എല്ലാം സർവ്വദാ ഏകമാത്രമായ അതിന്റെ ഭരണത്തിൻ കീഴിൽ കഴിയുകയും അതിനധീനമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആർക്കും അതിന്റെ മഹിമയുടെ അക്കരക്കടക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. ഏതൊന്നിനെപ്പറ്റി നീ എന്നോടു ചോദിച്ചുവോ ആ ബ്രഹ്മതത്വം അതുതന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി അഗ്നിയുടെ ദൃഷ്ടാന്തത്താൽ ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ വ്യാപകതയേയും നിർലേപതയേയും വർണ്ണിക്കുന്നു.

9. അഗ്നിർയഥൈകോ ഭുവനം പ്രവിഷ്ടോ

രൂപം രൂപം പ്രതിരൂപോ ബഭൂവ
ഏകസ്തഥാ സർവ്വഭൂതാന്തരാത്മാ
രൂപം രൂപം പ്രതിരൂപോ ബഹിശ്ച.

ഒരേ അഗ്നിതന്നെ നിരാകാരരൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിന് യാതൊരു ഭേദഭാവങ്ങളുമില്ല. എന്നാൽ സാകാരരൂപത്തിൽ ജ്വലിക്കുമ്പോൾ ആധാരഭൂതമായ വസ്തുവിനെപ്പോലെ ആകാരത്തോടുകൂടി കാണപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരം തന്നെ സമസ്ത പ്രാണികളിലും നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന പരമേശ്വരൻ ഏകനത്രെ. അഖിലത്തിലും സമഭാവത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിൽ യാതൊരു പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ഭേദഭാവമില്ല. എന്നിരുന്നാലും അദ്ദേഹം ഭിന്നഭിന്ന ജീവികളിൽ അതേ ജീവികൾക്കനുരൂപമായി നാനാരുപങ്ങളിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. ആധാരവസ്തുക്കൾക്കനുരൂപമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ പ്രകടമാകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ ആ പരമേശ്വരന്റെ മഹിമ ഇതൊന്നുമല്ല. ഇതിനെക്കാൾ വളരെയധികം മഹത്തരമാകുന്നു, അദ്ദേഹത്തിൻറെ അനന്തമായ ശക്തിയുടെ ഒരു കണികകൊണ്ടുമാത്രം ഈ സമ്പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മാണ്ഡം നാനാ

പ്രകാരത്തിലുള്ള ആശ്ചര്യമയങ്ങളായ ശക്തിയാൽ സമ്പന്നമായിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഈ കാര്യം തന്നെ വായുവിനെ ദൃഷ്ടാന്തീകരിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു -

10. വായുർയഥൈകോ ഭുവനം പ്രവിഷ്ടോ

രൂപം രൂപം പ്രതിരൂപോ ബഭൂവ
ഏകസ്തഥാ സർവ്വഭൂതാന്തരാത്മാ
രൂപം രൂപം പ്രതിരൂപോ ബഹിശ്ച

ഒരേ വായുതന്നെ അവ്യക്തരൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും വിവിധ വസ്തുക്കളുടെ സംയോഗത്തിൽനിന്നും അതേ വസ്തുക്കൾക്കനുരൂപമായ ഗതിയും ശക്തിയും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. അതേപ്രകാരം തന്നെ ജീവികളിലെ അന്തര്യാമിയായ പരമേശ്വരൻ ഏകനായിരുന്നിട്ടും അതേ ജീവികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായ ശക്തിയും ഗതിയും പ്രകടമാകുന്നു. എന്നാൽ അത്രക്കൊന്നുമല്ല, അവയ്ക്കെല്ലാത്തിനും ബാഹ്യമായിട്ടും അനന്തവും അസീമവും അസാധാരണവുമായരൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഈ മന്ത്രത്തിൽ സൂര്യന്റെ ദൃഷ്ടാന്തം കൊണ്ടു പരമാത്മാവിന്റെ നിർലേപതയെ കാണിക്കുന്നു -

11. സൂര്യോ യഥാ സർവ്വലോകസ്യ ചക്ഷുർ

ന ലിപ്യതേ ചാക്ഷുഷൈർബാഹ്യദോഷൈഃ
ഏകസ്തഥാ സർവ്വഭൂതാന്തരാത്മാ
ന ലിപ്യതേ ലോകദുഃഖേന ബാഹ്യഃ

ഒരേ സൂര്യൻതന്നെ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ മുഴുവൻ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. അതിന്റെ പ്രകാശം ജീവികളുടെ കണ്ണുകൾക്കു സഹായകരമാകുന്നു. ആ പ്രകാശത്തിന്റെ സഹായത്തോടു കൂടിത്തന്നെ ആളുകൾ നാനാ പ്രകാരത്തിലുള്ള ഗുണദോഷമയങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നു. എന്നാൽ അവരുടെ നേത്രങ്ങൾ വഴി ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിവിധരൂപത്തിലുള്ള കർമ്മദോഷങ്ങളുമായി സൂര്യൻ അല്പംപോലും ബന്ധപ്പെടുന്നില്ല. ഇപ്രകാരം തന്നെ എല്ലാത്തിലും അന്തര്യാമിയായ വർത്തിക്കുന്ന ഭഗവാൻ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ ഏകൻ മാത്രമാകുന്നു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തിയിൽനിന്നും ശക്തിയുക്തമായിട്ട് മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവ വഴിയായി മനുഷ്യൻ നാനാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നു. അതുപോലെ അതുകളുടെ ഫലസ്വരൂപങ്ങളായ സുഖദുഃഖാദികൾ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ആ പരമേശ്വരൻ അവരുടെ കർമ്മങ്ങളിലും ലിപ്തമാകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം അഖിലത്തിലും വസിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും എല്ലാത്തിൽനിന്നും വേർപെട്ടും സർവ്വഥാ അസംഗമായും നിലകൊള്ളുന്നു.

12. ഏകോ വശീ സർവ്വഭൂതാന്തരാത്മാ

ഏകം രൂപം ബഹുധാ യഃ കരോതി

N

P

I

K

തമാത്മസ്വമം യേ്നപശ്യന്തി ധീരാ-
സ്തേഷാം സുഖം ശാശ്വതം നേതരേഷാം.

ഏതൊരു പരമാത്മാവു സദാ അഖിലത്തിന്റേയും അന്തരാത്മാരുപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ യാതൊന്ന് അദിതീയവും സർവ്വമാ സ്വതന്ത്രവുമായിരിക്കുന്നുവോ അഖില ജഗത്തിലും ദേവമനുഷ്യാദി എല്ലാത്തിനേയും സദാ തന്റെ നിയന്ത്രണത്തിൽ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ സർവ്വശക്തിമാനായ പരമേശ്വരൻ തന്റെ ഒരേ രൂപത്തെ തന്റെ ലീലയായി നാനാപ്രകാരത്തിലാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ആ പരമാത്മാവിനെ യാതൊരു ജ്ഞാനിയായ മഹാപുരുഷൻ നിരന്തരം തന്റെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായിക്കാണുന്നുവോ അവനും മാത്രം സദാ സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നതും സനാതനവും ആയ പരമാനന്ദം ലഭിക്കുന്നു. മറ്റൊരുത്തർക്കും ലഭിക്കുന്നില്ല.

13. നിത്യോ നിത്യാനാം ചേതനശ്ചേതനാനാം-
മേകോബഹുനാം യോ വിദധാതി കാമാൻ
തമാത്മസ്വമം യേ്നപശ്യന്തി ധീരാ-
സ്തേഷാം ശാന്തിഃ ശാശ്വതീ നേതരേഷാം.

യാതൊരു സമസ്ത നിത്യചൈതന്യം ആത്മാക്കളുടേയും നിത്യചേതനയായ ആത്മാവായിരിക്കുകയും യാതൊന്ന് സ്വയം ഏകമായിത്തന്നെ അഖില ജീവികളുടേയും ഭോഗങ്ങളുടെ അതാതിന്റെ കർമ്മാനുസൃതമായി വിധാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ സ്വന്തം ഉള്ളിൽ നിവസിക്കുന്ന ആ സർവ്വ ശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ യാതൊരു മഹാജ്ഞാനി പുരുഷൻ നിരന്തരം ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തിനും മാത്രം സദാ സ്ഥിരമായിരിക്കുന്ന സനാതനമായ പരമശാന്തി ലഭിക്കുന്നു - മറ്റാർക്കും ലഭിക്കുന്നില്ല.

സംബന്ധം - ജിജ്ഞാസുവായ നചികേതസ്സ് ഇപ്രകാരം ആ പരബ്രഹ്മ പ്രാപ്തിയുടെ ആനന്ദവും ശാന്തിയുടെ മഹിമയും കേട്ടിട്ട് ആന്തരാ ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി -

14. തദേദദിതി മന്യന്തേ് നിർദേശ്യം പരമം സുഖം
കഥം നു തദിജാനീയാം കിമു ഭാതി വിഭാതി വാ.

ആ സനാതനപരമാനന്ദവും പരമശാന്തിയും പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാർ ഇങ്ങനെ കരുതുന്നു. യാതൊന്നിനെ വർണ്ണിക്കുവാൻ മനസ്സിനും വാക്കിനും കഴിയാതിരിക്കുന്നുവോ ആ അലൗകികവും സർവ്വോപരിയുമായ ആനന്ദം നൽകുന്നത് പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനാകുന്നു. ആ പരമാനന്ദ പരമേശ്വരനെ ഞാൻ അപരോക്ഷ രൂപത്തിൽ എപ്രകാരം അറിയും അതിന്റെ ജ്ഞാനം ഏതുരീതിയിൽ സംഭവിക്കുന്നു?

സംബന്ധം - നചികേതസ്സിന്റെ ആന്തരികഭാവം ഗ്രഹിച്ചിട്ട് യമരാജൻ പറഞ്ഞു -

15. ന തത്ര സൂര്യോ ഭാതി ന ചന്ദ്രന്താരകം
നേമാ വിദ്യുതോ ഭാന്തി കതോയമഗ്നിഃ
തമേവ ഭാന്തമനുഭാതി സർവം
തസ്യ ഭാസാ സർവമിദം വിഭാതി.

ആ സ്വപ്രകാശപരമാനന്ദസ്വരൂപ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ സമീപം ഈ സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുന്നില്ല. സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുമ്പോൾ മിന്നാമിനുങ്ങിന്റെ പ്രകാശം ഇല്ലാതായിത്തീരുന്നതുപോലെ, സൂര്യന്റെ തേജസ്സും ആ അസീമതേജസ്സിന്റെ മുന്നിൽ ലുപ്തമായിത്തീരുന്നു. ചന്ദ്രൻ, നക്ഷത്രങ്ങൾ, വിദ്യുത്ത് ഇവയും അവിടെ പ്രകാശിക്കുന്നില്ല. പിന്നെ ഈ അഗ്നിയുടെ കാര്യം എന്ത്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രാകൃതജഗത്തിൽ പ്രകാശസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ തത്വങ്ങളെല്ലാം തന്നെ ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ പ്രകാശശക്തിയുടെ അംശത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടു പരമേശ്വരന്റെ പ്രകാശശക്തിയുടെ അംശത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടു പ്രകാശിക്കുന്നു. അവയ്ക്ക് തങ്ങളുടെ പ്രകാശകന്റെ സമീപം എപ്രകാരം പ്രകാശം പരത്തുവാൻ കഴിയും? ഈ പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചം ജഗദാത്മാവായ പുരുഷോത്തമന്റെ പ്രകാശം കൊണ്ടോ അഥവാ ആ പ്രകാശത്തിന്റെ ക്ഷുദ്രമായ അംശംകൊണ്ടോ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നു സാരം.

1. ഉൗർധമുലോഽവാക്ശാഖ ഏഷോഽശ്വതമഃ
സനാതനഃ

തദേവ ശുക്രം തദ് ബ്രഹ്മ തദേവാമൃതമുച്യതേ.
തസ്മിംല്ലോകാഃ ശ്രീതാഃ സർവ്വേ തദുനാത്യേതി
കശ്ചന. ഏതദൈവ തത്.

യാതൊന്നിന്റെ മൂലഭൂതമായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ ഏറ്റവും ഉപരിയാകുന്നുവോ അതായത്, അതിസൂക്ഷ്മവും സർവ്വശക്തിമാനും ആകുന്നുവോ, യാതൊന്നിന്റെ പ്രധാനശാഖ ബ്രഹ്മാവും അവാന്തരശാഖകൾ ദേവകൾ പിതൃക്കൾ, മനുഷ്യർ, പക്ഷിമൃഗാദികൾ ഇവ ക്രമപ്രകാരം താഴെയും ആകുന്നു; ഇപ്രകാരം ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡമാകുന്ന അശ്വതമവൃക്ഷം അനാദികാലം മുതൽ നിത്യമായിരിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ പ്രകടമായും ചിലപ്പോൾ അപ്രകടമായും തന്റെ കാരണരൂപമായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിത്യവും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു; അതായത് സനാതനമാകുന്നു. യാതൊന്ന് ഇതിന്റെ മൂലകാരണമാകുന്നുവോ അതിൽനിന്ന് ഇവയെല്ലാം ഉത്ഭവിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടുതന്നെ സുരക്ഷിതമായിരിക്കുകയും അതിലേയ്ക്കു തന്നെ വിലയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, അതുതന്നെ വിശുദ്ധ ദിവ്യതത്വവും ബ്രഹ്മവും ആകുന്നു. അതിനെത്തന്നെ അമരത്വമെന്നു പറയുന്നു. അഖിലലോകങ്ങളും അതിനെ ആശ്രയിച്ചു നില്ക്കുന്നു. ആർക്കും അതിനെ അതിലംഘിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. നചികേതസ്സേ, നീ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിച്ച ബ്രഹ്മതത്വം ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

2. യദിദം കിം ച ജഗത് സർവ്വം പ്രാണ
ഏജതി നിഃസൃതം
മഹദ്ഭയം വജ്റമുദ്യതം യ ഏതദിദുരമൃതാസതേ,
ഭവന്തി.

ഇന്ദ്രിയം, മനസ്സ്, ബുദ്ധി ഇവകൊണ്ടു കാണുകയും കേൾക്കുകയും ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവയായ സമ്പൂർണ്ണ ചരാചരജഗത്തെല്ലാം തന്റെ പരമ കാരണരൂപമായ ഏതൊരു പുരുഷോത്തമനിൽ നിന്നും പ്രകടമായോ അതേ പ്രാണസ്വരൂപമായ പരമേശ്വരനിൽ വ്യാപരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതായത്

N

P

ഇതിന്റെ ചേഷ്ടകളുടെ ആധാരവും നിയന്ത്രകനും ആ പരമേശ്വരൻതന്നെയാകുന്നു. ആ പരമേശ്വരൻ പരമദയാലുവായിരിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ അത്യന്തം ഭയസരൂപനുമായിരിക്കുന്നു. ചെറുതും വലുതും എല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം, ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്ന വജ്രായുധത്തിനുതുല്യവുമായിരിക്കുന്നു. കരങ്ങളിൽ വജ്രായുധം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുന്ന പ്രഭുവിനെക്കണ്ട് എല്ലാ സേവകരും നിരന്തരം ആജ്ഞാ പാലനത്തിൽ തല്പരരായിരിക്കുന്നതുപോലെ സമസ്തദേവന്മാരും സദാ സമയവും നിയമാനുസരണം ഈ പരമേശ്വരന്റെ ആജ്ഞാപാലനത്തിൽ വ്യഗ്രതയോടുകൂടി വർത്തിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ പരബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നുവോ തത്ജ്ഞാനിയായ ആ പുരുഷൻ അമരനായിത്തീരുന്നു; ജനന മരണങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നു.

3. ഭയാദസ്യംഗിസ്തപതി ഭയാത് തപതി സൂര്യഃ
ഭയാദിന്ദ്രശ്ച വായുശ്ച മൃത്യുർധാവതി പഞ്ചമഃ

എല്ലാത്തിനേയും ഭരിച്ചും അഖിലത്തേയും നിയന്ത്രിച്ചും നിയമാനുസരണം ചലിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ പരമേശ്വരനോടുള്ള ഭയം കാരണം അഗ്നി തപിക്കുന്നു. അതേ ഭയത്താൽ സൂര്യൻ തപിക്കുന്നു. അതേ ഭയത്താൽത്തന്നെ ഇന്ദ്രനും വായുവും പഞ്ചമൃത്യുക്കളും വെമ്പലോടുകൂടി പാഞ്ഞുനടന്ന് മഴ പെയ്യിക്കുക, ജീവികൾക്കു പ്രാണശക്തി നൽകുക, ജീവികളുടെ ശരീരങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുക തുടങ്ങി അവരവരുടെ ജോലികൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചുരുക്കം എന്തെന്നാൽ, ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ദൈവകൾ മൂലമായി നിയമിത രൂപത്തിൽ നടത്തപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളും സർവ്വശക്തിസമ്പന്നനും അഖിലത്തിന്റേയും നിയന്താവുമായ പരമേശ്വരന്റെ അമോഘ ശാസനത്താൽ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

4. ഇഹ ചേദശക്വ് ബോദ്ധ്യം പ്രാക്
ശരീരസ്യ വിസ്രസഃ

തതഃ സർഗേഷു ലോകേഷു ശരീരത്വായ കല്പതേ.

സർവ്വശക്തിമാനും അഖിലത്തിന്റേയും പ്രേരകശക്തിയും അഖിലത്തേയും ഭരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനുമായ പരമേശ്വരനെ ഏതെങ്കിലും സാധകൻ ഈ ദുർല്ലഭമനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ നാശം സംഭവിക്കുന്നതിനു മുമ്പായിത്തന്നെ അറിയണം. അതായത് ഈ ശരീരത്തിൽ ഭജനസ്ഥാനാദിസാധനകൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി എപ്പോൾവരെ നിലനില്ക്കുകയും എപ്പോൾ വരെ മരണം ഭവിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതിനു മുമ്പായി ശ്രദ്ധയോടെ പ്രയത്നിച്ചു പരമാത്മാതത്വജ്ഞാനം നേടേണ്ടതാകുന്നു; അപ്പോൾ മാത്രമേ അവന്റെ ജീവിതം സഫലമാകുന്നുള്ളൂ. അനാദികാലം മുതൽ ജനനമരണ പ്രവാഹത്തിൽ പതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ജീവിതം അതുകൊണ്ടു മോചനം നേടുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ പിന്നീട് അതുകൊണ്ട് അനേകം കല്പം വരെ വിഭിന്ന ലോകങ്ങളിലും യോനികളിലും നിന്ന് ശരീരം സ്വീകരിക്കേണ്ടതിനു ബാധ്യസ്ഥമായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ മനുഷ്യൻ മരണത്തിനു വളരെ മുമ്പായിത്തന്നെ പരമാത്മാവിനെ തിരിച്ചറിയണം.

5. യഥാഽഽദർശേ തഥാ ഽഽത്മനി യഥാ
സ്വപ്നേ തഥാ പിതൃലോകേ
യഥാപ്സു പരീവ ദദൃശേ തഥാ ഗന്ധർവ്വലോകേ
ഛായാതപയോരിവ ബ്രഹ്മലോകേ.

എപ്രകാരം കളങ്കരഹിതമായ ദർപ്പണത്തിൽ അതിന്റെ മുമ്പിൽ വന്നുനിൽക്കുന്ന വസ്തു ദർപ്പണത്തേക്കാൾ വിലക്ഷണവും സ്പഷ്ടവുമായി കാണപ്പെടുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ ജ്ഞാനികളായവരുടെ അന്തഃകരണത്തിൽ ആ പരമേശ്വരൻ അതിനെക്കാൾ വിലക്ഷണവും സ്പഷ്ടവുമായി കാണപ്പെടുന്നു. എപ്രകാരം സ്വപ്നത്തിൽ വസ്തുസമൂഹം യഥർത്ഥരൂപത്തിൽ കാണപ്പെടാതെ സ്വപ്നദ്രഷ്ടാവായ മനുഷ്യന്റെ വാസനയും സംസ്കാരവുമനുസരിച്ച് എവിടെയോ ഉള്ള വസ്തു എവിടെയോ വിശ്വംഖലരൂപത്തിൽ അസ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെടുന്നുവോ അപ്രകാരം തന്നെ പിതൃലോകത്തിൽ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപം യഥാവത് സ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെടാതെ അസ്പഷ്ടമായിത്തന്നെ കാണുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പിതൃലോകം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ജീവികൾക്ക് പൂർവ്വജന്മത്തിലെ സ്മൃതികളും അവിടെയുള്ള ബന്ധുക്കളുടെ പൂർവ്വപ്രത്യാജ്ഞാനവും ഉള്ളതുകാരണം അവർ തദനുസരണമായ വാസനകളിൽ ആബദ്ധരായിക്കഴിയുന്നു. ഗന്ധർവ്വലോകം പിതൃലോകത്തേക്കാൾ കുറച്ചു ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. ജലത്തിനുള്ളിൽ നോക്കിയാൽ പ്രതിബിംബം ശരിക്കു കാണുന്നില്ലെങ്കിലും ഏതാണ്ട് ശരിയായ രൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ജലത്തിന്റെ ഓളങ്ങൾ കാരണം ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നു. സ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെടുന്നില്ല. അതുപോലെയാണ് സ്വപ്നത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ജാഗ്രദവസ്ഥയുടെ സ്ഥിതിയും അങ്ങനെതന്നെ ഗന്ധർവ്വലോകത്തിലും ഭോഗലഹരിയിൽ അലയടിക്കുന്ന ഹൃദയത്തോടുകൂടിയ അവിടുത്തെ നിവാസികൾക്ക് ഭഗവാന്റെ ദർശനം സ്പഷ്ടമായി ലഭിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ ജീവിക്കുന്നവർക്ക് നിഴലും വെയിലും പോലെ സ്വന്തമായും ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം പ്രത്യക്ഷമായും സുസ്പഷ്ടമായും ലഭിക്കുന്നു. അവിടെ യാതൊരു വിധമായ ശ്രമവും നിലനിൽക്കുന്നില്ല. പ്രഥമാദ്ധ്യായത്തിന്റെ മൂന്നാം ഭാഗത്തിൽ ആദ്യമന്ത്രത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു - ഈ മനുഷ്യശരീരം ഒരു ലോകമാകുന്നു, ഇതിൽ പരബ്രഹ്മവും ജീവാത്മാവും വെയിലും നിഴലുംപോലെ ഹൃദയരൂപിയായ ഗുഹയിൽ വസിക്കുന്നു. അതായത് മനുഷ്യർ മറ്റു ലോകങ്ങളെ അഭിലഷിക്കാതെ ഈ മനുഷ്യശരീരം നിലനിൽക്കുമ്പോൾത്തന്നെ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കണം.

6. ഇന്ദ്രിയാണാം പൃഥഗ്ഭാവമുദയാസ്തമയൗ
ച യത്

പൃഥഗ്ഗുത്പദ്യമാനാനാം മതാ ധീരോ ന ശോചതി.

ശബ്ദ സ്പർശാദി വിഷയങ്ങളുടെ അനുഭവസരൂപമായി പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായ കാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഭിന്നഭിന്ന രൂപങ്ങളിൽ ഉല്പന്നമായിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ, യാതൊന്ന് പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഭാവങ്ങളോടുകൂടിയതായിരിക്കുന്നുവോ,

I

K

അതുപോലെ ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ശീലത്തോടുകൂടിയതായിരിക്കുകയും സുഷുപ്തികാലത്തിൽ ലയമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്ന രൂപം അതിന്റെ പരിവർത്തനസ്വഭാവമാകുന്നു. ഇവയെപ്പറ്റിയെല്ലാം ചിന്തിച്ചിട്ട്, ബുദ്ധിമാന്മാരായവർ ഈ രഹസ്യം അതായത് ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മനസ്സ്, ബുദ്ധി അഥവാ ഇവയുടെ സംഘാതരൂപമായ ശരീരം ഞാനോ ആകുന്നില്ല; ഞാൻ ഇവയെക്കാൾ സർവ്വമാ വിലക്ഷണവും നിത്യചൈതന്യവും സർവ്വോപരി വിശുദ്ധവും ഏകരസവും ആകുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കുമ്പോൾ അവൻ യാതൊരുവിധത്തിലുള്ള ശോകം അനുഭവിക്കുന്നില്ല. എന്നെന്നേക്കുമായി ദുഃഖശോകം ദികളിൽനിന്നും മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - അടുത്ത രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി തത്ത്വചിന്തകൾ വർണ്ണിക്കുന്നു.

7. ഇന്ദ്രിയേഭ്യഃ പരം മനോ മനസഃ സത്തമുത്തമം സത്താദധി മഹാനാത്മാ മഹതോഽവ്യക്തമുത്തമം.

ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ മനസ്സ് ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. മനസ്സിനെക്കാൾ ബുദ്ധി ഉത്തമമാകുന്നു. ബുദ്ധിയേക്കാൾ അതിന്റെ സാമീധായ ജീവാത്മാവ് ഉയർന്നതാകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവയെല്ലാത്തിന്റേയും മേൽ ഇതിനധികാരമുണ്ട്. അവയെല്ലാം ഇതിന്റെ ആജ്ഞാപാലകരാണ്; ഇത് അവയുടെ ഭരണാധികാരിയാകുന്നു. അതായത് അവയേക്കാൾ ജീവാത്മാവ് അത്യന്തം വിലക്ഷണമാകുന്നു. ഈ ജീവാത്മാവിലും ഇതിന്റെ അവ്യക്ത(കാരണം) ശരീരം പ്രബലമാണ്. യാതൊന്ന് ഇതിനെ ബന്ധിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതു ഭഗവാന്റെ ആ പ്രകൃതിയുടെ അംശമാകുന്നു.

8. അവ്യക്താന്തം പരഃ പുരുഷോ വ്യാപകോ
ഽലിംഗ ഏവച
യം ജ്ഞാത്യാമുച്യേതേ ജന്തുരമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി.

ഈ പ്രകൃതിയെക്കാൾ അതിന്റെസാമീധായ പരമപുരുഷ പരമാത്മാവ് ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. അദ്ദേഹം നിരാകാരരൂപത്തിൽ സർവ്വത്ര വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. (ഗീത 9-4) ഈ ജീവാത്മാവ് പ്രകൃതിയുടെ ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വമാ മുക്തമാവുകയും അമൃതസ്വരൂപമായ പരമാനന്ദത്തെ നേടുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ട് മനുഷ്യർ ഈ പ്രകൃതിയുടെ ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തിനേടുന്നതിനുവേണ്ടി ഇതിന്റെ സാമീധായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ ശരണം പ്രാപിക്കണം പരമാത്മാവ് ഈ ജീവികളിൽ കരുണതോന്നി മായാമറയെ വലിച്ചു മാറ്റുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം ഇവയ്ക്കു സിദ്ധമാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഈ മുഖന്മാർ, സർവ്വദാ തങ്ങളോടൊത്തു വസിച്ചിരുന്നിട്ടും ആ പരമേശ്വരനെത്തന്നെ തിരിച്ചറിയുന്നില്ല.

9. ന സംദൃശേ തിഷ്ഠതി രൂപമസ്യ ന
ചക്ഷുഷാ പശ്യ തി കശ്ചനൈനം
ഹൃദാ മനീഷാ മനസാഭി ക്ലൃപ്തോ യ
ഏതദ്വി ദുരമൃതാസ്തേ ഭവന്തി.

ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ദിവ്യസ്വരൂപം പ്രത്യക്ഷവിഷയരൂപത്തിൽ നമ്മുടെ മുമ്പിൽ വരുന്നില്ല, പരമാത്മാവിന്റെ

ദിവ്യരൂപത്തെ യാതൊരു മനുഷ്യനും പ്രാകൃത ചർമ്മചക്ഷുസ്സുകൾകൊണ്ടു ദർശിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. യാതൊരു ഭാഗ്യവാനായ സാധകൻ നിരന്തരം പ്രേമഭരിതമായ മനസ്സോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഭഗവാന്റെ ആ ദിവ്യസ്വരൂപം സംബന്ധിച്ചു ധ്യാനം പ്രഗാഢമായിത്തീരുമ്പോൾ ആ സമയം സാധകന്റെ ഹൃദയം ഭഗവാന്റെ ധ്യാനജനിതമായ സ്വരൂപത്തിൽ നിശ്ചലമായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള നിശ്ചലഹൃദയത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ആ സാധകൻ വിശുദ്ധ ബുദ്ധിരൂപമായ നേത്രങ്ങൾ വഴി പരമാത്മാവിന്റെ ആ ദിവ്യസ്വരൂപത്തിന്റെ ദർശനം നേടുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നുവോ അവൻ അമരനായിത്തീരുന്നു; പരമാനന്ദസ്വരൂപനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - യോഗധാരണമാർഗ്ഗം മനസ്സിനേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും നിയന്ത്രിച്ച് പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള മറ്റു സാധന വിവരിക്കുന്നു -

10. യദാ പഞ്ചാവതീഷ്ഠന്തേ ജ്ഞാനാനി
മനസാ സഹ

ബുദ്ധിശ്ച ന വിചേഷ്ടതി താമാഹുഃപരമാം ഗതിം.

യോഗാഭ്യാസം ചെയ്തുചെയ്ത് എപ്പോൾ മനസ്സോടുകൂടി പശ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ നല്ലതുപോലെ സ്ഥിരമാകുന്നു ബുദ്ധി ഏകനായ പരമാത്മാവിൽ പരമാത്മാവിനെയെല്ലാതെ മറ്റൊന്നിന്റേയും ലേശംപോലും ജ്ഞാനമുണ്ടാകാത്തരീതിയിൽ സ്ഥിരമായിത്തീരുന്നോ ആ അവസ്ഥയെ യോഗികൾ പരമഗതി - യോഗത്തിന്റെ സർവ്വോത്തമഗതി - എന്നു പറയുന്നു.

11. താം യോഗമിതി മന്യന്തേ സ്ഥിരാം
മിന്ദ്രിയധാരണാം
അപ്രമത്തസ്തദാ ഭവതി യോഗോ ഹി
പ്രഭവാപ്യയൗ.

ഇന്ദ്രിയം, മനസ്സ്, ബുദ്ധി ഇവയുടെ നിശ്ചലാവസ്ഥയുടെ നാമം യോഗം എന്നാകുന്നു. ഇപ്രകാരം അനുഭവജ്ഞാനമുള്ള യോഗിയെ മഹാനുഭാവനായി കരുതുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ സമയം സാധകൻ വിഷയദർശന രൂപങ്ങളായ എല്ലാ പ്രമാദങ്ങളിൽ നിന്നും രഹിതനായിത്തീരുന്നു. എന്നാൽ ഈ യോഗം ഉദയവും അസ്തമയവും പോലെയാകുന്നു. അതുകാരണം പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കണമെന്ന് അഭിലഷിക്കുന്ന ഇച്ഛാലുക്കളായ സാധകർ നിരന്തരം യോഗയുക്തരായിരിക്കുന്നതിനുള്ള ദൃഢാഭ്യാസം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കണം.

12. നൈവ വാചാ ന മനസാ പ്രാപ്തം ശക്യോ
ന ചക്ഷുഷാ
അസ്തീതി ബ്രൂവതോഽന്യത്ര കഥം തദുപലഭ്യതേ.

ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ വാണി മുതലായ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾകൊണ്ടും ചക്ഷുസ്സ് ആദിയായ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾകൊണ്ടും മനസ്സ്, ബുദ്ധി ആദിയായ അന്തഃകരണങ്ങൾകൊണ്ടും പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് ഇവയ്ക്കെല്ലാം എത്താവുന്നിടത്തുനിന്നും വളരെ ദൂരെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്ന

N

P

I

K

തിന്നു തീവ്രമായി ഇച്ഛിക്കുന്നവന് അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. ഈ സംഗതി യാതൊരുത്തൻ പറയുന്നില്ലയോ സ്വീകരിക്കുന്നില്ലയോ അതായത് ഇതുസംബന്ധിച്ച് യാതൊരുത്തന് ദുഃഖമായ വിശ്വാസം ഉണ്ടാകുന്നില്ലയോ അവന് അദ്ദേഹത്തെ എങ്ങനെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയും? അതിനാൽ പൂർവ്വ മന്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രീതിയനുസരിച്ച് ഇന്ദ്രിയം മനസ്സ് മുതലായി എല്ലാം യോഗാഭ്യാസം മുഖാന്തിരം തടഞ്ഞിട്ട് “അതു വശ്യവും സാധകനു ലഭ്യവും ആകുന്നു” എന്നുള്ള ദുഃഖനിശ്ചയത്തോടുകൂടി നിരന്തരം അതിന്റെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി പരമമായ ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി പ്രയത്നശീലരായിരിക്കണം.

13. അസ്തീത്യേവോപലബ്ധ വ്യസ്തതത്വ ഭാവേന ചോഭയോ:

അസ്തീത്യേവോപലബ്ധസ്യ തത്വഭാവ: പ്രസീദതി.

“പരമേശ്വരൻ ആവശ്യവും അദ്ദേഹം സാധകനു നിശ്ചയമായും ലഭ്യവും ആകുന്നു” എന്ന കാര്യത്തേപ്പറ്റിയുള്ള ദുഃഖ വിശ്വാസം സാധകന് എപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കണം. പിന്നീട് ഇതേ നിശ്ചയത്തോടുകൂടിത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിക്കുകയും തദനന്തരം താത്വിക വിവേചനാപൂർവ്വം നിരന്തരം അദ്ദേഹത്തെ ധ്യാനിക്കുകയും ചെയ്തിട്ട് ആ പരാശക്തിയെ പ്രാപിക്കാം. “അദ്ദേഹം ആവശ്യമാണെന്നും തന്റെ തന്നെ ഹൃദയത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു എന്നും അതിന്റെ പ്രാപ്തി ആവശ്യമാകുന്നു” എന്നും എപ്പോൾ സാധകൻ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഭഗവാനെ സ്വീകരിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ പരമാത്മാവിന്റെ ആ താത്വിക ദിവ്യസ്വരൂപം അവന്റെ വിശുദ്ധ ഹൃദയത്തിൽ സ്വയമായി പ്രകടമാവുകയും ഭഗവാന്റെ പ്രത്യക്ഷം അനുഭവമാകുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി നിഷ്കാമഭാവത്തിന്റെ മഹിമയെപ്പറ്റി പറയുന്നു -

14. യദാ സർവ്വേ പ്രമുച്യന്തേ കാമാ യേഴ്സ്യ ഹൃദിശ്രീതാ:

അഥ മർത്യോമൃതോ ഭവത്യത്ര ബ്രഹ്മ സമശ്നുതേ.

മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയം നിത്യവും നിരന്തരവും നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള ഐഹികവും പാരലൗകികവും ആയ അഭിലാഷങ്ങൾകൊണ്ടു നിറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, ഈ കാരണം കൊണ്ട് ഈ പരമാനന്ദ സ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ എപ്രകാരം പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കും എന്ന് അവൻ ഒരിക്കലും ചിന്തിക്കുന്നില്ല. കാമ്യവിഷയങ്ങളുടെ ആസക്തിയാൽ അവൻ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് അഭിലാഷിക്കുന്നുമില്ല. ഈ എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളും സാധകന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും സമൂലം നശിച്ചുപോകുമ്പോൾ അവൻ അമരനായിത്തീരുകയും ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിൽത്തന്നെ ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ സാക്ഷാൽ അനുഭവം നല്ലതുപോലെ സംജാതമാകുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - സംശയ രഹിതമായ ദുഃഖനിശ്ചയത്തിന്റെ മഹിമയെ പറയുന്നു -

15. യദാ സർവേ പ്രഭിദ്യന്തേ ഹൃദയസ്യേഹ ഗ്രന്ഥയ: അഥ മർത്യോമൃതോ ഭവത്യേതാവശ്യനു ശാസനം.

സാധകന്റെ ഹൃദയത്തിലുള്ള അഹന്തയും മമതാരുപത്തിലുള്ള സമസ്ത അജ്ഞാന ഗ്രന്ഥികളും നല്ലതുപോലെ അറ്റുപോകുകയും അവന്റെ എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള സംശയങ്ങൾ സർവ്വഥാ നശിക്കുകയും ഉപര്യുക്തമായ ഉപദേശമനുസരിച്ച് “പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ആവശ്യമാണ്; അദ്ദേഹത്തെ നിശ്ചയമായും ലബ്ധിക്കും” എന്നുള്ള ദുഃഖനിശ്ചയവും അവനുണ്ടാകുമ്പോൾ അവൻ ഈ ശരീരത്തിൽ ജീവിക്കുകൊണ്ടുതന്നെ പരമേശ്വരനെ സാക്ഷാൽകരിച്ച് അമരനായിത്തീരുന്നു. വേദാന്തത്തിന്റെ സനാതനോപദേശം ഇതു മാത്രമാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി മരണാനന്തരമുള്ള ജീവാത്മാവിന്റെ ഗതി വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു.

16. ശതം ചൈകാ ച ഹൃദയസ്യ നാഡ്യസ്താസാം മുർധാന മഭിനി: സ്യതൈകാ തയോർധമായന്നമ്യതത്വമേതി വിഷ്വണ്യോ ഉൽക്രമണേ ഭവന്തി.

ഹൃദയത്തിൽ നൂറ്റിയൊന്നു പ്രധാന നാഡികൾ ഉണ്ട്. അവ അവിടെനിന്നും എല്ലാ ഭാഗത്തേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു. അതിൽ സുഷുപ്തയെന്നുപറയുന്ന ഒരു നാഡി ഹൃദയത്തിൽനിന്നും മസ്തകത്തിലേയ്ക്കു പോയിരിക്കുന്നു. ഭഗവാന്റെ പരമയാമത്തിലേയ്ക്കു പോകേണ്ട അവകാശി ആ നാഡിയിൽക്കൂടി ശരീരത്തിൽനിന്നും വെളിയിൽവന്ന് ഏറ്റവും ഉയർന്ന ലോകത്തിൽ - ഭഗവാന്റെ പരമയാമത്തിൽചെന്ന് അമൃതസ്വരൂപവും പരമാനന്ദമയനുമായ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു. മറ്റു ജീവികൾ മരണകാലത്ത് മറ്റു നാഡികളിൽക്കൂടി ശരീരത്തിൽ നിന്നും വെളിയിൽവന്ന് അവരവരുടെ കർമ്മങ്ങൾക്കും വാസനകൾക്കും അനുസരണമായി നാനായോനികളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

17. ആംഗുഷ്ഠമാത്ര:പുരുഷോന്തരാത്മാ സദാ ജനാനാം ഹൃദയേ സന്നിവിഷ്ടഃ തം സ്വാച്ഛരീരാത്പ്രവൃഹേന്മുഞ്ജാദിവേഷീകാം ധൈര്യേണ തം വിദ്യാച്ഛക്രമമ്യതം വിദ്യാച്ഛക്രമമ്യതമിതി.

അഖിലത്തിന്റേയും അന്തര്യാമിയായ പരമ പുരുഷ പരമേശ്വരൻ ഹൃദയത്തിനനുരൂപമായി അംഗുഷ്ഠമാത്രരൂപത്തിൽ സദാ എല്ലാ മനുഷ്യരുടേയും ഉള്ളിൽ നിവസിക്കുന്നു, എങ്കിലും മനുഷ്യർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരേ നോക്കുന്നുപോലുമില്ല. യാതൊരുത്തൻ പ്രമാദരഹിതനായി അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സാധനയിൽ മുഴുകുന്നുവോ അവൻ ശരീരസ്ഥനായ ആ പരമേശ്വരനെ ഈ ശരീരത്തോടൊത്തു തന്നെ സ്വയമായും അതുപോലെതന്നെ പ്രത്യേകമായും വിലക്ഷണമായും സാധാരണ ആളുകൾ മുഞ്ഞപ്പല്ലിൽനിന്നും അതിന്റെ നാരിനെ പ്രത്യേകമായിക്കാണുന്നതുപോലെ കാണുകയും വേണം. അതായത്

N

P

I

K

എപ്രകാരം മുഞ്ഞപ്പല്ലിലുള്ള നാര് മുഞ്ഞപ്പല്ലിനേക്കാൾ വല ക്ഷണവും പ്രത്യേകതയുള്ളതുമായിരിക്കുന്നുവോ അതേ പ്രകാരം തന്നെ ആ ശരീരവും. ആത്മാവിന്റെ ഉള്ളിൽ അധിവ സിക്കുന്ന പരമേശ്വരൻ ആ രണ്ടിനേക്കാളും സർവ്വമാ അസാ ധാരണമാകുന്നു. അതുതന്നെ വിശുദ്ധ അമൃതമകുന്നു. ഇവിടെ ഈ വാക്യത്തെ പുനരാവർത്തിക്കുന്നത് ഉപദേശത്തിന്റെ സമാ പ്തിയേയും അതുപോലെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ നിശ്ചിതത തേയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

- 18. മൃത്യുപ്രോക്താം നചികേതോഫഥ ലബ്ധ്യാ വിദ്യാമേതാം യോഗവിധിം ച കൃത്സനം ബ്രഹ്മ പ്രാപ്തോ വിരജോഭൂമിമൃത്യു-രന്യോപ്യേ വം യോ വിദധ്യാത്മമേവ.

ഇപ്രകാരം യമരാജനാൽ ഉപദിഷ്ടമായ സമസ്ത വിവേച നങ്ങളേയും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേട്ടതിനുശേഷം നചികേതസ്സ് അദ്ദേഹത്താൽ പറയപ്പെട്ട സമ്പൂർണ്ണവിദ്യയും യോഗത്തിന്റെ

വിധികളും പ്രാപിച്ചിട്ട് ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നു മുക്തനും എല്ലാ വികാരങ്ങളിൽനിന്നു രഹിതനും അതുപോലെ സർവ്വമാ വിശുദ്ധനുമായി പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിച്ചു. മറ്റൊരേ കിലും ഈ ആദ്ധ്യാത്മിക വിദ്യയെ ഈ വിധത്തിൽ നചികേ തസ്സിനു തുല്യം ശരിക്കുശരി മനസ്സിലാക്കുകയും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം അതിനെ ധരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവനും നചികേതസ്സി നേപ്പോലെ എല്ലാ വികാരങ്ങളിൽനിന്നും രഹിതനും ജനനമര ണങ്ങളിൽനിന്നു മുക്തനുമായിട്ട് പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തൗ. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷ്യാ വഹൈ. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കൊടു ത്തിട്ടുണ്ട്.

കേനോപനിഷത്ത്

ഈ ഉപനിഷത്ത് സാമവേദത്തിലെ “തലവകാര ബ്രാഹ്മ ണ”ത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമാകുന്നു. തലവകാരത്തെ ജൈമിനീയോ പനിഷത്ത് എന്നുകൂടി പറയാറുണ്ട്. ഈ ഉപനിഷത്ത് ആദ്യം “കേന” എന്ന വാക്കുകൊണ്ട് ആരംഭിക്കുന്നതിനാൽ ഇതിന് കേനോപനിഷത്ത് എന്നു പേരുവന്നു. ഇതിനെ തലവകാരോ പനിഷത്ത് (ബ്രാഹ്മണോപനിഷത്ത്) എന്നു കൂടി ചിലർ വിളി ക്കുന്നു.

കേനോപനിഷത്തിൽ ബ്രഹ്മതത്വത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഈ തത്വം വിശദമാക്കുന്നതിന് ഗുരുശിഷ്യ സംവാദരൂപത്തിൽ തത്വങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം അപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി; സർവം ബ്രഹ്മൗപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോത്, അനിരാകരണമസ്തനിരാകരണം മേഴ്സ്തു; തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ
ഹേ പരമാത്മാവേ, എന്റെ എല്ലാ അംഗങ്ങളും വാണി, നേത്രം, ശ്രോത്രം മുതലായ എല്ലാ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും പ്രാണസമൂഹവും ശാരീരികവും മാന സികവുമായ ശക്തികളും ഓജസ്സും - എല്ലാ പുഷ്ടിയും അതു പോലെ വൃദ്ധിയും പ്രാപിക്കട്ടെ. ഉപനിഷത്തുകളിൽ വർണ്ണി ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സർവ്വരൂപബ്രഹ്മത്തെ ഞാൻ ഒരിക്കലും സീക രിക്കാതിരിക്കയില്ല. അതുപോലെ ആ ബ്രഹ്മവും എന്നെ ഒരി ക്കലും പരിത്യജിക്കാതിരിക്കട്ടെ. എന്നെ സദാകാലവും സ്വന്ത മാക്കിത്തീർക്കട്ടെ. എന്നോടുകൂടി ബ്രഹ്മത്തിന്റേയും ബ്രഹ്മ ത്തോടുകൂടി എന്റേയും നിത്യസമ്പർക്കം നിലനിൽക്കട്ടെ. ഉപ നിഷത്തുകളിൽ ഏതേതു ധർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദനം ചെയ്ത പ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അവയെല്ലാം ഉപനിഷത്തിന്റെ ഏകമാത്ര ലക്ഷ്യമായ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിൽ നിരന്തരം വ്യാപൃതമായി എന്നേപ്പോലുള്ള സാധകന്മാരിൽ സദാകാലവും പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കട്ടെ; എന്നിൽ നിത്യവും നിരന്തരവും ഉണ്ടായി കൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. എന്റെ ത്രിവിധതാപങ്ങൾക്കും ശാന്തിയുണ്ടാ കട്ടെ.

N

P

I

പ്രഥമഖണ്ഡം

സംബന്ധം - ശിഷ്യൻ ഗുരുദേവനോടു ചോദിക്കുന്നു: -

- 1. ഓം കേനേഷിതം പതതി പ്രേഷിതം മനഃ
കേന പ്രാണഃ പ്രഥമഃപ്രേതി യുക്തഃ
കേനേഷിതാം വാചമിമാം വദന്തി
ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം ക ഉ ദേവോ യുനക്തി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ നാലു ചോദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ജഡരൂപമായ അന്തഃകരണം, പ്രാണൻ, വാണി തുടങ്ങിയ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും ചക്ഷുസ്സ് ആദിയായ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും അതാതിന്റേതായ കാര്യങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനുള്ള കഴിവുകൾ പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതും അതുകൊണ്ട് അതാതിന്റേതായ കർമ്മങ്ങളിൽ പ്രവർത്തന നിരതമാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതും ആയ ഏതോ സർവ്വശക്തിമത്തായ ചേതനയുണ്ടല്ലോ, അത് ഏതാണ്? എങ്ങനെയുള്ളതാണ്?

സംബന്ധം - ഇതിനു മറുപടിയായി ഗുരു പറയുന്നു.

- 2. ശ്രോത്രസ്യ ശ്രോത്രം മനസോ മനോ യ-
ദാചോ ഹ വാചം സ ഉ പ്രാണസ്യ പ്രാണഃ
ചക്ഷുഷശ്ചക്ഷുരതിമുച്യ ധീരാഃ
പ്രേത്യാസ്മാല്ലോകാദമൃതാഭവന്തി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ഗുരു ശിഷ്യന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു സ്പഷ്ടമായ മറുപടി പറയാതെ വാക്കുകൾകൊണ്ടു കാര്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്. യാതൊരുത്തൻ മനസ്സിന്റേയും പ്രാണന്റേയും സമ്പൂർണ്ണേന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും സമസ്ത ജഗത്തിന്റേയും പരമകാരണനാകുന്നുവോ യാതൊരുത്തനിൽ നിന്നും ശക്തി പ്രാപിച്ചിട്ട് ഇവയെല്ലാം അതാതിന്റേതായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുവാൻ പ്രാപ്തരായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ഇവയെല്ലാം അറിയുന്നവനായിരിക്കുന്നുവോ അവൻ ആ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ തന്നെ ഇതിന്റേയെല്ലാം പ്രേരകശക്തിയായിരിക്കുന്നു. അവനെ അറിഞ്ഞിട്ട് ജ്ഞാനികളായിട്ടുള്ളവർ ജീവന്യുക്തരായി ഈ ലോകത്തിൽ നിന്നും പ്രയാണം ചെയ്ത ശേഷം അമരസ്വരൂപമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. അതായത് ജനനമരണങ്ങളിൽ നിന്നും നിത്യമായി മോചനം പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ആ മനസ്സിലും പ്രാണനിലും ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും പ്രേരണചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മം ഇങ്ങനെയുള്ളതാകുന്നു. ഇപ്രകാരം അസ്പഷ്ടരൂപം എന്തുകൊണ്ടാണ്? ഇതേപ്പറ്റി ഗുരു പറയുന്നു.

- 3. ന തത്ര ചക്ഷുർഗൃച്ഛതി ന വാഗ്മൂതി നോ മനഃ
ന വിദ്മോ ന വിജാനീമോ യഥൈതദനുശിഷ്യാത്
അന്യദേവ തദിദിതാദഥോ അവിദിതാദധി
ഇതി ശുശ്രൂമ പൂർവ്വേഷാം
യേനസ്തദ്വ്യാചചക്ഷിരേ.

ആ സച്ചിദാനന്ദ പരമൗലന പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാകൃതങ്ങളായ അന്തഃകരണങ്ങൾക്കും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും അറിയുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അവയ്ക്ക് അവിടംവരെ എത്തുവാൻ കഴിവില്ല. ആ

N

K

അലൗകിക ദിവ്യ തത്വങ്ങളിലേയ്ക്ക് അവയുടെ പ്രവേശനം ഒരു കാലത്തും സംഭവ്യമല്ല. പിന്നെയോ അവയിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ചേതനയും ക്രിയാശക്തിയും അതേ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ തന്നെ പ്രേരണയും ശക്തിയും ആകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള അവസ്ഥയിൽ മനഃ-ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മുഖാന്തിരം ആ ബ്രഹ്മം 'ഇങ്ങനെ' ഉള്ളതാണെന്ന് ആർക്ക് എങ്ങനെ പറയുവാൻ കഴിയും? ഇപ്രകാരം ബ്രഹ്മതത്വോപദേശത്തിന്റെ സ്വരൂപം നാം ആരിൽ നിന്നും പഠിച്ചിട്ടുമില്ല; നാം സ്വയം സബുദ്ധിയുടെ മനനം വഴിയായി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുമില്ല. ഏതൊരു മഹാപുരുഷനിൽനിന്നും ഈ ഗുഹൃതത്വങ്ങളുടെ ഉപദേശം നമുക്കു ലഭിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവൻ - ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ ജഡചേതനകൾക്കു ഭിന്നനാണെന്നു നാം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. അറിയപ്പെടുന്നിടത്തോളം സംപൂർണ്ണജഡവർഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വഥാ ഭിന്നവും ഈ ജഡവർഗ്ഗത്തെ അറിയുകയും എന്നാൽ സ്വയം അറിയപ്പെടാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ജീവാത്മാവിനെക്കാൾ അത്യധികം ഉത്തമവും ആകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതിക്ക് അതിന്റെ സ്വരൂപതത്വത്തെ വാക്കുകൾവഴി വ്യക്തമാക്കുവാൻ ഒരിക്കലും സാധ്യമല്ല. ഇതുകൊണ്ടു അതിനെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു സൂചനകളെ ആധാരമാക്കേണ്ടതായി വരുന്നു (ഗീത 15-18).

സംബന്ധം- ഇനി അതേ ബ്രഹ്മത്തെ, പ്രശ്നങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വീണ്ടും അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങൾമൂലം മനസ്സിലാക്കുന്നു.

- 4. യദാചാനദ്യുദിതം യേന വാഗദ്യുദ്യതേ
തദേവ ബ്രഹ്മ താം വിദ്ധി നേദം യദിദമൃപാസതേ.
യാതൊന്ന് വാക്കുകളാൽ വ്യക്തമാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ പ്രാകൃതവാണിയിൽ പറപ്പെട്ടിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളാൽ ഉപാസിക്കപ്പെടുന്നുവോ അത് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വാസ്തവിക രൂപം ആകുന്നില്ല. ബ്രഹ്മതത്വം വാക്കുകൾക്കും അതീതമാകുന്നു. യാതൊരു ശക്തിയുടെ അംശംകൊണ്ട് വാണിയിൽ സംസാരശക്തി പ്രകടമാകുന്നുവോ, യാതൊന്ന് വാണിയുടേയും ജ്ഞാതാവുപ്രേരണയും പ്രവർത്തനവും ആയിരിക്കുന്നുവോ അതു ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ കേവലം ഇത്രയും മാത്രമേ പറയുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ.
- 5. യന്മനസാ ന മനുതേ യേനാഹൂർമ്മനോ മതം
തദേവ ബ്രഹ്മ താം വിദ്ധി നേദം യദിദമൃപാസതേ.

ബുദ്ധിയുടേയും മനസ്സിന്റേയും വിഷയത്തിൽ എന്തെല്ലാം അറിയുവാൻ കഴിയുന്നുവോ അതുപോലെ പ്രാകൃത മനോബുദ്ധിയിൽ നിന്നും അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതായ ഏതൊരു തത്വത്തെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അതു ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വാസ്തവികസ്വരൂപമാകുന്നില്ല. പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ മനസ്സിനും ബുദ്ധിക്കും സർവ്വഥാ അതീതനാകുന്നു. യാതൊന്നു മനസ്സിന്റേയും ബുദ്ധിയുടേയും ജ്ഞാതാവാകുന്നുവോ അവയ്ക്കു മനനം ചെയ്യുന്നതിനും നിശ്ചയം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള ശക്തി നൽകുന്നുവോ അതുപോലെ മനനവും നിശ്ചയവും ചെയ്യുന്നതിൽ നിത്യക്തമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ ശക്തിയുടെ അല്പാംശത്തിൽനിന്നും ബുദ്ധിയിൽ നിശ്ചയം ചെയ്യുന്നതിനും മനസ്സിൽ മനനം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള കഴിവുണ്ടാകുന്നുവോ അതത്രേ ബ്രഹ്മം. ആ വിഷയത്തിൽ ഇത്രമാത്രമേ പറയുവാനുള്ളൂ.

P

6. യച്ചക്ഷുഷാ ന പശ്യതി യേന ചക്ഷുഷി പശ്യതി തദേവ ബ്രഹ്മ താം വിദ്ധി നേദം യദിദമുപാസതേ.

കണ്ണുകളുടെ വിഷയം - കണ്ണുകൾ മുഖാന്തിരം കാണുകയും അറിയുകയും ചെയ്യുന്നതും ഉപാസന നടത്തുന്നതുമായ പ്രാകൃത പദാർത്ഥസഞ്ചയം. അതു ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വാസ്തവികരൂപം ആകുന്നില്ല. പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ചക്ഷുരാദി ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും അതീതനാകുന്നു. യാതൊന്നിന്റെ ശക്തിയും പ്രേരണയ്ക്കൊണ്ടു ചക്ഷുസ്സ് ആദിയായ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ തങ്ങളുടെ വിഷയങ്ങളിൽ സാമർത്ഥ്യം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് അവയെ അറിയുകയും അവയെ അതാതുകളുടെ വിഷയങ്ങൾ അറിയുന്നതിൽ പ്രേരണ ചെലുത്തുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതുപോലെ യാതൊന്നിന്റെ ശക്തിയുടെ അംശമാകുന്നുവോ ആ പ്രഭാവം ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ ഇത്രമാത്രമേ പറഞ്ഞുതുറുവാൻ സാധ്യമാകയുള്ളൂ.

7. യച്ഛ്രോത്രേണ ന ശൃണോതി യേന ശ്രോത്രമിദം ശ്രുതം

തദേവ ബ്രഹ്മ താം വിദ്ധി നേദം യദിദമുപാസതേ

യാതൊന്ന് ശ്രവണപുടങ്ങളൾക്കു ലക്ഷ്മിഭവിക്കുന്നുവോ യാതൊരു പ്രാകൃതവസ്തുസമൂഹത്താൽ ഉപാസന ചെയ്യപ്പെടുന്നുവോ അത് വാസ്തവത്തിൽ ബ്രഹ്മസ്വരൂപമാകുന്നില്ല. പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ ശ്രോത്രേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ജ്ഞാതാവും പ്രേരകനും അതിൽ ശ്രവണശക്തി സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവിന്റെ നിക്ഷേപകന്മാരിരിക്കുന്നുവോ അതു സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഇതിൽ കൂടുതലായി ഒന്നും പറയാനില്ല.

8. യത് പ്രാണേന ന പ്രാണിതി യേന പ്രാണഃ പ്രണീയതേ

തദേവ ബ്രഹ്മ താം വിദ്ധി നേദം യദിദമുപാസതേ.

പ്രാണൻ മൂലം ചേഷ്ടായുക്തമായ വസ്തുക്കളേയും പ്രാകൃതപ്രാണനാൽ അനുപ്രാണിതമായ തത്വങ്ങളേയും ഉപാസന ചെയ്യുന്നതു വാസ്തവത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപമല്ല. പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ അവയ്ക്കെല്ലാം അതീതനത്രേ. യാതൊന്നു പ്രാണന്റെ ജ്ഞാതാവും പ്രേരകനും അതിനു ശക്തി നൽകുന്നവനും ആകുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ ശക്തിയുടെ അല്പാംശം ലഭിച്ചിട്ട്, യാതൊന്നിന്റെ പ്രേരണകൊണ്ട് ഈ പ്രധാന പ്രാണൻ അഖിലത്തേയും ചേഷ്ടായുക്തമാക്കിത്തീർക്കുന്നുവോ അതു സർവ്വശക്തനായ പരമേശ്വരബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതിനെ സംബന്ധിച്ച് ഇത്രയും മാത്രമേ പറയാൻ കഴിയുള്ളൂ.

സാരാംശം എന്തെന്നാൽ പ്രാകൃതങ്ങളായ മനസ്സിനും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും ലഭ്യമാകുന്ന വിഷയങ്ങളെല്ലാം പ്രാകൃതങ്ങളാകുന്നു. അതായത് അവയെ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വര പരാത്പരപുരുഷോത്തമന്റെ വാസ്തവികസ്വരൂപങ്ങളായി അംഗീകരിക്കുവാൻ സാധ്യമേയല്ല. അതിനാൽ അവയെ ഉപാസിക്കുന്നതു പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ഉപാസനയും ആകുന്നില്ല. മനസ്സ്, ബുദ്ധി മുതലായവയ്ക്കതീതമായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വര സ്വരൂപത്തെ

സാങ്കേതികഭാഷയിൽ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഇവിടെ ഗുരു, അഖിലത്തിന്റേയും ജ്ഞാതാവ്, ശക്തിപ്രദായകൻ, സ്വാമി, പ്രേരകൻ, പ്രവർത്തകൻ, സർവ്വശക്തിമാൻ, നിത്യൻ എന്നെല്ലാം അപ്രാകൃതപരമതമായ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞു തന്നിരിക്കുന്നു.

ദിതീയ ഖണ്ഡം

1. യദി മന്യസേ സുവേദേതി ദഭ്രമേവാപി നൂനം താം വേത്ഥ ബ്രഹ്മണോ രൂപം യദസ്യ താം യദസ്യ ദേവേഷാമ നു മീമാംസ്യമേവ തേ മന്യേ വിദീതം.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ഗുരു തന്റെ ശിഷ്യനെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു. നാം മുഖാന്തിരം മനസ്സിലാക്കിത്തന്ന ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ശ്രവിച്ചിട്ട്. ആ ബ്രഹ്മത്തെ പൂർണ്ണമായും ഗ്രഹിച്ചുകഴിഞ്ഞു എന്നു നീ തീരുമാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ നീ ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെ ഏറ്റവും അല്പമായി മാത്രമേ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്നതു തീർച്ചയായ സംഗതിയാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംശഭൂതമായിരിക്കുന്ന ജീവാത്മാവ്, അതിനെത്തന്നെയും അഥവാ എല്ലാ ദേവതകളിലും - അതായത് മനസ്സ്, ബുദ്ധി, പ്രാണൻ മുതലായവയിൽ അന്തർലീനമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംശംകൊണ്ട് അതാതുകൾക്കു പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവുകൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനെ നീ ബ്രഹ്മം എന്നു കരുതുകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ അറിവു യഥാർത്ഥമാകുന്നില്ല. ബ്രഹ്മം ഇത്രയിൽ ഒതുങ്ങി നിൽക്കുന്നില്ല. ഈ ജീവാത്മാവിലും സമസ്ത വിശ്വബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിലും വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന ശക്തിയെല്ലാം ഏകോപിച്ചു നോക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ കേവലം ഒരംശം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. അതിനാൽ നീ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ബ്രഹ്മതത്വം നിന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പുനർവിചാരണ ചെയ്യേണ്ടതു ആവശ്യമാണ് എന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു.

സംബന്ധം- ഗുരുദേവന്റെ ഉപദേശത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ചിന്തിച്ചിട്ട് ശിഷ്യൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ തന്റെ അഭിപ്രായം പ്രകടമാക്കുന്നു.

2. നാഹം മന്യേ സുവേദേതി നോ ന വേദേതി വേദ ച യോ ന സ്തദേദ തദേദ നോ ന വേദേതി വേദ ച.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ശിഷ്യൻ തന്റെ ഗുരുദേവന്റെ ഉപദേശത്തിൽനിന്നും സ്വന്തം അനുഭവം ഇപ്രകാരം പ്രകടമാക്കുന്നു. “ആ ബ്രഹ്മത്തെ ഞാൻ നന്നായി അറിയുന്നു എന്ന് അവകാശപ്പെടുന്നില്ല; എന്നാൽ അതിനെ ഞാനറിയുന്നില്ലെന്നും അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഞാനറിയുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നിരുന്നാലും എന്റെ ഈ അറിവ് ഒരു ജ്ഞാതാവ് ഏതെങ്കിലും ജ്ഞയവസ്തുവിനെ അറിയുന്നതുപോലുള്ളതല്ല. ഇത് അതിനേക്കാൾ സർവ്വമാ അപൂർവ്വവും അലൗകികവും

I

K

N

P

I

K

ആകുന്നു. അതുകൊണ്ടാണു ഞാൻ ആദ്യം “ഞാനതിനെ അറിയുന്നു എന്നും അറിയുന്നില്ല എന്നും എങ്കിലും ഞാനറിയുന്നു” എന്നും പറഞ്ഞത്. എന്റെ ഈ വാക്കുകളുടെ രഹസ്യം ശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങളിൽ ആ ബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവനു ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ശ്രുതി മൂകളിൽ പറഞ്ഞ ഗുരുശിഷ്യസംവാദത്തിന്റെ ആശയം സ്വയം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു.

3. യസ്യാ മതം തസ്യ മതം മതം യസ്യ
ന വേദ സ:

അവിജ്ഞാതം വിജ്ഞാതം വിജ്ഞാതം
മവിജ്ഞാതം.

യാതൊരു മഹാപുരുഷൻ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ സാക്ഷാത്കാരം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവനിൽ ‘ഞാൻ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള അഹങ്കാരം അല്പമാത്രം പോലും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അവൻ പരമാത്മാവിന്റെ അനന്തവും അസീമവും ആയ മഹിമാർണ്ണവത്തിൽ നിമഗ്നനായി ‘പരമാത്മാവു സ്വയമേവ തന്നെ അറിയപ്പെടുന്നു’ എന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നു. അല്ലാതെ മറ്റാർക്കും തന്നെ ആ മഹാർണ്ണവത്തിന്റെ അക്കര കടക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. അസീമയുടെ സീമയെ സീമാബദ്ധമായതിന് എങ്ങനെ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും? അതായത് ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ജ്ഞാനിയാകുന്നു, പരമേശ്വരൻ എനിക്കറിയപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു എന്ന് ആരെങ്കിലും കരുതുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവർ സർവ്വഥാ ഭ്രമത്തിൽ അകപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ബ്രഹ്മം ഇപ്രകാരമുള്ള ജ്ഞാനവിഷയമല്ല. എത്രയോ ജ്ഞാന സാധനകൾ ഉണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നിനുപോലും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സമീപത്ത് എത്തുന്നതിന് സാധിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ഇപ്രകാരം അറിവു സമ്പാദിച്ചവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പരമാത്മാവു സദാ അജ്ഞാതമാകുന്നു. അറിയണമെന്നുള്ള അഭിമാനം നിലനിൽക്കുന്നതുവരെ പരമേശ്വരന്റെ സാക്ഷാത്കാരം ലഭ്യമാകുന്നില്ല. അറിയണമെന്നുള്ള അഭിമാനം അല്പമാത്രം പോലുമില്ലാത്ത ഭാഗ്യവാന്മാരായ മഹാപുരുഷന്മാർക്കു പരമേശ്വരന്റെ സാക്ഷാത്കാരം ലഭ്യമാകുന്നു.

4. പ്രതിബോധവിദിതം മതമമൃതതാം ഹി വിന്ദതേ
ആത്മനാ വിന്ദതേ വീര്യം വിദ്യയാ വിന്ദതേ മൃതം.

ഉപര്യുക്തമായ വർണ്ണനത്തിൽ പരമാത്മാവിന്റെ ഏതു സ്വരൂപത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിയായിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ ഏറ്റവും നന്നായി മനസ്സിലാക്കുന്നതാകുന്നു വാസ്തവീകമായ ജ്ഞാനം. തദ്വാരാ പരമാത്മാപ്രാപ്തിയും ലഭ്യമാകുന്നു. പരമാത്മാജ്ഞാന പ്രദായിനിയായ ജ്ഞാനരൂപശക്തി അന്തര്യായിയായ പരമാത്മാവിനാൽ മനുഷ്യർക്കു ലഭിക്കുന്നു. മന്ത്രങ്ങളിലും വിദ്യകളിലും നിന്ന് അമൃതരൂപമാകുന്ന പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ പ്രാപ്തി ലഭിക്കുന്നു. തന്മൂലം മനുഷ്യരിൽ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള അഭിരുചിയും ഉത്സാഹവും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ആ ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ഇതേ ജന്മത്തിൽ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടത് അത്യന്തം ആവശ്യമാകുന്നു - എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ പ്രകരണത്തെ ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

5. ഇഹ ചേദവേദീ ദഥസത്യമസ്തി
ന ചേദിഹാവേദീന്മഹതീ വിനഷ്ടി:
ഭൂതേഷു ഭൂതേഷു വിചിത്യ ധീരാ:
പ്രേത്യാസ്മാല്ലോകാദമൃതാ ഭവന്തി.

മാനവജീവിതം അത്യന്തം ദുർല്ലഭമാകുന്നു. അതു ലഭിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സാധനകളിൽ തൽപ്പരനായിത്തീരുന്നില്ലെങ്കിൽ അവൻ ഏറ്റവും വലുതായ തെറ്റു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണു ശ്രുതിയിൽ പറയുന്നത്, ‘ഈ ദുർല്ലഭമായ മനുഷ്യശരീരം നിലനിൽക്കുന്നതുവരെ ഭഗവത്കൃപാ കടാക്ഷത്താൽ പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്ന സാധന സാമഗ്രികൾ ഉപലബ്ധമായിരിക്കുമ്പോൾ എത്രയും വേഗം പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നതു എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമായിരിക്കും. മാനവജന്മത്തിന്റെ പരമസാർത്ഥകതയും അതുതന്നെയാകുന്നു. ഒരു പക്ഷേ ഈ സുവർണ്ണാവസരം കൈവിട്ടു പോകയാണെങ്കിൽ പിന്നീടു സംഭവിക്കുന്നതു മഹാനാശമായിരിക്കും - തുടർച്ചയായും മൃത്യുമയസംസാരത്തിന്റെ പ്രവാഹങ്ങളിൽ ഒഴുകി നടക്കേണ്ടതായും വരുന്നു. അപ്പോൾ കരഞ്ഞു പശ്ചാത്താപം പ്രകടിപ്പിക്കുകയല്ലാതെ മറ്റു യാതൊരു പോംവഴികളും അവശേഷിക്കുന്നില്ല. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ത്രിവിധതാപങ്ങളിലും ത്രിവിധ വേദനകളിലും നിന്നു രക്ഷപ്പെടുന്നതിനുള്ള ഒരു ഒരു പോംവഴി ജീവികൾ മാനവജന്മത്തിൽ ദക്ഷതയോടുകൂടി സാധന പരായണരായി തങ്ങളുടെ ജീവനെ നിത്യ തയിലേക്കു വേണ്ടി സഫലമാക്കിത്തീർക്കുക എന്നതാണ്. മനുഷ്യജന്മം കൂടാതെ മറ്റുള്ള അനവധി യോനികളെല്ലാത്തന്നെ കർമ്മഫലങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നതിനായി മാത്രം പ്രാപ്തമാകുന്നു. അവയിൽ ജീവികൾക്കു പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള യാതൊരു സാധനകളും അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. ബുദ്ധിമാന്മാരായവർ ഈ സംഗതി മനസ്സിലാക്കുകയും അവർ അതിൽക്കൂടി പരമാത്മാവിന്റെ സാക്ഷാത്കാരം പ്രാപിച്ച് എന്നെന്നേക്കുമായി ജനന മരണ ചക്രത്തിൽനിന്നും മോചനം നേടി അമരന്മാരായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

തൃതീയഖണ്ഡം

സംബന്ധം - പ്രഥമ ഖണ്ഡത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപതത്വം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അതിന്റെ ശക്തിയുടെ സാങ്കേതിക ഭാഷയിൽ വിഭിന്ന പ്രകാരത്തിൽ ദിഗ്ദർശനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ഖണ്ഡത്തിൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠതയെപ്പറ്റി പറയുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രഥമപ്രകരണത്തിന്റെ വർണ്ണനകളോട് ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപം എങ്ങിനെ തോന്നപ്പെടുന്നുവോ വാസ്തവത്തിൽ അതിന്റെ പൂർണ്ണരൂപം അത്രയ്ക്കൊന്നും ആയിരിക്കുന്നില്ല; അതാകട്ടെ അതിന്റെ മഹിമയുടെ അംശം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. ജീവാത്മാവ്, മനസ്സ്, പ്രാണൻ, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മുതലായവയും അവയുടെ ദേവതകളും എല്ലാത്തന്നെ ബ്രഹ്മത്തിൽ

N

P

നിന്നും അനുപ്രാണിതവും പ്രേരിതവും ശക്തിമത്തും ആയി കാര്യമാത്ര പ്രസക്തങ്ങളായി വർത്തിക്കുന്നു.

മൂന്നാമത്തെ ഖണ്ഡത്തിൽ വിശ്വത്തിൽ ഏതേതു ജീവികളോ പദാർത്ഥങ്ങളോ ശക്തിമത്തും സുന്ദരവും പ്രിയപ്പെട്ടതുമായി തോന്നുന്നുവോ, അവയുടെ ജീവിതത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന സഫലതകളെല്ലാം തന്നെ മഹിതനെയൊക്കുന്നുവെന്നു ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ മൂലം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നു.

1. ബ്രഹ്മഹ ദേവേഭ്യോ വിജിഗ്യേ തസ്യ ഹ ബ്രഹ്മണോ വിജയേ ദേവാ അമഹീയന്ത ത ഐക്ഷന്താസ്മാ കമേവായം വിജയോ ിസ്മാകമേവായം മഹിമേതി.

പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ ദേവന്മാരിൽ കൃപയുള്ളവനായിട്ട് അവർക്കു ശക്തി പ്രദാനം ചെയ്തു. അതു കാരണം അവർ അസൂരന്മാരുടെ മേൽ വിജയം വരിച്ചു. ഈ വിജയം വാസ്തവത്തിൽ ഭഗവാന്റേതുതന്നെയായിരുന്നു. ദേവതകൾ കേവലം നിമിത്തം മാത്രമേ ആയിരുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ ആ വസ്തുത ദേവന്മാർ അംഗീകരിച്ചില്ല. അവർ ഭഗവാന്റെ കൃപയെ അംഗീകരിക്കാതെ ആ മഹിമയെ തങ്ങളുടെ കഴിവും മഹിമയും എന്നു കരുതിയും അത്യന്തം അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി തങ്ങൾ വലിയ ബലശാലികളാണെന്നും തങ്ങളുടേതായ ബലപൗരൂഷം കൊണ്ടാണ് അസൂരന്മാരെ പരാജയപ്പെടുത്തിയതെന്നും ഭാവിച്ചു.

2. തദ്ധൈഷം വിജ്ഞൗ തേഭ്യോ ഹ പ്രാദുർബഭുവ തന്ന വ്യജാനത കിമിദം യക്ഷമിതി.

ദേവതകളുടെ അഹങ്കാരത്തെ കരുണാനിധിയായ ഭഗവാൻ മനസ്സിലാക്കി. ഈ അഹങ്കാരം വളരുകയാണെങ്കിൽ അവരുടെ പതനം തീർച്ചയായും സംഭവിക്കും എന്ന ഭക്തകല്യാണകാരിയായ ഭഗവാൻ വിചാരിച്ചു. ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാനു ഭക്തന്മാരുടെ പതനം എങ്ങനെ സഹിക്കുവാൻ കഴിയും? അതിനാൽ ഭഗവാൻ ദേവന്മാരിൽ കരുണയുള്ളവനായി അവരുടെ ദർപ്പം ശമിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അവരുടെ മുമ്പിൽ ദിവ്യസാഹായ ക്ഷരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി. ദേവന്മാർ ആശ്ചര്യചകിതരായി. ആ അത്ഭുത വിശാലരൂപത്തെ കാണുകയും ഈ ദിവ്യയക്ഷം എന്ത് എന്നു ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അവർക്ക് അതിനെ തിരിച്ചറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

3. തേ ിഗ്നിമബ്രുവഞ്ജാതവേദ ഏതദ് വിജാനീഹി കിമിദം യക്ഷമിതി തഥേതി.

ദേവന്മാർ ആ അതിവിചിത്ര മഹാകായമായ ദിവ്യയക്ഷത്തെ കണ്ടിട്ട് ആന്തരികമായി ഭയപ്പെടുകയും അതിനെ അറിയുന്നതിനു വ്യഗ്രരായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അഗ്നിദേവത പരമതേജസ്വിയും വേദാർത്ഥങ്ങളുടെ ജ്ഞാതാവും എല്ലാ ജാതപദാർത്ഥങ്ങളുടേയും വിവരങ്ങൾ അറിയുന്നവനും സർവ്വജ്ഞരിൽ സർവ്വജ്ഞനും ആണ്. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പദവിയോടുകൂടിയ നാമം 'ജാതവേദൻ' എന്നാകുന്നു. ദേവകൾ

ഈ കാര്യസാധ്യത്തിന് അഗ്നി കഴിവുള്ളവനാണെന്നു കണ്ട അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു: 'അല്ലയോ ജാതവേദാ, അങ്ങു പോയി ആ യക്ഷം ആരാണെന്നുള്ള വിവരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുവന്നാലും.' അഗ്നിക്കു തന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയിൽ അപാരമായ ഗർവ്വുണ്ടായിരുന്നു. അതുകാരണം അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു, 'നല്ലകാര്യം, ഞാനുടൻ തന്നെ വിവരം അറിഞ്ഞുവരാം.'

4. തദഭ്യദ്രവത് തമഭ്യവദത് കോ ിസീത്യഗ്നിർവാ അഹമസ്മീത്യബ്രവീജാതവേദാ വാ അഹമസ്മീതി.

ഇതിൽ എന്താണു പ്രയാസമുള്ളതെന്ന് അഗ്നിദേവൻ ചിന്തിച്ചു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം അതിവേഗം യക്ഷത്തിന്റെ സമീപത്തു ചെന്നുചേർന്നു. അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ സമീപം കണ്ടിട്ടു യക്ഷം ചോദിച്ചു. "അങ്ങാരാകുന്നു?" അപ്പോൾ അഗ്നി വിചാരിച്ചു; എന്റെ തേജോമയരൂപത്തെ എല്ലാവരും അറിയുന്നതാണല്ലോ? ഇവനങ്ങനെ എന്നെ അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം ചൊടിച്ചുകൊണ്ടുത്തരം പറഞ്ഞു. "ഞാൻ പ്രസിദ്ധനായ അഗ്നിയൊക്കുന്നു. എന്റെ പദവിയോടുകൂടിയതും രഹസ്യപൂർണ്ണവുമായ നാമം - ജാതവേദൻ എന്നാകുന്നു.

സംബന്ധം - അപ്പോൾ യക്ഷരൂപമായ ബ്രഹ്മം അഗ്നിയോടു ചോദിച്ചു -

5. തസ്മിസ്തയി കിം വീര്യമിതി. അപീദം സർവ്വം ദഹേയം, യദിദം പൃഥിവ്യാമിതി.

അഗ്നിയുടെ ഗർവ്വോക്തി കേട്ടിട്ടു ബ്രഹ്മം ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതവനെപ്പോലെ പറഞ്ഞു - 'നല്ലത്. അങ്ങ് അഗ്നിദേവതയും ജാതവേദനും ആണല്ലോ. വളരെ നല്ല കാര്യം. എന്നാൽ എനിക്കു ചിലതെല്ലാം അറിയണമെന്നുണ്ട്. ദയവുചെയ്തു പറഞ്ഞുതന്നാൽ കൊള്ളാം.'. "നിങ്ങളിൽ എന്തു ശക്തിയാണുള്ളത്? നിങ്ങൾക്കെന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയും?" ഇതിന് അഗ്നിദേവൻ ഗർവ്വോടുകൂടി മറുപടി പറഞ്ഞു - എനിക്കെന്തുചെയ്യുവാൻ കഴിയുമെന്നോ? ഇതിയുവാൻ നിങ്ങളാഗ്രഹിക്കുന്നു, അല്ലെ? - ഹേ' ഞാൻ മനസ്സു വയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തേയും അതിലുള്ള എല്ലാ വസ്തുക്കളേയും കരിച്ചു ചാമ്പൽക്കുമ്പാരമായി മാറ്റുവാൻ കഴിയും.

6. തസ്മൈ തുണം നിദയാവേതദ്രഹേതി. തദുപപ്രേയായസർവ്വ ജവേന, തന്ന ശശാക ദഗ്ധും സതത ഏവ നിവൃതേ, നൈതദശകം വിജ്ഞാതും യദേതദ് യക്ഷമിതി.

അഗ്നിദേവതയുടെ വീണ്ടുമുള്ള ഗർവ്വോക്തികൾ കേട്ടപ്പോൾ യക്ഷരൂപധാരിയായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിലേക്ക് ഒരു ഉണക്കപ്പല്ലി ഇട്ടുകൊടുത്തു കൊണ്ടു പറഞ്ഞു - "അങ്ങേയ്ക്ക് എല്ലാത്തിനേയും ദഹിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുമല്ലോ. നിസ്സാരമായ ഒരു ബലപ്രയോഗംകൊണ്ട് ഈ തുണത്തെ ജ്വലിപ്പിച്ചാലും." അഗ്നിദേവൻ ഇതു തനിക്കൊരപമാനമായിക്കരുതിയെങ്കിലും സാധാരണ രീതിയിൽ ആ പല്ലിന്റെ സമീപം എത്തി അതിനെ ഭസ്മമാക്കുന്ന

I

K

തിനാഗ്രഹിച്ചു. ആരംഭത്തിൽ അതു സ്പർശമാകാതിരുന്നതുകണ്ട് അദ്ദേഹം തന്റെ സകല ശക്തിയും വിനിയോഗിച്ചു. പക്ഷെ അതിന് അല്പംപോലും ചൂട് ഏല്പിക്കുവാനദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അതെങ്ങനെ ചൂടുപിടിക്കും? അഗ്നിയിലുള്ള അഗ്നി ത്വവും ദാഹകത്വവും അതിന്റെ ശക്തിയുടെ മൂലഭേദം വാഗ്ദാനമായ പരമാത്മാവിൽനിന്നും ലഭ്യമായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. അവിടുന്ന് ആ ശക്തിസ്രോതസ്സിനെ തടയുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെ എവിടെ നിന്നു ശക്തിവരും? അഗ്നിദേവൻ ഇതൊന്നും ഗ്രഹിക്കാതെ വീമ്പിളക്കുകയായിരുന്നു ചെയ്തത്. എന്നാൽ ബ്രഹ്മം തന്റെ ശക്തിയെ തടഞ്ഞുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ അഗ്നിക്ക് ഒരു ഉണക്കപ്പല്ലിനെപ്പോലും കരിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. അപ്പോൾ ലജ്ജയാൽ കുനിഞ്ഞ ശിരസ്സുമായി ഹതപ്രജ്ഞനും ഹതപ്രഭുനുമായി അഗ്നി ദേവകളുടെ അടുക്കൽ ചെന്നിട്ടു പറഞ്ഞു. “ആ യക്ഷം ആരാണെന്ന് എനിക്കറിയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.”

7. അഥ വായുമബ്രുവൻ വായവേതദ് വിജാനീഹി കിമേ തദ് യക്ഷമിതി തഥേതി.

അഗ്നിദേവൻ പരാജയപ്പെട്ടു മടങ്ങിവന്നപ്പോൾ ദേവകൾ ഈ കാര്യസാധ്യത്തിനായി അപ്രതിമശക്തിയായ വായുദേവനെ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ട് അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു. “അല്ലയോ വായുദേവ! അങ്ങുപോയി ഈ യക്ഷം ആരാണെന്നുള്ള എല്ലാ വിവരങ്ങളും അറിഞ്ഞു വന്നാലും. “വായു ദേവനും തന്റെ ബുദ്ധിവൈഭവത്തിൽ അമിതമായ അഹങ്കാരമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു - “നല്ല കാര്യം. ഉടൻ തന്നെ ഞാൻ വിവരമറിയാം.”

8. തദഭ്യദ്രവത് തമഭ്യവദത് കോഽസീതി. വായുർവാ അഹമസ്മീത്യബ്രവീന്മാതരിശ്വാ വാ അഹമസ്മീതി.

വായുദേവൻ ചിന്തിച്ചു, “അഗ്നി, അറിയാതെ എവിടെയെങ്കിലും പോയിരിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ ഈ യക്ഷത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നത് അത്രവലിയ സംഗതിയായിരുന്നോ? ശരി, ഈ വിജയത്തിന്റെ മാന്യത എനിക്കു തന്നെ ലഭിക്കും.” ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു യക്ഷത്തിന്റെ സമീപമെത്തിച്ചേർന്നു. അദ്ദേഹത്തെ സമീപത്തു കണ്ടപ്പോൾ യക്ഷം ചോദിച്ചു - “താങ്കൾ ആരാണ്?” വായു തന്റെ ഗുണഗൗരവങ്ങളുടെ ഗർവ്വോടുകൂടി മറുപടി പറഞ്ഞു: “ഞാൻ പ്രസിദ്ധനായ വായു ആകുന്നു, എന്റെ പദവിയോടുകൂടിയതും രഹസ്യപൂർണ്ണവുമായ പേര് മാതരിശ്വാ എന്നാണ്.

സംബന്ധം - യക്ഷരുപിയായ ബ്രഹ്മം വായുവിനോടു ചോദിച്ചു -

9. തസ്മിംസ്തയി കിം വീര്യമിതി? അപീദം സർവ്വമാദദീയം, യദിദം പൃഥിവ്യാമിതി.

വായുവിന്റെ മേൽപ്രകാരമുള്ള ഗർവ്വോക്തി കേട്ടിട്ട് ബ്രഹ്മം ഇദ്ദേഹത്തോടും അതുപോലെതന്നെ ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ഭാവത്തിൽ പറഞ്ഞു. കൊള്ളാം, അങ്ങ് വായുദേവനാണല്ലോ? അന്തരീക്ഷത്തിൽ ആധാരമില്ലാതെ സഞ്ചരിക്കുന്നവൻ അങ്ങു

തന്നെയല്ലേ? വളരെ നല്ല കാര്യം. എന്നാൽ അങ്ങയിൽ എന്തു ശക്തിയുണ്ട്? അങ്ങയ്ക്ക് എന്തു ചെയ്യുവാൻ കഴിയും? എന്നു പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചാൽ കൊള്ളാം. ഇതിന് വായുവും അഗ്നിയേപ്പോലെ വീണ്ടും അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി മറുപടി പറഞ്ഞു - “ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തെയും അതിലുള്ള സകലത്തെയും യാതൊരാധാരവും കൂടാതെ ഉയർത്തുകയും പറത്തുകയും ചെയ്യാം.”

10. തസ്മൈ ത്യണം നിദയാവേതദാദദേവതി. തദുപപ്രേയായ സർവ്വജവേന തന്ന ശശാകാദാതും, സതത ഏവ നിവവൃതേ, നൈതദശകം വിജ്ഞാതും യദേതദ് യ ക്ഷമിതി.

വായുദേവന്റെ വീണ്ടുമുള്ള ഗർവ്വോക്തികൾ കേട്ട് എല്ലാത്തിനും സത്തായ ശക്തി നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻപിലും ഒരു ഉണക്കപ്പല്ലി ഇട്ടു കൊടുത്തുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. “അങ്ങയ്ക്ക് എല്ലാത്തിനേയും പറത്തിക്കളയാൻ കഴിയുമല്ലോ. അല്പം ബലം പ്രയോഗിച്ച് ഈ ഉണക്കപ്പല്ലിനെ അല്പം പറത്തിക്കൊണ്ടിട്ടാൽ നന്നായിരുന്നു.” വായുദേവന് ഈ വാക്കുകൾ തന്നെ അപമാനിക്കുകയാണെന്നു തോന്നി. എങ്കിലും സാധാരണരീതിയിൽ ആ പല്ലിന്റെ സമീപം ചെന്ന് അതിനെ പറത്തുന്നതിന് ആഗ്രഹിച്ചു. പല്ലു പറക്കാതിരുന്നപ്പോൾ തന്റെ പൂർണ്ണമായ ശക്തി വിനിയോഗിച്ചു പരിശ്രമിച്ചുനോക്കി. എന്നാൽ സർവ്വശക്തിമാനായ പരമാത്മാവിനാൽ ശക്തി തടയപ്പെട്ടതുകാരണം വായുവിന് അല്പംപോലും അതു ചലിപ്പിക്കുന്നതിനു കഴിഞ്ഞില്ല. വായുവും അഗ്നിയേപ്പോലെ തന്നെ ഹതപ്രഭുനായി, ലജ്ജകൊണ്ട് മുഖം താഴ്ത്തി, മറ്റു ദേവതകളുടെ സമീപമെത്തിയിട്ടു പറഞ്ഞു. “ഈ യക്ഷമാരാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല.”

11. അഥേന്ദ്രമബ്രുവൻ മഘവന്നേതദ് വിജാനീഹി കിമേതദ് യക്ഷമിതി. തഥേതി തദഭ്യദ്രവത്. തസ്മാത് തിരോദധേ.

അഗ്നി, വായു മുതലായ അപ്രതിമശക്തികളും ബുദ്ധിസമ്പന്നന്മാരുമായ ദേവന്മാർ അസഹ്യമായി മടങ്ങിവരികയും യാതൊരു കാരണവും പറയാതിരിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ദേവതകൾ ചിന്തിച്ചിട്ട് ദേവരാജനായ ഇന്ദ്രനെ ഈ കാര്യത്തിന്റെ നിർവ്വഹണത്തിനായി തിരഞ്ഞെടുത്തു. അവർ അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു - “അല്ലയോ മഹാബലവാനായ ദേവരാജാ! ഇനി അങ്ങ് പോയി ഈ യക്ഷം ആരാണെന്നുള്ള സകല വിവരങ്ങളും അറിഞ്ഞു വന്നാലും. അങ്ങയ്ക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കും ഈ കാര്യത്തിൽ വിജയംവരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല.” ഇന്ദ്രൻ - “വളരെ നല്ലത്” എന്നു പറഞ്ഞ് അതിവേഗം യക്ഷത്തിന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കുപോയി. ഇന്ദ്രൻ അവിടെ എത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും യക്ഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നു മറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇന്ദ്രനോടു മറ്റു ദേവതകളോടുള്ളതിലും ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തോടു സംസാരിക്കുവാനുള്ള അവസരം പോലും യക്ഷം കൊടുത്തില്ല. എന്നാൽ ഇന്ദ്രൻ ഈ ഒരു ദോഷം ഒഴിച്ചാൽ മറ്റെല്ലാ വിധത്തിലും ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിന് അധികാരിയായിരുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിനു ബ്രഹ്മതത്വ

N

P

I

K

ജനാനോപദേശം നൽകേണ്ടത് ഒരു ആവശ്യമാണ് എന്നു കരുതി, അതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ചെയ്യുന്നതിനായി അദ്ദേഹം സ്വയം അന്തർധാനം ചെയ്തു.

12. സ തസ്മിന്നേവാകാശേ സ്ത്രീയമാ ജഗാമ ബുഹുശോഭമാ നാമുമാം ഹൈമവതീം താം ഹോവാച കിമേതദ് യക്ഷമിതി.

യക്ഷം അന്തർധാനം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞിട്ടും ഇന്ദ്രൻ അവിടെത്തന്നെ നിൽക്കുകയായിരുന്നു. അഗ്നിയേയോ വായുവിനേയോ പോലെ അവിടെനിന്നും മടങ്ങിപ്പോകുന്നില്ല. തൽക്ഷണം യക്ഷം നിന്നിരുന്ന അതേ സ്ഥാനത്ത് അത്യന്തം ശോഭാമയിയായ ഹിമാചല കുമ്മതി ഉമാദേവി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. നിൽക്കുന്നതായി ഇന്ദ്രൻ കണ്ടു. ഉമാദേവിയെ കണ്ടപ്പോൾ ഇന്ദ്രൻ ദേവിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു ചെന്നു. ഇന്ദ്രനോടു കരുണതോന്നി, കരുണാമയനായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ തന്നെ ഉമാരുപത്തിലുള്ള സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മവിദ്യയെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിയതായിരുന്നു. ഇന്ദ്രൻ ഭക്തിപൂർണ്ണരും അവരോടു പറഞ്ഞു “ഭഗവതി! അങ്ങ് സർവ്വജ്ഞ ശിരോമണിയായ ഈശ്വരൻ ശ്രീശങ്കരന്റെ സ്വരൂപശക്തിയാകുന്നു. അതിനാൽ എല്ലാ സംഗതികളേയും തീർച്ചയായും അറിയുവാൻ കഴിയും. അങ്ങു കൃപാപൂർവ്വം എന്നോട് അരുളിച്ചെയ്താലും. “എനിക്ക് ദർശനം നൽകിയിട്ട് അങ്ങ് ഉടൻ മറഞ്ഞുപോയ ആ ദിവ്യയക്ഷം ആരാണെന്നും എന്തുദേശത്തോടുകൂടി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവെന്നും പറയണേ.”

ചതുർത്ഥഖണ്ഡം

1. സാ ബ്രഹ്മേതി ഹോവാച. ബ്രഹ്മണോ വാ ഏതദിജയേ മഹീയധമിതി, തതോ ഹൈവ വിദാഞ്ചകാര ബ്രഹ്മേതി.

ദേവരാജന്റെ ചോദ്യത്തിനുത്തരമായിട്ട് ഉമാദേവി ഇപ്രകാരം മറുപടി പറഞ്ഞു. “നിങ്ങൾ കണ്ടതും ഇപ്പോൾ അന്തർധാനം ചെയ്തതുമായ ആ ദിവ്യയക്ഷം സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ തന്നെ ആയിരുന്നു. നിങ്ങൾ അസുരന്മാരുടെ മേൽ വരിച്ച വിജയം ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു സംഭവിച്ചതായിരുന്നു. അതായത് വാസ്തവത്തിൽ അത് പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിജയം തന്നെയായിരുന്നു. നിങ്ങൾ അതിനൊരു കാരണം മാത്രമേ ആയിരുന്നുള്ളൂ. നിങ്ങളാകട്ടെ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഈ വിജയത്തെ സ്വന്തം വിജയമായി കരുതുകയും അതിന്റെ മഹിമയെ തങ്ങളുടെ മഹിമയെന്നു കരുതുകയും ചെയ്തു. ഇതു നിങ്ങളു ദുരഹങ്കാരമായിരുന്നു. പരമ കാരുണികനായ പരമാത്മാവ് നിങ്ങളുടെമേൽ കരുണ തോന്നി അസുരന്മാരുടെ മേൽ നിങ്ങൾക്കു വിജയം നൽകി. ആ പരമാത്മാവുതന്നെ നിങ്ങളുടെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി നിങ്ങളുടെ ദുരഹങ്കാരത്തെ ശമിപ്പിക്കുന്നതിനു യക്ഷന്റെ രൂപം ധരിച്ചു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും അഗ്നിയുടെയും വായുവിന്റേയും ഗർവ്വം ശമിപ്പിക്കുകയും അതുപോലെ നിങ്ങൾക്കു വാസ്തവികജ്ഞാനം നൽകുന്നതിന് എന്ന പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ നിങ്ങൾ സ്വന്തം വാസ്തവിക ശക്തിയെന്നുള്ള അഹങ്കാരം കൈവെടിഞ്ഞ് ഏതൊരു ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മഹിമയിൽനിന്നു മഹി

മാനിതരും ശക്തിമാന്മാരുമായി ഭവിച്ചുവോ ആ പരാശക്തിയുടെ മഹിമയെ അറിഞ്ഞുകൊള്ളുവിൻ. ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ശക്തിയാലല്ലാതെ, തങ്ങളുടേതായ സ്വതന്ത്ര ശക്തിയാൽ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യുവാൻ കഴിയും എന്നു സ്വപ്നത്തിൽപോലും ചിന്തിച്ചുപോകരുത്! ഉമാദേവിയുടെ മറുപടിയിൽനിന്നു സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻതന്നെയായിരുന്നു തങ്ങളുടെ മുന്നിൽ യക്ഷരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതെന്നു ദേവന്മാരിൽ പ്രഥമനായ ഇന്ദ്രനു മനസ്സിലായി.

2. തസ്മാദാ ഏതേ ദേവാ അതിതരാമിവാന്യാൻ ദേവാൻ യദഗ്നിർവായുരിന്ദ്രസ്തേ ഹ്യേനന്നേ ദിഷ്ഠം പസ്പർശുസ്തേ ഹ്യേനത് പ്രഥമോ വിദാഞ്ചകാര ബ്രഹ്മേതി.

ദേവതകളിൽ അഗ്നി, വായു, ഇന്ദ്രൻ ഇവരെ പരമശ്രേഷ്ഠന്മാരായി കണക്കാക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവർ മൂന്നുപേരും ബ്രഹ്മത്തെ സ്പർശിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ ദർശനത്തിന്റേയും അദ്ദേഹത്തെ പരിചയപ്പെടുന്നതിനുള്ള പരിശ്രമത്തിൽ മുഴുകിയിരുന്നതിന്റേയും അദ്ദേഹത്തോടു വാർത്താലാപം ചെയ്തതിന്റേയും പരമ സൗഭാഗ്യം അവർക്കു മാത്രം ലഭ്യമായി. തങ്ങൾ യാതൊന്നിനെ ദർശിച്ചുവോ യാതൊന്നിനോടു വാർത്താലാപം നടത്തിയോ യാതൊന്നിന്റെ ശക്തിയാൽ തസുരുന്മാരുടെമേൽ വിജയം കൈവരിച്ചുവോ അതുതന്നെ സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവ് എന്ന സത്യം അവർ ആദ്യം ഗ്രഹിച്ചു.

സാരാംശമെന്തെന്നാൽ സൗഭാഗ്യശാലികളായ മഹാപുരുഷന്മാർ ഏതെങ്കിലും കാരണവശാൽ ഭഗവാന്റെ ദിവ്യസമ്പർക്കം ലഭ്യമാക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം, സ്പർശനം, അദ്ദേഹത്തോടു വാർത്താലാപം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അവസരം ഇവയെല്ലാം അവർക്കു കിട്ടുന്നു. ഈ മന്ത്രത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാരുടെ ഉദാഹരണംകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഈ മൂന്നുദേവതകളിൽ അഗ്നിയേയും വായുവിനേയും അപേക്ഷിച്ചു ദേവരാജനായ ഇന്ദ്രൻ ശ്രേഷ്ഠനാണെന്നു പറയുന്നു -

3. തസ്മാദ് വാ ഇന്ദ്രോതിതരാമിവാന്യാൻ ദേവാൻ സ ഹ്യേനന്നേദിഷ്ഠം പസ്പർശ, സ ഹ്യേനത് പ്രഥമോ വിദാഞ്ചകാര ബ്രഹ്മേതി.

അഗ്നിക്കും വായുവിനും യക്ഷരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ദർശനവും വാർത്താലാപ സൗഭാഗ്യവും കിട്ടിയിരുന്നു. എന്നാൽ അവർക്ക് അതിന്റെ സ്വരൂപജ്ഞാനം ലഭിച്ചില്ല. ഭഗവതി ഉമാദേവിയിൽനിന്ന് ഏറ്റവും ആദ്യം ഇന്ദ്രന് സർവ്വശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ തത്വത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനമുണ്ടായി. തദനന്തരം ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടാണ് അവർക്കും ആ ജ്ഞാനം ഉണ്ടായത്. അതിനു ശേഷം ഇവരിൽനിന്നും മറ്റുള്ള ദേവകൾ ആ യക്ഷം സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ തന്നെയായിരുന്നു. എന്ന സത്യം മനസ്സിലാക്കി. അങ്ങിനെ ഓരോരുത്തരിൽനിന്നും കേട്ടുകേട്ടാണ് ഓരോരുത്തരും യാഥാർത്ഥ്യം മനസ്സിലാക്കിയത്. അവർക്കു പരമേ

N

P

ശരണോട് സംസാരിക്കുന്നതിനോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനോ കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകാരണം അഖിലദേവതകളിലും അഗ്നിയും വായുവും ഇന്ദ്രനും സർവ്വശ്രേഷ്ഠന്മാരായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. കാരണം ഈ മൂന്നുപേർക്കും ബ്രഹ്മദർശനവും തത്വജ്ഞാനപ്രിയയും ലഭ്യമായി. എന്നാൽ ഏറ്റവും ആദ്യം ഇന്ദ്രൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വത്തെ ഗ്രഹിച്ചതിനാൽ ഇന്ദ്രൻ സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി മുകളിൽ പറഞ്ഞ ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ആയി ദൈവികദൃഷ്ടാന്തംമൂലം മനസ്സിലാക്കുന്നു.

4. തസൈഷ്യ ആദേശോ യദേതദ് വിദ്യുതോ വ്യദ്യുതദാ ഇതീന്ദ്രമീമിഷദാ ഇത്യധിദൈവതം.

സാധകന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ബ്രഹ്മം സാക്ഷാത്കരിക്കപ്പെടുന്നതിനുള്ള തീവ്രാഭിലാഷം കത്തിജ്ജ്വലിക്കുമ്പോൾ ഭഗവാൻ അവന്റെ ഉൽക്കണ്ഠയെ ഒന്നുകൂടി തീവ്രവും ഉൽക്കടവുമായും അനുഭവേണി വിദ്യുത് പ്രകാശം പോലെയും കണ്ണു ചിമ്മുന്നതുപോലെയും തന്റെ സ്വരൂപത്തിന്റെ ക്ഷണികമായ ഒരു ദർശനം നൽകിയിട്ട് ഒളിച്ചുകളയുന്നു. പൂർവ്വോക്തമായ ആഖ്യാനത്തിൽ ഇപ്രകാരം തന്നെ ഇന്ദ്രന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നും ദിവ്യയക്ഷത്തിന്റെ അന്തർലോകത്തെ ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

സാധകന്റെ കണ്മുൻപിലോ അഥവാ, ഹൃദയദേശത്തിലോ ആദ്യമായി ഭഗവാന്റെ സാകാരമോ നിരാകാരമോ ആയ രൂപദർശനം അല്ലെങ്കിൽ അനുഭവം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ അവൻ ആനന്ദാശ്ചര്യങ്ങളാൽ ചകിതനായിത്തീരുന്നു. തൽക്കാരണത്താൽ അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തന്റെ ആരാധ്യദേവനെ നിരന്തരം കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനും അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനും അനിവാര്യവും ഉൽക്കടവുമായ അഭിലാഷം ഉല്പന്നമാകുന്നു. പിന്നെ അവനു ക്ഷണനേരത്തേക്കുപോലും ഇഷ്ടസാക്ഷാത്ക്കാരം കൂടാതെ ശാന്തി ലഭിക്കുന്നില്ല. ഈ സംഗതി തന്നെ ഈ മന്ത്രത്തിൽ ആധിദൈവികമായ ഉദാഹരണം കൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ഈ സംഗതി തന്നെ ആദ്ധ്യാത്മിക ഭാവത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു -

5. അഥാദ്ധ്യാത്മം യദേതദ്ഗച്ഛതീവ ച മനോനേന ചൈതദുപസ്ഥരത്യഭീക്ഷണം സങ്കല്പഃ

യാതൊരു സാധകനു തന്റെ മനസ്സ് ആരാധ്യദേവതയായ ശ്രീഭഗവാന്റെ സമീപം വരെ എത്തിച്ചേർന്നതായി അനുഭവപ്പെടുന്നുവോ അവൻ തന്റെ മനസ്സിൽക്കൂടി ഭഗവാന്റെ നിർഗുണമോ സഗുണമോ ആയ ഏതു സ്വരൂപത്തെ ചിന്തിക്കുകയും അതിന്റെ പ്രത്യക്ഷാനുഭൂതി ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അപ്പോൾ സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ അവൻ അതിൽ ലീനനായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ അവനു തന്റെ ഇഷ്ടദൈവത്തിന്റെ ക്ഷണനേരത്തേക്കുപോലുമുള്ള വിസ്മൃതി സഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. ആ സമയം അവൻ അത്യന്തം വ്യാകുലതയോടുകൂടിയവനായിത്തീരുന്നു. അവൻ നിത്യേന, നിരന്തരമായി പ്രേമപൂർവ്വം അതിനെ സ്മരിക്കുകയും സ്വഹൃദയത്തിൽ തന്റെ ഇഷ്ടദൈവത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് അനിവാര്യവും ഉൽക്കടവുമായ അഭിലാഷം ഉള്ളവനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

കഴിഞ്ഞ മന്ത്രത്തിൽ ആധിദൈവിക ദൃഷ്ടിയോടുകൂടി പറയപ്പെട്ട കാര്യം തന്നെ ഇതിൽ ആദ്ധ്യാത്മിക ദൃഷ്ടിയിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഉപാസനാ പ്രകാരങ്ങളും അതിന്റെ ഫലങ്ങളും പറയുന്നു:

6. തദ്ധ തദനം നാമ തദനമിത്യുപാസിയത്വം സ യ ഏതദേവം വേദാദിഹൈനം സർവ്വാണി ഭൂതാനി സം വാങ്ഛരന്തി.

ആനന്ദസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ എല്ലാവർക്കും അത്യന്തം പ്രിയങ്കരനാകുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും ഓരോരോ രീതിയിൽ അദ്ദേഹത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ തിരിച്ചറിയുന്നില്ല. അതുകാരണം സുഖത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് ദുഃഖസ്വരൂപങ്ങളായ വിഷയങ്ങളിൽ അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി സാധകൻ ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെ ജീവനു തുല്യം പ്രിയമായിക്കരുതി അതിനെ - നിത്യവും അച്ഛലവും അമലവും അനന്തവും ആയ പരമാനന്ദ സ്വരൂപത്തെ - ചിന്തിച്ചു കഴിയണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്തുകൊണ്ട് ആനന്ദ സ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരം പ്രാപിക്കുമ്പോൾ അവൻ സ്വയം ആനന്ദമയനായിത്തീരുന്നു. അതായത് ജഗത്തിലെ എല്ലാ പ്രാണികളും അവനെ തങ്ങളുടെ ആത്മീയമായിക്കരുതി അവനെ ഹൃദയംഗമമായി സ്നേഹിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു.

7. ഉപനിഷദം ഭോ ബ്രൂഹീത്യുക്താത ഉപനിഷദ് ബ്രാഹ്മീം വാവ ത ഉപനിഷദബ്രൂമേതി.

ഗുരുദേവനിൽ നിന്നും സാങ്കേതിക ഭാഷയിൽ ബ്രഹ്മവിദ്യാ സംബന്ധിയായ ശ്രേഷ്ഠോപദേശങ്ങൾ ശ്രവിച്ചിട്ടും ശിഷ്യന് അതു പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ ഹൃദിസ്ഥമാകുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതിനാൽ അവൻ ഇപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിച്ചു. “ഭഗവാനേ! എനിക്ക് ഉപനിഷദ് രഹസ്യമയ്യായ ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചു തന്നാലും.” അതിനു ഗുരുദേവൻ പറഞ്ഞു, “വത്സ! നാം നിനക്കു ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചു തന്നുകഴിഞ്ഞു. നിന്റെ ചോദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരമായി ‘ശ്രോത്രസ്യ ശ്രോത്രം’ മുതൽ തുടങ്ങി മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങൾ വരെ യാതൊന്നുപദേശിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതു നീ ദൃഢമായി ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളുക. അതു നിശ്ചയമായും രഹസ്യമയ്യായ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ ഉപദേശം തന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ ശ്രവണമാത്രയിൽത്തന്നെ ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിന്റെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അതിനു പ്രത്യേക സാധനങ്ങളുടെ ആവശ്യം ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ ഇനി ആ പ്രധാന സാധനങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്നു-

8. തസൈവ തപോ ദമഃ കർമ്മേതി പ്രതിഷ്ഠാ വേദാഃ സർവ്വാംഗാനി സത്യമായതനം.

വായിച്ചു പഠിച്ച്, ഉരുവിട്ട് ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായിത്തീർന്നു; ഇത് ബ്രഹ്മവിദ്യയെ പരിഹസിക്കലും സ്വയം വഞ്ചനയിലകപ്പെടലുമാകുന്നു. ബ്രഹ്മവിദ്യാകുന്ന പ്രാസാദത്തിന്റെ അടിത്തറ - താപം, ദമം, കർമ്മം മുതലായ സാധനങ്ങളാകുന്നു. ഇവ

I

N

K

P

I

K

യുടെ മേൽ രഹസ്യമയിയായ ബ്രഹ്മവിദ്യ അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കും. യാതൊരു സാധകൻ സ്വയർമ്മപരിപാലനത്തിനു വേണ്ടി അതികഠിനങ്ങളായ കഷ്ടതകളെ സഹർഷം സ്വാഗതം ചെയ്തിട്ടില്ലയോ, യാതൊരുത്തൻ മനസ്സിനേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും നന്നായി സാധീനിപ്പെടുത്തുന്നില്ലയോ, യാതൊരുത്തൻ നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി അനാസക്തനായി വർണ്ണാശ്രമധർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നില്ലയോ അവനു ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ യഥാർത്ഥരഹസ്യം അറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവയെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാന ആധാരങ്ങൾ ഇവയാകുന്നു. കൂട്ടത്തിൽ വേദം ആ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ എല്ലാ അംഗങ്ങളുമാണെന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കണം. വേദത്തിൽത്തന്നെയാകുന്നു, ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം. അതുകൊണ്ടു വേദത്തെ അതിവിശദമായ രീതിയിൽ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുകയും സത്യസ്വരൂപപരമേശ്വരൻ അതായത് ത്രികാലബാധിതനായ സച്ചിദാനന്ദഘന പരമേശ്വരൻ, ആ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ പരമമായ അധിഷ്ഠാനവും ആശ്രയമസ്ഥാനവും, പരമലക്ഷ്യവും ആകുന്നു. അതിനാൽ ആ ബ്രഹ്മത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി യാതൊരുത്തൻ വേദാനുസരണമായി തപം, ദമം, നിഷ്കാമകർമ്മം ഇതുകൾ ചെയ്യുന്നുവോ അവനു മാത്രമേ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ സർവ്വസ്വമായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധ്യമാകുകയുള്ളൂ.

9. യോ വാ ഏതാമേവം വേദാപഹരത്യ
 പാപ്മാനമനന്തേ
 സ്വർഗേ ലോകേ ജ്യേയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി
 പ്രതിതിഷ്ഠതി.

മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പ്രകാരത്തിൽ യാതൊരുത്തൻ ഉപനിഷദ് രൂപമായ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അതായതു തദനുസരണമായ സാധനകളിൽ വ്യാപൃതനായിരിക്കുന്നുവോ അവൻ സമസ്ത പാപങ്ങളെ പരമാത്മസാക്ഷാത്ക്കാരത്തിന് പ്രതിബന്ധങ്ങളായി നിൽക്കുന്ന സകല ശുഭാശുഭ കർമ്മങ്ങളേയും നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ച് നിത്യവും സർവ്വശ്രേഷ്ഠവുമായ പരമധാമത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യും. ഒരിക്കലും അവന് അവിടെ നിന്നു മടങ്ങേണ്ടതായി വരുന്നില്ല. അവൻ എന്നെന്നേക്കുമായി അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ 'പ്രതിഷ്ഠാതി' എന്ന പദത്തിന്റെ പുനരുച്ചാരണം ഗ്രന്ഥസമാപ്തിയുടെ സൂചന തന്നെയാകുന്നു. അതോടൊപ്പം ഉപദേശത്തിന്റെ നിശ്ചിതത്വത്തേയും പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാങ്ഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ
 ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവ്വാണി, സർവ്വം
 ബ്രഹ്മ പനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം മാ മം
 ബ്രഹ്മനിരാകരോത്, അനിരാകരണമസ്ത്വനിരാകരണം
 മേഘ്സ്തു. തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്സു
 ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

(ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.)

മുണ്ഡകോപനിഷത്ത്

ഈ ഉപനിഷത്ത് അഥർവ്വവേദത്തിലെ ശൗനകീശാഖയിൽപ്പെട്ടതാണ്.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശ്രണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം
 പശ്യേമാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ
 സ്ഥിരൈരങ്ഗൈസ്തുഷ്ടുവാം സസ്തനു
 ഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ
 സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ
 പുഷാ വിശ്വവേദാഃ

സ്വസ്തി നസ്താർകേഷ്യം അരിഷ്ടനേമിഃ
 സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്തപിർദധാതു.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !!!

ഗുരുകുലത്തിൽ അദ്ധ്യയനം നടത്തുന്ന ശിഷ്യൻ സ്വന്തം ഗുരു, സഹപാഠികൾ മാനവസമുദായം എന്നിവരുടെ നന്മയെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു ദേവകളോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. അല്ലയോ ദേവഗണങ്ങളേ, ഞങ്ങൾ സ്വന്തം കാതുകളിൽക്കൂടി മംഗളകരങ്ങളായ വചനങ്ങൾ കേൾക്കണം. നിന്ദ, മുഖസ്തുതി, അസത്യം അഥവാ മറ്റു പാപകരങ്ങളായ കാര്യങ്ങൾ എന്നിവ ഞങ്ങളുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പതിക്കാതെ ഞങ്ങളുടെ സ്വന്തം ജീവിതം യാഗ

N

P

I

K

പരായണമായി ഭവിക്കണമെന്നും ഞങ്ങൾ സദാ ഭഗവാന്റെ ആരാധനയിൽ വ്യാപൃതരായിരിക്കണമെന്നും കർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടു കേൾക്കുക മാത്രമല്ലാതെ നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു സദാ മംഗളം ദർശിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നും ഏതെങ്കിലും അമംഗലകാരിയോ അഥവാ നാശത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതോ ആയ കാഴ്ചകളിലേക്ക് ഞങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടികൾ ഒരിക്കലും ആകർഷിക്കപ്പെടാതിരിക്കണമെന്നും ഞങ്ങളുടെ ശരീരവും ഓരോരോ അവയവങ്ങളും സുദൃഢവും സുപുഷ്ടവും ആയിത്തീരണമെന്നും ഭഗവാനെ സ്തുതിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മാത്രമാകണമെന്നും ഞങ്ങളുടെ ആയുസ്സ് ഭോഗവിലാസങ്ങളിലും പ്രമാദങ്ങളിലും കൂടി കടന്നു പോകാതിരിക്കണമെന്നും ഭഗവൽ കാര്യങ്ങളിൽ പ്രയോജനപ്പെടുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള ആയുസ്സ് ഞങ്ങൾക്കു ലഭിക്കണമെന്നും (ദേവകൾ ഞങ്ങളുടെ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും പ്രവേശിച്ച് അവയെ സംരക്ഷിക്കുകയും നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവർക്കനുക്രമമായി വർത്തിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഞങ്ങളുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു സുഗമമായി സന്മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി ചലിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. അതിനാൽ അവരോടും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് ഉചിതമാകുന്നു) എല്ലാദിക്കിലും കീർത്തിപരന്നിട്ടുള്ള ദേവരാജൻ ഇന്ദ്രൻ, സർവ്വജ്ഞനായ പുഷ്പാ, അരിഷ്ടനിവാരകനായ താർക്ഷ്യൻ (ഗരുഡൻ) ബുദ്ധിരാജാവായ ബുഹസ്സതി - ഈ എല്ലാ ദേവതകളും ഭഗവാന്റെ ദിവ്യവിഭൂതികളാകുന്നു. ഇവർ സദാ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്നും ഇവരുടെ കൃപയാൽ ഞങ്ങളോടുകൂടിയുള്ള എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൾക്കും മംഗളം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കണമെന്നും ആദ്ധ്യാത്മികവും ആധിദൈവികവും, ആധിഭൗതികവുമായി എല്ലാ താപങ്ങൾക്കും ശാന്തിയുണ്ടാക്കണമെന്നും!

പ്രഥമമുണ്ഡകം

പ്രഥമഖണ്ഡം

1. ഓം ബ്രഹ്മാ ദേവാനാം പ്രഥമഃസംബഭൂവ വിശ്വസ്യ കർത്താ ഭുവനസ്യ ഗോപ്താ സ ബ്രഹ്മവിദ്യാം സർവ്വവിദ്യാപ്രതിഷ്ഠാം- മഥർവായ ജ്യേഷ്ഠപുത്രായ പ്രാഹ.

(‘ഓം’ ഈ പരമേശ്വര നാമത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ട് ഉപനിഷത്താരംഭിക്കുന്നു. ഇതുവഴിയായി ഓരോ കാര്യവും ആരംഭിക്കുമ്പോൾ മനുഷ്യൻ ഈശ്വരനെ സ്മരിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമോച്ചാരണം അവശ്യം ചെയ്യുകയും വേണമെന്നു സൂചിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.)

സർവ്വ ശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും ദേവകളിൽ പ്രധാനിയായ ബ്രഹ്മാവ് ഉത്ഭവിച്ചു. പിന്നീട് ഇദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാ ദേവകളേയും മഹർഷിമാരേയും മരീചി മുതലായ പ്രജാപതികളേയും സൃഷ്ടിച്ചു. അതോടുകൂടി സമസ്ത ലോകങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ച് അതിന്റെ രക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടി സുദൃഢമായ നിയമങ്ങൾ മുതലായവയും നിർമ്മിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും മുത്തപുത്രൻ അഥർവ്വ മഹർഷിയായിരുന്നു. ഏറ്റവും ആദ്യം ബ്രഹ്മാവ് ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തത് അദ്ദേഹത്തിനായിരുന്നു. യാതൊരുവിദ്യയിൽനിന്നും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ

‘പര’ വും ‘അപരവു’ മായ രണ്ടു സ്വരൂപങ്ങളുടേയും പൂർണ്ണമായ ജ്ഞാനം ലഭിച്ചുവോ അതിനെ ബ്രഹ്മവിദ്യയെന്നു പറയുന്നു. ഇത് എല്ലാ വിദ്യകളുടേയും ആശ്രയമാകുന്നു.

2. അഥർവ്വണേ യാം പ്രവദേത ബ്രഹ്മാ- മഥർവാ താം പുരോവാചാങ്ഗിരേ ബ്രഹ്മവിദ്യാം സ ഭാരദാജായ സത്യവഹായ പ്രാഹ ഭാരദാജോഽങ്ഗിരസേ പരാവരാം.

അഥർവ്വ മഹർഷിക്കു ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നു ലഭ്യമായ ബ്രഹ്മവിദ്യയെ അദ്ദേഹം അംഗിരസ്സുമഹർഷിക്കു പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. അംഗിരസ്സുമഹർഷി ഭരദാജഗോത്രത്തിൽ പിറന്ന സത്യവഹൻ എന്നു പേരുള്ള മഹർഷിക്കു പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഭാരദാജമഹർഷി പാരമ്പര്യമായി നിലനിന്നിരുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പര, അപരസ്വരൂപത്തിന്റെ ജ്ഞാനം പകർന്നുകൊടുക്കുന്ന ഈ ബ്രഹ്മവിദ്യാപദേശം മഹർഷി അംഗിരസ്സിനു നൽകി.

3. ശൗനകോ ഹ വൈ മഹാശാലോ ഽങ്ഗിരസം വിധി വ ദു പ സ നഃ പപ്രച്ഛ. കസ്മിന്നു ഭഗവോ വിജ്ഞാതേ സർവ്വമിദം വിജ്ഞാതം ഭവതീതി.

ശൗനകൻ എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായ ഒരു മഹർഷി ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു വലിയ വിശ്വവിദ്യാലയത്തിന്റെ സ്ഥാപകനും ആയിരുന്നു. പുരാണമനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഋഷി കുലത്തിൽ എൺപത്തെണ്ണായിരം മഹർഷിമാർ വസിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഉപര്യുക്ത ബ്രഹ്മവിദ്യ പഠിക്കുന്നതിനായി ശാസ്ത്ര വിധിയനുസരിച്ചു കരങ്ങളിൽ സമിത്ത് എടുത്തുകൊണ്ട് ഭക്തി പൂർവ്വം മഹർഷി അംഗിരസ്സിന്റെ അടുക്കൽ വന്നു. അദ്ദേഹം അത്യന്തം വിനയപൂർവ്വം മഹർഷിയോടു ചോദിച്ചു. ‘ഭഗവൻ, യാതൊന്നു നന്നായി തിരിച്ചറിഞ്ഞതിനുശേഷം കാണുന്നതും കേൾക്കുന്നതും അനുമാനിക്കുന്നതുമായ എല്ലാം തിരിച്ചറിയുന്നതിനു കഴിയുന്നോ, ആ പരമതത്വം എന്താകുന്നു? അതിനെ എങ്ങനെ തിരിച്ചറിയുവാൻ കഴിയും എന്നു ദയവായി അരുളി ചെയ്താലും!

4. തസ്മൈ സ ഹോവാച. ദേ വിദ്യേ വേദിതവ്യേ ഇതി ഹ സ്മ യദ്ബ്രഹ്മവിദോ വദന്തി പരാ ചൈവാ പരാച.

ഇപ്രകാരം മഹർഷി ശൗനകന്റെ ചോദ്യത്തിന് മഹർഷി അംഗിരസ്സ് പറഞ്ഞു - “ശൗനക, ബ്രഹ്മത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള മഹർഷിമാർ പറയുന്നത് മനുഷ്യർക്കുവേണ്ടി അറിയുന്നതിന് രണ്ടുവിദ്യകൾ ഉണ്ട് എന്നാണ്. ഒന്ന പര, മറ്റത് അപര.

5. തത്രാപരാ ഋഗേദോ യജുർവേദഃ സാമവേദോ ഽഥർവ വേദഃ ശിക്ഷാ കല്പോ വ്യാകരണം നിരൂക്തം ഛന്ദോ ജ്യോതി ഷമിതി. അഥ പരാ യയാ തദക്ഷരമധിഗമ്യതേ.

ആ രണ്ടു വിദ്യകളിൽ യാതൊന്നുവഴി ഈ ലോകത്തിലേയും പരലോകത്തിലേയും ഭോഗങ്ങളുടേയും അവയുടെ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനകളുടേയും ജ്ഞാനം ലഭ്യമാകുന്നുവോ, യാതൊന്നിൽ ഭോഗങ്ങളുടെ സ്ഥിതി, ഭോഗങ്ങളെ അനുഭവി

N

P

I

K

കുന്നതിനുള്ള പ്രകാരങ്ങൾ, ഭോഗവസ്തുക്കളുടെ രചന, അവയെ ഉപലബ്ധമാക്കുന്നതിനുള്ള പലവിധസാധനകൾ എല്ലാം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നുവോ അത് അപരവിദ്യയാകുന്നു; ഋഗ്വേദം, യജുർവേദം, സാമവേദം, അഥർവ്വവേദം ഈ നാലു വേദങ്ങളിൽ നാനാ വിധത്തിലുള്ള യാഗവിദ്യകളും അവയുടെ ഫലങ്ങളും വിസ്താരപൂർവ്വം വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ജഗത്തിലെ എല്ലാ വസ്തുക്കളുടേയും വിഷയങ്ങളുടേയും വർണ്ണനം വേദങ്ങളിൽ നല്ലതുപോലെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇക്കാലത്ത് വേദത്തിന്റെ എല്ലാ ശാഖകളും ലഭ്യമാകുന്നില്ല. അതിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള വിവിധ വിജ്ഞാനകരങ്ങളായ കാര്യങ്ങളെ അറിയാവുന്നവരും ഇല്ലെന്നുള്ളതു ശരിയാകുന്നു. വേദങ്ങളുടെ പാദങ്ങൾ അതായത് ശരിയായ ഉച്ചരിക്കുന്നതിനുള്ള വിധികളെ സംബന്ധിച്ച ഉപദേശങ്ങൾ “ശിക്ഷ” ആകുന്നു. യജ്ഞം, യാഗം മുതലായവയുടെ വിധികൾ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വിഭാഗത്തെ ‘കല്പം’ എന്നു പറയുന്നു. വൈദികവും ലൗകികവും ആയ ശബ്ദങ്ങളുടെ അനുശാസനത്തിന്റെ - പ്രകൃതിപ്രത്യയ വിഭാഗപൂർവ്വമായുള്ള ശബ്ദസാധനയുടെ - പ്രക്രിയ. ശബ്ദാർത്ഥബോധങ്ങളുടെ പ്രകാരം പ്രയോഗം മുതലായവയുടെ നിയമങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച ഉപദേശങ്ങളുടെ നാമം ‘വ്യാകരണം’ എന്നാകുന്നു. വൈദികശബ്ദകോശങ്ങളിൽ ഇന്ന പദം ഇന്ന വസ്തുവിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്ന സംഗതി കാരണസഹിതം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു ‘നിരൂക്തം’ എന്ന വിഭാഗത്തിലാണ്. വൈദികചരണസ്തുകളുടെ ജാതിയും ഭേദവും പറയുന്ന വിദ്യയെ ‘ചന്ദസ്’ എന്നു പറയുന്നു. ഗ്രഹങ്ങളുടേയും നക്ഷത്രങ്ങളുടേയും സ്ഥിതിഗതികളും അവയോടു നമ്മുക്കുള്ള ബന്ധങ്ങളും എന്താകുന്നു എന്നും മറ്റും വിവരിക്കുന്ന വിദ്യയെ ‘ജ്യോതിഷ’ മെന്നു പറയുന്നു. ഇപ്രകാരം നാലു വേദങ്ങളും ആറു വേദാംഗങ്ങളും - ഈ പത്തിന്റെയും നാമം ‘അപരാ’ വിദ്യ എന്നാകുന്നു. യാതൊന്നുവഴിയായ പരബ്രഹ്മ അവിനാശി പരമാത്മാവിന്റെ തത്വജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നുവോ അത് ‘പരാ’ വിദ്യയാകുന്നു. അതിന്റെ വർണ്ണനകളും വേദങ്ങളിൽ തന്നെ യുണ്ട്. അതിനാൽ അത്രയും അംശത്തെ വിട്ടിട്ട് ബാക്കി എല്ലാ വേദങ്ങളും വേദാംഗങ്ങളും അപരാവിദ്യയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതായി കരുതണം.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പരാവിദ്യവഴിയായി യാതൊന്നിന്റെ ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നുവോ ആ അവിനാശിയായ ബ്രഹ്മം എങ്ങനെയുള്ളതാണ്? അതിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു -

6. യത്തദദ്രേശ്യമഗ്രാഹ്യമഗോത്രമവർണ്ണമചക്ഷുഃശ്രോത്രം തദപാണിപാദം. നിത്യം വിഭും സർവ്വഗതം സുസൂക്ഷ്മം തദവ്യയം യദ്ഭൂതയോനിം പരിപശ്യന്തി ധീരാ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ നിരാകാരസ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയം വഴി അറിയാപ്പെടുവാൻ കഴിയുന്നില്ല; കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴിയും ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ശോഭനം മുതലായ ഉപാധികളില്ലാത്തവനും ബ്രാഹ്മണാദി വർണ്ണഗതഭേദങ്ങളോ അതുപോലെ നിറം, ആകൃതി ഇവയോ ഇല്ലാത്തവനും ആകുന്നു. അദ്ദേഹം കണ്ണ്, ചെവി മുതലായ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും കാല്,

കൈയ് മുതലായ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും ഇല്ലാത്തവനാകുന്നു. അതുപോലെ അദ്ദേഹം അതിസൂക്ഷ്മവും വ്യാപകവും അന്തരാത്മരൂപത്തോടുകൂടി എല്ലാത്തിലും വ്യാപിച്ചും ഒരിക്കലും നാശം സംഭവിക്കാത്തവനും സർവ്വമാ നിത്യനും ആകുന്നു. എല്ലാ ജീവികളുടേയും ആ പരമകാരണനെ ജ്ഞാനികൾ സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണമായി കാണുന്നു.

സംബന്ധം - ജഗദാത്മാവായ പരമേശ്വരൻ സമസ്ത സൃഷ്ടികളുടേയും പരമകാരണൻ ആകുന്നതെങ്ങനെ? സമ്പൂർണ്ണമായ ഈ പ്രപഞ്ചം അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും എങ്ങനെ ഉത്ഭവിച്ചു? ഈ ആശയത്തെ വ്യക്തമാക്കുന്നു -

7. യഥോർണ്ണനാഭിഃ സൃജതേ ഗൃഹ്ണതേ ച യഥാ പൃഥിവ്യാമോഷയഃ സംഭവന്തി യഥാ സതഃ പുരുഷാത്മകേശലോമാനി തഥാക്ഷരാത് സംഭവതീഹ വിശ്വം.

പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ തന്നെ ഈ ജഡചേതനാത്മകമായ ജഗത്തിന്റെ നിമിത്തവും ഉപാദാനകാരണവുമാകുന്നു എന്ന് മൂന്നു ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ വഴി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആദ്യം എട്ടുകാലിയുടെ ദൃഷ്ടാന്തത്തിൽനിന്നും ഈ സംഗതി പറയുന്നു. എപ്രകാരം എട്ടുകാലി തന്റെ വയറ്റിനുള്ളിലുള്ള വലയെ വെളിയിലെടുത്തു വിരിക്കുകയും പിന്നെ അതിനെ വിഴുങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ തന്റെ ഉള്ളിൽ സൂക്ഷ്മരൂപത്തോടുകൂടി ലീനമായിരിക്കുന്ന ജഡചേതനാരുപമായ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ നാനാപ്രകാരത്തിൽ സൃഷ്ടിച്ചു വ്യാപിപ്പിക്കുകയും പ്രളയകാലത്തിൽ വീണ്ടും തന്നിലേയ്ക്കുതന്നെ പിൻവലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ഉദാഹരണംകൊണ്ടും ഈ കാര്യം വ്യക്തമാക്കുന്നു. എപ്രകാരം ഭൂമിയിൽ വിവിധങ്ങളായ ധാന്യങ്ങൾ, തൃണം, വൃക്ഷം, ലത മുതലായ ഔഷധികളുടെ ബീജങ്ങൾ പതിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം തന്നെയുള്ള ഭിന്നങ്ങളായ ഭേദങ്ങളോടുകൂടിയ ഔഷധികൾ അവിടെ മുളയ്ക്കുന്നു. അതിൽ ഭൂമിക്കു യാതൊരു പക്ഷപാതവും ഇല്ല. അതുപോലെ തന്നെ ജീവികളുടെ വിഭിന്നങ്ങളായ കർമ്മരൂപബീജങ്ങൾക്കനുസരണമായി ഭഗവാൻ അവയെ വിവിധ യോനികളിൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിൽ യാതൊരു പ്രകാരത്തിലുമുള്ള വിഷമതയുടേയോ നിർദ്ദയതയുടേയോ ദോഷം ആരോപിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. മൂന്നാമതു മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ ഉദാഹരണത്തിൽനിന്നും ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കുന്നു. എപ്രകാരം മനുഷ്യന്റെ ജീവിതശരീരത്തിൽനിന്നും മനോഹരമായ കേശവും രോമങ്ങളും നഖവും സ്വയമായി ഉത്ഭവിക്കുകയും വളരുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അത് യാതൊന്നിനും പ്രയോജനപ്പെടുന്നില്ല. അതേ പ്രകാരം തന്നെ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനിൽനിന്നും ഈ പ്രപഞ്ചം സ്വയമായി ഉത്ഭവിക്കുകയും വികസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; ഇതിനുവേണ്ടി ഭഗവാൻ യാതൊരു പ്രയത്നവും ചെയ്യേണ്ടതായി വരുന്നില്ല.

സംബന്ധം - ഇനി സംക്ഷേപമായി പ്രപഞ്ചാൽപ്പത്തി ക്രമത്തെ വിവരിക്കുന്നു.

N

P

I

K

8. തപസാ ചീയതേ ബ്രഹ്മ തതോന്ന മഭിജായതേ അന്നാത്പ്രാണോ മനഃ സത്യം ലോകാഃ കർമ്മസുചാമൃതം.

ജഗത്തിന്റെ സൃഷ്ടികാലമടുത്തപ്പോൾ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ തന്റെ സങ്കല്പരൂപമായ തപസ്സിൽനിന്നും വളർച്ച പ്രാപിക്കുന്നു. അതായത് അദ്ദേഹത്തിൽ വിവിധ രൂപങ്ങളോടുകൂടിയ സൃഷ്ടിയുടെ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള സങ്കല്പം ഉയരുന്നു. ജീവികളുടെ കർമ്മാനുസൃതമായി ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനിൽ യാതൊരു സ്ഫുരണം സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിലുണ്ടായിരുന്നവോ അതുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തപം ആയിരുന്നു. ആ സ്ഫുരണം ഉണ്ടായ മാത്രയിൽത്തന്നെ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മരൂപത്തിലായിരുന്ന ഭഗവാൻ അതിനെ അപേക്ഷിച്ചു സ്ഥൂലമായിത്തീരുകയും അദ്ദേഹം സൃഷ്ടികർത്താവായ ബ്രഹ്മാവിന്റെ രൂപം ധരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഉൽപ്പത്തിയും വളർച്ചയും സംഭവിക്കുന്ന അന്നം ഉൽപ്പന്നമാകുന്നു. പിന്നെ അന്നത്തിൽനിന്നും ക്രമേണ പ്രാണൻ, മനസ്സ്, കാര്യരൂപങ്ങളായ ആകാശാദി പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങൾ എല്ലാ ജീവികളും അവയുടെ വാസസ്ഥലങ്ങളും, അവയുടെ വിഭിന്ന കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നും അവയ്ക്ക് അവശ്യം സംഭവിക്കേണ്ട സുഖദുഃഖരൂപലക്ഷണങ്ങളും - ഇങ്ങനെ ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്ത് ഉത്ഭവിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി പരമേശ്വരന്റെ മഹിമയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ട് ഈ പ്രകരണത്തെ ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

9. യഃ സർവ്വജ്ഞഃ സർവ്വവിദ്യസ്യ ജ്ഞാനമയം തപഃ തസ്മാദേതദ്ബ്രഹ്മ നാമ രൂപമന്നം ച ജായതേ.

സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്തിന്റെ കാരണഭൂതനായ ആ പരമപുരുഷ പരമേശ്വരനെ സാധാരണ രൂപത്തിലും വിശേഷരൂപത്തിലും എല്ലാവരും നന്നായിട്ടറിയുന്നു. ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഏകമാത്രമായ ജ്ഞാനമെന്ന തപമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് സാധാരണ മനുഷ്യരെപ്പോലെ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കഷ്ടസഹനരൂപമായ തപസ്സനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതായി വരുന്നില്ല. ആ സർവ്വശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ സങ്കല്പമാത്രയിൽത്തന്നെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ഈ വിരാട് രൂപമായ ജഗത്ത് (അതിനെ അപരബ്രഹ്മം എന്നു പറയുന്നു) സ്വയം പ്രകടമാകുകയും സമസ്ത ജീവികളും ലോകങ്ങളും അവയുടെ നാമം, രൂപം, ആഹാരം മുതലായവയും ഉത്ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

'ആരെ അറിയുന്നതിൽനിന്നും ഇതെല്ലാം ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു' എന്ന് ശൗനകമഹർഷി ചോദിച്ചിരുന്നു. ഇതിന്റെ ഉത്തരമായി സമസ്ത ജഗത്തിന്റെ പരമകാരണനായ പരമാത്മാവിൽനിന്നും ജഗത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിവിവരണം പറഞ്ഞിട്ട് ചുരുക്കത്തിൽ ആ സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വജ്ഞനും എല്ലാറ്റിന്റെയും കർത്താവും ധർത്താവുമായ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ എല്ലാം മനസ്സിലാകുന്നു എന്ന കാര്യം ധരിപ്പിച്ചു.

ദീതീയഖണ്ഡം

സംബന്ധം - ആദ്യഖണ്ഡത്തിലെ നാലാം മന്ത്രത്തിൽ പരാ, അപരാ ഈ രണ്ടു വിദ്യകളും ഗ്രാഹ്യയോഗ്യമാണെന്നു പറയുന്നു. ഇനി ഈ ഖണ്ഡത്തിൽ അതിൽനിന്ന് അപരാവിദ്യയുടെ സ്വരൂപവും ഫലവും പറഞ്ഞിട്ട് പരാവിദ്യയെപ്പറ്റി ജിജ്ഞാസ ഉളവാക്കുന്നു -

1. തദേതസത്യം മന്ത്രേഷു കർമ്മാണി കവയോയാന്യപശ്യം സ്താനി ഭ്രതോയാം ബഹുധാ സംതതാനി. താന്യാചരഥ നിയതം സത്യകാമാ ഏഷ വഃ പഥാഃ സുകൃതസ്യലോകേ.

ബുദ്ധിമാന്മാരായ മഹർഷികൾ യാതൊരു ഉന്നതിയുടെ സാധനാഭൂതമായ യാഗാദി നാനാവിധത്തിലുള്ള കർമ്മങ്ങളെ വേദമന്ത്രങ്ങളിൽ പണ്ടേ കണ്ടിരുന്നുവോ ആ കർമ്മമന്ത്രങ്ങൾ ജ്യേഷ്ഠ, യജുസ്സ്, സാമം ഈ മൂന്നു വേദങ്ങളിലും പലരീതികളിൽ വിസ്താരപൂർവ്വം വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രത്യക്ഷമായ ഉന്നതി ആഗ്രഹിക്കുന്ന ആളുകൾ അവയെ ശരിയായി ഗ്രഹിച്ച് നിയമപ്രകാരം ആ കർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിൽ ഇതുതന്നെ ഉന്നതിക്കുള്ള സുന്ദരമായ മാർഗ്ഗം. അലസതയിലും പ്രമാദത്തിലും ഭോഗങ്ങളനുഭവിക്കുന്നതിലും മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ ജീവിക്കുന്നത് മനുഷ്യശരീരത്തിനുപയുക്തമല്ല.

(പ്രധാന രൂപത്തിലുള്ള വേദങ്ങളുടെ എണ്ണം മൂന്നുതന്നെ എന്ന് അംഗീകരിക്കുന്നു. അങ്ങങ്ങായി 'വേദത്രയം' മുതലായ നാമങ്ങളോടുകൂടി ജ്യേഷ്ഠം, സാമവേദം, യജുർവേദം എന്നീ മൂന്നിന്റെയും ഉല്പേഖനം ലഭിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള സ്ഥാനങ്ങളിൽ നാലാമത്തെ അഥർവ്വ വേദത്തെ മേൽപ്പറഞ്ഞ മൂന്നിലും അന്തർലീനമാണെന്നു കരുതുന്നു.)

സംബന്ധം - വേദോക്തങ്ങളായ അനേകം പ്രകാരങ്ങളിലുള്ള കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നും പ്രത്യേക ലക്ഷണത്തോടുകൂടിയ പ്രധാന അഗ്നിഹോത്രകർമ്മത്തെ വർണ്ണിക്കുവാനാരംഭിക്കുന്നു.

2. യദാ ലേലായതേ ഹൃദീചഃ സമീലേ ഹവ്യവാഹനേ തദാജ്യഭോഗാവന്തരേണാഹൃതിഃ പ്രതിപാദയേത്.

അധികാരികളായിട്ടുള്ളവർ നിത്യവും അഗ്നിഹോത്രം നടത്തണം. ദേവകൾക്ക് ഹവിസ്സ് എത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്ന അഗ്നിയാഗ വേദിയിൽ നിന്നായി കത്തിജ്വലിക്കുമ്പോൾ, അതിൽനിന്നും ജ്വാലകൾ ഉയരുന്നപ്പോൾ, ആജ്യഭോഗസ്ഥാനം വിട്ടു മധ്യത്തിൽ ആഹൃതി സമർപ്പിക്കണം. അഗ്നി ആളിക്കത്തുന്നതിനു മുമ്പോ അതിൽനിന്നും ജ്വാലകൾ ഉയരുന്നതിനു മുമ്പോ അഥവാ കത്തിയതിനുശേഷമോ ശാന്തമായതിനു ശേഷമോ അതിൽ ആഹൃതി സമർപ്പിക്കുവാൻ പാടില്ല എന്ന കാര്യം അതുകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കപ്പെടുന്നു. അഗ്നിയെ നല്ലതുപോലെ ജ്വലിപ്പിച്ചിട്ട് അഗ്നിഹോത്രം നടത്തണം.

സംബന്ധം - നിത്യവും അഗ്നിഹോത്രം നടത്തുന്ന മനുഷ്യർ അതോടുകൂടി എന്തെല്ലാം ചെയ്യണം എന്ന വിഷയത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നു -

N

P

I

K

3. യസ്യാഗ്നിഹോത്രമദർശനപൗർണ്ണമാസ-
 മചാതുർത്ഥാ സ്യമനാഗ്രയണമതിഥിവർജ്ജിതം ച.
 അഹുതമവൈശ്വദേവമവിധിനാ ഹുത-
 മാസപ്തമാംസ്തസ്യ ലോകാൻ ഹിനസ്തി.

നിത്യവും അഗ്നിഹോത്രം നടത്തുന്ന മനുഷ്യൻ ദർശയ ജ്ഞവും പൗർണ്ണമാസയജ്ഞവും ചെയ്യാതിരിക്കുന്നുവോ അഥവാ ചാതുർത്ഥാസ്യയജ്ഞവും നടത്താതിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ ശരദ് വസന്തുർത്തുക്കളിൽ നടത്തപ്പെടുന്ന നവീ നാനത്തിന്റെ (പുതുധാന്യ) യാഗരുപമായ ആഗ്രയണയജ്ഞം നടത്തപ്പെടാതിരിക്കുന്നുവോ അവന്റെ യജ്ഞശാലയിൽ അതിഥികൾ യഥാവിധി സൽക്കരിക്കപ്പെടാതിരിക്കുന്നുവോ അല്ലെങ്കിൽ അവൻ നിത്യം അഗ്നിയാഗത്തിൽ കൃത്യസമയത്തും ശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ചും ഹവനം നടത്താതിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ ബലി വൈശ്വദേവകർമ്മം നടത്താതിരിക്കുന്നുവോ ആണെങ്കിൽ ആ അഗ്നിഹോത്രം നടത്തുന്നു മനുഷ്യന്റെ സപ്തലോകങ്ങളെ ആ അംഗഹീനമായ അഗ്നിഹോത്രം നശിപ്പിച്ചു കളയുന്നു. അതായത് ആ യജ്ഞം മൂലം ലഭിക്കുമായിരുന്ന പൃഥ്വിലോകം മുതൽ സത്യലോകം വരെയുള്ള ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ലഭ്യമാകുന്ന യോഗ്യ ഭോഗങ്ങൾ അവനിൽനിന്നും അത് തട്ടി മാറ്റിക്കളയുന്നു.

സംബന്ധം - അഗ്നിയിൽനിന്നും ജ്വാലകൾ നന്നായി ഉയരുമ്പോൾ ആഹുതി സമർപ്പിക്കണം എന്നുള്ള സംഗതി മറ്റു മന്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി ആ ജ്വാലകളുടെ പ്രകാരഭേദങ്ങളും നാമവും പറഞ്ഞുതരുന്നു.

4. കാലീ കരാലീ ച മനോജവാച
 സുലോഹിതാ യാ ച സുധുമവർണ്ണാ
 സ്ഫുലിംഗീ വിശ്വരൂചീ ച ദേവീ
 ലേലായമാനാ ഇതി സപ്ത ജീഹ്വാഃ.

കാലീ- കറുത്ത നിറത്തോടുകൂടിയവൾ, കരാലീ-അത്യുഗ്രമായ (അഗ്നി ബാധിക്കുമെന്ന ഭയം ജനിപ്പിക്കുന്നവൾ), മനോജവാ - മനസ്സുപോലെ അത്യന്തം ചഞ്ചലമായവൾ, സുലോഹിതാ-സുന്ദരമായ ചുവപ്പോടുകൂടിയവൾ, സുധുമവർണ്ണാ-സുന്ദരമായ പുകയുടെ നിറത്തോടുകൂടിയവൾ, സ്ഫുലിംഗീ തീപ്പൊരികൾ പൊട്ടിച്ചിരുന്നവൾ, വിശ്വരൂചീദേവി എല്ലാ ദിക്കിലും പ്രകാശിക്കുന്നവൾ - ഇപ്രകാരം ഏഴു രീതിയിലുള്ള ജ്വാലകൾ അഗ്നിദേവന്റെ ഹവിസ്സിനെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഏഴു നാവുകൾപോലെ ആകുന്നു. അതിനാൽ എപ്പോൾ അഗ്നിദേവത ഇപ്രകാരം ആഹുതിരുപമാകുന്ന ഭോജനം ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു തയ്യാറായിരിക്കുന്നുവോ അതേ സമയം തന്നെ ഭോജനരൂപമായ ആഹുതി പ്രദാനം ചെയ്യണം. അല്ലെങ്കിൽ അപ്രജ്ജലിതവും അണഞ്ഞുപോയതുമായ അഗ്നിയിൽ നൽകപ്പെടുന്ന ആഹുതി ചാരത്തോടു കലർന്ന് നശിച്ചുപോകുന്നു.

സംബന്ധം - മേൽ പ്രകാരം പ്രദീപ്തമായ അഗ്നിയിൽ നിയമപ്രകാരം പ്രതിദിനം ഹവനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലത്തെ സ്തുതി പറയുന്നു.

5. ഏതേഷു യശ്ചരതേ ഭ്രാജമാനേഷു
 യഥാകാലം ചാഹുതയോ ഹ്യാദദായൻ.
 തം നയന്ത്യേതാഃ സുര്യസ്യ രശ്മയോ
 യത്ര ദേവനാം പതിരേകോഽധിവാസഃ.

യാതൊരു സാധകൻ പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഏഴു പ്രകാരത്തിലുള്ള ജ്വാലായുക്തമായി, നന്നായി പ്രോജ്ജലിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ കൃത്യസമയം ശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ചു നിത്യവും ആഹുതിനൽകി അഗ്നിയാഗം നടത്തുന്നുവോ അവനെ മരണകാലത്തിൽ തന്നോടു കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ഈ ആഹുതികൾ സൂര്യകിരണങ്ങളായി, ദേവരാജാവായ ഇന്ദ്രന്റെ ലോകത്തിൽ എത്തിക്കുന്നു. അഗ്നിഹോത്രം സ്വർഗ്ഗസുഖപ്രാപ്തിക്കുള്ള അമോഘമായ ഉപായമാണെന്നു താല്പര്യം.

സംബന്ധം - എപ്രകാരം ഈ ആഹുതികൾ സൂര്യകിരണമാർഗ്ഗമായി യജമാനനെ ഇന്ദ്രലോകത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു - അക്കാര്യാം വിവരിക്കുന്നു.

6. ഏഹ്യേഹീതി തമാഹുതയഃ സുവർച്ചസഃ
 സുര്യസ്യ രശ്മിഭിർയജമാനം വഹന്തി
 പ്രിയാം വാചമഭിവദന്ത്യോർദ്വചയന്ത്യ
 ഏഷ വഃ പുണ്യഃ സുകൃതോ ബ്രഹ്മലോകഃ.

ആ പ്രദീപ്തമായ ജ്വാലകളിൽ അർപ്പിക്കപ്പെട്ട ആഹുതികൾ സൂര്യകിരണങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ പരിണമിച്ച് മരണകാലത്തിൽ ആ സാധകനോടു പറയുന്നു - “വരൂ, വരൂ നിന്റെ സൽക്കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലസ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മലോകം അതായത് ഭോഗരൂപസുഖങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥലം സ്വർഗ്ഗലോകമാകുന്നു” ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രിയവാക്കുകൾ കൂടെക്കൂടെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ആദരസൽക്കാരപൂർവ്വം അവനെ സൂര്യന്റെ കിരണമാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി കൊണ്ടുപോയി സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ എത്തിക്കുന്നു. ഇവിടെ സ്വർഗ്ഗത്തെ ബ്രഹ്മലോകം എന്നു പറയുന്നതിന് താല്പര്യം സ്വർഗ്ഗാധിപതിയായ ഇന്ദ്രനും ഭഗവാന്റെ തന്നെ അപരസ്വരൂപമാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രകാരാന്തരേണ ബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി സാംസാരിക ഭോഗങ്ങളോടുള്ള വൈരാഗ്യത്താൽ പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള അഭിലാഷം ഉല്പന്നമാകുന്നതിനുവേണ്ടി മുൻപറഞ്ഞ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിന്റെ സാധനാരൂപമായ യജ്ഞാദി സകാമകർമ്മവും അതിന്റെ ഫലരൂപമായ ലൗകികവും പാരലൗകികവുമായ ഭോഗങ്ങളുടെ തുച്ഛതയും പറഞ്ഞുതരുന്നു -

7. പ്ലവാ ഹ്യേതേ അദൃശാ യജ്ഞരുപാ
 അഷ്ടാദശോക്തമവരം യേഷു കർമ്മ
 ഏതച്ഛ്വരേയോ യേഽഭിനന്ദന്തി മുശാ
 ജരാമൃത്യും തേ പുനരേവാപി യന്തി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ യജ്ഞത്തെ നൗകാരൂപത്തിലും അവയുടെ സംഖ്യ പതിനെട്ട് എന്നും പറയപ്പെടുന്നു. നിത്യ, ദർശ, പൗർണ്ണമാസ, ചതുർമാസഭേദങ്ങളോടുകൂടി യജ്ഞത്തിനു പതിനെട്ടു പ്രധാന രൂപങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് അനുമാനിക്കപ്പെടുന്നു. അവ

N

P

യിൽ ഉപാസനാരഹിതമായ സകാമകർമ്മങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ യജ്ഞ രൂപങ്ങളാകുന്ന പതിനെട്ടു നൗകകളും ഉറപ്പുള്ളതല്ലെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇവ വഴിയായി സംസാരസാഗരത്തിന്റെ അക്കര കടക്കുക സാധ്യമല്ല. ഈ ലോകത്തിന്റെ വർത്തമാന ദുഃഖ സാരൂപമാകുന്ന ഏറ്റവും ചെറിയ നദിയേപ്പോലും തരണം ചെയ്ത് സാർഗ്ഗംവരെ എത്തുമോ എന്നുപോലും സന്ദേഹമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മൂന്നാമത്തെ മന്ത്രത്തിലെ വർണ്ണനയനുസരിച്ച് ഏതെങ്കിലും അംഗത്തിന്റെ കുറവുണ്ടാകുന്നു എങ്കിൽ സാധകനു സാർഗ്ഗത്തിൽ എത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല; ഇടയ്ക്കുവെച്ചു തന്നെ ചിതറിപ്പോകുന്നു. അതിനാൽ ഇത് അദ്യുവ്യം അസ്ഥിരവുമാകുന്നു. ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കാതെ മായന്മാരായ ആളുകൾ ഈ സകാമകർമ്മങ്ങളെത്തന്നെ പരമേശ്വരപ്രാപ്തിക്കുള്ള ഉപായം എന്നു കരുതി - ഇതിന്റെ ഫലത്തെത്തന്നെ പരമസുഖമെന്നു കരുതി - ഇതിനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു ജീവിക്കുന്നു. അവർക്ക് സന്ദേഹരഹിതമായി കൂടെക്കൂടെയുള്ള വൃദ്ധാവസ്ഥയേയും മരണദുഃഖത്തേയും അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു.

സംബന്ധം - അവർ എപ്രകാരം ദുഃഖമനുഭവിക്കുന്നു? ഇതിനു സ്പഷ്ടീകരണം നൽകുന്നു -

- 8. അവിദ്യായാമന്തരേ വർത്തമാനാഃ
സ്വയംധീരാഃ പണ്ഡിതം മന്യമാനാഃ
ജങ്ഘന്യമാനാഃ പരിയന്തി മുഃഘാ
അന്ധേനൈവ നീയമാനാ യഥാസാഃ

അന്ധനു വഴികാട്ടിയായി അന്ധനെത്തന്നെ കിട്ടുമ്പോൾ അവനെങ്ങനെ അഭീഷ്ടസ്ഥലത്തെത്തുവാൻ കഴിയും? ഇടയ്ക്ക് കാലുമുട്ടിയും മുള്ളിലും ചപ്പുചവറിലും കാൽവഴുതി വീണും പാറകളിലും ഭിത്തികളിലും മൃഗങ്ങളുടെമേലും തട്ടി മുട്ടി നാനാ വിധങ്ങളിലുമുള്ള കഷ്ടതകൾ അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വന്നുകൂടുന്നുവോ അതുപോലെ തന്നെ ഈ മുഃഘാരായ ആളുകളും പക്ഷിമൃഗാദികളുടേയും കീടങ്ങളുടേയും വിവിധ ദുഃഖപൂർണ്ണങ്ങളായ യോനികളിലും അതുപോലെ നരകാദികളിലും പ്രവേശിച്ച് അനന്തജന്മംവരെ അനവധി കഷ്ടാരിഷ്ടതകൾ അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. യാതൊരുത്തൻ സ്വയം ബുദ്ധിമാനും വിദാനും എന്നു നടിക്കുന്നുവോ വിദ്യാബുദ്ധിയുടെ മീഥ്യാഹങ്കാരത്താൽ ശാസ്ത്രത്തേയും മഹാജ്ഞാനികളുടെ വചനങ്ങളേയും അല്പംപോലും വകവയ്ക്കാതെ അവയെ അവഹേളിക്കുകയും പ്രത്യക്ഷങ്ങളായ സുഖഭോഗങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നതിലും അവയുടെ ഉപായ ഭൂതങ്ങളായ അവിദ്യാമയ സകാമകർമ്മങ്ങളിൽ നിരന്തരം മുഴുകി വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ജീവിതത്തിന്റെ അമൂല്യമായ സമയത്തെ വൃഥാ നഷ്ടമാക്കിക്കളയുന്നു.

സംബന്ധം - ആ ആളുകൾ തുടർച്ചയായി ദുഃഖങ്ങളിൽ പതിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടും എന്തുകൊണ്ടുണരുന്നില്ല? നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി എന്തുകൊണ്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ല? ഈ ആഗ്രഹത്തെ സംബന്ധിച്ചു പറയുന്നു -

- 9. അവിദ്യായാം ബഹുധാ വർത്തമാനാ
വയം കൃതാർഥാ ഇതിഭിമന്യന്തി ബാലാഃ
യത്കർമ്മിണോ ന പ്രവേദയന്തി രാഗാത്
തേനാതുരാഃ ക്ഷീണലോകാശ്ചവന്തേ.

പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന രീതിയോടുകൂടി യാതൊരുത്തൻ ഇഹലോകപരലോകഭോഗ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി സാംസാരികോന്നതിയുടെ സാധനാരൂപങ്ങളായ സകാമകർമ്മങ്ങളിൽത്തന്നെ പലരീതികളിൽ മുഴുകി വസിക്കുന്നുവോ അവിദ്യയിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്ന അജ്ഞാനികളായ ആ മനുഷ്യർ 'ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കർത്തവ്യങ്ങളെ പാലിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു' എന്നു കരുതുന്നു. ആ സാംസാരിക കർമ്മങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്ന ആളുകൾക്കു ഭോഗങ്ങളിൽ അത്യന്തം ആസക്തിയുണ്ടാകുന്നു. ഇതുകാരണം അവർ സാംസാരികോന്നതിയിലേക്കല്ലാതെ നന്മയുടെ നേരേ ദൃഷ്ടി പതിപ്പിക്കുന്നില്ല. പരമാനന്ദത്തിന്റെ സമുദ്രം ഏതോ പരമാത്മാവാണെന്നും മനുഷ്യൻ അതു പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്നുമുള്ള വിവരം അവർക്ക് അറിയുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അതിനാൽ അവർ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ പരിശ്രമിക്കാതെ സദാ ദുഃഖിതരായിത്തീരുകയും പുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അവസാനിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ അവർ സാർഗ്ഗാദിലോകങ്ങളിൽ നിന്നും താഴെ പതിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സംഗതി ഒന്നുകൂടി സ്പഷ്ടമായി പറയുന്നു -

- 10. ഇഷ്ടാപൂർത്തേ മന്യമാനാ വരിഷ്ഠം
നാന്യച്ഛ്ഠേയോ വേദയന്തേ പ്രമുഃഘാഃ
നാകസ്യ പൃഷ്ഠേ തേ സുകൃതേ fനുഭൂതേമം
ലോകം ഹീനതരം വാ വിശന്തി.

അത്യന്തം മുഃഘന്മാരും ഭോഗാസക്തരുമായ ആ മനുഷ്യർ വേദം, സ്മൃതി മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ സാംസാരിക സുഖപ്രാപ്തിക്കായി എത്രമാത്രം സാധനകളേപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ അവയെ സർവ്വശേഷം കല്യാണസാധനകളായിക്കരുതുന്നു. അതിനാൽ അവയിൽനിന്നും ഭിന്നമായി അതായത് പരമേശ്വരന്റെ ഭജനം, ധ്യാനം, നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടിയ കർത്തവ്യപാലനം, പരമപുരുഷ്ഠമാവിനെ അറിയുന്നതിനുവേണ്ടി തീവ്രതയോടുകൂടിയുള്ള പ്രവർത്തനം മുതലായി എത്രയോ പരമമംഗളപ്രദങ്ങളായ സാധനകളുണ്ടോ അവയെ യൊന്നും അവർ അറിയുന്നില്ല; ആ കല്യാണസാധനകളുടെ നേരെ ലക്ഷ്യമേ വയ്ക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ അവർ തങ്ങളുടെ പുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലസ്മാരൂപങ്ങളായ സാർഗ്ഗാദികൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള സുഖങ്ങളെ ഭോഗിച്ചിട്ട് പുണ്യത്തിന്റെ ക്ഷയം സംഭവിക്കുന്ന സമയം വീണ്ടും ഈ മനുഷ്യലോകത്തിലേയ്ക്കോ അഥവാ ഇതിലും മോശമായ ശൂകരകുക്കരാദിയോനികളിലോ അല്ലെങ്കിൽ രൗരവാദി ഘോരനരകങ്ങളിലോ പതിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സാംസാരിക ഭോഗങ്ങളോടു വിരക്തരായ മനുഷ്യരുടെ ആചാരനടപടികളും അവയുടെ ഫലങ്ങളും വർണ്ണിക്കുന്നു -

I

K

11. തപഃശ്രദ്ധേ യേ ഹ്യുപവസന്ത്യരണ്യേ ശാന്താ വിദ്യാംസോ ലൈക്ഷ്യപര്യാം ചരന്തഃ സൂര്യദ്വാരേണ തേ വിരജാഃ പ്രയാന്തി യത്രാമൃതഃ സ പുരുഷോ ഹ്യവ്യയാത്മാ.

ഉപര്യുക്തമായ ഭോഗാസക്തരായ മനുഷ്യരിൽ നിന്നും യാതൊരുത്തൻ ഭിന്നനായിരിക്കുന്നുവോ മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ മഹത്വം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ യാതൊരുത്തന്റെ അന്തഃകരണത്തിൽ പരമാത്മതത്വം അറിയുന്നതിനും പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനും ഉള്ള ഇച്ഛ ഉണർന്നെഴുന്നേൽക്കുന്നുവോ അവൻ ഒരു പക്ഷേ വനത്തിൽ വസിക്കുന്ന വാനപ്രസ്ഥനോ ശാന്തസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ വിദ്യാനും സദാചാര്യുമായ ഗൃഹസ്ഥനോ അഥവാ ഭിക്ഷവാണി ജീവിക്കുന്ന ബ്രഹ്മചാരിയോ സന്യാസിയോ ആയിക്കൊള്ളട്ടെ, അവൻ നിരന്തരമായ തപസ്സുകൊണ്ടും ഭക്തികൊണ്ടും സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതായത് അവരവരുടെ വർണ്ണവും ആശ്രമവും പരിതസ്ഥിതിയും അനുസരിച്ച് യാതൊരു സമയം യാതൊരു കർത്തവ്യം ഉണ്ടാകുന്നുവോ അവയെ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആജ്ഞാനുസരിച്ചു യാതൊരു വിധമായ അഭിലാഷങ്ങളും കൂടാതെ പാലിച്ചുകൊണ്ടു ജീവിക്കുകയും സംയമനത്തോടുകൂടി ശമദമാദിസാധനകളോടുകൂടിയ സമ്പന്നന്മാരായിട്ട് പരമഭക്തിയോടുകൂടി പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും ഉള്ള സാധനകളിൽ വ്യാപൃതരായി ജീവിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് തമോരജോഗുണങ്ങളുടെ വികാരങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വമാംഗുവ്യം നിർമ്മലവുമായ സത്യാഗുണത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമായ സൂര്യലോകത്തിൽക്കൂടി അവരുടെ പരമപ്രാപ്യ അമൃതസരൂപനും നിത്യനും അവിനാശിയുമായ പരമപുരുഷ പുരുഷോത്തമന്റെ നിവാസസ്ഥലത്തേയ്ക്കു പോകുന്നു.

സംബന്ധം- ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി മനുഷ്യർ എന്തുചെയ്യണം? അതേപ്പറ്റി വിവരിക്കുന്നു -

12. പരീക്ഷ്യ ലോകാൻ കർമ്മചിതാൽ ബ്രാഹ്മണോ നിർവേദമായാന്നാസ്ത്യകൃതഃ കൃതേന തദിജ്ഞാനാർത്ഥം സ ഗുരുമേവാഭിഗമേർത് സമിത്പാണിഃ ശ്രോത്രീയം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠം.

സ്വന്തം സൗഭാഗ്യം ആശിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ ആദ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലസ്വരൂപമായ ഈ ലോകത്തിലേയും പരലോകത്തിലേയും സമസ്തസുഖങ്ങളേയും നല്ലതുപോലെ പരീക്ഷിച്ചിട്ട് അതായത് വിവേകപൂർവ്വം അവയുടെ അനിത്യതയും ദുഃഖസ്വരൂപവും ഗ്രഹിച്ച് എല്ലാവിധങ്ങളിലുമുള്ള ഭോഗങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വമാം വിരക്തനായിത്തീരണം. കർത്താവിന്റെ അഹങ്കാരപൂർവ്വമായ സകാമഭാവത്തോടുകൂടി ചെയ്യപ്പെടുന്ന കർമ്മം അനിത്യ ഫലത്തെ ചെയ്യുന്നതും തഥാസ്വയം അനിത്യവും ആകുന്നു. അതിനാൽ യാതൊരുത്തൻ ക്രിയാസാധ്യനല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള നിത്യപരമേശ്വരനെ അവർക്കു പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഇതുവിചാരിച്ച് ആ ജിജ്ഞാസു പരമാത്മാവിന്റെ വാസ്തവിക തത്വ

ജ്ഞാനം പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കരങ്ങളിൽ സമിത്തുമാർ എടുത്ത് ഭക്തിവിനയഭാവങ്ങളോടുകൂടി വേദരഹസ്യങ്ങളെ നന്നായിട്ടറിയുന്നവനും പരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനുമായ സദ്ഗുരുവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കണം.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ ഏതെങ്കിലും ശിഷ്യൻ ഗുരുവിന്റെ അടുക്കൽ വരികയാണെങ്കിൽ ഗുരു എന്തുചെയ്യണം? ഇതുസംബന്ധിച്ചു പറയുന്നു -

13. തസ്മൈ സ വിദ്യാനുപസന്നായ സമ്യക് പ്രശാന്തചിത്തായ ശമാനിയായ. യേനാക്ഷരം പുരുഷം വേദസത്യം പ്രോവാച താം തത്വതോ ബ്രഹ്മവിദ്യാം.

വേദജ്ഞാനം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠനുമായ ആ മഹാത്മാവ് തന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ചിത്തം പൂർണ്ണമായി ശാന്തവും നിശ്ചിന്തവുമായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ശിഷ്യന് സാംസാരിക ഭോഗങ്ങളിൽ തികച്ചും വിരക്തനായിത്തീർന്നതുകാരണം, യാതൊരുത്തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ യാതൊരുവിധമായ ചിന്തകളും വ്യാകുലതകളും വികാരങ്ങളും അവശേഷിച്ചിട്ടില്ലയോ യാതൊരുത്തൻ ശമദമാദി സാധനാസമ്പന്നനായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ തന്റെ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവയെ നന്നായി നിയന്ത്രിച്ച് സ്വാധീനമാക്കിയിരിക്കുന്നുവോ ആ ബ്രഹ്മവിദ്യയെ തത്വവിവേചനാപൂർവ്വം മനസ്സിലാക്കി അവൻ ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കണം. തൽക്കാരണം ആ ശിഷ്യന് നിത്യനും അവിനാശിയുമായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമന്റെ ജ്ഞാനം പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയും.

ദ്വിതീയമുണ്ഡകം

പ്രഥമഖണ്ഡം

സംബന്ധം - പ്രഥമമുണ്ഡകത്തിലെ ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൽ അപരവിദ്യയുടെ രൂപവും ഫലങ്ങളും പറഞ്ഞതിനുശേഷം അതിന്റെ തുച്ഛതയെ കാണിച്ചുകൊണ്ട് അതിൽനിന്നു വിരക്തരായിരിക്കണമെന്ന കാര്യം പറഞ്ഞിട്ട് പരവിദ്യ പഠിക്കുന്നതിന് സദ്ഗുരുവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു. ഇനി പരവിദ്യയെ വർണ്ണിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രകരണം ആരംഭിക്കുന്നു.

1. തദേതത്സത്യം യഥാ സുദീപ്താത്പാവകാദ് വിസ്മുലിംഗാഃ സഹസ്രശഃ പ്രഭവന്തേ സരുപാഃ തഥാക്ഷരാദ് വിവിധാഃ സോമ്യ ഭാവാഃ പ്രജായന്തേ തത്ര ചൈവാപിയന്തി.

അംഗിരസ്സുമഹർഷി പറയുന്നു. പ്രിയപ്പെട്ട ശൗനകാ, ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ആദ്യമേ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു യാതൊരു രഹസ്യം പറഞ്ഞുതന്നിരുന്നില്ലാത്തു സർവ്വമാം സത്യമാകുന്നു. ഇനി അതിനെത്തന്നെ വീണ്ടും ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നു. ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ശ്രവിച്ചുകൊള്ളുക. എപ്രകാരം ആളിക്കത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽനിന്നും അതുപോ

N

P

ലെതന്നെ രൂപവർണ്ണങ്ങളോടുകൂടിയ ആയിരക്കണക്കിനു സ്പെഷിംഗങ്ങൾ നാലുപാടും ചിതറുന്നുവോ അതുപോലെ തന്നെ പരമപുരുഷ അവിനാശിബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും സൃഷ്ടി കാലത്തിൽ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭാവങ്ങളോടുകൂടിയ മുർത്തവും അമുർത്തവുമായ വസ്തുക്കൾ ഉത്ഭവിക്കുകയും പ്രളയാകാലത്തിൽ വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ ലീനമാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവിടെ ഭാവത്തെ പ്രകടമാക്കുന്നതിനുള്ള കാര്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി അഗ്നിയുടേയും സ്പെഷിംഗങ്ങളുടേയും ദൃഷ്ടാന്തം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - യാതൊരു പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും ഈ ജഗത്ത് ഉത്ഭവിച്ചിട്ട് വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ വിലീനമായിത്തീരുന്നു. അവ സ്വയം എങ്ങനെ - എന്നു വിവരിക്കുന്നു -

2. ദിവ്യോ ഹൃമുർത്തഃ പുരുഷഃ
 സബാഹ്യാഭ്യന്തരോ ഹൃജഃ
 അപ്രാണോ ഹൃമനാഃ ശുഭ്രോ ഹൃക്ഷരാത്
 പരതഃ പരഃ

ആ ദിവ്യപുരുഷനായ പരമാത്മാവ് നിസ്സന്ദേഹമായ ആകാശരഹിതവും അഖിലജഗത്തിന്റേയും അകത്തും പുറത്തും പരിപൂർണ്ണവും ആകുന്നു. അദ്ദേഹം ജന്മാദിരഹിതവും വിശുദ്ധവും ആണ്; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനാകട്ടെ പ്രാണനുമില്ല, ഇന്ദ്രിയങ്ങളുമില്ല, മനസ്സുമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന് ഇവയൊന്നും കൂടാതെ എല്ലാം ചെയ്യുന്നതിനു കഴിയുന്നു. അതിനാൽ സർവ്വശക്തിമാനായ ആ പരമേശ്വരൻ അവിനാശിയായ ജീവാത്മാവിനെക്കാളും അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. സർവ്വമാ ഉത്തമനാകുന്നു.

സംബന്ധം - മേൽപ്പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ നിരാകാരനായ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും ഈ സാകാരജത്ത് എങ്ങനെ ഉത്ഭവിക്കുന്നു? ഈ ജ്ഞാനോസയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർവ്വ ശക്തിതന്ത്രത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു -

3. ഏതസ്മാജ്ജായതേ പ്രാണോ മനഃ
 സർവ്വേന്ദ്രിയാണി ച
 ഖം വായുർജ്ജ്യോതിരാപഃ പൃഥിവീ
 വിശ്വസ്യധാരിണീ.

ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ നിരാകാരനും മനസ്സ് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മുതലായ കരണസമുദായങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വമാ രഹിതനും ആയിരിക്കുന്നു എന്നിരുന്നാലും എല്ലാം പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു സമർത്ഥനും ആണ്. ഈ സർവ്വ ശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനിൽനിന്നുതന്നെ സൃഷ്ടികാലത്തൽ പ്രാണൻ, മനസ്സ് (അന്തഃകരണം), സമ്പൂർണ്ണ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവയും ആകാശം, വായു, തേജസ്സ്, ജലം എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളേയും വഹിക്കുന്ന പൃഥ്വി ഈ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളും എല്ലാം ഉത്ഭവിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം ചുരുക്കത്തിൽ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും സൂക്ഷ്മതയങ്ങളുടെ ഉൽപ്പത്തിയെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ട് ഇനി ജഗത്തിൽ ഭഗവാന്റെ വിരാട് സ്വരൂപം ദർശിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രകാരങ്ങൾ പറയുന്നു -

4. അഗ്നിമുർധാ ചക്ഷുഷീ ചന്ദ്രസൂര്യോ
 ദിശഃ ശ്രോത്രേ വാഗ് വിവൃതാശ്ച വേദാഃ
 വായുഃ പ്രാണോ ഹൃദയം വിശ്വമസ്യ
 പദ്ഭ്യോം പൃഥിവീ ഹ്യേഷ സർവ്വഭൂതാനന്തരാത്മാ.

മറ്റു മന്ത്രങ്ങളിൽ യാതൊരു പരമേശ്വരൻ നിരാകാരസ്വരൂപനായി വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തിന്റേതുതന്നെയാണ് ഈ പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ജഗത്തിന്റെ വിരാട് സ്വരൂപം. ഈ വിരാട് സ്വരൂപം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഗ്നി അതായത് ദ്വിലോകം മസ്തകവും ചന്ദ്രനും സൂര്യനും രണ്ടുനേത്രങ്ങളും സമസ്ത ദിക്കുകൾ കർണ്ണങ്ങളും നാനാവിധങ്ങളായ ഛന്ദസ്സുകൾ മന്ത്രങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ വിസ്തൃതമായിരിക്കുന്ന നാലു വേദവാണികളും വായുപ്രാണനും സമ്പൂർണ്ണചരാചര ജഗത്ത് ഹൃദയവും പൃഥ്വി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളും ആകുന്നു. ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ സകല ജീവികളുടേയും അന്തര്യമായി പരമാത്മാവാകുന്നു.

സംബന്ധം - ആ പരമാത്മാവിൽനിന്നും ഈ ചരാചരജഗത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തി ഏതെല്ലാം ക്രമങ്ങളിൽ സംഭവിക്കുന്നു? ഈ പ്രശ്നത്തിന് പ്രകാരാന്തരമായി ജഗദ്ഗുൽപത്തിയുടെ ക്രമം വിവരിക്കുന്നു.

5. തസ്മാദഗ്നിഃ സമീധോ യസ്യ സൂര്യഃ
 സോമാത് പർജ്ജന്യ ഓഷധയഃ പൃഥിവ്യാം
 പുമാൻ രേതഃ സിഞ്ചുതി യോഷിതായാം
 ബഹവീഃ പ്രജാഃ പുരുഷാത് സംപ്രസൂതാഃ

പരമേശ്വരൻ ഈ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചപ്പോഴൊക്കെ സദാ ഒരേ രീതിയിലായിരുന്നില്ല. അങ്ങനെ നിയമവുമില്ല അദ്ദേഹം എപ്പോൾ എങ്ങനെ സങ്കല്പിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം അതേ ക്രമത്തിൽ ജഗത്ത് ഉത്ഭവിക്കുന്നു. ഈ ഭാവത്തെത്തന്നെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതിനു ഇവിടെ പ്രകാര വ്യത്യാസത്തോടുകൂടിയ സൃഷ്ടിയുടെ ഉൽപ്പത്തിയെ വിവരിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനിൽ നിന്നും സർവ്വപ്രഥമമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അചിന്ത്യശക്തിയുടെ ഒരംശമായ അത്ഭുതാഗ്നിതത്വം ഉണ്ടായി. അതിന്റെ സമീത്തു (ഇന്ധനം) സൂര്യനാകുന്നു; അതായത് സൂര്യബിംബത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ അതു ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അഗ്നിയിൽനിന്നും ചന്ദ്രനും സൂര്യനും (സൂര്യരശ്മിയിൽനിന്നും സൂക്ഷ്മരൂപത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ജലത്തിൽ അല്പം ശീതളതയുണ്ടായതു കാരണം) മേഘമുണ്ടായി. മേഘത്തിൽനിന്നും വർഷംമൂലം ഭൂമിയിൽ നാനാ പ്രകാരത്തിലുള്ള ഔഷധികൾ ഉണ്ടായി. ആ ഔഷധികളെ ഭക്ഷിച്ചതിൽനിന്നുണ്ടായ വീര്യത്തെ പുരുഷൻ തന്റെ വർഗ്ഗത്തിലുള്ള സ്ത്രീയിൽ തളിച്ചപ്പോൾ അവളിൽനിന്നും സന്താനം ഉണ്ടായി. ഇങ്ങനെ പരമപുരുഷനായ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നും ഈ നാനാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ചരാചരജീവികൾ ഉത്ഭവിച്ചു.

സംബന്ധം- ഇപ്രകാരം എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഉൽപ്പത്തിക്രമത്തെ വിവരിച്ചിട്ട് ഇനി അവയുടെ എല്ലാ രക്ഷയ്ക്കുംവേണ്ടി ചെയ്യപ്പെടേണ്ട യജ്ഞാദികളും അവയുടെ സാധനകളും ഫലങ്ങളും അതേ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും പ്രകടമാകുന്നു എന്ന കാര്യവും പറയപ്പെടുന്നു.

I

K

6. തസ്മാദ്യഃ സാമ യജുഷി ദീക്ഷാ
 യജ്ഞാശ്ച സർവേ ക്രതവോ ദക്ഷിണാശ്ച
 സംവത്സരശ്ച യജമാനശ്ച ലോകാ
 സോമോ യത്ര പവതേ യത്ര. സൂര്യഃ

ആ പരമേശ്വരനിൽനിന്നുതന്നെ ഋഗ്വേദത്തിലെ മന്ത്രങ്ങളും സാമവേദത്തിലെ മന്ത്രങ്ങളും യജുർവേദത്തിലെ ശ്രുതികളും അതുപോലെ യജ്ഞാദികർമ്മങ്ങളുടെ ദീക്ഷയും എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള യജ്ഞങ്ങളും ക്രതുകളും അവയ്ക്കു നൽകപ്പെടുന്ന ദക്ഷിണകളും - അദ്ദേഹം ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഈ സംവത്സരപമാകുന്ന കാലത്തെ അവയെ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അധികാരിയായ യജമാനനേയും അവയുടെ ഫലസ്വരൂപങ്ങളായ സൂര്യനും ചന്ദ്രനും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലോകങ്ങളും- ഇവയെല്ലാം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം- ഇനി ദേവാദികളുടെ വ്യത്യാസങ്ങളും എല്ലാ സദാചാരങ്ങളും അതേബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ചു. അതിനെ വിവരിക്കുന്നു.

7. തസ്മാച്ഛ ദേവാ ബഹുധാ സംപ്രസൂതാഃ
 സാധ്യാ മനുഷ്യാഃ പശവോ വയാംസി
 പ്രാണാപാനൗ വ്രീഹീയവാ തപശ്ച
 ശ്രദ്ധാ സത്യം ബ്രഹ്മചര്യം വിധിശ്ച.

ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നുതന്നെ വസു, രുദ്രൻ ആദിയായി അനേകം പ്രകാരങ്ങളിലുള്ള ദേവഗണങ്ങൾ ഉത്ഭവിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ സാധ്യഗണങ്ങളും പലവിധത്തിലുള്ള മനുഷ്യരും വിഭിന്ന ജാതി മൃഗങ്ങളും നാനാതരം പക്ഷികളും അതുപോലെ മറ്റുജീവജാലങ്ങളും ഉണ്ടായി. എല്ലാത്തിന്റേയും ജീവരൂപമായ പ്രാണനും അപാനനും അതുപോലെ സകല ജീവികളുടേയും ആഹാരരൂപങ്ങളായ പലവിധ ധ്യാനങ്ങളും ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു തന്നെ തപം, ഭക്തി, സത്യം, ബ്രഹ്മചര്യം ഇവ പ്രകടമായി. യജ്ഞാദി കർമ്മങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനുള്ള വിധികളും ആ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നുതന്നെ പ്രകടമായി. എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചു. അദ്ദേഹം തന്നെ അഖിലത്തിന്റേയും കാരണം എന്നു താല്പര്യം

8. സപ്ത പ്രാണാഃ പ്രഭവന്തി തസ്മാത്
 സപ്താർച്ചിഷഃ സമീധഃ സപ്ത ഹോമാഃ
 സപ്ത ഇമേ ലോകാ യേഷു ചരന്തി പ്രാണാ
 ഗൃഹാശയാ നിഹിതാഃ സപ്ത സപ്ത.

അതേ പരമേശ്വരനിൽനിന്നും ഏഴു പ്രാണനും - അതായത് വിഷയങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിനു വിശേഷശക്തിയുള്ള ഏഴ് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ - കർണ്ണങ്ങൾ, താഴ്, നേത്രം, രസന, പ്രാണൻ അതുപോലെ വാണിയും മനസ്സും മനസ്സോടുകൂടിയുള്ള ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ കേൾക്കൽ, സ്പർശിക്കൽ, ഗ്രാസിക്കൽ, സംസാരിക്കൽ, മനനം ചെയ്യൽ ഇപ്രകാരമുള്ള ഏഴു വൃത്തികളും അതായത് വിഷയത്തെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തികളും ആ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വിഷയരൂപങ്ങളായ ഏഴു സ്മിത്തുകളും ആ ഇന്ദ്രി

യങ്ങളുടെ വിഷയരൂപങ്ങളായ ഏഴു സമിത്തുകളും ഏഴുപ്രകാരമങ്ങളിലുള്ള ഹവനവും അതായത് ബാഹ്യവിഷയ രൂപങ്ങളായ സമിത്തുകളുടെ ഇന്ദ്രിയ രൂപമാകുന്ന അഗ്നിയിൽ നിക്ഷേപരൂപക്രിയയും ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വാസസ്ഥാനരൂപമായ സപ്തലോകങ്ങളും അതിൽ വസിച്ചിട്ട് ഈ ഇന്ദ്രിയരൂപമാകുന്ന സപ്തപ്രാണൻ അതാതിന്റേതായ കാര്യങ്ങൾ നിർവഹിക്കുന്നു. നിദ്രാസമയം മനസ്സിനോടുകൂടി ഒന്നായിട്ട് ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗൃഹയിൽ ശയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ഏഴിന്റേതായ സമുദായം പരമേശ്വരദാരാ അഖില ജീവികളിലും സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം- ഇപ്രകാരം ആദ്ധ്യാത്മിക വസ്തുക്കളുടെ ഉല്പത്തിയും സ്ഥിതിയും പരമേശ്വരനിൽനിന്നുതന്നെ എന്നു ഗ്രഹിപ്പിച്ചിട്ട് പിന്നീട് ജഗത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിയും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് പ്രകരണത്തെ ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

9. അതഃ സമുദ്രാ ഗിരയശ്ച സർവേ f-
 സ്മാത്സ്യന്ദന്തേ സിന്ധവഃ സർവരൂപാഃ
 അതശ്ച സർവാ ഓഷധയോ രസശ്ച
 യേനൈഷ ഭൂതൈസ്തിഷ്ഠതേ ഹൃന്തരാത്മാ.

ഈ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നും സമസ്ത സമുദ്രങ്ങളും പർവ്വതങ്ങളും ഉത്ഭവിച്ചു. ഇതിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട്. അനേകാകൃതികളോടുകൂടിയ നദികൾ പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ സമസ്തഔഷധികളും രസങ്ങളും ഉൽപ്പന്നമായിരിക്കുന്നു. തൽക്കാരണത്താൽ പുഷ്പമായ ശരീരങ്ങളിൽ അഖിലത്തിന്റേയും അനന്തരാത്മാവായ ആ പരമേശ്വരൻ, ആ എല്ലാ ജീവികളുടേയും ആത്മാക്കളോടുകൂടി അതാതുകളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ വസിക്കുന്നു.

സംബന്ധം- ആ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നും എല്ലാ ഉത്ഭവിച്ചതു കാരണം അവയെല്ലാം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപമാകുന്നു. ഇത്രയും പറഞ്ഞ് അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ഖണ്ഡത്തെ സമാപിപ്പിക്കുന്നു -

10. പുരുഷ ഏവേദം വിശ്വംകർമ്മ തപോബ്രഹ്മ പരാ
 മൃതം. ഏതദ്യോ വേദനിഹിതം ഗൃഹായാം സോ
 fവിദ്യാഗ്രന്ഥിം വികിരിതീഹ സോമ്യ.

തപസ്സ് അതായത് സംയമരൂപ സാധന, കർമ്മം അതായത് ബാഹ്യ സാധനവഴിയായി നടത്തപ്പെടുന്ന കൃത്യം, പരമാമൃത ബ്രഹ്മം - ഇവയെല്ലാം പരമപുരുഷ പുരുഷോത്തമൻ തന്നെയാകുന്നു. പ്രിയശൗനക, ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗൃഹയിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന അന്തര്യാമിയായ ഈ പരമേശ്വരനെ യാതൊരുത്തൻ തിരിച്ചറിയുന്നുവോ അവൻ ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിൽത്തന്നെ അവിദ്യാജനിതമായ അന്തഃകരണത്തിന്റെ കെട്ടുകളെ തകർത്തുകളയുന്നു. അതായത് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള സംശയങ്ങളിലും ഭ്രമങ്ങളിലുംനിന്നു രഹിതനായി പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

N

P

ദിതീയ ഖണ്ഡം

1. ആവിഃ സംനിഹിതം ഗൃഹാചരം നാമ മഹത്പദമ
ത്രൈതസമർപ്പിതം ഏജത്പ്രാണന്നിമിഷച്ച യദേ
തജ്ജാനഥ സദസദരേണ്യം പരം വിജ്ഞാനാദ്യദ
രിഷ്ഠം പ്രജാനാം.

സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വജ്ഞനും സർവ്വവ്യാപിയുമായ പരമേശ്വരൻ പ്രകാശരൂപനാകുന്നു. അഖില ജീവജാലങ്ങളുടെ അത്യന്തം സമീപത്ത് അവരുടെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗൃഹയിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന കാരണംകൊണ്ടുതന്നെ അദ്ദേഹം ഗുപ്തചരൻ എന്നപേരിൽ പ്രസിദ്ധനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എത്രമാത്രം ഇളകുന്നതും ചലിക്കുന്നതും ശ്വസിക്കുന്നതും കണ്ണടയ്ക്കുന്നതും തുറക്കുന്നതുമായ ജീവികളുണ്ടോ അവയെല്ലാത്തിന്റേയും സമുദായം ഈ പരമേശ്വരനിൽത്തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അഖിലത്തിന്റേയും അശ്രയസ്ഥാനം ഈ പരത്മാവാകുന്നു. നിങ്ങൾ ഇദ്ദേഹത്തെ അറിയുവിൻ. ഇദ്ദേഹം സത്തും അസത്തും അതായത് കാര്യവും കാരമവും അതുപോലെ പ്രകടവും അപ്രകടവും എല്ലാമാകുന്നു. എല്ലാ വിധത്തിലും വരണയോഗ്യവും അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠവും തഥാ സമസ്തജീവികളുടേയും ബുദ്ധിക്ക് അപ്പുറവും ആകുന്നു; അതായത് ബുദ്ധിദാരാജ്ഞേയമാകുന്നു.

സംബന്ധം- അതേ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻറെ തത്വത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപത്തെ മറ്റു വാക്കുകളിൽക്കൂടി വർണ്ണിക്കുന്നു-

2. യദർച്ചിമദ്യണ്യുദ്യോഽണു ച യസ്മിംല്ലോകാ
നിഹിതാ ലോകിനശ്ച. തദേതദക്ഷരം ബ്രഹ്മ സ
പ്രാണസ്തദ്യവാങ്മനഃ തദേതസത്യം തദമ്യതം
തദേദദ്ധവ്യം സോമ്യവിദ്ധി.

യാതൊരു പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ അത്യന്തം ദേവീപ്യമാന പ്രകാശരൂപമാകുന്നുവോ യാതൊന്നു സൂക്ഷ്മത്തിലും അതിസൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്നുവോമാന പ്രാകാശരൂപമാകുന്നുവോ യാതൊന്നു സൂക്ഷ്മത്തിലും അതിസൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിൽ സമസ്തലോകങ്ങളും അതുകളിലെ എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ അതാതത് ഇവയെല്ലാം യാതൊന്നിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതുതന്നെ എല്ലാത്തിന്റേയും ജീവൻ ദാതാവായ പ്രാണൻ, അതുതന്നെ എല്ലാറ്റിന്റേയും വാണിയും മനസ്സും അതായത് അഖിലജഗത്തിന്റേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അന്തഃകരണരൂപത്തിൽ പ്രകടമായിരിക്കുന്നതും. അതുതന്നെ പരമരസത്യവും-അമൃതവും അവിനാശിയായ തത്വവും ആകുന്നു. പ്രിയപ്പെട്ട ശൗനക, ഭേദിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമായ ആ ലക്ഷ്യത്തെ നീ ഭേദിക്കൂ, അതായത് ഇനി പറയപ്പെടുന്ന പ്രകാരങ്ങളിൽക്കൂടി സാധനചെയ്ത് തന്മയമായിത്തീരൂ.

സംബന്ധം- ലക്ഷ്യത്തെ ഭേദിക്കുന്നതിന് അമ്പും വില്ലും വേണം. അതിനാൽ ഈ രൂപകത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയ്ക്കുവേണ്ടി എല്ലാ സാമഗ്രികളേയും വർണ്ണിക്കുന്നു.-

3. ധനുഗൃഹീതൗപനിഷദം മഹാസ്രം
ശരം ഹ്യുപാസാനിശിതം സംധയീത
ആയമ്യ തദ് ഭാവഗതേന ചേതസാ
ലക്ഷ്യം തദേവാക്ഷരം സോമ്യ വിദ്ധി.

എപ്രകാരം ഒരു ബാണത്തെ ലക്ഷ്യത്തിലേക്കയക്കുന്നതിനുമുമ്പായി അതിന്റെ മുന്നയെ ചാണയിൽ ഉറച്ചു മുർച്ചകൂട്ടുകയും അതിന്മേലുള്ള തുരുമ്പുകൾ എല്ലാം കളഞ്ഞ് ഉജ്ജ്വലയും തിളക്കവും ഉള്ളതാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ ആത്മരൂപമാകുന്ന ശരത്തെ ഉപാസനദാരാ നിർമ്മലവും ശുദ്ധവുമാക്കി അതിനെ പ്രണവരൂപമാകുന്ന ധനുസ്സിൽ നന്നായി തൊടുത്തുവീടണം; അതായത് ആത്മാവിനെ പ്രണവത്തിന്റെ ഉച്ചാരണത്തിലും അതിന്റെ അർത്ഥരൂപമായ പരമാർത്ഥചിന്തയിലും സമ്യക്കായവിധത്തിൽ വ്യാപ്യതമാക്കണം. അതിനുശേഷം യാതൊരുവിധത്തിൽ ധനുസ്സിനെ സർവ്വശക്തികളോടുകൂടി വലിച്ചു ബാണത്തെ ലക്ഷ്യത്തിലേക്കുവിടുന്നുവോ തൽക്കാരണത്താൽ അതിനു ലക്ഷ്യത്തെ പൂർണ്ണമായും ഭേദിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. അതേപ്രകാരംതന്നെ ഇവിടെ ഭാവപൂർണ്ണചിത്തത്തോടുകൂടി ഓങ്കാരത്തിന്റെ ഉച്ചാരണം അത്യധികം നീട്ടിയും അതിന്റെ അർത്ഥത്തെ പ്രഗാഢമായി സുദീർഘകാലം ചിന്തിക്കുന്നതിനും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആത്മാവ് നിശ്ചിതരൂപത്തോടുകൂടി അവിനാശിയായ പരമാത്മാവിൽ പ്രവേശിക്കുകയും അതുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് അവിചലസ്ഥിതി പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യും. ഓങ്കാരത്തിന്റെ പ്രേമപൂർണ്ണമായുള്ള ഉച്ചാരണവും അതുപോലെ അതിന്റെ അർത്ഥരൂപമായ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രഗാഢമായ ചിന്തയും അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സർവ്വോത്തമമായ ഉപായമാകുന്നു.

സംബന്ധം - പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽപറഞ്ഞ രൂപകത്തെ ഇവിടെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

4. പ്രണവോ ധനുഃ ശരോ ഹ്യാത്മാ ബ്രഹ്മ
തല്ലക്ഷ്യമ്യച്യതേ
അപ്രമത്തേന വേദ്ധവ്യം ശരവത്തന്മയോ ഭവേത്.

മുകളിൽ പറഞ്ഞ രൂപകത്തിൽ പരമേശ്വരന്റെ വാചകമായ പ്രണവം (ഓങ്കാരം) ധനുസ്സും ഈ ജീവാത്മാവു ശരീരവും പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ലക്ഷ്യവും ആകുന്നു. തൽപരതയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെ ഉപാസിക്കുന്ന സാധകൻ വഴിയായി മാത്രമേ ആ ലക്ഷ്യം ഭേദിക്കപ്പെടുവാൻ സാധിക്കുന്നുള്ളൂ. അതിനാൽ ഹേ സോമ്യ, നിനക്കു പൂർവ്വോക്തമായ രൂപത്തിൽ ആ ലക്ഷ്യത്തെ ഭേദിച്ചു ബാണത്തേപ്പോലെതന്നെ അതിൽ തന്മയമായിത്തീരണം.

സംബന്ധം- വീണ്ടും പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ട് പ്രമാദരഹിതനും വിരക്തനുമായി അതിനെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ശ്രുതി പറയുന്നു.

5. യസ്മിൻ ദ്യൗഃ പൃഥിവീ ചാന്തരിക്ഷ
മോതം മനഃ സഹ പ്രാണൈശ്ച സർവ്വൈഃ

I

K

തമേവൈകം ജാനമ ആത്മാനമന്യാ
വാചോ വിമുഞ്ചമാമൃതസ്യേഷ സേതുഃ.

യാതൊരു പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ സ്വർഗ്ഗവും പൃഥ്വിയും അവയുടെ ഇടയ്ക്കുള്ള സമ്പൂർണ്ണ ആകാശവും അതുപോലെ സമസ്ത പ്രാണനും ഇന്ദ്രിയയുക്തമായ മനസ്സും ബുദ്ധിരൂപമായ അന്തഃകരണവും എല്ലാം ഊടുംപാവും പോലെയാകുന്നു, അതേ ഏക സർവ്വാത്മാവായ പരമേശ്വരനെ നീ പൂർവ്വാക്തമായ ഉപായദാരാ അറിയും. മറ്റൊരാൾ കാര്യങ്ങളേയും, ഗ്രാമ്യ ചർച്ചകളെ, സർവ്വമാ ഉപേക്ഷിച്ചു കളയൂ. ഇവയെല്ലാം നിന്റെ സാധനകൾക്കു തടസ്സങ്ങളാകുന്നു. അതിനാൽ അവയോടു സർവ്വമാ വിരക്തനായി സാധനകളിൽ തൽപ്പരനായിത്തീരുക. ഇതുതന്നെ അമൃതത്തിന്റെ പാലം അതായത്, സംസാരസമുദ്രത്തിൽക്കൂടി അക്കരകടന്ന് അമൃതസ്വരൂപമായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള പാലം.

സംബന്ധം - വീണ്ടും പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ട് അതിന്റെ പ്രാപ്തിക്കായുള്ള സാധനകളെപ്പറ്റി പറയുന്നു.

6. അരാ ഇവ രഥനാഭോ സംഹതാ യത്ര നാഡ്യഃ
സ ഏഷോന്തശ്ചരതേ ബഹുധാ ജായമാനഃ
ഓമിത്യേവം ധ്യായഥ ആത്മാനം
സ്വസ്തി വഃ പാരായ തമസഃ പരസ്താത്.

എപ്രകാരം രഥചക്രത്തിന്റെ കേന്ദ്രത്തിൽ കണങ്കാലുകൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരത്തിൽ ശരീരത്തിന്റെ എല്ലാ നാഡികളും യാതൊരു ഹൃദയത്തിൽ ഏകത്ര സ്ഥിതമായിരിക്കുന്നുവോ അതേ ഹൃദയത്തിൽ നാനാ രൂപങ്ങളിൽ പ്രകടമാക്കുന്ന പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവ് അന്തര്യാമിരൂപത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിന്റേയും ആത്മാവ് പുരുഷോത്തമന്റെ 'ഓം' കാരത്തിന്റെ ഉച്ചാരണത്തോടുകൂടി നിരന്തരമായി ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു വസിക്കൂ. ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവിന്റെ ഓംകാരജപവും അതിന്റെ അർത്ഥഭൂതമായ പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് വസിക്കുന്നതിൽനിന്നും നിങ്ങൾ ആ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ സമർത്ഥരായിത്തീരും. യാതൊരുത്തൻ അജ്ഞാനാസ്വകാരത്തിൽനിന്നും സർവ്വമാ അതീതനായും സംസാരസാഗരത്തിന്റെ അക്കരെയും ആയിരിക്കും. 'നിങ്ങൾക്കു മംഗളമുണ്ടാകട്ടെ' ഇപ്രകാരം ആചാര്യൻ ഉപര്യുക്ത വിധികളാൽ സാധന അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ശിഷ്യന്മാരെ ആശീർവ്വദിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - വീണ്ടും പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തെത്തന്നെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

7. യഃ സർവ്വജ്ഞഃ സർവവിദ് യസ്യേഷ
മഹിമാഭൂവി
ദിവ്യേ ബ്രഹ്മപുരേ ഹ്യേഷ വ്യോമ്ന്യാത്മാ
പ്രതിഷ്ഠിതഃ
മനോമയഃ പ്രാണശരീരനേതാ
പ്രതിഷ്ഠി തോന്നേ ഹൃദയം സംനിധിയായ

തദിജ്ഞാനേന പരിപശ്യന്തി ധീരാ
ആനന്ദരൂപമമൃതം യദ് വിഭാതി.

യാതൊരു പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ സർവ്വജ്ഞനും - എല്ലാ മറിയുന്നവനും - എല്ലാഭാഗത്തുമുള്ള എല്ലാറ്റിനേയും നന്നായിട്ടറിയുന്നവനും ആകുന്നു, അതായത് ദേശകാലങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്ഞാനശക്തിയെ ബാധിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്ചര്യമഹിമ ജഗത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമാണ്. അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവായ പരമേശ്വരൻ പരമവ്യോമം എന്ന നാമത്താൽ പ്രസിദ്ധമായ ദിവ്യാകാശരൂപമായ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ സ്വരൂപവാനായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എല്ലാ ജീവികളുടേയും പ്രാണനും ശരീരവും നിയന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ പരമേശ്വരൻ മനസ്സിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് മനോമയൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്നു. എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഹൃദയകമലത്തിനാശ്രയം നൽകിക്കൊണ്ട് അന്നമയമായ സ്ഥൂലശരീരത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നു. ആനന്ദമയനായി അവിനാശിയായി സർവ്വത്ര പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ പരബ്രഹ്മത്തെ ബുദ്ധിമാന്മാരായ ആളുകൾ വിജ്ഞാനം വഴിയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം- ഇനി പരമാത്മാവിന്റെ ജ്ഞാനഫലം പറയുന്നു.

8. ഭിദ്യതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥി ശ്ചിദ്യന്തേ
സർവ്വസംശയാഃ
ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യ കർമ്മാണി തസ്മിൻദ്യുഷ്ടഭേ
പരാവരേ.

കാര്യകാരണ സ്വരൂപനായ ആ പരമാത്മ പുരുഷോത്തമന്റെ തത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുമേൽ, ഈ ജഡശരീരത്തെത്തന്നെ തങ്ങളുടെ സ്വരൂപമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്ന ജീവികളുടെ ഹൃദയത്തിലെ അവിദ്യാരൂപമായ കെട്ടഴിഞ്ഞു പോകുന്നു. മാത്രമല്ല, അവരുടെ എല്ലാ സംശയങ്ങളും അറ്റുപോകയും സമസ്ത ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളും നശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതായത് ആ ജീവി എല്ലാ ബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായിട്ട് പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്ഥാനം, സ്വരൂപം, മഹിമ ഇവയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

9. ഹിരണ്മയേ പരേ കോശേ വിരജം
ബ്രഹ്മ നിഷ്കലം
തച്ഛ്ശുഭ്രം ജ്യോതിഷാഃ ജ്യോതിസ്തദ്യദാത്മ
വിദോവിദുഃ

നിർമ്മലവും നിർവ്വികാരവും അവയവരഹിതവും ആയ അഖണ്ഡപരമാത്മാവ് പ്രകാശമയമായ പരമാധമത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വമാ വിശുദ്ധനും എല്ലാ പ്രകാശയുക്തങ്ങളായ പദാർത്ഥങ്ങളുടേയും പ്രകാശവും ആകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ ആത്മജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാക്കൾ മാത്രം അറിയുന്നു.

10. ന തത്ര സൂര്യോ ഭാതി ന ചന്ദ്രതാരകം
നേമാ വിദ്യുതോ ഭാതി കതോഽയമഗ്നിഃ
തമേവ ഭാന്നമനുഭാതി സർവം
തസ്യ ഭാസാ സർവ്വമിദം വിഭാതി.

N

P

ആ സ്വയംപ്രകാശം പരമാനന്ദ സരൂപനായ പരമേശ്വരന്റെ സമീപം സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുന്നില്ല. സൂര്യപ്രകാശത്തിൽ മിന്നാമിനുങ്ങിന്റെ പ്രകാശം ലുപ്തമായിത്തീരുന്നതുപോലെ സൂര്യതേജസ്സും ആ അസീമതേജസ്സിന്റെ മുമ്പിൽ നിഷ്പ്രഭമായിത്തീരുന്നു. ചന്ദ്രനും താരാഗണങ്ങളും വിദ്യുത്തും അവിടെ പ്രകാശിക്കുന്നില്ല, പിന്നെ ഈ ലോകത്തിലെ അഗ്നിയുടെ കാര്യം എന്തിനു പറയുന്നു. എന്നുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രകൃതജഗത്തിൽ പ്രകാശ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതത്വങ്ങളെല്ലാംതന്നെ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ പ്രകാശശക്തിയുടെ അംശത്തെ ലഭിച്ചിട്ടുപ്രകാശിക്കുന്നു. അവയ്ക്ക് തങ്ങളുടെ പ്രകാശകൻറെ സമീപം തങ്ങളുടെ പ്രകാശം എങ്ങനെ വ്യാപിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയും? ഈ സമ്പൂർണ്ണജഗത്ത് ജഗദാതമാവായ പുരുഷോത്തമന്റെ പ്രകാശത്തിൽനിന്നും അഥവാ പ്രകാശത്തിന്റെ ഒരു ക്ഷുദ്രാംസംകൊണ്ടു പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

“ബ്രഹ്മൈവേദമമൃദം പുരസ്താദ്ബ്രഹ്മ പശ്ചാദ്ബ്രഹ്മ ദക്ഷിണതശ്ചോത്തരേണ അധശ്ചോർധം ച പ്രസൃതം ബ്രഹ്മൈവേദം വിശ്വമിദം വരിഷ്ഠം.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പരമാത്മാവിന്റെ സർവ്വവ്യാപകതയും സർവ്വരൂപതയും പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ അമരരൂപനായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവുതന്നെ മൂന്നിലും പിന്നിലും ഇടത്തും വലത്തും ഉള്ളിലും പുറത്തും മുകളിലും താഴെയും സർവ്വത്ര വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ വിശ്വബ്രഹ്മാണത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ഈ സർവ്വശ്രേഷ്ഠ ബ്രഹ്മം കാണപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

തൃതീയമുണ്ഡകം

പ്രഥമകാണ്ഡം

1. ദ്വാ സുപർണ്ണാ സയുജാ സഖായാ സമാനം വൃക്ഷം പരിഷ്വസജാതേ തയോരന്യാഃപിപ്പലം സ്വാദാന്ത്യ-നശ്നന്നന്യോ അഭിചാകശീതി.

ഗീതയിൽ എപ്രകാരം ജഗത്തിനെ അശ്വത്ഥവൃക്ഷമായി വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ ഈ മന്ത്രത്തിൽ ശരീരത്തെ വടവൃക്ഷമായും ജീവാത്മാവിനേയും പരമാത്മാവിനേയും പക്ഷിയുടെ രൂപമായും വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ തന്നെയുള്ള വർണ്ണനം കഠോപനിഷത്തിലും ഗൃഹയിൽ പ്രവിഷ്ടമായ പ്രകാശവും ഛായയും എന്ന പേരിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. ആശയം രണ്ടുസ്ഥലത്തും പ്രായേണ ഒന്നുതന്നെ. ഈ മനുഷ്യശരീരം വൃക്ഷംപോലെയാകുന്നു. ഈശ്വരനും ജീവാത്മാവും സദാ ഒന്നിച്ചുവസിക്കുന്ന രണ്ടു കൂട്ടുപക്ഷികളാകുന്നു. അവർ ശരീരരൂപമാകുന്ന ഈ വൃക്ഷത്തിൽ ഒന്നിച്ചുതന്റെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന പൊത്തിൽ നിവസിക്കുന്നു. ഈ രണ്ടിൽ ഒന്നായ ജീവാത്മാവ് ആ വൃക്ഷത്തിന്റെ ഫലരൂപമായ സ്വന്തം കർമ്മഫലങ്ങളെ അതായത് പ്രാരബ്ധാനുസരണമായി പ്രാപ്തങ്ങളാകുന്ന സുഖദുഃഖങ്ങളെ ആസക്തിയോടും വിഭ്ര

ഷത്തോടുംകൂടി അനുഭവിക്കുന്നു. അടുത്തതു ഈശ്വരൻ ആ കർമ്മഫലങ്ങളോടുംകൂടി അനുഭവിക്കുന്നു. അടുത്തതു ഈശ്വരൻ ആ കർമ്മഫലങ്ങളോട് യാതൊരു പ്രകാരത്തിലും ലേശമാത്രമായിപ്പോലും ബന്ധംപുലർത്താതെ കേവലം കണ്ടുകൊണ്ടുമാത്രമിരിക്കുന്നു.

2. സമാനേ വൃക്ഷേ പുരുഷോ നിമഗ്നോ നീശയാ ശോചതി മുഹൂമാനഃ ജുഷ്ടം യദാ പശ്യത്യന്യമീശ-മസ്യ മഹിമാനമിതി വീതശോകഃ.

നേരത്തെ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ശരീരരൂപമാകുന്ന ഒരേവൃക്ഷത്തിൽ ഹൃദയാകുന്ന മാളത്തിൽ വസിക്കുന്ന ഈ ജീവാത്മാവ് തന്നോടുകൂടി വസിക്കുന്ന പരമസുഹൃത്തായ പരമേശ്വരനെ നോക്കാതെയും ശരീരത്തിൽത്തന്നെ ആസക്തനായി അതിൽത്തന്നെ നിമഗ്നനായി അതായത് ശരീരത്തോട് അദ്ദേഹമായ മമതപുലർത്തി അതുവഴി ലഭ്യമാകുന്ന ഭോഗസുഖങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുവരെ അസമർത്ഥരൂപമായ ദീനതയിൽ മോഹിതമായി നാനാ പ്രകാരത്തിലുള്ള ദുഃഖങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭഗവൽ കൃപയാൽ തന്നിൽ നിന്നും ഭിന്നവും നിത്യവും തന്റെ സമീപത്തുതന്നെ വസിക്കുന്നവനും പരമസുഹൃദനും പരമപ്രിയനും ഭക്തന്മാരാൽ സേവിതനുമായ ഈശ്വരനേയും ജഗത്തിൽ ഭിന്നഭിന്നരീതികളിൽ പ്രകടമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്ചര്യമയിയായ മഹിമയേയും പ്രത്യക്ഷമായനുഭവിക്കുമ്പോൾ അവൻ തൽക്ഷണം തന്നെ ശോകരഹിതനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - ഈശ്വരസ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ തിരിച്ചറിയുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

3. യദാ പശ്യഃ പശ്യതേ രുക്മവർണ്ണം കർത്താരമീശം പുരുഷം ബ്രഹ്മയോനിം. തദാ വിദാൻ പുണ്യപാപേ വിധൂയ നിരഞ്ജനഃ പരമം സാമ്യമുപൈതി.

മുൻ പറഞ്ഞ രീതിയിൽ പരമേശ്വരന്റെ ആശ്ചര്യമയിയായ മഹിമയുടെ നേരേ ദൃഷ്ടിപതിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനഭിമുഖമായിപ്പോകുന്ന ജീവാത്മാവ് അഖിലത്തിന്റേയും നിയന്താവും ബ്രഹ്മാവിന്റെ പോലും ആദികാരണനും സമ്പൂർണ്ണജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചവനും ആയ ദിവ്യപ്രകാശ സരൂപ പരമപുരുഷപരമേശ്വരനെ സാക്ഷാത്ക്കരിക്കുമ്പോൾ അവൻ തന്റെ പുണ്യപാപകർമ്മങ്ങളെ സമൂലം നശിപ്പിച്ച് അവയിൽനിന്നും സർവ്വഥാ ബന്ധരഹിതനായി പരമനിർമ്മലനായി പരമപുരുഷനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

4. പ്രാണോ ഹൃദയഃ സർവ്വഭൂതൈർവിഭാതി വിജാനൻ വിദാൻ ഭവതേ നാതിവാദീ ആത്മക്രീഡ ആത്മരതിഃ ക്രിയാവാ നേഷ ബ്രഹ്മവിദാഃ വരിഷ്ഠഃ

സർവ്വവ്യാപിയായ ഈ പരമേശ്വരൻതന്നെ അഖിലത്തിന്റേയും പ്രാണനാകുന്നു; ശരീരത്തിന്റെ എല്ലാ ചേഷ്ടകളും പ്രാണൻ മൂലം സംഭവിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ വിശ്വത്തിൽ എല്ലാം ഈ പരമാത്മാവിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എല്ലാ ജീവികളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രകാശം ഉണ്ട്. അദ്ദേഹവും ആ ജീവികളിൽകൂടി പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സംഗതി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ജ്ഞാനികളായ ഭക്തന്മാർ ഒരിക്കലും അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി പെരുമാറുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവന്റെ ഉള്ളിൽ സർവ്വവ്യാപകനായ ആ പരമേശ്വരന്റെ ശക്തി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നുവന്നിരുന്നു. പിന്നെ അവനെന്തിനഹങ്കരിക്കുന്നു? അവനാകട്ടെ ലോകനന്മയ്ക്കു വേണ്ടി ഭഗവദജ്ഞാനസരണം തന്റെ വർണ്ണാശ്രമത്തിന്നു കൂലമായിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാത്തിന്റേയും ആത്മാവായ അന്തര്യാമി ഭഗവാനിൽ ക്രീഡിക്കുന്നു. അവൻ സദാ ഭഗവാനുമായി രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ഭഗവദ്ഭക്തൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളിൽ അതിശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. ഗീതയിലും വാസുദേവരൂപത്തെ ദർശിക്കുന്ന ജ്ഞാനികളായ ഭക്തന്മാരെ മഹാത്മാക്കൾ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

സംബന്ധം - ആ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനകളെ വിവരിക്കുന്നു -

- 5. സത്യേന ലഭ്യസ്തപസാ ഹ്യേഷ ആത്മാ സമ്യഗ് ജ്ഞാനേന ബ്രഹ്മചര്യേണനിത്യം അന്തഃശരീരേ ജ്യോതിർമ്മയോ ഹി ശുഭ്രോ യം പശ്യന്തിയതഃ ക്ഷീണദോഷഃ.

അഖിലത്തിന്റേയും ശരീരാന്തർഭാഗത്തു, ഹൃദയത്തിൽ, വിരാജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരമവിശുദ്ധനും പ്രകാശമായ ജ്ഞാനസ്വരൂപനുമായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ എല്ലാ ദോഷങ്ങളിൽനിന്നും രഹിതനായ പ്രയത്നശീലനായ സാധകനു മാത്രമേ അറിയുവാൻ സാധിക്കൂ. സദാ സത്യഭാഷണം തപശ്ശ്രദ്ധ, സംയമം, സ്വാർത്ഥത്യാഗം, ബ്രഹ്മചര്യപാലനം ഇവയിൽ നിന്നുൽപ്പന്നമാകുന്ന യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം വഴിമാത്രമേ ആ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നുള്ളൂ. ഇതിനെല്ലാം വിശുദ്ധമായി യാതൊരുത്തൻ ഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തനായും ഭോഗങ്ങളുടെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി നാനാവിധത്തിലുള്ള മിഥ്യാഭാഷണങ്ങൾ നടത്തിയും ആസക്തിവശാൽ നിയമപ്രകാരമുള്ള തന്റെ വീര്യത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ കഴിവില്ലാതെയും കഴിയുന്ന സ്വാർത്ഥപരായണനായ അവിവേകി മനുഷ്യൻ ആ പരമാത്മാവിനെ അനുഭവിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അദ്ദേഹത്തെ ആശിക്കുന്നതേയില്ല.

സംബന്ധം- പൂർണ്ണവ്രാജ്യങ്ങളായ സാധനകളിൽ സത്യത്തിന്റെ മഹിമ വിവരിക്കുന്നു.

- 6. സത്യമേവ ജയതി നാനൃതം സത്യേന പനഥാ വിതതോ ദേവയാനഃ യേനാക്രമന്ത്യഷയോ ഹ്യാപ്തകാമാ യത്ര തത് സത്യസ്യ പരമം നിധാനം.

സത്യം വിജയിക്കുന്നു; കള്ളം വിജയിക്കുന്നില്ല. പരമാത്മാവ് സത്യസ്വരൂപനാകുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് മനുഷ്യരിൽ സത്യത്തെ പ്രതിഷ്ഠിക്കണം എന്നു താൽപ്പര്യം. പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് സത്യം അനിവാര്യമായ ഒരു സാധനയാണ്. അതുപോലെ ലോകത്തിൽ മറ്റു കാര്യങ്ങളിലും സത്യം മഹത്തായി വിജയിക്കുന്നു. മിഥ്യാഭാഷണം, ദംഭം, കാപട്യം ഇവ കൊണ്ട് ഉന്നതിയെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ അവസാനം നിരാശരായിത്തീരുന്നു. മിഥ്യാഭാഷണം, മിഥ്യാചരണം ഇവ സത്യത്തിന്റെ മറവിൽ നടത്തുന്നതുകൊണ്ട് ചിലർ അവയിൽ ഏതാണ്ടു സത്യത്തിന്റെ അംശമുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നും അവർക്ക് ക്ഷണികമായ അല്പസമ്പൽപം ലഭം ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ അതിന്റെ പരിണാമം ശൂന്യമായിരിക്കുന്നില്ല. അവസാനം സത്യം സത്യമായും കളവു കളവായും തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. അതിനാൽ ബുദ്ധിമാന്മാർ സത്യഭാഷണത്തേയും സദാചാരത്തേയും സ്വായത്തമാക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭോഗവാസനകൾ നഷ്ടപ്പെട്ട മഹർഷിഗണങ്ങൾ കടന്നുപോയ മാർഗ്ഗം എവിടെ അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവിടെ പരമ ധാമമായ പരമാത്മാവ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അത് പരമ ദേവ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സാധനാരൂപവും സത്യത്താൽ പരിപൂർണ്ണവുമായ ദേവയാനമാർഗ്ഗമാകുന്നു. അതിൽ അസത്യഭാഷണവും, ദംഭം കാപട്യവും ആയ അസദാചരണങ്ങൾക്കു സ്ഥാനമില്ല.

സംബന്ധം- ഉപര്യുക്തങ്ങളായ സാധനകളിൽക്കൂടി പ്രാപ്യമാകുന്ന പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ വീണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നു -

- 7. ബൃഹച്ഛ തദ് ദിവ്യമചിന്ത്യരൂപം സൂക്ഷ്മാച്ഛ തത്സൂക്ഷ്മതരം വിഭാതി ദുരാത് സുദുരേ തദിഹാന്തികേ ച പശ്യത്സവി ഹൈവ നിഹിതം ഗൃഹായാം.

പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവ് എല്ലാത്തിനേക്കാളും മഹാനും ദിവ്യനും അലൗകികനും അചിന്ത്യ സ്വരൂപനും ആകുന്നു; അതായത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപം മനസ്സുവഴി ചിന്തിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. അതിനാൽ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് മനുഷ്യർ ശ്രദ്ധയോടും ഭക്തിയോടുകൂടി പൂർവ്വകഥിതമായ സാധനകളിൽ വ്യാപൃതരായിരിക്കണം. ആ പരമാത്മാവ് അചിന്ത്യനും അതുപോലെ സൂക്ഷ്മിതാസൂക്ഷ്മവും ആയിരുന്നിട്ടും സാധകന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തന്റെ സ്വരൂപത്തെ സ്വയം പ്രകാശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പരമാത്മാവ് സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. അദ്ദേഹം ഇല്ലാത്ത ഒരുസ്ഥാനവും ഒരിടത്തും അവശേഷിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ നാം എവിടംവരെ ദൂരത്തെ അറിയുന്നുവോ അദ്ദേഹം അതിനപ്പുറവും നമ്മുടെ ഏറ്റവും സമീപത്തും ഉള്ളിൽത്തന്നെയും വിരാജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്തിനധികം, കാണുന്നവരിലെല്ലാം തന്നെ അവരുടെ ഹൃദയസ്വരൂപമാകുന്ന ഗൃഹകളിൽ അദ്ദേഹം ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ അന്വേഷിച്ചു മറ്റൊരിടത്തു പോകേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

8. ന ചക്ഷുഷാഗ്രഹ്യതേ നാപി വാചാ
 നാനൈർദേദൈവസ്തപസാ കർമ്മണാ വാ
 ജ്ഞാനപ്രസാദേന വിശുദ്ധസതപ-
 സ്തതസ്തു തം പശ്യതേ നിഷ്കലം ധ്യായമാനഃ

ആ പരബ്രഹ്മത്തെ മനുഷ്യർക്ക് കണ്ണുകളാൽ ദർശിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല; മാത്രമല്ല, വാണി മുതലായ മറ്റിന്ദ്രിയങ്ങൾ മുഖവും അദ്ദേഹം ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അതുപോലെ നാനാവിധത്തിലുമുള്ള തപശ്ചര്യകളാലോ കർമ്മങ്ങളാലോ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. അവയവരഹിതനും പരമവിശുദ്ധനുമായ ആ പരമാത്മാവിനെയാകട്ടെ മനുഷ്യൻ എല്ലാ ഭോഗസുഖങ്ങളിലും നിന്നു മുഖം തിരിച്ച്, ആഗ്രഹരഹിതനായി വിശുദ്ധമായ അന്തഃകരണം വഴിയായി നിരന്തരമുള്ള ധ്യാനംകൊണ്ട് ജ്ഞാനത്തിന്റെ നിർമ്മലതയിൽ കൂടി ദർശിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. അതിനാൽ ആ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ ആരെങ്കിലും ആഗ്രഹിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവൻ സംസാരഭോഗങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വഥാ വിരക്തനായി, എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളും ത്യജിച്ച് ഏകമാത്രനായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തയിൽത്തന്നെ നിമഗ്നരായിരിക്കണം.

സംബന്ധം - ഇനി ആ പരിശുദ്ധ പരമാത്മാവ് എല്ലാ ഹൃദയങ്ങളിലും വസിക്കുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ ജീവികളിലും അദ്ദേഹത്തെ എന്തുകൊണ്ടറിയുന്നില്ല? ശുദ്ധമായ അന്തഃകരണത്തോടുകൂടിയ മനുഷ്യൻ എന്തറിയുന്നു? ഇതേപ്പറ്റി വിവരിക്കുന്നു

9. ഏഷോഽണ്ണുരാത്മാ ചേതസാ വേദിതവ്യോ
 യസ്മിൻ പ്രാണാഃ പഞ്ചധാ സംവിവേശ
 പ്രാണൈശ്ചിത്തം സർവ്വമോതം പ്രജാനാം
 യസ്മിൻ വിശുദ്ധേ വിഭവത്യേഷ ആത്മാ.

യാതൊരു ശരീരത്തിൽ പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ, സമാനൻ, ഉദാനൻ ഈ അഞ്ചുരീതികളിലുള്ള പ്രാണൻ പ്രവേശിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അതേ ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ ഹൃദയത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തായി ജ്ഞാതൃരൂപത്തിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഈ സൂക്ഷ്മമായ ജീവാത്മാവും വസിക്കുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ ജീവികളുടേയും എല്ലാ അന്തഃകരണങ്ങളും പ്രാണനോടുകൂടി യോജിച്ചു വർത്തിക്കുന്നു; അതായത് ഈ പ്രാണനേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുണ്ടായിട്ടുള്ള നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭോഗവാസനകളാൽ മലിനവും ക്ഷുബ്ധവുമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും പരമാത്മാവിനെ അറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അന്തഃകരണം വിശുദ്ധമാക്കിയിട്ടില്ലാത്ത ജീവാത്മാവ് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും സമർത്ഥമായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ ഭോഗങ്ങളിൽനിന്നും വിരക്തനായി പരമാത്മ ചിന്തയിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. മറിച്ച് ഭോഗാഭിലാഷങ്ങളിൽ ആസക്തരായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഭോഗങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

10. യം യം ലോകം മനസാ സംവീദാതി
 വിശുദ്ധസത്തഃ കാമയതേ യാശ്ച കാമാൻ

തം തം ലോകം ജയതേ താശ്ച കാമാം -
 സ്തസ്മാദാത്മാജ്ഞം ഹ്യർച്ചയേദ് ഭൂതികാമഃ

വിശുദ്ധമായ അന്തഃകരണത്തോടുകൂടിയ മനുഷ്യൻ ഭോഗങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വഥാ വിരക്തനായി നിർമ്മലമായ അന്തഃകരണത്തോടെ നിരന്തരമായി പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ ധ്യാനിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ അവനു കഴിയുന്നു. എന്നാൽ അവൻ സർവ്വഥാ നിഷ്കാമനായിരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ എന്തെല്ലാം ലോകാഭിലാഷങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം ഏതെല്ലാം ഭോഗങ്ങളെ ഇച്ഛിക്കുന്നുവോ അതാതിന്റേതായ ലോകങ്ങളെ ജയിച്ചടക്കുന്നു. ആ ലോകങ്ങളിൽ പോവുകയും അവിടുള്ള ഭോഗങ്ങളെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ ഐശ്വര്യത്തെ അഭിലാഷിക്കുന്ന മനുഷ്യർ ശരീരത്തിൽനിന്നും ഭിന്നമായി ആത്മാവിനെ അറിയുന്ന അന്തഃകരണയുക്തമായ വിവേക പുരുഷനെ സേവിക്കുകയും സല്ക്കരിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ തനിക്കുവേണ്ടിയും മറ്റുള്ളവർക്കുവേണ്ടിയും എന്തെല്ലാം ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അത് പൂർണ്ണമായി ഭവിക്കുന്നു

ദീതീയഖണ്ഡം

സംബന്ധം - പൂർവ്വപ്രകരണത്തിൽ വിശുദ്ധാന്തഃകരണത്തോടുകൂടിയ സാധകന്റെ കഴിവിനെ വർണ്ണിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി സംഗതിവശാൽ അഭിലാഷപൂർത്തിയുടെ കാര്യം പറയേണ്ടതായി വന്നു. അതുകൊണ്ടു നിഷ്കാമഭാവത്തെ പ്രശംസിച്ചും സകാമഭാവത്തെ നിന്ദിച്ചുംകൊണ്ട് വീണ്ടും പ്രകരണം ആരംഭിക്കുന്നു.

1. സ വൈദൈതത് പരമം ബ്രഹ്മധാമ-
 യത്ര വിശ്വം നിഹിതം ഭാതി ശുഭ്രം
 ഉപാസതേ പുരുഷം യേ ഹ്യകാമ-
 സ്തേ ശുക്രമേത ദതിവർത്തന്തി ധീരാഃ

ഇങ്ങനെ യാതൊരുത്തനിൽ ഈ സമ്പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്ന പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നുവോ ആ പരമവിശുദ്ധനും പ്രകാസമയധാമസ്വരൂപനുമായ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെ സമസ്തഭോഗങ്ങളിലുമുള്ള അഭിലാഷങ്ങളെ വെറുത്തുപേക്ഷിച്ച് നിരന്തരം അദ്ദേഹത്തെ ധ്യാനിച്ചു കഴിയുന്ന സാധകൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ആ പരമാത്മാവിനെ ഉപാസിച്ചു കഴിയുന്നുവോ ഏകമാത്രനായ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ പൂർണ്ണനിഷ്കാമനായി കഴിയുന്നു എന്ന കാര്യം നിശ്ചയമാകുന്നു. യാതൊരുവിധത്തിലുമുള്ള അഭിലാഷങ്ങളിലും അവന്റെ മനസ്സ് കുരുങ്ങുന്നില്ല. അതിനാൽ അവൻ ഈ രജോമയശരീരത്തെ ത്യജിച്ചു കഴിയുന്നു. അവനു പുനർജന്മം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അതിനാൽ അവനെ ബുദ്ധിമാനെന്നു പറയുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ സാരവസ്തുവിനുവേണ്ടി അസാരവസ്തുക്കളെ ത്യജിക്കുന്നുവോ അവൻ ബുദ്ധിമാനാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി സകാമ പുരുഷനെ നിന്ദിച്ചുകൊണ്ട് മുകളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സംഗതി സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

2. കാമാൻ യഃകാമയതേ മന്യമാനഃ

സ കാമഭീർ ജായതേ തത്ര തത്ര
പര്യാപ്തകാമസ്യ കൃതാത്മനസ്തി-
ഹൈവ സർവേ പ്രവിലീയന്തി കാമാഃ.

യാതൊരുത്തൻ ഭോഗങ്ങളെ ആദരിക്കുന്നുവവോ യാതൊരുത്തന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഈ ലോകത്തിലേയും പരലോകത്തിലേയും ഭോഗങ്ങൾ സുഖഹേതുകളങ്ങായിരിക്കുന്നുവോ അവൻ ഭോഗങ്ങളെ അഭിലഷിക്കുകയും നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ആഗ്രഹങ്ങൾ കാരണമായിത്തന്നെ എവിടെയെല്ലാം ഭോഗങ്ങൾ ലഭ്യമാകുവാൻ സാധിക്കുമോ അവിടെയെല്ലാം കർമ്മാനുസരണം ജനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ ഭഗവാനെത്തന്നെ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ ഈ ജഗത്തിന്റെ സുഖഭോഗങ്ങളെ വെറുപ്പോടുകൂടി വീക്ഷിച്ചുകഴിയുന്നുവോ ആ വിശുദ്ധമായ അന്തഃകരണത്തോടുകൂടിയ ഭക്തന്റെ എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളും ഈ ശരീരത്തിൽതന്നെ വിലീനമായിത്തീരുന്നു. സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും അവന്റെ ദൃഷ്ടി ഭോഗങ്ങളുടെ നേരേ ഉയരുന്നില്ല. തൽഫലമായി അവനും മരണാനന്തരം നവീന ജന്മം സ്വീകരിക്കേണ്ടതായി വരുന്നില്ല. അവൻ ഭഗവാനെ പ്രാപിച്ചു ജനനമരണ ബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്നും സദാ മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - കഴിഞ്ഞ രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി ഭഗവാന്റെ പരമപ്രിയരായ യാതൊരു ഭക്തന്മാരെപ്പറ്റി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവർക്ക് പരമാത്മാവായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ ദർശനം നൽകുന്ന കാര്യം ഇനി വിവരിക്കുന്നു.

3. നായമാത്മാ പ്രവചനേന ലഭ്യോ
ന മേധയാ ന ബഹുനാ ശ്രുതേന
യമേവൈഷ വൃണുതേ തേന ലഭ്യ-
സ്തസൈഷ ആത്മാ വിവൃണുതേ തനും സ്വാം.

യാതൊരുത്തൻ ശാസ്ത്രങ്ങളെ പഠിച്ചിട്ട് ആവേശപൂർണ്ണമായ പ്രഭാഷണങ്ങളിൽക്കൂടി പരമാത്മതത്വത്തെ നാനാപ്രകാരത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നുവോ ആ തർക്കശീലനായ ബുദ്ധിമാന് അദ്ദേഹത്തെ ലഭിക്കുന്നില്ല. യാതൊരുത്തൻ ബുദ്ധിമാനാണെന്ന അഹങ്കാരത്താൽ പ്രമത്തനായി തർക്കങ്ങൾ വഴി വിവേചനം നടത്തി അദ്ദേഹത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു ശ്രമിക്കുന്നുവോ അവനും അദ്ദേഹത്തെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അതുപോലെ തന്നെ പരമാത്മവിഷയത്തിൽ വളരെയധികം കേൾക്കുകയും ശ്രദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളവനും അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. യാതൊരുത്തനെ അദ്ദേഹം സ്വയം സ്വീകരിക്കുന്നുവോ അവൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. യാതൊരുത്തൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് ഉൽക്കടമായ ഇച്ഛയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന് അദ്ദേഹത്തെകൂടാതെ ജീവിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം അവരെത്തന്നെ സ്വീകരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ബുദ്ധിയേയും സാധനകളേയും ആശ്രയിക്കാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപയെ മാത്രം പ്രതീക്ഷിച്ചു കഴിയുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള കൃപാനിർഭരനായ സാധകന്റെ മേൽ പരമാത്മാവ് കൃപയുള്ളവനായി തന്റെ യോഗമായയുടെ

മറവലിച്ചുമാറ്റി അവന്റെ മുന്നിൽ തന്റെ സ്വരൂപം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിക്കാണിക്കുന്നു.

4. നായമാത്മാ ബലഹീനേന ലഭ്യോ
ന ച പ്രമാദാത്തപസോ വാപ്യലിങ്ഗാത്.
ഏതൈരുപായൈർയതതേ യസ്തു വിദാം-
സ്തസൈഷ ആത്മാ വിശതേ ബ്രഹ്മധാമ.

ഈ പ്രകരണത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മരൂപമായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ ഉപാസനാബലമില്ലാത്ത മന്യന്യനു പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. സമസ്ത ഭോഗങ്ങളോടുമുള്ള ആശയുപേക്ഷിച്ച് ഏകമാത്രനായ പരമാത്മാവിന്റെ ഉൽക്കടമായ അഭിലാഷത്തോടുകൂടി നിരന്തരം വിശുദ്ധഭാവത്തോടുകൂടി തന്റെ ഇഷ്ടദേവനെ ചിന്തിക്കുന്നത് ഉപാസനാബലത്തെ സഞ്ചയിക്കലാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള ബലത്താൽ രഹിതനായവന് അദ്ദേഹത്തെ ലഭിക്കുന്നില്ല. ഇതുപോലെതന്നെ കർത്തവ്യ ത്യാഗരൂപമാകുന്ന പ്രമാദംകൊണ്ടും അദ്ദേഹം പ്രാപ്യനല്ലാതായിത്തീരുന്നു. അതുപോലെ സാത്വികലക്ഷണങ്ങളാൽ രഹിതമായ സംയമരൂപതപസ്സുകൊണ്ട് ഒരു സാധകനു പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. എന്നാൽ ബുദ്ധിമാനായ സാധകൻ പൂർവ്വാക്രമങ്ങളായ ഉപായങ്ങളിൽകൂടി പരിശ്രമിച്ച്, അതായത് പ്രമാദരഹിതനായി ഉൽക്കടമായ അഭിലാഷത്തോടുകൂടി നിരന്തരം ആ പരമേശ്വരനെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവന്റെ ആത്മാവ് പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - മുൻപറഞ്ഞ രീതിയിൽ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരുടെ മഹത്വത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

5. സംപ്രാപ്യൈനമൃഷയോ ജ്ഞാനതൃപ്തോഃ
കൃതാത്മാനോ വീതരാഗാഃ പ്രശാന്താഃ
തേ സർവ്വഗം സർവതഃ പ്രാപ്യ ധീരോ
യുക്താത്മാനഃ സർവ്വമേവാവിശന്തി.

വിശുദ്ധമായ അന്തഃകരണത്തോടുകൂടിയവരും സർവ്വമാ ആസക്തിരഹിതരുമായ മഹർഷിഗണം മുൻചൊന്ന രീതിയിൽ ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ നന്നായി പ്രാപിച്ചിട്ട് ജ്ഞാനത്താൽ തൃപ്തരായിത്തീരുന്നു. അവർക്കു യാതൊരുവിധത്തിലുമുള്ള അഭാവത്തിന്റേയും ബോധം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഇവർ പൂർണ്ണകാമന്മാരും പരമശാന്തന്മാരുമായി ജീവിക്കുന്നു. അവർ തന്നത്താനെ പരമാത്മാവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അദ്ദേഹത്തെ എല്ലാ ഭോഗത്തുനിന്നും പ്രാപിച്ചു നിത്യബ്രഹ്മത്തിൽ പൂർണ്ണമായി പ്രവീഷ്ടമാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ച മഹാപുരുഷന്മാരുടെ മഹിമയെ വർണ്ണിച്ചശേഷം ബ്രഹ്മലോകത്തിലേയ്ക്കു പോയിട്ടുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരുടെ മുക്തിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

6. വേദാന്ത വിജ്ഞാന സുനിശ്ചിതാർത്ഥാഃ
സന്യാസയോഗാദ് യതയഃ ശുദ്ധസത്താഃ
തേ ബ്രഹ്മലോകേഷു പരാന്തകാലേ
പരാമൃതാഃ പരിമുച്യന്തി സർവേ.

I

K

N

P

I

K

യാതൊരുത്തൻ വേദാന്ത ശാസ്ത്രത്തെ സമൃക് ജ്ഞാന ദ്വാരാ അതിന്റെ അർത്ഥസ്വരൂപമായ പരമാത്മാവിനെ നന്നായും ദൃഢമായും മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ തഥാ കർമ്മഫലത്തിന്റേയും കർമ്മാസക്തിയുടേയും ത്യാഗരൂപയോഗരൂപത്തോടുകൂടി യാതൊരുത്തന്റെ അന്തഃകരണം തികച്ചും ശുദ്ധമായിത്തീരുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള പ്രയത്നശീലരായ സാധകർ മരണകാലത്തിൽ ശരീരത്തെ ത്യജിച്ചു പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ ദിവ്യസങ്കേതത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും അവിടെ പരമാമൃതസ്വരൂപനായി സാംസാരബന്ധനത്തിൽ നിന്നും നിത്യമായി മുക്തി പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം- യാതൊരുത്തന്റെ പരമാത്മ പ്രാപ്തി ഇതേ ശരീരത്തിൽത്തന്നെ ഉണ്ടാകുന്നു. അന്ത്യകാലത്ത് അവന്റെ സ്ഥിതി എങ്ങനെയുള്ളതായിരിക്കും? ഈ ആഗ്രഹത്തിനു മറുപടി പറയുന്നു -

7. ഗതഃ കൃപാഃ പഞ്ചദശപ്രതിഷ്ഠാ
ദേവാശ്ച സർവേ പ്രതിദേവതാസു!
കർമ്മാണി വിജ്ഞാനമയശ്ച ആത്മാ
പരേദ്വയേ സർവ ഏകീഭവന്തി.

ആ മഹാ പുരുഷന്റെ ദേഹാന്ത്യ സമയത്ത് പതിനഞ്ചു കലകളും മനസ്സോടുകൂടിയുള്ള എല്ലാ ദേവതകളും - ഇവയെല്ലാം അതാതുകളുടെ കേന്ദ്രശക്തികളിൽപ്പോയി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവോടുകൂടി ആ ജീവമുക്തനു യാതൊരു ബന്ധങ്ങളും അവശേഷിക്കുന്നില്ല. അനന്തരം അവന്റെ സമസ്ത കർമ്മങ്ങളും വിജ്ഞാനമയമായ ജീവാത്മാവും - എല്ലാം പരമ അവിനാശിയായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ ലീനമായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - ജീവാത്മാവു പരബ്രഹ്മത്തിൽ എപ്രകാരം ലീനമാകുന്നു? ഇക്കാര്യം വിവരിക്കുന്നു.

8. യഥാ നദ്യഃ സ്യന്ദമാനഃ സമുദ്രേ
സ്തം ഗച്ഛന്തി നാമരുപേ വിഹായ
തഥാ വിദാൻ നാമരുപാദ് വിമുക്തഃ
പരാത്പരം പുരുഷമുപൈതി ദിവ്യം.

ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന നദികൾ അവയുടെ നാമരൂപങ്ങൾ എല്ലാം ത്യജിച്ച് എപ്രകാരം സമുദ്രത്തിൽ ലയിച്ചുചേരുന്നുവോ അങ്ങനെയെന്ന ജ്ഞാനികൾ നാമരൂപഹിതരായി പരാപര ദിവ്യപുരുഷനായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ ലീനരായിത്തീരുന്നു.

9. സ യോ ഹ വൈ തത്പരമം ബ്രഹ്മ വേദ ബ്രഹ്മൈ
വ ഭവതി നാസ്യാബ്രഹ്മവിതുകുലേ ഭവതി. തരതി
ശോകം തരതി പാപ്മാനം ഗൃഹാഗ്രന്ഥിഭ്യോ
വിമുക്തേദ്വയേ ഭവതി.

യാതൊരുത്തൻ ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നുവോ അവൻ ബ്രഹ്മം തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. അവന്റെ വംശത്തിൽ, അതായത് അവന്റെ സന്താനങ്ങളിൽ ആരുംതന്നെ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയാത്തവരായി കാണുകയില്ല. അവൻ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ശോകങ്ങളിൽനിന്നും ചിന്തകളിൽനിന്നും

സർവ്വമാ അകന്നു ജീവിക്കുന്നു. എല്ലാ പാപസഞ്ചയങ്ങളിൽനിന്നും പൂർണ്ണമായും കടന്നുപോകുന്നു. ഹൃദയത്തിലുള്ള എല്ലാ സംശയങ്ങളും അഹങ്കാരങ്ങളും വിഷയാസക്തികളും വേരോടെ നശിപ്പിച്ച് അമരനായിത്തീരുന്നു; ജനന മരണരഹിതനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം- ഈ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ അവകാശിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

തദേതദ്യുചാഭ്യുക്തം-

10. ക്രിയാവന്തഃ ശ്രോത്രിയാ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാഃ
സ്വയം ജുഹ്വത ഏകർഷിം ശ്രദ്ധയന്തഃ
തേഷാ മേവൈതാം ബ്രഹ്മവിദ്യാം വദേത
ശിരോവ്രതം വിധിവദ്യൈസ്തു ചീർണ്ണം.

യാതൊന്നിനെ ഈ ഉപനിഷത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നുവോ ആ ബ്രഹ്മവിദ്യയെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു കാര്യം മന്ത്രദ്വാരാ വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ തന്റെ വർണ്ണത്തിനും ആശ്രമത്തിനും പരിതസ്ഥിതിക്കും അനുസരണമായി നിഷ്കാമഭാവത്തോടെ യഥായോഗ്യം കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നുവോ വേദത്തിലെ യഥാർത്ഥ രഹസ്യങ്ങളെ അറിയുകയും പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതിന്റെ ജിജ്ഞാസുവുമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ സ്വയം “ഏകർഷി” എന്ന നാമത്താൽ പ്രസിദ്ധമായ പ്രോജ്ജലിതാഗ്നിയിൽ ശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ച് ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ഹവനം ചെയ്യുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ വിധിപ്രകാരം ബ്രഹ്മചര്യം പാലിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവനുമാത്രം ഈ ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കണം.

11. തദേതത് സത്യമുഷിരങ്ഗിരാഃവ പുരോവാച
നൈതദചീർണ്ണവ്രതോദ്യീതേ. നമഃ പരമജ്ഞിഭ്യോ
നമഃ പരമജ്ഞിഭ്യഃ.

ബ്രഹ്മവിദ്യാരൂപമാകുന്ന ഈ സത്യത്തെ ആദ്യം അംഗീരസ്സു മഹർഷി മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കും പ്രകാരം ശൗനകമഹർഷിക്ക് ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തു. യാതൊരുത്തൻ വിധിപൂർവ്വം ബ്രഹ്മചര്യത്തെ പാലിക്കുന്നില്ലയോ അവന് ഇതു പറിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അതായത് ഇതിന്റെ ഗൃഹാർത്ഥം ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. മഹാമുനിമാർക്കു നമസ്കാരം, മഹാമുനിമാർക്കു നമസ്കാരം. ഇപ്രകാരം രണ്ടുപ്രാവശ്യം മുനിമാരെ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ട് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അന്ത്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശ്രണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം
പശ്യേ മാക്ഷാഭിര്യജത്രാഃ
സ്ഥിരൈരങ്ഗൈസ്തുഷ്ടുവാം സസ്തനു
ഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ

N

P

I

K

സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ
 പുഷാ വിശവേദാഃ
 സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ
 സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതീർദധാതു.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !!!
 ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശ്രണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം
 പശ്യേ മാക്ഷാഭിര്യജത്രാഃ
 സ്ഥിരൈരങ്ഗൈസ്തുഷ്ടുവാം
 സസ്തനുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ
 സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ
 പുഷാ വിശവേദാഃ
 സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ
 സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതീർദധാതു.
 ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !!!

ഗുരുക്കുലത്തിൽ വിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്ന ശിഷ്യൻ തന്റെ ഗുരു, സഹപാഠി, മാനവകുലം ഇവർക്കു മംഗളമുണ്ടാകുന്നതിനു ദേവ തകളോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഹേ ദേവഗണങ്ങളേ! ഞങ്ങൾ സ്വന്തം കർണ്ണങ്ങളിൽ കൂടി മംഗളകരമായ വചനങ്ങൾ കേൾക്കണേ. നിന്ദ, മുഖസ്തുതി, അസഭ്യം അതുപോലുള്ള മറ്റു പാപകരങ്ങളായ സംഗതികൾ ഇവ ഞങ്ങളുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പതിക്കാതിരിക്കണേ. ഞങ്ങളുടെ സ്വന്തം ജീവിതം യാഗപരായണമായി ഭവിക്കണേ. ഞങ്ങൾ സദാ ഭഗവദാരാധനകളിൽ വ്യാപൃതരായിരിക്കണേ. കർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടു ശ്രവിക്കമാത്രം ചെയ്യാതെ നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടും സദാ മംഗളകർമ്മങ്ങളെ ദർശനം ചെയ്യണേ. ഏതെങ്കിലും അമംഗളകാരിയോ നാശത്തിലേക്കു പതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതോ ആയ കാഴ്ചകൾ ഞങ്ങൾ ദർശിക്കാതിരിക്കണേ. ഞങ്ങളുടെ എല്ലാ അവയവങ്ങളും സൂര്യ വ്യവം അത്യധികം പുഷ്ടവുമായിത്തീരണേ. ഞങ്ങളുടെ ജീവിതം ഭോഗവിലാസങ്ങളിലും പ്രമാദങ്ങളിലും കൂടി കടന്നു പോകാതിരിക്കണേ. ഭഗവാനു പ്രയോജനകരമാകത്തക്കവിധത്തിലുള്ള ആയുസ്സു ഞങ്ങൾക്കു ലഭിക്കണേ. (ദേവകൾ നമ്മുടെ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും വ്യാപിച്ച് അതിന്റെ സംരക്ഷണവും സംചാലനവും നടത്തുന്നു. അവർക്കനുകൂലമായിരിക്കുന്നതു കൊണ്ട് നമ്മുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക് സുഗമമായി സന്മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ

കൂടിക്കൂടി ചരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവരോടും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും). അഖില ലോകങ്ങളിലും സുയശസ്സോടുകൂടിയ ദേവരാജൻ ഇന്ദ്രൻ, സർവ്വജ്ഞനായ പുഷാ, അരിഷ്ടനിവാരകനായ താർക്ഷ്യൻ, (ഗരുഡൻ) ബൃദ്ധി രാജനായ ബൃഹസ്പതി - ഈ എല്ലാ ദേവതകളും ഭഗവന്റെ ദിവ്യവിഭൂതികൾ ആകുന്നു. ഇവർ എപ്പോഴും നമ്മുടെ ഐശ്വര്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കണേ. ഇവരുടെ കൃപയാൽ നമുക്ക് എപ്പോഴും മംഗളം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കണേ. ആദ്ധ്യാത്മികവും ആധി ദൈവികവും ആധിഭൗതികവും ആയുള്ള എല്ലാ താപങ്ങൾക്കും ശാന്തി ഉണ്ടാകണേ.

1. ഓമിത്യേദക്ഷരമിദം സർവ്വം തസ്യോപവ്യാഖ്യാനം ഭൂതം ഭവദ്ഭവിഷ്യദിതി സർവ്വമോങ്കാര ഏവ. യച്ചാ ന്യത് ത്രികാലാതീതം തദപ്യോങ്കാര ഏവ.

ഈ ഉപനിഷത്തിൽ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ സമഗ്ര രൂപ തത്വത്തെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തെ നാലു പാദങ്ങളായി സങ്കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. നാമത്തിന്റേയും നാമിയുടേയും ഏക തയെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനു പ്രണവത്തിന്റെ അ, ഉ, മ് - ഈ മൂന്നു മാത്രകളോടും മാത്രാഹിതമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവിഷ്ണുപത്തോടും കൂടി പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ഓരോ പാദത്തിനു തുല്യത കാണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ മന്ത്രത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ ഓംകാരമാകുന്ന നാമത്തെ സമഗ്രപുരുഷോത്തമനിൽ നിന്നും അഭിനവമായിക്കരുതി 'ഓ' എന്ന ഈ അക്ഷരം തന്നെ പൂർണ്ണബ്രഹ്മവും അവിനാശിയായ പരമാത്മാവും എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ഈ ജഡചേതനകളുടെ സമുദായരൂപമാകുന്ന സമ്പൂർണ്ണജഗത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നികടതമമായ മഹിമയുടെ നിദർശനമാകുന്നു. യാതൊരു സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവുമായ ജഗത്ത് ഉണ്ടാവിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ വിലീനമായിക്കഴിഞ്ഞുവോയാതെന്ന് ഈ സമയം വർത്തമാനമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുവാനിരിക്കുന്നുവോ അവയെല്ലാം ഓംകാരം തന്നെയാകുന്നു. അതായത്

N

P

I

K

പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവു തന്നെയാകുന്നു. അതുപോലെ യാതൊന്ന് ത്രികാലങ്ങൾക്കും അതീതമായി ഇതിൽനിന്നും ഭിന്നമായിരിക്കുന്നുവോ അതും ഓങ്കാരം തന്നെയാകുന്നു. അതായത് കാരണം, സൂക്ഷ്മം, സ്ഥൂലം - ഈ മൂന്നു ഭേദങ്ങളോടും കൂടിയ ജഗത്തും ഇതിനെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ യാതൊരംശം ഇതിന്റെ ആത്മരൂപത്തിലും ആധാരരൂപത്തിലും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ പരമാത്മാവിന്റെ ആ സ്വരൂപം അത്ര തന്നെയാല്ല; അദ്ദേഹം അതിനേക്കാൾ വേറിട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സപ്ഷടമായിരിക്കുന്ന അംശവും അതിന്നതീതമായി മറ്റൊന്നെല്ലാമുണ്ടോ അതെല്ലാം കൂടിയാൽ മാത്രമേ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ സമഗ്രമായ രൂപമാകുന്നുള്ളൂ.

യാതൊരുത്തൻ പരബ്രഹ്മത്തെ സാകാരമായോ നിരാകാരമായോ അഥവാ സർവ്വഥാ നിർവിശേഷമായോ മാത്രം കരുതുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ സർവ്വജ്ഞത, സർവ്വാധാരത, സർവ്വകാരണത, ആനന്ദം, വിജ്ഞാനം മുതലായ സൽഗുണങ്ങളാൽ സമ്പന്നനെന്നു ഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അവരെല്ലാം ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഓരോരോ അംശത്തെമാത്രം പരമാത്മാവായി ഗ്രഹിക്കുന്നു. പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമാത്മാവു സാകാരവും നിരാകാരവും ആകുന്നു. അതുപോലെതന്നെ സാകാര നരാകാര രൂപങ്ങൾ രണ്ടിൽനിന്നും രഹിതവും ആകുന്നു. പൂർണ്ണരൂപത്തോടുകൂടിയ ഈ ജഗത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെ സ്വരൂപമാകുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ഇതിൽനിന്നും സർവ്വഥാ ഭിന്നവും ആകുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വഗുണരഹിതവും നിർവിശേഷവും സർവ്വഗുണസമ്പന്നവും - ആയിരുന്നിട്ടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെ സർവ്വാംഗപൂർണ്ണനെന്നു ഗണിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - എല്ലാം ഓങ്കാരമാകുന്നതെങ്ങനെ? അതേപ്പറ്റി പറയുന്നു.

2. സർവ്വം ഹ്യേതദ് ബ്രഹ്മമായമാത്മാ ബ്രഹ്മസോഽയമാത്മാ ചതുഷ്പാത്.

ഈ സമ്പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും ഒട്ടും തന്നെ ഭിന്നമായ ഒന്നല്ല. എല്ലാം ബ്രഹ്മവും ഓങ്കാരം അതിന്റെ നാമവും ആയതുകാരണം നാമിയിൽനിന്നും അഭിന്നവും ആകുന്നു. ഇക്കാര്യം ആദ്യമന്ത്രത്തിൽതന്നെ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചം ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ശരീരവും അദ്ദേഹം ഇതിന്റെ അന്തര്യമായി ആത്മാവും ആകുന്നു. അതിനാൽ ആ സർവ്വാത്മാവു തന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ആ പരമാത്മാവു മുന്പേ പറഞ്ഞപോലെ നാലു പാദങ്ങളോടുകൂടിയവനാകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ അവണ്ഡനും നിരവയവനുമായ ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെ നാലു പാദങ്ങളോടുകൂടിയവൻ എന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല. എന്നിരുന്നാലും അദ്ദേഹത്തെ സമഗ്രരൂപത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്പഷ്ടതയുടെ പ്രകാരഭേദങ്ങളെ ശ്രുതികളിൽ പല സ്ഥാനത്തും നാലു പാദങ്ങളോടുകൂടിയവൻ എന്നു വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതേ വീക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ ഇവിടെയും ശ്രുതി പറയുന്നു.

3. ജാഗരിതസ്ഥാനോ ബഹിഷ്ഠപ്രജ്ഞഃ സപ്താങ്ഗഃ ഏകോനവിംശതിമുഖഃ സ്ഥൂലഭൂഗ്വൈശ്യാനരഃ പ്രഥമഃ പാദഃ

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന് ആ നാലു പാദങ്ങൾ എങ്ങനെ എപ്രകാരം ഉണ്ടായി? ഈ കാര്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനു ജീവാത്മാവിന്റെയും അതിന്റെ സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മകാരണ ശരീരങ്ങളുടേയും ഉദാഹരണം വഴി ആ പരമാത്മാവിന്റെ പാദങ്ങളുടെ വർണ്ണന ക്രമമായി ചെയ്യുന്നു. അവയിൽ ആദ്യപാദത്തെ ഈ മന്ത്രത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. എപ്രകാരം ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ ഈ സ്ഥൂലശരീരത്തിന്റെ അഹംകാരിയായ ജീവാത്മാവ് ശിരസ്സുമുതൽ പാദം വരെ ഏഴ് അംഗങ്ങളാൽ യുക്തമായി സ്ഥൂലവിഷയങ്ങളെ ഉപഭോഗിക്കുന്നതിനുള്ള ദ്വാരരൂപങ്ങളായ പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളും അഞ്ചുപ്രാണനും നാല് അന്തഃകരണങ്ങളും - ഇപ്രകാരം ആ പത്തൊൻപതു മുഖങ്ങളിൽക്കൂടി വിഷയങ്ങളെ അനുഭവിക്കുകയും അതിന്റെ അറിവു ബാഹ്യജഗത്തിൽ വ്യാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ സപ്തലോക രൂപങ്ങളാകുന്ന സപ്താംഗങ്ങളും ഇന്ദ്രിയ സമൂഹവും പ്രാണനും അന്തഃകരണവും - ഇങ്ങനെ പത്തൊൻപതു മുഖങ്ങളോടുകൂടിയ ഈ സ്ഥൂലജഗദ്രൂപമാകുന്ന ശരീരത്തിന്റെ ആത്മാവ് - യാതൊരുത്തൻ എല്ലാ ദേവതകളും പിതൃക്കളും മനുഷ്യരും ആയ സമസ്ത ജീവികളുടേയും പ്രേരകനും സാമീപ്യമായതുകാരണം ഈ സ്ഥൂല ജഗത്തിന്റെ ഉത്തോതാവും ഭോക്താവുമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ പ്രകാശനം ഈ ബ്രഹ്മമാണ്ഡത്തിൽ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അത് സർവ്വരൂപ വൈശ്യാനരനായ ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ഒന്നാമത്തെ പാദമാകുന്നു.

ഈ വിശ്വത്തേയും അതിലെ മനുഷ്യരേയും കൂട്ടി വൈശ്യാനരൻ എന്നു പറയുന്നു. ഈ വ്യൂല്പത്തി അനുസരിച്ച് സ്ഥൂലജദ്യൂപ ശരീരത്തോടുകൂടിയ സർവ്വരൂപനായ ജഗദീശ്വരനെ ഇവിടെ വൈശ്യാനരൻ എന്നു വിളിക്കുന്നു.

4. സ്വപ്നസ്ഥാനോഽന്തഃ പ്രജ്ഞഃ സപ്താംഗഃ ഏകോനവിംശതിമുഖഃ പ്രവിവിക്തഭൂക് തൈജസോ ദിതീയഃ പാദഃ

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ രണ്ടാമത്തെ പാദത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. എപ്രകാരം സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ സൂക്ഷ്മശരീരത്തിന്റെ അഭിമാനിയായ ജീവാത്മാവ് നേരത്തേ പറഞ്ഞതുപോലെ സൂക്ഷ്മങ്ങളായ ഏഴംഗങ്ങളോട് പത്തൊൻപതു മുഖങ്ങളോടുകൂടി സൂക്ഷ്മ വിഷയങ്ങളെ ഉപഭോഗം ചെയ്യുകയും അതിൽത്തന്നെ അതിന്റെ ഉത്താനം വ്യാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതേ പ്രകാരം തന്നെ യാതൊന്ന് സ്ഥൂലാവസ്ഥയിൽ നിന്നു ഭിന്നമായി സൂക്ഷ്മരൂപത്തിൽ പരിണമിച്ചു സപ്തലോകരൂപമായ സപ്താംഗങ്ങളും തഥാ ഇന്ദ്രിയം, പ്രാണൻ, അന്തഃകരണരൂപമായ പത്തൊൻപതു മുഖങ്ങളാൽ യുക്തമായ സൂക്ഷ്മ ജഗദ്രൂപമാകുന്ന ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അതിന്റെ ആത്മാവ് ഹിരണ്യഗർഭമാകുന്നു. അത് സമസ്ത ജഡചേതനാത്മകങ്ങളായ സൂക്ഷ്മജഗത്തിന്റെ സമസ്തതത്വങ്ങളുടേയും നിയന്താവും ഉത്തോതാവും അഖിലത്തേയും തന്നിലേയ്ക്ക് പ്രവേശിപ്പിച്ചു

N

P

I

K

കൊണ്ടിരിക്കുന്നവന്നുമാകുന്നു. അതിനാൽ അതിന്റെ ഭോക്താവും പരിചയക്കാരനും എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഈ തേജസ്സ് അതായത് സൂക്ഷ്മപ്രകാശമായ ഹിരണ്യ ഗർഭം ആ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ രണ്ടാമത്തെ പാദമാകുന്നു.

5. യത്രസുപ്തോ ന കഞ്ചന കാമം കാമയതേ
ന കഞ്ചന

സ്വപ്നം പശ്യതി തത്സുഷുപ്തം.

സുഷുപ്തസ്ഥാന ഏകീ

ഭൂതഃ പ്രജ്ഞാനഘന ഏവാനന്ദമയോ

ഹ്യാനന്ദ ഭൂക്

ചേതോമുഖഃ പ്രാജ്ഞസ്തുതീയഃ പാദഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ജാഗ്രദവസ്ഥയുടെ കാരണം, ലയാവസ്ഥ രൂപമായ സുഷുപ്തി ഇവയോടുകൂടി പ്രളയകാലത്തിൽ സ്ഥിതമായ ജഗത്തിന്റെ സമാനതയെ കാണിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ആദ്യമായി സുപ്രസിദ്ധമായ സുഷുപ്ത്യവസ്ഥയുടെ ലക്ഷണം പറഞ്ഞിട്ടു പിന്നീടു പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ മൂന്നാമത്തെ പാദം വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു. യാതൊരവസ്ഥയിൽ ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ യാതൊരുവിധ ഭോഗങ്ങളോ ആഗ്രഹങ്ങളോ അനുഭവങ്ങളോ പ്രാപിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെതന്നെ യാതൊരുതരത്തിലുമുള്ള സ്വപ്നങ്ങളും കാണാതിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള ആ അവസ്ഥയെ സുഷുപ്തിയെന്നു പറയുന്നു. ഈ സുഷുപ്തിക്കു സദൃശമായി യാതൊന്നും പ്രളയകാലത്തിൽ ജഗത്തിന്റെ കാരണാവസ്ഥയായിരുന്നുവോ യാതൊന്നിൽ നാനാ 'രൂപ'ങ്ങളുടെ പ്രസ്ഥാപനം ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള അത്യുക്ത പ്രകൃതിതന്നെ യാതൊന്നിന്റെ ശരീരമായിരുന്നുവോ അതുപോലെ യാതൊന്ന് അഭിതീയ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതമായിരുന്നുവോ ഉപനിഷത്തുകളിൽ യാതൊന്നിന്റെ വർണ്ണനം ചിലയിടത്ത് 'സത്' എന്ന പേരിലും മറ്റുചിലയിടത്ത് ആത്മാവെന്ന പേരിലും പ്രകടമാകുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ ഏകമാത്രചേതന (പ്രകാശം) തന്നെ മുഖമായിരിക്കുകയും ആനന്ദം തന്നെ ഭോജനമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ആ വിജ്ഞാനാനന്ദമായ പ്രാജ്ഞ തന്നെ ആ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മൂന്നാമത്തെ പാദമാകുന്നത്.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദങ്ങളായ വൈശ്യാനരം, തൈജസം, പ്രാജ്ഞം ഇവ ആരുടെ പേരാകുന്നു. ഇതിനെ വിവരിക്കുന്നു.

6. ഏഷ സർവേശ്വര ഏഷ സർവ്വജ്ഞ ഏഷോഽന്തര്യോ
മ്യേഷ യോനിഃ സർവ്വസ്യ പ്രഭാവോപ്യയൗ ഹി
ഭൂതാനാം.

യാതൊരു പരമേശ്വരൻ മൂന്നു പാദങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം സമ്പൂർണ്ണ ഈശ്വരന്റെയും ഈശ്വരൻ ആകുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ സർവ്വജ്ഞനും എല്ലാറ്റിന്റേയും അന്തര്യാമിയുമായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ അഖില ജഗത്തിന്റേയും കാരണനായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഉൽപ്പത്തിയും സ്ഥിതിയും ലയവും ആയ സ്ഥാനം അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു. അപൂർവ്വ വർണ്ണിതങ്ങളായ വൈശ്യാനരം, തൈജസം, പ്രാജ്ഞം ഇവ

യെല്ലാം പരമേശ്വരന്റെ നാമങ്ങൾ തന്നെയാകുന്നു. പ്രത്യേക പ്രത്യേകം സ്ഥിതികളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വർണ്ണനം ഭിന്ന ഭിന്ന നാമങ്ങളാൽ ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ നാലാമത്തെ പാദത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

7. നാന്തഃപ്രജ്ഞം ന ബഹിഷ്പ്രജ്ഞം നോഭയതഃ
പ്രജ്ഞം ന പ്രജ്ഞാനഘനം ന പ്രജ്ഞം നാപ്ര
ജ്ഞം. അദ്യഷ്ടമവ്യവഹാര്യമഗ്രാഹ്യമ ലക്ഷണമ
ചിന്ത്യമവ്യവദേശ്യമേ കാത്ഥപ്രത്യയസാരം പ്രപ
ഞ്ചോപശരമം ശാന്തം ശിവമദൈതം ചതുർഥം
മന്യന്തേ സ ആത്മാ സ വിജ്ഞേയഃ

ഈ മന്ത്രത്തിൽ നിർഗുണ നിരാകാരനിർവിശേഷ സ്വരൂപത്തെ പൂർണ്ണബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ നാലാമത്തെ പാദം എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. യാതൊന്നിന്റെ ജ്ഞാനം വെളിയിൽനിന്നും അകത്തുനിന്നും രണ്ടുവശങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭ്യമല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് ജ്ഞാനസ്വരൂപമായിരിക്കുന്നില്ലയോ അറിയാതെപ്പോയിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് ദൃഷ്ടിഗോചരമായിരിക്കുന്നില്ലയോ യാതൊന്നിനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നതിനും പറയുന്നതിനും സാധ്യമല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിന് യാതൊരു ലക്ഷണവുമില്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിൽ എല്ലാ പ്രപഞ്ചത്തിന്റേയും അഭാവം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിൽ ഏകമാത്ര പരബ്രഹ്മ സത്തയുടെ പ്രതീതി പ്രമാണമായിരിക്കുന്നുവോ-ഇങ്ങനെ സർവ്വമാ ശാന്തവും കല്യാണമയവുമായ അഭിതീയതത്വം പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലാമത്തെ പാദം എന്നു കരുതുന്നു. ഇപ്രകാരം യാതൊന്നിനെ നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിച്ച് വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം പൂർണ്ണപരബ്രഹ്മമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ അറിയണം.

വാസ്തവത്തിൽ അവയവരഹിതനായ പരമാത്മാവിന് യാതൊരു ഭാഗവുമില്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കാകുന്നു. യാതൊരു പൂർണ്ണബ്രഹ്മപരമാത്മാവ് സ്ഥൂലജഗത്തിൽ പരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം തന്നെ സൂക്ഷ്മവും കാരണജഗത്തിന്റെ അന്തര്യാമിയും അധിഷ്ഠാതാവും ആകുന്നു. അതുപോലെ അദ്ദേഹം തന്നെ ഇവയെല്ലാത്തിൽനിന്നും വേറിട്ട് നിർവിശേഷ പരമാത്മാവായും ഇരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വശക്തിമാനും എല്ലാ ശക്തികളിൽനിന്നും രഹിതനും ആകുന്നു. അദ്ദേഹം സഗുണനും നിർഗുണനുമാണ്; സാകാരനും നിരാകാരനുമാണ്. വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹം നമ്മുടെ ബുദ്ധിക്കും ചിന്തയ്ക്കും സർവ്വമാ അതീതനാകുന്നു.

സംബന്ധം - മുൻപറഞ്ഞ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ വാചകമായ പ്രണവത്തോടുകൂടി ഏകീകരിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു -

8. സോഽയമാത്മാദ്ധ്യക്ഷരമോംകാരോഽധിമാത്രം പാദാ
മാത്രാ മാത്രാശ്ച പാദാ അകാര ഉകാരോ മകാര
ഇതി.

നാലു പാദങ്ങളോടുകൂടി വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ്, ഇവിടെ അക്ഷരത്തിന്റെ പ്രകരണത്തിൽ തന്റെ നാമത്തിൽനിന്നും അഭിന്നമായതുകാരണം മൂന്നുമാത്രകളോടുകൂടിയ ഓംകാരമാകുന്നു. അ, ഉ, മ് - ഈ മൂന്നുമാത്ര

N

P

കൾ തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപര്യുക്തമായ മൂന്നുപാദങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂന്നു പാദങ്ങൾ തന്നെ ഓങ്കാരത്തിന്റെ മൂന്നു മാത്രകളും ആകുന്നു. എപ്രകാരം ഓങ്കാരത്തിനു സ്വന്തം മാത്രകളിൽനിന്നു വേറിട്ടിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ലയോ അതേപ്രകാരം തന്നെ തന്റെ പാദങ്ങളിൽനിന്നും പരമാത്മാവ് വേറിട്ടു നിൽക്കുന്നില്ല. ഇവിടെ പാദത്തിന്റേയും മാത്രയുടേയും ഏകത ഓങ്കാരം വഴിയായി പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു - ഇങ്ങനെ തോന്നുന്നു.

സംബന്ധം - ഓങ്കാരത്തിന്റെ ഏതുമാത്രയും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഏതുപാദവും ഏകരൂപമായിരിക്കുന്നത് എന്തുകൊണ്ട്? ഇതിനുമേൽ മൂന്നുമാത്രകളുടെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് പ്രഥമമായി ആദ്യപാദത്തിന്റേയും ആദ്യമാത്രയുടേയും ഏകതയെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

9. ജാഗരിതസ്ഥാനോ വൈശ്യാനരോഽകാരഃ പ്രഥമോ മാത്രാഽപ്തേരാദിമത്ത്വാദാഽപ്തനോതി ഹ വൈസർവാൻ കാമാനാ ദിശ്വഭവതി യ ഏവം വേദ.

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ നാമാത്മകമായ ഓങ്കാരത്തിന്റെ ആദ്യമാത്രയായ 'അ' ഇത് ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാ പേരുകളിലും അതായത് ഏതെങ്കിലും അർത്ഥത്തെ ധ്വനിപ്പിക്കുന്ന എല്ലാ വാക്കുകളിലും വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു. സ്വരം അഥവാ വ്യജ്ഞനം - യാതൊരു വർണ്ണവും അകാരരഹിതമായിരിക്കുന്നില്ല. എല്ലാ വർണ്ണങ്ങളിലും 'അ' തന്നെ ആദ്യവർണ്ണമാകുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ ഈ സ്ഥൂല ജഗദ്ഗുപ്തപിരാട് ശരീരത്തിൽ ആ വൈശ്യാനരരൂപാന്തര്യാമി പരമേശ്വരൻ വ്യാപ്തമായിരിക്കുകയും പിരാട് രൂപത്തോടുകൂടി ആദ്യം സ്വയം പ്രകടമാകുകയും ചെയ്തുകാരണം ഈ ജഗത്തിന്റെ ആദിയും അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം 'അ' യും 'ജഗത്തും' പോലെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ഈ സ്ഥൂല ജഗദ്രൂപശരീരത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന വൈശ്യാനരൻ എന്നുപേരുള്ള പ്രഥമ പാദത്തിന്റെ ഏകത ഉണ്ടായതുകാരണം 'അ' തന്നെ പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ആദ്യപാദമാകുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യൻ ഇപ്രകാരം അകാരത്തേയും പിരാട് ശരീരത്തിന്റെ ആത്മാവായ പരമേശ്വരന്റെ ഏകതയേയും ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളേയും അതായത് ഇച്ഛിത വസ്തുക്കളേയും പ്രാപിക്കുകയും ലോകത്തിൽ സർവ്വമാന്യനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി രണ്ടാമത്തെ പാദത്തേയും രണ്ടാമമാത്രയേയും അവയുടെ ഏകീകരണത്തേയും പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

10. സ്വപ്നസ്ഥാനസ്തൈജസ ഉകാരോ ദിതീയാ മാത്രോത്കർഷാദുഭയതാദോത്കർഷതി ഹ വൈജ്ഞാന സന്തതിം സമാനശ്ച ഭവതി നാസ്യാബ്രഹ്മവിതുകുലേ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ നാമാത്മകമായ ഓങ്കാരത്തിന്റെ രണ്ടാമത്തെ മാത്രയായ 'ഉ' 'അ' യെക്കാൾ ഉത്കൃഷ്ടമായതുകാരണം ശ്രേഷ്ഠവും 'അ' യുടേയും 'മ' യുടേയും ഇടയ്ക്കായതുകാരണം അവ രണ്ടിനോടും അദ്ദേഹമായ സംബന്ധമുള്ളതാണ്. അതിനാൽ ഇത് ഉഭയ സ്വരൂപമാകുന്നു.

ഇതുപോലെ തന്നെ വൈശ്യാനരനേക്കാൾ തൈജസം (ഹിരണ്യഗർഭം) ഉത്കൃഷ്ടവും തഥാ വൈശ്യാനരന്റേയും പ്രാജ്ഞയുടേയും മധ്യഗതമായതിനാൽ അത് ഉഭയ സംബന്ധിയും ആകുന്നു. ഈ സമാനത കാരണം തന്നെ 'ഉ' 'തൈജസം' എന്ന പേരിൽ ദ്വതീയ പാദമായി പറയപ്പെടുന്നു. ഈ സ്ഥൂലജഗത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷതയ്ക്കു മുൻപു പരമേശ്വരന്റെ ആദിസങ്കല്പദാദാ യാതൊരു സൂക്ഷ്മസൂഷ്ടി ഉൽപ്പന്നമായിരുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ വർണ്ണനം മാനസസൂഷ്ടി എന്ന പേരിൽ വരുന്നുവോ യാതൊന്നിൽ സമസ്ത തത്വങ്ങളും തന്മാത്രകളുടെ രൂപത്തിൽ വസിക്കുന്നുവോ സ്ഥൂലരൂപത്തിൽ പരിണമിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ, ആ സൂക്ഷ്മ ജഗദ്രൂപശരീരത്തിൽ ചേതനാപ്രകാശസ്വരൂപഹിരണ്യഗർഭ പരമേശ്വരൻ ഇതിന്റെ അധിഷ്ഠാതാവായി വസിക്കുകയും കാരണജഗത്തും സ്ഥൂലജഗത്തും - ഇവരണ്ടിലും നിന്നുതന്നെ സൂക്ഷ്മ ജഗത്തുമായി ഘനീഷ്ട സംബന്ധം ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ അവ കാരണവും സ്ഥൂലവും - രണ്ടുരൂപങ്ങളോടും കൂടിയവയാകുന്നു. ഇതുപോലെ 'ഉ' വിന്റേയും മാനസികസൂഷ്ടിയുടെ അധിഷ്ഠാതാവായ തൈജസരൂപം രണ്ടാമത്തെ പാദത്തിന്റെ സമാനത വഹിക്കുന്നതു കാരണം 'ഉ' തന്നെ പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ രണ്ടാമത്തെ പാദം ആകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം 'ഉ' വിന്റേയും തേജോമയമായ ഹിരണ്യഗർഭരൂപത്തിന്റേയും സമാനതയുടെ രഹസ്യത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവൻ സ്വയം ഈ ജഗത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളെ നല്ലതുപോലെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതുകാരണം ഈ ജ്ഞാനത്തിന്റെ പരമ്പരയെ ഉന്നതമാക്കി അതിനെ വളർത്തി സർവ്വത്ര സമഭാവത്തോടുകൂടിയവനായിത്തീരുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ജഗത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കിയതുകാരണം അതിന്റെ യഥാർത്ഥരഹസ്യം ബുദ്ധിയിൽ വരുന്നതിനാൽ അതിന്റെ വൈഷമ്യങ്ങൾ നശിച്ചുപോകുന്നു. ഇതിനാൽ അവനിൽ നിന്നും ജനിച്ച സന്താനങ്ങളിൽ ഹിരണ്യഗർഭരൂപനായ പമരേശ്വരന്റെ ഉപര്യുക്തമായ രഹസ്യങ്ങളുടെ ജ്ഞാനം ഇല്ലാത്തവരായി ആരും ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല.

11. സുഷുപ്തസ്ഥാനഃ പ്രാജ്ഞോ മകാരസ്തൂതീയാ മാത്രാ മിതേരപീതേർവാ മിനോതി ഹ വാ ഇദം സർവ്വമപീതിശ്ച ഭവതി യ ഏവം വേദ.

പരമാത്മാവിന്റെ നാമാത്മകമായ ഓങ്കാരത്തിന്റെ മൂന്നാമത്തെ മാത്രയായ 'മ' എന്നത് 'മാ' ധാതുവിൽനിന്നുത്ഭവിച്ചതാണ്. 'മാ' എന്ന ധാതുവിന്റെ അർത്ഥം അളക്കുക അതായത് ഇന്ന വസ്തു ഇത്രയുണ്ട് എന്നു മനസ്സിലാക്കുകയാണ്. ഈ 'മ' ഓങ്കാരത്തിന്റെ അന്തിമമാത്രയാണ്; 'അ' 'ഉ' ഇവയുടെ പിന്നാലെ ഉച്ചരിക്കപ്പെടുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ രണ്ടിന്റേയും അളവ് ഇതിൽ വരുന്നു. അതിനാൽ ഇത് അവയെ നല്ലതുപോലെ അറിയുന്നു. അതുപോലെ 'മ' യുടെ ഉച്ചാരണം കൊണ്ട് മുഖം അടയുകയും ചെയ്യുന്നു. 'അ' യും 'ഉ' വും - രണ്ടും അതിൽ വിലീനമായും തീരുന്നു; അതിനാൽ ഇത് ആ രണ്ടുമാത്രകളേയും അവസാനം വിലീനമാക്കുന്നതും ആകുന്നു. ഇതേ പ്രകാരം തന്നെ സുഷുപ്തസ്ഥാനീയ കാരണജഗത്തിന്റെ അധിഷ്ഠിതാവായ പ്രാജ്ഞയും സർവ്വജ്ഞനാകുന്നു. സ്ഥൂലം, സൂക്ഷ്മം, കാരണം - ഈ മൂന്നവസ്ഥകളിലും സ്ഥിതിചെ

I

N

K

P

I

K

യുന്ന ജഗത്തിനെ അറിയുന്നവനും ആകുന്നു. കാരണജഗത്തിൽനിന്നുതന്നെ സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവുമായ ജഗത്തുകൾ ഉത്ഭവിക്കുകയും അതിൽത്തന്നെ അവയുടെ ലയനം സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം 'മ' യുടെയും കാരണജഗത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാതാവായ പ്രാജ്ഞ എന്നുപേരുള്ള മൂന്നാമത്തെ പാദത്തിന്റെയും സമതം ഉള്ളതുകൊണ്ടു 'മ' യും 'പ്രാജ്ഞ' സ്വരൂപപരമേശ്വരന്റെ ഏകതയെയും അറിയുന്നുവോ ഈ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ട് ഓങ്കാരത്തിന്റെ സ്മരണാദാരാ പരമേശ്വരനെ ചിന്തിക്കുന്നുവോ അവൻ മൂലസഹിതമായ സമ്പൂർണ്ണജഗത്തിനെ നല്ലതുപോലെ അറിയുകയും എല്ലാത്തിനേയും വില്പനമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; അതായത് അവന്റെ ബാഹ്യ ദൃഷ്ടി അവസാനിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവൻ സർവ്വത്ര ഏകപരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം- മാത്രാഹിതമായ ഓങ്കാരത്തിന്റെ നാലാംപാദത്തോടുള്ള ഏകീകരണത്തെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ഉപനിഷത്തിനെ ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

12. അമാത്രശ്ചതുർഥോഽവ്യവഹാര്യഃ പ്രപഞ്ചോപശമഃ ശിവോഽദൈത ഏവമോങ്കാര ആത്മൈവ സംവിശത്യാത് മനോത്മാനം യ ഏവം വേദ യ ഏവം വേദ.

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ നാമാത്മകമായ ഓങ്കാരത്തിന്റെ മാത്രാഹിതമായ - സംസാരത്തിൽ വരാത്തതായ, നിരാകാര സ്വരൂപം അതു മനസ്സിനും വാണിക്കും അവിഷയമായതുകൊണ്ടു വ്യവഹാരത്തിൽ കൊണ്ടുവരുവാൻ സധ്യമല്ലാത്തതും പ്രപഞ്ചത്തിൽനിന്നുമതീതവും കല്യാണമയവും അദിതീയവും ആ നിർഗ്ഗുണനിരാകാരരൂപമായ നാലാമത്തെ പാദമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം മൂന്നുമാത്രകളുടെ നേരത്തേപറഞ്ഞിട്ടുള്ള മൂന്നു പാദങ്ങളോടൊത്തുള്ള സമാനതയുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ അതേ പ്രകാരം തന്നെ ഓങ്കാരനിരാകാരസ്വരൂപത്തിന്റെ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ നിർഗ്ഗുണനിരാകാര നിർവിശേഷരൂപമായ നാലാമത്തെ പാദത്തോടുള്ള സമതം എന്നു ഭാവം. യാതൊരു മനുഷ്യൻ ഈ വിധം ഓങ്കാരവും പരമാത്മാവിന്റെ ഏകതയുടെ

രഹസ്യവും ഗ്രഹിച്ചിട്ട് പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമജപത്തെ അവലംബമാക്കി തപസ്സോടുകൂടിയ സാധന നടത്തുന്നുവോ അവൻ നിസ്സന്ദേഹമായും ആത്മാവിൽനിന്നും ആത്മാവിൽ അതായത് പരാൽപരപരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നുള്ള വാക്യത്തെ രണ്ടു പ്രാവശ്യം ഉച്ചരിച്ചിട്ട് ഉപനിഷത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമത്തിന്റേയും മഹിമ അപാരമാകുന്നു. ഇതിന്റെ അക്കര കടക്കുവാൻ ആർക്കും സാധ്യമല്ല. ഈ പ്രകരണത്തിൽ ആ അസീമപൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ നാലു പാദങ്ങളുടെ കല്പന അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥൂല, സൂക്ഷ്മ, കാരണങ്ങളായ മൂന്നു സഗുണ രൂപങ്ങളുടേയും നിർഗ്ഗുണനിരാകാര സ്വരൂപത്തിന്റെ ഏകതയും കാണിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയും അതുപോലെ നാമത്തിന്റേയും നാമിയുടേയും എല്ലാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള ഏകതയും കാണിക്കുന്നതിനും അതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അഭിന്നമായ അചിന്ത്യശക്തിയേയും സർവ്വമാന സാമർത്ഥ്യത്തേയും കാണിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് അനുമാനിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശ്രണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യ മാക്ഷാഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരങ്ഗൈസ്തുഷ്ടുവാം സസ്തനു ഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താർകേഷ്യാ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്തപിർദധാതു. ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !!!
ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

കൗഷീതകീ ബ്രഹ്മണോപനിഷത്ഃ

ശാന്തിപാഠം

ഓം. വാങ് മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ. മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാമ. ഏധി വേദസ്യ മ അണീന്ദ്രഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീരനേനാധീതേ

നാഹോരാത്രാത് സംദധാമി. ഋതം വദിഷ്യാമി സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാമവതു. തദ് വക്താരമവതു. അവതു മാം. അവതു വക്താരം ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

N

P

ഓം. എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. വാക്കിൽ മനസ്സ് സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. സ്വയം പ്രകാശമാവേ, അങ്ങ് എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷമാകുക. ഹേ വാണി, ഹേ മനസ്സേ, നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിന് ആധാരമാകുന്നു. അതിനാൽ എന്റെ വേദാധ്യായനത്തെ തടയരുതേ. ഈ വേദാധ്യായനത്തെ തടയരുതേ. ഈ വേദാധ്യായനത്തിൽ ഞാൻ രാത്രിയും പകലും ചിലവഴിക്കുന്നു. ഞാൻ ജ്ഞാനം പറയും സത്യം പറയും എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും വക്താവിനെ രക്ഷിച്ചാലും എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും.

ഒന്നാം അധ്യായം

1. ചിത്രോ ഹ വൈ ഗാർഗ്യായണീർ യക്ഷ്യമാണ ആരുണിം വവേ. സ ഹ പുത്രം ശ്വേതകേതും പ്രജിപ്രായ. യാജയേതി. താ ഹാസീനം പപ്രച്ഛ. ഗൗതമസ്യ പുത്രാസ്തി. സംവൃതം ലോകേ യസ്മിൻ മാധാസ്യ ഹോ വോചദധാ ലോകേ യാസ്യസീതി. സഹ പിതരമാസാദ്യ പപ്രച്ഛേതീതി. മാ' പ്രാക്ഷീത് കഥം പ്രതിബ്രവാണീതി. സ ഹോ വാച. അഹമപ്യേതത് ന വേദ. സ ദ സ്യേ വ വയം സ്വാധ്യായമധീത്യ ഹരാമഹേ യന്ന പരേദഹത്യേ ഹി ഉഭൗ ഗമിഷ്യാവ ഇതി. സ ഹ സമിത പാണിഃ ചിത്രം ഗാർഗ്യായണീം പ്രതി ചക്രമ ഉപായാനീതി. തം ഹോവാചബ്രഹ്മാർഹോ fസി ഗൗതമയോ ന മാനമുപാഗോ ഏവി വ്യേവ താ ജ്ഞാപയിഷ്യാമീതി.

മഹർഷിയായ ചിത്രൻ ഗർഗ്ഗന്റെ പുത്രന്റെ പുത്രനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം യജ്ഞം ചെയ്യണമെന്നുദ്ദേശിച്ച് അരുണ പുത്രനായ ഉദാലകനെ പ്രധാന ജ്ഞിയാക്കി. എന്നാൽ ഉദാലകൻ ആ യജ്ഞത്തിനു പോകാതെ പുത്രനായ ശ്വേതകേതുവിന് വേണ്ടി ചിത്രത്തിന്റെ യജ്ഞത്തിനു പോയി. അത് വേണ്ട വിധം പഠ്യവസാനിപ്പിക്കാൻ നിർദ്ദേശം കൊടുത്തു. നിർദ്ദേശാനുസരണം ശ്വേതകേതുയജ്ഞത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ട് ഒരു ഉയർന്ന പീഠത്തിലിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ കണ്ട് മഹാത്മാവായ ചിത്രൻ ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:- “എന്നെ പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ ഈ ലോകത്തിൽ ആവരണത്തോടു കൂടിയ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടോ? അതോ ഭിന്നമായ ആവരണരഹിതമായ സ്ഥാനത്തായിരിക്കുമോ എന്നെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുക?” ഇതുകേട്ട് ശ്വേതകേതു പറഞ്ഞു.

“എനിക്ക് ഇതിനെപ്പറ്റി ഒരു അറിവുമില്ല. എന്റെ പിതാവ് ശാസ്ത്രരഹസ്യങ്ങൾ അറിയുന്നവനും അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നവനുമാണ്. അങ്ങയുടെ ചോദ്യത്തെപ്പറ്റി ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് പറയാം.” പിന്നെ ശ്വേതകേതു പിതാവിന്റെ അടുത്തു ചെന്ന് ചിത്രൻ ചോദിച്ച സംശയം വ്യക്തമാക്കി. ഉദാലകൻ പറഞ്ഞു:- “എനിക്കും ഈ ചോദ്യത്തിനുത്തരം നിശ്ചയില്ല. മഹാത്മാവായ ചിത്രന്റെ യജ്ഞശാലയിലെത്തി തത്യാധ്യായനത്താൽ ജ്ഞാനം നേടാം. അന്യർക്കെന്നപോലെ നമുക്കും ചിത്രനിൽനിന്ന് ധനം ലഭിക്കും. അതിനാൽ അങ്ങോട്ടുപോവുക.” അങ്ങനെ സമിതി പാണിയായി

ഉദാലകൻ ജ്ഞാനതൃഷ്ണയോടെ ചിത്രന്റെ അടുത്തുചെന്ന് പറഞ്ഞു:- ‘ജ്ഞാനാർജ്ജനത്തിനാണ് ഞാനിവിടെ വന്നത്’. ഉദാലകന്റെ ഉദ്ദേശ്യം അതാണെന്നതിൽ ചിത്രന് സംശയമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

2. സഹോവാച - യേ വൈ കേ ച അസ്മാല്ലോ കാത് പ്രയന്തി ചന്ദ്രമസമേവ തേ സർവേ ഗച്ഛന്തി. തേഷാം പ്രാണൈഃ പൂർവ പക്ഷ ആപ്യായതേ. താന പരപക്ഷേണ പ്രജനയതി. ഏതദൈസാർഗ്ഗസ്യലോ കസ്യ ദ്വാരം യശ്ചന്ദ്രമാസ്തം യത് പ്രത്യാഹത മതി സ്രജതേ. യ ഏനം പ്രത്യാഹതമിഹ വ്യഷ്ടിർ ഭൂതാവർഷതി ത ഇഹ കീടോ വാ പതംഗോ വാ ശകുനിർ വാ ശാർദ്ദൂലോ വാ സിംഹോ വാ മത്സ്യോ വാ പരശ്വാ വാ പുരുഷോ വാ fന്യോ വൈ തേഷു സ്ഥാനേഷു പ്രത്യാജായതേ യഥാ കർമ്മ യഥാ വിദ്യുഃ തമാഗതാ പൃച്ഛന്തി കോ fസീതം തം പ്രതി ബ്രൂയാത് വിചക്ഷണാ ദ്യുതവോ രേത അഭൂതം പഞ്ചദശാത് പ്രസൃതാത് ഹത്ര്യവസ്താൻമാപുംസി കർത്തര്യേരയ ധം. പുംസാ കർത്രാ മാതരിമാനിഷകതാ സജായ ഉപജായമാനോ ദ്വാദശത്രയോദശ ഉപമാസോ ദ്വാദശത്രയോദശേന ഹത്രാ സം ദദേദേ പ്രതി ദദിദേ fഹം തൻമ ജ്ഞവോ അമർത്യവ ആദേ ധം. തേന സത്യേന തേന തപസാ ജ്ഞാനസ്മാർത്തവോ fസ്മി കോ fസ്മി ത്വമസ്മീതി തമതിസ്മ ജതേ.

പിന്നെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘ഹേ ഉദാലക, എന്നെപ്പോലെ നിസ്സാരനായ ഒരു വ്യക്തിയുടെ അടുക്കൽ ഇങ്ങനെ വരാൻ കാരണമെന്ത്? സ്വന്തം മഹത്വം ശരിക്കറിഞ്ഞില്ലല്ലോ. അങ്ങ് എല്ലാ ബ്രഹ്മണരിലും വെച്ച് പൂജനീയനും ബ്രഹ്മവിദ്യാധി കാരിയുമാണ്. ഞാൻ ചോദിച്ച ചോദ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് അങ്ങയ്ക്ക് യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം നൽകാം.

യജ്ഞകർത്താവായ ചിത്രൻ പറഞ്ഞു:- ‘മുനേ, യജ്ഞാദികളായ ഉത്തമ കർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള വിദ്വാന്മാർ ഈ ലോകം വിട്ട് പോകുമ്പോൾ സാർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നാൽ കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ ചന്ദ്രന് ജീവികൾക്ക് തൃപ്തി കൊടുക്കാൻ കഴിവില്ല.

സാർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കുള്ള കവാടം ചന്ദ്രൻ എന്ന പേരിനാൽ പ്രസിദ്ധമാണ്. സാർഗ്ഗത്തിനധികാരികളായവർ ചിന്തിക്കുന്നത് സാർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന് കുറെ കഴിയുമ്പോൾ താഴെ പതിക്കേണ്ടി വരുമെന്നും അങ്ങനെയുള്ള സാർഗ്ഗം നിരർത്ഥമാണെന്നുമാണ്. നിഷ്കാമകർമ്മികളായി ചന്ദ്രലോകം വെടിയുന്നവർ ശുഭകർമ്മത്താലും ദ്യുഃനിശ്ചയത്താലും സാർഗ്ഗലോകത്തിനും മുകളിലുള്ള ബ്രഹ്മലോകത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. സുഖം കൊതിച്ച് സാർഗ്ഗത്തിലെ സുഖത്തിൽ തന്നെ മുഴുകി കഴിയുന്നവർ പുണ്യക്ഷയത്തോടെ താഴോട്ടു പതിക്കുന്നു.

ഇങ്ങനെ ലോകത്തിലെ സാർഗ്ഗനരക പ്രാപ്തികരമായ ഗതി മനസ്സിലാക്കുന്ന ശിഷ്യൻ വിരക്തനായി ജിജ്ഞാസയോടെ സദ്ഗുരുവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ഗുരു ശിഷ്യനോട് ചോദിക്കണം. ‘നീ ആരാണു?’

I

K

ആ ചോദ്യത്തിന് ശിഷ്യൻ ഇങ്ങനെയാണ് ഉത്തരം പറയേണ്ടത്:- 'ദേവന്മാരെ, പതിനഞ്ചു കലകളോടു കൂടിയതും ശുക്ലകൃഷ്ണപക്ഷങ്ങൾക്ക് കാരണഭൂതവും ശ്രദ്ധയോടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന പിതൃലോകം നൽകുന്നവനും വിഭിന്ന ഭോഗദായകനും ആയ ചന്ദ്രന്റെ സമീപത്തു നിന്നും ഉണ്ടായി ശ്രദ്ധ, സോമൻ, വർഷം അന്നം എന്നിവയുടെ പ്രഭാവത്താൽ സംജാതമായവനും വീര്യത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ പരിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടവനും ജീവൻ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ എന്നെ അങ്ങ് സംയോഗകാമ്യ മുഖേന പുരുഷനിൽ സ്ഥാപിക്കുകയും പിന്നീട് ആ പുരുഷൻ മുഖേന എന്നെ ഗർഭത്തിൽ ധാരണം ചെയ്യിപ്പിക്കുകയും ഉണ്ടായി. ഏറെ വർഷങ്ങളായി ഞാൻ മിഥ്യജ്ഞാനം പ്രാപഞ്ചിക ഭ്രമം വികാരങ്ങൾ എന്നിവയിലും ബ്രഹ്മജ്ഞാന ജിജ്ഞാസയിലും കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. ഇനി എനിക്ക് അങ്ങ് അമരത്വം കൈ വരുത്തുവാൻ പോന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ലഭിക്കാൻ ഉതകത്തക്കവിധം ആരോഗ്യവും ദീർഘായുസ്സും തരുക. എന്തെന്നാൽ ബ്രഹ്മസാക്ഷാത്ക്കാരം ലഭിക്കുന്നതുവരെ ജീവിച്ചിരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ച സത്യവും തപസ്യയും നിമിത്തം ഞാൻ ഋതമാകുന്നു. അങ്ങു തന്നെയാണോ ഞാനെന്നും യഥാർത്ഥത്തിൽ ഞാൻ ആരാണെന്നും എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരണം.' അവന്റെ വാക്കു കേട്ട് സർഗുരു ആ ശിഷ്യനെ സംസാരത്തെ ഭയപ്പെടുന്നവനാണെന്നു കണ്ട്. ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചു. അവനെ സംസാരബന്ധനത്തിൽ നിന്നും വിടർത്തി സകല പാപങ്ങളിൽനിന്നും വിമുക്തനാക്കേണ്ടതുണ്ട്.

3. സ തം ദേവയാനം പന്മാനം ആപദ്യ അഗ്നിലോകമാഗ്ച്ഛതി. വായുലോകം സ വരുണലോകം സ ആദിത്യ ലോകം സ ഇന്ദ്രലോകം സ പ്രജാപതി ലോകം സ ബ്രഹ്മ ലോകം. തസ്യ ഹവാ ഏതസ്യ ബ്രഹ്മ ലോകസ്യ ആരോഹദദോ മുഹൂർത്തോ യേഷ്ടിഹാ വിജരാ നദീല്യോ വൃക്ഷഃ സാലജ്യം സംസ്ഥാനമപരാജിതമായ തനമിന്ദ്ര പ്രജാപതീ ദ്വാരഗോപൗ. വിദ്യുപ്രമിതം വിചക്ഷണാ. ആസന്നമിതൗജാഃ പര്യങ്കഃ പ്രിയാ ച മാനസീ പ്രതിരൂപാ ചചാക്ഷഷീ പുഷ്പാണോവയതൗ വൈ ച ജഗാത്യം ബാശ്വാംബാവയവീശ്വാപ്സരസഃ അംബയാ നദ്യഃ തിമിതഥം വിദാഗ്ച്ഛതി തം ബ്രഹ്മാ ഹാഭിധാവത മമ യശസാ വിജരാം വാ അയം നദീം പ്രാപന്നവാ അയം ജരയിഷ്യതീതി.

ഈശ്വരോപാസന ചെയ്യുന്നവൻ ദേവയാനമാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി ആദ്യം അഗ്നിലോകത്തിലെത്തുന്നു. പിന്നെ വായുലോകം; അവിടെ നിന്ന് സൂര്യലോകം; പിന്നെ വരുണലോകം; അനന്തരം ഇന്ദ്രലോകം; അനന്തരം പ്രജാപതിലോകം; തുടർന്ന് ബ്രഹ്മലോകം; ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗത്തിൽ 'ആർ' എന്നു പേരുള്ള വലിയൊരു ജലാശയമുണ്ട് അതു കടന്ന് കാമക്രോധാദികളാൽ ബ്രഹ്മലോക പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനയജ്ഞാദികളാൽ ബ്രഹ്മലോക പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനയജ്ഞാദിപുണ്യ കർമ്മങ്ങൾ ഇവ നശിപ്പിക്കുന്ന 'യേഷ്ടി ഹ' എന്ന ഭാഗം കടന്ന് 'വിരജാ' നദിയിലെത്താം. അതിന്റെ ദർശനത്താൽ തന്നെ വാർദ്ധക്യം നഷ്ടമാകുന്നു.

അനന്തരം 'ഇള' എന്നു പേരുള്ള ഇല്യ വൃക്ഷം കാണാം. പിന്നീട് പല ദേവന്മാരും താമസിക്കുന്ന നഗരമാണ്. അവിടെ പുനോട്ടങ്ങൾ, നദികൾ, സരോവരങ്ങൾ, കിണറുകൾ ഇവയുണ്ട്. നഗരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്ത് ധനുസ്സിന്റെ ആകൃതിയിലുള്ള ഒരു പ്രകോഷ്ഠമുണ്ട്. അതും കടന്നുപോയാൽ 'അപരാജിത' എന്നു വിശാലമായ സ്ഥാനമാണ്. അവിടെ ബ്രഹ്മാവ് താമസിക്കുന്നു. സൂര്യതേജസ്സും ആർക്കും തകർക്കാൻ കഴിയാത്തതുകൊണ്ട് അപരാജിത എന്ന പേര് അതിനു കിട്ടി. ബ്രഹ്മാവിന്റെ ആ ഭവനത്തിന്റെ ദ്വാരപാലകന്മാർ മേഘങ്ങളും യജ്ഞത്തിന്റെ പ്രതീകങ്ങളായ വായുവും ആകാശരൂപിയായ ഇന്ദ്രനുമെത്രേ.

'വിദ്യുപ്രമതി' എന്ന ഒരു സഭാമണ്ഡപം അവിടെയുണ്ട്. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ 'വിചക്ഷണ' എന്ന വേദി അൽഭുതകരമാണ്. ശക്തിയേറിയതും 'അമിതൗജാ' എന്നു പേരുള്ളതുമായ പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മാവിന്റെ സിംഹാസനം. പ്രകൃതി രൂപിണിയായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയ മനസ്സിനെ ഹരിക്കുന്നവളാകയാൽ 'മാനസി' എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. അതിന്റെ ഛായാമൂർത്തി 'ചക്ഷുഷി' യാണ് തേജസ്സേറിയ അതിന്റെ അലങ്കാരാദികൾ തേജോമയങ്ങളാകുന്നു.

പ്രപഞ്ചം നാലുവിധത്തിലുള്ള ജീവികളാൽ പൂർണ്ണമാണ് - ജരായുജം, അണ്ഡജം, സ്വേദജം, ഉദ്ഭിജം, പ്രപഞ്ചത്തിലെ സകല ജഡചേതന വസ്തുക്കളും ബ്രഹ്മാവിന്റെ ഉദ്യാനത്തിലെ പുഷ്പങ്ങളാണ്. അവയുടെ ധൗതം ഉത്തരീയാദി വസ്തുക്കളാണ്. അവിടെയുള്ള അപ്സരസ്സുകളെ 'അംബാ' എന്നും 'അംബായവി' എന്നും പറയുന്നു. അംബയിൽ ജനനീഭാവവും അംബായവിയിൽ ബുദ്ധിഭാവവുമാകുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നൽകുന്ന അംബയാ എന്ന നദി അവിടെ ഒഴുകുന്നു. ജ്ഞാനിയായ പുരുഷൻ അവിടെ ചെന്നെത്താൻ കഴിയുന്നു. വിജരാ എന്ന നദിയുടെ സമീപത്തുകൂടിയാണ് അങ്ങോട്ടു പോകേണ്ടത്. അവിടെ എത്തുന്നവർക്ക് വാർദ്ധക്യ ബാധയുണ്ടാവുകയില്ല.

4. താം പഞ്ചശതാനി അപ്സരസാം പ്രതിയന്തി ശതം പൂർണ്ണ ഹസ്താഃ ശതം ശതം വാസോഹസ്താഃ ശതം ഫലസഹസ്താ ശതമാഞ്ജന ഹസ്താ ശതം മാല്യ ഹസ്താഃ തം ബ്രഹ്മാലം കാരേണ അലം കുർവന്തി. സ ബ്രഹ്മാലങ്കാരേണാലംകൃതോ ബ്രഹ്മ വിദാൻ ബ്രഹ്മാഭിഖൈപ്രതി സ അഗ്ച്ഛതാരം ഹദം തം മനസാത്യേതി തമിത്യാ സസ്രതി വിദോ മജ്ജന്തി. സ ആഗച്ഛതി മഹൂർത്താ സ്യേഷ്ടി ഹാം സ്തേ fസ്മാദ് പ്രദവന്തി സ ആഗച്ഛതി വിജരാം നദീം താം മനസൈവാത്യേതി. തത് സുകൃത ദുഷ്കൃതേ യുനുതേ. തസ്യ പ്രിയാ ജ്ഞാതയഃ സുകൃതമുപയന്തു പ്രിയാ ദുഷ്കൃതം തദ്യഥാ രഥേന ധാവയൻ രഥ ചക്രേ പര്യവേക്ഷത, ഏവ മഹോരാത്രേ പര്യവേക്ഷത. ഏവം സുകൃത ദുഷ്കൃതേ സർവാണി ച ദന്ധാനി സ ഏഷ വിസുകൃതോ വിദുഷ്കൃതോ ബ്രഹ്മ വിദാൻ ബ്രഹ്മൈവാഭിഖൈപ്രതി.

N

P

I

K

പെട്ടെന്നു തന്നെ ബ്രഹ്മാവിന്റെ നിർദ്ദേശാനുസരണം അഞ്ഞൂറു അപ്സരസ്സുകൾ അവിടെയെത്തിയ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയെ സ്വാഗതം ചെയ്യാൻ ഓടിവരും. അവരിൽ അഞ്ഞൂറു പേർ കേസരം കുംഭമം മഞ്ഞൾ എന്നിവയുടെ ചൂർണ്ണം കൈയിലെടുത്തിരിക്കും. അഞ്ഞൂറുപേർക്ക് വിവിധ വസ്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ട്. നൂറു അപ്സരസ്സുകൾ കൈയിൽ പലവിധം അംഗരാഗങ്ങൾ വഹിച്ചിരിക്കും. എല്ലാവരും കൂടി ആ മഹാത്മാവിനെ അലങ്കരിച്ച് ബ്രഹ്മസ്വരൂപിയാക്കിത്തീർക്കും. അതോടെ അയാൾ 'അർ' എന്നു പേരുള്ള ജലാശയത്തിനടുത്ത് നയിക്കപ്പെടും; അവിടെ ആമജ്ജനം ചെയ്യപ്പെടും. സങ്കല്പം മുഖേന അതിനെ തരണം ചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനി പിന്നെ 'യേഷ്ടിഹ' യുടെ സമീപമെത്തും ദേവന്മാർ അവന്റെ ബ്രഹ്മതേജസ്സിന്റെ മുന്നിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കാനാകാതെ ഓടിപ്പോകേണ്ടിവരുന്നു. ജ്ഞാനി 'വിരാജാ' നദിയുടെ തീരത്തെത്തി പാപപുണ്യങ്ങൾ അവിടെ ഉപേക്ഷിച്ച് തന്റെ മാനസിക സങ്കല്പത്താൽ തന്നെ അതിന്റെ അക്കര കടക്കുന്നു. ആ ജ്ഞാനിയെ ദേഷിക്കുന്നവർക്ക് അവൻ കൈവിട്ട പാപം ലഭിക്കും; എന്നാൽ അവനെ സ്നേഹിക്കുന്ന കുടുംബികൾ അവന്റെ പുണ്യാംഗത്തിൽ പങ്കാളികളാകുന്നു. തേരിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വ്യക്തി രഥം നിയന്ത്രിക്കുമ്പോൾ അതിലെ ചക്രങ്ങളുടെ പൃഥ്വിയുമായുള്ള സംയോഗവിയോഗങ്ങളറിയുന്നില്ല. അതുപോലെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായ വ്യക്തി രാപ്പകൽ പാപപുണ്യമയങ്ങളായ പല ദൃശ്യങ്ങളും കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവയുമായി ബന്ധിക്കുന്നില്ല. പാപപുണ്യങ്ങൾ അവനെ ബാധിക്കുന്നില്ല. ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താൽ അവൻ ബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു.

5. സ ആഗ്ച്ഛതില്യം വ്യക്ഷം തം ബ്രഹ്മഗന്ധഃ പ്രവിശതി. സ ആഗ്ച്ഛതി സാലജ്യം സംസ്ഥാനം. തം ബ്രഹ്മരസഃ പ്രവിശതി, സ ആഗ്ച്ഛതി അപരാജിതം ആയ തനം തം ബ്രഹ്മതേജഃ പ്രവിശതി ആ ഗ്ച്ഛതി. ഇന്ദ്രപ്രജാപതീ ദ്വാരഗോപൗ താവസ്മാദപദ്രവതഃ സ ആഗ്ച്ഛതി വിഭുപ്രമിതം തം ബ്രഹ്മ തേജഃ പ്രവിശതി സ ആഗ്ച്ഛതി വിലക്ഷണാമാസന്ദീം ബൃഹദ്രഥം തരേ സാമനി പൂർവ്വാപാദൗ ശൈത്യത നൗധസേ ചാപരൗ വവൈരൂപ വൈരാജേ അനുച്യതേ ശാകരരൈവതേ തീരശ്ചീ സാപ്രജ്ഞാ പ്രജ്ഞയാ ഹി വിപശ്യതി സ ആഗ്ച്ഛതി അമിതൗ ജസം പര്യങ്കം സ പ്രാണസ്തസ്യ ഭൃതം ച ഭവിഷ്യം ച പൂർവൗ പാദൗശ്രീശ്ചേരാചാപര, ബ്രഹ്മദ്രഥം തരേ ആനുച്യേ ഭദ്രയജ്ഞായ യജ്ഞീയേ ശീർഷണ്യേ ഋചശ്ച സാമാനി ച പ്രാചീനാതാനാനി യജ്ജുംഷി തിരശ്ചീനാനി സോമാംശവഃ ഉപസ്തരണ മുദ്ഗീഥഃ ഉപശ്രീഃ ശ്രീരൂപബർഹണം തസ്മിൻ ബ്രഹ്മാസ്തേ തമിത്ഥം വിത്പാദേനൈവാഗ്ര ആരോഹതി. തം ബ്രഹ്മാ പൃച്ഛതി കോഽസീതി. തം പ്രതി ബ്രൂയാത്.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുടെ നാസികയിൽ ഇല്ല വ്യക്ഷത്തിന്റെ അടുത്തെത്തിയ ഉടനെതന്നെ ബ്രഹ്മഗന്ധം പ്രവേശിക്കുന്നു. പിന്നെ അവൻ 'സാലജ്യ' മെന്നു പേരുള്ള നഗരത്തിനടുത്തെത്തും. അവിടെ അവനെ ദിവ്യമായ ബ്രഹ്മരസം പ്രാപിക്കുന്നു.

ഇതിനു മുമ്പ് അവൻ ഇത്രയും ആനന്ദം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടാവില്ല. അതിനുശേഷം അവൻ ബ്രഹ്മാവിന്റെ 'അപരാജിത' എന്ന ഭവനത്തിനടുത്തെത്തും. അതോടെ അവനിൽ ബ്രഹ്മതേജസ്സ് നിറയുന്നു. പിന്നെ ഭവനദ്വാരസംരക്ഷകന്മാരായ ഇന്ദ്രന്റെയും പ്രജാപതിയുടെയും സമീപം പ്രാപിക്കുന്നു. മാർഗ്ഗം കാണിക്കപ്പെട്ട് മുന്നോട്ടു പോയി 'വിഭുപ്രമിത' എന്ന സഭാമണ്ഡപത്തിലെത്തും. ബ്രഹ്മയശസ്തു ചേർന്ന് അവൻ ബൃഹഹത്തെന്നും രഥന്തരസാമമെന്നും പേരുള്ള രണ്ടുമുൻകാൽ ചേർന്നതും ശൈത്യം, നൗധസസാമം എന്ന പിൻകാലുകൾ ചേർന്നതും വൈരൂപം വൈരാജസാമം ഈ ദക്ഷിണോത്തര പാദങ്ങൾ ചേർന്നതും ശാകരം, റൈവതസാമം എന്ന പൂർവ്വപശ്ചിമ പാദങ്ങൾ ചേർന്നതും ആയ വിചക്ഷണയെന്നു വേദിക്കു സമീപം എത്തും. ബുദ്ധിരൂപിണിയും മഹത്തത്വരൂപിണിയുമായി ആ വേദി ബ്രഹ്മജ്ഞാനിക്ക് ദിവ്യ ദൃഷ്ടി നൽകും. പിന്നെ പ്രാണസ്വരൂപമായ 'അമിതൗ ജാ' എന്ന സിംഹാസനത്തിനടുത്ത് എത്തും. അതിന്റെ മുൻവശത്തുള്ള രണ്ടു കാലുകൾ ഭൃതഭവിഷ്യത്തുക്കളാണ്. പിന്നിലുള്ള കാലുകൾ ശ്രീഭേദിയും ഭൃമീഭേദിയും. അനുച്യ എന്ന രണ്ടു ദീർഘവടാഗങ്ങൾ അതിന്റെ ഉത്തരദക്ഷിണ പാദങ്ങളാണ്. അവ ബൃഹഹത്തും രഥന്തര സാമവുമെത്രേ. ഭദ്രമെന്നും യജ്ഞായ ജ്ഞീയമെന്നും പേരുള്ള സാമരൂപത്തിലുള്ള രണ്ടു ചെറിയ വടാഗങ്ങൾ പൂർവ്വപശ്ചിമ ഭാഗത്തെ പാദങ്ങളാകുന്നു. അവയിൽ ശിരസ്സും പാദവും വയ്ക്കുന്നു. കിഴക്കു പടിഞ്ഞാറായ വാടികൾ ഋഗേദസാമവേദങ്ങളുടെ സ്വരഭൃതമാണ്. വടക്കുതെക്കായി വളഞ്ഞു പുളഞ്ഞുമുള്ള വാടികൾ യജുർവേദപ്രതീകങ്ങളാകുന്നു. ചന്ദ്രശർമികൾ അവിടെ കോമളശയ്യപോലെ വിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉദ്ഗീഥം അതിൽ വിരിച്ചിട്ടുള്ള പുതപ്പാണ് ലക്ഷ്മിയാകുന്ന തലയണ അവിടെയുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള ആ ദിവ്യസിംഹാസനം ബ്രഹ്മാവിന് വിരാജിക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ളതാണ്. ഈ തത്വം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ആ സിംഹാസനത്തിൽ കാലുവെച്ച് കേറുന്നു. അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവിന് അവനോട് ചോദിക്കും. 'നീ ആര്?' അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചോദ്യത്തിന് ഇപ്രകാരം മറുപടി കൊടുക്കണം.

6. ഋതുരസ്മയാർത്തവോ f സ്ത്യാകാശാദ്യോനേഃ സംഭൃതോ ഭാര്യോ ഏതത് സംവത്സരസ്യ തേജോഭൃതസ്യ ഭൃതസ്യാത്മാ ത്വമാത്മാസി യസ്ത്വമസി സോ f ഹമസ്മീതി ത്വമാഹകോ ഹമസ്മീതി സത്യമിതി ബ്രൂയാത് കീം തദ്യത് സത്യമിതി യദന്യത് ദേവേഭൃതശ്ച പ്രാണേഭൃതശ്ച തത് സദഥ യദ് ദേവാശ്ച പ്രാണാശ്ച തത്വം തദേതയാ വാചാ f ഭിദ്വ്യാഹ്രിയതേ സത്യമിത്യേ താവദിദം സർവമിദം സർവമസി. ഇത്യൈവൈനം തദാമി തദേതദ്യക് ശ്ലോകേനാഭൃതം.

യജുദരഃ സാമശിരാ അസാവ്യങ്മൂർത്തി രവ്യയഃ സബ്രഹ്മേതി സ വിജ്ജ്ഞീയ ഋഷിർ ബ്രഹ്മമയോ മഹാനിതി. ത്വമാഹ കേന മേ പൗംസ്യാനി നാമാനി ആപ്നോഷി ഇതി പ്രാണേ നേതി ബ്രൂയാത്.

കേന സ്ത്രീനാമാനീതി വാചേതി കേന നപുംസകാനീതി മനസേതി കേന ഗാന്ധാനിതി പ്രാണനേ

N

P

I

K

തൃപ്തവ ബ്രൂയാത് കേന രൂപാണീതി ചക്ഷുഷേതി കേന ശബ്ദാ നിതി ജീഹവയേതി കേന അന്ന രസാ നിതി ജീഹവയേതി കേന കർമാണീതി ഹസ്താഭ്യാ മിതി കേന സുഖദുഃഖ ഇതി ശരീരേണേതികേനനന്ദം രതിം പ്രജാദിമിത്യപസ്ഥേനേതി. കേനേതാ ഇതി പാദാ ഭ്യാമിതി, കേനധിയോ വിജ്ഞം തവ്യം കാമാനിതി പ്രജ്ഞയേതി ബ്രൂയാത്തമാഹ. ആപോ വൈ ഖലു മേഹ്യസാവയം തേ ലോകഇതിസായാ ബ്രഹ്മണോ ജിതിർ യാ വ്യഷ്ടി സ്താം ജിതി ജയതി താം വ്യഷ്ടിം വ്യഗ്നൂതേ യ ഏവം വേദ യ ഏവം വേദ. ഇതി പ്രഥമോ ധ്യായഃ

“ഞാൻ സ്വയംഭൂവും സ്വയം പ്രകാശവും വിശ്വത്തിനെല്ലാം കാരണ ഭൂതനും ആയ ഈശ്വരനിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചവനാണ്. ഞാൻ ഭൂതങ്ങൾക്കെല്ലാമതീതനും ഭൂതങ്ങൾക്കെല്ലാം കാരണമായിട്ടുള്ളവനും ജഡചേതനയമായ ഭൂതരൂപമായ സംവത്സരത്തിന്റെ തേജഃസ്വരൂപിയാണ്. ഞാൻ ഋതത്തെ സംബന്ധിക്കുന്നവനാണ്; ഋതവുമാണ്. ഞാൻ ആത്മാവാണ്. അങ്ങും ആത്മാവാണ്. അങ്ങ് എന്താണോ അതുതന്നെയാണ് ഞാനും. ഈ വിധത്തിലുള്ള ഉത്തരം കേട്ട് ബ്രഹ്മാവ് വീണ്ടും ചോദിക്കും - ‘ഞാൻ ആരാണു?’ അതിന് ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ഇങ്ങനെ ഉത്തരം കൊടുക്കണം. ‘അങ്ങ് സാക്ഷാത് സത്യമാണ്.’ ഇതുകേട്ട ബ്രഹ്മാവ് വീണ്ടും ചോദിക്കും - ‘സത്യമെന്നു പറയുന്നതു യഥാർത്ഥത്തിൽ എന്താണ്?’ അതിന് ഇപ്രകാരമാണ് മറുപടി കൊടുക്കേണ്ടത്. ‘ഏതൊന്നാണോ ദിവ്യതത്തിൽ നിന്നും പ്രാണനിൽ നിന്നും ഭിന്നവും അത്യുതവും ആയിട്ടുള്ളത് അതു തന്നെയാണ് സത്യം. ദിവ്യവും അനശ്വരവും ഏതൊന്നാണോ അതുതന്നെയാണ് സത്യം. അങ്ങയിൽ സർവവും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങ് സത്യമാണ്.’

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

1. പ്രാണോ ബ്രഹ്മേതി ഹ സ്മാഹ കൗഷീതകി സ്തസ്യ ഹ വാ ഏതസ്യ പ്രാണസ്യ ബ്രഹ്മണോ മനോഭൂതം വാക്പരിവേഷ്ടീ. ചക്ഷുർ ഗോപ്ത്യ ശ്രോത്രം ശ്രാവയിതു തസ്മൈ വാ ഏതസ്മൈ പ്രാണായ ബ്രഹ്മണേ ഏതാഃ സർവാ ദേവതാ ആയാചമാനായ ബലിം ഹരന്തി തഥോ ഏവാസ്മൈ സർവ്വാണി ഭൂതാനി അയാചമാനായൈവ ബലിം ഹരന്തി യ ഏവം വേദ തസ്യോപനിഷന്നയാചേദിതി തദ്യഥാ ഗ്രാമം ഭിക്ഷിതാ അലബ്ധോപവി ശേന്നാഹമതോ ദത്തമശ്നീയാമിതി. യ ഏവൈനം പുരസ്താത് പ്രത്യാ ചക്ഷീരം സ്ത ഏവൈനമുപമന്ത്രയന്തേ ദദാമത ഇതി. ഏഷ ധർമ്മോ യാചിതോ ഭവതി. അന്യതസ്തേവൈ നമുപമന്ത്രയന്തേ ദദാമ ത ഇതി.

കൗഷീതകി മഹർഷി പറയുന്നത് പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മമെന്നാണ്. ഈ പ്രാണനാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ രാജാവിനെപ്പോലെ കരുതണം. വാക്ക് അതിന്റെ രാജ്ഞിയാണ്. ചെവി സന്ദേശം കേൾപ്പിക്കുന്ന ദ്വാരപാലകനാണ്. നേത്രം അംഗര

ക്ഷകൻ. മനസ്സ് ദൂതനാകുന്നു. സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളും അവയുണ്ട് അഭിമാനികളായ ദേവതമാർ മുഖേന ആവശ്യപ്പെടാതെ തന്നെ പ്രാണനാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന് ഉപഹാര രൂപത്തിൽ നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രഹസ്യം അറിയുന്നവന് യാചിക്കാതെ തന്നെ സർവ്വചരാചരങ്ങളും ഉപഹാരം സമർപ്പിക്കുന്നു. ഒരു യാചകൻ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ പോയി ഭിക്ഷ യാചിച്ച് ഒന്നും കിട്ടാതെ നിരാശനായി ആ ഗ്രാമവാസികൾ കൊടുത്താലും അന്നാദികൾ സ്വീകരിക്കുകയില്ലെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതുപോലെ പ്രാണനെ ഉപാസിക്കുന്ന സാധകൻ ആരോടും യാതൊന്നും യാചിക്കാൻ പാടില്ലെന്നത് തന്റെ പാവനകർത്തവ്യമെന്ന് കരുതുന്നു. അവൻ തന്റെ നിശ്ചയത്തിൽ ദൃഢചിത്തനായിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ യാചകനിൽ ദൈന്യഭാവം സ്വാഭാവികമാണ്. ഈ ദൈന്യഭാവം കൊണ്ടാണ് അവന് ഭിക്ഷകിട്ടുന്നത്. കൂടാതെ ആളുകൾ അവനെ വിളിച്ച് ‘നിനക്ക് ഭിക്ഷതരാം’ എന്നു പറയുന്നു അതും അവനിയെ ദീനഭാവം നിമിത്തമാണല്ലോ.

2. പ്രാണോ ബ്രഹ്മേതി ഹ സ്മാഹ പൈംഗ്യ സ്തസ്യ ഹ വാ ഏതസ്യ പ്രാണസ്യ ബ്രഹ്മണോ വാക് പരസ്തച്ചക്ഷുരാരുന്ധേ ചക്ഷുഃ പരസ്താത് ശ്രോത്രമാരുന്ധേ ശ്രോത്രം പരസ്താത് മന ആരുന്ധേ മനഃ പരസ്താത് പ്രാണ ആരുന്ധേ തസ്മൈ വാ ഏതസ്മൈ പ്രാണായ ബ്രഹ്മണേ ഏതാഃ സർവാദേവതാ അയാചമാനായ ബലിം ഹരന്തി തഥോ ഏവാസ്മൈ സർവ്വാണി ഭൂതാനി ആയാചമാനായൈവ ബലിംഹരന്തി യ ഏവം വേദ തസ്യോപനി ഷന്നയാചേദിതി തദ്യഥാ ഗ്രാമം ഭിക്ഷിതാ അലബ്ധോപ വിശേന്നാഹമതോദത്തമശ്നീയാമിതി യ ഏവൈനം പുരസ്താദ് പ്രത്യാ ചക്ഷീരം സ്ത ഏവൈനമുപമന്ത്രയന്തേ ദദാമ ഇത്യേഷ ധർമ്മോയാചിതോ ഭവത്യന്യതസ്തു ഏവൈനമുപമന്ത്രയന്തേ ദദാമ ത ഇതി.

പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മമെന്ന് പൈംഗ്യമഹർഷിയും പറയുന്നു. ബ്രഹ്മം നിമിത്തം വാക്കിനും അതീതമായി നേത്രേന്ദ്രിയം ഭവിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മം നേത്രേന്ദ്രിയത്തെ എല്ലാഭാഗത്തു നിന്നും ആവരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട് ശ്രോത്രേന്ദ്രിയത്തിനും അതീതമായി മനസ്സുണ്ട് മനസ്സുമുഖേന ശ്രോത്രേന്ദ്രിയം എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും ആവരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം സർവദേവതകളും ആ പ്രാണനാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന് യാചിക്കാതെ തന്നെ ഉപഹാരം നൽകുന്നു. അത് ആരോടും ഒന്നും യാചിക്കുകയില്ല. ഒരിക്കൽ ഒരു യാചകൻ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ പോയി ഭിക്ഷ യാചിക്കുന്നു. ഭിക്ഷ കിട്ടാത്ത പക്ഷം നിരാശനായി അവൻ ഇനി ഞാൻ ഒരാളോടും ഭിക്ഷ ചോദിക്കുകയില്ലെന്ന് ശപഥം ചെയ്യുന്നു. അവന്റെ ആ ദൃഢ നിശ്ചയം കണ്ട് മുൻ ഭിക്ഷ കൊടുക്കുകയില്ലെന്ന് പറഞ്ഞവർ തന്നെ വിളിച്ചു വരുത്തി നിനക്ക് ഭിക്ഷതരാം എന്ന് പറയുന്നു.

3. അഥാതക ഏക ധനാവരോധനം യദേകധനം അഭിധ്യായാത് പൗർണ്ണമാസ്യം വാ അമാവാസ്യായാം വാ ശുക്ലപക്ഷേ വാ പുണ്യേ നക്ഷത്രേ അഗ്നിം ഉപ

N

P

I

K

സമാധാന പരി സമൂഹ്യ പരിസ്തീര്യ പര്യക്ഷേപാൽ പൂയയ ദക്ഷിണം ജാന്മാച്യ സ്രുവേണ വാ ചമസേന വാ കംസേന വൈതാ ആജ്യാഹുതിർ ജുഹോതി വാൻനമ ദേവതാ അവരോധിനീ സാമേ അമുഷ്മാദിദം അവരുന്ധാം തസ്യൈ സ്വാഹാ. പ്രാണോ നാമ ദേവതാ അവരോധിനീസാ മേ അമുഷ്മാദിദം അവരുന്ധാം തസ്യൈ സ്വാഹാ. ചക്ഷുർ നാമ ദേവതാ അവരോധിനീ സാ മേ അമുഷ്മാദിദം അവരുന്ധാം തസ്യൈ സ്വാഹാ. ശ്രോതം നാമ ദേവതാ അവരോധി നീ സാമേ അമുഷ്മാദിദം അവരുന്ധാം തസ്യൈ സ്വാഹാ. മനോ നാമ ദേവതാ അവരോധിനീ സാ മേ അമുഷ്മാദിദം അവരുന്ധാം തസ്യൈ സ്വാഹാ. പ്രജ്ഞാ നാമ ദേവതാ അവരോധിനീ സാമേ അമുഷ്മാദിദം അവരുന്ധാം തസ്യൈ സ്വാഹാ ഇത്യഥ ധൃമഗന്ധം പ്രജിഹ്വായ ആജ്യലേപേന അംഗാനി അനുവിമുജ്യ വാചം യമോ അഭി പ്രവ്രജ്യ അർത്ഥം ബ്രവീത ഭൃതം വാ പ്രഹി ന്നുയാത് ലഭേതേ ഹൈവ.

അനന്തരം ധന നിരോധനത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നു. പൂർണ്ണ മാസിയിലോ അമാവാസിയിലോ മറ്റേതെങ്കിലും പുണ്യതി മിയും നക്ഷത്രവും വരുന്ന ദിവസമോ ധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന വ്യക്തി അഗ്നി സ്ഥാപിച്ച് കുശവിരിച്ച് മന്ത്രം കൊണ്ട് വിശു ധമായ ജലം തളിച്ച് പാത്രത്തിൽ വെച്ചുനെയ്യും ശുദ്ധീകരിച്ച് യഥാവിധി ആഹുതി സമർപ്പിക്കണം. 'വാണീ ദേവി' ആഗ്ര ഹങ്ങളെല്ലാം സാധിപ്പിക്കുന്നവളാണ്. ദേവി പ്രാണോപാസന ചെയ്യുന്നവന് ഇതിനാൽ ഇച്ഛിച്ച ധനം കൈ വരുത്തട്ടെ' ഇങ്ങനെ ചൊല്ലി ആഹുതി ചെയ്യുക. പ്രാണദേവത അഭീ ഷ്ടാസിദ്ധി നൽകുന്നതാണ്. പ്രാണോപാസകനായ എനിക്ക് ധനം കൈ വരുത്തട്ടെ. എന്നു ചൊല്ലി ആഹുതി അർപ്പിക്കു ക. ചക്ഷുസ്സായ ദേവി കാമന സാധിപ്പിക്കുന്നവളാണ്. ദേവി പ്രാണോപാസകനായ എനിക്ക് ഇച്ഛിച്ചധനം കൈ വരുത്ത ട്ടെ. ശ്രോത്രം എന്ന ദേവി അഭീഷ്ട ഫളദായിനിയാണ്. പ്രാണ ബ്രഹ്മോപാസകനായ എനിക്ക് ദേവി ഇച്ഛിച്ച ധനം കൈവരു ത്തട്ടെ. അവൾക്കായി ആഹുതി സമർപ്പിക്കുന്നു. മനസ്സാകുന്ന ഇന്ദ്രിയം അഭീഷ്ടഫലം നൽകുന്നതാണ്. പ്രാണോപാസക നായ എനിക്ക് അത് ഇച്ഛിച്ച ധനം കൈ വരുത്തട്ടെ. ഇങ്ങനെ ആഹുതികൾ കൊടുത്തതിനു ശേഷം ധൃമഗന്ധം പ്രാണിക്കു കയും ഹവനാശിഷ്ടമായ ഘൃതം പുരട്ടുകയും മൗനം വരിച്ച് ധനാധിപനെ സമീപിച്ച് ധനം ആവശ്യമെന്ന് പറയുകയും ചെയ്യുക. ആ വ്യക്തി ദുരെയെവിടെയെങ്കിലുമാണെങ്കിൽ ദൂതൻ മുഖേന സന്ദേശമയയ്ക്കാം. ഈ കർമ്മം ആഗ്രഹിച്ച ഫലം നൽകും.

4. അഥാതോ ദൈവഃ സ്മരോ യസ്യ പ്രിയോബു ഭൃഷേദൃസ്യൈ വാ ഏഷാം വൈ തേഷാമവൈ കസ്മിൻ പർവണി അഗ്നിം ഉപസമാധായ ഏതയാ ഏവ ആവൃത്യൈ താ ആജ്യാഹുതിർ ജുഹോതി വാചം തേ മയി ജുഹോമ്യസൗ സ്വാഹാ. പ്രാണം തേമയി ജുഹോമ്യസൗ സ്വാഹാ. ചക്ഷുസ്തേമയി ജുഹോമ്യസൗ സ്വാഹാ. ശ്രോത്രംതേ മയി ജുഹോ മ്യസൗ സ്വാഹ. മനസ്തേ മയി ജുഹോമ്യസൗ

സ്വാഹാ. പ്രജ്ഞാ തേ മയി ജുഹോമ്യസൗ സ്വാഹാ. ഇത്യഥ ധൃമഗന്ധം പ്രതിഹ്വായ ആജ്യലേപേന അംഗാനി അനുവിമുജ്യ വാചം യമോ അഭിപ്രവ്രജ്യസം സ്പർശം ജിഗമിഷേ പിവാതാ ദ്വാ സംഭാഷണമാണഃ തിഷ്ഠേത് പ്രിയോഹൈവ ഭവതി സ്മരന്തി ഹൈവാ സ്മാത്.

അനന്തരം വാങ്മൂലം സിദ്ധമാകുന്ന അഭീഷ്ടപൂർത്തിയെ പറ്റി പറയുന്നു. ഉപാസകൻ ആർക്കെങ്കിലും പ്രിയംകരനാക ണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്ന പക്ഷം അവൻ വാഗാദി ദേവത കൾക്ക് പ്രിയനാകണം. അതിന് ഏതെങ്കിലും പുണ്യതിഥി യിൽ യഥാവിധി ഹോമാചാരങ്ങളെല്ലാം നിർവഹിച്ച് ഘൃതാ ഹുതി സമർപ്പിക്കണം. 'ഞാൻ നിന്റെ വാക്കാകുന്ന ഇന്ദ്രി യത്തെ എന്നിൽ ഹവനം ചെയ്യുക. എന്റെ കാര്യം സാധിക്കു മാറാകണം. ഈ ആഹുതി അർപ്പിക്കട്ടെ ഞാൻ എന്റെ പ്രാണനെ എന്നിൽ ഹവനം ചെയ്യുന്നു. എനിക്ക് കാര്യ സിദ്ധി യുണ്ടാകട്ടെ. ഈ ആഹുതി സമർപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ നിന്റെ നേത്രങ്ങളെ എന്നിൽ ഹവനം ചെയ്യുന്നു. 'എന്റെ കാര്യം സാധിക്കട്ടെ. ഈ ആഹുതി സ്വീകരിക്കുക. ഞാൻ നിന്റെ ശ്രോത്രങ്ങളെ എന്നിൽ ഹവനം ചെയ്യുന്നു. എന്റെ കാര്യം സാധിക്കുമാറാകട്ടെ. ഈ ആഹുതി കൈക്കൊള്ളുക. ഞാൻ നിന്റെ മനസ്സിനെ എന്നിൽ ഹവനം ചെയ്യുന്നു. എന്റെ കാര്യം സാധിക്കട്ടെ. ഈ ആഹുതി സ്വീകരിക്കുക; ആഹുതികൾക്കു ശേഷം ധൃമഗന്ധം ഏറ്റ് ഹോമാർപ്പിത ഘൃതം അംഗങ്ങളിൽ പുരട്ടി മൗനമവലംബിച്ച് ആഗ്രഹിച്ച വ്യക്തിയെ സമീപിക്ക ണം. പിന്നെ വായ് ശബ്ദം ഇച്ഛിത വ്യക്തി വരെ എത്തിക്കു ന്നതിൽ സഹായകമായ സ്ഥാനത്ത് നിന്നുകൊണ്ട് പറയണം അതോടെ ആ വ്യക്തി പ്രിയംകരനായിത്തീരും. കൂടാതെ സ്ഥാനം വിട്ടതിനുശേഷവും അയാൾ ഓർമ്മിക്കും.

5. അഥാതഃ സായമനം പ്രാതർദനമാന്തരമഗ്നി ഹോത്രം ഇതി ച ആചക്ഷതേ യാവദൈ പുരുഷോ ഭാഷതേ ന താവത് പ്രാണിത്യം ശക്നോതി പ്രാണം തദാ വാചി ജുഹോതി യാവദൈ പുരുഷോ പ്രാണിതി ന താവത് ഭാഷിത്യം ശക്നോതി വാചം തദാ പ്രാണേ ജുഹോതി. ഏതേ അനന്തേ അമൃതാഹുതീ ജാഗ്രച്ച സ്വപ്നം സന്തതമവ്യവച്ഛിനം ജുഹോത്യഥയാ അന്യാ ആഹുതയോ അന്തവത് യസ്താഃ കർമ്മ മയ്യോ ഹി ഭവന്തി ഏതദ്ധ വൈ പൂർവേ വിദാംസോ അഗ്നി ഹോത്രം ന ജുഹുവാം ചക്രൂഃ

അനന്തരം ദിവോദാസ പുത്രനായ പ്രതർദനൻ അനു ഷ്ടിച്ച സായമനം എന്ന അഗ്നിഹോത്രത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നു. മനുഷ്യന് സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ പൂർണ്ണരീതിയിൽ ശ്വസിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ആ ഘട്ടത്തിൽ പ്രാണനെ വാണിയാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ഹവനം ചെയ്യണം. വാക്കും പ്രാണാഹുതികളും ഒരിക്കലും അവസാനിക്കാത്തതാണ്. അവ അമരങ്ങളാകുന്നു. ഉണർന്നിരിക്കുമ്പോഴും ഉറങ്ങുമ്പോഴും ജീവികൾ ഈ ആഹു തികൾ ഹോമിച്ചു കൊണ്ടു തന്നെയിരിക്കണം. വാക്കിനും പ്രാണാഹുതികൾക്കും ഭിന്നമായ അവസ്ഥാവിശേഷങ്ങളാണ്. ദ്രവ്യങ്ങൾ കൊണ്ടുള്ള ആഹുതികൾ പൂർണ്ണമെന്ന് പറയാൻ

N

P

I

K

നിവൃത്തിയില്ല. പ്രാചീനകാലത്തെ ജ്ഞാനികൾ അതിനിർത്തി രുന്നു. അവർ കേവലം കർമ്മ മയമായ ആഹുതികൾക്ക് ഏറെ പ്രാധാന്യം കൊടുത്തിരുന്നില്ല.

6. ഉക്തം ബ്രഹ്മേതി ഹ സ്മാഹ ശുഷ്ക ഭൃംഗാരഃ തദ്യഗിത്യുപാസീത സർവ്വാനി ഹാസ്മൈ ഭൃതാനി ശ്രേഷ്ഠോ യാദ്യർച്യന്തേ തത് യജ്ജുരിത്യുപാസീത സർവ്വാനി ഹാ സ്മൈ ഭൃതാനി ശ്രേഷ്ഠോ യുജ്യന്തേ തത് സശ്രീരിമത്യുപാസീത സർവ്വാനി ഹാസ്മൈ ഭൃതാനി ശ്രേഷ്ഠോ യ സംനമന്തേ തത് ശ്രീരിത്യുപാസീത തദ്യശ ഇത്യുപാസീത തത്തേജ ഇത്യുപാസീത. തദ്യമൈ തത് ശാസ്ത്രാനാം ശ്രീമത്തമം. യശസീതമം തേജസീനം തഥോ ഏവൈ വിദാൻ സർവേഷാം ഭൃതാനാം ശ്രീത്തമോ യശസീതമഃ തേജസീ തഥോ ഭവതി. തഥേത മൈഷ്ടകം കർമ്മ മയാത് മാനം അധര്യഃ സംസ്കരോതി തസ്മിൻ, യജ്ജുർ മയം പ്രവരതി യജ്ജുർമയ ഋക് മയം ഹോതാ ഋക് മയേ സാമമയമുദ്ഗാതാ സ ഏഷ സർവസ്യേ ത്രയ വിദ്യായാ ആത്മൈഷ ഉ ഏവാസ്യാത്മാ ഏത ദാത്മാ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

പ്രാണനെത്തന്നെയാണ് മഹാത്മാവായ ശുഷ്കഭൃംഗാരനും ബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത്. ഉക്തം രൂപത്തിലുള്ള പ്രാണനെ ഋക് എന്ന് കരുതി ഉപാസിക്കുക. പ്രാണ രൂപത്തിലുള്ള ഉക്തത്തെ ഋക് എന്ന് അറിയുന്ന ജ്ഞാനിയെ ലോകത്തിലെ മഹത്വം ആഗ്രഹിക്കുന്ന സകല ജീവികളും പൂജിക്കുന്നു. ഉക്തത്തിൽ യജുർ ബുദ്ധിചേർന്ന ഉപാസകനെ മഹത്വകാംക്ഷികൾ സഹായിക്കുന്നു ഉക്തത്തിൽ സാമബുദ്ധി ചേർന്ന സാധകനെ ഉക്തർഷേച്ഛുക്കൾ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഉക്തത്തെ ശ്രീഭാവേന ഉപാസിക്കാം. അതിൽ യശോഭാവം ഉണ്ട്. തേജസ്സ് എന്ന നിലയിലും അത് ഉപാസിക്കാം. ശ്രേഷ്ഠമായ ധനുസ്സ് ശക്തി സമ്പന്നവും ഏറെ തേജോമയവും ആയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഈ രഹസ്യമറിയുന്നവൻ ശ്രേഷ്ഠനും യശസീയും ശ്രീസമ്പന്നനുമായിരുന്നു.

ഇഷ്ടികാരചിതമായ വേദിയിൽ സഞ്ചിത കർമ്മയുക്തമായ പ്രാണാഗ്നിയെ ആത്മസ്വരൂപത്തിൽ സ്വീകരിച്ചു. ഇതിക്ക് ആത്മസംസ്കാരം ചെയ്യണം. യജ്ജുർവേദവിധിപ്രകാരം സിദ്ധമായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കണം. യജ്ജുർവേദീയ കർമ്മങ്ങളിൽ ഋഗ്വേദസിദ്ധകർമ്മങ്ങളെ യോജിപ്പിക്കുകയും സാമവേദാനുസൃതങ്ങളായ അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ സമുചിതമായി യോജിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ പൂർണ്ണമായ ഫലസിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു. മൂന്നു വേദവിദ്യയുടേയും ആത്മാവ് അധര്യമാകുന്ന പ്രാണനാണ്. പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ഈ വിദ്യയുടെ ആത്മാവ്. പ്രാണനെപ്പറ്റി ഇങ്ങനെ അറിയുന്ന വ്യക്തി സ്വയം പ്രാണസമാനനാകുന്നു.

ഇഷ്ടികാരചിതമായ വേദിയിൽ സഞ്ചിത കർമ്മയുക്തമായ പ്രാണാഗ്നിയെ ആത്മസ്വരൂപത്തിൽ സ്വീകരിച്ചു. ഇതിക്ക് ആത്മസംസ്കാരം ചെയ്യണം. യജ്ജുർവേദ വിധിപ്രകാരം സിദ്ധമായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കണം. യജ്ജുർവേദീയ കർമ്മങ്ങളിൽ ഋഗ്വേദസിദ്ധകർമ്മങ്ങളെ യോജിപ്പിക്കുകയും

സാമവേദാനുസൃതങ്ങളായ അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ സമുചിതമായി യോജിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ പൂർണ്ണമായ ഫലസിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു. മൂന്നു വേദവിദ്യയുടേയും ആത്മാവ് അധര്യമാകുന്ന പ്രാണനാണ്. പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ഈ വിദ്യയുടെ ആത്മാവ്. പ്രാണനെപ്പറ്റി ഇങ്ങനെ അറിയുന്ന വ്യക്തി സ്വയം പ്രാണസമാനനാകുന്നു.

5. അഥാതഃ സർവജിതഃ കൗഷീതകേസു ത്രീണി ഉപാസനാനി ഭവന്തി. യജ്ഞോപവീതം കൃതാ അപ ആചമ്യ ത്രിരൂദ പാത്രം പ്രസിച്ഛ്യ ഉദ്യന്തമാദിത്യമുപതിഷ്ഠതേ. വർഗ്ഗോസി പാപമാനം മേ വൃങ്ധീത്യേ തയൈവാവൃതാ മധ്യേ സന്തമുദാർഗ്ഗോ അസി പാപ്മാനം മ ഉദ്വൃങ്ധീത്യേ തയൈവാവൃതാ അസ്മതം യന്തം സംവർഗ്ഗോ ഫസി പാപ്മാനം മേ സംവൃങ്ധീതി യദഹോരാത്രാഭ്യോ പാപം കരോതി സ തദ്വൃങ്തേ അഥ മാസിമാസ്യമാവാസ്യായാം പശ്ചാച്ഛന്ദസം ദൃശ്യ മാനമുപതിഷ്ഠേതൈത തയൈവാവൃതോ ഹരിത തൃണാഭ്യോ വാക് പ്രത്യയ സ്യതിയത്തേ സുസീമം ഹൃദയമധി ശ്രിതം തേന മൃത താസ്യേ ശാനേ മാ ഫഹം പൗത്രമഘം രൂദമിതി ന ഹാസ്മാത് പൂർവാഃ പ്രജാഃ പ്രൈതീതി നു ജാതപുത്രസ്യ അഥ അജാത പുത്രസ്യ അപ്യായസ്വസമേതുതേ സം തേ പയാംസി സമുയന്തു വാജാ യമാദിത്യോ അംശുമാപ്യയന്തിത്യേതാസ്തി സ്ര ഋചോ ജപിതാ മാ അസ്മാകം പ്രാണേന പ്രജയാ പശുഭി രാപ്യായയിഷ്ഠാ യോ അസ്മാൻ ദേഷ്ടി യം ച വയം ദിഷ്മസ്തസ്യപ്രാണേന പ്രജയാ പശുഭി രാപ്യായ സ്വേതി ദൈവീമാവൃത മാവർത്ത ആദിത്യസ്യാവൃത മന്വാവർത്ത ഇതി ദക്ഷിണം ബാഹുമന്വാവർത്തതേ.

കൗഷീതകി മഹർഷിക്ക് മൂന്നു തവണയുണ്ടായ അനുഭൂത ഉപാസനയെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി പറയുന്നത്. ഇടത്തുഭാഗത്തിരുന്ന് ആചമിക്കുക; പിന്നെ പാത്രം വിശുദ്ധ നിർമ്മല ജലം കൊണ്ട് മൂന്നുപ്രാവശ്യം നിറയ്ക്കുക. പിന്നെ ഉദയ സൂര്യൻ അർഘ്യം കൊടുത്ത് പറയണം 'പ്രപഞ്ചത്തെ തൃണതുല്യം തൃജിക്കുകയാൽ അങ്ങയെ വർഗ്ഗം എന്ന് പറയുന്നു. എന്റെ പാപം നശിപ്പിക്കുക. പിന്നെ മധ്യാഹ്നത്തിൽ സൂര്യനെ നമസ്കരിച്ച് പറയുക' 'അങ്ങയെ ഉദാർഗ്ഗം എന്ന് പറയുന്നു. എന്റെ പാപം നശിപ്പിക്കൂ. സന്ധ്യാകാലത്തും ഇങ്ങനെ പറയണം:- അങ്ങയെ സംവർഗ്ഗം എന്നു പറയുന്നു. എന്റെ പാപങ്ങളെ അകറ്റുക, ഈ ഉപാസനയുടെ പരിണിതഫലമായി മനുഷ്യമനസ്സ് പരിശുദ്ധമാകുന്നു. അവൻ രാത്രിയോ പകലോ ഒരിക്കലും പാപം ചെയ്യുന്നില്ല. രണ്ടാമത്തെ ഉപാസന പറയാം. ഓരോ മാസത്തിലും അമാവാസ്യ ദിവസം സൂര്യമണ്ഡലത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറ് ഭാഗത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സുഷുമ്നാ രശ്മിയിൽ ചന്ദ്രൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് കാണാം. ആ ഘട്ടത്തിൽ സൂര്യനെ പൂജിക്കണം. അർഘ്യത്തിനുള്ള ജലപാത്രത്തിൽ രണ്ടുപച്ചപുല്ലിന്റെ മുളവെച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കണം. - 'ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാത്രിയായ ദേവി സുന്ദര ഭാവന കലർന്ന ഭവതിയുടെ ഹൃദയം ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. അതു മുഖേന ദേവി അവനാശപദാധികാരിണിയാണ്. ഞാൻ

N

P

I

K

പുത്രശോകത്താൽ ഒരിക്കലും ദുഃഖിച്ച് കരയാതിരിക്കാൻ എന്നിൽ ദയ ചെയ്യുക.' ഇങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്നവൻ പുത്ര വാനാണെങ്കിൽ അവന്റെ പുത്രൻ അയാളുടെ മരണത്തിനു മുമ്പ് മരിക്കില്ല. പുത്രഹീനനാണെങ്കിൽ മുന്വിലത്തെപ്പോലെ താഴെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന മന്ത്രം ജപിക്കണം. 'ഹേ നാരിരൂപ യായ സോമ, നീ പുരുഷ രൂപിയായ സുര്യന്റെ തേജസ്സ് സ്വീകരിച്ച് പ്രവൃദ്ധമാക്കുക. ഉത്പത്തിക്ക് കാരണഭൂതമായ വീര്യമായ തേജസ്സ് നിന്നിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യട്ടെ. നീ അന്നപ്രാപ്തിക്കും ഹേതുവാകുക. സോമ, നീ സൗമ്യഗുണവാനാണ്. നിന്റെ ശ്രേഷ്ഠ രസം പുരുഷർക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതും ശക്തിദായകവും ശത്രുക്കളെ പരാജയപ്പെടുത്താൻ സമർത്ഥവുമാണ്. ആ രസം ജീവികൾക്ക് അനായാസമായി ലഭിക്കുമാറാകട്ടെ. നീ തേജോമയനായി ഞങ്ങൾക്ക് അമരതം കൈവരുത്തുക. സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠമായ യശസ്സ് പ്രതിഷ്ഠിക്കുക.

സ്ത്രീ രൂപമായ സോമത്തെ ദ്വാദശാദിത്യന്മാരായ പുരുഷന്മാർ തങ്ങളുടെ വീര്യമാകുന്ന തേജസ്സുകൊണ്ട് ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നു. അക്ഷയ ബലമുള്ള സോമം പാനം ചെയ്യുന്നു. സോമതരംഗങ്ങളാൽ ത്രൈലോക്യ സംരക്ഷകനായ വരുന്നതും ബൃഹസ്പതിയും ഞങ്ങൾക്ക് ബലവും ആനന്ദവും നൽകുമാറാകട്ടെ. ഹേ സോമ, നീ ഞങ്ങളുടെ ജീവൻ പ്രജകൾ മൃഗങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്റെ വിശപ്പ് ശമിപ്പിക്കരുത്. എന്നാൽ ഞങ്ങളോട് വൈരമുള്ളവരോ ഞങ്ങൾക്ക് വൈരമുള്ളവരോ ആയവരുടെ ജീവൻ സന്തതി മൃഗങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നീ സംതൃപ്തനാകണം. ഞാൻ ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ അധിപനായ ദേവതയെയും നിന്റെ സഞ്ചയനക്രിയയെയും അനുവർത്തിക്കുന്നവനാണ്. ഇങ്ങനെ കൃഷിന്റെ പാഠങ്ങൾ സഹിതം വലതുഭുജം അന്യാവർത്തനം ചെയ്യുക.

6. അഥ പുർണ്ണമാസ്യാം പുരസ്താത് ചന്ദ്രമസം ദൃശ്യമാനം ഉപതിഷ്ഠേത ഏതയൈവാവൃതാ സോമോ രാജാ fസി വിചക്ഷണഃ പഞ്ചമുഖോ fസി പ്രജാപതി ബ്രാഹ്മണസ്ത ഏകം മുഖം തേന മുഖേന രാജേന്തോ fസ്ഥി തേന മുഖേന മാം അന്നാദം കുരു. രാജാ ത ഏകം മുഖം തേന മുഖേന വിശോത് സിതേന മുഖേന മാം അന്നാദം കുരു. ശ്യേനസ്തു ഏകം തേന മുഖേന പക്ഷിണോത്സി തേന മുഖേന മാ അന്നാദം കുർവ സിഷ്ട ഏകം മുഖം തേന മുഖേന ഇമം ലോകമത്സി തേന മുഖേന മാമന്നാദം കുരു ത്വയി പഞ്ചമം മുഖം തേന മുഖേന സർവാണി ഭൂതാന്യസ്തി തേന മുഖേന മാമന്നാദം കുരു. മാ fസ്ഥാരം പ്രാണേന പ്രജയാ പശുഭിരവക്ഷേപഷ്ടാ യോ fസ്ഥാൻ ദേഷ്ടി യം ചവയം ദിഷ്മന്തസ്യ പ്രാണേന പ്രജയാ പശുഭിരപക്ഷീയ സേതി ദൈവീമാവൃതാ മാവൃത്ത ആദിത്യസ്യ വൃത മന്യാവർത്ത ഇതി ഭക്ഷിണം ബഹുമാന്യാവത്തതേ. അഥ സംവേശ്യൻ ജായയൈ ഹൃദയമഭിമുശേദ്യത്തേ സുസീമേ ഹൃദയേ ഹിത മന്ദഃ പ്രജാപതൗ മന്യേഹം മാം തദ് വിദാംസം തേന മാ fഹം പൗത്രമഹം രുദ മിതി നഹാസ്ഥാത് പുർവാഃ പ്രജാഃ പ്രേതീതി.

അനന്തരം വ്യത്യസ്തമായ ഒരു ഉപാസനയെപ്പറ്റിയാണ് പറയുന്നത്. പൗർണ്ണമി ദിവസം സന്ധ്യയ്ക്ക് കിഴക്കു ദിക്കിൽ

പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമ്പോൾ ചന്ദ്രനെ നമസ്കരിച്ച് താഴെ കൊടുക്കുന്ന മന്ത്രം ഉച്ചരിക്കണം. 'അല്ലയോ സോമ, അങ്ങ് ലോകത്തിലെ പ്രകൃതി രൂപിണിയായ ഉമയോടുകൂടിയ സോമനെന്നു പേരുള്ള രാജാവാണ്. അങ്ങ് സർവകാര്യകൃശലനും പഞ്ചമുഖനുമായ പ്രജാപതിയാണ്. ബ്രാഹ്മണൻ അങ്ങയുടെ ഒരു മുഖമാണ്. ആ മുഖം കൊണ്ട് അങ്ങ് ക്ഷത്രിയ രാജാക്കന്മാരെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. ആ മുഖം കൊണ്ടുതന്നെ എന്നെ അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നതിനും ദഹനത്തിനും ശക്തനാക്കും. ക്ഷത്രിയൻ അങ്ങയുടെ ഒരു മുഖമാണ്. അതുകൊണ്ട് അങ്ങ് വൈശ്യന്മാരെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. അതേമുഖം കൊണ്ട് അങ്ങ് എന്നെ അന്ന ഭക്ഷണത്തിനും ദഹനത്തിനും ശക്തനാക്കുക. ശ്യേനം അങ്ങയുടെ ഒരു മുഖമാണ്. അതുകൊണ്ട് അങ്ങ് പക്ഷികളെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. ആ മുഖം കൊണ്ട് അങ്ങു എന്നെ അന്ന ഭക്ഷണത്തിനും ദഹനത്തിനും സമർത്ഥനാക്കുക. അഗ്നി അങ്ങയുടെ ഒരു മുഖമാണ്. അതുകൊണ്ട് അങ്ങ് ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. ആ മുഖം കൊണ്ട് അങ്ങ് എന്നെ അന്ന ഭക്ഷകനാക്കുക. അങ്ങയുടെ അഞ്ചാമത്തെ മുഖം കൊണ്ട് അങ്ങ് സർവപ്രാണികളെയും ഭക്ഷിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അങ്ങ് എന്നെ അന്നഭോജിയാക്കുക. അങ്ങ് എന്റെ പ്രാണൻ പ്രജ മൃഗങ്ങൾ എന്നിവ ഒന്നിനെയും നശിപ്പിക്കരുത്. ഞങ്ങളുടെ ശത്രുക്കളുടെ പ്രാണനെയും പ്രജകളെയും മൃഗങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കുക. ഞാൻ മന്ത്രാധിപതിയായ ദേവതയെയും അങ്ങയുടെ സഞ്ചരണക്രിയയെയും അനുവർത്തിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലാണ്.' ഇങ്ങനെ മന്ത്രോച്ചാരണത്തോടെ വലത്തെ ഭുജം അന്യാവർത്തനം ചെയ്യുക.

ഇങ്ങനെ സോമനെ പുജിച്ചതിനുശേഷം പത്നിയുടെ മാർവിടം സ്പർശിച്ച് അവളുടെ അടുത്തിരുന്ന് ഇങ്ങനെ പറയണം:- 'ശ്രേഷ്ഠകാമനകളോടു കൂടിയവളെ, നീ സോമരൂപിണിയാണ്. നിന്റെ ഹൃദയം പ്രജകളെ പോഷിപ്പിക്കുന്നതാണ്. അതിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന സോമമണ്ഡല സദൃശമായ അമൃതം എനിക്കറിയാം. ഈ സത്യകഥനത്താൽ പുത്രശോകത്താൽ എനിക്കൊരിക്കലും ദുഃഖിക്കാനിടയാകരുത്. ഇങ്ങനെ ചൊല്ലിയാൽ സാധകന്റെ സന്താനങ്ങൾ അവനു മുമ്പ് മൃതിയടയുകയില്ല.

7. അഥ പ്രോഷ്യായൻ പുത്രസ്യ മുർധാനമഭിമുശേത്. അംഗാദംഗാത് സംഭവസി ഹൃദയാദധിജായസേ ആത്മാ താം പുത്രമാവിധ സ ജീവ ശരദഃ ശതമസാവിതി നാമാസ്യ ഗൃഹ്ണാതി. അശ്മാ ഭവ പരശൂർഭവ. ഹിരണ്യമസ്ത്യതം ഭവ. തേജോ വൈപുത്രനാമാസി സ ജീവ ശരദഃ ശതമാസാവിതി നാമാസ്യ ഗൃഹ്ണാതി യേന പ്രജാപതിഃ പ്രജാഃ പര്യഗൃഹ്ണാത് അരിഷ്ടൈ്യേ തേന ത്വാ പരിഗൃഹ്ണാമ്യ സാവിത്രി നാമാസ്യ ഗൃഹ്ണാതി അഥാസ്യ ദക്ഷിണേ കർണ്ണേ ജപത്യ സ്തൈ പ്രയന്ധി മഘവന്നു ജീവിഷിന്നിതീന്ദ്ര ശ്രേഷ്ഠാനി ദ്രവിണാനി ദേഹീതി സവ്യേ മാച്ഛിത്ഥമാ വ്യമിഷ്ടാ ശതം ശരദ ആയുഷോ ജീവപുത്ര തേനാമ്നാ മുർധാ നമവജിഘ്രോവ്യസാവിതിത്രിമുർധാനമവജിഘ്രേത് ഗവാം ത്വാ ഹികാരേണാഭിഹിം കരോമീതി ത്രിർ മുർധാന മഭി ഹിം കുര്യാത്.

N

P

അന്യ ദേശത്തുനിന്നും തിരിച്ചെത്തിയ പിതാവ് തന്റെ പുത്രന്റെ ശിരസ്സിൽ ഘ്രാണിച്ച് ഇങ്ങനെ പറയണം:- അംഗത്തിൽനിന്നും ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായവനാണ്. നീ എന്നെ നരകത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷിച്ചു. നീ നൂറുവർഷം ജീവിച്ചിരിക്കുക. നീ വംശപരമ്പരയെ വിച്ഛിന്നമാക്കിത്തീർക്കരുത്. മനസാ വാചാ ശരീരേണ നീ ഒരിക്കലും പീഡിതനായി തീരരുത്. പശു അതിന്റെ കിടാവിനെ വിളിക്കാൻ ശബ്ദമുണ്ടാക്കുന്നതുപോലെ ഞാനും നിന്നെ സ്നേഹപൂർവ്വം വിളിക്കുകയാണ്. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞ് സുചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള മന്ത്രങ്ങൾ യഥാവിധി ചൊല്ലണം.

8. അഥാതോ ദേവഃ പരിസരഃ ഏതദൈ ബ്രഹ്മാദിപൃതേ യദഗ്നിർ ജലതി തന്മ്രിയതേ യന്ന ജലതി തസ്യാദിത്യ മേവ തോജോ ഗച്ഛതി വായും പ്രാണഃ ഏതദൈ ബ്രഹ്മ ദീപ്യതേ യദാദിത്യേ ദൃശ്യതേ അമൈതന്മ്രിയതേ തന്ന ദൃശ്യ തേ തസ്യ ചന്ദ്രമാസമേവ തേജോ ഗച്ഛതി വായും പ്രാണഃ ഏതദൈ ബ്രഹ്മ ദീപ്യതേ തദ് വിദ്യുദ്യോതതേ അമൈതന്മ്രിയത് യന്ന വിദ്യോതതേ തസ്യ വായുമേവ തേജോ ഗച്ഛതി വായും പ്രാണഃ താ വാം ഏതാഃ സർവാഃ ദേവതാ വായുമേവ പ്രവിശ്യ വായൗ മൃതാനച്ഛരന്തേ തസ്മാദൈവ പുനരുദീരത ഇത്യദി ദൈവതം. അഥാധ്യാതമം ഏതദൈ ബ്രഹ്മ ദീപ്യതേ യദാചായദത്യ മൈതന്മ്രിയതേ യന്ന വദതി തസ്യ ബ്രഹ്മദീപ്യതേ യച്ഛക്ഷുഷാ പശ്യതി ഏതന്മ്രിയതേ യന്ന പശ്യതി തസ്യ ശ്രോത്ര മേവ തോജോ ഗച്ഛതി പ്രാണഃ പ്രാണഃ ഏതദൈ ബ്രഹ്മദീപ്യതേ യന്മനസാ ധ്യായത്യ മൈതന്മ്രിയതേ യന്ന ധ്യായതി തസ്യ പ്രാണമേവ തേജോഗച്ഛതി. പ്രാണഃ താ ഏവ ഏതാ സർവാഃ ദേവതാഃ പ്രാണമേവ പ്രവിശ്യ പ്രാണക്ലിപ്താ ന മുർഛന്തേ തസ്മാ ദൈവ പുനരുദീരതേ. ദത്യദിഹ വാ ഏവം വിദാമം സ ഉഭൗ പർവതാവദി പ്രവർത്തേയാതാം തുസ്തൂർഷമാണാ ഭക്ഷിണശ്ചോത്തരശ്ച നഹൈവൈനം സ്തുണ്വീയാതാം അഥ യ ഏനം ദിഷന്തി യാഞ്ച സ്വയം ദേഷ്ടി ത ഏനം സർവേ പരിമ്രിയന്തേ. ശൃണാൻ മനസാ ധ്യായൻ ശിശുഃ ഏവ അമൈനത് മനോ പ്രവിവേശ തദ് വാ ചാവദച്ഛക്ഷുഷാ. പശ്യത് ശ്രോത്രേണ ശൃണാൻ മനസാ ധ്യായൻ ശിശുഃ ഏവാമൈനത് പ്രാണ.

ദേവപരിസരത്തെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി പറയുന്നത്. ഈ ലൗകികാഗ്നി ശമിക്കുമ്പോൾ അതായത് മരിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ തേജസ്സ് സൂര്യനിലേക്ക് പോകുന്നു. സൂര്യൻ മരയുമ്പോൾ അതിന്റെ തേജസ്സ് ചന്ദ്രനിലേക്ക് പോകുന്നു. അതുപോലെ ചന്ദ്രന്റെ തേജസ്സ് വിദ്യുത്തിലും വിദ്യുത്തിന്റെത് വായുവിലും പ്രവേശിക്കുന്നു. അതേ പ്രകാരത്തിൽ തന്നെ മനുഷ്യൻ വാക്കു മുഖേന എന്താണോ? സംസാരിക്കുന്നത് അത് ബ്രഹ്മരൂപം തന്നെയാണ്. വാക്ക് അവസാനിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ തേജസ്സ് ചക്ഷുസ്സിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് അടയുമ്പോൾ അതിന്റെ ശക്തി കാതുകളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. കാതിന്റെ ശക്തി അവസാനിക്കുമ്പോൾ അത് മനസ്സിൽ ചെന്നെത്തുന്നു. മനസ്സ് നിഷ്ക്രിയമായിത്തീരുമ്പോൾ അതിന്റെ തേജസ്സ്

പ്രാണങ്ങളിലെത്തുന്നു. വീണ്ടും പ്രാണങ്ങളിൽ നിന്നും ഈ സർവ ശക്തികളും ആവിർഭവിക്കുന്നു. ഈ വിപരിണാമത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ച വ്യക്തിയുടെ ആജ്ഞ പർവതത്തിനുപോലും അനാദരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അവനെ എതിർക്കുന്നവർക്ക് നാശമാണ് പരിണാമം. ഈ വിധം കാണുകയും ചിന്തിക്കുകയും കേൾക്കുകയും മറ്റും ചെയ്യുന്ന ശിശു തന്നെയാണ് പ്രാണൻ.

9. അഥാതോ നിഃ ശ്രേയസാദാനം സർവാ ഹ വൈദേവതാ അഹം ശ്രേയസേ വിവദമാനാഃ അസ്മാദ് ശരീരാത് ഉച്ഛക്രമുഃ തദ്രാരുഭൂതം ശിരോ ഫമൈനത് വാക് പ്രവിവേശ തദാചാ വദച്ഛിശുഃ ഏവ അമൈനശ്ചക്ഷുഃ പ്രവിവേശ തദാചാ അവദച്ഛക്ഷു ഷാ പശ്യച്ഛിശുഃ ഏവാ മൈനത് പ്രാണഃ പ്രവിവേശ തദാചാവദച്ഛക്ഷുഷാ പശ്യത് ശ്രോത്രേണ ശൃണാൻ മനസാധ്യായൻ ശിശു ഏവാ മൈനത് പ്രാണഃ പ്രവിവേശതത്തേ ഏവ സമുത്തസ്ഥൗ തേദേവാ പ്രാണേ നിശ്രേയസം വിദിത്വം പ്രാണമേവ പ്രജ്ഞാത്മാനം അഭിസം ഭൂയ സഹൈവൈഃ സർവൈരസ്മാത് ലോകാത് ഉച്ഛക്രമുഃ തേ വായു പ്രതിഷ്ഠാ ആകാശാത്മാനഃ സ്വരീയുസ്തഥാ ഏവൈവം വിദാൻ സർവേഷാം ഭൂതാനാം പ്രാണമേവ പ്രജ്ഞാത്മാന മഭി സംഭൂയ സഹൈവൈഃ സർവൈരസ്മാത് ശരീരാത് ഉത്ക്രാമതി സ വായു പ്രതിഷ്ഠ ആകാശാത്മാസ്വരേതി സ തദ് ഭവതി തത്രൈതേ ദേവാസ തത് പ്രാപ്യ തദമൃതോ ഭവതി യദമൃതാഃ ദേവാഃ

ഒരിക്കൽ വാക്ക് ചക്ഷുസ്സ് ശ്രോത്രം മനസ്സ് എന്നിവയുടെ ദേവതമാർ അഹങ്കാരികളായി തങ്ങളുടെ ശ്രേഷ്ഠത്വം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി പ്രാണനോടൊപ്പം ശരീരത്തിൽ നിന്നും പുറത്തുപോയി. അതിനുശേഷം ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ദേവതമാർ ഓരോരുത്തരായി ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. അങ്ങനെ പ്രവേശിച്ചതോടെ ശരീരം സംസാരിക്കുന്നതിനും കാണുന്നതിനും കേൾക്കുന്നതിനും ചിന്തിക്കുന്നതിനും ആരംഭമായി. എന്നാൽ പ്രാണൻ ഇല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് വേണ്ട വിധത്തിൽ കാര്യക്ഷമത പ്രദർശിപ്പിക്കാൻ അവർക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. അതോടെ സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും പ്രാണന്റെ മഹത്വം അംഗീകരിക്കാതെ തരമില്ലെന്നു വന്നു. പ്രാണനാണ് സർവോപരി മഹത്വമെന്നത് അവരെല്ലാം സമ്മതിച്ചു. ആകാശ സ്വരൂപങ്ങളായി അവർ സ്വർഗ്ഗത്തിലെത്തി; അമൃതത്വവും കൈ വരിച്ചു.

10. അഥാതഃ പിതാ പുത്രീയം സം പ്രദാനമിതി ച ആചക്ഷതേ. പിതാ പുത്രം പ്രേഷ്ഠന്നാഹായതി ന വൈതൂണ്ണൈരംഗാരം സംസ്തീര്യ അഗ്നിം ഉപാസമാധായ ഉദകുംഭം സപ്രാത്രമുപനിധായ ആഹതേന വാസസാ സംപ്രച്ഛന്നഃ സ്വയം ശ്യേത ഏത്യ പുത്രന ഉപരിഷ്ടാദദിനിപദ്യതേ. ഇന്ദ്രിയൈരസ്യേന്ദ്രിയാണി സംസ്പൃശ്യാപി വാ അഭിമുഖത ഏവാ സീത അഥാസ്മൈ സംപ്രയച്ഛതി വാചം മേ തായി ദധാനീതി പിതാ വാചം തേ മയി ദധ ഇതി പുത്രഃ പ്രാണം മേതായി ദധാനീതി പിതാ പ്രാണം തേ മയി ദധ ഇതി

I

K

N

P

I

K

പുത്രം ചക്ഷുർ മേ തയി ദധാനീതി പിതാ. ചക്ഷുസ്തേമയി ദധ ഇതി പുത്രഃ ശ്രോത്രം മേ തയി ദധാനീതി പിതാ ശ്രോത്രം മേ മയി ദധ ഇതി പുത്രഃ അന്നാരസാത് മേ തയി ദധാനീതി. പിതാ അന്ന രസാം സ്തേ മയി ദധ ഇതി പുത്രഃ കർമ്മാണി മേ തയി ദധാനീതി. പിതാ കർമ്മാണി മേ മയി ദധ ഇതി. പുത്രഃ സുഖ ദുഃഖേ മേ തയി ദധാനീതി. പിതാ സുഖ ദുഃഖതേ മയി ദധ ഇതി. പുത്രഃ ആനന്ദം രതിം പ്രജാതീം തേ മയി ദധ ഇതി. പുത്ര ഇത്യാമേ തയി ദധാനീതി പിതാ ഇത്യാസ്തേ മയി ദധ ഇതി പുത്രഃ ധിയോ വിജ്ഞാതവ്യം കാമാൻ മേ തയി ദിദാനീതി പിതാ ധിയോ വിജ്ഞാതവ്യം കാമാം സ്തേ മയി ദധ ഇതി പുത്രഃ അഥ ദക്ഷിണാ വ്യത് പ്രാബു പനി ഷ്ക്രമതിതം പിതാ f നു മന്ത്രയതേ യശോ ബ്രഹ്മ വർച്ച സമനാദ്യം കീർത്തി സ്ത്യാജ്ജുഷ താമിത്യഥേ തരഃ സവ്യം സമന്വപേക്ഷതേ പാണിനാ അന്തർ ധായ വസനാന്തേന വാപ്രച്ഛാദ്യ സർഗ്ഗാത് ലോകാത് ക കാമാനാപ്നു ഹീതി സയര്യ ഗദഃ സ്യാത് പുത്രണ്യൈശ്വര്യേ പിതാസവസേത് പരിവാജേദ്യദ്യു വൈ പ്രേയാദ്യ ദേവൈനം സമാപയാതി തഥാ. സമാപയിതവ്യോ ഭവതി തഥാ സമാപയിതവ്യോ ഭവതി. ഇതി ദിതീയോധ്യായഃ

തന്റെ അന്ത്യകാലം സമീപിച്ചുവെന്ന് ബോധ്യം വന്നാൽ പിതാവിന് പുത്രനെ വിളിച്ച് തന്റെ പ്രാണശക്തിയെ അവനിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കാവുന്നതാണ്. അതിനായി അയാൾ പുത്രന്റെ സർവാംഗങ്ങളും സ്പർശിച്ച് തന്റെ വാക്ക്, പ്രാണൻ പ്രാണം ചക്ഷുസ്സ് ശ്രോത്രം അന്നരസം കർമ്മം സുഖ ദുഃഖങ്ങൾ സന്താനോത്പാദന ശക്തി സഞ്ചാരശക്തി ബുദ്ധി മുതലായവ അവൻ പ്രദാനം ചെയ്യാം. പുത്രൻ അവ സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്. അതിനുശേഷം പിതാവ് ജീവിച്ചിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പുത്രനെ ആശ്രയിച്ച് കഴിഞ്ഞുകൂടുകയോ സന്യാസം സ്വീകരിച്ച് ഗൃഹം കൈ വെടിയുകയോ ആവാം. അങ്ങനെ പുത്രൻ പിതാവിന്റെ സർവ ശക്തികളും കൈ വരിക്കാൻ കഴിയും അതോടെ പുത്രൻ പിതാവിന്റെ യഥാർത്ഥ അനന്തരാവകാശിയായി ഭവിക്കുന്നു.

പുത്രനോട് പിതാവ് പറയുന്നതും പുത്രൻ പ്രത്യുത്തരമായി പറയുന്നതുമായ വാക്യങ്ങളാണ് മൂലത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

1. പ്രതർദനോ ഹ ദൈവോദാസിരിന്ദ്രസ്യ പ്രിയം ധാമോപജഗാമ. യുദ്ധേന ച പൗരൂഷേണ ച തം ഹേന്ദ്രഃ ഉവാചഃ പ്രതർദന, വരം തേ ദദാ നിതി. സഹോവാച പ്രതർദനഃ തമേവ വ്യണീഷ്യ യം താം മനുഷ്യായ ഹിതതമം മന്യസ ഇതി തം ഹേന്ദ്ര ഉവാച യ ന വൈ വരോ അവരസ്മൈ വ്യണീതേ. തമേവ വ്യണീഷ്യേത്യേവ മവരോ വൈ കില ഇതി ഹോവാച. പ്രദർദനഃ അഥ ലലു ഇന്ദ്രഃ സത്യാദേവ നേനാ

യ. സത്യം ഹീന്ദ്രഃ സഹോവാച. മാ മേവ വിജാനീഹി ഏതദേവാഹം മനുഷ്യായ ഹിതതമം മന്യേയൻമാം വിജാനീയാത്. ത്രിശ്രീശീർഷാണാം താഷ്ട്രമഹനമരുൻമുഖാന്യതീൻ സാലാവ്യകേഭ്യഃ പ്രായച്ഛം വഹ്നീഃ സംധാ അതിക്രമ്യ ദിവി പ്രഹ്ലാദി യാനത്യുണ മഹമന്തരീക്ഷേ പൗലോമാൻ പൃഥിവ്യാം കാലഖാനജാൻ. തസ്യ മേ തത്ര ന ലോമ ച മാ മീയതേ. സയോ മാം വിജാനീയാന്നാസ്യ കേന ച കർമ്മണാ ലോകോ മീയതേ. ന മാത്യവധേന ന പിത്യവധേന ന സ്തേയേന ന ഭ്രൂണഹത്യയാ നാസ്യ പാപം ചനചക്യുഷോ മുഖാന്തീലം വേ തീതി.

ദിവോദാസന്റെ പുത്രനായ പ്രതർദനൻ ഒരിക്കൽ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പോയി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ യുദ്ധ ചാതുര്യവും പുരുഷാർത്ഥവും കണ്ട് ഇന്ദ്രൻ വളരെ സന്തുഷ്ടനായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:- 'ഞാൻ അങ്ങയ്ക്ക് എന്തു വരം തരണം?' പ്രതർദനൻ പറഞ്ഞു: 'ദേവരാജൻ, അങ്ങ് ഏതൊരു വസ്തുവാണോ മനുഷ്യ ജാതിക്ക് മംഗളകാരിയെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നത് അത് തരൂ. വരം അങ്ങുതന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കുക.' അതുകേട്ട് ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു:- 'വരം ആരും അന്യർക്കുവേണ്ടി ചോദിക്കാറില്ല.' അതിനാൽ അങ്ങയ്ക്കെന്താവശ്യമോ അത് ചോദിക്കാം. പ്രദർദനൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയെങ്കിൽ എനിക്ക് ഒരു വരവും ചോദിക്കാനില്ല. ഇന്ദ്രൻ ഏതായാലും വാക്കിൽ നിന്ന് പിൻമാറിയില്ല. സത്യസ്വരൂപനായ ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു:- 'പ്രതർദന, അങ്ങ് എന്നെ മനസ്സിലാക്കുക. മനുഷ്യജാതിക്ക് എന്നെ നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കുന്നതാണ് മംഗളകരം.'

പ്രജാപതിയുടെ പുത്രനായ വിശ്വരൂപനെന്ദ്രൻ ത്രിശിരസ്സിനെ ഞാൻ വജ്രായുധത്താൽ ഹനിച്ചു. ആശ്രമഭ്രഷ്ടരായ സന്യാസിമാരെ അംഗഭംഗം വരുത്തി കുറുനരികൾക്ക് കൊടുത്തു. പ്രഹ്ലാദ പരിചാരകരായ രാക്ഷസൻമാരെ കൊന്നും പ്രലോമാസുരന്റെ പരിചാരകരെയും കാലകാശ്യനെന്ദ്രൻ ദൈത്യരെയും കൊന്നൊടുക്കി. അതുകൊണ്ടൊന്നും എനിക്ക് ക്ഷീണം ഭവിച്ചില്ല. ഇങ്ങനെ എന്നെ മനസ്സിലാക്കിയാൽ അയാളുടെ പുണ്യലോകം അക്ഷുണ്ണമായിരിക്കും. എന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപം ഗ്രഹിച്ചവനെ ഒരു പാപവും ഉപദ്രവിക്കില്ല. അവൻ ഒരു പാപത്തിലും പങ്കാളിയാകില്ല. പാപപ്രവൃത്തി ജാഗ്രത്തായാലും അവന്റെ മുഖത്ത് നീലമയുണ്ടാവില്ല.

2. സ ഹോ വാച പ്രാണോ f സ്ഥി പ്രജ്ഞാത്മാതം മാമായുരമൃതമിത്യുപാസാ. ആയുഃ പ്രാണഃ പ്രാണോ വാ ആയുഃ പ്രാണ ഏവാ മൃതം യാവത് ഹി അസമിൻ ശരീരേ പ്രാണോ വസതി താവ ദായുഃ പ്രാണേന ഹി ഏവ അസ്മിൻ ലോകേ അമൃത ത്വമാപ്നോതി.

പ്രജ്ഞയാ സത്യം സങ്കല്പം സ യോ മായുരമൃതമിത്യുപാസ്തേ സർവമായുരസ്മിൻ ലോക യഏതി. ആപ്നോതി അമൃതത്വം അക്ഷിതിം സ്വർഗ്ഗേ ലോകേ തന്ദൈക ആഹുരേക ഭൂയം വൈ പ്രാണാഗച്ഛന്തിതി. ന ഹി കശ്ചന ശക്നു യാത് സകൃദാചാനാമപ്രജ്ഞാപയിതും ചക്ഷുഷാ രൂപം ശ്രോത്രേണ ശബ്ദം മനസാധ്യാതും ഇതി ഏകഭൂയം വൈപ്രാണാഃ

N

P

I

K

ഏകൈകമേതാനി. സർവാണുയാവപ്രജ്ഞാപയന്തി വാചം വദന്തി സർവേ പ്രാണാ അനുവദന്തി. ചക്ഷുഃ പശ്യത് സർവേ പ്രാണാഃ അനുപശ്യന്തി ശ്രോത്രം ശൃണുവത് സർവേ പ്രാണാ അനുശൃണുവന്തി. പ്രാണം പ്രാണാന്തം സർവേ പ്രാണാഃ അനുപ്രാണന്തീതി. ഏവ മുഹൈതദിതി ഹേന്ദ്ര ഉവാച അസ്തിത്യേവ പ്രാണാനാം നിഃ ശ്രേയസമിതി.

വീണ്ടും ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു. 'ഞാൻ പ്രജ്ഞയുടെ സാക്ഷാത് രൂപമായ പ്രാണനാണ്. ആ പ്രാണനും പ്രജ്ഞാരുപമായ ആത്മാവോടു കൂടിയവനെന്നും അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഇന്ദ്രനായ എന്നെ ആയുസ്സാണെന്നും അമൃതമാണെന്നും കരുതി ഉപാസിക്കുക. പ്രാണൻ അമൃതമാകുന്നു. അതുതന്നെ ആയുസ്സും. ആയുസ്സുതന്നെ പ്രാണൻ. ഈ ദേഹത്തിൽ പ്രാണൻ ഉള്ളിടത്തോളം മാത്രമേ ആയുസ്സുള്ളൂ. എന്നാൽ പ്രാണരൂപിയായ ജീവി പരലോകത്തു പോയി അമൃതത്തിന്റെ ആനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നു. പ്രജ്ഞ മുഖേനയാണ് സത്യാസത്യങ്ങളുടെ നിർണ്ണയം. ഇന്ദ്രനായ എന്നെ ആയുസ്സെന്നും അമൃതമെന്നും കരുതി ഉപാസിക്കുന്നവൻ ലോകത്തിൽ പൂർണ്ണായുസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്ന് സ്വർഗ്ഗ പ്രാപ്തിക്കുശേഷം ഒരിക്കലും നഷ്ടമാകാത്ത അമൃതത്വത്തിന്റെ ആനന്ദം അനുഭവിക്കും. പ്രാണനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ചില പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നത് എല്ലാ പ്രാണങ്ങളും ഒരേ ഭാവം ചേർന്നതാണെന്നാണ്. ഒരാൾക്കും കാതുകൊണ്ട് കേൾക്കാനും മനസ്സുകൊണ്ട് ചിന്തിക്കാനും കണ്ണുകൊണ്ട് കാണാനും വാക്കുകൊണ്ട് പറയാനും ഒരുമിച്ച് സാധ്യമല്ല. അവയെക്കൊണ്ടുള്ള അനുഭവം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം സമയത്താണ്. മനസ്സു ചിന്തിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ മറ്റൊരു പ്രാണങ്ങളും അതുമായി സഹകരിച്ച് ചിന്താമയമാകുന്നു. നേത്രം എന്തെങ്കിലും കാണുമ്പോൾ മറ്റു പ്രാണങ്ങൾ അതിനെ അനുസരിക്കുന്നു. വാക്ക് എന്തെങ്കിലും പറയുമ്പോൾ മറ്റു പ്രാണങ്ങൾ അതിന്റെ സഹായികളാകുന്നു. കാതു കേൾക്കുമ്പോഴും അങ്ങനെത്തന്നെ. പ്രധാന പ്രാണന്റെ കാര്യത്തിൽ മറ്റു പ്രാണങ്ങൾ സഹകരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു: "എല്ലാ പ്രാണങ്ങളും ഒന്നുതന്നെ. ഈ പഞ്ചപ്രാണങ്ങളും കല്യാണ സ്വരൂപികളാണ് എന്ന കാര്യം യഥാർത്ഥമത്രെ."

3. ജീവതി വാഗപേതോ മുകാൻ ഹി പശ്യാമോ ജീവിതി. ചക്ഷു രപേ തോ അന്ധാൻ ഹി പശ്യാമോ ജീവതി ശ്രോത്രോ പേതോ ബധിരാൻ ഹി പശ്യാമോ ജീവതി. മനോ പേതോ ബാലാൻ ഹി പശ്യാമോ ജീവതി. ബാഹുച്ഛിന്നോ ജീവത്യരുച്ഛിന്ന ഇതിഃ ഏവം ഹി പശ്യാമ ഇതി. അഥ ഖലു പ്രാണ ഏവ പ്രജ്ഞാത് മേദം ശരീരം പരിഗൃഹ്യോത്ഥാപയതി.

വാക്ക് ഇല്ലെങ്കിലും മനുഷ്യൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. മുകനായ വ്യക്തി ഇതിന്നുദാഹരണമാണല്ലോ. അന്ധനും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. ബധിരനും മരിക്കുന്നില്ല. മനശ്ശക്തിയില്ലെങ്കിലും ശിശുക്കൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. കൈകാലുകളോ മറ്റ് അംഗങ്ങളോ നഷ്ടപ്പെട്ടവരും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ട് എന്നാൽ പ്രാണനില്ലാത്ത പക്ഷം യാതൊരാൾക്കും ഒരിക്കലും ജീവിച്ചിരിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല.

തസ്മാദേതദേവ ഉപാസീത. യോ വൈ പ്രാണഃ സാ പ്രജ്ഞാ യാ വാ പ്രജ്ഞാ സ പ്രാണഃ സ ഹി ഏതാവസ്മിൻ ശരീരേ വസതഃ സഹോത് ക്രാമത സ്തസൈസ്യ ഏഷാ ഏവ ദൃഷ്ടിഃ ഏതത് വിജ്ഞാനം. യത്ര ഏതത് പുരുഷഃ സുപ്തഃ സ്വപ്നം ന കഞ്ചന പശ്യത്യുമാസ്മിൻ പ്രാണ ഏവ ഏകഥാ ഭവന്തി. തദൈനം വാക് സർവൈർനാമഭിഃ സഹാപ്യേതി ശ്രോത്രം സർവൈഃ ശബ്ദൈഃ സഹാപ്യേതേ മനഃ സർവൈഃ ധ്യാനൈഃ സഹാപ്യേതി സ സദാ പ്രതിബുധ്യതേ യഥാഗേർ ജലനഃ സർവാദിശോ വിശ്വലിംഗാ വിപ്രതിഷ്ഠോരണേവ മേ ഏവം തസ്മാ ദാത്മനഃ പ്രാണാ യഥാ യതനം വിപ്രതിഷ്ഠന്തേ പ്രാണേഭ്യോ ദേവാ ദേവേഭ്യോ ലോകാ. തസ്യ ഏഷാ ഏവ സിദ്ധിഃ ഏതദ് വിജ്ഞാനം. യദൈതത് പുരുഷ ആർത്തോ മരിഷ്യന്നാബല്യം ന്യേത്യ സമ്മോഹം ന്യേതമതഭഹുഃ ഉദക്രമീച്ചിത്തം ന ശൃണോതി ന പശ്യതി ന വാചാ വദതി ന ധ്യായത്യുമാസ്മിൻ പ്രാണ ഏവൈകഥാ ഭവതി തദൈനം വാക് സർവൈർ നാമഭിഃ സഹാപ്യേതി ശ്രോത്രം സർവൈഃ ശബ്ദൈഃ സഹാപ്യേതി മനഃ സർവൈഃ ധ്യാനൈഃ സഹാപ്യേതി യദാ പ്രതിബുധ്യതേ യഥാഗേർ ജലതോ വിസ്ഫുലിംഗാ വിപ്രതിഷ്ഠോരണേവമേവൈത സ്മാദാത്മനഃ പ്രാണാ യഥാ യതനം വിപ്രതിഷ്ഠന്തേ പ്രാണേഭ്യോ ദേവാ ദേവേഭ്യോ ലോകാഃ

അതിനാൽ അതിനെത്തന്നെ ഉപാസിക്കുക. ക്രിയാശക്തിയുടെ ബോധമുണ്ടാക്കുന്ന പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ജ്ഞാനത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രജ്ഞാത്മകമായ ആത്മാവ്. അതുതന്നെയാണ് ദേഹത്തെ എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും ഗ്രഹിച്ച് വ്യത്യസ്ത കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ഈ പ്രാണനെത്തന്നെ ഉക്തമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കണം. പ്രാണരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ പ്രജ്ഞ. പ്രജ്ഞയും പ്രാണനും ശരീരത്തിൽ ഒരുമിച്ച് കഴിയുന്നു. പ്രാണമയ ബ്രഹ്മത്തെ സംബന്ധിച്ച ജ്ഞാനം ഇതാണ്. ജീവികൾ മുഖ്യ പ്രാണനിൽ ഏകീഭവിക്കുമ്പോൾ സ്വപ്നം കാണുകയില്ല. ആ സ്ഥിതിയിൽ ജീവികൾ തന്റെ നാമങ്ങളോടും നേത്രാദി ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മനസ്സ് എന്നിവയോടുമൊത്ത് മുഖ്യ പ്രാണനിൽ ലയിക്കുന്നു. എരിയുന്ന തീയിൽ നിന്ന് തീപ്പൊരികൾ നാലുപാടും ചിതറുന്നു. അതുപോലെ മനുഷ്യൻ ജ്ഞാനം നേടിയ ശേഷം പ്രാണനാകുന്ന ആത്മാവിൽ നിന്നും വാക്ക് മുതലായ എല്ലാ പ്രാണങ്ങളും പുറപ്പെട്ട് അതാതിന്റെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഗ്രഹിക്കുന്നു. പിന്നീട് അവയിൽ നിന്നും അഗ്നി തുടങ്ങിയ ദേവന്മാർ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് വിഭിന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്താനുള്ള കാരണമായിത്തീരുന്നു.

പ്രാണരൂപമായ ആത്മാവിന്റെ സിദ്ധിയെപ്പറ്റിയാണെങ്കിൽ മനുഷ്യൻ രോഗിയായി മരിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അവൻ ശക്തിഹീനനും ഹൈതന്യ രഹിതനുമാകുന്നു. അപ്പോൾ അവന് പരിചയക്കാരെയോ പ്രിയ ജനങ്ങളെയോ തിരിച്ചറിയാൻ ശക്തിയില്ല. ആ അവസ്ഥയ്ക്ക് പ്രാണോത്ക്രമണം എന്നു പറയുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ അവൻ എന്തെങ്കിലും പറയുകയോ

N

P

I

K

കേൾക്കുകയോ മനസ്സിലാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. കേവലം പ്രാണങ്ങളിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ നാമ, രൂപ, ശബ്ദ ചിന്താദികൾ പ്രാണനിൽ ലയിക്കുന്നു. എന്നാൽ മരണാനന്തരം അവൻ പുനർജന്മം സ്വീകരിക്കുമ്പോൾ ജലിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ തീപ്പൊരികൾ പുറപ്പെടുന്നതുപോലെ പ്രാണരൂപിയായ ആത്മാവിൽ നിന്നും പഞ്ചപ്രാണങ്ങളും പുറപ്പെട്ട് അവരുടെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുന്നു. അവയുടെ അധിഷ്ഠിതാവായ അഗ്നി മുതലായ ദേവതകൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് ലോകം നാമം തുടങ്ങിയവയെ യഥായോഗ്യം കൈക്കൊള്ളുന്നു.

4. സ യദാ അസ്മാത് ശരീരാത് ഉത്ക്രാമതി സഹൈ വൈ തൈഃ സർവൈരുത്ക്രാമതി വാഗസ്മാത് സർവാണി നാമാനി അഭിവിസൃജതേ. വാചാ സർവാണി നാമാനി ആപ്നോതി. പ്രാണോ fസ്മാൻ സർവാൻ ഗന്ധാൻ ആപ്നോതി. ചക്ഷുരസ്മാത് സർവാണി രൂപാണി അഭിവിസൃജതേ. ചക്ഷുഷാ സർവാണി രൂപാണി ആപ്നോതി. ശ്രോതമസ്മാത് സർവാൻ ശബ്ദാൻ അഭിവിസൃജതേ. മനോസ്മാത് സർവാണി ധ്യാനാനി അഭിവിസൃജതേ. മനസാ സർവാണി ധ്യാനാനി ആപ്നോതി. സൈഷാ പ്രാണേ സർവാപ്തിഃ യോ വൈ പ്രാണഃ സാ പ്രജ്ഞാ യാ വാ പ്രജ്ഞാ സ പ്രാണഃ സഹപ്യേതാ വസ്മിൻ ശരീരേ വസതഃ സഹോത് ക്രാമതഃ. അഥ ഖലു യഥാ അസൈ പ്രജ്ഞായൈ സർവാണി ഭൂതാനി ഏകം ഭവതി. തദ് വ്യാഖ്യാ സ്യമാഃ

ശരീരം വിട്ടുപോകുന്ന ജീവി ഉത്ക്രമിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ അത് എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ചേർന്നാണ് ഉത്ക്രമിക്കുന്നത്. അപ്പോൾ വാക്ക് സകല നാമങ്ങളെയും ത്യജിക്കുന്നു. പ്രാണേന്ദ്രിയം ഗന്ധരഹിതമായിത്തീരുന്നു. നേത്രങ്ങൾ യാതൊന്നും കാണാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവയായി ഭവിക്കുന്നു. ചെവി സർവ ശബ്ദങ്ങളെയും വെടിയുന്നു. മനസ്സ് ചിന്തിക്കാനുതകുന്ന സകല വിഷയങ്ങളെയും പരിത്യജിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ പ്രാണരൂപിയായ ആത്മാവിൽ സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങളും സമർപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. അവ തങ്ങളുടെ വിഷയങ്ങളെ പൂർണ്ണമായും പരിത്യജിക്കുകയാണ്.

പ്രജ്ഞ എന്ന് പറയുന്നതു തന്നെയാണ് പ്രാണൻ. പ്രാണൻ തന്നെ പ്രജ്ഞ. രണ്ടും ദേഹത്തിൽ ചേർന്ന് കഴിയുന്നു. ഒരുമിച്ചു തന്നെ രണ്ടും ഉത്ക്രമിക്കുന്നു. പ്രജ്ഞയിൽ ഇങ്ങനെയാണ് സർവഭൂതങ്ങളും ഏകീഭവിക്കുന്നത് എന്ന് വിശദീകരിക്കാം.

5. വാഗേ വാസ്യ ഏകമംഗമുദ്യുഃ തസ്യ നാമ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാഭൂതമാത്രാ. പ്രാണമേ വാസ്യ ഏകമംഗമുദ്യുഃ തസ്യ ഗന്ധഃ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂതമാത്രാ. ചക്ഷുരേവാസ്യ ഏകമംഗമുദ്യുഃ തസ്യ രൂപം പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂതമാത്രാ ശ്രോത്രമേവാസ്യ ഏകമംഗം സുദ്യുഃ തസ്യ ശബ്ദഃ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂതമാത്രാ ജിഹ്വൈ വാസ്യ ഏകമംഗം. മുദ്യുഃ തസ്യാനരസഃ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ. ഭൂതമാത്രാ ഹസ്താ

വേവാസ്യ ഏകമാത്രമുദ്യുഃ. തയോ കർമ്മ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂതമാത്രാ. ശരീരമേവാസ്യ ഏക മംഗമുദ്യുഃ തസ്യ സുഖ ദുഃഖേ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂതമാത്രാ. ഉപസ്ഥ ഏവാസ്യ ഏക മംഗമുദ്യുഃ തസ്യാനന്ദോ രതിഃ പ്രജാതിഃ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂതമാത്രാ. പാദാവേവാസ്യ ഏകമംഗമുദ്യുഃ. തയോരിത്യോ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതാ ഭൂത മാത്രാ പ്രജ്ഞ വാസ്യ ഏക മംഗമുദ്യുഃ തസ്യേ ധിയോ. വിജ്ഞാതാവ്യം കാമാ പരസ്താത് പ്രതിവിഹിതം ഭൂതമാത്രാ.

വാക്ക് പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തിന്റെ പൂർത്തീകരണം നിർവഹിക്കുന്നു. ആ ഇന്ദ്രിയം അതിന്റെ വിഷയത്തിനനുരൂപമായി പുറത്തേക്ക് ആശയങ്ങൾ വിടുന്നു. അതുപോലെ പ്രജ്ഞയുടെ ഒരു അംഗത്തിന്റെ പൂർത്തീകരണം പ്രാണേന്ദ്രിയം നിർവഹിക്കുന്നു. അതിന്റെ വിഷയത്തിനനുസരണമായി ഗന്ധങ്ങൾ കണ്ടറിയുന്നു. നേത്രം പ്രജ്ഞയുടെ മറ്റൊരു അംഗത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. അതിന്റെ വിഷയത്തിനനുരൂപമായിട്ടുള്ളത് രൂപമാണ്. ശ്രോത്രേന്ദ്രിയം പ്രജ്ഞയുടെ മറ്റൊരംഗത്തെ പൂർണ്ണമാക്കുന്നു. അതിനനുരൂപമായ വിഷയം ശബ്ദമാണ്. നാക്കും പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പൂർണ്ണമാക്കുന്നു. അതിന്റെ സ്വഭാവം സ്വാദ് തിരിച്ചറിയുകയാണ്. കൈകളും പ്രജ്ഞയുടെ മറ്റൊരംഗത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. അതിന്റെ പ്രവർത്തന മണ്ഡലം കർമ്മമാണ്. ദേഹവും പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. അതിന്റെ പ്രവർത്തന മണ്ഡലം കർമ്മമാണ്. ദേഹവും പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. അതിന്റെ വിഷയത്തിനനുരൂപമായിട്ടുള്ളത് സുഖദുഃഖങ്ങളാണ്. ഉപസ്ഥവും പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പരിപൂഷ്ടമാക്കുന്നു. അതിന്റെ പ്രവർത്തന മണ്ഡലം കർമ്മമാണ്. ദേഹവും പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. അതിന്റെ വിഷയത്തിനനുരൂപമായിട്ടുള്ളത് സുഖദുഃഖങ്ങളാണ്. ഉപസ്ഥവും പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പരിപൂഷ്ടമാക്കുന്നു. അതിന്റെ ബാഹ്യവിഷയങ്ങൾ രതിയും സന്താനോല്പാദനവുമാണ്. കാലുകളും പ്രജ്ഞയുടെ രംഗത്തെ പൂർണ്ണമാക്കുന്നു. അതിന്റെ ബാഹ്യവിഷയം നടക്കുകയും സഞ്ചരിക്കുകയുമാണ്. പ്രജ്ഞയുടെ ഒരംഗത്തെ പ്രജ്ഞ തന്നെ പൂർണ്ണമാക്കുന്നു. അതിന്റെ ബാഹ്യവിഷയങ്ങൾ ബുദ്ധിമുഖേന അനുഭവിക്കാൻ കഴിഞ്ഞ വസ്തുക്കളും മനുഷ്യന്റെ ഓരോ ആഗ്രഹങ്ങളുമാകുന്നു.

6. പ്രജ്ഞയാ വാചം സമാരുഹ്യ വാചാ സർവാണി നാമാന്യാപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ പ്രാണം സമാരുഹ്യ പ്രാണേന സർവാൻ ഗന്ധാൻ ആപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ ചക്ഷുഃ സമാരുഹ്യ ചക്ഷുഷാ സർവാണി രൂപാണി ആപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ ശ്രോത്രം സമാരുഹ്യ ശ്രോത്രേണ സർവാൻ ശബ്ദാൻ ആപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ ജിഹ്വാം സമാരുഹ്യ ജിഹ്വയാ ഹിസർവാൻ അന്നരസാൻ ആപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ ഹസ്തൗ സമാരുഹ്യ ഹസ്താഭ്യാം സർവാണി കർമാണി ആപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ ശരീരം സമാരുഹ്യ ശരീരേണ സുഖദുഃഖേ ആപ്നോതി. പ്രജ്ഞയാ ഉപസ്ഥം സമാരുഹ്യ

N

P

I

K

ഉപസ്ഥാന ആനന്ദം രതിം പ്രജാദിം ആപ്നോതി. പ്രജായാ പാദൗ സമാരുഹ്യ പാദാഭ്യാം സർവാ ഇത്യാ ആപ്നോതി. പ്രജായൈവധിയം സമാരുഹ്യ പ്രജായൈവ ധിയോ വിജ്ഞാതവ്യം കാമാനാപ്നോതി.

മനുഷ്യൻ വാക്ക് വശം വദമാക്കി പ്രജ്ഞമുഖേന തന്നെയാണ് നാമങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്നത്. പ്രജ്ഞമുഖേന തന്നെയാണ് പ്രാണനിൽ അധികാരം ചെലുത്തി എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള ഗന്ധങ്ങളെയും ഗ്രഹിക്കുന്നത്. പ്രജ്ഞ മുഖേന തന്നെയാണ് ശ്രോത്രങ്ങൾ ശബ്ദങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്നത്. അങ്ങനെ ശ്രവണക്രിയ സംഭവിക്കുന്നു. പ്രജ്ഞ മുഖേന തന്നെയാണ് നാക്ക് അന്നരസം ഗ്രഹിച്ച് വിഭിന്ന പ്രകാരത്തിലുള്ള സ്വാദ് അറിയുന്നത്. കൈകൾ വിവിധ കർമ്മങ്ങൾക്കായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതും ക്രിയാശീലമാകുന്നതും പ്രജ്ഞ മുഖേനയാണ്. ശരീരം വിവിധങ്ങളായ സുഖ ദുഃഖങ്ങളനുഭവിക്കുന്നതും പ്രജ്ഞയാൽ തന്നെ. ഉപസ്ഥം ഭോഗാത്മകമായ പ്രജനനക്രിയ ചെയ്യുന്നതും പ്രജ്ഞയാൽ തന്നെ. കാലുകൾ ഗമനാഗമന കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതും പ്രജ്ഞയാൽ തന്നെ. പ്രജ്ഞയാൽ പ്രജ്ഞയിൽ അധികാരം സ്ഥാപിച്ചാണ് മനുഷ്യർ പല വിധത്തിലുള്ള ആഗ്രഹങ്ങൾ സാധിക്കുന്നത്.

7. നഹി പ്രജ്ഞാപേതാ വാങ്നാമ കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേത് അന്യത്ര മേ മനോ അപഭൂദിത്യാഹനാഹമേതന്നാമ പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാനാപേതഃ പ്രാണോ ഗന്ധം കഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ നാഹമേതം ഗന്ധം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതം ചക്ഷുരുപം കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര. മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതദ് രൂപം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതം ചക്ഷുരുപം കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര. മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതദ് രൂപം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. ന പ്രജ്ഞാപേതം ശ്രോത്രം ശബ്ദം കഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേദന്യത്ര മേ മനോഭൂദിത്യാഹ നാഹമേതം ശബ്ദം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതം ജിഹ്വാ അന്ന രസം കഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര മേ മനോഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതം അന്നരസം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി, ന പ്രജ്ഞാപേതാ ഹസ്തൗ കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേന നാ മന്യത്രമേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ നാഹമേതന്നാമ പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാനാപേതഃ പ്രാണോ ഗന്ധം കഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ നാഹമേതം ഗന്ധം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതം ചക്ഷുരുപം കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര. മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതദ് രൂപം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. ന പ്രജ്ഞാപേതം ശ്രോത്രം ശബ്ദം കഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേദന്യത്ര മേ മനോഭൂദിത്യാഹ നാഹമേതം ശബ്ദം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതം ജിഹ്വാ അന്ന രസം കഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതം അന്നരസം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി, ന

പ്രജ്ഞാപേതാ ഹസ്തൗ കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേനാ മന്യത്രമേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതത് കർമ്മ പ്രജ്ഞാസിഷമിതി നഹി പ്രജ്ഞാപേതം ശരീരം സുഖം ദുഃഖം കിഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേ ദന്യത്ര മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതത് സുഖദുഃഖേ പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതൗ പാദാവിത്യാ കാഞ്ചന പ്രജ്ഞാപയേതാമന്യത്ര മേ മനോ ഭൂദിത്യാഹ. നാഹമേതാമിതാം പ്രജ്ഞാസിഷമിതി. നഹി പ്രജ്ഞാപേതധീഃ കാചന സിദ്ധ്യുന്ന പ്രജ്ഞാതവ്യം പ്രജ്ഞായതേ.

പ്രജ്ഞയോടു കൂടാത്തതാണെങ്കിൽ ഒരു വാക്കും ഒരു നാമത്തിന്റെയും ബോധം ഉളവാക്കുകയില്ല. ഈ അവസ്ഥയിൽ എന്റെ മനസ്സ് ഇന്ന ഭാഗത്തായിരുന്നു. 'എനിക്ക് ആകാര്യം മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല' എന്നെല്ലാം പറയുമ്പോൾ പ്രജ്ഞാഹീനമായ ഇന്ദ്രിയ പ്രവർത്തനമെങ്കിൽ കാര്യബോധം ഉണ്ടാവുന്നില്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ ഇന്ദ്രിയ പ്രവർത്തനമെങ്കിൽ കാര്യബോധം ഉണ്ടാവുന്നില്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ നേത്രത്തിന് രൂപം കണ്ടറിയാൻ സാധ്യമല്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ ശ്രോത്രം യാതൊരു ശബ്ദത്തെയും കേൾക്കാൻ ശക്തമല്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ നാവിന് അന്ന രസാസാദനം സാധ്യമല്ല. പ്രജ്ഞയില്ലാത്ത പക്ഷം കൈകൾക്ക് ഒരു പ്രവൃത്തിയെപ്പറ്റിയുമുള്ള ജ്ഞാനം ലഭിക്കില്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ ദേഹം ഒരു വിധത്തിലുള്ള സുഖദുഃഖങ്ങളും അറിയുകയില്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ ഉപസ്ഥം പ്രജനനക്രിയാ സമർത്ഥമല്ല. പ്രജ്ഞാഹീനമായ പാദങ്ങൾക്ക് പോകാനോ പരാനോ ഒന്നും വേണ്ട വിധത്തിൽ സാധ്യമല്ല. ബൗദ്ധികമായ യാതൊരു കാര്യവും പ്രജ്ഞയില്ലെങ്കിൽ വേണ്ടവിധം നടക്കുകയില്ല.

8. ന ചായം വിജിജ്ഞാസീത വക്താരം വിദ്യാ. ന ഗന്ധം വിജിജ്ഞാസീത രൂപവിദ്യാ വിദ്യാത്. ന ശബ്ദം വിജിജ്ഞാസീത കർത്താരം വിദ്യാന സുഖദുഃഖേ വിജിജ്ഞാസീത സുഖദുഃഖയോർ വിജിജ്ഞാതാരം വിദ്യാത്. നാനന്ദം രതിം ന പ്രജാതീം വിജിജ്ഞാസീത ആനന്ദസ്യ രതഃ പ്രജാതേർ വിജ്ഞാതാരം വിദ്യാത്. നേത്യാം വിജിജ്ഞാസീതൈതാരം വിദ്യാത്. താ വാ ഏതാദശൈവ ഭൂതമാത്രാ അധിപജ്ഞം ദശ പ്രജ്ഞാമാത്രാ അധി ഭൂതം. യഥി ഭൂതമാത്രാനന്യൂർ ന പ്രജ്ഞാമാത്രാ സ്യൂർ യദാ പ്രജ്ഞാമാത്രാ ന സ്യൂർ നഭൂതമാത്രാ സ്യൂഃ

വാക്ക് അറിയുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ഒരു പ്രയോജനവുമില്ല. വാക്കിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ മനസ്സിലാക്കണം. ഗന്ധത്തെ മാത്രം അറിയാൻ ശ്രമിച്ചതുകൊണ്ടായില്ല. ഗന്ധത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ അറിയണം. രൂപം മാത്രം അറിയുവാനുള്ള സ്രമം വെറുതെയാണ്. രൂപജ്ഞനായ ആത്മാവിനെയാണ് അറിയേണ്ടത്. ശബ്ദം അറിയാൻ മാത്രം ശ്രമിച്ചതുകൊണ്ടായില്ല. ശബ്ദം ശ്രവിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ അറിയേണ്ടതുണ്ട്. അന്നരസത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം ലഭിക്കുമെന്ന ആഗ്രഹം വെറുതെയാണ്. അതാതിന്റെ കർത്താവായ ആത്മാവിനെ അറിയേണ്ടതുണ്ട്. സുഖ ദുഃഖത്തെപ്പറ്റി അറിയുന്നവനും അനുഭവിക്കുന്നവനുമായ ആത്മാവിനെ

N

P

I

K

യാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്. പ്രജനന കർമ്മവും അതിന്റെ ആനന്ദവും അറിഞ്ഞതുകൊണ്ടുമാത്രമായില്ല. പ്രജോല്പത്തിയെപ്പറ്റി അറിവുള്ള ആത്മാവിനെ മനസ്സിലാക്കണം. ഗമാനഗമന ക്രിയകളെപ്പറ്റി മാത്രം അറിഞ്ഞതുകൊണ്ടായില്ല. ഗമാനഗമനങ്ങൾക്ക് സാക്ഷിയായിരിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ മനസ്സിലാക്കണം. മനസ്സിനെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞാൽ മാത്രം പോരാ മനനശീലമായ ആത്മാവിനെ അറിയണം. പ്രജന്തയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന നാമാദി വിഷയങ്ങൾ ഈ പത്തു ഭൂതമാത്രകളും ഭൂതങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വാക്ക് മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പത്ത് പ്രജ്ഞാ മാത്രകളുമാകുന്നു. ഭൂതമാത്രകളില്ലെങ്കിൽ പ്രജ്ഞാമാത്രകളുടെ അസ്ഥിത്വം സാധ്യമല്ല. ഇവ രണ്ടിൽ ഒന്നിനെയും തനിയെ തന്നെ ഏതെങ്കിലും വിഷയ വിശേഷ സിദ്ധിക്ക് സമർത്ഥമായി കരുതാൻ പാടില്ല. അതുകൊണ്ട്, ഭൂതമാത്രകളും പ്രജ്ഞാമാത്രകളും ആവശ്യമാകുന്നു.

9. നഹി അന്യതരതോ രൂപം കിഞ്ചന സിദ്ധ്യേത്, നോ ഏതന്നാനാ, തദ്യഥാരഥസ്യാരേഷു നേമി രർപ്പിതോ നാഭാവരാ അർപ്പിതാ. ഏവമേവൈതാഃഭൂതമാത്രാഃ പ്രജ്ഞാമാത്രസർപ്പിതാ പ്രജ്ഞാമാത്രാഃ പ്രാണേ fർപ്പിതാഃ സ ഏഷ പ്രാണ ഏവ പ്രജ്ഞാത്മാനാനന്ദേ fജരോ fമൃതം ന സാധുനാ കർമ്മണാ ഭൂയാനോ ഏവാ സാധുനാ കനീയാൻ. ഏഷഹ്യേവൈനം സാധു കർമ്മ കാരയതി തം യ മേദ്യോ ലോകേ ഭ്യഃ ഉന്നിനീഷത ഏഷ ഉ ഏവൈന മ സാധു കർമ്മ കാരയതി തമേദ്യോലോകേഭ്യഃ ഉന്നിനീഷസതേ. ഏഷ ലോകപാലഃ ഏഷ ലോകാധിപതി രേഥ സർവേശഃ സ മ ആത്മേതി വിദ്യാത് സ മ ആത്മേതി വിദ്യാത്. ഇതി ത്യതീയോദ്ധ്യായഃ

യഥാർത്ഥത്തിൽ പ്രജ്ഞാമാത്രയുടെയും ഭൂതമാത്രയുടെയും സ്വരൂപത്തിൽ മാറ്റമില്ല. രഥനേമി അരങ്ങളിലും അരങ്ങൾ രഥനാദിയിലും സമാശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭൂതങ്ങൾ പ്രജ്ഞാമാത്രകളിലും പ്രജ്ഞാമാത്രകൾ പ്രാണനിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ പ്രാണൻ അജരവും അമരവും സുഖമയവും പ്രജ്ഞാത്മാവുമാണ്. ഈ പ്രാണൻ ഉത്തമകർമ്മങ്ങളാൽ ഉയർച്ച പ്രാപിക്കുകയും നീചകർമ്മങ്ങളാൽ ഉയർച്ച പ്രാപിക്കുകയും നീചകർമ്മങ്ങളാൽ ക്ഷയം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നില്ല. മുകളിലെത്താൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന മനുഷ്യനെക്കൊണ്ട് ശുഭകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യിക്കുന്നതും അധഃപതിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവനെക്കൊണ്ട് ദുഷ്കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യിക്കുന്നതും പ്രജ്ഞാരുപത്തിലും പ്രാണരുപത്തിലും ഈശ്വരൻ തന്നെയാണ്. ഈ ആത്മാവ് സർവലോകങ്ങൾക്കും അധീശനും ലോക സംരക്ഷകനും സകലത്തിനും അധിപതിയുമാകുന്നു. ഈ ഗുണങ്ങൾ ചേർന്ന പ്രാണൻ തന്നെയാണ് ആത്മാവെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക.

നാലാം അധ്യായം

1. അഥ ഗാർഗ്ഗോ ഹ വൈ ബാലാ കിരനുചിനഃ സംസ്പൃഷ്ടഃ ആസ. സോ fവദദ്യശീനരേഷു സവ

സൻ മത്സ്യേഷു കുരു പാഞ്ചാലേഷു കാശീവിദേഹേഷു ഇത സ ഹ അജാത ശത്രുഃ കാശ്യ മേത്യ ഉവാച. ബ്രഹ്മതേ ബ്രവാണീതി തം ഹോവാച അജാത ശത്രുഃ സഹസ്രം തദ്മ സ്ത ഇത്യേതസ്യോവാചി ജനകോ ജനക ഇതി വാ ഉ ജനാ ധാവന്തീതി.

ഗർഗ്ഗവംശത്തിൽ പിറന്ന ഗാർഗ്ഗൻ എന്നൊരു ബ്രഹ്മണൻ ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവിന്റെ പേര് ബലാക എന്നായിരുന്നു. വേദം നല്ലവണ്ണം അഭ്യസിച്ചവനാണ്. കൂടാതെ വേദങ്ങളെ അധികരിച്ച് പ്രവചനങ്ങളും നടത്തിയിരുന്നു. അങ്ങനെ കീർത്തി നേടിയ ഉശീനരദേശവാസിയാണിരുന്നു അദ്ദേഹം. തന്റെ വസതിയിൽ തന്നെ സ്ഥിരമായി താമസിക്കാതെ പല ദേശത്തും പര്യടനം നടത്തി. അങ്ങനെ ചില ദിവസം കാശിയിലും ചില ദിവസം കുരുക്ഷേത്രത്തിലും പിന്നെ പാഞ്ചാലദേശത്തിലും ചിലപ്പോൾ മത്സ്യദേശത്തിലും ചിലപ്പോൾ മിഥിലാ രാജ്യത്തും താമസിച്ചു. ഒരു ദിവസം അദ്ദേഹം കാശീരാജാവായ അജാത ശത്രുവിനോടി ഗാർഗ്ഗൻ അഹങ്കാരത്തോടെ പറഞ്ഞു. 'ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ബ്രഹ്മജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യാം.' അതുകേട്ട് രാജാവ് പറഞ്ഞു:- 'ബ്രഹ്മൻ, ഈ കൃപയ്ക്ക് ഞാൻ അങ്ങയ്ക്ക് ആയിരം പശുക്കളെ തരാം. ഇക്കാലത്ത് ആ പ്രജകൾ ജനകൻ ജനകൻ എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ജനകന്റെ അടുത്തേയ്ക്ക് ഓടിചെല്ലുകയാണ്.

2. സഹോ വാച ബലാകിഃ യ ഏവൈഷ ആദിത്യേ പുരുഷസ്തമേവാഹമുപാസ ഇത. തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാഃ ബൃഹത് പാണ്ഡരവാസാ അതിഷ്ഠഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മുർധേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സയോ ഹൈത മേവ മുപാസ്തേ fതിഷ്ഠാഃ സർവേഷാം ഭൂതാ നാം മുർധാ ഭവതി

ആ ഗാർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു- സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽ വിരാജിക്കുന്ന ഈശ്വരനെയാണ് ഞാൻ ബ്രാഹ്മബുധ്യാസാധനം ചെയ്യുന്നത്? അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത് ആ ശുഭവസ്ത്രധാരിയാണ് ഏറ്റവും വലിയ മഹാൻ. അത് എല്ലാത്തിനെയും അതിക്രമിച്ച് എല്ലാത്തിനും മുകളിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. അതു തന്നെ എല്ലാറ്റിന്റെയും ശിരസ്സ്. ഞാൻ അതിനെ അതേപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നു. സൂര്യമണ്ഡലവർത്തിയായ ആ പുരുഷനെ ഇങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ എല്ലാറ്റിനെയും കടന്ന് ഏറ്റവും ഉയർന്ന സ്ഥാനത്തെത്തുന്നു. അവൻ സർവജീവികളുടെയും ശിരസ്സ് പോലെ ഭവിക്കുന്നു.

3. സ ഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ ചന്ദ്രമസി പുരുഷമസ്തമേവാഹം ഉപാസ ഇതി തം ഹോവാചാ ജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാഃ സോമോരാജാ അന്നസ്യ. ആത്മേതി വാ അഹമേതമുപാസേ ഇതി സ യോ മേവമുപാസതേ അന്നസ്യ ആത്മാ ഭവതി

ഗാർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു. ഞാൻ ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അന്തര്യാമിയായ ഈശ്വരനെയാണ് ഉപാസിക്കുന്നത്. അതു തന്നെ ബ്രഹ്മം അതുകേട്ട് അജാതശത്രു

N

P

I

K

പറഞ്ഞു- “അങ്ങ് അക്കാരുത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത്. ഈ ചന്ദ്രൻ സകലത്തിനും രാജാവാണ്. അന്നത്തിന്റെ പ്രാണനായ അതിനെ ഞാൻ ഇതേവിധം ഉപാസിക്കുന്നു. ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പുരുഷനെ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ തീർച്ചയായും അന്നത്തിന്റെ ആത്മാവായി ഭവിക്കുന്നു.

4. സഹോവാച ബാലാകിഃ യോ ഏവൈഷ വിദ്യുതി പുരുഷഃ ഏതമേ വാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സമവാദയിഷ്ഠാഃ തേജസ്യാത്മേതി വാഹമേതമുപാസ ഇത സ യോ ഹൈതമേവമുപാസതേ തേജസഃ ആത്മാഭവതി

ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- വിദ്യുമണ്ഡലത്തിൽ അന്തർഗതമായി അന്തരാമിയായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ഞാൻ ഉപാസിക്കുന്നു. അതുകേട്ട് അജാതശത്രു പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയണ്ട. ഞാൻ തേജസ്സിന്റെ ആത്മാവെന്നു കരുതിയാണ് ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്. വിദ്യുമണ്ഡലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ഈ നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നവൻ തേജസ്സിന്റെ ആത്മാവായിത്തീരും.

5. സഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ സ്തനയിന്തൗ പുരുഷസ്തമേവാ ഹ മുപാസ ഇതി തംഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാ ശബ്ദസ്യാത്മേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവാമുപാ സതേ ശബ്ദസ്യാത്മാഭവതി

തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- മേഘമണ്ഡലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അന്തരാമിയായ ഈശ്വരനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നു. അജാതശത്രു പറഞ്ഞു-അങ്ങ് അതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത്. ഞാൻ അതിനെ ശബ്ദത്തിന്റെ ആത്മാവ് എന്നു കരുതിയാണ് ഉപാസിക്കുന്നത്. അങ്ങനെ മേഘമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ശബ്ദത്തിന്റെ ആത്മാവെന്നെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നവൻ ശബ്ദത്തിന്റെ ആത്മാവായി ഭവിക്കുന്നു.

6. സഹോവാച ബാലാകിഃയ ഏവൈഷ ആകാശേ പുരുഷസ്തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാഃ പൂർണ്ണമപ്രവൃത്തി ബ്രഹ്മേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവമുപാസതേ പുര്യതേ പ്രജയാ പശുഭിഃ നോ ഏവ സ്വയം നാസ്യ പ്രജാപുരാകാലാത് പ്രവർത്തതേ.

അനന്തരം ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ആകാശമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അന്തരാമിയായ പുരുഷനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു-അങ്ങ് അതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയണ്ട. ഇത് പ്രവൃത്തിശൂന്യവും ബ്രഹ്മവുമാണ്. ആ നിലയിൽ ഞാനതിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. ആകാശമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആ ബ്രഹ്മത്തെ ഈ ഭാവനയോടെ ഉപാസിക്കുന്ന വ്യക്തി സന്താ

നങ്ങളാലും മൃഗങ്ങളാലും സമ്പന്നനാകുന്നു. അവന്റെ സന്താനങ്ങൾ അകാലമൃത്യുവിന് ഇരയാകില്ല.

7. സഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ വായൗ പുരുഷസ്തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച ശത്രു മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാ ഇന്ദ്രോ വൈകുണ്ഠഃ അപരാജിതാസേനേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവമുപാസതേ ജിഷ്ണുർഹവാപരാജിഷ്ണുരനുസ്ത്യാജായ ഭവതി

തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- വായു മണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അന്തരാമിയായ പുരുഷനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മനെ നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു-അങ്ങ് ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത്. ഇത് ഇന്ദ്രനാണ്. ഇതു തന്നെ വൈകുണ്ഠം. ഇതു തന്നെ ഒരിക്കലും തോൽക്കാത്ത വീരസേന. ഞാൻ അതിനെ ഇതേ നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അതിനെ ഇങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്ന വ്യക്തി ഒരിക്കലും പരാജയപ്പെടുന്നില്ല. അവൻ സദാശത്രുവിൽ വിജയം നേടുന്നു.

8. സ ഹോവാച ബാലാകിഃയ ഏവൈഷ അഗ്നൗ പുരുഷസ്തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സമവാദയിഷ്ഠാ വിഷാസഹിരിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സയോഹൈതമേവമുപാസതേ വിഷാസഹിർവാ ഏഷ ഭവതി

പിന്നെ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- അഗ്നി മണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന അന്തരാമിയായ പുരുഷനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമെന്ന നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയണ്ട. ഇത് വിഷാസഹിയാണ് ഞാൻ അതിനെ അതേ ഭാവത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നു.

അഗ്നി മണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പുരുഷനെ ഈ ഭാവത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നവർ അന്യരുടെ ആക്രമണം ചെറുക്കാൻ സമർത്ഥനാകുന്നു.

9. സ ഹോവാച ബാലാകിഃ യഃ ഏവൈഷമപ്സു പുരുഷസ്തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാഃ നാമ്നാ അത്മേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി യോഹൈതമേവമുപാസതേ നാമ്ന ആത്മാഭവതി ഇതി അധിദൈവതം അഥാ ധ്യാത്വം

തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു. ഞാൻ ജലത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന അന്തരാമിയായ പുരുഷനെ ബ്രഹ്മമെന്ന നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അജാതശത്രു പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത്. ഇത് നാമധാരികളായ ജീവികളുടെ ആത്മാവാണ് എന്നു മനസ്സിലാക്കി ഞാൻ ഉപാസിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്നവൻ നാമധാരികളായ ജീവികളുടെ ആത്മാവായിത്തീരുന്നു. ഇത്രയും അധിദൈവികമായ ഉപാസനയെ സംബന്ധിച്ചത്. ഇനി ആധ്യാത്മികോപാസനയെപ്പറ്റി പറയാം.

10. സ ഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ ആദർശേ പുരുഷസ്തമേവാ ഹ മുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാ

N

P

I

K

ദയിഷ്ട്യാ പ്രതിരൂപ ഇതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവമുപാസ്തേ പ്രതിരൂപോ ഹൈവാസ്യ പ്രജായാമാജായതേ നാപ്രതിരൂപഃ

തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ദർപ്പണത്തൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഈ പുരുഷനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമെന്ന നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയേണ്ട. ഞാൻ ഇതിനെ പ്രതിരൂപഭാവേന ഉപാസിക്കുന്നു. ദർപ്പണത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു പുരുഷനെ ഈ ഭാവനയോടെ ഉപാസിക്കുന്നവൻ പ്രതിരൂപഗുണവാനായിത്തീരുന്ന അവന്റെ സന്താനങ്ങൾ അവൻ തുല്യരാകുന്നു.

11. സഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ പ്രതിശ്രുതകായാം പുരുഷസ്തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ട്യാ ദീതി യോനപഗ ഇതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേനമുപാസ്തേ വിന്ദതേ അദിതീയവാൻ ഭവതി

പിന്നെയും ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ഞാൻ പ്രതിധനി നിഹിതനായിരിക്കുന്ന പുരുഷനെ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നു. ഇതുകേട്ട് അജാതശത്രു പറഞ്ഞു - അങ്ങ് ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയേണ്ട. ഞാൻ അതിനെ ദീതിയെന്നും അനുപഗയെന്നും കരുതി ഉപാസിക്കുന്നു. ധനിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പുരുഷനെ ഈ ഭാവനയോടു കൂടി ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ അദിതീയനായി ഭവിക്കുന്നു.

12. സ ഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ ശബ്ദഃ പുരുഷമന്വേതി തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ട്യാ അസുരിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതിസയോ ഹൈതമുപാസ്തേ നോ ഏവ സ്വയം നാസ്യ പ്രജാപുരാകാലാൽ സംമോഹമേതി

പിന്നെ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ഗമനശീലനായ വ്യക്തിയുടെ പുറകെ ധനിയോടു കൂടി പാദധനി കേൾക്കുന്നു. അതിലുള്ള ബ്രഹ്മത്തെയാണ് ഞാൻ ഉപാസിക്കുന്നത്. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഇതിനെ സംബന്ധിച്ച് ഒന്നും പറയരുത്. ഞാൻ അതിനെ പ്രാണരൂപത്തിലാണ് ഉപാസിക്കുന്നത്. അപ്പോൾ അതിനെ അപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ പൂർണ്ണായുസ്സുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. അവന്റെ സന്താനങ്ങളും പൂർണ്ണായുസ്സിലെത്താതെ മൃതിയടയുന്നില്ല.

13. സഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ ഛായാ പുരുഷ സ തമേവാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ട്യാ മൃത്യുരിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവമുപാസ്തേ നോ ഏവ സ്വയം നാസ്യ പ്രജാപുരാകാലാൽ പ്രമീയതേ

തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ഒരു വ്യക്തിയോടൊപ്പം കാണുന്ന അവന്റെ ഛായയെ അതായത് ഛായാപുരുഷനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അജാത

ശത്രു പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത്. ഈ ഛായ മൃത്യുരൂപിയാണ്. ഞാൻ അതിനെ ഇതേ ഭാവനയോടെ ഉപാസിക്കുന്നു. അതിനെ ഈ രൂപത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നവൻ അകാലചരമത്തിന് പാത്രമാകുന്നില്ല. അവന്റെ സന്താനങ്ങൾക്കും അകാലചരമം ഉണ്ടാവില്ല.

14. സ ഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ ശരീരഃ പുരുഷസ്തമേവാഹ മൂപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ട്യാ പ്രജാപതിരിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോഹൈതമുപാസ്തേ പ്രജായതേ പ്രജയാ പശുഭിഃ

അനന്തരം ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- പുരുഷശരീരത്തിൽ ഉള്ള പുരുഷനെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയേണ്ട. ഇത് പ്രജാപതിയാണ് ഞാൻ ഇതിനെ ഇതേ രൂപത്തിലാണ് ഉപാസിക്കുന്നത്. ശരീരത്തിൽ നിവസിക്കുന്ന പുരുഷനെ പ്രജാപതി എന്ന ഭാവേന ഉപാസിക്കുന്നവൻ സന്താനങ്ങളാലും മൃഗങ്ങളാലും സമൃദ്ധി നേടുന്നു.

15. സഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ പ്രാജ്ഞാത്മാ യേന ഏതത് പുരുഷഃ സുപ്തഃ സ്വപ്നയാചരതി തമേവാ ഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ട്യാ യമോരാജേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമുപാസ്തേ സർവം പ്രജായതേ ഹാസ്മാ ഇദം ശ്രേഷ്ഠായ യമ്യതേ

പിന്നെ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- പ്രാജ്ഞാവാൻ പ്രാണരൂപിയുമായ ആത്മാവിനോട് സംയുക്തനായ പുരുഷൻ സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽ സ്വപ്നമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഞാൻ അതിനെത്തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നത്. ഇതുകേട്ട് അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് അതിനെ സംബന്ധിച്ച് ഒന്നും പറയരുത്. ഞാൻ ഇതിനെ യമരൂപത്തിലാണ് ഉപാസിക്കുന്നത്. അതിനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യനെ ശ്രേഷ്ഠനായി കരുതി മാന്ദിക്കാൻ എല്ലാ ലോകവും അവന്റെ മുന്നിൽ നമസ്കരിക്കുന്നു.

16. സഹോവാച ബാലാകിഃ യഃ ഏവൈഷ ദക്ഷിണേക്ഷൻ പുരുഷസ്ത മേവാഹം ഉപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രു മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ട്യാ നാമ്ന ആത്മാ അഗേരാത്മാ ജ്യോതിഷ ആത്മേതിവാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവ മൂപാസ്തേ ഏതേഷാം സർവേഷാമാത്മാ ഭവതി

അനന്തരം ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ഞാൻ ഈ വലതുകണ്ണിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പുരുഷനെ ബ്രഹ്മമെന്ന നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. ഇതുകേട്ട് അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഒന്നും പറയരുത്. ഞാൻ ഇതിനെ നാമം അഗ്നി ജ്യോതിസ്സ് എന്നിവയെ ആത്മാവെന്നു കരുതിയാണ് ഉപാസിക്കുന്നത്. അതിനെ ആ നിലയിൽ ഉപാസിക്കുന്ന വ്യക്തി എല്ലാത്തിന്റെയും ആത്മരൂപമായി തീരുന്നു.

N

P

I

K

17. സ ഹോവാച ബാലാകിഃ യ ഏവൈഷ സവ്യേഷൻ പുരുഷസ്തേമേ വാഹമുപാസ ഇതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മാ മാ ഏതസ്മിൻ സംവാദയിഷ്ഠാഃ സത്യസ്യാത്മാ വിദ്യുതആത്മാ തേജസ ആത്മേതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി സ യോ ഹൈതമേവ മുപാസ്തേ ഏതേഷാം സർവേഷാ മാത്മാ ഭവതി

ഗാർഗ്യൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു- ഈ ഇടതു കണ്ണിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പുരുഷനെ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഞാൻ ഉപാസിക്കുന്നു. അതുകേട്ട് അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി സംസാരിക്കേണ്ട. ഇത് സത്യത്തിന്റെയും തേജസ്സിന്റെയും വിദ്യുത്തിന്റെയും ആത്മാവാണ്. അതിനെ ഞാൻ അതേ മാതൃകയിൽ ഉപാസിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ എല്ലാവരുടെയും ആത്മാവായിത്തീരുന്നു.

18. തത ഉഹ ബാലാകിഃ തുഷ്ണീമാസ തം ഹോവാ ച അജാതശത്രു ഏതാപന്നു ബാലാകാ ഈ ഇത്യേ താവത് ധീതി ഹോവാച ബാലാകിഃ തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ മൃഷാ വൈ കില മാ സംവാദയിഷ്ഠാ ബ്രഹ്മ തേ ബ്രവാണീതി സ ഹോവാച യോ വൈബാലാക ഏതേഷാം പുരുഷാണാം കർത്തായസ്യ വൈ സ്തത് കർമ്മ സ വൈ വേദിതവ്യ ഇതി തത ഉഹ ബാലാകിഃ സമിത് പാണിഃ പ്രതിചക്രം ഉപായാനീതി തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ പ്രതിലോമ രൂപമേവവ തത് സ്യാത് ക്ഷത്രിയോ ബ്രാഹ്മണമുപനയേത് ഏഹി വ്യേവ ത്വാ ജ്ഞാപയിഷ്യാമീതി തം ഹ പാണാവാദിപദ്യ പ്രവവ്രാജ തൗ ഹ സുപ്തം പുരുഷമാജശ്മതുസ്തം ഹ അജാതശത്രുരാമന്ത്രയാം ചക്രേബൃഹൻ ബാണധരവാസഃ സോമരാജന്നിതി സ ഉ ഹ തുഷ്ണീമേവ ശിശ്യേ തത ഉഹൈനം യഷ്ട്യാ വിചി ക്ഷേപ സ തത ഏവ സമുത്തസ്ഥൗ തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ ക്ഷൈഷ ഏതദ്ബാലാകേ പുരുഷോഽശയിഷ്ട ക്വ ഏതത് അഭൂത് കൃത ഏത ദാഗാ ഇതി തത ഉ ഹ ബാലാകി ന വിജജ്ഞ

അതെത്തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ യാതൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. അതുകണ്ട് അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- അങ്ങയുടെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഇത്രയേ ഉള്ളോ? ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- ഇത്രയേ ഉള്ളു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു- ആ നിലയിൽ അങ്ങ് ബ്രഹ്മോപദേശം തരാമെന്നു പറഞ്ഞത് വെറുതെയായി. അങ്ങു പറഞ്ഞ ഈ എല്ലാ വ്യക്തികളുടെയും കർത്താവിനെയാണ് അറിയേണ്ടത്. അത് കേട്ടതിനെത്തുടർന്ന് ഗാർഗ്യൻ സമീപിച്ചു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു- അങ്ങയെ ഗുരുവായി സ്വീകരിക്കാനാണ് ഞാൻ വന്നത്. അതുകേട്ട് രാജാവ് പറഞ്ഞു. ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണനെ ശിഷ്യനായി സ്വീകരിക്കുന്നത് ലോകാചാരവിരുദ്ധമാണ് അതിനാൽ അങ്ങ് എന്റെ കൂടെ വരുക. ഞാൻ അങ്ങയ്ക്ക് ബ്രഹ്മജ്ഞാനം കൈവരുത്തിത്തരാം. അതിനെത്തുടർന്ന് രാജാവ് ഗാർഗ്യന്റെ കൈയ്ക്കു പിടിച്ച് കുറെ നടന്ന് ഉറങ്ങുന്ന ഒരു വ്യക്തിയുടെ വീട്ടിൽ ചെന്ന് അയാളെ വിളി

ച്ചു. ഹേ, രാജാവായ സോമ, ഹേ ബൃഹൻ, ഹേ ശുഭ്രവസ്ത്ര ധാരീ ഇങ്ങനെ അനേകം പ്രാവശ്യം വിളിച്ചിട്ടും ആ വ്യക്തി ഉണർന്നില്ല. അതിനുശേഷം രാജാവ് അവന്റെ മേൽ ചുരൽ കൊണ്ട് നല്ല അടി കൊടുത്തു. അടികൊണ്ട ഉടൻ തന്നെ ആ മനുഷ്യൻ ഉണർന്നെഴുന്നേറ്റു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു ഗാർഗ്യനോട് പറഞ്ഞു- ഈ പുരുഷൻ ചൈതന്യഹീനനായി എവിടെയാണ് ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നത്? ഏത് ദേശത്താണ് ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നത്? ഇപ്പോൾ ഉണർന്ന് എവിടെനിന്നും വന്നിരിക്കുന്നു?

19. തം ഹോവാച അജാതശത്രുഃ യത്രൈഷ ഏതദ്ബാലാകേ പുരുഷോ അശയിഷ്ട യത്രൈതദഭ്യുത ഏതദാഗാദിതി ഹിതാ നാമ ഹൃദയസ്യ നാഡ്യോ ഹൃദയാത് പുരീതമഭിവ്രതമ്പതി തദ് യഥാ സഹസ്രധാ കേശോ വിപാടിത സ്താവദനഃ പിംഗലസ്യ അണി മ്നാതിഷ്ഠന്തി ശുക്ലസ്യ കൃഷ്ണസ്യ പീതസ്യ ലോഹിതസ്യേതി താസു തദാ ഭവതി യദാ സുപ്തഃ സ്വപ്നം ന കംചന പശ്യതി അഥ അസ്മിൻ പ്രാണ ഏവൈകഥാ ഭവതി തദൈനം വാക് സർവൈഃ നാമഭിഃ സഹാവ്യേതി ചക്ഷുഃ സർവൈഃ രൂപൈഃ സഹാവ്യേതി ശ്രോത്രം സർവൈഃ ശബ്ദൈഃ സഹാവ്യേതി മനഃ സർവൈഃ ധ്യാനൈഃ സഹാവ്യേതി സ യദാ പ്രതിബുധ്യതേ യഥാ അഗേർജലത സർവാ ദിശോ വിസ്ഫുലിംഗാ വിപ്രതിഷ്ഠേരനൈവമേവ തസ്മാദാത്മന പ്രാണാ യഥായതനം വിപ്രതിഷ്ഠന്തേ പ്രാണേഭ്യോ ദേവാ ദേവേഭ്യോ ലോകാഃ തദ്യഥാ ക്ഷുര ക്ഷുര ധാരേഽവ ഹിതഃ സ്യാത് വിശ്വഭരോ വാ വിശ്വഭരകുലായ ഏവ മേവൈഷ പ്രാജ്ഞ ആത്മേദം ശരീരമാത്മാനമനുപ്രവിഷ്ട ആലോമദ്യഃ ആനഖേദ്യഃ

ഗാർഗ്യൻ ആ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം പറയാൻ ശക്തനായില്ല. അദ്ദേഹം ഈ രഹസ്യമറിയാൻ അശക്തനായിരുന്നു. അപ്പോൾ അജാതശത്രു വീണ്ടും പറഞ്ഞു ഇവൻ എവിടെയാണ് ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നും എവിടെയാണ് കിടന്നിരുന്നതെന്നും എവിടെ നിന്നും ഉണർന്നുവെന്നും സ്ഥാനമേതെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. ഹൃദയകമലത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഹിത എന്നു പേരുള്ള അനേകം നാഡികൾ ഉണ്ട്. അവ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ട് ശരീരം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയുടെ വലിപ്പം ഒരു തലമുടി നാരിന്റെ അറ്റം ആയിരമായി അംശിച്ചാലുള്ളതിലും സൂക്ഷ്മമാണ്. ആ നാഡികൾ പലവിധത്തിലുള്ള സൂക്ഷ്മസാരത്താൽ പരിപൂർണ്ണമാണ്. അവയിൽ വെളുപ്പ്, മഞ്ഞ, ചുവപ്പ്, കറുപ്പ് എന്നീ എല്ലാ നിറങ്ങളും ഉണ്ട്. ഉറങ്ങുന്ന അവസ്ഥയിൽ വ്യക്തി ഈ നാഡികളിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നു. സൂക്ഷ്മതയുടെ അവസ്ഥയിലും മനുഷ്യൻ സ്വപ്നം കാണാതിരിക്കുമ്പോൾ പ്രാണനിൽ ലയിച്ചിരിക്കും. അപ്പോൾ വാക്ക് അതിന്റെ സർവനാമങ്ങൾ സഹിതവും നേത്രങ്ങൾ സർവരൂപങ്ങൾ സഹിതവും ചെവി സർവശബ്ദങ്ങൾ സഹിതവും മനസ്സ് സർവചിന്തനീയവിഷയങ്ങൾ സഹിതവും പ്രാണനിൽ തന്നെയാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. മനുഷ്യൻ ഉണരുന്നപ്പോൾ കത്തിയെരിയുന്ന തീയിൽ നിന്നും എല്ലായിടത്തും തീപ്പൊരികൾ പരക്കുന്നതുപോലെ പ്രാണനാകുന്ന

N

P

I

K

ആത്മാവിൽ നിന്നും സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളും അവയവയുടെ സ്ഥാനങ്ങളിലേയ്ക്ക് ഗമിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവയുടെ അധിഷ്ഠാതാവായ അഗ്നി മുതലായ ദേവതകൾ പ്രാണങ്ങളിൽനിന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് നാമാദി സർവ വിഷയങ്ങളെയും പ്രകടമാക്കുന്നു. ക്ഷുരകൻ തന്റെ കത്തി തന്റെ പെട്ടിയിൽ അടച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ദേഹത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഹൃദയത്തിൽ പെരുവിരൽ വലിപ്പത്തിൽ പുരുഷാകൃതിയിൽ ഈശ്വരൻ നിവസിക്കുന്നു. അരണിയിൽ അഗ്നി നിഗൂഢം വസിക്കുന്നതുപോലെ ഈ ശരീരത്തിൽ ആത്മാവു നഖശിഖാന്തം സർവത്ര അപ്രത്യക്ഷരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു.

20. തമേതമാത്മാനമേതമാത്മനോ *f* നപശൃന്തി യഥാ ച ശ്രേഷ്ഠിനം സ്വാഃ തദ്യഥാ ശ്രേഷ്ഠീസർഭുങ്ക്തേ യഥാ വാ സ്വാഃ ശ്രേഷ്ഠിനം ഭുങ്ക്തേഽന്ത്യേവമേവൈഷ പ്രജ്ഞാതൈരാത്മഭിർ ഭുങ്ക്തേ ഏവം വൈതമാത്മാനമേത ആത്മാനോഭുങ്ക്തന്തിസ യാവദ്ധവാ ഇന്ദ്ര ഏതമാത്മാനം ന വിജ്ജേതൈതാവദേനമസുരാ അഭിബഭുവുഃ സ യദാ വിജ്ജേതേ *f* മഹത്യാ *f* സുരാൻ വിജിത്യ സർവേഷാം ദേവാനാം ശൈശ്വര്യം സ്വരാജിമാധിപത്യം പരിയായ തഥോ ഏവൈം വിദാൻ സർവാൻ പാപ്മനോ അപഹത്യ സർവേഷാം ഭുതാനാം ശൈശ്വര്യം സ്വരാജിമാധിപത്യം പര്യേതി

യ ഏവം വേദ യ ഏവം വേദ ഇതി ചുർത്ഥോ *f* ധ്യായഃ

വളരെയേറെ ഗുണമുള്ള ഒരു ധനവാന്റെ ആശ്രിതന്മാർ അയാളെ അനുസരിക്കുന്നതുപോലെ വാക്ക് മുതലായ സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന പ്രാണൻ ദേഹത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ആത്മാവിനെ അനുഗമിക്കുന്നു. ഒരുധനികൻ തന്റെ പരിജനങ്ങളോടൊപ്പം സുഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കുകയും പരിജനങ്ങൾ ആ ധനികന്റെ ധനത്തെ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അവർ ധനികനെത്തന്നെയാണനുഭവിക്കുന്നത്. അതുപോലെ ആത്മാവ് വാക്ക് മുതലായവയോടൊപ്പം അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അനുഭവിക്കുകയും അതുപോലെ വാക്കു മുതലായവ ആത്മാവിനെ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദേവരാജാവായ ഇന്ദ്രൻ ആത്മാവിനെ അറിയുന്നതു വരെ ദൈത്യന്മാരിൽ നിന്നുള്ള പരാജയത്തിനിരയായിരുന്നു. എന്നാൽ ആത്മാവിനെ അറിഞ്ഞതോടെ അദ്ദേഹം ദൈത്യന്മാരെ സംഹരിക്കുകയും സ്വർഗ്ഗരാജ്യം വീണ്ടെടുത്ത് ദേവന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠന്മാരായി നേടുകയും ചെയ്തു. അതുപോലെ ആത്മാവിനെപ്പറ്റി അറിയുന്ന ജ്ഞാനി തന്റെ സർവ്വപാപങ്ങളും നശിപ്പിച്ച് സകല ജീവികളിലും ശ്രേഷ്ഠനായി സർവാധിപതിയായി ഭവിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവർക്ക് മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ച എല്ലാ ഫലങ്ങളും ലഭിക്കാനിടയാകുന്നു.

കൗഷീതക്രീബ്രാഹ്മണോപനിഷത്ത് അവസാനിച്ചു.

തൈത്തിരീയോപനിഷത്ത്

ഈ ഉപനിഷത്ത് കൃഷ്ണയജുർ വേദീയതൈത്തിരീയ ശാഖയുടെ അന്തർഗതമായ തൈത്തിരീയാരണ്യകത്തിന്റെ അംഗമാകുന്നു. തൈത്തിരീയാരണ്യകത്തിന് പത്തുധ്യായങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ഏഴ്, എട്ട്, ഒൻപത് ഈ അദ്ധ്യായങ്ങളെ തൈത്തിരീയുപനിഷത്ത് എന്നു പറയുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ശം നോ മിത്രഃ ശം വരുണഃ ശം നോ ഭവതാര്യ മാം ശം ന ഇന്ദ്രോ ബൃഹസ്പതിഃ ശം നോ വിഷ്ണുരുരുക്രമഃ നമോ ബ്രഹ്മണേ. നമസ്തേ വായോ. താമേവപ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മണാസി. താമേവപ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മ വദിഷ്യാമി. ഋതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാവതു. തദക്താരമവതു. അവതു മാം. അവതു വക്താരം.

ഓം ശാന്തിഃ! ശാന്തിഃ!! ശാന്തിഃ!!!

ഇതിന്റെ അർത്ഥം പ്രഥമാനുവാകത്തിൽ ആദ്യം കൊടുത്തിരിക്കുന്നു.

ശിക്ഷാവല്ലി

പ്രഥമാനുവാകം

ഓം ശം നോ മിത്രഃ ശം വരുണഃ ശം നോ ഭവതാര്യ മാം ശം ന ഇന്ദ്രോ ബൃഹസ്പതിഃ ശം നോ വിഷ്ണുരുരുക്രമഃ നമോ ബ്രഹ്മണേ. നമസ്തേ വായോ. താമേവപ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മണാസി. താമേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മ വദിഷ്യാമി. ഋതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാവതു. തദക്താരമവതു. അവതുമാം അവതു വക്താരം. ഓം ശാന്തിഃ! ശാന്തിഃ!! ശാന്തിഃ!!!

N

P

I

K

ഈ പ്രഥമാനുവാകത്തിൽ ഭിന്നഭിന്ന ശക്തികളുടെ അധിഷ്ഠാതാവായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെഭിന്നങ്ങളായ നാമങ്ങളിലും രൂപങ്ങളിലും സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു; ആധിദൈവികവും ആദ്ധ്യാത്മികവും ആദ്ധ്യാത്മികവും ആധിഭൗതികവുമായ ശക്തിയുടെ രൂപത്തിലും അതേപോലെ അവയുടെ അധിഷ്ഠാതാക്കളായ മിത്രൻ, വരുണൻ മുതലായ ദേവതകളുടെ രൂപത്തിലും യാതൊന്ന് അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവ് അന്തര്യാമിയായ പരമേശ്വരനായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും നമുക്കു കല്പനമയനായിരിക്കണം. നമ്മുടെ ഉന്നതിയുടെ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള വിഘ്നങ്ങളും സംഭവിക്കുവാൻ അനുവദിക്കാതിരിക്കണം. എല്ലാത്തിന്റേയും അന്തര്യാമിയായ ആ ബ്രഹ്മത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവിനോടു ശാന്തിക്കായി പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ട് സുത്രാത്മാവ് പ്രാണന്റെ രൂപത്തിൽ സമസ്തജീവികളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ആ പരമേശ്വരനെ വായുവിന്റെ നാമത്തോടുകൂടി സ്തുതിക്കുന്നു. ഹേസർവ്വശക്തിമാനും അഖിലത്തിന്റേയും പ്രാണസരൂപനും വായുമയനുമായ പരമേശ്വര, അങ്ങയെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങുതന്നെ എല്ലാപ്രാണികളുടേയും പ്രാണസരൂപമായ പ്രത്യക്ഷബ്രഹ്മ ആകുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ അങ്ങയെ പ്രത്യക്ഷബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാമത്തിൽ വിളിക്കും; 'ഋത' നാമത്തിലും ഞാനങ്ങയെ സംബോധന ചെയ്യും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എല്ലാ പ്രാണികളേയും സംബന്ധിച്ച് അത് മംഗളകാരിയായ നിയമമാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള നിയമരൂപമായ ഋതത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാനം അങ്ങു തന്നെയാണല്ലോ. അതുപോലെ ഞാൻ അങ്ങയെ 'സത്യ' മനപേരിലും സംബോധന ചെയ്യും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സത്യ (യഥാർത്ഥ ഭാഷണം) ത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവതയും അങ്ങുതന്നെയാണല്ലോ. സർവ്വവ്യാപിയും അന്തര്യാമിയുമായ ആ പരമേശ്വരൻ എനിക്കു സദാചരണവും അതുപോലെ സത് ഭാഷണവും സദ് വിദ്യ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയും പ്രദാനം ചെയ്ത് ഈ ജനനമരണരൂപമാകുന്ന സംസാരചക്രത്തിൽ നിന്നും എന്തെങ്കിലും രക്ഷിക്കട്ടെ. കൂടാതെ, എന്റെ ആചാര്യന് ഇവയെല്ലാം ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്ത് എല്ലായിടത്തും ആ സത്യത്തെ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി പ്രദാനം ചെയ്ത് അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കട്ടെ. 'ഇവിടെ എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ' 'വക്താവിനെ രക്ഷിക്കട്ടെ' - എന്നീ വാക്യങ്ങളെ ആവർത്തിച്ചു പറയുന്നത് ശാന്തിപാഠത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ഓം ശാന്തിഃ, ശാന്തിഃ, ശാന്തിഃ - ഇപ്രകാരം മൂന്നുവട്ടം പറയുന്നതിനുള്ള കാരണം ആധിഭൗതികം, ആധിദൈവികം ആദ്ധ്യാത്മികം - എന്നീ മൂന്നു പ്രകാരത്തിലും സംഭവിക്കാവുന്ന എല്ലാ വിഘ്നങ്ങളുടേയും സർവ്വനാശം സംഭവിക്കട്ടെ എന്നുള്ളതാണ്. ഭഗവാൻ ശാന്തിസരൂപനാകുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണമാത്രയിൽത്തന്നെ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ശാന്തി നിശ്ചിതമാകുന്നു.

ദിതീയാനുവാകം

ശിക്ഷാം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ, വർണ്ണഃ സ്വരഃ. മാത്രാ ബലം. സാമ സംതാനഃ. ഇത്യുക്തഃ ശിക്ഷാധ്യായഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ വേദോച്ചാരണത്തിന്റെ നിയമങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്നതിനു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുകൊണ്ട് അവയുടെ സങ്കേത മാത്രയെ കുറിക്കുന്നു. അക്കാലത്ത് ഏതെങ്കിലും ശിഷ്യൻ പരമാത്മാവിന്റെ രഹസ്യവിദ്യയുടെ ജിജ്ഞാസുവായിത്തീരുകയാണെങ്കിൽ അവൻ ഈ നിയമങ്ങളെ നേരത്തേതന്നെ പൂർണ്ണമായും ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നവനായിരിക്കണം. അതിനാൽ അവനെ ശ്രദ്ധാലുവാക്കുന്നതിന് അടയാള പ്രകടനങ്ങൾ തന്നെ ആവശ്യമായിരുന്നു. മനുഷ്യർക്ക് ഓരോ വാക്കുകളുടേയും ഉച്ചാരണത്തിൽ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി സംസാരിക്കുന്നതിനുള്ള അഭ്യാസം സിദ്ധിക്കണം എന്നുള്ളതാണ് ഈ സങ്കേതങ്ങളുടെ ഭാവം എന്നു പ്രതീതമാകുന്നു. എന്നാൽ ലൗകികശബ്ദങ്ങളിൽ നിയമങ്ങളെ പാലിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ കുറഞ്ഞപക്ഷം വേദമന്ത്രങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണമെങ്കിലും അവശ്യം ശിക്ഷണമനുസരിച്ചായിരിക്കണം. ക, ഖ മുതലായ വ്യഞ്ജന വർണ്ണങ്ങളിലും അ, ആ മുതലായ സ്വരവർണ്ണങ്ങളും സ്പഷ്ടമായിത്തന്നെ ഉച്ചരിക്കണം. ദന്ത്യമായ 'സ' യുടെ സ്ഥാനത്തിൽ താലവ്യമായ 'ശ' അഥവാ 'ഷ' യുടെ ഉച്ചാരണം നടത്തുവാൻ പാടില്ല. 'വ' യുടെ സ്ഥാനത്ത് 'ബ' എന്നും ഉച്ചരിക്കുവാൻ പാടില്ല. ഇപ്രകാരം തന്നെ മറ്റു വർണ്ണങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണത്തിലും പ്രത്യേകമായ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചിരിക്കണം. ഇതുപോലെതന്നെ സംസാരിക്കുന്ന സമയം, ഏതുവർണ്ണത്തെ ഏതു സ്ഥാനത്ത് എന്തു ഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിന് ഉച്ചസ്വരത്തിൽ ഉച്ചരിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കുമോ ഏതിനെ മധ്യസ്വരത്തിലും ഏതിനെ നിമ്നസ്വരത്തിലും ഉച്ചരിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കുമോ - അതെല്ലാം പൂർണ്ണമായി ശ്രദ്ധിച്ച് യഥോചിതമായ സ്വരത്തിൽ സംസാരിക്കണം. വേദമന്ത്രങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണത്തിൽ ഉദാത്തങ്ങളായ സ്വരങ്ങളെ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കുകയും എവിടെ ഏതു സ്വരം വേണമോ അതിനെപ്പറ്റിയുള്ള യഥാർത്ഥജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതും ആവശ്യമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മന്ത്രങ്ങളിൽ സ്വരവ്യത്യാസം ഉണ്ടാകുന്നതിൽനിന്നും അവയുടെ അർത്ഥം മാറിവരും. അതുപോലെ അശുദ്ധസ്വരങ്ങളെ ഉച്ചരിക്കുന്നവന് അനിഷ്ടതയെ സ്വീകരിക്കേണ്ടതായും വരുന്നു. ഹ്രസ്വം, ദീർഘം, പ്ലുതം ഇപ്രകാരം മാത്രകളുടെ വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കി യഥോചിതം ഉച്ചാരണം നടത്തണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഹ്രസ്വത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് ദീർഘവും ദീർഘത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു ഹ്രസ്വവുമാക്കി ഉച്ചരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അർത്ഥത്തിൽ വലുതായ അന്തരം സംഭവിക്കുന്നു. 'സിത' യും 'സീത' യും പോലെതന്നെ. ബലത്തിന്റെ അർത്ഥം പ്രയത്നം, വർണ്ണങ്ങളെ ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ ധനിയെ വ്യക്തമാക്കുന്നതിൽ ഉണ്ടാകുന്ന പ്രയാസത്തെ പ്രയത്നം എന്നു പറയുന്നു. പ്രയത്നം രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ട്; ആഭ്യന്തരവും ബാഹ്യവും. ആഭ്യന്തരത്തിന് അഞ്ചും ബാഹ്യത്തിന് പതിനൊന്നും ഭേദങ്ങളുണ്ടെന്ന് അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സ്പഷ്ടം, ഈഷ്ഠസ്പഷ്ടം, വിവൃതം, ഈഷ്ഠ വിവൃതം, സംവൃതം - ഇവ ആഭ്യന്തരങ്ങളായ പ്രയത്നങ്ങളാകുന്നു. വിവാര, സംവാദ, ശ്വാസ, നാദ, ഘോഷ, അഘോഷ, അല്പപ്രാണ, മഹാപ്രാണ, ഉദാത്ത, അനുദാത്ത, സ്വരിതങ്ങൾ ബാഹ്യപ്രയത്നങ്ങളും ആകുന്നു. ഉദാഹരണത്തിനു 'ക' മുതൽ 'മ' വരെയുള്ള അക്ഷരങ്ങളുടെ ആഭ്യന്തരപ്രയത്നം സ്പഷ്ടം ആകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കണ്ഠം ആദിയായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ

N

P

I

K

പ്രാണവായുവിന്റെ സ്പർശനംകൊണ്ടും ഇവയുടെ ഉച്ചാരണം സംഭവിക്കുന്നു. 'ക' യുടെ ബാഹ്യപ്രയത്നം വിവാരം, ശ്വാസം, അഘോഷം, അല്പപ്രാണം ഇവയാണ്. ഈ വിഷയത്തിന്റെ വിശദജ്ഞാനത്തിന് വ്യാകരണം നോക്കണം. വർണ്ണങ്ങളുടെ സമവൃത്തിയോടുകൂടിയ ഉച്ചാരണം അഥവാ സാമഗാനത്തിന്റെ രീതിതന്നെ സാമം ആകുന്നു. അതിനെപ്പറ്റിയുള്ള അറിവും തദനുസരണമായ ഉച്ചാരണവും അത്യന്തം ആവശ്യമാകുന്നു. സംതാനത്തിന്റെ അർത്ഥം സംഹിത എന്നാണ്. സന്ധി, സ്വരം, വ്യഞ്ജനം, വിസർഗ്ഗം, അനുസ്വാരം മുതലായവ അതാതിന്റെ പരവർത്തികളായ വർണ്ണങ്ങളുടെ സംയോഗംകൊണ്ട് പലയിടങ്ങളിലും നൂതനരൂപം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ സംയോഗജനിതങ്ങളായ വികൃതിഭാവങ്ങളെ 'സന്ധി' എന്നു പറയുന്നു. ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക സ്ഥാനത്തിൽ സന്ധി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെ വർണ്ണവികാരം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എങ്കിൽ അതിനെ പ്രകൃതിഭാവം എന്നു പറയുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ വർണ്ണങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണത്തിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ ആറു നിയമങ്ങളേയും പാലിക്കണം.

തൃതീയാനുവാകം

സംബന്ധം - ഇനി ആചാര്യൻ തന്റെയും ശിഷ്യന്റെയും അഭ്യുദയത്തെ പ്രകടമാക്കിക്കൊണ്ട് സംഹിതാ വിഷയകമായ ഉപാസനാവിധി ആരംഭിക്കുന്നു -

സഹ നൗ യശഃ. സഹ നൗ ബ്രഹ്മവർച്ചസം. അഥാതഃ സംഹിതായാ ഉപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ. പഞ്ചസന്ധികരണേഷു. അധിലോകമധിജ്യോതിഷമധി വിദ്യമധി പ്രജമല്യാന്തം. താ മഹാസംഹിതാ ഇത്യോചക്ഷതേ. അഥാധിലോകം. പൃഥ്വിപു പുർവ്വരൂപം. ദ്വാരുത്തരരൂപം. ആകാശഃ സന്ധിഃ. വായുഃ സന്ധാനം. ഇത്യധിലോകം.

ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ ആദ്യമായി സമദർശിയായ ആചാര്യൻ വഴി തനിക്കു വേണ്ടിയും ശിഷ്യനുവേണ്ടിയും യശസ്സിന്റേയും തേജസ്സിന്റേയും വ്യഭിക്ഷുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ശുഭാകാംക്ഷ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. നമുക്കും നമ്മുടെ ശ്രദ്ധാലുവും വിനയവാനുമായ ശിഷ്യനും ജ്ഞാനത്തിൽനിന്നും ഉപാസനയിൽ നിന്നും ലഭ്യമാകുന്ന യശസ്സും ബ്രഹ്മതേജഃപ്രാപ്തിയും ഉണ്ടാകട്ടെ. അതിനുശേഷം സംഹിതാവിഷയകമായി ഉപനിഷത്തിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുകൊണ്ട് അതിനെ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നു. വർണ്ണങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന സന്ധിയെ 'സംഹിത' എന്നു പറയുന്നു. ആ സംഹിതതന്നെ വ്യാപകരൂപം ധരിച്ച് ലോകം മുതലായവയെ സ്വന്തം വിഷയങ്ങളാക്കുമ്പോൾ അതിനെ 'മഹാസംഹിത' എന്നു പറയുന്നു. സംഹിത അഥവാ സന്ധി അഞ്ചുപ്രകാരത്തിലുണ്ട് - സ്വരം, വ്യഞ്ജനം, സ്വാദി, വിസർഗ്ഗം, അനുസ്വാരം. ഇവതന്നെ സന്ധിയുടെ അധിഷ്ഠാനമാകുന്നതുകൊണ്ട് പഞ്ചസന്ധിയെന്നപേരിൽ പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഈ സന്ധികൾക്ക് അഞ്ച് ആശ്രയങ്ങളുണ്ടെന്നത് ഒരു വസ്തുതയാണ്. ഇതുപോലെതന്നെ പൂർവ്വോക്തമായ മഹാസംഹിതയ്ക്കും അഥവാ മഹാസന്ധിക്കും അഞ്ച് ആശ്രയങ്ങളുണ്ട് - അത് ലോകം, ജ്യോതിസ്സ്, വിദ്യ, പ്രജാ, ആത്മാവ് ഇവയാകുന്നു. എങ്ങനെ വർണ്ണങ്ങളിൽ

സന്ധി ദർശിക്കപ്പെടുന്നുവോ അങ്ങനെതന്നെ ഈ ലോകം ദികളിലും സംഹിതാദൃഷ്ടി വെയ്ക്കണമെന്നു താല്പര്യം. അത് എപ്രകാരമാണോ അപ്രകാരം ഇക്കാര്യം മനസ്സിലാക്കപ്പെടണം. ഓരോ സന്ധിക്കും നാലുഭാഗങ്ങൾ വീതമുണ്ട് - പൂർവ്വവർണ്ണം, പരവർണ്ണം, രണ്ടിന്റേയും കൂടിയുള്ള രൂപം തഥാ രണ്ടിന്റേയും സംയോജകനിയമം. ഇതുപോലെതന്നെ യാതൊരു ലോകം ആദിയിൽ സംഹിതാദൃഷ്ടിയെപ്പറ്റി കാണിച്ചുതന്നുവോ അതിനും നാലു വിഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകും; - പൂർവ്വരൂപം, ഉത്തരരൂപം, സന്ധി (രണ്ടുംകൂടി ചേരുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന രൂപം) സംധാനം (സംയോജകം).

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ലോകവിഷയകമായ സംഹിതാദൃഷ്ടിയുടെ നിരൂപണം നടത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പൃഥ്വി അതായത് ഈ ലോകം തന്നെ പൂർവ്വരൂപമാകുന്നു. ലോകവിഷയകമായ മഹാസംഹിതയിൽ പൂർവ്വ വർണ്ണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് പൃഥ്വിയെ കാണണം എന്നുതാല്പര്യം. ഇതുപോലെതന്നെ സർഗ്ഗവും സംഹിതയുടെ ഉത്തരരൂപം (പരവർണ്ണം) ആകുന്നു. ആകാശം (അന്തരീക്ഷം) തന്നെ. ഈ രണ്ടിന്റേയും സന്ധിയും വായു ഇവയുടെ സന്ധാനവും (സംയോജകം) ആകുന്നു. എങ്ങനെ പൂർവ്വവും ഉത്തരവുമായ വർണ്ണങ്ങൾ സന്ധിയിൽ ചേർന്ന് ഒന്നായിത്തീരുന്നുവോ അങ്ങനെതന്നെ പ്രാണവായുമൂലം പൂർവ്വവർണ്ണസ്ഥാനീയമായ ഈ ഭൂതലത്തിലെ പ്രാണി ഉത്തരവർണ്ണസ്ഥാനീയമായ സർഗ്ഗലോകവുമായി ചേർക്കപ്പെടുന്നു (സംബന്ധപ്പെടുത്തുന്നു).

ഈ വർണ്ണനയിൽ ഇഷ്ടമുള്ള ലോകത്തിന്റെ പ്രാപ്തിയെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഫലശ്രുതിയിൽ ഈ വിദ്യ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലം സർഗ്ഗലോകവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുവാനുമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ വിദ്യയുടെ പരമ്പര നഷ്ടപ്പെടുത്തുവാനുമാകാതെ അംഗ്യരൂപത്തിലുള്ള വർണ്ണനകളിൽനിന്നും എപ്രകാരം ഏതുലോകത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയും എന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല എന്ന് ഒരനുമാനം ഇവിടെ ഉണ്ടാകുന്നു. ലോകങ്ങളുടെ പ്രാപ്തിയിൽ പ്രാണനു പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നു മാത്രം മനസ്സിലാക്കുന്നു. പ്രാണൻ വഴിയായിത്തന്നെ മനസ്സോടും ഇന്ദ്രിയങ്ങളോടുംകൂടി ജീവാത്മാവിന്റെ പ്രത്യേക ലോകങ്ങളിലേക്കുള്ള ഗമനം നടക്കുന്നു. ഇക്കാര്യം ഉപനിഷത്തുകളിൽ പലയിടത്തും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പൃഥ്വി ആദ്യ വർണ്ണമെന്നും ദ്വിലോകം രണ്ടാമത്തെ വർണ്ണമെന്നും അതുപോലെ ആകാശം സന്ധി (ഇവയുടെ സംയുക്തരൂപം) എന്നും ഇവിടെ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. (ഈ കഥനത്തിന്റെ ശരിയായ ആശയം എന്താണെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല.)

അഥാധിജ്യോതിഷം. അഗ്നിഃ പുർവ്വരൂപം. ആദിത്യ ഉത്തരരൂപം. ആപഃ സന്ധിഃ വൈദ്യുതഃ സന്ധാനം. ഇത്യധിജ്യോതിഷം.

അഗ്നി ഈ ഭൂതലത്തിൽ സുലഭമാണ്. അതിനാൽ അതിനെ സംഹിതയുടെ പൂർവ്വവർണ്ണമെന്നു കരുതുന്നു. സൂര്യൻ ദ്വിലോകത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. അതിനാൽ അതിനെ ഉത്തരരൂപ (പരവർണ്ണം) മെന്നു പറയുന്നു. ഇവ രണ്ടിൽ നിന്നും ഉഭയവിചിത്രകാരണം മേഘം തന്നെ സന്ധിയും അതുപോലെ

N

P

I

K

വൈദ്യുതശക്തിതന്നെ ഹേതുവും (സന്ധാനം) ആയി പറയപ്പെടുന്നു.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ജ്യോതിർവിഷയക സംഹിതയെ വർണ്ണിച്ചിട്ട് ജ്യോതിസ്സുകളുടെ സംയോഗത്തിൽനിന്നും നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭൗതിക വസ്തുക്കളുടെ പ്രകാശനങ്ങളും അവയുടെ വിജ്ഞാന രഹസ്യവും മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആ ജ്യോതിസ്സുകളുടെ സംബന്ധത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഭോഗ്യപദാർത്ഥങ്ങൾക്ക് ജലത്തിന്റെ നാമം കൊടുക്കപ്പെടുകയും അവയെല്ലാത്തിന്റേയും ഉൽപ്പത്തിയിൽ വിദ്യുത്തിനെ സംയോജകമെന്നു പറയപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇക്കാലത്തുള്ള വൈജ്ഞാനികർ വൈദ്യുതി സംബന്ധത്തിൽ നിന്നും നാനാവിധത്തിലുള്ള ഭൗതികവികാസങ്ങൾ പ്രകടമാക്കിക്കാണിക്കുന്നു. വേദങ്ങളിൽ ഈ ഭൗതികോന്നതിക്കായുള്ള സാധനയും നന്നായുപദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് ഇതിൽ നിന്നും വ്യക്തമാകുന്നു; എന്നാൽ പരമ്പര നശിച്ചുപോയതു കാരണം അതിനെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവരും, ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയാത്തവരും ദുർല്ലഭമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

അഥാധിവിദ്യം. ആചാര്യം പൂർവ്വരൂപം. അന്തേവാസ്യുത്തരൂപം. വിദ്യാഃ സന്ധിഃ. പ്രവചനം സന്ധാനം. ഇത്യധി വിദ്യം.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ വിദ്യയെ സംബന്ധിച്ചു സംഹിതാ വീക്ഷണത്തിലുള്ള ഉപദേശം കൊടുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതുവഴിയായി വിദ്യാപ്രാപ്തിക്കുള്ള രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കപ്പെടുന്നു. എപ്രകാരം വർണ്ണസന്ധിയിൽ ഒന്ന് പൂർവ്വവർണ്ണവും മറ്റൊന്ന് പരവർണ്ണവുമായിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ തന്നെ ഇവിടെ വിദ്യാരൂപസംഹിതയിൽ ഗുരുവാകട്ടെ പൂർവ്വ വർണ്ണവും ഭക്തിവിനയത്തോടുകൂടി ഗുരുവിനെ സേവിക്കുന്ന വിദ്യാഭിലാഷിയായ ശിഷ്യൻ പരവർണ്ണവുമാകുന്നു. അതുപോലെ സന്ധിയിൽ രണ്ടുവർണ്ണങ്ങളുടെ സംയോഗംകൊണ്ട് എങ്ങിനെ മൂന്നാമതായി ഒരു പുതിയ വർണ്ണമുണ്ടാകുന്നുവോ അതേപ്രകാരം ഗുരുവിന്റേയും ശിഷ്യന്റേയും സംബന്ധത്തിൽ നിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന - വിദ്യ അന്താനംതന്നെ - ഇവിടെ സന്ധിയാകുന്നു. ഈ വിദ്യാരൂപസന്ധി പ്രകടമാകുന്നതിനുള്ള കാരണമാണു പ്രവചനം. ഗുരുവിന്റെ ഉപദേശവും ശിഷ്യന്റെ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വമുള്ള ശ്രവണവും ഗ്രഹണവും - തന്നെ സന്ധാനം ആകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി വിദ്യാനായ ഗുരുവിനെ സേവിക്കുന്നുവോ അവൻ തീർച്ചയായും വിദ്യയെ പ്രാപിച്ചിട്ട് അന്താനിയായിത്തീരുന്നു.

അഥാധിപ്രജം. മാതാ പൂർവ്വരൂപം, പിതോത്തരരൂപം. പ്രജാ സന്ധിഃ. പ്രജനനം സന്ധാനം. ഇത്യധിപ്രജം.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ സംഹിതാരൂപത്തിൽ പ്രജാവർണ്ണനം നടത്തിയിട്ട് സന്താനപ്രാപ്തിക്കുള്ള രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഈ പ്രജാവിഷയസംഹിതയിൽ മാതാവാകട്ടെ പൂർവ്വവർണ്ണവും പിതാവ് പരവർണ്ണവുമാകുന്നു. രണ്ടു വർണ്ണങ്ങളുടെ സന്ധിയിൽനിന്നും ഒരു പുതിയ വർണ്ണം ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ മാതാവിന്റെയും പിതാവിന്റെയും സംയോഗത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിക്കുന്ന സന്താനംതന്നെ ഈ സംഹിതയിൽ രണ്ടിന്റെയും സന്ധി (സംയുക്ത സ്വരൂപം) ആകുന്നു. അതുപോലെ ദൃതു

കാലത്തിൽ ശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ചു യഥോചിതം നിയമപരമായി മാതാപിതാക്കൾ സന്താനോല്പാദനോദ്ദേശത്തോടുകൂടി നടത്തപ്പെടുന്ന സഹവാസം തന്നെ സന്ധാനം (സന്താനോൽപ്പത്തിയുടെ കാരണം) ആകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി സന്താനോൽപ്പത്തിയുടെ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ദൃതുകാലത്തിൽ ധർമ്മയുക്തമായി സ്ത്രീസഹവാസം നടത്തുന്നുവോ അവൻ നിയമമായും തന്റെ ഇച്ഛാനുസരണമുള്ള ശ്രേഷ്ഠ സന്താനത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥാധ്യാത്മം. അധരാ ഹനുഃ പൂർവ്വരൂപം. ഉത്തരാ ഹനുരുത്തരരൂപം. വാക്സന്ധിഃ. ജീഹ്വാ സന്ധാനം. ഇത്യധ്യാത്മം.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ശരീരവിഷയകമായ സംഹിതാ വീക്ഷണത്തെ ഉപദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. ശരീരത്തിന്റെ പ്രധാനമായ അംഗം മുഖമാകുന്നു. അതിനാൽ മുഖത്തിന്റെ അവയവങ്ങളിൽതന്നെ സംഹിതയുടെ വിഭാഗങ്ങൾ കാണിക്കപ്പെടുന്നു. മുകളിലെ തുടയെല്ലു പരവർണ്ണവും താഴത്തെ താടിയെല്ലു സംഹിതയുടെ പൂർവ്വവർണ്ണവും ആകുന്നു. ഈ രണ്ടിന്റെയും സംയോഗത്തിൽനിന്ന് ഇവയുടെ മദ്ധ്യഭാഗത്തിൽ അഭിവ്യക്തമാകുന്ന വാണിതന്നെ സന്ധിയും ജീഹ്വാ സന്ധാനവും (വാണീരൂപമാകുന്ന സന്ധിയുടെ പ്രകടമാകുന്ന കാരണം) തന്നെയാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ജീഹ്വയെക്കൂടാതെ മനുഷ്യർക്കു യാതൊരു വാക്കും ഉച്ചരിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. വാണിയിൽ അസാധാരണമായ ശക്തി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. വാണീദാരാ പ്രാർത്ഥന നടത്തി മനുഷ്യർക്കു ശരീരത്തിന്റെ പോഷണവും അതിനെ ശ്രേഷ്ഠമാക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ സാമഗ്രികളും പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. ഓങ്കാരസ്വരൂപമായ പരമേശ്വരന്റെ നാമജപത്തിൽനിന്നും പരമാത്മാവിനേയും പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം വാണിയിൽ ശാരീരികവും ആത്മവിഷയകവുമായ രണ്ടുതരത്തിലുള്ള ഉന്നതി സംജാതമാകുന്നതിനുള്ള കഴിവു നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. ഈ രഹസ്യത്തെ മനസ്സിലാക്കി യാതൊരു മനുഷ്യൻ തന്റെ വാണിയെ യഥായോഗ്യം ഉപയോഗിക്കുന്നുവോ അവൻ വാക്ശക്തി പ്രാപിച്ചിട്ട് അതുവഴിയായി അഭീഷ്ടഫലത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനായി ഭവിക്കുന്നു.

ഇതീമാ മഹാ സംഹിതാ യ ഏവമേതാ മഹാസംഹിതാ വ്യാഖ്യാതാ വേദ. സംധീയതേ പ്രജയാ പശുഭിഃ. ബ്രഹ്മവർച്ചസേനാനാദ്യേന സുവർഗ്ഗേണ ലോകേന.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ അഞ്ചുപ്രകാരത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മഹാസംഹിതകളുടെ യഥാർത്ഥജ്ഞാനഫലം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇവയെ അറിയുന്നവനു തന്റെ ഇച്ഛക്കനുകൂലമായ സന്താനത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുകയും വിദ്യവഴിയായി ബ്രഹ്മതേജസ്സമ്പന്നനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തന്റെ ഇച്ഛാനുസരണമായി നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള മൃഗങ്ങളേയും അന്നം മുതലായ ഭോഗ്യപദാർത്ഥങ്ങളേയും സമ്പാദിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. ഇത്രമാത്രമല്ല, അവനു സ്വർഗ്ഗലോകപ്രാപ്തിയും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇവമൂലം ലോകവിഷയമായ സംഹിതയുടെ ജ്ഞാന

N

P

ത്താൽ സ്വർഗ്ഗാദി ഉത്തമലോകങ്ങളും ജ്യോതിർവിഷയകമായ അനാനന്താൽ നാനാവിധത്തിലുള്ള ഭൗതികവസ്തുക്കളും പ്രജാവിഷയകസന്ധിയുടെ അനാനന്താൽ സന്താനങ്ങളും വിദ്യാവിഷയകസംഹിതയുടെ അനാനന്താൽ വിദ്യയും ബ്രഹ്മതേജസ്സ് ആദ്ധ്യാത്മിക സംഹിത ഇവയുടെ വിജ്ഞാനത്താൽ വാക്ശക്തിപ്രാപ്തിയും ഉണ്ടാകും എന്നു മനസ്സിലാക്കണം.

ശ്രുതിയിൽ എല്ലാ സംഹിതകളുടേയും അനാനന്താൽ സാമൂഹികമായ ഫലങ്ങളെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശ്രുതി ഈശ്വരന്റെ വാണിയാകുന്നു. അതിനാൽ ഇതിന്റെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി ശ്രദ്ധയോടും വിശ്വാസത്തോടുംകൂടി ഉപര്യുക്തമായ ഉപാസനകളെ അനുഷ്ഠിച്ചാൽ നിസ്സന്ദേഹമായും എല്ലാ ഫലങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുവാൻ സാധ്യമാകുന്നു.

ചതുർത്ഥാനുവാകം

യശ്ചരസസാമ്യേഷഭോവിശ്വരൂപഃ. ഛന്ദോഭ്യേഽധ്യതാത്സംബഭുവ. സ മേന്ദ്രോമേധയാ സ്പൃണോതു. അമൃതസ്യ ദേവ ധാരണോ ഭൂയാസം. ശരീരം മേ വിചർഷണം. ജീവാ മേ മധുമത്തമാ. കർണ്ണാഭ്യാം ഭൂരി വിശ്രൂവം. ബ്രഹ്മണഃ കോശോഽസി മേധയാ പിഹിതഃ. ശ്രുതം മേ ഗോപായ.

ഈ നാലാമനുവാകത്തിൽ മേശ്രുതം ഗോപായ ഈ വാക്യം വരെ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രാപിത്താവശ്യമായ ബുദ്ധിബലവും ശാരീരികബലവും പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി പരമേശ്വരനോട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമമായ ഓങ്കാരപാരാ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രകരണങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഓം എന്നത്, വേദോക്തങ്ങളായി പരമേശ്വരനുള്ള നാമങ്ങളിലെല്ലാം ശ്രേഷ്ഠവും സർവ്വരൂപവുമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഓരോ മന്ത്രത്തിന്റേയും ആദിയിൽ ഓങ്കാരം ഉച്ചരിക്കപ്പെടുകയും ഓങ്കാരത്തിന്റെ ഉച്ചാരണം സമ്പൂർണ്ണ വേദങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണഫലം പ്രാപ്തമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ അവിനാശിയായ വേദങ്ങളോടും ഈ ഓങ്കാരം പ്രധാനരൂപത്തിൽ പ്രകടമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഓങ്കാരം നാമവും പരമേശ്വരൻ നാമിയും ആകുന്നു. അതിനാൽ രണ്ടും പരസ്പരം അഭിന്നമാണ്. പ്രണവരൂപമായ ആ പരമാത്മാവ് അഖിലത്തിന്റേയും പരമേശ്വരൻ ആയതു കാരണം “ഇന്ദ്രൻ” എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായിരിക്കുന്നു. ആ ഇന്ദ്രൻ എന്നെ മേധാശക്തിയാൽ സമ്പന്നമാക്കട്ടെ. ‘യീർധാരണാവതീ മേധാ’ എന്ന കോശവാക്യമനുസരിച്ച് ധാരണാ ശക്തിയാൽ സമ്പന്നമായ ബുദ്ധിയുടെ നാമം ‘മേധാ’ എന്നാണ്. പരമാത്മാവ് എന്നെ പഠിച്ചതും ഗ്രഹിച്ചതുമായ ഭാവങ്ങളെ വഹിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയാൽ സമ്പന്നനാക്കണേ എന്നു താൽപ്പര്യം. ഹേ ദേവ, ഞാൻ അങ്ങയുടെ അഹൈതുകീ കൃപയാൽ ആ അമൃതമായ സ്വരൂപത്തെ സ്വന്തം ഹൃദയത്തിൽ വഹിക്കുന്നവനായിത്തീരട്ടെ. അങ്ങയുടെ ഉപാസനയിൽ യാതൊരുവിധമായ വിഘ്നങ്ങളും സംഭവിക്കാതിരിക്കുന്നതിന് എന്റെ ശരീരം രോഗരഹിതമാക്കിത്തീർക്കണേ. എന്റെ ജീഹ്വ അത്ഭുതകരമായ മധുരവാണിയാൽ അങ്ങയുടെ മധുരനാമങ്ങളേയും ഗുണങ്ങളേയും കീർത്തിച്ച് അവയുടെ മധുരരസം ആസ്വദിക്കുന്നതായി ഭവിക്കണേ. ഞാൻ എന്റെ രണ്ടു കർണ്ണങ്ങൾ വഴി

മംഗലമയമായ വളരെയധികം വാക്കുകളെ ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണേ. അതായത് എന്റെ കർണ്ണങ്ങളിൽ ആചാര്യനാൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ട രഹസ്യത്തെ പൂർണ്ണമായി ശ്രവിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയുണ്ടാക്കണേ. എനിക്ക് അങ്ങയുടെ മംഗളമയമായ യശസ്സു ശ്രവിക്കുന്നതിനുള്ള അവസരം ലഭ്യമാക്കണേ. ഹേ ഓങ്കാരമേ! നീ പരമേശ്വരന്റെ നിധിയാകുന്നു. അതായത് ആ പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ നിന്നിൽ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു; എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ നാമിനാമത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ആയിരുന്നിട്ടും നീ മനുഷ്യരുടെ ലൗകിക ബുദ്ധിയാൽ പൊതിയപ്പെട്ടും ഇരിക്കുന്നു. ലൗകികമായ തർക്കങ്ങളാൽ അനുസന്ധാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നവരുടെ ബുദ്ധിയിൽ നിന്റെ പ്രഭാവം വ്യക്തമായിരിക്കുന്നില്ല. ഹേ ദേവാ, നീ കേൾക്കപ്പെട്ട ഉപദേശത്തെ രക്ഷിക്കൂ. അതായത് എനിക്ക് യാതൊരുപദേശം ശ്രവിക്കുന്നതിനു സാധിച്ചുവോ അതിനെ ഞാൻ സ്മരിച്ചുകൊണ്ട് അതനുസരിച്ച് എന്റെ ജീവിതം ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു കൃപചെയ്യൂ.

സംബന്ധം - ഇനി ഐശ്വര്യത്തെ അഭിലഷിക്കുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഹവനം നടത്തുന്നതിനുള്ള മന്ത്രത്തെ ആരംഭിക്കുന്നു -

ആവഹന്തീ വിതന്വാനാ കർവാണാചീരമാത്മനഃ.
വാസാംസി മമ ഗാവശ്വ. അന്നപാനേ ച.
സർവ്വദാ. തതോ.
മേ ശ്രിയമാവഹ. ലോമശാം പശുഭിഃ
സഹ സ്വാഹാ.

നാലാമനുവാകത്തിലെ ഉപര്യുക്തമായ ഈ അംശത്തിൽ ഐശ്വര്യത്തെ കാംക്ഷിക്കുന്ന സകാരമരായ മനുഷ്യർക്കുവേണ്ടി പരമേശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് അഗ്നിയില് ആഹുതി നൽകുന്ന രീതിയെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ‘അല്പയോ അഗ്നിയുടെ അധിഷ്ഠാതാവായ പരമേശ്വര, എന്റെ സ്വന്തമായിട്ടുള്ള ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടിവന്നാൽ വിലംബം കൂടാതെ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള വസ്തുക്കളും ഗോക്കളും ഭക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ വസ്തുക്കളും എപ്പോഴും ദാനം ചെയ്യുക, അവയെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുക, അതുപോലെ അവയെ നവുനമാക്കിത്തരിക. നൂ എനിക്കുവേണ്ടി ആട് മുതലായി രോമങ്ങളോടുകൂടിയവയും മറ്റു തരത്തിലുമുള്ള മൃഗസഹിതമായ ഐശ്വര്യത്തേയും പ്രദാനംചെയ്യൂ. അതായത് എല്ലാ ഭോഗസാമഗ്രഹികളുടേയും സാധനാരൂപമായ ധനത്തെ നീ എന്നിക്കായി ദാനം ചെയ്യുക എന്നതാണ് പ്രാർത്ഥനയുടെ ആശയം. ഈ മന്ത്രത്തെ ഉച്ചരിച്ചിട്ട് ‘സ്വാഹാ’ എന്ന വാക്കോടുകൂടി അഗ്നിയിൽ ആഹുതി ചെയ്യണം. ഇത് ഐശ്വര്യപ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനയാകുന്നു.

സംബന്ധം- ആചാര്യൻ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ ഹിതാർത്ഥം എപ്രകാരം ഹവനം നടത്തണം? ഇതിന്റെ വിധികൾ പറയുന്നു.-

ആ മായന്തു ബ്രഹ്മചാരിണഃ സ്വാഹാ. വിമായന്തു ബ്രഹ്മചാരിണഃ സ്വാഹാഃ പ്രമായന്തു ബ്രഹ്മചാരിണഃ സ്വാഹാ. ദമയന്തു ബ്രഹ്മചാരിണഃ സ്വാഹാ. ശമായന്തു ബ്രഹ്മചാരിണഃ സ്വാഹാ.

I

K

N

P

I

K

നാലാമനുവാകത്തിന്റെ ഈ അംശത്തിൽ ശിഷ്യഹിതത്തിനായി ആചാര്യൻ ഏതെല്ലാം മന്ത്രങ്ങൾദാറാ ഹവനം ചെയ്യണമോ അവയെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആചാര്യൻ 'ഉത്തമബ്രഹ്മചാരികൾ എന്റെയടുക്കൽ വിദ്യയഭ്യസിക്കുന്നതിനു വരട്ടെ' എന്നുള്ള ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി മന്ത്രം ചൊല്ലി 'സ്വാഹാ' എന്ന ഉച്ചാരണത്തോടെ ആദ്യാഹുതി നൽകട്ടെ; 'എന്റെ ബ്രഹ്മചാരികാപദ്യശൂന്യനായിരിക്കട്ടെ' എന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ മന്ത്രം ചൊല്ലി 'സ്വാഹാ' എന്ന ഉച്ചാരണത്തോടുകൂടി രണ്ടാമത്തെ ആഹുതി സമർപ്പിക്കട്ടെ. "ബ്രഹ്മചാരികൾ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അമർച്ചവരുത്തിയവരായിത്തീരട്ടെ" ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി നാലാമത്തെ ആഹുതി സമർപ്പിക്കട്ടെ. അതുപോലെ "ബ്രഹ്മചാരികൾ മനസ്സിനെ സ്വാധീനത്തിലാക്കിയവരായിരിക്കട്ടെ" ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി മന്ത്രോച്ചാരണപൂർവ്വകം 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടെ അഞ്ചാമത്തെ ആഹുതി സമർപ്പിക്കട്ടെ.

സംബന്ധം- ആചാര്യൻ തന്റെ ലൗകികവും പാരലൗകികവുമായ ഹിതങ്ങൾക്കുവേണ്ടി എപ്രകാരം ഹവനം നടത്തണം? അതിന്റെ വിധികളെപ്പറ്റി പറയുന്നു.

യശോ ജനേഴ്സാനി സ്വാഹാ. ശ്രേയാൻ വസ്യസോഴ്സാനി സ്വാഹാ. തം ത്വാ ഭഗ പ്രവിശാനി സ്വാഹാ. സ മാ ഭഗ പ്രവിശ സ്വാഹാ. തസ്മിൻ സഹസ്സംശാവേ നി ഭഗാഹം ത്വയി മ്യജേ സ്വാഹാ.

നാലാമദ്ധ്യായത്തിന്റെ ഈ അംശത്തിൽ ആചാര്യൻ തന്റെ ഹിതത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്യപ്പെടേണ്ട ഹവനത്തെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. 'ആളുകളിൽ ഞാൻ യശസ്വിയാകട്ടെ. ലോകത്തിൽ എന്റെ യശസ്സിന്റെ സൗരഭ്യം സർവ്വത്ര വ്യാപിക്കട്ടെ. എന്റെ യശസ്സിനു കളങ്കമേൽക്കത്തക്ക ആചരണങ്ങളൊന്നും എന്നിൽനിന്നും ഉണ്ടാകാതിരിക്കട്ടെ' ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ 'യശോ ജനേഴ്സാനി' എന്ന മന്ത്രത്തെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് 'സ്വാഹാ' പദത്തോടുകൂടി ആദ്യാഹുതി അർപ്പിക്കണം. 'മഹാധനികനമ്മാരെ അപേക്ഷിച്ചു ഞാൻ അത്യധികം സമ്പന്നനായി ഭവിക്കട്ടെ' ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തെ മുൻനിർത്തി മന്ത്രത്തെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടെ രണ്ടാമത്തെ ആഹുതി അഗ്നിയിൽ അർപ്പിക്കണം. 'ഹേ ഭഗവൻ, ഞാൻ അങ്ങയുടെ ദിവ്യ സ്വരൂപത്തിൽ പ്രവേശിക്കട്ടെ' ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ മന്ത്രം ഉച്ചരിച്ച് 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടെ മൂന്നാമത്തെ ആഹുതി അഗ്നിയിലർപ്പിക്കണം. 'ഹേ ഭഗവൻ അങ്ങയുടെ ദിവ്യസ്വരൂപം എന്നിൽ പ്രവേശിച്ചുമായിത്തീരട്ടെ', എന്റെ മനസ്സിൽ സ്ഥിതിചെയ്യട്ടെ' ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയ മന്ത്രോച്ചാരണ സഹിതം 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടെ നാലാമത്തെ ആഹുതി അഗ്നിയിൽ സമർപ്പിക്കണം. 'ഹേ ഭഗവൻ, ആയിരക്കണക്കിനു ശാഖകളോടുകൂടിയ അങ്ങയുടെ ആ ദിവ്യരൂപത്തിൽ ധ്യാനനിമഗ്നനായി ഞാൻ സ്വായമായിത്തന്നെ വിശുദ്ധനായിത്തീരട്ടെ' ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി മന്ത്രോച്ചാരണപൂർവ്വകം 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടുകൂടി അഞ്ചാമത്തെ ആഹുതി അഗ്നിയിൽ ഒഴിക്കണം.

യഥാഴ്ഘഃ പ്രവതാ യന്തി യഥാ മാസാ അഹർജരം. ഏവം മാം ബ്രഹ്മപാരിണേയാതരായന്തുസർവ്വതഃ സ്വാഹാ.

പ്രതിവേശോഴ്സിപ്ര മാ ഭാവി പ്ര മാ പദ്യസ.

'എപ്രകാരം സമസ്ത ജല പ്രവാഹങ്ങളും താഴ്ന്ന ഭാഗത്തേക്ക് കൈഴുകി സമുദ്രത്തിൽ ചേരുന്നുവോ എപ്രകാരം മാസദിനങ്ങളുടെ അന്ത്യം സംവത്സരരൂപമാകുന്ന കാലത്തിൽ ചെന്നു ചേരുന്നുവോ ഹേ വിധാതാ. അപ്രകാരം എന്റെ അടുക്കൽ എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും ബ്രഹ്മചാരികൾ വരുകയും ഞാൻ അവർക്കു വിദ്യയുപദേശിച്ചിട്ട് മംഗളകാരികളായ ഉപദേശങ്ങളും നൽകി എന്റെ കർത്തവ്യത്തേയും അതുപോലെ അങ്ങയുടെ ആജ്ഞയേയും പാലിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിക്കട്ടെ' ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി മന്ത്രമുച്ചരിച്ച് 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടുകൂടി ആറാമത്തെ ആഹുതി അഗ്നിയിൽ അർപ്പിക്കണം. 'ഹേ പരമാത്മൻ! അങ്ങ് അഖിലത്തിന്റേയും വിശ്രമസ്ഥാനമാകുന്നു. ഇപ്പോൾ എനിക്കുവേണ്ടി അങ്ങയുടെ ദിവ്യസ്വരൂപത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു തരികയും എന്നെ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്താലും. ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ മന്ത്രമുച്ചരിച്ച് 'സ്വാഹാ' ശബ്ദത്തോടുകൂടി ഏഴാം ആഹുതി അഗ്നിയിൽ ഇടണം.

ഇപ്രകാരം ഈ ലോകത്തിന്റെയും പരലോകത്തിന്റെയും ഉന്നതിക്കുള്ള പരമാത്മാവിനോടുള്ള പ്രാർത്ഥനയും അതോടുകൂടിയുള്ള ഹവനവുമൊന്നെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

പഞ്ചമാനുവാകം

ഭൂർഭുവഃ സുവരിതി വാ ഏതാസ്തിസ്മറോ വ്യാഹുതയഃ. താസാമു ഹ സ്മൈതാം ചതുർഥീം മാഹാചമസ്യഃ പ്രവേദയതേ. മഹ ഇതി. തദ്ബ്രഹ്മ. സ ആത്മാ. അങ്ഗാനുന്യാ ദേവതാഃ. ഭൂരിതി വാ അയം ലോകഃ. ഭുവ ഇത്യന്തരിക്ഷം. സുവരിത്യസൗ ലോകഃ. മഹ ഇത്യാദിത്യഃ. ആദിത്യേന വാവ സർവേ ലോകാ മഹീയന്തേ.

ഈ അഞ്ചാമത്തെ അനുവാകത്തിൽ ഭൂഃ, ഭുവഃ, സഃ, മഹഃ- ഈ നാലു വ്യാഹുതികളുടെ (മന്ത്രങ്ങളുടെ) ഉപാസനാരഹസ്യം പറഞ്ഞിട്ട് അതിന്റെ ഫലത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ആദ്യമായി ഭൂഃ, ഭുവഃ, സഃ - ഈ മൂന്നു വ്യാഹുതികൾ പ്രസിദ്ധങ്ങളെന്ന കാര്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇവയെക്കൂടാതെ നാലാമത്തെ വ്യാഹുതിയായ 'മഹഃ' എന്നതിന്റെ ഉപാസനാ രഹസ്യം വളരെ മുൻപേ തന്നെ മഹാചമസന്റെ പുത്രൻ ഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ഈ നാലു വ്യാഹുതികളെയും നാലു പ്രകാരങ്ങളിൽ പ്രയോഗിച്ച് ഉപാസിക്കുന്നതിനുള്ള വിധികൾ മുമ്പുപറഞ്ഞിട്ടുള്ള ആകാലം മുതൽ പ്രചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിനുശേഷം ഈ നാലു വ്യാഹുതികളിൽ എപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭാവനകളോടുകൂടിയ ഉപാസന നടത്തണം എന്നു ഇത് മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഈ നാലു വ്യാഹുതികളിൽ എപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭാവനകളോടുകൂടിയ ഉപാസന നടത്തണം എന്നു ഇത് മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഈ നാലു വ്യാഹുതികളിൽ നാലാമത്തേതായ 'മഹഃ' ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടതാകുന്നു. അതിനാൽ ഉപാസ്യ ദേവതകളിൽ 'മഹഃ' വ്യാഹുതിയെ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപമെന്നു മനസ്സിലാക്കണം - നാലാമത്തെ വ്യാഹുതിയായ 'മഹഃ' ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാമമായതുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മംതന്നെയാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ബ്രഹ്മം എല്ലാത്തിന്റെയും ആത്മാവാകുന്നു, സർവ്വസ്വരൂപമാകുന്നു. മറ്റുള്ള എല്ലാ ദേവതകൾ അതിന്റെ അംശങ്ങളുമാകുന്നു. അതിനാൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ദേവത ഈ വ്യാഹുതികളാൽ

N

P

I

K

ഉപാസിക്കപ്പെടുന്നുവെങ്കിൽ അത് സർവ്വസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരന്റെ തന്നെ ഉപാസന എന്ന കാര്യം മറന്നുപോകരുത്. എല്ലാ ദേവതകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെ അംഗങ്ങളായതുകൊണ്ട് മറ്റു ദേവതകളുടെ ഉപാസനയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെയാകുന്നു. അതിനുശേഷം ഈ വ്യാഹൃതികളിൽ ലോകങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നതിനുള്ള വിധിയും ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. - 'ഭൂഃ' ഇത് പൃഥ്വിയെക്കുറിക്കുന്നു. 'ഭൂവഃ' അന്തരീക്ഷത്തേയും, 'സ്യഃ' സുപ്രസിദ്ധമായ സ്വർഗ്ഗലോകത്തേയും, 'മഹഃ' ഇത് സൂര്യനേയും കുറിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സൂര്യനിൽനിന്നും എല്ലാ ലോകങ്ങളും മഹിമാനിതമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭൂഃ, ഭൂവഃ, സ്യഃ- ഈ മൂന്നു വ്യാഹൃതികളും ആ പരമേശ്വരന്റെ വിരാട് ശരീരരൂപമാകുന്ന ഈ സ്ഥൂല ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ കുറിക്കുന്നു- അതായത് പരമേശ്വരന്റെ അംഗത്തിന്റെ നാമവും അതുപോലെ 'മഹഃ' എന്ന നാലാമത്തെ വ്യാഹൃതി ഈ വിരാട് ശരീരത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന അതിന്റെ ആത്മസ്വരൂപമാകുന്നു പരമേശ്വരനെ കുറിക്കുന്നതുമാകുന്നു. 'മഹഃ' ഇതു സൂര്യന്റെ നാമം ആകുന്നു. സൂര്യന്റെ ആത്മാവും പരമേശ്വരൻ തന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ സൂര്യരൂപത്തിൽ നിന്ന് എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവിടെ സൂര്യന്റെ ഉപലക്ഷണത്തിൽനിന്നും ഈ വിരാട് ശരീരത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇതിന്റെ ആത്മരൂപമായ പരമേശ്വരനെത്തന്നെ ഉപാസനയുടെ ലക്ഷ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ഭൂരിതി വാ അഗ്നിഃ. ഭൂവ ഇതി വായുഃ. സുവരിത്യാദിത്യഃ. മഹ ഇതി ചന്ദ്രമാഃ. ചന്ദ്രമസാ വാവ സർവാണി ജ്യോതിഷി മഹീയന്തേ. ഭൂരിതി വാ ഋചഃ. ഭൂവ ഇതി സാമാനി. സുവരിതി യജുംഷി. മഹ ഇതിബ്രഹ്മ. ബ്രഹ്മണാ വാവ സർവേ വേദാ മഹീയന്തേ.

ഇതുപോലെ തന്നെ വീണ്ടും ജ്യോതിസ്സുകളിൽ ഈ വ്യാഹൃതികൾക്കുപോലെയുള്ള ഉപാസനാപ്രകാരങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്നു. 'ഭൂഃ' എന്ന വ്യാഹൃതി അഗ്നിയുടെ നാമമായതിനാൽ അഗ്നി തന്നെയാകുന്നു എന്നു ഭാവം. അഗ്നിദേവത വാണിയുടെ അധിഷ്ഠാനദേവതയും വാണി ഓരോ വിഷയങ്ങളേയും വ്യക്തമാക്കി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതുകാരണം ജ്യോതിസ്സും ആകുന്നു. അതിനാൽ അതും ജ്യോതിസ്സുകളുടെ ഉപാസനയിൽ 'ഭൂഃ' എന്നു തോന്നുമാറാകുന്നു. 'ഭൂവഃ' ഇത് വായുവാകുന്നു. വായുദേവത ത്വഗ്നിദേവതയുടെ അധിഷ്ഠാതാവും ത്വഗ്നിദേവതയുടെ സ്പർശനത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതുമായ ജ്യോതിസ്സുമാകുന്നു. അതിനാൽ ജ്യോതിർവിഷയകമായ ഉപാസനകളിൽ വായുവിനേയും ത്വക്കിനേയും 'ഭൂവഃ' രൂപത്തിൽ മനസ്സിലാക്കണം. 'സ്യഃ' ഇത് സൂര്യനാകുന്നു. സൂര്യൻ നേത്രേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അധിഷ്ഠാതാവാകുന്നു. നേത്രേന്ദ്രിയവും സൂര്യന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി രൂപത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന ജ്യോതിസ്സാകുന്നു. അതിനാൽ ജ്യോതിർവിഷയകമായ ഉപാസനകളിൽ സൂര്യനേയും നേത്രേന്ദ്രിയത്തെയും 'സ്യഃ' എന്ന വ്യാഹൃതി രൂപത്തിൽ മനസ്സിലാക്കണം. 'മഹഃ' എന്ന നാലാമത്തെ വ്യാഹൃതി ചന്ദ്രനാണെന്നു തോന്നുന്നു. ചന്ദ്രൻ മനസ്സിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവതയാകുന്നു. മനസ്സിന്റെ സഹായത്താൽ മനസ്സോടൊത്തുവസിക്കു

ന്നതിനാൽ തന്നെ സമസ്തേന്ദ്രിയങ്ങളും സ്വന്തമായ വിഷയങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ കവിവുള്ളതായിത്തീരുന്നു. മനസ്സിനെക്കൂടാതെ ഒന്നും സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ എല്ലാ ജ്യോതിസ്സുകളിലും പ്രധാനം ചന്ദ്രനെന്നും മനസ്സിനെത്തന്നെ 'മഹഃ' വ്യാഹൃതി രൂപം എന്നും അറിയണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ചന്ദ്രനിൽനിന്നും അതായതു മനസ്സിൽ നിന്നുതന്നെ എല്ലാ ജ്യോതിർരൂപേന്ദ്രിയങ്ങളും മഹിമാനിതമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം മനസ്സിന്റെ രൂപത്തിൽ പരമേശ്വരനെ ഉപാസിക്കുന്നതിനുള്ള വിധി വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ തന്നെ വേദങ്ങളുടെ വിഷയത്തിലും വ്യാഹൃതികളുടെ പ്രയോഗംമൂലമുള്ള പരമേശ്വരോപാസനയുടെ പ്രകാരങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതാണതിന്റെ ഭാവം.

'ഭൂഃ' ഇത് ഋഗ്വേദമാകുന്നു. 'ഭൂവഃ' സാമവേദവും 'സ്യഃ' യജുർവേദവും 'മഹഃ' ബ്രഹ്മവേദം ആകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും എല്ലാ വേദങ്ങളും മഹിമായുക്തമായിരിക്കുന്നു. എല്ലാ വേദങ്ങളിലും വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള സമസ്ത ജ്ഞാനങ്ങളും പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനിൽനിന്നുതന്നെ പ്രകടവും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ വ്യാപ്തവുമാകുന്നു. അതുപോലെ ആ പരമേശ്വരന്റെ തത്വങ്ങളുടെ വർണ്ണനം ഈ വേദങ്ങളിൽ കാണുകയും ചെയ്യുന്നു; അതിനാൽ ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിതന്നെയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം വേദങ്ങളിലെ ഈ വ്യാഹൃതികളുടെ പ്രയോഗംകൊണ്ട് ഉപാസന ചെയ്യണം.

ഭൂരിതി വൈ പ്രാണഃ. ഭൂവ ഇത്യപാനഃ. സുവരിതി വ്യാനഃ. മഹ ഇത്യന്നം. അന്നേന വാവ സർവ്വേ പ്രാണാ മഹീയന്തേ. താ വാ ഏതാശ്ചതസ്സർവ്വശ്ചതർധാ. ചതസ്സർവ്വശ്ചതസ്സറോ വ്യാഹൃതയഃ. താ യോ വേദ. സ വേദ ബ്രഹ്മ. സർവ്വേസ്സമൈ ദേവാ ബലിമാവഹന്തി.

അതിനുശേഷം പ്രാണന്റെ വിഷയത്തിൽ ഈ വ്യാഹൃതികളുടെ പ്രയോഗംകൊണ്ടുള്ള പ്രകാരങ്ങളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നു. 'ഭൂഃ' പ്രാണനും 'ഭൂവഃ' അപാനനും 'സ്യഃ' വ്യാനനും ആകുന്നു. ഇങ്ങനെ ജഗദ് വ്യാപിയായ സമസ്ത പ്രാണൻതന്നെയാണ് ഈ മൂന്നു വ്യാഹൃതികളും. അന്നം 'മഹഃ' രൂപമാകുന്ന നാലാമത്തെ വ്യാഹൃതിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എപ്രകാരം വ്യാഹൃതികളിൽ 'മഹഃ' പ്രധാനമായിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ എല്ലാ പ്രാണന്റേയും പോഷണം നടത്തി അവയുടെ മഹിമയെ നിലനിർത്തുകയും വളർത്തുകയും ചെയ്യുന്നതുകാരണം അവയെ അപേക്ഷിച്ച് അന്നം പ്രധാനപ്പെട്ടതാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണന്റെ അന്തര്യായിരായ പരമേശ്വരന്റെ ഉപാസന അന്നത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ നടത്തപ്പെടണം.

ഇപ്രകാരം നാലു വ്യാഹൃതികളേയും നാലു പ്രകാരത്തിൽ പ്രയുക്തമാക്കി ഉപാസിക്കുന്നതിനുള്ള രീതിയെ പറഞ്ഞിട്ട് അത് ഗ്രഹിച്ച് ഉപാസിക്കുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലങ്ങളെക്കുറിച്ചു പറയുന്നു. നാലു പ്രകാരങ്ങളിലായി പ്രയുക്തമായ ഈ നാലു വ്യാഹൃതികളുടെയും ഉപാസനകളുടെ രഹസ്യം യാതൊരുത്തൻ അറിയുന്നുവോ അതായത് മനസ്സിലാക്കിയിട്ട് അതിനനുസരണമായി പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുകയും സമസ്തദേവതകളും

N

P

I

K

അവന്നു കാഴ്ച സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവനെ പരമേശ്വരന്റെ പ്രിയൻ എന്നു കരുതി ആദരിക്കുകയും സൽക്കരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഷഷ്ഠാനുവാകം

സ യ ഏഷോന്തർഹൃദയ ആകാശഃ തസ്മിന്നയം പുരുഷോ മനോമയഃ. അമൃതോ ഹിരണ്മയഃ.

ഈ അനുവാകത്തിൽ നാലുസംഗതികൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവയുടെ സംബന്ധം പൂർവ്വാനുവാകത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഉപദേശങ്ങളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തവുമാകുന്നു. ആ ഉപദേശങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനായി ഇത് ആരംഭിക്കുന്നു.

പൂർവ്വാനുവാകത്തിൽ മനസ്സിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവതയായ ചന്ദ്രനെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അധിഷ്ഠാന ദേവതകളുടെ പ്രകാശകൻ എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയുടെ ബ്രഹ്മരൂപത്തിലുള്ള ഉപാസന ചെയ്യുന്നതിനുള്ള യുക്തിയും മനസ്സിലാക്കപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ മനോമയ പരബ്രഹ്മം - അഖിലത്തിന്റേയും അന്തര്യമായിട്ടുള്ള പുരുഷൻ എവിടെയാകുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപലബ്ധി എവിടെ നിന്നുമുണ്ടാകുന്നു - ഇക്കാര്യം ഈ അധ്യായത്തിന്റെ ആദ്യാംശങ്ങളിൽ ഉപദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ധ്യായത്തിലെ ഈ അംശത്തിന്റെ ആശയം മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ യാതൊന്ന് ഈ ഹൃദയത്തിന്റെ അന്തർഭാഗത്ത് അംഗുഷ്ഠമാത്രമായ പരിണാമത്തോടുകൂടിയ ആകാശം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ അതിൽത്തന്നെ ഈ വിശുദ്ധ പ്രകാശസ്വരൂപവും അവിനാശിയും മനോമയവും അന്തര്യമായിട്ടുള്ള പരമേശ്വരൻ വിരാജിക്കുന്നു. ഇതുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരമാകുന്നത് അതിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും പോകേണ്ടതായി വരുന്നില്ല.

അന്തരേണ താലുകേ. യ ഏഷ സ്മതന ഇവാവലംബതേ. സേന്ദ്രയോനിഃ. യത്രാസൗ കേശാന്തോ വിവർത്തതേ. വ്യപോഹ്യ ശീർഷകപാലേ. ഭൂരിത്യഗൗ പ്രതിതിഷ്ഠതി. ഭൂവ ഇതി വായൗ. സുവരിത്യാദിത്യേ. മഹ ഇതി ബ്രഹ്മണി.

ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായിക്കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മഹാപുരുഷൻ ഈ ശരീരത്തെ തുജിച്ചുപോകുമ്പോൾ എപ്രകാരം ഏതു മാർഗ്ഗം വെളിയിലിറങ്ങി, ഏതു ക്രമത്തോടുകൂടി ഭൂഃ, ഭൂവഃ, സഃ രൂപങ്ങളായ സമസ്തലോകങ്ങളിൽ പരിപൂർണ്ണമായി അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മസ്വരൂപമാകുന്ന പരമേശ്വരനിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു - ഈ കാര്യം ഈ അനുവാകത്തിന്റെ രണ്ടാമത്തെ അംശത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യരുടെ വായിൽ താലുവിന്റെ ഇടയിലായി മുലത്തെട്ടിന്റെ ആകാരത്തിൽ തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മാംസപിണ്ഡം (അതിനെ സംസാരഭാഷയിൽ കുറുനാക്കെന്നു പറയുന്നു). അതിനു മുകളിൽ കേശങ്ങളുടെ മുലസ്ഥാനമായ ബ്രഹ്മരസ്ം അവിടെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ട് കുറുനാക്കിന്റെ ഉള്ളിൽകൂടി കടന്ന് രണ്ടു കപോലങ്ങളേയും ഭേദിച്ചു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സുഷുമ്മ എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ നാഡി, അതുതന്നെ ഇന്ദ്രനാമത്തിൽ സംബോധന ചെയ്യപ്പെടുന്ന പരമേശ്വരന്റെ പ്രാപ്തിക്കുള്ള വാതിലാകുന്നു.

അന്ത്യകാലത്ത് ആ മഹാപുരുഷൻ ആ മാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി ശരീരത്തിന്റെ വെളിയിൽ കടന്ന് 'ഭൂഃ' എന്നു പറയപ്പെടുന്ന അഗ്നിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ബ്രഹ്മലോകത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ അവൻ ആദ്യമായി ജ്യോതിർമയിയും അഭിമാനിയുമായ അഗ്നിദേവതയുടെ അധികാരത്തിൽ വന്നു ചേരുന്നു. അനന്തരം വായുവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതായത് ഭൂമിമുതൽ സൂര്യലോകംവരെയുള്ള എല്ലാ ആകാശങ്ങളിലും യാതൊരുത്തന്റെ അധികാരം നിലനിൽക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് എങ്ങും സഞ്ചരിക്കുന്ന വായുവിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവതയായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് 'ഭൂവഃ' എന്ന പേരിൽ അഞ്ചാമദ്ധ്യായത്തിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതിന്റെ തന്നെ അധികാരത്തിൽ അവൻ ചെന്നുചേരുന്നു. ആ ദേവത അവനെ 'സഃ' എന്ന പേരിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്ന സൂര്യലോകത്തിൽ എത്തിക്കുകയും പിന്നീട് അവിടെ നിന്നും 'മഹഃ' എന്ന പേരിൽ വിളിക്കപ്പെടുന്ന 'ബ്രഹ്മ'ത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആപ്നോതി സ്വാരാജ്യം. ആപ്നോതി മനസസ്പതിം. വാക്പതിശ്ചക്ഷുഷ്പതിഃ. ശ്രോത്രപതിർവിജ്ഞാനപതിഃ. ഏതത്തതോ ഭവതി.

ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായ ആ മഹാപുരുഷൻ ഏതവസ്ഥയിലാകുന്നു എന്ന കാര്യം ഈ അനുവാകത്തിന്റെ മൂന്നാമംശത്തിൽ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. അനുവാകത്തിലെ ഈ അംശത്തിന്റെ ആശയം അവൻ സ്വരാട്ടായിത്തീരുന്നു എന്നാണ്. അതായത് മുകളിൽ പ്രകൃതിയുടെ അധികാരം നിലനിൽക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും അതു സ്വയം തന്നെ പ്രകൃതിയുടെ അധിഷ്ഠാതാവായിത്തീരുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മനസ്സിന്റെ - സമസ്താന്തഃകരണസമുദായങ്ങളുടെ - സ്വാമിയായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ വാണി, ചക്ഷുസ്സ്, ശ്രോത്രം, ആദിയായ സമസ്തേന്ദ്രിയങ്ങളും അവയുടെ ദേവതകളും അതുപോലെ വിജ്ഞാനസ്വരൂപമായ ബുദ്ധിയുടെയും സ്വാമിയായിത്തീരുന്നു. അതായത് ഇവയെല്ലാം അവന്നധീനമായിത്തീരുന്നു. ആദ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആ സാധനയിൽ നിന്നും ഉപര്യുക്തമായ ഫലം ലഭിക്കുന്നു.

ആകാശശരീരം ബ്രഹ്മ. സത്യാത്മ പ്രാണാരാമം മന ആനന്ദം. ശാന്തി സമൃദ്ധമമൃതം. ഇതി പ്രാചീനയോഗ്യോപാസ്സു.

അവർ പ്രാപിക്കുന്ന ബ്രഹ്മം എങ്ങനെയുള്ളതാകുന്നു? അതിനെ എപ്രകാരം ചിന്തിക്കുകയും ധ്യാനിക്കുകയും ചെയ്യണം? ആ ബ്രഹ്മം ആകാശംപോലെ നിരാകാരവും സർവ്വവ്യാപിയും അത്യന്തം സൂക്ഷ്മശരീരത്തോടുകൂടിയതുമാകുന്നു. ഏകമാത്രസത്താരൂപവുമാണ്. എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും വിശ്രമം നൽകുന്നതും മനസ്സിന് പരമാനന്ദദായകവുമാണ്. അവണ്ഡശാന്തിയുടെ ഭണ്ഡാരവും സർവ്വമാ അവിനാശിയുമാണ്. ഉത്തമവിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഇപ്രകാരം കരുതി സാധകൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തയിലും ധ്യാനത്തിലും തൽപ്പരതയോടുകൂടി വ്യാപൃതരായിത്തീരണം. ഈ ഭാവത്തെ കാണിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അവസാനം ശ്രുതിയുടെ വാണിയിൽ ഋഷി തന്റെ ശിഷ്യനോടു പറ

N

P

യുന്നു - 'ഹേ പ്രാചീന യോഗ്യ, നീ ആ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപത്തെ ഇപ്രകാരം കരുതി അതിന്റെ ഉപാസന നടത്തൂ!'

സപ്തമാനുവാകം

പൃഥ്വിവൃന്തരീക്ഷം ദൗർഭിശോഽവാന്തരദിശഃ. അഗ്നിർവായുരാദിത്യശ്ചന്ദ്രമാ നക്ഷത്രാണി. ആപ ഔഷധയോ വനസ്പതയ ആകാശ ആത്മാ. ഇത്യായിഭൂതം. അഥാദ്ധ്യാത്മം. പ്രാണോ വ്യാനോഽപാന ഉദാനഃ സമാനഃ. ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം മനോ വാക് ത്വക്. ചർമ്മ മാംസം സ്നാവാസ്ഥിമജ്ജാ. ഏതദധിവിധായ ഋഷീരവോചത്. പാങ്ക്തം വാ ഇദം സർവം. പാങ്ക്തേനൈവ പാങ്ക്തം സ്പൃണോതീതി.

ഈ അനുവാകത്തിനു രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ട്. ആദ്യഭാഗത്തിൽ അതിമുഖ്യങ്ങളായ ആധിഭൗതികവസ്തുക്കളെ ലോകം, ജ്യോതിസ്സ്, സ്ഥൂലപദാർത്ഥങ്ങൾ എന്നീ മൂന്നു പംക്തികളിലായി വിഭജിച്ചിട്ട് അവയെ വർണ്ണിക്കുകയും രണ്ടാമത്തെ ഭാഗത്തിൽ മുഖ്യങ്ങളായ ആദ്ധ്യാത്മിക (ശരീരസ്ഥിതം) പദാർത്ഥങ്ങളെ പ്രാണൻ, കരണം, ധാതു എന്നീ മൂന്നു പംക്തികളിലായി വിഭജിച്ച് അവയെ വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവസാനം അവയെ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള യുക്തിയും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

പൃഥ്വീലോകം, അന്തരീക്ഷലോകം, സ്വർഗ്ഗലോകം, പൂർവ്വപശ്ചിമാദി ദിക്കുകൾ, ആശേയ നൈര്യത്യാതി അവാന്തര ദിക്കുകൾ - ഇവ ലോകത്തിന്റെ ആധിഭൗതിക പംക്തികൾ, അഗ്നി, വായു, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, നക്ഷത്രങ്ങൾ - ഇവ ജ്യോതിസ്സുകളുടെ ആധിഭൗതിക പംക്തി, അതുപോലെ ജലം, ഔഷധികൾ, വനസ്പതി, ആകാശം, പാഞ്ചഭൗതികസ്ഥൂലശരീരം - ഇവ സ്ഥൂലജഡപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ആധിഭൗതികപംക്തിയാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഇവയെല്ലാം കൂടിച്ചേർന്നതിനെ ആധിഭൗതികപംക്തി അതായത് ഭൗതികപംക്തി സമൂഹം എന്നു പറയുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ മൂന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ആദ്ധ്യാത്മിക ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന പംക്തികൾ; ഇതിൽ പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ, സമാനൻ ഇവ പ്രാണന്റെ പംക്തിയും നേത്രം, മനസ്സ്, വാണി, ത്വക് ഇവ കരണസമുദായങ്ങളുടെ പംക്തിയും ചർമ്മം, മാംസം, നാഡി, അസ്ഥി, മജ്ജ ഇവ ശരീരഗത ധാതുക്കളുടെ പംക്തിയും ആകുന്നു. ഇപ്രകാരം പ്രധാനങ്ങളായ ആധിഭൗതികവും ആദ്ധ്യാത്മികവുമായ പദാർത്ഥങ്ങളുടെ ത്രിവിധപംക്തികൾ ചമച്ചുവർണ്ണിക്കുന്നത് ഇവിടെ ഉപലക്ഷണരൂപത്തിലാകുന്നു. അതിനാൽ ബാക്കി വസ്തുക്കൾ ഇവയിൽ അന്തർഗതമെന്നു ധരിച്ചുകൊള്ളണം. ഇപ്രകാരം വർണ്ണിച്ചിട്ട് ശ്രുതി പറയുന്നു: - ഈ പംക്തികളിലായി വിഭജിച്ചു വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള പദാർത്ഥങ്ങളെല്ലാം തന്നെ പംക്തികളുടെ ഒരു സമുദായമാകുന്നു. ഇവയ്ക്കു പരസ്പരം ഘനീഷ്ഠമായ സംബന്ധമുണ്ട്. ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി അതായത് ആധിഭൗതിക പദാർത്ഥത്തോടുകൂടി ആദ്ധ്യാത്മിക പദാർത്ഥങ്ങൾക്ക് എന്തു ബന്ധമാണുള്ളത്? എന്ന കാര്യം നല്ലതുപോലെ മനസ്സിലാക്കി മനുഷ്യർ ആദ്ധ്യാത്മികശക്തിയിൽകൂടി ഭൗതിക പദാർത്ഥങ്ങളുടെ വികാസം സംസിദ്ധമാക്കുകയും ഭൗതികപദാർത്ഥങ്ങളിൽക്കൂടി ആദ്ധ്യാത്മിക ശക്തിയെ വളർത്തുകയും

ചെയ്യുന്നു.

ഒന്നാമത്തെ ആധിഭൗതിക ലോകസംബന്ധിയായ പംക്തിയോടു നാലാമത്തെ പ്രാണസമുദായമാകുന്ന ആദ്ധ്യാത്മികപംക്തിക്കു സംബന്ധമുണ്ട്; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ലോകത്തിൽ നിന്നു മറ്റൊരു ലോകത്തിലേയ്ക്കു ബന്ധം പുലർത്തുന്നതിൽ പ്രാണനാണു പ്രാധാന്യമുള്ളത്. ഈ സംഗതി സംഹിതാപ്രകരണത്തിൽ ആദ്യമേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെതായ ജ്യോതിർ വിഷയകമായ ആധിഭൗതിക പംക്തിയോട് അഞ്ചാമത്തെ കരണ സമുദായ രൂപമാകുന്ന ആദ്ധ്യാത്മിക പംക്തിക്കു ബന്ധമുണ്ട്. എന്തെന്നാൽ ആധിഭൗതികങ്ങളായ ആ ജ്യോതിസ്സുകൾ ഈ ആദ്ധ്യാത്മിക ജ്യോതിസ്സുകളുടെ സഹായികളാകുന്നു. ഇക്കാര്യം ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പല സ്ഥലത്തും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇതുപോലെതന്നെ മൂന്നാമത്തെ സ്ഥൂല പദാർത്ഥങ്ങളുടെ ആധിഭൗതിക പംക്തി ആറാമത്തെ ശരീരഗതധാതുക്കളുടെ ആദ്ധ്യാത്മിക പംക്തിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഔഷധിരൂപികളും വനസ്പതിരൂപികളുമായ അന്നത്തിൽനിന്നും മാംസമജ്ജാദികൾ പുഷ്ടിപ്പെടുകയും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നതു പ്രത്യക്ഷമാണല്ലോ. ഇപ്രകാരം സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മതങ്ങളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം നല്ലതുപോലെ മനസ്സിലാക്കി അവയുടെ ഉപയോഗം യഥായോഗ്യം നിർവഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ മനുഷ്യർക്ക് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ഉന്നതിയെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു.

അഷ്ടമാനുവാകം

ഓമിതി ബ്രഹ്മ. ഓമിതീദം സർവ്വം ഓമിത്യേതദനു കൃതിർഹ സ്മ വാ അപ്യോ ശ്രാവയേത്യാശ്രാവയന്തി. ഓമിതി സാമാനി ഗായന്തി. ഓം ശോമിതി. ശസ്ത്രാണി ശംസന്തി. ഓമിത്യധാര്യഃ പ്രതിഗരം പ്രതിഗൃണാതി. ഓമിതി ബ്രഹ്മാ പ്രസൗതി. ഓമിത്യഗ്നിഹോത്രമനുജാനാതി. ഓമിതി ബ്രഹ്മണഃ പ്രവക്ഷ്യന്നാഹ ബ്രഹ്മോ പാപ്ന വാനീതി. ബ്രഹ്മൈവോപാപ്നോതി.

ഈ അനുവാകത്തിൽ പരമേശ്വരന്റെ 'ഓം' എന്ന നാമത്തോടു മനുഷ്യർക്കു ശ്രദ്ധയും ഭക്തിയും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഓംകാരത്തിന്റെ മഹിമയെ വർണ്ണിക്കുന്നു. 'ഓം' എന്നത് പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ നാമമായതുകൊണ്ടു സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭഗവാന്റെ നാമവും ഭഗവൽസ്വരൂപം തന്നെയാകുന്നു. ഈ കാണപ്പെടുന്ന എല്ലാ ലോകങ്ങളും 'ഓം' എന്ന ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ തന്നെ സ്ഥൂലരൂപമാണ്. 'ഓം' എന്നത് അനുകൃതിയുടെ - അനുമോദനത്തിന്റെ - സൂചനയാകുന്നു. എപ്പോൾ ഏതെങ്കിലും സംഗതിയെ അനുമോദിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ ശ്രേഷ്ഠപുരുഷനായ പരമേശ്വരന്റെ നാമസ്വരൂപമായ ഈ ഓംകാരത്തെ ഉച്ചരിച്ച് ആംഗ്യത്തോടെ അതിനെ അനുമോദിക്കുന്നു. മറ്റ് അർത്ഥരഹിതങ്ങളായ പദങ്ങൾ ഉച്ചരിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഇക്കാര്യം പ്രസിദ്ധമാണ്. ശിഷ്യൻ തന്റെ ഗുരുവിനോടും അതുപോലെ ശ്രോതാവ് ഏതെങ്കിലും പണ്ഡിതനോടും ഉപദേശത്തെ അഭ്യർത്ഥിക്കുമ്പോൾ ഗുരുവും വക്താവും 'ഓം' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു തന്നെ ഉപദേശിക്കുവാൻ ആരംഭിക്കുന്നു. സാമവേദം പാടുന്ന

I

K

വരും 'ഓം' എന്ന ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ നാമം നന്നായി ഉച്ചരിച്ചിട്ട് സാമവേദത്തിലെ ഗാനങ്ങൾ പാടുന്നു. യജ്ഞകർമ്മങ്ങളിൽ ശസ്ത്രശംസനാകർമ്മം നടത്തുന്ന ശാസ്താ എന്നു പേരുള്ള ഋഗ്വേദം 'ഓം ശോം' എന്നു പറഞ്ഞ് ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ അതായത് തദിഷ്യകമന്ത്രങ്ങളുടെ പാഠങ്ങൾ ഉരുവിടുന്നു. യജ്ഞകർമ്മങ്ങൾ നടത്തിക്കുന്ന അധര്യ എന്നുപേരുള്ള ഋഗ്വേദം 'ഓം' എന്ന പരമേശ്വരന്റെ നാമത്തെ ഉച്ചരിച്ചിട്ടുതന്നെ പ്രതിഗർഭമന്ത്രത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് (നാലാം ഋഗ്വേദം) 'ഓം' എന്ന് പരബ്രഹ്മ പരമാത്മ നാമത്തെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു യജ്ഞകർമ്മം നടത്തുന്നതിന് അനുവദിക്കുന്നു. അതുപോലെ 'ഓം' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ അഗ്നിഹോത്രം നടത്തുന്നതിനും അനുവദിക്കുന്നു. അദ്ധ്യയനം നടത്തുന്നതിനുദ്യുക്തരായ ബ്രഹ്മണ ബ്രഹ്മചാരികളും 'ഓം' എന്ന പരമേശ്വരന്റെ നാമത്തെ ആദ്യമായുച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് 'എനിക്കു വേദം നല്ലതുപോലെ പഠിക്കുവാൻ കഴിയട്ടെ' എന്നു പറയുന്നു. അതായത് ഓം കാരം യാതൊരുത്തന്റെ നാമം ആകുന്നുവോ ആ പരമേശ്വരനോട് ഓങ്കാരത്തെ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് ഈ പ്രാർത്ഥന നടത്തുന്നു. 'ഞാൻ വേദത്തെ - വൈദികജ്ഞാനത്തെ പ്രാപിക്കും. അതിനുള്ള ബുദ്ധി നൽകിയാലും, ഇതിന്റെ ഫലസമ്പന്നമായി അവൻ വേദത്തെ നിസ്സന്ദേഹമായും പ്രാപിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ മന്ത്രത്തിൽ ഓങ്കാരത്തിന്റെ മഹിമയെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു.

നവമാനുവാകം

ഋഗ്വേദം ച സാധ്യായ പ്രവചനേ ച. സത്യം ച സാധ്യായപ്രവചനേ ച. തപശ്ച സാധ്യായപ്രവചനേ ച. ദമശ്ച സാധ്യായ പ്രവചനേ ച. അഗ്നയശ്ച സാധ്യായപ്രവചനേ ച. അഗ്നിഹോത്രം ച സാധ്യായ പ്രവചനേ ച അതിഥയശ്ച സാധ്യായപ്രവചനേ ച. മാനുഷം ച സാധ്യായ പ്രവചനേ ച. പ്രജാ ച സാധ്യായപ്രവചനേ ച. പ്രജനശ്ചസാധ്യായ പ്രവചനേ ച. പ്രജാതിശ്ച സാധ്യായപ്രവചനേ ച. സത്യമിതി സത്യവചാ രാമീതരഃ. തപ ഇതി തപോനിത്യഃ പൗരുശിഷ്ടിഃ. സാധ്യായ പ്രവചനേ ഏവേതി നാകോ മാദഗല്യഃ. തദ്ധി തപസ്തദ്ധി തപഃ.

ഈ അനുവാകത്തിൽ അദ്ധ്യയനവും അദ്ധ്യാപനവും നടത്തുന്നവരെ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി സ്വയം നീങ്ങണമെന്ന കാര്യം ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതേകാര്യം ഉപദേശകനും ഉപദേശം ശ്രവിക്കുന്നവനും മനസ്സിലാക്കണം. അദ്ധ്യയനവും അദ്ധ്യാപനവും രണ്ടും വളരെ ഉപയോഗപ്രദമാണ്. ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ അദ്ധ്യയനം കൊണ്ടുതന്നെ മനുഷ്യർക്കു സ്വന്തം കർത്തവ്യങ്ങളുടേയും അവയുടെ വിധികളുടേയും ഫലങ്ങളുടേയും ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ ഇതനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ അതോടുകൂടിയഥായോഗ്യമായ സദാചാരപാലനവും സത്യഭാഷണവും സധർമ്മ പാലനത്തിൽ സംഭവിക്കാവുന്ന കഷ്ടതകളും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ സാധിനിക്കലും മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കലും അഗ്നിഹോത്രത്തിനായുള്ള അഗ്നിയെ ജ്വലിപ്പിക്കലും അതിൽ ഹവനം നടത്തലും അതിഥീസേവനം ചെയ്യലും എല്ലാവരോടും മനുഷ്യാചിതമായി പെരുമാറലും ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരമുള്ള

ശർഭോല്പാദനം നടത്തലും ഋഗ്വേദത്തിൽ നിയമപ്രകാരം സ്ത്രീസംഭോഗം നടത്തലും അതുപോലെ കുടുംബത്തെ വളർത്തുന്നതിനുള്ള ഉപായങ്ങൾ നടത്തലും - ഇങ്ങനെ എല്ലാ ശ്രേഷ്ഠകർമ്മങ്ങളുടേയും അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ നടത്തിക്കൊണ്ടു ജീവിക്കണം എന്ന് ഇവിടെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അദ്ധ്യാപകനേയും ഉപദേശകനേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ എല്ലാ കർത്തവ്യങ്ങളുടെയും സമുചിതമായ പാലനം പ്രത്യേകിച്ചും ആവശ്യമാണ്; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവരുടെ ആദർശങ്ങളെ വിദ്യാർത്ഥികളും ശ്രോതാക്കളും അനുകരിക്കുന്നു. രാമീതരന്റെ പുത്രൻ സത്യവചസ്ത്വ മഹർഷി പറയുന്നത് "ഈ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളിലും സത്യം തന്നെ സർവ്വശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഓരോ കർമ്മവും സത്യഭാഷണത്തോടും സത്യഭാവത്തോടുംകൂടി ചെയ്യപ്പെട്ടാൽ മാത്രമേ യഥാർത്ഥരൂപത്തോടുകൂടിയതായിത്തീരുന്നൂള്ളൂ" എന്നാണ്. പൂരുശിഷ്ടപുത്രനായ തപോനിത്യമഹർഷി പറയുന്നത് "തപശ്ചരതന്നെ സർവ്വശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ തപസ്സിൽ നിന്നുതന്നെ സത്യഭാഷണാദി സമസ്ത ധർമ്മങ്ങളുടേയും പാലനം നടത്തുന്നതിനും അവയിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നതിനും ഉള്ള ശക്തി ഉണ്ടാകുന്നു" എന്നാണ് മുദഗലകന്റെ പുത്രൻ നാകമുനിയുടെ അഭിപ്രായം, 'വേദങ്ങളും ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളും പഠിക്കലും പഠിപ്പിക്കലും തന്നെ സർവ്വശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതുതന്നെ തപസ്സാകുന്നു. അതായത് ഇവയിൽ നിന്നുതന്നെയാണു തപസ്സു മുതലായി എല്ലാ ധർമ്മങ്ങളുടേയും ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നത്" എന്നാകുന്നു. ഈ എല്ലാ മഹർഷിമാരും പറയുന്നത് യഥാർത്ഥമാണ്. അവരുടെ കഥനങ്ങളെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് ഓരോ കർമ്മത്തിലും ഈ മൂന്നെണ്ണത്തിനും പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്ന ഭാവം കാണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യാതൊരു കർമ്മം ചെയ്യപ്പെടുന്നുവോ അത് പഠനപാഠങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപലബ്ധമായ ശാസ്ത്രജ്ഞാനത്തിനുകൂലമായിരിക്കണം. എത്രമാത്രം വിഘ്നങ്ങൾ ഉണ്ടായിക്കൊള്ളട്ടെ, സ്വന്തം കർത്തവ്യപാലനതപസ്സിൽ സദാ ഉറച്ചുതന്നെ നിൽക്കുകയും ഓരോ ക്രിയയിലും സത്യഭാവവും സത്യഭാഷണപരമായ വിശേഷ ശ്രദ്ധയും ഉണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം.

ദശമാനുവാകം

അഹം വ്യക്ഷസ്യ രേതിവാ. കീർത്തിഃ പൃഷ്ടം ഗിരേരിവ. ഉരധാപവിത്രോ വാജിനീവ സാമ്യതമസ്ഥി. ദ്രവിണം സർവ്വചസം. സുമേധാ അമൃതോക്ഷിതഃ ഇതിത്രശേകോർവേദാനുവചനം.

ത്രിശങ്കു എന്നുപേരുള്ള മഹർഷി പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ചിട്ട് തനിക്കുണ്ടായ അനുഭവത്തെ വിവരിക്കുന്നു. അതിനെത്തന്നെ ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രിശങ്കുവിന്റെ വാക്കിൻപ്രകാരം സ്വന്തം അന്തഃകരണത്തിൽ ചിന്തിക്കുന്നതുതന്നെ പരമാത്മ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സാധനയാകുന്നു. ഇതു പറയുന്നതിനുതന്നെ ഈ അനുവാകത്തിന്റെ ആരംഭം ഉപയോഗിക്കുന്നു. ശ്രുതിയുടെ ഭാവാർത്ഥം ഇതാണ്. "ഞാൻ പ്രവാഹരൂപത്തിൽ അനാദികാലം മുതൽ നിലനിന്നുപോരുന്ന ഈ ജനന മരണമാകുന്ന സംസാര വ്യക്ഷത്തിന്റെ ഉന്മൂലനാശം വരുത്തുന്നവനാകുന്നു. ഇത് എന്റെ അവസാനത്തെ ജന്മമാകുന്നു. ഇതിനു

N

P

I

K

ശേഷം എനിക്കു പുനർജന്മം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എന്റെ കീർത്തി പർവ്വത ശിഖരം പോലെ ഉന്നതവും വിശാലവുമാണ്. അന്നോൽപ്പാദനശക്തിയാൽ യുക്തമായ സൂര്യനിൽ എങ്ങനെ ഉത്തമമായ അമൃതം നിവസിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം ഞാനും വിശുദ്ധ രാഗദോഷാദികളാൽ സർവ്വമാ മുക്തനും അമരസ്വരൂപനുമായി. ഇതു കൂടാതെ ഞാൻ പ്രകാശയുക്തനായതിന്റെ ഭേദം പരമാനന്ദരൂപമാകുന്ന അമൃതത്തിൽ നിമഗ്നനും ശ്രേഷ്ഠമായ ധാരണയുക്തബുദ്ധിയാൽ സമ്പന്നനും ആകുന്നു.” ഇത് ത്രിശങ്കുമഹർഷിയുടെ വേദാന്തവചനങ്ങളാകുന്നു. അതായത് ജ്ഞാനപ്രാപ്തിക്കുശേഷം വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ട ആത്മാവിന്റെ ഉദ്ഗാഠമാകുന്നു.

മനുഷ്യൻ ഏതു പ്രകാരത്തിലുള്ള ഭാവന ചെയ്യുന്നുവോ അതു ഭാവനയനുസരിച്ചു സംഭവിക്കുന്നു. അവന്റെ സങ്കല്പത്തിൽ ഇത് അപൂർവ്വവും ആശ്ചര്യജനകവുമായ ശക്തിയാകുന്നു. അതിനാൽ യാതൊരു മനുഷ്യൻ തന്നിൽത്തന്നെ ഉപര്യുക്തമായ ഭാവനയുടെ അഭ്യസനം നടത്തുന്നുവോ അവൻ നിശ്ചയമായും അങ്ങനെതന്നെയായിത്തീരും. എന്നാൽ ഈ സാധനയിൽ പൂർണ്ണമായ ശ്രദ്ധയുടെ ആവശ്യമുണ്ട്. ഭാവനക്കനുസരണമായ ഗുണം വരാതെ അഹങ്കാരം വന്നു ഭവിക്കയാണെങ്കിൽ നാശംതന്നെ സംഭവിക്കുന്നു. ഈ വേദവചനങ്ങളുടെ രഹസ്യത്തെ ശരിക്കും മനസ്സിലാക്കി അതിനെ ചിന്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ അഹങ്കാരത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ആശങ്കയ്ക്കേ അവകാശമില്ല.

ഏകാദശാനുവാകം

വേദമനുചയാചാര്യോഽന്തേവാസിന മനുശാസ്തി. സത്യം വദ. ധർമ്മം ചര. സ്വാധ്യായാന്മാ പ്രമദഃ. ആചാര്യായ പ്രിയം ധനമാഹുത്യ പ്രജാതന്തും മാ വ്യവച്ഛേത്സീഃ. സത്യാന പ്രമദിതവ്യം. ധർമ്മാന പ്രമദിതവ്യം. കൃശലാന പ്രമദിതവ്യം. ഭൃത്യൈ ന പ്രമദിതവ്യം. സ്വാധ്യായപ്രവചനാഭ്യോ ന പ്രമദിതവ്യം. ദേവപിതൃകാര്യാഭ്യോ ന പ്രമദിതവ്യം.

ഗൃഹസ്ഥൻ തന്റെ ജീവിതം എങ്ങനെ ആവിഷ്കരിക്കണം; ഇക്കാര്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഈ അനുവാകം ആരംഭിക്കുന്നു. ആചാര്യൻ ശിഷ്യനെ വേദത്തിന്റെ അദ്ധ്യയനം നല്ലതുപോലെ നടത്തിച്ചു സമാവർത്തന സംസ്കാരസമയം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ച് ഗൃഹസ്ഥധർമ്മങ്ങളെ പാലിക്കുന്നതിനുള്ള വിദ്യ നൽകുന്നു - പുത്ര, നീ എപ്പോഴും സത്യം സംസാരിക്കണം, ആപത്തു സംഭവിച്ചാൽപ്പോലും കള്ളത്തെ ഒരിക്കലും ശരണം പ്രാപിക്കരുത്. തന്റെ വർണ്ണാശ്രമത്തിനുകൂലമായി ശാസ്ത്രസമ്മതങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിക്കുക. സ്വാധ്യായത്തോടെ അതായത് വേദാഭ്യസനത്തോടുകൂടി സന്ധ്യാവന്ദനവും ഗായത്രിജപവും ഭഗവന്നാമ ഗുണകീർത്തനങ്ങളും നടത്തി നിത്യകർമ്മങ്ങളിൽ ഒരിക്കലും പ്രമാദം വരുത്താതിരിക്കുക - അതായത് ഒരിക്കലും അവയെ അനാദരവോടുകൂടി നടത്താതിരിക്കുക. ആലസ്യം മൂലം നടത്താതിരിക്കുകയും ചെയ്യരുത്. ഗുരുവിനു ദക്ഷിണാരുപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂചിക്കനുസരണമായ ധനം കൊണ്ടുവന്ന് പ്രേമപൂർവ്വം നൽകുക. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞ

യോടുകൂടി ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു സ്വധർമ്മങ്ങളെ പാലിച്ചുകൊണ്ട് സന്താന പരമ്പരകളെ സംരക്ഷിക്കുക. ഇതിനു ലോപം വരുത്തരുത്. അതായത് ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം വിവാഹം കഴിച്ച ധർമ്മപത്നിയോടുകൂടി ഗൃഹകാലത്തിൽ നിയമപ്രകാരമുള്ള സഹവാസം അനുഷ്ഠിച്ചു സന്താനോൽപ്പാദന കർമ്മം അനാസക്തിപൂർവ്വം നടത്തുക. നീ ഒരിക്കലും സത്യത്തിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കരുത്; അതായത് കളിതമാശയിലും വ്യർത്ഥമായ കാര്യങ്ങളിലും വാണിയുടെ ശക്തിയെ നഷ്ടപ്പെടുത്തരുത്. പരിഹാസമെന്ന നാട്യത്തിൽ ഒരിക്കലും കളവു പറയരുത്. ഇപ്രകാരം തന്നെ ധർമ്മപാലനങ്ങളിൽ തെറ്റു പ്രവർത്തിക്കരുത്; അതായത് എന്തെങ്കിലും നാട്യത്തിലോ അലസതയാലോ ധർമ്മത്തെ അവഹേളിക്കരുത്. ലൗകികവും ശാസ്ത്രീവും ആയി കർത്തവ്യരൂപത്തിൽ ലഭ്യമാകുന്ന എത്രയെത്ര ശുഭകർമ്മങ്ങളുണ്ടോ അവയെ ഒരിക്കലും ത്യജിക്കുകയോ അവയിൽ ഉപേക്ഷ വിചാരിക്കുകയോ ചെയ്യരുത്. മറിച്ച് യഥായോഗ്യം അവയെ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടുജീവിക്കണം. ധനസമ്പത്തു വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നവ ലൗകികോന്നതികളുടെ സാധനകളെ സംബന്ധിച്ചും ഉദാസീന മനോഭാവം സ്വീകരിക്കരുത്. ഇതിനുവേണ്ടിയും വർണ്ണാശ്രമാനുകൂലങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കണം. മുഖ്യ വിഷയങ്ങളായ പഠിക്കലും പഠിപ്പിക്കലും - അവയെ ഒരിക്കലും അവഹേളിക്കുകയോ മടികൊണ്ടുപേക്ഷിക്കുകയോ ചെയ്യരുത്. ഇപ്രകാരംതന്നെ അഗ്നിഹോത്രവും യജ്ഞാദികളുടെ അനുഷ്ഠാനരൂപങ്ങളായ ദേവകാര്യങ്ങളും ശ്രാദ്ധ തർപ്പണാദി പിതൃകാര്യങ്ങളും നടത്തുന്നതിൽ ആലസ്യമോ അവഹേളനാപരമായ പ്രമാദമോ സംഭവിക്കരുത്.

മാതൃദേവോ ഭവ. പിതൃദേവോ ഭവ. ആചാര്യദേവോ ഭവ. അതിഥിദേവോ ഭവ. യാന്യനവദ്യാനി കർമാണി താനി സേവിതവ്യാനി. നോ ഇതരാണി. യാന്യസ്മാകം സുചരിതാനി താനി ത്വയോപാസ്യനാനി. നോ ഇതരാണി. യേ കേ ചാസ്മച്ഛ്വേദോഽസോ ബ്രാഹ്മണോഃ. തേഷാം ത്വയാഽഽസനേന പ്രശ്വസിതവ്യം. ശ്രദ്ധയോ ദേവം. അശ്രദ്ധയാദേവം. ശ്രീയാ ദേവം. ഹ്റിയാദേവം. ഭിയാ ദേവം. സംവിദാ ദേവം.

പുത്ര, നീ മാതാവിനേയും പിതാവിനേയും ഗുരുവിനേയും അതിഥിയേയും ദേവതുല്യം കരുതണം. ഈ നാലുപേരെയും ഈശ്വരന്റെ പ്രതിമൂർത്തിയെന്നു കരുതി ശ്രദ്ധയോടും ഭക്തിയോടും ഇവരുടെ ആജ്ഞയെ പാലിച്ചും നമസ്കരിച്ചും ജീവിക്കുക. ഇവരെ എപ്പോഴും തന്റെ വിനയപൂർണ്ണമായ നടപടികളാൽ പ്രസന്നരാക്കിത്തീർക്കുക. ലോകത്തിലുള്ള നിർദ്ദോഷങ്ങളായ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളേയും നീ സേവിക്കണം. അവയിൽ നിന്നും വിരുദ്ധമായി ദോഷയുക്തങ്ങളും നിഷിദ്ധങ്ങളുമായ കർമ്മങ്ങളെ മറന്നിട്ട് - സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും അവയെ ആചരിക്കരുത്. നമ്മുടെ സ്വന്തംഗുരു ജനങ്ങളുടെ ആചാരവ്യവഹാരങ്ങളിൽ ഉത്തമങ്ങളും മഹാത്മാക്കളാൽ അനുമോദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയുമായ ആചരണങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് യാതൊരുവിധത്തിലുമുള്ള ശങ്കകൾക്കിടമില്ലാത്തവയെ നിങ്ങൾ അനുകരിക്കണം. യാതൊന്നിനെ സംബന്ധിച്ച് അല്പമെങ്കിലും ശങ്കയുണ്ടാകുന്നുവോ അതിനെ ഒരിക്കലും അനുകരിക്കുവാൻ പാടില്ല. യാതൊരുത്തൻ ആരെങ്കിലും ശ്രേഷ്ഠൻ - വയസ്സിലും വിദ്യ

N

P

I

യിലും തപസ്സിലും ആചരണങ്ങളിലും ഉന്നതൻ ആയിട്ടുള്ള വൻ - തഥാ ബ്രാഹ്മണാദി പൂജ്യൻ, വീട്ടിൽ ആഗതനാകുകയാണെങ്കിൽ ആ ആളിനെ പാദ്യം അർഘ്യം ആസനം മുതലായവ നൽകി എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ബഹുമാനിക്കുകയും യഥാ യോഗ്യം സേവനം ചെയ്യുകയും വേണം. തന്റെ ശക്തിക്കനുസരണമായ ദാനം ചെയ്യുന്നതിനും നിങ്ങൾ ഉദാരപൂർവ്വകമായി തൽപ്പരരായിരിക്കണം. എന്തെങ്കിലും നൽകുകയാണെങ്കിൽ അത് ബഹുമാനത്തോടുകൂടിയായിരിക്കണം. ശ്രദ്ധാപൂർവ്വമല്ലാതെ യാതൊന്നും നൽകുവാൻ പാടില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അശ്രദ്ധയോടെ നൽകപ്പെടുന്ന ദാനാദികർമ്മങ്ങൾ അസത്തായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നു. വിനയത്തോടെ ദാനം ചെയ്യണം; അതായത് എല്ലാ സമ്പത്തുകളും ഭഗവാന്റേതാകുന്നു. ഞാനതിനെ എന്റേതെന്നു കരുതുന്നു എങ്കിൽ അത് അത്യധികം അപരാധമാകുന്നു. അതിനെ എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഭഗവാന്റെ സേവനത്തിനായി ചിലവഴിക്കേണ്ടത് എന്റെ കർത്തവ്യമാകുന്നു. ഞാനെന്തുമത്രം കൊടുത്താലും അത് അല്പമാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ചു വളരെ എളിമയോടുകൂടി നൽകണം. മനസ്സിൽ ദാനിയാണെന്ന അഹങ്കാരം വരുവാനനുവദിക്കരുത്. എല്ലായിടത്തും എല്ലാത്തിലും ഭഗവാൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ ദാനം സ്വീകരിക്കുന്നതുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപയൊന്നുമാത്രം എന്നു വിചാരിച്ചു ഭഗവാനോടു ഭയാനീതനായി ദാനം നൽകണം. “ഞങ്ങൾ ചിലർക്കെല്ലാം ഉപകാരം ചെയ്യുന്നു” എന്നുള്ള ഭാവത്തോടുകൂടി, അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി, അവിനയമായി യാതൊരു ദാനവും ചെയ്യരുത്. എന്നാൽ യാതൊന്ന് നാം ദാനരൂപത്തിൽ നൽകുന്നുവോ അതു വിവേകത്തോടും അതിന്റെ പരിണാമത്തെ മനസ്സിലാക്കിയും നിഷ്കാമഭവത്തോടുകൂടിയ കർത്തവ്യമെന്നു കരുതിയും ആയിരിക്കണം. ഇപ്രകാരം നൽകപ്പെടുന്ന ദാനം ഭഗവൽപ്രീതിക്കായി മംഗളത്തിന്റെ സാധനയായിത്തീരുവാൻ ഇടയാകുന്നു. അതുതന്നെ അക്ഷയഫലത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാകുന്നു.

അഥ യദി തേ കർമ്മവിചികിത്സാ വാ വൃത്തവിചികിത്സാ വാ സ്യാത് യേ തത്ര ബ്രാഹ്മണാഃ സമ്മർശിനഃ. യുക്താ ആയുക്താഃ. അലുക്ഷാ ധർമ്മകാമാഃ സ്യുഃ; യഥാ തേ തത്ര വർത്തരേൻ. തഥാ തത്ര വർത്തേഥാഃ. അഥാഭ്യാഖ്യാതേഷു. യേ തത്ര ബ്രഹ്മണാഃ സമ്മർശിനഃ. യുക്താ ആയുക്താഃ അലുക്ഷാ ധർമ്മകാമാഃ സ്യുഃ, യഥാ തേ തേഷുവർത്തരേൻഃ തഥാ തേഷുവർത്തേഥാഃ. ഏഷ ആദേശഃ. ഏഷ ഉപദേശഃ ഏഷാ വേദേപനിഷത്. ഏതദനുശാസനം. ഏവമുപാസിതവും! ഏവമുചൈതദുപാസ്യം.

ഇവയെല്ലാം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടും നിങ്ങൾക്ക് ഏതെങ്കിലും ഒരവസരത്തിൽ സ്വ കർത്തവ്യത്തെ നിശ്ചയിക്കുന്നതിന് വിഷമം നേരിടുകയോ സ്വന്തം ബുദ്ധിയിൽ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തുന്നതിനു സാധിക്കാതെ വരികയോ നിങ്ങൾ കിംകർത്തവ്യവിമുഢനായിത്തീരുകയോ ആണെങ്കിൽ അങ്ങനെയുള്ള അവസ്ഥയിൽ നല്ല ചിന്താഗതിയോടുകൂടിയവനും ഉചിതങ്ങളായ നല്ല ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നവനും സൽക്കർമ്മങ്ങളിലും സദാചാരങ്ങളിലും തൽപ്പരതയോടുകൂടി വ്യാപൃതനായിരിക്കു

K

ന്നവനും എല്ലാവരോടും സ്നേഹമയമായ പെരുമാറ്റത്തോടുകൂടിയവനും അതുപോലെ ഏകമാത്രമായ ധർമ്മപാലനത്തിൽ ആഗ്രഹമുള്ളവനുമായ വിദ്വാനുമായ ബ്രാഹ്മണൻ എപ്രകാരം ഇങ്ങനെയുള്ള കാര്യങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ തന്നെ നിങ്ങളും ആചരിക്കണം. അങ്ങനെയുള്ള അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ചും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശമനുസരിച്ചും അവയെ അനുഗമിക്കണം. ഇതുകൂടാതെ ഒരുവൻ ഏതെങ്കിലും ദോഷത്താൽ കളങ്കപ്പെട്ടുപോയെങ്കിൽ അവനോട് എങ്ങനെ പെരുമാറണം - എന്ന വിഷയത്തിലും നിങ്ങൾക്ക് ഒരു വിഷമാവസ്ഥ ഉണ്ടാകുകയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്ക് സ്വന്തം ബുദ്ധിയാൽ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിധത്തിലുള്ള മഹാത്മാരായ ആളുകൾ അവനോടു എങ്ങനെ പെരുമാറുന്നവോ അങ്ങനെതന്നെ നിങ്ങളും പ്രവർത്തിക്കണം. അവരുടെ നടപടികൾ ഇക്കാര്യത്തിൽ പ്രമാണമാകുന്നു.

ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആജ്ഞ-ശാസ്ത്രം പിഴിഞ്ഞെടുത്ത സത്ത് ഇതുതന്നെയാകുന്നു. ഗുരുക്കന്മാരും മാതാപിതാക്കളും തങ്ങളുടെ ശിഷ്യന്മാർക്കും സന്താനങ്ങൾക്കും നൽകുന്ന ഉപദേശങ്ങൾ എല്ലാ വേദങ്ങളുടെയും രഹസ്യമായ ഇതുതന്നെയാകുന്നു. മാത്രമല്ല, നിയമവും ഇതുതന്നെയാകുന്നു. ഈശ്വരന്റെ ആജ്ഞയും പരമ്പരാഗതമായ ഉപദേശങ്ങളുടെ നാമവും ഈ നിയമം തന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ നിങ്ങൾ ഇതുപോലെയുള്ള കർത്തവ്യങ്ങളും സദാചാരങ്ങളും പാലിച്ചുകൊള്ളണം.

ദ്വാദശാനുവാകം

ശം നോ മിത്രേ ശം വരൂണഃ. ശം നോ ഭവതര്യമാ. ശം ന ഇന്ദ്രോ ബൃഹസ്പതിഃ. ശം നോ വിഷ്ണുരുരുക്രമഃ. നമോ ബ്രഹ്മണേ. നമസ്തേ വായോ. താമേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാസി. താമേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാവാദിഷം. ഋതമവാദിഷം. സത്യമവാദിഷം. തന്മാമാവീര്. തദക്താരമാവീര്. ആവീന്മാം. ആവീദക്താരം.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!

ശിക്ഷാപല്ലിയുടെ ഈ അന്തിമാനുവാകത്തിൽ ഭിന്നഭിന്ന ശക്തികളുടെ അധിഷ്ഠാതാവായ പരമേശ്വരനോടു ഭിന്നഭിന്ന നാമത്തിലും രൂപത്തിലും അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് പ്രാർത്ഥനാപൂർവ്വം നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. ആയിരദൈവികവും ആദ്ധ്യാത്മികവും ആധിഭൗതികവുമായ ശക്തികളുടെ രൂപത്തിലും അതുപോലെ അവയുടെ അധിഷ്ഠാനദേവതകളായ മിത്രൻ വരൂണൻ മുതലായ ദേവതകളുടെ രൂപത്തിലും യാതൊരുത്തൻ അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവും അന്തര്യാമിയുമായിരിക്കുന്ന പരമേശ്വരനായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം എല്ലാപ്രകാരത്തിലും നമുക്കു കല്യാണമയനായി ഭവിക്കട്ടെ - നമ്മുടെ ഉന്നതിയുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ യാതൊരുവിധത്തിലുള്ള വിഘ്നങ്ങൾ സംഭവിക്കുവാൻ അനുവദിക്കാതിരിക്കട്ടെ. നിഖിലത്തിന്റേയും അന്തര്യാമിയായ ബ്രഹ്മത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ഇപ്രകാരം ശാന്തിക്കുവേണ്ടി പരമാത്മാവിനോടു പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടു സുത്രാത്മാവായി പ്രാണരൂപത്തിൽ എല്ലാ ജീവികളിലും

N

P

വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന പരമേശ്വരനെ വായുവിന്റെ നാമത്തിൽ സ്തുതിക്കുന്നു - “ഹേ സർവ്വശക്തിമാൻ, എല്ലാത്തിന്റേയും പ്രാണരുപമായ വായുമയ പരമേശ്വര, അങ്ങയെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങുതന്നെ എല്ലാ പ്രാണികളുടേയും പ്രാണസ്വരൂപമായ പ്രത്യക്ഷ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ അങ്ങയെത്തന്നെ പ്രത്യക്ഷദൈവമെന്നു പറഞ്ഞു വിളിക്കുന്നു. ഞാൻ ഋതം എന്ന നാമത്തിലും അങ്ങയെ വിളിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എല്ലാ ജീവികൾക്കുമായി യാതൊന്ന് കല്യാണകാരിയായ നിയമമായിരിക്കുന്നുവോ ആ നിയമരൂപമായ ഋതം (ഈശ്വരനിയമം)ത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാതാവുമാണ് അങ്ങു തന്നെയാകുന്നു. മാത്രമല്ല, ഞാൻ സത്യം എന്ന പേരിലും അങ്ങയെ സംബോധനം ചെയ്യുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ‘സത്യം’ (യഥാർത്ഥഭാഷണം)ത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവതയും അങ്ങുതന്നെയാകുന്നുവല്ലോ. സർവ്വവ്യാപിയും അന്തര്യമായിരുന്ന പരമേശ്വരൻ സദാചാരവും സത്യഭാഷണവും സദ്വിദ്യ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി എനിക്ക് പ്രദാനം ചെയ്ത് ജനനമരണമാകുന്ന ഈ സംസാരചക്രത്തിൽനിന്നും എന്നെ രക്ഷിക്കുകയും അതുപോലെ എന്റെ ആചാര്യന് എല്ലാ ഉപദേശങ്ങളും നൽകി എല്ലായിടത്തും ആ സത്യത്തെ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി പ്രദാനം ചെയ്ത് അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ‘എന്നെ രക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു, എന്റെ ആചാര്യനെ രക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു’ ഈ വാക്യങ്ങളുടെ ആവർത്തനത്തിന്റെ ആശയംശിക്ഷാപല്ലിയുടെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ - ഇപ്രകാരം മൂന്നു പ്രാവശ്യം ‘ശാന്തി’ പദത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാവാര്ത്ഥം - ആയിഭൂതികവും ആയിദൈവികവും ആഭ്യന്തരീകവുമായി മൂന്നു വിധത്തിലുള്ള വില്പനങ്ങൾക്ക് സർവ്വമാ ഉപശമനം ഉണ്ടാകട്ടെ എന്നതാണ്. ഭഗവാൻ ശാന്തിസ്വരൂപനാകുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയിൽ നിന്നും എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ശാന്തി സുനിശ്ചിതമാകുന്നു.

ബ്രഹ്മാനന്ദവല്ലി

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തും സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസവി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാ വഹൈ.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!

ഹേ പരമാത്മൻ, അങ്ങു ഗുരുശിഷ്യരായ ഞങ്ങളെ എപ്പോഴും എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും രക്ഷിച്ചാലും! ഞങ്ങളെ എപ്പോഴും സമുചിതമായ രൂപത്തിൽ പരിപാലിച്ചാലും. ഞങ്ങൾക്ക് എല്ലാവിധ ശക്തികളും പ്രദാനം ചെയ്താലും. ഞങ്ങൾ അഭ്യസിച്ച വിദ്യ തേജഃപൂർണ്ണമായിരിക്കണേ. ഒരിക്കലും ആരോടും വിദ്യയിൽ ഞങ്ങൾക്കു പരാജയം സംഭവിക്കാതിരിക്കണേ. ഞങ്ങൾ ജീവിതകാലം പരാജയം സംഭവിക്കാതിരിക്കണേ. ഞങ്ങൾ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ പരസ്പരം സ്നേഹസുത്രത്താൽ ബന്ധമായിരിക്കണേ. ഞങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ ഒരിക്കലും പരസ്പരവിദ്വേഷം ഉണ്ടാകാതിരിക്കണേ. ഹേ പരമാത്മൻ. മൂന്നു താപങ്ങൾക്കും നിവൃത്തിയുണ്ടാക്കണമേ.

പ്രഥമാനുവാകം

ബ്രഹ്മവിദാപ്നോതി പരം. തദേഷാഭ്യുക്താ.

ബ്രഹ്മ ജ്ഞാനിയായ മഹാത്മാവ് പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു; ഇക്കാര്യം അറിയിക്കുന്നതിനും മുമ്പിൽ വരുന്ന ശ്രുതിപരയപ്പെടുന്നു.

സത്യം ജ്ഞാനമനന്തം ബ്രഹ്മ. യോ വേദ നിഹിതം ഗൃഹായാം പരമേ വ്യോമൻ. സോഽസ്തുതേ സർവാൻ കാമാൻ സഹ ബ്രാഹ്മണാ വിപശ്ചിതേതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപ ബോധകമായ ലക്ഷണങ്ങളെ പറഞ്ഞിട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാപ്തിസ്ഥാനത്തെ വർണ്ണിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാപ്തികൊണ്ടുള്ള ഫലവും വിവരിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവും സത്യസ്വരൂപനാണെന്ന് ആശയം. ‘സത്യം’ ശബ്ദം ഇവിടെ നിത്യതയുടെ ബോധത്തെ ഉളവാക്കുന്നു. അതായത് ആ പരബ്രഹ്മം നിത്യ സത്ത് ആകുന്നു. യാതൊരു കാലത്തിലും അതിന് അഭാവം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അതുപോലെ അദ്ദേഹം ജ്ഞാനസ്വരൂപനും ആകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ അജ്ഞാനം ലവലേശം പോലും ഇല്ല. അദ്ദേഹം അനന്തമാകുന്നു. അതായത് ദേശത്തിനും കാലത്തിനും അതീതനാകുന്നു - സീ മാഹിതനാകുന്നു. ആ ബ്രഹ്മം അതിവിശുദ്ധമായ ആകാശത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടും എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയഗൃഹകളിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ യാതൊരു സാധകൻ തത്വത്തോടുകൂടി മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവൻ എല്ലാത്തേയും നന്നായറിയുന്നവനായ ആ ബ്രഹ്മത്തോടുകൂടി വസിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ഭോഗങ്ങളെ അലൗകികമായരീതിയിൽ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിൽ യാതൊന്ന് ജഡചേതനാരൂപമായ ജഗത്തായിരിക്കുന്നുവോ അത് ഈശ്വരനാൽ പരിപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നു. ആ ഈശ്വരനെ തന്നിൽത്തന്നെ വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അതായത് നിരന്തരം ചിന്തിച്ചു കൊണ്ടുതന്നെ വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അതായത് നിരന്തരം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ത്യാഗപൂർവ്വം അവശ്യവിഷയങ്ങളെ സേവനം ചെയ്യണം. യാതൊരുപദേശം സാധകനു വേണ്ടി നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അക്കാര്യം തന്നെ ഇവിടെ സിദ്ധന്മാരായ മഹാത്മാക്കളുടെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി പറയുന്നതിന് പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. ‘അവൻ ബ്രഹ്മത്തോടുകൂടി എല്ലാ ഭോഗങ്ങളും അനുഭവിക്കുന്നു’ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ച സിദ്ധരായ പുരുഷന്മാർ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴിയായി ബാഹ്യവിഷയങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ട് സ്വയം പരമാത്മാവിൽതന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവന്റെ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇവ മുഖാന്തിരമുണ്ടാകുന്ന എല്ലാ ചേഷ്ടകളും പരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ടുതന്നെ സംഭവിക്കുന്നു. ആളുകളുടെ കാഴ്ചയിൽ ആവശ്യമനുസരിച്ച് യഥായോഗ്യം വിഷയങ്ങളെ ഇന്ദ്രിയദാരാ അനുഭവിക്കുന്ന സമയത്തും അവൻ പരമാത്മാവിൽനിന്നും ഒരു ക്ഷണനേരത്തേയ്ക്കു പോലും വേർപിട്ടുനിൽക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ സദാ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നും നിർലേപമായി വസിക്കുന്നു. ഈ ഭാവം കാണിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ‘വിപശ്ചിതാ ബ്രാഹ്മണാ സഹ സർവ്വാൻ കാമാൻ അസ്തുതേ’ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ

I

K

ശ്രുതി പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപവും അതുപോലെ അതിന്റെ ജ്ഞാനത്തിന്റെ മഹിമയും അറിയിക്കുന്നതാകുന്നു.

സംബന്ധം - ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവ് എപ്രകാരം എങ്ങനെയുള്ള ഗുഹയിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു; അദ്ദേഹത്തെ എങ്ങനെ തിരിച്ചറിയണം - ഈ ആഗ്രഹനിയുത്തിക്കുവേണ്ടി അടുത്ത പ്രകരണം ആരംഭിക്കുന്നു.

തസ്മാദാ ഏതസ്മാദാത്മന ആകാശഃ സംഭൂതഃ. ആകാശാദായുഃ. വായോരഗ്നിഃ. അഗ്നോരാപഃ. അദ്ഭ്യഃ പൃഥ്വിഃ. പൃഥ്വിവ്യാ ഓഷധയഃ. ഓഷധീദ്യോഽന്നം. അന്നാത്പുരുഷഃ. സ വാ ഏഷ പുരുഷോഽന്നര സമയഃ. തസ്യോദമേവശിരഃ. അയംദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ. അയ മുത്തരഃപക്ഷഃ. അയമാത്മാ. ഇദം പുച്ഛം പ്രതിഷ്ഠാ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ മനുഷ്യഹൃദയമാകുന്ന ഗുഹയെ വർണ്ണിക്കുന്നതിനുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ആദ്യം മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിക്രമത്തെ സംക്ഷേപമായി പറഞ്ഞിട്ട് അതിന്റെ അവയവങ്ങളെ പക്ഷികളുടെ അംഗങ്ങളായി വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവ് അന്തര്യമായി പരമാത്മാവിൽ നിന്നും ആദ്യമായി ആകാശതത്വത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചു എന്നു സാരം. ആകാശത്തിൽ നിന്നും വായുതത്വവും വായുവിൽനിന്നും അഗ്നിതത്വവും അഗ്നിയിൽ നിന്നും ജലതത്വവും ജലത്തിൽനിന്നും പൃഥ്വിയും ഉത്ഭവിച്ചു. പൃഥ്വിയിൽനിന്നും നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ഓഷധികളും ധാന്യച്ചെടികളും അവയിൽ നിന്നും മനുഷ്യർക്കുള്ള ആഹാരവും ഉത്ഭവിച്ചു. ആ അന്നത്തിൽനിന്നും ഈ സ്ഥൂലമനുഷ്യശരീര പുരുഷനും ഉണ്ടായി. അന്നരസത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായ മനുഷ്യശരീരയാരിയായ പുരുഷനെ പക്ഷിയുടെ രൂപത്തോടുപമിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ശിരസ്സിനെ പക്ഷിയുടെ ശിരസ്സോടും ഇടത്തുഭുജത്തെ ഇടത്തുപക്ഷത്തോടും ഉപമിക്കുന്നു. വലതുഭുജം വലതുപക്ഷവും ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗം പക്ഷിയുടെ ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗവും ആകുന്നു. രണ്ടുപാദങ്ങളും പക്ഷിയുടെ കാലുമാകുന്നു. അന്നത്തിന്റെ മഹിമയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാകുന്നു അടുത്ത മന്ത്രം.

ദിതീയാനുവാകം

അന്നാദൈവ പ്രജാഃ പ്രജായന്തേ. യാഃ കാശ്ച പൃഥ്വിവീം ശ്രീതാഃ. അഥോ അന്നേനൈവ ജീവന്തി. അഥൈവനദപിയന്ത്യന്ത തഃ. അന്നം ഹി ഭൂതാനാം ജ്യേഷ്ഠം. തസ്മാത്സർവ്വാഷ്വമുച്യതേ. സർവ്വം വൈ തേഽന്നമാപ്നുവന്തിയേഽന്നം ബ്രഹ്മോപാസതേ. അന്നം ഹി ഭൂതാനാം ജ്യേഷ്ഠം. തസ്മാത്സർവ്വാഷ്വമുച്യതേ. അന്നാദ്ഭൂതാനി ജായന്തേ. ജാതാന്യന്നേന വർധന്തേ. അദ്ഭ്യതേഽത്തി ച ഭൂതാനി. തസ്മാദാനം തദുച്യത ഇതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ അന്നത്തിന്റെ മഹിമ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ പൃഥ്വിയിൽ എത്രയോ ജീവികൾ വസിക്കുന്നു. അവയെല്ലാം അന്നത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. അന്നത്തിന്റെ പരിണാമരൂപമായ രജസ്സിൽനിന്നും വീര്യത്തിൽ നിന്നും അവയുടെ ശരീരം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. അതിനു ശേഷം

അന്നംകൊണ്ടുതന്നെ അവയുടെ പാലനവും പോഷണവും നടക്കുന്നു. അതിനാൽ അന്നംകൊണ്ടുതന്നെ അവ ജീവിക്കുന്നു. പിന്നീട് അവസാനം ഈ അന്നത്തിൽത്തന്നെ - അന്നത്തെ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുന്ന ഭൂമിയിൽത്തന്നെ വിഭീനമായിത്തീരുന്നു. എല്ലാ ജീവികളുടേയും ജനനവും ജീവിതവും മരണവും സ്ഥൂലശരീരത്തിന്റെ സംബന്ധത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അന്നംകൊണ്ടു ജീവിക്കുന്നു. അതുപോലെ അന്നത്തിന്റെ ഉത്ഭവസ്ഥാനമായ ഭൂമിയിൽ വിലയും പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതാണിതിന്റെ താൽപ്പര്യം. ആ ശരീരത്തിൽ വസിക്കുന്ന ജീവാത്മാവ് അന്നത്തിൽ ലയിച്ചുചേരുന്നില്ല; അവയെല്ലാമാകട്ടെ മൃത്യുകാലത്തിൽ പ്രാണനോടുകൂടി ഈ ശരീരത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടു മറ്റു ശരീരത്തിലേക്കു മാറിപ്പോകുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ അന്നം എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഉത്ഭവത്തിന്റെ കാരണമാകുന്നു. ഇതിൽ എല്ലാം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആകയാൽ ഇതുതന്നെ എല്ലാത്തിലും ശ്രേഷ്ഠം. അതിനാൽ ഇതു സർവ്വാഷ്വരൂപമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതിൽ ജീവികളുടെ ക്ഷയാജന്യമായ സന്താപം നശിക്കുന്നു. യാതൊരു സാധകൻ ഈ അന്നത്തെ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ സമസ്ത അന്നത്തേയും പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ ഇഷ്ടംപോലെ അന്നം ലഭ്യമാകുന്നു. അതിന്റെ അഭാവം ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഈ അന്നം തന്നെ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളിലും സർവ്വശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇത് സർവ്വാഷ്വമയമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു സർവ്വഥാ സത്യം തന്നെയാകുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും അന്നത്തിൽനിന്നും ഉത്ഭവിക്കുകയും അന്നംകൊണ്ടു വളരുകയും - അവയുടെ അവയവപുഷ്ടി അന്നംകൊണ്ടു സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും ഇതിനെ ഭക്ഷിക്കുകയും അതുപോലെ എല്ലാ ജീവികളേയും ഇതു ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്ത് തന്നിലേയ്ക്കുതന്നെ വലിച്ചെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ “അദ്ഭ്യതേ, അത്തി ച ഇതി അന്നം” എന്ന വ്യുല്പത്തിയനുസരിച്ച് ഇതിന്റെ നാമം അന്നമെന്നായിരിക്കുന്നു.

തസ്മാദാ ഏതസ്മാദന്നരസമയാദന്യോഽന്തര ആത്മാ പ്രാണമയഃ. തേനൈഷ പൂർണ്ണഃ. സ വാ ഏഷ പുരുഷവിധ ഏവ. തസ്യ പുരുഷവിധതാമനായം പുരുഷവിധഃ. തസ്യ പ്രാണ ഏവ ശിരഃ. വ്യാനോ ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ. അപാന ഉത്തരഃ പക്ഷഃ. ആകാശ ആത്മാ. പൃഥ്വിവീ പുച്ഛം പ്രതിഷ്ഠാ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ദിതീയാനുവാകത്തിലെ ഈ രണ്ടാം അംഗത്തിൽ പ്രാണമയമായ ശരീരത്തെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. പൂർവ്വോക്തമായ അന്നരസത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥൂല ശരീരത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി അതിന്റെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മറ്റൊരു ശരീരമുണ്ട്. അതിന്റെ പേര് ‘പ്രാണമയം’ എന്നാകുന്നു. പ്രാണമയത്തേക്കാൾ അന്നമയശരീരം പൂർണ്ണമാകുന്നു. അന്നമയമായ സ്ഥൂല ശരീരത്തെക്കാൾ സൂക്ഷ്മമായതുകാരണം പ്രാണമയ ശരീരം ഇതിന്റെ അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പ്രാണമയശരീരവും പുരുഷാകാരത്തോടുകൂടിയതത്രേ. അന്നമയ ശരീരത്തിന്റെ പുരുഷാകാരത്വം പ്രസിദ്ധമാണ്. അതിൽ അനുഗതമായതിനാൽത്തന്നെ ഈ പ്രാണമയശരീ

N

P

I

K

രവം പുരുഷാകാരമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അതിനെ പക്ഷി യുടെ രൂപത്തിൽ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നതിപ്രകാരമാകുന്നു - പ്രാണൻതന്നെ അതിന്റെ ശിരസ്സ്; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശരീരത്തിന്റെ അവയവങ്ങളിൽ മസ്തകം എപ്രകാരം ശേഷം മായിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെതന്നെ പഞ്ചപ്രാണങ്ങളിൽ മുഖ്യപ്രാണൻ തന്നെ സർവ്വശേഷമായിരിക്കുന്നു. വ്യാനൻ വലതുചിറകും അപാനൻ ഇടതുചിറകും ആകുന്നു. ആകാശത്തെ അതായത് അന്തരീക്ഷത്തിൽ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന വായുവിനെപ്പോലെ സർവ്വശരീരവ്യാപിയായ 'സമാനവായു' ആത്മാവാകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതുതന്നെ ശരീരം മുഴുവൻ സമാന രൂപത്തിൽ രസം എത്തിച്ച് എല്ലാ പ്രാണമയ ശരീരങ്ങളേയും പൂഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതിന്റെ സ്ഥാനം ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗമാണ്. അതുപോലെ ഇതിന് ബാഹ്യാകാശവുമായി സംബന്ധമുണ്ട്.

ഈ പ്രാണന്റെ മഹിമാവിഷകമായി പറയപ്പെടുന്ന മന്ത്രമാണ് ഇനിയുള്ളത്.

തൃതീയാനുവാകം

പ്രാണം ദേവാ അനു പ്രാണന്തി. മനുഷ്യാഃ പശവശ്ച യേ. പ്രാണോ ഹി ഭൂതാനാമായുഃ. തസ്മാത്സർവായുഷമുച്യതേ. സർവ്വമേവ ത ആയുര്യന്തി യേ പ്രാണം ബ്രഹ്മോപാസതേ. പ്രാണോ ഹി ഭൂതാനാമായുഃ. തസ്മാത്സർവായുഷമുച്യതേ ഇതി. തസ്യൈഷ ഏവ ശാരീര ആത്മാ യഃ പൂർവ്വസ്യ.

മൂന്നാമനുവാകത്തിലെ ഈ ആദ്യാംശത്തിൽ പ്രാണന്റെ മഹിമയെ വർണ്ണിക്കുന്ന ശ്രുതിയെ ഉല്ലേഖനം ചെയ്തതിനുശേഷം ഈ പ്രാണമയശരീരത്തിലെ അന്തര്യമായി പരമേശ്വരനെ ലക്ഷ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. എത്രമാത്രം ദേവതകളും മനുഷ്യരും മൃഗങ്ങളുമായി ശരീരധാരികളായ ജീവികളുണ്ടോ അവയെല്ലാം പ്രാണന്റെ സഹായംകൊണ്ടു മാത്രം ജീവിക്കുന്നു. പ്രാണനെക്കൂടാതെ യാതൊന്നിന്റേയും ശരീരം നിലനിൽക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, പ്രാണൻതന്നെ എല്ലാ ജീവികളുടേയും ആയുസ്സ് - ജീവൻ - ആകുന്നു. അതിനാൽ ഈ പ്രാണനെ 'സർവായുഷം' എന്നു വിളിക്കുന്നു. യാതൊരു സാധകൻ 'ഇതു ജീവികളുടെ ആയുസ്സാകുന്നു. അതിനാൽ ഇത് എല്ലാവരുടേയും ജീവൻ അല്ലെങ്കിൽ ആയുസ്സ് എന്നു പറയപ്പെടുന്നു' എന്നു വിശ്വസിച്ച ഈ പ്രാണനെ ബാഹ്യരൂപത്തിൽ ഉപാസന ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ പൂർണ്ണമായ ആയുസ്സിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. യാതൊരു സർവ്വാത്മാവായ പരമേശ്വരൻ അന്നത്തിന്റെ രസത്താൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട സ്ഥൂലശരീരധാരിയായ പുരുഷന്റെ അന്തരാത്മാവായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം തന്നെ പ്രാണമയനായ പുരുഷന്റെ ശരീരാന്തർവർത്തിയും അന്തര്യമായിട്ടായ ആത്മാവായിരിക്കുന്നു.

തസ്മാദാ ഏതസ്മാത് പ്രാണമയാദന്യോഽന്തര ആത്മാ മനോമയഃ. തേനൈഷ പൂർണ്ണഃ. സ വാ ഏഷ പുരുഷവിധ ഏവ. തസ്യ പുരുഷവിധതാമനയം പുരുഷവിധഃ. തസ്യ യജുരേവ ശിരഃ. ഋഗ്ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ.

സാമോത്തരഃ പക്ഷഃ. ആദേശ ആത്മാ. അഥർവാങ്ഗീരസഃ പൂച്ഛം പ്രതിഷ്ഠാ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഇവിടെ മനോമയപുരുഷനെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആദ്യം പറഞ്ഞ പ്രാണമയ പുരുഷനിൽനിന്നും ഭിന്നവും അതിനെക്കാൾ സൂക്ഷ്മവും ആയതുകാരണം അതിന്റെ ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്നതു മറ്റൊരു പുരുഷനാകുന്നു. അതിന്റെ നാമമാകുന്നു "മനോമയൻ". ആ മനോമയനാൽ ഈ പ്രാണമയ ശരീരം പൂർണ്ണമാകുന്നു. അതായത് അത് ഈ പ്രാണമയ ശരീരത്തിൽ സർവ്വത്ര വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ മനോമയ ശരീരവും പുരുഷന്റെ ആകാരത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. പ്രാണമയപുരുഷനിൽ അനുഗതനായതിനാൽത്തന്നെ ഈ മനോമയ ശരീരം പുരുഷസമാനമായ ആകാരത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. അതിനെ പക്ഷിയുടെ രൂപത്തിൽ ഇപ്രകാരം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു - ആ മനോമയ പുരുഷന്റെ ശിരസ്സ് യജുർവേദമാകുന്നു. ഋഗ്വേദം വലതു ചിറകും സാമവേദം ഇടതു ചിറകുമാകുന്നു. ആദേശം (വിധി വാക്യം) ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗവും അതുപോലെ അഥർവ്വാവ്, അംഗിരസ്സ് എന്നീ മഹർഷിമാരാൽ ദർശിക്കപ്പെട്ട അഥർവ്വവേദമന്ത്രംതന്നെ വാലും ആധാരവും ആകുന്നു.

യജ്ഞാദികർമ്മങ്ങളിൽ യജുർവേദത്തിലെ മന്ത്രങ്ങൾക്കു പ്രാധാന്യമുണ്ട്. ഇതു കൂടാതെ യാതൊന്നിലെ അക്ഷരങ്ങൾക്ക് യാതൊരു ക്ലിപ്തസംഖ്യയും ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ പാദപൂർത്തിക്കു യാതൊരു നിശ്ചിതനിയമങ്ങളുമില്ലാതിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള മന്ത്രങ്ങളെ 'യജുർവേദ' ഛന്ദസ്സിൽ അന്തർഗതമായിക്കരുതുന്നു. ഈ നിയമം അനുസരിച്ച് ഏതെങ്കിലുമൊരു വൈദികവാക്യമോ അഥവാ മന്ത്രമോ "സാഹാ" പദം അന്ത്യത്തിൽ ചേർത്ത് അഗ്നിയിൽ ആഹുതി സമർപ്പിച്ചാൽ ആ വാക്യത്തേയോ മന്ത്രത്തേയോ യജുസ്സ് എന്നു പറയും. ഇപ്രകാരം യജുർമന്ത്രദാരാതന്നെ അഗ്നിക്ക് ഹവിസ്സ് അർപ്പിക്കപ്പെടുന്നതിനാൽ അവിടെ യജുസ്സ് പ്രധാനമാകുന്നു. അംഗങ്ങളിൽ ശിരസ്സും പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നതുപോലെ യജുർവേദത്തെ ശിരസ്സും എന്നു പറയുന്നതുചിതമായിരിക്കുന്നു. വേദമന്ത്രങ്ങളുടെ വർണ്ണം, പദം, വാക്യം മുതലായവയുടെ ഉച്ചാരണത്തിന് ആദ്യം മനസ്സിൽത്തന്നെ സങ്കല്പമുണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ സങ്കല്പാത്മകവൃത്തിദാരാ മനോമയ പുരുഷനോടുകൂടിയ വേദമന്ത്രങ്ങൾക്കു ഘനീഷ്ഠമായ സംബന്ധമുണ്ട്. ഇവയ്ക്ക് മനോമയ പുരുഷന്റെ അവയവങ്ങളിൽതന്നെ സ്ഥാനം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശരീരത്തിൽ യാതൊരു സ്ഥാനം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശരീരത്തിൽ യാതൊരു സ്ഥാനം രണ്ടു ഭുജങ്ങൾക്കുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ ആ സ്ഥാനം തന്നെയാണു മനോമയ പുരുഷന്റെ അംഗങ്ങളിൽ ഋഗ്വേദത്തിനും സാമവേദത്തിനുമുള്ളത്. യജ്ഞയാഗാദികളിൽ ഇവയുടെ മന്ത്രദാരാ സ്തവനവും കീർത്തനവും നടത്തുന്നു. അതിനാൽ യജുർവേദമന്ത്രങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് ഇവ അപ്രധാനങ്ങളാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും ഭുജങ്ങളെപ്പോലെ യജ്ഞങ്ങളിൽ പ്രധാന സഹായകങ്ങളും ആകുന്നു. അതിനാൽ ഇവയ്ക്ക് ഭുജങ്ങളുടെ രൂപം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആദേശ (വിധി) വാക്യം വേദങ്ങളുടെ ഉള്ളിലാകുന്നു. അതിനാൽ അവതുതന്നെ മനോമയ പുരുഷന്റെ അംഗങ്ങളുടെ മധ്യഭാഗമായി പറയപ്പെ

N

P

ടുന്നു. അഥർവവേദത്തിൽ ശാന്തികം പൗഷ്ടികം ആദിയായ കർമ്മങ്ങളുടെ സാധകമന്ത്രമാകുന്നു പ്രതിഷ്ഠയുടെ കാരണമായിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ അതിനെ പൂജമെന്നും പ്രതിഷ്ഠയെന്നും പറയുന്നത് സർവ്വഥാ യുക്തിസംഗതമായിരിക്കുന്നു. സങ്കല്പാത്മക വൃത്തിദാശാ മനോമയ പുരുഷന്റെ നിത്യസംബന്ധം ഇവയെല്ലാത്തിനോടുംകൂടിയുണ്ട്. അതിനാൽ വേദമന്ത്രങ്ങൾ അതിന്റെ അംഗമായി പറയപ്പെടുന്നു. ഈ കാര്യം എപ്പോഴും സ്മരണയിലുണ്ടായിരിക്കണം.

ചതുർഥാനുവാകം

യതോ വാചോ നിവർത്തന്തേ. അപ്രാപ്യ മനസാ സഹ. ആനന്ദം ബ്രഹ്മണോ വിദാൻ. ന ബിഭേതി കദാ ചന്ദേതി. തസ്യൈഷ ഏവ ശാരീര ആത്മാ യഃ പൂർവ്വസ്യ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള വിദാൻമാരുടെ മഹിമയോടുകൂടി അവരുടെ മനോമയശരീരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തേയും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ യാതൊന്ന് സ്വരൂപഭൂതമായിരിക്കുന്ന പരമാനന്ദമായിരിക്കുന്നുവോ അവിടംവരെ മനസ്സും, വാണി ആദിയായുള്ള ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ സമുദായ രൂപമാകുന്ന മനോമയ ശരീരത്തിന് എത്തിച്ചേരുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. എന്നാൽ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് സാധനയനുഷ്ഠിക്കുന്ന മനുഷ്യന് ഇത് ബ്രഹ്മത്തോടടുക്കുന്നതിനു പ്രത്യേകം സഹായകമാകുന്നു. ഈ മനസ്സും, വാണി മുതലായവ സാധനാപരായണപുരുഷനെ ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ വാതിൽവരെ എത്തിക്കുകയും അതിനെ അവിടെ വിട്ടിട്ട് സ്വയം മടങ്ങിവരികയും ആ സാധകൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആനന്ദമയസാരൂപത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ജ്ഞാനികൾ ഒരിക്കലും ഭയഭീതരാകുന്നില്ല.

മനോമയ ശരീരത്തിലെ അന്തര്യാമിയായ ആത്മാവും പൂർവ്വാക്തമായ അന്നരസമയശരീരത്തിലേയും പ്രാണമയശരീരത്തിലേയും അന്തര്യാമിയായ ആത്മാവും ആ പരമാത്മാവുതന്നെയാകുന്നു.

തസ്മാദദാ ഏതസ്മാൻമനോമയാദന്വേദ്യന്തര ആത്മാവിജ്ഞാനമയസ്തേനൈഷ പൂർണ്ണഃ സ വാ ഏഷ പുരുഷ വിധ ഏവ. തസ്യ പുരുഷവിധയതാമനായം പുരുഷവിധഃ. തസ്യ ശ്രദ്ധൈവ ശീരഃ. ഋതം ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ. സത്യമുത്തരഃ പക്ഷഃ. യോഗ ആത്മാ. മഹഃ പൂച്ഛം പ്രതിഷ്ഠാ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഇവിടെ വിജ്ഞാനമയപുരുഷന്റെ അതായത് വിജ്ഞാനമായ ശരീരത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാതാവായ ജീവാത്മാവിന്റെ വർണ്ണനാകുന്നു. ആദ്യം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മനോമയ ശരീരത്തെക്കാളും ഇതു സൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്നതു കാരണം ഇതിന്റെ ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന ആത്മാവ് അന്യമാകുന്നു. വിജ്ഞാനമായ പുരുഷൻ അതാകുന്നു. ഈ മനോമയ ശരീരം പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നു. അതായത് ഈ മനോമയ ശരീരത്തിൽ അതു വ്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു. അതായത് ഈ മനോമയ ശരീരത്തിൽ അതു

വ്യാപ്തമായിരിക്കുകയും മനോമയം തന്നെക്കാൾ മൂന്നുളള പ്രാണമയവും അന്നമയവുമായ ശരീരങ്ങളിൽ വ്യാപകമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ ഈ വിജ്ഞാനമായ ജീവാത്മാവ് ശരീരം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ജീവാത്മാസരൂപനായ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ ശരീരരൂപമാകുന്ന ക്ഷേത്രത്തിൽ സർവ്വത്ര സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ വിജ്ഞാനമായ ആത്മാവും നിശ്ചയമായിത്തന്നെ പുരുഷാകാരത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. ആ മനോമയ പുരുഷനിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽത്തന്നെ അത് പുരുഷാകാരമായി പറയപ്പെടുന്നു. ആ വിജ്ഞാനമയത്തെ പക്ഷിയുടെ രൂപത്തിൽ ഇപ്രകാരം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. ബുദ്ധിയുടെ നിശ്ചിതവിശ്വാസരൂപമായ വൃത്തിയെ ആ വിജ്ഞാനാത്മാവിന്റെ ശരീരത്തിന്റെ പ്രധാന അംഗരൂപമായ ശിരസ്സായി കല്പിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ ദൃഢവിശ്വാസംതന്നെ ഓരോ വിഷയത്തിലും ഉന്നതിയുടെ കാരണമാകുന്നു. പരമാത്മാപ്രാപ്തിയിലാകട്ടെ ഏറ്റവുമുമാദ്യം ഇതിന്റെ ആവശ്യമുണ്ടാകുന്നു. സദാചാരനിശ്ചയം ഇതിന്റെ വലതു ചിറകും സത്യഭാഷണനിശ്ചയം ഇതിന്റെ ഇടതുപക്ഷവും ആകുന്നു. സത്യഭാഷണനിശ്ചയം ഇതിന്റെ ഇടതുപക്ഷവും ആകുന്നു. ധ്യാനദാശാ പരമാത്മാവുമായി സംയുക്തമാകുക തന്നെ വിജ്ഞാനമയ ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗവും. “മഹസ്സ്” എന്ന നാമത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായ പരമാത്മാവ് വാലും ആധാരവും ആകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പരമാത്മാവുതന്നെ ജീവാത്മാവിന്റെ പരമമായ ആശ്രയമാകുന്നു.

ഇനിയുള്ള മന്ത്രങ്ങളിൽ ഈ വിജ്ഞാനാത്മാവിന്റെ മഹിയെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു.

പഞ്ചമാനുവാകം

വിജ്ഞാനം യജ്ഞം തന്നുതേ. കർമ്മാണി തന്നുതേപിച. വിജ്ഞാനം ദേവഃ സർവേ. ബ്രഹ്മജ്യേഷ്ഠം മൂപാസതേ. വിജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ ചേദേദദ. തസ്മാച്ചേന്ന പ്രമാദ്യതി. ശരീരേ പാപ്മനോ ഹിത്വാ. സർവ്വാൻ കാമാൻ സമശ്നുത ഇതി. തസ്യൈഷ ഏവ ശരീര ആത്മാ യഃ പൂർവ്വസ്യ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ വിജ്ഞാനാത്മാവിന്റെ മഹിമാവർണ്ണനവും ബ്രഹ്മരൂപത്തോടുകൂടിയ അതിന്റെ ഉപാസനയുടെ ഫലവും പറയുന്നു. വിജ്ഞാനരൂപമായ അതായത് ബുദ്ധിയോടുകൂടി തദ്രൂപമായ ജീവാത്മാവുതന്നെ യജ്ഞത്തിന്റെ ശുഭകർമ്മരൂപമായ പുണ്യങ്ങളെ വിസ്തൃതമാക്കുന്നതും അന്യോന്യലൗകിക കർമ്മങ്ങളെ അഭിവ്യഭിപ്പെടുത്തുന്നതും ആകുന്നു. അതായത് ജീവാത്മാവിൽ നിന്നുതന്നെ എല്ലാ കർമ്മങ്ങൾക്കും പ്രേരണ ലഭിക്കുന്നു. എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനോരൂപമാകുന്ന ദേവതയും സർവ്വശ്രേഷ്ഠമായ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഈ വിജ്ഞാന മയ ജീവാത്മാവിനെത്തന്നെ സേവ ചെയ്യുകയും അതാതുകളുടെ പ്രവൃത്തികൾ വഴിയായി ഇതിനു സുഖം എത്തിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഏതെങ്കിലും സാധകൻ ഈ വിജ്ഞാനരൂപമായ ആത്മാവിനെത്തന്നെ ബ്രഹ്മമെന്നു ധരിക്കുകയും ഈ ധാരണയിൽ നിന്നും തെന്നി മാറാതിരിക്കുകയും അതായത് ആ ധാരണയിൽ തെറ്റുണ്ടാകാതിരിക്കുകയും അഥവാ ശരീരാദികളിൽ

I

K

സ്ഥിതമായിരിക്കുന്ന ഏകദേശീയവും അതുപോലെ ബദ്ധസ്യ രൂപവുമായ ബ്രഹ്മത്തെ തെറ്റിദ്ധരിക്കാതെയിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എങ്കിൽ അവൻ അനേകജന്മങ്ങളിലായി സമ്പാദിച്ചിരിക്കുന്ന പാപസഞ്ചയരൂപമായ ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് എല്ലാ ദിവ്യഭോഗങ്ങളേയും അനുഭവിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. ആ വിജ്ഞാനമയരൂപത്തിൽ അന്തര്യമായിരുന്ന ആത്മാവ് ആദ്യം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള അന്നരസമയസ്ഥലശരീരത്തിലും പ്രാണമയരൂപശരീരത്തിലും മനോമയ രൂപ ശരീരത്തിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ തന്നെയാകുന്നു.

തസ്മാദാ ഏതസ്മാദവിജ്ഞാനമയാദന്യോഽന്തര ആത്മാഽഽനന്ദമയഃ. തേനൈഷ പൂർണ്ണഃ. സവാ ഏഷ പുരുഷവിധ ഏവ. തസ്യ പുരുഷവിധതാമനയം പുരുഷവിധഃ. തസ്യ പ്രിയമേവ ശിരഃ. മോദോ ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ. പ്രമോദ ഉത്തരഃപക്ഷഃ. ആനന്ദ ആത്മാ. ബ്രഹ്മ പുച്ഛം പ്രതിഷ്ഠാ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഇവിടെ ആനന്ദമയനായ പരമപുരുഷനെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആദ്യാംശത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിജ്ഞാനമയജീവാത്മാവിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി അതിന്റെ ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന വേറൊരു ആത്മാവുണ്ട്; ആനന്ദമയപരമാത്മാവ് അതാകുന്നു. അതിനോടുകൂടി ഈ വിജ്ഞാന മയപുരുഷൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അതായത് അത് ഇതിൽത്തന്നെ പരിപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ സമസ്ത പുരുഷന്മാരിലും ഉത്തമനായതുകാരണം 'പുരുഷൻ' എന്ന വാക്കിനെ അന്വർത്ഥമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം വിജ്ഞാനപുരുഷനുതുല്യം ആകാർത്തോടുകൂടിയവനും ആകുന്നു. ആ വിജ്ഞാന മയ പുരുഷനിൽ വ്യാപ്തമായതു കാരണം അദ്ദേഹം പുരുഷാകാരനായി പറയപ്പെടുന്നു. പക്ഷിയുടെ രൂപകത്തിൽ ആ ആനന്ദമയ പരമേശ്വരന്റെ അംഗങ്ങളെ ഇപ്രകാരം വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രിയഭാവം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സാകുന്നു. ആനന്ദമയനായ പരമാത്മാവ് എല്ലാവർക്കും പ്രിയനാകുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും ആനന്ദത്തെ പ്രേമിക്കുന്നു; എല്ലാവരും ആനന്ദം ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതു കാരണം പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഈ 'പ്രിയഭാവം' ആനന്ദമയനായ പരമാത്മാവിന്റെ ഒരു പ്രധാനാംശമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇതുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനാംഗമായ ശിരസ്സാകുന്നു. മോദം വലത്തേതും പ്രമോദം ഇടത്തേതും ചിറകുകളാകുന്നു. ആനന്ദത്തെ പരമാത്മാവിന്റെ മധ്യാംഗവും അതുപോലെ ബ്രഹ്മത്തെ ഇതിന്റെ വാലും ആധാരവും ആകുന്നു. പരമാത്മാവു അവയവരഹിതനായതു കാരണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപത്തേയും അംഗങ്ങളേയും യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ വിവരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ഈ പ്രകരണത്തിൽ വിജ്ഞാനമയത്തിനർത്ഥം ജീവാത്മാവെന്നും ആനന്ദമയത്തിനർത്ഥം പരമാത്മാവെന്നും അംഗീകരിക്കണം.

അടുത്ത അനുവാകത്തിലെ മന്ത്രങ്ങൾ ഈ ആനന്ദമയ പരമാത്മാവിന്റെ വിഷയത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നവയാകുന്നു.

ഷഷ്ഠാനുവാകം

അസന്നേവ സ ഭവതി. അസദ് ബ്രഹ്മേതി വേദചേത്. അസ്തി ബ്രഹ്മേതി ചേദേദദ. സന്തമേനം തതോ വിദുരീതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സത്തയെ മാനിക്കുന്നതുകൊണ്ടും മാനിക്കാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഉളവാകുന്ന ഫലം വിവരിക്കുന്നു. ഏതെങ്കിലും മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മം അസത്താകുന്നു, അതായത് ബ്രഹ്മമോ ഈശ്വരനോ ഇല്ല എന്നു നിശ്ചയിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൻ സത്താരഹിതനായി ഭവിക്കുന്നു; അതായത് സ്വേച്ഛാചാരിയായി സദാചാരത്തിൽ നിന്നു ഭ്രഷ്ടനും നീചപ്രകൃതിയോടുകൂടിയവനുമായിത്തീരുന്നു. ഏതെങ്കിലും മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ യഥാർത്ഥതയെ ഗ്രഹിക്കാതെ ബ്രഹ്മമുണ്ടെന്നു സംശയരഹിതമായി വിശ്വസിക്കുകയും അതായത് ശാസ്ത്രങ്ങളിലും മഹാജ്ഞാനികളിലും ദുഃഖവിശ്വാസമുള്ളതു കാരണം അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഈശ്വരന്റെ സത്തയിന്മേൽ പൂർണ്ണവിശ്വാസം ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു. എങ്കിൽ അങ്ങനെയുള്ള മനുഷ്യനെ ജ്ഞാനിയായും സത്പുരുഷനായും അംഗീകരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പരമാത്മാവിനെക്കുറിച്ചുള്ള തത്വജ്ഞാനത്തിന്റെ ആദ്യപടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്തയിലുള്ള വിശ്വാസം തന്നെയാകുന്നു. പരമാത്മാവിന്റെ സത്തയിൽ വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു സമയം ഏതെങ്കിലും മഹാപുരുഷന്റെ കൃപയാൽ സാധനയിൽ മുഴുകി മനുഷ്യൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു.

തസ്മൈഷ ഏവ ശരീര ആത്മാഃ യ പൂർവസ്യ.

ഇവിടെ മുൻവർണ്ണമനുസരിച്ച് ആനന്ദമയന്റെ അന്തരാത്മാവ് സ്വയം ആനന്ദമയനെപ്പോലെ പറയപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം ആ ആനന്ദമയ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വയംശരീരവർത്തിയായ അന്തരാത്മാവാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിൽ ശരീരത്തിനും ചൈതന്യത്തിനും യാതൊരു വ്യത്യാസവുമില്ല. യാതൊന്ന് നേരത്തേ പറഞ്ഞിരുന്ന അന്നരസമയാദി എല്ലാത്തിന്റേയും അന്തര്യമായിരുന്ന പരമാത്മാവായിരിക്കുന്നുവേ അദ്ദേഹം സ്വയം തന്റേതന്നെ അന്തര്യമായിരുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തര്യമി മറ്റൊരുമാകുന്നില്ല. ഇതിനാൽ മറ്റു യാതൊന്നും പറയാതെ ആ വർണ്ണനാപരമ്പരയെ ഇവിടെത്തന്നെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അംശത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തെ 'അസത്' എന്നും 'സത്' എന്നും മാനിക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു, അതിനെ ശ്രവിച്ച ഓരോ മനുഷ്യന്റേയും മനസ്സിൽ യാതൊരു പ്രശ്നം ഉദിക്കുന്നുവോ ആ പ്രശ്നത്തെ നിർണ്ണയിച്ചിട്ട് ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സത്തയുടെ പ്രതിപാദനം നടത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ശ്രുതി സ്വയമായിത്തന്നെ പ്രശ്നം അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

അഥാതോഽനു പ്രശ്നാഃ. ഉതാവിദാനമും ലോകം പ്രേത്യകശ്ചന ഗച്ഛതീ. ആഹോ വിദാനമും ലോകം പ്രേത്യകശ്ചിത്സമശ്നുതാമു.

N

P

I

K

ഇനി ഇവിടെ നിന്നും ഉപചോദ്യങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നു. അതിൽ ആദ്യ പ്രശ്നം എന്തെന്നാൽ ബ്രഹ്മം ഉണ്ടെങ്കിൽ അതിനെ അറിയാത്ത ആരെങ്കിലും മരിച്ചു പരലോകത്തിൽ പോകുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ? രണ്ടാമത്തെ പ്രശ്നം ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്ന ഏതെങ്കിലും ജ്ഞാനി മരണാനന്തരം പരലോകം പ്രാപിക്കുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ? ആ വിദ്വാന്മാരും പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ ഈ മൂന്നാമത്തെ പ്രശ്നം വിദ്വാന്മാർ (ജ്ഞാനികൾ) ബ്രഹ്മത്തെ അനുഭവിക്കുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ? ഇവയുടെ മറുപടിയായി ബ്രഹ്മത്തെ സൃഷ്ടിയുടെ കാരണമായി പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അതിന്റെ സത്തയെ, ആസ്തികൃതത്തെ, വ്യക്തമാക്കുന്നു. പിന്നെ 'തത്സത്യം ഇത്യചക്ഷതേ...' ഈ വാക്യദാരിശ്രുതി സ്പഷ്ടസ്വരൂപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്തയെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഏഴാം അനുവാക്യത്തിൽ ഒന്നുകൂടി സ്പഷ്ടമായ വചനങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നു - 'കോ ഹ്യേവാന്യത? കഃ പ്രാണാത്? യദേഷ ആകാശ ആനന്ദോ ന സ്യാത്.' അതായത് ഇത് ആകാശമയനായ പരമാത്മാവായിരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ആരു ജീവിക്കുന്നു? ആർക്കു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു? അതായത് ജീവിക്കളുടെ പ്രാണനും ചലനവും പരമാത്മാവിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ പ്രശ്നത്തിനുത്തരമായി ഏഴാം അനുവാക്യത്തിൽ ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു, മനുഷ്യൻ പരമാത്മാവിനെ പൂർണ്ണമായി അറിയാതിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ അല്പതമാത്രമായിപ്പോലും സംശയിക്കുന്നുവോ അതുവരെ അവൻ ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നും മോചിക്കപ്പെടുന്നില്ല. മൂന്നാമത്തെ പ്രശ്നത്തിനുത്തരമായി എട്ടാം അനുവാക്യത്തിന്റെ ഉപസംഹാരത്തിൽ ശ്രുതി സ്വയം പറയുന്നു: - 'സ യ ഏവം വിത്... ആനന്ദമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി' അതായത് 'യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നുവോ അവൻ ക്രമമായി അന്നമയം, പ്രാണമയം ആദിയായവയെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ട് അവസാനം ആനന്ദമയനായ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു.'

സംബന്ധം - ഈ പ്രശ്നങ്ങളുടെ ഉത്തരമായി ശ്രുതി ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപവും ശക്തിയും വർണ്ണിച്ചിട്ട് ആദ്യത്തെ അനുവാക്യത്തിൽ യാതൊന്ന് സംക്ഷേപമായി സൃഷ്ടിയുടെ ഉത്ഭവത്തെ വിവരിച്ചുവോ അതിനേയും വിശദമായി ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നു.

സോപ്തകാമയത. ബഹു സ്യാം പ്രജായേയേതി. സ ത പോപ്യത. സ തപസ്തപ്താ ഇദം സർവമസ്യ ജത യദിദം കിംച. തത്സൃഷ്ട്വാ തദേവാന്യപ്രാവിശത്. തദനുപ്രവിശ്യ സച്ച ത്യച്ചാഭവത്. നിരൂക്തം ചാനിരൂക്തം. ച. നിലയനം ചാനിലയനം ച. വിജ്ഞാനം ചാവിജ്ഞാനം ച. സത്യം ചാന്യതം ച സത്യമഭവത്. യദിദം കീം ച. തത്സത്യമിത്യോ ചക്ഷതേ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഞാൻ നാനാ രൂപത്തിൽ ജനിച്ചു വളരെയധികമായിത്തീരും എന്ന് ആരംഭത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. ഈ വിചാരത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം തപസ്സുചെയ്തു. അതായത് ജീവിക്കളുടെ കർമ്മമനുസരിച്ച് സൃഷ്ടി നടത്തണമെന്നും സങ്കല്പിച്ചു. ഇപ്രകാരം സങ്കല്പിച്ച് ഇക്കാണ്യനതും

കേൾക്കുന്നതും ആയ എല്ലാ ജഡചേതനാമയ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതായത് ഇതിന്റെ സങ്കല്പമയമായ രൂപം നിർമ്മിച്ചു. അതിനുശേഷം സ്വയം അതിൽ പ്രവേശിച്ചു. തന്നിൽനിന്നും ഉൽപ്പന്നമായ ഈ ജഗത്തിൽ ആ പരമേശ്വരൻ മുന്വേതനെ പ്രവിഷ്ടനായിരുന്നു. ഈ ജഗത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെതന്നെ സ്വരൂപമായിരുന്നപ്പോൾ അതിൽ അദ്ദേഹം പ്രവിഷ്ടമാകണമായിരുന്നില്ല. എന്നിരുന്നാലും ജഡചേതനാമയമായ ജഗത്തിൽ ആത്മസ്വരൂപത്താൽ പരിപൂർണ്ണമായ ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ വിശേഷസ്വരൂപം - അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തര്യമായിരുന്ന സ്വരൂപത്തിന്റെ അടയാളം - സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി 'ഈ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹം അതിൽ സ്വയം കുടികൊള്ളുന്നു' എന്നുള്ള കാര്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്രവിഷ്ടനായിരുന്ന ശേഷം അദ്ദേഹം മുർത്തവും അമൂർത്തവുമായ രൂപത്തിൽ അതായത് കാണപ്പെടുന്ന പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ് എന്നീ ഭൂതങ്ങളുടെ രൂപത്തിലും അതുപോലെ വായു, ആകാശം ഇങ്ങനെ കാണപ്പെടാത്ത ഭൂതങ്ങളുടെ രൂപത്തിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. പിന്നീട് വർണ്ണിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിലും വർണ്ണിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിലും വിവിധ വസ്തുക്കളായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. ഇതുപോലെതന്നെ ആശ്രയം നല്കുന്നതും നൽകപ്പെടാത്തതുമായി - ചേതനയും ജഡവും - ഇങ്ങനെ എല്ലാ രൂപത്തിലും ഏകനായ സത്യസ്വരൂപ പരമേശ്വരൻ തന്നെ പല നാമങ്ങളേയും രൂപങ്ങളേയും സ്വീകരിച്ചു പ്രത്യക്ഷമായി. ആ ഏകനായ പരമാത്മാവുതന്നെ നന്മയും തിന്മയും ആയ എല്ലാ രൂപത്തിലുമായിത്തീർന്നു. അതുകാരണം ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു 'ഈ കാണുകയും കേൾക്കുകയും ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന എല്ലാത്തിലും സത്യസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവുതന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു' എന്ന്.

സപ്തമാനുവാകം

അസദ്വാ ഇദമഗ്ര ആസീത്. തതോ വൈ സദജായ ത. തദാത്മാനം സ്വയമകുരുത. തസ്മാത്തത്സുകൃത മൂച്യത ഇതി.

സൂക്ഷ്മസ്ഥൂലരൂപങ്ങളിൽ പ്രകടമാകുന്നതിനു മുമ്പ് ഈ ജഡചേതനാമയമായ ജഗത്ത് അസത് അതായത് അവ്യക്തരൂപത്തിൽ ആയിരുന്നു. ആ അവ്യക്താവസ്ഥയിൽ നിന്നുതന്നെ സത് അതായത് നാമരൂപമയവും ജഡചേതനാത്മകവുമായ പ്രത്യക്ഷ ജഗത്ത് ഉത്ഭവിച്ചു. പരമാത്മാവ് തന്നെത്തന്നെ സ്വയം ഈ ജഡചേതനാത്മകമായ ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ആക്കിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമം 'സുകൃതം' (തന്നത്താനെ ഉണ്ടായത്) എന്നായിത്തീർന്നു.

യദൈവ തത്സുകൃതം രസോ വൈ സഃ. രസംഹേ വായം ലബ്ധ്യാഽഽനന്ദീ ഭവതി. കോ ഹ്യേവാന്യാത്മകഃ പ്രാണാത് യദേഷ ആകാശ ആനന്ദോ ന സ്യാത്. ഏഷ ഹ്യേ വാനന്ദയാതി.

മുൻപറഞ്ഞ വർണ്ണനത്തിൽ 'സുകൃത' നാമത്തിൽ പറയപ്പെട്ട ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് വാസ്തവത്തിൽ രസസ്വരൂപൻ (ആനന്ദമയൻ) ആകുന്നു. ഇദ്ദേഹംതന്നെ വാസ്തവികമായ

N

P

I

K

ആനന്ദം ആകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അനാദികാലം മുതൽ ജനനമരണങ്ങളാകുന്ന ഘോരദുഃഖങ്ങളെ അനുഭവിച്ചു വരുന്ന ഈ ജീവാത്മാവ് ഈ രസമയ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിച്ചു തന്നെ ആനന്ദയുക്തമായിത്തീരുന്നു. ഈ പരമാനന്ദമയനായ പരമേശ്വരനോട് ഇതിന്റെ സംയോഗം നടക്കാതിരിക്കുന്നതുവരെ ഇതിനു യാതൊരു വിധത്തിലും പൂർണ്ണാനന്ദം, നിത്യാനന്ദം, അഖണ്ഡാനന്ദം, അനന്താനന്ദം ഇവ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ ആ വാസ്തവിക ആനന്ദസ്വരൂപ പരമാത്മാവിന്റെ അസ്തിത്വത്തെ സന്ദേഹരഹിതമായി ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹം ആകാശത്തേപ്പോലെ വ്യാപകനായ ആനന്ദപരമാത്മാവാകുന്നില്ലെങ്കിൽ ആർക്ക് ജീവിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു; ഏതു പ്രാണനു ചലിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. മാത്രമല്ല അഖിലത്തിന്റേയും ജീവിതം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ചെയ്തിരിക്കുന്നത് അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു. കൂടാതെ, ഈ ജഗത്തിന്റെ എല്ലാ ഭൗതികക്രിയകളും നിയമിതവും വ്യവസ്ഥിതവുമായ രീതിയിൽ നടക്കുന്നത് എങ്ങനെ സാധിക്കുന്നു? അതിനാൽ മനുഷ്യർ ഇത് ദൃഢതയോടുകൂടി വിശ്വസിക്കണം. ഈ ജഗത്തിന് സ്രഷ്ടാവും രക്ഷിതാവുമായി പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ നിശ്ചയമായും വേണം. അതുപോലെ സന്ദേശരഹിതമായി ഈ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് എല്ലാവർക്കും ആനന്ദം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു. ആനന്ദസ്വരൂപനും ഏകമാത്രനുമായ പരമാത്മാവുള്ളപ്പോൾ മറ്റാർക്ക് ആനന്ദം പ്രദാനം ചെയ്യുവാൻ കഴിയും?

യദാഹേതുവൈഷ ഏതസ്മിന്നദൃശ്യേനാത്മേയ് നിരൂകേത് നിലയനേദ്യേം പ്രതിഷ്ഠാം വിനദതേ. അഥ സോദ്യേം ഗതോഭവതി.

ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനിലിഷ്ടിക്കുന്നവർ ഒരിക്കലും കാണപ്പെടാത്ത, വിവരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലാത്ത, ആരെയും ആശ്രയിക്കാത്ത, ശരീരരഹിതനായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ നിർഭയ (അവിചല) സ്ഥിതിപ്രാപിക്കുന്നു. ആ സമയം അവൻ നിർഭയപദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നെന്നേക്കുമായി ഭയത്തിൽനിന്നും ശോകത്തിൽ നിന്നും മുക്തരായിത്തീരുന്നു.

യദാ ഹേതുവൈഷ ഏതസ്മിന്നദരമന്തരം കൂരുതേ. അഥ തസ്യ ഭയം ഭവതി. തത്തേവ ഭയം വിദുഷോ മന്യാനസ്യ. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഈ ജീവാത്മാവ് ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ നിന്നും അല്പമായ അന്തരത്തോടുകൂടി എപ്പോൾ മുതൽ വസിക്കുന്നുവോ അതായത് അദ്ദേഹത്തിൽ പൂർണ്ണസ്ഥിതി പ്രാപിക്കാതിരിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ നിരന്തരം സ്മരിക്കാതിരിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ അല്പനേരത്തേയ്ക്കുമാത്രമെങ്കിലും മറന്നുപോകുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതുവരെ അവനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഭയം അതായത് അവന്റെ പുനർജന്മം തീർച്ചയായും ഉണ്ടാകും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ പരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതനാകാതിരിക്കുകയും അവൻ ഭഗവാനെ മറന്നു ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അവന്റെ മരണം സംഭവിക്കുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെ അവന്റെ അന്തിമസംസ്കാരമനുസരിച്ചുള്ള ജനനം ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാണ്. പരമാത്മാ

വിൽ പൂർണ്ണസ്ഥിതി പ്രാപിക്കാത്ത സമയം വരെ, ഭഗവാനെ നിരന്തരം സ്മരിക്കാതിരിക്കുന്നതുവരെ ഈ പുനർജന്മഭയം - ജനനമരണഭയം - എല്ലാവർക്കുമുണ്ടാകും. ഒരുവൻ വലിയ വിദ്വാനോ ശാസ്ത്രജ്ഞനോ സ്വയം വലിയ ജ്ഞാനിയോ പണ്ഡിതനോ ആകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ പരമേശ്വരൻ എല്ലാവരുടെ മേലും ഭരണം നടത്തുന്നു; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണശക്തികൊണ്ടു ലോകത്തിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും നിയമിതരൂപത്തിൽ ചലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

അഷ്ടാമാനുവാകം

സംബന്ധം - കഴിഞ്ഞ അനുവാകത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മന്ത്രങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യത്തെ ഉല്ലേഖനം ചെയ്യുന്നു.

ഭീഷാസ്മാദാതഃ പവതേ. ഭീഷോദേതി സൂര്യഃ ഭീഷാസ്മാദഗ്നിശ്ചേന്ദ്രശ്ച. മൃത്യുർധാവതി പഞ്ചമ ഇതി.

ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനോടുള്ള ഭയംകൊണ്ടു പവനൻ നിയമാനുസരണം ചലിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടുള്ള ഭയംകൊണ്ടു സൂര്യൻ കൃത്യസമയത്തു ഉദിക്കുകയും കൃത്യസമയത്ത് അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ അദ്ദേഹത്തോടുള്ള ഭയംകൊണ്ട് അഗ്നി, ഇന്ദ്രൻ, അഞ്ചാമത്തെ മൃത്യു - ഇവയെല്ലാം അവരവരുടെ കാര്യങ്ങൾ നിയമപൂർവ്വം സുവ്യവസ്ഥിതമായി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇവയുടെയെല്ലാം വ്യവസ്ഥകൾ ചെയ്യുന്നതായി ഇവയ്ക്കെല്ലാം പ്രേരകമായി ആരെങ്കിലുമില്ലെങ്കിൽ ഈ ജഗത്തിന്റെ കാര്യങ്ങൾ എങ്ങനെ നടക്കും. ഇവയെല്ലാം സൃഷ്ടിച്ചവനും എല്ലാത്തേയും യഥാ യോഗ്യം നിയമമനുസരിച്ച് വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനുമായ ഏതോ ഒരു സത്യജ്ഞാനാനന്ദസ്വരൂപപരബ്രഹ്മ, പരമാത്മാവ് നിശ്ചയമായും ഉണ്ടെന്നും അദ്ദേഹത്തെ മനുഷ്യനു നിശ്ചയമായും പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്നും ഇതിൽനിന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

സംബന്ധം - ആനന്ദസ്വരൂപനായ ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ ഈ ആനന്ദം എത്രയുണ്ട്, എങ്ങനെയുണ്ട്? ഈ ആഗ്രഹനിവൃത്തിക്ക് ആനന്ദവിഷയകമായ ചിന്ത ആരംഭിക്കുന്നു -

സൈഷാഘ്നനസ്യ മീമാംസാ ഭവതി. യുവാ സ്യാത്സാധുയാവാധ്യായക ആശിഷ്ഠോ ദ്രവശിഷ്ഠോ ബലിഷ്ഠാസ്തസ്യേയം പൃഥിവീ സർവാ വിത്തസ്യ പൂർണ്ണാ സ്യാത്. സ ഏകോമാനുഷ ആനന്ദഃ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ആ ആനന്ദത്തിന്റെ ചർച്ചയാരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള സൂചന നൽകിയിട്ട് സർവ്വപ്രഥമമായി മനുഷ്യലോകത്തിന്റെ ഭോഗങ്ങളിൽനിന്നും ലഭിക്കുവാൻ സാധ്യതയുള്ള ഏറ്റവും ഉന്നതമായ ആനന്ദത്തെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. ഒരു യുവാവായ മനുഷ്യൻ, അതും അങ്ങനെയിങ്ങനെയുള്ള സാധാരണ യുവാവാരിക്കുന്നില്ല - സദാചാരിയും സൽസ്വഭാവിയും ഉന്നതകുലത്തിലെ ജനിച്ചവനുമായിരിക്കട്ടെ, അവൻ എല്ലാ വേദങ്ങളുടേയും വിദ്യ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളവനും അതുപോലെ ശിക്ഷണത്തിൽ - ബ്രഹ്മചാരികൾക്ക് ഉപദേശം നൽകുന്നതിൽ - കുശലനും ആയിരിക്കട്ടെ, അവന്റെ എല്ലാ അംഗങ്ങളും

N

P

I

K

ഇന്ദ്രിയങ്ങളും രോഗരഹിതങ്ങളും കഴിവുറ്റതും സുദൃഢവും എല്ലാ പ്രകാശങ്ങളും ശക്തിസമ്പന്നവുമായിരിക്കട്ടെ. പിന്നെ യഥ സമ്പത്താൽ നിറയപ്പെട്ട ഈ പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് അവന്റെ അധീനത്തിലാവുകയും ആണെങ്കിൽ ആ മനുഷ്യന്റെ സുഖം ഏറ്റവും വലുതാകുന്നു. ഇതു മാനവലോകത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ആനന്ദമാകുന്നു.

തേ യേ ശതം മാനുഷാ ആനന്ദഃ. സ ഏകോ മനുഷ്യ ഗന്ധർവ്വാനാമാനന്ദഃ. ശ്രോത്രിയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

മനുഷ്യ യോനിയിൽ ഉത്തമകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ച് ഗന്ധർവ്വ ഭാവത്തെ പ്രാപിച്ചവനെ “മനുഷ്യഗന്ധർവ്വൻ” എന്നു പറയുന്നു. ഇവിടെ ഇവന്റെ ആനന്ദം മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ ആനന്ദത്തേക്കാൾ നൂറിരട്ടിയെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യസംബന്ധിയായ ആനന്ദത്തെ ആദ്യം വർണ്ണിച്ചുവോ അങ്ങനെ ഒരു നൂറെണ്ണം ഒന്നിച്ചു കൂടുന്ന കൂട്ടത്തെ മനുഷ്യഗന്ധർവ്വന്റെ ആനന്ദത്തോട് തുല്യപ്പെടുത്താം. എന്നാൽ ആദ്യം പറഞ്ഞ മനുഷ്യലോകത്തിന്റെ ഭോഗങ്ങൾ മുതൽ ഗന്ധർവ്വലോകത്തിന്റെ ഭോഗങ്ങൾ വരെയുള്ള ദുഷിച്ച ആഗ്രഹങ്ങളിൽനിന്നു വിരക്തമാണ് ശ്രോത്രിയൻ അഥവാ വേദജ്ഞൻ. ആ ശ്രോത്രിയൻ - വേദജ്ഞപുരുഷൻ, സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ ആനന്ദം ലഭിക്കുന്നു.

തേ യേ ശതം മനുഷ്യഗന്ധർവ്വാനാമാനന്ദഃ. സ ഏകോ ദേവഗന്ധർവ്വാനാമാനന്ദഃ. ശ്രോത്രിയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ആദ്യം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മനുഷ്യ ഗന്ധർവ്വനെ അപേക്ഷിച്ച് ദേവഗന്ധർവ്വന്റെ ആനന്ദത്തെ നൂറിരട്ടി എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യഗന്ധർവ്വന്റെ ആനന്ദത്തെ മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെ നൂറെണ്ണം ഒന്നിച്ചുകൂടുന്ന ആനന്ദത്തിനു തുല്യമാണ് സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭം മുതലുള്ള ദേവജാതീയ ഗന്ധർവ്വരൂപത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ജീവിക്കുള്ളത്. അതുപോലെ യാതൊരു മനുഷ്യൻ ഈ ആനന്ദാഭിലാഷത്താൽ മോഹിതനായിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ ഇതിന്റെ ആവശ്യം ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ വേദങ്ങളിലെ ഉപദേശങ്ങളെ ഹൃദയം ഗമമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള വിദാൻ ഈ ആനന്ദം സ്വാഭാവികമായി ലഭിക്കുന്നു.

തേ യേ ശതം ദേവഗന്ധർവ്വാനാമാനന്ദഃ. സ ഏകഃ പിതൃണാം ചിരലോകലോകാനാമാനന്ദഃ. ശ്രോത്രിയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ദേവഗന്ധർവ്വന്മാരുടെ ആനന്ദത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ചിരസ്ഥായിയായ പിതൃലോകത്തെ പ്രാപിച്ചു ദിവ്യന്മാരായ പിതൃക്കളുടെ ആനന്ദത്തെ നൂറിരട്ടിയായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്ന ദേവഗന്ധർവ്വന്മാരുടെ ആനന്ദത്തിന്റെ നൂറിരട്ടിയായിരിക്കുന്നു. ചിരസ്ഥായിയായ പിതൃലോകത്തെ ദിവ്യന്മാരായ പിതൃക്കളുടെ ആനന്ദത്തിന്റെ രൂപം. അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ ആ ലോകത്തിന്റെ അഭിലാഷത്താൽ മോഹിതനാകാതിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊ

രുത്തൻ അതിന്റെ ആവശ്യകതയില്ലാതിരിക്കുന്നുവോ ആ ശ്രോത്രിയൻ - വേദരഹസ്യം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള വിരക്തൻ - ആ ആനന്ദം സ്വാഭാവികമായും ലഭിക്കുന്നു.

തേ യേ ശതം പിതൃണാം ചിരലോകലോകാനാമാനന്ദഃ. സ ഏക ആ ജാനജാനാം ദേവാനാമാനന്ദഃ. ശ്രോത്രിയ സ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ചിരസ്ഥായിയായ ലോകത്തിൽ വസിക്കുന്ന ദിവ്യന്മാരായ പിതൃക്കളുടെ ആനന്ദത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ‘ആജാനജ’ എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന ദേവന്മാരുടെ ആനന്ദത്തെ നൂറിരട്ടിയായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്ന ചിരസ്ഥായിയായ ലോകത്തിൽ വസിക്കുന്ന പിതൃക്കളുടെ ആനന്ദം നൂറെണ്ണം ഒന്നിച്ചുകൂടുന്ന അത്രയും ‘ആജാനജ’ എന്ന ദേവന്മാരുടെ ആനന്ദത്തിന് വികാസമുണ്ടാകുന്നു. ദേവലോകത്തലെ ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥാനത്തിന്റെ നാമമാണ് ‘ആജാനജ.’ അവിടുത്തെ ദേവകൾ സ്വമൃതികളിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഏതോ പുണ്യകർമ്മങ്ങൾ കാരണം അവിടെ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവരെ ആജാനജന്മാർ എന്നു പറയുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ ലോകംവരെയുള്ള ഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തനാകാതെയിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ ഈ ആനന്ദത്തെ തൃപ്തമായിക്കരുതി അതിനോട് വിരക്തനായിരിക്കുന്നുവോ ആ വേദജ്ഞാനിയായ വിരക്തനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആ ആനന്ദം സ്വഭാവസിദ്ധമാകുന്നു.

തേ യേ ശതമാജാനജാനാം ദേവാഃ നാമാനന്ദഃ. സ ഏക കർമ്മ ദേവാനാം ദേവാനാമാനന്ദഃ. യേ കർമ്മണാ ദേവാനപിയന്തി. ശ്രോത്രിയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ആജാനജദേവന്മാരുടെ ആനന്ദത്തേക്കാൾ കർമ്മദേവതകളുടെ ആനന്ദത്തെ നൂറിരട്ടിയായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്ന ആജാനജദേവതകളുടെ ആനന്ദത്തെക്കാൾ നൂറിരട്ടി മഹിമയോടുകൂടിയതാണ് വേദോക്തങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾ വഴി മനുഷ്യയോനിയിൽ നിന്നും ദേവഭാവം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ആ കർമ്മദേവതകളുടെ ആനന്ദം. യാതൊരുത്തൻ ആ കർമ്മദേവതകൾ വരെയുള്ള ആനന്ദത്തെ അഭിലഷിക്കാതെയിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ ദേവലോകം വരെയുള്ള ഭോഗങ്ങൾ ആവശ്യമില്ലാതിരിക്കുന്നുവോ വേദരഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ആ വിരക്തപുരുഷനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആ ആനന്ദം ജന്മസിദ്ധമാകുന്നു.

തേ യേ ശതം കർമ്മദേവനാം ദേവാനാമാനന്ദഃ. സ ഏകോ ദേവനാമാനന്ദഃ. ശ്രോത്രിയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ കർമ്മദേവനെ അപേക്ഷിച്ച് സൃഷ്ടിക്കാലത്തിൽ സ്ഥായിഭാവത്തോടുകൂടി സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരുടെ, സ്വാഭാവികമായ ദേവഭാവത്തോടുകൂടിയവരുടെ, ആനന്ദത്തെ നൂറിരട്ടിയായി പറയുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കർമ്മദേവന്മാരുടെ ആനന്ദത്തേക്കാൾ നൂറുമടങ്ങാണ് സ്വഭാവസിദ്ധരായ ദേവതകളുടെ ആനന്ദം. യാതൊരുത്തൻ സ്വഭാവസിദ്ധരായ ദേവതകളുടെ ഭോഗാനന്ദത്തെ ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കു

N

P

I

ന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ അതിനെയും ലേശം പോലും അഭിലഷിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ, വേദരഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ആ നിഷ്കാമ വിരക്തനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആ ആനന്ദം ജന്മസിദ്ധമാകുന്നു.

തേ യേ ശതം ദേവാനാമാനന്ദാഃ സ ഏക ഇന്ദ്രസ്യാനന്ദഃ ശ്രോത്രീയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ മുൻപറഞ്ഞ സ്വഭാവ സിദ്ധരായ ദേവതകളുടെ ആനന്ദത്തിന്റെ നൂറിരട്ടിയാണ് ഇന്ദ്രന്റെ ആനന്ദം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. മുകളിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന ദേവതകളുടെ ആനന്ദം അങ്ങനെ നൂറെണ്ണം ഒന്നിച്ചുകൂടിയാൽ ഉള്ളിടത്തോളമാണ് ഇന്ദ്രഭാവത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ദേവതകളുടെ ഒരാനന്ദം. യാതൊരുത്തൻ ഈ ഇന്ദ്രഭോഗാനന്ദത്തെ ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ ഈ ഇന്ദ്രസുഖത്തേപ്പോലും കാംക്ഷിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ- അതിനെ തുച്ഛമായിക്കരുതി അതിനോട് വിരക്തനായിത്തീരുന്നുവോ - വേദരഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ആ നിഷ്കാമപുരുഷനാകട്ടെ ആ ആനന്ദം സ്വതഃസിദ്ധമാണ്.

തേ യേ ശതമിന്ദ്രസ്യാനന്ദാഃ സ ഏകോ ബൃഹസ്പതേരാന്ദഃ ശ്രോത്രീയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ഇന്ദ്രന്റെ ആനന്ദത്തെക്കാൾ നൂറിരട്ടിയാണു ബൃഹസ്പതിയുടെ ആനന്ദം എന്നു പറയുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രന്റെ ആനന്ദം നൂറെണ്ണം ഒന്നിച്ചുകൂടുന്നതിനു തുല്യമാണ് ബൃഹസ്പതിയുടെ പദവിയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ദേവതയുടെ ആനന്ദം. എന്നാൽ യാതൊരു മനുഷ്യൻ ബൃഹസ്പതിയുടെ ഭോഗാനന്ദത്തേയും ഇച്ഛിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ ആ ഭോഗാനന്ദത്തേയും അനിത്യമായതുകാരണം തുച്ഛമായിക്കരുതി അതിനോടു വിരക്തനായിത്തീരുന്നുവോ വേദരഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്ന ആ നിഷ്കാമമനുഷ്യൻ ആ ആനന്ദം ജന്മപ്രാപ്തമാണ്.

തേ യേ ശതം ബൃഹസ്പതേരാന്ദഃ സ ഏകഃ പ്രജാപതേരാന്ദഃ ശ്രോത്രീയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ബൃഹസ്പതിയുടെ ആനന്ദത്തെക്കാൾ നൂറിരട്ടി വലുതാണ് പ്രജാപതിയുടെ ആനന്ദം എന്നു പറയുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ ആനന്ദത്തേപ്പോലെ നൂറെണ്ണം ഒന്നിച്ചു കൂടുന്നതിനു തുല്യമാണു പ്രജാപതിയുടെ സ്ഥാനത്തെത്തുന്ന ദേവതയുടെ ആനന്ദം. എന്നാൽ യാതൊരു മനുഷ്യൻ ഈ പ്രജാപതിയുടെ ആനന്ദത്തെ ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അതിൽനിന്നും വിരക്തനായിക്കഴിയുന്നുവോ, വേദരഹസ്യത്തെ അറിയുന്ന ആ നിഷ്കാമമനുഷ്യനാകട്ടെ ഈ ആനന്ദം സ്വാഭാവികമായും പ്രാപ്തമാകുന്നു.

തേ യേ ശതം പ്രജാപതേരാന്ദഃ സ ഏകോ ബ്രഹ്മണ ആനന്ദഃ ശ്രോത്രീയസ്യ ചാകാമഹതസ്യ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ പ്രജാപതിയുടെ ആനന്ദത്തെക്കാളും ഹിരണ്യഗർഭബ്രഹ്മാവിന്റെ ആനന്ദത്തെ നൂറിരട്ടിയായി വർണ്ണിക്കുന്നു. മുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രജാപതിയുടെ ആനന്ദത്തേക്കാൾ നൂറിരട്ടി വലുതാണ് സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ

K

ഏറ്റവുമൊദ്യമായുത്ഭവിച്ച ഹിരണ്യഗർഭബ്രഹ്മാവിന്റെ ഒരാനന്ദം. അതുപോലെ യാതൊരു മനുഷ്യൻ ആ ബ്രഹ്മാവിന്റെ പദത്തിൽനിന്നും ലഭ്യമാകാവുന്ന ഭോഗസുഖങ്ങളുടെ ആഗ്രഹമില്ലാത്തവനായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ അവ അനിത്യവും തുച്ഛവും എന്നു കരുതി അതിനോടു വിരക്തനായിത്തീരുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് ഉത്കടമായ അഭിലാഷം ഉണ്ടാകുന്നുവോ വേദരഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ആ വിരക്തപുരുഷൻ ആ ആനന്ദം സ്വതഃസിദ്ധമാണ്.

ഇപ്രകാരം ഒന്നിനുമേൽ മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ള ആനന്ദത്തിന്റെ ആധികൃത്തെ വർണ്ണിച്ചു വർണ്ണിച്ച് ഏറ്റവും ഉപരിയായ ഹിരണ്യഗർഭത്തിന്റെ ആനന്ദത്തെ വിവരിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ലോകത്തിൽ ഏതെല്ലാം ആനന്ദങ്ങൾ ദർശിക്കുന്നതിനും ശ്രവിക്കുന്നതിനും ആസ്വദിക്കുന്നതിനുമായിട്ടുണ്ടോ അവ എത്രമാത്രം മേന്മയേറിയതായിരിക്കട്ടെ, അവയെല്ലാംതന്നെ, ആ പൂർണ്ണാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിന്റെ ആനന്ദത്തോടു തുല്യം ചെയ്യുമ്പോൾ കേവലം തുച്ഛമാണെന്ന ഭാവം സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

സയശ്ചായം പുരുഷേ യശ്ചാസാവാദിത്യേ സ ഏകഃ സ യ ഏവം വിദസ്ഥാല്ലോകാത്പ്രത്യ. ഏതമന്നമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി. ഏതം പ്രാണമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി. ഏതം മനോമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി. ഏതം വിജ്ഞാനമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി. ഏതമാനന്ദമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി. തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന എല്ലാ ആനന്ദങ്ങളുടേയും ഏകമാത്രം കേന്ദ്രം പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവുതന്നെ. അഖിലത്തിന്റെയും അന്തര്യാമിയായിരിക്കുന്ന മനുഷ്യരിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പരമാത്മാവുതന്നെ സൂര്യനിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാത്തിന്റേയും അന്തര്യാമിയായ ഏകൻ തന്നെയാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നുവോ മരണാനന്തരം അവൻ ഈ മനുഷ്യശരീരം ഉപേക്ഷിച്ച് മുൻവർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള അന്നമയ, പ്രാണമയ, മനോമയ, വിജ്ഞാനമയ, ആനന്ദമയമായ ആത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതായത് ഇവയെല്ലാം ഏതാത്മാവും ആരുടെ സ്വരൂപവുമാകുന്നുവോ - ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു എന്നു താല്പര്യം. ആദ്യമായി ഈ അഞ്ചിനേയും വർണ്ണിച്ച സമയം അഖിലത്തിന്റേയും ശരീരാനന്തർവർത്തിയായ ആത്മാവ് അന്തര്യാമിയായ പരമേശ്വരനെ പറഞ്ഞിരുന്നു. തൽഫലമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാപ്തിയുണ്ടാകുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇതു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഇവിടെ അഞ്ചെണ്ണത്തേയും ക്രമപ്രകാരം പ്രാപിക്കേണ്ട കാര്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ ഈ ക്രമപ്രകാരം പ്രാപിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞത് ശരിയല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അന്നമയമായ ശരീരത്തെയാകട്ടെ അവൻ നേരത്തേതന്നെ പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു പോയതിനുശേഷം പ്രാപിക്കുന്ന ഫലം പരമാത്മാവുതന്നെയാകുന്നു; ശരീരമാകുന്നില്ല. ഇവിടെ അന്നമയാദികളുടെ അന്തര്യാമിയായ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രാപ്തിയെ പറ്റിത്തന്നെ പറയുന്നു. അവയെല്ലാത്തിലും പരിപൂർണ്ണനും

N

P

I സർവ്വസ്വരൂപവും അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവും പരമാനന്ദ സ്വരൂപവും ആയ പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുക എന്നുള്ളതാണ് ഈ ഫലശ്രുതിയുടെ താല്പര്യം. അടുത്ത അനുവാദകത്തിൽ ഈ വിഷയം പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

നവമാനുവാകം

യതോ വാചോ നിവർത്തനേ അപ്രാപ്യ മനസാ സഹ.

ആനന്ദം ബ്രഹ്മണോ വിദാൻ ന ബിഭേതി കൃതശ്ചനേതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ പരമാനന്ദസ്വരൂപത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നു. മനസ്സുൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അതിനെ പ്രാപിക്കാതെ അവിടെനിന്നും മടങ്ങിവരുന്നു. യാതൊരു ബ്രഹ്മാനന്ദത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള ശക്തി ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും മനസ്സിനും ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിന്റെ ആ ആനന്ദത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ജ്ഞാനികളായ മഹാപുരുഷന്മാർ ഒരിക്കലും ആരേയും ഭയപ്പെടുന്നില്ല. അവർ എപ്പോഴും നിർഭയരായിരിക്കുന്നു.

ഏതം ഹ വാവ ന തപതി. കിമഹം സാധു നാകരവം. കിമഹം പാപമകരവമിതി. സ യ ഏവം വിദാനേതേ ആത്മാനം സ്പൃണുതേ. ഉഭേ ഹേതുവൈഷ ഏതേ ആത്മാനം സ്പൃണുതേ. യ ഏവം വേദ. ഇത്യുപനിഷത്.

ജ്ഞാനികളായ മഹാപുരുഷന്മാർക്കു യാതൊരു വിധത്തിലുമുള്ള ശോകങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്ന് ഈ വർണ്ണനയിൽ വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതനുസരിച്ച് പരമാത്മാവിനെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിദാന്മാർ - ജ്ഞാനികൾ - ഒരിക്കലും ഒരു പ്രകാരത്തിലും “എന്തുകൊണ്ടു ഞാൻ ശ്രേഷ്ഠ കർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചില്ല, അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ പാപകർമ്മം എന്തിനു ചെയ്തു?” എന്നു ചിന്തിച്ച് ദുഃഖമനുഭവിക്കുന്നില്ല. അവന്റെ മനസ്സിൽ പുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലസമ്പാദനമായ ഉത്തമലോക പ്രാപ്തിക്കുള്ള ആഗ്രഹമില്ല. പാപജനിതമായ നരകത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ഭയവും ഉപദ്രവിക്കുന്നില്ല. ലോഭത്തിൽ നിന്നും ഭയജനിതമായ സന്താപത്തിൽനിന്നും അവൻ ഉയർന്നു നിൽക്കുന്നു. മുൻപറഞ്ഞ ജ്ഞാനികൾ ആസക്തിയോടുകൂടി ചെയ്യുന്ന പുണ്യവും പാപവും രണ്ടു പ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള കർമ്മങ്ങളെ ജനനമരണ സന്താപത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾ എന്നു കരുതി രാഗദ്വേഷത്തോടുകൂടി അവയിൽനിന്നും തികച്ചും വിട്ടു കന്നു പരമാത്മാവിന്റെ ചിന്തയിൽ വ്യാപൃതരായി വസിച്ചുകൊണ്ട് ആത്മാവിന്റെ സംരക്ഷണം നിർവ്വഹിക്കുന്നു.

ഭൃഗുവല്ലി

പ്രഥമാനുവാകം

ഭൃഗുർവൈ വാരുണിഃ, വരുണം പിതരമുപസസാര അധീഹി ഭഗവോ ബ്രഹ്മേതി. തസ്മാ ഏതത് പ്രോവാ

K ച. അന്നം പ്രാണം ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം മനോ വാചമിതി. തം ഹോവാച. യതോ വാ ഇമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ യേന ജാതാനി ജീവന്തി. യത് പ്രയന്ത്യഭി സംവിശന്തി. തദിജി ജ്ഞാസസ. തദ് ബ്രഹ്മേതി. സ തപോർത്വപൃത. സ തപസ്തപ്താ.

വരുണന്റെ പുത്രനായി ഭൃഗു എന്ന നാമത്തോടുകൂടി പ്രസിദ്ധനായ ഒരു മഹർഷി ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഉൽക്കടമായ അഭിലാഷം ഉണ്ടായി. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം തന്റെ പിതാവായ വരുണന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവായ വരുണൻ വേദങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവനും ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുമായ മഹാപുരുഷനായിരുന്നു. അതിനാൽ ഭൃഗുവിന് മറ്റൊരു ആചാര്യന്റെ അടുക്കൽ പോകേണ്ട ആവശ്യമില്ലായിരുന്നു. വരുണന്റെ സമീപം ചെന്ന് ഭൃഗു ഇപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിച്ചു - ‘ഭഗവൻ, ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നു; ആകയാൽ ദയവുണ്ടായി അങ്ങ് ബ്രഹ്മതത്വം എന്നെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചാലും. അപ്പോൾ വരുണൻ ഭൃഗുവിനോടു പറഞ്ഞു - ‘പ്രിയ അന്നം, പ്രാണൻ, നേത്രം, ശ്രോത്രം, മനസ്സ്, വാണി ഇവയെല്ലാം തന്നെ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഉപലബ്ധിക്കുള്ള വാതിലുകളാകുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിലും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സത്ത സ്പർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. “പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന എല്ലാ ജീവികളും യാതൊരുത്തനിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ചുവോ ഉത്ഭവിച്ചിട്ട് യാതൊരുത്തന്റെ സഹായോഗത്തോടുകൂടി, യാതൊരുത്തന്റെ ബലം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിക്കുന്നുവോ ജീവനോപയോഗ കർമ്മങ്ങൾ നടത്തുന്നതിൽ സമർത്ഥരായിരിക്കുകയും മഹാപ്രളയകാലത്തിൽ യാതൊരുത്തനിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ ശരിക്കു അറിയുന്നതിന് ആഗ്രഹിക്കൂ.” ഇത്രയും കൂടി പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. “അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു ബ്രഹ്മം” ഇപ്രകാരം പിതാവിന്റെ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഭൃഗുമുനി ബ്രഹ്മചര്യത്തേയും ശമദമാദി നിയമങ്ങളേയും പാലിച്ചുകൊണ്ടും അതുപോലെ എല്ലാ ഭോഗസുഖങ്ങളിലും ത്യാഗപൂർവ്വകമായ സംയമത്തോടുകൂടി വസിച്ചുകൊണ്ടും പിതാവിന്റെ ഉപദേശത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചു. ഇതുതന്നെയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ തപസ്സ്. ഇപ്രകാരം തപമനുഷ്ഠിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹമെന്തു ചെയ്തു? ഇക്കാര്യം അടുത്ത അനുവാകത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു.

ദിതീയാനുവാകം

അന്നം ബ്രഹ്മേതി വ്യജാനാത്. അന്നാദ്ധ്യോവ ഖലിമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ. അന്നേന ജാതാനി ജീവന്തി. അന്നം പ്രയന്ത്യഭിസംവിശന്തീതി. തദിജ്ഞായ പുനരേവ വരുണം പിതരമുപസസാര. അധീഹിഭഗവോ ബ്രഹ്മേതി. തംഹോവാച. തപസാ ബ്രഹ്മ വിജിജ്ഞാസസ. തപോബ്രഹ്മേതി. സ തപോർത്വപൃത. സതപസ്തപ്താ.

പിതാവിന്റെ ഉപദേശം അനുസരിച്ച് അന്നംതന്നെ ബ്രഹ്മമെന്ന് ഭൃഗു നിശ്ചയിച്ചു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പിതാവു പറഞ്ഞ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ എല്ലാ ലക്ഷണങ്ങളും അന്നത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും അന്നത്തിൽ നിന്നും - അന്ന

I

K

ത്തിന്റെ പരിണാമ ഭൂതമായ വീര്യത്തിൽ നിന്നും - ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അന്നംകൊണ്ടുതന്നെ അവയുടെ ജീവിതം സുരക്ഷിതമായി നിലനിൽക്കുന്നു; മരണാനന്തരം അന്നസ്വരൂപമായ ഈ പൃഥ്വിയിൽതന്നെ പ്രവിഷ്ടമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹം വീണ്ടും പിതാവായ വരുണന്റെ അടുക്കൽ വന്നു. വന്നിട്ടു തന്റെ നിശ്ചയമനുസരിച്ചുള്ളതെല്ലാം അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു.

പിതാവായ വരുണൻ യാതൊരു മറുപടിയും പറഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു - "ഇവൻ ഇപ്പോൾ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്ഥൂല രൂപത്തെ മാത്രം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. വാസ്തവിക രൂപം വരെ ഇവന്റെ ബുദ്ധിചെന്നിട്ടില്ല. അതിനാൽ ഇവൻ ഇനിയും തപസ്സുകൊണ്ട് കുറെക്കൂടി ചിന്തിക്കേണ്ട ആവശ്യം ഉണ്ട്. എന്നാൽ അവൻ അല്പമെങ്കിലും മനസ്സിലാക്കിയതു തുച്ഛമാക്കിക്കാണിച്ച് അവന്റെ ബുദ്ധിയെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കില്ല. അതിനാൽ ഇതിനു മറുപടി പറയാതിരിക്കുന്നതായിരിക്കും ഉത്തമം." പിതാവിനോടു താൻ പറഞ്ഞ കാര്യം അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആജ്ഞ ലഭിക്കാത്തതിനാൽ ഭൃഗു വീണ്ടും അഭ്യർത്ഥിച്ചു - 'ഭഗവൻ, ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയതു ശരിയായിരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അങ്ങ് എനിക്ക് ബ്രഹ്മതത്വം ശരിയായി ഉപദേശിച്ചുതരു.' അപ്പോൾ വരുണൻ പറഞ്ഞു 'നീ തപസ്സുവഴിയായി ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുവാൻ പരിശ്രമിക്കൂ. ഈ തപസ്സുതന്നെ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബോധം നൽകുന്നതിൽ സർവ്വമാ കഴിവുള്ളതായിരിക്കുന്നു.' ഇപ്രകാരം പിതാവിന്റെ ആജ്ഞ ലഭിച്ചിട്ട് ഭൃഗു മഹർഷി വീണ്ടും ആദ്യത്തേപ്പോലെ തന്നെ തപോമയ ജീവിതം നയിച്ചുകൊണ്ട് പിതാവിൽനിന്നും ആദ്യം ലഭ്യമായ ഉപദേശം അനുസരിച്ച് ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെ നിശ്ചയിക്കുന്നതിനു ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഇപ്രകാരം തപസ്സനുഷ്ഠിച്ച് അദ്ദേഹം എന്തു ചെയ്തു? ഇക്കാര്യം അടുത്ത അനുവാകത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

തുതീയ അനുവാകം

പ്രാണോ ബ്രഹ്മേതി വ്യജാനാത്. പ്രാണോഭ്യേവ വലിമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ. പ്രാണേന ജാതാനി ജീവന്തി. പ്രാണം പ്രയന്ത്യഭിസംവിശന്തീതി. തദിജ്ഞായ പുനരേവ വരണം പിതരമുപസസാര. അധീഹി ഭഗവോ ബ്രഹ്മേതി. തംഹോവാച. തപസാ ബ്രഹ്മ വിജിജ്ഞാസസ്വ. തപോ ബ്രഹ്മേതി. സ തപോദ്തപ്യത. സ തപസ്തപ്താ.

പിതാവിന്റെ ഉപദേശാനുസരണം ഭൃഗു തപസ്സുവഴിയായി പ്രാണൻതന്നെ ബ്രഹ്മം എന്നു തീരുമാനം ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു. പിതാവിനാൽ പറയപ്പെട്ട ബ്രഹ്മത്തിന്റെ എല്ലാ ലക്ഷണങ്ങളും പ്രാണനിൽ പൂർണ്ണമായി കാണപ്പെടുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും പ്രാണനിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അതായത് ജീവിക്കുന്ന ഒരു പ്രാണിയിൽ നിന്നും അതിനു സദൃശമായി മറ്റൊന്നു ഉത്ഭവിക്കുന്നത് പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്നു. അതുപോലെ എല്ലാം പ്രാണനാൽതന്നെ ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശ്വാസത്തിന്റെ പോക്കുവരവു നിന്നുപോയാൽ, പ്രാണൻ മൂലമുള്ള

അന്നഗ്രഹണം നടക്കപ്പെടാതിരുന്നാൽ, അതുപോലെ അന്നരസം ശരീരത്തിന്റെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും എത്തിച്ചേരാതിരുന്നാൽ യാതൊരു ജീവികളും ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. മരണാനന്തരം എല്ലാം പ്രാണനിൽതന്നെ പ്രവേശിക്കുന്നു. മൃതശരീരത്തിൽ പ്രാണൻ നിലനിൽക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളത് പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണൻ തന്നെ ബ്രഹ്മമെന്നുള്ളതിന് യാതൊരു സംശയവുമില്ല. ഇപ്രകാരം നിശ്ചയം ചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വീണ്ടും പിതാവിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. നേരത്തേയുള്ളതുപോലെതന്നെ തന്റെ അനുഭവങ്ങളെ അറിയിച്ചു. പിതാവ് ആ സമയത്തും യാതൊരു മറുപടിയും കൊടുത്തില്ല. ഇവൻ മുൻപിലത്തേക്കാൾ കുറെക്കൂടി സൂക്ഷ്മതയിലെത്തിയിരിക്കുന്നു; എന്നാൽ ഇനിയും വളരെയധികം ഗ്രഹിക്കുവാൻ കിടക്കുന്നു. അതിനാൽ മറുപടി കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ അവന്റെ ജിജ്ഞാസയ്ക്ക് ഒന്നുകൂടി ബലമുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ടു മറുപടി പറയാതിരിക്കുന്നതു ശരിയായിരിക്കുമെന്നു അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു. താൻ പറഞ്ഞ കാര്യത്തിനു പിതാവിൽനിന്നും യാതൊരു മറുപടിയും ലഭിക്കാതിരുന്നതുകാരണം ഭൃഗു വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തോടപേക്ഷിച്ചു - 'ഭഗവൻ, ഇപ്പോഴും ശരിയല്ല ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയതെങ്കിൽ അങ്ങ് കൃപയോടുകൂടി എനിക്ക് ബ്രഹ്മതത്വം ഉപദേശിച്ചുതന്നാലും.' അപ്പോൾ വരുണൻ വീണ്ടും പഴയതുപോലെ പറഞ്ഞു - "നീ തപസ്സുവഴിയായി ബ്രഹ്മത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു പരിശ്രമിക്കൂ. ഈ തപം തന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതായത് ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാന സാധനയകുന്നു." ഇപ്രകാരം പിതാവിന്റെ ആജ്ഞ ലഭിച്ചിട്ട് ഭൃഗുമഹർഷി വീണ്ടും അതേ പ്രകാരത്തിൽതന്നെ തപസ്സനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് പിതാവിന്റെ ഉപദേശത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. തപസ്സനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം എന്തുചെയ്തു? ഇത് അടുത്ത അനുവാകത്തിൽ പറയുന്നു.

ചതുർഥാനുവാകം

മനോ ബ്രഹ്മേതി വ്യജാനാത്. മനസോ ഹ്യേവ വലിമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ. മനസാ ജാതാനി ജീവന്തി. മനഃ പ്രയന്ത്യഭിസംവിശന്തീതി. തദിജ്ഞായ പുനരേവ വരും പിതരമുപസസാര. അധീഹി ഭഗവോ ബ്രഹ്മേതി. തംഹോവാച. തപസാ ബ്രഹ്മ വിജിജ്ഞാസസ്വ. തപോ ബ്രഹ്മേതി. സ തപോദ്തപ്യത. സ തപസ്തപ്താ.

ഇത്തവണ പിതാവിന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് മനസ്സുതന്നെയാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു ഭൃഗു നിശ്ചയിച്ചു. അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു, പിതാവിനാൽ പറയപ്പെട്ട ബ്രഹ്മത്തിന്റെ എല്ലാ ലക്ഷണങ്ങളും മനസ്സിൽ കാണപ്പെടുന്നു. മനസ്സിൽനിന്നുതന്നെ എല്ലാ ജീവികളും ഉത്ഭവിക്കുന്നു. സ്ത്രീയുടെയും പുരുഷന്റെയും മാനസികമായ പ്രേമപൂർണ്ണസംയോഗത്തിൽ നിന്നും ജീവി ബീജരൂപത്തോടുകൂടി മാതാവിന്റെ ഗർഭത്തിൽവന്ന് ഉത്ഭവിക്കുകയും ഉത്ഭവിച്ചിട്ട് മനസ്സോടുകൂടിത്തന്നെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾവഴി എല്ലാ ജീവിതോപയോഗികളായ വസ്തുക്കളെ ഉപഭോഗം ചെയ്തു ജീവിക്കുകയും മരണാനന്തരം മനസ്സിലേയ്ക്കുതന്നെ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മരണാനന്തരം ഈ ശരീരത്തിൽ

N

P

I

K

പ്രാണനും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും നിലനിൽക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ മനസ്സുതന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വീണ്ടും പഴതുപോലെ പിതാവായ വരുണന്റെ അടുക്കൽ ചെന്ന് തന്റെ അനുഭവങ്ങളെ പിതാവിനെ അറിയിച്ചു. ഈ പ്രാവശ്യവും പിതാവിൽനിന്നും യാതൊരു മറുപടിയും ലഭിച്ചില്ല. 'ഇവൻ മുന്ദിലത്തേക്കാൾ എത്രയോ ആഴത്തിലേക്കിറങ്ങിച്ചെന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇനിയും ഇവൻ കുറേക്കൂടി തപസ്സനുഷ്ഠിക്കണം. അതിനാൽ മറുപടി പറയാതിരിക്കുന്നതുതന്നെ ഉചിതമായിരിക്കും.' എന്ന് വരുണൻ ചിന്തിച്ചു. പിതാവിൽനിന്നും തന്റെ കാര്യത്തിന് യാതൊരു മറുപടിയും ലഭിക്കാത്തതുകാരണം ഭൃഗു വീണ്ടും മുന്ദിലത്തേപ്പോലെതന്നെ അഭ്യർത്ഥിച്ചു - "ഭഗവൻ, ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നതു ശരിയായിരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അങ്ങ്, കൃപയുണ്ടായി ബ്രഹ്മരഹസ്യം എനിക്കുപദേശിച്ചുതന്നാലും." അപ്പോൾ വരുണൻ വീണ്ടും അതേ മറുപടി തന്നെ പറഞ്ഞു - "നീ തപസ്സുവഴിയായി ബ്രഹ്മതത്വത്തെ അറിയുന്നതിനാഗ്രഹിക്കൂ. അതായത് തപസ്സു ചെയ്തുകൊണ്ട് എന്റെ ഉപദേശത്തെപ്പറ്റി വീണ്ടും ചിന്തിക്കൂ. ഈ തപോരൂപമാകുന്ന സാധന തന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് ഇതിനുപരിയായി മറ്റു യാതൊരു പാഠങ്ങളും ഇല്ല." ഇപ്രകാരം പിതാവിന്റെ ആജ്ഞ ലഭിച്ചു ഭൃഗു വീണ്ടും മുന്നേപ്പോലെ സംയമനത്തോടുകൂടി ജീവിച്ച് പിതാവിന്റെ ഉപദേശത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചു. ചിന്തിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹം എന്തു ചെയ്തു എന്ന കാര്യം അടുത്ത അനുവാകത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു.

പഞ്ചമാനുവാകം

വിജ്ഞാനം ബ്രഹ്മേതി വ്യജാനാത്. വിജ്ഞാനാഭ്യേവ ഖലിമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ. വിജ്ഞാനേന ജാതാനി ജീവന്തി. വിജ്ഞാനം പ്രയന്ത്യഭിസംവിശന്തീതി. തദിജ്ഞായ പുനരേവ വരുണം പിതരമുപാസസാര. അധീഹിഭഗവോ ബ്രഹ്മേതി. തം ഹോ വാച. തപസാ ബ്രഹ്മ വിജിജ്ഞാസസ്വ. തപോബ്രഹ്മേതി. സ തപോപ്രത്യത. സ തപസ്തപ്താ.

ഇപ്രാവശ്യം ഭൃഗു പിതാവിന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് വിജ്ഞാനസ്വരൂപചേതനയായ ജീവാത്മാവുതന്നെ ബ്രഹ്മമാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളെപ്പറ്റി പിതാവു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെല്ലാം പൂർണ്ണമായും ഇതിൽ കാണപ്പെടുന്നു. ഈ എല്ലാ പ്രാണികളും ജീവാത്മാവിൽ നിന്നുതന്നെ ഉത്ഭവിക്കുന്നു. സജീവചേതനയിൽ നിന്നുതന്നെ പ്രാണികളുടെ ഉല്പത്തി പ്രത്യക്ഷമായും കാണപ്പെടുന്നു. ഉത്ഭവിച്ചിട്ട് ഈ വിജ്ഞാനസ്വരൂപമായ ജീവാത്മാവിനാൽത്തന്നെ ജീവിക്കുന്നു. ജീവാത്മാവു നിലനില്ക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, പ്രാണൻ മുതലായ യാതൊന്നിനും ജീവിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. യാതൊന്നിനും അതിന്റേതായ ജോലികൾ നിർവ്വഹിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ മരണാനന്തരം മനസ്സ് മുതലായവയെല്ലാം ജീവാത്മാവിൽതന്നെ വിലയിക്കുന്നു. ജീവൻ പോയതിനുശേഷമുള്ള മൃതശരീരത്തിൽ ഇവയൊന്നും കാണപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ വിജ്ഞാന സ്വരൂപമായ ജീവാ

ത്മാവുതന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചതിനുശേഷം അദ്ദേഹം ആദ്യത്തേതുപോലെതന്നെ പിതാവായ വരുണന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ തീരുമാനം പിതാവിനെ അറിയിച്ചു. ഇപ്രാവശ്യവും വരുണൻ യാതൊരു മറുപടിയും പറഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു. ഇപ്രാവശ്യം ഇവൻ വളരെയധികം ബ്രഹ്മത്തോടടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇവന്റെ ചിന്തകൾ സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവും ആയ രണ്ടുതരത്തിലുള്ള ജഡതത്വങ്ങളിൽനിന്നും ഉയർന്ന് ചേതനജീവാത്മാവിങ്കലോളം എത്തിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപമാകട്ടെ ഇതിനെക്കാൾ ഒക്കെയും ശ്രേഷ്ഠമായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹമാകട്ടെ നിത്യാനന്ദസ്വരൂപനും അദിതീയനുമായ പരമാത്മാവാകുന്നു. ഇവൻ ഇനിയും കുറേക്കൂടി തപസ്സനുഷ്ഠിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ മറുപടി പറയാതിരിക്കുന്നതായിരിക്കും ശരി." ഇപ്രകാരം തുടർച്ചയായി പിതാവിൽനിന്നും യാതൊരു മറുപടിയും ലഭിക്കാതിരുന്നതുകാരണം ഭൃഗു ഹതാശനോ നിരാശനോ ആയില്ല. അദ്ദേഹം മുൻപിലത്തേപ്പോലെ വീണ്ടും അതേ പ്രാർത്ഥന തന്നെ നടത്തി. - "ഭഗവൻ, ഞാൻ ശരിയല്ല ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ അങ്ങ് കൃപയോടുകൂടി ബ്രഹ്മരഹസ്യം എനിക്കുപദേശിച്ചുതന്നാലും. അപ്പോൾ വരുണൻ വീണ്ടും അതേ ഉത്തരം തന്നെ നൽകി - "നീ തപസ്സുവഴിയായിത്തന്നെ ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കൂ. അതായത് തപസ്യാപൂർവ്വകം അതിന്റെ പൂർണ്ണമായ കഥ കഥാനുസരണം ചിന്തിക്കൂ. തപം തന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു." ഇപ്രകാരമുള്ള പിതാവിന്റെ ആജ്ഞ ലഭിച്ചിട്ട് ഭൃഗു വീണ്ടും മുൻപിലത്തേപ്പോലെ സംയമനത്തോടുകൂടി ജീവിച്ചുകൊണ്ട് പിതാവിന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം ചിന്തിച്ചു. ചിന്തിച്ചതിനുശേഷം അദ്ദേഹം എന്തുചെയ്തു. ഇതു തുടർന്നു പറയുന്നു.

ഷഷ്ഠാനുവാകം

ആനന്ദോ ബ്രഹ്മേതി വ്യജാനാത്. ആനന്ദാഭ്യേവ ഖലിമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ. ആനന്ദേന ജാതാനി ജീവന്തി. ആനന്ദം പ്രയന്ത്യഭിസംവിശന്തീതി. സൈഷാഭാർഗ്ഗവീ വാരുണീ വിദ്യാ പരമേ വ്യോമൻ പ്രതിഷ്ഠിതാ. സ യ ഏവം വേദ പ്രതിതിഷ്ഠിതീ. അന്നവാനന്നാദോ ഭവതി. മഹാൻ ഭവതി പ്രജയാ പശുഭിർബ്രഹ്മവർച്ചസേന. മഹാൻ കീർത്തയാ.

ഇത്തവണ ഭൃഗു പിതാവിന്റെ ഉപദേശത്തെപ്പറ്റി അഗാധമായി ചിന്തിച്ചിട്ട് ആനന്ദം ബ്രഹ്മം തന്നെ എന്ന തീരുമാനത്തിലെത്തി. "ഈ ആനന്ദമയനായ പരമാത്മാവുതന്നെയാണ് അന്നമയാദികളായ എല്ലാത്തിന്റെയും അന്തരാത്മാവാകുന്നത്. അവയെല്ലാംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥൂലരൂപങ്ങളാകുന്നു. ഈ കാരണംകൊണ്ടുതന്നെ അവയിൽ ബ്രഹ്മബുദ്ധിയുണ്ടാകുകയും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആംശികലക്ഷണം പ്രകടമാവുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ സർവ്വേശ്വരനെ അപേക്ഷിച്ചു ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ലക്ഷണം ആനന്ദത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഈ ജീവികളെല്ലാം ആനന്ദസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിൽനിന്നുതന്നെ സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിന്റെയും ആദികാരണം

N

P

I

K

പോലും അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു. അതുപോലെ ഈ ആനമയന്റെ ആനന്ദത്തിന്റെ ലേശം ലഭിച്ചിട്ടുതന്നെ ഈ പ്രാണികളെല്ലാം ജീവിക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആരും ദുഃഖത്തോടുകൂടി ജീവിക്കുവാനിഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല. മാത്രവുമല്ല, ആനന്ദമയനായ ആ സർവ്വാനന്തര്യമായി പരമാത്മാവിന്റെ അചിന്ത്യശക്തിയുടെ പ്രേരണയോടുകൂടിത്തന്നെ ഈ ലോകത്തിലെ എല്ലാ ജീവികളുടെയും എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണത്തിൽ കഴിയുന്ന സുര്യാദികൾ അതാതു കളുടെ ജോലികൾ നിർവ്വഹിക്കാതിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഒരു ക്ഷണനേരം പോലും യാതൊരു പ്രാണിക്കും ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. അഖിലത്തിന്റേയും ജീവാധാരം വാസ്തവത്തിൽ ആനന്ദസ്വരൂപനായ ആ പരമാത്മാവാകുന്നു. അതുപോലെ എല്ലാ ജീവികളാലും നിറയപ്പെട്ട ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡം പ്രളയകാലത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ ലീനമാകുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും സർവ്വദാ അഖിലത്തിന്റേയും ആശ്രയമാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള അനുഭവമുണ്ടായപ്പോൾ ഭൃഗുവിനു പരബ്രഹ്മത്തെ പറ്റിയുള്ള യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം ഉണ്ടായി. പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു വിധമായ ജിജ്ഞാസയും അവശേഷിച്ചില്ല. ശ്രുതിസന്ധമായി ആ വിദ്യയുടെ മഹിമ അറിയിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പറയുന്നു -

അതുതന്നെ വരുന്നാൽ പറയപ്പെട്ടതും ഭൃഗുവിനു ലഭ്യമായ തുമായ ബ്രഹ്മവിദ്യ (ബ്രഹ്മരഹസ്യം വെളിപ്പെടുത്തുന്ന വിദ്യ). ഈ വിദ്യ വിശുദ്ധ ആകാശസ്വരൂപമാകുന്ന പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ഈ വിദ്യയുടേയും ആധാരം. യാതൊരുത്തൻ ഭൃഗുവിനെപ്പോലെ തപസ്യാപൂർവ്വം ഇതിനെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചിട്ട് പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിനെ തിരിച്ചറിയുന്നുവോ അവനും അവിശുദ്ധപരമാനന്ദ പരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതനായിത്തീരുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ വിദ്യയുടെ വാസ്തവീകഫലം പറഞ്ഞിട്ട് മനുഷ്യരെ ആ സാധനയുടെ നേരേ തിരിച്ചുവിടുന്നതിന് ഉപര്യുക്തമായ രീതിയിൽ അന്ന പ്രാണാദി സമസ്ത തത്വങ്ങളുടേയും രഹസ്യവിജ്ഞാനപൂർവ്വകമായ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്ന ജ്ഞാനികളുടെ ശരീരത്തലും അന്തഃകരണത്തിലും സ്വാഭാവികമായുത്ഭവിക്കുന്ന അസാധാരണമായ ശക്തിയെപ്പറ്റി ശ്രുതി പറയുന്നു - അവൻ നാനാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ജീവനയത്രോപയോഗിക ഭോഗങ്ങളിൽ സമ്പന്നനായിത്തീരുകയും അവയെല്ലാത്തിനേയും സേവിക്കുന്നതിനുള്ള സാമർത്ഥ്യം അവനിൽ വന്നചേരുകയും ചെയ്യുന്നു. അതായത് അവന്റെ മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, ശരീരം ഇവ നിർവീകാരവും നീരോഗവും ആയിത്തീരുന്നു. മാത്രവുമല്ല, അവൻ സന്താനങ്ങൾ, മൃഗങ്ങൾ, ബ്രഹ്മതേജസ്സ് വലിയ കീർത്തി ഇവയാൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് ലോകത്തിൽ സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സപ്തമാനുവാകം

സംബന്ധം - ബ്രഹ്മജ്ഞാനി അന്നം, പ്രജ (സന്താനം) മുതലായവയാൽ സമ്പന്നനായിത്തീരുന്നെങ്കിൽ കാര്യം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. അപ്പോൾ ഒരു സംശയമുണ്ടാകുന്നത് ഈ എല്ലാ സിദ്ധികളും ബ്രഹ്മസാക്ഷാത്ക്കാരം പ്രാപിച്ചതിനുമേൽ മാത്രമേ ലഭ്യമാകുകയുള്ളൂ അഥവാ ഇവയെല്ലാം പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള മറ്റു

പായമുണ്ടോ? ഇതിനു മറുപടിയായി ഇവയെല്ലാം പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള മറ്റുപായങ്ങൾ പറയുന്നു -

അന്നം ന നിന്ദ്യാത്. തദ്വ്രതം, പ്രാണോ വാ അന്നം. ശരീരമന്നാദം, പ്രാണേ ശരീരം പ്രതിഷ്ഠിതം. ശരീരേ പ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ. തദേതദന്നമന്നേ പ്രതിഷ്ഠിതം. സ യ ഏതദന്നമന്നേ പ്രതിഷ്ഠിതം വേദ പ്രതിഷ്ഠിതം. അന്നവാന്നാനാദോ ഭവതി. മഹാൻ ഭവതി പ്രജയാ പശുഭിർബ്ബഹവർച്ചസേന മഹാൻ കീർത്തയാ.

ഇവിടെ അന്നത്തിന്റെ മഹത്വത്തെ വിവരിച്ചിട്ട് അത് അറിയുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തെ അറിയിക്കുന്നു. അതായത് യാതൊരു മനുഷ്യൻ അന്നാദികളാൽ സമ്പന്നനാകുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ ഏറ്റവും ആദ്യമായി 'ഞാൻ ഒരിക്കലും അന്നത്തെ നിന്ദിക്കുകയില്ല' എന്നുള്ള വ്രതം അംഗീകരിക്കണം. ഏതെങ്കിലും ഒരു വസ്തുവിനെ ലഭിക്കുവാൻ മനുഷ്യനാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അതിനെ സംബന്ധിച്ച ഒരു മഹത്വബുദ്ധിയുണ്ടായിരിക്കണമെന്നത് ഒരു സാധാരണ നിയമം മാത്രമാകുന്നു. അപ്പോൾ അത് അവനുവേണ്ടിയും പ്രയത്നിക്കും. ഒരുത്തന് ഏതെങ്കിലും ഒന്നിൽ വിരസബുദ്ധിയാണ് തോന്നുന്നതെങ്കിൽ അവന്റെ നേരെ അതു കണ്ണുതുറന്നുനോക്കുകപോലും ചെയ്യുകയില്ല. അന്നത്തെ നിന്ദിക്കുകയില്ലെന്നുള്ള വ്രതം സ്വീകരിക്കണം. അന്നം തന്നെ പ്രാണനും പ്രാണൻ തന്നെ അന്നവും ആകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അന്നത്തിൽ നിന്നുതന്നെ പ്രാണബലം ഉണ്ടാവുകയും പ്രാണശക്തിയിൽ നിന്നുതന്നെ അന്നമയശരീരത്തിൽ ജീവശക്തിയുണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നുള്ള അന്നത്തിന്റെ മഹത്വത്തെ മനസ്സിലാക്കണം. ശരീരത്തിൽ അന്നരസത്തെ സർവ്വത്ര വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇവിടെ പ്രാണനെ അന്നമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശരീരം പ്രാണന്റെ ആധാരത്തിൽ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്നു. അതിനാൽ അത് പ്രാണരുപമായ അന്നത്തിന്റെ ഭോഗ്യമാകുന്നു. ശരീരം പ്രാണനിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതായത് ശരീരത്തിന്റെ സ്ഥിതി പ്രാണാധീനമായിരിക്കുകയും പ്രാണൻ ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രാണന്റെ ആധാരം ശരീരമാകുന്നു. ഇക്കാര്യം പ്രത്യക്ഷമാണല്ലോ. ഇപ്രകാരം ഈ അന്നമയശരീരം അന്നമാകുന്നു. പ്രാണന് ആഹാരം ലഭ്യമാകാതിരുന്നാൽ അതു ശരീരത്തിലെ ധാതുക്കളെത്തന്നെ ഉണക്കിക്കളയുമെന്നുള്ളത് അനുഭവസിദ്ധമായ വിഷയമാണ്. അപ്പോൾ ശരീരത്തിന്റെ സ്ഥിതി പ്രാണനധീനമായതുകാരണം പ്രാണനും അന്നംതന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ ശരീരത്തിനും പ്രാണനും പരസ്പരാശ്രയബന്ധമുള്ളതിനാൽ അന്നത്തിൽത്തന്നെ അന്നം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവനുതന്നെ ശരീരവും പ്രാണനും രണ്ടിന്റേയും ഉപയോഗം ശരിയായി നടത്തുവാൻ കഴിയുന്നു. അതിനാൽ ശരീരത്തിന്റേയും പ്രാണന്റേയും വിജ്ഞാനത്തിൽ പാദർശനമായുള്ളവൻ ഈ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ ഫലസ്വരൂപമായി എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ഭോഗവസ്തുക്കളാൽ യുക്തനും അവയെ ഉപയോഗത്തിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള ശക്തിയിൽ സമ്പന്നനുമായിത്തീരുന്നെന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കൂടാതെ അവൻ സന്താനങ്ങൾ, നാനാവിധ മൃഗങ്ങൾ, ബ്രഹ്മതേജസ്സ് ഇവയാൽ സമ്പന്നനായി മഹാനായിത്തീരുന്നു.

N

P

I

K

കീർത്തി, യശസ്സ് ഇവ ലോകത്തിൽ വ്യാപിക്കുകയും തദാദരാ അവൻ ലോകത്തിൽ മഹാനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

അഷ്ടമാനുവാകം

അന്നം ന പരിചക്ഷീത. തദ് വ്രതം. ആപോ വാ അന്നം. ജ്യോതിരന്നാദം. അപ്സു ജ്യോതിഃ പ്രതിഷ്ഠിതം. ജ്യോതിഷ്യാപഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ. തദേതദന്നമന്നേ പ്രതിഷ്ഠിതം. സ യ ഏതദന്നമന്നേ പ്രതിഷ്ഠിതം വേദ പ്രതിതിഷ്ഠിതം. അന്ന വാനന്നാദോ ഭവതി. മഹാൻ ഭവതി പ്രജയാ പശുഭിർബ്രഹ്മവർചസേന. മഹാൻ കീർത്തയാ.

ഇവിടെ ജലത്തേയും ജ്യോതിസ്സിനേയും അന്നരൂപമായി പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവയെ അറിയുന്നതിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ഫലം പറയുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യന് അന്നം മുതലായവയാൽ സമ്പന്നനാകണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ടാകുന്നുവോ അവൻ “ഞാനൊരിക്കലും അന്നത്തെ അവഹേളിക്കുകയില്ല, അന്നത്തെ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തുകയോ അതിനെ എച്ചിലിന്റെ രൂപത്തിൽ ഉപേക്ഷിച്ചു കളയുകയോയില്ല” എന്നുള്ള നിയമം അവശ്യം പാലിച്ചിരിക്കണം. ഒരുത്തൻ ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനെ അനാദരിക്കയാണെങ്കിൽ അതിനോട് ഉപേക്ഷാബുദ്ധി സ്വീകരിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ആ വസ്തു അവനെ ഒരിക്കലും വരിക്കുകയില്ല എന്നുള്ളത് സാധാരണ നിയമം മാത്രമേയാകുന്നുള്ളൂ. ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനെ പ്രാപിക്കണമെങ്കിൽ അതിനോട് ആദരബുദ്ധി പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടത് പരമമായ കർത്തവ്യമാകുന്നു. ഒരുത്തന് ഒരു വസ്തുവിൽ ആദരവിന്റേതായ മനോഭാവം ഉണ്ടാകുന്നില്ലെങ്കിൽ അവൻ അതിനെ പ്രാപിക്കണമെന്ന് എന്നിനാഗ്രഹിക്കുന്നു? ജലം തന്നെ അന്നമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എല്ലായിനത്തിലുമുള്ള അന്നം, ഭക്ഷ്യപദാർത്ഥങ്ങൾ, ജലത്തിൽനിന്നുതന്നെ ഉത്ഭവിക്കുകയും ജ്യോതിസ്സ്, തേജസ്സ്, തന്നെ ഈ ജലരൂപമാകുന്ന അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം അന്നത്തെ അവഹേളിക്കയില്ലെന്നുള്ള വ്രതം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അന്നത്തിന്റെ ഈ തത്വത്തെ നന്നായി മനസ്സിലാക്കുകയും വേണം. അഗ്നിയും സൂര്യരശ്മികളും എപ്രകാരം ജലകണങ്ങളെ ശോഷിപ്പിച്ചു കളയുന്നുവോ അതേ പ്രകാരം ശരീരത്തിലുള്ള ജഠരാഗ്നി ശരീരത്തിലെ ജലാംശതത്വങ്ങളെ ശോഷിപ്പിക്കുന്നു. ജലത്തിൽ ജ്യോതിസ്സ് പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ തേജസ്സിലും ജലം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നുള്ളതു നമുക്കു പ്രത്യക്ഷമായി കാണുവാൻ കഴിയുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സൂര്യന്റെ പ്രഖര കിരണങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ജലം തന്നെ നമ്മുടെ മുന്നിൽ വൃഷ്ടിയായി വർഷിക്കപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരം ജലവും തേജസ്സും അന്യോന്യാശ്രയങ്ങളായിരിക്കുന്നതു കാരണം അന്നരൂപമായ എല്ലാ ഭക്ഷ്യപദാർത്ഥങ്ങളുടേയും കാരണമാകുന്നു; ആയതിനാൽ ഇവതന്നെ അവയുടെ രൂപത്തിൽ പരിണമിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ രണ്ടും അന്നം തന്നെയാകുന്നു. ഇങ്ങനെ അന്നം തന്നെ അന്നത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യന് ഈ തത്വം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവൻ ഈ രണ്ടിന്റെയും വിജ്ഞാനത്തിൽ

നിപുണനായി ഭവിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവന് ഈ രണ്ടിന്റെയും ശരിയായ ഉപയോഗം നടത്തുവാൻ കഴിയുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി അവൻ എല്ലാവിധ ഭോഗസാമഗ്രികളാൽ സമ്പന്നനും അവയെല്ലാം യഥായോഗ്യം ഉപഭോഗം നടത്തുന്നതിൽ കഴിവുള്ളവനും ആയിത്തീരുന്നു. അതുകാരണം അവൻ സന്താനങ്ങളാലും നാനാവിധ മൃഗങ്ങളാലും ബ്രഹ്മതേജസ്സിനാലും സമ്പന്നനായി മഹാനായിത്തീരുന്നു. അവൻ യശസ്സിയും തൽക്കാരണത്താൽ മഹാനുമായിത്തീരുന്നു.

നവമാനുവാകം

അന്നം ബഹു കർവീത. തദ് വ്രതം. പൃഥിവീ വാ അന്നം. ആകാശോന്നാദഃ. പൃഥിവ്യാമാകാശഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ. ആകാശേ പൃഥിവീ പ്രതിഷ്ഠിതാ. തദേതദന്നമന്നേ പ്രതിഷ്ഠിതം. സ യ ഏതദന്നമന്നേ പ്രതിഷ്ഠിതം വേദ പ്രതിതിഷ്ഠിതം. അന്നവാനന്നാദോ ഭവതി. മഹാൻ ഭവതി പ്രജയാ പശുഭിർബ്രഹ്മവർചസേന. മഹാൻ കീർത്തയാ.

ഇവിടെ ആകാശത്തേയും ഭൂമിയേയും അന്നരൂപമായി പറഞ്ഞ് അവയുടെ തത്വത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലത്തെ വിവരിക്കുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യനു ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ സമൃദ്ധിയായുണ്ടാകുന്നതിനുള്ള അഭിലാഷം ഉണ്ടാകുന്നുവോ, അവൻ ആദ്യമായി ഈ വ്രതത്തിൽ അല്പകാലം ദൃഢമായ ഒരു സങ്കല്പത്തിൽ എത്തിയിരിക്കണം - ‘ഞാൻ അന്നത്തെ വളരെയധികമായി വർദ്ധിപ്പിക്കും’ എന്ന്. ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനോടുള്ള അമിതമായ അഭ്യുദയം തന്നെ അതിനെ വളർത്തണമെന്നുള്ള അഭിലാഷം തന്നെ, അതിനെ ആകർഷിക്കുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായ ഉപായമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഏതെങ്കിലുമൊരു വസ്തുവിനെ അലക്ഷ്യമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ആ വസ്തുവിനെ അവൻ ഒരിക്കലും പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല അഥവാ ലഭ്യമാകുകയാണെങ്കിൽ തന്നെ അതു നിലനിൽക്കുന്നുമില്ല. ഇതിനുശേഷം പൃഥി തന്നെ അന്നമാണെന്നുള്ള അന്നത്തിന്റെ തത്വം ശരിയായി മനസ്സിലാക്കണം. എത്രയെല്ലാം അന്നമുണ്ടോ അവയെല്ലാം പൃഥിയിൽനിന്നുതന്നെ ഉണ്ടാകുകയും ഈ പൃഥിയിലെ തന്നിലേക്ക് ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്റെ ആധാരഭൂതമായ ആകാശം ഈ അന്നത്തിന്റെ ഭോക്തവുമാകുന്നു. ഭൂമിയിൽ ആകാശം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് സർവ്വവ്യാപിയാകുന്നു; ആകാശത്തിൽ പൃഥി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നുള്ള കാര്യവും പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. ഇവ രണ്ടും ഒന്നു മറ്റൊന്നിനാധാരമായിരിക്കുന്നതുകാരണം അന്ന സ്വരൂപമാകുന്നു. പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളിൽ ആകാശം ആദ്യത്തേതും ഭൂമി അവസാനത്തേതുമായ തത്വങ്ങളാകുന്നു. ഇടയ്ക്കുള്ള മൂന്നു തത്വങ്ങളും ഇവയിൽ അന്തർഗതങ്ങളാണ്. സമസ്ത ഭോഗ്യപദാർത്ഥരൂപമായ അന്നം ഈ പഞ്ചമഹാബുതങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനമാണ്. അതിനാൽ ഇവയും അന്നത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് അന്നത്തിൽ തന്നെ അന്നം പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ കാര്യം താത്വികമായി ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ - പൃഥിവീരൂ

N

P

I

K

പമായ അന്നത്തിൽ ആകാശരൂപമാകുന്ന അന്നവും ആകാശ രൂപമാകുന്ന അന്നത്തിൽ പൃഥ്വീരൂപമാകുന്ന അന്നവും പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു എന്ന് - അവൻ ആകാശാദിയായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ യഥായോഗ്യം ഉപയോഗിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. അതിനാൽ അവൻ ഈ വിഷയത്തിൽ സമർത്ഥനായും ഭവിക്കുന്നു. ഈ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ ഫലമായി അവൻ എല്ലാ പ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള ഭോഗ്യവസ്തുക്കളാലും അവയെ ഉപഭോഗിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയാലും സമ്പന്നനായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ അവൻ സന്താനങ്ങളാൽ, നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള മൃഗങ്ങളാൽ, വിദ്യയുടെ തേജസ്സിനാൽ സമർത്ഥനും മഹാനുമായിത്തീരുന്നു. അവന്റെ യശസ്സ് ലോകം മുഴുവൻ വ്യാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ ആയുസ്സുവഴിയായിട്ടും അവൻ മഹാനായിത്തീരുന്നു.

ദശമാനുവാകം

ന കംചന വസതൗ പ്രത്യാചക്ഷീത. തത്വ്രതം. തസ്മാദ്ഭ്യയാ കയാ ച വിധയാ ബഹാന്നം പ്രാപ്നുയാത്. ആരാദ്ധ്യസ്ഥാ അന്നമിത്യാചക്ഷതേ. ഏതദൈമുഖതോന്നം രാദ്ധം. മുഖതോസ്ഥാ അന്നം രാധ്യതേ. ഏതദൈമധ്യതോന്നംരാദ്ധം. മധ്യതോസ്ഥാ അന്നം രാധ്യതേ. ഏതദാ അന്തതോന്നംരാദ്ധം. അന്തതോസ്ഥാ അന്നം രാധ്യതേ. യ ഏവം വേദ.

ഈ അനുവാകത്തിൽ അതിഥിസേവയുടെ മഹത്വവും ഫലവും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ അതിഥിസേവനത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ ഫലം കിട്ടണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ ആദ്യമായി തന്റെ വീട്ടിൽ ഏതെങ്കിലും അതിഥി ആശ്രയത്തെ ആഗ്രഹിച്ചു വരുന്നെങ്കിൽ താൻ ഒരിക്കലും മോശമായ മറുപടി പറഞ്ഞു മടക്കി അയയ്ക്കുകയില്ല എന്ന നിയമം സ്വീകരിക്കണം. 'അതിഥി ദേവോ ഭവ' - അതിഥിയെ ദേവബുദ്ധിയോടുകൂടി സേവിക്കുക എന്ന ഉപദേശം ഗുരു മുഖത്തു നിന്നും വേദാഭ്യയനം നടത്തിയിട്ടുള്ള ശിഷ്യനു കൊടുത്തു കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ്. ഇപ്രകാരമുള്ള നിയമം പാലിച്ചാൽ മാത്രമേ അതിഥിസേവനം സാദ്ധ്യമാകുകയുള്ളൂ. ഈ വ്രതം സ്വീകരിച്ച് അതിനെ പാലിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി തന്റെയും കുടുംബത്തിന്റെയും ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി മാത്രമല്ലാതെ ഏതെങ്കിലും ന്യായോചിതമായ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി വളരെയധികം അന്നം ഉപാർജ്ജിക്കണം. ധനം, സമ്പത്ത്, അന്നം ഇങ്ങനെ ശരീരപോഷണത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സാമഗ്രികളെ സമ്പാദിക്കുന്നതിന് എത്രയോ ന്യായോചിതമായ മാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ടോ, അതുപോലെ കഴിഞ്ഞ അനുവാകങ്ങളിലായി ഏതെല്ലാം ഉപായങ്ങൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ അവ ഏതെങ്കിലും മുഖേന വളരെയധികം ആഹാരവസ്തുക്കൾ സമ്പാദിക്കണം. അതായത് അതിഥി സേവനത്തിനായി അവശ്യവസ്തുക്കൾ അധികമാത്രയിൽ സംഭരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതിഥിസേവനം ഗൃഹോചിതമായ സദാചാരത്തിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്ത അംഗമാകുന്നു. മാനുസം യോഗ്യനുമായ മനുഷ്യൻ വീട്ടിൽ വരുന്ന അതിഥിയോട് ഇപ്രകാരം പറയുന്നു - 'വരു, വരു, ഇരിക്കൂ, ഭക്ഷണം തയ്യാറായിരിക്കുന്നു. ഭക്ഷണം കഴിച്ചാലും.' എന്നിങ്ങനെ.

'ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിങ്ങൾക്കു നൽകുന്നതിനു നല്ല ഭക്ഷണമോ താമസിക്കുന്നതിനു സ്ഥലമോ ഇല്ല' എന്ന് അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും പറയുകയില്ല. യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിലാഗതനാകുന്ന അതിഥിയെ അത്യധികമായ ആദരസൽക്കാരപൂർവ്വം ഉത്തമഭാവത്തോടുകൂടി നല്ല വസ്തുക്കളാൽ സേവനം ചെയ്യുന്നുവോ - അവനെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ഭോജനവസ്തുക്കളാൽ തൃപ്തനാക്കപ്പെടുന്നുവോ അവനും ഉത്തമഭാവത്തിൽ അന്നം ലഭ്യമാകുന്നു. അതായത് അവനു ഭോഗ്യവദാർത്ഥങ്ങളുടെ സമ്പാദനത്തിൽ കഷ്ടപ്പെടേണ്ട ആവശ്യം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അതിഥി സേവനത്തിന്റെ പ്രഭാവത്തിൽ നിന്നും അവനു യാതൊന്നിന്റേയും കുറവുണ്ടാകുന്നില്ല. അയാളുടെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും അനായാസമായി പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നു. അവൻ വീട്ടിൽ വരുന്ന അതിഥിയെ മധ്യഭാവത്തോടുകൂടിയാണു സൽക്കരിക്കുന്നതെങ്കിൽ, അതായതു സാധാരണരീതിയിൽ ഭക്ഷണം നൽകുകയും പ്രത്യേകമായ ബഹുമാനമൊന്നും പ്രകടിപ്പിക്കാതിരിക്കുകയുമാണെങ്കിൽ അവനും സാധാരണരീതിയിൽ അന്നം ലഭ്യമാകുന്നു. അതായത് അന്നവസ്ത്രാദികളുടെ സംഭരണത്തിൽ സാധാരണയിൽ കവിഞ്ഞ് ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടതായി വരുന്നു. ഏതു ഭാവത്തോടുകൂടി അവൻ അതിഥിക്കു നൽകുന്നുവോ അതേഭാവത്തോടുകൂടി അത്രയും കുറവായ ആദരവോടുകൂടി ആ വസ്തുക്കൾ ലഭിക്കുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ അന്തിമഭാവത്തോടുകൂടി അതായത് യാതൊരുവിധമായ ആദരവും പ്രകടിപ്പിക്കാതെ നിസ്സാരഭാവത്തിൽ ഭാരപമായിക്കരുതി അതിഥിസേവനം നടത്തുകയാണെങ്കിൽ - അവൻ നികൃഷ്ടഭാവത്തോടുകൂടി അശ്രദ്ധമായി തയ്യാറാക്കപ്പെട്ട ഭക്ഷണം നൽകി സൽക്കരിക്കുകയാണെങ്കിൽ - അവനും അതേരീതിയിലുള്ള പദാർത്ഥങ്ങൾ അതേഭാവത്തോടുകൂടി ലഭിക്കുന്നു. അതായത് അവയെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് അവൻ വളരെയധികം കഷ്ടപ്പെടേണ്ടതായി വരുന്നു. ആളുകളെ മുഖസ്തുതിയാൽ സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഈ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ ഉത്തമമായ രീതിയിൽ വിശുദ്ധമായ ഭാവത്തോടുകൂടി അതിഥിസേവനം നടത്തി സർവ്വോത്തമമായ ഫലം പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി പരമാത്മാവിന്റെ വിഭൂതിരൂപത്തോടുകൂടി സർവ്വത്ര ചിന്തിക്കേണ്ടതായ വിധത്തെ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ക്ഷേമ ഇതി വാചി. യോഗക്ഷേമ ഇതി പ്രാണാപാനയോഃ. കർമ്മേതി ഹസ്തയോഃ. ഗതിരിതി പാദയോഃ. വിമുക്തിരിതി പായൗ. ഇതി മാനുഷീഃ. സമാജ്ഞാഃ. അത ദൈവീഃ. തൃപ്തിരിതി. വൃഷ്ടൗ. ബലമിതി വിദ്യുതി. യശ ഇതി പശുഷു. ജ്യോതിരിതി നക്ഷത്രേഷു. പ്രജാതിര മൃഗമനന്ദ ഇത്യുപന്ഥേ. സർവ്വമിത്യാകാശേ.

ഇവിടെ പരമേശ്വരന്റെ വിഭൂതികളെ സംക്ഷേപമായി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. സത്യസരൂപമായ വാണിയിൽ ആശീർവാദാദികൾമൂലം രക്ഷ നൽകുന്നതിനുള്ള ശക്തി പ്രതീതമാകുന്നുവോ, അതിന്റെ രൂപത്തിൽ അവിടെ പരമാത്മാവിന്റെ സ്ഥിതിയുണ്ടാകുന്നു. പ്രാണനിലും അപാനനിലും ജീവനോപയോഗി

N

P

I

K

യായ വസ്തുക്കളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനും ജീവനെ രക്ഷിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഏതൊരു ശക്തിയുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ അതും പരമാത്മാവിന്റെ അംശമാകുന്നു. അതേപ്രകാരം കൈകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയും പാദങ്ങളിൽ ചലിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയും മലദാർശനത്തിൽ മലവിസർജ്ജനത്തിനുള്ള ശക്തിയും പരമാത്മാവിന്റേതാകുന്നു. ഈ എല്ലാ ശക്തികളും പരമേശ്വരന്റെ ശക്തിയുടെ ഒരംശം തന്നെയാണ്. ഇതെല്ലാം കാണുന്ന മനുഷ്യർ പരമേശ്വരന്റെ സത്തയിൽ വിശ്വസിക്കുക തന്നെ വേണം. ഇത് മാനുഷികമായ മഹിമയാണ്. അതായത് മനുഷ്യന്റെ ശരീരത്തിൽ പ്രതീതമാകുന്ന പരമാത്മാവിന്റെ ശക്തിയുടെ സംക്ഷേപത്തിൽ ദിഗ്ദർശനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഇതിനെ ആദ്ധ്യാത്മികമായ (ശരീരസംബന്ധി) ഉപാസനയെന്നു പറയുന്നു. ഇതുപോലെ തന്നെ ദൈവികപദാർത്ഥങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ശക്തിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ഇത് ദൈവിക (ആധിദൈവിക) മായ ഉപാസനയാണ്. വൃഷ്ടിയിൽ യാതൊരുവിധമായ അനാദികളെ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുന്നതിനും ജലപ്രദാനം മൂലം അഖിലത്തേയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ശക്തിയും നക്ഷത്രങ്ങളിൽ അതായത് സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, താരാഗണങ്ങൾ ഇവയിൽ കാണപ്പെടുന്ന പ്രകാശങ്ങളും ലിംഗത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന സന്താനോല്പാദനശക്തിയും വീര്യരൂപത്തിൽ രക്ഷയും ആനന്ദവും നൽകുന്നതിനുള്ള ശക്തിയും അതുപോലെ ആകാശത്തിൽ എല്ലാത്തിനെയും നിലനിർത്തുന്ന ശക്തിയും സർവ്വ വ്യാപകത്വത്തിന്റെയും അങ്ങനെ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ശക്തിയും പരമേശ്വരന്റെ അചിന്ത്യവും അപാരവുമായ ശക്തിയുടെ ഏതോ ഒരംശത്തിന്റെ പ്രസ്ഫുരണം മാത്രമാകുന്നു. ഇവയെല്ലാം കണ്ട് മനുഷ്യൻ സർവ്വത്ര ഏകനായ പരമാത്മാവിന്റെ വ്യാപകതയുടെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കണം.

സംബന്ധം - ഇനി വിവിധ ഭാവങ്ങളോടുകൂടി നടത്തപ്പെടുന്ന ഉപാസനകളുടെ ഫലസഹിതമായ വർണ്ണനം നടത്തപ്പെടുന്നു-

തത് പ്രതിഷ്ഠേത്യുപാസീത. പ്രതിഷ്ഠാവാൻ ഭവതി. തന്മഹ ഇത്യുപാസീത. മഹാൻ ഭവതി. തന്മന ഇത്യുപാസീത . മാനവാൻ ഭവതി. തന്നമ ഇത്യുപാസീത. നമ്യന്തേസ്സമൈ കാമാഃ. തദ് ബ്രഹ്മേത്യുപാസീത. ബ്രഹ്മവാൻ ഭവതി. തദ് ബ്രഹ്മണഃ പരിമര ഇത്യുപാസീത. പര്യേണം മ്രിയന്തേ ദിഷന്തഃ സപത്നാഃ. പരിയേപ്രിയാ ഭ്രാതൃവ്യാഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ സകാമോപാസനയുടെ ഭിന്നങ്ങളായ ഫലങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നു. പ്രതിഷ്ഠ ആഗ്രഹിക്കുന്ന പുരുഷൻ തന്റെ ഉപാസ്യദേവന്റെ പ്രതിഷ്ഠയുടെ രൂപത്തിൽ ഉപാസന നടത്തട്ടെ. അതായത് 'ആ ഉപാസ്യദേവൻ തന്നെ എല്ലാത്തിന്റെയും പ്രതിഷ്ഠ - അഖിലത്തിന്റെയും ആധാരം ആകുന്നു. ഈ ഭാവനയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെ ചിന്തിക്കട്ടെ. ലോകത്തിൽ അങ്ങനെയുള്ള ഉപാസകൻ പ്രതിഷ്ഠ ലഭിക്കുന്നു. മഹത്വം പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി തന്റെ ഉപാസ്യദേവനെ 'മഹാൻ' എന്നു കരുതി അദ്ദേഹത്തെ ഉപാസിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവൻ മഹാനായിത്തീരുന്നു, മഹത്വത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. തന്റെ ഉപാസ്യദേവനെ മഹാൻ മനസി എന്നു കരുതി മനനശക്തി പ്രാപി

ക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അതിനെ ഉപാസിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആ ഉപാസകൻ നന്നം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള വിശേഷശക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ഉപാസ്യദേവതയെ നമസ്കാരയോഗ്യനായ ശക്തിശാലിയായിക്കരുതി അങ്ങനെയുള്ള ശക്തി പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തെ ഉപാസിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവൻ സ്വയം നമസ്കാരയോഗ്യനായിത്തീരുന്നു. എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളും കൈകുപ്പി അവന്റെ മുമ്പിൽ നിൽക്കുന്നു. എല്ലാ ഭോഗങ്ങളും സ്വയമായി അവന്റെ ചരണങ്ങളിൽ പതിക്കുന്നു. അനായാസമായിത്തന്നെ എല്ലാ ഭോഗവസ്തുക്കളും അവനു ലഭ്യമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ഉപാസ്യദേവനെ ഏറ്റവും വലിയ സർവ്വാധാരമായ ബ്രഹ്മം എന്നു കരുതി അതിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഉപാസന നടത്തുന്നു എങ്കിൽ അവൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായിത്തീരുന്നു. അതായത് സർവ്വശക്തിമാനായ പരമേശ്വരൻ അവന്റെ സ്വന്തമായിത്തീരുന്നു. അവനധീനമായി ഭവിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ഉപാസ്യദേവതയെ ബ്രഹ്മംവഴിയായി എല്ലാത്തിനേയും സംഹരിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട അധികാരിദേവൻ എന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവനോടു വിദ്വേഷമുള്ള എല്ലാ ശത്രുക്കളും സ്വയം നശിക്കുന്നു. അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ അവന്റെ അപകാരികളും അപ്രിയരുമായ ബന്ധുക്കൾ ആയിരിക്കുന്നുവലോ അവരും നശിച്ചുപോകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ ഏതെങ്കിലും രൂപത്തിൽ ഏതെങ്കിലും ഉപാസ്യദേവതയെ ഉപാസിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് പ്രകാരാനന്തരമായി പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ഉപാസനതന്നെയാകുന്നു. എന്നാൽ സകാമരായ മനുഷ്യർ അജ്ഞാനവശാൽ ഈ രഹസ്യം ഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്നതുകാരണം ഭിന്നഭിന്നശക്തികളാൽ യുക്തമായ ഭിന്ന ഭിന്ന ദേവതകളുടെ ഭിന്നഭിന്ന അഭിലാഷങ്ങളുടെസിദ്ധിക്കുവേണ്ടി ഉപാസന നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവർ യഥാർത്ഥഗുണങ്ങളാൽ വഞ്ചിതരായിത്തീരുന്നു. അതുകൊണ്ട് മനുഷ്യർ ഈ രഹസ്യം നന്നായി ഗ്രഹിച്ച് അഖിലദേവന്മാരുടേയും ദേവനായ സർവ്വശക്തിമാനായ പരമാത്മാവിന്റെ ഉപാസന അദ്ദേഹത്തെ തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ചെയ്യട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും മറ്റൊന്നും ആഗ്രഹിക്കരുത്.

സംബന്ധം - ഏകനായ പരമാത്മാവ് സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. ഇക്കാര്യം ഗ്രഹിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലവും പ്രാപിക്കുന്നവരുടെ സ്ഥിതിയും വർണ്ണിക്കുന്നു.

സ യശ്ചായം പുരുഷേ യശ്ചാസാവാദിത്യേ സ ഏകഃ. സ യ ഏവംവിത്. അസ്മാല്ലോകാത്പ്രേത്യ. ഏതമ നമയമാത്മാനമുപസംക്രമ്യ. ഏതം പ്രാണമ യത്ദമനമുപസംക്രമ്യ. ഏതം മനോമയമാത്മാന മുപസംക്രമ്യ. ഏതം വിജ്ഞാനമയമാത്മാന മുപസംക്രമ്യ. ഏതമാനന്ദമയ മാത്മാന മുപസംക്രമ്യ. ഇമാംല്ലോകാൻകാമാനീ കാമരൂപ്യ നുസംചരൻ. ഏത്സാതമ ഗായന്നാസ്തേ.

ഏതൊരു പരമാത്മാവിനെ സൃഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാരങ്ങളുടെ കാരണമായി മൂന്നേ വർണ്ണിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ പരമാനന്ദസ്വരൂപനായിരിക്കുന്നുവോ,

N

P

I

K

അദ്ദേഹം ഈ പുരുഷനിൽ അതായത് മനുഷ്യരിലും സൂര്യനിലും ഒന്നുതന്നെയാകുന്നു. അതായത് എല്ലാ ജീവികളിലും അന്തര്യമായി വിരാജിക്കുന്നത് ഒരേ ഒരു പരമാത്മാവു തന്നെയാകുന്നു. വിവിധരൂപങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രകാശനം സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യൻ ഈ തത്വം നന്നായി ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ വർത്തമാന ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനുമേൽ, അനന്തമയ ആത്മാവ്, പ്രാണമയആത്മാവ്, മനോമയ ആത്മാവ്, വിജ്ഞാനമയ ആത്മാവ്, ആനന്ദമയ ആത്മാവ് എന്നീ നാമങ്ങളാൽ ആ പരമാനന്ദസ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാം പ്രാപിച്ചിട്ട് അതായത് സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മഭേദങ്ങളോടുകൂടി യാതൊന്ന് ഒന്നിന്റെ അന്തരാത്മാവായിട്ട് നാനാപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുകയും അഖിലത്തിന്റെയും അന്തര്യമായി പരമാനന്ദസ്വരൂപമായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ട് മനുഷ്യർ പര്യാപ്തമായ ഭോഗസാമഗ്രികളാൽ യുക്തരും ഇച്ഛാനുസരണമുള്ള രൂപങ്ങളെ ധരിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയാൽ സമ്പന്നരും ആയിത്തീരുന്നു. അതോടുകൂടിത്തന്നെ ഈ ലോകങ്ങളിൽ ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ട് സമതായുക്തമായ ഭാവങ്ങളോടുകൂടിയ സാമഗാനം ആലപിച്ചുകൊണ്ടു വസിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - അവന്റെ ആനന്ദഗന്ധമായ മനസ്സിൽ യാതൊന്ന് സമതയുടേയും സർവ്വരൂപതയുടേയും ഭാവം ഉണർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

ഹാവു ഹാവു ഹാവു. അഹമന്നമഹമന്നമഹമന്നം. അഹമന്നാദോഹമന്നാദോഹമ്നാദഃ. അഹം ശ്ലോകകൃദഹം ശ്ലോകകൃദഹം ശ്ലോകകൃത്. അഹമസ്മി പ്രഥമജാ ഋതാസ്യ. പൂർവ്വം ദേവേഭ്യോമൃതസ്യ നാഭായി. യോ മാ ദദാതി സ ഇദേവമാവാഃ. അഹമന്നമന്ന മദന്തമാദ്മി. അഹം വിശ്വം ഭൂവന മഭ്യുഭവാം. സുവർണ്ണജ്യോതീഃ യ ഏവം വേദം ഇത്യുപനിഷത്.

ആ മഹാപുരുഷന്റെ സ്ഥിതി ശരീരത്തിലായിരിക്കുന്നില്ല. അവൻ ശരീരത്തിൽ നിന്നും ഏറ്റവും മുകളിലായുയർന്ന് പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇക്കാര്യം ആദ്യമായി പറഞ്ഞിട്ട് അതിനുശേഷം ഈ സാമഗാനത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ഇതിൽനിന്നും പരമാത്മാവിനോടുകൂടി ഐക്യം പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞ മഹാപുരുഷന്റെ ഈ പാവനോദ്ഗാരം അവന്റെ വിശുദ്ധമായ അന്തഃകരണത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതും അതിന്റെ അലൗകിക മഹിമയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതുമാണ് എന്ന് പ്രകടമാകുന്നു. 'ഹാവു' എന്ന പദം ആശ്ചര്യദ്യോതക

മായ അവിധ്യം ആകുന്നു. ആ മഹാപുരുഷൻ പറയുന്നു. ഇതുവളരെ ആശ്ചര്യകരമായ സംഗതിയാകുന്നു. എല്ലാ ഭോഗവസ്തുക്കളും അവയെ അനുഭവിക്കുന്ന ജീവാത്മാവും ഇവ രണ്ടിനേയും സംയോജിപ്പിക്കുന്ന പരമേശ്വരനും ഞാൻ തന്നെയാകുന്നു. ഞാൻ തന്നെ ഈ പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്ന ജഗത്തിൽ ദേവതകൾക്കും മുമ്പായി എല്ലാത്തിലും പ്രധാനമായി പ്രത്യക്ഷമായ ബ്രഹ്മവും ആകുന്നു. പരമാനന്ദസ്വരൂപമായ അമൃതത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനും എന്നിൽനിന്നും ഭിന്നനായിരിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ അദ്ദേഹവും ഞാൻ തന്നെയാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിന്റെ രൂപത്തിൽ എന്നെ ആർക്കെങ്കിലും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ എന്നെ കൊടുത്തുകൊണ്ടുതന്നെ എന്നെ രക്ഷിക്കുന്നു. അതായത് സൽ പാത്രത്തിലുള്ള ഭോഗ്യപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ദാനംതന്നെ അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കുവാനുള്ള സർവ്വോത്തമമായ മാർഗ്ഗം ഇതിനു വിപരീതമായി യാതൊരുത്തൻ തനിക്കുവേണ്ടിത്തന്നെ അന്നരൂപങ്ങളായ എല്ലാ വസ്തുക്കളേയും അനുഭവിക്കുന്നുവോ അവനെ ഞാൻ അന്നരൂപമായിട്ടു വിഴുങ്ങുന്നു. അതായത് അവന്റെ വിനാശ സംഭവിക്കുന്നു - അവന്റെ ഭോഗവസ്തുക്കൾ നിലനിൽക്കുന്നില്ല. ഞാൻ സമസ്ത ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തേയും തിരസ്കരിക്കുന്നവനാകുന്നു. എന്റെ മഹിമയുടെ തുലനത്തിൽ ഇവയെല്ലാം തുച്ഛങ്ങളാകുന്നു. എന്റെ പ്രകാശത്തിന്റെ ലേശമാത്രമായ ഒരു ബിന്ദു സൂര്യനു തുല്യമാകുന്നു. അതായത് പ്രപഞ്ചത്തിൽ പ്രകാശയുക്തങ്ങളായ എത്രയോ വസ്തുക്കളുണ്ട്. അവയെല്ലാം തന്നെ എന്റെ തേജസ്സിന്റെ അംശമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം പരമാത്മതത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവനും ഇതേ സ്ഥിതിതന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ശം നോ മിത്രം ശം വരുണഃ. ശം നോ ഭവതാരുമാ. ശം ന ഇന്ദ്രോ ബൃഹസ്പതിഃ. ശം നോ വിഷ്ണുരുരുക്രമഃ. നമോ ബ്രഹ്മണേ. നമസ്തേ വായോ താമേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാവാദിഷം. ഋതമവാദിഷം. സത്യമവാദിഷം. തന്മാമാവീത്. തദക്താര മാവീത്. ആവീന്മാം ആവീദക്താരം.

ഓം ശാന്തിഃ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!

ഇതിന്റെ അർത്ഥം ശിക്ഷാവല്ലിയുടെ ദാദശാനുവാകത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

N

P

ശ്ലോകാശ്ലോകരോപനപ്പുസ്തകം

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസ്വിനാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാ വഹൈ.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!

ഹേ പരമാത്മൻ! ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേർക്കും എല്ലാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള സംരക്ഷണം അങ്ങു നൽകിയാലും. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരുടേയും പരിപാലനം അങ്ങു സമുചിതമായ രീതിയിൽ നടത്തിയാലും. ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേർക്കും എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള ബലം സംസിദ്ധമാകണേ. അദ്ധ്യയനം നടത്തിയിട്ടുള്ള ഞങ്ങളുടെ വിദ്യ തേജഃപൂർണ്ണമായി ഭവിക്കണേ. ഒരിക്കലും ആരോടും വിദ്യയിൽ പരാജിതരാകാതെയും ജീവിതകാലം മുഴുവൻ പരസ്പരസ്പന്ദനഹസ്തുതാൽ ബന്ധിതരായും ഞങ്ങൾ വസിക്കണേ. ഞങ്ങൾക്കു പരസ്പരമോ അന്യരായിട്ടുള്ളവരോടോ ഒരിക്കലും വിദ്വേഷം ഉണ്ടാകാതിരിക്കണേ. ഹേ പരമാത്മൻ. മൂന്നുതാപങ്ങൾക്കും ശാന്തിയുണ്ടാക്കണേ!

പ്രഥമാദ്ധ്യായം

ഹരിഃ ഓം ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി-

1. കിം കാരണം ബ്രഹ്മ കുതഃസ്മ ജാതാ ജീവാമ കേന ക്വ ച സംപ്രതിഷ്ഠാഃ അധിഷ്ഠിതാഃ കേന സുഖേതരേഷു വർത്താമഹേ ബ്രഹ്മവിദോ വ്യവസ്ഥാം.

‘ഹരിഃ ഓം’ ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവിന്റെ നാമോച്ചാരണത്തോടും ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ സ്തവനയോടും കൂടി ഉപനിഷത്ത് ആരംഭിക്കുന്നു -

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ചർച്ച ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കുറച്ചു ജിജ്ഞാസുക്കൾ പരസ്പരം പറയുവാൻ തുടങ്ങി: “അല്ലയോ വേദജ്ഞരായ മഹർഷിമാരേ, ഈ സമസ്ത ജഗത്തിന്റെയും കാരണം ബ്രഹ്മമാണെങ്കിൽ ആ ബ്രഹ്മം ഏതാണ്? നമ്മളെല്ലാം ആരിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ചു? നമ്മുടെ മൂലം എന്താണ്? ആരുടെ പ്രഭാവം കൊണ്ട് നാം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു? നമ്മുടെ ജീവന്റെ ആധാരം ആരാകുന്നു? നമ്മുടെ പൂർണ്ണ സ്ഥിതി എന്തിലാണ്? അതായത് നാം ജീവിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് - ഭൂതകാലത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചതിനുശേഷം - വർത്തമാനകാലത്തിലും അതിനുശേഷവും - പ്രളയകാലത്തിൽ ആരിൽ

സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു? നമ്മുടെ പരമമായ ആശ്രയം ആരാണ്? അതുപോലെ നമ്മുടെ അധിഷ്ഠാതാവ് - നമുക്കുള്ള വ്യവസ്ഥകളെല്ലാം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് - ആര്? യാതൊരുത്തനാൽ രചിക്കപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥകളനുസരിച്ച് നമ്മളെല്ലാം സുഖദുഃഖങ്ങളനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്തിന്റെ സുവ്യവസ്ഥകൾ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഇതിനെ നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇതിന്റെ യജമാനൻ ആരാണ്?

2. കാലഃ സ്വഭാവോ നിയതിർയദ്യുച്ഛാ ഭൂതാനി യോനിഃ പുരുഷ ഇതി ചിന്താ സംയോഗ ഏഷാം ന ത്യാത്മ ഭാവാ-ദാത്മാപ്യനീശഃ സുഖദുഃഖഹേതോഃ.

വേദശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അനേകം കാരണങ്ങൾ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് അവർ പറയുവാൻ തുടങ്ങി. ചിലയിടത്ത് കാലത്തെ കാരണമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഓരോരോ സമയങ്ങളിലായി വസ്തുക്കളുടെ ഉത്ഭവത്തെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചിലയിടത്ത് സ്വഭാവത്തെ കാരണമായി പറയുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ബീജത്തിനനുസരണമായിത്തന്നെ വൃക്ഷത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിയുണ്ടാകുന്നു. യാതൊരു വസ്തുവിൽ യാതൊന്ന് സ്വാഭാവികശക്തിയായിരിക്കുന്നുവോ അതിൽനിന്നും അതിന്റെ കാര്യവും ഉത്ഭവിക്കുന്നതായിക്കണ്ടുവരുന്നു. അതിനാൽ വസ്തുഗതമായ ശക്തി രൂപം യാതൊരു സ്വഭാവമായിരിക്കുന്നുവോ അതുകാരണമാകുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാകുന്നു. ചിലയിടത്തു കർമ്മത്തെ കാരണമായി പറയുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കർമ്മാനുസരണമായിത്തന്നെ ജീവികൾ ഭിന്നങ്ങളായ യോനികളിൽ ഭിന്നങ്ങളായ സ്വഭാവദികളാൽ യുക്തരായി ജനിക്കുന്നു. ചിലയിടത്ത് ആകസ്മിക സംഭവങ്ങളെ അതായതു വിധിയെ കാരണമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചിലയിടത്തു പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളേയും ചിലയിടത്തു ജീവാത്മാവിനെയും ജഗത്തിന്റെ കാരണമായി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇതിന്റെ കാരണം ആരാണ് എന്നു നമുക്കു ചിന്തിക്കണം. ചിന്തിച്ചതിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നത് കാലം മുതൽ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങൾ വരെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ജഡപദാർത്ഥങ്ങളൊന്നും ജഗത്തിന്റെ കാരണമാകുന്നില്ലെന്നാണ്. അവർക്കു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായോ കൂട്ടമായോ ജഗത്തിന്റെ കാരണമാകുവാൻ സാധ്യമല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവയെല്ലാം ജഡവസ്തുക്കളായതുമൂലം ചേതനക്കധീനമാകുന്നു. ഇവയിൽ സ്വതന്ത്രമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയില്ല. യാതൊരു ജഡവസ്തുക്കളുടെ സംയോഗത്തിൽനിന്നും പുതിയതായി ഒരു വസ്തു ഉണ്ടാകുന്നുവോ അത് അതിന്റെ സഞ്ചാലകചേതനയായ ആത്മാവിന്റെ തന്നെ

I

K

അധീനത്തിലുള്ളതും അനുഭവിക്കാനുള്ളതുമാകുന്നു. ഇതിനെ കൂടാതെ പുരുഷൻ അതായത് ജീവാത്മാവ് ജഗത്തിന്റെ കാരണമാകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതു സുഖദുഃഖങ്ങളുടെ ഹേതുഭൂതങ്ങളായ പ്രാരബ്ധങ്ങൾക്കധീനമാണ്. അതിനും സ്വതന്ത്രമായി ഒന്നും ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അതിനാൽ കാരണതത്വം മറ്റൊന്നോ ആണ്.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ചിട്ട് അവർ എന്തുതീരുമാനിച്ചു? ഇതേപ്പറ്റി പറയുന്നു -

- 3. തേ ധ്യാനയോഗാനുഗതാ അപശ്യൻ
ദേവാത്മശക്തിം സ്വഗുണൈർ നിർഗുഡാഠ
യഃ കാരണാനി നിഖിലാനി താനി
കാലാത്മയുക്താനുധിതിഷ്ഠത്യേകഃ.

ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ചതിനുശേഷവും യുക്തിയാലും അനുമാനത്താലും അവർക്ക് ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തിച്ചുതുവാൻ സാധിക്കാതെ വന്നപ്പോൾ അവരെല്ലാം ധ്യാനയോഗത്തിൽ സ്ഥിതരായി അതായത് തങ്ങളുടെ മനസ്സിനേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും ബാഹ്യവിഷയങ്ങളിൽ നിന്നും പിന്മാറ്റി പരബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ചിന്തിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ തൽപ്പരരായിത്തീർന്നു. ധ്യാനിച്ചു ധ്യാനിച്ച് അവർക്ക് പരമാത്മാവിന്റെ മഹിമയുടെ അനുഭവം ഉണ്ടായി. അവർ പരമദേവനായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപഭൂതമായ അചിന്ത്യദിവ്യശക്തിയുടെ സാക്ഷാൽക്കാരം പ്രാപിച്ചു. യാതൊന്ന് തൻറേതായ ഗുണങ്ങളാൽ സത്വരജസ് തമസ്സുകളാൽ മറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതായത് കാഴ്ചയ്ക്കു ത്രിഗുണമായിട്ടാണെങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ ത്രിഗുണങ്ങൾക്കും അതീതമായിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവർ കാലം മുതൽ ആത്മാവുവരെ എത്രയോ കാരണങ്ങൾ മുൻപു പറഞ്ഞിരുന്നുവോ, ആ എല്ലാ കാരണങ്ങളുടേയും അധിഷ്ഠാതാവു യാതൊരുത്തനാകുന്നുവോ അതായത് അവയെല്ലാം ആരുടെ ആജ്ഞയും പ്രേരണയും മൂലം യാതൊരുത്തന്റെ ശക്തിയുടെ ഏതോ അല്പാംശം കൊണ്ട് താന്താങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥരായിരിക്കുന്നുവോ ആ ഏകസർവ്വശക്തിമാനായ പരമേശ്വരൻതന്നെ ഈ ജഗത്തിന്റെ വാസ്തവിക കാരണമാകുന്നു. മറ്റു യാതൊരുത്തനുമല്ല എന്നുള്ള തീരുമാനത്തിൽ അവരെത്തിച്ചേർന്നു.

- 4. തമേകനേമീം ത്രിവൃതം ഷോഡശാന്തം
ശതാർധാരം വിംശതിപ്രത്യരാഭിഃ.
അഷ്ടടൈകഃ ഷഡ്ഭിർവിശ്വരൂപൈകപാശം
ത്രിമാർഗഭേദം ദിമനിമിത്തൈകമോഹം.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ വിശ്വത്തെ ചക്രരൂപത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപഭൂതമായ അചിന്ത്യശക്തിയെ ദർശിച്ചിട്ടുള്ള ഋഷിമാർ പറയുന്നു - ഞങ്ങൾ ഒരു വളയത്തിൽ ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ചക്രത്തെ കണ്ടു. ഈ വളയത്തിൽ ആ ചക്രത്തിന്റെ കാലുകളും കടവും ഉറപ്പിക്കുവാനും ചക്രത്തെ യഥാസ്ഥാനത്തു ഘടിപ്പിക്കുവാനും സാധിക്കുന്നു. ഇവിടെ അവ്യക്ത പ്രകൃതിയെ വളയം എന്നു പറയുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതുതന്നെ ഈ വ്യക്തമായ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ

മുലമോ ആധാരമോ ആകുന്നു. ചക്രത്തിന്റെ സുരക്ഷിതത്വത്തിനുവേണ്ടി അതിന്മേൽ ലോഹവളയം ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ഈ അവ്യക്തപ്രകൃതിരൂപമാകുന്ന വളയത്തിന്മേൽ സതം, രജസ്സ് തമസ്സ് - ഈ മൂന്നു ഗുണങ്ങൾ തന്നെ മൂന്നു വളയങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഭഗവാന്റെ അചിന്ത്യശക്തി മൂന്നു ഗുണങ്ങളാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് നേരത്തെ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചക്രത്തിന്റെ വളയം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഭാഗങ്ങളായി ചേർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ സംസാരരൂപമാകുന്ന ചക്രത്തിന്റെ പ്രകൃതിരൂപമാകുന്ന വളയത്തിൽ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, അതുപോലെ ആകാശം, വായു, തേജസ്സ്, ജലം, ഭൂമി - എന്നീ എട്ടു സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളും ഇവയുടെതന്നെ എട്ടു സ്ഥൂലരൂപങ്ങളും - ഇപ്രകാരം പതിനാറുഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അതുപോലെതന്നെ എപ്രകാരം ചക്രത്തിൽ കാലുകൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്ന് ഒരു ഭാഗത്തുനിന്ന് വളയത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തു ഘടിപ്പിക്കുകയും മറുഭാഗം ചക്രത്തിന്റെ കൂടത്തിൽ ഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരംതന്നെ ഈ സംസാരചക്രത്തിൽ അന്തഃകരണത്തിന്റെ വൃത്തികളാകുന്ന അൻപതിനങ്ങൾക്കു അൻപതു കാലുകളുടെ സ്ഥാനങ്ങളും പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെ കാര്യം - പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളും പഞ്ചവിഷയങ്ങളും പഞ്ചപ്രാണനും - ഈ ഇരുപതു സഹായകാലുകളുടെ സ്ഥാനങ്ങളും ആകുന്നു. ഈ ചക്രത്തിൽ എട്ടെട്ടു വീതമുള്ള സാധനങ്ങളോടുകൂടിയ ആറു സമൂഹങ്ങൾ അവയവരൂപത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. ഇവ ആറ് എന്ന് പേരിൽ വിളിക്കപ്പെടുന്നു. ജീവികളെ ഈ ചക്രത്തിൽ ബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നതായി അനേകരൂപത്തിൽ പ്രകടമാകുന്ന ആസക്തിരൂപത്തിലുള്ള ഒരു തൂക്കുമരമുണ്ട്. ദേവയാനം, പിതൃയാനം, ഈ ലോകത്തിൽ ഒരു യോനിയിൽ നിന്നും മറ്റൊരു യോനിയിലേക്കു പോകുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗം ഇപ്രകാരമുള്ള മൂന്നുമാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. പുണ്യകർമ്മങ്ങളും പാപകർമ്മങ്ങളും ഈ ജീവികളെ ഈ ചക്രത്തോടുകൂടി കറക്കുന്നതിനുള്ള നിമിത്തങ്ങളും അതിൽ കാലുകൾ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്ന നാഭി അഥവാ കൂടം അജ്ഞാനവും ആകുന്നു. ഈ കൂടം ചക്രത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായിരിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ അജ്ഞാനം ഈ ലോകത്തിന്റെ കേന്ദ്രവും ആകുന്നു.

- 5. പഞ്ചസ്റ്റോതോഽബ്ജം പഞ്ചയോന്യഗ്രവക്രാം
പഞ്ചപ്രാണോർമിം പഞ്ചബുദ്ധ്യാദിമൂലാം
പഞ്ചാവർത്താം പഞ്ചദുഃഖഘവേഗാം
പഞ്ചാശദ്ഭേദാം പഞ്ചപർവ്വമധീമഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ സംസാരത്തെ നദിയുടെ രൂപത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളായ ആ മഹർഷിമാർ പറയുന്നു - അഞ്ചു ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന സ്രോതസ്സോടുകൂടിയ നദിയെ ഞങ്ങൾ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ജ്ഞാനം അഞ്ചു ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴിയായി ഞങ്ങൾക്കു ലഭിക്കുന്നു. ഇവയിൽകൂടിത്തന്നെ പ്രപഞ്ചം പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ഇവിടെ സ്രോതസ്സ് എന്നു പറയുന്നു. ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അഞ്ചു സൂക്ഷ്മഭൂതങ്ങളാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടവയാണ്. ഇതിനാൽ ഈ നദിക്ക് അഞ്ച് ഉദ്ഗമസ്ഥാനങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. ഈ നദിയുടെ

N

P

I

K

പ്രവാഹം വളരെ ഭയങ്കരമാകുന്നു. ഈ പ്രവാഹത്തിൽ പതിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കൂടെക്കൂടെ ജനനമരണക്ലേശങ്ങളെ അനുഭവിക്കേണ്ടി വരുന്നു. ലോകത്തിന്റെ ഗതി ഏറ്റവും വക്രതയോടുകൂടിയതാണ്; കാപട്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞതാണ്. ഇതിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുക വളരെ പ്രയാസമേറിയ കാര്യമാണ്. അതിനാൽ ഈ സംസാരരൂപമാകുന്ന നദിയെ വക്രത എന്നു പറയുന്നു. പ്രപഞ്ചജീവികളിൽ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചേഷ്ടകളും ചലനങ്ങളും പ്രാണൻമൂലം സംഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണനെ ഭവസരിത്തിന്റെ തരംഗമാലകളോടുപമിച്ചിരിക്കുന്നു. നദിയിലെ കോളിളക്കം തരംഗങ്ങളാൽ സംഭവിക്കുന്നു. പഞ്ചജ്ഞാനേന്ദ്രിയദാരാ സംഭവിക്കുന്ന ചാക്ഷുഷാദി അഞ്ചു പ്രകാരങ്ങളിലുള്ള ജ്ഞാനങ്ങളുടേയും ആദികാരണം മനസ്സാകുന്നു. എല്ലാ ജ്ഞാനങ്ങളും മനസ്സിന്റെ വൃത്തികൾ തന്നെയാകുന്നു. മനസ്സുണ്ടായിരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ എത്രമാത്രം ശ്രമിച്ചാലും യാതൊരുവിധത്തിലുമുള്ള ജ്ഞാനം പ്രാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ഈ മനസ്സ് സംസാരരൂപമാകുന്ന നദിയുടെ മൂലമാകുന്നു. മനസ്സ് ശാന്തിയടഞ്ഞാൽ - നശിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അസ്തിത്വം ഈ രൂപത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നില്ല. മനസ്സ് നിലനിൽക്കുന്നതുവരെ സംസാരചക്രവും നിലനിൽക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ശബ്ദം, സ്പർശം മുതലായ അഞ്ചുവിഷയങ്ങൾതന്നെ ഈ സംസാരരൂപമാകുന്ന നദിയിലെ ചുഴികളാകുന്നു. ഇതിൽ അകപ്പെട്ട് ജീവികൾ ജനനമരണ ചക്രത്തിൽ പതിക്കുന്നു. ഗർഭവേദന, ജനനദുഃഖം, വാർദ്ധ്യകൃത്തിന്റെ വേദന, രോഗംമൂലമുള്ള ദുഃഖം, മരണഭയം - ഈ അഞ്ചിനത്തിലുള്ള ദുഃഖങ്ങൾതന്നെ ഈ നദിയിലെ പ്രവാഹത്തിന്റെ വേഗതയാകുന്നു. ഇവയുടെ തലോടൽകൊണ്ട് ജീവികൾ വ്യാകുലരാകുകയും ഈ യോനിയിൽനിന്ന് മറ്റൊരു യോനിയിലേക്ക് അലഞ്ഞുനടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അജ്ഞാനം, അഹങ്കാരം, രാഗം, ദേഷ്യം, മൃത്യുഭയം - ഈ അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള ക്ലേശങ്ങൾ ഈ സംസാരരൂപനദിയുടെ അഞ്ചുവിഭാഗങ്ങളാകുന്നു. ഇതുപോലെ തന്നെ അഞ്ചുവിഭാഗങ്ങളിലായി ഈ പ്രപഞ്ചവും വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ അഞ്ചിന്റെയും കൂട്ടംതന്നെ സംസാരത്തിന്റെ സ്വരൂപവും അന്തഃകരണത്തിന്റെ അനപതുവൃത്തികൾ ഈ നദിയുടെ അൻപതു രൂപങ്ങളും ആകുന്നു. അന്തഃകരണത്തിന്റെ വൃത്തികളെ എടുത്തുകൊണ്ടുതന്നെ സംസാരത്തിന്റെ ഭേദങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കുന്നു.

6. സർവാജീവ്യേ സർവ്വസംസ്ഥേ ബൃഹന്തേ
 അസ്മിൻ ഹംസോ ഭ്രാമ്യതേ ബ്രഹ്മചക്രേ
 പൃഥഗാത്മാനം പ്രേരിതാരം ച മത്യാ
 ജുഷ്ടസ്മതസ്തേനാമൃതത്വമേതി.

യാതൊന്നിനെ നേരത്തെ വർണ്ണിച്ചുകഴിഞ്ഞുവോ യാതൊന്ന് അഖിലത്തിന്റെയും ജീവനനിർവ്വഹണത്തിന്റെ ഹേതുവായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് സമസ്ത ജീവികളുടെയും ആശ്രയമായിരിക്കുന്നുവോ. അങ്ങനെയുള്ള ജഗദ് രൂപമാകുന്ന ബ്രഹ്മചക്രത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനാൽ നടത്തപ്പെടുന്നതും പരമാത്മാവിന്റെ തന്നെയായ വിരാട് ശരീരരൂപമാകുന്ന സംസാരചക്രത്തിൽ ഈ ജീവാത്മാവ് തന്റെ കർമ്മ

ങ്ങൾക്കനുസരണമായി ആ പരമാത്മാവിനാൽ കറക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ഈ ജീവാത്മാവ് തന്റെ സഞ്ചാലകനു മനസ്സിലാക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപാപാത്രമായിത്തീരാതിരിക്കുന്നതുവരെയും തന്നെത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയനാക്കിത്തീർക്കുന്നതുവരെയും ഇതിന് ഈ ചക്രത്തിൽ നിന്നും മോചനം നേടുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഈ ജീവാത്മാവ് തന്റെയും എല്ലാത്തിന്റേയും പ്രേരകനായ പരമാത്മാവിനെ നന്നായും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായും മനസ്സിലാക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കറക്കൽകൊണ്ട് ഞാൻ ഈ സംസാരചക്രത്തിൽ കറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപയാൽ തന്നെ മോചിക്കപ്പെടുവാൻ സാധിക്കുമെന്നും മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ പരമേശ്വരന്റെ പ്രിയനായിട്ട് അദ്ദേഹത്താൽ സ്വീകാര്യനായി ഭവിക്കുന്നു. പിന്നെ അമരത്വത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ജനനമരണരൂപമാകുന്ന സംസാരചക്രത്തിൽ നിന്നും എന്നെന്നേക്കുമായി മോചനം നേടുകയും പരമശാന്തിയേയും അതുപോലെതന്നെ സനാതനദിവ്യപരമധാമത്തെയും പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

7. ഉദ്ഗീതമേതത് പരമം തു ബ്രഹ്മ
 തസ്മിൻ സ്ത്രയം സുപ്രതിഷ്ഠാക്ഷരം ച.
 അത്രാന്തരം ബ്രഹ്മവിദോ വിദിതാ
 ലീനാ ബ്രഹ്മണി തത്പരാ യോനിമുക്താഃ

യാതൊന്നിന്റെ മഹിമ വേദങ്ങളിൽ ഗാനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരു പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് അഖിലത്തിന്റെയും സർവ്വോത്തമമായ ആശ്രയമായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ ത്രിലോകങ്ങളുടേയും സമുദായരൂപമാകുന്ന സമസ്ത വിശ്വവും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സകലത്തിന്റെയും പ്രേരകനും ഒരിക്കലും നാശമില്ലാത്ത പരമാക്ഷരനും പരമദേവനും ആകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ധ്യാനയോഗത്തിൽ സ്ഥിതരായിട്ടു പരമാത്മാവിന്റെ ദിവ്യശക്തിയെ ദർശിക്കുകയും വേദരഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നുവോ ആ മഹർഷിമാർ എല്ലാത്തിന്റെയും പ്രേരകനായ ആ പരമാത്മാവിനെ തങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ അന്തര്യമായി രൂപത്തോടുകൂടി വിരാജിക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കി, അദ്ദേഹത്തിൽ ആസക്തരായ അദ്ദേഹത്തിൽ ലീനരായി എന്നെന്നേക്കും ജന്മമരണ യോനികളിൽനിന്നും മുക്തരായിത്തീരുന്നു. അവരുടെ മാർഗ്ഗത്തെ അനുകരിച്ച് നമുക്കെല്ലാവർക്കും അവരെപ്പോലെ ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നും മോചനം പ്രാപിച്ചിട്ട് പരമാത്മാവിൽ ലീനരാകുവാൻ കഴിയുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ആ പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലം വിവരിക്കുന്നു -

8. സംയുക്തമേതത് ക്ഷരമക്ഷരം ച
 വ്യക്താവ്യക്തം ഭരതേ വിശ്വമീശഃ
 അനീശശ്ചാത്മാ ബധ്യതേ ഭോക്ത്യഭോവാജ്-
 ജ്ഞാത്യാ ദേവം മൂച്യതേ സർവ്വപാശൈഃ.

N

P

വിനാശ സഭാവത്തോടുകൂടിയ ജഡവർഗ്ഗം ഭഗവാന്റെ അപരാപ്രകൃതിയെന്നും ക്ഷരതത്വമെന്നും പറയപ്പെടുകയും ഭഗവാന്റെ പരാപ്രകൃതിരൂപമായ ജീവസമുദായം അക്ഷരതത്വത്തിന്റെ നാമത്തോടുകൂടി വിളിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവ രണ്ടിന്റേയും സംയോഗത്തിൽനിന്നുണ്ടായ പ്രകടവും (സ്ഥൂലം) അപ്രകടവും (സൂക്ഷ്മം)മായ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതമായ ഈ ജഗത്തിനെ ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ തന്നെ പരിപാലിക്കുന്നവനും സ്വാമിയും പ്രേരകനും അതുപോലെ എല്ലാത്തിനെയും യഥായോഗ്യം ചലിപ്പിക്കുന്നവനും നിയന്ത്രിക്കുന്നവനുമായ പരമേശ്വരനാകുന്നു. ജീവാത്മാവ് ഈ ജഗത്തിന്റെ വിഷയങ്ങളുടെ ഭോക്താവായിരിക്കുന്നതുകാരണം പ്രകൃതിക്കു ധീനമായ ഇതിന്റെ മോഹജാലങ്ങളിൽ കുരുങ്ങിക്കഴിയുകയും പരമദേവനായ പരമാത്മാവിന്റെ നേരേ ദൃഷ്ടിയുയർത്താതെ യിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരുവൻ ആ സർവ്വ സുഹൃത്തായ പരമാത്മാവിന്റെ അഹൈതുകമായ ദയയാൽ മഹാപുരുഷന്മാരുടെ ബന്ധം ലഭിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള അഭിലാഷത്തോടുകൂടി പൂർണ്ണമായി പരിശ്രമിക്കുമ്പോൾ ആ പരമദേവനായ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞിട്ട് എല്ലാ ബന്ധങ്ങളിൽനിന്നും നിത്യമായി രക്ഷപ്പെടുന്നു.

സംബന്ധം - വീണ്ടും ജീവാത്മാവ്, പരമാത്മാവ്, പ്രകൃതി ഈ മൂന്നിൻറെയും സ്വരൂപത്തെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വർണ്ണിച്ചിട്ട്, ഈ തത്വത്തെ ഗ്രഹിച്ച് ഉപാസിക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലം അടുത്ത രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി വിവരിക്കുന്നു.

9. ജ്ഞാജ്ഞൗ ദ്വാവാവീശനീശാ-
 വജാ ഹ്യേകാ ഭോക്തൃഭോഗ്യാർത്ഥയുക്താ.
 അനന്തശ്ചാത്മാ വിശ്വരൂപോ ഹ്യകർത്താ
 ത്രയം യദാവിന്ദതേ ബ്രഹ്മമേതത്.

ഈശ്വരൻ സർവ്വജ്ഞനും സർവ്വശക്തിമാനും ആകുന്നു; ജീവികൾ അല്പജ്ഞരും അല്പശക്തിയോടുകൂടിയവരും ആകുന്നു, ഇവ രണ്ടും അജ്ഞാക്കളാണ്. ഇവയെക്കൂടാതെ മൂന്നാമതൊരു ശക്തിയും അജ്ഞാവാധുണ്ട്. അതിനെ പ്രകൃതിയെന്നു പറയുന്നു. ഇത് ഭോക്താവായ ജീവാത്മാവിനുവേണ്ട എല്ലാ ഭോഗ്യപദാർത്ഥങ്ങളേയും തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ മൂന്നും അജ്ഞാക്കളായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു; അനാദിയായിരിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും ഈശ്വരൻ മറ്റു രണ്ടു തത്വങ്ങളേയുംകാൾ ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ പരമാത്മാവ് അന്തരഹിതനാകുന്നു. പൂർണ്ണമായ ഈ വിശ്വം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപം തന്നെയാണ്; വിരാട് ശരീരം തന്നെയാകുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് പൂർണ്ണജഗത്തിന്റെ രചനയും പാലനവും സംഹാരവും നടത്തുന്നു. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ ഒന്നും തന്നെ ചെയ്യുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം കർത്താവ് എന്ന അഹങ്കാരത്തിൽനിന്നും രഹിതനാകുന്നു. മനുഷ്യൻ ഇപ്രകാരം ഈ മൂന്നിന്റെയും അസാധാരണതയേയും വിഭിന്നതയേയും മനസ്സിലാക്കിത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തെ ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ പ്രാപിച്ച് ഈ പ്രകൃതിയും ജീവികളും ഈ പരമേശ്വരന്റെ പ്രകൃതിയും പരമേശ്വരൻ ഇവയുടെ യജമാനനും ആണെന്ന് പ്രത്യക്ഷമായി

ഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ, എല്ലാ ബന്ധങ്ങളിൽനിന്നും അവൻ വിമുക്തനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - മുൻപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളിലെ മൂന്നു തത്വങ്ങളുടേയും വിശദീകരണം അടുത്ത മന്ത്രത്തിൽ വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

10. ക്ഷരം പ്രധാനമമൃതാക്ഷരം ഹരഃ
 ക്ഷരാത്മാനാവീശതേ ദേവ ഏകഃ.
 തസ്യാഭിധ്യാനാദ് യോജനാത് തത്യാവാദ്
 ഭൂയശ്ചാനേ വിശ്വമായാനിവൃത്തിഃ.

പ്രകൃതിയാകട്ടെ ക്ഷരം അതായത് പരിവർത്തനത്തോടുകൂടിയതും വിനാശസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതും ആകുന്നു. ഇതിന്റെ ഭോക്താവായ ജീവസമുദായം അവിനാശസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ അക്ഷരതത്വവുമാകുന്നു. ഈ ക്ഷരവും അക്ഷരവും (ജഡപ്രകൃതിയും ചേതനാജീവസമുദായവും), രണ്ടിനെയും തത്വത്തിൽ ഏകനായ പരമദേവനായ പരമേശ്വരൻ ഭരണം നടത്തുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നതിനും അറിയുന്നതിനും യോഗ്യനാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ തത്വത്തോടുകൂടിയ ഗ്രഹിക്കണം - ഇപ്രകാരം ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തിട്ട് ആ പരമാത്മാവിനെ നിരന്തരം ധ്യാനിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, രാവു പകലും അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ സംഘനമായി വസിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ തന്മയീഭവിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, അവസാനം അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. പിന്നെ ഇതിന്റെ എല്ലാ മായകൾക്കും പൂർണ്ണമായ നിവൃത്തിയുണ്ടാകുന്നു. അതായത് മായാമയമായ ഈ ജഗത്തിൽനിന്നും ഇതിന്റെ സംബന്ധം പൂർണ്ണമായും വിച്ഛേദിക്കപ്പെടുന്നു.

സംബന്ധം - പരബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഫലം വീണ്ടും വിവരിക്കുന്നു.

11. ജ്ഞാത്യാ ദേവം സർവ്വപാശാപഹാനിഃ
 ക്ഷീണൈഃ ക്ലേശൈർജന്മമൃത്യു പ്രഹാണിഃ
 തസ്യാഭിധ്യാനാത് ത്യതീയം ദേഹഭേദേ
 വിശ്വേശ്വര്യം കേവല ആപ്തകാമഃ.

പരമപുരുഷനായ പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിച്ചു ധ്യാനിച്ചു സാധകൻ ആ പരമദേവനെ മനസ്സിലാക്കുമ്പോൾ അവന്റെ സമസ്ത ബന്ധനങ്ങളും നിത്യമായി സർവ്വമാ നശിച്ചുപോകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവിദ്യ, രാഗം, അഹങ്കാരം, ദേഷ്യം, മരണഭയം - ഈ അഞ്ചുക്ലേശങ്ങളുടേയും വിനാശം സംഭവിക്കുന്നതുകാരണം അവന്റെ ജനനമരണങ്ങളുടെ അഭാവം എന്നത്തേയ്ക്കും സംഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവൻ പിന്നീടൊരിക്കലും ഈ ബന്ധനങ്ങളിൽ അകപ്പെടുന്നില്ല. ഈ ശരീരത്തിന്റെ നാശം സംഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അവൻ ത്യതീയ ലോകത്തിന്റെ അതായത് സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന സ്ഥാനമായ ബ്രഹ്മലോകം വരെയുള്ള ഏറ്റവും വലിയ ഐശ്വര്യങ്ങളെ ത്യജിച്ച് പ്രകൃതിയിൽനിന്നും വിയുക്തവും സർവ്വമാ വിശുദ്ധവുമായ കൈവല്യപദത്തെ പ്രാപിച്ച് പൂർണ്ണകാമനായിത്തീരുന്നു. അവനു യാതൊരുവിധത്തിലുമുള്ള അഭി

I

K

N

P

I

K

ലക്ഷങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളുടേയും ഫലം പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - അറിയുവാൻ യോഗ്യമായ തത്വത്തെ വീണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നു.

- 12. ഏതജ്ജ്ഞേയം നിത്യമേവാത്മസംസ്ഥം
നാതഃ പരം വേദിതവ്യം ഹി കിംചിത്.
ഭോക്താ ഭോഗ്യം പ്രേരിതാരം ച മത്യാ
സർവ്വം പ്രോക്തം ത്രിവിധം ബ്രഹ്മമേതത്.

ഈ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ തന്റെ തന്നെ ഹൃദയത്തിൽ അന്തര്യമായി രൂപത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ഇതിനെ അറിയുന്നതിന് വെളിയിലെങ്ങും പോകേണ്ടതായ ആവശ്യമില്ല. ഇദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതിന് എപ്പോഴും പരിശ്രമിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുപരിയായി അറിയുന്നതിനുള്ള മറ്റൊരു വസ്തുവുമില്ല. ഈ ഏകത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ എല്ലാ ജ്ഞാനങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാത്തിന്റെയും കാരണവും പരമാധാരവും ആകുന്നു. മനുഷ്യൻ ഭോക്താവും (ജീവാത്മാവ്) ഭോഗ്യ (ജഡവസ്തു)വും ആകുന്നു. ഈ രണ്ടിന്റെയും പ്രേരകനായ ഈശ്വരനെ അറിയുമ്പോൾ എല്ലാം മനസ്സിലാക്കുന്നു. പിന്നെ യാതൊന്നും അറിയേണ്ടതായിട്ടവശേഷിക്കുന്നില്ല. യാതൊരുത്തന്റെ ഈ മൂന്നു ഭേദങ്ങളേയും വിവരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവ തന്നെ സമഗ്രമായ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതായത് ജഡപ്രകൃതിയും ചേതനാത്മാവും അവ രണ്ടിന്റെയും ആധാരവും നിയാമകനുമായ പരമാത്മാവും ഇവ മൂന്നും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപങ്ങൾ തന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - പറയപ്പെട്ട ജ്ഞേയതത്വത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള ഉപായത്തെ വിവരിക്കുന്നു -

- 13. വഹ്നേര്യഥാ യോനിഗതസ്യ മുർത്തിർ-
ന ദൃശ്യതേ നൈവ ച ലിങ്ഗനാശഃ
സ ഭൂയ ഏവേന്ധനയോനി ഗൃഹ്യ
സ്തദോഭയേ വൈ പ്രണവേന ദേഹേ.

എപ്രകാരം തന്റെ യോനി അതായത് പ്രകടമായിട്ടുള്ള സ്ഥാനവിശേഷമായ ഇന്ധനങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അഗ്നിയുടെ രൂപംപോലെ കാണപ്പെടുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇക്കാരണത്താൽ അഗ്നിയില്ലെന്നു കരുതുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇക്കാരണത്താൽ അഗ്നിയില്ലെന്നു കരുതുന്നില്ല. തീർച്ചയായും അതുണ്ടെന്നു അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ട് അരണി (ഉരച്ചു തീയുണ്ടാക്കുന്ന തടിക്കഷണങ്ങൾ) മഥനം ചെയ്തുകഴിയുമ്പോൾ ഇന്ധനരൂപമാകുന്ന തന്റെ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് അതിനു വീണ്ടും ജ്വലിച്ചുരുവാൻ കഴിയുന്നു. അതുപോലെതന്നെ ഉപര്യക്തമായ ജീവാത്മാവും പരമാത്മാവും ഹൃദയരൂപമാകുന്നു. തങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്ത് ഒളിച്ചുവസിച്ചിട്ട് പ്രത്യക്ഷപ്പെടാതിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ 'ഓം' എന്നുള്ള ജപം വഴിയായി സാധന ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ ശരീരത്തിൽത്തന്നെ ഇതിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരം ഉണ്ടാകുന്നു.

- 14. സ്വദേഹമരണിം കൃത്യാ പ്രണവം
ചോത്തരാദരണിം.

ധ്യാനനിർമ്മഥനാഭ്യാസാദ് ദേവം
പശ്യേന്നിഗൃഹ്യവത്.

അഗ്നിയെ പ്രകടമാക്കുന്നതിനു രണ്ട് അരണിത്തടികളെ കൂട്ടിയുരയ്ക്കുന്നതുപോലെതന്നെ തന്റെ ശരീരത്തിൽ പരമപുരുഷനായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ശരീരത്തെ അടിയിൽ വെയ്ക്കപ്പെടുന്ന തടിയാക്കി മാറ്റുകയും ഓങ്കാരത്തെ മുകളിലെ തടിയാക്കി മാറ്റുകയും വേണം. അതായത് ശരീരത്തെ അടിത്തടിയായി സ്വഭാവത്തോടുകൂടി നിശ്ചലമാക്കിക്കൊണ്ടു മുകളിലത്തെ തടിക്കൂട്ടിലും ഓങ്കാരത്തെ ശബ്ദം വഴിയായി ജ്വലിക്കുകയും മനസ്സാൽ അതിന്റെ അർത്ഥരൂപമായ പരമാത്മാവിനെ നിരന്തരം ചിന്തിക്കുകയും വേണം. ഇപ്രകാരമുള്ള ഈ മഥനരൂപമാകുന്ന ധ്യാനസ്വരൂപാഭ്യാസത്താൽ സാധകൻ വിറകിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന അഗ്നിക്കൂട്ടിലും തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന പരമദേവ പരമേശ്വരനെ ഓർക്കണം - പ്രത്യക്ഷമാക്കണം.

- 15. തിലേഷു തൈലം ദധനീവ സർപ്പി-
രാപഃ സ്റോതഃ സ്വരണീഷു ചാഗ്നിഃ
ഏവമാത്മാffത്ഥനി ഗൃഹ്യതേffസൗ
സത്യേനൈനം തപസാ യോffനു പശ്യതി.

എപ്രകാരം എള്ളിൽ എണ്ണയും തൈലിൽ വെണ്ണയും ഉണങ്ങിവരണ്ട നദിയുടെ ഉള്ളിലുള്ള ഉറവിൽ ജലവും അരണിത്തടിയിൽ അഗ്നിയും ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ പരമാത്മാവ് നമ്മുടെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗൃഹയിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എപ്രകാരം അതാതുസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന തൈലാദികളെ അവയ്ക്കുപറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഉപായങ്ങളാൽ ഉപലബ്ധമാക്കുവാൻ കഴിയുന്നുവോ അതേപ്രകാരം ഏതെങ്കിലും സാധകൻ വിഷയങ്ങളിൽ വിരക്തനായിട്ട് സദാചാരനിരതനായി, സത്യഭാഷണം, സദാചാരം എന്നീ തപസ്വഴിയായി സാധനകൾ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് മുകളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രീതിയിൽ അദ്ദേഹത്തെ നിരന്തരം ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു വസിക്കുന്നു. അവ വഴിയായി അവനു പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു.

- 16. സർവ്വവ്യാപിനമാത്മാനം ക്ഷീരേ
സർപ്പിരിവാർപ്പിതം
ആത്മവിദ്യാതപോമൂലം തദ് ബ്രഹ്മോപ
നിഷത് പരം.

തദ്ബ്രഹ്മോപനിഷത് പരം.

ആത്മവിദ്യയും തപവും അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള മൂലസാധനയാകുന്നു. യാതൊന്ന് പാലിൽ നെയ്ക്കുതുല്യം സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നുവോ സർവ്വാന്തര്യമായിരുന്ന ആ പരമാത്മാവിനെ മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആ സാധകൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. 'അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു ഉപനിഷത്തുകളിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പരമ തത്വമായ ബ്രഹ്മം

N

P

I

K

അന്തിമവാക്യത്തെ പനരാവർത്തിക്കുന്നത് അദ്ധ്യായത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാകുന്നു.

ദിതീയാദ്ധ്യായം

സംബന്ധം - ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ പരമദേവനായ പരമാത്മാവിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരത്തിനുള്ള പ്രധാനേപായമായി ധ്യാനത്തെ വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ധ്യാനത്തിന്റെ പ്രക്രിയ മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് ഈ രണ്ടാമതദ്ധ്യായം ആരംഭിക്കുന്നു. ഇതിൽ ആദ്യമായി ധ്യാനത്തിന്റെ സിദ്ധിക്കുവേണ്ടിയുള്ള അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങളിൽ പരമേശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ട പ്രകാരങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നു.

- 1. യുജ്ജാനഃ പ്രഥമം മനസ്തതായ സവിതാ ധിയഃ

അഗേൻ ജ്യോതിർനിചായു പുഥിവ്യാ അധ്യാദരത.

അഖിലത്തേയും സൃഷ്ടിച്ച പരമാത്മാവ് ആദ്യമായി നമ്മുടെ മനസ്സിന്റേയും ബുദ്ധിയുടേയും വൃത്തികളുടെ തത്വ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി തന്റേതായ ദിവ്യസ്വരൂപത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തുകയും അഗ്നി മുതലായ ഇന്ദ്രിയാഭിമാനികളായ ദേവതകളെ വിഷയങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള സാമർത്ഥ്യത്തെ ദൃഷ്ടിയിൽ കണ്ടുകൊണ്ട് ബാഹ്യവിഷയങ്ങളിൽ നിന്നും പിൻവലിച്ച് നമ്മുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ പ്രകാശം ബാഹ്യമായി നഷ്ടപ്പെടാതെ ബുദ്ധിക്കും മനസ്സിനും സഹായകമായിരിക്കുന്നതിന് ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിച്ചു.

- 2. യുക്തേന മനസാ വയം ദേവസ്യ സവിതാഃ സവേ.

സുവർഗ്ഗേയായ ശക്ത്യാ.

നമ്മളെല്ലാം അഖിലത്തേയും സൃഷ്ടിച്ച പരമദേവനായ പരമദേവന്റെ ആരാധനാരുപമായ യജ്ഞത്തിൽ മുഴുകിയ മനസ്സുവഴിയായി പരമാനന്ദപ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി പൂർണ്ണശക്തിയോടെ പ്രയത്നിക്കണം. അതായത് നമ്മുടെ മനസ്സ് നിരന്തരം ഭഗവദാരാധനയിൽ മുഴുകുകയും നാം ഭഗവത് പ്രാപ്തിയിൽനിന്നും ജന്യമാകുന്ന പരമാനന്ദത്തിന്റെ അനുഭൂതിക്കുവേണ്ടി പൂർണ്ണശക്തിയോടുകൂടി പ്രയത്നിക്കുകയും ചെയ്യണം.

- 3. യുക്തായ മനസാ ദേവാൻ സുവര്യതോ ധിയാ ദിവം

ബൃഹജ്ജോതിഃ കരിഷ്യതഃ സവിതാ പ്രസുവാതി താൻ.

അഖിലത്തിന്റെയും സ്രഷ്ടാവായിരിക്കുന്ന ആ പരമേശ്വരൻ മനസ്സിന്റെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും അധിഷ്ഠാനദേവതകളെയും സർഗ്ഗാദിലോകങ്ങളിലും ആകാശത്തിലും സഞ്ചരിക്കുന്ന വലിയ പ്രകാശം വ്യാപിപ്പിക്കുന്നവയേയും നമ്മുടെ മനസ്സോടും ബുദ്ധിയോടും സംയുക്തമാക്കിയിട്ട് നമുക്കു പ്രകാശം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനു പ്രേരണ നൽകി. തൽക്കാരണം കൊണ്ടു നാം പരമേശ്വരനെ സാക്ഷാത്ക്കരി

ക്കുന്നതിനുള്ള ധ്യാനത്തിൽ സമർത്ഥരായിത്തീരുന്നൂ. നമ്മുടെ മനസ്സും ബുദ്ധിയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പ്രകാശം വ്യാപിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കും. നിദ്ര, അലസത, അകർമ്മണ്യത മുതലായ ദോഷങ്ങൾ നമ്മുടെ ധ്യാനത്തിൽ വിഹ്നം ഉണ്ടാക്കാതിരിക്കട്ടെ.

- 4. യുജ്ജതേ മന ഉത യുജ്ജതേ ധിയോ വിപ്രാ വിപ്രസ്യ ബൃഹതോ വിപശ്വിതഃ വിഹോത്രാ ദധേ വയുനാവിദേക ഇന്ദ്രഹീ ദേവസ്യ സവിതഃ പരിഷ്ടുതിഃ.

ശ്രേഷ്ഠബുദ്ധിയോടുകൂടിയ ബ്രാഹ്മണാദികളായ അധികാരികൾ തങ്ങളുടെ മനസ്സിനെ യാതൊരു പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിൽ ചേർക്കുന്നുവോ അതുപോലെ തങ്ങളുടെ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ബുദ്ധിയുടെ ആസ്തികൃതത്വം നിയുക്തമാക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ അഗ്നി ഹോത്രാദിശുഭകർമ്മങ്ങളുടെ വിധാനം ചെയ്യുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ജഗത്തിന്റെ വിചാരങ്ങളെ അറിയുന്നവനും ഏകനും അദിതീയനും ആയിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള മഹാനും സർവ്വവ്യാപിയും സർവ്വജ്ഞനും അഖിലത്തിന്റെയും ഉൽപ്പാദകനുമായ പരമദേവപരമേശ്വരനെ നാം അവശ്യം പരിപൂർണ്ണമായി സ്തുതിക്കണം.

- 5. യുജ്ജേ വാം ബ്രഹ്മ പൂർവ്വം നമോഭിർ- വി ശ്ലോക ഏതു പഥ്യേവ സുരേഃ ശൃണന്തു വിശ്വേ അമൃതസ്യ പുത്രാ ആ യേ ധാമാനി ദിവ്യാനി തന്ഥുഃ.

അല്ലയോ മനസ്സേ, ബുദ്ധി, ഞാൻ നിങ്ങൾ രണ്ടു പേരുടേയും സാമീപ്യം അഖിലജഗത്തിന്റെ ആദികാരണവുമായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ തുടർച്ചയായി നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ട് വിനയപൂർവ്വം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരണത്തിൽ ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തിൽ സംലഗ്നനായിത്തീരുന്നൂ. എന്നാൽ ഗാനം ചെയ്യപ്പെട്ട പരമേശ്വരന്റെ മഹിമാവർണ്ണനം വിദാന്മാരുടെ കീർത്തിക്കുതല്യം ലോകത്തിൽ വ്യാപിക്കട്ടെ. അതിനെ ദിവ്യലോകങ്ങളിൽ നിവസിക്കുന്ന അവിനാശിയായ പരമാത്മാവിന്റെ എല്ലാ പുത്രന്മാരും നല്ലതുപോലെ ശ്രവിക്കട്ടെ.

സംബന്ധം - ധ്യാനത്തിനുവേണ്ടി പരമാത്മാവിനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രകാരങ്ങളെ പറഞ്ഞശേഷം ഇനി ആറാംമന്ത്രത്തിൽ ആ ധ്യാനത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെ വർണ്ണിക്കുകയും ഏഴാം മന്ത്രത്തിൽ മനുഷ്യനെ ആ ധ്യാനത്തിൽ വ്യാപൃതനാക്കുന്നതിനു നിർദ്ദേശം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു.

- 6. അഗ്നിർയത്രാഭിമഥ്യതേ വായുർയത്രാധിരുധ്യതേ സോമോ യത്രാതിരിച്യതേ തത്ര സംജായതേ മനഃ.

യാതൊരുവസ്ഥയിൽ അഗ്നിയുണ്ടാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അരണിത്തടികൾമൂലം മഥനം നടത്തുന്നതുപോലെ അഗ്നിസ്ഥാനീയമായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആദ്യ മന്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന രീതിയോടുകൂടി ശരീരത്തെ അടിയിലത്തെ അരണിത്തടിയായും ഓങ്കാരത്തെ മുകളിലത്തെ അരണിയായും കൽപിച്ചിട്ട് അതിന്റെ ജപവും അതിന്റെ

N

P

I

K

അർത്ഥരൂപമായ പരമാത്മാവിന്റെ നിരന്തരമായുള്ള ചിന്താരുപവും കൊണ്ട് മമനം നടത്തപ്പെടുന്നു. എവിടെ പ്രാണവായുവിനെ വിധിപൂർവ്വം നന്നായിട്ട് നിരോധിക്കുന്നുവോ എവിടെ ആനന്ദരൂപമായ സോമരസം അത്യധികമായി പ്രകടമാക്കുന്നുവോ ആ ധ്യാനാവസ്ഥയിൽ മനുഷ്യന്റെ മനസ്സ് സർവ്വമാവിശുദ്ധമായിത്തീരുന്നു.

7. സവിത്രാ പ്രസവേന ജുഷേത ബ്രഹ്മ പൂർവ്വം.

തത്ര യോനിം കൃണവസേ ന ഹി തേ പൂർവ്വമക്ഷിപത്.

അല്ലയോ സാധക, അഖില ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റെ ഉല്പാദകനും സർവ്വാനന്ദാമിയുമായ പരമേശ്വരന്റെ പ്രേരണയാൽ അതായത് മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് അനുമതി പ്രാപിച്ചുകൊണ്ട് നിങ്ങൾ ആ ആദിപരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെത്തന്നെ സേവനം (സമാരാധന) ചെയ്യണം. ആ പരമേശ്വരനിൽത്തന്നെ ആശ്രയം പ്രാപിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിൽ ശരണംപ്രാപിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ സ്വയം വില്പനമായിത്തീരണം. ഇപ്രകാരം പ്രവർത്തിച്ചാൽ, നിങ്ങൾ മുൻപു മുതലേ ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള എല്ലാ സഞ്ചിതകർമ്മങ്ങളും വിഘ്നകാരിയായിത്തീരുന്നില്ല. ബന്ധനരൂപമായിത്തീരുന്നില്ല.

സംബന്ധം - ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ സാധന അനുഷ്ഠിക്കുന്നവർ എപ്രകാരം ഇരിക്കണം, എങ്ങനെ ധ്യാനിക്കണം. ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നു -

- 8. ത്രിരൂനതം സ്ഥാപ്യ സമം ശരീരം ഹൃദീന്ദ്രിയാണി മനസാ സംനിവേശ്യ. ബ്രഹ്മോഡുപേന പ്രതരേത വിദാൻ ദ്രോതാംസി സർവ്വാണി ഭയാവഹാനി.

യാതൊരുത്തൻ ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ സാധന അനുഷ്ഠിക്കുന്നുവോ ആ ബുദ്ധിമാനായ സാധകൻ ശിരസ്സ്, ഗളം, മാർച്ചിടം ഇവയെ ഉയർത്തിനിർത്തട്ടെ, അതുപോലെ ശരീരത്തെ നേരെയും സ്ഥിരമായും വയ്ക്കട്ടെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശരീരത്തെ നേരെയും സ്ഥിരമായും വയ്ക്കട്ടെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശരീരത്തെ നേരെയും സ്ഥിരമായും നിർത്താതെയും ശിരസ്സും ഗളവും വക്ഷസ്ഥലവും ഉയർത്താതെയും ഇരുന്നാൽ ആലസ്യവും നിദ്രയും മറ്റുമായുള്ള വിഘ്നങ്ങൾ വന്നുഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ വിഘ്നങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷപെടുന്നതിനു മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരത്തിൽ ഇരിക്കണം. ഇതിനുശേഷം എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും ബാഹ്യവിഷയങ്ങളിൽനിന്നും മാറ്റിയിട്ട് മനസ്സിനാൽ അവയെ ഹൃദയത്തിൽ നിരോധിച്ചു നിർത്തണം. പിന്നെ ഓങ്കാരരൂപമാകുന്ന നൗകയുടെ ആശ്രയത്തോടുകൂടി അതായത് ഓങ്കാരത്തിന്റെ ജപത്തോടും അതിന്റെ വാച്യമായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ ധ്യാനത്തോടുംകൂടി എല്ലാ ഭയാനകങ്ങളായ പ്രവാഹങ്ങളേയും തരണം ചെയ്ത് അക്കരെ എത്തിച്ചേരണം. നാനായോനികളിൽ നിന്നും സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള എത്രയോ വാസനകളുണ്ട്. അവയെല്ലാം ജനനമരണ രൂപങ്ങളാകുന്ന ഭയം ജനിപ്പിക്കുന്ന പ്രവാഹങ്ങളാകു

ന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിനെയും ത്യജിച്ചിട്ട് എന്നെന്നേക്കുമായുള്ള അമരപദത്തെ പ്രാപിക്കണം.

- 9. പ്രാണാൻ പ്രപീഡ്യേഹ സംയുക്തചേഷ്ടഃ ക്ഷീണേ പ്രാണേ നാസികയോച്ഛസീത. ദൃഷ്ടാശ്രയുക്തമിവ വാഹമേനം വിദാൻ മനോ ധാരയേതാപ്രമത്തഃ.

വിദാനായ സാധകൻ ഈ ജ്ഞാനയോഗ സാധനയ്ക്കുവേണ്ടി ആഹാരാദികളായ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളേയും യഥായോഗ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കണം. അവയെ ധ്യാനയോഗത്തിനുപയുക്തങ്ങളാക്കിത്തീർക്കണം. യോഗശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിധിപ്രകാരം പ്രാണയാമം ചെയ്തുകൊണ്ട് പ്രാണൻ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമായിത്തീരുമ്പോൾ നാസികകളിൽക്കൂടി അതിനെ വെളിയിലേക്കു തള്ളിക്കളയണം. അതിനുശേഷം ദൃഷ്ടാശ്രയങ്ങളാൽ പൂട്ടപ്പെട്ട രഥത്തെ സമർത്ഥനായ സാരഥി എപ്രകാരം അതിശ്രദ്ധയോടുകൂടി നയിച്ചുകൊണ്ടു സുരക്ഷിതമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി കൊണ്ടുപോകുന്നുവോ അതുപോലെതന്നെ സാധകനും തന്റെ മനസ്സിനെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി തന്റെ സാധീനവലയത്തിൽ സുരക്ഷിതമാക്കി നിർത്തണം. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ യോഗസാധനയിൽ യാതൊരുവിധമായ വിഘ്നങ്ങളും സംഭവിക്കാതെ അവൻ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രതിരൂപലക്ഷ്യത്തിൽ എത്തുകയും ചെയ്യും.

സംബന്ധം - പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ മനസ്സിനെ ലയിപ്പിക്കുന്നതിന് എങ്ങനെയുള്ള സ്ഥാനത്ത് എങ്ങനെയുള്ള ഭൂമിയിൽ ഇരുന്നു സാധന നടത്തണം എന്നതിനെ വിവരിക്കുന്നു.

- 10. സമേ ശുചൗ ശർക്കരാവഹനിവാലുകാ വിവർജ്ജിതേ ശബ്ദജലാശ്രയാദിഭിഃ. മനോനുകൂലേ ന തു ചക്ഷുപീഡനേ ഗൃഹാനിവാതാശ്രയണേ പ്രയോജയേത്.

ഇവിടെ ധ്യാനയോഗത്തിനുപയുക്തമായ സ്ഥാനത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ സാധനയനുഷ്ഠിക്കുന്ന സാധകൻ സമനിരപ്പോടുകൂടിയ ഭൂമിയും നിമ്നോന്നതങ്ങളല്ലാത്തതും വളവുതിരിവില്ലാത്തതും എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും വൃത്തിയുള്ളതും സാഭാവികമായി പവിത്രതയോടുകൂടിയതും ദേവാലയം, തീർത്ഥസ്ഥാനം ആദിയായവപോലെ ചപ്പുചവറും ചരൽക്കല്ലുകളും ഇല്ലാത്തതും അഗ്നിയുടേയും വെയിലിന്റെയും ചൂടില്ലാത്തതും മനസ്സിനെ ഇളക്കുന്ന ശബ്ദകോലാഹലങ്ങളില്ലാത്തതും കോലാഹലത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ അഭാവമുണ്ടായിരിക്കുന്നതും ആവശ്യത്തിനു ജലം ലഭിക്കുന്നതും എന്നാൽ വളരെയധികം ആളുകൾ വരികയും പോകയും ചെയ്യുന്ന ജലാശയംപോലെ അല്ലാതിരിക്കുന്നതും ശരീരരക്ഷയ്ക്കുപയുക്തമായ ആശ്രയത്തോടുകൂടിയതും എന്നാൽ ധർമ്മശാലപോലെ അസംഖ്യം ആളുകൾ വരികയും പോകയും ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതുമായ ഇടം ആയിരിക്കണം സാധന ചെയ്യുന്നതിനു തെരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടത്.

സംബന്ധം - യോഗാഭ്യാസം നടത്തുന്ന സാധകന്റെ സാധന

N

P

I

K

ശരിയോ തെറ്റോ എന്നറിയാനുള്ള ഉപായം പറയുന്നു.

- 11. നീഹാരധു മാർക്കാനിലാനലാനാം
ഖദ്യോതവിദ്യുത്സഫടികശസീനാം.
ഏതാനി രൂപാണി പുരസ്സരാണി
ബ്രഹ്മണ്യഭിവൃക്തികരാണി യോഗേ.

സാധകൻ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ സാധനയാരംഭിക്കുമ്പോൾ അവൻ തന്റെ മുമ്പിൽ ചിലപ്പോൾ മുടൽമഞ്ഞിനു തുല്യമായ രൂപം അനുഭവപ്പെടുന്നു. ചിലപ്പോൾ പുകപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ചിലപ്പോൾ സൂര്യനെപ്പോലെ പ്രകാശം സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണമായി കാണപ്പെടുന്നു. ചിലപ്പോൾ നീളലമയ വായുവിനെപ്പോലെ നിരാകാരരൂപം അനുഭവത്തിൽ വരുന്നു. ചിലപ്പോൾ അഗ്നിക്കു സദൃശമായ തേജസ്സോടുകൂടി കാണപ്പെടുന്നു. ചില സമയം മിന്നാമിനുങ്ങിനു സദൃശം മിന്നിമിന്നിമറയുന്നതായി തോന്നുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഇടിമിന്നലിനുതുല്യം കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കുന്ന പ്രകാശം ജനിപ്പിക്കുന്നതായി ദൃഷ്ടിഗോചരമാകുന്നു. ചിലപ്പോൾ സ്പഷ്ടമണിക്കു സദൃശമായ ഉജ്ജ്വലരൂപം കാഴ്ചയിൽപ്പെടുന്നു. ചിലപ്പോൾ ചന്ദ്രനുതുല്യം ശീതളപ്രകാശം പ്രസരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായി കാണപ്പെടുന്നു. ഇവയും അതുപോലെ മറ്റനേകം ദൃശ്യങ്ങളും യോഗസാധനയുടെ ഉന്നതിയെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നവയാകുന്നു. ഇവയിൽനിന്നും സാധകന്റെ ധ്യാനം ശരിയായിരിക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നു.

- 12. പൃഥ്വിപ്തേജോഽനിലവേ സമുത്ഥിതേ
പഞ്ചാത്മകേ യോഗഗുണേ പ്രവൃത്തേ
ന തസ്യ രോഗോ ന ജരാ ന മൃത്യുഃ
പ്രാപ്തസ്യ യോഗാഗ്നിമയം ശരീരം.

ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ സാധന ചെയ്തുചെയ്ത് പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം എന്നീ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെ ഉത്ഥാനം സംഭവിക്കുമ്പോൾ അതായത് ഈ സാധകൻ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെമേൽ അധികാരം പ്രാപിച്ചുകഴിയുമ്പോൾ ഈ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുമായി സംബന്ധം പുലർത്തുന്ന യോഗവിഷയങ്ങളായ അഞ്ചുസിദ്ധികളും പ്രകടമാവുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ യോഗാഗ്നിമയമായ ശരീരത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ആ യോഗിയുടെ ശരീരത്തിൽ രോഗമുണ്ടാകുന്നില്ല, വാർദ്ധക്യവുമുണ്ടാകുന്നില്ല. അവനു മൃത്യുവുമുണ്ടാകുന്നില്ല. അവന്റെ ഇച്ഛക്കു വിരുദ്ധമായി അവന്റെ ശരീരം നശിക്കുന്നില്ല.

- 13. ലഘുതമാരോഗ്യമലോലുപതാം
വർണ്ണപ്രസാദം സ്വരസൗഷ്ഠവം ച.
ഗന്ധഃ ശുഭോ മുത്രപുരീഷമല്പം
യോഗപ്രവൃത്തിം പ്രഥമാം വദന്തി.

ഭൂതങ്ങളുടെമേൽ വിജയം കൈവരിച്ചിട്ടുള്ള യോഗികളിൽ പൂർവ്വവോക്തശക്തികളെക്കൂടാതെ മറ്റു ശക്തികളും വന്നുചേരുന്നു. ഉദാഹരണമായി: അവന്റെ ശരീരം ലഘുലവത്തോടുകൂടിയതായിത്തീരുന്നു. ശരീരത്തിൽ ഭാരത്തിന്റെയോ അഥവാ ആലസ്യത്തിന്റെയോ ഭാവം നിലനിൽക്കുന്നില്ല. അവൻ സദാ

നീരോഗനായിക്കഴിയുന്നു. അവൻ ഒരിക്കലും യാതൊരു രോഗവുമുണ്ടാകുന്നില്ല. ഭൗതിക വസ്തുക്കളിലുള്ള അവന്റെ ആസക്തി നഷ്ടമായിത്തീരുന്നു. ഏതെങ്കിലും ഭൗതിക വസ്തു അവന്റെ മുമ്പിൽ വന്നാലും അവന്റെ മനസ്സും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അതിനാൽ ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അവന്റെ ശരീരത്തിന്റെ വർണ്ണം ഉജ്ജ്വലമായിത്തീരുന്നു. സ്വരം അത്യന്തം മധുരവും സ്പഷ്ടവുമായിത്തീരുന്നു. ശരീരത്തിൽ നിന്നും വളരെ നല്ല സുഗന്ധം പുറപ്പെട്ട് നാലുപാടും പ്രസരിക്കുന്നു. മലവും മുത്രവും വളരെ സ്വല്പമായ മാത്രയിൽ ആകുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഇവയെല്ലാം യോഗമാർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രാരംഭസീദ്ധികളാകുന്നു. ഇങ്ങനെ യോഗികൾ പറയുന്നു.

- 14. യഥൈവ വിംബം മൃദയോപലിപ്തം
തേജോമയം ഭ്രാജതേ തത് സുധാന്തം.
തദ്ദാഘ്നതത്വം പ്രസമീക്ഷ്യ ദേഹീ
ഏകഃ കൃതാർഥോ ഭവതേ വീതശോകഃ.

ഏതെങ്കിലും തേജോമയമായരക്തം മണ്ണിൽ പുതഞ്ഞുപോയതുപോലെ എപ്രകാരം ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അതിന്റെ അസൽ രൂപത്തിൽ പ്രകടമാകാതിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ മണ്ണ് മുതലായവ മാറ്റം ചെയ്തു കഴുകിത്തുടച്ച് വൃത്തിയാക്കിയെടുക്കുമ്പോൾ അത് അസൽരൂപത്തിൽ പ്രകാശിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അതേപ്രകാരം ഈ ജീവാത്മാവിന്റെ വാസ്തവിക സ്വരൂപം അത്യന്തസൂക്ഷ്മമായിക്കഴിഞ്ഞാലും അനന്തജന്മങ്ങളിൽ ചെയ്യപ്പെട്ട കർമ്മങ്ങളുടെ സംസ്കാരങ്ങളാൽ മലിനമായിരിക്കുന്നതു കാരണം പ്രത്യക്ഷമായി പ്രകടമാകുന്നില്ല. എന്നാൽ ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ സാധനവഴിയായി എല്ലാ അഴുക്കുകളേയും കഴുകിയിട്ട് ആത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപത്തെ നല്ലതുപോലെ പ്രസ്പഷ്ടമാക്കുമ്പോൾ അത് അസംഗമായിത്തീരുന്നു. അതായത് അവൻ ജഡപദാർത്ഥങ്ങളുമായി യാതൊരു സംയോഗമുണ്ടായിരുന്നില്ല, അതെല്ലാം നശിച്ചിട്ട് അവൻ കൈവല്യാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതുപോലെ അവന്റെ എല്ലാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള ദുഃഖങ്ങളുടെ അവസാനം സംഭവിച്ചിട്ട് അവൻ തികച്ചും കൃതകൃത്യനായിത്തീരുന്നു. അവന്റെ മനുഷ്യജന്മം സാർത്ഥകമായി ഭവിക്കുന്നു.

- 15. യദാഘ്നതതേന തു ബ്രഹ്മതത്വം
ദീപോപമേനേഹ യുക്തഃ പ്രപശ്യേത്.
അജം ധ്രുവം സർവതൈരർവിശുദ്ധം
ജ്ഞാതാ ദേവം മൂച്യതേ സർവപാശൈഃ.

പിന്നീട് ആയോഗി ഇതേ സ്ഥിതിയിൽ ദീപദാരാ ബ്രഹ്മതത്വസദൃശവും നിർമ്മലപ്രകാശമയവുമായി പൂർവ്വോക്തമായ ആത്മതത്വം ശരിയായി ദർശിക്കുമ്പോൾ അതായത് ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെ പ്രത്യക്ഷമാക്കുമ്പോൾ ജന്മാദികളിലെ എല്ലാ വികാരങ്ങളിൽനിന്നും രഹിതനും അചലനും നിശ്ചിതനും അതുപോലെ സമസ്തതത്വങ്ങളോടും അസംഗനും സർവ്വഥാ വിശുദ്ധനുമായ പരമദേവനായ പരമാത്മാവിനെ തത്വത്തോടുകൂടി അറിഞ്ഞിട്ട് എല്ലാവിധമായ ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും നിത്യമായി മോചിക്കപ്പെടുന്നു.

N

P

I

K

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ആത്മതത്വത്തിൽക്കൂടി ബ്രഹ്മതത്വത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗം പറഞ്ഞിട്ട് പരമാത്മാവിന്റെ സാക്ഷാത്കാരം മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴി സംഭവിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള ഭാവം പ്രകടമാക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാം അവിടം വരെ എത്തുന്നില്ല. ഏകമാത്രമായ ആ ആത്മതത്വദാരാ തന്നെ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു.

- 16. ഏഷ ഹ ദേവഃ പ്രദിഷോഽന സർവാഃ
പൂർവോ ഹ ജാതഃ സ ഉ ഗർഭേ അന്തഃ
സ ഏവ ജാതഃ സ ജനിഷ്യമാണഃ
പ്രത്യങ്ജനാംസ്തിഷ്ഠതി സർതോമുഖഃ.

ഈ പരമദേവനായ ബ്രഹ്മം എല്ലാ ദിക്കുകളിലും അവാന്തരദിക്കുകളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു; അതായത് എങ്ങും അദ്ദേഹം പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇല്ലാത്ത യാതൊരു സ്ഥാനവും ഇല്ല. പ്രസിദ്ധമായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവായി ഏറ്റവും ആദ്യമായി ഹിരണ്യഗർഭരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ഈ ബ്രഹ്മരൂപമായ ഗർഭത്തിൽ അന്തര്യമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹംതന്നെ ഈ സമയം ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ പ്രകടമാകുകയും ഭാവിയീൽ അതായത് പ്രളയത്തിനുശേഷമുള്ള സൃഷ്ടികാലത്തിൽ വീണ്ടും പ്രകടമാകുവാൻ പോകുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഉള്ളിൽ അന്തര്യമായി രൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യും അതുപോലെ എല്ലാ ഭാഗത്തേയ്ക്കും മുഖത്തോടുകൂടിയും അതായത് എല്ലാത്തിനെയും എല്ലാഭാഗത്തുനിന്നും കണ്ടുകൊണ്ടും ഇരിക്കുന്നവനാകുന്നു.

- 17. യോ ദേവോ അഗ്നൗ യോ അപ്സു
യോ വിശ്വം ഭുവനമാവിവേശ
യ ഓഷാധീഷു യോ വനസ്പതിഷു
തസ്മൈ ദേവായ നമോ നമഃ.

യാതൊരു സർവ്വശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മ പരമദേവൻ അഗ്നിയീൽ ആയിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് ജലത്തിൽ ആകുന്നുവോ, യാതൊന്നു സമസ്തലോകങ്ങളിലും അന്തര്യമായി രൂപത്തോടുകൂടി പ്രവിഷ്ടമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് ഔഷധികളിലും വനസ്പതികളിലും ആയിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്നു സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിനെ അനേകപ്രകാരത്തിൽ നേരത്തെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമദേവനായ പരമേശ്വരനെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അദ്ധ്യായത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിന് നമസ്കാരപദത്തെ ആവർത്തിച്ചിരിക്കുന്നു.

തുതീയാദ്ധ്യായം

- 1. യ ഏകോ ജാലവാൻീശത ഈശനീഭിഃ
സർവാംലോകാനീശത ഈശനീഭിഃ
യ ഏവൈക ഉത്ഭവേ സംഭവേ ച
യ ഏതദിദുരമൃതാസ്തേ ഭവന്തി.

യാതൊരുത്തൻ - അദിതീയ പരമാത്മാവ് ജലത്തെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് തന്റെ സ്വരൂപഭൂതമായ ശാസനാശക്തി വഴിയായി അതിന്മേൽ ഭരണം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ വിവിധങ്ങളായ ആ ശാസനാശക്തികൾവഴിയായി എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും ലോകപാലന്മാരേയും യഥായോഗ്യം സഞ്ചാലനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ ഭരണത്തിൽ ഇവയെല്ലാം താന്താങ്ങളുടെ കർത്തവ്യങ്ങളെ നിയമപൂർവ്വം പാലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ തനിയേതന്നെ മറ്റാരുടേയും സഹായം കൂടാതെ അഖിലലോകത്തന്റെയും ഉൽപ്പത്തിയിലും അതിനെ വളർത്തുന്നതിലും സമർത്ഥനുമായിരിക്കുന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ യാതൊരു മഹാപുരുഷൻ തത്വത്തോടുകൂടി ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം അമരനായിത്തീരുന്നു - ജനനമരണവലയിൽനിന്നും നിത്യമായി മോചിക്കപ്പെടുന്നു.

- 2. ഏകോ ഹി രുദ്രോ ന ദിതീയായ തസ്ഥൂർ-
യ ഇമാം ലോകാനീശത ഈശനീഭിഃ
പ്രത്യങ്ജനാംസ്തിഷ്ഠതി സഞ്ചുകോചാന്തകാലേ
സംസൃജ്യ വിശ്വാ ഭുവനാനി ഗോപാഃ

യാതൊരുത്തൻ തന്റെ സ്വരൂപഭൂതങ്ങളായ വിവിധശാസനാശക്തികൾ വഴിയായി എല്ലാ ലോകങ്ങളുടെമേലും ഭരണം നടത്തുന്നുവോ - അവയെ നിയമാനുസരണം നിയന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ രുദ്രരൂപനായ പരമേശ്വരൻ ഏകൻതന്നെയാകുന്നു. അതായത് ഈ വിശ്വത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ശക്തികൾ അനേകം ഉണ്ടായിരുന്നാലും അവയെല്ലാം ഒരേ പരമേശ്വരന്റെ തന്നെയാകുന്നു, എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അഭിന്നമാകുന്നു. ഈ കാരണംകൊണ്ടുതന്നെ ജ്ഞാനികൾ ജഗത്തിന്റെ കാരണത്തെ നിശ്ചയിച്ചു സമയം മറ്റു യാതൊരു തത്വത്തേയും ആശ്രയിക്കാതിരുന്നു, ഏകപരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് ജഗത്തിന്റെ കാരണമെന്ന് എല്ലാവരും ഒരേ സ്വരത്തിൽ നിശ്ചയിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ആ പരമാത്മാവ് എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഉള്ളിൽ അന്തര്യമായി രൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ച് അവയെ രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരമേശ്വരൻ പ്രളയകാലത്തിൽ സ്വന്തമായിത്തന്നെ ഇവയെല്ലാം ഒന്നിച്ചുചേർക്കുന്നു. അതായത് തന്നിലേക്കുതന്നെ വില്പനമാകുന്നു. ആ സമയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭിന്നഭിന്നരൂപങ്ങളിലുള്ള രൂപങ്ങളൊന്നും ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല.

- 3. വിസ്വതശ്ചക്ഷുരുത വിശ്വതോമുഖോ
വിശ്വതോബാഹുരുത വിശ്വതസ്പാത്
സം ബാഹുഭ്യോം ധമതി സം പതത്രൈർ-
ദ്യാവഭൃമി ജനയൻ ദേവ ഏകഃ.

പരമദേവനായ ആ പരമേശ്വരൻ ഏകനാകുന്നു; എന്നിരുന്നാലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ എല്ലായിടങ്ങളിലുമുണ്ട്. കൈകളും പാദങ്ങളും ഉണ്ട്. അദ്ദേഹം എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും എല്ലായിടങ്ങളിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സമസ്തജീവികളുടെ കർമ്മങ്ങളേയും വിചാരങ്ങളേയും എല്ലാ സംഭവങ്ങളേയും തന്റെ ദിവ്യശക്തിവഴിയായി നിരന്തരം ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

N

P

I

K

ന്നു. യാതൊരു കാര്യങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തൻ അദ്ദേഹത്തിന് എവിടെയെങ്കിലും ഭോജനയോഗ്യമായ വസ്തു സമർപ്പിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം അതിനെ അവിടെവെച്ചുതന്നെ അനുഭവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ സ്ഥലത്തും എല്ലാ വസ്തുക്കളെയും ഒന്നായി സ്വീകരിക്കുന്നതിലും തന്റെ ഭക്തജനങ്ങളുടെ സങ്കടങ്ങളെ നശിപ്പിച്ച് അവരെ രക്ഷിക്കുന്നതിലും സമർത്ഥനാകുന്നു. അതുപോലെ എവിടെ നിന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ വിളിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവിടെത്തന്നെ അദ്ദേഹം അതേസമയം എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്യുന്നു. ലോകത്തിൽ ഒരു സ്ഥാനവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തിയാൽ വിരാജിക്കുന്നില്ലാത്തതായി കാണപ്പെടുന്നില്ല. ആകാശംമുതൽ ഭൂലോകം വരെയുള്ള എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്ന ഏകനായ പരമേശ്വരൻ മനുഷ്യാദി ജീവികളെ ഈ രണ്ടു ഭൂജങ്ങളാലും പക്ഷികളെ ചിറകുകളാലും യുക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ ജീവികളേയും ആവശ്യാനുസരണമായ ഭിന്നഭിന്ന ശക്തികളാലും സാധനങ്ങളിലും സമ്പന്നമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഭൂജങ്ങളുടേയും ചിറകുകളുടേയും കഥനം ഉപലക്ഷണം മാത്രമാകുന്നു. ഇതിൽനിന്നും സമസ്ത പ്രാണികളിലുമുള്ള എല്ലാ ശക്തികളും പരമാത്മാവിനാൽ നൽകപ്പെട്ടതാണെന്നു മനസ്സിലാക്കണം.

- 4. യോ ദേവാനാം പ്രഭവശ്ചോദ്ഭവശ്ച
വിശ്വാധിപോ രുദ്രോ മഹർഷിഃ
ഹിരണ്യഗർഭം ജനയാമാസ പൂർവം
സ നോ ബുദ്ധ്യാ ശുഭയാ സംയുനക്തു.

അഖിലത്തേയും തന്റെ ഭരണത്തിൽ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രുദ്രരൂപനായ പരമേശ്വരൻ ഇന്ദ്രാദിദേവകളെ സൃഷ്ടിച്ചും രക്ഷിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ എല്ലാത്തിന്റെയും അധിപതിയും മഹാജ്ഞാനിയും സർവ്വജ്ഞനുമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഹിരണ്യഗർഭത്തെ സൃഷ്ടിച്ചുവോ ആ പരമദേവനായ പരമാത്മാവ് നമ്മെയെല്ലാം സർവ്വബുദ്ധിയാൽ സംയുക്തമാക്കണേ.

- 5. യാ തേ രുദ്ര ശിവാ
തനുരഘോരാപാപകാശിനീ.
തയാ നസ്തനുവാ ശന്തമയാ
ഗിരിശന്താഭിചാകശീഹി.

ഹേ രുദ്രദേവ, ഭയാനകതയിൽനിന്ന് ശൂന്യവും പുണ്യകർമ്മങ്ങളാൽ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ അങ്ങയുടെ മംഗളമായിരുന്ന സൗമ്യമൂർത്തിയെ ദർശിച്ചിട്ടു മനുഷ്യൻ പരമാനന്ദനിമഗ്നനായിത്തീരുന്നു. ഹേ ഗിരിശന്ത, പർവ്വതത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ട് സമസ്ത ലോകങ്ങൾക്കും സുഖം പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന പരമേശ്വര, പരമശാന്ത മൂർത്തിയായിരുന്നുവെന്നു കണ്ടുതന്നെ കൃപയോടുകൂടി ഞങ്ങളുടെ നേരേ നോക്കിയാലും. അങ്ങയുടെ കൃപാദൃഷ്ടിയുടെ പതനംകൊണ്ടുതന്നെ ഞങ്ങൾ സർവ്വഥാ പരിശുദ്ധരായി അങ്ങയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു യോഗ്യതയുള്ളവരായിത്തീരണേ.

- 6. യാമീഷും ഗിരിശന്ത ഹസ്തേ ബിഭേഷ്യസ്തവേ
ശിവാം ഗിരിത്രതാ കൂരു മാ ഹിംസീഃ
പുരുഷം ജഗത്.

ഹേ ഗിരിശന്ത, കൈലാസവാസിയും, സുഖദായകനുമായ പരമേശ്വര, യാതൊരു ബാണത്തെ എറിയുന്നതിനുവേണ്ടി അങ്ങ് കൈയിൽ എടുത്തിരിക്കുന്നു? ഹേ ഗിരിരാജനായ ഹിമാലയത്തിന്റെ രക്ഷിതാവേ, അങ്ങ് ആ ബാണത്തെ മംഗളമായ മാക്കി മാറ്റിയാലും. അതിന്റെ ക്രൂരതയെ നശിപ്പിച്ച് അതിനെ ശാന്തമാക്കിയാലും, ജീവികളാൽ നിറയപ്പെട്ട ഈ ജഗത്തിനെ നശിപ്പിക്കാതിരുന്നാലും. ഇതിനെ കഷ്ടപ്പെടുത്താതിരുന്നാലും.

- 7. തതഃ പരം ബ്രഹ്മപരം ബൃഹന്തം
യഥാനികായം സർവ്വഭൂതേഷു ഗൃഹ്യം
വിശ്വസ്യകം പരിവേഷ്ടിതാര-
മീശം തം ജ്ഞാത്യാമൃതാ ഭവന്തി.

യാതൊരുത്തൻ മുൻപു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ജീവിസമുദായരൂപമാകുന്ന ജഗത്തിലും ഹിരണ്യഗർഭനോമബ്രഹ്മത്തിലും സർവ്വഥാ ശ്രേഷ്ഠനായിരിക്കുന്നുവോ എല്ലാ ജീവികളിലും അവയുടെ ശരീരത്തിനനുരൂപമായി ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ എല്ലാ ലോകത്തേയും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽ കൂടിയും വലയം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ സർവ്വത്ര വ്യാപ്തവും മഹത്തും ആയിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള ഏകമാത്രനായ ആ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞിട്ട് ജ്ഞാനികൾ എന്നെന്നേക്കുമായുള്ള അരത്യാഗത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. പിന്നീട് അവർക്കു ജനനമരണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

സംബന്ധം - ഇനി ജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാക്കളുടെ അനുഭവങ്ങളെ പറഞ്ഞിട്ട് പരമജ്ഞാനഫലത്തിന്റെ ദൃഢതയെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

- 8. വേദാഹമേതം പുരുഷം മഹാന്ത-
മാദിത്യവർണ്ണം തമസഃ പരസ്താത്.
തമേവ വിദിതാതി മൃത്യുമേതി
നാന്യഃ പന്നഥാ വിദ്യതേ്യാനായ

ജ്ഞാനിയായ ഒരു മഹാൻ പറയുന്നു - ഈ മഹാത്മാരെക്കൊള്ളും മഹാനായ പരമ പുരുഷോത്തമനെ ഞാനറിയുന്നു. അദ്ദേഹം അവിദ്യാരൂപമാകുന്ന അന്ധകാരത്തിനും സർവ്വഥാ അതീതനാണ്. അതേപോലെ സൂര്യനു തുല്യം സ്വയംപ്രകാശരൂപനാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ മനുഷ്യൻ മൃത്യുവിനെ ഉല്പാദനം ചെയ്യുന്നതിൽ - ഈ ജനനമരണങ്ങളുടെ ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിക്കുന്നതിൽ - കഴിവുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. പരമ പദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് ഇതല്ലാതെ മറ്റു യാതൊരുപായവുമില്ല.

- 9. യസ്മാത് പരം നാപരമസ്തി കിംചിദ്
യസ്മാന്നാണീയോ ന ജ്യായോസ്തി കശ്ചിത്.
വൃക്ഷ ഇവ സ്തബ്ധോ ദിവി തിഷ്ടത്യേക-
സ്തേനേദം പൂർണ്ണം പുരുഷേണ സർവ്വം.

N

P

ആ പരമ ദേവനായ പരമേശ്വരനെക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠനായി മറ്റുരുമില്ല. അദ്ദേഹം സർവ്വശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. എത്രയോ സൂക്ഷ്മതയുള്ളതും അപ്രത്യേകതയുള്ളതും അദ്ദേഹം സൂക്ഷ്മതയുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ അധികം സൂക്ഷ്മമായി മറ്റുയാതൊന്നുമില്ല. ഇതിനാൽതന്നെ അദ്ദേഹം ഏറ്റവും ചെറിയ ജീവികളുടെ ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇതുപോലെ എത്രയോ മഹത്തും വ്യാപകവുമായ തത്വങ്ങളുണ്ട്. അവയെല്ലാറ്റിനെയും മഹത്തും വ്യാപകവുമാണ് ആ പരബ്രഹ്മം. അതിനെക്കാൾ മഹത്തും വ്യാപകവുമായി മറ്റൊന്നും തന്നെയില്ല. ഇതിനാൽ പ്രളയകാലത്തിൽ ഈ സമ്പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ അദ്ദേഹം തന്റെയുള്ളിൽ വിലീനമാക്കുന്നു. യാതൊന്നും തനിയേതന്നെ വ്യക്തത്തിനു തുല്യം നിശ്ചലഭാവത്തോടുകൂടി പരമയാമരൂപവും പ്രകാശമയവുമായ ദിവ്യാകാശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിൽ ഈ സമസ്ത ജഗത്തും വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു. പരമപുരുഷനായ ആ പരമേശ്വരൻതന്നെ നിരാകാരരൂപത്തോടുകൂടി ഈ വിശ്വം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

10. തതോ യദുത്തരതരം തദരുപമനാമയം.
യ ഏതദിദുരമ്യ

താസ്മതേ ഭവന്ത്യഥേതരേ ദുഃഖമേവാപിയന്തി.

മുമ്പേ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള ആ ഹിരണ്യഗർഭത്തേക്കാൾ യാതൊന്നും എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും അത്യന്തം ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് ആകാരരഹിതവും എല്ലാ വികാരങ്ങളാലും ശൂന്യവുമാകുന്നു. യാതൊരു മഹാപുരുഷൻ ഈ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നുവോ അദ്ദേഹം അമരനായി ഭവിക്കുന്നു - നിത്യമായി ജനനമരണങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നു. എന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ ഇദ്ദേഹത്തെ അറിയാതിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങിനെയുള്ളവരെല്ലാം നിശ്ചയമായും കൂടെക്കൂടെ ദുഃഖങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ മനുഷ്യർ നിത്യമായി ദുഃഖങ്ങളിൽ നിന്നും മോചിക്കപ്പെടുന്നതിനും പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുമായി അദ്ദേഹത്തെ അറിയണം.

11. സർവ്വാനനശിരോഗ്രീവഃ സർവ്വഭൂതഗുഹാശയഃ.

സർവ്വവ്യാപീ സ ഭഗവാൻസ്മതസ്മാത്
സർവഗതഃ ശിവഃ.

എല്ലാ സ്ഥാനങ്ങളും സർവ്വേശ്വരനായ ആ ഭഗവാന്റെ മുഖമാകുന്നു. എല്ലാ സ്ഥാനങ്ങളും ശിരസ്സും ഗളവും ആകുന്നു. ഓരോ സ്ഥാനത്തും ഓരോ അവയവങ്ങൾവഴി നടത്തപ്പെടേണ്ട കാര്യങ്ങൾ നടത്തുന്നതിൽ അദ്ദേഹം സമർത്ഥനാണ്. അദ്ദേഹം എല്ലാ ജീവികളുടേയും ഹൃദയ രൂപമാകുന്ന കല്ലാണസ്വരൂപനായ ആ പരമേശ്വരൻ എല്ലാ സ്ഥാനങ്ങളിലും എത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സാധകൻ അദ്ദേഹത്തെ ഏതുസമയം എവിടെ, ഏതുരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായി കാണുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അതേസമയം അതേസ്ഥലത്ത് അതേരൂപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുവാൻ കഴിയുന്നു.

12. മഹാൻ പ്രഭുർവൈപുരുഷഃ
സത്വസ്യൈവ പ്രവർത്തകഃ.

സുനിർമ്മലാമിമാം പ്രാപ്തിമീശാനോ
ജ്യോതിരവ്യയഃ.

നിശ്ചയമായി ഇദ്ദേഹം എല്ലാത്തിനേയും ഭരിക്കുന്നവനും മഹാനും പ്രഭുവും അതുപോലെ അവിനാശിയും പ്രകാശസ്വരൂപ പരമപുരുഷപുരുഷോത്തമനുമാണ്. നേരത്തേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈ പരമ നിർമ്മലഭാവത്തിന്റെ അതായത് തന്റെ ആനന്ദമയമായ വിശുദ്ധരൂപത്തിന്റെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി മനുഷ്യന്റെ അന്തഃകരണത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഓരോ മനുഷ്യനേയും ഇദ്ദേഹം തന്നിലേയ്ക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും അജ്ഞാനികളായുള്ളവർ എല്ലാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള സൗഭാഗ്യങ്ങൾ പ്രാപിച്ചിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രേണപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ല. ഈ കാരണംകൊണ്ടുതന്നെ അവർ അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു നടക്കുന്നു.

13. അങ്ഗുഷ്ഠമാത്രഃ പുരുഷോന്തരാത്മാ
സദാ ജനാനാം ഹൃദയേ സന്നിവിഷ്ടഃ
ഹൃദാ മനീശോ മനസാഭിനുപ്തോ
യ ഏതദ് വിദുരമ്യതാസ്മതേ ഭവന്തി.

അംഗുഷ്ഠമാത്രമായ പരിമാണത്തോടുകൂടി അന്തരാത്മിയായ പരമേശ്വരൻ എപ്പോഴും മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ സമ്യക്രായ രീതിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുകയും മനസ്സിന്റെ സ്വാമിയായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ നിർമ്മലഹൃദയവും വിശുദ്ധമനസ്സും വഴിയായി ധ്യാനത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ടു പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. യാതൊരു സാധകൻ ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നുവോ അദ്ദേഹം അമരനായി ഭവിക്കുന്നു. അതായത് എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായിത്തീരുന്നു; അമൃതരൂപനായിത്തീരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയം അംഗുഷ്ഠത്തിന്റെ അളവോടുകൂടിയതാകുന്നു. അതുതന്നെ പരമാത്മാവിന്റെ ഉപലബ്ധിക്കുള്ള സ്ഥാനവും അതിനാൽ ഇവിടെ പരമാത്മാവിനെ അങ്ഗുഷ്ഠമാത്രമായ പരിണാമത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നു വർണ്ണിക്കുന്നു.

14. സഹസ്രശീർഷാ പുരുഷഃ സഹസ്രാക്ഷഃ
സഹസ്രപാത്

സ ഭൂമിം വിശ്വതോ വ്യതാത്യതിഷ്ഠദ്ദശാങ്ഗുലം.

ആ പരമപുരുഷപരമേശ്വരൻ ആയിരക്കണക്കിനു ശിരസ്സുകളും ആയിരക്കണക്കിനു കണ്ണുകളും ആയിരക്കണക്കിനു പാദങ്ങളുമുണ്ട്. അതായത് എല്ലാ അവയവങ്ങളിൽനിന്നും രഹിതനായിരുന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു ശിരസ്സ്, കണ്ണുകൾ, പാദങ്ങൾ ആദിയായ എല്ലാ അവയവങ്ങളും അനന്തവും അസംഖ്യവുമായി ഉണ്ട്. സർവ്വശക്തിമാനായ ആ പരമേശ്വരൻ എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും വലയം ചെയ്തുകൊണ്ട് സർവ്വത പ്രയാപ്തമായി നാഭിയിൽനിന്നും പത്തംഗുലം മുകളിലായിട്ട് ഹൃദയാകാശത്തിൽ വസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വവ്യാപിയും മഹാനും ആയിത്തന്നെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഏകസ്ഥ

I

K

ലത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം അനേകം വുരുദ്ധ ധർമ്മങ്ങളുടെ ആശ്രയമാകുന്നു.

15. പുരുഷ ഏവേദം സർവ്വം യദ്ഭൂതം യച്ച ഭവ്യം ഉതാമൃതത്വസ്യേശാനോ യദനേനനാതിരോഹതി.

യാതൊന്ന് ഭൂതകാലത്തിൽ സംഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് ഭാവിയ്ക്കൽ സംഭവിക്കാനിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നു വർത്തമാനകാലത്തിൽ അന്നും വഴിയായി അതായത് ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങൾ വഴിയായി വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ, ആ പൂർണ്ണമായ ജഗത്തു പരമപുരുഷനായ പരമാത്മാവിന്റെ തന്നെ സരുപമാകുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വയമായിത്തന്നെ തന്റെ സ്വരൂപഭൂതമായ അചിന്ത്യശക്തിയോടുകൂടി ഈ രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. അതുപോലെ അദ്ദേഹം അമൃതസ്വരൂപമാകുന്ന മോക്ഷത്തിന്റെ യജമാനനാകുന്നു. അതായത് ജീവികളെ സംസാരബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ച് തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നവരാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനഭിലഷിക്കുന്നു. സാധകന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരണത്തിൽ ചെന്നുചേരണം.

16. സർവ്വതഃ പാണിപാദം തത് സർവതോഽക്ഷിശിരോ മുഖം സർവ്വതഃ ശ്രുതിമല്ലോകേ സർവ്വമാവൃത്യ തിഷ്ഠതി.

ആ പരമാത്മാവിന്റെ കാൽ, കൈ, ശിരസ്സ്, മുഖം, ചെവി എല്ലാം സ്ഥാനങ്ങളാകുന്നു. ആ എല്ലാ സ്ഥാനങ്ങളും എല്ലാ ശക്തിയോടുകൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാസ്ഥാനത്തും തന്റെ ഭക്തന്മാരെ രക്ഷിക്കുന്നതിനും അതുപോലെ അവരെ തന്നിലേക്കു സ്വീകരിക്കുന്നതിനും കരങ്ങൾ നീട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ എവിടെ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവിടെത്തന്നെ അദ്ദേഹം എത്തിയിരിക്കുന്നതായി കാണപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാസ്ഥലത്തും എല്ലാ ജീവികളും വഴി നടത്തപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങളെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തന്മാർ എവിടെ അദ്ദേഹത്തെ പ്രണമിക്കുന്നുവോ (എല്ലായിടത്തും വ്യാപ്തമായിരിക്കുന്നതുകാരണം) അവിടെത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരണങ്ങളും ശിരസ്സും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. തന്റെ ഭക്തന്മാരുടെ പ്രാർത്ഥനകൾ കേൾക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കർണ്ണങ്ങൾ എങ്ങും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. തന്റെ ഭക്തന്മാരാൽ അർപ്പണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വസ്തുക്കളെ അനുഭവിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം എല്ലായിടത്തും തയ്യാറായും ഇരിക്കുന്നു. ആ പരമേശ്വരൻ ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിൽ എല്ലാത്തിനെയും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും വലയം ചെയ്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ കാര്യങ്ങളെല്ലാം വിശ്വസിച്ച മനുഷ്യർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനത്തിൽ വ്യാപൃതരായിരിക്കണം.

17. സർവ്വേന്ദ്രിയഗുണാഭാസം സർവ്വേന്ദ്രിയവി വർജ്ജിതം സർവ്വസ്യ പ്രഭുമീശാനം സർവ്വസ്യ ശരണം ബൃഹദ്.

സർവ്വശക്തിമാനായ പരമപുരുഷനപരമാത്മാവ് സമസ്തേന്ദ്രിയരഹിതനാണ്. ദേഹേന്ദ്രിയാദി ഭേദങ്ങളാൽ ശൂന്യനായിരുന്നിട്ടും എല്ലാ ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങളേയും അറിയുന്നു. അതുപോലെ എല്ലാത്തിന്റെയും സാമീപ്യം പരമസമർത്ഥനും എല്ലാത്തിനെയും ഭരിക്കുന്നവനും ജീവികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏറ്റവും വലിയ ആശ്രയവും ആകുന്നു. മനുഷ്യൻ എല്ലാ ഭാവങ്ങളോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിക്കണം. മനുഷ്യശരീരംകൊണ്ടുള്ള ഏറ്റവും വലിയ ഉപയോഗം ഇതാകുന്നു.

18. നവദാദേ പുരേ ദേഹീ ഹംസോ ലേലായതേ ബഹിഃ വശീ സർവ്വസ്യ ലോകസ്യ സ്ഥാവരസ്യ ചരസ്യ ച.

സ്ഥാവരജംഗമങ്ങളായ എല്ലാ ജീവികളുടേയും സമുദായരൂപമാകുന്ന ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ തന്റെ അധീനത്തിൽ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ പ്രകാശമയനായ പരമേശ്വരൻ രണ്ടു കർണ്ണങ്ങളും രണ്ടു നാസികാദാർങ്ങളും ഒരു മുഖവും ഒരു ഗുദവും ഒരു ലിംഗവും ഉണ്ട്. ഇപ്രകാരം ഒൻപതുവാതിലുകളോടുകൂടിയ മനുഷ്യശരീരരൂപമാകുന്ന നഗരത്തിൽ അദ്ദേഹം അന്തര്യാമിരുപത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹംതന്നെ ഈ ബാഹ്യപ്രപഞ്ചത്തിലും ലീലകൾ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു ഇതെല്ലാം മനസ്സിലാക്കി മനസ്സിനെ എവിടംവരെ സുഗമമായി സ്ഥിരപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കുമോ അവിടംവരെ അദ്ദേഹത്തെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം.

സംബന്ധം - അദ്ദേഹം സമസ്തേന്ദ്രിയങ്ങളാൽ രഹിതനായിരുന്നിട്ടും എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും വിഷയങ്ങളെ അറിയുന്നു. ഇതു കൂടുതൽ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

19. അപാണിപാദോ ജവനോ ഗ്രഹീതാ പശ്യത്യചക്ഷുഃ സ ശൃണോത്യകർണ്ണഃ സ വേത്തി വേദ്യം ന ച തസ്യാസ്തി വേത്താ തമാഹുരഗ്ര്യം പുരുഷം മഹാന്തം.

യാതൊരുത്തന്റെ പ്രകരണങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് ഹസ്തരഹിതനായിരുന്നിട്ടും എല്ലാ സ്ഥാനത്തും എല്ലാ വസ്തുക്കളേയും പിടിച്ചെടുക്കുന്നു. അതുപോലെ പാദരഹിതനായിരുന്നിട്ടും അതിവേഗം ഇച്ഛാനുസരണമായി എങ്ങും ഗമനാഗമനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. നയനരഹിതനായിരുന്നിട്ടും എല്ലാ സ്ഥാനത്തും എല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കർണ്ണരഹിതനായിരുന്നിട്ടും എല്ലാ സ്ഥാനത്തുനിന്നും എല്ലാം ശ്രവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഗ്രാഹ്യയോഗ്യങ്ങളായ ജഡചേതനവസ്തുക്കളെ നന്നായി അറിയുന്നു; എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നവരായി ആരുംതന്നെ ഇല്ല. യാതൊരുത്തൻ എല്ലാറ്റിനെയും അറിയുന്നവനായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ ആർക്കറിയാൻ സാധിക്കുന്നു? അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ ജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാക്കൾ പറയുന്നത് അദ്ദേഹം അഖിലത്തിന്റെയും ആദിയും പുരാതനവും മഹാപുരുഷനും ആകുന്നു എന്നാണ്.

N

P

I

K

20. അന്നോരണീയാൻ മഹതോ മഹീയാ-
 നാത്മാ ഗുഹായാം നിഹിതോഽസ്യ ജനോഃ.
 തമക്രതും പശ്യതി വീതശോകോ
 ധാതുഃ പ്രസാദാന്മഹിമാനമീശം.

സൂക്ഷ്മത്തെക്കാൾ അതിസൂക്ഷ്മവും സ്ഥൂലത്തെക്കാൾ അതിസ്ഥൂലവും ആയ ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് ഈ ജീവികളുടെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗുഹയിൽ ഒളിച്ചുവസിക്കുന്നു. എല്ലാത്തെയും സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്ന ആ പരമേശ്വരന്റെ കൃപയാൽത്തന്നെ മനുഷ്യർക്ക് സ്വാർത്ഥസങ്കല്പ രഹിതനും കൃപാകരനും പരമസുഹൃത്തുമായ പരമേശ്വരനെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമയേയും ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. ആ പരമദയാലുവായ പരമേശ്വരന്റെ ഈ സാക്ഷാത്ക്കാരം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ എന്നെന്നേക്കുമായി എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ദുഃഖങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായി പരമാനന്ദ സ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

21. വേദാഹമേതമജരം പുരാണം
 സർവ്വാന്മാനം സർവ്വഗതം വിഭൃതാത്.
 ജന്മനിരോധം പ്രവദന്തി യസ്യ
 ബ്രഹ്മവാദിനോ ഹി പ്രവദന്തി നിത്യം.

വേദരഹസ്യങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്ന മഹാപുരുഷന്മാർ യാതൊരുത്തനെ ജന്മരഹിതനായും അതുപോലെ നിത്യനായും വിവരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം വ്യാപകനായിരിക്കുന്നതുകാരണം എങ്ങും വിരാജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തനാൽ യാതൊരുസ്ഥാനവും ശൂന്യമാകാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ജര, മൃത്യു മുതലായ എല്ലാ വികാരങ്ങളിലും നിന്നു സർവ്വമാ രഹിതനും സർവ്വത്തിന്റെയും ആദിപുരാണപുരുഷനും ആയിരിക്കുന്നുവോ സകലത്തിന്റെയും ആത്മാവും അന്തര്യാമിയുമായിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമേശ്വരനെ ഞാൻ അറിയുന്നു എന്ന് പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ചു മഹാത്മാക്കൾ പറയുന്നു.

ചതുർഥാദ്ധ്യായം

1. യ ഏകോഽവർണ്ണോ ബഹുധാ ശക്തിയോഗാദ്
 വർണ്ണാനനേകാൻ നിഹിതാർഥോ ദധാതി
 വി ചൈതി ചാന്തേ വിശ്വമാദൗ സ ദേവഃ
 സ നോ ബുദ്ധ്യാ ശുഭയാ സംയുനക്തു.

യാതൊരു പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവു നിരാകാരസ്വരൂപത്തിൽ രൂപവർണ്ണാദി രഹിതനായിരുന്നിട്ടും സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഏതോ രഹസ്യപൂർണ്ണമായ ഉദ്ദേശം കാരണം തന്റെ സ്വരൂപഭൂതങ്ങളായ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ശക്തികളുടെ സംബന്ധത്തോടുകൂടി അനേകങ്ങളായ രൂപവർണ്ണാദികളെ ധാരണം ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ അവസാനം ഈ പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് യാതൊരുത്തനിൽ വില്പിനമാകുന്നു അതായത് തന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലാതെ ജീവികൾക്കു സൗഭാഗ്യമു

ണ്ടാകുന്നതിനു വേണ്ടിമാത്രം അവയുടെ കർമ്മാനുസരണമായി ഈ നാനാവർണ്ണരൂപങ്ങളോടുകൂടിയ ജഗത്തിന്റെ രചനയും പാലനും സംഹാരവും നടത്തുകയും കാലാകാലങ്ങളിൽ ആവശ്യമനുസരിച്ച് അനേക രൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷമാവുകയും ചെയ്യുന്നു ആ പരമദേവനായ പരമേശ്വരൻ വാസ്തവത്തിൽ ഏകനും അദിതീയനുമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അതിരീകൃതമായി ഒന്നും തന്നെയില്ല. അദ്ദേഹം നമുക്ക് സൽബുദ്ധി പ്രദാനം ചെയ്യുമാറാകണം.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടവിധം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ഇനി മൂന്നു മന്ത്രങ്ങൾ വഴിയായി പരമേശ്വരനെ ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിക്കുന്നതിനുള്ള വിധങ്ങൾ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നു.

2. തദേവാഗ്നിസ്തദാദിത്യസ്തദായുസ്തദു ചന്ദ്രമാഃ
 തദേവ ശുക്രം തദ് ബ്രഹ്മ തദാപസ്തത്
 പ്രജാപതിഃ.

അഗ്നി, ജലം, സൂര്യൻ, വായു, ചന്ദ്രൻ, മറ്റുള്ള പ്രകാശിക്കുന്ന എല്ലാ നക്ഷത്രങ്ങളും, പ്രജാപതികൾ, ബ്രഹ്മാവ് ഇവയെല്ലാം പരബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു. ഇവയെല്ലാം ഏകനും അദിതീയനുമായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ വിഭൃതികൾ തന്നെയാകുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിന്റെയും അന്തര്യാമിയായ ആത്മാവും അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ ഇവയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം പൂർണ്ണമായ ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ആ പരമാത്മാവിനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കണം.

3. താം സ്ത്രീ താം പുമാനസി കുമാരസ് താം
 ഉത വാ കുമാരീ
 താം ജീർണ്ണോ ദണ്ഡേന വഞ്ചസി താം
 ജാതോ ഭവസി വിശ്വതോമുഖഃ.

ഹേ സർവേശ്വരാ, അങ്ങ് സ്ത്രീ, പുരുഷൻ, കുമാരൻ, കുമാരി ആദിയായി അനേകം രൂപങ്ങളോടുകൂടിയവനാകുന്നു. അതായത് ഇവയെല്ലാത്തിന്റെയും രൂപത്തിൽ അങ്ങു പ്രകടമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങുതന്നെ വ്യുലനായിട്ട് വടിയുടെ സഹായത്താൽ നടക്കുന്നു; അതായത് അങ്ങുതന്നെ വ്യുലരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഹേ പരമാത്മാൻ, അങ്ങുതന്നെ വിരാട് രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായിട്ട് എല്ലാ ഭാഗത്തേയ്ക്കും മുഖം തിരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു; അതായത് പൂർണ്ണമായ ഈ ജഗത്ത് അങ്ങയുടെസ്വരൂപം തന്നെയാകുന്നു. ലോകത്തിൽ എത്രയോ മുഖങ്ങൾ കാണപ്പെടുന്നു. അവയെല്ലാം അങ്ങയുടെ തന്നെയാകുന്നു.

4. നീലഃ പതങ്ഗോ ഹരിതോ ലോഹിതാക്ഷ-
 സ്തവിദ്ഗർഭഃ ഋതവഃ സമുദ്രഃ
 അനാദിമതം വിഭൃതേന വർത്തസേ
 യതോ ജാതാനി ഭുവനാനി വിശ്വാ.

ഭഗവാനേ, സർവ്വന്തര്യാമിയായ അങ്ങു നീലവർണ്ണത്തോടുകൂടിയ ചിത്രശലഭവും അതുപോലെ ഹരിതവർണ്ണവും ചുവന്ന കണ്ണുകളുമുള്ള പക്ഷിയും ആകുന്നു; അങ്ങുതന്നെ

N

P

I

K

വിദ്യാഭ്യാസം യുക്തമായ മേഖലമാകുന്നു. വസന്താദികളായ എല്ലാ ഋതുക്കളും സപ്തസമുദ്രങ്ങളും അങ്ങയുടെ രൂപംതന്നെയാകുന്നു. അതായത് ഈ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള വർണ്ണരൂപങ്ങളോടുകൂടിയ എല്ലാ ജഡചേതനവസ്തുക്കളുടെ രൂപത്തിൽ ഞാൻ അങ്ങയെത്തന്നെ ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അങ്ങിൽ നിന്നുതന്നെ ഈ എല്ലാ ലോകങ്ങളും അവയിൽ വസിക്കുന്ന എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളും ഉത്ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. വ്യാപകമായ രൂപത്തിൽ അങ്ങുതന്നെ എല്ലാത്തിലും വിരാജിക്കുന്നു. അതുപോലെ അവിഷ്ണുവും ജീവരൂപവും ആയ അനാദി പ്രകൃതിയുടെ (ഇവപരാ, അപരാ എന്ന പേരിൽ വിളിക്കപ്പെടുന്നു) യജമാനനും അങ്ങുതന്നെ ആകുന്നു. അതിനാൽ ഏകമാത്രനായ അങ്ങയെത്തന്നെ ഞാൻ എല്ലാത്തിന്റെയും രൂപത്തിൽ ദർശിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ രണ്ടു പ്രകൃതികളുടെ സ്വാമിയെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ രണ്ട് അനാദിപ്രകൃതികൾ ഏതെല്ലാം? ഇതിനെ വിശദീകരിക്കുന്നു -

- 5. അജാമേകാം ലോഹിത ശുക്ലകൃഷ്ണാം
- വഹനീഃ പ്രജാഃ സൃജമാനാം സരൂപാം
- അജോ ഹൃദയോ ജ്യേഷ്ഠാണാം നൃഗേശതേ
- ജഹാത്യേനാം ഭൃക്തഭോഗാമജോ നൃഗഃ.

കഴിഞ്ഞ മന്ത്രത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ച രണ്ടു പ്രകൃതികളിൽ ഒന്നാകട്ടെ ഗീതയിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു അപരയാകുന്നു. അതിന് എട്ടു ഭേദങ്ങളും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇത് തന്റെ അധിഷ്ഠാതാവായ പരമദേവപരമേശ്വരന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ തന്റേതന്നെ സാദൃശ്യത്തിൽ അതായത് ത്രിശൂലഗുമയമായ അസംഖ്യം ജീവദേഹങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രിശൂലമായി അഥവാ ത്രിശൂലാത്മകമായതിനാൽ ഇതിനെ ത്രിവർണ്ണങ്ങളോടുകൂടിയത് എന്നു പറയുന്നു. സത്വം, രജസ്സ്, തമസ്സ് ഈ മൂന്നു ഗുണങ്ങൾ തന്നെ ഇതിന്റെ മൂന്നുവർണ്ണങ്ങളാകുന്നു. സത്വഗുണം നിർമ്മലവും അതുപോലെ പ്രകാശകവുമായതിനാൽ അതിനെ ശ്വേതമെന്നു കരുതുന്നു. രജോഗുണം രാഗാത്മകമാകുന്നു. അതിനാൽ അതിന്റെ വർണ്ണം ചുവപ്പായി കരുതുന്നു. അതപോലെ തമോഗുണം അജ്ഞാനരൂപത്തിന്റെ ആവരണത്തോടുകൂടിയതാകയാൽ കൃഷ്ണവർണ്ണമായി പറയപ്പെടുന്നു. ഈ മൂന്നു ഗുണങ്ങളോടുകൂടി പ്രകൃതിയെ വെളുപ്പ്, ചുവപ്പ്, കറുപ്പ് എന്നീ വർണ്ണങ്ങളിൽ പറയപ്പെടുന്നു. രണ്ടാമത്തേത് ജീവരൂപമായ പര അഥവാ ചേതനാപ്രകൃതിയുടെ നാമത്താൽ ക്ഷേത്രജ്ഞ എന്ന പേരിലും അതുപോലെ അക്ഷരപുരുഷന്റെ നാമത്തിലും വർണ്ണനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിന് രണ്ടു ഭാഗങ്ങളുണ്ട്. ഒന്നാമത്തേത് അപരാ പ്രകൃതിയിൽ ആസക്തനായിട്ട് അതിനോട് ഐക്യം പ്രാപിച്ച് അതിന്റെ വിചിത്രങ്ങളായ ഭോഗങ്ങളെ തങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങൾക്കനുസരണമായനുഭവിക്കുന്ന ജീവികൾ, രണ്ടാമത്തേത് യാതൊരുത്തർ ഈ ഭോഗങ്ങളെല്ലാം അനുഭവിച്ചിട്ട് ഇവയെ നിസ്സാരങ്ങളും ക്ഷണഭോഗങ്ങളുമായി കരുതി പരിപൂർണ്ണമായും പരിത്യജിക്കുന്ന ജ്ഞാനികളായ മഹാപുരുഷന്മാരുടെ സമൂഹം. ഈ രണ്ടിനത്തിലും പെട്ടിട്ടുള്ളവർ അജന്മാക്കളും അനാദികളുമാകുന്നു. ഇതിനാൽ ഇവരെ 'അജന്മാർ' എന്നു വിളിക്കുന്നു.*

സംബന്ധം - പരാപ്രകൃതിരൂപമായ ആ ജീവസമുദായത്തിന് എപ്പോൾ എങ്ങനെ വിമുക്തമാകുവാൻ കഴിയുന്നു എന്നു അടുത്ത രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി പറയുന്നു -

- 6. ദ്വാ സുപർണ്ണാ സയുജാ സഖായാ
- സമാനം വൃക്ഷം പരിഷ്വസാജാതേ
- തയോരന്യഃ പിപ്പലം സ്വാദൃത്യ-
- നശ്നന്നന്യോ അഭിചാകശീതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ശരീരത്തെ അശ്വമവൃക്ഷത്തിന്റെയും ജീവാത്മാവിന്റെയും പരമാത്മാവിന്റെയും പക്ഷികളുടെയും രൂപത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ കഠോപനിഷത്തിൽ ജീവാത്മാവിനെയും പരമാത്മാവിനെയും ഗൃഹയിൽ പ്രവിഷ്ടമായ നിഴലിന്റെയും പ്രകാശത്തിന്റെയും രൂപത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. രണ്ടു സ്ഥാനങ്ങളുടേയും ഭാവം ഒന്നുതന്നെ. മന്ത്രത്തിന്റെ സാരാംശം മനുഷ്യശരീരം ആൽവൃക്ഷത്തിനു സമമാകുന്നു എന്നാണ്. ഈശ്വരനും ജീവാത്മാവും - ഇവ രണ്ടും ഒന്നിച്ചു വസിക്കുന്ന രണ്ടു പക്ഷികളെപ്പോലെയുള്ള മിത്രങ്ങളാകുന്നു. ഇവ രണ്ടും ഈ ശരീരരൂപമാകുന്ന വൃക്ഷത്തിൽ ഒന്നിച്ച് ഒരേ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന മാളത്തിൽ നിവസിക്കുന്നു. ശരീരത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ട് പ്രാരാബ്ധങ്ങൾക്കനുസരണമായി ഈ വൃക്ഷത്തിന്റെ ഫലങ്ങളോ എന്നു തോന്നുമാറ് സുഖദുഃഖ രൂപങ്ങളായ കർമ്മഫലങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ ഫലങ്ങളെ ജീവാത്മാവുപമാകുന്ന പക്ഷി അതിസാദോടുകൂടി ഭുജിക്കുന്നു. അതായത് ഹർഷശോകങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു കർമ്മഫലത്തെ ഭോഗിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ഈശ്വരരൂപമാകുന്ന പക്ഷി ഈ ഫലങ്ങളെ ഭക്ഷിക്കുന്നില്ല. കണ്ടുകൊണ്ടുമാത്രം ഇരിക്കുന്നു. അതായത് ഈ ശരീരത്താൽ പ്രാപ്തങ്ങളായ സുഖദുഃഖങ്ങളെ അത് ആസ്വദിക്കുന്നില്ല; അവയുടെ സാക്ഷിമാത്രമായിത്തീരുന്നതേയുള്ളൂ. പരമാത്മാവിനെപ്പോലെ ജീവാത്മാവും ദർശകൻ മാത്രമായിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെ ഇതിന് അവയോടു യാതൊരു സംബന്ധവും അവശേഷിക്കുന്നില്ല. ഇങ്ങനെ തന്നെ ജീവാത്മാവിന്റെ സംബന്ധത്തിലും മുൻമന്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ അതു പ്രകൃതിയെ അനുഭവിച്ചതിനുശേഷം അതിനെ നിസ്സാരമായി പരിഗണിച്ച് പരിത്യജിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നും മുഖത്തെ പിന്തിരിക്കുന്നു. അതിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പിന്നീട് പ്രകൃതിയുടെ അതായത് ജഗത്തിന്റെ സത്ത തന്നെ ഇല്ലാതായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ യാകട്ടെ അതും അതിന്റെ മിത്രവും - ഇവരണ്ടും മാത്രം അവശേഷിക്കുകയും പരസ്പരം മിത്രയുടെ ആനന്ദം അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

- 7. സമാനേ വൃക്ഷേ പുരുഷോ നിമഗ്നോ-
- fനീശയാ ശോചതി മുഹൂമാനഃ
- ജ്യേഷ്ഠം യദാ പശ്യത്യന്യമീശ-
- മസ്യ മഹിമാനമിതി വീതശോകഃ.

ഈ ശരീരരൂപമാകുന്ന ഒരേ വൃക്ഷത്തിൽ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന കുടിയുള്ളിൽ പരമാത്മാവിനോടൊത്തു കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന ഈ ജീവാത്മാവ് തന്നോടുകൂടി വസിക്കുന്ന പരമ സുഹൃ

N

P

I

K

ത്തായ പരമേശ്വരന്റെ നേരെ ദൃഷ്ടികളുയർത്താതെ ഈ ശരീരത്തിൽത്തന്നെ ആസക്തമായിട്ട് മോഹങ്ങളിൽ നിമഗ്നമായി ശരീരത്തോട് അത്യന്തം മമത പുലർത്തിക്കൊണ്ട് അതുവഴിയായി ഭോഗങ്ങളെ ഉപഭോഗിക്കുന്നതിൽ തൽപ്പരതയോടുകൂടി വസിച്ച് അസമർത്ഥതയാലും ദീനതയാലും മോഹിതമായി നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള ദുഃഖങ്ങളെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടുകഴിയുന്നു. എപ്പോഴെങ്കിലും ഇവന്റെമേൽ ഭഗവാന്റെ ദയയുണ്ടാകുമ്പോൾ ഇവൻ തന്നിൽനിന്നും ഭിന്നവും തന്നോടൊത്തു വസിക്കുന്നതുമായ പരമപിതനായ ഭഗവാനെ തിരിച്ചറിയുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഭക്തജനങ്ങളാൽ നിരന്തരം സേവിതനായിരിക്കുന്ന ആ പരമേശ്വരനെയും അതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്ചര്യമയിയായ മഹിമയേയും ജഗത്തിൽ ഭിന്നഭിന്നപ്രകാരങ്ങളിൽ പ്രകടമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനെ ദർശിച്ചുകഴിയുമ്പോൾത്തന്നെ അവൻ സർവ്വമാ ശോകരഹിതനായിത്തീരുന്നു.

8. ഋചോ അക്ഷരേ പരമേ വ്യോമൻ
 യസ്മിൻ ദേവാ അധി വിശ്വേ നിഷേദുഃ
 യസ്തം ന വേദ കിമുചാ കരിഷ്യതി
 യ ഇത് തദ് വിദുസ്ത ഇമേ സമാസതേ.

പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ ആകാശസ്വരൂപമാകുന്ന പരമായ മത്തിൽ സമസ്തദേവഗണങ്ങൾ അതായത് ആ പരമാത്മാവിന്റെ പാർഷദഗണങ്ങൾ ആ പരമേശ്വരനെ സേവിച്ചുകൊണ്ടു നിവസിക്കുന്നു. അവിടെത്തന്നെ സമസ്തവേദങ്ങളും പാർഷദന്മാരുടെ രൂപത്തിൽ മുർത്തിമത്തായ ഭഗവാന്റെ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യൻ ആ പരമായമത്തിൽ വസിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ അറിയാതിരിക്കുന്നുവോ സമസ്തവേദങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന് സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെ അംഗഭൂതമാകുന്ന പാർഷദന്മാരെ നരസ്യത്തെ അറിയാതിരിക്കുന്നുവോ, അവൻ വേദങ്ങൾ വഴിയായി എന്തു പ്രയോജനം നേടും? അതായത് യാതൊന്നും നേടുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ ആ പരമാത്മാവിനെ താത്വികമായി ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവനാകട്ടെ ആ പരമായമത്തിൽതന്നെ സമ്യക്തവീര്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതായത് അവിടെനിന്നും ഒരിക്കലും തിരിച്ചുപോരുന്നില്ല.

9. ഛന്ദാസി യജ്ഞാഃ ക്രതവേ വ്രതാനി
 ഭൃതം ഭവ്യം യച്ച വേദാ വദന്തി
 യസ്മാന്മായീ സൃജതേ വിശ്വമേതത്.
 തസ്മിം ശ്യാന്യോ മായയാ സംനിരുദ്ധഃ.

സമസ്തവേദരൂപമായ ഛന്ദസ്സുകൾ, യജ്ഞങ്ങൾ, ക്രതുകൾ അതായത് ജ്യോതിഷ്ഠോമാദി വിശേഷ യജ്ഞങ്ങൾ, നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള വ്രതങ്ങൾ, സൽക്കർമ്മങ്ങൾ, സദാചാരങ്ങൾ, അവയുടെ നിയമങ്ങൾ അതുപോലെ മറ്റുള്ളഭൃതം, വർത്തമാനം, ഭാവി പദാർത്ഥങ്ങൾ ഇവയുടെ വർണ്ണനം വേദങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിനേയും പ്രകൃതിയുടെ അധിഷ്ഠിതാവായ പരമേശ്വരൻതന്നെ തന്റെ അംഗഭൂതമായി നേരത്തേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പഞ്ചഭൂതാദി തത്വസമുദായങ്ങളിൽനിന്നും രചിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഈ ജഗത്തിൽ മറ്റുള്ളവ അതായത് നേരത്തെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള ജ്ഞാനികളായ മഹാപുരുഷന്മാരിൽനിന്നും ഭിന്നമായി ജീവസമുദായമാകുന്നതുമായയിൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. തന്റെ സ്വാമിയായ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ സാക്ഷാത്കരിക്കാതിരിക്കുന്നതുവരെ അവന് ഈ പ്രകൃതിയിൽനിന്നും മോചനം നേടുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ മനുഷ്യർക്ക് ആ പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഉൽക്കടമായ അഭിലാഷം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

10. മായാം തു പ്രകൃതിം വിദ്യാന്മായിനം തു
 മഹേശ്വരം
 തസ്യാവയവഭൂതൈസ്തു വ്യാപ്തം
 സർവ്വമിദം ജഗത്.

ഈ പ്രകരണത്തിൽ യാതൊന്നിനെ മായയുടെ നാമത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതാകട്ടെ ഭഗവാന്റെ ശക്തിരൂപപ്രകൃതിയും ആ മായാനാമത്താൽ അറിയപ്പെടുന്ന ശക്തിരൂപപ്രകൃതിയുടെ അധിപതി പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനായ മഹേശ്വരനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഇവ രണ്ടിനേയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി മനസ്സിലാക്കണം. ആ പരമേശ്വരന്റെ ശക്തിരൂപപ്രകൃതിയുടെതന്നെ അംഗഭൂതമായ കാരണകാര്യ സമുദായത്താൽ ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്തു വ്യാപ്തമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

11. യോ യോനിം യോനിമധിതിഷ്ഠത്യേകോ
 യസ്മിന്നിദം സ ച വി ചൈതി സർവം
 തമീശാനം വരദം ദേവമീഡ്യം
 നിചായ്യേമാം ശാന്തിമത്യന്തമേതി.

പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ഓരോ യോനിയുടേയും ഏകനായ അദ്ധ്യക്ഷനാകുന്നു. അദ്ദേഹം ലോകത്തിൽ എത്ര പ്രകാരങ്ങളിലുള്ള കാരണങ്ങൾ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അവയുടെ എല്ലാം അധിഷ്ഠാതാവായാകുന്നു. അവയിൽ ഏതെങ്കിലും കാര്യത്തെ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി സർവ്വകാരണനായ ആ പരമാത്മാവിന്റേതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ തന്നെ അവ ആ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഉല്പന്നമാകുന്നു. ആ പരമേശ്വരൻ തന്നെ അവയുടെ എല്ലാം മേൽഭരണം നടത്തുന്നു. അവയുടെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും യഥായോഗ്യം നടത്തപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ എല്ലാ ലോകങ്ങളും പ്രളയകാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ വിലീനമാകുകയും അതുപോലെ വീണ്ടുമുണ്ടാകുന്ന സൃഷ്ടികാലത്തൽ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു തന്നെ വിവിധ രൂപങ്ങളിൽ ഉത്ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സർവ്വനിയമനാവും വരദായകനും ഏകമാത്രസ്തുതിയോഗ്യനും സർവ്വസുഹൃത്തും ആയ പരമേശ്വരപരമാത്മാവിനെ അറിഞ്ഞിട്ട് ഈ ജീവികൾ നിരന്തരം സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരമനിർവ്വാണരൂപമായ ശാന്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു.

12. യോ ദേവാനാം പ്രഭവശ്ചോത്സവശ്ച
 വിശ്വധിപോ രുദ്രോ മഹർഷിഃ
 ഹിരണ്യഗർഭം പശ്യത ജായമാനം
 സ നോ ബുദ്ധ്യാ ശുഭയാ സംയുനക്തു.

N

P

I

K

അഖിലത്തെയും തന്റേതായ ഭരണത്തിൽ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രൂദ്രരൂപത്തോടുകൂടിയ പരമേശ്വരൻ ഇന്ദ്രാദി എല്ലാ ദേവതകളേയും സൃഷ്ടിക്കുകയും വളർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ എല്ലാത്തിന്റെയും അധിപതിയും മഹാജ്ഞാനസമ്പന്നനും ആയിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഏറ്റവുമുദ്യമായി ഉണ്ടാവിച്ച ഹിരണ്യഗർഭത്തെ കണ്ടിരുന്നവോ അതായത് യാതൊന്ന് ബ്രഹ്മാവിന്റെ പൂർവ്വവർത്തിയായിരുന്നുവോ ആ പരമദേവനായ പരമാത്മാവ് നമുക്കെല്ലാം സൽബുദ്ധി പ്രദാനം ചെയ്യേണ. ആ സൽബുദ്ധി ജീവികളെ കല്യാണരൂപനായ പരമാത്മാവിലേക്കു ചേർക്കുന്നതിനുള്ളതാകുന്നു. ഗായത്രിമന്ത്രത്തിലും ഇതേ ബുദ്ധിക്കുവേണ്ടിത്തന്നെ പ്രാർത്ഥന നടത്തുന്നു. ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ഈ മന്ത്രം വന്നുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

13. യോ ദേവനാമധിപോ യസ്മിൻലോകാ അധിശ്രിതാഃ. യ ഈശോ അസ്യ ദ്വിപദശ്ചതുഷ്പദഃ കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ.

യാതൊരു സർവ്വനിയന്താവായ പരമേശ്വരൻ സമസ്ത ദേവകളുടേയും അധിപതിയായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തനിൽ സമസ്തലോകങ്ങളും എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ആശ്രിതമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നു സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവും അത്യുക്തമായ അവസ്ഥയിൽതന്നെ എല്ലാവിധത്തിലും എല്ലാത്തിന്റെയും ആശ്രയമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് രണ്ടു പാദങ്ങളോടും നാലുപാദങ്ങളോടും കൂടിയവയുടെമേൽ അതായത് എല്ലാ ജീവസമുദായങ്ങളുടേയുംമേൽ തന്റെ അചിന്ത്യശക്തി ദ്വാരാ ഭരണം നടത്തുന്നുവോ ആ ആനന്ദരൂപനും സർവ്വാധാരനും സർവ്വശക്തിമാനും ആയ പരമേശ്വരനെ നമുക്ക് ശ്രദ്ധാഭക്തിപൂർവ്വം ഹവിർരൂപമാകുന്ന കാഴ്ച സമർപ്പണം ചെയ്തുകൊണ്ട് പൂജിക്കാം. അതായത് എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനു സമർപ്പണം ചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റേതുതന്നെയാക്കിത്തീർക്കാം. ഇതുതന്നെ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സഹജമായ ഉപായം.

14. സൂക്ഷ്മാതിസൂക്ഷ്മം കലിലസ്യ മധ്യേ വിശ്വസ്യ സ്രഷ്ടാമനേകരൂപം വിശ്വസ്യൈകം പരിവേഷ്ടിതാരം ജ്ഞാതാ ശിവം ശാന്തിമന്ത്യന്തമേതി.

യാതൊരു പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവ് സൂക്ഷ്മത്തേക്കാൾ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്നുവോ അതായതു യാതൊന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപ കൂടാതെ ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നില്ലയോ യാതൊന്ന് സകലതിന്റെയും ഹൃദയഗുഹാരൂപമാകുന്ന രഹസ്യസങ്കേതത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ യാതൊന്ന് നമ്മോട് ഏറ്റവും അടുത്തിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് അഖിലലോകത്തേയും സൃഷ്ടിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ സ്വയം വിശ്വരൂപമായി അനേകരൂപങ്ങളെ ധരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നു നിരാകാരരൂപത്തോടുകൂടി സമസ്ത ലോകങ്ങളേയും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും വലയംചെയ്തു വസിക്കുന്നുവോ അവയ്ക്കെല്ലാമുപരിയായി ഏകനും അദിതീയ കല്യാണസ്വരൂപനുമായ മഹേശ്വരനെ അറിഞ്ഞിട്ട് മനുഷ്യർ നിത്യം

നിലനില്ക്കുന്നതും അസീമവും അവിനാശിയും അതിശയത്തോടുകൂടിയതുമായ ശാന്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ മഹാപുരുഷൻ ഈ അശാന്തമായ ജഗത് പ്രപഞ്ചത്തോടു സർവ്വമാ സംബന്ധരഹിതനും വിരക്തനുമാകുന്നു.

15. സ ഏവ കാലേ ഭുവനസ്യ ഗോപ്താ വിശ്വാധിപഃ സർവ്വഭൃതേഷു ഗൃഹഃ. യസ്മിൻ യുക്താ ബ്രഹ്മർഷയോ ദേവതാശ്ച തമേവം ജ്ഞാതാ മുത്യുപാശാംശ്ചരിനന്തി.

യാതൊരുത്തന്റെ വർണ്ണനം കൂടെക്കൂടെ ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമദേവ പരമേശ്വരൻ തന്നെ സമയത്തിന് അതായത് വർത്തമാനകാലത്തൽ സകല ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തേയും സംരക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ അദ്ദേഹം പൂർണ്ണ ജഗത്തിന്റെ അധിപതിയും എല്ലാ ജീവികളിലും അന്തര്യാമിയായ രൂപത്തിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നവനുമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ വേദരഹസ്യങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന മഹർഷിഗണങ്ങളും എല്ലാ ദേവതകളും ധ്യാനം വഴിയായി സാത്ത്വം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. എല്ലാ വരും അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിക്കുകയും ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ പറ്റിച്ചേർന്നിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം പരമദേവനായ ആ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞിട്ട് മനുഷ്യർ യമരാജന്റെ എല്ലാ പാശങ്ങളേയും അതായതു ജനനമരണകാരണഭൃതങ്ങളായ എല്ലാ ബന്ധനങ്ങളേയും മുറിച്ചുകളയുന്നു. പിന്നീട് അവൻ ഒരിക്കലും പ്രകൃതിയുടെ ബന്ധനത്തിൽ അകപ്പെടുന്നില്ല; എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി സർവ്വമാ മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

16. ഘൃതാത്പരം മണ്ഡമിവാതിസൂക്ഷ്മം ജ്ഞാതാ ശിവം സർവ്വഭൃതേഷു ഗൃഹഃ. വിശ്വസ്യൈകം പരിവേഷ്ടിതാരം ജ്ഞാതാ ദേവം മുച്യതേ സർവ്വപാശൈഃ.

വെണ്ണയുടെ മുകൾഭാഗത്തുള്ള സാരാംശത്തെപ്പോലെ യാതൊന്ന് എല്ലാത്തിന്റെയും സാരവും അതുപോലെ സൂക്ഷ്മവും ആകുന്നുവോ കല്യാണസ്വരൂപനും ഏകമാത്രനുമായ ആ പരമദേവ പരമേശ്വരനെ എല്ലാ ജീവികളിലും ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നവനായും അതുപോലെ അഖിലജഗത്തിന്റെയും എല്ലാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും വലയംചെയ്ത് അതിനെ വ്യാപ്തമാക്കുന്നവനുമായി അറിഞ്ഞിട്ടു മനുഷ്യർ എല്ലാ ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും മോചനം പ്രാപിക്കുന്നു.

17. ഏഷ ദേവോ വിശ്വകർമ്മാ മഹാത്മാ സദാ ജനാനാ ഹൃദയേ സന്നിവിഷ്ടഃ ഹൃദാ മനീഷാ മനസാഭിക്ലിപ്തോ യ ഏതദ് വിദുരമൃതാസ്മതേ ഭവന്തി.

പ്രപഞ്ചത്തെ സൃഷ്ടിച്ച ഈ മഹാത്മാവ് അതായത് സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വവ്യാപിയും ആയ ഈ പരമേശ്വരൻ സദാസമയവും എല്ലാ മനുഷ്യരുടേയും ഹൃദയങ്ങളിൽ സമൃദ്ധമായ വിധത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണ

N

P

I

K

പ്രഭാവങ്ങളെ ശ്രവിച്ചിട്ടു ദ്രവിതവും വിശുദ്ധവുമായ നിർമ്മല ഹൃദയത്തോടും നിശ്ചലയുക്തമായ ബുദ്ധിയോടും അതു പോലെ ഏകാഗ്രമായ മനസ്സുവഴിയായും നിരന്തരമായി ധ്യാനിച്ചാൽ മാത്രമേ ആ പരമാത്മാവു പ്രത്യക്ഷമാകയുള്ളൂ. ഈ രഹസ്യങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള സാധകൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിച്ച് അമൃതസ്വരൂപനായിത്തീരുന്നു; എന്നെന്നേക്കുമായി ജനനമരണങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നു.

- 18. യദാ തമസ്തന്ന ദിവാ ന രാത്രിർ
ന സന്ന ചാസഞ്ചരിവ ഏവ കേവലഃ
തദക്ഷരം തത്സവിതുർവരേണ്യം
പ്രജ്ഞാ ച തസ്ഥാത് പ്രസ്യതാ പുരാണീ.

യാതൊരുസമയം അജ്ഞാതരൂപമാകുന്ന അന്ധകാരത്തിന്റെ അഭാവം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ ആ സമയം പ്രത്യക്ഷമാകുന്ന തത്വം പകലും രാത്രിയും ആകുന്നു. അതായത് അതിനെ പകൽപോലെ പ്രകാശമയമായും രാത്രിയെപ്പോലും അന്ധകാരമായും പറയാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് രണ്ടിനേക്കാളും അസാധാരണമാകുന്നു. അവിടെ ജ്ഞാനാജ്ഞാനങ്ങളുടെ ഭേദങ്ങൾക്കോ കല്പനകൾക്കോ സ്ഥാനമില്ല. അത് സത്തും അസത്തും ആകുന്നു. അതിനെ സത്തെന്നും അസത്തെന്നും പറയേണ്ട പ്രശ്നമേ ഉദിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് സത്തെന്നും അസത്തെന്നുമുള്ള നാമങ്ങളാൽ അറിയപ്പെടുന്ന എല്ലാ വസ്തുക്കളേക്കാളും അത്ഭുതകരമാണ്. ഏകമാത്ര കല്യാണസ്വരൂപനായ ശിവൻതന്നെ ആ തത്വമാകുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വമാ അവിനാശിയാകുന്നു. സൂര്യാദികളായ എല്ലാ ദേവകളുടേയും ഉപാസ്യദേവനാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ ആദി മുതൽ നിലനിന്നുവരുന്ന ഈ അനാദിയായ ജ്ഞാനം വികാസം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതായത് പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടിയുള്ള സാധന അധികാരികളുടെ പരമ്പരയിൽനിന്നും പ്രാപ്തമായി നിലനിന്നുവരുന്നു.

- 19. നൈനമൂർധ്യാം ന തിര്യഞ്ചം ന മധ്യേ
പരിജഗ്രഭേത്

ന തസ്യ പ്രതിമാ അസ്തി യസ്യ നാമ മഹദ്യശഃ.
പല മന്ത്രങ്ങളിലായി യാതൊന്നിന്റെ വർണ്ണനം നടത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ പരമ പ്രാപ്യമായ ആ പരബ്രഹ്മത്തെ യാതൊരു മനുഷ്യനും മുകളിൽ നിന്നോ താഴെനിന്നോ ഇടയ്ക്കുനിന്നോ മറ്റൊവിടെ നിന്നുമോ കരസ്ഥമാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതു സർവ്വമാ അഗ്രാഹ്യമാകുന്നു - പിടിയിലൊതുങ്ങുന്നില്ല. ഇതിനെ അറിയുകയും പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതായ കാര്യം ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്നു. അവയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കു മാത്രമേ അതിന്റെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നുള്ളൂ. അതും വാക്കുകളാൽ വ്യക്തമാക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വാക്കുകളും മനസ്സും അവിടംവരെ എത്തുന്നില്ല. അത് അറിയുന്നതിനും അറിയിക്കുന്നതിനും പറ്റുന്ന എല്ലാ വസ്തുക്കൾക്കും അതീതമാകുന്നു. യാതൊന്നിന്റെ നാമം 'മഹായ

ശസ്സ്' ആകുന്നുവോ യാതൊന്നിന്റെ മഹായശസ്സ് സർവ്വത്ര പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്നുവോ ആ പരാപരബ്രഹ്മത്തിനു യാതൊരു ഉപമകളും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനും ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനും സാധ്യമാകത്തക്കവിധത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ മനുഷ്യർ ആ പരമമായ തത്വത്തെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും അഭിലാഷമുള്ളവരായിരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മനുഷ്യർക്ക് അതു ലഭിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ നമുക്കുമതു ലഭിക്കണം.

- 20. ന സംദ്യശേ തീഷ്ഠതി രൂപമസ്യ
നചക്ഷുഷാ പശ്യതി കശ്ചനൈനം.
ഹൃദാ ഹൃദീസ്ഥം മനസാ യ ഏന-
മേവം വിദ്യുമത്യതാസ്തേ ഭവന്തി.

യാതൊന്നിന്റെ പ്രകരണം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമ പ്രാപ്യനായ പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽ നിൽക്കുന്നില്ല. സാധകൻ മനസ്സുവഴിയായി അദ്ദേഹത്തെ ചിന്തിക്കുമ്പോൾ വിശുദ്ധമായ അന്തഃകരണത്തിൽ ഓരോര സമയത്തായി ആനന്ദമയനായ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തിന്റെ മിന്നിമറയൽ ഉണ്ടാകുന്നു. എന്നാൽ അത് നിശ്ചലമായിരിക്കാണപ്പെടുന്നില്ല. ഈ പരമാത്മാവിനെ ആർക്കും പ്രാകൃതങ്ങളായ നേത്രങ്ങൾ വഴിയായി ദർശിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. യാതൊരുത്തന് ഈ പരമാത്മാവ് സ്വയം കൃപയോടുകൂടി ദിവ്യദൃഷ്ടി പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നുവോ അവനു മാത്രം അദ്ദേഹത്തെ ദിവ്യനേത്രങ്ങളാൽ ദർശിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. യാതൊരു സാധകൻ ഇപ്രകാരം ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ അന്തര്യാമിയായ പരമാത്മാവിനെ അദ്ദേഹത്തെ ഗുണം, പ്രഭാവം ഇവയെ ശ്രവിച്ചിട്ട് ഭക്തിഭാവത്താൽ ദ്രവിതമായ ഹൃദയംവഴിയായും നിർമ്മലമായ മനസ്സുവഴിയായും നിരന്തരം അദ്ദേഹത്തെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവൻ അമരനായിത്തീരുന്നു - നിത്യമായി ജനനമരണങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാപ്തിയുടെ ഫലത്തേയും വിവരിച്ചിട്ട് ഇനി രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി ആദ്യം മുക്തിക്കുവേണ്ടിയും പിന്നീട് സാംസാരികങ്ങളായ ഭയങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള രക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടിയും ആ പരമേശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രകാരങ്ങളെ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

- 21. അജാത ഇത്യേവം കശ്ചിദ് ഭീരുഃ പ്രപദ്യതേ
രുദ്രയത്തേ ദക്ഷിണം മുഖം തേന മാം
പാഹി നിത്യം.

ഹേ രുദ്രാ, സകലത്തിന്റെയും സംഹാരകനായ പരമേശ്വര, അങ്ങ് സ്വയം അജന്മാവാകുന്നു. അതിനാൽ മറ്റുള്ളവരേയും ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നു മുക്തരാക്കുന്നത് അങ്ങയുടെ സ്വഭാവമാണല്ലോ? ഇതുവിചാരിച്ച് ജനനമരണങ്ങളെ ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാധകൻ ഈ സംസാരചക്രത്തിൽനിന്നും മോചനം നേടുന്നതിനുവേണ്ടി അങ്ങയെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഞാനും ഈ സാംസാരിക ചക്രത്തിൽനിന്നും മോചനം നേടുന്നതിനുവേണ്ടി അങ്ങയെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ

N

P

I

K

യാതൊന്ന് അങ്ങയുടെ വലതുമുഖമാകുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്ന് അങ്ങയുടെ കല്യാണമയമായ സ്വരൂപമായിരിക്കുന്നുവോ അതുവഴിയായി അങ്ങ് എന്നെ ഈ ജനനമരണരൂപമായ മഹാഭയത്തിൽനിന്നും എന്നെന്നേക്കുമായി രക്ഷിച്ചാലും. എന്നെ നിത്യമായി ഈ ഭയത്തിൽനിന്നും മുക്തമാക്കിയാലും.

22. മാ നസ്തോകേ തനയേ മാ ന ആയുഷി
മാ നോ ഗേഷു

മാ നോ അശേഷു രീരിഷഃ. വീരാന്മാ നോ
രുദ്ര ഭാമി

തോ വധീർ ഹവിഷ്മന്തഃ സദമിത്യാ ഹവാമഹേ.

സകലത്തേയും സംഹരിക്കുന്നവനായ ഹേ രുദ്രദേവ, ഞങ്ങൾ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള കാഴ്ചകൾ സമർപ്പിച്ചുകൊണ്ട് എപ്പോഴും അങ്ങയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വസിക്കുന്നു. അങ്ങുതന്നെ ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുന്നതിൽ സർവ്വമാ സമർത്ഥനാകുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങ് ഞങ്ങളുടെമേൽ ഒരിക്കലും കുപിതനാകാതിരിക്കൂ. അതുപോലെ കുപിതനായിട്ട് ഞങ്ങളുടെ പുത്രപൗത്രന്മാർക്കും ഞങ്ങളുടെ ആയുസ്സിനും കൃതിര മുതലായ മൃഗങ്ങൾക്കും ഒരിക്കലും യാതൊരു വിധത്തിലുമുള്ള ക്ഷതം ഏല്പിക്കാതിരിക്കണേ. ഞങ്ങളുടെ വീരന്മാരായ പുരുഷന്മാരെ നശിപ്പിക്കാതിരിക്കണേ. അതായത് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ഞങ്ങളേയും ഞങ്ങളുടെ ധനത്തേയും ജനങ്ങളേയും രക്ഷിച്ചാലും.

പഞ്ചമാദ്ധ്യായം

1. ദേവ അക്ഷരേ ബ്രഹ്മപരേ ത്വനന്തേ
വിദ്യാവിദ്യേ നിഹിതേ യത്ര ഗൃഹേ
ക്ഷരം ത്വവിദ്യാ ഹ്യമൃതം തു വിദ്യാ
വിദ്യാവിദേ ഈശതേ യസ്തു സോഽന്യഃ.

യാതൊരു പരമേശ്വരൻ ബ്രഹ്മത്തെക്കൊളും അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠനായിരിക്കുന്നുവോ തന്റെ മായയുടെ മറയിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ സീമാരഹിതനും അവിനാശിയുമായിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ ദേശകാലങ്ങൾക്കു സർവ്വമാ അതീതനായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ഒരിക്കലും ഒരു പ്രകാരത്തിലും വിനാശം സംഭവിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരമുള്ള പരമാത്മാവിൽ വിദ്യയും അവിദ്യയും വിരാജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതായത് രണ്ടും യാതൊരുത്തന്റെ ആധാരത്തിന്മേൽ ഉറച്ചിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹം പൂർണ്ണബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ തന്നെയാകുന്നു. ഇവിടെ പരിവർത്തനശീലം കൂടുകയും കുറയുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉൽപ്പത്തി വിനാശസീലക്ഷരതത്വത്തെ അവിദ്യ എന്ന പേരിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് ജഡം ആകുന്നു. അതിൽ വിദ്യയുടെ, ജ്ഞാനത്തിന്റെ, സർവ്വമാ അഭാവം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. അതിനുവിരുദ്ധമായി യാതൊന്നു ജനനമരണങ്ങളിൽ രഹിതമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് കൂടുകയും കുറയുകയും ചെയ്യാതിരിക്കുന്നുവോ

ആ അവിനാശികൃടസ്ഥതത്വം (ജീവസമുദായം) വിദ്യ എന്ന പേരിൽ വിളിക്കപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് ചേതനയാകുന്നു. വിജ്ഞാനമയമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഈ വിദ്യയെന്നും അവിദ്യയെന്നുമുള്ള പേരിൽ വിളിക്കപ്പെടുന്ന ക്ഷരത്തിന്റെയും അക്ഷരത്തിന്റെയും മേൽ ഭരണം നടത്തുന്നുവോ രണ്ടിന്റെയും സ്വാമിയായിരിക്കുന്നുവോ രണ്ടും യാതൊരുത്തന്റെ ശക്തിയും പ്രകൃതിയും ആയിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമേശ്വരൻ ഈ രണ്ടിനെക്കൊളും അന്യനും തികച്ചും സാധാരണനാകുന്നു.

2. യോ യോനിം യോനിമധിതിഷ്ഠത്യേകോ
വിശ്വാനി രൂപാണി യോനീശ്ച സർവ്വഃ
ഋഷിം പ്രസൂതം കപിലം യസ്തമഗ്രേ
ജ്ഞാനൈർബിഭർത്തി ജായമാനം ച പശ്യേത്.

ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ദേവകൾ, മനുഷ്യർ, മൃഗങ്ങൾ, പക്ഷികൾ, കീടങ്ങൾ, ചിത്രശലഭങ്ങൾ മുതലായി എത്രയോ യോനികൾ കാണപ്പെടുന്നു. അതുപോലെ ഓരോന്നിനും ഭിന്നങ്ങളായ രൂപങ്ങളുമുണ്ട്. അവയെല്ലാത്തിന്റെയും അവയുടെ കാരണരൂപങ്ങളായ പഞ്ചമഹദ്ഭൂതാദിയായ എല്ലാ തത്വങ്ങളുടേയും അധിപതിയായിരിക്കുന്നതു യാതൊരുത്തനോ അതായത് ഇവയെല്ലാം യാതൊരുത്തന്റെ അധീനത്തിലായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ഏറ്റവുമൊട്ടും ജന്മമെടുത്ത കപില മഹർഷിയെ അതായത് ഹിരണ്യഗർഭനായ ബ്രഹ്മാവിനെ ഓരോ സർഗ്ഗത്തിന്റെയും ആദിയിൽ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ജ്ഞാനങ്ങളാൽ പരിപൂഷ്ടമാക്കുകയും - എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള ജ്ഞാനത്താൽ സമ്പന്നമാക്കി സൃഷ്ടിക്കുകയും അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ ഏറ്റവും ആദ്യമായി ഉത്ഭവിച്ചിട്ട് ആ ഹിരണ്യഗർഭത്തെ ദർശിക്കുകയും ചെയ്തുവോ അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു. സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരവും അഖിലത്തിന്റേയും സാമിയുമായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ.

3. ഏകൈകം ജാലം ബഹുധാ വികുർവ-
ന്നസ്മിൻ ക്ഷേത്രേ സംഹരത്യേഷ ദേവഃ
ഭൂയഃ സൃഷ്ട്വാ പതയസ്തഥേശഃ
സർവാധിപത്യം ക്വരുതേ മഹാത്മാ.

യാതൊരുത്തന്റെ പ്രകരണങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ പരമദേവനായ ആ പരമേശ്വരൻ ഈ പ്രപഞ്ചരൂപമാകുന്ന ക്ഷേത്രത്തിൽ സൃഷ്ടികാലത്തിൽ ഓരോരോ സമൂഹങ്ങളെ അതായത് ബുദ്ധി മുതലായവയും ആകാശാദികളായ തന്റെ പ്രകൃതികളെ പലപ്രകാരത്തിൽ വിഭജിച്ചിട്ട് ഓരോന്നിനും ഭിന്നഭിന്നമായ രൂപവും നാമവും ശക്തിയും നൽകി അവയെ വികസിപ്പിക്കുകയും സ്വയം തന്നെ പ്രളയകാലത്തിൽ അവയെ എല്ലാം സംഹരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മഹാത്മാവായ ആ പരമേശ്വരൻ സൃഷ്ടികാലത്തിൽ, മുൻപ്രാവശ്യത്തെപ്പോലെതന്നെ സമസ്തലോകങ്ങളേയും അവയുടെ അധിപന്മാരെയും സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് സ്വയം അവയെല്ലാത്തിന്റെയും അധിഷ്ഠാതാവായി അവയുടെമേൽ ഭരണം നടത്തുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലീല അചിന്ത്യങ്ങളാകുന്നു. ചിന്തിക്കു

N

P

I

K

ന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രഹസ്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതുമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തന്മാർതന്നെ ആ ലീലകളുടെ രഹസ്യത്തെ മാത്രമേ അല്പമായി മനസ്സിലാക്കുന്നുള്ളൂ.

- 4. സർവാ ദിശ ഊർധ്വമധ്യ തിര്യക് പ്രകാശയൻ ഭ്രോജതേ യദനഡ്വാൻ ഏവം സ ദേവ ഭഗവാൻ വരേണ്യോ യോനിസ്വഭാവാന ധി തിഷ്ഠത്യേകഃ.

എപ്രകാരം ഈ സൂര്യൻ ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വിരാജിക്കുന്നുവോ അതേ പ്രകാരം ആ ഭഗവാൻ - സർവ്വവ്യധ ഐശ്വര്യങ്ങളാൽ സമ്പന്നനും എല്ലാവരാരും ഭജനയോഗ്യനുമായ പരമദേവപരമേശ്വരൻ - ഏകനായിത്തന്നെ സമസ്തകാരണരൂപങ്ങളായ തന്റെ ഭിന്നഭിന്നശക്തികളുടെ അധിഷ്ഠാതാവായി അവയെയെല്ലാം നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എല്ലാത്തിനും അതാതുകളുടേതായ കാര്യങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനുള്ള സാമർത്ഥ്യം നൽകി യഥായോഗ്യം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വ്യാപൃതനായിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിന് ഇനി സ്പഷ്ടീകരണം നൽകുന്നു.

- 5. യച്ച സ്വഭാവം പചതി വിശ്വയോനിഃ പാച്യാംശ്ച സർവാൻ പരിണാമയേദ് യഃ സർവമേതദ് വിശ്വമധിതിഷ്ഠത്യേകോ ഗുണാംശ്ച സർവാൻ വിനിയോജയേദ് യഃ.

യാതൊന്ന് ഈ സമ്പൂർണ്ണവിശ്വത്തിന്റെ കാരണമാകുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്നിനു മറ്റു യാതൊരു കാരണവും ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ, ജഗത്തിന്റെ കാരണരൂപങ്ങളായി പറയപ്പെടുന്ന എല്ലാ തത്വങ്ങളുടേയും ശക്തിരൂപ സ്വഭാവത്തെ യാതൊരുത്തൻ തന്റെ സങ്കല്പരൂപമാകുന്ന തപത്താൽ പാകപ്പെടുത്തുന്നുവോ അതായത് ആകാശാദികളായ എല്ലാ തത്വങ്ങളുടേയും ഭിന്നങ്ങളായ ശക്തികൾ പ്രളയകാലത്തിൽ ലുപ്തമായിത്തീരുന്നുവോ, അവയെ തന്റെ സങ്കല്പദാരാ വീണ്ടും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുകയും പ്രത്യക്ഷമാക്കപ്പെട്ട ശക്തികളെ നാനാ രൂപങ്ങളിൽ പരിവർത്തനപ്പെടുത്തി ഈ വിചിത്രമായ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ സത്യാദി ത്രിഗുണങ്ങളുടേയും അവയിൽനിന്നുത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ള വസ്തു ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ ജീവികളോടുകൂടിയുള്ള അവയുടെ കർമ്മാനുസൃതമായ സംബന്ധത്തേയും യഥായോഗ്യം സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം യാതൊരുത്തൻ തനിയെതന്നെ ഈ സമ്പൂർണ്ണജഗത്തിന്റെ എല്ലാവ്യവസ്ഥകളും നടത്തി ഇതിന്റെ മേൽ ഭരണം നടത്തുന്നുവോ അദ്ദേഹം സർവ്വശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനാകുന്നു.

- 6. തദ് വേദഗൃഹോപനിഷത്സു ഗുവ്യം തദ് ബ്രഹ്മാ വേദതേ ബ്രഹ്മയോനിഃ യേ പൂർവ്വദേവാ ഋഷയശ്ച തദിദൃ-സ്തേ തന്മയാ അമൃതാ വൈ ബഭൂവുഃ.

ആ പരബ്രഹ്മപരമാത്മാവിനെ വേദങ്ങളുടെ രഹസ്യവിദ്യാ രൂപമായ ഉപനിഷത്തുകളിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതായത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപവർണ്ണനം ഉപനിഷത്തുകളിൽ രഹസ്യമായി ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വേദം പുറപ്പെട്ടതും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം വേദങ്ങളിൽ മറഞ്ഞിരിക്കുന്നവനും വേദങ്ങളുടെ പ്രാകട്യസ്ഥാനവുമായ ആ പരമേശ്വരനെ ബ്രഹ്മാവ് അറിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തെക്കൂടാതെ മറ്റേതെങ്കിലും പൂർവ്വവർത്തികളായ ദേവകളും ഋഷിമാരും അദ്ദേഹത്തെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അവരെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൽത്തന്നെ വില്പിനരായി ആനന്ദസ്വരൂപമാരായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരവും അഖിലത്തിന്റെയും അധീശനുമായ പരമാത്മാവിനെ മുകളിൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരത്തിൽ അംഗീകരിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും മനുഷ്യർ തൽപ്പരരായിത്തീരണം.

സംബന്ധം - പരമേശ്വരൻ എല്ലാ ജീവികളേയും അവയുടെ കർമ്മാനുസൃതമായ ഗുണങ്ങളോടുകൂടി സംയോജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപവും നാനായോനികളിൽക്കൂടി ചരിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണവും പറയുന്നതിനു വേണ്ടി പ്രത്യേക പ്രകരണങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നു.

- 7. ഗുണാനന്ദായോ യഃ ഫലകർമ്മകർത്താ കൃതസ്യതസ്യൈവ സ ചോപഭോക്താ സ വിശ്വരൂപസ്ത്രിഗുണസ്ത്രിവർത്മാ പ്രാണാധിപഃ സംചരതി സ്വകർമ്മഭിഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പ്രകരണം ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ ജീവാത്മാവിനു 'ഗുണാനന്ദ' വിശേഷണംകൊണ്ടാണ്. യാതൊന്ന് ജീവഗുണങ്ങളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ട പ്രകൃതിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായിരിക്കുന്നുവോ അത് ജനനമരണമാകുന്ന ഈ സംസാരചക്രത്തിൽ കുറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. യാതൊന്ന് ഗുണാതീതമായിരിക്കുന്നുവോ അതു കുറങ്ങുന്നില്ല. യാതൊരു ജീവാത്മാവ് സത്വം, രജസ്സ്, തമസ്സ് എന്നീ ത്രിഗുണങ്ങളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതു നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുള്ള കർമ്മഫലരൂപങ്ങളായ ഭോഗങ്ങളുടെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി നാനാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുകയും തന്നാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട ആ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അനുഭവിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി വിവിധ യോനികളിൽ ജന്മമെടുത്തു വിഭിന്നരൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും എവിടെയായിരുന്നാലും ത്രിഗുണങ്ങളാൽ യുക്തമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം എങ്ങനെയുള്ളതാകുന്നു എന്ന ചോദ്യത്തിനു മറുപടി പറയുന്നു.

- 8. അങ്ഗുഷ്ഠമാത്രോ രവിതുല്യരൂപഃ സങ്കല്പാഹം കാരസമനിതോ യഃ ബുദ്ധേർഗുണേനാത്മഗുണേന ചൈവ രാഗ്രമാത്രോ ആഹൃപരോപി ദൃഷ്ടഃ.

മനുഷ്യഹൃദയം അംഗുഷ്ഠത്തിന്റെ അളവിൽ കണക്കാക്കപ്പെടുകയും ആ ഹൃദയത്തിൽത്തന്നെ ജീവാത്മാവു വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ അതിനെ അംഗുഷ്ഠമാത്രം (അം

N

P

I

K

ഗുഷ്ഠത്തിന്റെ അളവോടുകൂടിയത്) എന്നു പറയുന്നു. അതിന്റെ വാസ്തവീകസ്വരൂപം സൂര്യനേപ്പോലെ പ്രകാശമായും (വിജ്ഞാനമയം) ആകുന്നു. അതിനെ അജ്ഞാനരൂപമാകുന്ന അന്ധകാരം സ്പർശിക്കുന്നതേയില്ല. അത് സങ്കല്പത്താലും അഹങ്കാരത്താലും യുക്തമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സങ്കല്പരൂപമാകുന്ന ബുദ്ധിയുടെ ഗുണത്താൽ അഹന്തയും മമതയും സംബദ്ധമായിരിക്കുന്നതുകാരണം സൂചിമുനപോലെ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമാകാതെത്താടുകൂടിയതും പരമാത്മാവിൽനിന്നു ഭിന്നവുമാകുന്നു. ജീവാത്മാവിന്റെ തന്മയത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ജ്ഞാനികളായ പുരുഷന്മാർ ഗുണങ്ങളാൽ യുക്തമായ ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ ഇങ്ങനെ തന്നെ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ആത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം വാസ്തവത്തിൽ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമാകുന്നു. അതിസൂക്ഷ്മങ്ങളായ ജഡവസ്തുക്കൾ അതിന്റെ തുല്യത്തിൽ സ്ഥൂലങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ സൂക്ഷ്മതയെന്തെ യാതൊരു ജഡവസ്തുക്കളുടേയും അളവിനാൽ അളക്കപ്പെടുവാൻ സാധ്യമല്ല. അതിന്റെ ലക്ഷ്യം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മാത്രം അതിനെ സംബന്ധവസ്തുവിന്റെ ആകാരത്തോടുകൂടി വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. ഹൃദയദേശത്തു വസിക്കുന്നതുകാരണം അതിനെ അംഗുഷ്ഠമാത്രപരിമാണമെന്നു പറയുകയും ബുദ്ധിഗുണത്തിന്റെയും അതുപോലെ ആത്മഗുണത്തിന്റെയും സംബന്ധത്തിൽനിന്നും അതിനെ സൂചിമുനയുടെ ആകാരത്തോടുകൂടിയതെന്നു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ബുദ്ധി മുതലായവയെ സൂചിമുനയോടുപമിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ ജീവാത്മാവിനെ ഇവിടെ സൂചിമുനയ്ക്കു സദൃശമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ യാതൊരു ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ സൂചിമുനയ്ക്കു സദൃശം സൂക്ഷ്മമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ വീണ്ടും സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു -

9. വാലാഗ്രശതഭാഗസ്യ ശതയാ കല്പിതസ്യ ച
ഭാഗോ ജീവഃ സ വിജ്ഞേയഃ സ
ചാനന്ത്യായ കല്പതേ.

പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം സൂചിമുനയ്ക്കുസദൃശം സൂക്ഷ്മമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതു ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ ഭ്രമം സംഭവിക്കുവാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. അതിനാൽ നല്ലതുപോലെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് വീണ്ടും ഇപ്രകാരം പറയുന്നു. ധാന്യമണിയുടെ മൂന്നയെ നമുക്ക് ഒരു നൂറകഷണങ്ങളാക്കാം. പിന്നെ അവയിൽനിന്നും ഒരെണ്ണമെടത്തിട്ട് അതിനെ വീണ്ടും നൂറായിട്ട് കഷണിക്കാം. അവയിൽ ഒരു കഷണത്തിന് എത്രമാത്രം സൂക്ഷ്മമാകുവാൻ കഴിയുമോ അതായത് ധാന്യമണിയുടെ മൂന്നയെ പതിനായിരമാക്കി കഷണിച്ചാൽ അതിൽ ഒരു ഭാഗത്തിന് എത്രമാത്രം സൂക്ഷ്മമാകുവാൻ സാധിക്കുമോ അതിനു സമാനമാണ് ജീവാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം എന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ഈ വിവരണം അതിന്റെ സൂക്ഷ്മതയെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടിമാത്രമാണ്. വാസ്തവത്തിൽ ചേതനയുടെയും സൂക്ഷ്മവസ്തുക്കളുടെയും സ്വരൂപം ജഡസ്ഥൂലവസ്തുക്കളുടെ ഉപമയാൽ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. എന്നുകൊണ്ടെന്നാൽ ധാന്യമണിയുടെ മൂന്നയുടെ പതിനായിരത്തിൽ ഒരു ഭാഗത്തിന് ആകാശത്തിൽ എത്രദേശങ്ങളെ തടയുവാൻ

സാധിക്കുന്നുവോ അത്രയും ജീവാത്മാവു തടയുന്നില്ല. ചേതനാസൂക്ഷ്മവസ്തുക്കൾക്കു ജഡസ്ഥൂലദേശത്തോടുകൂടി ബന്ധപ്പെടുവാൻ സാധ്യമല്ല. അതിസൂക്ഷ്മമാണെന്നിരിക്കിലും സ്ഥൂലവസ്തുക്കളിൽ സർവ്വത്ര വ്യാപ്തമായിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. ഇതേ ഭാവത്തെതന്നെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി അവസാനത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു. ഇത് ഇത്രയും സൂക്ഷ്മമാണെന്നിരിക്കിലും അനന്തഭാവത്താൽ യുക്തമായിരിക്കുന്നതിൽ അതായത് അസീമമാകുന്നതിൽ സമർത്ഥമാകുന്നു. അത് ജഡജഗത്തിൽ എങ്ങും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

10. നൈവ സ്ത്രീ ന പുമാനേഷു പൈവായം
നപുംസകഃ.

യദ് യച്ഛരീരമാദന്തേ തേന തേന സ യുജ്യതേ.

ജീവാത്മാവ് വാസ്തവത്തിൽ സ്ത്രീയുമല്ല, പുരുഷനുമല്ല. നപുംസകവുമല്ല. അത് ഒരു ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അതുമായി സംയുക്തപ്പെട്ട് അങ്ങനെതന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ഇന്ന് സ്ത്രീയായിരിക്കുന്ന ജീവാത്മാവ് അടുത്ത ജന്മത്തിൽ പുരുഷനാകുന്നു. യാതൊന്ന് പുരുഷനായിരിക്കുന്നുവോ അത് സ്ത്രീയായും ഭവിക്കുന്നു. സ്ത്രീപുരുഷനപുംസകാദിഭേദങ്ങൾ ശരീരത്തെ സ്വീകരിച്ചതിനുശേഷം ഉണ്ടാകുന്നതാകുന്നു എന്നു ഭാവം. ജീവാത്മാവ് സർവ്വഭേദശൂന്യമാകുന്നു. എല്ലാ ഉപാധികളിൽ നിന്നും രഹിതമാകുന്നു.

11. സംകല്പനസ്പർശനദ്യഷ്ടിമോഹൈർ-
ഗ്രാസാംബുവൃഷ്ട്യാ ചാത്മവിവൃദ്ധിജന്മ
കർമ്മാനുഗാന്യനുക്രമേണ ദേഹീ
സ്ഥാനേഷു രൂപാന്യഭിസംപ്രപദ്യതേ.

സങ്കല്പം, സ്പർശനം, ദൃഷ്ടി, മോഹം, ഭോജനം, ജലപാനം, വൃഷ്ടി ഇവയെല്ലാംകൊണ്ടു സജീവമായ ശരീരത്തിന്റെ വൃദ്ധിയും ജന്മവും ഉണ്ടാകുന്നു. സ്ത്രീ പുരുഷന്മാരുടെ പരസ്പരമോഹപൂർവ്വകമായ സങ്കല്പം, സ്പർശനം, വീക്ഷണം ഇവ വഴിയായുള്ള സഹവാസം ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ജീവാത്മാവ് ഗർഭത്തിൽ വരുന്നു. എന്നാണ് ഇതിന്റെ ഭാവം. പിന്നീട് മാതാവിന്റെ ഭോജനംകൊണ്ടും ജലപാനംകൊണ്ടും ഉണ്ടാകുന്ന പോഷകാംശങ്ങൾ വഴിയായി അതിന്റെ വളർച്ചയും ജനനവും നടക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ആശയം (ഭാവം) ഭിന്നഭിന്നയോനികളിൽ ജീവന്റെ ഉൽപ്പത്തിയും വളർച്ചയും ഭിന്നഭിന്നപ്രകാരങ്ങളിലാകുന്നു എന്നാണ്. ചില യോനികളിലാകട്ടെ ആമമുട്ടയിൽനിന്നെന്നപോലെ സങ്കല്പമാത്രയിൽത്തന്നെ ജീവികളുടെ പോഷണം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചില യോനികളിൽ പക്ഷിയുടെ മുട്ടയിൽനിന്നെന്നപോലെ ആസക്തിയോടുകൂടിയ സ്പർശനംകൊണ്ടു സംഭവിക്കുന്നു. ചില യോനികളിൽ മത്സ്യങ്ങൾ മുതലായവയിലെപ്പോലെ ആസക്തിയോടുകൂടിയ നോട്ടംകൊണ്ടുതന്നെ സംഭവിക്കുന്നു. മറ്റു ചില യോനികളിൽ മനുഷ്യരിലും മൃഗങ്ങളിലുംപോലെ അന്നഭക്ഷണം കൊണ്ടും ജലപാനംകൊണ്ടും സംഭവിക്കുന്നു. ചില യോനികളിൽ വൃക്ഷലതാദികളെപ്പോലെ വൃഷ്ടിയുണ്ടാകുന്ന മാത്രയിൽ സംഭവിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം നാനാപ്രകാരങ്ങളിൽ സജീവ ശരീരങ്ങളുടെ സംരക്ഷണവും തൃഷ്ടിപുഷ്ടിരൂപവൃദ്ധിയും ജന്മവും ഉണ്ടാ

N

P

I

K

കുന്നു. ജീവാത്മാവ് തന്റെ കർമ്മങ്ങൾക്കനുസരണമായി അവയുടെ ഫലങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഇപ്രകാരം വിഭിന്നങ്ങളായ ലോകങ്ങളിൽക്കൂടി ഗമനം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഒന്നിനുശേഷം ഒന്നെന്ന ക്രമത്തിൽ നാനാശരീരങ്ങളെ തുടർച്ചയായി സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇതിന്റെ നാനായോനികളിൽക്കൂടി തുടർച്ചയായുള്ള ഗമനാഗമനം എന്തുകൊണ്ടു സംഭവിക്കുന്നു? ഇതിനെപ്പറ്റി വിവരിക്കുന്നു -

- 12. സ്ഥൂലാനി സൂക്ഷ്മമാണി ബഹുനി ചൈവ രൂപാണി ദേഹീ സ്വഗുണൈർവ്യുണോതി. ക്രിയാഗുണൈരാത്മഗുണൈശ്ച തേഷാം സംയോഗഹേതുരപരോഽപി ദൃഷ്ടഃ.

ജീവാത്മാവു തന്നാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട കർമ്മങ്ങളുടെ സംസ്കാരങ്ങളാലും ബുദ്ധി, മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇതുപോലെ പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സമുദായ രൂപമാകുന്ന ശരീരത്തിന്റെ ധർമ്മങ്ങളാലും യുക്തമായിരിക്കുന്നതുകാരണം അഹന്ത, മമത മുതലായ ഗുണങ്ങൾക്കു വശീഭൂതമായി അനേകമനേകം ശരീരങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതായത് ശരീരത്തിന്റെ ധർമ്മങ്ങളിൽ അഹന്തയും മമതയും ഭാവിച്ചിട്ട് തദ് രൂപമായിരിക്കുന്ന നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവുമായ രൂപങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുന്നു. സ്വന്തം കർമ്മാനുസൃതമായി ഭിന്നഭിന്നയോനികളിൽ ജന്മം സ്വീകരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇപ്രകാരം ജന്മമെടുക്കുന്നതിൽ ഇത് സ്വതന്ത്രന്മാരായിരിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ സങ്കല്പവും കർമ്മങ്ങളും അനുസരിച്ച് അതാതു യോനികളിൽ ഇതിനെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതു മറ്റൊരാൾ ആകുന്നു. അദ്ദേഹം മുൻപറഞ്ഞ പരമേശ്വരനാകുന്നു. തത്വജ്ഞാനികൾ ദർശിക്കുന്നതും അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെയാണ്. അവർ ഈ രഹസ്യങ്ങളെ വളരെയധികം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ കർമ്മങ്ങളുടെ സംസ്കാരനാമം ക്രിയാഗുണം എന്നാകുന്നു. എല്ലാ തത്വങ്ങളുടേയും സമുദായ രൂപമാകുന്ന ശരീരത്തെ കാണുക, ശ്രവിക്കുക മുതലായ ശക്തികളുടെ നാമം ആത്മഗുണം എന്നാകുന്നു. ഇവയുടെ സംബന്ധത്താൽ ജീവാത്മാവിൽ വന്നുഭവിക്കുന്ന അഹന്ത, മമത, ആസക്തി മുതലായവയുടെ നാമം സ്വഗുണം എന്നുമാകുന്നു.

സംബന്ധം - അനാദികാലംമുതൽ നിലനിന്നുവരുന്ന ഈ ജനനമരണരൂപമാകുന്ന ബന്ധത്തിൽനിന്നും മോചനം പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായം എന്താണ്? ഇതിനെ വിവരിക്കുന്നു.

- 13. അനാദ്യനന്തം കലിലസ്യമധ്യേ വിശ്വസ്യ സ്രഷ്ടാരമനേകരൂപം വിശ്വസ്യൈകം പരിവേഷ്ടിതാരം ജ്ഞാത്വാ ദേവം മുച്യതേ സർവ്വപാപൈശ്ച.

പൂർവ്വമന്ത്രത്തിൽ യാതൊരുത്തനെ ജീവാത്മാവിന്റെ നാനായോനികളോടും സംബന്ധപ്പെടുത്തുന്നവനായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ അന്തര്യാമിരൂപത്തിൽ മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗുഹയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുകയും അതുപോലെ നിരാകാരരൂപത്തോടുകൂടിയ ലോകം മുഴുവൻ വ്യാപി

ച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ആദിയുമതന്നെ മില്ലാതിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്ന് ഉല്പത്തി, വിനാശം, വ്യഭിക്ഷയം മുതലായ വികാരങ്ങളാൽ സർവ്വമാ ശൂന്യനായിരിക്കുന്നുവോ സദാ ഏകരസനായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് വിവിധരൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ഈ ലോകത്തെ മുഴുവൻ എല്ലാഭാഗത്തുനിന്നും വലയം ചെയ്തിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ഏകമാത്രനും സർവ്വാധാരനും സർവ്വശക്തിമാനും എല്ലാത്തിനെയും ഭരിക്കുന്നവനും സർവ്വേശ്വരനുമായ ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ ജീവാത്മാവ് എന്നെന്നേക്കുമായി എല്ലാ ബന്ധങ്ങളിൽനിന്നും തികച്ചും മോചനം പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ഉപസംഹാരമായി മുകളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങളെ ഒന്നുകൂടി വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ടു പരമാത്മ പ്രാപ്തിക്കുള്ള ഉപായത്തെ വിവരിക്കുന്നു.

- 14. ഭാവഗ്രാഹ്യമനീഡാവ്യം ഭാവഭാവകരം ശിവം. കലാസർഗ്ഗകരം ദേവം യേ വിദുസ്തേ ജഹുസ്തനും.

ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ആശ്രയരഹിതൻ അതായത് ശരീരരഹിതൻ ആകുന്നു. അതുപോലെ ജഗത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിയും സംഹാരവും നടത്തുന്നവനും പതിനാറു കലകളേയും സൃഷ്ടിച്ചവനുമായവനും ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും കല്യാണസ്വരൂപനും ആനന്ദമയനുമായ ആ പരമേശ്വരനെ ശ്രദ്ധ, ഭക്തി, പ്രേമഭാവം ഇവയാൽ ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യൻ പരമദേവനായ ആ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നുവോ അവൻ ശരീരത്തോടുള്ള തന്റെ ബന്ധത്തെ എന്നെന്നേക്കുമായി ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. അതായത് ഈ സംസാരചക്രത്തിൽനിന്നും എന്നെന്നേക്കുമായി മോചിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി മനുഷ്യർ കഴിയുന്നതും വേഗത്തിൽ പരമ സഹൃദയനും പരമദയാലുവും പരമപ്രേമിയും സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരനും സർവ്വേശ്വരനുമായ ആ പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നിതനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും വ്യഗ്രരായി ശ്രദ്ധയോടും ഭക്തിഭാവത്തോടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരാധനയിൽ വ്യാപൃതരായിരിക്കണം.

ഷഷ്ഠാദ്ധ്യായം

- 1. സ്വഭാവമേകേ കവയോ വദന്തി കാലം തഥാന്യേ പരിമുഹ്യമാനാഃ ദേവസ്യൈക മഹിമാ തു ലോകേ യേനേദം ഭ്രാമ്യതേ ബ്രഹ്മചക്രം.

ഈ ജഗത്തിന്റെ കാരണം സ്വാഭാവികമായതാണെന്ന് എത്രയോ ആളുകൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പദാർത്ഥങ്ങളിൽ യാതൊരു സ്വാഭാവികമായ ശക്തിയുണ്ടായിരിക്കുന്നു. അഗ്നിയിൽ ഈ ജഗത്തിന്റെ കാരണമാകുന്നു. മറ്റുചിലർ പറയുന്നത് കാലമാണ് ഈ ജഗത്തിന്റെ കാരണമാകുന്നതെന്നാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഓരോരോ കാലങ്ങളിലും വസ്തുഗതമായ

N

P

I

K

ശക്തി പ്രകടമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ വൈജ്ഞാനികർ ഭ്രമങ്ങളിൽ അകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവർക്ക് ഈ ജഗത്തിന്റെ വാസ്തവീകമായ കാരണം അറിയുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. വാസ്തവത്തിൽ ഇത് പരമദേവനും സർവ്വശക്തിമാനുമായ പരമേശ്വരന്റെ മഹിമതന്നെയാകുന്നു. ജഗത്തിന്റെ വിചിത്രമായ രചന കണ്ടും ചിന്തിച്ചും കഴിഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വം പ്രകടമാകും. അദ്ദേഹം കാലങ്ങൾക്കും സ്വഭാവദികളായ എല്ലാ കാരണങ്ങൾക്കും അധിപതിയാണ്. അദ്ദേഹം വഴിയായി ഈ സംസാരചക്രം കറക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കി ഈ ചക്രത്തിൽനിന്നും മോചനം നേടുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കണം.

- 2. യേനാവൃതം നിത്യമിദം ഹി സർവം
ജ്ഞഃ കാലകാലോ ഗുണീസർവ്വവിദ്യഃ
തേനേശിതം കർമ്മ വിവർത്തതേ ഹ
പൃഥ്വപ്തേ ജോനിലഖാനി ചിന്ത്യം.

യാതൊരു ജഗന്നിതന്മാവും ജഗദാധാരവും ആയ പരമേശ്വരനാൽ പൂർണ്ണമായ ഈ ജഗത്ത് എപ്പോഴും എല്ലാ അവസ്ഥകളിലും വ്യാപതമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ കാലത്തിന്റെയും മഹാകാലനായിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ ജ്ഞാനസ്വരൂപനും ചിന്തനും പരമാത്മാവും സുഹൃത്തും സമസ്ത ദിവ്യഗുണങ്ങളാൽ നിത്യസമ്പന്നും ആയിരിക്കുന്നുവോ എല്ലാ ഗുണങ്ങളും യാതൊരുത്തന്റെ സ്വരൂപഭൂതവും ജ്ഞാനവുമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ സമസ്ത ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെയും നന്നായറിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്താൽത്തന്നെ നടത്തപ്പെടുന്ന ഈ ജഗച്ഛക്രം നിയമപൂർവ്വകമായിത്തന്നെ ചലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം എന്നീ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെമേൽ ഭരണം നടത്തിക്കൊണ്ട് ഇവയെ താന്താങ്ങളുടെ കാര്യങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിപ്രദാനം ചെയ്തു പ്രവർത്തിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തിയോടുകൂടിയല്ലാതെ ഇവയ്ക്ക് ഒന്നും ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഈ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കിയിട്ട് മനുഷ്യൻ സർവ്വശക്തിമാനായ ആ പരമേശ്വരനെ ഉപര്യുക്തമായ ഭാവത്തോടുകൂടി ചിന്തിക്കണം.

- 3. തത്കർമ്മ കൃത്യാ വിനിവർത്തു ഭൂയ
സ്തത്തന്യസ്യ തത്തേന സമേത്യ യോഗം
എകേന ദ്വാഭ്യാം ത്രിഭിരഷ്ടഭിർവാ
കാലേന ചൈവാത്മഗുണൈശ്ച സൂക്ഷ്മൈഃ.

പരമേശ്വരൻതന്നെ തന്റെ ശക്തിഭൂതമായ മൂലപ്രകൃതിയാൽ പഞ്ചസ്ഥൂല മഹാഭൂതികളുടെ രചനാകർമ്മം നിർവ്വഹിച്ചിട്ട് അവയെ നിരീക്ഷിച്ചു പിന്നീടു ജഡതത്വങ്ങളോടുകൂടി ചേതനാതത്വത്തെ സംയുക്തമാക്കിയിട്ട് നാനാരൂപങ്ങളിൽ അനുഭവയോഗ്യമായ വിചിത്ര പ്രപഞ്ചത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതായത് അവിദ്യ. പുണ്യവും പാപവും കൂടിയ സഞ്ചിതകർമ്മ സംസ്കാരം, സത്വം രജസ്സ് തമസ്സ് എന്നീ മൂന്നു ഗുണങ്ങൾ. കാലം, മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്,

വായു, ആകാശം ഈ എട്ടു പ്രകൃതിഭേദങ്ങൾ ഇവയെല്ലാത്തിനും പുറമേ അഹന്ത, മമത, ആസക്തി മുതലായ ആത്മ സംബന്ധികളായ സൂക്ഷ്മ ഗുണങ്ങളോടുകൂടി ജീവാത്മാവിനെ ബന്ധപ്പെടുത്തിയിട്ട് ഈ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചു എന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ഈ രണ്ടു വർണ്ണനകളുടെയും താൽപ്പര്യം ഒന്നുതന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഈ രഹസ്യങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ട് സാധകൻ എന്തുചെയ്യണം എന്നു പറയുന്നു.

- 4. ആരഭ്യ കർമ്മാണി ഗുണാനിതാനി
ഭാവാംശ്ച സർവ്വാനി വിനിര്യോജയേദ് യഃ
തേഷാമഭാവേ കൃതകർമ്മനാശഃ
കർമ്മക്ഷയേ യാതി സതതതോന്യഃ.

യാതൊരു കർമ്മയോഗി സത്വം, രജസ്സ്, തമസ്സ് എന്നീ ഗുണങ്ങളാൽ വ്യപ്തമായ തന്റെ വർണ്ണം, ആശ്രമം, പരിതസ്ഥിതി ഇവയ്ക്കെന്നുകൂലമായി കർത്തവ്യകർമ്മങ്ങളെ ആരംഭിച്ചിട്ട് അവയേയും തന്റെ എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള അഹന്ത, മമത, ആസക്തി മുതലായ ഭാവങ്ങളേയും ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽ സമർപ്പിച്ചാലും ആ സമർപ്പണത്താൽ ആ കർമ്മങ്ങളോടുകൂടിയുള്ള സാധകന്റെ സംബന്ധം അവശേഷിക്കുന്നില്ലാത്തതു കാരണം അവ അവനു ഫലം നൽകുന്നില്ല. ഇപ്രകാരം അവയുടെ അഭാവം ഉണ്ടാകുന്നതിനു മുൻപായി ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സഞ്ചിതങ്ങളായ കർമ്മസംസ്കാരങ്ങളുടെ ഉമൂലനാശം സംഭവിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം കർമ്മങ്ങളുടെ നാശം സംഭവിക്കുന്നതു കാരണം അവൻ അതിവേഗം പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ ഈ ജീവാത്മാവ് ജഡതത്വസമുദായങ്ങളിൽ നിന്നും സർവ്വമാഭിന്നവും അതുപോലെ അസാധാരണവുമകുന്നു. അവയോടുകൂടിയുള്ള ഇതിന്റെ ബന്ധം അഹന്ത, മമത, മുതലായവ മൂലമുണ്ടായിട്ടുള്ളതാണ്. സാഭാവികമായിട്ടുള്ളതല്ല.

സംബന്ധം - കർമ്മയോഗത്തെ വർണ്ണിച്ചിട്ട് ഇനി ഉപാസനാരൂപമായ രണ്ടാമത്തെ സാധനയെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

- 5. ആദിഃ സ സംയോഗനിമിത്തഹേതുഃ
പരസ്ത്രീകാലാ ദകലോപി ദൃഷ്ടഃ
തം വിശ്വരൂപം ഭവഭൂതമീഡ്യം
ദേവം സ്വചിത്തസഥ മൂപാസ്യ പൂർവ്വം.

സമസ്ത ജഗത്തിന്റെയും ആദികാരണനും സർവ്വശക്തിമാനുമായ ആ പരമേശ്വരൻ ത്രികാലങ്ങൾക്കും സർവ്വമാ അതീതനാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ കാലത്തിന്റേതായ യാതൊരു ഭേദങ്ങളും ഇല്ല. ഭൂതകാലവും ഭാവകാലവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ വർത്തമാനകാലം തന്നെയാകുന്നു. അദ്ദേഹം പതിനാറു കലകളിൽനിന്നും രഹിതനായിട്ടും ലോകത്തോടു സർവ്വമാ സംബന്ധരഹിതനായിരുന്നിട്ടും പ്രകൃതിയോടുകൂടി ജീവനെ സംയോജിപ്പിക്കുന്ന കാരണത്തിന്റെയും കാരണനാകുന്നു. ഇക്കാര്യം ഈ രഹസ്യത്തെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാക്കൾവഴി കാണപ്പെടുന്നു. ആ പരമ

N

P

I

K

ശരൻ തന്നെ ഏകമാത്രസ്തുതിക്ക് യോഗ്യനാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അന്വേഷിച്ചു മറ്റു ദുരയെങ്ങും പോകേണ്ട. ആവശ്യമില്ല. അദ്ദേഹം നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇക്കാര്യം ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചിട്ട് എല്ലാ പ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള രൂപം ധരിക്കുന്നവനും ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ പ്രകടമായിട്ടുള്ളവനും സർവ്വാധാരനും സർവ്വശക്തിമാനും പരമദേവനും ആയ പരമേശ്വരന്റെ ഉപാസന നടത്തി അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കണം.

സംബന്ധം - ഇനി അനായാസരൂപമായ മൂന്നാമത്തെ സാധനയെ വിവരിക്കുന്നു.

- 6. സ വ്യക്ഷകാലാക്യതിഭിഃ പരോദ്യോയസ്ഥാത് പ്രപഞ്ചഃ പരിവർത്തതേഴ്യം ധർമ്മാവഹം പാപനൂദം ഭഗേശം അതാതാത്മസ്ഥമമൃതം വിശ്വധാമം.

യാതൊരുത്തന്റെ അചിന്ത്യ ശക്തിയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ഈ പ്രപഞ്ചരൂപമാകുന്ന സംസാരം നിരന്തരം കുറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമാത്മാവ് ഈ സംസാരമാകുന്ന വ്യക്ഷം, കാലം, ആകൃതി ഇവയ്ക്കെല്ലാം അതീതനും ഭിന്നനും ആകുന്നു. അതായത് അദ്ദേഹം പ്രപഞ്ചത്തോടു സർവ്വമാ സംബന്ധരഹിതനും കാലത്തേപ്പോലും ഗ്രസിക്കുന്നവനും അതുപോലെ ആകാരരഹിതനും ആകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും അദ്ദേഹം ധർമ്മത്തെ വളർത്തുന്നവനും പാപത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നവനും എല്ലാ ഐശ്വര്യങ്ങളുടേയും അധിപതിയും സമസ്തജഗത്തിന്റേയും ആധാരവുമാകുന്നു. ഈ സമ്പൂർണ്ണമായ വിശ്വം അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്തോഷം തന്നെ ഉറപ്പുനല്കുന്നു. ആന്തര്യമായി അദ്ദേഹം നമ്മുടെ ഹൃദയങ്ങളിലും ഉണ്ട്. ഇപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തെ അറിഞ്ഞിട്ട് അനായാസരൂപം അമൃതസ്വരൂപനായ ആ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ യാതൊരുത്തരുടെ വർണ്ണനം വന്നിരുന്നുവോ അവർ ധ്യാനം വഴിയായി പരമാത്മാവിനെ പ്രത്യക്ഷമാക്കിയ മഹാത്മാക്കൾ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

- 7. തമീശ്വരാണാം പരമം മഹേശ്വരം ദേവതാനാം പരമം ച ദൈവതം. പതിം പതിനാം പരമം പരസ്താദ് വിദാമ ദേവം ഭുവനേശമീഡ്യം.

ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ എല്ലാ ഈശ്വരന്മാരുടെയും ലോകപാലകന്മാരുടെയും മഹാനായ ഭരണാധികാരിയാകുന്നു. അതായത് അവരെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്നധീനരായിട്ട് പ്രപഞ്ചത്തെ ഭരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ ദേവതകളുടേയും പരമാരാധനാകുന്നു. എല്ലാ പതികളുടേയും രക്ഷകന്മാരുടെയും പരമപതിയും അതുപോലെ എല്ലാ ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളുടേയും സ്വാമിയും ആകുന്നു. സ്തുതിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനും പ്രകാശസ്വരൂപനും പരമദേവനുമായ ആ പരമാത്മാവിനെ നമ്മളെല്ലാം എല്ലാത്തിലുമുപരിയായി അറിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ

ക്കാൾശേഷംനായി മറ്റാരും ഇല്ല. അദ്ദേഹം തന്നെ ഈ ജഗത്തിന്റെ സർവ്വശേഷമായ കാരണനാകുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വരൂപത്തോടുകൂടിയവനായിരുന്നിട്ടും എല്ലാത്തിൽനിന്നും സർവ്വമാ വേറിട്ടുനിൽക്കുന്നു.

- 8. ന തസ്യ കാര്യം കരണം ച വിദ്യതേ ന തത്സമത്യാഭ്യധികശ്ച ദൃശ്യതേ. പരാസ്യ ശക്തിർവിവിധൈവ ശ്രൂയതേ സ്വാഭാവികീജ്ഞാനബലക്രിയാ ച.

ജീവികളെപ്പോലെ ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന് കാര്യകാരണങ്ങൾ - ശരീരവും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും - ഇല്ല അതായത് അദ്ദേഹത്തിൽ ദേഹത്തിന്റേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും ഭേദങ്ങൾ ഇല്ല. അദ്ദേഹം ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ കൂടാതെതന്നെ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നു. അദ്ദേഹത്തേക്കാൾ വലിയവനായും സമാനനായും മറ്റാരും കാണപ്പെടുന്നില്ല. വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഭിന്നമായി യാതൊന്നും തന്നെയില്ല. ആ പരമേശ്വരന്റെ അനായാസം, ബലം, ക്രിയാരൂപസ്വരൂപഭൂതമായ ദിവ്യശക്തി ഇവ നാനാപ്രകാരങ്ങളിൽ കേൾക്കപ്പെടുന്നു.

- 9. ന തസ്യ കശ്മിത് പതിരസ്തി ലോകേ ന ചേശിതാ നൈവ ച തസ്യ ലിങ്ഗം സകാരണം കരണാധിപാധിപോ ന ചാസ്യ കശ്മിജ്ജനിതാ ന ചാധിപഃ.

ജഗത്തിൽ പരമാത്മാവിന്റെ സ്വാമിയായിട്ട് ആരും ഇല്ല. എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദാസന്മാരും സേവകന്മാരും ആകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധികാരിയായും - അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽ ഭരണം നടത്തുന്നവനായും - ആരുമില്ല. എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞയും പ്രേരണയും അനുസരിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിൽ കഴിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് യാതൊരു ചിഹ്നവിശേഷങ്ങളും ഇല്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനാകുന്നു. നിരാകാരനും അതുപോലെ പരമകാരണനും, കാരണങ്ങളുടെ കാരണവും, എല്ലാ അന്തഃകരണങ്ങളുടേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും അധിഷ്ഠാനദേവതയുടെയും അധിപതിയും ഭരണാധികാരിയും ആകുന്നു. ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന് യാതൊരു ജനകനുമില്ല. ഇദ്ദേഹം അജന്മാവും സനാതനും ആകുന്നു.

- 10. യസ്തന്തുനാഭ ഇവ തന്തുഭിഃ പ്രധാനജൈഃ സ്വഭാവതോ ദേവ ഏകഃ സ്വാമാവുണോത്.

സനോ ദധാദ്ബ്രഹ്മാപ്യയം.

എപ്രകാരം ചിലന്തി തന്നാൽ പ്രകടമാക്കപ്പെട്ട തന്തുജാലങ്ങളാൽ സ്വയം ആശ്ചര്യമായിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം ഏകദേവനായ പരമപുരുഷപരമേശ്വരൻ തന്റെ സ്വരൂപഭൂതമായ, മുഖ്യവും ദിവ്യവും ആയ, അചിന്ത്യശക്തിയാൽ ഉല്പന്നമായ അനന്തങ്ങളായ കാര്യങ്ങളിൽക്കൂടി സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ സ്വയം ആശ്ചര്യമായിരിക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. തൽക്കാരണത്താൽ ലോകജീവികൾക്ക് അദ്ദേഹത്തെ ദർശിക്കു

N

P

I

വാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരമായ ആ പരമാത്മാവ് നമ്മെയെല്ലാം അഖിലത്തിന്റേയും പരമാശ്രയഭൂതമായ തന്റെ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കട്ടെ.

- 11. ഏകോ ദേവഃ സർവ്വഭൂതേഷു ഗുഃഃ
സർവ്വവ്യാപീ സർവഭൂതാന്തരാത്മാ.
കർമ്മാധ്യക്ഷഃ സർവഭൂതാധിവാസഃ
സാക്ഷീ ചേതാ കേവലോ നിർഗുണശ്ച.

ഏകനായ ആ പരമദേവ പരമേശ്വരൻ ജീവികളുടെ ഹൃദയരൂപമാകുന്ന ഗുഹകളിൽ ഒളിഞ്ഞുവസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സർവ്വവ്യാപിയും എല്ലാ ജീവികളുടേയും അന്തര്യമായിരുന്ന പരമാത്മാവും ആകുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളുടേയും അധിഷ്ഠാതാവും അവയ്ക്ക് കർമ്മാനുസൃതങ്ങളായ ഫലങ്ങളെ നൽകുന്നവനും സമസ്ത ജീവികളുടെ നിവാസസ്ഥാനവും ആശ്രയവും ആകുന്നു. അതുപോലെ അദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാത്തിന്റെയും സാക്ഷിയും ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനും പരമചേതനാസ്വരൂപനും അഖിലത്തിനും ചൈതന്യത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നവനും സർവ്വമാ വിശുദ്ധനും അതായത് നിസ്സംഗനും പ്രാകൃതികഗണങ്ങൾ വകതീതനുമകുന്നു.

- 12. ഏകോ വശീ നിഷ്ക്രിയാണാം ബഹു നാ-
മേകം ബീജം ബഹുധാ യ കരോതി.
തമാത്മസ്ഥം യേനൂപശൃന്തി ധീരാ-
സ്തേഷാം സഖം ശാശ്വതം നേതരേഷാം.

യാതൊന്ന് വിശുദ്ധചേതനാസ്വരൂപമായ പരമേശ്വരന്റെ അംശം ആയതുകാരണം വാസ്തവത്തിൽ നിഷ്ക്രിയമായിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള അനന്തങ്ങളായ ജീവാത്മാക്കളുടെ യാതൊരുത്തൻ നിയന്താവും കർമ്മഫലങ്ങളെ നൽകുന്നവനുമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ ഏകപ്രകൃതിരൂപമായ ബീജത്തെ അനേകം പ്രകാരങ്ങളിൽ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് ഈ വിചിത്രജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ആക്കിത്തീർത്തുവോ ഹൃദയസ്ഥിതനായ ആ പരമശക്തിമാനായ പരമേശ്വരന യാതൊരു ധീരപുരുഷൻ നിരന്തരം ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ നിരന്തരം അദ്ദേഹത്തിൽ തന്മയമായി വസിക്കുന്നുവോ അവർക്ക് എന്നും നിലനിൽക്കുന്ന പരമാനന്ദം പ്രാപ്തമാകുന്നു. മറ്റുള്ളവർക്ക് അതായത് യാതൊരുത്തർ ഇപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തെ നിരന്തരം ചിന്തിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അവർക്ക് ആ പരമാനന്ദം ലഭ്യമാകുന്നില്ല. അവർ അതിൽനിന്നും വഞ്ചിതരായി വസിക്കുന്നു.

- 13. നിത്യോ നിത്യാനാം ചേതനശ്ചേതനാനാ-
മേകോ ബഹുനാം യോ വിദധാതി കാമാൻ
തത് കാരണം സാംഖ്യയോഗാധി ഗമ്യം
ജ്ഞാത്വാ ദേവം മുച്യതേ സർവപാപൈഃ.

നിത്യചേതനയോടുകൂടിയതും സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരമായ പരമാത്മാവ് തനിയേതന്നെ വളരെയധികം നിത്യചേതനയോടുകൂടിയ ജീവാത്മാക്കളുടെ കർമ്മ ഫലാനുഭവങ്ങളുടെ വിധാനം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ

K

ഈ വിചിത്രമായ ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് എല്ലാ ജീവസമുദായങ്ങൾക്കും വേണ്ടി അവയുടെ കർമ്മാനുസൃതങ്ങളായ ഫലഭോഗവ്യവസ്ഥകൾ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് രണ്ടു സാധനകൾ ഉണ്ട് - ഒന്ന് ജ്ഞാനയോഗം; രണ്ട് കർമ്മയോഗം. ഭക്തി രണ്ടിലും അനുസ്യൂതമാകുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ അവയെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വർണ്ണിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. ആ ജ്ഞാനയോഗവും കർമ്മയോഗവും വഴിയായി പ്രാപിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനായ അഖിലകാരണസ്വരൂപനായ പരമദേവ പരമേശ്വരനെ അറിഞ്ഞിട്ട് മനുഷ്യർ എല്ലാ ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വഥാ മുക്തരായിത്തീരുന്നു. യാതൊരുത്തൻ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നുവോ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അവൻ ഒരിക്കലും യാതൊരു കാരണവശാലും ജനനമരണബന്ധനങ്ങളിൽ പതിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ മനുഷ്യർക്ക് സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരമായ ആ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന് തങ്ങളുടെ യോഗ്യതയും രൂചിയും അനുസരിച്ച് ജ്ഞാനയോഗമോ കർമ്മയോഗമോ ഏതെങ്കിലും ഒരു സാധനയിൽ താല്പര്യപൂർവ്വം വ്യാപൃതരായിരിക്കണം.

- 14. ന തത്ര സുര്യോ ഭാതി ന ചന്ദ്രന്താരകം
നേമാവിദ്യുതോ ഭാന്തി കതോഽയമഗ്നിഃ.
തമേവ ഭാന്തമനുഭാതി സർവം
തസ്യഭാസാ സർവമിദം വിഭാതി.

പരമാനന്ദ സ്വരൂപനായ ആ പരമേശ്വരന്റെ സമീപം ഈ സൂര്യന് തന്റെ പ്രകാശം പരത്തുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. സൂര്യോദയത്തിൽ മിന്നാമിനുങ്ങിന്റെ പ്രകാശം ലപ്തമായിപ്പോകുന്നതുപോലെ സൂര്യന്റെ തേജസ്സും അവിടെ ലുപ്തമായിരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രൻ, നക്ഷത്രങ്ങൾ, ഇടിമിന്നൽ ഇവയ്ക്കും അവിടെ ഇവയുടെ പ്രകാശം പ്രസരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. പിന്നെ ഈ ലോകത്തിലെ അഗ്നിയുടെ കാര്യം എന്തിനു പറയുന്നു? എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ ഈ ലോകത്തൽ പ്രകാശിക്കുന്ന എല്ലാതത്വങ്ങളും പരമ പ്രകാശസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രകാശശക്തിയുടെ ഏതോ അല്പാംശത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടു പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പിന്നെ അവയ്ക്ക് തങ്ങളുടെ പ്രകാശകന്റെ സമീപം എങ്ങനെ പ്രകാശിക്കുവാൻ കഴിയും? അതിനാൽ ഈ സമ്പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് ജഗദാത്മാവായ ആ പുരുഷോത്തമന്റെ പ്രകാശത്തിൽനിന്നും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നുതന്നെ മനസ്സിലാക്കണം.

- 15. ഏകോ ഹംസോ ഭൂവനസ്യാസ്യ മധ്യേ
സ ഏവാഗ്നിഃ സലിലേ സംനിവിഷ്ടഃ
തമേവ വിദിത്വാതി മൃത്യുമേതി
നാന്യഃ പന്ഥാ വിദ്യതേഽനായ.

ഈ ലോകത്തിൽ പ്രകാശസ്വരൂപനായ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ജലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അഗ്നിയായിരിക്കുന്നു. ശീതള സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ജലത്തിൽ ഉഷ്ണസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ അഗ്നിയുടെ ഭാവം സാധാരണ ദൃഷ്ടിക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ രണ്ടിന്റെയും സ്വഭാവങ്ങൾ പര

N

P

I

K

സ്വപരം വിഭിന്നങ്ങളാണ്. എന്നിരുന്നാലും അതിന്റെ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള വൈജ്ഞാനികന്മാർക്ക് ഇത് പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവ് ഈ ജഡ ജഗത്തിൽ നിന്നും സ്വാഭാവികമായും അസാധാരണമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം ചൈതന്യവാനും ജ്ഞാനസ്വരൂപനും സർവ്വജ്ഞനും ആകുന്നു. അതുപോലെ ഈ ജഗത്ത് ജഡവുമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ജഗത്തിനു വിരുദ്ധമായി കാണപ്പെടുന്നതു കാരണം സാധാരണ ദൃഷ്ടിക്ക് അദ്ദേഹം ഇതിൽ പ്രകാരം വ്യാപ്തനായിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള കാര്യം മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ അചിന്ത്യവും അത്ഭുതകരവുമായ ശക്തിയുടെ രഹസ്യത്തെ അറിയുന്നുവോ അവന് ഇത് പ്രത്യക്ഷമായി സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണവും എല്ലാത്തിന്റേയും ഏകമാത്രവുമായ കാരണവും എന്ന പ്രതീതിയുള്ളവാകുന്നു. സർവ്വശക്തിമാനും സർവ്വാധാരവുമായ ആ പരമാത്മാവിനെ അറിഞ്ഞുതന്നെ മനുഷ്യർ ഈ മൂല്യരൂപമാകുന്ന സംസാരസമുദ്രത്തിന്റെ അക്കരകടകകുന്നു - എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നും പൂർണ്ണമായി മോചനം നേടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദിവ്യധാമപ്രാപ്തിക്കു വേണ്ടി മറ്റു യാതൊരു മാർഗ്ഗങ്ങളുമില്ല. അതിനാൽ നമുക്ക് ആ പരമാത്മാവിന്റെ ജിജ്ഞാസുകളായിട്ട് അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വ്യാപൃതരാകണം.

സംബന്ധം - യാതൊരുത്തനെ അറിയുന്നതുകൊണ്ട് ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്നും ഒഴിവാകുന്നു എന്ന കാര്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ പരമേശ്വരൻ എങ്ങനെയുള്ളതാകുന്നു? ഇക്കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപം വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു.

16. സ വിശ്വക്യദ് വിശ്വവിദാത്മയോനിർ
 ജ്ഞഃ കാല കാലോ ഗുണീ സർവ്വവിദ് യഃ.
 പ്രധാന ക്ഷേത്രജ്ഞപതിർഗുണേശഃ
 സംസാരമോക്ഷസ്ഥിതി ബന്ധഹേതുഃ.

യാതൊരുത്തന്റെ പ്രകരണം തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ജ്ഞാന സ്വരൂപനായ ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമൻ അഖിലജഗത്തിന്റെയും രചയിതാവും സർവ്വജ്ഞനും തന്നെത്തന്നെ പ്രകടമാകുന്നതിൽ സ്വയം ഹേതുവുമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ പ്രത്യക്ഷമാക്കുന്ന മറ്റു യാതൊരു കാരണവുമില്ല. അദ്ദേഹം കാലന്റെയും മഹാകാലനാകുന്നു. കാലത്തിനു പോലും അദ്ദേഹത്തിൽ വരെ എത്തുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹം കാലാതീതനാണ്. സർവ്വശക്തിമാനായ ആ പരമേശ്വരൻ സൗഹാർദ്ദം, പ്രേമം, ദയ മുതലായ എല്ലാ മംഗളമയങ്ങളായ ദിവ്യഗുണങ്ങളാൽ സമ്പന്നനാകുന്നു. ലോകത്തിൽ എത്രമാത്രം ശുഭഗുണങ്ങൾ കണ്ടുവരുന്നുവോ അവയെല്ലാം ആ ദിവ്യഗുണങ്ങളുടെ ഏതെങ്കിലും അല്പാംശത്തിന്റെ ഒരു തിളക്കം മാത്രമാകുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ ജീവികളേയും അവയുടെ കർമ്മങ്ങളേയും അനന്തമായ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിനുള്ളിൽ മൂന്നുകാലങ്ങളിലും സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഏറ്റവും ചെറിയതും ഏറ്റവും വലിയതുമായ സംഭവങ്ങളെ നല്ലതുപോലെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പ്രകൃതിയുടേയും ജീവസമുദായത്തിന്റേയും (തന്റെ പരാപരപ്രകൃതിക

ളുടെ) സ്വാമിയാകുന്നു. അതുപോലെ കാര്യകാരണ രൂപങ്ങളിൽ സ്ഥിതമായിരിക്കുന്ന സത്വരജസ്തമോ ഗുണങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണവും യഥായോഗ്യം നടത്തുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ഈ ജന്മമൂല്യരൂപമാകുന്ന സംസാരചക്രത്തിൽ ജീവികളെ അവയുടെ കർമ്മാനുസൃതമായി ബന്ധിച്ചിടുന്നു; അവയെ സംരക്ഷിക്കുകയും ഈ ബന്ധനത്തിൽനിന്നും അവയെ മുക്തരാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃപയോടുകൂടിത്തന്നെ ജീവികൾ മുക്തിക്കുള്ള സാധനകളിൽ മുഴുകിയിട്ട് സാധനയുടെ പരിപാകമാകുന്നതോടുകൂടി മുക്തരാകുന്നു.

17. സ തന്മയോ ഹൃദ്യമൃത ഈശസംസ്ഥോ
 ജ്ഞഃ സർവ്വഗോ ഭുവനസ്യാസ്യ ഗോപ്താ.
 യ ഈശേ അസ്യ ജഗതോ നിത്യമേവ
 നാനേവോ ഹേതുർവിദ്യത ഈശനായ.

പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ഈ ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതനും അമൃതസ്വരൂപനും ഏകരസത്തോടുകൂടിയവനുമായിരിക്കുന്നു. ഈ ജഗത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിവിനാസകസ്വരൂപങ്ങളാകുന്ന പരിവർത്തനങ്ങളോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിവർത്തനം സംഭവിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹം എല്ലാ ഈശ്വരന്മാരിലും എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും പരിപാലിക്കുന്നതിന് നിയുക്തരാക്കിയിട്ടുള്ള ലോകപാലകന്മാരിലും, അന്തര്യമിരുപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. സർവ്വജ്ഞനും സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനുമായ ആ പരമേശ്വരൻ തന്നെ ഈ മഹാ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ഈ പൂർണ്ണജഗത്തിനെ എപ്പോഴും യഥായോഗ്യം നിയന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടു നയിക്കുന്നു. മറ്റു യാതൊന്നിനേയും ഈ ജഗത്തിന്റെമേൽ ഭരണം നടത്തുന്നതിന് ഉപയുക്തഹേതുവായി പ്രതീതമാകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മറ്റാർക്കുംതന്നെ എല്ലാത്തിന്റെ മേലും ഭരണം നടത്തുവാൻ കഴിയുന്നില്ല.

സംബന്ധം - ഉപര്യുക്തമായ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും സാധകന്റെ രൂപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിക്കേണ്ട പ്രകാരത്തെ പറയുന്നു.

18. യോ ബ്രഹ്മാണം വിദയാതി പൂർവ്വം
 യോ വൈ വേ ദാഽശ്ച പ്രഹിണോതി തസ്മൈ
 തം ഹ ദേവമാത്മബുദ്ധിപ്രകാശം
 മമുക്ഷുർവൈ ശരണമഹം പ്രപദ്യേ.

ആ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള സാർവ്വഭൗമവും സുഗമവുമായ ഉപായം സർവ്വഭാവങ്ങളോടുകൂടി നിർഭരമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെ ശരണത്തിൽ എത്തിച്ചേരുക എന്നുള്ളതാണ്. അതിനാൽ സാധകന് മനസ്സുവഴിയായി താഴെപ്പറയുന്ന ഭാവത്തെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് പരമാത്മാവിന്റെ ശരണത്തിൽ ചെന്നുചേരണം. യാതൊരു പരമേശ്വരൻതന്നെ ഏറ്റവും ആദ്യമായി തന്റെ നാദികമലത്തിൽനിന്നും ബ്രഹ്മാവിനെ ഉത്ഭവിപ്പിച്ചുവോ ഉത്ഭവിപ്പിച്ചതിനുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാ വേദങ്ങളുടേയും ജ്ഞാനം പ്രാദനം ചെയ്തുവോ, അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ തന്റെ സ്വരൂപത്തിന്റെ ജ്ഞാനം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി തന്റെ ഭക്തന്മാരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ

N

P

I

തദനുരൂപമായ വിശുദ്ധ ബുദ്ധി പ്രകടമാക്കുന്നുവോ ആ സർവ്വ ശക്തിമാനും പ്രസിദ്ധദേവനുമായ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമ നിൽ ഞാൻ മോക്ഷാഭിലാ,ത്താൽ യുക്തനായി ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ ഈ സംസാരചക്രത്തിൽനിന്നും എന്നെ മോചിപ്പിക്കട്ടെ.

19. നിഷ്കലം നിഷ്ക്രിയം ശാന്തം നിരവദ്യം നിരഞ്ജനം

അമൃതസ്യ പരം സേതും ജഗ്ധേന്ധനമീവാനലം.

നിർഗുണവും നിരാകാരവുമായ പരമാത്മാവിനെ ഉപാസന നടത്തുന്ന സാധകന് ഇപ്രകാരമുള്ള ഭാവന ഉണ്ടായിരിക്കണം. അതായത് പതിനാറു കലകളോടുകൂടിയവനും സംസാരത്തിന്റെ ബന്ധങ്ങളാൽ രഹിതനും തികച്ചും ക്രിയാശൂന്യനും പരമശാന്തനും സകല ദോഷങ്ങളാൽ രഹിതനുമായിരിക്കണം. യാതൊന്ന് അമൃതസ്വരൂപമായ മോക്ഷത്തിന്റെ സേതുവായിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്നിനെ ആശ്രയിച്ചിട്ടുമനുഷ്യർക്ക് അത്യന്തം സുഗമതാപൂർവ്വം ഈ സംസാര സമുദ്രത്തിന്റെ അക്കര കടക്കുന്നതിനു സാധിക്കുന്നുവോ യാതൊരു തടിയുടെ പാർത്ഥിവമായ അംശം കത്തിക്കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു കനലുകൾക്കുതുല്യം സർവ്വമാ നിർവീകാരനും നിർമ്മലനും പ്രകാശസ്വരൂപനും ജ്ഞാനസ്വരൂപനും പരമചൈതന്യത്തോടുകൂടിയവനുമായ ആ നിർഗുണനിരാകാര പരമാത്മാവിനെ താത്വികമായി അറിയുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ലക്ഷ്യമാക്കി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഈ സംസാരബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം നേടുന്നതിന് നേരത്തേ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സംഗതികളനുസരിച്ച് പരമാത്മാവിനെ അറിയുകയല്ലാതെ മറ്റു യാതൊരുപായങ്ങളുമില്ല. അതിനെ ഒന്നുകൂടി ദൃഢപ്പെടുത്തുന്നു.

20. യദാ ചർമ്മവദാകാശം വേഷ്ടയീഷ്യന്തി മാനവാഃ

തദാ ദേവമവിജ്ഞായ ദുഃഖസ്യന്തോ ഭവിഷ്യതി.

എത്രത്തോളം തുകലിനു തുല്യം ചുരുട്ടുവാൻ മനുഷ്യരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആകാശത്തെ അസംഭവ്യമാകുന്നുവോ എല്ലാ മനുഷ്യരും ഒന്നിച്ചുകൂടിയാലും ഇക്കാര്യം സാധ്യമാകുന്നില്ലയോ അതേപ്രകാരം തന്നെ പരമാത്മാവിനെ അറിയാതെ ആർക്കും ഈ ദുഃഖസമുദ്രത്തിന്റെ അക്കരയെത്തുവാൻ സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ മനുഷ്യർക്കു ദുഃഖങ്ങളിൽ നിന്നും നിത്യമായി മോചനം നേടുന്നതിനും പരമാനന്ദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി മറ്റൊരു ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും മനസ്സിനെ മാറ്റിയിട്ട് ഏകമാത്രനായ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതിനുള്ള സാധനകളിൽ തീവ്രമായ ആശയോടുകൂടി വ്യാപൃതരായിരിക്കണം.

21. തപഃപ്രഭാവോദ്ദേവപ്രസാദാച്ച ബ്രഹ്മഹ ശ്വേതാശ്വതരോഫ്ഥ വിദ്വാൻ അത്യാശ്രമീഭ്യഃ പരമം പവിത്രം പ്രോവാച സമൃഗൃഷീസംഘജുഷ്ടം.

N

K

ശ്വേതാശ്വതരമഹർഷി സ്വതപസ്സിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ സമസ്തവിഷയസുഖങ്ങളേയും പരിത്യജിച്ച് സംയമത്തോടുകൂടിയ ജീവിതം നയിച്ച് നിരന്തരം പരമാത്മ ചിന്തയിൽ ലയിച്ച് ആ പരമദേവനായ പരമേശ്വരന്റെ അഹൈതുകിയായ ദയയാൽ അദ്ദേഹത്തെ അറിഞ്ഞിരുന്നു. പിന്നീട് ഋഷിമാരാൽ സേവിതനായി അവരുടെ പരമലക്ഷ്യമായ ഈ പരമപവിത്രമായ ബ്രഹ്മതത്വശ്രമത്തിന്റെ അഹങ്കാരത്തിനും സർവ്വമാ അതീതനായി ദേഹാഭിമാനശൂന്യനായ അധികാരികളെ നല്ലതുപോലെ ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതിൽനിന്നും ദേഹാഭിമാനശൂന്യനായ സാധകൻതന്നെ ബ്രഹ്മതത്വത്തിന്റെ ഉപദേശം ശ്രവിക്കുന്നതിനുള്ള യഥാർത്ഥമാവകാശിയെന്ന് ഈ മന്ത്രത്തിൽ തെളിയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

22. വേദാന്തേ പരമം ഗൃഹ്യം പുരകല്പേ പ്രചോദിതം.

നാപ്രശാന്തായ ദാതവ്യം നാപുത്രോ യാശിഷ്യായ വാപുനഃ

ഈ പരമ രഹസ്യമായ ജ്ഞാനത്തെ പൂർവ്വകല്പത്തിലും വേദത്തിന്റെ അന്തിമ ഭാഗങ്ങളായ ഉപനിഷത്തുകളിലും നല്ലതുപോലെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ജ്ഞാനത്തിൻറെ പരമ്പര കല്പകല്പപാത്രരമായി തുടർന്നുവരുന്നു. ഇതു പുതിയ കാര്യമൊന്നുമല്ല എന്നു സാരം. ഇതിന്റെ ഉപദേശം ആർക്കു കടുക്കപ്പെട്ടു, ആർക്കു കൊടുക്കപ്പെട്ടില്ല, ഇങ്ങനെയുള്ള സംശയത്തിനു മറുപടി പറയുന്നു. “യാതൊരുത്തന്റെ അന്തഃകരണം വിഷയസുഖങ്ങളാൽ ശൂന്യമായി സർവ്വമാ ശാന്തമാകാതിരിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള മനുഷ്യന് ഈ രഹസ്യം ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ പാടില്ല; അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ തന്റെ പുത്രനോ അഥവാ ശിഷ്യനോ അല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ, അവനും അതിനെ ദാനം ചെയ്യുവാൻ പാടില്ല.” സാരം എന്തെന്നാൽ ഒന്നുകിൽ ശാന്തചിത്തനായിട്ടുള്ള അവകാശിക്കു നൽകണം അല്ലെങ്കിൽ സ്വന്തം പുത്രനോ ശിഷ്യനോ നൽകണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പുത്രന്മാരെയും ശിഷ്യന്മാരെയും അവകാശികളാക്കിത്തീർക്കേണ്ടതു പിതാക്കന്മാരുടെയും ഗുരുക്കന്മാരുടെയും ജോലിയാകുന്നു. അതിനാൽ അവൻ നേരത്തേ തന്നെ അവകാശിയായിരിക്കണമെന്ന നിയമമൊന്നും ഇല്ല.

23. യസ്യ ദേവേ പരാ ഭക്തിര്യഥാ ദേവേ തഥാ ഗുരൗ

തസ്യൈതേ കഥിതാ ഹ്യർത്ഥാഃ പ്രകാശന്തേ മഹാത്മ

നഃ പ്രകാശന്തേ മഹാത്മനഃ.

യാതൊരു സാധകന് പരമ ദേവനായ പരമേശ്വരനിൽ പരമമായ ഭക്തിയുണ്ടാകുന്നുവോ കൂടാതെ എപ്രകാരം പരമേശ്വരനിൽ സക്തനായിരിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം തന്നെ തന്റെ ഗുരുവിലും ആകുന്നു. ആ മഹാത്മാവായ പുരുഷന്റെ ഹൃദയത്തിൽതന്നെ ഈ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള രഹസ്യമയമായ അർത്ഥം പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ജിജ്ഞാ

P

I

K

സുക്കൾ പൂർണ്ണശ്രദ്ധാലുക്കളും ഭക്തന്മാരും ആയിരിക്കണം. യാതൊരുത്തനും പൂർണ്ണമായ ശ്രദ്ധയും ഭക്തിയും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ ആ മഹാത്മാവിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഈ ഗുണഗുണങ്ങൾ പ്രകാശിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പരിസമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഈ മന്ത്രത്തിലെ അന്തിമവാക്യത്തെ പുനരാവർത്തിച്ചിരിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു. സഹ നതു ഭൃണക്തു.
 സഹ വീര്യം
 കരവാവഹൈ. തേജസി നാവധീതമസ്തു.
 മാ വിദിഷാ വഹൈ.
 ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!
 ഇതിന്റെ അർത്ഥം ആരംഭത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

ഐതരേയോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ്മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ. മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിത മാ വിര വീർമ. ഏധി. വേദസ്യ മ ആണീസ്ഥഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീഃ. അനേനാധീ തേനാഹോരാത്രാൻ സംദ ധാമിഗൃതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവതു. തദക്താരമവതു അവതു മാമവതു വക്താരമവതു വക്താരം.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!

ഋഗ്വേദീയ ഐതരേയാരണ്യകത്തിൽ രണ്ടാം ആരണ്യകത്തിന്റെ നാലും അഞ്ചും ആറും അദ്ധ്യായങ്ങളെ ഐതരേയോപനിഷത്ത് എന്ന പേരിൽ അറിയുന്നു. ഈ മൂന്നദ്ധ്യായങ്ങളിലായി ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ പ്രാധാന്യത്തെ വിവരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് ഇതിനെ ഉപനിഷത്തായി കരുതുന്നു.

ഈ ശാന്തിപാഠത്തിൽ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുമുള്ള വിഘ്നങ്ങളെ പരിഹരിക്കുന്നതിന് പരമേശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

‘ഹേ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപനായ പരമാത്മാവേ, എന്റെ മനസ്സ് വാണിയിൽ സ്ഥിതമായി നിൽക്കണേ വാണി മനസ്സിൽ സ്ഥിതമായിരിക്കണേ. അതായത് എന്റെ മനസ്സും വാണിയും ഒന്നായി പ്രവർത്തിക്കണേ. ഞാൻ വാണിയാൽ ഒരു പാഠം പഠിക്കുകയും മനസ്സ് മറ്റൊന്നിനെ ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യാതിരിക്കണേ. അഥവാ മനസ്സിലൊന്നും വാണിയിൽ മറ്റൊന്നും ചിന്തിക്കുകയും പറയുകയും ചെയ്യാതിരിക്കണേ. എന്റെ സങ്കല്പങ്ങളും വചനങ്ങളും വിശുദ്ധമായിട്ട് ഏകഭാവമുള്ളതായിത്തീരണേ! ഹേ പ്രകാശ സ്വരൂപനായ പരമേശ്വര, അങ്ങ് എനിക്കുവേണ്ടി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടാലും. അങ്ങയുടെ യോഗമായയുടെ മറ എന്റെ

ഹൃദയത്തിൽനിന്നും മാറ്റിയാലും. (ഇപ്രകാരം പരമാത്മാവിനോടു പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ട് ഉപാസകൻ തന്റെ മനസ്സിനോടും വാണിയോടും പറയുന്നു) അല്ലയോ മനസ്സേ, വാണീ, നിങ്ങൾ രണ്ടും എനിക്ക് വേദസംബന്ധമായ ജ്ഞാനപ്രാപ്തിയുണ്ടാക്കുന്നവരായിത്തീരൂ. നിങ്ങളുടെ സഹായത്താൽ എനിക്ക് വേദവിഷയകമായ ജ്ഞാനം പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. ഗുരുമുഖത്തു നിന്നും കേട്ടിട്ടുള്ളതും എന്റെ അനുഭവത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ളതുമായ ജ്ഞാനം എന്നെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താതിരിക്കണേ. അതായത് അവ എപ്പോഴും എന്റെ സ്മരണയിൽ നിലനിൽക്കണേ. ഞാൻ അവയെ ഒരിക്കലും മറക്കാതിരിക്കണേ. എന്റെ അദ്ധ്യയനം വഴി രാവു പകലും ഒന്നാക്കിത്തീർക്കുവാൻ ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അതായത് രാവു പകലും തുടർച്ചയായി ബ്രഹ്മവിദ്യ പഠിക്കുന്നതിനും അതേപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നതിനും സാധിക്കണേ. എന്റെ സമയത്തിന്റെ ഒരംശംപോലും വ്യർത്ഥമായി നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കണേ. ഞാനെന്റെ വാക്കുകൾകൊണ്ട് സർവ്വമാ ഉത്തമവും യാതൊരുതരത്തിലുമുള്ള ദോഷങ്ങളില്ലാത്തതും സത്യം തുല്യബിനിൽക്കുന്നതുമായ ഉച്ചാരണം നടത്താം. കാണുന്നതും കേൾക്കുന്നതും മനസ്സിലാക്കുന്നതും ആയ ഭാവങ്ങളെ അതേ രീതിയിൽത്തന്നെ പ്രകടിപ്പിക്കാം. അതിൽ യാതൊരു വ്യത്യസ്തവും വരുത്തുകയില്ല. (ഇപ്രകാരം തന്റെ വാണിയേയും മനസ്സിനേയും ദൃഢവത്താക്കിയിട്ട് വീണ്ടും പരമാത്മാവിനോട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു) ആ പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവ് എന്നെ രക്ഷിക്കേണേ. ആ പരമേശ്വരൻ ബ്രഹ്മവിദ്യ പഠിപ്പിക്കുന്ന എന്റെ ആചാര്യനെ രക്ഷിക്കേണേ. എന്റെ അദ്ധ്യയനത്തിൽ യാതൊരു വിഘ്നങ്ങളും ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിന് എന്നെയും എന്റെ ആചാര്യനേയും ആ പരമാത്മാവ് രക്ഷിക്കേണേ. ആധിഭൗതികവും ആധിദൈവികവും ആദ്ധ്യാത്മികവുമായ വിഘ്നങ്ങളെ

N

P

I

K

ളുടെ നിവൃത്തിക്കായി മൂന്നുപ്രാവശ്യം 'ശാന്തി' പദത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ ശാന്തിസ്വരൂപനാണ്. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണകൊണ്ട് ശാന്തി നിശ്ചയമായും ലഭിക്കുന്നു.

പ്രഥമാദ്ധ്യായം

പ്രഥമഖണ്ഡം

1. ഓം ആത്മാ വാ ഇദമേക ഏവാഗ്ര ആസീത്. നാനു ത്കിംചന മിഷത്. സ ഈക്ഷത ലോകാനു സുജാ ഇതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പരമാത്മാവിന്റെ സൃഷ്ടി - രചനാ വിഷയകമായ ആദ്യ സങ്കല്പത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. കാണുകയും കേൾക്കുകയും ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ജഡചേനാമയമായ ഈ ജഗത്ത് ഈ രൂപത്തിലാകുന്നതിനു മുൻപ് കാരണാവസ്ഥയിൽ ഏകമാത്രനായ പരമാത്മാവു മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ആ സമയം ഇതിൽ ഭിന്നങ്ങളായ നാമരൂപങ്ങളോടുകൂടിയ അഭിവ്യക്തികളൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. ആ സമയം പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ കൂടാതെ മറ്റാരും പ്രവർത്തിക്കുന്നവരായില്ലായിരുന്നു. സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ആ പരമപുരുഷനായ പരമാത്മാവു ചിന്തിച്ചു "ജീവികളുടെ കർമ്മഫലം അനുഭവിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഭിന്നങ്ങളായ ലോകങ്ങളെ ഞാൻ സൃഷ്ടിക്കും" എന്ന്.

2. സ ഇമാം ല്ലോകാനസൃജത. അംഭോ മരീചീർമര മാപോദ്ദോദ്ദേഃ പരേണ ദിവം ദ്യൗഃ പ്രതിഷ്ഠാന്തരീക്ഷം മരീചയഃ പൃഥീവീ മരോ യാ അധസ്താന്താ ആപഃ.

ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചിട്ട് പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ അംഭസ്ത്വം, മരീചി, മര, ജലം - ഈ ലോകങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു. ഈ വാക്കുകളെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ ശ്രുതി പറയുന്നു - സർഗ്ഗത്തിനും മുകളിലായി കാണപ്പെടുന്ന മഹഃ, ജനഃ തപഃ, സത്യലോകങ്ങളും അവയുടെ ആധാരമായ ദ്വിലോകവും - ഈ അഞ്ചു ലോകങ്ങളേയും ഇവിടെ അംഭസ്ത്വം എന്ന പേരിൽ പറയുന്നു. അതിന്റെ താഴെ അന്തരീക്ഷലോകം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിൽ സൂര്യനും ചന്ദ്രനും താരഗണങ്ങളും - ഇവയെല്ലാം കിരണങ്ങളോടുകൂടിയ ലോകമാകുന്നു. ഇതു മരീചി എന്ന പേരിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു. അതിനും താഴെയായി കാണപ്പെടുന്ന പൃഥ്വീലോകത്തെ മൃത്യുലോകം എന്നു പറയുന്നു; അതു ഇവിടെ 'മരം' എന്ന പേരിൽ വിളിക്കപ്പെടുന്നു. അതിനും താഴെ അതായത് പൃഥ്വിയുടെ അടിയിലായിട്ടുള്ളതു പാതാളലോകങ്ങളാകുന്നു. അവ 'ആപഃ' എന്ന പേരിനാൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ജഗത്തിൽ എത്രയോ ലോകങ്ങൾ - ത്രിലോകം, ചതുർദശഭൂവനം, സപ്തലോകം എന്നീ പേരുകളിൽ പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്നുവോ ആ ലോകങ്ങളെയെല്ലാം പരമാത്മാവു സൃഷ്ടിച്ചു.

3. സ ഈക്ഷതേ മേ നു ലോകാ ലോകപാലാനു സുജാ ഇതി സോദ്ദേദ്യ ഏവ പുരുഷം സമുദ്ധൃത്യാ മുർഛയത്.

ഇപ്രകാരം ഈ എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് പരമേശ്വരൻ ചിന്തിച്ചു. താൻ ലോകസൃഷ്ടിച്ചെടുത്തു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി ലോകങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ലോകപാലകന്മാരെ സൃഷ്ടിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണ്. അന്യഥാ സംരക്ഷണം കൂടാതെ എല്ലാ ലോകങ്ങൾക്കും സുരക്ഷിതമായി നിലനിൽക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. ഇപ്രകാരം വിചാരിച്ച് അദ്ദേഹം ജലത്തിൽനിന്നും അതായത് ജലം മുതലായ സൂക്ഷ്മ മഹാഭൂതങ്ങളിൽനിന്നും ഹിരണ്യമായ പുരുഷനെ പുറത്തെടുത്ത് അതിനെ അംഗോപാംഗങ്ങളാൽ യുക്തമാക്കിയിട്ട് പ്രതിമാ രൂപത്തിലാക്കിത്തീർത്തു. ഇവിടെ 'പുരുഷ' പദത്തിൽനിന്നും സൃഷ്ടികാലത്തിൽ ഏറ്റവും ആദ്യം പ്രത്യക്ഷനായ ബ്രഹ്മാവിനെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നുതന്നെ എല്ലാ ലോകപാലകന്മാരുടേയും പ്രജകളെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന പ്രജാപതികളുടേയും ഉത്ഭവം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു.

4. തമഭൃതപന്തസ്യാഭിതപ്തസ്യ മുഖം നിരഭിദ്യത യഥാസ്ഥം മുഖാദാഗ് വാചോദ്ഗിരിനാസികേ നിരഭിദ്യതാം നാസികാഭ്യോം പ്രാണഃ പ്രാണാദായുരക്ഷിണീ നിരഭിദ്യത മക്ഷിദ്യാം ചക്ഷുശ്ചക്ഷുഷ ആദിത്യഃ കർണ്ണൗ നിരഭിദ്യതാം കർണ്ണാഭ്യോ ശ്രോത്രം ശ്രോത്രാദ്ദിശസ്താങ് നിരഭിദ്യത ത ചോ ലോമാനി ലോമഭ്യ ഓഷദി വനസ്പതയോ ഹൃദയം നിരഭിദ്യത ഹൃദയാന്മനോ മനസശ്ചന്ദ്രമാ നാഭിർനിരഭിദ്യത നാഭ്യോ അപാനോപാനാന്യത്യുഃ ശിശ്നം നിരഭിദ്യത ശിശ്നോ ദ്രേതോ രേതസ ആപഃ.

ഇപ്രകാരം ഹിരണ്യഗർഭപുരുഷനെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് അതിന്റെ അംഗോപാംഗങ്ങളെ സങ്കല്പരൂപമായ തപസ്സുചെയ്തപ്പോൾ ആ തപസ്സിന്റെ ഫലസ്വരൂപമായി ഹിരണ്യഗർഭ പുരുഷന്റെ ശരീരത്തിൽ സർവ്വപ്രഥമമായി അണ്ഡംപോലെ പൊട്ടി മുഖവും വായും ഉണ്ടായി. മുഖത്തിൽനിന്നും വാഗിന്ദ്രിയവും അതിൽനിന്നും അതിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവതയായ അഗ്നിയും ഉത്ഭവിച്ചു. പിന്നെ നാസികയുടെ രണ്ടുദാരങ്ങൾ ഉണ്ടായി. അവയിൽക്കൂടി പ്രാണവായു പുറപ്പെട്ടു. ആ പ്രാണനിൽനിന്നും വായുഭഗവാൻ ഉണ്ടായി. ഇവിടെ പ്രാണേന്ദ്രിയത്തെ പ്രത്യേകം വർണ്ണിക്കുന്നില്ല; അതിനാൽ പ്രാണേന്ദ്രിയവും അതിന്റെ ദേവതയായ അശ്വിനീകുമാരനും നാസികയിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചു. ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കണം - ഇതുപോലെതന്നെ രസന്ദ്രേന്ദ്രിയത്തിന്റേയും അതിന്റെ ദേവതയുടേയും ഉൽപ്പത്തിയുണ്ടായി. പിന്നെ രണ്ടു കണ്ണുകൾ പ്രകടമായി അവയിൽനിന്നു നേത്രേന്ദ്രിയവും നേത്രേന്ദ്രിയത്തിൽനിന്നും, അതിന്റേ ദേവതയായ സൂര്യനും ഉത്ഭവിച്ചു. അതിനുശേഷം കർണ്ണങ്ങളുടെ രണ്ടു ദാരങ്ങളുണ്ടായി. അവയിൽനിന്നും ശ്രോത്രേന്ദ്രിയവും അതിൽനിന്നു അതിൻറെ ദേവതകളായ ദിക്കുകളും ജനിച്ചു. അനന്തരം താക് (ചർമ്മം) ഉണ്ടായി. താക്കിൽനിന്നും രോമങ്ങളുണ്ടായി. രോമങ്ങളിൽനിന്ന് ഓഷധികളും വനസ്പതികളും ഉണ്ടായി. പിന്നെ ഹൃദയം ഉണ്ടായി. അതിൽനിന്നും മനസ്സും മനസ്സിൽനിന്നും അതിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവതയായ ചന്ദ്രനും ഉത്ഭവിച്ചു. പിന്നെ നാഭി പ്രകടമായി. നാഭിയിൽനിന്നും അപാ

N

P

I

K

നവായുവും അപാനവായുവിൽനിന്നു ഗുദേന്ദ്രിയത്തിന്റെ അധിഷ്ഠിതാവായ മൂത്ര്യദേവതയും ഉത്ഭവിച്ചു. നാഭിയുടെ ഉത്ഭവത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ഗുദച്ഛിദ്രവും ഗുദേന്ദ്രിയവും ഉണ്ടായി എന്നും മനസ്സിലാക്കുക. ഇവിടെ അപാനവായു മലവിസർജ്ജനഹേതുവും അതിന്റെ സ്ഥാനം നാഭിയുമായതു കാരണം അതിന് മുഖ്യമായ സ്ഥാനം കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മൂത്ര്യ അപാനന്റെ അധിഷ്ഠിതാവായതുകൊണ്ട്. അതുകാരണം ഉപലക്ഷണത്തോടുകൂടി ഗുദേന്ദ്രിയത്തിന്റെ വർണ്ണനവും ഇതിൽ അന്തർഗതമായിരിക്കുന്നു എന്നു കരുതുന്നത് ഉചിതമാണ്. പിന്നെ ലിംഗം പ്രത്യക്ഷമായി. അതിൽനിന്നും വീര്യവും അതിൽനിന്നും ജലവും ഉണ്ടായി. ഇവിടെ ലിംഗത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയിൽ നിന്നും ഉപന്ഥേന്ദ്രിയവും അതിന്റെ ദേവതയായ പ്രജാപതിയും ഉല്പന്നമാകുന്നു.

ദിതീയഖണ്ഡം

1. താ ഏതാ ദേവതാഃ സൃഷ്ടാ അസ്മിൻ മഹത്യർണ്ണവേ പ്രാപതംസ്തമശനായാ പിപാസാഭയാമമ്പവാർജ്ജത് താ ഏനമബ്രുവന്നായതനം നഃ പ്രജാനീഹി യസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിതാ അന്നമദാമേതി.

പരമാത്മാവിനാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ആ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അധിഷ്ഠാനദേവതമാരായ അഗ്നി മുതലായ എല്ലാദേവതകളും സംസാരരൂപമാകുന്ന ഈ മഹാസമുദ്രത്തിൽ വന്നുചേർന്നു. അതായത് ഹിരണ്യഗർഭപുരുഷന്റെ ശരീരത്തിൽ നിന്നും ജനിച്ചതിനുശേഷം അവർക്ക് നിർദ്ദിഷ്ടമായ യാതൊരു സ്ഥാനവും ലഭിച്ചിരുന്നില്ല. തൽക്കാരണാൽ അവർ ആ സമഷ്ടിശരീരത്തിൽത്തന്നെ വസിച്ചു. അപ്പോൾ പരമാത്മാവ് ആ ദേവതാസമൂഹത്തിനു വിശപ്പും ദാഹവും ഉണ്ടാക്കി. അതിനാൽ വിശപ്പും ദാഹവും കൊണ്ട് പീഡിതരായി അഗ്നി മുതലായ എല്ലാ ദേവതകളും തങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ച പരമാത്മാവിനോടു പറഞ്ഞു - “ഭഗവൻ, ഞങ്ങൾക്ക് അന്നവും ഭക്ഷണവും മതിയാവോളം ലഭിച്ചു സുഖമായി ജീവിക്കുന്നതിന് ഉതകത്തക്കവിധമുള്ള ഒരു സ്ഥാനം ഞങ്ങൾക്കായി വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുതരണം.”

2. താദ്യോ ഗാമാനയത്താ അബ്രുവന്ന വൈ നോഽയമലമിതി താദ്യോഽശ്മാനയത്താ അബ്രുവന്ന വൈ നോഽയമലമിതി.

ഇപ്രകാരമുള്ള അവരുടെ പ്രാർത്ഥനകേട്ട് സൃഷ്ടികർത്താവായ പരമേശ്വരൻ അവർക്കെല്ലാം വസിക്കുന്നതിനായി ഒരു പശുവിന്റെ ശരീരമുണ്ടാക്കി അവരെക്കാണിച്ചു. അതുകണ്ടിട്ട് അവർ പറഞ്ഞു - ‘ഭഗവൻ, ഇതു ഞങ്ങൾക്കു പര്യാപ്തമാകുന്നില്ല. ഇതിൽനിന്നു ഞങ്ങളുടെ കാര്യങ്ങളൊന്നും സുഗമമായി നടത്തുവാൻ സാധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ട് ഇതിനെക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠമായ മറ്റൊരു ശരീരം സൃഷ്ടിച്ചുതന്നാലും.’ അപ്പോൾ പരമാത്മാവ് അവർക്കായി ഒരു കുതിരയുടെ ശരീരം നിർമ്മിച്ചിട്ട് അവരെ കാണിച്ചു. അതു കണ്ട് അവർ വീണ്ടും പറഞ്ഞു - “ഭഗവൻ, ഇതും ഞങ്ങൾക്ക് ആവശ്യത്തിനുകുന്നതല്ല. അങ്ങേയ്ക്കു മുന്നാമതായി മറ്റൊരു ശരീരം ഉണ്ടാക്കി ഞങ്ങൾക്കു തന്നാലും.”

3. താഭ്യ പുരുഷമാനയത്താ അബ്രുവൻ സുകൃതം ബതേതി. പുരുഷോ വാവ സുകൃതം. താ അബ്രവീദ്യഥായതനം പ്രവിശതേതി.

ഇപ്രകാരം കുതിരയും പശുവും അവർക്കു ഹിതകരമല്ലെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ പരമേശ്വരൻ അവർക്കുവേണ്ടി മനുഷ്യശരീരത്തെ സൃഷ്ടിക്കുകയും അവരെ കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനെ കണ്ടപ്പോൾത്തന്നെ എല്ലാ ദേവതകളും അത്യന്തം പ്രസന്നരായി. അനന്തരം അവർ പറഞ്ഞു - “ഇതു ഞങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വളരെ സുന്ദരമായ നിവാരണമാണ്. ഇതിൽ ഞങ്ങൾക്കു വളരെ സുഖമായി നിവസിക്കുവാൻ കഴിയും. ഞങ്ങളുടെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും നന്നായി നിറവേറ്റുവാനും കഴിയും.” വാസ്തവത്തിൽ മനുഷ്യശരീരം പരമാത്മാവിന്റെ സുന്ദരമായ സൃഷ്ടിതന്നെയാണ്. അതിനാൽ ഇതു ദേവദുർല്ലഭമെന്നു കരുതുകയും ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പലയിടത്തും ഇതിന്റെ മഹിമയെ പാടിപ്പുകഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതേരീതിയിൽ ജീവൻ പരമാത്മാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ച് യഥായോഗ്യം സാധനകൾ അനുഷ്ഠിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. എല്ലാ ദേവതകൾക്കും ആ ശരീരം ഇഷ്ടമാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ പരമേശ്വരൻ അവരോടു പറഞ്ഞു - “നിങ്ങൾ അവരവർക്കു യോഗ്യമായി സ്ഥാനങ്ങൾ നോക്കി ഈ ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു വസിച്ചുകൊള്ളുവിൻ.”

4. അഗ്നിർവാഗ്ഭൂതാ മുഖം പ്രാവിശദായുഃ പ്രാണോഭൂതാ നാസികേ പ്രാവിശദാദിത്യശ്ചക്ഷുർഭൂതാക്ഷിണീ പ്രാവിശദൃശഃ ശ്രോത്രം ഭൂതാ കർണ്ണൗ പ്രാവിശനോഷ ധിവനസ്പതയോ ലോമാനി ഭൂതാ ത്വചം പ്രാവിശം ശ്വന്ദ്രമാ മനോഭൂതാ ഹൃദയം പ്രാവിശന്ത്യൂരപാനോ ഭൂതാ നാഭിം പ്രാവിശദാപോ രേതോഭൂതാ ശിശ്നം പ്രാവിശൻ.

സൃഷ്ടികർത്താവായ പരമേശ്വരന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ച് അഗ്നിദേവത വാഗ്നിദ്രിയ രൂപം ധരിച്ച് മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ വായിൽ പ്രവേശിച്ച് ജീഹ്വയെ തന്റെ ആശ്രയസ്ഥാനമാക്കി. ഇവിടെ വരുന്നദേവനും രസനേന്ദ്രിയമായിട്ട് വായിൽ പ്രവേശിച്ചു പിന്നെ വായുദേവത പ്രാണനായിട്ട് നാസികയുടെ ദ്വാരങ്ങളിൽക്കൂടി പ്രവേശിച്ചു. അഗ്നിനീകുമാരനും പ്രാണേന്ദ്രിയ രൂപം ധരിച്ചിട്ടു നാസികയിൽ പ്രവേശിച്ചായി. അതിനുശേഷം സൂര്യദേവൻ നേത്രേന്ദ്രിയമായിട്ടു കണ്ണുകളിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഔഷധികളുടേയും വനസ്പതികളുടേയും അഹങ്കാരിയായ ദേവത രോമരൂപത്തോടുകൂടി ത്വക്കിൽ പ്രവേശിച്ചു. അതുപോലെ ചന്ദ്രൻ മനസ്സിന്റെ രൂപം ധരിച്ചു ഹൃദയത്തിലും മൂത്ര്യദേവത അപാനരൂപം ധരിച്ചു നാഭിയിലും പ്രവേശിച്ചായി. ജലത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവത വീര്യമായ ലിംഗത്തിലും പ്രവേശിച്ചു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ദേവതകളും ഇന്ദ്രിയരൂപം ധരിച്ച് അവരവർക്കുപയുക്തമായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉപവിഷ്ടരായി സ്ഥിതി ചെയ്തു.

5. തമശനായാ പിപാസേ അബ്രുതാമാവാഭ്യാമഭിപ്രജാനീ ഹീതി. തേ അബ്രവീദേതാസേവ വാം ദേവതാ

N

P

I

K

സാഭജാമ്യേ താസു ഭാഗിന്യൗ കരോമീതി. തസ്മാദ്യസ്യൈ കസ്യൈ ച ദേവതായൈ ഹവിർഗൃഹ്യതേ ഭാഗിന്യാവേവാസ്യാമശനായാപിപാസേ ഭവതഃ.

അപ്പോൾ വിശപ്പും ദാഹവും കൂടി പരമേശ്വരനോടുകൂടി പറയുവാൻ തുടങ്ങി - 'ഭഗവൻ' ഇവർക്കെല്ലാം വസിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥാനം അങ്ങു നിശ്ചയിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇനി ഞങ്ങൾക്കായിട്ടും ഏതെങ്കിലും സ്ഥാനം കണ്ടുപിടിച്ച് അതിൽ ഞങ്ങളെ സ്ഥാപിച്ചാലും! അവർ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പോൾ സൃഷ്ടികർത്താവായ പരമേശ്വരൻ അവരോടു പറഞ്ഞു - "നിങ്ങൾക്കു രണ്ടുപേർക്കും പ്രത്യേകമായ സ്ഥാനങ്ങളുടെ ആവശ്യമില്ല. നിങ്ങൾ രണ്ടുപേർക്കും ഈ ദേവതകളുടെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഞാൻ അവകാശം നൽകും. ഈ ദേവതകളുടെ ആഹാരത്തിൽ നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരേയും ഞാൻ പങ്കുകാരാക്കിത്തീർക്കും. സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽത്തന്നെ പരമേശ്വരൻ ഇങ്ങനെ ഒരു നിയമം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ എപ്പോഴെങ്കിലും ഏതൊരു ദേവതയ്ക്കായിട്ടു കൊടുക്കുന്നതിന് ഇന്ദ്രിയം വഴിയായി വിഷയഭോഗങ്ങളെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നുവോ ആ ദേവതയുടെ ഭാഗത്തിൽ ഈ വിശപ്പും ദാഹവും പങ്കുകാരായി ഭാവിക്കുന്നു; അതായത് ആ ഇന്ദ്രിയത്തിന്റെ അഭിമാനിയായ ദേവതയുടെ തൃപ്തിയോടുകൂടി ക്ഷുത്പിപാസകൾക്കും ശാന്തിലഭിക്കുന്നു.

തൃതീയ ഖണ്ഡം

1. സ ഈക്ഷതേമേ നു ലോകാശ്വ ലോകപാലാശ്യാന മേഭ്യഃ സുജാ ഇതി.

ഇവയെ എല്ലാം സൃഷ്ടിച്ചതിനുശേഷം പരമേശ്വരൻ വീണ്ടും ചിന്തിച്ചു - 'ഈ ലോകങ്ങളേയും ലോകപാലകന്മാരെയും സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു - ഇവിടെ രചനാസംബന്ധമായ എല്ലാക്കാര്യങ്ങളും പൂർത്തിയായിരിക്കുന്നു. ഇനി ഇവർക്കു ജീവിക്കുന്നതിനുള്ള ഭക്ഷണം ഉണ്ടാക്കണം - ഭോഗവസ്തുക്കളുണ്ടാക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവയോടുകൂടി വിശപ്പും ദാഹവും ചേർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അന്നത്തെ സൃഷ്ടിക്കാം.

2. സോഽപോഽഭ്യുതപത്താഭ്യോഽഭിതപ്താഭ്യോ മുർത്തിരജായത. യാ വൈ സാ മുർത്തിരജായതാനം വൈ തത്.

മുകളിൽ പറഞ്ഞവിധം ചിന്തിച്ചിട്ടു പരമേശ്വരൻ ജലത്തെ അതായത് അഞ്ചു സൂക്ഷ്മ മഹാഭൂതങ്ങളെ തപിപ്പിച്ചു തന്റെ സങ്കല്പത്തോടുകൂടിയ ക്രിയയെ അതിൽ നടത്തി. പരമാത്മാവിന്റെ സങ്കല്പത്തോടുകൂടി സഞ്ചാലിതമായ ആ സൂക്ഷ്മമഹാഭൂതങ്ങളിൽനിന്നും മുർത്തി പ്രത്യക്ഷമായി; അതായത് അവയുടെ സ്ഥൂലരൂപം ഉൽപ്പന്നമായി. ആ അന്നം തന്നെ ദേവതകൾക്കു ഭോഗ്യമായിരിക്കുന്നു.

3. തദേനത് സൃഷ്ടം പരാങ്ത്യജീഘാംസത്തദാചാജീഘക്ഷക് നന്നാശത്തോദാചാ ഗ്രഹീതും. യദ്ധൈന ദാചാഗ്രഹൈഷ്യദഭി വ്യാഹൃത്യ ഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

ലോകങ്ങളുടേയും ലോകപാലകന്മാരുടേയും ആഹാരസംബന്ധിയായ ആവശ്യങ്ങളെ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് ഉൽപ്പന്നമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അന്നം "ഇത് എന്നെ ഭക്ഷിച്ച് എന്റെ നാശം വരുത്തുന്നതാകയാൽ അതിൽനിന്നും മോചനം നേടണം" എന്നു കരുതി പിൻതിരിഞ്ഞോടുവാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ആ മനുഷ്യരൂപത്തിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ജീവാത്മാവ് അന്നത്തെ വാക്കുകൾ മുഖാന്തിരം പിടിക്കുവാനാഗ്രഹിച്ചു; എന്നാൽ അതിനു വാണീഭാരം അന്നത്തെ പിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആ പുരുഷനു വാണീഭാരം അന്നത്തെ പിടിച്ചു നിർത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ മനുഷ്യൻ ഇപ്പോഴും അന്നത്തെ വാണീഭാരം ഉച്ചാരണംകൊണ്ടു അതായത് അന്നത്തിന്റെ നാമോച്ചാരണമാത്രയിൽ, വയറു നിറയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെ സംഭവിച്ചില്ല.

4. തത്പ്രാണേനാജീഘ്യക്ഷത്തന്നാശക്നോത്പ്രാണേന ഗ്രഹീതും സ യദ്ധൈനത്പ്രാണേനാഗ്രഹൈഷ്യദഭിപ്രാണ്യഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

അപ്പോൾ ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ പ്രാണൻ മൂലം അതായത് പ്രാണേന്ദ്രിയഭാരം പിടിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചു; എന്നാൽ അതിനു പ്രാണേന്ദ്രിയം വഴി അതിനെ പിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ഈ അന്നത്തെ പ്രാണേന്ദ്രിയംകൊണ്ടു പിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ ഇപ്പോഴും ആളുകൾക്ക് ഭക്ഷണം മണത്തുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെയും സംഭവിച്ചില്ല.

5. തച്ചക്ഷുഷാജീഘ്യക്ഷത്തന്നാശക്നോച്ചക്ഷുഷാഗ്രഹീതും സ യദ്ധൈനച്ചക്ഷുഷാഗ്രഹൈഷ്യദഭിഷ്ടാഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

പിന്നെ ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ കണ്ണുകൾകൊണ്ടു പിടിക്കുവാൻ ആശിച്ചു; എന്നാൽ അവന് അതിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അവനു കണ്ണുകൾകൊണ്ട് അന്നത്തെ പിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ തീർച്ചയായും ഇന്നും ആളുകൾ അന്നത്തെ കണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെ സംഭവിച്ചില്ല.

6. തച്ഛരോത്രേണാജീക്ഷഘ്യത്തന്നാശക്നോച്ഛരോത്രേണഗ്രഹീതും സ യദ്ധൈനച്ഛരോത്രേണാഗ്രഹൈഷ്യച്ഛ്വരൂതാ ഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

പിന്നെ ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ കർണ്ണഭാരം പിടിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. എന്നാൽ ആ ശ്രമവും ഫലിച്ചില്ല. കർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ട് അതിനെ പിടിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ ഇന്നും മനുഷ്യർക്ക് അന്നത്തിന്റെ നാമശ്രവണമാത്രയിൽത്തന്നെ തൃപ്തിപ്പെടാമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെയും കഴിഞ്ഞില്ല.

7. തത്താപാജീഘ്യക്ഷത്തന്നാശക്നോനത്താചാഗ്രഹീതും സ യദ്ധൈനത്താചാഗ്രഹൈഷ്യസ്തപൃഷ്ടാഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

അപ്പോൾ ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ താക്കുകൊണ്ട് പിടിക്കുവാനാഗ്രഹിച്ചു. എന്നാൽ അവന് അതിനെ താക്കുമൂലവും പിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അങ്ങനെ സംഭവിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ തീർച്ചയായും മനുഷ്യർ അന്നത്തെ സ്പർശിച്ചുതന്നെ തൃപ്ത

N

P

I

K

രാകുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെയും സംഭവിച്ചില്ല.

8. തമ്മന സാജീ ഘൃക്ഷത്തന്നാശക്നോമ്മനസാഗ്രഹീതും സ യദ്ധൈനമ്മനസാഗ്രഹൈഷ്യദ്ധ്യാതാഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

പിന്നെ ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ മനസ്സുകൊണ്ടു വശീകരിക്കുന്നതിനാഗ്രഹിച്ചു. എന്നാൽ അവൻ അതിനെ മനസ്സുകൊണ്ടു വശത്താക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവൻ അതിനെ മനസ്സുകൊണ്ടു പിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ തീർച്ചയായും ഇന്നും മനുഷ്യൻ അന്നത്തെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുമായിരുന്നു. പക്ഷെ അങ്ങനെയും കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

9. തച്ഛിശ്നേനാജീഘൃക്ഷത്തന്നാശക്നോച്ഛിശ്നേനഗ്രഹീതും സ യദ്ധൈനച്ഛിശ്നേനാഗ്രഹൈഷ്യദിസ്യജ്യ ഹൈവാനമത്രപ്സ്യത്.

പിന്നീട് ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ ഉപസ്ഥം (ലിംഗം) കൊണ്ടു പിടിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചു; എന്നാൽ അവൻ ഉപസ്ഥദാരാ അന്നത്തെ പിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവൻ ഉപസ്ഥദാരാ പിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ തീർച്ചയായും ഇന്നും അന്നത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു തൃപ്തിപ്പെടുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെ സംഭവിച്ചില്ല.

10. തദപാനേനാജീഘൃക്ഷത്തദാവയത്സൈഷോഽന്നസ്യ ഗ്രഹോ യദായുരന്നായുർവാ ഏഷ യദായുഃ

അവസാനം ആ പുരുഷൻ അന്നത്തെ മുഖത്തിന്റെ ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി അപാനവായുദാരാ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് ആഗ്രഹിച്ചു. അതായത് അപാനവായുദാരാ മുഖത്തിൽക്കൂടി ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിലേക്കു പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതിനു പ്രവർത്തിച്ചു. അപ്പോൾ അവൻ അന്നത്തെ തന്റെ ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ കൊണ്ടുപോകുവാൻ കഴിഞ്ഞു. യാതൊരു അപാനവായു വെളിയിൽ നിന്നും ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിലേയ്ക്കു ശ്വാസോച്ഛ്വാസരൂപത്തിൽ കടന്നുപോകുന്നുവോ അതുതന്നെയാകുന്നു അന്നത്തിന്റെ ഗ്രാഹകൻ. അതിനെ പിടിച്ചവൻ; അതായത് ഉള്ളിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നവൻ. പ്രാണവായുവിനെ സംബന്ധിച്ച്, ഈ അന്നം മുഖാന്തിരം ജീവന്റെ സംരക്ഷണം നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇതു സാക്ഷാൽ ആയുസ്സുതന്നെ ആകുന്നു എന്നത് പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. അത് ഈ അപാനവായുവിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുതന്നെ പ്രാണാദി അഞ്ചു ദേഹങ്ങളിൽ വിഭക്തമായിരിക്കുന്ന മുഖ്യപ്രാണന്റെ ഒരംശമാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണൻ തന്നെ മനുഷ്യന്റെ ജീവനാകുന്നു എന്ന് ഇതിൽനിന്നും വ്യക്തമാകുന്നു.

11. സ ഈക്ഷത കഥം ന്വിദം മദ്യതേ സ്യാദിതി സ ഈക്ഷതേ കതരേണ പ്രപദ്യാ ഇതി. സ ഈക്ഷത യദിവാചാ ഭിദ്യാഹൃതം യദി പ്രാണോനാഭിപ്രാണിതം യദി ചക്ഷുഷാ ദൃഷ്ടം യദി ശ്രോത്രേണശ്ശൃതം യദി ത്വചാ സ്പൃഷ്ടം യദി മനസാ ധ്യാതം യദ്യപാനേനാഭ്യപാനിതം യദി ശിശ്നേന വിസൃഷ്ടമഥ കോഽഹമിതി.

ഇപ്രകാരം ലോകത്തേയും ലോകപാലകന്മാരേയും സൃഷ്ടിച്ച്,

അവർക്കെല്ലാമുള്ള ആഹാരവും സൃഷ്ടിച്ച് തഥാ മനുഷ്യശരീരധാരിയായ പുരുഷൻ ആഹാരത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനും പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ സർവ്വസ്രഷ്ടാവായ പരമേശ്വരൻ വീണ്ടും ചിന്തിച്ചു “ഈ മനുഷ്യരുപത്തോടുകൂടിയ പുരുഷൻ എന്നെക്കൂടാതെ എങ്ങനെ ജീവിക്കും? ഈ ജീവാത്മാവിനോടുകൂടി എന്റെ സഹയോഗം ഉണ്ടാകുന്നില്ലെങ്കിൽ അതു തനിയെ എപ്രകാരം ഉറച്ചുനിൽക്കും? അതുപോലെ എന്റെ സഹയോഗം കൂടാതെ ഈ പുരുഷൻ വാണീദാരാ സംസാരിക്കുവാൻ പഠിച്ചു, പ്രാണേന്ദ്രിയം വഴി മണക്കുന്നതിനു പഠിച്ചു. പ്രാണൻവഴി വായുവിനെ ഉള്ളിലേയ്ക്കും പുറത്തേയ്ക്കും വലിക്കുകയും വിടുകയും ചെയ്യുന്ന ക്രിയയും പഠിച്ചിരിക്കുന്നു. കണ്ണുകൾകൊണ്ടു കാണുന്നു, ശ്രവണേന്ദ്രിയങ്ങൾകൊണ്ടു കേൾക്കുന്നു, ത്വഗിന്ദ്രിയം വഴിയായി സ്പർശനസുഖം അറിയുന്നു, മനസ്സുകൊണ്ടു മനനം ചെയ്യുന്നു, അപാനദാരാ അന്നം വിഴുങ്ങുന്നു, ജനനേന്ദ്രിയദാരാ മൂത്രവും വീര്യവും വിസർജ്ജിക്കുന്നതിനാൽ നിപുണനും കൂടിയാകുന്നു എങ്കിൽ പിന്നെ എന്നെക്കൊണ്ട് അവനെന്താകാര്യം” അതായത് എന്നെക്കൂടാതെ ഈ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും വഴിയായി പ്രവർത്തനസമ്പന്നനാകുന്നതിന് ഇവനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അസംഭവ്യമാണ്.” ഇത്രയും ചിന്തിച്ചിട്ട് ഞാൻ ഈ മനുഷ്യ ശരീരത്തിൽ പാദങ്ങളും മസ്തകവും - ഈ രണ്ടിൽ ഏതുമാർഗ്ഗമായി പ്രവേശിക്കും എന്നും വിചാരിച്ചു.

12. സ ഏതമവേ സീമാനം വിദാദൈത്യതയാ ദാരാ പ്രാപദ്യത. സൈഷാ വിദ്യതിർനാമ ദാസ്തദേതന്നാദനം. തസ്യ ത്രയ ആവസഥാസ്ത്രയഃ സ്വപ്നാഃ, അയമാവസഥോഽയമാവാസഥോഽയമാവസഥ ഇതി.

പരമാത്മാവ് ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ സീമയെ ‘മൂർദ്ധാവിനെ’ അതായത് ബ്രഹ്മരന്ധ്രത്തെ പിളർന്നിട്ട് അതുമാർഗ്ഗമായി ആ സജീവ മനുഷ്യശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഈ ദാരാവിദ്യതി (വിദീർണ്ണമാക്കപ്പെട്ടദാരാ) എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നു. അതുതന്നെ ഈ വിദ്യതി എന്നു പേരുള്ളദാരാ (ബ്രഹ്മരന്ധ്രം) ആനന്ദപ്രദായകമായിരിക്കുന്നു; അതായത് ആനന്ദ സ്മരണയായ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രാപ്തി നൽകുന്നു. പരമേശ്വരന്റെ പ്രാപ്തിക്കുള്ള സ്ഥാനങ്ങൾ മൂന്നാകുന്നു. സ്വപ്നങ്ങളും മൂന്ന്. ആദ്യത്തേതായ ഹൃദയാകാശം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപലബ്ധിസ്ഥാനമാകുന്നു. രണ്ടാമത്തേത് വിശുദ്ധാകാശരൂപ പരമധാമം. അത് സത്യലോകം, ഗോലോകം, ബ്രഹ്മലോകം, സാകേതലോകം, കൈലാസം ആദിയായ അനേകം പേരുകളാൽ അറിയപ്പെടുന്നു. മൂന്നാമത്തേത് ഈ സമ്പൂർണ്ണമായ ബ്രഹ്മാണ്ഡമാകുന്നു. അതുപോലെ ഈ ജഗത്തിന്റെ സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവും കാരണരൂപവുമായ മൂന്നവസ്ഥകൾതന്നെ ഇതിന്റെ മൂന്നു സ്വപ്നങ്ങളും ആകുന്നു.

13. സ ജാതോ ഭൂതാനൃഭിവൈവൃദ്ധ്യത് കിമിഹാന്യം വാവദിഷദിതി. സ ഏതമേവ പുരുഷം ബ്രഹ്മ തതമമപശ്യത്. ഇദമദർശമിതീ.

മനുഷ്യരൂപത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ച പുരുഷൻ ഈ ഭൗതികജഗത്തിന്റെ വിചിത്രരചനയെ വളരെ ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നാലു ഭാഗങ്ങളിൽ നോക്കുകയും മനസ്സിൽ ഇപ്രകാരം പറയുകയും

N

P

I

K

ചെയ്തു - “ഈ വിചിത്ര ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചത് ഇവിടെ മറ്റാരാണ്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇത് എന്നാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതേയല്ല. കാര്യമുള്ളതു കാരണം തീർച്ചയായും ഇതിന്റെ സൃഷ്ടാവായി ആരെങ്കിലും ഉണ്ടായിരിക്കണം.” ഇപ്രകാരം വിചാരിച്ചിട്ട് ആ സാധകൻ തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അന്തര്യമായി വിരാജിക്കുന്ന പുരുഷനെത്തന്നെ ഈ സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ, പ്രത്യക്ഷമാക്കി. അപ്പോൾ അവൻ ആനന്ദനിമഗ്നനായി ഉള്ളിൽ ഇപ്രകാരം പറയുവാൻ തുടങ്ങി - “അഹോ സൗഭാഗ്യം, ഞാൻ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ കണ്ടിരിക്കുന്നു, സാക്ഷാത്ക്കാരം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു.”

ഈ ജഗത്തിന്റെ വിചിത്ര രചനയെക്കണ്ട് ഇതിന്റെ സ്രഷ്ടാവായ പരമാത്മാവിന്റെ സത്തയിൽ വിശ്വസിച്ച മനുഷ്യൻ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനും ഉത്സുകനായി അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നു എങ്കിൽ തീർച്ചയായും ആ പരാപരനെ അറിയുവാൻ കഴിയുമെന്ന ഭാവം ഇവിടെ പ്രകടമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പരമാത്മാവിനെ അറിയുന്നതിനും പ്രാപിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവൃത്തി ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിൽനിന്നും മാത്രമേ സാധ്യമാകയുള്ളൂ. മറ്റു ശരീരങ്ങളിൽ സാധ്യമല്ല.

14. തസ്മാദദിദന്ദോ നാമേദന്ദോ ഹ വൈ നാമ തമിദന്ദം സന്തമിദ്ര ഇത്യാചക്ഷതേ പരോക്ഷേണ. പരോക്ഷപ്രിയ ഇവ ഹി ദേവാഃ പരോക്ഷപ്രിയ ഇവ ഹി ദേവാഃ

പരബ്രഹ്മ പരമാത്മാവിനെ ആ മനുഷ്യശരീരത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ച പുരുഷൻ പുർവ്വോക്തമായ രീതിയിൽ കണ്ടു; ഈ കാരണമൊണ്ടുതന്നെ പരമാത്മാവിന്റെ നാമം ‘ഇദന്ദ’ എന്നായിത്തീർന്നു. അതായത് “ഇദം ദ്ര ഇവനെ ഞാൻ ആദ്യം കണ്ടിരിക്കുന്നു.” ഈ വ്യുത്പത്തിയനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമം “ഇദന്ദ” എന്നായി. ഇപ്രകാരം ആ പരമാത്മാവിന്റെ നാമം ‘ഇദന്ദ’ എന്നു തന്നെയാകുന്നു എന്നിരുന്നാലും ആളുകൾ ഇതിനെ പരോക്ഷഭാവത്തിൽ ‘ഇന്ദ്ര’ എന്നു പറഞ്ഞു വിളിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ദേവഗണങ്ങളും രഹസ്യമായിട്ടെ നപോലെ അല്പം പറയുവാനിഷ്ടപ്പെടുന്നു. “പരോക്ഷപ്രിയ ഇവ ഹി ദേവാഃ” ഈ അന്തിമവാക്യത്തെ വീണ്ടും ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ഖണ്ഡത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ദിതീയാദ്ധ്യായം

പ്രഥമകാണ്ഡം

സംബന്ധം - പ്രഥമാദ്ധ്യായത്തിൽ സൃഷ്ടിയുടെ ഉൽപ്പത്തിക്രമത്തേയും മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ മഹത്വത്തേയും പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ജീവാത്മാവിന് ഈ ശരീരത്തിൽ പരമാത്മാവിനെ അറിഞ്ഞു കൃതകൃത്യമായിത്തീരുവാൻ സാധിക്കുമെന്നുള്ള കാര്യവും സാങ്കേതികമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ ഈ ശരീരത്തിന്റെ അനിത്യതയെ കാണിച്ച് വൈരാഗ്യം ഉണ്ടാകുന്നതിനുവേണ്ടി ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു -

1. പുരുഷേ ഹ വാ അയമാദിതോ ഗർഭോ ഭവതി. യദേതദ്രേതഃ തദേതത് സർവേഭ്യോഽഭി ഗേഭ്യസ്തേജഃ സംഭൂതമാത്മന്യേവാത്മാനം ബിഭർത്തി തദ്യദാ സ്ത്രീയാം സിഞ്ചത്യമൈനജ്ജനയതി തദസ്യ പ്രഥമം ജന്മ.

ഈ ലോകജീവി ആദ്യം പുരുഷശരീരത്തിൽ (പിതാവിന്റെ ശരീരത്തിൽ) വീര്യരൂപത്തോടുകൂടി ഗർഭമാകുന്നു. പുരുഷന്റെ ശരീരത്തിലുള്ള ഈ വീര്യം എല്ലാ അംഗങ്ങളിൽനിന്നും പുറപ്പെടുണ്ടായ തേജസ്സ് (സാരം) ആണ്. ഈ പിതാവ് തന്റെ സ്വരൂപഭൂതമായ വീര്യരൂപതേജസ്സിനെ ആദ്യം സ്വന്തം ശരീരത്തിൽത്തന്നെ ധരിക്കുകയും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മചര്യംവഴി അതിനെ വളർത്തി പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നു. പിന്നീട് അവൻ അതിനെ സ്ത്രീയുടെ ഗർഭാശയത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അതിനെ ഗർഭരൂപത്തിൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുന്നു. അതു മാതാവിന്റെ ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതുതന്നെ അതിന്റെ ആദ്യ ജന്മമാകുന്നു.

2. തൽസ്ത്രീയാ ആത്മഭൂതം ശച്ഛതി. യഥാ സ്വമം ഗന്തഥാ. തസ്മാദേനാം ന ഹിനസ്തി. സാസൈത്യത മാത്മാനമത്രഗതം ഭാവയതി.

ആ സ്ത്രീ (മാതാവ്) യുടെ ശരീരത്തിൽ വന്നുചേർന്ന ആ ഗർഭം - പിതാവുവഴിയായി സ്ഥാപിതമായ തേജസ്സ് - ആ സ്ത്രീയുടെ ആത്മഭാവത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതായത് അവളുടെ മറ്റംഗങ്ങൾ പോലെതന്നെ ഇതും അവളുടെ ഒരവയവമായി പരിണമിക്കുന്നു. അതുകാരണം ആ ഗർഭം അവളുടെ ഉദരത്തിൽ കിടന്നിട്ടും യാതൊരുവിധമായ പീഡകളും അവളെ ബാധിക്കാതെയിരിക്കുന്നു. അതൊരു ഭാരമായിപ്പോലും അനുഭവപ്പെടുന്നില്ല. ആ സ്ത്രീ തന്റെ ശരീരത്തിൽ വന്നുചേർന്ന തന്റെ പതിയുടെ ആത്മരൂപമായ ഈ ഗർഭത്തെ തന്റെ ഒരവയവംപോലെതന്നെ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾകൊണ്ടു പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും മറ്റല്ലാത്തരത്തിലുമുള്ള അത്യാവശ്യ നിയമപാലനങ്ങൾകൊണ്ടു പരിപാലിച്ച് അതിനെ നല്ലതുപോലെ രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

3. സാ ഭാവയിത്രീ ഭാവയിതവ്യാ ഭവതി. തം സ്ത്രീ ഗർഭം ബിഭർത്തി. സോഽഗ്ര ഏവ കുമാരം ജന്മനോഽഗ്രേഽധിഭാവയതി. സ യത്കുമാരം ജന്മനോഽഗ്രേഽധിഭാവയത്യാത്മാനമേവ തത്ഭാവയത്യേഷാം ലോകാനാം സംതത്യാ. ഏവം സംതതാഹീമേ ലോകാസ്തദസ്യ ദിതീയം ജന്മ.

സ്വന്തം ഭർത്താവിന്റെ ആത്മസ്വരൂപമായ ആ ഗർഭത്തെ എല്ലാ വിധത്തിലും സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ ഗർഭിണി വീട്ടിലുള്ള ആളുകളാലും പ്രത്യേകിച്ച് അവളുടെ ഭർത്താവിനാലും പരിപാലിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യയായിത്തീരുന്നു. അതായതു വീട്ടിലുള്ളവരുടേയും ഭർത്താവിന്റേയും പരമമായ കർത്തവ്യമാണ് അവൾക്കുള്ള ഭക്ഷണക്രമങ്ങളും ജീവിതസൗകര്യങ്ങളും ചെയ്തുകൊടുത്ത് അവളെ സംരക്ഷിക്കുക എന്നുള്ളത്. ആ ഗർഭത്തെ പ്രസവിക്കുന്നതുവരെ സ്ത്രീ (മാതാവ്) തന്റെ ശരീരത്തിൽ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പിന്നെ ജനിച്ചതിനുശേഷം - ജനിച്ചാലുടൻതന്നെ അതിന്റെ പിതാവു ജാത

N

P

I

K

കർമ്മാദി ചടങ്ങുകളാലും മറ്റു നാനാ പ്രകാരത്തിലുള്ള ഉപചാരങ്ങൾകൊണ്ടും ആ കുമാരനെ അദ്യുദയ ശീലനാക്കുകയും ജനനം മുതൽ അവൻ സർവ്വഥാ യോഗ്യനായിത്തീരുന്നതുവരെ എല്ലാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള പരിപാലനങ്ങളും നാനാവിധത്തിലുമുള്ള വിദ്യകളും പ്രദാനംചെയ്ത് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ഉന്നതനാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കുടിയുടെ ജനനാനന്തരം ആ പിതാവ്, അവൻ കഴിവുള്ളവനായിത്തീരുന്നതിനുവേണ്ടി അവനു വിദ്യാഭ്യാസവും സംരക്ഷണവും നൽകി യോഗ്യനാക്കിത്തീർക്കുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്രകാരംതന്നെ ഓരോരുത്തരിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ച് ഇവയെല്ലാം മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തെ വിസ്തീർണ്ണമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ഒരു ജീവൻ ബാലകരൂപത്തിൽ ഗർഭത്തിൽ നിന്നും വെളിയിലേയ്ക്കു വരുന്നത് അവന്റെ രണ്ടാമത്തെ ജന്മമാകുന്നു.

ഈ വിവരണത്തിൽകൂടി പിതാവിനും പുത്രനുമുള്ള കർത്തവ്യത്തിന്റെ ശിക്ഷണം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മാതാപിതാക്കളോടു പുത്രന്മാർക്ക് ഭാരിച്ച ചുമതലകൾ ഉണ്ടെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കണം. അതിനാൽ അവർ എത്രമാത്രം സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചാലും അവ തികച്ചും അല്പമാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. അതുപോലെ പിതാവും ചിന്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്; ഞാനിവനു വളരെ ഉപകാരങ്ങളൊക്കെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നൊന്നും അഹങ്കരിക്കുവാൻ പാടില്ല; മറിച്ച് ഞാൻ എന്നെത്തന്നെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തി സ്വന്തം കർത്തവ്യത്തെ പാലിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് പിതാക്കൾ ചിന്തിക്കണം.

4. സോപ്തസ്യായമാത്മാ പുണ്യേഭ്യഃ പ്രതിധീയതേ. അഥാസ്യായമിതര ആത്മാ കൃതകൃത്യോ വയോഗതഃ പ്രൈതി. സ ഇതഃ പ്രയന്നേവ പുനർജായതേ തദസ്യ ത്യതീയം ജന്മ.

മുൻപറഞ്ഞ പ്രകാരം പിതാവിന്റെതന്നെ ആത്മരൂപമായ പുത്രൻ കാര്യങ്ങൾ നടത്തുന്നതിന് യോഗ്യനായിത്തീരുമ്പോൾ ആ പിതാവ് അവനെ തന്റെ പ്രതിനിധിയാക്കുന്നു. അഗ്നിഹോത്രം, ദേവപൂജ, അതിഥിസേവ മുതലായി വൈദികവും ലൗകികവുമായ എത്രമാത്രം ശുഭകർമ്മങ്ങളുണ്ടോ അവയെല്ലാത്തിന്റെയും ഭാരം പുത്രനെ ഏൽപ്പിക്കുന്നു. ഗൃഹസ്ഥന്റെ എല്ലാ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളും പുത്രനിൽ ചുമത്തി കൃതകൃത്യനായിത്തീരുന്നു. അതായത് തന്നെത്തന്നെ പിതൃബാധ്യതയിൽനിന്നും മുക്തനായിത്തീർക്കുന്നു. അതിനുശേഷം ഈ ശരീരത്തിന്റെ ആയുസ്സ് പൂർണ്ണമാകുന്നതോടുകൂടി അയാൾ (പിതാവ്) അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് ഇവിടെ നിന്നും യാത്ര പറയുന്നു. അപ്പോൾ ഇവിടെ നിന്നും പോയി മറ്റുലോകത്തിൽ കർമ്മാനുസരണം എവിടെ ഏതുയോനിയിൽ ജനിക്കുന്നുവോ അത് അവന്റെ മൂന്നാമത്തെ ജന്മമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഈ ജന്മജന്മാന്തരത്തിന്റെ പരമ്പര തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു.

ജനനമരണങ്ങളുടെ മഹാകഷ്ടതകളെ ചിന്തിച്ച് അതിൽ നിന്നും മോചനം നേടുന്നതിനു ജീവാത്മാവ് മനുഷ്യശരീരത്തിലിരുന്നു പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കുന്നതുവരെ ഈ പരമ്പര തകരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഇതിനുവേണ്ടി മനുഷ്യർ അവശ്യം പ്രവർത്തിക്കണം. ഇതുതന്നെ ഈ പ്രകരണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം എന്നു ബോധ്യമാകുന്നു.

സംബന്ധം-ഇപ്രകാരം കൂടക്കൂടെ ജനിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് ഒരു ഭയങ്കരമായ യാതനയാകുന്നു. ഈ ജീവി ഈ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ച് ഈ ശരീരരൂപമാകുന്ന കൂടിനെ തകർത്ത് ഇതിൽനിന്നു തികച്ചും വേർപെടുന്നതുവരെ ആ ജന്മയാതനയ്ക്കു മൃത്യുരൂപമായയിൽനിന്നും ഒരിക്കലും മോചനമുണ്ടാകുന്നില്ല. ഈ ആശയം അടുത്ത രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിൽ വാമദേവമഹർഷിയുടെ ദൃഷ്ടാന്തത്തിൽക്കൂടി മനസ്സിലാക്കപ്പെടുന്നു.

5. തദുക്തമൃഷിണാ-ഗർഭേ നുസന്നന്വേഷാമവേദമഹം ദേവാനാം ജനിമാനി വിശ്വാ. ശതം മാ പുര ആയസീ രരക്ഷന്നധഃ ശ്യേനോ ജവസാ നിരദീയമിതി. ഗർഭ ഏവൈത ച്ഛയാനോ വാമേദവ ഏവമുപാച.

മുൻപറഞ്ഞ നാലു മന്ത്രങ്ങളിലും വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളുടെ രഹസ്യം ഇവിടെ ഋഷിദാരാ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഗർഭാവസ്ഥയിൽത്തന്നെ അതായതു ഗർഭം വെളിയിൽ വരുന്നതിനു മുമ്പായിത്തന്നെ വാമദേവമഹർഷിക്കു യഥാർത്ഥജ്ഞാനം ലഭിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം മാതാവിന്റെ ഉദരത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ടുതന്നെ പറഞ്ഞു - “അഹോ മഹാഭാഗ്യം, ഗർഭത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ ഈ അന്തഃകരണങ്ങളുടേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും ദേവതകളുടെ അനേകജന്മങ്ങളിലായി സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള രഹസ്യങ്ങളെ നല്ലതുപോലെ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. അത് എന്തൊരാശ്ചര്യമായിരിക്കുന്നു. അതായത് ജനനം മുതലായവ വാസ്തവത്തിൽ ഈ അന്തഃകരണത്തിന്റേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും മാത്രമാണ്, ആത്മാവിന്റെ അല്ല എന്ന കാര്യം ഞാൻ തികച്ചും ഗ്രഹിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ രഹസ്യം ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് അനേകം ലോഹസമാനകഠോരങ്ങളായ ശരീരപഞ്ജരങ്ങളിൽ എനിക്ക് ബന്ധനമനുഭവിക്കേണ്ടതായി വന്നിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ നിന്നും മോചനം നേടുന്നത് എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അസാധ്യമാണെന്നു ഒരു ദൃഢവിശ്വാസവും എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ഞാൻ കഴുകനെപ്പോലെ ജ്ഞാനരൂപമാകുന്ന ശക്തിയേറിയ വേഗത്തോടുകൂടി അവയെല്ലാം തകർത്ത് അവയിൽനിന്നും വേറിട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ ശരീരരൂപങ്ങളാകുന്ന പഞ്ജരങ്ങളുമായി എനിക്കു യാതൊരു സംബന്ധവും അവശേഷിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി ആ ശരീരങ്ങളുടെ അഹങ്കാരത്തിൽനിന്നും മുക്തനായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

6. സ ഏവം വിദ്വാനസ്മാച്ഛരീരേദദാദുർധ്യ ഉത്ക്രമ്യോ മുഷ്മിൻ സ്വർഗേ ലോകേ സർവ്വാൻകാമാനാപ്താ മൃതഃ സമഭാവത് സമഭവത്.

ഇപ്രകാരം ജന്മജന്മാന്തരങ്ങളായുള്ള തത്വങ്ങളെ അറിഞ്ഞിട്ടു അതായത് ജീവൻ ഈ ശരീരത്തോടുകൂടി ഒന്നായി വസിക്കുകയും ശരീരത്തെത്തന്നെ തന്റെ സ്വരൂപമെന്നു കരുതുകയും ചെയ്യുന്നതുവരെ ഇവനു ജനനമരണങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം ലഭിക്കുന്നേയില്ല. ഇവന് കൂടെക്കൂടെ നാനായോനികളിൽ ജന്മം എടുത്തിട്ട് നാനാവിധത്തിലുള്ള കഷ്ടതകൾ അനുഭവിക്കേണ്ടതായിവരുന്നു - ഈ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള

N

P

I

ജ്ഞാനിയായ വാമദേവമഹർഷി ഗർഭത്തിൽനിന്നും വെളിയിൽ വന്ന് അവസാനം ശരീരനാശം സംഭവിച്ചപ്പോൾ ലോകത്തിൽ നിന്നും മുകളിലേയ്ക്കുകയറുകയും അതുപോലെ ഊർധ്വഗതിദാരു ഭഗവാന്റെ പരമധാമത്തിൽ എത്തി അവിടെ എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളും പ്രാപിച്ച് അതായത് സർവ്വമാ ആപ്തകാമനായിട്ട് അമരനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ ജനനമരണചക്രത്തിൽനിന്നും നിത്യമായി മോചനം പ്രാപിച്ചു. 'സമഭവത്' എന്ന പദത്തെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ഇവിടെ അദ്ധ്യായത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

തൃതീയാദ്ധ്യായം

പ്രഥമഖണ്ഡം

1. കോഽയമാത്തേതി വയമുപാസ്മഹേ. കതരഃ സ ആത്മാ. യേന വാ പശ്യതി യേന വാ ശൃണോതി യേന വാ ഗന്ധാനാജീഘ്രതി യേന വാ വാചം വ്യാകുരോതി യേന വാ സ്വാദു ചാസ്വാദു ച വിജാനാതി.

ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ഒന്നും രണ്ടും അദ്ധ്യായങ്ങളിലായി രണ്ടാത്താക്കളുടെ വർണ്ണനംവന്നു - ഒന്ന് പരമാത്മാവ്, എല്ലാത്തിനേയും സൃഷ്ടിക്കുകയും സജീവ പുരുഷനെ പ്രത്യക്ഷമാക്കി അതിനു സഹയോഗം നല്കുന്നതിനു സ്വയം അതിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പരമാത്മാവ്. രണ്ട് ജീവാത്മാവ്. യാതൊന്നിനെ സജീവപുരുഷരുപത്തിൽ പരമാത്മാവ് പ്രകടമാക്കുകയും ജന്മജന്മാന്തരങ്ങളുടെ പരമ്പരയിൽ ഗർഭത്തിൽ തുടങ്ങിമരണം വരെ ഉണ്ടായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ജീവാത്മാവ്. ഇവരിൽ ഉപാസിക്കപ്പെടേണ്ട ദേവൻ ആര്? അത് എങ്ങനെയുള്ളതാണ്? അതിനെ എങ്ങനെ തിരിച്ചറിയുന്നു? ഈ കാര്യങ്ങളെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് ഈ അദ്ധ്യായം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നു. ആ ഉപാസ്യദേവനായ പരമാത്മാവിന്റെ തത്വത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുസുകരായ കുറച്ചാളുകൾ പരസ്പരം ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. "യാതൊന്നിനെ നാം ഉപാസിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊന്നിനെ ഉപാസിച്ചിട്ട് അതിനെ നാം പ്രാപിക്കണമോ ആ ആത്മാവ് ആര്? രണ്ടാമത്തെ വാക്കിൽ യാതൊന്നിന്റെ സഹയോഗം കൊണ്ട് മനുഷ്യർ നേത്രദാരു സമസ്ത ദൃശ്യങ്ങളേയും കാണുന്നുവോ യാതൊന്നിനാൽ കർണ്ണങ്ങൾ കേൾക്കപ്പെടുന്നുവോ യാതൊന്നിനാൽ ഘ്രാണേന്ദ്രിയം നാനാ വിധത്തിലുള്ള ഗന്ധങ്ങളെ ഘ്രാണിച്ചറിയുന്നുവോ യാതൊന്നിനാൽ രസനേന്ദ്രിയം സ്വാദുള്ളതോ ഇല്ലാത്തതോ എന്നു വസ്തുക്കളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം തിരിച്ചറിയുന്നുവോ അത് മുൻപറഞ്ഞ രണ്ട് ആത്മാക്കളിൽ ഏതാണ്?

2. യദേതദ്ധ്യദയം മനശ്ശൈതത്. സംജ്ഞാനമാജ്ഞാനം വിജ്ഞാനം പ്രജ്ഞാനം മേധാ ദൃഷ്ടിർധൃതിർമതിർമനീഷാ ജൂതിഃ സ്മൃതിഃ സങ്കല്പഃ ക്രതുരസുഃ കാമോ വശ ഇതി സർവാണ്യൈവൈതാനി പ്രജ്ഞാനസ്യ നാമ ധേയാനി ഭവന്തി.

ഇപ്രകാരമുള്ള വിചാരങ്ങളെ അവതരിപ്പിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹം ആലോചിച്ചു-ഈ ഹൃദയം അതായത് അന്തഃകരണം ഇതു

K

തന്നെ ആദ്യം പറഞ്ഞതായ മനസ്സ്. സമ്യക്കായി എല്ലാം ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള കാഴ്ചയിൽനിന്നു വരുന്നു. ശക്തി അതായത് മറ്റുള്ളവരെ ആജ്ഞാദാരു ഭരിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി, പദാർത്ഥങ്ങളെ പ്രത്യേകം വിവേചിച്ചറിയുന്നതിനുള്ള ശക്തി, കാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നവയെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി, അനുഭവങ്ങളെ ധരിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി, ദർശനശക്തി, ധൈര്യം അതായത് വ്യതിചലിക്കാതിരിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി, ബുദ്ധി അതായത് നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി, മനനംചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശക്തി, വേഗം-ക്ഷണനേരംകൊണ്ട് എവിടെയുമെത്തുന്നതിനുള്ള ശക്തി, സ്മരണശക്തി, സങ്കല്പശക്തി, മനോരഥശക്തി, പ്രാണശക്തി, അഭിലാഷശക്തി, സ്രീ സഹവാസം മുതലായ അഭിലാഷങ്ങൾ-ഇപ്രകാരമുള്ള ഈ ശക്തികളെല്ലാം ആ സ്വച്ഛ്ഞാനസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിന്റെ നാമങ്ങളാകുന്നു. അതായത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്തയുടെ ബോധത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങളാകുന്നു. ഇവയെല്ലാം കണ്ടിട്ട് ഇവയുടെ രചിതാവും സഞ്ചാലകനും രക്ഷനുമായവന്റെ സർവ്വവ്യാപകമായ സത്തയുടെ ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നു.

3. ഏഷ ബ്രഹ്മൈഷ ഇന്ദ്ര ഏഷ പ്രജാപതിരേതേ സർവേദേവാ ഇമാനി ച പഞ്ചമഹാഭൂതാനി പൃഥി വീ വായുരാകാശ ആപോ ജ്യോതീംഷീത്യേതാനീമാനി ച ക്ഷുദ്രമിശ്രാണീവ ബീജാനീതരാണി ചേതരാണി ചാണ്യജാനി ച ജാരുജാനി ച സ്വേദജാനി ചോദ്ഭിജ്ജനി ചാശ്വാ ഗാവഃ പുരുഷാ ഹസ്തിനോ യത്കിംചേദം പ്രാണി ജംഗമം ച പതന്ത്രി ച യച്ഛുസ്ഥാവരം സർവം തത്പ്രജ്ഞാനേന്ദ്രം പ്രജ്ഞാനേ പ്രതിഷ്ഠിതം പ്രജ്ഞാനേന്ദ്രോ ലോകഃ പ്രജ്ഞാനേന്ദ്രം പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ.

ഇപ്രകാരം ആലോചിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹം അഖിലത്തേയും സൃഷ്ടിച്ച് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുള്ള ശക്തി പ്രദാനംചെയ്ത് അവയെ സംരക്ഷിക്കുന്ന സ്വച്ഛ്ഞാനസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവുതന്നെ ഉപാസ്യദേവനെന്നു തീരുമാനിച്ചു. ഇദ്ദേഹംതന്നെ ബ്രഹ്മാമാവും ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള ഇന്ദ്രനും ആകുന്നു. ഇദ്ദേഹംതന്നെ എല്ലാത്തിന്റേയും സൃഷ്ടിയും പാലനവുംനടത്തുന്നവനും സകല പ്രജകളുടേയും സ്വാമിയുമായ പ്രജാപതിയാകുന്നു. എല്ലാ ഇന്ദ്രാദിദേവകളുടേയും പൃഥി, ആകാശം, വായു, ജലം, തേജസ്സ് ഈ രൂപങ്ങളിൽ പ്രകടമായിരിക്കുന്നു. പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളും ചെറിയ ചെറിയ ബീജരൂപങ്ങളിൽ സ്ഥിതമായിരിക്കുന്ന എല്ലാ ജീവികളും അതുപോലെ അവയിൽ നിന്നും ഭിന്നങ്ങളായി മറ്റുള്ളവയും അതായത് അണ്ഡങ്ങളിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നതും ഭൂമി പിളർന്നുണ്ടാകുന്നതും മറുപിള്ളിയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നതും വിയർപ്പി ത്നിന്നുണ്ടാകുന്നതും അതായതു മനുഷ്യശരീരത്തിലെ അഴുക്കിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നതും കൃതിര, ആന, പശു, മനുഷ്യൻ ഇവയെല്ലാംകൂടിയ ജഗത്തും പറന്നു നടക്കുന്നതും സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നതുമായ ജീവസമുദായങ്ങളും- ഈ എല്ലാ പ്രാണികളും പ്രജ്ഞാനസ്വരൂപനായ പരത്മാവിൽനിന്നും ശക്തിപ്രാപിച്ച് താന്താങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ സമർത്ഥരായി

N

P

I

K

വർത്തിക്കുകയും ആ പ്രജ്ഞാസ്വരൂപ പരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ അഖില ബ്രഹ്മാണ്ഡം പ്രജ്ഞാനശക്തിയുക്തമായിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ സ്ഥിതിയുടെ ആധാരം പ്രജ്ഞാനസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവുതന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ യാതൊരുത്തൻ നേരത്തെ ഇന്ദ്രനെന്നും പ്രജാപതിയെന്നുമുള്ള നാമത്താൽ പറയപ്പെട്ടുവോ യാതൊരുത്തൻ എല്ലാത്തിന്റേയും രചനയും രക്ഷയും നൽകുകയും എല്ലാത്തിനും എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള ശക്തി പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന പ്രജ്ഞാന സ്വരൂപനായ പരമാത്മാവായിരിക്കുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തെ നമ്മുടെ ഉപാസ്യദേവനായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മം ആകുന്നു.

4. സ ഏതേന പ്രജ്ഞേനാത്മനാസ്മാല്ലോകാദൃതാക്രമ്യാമൃഷ്മിൻസ്വർഗേ ലോകേ സർവാൻ കാമനാപ്ത്വാമൃതഃ സമഭവത്സമഭവത്.

യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം പ്രജ്ഞാനസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നുവോ അവൻ ഈ ലോകത്തിൽനിന്നും മുകളിലേയ്ക്കുയർന്ന് അതായത് ശരീരത്തെ ത്യജിച്ച് പരമാനന്ദമയമായ പരമയാമത്തിൽ പ്രജ്ഞാന സ്വരൂപനായ ബ്രഹ്മത്തോ

ടുകൂടി സമ്പൂർണ്ണവും ദിവ്യവും അലൗകികവും ആയ ഭോഗരൂപമാകുന്ന പരമാനന്ദത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ട് അമരനായിത്തീരുന്നു; അതായത് നിത്യമായി ജനന മരണങ്ങളിൽനിന്നും മോചിക്കപ്പെടുന്നു. 'സമഭവത്' (ആയിത്തീർന്നു) ഈ പദത്തിന്റെ പുനരുക്തി ഉപനിഷത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ്മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ. മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരവീർമ. ഏധി. വേദസ്യ മആണീന്ദ്രഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീഃ. അനേനാധീതേനാഹോരാത്രാൻ സംദ ധാമിളതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവതു. തദക്താരമവതു അവതു മാമവതു വക്താരമവതു വക്താരം.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !! ശാന്തിഃ !!!

ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

പ്രശ്നോപനിഷത്ത്

പ്രശ്നോപനിഷത്ത് അഥർവ്വവേദത്തിൽ പിപ്പിലാദ ശാഖയുടെ ബ്രാഹ്മണ ഭാഗത്തിൽനിന്നുള്ളതാണ്. ഈ ഉപനിഷത്തിൽ പിപ്പിലാദ മഹർഷി സുകേഷാദികളായ ആറു മഹർഷിമാരുടെ ആറു ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ക്രമപ്രകാരം ഉത്തരം പറയുന്നു. അതിനാൽ ഇതിന്റെ പേര് പ്രശ്നോപനിഷത്ത് എന്നായിത്തീർന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേ മോക്ഷ ഭിര്യജത്രാ:

സ്ഥിരൈ രങ്ഗൈസ്തുഷ്ടു വാംസസ്തനുഭിർ വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായ:

സ്വസ്തിന ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വവേദാ:

സ്വസ്തി ന സ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമി:

സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദധാതു.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഗുരുകുലങ്ങളിൽ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്ന ശിഷ്യന്മാർ തങ്ങളുടെ ഗുരുവിനും സഹപാഠികൾക്കും തഥാ മാനവസമൂഹത്തിനും മംഗളം ഉണ്ടാകുന്നതിനായി ദേവതകളോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. “ഹേ ദേവന്മാരേ, ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കാതുകളിൽ ശുഭമംഗളകരങ്ങളായ വചനങ്ങൾ മാത്രം കേൾക്കട്ടെ. നിന്ദ, ആക്ഷേപം, അസഭ്യം അതുപോലെ മറ്റുള്ള പാപജനിതങ്ങളായ കാര്യങ്ങൾ ഇവ ഞങ്ങളുടെ കാതുകളിൽ പതിക്കാതിരിക്കട്ടെ.

N

P

I

K

ഞങ്ങളുടെ സ്വന്തം ജീവിതം ജേനപാരായണാദികളാൽ സദാ ഭഗവാന്റെ ആരാധനകളിൽ വ്യാപൃതമായിരിക്കട്ടെ. കർണ്ണങ്ങളിൽക്കൂടി ശ്രവിക്കുകമാത്രം ചെയ്യാതെ നേത്രങ്ങൾ കൊണ്ടും ഞങ്ങൾ സദാ മംഗളത്തെ ദർശിക്കട്ടെ. ഏതെങ്കിലും അമംഗള കാരിയോ അഥവാ നാശത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതോ ആയ കാഴ്ചകളെ ഞങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടി ആകർഷിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ ശരീരം, ഓരോ അവയവവും, ഭഗവാനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനു സുദൃഢവും സുപുഷ്ടവുമായിത്തീരട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ ആയുസ്സ് ഭോഗവിലാസങ്ങളിൽ മുഴുകിക്കഴിയാതിരിക്കട്ടെ; ഭഗവാനു പ്രയോജനപ്പെടുന്ന വിധത്തിലുള്ള ആയുസ്സ് ഞങ്ങൾക്കു ലഭിക്കട്ടെ. (ദേവകൾ ഞങ്ങളുടെ ഓരോ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും അധിവസിച്ച് അവയെ സംരക്ഷിക്കുകയും പ്രവർത്തിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവർക്കെന്നുകുലമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഞങ്ങളുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ സുഗമമായി സന്മാർഗ്ഗത്തിൽ തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവരോടും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് ഉചിതമാകുന്നു) എല്ലാ ദിക്കുകളിലും സുയശസ്സോടുകൂടിയവരായ ദേവരാജൻ ഇന്ദ്രൻ, സർവ്വജ്ഞനായ പുഷ്യാവ്, അരിഷ്ടനിവാരകനായ താർക്ഷ്യൻ (ഗരുഡൻ), ബുദ്ധിയുടെ സ്വാമിയായ ബൃഹസ്പതി - ഇദ്ദേഹം എല്ലാ ദേവന്മാരുടേയും വിഭൂതിയാകുന്നു - ഇവർ സദാ ഞങ്ങളുടെ മംഗളത്തെ പരിപോഷിപ്പിക്കട്ടെ. ഇവരുടെ കൃപയാൽ ഞങ്ങളോടൊത്തുള്ള എല്ലാ ജീവികൾക്കും മംഗളം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. ആദ്ധ്യാത്മികവും ആധിദൈവികവും ആധി ഭൗതികവും ആയ എല്ലാ തപാസുകാരും ശാന്തിയുണ്ടാകട്ടെ!

പ്രഥമപ്രശ്നം

1. ഓം സുകേശാ ച ഭാരവാജഃ ശൈവ്യശ്ചഃ സത്യകാമഃ സൗര്യായണീ ച ഗാർഗ്യഃ കൗസല്യശ്ചാശ്വലായനോ ഭാർഗ്ഗവോ വൈദർഭിഃ കബന്ധീ കാത്യായനസ്തേ ഹൈതേ ബ്രഹ്മപരാ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാഃ പരം ബ്രഹ്മാനേഷമാണാ ഏഷ ഹ വൈ തത്സർവ്വം വക്ഷ്യതീതിതേ ഹ സമിത്പാണയോ ഭഗവന്തം പിപ്ലാദമുപസനാഃ

ഓംകാരസ്വരൂപമായ സച്ചിദാനന്ദപരമാത്മാവിന്റെ സ്മരണയോടുകൂടി ഉപനിഷത്ത് ആരംഭിക്കുന്നു. ഭരവാജന്റെ പുത്രൻ സുകേശാ, ശിബികുമാരൻ സത്യകാമൻ, ഗർഗ്ഗഗോത്രത്തിൽ പിറന്ന സൗര്യായണി, കോസലദേശ നിവാസിയായ ആശ്വലായനൻ, വിദർഭദേശത്തെ ഭാർഗ്ഗവൻ, കത്യന്റെ പ്രപുത്രൻ കബന്ധി ഇവർ പ്രസിദ്ധന്മാരാകുന്നു. ഇവർ വേദാഭ്യാസപരായണരും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠ (ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വേദാനുകൂലമായ ആചരണം) നടത്തുന്നവരും ആയിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഈ ആറു മഹർഷിമാരും പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരവിഷയകമായ ജിജ്ഞാസയാൽ ഒന്നിച്ചുപുറപ്പെട്ടു. പിപ്ലാദ മഹർഷിക്ക് ഈ വിഷയം നന്നായിട്ടറിയാമെന്ന് അവർ കേട്ടിരുന്നു. അതിനാൽ 'ബ്രഹ്മത്തെ സംബന്ധിച്ച് നാം അറിയുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നതെല്ലാം അദ്ദേഹം നമുക്കു പറഞ്ഞുതരും' എന്നു വിചാരിച്ച് അവർ ജിജ്ഞാസകളുടെ വേഷത്തില കൈയിൽ സമിത്തും എടുത്തു പിപ്ലാദമഹർഷിയുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു.

2. താൻഹ സ ജ്ഞിരുവാച ഭൂയ ഏവ തപസാ ബ്രഹ്മചര്യേണ ശ്രദ്ധയാ സംവത്സരം സംവത്സ്യഥ യഥാ കാമം പ്രശ്നാൻപൃച്ഛത യദി വിജ്ഞാസ്യാമഃ സർവംഹ വോവക്ഷ്യാമ ഇതി.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ആറു മഹർഷിമാരും പരബ്രഹ്മപരമായ ജിജ്ഞാസയാൽ തന്റെയടുക്കൽ വന്നതു കണ്ടിട്ട് മഹർഷി പിപ്ലാദൻ അവരോടു പറഞ്ഞു - നിങ്ങൾ തപസികളാണല്ലോ. നിങ്ങൾ ബ്രഹ്മചര്യത്തെ പാലിച്ചുകൊണ്ടു സാംഗോപാംഗവേദവും പഠിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും എന്റെ ആശ്രമത്തിൽ വന്നിട്ടുകൊണ്ട് വീണ്ടും ഒരു സംവത്സരക്കാലം ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ബ്രഹ്മചര്യത്തെ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് തപശ്ചര്യയിൽ കഴിയുവിൻ. അതിനുശേഷം നിങ്ങൾ എന്താഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അത് എന്നോടു ചോദിച്ചുകൊള്ളുക. നിങ്ങൾ ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾ എനിക്കറിവുള്ളതാണെങ്കിൽ നിസ്സന്ദേഹം നിങ്ങൾക്ക് എല്ലാക്കാര്യങ്ങളും നന്നായി മനസ്സിലാക്കത്തക്കവിധം പറഞ്ഞുതരാം.

സംബന്ധം - മഹർഷിയുടെ ആജ്ഞപ്രകാരം എല്ലാവരും ശ്രദ്ധ, ബ്രഹ്മചര്യം, തപസ്യ ഇവയെ വിധിപൂർവ്വം നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു സംവത്സരം അവിടെ വസിച്ചു.

3. അഥ കബന്ധീ കാത്യായന ഉപേത്യ പപ്രച്ഛ ഭഗവൻ കതോ ഹ വാ ഇമാഃ പ്രജാഃ പ്രജായന്ത ഇതി.

പിപ്ലാദമഹർഷിയുടെ ആജ്ഞപ്രകാരം അവർ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ബ്രഹ്മചര്യം പാലിച്ചുകൊണ്ട് അവടെ തപശ്ചര്യ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. മഹർഷിയുടെ സംരക്ഷണയിൽ സംയമത്തോടുകൂടി ജീവിച്ച് ഒരു വർഷം വരെ അവർ ത്യാഗമയമായി ജീവിതം കഴിച്ചു. അതിനുശേഷം അവരെല്ലാം വീണ്ടും പിപ്ലാദ മഹർഷിയുടെ സമീപം ചെന്നു. അവരിൽ സർവ്വപ്രഥമനും കത്യമഹർഷിയുടെ പ്രപുത്രനുമായ കബന്ധി ഭക്തിയോടും വിനയത്തോടുംകൂടി ചോദിച്ചു. "ഭഗവൻ, യാതൊന്നിൽ നിന്നും ഈ സമ്പൂർണ്ണചരാചരജീവികൾ നാനാരൂപങ്ങളിൽ ഉല്പന്നമായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്ന് ഇതിന്റെ സുനിശ്ചിതമായ പരമകാരണമാകുന്നുവോ അത് എന്താകുന്നു?"

4. തസ്മൈ സ ഹോവാച പ്രജാകാമോ വൈ പ്രജാപതിഃ സ തപോത്പ്യത സ തപസ്തപ്താ സ മിഥുന മുത് പാദയതേ. രയിം ച പ്രാണം ചേത്യേതൗ മേ ബഹു ധാപ്രജാഃ കരിഷ്യത ഇതി.

കബന്ധിമഹർഷിയുടെ ഈ ചോദ്യം ശ്രവിച്ച് മഹർഷി പിപ്ലാദൻ പറഞ്ഞു - ഹേ കാത്യായന, അഖില ജീവികളുടേയും സ്വാമിയായ പരമേശ്വരന് സൃഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ പ്രജയെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുവാൻ ഇച്ഛയുണ്ടായപ്പോൾ അദ്ദേഹം സങ്കല്പരൂപമായ തപസ്സനുഷ്ഠിച്ചു. ഈ സംഗതി വേദങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ! തപസ്സിൽനിന്നും അദ്ദേഹം സർവ്വപ്രഥമമായി രയിയും പ്രാണനും, ഇവ രണ്ടിനേയും, ഒരു ജോഡിയായി സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനെ സൃഷ്ടിച്ചതിന്റെ ഉദ്ദേശം ഇവ രണ്ടും കൂടിച്ചേർന്ന് എന്നിക്കുവേണ്ടി നാനാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള

N

P

I

K

സൃഷ്ടികളെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനായിരുന്നു. ഈ മന്ത്രത്തിൽ എല്ലാത്തിനും ജീവൻ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നത് ഏതൊരു സമഷ്ടി ജീവനശക്തിയാകുന്നുവോ അതിനെ “പ്രാണൻ” എന്ന പേരിൽ വിളിക്കുന്നു. ഈ ജീവനശക്തിയിൽനിന്നുതന്നെ പ്രകൃതിയുടെ സ്ഥൂലസ്വരൂപത്തിൽ സമസ്ത വസ്തുക്കളിലും ജീവൻ, സ്ഥിതി ഇവയുടെ യഥായോഗ്യമായുള്ള സാമഞ്ജസ്യം സംഭവിക്കുകയാൽ സ്ഥൂലഭൂത സമുദായത്തിന്റെ നാമം ‘രയി’ എന്നു വിളിക്കപ്പെട്ടു. അതു പ്രാണരൂപമായ ജീവനശക്തിയാൽ അനുപ്രാണിതമായി കാര്യക്ഷമമാകുന്നു. പ്രാണൻ ചേതനയാകുന്നു. രയി ശക്തിയും ആകൃതിയും ആകുന്നു. പ്രാണന്റേയും രയിയുടേയും സംയോഗത്തിൽ നിന്നു തന്നെ സൃഷ്ടിയുടെ സമസ്തകാര്യങ്ങളും പൂർത്തിയാക്കപ്പെടുന്നു. ഇവതന്നെ അന്യത്ര അഗ്നിയും സോമനും എന്നപേരിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

5. ആദിത്യോ ഹ വൈ പ്രാണോ രയിരേവ ചന്ദ്രമാ രയിർ

വാ ഏതത് സർവ്വം യന്മൂർത്തം ചാമൂർത്തം ച തസ്മാന്മൂർത്തിരേവ രയിഃ

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പ്രാണന്റേയും രയിയുടേയും സ്വരൂപത്തെ വിവരിക്കുന്നു. പിപ്ലാദൻ പറഞ്ഞു - ഈ കാണപ്പെടുന്ന സമ്പൂർണ്ണജഗത്ത് പ്രാണനും രയിയും എന്നീ രണ്ടുതത്വങ്ങളുടേയും സംയോഗത്തിൽ നിന്നോ സമ്മിശ്രണത്തിൽ നിന്നോ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവയെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം എടുത്തുപറയുവാൻ സാധ്യമല്ല. എന്നിരുന്നാലും നാം പ്രത്യക്ഷമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ സൂര്യൻതന്നെ പ്രാണനാകുന്നു. എന്നാൽ ഇതിൽത്തന്നെ അഖിലത്തിനും ജീവൻ പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ചേതനാശക്തിയുടെ പ്രധാനതയും അധികതയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ സൂര്യൻ ആ സൂക്ഷ്മജീവനശക്തിയുടെ ഘനീഭൂതമായ സ്വരൂപമാകുന്നു. അതുപോലെതന്നെ ഈ ചന്ദ്രൻ രയിയാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതിൽ സ്ഥൂലതത്വങ്ങളെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്ന ഭൂതതന്മാത്രകളുടെ ആധിക്യം നിലനിൽക്കുന്നു. സമസ്ത ജീവികളുടേയും സ്ഥൂലശരീരങ്ങളുടെ പോഷണം ഈ ചന്ദ്രന്റെ ശക്തിയെ പ്രാപിച്ചിട്ടു സംഭവിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ശരീരത്തിൽ ഇവ രണ്ടിന്റേയും ശക്തികൾ പ്രത്യേകം അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളിൽ വ്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു. അവയിൽ ജീവന ശക്തിയുമായുള്ള സംബന്ധം സൂര്യനിൽ നിന്നും മാംസം, മേദസ്സ് മുതലായ സ്ഥൂലതത്വങ്ങളുടെ സംബന്ധം ചന്ദ്രനിൽ നിന്നുമാകുന്നു.

6. അഥാദിത്യ ഉദയൻയത് പ്രാചീം ദിശം പ്രവിശതി തേന പ്രാച്യാൻ പ്രാണാൻ രശ്മിഷു സന്നിധത്തേ. യദ്രക്ഷിണാം യത് പ്രതീചീം യദുദീചീം യദധോ യദുർധാം യദന്തരാദിശോ യത്സർവ്വം പ്രകാശയതി തേന സർവാൻ പ്രാണാൻ രശ്മിഷു സന്നിധത്തേ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ എല്ലാ ജീവികളിലുമുള്ള ജീവന ശക്തിയോട് സൂര്യനുള്ള സംബന്ധത്തെ കാണിക്കുന്നു. രാത്രിയ്ക്കു ശേഷം സൂര്യൻ പൂർവ്വദിക്കിൽ ഉദിച്ചു തന്റെ പ്രകാശം വ്യാപിപ്പിക്കുമ്പോൾ അവിടെയുള്ള ജീവികളുടെ പ്രാണനെ തന്റെ കിരണങ്ങളാൽ ധരിക്കുന്നു. അതായത് അവയുടെ ജീവന ശക്തി

സൂര്യകിരണങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിട്ട് അവയ്ക്കു നവീനമായ സ്പർശത്തിലഭ്യമാകുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ ഏതെല്ലാം സമയങ്ങളിൽ എവിടെവിടെയെല്ലാം സൂര്യൻ തന്റെ പ്രകാശം പരത്തുന്നുവോ അവിടെവിടെയുള്ള ജീവികൾക്ക് സ്പർശത്തിനൽകിക്കൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സൂര്യൻ ഈ സമസ്ത ജഗത്തിന്റേയും പ്രാണനാകുന്നു.

7. സ ഏഷ വൈശ്വാനരോ വിശ്വരൂപഃ പ്രാണോഽഗ്നിരുദയതേ. തദേതദ്യുചാഭ്യുക്തം.

ജീവികളുടെ ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വൈശ്വാനര ജഠരാഗ്നിയാൽ ഭക്ഷണം ദഹിക്കുന്നു. അത് സൂര്യന്റെ തന്നെ അംശമാകുന്നു; അതിനാൽ സൂര്യൻ തന്നെയാകുന്നു. അതുപോലെ പ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ ഈ അഞ്ചുരൂപങ്ങളിലും പ്രാണൻ വിഭക്തമായിരിക്കുന്നു. അതും ആ ഉദയസൂര്യന്റെ അംശമാണ്. അതിനാൽ സൂര്യൻ തന്നെ ആകുന്നു ഈ കാര്യം തന്നെ അടുത്ത ഋക്വാദാ വ്യക്തമാക്കപ്പെടുന്നു.

8. വിശ്വരൂപം ഹരിണം ജാതവേദസം പരായണം ജ്യോതിരേകം തപന്തം സഹസ്രരശ്മിഃ ശതധാ വർത്തമാനഃ പ്രാണഃ പ്രജാനാമുദയത്യേഷ സൂര്യഃ.

ഈ കിരണ ജാലങ്ങളാൽ മണ്ഡിതവും പ്രകാശപൂർണ്ണവും തപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ സൂര്യൻ വിശ്വത്തിന്റെ സമസ്ത രൂപങ്ങളുടേയും കേന്ദ്രമാണെന്ന് അതിന്റെ തത്വം അറിയുന്നവർ പറയുന്നു. എല്ലാ രൂപങ്ങളും (നിറവും ആകൃതിയും) സൂര്യനിൽനിന്നും ഉത്ഭവിക്കുകയും പ്രകാശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ സൂര്യൻതന്നെ അഖിലത്തിന്റേയും ഉൽപത്തിസ്ഥാനവും ജീവൻ ജ്യോതിസ്സിന്റെ മൂലസോതസ്സും ആകുന്നു. ഇതു സർവ്വജ്ഞവും സർവ്വാധാരവും ആകുന്നു. വൈശ്വാനരഗ്തനി പ്രാണശക്തിയുടെ രൂപത്തിൽ എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ചിരിക്കുകയും എല്ലാത്തിനേയും വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സമസ്ത ജഗത്തിന്റേയും പ്രാണരൂപം സൂര്യൻ തന്നെയാണ്. ഇതിനു തുല്യമായി ഈ ജഗത്തിൽ മറ്റു യാതൊരു ജീവനശക്തിയും ഇല്ല. ഈ സഹസ്രകിരണനായ സൂര്യൻ നമ്മുടെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളുടേയും തുടക്കംകുറിച്ചുകൊണ്ട് ഉദിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിൽ ചൂടും പ്രകാശവും പരത്തുക, അഖിലത്തിനും ജീവനശക്തി പ്രദാനം ചെയ്യുക, ഋതുക്കളെ പരിവർത്തനപ്പെടുത്തുക മുതലായി നമ്മുടെ അസംഖ്യം ആവശ്യങ്ങളെ പൂർത്തീകരിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാ സൃഷ്ടികളുടേയും ജീവദാതാവായ പ്രാണൻതന്നെ സൂര്യന്റെ രൂപത്തിൽ ഉദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - സർവ്വശക്തിമാനായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സങ്കല്പം വഴി പ്രാണന്റേയും രയിയുടേയും സംയോഗത്തിൽനിന്നും ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഉല്പത്തി മുതലായവ സംഭവിച്ചു എന്ന് കാത്യായനൻ കബന്ധിയുടെ ചോദ്യത്തിനു സംക്ഷേപമായി ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ഇനി ഈ പ്രാണശക്തിയുടേയും രയിശക്തിയുടേയും സംബ

N

P

I

K

സംസ്ഥാനസർക്കാർ പരമേശ്വരനെ ഉപാസിക്കാനുള്ള രീതികളും അതിന്റെ ഫലങ്ങളും പറയുന്നതിനുവേണ്ടി അടുത്ത പ്രകരണം ആരംഭിക്കുന്നു -

9. സംവത്സരോ വൈ പ്രജാപതിസ്തസ്യായനേ ദക്ഷിണം ചോത്തരം ച. തദ്യേ ഹ വൈ തദിഷ്ടാ പൂർത്തേ കൃതമിത്യുപാസതേ തേ ചാന്ദ്രമസമേവ ലോകമഭിജയന്തേ. ത ഏവ പുനരാവർത്തന്തേ തസ്മാ ദേത ഋഷയഃ പ്രജാകാമാ ദക്ഷിണം പ്രതിപദ്യന്തേ ഏഷ ഹ വൈ രയിർയഃ പിത്യയാണഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ സംവത്സരത്തെ പരമാത്മാവിന്റെ പ്രതീകമാക്കിയിട്ട് അതിന്റെ അംഗരൂപരയിസ്ഥാനീയ ഭോഗ്യപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി നടത്തപ്പെടുന്ന ഉപാസനയും അതിന്റെ ഫലവും പറയുന്നു. ഭാവം എന്തെന്നാൽ, പന്ത്രണ്ടു മാസങ്ങളോടുകൂടിയ സംവത്സരരൂപമാകുന്ന കാലം തന്നെ. സൂഷ്ടിയുടെ സ്വാമിയായ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപമാകുന്നു. ഇതിന് രണ്ട് അയനങ്ങളുണ്ട്; ദക്ഷിണവും ഉത്തരവും. ദക്ഷിണായനത്തിലെ ആറു മാസങ്ങളിൽ സൂര്യൻ തെക്കോട്ടായി അതിന്റെ ദക്ഷിണാംഗമെന്നപോലെ കറങ്ങുന്നു. ഉത്തരായനത്തിലെ ആറുമാസങ്ങൾ അതിന്റെ ഉത്തരാംഗവുമാകുന്നു. അവയിൽ ഉത്രാംഗം പ്രാണനാകുന്നു; അത് ഈ വിശ്വത്തിന്റെ ആത്മസ്വരൂപമായ ആ പരമേശ്വരന്റെ സർവ്വാനന്തര്യമാണെന്നുമാണ്. ദക്ഷിണാംഗം രയി അതായത് അതിന്റെ ബാഹ്യഭോഗ്യ സ്വരൂപമാകുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽ സന്താനേച്ഛകളായ ഋഷികൾ സ്വർഗ്ഗാദി സാംസാരികഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തരായിരിക്കുന്നു. അവർ യജ്ഞാദികൾ വഴിയായി ദേവതകളെ പുജിക്കുക, ബ്രാഹ്മണാദി ശ്രേഷ്ഠന്മാർക്കു ധനാദികളാൽ സൽക്കാരം നടത്തുക, ദുഃഖിതർക്കു സേവനം അനുഷ്ഠിക്കുക മുതലായവയും അതുപോലെ കുളം, കിണർ, പുന്തോട്ടം, ആശുപത്രി, അനാഥാലയം, പുസ്തകാലയം മുതലായി ലോകോപകാരപ്രദങ്ങളായ ചിരസ്ഥായി സ്മാരകങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുക മുതലായ ധർമ്മികൃത്യങ്ങളെ തങ്ങളുടെ ഉൽകൃഷ്ടകർമ്മങ്ങളായിക്കരുതുന്നു. തൽഫലമായി ഈ ലോകത്തിലും പരലോകത്തിലുമുള്ള ഭോഗങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ച് ഇവയുടെ ഉപാസനകളെ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് ആ സംവത്സരരൂപനായ പരമേശ്വരന്റെ ദക്ഷിണാംഗത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ള ഉപാസനയാകുന്നു. ഇതിനെത്തന്നെ ഈശ്വരോപസ്മരണത്തിൽ അസംഭൃതിയുടെ ഉപാസനാ നാമത്തിൽ ദേവകൾ, പിതൃക്കൾ, മനുഷ്യർ ആദിയായ ശരീരങ്ങളുടെ സേവനമായി പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ അവർ ചന്ദ്രലോകം പ്രാപിക്കുകയും അവിടെ അവർ തങ്ങളുടെ കർമ്മഫലങ്ങൾ അനുഭവിച്ചിട്ടു വീണ്ടും ഈ ലോകത്തിലേക്കു തിരിച്ചുവരികയും ചെയ്യുന്നു. ഇതു തന്നെ പിത്യയാണമാർഗ്ഗം ആകുന്നു.

10. അഥോത്തര്യേണ തപസാ ബ്രഹ്മചര്യേണ ശ്രദ്ധയാ വിദ്യായാffത്മാനമനിഷ്ടാദിത്യമഭിജയന്തേ. ഏതദൈവപ്രാണാനാമായതനമേതദമൃതമഭയമേതത് പരായണമേതസ്മാന്ന പുനരാവർത്തന്ത ഇത്യേഷ നിരോധസ്തദേഷ ശ്ലോകഃ.

ഉപര്യുക്ത സകാമോപാസകന്മാരിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കല്യാണകാമികളായിട്ടുള്ള സാധകന്മാർ ഈ സാംസാരികഭോഗങ്ങളുടെ അനിത്യതയേയും ദുഃഖസ്വരൂപത്തേയും മനസ്സിലാക്കിയിട്ട് അവയിൽ നിന്നും തികച്ചും വിരക്തരായിത്തീരുന്നു. അവർ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി ത്യാഗമയമായ ജീവിതം നയിക്കുകയും ആദ്ധ്യാത്മിക വിദ്യാവഴിയായി, അതായത് പരമാത്മപ്രാപ്തി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനനുക്ലമമായ ഏതെങ്കിലും സാധനവഴിയായി, അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മസ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനെ നിഷ്കാമമായി ഉപാസിക്കുന്നു. ഇതു സംവത്സരരൂപമാകുന്ന പ്രജാപതിയുടെ ഉത്തരാംഗത്തിന്റെ ഉപാസനതന്നെയാകുന്നു. ഇതിനെ ഈശ്വരോപസ്മരണത്തിൽ സംഭൃതിയുടെ ഉപാസനയെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ഉപാസകൻ ഉത്തരായണമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി സൂര്യലോകത്തിൽചെന്നു സൂര്യന്റെ ആത്മസ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നു. സമസ്ത ജഗത്തിന്റേയും പ്രാണകേന്ദ്രം ഈ സൂര്യൻതന്നെയാകുന്നു. ഇതുതന്നെ അമരത്വവും അവിനാശിയും നിർഭയപദവും ആകുന്നു; ഇതുതന്നെ പരമഗതിയാകുന്നു. ഇതിനെ പ്രാപിക്കുന്ന മഹാത്മാക്കൾ മടങ്ങിവരുന്നില്ല. ഇത് പൂർവ്വജന്മത്തെ തടയുന്ന ആത്യന്തികപ്രളയമാണ്. ഈ മന്ത്രത്തിൽ സൂര്യനെ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപമായംഗീകരിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഉപര്യുക്തമഹിമ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതേ സംഗതി തന്നെ അടുത്ത മന്ത്രത്തിൽ ഒന്നുകൂടി സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

11. പഞ്ചപാദം പിതരം ദ്വാദശാകൃതിം ദിവ ആഹുഃ പരേ അർദ്ധേ പുരീഷിണം. അതേമേ അന്യ ഉ പരേ വിചക്ഷണം സപ്തചക്രേ ഷഡഭരേ ആഹുരർപ്പിതമിതി.

പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ദുഷ്ടിഗോചരരൂപമായ ഈ സൂര്യൻ അഞ്ചുപാദങ്ങളുണ്ടെന്ന് എത്രയോ തത്വവേത്താക്കൾ പറയുന്നു. അതായത് ആറു ഋതുക്കളിൽ നിന്നും ഹേമന്തവും ശിശിരവും - ഈ രണ്ട് ഋതുക്കളെ ഒന്നാക്കിയിട്ട് പഞ്ചഋതുക്കളെ അവർ ഈ സൂര്യന്റെ അഞ്ചുചരണങ്ങളായി വിവക്ഷിക്കുന്നു. അതുപോലെ പന്ത്രണ്ടുമാസങ്ങളെ ഇതിന്റെ പന്ത്രണ്ടു കൃതികളായും അതായത് പന്ത്രണ്ടു ശരീരമായും പറയുന്നു. ഇതിന്റെ സ്ഥാനം സ്വർഗ്ഗലോകത്തിലും ഉന്നതമാകുന്നു. സ്വർഗ്ഗലോകം പോലും ഇതിന്റെ പ്രകാശംകൊണ്ടു ശോഭിക്കുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽ വർഷിക്കപ്പെടുന്ന ജലത്തിന്റെ ഉൽപ്പത്തി ഇതിൽനിന്നുതന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ അഖിലത്തിനും ജലരൂപജീവൻ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ഇത് എല്ലാവരുടേയും പിതാവായിരിക്കുന്നു. മറ്റു ജ്ഞാനികളായുള്ളവർ പറയുന്നത്, ചുവപ്പു മഞ്ഞ മുതലായി സപ്തവർണ്ണകിരണയുക്തവും തഥാവസനാദികളായ ആറ് ഋതുക്കളുടേയും ഹേതു ഭൂതവുമായ ഈ വിശുദ്ധപ്രകാശമയമായ സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽ - ഏഴു ചക്രങ്ങളും ആറ് ആരക്കാലുകളുമുള്ള രഥത്തിൽ - സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇതിന്റെ ആത്മ സ്വരൂപ എല്ലാവർക്കും നന്നായറിയാവുന്ന സർവ്വജ്ഞനായ പരമേശ്വരൻ, തന്നെ ഉപാസനാകുന്നു. നമ്മുടെ സ്ഥൂലനേത്രങ്ങൾക്ക് കാണപ്പെടുന്ന സൂര്യമണ്ഡലം അതിന്റെ ശരീരമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇത് അതിന്റെ തന്നെയായ മഹിമയാകുന്നു.

N

P

I

K

12. മാസോ വൈ പ്രജാപതിസ്തസ്യ കൃഷ്ണപക്ഷ ഏവരയിഃ ശുക്ലഃ പ്രാണസ്തസ്മാദേതഃ ഋഷയഃ ശുക്ല ഇഷ്ടം കുർവന്തീതര ഇതരസ്മിൻ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ മാസങ്ങൾക്കു പ്രജാപതി പരമേശ്വരന്റെ രൂപം കൊടുത്തിട്ടു കർമ്മങ്ങൾ വഴി അതിനെ ഉപാസിക്കുന്നതിനുള്ള രഹസ്യം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഓരോ മാസവും പ്രജാപതിയെപ്പോലെ എന്നു ഭാവിക്കുന്നു. അതിൽ കൃഷ്ണപക്ഷത്തിലെ പതിനഞ്ചുദിവസങ്ങൾ ആ പരമാത്മാവിന്റെ ദക്ഷിണാഗമമാണ്. ഇതിനെതിരായി (സ്ഥൂലഭൂതസമുദായത്തിന്റെ കാരണം എന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ഇത് ആ പരമേശ്വരന്റെ ശക്തിസമൃദ്ധമായ ഭോഗമയ രൂപമാകുന്നു. ഇനി ശുക്ലപക്ഷത്തിലെ പതിനഞ്ചു ദിവസങ്ങൾ ഉത്തരാഗമമാണ്. ഇതുതന്നെ പ്രാണനാകുന്നു. എല്ലാത്തിനും ജീവൻപ്രദാനം ചെയ്യുന്ന പരമാത്മാവിന്റെ സർവ്വാനന്ദമയമായ ഋഷിയായിരിക്കുന്നുവോ അതായത് യാതൊരുത്തൻ രയി സ്ഥാനീയ ഭോഗവസ്തുക്കളിൽനിന്നും വിരക്തനായിട്ട് പ്രാണസ്ഥാനീയ സർവ്വാത്മ രൂപമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ തന്റെ സമസ്ത ശുഭകർമ്മങ്ങളെ ശുക്ലപക്ഷത്തിൽ അനുഷ്ഠിക്കുന്നു; അതായത് ശുക്ലപക്ഷസ്ഥാനീയനായ പ്രാണാധാര പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനായി അർപ്പണം ചെയ്യുന്നു. സ്വയം അതിന്റെ യാതൊരുഫലവും ഇച്ഛിക്കുന്നില്ല. ഇവയിൽനിന്നും വിഭിന്നമായി ഭോഗാസക്തരായിട്ടുള്ളവർ കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ അതായത് കൃഷ്ണപക്ഷസ്ഥാനീയമായ സ്ഥൂലപദാർത്ഥങ്ങളുടെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി എല്ലാവിധ കർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിക്കുന്നു.

13. അഹോരാത്രോ വൈ പ്രജാപതിസ്തസ്യാഹരേവ പ്രാണോ രാത്രിരേവ രയിഃ പ്രാണം വാ ഏതേ പ്രസ്കന്ദന്തിയേ ദിവാ രത്യാ സംയുജ്യന്തേ ബ്രഹ്മചര്യമേവ തദ്വാദ്രാത്രൗ രത്യാ സംജ്യന്തേ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ രാത്രിയുടേയും പകലിന്റേയും രൂപമായ ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂർ കാലരൂപത്തിൽ പരമേശ്വരന്റെ രൂപകല്പന നടത്തിയിട്ട് ജീവനോപയോഗിയായ കർമ്മങ്ങളുടെ രഹസ്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ രാവു പകലും കൂടിച്ചേരുന്നതു പരമേശ്വരന്റെ പൂർണ്ണരൂപമെന്നാണു ഭാവം. ദിവസം അഖിലത്തിനും ജീവൻ പ്രദാനംചെയ്യുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രകാശമയ വിശുദ്ധരൂപവും രാത്രി ഭോഗരൂപമായ രയിയും ആകുന്നു. അതുകാരണം യാതൊരുത്തൻ പകൽസമയം സ്ത്രീസംഗം ചെയ്യുന്നുവോ അതായത് പരമാത്മാവിന്റെ വിശുദ്ധ സ്വരൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഇച്ഛയോടു കൂടി പ്രകാശമയമായ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ചലിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചിട്ടും സ്ത്രീസംഗം മുതലായ ഭോഗവിലാസങ്ങളിൽ ആസക്തനായിരിക്കുന്നുവോ അവൻ തന്റെ ലക്ഷ്യത്തിലെത്താതെ ഈ അമൂല്യ ജീവിതത്തേ വ്യർത്ഥമായി നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതിൽനിന്നും ഭിന്നമായി യാതൊരുത്തൻ സാംസാരികമായ ഉന്നതി ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവർ ശാസ്ത്ര നിയമമനുസരിച്ച് ജ്ഞാനകാലത്തിൽ രാത്രിസമയം നിയമാനുസൃതമായി സ്ത്രീസംഗം നടത്തുന്നു എങ്കിൽ അവൻ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആജ്ഞകൾ പാലിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മചാരിക്കു തുല്യനായിത്തീരുന്നു. ഈ മന്ത്രത്തിൽ ഗൃഹസ്ഥന്മാർ ഒരിക്കലും

പകൽ സ്ത്രീസംഗം നടത്താതിരിക്കുന്നതിനും വിഹിതമായ രാത്രികാലങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രാനുസരണം നിയമിതവും സംയമിതവും ആയ രൂപത്തിൽ സന്താനോല്പാദനേച്ഛയോടുകൂടി മാത്രം സ്ത്രീ സഹവാസം ചെയ്യുന്നതിനും ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവനു ബ്രഹ്മചാരികളുടെ ഗണനയിൽ വരുവാൻ കഴിയുന്നു.

14. അന്നം വൈ പ്രജാപതിസ്തത്രോ ഹ വൈ തദ്ദേദ്രതസ്തസ്മാദിമഃ പ്രജാഃ പ്രജായന്ത ഇതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ അന്നത്തെ (ഭക്ഷണം) പ്രജാപതിയുടെ രൂപത്തിൽ വിഭാവനം ചെയ്തിട്ട് അതിന്റെ മഹിമയെ പറയുന്നു - അഖില ജീവജാലങ്ങളുടേയും ആഹാരരൂപമായ അന്നം തന്നെ പ്രജാപതിയാകുന്നു. എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ ഇതിൽനിന്നും വീര്യമുണ്ടാകുകയും ആ വീര്യത്തിൽനിന്നും സമസ്ത ജീവികളും ഉത്ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ ഈ അന്നത്തേയും പ്രജാപതിയെന്നു ഗണിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി നേരത്തെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രണ്ടു പ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള സാധകന്മാരെയും യോജിപ്പിക്കുന്ന പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഫലങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്നു -

15. തദ്ദ്രേ ഹ വൈ തത്പ്രജാപതിവ്രതം രചന്തി തേ മീമുനമുൽപാദയന്തേ. തേഷാമേവൈഷ ബ്രഹ്മലോകോ യേഷാം തപോ ബ്രഹ്മചര്യം യേഷു സത്യം പ്രതിഷ്ഠിതം.

യാതൊരുത്തൻ സന്താനോൽപ്പത്തി രൂപമായ പ്രജാപതിയുടെ വ്രതം അനുഷ്ഠിക്കുന്നുവോ അതായത് സ്വർഗ്ഗാദിലോകങ്ങളിലെ ഭോഗപ്രാതിക്കുവേണ്ടി ശാസ്ത്രവിഹിതങ്ങളായ കർമ്മങ്ങളെ ആചരിച്ചുകൊണ്ട് നിയമാനുസൃതം സ്ത്രീസംഗം മുതലായ ഭോഗങ്ങളെ ഉപഭോഗിക്കുന്നുവോ അവൻ പുത്രന്മാരേയും പുത്രികളേയും ഉല്പാദിപ്പിച്ചു പ്രജകളെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇതിൽനിന്നും ഭിന്നനായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തനിൽ ബ്രഹ്മചര്യവും തപസ്സും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ ജീവിതം സത്യമയവും തഥാ സത്യസ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിത്യവും സ്ഥിതനായി കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അവനുമാത്രം ആ ബ്രഹ്മലോകം (പരമപദം, പരമഗതി) ലഭിക്കുന്നു; മറ്റാർക്കും ലഭിക്കുന്നില്ല.

16. തേഷാമസൗ വിരജോ ബ്രഹ്മലോകോ ന യേഷു ജീമമന്യതം ന മായാ ചേതി.

യാതൊരുത്തനിൽ കൂടിലത ലവലേശം പോലുമില്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ സ്വപ്നത്തിൽപോലും മീമുദാഷണം ചെയ്യാതിരിക്കുകയും അസത്യമയമായ ആചരണങ്ങളിൽ നിന്ന് അകന്നുനിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ യാതൊരുത്തനിൽ രാഗദ്വേഷാദിവികാരങ്ങൾ സർവ്വഥാ ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ എല്ലാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള വഞ്ചന, കാപട്യം തുടങ്ങിയവയിൽ നിന്നു രഹിതനായിരിക്കുന്നുവോ അവനുമാത്രം ആ വികാരരഹിതമായ ബ്രഹ്മലോകം ലഭിക്കുന്നു. ഇതിനു വിപരീതമായ ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയവർക്ക് അതു ലഭിക്കുന്നില്ല.

N

P

I

ദിതീയപ്രശ്നം

1. അഥ ഹൈനം ഭാർഗ്ഗവോ വൈദർഭിഃ പപ്രച്ഛ. ഭഗവൻ കത്യേവ ദേവാഃ പ്രജാം വിധാരയന്തേ കതര ഏതത് പ്രകാശയന്തേ കഃ പുനരേഷാം വരിഷ്ഠ ഇതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ഭാർഗ്ഗവമഹർഷി പിപ്രലാദനോട് മൂന്നു സംഗതികൾ ചോദിക്കുന്നു. 1. ജീവീകളുടെ ശരീരത്തെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് ആകെ എത്ര ദേവതകളാണ്? 2. അവയിൽ ഏതെല്ലാം ഇതിനെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു? 3. ഇവരിൽ അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠനായിട്ടുള്ളത് ആര്?

2. തസ്മൈ സ ഹോവാചാകാശോ ഹ വാ ഏഷ ദേവോ വായുരഗ്നിരാപഃ പൃഥ്വിവീ വാങ്മനശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം ച, തേ പ്രകാശ്യഭിവാദന്തി വയമേതദ്ബാണ മവഷ്ടഭ്യ വിധാരയാമഃ.

ഇപ്രകാരമുള്ള ഭാർഗ്ഗവന്റെ ചോദ്യത്തിനു മഹർഷിപിപ്രലാദൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഇവിടെ രണ്ടു പ്രശ്നങ്ങളുടെ ഉത്തരം ഒന്നായിക്കൊടുക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു; അഖിലത്തിന്റേയും ആധാരം ആകാശരൂപമാകുന്ന ദേവനാണ്. അതിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ച വായു, അഗ്നി, ജലം, പൃഥ്വി ഈ നാലു മഹാഭൂതങ്ങളും ശരീരത്തെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥൂലശരീരം ഇവയിൽനിന്നുണ്ടായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതിനാൽ ഇവർ ധാരകദേവതകളായിരിക്കുന്നു. വാണി മുതലായ അഞ്ചുകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും നേത്രം, ശ്രോത്രം ആദിയായ അഞ്ചു ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും അതുപോലെ മനസ്സ് തുടങ്ങിയ നാലന്തഃകരണങ്ങളും - ഈ പതിനാലു ദേവതകൾ ശരീരത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവരാകുന്നു. ഈ ദേവതകൾ ശരീരത്തെ വഹിക്കുകയും പ്രകാശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് ഇവർ ധാരകന്മാരും പ്രകാശകന്മാരുമായ ദേവതകൾ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്നു. ഇവർ ഈ ദേഹത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പരസ്പരം കലഹിക്കുകയും. “നാം ഈ ശരീരത്തിന് ആശ്രയം നൽകി നിലനിർത്തുന്നു” എന്ന് അഹങ്കാരപൂർവ്വം പരസ്പരം പറയുകയും ചെയ്യുന്നു.

3. താൻവരിഷ്ഠഃ പ്രാണ ഉവാച. മാ മോഹമാപദ്യഥാ ഹമേവൈതത്പഞ്ചധാഠ്ഠമാനം പ്രവിഭജ്യേതദ്ബാണമവഷ്ടഭ്യ വിധാരയാമീതി തേശ്രദ്രയാനാ ബഭൂവുഃ

ഇപ്രകാരം സമ്പൂർണ്ണ മഹാഭൂതങ്ങൾ, ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അന്തഃകരണരൂപവുമായ ദേവതകൾ പരസ്പരം വാദപ്രതിവാദം നടത്തിയപ്പോൾ, സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായ പ്രാണൻ അവരോടു പറഞ്ഞു - “നിങ്ങൾ അറിവില്ലാത്തവരേപ്പോലെ ഇപ്രകാരം വാദപ്രതിവാദം നടത്താതിരിക്കൂ. നിങ്ങൾ ആരിലും ഈ ശരീരത്തെ വഹിക്കുന്നതിനോ സുരക്ഷിതമായി നില നിർത്തുന്നതിനോ ഉള്ള ശക്തിയില്ല. ഞാൻ എന്നെത്തന്നെ (പ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ) അഞ്ചായി വിഭജിച്ച് ആശ്രയം നൽകി ഇതിനെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു; എന്നാൽത്തന്നെ ഇത് സുരക്ഷിതമായി നിലനിൽക്കുന്നു.” പ്രാണന്റെ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടിട്ട് ആ ദേവതകൾ അതു വിശ്വസിച്ചില്ല. അവർ അവിശ്വാസികളായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞു.

K

4. സോഭിമാനദൂർധമുക്രമത ഇവ തസ്മിന്നുക്രമാമത്യേഥേതരേ സർവ ഏവോക്രമാമന്തേ തസ്മിംശ്ച പ്രതിഷ്ഠമാനേ സർവ്വ ഏവ പ്രാതിഷ്ഠന്തേ. തദ്യഥാ മക്ഷികാ മധുകരരാജാനമുക്രമാമന്തം സർവാ ഏവോക്രമാമന്ത തസ്മിംശ്ച പ്രതിഷ്ഠമാനേ സർവാ ഏവ പ്രാതിഷ്ഠന്ത ഏവം വാങ്മനശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം ച തേ പ്രീതാഃ പ്രാണം സ്തുവന്തി.

അപ്പോൾ അവരെ തന്റെ പ്രഭാവം കാണിച്ച് ഒതുക്കുന്നതിനുവേണ്ടി സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായ പ്രാണൻ അഭിമാനത്തിനു മുറിവു തട്ടിയതുകൊണ്ട് രുഷ്ടനായി ശരീരത്തിൽ നിന്നും വെളിയിൽ പോകുന്നതിനു മുകളിലേയ്ക്കുയരുവാൻ തുടങ്ങി. എല്ലാദേവതകളും വിവശരായി പ്രാണനോടൊത്തു വെലയിലേക്ക് ഇറങ്ങുവാനാരംഭിച്ചു. ഒന്നിനും സ്ഥിരമായി നിലനില്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പ്രാണൻ സ്വസ്ഥാന്തൽ സ്ഥിരമായി നിന്നപ്പോൾ മറ്റുള്ളവർക്കും സ്ഥിരമായി നിൽക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. തേനീച്ചകളുടെ രാജ്ഞി സ്വസ്ഥാനം വിട്ടു പറന്നുപോകുമ്പോൾ മറ്റു തേനീച്ചകളും പറന്നു പോകുകയും തിരിച്ചു വന്നിരിക്കുമ്പോൾ മറ്റുള്ളവയും വന്നിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതുപോലെയുള്ള അവസ്ഥ ഈ ദേവതകൾക്കും സംഭവിച്ചു. ഇതുകണ്ടു വാണി, ചക്ഷുസ്സ്, ശ്രോത്രം ആദിയായ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും മനസ്സ് മുതലായ അന്തഃകരണങ്ങൾക്കും തങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠൻ പ്രാണനാണെന്നു വിശ്വാസം വന്നു. അതിനാൽ അവരെല്ലാം പ്രസന്നരായി വിവിധരീതികളിൽ പ്രാണനെ സ്തുതിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

സംബന്ധം - പ്രാണനെത്തന്നെ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നതിന് അതിന്റെ സർവ്വാത്മ രൂപത്തോടുകൂടിയ മഹത്വത്തെ വിവരിക്കുന്നു.

5. ഏഷോ fഗ്നി സ്തപത്യേഷ സൂര്യ ഏഷ പർജ്ജന്യോ മഘവാനേഷു വായുഃ ഏഷ പൃഥ്വിവരയിർദേവഃ സദസച്ചാമൃതം ച യത്.

വാണി മുതലായ എല്ലാ ദേവതകളും സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു - ഈ പ്രാണൻതന്നെ അഗ്നിരൂപം ധരിച്ചു ജ്വലിക്കുന്നു. ഇതുതന്നെ സൂര്യനാകുന്നു. ഇതുതന്നെ മേഘവും; ഇതുതന്നെ ഇന്ദ്രനും വായുവും; ഇതുതന്നെ ദേവനും പൃഥ്വിയും രയിയും (ഭൂതസമുദായം) ആകുന്നു. അതുപോലെതന്നെ സത്തും അസത്തും ആകുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിലും ശ്രേഷ്ഠനായ അമരസ്വരൂപൻ പരമാത്മാവും ഈ പ്രാണൻതന്നെയാകുന്നു.

6. അരാ ഇവ രഥനാഭൗ പ്രാണേ സർവം പ്രതിഷ്ഠിതം! ഋചോ യജുംഷി സാമാനി യജന്തഃക്ഷത്രം ബ്രഹ്മ ച.

എപ്രകാരം രഥചക്രത്തിന്റെ കൂടത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന കാലുകൾ ആ കൂടത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം തന്നെ ഋഗ്വേദം, യജുർവേദം ഇവയിലെ എല്ലാ മന്ത്രങ്ങളും സാമവേദം മുഴുവനും അവ വഴിയായി നടത്തപ്പെടുന്ന യജ്ഞാദി ശുഭകർമ്മങ്ങളും ആ കർമ്മങ്ങൾ നടത്തുന്ന ബ്രഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയർ മുതലായ അധികാരിവർഗ്ഗങ്ങളും ഇവയെല്ലാം

N

P

I

K

പ്രാണന്റെ ആധാരത്തിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നു. എല്ലാത്തിന്റേയും ആശ്രയം പ്രാണൻതന്നെയാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇപ്രകാരം പ്രാണന്റെ മഹത്വം പറഞ്ഞിട്ട് ഇനി അതിനെ സ്തുതിക്കുന്നു -

7. പ്രജാപതിശ്വരസി ഗർഭേ ത്വമേവ പ്രതിജായസേ.
തുഭ്യം പ്രാണ പ്രജാസ്തിമാ ബലിം ഹരന്തി യഃ
പ്രാണൈഃ പ്രതിതിഷ്ഠസി

ഹേ പ്രാണൻ, നീ തന്നെ പ്രജാപതി (ജീവികളുടെ ഈശ്വരൻ) ആകുന്നു. ഗർഭത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് മാതാപിതാക്കൾക്കനുരൂപമായ സന്താനരൂപത്തിൽ ജന്മമെടുക്കുന്നതും നീ തന്നെ. എല്ലാ ജീവികളും നിനക്കുതന്നെ കാഴ്ചസമർപ്പിക്കുന്നു. നിന്റെ തൃപ്തിക്കുവേണ്ടിത്തന്നെ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നു എന്നു ഭാവിക്കുന്നു. നീതന്നെ അപാനാദി എല്ലാ പ്രാണികളോടും കൂടി എല്ലാവരുടേയും ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

8. ദേവാനാമസി വഹ്നിതഃ പിതൃണാം പ്രഥമാസ്വധാ.
ഋഷീണാം ചരിതം സത്യമഥർവ്വാങ്ഗിരസാമസി.

ഹേ പ്രാണൻ, ദേവകൾക്കുവേണ്ടി ഹവിസ്സ് എത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ഉത്തമമായ അഗ്നി നീ തന്നെയാകുന്നു. പിതൃക്കൾക്കുള്ള ആദ്യശ്രാദ്ധവും നീതന്നെ. അഥർവ്വാംഗിരസ്സു മുതലായ മഹർഷിമാരാൽ ആചരിതമായ സത്യവും നീതന്നെയാകുന്നു.

9. ഇന്ദ്രസ്തം പ്രാണ തേജസാ രുദ്രോസി
പരിരക്ഷിതാ
തമന്തരിക്ഷേ ചരസി സൂര്യസ്തം
ജ്യോതിഷാപതി.

ഹേ പ്രാണൻ! നീ എല്ലാ വിധത്തിലുമുള്ള തേജസ്സോടുകൂടിയ (ശക്തി) ത്രിലോക സ്വാമിയായ ഇന്ദ്രനാകുന്നു. നീ തന്നെ പ്രളയകാലത്തിൽ എല്ലാറ്റിനേയും സംഹരിക്കുന്ന രുദ്രനും എല്ലാറ്റിനേയും യഥായോഗ്യം സംരക്ഷിക്കുന്നവനും ആകുന്നു. അന്തരീക്ഷത്തിൽ വിഹരിക്കുന്ന വായുവും അതുപോലെ അഗ്നി, ചന്ദ്രൻ, നക്ഷത്രങ്ങൾ മുതലായ ജ്യോതിർഗണങ്ങളുടെ സ്വാമിയായ സൂര്യനും നീതന്നെയാകുന്നു.

10. യദാ തമഭിവർഷസ്യഥേമാഃ പ്രാണ തേ പ്രജാഃ
ആനന്ദരൂപാസ്തിഷ്ഠന്തി കാമായാനംഭവിഷ്യതീതി.

ഹേ പ്രാണൻ! നീ മേഘരൂപമായി പൃഥ്വിയിൽ എല്ലായിടത്തും മഴപെയ്യിക്കുമ്പോൾ നിന്റെ ഈ പ്രജകളെല്ലാം “നമ്മുടെ ജീവിതനിർവ്വഹണത്തിനു ധാരാളം ധാന്യം ഉല്പന്നമാകും” എന്നുള്ള ആശയിൽ ആനന്ദ നിമഗ്നരായിത്തീരുന്നു.

11. വ്രാത്യസ്തം പ്രാണൈകർഷിരത്താ
വിശ്വസ്യ സത്പതിഃ
വയമാദ്യസ്യ ദാതാരഃപിതാത്വം മാതരിശ്വ നഃ

ഹേ പ്രാണൻ! സംസ്കാരരഹിതനായിരുന്നിട്ടും സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായ ഋഷിയാകുന്നു. നീ സ്വാഭാവികമായി ശുദ്ധൻ തന്നെ. അതിനാൽ നിനക്കും സംസ്കാരംവഴിയായുള്ള ശുദ്ധിയുടെ ആവശ്യമേ ഇല്ല. പ്രത്യുത നീ തന്നെ അഖിലത്തേയും പവിത്രീകരിക്കുന്ന ഏകമാത്രനും സർവ്വശ്രേഷ്ഠനുമായ മഹർഷി എന്നു താൽപ്പര്യം. ഞങ്ങൾ (എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മനസ്സ് തുടങ്ങിയവ) നിനക്കായിക്കൊണ്ട് നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭോജ്യപദാർത്ഥങ്ങൾ അർപ്പണം ചെയ്യുന്നവരും നീ അവയെ ഭുജിക്കുന്നവനും ആകുന്നു. നീ തന്നെ അഖില ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റേയും ഉത്തമനായ സ്വാമി. ആകാശചാരിയും സമഷ്ടിവാധുവസ്വരൂപനുമായ പ്രാണൻ, നീ ഞങ്ങളുടെ പിതാവായാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നിന്നിൽനിന്നുതന്നെ ഞങ്ങളെല്ലാം ഉത്ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു.

12. യാ തേ തന്മൂർവാചി പ്രതിഷ്ഠിതാ യാ
ശ്രോത്രേ യാ ച ചക്ഷുഷി
യാ ച മനസി സന്തതാ ശിവാം താം
കുരു മോത്ക്രമീഃ

ഹേ പ്രാണൻ! നിന്റെ യാതൊരു സ്വരൂപം വാണി, ശ്രോത്രം, ചക്ഷുസ്സ് മുതലായ സമസ്തേന്ദ്രിയങ്ങളിലും മനസ്സ് മുതലായ അന്തഃകരണങ്ങളുടെ വൃത്തികളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ നീ മംഗളമയമാക്കിത്തീർക്കേണമേ. അതായത് നിന്നിൽ യാതൊന്ന് ഞങ്ങൾക്കു ശ്രദ്ധാലുക്കളായിരിക്കുവാൻ ആവേശം നൽകിയോ അതിനെ നീ ശാന്തമാക്കിയാലും. നീ ശരീരത്തിൽ നിന്നും ഉയർന്നു വെളിയിൽ പോകാതിരിക്കൂ. ഇതു ഞങ്ങളുടെ പ്രാർത്ഥനയാകുന്നു.

13. പ്രാണസ്യേദം വശേ സർവം ത്രിദിവേ
യത്പ്രതിഷ്ഠിതം
മാതേവ പുത്രാൻ രക്ഷസ്വ ശ്രീശ്വ പ്രജ്ഞാം
ച വിധേ ഹി ന ഇതി.

എത്രയോ വസ്തുക്കൾ സർഗ്ഗത്തിലും ഭൂമിയിലും സ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെടുന്നു. അവയെല്ലാംതന്നെ ഈ ജീവികൾക്കു ധീനമായിരിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം ചിന്തിച്ച് ഇന്ദ്രാദി ദേവന്മാർ അവസാനം പ്രാണനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു - “ഹേ പ്രാണൻ, ഒരു മാതാവു തന്റെ കുഞ്ഞിനെ എപ്രകാരം സംരക്ഷിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം നീ ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുകയും ഞങ്ങൾക്ക് ഐശ്വര്യവും കാന്തിയും അതായത് പ്രവർത്തനശക്തിയും ജ്ഞാനവും പ്രദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യേണേ.

ഇപ്രകാരം ഈ പ്രകരണത്തിൽ ഭാർഗ്ഗവ മഹർഷിയുടെ മൂന്നു ചോദ്യങ്ങൾക്കും മറുപടിയായി പിപ്ലാദമഹർഷി സമസ്ത ജീവികൾക്കും ശരീരങ്ങൾക്കും സ്വാസ്ഥ്യം നൽകി ആന്തരമായും ബാഹ്യമായും നിലനിർത്തുന്നത് ആകാശതത്വമാകുന്നു എന്ന കാര്യം അവരെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അതോടുകൂടി ശരീരാവയവങ്ങളെ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതു വായു, അഗ്നി, ജലം, ഭൂമി എന്നിങ്ങനെ നാലു തത്വങ്ങളാകുന്നു. പത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അന്തഃകരണവും ഈ തത്വങ്ങൾക്ക് പ്രകാശം നൽകി പ്രവർത്തന സജ്ജമാക്കുന്നവയാണ്. ഇവയിലെല്ലാം ശ്രേഷ്ഠനുമായിട്ടുള്ളതു പ്രാണൻ ആകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണൻ തന്നെ

N

P

I

K

വാസ്തവത്തിൽ ഈ ശരീരത്തെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പ്രാണനെക്കൂടാതെ ഈ ശരീരത്തെ വഹിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി മറ്റൊന്നിനും തന്നെയില്ല. മറ്റൊരാൾ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും ഇതിന്റെ തന്നെ ശക്തി അനുസ്യൂതം പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ തന്നെ ശക്തി ലഭിച്ചിട്ട് അവ ശരീരത്തെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

തൃതീയപ്രശ്നം

1. അഥ ഹൈനം കൗസല്യശ്യാശ്ചലായനഃ പപച്ഛ ഭഗവൻ കൂത ഏഷ പ്രാണോ ജായതേ കഥമായാത്യ സ്മിൻ ശരീര ആത്മാനം വാ പ്രവിഭജ്യ കഥം പ്രാതിഷ്ഠതേ കേനോത്ക്രമതേ കഥം ബാഹ്യമഭിധത്തേ കഥ മദ്ധ്യാത്മമിതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ആശ്ചലായന മുനി പിപ്ലവാദമഹർഷിയോട് ആകെ ആറു സംഗതികൾ ചോദിക്കുന്നു.

1. അങ്ങു വർണ്ണിച്ച പ്രാണൻ ആരിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ചു? 2. അത് ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിൽ എങ്ങനെ പ്രവേശിക്കുന്നു? 3. തന്നത്താണെ വിഭജിക്കപ്പെട്ട് എപ്രകാരം ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു? 4. ഒരു ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു മറ്റൊരു ശരീരത്തിലേക്കു പോകുന്ന സമയം ആദ്യശരീരത്തിൽ നിന്നും എപ്രകാരം പുറപ്പെടുന്നു? 5. ഈ ബാഹ്യ (പാഞ്ചഭൂതിക) ജഗത്തിനെ എപ്രകാരം വഹിക്കുന്നു? 6. മനസ്സ് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, മുതലായവ ആദ്ധ്യാത്മി (ആന്തരിക) ജഗത്തിനെ എപ്രകാരം വഹിക്കുന്നു? ഇവിടെ പ്രാണന്റെ വിഷയത്തിൽ, ആദ്യം കൊടുത്ത മറുപടിയിൽ വരാത്ത ഉത്തരങ്ങളുടെ ചോദ്യങ്ങളാണു ചോദിച്ചിരിക്കുന്നത്. അവർ ആദ്യത്തെ ഉത്തരങ്ങൾ കേട്ടു പ്രസന്നരായിരുന്നു. അതിനാൽ ചോദ്യോത്തരവളയിൽ സുകേശാദി ആറു മഹർഷിമാരും ഒന്നിച്ചിരുന്നിരുന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

2. തസ്മൈ സ ഹോവാചാതിപ്രശ്നാൻ പൃച്ഛസി ബ്രഹ്മിഷ്ഠോഽസീതി തസ്മത്തേഽഹം ബ്രവീമി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പിപ്ലവാദ മഹർഷി ആശ്ചലായനന്റെ ചോദ്യം കഠിനമാണെന്നു പറയുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിമത്തേയും തർക്കശീലത്തേയും പ്രശംസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതോടുകൂടി “നീ ചോദിച്ച രീതി കണ്ടിട്ട് അതിനു മറുപടി തരേണ്ടയാവശ്യവുമില്ല. എന്നാൽ നീ തർക്ക ബുദ്ധിയോടുകൂടിയല്ല ചോദിച്ചതെന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. നീ ശ്രദ്ധാലുവും വേദങ്ങളിൽ നിഷ്ണാതനും ആകുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ നിന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു മറുപടി പറയാം.” എന്ന ഭാവവും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു.

3. ആത്മന ഏഷ പ്രാണോ ജായതേ യഥൈഷാപുരുഷേ ഛായൈതസ്മിന്നേതദാതതം മനോക്യുതേനായാത്യസ്മിൻ ശരീരേ.

ഇവിടെ മഹർഷി പിപ്ലവാദൻ ആശ്ചലായനന്റെ രണ്ടു ചോദ്യങ്ങൾക്കു ക്രമപ്രകാരം മറുപടി പറയുന്നു. യാതൊന്നിന്റെ പ്രകരണം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായ

പ്രാണൻ പരമാത്മാവിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻതന്നെ ഉപദാനകാരണവും അവൻ തന്നെ ഇതിന്റെ രചയിതാവും ആകുന്നു. അതിനാൽ ഇതിന്റെ സ്ഥിതി ആ മഹാത്മാവായ പരമേശ്വരൻ അധീനമാകുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ഛായ അവന്നധീനമായിരിക്കുന്നതുപോലെതന്നെയാണിത്. ഇതാകുന്നു ആദ്യത്തെ പ്രശ്നത്തിന്റെ ഉത്തരം. ഇനി രണ്ടാമത്തെ ചോദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരം - മനസ്സുവഴി സംഭവിക്കുന്ന സങ്കല്പത്തിൽനിന്നും പ്രാണൻ ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. മരിക്കുന്ന സമയം ജീവികളുടെ മനസ്സിൽ അതിന്റെ കർമ്മമനുസരിച്ചുള്ള എന്തെല്ലാം സങ്കല്പങ്ങളുണ്ടോ അവൻ അങ്ങനെതന്നെയുള്ള ശരീരം ലഭിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണന്റെ ശരീരത്തിലേക്കുള്ള പ്രവേശനം മനസ്സിന്റെ സങ്കല്പത്തിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ആശ്ചലായനന്റെ മൂന്നാമത്തെ ചോദ്യത്തിനുള്ള മറുപടി ആരംഭിക്കുന്നു.

4. യഥാ സമ്രാഡേവാധികൃതാൻ നിയുങ്ക്തേ ഏതാൻ ഗ്രാമാനേതാൻഗ്രാമാനധി-തിഷ്ഠന്വേത്യേവമേവൈഷ പ്രാണ ഇതരാ പ്രാണാൻ പൃഥക് പൃഥഗേവ സന്നിധത്തേ.

ഇവിടെ മഹർഷി ഉദാഹരണസഹിതം മൂന്നാമത്തെ പ്രശ്നത്തിനു മറുപടി പറയുന്നു - എപ്രകാരം ഭൂമണ്ഡലത്തിന്റെ ചക്രവർത്തിമാർ ഗ്രാമങ്ങൾക്കും നഗരങ്ങൾക്കും ജനപദങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി അധികാരികളെ നിയമിക്കുന്നുവോ അവയുടെ അധികാരങ്ങൾ വീതിച്ചുകൊടുക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരംതന്നെ ഈ സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായ പ്രാണനും സ്വന്തം അംഗരൂപമായ അപാനൻ, വ്യാനൻ മുതലായ മറ്റു പ്രാണനുകളെ ശരീരത്തിന്റെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഭാഗങ്ങളിൽ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം കാര്യങ്ങൾക്കായി നിയോഗിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി മുഖ്യപ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ ഇവ മൂന്നിന്റെയും വാസസ്ഥാനവും പ്രവൃത്തികളും വിവരിക്കുന്നു.

5. പായുപന്വേഽപാനം ചക്ഷുഃശ്രോത്രേ മുഖനാസികാഭ്യോം പ്രാണഃ സ്വയം പ്രാതിഷ്ഠതേ മധ്യേ തു സമാനഃ ഏഷ ഹ്യേതദ്ധ്യുതമന്നം സമം നയതി തസ്മാദേതാഃ സപ്താർച്ചിഷോ ഭവന്തി.

ഇതു സ്വയം മുഖത്തും നാസാദാരത്തിലും കൂടി സഞ്ചരിച്ച് നേത്രങ്ങളിലും ശ്രോത്രങ്ങളിലും സ്ഥിതിചെയ്യുകയും അതുപോലെ ഗുദത്തിലും ഉപസ്ഥത്തിലും അപാനനെ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിന്റെ ജോലികൾ മലമുത്രങ്ങളെ ശരീരത്തിൽനിന്നും പുറത്തേയ്ക്കുതള്ളുകയും രജസ്സ്, വീര്യം, ഗർഭം ഇവയെ വെളിയിലേയ്ക്കു തള്ളിവിടുകയുമാണ്. ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്ത്, നാഭിയിൽ, സമാനനെ സ്ഥാപിക്കുന്നു. ഈ സമാനവായുവിനെത്തന്നെ പ്രാണരൂപമാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ഹവനം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഉദരത്തിൽ വന്നു വീഴുന്ന അന്നത്തെ, അതായതു സാരാംശത്തെ ശരീരത്തിന്റെ എല്ലാ അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളിൽ യഥായോഗ്യം സമഭാവത്തിൽ എത്തിച്ചുകൊ

N

P

ടുകുന്നു. ആ അനത്തിന്റെ സാരഭൂതമായ രസത്തിൽ നിന്നും തന്നെ ഈ ശരീരത്തിൽ ഏഴു ജ്വലകൾ അതായത് എല്ലാ വിഷയങ്ങളേയും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന രണ്ടു നേത്രങ്ങൾ. രണ്ടു ചെവികൾ, രണ്ടു നാസാദാരങ്ങൾ, ഒരു മുഖം (രസന) ഈ ഏഴു ദ്വാരങ്ങൾ ഉൽപ്പന്നമായിരിക്കുന്നു. ആ രസത്തിൽ നിന്നും പുഷ്ടി പ്രാപിച്ചിട്ട് ഇവ താന്താങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികൾ സമർത്ഥമായി ചെയ്യുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി വ്യാനന്റെ ഗതി വർണ്ണിക്കുന്നു -

6. ഹൃദി ഹൃദൃഷ ആത്മാ അത്രൈ തദേക ശതം നാഡീനാം താസാം ശതം ശതമേകൈകസ്യാം ദ്വാസപ്തതിർദ്വാസപ്തതിഃ പ്രതിശാഖാനാഡീസഹസ്രാണി ഭവന്ത്യാസു വ്യാനശ്ചരതി.

ഈ ശരീരത്തിൽ ജീവാത്മാവിന്റെ നിവാസ സ്ഥാനമായ ഹൃദയത്തിൽ ഒരുനൂറു പ്രധാന നാഡികളും അവയിൽ ഓരോ നാഡികൾക്കും നൂറുവീതം ശാഖാ നാഡികളും അവയിൽ ഓരോ നാഡികൾക്കും നൂറുവീതം ശാഖാ നാഡികളും ഉണ്ട്. ഈ ഓരോ ശാഖാനാഡിക്കും എഴുപത്തീരായിരം പ്രതിശാഖാ നാഡികളും ഉണ്ട്. ഇപ്രകാരം ശരീരത്തിൽ ആകെ എഴുപത്തിരണ്ടുകോടി നാഡികളുള്ളതിൽ എല്ലാം ഈ വ്യാനവായു സഞ്ചരിക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ഉദാനവായുവിന്റെ സ്ഥാനവും പ്രവർത്തനങ്ങളും പറയുന്നതോടുകൂടി ആശ്ചലായനൻറെ നാലാമത്തെ ചോദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരവും നൽകപ്പെടുന്നു -

7. അഥൈകയോർധ്യ ഉദാനഃ പുണ്യേന പുണ്യം ലോകം നയതി പാപേന പാപമുദാജ്യാമേവ മനുഷ്യലോകം.

മുകളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള എഴുപത്തിരണ്ടുകോടി നാഡികളിൽ നിന്നും ഭീനമായി മറ്റൊരു നാഡികൂടിയുണ്ട്. അതിനെ സുഷുമാന എന്നു പറയുന്നു. അത് ഹൃദയത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു മുകളിൽ മസ്തകത്തിലേയ്ക്കു പോകുന്നു. അതു വഴിയായി ഉദാനവായു ശരീരത്തിന്റെ മുകൾ ഭാഗത്തേയ്ക്കു സഞ്ചരിക്കുന്നു. (ഇപ്രകാരം അശ്ചലായനന്റെ മൂന്നാമത്തെ പ്രശ്നത്തിന്റെ സമാധാനം പറഞ്ഞിട്ട് മഹർഷി പിപ്ലാദൻ അയാളുടെ നാലാമത്തെ പ്രശ്നത്തിന്റെ ഉത്തരം സംക്ഷേപമായിപ്പറയുന്നു.) യാതൊരുത്തൻ പുണ്യശീലനായിരിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ സൽക്കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അനുഭവിക്കേണ്ട സമയമായിരിക്കുന്നുവോ അവനെ ഈ ഉദാന വായു തന്നെ മറ്റു പ്രാണികളോടും ഇന്ദ്രിയങ്ങളോടും കൂടി വർത്തമാന ശരീരത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു പുണ്യലോകത്തിൽ - സർഗ്ഗാദി ഉന്നതലോകങ്ങളിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നു. പാപകർമ്മങ്ങളോടുകൂടിയ മനുഷ്യരെ ശൂകര കൂകരാദി പാപയോനികളിലും രൗരവാദിനിരകങ്ങളിലും കൊണ്ടുപോകുകയും അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ പാപപുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ മശിതഫലം അനുഭവിക്കുന്നതിനു അഭിമുഖമായിരിക്കുന്നുവോ അവനെ മനുഷ്യശരീരത്തിലേയ്ക്ക് കൊണ്ടുപോകുകയും ചെയ്യുന്നു.

(ഒരു ശരീരത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട് മുഖ്യ പ്രാണൻ ഉദാനനേയും കൂട്ടി അതുവഴി മറ്റു ശരീരത്തിലേയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ തന്റെ അംഗഭൂതമായ സമാനാദി പ്രാണങ്ങളേയും ഇന്ദ്രിയം, മനസ്സ് ഇവയേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു. ഇവയെല്ലാത്തിന്റേയും സ്വാമിയായ ജീവാത്മാവും അതിനോടുകൂടിപ്പോകുന്നു. ഈ കാര്യം ഇവിടെ പറയേണ്ടതുണ്ട്.)

സംബന്ധം - ഇനി രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളിലായി ആശ്ചലായനന്റെ അഞ്ചും ആറും ചോദ്യങ്ങളുടെ ഉത്തരം കൊടുത്തുകൊണ്ട് ജീവാത്മാവു പ്രാണേന്ദ്രിയങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു ശരീരത്തിൽനിന്നും മറ്റൊരു ശരീരത്തിലേക്കു പോകുന്നതു സംബന്ധമായ കാര്യം സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

8. ആദിത്യോ ഹ വൈ ബാഹുഃ പ്രാണ ഉദത്യേഷ ഹൃദനം ചാക്ഷുഷം പ്രാണമനുഗ്രഹ്ണാനഃ പൃഥ്വിവ്യം യാദേവ താസൈഷാ പുരു.സ്യാപാനമവഷ്ടഭ്യോന്തരാ യദാകാശഃ സ സമാനോ വായർവ്യാനഃ.

സൂര്യൻ തന്നെ എല്ലാത്തിന്റേയും ബാഹ്യപ്രാണൻ ആകുന്നു എന്ന് പൂർണ്ണമായി ഗ്രഹിക്കണം. ഈ മുഖ്യപ്രാണൻ സൂര്യരൂപത്തിൽ ഉദിച്ച ശരീരത്തിന്റെ അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുകയും നേത്രേന്ദ്രിയങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിന് കാഴ്ചശക്തി അഥവാ പ്രകാശം നൽകുന്നു. പൃഥ്വിയിലുള്ള ദേവത അതായത് അപാന വായുവിന്റെ ശക്തി അത് മനുഷ്യരുടെ ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന അപാന വായുവിന് ആശ്രയം നൽകുന്നു. ഈ അപാനവായുവിന്റെ ശക്തി ഗുദും, ഗുപ്തേന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവയെ സഹായിക്കുകയും ഇവയുടെ ബാഹ്യമായ സ്മുലാകാരത്തെ വഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്വർഗ്ഗത്തിനും ഭൂമിക്കും ഇടക്കുള്ള ആകാശം തന്നെ സമാനവായുവിന്റെ ബാഹ്യസ്വരൂപമാകുന്നു. അത് ഈ ശരീരത്തിന്റെ ബാഹ്യങ്ങളായ അംഗപ്രത്യംഗങ്ങൾക്കു വിശ്രമം നൽകി അവയെ പരരക്ഷിക്കുകയും ശരീരത്തിനുള്ളിലുള്ള സമാനവായുവിന് അതിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനു സൗകര്യം കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിന്റെ സഹായത്താൽ കർണ്ണങ്ങൾക്കു ശ്രവിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. ആകാശത്തിൽ ചരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വായുതന്നെ വ്യാനവായുവിന്റെ ബാഹ്യരൂപമാകുന്നു. അത് ഈ ശരീരത്തിന്റെ ബാഹ്യമായുള്ള അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളെ പ്രവർത്തനസജ്ജമാക്കിത്തീർക്കുകയും ശാന്തി പ്രദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു; ഉള്ളിലെ വ്യാനവായുവിനെ നാഡികളിൽക്കൂടി നയിക്കുകയും ത്വഗിന്ദ്രിയത്തിന് സ്പർശനജ്ഞാനം ഉണ്ടാക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

9. തേജോ ഹ വാ ഉദാനസ്തമാദൃപശാന്തതേജാഃ പുനർഭവ മിന്ദ്രിയൈർമനസി സമ്പദ്യമാനൈഃ.

സൂര്യന്റെയും അഗ്നിയുടെയും ബാഹ്യമായ തേജസ്സ് ഉഷ്ണത്വം, അതുതന്നെ ഉദാനവായുവിന്റെ ബാഹ്യസ്വരൂപം. അതു ശരീരത്തിന്റെ ബാഹ്യമായുള്ള അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളെ തണുപ്പിക്കുവാൻ അനുവദിക്കുന്നില്ല. കൂടാതെ ശരീരത്തിന്റെ ആന്തരികോഷ്ഠമാവിനെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തി നിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ നിന്നും ഉദാനവായു മാറി കഴിഞ്ഞാൽ അവന്റെ ശരീരം ചൂടായിരിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ ശരീ

രത്തിന് ചൂടില്ലാതായി അതിൽ നിവസിക്കുന്ന ജീവാത്മാവ് മനസ്സിൽ വില്പനമായി ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ചേർത്തുകൊണ്ട് ഉദാനവായുവിനോടുകൂടി മറ്റു ശരീരത്തിലേക്കു മാറിപ്പോകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ആശ്ചര്യകരമായ നാലാമത്തെ ചോദ്യത്തിലെ അതായത് പ്രാണൻ ഒരു ശരീരത്തിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ട് മറ്റു ശരീരത്തിലോ ലോകത്തിലോ പ്രവേശിക്കുന്ന കാര്യം വീണ്ടും സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

10. യച്ചിത്തസ്തേനൈഷ പ്രാണമായാതി പ്രാണസ്തേ ജസാ യുക്തഃ സഹാത്മനാ യഥാസങ്കല്പിതം ലോകം നയതി.

മരിക്കുന്ന സമയം ഈ ആത്മാവിന് ഏതെല്ലാം സങ്കല്പങ്ങളുണ്ടാകുന്നുവോ അതിന്റെ മനസ്സ് അന്തിമനിമിഷത്തിൽ ഏതു ഭാവനകൾ ചിന്തിച്ചിരുന്നുവോ ആ സങ്കല്പത്തോടുകൂടിയ മനസ്സ്, ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട് മുഖ്യ പ്രാണനിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആ മുഖ്യ പ്രാണൻ ഉദാനവായുവുമായി ചേർന്ന് തന്നോടൊത്ത് മനസ്സും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ഒന്നിച്ചുള്ള ജീവാത്മാവിനെ ആ അന്തിമ സങ്കല്പമനുസരിച്ച് യഥായോഗ്യം ഭിന്ന ഭിന്ന ലോകങ്ങളിലോ അഥവാ യോനികളിലോ ആനയിക്കുന്നു. അതിനാൽ തന്റെ മനസ്സിൽ നിരന്തരം ഭഗവാനെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് അത്യന്തം ഉചിതമായിരിക്കും. മറ്റു സങ്കല്പങ്ങൾ ഒന്നും വരുവാനനുവദിക്കരുത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ജീവിതം അല്പവും അനിത്യവുമാകുന്നു. അപ്രതീക്ഷിതമായി ഈ ശരീരത്തിന്റെ അന്ത്യം എപ്പോൾ സംഭവിക്കുമെന്ന് എങ്ങനെ അറിയും? ആ സമയം ഭഗവത്ചിന്ത ഉണ്ടാകാതെ മറ്റു സങ്കല്പങ്ങൾ ആണുണ്ടാകുന്നതെങ്കിൽ സാധാരണപോലെ എൺപത്തിനാലുകുഴം യോനികളിൽ അലഞ്ഞുതിരിയേണ്ടതായി വരുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി പ്രാണവിഷയകമായ ജ്ഞാനത്തിന്റെ സാംസാരികവും പാരലൗകികവുമായ ഫലത്തെ വിവരിക്കുന്നു.

11. യ ഏവം വിദാൻ പ്രാണം വേദ ന ഹാസ്യ പ്ര ജാഹീയതേദ്യമൃതോ ഭവതി തദേഷ ശ്ലോകഃ

ഏതെങ്കിലും വിദാൻ ഇപ്രകാരം ഈ പ്രാണന്റെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുകയും പ്രാണന്റെ മഹത്വത്തെ ഗ്രഹിച്ച് എല്ലാ പ്രകാരങ്ങളിലും അതിനെ സുരക്ഷിതമാക്കി നിലനിർത്തുകയും അതിനെ ഒരിക്കലും അവഹേളിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവന്റെ സന്താനപരമ്പര ഒരിക്കലും നശിച്ചുപോകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവന്റെ വീര്യം അമോഘവും അത്ഭുതവും ശക്തിസമ്പന്നവുമാകുന്നു. അവൻ അതിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മിക രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടു തന്റെ ജീവിതത്തെ സാർത്ഥകമാക്കിത്തീർക്കുകയും ഒരു ക്ഷണംപോലും ഭഗവത് ചിന്തകളാൽ ശൂന്യമാക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എങ്കിൽ അനന്തകാലത്തേയ്ക്കുമായി അമരനായിത്തീരുന്നു; അതായത് ജനനമരണരൂപമാകുന്ന പ്രപഞ്ചത്തിൽനിന്നും മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

12. ഉത്പത്തിമായതിം സ്ഥാനം വിഭുതം
ചൈവ പഞ്ചധാ
അദ്ധ്യാത്മം ചൈവ പ്രാണസ്യ വിജ്ഞായാമൃത
മശ്നുതേ.

വിജ്ഞായാമൃതമശ്നുത ഇതി.

ഉപര്യുക്ത വിവേചനങ്ങളനുസരിച്ച് യാതൊരു മനുഷ്യൻ പ്രാണന്റെ ഉത്ഭവത്തെ - അതായത് ഇത് എന്തിൽനിന്ന് എങ്ങനെ ഉണ്ടാകുന്നു എന്ന രഹസ്യത്തെ - ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ ശരീരത്തിൽ അതിന്റെ വ്യാപ്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനവും ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ പ്രാണന്റെ സ്ഥിതിയെ അതായത് അകത്തും പുറത്തും എവിടെവിടെയെല്ലാം അതു വസിക്കുന്നു എന്നുള്ള രഹസ്യത്തെ - അതിന്റെ ബാഹ്യവും ആന്തരികവും ആയ - ആധിഭൂതികവും ആദ്ധ്യാത്മികവുമായ അഞ്ചു രഹസ്യങ്ങളെ നന്നായി ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ അമൃതസ്വരൂപനായ പരമാനന്ദമയ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുകയും ആ ആനന്ദമയന്റെ സംയോഗസുഖത്തെ നിരന്തരം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ചതുർത്ഥ പ്രശ്നം

1. ആഥ ഹൈനം സൗര്യായണീ ഗാർഗ്യഃ പപ്രച്ഛ ഭഗവന്നേ തസ്മിൻ പുരുഷേ കാനി സ്വപന്തി കാന്യസ്മിൻ ജാഗ്രതി കതര ഏഷ ദേവഃ സ്വപ്നാനർപശ്യതി കണ്യൈതസുഖം ഭവതി കസ്മിനു സർവേ സമ്പ്രദിഷ്ഠിതാ ഭവന്തീതി.

ഇവിടെ ഗാർഗ്യമുനി പിപ്ലാദനോട് അഞ്ചുകാര്യങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നു. 1. ഗാവ്യനിദ്രാസമയം ഈ മനുഷ്യശരീരത്തിൽ അധിവസിക്കുന്ന മുൻപറഞ്ഞ ദേവതകളിൽ ആരെല്ലാം ഉറങ്ങുന്നു? 2. ആരെല്ലാം ഉണർന്നിരിക്കുന്നു? 3. സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ ഇവരിൽ ഏതുദേവത സ്വപ്നസംഭവങ്ങൾ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു? 4. നിദ്രാവസ്ഥയിലെ സുഖാനുഭവം ആർക്കുണ്ടാകുന്നു? 5. ഈ എല്ലാ ദേവതകളും സർവ്വഭാവത്തോടുകൂടി എന്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു? അതായത് ആരെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു? ഇങ്ങനെ ഗാർഗ്യമുനി ജീവാത്മാവിന്റേയും പരമാത്മാവിന്റേയും പൂർണ്ണമായ തത്വങ്ങൾ ചോദിച്ചിരിക്കുന്നു.

2. തസ്മൈ സ ഹോവാച യഥാ ഗാർഗ്യ മരീചയോർഭക്കസ്യാസ്തം ഗച്ഛതഃ സർവാ ഏതസ്മിൻസ്തേജോ മണ്ഡല ഏകീഭവന്തി. താഃ പുനഃ പുനരുദയതഃ പ്രചരന്ത്യേ വം ഹ വൈ തത്സർവം പരേ ദേവേ മനസ്വേ കീഭവതി. തേന തർഹ്യേഷ പുരുഷോ ന ശൃണോതി ന പശ്യതി ന ജിഹ്വതി ന രസയതേ ന സ്പൃശതേ നാഭിവാദതേ നാദത്തേ നാനന്ദയതേ ന വിസൃജതേ നേയായതേ സ്വപിതീത്യച്ഛതേ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ പിപ്ലാദമഹർഷി ഗാർഗ്യന്റെ ആദ്യപ്രശ്നത്തിന് ഇപ്രകാരം മറുപടി പറഞ്ഞു - "ഗാർഗ്യ, സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുമ്പോൾ ആ സമയം എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപി

I

K

ച്ചുകിടന്നിരുന്ന പ്രകാശ കിരണങ്ങൾ എപ്രകാരം ആ പ്രകാശ പുഞ്ചത്തിൽ ലയിച്ച് ഒന്നായിത്തീരുന്നുവോ തികച്ചും അതേ രീതിയിൽത്തന്നെ ഗാഢനിദ്രാസമയത്ത് നിന്റെ ചോദ്യപ്രകാരമുള്ള എല്ലാ ദേവതകളും, എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും, അവയിലെ സർവ്വശേഷമായ വനരൂപദേവതയും അതിൽ വിലീനമായി തദ്രൂപമായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ ആ സമയം ഈ ജീവാത്മാവ് ശ്രവിക്കുന്നില്ല, കാണുന്നില്ല, ഘ്രാണിക്കുന്നില്ല, സ്പർശിക്കുന്നില്ല, ശ്വസിക്കുന്നില്ല, സ്പർശിക്കുന്നില്ല, സംസാരിക്കുന്നില്ല, ഗ്രഹിക്കുന്നില്ല, ചലിക്കുന്നില്ല. മലമൂത്രവിസർജ്ജനം നടത്തുന്നില്ല, മൈഥുനസുഖം അനുഭവിക്കുന്നില്ല. അതായത് ആ സമയം പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ സർവ്വമായി ലയിച്ചിരിക്കും. ഈ സമയം ഈ പുരുഷൻ മാത്രം ഉറങ്ങുന്നു എന്നു സാധാരണ ആളുകൾ പറയുന്നു. സൂര്യോദയത്തിൽ കിരണങ്ങൾ വീണ്ടും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ അവൻ ഉണർന്നുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നീട് എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സിൽനിന്നും വേർപെട്ട് അതാതുകളുടെ കർമ്മങ്ങളിൽ വ്യാപൃതരായിത്തീരുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി ഗാർഗ്യന്റെ പ്രശ്നത്തിനു സംക്ഷേപമായി ഉത്തരംകൊടുത്തിട്ട് രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾ വഴി എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ലയിക്കുന്നതിനുമേൽ മനസ്സിന്റെ സ്ഥിതി എന്തായിത്തീരുന്നു എന്നു വിവരിക്കുന്നു.

3. പ്രാണാഗ്നയ ഏവൈതസ്മിൻപുരേ ജാഗ്രതി. ഗാർഹപത്യോ ഹ വാ ഏഷോഽപാനോ വ്യാനോഽന്യാഹാര്യപചനോ യദ്ഗാർഹപത്യോത് പ്രണീയതേ പ്രണയനാദാഹ വനീയഃ പ്രാണ.

ആ സമയം ഈ മനുഷ്യശരീരമാകുന്ന നഗരത്തിൽ അഞ്ചു പ്രാണരൂപങ്ങളായ അഗ്നികൾ ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. ഇത് ഗാർഗ്യന്റെ രണ്ടാമത്തെ പ്രശ്നത്തിന്റെ സംക്ഷേപമായ ഉത്തരമാണ്. ഇവിടെ നിദ്രയ്ക്കു യജ്ഞരൂപം നൽകുന്നതിന് പഞ്ച പ്രാണങ്ങളെ അഗ്നി രൂപത്തിൽ വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. യജ്ഞത്തിൽ അഗ്നിയ്ക്ക് പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു; അതിനാൽ ഇവിടെ സംക്ഷേപമായി പ്രാണമാത്രയെ അഗ്നിയുടെ നാമത്തിൽ പറയുന്നു. എന്നാൽ മുമ്പോട്ട് ഈ യജ്ഞത്തിന്റെ രൂപകത്തിൽ ഏതു പ്രാണവൃത്തിയെ ഏതിന്റെ സ്ഥാനത്തിൽ വിഭാവനം ചെയ്യണമെന്നതിനെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു. ശരീരത്തിൽ യാതൊന്ന് പ്രാണന്റെ അപാനവൃത്തിയാകുന്നുവോ, ഇതുതന്നെ ആ യജ്ഞത്തിന്റെ “ഗാർഹപത്യാഗ്നി എന്നു തോന്നുന്നു. വ്യാനൻ ദക്ഷിണാഗ്നയാകുന്നു. ഗാർഹപത്യാഗ്നിരൂപമായ അപാനനിൽനിന്നും പ്രാണൻ ഉണരുന്നു. ഈ കാരണത്താൽ മുഖ്യപ്രാണൻതന്നെ ഈ യജ്ഞത്തിന്റെ കല്പനയിൽ ആഹവനീയാഗ്നിയായിത്തീരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ യജ്ഞത്തിൽ ആഹവനീയാഗ്നി ഗാർഹപത്യത്തിൽനിന്നും ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവരുന്നു. ആദ്യത്തെ മൂന്നാം പ്രശ്നത്തിന്റെ വിശദീകരണത്തിലും പ്രാണന്റെ അന്നരൂപാഹൃതി അതിൽ ഹവനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു, ഈ വ്യക്തിത്വവിശിഷ്ടമായി ആഹവനീയാഗ്നിയെന്നു പറയുന്നു.

4. യദുച്ഛ്യാസനിശ്ശ്വാസാവേതാവഹുതീതി സമം നയതീസസമാന. മനോ ഹവാവ യജമാനഃ. ഇഷ്ടഫലമേവോദാനഃ. സ ഏനം യജാനമഹരഹർ ബ്രഹ്മ ഗമയതി,

യാതൊന്ന് മുഖ്യപ്രാണന്റെ ശ്വാസോച്ഛ്വാസരൂപത്തിൽ ശരീരത്തിനു വെളിയിൽ പോവുകയും ഉള്ളിലേയ്ക്കു മടങ്ങിവരുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതുതന്നെ ഈ യജ്ഞത്തിൽ ആഹൃതിയായി വീഴുന്നു. ഈ ആഹൃതികൾ വഴി യാതൊരു പോഷകതത്വങ്ങൾ ശരീരത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അവ തന്നെ ഹോമദ്രവ്യമാകുന്നു. ആ ഹോമദ്രവ്യത്തെ ശരീരത്തിന്റെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും ആവശ്യാനുസരണം സമഭാവത്തിൽ എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല സാമാന്യവായുവിന്റേതാണ്. അതിനാൽ അതിനെ സമാനവായു എന്നു പറയുന്നു. അതുതന്നെ ഈ രൂപകത്തിൽ ‘ഹോതാ’ - ഹവനം നടത്തുന്ന ഋതിക്ക് - ആകുന്നു. അഗ്നിരൂപനായിരുന്നിട്ടും ആഹൃതികൾ എത്തിക്കുന്ന കൃത്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനാൽ ഇതിനെ ‘ഹോതാ’ വെന്നു വിളിക്കുന്നു. ആദ്യം പറയപ്പെട്ട മനസ്സു തന്നെ യജമാനനും ഉദാനവായുതന്നെ ആ യജമാനന്റെ അഭീഷ്ടഫലവും ആകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, എപ്രകാരം ഹോമം നടത്തുന്ന യജമാനനെ അതിന്റെ അഭീഷ്ടഫലം തന്നിലേക്കു കർഷിച്ച് കർമ്മഫലം അനുഭവിക്കുന്നതിനു കർമ്മാനുസൃതമായി സ്വർഗ്ഗാദി ലോകങ്ങളിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ ഈ ഉദാനവായു മനസ്സിനെ ദിവസം തോറും നിദ്രാസമയത്ത് അതിന്റെ കർമ്മഫലത്തിന്റെ ഭോഗസരൂപമായ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പരമാത്മാവിന്റെ നിവാസസ്ഥാനരൂപമായ ഹൃദയ ഗൃഹയിലേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു. അവിടെ ഈ മനസ്സുവഴി ജീവാത്മാവും നിദ്രാജനിതമായ വിശ്രമസുഖം അനുഭവിക്കുന്നു; എന്തെന്നാൽ ജീവാത്മാവിന്റെ നിവാസസ്ഥാനവും അതുതന്നെയാകുന്നു. ഇവിടെ ‘ബ്രഹ്മ ഗമയതി’ എന്നതുകൊണ്ട് നിദ്രാജനിതമായ സുഖം ബ്രഹ്മപ്രാപ്തികൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സുഖത്തിന്റെ യാതൊരംശത്തിലും തുല്യം ചെയ്യുവാൻ കഴിയുമെന്നു മനസ്സിലാക്കരുത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതാകട്ടെ താമസസുഖമാണ്. എന്നാൽ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരന്റെ പ്രാപ്തികൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സുഖം മൂന്നു ഗുണങ്ങൾക്കും അതീതമാകുന്നു.

സംബന്ധം - ഇനി മൂന്നാമത്തെ പ്രശ്നത്തിന്റെ ഉത്തരം.

5. അത്രൈഷ ദേവഃ സ്വപ്നേ മഹിമാനമനുഭവതി. യദ്ദൃഷ്ടം ദൃഷ്ടമനുപശ്യതി ശ്രുതം ശ്രുതമേവാർത്ഥമനുശൃണോതി. ദേശദിഗന്തരൈശ്ച പ്രത്യനുഭൂതം പുനഃ പുനഃ പ്രത്യനുഭവതി ദൃഷ്ടം ചാദൃഷ്ടം ച ശ്രുതം ചാശ്രുതം ചാനുഭൂതം ചാനനുഭൂതം ച സച്ചാസച്ച സർവ്വം പശ്യതി സർവ്വഃ പശ്യതി.

ഏതു ദേവത സ്വപ്നത്തെ വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള ഗാർഗ്യമുനിയുടെ മൂന്നാമത്തെ ചോദ്യത്തിന് പിപ്ലാദൻ ഇപ്രകാരം മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഈ സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ ജീവാത്മാവുതന്നെ മനസ്സും സൂക്ഷ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും വഴി തന്റെ വിഭൂതികളെ അനുഭവിക്കുന്നു. ഇതിനു മുൻപ് അങ്ങിങ്ങു കണ്ടതും കേട്ടതും അനുഭവിച്ചതുമെല്ലാം തന്നെ സ്വപ്നത്തിൽ കൂടെക്കൂടെ കാണുകയും കേൾക്കുകയും അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ അവൻ എപ്രകാരം ഏതു രീതിയിൽ ഏതു സ്ഥലത്ത് ഏതുസംഭവത്തെ കാണുകയോ കേൾക്കുകയോ

N

P

I

K

അനുഭവിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ അതേപ്രകാരം തന്നെ അതു സ്വപ്നത്തിലും അനുഭവിക്കണം എന്നു നിയമമൊന്നു മില്ല. എങ്കിലും സ്വപ്നത്തിൽ ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെ ഏതെങ്കിലും സംഭവത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും അംശം മറ്റേതെങ്കിലും സംഭവത്തിന്റെ അംശവുമായിച്ചേർന്ന് ഒരു പുതിയ രൂപത്തിൽ അനുഭവപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ സ്വപ്നകാലത്തിൽ കണ്ടതും കാണാത്തതും കാണുന്നു. കേട്ടതും കേൾക്കാത്തതും കേൾക്കുന്നു. അനുഭവിച്ചതും അനുഭവിക്കാത്തതും അനുഭവിക്കുന്നു എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതുമായ വസ്തുക്കളെയും സ്വപ്നത്തിൽ ദർശിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം സ്വപ്നത്തിൽ വിചിത്രരീതിയിൽ സംഭവങ്ങളെ കൂടെക്കൂടെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും സ്വയം തന്നെ എല്ലാമായിട്ട് കാണുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ സമയം ജീവാത്മാവിനെ കൂടാതെ മറ്റൊന്നുമുണ്ടായിരിക്കുന്നില്ല.

6. സ യദാ തേജസാഭിഭൂതോ ഭവത്യത്രൈഷ ദേവഃ സ്വപ്നാന പശ്യത്യഥ തദൈദ സ്മിൻശരീര ഏതസുഖം ഭവതി.

ഗാർഗ്യമുനി നാലാമത്തെ ചോദ്യം ഇപ്രകാരം ചോദിക്കുന്നു. “നിദ്രയിൽ സുഖത്തിന്റെ അനുഭവം ആർക്കുണ്ടാകുന്നു?” അതിനു പിപ്പലാദൻ മറുപടി പറയുന്നു - നിദ്രാസമയത്ത് ഈ മനസ്സ് ഉദാനവായുവിനധീനമായി ഭവിക്കുമ്പോൾ അതായത്. ഉദാനവായു ഈ മനസ്സിനെ ജീവാത്മാവിന്റെ വാസസ്ഥാനമായ ഹൃദയത്തിൽ എത്തിച്ച് മോഹവിവശമാക്കുമ്പോൾ, ആ നിദ്രാവസ്ഥയിൽ ജീവാത്മാവ് മനസ്സു വഴിയായുള്ള സ്വപ്നസംഭവങ്ങളെ കാണുന്നില്ല. ആ സമയം നിദ്രാജനിതമായ സുഖാനുഭവം ജീവാത്മാവിനു തന്നെ ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ ശരീരത്തിൽ സുഖദുഃഖങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നത് പ്രത്യേകാവസ്ഥയിൽ പ്രകൃതിസ്ഥപുരുഷൻ - ജീവാത്മാവുതന്നെയാകുന്നു.

7. സ യഥാ സോമ്യ വയാംസി വാസോവൃക്ഷം സം പ്രതിഷ്ഠന്തേ ഏവം ഹ വൈ തത് സർവം പര ആത്മ നിസംപ്രതിഷ്ഠതേ.

ഗാർഗ്യമുനിയുടെ അഞ്ചാമത്തെ ചോദ്യം - “ഈ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, പ്രാണൻ - എല്ലാം എന്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു? ആരെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു.” അതിന് ഇപ്രകാരം മഹർഷി മറുപടി പറയുന്നു.

പ്രിയപ്പെട്ട ഗാർഗ്യ, ആകാശത്തിൽ പറന്നു സഞ്ചരിക്കുന്ന പക്ഷിഗണങ്ങൾ സായംകാലം മടങ്ങി തങ്ങളുടെ നിവാസസ്ഥാനത്തു സുഖമായി ചേക്കേറുന്നതുപോലെ, പൃഥ്വിമുതൽ പ്രാണൻവരെയുള്ള തന്മാത്രയുടെയും പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനിൽ - അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവായിട്ടുള്ളതിൽ - ആശ്രയം തേടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവയെല്ലാത്തിന്റേയും ഏകമായ ആശ്രയം അദ്ദേഹം തന്നെയാകുന്നു.

8. പൃഥിവീ ച പൃഥിവീമാത്രാ ചാപശ്ചാപോമാത്രാ ച തേജശ്ച തേജോമാത്രാ ച വായുശ്ച വായു മാത്രാ ചാകാശ ശ്ചാകാശമാത്രാ ച ചക്ഷുശ്ച ദ്രഷ്ടവ്യം ച ശ്രോത്രം ച ശ്രോതവ്യം ച ഘ്റാണം ച ഘ്റാതവ്യം ച രസശ്ച രസയിതവ്യം ച ത്വക്ച സ്പർശയിതവ്യം

ച വാക്ച വക്തവ്യം ച ഹസ്തം ചാദാതവ്യം ചോപ് സ്ഥശ്ചാനന്ദയിതവ്യം ച ചയുശ്ച വിസർജ്ജയിതവ്യം ച പാദം ച ഗന്തവ്യം ച മനശ്ചമന്തവ്യം ച ബുദ്ധിശ്ച ബോദ്ധവ്യം ചാഹങ്കാരശ്ചാഹം കർത്തവ്യം ച ചിത്തം ച ചേതയിതവ്യം ച തേജശ്ച വിദ്യോതയിതവ്യം ച പ്രാണശ്ച വിധാരയിതവ്യം ച.

സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മ പഞ്ച മഹാഭൂതങ്ങൾ, പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളും അവയുടെ വിഷയങ്ങളും, നാലു പ്രകാരത്തിലുള്ള അന്തഃകരണങ്ങളും അവയുടെ വിഷയങ്ങളും അതുപോലെ അഞ്ചുതരത്തിൽപ്പെട്ട പ്രാണവായുക്കൾ ഇവയെല്ലാം പരമാത്മാവിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്ഥൂലമായ പൃഥ്വിയും അതിന്റെ കാരണമായ ഗന്ധവും, സ്ഥൂലജലതത്വവും അതിന്റെ കാരണമായ രസമാത്രയും, സ്ഥൂലതേജസ്തത്വവും അതിന്റെ കാരണമായ രൂപവും, സ്ഥൂലവായു തത്വവും അതിന്റെ കാരണമായ സ്പർശനവും, സ്ഥൂലാകാശവും അതിന്റെ കാരണമായ ശബ്ദവും, ഇപ്രകാരം തങ്ങളുടെ കാരണസഹിതമായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളും, നേത്രേന്ദ്രിയവും അതുവഴിയായി കാണപ്പെടുന്ന വസ്തുക്കളും, ശ്രോത്രേന്ദ്രിയവും അതുവഴി ആസ്വദിക്കപ്പെടുന്ന പുളിപ്പും മധുരവും ആയ എല്ലാ രസങ്ങളും, ത്വഗിന്ദ്രിയവും അതുവഴി സ്പർശിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളും, വാഗിന്ദ്രിയവും അതുവഴിയായി ഉച്ചരിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ ശബ്ദവും, രണ്ടുകരങ്ങളും അതുവഴി പിടിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ വസ്തുക്കളും, രണ്ടുപാദങ്ങളും അതിന്റെ പ്രാപ്യസ്ഥാനങ്ങളും. ഗുപ്തേന്ദ്രിയങ്ങളും മൈഥുനസുഖവും, ഗുദേന്ദ്രിയവും അതുവഴി വിസർജ്ജിക്കപ്പെടുന്ന മലവും, മനസ്സും അതുവഴി മനനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന എല്ലാ വസ്തുക്കളും, ബുദ്ധിയും അതുവഴി ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ സാധനങ്ങളും, അഹങ്കാരവും അതിന്റെ വിഷയങ്ങളും, ചിത്തവും അതുവഴി ചന്തിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ സംഗതികളും, പ്രഭാവവും അതിൽ നിന്നു പ്രഭാവീതമാകുന്ന വസ്തുക്കളും ഇങ്ങനെ പഞ്ചവൃത്തികളോടു കൂടിയ പ്രാണനും അതുവഴിയായ ജീവൻ പകർന്നു വഹിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന എല്ലാ ശരീരങ്ങളും എല്ലാം ഇതിന്റെ കാരണഭൂതനായ പരമേശ്വരനെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു.

9. ഏഷ ഹി ദ്രഷ്ടാ സ്പ്രഷ്ടാ ശ്രോതാ പ്രഘാതാ രസയിതാ മന്താ ബോദ്ധാ കർത്താ വിജ്ഞാനാത്മാ പുരുഷഃ സപരേ ിക്ഷര ആത്മനി സംപ്രതിഷ്ഠതേ.

കാണുന്നതും സ്പർശിക്കുന്നതും ശ്രവിക്കുന്നതും ഘ്റാണിക്കുന്നതും മനനം ചെയ്യുന്നതും ഗ്രഹിക്കുന്നതുമായ എല്ലാ സമ്പൂർണ്ണേന്ദ്രിയങ്ങളും, മനസ്സ് വഴിയായി സമസ്ത കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുന്ന വിജ്ഞാനസ്വരൂപപുരുഷൻ - ജീവാത്മാവ് - ആകുന്നു. ഈ പരമ അവിനാശിയും അഖിലത്തിന്റേയും ആത്മാവുമായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമൻ തന്നെ എല്ലാത്തിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനോടുകൂടി വാസ്തവീകമായ ശാന്തി ലഭിക്കുന്നു; അതിനാൽ ഇതിന്റേയും പരമമായ ആശ്രയം ആ പരമേശ്വരൻ തന്നെയാകുന്നു.

10. പരമേവാക്ഷരം പ്രതിപദ്യതേ സയോ ഹ വൈതദച്ഛായമശരീരമലോഹിതം ശുഭ്രമക്ഷരം വേദയതേ

N

P

I

യസ്തു സോമ്യ. സ സർവ്വജ്ഞഃ സർവ്വോ ഭവതി. തദേഷ ശ്ലോകഃ.

യാതൊരുത്തൻ ഛായാഭിതനും ചുവപ്പും മഞ്ഞയും ആയുള്ള എല്ലാ വർണ്ണങ്ങളിൽ നിന്നും രഹിതനും ആയ വിശുദ്ധനും അവിനാശിയുമായ പരമേശ്വരനെ അറിയുന്നുവോ; അവൻ ആ പരമാക്ഷര പരമത്മാവിനെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇതിൽ അല്പംപോലും സംശയത്തിനവകാശമില്ല. ഹേ സോമ്യ, യാതൊരുത്തൻ ഇങ്ങനെയാകുന്നുവോ അതായത് ആരെങ്കിലും ആ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അവൻ സർവ്വജ്ഞനും സർവ്വരൂപനും ആയിത്തീരുന്നു. അടുത്ത മന്ത്രം ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാകുന്നു.

- 11. വിജ്ഞാനാത്മാ സഹ ദേവൈശ്ച സർവ്വൈഃ പ്രാണാ ഭൂതാനി സംപ്രതിഷ്ഠന്തി യത്ര. തദക്ഷരം വേദയതേ യസ്തു സോമ്യ സ സർവ്വജ്ഞസ്സർവ്വമേവാവിവേശേതി.

അഖിലത്തിന്റേയും പരമകാരണനായ പരമേശ്വരനിൽ സമസ്ത പ്രാണനും പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളും സമസ്തേന്ദ്രിയങ്ങളോടും അന്തഃകരണങ്ങളോടും കൂടിയ ജീവാത്മാവും എല്ലാം ആശ്രയം പ്രാപിക്കുന്നു. ആ പരമാക്ഷരമായ അവിനാശിപരമാത്മാവിനെ യാതൊരുത്തൻ തിരിച്ചറിയുന്നുവോ അവൻ സർവ്വജ്ഞനാകുന്നു, അതുപോലെ സർവ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനിൽ പ്രവിഷ്ടനായിത്തീരുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ ചതുർത്ഥ പ്രശ്നം സമാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

പഞ്ചമപ്രശ്നം

- 1. അഥ ഹൈനം ശൈബ്യഃ സത്യകാമഃ പപച്ഛ. സ യോ ഹ വൈ തദ്ദേവന്മനുഷ്യേഷു പ്രായണാന്ത മോങ്കാരമഭിധ്യായീത. തകമം വാവ സ തേന ലോകം ജയതീതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ ഓങ്കാരത്തിന്റെ ഉപാസനയെ സംബന്ധിച്ച് സത്യകാമൻ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു. യാതൊരു മനുഷ്യൻ ആജീവനാന്തം ഓങ്കാരത്തെ ശരിയായ രീതിയിൽ ഉപാസിക്കുകയും അവൻ ആ ഉപാസനവഴി ഏതു ലോകവും പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുകയും അവൻ എന്തു ഫലംകിട്ടുകയും ചെയ്യുമെന്നുള്ളതിൽ അവൻ ജീജ്ഞാസുവായിരിക്കും.

- 2. തസ്മൈ സ ഹോവാച ഏതദൈ സത്യകാമ പരം ച ചാപരം ബ്രഹ്മ യദോങ്കാരഃ. തസ്മാദിദാനേതേ നൈവായതനേനൈകതര മന്വേതി.

ഇതിന്റെ ഉത്തരമായി മഹർഷി പിപ്ലാദൻ “ഓ” എന്ന അക്ഷരത്തെ അതിന്റെ ലക്ഷ്യഭൂതമായ പുരുഷോത്തമനോടു കൂടി ഏകീകരിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു - സത്യകാമ, ഈ “ഓ” ഉണ്ടല്ലോ, അത് തന്റെ ലക്ഷ്യഭൂതമായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നും ഭിന്നമാകുന്നില്ല. അതിനാൽ ഇതുതന്നെ പരബ്രഹ്മവും ആ പരബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും പ്രകടമാകുന്ന വിരാട് രൂപവും

ആകുന്നു; അപരബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഈ ഒരേ ഓങ്കാരത്തിന്റെ ജപം, സ്മരണം, ചിന്തനം ഇവകൊണ്ടു മാത്രം തങ്ങളുടെ അഭിഷ്ടസിദ്ധിയെ ആഗ്രഹിക്കുന്ന വിജ്ഞാനസമ്പന്നന്മാരായ മനുഷ്യർ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതായത് യാതൊരുത്തൻ പരമേശ്വരന്റെ വിരാട് സ്വരൂപത്തെ, ഈ ജഗത്തിന്റെ ഐശ്വര്യമയമായ ഏതെങ്കിലും അംഗത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള ഇച്ഛയോടുകൂടി ഓങ്കാരത്തെ, ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ സ്വന്തം ഭാവനയ്ക്കനുസരണമായി വിരാട് സ്വരൂപമായ പരമേശ്വരന്റെ ഏതെങ്കിലും അംഗത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇതിന്റെ അന്തര്യാമിയും ആത്മാവുമായ പൂർണ്ണബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു നിഷ്കാമഭാവത്തോടുകൂടി ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ അവൻ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

- 3. സ യദ്യേകമാത്രഭിധ്യായീത സ തേനൈവ സംവേദിദിതസ്തൂർണ്ണമേവ ജഗത്യാമഭിസംപദ്യതേ, തമ്യചോ മനുഷ്യലോകമുപനയന്തേ സ തത്ര തപസാ ബ്രഹ്മചര്യേണ ശ്രദ്ധയാ സമ്പന്നോ മഹിമാനമനുഭവതി.

ഓങ്കാരത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ വിരാട് പരമേശ്വരന്റെ ഭൂഃ, ഭുവഃ, സഃ ഈ മൂന്നുരൂപങ്ങളിൽനിന്നും ഭൂലോകത്തിന്റെ ഐശ്വര്യത്തിൽ ആസക്തനായിട്ട് അതിന്റെ പ്രാപ്തിക്കായി ഓങ്കാരത്തെ ഉപാസിക്കുന്നു എങ്കിൽ മരണാനന്തരം അവൻ തന്റെ പ്രാപണീയമായ ഐശ്വര്യത്താൽ പ്രേരിതനായി തൽക്കാലം ഭൂലോകത്തിൽ വന്നുചേരുന്നു. ഓങ്കാരത്തിന്റെ ആദ്യമാത്ര ഊഗ്രോദരസ്വരൂപമാകുന്നു. അതിനു ഭൂലോകവുമായി ബന്ധമുണ്ട്. അതിനാൽ അതിന്റെ ചിന്തകൾകൊണ്ടു സാധകന് ഊഗ്രോദരന്മാർ വീണ്ടും മനുഷ്യരൂപത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു. അവൻ ആ പുതിയ മനുഷ്യജന്മത്തിൽ തപം, ബ്രഹ്മചര്യം, ഭക്തിസമ്പന്നമായ ഉത്തമചാരണങ്ങൾ ഇവയോടുകൂടിയ ശ്രേഷ്ഠമനുഷ്യനായി അത്ഭുതകരമായ ഐശ്വര്യങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നു. അവനു നീചയോനികളിൽ അലയേണ്ടതായി വരുന്നില്ല. അവൻ മരണാനന്തരം മനുഷ്യനായി വീണ്ടും ശുഭകർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനായിത്തീരുകയും അവിടെ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള സുഖങ്ങളെ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

- 4. അഥ യദി ദിവിമാത്രേണ മനസി സംപദ്യതേ സോന്തരിക്ഷം യജൂർഭിരുനീയതേ സോമലോകം. സ സോമലോകേ വിഭൂതിമനുഭൂയ പുനരാവർത്തതേ.

സാധകൻ ഓങ്കാരത്തിന്റെ രണ്ടുമാത്രകളെ ഉപാസിക്കുന്നു; അതായത് ആ വിരാട് സ്വരൂപനായ പരമേശ്വരന്റെ അംഗഭൂതമായ ഭൂഃ (മനുഷ്യലോകം) ഭുവഃ (സ്വർഗ്ഗലോകം) ഇവ രണ്ടിന്റേയും ഐശ്വര്യത്തിൽ ആസക്തിയോടുകൂടി അതിനെത്തന്നെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഓങ്കാരത്തെ ഉപാസിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ മനോമയമായ ചന്ദ്രലോകത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു; അവനെ യജൂർവേദത്തിന്റെ മന്ത്രം അന്തരീക്ഷത്തിൽ മുകൾഭാഗത്തു ചന്ദ്രലോകത്തിൽ എത്തിക്കുന്നു. ആ വിനാശസ്വരൂപത്തോടുകൂടിയ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ നാനാ പ്രകാരങ്ങളിലുള്ള ഐശ്വര്യങ്ങളെ ഉപഭോഗം ചെയ്തിട്ട്, തന്റെ ഉപാസനയുടെ പുണ്യം

N

P

I

ക്ഷയിച്ചുതീരുമ്പോൾ വീണ്ടും മൂല്യലോകത്തിലേയ്ക്കു തന്നെ വന്നുചേരുന്നു. ഇവിടെ അവനു തന്റെ പൂർവ്വകർമ്മാനുസൃതമായി മനുഷ്യശരീരമോ അഥവാ അതിലും നീചമായ യോനിയോ ലഭിക്കുന്നു.

5. യജ്ഞപുനരേതം ത്രിമാത്രേണോമിത്യേതേനൈവാക്ഷരേണ പരം പുരുഷമഭിധായീത സ തേജസി സുര്യേ സമ്പന്ന. യഥാ പാദോദരസ്തചാ വിനിർമുച്യത ഏവം ഹ വൈ സ പാപ്മനാ വിനിർമുക്തഃ സ സാമഭിരുന്നീയതേ ബ്രഹ്മ ലോകം സ ഏതസ്മാജജീവഘനാത് പരാത്പരം പുരിശയം പുരുഷമീക്ഷതേ തദേതൗ ശ്ലോകൗ ഭവതഃ.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ 'പുനഃ' ശബ്ദപ്രയോഗത്തിൽ നിന്നും ഈ ഒരുകാര്യം സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു - ഉപര്യുക്തമായ കഥനം അനുസരിച്ച് ഈ ലോകത്തിന്റേയും സ്വർഗ്ഗലോകത്തിന്റേയും ഐശ്വര്യത്തെ അഭിലഷിച്ചുകൊണ്ട് ആ പരബ്രഹ്മത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഓങ്കാരത്തെ ഉപാസിക്കുന്ന സാധകന്മാരിൽ അസാധാരണ സാധകനെ ഇവിടെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉപാസനയുടെ സർവ്വോത്തമമായ രീതി ഇതുതന്നെയാകുന്നു - ഈ ഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിന് ഈ മന്ത്രത്തിൽ 'എങ്കിൽ' എന്ന പദം പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതിൽ യാതൊരു വികല്പവുമില്ല. ഓങ്കാരം ആ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാമമാകുന്നു; അതുവഴി പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരൻ ഉപാസിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് ഈ മന്ത്രത്തിൽ സ്പഷ്ടമായുപദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. യാതൊരു സാധകൻ മൂന്നുമാത്രകളോടുകൂടിയ ഓങ്കാരസ്വരൂപമായ അക്ഷരദാരാ പരബ്രഹ്മപരമേശ്വരനെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ സർപ്പം പടവുമായി ബന്ധംവിട്ടു പോകുന്നതുപോലെതന്നെ എല്ലാ കർമ്മബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം പ്രാപിച്ച് സർവ്വഥാ നിർവികാരനായിത്തീരുന്നു. അവനെ സാമവേദത്തിന്റെ മന്ത്രം തേജോമയമദയ സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽക്കൂടി കൊണ്ടുപോയി സർവ്വോപരിയായി ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ എത്തിക്കുന്നു. അവിടെ അവൻ ജീവസമുദായരൂപവും ചേതനാതത്വത്താൽ അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠനുമായ പരബ്രഹ്മപുരുഷോത്തമനെ പ്രാപിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സംപൂർണ്ണ ജഗത്തിനെ തന്റെ ശക്തിയുടെ അല്പം ശംകൊണ്ടു വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും പ്രപഞ്ചം മുഴുവൻ വാപിച്ചിരിക്കുകയും അന്തര്യാമിരൂപത്തിൽ അഖിലത്തിന്റേയും ഹൃദയങ്ങളിൽ വിരാജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇനിയുള്ള രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ വിഷയത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

6. തിസ്റോ മാത്രാ മ്നുത്യുമത്യഃ പ്രയുക്താ അന്യോന്യസക്താ അനവിപ്രയുക്താഃ ക്രിയാസു ബാഹ്യാഭ്യാന്തര മദ്ധ്യമാസു സമ്യക് പ്രയുക്താസു ന കമ്പതേ ജ്ഞഃ!!

ഈ കാണുന്നതും കേൾക്കുന്നതും അനുഭവിക്കുന്നതുമായ ഓങ്കാര പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ ജഗത് സ്വരൂപമായ വിരാട് സ്വരൂപം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാസ്തവീകവും പരമാവിനാശിയുമായ രൂപമേ ആകുന്നു; ഇത് പരിവർത്തനസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതാണ്. അതിനാൽ ഇതിൽ ജീവിക്കുന്നവർ അമരരായിത്തീരുന്നില്ല. എത്രമാത്രം ഉന്നതന്മാരാണെങ്കിൽപ്പോലും ജനനമരണ

N

K

ചക്രത്തിൽനിന്നും മോചിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഇതിന്റെ ഒരംഗമായ പൃഥ്വിലോകത്തെയോ അഥവാ അന്തരീക്ഷത്തെയുമോ അല്ലെങ്കിൽ മൂന്നലോകങ്ങളുൾപ്പെട്ട സമസ്തജഗത്തിന്റേയുനോ അഭിലാഷത്തോടുകൂടി യാതൊരുത്തൻ ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ യാതൊരുത്തന്റെ ലക്ഷ്യം ഈ ജഗത്തിന്റെ ആത്മസ്വരൂപമായ പരമേശ്വരനിലേയ്ക്കല്ലാതിരിക്കുന്നുവോ, മറിച്ച് യാതൊരുരുത്തൻ ജഗത്തിന്റെ ബാഹ്യരൂപത്തിൽ നാത്രം ആസക്തനായിത്തീരുന്നുവോ അവൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അതുകാരമം കൂടെക്കൂടെ ജനിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ തൻറെ ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിലും പുറത്തും മധ്യഭാഗത്തും അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള അഭിലാഷത്തോടുകൂടി ഓങ്കാരത്തെ ജപിക്കുകയും സ്മരിക്കുകയും ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ആ സാധകൻ മാത്രം ജ്ഞാന സ്വരൂപനായ പരമേശ്വരനെ പിന്നെ ഒരിക്കലും തന്റെ അവസ്ഥയിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കുന്നില്ല.

7. ഋഗ്ഭിരേതം യജുർഭിരന്തരീക്ഷം സാമഭിർയത് തത്കവയോ വേദയന്തേ തമോങ്കാരേണൈവായതനേനാനേതി വിദാൻ യത്തച്ഛാരന്തമജര മമ്യതമയം പരം ചേതി.

ഒരംഗത്തെമാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കി ഉപാസന നടത്തുന്ന സാധകനെ ഋഗ്വേദത്തിലെ മന്ത്രങ്ങൾ മനുഷ്യലോകത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നാക്കുന്നു. രണ്ടുമാത്രകളെ ഉപാസിക്കുന്നവനെ അതായത് ജഗത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉന്നതമായ സ്വർഗ്ഗീയൈശ്വര്യങ്ങളെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഓങ്കാരത്തെ ഉപാസിക്കുന്നവനെ യജുർവേദത്തിലെ മന്ത്രങ്ങൾ ചന്ദ്രലോകത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇവയിലെല്ലാം പരിപൂർണ്ണനും എല്ലാത്തിന്റേയും ആത്മസ്വരൂപമായ പരമേശ്വരന്റെ ഓങ്കാരദാരാ ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ, അവനെ സാമവേദത്തിലെ മന്ത്രങ്ങൾ മഹാജ്ഞാനികളാൽ നാത്രം അറിയപ്പെടുന്ന ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ എത്തിക്കുന്നു. സംപൂർണ്ണരഹസ്യത്തെഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ബുദ്ധിമാനായ മനുഷ്യൻ ബാഹ്യജഗത്തിൽ ആസക്തനാകാതെ ഓങ്കാരത്തിന്റെ ഉപാസനവഴിയായി സമസ്ത ജഗത്തിന്റേയും അത്മസ്വരൂപനായ ആ പരമശാന്തനും എല്ലാപ്രകാരങ്ങളിലുമുള്ള വികാരങ്ങളാൽ രഹിതനും ആകുന്നു. അവിടെ വാർദ്ധക്യമില്ല, മരണമില്ല, ഭയമില്ല. അവൻ അമരനും നിർഭയനും അതുപോലെ ശ്രേഷ്ഠനായ പരമപുരുഷോത്തമനും ആകുന്നു.

ഷഷ്ഠപ്രശ്നം

1. അഥ ഹൈനം സുകേശാ ഭാരദാജഃ പപ്രച്ഛ-ഭഗവാൻ, ഹിരണ്യനാഭഃ കൗസല്യോ രാജപുത്രോ മാമുപേതൈതം പ്രശ്നമപ്യുച്ഛത. ഷോഡശകലം ഭാരദാജപുരുഷം വേതഥ. തമഹം കമാരമബ്രൂവം നാഹമിമം വേദ യദ്യഹമിമമ വേദീഷം കഥം തേ നാവാക്ഷ്യമിതി സമുലോ വാ ഏഷ പരിശുഷ്യതി യോന്മൃതമഭിവദതി തസ്മാന്നാർഹാമ്യന്യതം വക്തും. സതുഷ്ണീം രഥമാരുഹ്യ പ്രവവാജഃ തം ത്വാ പൃച്ഛാമി ക്വാസൗപുരുഷ ഇതി.

P

സുകേശ മഹർഷി തന്റെ അല്പജ്ഞതയും സത്യഭാഷണത്തിന്റെ മഹത്വവും പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പതിനാറു കലകളോടുകൂടിയ പുരുഷനെ സംബന്ധിച്ച ചോദ്യം ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു-‘ഭഗവൻ’, ഒരിക്കൽ കോസലരാജ്യത്തിലെ രാജകുമാരൻ ഹിരണ്യനാഭൻ എന്റെ അടുക്കൽ വന്നിരുന്നു. അവൻ എന്നോടു ചോദിച്ചു - ‘ഭരദാജ, പതിനാറു കലകളോടും കൂടിയ പുരുഷനെ നിങ്ങൾക്കറിയാമോ?’ ഞാൻ അയാളോടു സ്പഷ്ടമായി പറഞ്ഞു - “സഹോദര, ഞാനത് അറിയുന്നില്ല; അറിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ തീർച്ചയായും നിനക്കു ഞാനതു പറഞ്ഞു തരുമായിരുന്നു. പറയാതിരിക്കുന്നതിന് യാതൊരു കാരണവുമില്ലല്ലോ? പറഞ്ഞു തരുന്നതിനുള്ള ഇഷ്ടമില്ലായ്മകൊണ്ടാണ് പ്രശ്നത്തെ ഞാൻ നിഷേധിച്ചു കളഞ്ഞതെന്നു നിങ്ങൾ മനസ്സിൽ വിചാരിക്കരുത്; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഞാനൊരിക്കലും കളവു പറയുകയില്ല. കളവു പറയുന്നവന്റെ വംശവിച്ഛേദം സംഭവിക്കുന്നു. അവൻ ഈ ലോകത്തിലോ പരലോകത്തിലോ യാതൊരു മാനന്യതയും ലഭിക്കുന്നില്ല. ഇതുകേട്ട് രാജകുമാരൻ നിശ്ശബ്ദനായി റഥത്തിൽ കയറി, വന്നതുപോലെതന്നെ തിരിച്ചുപോയി. ഇപ്പോൾ അങ്ങയിൽനിന്നും ആ പതിനാറു കലകളോടു കൂടിയ പുരുഷതത്വത്തെ അറിയുന്നതിന് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ദയവുചെയ്ത്, അവൻ എവിടെയാമ്, അവന്റെ സ്വരൂപം എന്താണ്, എന്നുള്ള കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞുതന്നാലും!”

2. തസ്മൈ സ ഹോവാച. ഇഹൈവാനന്ദശരീരേ സോമ്യ സ പുരുഷോ യസ്മിന്നേതാഃ ഷോഡശ കലാഃ പ്രഭവന്തീതി.

പതിനാറുകലകളോടു കൂടിയ പുരുഷനെ ലക്ഷ്യമാത്രമായി അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. പിപ്ലാദ മഹർഷി പറഞ്ഞു. ‘പ്രിയപ്പെട്ട സുകേശാ, ഏതൊരു പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരനിൽ നിന്നും പതിനാറു കലാ സമൂഹ സമ്പൂർണ്ണ ജഗദ് രൂപമാകുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിരാട് ശരീരം ഉൽപ്പന്നമായിരിക്കുന്നുവോ ആ പരമപുരുഷൻ നമ്മുടെ ഈ ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ തന്നെ വിരാജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അന്വേഷിച്ച് അന്യത്രപോകേണ്ട യാതൊരാവശ്യവുമില്ല. മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള തീവ്രമായ അഭിലാഷം ജാഗ്രത്താകുമ്പോൾ അവൻ അതിനെ തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തന്നെ കണ്ടുമുട്ടുന്നു.

സംബന്ധം - ആ പരബ്രഹ്മ പുരുഷോത്തമന്റെ തത്വത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് സംക്ഷേപമായി സൂഷ്ടിക്രമത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു -

3. സ ഈക്ഷാംചക്രേ. കസ്മിന്നഹമുക്ത്രകാന്ത ഉക്ത്രാന്തോ ഭവിഷ്യാമി കസ്മിൻവാ പ്രതിഷ്ഠിതേ പ്രതിഷ്ഠിത്യമീതി.

മഹാസർഗ്ഗത്തിന്റെ ആദിയിൽ ജഗത്തിന്റെ രചന നടത്തിയ പരമപുരുഷൻ പരമേശ്വരൻ ചിന്തിച്ചു - ‘ഞാൻ ഏതൊരു ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ രചിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അതിൽ യാതൊന്നില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ എനിക്ക് സ്വയമായി അതിൽ വസിക്കുവാൻ കഴിയാത്തവിധം അതായത് എന്റെ സത്ത സ്പഷ്ടരൂപത്തോടുകൂടി വ്യക്തമാകാതിരിക്കുകയും

യാതൊന്ന് ഉണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ എന്റെ സത്ത സ്പഷ്ടമാകുകയും ചെയ്യത്തക്കവിധം ഏതൊരു തത്വമാണ് അതിൽ നിക്ഷേപിക്കേണ്ടത്.

4. സ പ്രാണമസ്റുജത പ്രാണാച്ഛ്വർദ്ധാം ഖം വായുർ ജ്യോതിരാപഃ പൃഥിവീന്ദ്രിയം മനോന്നമനാദവീര്യം തപോമന്ത്രാഃ കർമ്മ ലോകാ ലോകേഷു ച നാമ ച.

പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ ആദ്യമായി അഖിലത്തിന്റെയും പ്രാണരൂപമായ സർവ്വാത്മ ഹിരണ്യ ഗർഭത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു. അനന്തരം ശുഭകർമ്മങ്ങളെ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്ന ഭക്തി - ആസ്തി കൃബുദ്ധി -യെ പ്രകടമാക്കിയിട്ട് ക്രമമായി ശരീരത്തിന്റെ ഉപാദാനഭൂതങ്ങളായ ആകാശം, വായു, തേജസ്സ്, ജലം, പ്റഥിമി എന്നീ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടേയും സൃഷ്ടി നടത്തി. ഈ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം തന്നെയാണ് ഈ ദൃശ്യമാനമായ സമ്പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മാണ്ഡം. പഞ്ചമഹാ ഭൂതങ്ങൾക്കുശേഷം പരമേശ്വരൻ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ചിത്തം, അഹങ്കാരം - എന്നീ നാലു സമൂഹരൂപമായ അന്തഃകരണത്തെ രചിച്ചു. പിന്നീട് വിഷയങ്ങളുടെ ജ്ഞാനത്തിനും പ്രവർത്തനത്തിനുംവേണ്ടി അഞ്ചു ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളേയും തഥാ അഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനുശേഷം ജീവികളുടെ ശരീരസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടി അന്നത്തേയും അതിന്റെ പരിപാകം വഴിയായി ശക്തിയേയും സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനും ശേഷം അന്തഃകരണത്തിന്റേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും സംയമരൂപമായ തപസ്സിനെ ആവിർഭവിപ്പിച്ചു. ഉപാസനയ്ക്കുവേണ്ടി ഭിന്നങ്ങളായ മന്ത്രങ്ങളേയും കല്പിച്ചു. അന്തഃകരണത്തിന്റെ സംയോഗത്തോടുകൂടി ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴി നടത്തപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങളെ നിർമ്മിച്ചു. അവയുടെ വിവിധങ്ങളായ ഫലരൂപത്തോടുകൂടിയ ലോകങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുകയും അവയുടെ എല്ലാത്തിന്റേയും നാമരൂപങ്ങളേയും രചിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ പതിനാറു കലകളാൽ യുക്തമായ ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് ജീവാത്മാവുസഹിതം പരമേശ്വരൻ സ്വയം ഇതിൽ പ്രവേശിച്ചു; അതിനാൽ അദ്ദേഹം പതിനാറു കലകളോടുകൂടിയ പുരുഷൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്നു. നമ്മുടെ ഈ മനുഷ്യശരീരവും ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റെ തന്നെ ഏറ്റവും ചെറിയ ഒരു മാതൃകയാണ്. അതിനാൽ പരമേശ്വരൻ എപ്രകാരം ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ അതേ പ്രകാരം തന്നെ അദ്ദേഹം നമ്മുടെ ഈ ശരീരത്തിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ ശരീരത്തിലും ആ പതിനാറു കലകളും നിലനിൽക്കുന്നു. ആ ഹൃദയസ്ഥനായ പരമദേവപുരുഷോത്തമനെ അറിയുന്നതുതന്നെയാണ് ആ പതിനാറു കലകളോടുകൂടിയ പുരുഷനെ അറിയുന്നത്.

സംബന്ധം - സർഗ്ഗത്തിന്റെ ആരംഭത്തെ വർണ്ണിച്ചിട്ട് പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ ലക്ഷ്യത്തെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. ഇനി പ്രളയത്തിന്റെ ലക്ഷ്യത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു -

5. സ യഥേമാ നദ്യഃ സ്യന്ദമാനാഃ സമുദ്രായണാഃ സമുദ്രം പ്രാപ്യാസ്തം ഗച്ഛന്തി ഭിദ്യേതേ താസാം നാമ രൂപേ സമുദ്ര ഇത്യേവം പ്രോച്യതേ. ഏവമേവാ സ്യ പരിദ്രഷ്ട്വരിമാഃ ഷോഡശ കലാഃപുരുഷായണാഃ പുരുഷം പ്രാപ്യാസ്തം ഗച്ഛന്തി ഭിദ്യേതേചാസാം നാമ

I

K

രുപേ പുരുഷ ഇത്യേവം പ്രോച്യതേ സ ഏഷോഽകലോഽമൃതോ ഭവതി തദേഷ ശ്ലോക.

വിവിധ നാമങ്ങളോടും രൂപങ്ങളോടും കൂടി നിരവധി നദി കൾ എപ്രകാരം തങ്ങളുടെ ഉദ്ഗമസ്ഥാനമായ സമുദ്രത്തിനഭി മുഖമായി പാഞ്ചത് ആ സമുദ്രത്തിലെത്തി അതിൽ വിലീനമാ യിത്തീരുന്നുവോ അവയ്ക്കു സമുദ്രത്തിൽ നിന്നു പ്രത്യേക മായ നാമരൂപങ്ങൾ ഇല്ലാതുന്നുവോ അവ സമുദ്രം തന്നെ ആയി ത്തീരുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ സർവ്വസാക്ഷിയും സക ലത്തിന്റേയും ആത്മസ്വരൂപവുമായ പരമാത്മാവിൽനിന്ന് ഉത്ഭ വിച്ച പതിനാറു കലകളും (ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മാണ്ഡം) പ്രളയ കാലത്തിൽ തങ്ങളുടെ പരമാധാരമായ പരമപുരുഷനിൽ ചെന്ന് അതിൽത്തന്നെ വിലീനമായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ ഇവയ്ക്കൊ ന്നിനും പ്രത്യേകമായ നാമരൂപങ്ങൾ ശേഷിക്കുന്നില്ല. ഏകമാ ത്രനായ പരമപുരുഷ പരമേശ്വരന്റെ സ്വരൂപത്തിൽ ഇവ താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമ ത്തിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വർണ്ണനയിൽ ഇവയുടേയും വർണ്ണന ഉൾപ്പെടുന്നു. ആ സമയം പരമാത്മാവിൽ യാതൊരു തരത്തിലുമുള്ള സങ്കല്പങ്ങൾ അവശേഷിക്കുന്നില്ല. അതി നാൽ അദ്ദേഹം കലാരഹിതനും അമൃതസ്വരൂപനും ആകുന്നു എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഈ തത്വങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്ന മനുഷ്യനും ആ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിച്ചിട്ട് കലാരഹിതനും അമരനും ആയി ഭവിക്കുന്നു.

6. അരാ ഇവ രഥനാഭോ കലാ യസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ തം വേദ്യം പുരുഷം വേദ യഥാ മാ വോ മൃത്യുഃ പരി വൃഥാ ഇതി.

ഈ മന്ത്രത്തിൽ സർവ്വാധാരമായ പരമേശ്വരനെ അറിയു ന്നതിനു പ്രേരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അതിന്റെ ഫലം ജനനമരണ രാഹി ത്യമാണെന്നു പറയുന്നു. വേദഭഗവാൻ മനുഷ്യരോടു പറഞ്ഞു - എപ്രകാരം രഥത്തിന്റെ ചക്രത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന എല്ലാ കണക്കാലുകളും ആ ചക്രത്തിന്റെ മധ്യസ്ഥമായ കടത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നുവോ അവയുടെ എല്ലാം ആധാരം കടം തന്നെയാണ്. കൂടാതെക്കൂടാതെ അവയ്ക്കുറച്ചു നിൽക്കുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അതേപ്രകാരം തന്നെ മുകളിൽപ്പറഞ്ഞ പ്രാണാദി പതിനാറു കലകൾക്കും യാതൊന്ന് ആധാരമായിരിക്കുന്നുവോ ഈ എല്ലാ കലകളും യാതൊന്നിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവോ യാതൊന്നിൽ നിന്നുത്ഭവിക്കുകയും യാതൊന്നിൽ വിലീനമാ കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ, അദ്ദേഹം തന്നെ അറിയപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനായ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരൻ. ആ സർവ്വാധാരനായ പര മാത്മാവിനെ മനസ്സിൽ ഗ്രഹിക്കണം. അദ്ദേഹത്തെ മനസ്സി ലാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ മരണത്തെ ഭയപ്പെടുകയില്ല. പിന്നീട് മൃത്യുവിനു നിങ്ങളെ ജനനമരണ സംസാരത്തിൽപ്പെ ടുത്തി ദുഃഖിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. നിങ്ങൾ എന്നെന്നേ യ്ക്കുമായി അരനായിത്തീരും.

7. താൻഹോവാചൈതാവദേവാഹമേതത് പരം ബ്രഹ്മ വേദ. നാതഃ പരമസ്തീതി.

ഇത്രയും ഉപദേശിച്ചതിനു ശേഷം മഹർഷി പിപ്ലാദൻ പരമ ഭാഗ്യവാന്മാരായ സുകേശാദി ആറു മഹർഷിമാരെയും സംബോ ധന ചെയ്തുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു - “ഋഷിമാരേ!, ഈ പരബ്രഹ്മ പരമേശ്വരന്റെ വിഷയത്തിൽ ഞാൻ ഇത്ര മാത്രമേ അറിയുന്നു ഉള്ളൂ. ഇതിനുപരിയായി മറ്റു യാതൊന്നുമില്ല. ഞാൻ നിങ്ങളോട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ എന്തെല്ലാം പറയണമായിരു ന്നുവോ അതെല്ലാം പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.”

സംബന്ധം - അവസാനം കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് സുകേശാദി മുനിഗണം മഹർഷിയെ പലവുരു പ്രണാമം ചെയ്തുകൊണ്ടു പറയുന്നു -

8. തേ തമർച്ചയന്തസ്തം ഹിനഃ പിതാ യോഽസ്മാ കമ വിദ്യായാഃ പരം പാരം താരയസീതി നമഃ പരമ ഋഷി ഭ്യോ നമഃ പരമഋഷിഭ്യഃ

ഇപ്രകാരം പിപ്ലാദാചാര്യനിൽനിന്നും ബ്രഹ്മോപദേശം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് ആറു മഹർഷിമാരും അദ്ദേഹത്തെ പൂജി ച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു - “ഭഗവാനേ, അങ്ങു തന്നെ ഞങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥ പിതാവായാകുന്നു; അങ്ങു തന്നെ ഞങ്ങളെ ഈ സംസാര സാഗരത്തിന്റെ അക്കരെ എത്തിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങ നെയുള്ള ഗുരുവിനേക്കാൾ ഉപരിയായി വേറെരാൾക്ക് എങ്ങനെ ഗുരുവാകാൻ കഴിയും? അങ്ങു പരമഋഷിയും ജ്ഞാന സ്വരൂപനുമായാകുന്നു. അങ്ങയെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കു ന്നു. വീണ്ടും വീണ്ടും നമസ്കരിക്കുന്നു. ‘അന്തിമ വാക്യ ത്തിന്റെ പുനരാവൃത്തി ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സമാപ്തിയെ സൂചിപ്പി ക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാകുന്നു.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശ്രണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേ മാക്ഷാഭിര്യജത്രാഃ

സ്ഥിരൈരങ്ഗൈസ്തുഷ്ടുവാം സസ്തനു ഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ

സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വവേദാഃ

സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതപിർദയാതു.

ഓം ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ ! ശാന്തിഃ !!!

ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കൊടു ത്തിട്ടുണ്ട്.

N

P

ഓരോരോഗ്യോപന്യേഷത്തും

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

ഓമിത്യേത ദക്ഷര മുദ്ഗീഥ മുപാസിത; ഓമി-
തി ഹ്യുദ്ഗായതി; തസ്യോപവ്യാഖ്യാനം

ഉദ്ഗീഥമെന്നു പറയുന്ന 'ഓം' എന്നുള്ള അക്ഷരത്തെ ഉപാ-
സിക്കണം. "ഓം" എന്നു ഉദ്ഗീതം ചെയ്യുന്നു. അതിന്റെ -- 'ആ'
അക്ഷരത്തിന്റെ -- ഉപവ്യാഖ്യാനം ആരംഭിക്കുന്നു.

ഉപ -- ഏഷാം ഭൂതാനാം പൃഥിവി രസഃ പൃഥിവ്യാ
ആ പോരസഃ, അപാമോഷധയോ രസ,
ഔഷധീനാം

പുരുഷോരസഃ പുരുഷസ്യ വാഗ്രസോ, വാച
ഋഗസ, ഋചഃ സാമരസഃ സാമ്ന ഉദ്ഗീഥോ രസഃ

ഈ ഭൂതങ്ങളുടെ രസം പൃഥിവിയാകുന്നു. പൃഥിവിയുടെ
രസം അപ്പുകളാകുന്നു. അപ്പുകളുടെ രസം ഔഷധികളാകു-
ന്നു. ഔഷധികളുടെ രസം പുരുഷനാവുന്നു. പുരുഷന്റെ രസം
വാക്കാകുന്നു. വാക്കിന്റെ രസം ഋക്കാകുന്നു. ഋക്കിന്റെ രസം
സാമമാകുന്നു. സാമത്തിന്റെ രസം ഉദ്ഗീഥമാവുന്നു.

സ ഏഷ രസനാം രസതമഃ പരമഃ
പരാദ്ധ്യോ ി ഷുമോ ി യദ്യദ്ഗീഥ:

ഏതാനോ ഉദ്ഗീഥം അങ്ങിനെയുള്ള എട്ടാമത്തേതായ
ഈ ഓംകാരം അങ്ങേ അറ്റത്തെ രസവും, പരമവും,
ശ്രേഷ്ഠവും, പരമാത്മാവെന്നുള്ള സ്ഥാനത്തിന് അർഹവുമാ-
കുന്നു.

കതമാകതമർക് കതമത് കതമത് സാമ,
കതമഃ കതമ ഉദ്ഗീഥ ഇതിവിമൃഷ്ടം

ഋക് ഏതാണ്? സാമം ഏതാണ്! ഉദ്ഗീഥം ഏതാണ് എന്ന്
വിമർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

വാഗേവർക് പ്രാണഃ സമോമിത്യേ തദക്ഷര --
മദ്ഗീഥ: തദാ ഏതന്മിഥുനം, യദാക്
ച പ്രാണശ്വർക് ച സാമ ച.

'ഋക്' എന്നു പറയുന്നത് വാക്കുതന്നെയാകുന്നു. 'സാമം'
എന്നത് പ്രാണനാകുന്നു. ഉദ്ഗീഥം 'ഓം' എന്നുള്ള അക്ഷരമാ-
ണ്. വാക്കും പ്രാണനും ഋക്കും സാമവും ഏതാനോ അത്
'മിഥുന'മാകുന്നു.

തദേതന്മിഥുന മോമിത്യേ തസ്മിന്നക്ഷരേ-
സംസൃജ്യതേ; യദാ വൈ മിഥുനാ
സമാഗച്ഛത ആപയതോ വൈ താപ-
ന്യോന്യസ്യ കാമം.

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ മിഥുനം 'ഓം' എന്നുള്ള അക്ഷര-
ത്തിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നു. ഏപ്പോഴാണോ മിഥുനങ്ങൾ സംയോ-
ജിക്കുന്നത് അപ്പോൾ അവർ പരസ്പരം കാമോത്സുകരായിത്തീ-
രുന്നു എന്നത് പ്രസിദ്ധമാണ്.

ആപയിതാ ഹ വൈ കാമാനാം ഭവതി
യ ഏതദേവം വിദ്യാനക്ഷരമുദ്ഗീഥമു-
പാസ്മതേ

ആരാനോ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞ് ഈ അക്ഷരമാകുന്ന
ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ കാമനകളെ കൈവരി-
ക്കാൻ പ്രാപ്തനാകും.

തദാ ഏതദനുജ്ഞാക്ഷരം; യദ്ധികി --
ഞ്ചിദനുജാനാത്യോമിത്യേ വതദാഹ; ഏ-
ഷോ ഏവ സമൃദ്ധിർയുദനുജ്ഞാ; സമർദ്ധ
യിതാ വൈ കാമാനാം ഭവതിയ ഏത
ദേവം വിദ്യാനക്ഷര മുദ്ഗീഥ മുപാസ്മതേ

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ ഓംകാരം അനുജ്ഞാരുപമായ
അക്ഷരമാകുന്നു. ഏതാനോ ഏതെങ്കിലുമൊന്നിനെ അനുവ-
ദിക്കുന്നത് അതിനെ ഓം എന്നുതന്നെ പറയുന്നു. ഏതാനോ
അനുജ്ഞ അതു തന്നെ സമൃദ്ധിയാകുന്നു. യാതൊരുവൻ ഇപ്ര-
കാരമറിഞ്ഞ് ഈ അക്ഷരമാകുന്ന ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിക്കു-
ന്നുവോ അവൻ കാമങ്ങളിൽ സമർത്ഥനായിത്തീരുന്നു.

I

തേനേയം ത്രയീ വിദ്യാവർത്തതേ, ഓമിത്യാ
ശ്രോപയത്യാമിതി ശംസത്യോ മിത്യുദ് ഗായത്യേ--
തസ്യൈവാക്ഷരസ്യോപചിത്യൈ മഹിമ്നാ രസേന

പ്രകൃതമായ ഓം എന്ന അക്ഷരംകൊണ്ടു ഈ ത്രയീവിദ്യ നടക്കുന്നു. ഓം എന്ന് ആശ്രാവണം ചെയ്യുന്നു. ഓം എന്നു ശംസിക്കുന്നു. ഓം എന്ന് ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുന്നു. അത് ഈ അക്ഷരത്തിന്റെ തന്നെ അപചിതി (പുജ)യ്ക്കായിട്ടും, മഹിമകൊണ്ടും രസം കൊണ്ടുമാകുന്നു.

തേ നോ ദൗ കുരുതോ യശ്ചൈത ദേവം
വേദ, യശ്ച ന വേദ, നാനാ തുവിദ്യാ ചാവിദ്യാ
ച; യദേവ വിദ്യയാ കരോതി ശ്രദ്ധയോപനിഷദഃ,
തദേവ വീര്യവത്തരം ഭവതി ഇതിഖലേ തസ്യൈ
വാ ക്ഷരസ്യോപവ്യാഖ്യാനം ഭവതി

ആരാനോ ഇതിനെ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നത് അവനും, ആര് അറിയുന്നില്ലയോ അവനും, രണ്ടുപേരും ഈ അക്ഷരം കൊണ്ട് കർമ്മം ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ വിദ്യയും, അവിദ്യയും ഭിന്നങ്ങളാകുന്നു. ഏതിന്നെയാണോ വിദ്യയോടുകൂടിയും, ശ്രദ്ധയോടുകൂടിയും അധികം വീര്യമുള്ളതായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങിനെ വിധിച്ചത് ഈ അക്ഷരത്തിന്റെതന്നെ ഉപവ്യാഖ്യാനമാകുന്നു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

ദേവസുരഹ വൈ യത്ര സംയേതിര
ഉഭയേ പ്രാജാപത്യോസ്തദ്ധവേദോ ഉദ്ഗീഥ
മാജഹ്രൗ ര നേനൈ നാനാഭി ഭവിഷ്യാമ ഇതി.

പ്രാജാപതിയുടെ പുത്രരായ ദേവന്മാരും അസുരന്മാരും, തമ്മിൽ ഏതു വിഷയത്തിൽ പണ്ടു യുദ്ധം ചെയ്തുവോ, അതിൽ ദേവന്മാർ ഇതു കൊണ്ടു അസുരന്മാരെ നമുക്കു തോല്പിക്കാം എന്നു വിചാരിച്ച് ഉദ്ഗീഥത്തെ ആഹരിച്ചു!

തേ ഹ നാസിക്യം പ്രാണമുദ്ഗീഥ
മുപാസാം ചക്രീരഃ;
തം ഹാ സുരഃ പാപ്മനാ വിവിധുഃ;
സ്തസ്മാന്തേ--
നോഭയം ജീഘ്രതി സുരഭി ച ദുർഗ്ഗന്ധി ച;
പാപ്മനാ ഹ്യേ ഷ വിദ്ധഃ

അവർ നാസികയിലുള്ള പ്രാണനായി, ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിച്ചു. ആ പ്രാണനെ അസുരന്മാർ പാപം കൊണ്ടു വേദിച്ചു. അതിനാൽ പ്രാണനെ (പ്രാണം) കൊണ്ട് സൗരഭ്യമുള്ളതിനേയും ദുർഗ്ഗന്ധമുള്ളതിനേയും, പ്രാണിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ പ്രാണൻ പാപത്താൻ വേധിക്കപ്പെട്ടു.

അഥഹ വാച മുദ്ഗീഥ മുപാസാം ചക്രീരഃ;
താംഹാസുരഃ പാപ്മന വിവിധുഃ,

K

തസ്മാന്തേയോ ഭയം വദതി സത്യം ചാ
ന്യതം ച; പാപ്മനാ ഹേഷാവിദ്ധാ,

അഥഹ ചശ്രുരുദ്ഗീഥ മുപാസാം ചക്രീരഃ;
തദ്ധാസുരഃ പാപ്മനാ വിവിധുഃ
സ്തസ്മാന്തേനോ ഭയം പശ്യതി ദർശനീ--
യംച, പാപ്മനാഹ്യേതദിദ്ധം.

അഥഹ ശ്രോത്രമുദ്ഗീഥ മപാസാം ചക്രീരഃ;
തദ്ധാസുരഃ പാപ്മനാ വിവിധുഃ
തസ്മാന്തേനോ ഭയം ശൃണോതി
ശ്രവണീയം ച പാപ്മനോ ഹ്യേത ദിദ്ധം.

അഥഹ മന ഉദ്ഗീഥ മുപാസാം ചക്രീരഃ;
തദ്ധാസുരഃ പാപ്മനാ വിവിധുഃ
തസ്മാന്തേനോ ഭയം സങ്കല്പയതേ
സങ്കല്പനീയം ചാ സങ്കല്പനീയം
ച; പാപ്മനാ ഹ്യേതദിദ്ധം.

അനന്തരം വാക്കായി ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിച്ചു, വാക്കിനെ അസുരന്മാർ പാപംകൊണ്ട് വേദിച്ചു! അക്കാരണത്താൽ വാക്കു പയോഗിച്ച് സത്യത്തേയും അസത്യത്തേയും ലോകർ പറയുന്നു! എന്തെന്നാൽ ഇത് പാപത്താൽ വിദ്ധയാകുന്നു.

അനന്തരം ചക്ഷുസ്സായ ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിച്ചു ചക്ഷുസ്സിനെ അസുരന്മാർ പാപംകൊണ്ടു വേദിച്ചു. അതിനാൽ ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ട് കാണാൻ കൊള്ളാവുന്നതിനേയും, കാണാൻ കൊള്ളാത്തതിനേയും ലോകം കാണുന്നു. എന്തെന്നാൽ ചക്ഷുസ്സ് പാപത്താൽ വേധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

അനന്തരം ശ്രോത്രമായി ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിച്ചു. അതിനെ അസുരന്മാർ പാപം കൊണ്ട് വേദിച്ചു. അതിനാൽ ശ്രോത്രം കൊണ്ട് കേൾക്കാൻ കൊള്ളാവുന്നതിനേയും, കേൾക്കാൻ കൊള്ളരുതാത്തതിനേയും, ലോകം കേൾക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ശ്രോത്രം പാപത്താൽ വേധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

അനന്തരം മനസ്സായി ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിച്ചു. മനസ്സിനെ അസുരന്മാർ പാപംകൊണ്ട് വേദിച്ചു. അതിനാൽ മനസ്സുകൊണ്ടു സങ്കല്പിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്നതിനേയും സങ്കല്പിക്കാൻ കൊള്ളരുതാത്തതിനേയും ലോകം സങ്കല്പിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ മനസ്സ് പാപത്താൽ വേധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

മുഖ്യപ്രാണൻ ഉപാസ്യനാണെന്ന് കാണിക്കുന്നതിനായി, അതിന്റെ വിശുദ്ധതാം ബോധ്യപ്പെടുത്തുവാനായി, ശ്രുതി ഈ വിചാരണ ആരംഭിച്ചു. അതുകൊണ്ട് ചക്ഷുസ്സ് മുതലായ ദേവതകളെ ക്രമേണ വിചാരണ ചെയ്ത് പാപത്താൽ വിദ്ധകളാണെന്ന് കണ്ട് തള്ളിയിരിക്കുന്നു.

“അഥഹവം, ചക്ഷുഃശ്രോത്രം, മനഃ” ഇത്യാദി മറ്റുള്ളതെല്ലാം മുൻപു പറഞ്ഞതിനോടു തുല്യമാകുന്നു. ഇവിടെ പറഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ത്വക്, രസന മുതലായ ദേവതകളും ഇതുപോലെ തന്നെ

N

P

I

K

യാകുന്നു. ഇതിനനുക്വലമായി “ഏവമുഖലേതോ ദേവ താഃ പാപ്മഭിഃ” എന്നുള്ള ബൃഹദാരണ്യക ശ്രുതിയുമുണ്ട്.

അഥഹയ ഏവായം മുഖ്യഃ പ്രാണസ്ത-
മുഗ്ദീമമുപാസാം ചക്രിരേ; തഹാസുര
ഋതാ വിദധാം സുർയ്യഥാ ശ്മാന മാഖണ-
മുതാവ ധാം സേതഃ

അനന്തരം ഈ മുഖത്തിലുള്ള “പ്രാണൻ” ഏതോ അതായി ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിച്ചു. അസുരന്മാർ അവനെ പ്രാപിച്ച്, ആ വണമായ ആശ്മത്തെ പ്രാപിച്ച് നശിക്കുന്നതുപോലെ നശിച്ചു.

ഏവം യഥാ ി ശ്മനമാഖണമുതാ വിധാം സത
ഏവം ഹൈവ സവിധാം സതേ യ ഏവം വിദി
പാപം കാമയതേ യശൈശ നമഭി ദാസതിസ-
ഏഷോ ി ശ്മമാഖണഃ

ഇപ്രകാരമറിയുന്നവനിൽ, ആർ പാപത്തെ കാമിക്കുന്നുവോ അവൻ ഇങ്ങനെ ആഖണ്ഡമായ അശ്മത്തെ (ശിലയെ) പ്രാപിച്ച് എപ്രകാരമോണോ നശിക്കുന്നത്, അപ്രകാരം തന്നെ നശിക്കുന്നു! പ്രാണവിത്തിനെ ആർ ഹിംസിക്കുന്നുവോ അവനും ഇങ്ങിനെ നശിക്കും. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ പ്രാണവിത്ത് “അശ്മമാഖണമാകുന്നു.”

ആഖണഃ = കുഴിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള

നെ വൈതേനസുരഭി, നദുർഗ്ഗന്ധി വിജാ-
നാത്യപഹതപാപ്മാഹ്യേഷ നേതയദശ്നാതി
യത് പി ബതി തേനേ തരാൻ പ്രാണാനവതി
ഏതമു ഏവാന്തതോ വിത്തോൽ ക്രമാ
തി, വ്യാദദാത്യേ വാന്തത ഇതിൽ.

ഈ മുഖ്യപ്രാണനെക്കൊണ്ട് സൗരഭ്യമുള്ളതിനെ അറിയുന്നില്ല; ദുർഗ്ഗന്ധമുള്ളതിനെയും ലോകം അറിയുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ ഈ മുഖ്യപ്രാണൻ പാപം നീങ്ങിയവനാകുന്നു! അവനെക്കൊണ്ട് എന്ത് ആശിക്കുന്നുവോ, എന്ത് പാനം ചെയ്യുന്നുവോ, അതുകൊണ്ട് പ്രാണം മുതലായ, മറ്റു പ്രാണങ്ങളെ രക്ഷിക്കുന്നു. അവസാനകാലത്തിൽ ഈ മുഖ്യപ്രാണനെ, മുഖ്യപ്രാണവ്യുത്തിയായ അന്നപാനങ്ങളെ ലഭിക്കാത്തതുകൊണ്ടുതന്നെ പ്രാണം മുതലായ പ്രാണങ്ങളുടെ സമുദായം ശരീരം വിട്ടു പോവുന്നു. മരണകാലത്തിൽ വായ് പിളർക്കുന്നു എന്നതാണ് അടയാളം.

തം ഹൃഷ്ടീഗിരാ ഉദ്ഗീമാമുപാസാം ചക്രേ;
ഏതമു ഏവാിി-ങ്ങ് ഗിരസം മന്യന്തേ ി ങ്ങ്ഗാ
നാം യദ്രസഃ

ആ മുഖ്യപ്രാണനായി ഉദ്ഗീമത്തെ അങ്ങ് ഗിരസ്സ് ഉപാസിച്ചു. ഈ മുഖ്യപ്രാണനെത്തന്നെ ആങ്ങ്ഗിരസമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അംഗങ്ങളുടെ രസമാകുന്നു. അംഗങ്ങൾക്ക് പ്രാണനെ നിലയിൽ രസമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് ആങ്ങ്ഗിരസമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്.

തേന തഹ ബൃഹസ്പതിരുദ്ഗീമ മുപാസാംചക്രേ;
ഏതമു ഏവ ബൃഹസ്പതി മന്യന്തേ വാഗ്ഘി
ബൃഹതീ, തസ്യ ഏഷപതിഃ
തേന തം ഹാ ിി യാസ്യ ഉദ്ഗീമമുപാസാം ചക്രേ;
ഏതമു ഏവ ിി യാസ്യം മന്യന്തേ
ആസ്യാദ്യായതേ.

അതുകൊണ്ട് ബൃഹസ്പതി ആ പ്രാണനായ ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിച്ചു. ഈ പ്രാണനെത്തന്നെ ബൃഹസ്പതിയെന്ന് വിചാരിക്കുന്നു. ബൃഹതി എന്നു പറയുന്നത് വാക്കാകുന്നു. ആ വാക്കിന് പ്രാണൻ പതിയാകുന്നു.

തേതനം ഹ ബകോ ദാല്ല്യോ വിദാം ചകാര;
സ ഹ നൈമിശീയാനാ മുഗ്ഗതാ ബഭൂവ;
സ ഹ സ്തമൈഭ്യഃ കാമാനാ ഗായതി.

അതുകൊണ്ട് ആ പ്രാണനെ ദൽല്യന്റെ പുത്രനായ ബകൻ അറിഞ്ഞു. അവൻ നൈമിശാരണ്യത്തിലുള്ളവരുടെ ഉദ്ഗതാവായി ഭവിച്ചു. അവൻ അവർക്കായി, കാമങ്ങളെ ആഗാനം ചെയ്തു!

ആഗാതാ ഹ വൈ കാമാനാം ഭവതി,
യ ഏതദേവം വിദ്യാനക്ഷരമുദ്ഗീമ
മുപാസ്തേ; ഇത്യധ്യാത്ഥം.

യാതൊരുവനാണോ ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ്, ഈ അക്ഷരമാകുന്ന ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ കാമങ്ങളെ ആഗാനം ചെയ്യുന്നവനായി ഭവിക്കുന്നു. ആത്മവിഷയമായ ഉദ്ഗീതം ഉപാസനയാകുന്നു.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

അഥാധി ദൈവതം:- യ ഏവാസൗ തപതി,
തമുദ്ഗീമമുപാസീത; ഉദ്യൻവാ ഏഷപ്ര-
ജാഭ്യോ ഉദ്ഗായതി; ഉദ്യംസ്തമോ ഭയമ
പഹന്തി; അപഹന്താ വൈ ഭയസ്യ
തമസോ ഭവതി യ ഏവം വേദ

ഇനി ദേവതാവിഷയമായ ഉദ്ഗീമോപാസനത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നു. ആരാണോ ആ തപിക്കുന്നത് അവൻ തന്നെ ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിക്കണം. ഇവൻ ഉദിക്കുന്നവനായിട്ട്, പ്രജകൾക്കു വേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുന്നു. ഉദിച്ചു തമസ്സിനേയും ഭയത്തിനേയും നശിപ്പിക്കുന്നു. യാതൊരുവൻ ഇപ്രകാരമറിയുന്നുവോ, അവൻ ഭയത്തിന്റേയും തമസ്സിന്റേയും നാശകനായി ഭവിക്കുന്നു!

സ്ഥാനഭേദത്താൽ പ്രാണനും, ആദിത്യനും വേറെവേറെ എന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു എങ്കിലും അവർക്ക് സ്വരൂപഭേദമില്ല.

സമാന ഉ ഏവായം ചാ സൗ ചോഷ്ണോി
യമുഷ്ണോി സൗ, സ്വരഇതീമമാ ചക്ഷതേ

N

P

I

സ്വര ഇതി പ്രത്യോസ്വര ഇത്യമും, തസ്മാദാഘ
ഏത മിമ മമും ചോദ്ഗീമമുപാസീത.

പ്രാണനും, ആദിത്യനും ഗുണം കൊണ്ട് ഒരുപോലെയാണ്. പ്രാണൻ ഉഷ്ണനാകുന്നു. സൂര്യനും ഉഷ്ണനാകുന്നു. സ്വരൻ എന്ന് പ്രാണനെ പറയുന്നു. സ്വരൻ എന്നും പ്രത്യോസ്വരൻ എന്നു ആദിത്യനെ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് പ്രാണനും, ആദിത്യനുമായ ഈ ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിക്കണം.

അഥഖലു വ്യാനമേവോദ്ഗീമ മുപാസീത;
യദൈപ്രാണിതി സപ്രാണോ; യദപാനി-
തിസോഽ പാനഃ അഥയഃ പ്രാണാപാനയോഃ
സന്ധിഃ സവ്യാനഃ യോവ്യാനഃ സാ വാക്
തസ്മാദപ്രാണനപാനൻ വാചമഭി വ്യാഹരതി.

ഇനി വ്യാനനായി ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിക്കണം. പ്രാണനും ചെയ്യുന്നത് ഏതോ, അതു പ്രാണനാണെന്നു പറയുന്നു. അപമാനിക്കുന്നത് ഏതോ ആ വൃത്തി വിശേഷം അപാനനാകുന്നു. പ്രാണവൃത്തിയുടേയും, അപാനവൃത്തിയുടേയും സന്ധി ഏതാണോ, അത് വ്യാനൻ ആകുന്നു. വ്യാനൻ ഏതോ അതു വാക്കാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണിക്കാതെയും, അപമാനിക്കാതെയും വാക്ക് ഉച്ചരിക്കുന്നു.

യാവാക് സർക്, തസ്മാദപ്രാണനന
പാനന്യചമഭിവ്യാഹരതി, യർക്,
തത്സാമ, തസ്മാദപ്രാണനനപാനൻ
സാമഗായതി യത്സാ മസ ഉദ്ഗീമ
സ്തസ്മാദ പ്രാണനനപാനന്നുദ്ഗായതി.

വാക്ക് ഏതാണോ അതാണ് ഋക്. അതിനാൽ പ്രാണവ്യാപാരം ചെയ്യാതെയും, അപാനവ്യാപാരം ചെയ്യാതെയും, ഋക് ഉച്ചരിക്കുന്നു. ഋക് ഏതാണോ അതു സാമമാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണിക്കാതെയും, അപമാനിക്കാതെയും, സാമത്തെ ഗാനം ചെയ്യുന്നു. സാമം ഏതോ അതുതന്നെ ഉദ്ഗീമമാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണിക്കാതെയും അപാനിക്കാതെയും ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുന്നു.

അതോ യാനുന്യാനി വീർത്വവന്തി
കമ്മാണി യഥാഗേർമ്മന്വനമാജേഃ
സരണം ദ്യധന്യാന്യഷ ആയമനമ
പ്രാണനനപാനം സ്താനീകരോതി;
ഏതസ്യഹേതോ രിവ്യാന മേവോദ്ഗീമ
മുപാസീത.

അതിനാൽ അഗ്നിയെ കടഞ്ഞെടുക്കുക, ഒരു സ്ഥാനത്തു നിന്ന് മത്സരിച്ചോടുക, ഉറപ്പുള്ള വില്ലു വലിക്കുക, തുടങ്ങിയ കർമ്മങ്ങൾ, പ്രാണാപാന വൃത്തികൾ കൂടാതെ ലോകം ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ വ്യാനൻ തന്നെയായ ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിക്കണം.

N

K

അഥഖലുദ്ഗീമാക്ഷരാണുപാസീതോ
ദ്ഗീമ ഇതി; പ്രാണ ഏവോത്,
പ്രാണേനഹ്യുത്തിഷ്ഠതി, വാഗ്ഗീഃ
വാചോഹഗിര ഇത്യാചക്ഷതേ,
അന്നമെ, അന്നേഹീ ദംസർവം സ്ഥിതം.

ഇനി ഉദ്ഗീമം എന്നുള്ള ഉദ്ഗീമാക്ഷരങ്ങളെ ഉപാസിക്കണം. പ്രാണൻ തന്നെ ഉത എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. പ്രാണനെ കൊണ്ടു എല്ലാം ഉത്ഥാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. വാക്ക് ഗീഃ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. വാക്കുകളെ, ഗീരുകൾ എന്ന് പറയാറുണ്ട്. മ എന്ന അക്ഷരത്തെ അന്നമായി കാണണം. ഇതെല്ലാം അന്നത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

ദ്യാരേവോ, ദന്തരീക്ഷം ഗീഃ പൃഥിവീഥം;
ആദിത്യ ഏവോ, ദായുർഗ്ഗീ, രഗ്നിസ്ഥം;
സാമവേദ ഏവോ ദ്യജ്ജൂർവേദോഗീ,
ര്യഗേദസ്ഥം; ദുഗ്ദ്ധേ സ്തമൈ, വാഗ്ദേഹം യോ
വാചോ ദോഹോഽ നപാനനാദോ ഭവതി യ
ഏതാനേവം വിദാനുദിഗീമാരണുപാസത
ഉദ്ഗീമ ഇതി.

ദ്യാവ് ഉത് എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ആ കാരം ഗീ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. പൃഥിവീ മ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ഉത് എന്ന അക്ഷരം ആദിത്യനാകുന്നു. വായു ഗീ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. അഗ്നി മ എന്ന അക്ഷരവുമകുന്നു. സാമവേദം ഉത് എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. യജുർവേദം ഗീ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ദൃഗേദം മ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. യാതൊരുവൻ ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് ഉദ്ഗീമം എന്നുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവനായിട്ടുള്ള വാക്ക് യാതൊന്നാണോ, വാക്കിന്റേ ദോഹം ആ ദോഹത്തെ ദോഹനം ചെയ്യുന്നു. മാത്രമല്ല, അവൻ വളരെ അന്നമുള്ളവനായും അന്നത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനായും തീരുന്നു.

അഥഖലാഗീഃ സമൃദ്ധി രൂപസരണാനീത്യ
വാസീത, യേ ന സാമ്നാ സ്തോഷ്യൻ സ്യാന്ത
ത് സാമോപധാവേത്.

ഇനി കാമങ്ങളുടെ സമൃദ്ധി എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകും? അതിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ഉപമിക്കേണ്ടവയെ ധ്യാനിക്കേണ്ടവയെ, എങ്ങിനെ ഉപാസിക്കണം? ഏതു പ്രത്യേക സാമം കൊണ്ട് സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്നുവോ ആ സാമത്തെ ഉപധാവനം ചെയ്യണം.

യസ്യമുചി താമൃചം, യദാർഷേയം തമൃഷീം
യാം ദേവതാമഭി ഷോഷ്യൻ സ്യാത് താം
ദേവതാമുപധാവേത്.

ഏതു ഋക്കിലാണോ, ആ ഋക്കിനേയും ഏതു ഋഷിയെ സംബന്ധിച്ചാണോ ആ ഋഷിയേയും, ഏതു ദേവതയെ സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്നുവോ ആ ദേവതയേയും ഉപധാവനം ചെയ്യണം.

P

I

യേന ഛന്ദസാ സ്തോഷ്യൻ സ്യാതതച്ഛന്ദ
ഉപധാ വേൽ, യേനസ്തോമേനസ്തോഷ്യ
മാണഃ സ്യാത്തം സ്തോമമുപധാവേൽ

ഏതു ഛന്ദസ്സുകൊണ്ട് സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്നുവോ ആ ഛന്ദസ്സിനെ ചിന്തിക്കണം. ഏതു സ്തോമംകൊണ്ട് സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്നുവോ ആ സ്തോമത്തെ ചിന്തിക്കുകയും വേണം.

യാം ദിശമഭിഷ്ഠോൻസ്യത്താം ദിശമുപധാവേൽ

ഏതു ദിക്കിനെ അഭിവ്യാപിച്ച് സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്നുവോ ആ ദിക്കിനെ ചിന്തിക്കണം.

ആത്മനമന്തത ഉപസ്യത്യ സ്തുവീത കാമം
ധ്യായന്ന പ്രമത്തോഽഭ്യശോഹ യദംസ്ഥൈ
സ കാമഃ സമ്യധ്യേത യൽകാമഃ സ്തുവീത.

ഒടുവിൽ തന്നെത്തന്നെ ചിന്തിച്ച് കാമം ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട്, പ്രമാദം വരാതെ സ്തുതിക്കണം. യാതൊരു കർമ്മത്തിൽ, യാതൊരു കാമത്തോടുകൂടി സ്തുതിക്കുന്നുവോ, ആ കർമ്മത്തിൽ, ആ കാമം അതിവേഗം സമൃദ്ധി പ്രാപിക്കും.

നാലാം ഖണ്ഡം

ഓമിത്യേത ദക്ഷരമുദ്ഗീഥമുപാസീത; ഓമിതി
ഹ്യുദ്ഗായതി തസ്യോപ വ്യാഖ്യാനം

ഓമിത്യേത എന്നു തുടങ്ങി പ്രകൃതമായ അക്ഷരത്തെ വീണ്ടും എടുത്തു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇത് ഉദ്ഗീഥാക്ഷരം മുതലായവയുടെ ഉപാസനത്തിൽ, ഇടക്കു മുടക്കം വന്നതുകൊണ്ടാണ് (“ഓ മിത്യേതത്” ഇത്യാദി ഒന്നാം ഖണ്ഡത്തിന്റെ ആദിയിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ട്.)

ദേവാ വൈ മുത്യോർബിഭ്യതസ്ത്രയിം വിദ്യാ..
പ്രാവിശൻ; തേ ഛന്ദോഭിരച്ഛാദയൻ; യദേഭി
രച്ഛാദയം സ്തച്ഛന്ദസാം ഛന്ദസ്തം.

ദേവന്മാർ, മാതൃകമായ അസുരപാപത്തെ ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ട്, ത്രയീവിഹിതമായ കർമ്മം ആരംഭിച്ചു. അവർ ഛന്ദസ്സുകൊണ്ട് അതിനെ മറച്ചു. ഛന്ദസം ചെയ്യുന്നത് യാതൊന്നാണോ അത്, ഛന്ദസ്സുകളുടെ ഛന്ദസ്സായിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയാകുന്നു.

താനു തത്ര മുത്യൂർയുഥാ മത്സ്യമുദകേ
പരിപശ്യേ ദേവം പർയുപശ്യദ്യചിസാമ്നി
യജുഷി; തേനു വിത്തോർദ്ധ്യാഃ ഋചഃ
സാമ്നോ യജുഷഃ സ്വരമേവ പ്രാവിശൻ

ആ ദേവന്മാരെ, വൈദിക കർമ്മം ആരുഭിച്ചിട്ടും, മുത്യൂ ഉദകത്തിൽ മത്സ്യത്തെ, ഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ കാണുന്നത്, അപ്രകാരം ഋചിലും സാമത്തിലും യജുസ്സിലും കാണുന്നു. അവർ അതിനെതിട്ട്, ഋചിൽനിന്നും, സാമത്തിൽ നിന്നും, യജുസ്സിൽനിന്നും വ്യാഖ്യാനം വരുത്താൻ തയ്യാറായിട്ട്, സ്വരമെന്നു പറയുന്ന അക്ഷരത്തിൽ തന്നെ പ്രവേശിച്ചു.

K

യദ് വാ ഋചമാപ്നോ ത്യോമിത്യേ വാതി
സ്വരത്യേവം
സാ മൈവം യജുരേഷ ഉ സ്വരോ യദേതക്ഷര
മേതദമ്യത ഭയം തത് പ്രവിശ്യ ദേവാ അമ്യതാ
അഭയ അഭവൻ

എപ്പോൾ ഋചിനെ അദ്ധ്യായനംകൊണ്ടു പ്രാപിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ‘ഓം’ എന്നു ആദരവോടു കൂടി ഉച്ചരിക്കണം. ഇങ്ങിനെ സാമത്തെ പ്രാപിക്കുമ്പോഴും യജുസ്സിനെ പ്രാപിക്കുമ്പോഴും, ഈ അക്ഷരം ഏതാണോ, അത് സ്വരമാകുന്നു. ഇത് അമ്യതവും, അഭയവുമാകുന്നു. ഇതിനെ പ്രാപിച്ചിട്ട്, ദേവന്മാർ അമ്യതന്മാരായും, അഭയന്മാരായും തീർന്നു.

സയ ഏത ദേവം വിദാനക്ഷരം പ്രണൗ-
ത്യേത ദേവാക്ഷരം സ്വരമമ്യതമഭയം പ്രവിശ്യതി;
തത് പ്രവിശ്യ, യദമ്യതാ ദേവസ്തദമ്യതോ ഭവതി

ദേവന്മാരെപ്പോലെ, യാതൊരുവൻ ഈ അക്ഷരം അമ്യതമെന്നും, അഭയമെന്നുമുള്ള ഗുണത്തോടു കൂടി അറിഞ്ഞ് സ്തുതിക്കുന്നുവോ, അവൻ സ്വരവും അമ്യതവും അഭയവുമായ ഈ അക്ഷരത്തിൽത്തന്നെ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഇതിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ട് ദേവന്മാർ, ഏത് അമ്യതത്വത്തോടു കൂടിയവരായി ഭവിക്കുന്നുവോ, അതേ അമ്യതത്വത്തോടു കൂടിയവനായിത്തീരുന്നു.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

പ്രാണാദിത്യ ദൃഷ്ടിയോടു കൂടിയ ഉദ്ഗീഥത്തിന്റെ ഉപാസന പറഞ്ഞതു അനുവദിച്ച് പ്രണവത്തേയും ഉദ്ഗീഥത്തേയും ഒന്നാക്കി അതിൽ പ്രാണങ്ങളുടേയും രശ്മികളുടേയും ഭേദമാകുന്ന ഗുണമുള്ള ദൃഷ്ടിയോടു കൂടിയതും ധാരാളം പുത്രന്മാരുണ്ടാകുക എന്ന ഫലത്തോടുകൂടിയതും ആയ അക്ഷരത്തിന്റെ ഉപാസന പറയുന്നതിനായി ഉത്തരഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു.

അഥഖലു യ ഉദ്ഗീഥഃ സ പ്രണവഃ സ ഉദ്
ഗീഥ ഇത്യസൗ വാ ആദിത്യ ഉദ്ഗീഥ ഏഷ
പ്രണവ ഓമിതി ഹേഷസ്വരനേതി

ഏതാണോ ഉദ്ഗീഥമെന്നു പറയുന്നത് അത് പ്രണവമാകുന്നു. അതാണോ പ്രണവം എന്നു പറയുന്നത് അത് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ഇത് പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ? ഈ ആദിത്യൻ ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ഇവൻ പ്രണവമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവൻ ഓം എന്നുചരിച്ചുകൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നു.

ഏതമു ഏവാഹ മദ്യഗാസിഷം, തസ്മാന്മമ
തമേകോ ി സീതിഹ കൗഷീതകിഃ പുത്രമു
വാച; രശ്മീംസ്തം പർയുവത്തയാദ് ബഹുവോ
വൈതേ ഭവിഷ്യന്തീ തുധി ദൈവത

N

P

I

K

ഈ ആദിത്യരൂപമായ ഉദാഗീഥം തമന്നെ ഞാൻ ആഭിമുഖ്യത്തോടെ ഗാനം ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ എനിക്ക്, നീ ഒരു വൻ മാത്രം ഉണ്ടായിരുന്നു. നീ രശ്മികളാൽ ഭേദത്തോടു കൂടി ധ്യാനിക്കുന്നു. നിനക്ക് വളരെ പുത്രന്മാർ ഉണ്ടാകും. ഇത് അതി ദൈവതമായ ഉപാസനയാണ്.

അഥാധ്യാനം -- യ ഏവായം മുഖ്യഃ പ്രാണസ്ത മുദ്ഗീഥ മുപാസീത; ഓമിതിഹ്യേഷ സ്വരന്നേതി

ഇനി അധ്യാതവ പ്രാണദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയുള്ള ഉദ്ഗീഥോപാസനയെ പറയുന്നു. ഈ മുഖത്തിലുള്ള പ്രാണൻ ഏതോ, അതായി തന്നെ ഉദ്ഗീഥത്തെ ഉപാസിക്കണം. ഈ പ്രാണൻ "ഓ" എന്ന് ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടാണല്ലോ പോകുന്നത്.

ഏതമു ഏവാഹമഭ്യഗാസിഷം തസ്മാ
ന്മമതമേകോ ങ് സീതിഹ കൗഷിതകിഃ
പുത്രമുവാച; പ്രാണാം സ്തംഭം ഭൂമാന
മഭിഗായതാദ് ബഹവോ വൈമേ ഭവിഷ്യന്തീതി.

ഈ പ്രണനാകുന്ന ഉദാഗീഥത്തെത്തന്നെ ഞാൻ അഭിഗാനം ചെയ്തു. അതിനാൽ എനിക്ക് നീ ഒരു വൻ മാത്രമേ ഉള്ളൂ എന്ന്, കൃഷീതകന്റെ പുത്രനോടു ഞാൻ പറഞ്ഞു. എനിക്കു വളരെ പുത്രന്മാർ ഉണ്ടാകട്ടെ എന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തോടു കൂടി, നീ ബഹുതയത്തോടുകൂടിയ ഉദ്ഗീഥത്തെ പ്രാണങ്ങളായി അഭിഗാനം ചെയ്യൂ.

അഥഖലു, യ ഉദ്ഗീഥഃ സ പ്രാണവോയഃ പ്രാണവഃ
സ ഉദ്ഗീഥ ഇതി ഹോത്യേഷ ദനാഭൈവാപി
ദുരുദ്ഗീത മനു സമാഹര തീ ത്യനു സമാഹരതീതി

ഉദ്ഗീഥം ഏതോ അത് പ്രാണവമാകുന്നു. പ്രാണവം ഏതോ അത് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ഹോതാവിന്റെ സ്ഥാനത്തു നിന്ന്, തെറ്റായ ഉദ്ഗീഥം തിരുത്തി, ശരിയാക്കാമെന്ന് തീർച്ചയാണ്.

ആറാം ഖണ്ഡം

ഇയമേ വർഗ്ഗിണിഃ സാമ; തദേ തദേതസ്യ മൂച്യ
ധ്യാനം സാമ; തസ്മാദൂച്യധ്യാനം സാമഗീയതേ;
ഇയമേവസാഗിരമസ്തതസാമ

ഈ വൃഥി ഉള്ളാകുന്നു. അഗ്നി സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ സാമം, ഈ വൃഥിവിയാകുന്ന ഉള്ളിൽ, ഉപരിഭാവത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതായി, ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഈ വൃഥിവിസാ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. അഗ്നി അമയാകുന്നു. വൃഥിവിധി അഗ്നിയും ചേർന്നത് സാമമാകുന്നു.

അന്തരീക്ഷ മവർഗായുഃ സാമ; തദേത ദേതസ്യ
മൂ ച്യ ധ്യാനം സാമ; തസ്മാ ദൂച്യ ധ്യാനം
സാമഗീ-
യതേ; അന്തരീക്ഷമേവ സാ വായുരമ-
സ്തത് സാമ.

അന്തരീക്ഷം ഉള്ളാകുന്നു. വായു സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ സാമം, ഈ ഉള്ളിൽ അധ്യാനമാകുന്നു. അതിനാൽ സാമം ഉള്ളിൽ അധ്യാനമായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. അന്തരീക്ഷം "സാ" എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. അന്തരീക്ഷവും വായുവും ചേർന്നത് സാമമാകുന്നു.

ദൗരേ വർഗ്ഗാദിത്യഃ സാമ; തദേത ദേതസ്യ
മൂ ച്യ ധ്യാനം സാമ, തസ്മാ ദൂച്യ ധ്യാനം
സാമഗീയതേ, ദൗരേവസാ ദിത്യോ ങ്
മസ്തത് സാമ.

ദ്രോവ് ഉള്ളാകുന്നു. അദിത്യൻ സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ സാമം, ഈ ഉള്ളിൽ മേലെയായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു സാമം ഉള്ളിൽ അധ്യാനമായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ദ്രോവു "സാ" എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ആദിത്യൻ "ആമ" എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ദ്രോവു ആദിത്യനും കൂടിയത് സാമമാകുന്നു.

നക്ഷത്രാണോവർക് ചന്ദ്രമാഃ സാമ
തദേ തദേ തസ്യ മൂ ച്യ ധ്യാനം സാമ
തസ്മാ ദൂച്യ
ധ്യാനം സാമ ഗീയതേ; നക്ഷത്രാണോവസാച
ന്ദ്രമാ അമസ്തത് സാമ
അധ്യാനം - സമുദ്ധിയുള്ള, കയറുന്ന

നക്ഷത്രങ്ങൾ ഉള്ളാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ സാമം, ഈ ഉള്ളിൽ മേലെയായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ സാമം ഉള്ളിൽ അധ്യാനമായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ "സാ" എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങളും ചന്ദ്രനും കൂടിയത് സാമമാകുന്നു.

അഥയ ദേതദാ ദിത്യസ്യശുക്ലം ഭാഃ സൈവർ ഗഥ
യന്നീലം പരഃ കൃഷ്ണം തത് സാമ; തദേ തദേ
തസ്യ മൂച്യ ധ്യാനം സാമ; തസ്മാ ദൂച്യ
ധ്യാനം സാമഗീയതേ; അഥയദേ വൈതദാ
ദിത്യസ്യ ശുക്ലം ഭഃ സൈവസാ ങ് മഥയന്നീലം
പരം കൃഷ്ണം തദ മസ്തത് സാമ.

അതുപോലെ ആദിത്യന്റെ ശുക്ലമായ ദീപ്തി ഉള്ളാകുന്നു. നീലമായി ഏറ്റവും നന്നായി കാണുന്ന കറുപ്പ് ഏതോ അത് സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള സാമം, ഈ ഉള്ളിൽ അത്യുദ്ധമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് സാമം ഉള്ളിൽ അത്യുദ്ധമായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഇനി ആദിത്യന്റെ ശുദ്ധമായ ദീപ്തി ഏതാണോ അത് "സാ" എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. നീലമായി അതിശയകരമായുള്ള "കൃഷ്ണവർണ്ണം" ഏതോ അത് "അമ" എന്ന ശബ്ദമാകുന്നു. ശുക്ലമായ ദീപ്തിയും നീലമായ കറുപ്പും ചേർന്നത് സാമമാകുന്നു.

അഥയ ഏഷോ ങ് ന്തരാദിത്യേ ഹിരണ്യഃ
പുരുഷോ ദൃശ്യതേ ഹിരണ്യശ്മ ശ്രുർഹിരണ്യ

N

P

I

K

കേൾ ആ പ്രണവാൽ സർവ്വ ഏവ സുവർണ്ണഃ
തസ്യയഥാ കപ്യാസം പുണ്ഡരീകമേവ മക്ഷിണീ,
തസ്യോദിതി നാമ, സ ഏഷ സർവ്വേഭ്യഃ പാപ്മഭ്യ
ഉദിതഃ ഉദേതി ഹ വൈ സർവ്വേഭ്യഃ പാപ്മ-
ഭ്യോയ ഏവം വേദ

ആദിത്യന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ, ഹിരണ്യനായ, യാതൊരു പുരു
ഷനെ കാണുന്നുണ്ടോ, അവൻ ഹിരണ്യാശ്മശ്രൂവും, ഹിരണ്യ
കേശനും, നവാഗ്രം മുതൽ മുഴുവനും സുവർണ്ണമാകുന്നു.
അവന്റെ അക്ഷികൾ, കപിയുടെ പൃഷ്ഠത്തിന്റെ താഴെ അറ്റം
പോലെയാകുന്നു. താമരപ്പൂവ് എങ്ങിനെയോ, അങ്ങിനെയാകു
ന്നു. അവന്റെ നാമം ഉത്തമ എന്നാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ
ദേവൻ എല്ലാ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും ഉയർന്നവനാകുന്നു. യാതൊ
രുവൻ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നുവോ, അവൻ എല്ലാ വിധ പാപ
ങ്ങളിൽ നിന്നും ഉയരുന്നു.

തസ്യർക് ച സാമ ച ഗേഷണൗ തസ്മാദുദിഗീഥ
സ്തസ്മാത്തേവ വോദ്ഗാ തൈതസ്യഹിഗാതാ
സ ഏഷ യേ ചാമുഷ്മത് പരാഞ്ചോലോ
കാസ്തേഷാം ചേഷ്ടേ ദേവകാമാനാം ചേ
ത്യധി ദൈവതം

അവൻ ഋക്കും, സാമവും, മുട്ടുകളാകുന്നു. അതിനാൽ ആ
ദേവൻ ഉദ്ഗീഥമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ
ഉത്തമന നാമത്തോടുകൂടിയ ഈ ദേവന്റെ ഗാതാവ് ഉത്തിനെ
ഗാനം ചെയ്യുന്നവനാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഉത്തമനുപേരോ
ടുകൂടിയ ഈ ദേവൻ, ആദിത്യനു മേലുള്ള ലോകങ്ങൾ യാതൊ
ന്നാണോ, അവക്കും, ദേവകാമങ്ങൾക്കും ഈശനാകുന്നു.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

വാ ഗേവർക് പ്രാണഃ സാമ; തദേ തദേ തസ്യോ
മുച്യു യ്യുവം സാമ; തസ്മാ ദ്യുച്യ യ്യുവം
സാമഗീയതേ,
വാഗേവസാ; പ്രാണോമഃ തസാമ

ഇനി അധ്യാത്മമായ സ്വരൂപം പറയുന്നു. വാക്ക് ഋക്കാകു
ന്നു. പ്രാണൻ സാമമാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ സാമം ഈ
ഋക്കിനു മേലായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു സാമം ഋക്കിന്
മേലായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. വാക്ക് “സാ” എന്ന അക്ഷര
മാകുന്നു. പ്രാണൻ “അമ” എന്നുള്ള ശബ്ദമാകുന്നു. വാക്കും
പ്രാണനും കൂടിയത് സാമമാകുന്നു.

ചക്ഷുരേവൻ ഗാന്ധാസാമ; തദേ തദേ തസ്യമുച്യ
യ്യുവം സാമ; തസ്മാ ദ്യുച്യ യ്യുവം
സാമ ഗീയതേ;
ചക്ഷുരേ വസാ ി ി ത്ത മസ്തത് സാമ

ചക്ഷുസ്സ് ഋക്കാകുന്നു. ആത്മാവ് സാമമാകുന്നു. അങ്ങി
നെയുള്ള ഈ സാമം ഋക്കിന്റെ മേലായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ

സാമം ഋക്കിൽ അധ്യുവമായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ചക്ഷുസ്സ്
‘സാ’ എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ആത്മാവ് ‘അമ’ എന്ന ശബ്ദമാ
കുന്നു. ചക്ഷുസ്സും ആത്മാവും ചേർന്നത് സാമമാകുന്നു.

ശ്രോത്രമേവർഷേ മനഃ സാമ; തദേ
തദേസ്യാമുച്യുവ്യുവം സാമ; തസ്മാദ്യു
യ്യുവം സാമഗീയതേ; ശ്രോത്രമേവസാ
മനോ ി മസ്തത് സാമ.

ശ്രോത്രം ഋക്കാകുന്നു. മനസ്സ് സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെ
യുള്ള സാമം ഈ ഋക്കിന്റെ മേലാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് സാമം
ഋക്കിൽ അധ്യുവമായി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ശ്രോത്രം ‘സാ’
എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു. ശ്രോത്രവും മനസ്സും കൂടിയത് സാമ
മാകുന്നു.

അഥ യദേതദക്ഷണഃ ശുക്ലം ഭഃ സൈവർ
ഗഥയന്നീലം പരം കൃഷ്ണം തത് സാമ;
തദേ തദേ തസ്യോ മുച്യ യ്യുവം സാമ
തസ്മാദ്യുച്യ
യ്യുവഃ സാമഗീയതേ; അഥയദേവൈത
ദക്ഷണഃ ശുക്ലം ഭഃ സൈവസാ ി മയന്നീ-
ലം പരഃ കൃഷ്ണം തദമസ്തത് സാമ.

അതുപോലെ അക്ഷിയുടെ ഈ ശുക്ലമായ ദീപ്തി ഏതോ
അത് ഋക്കാകുന്നു. നീലമായും ഏറ്റവും കൃഷ്ണമായുള്ളത്
ഏതോ അത് സാമമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ സാമം ഈ
ഋക്കിൽ അധ്യുവമായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു സാമം
ഋക്കിന് മേലായിരിക്കുന്നു. സാമം ഋക്കിനു മേലായി ഗാനം
ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഇനി അക്ഷിയുടെ ഈ ശുക്ലമായ ദീപ്തി
ഏതോ അത് ‘സാ’ എന്നതാകുന്നു. നീലമായും ഏറ്റവും
കൃഷ്ണമായുള്ളതും ഏതോ അത് ‘അമ’ എന്ന ശബ്ദമാകു
ന്നു. അത് ശുക്ലവും കൃഷ്ണവും ആയ ദീപ്തികൾ കൂടിയ സാമ
മാകുന്നു.

അഥയ ഏഷോ ി നരക്ഷിണി
പുരുഷോ ദൃശ്യതേ സൈവർക് തസാമ,
തദുക്ഥം, തദ്യ ജുസ്തദ് ബ്രഹ്മ തസ്യൈ
തസ്യ തദേവ രൂപം യദമുച്യുരൂപം,
യാവമുച്യ, ഗേഷണൗതഗേഷണൗ, യന്നാമത
ന്നാമ.

കണ്ണിനുള്ളിൽ ഏതു പുരുഷനാണോ കാണപ്പെടുന്നത് അത്
ഋക്കാകുന്നു. അത് സാമമാകുന്നു. അത് ഉക്ഥമാകുന്നു. അത്
യജുസ്സാകുന്നു, അത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു, അത് മൂന്നു വേദങ്ങളും
ആകുന്നു. അവന്റെ, ആ ആദിത്യ പുരുഷന്റെ രൂപം ഏതോ,
അതു തന്നെ ഈ ചാക്ഷുഷന്റേയും രൂപമാകുന്നു. ആദിത്യപു
രുഷന്റെ പർവ്വങ്ങൾ ഏവയാണോ അവ ഇവന്റേയും ഗേഷണ
ങ്ങളാകുന്നു. ആദിത്യപുരുഷന്റെ നാമമേതോ, അത് ഈ ചാക്ഷു
ഷന്റെ നാമമാകുന്നു.

ചാക്ഷുഷം - ആറാമത്തെ മനു

N

P

I

K

സ ഏഷ യേ ചൈത സ്മാദർവാഞ്ചോലോകാ
സ്തേഷാം ചേഷ്ടേ, മനുഷ്യകാമാനാം ചേതി,
തദ്യ ഇമേ വീണായാം ഗായന്ത്യേതം തേ
ഗായന്തി തസ്മാത്തേ ധനസനയഃ

ഇങ്ങനെയുള്ള ഈ ചാക്ഷുഷനായ പുരുഷൻ, ഈ അദ്ധ്യാത്മികമായ ആത്മാവിൽ നിന്ന്, ഇപ്പൊമുള്ള ലോകങ്ങൾ ഏതാണോ അവയ്ക്കും മനുഷ്യകാമങ്ങൾക്കും ഈശനാകുന്നു. അതിനാൽ, ഏതു ഗായകൻ വീണയിൽ ഗാനം ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ ഇവനെ ഗാനം ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ അവൻ, ധനവാനാകുന്നു.

അഥയ ഏതദേവം വിദ്യാൻ സാമഗായ
ത്യഭൗ സഗായതി; സോ ി മുനൈവ സ
ഏഷ യേഷാ മുഷ്മാത് പരാഞ്ചോ ലോ
കാസ്താം ശ്യാ ി പ്നോതി ദേവകാമാംശ്ച.

യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞുകൊണ്ട്, സാമം ഗാനം ചെയ്യുന്നുവോ, അവൻ ആ ആദിത്യനിൽ കൂടി ആദിത്യനിലുള്ള ദേവനായിത്തീർന്നിട്ട്, അവനിൽ നിന്ന് മേലുള്ള ലോകങ്ങൾ ഏതോ അവയേയും, ദേവകാമങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥാനേ നൈവ യേ ചൈതസ്മാദർവഞ്ചോ
ലോകസ്താം ശ്യാ ി പ്നോതി മനുഷ്യകാമാംശ്ച
തസ്മാദു ഹൈവം വിദ്യദ്ഗാതാ ബ്രൂയാത്.
കം തേ കാമ മാഗായാനീതി; ഏഷഹ്യേവ
കാമാഗാനസ്യേഷ്യേ ഏവം വിദാൻ
സാമഗായതി സാമഗായതി

അതുപോലെ ഈ ചാക്ഷുഷനിൽ കൂടി, ഇവനിൽ നിന്നും അപ്പൊമുള്ള ലോകങ്ങൾ എവയാണോ അവയും, മനുഷ്യകാമങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇപ്രകാരമറിയാനവനായ ഉദ്ഗാതാവ് ചോദിക്കുന്നു. “നിനക്ക് ഏതു കാമത്തെ ഞാൻ ആഗാനം ചെയ്യണം?” എന്തെന്നാൽ യാതൊരുത്തൻ ഈ പ്രകാരമറിഞ്ഞു സാമം ഗാനം ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ കാമങ്ങളെ ആ ഗാനം ചെയ്യുന്നതിന്, ഈശനായി ഭവിക്കുന്നു.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

ത്രയോ ഹോദ് ഗീമേ കുശലാ ബഭൂവുഃ ശിലകഃ
ശാലാവത്യ, ശൈകിതായനോ ദാല്ഭ്യഃ,
പ്രവാഹണോ ജൈവലിരിതി തോഹോചു
രുദ്ഗഗകീമേ വൈ കുശലഃ സ്മോ ഹന്തോദ്
ഗീമേ കഥാം വദാമ ഇതി.

ശലാവാന്റെ പുത്രനായ ശിലകൻ, ചികിതായന്റെ പുത്രനായ ഭാല്ഭ്യൻ, ജീവലന്റെ പുത്രനായ പ്രവാഹണൻ, ഇങ്ങനെ മൂന്നുപേർ ഉദ്ഗീമത്തിൽ കുശലന്മാരായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവർ പറഞ്ഞു നാം ഉദ്ഗീമത്തിൽ കുശലന്മാരെന്ന് പ്രസിദ്ധ

രാണല്ലോ? നിങ്ങൾ അനുവദിക്കുന്ന പക്ഷം, നമുക്ക് ഉദ്ഗീമത്തെ സംബന്ധിച്ച് ചിന്തിക്കാം.

തഥേതി ഹ സമുപവിവിശുഃ സ ഹ
പ്രവാഹണോ ജൈവലിരുവാച - ഭാഗവന്താ
വശ്രേവദതാം; ബ്രാഹ്മണയോർവ്വദതോ
ർവാചം ശ്രോഷ്യാമിതി

അങ്ങിനെയാകട്ടെ എന്ന് പറഞ്ഞ് അവർ ഇരുന്നു. ആ ജീവലപുത്രനായ പ്രവാഹണൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവന്മാർ ആദ്യം വദിച്ചാലും. വാദിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരായ നിങ്ങളുടെ വാക്കു ഞാൻ കേൾക്കാം.

സ ഹ ശിലകഃ ശാലാവത്യശൈകിതാ
യനം ദാല്ഭ്യ മുവാച ഹന്ത ത്വാ
ബൃച്ഛാനീതി, പൃച്ഛേതി ഹോ വാച

ആ ശാലവാന്റെ പുത്രൻ ശിലകൻ ചികിതായന പുത്രനായ ദാല്ഭ്യനോട് പറഞ്ഞു. “അങ്ങ് അനുവദിക്കുന്ന പക്ഷം അങ്ങയോട് ഞാൻ ചോദിക്കാം.” ഇതു കേട്ട് മറ്റേയാൾ “ചോദിച്ചു കൊള്ളുക” എന്നുത്തരം പറഞ്ഞു.

കാസാമ്നോ ഗതിരിതി സ്വരഇതിഹോവാച
സ്വരസ്യകാഗതിരിതി, പ്രാണ ഇതിഹോവാച
പ്രാണസ്യകാ ഗതിരിതി, അന്നമിതി ഹോ വാച
അന്നസ്യ കാ ഗതിരിതി ആപ ഇതിഹോവാച

സാമത്തിന് ആശ്രയം എന്താണ്? എന്ന് ശിലകൻ ചോദിച്ചു. ദാല്ഭ്യൻ സാമത്തിനു ഗതി സ്വരമാണെന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞു. സ്വരത്തിനു ഗതി എന്താണെന്ന് ചോദിച്ചു. പ്രാണൻ എന്നുത്തരം പറഞ്ഞു. പ്രാണനു ഗതി എന്താണ് എന്നു ചോദിച്ചു. അന്നമെന്നുത്തരം പറഞ്ഞു. അന്നത്തിനു ഗതി എന്താണെന്ന് ചോദിച്ചു. അതിന് അപ്പുകൾ എന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അന്നമുണ്ടാകുന്നത്, അപ്പുകൾ നിമിത്തമാണല്ലോ?

അപാം കാ ഗതിരിതി; അസുലോക ഇതി
ഹോവാച അമുഷ്യലോകസ്യകാ ഗതിരിതി;
ന സ്വർഗ്ഗം ലോകമതിനയേ ദിതി ഹോവാച;
സ്വർഗം വയം ലോകം സാമാഭിസംസ്ഥാപയാമഃ,
സ്വർഗ സംസ്താവം ഹി സാമ ഇതി.

അപ്പുകൾക്ക് എന്താണ് ഗതിയെന്നു ചോദിച്ചു. അങ്ങേ ലോകം എന്നു പറഞ്ഞു. അങ്ങേലോകത്തിന് എന്താണു ഗതി എന്നു ചോദിച്ചു. ദാല്ഭ്യൻ അതിനുത്തരം പറഞ്ഞു. സ്വർഗ്ഗമാകുന്ന ലോകം കടത്തികൊണ്ടു പോകയില്ല എന്നാണ്. അതിനാൽ നമ്മൾ സാമത്തെ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ അഭിസംസ്ഥാപിക്കാം. സാമം സ്വർഗ്ഗമെന്ന നിലയിൽ സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നതാണ്.

തം ഹ ശിലകഃ ശാലാവത്യശൈകിതായനം
ദാല്ഭ്യ മുവാചഃ അപ്രതിഷ്ഠിതം കില തേ
ദാല്ഭ്യസാമ; യസ്ത്വേതർഹി ബ്രൂയാൻ മു
ർദ്ധാതേ വിപിതിഷ്യരീതി, മുർദ്ധാതേ വിപതേ ദിതി.

N

P

I

K

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞ ചികിത്സയനുസരണമായ ദാർശ്വനോട് ശാലാവതനായ ശിലകൻ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ ദാർശ്വ, നിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സാമം അപ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. ആരെങ്കിലും ഒരുവൻ ഇപ്പോൾ നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കും എന്ന് പറകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കുമോ?”

ഹന്താ ഹമേതദ് ഭഗവതോ വേദാനിതി; വിദ്ധിതി ഹോവാച അമുഷ്യ ലോകസ്യ കാഗതിരിതി; നപ്രതിഷ്ഠാം ലോകമതിനയേ ദിതിഹോവാച പ്രതിഷ്ഠാം വയം ലോകം സാമാഭിസംസ്ഥാപയാമഃ പ്രതിഷ്ഠാ സംസ്താവഹി സാമേതി

അങ്ങ് അനുവദിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഇത് ഞാൻ പുഷ്പനായ അങ്ങയുടെ അടുക്കൽ നിന്ന് അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് ദാർശ്വൻ പറഞ്ഞു. അറിഞ്ഞുകൊള്ളുക എന്ന് ശിലകൻ ഉത്തരവും പറഞ്ഞു. അങ്ങേ ലോകത്തിനു ഗതി എന്താണ്? എന്നു ചോദിച്ചു. ഈ ലോകം എന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞു. പ്രതിഷ്ഠായായ ഈ ലോകത്തെ കടത്തികൊണ്ടുപോകയില്ല. എന്നും ഉത്തരം പറഞ്ഞു. നമുക്കും സാമം പ്രതിഷ്ഠമായ ലോകത്തിൽ അഭിസംസ്ഥാപിക്കാം. എന്തെന്നാൽ സാമം പ്രതിഷ്ഠയായി സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നതാണല്ലോ.

തംഹ പ്രവാഹണോ ജൈവലിരുവാച, അന്തവ ദൈകിലതേ ശാലാവത്യ, സാമ, യസ്ത്വേ തർഹി ബ്രൂയാന്മുർദ്ധതേ വിപതിഷ്യ തീതി മുർദ്ധതേ വിപതേ ദിതി ഹന്താഹ മേതദ് ഭവതോ വേദാനീതി വിദ്ധീതി ഹോവാച

അവനോട് ജീവലപുത്രനായ പ്രവാഹണൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ശാലാവത്യ, നിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സാമം അന്തമുള്ളതാണല്ലോ? ആരെങ്കിലും നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കുമെന്ന് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ പറയുന്ന പക്ഷം നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കുമോ? അവിടത്തെ അനുവാദമുള്ള പക്ഷം ഞാൻ ഇത് മാനുനായ അവിടത്തെ അടുക്കൽ നിന്ന് അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് ശിലകൻ പറഞ്ഞു. അതിന് അറിഞ്ഞുകൊൾക എന്ന് പ്രവാഹണൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

അസ്യലോകസ്യ കാ ഗതിരിതി; ആകാശ ഇതി ഹോവാച, സർവാണി ഹവാ ഇമാനി ഭൂതാന്യാ കാശാദേവ സമുൽപദ്യന്തേ; ആകാശം പ്രത്യസ്തം യന്തി; ആകാശോഹ്യോവൈദ്യോജ്യാ യാൻ; ആകാശഃ പരായണം

ഈ ലോകത്തിന് ഗതി എന്തെന്നു ചോദിച്ചു. ആകാശമെന്നു പറഞ്ഞു. ഈ ഭൂതങ്ങളെല്ലാം ആകാശത്തുനിന്നുതന്നെ ഉണ്ടാകുന്നു. ആകാശത്തിൽ അസ്തമിക്കുന്നു. ആകാശം ഈ ഭൂതങ്ങളെ എല്ലാത്തിനേയും കാൾ മഹത്തരമാണ്. ആകാശം

പ്രതിഷ്ഠമാകുന്നു. മൂന്നു കാലത്തിലും, ഭൂതങ്ങളുടെ ഉൽപ്പത്തി സ്ഥിതിലയങ്ങൾ ആകാശത്തിലാകുന്നു.

സ ഏഷ പരോവരീ യാനുദ്ഗീമഃ സ ഏഷോ നന്തഃ, പരവരീയോ ഹാസ്യ ഭവതി; പരോവരീയസോ ഹ ലോകാൻ ജയതി യ ഏതമേവം വിദാൻ പരോവരീയാംസമുദ്ഗീമ മുപാസ്തേ

അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഉദ്ഗീമം പരനും പരോവരീയനുമാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ ഉദ്ഗീമം അനന്തമാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് പരോവരീയനായ ഈ ഉദ്ഗീമത്തെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവനു ഉത്തരോത്തരം വിശിഷ്ടതരമായ ജീവനം ഉണ്ടാകുന്നു. അവൻ ഉത്തരോത്തരം വിശിഷ്ടതരങ്ങളായ ലോകങ്ങൾ ജയിക്കുന്നു.

തം ഹൈ തമതിധന്വാ ശൗനക ഉദര ശാബ്ധി ല്യായോകേതാവാച -- യാവത് ത ഏനം പ്രജായാ മുദ്ഗീമം വേദിഷ്യന്തേ, പരോവരീയോ ഹൈദ്യസ്താവദസ്മിൻ ല്ലോക ജീവനം ഭവിഷ്യതി.

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ ഉദ്ഗീമത്തെ ശൗനകന്റെ പുത്രനായ അതിധന്വാവ് ഉദരശാബ്ധിലുന്ന് പറഞ്ഞു കൊടുത്തിട്ട് പറഞ്ഞു. നിന്റെ സന്തതികളിൽ യാതൊരുത്തൻ അവസാനം വരെ ഈ ഉദ്ഗീമം അറിയുമോ, അവൻ വരെയും ഇവ ലോകത്തിൽ ഉത്തരോത്തരം വിശിഷ്ടമായ ജീവനം ലഭിക്കുന്നതാണ്.

തഥാ മുഷ്മിൻ ലോകഇതി സയ ഏതമേവം വിദാനുപാസ്തേ പരോവരീയ ഏവ ഹാസ്യാസ്മിൻ ലോകേ ജീവനം ഭവതി തഥാ ി മുഷ്മിൻ ലോകേ ലോക ഇതി ലോകേ ലോക ഇതി

അതുപോലെ പരലോകത്തിൽ പരോവരീയമായ ലോകം സിദ്ധിക്കും. ശാബ്ധിലുനോട് ശൗനകൻ പറഞ്ഞു. ആർ ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് ഉദ്ഗീമം ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവനു ഈ ലോകത്തിൽ ഉത്തരോത്തരം വിശിഷ്ടതരമായിത്തന്നെയുള്ള ജീവനം ഉണ്ടാകുന്നു. അപ്രകാരം പരലോകത്തിൽ ലോകം സിദ്ധിക്കുന്നു. ലോകലോക ഇതി എന്നു രണ്ടു പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് ഉദ്ഗീമോപാസനം സമാപ്തമായി എന്നു കാണിക്കുന്നതിനാണ്.

പത്താം ഖണ്ഡം

മട ചീഹതേഷു കുരുഷ്യാടിക്യാ സഹജായ യോഷസ്തിർഹ ചാക്രായണ ഇദ്യഗ്രാമേ പ്രാ ദ്രാണക ഉവാസ.

കുരുദേശത്തുള്ള സസ്യങ്ങൾ ഇടിത്തീകെണ്ടു നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ഇദ്യഗ്രാമത്തിൽ ചക്രന്റെ പുത്രനായ ഉഷസ്തി എന്ന

N

P

I

ആൾ സ്ത്രീലക്ഷണങ്ങൾ മുഴുവൻ വന്നു തികഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഭാര്യയോടു കൂടി, അന്നം ലഭിക്കാൻ കഴിയാതെ കഷ്ടസ്ഥിതിയിലായിരിക്കണമെന്നു വന്നു.

സംഹാരം കൂല്മാഷാൻ വാദനം ബിഭിക്ഷേതം
ഹോവാച:- നേതോ ി ന്യേ വിദ്യന്തേ; യച്ചമ
ഇമ ഉപനിഹിതാ ഇതി.

അവൻ കൃത്യമായ മാഷങ്ങളെ ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇദ്ദേഹം ഭിക്ഷ ചോദിച്ചു. ഉഷസ്തിയോട് ഇദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. എന്റെ അടുക്കൽ പാത്രത്തിലിട്ടിട്ടുള്ള ഈ കൂല്മാഷങ്ങൾ (ഒരു വക ധാന്യം) ഏവയാണോ അവയല്ലാതെ വേറെ ഇല്ല. ഞാൻ എന്താണു ചെയ്യുക?

ഏതേഷാം മേദേഹിതി ഹോവാച; താനസ്മൈ
പ്രദദേ; ഹന്താനു പാനമിതി; ഉച്ഛിഷ്ടം
വൈമേ പീതം സ്യാദിതി ഹോവാച

ഇദ്ദേഹം പറഞ്ഞതുകേട്ട് ഇവ എനിക്കു തരു എന്ന് ഉഷസ്തി പറഞ്ഞു. അവ ഉഷസ്തിക്ക് കൊടുത്തു. അനന്തരം അടുത്തിരിക്കുന്ന ജലം ചൂണ്ടി ഇതാ അനുപാനം എന്ന് ഇദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഞാൻ കൂടിക്കൂന്നത് ഉച്ഛിഷ്ടമായിരിക്കുമല്ലോ എന്ന ഉഷസ്തി പറഞ്ഞു.

ന സിദേതേ പുച്ഛിഷ്ടാ ഇതി നവാ അ
ജീവിഷ്യമിമാന വാദനമിതി ഹോവാച
കാമോമ ഉദക പാനമിതി

ഈ കൂല്മാഷങ്ങളും ഉച്ഛിഷ്ടങ്ങളാണോ ഇദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. ഈ കൂല്മാഷങ്ങൾ ഭക്ഷിക്കാതിരുന്നാൽ ഞാൻ ജീവിക്കയില്ല എന്നു വെള്ളം കൂടിക്കൂന്നത് എന്റെ ഇഷ്ടമാണ് എന്നും ഉഷസ്തി പറഞ്ഞു.

സ ഹ വാദിത്വാ ി തിശേഷാൻ ജായായാ
ആജ ഹാര; സാ ി ഗ്രത ഏവ സുഭിക്ഷാബഭൂവ;
താൻ പ്രതിഗൃഹ്യ നിദധൗ

അവൻ ഭക്ഷിച്ചിട്ട്, മിച്ചമുള്ള കുഷ്മണ്ടുകളെ ഭാര്യക്ക് കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്തു. അവൾക്കു അതിനു മുൻപായിത്തന്നെ നല്ല ഭിക്ഷ ലഭിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ ഉഷസ്തികൊണ്ടു ചെന്ന കുഷ്മണ്ടുകളെ വാങ്ങി, സുകുഷിച്ചുവെച്ചു.

സ ഹ പ്രാതഃ സംജീഹാന ഉവാച: യദ്
ബതാനസ്യലഭേമഹി, ലഭേമഹിധന
മാത്രാം; രാജാ ി സൗയക്ഷതേ, സമാ
സർവൈ രാർത്തിജൈർ വ്യണീതേതി.

ഉഷസ്തി രാവിലെ നിദ്ര വെടിഞ്ഞപ്പോൾ പറഞ്ഞു. എന്തു ചെയ്യാം? അല്പം അന്നം നമുക്കു ലഭിച്ചെങ്കിൽ, അല്പം ധനം നമുക്ക് കിട്ടുമായിരുന്നു. ഇതാ രാജാവ് യാഗം ചെയ്യുവാൻ പോകുന്നു. അവൻ എല്ലാവരെയും ലഭിക്കുന്ന ഭട്ടികൾക്കുള്ള കർമ്മങ്ങൾക്കായി എന്നെ വരികുമായിരുന്നു.

K

തം ജായോ വാചഃ- ഹന്ത! പത ഇമ ഏവ
കൂല്മാഷാ ഇതി; താൻ വാദിത്വാ ി മും യജ്ഞം
വിതതമേയായ

ഉഷസ്തിയോട് ഭാര്യ പറഞ്ഞു: ഭർത്താവേ അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ ഈ കൂല്മാഷങ്ങൾ തന്നെയുണ്ടല്ലോ. ഉഷസ്തി അവർ ഭക്ഷിച്ചിട്ട് വിസ്താരമുള്ള ആ യജ്ഞത്തെ പ്രാപിച്ചു.

തത്രോദ്ഗാത്യ നാസതാ വേസതോഷ്യമാണനുപോ
വവിവേശ സഹ പ്രസതോതാര മുവാച

(അവൻ) യാഗസ്ഥലത്ത് ചെന്നു. സ്തുതിക്കുന്ന സ്ഥലമായ ആസ്താവത്തിൽ സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്ന ഉദ്ഗാതാക്കളായ ആളുകളുടെ അടുക്കൽ ഇരുന്നു. അവൻ പ്രസ്താവിനോടു പറഞ്ഞു

പ്രസതോ തർത്യാ ദേവതാ പ്രസ്താവമന്വ
യത്താ താം ചേദ വിദാൻ പ്രസതേ
ഷ്യസി മുർദ്ധാതേ വിപതിഷ്യതീതി.

പ്രസ്തോതാവേ! ഏതു ദേവതയാണോ പ്രസ്താവത്തിൽ അനുഗതയായിരിക്കുന്നത്, അത് അറിയാതെ നീ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ പോവുകയാണെങ്കിൽ, നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വീണുപോവും എന്ന് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ഏവമേ വോദ്ഗാരമുവാച -- ഉദ്ഗാതർത്യാം ദേവതോ
ദ്ഗീഥ മന്വായത്താ, താംചേദ വിദാനുദ്ഗാസ്യ
സി മുർദ്ധാതേ വിപതിഷ്യതീതി

ഏവമേവ പ്രതിഹർത്താര മുവാച -- പ്രതി
ഹർത്തർത്യാ ദേവതാ പ്രതിഹാര മന്വായത്താ,
താം ചേദവിദാൻ പ്രതിഹരിഷ്യസി മുർദ്ധാതേ,
വിപതിഷ്യതീതി തേഹ സമാരതാ സ്തുഷ്ണീ
മാസാം ചക്രിരേ

ഉദ്ഗാതാവിനോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: ഉദ്ഗാതാവേ ഏതു ദേവതയാണോ ഉദ്ഗീഥത്തിൽ അനുഗതയായിരിക്കുന്നത് ആ ദേവതയെ അറിയാതെ നീ ദ്ഗീഥം ചെയ്യാൻ പോവുകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കും ഇങ്ങനെ പ്രതിഹർത്താവിനോടു പറഞ്ഞു. പ്രതിഹർത്താവേ ഏതു ദേവതയാണോ പ്രതിഹാരത്തിൽ അനുഗതയായിരിക്കുന്നത്, ആ ദേവതയെ അറിയാതെ, നീ പ്രതിഹരിക്കുവാൻ പോകുകയാണെങ്കിൽ, നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കും. അവർ കർമ്മങ്ങളിൽ നിന്നുമടങ്ങിയവരായിട്ട് ചക്രയഘോഷണമുഖമായിട്ട് മിണ്ടാതെയിരുന്നു.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹൈനം യജമാന ഉവാച:- ഭഗവന്തം
വാ അഹം വി വിദിഷാണി തി ഉഷസ്തിരസ്മി
ചക്രായണ ഇതിഹോവാച.

ഉഷസ്തിയോട് യാഗം ചെയ്യുന്ന രാജാവ് പറഞ്ഞു ഭഗവാനേ ഞാൻ അറിയുന്നതിനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഞാൻ ചക്രന്റെ പുത്രനായ

N

P

I

K

ഉഷസ്തിയാകുന്നു. എന്ന് ചാക്രായണൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

സഹോവാച:- ഭഗവന്തം വാ അഹമേഭിഃ സർവ്വൈരാർത്ഥി ജൈഃ ര്വൈഷിഷം, ഭഗവതോവാ അഹമവിത്ത്യാ ി ന്യനവൃഷി. ഭഗവാം സ്തോവമേ സർവ്വൈരാർത്ഥി ജൈരിതി തഥേതി. അഥതർഹ്യേത ഏവ സമതിസൃഷ്ടാഃ സ്തുവതാം യാവത്തേദ്യോധനം ദദ്യാസ്താവന്മദദ്യാ ഇതി. തഥേ തിഹയജമാന ഉവാച

യജമാനൻ പറഞ്ഞു:- ഞാൻ ഈ എല്ലാ ഋതിക്കുകളുടെ കർമ്മങ്ങൾക്കായും, ഭഗവാനെ അന്വേഷിച്ചു. ഭഗവാനെ കിട്ടാത്തതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ വേറെ ആളുകളെ വരിച്ചത്. എന്റെ എല്ലാ ഋതികർമ്മങ്ങൾക്കും ഇനി ഭഗവാൻ തന്നെ വേണം. അപ്രകാരം ആകട്ടെ എന്ന് ഉഷസ്തി സമ്മതിച്ചു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അങ്ങുമുന്വേ വരിച്ചിട്ടുള്ളവരെത്തന്നെ, എന്നാൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ടവരായിട്ട് സ്തുതിക്കട്ടെ. അവർക്ക് എത്രയനം നീ കൊടുക്കുന്നുവോ അത്രയും എനിക്കും തരണം. അങ്ങിനെയാകട്ടെ എന്ന് യജമാനൻ പറഞ്ഞു.

അഥ ഹൈനം പ്രസ്തോതോപസസാദപ്രസ്തോതർത്യാദേവതാം പ്രസ്താവമനായത്താതാം ചേദവിദാൻ പ്രസ്തോഷ്യസി; മർദ്ധിതേ വിർപതിഷ്യതി തിമാ ഭഗവാനവോചത് കതമാ സാ ദേവതാ ഇതി.

വീണ്ടു പ്രസ്തോതാവ് ഉഷസ്തിയെ വിനയത്തോടു കൂടി ഉപഗമിച്ചു. പ്രസ്തോതാവേ ഏതു ദേവതയാണോ പ്രസ്താവഭക്തിയിൽ അനുഗതയായിരിക്കുന്നത് ആ ദേവതയെ അറിയാതെ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ പോവുകയാണെങ്കിൽ, നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കും. എന്ന് എന്നോട് ഭഗവാൻ പറഞ്ഞുവല്ലോ? ആ ദേവത ഏതാണ്?

പ്രാണ ഇതി ഹോവാച - സർവാണി ഹവാ ഇമാനി ഭൂതാനി പ്രാണമേവാഭിസംവിശന്തി; പ്രാണമദ്യുജ്ജിഹതേ; സൈഷാ ദേവതാ പ്രസ്താവ മനായത്താ, താം ചേദവിദാൻ പ്രസ്തോഷ്യോ മുർദ്ധാതേ വ്യപതിഷ്യത് തഥോക്തസ്യമയേതി.

പ്രാണൻ എന്നു പറഞ്ഞു. ഈ ഭൂതങ്ങളെല്ലാം പ്രാണനെത്തന്നെ അഭിസംവേശിക്കുന്നു. പ്രാണനെ അഭിലഭിച്ചിട്ട് ഉദ്ഗമിക്കുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഇത് പ്രസ്താവഭക്തിയിൽ, അനുഗതയായ ദേവതയെ അറിയാതെ നീ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അപ്രകാരം പറയപ്പെട്ട നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കുമായിരുന്നു.

അഥ ഹൈനമുദ്ഗതോ പസസാദ -- ഉദ്ഗാതർത്യാദേവതോത്ഗീഥ മനായത്താ താം ചേദവിദാ

നുദ് ഗാസ്യസി, മുർദ്ധാതേ വിപതിഷ്യ തീതി മാ ഭഗവാനവോ ചത്, കതമാസാ ദേവതാ ഇതി.

ഉദ്ഗാതാവ് ഉഷസ്തിയെ വിനയത്തോടുകൂടി ഉപഗമിച്ചു. ഉദ്ഗാതാവേ, ഏതു ദേവതയാണോ ഉദ്ഗീഥത്തിൽ അനുഗതയായിരിക്കുന്നത് ആ ദേവതയെ അറിയാതെ നീ ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കും എന്ന് എന്നോട് ഭവാൻ പറഞ്ഞുവല്ലല്ലോ. ഉദ്ഗീഥ ഭക്തിയിൽ അനുഗതയായ ആ ദേവത ഏതാണ്?

ആദിത്യ ഇതി ഹോവാച:- സർവാണി വാ ഇമാനി ഭൂതാനുദിത്യ മുച്ഛൈഃ സന്തംഗായന്തി; സൈഷാ ദേവതോത്ഗീഥ മനായത്താ, താം ചേത വിദാനു ദഗാസ്യോ, മുർദ്ധാതേ വ്യപതിഷ്യത് തഥോക്തസ്യമയേതി.

ആദിത്യൻ എന്നു പറഞ്ഞു ഈ ഭൂതങ്ങളെല്ലാം മുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആദിത്യനെ ഗാനം ചെയ്യുന്നു. ഉദ്ഗീഥഭക്തിയിൽ അനുഗതയായ ദേവത ഇതാകുന്നു. ആ ദേവതയെ അറിയാതെ നീ ഉദ്ഗാനം ചെയ്തിരുന്നു എങ്കിൽ ഇപ്രകാരം പറയപ്പെട്ട നിന്റെ മുർദ്ധാവ് പതിക്കുമായിരുന്നു.

അഥ ഹൈനം പ്രതിഹർത്തോവസസാദ:- പ്രതിഹർത്തർത്യാ ദേവതാ പ്രതിഹാര മനായത്താ, താം ചേദവിദാൻ പ്രതിഹരിഷ്യസി, മുർദ്ധാതേ വിപതിഷ്യതീതി മാ ഭഗവാന വോചത്; കതമാ സാ ദേവതാ ഇതി.

അനന്തരം പ്രതിഹർത്താവ് ഉഷസ്തിയെ ഉപസദിച്ചു. പ്രതിഹർത്താവേ, ഏതു ദേവതയാണോ പ്രതിഹാരത്തിൽ അനുഗതയായിരിക്കുന്നത്, ആ ദേവതയെ അറിയാതെ നീ പ്രതിഹരിക്കുകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിക്കും എന്ന് എന്നോട് ഭവാൻ പറഞ്ഞുവല്ലോ? ആ ദേവത ഏതാണ്?

ഉപസദ് -- ശുശ്രൂഷിക്കുക, അരികുത്തിരിക്കുക.

അന്നമിതി ഹോവാച; സർവാണിഹ വാ ഇമാനി ഭൂതാനുനമേവ പ്രതിഹാരമാണാനി ജീവന്തി സൈഷാ ദേവതാ പ്രതിഹാരമനായത്താ; താം ചേദവിദാൻ പ്രത്യഹരിഷ്യോ, മുർദ്ധാതേ വ്യപതിഷ്യത് തഥോക്തസ്യ മയേതി, തഥോക്തസ്യമയേതി

അന്നമെന്ന് പറഞ്ഞു ഈ ഭൂതങ്ങളെല്ലാം അന്നത്തെത്തന്നെ പ്രതിഹരിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിക്കുന്നു. പ്രതിഹാരഭക്തിയിൽ അനുഗതയായ ദേവത അന്നമാകുന്നു. ആ ദേവതയെ അറിയാതെ നീ പ്രതിഹരിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അപ്രകാരം പറയപ്പെട്ട നിന്റെ മുർദ്ധാവ് പതിക്കുമായിരുന്നു.

N

P

I

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

അഥാതഃ ശൗവ ഉദ്ഗീഥഃ തദ്ധബകോ ദാല്ഭ്യോ
സ്താവോ വാ മൈത്രേയഃ സ്വാധ്യായ മുദ്ര പ്രാജ

ഇനി ഇതു മുതൽ ശാക്തോൽ കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ട ഉദ്ഗാനമായ സാമം പറയപ്പെടുന്നു. അതിൽ ദത്തന്റെ പുത്രനായ, ബകനോ മിത്രയുടെ പുത്രനായ സ്താവനോ സ്വാധ്യായം ചെയ്യുന്നതിനായി ഉദ്ഭവിച്ചു. ഗ്രാമത്തിനു വെളിയിലുള്ള വിജനനലത്തുള്ള ജലസമീപത്ത് എത്തികാത്തിരുന്നു.

തസ്സ്മൈ ശശേതഃ പ്രാദുർബഭുവ; തമന്യോശ്വാന
ഉപസമേത്യോ ചു അന്നം നോ ഭഗവാനാ ഗായ
തശനായമവാ ഇതി.

ആ ഋഷിക്ക് വെളുത്ത നിറമുള്ള ശാവ് പ്രത്യക്ഷമായി. അതിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്ന് മറ്റുശാക്തർ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനായ അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്ക് അന്നത്തെ ആ ഗാനം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിത്തരു. ഞങ്ങൾക്ക് വിശക്കുന്നു.

താൻ ഹോവാച:- ഇഹൈവമാ പ്രാതരൂപസമീയാ
തേതി തദ്ധ ബകോ ദാല്ഭ്യോ സ്താവോ വാ
മൈത്രേയഃ
പ്രതിപാലയാം ചകാര

ആ, ശാക്തോട് പറഞ്ഞു രാവിലെ ഇവിടെ, എന്റെ അടുക്കൽ വരുവിൻ. അവിടെ ദല്ഭ്യപുത്രനായ ബകനോ മിത്രയുടെ പുത്രനായ സ്താവനോ കാത്തിരുന്നു.

തേ ഹ യമൈ വേഹ ബഹിഷ്ഠവമാനേന
സ്തോഷ്യമാണാഃ സംരബ്ധാഃ സർപ്പന്തീത്യോവ
മാസസ്യപുസ്നേഹ സമുപവിശ്യഹിംചക്രൂഃ

എപ്രകാരം കർമ്മത്തിൽ ബഹിഷ്ഠവമാനമെന്ന സ്തോത്രംകൊണ്ട് സ്തുതിക്കുവാൻ പോകുന്നവർ അന്യോന്യം ചേർന്ന് വട്ടത്തിൽ ചുറ്റുന്നോ ഇപ്രകാരം ആശ്വക്കൾ വട്ടത്തിൽ ചുറ്റി ഇരുന്നിട്ട് ഹിം എന്ന ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചു.

ഓ3 മദാ3 മോംപിവാ3 മോം3 ദേവേവരൂണഃ
പ്രജാപതിഃ സവിനാ2 ഫ നമിഹാ2 ഫ ഹരനപതോ
3ഫ നമിഹാ2 ഫ ഹരാ 2 ഫ ഹരോ 3 മിതി.

ഓം ഞങ്ങൾ ഭക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ, ഓം ഞങ്ങൾ പാനം ചെയ്യുമാറാകട്ടെ; ഓം ദ്യോതനം ചെയ്യുന്നതിനാൽ ദേവനും ജഗത്തിനു വൃഷ്ടി നല്കുന്നതിനാൽ വരുന്നതും പ്രജകളെ പാലനം ചെയ്യുന്നതിനാൽ പ്രജാപതിയും, സർവ്വത്തേയും പ്രസവിക്കുന്നതിനാൽ സവിതാവും, ആയ ആദിത്യൻ ഞങ്ങൾക്ക് അന്നം തരട്ടെ. എല്ലാ അന്നത്തിനു പതിയായിട്ടുള്ളവനേ ഇവിടെ ഞങ്ങൾക്കു അന്നം തരു. അന്നത്തെ ആഹരിക്ക ഓം

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

(ഭക്തിവിഷയമായ ഉപാസനമാണോ ഇതുവരെ പറഞ്ഞത്.

N

K

സാമത്തിന്റെ മറ്റൊരു ഭാഗമായ സ്തോദാക്ഷരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചവയും ഒരുമിച്ചു തന്നെ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതുമായ ഉപാസനങ്ങളെപ്പറ്റി ഇനി പറയുന്നു.)

അയം വാവലോകോ ഹാ ഉകാരോ വായു
ർ ഹാഇകാം, ശ്വന്ദ്രമാ അഹകാരഃ, ആത്മ
ഹകാ രോ ഫ് ഗ്നിരീകാരഃ

“ഹാഇ” എന്ന ശബ്ദം ഈ ലോകമാകുന്നു. ഹാഇ എന്ന ശബ്ദം വായുവാകുന്നു അഥ എന്ന സ്തോദം ചന്ദ്രനാകുന്നു. ഇഹ എന്ന ശബ്ദം ആത്മാവാകുന്നു. ഈ എന്ന ശബ്ദം അഗ്നിയാകുന്നു.

ആദിത്യ ഉകാരോ, നിഹവ ഏകാരോ
വിശ്വേദേവാ ഔ -- ഹോയികാരഃ, പ്രജാപ
തിർഹിംകാരഃ

പ്രാണഃ സ്വരോ, ഫ് ന്നം യാ, വാഗ്നിരാട്

ഊകാരം ആദിത്യനാകുന്നു. ഏകാരം ആഹ്വാനം ആകുന്നു. ഓഹോയി എന്ന സ്തോദം വിശ്വദേവന്മാരാകുന്നു. ഹിംകാരം പ്രജാപതിയാകുന്നു. സ്വരമെന്ന സ്തോദം പ്രാണനാകുന്നു. യ എന്ന സ്തോദം അന്നമാകുന്നു. വാക് എന്ന സ്തോദം വിരാട്ടാകുന്നു.

അനിരൂക്തസ്ത്രയോദശഃ സ്തോദഃ സംച

രോഹും കാരഃ ഹും കാരമെന്ന പതിമൂന്നാമത്തെ സ്തോദം ഇന്നതെന്നു നിർവചിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയാത്തതും വികല്പിക്കപ്പെടുന്ന സ്വരൂപത്തോടുകൂടിയതും ആകുന്നു.

ദുഗ്ദ്ധേ ഫ് സ്സ്മൈ വാഗ്ദോഹഃ, യോ വാ ചോദോ
ഹഃ, അന്നവാന്നനാദോ ഭവതി; യ ഏതാമേവ
സാമ്നാ മുപനിഷദം വേദേപനിഷദം വേദ

ആര് ഇപ്രകാരം ഈ സാമങ്ങളുടെ ഉപനിഷത്തിനെ അറിയിക്കുന്നുവോ ആ സാധകന് വാക്, വാക്കിന്റെ ദോഹം എന്നു പറയുന്ന ദോഹത്തെ ദോഹനം ചെയ്യുന്നു. അവൻ അന്നമുള്ളവനായും അന്നങ്ങളെ അഭിക്കുന്നവനായും ഭവിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം രണ്ട്

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

(എല്ലാ സാമത്തിലും, എല്ലാ സാമത്തേയും സംബന്ധിച്ച ഉപാസനങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി പറയുന്നത്.)

ഓം സമസ്തന്യ ഖലു സാമ്ന ഉപാസനം സാധു;
യത ഖലു സാധുതത് സാമേത്യോ ചക്ഷതേ; യദ
സാധുതദ സാമേതി.

എല്ലാ അവയവങ്ങളോടും കൂടിയ സാമത്തിന്റെ ഉപാസന സാധുവാകുന്നു. ഏതാണോ സാധുവായിട്ടുള്ളത് അതിനെ സാമം എന്ന് ബുദ്ധിമാൻമാർ പറയുന്നു.

P

I

K

ന ഹാപ്പ് സു പ്രൈത്യപ്സുമാൻ ഭവതി യ
ഏതദേവം വിദാൻ സർവാസ്വപ്സു പഞ്ചവിധം
സാമാപസ്തേ

ആരു ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് എല്ലാ അപ്പുകളുമായി, അഞ്ചുവി
ധമായ സാമത്തെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ അപ്പുകളിൽ
മരിക്കയില്ല, അപ്പുകളുള്ളവനായിത്തീരുകയും ചെയ്യും.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

ഋതു ഷു പഞ്ചവിധം സാമോപാസീതഃ- വസന്തോ
ഹിംകാരോ ഗ്രീഷ്മഃ പ്രസ്താവോ വർഷാ ഉദ്ഗീഥാഃ
ശരത് പ്രതിഹാരോ ഹേമന്തോനിയനം

ഋതുകളായി അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള സാമത്തെ ഉപാസിക്ക
ണം. വസന്തം ഹിംകാരമാകുന്നു. ഗ്രീഷ്മം പ്രസ്താവമാകുന്നു.
വർഷം ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ശരത്ത് പ്രതിഹാരമാകുന്നു. ഹേമന്തം
നിയനമാകുന്നു.

കല്പന്തേ ഹാസ്മാ ഋതവ ഋതുമാൻ ഭവതി യ
ഏതദേവം വിദാൻസുതൃഷ്ഠം പഞ്ചവിധം സമോ
പാസ്തേ

ആര് ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് ഋതുകളായി അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള
ഈ സാമത്തെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, ആ ഉപാസകന്, ഋതുകൾ
ഋതുവ്യവസ്ഥകൾക്കനുരൂപമായി, ഭോഗ്യങ്ങളായിത്തീരുന്നു.
അവൻ ഋതുകളുള്ളവനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആറാം ഖണ്ഡം

പശുഷ്ഠം പഞ്ചവിധം സാമോപാസീതഃ- ആജാഹിം
കരോ ി
വയം പ്രസ്താവോ, ഗാവ ഉദ്ഗീഥോ ി ശ്വാഃ പ്രതി
ഹാരഃ പുരുഷോനിയനം

പശുക്കൾക്കായി അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള സാമത്തെ ഉപാസി
ക്കണം. കോലാടുകൾ ഹിംകാരമാകുന്നു. കുറിയാടുകൾ
പ്രസ്താവമാകുന്നു. ഗോക്കൾ ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. അശ്വങ്ങൾ
പ്രതിഹാരമാകുന്നു. പുരുഷൻ നിയനമാകുന്നു.

ഭവന്തി ഹാസ്യ പശവഃ പശുമാൻ ഭവതി യ
ഏത ദേവം വിദാൻ പശുഷു പഞ്ചവിധം
സാമോപാസ്തേ

ആര് ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞ് പശുക്കളായി ഈ അഞ്ചുവിധ
ത്തിലുള്ള സാമത്തെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവന് പശുക്കൾ
ഉണ്ടാകും. പശുക്കളെക്കൊണ്ടുള്ള ഭോഗം, ത്യാഗം മുതലായ ഫല
ങ്ങൾ ഉള്ളവനായിത്തീരുകയും ചെയ്യും.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

പ്രാണേഷ്ഠം പഞ്ചവിധം പരോവരീയഃ
സാമോപാസീതഃ -
പ്രാണോ ഹിം കാരോ, വാക് പ്രസ്താവ,
ശ്വക്ഷുരുദ്ഗീഥഃ
ശ്രോത്രം പ്രതിഹാരോ, മനോനിയനം;
പരോവരീയാം
സിവാ ഏതാനി

പ്രാണങ്ങളായി, അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള പരോവരീയസ്സായ
സാമത്തെ ഉപാസിക്കണം. പ്രാണൻ ഹിംകാരമാകുന്നു. വാക്
പ്രസ്താവമാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ശ്രോത്രം പ്രതി
ഹാരമാകുന്നു. മനസ്സ് നിയനമാകുന്നു. ഇവ ഉത്തരോത്തരം
വിശിഷ്ടതരങ്ങളാകുന്നു.

പരോവരീയോ ഹാസ്യ ഭവതി പരോവരീയസോ
ഹ ലോകാൻ ജയതി യ ഏതദേവം വിദാൻ
പ്രാണേഷ്ഠം പഞ്ചവിധം പരോവരീയഃ സാമോ
വാസ്ത ഇതി പഞ്ചവിധസ്യ

ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞ് പ്രാണങ്ങളായി അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള
പരോവരീയസ്സായ ഈ സാമത്തെ ആര് ഉപാസിക്കുന്നുവോ,
അവനു ഉത്തരോത്തരം വിശിഷ്ടതരമായ ജീവനം ഉണ്ടാകും.
അവൻ പരോവരീയസ്സുകളായ ലോകങ്ങളെ ജയിക്കും. ഇപ്ര
കാരം അഞ്ചുവിധത്തിലുള്ള സാമത്തിന്റെ ഉപാസനം പറഞ്ഞു
കഴിഞ്ഞു.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

അഥ സപ്ത വിധസ്യഃ- വാചി സപ്തവിധം
സാമോപാസീതഃ
യത് കിം ച വാചോ ഹുമതി, സഹിം കാരോ,
യത് പ്രേതി
സ പ്രസ്താവോ, യദേതി സ ആദിഃ

ഇനി ഏഴു വിധത്തിലുള്ള സാമത്തിന്റെ ഉപാസനം പറ
യുന്നു: വാക്കായി ഏഴുവിധത്തിലുള്ള സാമത്തെ ഉപാസിക്ക
ണം. ഹും എന്നുള്ള വാക്കിന്റെ വിശേഷം ഏതോ അത് ഹിം
കാരമാകുന്നു. പ്ര എന്നുള്ള വിശേഷം ഏതോ, അത് പ്രസ്താ
വമാകുന്നു. ആ എന്ന തേതോ അത് ആദിയാകുന്നു.

യദുദിതി സ ഉദ്ഗീഥോ, തത്പ്രതീതി
സപ്രതീഹാരോ,
യദു പേതി സ ഉപദ്രവോ, യന്നീതിതന്നിയനം.

ഉത് എന്നുള്ള തേതോ, അത് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. പ്രതി എന്ന
തേതോ അത് പ്രതിഹാരമാകുന്നു. ഉപ എന്നതേതോ അത് ഉപ
ദ്രവമാകുന്നു. നി എന്ന തേതോ അതു നിയനമാകുന്നു.

ദുഗ്ദ്ധേ ി സ്ഥൈ വാഗ്ദോഹം യോവാചോദോഹോ
ന്നവാനന്നാദോ ഭവതി യ ഏതദേവം വിദാൻ
വാചി സപ്തവിധം സാമോപാസ്തേ.

N

P

I

K

ഇങ്ങനെയറിഞ്ഞ് വാക്കായി ഏഴുവിയത്തിലുള്ള ഈ സാമത്തെ ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ വാക്ക് ഏതാണോ, വാക്കിന്റെ ദോഹം എന്നു പറയുന്നത്, ആ ദോഹത്തെ ദോഹനം ചെയ്യുന്നു. അന്നമുള്ളവനായും അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നവനായും ദീപാഗ്നിയായും ഭവിക്കും.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

അഥ ഖലമുമാദിത്യം സപ്തവിധം സാമോപാസീത;
സർവ ദാസമ സ്നേനസാമ; മാം പ്രതിമാം പ്രതീതി
സർവേണ സമ, സ്തേനസാമ.

ഇനി ആ ആദിത്യനായി ഏഴുവിയത്തിലുള്ള സാമത്തെ ഉപാസിക്കണം. ആദിത്യൻ എല്ലായ്പ്പോഴും ഒരേ നിലയിൽ ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് സാമമാകുന്നു. എല്ലാവർക്കും സമനാകുന്നതിനാൽ സാമമാകുന്നു.

തസ്മിന്നിമാനി സർവാണിഭൂതാനുനയത്താനീതി
വിദ്യാത്; തസ്യയത് പുരോദയാത് സ ഹിംകാരഃ
തദസ്യ പശവോ ി നായത്താസ്ത സ്മാന്തേ ഹിം
കുർവന്തി; ഹിം കാര ഭാജിനോഹ്യേതസ്യ സാമ്നഃ

ആ ആദിത്യനിൽ ഈ ഭൂതങ്ങളെല്ലാം അനുഗതങ്ങളായിരിക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ഉദയത്തിനു മുൻപ് ഇവന്റെ രൂപം ഏതാണോ അത് ഹിംകാരമാകുന്നു. ആദിത്യനാകുന്ന സാമത്തിന്റെ ആ രൂപത്തിൽ, പശുക്കൾ അനുഗതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പശുക്കൾ ഹിം എന്ന ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. ഈ ആദിത്യനെപ്പറ്റി പറയുന്ന സാമത്തിന്റെ ഹിംകാരം ഭജിക്കുന്ന ശീലമുള്ളതാകുന്നു.

അതയത് പ്രഥമോദിതേ സപ്രസ്താവഃ
തദസ്യമനുഷ്യാ
അന്വായത്താസ്ത സ്മാന്തേ പ്രസ്തുതി കാമാഃ
പ്രസ്ഥാവഭാജിനോ ഹ്യേതസ്യസാമ്നഃ

അതുപോലെ ആദ്യം ഉദിക്കുമ്പോൾ ഉള്ള അവന്റെ രൂപം ഏതോ അത് പ്രസ്ഥാവ്യമാകുന്നു. അവന്റെ ആ രൂപത്തിൽ മനുഷ്യർ അനുഗതരായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവർ സ്തുതി ആഗ്രഹിക്കുന്നവരായും പ്രശംസ ആഗ്രഹിക്കുന്നവരായും ഇരിക്കുന്നു. എന്നെന്നാൽ അവർ ഈ ആദിത്യനാകുന്ന സാമത്തിന്റെ പ്രസ്താവം ഭജിക്കുന്നവരാകുന്നു.

അഥയത് സംഗവവേലായാം സ ആദിഃ തദസ്യ
വയാംസ്യ നായത്താനി തസ്മാന്താന്യ
ന്തരീക്ഷേ ി നാ
രംബണാന്യാദായാ ി ി ത്വാനം പരിപതന്തി;
ആദിഭാജീനി ഹ്യേതസ്യസാമ്നഃ

രശ്മികൾ ഒരുമിച്ചു കൂടുന്ന സമയം, അവന്റെ രൂപമേതോ അത് ആദിയാകുന്നു. അവന്റെ ആ രൂപത്തിൽ പക്ഷികൾ അനുഗതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവ ആകാശത്തിൽ

യാതൊരാലുംബവും കൂടാതെ, (തങ്ങളെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ടു) സഞ്ചരിക്കുന്നു. എന്നെന്നാൽ ഈ ആദിത്യനാകുന്ന സാമത്തിന്റെ ആദിഭക്തി ഭജിക്കുന്നവയാകുന്നു.

അഥ യത് സംപ്രതി മധ്യംദിനേ സ
ഉദ്ഗീഥസ്തസ്യേ
ദേവാ അന്വായത്താസ്ത സ്മാന്തേ സത്തമാഃ
പ്രാജാപത്യാനാമുദ്ഗീഥ ഭാജിനോഹ്യേ
തസ്യ സാമ്നഃ

ഋജുവായ മധ്യാഹ്നത്തിൽ ഈ ആദിത്യന്റെ രൂപമേതോ, അത് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. അവന്റെ ആ രൂപത്തിൽ ദേവന്മാർ അനുഗതരായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ദേവന്മാർ പ്രാജാപതിയുടെ അപത്യങ്ങളിൽ വച്ച് ശ്രേഷ്ഠന്മാരാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ ആദിത്യനാകുന്ന സാമത്തിന്റെ ഉദ്ഗീഥം ഭജിക്കുന്നവരാകുന്നു.

അഥ യ ദൂർദ്ധ്വം മധ്യം ദിനാത് പ്രാഗഗരാഹ്ണാത്
സ പ്രതിഹാരഃ തദസ്യഗർഭോ അന്വായത്താ
സ്തസ്മാന്തേ
പ്രതിഹൃതാ നാവപദ്യന്തേ, പ്രതിഹാര
ഭാജിനോഹ്യേതസ്യ സാമ്നഃ

ഉച്ചക്കുമേൽ അപരാഹ്നത്തിനു മുൻപ്, ഇവന്റെ രൂപമേതോ അത് പ്രതിഹാരമാകുന്നു. ഈ ആദിത്യരൂപമായ സാമം ആ രൂപത്തിൽ ഗർഭങ്ങൾ അനുഗതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഗർഭങ്ങൾ പിന്നോക്കം മുകളിലേക്കു പിടിക്കപ്പെട്ടവനായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, കീഴ്പോട്ടു വീണുപോവുന്നില്ല. ഈ ആദിത്യനാകുന്ന സാമത്തിന്റെ പ്രതിഹാരഭക്തി ഭജിക്കുന്നവയാകുന്നു.

അഥയ ദൂർദ്ധ്വമപരാഹ്ണാത്, പ്രാഗസ്തമയാത്, സ
ഉപദ്രവ സ്തദസ്യ ി ി രന്യ അന്വായത്താ
സ്തസ്മാന്തേ
പുരുഷം ദൃഷ്ട്വാ കക്ഷം ശാഭ്രിത്യുപദ്രവന്തി;
ഉപദ്രവ ഭാജിനോഹ്യേതസ്യസാമ്നഃ

അപരാഹ്നത്തിനു മേൽ അസ്തമയത്തിനു മുൻപ് യാതൊരു രൂപമുണ്ടോ അത് ഉപദ്രവമാകുന്നു. അവന്റെ ആ രൂപത്തെ അരണ്യത്തിലുള്ള ജന്തുക്കൾക്കു, അന്വായത്തങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവ പുരുഷനെ കണ്ടിട്ട് അഭയസ്ഥാനമെന്നു വിചാരിച്ച് കാടിനെ ഉപഗമിക്കുന്നു. എന്നെന്നാൽ സൂര്യരൂപമായ സാമത്തിന്റെ ഉപദ്രവം ഭജിക്കുന്നവയാകുന്നു.

അഥ യത പ്രഥമാസ്തമിതേ തന്നിധനം
തദസ്യപിതരോ ി
നായത്തസ്മാന്താനിദധതി; നിധന
ഭാജിനോഹ്യേത
സ്യ സാമ്നഃ, ഏവം ഖലമുമാദിത്യം സപ്ത
വിധം സാമോപാസ്തേ

അസ്തമിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ ഏതു രൂപമാണോ ഉള്ളത്, അത് നിധനമാകുന്നു. ആദിത്യരൂപമായ സാമത്തിന്റെ ആ

N

P

I

K

രുപത്തിൽ പിതൃക്കൾ അനുഗതരായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പിതൃക്കളെ നിയമം ചെയ്യുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ ആദിത്യരു പമായ സാമത്തിന്റെ നിയമഭക്തി ഭജിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആ, ആദിത്യനായി ഏഴുവിധത്തിലുള്ള സാമം ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ആ ആദിത്യനായിത്തീരുക എന്ന ഫലം സിദ്ധിക്കുന്നു.

പത്താം ഖണ്ഡം

അഹോരാത്രം മുതലായ കാലത്താൽ ജഗത്തിനെ നശിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ആദിത്യൻ മൃത്യുവാകുന്നു. ആ മൃത്യുവിനെ കടയുന്നതിനുള്ള സാമോപാസന ഈ ഖണ്ഡത്തിലുണ്ട്.

അഥഖലാത്മസംമിതമതി മൃത്യുസപ്തവിധം സാമോപാസീത ഹിം കാര ഇതിത്ര്യക്ഷരം പ്രസ്താവ ഇതിത്യക്ഷരം തത് സമം.

ഇനി ആത്മാവിനോടു തുല്യമായി അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും, മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ചിട്ടുള്ളതും ആയ ഏഴുവിധത്തിലുള്ള സാമത്തെ ഉപാസിക്കണം. ഹിംകാരം എന്നുള്ളത് മൂന്നക്ഷരമുള്ള ഭക്തി നാമമാകുന്നു. പ്രസ്താവം എന്നുള്ളതു മൂന്നക്ഷരമുള്ളതാകുന്നു. അത് മുന്വിലത്തേതിനോടു തുല്യമാകുന്നു.

ആദിരിതി ദക്ഷരം, പ്രതിഹാരഇതിചതുരക്ഷരം തത ഇ ഹൈകം, തത്സമം.

ആദി എന്ന ഭക്തിനാമം രണ്ടക്ഷരമുള്ളതാകുന്നു. പ്രതിഹാരം എന്നത് നാലക്ഷരത്തോടുകൂടിയതാണ്. പ്രതിഹാരം എന്നതിൽ നിന്ന് ഒരക്ഷരം ആദി എന്ന രണ്ടക്ഷരങ്ങളിൽ ചേർക്കപ്പെടുന്നു. അതു സാമമാകുന്നു.

ഉദ്ഗീഥ ഇതിത്ര്യക്ഷരമുപദ്രവ ഇതി ചതുരക്ഷരം; ത്രിഭിസ്ത്രിഭിഃ സമം ഭവതി, അക്ഷരമവശിഷ്യതേ ത്ര്യക്ഷരം തത്സമം.

ഉദ്ഗീഥ മെന്നത് മൂന്നക്ഷരമുള്ളതാകുന്നു. ഉപദ്രവം എന്നത് നാലക്ഷരമുള്ളതാണ്. മുമ്മൂന്നക്ഷരങ്ങൾ കൊണ്ട് ഇത്ര ഭക്തിനാമങ്ങൾ രണ്ടും സമമായിത്തീരുന്നു. ഒരക്ഷരം അധികം വരുന്നു. മൂന്നക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയതാകയാൽ അത് സമമാകുന്നു.

നിയനമിതിത്ര്യക്ഷരം തത് സമമേവ ഭവതി താനിഹവാ ഏതാനി ദ്വാ വിംഗതി രക്ഷരാണി.

നിയനം എന്നത് മൂന്നക്ഷരമുള്ളതാകുന്നു. അത് സമം തന്നെയാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ അക്ഷരങ്ങൾ ഇരുപത്തിരണ്ടാകുന്നു.

ഏക വിംശത്യോ ഫ്ഫ ദിത്യമാപ്നോന്യേകവിംശോവാ ഇതോ ഫ് സാവാദിത്യോ ദ്വാവിംശേനപരമാദിത്യാജജയതി, തന്നാകം തദി ശോകം.

ഇരുപത്തൊന്നുകൊണ്ട് ആദിത്യനെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ

ആദിത്യൻ ഇവിടെനിന്നി ഇരുപത്തൊന്നാമത്തേതാകുന്നു. ഇരുപത്തിരണ്ടാമത്തേതുകൊണ്ട് ആദിത്യനപ്പുറമുള്ളതു പ്രാപിക്കുന്നു. ആദിത്യനപ്പുറമുള്ളത് സുഖമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അത് ശോകമില്ലാത്തതാകുന്നു.

ആസ്ഠോപി ഹാ ഫ്ഫ ദിത്യസ്യ ജയം പരോഹാസ്യോ ഫ്ഫ ദിത്യ സ്യ ജയാജജയോ ഭവതി; യ ഏതദേവം വിദ്വാനാത്മസംമിതമതിമൃത്യു സപ്തവിധം സമോപാസ്തേ സമോപാസ്തേ

ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് മൃത്യുവിനെ കടന്ന, ഏഴുവിധത്തിലുള്ള ഈ സാമം, ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ആദിത്യന്റെ ജയം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇവൻ ആദിത്യന്റെ ജയത്തിൽനിന്ന് പരമായ ജയം ഉണ്ടാകും.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

മനോ ഹിം കാരോ, വാക്പ്രസ്താവ, ശ്വക്ഷ്യരുദ്ഗീഥഃ ശ്രോത്രം പ്രതിഹാരഃ പ്രാണോ നിയനമേതദ്ഗായത്രം പ്രാണേഷു പ്രോതം.

മനസ്സ് ഹിംകാരമാകുന്നു. വാക് പ്രസ്താവമാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ശ്രോത്രം പ്രതിഹാരമാകുന്നു. പ്രാണൻ നിയനമാകുന്നു. ഈ ഗായത്രം സാമം, വാക് മുതലായവയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സയ ഏവമേതദ് ഗായത്രം പ്രാണേഷുപ്രോതം വേദ, പ്രാണിഭവതി സർവമായുരേതിജ്യോഗ് ജീവതിമഹാൻ പ്രജയാപശുദിഭവതിമഹാൻ കീർത്ത്യോ, മഹാമനഃ സ്യത് തദ്ര തം.

ഇപ്രകാരം പ്രാണങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ ഗായത്രമായ സാമം ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ പ്രാണങ്ങളുള്ളവനായിത്തീരും. എല്ലാ ആയുസ്സും പ്രാപിക്കും; ഉജ്ജ്വലമായ വിധത്തിൽ ജീവിക്കും. അവൻ പ്രജയെക്കൊണ്ടും, പശുക്കളെ കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. കീർത്തികൊണ്ട് മഹാനായിത്തീരുന്നു. മഹാമനസ്സായിരിക്കണം എന്നത് ഗായത്രോപാസകന്റെ വ്രതമാകുന്നു.

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

അഭിമന്ഥതിസഹിംകരോ, ധുമോ ജായതേ സപ്രസ്താവോ, ജലതിസ ഉദ്ഗീഥോ ഫ് ണ് ഗാരാവേന്തി സ പ്രതിഹാര, ഉപശാമ്യതിതന്നിധനം, സംശാമ്യതിതന്നിധനം ഏതദ്രഥം തരമഗൗ പ്രോതം.

N

P

I

K

മമനം ചെയ്യുക എന്നതേതോ അത് ഹിംകാരമാകുന്നു. യുദ്ധം ഉണ്ടാകുക എന്നതേതോ, അതു പ്രസ്താവമാകുന്നു. ജ്വലിക്കുക എന്നതേതോ അത് ഉദ്ഗീമമാകുന്നു. കനലുകളായിത്തീരുകയെന്നതേതോ അതു പ്രതിഹാരമാകുന്നു. ഉപശമിക്ക എന്നതേതോ, അതു നിയനമാകുന്നു. സംശമിക്ക എന്നതേതോ അത് നിയനമാകുന്നു. ഈ രഥം തരം അഗ്നിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു.

സ യ ഏവമേതദ്രഥം തരമഗ്നൗ പ്രോതം
വേദ, ബ്രഹ്മവർച്ചസ്യന്നാദോ ഭവതി
സർവമായുരേതി ജ്യോഗ് ജീവതി, മഹാൻ
പ്രജയാ പശുഭിർഭവതി മഹാൻ കീർത്തയാ
ന പ്രത്യ അഗ്നിമാചാ മേന്ത നിഷ്ഠിവേത്ത്ദ്രവതം

അഗ്നിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ രഥം തരത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ ബ്രഹ്മവർച്ചമുള്ളവനായും അന്നദാനനായും ഭവിക്കുന്നു. എല്ലാ ആയുസ്സിനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. പ്രജയെക്കൊണ്ടും, പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. കീർത്തികൊണ്ട് മഹാനായിത്തീരുന്നു. അഗ്നിക്ക് അഭിമുഖമായിരുന്നെന്നും ഭക്ഷിക്കരുത്. കാഠിന്ത്യം പ്പുരുത്. ഇതു വ്രതമാകുന്നു.

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

ഉപമന്ത്രയതേ സഹിംകാരോ, ജ്ഞപയതേസ
പ്രസ്താവഃ സ്ത്രീയാസഹ ശേതേസ ഉദ്ഗീമഃ
പ്രതിസ്ത്രീം സഹശേതേ സപ്രതിഹാരഃ
കാലംഗച്ഛതി തന്നിധനം പരംഗച്ഛതി
തന്നിധനമേത ദ്വാമദേവ്യം മിമുനേപ്രോതം

ഉപമന്ത്രിക്കുക എന്നതേതോ, അതു പ്രസ്താവമാകുന്നു. സന്തോഷിപ്പിക്കുക എന്ന തേതോ അതു പ്രസ്താവമാകുന്നു. സ്ത്രീയോടുകൂടി ശയിക്ക എന്നതേതോ അത് പ്രതിഹാരമാകുന്നു. മൈമുനം കൊണ്ടു കാലം കഴിയുന്നതേതോ അത് അതു നിയനമാകുന്നു. ഈ വാമദേവ്യമെന്ന സാമം മിമുനത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു.

സയ ഏവമേത ദ്വാമദേവ്യം മിമുനേപ്രോതം
വേദ മിമുനീ ഭവതി മിമുനാമിമുനാൽ
പ്രജായതേ സർവമായുരേതി ജ്യോഗ്ജീവ
തി, മഹാൻ പ്രജയ പശുഭിർഭവതി,
മഹാൻ കീർത്തയാ, നകാചന പരിഹരേത്.

ഇപ്രകാരം മിമുനത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ വാമദേവ്യമായ സാമത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ മിമുനമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. അവൻ ഓരോ മിമുനത്തിൽനിന്നും സന്താനരൂപത്തിൽ ജനിക്കുന്നു. അവൻ മുഴുവൻ ആയുസ്സും പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. പ്രജയെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു, കീർത്തികൊണ്ടു മഹാ

നായിത്തീരുന്നു. തന്റെ കിടക്കയിൽ വരുന്ന ഒരുവളേയും ഉപേക്ഷിക്കരുത് അതു വ്രതമാകുന്നു.

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

ഉദ്യൻ ഹിംകാര ഉദിതഃ പ്രസ്താവോ, മധ്യംദിന
ഉദ്ഗീമോ ി പരാഹ്ണഃ പ്രതിഹാരോ ി സ്തം
യന്നിധനം ഏതദ് ബൃഹദാദിത്യേ പ്രോതം.

ഉദിച്ചുവരുന്ന ആദിത്യൻ ഹിംകാരമാകുന്നു. ഉദിച്ചതിന്റെ ശേഷമുള്ള ആദിത്യൻ പ്രസ്താവനമാകുന്നു. മധ്യംദിനം ഉദ്ഗീമമാകുന്നു. അപരാഹ്ണം പ്രതിഹാരമാകുന്നു. അസ്തമനത്തിലേക്കു ഗമിക്കുന്ന ആദിത്യൻ നിയനമാകുന്നു. ഈ ബൃഹദത്തെ സാമം ആദിത്യനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സയ ഏവമേതദ് ബൃഹദാദിത്യേ
പ്രോതം വേദ തേജസ്യന്നാദോ ഭവതി
സർവമായുരേതി ജ്യോഗ്ജീവതി, മഹാൻ
പ്രജയാ പശുഭിർഭവതി മഹാൻ കീർത്തയാ,
തപന്തം നനിന്ദേത് തദ്ദ്രവതം

ഇപ്രകാരം ആദിത്യനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ ബൃഹദത്തെ സാമത്തെ, ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ തേജസ്സുള്ളവനായും, അന്നത്തെ അഭിക്കുന്നവനായും തീരുന്നു. അവൻ മുഴുവൻ ആയുസ്സിനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. അവൻ പ്രജയെക്കൊണ്ടും, പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു, കീർത്തികൊണ്ട് മഹാനായിത്തീരുന്നു. തപിക്കുന്ന ആദിത്യനെ നിന്ദിക്കരുത്. അത് വ്രതമാകുന്നു.

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അഭ്രാണി സംപ്ലവന്തേ സഹിംകാരോ, മേ
ഘാജായന്തേ സപ്രസ്താവോ, വർഷതി സ
ഉദ്ഗീമോ, വിദ്യോതതേ സ്തനയതി സ
പ്രതിഹാര, ഉദ്ഗൃഹ്ണാതി തന്നിധനം
ഏതദ് വൈ രൂപം വർജന്യേ പ്രോതം.

അഭ്രാണങ്ങൾ ഉയരുന്നു. അത് ഹിംകാരമാകുന്നു. മേഘം ഉണ്ടാകുന്നു. അതു പ്രസ്താവമാകുന്നു. വർഷിക്കുന്നു. അത് ഉദ്ഗീമമാകുന്നു. മിന്നൽ മിന്നുകയും ഇടിവെട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു. അതു പ്രതിഹാരമാകുന്നു. മഴ പെയ്യുന്നു. അതു നിയനമാകുന്നു. ഈ വൈരൂപമെന്ന സാമം പർജന്യത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു.

സയ ഏവമേത ദൈരൂപം പർജന്യേപ്രോതം
വേദ വിരൂപാം ശ്വസുരപാം ശ്വ പശൂനവരു
ന്ധേ; സർവമായുരേതി; ജ്യോഗ്ജീവതി;
മഹാൻ പ്രജയാ പശുഭിർഭവതി; മഹാൻ
കീർത്തയാ; വർഷന്തം നനിന്ദേത്ത്നദ്ദ്രവതം.

N

P

I

K

പർജ്ജന്യത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ വൈരുപമായ സാമത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ സ്വരൂപങ്ങളായും, വിരുപങ്ങളായും ഉള്ള പശുക്കളെ ലഭിക്കുന്നു. അവൻ മുഴുവൻ ആയുസ്സിനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്ജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. അവൻ പ്രജയെക്കൊണ്ടും, പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. കീർത്തികൊണ്ടു മഹാനായിത്തീരുന്നു. വർഷിക്കുന്ന മേഘത്തെ നിന്ദിക്കരുത്. അതു വ്രതമാകുന്നു.

പതിനാറാം ഖണ്ഡം

വസന്തോ ഹിംകാരോ, ഗ്രീഷ്മഃ പ്രസ്താവോ,
വർഷ ഉദ്ഗീഥഃ ശരത് പ്രതിഹാരോ,
ഹേമന്തോനിയനമേത ദൈരാജമൃത്യുഷുപ്രോതം

വസന്തം ഹിംകാരമാകുന്നു. ഗ്രീഷ്മം പ്രസ്താവമാകുന്നു. വർഷം ജ്യോതിർ ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ശരത്ത് പ്രതിഹാരമാകുന്നു. ഹേമന്തം നിയനമാകുന്നു. ഈ വൈരാജമായ സാമം ജ്യോതിർ ഉള്ളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സ യ ഏവ മേത ദൈരാജമൃത്യുഷുപ്രോതം
വേദ വിരജതി പ്രജയാ പശുഭിർ ബ്രഹ്മ
വർച്ചസേന സർവമായുരേതി ജ്യോഗ്
ജീവതിമഹാൻ പ്രജയാ പശുഭിർ ഭവതി
മഹാൻ കീർത്തുർത്തുൻ നിനിന്ദേത് തദ്വ്രതം

ഇങ്ങിനെ ജ്യോതിർ ഉള്ളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ വൈരാജമായ സാമത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ പ്രജയെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും ബ്രഹ്മവർച്ചസം കൊണ്ടും ശോഭിക്കുന്നു. മുഴുവൻ ആയുസ്സിനേ ലഭിക്കുന്നു. ഉജ്ജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. പ്രജയെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. ജ്യോതിർ ഉള്ളിൽ നിന്ദിക്കരുത്. അത് വ്രതമാകുന്നു.

പതിനേഴാം ഖണ്ഡം

പൃഥിവീ ഹിംകാരോ ിന്ദരീക്ഷം പ്രസ്താവോ,
ദ്യൗത്ദ്ഗീഥോ ദിശഃ പ്രതി ഹാരഃ, സ
മുദ്രോ നിയനമേതേഃ ശകർയ്യാലോ
കേഷു പ്രോതഃ

പൃഥിവീ ഹിംകാരമാകുന്നു. അന്തരീക്ഷം പ്രസ്താവമാകുന്നു. ദ്യോവ് ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. ദീക്ഷുകൾ പ്രതിഹാരമാകുന്നു. സമുദ്രം നിയനമാകുന്നു. ഈ ശകരികൾ എന്നു പറയുന്ന സാമ വിശേഷം ലോകങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സ യ ഏവ മേതഃ ശകർയ്യാ ലോകേഷു
പ്രോതഃ വേദ ലോകീ ഭവതി സർവമായു
രേതി ജ്യോഗ്ജീവതി മഹാൻ പ്രജയാ
പശുഭിർഭവതി മഹാൻ കീർത്തുലോകാൻ
ന നിന്ദേത് തദ്വ്രതം

ലോകങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ ശകരികൾ എന്നു പറയുന്ന സാമവിശേഷത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ലോകമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. അവൻ മുഴുവൻ ആയുസ്സിനേ പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്ജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. പ്രജയെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. കീർത്തികൊണ്ടു മഹാനായിത്തീരുന്നു. ലോകങ്ങളെ നിന്ദിക്കരുത്. അത് വ്രതമാകുന്നു.

പതിനെട്ടാം ഖണ്ഡം

അജാ ഹിംകാരോ ി വയഃ പ്രസ്താവോ ഗാവ
ഉദ്ഗീഥോ ി ശഃഃ പ്രതിഹാരഃ പുരുഷോ
നിയനമേതാ രേവത്യഃ പശുഷ്ഠപ്രോതഃ

അജങ്ങൾ ഹിംകാരമാകുന്നു. കുറിയടുകൾ പ്രസ്താവമാകുന്നു. ഗോക്കൾ ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. അശ്വങ്ങൾ പ്രതിഹാരമാകുന്നു. രേവതികൾ എന്നു പറയുന്ന സാമവിശേഷം, പശുക്കളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സ യ ഏവ മേതാ രേവത്യഃ പശുഷുപ്രോ
താ വേദ പശുമാൻ ഭവതി സർവമായുരേതി
ജ്യോഗ്ജീവതി മഹാൻ പ്രജയാ പശു
ഭിർഭവതി മഹാൻ കീർത്തുയാ പശുൻ ന
നിന്ദേത് തദ്വ്രതം.

ഇപ്രകാരം പശുക്കളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ രേവതികൾ എന്നു പറയുന്ന, സാമവിശേഷത്തെ ആരു അറിയുന്നുവോ, അവൻ പശുക്കളുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. അവൻ മുഴുവൻ ആയുസ്സും പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്ജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. പ്രജയെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. പശുക്കളെ നിന്ദിക്കരുത്. അതു വ്രതമാകുന്നു.

പത്തൊൻപതാം ഖണ്ഡം

ലോമ ഹിംകാര, സ്തക് പ്രസ്താവോ മാംസ
മുദ്ഗീഥോ, ി സ്ഥി പ്രതി ഹാരോ, മജ്ജാനിയന
മേതദ്യുജ്ഞായജ്ഞീയമഞ്ജേ ഗേഷ്ഠ പ്രോതം

ലോമം ഹിംകാരമാകുന്നു. ത്വക് പ്രസ്താവമാകുന്നു. മാംസം ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. അസ്ഥി പ്രതിഹാരമാകുന്നു. മജ്ജാനിയനമാകുന്നു. ഈ യജ്ഞായജ്ഞീയമെന്ന സാമം ദേഹാവയവങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സ യ ഏവ മേതദ്യുജ്ഞായജ്ഞീയമംഗേഷു
പ്രോതം വേദാംഗീ ഭവതിനാം ഗേന
വിഹൂർച്ഛതി, സർവമായുരേതി, ജ്യോഗ്
ജീവതി, മഹാൻ പ്രജയാ പശുഭിർഭവതി
മഹാൻ കീർത്തുയാസംവത്സരം മജ്ജേണോ
നാശ്നീയാത് തദ്വ്രതം, മജ്ജേണാനംഗീയാ
ദിതിവാ

N

P

I

K

ഇപ്രകാരം ദേവാവയവങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ, യജ്ഞം യജ്ഞീയമെന്ന ഈ സാമത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ എല്ലാ അവയവങ്ങളും തികഞ്ഞവനായിത്തീരും. അവൻ അങ്ങിനെയൊക്കെ കൂടിലനായിത്തീരുകയില്ല. മുഴുവൻ ആയുസ്സും പ്രാപിക്കും; ഉജ്ജ്വലമായി ജീവിക്കും. പ്രജയെ കൊണ്ടും പശുക്കളെ കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരും. കീർത്തി കൊണ്ടും മഹാനാകും. ഒരു സംവത്സരത്തേക്ക് മാംസം ഭക്ഷിക്കരുത്. അതു വ്രതമാണ്. (ഒരിക്കലും ഭക്ഷിക്കരുത് എന്നു മാകാം.)

ഇരുപതാം ഖണ്ഡം

അഗ്നി ഹിം കാരോ, വായുഃ പ്രസ്താവ, ആദിത്യ ഉദ്ഗീഥോ, നക്ഷത്രാണി പ്രതിഹാര, ശ്വന്ദ്രമാനീധനമേതദ്രാജനം ദേവതാ സുപ്രോതം.

അഗ്നി ഹിംകാരമാകുന്നു. വായു പ്രസ്താവമാകുന്നു. ആദിത്യൻ ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ പ്രതിഹാരമാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ നീധനമാകുന്നു. ഈ രാജമെന്ന സാമം ദേവതകളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സ യ ഏവ മേതദ്രജനം ദേവതാസു പ്രോതം വേ ദൈവതാസാ മേവ ദേവതാനാം സലോക താം സർഷ്ഠിതാം സായുജ്യം ഗച്ഛതി സർവമായുരേതി ജോഗ് ജീവതി, മഹാൻ പ്രജയാ പശുഭി രഭേതി മഹാൻ കീർത്തയാ ബ്രാഹ്മണൻ ന നിന്ദേത് തദ്വ്രതം.

ഇങ്ങനെ ദേവതകളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ രാജനമെന്ന സാമത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ഈ ദേവതകളുടെ സാലോക്യത്തേയോ, സമാനമായ ഐശ്വര്യത്തോടു കൂടിയായിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയേയോ, സായുജ്യത്തേയോ, പ്രാപിക്കുന്നു. മുഴുവൻ ആയുസ്സിനേ പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്ജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. പ്രജകളെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും മഹാനായിത്തീരുന്നു. ബ്രാഹ്മണരെ നിന്ദിക്കരുത്. അതു വ്രതമാകുന്നു.

ഇരുപത്തൊന്നാം ഖണ്ഡം

ത്രയീവിദ്യാഹിംകാര, സ്ത്രയ ഇമേ ലോകഃ സപ്രസ്താവോ ി ഗ്നി വായുരാദിത്യഃ സ ഉദ്ഗീഥോ, നക്ഷത്രാണി വയാംസി മരീചയഃ സപ്രതിഹാര, സർപ്പാ ഗന്ധർവഃ പിതര സ്നന്നീധനമേതത് സാമ സർവസ്മിൻ പ്രോതം.

ത്രയീ വിദ്യ ഹിംകാരമാകുന്നു. ഈ മൂന്നു ലോകങ്ങൾ അത് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അഗ്നി, വായു, ആദിത്യൻ ഇവ ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ, പക്ഷികൾ, രശ്മികൾ ഇവ പ്രതിഹാരമാ

കുന്നു. സർപ്പങ്ങൾ, ഗന്ധർവന്മാർ, പിതൃക്കൾ ഇവ നീധനമാകുന്നു. ഈ സാമസമുദായം സർവത്തിലും പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

സ യ ഏവമേതത് സാമ സർവസ്മിൻ പ്രോതം വേദ സർവ്വം ഹ ഭവതി

ഇപ്രകാരം സർവത്തിലും പ്രതിഷ്ഠിതമായ ഈ സാമത്തെ ആരു അറിയുന്നുവോ, അവൻ സർവ്വവുമായിത്തീരുന്നു.

തദേഷശ്ലോകഃ ആ അർത്ഥത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന മന്ത്രവും ഉണ്ട്.

യാനി പഞ്ചധാത്രീണിത്രീണിതേഭ്യോന ജ്യായഃ പരമന്യദസ്തി; യസ്തദേദ സ വേദ സർവം സർവാ ദിശോ ബലിമസ്മൈഹരന്തി

അഞ്ചു വിധത്തിൽ മൂമ്മൂന്നായി ഏതാണോ പറയപ്പെട്ടത്, അവയെക്കാൾ മഹത്തരവും ഭിന്നമായും വേറൊരു വസ്തു ഇല്ല. സർവാത്മകമായ ഈ സാമത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ എല്ലാ ദിക്കുകളിൽ ഉള്ളവരും ബലികൊടുക്കുന്നു.

സർവമസ്മീത്യുപാസീത; തദ് വ്രതം തത് വ്രതം ഞാൻ സർവവുമാകുന്നു എന്നു ഉപാസിക്കണം. അത് വ്രതമാകുന്നു.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം ഖണ്ഡം

വിനർദ്ദി സാമ്നോ വൃണേ പശവ്യമിത്യഗേ രുദ് ഗീഥോ ി നിരുക്തഃ പ്രജാപതേ, നിരുക്തഃ സോമസ്യ, മൂദുഗ്ഗൃഷണം വായോഃ ഗൃഷ്ണം ബലവദിന്ദ്രസ്യ, ക്രൗഞ്ചം ബൃഹസ്പതേ, രപധാന്തം വരുണസ്യ; താൻ സർവാനേവോ പസേ വേത; വാരൂണം തോവ വർജ്ജയേത്.

വിനർദ്ദത്തോടുകൂടിയതും, പശുക്കൾക്ക് ഹിതവുമായ സാമത്തെ സംബന്ധിച്ച ഗാനം ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഇത് അഗ്നിദേവനായിട്ടുള്ള ഉദ്ഗീഥമാകുന്നു. പ്രജാപതി ദേവനായിട്ടുള്ള ഉദ്ഗീഥം ഏതുപ്രകാരം ആണോ, അതുപോലെ എന്നു നിർവചിക്കപ്പെടാത്തതാകുന്നു. സോമൻ ദേവതയായിട്ടുള്ള ഉദ്ഗീഥം സ്വപ്നമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. വായു ദേവതയായിട്ടുള്ള ഗാനം മൂദുവും മധുരമായിട്ടുള്ളതും ആകുന്നു. ഇന്ദ്രൻ ദേവതയായിട്ടുള്ള ഗാനം ഗൃക്ഷ്ണവും ബലമുള്ളതും ആകുന്നു. ബൃഹസ്പതി ദേവനായിട്ടുള്ള ഗാനം ക്രൗഞ്ചപക്ഷിയുടെ നാദത്തിനു സമമാകുന്നു. വരുണൻ ദേവനായിട്ടുള്ള ഗാനം, പൊട്ടിയ ഓട്ടിന്റെ സ്വരത്തിനു സമമാകുന്നു. അവയെല്ലാം തന്നെ പ്രയോഗിക്കണം. എന്നാൽ വരുണൻ ദേവനായിട്ടുള്ളതിനെ മാത്രം വർജ്ജിക്കണം.

N

P

അമൃതത്വം ദേവേഭ്യ ആഗായാനീത്
 ത്യാഗായേത്, സ്വധാം പിത്യഭ്യ ആശാം
 മനുഷേഭ്യ സ് തുണോദകം പശുഭ്യഃ
 സർഗ്ഗം ലോകം യജമാനായാനമാ
 ത്തന ആഗായാ നിത്യേതാനി മനസ്സാ
 ധ്യായന്ന പ്രണത്തഃ സ്തുവീത

ഞാൻ ദേവന്മാർക്ക് അമൃതത്വം സാധിച്ചുകൊടുക്കട്ടെ. പിതൃക്കൾക്ക് ഉള്ള സ്വ ഞാൻ ആഗാനം ചെയ്യട്ടെ. മനുഷ്യർക്ക് ആശയെ ആ ഗാനം ചെയ്യട്ടെ. പശുക്കൾക്ക് പുല്ലും വെള്ളവും ആഗാനം ചെയ്യട്ടെ. യജമാനന് സർഗ്ഗലോകത്തെ ആഗാനം ചെയ്യട്ടെ. യജമാനന് സർഗ്ഗലോകത്തെ ആഗാനം ചെയ്യട്ടെ. എനിക്ക് അന്നത്തെ ആഗാനം ചെയ്യട്ടെ. ഇങ്ങനെ ഇവ മനസ്സാ കൊണ്ട് ധ്യാനിച്ചു പ്രമാദം കൂടാതെ സ്തുതിക്കുന്നു.

സർവേശ്വര ഇന്ദ്രസ്യ ിത്ത്വാനഃ സർവ ഊ
 ഷ്മണഃ പ്രജാപതേ രാത്മാനഃ സർവേ
 സ്പർശം മൃത്യോരാത്മാനസ്തം യദി സ്വരേ
 ഷു പാലഭേദേന്ദ്രം ശരണം പ്രപന്നോ ി
 ഭൂവം സത്യാ പ്രതിവക്ഷ്യതീത്യേനം ബ്രൂയാത്.

എല്ലാ സാരങ്ങളും ബലം നൽകുന്ന പ്രാണന്റെ ആത്മാക്കളാകുന്നു. എല്ലാ ഊഷ്മാക്കളും പ്രജാപതിയുടെ ആത്മാക്കളാകുന്നു. എല്ലാ സ്പർശങ്ങളും മൃത്യുവിന്റെ ആത്മാക്കളാകുന്നു. ഇപ്രകാരമറിയുന്ന ഉദ്ഗാതാവിനെ സാരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് കുറ്റപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഇന്ദ്രനെ ശരണം പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇന്ദ്രൻ നിന്നോട് ഉത്തരം പറയും. എന്ന് കുറ്റപ്പെടുത്തിയവനോട് പറയണം.

അഥ യദ്യേന മുഷ്മസു പാലഭേത, പ്രജാ
 പതിം ശരണം പ്രപന്നോ ി ഭൂവം സത്യാ
 പ്രതിവേഷ്യതീത്യേനം ബ്രൂയാത്; അഥ
 യദ്യേനം സ്പർശേഷു പാലഭേത, മൃത്യും
 ശരണം പ്രപന്നോ ി ഭൂവം സത്യാ പ്ര
 തിയാക്ഷ്യതീത്യേനം ബ്രൂയാത്.

അതുപോലെ തന്നെ, ഉഗ്ഗാതാവിനെ, ഊഷ്മാക്കളെ സംബന്ധിച്ച് കുറ്റപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ, ഞാൻ പ്രജാപതിയെ ശരണം പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ദേവൻ നിന്നെ സംചൂർണ്ണനം ചെയ്യും എന്ന് ഇവനോടു പറയണം. അതുപോലെ ഉദ്ഗാതാവിന്റെ സ്പർശനങ്ങളെ, സംബന്ധിച്ച് കുറ്റപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ, ഞാൻ മൃത്യുവിനെ ശരണം പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ദേവൻ നിന്നെ ദഹിപ്പിക്കും എന്ന് കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നവനോട് പറയണം.

സർവേ സ രാഘോഷവന്തോ ബലവന്തോ
 വക്തവ്യാ ഇന്ദ്രബലം ദദാനീതി; സർവ
 ഊഷ്മണാണോ ി ഗ്രസ്താ അനിരസ്താ വിവൃതാ
 വക്ത വ്യഃ പ്രജാപതേ രാത്മാനം
 പരിദദാ നീതി; സർവേസ്പർശാലേശേനാ

നഭി ഹിതാവക്തവ്യ മൃത്യോരാത്മാനം
 പരിഹരാണീതി

ഞാൻ ഇന്ദ്രനിൽ ബലം കൊടുക്കും എന്നുവെച്ച് എല്ലാ സാരങ്ങളും മുഴക്കമുള്ളവയായും, ബലമുള്ളവയായും ഉച്ചരിക്കപ്പെടേണ്ടവയാകുന്നു. ഞാൻ പ്രജാപതിക്ക്, അവനവനെ ദാനം ചെയ്യട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ച്, എല്ലാ ഊഷ്മാക്കളും ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കപ്പെടാത്തവയായും, വെളിയിൽ തള്ളപ്പെടാത്തവയായും വിവൃത പ്രയത്നത്തോടുകൂടിയും പറയപ്പെടേണ്ടവയാകുന്നു. മൃത്യുവിൽ നിന്ന് അവനവനെ ഞാൻ പരിഹരിക്കട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ച്, എല്ലാ സ്പർശങ്ങളും, സാധവാനത്തിൽ മറ്റൊരു വർണ്ണത്തോടു കലരാത്തവയായി, ഉച്ചരിക്കപ്പെടേണ്ടവയാകുന്നു. അവയെ ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ ജലാദികളിൽ നിന്നു ബാലന്മാരെ എന്നതുപോലെ, മൃത്യുവിൽനിന്ന് ആത്മാവിനെ പരിഹരിക്കട്ടെ എന്ന് ധ്യാനിക്കുകയും വേണം.

ഇരുപത്തിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

ത്രയോ ധർമ്മസ്കന്ധാ, യജേന്തോ ി ധ്യായനം
 ദാനമിതി പ്രഥമ, സ്തപ ഏവ ദിതീയോ,
 ബ്രഹ്മചര്യോ ചർയ്യ ക്വലവാസീ തൃതീയ ി
 ത്യന്തമാത്മാനമാ ചർയ്യകുലേ ി വസാദ
 യൻ, സർവ ഏതേ പുണ്യലോകാ ഭവന്തി;
 ബ്രഹ്മസംസ്ഥോ ി മൃതത്വമേതി.

ധർമ്മസ്കന്ധങ്ങൾ മൂന്നാകുന്നു. അവ യജ്ഞം, അധ്യയനം, ദാനം എന്നിവയാകുന്നു. ഒന്നാമത്തേതു സ്കന്ധവും രണ്ടാമത്തേത് തപസ്സും ആകുന്നു. മൂന്നാമത്തേത്, ആചാര്യകുലത്തിൽ വസിക്കുന്ന ശീലമുള്ളവനും, അവസാനംവരേ ആത്മാവിനെ ആചാര്യകുലത്തിൽ ക്ഷീണിപ്പിക്കുന്നവനും ആയ, ബ്രഹ്മചാരിയാകുന്നു. ഇവരെല്ലാം പുണ്യലോകങ്ങളുള്ളവരാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു.

പ്രജാപതിർ ല്ലോകാനഭ്യുതപത് തേഭ്യോ ി
 ദിത പ്തേഭ്യസ്ത്രയീ വിദ്യാസം പ്രാസ്രവത്;
 താമഭ്യുതപത് തസ്യാ അഭിതപ്തായാ
 ഏതാനുകുക്ഷരാണി സംപ്രാസ്രവത ഭൂർ ഭവഃ സരിതി

പ്രജാപതി, ലോകങ്ങളെ ഉദേശിച്ച് ധ്യാനരൂപമായ തപസ്സു ചെയ്തു. അഭിതപ്തങ്ങളായ ആലോകങ്ങളിൽ നിന്ന് ത്രയീവിദ്യ വന്നു. ആ, ത്രയീവിദ്യയെ ഉദ്ദേശിച്ച് അഭിതപിച്ചു. അഭിതപ്തമായ ആ ത്രയീവിദ്യയിൽ നിന്ന് ഭൂഃ ഭൂവഃ സഃ എന്നീ അക്ഷരങ്ങൾ ലഭിച്ചു.

താന്യഭ്യുതപത്; തേഭ്യോ ി ഭിതപ്തേഭ്യ ഓംകാരഃ
 സംപ്രസ്രവത്; തദ്യഥാ ശങ്കുനാ സർവാണി
 പർണ്ണാനി സംത്യണ്ണാന്യേവ മേം കരേണ
 സർവാ വാക് സംത്യണ്ണാ ഓം കാം ഏവേ
 ദം സർവം

I

K

അവയെ അഭിതപിച്ചു. അഭിതപ്തങ്ങളായ, ആ അക്ഷരങ്ങളിൽ നിന്ന്, ഓം കാരം പ്രസവിച്ചു. ആ ഓംകാരരൂപമായ ബ്രഹ്മം എങ്ങിനെയുള്ളതെന്നാൽ, എല്ലാ ഇലകളും ഇലത്തണ്ടിനാൽ വ്യാപ്തങ്ങൾ ആയിരിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെ എല്ലാ വാക്കും ഓംകാരത്താൽ വ്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം ഓംകാരം തന്നെയാകുന്നു.

ഇരുപത്തിനാലാം ഖണ്ഡം

ബ്രഹ്മ വാദിനോവദന്തി യദ് വസുനാം പ്രാതഃ സവനം രുദ്രാണാം മായ്യം ദിനം സവന മാഭിത്യാനാം ച വിശ്വേഷാം ച ദേവാനാം തുദീയസദനം

ബ്രഹ്മവാദികൾ പറയുന്നു: പ്രാതഃ സവനമെന്നു പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ള തേതോ, അത് വസുക്കളുടെ വകയാകുന്നു. മധ്യാഹ്നത്തിലുള്ള സവനം രുദ്രന്മാരുടെ വകയാകുന്നു. മൂന്നാമത്തെ സവനം ആദിത്യന്മാരുടേയും വിശ്വദേവന്മാരുടേയും ആകുന്നു.

കു തർഹി യജമാനസ്യ ലോകഇതി സയസ്തംത വിദ്യാത്കഥം കുർയ്യാത്? അഥ വിദാൻ കുർയ്യാത്

അപ്പോൾ യജമാനന് ലോകം എവിടെ? ഇല്ലെന്നുള്ളതുകൊണ്ട് ലോകം വാങ്ങിക്കുവാൻ ഉപായം ആർ അറിയാതിരിക്കുന്നുവോ, അവൻ എങ്ങിനെ യജ്ഞം ചെയ്യും? അതിനാൽ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവൻ ചെയ്യണം.

പുരാ പ്രാതരനു വാക സ്യോപാകരണാജ്ജഘനേന ഗാർഹപത്യസ്യോദങ്ങ് മുഖ ഉപവിശ്യ സവാസവം സാമാഭിഗായതി:- ലോ 3 ക ദ്വാമപവാവാ 3 ണു 33 പശ്യേ മ ത്യാവയം രാ 33333 ഹു 3 മ് ആ 33 ജ്യോ 3 യോ 3 ആ 32 ഇതി.

പ്രാതരനു വാകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിനു മുൻപ് ഗാർഹപത്യം ഗ്നിയുടെ പിറകിൽ ആയിട്ട് വടക്കോട്ടു മുഖമായി ഇരുന്ന്, യജമാനൻ വസുക്കൾ ദേവതയായിട്ടുള്ള സാമം അഭിഗാനം ചെയ്യുന്നു. ലോകദാരം തുറക്കു. നാം രാജ്യത്തിനായി അങ്ങയേ കാണട്ടേ.

അഥജുഹോതി - നമോ ി ഗന്യേ പൃഥിവീക്ഷിതേ, ലോകക്ഷിതേ ലോകം മേ യജമാനായ വിന്ദേഷ വൈയജമാനസ്യ ലോക ഏതസ്മ്യത്ര യജമാനഃ പരസ്താദായുഷഃ സ്വാഹാ ി പജഹി പരിഘമിത്യുക്തേത്തിഷ്ഠി തസ്തമൈവസവഃ പ്രാതഃ സവനം സംപ്രയച്ഛന്തി

അനന്തരം താഴെപ്പറയുന്ന മന്ത്രംകൊണ്ട് ഹോമിക്കുന്നു. പൃഥിവീ ലോകത്തിൽ വസിക്കുന്നു. അഗ്നിയായ, അങ്ങേക്ക് നമസ്കാരം. ജയമാനനായ എനിക്കായി ലോകം ലഭിക്കണേ.

ഇത് യജമാനനായ എന്റെ ലോകമാണ്. യജമാനനായ ഞാൻ, ജീവിതാകാലം കഴിഞ്ഞ്, ഈ ലോകത്തിൽ ഗമിക്കുമാറാകണേ. സ്വാഹ! ലോകദാരത്തിന്റെ അർഗ്ഗളത്തെ, നീക്കണേ. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു എഴുന്നേൽക്കുന്നു. ആ യജമാനന് വസുക്കൾ, പ്രാതഃ സവനത്തോടു സംബന്ധിച്ച ലോകം, കൊടുക്കുന്നു.

പുരാമായ്യം ദിനസ്യ സവനസ്യോപാകരണാജ്ജഘനേന ി ി ഗ്നീധ്രിയസ്യോദങ്ങ് മുഖ ഉപവിശ്യ സുരൂദ്രം സമാഭിഗായതി -- ലോ 3 ക ദ്വാമപവാവാ 3 റ്റു 33 പശ്യേ മത്യാവയം വൈരാ 33333 ഹു 3 മ് ആ 33 ജ്യോ 3 യോ 3 ആ 32 ഇതി.

മായ്യം ദിനമായ സവനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിനുമുൻപ്, ദക്ഷിണാഗ്നിയുടെ പിറകിൽ, വടക്കോട്ടു മുഖമായി ഇരുന്നിട്ട്, യജമാനൻ, രുദ്രൻ ദേവതയായിട്ടുള്ള സാമത്തെ അഭിഗാനം ചെയ്യുന്നു. ലോകത്തിന്റെ ദാരം തുറക്കണേ. നാം വൈരാജ്യത്തിനായി അങ്ങേ കാണട്ടേ.

അഥജുഹോതി:- നമോ വായവേ ി നരരീക്ഷക്ഷിതേ ലോക ക്ഷിതേ, ലോകം മേ യജമാനായ വന്ദഃ ഏഷ വൈ യജമാനസ്യലോകഃ, ഏതാസ്മ്യത്ര യജമാനഃ പരസ്താദായുഷഃ സ്വാഹാ ി പജഹി പരിഘമിത്യുക്തേത്തിഷ്ഠി; ത സ്തമൈരുദ്രാ മായ്യം ദിനം സവനം സംപ്രയച്ഛന്തി.

അനന്തരം ഹോമിക്കുന്നു. അന്തരീക്ഷ ലോകത്തിൽ വസിക്കുന്നവനായ വായുവിന് നമസ്കാരം. യജമാനനായ എനിക്കുവേണ്ടി ലോകത്തെ ലഭിക്കണേ. ഇത് യജമാനന്റെ ലോകമാകുന്നു. യജമാനനായ ഞാൻ, ആയുസ്സുകഴിഞ്ഞു ഈ ലോകത്തിൽ ഗമിക്കുമാറാകണേ. സ്വാഹ, ലോകദാരത്തിലുള്ള വില്പങ്ങളെ നീക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് അവൻ ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു. അവന് രുദ്രന്മാർ മായ്യം ദിനത്തിലുള്ള സവനം നല്കുന്നു.

പുരാ തൃതീയസവന സ്യോപാകരണാജ്ജഘനേനാ ി ഹവനീയ സ്യോദങ്ങ് മുഖ ഉപവിശ്യ സ ആദിത്യം സ വൈശ്വദേവം സമാഭിഗായതി:- ലോ 3 ക ദ്വാമപവാവാ 3 റ്റു 33 പശ്യേമത്യാവയം സ്വാരാ 33333 ഹു 3 മ് ആ 33 ജ്യോ 3 യോ ആ 32” ഇത്യാദിത്യം; അഥ വൈശ്വദേവം:- ലോ 3 ക ദ്വാമപവാവാ 3 റ്റു 33 പശ്യേ മത്യാപയം സ്വാരാ 33333 ഹു 3 മ് ആ 33 ജ്യോ 3 യോ 3 ആ 32 ” ഇതി 13

മൂന്നാമത്തെ സവനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിനു മുൻപ്, ആഹവനീയാഗ്നിയുടെ പിറകിൽ വടക്കോട്ടു മുഖമായിട്ടിരുന്ന്, യജ

N

P

I

മാനൻ, ആദിത്യൻ ദേവനായിട്ടുള്ള സാമന്തേയും, വിശ്വദേവന്മാർ ദേവതയായിട്ടുള്ള സാമന്തേയും അഭിഗാനം ചെയ്യുന്നു. ലോകദാരം തുറക്കുക, നാം സാരാജ്യത്തിനായി അങ്ങയെ കാണട്ടെ എന്ന് ആദിത്യൻ ദേവതയായിട്ടുള്ള സാമം ചൊല്ലുന്നു. വീണ്ടും വിശ്വദേവന്മാർ ദേവതയായിട്ടുള്ള സാമം ചെയ്യുന്നു. ലോകദാരത്തെ അപാവരണം ചെയ്ക. നാം സാരാജ്യത്തിനായി ഗാനം ചെയ്യുന്നു.

അഥജുഹോതി -- നമ ആദിത്യേഭൃശ്വ
വിലോഭ്യസ്ഹര ദേവേ ഭ്യോ ദിവി ക്ഷിദ്ഭ്യോ
ലോകക്ഷിദ്ഭ്യോ ലോകം മേ യജ
മാനായ വിന്ദത 14 ഏഷ വൈ യജ
മാനസ്യ ലോക ഏതാസ്മ്യത്ര പരസ്തദായു
ഷഃ സ്വാഹാ ി പഹത പരീഘമിത്യു
കേത്വാത്തിഷ്ഠതി.

ഇതിനുശേഷം ഹോമിക്കുന്നു. ദ്യു ലോകത്തിൽ വസിക്കുന്നവരായ ആദിത്യന്മാർക്കായും, വിശ്വദേവന്മാർക്കായും നമസ്കരിക്കുന്നു. യജമാനനായ എനിക്കുവേണ്ടി ലോകം ലഭിക്കണേ. ഇത് യജമാനന്റെ ലോകമാകുന്നു. യജമാനനായ ഞാൻ ആയുസ്സു കഴിഞ്ഞ്, ഇവിടെക്ക് ഗമിക്കുമാറാകണേ. സ്വാഹ അർഗളത്തെ അപഹനിക്കട്ടെ എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു.

തസ്മാ ആദിത്യായ വിശ്വേദേവോ
സ്തുതീയം സവനം സംപ്രയച്ഛന്തി;
ഏഷ ഹ വൈ യജ്ഞേ സ്യമാത്രാം
വേദ, യ ഏവം വേദ യ ഏവം വേദ.

ആ യജമാനന് ആദിത്യന്മാരും വിശ്വദേവന്മാരും മൂന്നാമത്തെ സവനം നൽകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നുവോ, ആ യജമാനൻ യജ്ഞത്തിന്റെ മഹാത്മ്യത്തെ അറിയുന്നു. യ ഏവം വേദ എന്നു രണ്ടുപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് ഈ അദ്ധ്യായം അവസാനിച്ചു എന്ന് കാണിക്കാനാണ്.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

(വിശിഷ്ടഫലപ്രാപ്തിക്കായി യജ്ഞ വിഷയങ്ങളും യജ്ഞാഗ ഭൂതങ്ങളുമായ, സാമഹോമമന്ത്രോത്ഥാനങ്ങളും ഉപദേശിച്ചു കഴിഞ്ഞു. സർവയജ്ഞങ്ങളുടേയും ഫലരൂപനായ സൂര്യൻ മഹത്തായ ശ്രീയോടുകൂടി അത്യന്തം ജലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സർവപ്രാണികളുടേയും കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമായിരിക്കുന്ന ഈ ആദിത്യനെ, പ്രത്യക്ഷമായി എല്ലാവരും ഉപജീവിക്കുന്നു.)

ഓം അസൗ വാ ആദിത്യോ ദേവമധു;
തസ്യ ദ്യൗ രേവതിര ശ്രീനവംശോ ിന്തരി
ക്ഷമപുപോ, മരീചയഃ പുത്രാഃ

N

K

ഈ ആദിത്യൻ ദേവന്മാർക്ക് മധുവാകുന്നു. ആമധുവിന് ദ്യോവു തന്നെ, കുറുകെയുള്ള മുളയാകുന്നു. ആകാശം മധുപുമാകുന്നു. രശ്മികൾ ഭൂമങ്ങളുടെ കുട്ടികളാകുന്നു.

തസ്യ യേ പ്രാഞ്ചോരശ്മയസ്താ ഏവാസ്യ
പ്രാച്യോമധുനാഡ്യഃ ഋച ഏവ മധുകൃത
ഋഗോദ ഏവ പുഷ്പം, താ അമൃതാ ആപഃ

ആ ആദിത്യന്റെ കിഴക്കോട്ടുള്ള രശ്മികൾ ഏതാണോ, അതുതന്നെ ഈ മധുവിന്റെ കിഴക്കോട്ടുള്ള നാവികളാകുന്നു. ഋഗോദം തന്നെ പുഷ്പം ആകുന്നു. സോമം, ആജ്യം മുതലായവ പുഷ്പങ്ങളിലുള്ള അപ്പുകളാകുന്നു. ഋഗോദം എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്, ഋഗോദത്താലുള്ള കർമ്മം ആകുന്നു.

താവാ ഏതാ ഋച ഏതമൃഗോദ മദ്യത
പംസ്തസ്യാഭിതപ്തസ്യ യശസ്തേജ ഇന്ദ്രിയം
വീര്യമന്നാദ്യം രസോ ി ജായത

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ ഋഗോദം ഈ ഋഗോദത്തെ അഭിതപിച്ചു. അഭിതപിക്കപ്പെട്ട അതിന് കീർത്തിയും, ദേഹദീപ്തിയും, ഇന്ദ്രിയവും, വീര്യവും, ആകുന്ന രസം ഉണ്ടായി. കർമ്മത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന രസം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

തദ്യക്ഷരത്തദാദിത്യോ മഭിതോ ി ശ്രയത്;
തദാ ഏതദ്യ ദേതദാദിത്യ സ്യരോഹിതം രൂപം

യശസ്സു മുതൽ അന്നാദ്യം വരെയുള്ളത് ഗമിച്ചു. അത് ആദിത്യന്റെ ഒരു വശത്ത് ആശ്രയിച്ചു. ആദിത്യന്റെ തുടുത്ത ഈ രൂപം ഏതാണോ അത് ഇതാകുന്നു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

അഥയേ ി സ്യ ദക്ഷിണാശ്മയസ്താ ഏവാസ്യ
ദക്ഷിണാ മധുനാ ഡ്യോയജ്യം ഷ്യേവ മധുകൃ
തോ യജ്ജൂർവേദ ഏവ പുഷ്പം താ അമൃതാ
ആപഃ

പിന്നെ ഇവന്റെ തെക്കോട്ടുള്ള രശ്മികൾ ഏതാണോ, അതുതന്നെ ആദിത്യനാകുന്ന മധുവിന്റെ തെക്കോട്ടുള്ള മധുനാവിയാകുന്നു. യജുസ്സുകൾ തന്നെ മധുകൃത്തുകൾ ആകുന്നു. യജുർവേദം തന്നെ പുഷ്പം ആകുന്നു. ആ അമൃതങ്ങൾ അപ്പുകൾ ആകുന്നു.

താനിവാ ഏതാനിയജ്യം ഷ്യേതം യജൂർവേ
ദമദ്യതപൻ; തസ്യാഭിതപ്തസ്യ യശസ്തേജ
ഇന്ദ്രിയം വീര്യമന്നാദ്യം രസോ ി ജായത
2 തദ്യക്ഷരത്ത ദാദിത്യമഭിതോ ി ശ്രയത്;
തദാ ഏതദ്യദേത ദാദിത്യസ്യ ശുക്ലം രൂപം

ഈ യജുസ്സുകൾ യജുർവേദവിഹിതമായ കർമ്മം അഭിതപിച്ചു. അഭിതപിക്കപ്പെട്ട അതിന് യശസ്സും തേജസ്സും ഇന്ദ്രി

P

I

K

യവും വീര്യവും അന്നാദ്യവുമാകുന്ന രസം ജനിച്ചു. ആ കർമ്മ ഫലമാകുന്ന രസം ഗമിച്ചു; അത് ആദിത്യന്റെ ഒരു വശത്ത് ആശ്രയിച്ചു. ആദിത്യന്റെ ഈ ശുക്ലമായ രൂപം ഏതോ അത് ഈ മധുവാകുന്നു.

അഥയേ f സ്യ പ്രത്യഞ്ചോരശ്മയ സ്താ ഏവാസ്യ പ്രത്യഞ്ചോമധുനാഡ്യഃ സാമാന്യേവ മധുകൃതഃ സാമ വേദ ഏവ പുഷ്പം താ അമൃതാ ആപഃ താനിവാ ഏതാനി സാമാന്യേതം സാമവേദ മദ്യ തപൻ, തസ്യാഭിതപ്തസ്യ യശസ്തേ ജ ഇന്ദ്രിയം വീര്യ മന്നാദ്യം രസോ f ജായതേ തദക്ഷരത് തദാദിത്യമഭിതോ f ശ്രയത്; തദാ ഏതദ് യദേതദാദിത്യ സ്യ കൃഷ്ണം രൂപം.

ഈ ആദിത്യന്റെ പടിഞ്ഞാറോട്ടു പോകുന്ന രശ്മികൾ ഏതാണോ, അത് ഈ മധുവിന്റെ പ്രത്യക്ഷകളായ മധുനാഡികൾ ആകുന്നു. സാമങ്ങൾ തന്നെ ഭ്രമരങ്ങൾ ആകുന്നു. സാമവേദത്താൽ വിധിക്കപ്പെടുന്ന കർമ്മം പുഷ്പം ആകുന്നു. ആ അമൃതങ്ങൾ അപ്പുകളാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ സാമങ്ങൾ, സാമവേദത്തിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ള കർമ്മം അഭിതപിപ്പിച്ചു. അഭിതപിപ്പെട്ട അതിന് യശസ്സും, തേജസ്സും, ഇന്ദ്രിയവും, വീര്യവും അന്നാദ്യവുമാകുന്ന രസം ജനിച്ചു. ആ രസം ഗമിച്ചു. അത് ആദിത്യന്റെ ഒരു വശത്ത് ആശ്രയിച്ചു. ആദിത്യന്റെ ഈ കൃഷ്ണമായ രൂപം ഏതോ, അത് ഈ കർമ്മഫലമായ മധുവാകുന്നു.

നാലാം ഖണ്ഡം

അഥയേസ്യേദഞ്ചോരശ്മയ സ്താ ഏവാസ്യോ ദീപ്യാ മധുനാഡ്യഃ അഥർവാങ്ങ് ഗി രസ ഏവ മധുകൃത ഇതിഹാസ പുരാണം പുഷ്പം, താ അമൃതാ ആപഃ

തേവാ ഏതോ f ഫർവാങ്ങ് ഗീരസ ഏതദിതി ഹാസ പുരാണമദ്യതപൻ തസ്യാഭിതപ്ത സ്യ യശസ്തേജ ഇന്ദ്രിയം വീര്യമന്നാദ്യം രസോ f ജായത

തദ്വ്യക്ഷരത് തദാദിത്യമഭിതോ f ശ്രയത് തദാ ഏതത് യദേത ദാദിത്യ സ്യപരം കൃഷ്ണം രൂപം.

ഇവന്റെ വടക്കോട്ടുള്ള രശ്മികൾ ഏതാണോ അവ തന്നെ ഈ മധുവിന്റെ വടക്കോട്ടുള്ള മധു നാഡികളാകുന്നു. അഥർവാവിനാലും അങ്ങ് ഗീരസ്സിനാലും കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള മന്ത്രങ്ങൾ തന്നെ ഭ്രമരങ്ങളാകുന്നു. ഇതിഹാസവും പുരാണവും പുഷ്പമാകുന്നു. കർമ്മത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്ന സോമാ

ദികൾ അപ്പുകളാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ അഥർവാംഗീരസ്സുകൾ ഈ ഇതിഹാസപുരാണത്തെ അഭിതപിപ്പിച്ചു. അഭിതപിപ്പെട്ട ഇതിഹാസപുരാണത്തിന് യശസ്സും, തേജസ്സും ഇന്ദ്രിയവും വീര്യവും അന്നാദ്യവും രസമായി ജനിച്ചു. അതു ഗമിച്ചു. അത് ആദിത്യന്റെ ഒരു വശത്ത് ആശ്രയിച്ചു. ആദിത്യന്റെ ഈ ഏറ്റവും കറുത്ത രൂപം ഏതോ അത് ആ രസം തന്നെയാണ്.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അഥയേ f സ്യോർദ്ധാരശ്മയസ്താ ഏവാസ്യോർദ്ധാ മധുനാഡ്യോ ഗുഹ്യാ ഏവ ff ദേശാ മധുകൃതോ ബ്രഹ്മൈവ പുഷ്പം താ അമൃതാ ആപഃ

തേവാ ഏതേ ഗുഹ്യാ ആദേശാ ഏതത്ബ്രഹ്മാഭ്യ തപൻ; തസ്യാഭി തപ്സസ്യ യശസ്തേജ ഇന്ദ്രിയം വീര്യമന്നാദ്യം രസോ f ജായത

തദക്ഷരാത് തദാദിത്യ മഭിതോ f ശ്രയത് തദാ ഏതദ യദേത ദാദിത്യസ്യമധ്യേ ക്ഷോഭേ ഇവ.

പിന്നെ ഇവന്റെ മേൽപ്പോട്ടുള്ള രശ്മികൾ ഏതാണോ അത് ഈ മധുവിന്റെ മേൽപ്പോട്ടുള്ള മധുനാഡികൾ ആകുന്നു. രഹസ്യങ്ങളായ ഉപദേശങ്ങൾ തന്നെ മധുകൃത്തുകളാകുന്നു. ബ്രഹ്മം തന്നെ പുഷ്പമാകുന്നു. ആസോമാദികൾ അപ്പുകളാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഗുഹ്യങ്ങളായ ഉപദേശങ്ങൾ ഈ ബ്രഹ്മത്തെ അഭിതപിപ്പിച്ചു. അഭിതപിപ്പെട്ട ബ്രഹ്മത്തിന് യശസ്സും തേജസ്സും ഇന്ദ്രിയവും വീര്യവും അന്നാദ്യവും രസമായി ഉണ്ടായി. ആ രസം ഗമിച്ചു. അത് ആദിത്യനെ ഒരു വശത്ത് ആശ്രയിച്ചു. ആദിത്യന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഏതാണോ ഈ ക്ഷോഭിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നത് അതു ഈ രസമാകുന്നു.

തേവാ ഏതേ രസാനാം രസഃ വേദാഹി രസാ സ്തേഷാമേതേ രസാഃ താനി വാ ഏതാനുമൃതാ നാമമൃതാനി; വേദാഹ്യ മൃതാസ്തേഷാമേ താനുമൃതാനി.

മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമുള്ള രോഹിതാദിരുപവിശേഷങ്ങൾ രസങ്ങളുടെ രസങ്ങളാകുന്നു. വേദങ്ങൾ രസങ്ങളാകുന്നു. രോഹിതാദിരുപവിശേഷങ്ങൾ, ആ വേദങ്ങളുടേയും അത്യന്തം സാരഭൂതങ്ങളും ആകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഇവ അമൃതങ്ങളുടേയും അമൃതങ്ങളാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ വേദങ്ങൾ അമൃതങ്ങളാകുന്നു. ഈ രോഹിതാദിരുപങ്ങൾ അവയ്ക്കും അമൃതങ്ങളാകുന്നു.

N

P

ആറാം ഖണ്ഡം

തദ്യത് പ്രഥമമമ്യതം തദസവഉപജീവന്ത്യ
ഗ്നി നാമുഖേന; ന വൈ ദേവാ അശ്നന്തി
ന പിബന്ത്യേത ദേവാമ്യതം ദൃഷ്ട്വാ ത്യുപ്യന്തി.

അവയിൽ ഒന്നാമത്തെ അമ്യതം ഏതോ അതിനെ വസുക്കൾ അഗ്നിയായാകുന്ന മുഖം കൊണ്ട് ഉപജീവിക്കുന്നു. ദേവന്മാർ അശിക്കുന്നില്ല. പാനം ചെയ്യുന്നില്ല. അമ്യതത്തെ എല്ലാ കരണങ്ങളെക്കൊണ്ടും അനുഭവിച്ചിട്ട് തൃപ്തരാകുന്നു.

ത ഏത ദേവ രൂപ മലിസംവിശന്ത്യേ ത
സ്ഥാ ദ്രുപാ ദു ദൃന്തി

അവർ ഈ രൂപം തന്നെ നോക്കിയിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപം അനുഭവിക്കുന്നതിനായി ഉത്സാഹമുള്ളവരായിത്തീരുന്നു.

സ യ ഏതദേവമമ്യതം വേദ
വസ്ത്രനാമിവൈകോ ഭൂത്യാ ി ഗ്നി നൈവ
മുഖോ നൈ തദേവാമ്യതം ദൃഷ്ട്വാ ത്യുപ്യ
തി. സ ഏത ദേവ രൂപ മലി സമ്പിശ
ത്യേ തസ്ഥാ ദ്രുപാദുദേതി.

ഈ അമ്യതം ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ വസുക്കളിൽ ഒരുവനെപ്പോലെ ആയിത്തീർന്നിട്ട് അഗ്നിയായാകുന്ന മുഖം കൊണ്ട് ഈ രോഹിതരൂപമാകുന്ന അമ്യതം ദർശിച്ചു തൃപ്തനായിത്തീരുന്നു. അവൻ ഈ രൂപം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപം അനുഭവിക്കുവാനായി ഉത്സാഹമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു.

സ യാവദാദിത്യഃ പുരസ്താദുദേതാ പശ്യാ
ദസ്തമേ താ വസ്ത്രനാ മേവ താവദാധി
പത്യം സ്വാരാജ്യം പർയ്യേതാ

ആ വിദാൻ ആദിത്യൻ കിഴക്കേ ദിക്കിൽ ഉദിക്കുകയും പടിഞ്ഞാറേ ദിക്കിൽ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നിടത്തോളം കാലം വസുക്കളുടെ ആധിപത്യത്തേയും, സ്വരാജ്യത്തേയും എല്ലായിടത്തും പ്രാപിക്കും.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

അഥയദ് ദിതീയമമ്യതം തദ്രുദ്രാ ഉപജീ
വന്തീന്ദ്രേണ മുഖേന; ന വൈദേവാ അ
ശ്നന്തി തപി ബന്ത്യേ ത ദേവാമ്യതം ദൃ
ഷ്ട്വാത്യുപ്യന്തി ത ഏതദേവ രൂപമലി സ
വിശന്ത്യേ തസ്ഥാ ദ്രുപാദുദൃന്തി.

രണ്ടാമത്തെ അമ്യതം ഏതോ അത് രുദ്രന്മാർ ഇന്ദ്രനാകുന്ന മുഖംകൊണ്ട് ഉപജീവിക്കുന്നു. ദേവന്മാർ അശിക്കുന്നില്ല. പാനം ചെയ്യുന്നില്ല; ഈ അമ്യതം ദർശിച്ചിട്ട് തൃപ്തരാകുന്നു. അവർ ഇതേ രൂപം നോക്കിക്കൊണ്ട് സ്വസ്തരായിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപത്തിന്റെ ഭോഗത്തിനായി ഉത്സാഹമുള്ളവരായിത്തീരുന്നു.

സ യ ഏത ദേവമമ്യതം വേദ രുദ്രാണാ
മിവൈകോ ഭൂത്യേന്ദ്രേണൈവ മുഖേതൈ
ദേവാമ്യതം ദൃഷ്ട്വാ ത്യുപ്യതി; സ ഏത
ദേവ രൂപ മലി സമ്പിശത്യേ തസ്ഥാ ദ്രുപാ
ദുദേതി.

ഇപ്രകാരം ഈ അമ്യതം ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ രുദ്രന്മാരിൽ ഒരുവനെപ്പോലെ ആയിത്തീർന്നിട്ട് ഇന്ദ്രനാകുന്ന മുഖം കൊണ്ട് ഇതേ അമ്യതം ദർശിച്ചു തൃപ്തനാകുന്നു. അവൻ ഇതേ രൂപം നോക്കിയിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപത്തിന്റെ ഭോഗത്തിനായി ഉത്സാഹമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു.

സ യാവ ദാദിത്യഃ പുരസ്താദുദേതാ
പശ്യാദസ്തമേതാ ദിസ്താവദ് ദക്ഷി
ണത ഉദേതോത്തരതോ ി സ്തമേതാരു
ദ്രാണാ മേവതാവദാധിപത്യം സ്വാരാജ്യം
പർയ്യേതാ.

എത്രകാലത്തോളം ആദിത്യൻ കിഴക്ക് ഉദിക്കുകയും, പടിഞ്ഞാറ് അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ, അതിന്റെ ഇരട്ടിക്കാലം തെക്കുദിക്കിൽ ഉദിക്കുകയും വടക്കുദിക്കിൽ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അത്രത്തോളംകാലം വിദാൻ രുദ്രന്മാരുടെ ആധിപത്യത്തേയും സ്വരാജ്യത്തേയും എല്ലായിടത്തും പ്രാപിക്കും

എട്ടാം ഖണ്ഡം

അഥയത് തൃതീയമമ്യതം തഭാദിത്യോ ഉപ
ജീവന്തി വരുണേന മുഖേന; ന വൈ
ദേവാ അശ്നന്തി ന പിബന്ത്യേത ദേവാ
മ്യതം ദൃഷ്ട്വാ ത്യുപ്യന്തി.

മൂന്നാമത്തെ അമ്യതം ഏതോ അതിനെ ആദിത്യന്മാർ വരുണനെ മുഖമാക്കി ഉപജീവിക്കുന്നു. ദേവന്മാർ ദക്ഷിക്കുന്നില്ല. പാനം ചെയ്യുന്നില്ല. ഈ രൂപമാകുന്ന അമ്യതത്തെ ദർശിച്ചു തൃപ്തരാകുന്നു.

ത ഏതദേവ രൂപ മലി സമ്പിശന്ത്യേ
തസ്ഥാദ്രുപാ ദുദൃന്തി

അവർ ഈ രൂപം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപം അനുഭവിക്കുന്നതിനായി ഉത്സാഹമുള്ളവരായിത്തീരുന്നു.

സ യ ഏതദേവമമ്യതം വേദ ദിത്യോ
നാമിവൈ കോ ഭൂത്യാ വരുണേ നൈവ
മുഖേനൈ തദേവാമ്യതം ദൃഷ്ട്വാത്യുപ്യതി-
സ ഏതദേവ രൂപമലി സമ്പിശത്യേ
തസ്ഥാ ദേവ രൂപാ ദു ദേതി

ഈ അമ്യതം ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ആദിത്യന്മാരിൽ ഒരുവനെപ്പോലെ ആയിത്തീർന്നിട്ട്, വരുണനെത്തന്നെ മുഖം

I

K

മാക്കി ഇതേ അമൃതം ദർശിച്ചിട്ട് തൃപ്തനാകുന്നു. അവൻ ഇതേ രൂപം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപം അനുഭവിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഉത്സാഹമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു.

സ യാവ ദാദിത്യോ ദക്ഷിണത ഉദേതോ
ത്തരതോ ി സ്തമേ താ ദി സിന്താവത് പശ്ചാദു
ഭേതോ പുരസ്തമേതോ ി ി ദിത്യാനാമേവതാ
വദാധിപത്യം സ്വാരാജ്യം പര്യേതോ

എത്രകാലം ആദിത്യൻ തെക്കേ ദിക്കിൽ ഉദിക്കുകയും വടക്കേ ദിക്കിൽ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതിന്റെ രണ്ടു ഗുണം കാലം പടിഞ്ഞാറുദിക്കുകയും കിഴക്ക് അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അത്രത്തോളം കാലം അവൻ ആദിത്യൻമാരുടെ ആധിപത്യത്തെയും സ്വാരാജ്യത്തെയും എല്ലായിടത്തും പ്രാപിക്കുന്നു.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

അഥയച്ചതുർത്ഥമമൃതം തന്മരുത ഉപജീവന്തി
സോമേന മുഖേന; ന വൈദേവാ അശ്
നന്തിന പിബന്ത്യേത ദേവാമൃതം ദൃഷ്ട്യാ
ത്യപ്യന്തിം ത ഏത ദേവരൂപമഭിസം
വിശന്ത്യേതസ്മാദ്രൂപാദുദൃന്തി

സ യ ഏത ദേവമമൃതം വേദ മരുതാ
മിവൈകോ ഭൂതാ സോ മേ നൈവമുഖേ
നൈത ദേവാ മൃതം ദൃഷ്ട്യാ ത്യപ്യതി;
സ ഏത ദേവ രൂപമഭി സംവിശത്യേ
തസ്മാദ്രൂപാദുദേതി.

സയാവദാദിത്യഃ പശ്ചാദുഭേതോ പുരസ്താ
ദസ്തമേതോ ദിസ്താവദുത്തരത ഉഭേതോ
ദക്ഷിണതോ ി സ്തമേതോ മരു താവ ദാധി
പത്യം സ്വാരാജ്യം പര്യേതോ.

നാലാമത്തെ അമൃതമേതോ, അതിനെ മരുത്തുകൾ സോമനെ മുഖമാക്കി ഉപജീവിക്കുന്നു. ദേവന്മാർ ആശിക്കുന്നില്ല. പാനം ചെയ്യുന്നില്ല. അവർ അമൃത് ദർശിച്ചിട്ട് തൃപ്തന്മാരാകുന്നു. അവർ ഇതേ രൂപത്തെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപത്തെ അനുഭവിക്കാനായി ഉത്സാഹമുള്ളവരായിത്തീരുന്നു. ഈ അമൃതം ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ മരുത്തുകളിൽ ഒരുവനെപ്പോലെ ആയിത്തീർന്നിട്ട് സോമൻ തന്നെയായ മുഖം കൊണ്ടു ഇതേ അമൃതം ദർശിച്ചിട്ട് തൃപ്തനായിത്തീരുന്നു. അവൻ ഇതേ രൂപം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രൂപം അനുഭവിക്കാനായി ഉത്സാഹമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. എത്രകാലം ആദിത്യൻ പടിഞ്ഞാറ് ഉദിക്കുകയും കിഴക്ക് അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതിന്റെ ഗുണം വടക്കുദിക്കുകയും തെക്ക്

അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ കാലം ആ വിദാൻ മരുത്തുകൾക്കുതന്നെയുള്ള ആധിപത്യത്തേയും സ്വാരാജ്യത്തേയും എല്ലായിടത്തും പ്രാപിക്കും.

പത്താം ഖണ്ഡം

അഥയത് പഞ്ചമമമൃതം തത്സാധ്യാഉപജീവന്തി
ബ്രഹ്മണാ മുഖേന, ന വൈ ദേവാ അശ്നന്തി
നപി ബന്ത്യേത ദേവാമൃതം ദൃഷ്ട്യാ ത്യപ്യന്തി;
ത ഏതദേവ രൂപമഭിസംവിശന്ത്യേ തസ്മാദ്രൂപാ
ദു ദൃന്തി.

സ യ ഏത ദേവമമൃതം വേദ സാധ്യാന
മിവൈകോ ഭൂതാ ബ്രഹ്മണൈവ മുഖേ
നൈത ദേവാമൃതം ദൃഷ്ട്യാപത്യപ്യതി, സ
ഏത ദേവ രൂപമഭിസംവിശത്യേ തസ്മാ
ദ്രൂപാദുദേതി.

സയാവ ദാദിത്യ ഉത്തരത ഉദേതോ ദക്ഷി
ണതോ ി സ്തമേ താ ദിസ്താവദുർദ്ധാ ഉദേതോ
ിർവാങ്ങസ്തമേതോ സാധ്യാനാമേവതാവ
ദാധിപത്യം സ്വാരാജ്യം പര്യേതോ;

അഞ്ചാമത്തെ അമൃതമേതോ അതിനെ സാധ്യാന്മാർ ബ്രഹ്മത്തെ, ബ്രഹ്മാവിനെ മുഖമാക്കി ഉപജീവിക്കുന്നു. ദേവന്മാർ അശിക്കുന്നില്ല. പാനം ചെയ്യുന്നില്ല. ഈ അമൃതം ദർശിച്ചിട്ട് തൃപ്തരാകുന്നു. ഈ അമൃതം ആരു അറിയുന്നുവോ, അവൻ സാധ്യാന്മാരിൽ ഒരുവനെപ്പോലെ ആയിത്തീർന്നിട്ടു, ബ്രഹ്മാവു തന്നെ യായ മുഖംകൊണ്ട് ഇതേ അമൃതം ദർശിച്ചിട്ട് തൃപ്തനായിത്തീരുന്നു. അവൻ ഇതേ രൂപത്തെ നോക്കി ഇരിക്കുന്നു. ഈ രൂപത്തെ അനുഭവിക്കുന്നതിനായി ഉത്സാഹമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. ആദിത്യൻ എത്രകാലം വടക്ക് ഉദിക്കുകയും, തെക്ക് അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ, അതിന്റെ ഇരുട്ടികാലം ഊർദ്ധ്വഭാഗത്തിൽ ഉദിക്കുകയും താഴെ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അത്രത്തോളം കാലം അവൻ സാധ്യാന്മാർക്കുള്ളതായ ആധിപത്യത്തേയും സ്വാരാജ്യത്തേയും പരിഗമിക്കും.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ തത ഊർദ്ധ്വ ഉദേത്യ നൈ വോ
ദേതോ നാസ്തമേതോ, ഏകല ഏവ
മദ്ധ്യേ സ്ഥാതാ; തദേഷ ശ്ലോകഃ--

അതിനുശേഷം ബ്രഹ്മമായിത്തീർന്ന് ഉയർന്നിട്ട് ഉദിക്കാത്തവനായും അസ്തമത്തെ പ്രാപിക്കാത്തവനായിട്ടും ഏകലമായിട്ടു തന്നിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യും ആ ആർത്ഥ നിൻ ഈശ്ലോകം കൂടി ഉണ്ട്.

N

P

I

K

ന വൈ തത്ര, ന നില്ലോച നോദിയായ കദാചന
ദേവാസ്തേനാഹം സത്യേന മാ വിരാധിഷി
ബ്രഹ്മണേതി.

ആ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ നീ ചോദിക്കുന്നത് ഇല്ല. ഒരിക്കലും
സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചിട്ടില്ല. ഉദിച്ചിട്ടില്ല. അല്ലയോ ദേവന്മാരേ!
ഞാൻ ബ്രഹ്മസർവ്വമായ ആ സത്യത്തോടു വിരുദ്ധനാവരുതേ.

ന ഹവാ അസ്മാ ഉദേതി ന നില്ലോചതി
സകൃത് ദി വാ ഹൈ വാസ്മൈ ഭവതി
യ ഏതാ മേവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം വേദ.

ഇപ്രകാരം ഈ ബ്രഹ്മോപനിഷത്തിനെ ആർ അറിയുന്നു
വോ, അവൻ ഉദിക്കുന്നില്ല. അസ്തമിക്കുന്നില്ല. ഇവൻ
എപ്പോഴും പകൽ തന്നെ.

തലൈതദ് ബ്രഹ്മാ പ്രജാപതയ ഉവാച
പ്രജാപതിർമ്മനവേ മനുഃ പ്രജാഭ്യഃ തലൈ
തദുദാലകായാ ി രുണയേ ജ്യേഷ്ഠം ിയപു
ത്രായ പിതാ ബ്രഹ്മപ്രോവാച

അങ്ങനെയുള്ള ഈ മധ്യ ജ്ഞാനത്തെ ഹിരണ്യഗർഭൻ
പ്രജാപതിക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. പ്രജാപതി മനുവിനും, മനു
പ്രജകൾക്കും ഈ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ജ്യേഷ്ഠപുത്രനായ അരു
ണന്റെ അപത്യമായ ഉദാലകൻ പിതാവ് പറഞ്ഞു കൊടുത്തു.

ഇദം വാവ തജ് ജ്യേഷ്ഠായ പുത്രായ
പിതാ ബ്രഹ്മ പ്രബ്രൂയാത്; പ്രാണായായ
വാിന്തേവാസിനേ; നാന്യസ്മൈക സ്മൈ ചന

അങ്ങനെയുള്ള ഈ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി പിതാവ്, ജ്യേഷ്ഠനായ
പുത്രനോ, യോഗ്യനായ ശിഷ്യനോ പറഞ്ഞുകൊടുക്കണം.
അന്യൻ ഒരുത്തനും ഉപദേശിക്കരുത്.

യദ്യപ്യസ്മാ ഇമാമദ്ഭിഃ പരിഗൃഹീതാം
ധനസ്യ പൂർണ്ണാം ദദ്യാ ദേത ദേവത
തോഭ്യയ ഇത്യേത ദേവതതോഭ്യയ ഇതി.

ഈ വിദ്യാദാതാവിന് ജലത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ടതും, ധനം
കൊണ്ടു പൂർണ്ണവും ആയ, ഈ പൃഥ്വിയെ കൊടുക്കുകയാണെ
ങ്കിൽ പോലും ഈ മധ്യ വിദ്യാദാനം ചെയ്യുന്നത് അതിനെക്കാൾ
അധികമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

(പല ചന്ദ്രസ്തുകളുള്ളപ്പോൾ, ഗായത്രിയെത്തന്നെ ബ്രഹ്മ
ജ്ഞാനത്തിന് ദാരമായി എടുത്തത്, ഗായത്രിക്കുള്ള പ്രാധാന്യം
കൊണ്ടാണ്. സാമത്തെ കൊണ്ടുവരുന്നത് ഗായത്രിചന്ദ്രസ്തിലു
ള്ള, ഋക്കുകൾ കൊണ്ടാണ്. സാമത്തെകൊണ്ടുവരുന്നതിനായി
ദേവന്മാർ ഗായത്രി, ത്രിഷ്ടുപ്, ജഗതി ഇവയെ നിയോഗിച്ചപ്പോൾ,
ജഗതിയും ത്രിഷ്ടുപ്, തങ്ങൾക്കു ശക്തിയില്ലാത്തതിനാൽ,
പകുതി വഴിക്കുവച്ച് മടങ്ങിപ്പോയി. ഗായത്രി സോമത്തിന്റെ
അടുക്കലേത്തി. കാവൽക്കാരെ തോല്പിച്ച് അത് ദേവന്മാർക്ക്

കൊണ്ടുവന്നുകൊടുത്തു. ഉഷ്ണിക്ക്, അനുഷ്ടുപ് മുതലായ
മറ്റു ചന്ദ്രസ്തുകളുടെ അക്ഷരസംഖ്യകളിൽ ഗായത്രിയുടെ അക്ഷ
രസംഖ്യ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇക്കാരണങ്ങളാലേല്ലാം ഗായ
ത്രിക്ക് യജ്ഞത്തിൽ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. അതിനാൽ ഗായത്രി വഴി
യായി ബ്രഹ്മം പറയുന്നു.)

ഗായത്രീ വാ ഇദം സർവം ഭൂതം യദിദം
കിഃച; വാഗൈ ഗായത്രീ, വാഗ്വാ ഇദം
സർവം ഭൂതം ഗായത്രിത്രായതേച

ഈ ജഗത്തായിരിക്കുന്നത് ഏതെല്ലാമോ, ആ ഭൂതമെല്ലാം
ഗായത്രിയാകുന്നു. ഗായത്രി എന്നത് വാക്കാകുന്നു. വാക്ക് ഈ
ഭൂതത്തെ ഗാനം ചെയ്കയും ത്രാണം ചെയ്കയും ചെയ്യുന്നു.

യാ വൈ സാ ഗായത്രി, ഇയം വാവ സാ, യേയം
പൃഥ്വിഃ; അസ്യാം ഹീദം സർവം ഭൂതം പ്രതി
ഷ്ഠിതം; ഏതാ മേവ താതി ശീയതേ.

ഈ ഗായത്രി ഏതാണോ അത് ഇതുതന്നെയാകുന്നു. ഈ
പ്രഥ്വിഃ ഏതോ അതു ഗായത്രിയാകുന്നു. ഈ ഭൂതമെല്ലാം ഈ
പ്രഥ്വിഃയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. അതിനെ അതിശയി
ക്കുന്നില്ല.

യാ വൈസാ പൃഥ്വിഃ, ഇയം വാവസാ യദി
ദമസ്മിൻ പുരുഷേ ശരീരം, അസ്മിൻ
ഹീമേ പ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ ഏ
നദേവ നാതിശീയതേ.

ഇപ്രകാരമുള്ള പൃഥ്വിഃ ഏതാണോ അത് ഇതാകുന്നു. ഈ
ശരീരം ഏതോ അത് ഇതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ പ്രാണ
ങ്ങൾ ഈ ശരീരത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഇതിനെ
അതിശയിക്കുന്നില്ല.

യ ദൈതത് പുരുഷേ ശരീര മിദം വാവതത്,
യദിദമന്തഃ പുരുഷേഹൃദയം; അസ്മിൻ
ഹീമേപ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ ഏതദേവ
നാതിശീയതേ.

പുരുഷനിലുള്ള ആ ശരീരം ഏതോ അത് പുരുഷന്റെ ഉള്ളി
ലുള്ള ഈ ഹൃദയമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ പ്രാണങ്ങൾ
ഈ ഹൃദയത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഇത് അതി
ക്രമിക്കുന്നില്ല.

സൈഷാ ചതുഷ്പദാ ഷഡ്വിധാ ഗായത്രീ
തദേത ദൃചാ ി ഭൃന്യുക്തം

അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഗായത്രി നാലുപദങ്ങളോടുകൂടി
യതും ആറുവിധത്തിലുള്ളതാകുന്നു. ഈ ഗായത്രി എന്നു
പറയുന്ന ബ്രഹ്മം ഋക്കിനാൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

താവാനസ്യ മഹിമാ തതോ ജ്യായാംശ്ച
പുരുഷഃ പദോിസ്യ സർവാഭൃതാനി
ത്രിപാദസ്യായമൂതം ദിവി.

N

P

ഇത് ഗായത്രി എന്നു പറയുന്നത് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മഹിമയാകുന്നു. പുരുഷൻ അതിനേക്കാൾ മഹത്തരനാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗമാകുന്നു. ഇവന്റെ മൂന്നുപാദങ്ങളോടുകൂടിയ അമൃതം ദ്രോവിലാകുന്നു.

യദൈവ തദ് ബ്രഹ്മേതീദം വാവതത്, യോ യം ബഹിർദ്ധാ പുരുഷാദാകാശഃ, യോ വൈ സബഹിർദ്ധാ പുരുഷാ ദാകാശോഽ യം വാവ സയേഽ യമന്തഃ പുരുഷ ആകാശഃ, യോ വൈ സോഽന്തഃ പുരുഷ ആകാശോ ഽ യം വാവസയോ ഽ യമന്തർ ഹൃദയ ആകാശഃ, തദേതത് പൂർണ്ണമ പ്രവർത്തി പൂർണ്ണമപ്രവർത്തിനീം ശ്രിയം ലഭ്യതേ യ ഏവം വേദ.

ആ ബ്രഹ്മമെന്നു പറഞ്ഞത് ഏതോ, അത് ഇതാകുന്നു. പുരുഷനിൽ നിന്നു വെളിക്കുള്ള ഈ ആകാശം ഏതോ അത് ഇതാകുന്നു. പുരുഷനു വെളിക്കുന്ന ആകാശം ഏതോ അത് ഇതാകുന്നു. പുരുഷന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ഈ ആകാശം ഏതോ അത് ഇതാകുന്നു. പുരുഷന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ഈ ആകാശം ഏതോ അത് ഇതാകുന്നു. ഹൃദയത്തിനുള്ളിലുള്ള ഈ ആകാശം ഏതോ അത് ഇതാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഹൃദയാകാശമെന്നു പറയുന്ന ഈ ബ്രഹ്മം പൂർണ്ണവും പ്രവർത്തിക്കുന്ന ശീലമില്ലാത്തതും ആകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നുവോ, അവന് പൂർണ്ണവും നാശമില്ലാത്തതുമായ ശ്രീ ലഭിക്കുന്നു.

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

തസ്യ ഹവാ ഏതസ്യ ഹൃദയസ്യ പഞ്ചദേവസുഷയഃ, സയോ ഽസ്യ പ്രാങ്ങ് സുഷിഃ സ പ്രാണ, സ്തച്ഛുഷഃ, സ ആദിത്യ, സ്തദേതത്തേജോഽന്നാദൃമിത്യ പാസീത; തേജസ്യാന്നാദോ ഭവതി യ ഏവം വേദം.

ഈ പ്രകൃതമായ ഹൃദയത്തിന് അഞ്ചു ദേവദരങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഹൃദയത്തിന്റെ ആ കിഴക്കുള്ള ദാരം ഏതോ അത് പ്രാണനാകുന്നു. അതു ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. അത് ആദിത്യനാകുന്നു. ഈ പ്രാണനെന്നു പറയുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ തേജസ്സും അന്നാദൃവും എന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കണം.

അഥ യോ ഽസ്യ ദക്ഷിണഃ സുഷിഃ സവ്യന, സ്തച്ഛ്രോത്രം, സ ചന്ദ്രമാസ്ത ദേത ച്ചർഷീശ്ര യശശ്ചേത്യപാസീത; ശ്രീമാൻ യ ശ സീ ഭവതി യ ഏവ വേദ.

ഈ ഹൃദയത്തിന്റെ വലതുവശത്തുള്ള ദാരം ഏതോ അത് വ്യാനനാകുന്നു. അത് ശ്രോത്രമാകുന്നു. അത് ചന്ദ്രമസ്സാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള വ്യാനനെന്നു പറയുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ശ്രീയെന്നും യശസ്സെന്നും വിചാരിച്ച് ഉപാസിക്കണം. ഇപ്ര

കാരം ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ ശ്രീയുള്ളവനായും യശസ്സുള്ളവനായും തീരുന്നു.

അഥ യോ ഽസ്യ പ്രത്യങ്ങ് സുഷിഃ സോഽപാനഃ സാ വാക് സോ ഽഗ്നി, സ്തദേതദ് ബ്രഹ്മവർച്ചസമന്നാദൃ മിത്യ പാസീത; ബ്രഹ്മവർച്ചസ്യന്നാദോഭവതി യ ഏവം വേദ.

ഈ ഹൃദയത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറുവശമുള്ള ദാരം ഏതോ അത് അപാനൻ ആകുന്നു. അതു വാക്കാകുന്നു. അതു അഗ്നിയായാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഇത് ബ്രഹ്മവർച്ചസമെന്നും അന്നാദൃമെന്നും വെച്ച് ഉപാസിക്കണം. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ ബ്രഹ്മവർച്ചസമുള്ളവനായും അന്നാദൃനായും ഭവിക്കുന്നു.

അഥയോ ഽ സ്യോദങ്ങ് സുഷിഃ സ സമാന, സ്തന്മനഃ, സപർജ്ജന്യസ്തദേതത് കീർത്തിശ്ര വ്യുഷ്ടിശ്ചേത്യപാസീത; കീർത്തിമാൻ വ്യുഷ്ടിമാൻ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

ഈ ഹൃദയത്തിന്റെ വടക്കോട്ടുള്ള ദാരം ഏതോ അത് സമാനൻ ആകുന്നു. അത് മനസ്സാകുന്നു. പർജ്ജന്യൻ അതാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഇതിനെ കീർത്തിയെന്നും വ്യുഷ്ടിയെന്നും വെച്ച് ഉപാസിക്കണം. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ കീർത്തിയുള്ളവനായും വ്യുഷ്ടിയുള്ളവനായും ഭവിക്കും.

അഥയോ ഽസ്യോ ര്ദ്ധഃ സുഷിഃ സ ഉദാനഃ, സ വായുഃ സ ആകാശ ദേത ദോജശ്ര മഹശ്ചേത്യ പാസീത; ഓജസീ മഹസീ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

ഹൃദയത്തിന്റെ മേല്പോട്ടുള്ള ദാരം ഏതോ അത് ഉദാനൻ ആകുന്നു; വായു അതാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഇതിനെ ഓജസ്സെന്നും മഹസ്സെന്നും കരുതി ഉപാസിക്കണം. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ ഓജസിയായും മഹസിയായും തീരുന്നൂ.

തേ വാ ഏതേ പഞ്ചബ്രഹ്മ പുരുഷാഃ സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ദാരപാഃ, സയ ഏതാനേവം പഞ്ചബ്രഹ്മ പുരുഷാൻ സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ദാരപാൻ വേദാസ്യ ക്വലേ വീരോ ജായതേ പ്രതിപദ്യതേ സ്വർഗ്ഗം ലോകം യ ഏതാനേവം പഞ്ചപുരുഷാൻ സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ദാരപാൻ വേദ

ഈ അഞ്ചു ബ്രഹ്മപുരുഷന്മാർ സ്വർഗ്ഗമാകുന്ന ലോകത്തിന്റെ ദാരപാലകരാകുന്നു. സ്വർഗ്ഗമാകുന്ന ലോകത്തിന്റെ ദാരപാലന്മാരായ ഈ അഞ്ചു പുരുഷന്മാരെ ആരു ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവന്റെ ക്വലത്തിൽ വീരനായ പുത്രൻ ജനിക്കും. സ്വർഗ്ഗമാകുന്ന ലോകത്തിന്റെ ദാരപാലന്മാരായ അഞ്ചു ബ്രഹ്മ

I

പുരുഷന്മാരെ ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ സ്വർഗ്ഗമാകുന്ന ലോകം പ്രാപിക്കും.

അഥ യദതഃ പരോ ദിവോ ജ്യോതിർദീ
പൃതേ വിശ്വതഃ പൃഷ്ഠേഷു സർവതഃ
പൃഷ്ഠേഷാനുത്തമേഷ്ഠത്തമേഷു ലോകേ
ഷിദം വാവതദ് യദിദമന്തഃ പുരുഷേ
ജ്യോതിസ്ത സൈത്യ ഷാദൃഷ്ടിര്യത്ര തദസ്മി
ന്മരോരീരേ സം സ്പർശേനോഷ്ണി മാനം വി
ജാനാതി; ത സൈത്യ ഷാ ശ്രുതി ര്യത്രൈതത്
കർണ്ണാവപി ഗൃഹ്യ നിനദമിവനദമുരിവാ
ഗേരി വജ്രലത ഉപശൃണോതി തദേ
തദൃഷ്ടം ചശ്രുതം ചേത്യുപാസീത
ചക്ഷുഷ്യഃ ശ്രുതോ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

ആദ്യലോകത്തിൽ നിന്നു പരമായി, വിശ്വത്തിനും പൃഷ്ഠത്തിൽ, അതായത് സർവത്തിനും മുകളിൽ ഉത്തമങ്ങളായ ലോകങ്ങളിൽ യാതൊരു ജ്യോതിസ്സി് ദീപിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നുവോ അത് ഇതാകുന്നു. എപ്പോൾ ശരീരസംസ്കരണം കൊണ്ട് ചൂട് അറിയുന്നുവോ അപ്പോൾ അത് പുരുഷന്റെ മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്ന ജ്യോതിസ്സിന്റെ ദർശനോപായമാകുന്നു. എപ്പോൾ ഇപ്രകാരം കർണ്ണങ്ങളെ അടച്ചിട്ട് രഥഘോഷം പോലെയുള്ള ശബ്ദം പോലെയും ജ്വലിക്കുന്ന അഗ്നിയുടെ ശബ്ദം പോലെയും കേൾക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ ഇത് അതിന്റെ ശ്രവണോപായമാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ജ്യോതിസ്സിനെ ദൃഷ്ടമെന്നും ശ്രുതമെന്നും കരുതി ഉപാസിക്കണം. ഇങ്ങനെ ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ദർശനീയനായും വിശ്രുതനായും തീരുന്നു.

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

തജജലാനം ഇദംസർവം ഖലു ബ്രഹ്മഇതിശാന്തഃ
ഉപാസീത സഃ ക്രതും കുർവീത അഥ ഖലു
പുരുഷഃ ക്രതുമയഃ പുരുഷഃ അസ്മിൻലോ
കേ യഥാക്രതഃ ഇതഃ പ്രേത്യതഥാഭവതി.

ആ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നു ജനിക്കുന്നതും, അതിൽ തന്നെ ലയിക്കുന്നതും, അതിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നതും ആയ ഈ ജഗത്തല്ലാം ബ്രഹ്മത്തെ രാഗദേഷാദി ദോഷങ്ങൾ കൂടാതെ ഉപാസിക്കണം. അവൻ ഇങ്ങനെയാണ്, മറ്റൊരു വിധത്തിലല്ല എന്നുള്ള നിശ്ചയം ചെയ്യണം. ജീവൻ അധ്യവസായസ്വരൂപനാകുന്നു. പുരുഷൻ ഈ ലോകത്തിൽ ഏതു വിധത്തിലുള്ള അധ്യവസായത്തോടുകൂടിയവനായിരിക്കുന്നുവോ അവൻ ഈ ദേഹം മരിച്ചിട്ട് അങ്ങനെയായിത്തീരുന്നു.

മനോമയഃ പ്രാണശരീരോ ഭാരൂപഃ സ
ത്യസങ്കല്പ ആകാശാന്താ സർവകർമ്മാ
സർവകാമാഃ സർവഗന്ധഃ സർവരസഃ
സർവമിദമദ്യോത്തോ ിവാക്യ നാദം ഏഷമ

N

K

ആത്മാ ിന്തർഹൃദയേ ിണീയാൻ പ്രീഹേർവ്വായവാ ദ്വാ സർപ്പപാദാ ശാമാകാദാ ശ്യാമാകതണ്ഡുലാദാ; ഏഷമ ആത്മാ ിന്തർഹൃദയേ ജ്യായാൻ പൃഥിവ്യ ജ്യായാനന്തിരിക്ഷാജ്ജ്യായൻ ദിവോ ജ്യായാനേ
ഭ്യോ ലോകേഭ്യഃ

ഹൃദയപുണ്ഡരീക മധ്യത്തിലുള്ള, എന്റെ ഈ ആത്മാവ് മനോമയനും പ്രാണനാകുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവനും, ചൈതന്യലക്ഷണമായ രൂപത്തോടു കൂടിയവനും, സത്യങ്ങളായ സങ്കല്പങ്ങളോടു കൂടിയവനും, ആകാശം പോലെയുള്ള സ്വരൂപത്തോടു കൂടിയവനും, സർവലജഗത്തുമാകുന്ന കർമ്മത്തോടുകൂടിയവനും ദോഷരഹിതങ്ങളായ, എല്ലാ കാമങ്ങളോടുകൂടിയവനും, സുഖകരങ്ങളായ എല്ലാ ഗന്ധങ്ങളോടുകൂടിയവനും, സാദൃക്കളായ എല്ലാ രസങ്ങളോടും കൂടിയവനും ഈ ജഗത്തിനെ എല്ലാം അഭിവിചിരിക്കുന്നവനും, വാഗ്ദ്രിയമില്ലാത്തവനും, സംഭ്രമമില്ലാത്തവനും ആകുന്നു. അവൻ പ്രീഹിയെക്കാളും യവത്തെക്കാളും കടുക്കിയെക്കാളും ചാമയെക്കാളും, ചാമയരിയെക്കാളും അനുതരനാകുന്നു! ഹൃദയ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള എന്റെ ഈ ആത്മാവ് പൃഥിവിയെക്കാൾ മഹത്തരനാകുന്നു; അന്തരീക്ഷത്തേക്കാൾ മഹത്തരനാകുന്നു; ഭ്യോവിനേക്കാൾ മഹത്തരനാകുന്നു. ഈ ലോകങ്ങളെക്കാൾ മഹത്തരനാകുന്നു.

സർവകർമ്മാ സർവകാമഃ സർവഗന്ധഃ
സർവരസഃ സർവമിദമദ്യോത്തോ ിവാക്യ
നാദര ഏഷമ ആത്മാ ിന്തർഹൃദയ
ഏതദ് ബ്രഹ്മൈ തമിതഃ പ്രേത്യാഭി
സംഭവിതാസ്മീതി യസ്യ സ്യാ ദദ്ധാ ന
വിചികിത്സാ ിസ്തിതി ഹസ്ഥാ ിഹ ശാ
ണ്ഡില്യഃ ശാണ്ഡില്യഃ

ഹൃദയമദ്ധ്യത്തിലുള്ള എന്റെ ഈ ആത്മാവ് സർവകർമ്മാവും സർവകാമനും സർവഗന്ധനും സർവരസനും, ഈ ജഗത്തിനെ എല്ലാം അഭി വിചിരിക്കുന്നവനും, വാക്കില്ലാത്തവനും സംഭ്രമമില്ലാത്തവനും ആകുന്നു. ഇതു ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഈ ദേഹത്തിൽ നിന്ന് വിട്ടു പോയിട്ട് ഞാൻ ആത്മാവായിത്തീരും. ഇത് നിശ്ചയമാണ്. ഇത് ആർക്ക് സത്യമായി ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ, സംശയം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നില്ലയോ അവൻ അതുപോലെതന്നെ ഈശ്വരഭാവത്തെ പ്രാപിക്കും. ഇങ്ങനെ ശാണ്ഡില്യൻ എന്ന ഋഷി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അന്തരീക്ഷോദരഃ കോശോ ഭൂമിബുദ്ധ്നോ
ന ജീര്യതി, ദിശോ ഹ്യസ്യസ്രക്തയോ
ദ്യാരസ്യോത്തരം വിലം; സ ഏഷ കോശ
വ സ്യധാന സ്തസ്മിൻ വിശ്വമിദം ശ്രീതം.

P

I

K

അന്തരീക്ഷമാകുന്ന ഉദരത്തോടു കൂടിയതും, ഭൂമിയാകുന്ന മുലത്തോടു കൂടിയതും, ആയ ഭണ്ഡാരപ്പെട്ടി നശിക്കുന്നില്ല. ഈ കോശത്തിന്റെ കോണങ്ങൾ ദിക്കുകളാകുന്നു. ഇതിന്റെ മുകളിലത്തെ സുഷിരം ദ്രോവാകുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ഈ കോശം ധനം വയ്ക്കുന്നതാകുന്നു. ആകോശത്തിനുള്ളിൽ, പ്രാണികളുടെ കർമ്മഫലമെല്ലാം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

തസ്യ പ്രാചീദീഗ് ജൂഹൂർന്നാമ സഹമാന നാമ ദക്ഷിണാ, രാജ്ഞി, നാമ പ്രതീചീ, സുഭൂതാ നാമോ ദീചി; താംസോ വായുർവത്സം, സയ ഏതമേവം വായും ദിശാം വത്സം വേദ ന പുത്രരോ ദം രോദിതി; സോ ഫഹമേ തമേവം വായും ദിശാം വത്സം വേദ; മാ പുത്രരോദം രൂദം

ആ കോശത്തിന്റെ കിഴക്കേ ദിക്ക് ജൂഹു എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു. തെക്കേ ദിക്ക് സഹമാനൻ, എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു. പടിഞ്ഞാറെദിക്ക് രാജി എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു. വടക്കേ ദിക്ക് സുഭൂത എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു. വായു ആദിക്കുകളുടെ വസ്തനാകുന്നു. ഈ വായുവിനെ ദിക്കുകളുടെ വത്സനായി പുത്രൻ ദീർഘജീവിതമാഗ്രഹിക്കുന്നതായി ആരരിയുന്നുവോ അവൻ പുത്രൻ നിമിത്തമുള്ള രോദനം രോദിക്കയില്ല. അങ്ങനെ പുത്രനു ദീർഘജീവിതമില്ലാത്തതായി ഞാൻ ഈ വായുവിനെ ദിക്കുകളുടെ വസ്തനെന്ന് അറിയുന്നു. ഞാൻപുത്രൻ നിമിത്തമുള്ള രോദനംകൊണ്ടു രോദിക്കരുത്.

അരിഷ്ടം കോശം പ്രപദ്യേ മൂനാ
ഫമൂനാ ഫമൂനാ, പ്രാണം പ്രപദ്യേ
മൂനാ ഫമൂനാ ഫമൂനാ, ഭൂഃ പ്രപദ്യേ
ഫമൂനാ ഫമൂനാ ഫമൂനാ, ഭൂവഃ പ്രപദ്യേ ഫമൂനാ
ഫമൂനാ ഫമൂനാ, സഃ പ്രപദ്യേ ഫമൂനാ
ഫമൂനാ ഫമൂനാ

പുത്രൻ ദീർഘായുസ്സ് ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ, ത്രൈലോക്യത്തെ ഒരു ഭണ്ഡാരപ്പെട്ടിയായും പ്രത്യേക നാമങ്ങളോടുകൂടിയ അതിന്റെ നാലുദിക്കുകളെയും സ്ത്രീകളായി സങ്കല്പിച്ച് ആ ദിക്കുകളുമായുള്ള സംബന്ധത്താൽ വായുവിനെ, ആ ദിക്കുകളുടെ മരണമില്ലാത്ത വത്സനായി ചിന്തിക്കണമെന്നുള്ളത് പ്രഥമോപാസനമാകുന്നു. ഇവിടെ അതിന്റെ ആഞ്ജമയമായ ജപത്തെ കാണിക്കുന്നു. പുത്രന്റെ നാമത്തെ മൂന്നു തവണ പുറയുന്നതാണ്. അമൂനാ, അമൂനാ, അ മൂനാ എന്നത്. ഞാൻ ഇന്ന പുത്രൻ ദീർഘായുസ്സുണ്ടാകുവാൻ വേണ്ടി, നാശമില്ലാത്ത കോശത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ പുത്രനുവേണ്ടി പ്രാണനെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ പുത്രനുവേണ്ടി ഭൂർലോകത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ പുത്രനുവേണ്ടി സ്വർലോകത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. എല്ലായിടത്തും മൂന്നുതവണമാകുന്നു തവണ പറയുന്നു.

സ യദ വോചം പ്രാണം പ്രപദ്യേ ഇതി,
പ്രാണോ വാ ഇദം സർവം ഭൂതം
യദിദം കിം ച തമേവ തത് പ്രാപസി.

ഈ ജഗത്തായിരിക്കുന്നത് ഏതെല്ലാമോ അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഭൂതമെല്ലാം പ്രാണൻ ആകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണൻ പ്രപദ്യേ എന്ന് വക്താവായ ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ അതുകൊണ്ട് ആ പ്രാണനെത്തന്നെ ഞാൻ ശരണം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

അഥ യദവോചം ഭൂഃ പ്രപദ്യേ ഇതി, പുഥിവിം
പ്രപദ്യേ ഫന്തരീക്ഷം പ്രപദ്യേ ദിവം പ്രപ
ദ്യേ ഇത്യേവ തദ വോചം

ഭൂഃ പ്രപദ്യേ എന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞതേതോ അതുകൊണ്ട് പുഥിവിയെ ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. അന്തരീക്ഷത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു എന്നും ദ്രോവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു എന്നും തന്നെ ആണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

അഥ യദ വോചം ഭൂവഃ പ്രപദ്യേ ഇത്യഗ്നിം പ്രപദ്യേ
വായും പ്രപദ്യേ ആദിത്യം പ്രപദ്യേ ഇത്യേവ
തദവോചം.

പിന്നെ ഭൂവഃ പ്രപദ്യേ എന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞതേതോ അതുകൊണ്ട് അഗ്നിയെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു എന്നും വായുവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു എന്നും, ആദിത്യനെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു എന്നും തന്നെയാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

അഥ യദവോചം സഃ പ്രപദ്യേ ഇത്യേ ഗോദം
പ്രപദ്യേ യജൂർവേദം പ്രപദ്യേ സാമവേദം
പ്രപദ്യേ ഇത്യേവ തദവോചം

“സഃ പ്രപദ്യേ” എന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞതേതോ അതുകൊണ്ട് “ഋഗ്വേദത്തെ” ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. “യജുർവേദത്തെ” ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. “സാമവേദത്തെ” ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഞാൻ പറഞ്ഞത് ഇതാണ്.

പതിനാറാം ഖണ്ഡം

പുത്രന്റെ ആയുസ്സിനുവേണ്ടിയുള്ള ഉപാസനവും ജപവും മാണ് ഇതുവരെ പറഞ്ഞത്. ഇനി തനിക്കു തന്നെ ദീർഘജീവിതത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഉപാസനയും ജപവും പറയുന്നു. ജീവിച്ചിരുന്നാലല്ലേ പുത്രൻ മുതലായ ഫലങ്ങൾ അനുഭവിക്കാൻ കഴിയും.

പുരുഷോ വാവ യജ്ഞഃ തസ്യ യാനി
ചതുർവിംശതി
വർഷാണി തത് പ്രാതഃ സവനം ചതു
ർവിംശത്യ ക്ഷരാ ഗായത്രീ, ഗായത്രം,
പ്രാതഃ സവനം, തദസ്യ വസവോ ന്വാ
യത്താഃ പ്രാണാ വാവ വസവ ഏതേ
ഹീദം സർവം വാസയന്തി

പുരുഷൻ തന്നെ യജ്ഞമാകുന്നു. അവന്റെ ആദ്യത്തെ ഇരുപത്തിനാലു വർഷങ്ങൾ ഏതാണോ അത് പ്രാതഃ സവനമാകുന്നു. ഗായത്രി ഇരുപത്തിനാലക്ഷരമുള്ളതാകുന്നു. പ്രാതഃ

N

P

I

K

സവനം ഗായത്രി ഛന്ദസ്സായിട്ടുള്ളതാണ്. ഈ പുരുഷനാകുന്ന യജ്ഞത്തിന്റെ ആപ്രാതഃ സവനത്തെ വസുക്കൾ അനുഗതരായിരിക്കുന്നു. വസുക്കൾ പ്രാണങ്ങൾ തന്നെയാണ്. ഈ പ്രാണങ്ങൾ ഇതിനെ എല്ലാം വസിപ്പിക്കുന്നു.

തം ചേദേതസ്മിൻ വയസി കിം ചിദുപത് പേത്, സബ്രൂയാത് - പ്രാണാ വസവ ഇദം മേ പ്രാതഃ സവനം മാധ്യം ദിനം സവന മനുസം തനുതേതി; മാ ിഹം പ്രാണാനാം വസുനാം മദ്ധ്യേ യജ്ഞോ വിലോപ്സീയേതി; ഉദ്ധൈവതത ഏത്യഗദോ ഹ ഭവതി.

യജ്ഞമായി സമ്പാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആ പുരുഷനെ പ്രാതഃ സവനമായി സമ്പന്നമായിരിക്കുന്ന വയസ്സിൽ മരണശങ്കാകാരണമായ വ്യാധി മുതലായ എന്തെങ്കിലും ഉപതപിക്കയാണെങ്കിൽ, യജ്ഞസംപാദിയായ പുരുഷൻ ജീവിക്കണം. അല്ലയോ പ്രാണങ്ങളാകുന്ന വസുക്കളെ ഇത് എന്റെ പ്രാതഃ സവനമാകുന്നു. മാധ്യം ദിനമായ സവനത്തെ അനുസന്താനം ചെയ്യുവിൻ. യജ്ഞമായ ഞാൻ പ്രാണങ്ങളാകുന്ന വസുക്കളുടെ നടുവിൽ വച്ച് വിലോപിക്കരുത്. ആ ഉപതപത്തിൽ നിന്ന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. രോഗവിമുക്തനായിത്തീരുന്നു. ഇത് തീർച്ചയാണ്.

അഥയാനി ചതുസ്ചരാതിം ശദർഷാണി, തന്മാധ്യം ദിനം സവനം; ചതുശ്ചരാതിംശദക്ഷരാത്രിഷ്ടുപ്; ത്രൈഷ്ടുഭ മാധ്യം ദിനം സവനം; തദസ്യ രൂദ്രാ അന്വായത്താഃ, പ്രാണാ വാവ രൂദ്രാഃ, ഏതേ ഹിദം സർവം രോദയന്തി.

നാല്പതു വർഷങ്ങൾ ഏവയോ അത് മധ്യം ദിനമായ സവനമാകുന്നു. ത്രിഷ്ടുപ് എന്ന ഛന്ദസ്സ് നാല്പത്തിനാലക്ഷരമുള്ളതാകുന്നു. ഈ പുരുഷയജ്ഞത്തിന്റെ സവനത്തെ രൂദ്രന്മാർ അനുഗതരായിരിക്കുന്നു. രൂദ്രന്മാർ പ്രാണങ്ങൾ തന്നെയാണ്. ഈ പ്രാണങ്ങൾ ഈ പ്രാണിജാതത്തെ കരയിക്കുന്നു.

തം ചേദേതസ്മിൻ വയസി കിംചിദുപതപേത് സബ്രൂയാത്:- പ്രാണാ രൂദ്രാ ഇദം മേ മാധ്യം ദിനം സവനം ത്യതീയ സവന മനുസം തനുതേതി, മാ ിഹം പ്രാണാനാം രൂദ്രാണാം മദ്ധ്യേ യജ്ഞോ വിലോപ്സീയേതി; ഉദ്ധൈവ തത ഏത്യഗദോ ഹ ഭവതി.

യജ്ഞമായി സമ്പാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പുരുഷനെ മദ്ധ്യം ദിന സവനകാലത്തിൽ, വ്യാധി മുതലായ എന്തെങ്കിലും ഉപതപിക്കയാണെങ്കിൽ അവൻ ജീവിക്കണം. പ്രാണങ്ങളാകുന്ന രൂദ്രന്മാരെ ഇത് എന്റെ മാധ്യംദിനമായ സവനമാകുന്നു. ത്യതീയ സവനത്തെ അനുസന്തപിക്കൂ. യജ്ഞമായ ഞാൻ പ്രാണങ്ങളാകുന്ന രൂദ്രന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽ വച്ച് വിലോപിക്കരുത്.

അതിൽനിന്ന്, ആ ഉപതപത്തിൽ നിന്ന് ഉയരുന്നു. അഗദനായിത്തീരുന്നു. ഇത് തീർച്ചയാണ്.

അഥയാന്യഷ്ടോ ചതാരിംശദർഷാണി തത്ത്യതീയ സവനം അഷ്ടാചതാരിംശദക്ഷരാ ജഗതീ; ജാഗതം ത്യതീയ സവനം; തദസ്യ ിദിത്യോ അന്വായത്താഃ പ്രാണാ വാവ ിദിത്യോ ഏതേ ഹിദം സർവമാദദതേ.

നാല്പത്തെട്ടു വർഷങ്ങൾ ഏതാണോ അത് ത്യതീയസവനമാകുന്നു. ജഗതി എന്ന ഛന്ദസ്സ് നാല്പത്തെട്ടക്ഷരമുള്ള മുന്നമത്തെ സവനം ജഗതിയെ സംബന്ധിച്ചതാണ്. ഈ പുരുഷയജ്ഞത്തിന്റെ ആ ത്യതീയസവനം ആദിത്യന്മാർ അനുഗതരായിരിക്കുന്നു. ആദിത്യന്മാർ പ്രാണങ്ങൾ തന്നെയാണ്. എന്തെന്നാൽ ഈ പ്രാണങ്ങൾ ഇതിനെ എല്ലാം ആദാനം ചെയ്യുന്നു.

തം ചേദേതസ്മിൻ വയസി കിം ചിദുപതപേത് സ ബ്രൂയാത്:- പ്രാണാ ആദിത്യോ ഇദം മേ ത്യതീയ സവനമായുന സ തനുതേതി. മാ ിഹം പ്രാണാനാം മാദിത്യോ നാം മദ്ധ്യേ യജ്ഞോ വിലോപ്സീയേതി; ഉദ്ധൈവ തത ഏത്യഗദോ ഹ ഭവതി.

ആ പുരുഷനെ ഒടുവിലത്തെ നാല്പത്തെട്ടുവർഷത്തിൽ വ്യാധി മുതലായ എന്തെങ്കിലും ഉപതപിക്കയാണെങ്കിൽ അവൻ ജീവിക്കണം. പ്രാണങ്ങളാകുന്ന ആദിത്യന്മാരെ എന്റെ ഈ മൂന്നാമത്തെ സവനമാകുന്ന ആയസ്സു മുഴുവനാക്കൂ. യജ്ഞമായ ഞാൻ പ്രാണങ്ങളാകുന്ന ആദിത്യന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽവച്ച് വിലോപിക്കരുത്. അവൻ ആ ഉപതപത്തിൽ നിന്ന് ഉയരുന്നു. അവൻ രോഗവിമുക്തനായിത്തീരുന്നു.

ഏതദ്ധ സ്ഥ തദദിദാനാഹ മഹിദാസ ഐതരേയഃ, സ കിം മ ഏതദുപതപസി യോ ിഹമ നേന ന പ്രേഷ്യോ മീതി; സഹഷോഡശം വർഷ ശതമജീവത്; പ്രാഹ, ഷോഡശം വർഷശതമജീവതി യ ഏവം വേദ

അങ്ങനെയുള്ള ഈ യജ്ഞദർശനത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഇതരരുടെ പുത്രനായ മഹിദാസൻ പറഞ്ഞു: ഞാൻ നീ ചെയ്യുന്ന ഉപതപംകൊണ്ട് മരിക്കയില്ല. അങ്ങനെയുള്ള എനിക്ക് നീ എന്തിനു ഉപദ്രവം ഉണ്ടാക്കുന്നു. മഹിദാസൻ നൂറ്റിപ്പതിനാറുവർഷം ജീവിച്ചു. ഇപ്രകാരം യജ്ഞസംപാദനത്തെ അറിയുന്ന മറ്റുള്ളവനും ഇങ്ങനെ നൂറ്റിപ്പതിനാറു വർഷം ജീവിക്കൂ.

പതിനേഴാം ഖണ്ഡം

സ യദ ശീഷതി യത് പിപാസതി യനരമതേ താ ആസ്യ ദീക്ഷാഃ

N

P

I

K

ആ പുരുഷൻ അശിക്കുവാനിച്ഛിക്കുന്നു എന്നതേതോ, പാനം ചെയ്യാനാണിച്ഛിക്കുന്നു എന്നതേതോ, രമിക്കാതിരിക്കുന്നതേതോ, അവ ഇവന്റെ ദീക്ഷയാകുന്നു.

അഥ യദഗ്നാതി യത് പിബതീ
യദ്രഥതേ തദുപസ ദൈരേതി

അശിക്കുന്നതു യാതൊന്നാണോ രമിക്കുന്നത് യാതൊന്നാണോ അത് ഉപസത്തുക്കളോട് സമാനത പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥ യദ്ധസതി യജ്ഞക്ഷതി യന്മൈമു
നം ചരതി സ്തുതശസ്ത്ര രേവ തദേതി.

ഹസിക്കുന്നതു യാതൊന്നോ, ഭക്ഷിക്കുന്നത് യാതൊന്നോ മൈമുനം ചെയ്യുന്നത് യാതൊന്നോ അത് സ്തുത ശസ്ത്രങ്ങളോടു സാമ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥയത് തപോദാന മാർജ്ജവമഹിംസാ
സത്യവചനമിതിതാ അസ്യ ദക്ഷിണാഃ

തപസ്സ്, ദാനം, ഋജുതം, അഹിംസ, സത്യം പറയുക, എന്നു ഇളതേതോ അവ ഈ പുരുഷയജ്ഞത്തിന്റെ ദക്ഷിണകളാകുന്നു.

തസ്മാദാഹുഃ സോഷ്യത്യസോഷ്യേതി; പു
നരുൽ പാദന മേവാ സ്യതത്; മരണമേവാ പദ്യഥഃ

അതുകൊണ്ടു സവിക്കും എന്നും സവിച്ഛ എന്നു പറയുന്നു. അത് ഈ പുരുഷയജ്ഞത്തിന്റെ പുനരുൽപാദനം തന്നെയാകുന്നു. മരണം തന്നെ യജ്ഞപരിസമാപ്തിയാകുന്നു.

തലൈതദ് ഘോര ആങ്ങ് ഗിരസഃ
കൃഷ്ണായ ദേവകീ പുത്രായോ കേതോ
വാച; അപിപാസ ഏവ സ ബഭുവാ;
സോ ിന്ദവേലായാമേ തത്ത്രയം പ്രതിപദ്യേ
തഃ- അക്ഷിതമസ്യച്യുതമസി പ്രാണസംഗി
തമസീതി; തൈത്രേതേ ദേവ ഋചൗ ഭവതഃ

ഈ യജ്ഞദർശനത്തെ അങ്ങ് ഗിരസ്സിന്റെ ഗോത്രത്തിലുള്ള ഘോരൻ ദേവകീപുത്രനായ കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞുകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. കൃഷ്ണൻ പിപാസ ഇല്ലാത്തവനായി ഭവിച്ചു. ഇപ്രകാരമുള്ള യജ്ഞം അറിയുന്നവൻ മരണകാലത്തിൽ ഈ മൂന്നു മന്ത്രവും ജപിക്കണം:- നീ അക്ഷിതം ആകുന്നു. നീ സ്വരൂപത്തിനു നാശമില്ലാത്തതാകുന്നു. നീ പ്രാണനും സൂക്ഷ്മതത്താവുമാകുന്നു. ഈ അർത്ഥത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന രണ്ട് ഋക്കുകൾ ഉണ്ട്.

ആദിത് പ്രത്നസ്യ രേതസഃ പശ്യന്തി
വാസരം പരോ യദിധൃതേദിവി

പ്രത്നമായ ജഗദ്ബീജത്തിന്റെ പകൽപോലെയുള്ള ജ്യോതിസ്സിനെ ബ്രഹ്മവിത്തുകൾ എല്ലായിടത്തും കാണുന്നു. ആ ജ്യോതിസ്സ് പരമായി ദ്രോതനമുള്ള പരബ്രഹ്മത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു.

ഉദയം തമസസ് പരിജ്യോതിഃ പശ്യന്തേ
ത്തരം സ്വഃ പശ്യന്തേ ഉത്തരം ദേവം
ദേവത്രാ സൂര്യമഗന്ത ജ്യോതിരുത്തമ
മിതി ജ്യോതിരുത്തമമിതി.

അജ്ഞാനലക്ഷണമായ തമസ്സിനപ്പുറം, ആദിത്യനിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന, ജ്യോതിസ്സിനെ കണ്ടുകൊണ്ട് മറ്റു ജ്യോതിസ്സുകളെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഉൽകൃഷ്ടതരമായ നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിലുള്ള ജ്യോതിസ്സിനെ കണ്ടുകൊണ്ട് എല്ലാ ദേവന്മാരിലും ദേവനും ജ്യോതിസ്സുകളിൽ വച്ചുത്തമനുമായ സൂര്യനെ നാം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

പതിനെട്ടാം ഖണ്ഡം

മനോ ബ്രഹ്മേത്യുപാസീതേ ത്യയാത്മം
അഥാനി ദൈവത മാകാശോ ബ്രഹ്മേതി
ഉഭയമാദിഷ്ടം ഭവത്യയാത്മം ചാധി ദൈവതം

മനസ്സ് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. എന്നു കരുതി ഉപാസിക്കണം. ആത്മവിഷയകമായ ദർശനം, ദേവതാവിഷയമായ ദർശനം, പറയാൻ പോകുന്നു. ആകാശം ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്നു വിചാരിച്ച് ഉപാസിക്കണം. ഇപ്രകാരം അയാത്മവും അധിദൈവതവും രണ്ടും ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

തദേത ചതുഷ്പാദ് ബ്രഹ്മ, വാക്,
പാദഃ പ്രാണഃ പാദശ്ചക്ഷുഃ പാദഃ
ശ്രോത്രം പാദ ഇത്യയാത്മം അഥാധി
ദൈവതം:- അഗ്നിഃ പാദോ വായുഃ പാ
ദ, ആദിത്യഃ പാദോ ദിശഃ പാദ ഇത്യു
ഭയമേവാ ിദിഷ്ടം ഭവത്യ യാത്മം ചൈ
വാധി ദൈവതം ച.

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ ബ്രഹ്മം നാലുപാദങ്ങളോടുകൂടിയതാകുന്നു. ഈ പാദം വാക്കാവുന്നു. ഒരു പാദം പ്രാണനാകുന്നു. ഒരു പാദം ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. ഒരു പാദം ശ്രോത്രമാകുന്നു. ഇനി അധിദൈവതം പറയാൻ പോകുന്നു. ഒരു പാദം അഗ്നിയാകുന്നു. ഒരു പാദം വായുവാകുന്നു. ഒരു പാദം ആദിത്യനാകുന്നു. ഒരു പാദം ദിക്കുകളാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ അയാത്മവും അധിദൈവതവും രണ്ടു വിധത്തിലും ചതുഷ്പാത്തായ ബ്രഹ്മത്തേ ഉപദേശിക്കുന്നു.

വാഗേവ ബ്രഹ്മണ ശ്ചതുർത്ഥ പാദ
സോ ിഗ്നിനാ ജ്യോതിഷാ ഭാതി ച
തവനി ച ഭാതി ച തപതിച കീ
ർത്തയാ യശസാ ബ്രഹ്മവർച്ചസേ നയ
ഏവം വേദ.

മനസ്സാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലാമത്തെ പാദം വാക്യതന്നെയാകുന്നു. ആ പാദം അഗ്നിയായ ജ്യോതിസ്സുകൊണ്ട്

N

P

I

K

പ്രകാശിക്കുകയും താപത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ കീർത്തിക്കൊണ്ടും യശസ്സുകൊണ്ടും ബ്രഹ്മവർച്ചസം കൊണ്ടും ദീപിക്കുകയും തപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

പ്രാണ ഏവ ബ്രഹ്മണശ്ചതുർത്ഥഃ പാദഃ
സവായുനാ ജ്യോതി ഭാതിച തപതിച,
ഭാതിച, തപതിച കീർത്തയാ യശസാ
ബ്രഹ്മ വർച്ച സന യ ഏവം വേദ

മനസ്സാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലു പാദങ്ങളിൽ ഒന്ന് പ്രാണനാകുന്നു. ആ വാദം വായുവാകുന്ന ജ്യോതിസ്സുകൊണ്ട് ദീപിക്കുകയും തപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ കീർത്തിക്കൊണ്ടും, യശസ്സുകൊണ്ടും ബ്രഹ്മവർച്ചസംകൊണ്ടും, ദീപിക്കുകയും തപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ചക്ഷുരേവ ബ്രഹ്മണശ്ചതുർത്ഥഃ പാദഃ
സ ആദിത്യേന ജ്യോതിഷാ ഭാതിച
തപതി ച; ഭാതി ച തപതി ച
കീർത്തയാ യശസാ ബ്രഹ്മവർച്ചസേനയ
ഏവം വേദ.

ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലുപാദങ്ങളിൽ ഒന്ന് ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. ആ പാദം ആദിത്യനാകുന്ന ജ്യോതിസ്സുകൊണ്ട് ദീപിക്കുകയും തപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ശ്രോത്രമേവ ബ്രഹ്മണശ്ചതുർത്ഥഃ പാദഃ, സദി
ഗ്ദിർ ജ്യോ തിഷാ ഭാതി ച തപതി ച; ഭാതി
ച പതപി ച കീർത്തയാ യശസ്സാ ബ്രഹ്മവർച്ച
സേന യ ഏവം വേദ.

മനസ്സാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലുപാദങ്ങളിൽ ഒന്ന് ശ്രോത്രമാകുന്നു. ആ പാദം ദിക്കുകളാകുന്ന ജ്യോതിസ്സുകൊണ്ട് ദീപിക്കുകയും തപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ കീർത്തിക്കൊണ്ടും യശസ്സുകൊണ്ടും ബ്രഹ്മവർച്ചരസം കൊണ്ടും ദീപിക്കുകയും തപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വിദ്യാഫലം എല്ലായിടത്തും തുല്യമാകുന്നു. അദ്യഷ്ടഫലം ബ്രഹ്മസംപത്തിയാണ്.

പത്തൊൻപതാം ഖണ്ഡം

ആദിത്യോ ബ്രഹ്മേത്യാ ദേശഃ
തസ്യോപ വ്യാഖ്യാനഃ
അസ ദേവേ ദ മഗ്ര അസീത്; തത് സദാസീത്;
തത് സമഭവത്; തദാണാം നിര വർത്തത;
തത് സംവൽ സരസ്യ മാത്രാമശയത; തന്നി
രഭിദ്യത; ത ആണ്ഡക പാലേ രജതം
ച സുവർണ്ണം ചാഭവതാം.

ആദിത്യൻ ബ്രഹ്മമകുന്നു എന്ന് ഉപദേശിക്കുന്നു. ആ ആദിത്യനെ ഉപവ്യാഖ്യാനം ചെയ്യുന്നു. ഈജഗത്തെല്ലാം ഉൽപത്തിക്കു മുൻപ് അസത്തുപോലെ തന്നെ ആയിരുന്നു. അത് സത്തായിത്തീർന്നു. അതു സംഭവിച്ചു. അത് അണ്ഡമായിത്തീർന്നു. ആ അണ്ഡം ഒരു സംവത്സരത്തോളമുള്ള കാലം കിടന്നു. പൊട്ടി മുട്ടത്തോടുകൾ രജതവും സുവർണ്ണവുമായി തീർന്നു.

തദ്യദ ജതം സേയം പൃഥിവി, യത് സുവർണ്ണം
സാ ദൗഃ യജ്ഞരായു തേ പർവതഃ യദുല്ബം
സ മേഘോ നീഹാരോ; യാ ധമന യസ്താ ന
ദ്യോ; യദാസ്തേയ മുദകം സ സമുദ്രഃ

യാതൊരു കപാലം രജതമായിത്തീർന്നുവോ അത് ഈ പൃഥിവിയാകുന്നു. യാതൊരു കപാലം സുവർണ്ണമായിത്തീർന്നുവോ അത് ദ്യോവാകുന്നു. ഗർഭത്തിന്റെ സ്ഥൂലമായ ആവരണമേതോ അതു പർവതങ്ങളായിത്തീർന്നു. ഉല്ബമെന്നു പറയുന്ന ഗർഭവേഷ്ടമേതോ അത് മേഘങ്ങളോടുകൂടിയ മത്തായിത്തീർന്നു. ഗർഭത്തിന്റെ ദേഹത്തിലുള്ള ഞരമ്പുകൾ ഏതാണോ അവ നദികളായിത്തീർന്നു. ഗർഭത്തിന്റെ വസ്തിയിലുള്ള ജലം ഏതോ അത് സമുദ്രമായിത്തീർന്നു.

അഥ യത് തദ ജായത സോഽസാവാദിത്യ,
സ്തം ജായമാനം ഘോഷാ ഉലുഖവോ
നൂദതിഷ്ഠൻ സർവാണി ച ഭൂതാനി സർവേച
കാമാഃ, തസ്മാത്തസ്യോദയം പ്രതി പ്രത്യാ
യനം പ്രതിഘോഷാ ഉലുഖോ ിന്തത്തിഷ്ഠ
ന്തി സർവാണി ഭൂതാനി സർവേച കാമാഃ

ആ അണ്ഡത്തിൽ ഏതൊന്നാണോ ജനിച്ചത് അത് ആ ആദിത്യനാകുന്നു. ജനിക്കുന്ന അവന്റെ പിന്നാലെ വലിയ ശബ്ദത്തോടുകൂടിയ ഘോഷങ്ങളും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും എല്ലാ കാമങ്ങളും ഉതമാനം ചെയ്തു. അതിനാൽ ആ ആദിത്യന്റെ ഉദയം നിമിത്തമായും അസ്തമയം നിമിത്തമായും വീണ്ടും വീണ്ടുമുള്ള പ്രത്യാഗമനം നിമിത്തമായും ഉലുഖക്കളായ ഘോഷങ്ങളും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും എല്ലാ കാമങ്ങളും അന്തർധാനം ചെയ്യുന്നു.

സ യ ഏതമേവം വിദാനാദിത്യം ബ്രഹ്മേ
ത്യുപാസ്തേ ിദ്യോഗോ ഹ യദേനം സാധവോ
ഘോഷാ ആചഗച്ഛേയു രൂപചനി മേഘേരൻ
നിമേഘേരൻ

ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞു ഈ ആദിത്യനെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, ഇവനെ നിർദ്ദോഷങ്ങളായ ഘോഷങ്ങൾ ആഗമിക്കുകയും സുഖിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇത് ശീഘ്രം സംഭവിക്കും.

N

P

I നാലാമദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

വായുവും പ്രാണനും സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മമെന്ന നിലയിൽ ഉപാസ്യങ്ങളാണെന്ന് വിധിക്കുന്നതിനായി ഉത്തരഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു. കഥാവിഷയഗ്രഹണം എളുപ്പമാക്കുന്നതിനും വിദ്യാനൽകുന്നതിനും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുമുള്ള വിധി കാണിക്കുന്നു. ശ്രദ്ധ, അന്നദാനം, അനുഭവതത്വം മുതലായവ കൂടി വിദ്യാപ്രാപ്തിസാധനങ്ങളാണെന്ന് ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ പറയുന്നു.

ഓം ജാഗശ്രുതിരീഹ പൗത്രായണഃ ശ്രദ്ധാ ദേയോ ബഹുദായീ ബഹുവാക്യ ആസ, സ, ഹ സർവത ആവസ്ഥാൻ മാപയാം ചക്രേ, സ രീവത ഏവ മേഽത്സ്യതീതി

ശ്രദ്ധയോടുകൂടി കൊടുക്കുന്നവനും, വളരുകൊടുക്കുന്നവനും വളരെ അന്നം പാകം ചെയ്ക എന്നത് തന്റെ ഗൃഹത്തിലുള്ളവനുമായി പുത്രന്റെ പൗത്രനായ ജനശ്രുതന്റെ അപത്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. പൗത്രായണനായ ജാഗശ്രുതി എല്ലായിടത്തും വാസഭവനങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടു. എല്ലായിടത്തും എന്റെ അന്നം നല്കും എന്നയാൾ പറഞ്ഞു.

അഥ ഹ ഹംസാ നിശായാമതി പേതുഃ തലൈവ ഹം സോ ഹംസമദ്യുവാദ ഹോ ഹോയി! ഭല്ലാക്ഷ! ജാഗശ്രുതേഃ പൗത്രായണസ്യ സമം ദിവാ ജ്യോതിരാതതം, തന്മാ പ്രസാങ്ക്ഷീ സ്മത്താമാ പ്രധാക്ഷീരിതി.

അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരിക്കൽ രാത്രിയിൽ ഹംസങ്ങൾ രാജാവിനു കാണത്തക്കവണ്ണം കടന്നുപോയി. അപ്പോൾത്തന്നെ ആ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു ഹംസം മറ്റൊരു ഹംസത്തോട് പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭല്ലാക്ഷാ!, ഭല്ലാക്ഷാ!, പൗത്രായണനായ ജാഗശ്രുതിയുടെ ജ്യോതിസ്സ്, ദ്യോവിനോട് തുല്യമായി വ്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു. ആ ജ്യോതിസ്സിനെ പ്രസജ്ജിക്കരുത്. ആ ജ്യോതിസ്സ് നിന്നെ ദഹിപ്പിക്കും.

തമുഹ പരഃ പ്രത്യുവാചഃ കമര ഏന മേതത് സന്തം സ യുഗ്യാന മിവരൈ ക്വമാത്മേ തിയോനു കഥം സയുഗ്യാ രൈക ഇതി.

അങ്ങിനെ പറഞ്ഞ ഹംസത്തോട് മറ്റേ ഹംസം മറുപടി പറഞ്ഞു: എടോ ഈ ജാഗശ്രുതിക്കു എന്തു മാഹാത്മ്യമുള്ളതിനാലാണ് ശകടത്തോടുകൂടിയ രൈകനെ എന്നപോലെ നീ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്. സായുഗ്യാവായ രൈകൻ എന്നു പറയുന്നത് എങ്ങിനെയുള്ളവനാണ് എന്ന് ആദ്യം പറഞ്ഞ ഹംസം ചോദിച്ചു.

യഥാ കൃതായ വിജിതാ യായരേയാഃ സംയന്ത്യേവ മേനം സർവം തഭഭി സമേതി, യത്

കീച പ്രജാഃ സാധു കുർവന്തി, യസ്തദേദദ യത് സ വേദ സ മ യൈ തദുക്ത ഇതി.

ഏതു പ്രകാരമാണോ ചുതിൽ നാല് അക്കംകൊണ്ടു ജയിച്ചവൻ, അതിനുതാഴെയുള്ളത്രേത, ദ്വാപരം, കലി എന്നു പേരുള്ള മൂന്നും, രണ്ടും, ഒന്നും അക്കങ്ങൾ അന്തർഭവിക്കുന്നത് അപ്രകാരം പ്രജകൾ എന്തെല്ലാം സാധുവായിട്ടുള്ളതു ചെയ്യുന്നുവോ അതെല്ലാം ഈ രൈകനിൽ അന്തർഭവിക്കുന്നു. ആ രൈകൻ എന്നിനെ അറിയുന്നുവോ, അതിനെ ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നു.

തദുഹ ജാഗശ്രുതിഃ പൗത്രായണ ഉപശൃശോവ; സ ഹ സംജീ ഹാന ഏവ ക്ഷത്താര മുവാച:- അങ്ങ് ഗാരേ ഹസ യുഗ്യാനമിവ രൈക മാത്മേതി, യോനു കഥം സയുഗ്യാ രൈക ഇതി. യഥാ കൃതായ വിജിതായായരേയാഃ സംയന്ത്യേവ മേനം സർവം ത ഭഭി സമേതി യത് കീം ച പ്രജാഃ സാധു കുർവന്തി; യസ്തദേദദ യത് സ വേദ, സ മ യൈതദുക്ത ഇതി.

ആ ഹംസങ്ങളുടെ വചനത്തെ പൗത്രായണനായ ജാഗശ്രുതി ഉപശ്രവിച്ചു. അവൻ ശയനത്തെ വിടുന്ന അവസരത്തിൽത്തന്നെ ക്ഷത്താവിനോട് പറഞ്ഞു. എടോ വത്സാ, സയുഗ്യാവായ രൈകനെപ്പോലെ പറയുന്നുവോ അല്ലെങ്കിൽ സയുഗ്യാവായ രൈകനോടു പറയുക എന്ന് പറയുന്നു. സയുഗ്യാവായ രൈകൻ എന്നു പറയുന്ന ആൾ എങ്ങിനെയുള്ളവനാണ്? ക്ഷത്താവു ചോദിച്ചു. എപ്രകാരം കൃതമെന്നു പറയുന്ന ആയം കൊണ്ടു നേടിയവൻ താഴെയുള്ളത്രേത, ദ്വാപരം കലി എന്നീ ആയങ്ങൾ അന്തർഭവിക്കുന്നതുപോലെ എപ്രകാരം, പ്രജകൾ എന്തെല്ലാം ചെയ്യുന്നുവോ അതെല്ലാം ഈ രൈകനെ അഭിസംഗമിക്കുന്നു. അവൻ എന്തു അറിയുന്നുവോ, അതിനെ ആരാണോ മനസ്സിലാക്കുന്നത് അവനും ഇപ്രകാരം പറയുന്നു. ജനശ്രുതി പറഞ്ഞു.

സ ഹ ക്ഷത്താ ിനിഷ്യ, നാവിദമിതി പ്രത്യേയായ; തംഹോ വാച:- യത്രാരേ! ബ്രാഹ്മണസ്യാനേഷണാ ത ദേന മർച്ഛേതി.

ആ ക്ഷത്താവ് അന്വേഷിച്ചിട്ട് ഞാൻ അറിഞ്ഞില്ല എന്നും പറഞ്ഞ് തിരിച്ചുവന്നു. അവനോടു രാജാവ് പറഞ്ഞു: എടോ ബ്രാഹ്മണന്റെ അന്വേഷണം എവിടെയാണോ അവിടെ രൈകനെ അന്വേഷിക്കൂ.

സോ ിധസ്താച്ഛ കടസ്യ പാമാനം ക്ഷമാണമുപോ പവിവേശ, ന ഹാദ്യുവാദഃ- താം നു ഭഗവഃ സയുസ്യാരൈക ഇതി അഹം ഹൃരാഃ ഇതി ഹ പ്രതി ജ്ജേതേ, സഹ ക്ഷത്താ ിവിദമിതി പ്രത്യേയായ

I

അവൻ ശക്ടത്തിന്റെ അടിയിൽ പാമാവിനെ ചൊരിഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരുവന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നിരുന്നു. ആ കൈകളോട് പറഞ്ഞു. ഭഗവാനേ, സ്വയംശ്യാവായ കൈകൾ അങ്ങനോ ഞാൻ തന്നെയാണ് എന്ന് കൈകൾ പറഞ്ഞു. ആ ക്ഷണത്തോട് ഞാൻ കൈകളെ അറിഞ്ഞു എന്നു പറഞ്ഞു പ്രത്യേക ഗമിച്ചു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

തദ്ദൂഹ ജാനശ്രുതിഃ പൗത്രായണഃ ഷട്
ശതാനി ഗവാം, നിഷ്ക, മശ്വതരീരഥം
ത ദാ ദായ പ്രതിചക്രമേ

പൗത്രായണനായ ജാനശ്രുതി അറുനൂറു പശുക്കളെ കഴുത്തിലിടുന്ന ഹാരത്തേയും, പെൺകോവർ കഴുതകൾ വലിക്കുന്ന ഒരു രഥത്തേയും, എടുത്തുകൊണ്ട് കൈകളെ അടുക്കലേക്കു ചെന്നു.

തം ഹാഭ്യുവാദഃ- കൈകോമാനിഷ്ട്
ശതാനി ഗവാ, മയം നിഷ്കോഽയ മശ്വ
തരീരഥോ ഽനൂമ ഏതാം ഭഗവോ ദേ
വതാം ശാധി, യാം ദേവതാ മുപാസ്സ ഇതി.

കൈകോമാനിഷ്ട് പറഞ്ഞു: അല്ലയോ കൈകളേ ഇതാ അറുനൂറു പശുക്കൾ; ഇതാ കണ്ഠഹാരം, ഇതാ അശ്വങ്ങളെ പൂട്ടിയ രഥം. അല്ലയോ, ഭഗവാനേ അങ്ങ് ഏത് ദേവതയെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ ഈ ദേവതയെ എനിക്ക് പറഞ്ഞുതരൂ.

തദ്ദൂഹ പരഃ പ്രത്യുവാചാഹ ഹരേത്യാ
ശൂദ്ര, തവൈവ സഹ ഗോഭിരസ്തിതി;
തദ്ദൂഹ പുനരേവ ജാനശ്രുതിഃ പൗത്രായ
യണഃ സഹസ്രം ഗവാം, നിഷ്ക, മശ്വതരി
രഥം, ദുഹിതരം, തദദായ പ്രതിചക്രമേ

ജാനശ്രുതിയോട് കൈകൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. എന്താ ശൂദ്ര ഹാരത്തോടുകൂടിയ ശക്ടി പശുക്കളോടുകൂടെ നിന്നുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. അതിനുശേഷം വീണ്ടും പൗത്രായണനായ ജാനശ്രുതി ആയിരം പശുക്കളെയും കണ്ഠഹാരത്തേയും അശ്വതരീരഥത്തേയും തന്റെ പുത്രിയേയും കൂട്ടി, അധനവുമായി കൈകളെ അടുക്കലേക്കു ചെന്നു.

തം ഹാഭ്യുവാദഃ- കൈകോദം സഹസ്രം
ഗവാ, മയം നിഷ്കോ ഽയമ ശ്വതരീരഥം,
ഇയം, ജായാ ഽയം ഗ്രാമോ യസ്മിന്നാസ്സേഽ
ന്വേവമാ ഭഗവഃ ശാധീതി

കൈകോമാനിഷ്ട് പറഞ്ഞു അല്ലയോ കൈകളേ, ഇതാ ആയിരം പശുക്കൾ, ഇതാ കണ്ഠഹാരം, ഇതാ അശ്വതരീരഥം, ഇതാ അങ്ങനേക്കു ഭാര്യ, ഇതാ അങ്ങ് ഇരിക്കുന്ന ഗ്രാമം. അല്ലയോ ഭഗവാനേ, എന്നെ അനുശാസിക്കണേ.

K

തസ്യോ ഹ മുഖ മുപോദ് ഗൃഹ്ണന്നു വാചഃ-
ആജഹാരമോഃ ശൂദ്രാ നേ നൈവ മുഖേനാ
ഽഽലാപയിഷ്യഥാ ഇതി തേ ഹൈതേ ദൈ
കപ പർണ്ണാ നാമ മഹാവൃഷേഷു യത്രാസ്മാ
ഉവാസ തസ്മൈ ഹോവാച

ആ രാജപുത്രിയെതന്നെ, വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള ദ്വാരമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് കൈകൾ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ശൂദ്രാ, ഈ പശുക്കളേയും മറ്റും നീ കൊണ്ടുവന്നല്ലോ നന്നായി. ഈ മുഖം കൊണ്ടുതന്നെ എന്നെക്കൊണ്ടു നീ പറയിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഗ്രാമങ്ങൾ, മഹാവൃക്ഷങ്ങൾ എന്നു പറയുന്ന ദേശങ്ങൾ കൈകൾ പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയുള്ള ഗ്രാമങ്ങളിൽ കൈകൾ വസിച്ചിരുന്നു. ആ ഗ്രാമങ്ങളിൽ കൈകൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഗ്രാമങ്ങളിൽ കൈകൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഗ്രാമങ്ങളിൽ കൈകൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

വായുർവാവ സംവർഗ്ഗഃ യദാ വാ അഗ്നിരൂദായതി
വായുമേവാ പ്യേതി; യദാ സൂര്യോ ഽസ്തമേതി,
വായുമേവാ പ്യേതി; യദാ ചന്ദ്രോ ഽസ്തമേതി,
വായുമേവാ പ്യേതി

ബാഹ്യമായ വായു സംഗ്രഹണസ്വഭാവമുള്ളതാകുന്നു. അഗ്നി എപ്പോൾ ഉദാസത്തെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ വായുവിന്റെ സ്വഭാവം പ്രാപിക്കുന്നു. സൂര്യൻ എപ്പോൾ അസ്തമിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ വായുവിൽത്തന്നെ ലയിക്കുന്നു. ചന്ദ്രൻ എപ്പോൾ അസ്തമിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ വായുവിൽത്തന്നെ ലയിക്കുന്നു.

യദാഽപ ഉച്ശൃഷ്യന്തി വായുമേവാപി
യന്തി; വായുർഹ്യേ വൈ താൻ സർവാൻ
സംപൃഷ്ട്കേത ഇത്യാധിദൈവതം

അപ്പോൾ എപ്പോൾ വായുവോ അപ്പോൾ വായുവിൽത്തന്നെ ലയിക്കുന്നു. വായു അഗ്നി മുതലായവയെ എല്ലാം സംഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ദേവതകളിലുള്ള സംവർഗ്ഗദർശനം ഉണ്ടാകുന്നു.

അഥാധ്യാത്മഃ- പ്രാണോ വാവ സംവർഗ്ഗഃ
സ യദാ സ്വപിതി പ്രാണമേവ വാഗപ്യേതി;
പ്രാണം ചക്ഷുഃ പ്രാണം ശ്രോത്രം, പ്രാണം
മനഃ, പ്രാണോ ഹ്യേവൈ താൻ സർവാൻ
സം വൃഷ്ട്കേത ഇതി.

ഇനി ആത്മവിഷയകമായ സംവർഗ്ഗദർശനം പറയുവാൻ പോകുന്നു. മുഖ്യപ്രാണൻ സംവർഗ്ഗമാകുന്നു. പുരുഷൻ എപ്പോൾ ഉറങ്ങുന്നുവോ അപ്പോൾ വാഗ്ദ്രിയം പ്രാണനിൽ ലയിക്കുന്നു. പ്രാണൻ വാഗ്ദ്രിയങ്ങളെ എല്ലാം സംഗ്രഹിക്കുന്നു.

N

P

I

K

തൗ വാ ഏതൗ ദൗ സംവർഗ്ഗൗ വായു
രേവ ദേവേഷു, പ്രാണഃ പ്രാണേഷ്ഠ.

അങ്ങിനെയുള്ളവ ഇവ രണ്ടും തന്നെയാണ്. ജനഗുണമു
ള്ളവ ദേവന്മാരിൽ വായുതന്നെ, വാഗാദികളായ പ്രാണങ്ങളിൽ
മുഖ്യൻ പ്രാണനാകുന്നു.

അഥ ഹ ശൗനകം ച കാപേയ, മഭി
പ്രതാരീണം ച കാക്ഷസേ നിം പരി
വിഷ്യമാണൗ ബ്രഹ്മചാരീ ബിഭിക്ഷേ;
തസ്മാ ഉഹന ദദതും.

ഇനി ഒരു ഐതിഹ്യമുള്ളതു പറയാം. പരിവേഷണം ചെയ്യ
പ്പെടുന്നവരായ കപിഗോത്രജനതായ ശൂനകപുത്രനോടും കക്ഷ
സേനന്റെ അപത്യമായ അഭിപ്രതാരിയോടും ഒരു ബ്രഹ്മചാരി
ഭിക്ഷ ചോദിച്ചു അവന് ഭിക്ഷ കൊടുത്തില്ല.

സഹോവാച:- മഹാത്മ നശ്ച തുരോ ദേവ
ഏകഃ കഃ സ ജഗാര ഭൂവനസ്യ ഗോപാഃ
തം കാപേ യ നാഭി പശ്യന്തി മർത്ത്യാ അ
ഭിപ്രതാരിൻ ബഹുധാ വസന്തം; യ
സ്മൈ വാ ഏതദന്നം, തസ്മാ ഏ തന്നദത്തമിതി.

ആ ബ്രഹ്മചാരി പറഞ്ഞു: നാലു മഹാത്മാക്കളെ ഭൂവന
ത്തിന്റെ രക്ഷിതാവായ ആ പ്രജാപതിയാകുന്ന ഒരു ദേവൻ
ഗ്രസിച്ചു. അല്ലയോ കാപേയാ, അഭിപ്രതാരിൻ, പല പ്രകാര
ത്തിൽ വസിക്കുന്ന ആ പ്രജാപതിയെ മർത്ത്യന്മാർ അറിയു
ന്നില്ല. ഈ അന്നം ആർക്കായിട്ടുള്ളതാണോ അവന് കൊടുക്കു
ന്നില്ല.

തദുഹ ശൗനകഃ കപേയഃ പ്രതിമന്വാ
നഃ പ്രത്യേയായ; ആത്മാദേവാനാം
ജനിതാ പ്രജാനാം ഹിരണ്യദംഷ്ട്രാ
ബഭസോ ിനസുരീർമ്മ ഹാന്തമസ്യമഹി
മാനമാഹുഃ, അനദ്യമാനോ യദനനമ
ത്തീതി വൈവയം ബ്രഹ്മചാരിണേദ.
മുപാസ്മഹേ, ദത്താസ്മൈഭിക്ഷാമിതി

ആ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ വചനം ആലോചിച്ചുകൊണ്ട് കാപേ
യനായ ശൗനകൻ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ അടുക്കൽ വന്നു പറഞ്ഞു:
അവൻ സ്ഥാവരജംഗമങ്ങളുടെ ആത്മാവും അഗ്യാദികളു
ടേയും പ്രജകളുടേയും ജനയിതാവും, ഒരിക്കലും നശിക്കാത്ത
ദംഷ്ട്രകളോടു കൂടിയവനും, ഭക്ഷണശീലനും മേധാവി ആയി
ട്ടുള്ളവനും ആകുന്നു. താൻ അന്യരാൽ ഭക്ഷിക്കപ്പെടാതെ
അന്നമല്ലാത്ത അഗ്നിവാക്ക് മുതലായതിനെ അഭിവാദിക്കുന്നു
എന്നുള്ളതിനാൽ, അവന്റെ മഹിമാവിനെ മഹത്തെന്ന് പറയു
ന്നു. അല്ലയോ ബ്രഹ്മചാരിൽ നാം മേൽപ്പറഞ്ഞ ലക്ഷ്യങ്ങളോടു
കൂടിയ ബ്രഹ്മത്തെ എല്ലായിടത്തും ഉപാസിക്കുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മ
ചാരിക്ക് ഭിക്ഷ കൊടുക്കൂ.

തസ്മാ ഉ ഹ ഭദുഃ തേവാ ഏതേ പ
ഞ്ചാനേ, പഞ്ചാനേ, ദശസന്തസ്മത്
കൃതം ഭവതി, തസ്മാത് സർവാസു ദി
ക്ഷ്യന്നമേവ ദശ കൃതം, സൈഷാ വി
രാസന്നാദീ, തയേദം സർവം ദൃഷ്ടം, സർവ
മസ്യേദം ദൃഷ്ടം ഭവത്യുന്നാദോ ഭവതി
യ ഏവം വേദയ ഏവം വേദ.

ആ ബ്രഹ്മചാരിക്ക് ഭൂത്യന്മാർ ഭിക്ഷകൊടുത്തു. അങ്ങനെ
യുള്ള ഈ അഞ്ച് വേറെ, അഞ്ച് വേറെ - ആകെ പത്തായിട്ട്
മുന്യു പറഞ്ഞ കൃതമാവുന്നു. അതിനാൽ എല്ലാ ദിക്കുകളിലും
കൃതമായ അഗ്യാദി ദശകം അന്നമാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള
ഈ വിരാദ് അന്നാദിനിയായാകുന്നു. ആ വിരാട്ടിനാൽ ഈ ജഗ
ത്തെല്ലാം കാണുന്നു. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നോ, അവന്
ഈ ജഗത്തെല്ലാം ദൃഷ്ടമായിത്തീരുന്നു. അവൻ അന്നാദനായി
തീരുന്നു.

നാലാം ഖണ്ഡം

സത്യ കാമോഹ ജാബാലോ, ജബാലാം
മാതര മാമന്ത്രയാം ചക്രേ:- ബ്രഹ്മചര്യം
ഭവതി, വിവത്സ്യാമി, കിം ഗോത്രോ ന
ഹമസ്മി? ഇതി.

ജാബാലയുടെ പുത്രനായ സത്യകാമനെ ഒരുവൻ തന്റെ
മാതാവായ ജാബാലയോട് യാത്ര പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭവതി
ഞാൻ ബ്രഹ്മചര്യം ആചരിക്കുവാൻ പോകുന്നു. ഞാൻ ഏതു
ഗോത്രക്കാരനാണെന്നു പറഞ്ഞാലും.

സാ ഹൈനമുവാച:- നാഹമേതദ് വേദ
താത, യദ് ഗോത്രസ്ത്വമസി;ബഹവഹം
പരിചരന്തി പരിചാരിണീ യൗവനേ
ത്വമല ഭോ സാ ിഹമേ തന്നവേദയദ്
ഗോത്ര സ്ത്വമസി; ജബാലാ തു നാമാ ഹ
മസ്മി, സത്യകാമോ നാമ ത്വമസി; സ
സത്യ കാമ ഏവ ജാബാലോ ബ്രുവീഥാഃ
ഇതി

ആ ജബാല സത്യകാമനോട് പറഞ്ഞു: എടോ, നീ ഏതു
ഗോത്രക്കാരനാണെന്നുള്ളത് എനിക്കറിഞ്ഞു കൂടാ, ഞാൻ വളരെ
പരിചരിച്ചുകൊണ്ട് പരിണശിലയായിരുന്നു. യൗവന
ത്തിൽത്തന്നെ നിന്നെ ലഭിച്ചു. അങ്ങനെയുള്ള എനിക്കു നീ
ഏതു ഗോത്രത്തിലുള്ളവനാണെന്ന് അറിയാൻ സാധ്യമില്ല.
എന്നാൽ ഞാൻ ജബാല എന്നു പേരുള്ളവളാകുന്നു. നീ സത്യ
കാമൻ എന്നു പേരുള്ളവനാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള നീ ജബാ
ലയുടെ പുത്രനായ സത്യകാമനാണെന്നു ആചാര്യനോടു പറ
യണം.

N

P

I

K

സ ഹ ഹാരിദ്രമതം ഗൗതമമേത്യോവാച:-
ബ്രഹ്മചര്യം ഭഗവതി വത്സ്യാമ്യുപേയം ഭവത
ന്തമിതി.

ആ സത്യകാമൻ ഹരിദ്രവന്റെ പുത്രനായ ഗൗതമന്റെ അടുത്തുചെന്നു പറഞ്ഞു: ഭഗവാനേ അങ്ങയുടെ അടുക്കൽ ബ്രഹ്മചര്യമായി വസിക്കണമെന്നു ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഭഗവാനെ ശിഷ്യനെന്നുള്ള നിലയിൽ എനിക്ക് ഉപഗമിക്കണം.

തം ഹോ വാച:- കിം ഗോത്രാനു സ്യോമ്യോ
സീതി; സ ഹോവാച:- നാ ഹമേതദ്
വേദ ഭോ യദ് ഗോത്രോ ിഹ മസ്മി, അപ്യ
ച്ഛം മാതരം, സാമാ പ്രത്യബ്രവീത് - ബ്ര
ഹ്മഹം ചരന്തീ പരിചാരിണീ യൗവനേ
ത്യാ മലഭേ; സാ ിഹമേ തന്ന വേദ യദ്
ഗോത്ര സ്തമസി; ജുബാല തു നാമാഹ
മസ്മി, സത്യകാമോ നാമ തമസീതി, സോ
ിഹം സത്യ കാമോ ജാബാലോ ിസ്മിഭോഃ
ഇതി.

ആ സത്യകാമനോട് ആചാര്യൻ ചോദിച്ചു:- അല്ലയോ സൗമ്യ, നീ ഏതു ഗോത്രക്കാരനാണ്? സത്യകാമൻ പറഞ്ഞു. ഞാൻ ഏതു ഗോത്രക്കാരനാണെന്ന് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. ഞാൻ അമ്മയോടു ചോദിച്ചു. അമ്മ പറഞ്ഞു: ഞാൻ വളരെ പരിചരിച്ചുകൊണ്ട് പരിചരണശീലയായിരുന്നു. യൗവനത്തിൽ നിന്നെ ലഭിച്ചു. അങ്ങനെയുള്ള ഞാൻ നീ ഏതു ഗോത്രക്കാരനാണെന്ന് അറിയുകയില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ ജാബാല എന്നു പേരുള്ളവളാണ്. നീ സത്യവാൻ എന്നു പേരുള്ളവനുമാകുന്നു. അല്ലയോ ഭഗവാൻ, അങ്ങനെയുള്ള ഞാൻ ജാബാലയുടെ പുത്രനായ സത്യകാമനാകുന്നു.

തം ഹോവാച:- നൈതദ ബ്രാഹ്മണോ വി
വേകതു മർഹതി, സമിധം സോമ്യോ ിഹര,
ഉപതാ നേഷ്യേ, ന സത്യാദഗാഃ ഇതി.
തമുപനീയ കൃശാനാ മ ബലാനം ചതുഃശ
താ ഗാ നിരാകൃത്യോ വാ ചേമഃ സോ
മ്യാനു സംവ്രജേതി താ അഭിപ്രസ്ഥാപയ
ന്നു വാചാ നാസഹസ്രേണാ ിഹവർത്തേയേതി
സ ഹ വർഷ ഗണം പ്രോവാസ, തായദാ
സഹസ്രം സം പേ ദുഃ

ആ സത്യകാമനോട് ഗൗതമൻ പറഞ്ഞു: ഈ വചനത്തെ ബ്രാഹ്മണനല്ലാത്തവൻ പറയുവാൻ ന്യായമില്ല. അല്ലയോ സൗമ്യ, ചമതകൊണ്ടു വരു. നിന്നെ ഞാൻ ഉപനയിക്കാം. സത്യത്തിൽ നിന്ന് നീ തെറ്റിയിട്ടില്ല. അവനെ ഉപനയിച്ചിട്ട് കൃശങ്ങളും അബലകളുമായ നാനൂറു പശുക്കളെ പശുക്കൂട്ടത്തിൽ നിന്നു വേർതിരിച്ചുനിർത്തിയിട്ട് പറഞ്ഞു: അല്ലയോ സൗമ്യ ഈ ഗോക്കളെ അനുഗമിക്കുക. ആ ഗോക്കളെ കാട്ടിലേക്കു യാത്ര

യാക്കിക്കൊണ്ടു സത്യകാമൻ പറഞ്ഞു: ആയിരം തികയാതെ ഞാൻ തിരിച്ചു വരികയില്ല. ആ സത്യകാമൻ വളരെ വർഷങ്ങൾ കഴിയുന്നതുവരെ ഗുരു സന്നിധിയിൽ വരാതെ കാട്ടിൽ തന്നെ കഴിഞ്ഞു. അപ്പോൾ ആ പശുക്കൾ ആയിരമായിത്തീർന്നു.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹൈന മൃഷഭോ ിഭ്യുവാദ സത്യകാ
മദ ഇതി, ഭഗവ ഇതിഹ പ്രതിശു
ശ്രാവ; പ്രാപ്തഃ സോമ്യ, സഹസ്രം
സ്മഃ പ്രാപയ ന ആചാര്യകുലം

പിന്നെ സത്യകാമനെ ഒരു കാള വിളിച്ചു. സത്യകാമ ഭഗവാനെ സത്യകാമൻ വിളി കേട്ടു. അല്ലയോ സൗമ്യ, ഞങ്ങൾ ആയിരം എന്ന സംഖ്യ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങളെ ആചാര്യകുലത്തിൽ കൊണ്ടു ചെന്നു വിടു.

ബ്രഹ്മണശ്ച തേ പാദം ബ്രവാണീതി;
ബ്രവീതുമേ ഭഗവാനിതി, തസ്മൈഹോ
വാച:- പ്രാചി ദിക്കലാ, പ്രതീചീ
ദിക്കലാ, ദക്ഷിണാദിക് കലോദീ
ചീദിക് കലാ, ഏഷവൈ സോമ്യ,
ചതുഷ്കലഃ പാദോ ബ്രഹ്മണഃ പ്രകാശവാൻ നാമ.

നിനക്ക് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗം പറഞ്ഞുതരട്ടേ. ആ ഴഷഭം തുടർന്നു ചോദിച്ചു. ഭഗവൻ എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നാലും സത്യകാമൻ പറഞ്ഞു. അവൻ പറഞ്ഞു: കിഴക്കേ ദിക്ക് ബ്രഹ്മമെന്ന പാദത്തിന്റെ നാലിലൊന്നാകുന്നു. പടിഞ്ഞാറെ ദിക്ക് ഒരു കലയാകുന്നു. തെക്കേ ദിക്ക് ഒരു കലയാകുന്നു. വടക്കേ ദിക്ക് ഒരു കലയാകുന്നു. അല്ലയോ സൗമ്യ, നാലു കലകളോടു കൂടിയ, ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഈ പാദം പ്രകാശവാൻ എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു.

സ യ ഏതദേവം വിദാശ്ചതുഷ്കലം പാദം
ബ്രഹ്മണഃ പ്രകാശവാനിത്യു പാസ്തേ, പ്ര
കാശവാനസ്മിൻ ലോകേ ഭവതി, പ്രകാ
ശവതോ ഹ ലോകാഞ്ജയതി, യ ഏത
മേവം വിദാശ്ചതുഷ്കലം പാദം ബ്രഹ്മണഃ
പ്രകാശ വാനിത്യുപാസ്തേ

ഇങ്ങനെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ നാലുകലകളോടു കൂടിയ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദം പ്രകാശവാൻ എന്ന ഗുണത്തോടുകൂടി ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ ഈ ലോകത്തിൽ പ്രവിഷ്യാതനായിത്തീരും. ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞുകൊണ്ട് നാലു കലകളോടു കൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദത്തെ പ്രകാശവാൻ എന്നുവെച്ച് ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ പ്രകാശമുള്ള ലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കും.

N

P

I

ആറാം ഖണ്ഡം

അഗ്നിഷ്ടേ പാദം വക്രേതി സ ഹ ശോഭാ
ഭൂതേ ഗാ അ ഭിപ്രസ്ഥാവയാം ചകാര; താ
താ യത്രാ ദിസായം ബഭൂവു സ്തത്രാഗാനി
മുപസമാധായ ഗാ ഉപരൂധ്യ സമീധമാനായ
പശ്ചാദഗ്നേഃ പ്രാങ്ങുപോപവിവേശ.

അഗ്നി നിനക്ക് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഒരു പാദം പറഞ്ഞുതരും എന്നു പറഞ്ഞ് ഋഷഭം നിറുത്തി. സത്യകാമൻ പിറ്റേ ദിവസം പശുക്കളെക്കൊണ്ട് ആചാര്യകുലത്തിലേക്കു തിരിച്ചു. ആ പശുക്കൾ സന്ധ്യയായപ്പോൾ ഏതു ദേശത്തു ചെന്നുവോ, അവിടെ തീ കൂട്ടി, പശുക്കളെ എല്ലാം തടുത്തു നിർത്തി, സമീദായനം ചെയ്ത് അഗ്നിയുടെ പിറകിൽ കിഴക്കോട്ടു മുഖമായി ഇരുന്നു.

തമഗ്നി രഭ്യുവാദ സത്യകാമഃ ഇതി
ഭഗവ ഇതി ഹ പ്രതി ശുശ്രാവ

സത്യകാമനോക് അഗ്നി സത്യകാമാ എന്നു വിളിച്ചു. ഭഗവാനേ സത്യകാമൻ വിളിക്കേട്ടു.

ബ്രഹ്മണഃ സോമ്യ, തേ പാദം ബ്രവാണീതി;
ബ്രവീതുമേ ഭഗവാനിതി, തസ്മൈ ഹോവാ
ച:-പൃഥിവീ കലാന്തരീക്ഷം കലാ, ദ്യൗഃ
കലാ സമുദ്രഃ കലാ, ഏഷ വൈ സോമ്യ,
ചതുഷ്കലഃ പാദോ ബ്രഹ്മണോ ിനന്തവാൻ നാമ-3

അല്ലയോ സൗമ്യ, നിനക്ക് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദത്തെ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരട്ടെ അഗ്നി പറഞ്ഞു. ഭഗവൻ എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നാലും എന്ന് സത്യകാമൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അവന് അഗ്നി പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. പൃഥിവീ ഒരു കലയാകുന്നു. അന്തരീക്ഷം ഒരു കലയാകുന്നു. ദ്യോവ് ഒരു കലയാകുന്നു. സമുദ്രം ഒരു കലയാകുന്നു. അല്ലയോ സൗമ്യ, നാലു കലകളോടുകൂടിയ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഈ പാദം അനന്തവാൻ എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു.

സ യ ഏതമേവം വിദാഽശ്ചതുഷ്കലം പാദം
ബ്രഹ്മണോ ിനന്തവാനിത്യുപാസ്മതേ ിനന്ത
വാനസ്മിൻ ലോകേ ഭവത്യ നന്തവതോ
ഹലോ കാൻ ജയതിയ ഏതമേവം
വിദാഽശ്ചതുഷ്കലം പാദം ബ്രഹ്മണോ
വിനന്തവാനിത്യുപാസ്മതേ.

ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞ് നാലുകലകളോടു കൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മ പാദത്തിന്റെ അനന്തതം എന്ന ഗുണത്തോടുകൂടിയതായി ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ഈ ലോകത്തിൽ സന്താനവിച്ഛേദമില്ലാത്തവനായിത്തീരും. ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞുകൊണ്ട് നാലുകലകളോടുകൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദം അനന്തവാൻ എന്നു ചിന്തിച്ച് ആരു ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ക്ഷയമില്ലാത്ത ലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കും.

K

ഏഴാം ഖണ്ഡം

ഹംസസ്തേ പാദം വക്രേതി സ ഹ ശോഭാ
തേ ഗാ അഭിപ്രസ്ഥാവയാം ചകാര; താ
യത്രാദി സായം ബഭൂവു, സ്തത്രാഗാനി മുപ സ
മാധായഗാ ഉപരൂധ്യ സമീധമാധായ പ
ശ്ചാദഗ്നേഃ പ്രാങ്ങുപോപ വിവേശ

ഹംസം നിനക്ക് ഒരു പാദത്തെ പറഞ്ഞുതരും. എന്നു പറഞ്ഞു അഗ്നി വിരമിച്ചു. അവൻ പിറ്റേ ദിവസമായപ്പോൾ പശുക്കളെ യാത്രയാക്കി. ആ പശുക്കൾ സന്ധ്യയായപ്പോൾ ഏതു സ്ഥലത്തായോ അവിടെ തീ കൂട്ടി പശുക്കളെ തടുത്തുനിർത്തി. സമീദായനം ചെയ്ത് അഗ്നിയുടെ പടിഞ്ഞാറുവശം കിഴക്കോട്ടു മുഖമായി അടുക്കൽ ഇരുന്നു.

തം ഹംസ ഉപനിപത്യാഭ്യുവാദ:- സത്യ
കാമഃ ഇതി ഭഗവ ഇതി ഹ പ്രതി
ശുശ്രാവ.

ഹംസം അടുക്കൽ വന്ന് അവനെ വിളിച്ചു: സത്യകാമാ എന്നു വിളിച്ചു. ഭഗവാനേ സത്യകാമൻ വിളിക്കേട്ടു.

ബ്രഹ്മണഃ സോമ്യ! തേ പാദം ബ്രവാണീ
തി; ബ്രവീതുമേ ഭഗവാനിതി; തസ്മൈ
ഹോവാച:- അഗ്നിഃ കലാ, സൂര്യഃ കലാ
ചന്ദ്രഃ കലാ വിദ്യുത്കലാ; ഏഷ വൈ
സോമ്യ, ചതുഷ്കലഃ പാദോ ബ്രഹ്മണോ
ജ്യോതിഷ്മാൻ നാമ.

അല്ലയോ സൗമ്യ, നിനക്കു ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദത്തെ ഞാൻ പറഞ്ഞു തരട്ടെ. എന്നു ഹംസം ചോദിച്ചു. ഭഗവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നാലും എന്നു സത്യകാമൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അവനു ഹംസം പറഞ്ഞു കൊടുത്തു. അഗ്നി ഒരു കലയാകുന്നു. സൂര്യൻ ഒരു കലയാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ ഒരു കലയാകുന്നു. വിദ്യുത്ത് ഒരു കലയാകുന്നു. സൗമ്യ, ഈ നാലുകലകളോടു കൂടിയ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദം ജ്യോതിഷ്മാൻ എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു.

സ യ ഏവം വിദാഽശ്ചതുഷ്കലം പാദം
ബ്രഹ്മണോ ജ്യോതിഷ്മാനിത്യുപാസ്മതേ
ജ്യോതിഷ്മാനസ്മിൻ ലോകേ ഭവതി
ജ്യോതിഷ്മതോ ഹ ലോകാൻ ജയതി യ
ഏതമേവം വിദാഽശ്ചതുഷ്കലം പാദം
ബ്രഹ്മണോ ജ്യോതിഷ്മാനിത്യുപാസ്മതേ

ഇങ്ങിനെ അറിഞ്ഞ് ഈ നാലുകലകളോടു കൂടിയ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദം ജ്യോതിഷ്മാൻ എന്നുവച്ച് ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ഈ ലോകത്തിൽ ദീപ്തിയുള്ളവനായിത്തീരും. ഇത് അറിഞ്ഞ് ഈ നാലു കലകളെ ജ്യോതിഷ്മാൻ എന്നു വച്ച് ആരുപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ജ്യോതിസ്സുള്ള ലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കും.

N

P

I

എട്ടാം ഖണ്ഡം

മദ് ഗുഷ്ടേ പാദം വകേതതി; സഹ
ശോഭ്യതേ ഗാ അഭിപ്രസ്ഥാപയാം
ചകാര, താ യത്രാഭി സായം ബഭൂവു
സ്തത്രാഗ്നി മുപസമാധായ ഗാ ഉപരൂധയാ;
സമീധമാധായ, പശ്ചാദഗ്നേഃ പ്രാങ്ങു
പോപവിവേശ.

കാരണം നിനക്ക് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഒരു പാദത്തെ പറഞ്ഞു തരും എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഹംസം വിരമിച്ചു. അവൻ പിറ്റേന്നു പശുക്കളുമായി നടന്നു. ആ പശുക്കൾ സന്ധ്യയായപ്പോൾ എവിടെയോ അവിടെ തീ കൂട്ടി പശുക്കളെ തടുത്ത് ഒരു മിച്ചാക്കി. സമീദാധാനം ചെയ്ത് അഗ്നിയുടെ പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത് കിഴക്കോട്ടുമുഖമായി ഇരുന്നു.

തം മദ് ഗുരു പനിപത്യാഭ്യുവാദ സത്യ
കാമദ ഇതി ഭഗവ ഇതി.

നീർക്കോഴി (കാരണം) അടുക്കൽ വന്ന് സത്യകാമനോടായി 'സത്യകാമാ' എന്നു വിളിച്ചു. 'ഭഗവാനേ' എന്ന് അവൻ വിളിക്കേട്ടു.

ബ്രഹ്മണഃ സോമ്യ, തേ പാദം ബ്രവാ
ണീതി, ബ്രവീതുമേ ഭഗവനിതി, തസ്മൈ
ഹോവാച:- പ്രാണഃ കലാ ചശ്രുഃ കലാ,
ശ്രോത്രം കലാ മനഃ കലാ, ഏഷ വൈ
സോമ്യ ചതുഷ്കലഃ പാദോ ബ്രഹ്മണ
ആയ തനവാൻ നാമ.

അല്ലയോ സോമ്യ നിനക്കു ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഒരു പാദം പറഞ്ഞുതരട്ടെയോ കാരണം ചോദിച്ചു. ഭഗവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നാലും. സത്യകാമൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അവനോടു കാരണം പറഞ്ഞു. പ്രാണൻ ഒരു കലയാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് ഒരു കലയാകുന്നു. ശ്രോത്രം ഒരു കലയാകുന്നു. മനസ്സ് ഒരു കലയാകുന്നു. അല്ലയോ സോമ്യ, നാലു കലകളോടുകൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദം ആയ തനവാൻ എന്നു പേരുള്ളതാകുന്നു.

സ യ ഏതമേവം വിദാഃശ്ചതുഷ്കലം പാദം
ബ്രഹ്മണ ആയ തനവാനി ത്യാപാസ്മതേ ആയ
തനവാനസ്മിൻ ലോകേ ഭവതി; ആയ
തനവതോ ഹലോകാൻ ജയതി, യ ഏത
മേവം വദാഃ ശ്ചതുഷ്കലം പാദം ബ്രഹ്മ
ണ ആയ തന വാനിത്യാപാസ്മതേ.

ഇങ്ങിനെ മനസ്സിലാക്കി നാലു കലകളോടുകൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മപാദം ആയ തനവാൻ എന്നുവെച്ച് ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ഈ ലോകത്തിൽ ആയതനമുള്ളവനായിത്തീരുന്നൂ. ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞ് നാലുകലകളോടുകൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പാദത്തെ ആയതനവാൻ എന്നുവെച്ച് ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ധാരാളം ഇടമുള്ള ലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

K

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

പ്രാവഹാ ിചാർയ്യകുലം തമാചാർയ്യോ ിഭ്യുവാ
ദ; സത്യകാമാദ ഇതി ഭഗവ ഇതിഹ
പ്രതിശ്രുശ്രാവ

സത്യകാമൻ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം നേടി ആചാര്യകുലത്തെ പ്രാപിച്ചു. ആചാര്യൻ സത്യകാമാദാ എന്നു വിളിച്ചു. ഭഗവാനേ എന്നു സത്യകാമൻ വിളിക്കേട്ടു.

ബ്രഹ്മ വിദിവ സോമ്യ ഭാസി, കോനു താ ിനു
ശശാസേതി, അന്യേ മനുഷ്യഭ്യ ഇതി ഹ
പ്രതിജ്ജേതേ; ഭഗവാം സ്തേവമേ കാമേ
ബ്രൂയാൽ.

അല്ലയോ സോമ്യ, നീ ബ്രഹ്മവിത്തിനെപ്പോലെ ശോഭിക്കുന്നു. നിന്നെ ആരാൻ അനുശാസിച്ചത്. ആചാര്യൻ ചോദിച്ചു: മനുഷ്യരിൽ നിന്ന് അനുരായിട്ടുള്ളവരാണ്. സത്യകാമൻ പ്രതിജ്ഞചെയ്തു. ഭഗവാൻ തന്നെ എനിക്ക് ഇശ്ചയുള്ളത് ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞുതരണം.

ശ്രുതം ഹ്യേവമേ ഭഗവദ് ദൃശേഭ്യ ആ
ചാർയ്യാലൈവ വിദ്യാ വിദിതാ സാധിഷ്ടം
പ്രാപതീ തി. തസ്മൈഹൈത ദേവോ
വാചാത്ര ഹന കിംചന വിയാ യേതി, പിയായേതി.

ഭഗവാനെപ്പോലുള്ള ആളുകളിൽ നിന്ന് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്; വിദ്യ ആചാര്യനിൽനിന്ന് തന്നെ അറിയപ്പെട്ടാലെ സാധ്യതമതെ പ്രാപിക്കുകയുള്ളൂ. സത്യകാമൻ ദേവതകൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്ത വിദ്യയെത്തന്നെ ആചാര്യൻ പറഞ്ഞു കൊടുത്തു. യാതൊന്നും വിട്ടുപോയില്ല.

പത്താം ഖണ്ഡം

ഉപകോസലോ ഹവൈ കാമലായനഃ സത്യ
കാമേ ജാബാലേ ബ്രഹ്മചര്യമുവാസ; തസ്യ
ഹ ദാദശവർഷാണുഗ്നീൻ പരിചചാര; സ
ഹസ്മാനുനന്തേ വാസിനഃ സമാവർത്തയം
സ്തിഹ വൈന സമാവർത്തയതി.

കമലന്റെ പുത്രനായ ഉപകോസലൻ ജബാലയുടെ പുത്രനായ സത്യകാമന്റെ അടുക്കൽ ബ്രഹ്മചര്യത്തോടെ പാർത്തു. പന്ത്രണ്ടുവർഷം അവന്റെ അഗ്നികളെ പരിചരിച്ചു. അവൻ മറ്റു ശിഷ്യന്മാരെ സാധ്യായം ഗ്രഹിച്ചുതിരിച്ചയച്ചിട്ടും ഉപകോസലനെ സമാവർത്തിപ്പിച്ചില്ല.

തം ജയോ വാചാ:- തപ്തോ ബ്രഹ്മചാരി
കുശലമഗ്നിൻ പരിചാരിൻ മാതാി
ഗന്യഃ പരിപ്രോചൻ; പ്രബ്രൂഹ്യസ്മാ ഇതി
തസ്മൈഹാ പ്രോ ചൈവ പ്രവാസാം ചക്രേ.

N

P

I

K

ആ ആചാര്യനോട് ഭാര്യ പറഞ്ഞു. ഈ ബ്രഹ്മചാരി വളരെ ക്ലേശിച്ച് വേണ്ടവിധത്തിൽ അഗ്നികളെ പരിചരിച്ചു. അങ്ങ് അഗ്നികളെ നിന്ദിക്കരുത്. ഈ ബ്രഹ്മചാരിക്ക് വിദ്യ പറഞ്ഞു കൊടുക്കൂ. എന്ന് ഭാര്യ പറഞ്ഞിട്ടും ആചാര്യൻ ആ ശിഷ്യന് ഒന്നും പറഞ്ഞുകൊടുക്കാതെ തീർത്ഥാടനത്തിനു പോയി.

സ ഹ വ്യാധിനാ നശിതും ദധേ; തമാചാർത്ഥ ജായോ വാചഃ ബ്രഹ്മ ചാരിന്നാശാന, കിം നു നാശ്നാസീതി സഹോവാച - ബഹു വ ഇമേ റ്റീമിൻ പുരുഷേഷകാമാനാനാത്യ യാഃ വ്യാധിഭിഃ പ്രതിപൂർണ്ണാസ്ഥി, നാ ശിഷ്യാമി ഇതി.

ആ ബ്രഹ്മചാരി മനോദുഃഖം നിമിത്തം അനശനം അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിന് നിശ്ചയിച്ചു. അവനോട് ആചാര്യന്റെ ഭാര്യ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ ബ്രഹ്മചാരി, ഭക്ഷണം കഴിക്കൂ. നീ എന്താണ് ഭക്ഷണം കഴിക്കാത്തത്? അതിന് ആ ബ്രഹ്മചാരി പറഞ്ഞു. ഈ പുരുഷനിൽ ഇച്ഛകൾ വളരെയധികം ഉണ്ട്. അത് പല വഴിക്കു കടന്നുപോവുന്ന വ്യാധികളായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. വ്യാധികളാൽ ഞാൻ പ്രതിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഭക്ഷണം കഴിക്കയില്ല.

അഥ ഹാ ഗന്ധഃ സമുദിദേ:- തപ്തോ ബ്രഹ്മ ചാരി കുശലം നഃ പർത്യചാരീത്, ഹന്താസ്ഥൈ പ്രബ്രവാമേതി, തസ്ഥൈ ഹോചുഃ:- പ്രാണോ ബ്രഹ്മകം ഖംബ്രഹ്മ ഇതി.

അഗ്നികൾ ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു അവനോടു പറഞ്ഞു:- ബ്രഹ്മചാരി തപ്തനായിട്ട് നമ്മളെ വേണ്ടവിധത്തിൽ പരിചരിച്ചു. ഇപ്പോൾ അവന് നാം വേണ്ടതു പറഞ്ഞുകൊടുക്കണം. ആ ബ്രഹ്മചാരിക്ക് അഗ്നികൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. പ്രാണൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. കംബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഖം ബ്രഹ്മമാകുന്നു.

സ ഹോ വാചഃ:- വിജാനാമ്യഹം യത് പ്രാണോ ബ്രഹ്മ, കം, ചതുഖം ചന വി ജാനാമീതി, തേഹോചുഃ:- യദാവകം, തദേവ ഖം യദേവകം, തദേവകമിതി, പ്രാണം ച ഹാസ്ഥൈ തദാകാശം ചോചുഃ

ഉപകോസലൻ പറഞ്ഞു പ്രാണൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്നത് ഏതാണോ അതു ഞാൻ അറിയുന്നു. എന്നാൽ കത്തേയും വത്തേയും ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. അഗ്നികൾ പറഞ്ഞു കം എന്നു പറഞ്ഞത് ഏതോ അത് തന്നെ ഖം എന്നു പറയുന്നു. ഖം ഏതാണോ അതുതന്നെ കം എന്നു പറയുന്നു. ഇവന് പ്രാണനേയും, പ്രാണന്റെ ഹൃദയാകാശത്തേയും പറഞ്ഞു കൊടുത്തു.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹൈനം ഗാർഹപത്യോ റ്റീനുശശാ സ:- പൃഥിവ്യ ഗ്നി രന്ന മാദിത്യ ഇതി; യ

ഏഷ ആദിത്യേ പുരുഷോ ദൃശ്യതേ, സോ റ്റീഹമസ്തി സ ഏവാ ഹ മസ്ഥി; ഇതി

പിന്നെ ഈ ഉപകോസലനെ ഗാർഹപത്യ അഗ്നി അനുശാസിച്ചു. പൃഥിവീ, അഗ്നി, അന്നം ആദിത്യൻ എന്നിവ എന്റെ തനുകളാകുന്നു. ആദിത്യനിൽ ഏതു പുരുഷനെ ആണോ കാണുന്നത് ആ പുരുഷൻ ഞാൻ ആകുന്നു. ഞാൻ അവൻ തന്നെയാകുന്നു.

സ യ ഏതമേവം വിദാനുപാസ്തേ റ്റീപഹതേ പാവകൃത്യാം ലോകീ ഭവതി, സർവ മായുരേതി, ജ്യോഗ് ജീവതി, നാസ്യാവര പുരുഷാഃ ക്ഷീയന്തേ; ഉപ വയം തം ഭൂ ണ്ജാമോ റ്റീമിംശ്ച ലോകേ മുഷ്മിം ശ്വയ ഏതമേ വം വിദാനുപാസ്തേ.

ഈ ഗാർഹപത്യംഗിയെ ആരു ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ പാപകർമ്മങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുന്നു. ലോകമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. മുഴുവൻ ആയുസ്സിനേ പ്രാപിക്കുന്നു. ഉജ്വലമായി ജീവിക്കുന്നു. ഇവന്റെ പിൻക്കാലമുള്ളവർ ക്ഷയിക്കയില്ല. ഈ ലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും അവനെ ഞങ്ങൾ പാലിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ ഗാർഹപത്യംഗിയെ ആരു ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവന് ഈ ഫലം സിദ്ധിക്കും.

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹൈനമന്യാഹാര്യ ചചനോ റ്റീനുശശാസ:- ആപോദിശോ നക്ഷത്രാണി, ചന്ദ്രമാ ഇതി; യ ഏഷ ചന്ദ്രമസി പുരുഷോ ദൃശ്യതേ സോ ഹമസ്ഥി, സ ഏവാ ഹമസ്ഥീതി

അനന്തരം ഇവനെ ദക്ഷിണാഗ്നി അനുശാസിച്ചു. അപ്പുകൾ, ദിക്കുകൾ, നക്ഷത്രങ്ങൾ, ചന്ദ്രൻ എന്നിങ്ങനെ എനിക്കു നാലു ശരീരങ്ങൾ ഉണ്ട്. ചന്ദ്രമസ്സിൽ ഏതു പുരുഷനെയാണോ കാണുന്നത് അവൻ ഞാനാകുന്നു. ഞാൻ അവൻ തന്നെയാകുന്നു.

സ യ ഏവമേതം വിദാനുപസ്തേ റ്റീപഹതേ പാവകൃത്യാം, ലോകീഭവതി, സർവമായുരേതി, ജ്യോഗ്ജീവതി; നാസ്യാവരപുരുഷാഃ ക്ഷീയന്തേ; ഉപവയം തം ഭൂജാമോ/സ്ഥിം ശ്വ ലോകേ/ മുഷ്മിം ശ്വ യ ഏതമേവം വിദാനുവാസ്തേ

(ഇതിന്റെ വ്യാഖ്യാനം പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ളതുതന്നെയാണ്.)

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹൈന മാഹവനീയോ റ്റീനുശശാസ:- പ്രാണ ആകാശോ ദൃൗർവിദ്യുദിതി; യ

N

P

I

K

ഏഷ വിദ്യുതി പുരുഷോ ദൃശ്യതേ സോ
ഓമസ്മി; സ ഏവാഹ മസ്മീതി

അനന്തരം അഹവനീയൻ അവനെ അനുശാസിച്ചു:-
പ്രാണൻ, ആകാശം, ദ്രോവ്, വിദ്യുത്ത് എന്നിങ്ങനെ നാലു തനു
ക്കൾ എനിക്കുണ്ട്. വിദ്യുത്തിൽ ഏതു പുരുഷൻ കാണപ്പെ
ടുന്നോ ആ പുരുഷൻ ഞാനാകുന്നു.

സ യ ഏതമേവം വിദ്യാനു പാസ്മതേ ഓപഹതേ
പാപകൃത്യാം ലോകീഭവതി സർവമായുരേതി,
ജ്യോഗ് ജീവതി; നാസ്യാവരപുരുഷാഃ ക്ഷീയ
ന്തേ, ഉപവയം ഭൃഞ്ജാമോ ഓസ്മിംശ്ച
ലോകേ/ മുഷ്മിംശ്ച യ ഏതമേവം വിദ്യാ
നുപസ്മതേ

(ഇതിന്റെ വ്യാഖ്യാനവും പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡത്തിന്റെ
അവസാനത്തിലുള്ളതാണ്.)

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

തേ ഹോ ചുരുപ കോസലൈഷാസൗമ്യതേ
സ്മദദിദ്യാഓഓത്ഥവിദ്യാചാഓഓചാർത്വ
സ്മതൃതേ ഗതിംവ
കേതതി ആജഗാമഹോ ഓഓചാര്യസ്മതമാചാർത്വോ
ഓഓദ്യാവാദോപകോ സലദ ഇതി.

ആ അഗ്നികൾ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ സൗമ്യനായ ഉപകോ
സല ഇതാ നിനക്ക് ഞങ്ങളുടെ വിദ്യയും അത്ഥവിദ്യയും പറ
ഞ്ഞുതന്നിരിക്കുന്നു. ആചാര്യനാകട്ടെ നിനക്കു ഗതിയെ പറ
ഞ്ഞുതരും. ഇവന്റെ ആചാര്യൻ വന്നു. അവനെ ആചാര്യൻ
ഉപകോസലം എന്നു വിളിച്ചു.

ഭഗവ ഇതിഹ. പ്രതിശൃശ്രാവ ബ്രഹ്മവിദ
ഇവസ്യോമ്യ, തേ മുഖംഭാതി; കോനുതാഓഓനു
ശശാസ ഇതി. കോനുമാമനുശിഷ്യാദഭോ
ഇതിഹാപേവ നിഹനുതേ. ഇമേ നൂനമിദ്യശാ
അന്യാദ്യശാ ഇതിഹാഗീനഭ്യുദേ കിംനു
സോമ്യ കിലതേ ഓഓവോച നതി.

ഭഗവാനേ എന്ന് ഉപകോസലൻ വിളിക്കട്ടെ. അല്ലയോ
സൗമ്യ നിന്റെ മുഖം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ എന്നപോലെ വിളങ്ങുന്നു.
നിന്നെ ആരു അനുശാസിച്ചു. ആചാര്യൻ ചോദിച്ചു. അല്ലയോ
ചരഭഗവാനെ ആരാണ് എന്നെ അനുശാസിക്കുന്നത് എന്ന് ആകു
ന്നതുപോലെ ഉപകോസലൻ പറഞ്ഞു. മുമ്പേ വേറെ വിധത്തി
ലിരുന്നവരും ഇപ്പോൾ ഈ വിധത്തിലിരിക്കുന്നവരുമായ ഈ
അഗ്നികൾ തന്നെ എന്നെ ഉപദേശിച്ചു. അവൻ അഗ്നികളെ
ചൂണ്ടിപ്പറഞ്ഞു. അല്ലയോ സൗമ്യ, നിനക്ക് എന്താണ് അവർ
പറഞ്ഞുതന്നത്? ആചാര്യൻ ചോദിച്ചു.

ഇദമിതി ഹ പ്രതിജ്ജേത ലോകാൻ വാവകില
സോമ്യതേ ഓഓവോചൻ; അഹം തു തേതദാക്ഷ്യാമി
യഥാ പുഷ്കരപലാശ ആപോനസ്തിഷ്യന്ത ഏവ
മേവം വിദി പാപം കർമ്മനസ്തിഷ്യതേ ഇതി
ബ്രവീതുമേ ഭഗവ നിതി തസ്മൈ ഹോവാച.

ശിഷ്യൻ ഇങ്ങനെ എന്നു പറഞ്ഞു: അല്ലയോ സൗമ്യ,
അവർ ലോകങ്ങളെ മാത്രമാണ് പറഞ്ഞുതന്നത് എന്നാൽ ഞാൻ
നിനക്ക് ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുതരാം. ഏതുപ്രകാരം താമരയി
ലയിൽ ജലം പറ്റുന്നില്ലയോ, അപ്രകാരം ബ്രഹ്മത്തെ ഞാൻ
പറയാൻ പോകുന്നതുപോലെ അറിയുന്നവനിൽ പാപകർമ്മം
പറ്റുകയില്ല. ആചാര്യൻ പറഞ്ഞു: ഭഗവൻ എനിക്കു പറഞ്ഞു
തന്നാലും ശിഷ്യൻ പറഞ്ഞു. അവന് ആചാര്യൻ പറഞ്ഞു
കൊടുത്തു.

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

യ ഏഷോ ഓഓക്ഷിണി പുരുഷോ ദൃശ്യത, ഏഷ
ആത്മേതിഹോ വാചൈതദമ്യതഭയമേത
ദ ബ്രഹ്മേതി; തദ്യദ്യപ്യസ്മിൻ സപ്പിർവ്വോദകം
വാ സിഞ്ചതി വർത്ഥനീ ഏവ ഗച്ഛതി.

കണ്ണിൽ കണ്ണിൽ ഏതു പുരുഷനാണോ കാണപ്പെടുന്നത്
ആ പുരുഷൻ ആത്മാവാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൊടുത്തു.
ഞാൻ പറഞ്ഞ ഈ ആത്മതത്വം നശിക്കാത്തതും ഭയമില്ലാത്ത
തുംമാകുന്നു. ഇത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. പുരുഷന്റെ സ്ഥാനമായ ഈ
അക്ഷിയിൽ സർപ്പിനേയോ, ഉദകത്തേയോ സേചനം ചെയ്യൂ.
ഇവ ഇമകളെത്തന്നെ ഗമിക്കുന്നു. പുരുഷന്റെ നിരഞ്ജനത്വം
വർണ്ണിക്കുന്നു.

ഏതം സം യദാമ ഇത്യാ ചക്ഷതേ, ഏതം ഹി
സർവാണി വാമാന്യഭിസംയന്തി; സർവാണേ
നം വാമാന്യഭി സംയന്തിയ ഏവം വേദ

ഈ പുരുഷനെ സംയദാമൻ എന്നു പറയുന്നു. എന്തെ
ന്നാൽ ശോഭനമായിട്ടുള്ളവയെല്ലാം ഈ പുരുഷനെ അഭിസം
ഗമിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവനെ ശോഭന
ങ്ങളായിട്ടുള്ളവയെല്ലാം അഭിസംഗമിക്കുന്നു.

ഏഷ ഉ ഏവ വാമനീരേഷ സർവാണി
വാമാനി നയതി; സർവാണി വാമാനി നയതി
യ ഏവം വേദ

ഈ പുരുഷൻ തന്നെ വാമനീയമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ
ഇവൻ എല്ലാ വാമങ്ങളേയും നയിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ആരു അറി
യുന്നുവോ അവൻ വാമങ്ങളായിട്ടുള്ളതെല്ലാം നയിക്കുന്നു.

ഏഷ ഉ ഏവ ഭാമിനീ രേഷ ഹി സർവേഷു
ലോകേഷു ഭാതി. സർവേഷു ലോകേഷു ഭാതി
യ ഏവം വേദ

N

P

I

K

ഇവൻ തന്നെ ഭാമിനിയാകുന്നു എന്തെന്നാൽ ഇവൻ എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും ശോഭിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ആരു അറിയുന്നുവോ, അവൻ എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും വിളങ്ങുന്നു.

അഥ യദു ചൈവാസ്മിൻ ശവ്യം കുർന്തി, യദിചനാ, ര്ചഷ മേവാദി സംഭവന്തി, അർച്ചിഷോ ിഹാ, രഹന ആ പൂർവ്വമാണപക്ഷ മാപൂർവ്വ മാണപക്ഷാദ്യാൻ ഷസുരങ്ങേതി മാംസാം സ്താൻ, മാസേഭ്യഃ സംവത്സരം, സംവത്സരാ ദാദിത്യ, മാദിത്യാച്ചന്ദ്രമസം, ചന്ദ്രമസോ വിദ്യുതം, തത് പുരുഷോഽ മാനവഃ സ ഏനാൻ ബ്രഹ്മഗമയതി; ഏഷ ദേവ പഥോ ബ്രഹ്മ പഥഃ, ഏതേന പ്രതി പദ്യമാനാ ഇമം മാനവമാവർത്തം നാഽഽ വർത്തന്തേനഽഽ വർത്തന്തേ

ഇവന്റെ വിഷയത്തിൽ ശശവകർമ്മം ചെയ്യുന്നെങ്കിലും ചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിലും അർച്ചിരഭിമാനിയായ ദേവതയേത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. അർച്ചിസ്സിൽ നിന്ന് അഹരഭിമാനിയായ ദേവതയേയും അഹസ്സിൽനിന്ന് ശുക്ലപക്ഷദേവതയേയും ശുക്ലപക്ഷദേവതയിൽ നിന്ന് ഉത്തരായണ ദേവതയേയും ആ മാസങ്ങളിൽ നിന്ന് സംവത്സരദേവതയേയും സംവത്സരത്തിൽ നിന്ന് ആദിത്യനേയും ആദിത്യനിൽനിന്ന് ചന്ദ്രമസ്സിനേയും ചന്ദ്രമസ്സിൽ നിന്ന് വിദ്യുത്തിനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. അവിടെ മനുഷ്യ നല്ലൊത്ത പുരുഷൻ വരുന്നു. അവൻ ഇവരെ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കുന്നു. ഇത് ദേവ പഥവും ബ്രഹ്മപഥവും ആകുന്നു. ഇതിൽകൂടി പോകുന്നവർ ഈ മനുവിന്റെ സൃഷ്ടിരൂപമായ ആവർത്തത്തെ ആവർത്തിക്കുന്നില്ല. ആവർത്തമെന്നു പറയുന്നത് ജനനമരണങ്ങളുടെ തുടർച്ചയാകുന്ന ചക്രത്തിൽപ്പെട്ടു കറങ്ങുന്നതിനെയാണ്.

പതിനാറാം ഖണ്ഡം

ഏഷ ഹ വൈ യജേതോ യോ ിയം പവതേ, ഏഷ ഹയന്നിദം സർവം പുനാതി, യദേ ഷ യന്നിദം, സർവം പുനാതി, തസ്മാദേ ഷ ഏവയജ്ഞ, സ്തസ്യ മനശ്ച വാക് ച വർത്തനീ.

ഏതൊരു വായുവാനോ ശുദ്ധീകരിക്കുന്നത് അങ്ങനെ യുള്ള വായു യജ്ഞമാണെന്നു പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. ഈ വായു ഗമിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ജഗത്തിനെയെല്ലാം ശുദ്ധമാക്കുന്നു. ഈ വായു സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ജഗത്തിനെ എല്ലാം ശുദ്ധമാക്കുന്നു എന്നുള്ളതേതോ അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ വായു യജ്ഞമാകുന്നു. ആ യജ്ഞത്തിന്റെ മാർഗ്ഗങ്ങൾ മനസ്സും വാക്കുമാകുന്നു.

തയോരസ്യ തരാം - മനസാ സംസ്കരോതി ബ്രഹ്മാ വാചാഹോത ിധർയ്യുദ്ഗാതാഽ

ന്യതരാം; സയ ത്രോ പാകൃതേ പ്രാതരന്യ വാകേ പുരാപരിധാനീയായ ബ്രഹ്മാ വ്യവവദതി, അന്യതരാമേവ വർത്തനീം സംസ്കരോതി ഹീയതേ ിന്യതരാ

ആ രണ്ടു വർത്തനികളിൽ ഒന്നിനെ ബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്ന ഋതിക്ക് മനസ്സുകൊണ്ട് സംസ്കരിക്കുന്നു. മറ്റൊന്നിനെ ഹോതാവും, അധർയ്യവും, ഉദ്ഗാതാവും വാക്കുകൊണ്ട് സംസ്കരിക്കുന്നു. എവിടെ, ശസ്ത്രം ആരംഭിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ പരിധാനീയ എന്നു പറയുന്ന ഋതിക്ക്, മുമ്പ് ആ ബ്രഹ്മാവ് മൗനത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നുവോ, അവിടെ ഒന്നിനെ മാത്രമെ സംസ്കരിക്കുകയുള്ളൂ. മറ്റൊന്ന് നഷ്ടപ്പെടുന്നു.

സ യ മൈ കംപാദ്വ്രജൻ, രഥോവൈ കേന ചക്രേണ വർത്തമാനോ രിഷ്യത്യേ വമ സ്യയജ്ഞോ രിഷ്യതി; യജ്ഞം രിഷ്യന്തം യജമാനോ/നുരിഷ്യതി; സ ഇഷ്ട്യാ പാപീയാൻ ഭവതി

ഏതു പ്രകാരമാണോ ഒരു പാദത്തോടു കൂടിയവൻ വഴിപോകുമ്പോൾ നശിക്കുന്നത് അല്ലെങ്കിൽ ഒറ്റച്ചക്രം കൊണ്ട് വർത്തിക്കുന്ന രഥം സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ നശിക്കുന്നത് അപ്രകാരം ഈ യജമാന്റെ ആ യജ്ഞം നശിക്കുന്നു. നശിക്കുന്ന യജ്ഞത്തെ യജമാനൻ അനുനശിക്കുന്നു. ആ യജമാനൻ യാഗം ചെയ്ത് കൂടുതൽ പാപമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു.

അഥ യത്രോപാകൃതേ പ്രാതരന്യവാകേ ന പുരാ പരിധാനീയായ ബ്രഹ്മാവ്യവവദ ത്യുദേ ഏവ വർത്തനീ സംസ്കർവന്തീ നഹീ യതേ ിന്യതരാ

എവിടെ പ്രാതരന്യവാകം ആരംഭിച്ചതിന്റെ ശേഷം, പരിധാനീയതക്കു മുൻപ് ബ്രഹ്മാവ് മൗനത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നില്ലയോ അവിടെ രണ്ടു വർത്തനികളേയും സംസ്കരിക്കുന്നു. രണ്ടിൽ ഒന്നും നഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല.

സ യഥോഭയ പാദ്വ്രജൻ, രഥോപോദാ ഭ്യാം ചക്രാഭ്യാം വർത്തമാനഃ പ്രതിതിഷ്ഠ ത്യേ വമസ്യയജ്ഞഃ പ്രതിതിഷ്ഠതി; യജ്ഞം പ്രതിതിഷ്ഠന്തം യജമാനോ ിനുപ്രതിതി ഷ്ഠന്തി; സ ഇഷ്ട്യാശ്രോയാൻ ഭവതി

എപ്രകാരം രണ്ടു കാലുകളോടുകൂടിയ പുരുഷൻ വഴിപോകുമ്പോൾ നശിക്കാതിരിക്കുന്നോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടു ചക്രങ്ങളെകൊണ്ട് വർത്തിക്കുന്ന രഥം നശിക്കാതിരിക്കുന്നോ അപ്രകാരം ഈ യജമാന്റെ ആ യജ്ഞം നശിക്കാതിരിക്കുന്നു. പ്രതിഷ്ഠിതി ചെയ്യുന്ന യജ്ഞത്തെ യജമാനൻ അനുപ്രതിഷ്ഠിതി ചെയ്യുന്നു ആ യജമാനൻ യാഗം ചെയ്ത് ശ്രേഷ്ഠനായിത്തീരുന്നു.

N

P

I

പതിനേഴാം ഖണ്ഡം

പ്രജാപതിർല്ലോകാനഭ്യതപത്; തേഷാം
തപ്യമാനാനാം രസാൻ പ്രാവൃഹത്; അ
ഗ്നിം പൃഥിവ്യ, വായുമന്തരീക്ഷാ, ദാദിത്യ ദിവഃ

പ്രജാപതി ലോകങ്ങളെ അഭിതപിപ്പിച്ചു. തപിക്കപ്പെടുന്ന ആ ലോകങ്ങളുടെ രസങ്ങളെ എടുത്തു പൃഥിവിയിൽ നിന്ന് അഗ്നിയേയും അന്തരീക്ഷത്തിൽ നിന്ന് വായുവിനേയും, ദ്യോവിൽ നിന്ന് ആദിത്യനേയും --

സ ഏതാസ്തിസ്രോ ദേവതാ അഭ്യതപത്;
താ സാം തപ്യമാനാനാം രസാൻ പ്രാ
വൃഹത്; ആഗേ ത്യചോവായോർയ്യജുംഷി,
സാമാന്യാദിത്യാത്.

പ്രജാപതി ഈ മൂന്നു ദേവതകളെ അഭിതപിപ്പിച്ചു. തപിക്കപ്പെടുന്ന അവരുടെ സാരങ്ങളെ ഉദ്ധരിച്ചു. അഗ്നിയിൽ നിന്ന് ഉക്കുകളെയും വായുവിൽനിന്ന് യജുസ്സുകളെയും ആദിത്യനിൽ നിന്ന് സാമങ്ങളെയും --

സ ഏതാം ത്രയിം വിദ്യാമഭ്യതപത്,
തസ്യാ സ്തപ്യമാനായാ രസാൻ പ്രാവൃഹത്,
ഭ്രിത്യ ഭൃഗ്ഭ്യോ, ഭുവരിതിയ ജുർഭ്യഃ
സ്വരിതി സ്വരിതി സാമഭ്യഃ

പ്രജാപതി ഈ ത്രയീവിദ്യയെ അഭിതപിപ്പിച്ചു. തപിക്കപ്പെടുന്ന അതിന്റെ രസങ്ങളെ ഉദ്ധരിച്ചു. ഉക്കുകളിൽ നിന്ന് ഭൃഃ എന്നും യജുസ്സുകളിൽ നിന്ന് ഭുവ എന്നും സാമങ്ങളിൽ നിന്ന് സ്വഃ എന്നു ഗ്രഹിച്ചു. അതിനാൽ ഇവ ലോകങ്ങളുടേയും ദേവന്മാരുടേയും, വേദങ്ങളുടേയും രാസങ്ങളായ മഹാവ്യാഹൃതികളാകുന്നു.

തദ്യ ദ്യകേതാ രിഷ്യേദ്, ഭൃഃ സ്വാഹേതി
ഗാർഹപത്യേ ജുഹുയാത്; ഋചാമേവ
തദ്രസേന ര്ച്യാം വീർയ്യേണ ര്ച്യാം യജ്ഞസ്യ
വിരിഷ്ടം സംദധാതി

ആ യജ്ഞത്തിൽ ഉക്കുകൾ നിമിത്തം യജ്ഞത്തിനു കേടുവരികയാണെങ്കിൽ ഭൃഃ സ്വാഹാ എന്ന് ഗാർഹപത്യനിൽ ഹോമിക്കണം. അത് ഉക്കുകളുടെ തന്നെ രസംകൊണ്ടും, ഉക്കുകളുടെ വീര്യംകൊണ്ടും ഉക്കുകളുടെ യജ്ഞത്തിന്റെ ക്ഷതരൂപമായ വിച്ഛേദം കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു.

അഥ യദി യജുഷോരിഷ്യേദ് ഭുവഃ സ്വാ
ഹേതി ദക്ഷിണാഗൗ ജുഹുയാത്; യജുഷാ
മേ വ തദ്രസേന, യജുഷാം വീർയ്യേണ
യജുഷാം യജ്ഞസ്യ വിരിഷ്ടം സന്ദധാതി.

യജുസ്സുകൾ നിമിത്തം യജ്ഞം ക്ഷതം പ്രാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഭുവഃസ്വാഹാ എന്നുള്ള മന്ത്രത്താൽ ദക്ഷിണആഗ്നിയിൽ ഹോമിക്കണം. അത് യജുസ്സുകളുടെ രസംകൊണ്ടും, യജുസ്സു

K

കളുടെ ഓജസ്സുകൊണ്ടും, യജുസ്സുകളുടെ യജ്ഞത്തിന്റെ ക്ഷതരൂപമായ വിച്ഛേദം കൂട്ടിച്ചേർത്തു ശരിയാക്കുന്നു.

അഥ യദി സാമതോ രിഷ്യത് സ്വഃ സ്വാഹേ
ത്യാ ഹവനീയേ ജുഹുയാത്; സാമ്നാ
മേ വതദ്രസേന, സാമ്നാം വീർയ്യേണ
സാമ്നാം യജ്ഞസ്യ വിരിഷ്ടം സന്ദധാതി.

സാമങ്ങൾ നിമിത്തം യജ്ഞം ക്ഷതം പ്രാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ സ്വഃസ്വാഹാ എന്ന് ആഹവനീയനിൽ ഹോമിക്കണം. അത് സാമങ്ങളുടെ തന്നെ രസംകൊണ്ടും, സാമങ്ങളുടെ വീര്യംകൊണ്ടും സാമങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച യജ്ഞത്തിന്റെ ക്ഷതരൂപമായ വിച്ഛേദം സന്ധാനം ചെയ്യുന്നു.

തദ്യഥാ ലവണേന സുവർണ്ണം സന്ദധാത്,
സുവർണ്ണേന രജതം, രജതേന ത്രപുത്ര
പുണാസീസം, സീസേന ലോഹം, ലോഹേ
ന ദാരു, ദാരു ചർമ്മണം, ഏവമേഷാം
ലോകാ നാമാസാം ദേവതാ നാമസ്യാസ്ത്ര
യ്യാ വിദ്യായാ വീർയ്യേണ യജ്ഞസ്യ വിരി
ഷ്ടം സന്ദധാതി, ഭേഷജകൃതോ ഹ വാ
ഏഷ യജേന്താ യത്രൈവം വിദ് ബ്ര
ഹ്മാ ഭവതി.

അത് എങ്ങിനെ എന്നാൽ പൊൻകാരം മുതലായക്ഷാരം കൊണ്ട് സ്വർണ്ണത്തേയും, സുവർണ്ണകൊണ്ട് വെള്ളിയേയും, രജതം കൊണ്ട് തകരത്തേയും, തകരംകൊണ്ട് ഈയത്തേയും, ഈയംകൊണ്ട് ലോഹത്തേയും, ലോഹം കൊണ്ട് തടിയേയും തുകൽകൊണ്ട് തടിയേയും സന്ധാനം ചെയ്യുന്നതെങ്ങിനെയോ അപ്രകാരം ഈ ലോഹങ്ങളുടേയും ഈ ദേവതകളുടേയും ഈ ത്രയീവിദ്യയുടേയും വീർയ്യംകൊണ്ട് യജ്ഞത്തിന്റെ ക്ഷതം സന്ധാനം ചെയ്യുന്നു. ഏതു യജ്ഞത്തിൽ ബ്രഹ്മാവ് ഇപ്രകാരമറിയുന്നവൻ ആയിരിക്കുന്നുവോ ഈ യജ്ഞം ഭേഷജത്താൽ സംസ്കരിക്കപ്പെട്ടതായിതീരുന്നു.

ഏഷ ഹ വാ ഉദക് പ്രവണോ യജേന്താ
യത്രൈവം വിദ് ബ്രഹ്മാ ഭവതി; ഏവം
വിദം ഹവാ ഏഷാ ബ്രഹ്മാണ മനുഗാഥാ
യതോ യത ആവർത്തതേ തത് തദ്
ഗച്ഛതി; മാനവോ ബ്രഹ്മൈവൈക
ഋതിക് കുരുതശ്വാ ിഭിരക്ഷതി ഏ
വം വിദ്ധവൈ ബ്രഹ്മാ യജ്ഞം യജ
മാനം സർവ്വാംശ്ചർത്വിജോ ിഭിരക്ഷതി
തസ്മാദേവം വിദമേവ ബ്രഹ്മാണം
കുർവീത, നാനേവം വിദം.

ഏതു യജ്ഞത്തിൽ ബ്രഹ്മാവ് ഇപ്രകാരമറിയുന്നവനായിരിക്കുന്നോ ആ യജ്ഞം വടക്കോട്ടു ചരിഞ്ഞതാകുന്നു. ഇപ്രകാരമറിയുന്ന ബ്രഹ്മാവിനെക്കുറിച്ച് ഈ അനുഗാഥപ്രസിദ്ധമാ

N

P

I

K

കുന്നു:- എവിടെ അവിടെ ചെയ്യുന്ന ജ്ഞാനവാനായ ബ്രഹ്മാവാകുന്ന ഒരേ ഉദാഹരണമാണ് എന്ന്പോലെ കർത്താക്കളെ അഭിരക്ഷിക്കുന്നു. ഇതറിയാത്ത ബ്രഹ്മാവ് യജ്ഞത്തെയും യജമാനനേയും എല്ലാ ഉദാഹരണങ്ങളെയും അഭിരക്ഷിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവനെ ബ്രഹ്മാവാക്കണം. ഇപ്രകാരം അറിയാത്തവനെ ബ്രഹ്മാവാക്കരുത്.

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

സഗുണ ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ ഉത്തരഗതി ഇതുവരെ പറഞ്ഞു. പഞ്ചാഗ്നിവിത്തായ ഗൃഹസ്ഥനും, മറ്റുവിദ്യകളെ ശീലിക്കുന്ന ശ്രദ്ധാലുക്കളായ ഊർദ്ധ്വരേതസ്സുകൾക്കും, അതേ ഗതിയെത്തന്നെ അനുവദിച്ചു. കേവല ധർമ്മികൾക്ക് ദക്ഷിണദിക്കിനെ സംബന്ധിച്ചതും, ധർമ്മലക്ഷണവും, പുനരാവർത്തിരൂപവുമായ വേറെ ഗതിയും, മൂന്നാമതായി, വൈരാഗ്യം വരുന്നതിനായി, വിദ്യാകർമ്മരഹിതന്മാർക്ക്, അതിനെക്കാൾ കഷ്ടതയായ സംസാരഗതി പറയാനായി ആരംഭിക്കുന്നു. പ്രാണശ്വാസം വാഗാദിഭ്യഃ പ്രാണോ വാവ സം വർഗ്ഗഃ തുടങ്ങി പലയിടങ്ങളിലും കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ പ്രാണനെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എല്ലാം ഒരുപോലെ ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ആ പ്രാണൻ വാക്കു മുതലായവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ ശ്വാസംകൊണ്ടിരിക്കുന്നതല്ലെന്നും ആ പ്രാണനെ ഉപാസിക്കേണ്ടത് എങ്ങിനെയാണെന്നും കാണിക്കുന്നതിന്, ആ പ്രാണന്റെ ശ്വാസംകൊണ്ടിരിക്കുന്നതല്ലെന്നും കാണിക്കുന്നു.

ഓ, യോ ഹ വൈ ജ്യേഷ്ഠം ചശ്വാസം
ച വേദ, ജ്യേഷ്ഠശ്വാ ഹ വൈ ശ്വാസം
ഭവതി; പ്രാണോവാവ ജ്യേഷ്ഠശ്വാശ്വാസം.

ജ്യേഷ്ഠനേയും, ശ്വാസനേയും ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ജ്യേഷ്ഠനായും, ശ്വാസനായും ഭവിക്കുന്നു. ജ്യേഷ്ഠനും, ശ്വാസനും പ്രാണൻ തന്നെയാണ്.

യോ ഹ വൈ വസിഷ്ഠം വേദ, വസി
ഷ്ഠോ ഹസാ നാം ഭവതി വാഗാവവസിഷ്ഠം

വസിഷ്ഠനെ, ധനം ഉള്ളവനെ, ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ ജ്ഞാതാകൾക്ക് വസിഷ്ഠനെന്നായി ഭവിക്കുന്നു. വസിഷ്ഠൻ എന്നു പറയുന്നത് വാക്കുതന്നെയാണെന്നും.

യോ ഹ വൈ പ്രതിഷ്ഠാം വേദ, പ്രതി ഹ
തിഷ്ഠം ത്യ സ്മിശ്വാ ലോകേ ിമുഷ്മിശ്വാ
ചക്ഷുർവാക പ്രതിഷ്ഠാം

പ്രതിഷ്ഠയേ ആരു അറിയുന്നുവോ, അവൻ ഈ ലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും പ്രതിഷ്ഠിതനാകുന്നു. പ്രതിഷ്ഠ എന്നു പറയുന്നത് ചക്ഷുസ്സുതന്നെ.

യോ ഹ വൈ സമ്പദം വേദ സംഹാ-
സ്മൈ കാമാഃ പദ്യന്തേ ദൈവാശ്ച
മാനുഷാശ്ച; ശ്വാശ്വാസം വാവ സമ്പദം.

സമ്പത്തിനെ യാതൊരുത്തൻ അറിയുന്നുവോ അവൻ ദേവസംബന്ധികളും, മനുഷ്യസംബന്ധികളുമായ കാമങ്ങൾ സമ്പന്നങ്ങളാകും. സമ്പത്തെന്നു പറയുന്നത് ശ്വാശ്വാസം തന്നെയാണ്.

യോ ഹ വാ ആയതനം വേദം ിയതനം
ഹ സാ നാം ഭവതി; മനോ ഹവാ ആയതനം.

ആയതനത്തെ ആരു അറിയുന്നുവോ അവൻ ജ്ഞാതാകൾക്ക് ആശ്രയമായിത്തീരുന്നു. ആയതനമെന്നത് മനസ്സാകുന്നു.

അഥ ഹ പ്രാണ അഹം ശ്വാസസി വ്യുദിരേ
ഹം ശ്വാസാന സ്മൃഹം ശ്വാസാനസ്മിതി

പിന്നെ പ്രാണങ്ങൾ ഞാൻ ശ്വാസനാകുന്നു. ഞാൻ ശ്വാസനാകുന്നു അഹം ശ്വാസസിനെ സംബന്ധിച്ചു വഴക്കു കൂട്ടി.

തേഹ പ്രാണാഃ പ്രജാപതിം പിതര
മേത്യോചുഃ- ഭഗവൻ കോ നഃ ശ്വാ
ഷ്ഠം ഇതി താൻ ഹോവാച:- യസ്മിൻ
വ ഉൽക്രാന്തേ ശരീരം പാപിഷ്ഠതര
മിവദ്യശ്യേത സ വഃ ശ്വാസം ഇതി

ആ പ്രാണങ്ങൾ പിതാവായ പ്രജാപതിയുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന് ചോദിച്ചു. ഭഗവാനേ, ഞങ്ങളിൽ ശ്വാസൻ ആരാൻ? അവരോട് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു. നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആർ ശരീരം വിട്ടുപോവുമ്പോൾ ശരീരം ഏറ്റവും പാപിഷ്ഠമെന്നപോലെ കാണപ്പെടുമോ, അവൻ നിങ്ങളിൽ ശ്വാസനാകുന്നു.

സാഹ വാഗുച്ഛക്രാമ; സാ സംവത്സരം
പ്രോഷ്യ പർത്യേത്യോ വാച:- കഥ മശക
തർത്തേ മജ്ജീവിതു മിതി. യഥാ കലാ
അവദന്തഃ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന, പശ്യ
ന്തശ്ചക്ഷുഷാശ്യുണ്വന്തഃ ശ്വാശ്വാസേന,
ധ്യായന്തോ മനസൈവ മിതി. പ്രവിവേ
ശ ഹ വാക്

ആ വാക് ശരീരം വിട്ടുപോയി, ആ വാക്ക് ഒരു സംവത്സരക്കാലം പ്രസിച്ചിട്ട് തിരിച്ചുവന്ന് മറ്റു പ്രാണങ്ങളോടും ചോദിച്ചു: എന്നെ കൂടാതെ ജീവിക്കുന്നതിന് ഏതു പ്രകാരത്തിൽ നിങ്ങൾക്ക് കഴിഞ്ഞു. മുകന്മാരെപ്പോലെ ഒന്നും പറയാതെ പ്രാണനെക്കൊണ്ടു പ്രാണിച്ചും, ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ട് കണ്ടും, ശ്വാശ്വാസം കൊണ്ടു കേട്ടും, മനസ്സുകൊണ്ട് ധ്യാനിച്ചും, ഇങ്ങനെ ഞങ്ങൾ ജീവിക്കുന്നു. ആ പ്രാണങ്ങൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. വാക്ക് സാ വ്യാപാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ചക്ഷുർഹോച്ഛക്രാമ; തത് സംവത്സരം
പ്രോഷ്യ പർത്യേത്യോവാച:- കഥമശക
തർത്തേ മജ്ജീവിതു മിതി. യഥാ ിസാ
അപശ്യന്തഃ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന, വദ
ന്തോ വാചാ ശ്യുണ്വന്തഃ ശ്വാശ്വാസേന,

N

P

I

K

ധ്യാനമെന്നോ മന സൈവമിതി പ്രവിവേശ
ഹൃദയക്ഷുഃ

ചക്ഷുസ്സ് ഉൽക്രമിച്ചു അത് ഒരു സംവത്സരത്തേക്ക് തന്റെ വ്യാപാരം വിട്ട് നിന്നിട്ട് മടങ്ങിവന്നു ചോദിച്ചു: ഏതുവിധം എന്ന കൂടാതെ ജീവിക്കുന്നതിന് നിങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞു? അന്യന്മാരെപ്പോലെ കാണാതെ പ്രാണനെക്കൊണ്ടു പ്രാണിച്ചും വാക്കുകൊണ്ടു വദിച്ചും ശ്രോത്രംകൊണ്ടു ശ്രവിച്ചും, മനസ്സുകൊണ്ടു ധ്യാനിച്ചും ഞങ്ങൾ ജീവിച്ചു. മറ്റു പ്രാണങ്ങൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ചക്ഷുസ്സ് സ്വവ്യാപാരത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചു.

ശ്രോത്രം ഹോച്ചക്രമ തത് സംവത്സരം
പ്രോഷ്യ പർയ്യേത്യോവാച:- കഥമ ശക
തർത്തേമജ്ജീവിതുമിതി. യഥാ ബധിരാ
അശൃണ്വന്തഃ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന,
വദന്തോ വാചാ, പശ്യന്ത ശ്ചക്ഷുഷാ,
ധ്യാനമെന്നോ മനസൈവമിതി പ്രവിവേശ
ശ ഹ ശ്രോത്രം.

ശ്രോത്രം ഉൽക്രമിച്ചു. അത് ഒരു സംവത്സരക്കാലത്തേക്കു തന്റെ വ്യാപാരത്തിൽ നിന്നു പിൻമാറി നിന്നിട്ട് മടങ്ങിവന്നു. മറ്റു പ്രാണങ്ങളോടു ചോദിച്ചു: എന്നെ കൂടാതെ ജീവിക്കുന്നതിന് എങ്ങിനെ നിങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞു? ബധിരന്മാരെപ്പോലെ കേൾക്കാതെ, പ്രാണനെക്കൊണ്ടു പ്രാണിച്ചും, വാക്കുകൊണ്ടു വദിച്ചും, ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടു ദർശിച്ചും മനസ്സുകൊണ്ടു ധ്യാനിച്ചും ഞങ്ങൾ ജീവിച്ചു. മറ്റു പ്രാണങ്ങൾ പറഞ്ഞു: ശ്രോത്രം സ്വവ്യാപാരത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചു.

മനോ ഹോച്ചക്രമ; തത് സംവത്സരം
പ്രോഷ്യപർയ്യേത്യോ വാച:-കഥ മ ശക
തർത്തേ മജ്ജീവിതുമിതി, യഥാ ബാല
അ മനസഃ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന, വദ
ന്തോ വാചാ, പശ്യന്തശ്ചക്ഷുഷാ, ശൃണ്വ
ന്തഃ ശ്രോത്രേണൈവമിതി പ്രവിവേശ ഹമന്തഃ

മനസ്സ് ഉൽക്രമിച്ചു. അത് ഒരു സംവത്സരക്കാലത്തേക്ക് പ്രവസിച്ചിട്ട് മടങ്ങിവന്നു ചോദിച്ചു. എന്നെക്കൂടാതെ ജീവിക്കുന്നതിന് എപ്രകാരം നിങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞു? ബാലന്മാരെപ്പോലെ മനസ്സിനു തന്റേടമില്ലാതെ, പ്രാണനെക്കൊണ്ടു പ്രാണിച്ചും വാക്കുകൊണ്ടു വദിച്ചും ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ട് ദർശിച്ചും ശ്രോത്രം കൊണ്ട് ശ്രവിച്ചും ഇങ്ങനെ ഞങ്ങൾ ജീവിച്ചു. മറ്റുള്ള പ്രാണങ്ങൾ പറഞ്ഞു: മനസ്സ് സ്വവ്യാപാരത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചു.

അഥ ഹ പ്രാണ ഉച്ചിക്രമീഷൻ, സ യഥാ
സുഹയഃ പഡീശ ശങ്കുൻ സംഖിദേ
ദേവമിതരാൻ പ്രാണാൻ സമഖിദത്
തം ഹാദീസമേത്യോ ചുഃ- ഭഗവന്നേധി
ത്വം നഃ ശ്രേഷ്ഠോ ിസി മോൽ ക്രമിരിതി.

അനന്തരം ആ പ്രാണൻ ഉൽക്രമിക്കുവാനിച്ഛിച്ച് ഏതുപ്രകാരമാണോ നല്ല കുതിര തന്റെ കാലുകൾ കെട്ടിയിട്ടുള്ള കുറ്റികളെ, ഇളക്കിപ്പിഴുതുന്നത് അപ്രകാരം മറ്റു പ്രാണങ്ങളെ പിഴുതു. ആ മുഖ്യപ്രാണന്റെ അടുക്കൽ ചെന്ന് മറ്റുപ്രാണങ്ങൾ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ ഭഗവാനെ ഞങ്ങളുടെ സ്വാമിയായിരിക്കൂ. അങ്ങ് ഞങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. ഈ ശരീരത്തിൽ നിന്ന് വിട്ടുപോകരുത്.

അഥ ഹൈനം വാഗുവാച:- യദഹം
വസിഷ്ഠോ ിസ്മി ത്വം തദവസിഷ്ഠോി
സീതി അഥഹൈനം ചക്ഷുരൂവാചഃ-
യദഹം പ്രതിഷ്ഠാ ിസ്മി, ത്വം തത് പ്രതി
ഷ്ഠാസീതി.

അഥ ഹൈനം ശ്രോത്രമുവാച:-
യദഹം സംപദസ്മിത്വം തത് സംപ
ദസീതി അഥ ഹൈനം മന ഉവാചഃ-
യദഹമായ തനമസ്തി, ത്വം തദായ
തനമസീതി.

വാക്ക് ഈ മുഖ്യപ്രാണനോട് പറഞ്ഞു: ഞാൻ വസിഷ്ഠനാകുന്നു എന്ന് ഏതോ ആ വസിഷ്ഠൻ നീയാകുന്നു. അനന്തരം ചക്ഷുസ്സ് മുഖ്യപ്രാണനോട് പറഞ്ഞു: ഞാൻ പ്രതിഷ്ഠയാകുന്നതേതോ ആ പ്രതിഷ്ഠൻ നീയാകുന്നു. അനന്തരം ശ്രോത്രം ഈ മുഖ്യപ്രാണനോട് പറഞ്ഞു: ഞാൻ ഏതു സമ്പത്താകുന്നുവോ, ആ സമ്പത്ത് നീ ആകുന്നു. മനസ്സ് മുഖ്യപ്രാണനോടു പറഞ്ഞു: ഞാൻ ഏതായതനമാകുന്നുവോ, ആ ആയതനം നീയാകുന്നു.

ന വൈ വാചോ, നചക്ഷുഷീ, നശ്രോ
ത്രാണി, ന മനാം -- സീത്യാ ചക്ഷതേ; പ്രാ
ണാ ഇത്യേവാ ചക്ഷതേ; പ്രാണോ
ഹ്യവൈതാനി സർവാണി ഭവന്തി.

വാക്കുകൾ എന്നു പറയുന്നില്ല; ചക്ഷുസ്സുകൾ എന്നു പറയുന്നില്ല; ശ്രോത്രങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നില്ല; മനസ്സുകൾ എന്നു പറയുന്നില്ല; പ്രാണങ്ങൾ എന്നു തന്നെ പറയുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ വാഗാദികളെല്ലാം പ്രാണൻ തന്നെയാകുന്നു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

സഹോവാച കിന്മേ ിനം ഭവിഷ്യതീതിയത്
കിഞ്ചിദിദമാ ശഭ്യ ആ ശകുനിഭ്യ ഇതിഹോ
ചുഃ, തദാ ഏതദന സ്യാന, മനോഹവൈ
നാമ പ്രത്യക്ഷം ന ഹ വാ ഏവം വിദി
കിഞ്ചനാനനം ഭവതീതി

മുഖ്യപ്രാണൻ ചോദിച്ചു: എനിക്ക് അന്നം എന്തായിരിക്കും? ശ്വാക്കൾ മുതൽ ശകുനികൾ വരെ ഈ ലോകത്തുള്ളതെല്ലാം.

N

P

I

വാഗാദികൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയുള്ള ഇതെല്ലാം പ്രാണന്റെ അന്നമാകുന്നു. അന്നൻ എന്നുള്ളത് പ്രത്യക്ഷമായ നാമമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവനിൽ യാതൊന്നും അന്നമല്ലാത്തതായി ഭവിക്കയില്ല.

സഹോവാച: കിം മേ വാസോ ഭവിഷ്യ തീതി; ആപ ഇതി ഹോചുഃ തസ്മാദാ ഏതദശിഷ്യന്തഃ പുരസ്താച്ഛോ പരിഷ്ഠാ ചാദിഃ പരിദധതിലമ്ഭുകോ ഹ വാസോ ഭവത്യനഗോ ഭവതി.

പ്രാണൻ പിന്നെയും ചോദിച്ചു: എനിക്ക് വസ്ത്രം എന്തായിരിക്കും? അപ്പുകൾ വാഗാദികൾ പറഞ്ഞു. അശിക്കുവാൻ പോകുന്നവർ ഭോജനത്തിനു മുൻപിലും, ഭോജനം കഴിഞ്ഞു അപ്പുകളെക്കൊണ്ട് മുഖ്യപ്രാണനെ ഉടുപ്പിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നത് അപ്പുകൾ പ്രാണന്റെ വസ്ത്രമായതുകൊണ്ടാണ്. മനസ്സിനെ ലഭിക്കുന്നവനായി ഭവിക്കും. ഉത്തരീയമുള്ളവനായിത്തീരും.

തലൈതത് സത്യകാമോ ജാബാലോ ഗോശ്രുതയേ വൈയാ പ്ര പദ്യായോ കേത്യാവാച:- യദ്യപ്യേ തച് ചതുഷ്കായ സ്ഥാണവേ ബ്രൂയാജജായേരനേ വാസ്മിൻശാഖാഃ, പ്രാരോഹേയുഃ പലാശാനീതി.

ഇങ്ങനെയുള്ള ഈ പ്രാണദർശനത്തെ ജാബാലയുടെ പുത്രനായ സത്യകാമൻ വ്യാഘ്രലപത്തിന്റെ പുത്രനായ ഗോശ്രുതിക്ക് പറഞ്ഞു കൊടുത്തിട്ടു പറഞ്ഞു. ഇതിനെ ശുഷ്കമായ കുറ്റിക്കുപോലും പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഈ സ്ഥാണുവിൽ ശാഖകൾ ഉണ്ടാവും. ഇലകൾ മുളക്കുകയും ചെയ്യും.

അഥ യദി മഹജ്ജി ഗമിഷേ, ദമാവാസ്യായാം ദീക്ഷിതാ പാർണ്ണമാസ്യാം രാത്രൗ സർവൗ ഷധസ്യ മന്ഥം ദധിമധുനോ രൂപമഥ്യ, ജ്യേഷ്ഠായ ശ്രേഷ്ഠായ സാഹേത്യ ഗാവാജ്യസ്യ ഹുത്വാ മന്ഥേ സംപാതമവനയേത്.

അനന്തരം മഹത്വത്തെ ഗമിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുകയാണെങ്കിൽ കറുത്തവാവുന്നാൾ ദീക്ഷിച്ചിട്ട് വെളുത്തവാവുന്നാൾ രാത്രിയിൽ എല്ലാ ഔഷധത്തിന്റേയും പിഷ്ടത്തെ തൈരും തേനും കൂട്ടിയതിൽ കലക്കിയിട്ട് അഗ്നിയിൽ ജ്യേഷ്ഠായ ശ്രേഷ്ഠായ സാഹം എന്ന് ആജ്യത്തെ ഹോമിച്ചിട്ട് സംപാദത്തെ മന്ഥത്തിൽ വീഴ്ത്തണം.

വസിഷ്ഠായ സാഹേത്യഗ്നാ വാജ്യസ്യ ഹുത്വാ മന്ഥേ സംപാത മവനയേത്; പ്രതിഷ്ഠായൈ സാഹേത്യഗ്നാ വാജ്യസ്യ ഹുത്വാ മന്ഥേ സമ്പാതമവനയേത്, സമ്പദേ സാഹേത്യഗ്നാ വാജ്യസ്യ ഹുത്വാ മന്ഥേ സമ്പാത

K

മവ നയേത്; ആയതനായ സാഹേത്യഗ്നാ വാജ്യസ്യ ഹുത്വാ മന്ഥേ സമ്പാതമവനയേത്.

വസിഷ്ഠായ സാഹം എന്ന് അഗ്നിയിൽ ആജ്യത്തെ ഹോമിച്ചിട്ട് സമ്പാതത്തെ മന്ഥത്തിൽ വീഴ്ത്തണം. പ്രതിഷ്ഠായൈ സാഹം എന്ന് അഗ്നിയിൽ ആജ്യത്തെ ഹോമിച്ചിട്ട് സമ്പാദത്തെ മന്ഥത്തിൽ വീഴ്ത്തണം. സമ്പാദേ സാഹം എന്ന് അഗ്നിയിൽ ആജ്യത്തെ ഹോമിച്ചിട്ട് സമ്പാദത്തെ മന്ഥത്തിൽ വീഴ്ത്തണം. ആയതനായ സാഹം എന്ന് അഗ്നിയിൽ ആജ്യത്തെ ഹോമിച്ചിട്ട് സമ്പാദത്തെ മന്ഥത്തിൽ വീഴ്ത്തണം.

അഥ പ്രതിസ്യപ്യാഞ്ജലൗ മന്ഥമാദായ ജപതി:- അമോനാമാസി; അമാർഹിതേ സർവമിദം; സഹി ജ്യേഷ്ഠഃ ശ്രേഷ്ഠോ രാജ / ധിപതിഃ, സമാജ്യേഷ്ഠ്യം ശ്രേഷ്ഠ്യം രാജ്യമാധിപത്യം ഗമയതു; അഹമേവേ തത് സർവമസാനി.

അനന്തരം അല്പം അകലെ മാറി തൊഴുകെയിൽ മന്ഥത്തെ എടുത്തു താഴേപറയുന്ന മന്ത്രം ജപിക്കണം:- നീ അമൻ എന്നു പേരുള്ളവനാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ ജഗത്തെല്ലാം നിന്റെ കൂടെയാകുന്നു. പ്രാണഭൃതമായ മന്ഥം ജ്യേഷ്ഠനും ശ്രേഷ്ഠനും, ദീപ്തിമാനും, അധിഷ്ഠിതി ചെയ്തു പാലിക്കുന്നവനും ആകുന്നു. ആ മന്ഥം എന്റെ ജ്യേഷ്ഠതയേയും ശ്രേഷ്ഠതയേയും രാജ്യത്തേയും ആധിപത്യത്തേയും പ്രാപിക്കും. ഞാൻ തന്നെ ഈ ജഗത്തെല്ലാമായി തീരും.

അഥ ഖലോ തയർച്ചാ പച്ഛ ആചാമതി തത് സവിതുർവൃണീ മഹ ഇത്യാചാമതി; വയം ദേവസ്യ ഭോജനമിത്യാചാമതി; ശ്രേഷ്ഠം സർവധാതമമിത്യാചാമതി; തുരം ഭഗസ്യ ധീമഹീതി സർവം പിബതി, നിർണിജ്യ കംസം ചമസം വാ പശ്വാദഗ്നേഃ സംവിശതി ചർമ്മണി വസ്ഥണ്ഡിലേ വാ വാ ചം യമഃ അപ്രസാഹഃ സയദിസ്രിയം പശ്യേത് സമൃദ്ധം കർമ്മേതി വിദ്യാത്.

അനന്തരം താഴേ പറയുന്ന ഋക്കുകൊണ്ട് ഒരോ പാദം വീതമായി ആചമിക്കണം. തത് സവിതുർവൃണീമഹേ എന്ന് ആചമിക്കണം വയം ദേവസ്യ ഭോജനം എന്ന് ആചമിക്കണം. ശ്രേഷ്ഠം സർവധാതമം എന്ന് ആചമിക്കണം തുരംഭഗസ്യ ധീമഹീ എന്ന് മുഴുവനും പാനം ചെയ്യണം.

ആചമനത്തിനുള്ള ഋക്കിന്റെ സ്വരൂപം:- തത്സവി തുർവൃണീമഹേ വയം ദേവസ്യ ഭോജനം ശ്രേഷ്ഠം സർവധാ തമം തുരം ഭഗസ്യ ധീമഹീ എന്നാണ്.

N

P

I

K

ഞങ്ങൾ സവിതാവായ ദേവന്റെ എല്ലാ അനന്ദങ്ങളോടും ശ്രേഷ്ഠവും എല്ലാ ജഗത്തിനേയും ഏറ്റവും ധാരണം ചെയ്യുന്നു. എല്ലാ ജനത്തിനേയും അതിശയേന വിധാനം ചെയ്യുന്നതുമായ ആ ഭോജനത്തെ വരിക്കുന്നു. സവിതാവായ ദേവന്റെ സ്വരൂപത്തെ വേഗത്തിൽ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുകയാണ്. കംസത്തേയോ ചമസത്തേയോ കഴുകിയിട്ടു അഗ്നിയുടെ പടിഞ്ഞാറുവശം തുകലിലോ വെറും തറയിലോ വാചം യമനായിട്ടു ഉറങ്ങണം. അവൻ അനിഷ്ടസ്വപ്നദർശനം കൊണ്ടും ഇളകാതെ മനസ്സുറപ്പിച്ചു സ്ത്രീയേ കാണുകയാണെങ്കിൽ (സ്വപ്നത്തിൽ) കർമ്മം സമൃദ്ധമാണെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊള്ളണം.

തദേഷ ശ്ലോകഃ-- യദാ കർമ്മസു കാമ്യേഷു സ്ത്രീയം സ്വപ്നേഷു പശ്യതി, സമൃദ്ധിം തത്ര ജാനിയാത് തസ്മിൻ സ്വപ്നനിദർശനേ തസ്മിൻ സ്വപ്നനിദർശനേ

ആ അർത്ഥത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന ശ്ലോകമുണ്ട്. എപ്പോൾ കാമ്യങ്ങളായ കർമ്മങ്ങളിൽ സ്വപ്നം കാണുമ്പോൾ സ്ത്രീയേ കാണുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള പക്ഷം അവിടെ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലപ്രാപ്തിയുണ്ടെന്നു അറിയണം.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

ശ്വേതകേതുർഹാർദ്ദേണയഃ പഞ്ചാലാനാം സമിതീ മേധായ തം ഹ പ്രവാഹണോ ജൈവലിരുവാചഃ-- കുമാരാനുതാ ശിഷ്യർ പിതേതി അനു ഹി ഭഗവ ഇതി.

ആരുണിയുടെ പുത്രനായ ശ്വേത കേതു പഞ്ചാലങ്ങൾ എന്നു പറയുന്ന ജനപദങ്ങളുടെ സമിതിയിൽ ചെന്നു. ആശ്വേത കേതുവിനോട് ജീവലന്റെ പുത്രനായ പ്രവാഹണൻ പറഞ്ഞു അല്ലയോ കുമാരാ, പിതാവ് നിന്നെ അനുശാസിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്വേത കേതു ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

വേതമ യദിതോ ിധി പ്രജാഃ പ്രയന്തീതി ന ഭഗവ ഇതി. വേതമ യഥാ പുനരാ വർത്തന്ത ഇതി. ന ഭഗവ ഇതി. വേതമ പഥോർദ്ദേവയാനസ്യ പിത്യയാണസ്യ ച വ്യാവർത്തനമിതി. ന ഭഗവ ഇതി.

പ്രജകൾ ഈ ലോകത്തിൽ നിന്ന് മുകളിൽ എങ്ങോട്ടു ഗമിക്കുന്നുവോ, അതു നിനക്ക് അറിയാമോ? പ്രവാഹണൻ ചോദിച്ചു. അറിഞ്ഞുകൂടാ ഭഗവാനേ ശ്വേതകേതു മറുപടി പറഞ്ഞു. എപ്രകാരം തിരിച്ചുപോരുന്നു എന്നു നിനക്ക് അറിയാമോ? എന്നു പ്രവാഹണൻ ചോദിച്ചു. അല്ലയോ ഭഗവാനേ, അറിഞ്ഞുകൂടാ എന്ന് ശ്വേതകേതു ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ദേവയാനത്തിന്റേയും, പിത്യയാനത്തിന്റേയും വഴികളുടെ പരസ്പര വിയോഗ സ്ഥാനത്തെ നിനക്ക് അറിയാമോ? എന്നു വീണ്ടും ചോദിച്ചു. അറിഞ്ഞുകൂടാ ഭഗവാനേ എന്നു ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

വേതമ യഥാ ിസൗലോകോ ന സംപൂർത്യത ഇതി; ന ഭഗവ ഇതി. വേതമ യഥാ പഞ്ചമ്യമാഹുതാവപഃ പുരുഷവചസോ ഭവന്തീതി. നൈ ഭഗവ ഇതി.

പരലോകം എന്തുകാരണത്താൽ നിറയാതെ ഇരിക്കുന്നതെന്ന് നിനക്ക് അറിയാമോ? എന്ന് പ്രവാഹണൻ ചോദിച്ചു. അറിഞ്ഞുകൂടാ ഭഗവാനേ എന്നുത്തരവും പറഞ്ഞു. ഏതുപ്രകാരം അഞ്ചാമത്തെ ആഹുതിയിൽ, ആ ഹുതി സാധനങ്ങളായ അപ്പുകൾ പുരുഷൻ എന്നുള്ള വചസ്സോടു കൂടിയവനായി ഭവിക്കുന്നതെന്ന് നിനക്കറിയാമോ? പ്രവാഹണൻ ചോദിച്ചു. ഭഗവാനെ തീരെ അറിഞ്ഞുകൂടാ ശ്വേതകേതു പറഞ്ഞു.

അഥനു കിമനു ശിഷ്യോ ിവോ ചഥഃ യോ ഹീമാനി ന വിദ്യാത് കഥം സോ ിനു ശിഷ്യോ ബ്രൂവിത? ഇതി. സഹാർദ്ദേണയസ്യ പിതൃരർദ്ധമേധായ തം ഹോവാച- അനനുശിഷ്യ വാവമാ ഭഗവാന ബ്രവീദനു താ ിശിഷ്യമിതി

അനുശാസിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് നീ പറഞ്ഞതെന്താണ്? ആർ ഈ ചോദിച്ച സംഗതികളെ അറിയുകയില്ലയോ അവൻ അനുശാസിക്കപ്പെട്ടവനെന്ന് എങ്ങിനെ പറയും? എന്നു പ്രവാഹണൻ ചോദിച്ചു. ശ്വേതകേതു വളരെ വിഷമിച്ച് പിതാവിന്റെ സ്ഥാനത്തിൽ ആഗമിച്ചു. പിതാവിനോട് പറഞ്ഞു. അനുശാസിക്കാതെ തന്നെ ഭഗവാൻ ഞാൻ അനുശാസിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്ന് എന്നോട് പറഞ്ഞു.

പഞ്ചമാ രാജസ്യ ബന്ധുഃ ിപ്രശ്നാന പ്രാക്ഷീത്, തേഷാം നൈകം ചനാശകം വിവക്തുമിതി; സ ഹോവാച:- യഥാ മാ ത്വം തദൈതാനവ ദോ യഥാ ിഹ മേതേഷാം നൈകം ചനവേദഃ യദ്യ ഹമിമാന പേദിഷ്യം, കഥം തേ നാവക്ഷ്യമിതി.

ക്ഷത്രബന്ധു എന്നോട് അഞ്ചു ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചു. ആ ചോദ്യങ്ങളിൽ ഒന്നുപോലും വിശേഷിച്ചു നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് ഞാൻ ശക്തനായില്ല. പിതാവ് പറഞ്ഞു. നീ വന്ന ഉടനെ എന്നോട് ഈ പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി എങ്ങിനെ പറഞ്ഞുവോ അതു പോലെ തന്നെ അറിഞ്ഞുകൊള്ളൂ. ഞാൻ ഈ പ്രശ്നങ്ങളിൽ ഒന്നിനേയും അറിയുന്നില്ല. ഞാൻ ഇവയെ അറിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ നിനക്ക് പറഞ്ഞുതരാതിരിക്കുമായിരുന്നുവോ?

സ ഹ ഗൗതമോ രാജേന്തോ ിർദ്ധമേധായ; തസ്മൈ ഹ പ്രാപ്താ യാർഹാം ചകാര; സ ഹ പ്രാതഃ സഭാഗ ഉദേധായ; തം ഹോവാച:- മാനുഷസ്യ ഭഗവൻ ഗൗതമ വിത്തസ്യ വരം വൃണിഥാ ഇതി. സഹോവാച:- തവൈവ രാജൻ! മാനുഷം വിത്തം

N

P

I

യാമേവ കുമാര സ്യാന്തേ വാചമ ഭ
ഷമാ, സ്താമേ വമേ ബ്രൂഹീതി സഹ
കൃഷ്ണീ ബഭൂവ.

ആ ഗൗതമൻ, രാജാവിന്റെ അടുത്തു ചെന്നു. തന്റെ അടുക്കൽ വന്ന ആ ഗൗതമനെ പൂജിച്ചു. ഗൗതമൻ രാവിലെ രാജസഭയിൽ വന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽ കയറി ചെന്നു ഗൗതമനോട് രാജാവ് പറഞ്ഞു. അല്ലയോ പുഷ്യനായ ഗൗതമാ, മനുഷ്യസംബന്ധിയായ വിത്തത്തെ സംബന്ധിച്ച് അങ്ങേക്ക് ഇഷ്ടമുള്ളതു അങ്ങു വരിച്ചുകൊള്ളു. ഗൗതമൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ രാജാവേ, മാനുഷമായ വിത്തം അങ്ങേക്കു തന്നെ ഇരിക്കട്ടെ. എന്റെ കുമാരന്റെ അടുക്കൽ ഏതു വാക്കിനെ അങ്ങു പറഞ്ഞുവോ, അത് എനിക്കു പറഞ്ഞു തരു. ആ രാജാവ് ദുഃഖമുള്ളവനായി ഭവിച്ചു.

തം ഹ ചിരം വസേത്യാജ്ഞാപയാം ചകാര;
തം ഹോവാച; യഥാമാതാം ഗൗതമാവ
ദോ യഥേ യം ന പ്രാക് ത്വന്തഃ പുരാ
വിദ്യാ ബ്രഹ്മണാൻ ഗച്ഛതി തസ്മാദു സർവേ
ഷു ലോകേഷു ക്ഷത്ര സൈവ പ്രശാസന
മഭ്യദിതി തസ്മൈ ഹോവാച

അവനോട് വളരെ നാൾ അവിടെത്തന്നെ താമസിക്കു എന്ന് രാജാവ് ആജ്ഞാപിച്ചു. ആ ഗൗതമനോട് രാജാവു പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഗൗതമാ, അങ്ങ് എന്നോട് ഏതു പ്രകാരത്തിൽ പറഞ്ഞുവോ അതു പറയാനുണ്ട്. എപ്രകാരം ഈ വിദ്യ, നിനക്കു മുൻപ്, ബ്രാഹ്മണരെ ഗമിച്ചിട്ടില്ലയോ, അപ്രകാരം ലോകത്തിൽ പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് പണ്ട് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും ക്ഷത്രിയ ജാതിക്കു മാത്രമേ ശിഷ്യന്മാരെ ഈ വിദ്യകൊണ്ട്, അനുശാസിക്കുക എന്നുള്ളത് ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് ഗൗതമന് വിദ്യയെ ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തു.

നാലാം ഖണ്ഡം

അഞ്ചാമത്തെ ആഹുതിയിൽ അപ്പുകൾക്കു പുരുഷൻ എന്ന പേരു പറയാവുന്നതെങ്ങനെ എന്നുള്ള ചോദ്യത്തിന് ആദ്യമായി സമാധാനം പറയുന്നു. അതിനു സമാധാനം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ മറ്റുചോദ്യങ്ങൾക്ക് സമാധാനം പറയുന്നതിന് എളുപ്പമാകുന്നു.

വാജസനേയകത്തിൽ അഗ്നി ഹോത്രഹുതികൾ അവയുടെ ഫലത്തെ ആരംഭിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി യാജ്ഞവൽക്ക്യൻ, ജനകനോട് ചോദിക്കുന്നവയായി ആറു ചോദ്യങ്ങൾ ഉണ്ട്. അവ -- രാവിലെയും വൈകിട്ടും ഹോമിക്കപ്പെടുന്ന, അഗ്നി ഹോത്രഹുതികൾ ഈ ലോകത്തിൽനിന്ന് ഉൽക്രമിക്കുന്നത് ഉൽക്രമിച്ചതിന്റെ ശേഷം അവ, തങ്ങളുടെ ആശ്രയന് തുപ്തിയെ സമ്പാദിച്ചുകൊടുക്കുന്നത്, തുപ്തിയെ സമ്പാദിച്ചു കൊടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നിട്ട് അവ ഈ ലോകത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുപോരുന്നത്, അനന്തരം അവയ്ക്ക് ആശ്രയമായ പുരുഷൻ പരലോകത്തിലേക്ക് ഉത്ഥാനശീലനായിത്തീരുന്നത്, ഇവയെല്ലാമെങ്ങനെ? എന്നതാ

K

ണ്. അവക്കു സമാധാനവും പറയുന്നു. അപൂർവ്വരൂപങ്ങളായ ആദ്യതികൾ ഉൽക്രമിക്കുന്ന യജമാനനെ, പരിവേഷ്ഠനം ചെയ്ത് ഉൽക്രമിക്കുന്നു. യജമാനൻ ധൃമാദിയിൽ കൂടി അന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അവനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ആഹുതികളും അന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന യജമാനന്, സുഖകരമായി ഇവയും അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട് അന്തരീക്ഷത്തെ ആഹവനീയനെപ്പോലെ ആക്കുന്നു. ആഹുതിക്ക് അധികരണമായിട്ടുള്ളത് ആഹവനീയനാകുന്നു. അത് വായുവിനെ സമിത്തുപോലെ ആക്കുന്നു. വായുവിനെകൊണ്ട് അന്തരീക്ഷം ദീപിക്കുന്നു. മരീചികളെത്തന്നെ ശുദ്ധമായ ആഹുതിയാകുന്ന രശ്മികൾ, അന്തരീക്ഷത്തിൽ വ്യാപ്തങ്ങളാണല്ലോ? അങ്ങിനെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട്, അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന യജമാനനെ, ഫലോന്മുഖനാക്കിത്തീർക്കുന്നു. പിന്നെ യജമാനൻ, അന്തരീക്ഷത്തിൽ നിന്ന്, കൂടെ കൂടെ ഉൽക്രമിക്കുമ്പോൾ അവയും കൂടെ ഉൽക്രമിക്കുന്നു. യജമാനൻ ദ്യുലോകത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അവ ദ്യുലോകത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അവിടെ പ്രവേശിച്ച് ആദ്യലോകത്തെത്തന്നെ ആഹവനീയനാക്കി, ആദിത്യനെ സമിത്താക്കി തീർക്കുന്നു. മുൻപ് അന്തരീക്ഷത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന യജമാനനെ തർപ്പണം ചെയ്യുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ, ആ ആഹുതികൾ ദ്യുലോകത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന യജമാനനേയും ഫലദാനം കൊണ്ട് സുഖിപ്പിക്കുന്നു. അനന്തരം ആ ആഹുതികൾ ക്ഷയിച്ചു തുടങ്ങുകയും യജമാനൻ ദ്യുലോകത്തിൽ നിന്ന് പൃഥ്വിയിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അവയും അപ്പുകളായിത്തീർന്നു. കൂടെ തിരിച്ചുപോരുന്നു. പിന്നെ അവ പൃഥ്വിയിൽ പ്രവേശിച്ച് തങ്ങളുടെ ആശ്രയത്തെ വ്രീതി മുതലായവയോടു ചേർത്ത് ആശ്രയ ദാതൃണ, രേതസ്സിനെ നിഷേചനം ചെയ്യുന്ന പുരുഷനിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ആ പുരുഷനിൽ നിന്ന് സ്ത്രീയിൽ പ്രവേശിച്ച്, ഗർഭമായിത്തീർന്ന് തങ്ങളുടെ ആശ്രയത്തെ, കർമ്മാനുഷ്ഠാനുയോഗ്യമായ ലോകത്തിലേക്കുയരുന്നവനായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങനെയെല്ലാം ജനകൻ, മേൽപ്പറഞ്ഞ ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരം പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അതിൽ അഗ്നി ചോത്രഹുതികളുടെ കർമ്മാരംഭം മാത്രം ഇന്നവിധത്തിലുണ്ടാകുന്നു എന്നേ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. ഇതിലാകട്ടെ അഗ്നിഹോത്രഹുതികളുടെ പരിണാമരൂപമായ കാർമ്മാരംഭത്തെ അഞ്ചായി വിഭജിച്ച് ഉത്തരമാർഗ്ഗപ്രാപ്തിക്ക് സാധനമായി, അഗ്നികളെ നിലയിൽ അവയുടെ ഉപാസന വിധിക്കുവാനിശ്ചിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു.

അസൗ വാവ ലോകോ ഗൗതമാഗ്നി-
സ്തസ്യ ിദിത്യ ഏവ സമീദ്, രശ്മയോ
ധൂമാ ിഹരച്ചി ശ്ചന്ദ്രമാ അങ്ഗനരാ,
നക്ഷത്രാണി വിസ്പുലിങ്ഗാഃ

അല്ലയോ, ഗൗതമാ, അങ്ങേ ലോകം തന്നെ അഗ്നിയാകുന്നു. ദ്യു ലോകമെന്നു പറയുന്ന അഗ്നിക്ക് ആദിത്യൻ തന്നെ സമിത്താകുന്നു. രശ്മികൾ ധൂമമാകുന്നു. പകൽ ജാലയാകുന്നു. ചന്ദ്രന്റേ അങ്ഗാരങ്ങളാകുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ തീപ്പൊരികളാകുന്നു.

N

P

I

തസ്മിന്നേ തസ്മിന്നഗൗ ദേവഃ ശ്രദ്ധാഞ്ജു
ഹൃതി, തസ്യാ ആഹുതേഃ സോമാ
രാജ സംഭവതി.

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ അഗ്നിയിൽ അഗ്യാദികൾ ശ്രദ്ധ
യെന്നു പറയപ്പെടുന്ന അപ്പുകളെ ഹോമിക്കുന്നു. ആ ആഹു
തികയിൽ നിന്ന് സോമനാകുന്ന രാജാവ് ഉണ്ടാകുന്നു.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

(രണ്ടാമത്തെ ഹോമത്തെ സംബന്ധിച്ച രണ്ടാമത്തെ പദ്യാ
യത്തിന്റെ അർത്ഥത്തെ അറിയിക്കുന്നതിനായി ആ പദ്യായം എടു
ക്കുന്നു.)

പർജന്യോ വാവ ഗൗതമാഗ്നി സ്തസ്യ
വായുരേവ സമിദ്, അഭ്രം ധുമോ, വി
ദ്യുദർച്ചി, രശനി രംഗാരാ, ഹ്രാ ദനയോ
വിസ്ഫുലിംഗാഃ

അല്ലയോ ഗൗതമാ, വൃഷ്ടിദേവതതന്നെ അഗ്നിയാകുന്നു.
ആ പർജനന്യാകുന്ന അഗ്നിക്ക് വിറക്, വായു തന്നെയാകുന്നു.
മേഘം ധുമമാകുന്നു. വിദ്യുത്ത് അർച്ചിസ്സാകുന്നു. ഇടിത്തീ
കനലുകളാകുന്നു. ഗർജ്ജിതശബ്ദങ്ങൾ തീപ്പൊരികളാകുന്നു.

തസ്മിന്നേ തസ്മിന്നഗൗ ദേവഃ സോമം
രാജാനം ജുഹവതി തസ്യാ ആഹുതേവ
ർഷം സംഭവതി.

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ പർജന്യനാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ദേവ
ന്മാർ സോമനാകുന്ന രാജാവിനെ ഹോമിക്കുന്നു. ആ ആഹുതി
തിയിൽ നിന്ന് മഴയുണ്ടാകുന്നു.

ആറാം ഖണ്ഡം

പൃഥവീ വാവ ഗൗതമാഗ്നി -- സ്തസ്യാഃ
സംവത്സര ഏവ സ മി -- ദാ കാശോ
ധുമോ, രാത്രിരർച്ചി, ര്ദ്രിശോം ഗാരാ,
അവാന്തര ദിശോ വിസ്ഫുലിംഗാഃ

അല്ലയോ ഗൗതമാ, പൃഥ്വിതന്നെ അഗ്നിയാകുന്നു. ആ
പൃഥ്വിവി എന്നു പറയുന്ന അഗ്നിക്ക് സമിത്ത് സംവത്സരമാകു
ന്നു. ആകാശം ധുമമാകുന്നു. രാത്രി അർച്ചിസ്സാകുന്നു. ദിക്കു
കൾ അംഗാരങ്ങളാകുന്നു. ഇടദിക്കുകൾ തീപ്പൊരികളാകുന്നു.

തസ്മിന്നേ തസ്മിന്ന ഗൗ ദേവാ വർഷം
ജുഹവതി, തസ്യാ ആഹുതേരന്നം സംഭവതി

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ പ്രഥ്വിയാകുന്ന അഗ്നിയിൽ, ദേവ
ന്മാർ വർഷത്തെ ഹോമിക്കുന്നു. ആ ആഹുതിയിൽ അന്നം
ഉണ്ടാകുന്നു.

K

ഏഴാം ഖണ്ഡം

പുരുഷോ വാവ ഗൗതമാഗ്നി, സ്തസ്യ വാഗേ
വ സമിത്, പ്രാണോ ധുമോ, ജിഹ്വഃ
ർച്ചിശ്രക്ഷുരങ്ങ് ഗാരാഃ ശ്രോത്രം വി
സ് പുലിങ്ഗാഃ

അല്ലയോ ഗൗതമാ, പുരുഷൻ അഗ്നിയാകുന്നു. ആ പുരു
ഷനാകുന്ന അഗ്നിക്ക് സമിത്ത് വാക്കാകുന്നു. പ്രാണൻ ധുമമാ
കുന്നു. ജിഹ്വ അർച്ചിസ്സാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് അങ്ങ്ഗാരങ്ങളാകു
ന്നു. ശ്രോത്രം തീപ്പൊരികളാകുന്നു.

തസ്മിന്നേ തസ്മിന്ന ഗൗ ദേവാ അന്നം
ജുഹവതി തസ്യാ ആ ഹുതേരേതഃ സംഭവതി

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ പുരുഷനാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ദേവ
ന്മാർ വ്രഹിമുതലായവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന അന്നം ഹോമി
ക്കുന്നു. ആ ആഹുതിയിൽ നിന്ന് രേതസ് ഉണ്ടാകുന്നു.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

യോഷാ വാവ ഗൗതമാഗ്നി, സ്തസ്യാ ഉപ
സ്ഥ ഏവ സമി, ദ്യുദ്യുപമന്ത്രയതേ സ
ധുമോ, യോനിർച്ചി, ര്യുദന്തഃ കരോതി
തേ ിങ്ങ് ഗാരാ.

അല്ലയോ ഗൗതമാ, സ്ത്രീ അഗ്നിയാകുന്നു. ആയോഷാ
ഗ്നിക്ക് സമിത്ത് ഉപസ്ഥമാകുന്നു. പതുകെ വർത്തമാനം പറ
യുന്നത് ധുമമാകുന്നു. യോനി അർച്ചിസ്സാകുന്നു. അകത്താക്കു
ന്നത് അങ്ങ്ഗാരങ്ങളാകുന്നു. ചെറിയ സുഖങ്ങൾ തീപ്പൊരിക
ളാകുന്നു.

തസ്മിന്നേത സ്മിന്നഗൗ ദേവാ രേതോ
ജുഹവതി, തസ്യാ, ആഹുതേർ ഗർഭഃ സംഭവതി.

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ യോഷാഗ്നിയിൽ ദേവന്മാർ രേത
സ്സിനെ ഹോമിക്കുന്നു. ആ ആഹുതിയിൽ നിന്ന് ഗർഭം ഉണ്ടാ
കുന്നു.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

ഇതി തു പഞ്ചമ്യോ മാഹു താ വാവഃ പുരു
ഷവചസോ ഭവന്തീതി സ ഉല്ബാവ്യ
തോ ഗർഭോ ദശവാ നവ വാ മാസാനന്തഃ
ശയിത്യാ യാവദാ ിഥ ജായതേ.

ഇങ്ങനെ അഞ്ചാമത്തെ ആഹുതിയിൽ അപ്പുകൾ പുരുഷൻ
എന്നു പേരുള്ളവയായിത്തീരുന്നു. ആ ഗർഭം, ജരായു എന്നു
പറയുന്ന ഗർഭവേഷ്ഠനത്താൽ ആവൃതമായിട്ട്, പത്തോ
ഒൻപതോ മാസക്കാലം അല്ലെങ്കിൽ അതിലല്പം കൂടിയോ
കുറഞ്ഞോ ഉള്ള കാലം ഉള്ളിൽ കിടന്നിട്ട് ജനിക്കുന്നു.

N

P

I

K

സജായോ യാവദാ യുഷം ജീവതി, തം പ്രേതം ദിഷ്ടമിതോ ിഗ യ ഏവ, ഹരന്തിയത ഏവേ തോ യതഃ സം ഭൂതോ ഭവതി.

ആ ജനിച്ചവൻ ആയുസ്സുള്ളിടത്തോളം കാലം ജീവിക്കുന്നു. പരേതനായ അവനെ പരലോകത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച് ഈ ഗ്രാമത്തിൽ നിന്ന് അവൻ ഏത് അഗ്നിയിൽ നിന്നു വന്നുവോ, അവൻ ഏത് അഗ്നിയിൽനിന്നുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ, ആ അഗ്നിയിലേക്കുതന്നെ കൊണ്ടുപോവുന്നു.

പത്താം ഖണ്ഡം

തദ്യ ഇതഥം വിദുഃ, യേ ചേമേ ിരണ്യേ ശ്രദ്ധാ തപ ഇത്യുപാസതേ, തേ ിർച്ചിഷ മഭി സംഭവന്തി; അർച്ചിഷോ ിഹരഹ്ന ആപൂർയ്യമാണ പക്ഷ -- മാ പൂർയ്യമാണപക്ഷാ ദ്യാൻ ഷഡ ദങ്ങേതി മാസാം സ്താൻ

പരലോകത്തിലേക്കു ഉധാനം ചെയ്യുന്ന അധികൃതരായ ഗൃഹസ്ഥന്മാരിൽ യാതൊരുത്തൻ ഇങ്ങിനെ അറിയുന്നുവോ, യാതൊരുത്തൻ അരണ്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ തപസ്സ് തുടങ്ങിയവ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവർ അർച്ചിരഭിമാനിനിയായ ദേവതയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അർച്ചിസ്സിൽ നിന്ന് അഹരഭിമാനിനിയായ ദേവതയേയും അഹസ്സിൽ നിന്ന്, ശുക്ലപക്ഷാഭിമാനിനിയായ ദേവതയേയും, അപൂർയ്യമായണ പക്ഷത്തിൽനിന്ന് സൂര്യൻ വടക്കോട്ടു പോവുന്നുവോ, ആ മാസങ്ങളായ ഉത്തരായണ ദേവതയേയും, ഉത്തരായണ ദേവതയിൽ നിന്ന് സംവത്സരാഭിമാനിനിയായ ദേവതയേയും, സംവത്സരത്തിൽ നിന്ന് ആദിത്യനേയും ആദിത്യനിൽ നിന്ന് ചന്ദ്രനേയും, ചന്ദ്രനിൽനിന്ന് വിദ്യുത്തിനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. അവിടെ അമാനവനായ പുരുഷൻ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽനിന്ന് വരുന്നു. ആ പുരുഷൻ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇത് ദേവയാനമെന്നു പറയുന്ന മാർഗ്ഗമാവുന്നു.

അഥ യ ഇമേഗ്രാമ ഇഷ്ടാ പൂർത്ത ദത്ത മിത്യുപാസതേ, തേ ധുമ മഭി സംഭവന്തി; ധുമാദ്രാതിം രാത്രേ രപരപക്ഷ, മപര പക്ഷാദ്യാൻ ഷഡ്ദക്ഷിണൈതിമാം സാം സ്താൻ, നൈതേ സംവത്സരമഭി പ്രാപ്നുവന്തി.

ഗ്രാമത്തിൽ, ഇഷ്ടവും പൂർത്തവുമായ ദാനം താത്പര്യത്തോടുകൂടി ചെയ്യുന്നത് ആരാണോ അവർ ധുമാഭിമാനിനിയായ ദേവതയെ പ്രാപിക്കുന്നു. ധുമത്തിൽനിന്ന് രാത്രിയിൽനിന്നായ ദേവതയേയും, രാത്രിയിൽ നിന്ന് കൃഷ്ണപക്ഷാഭിമാനിനിയായ ദേവതയേയും, അപരപക്ഷത്തിൽനിന്ന് സൂര്യൻ ദക്ഷിണദിക്കിലേക്കു പോകുന്ന ആറുമാസത്തിന്റെ അഭിമാനി ദേവതകളേയും പ്രാപിക്കുന്നു. ഇവർ സംവത്സരാഭിമാനിനിയായ ദേവതയെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല.

മാസേഭ്യഃ പിതൃലോകം പിതൃലോകാ ദാകാശ, മകാശാചന്ദ്രമസം; ഏഷ സോമോ രാജത ദേവാനാമന്നം, തം, ദേവാ ഭക്ഷയതി.

മാസങ്ങളിൽ നിന്നു പിതൃലോകത്തേയും, പിതൃലോകത്തിൽ നിന്ന് ആകാശത്തേയും, ആകാശത്തിൽ നിന്ന് ചന്ദ്രമസ്സിനേയും, പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ ചന്ദ്രമസ്സ് ബ്രാഹ്മണരുടെ രാജാവായ സോമനാകുന്നു. ദേവന്മാരുടെ അന്നം അതാകുന്നു. ആ അന്നമായ ചന്ദ്രമസ്സിനെ ദേവന്മാർ ഭക്ഷിക്കുന്നു.

തസ്മിൻ യാവത്സം പാതമുഷിത്വാ ി മൈതമേവാധാ തം പുനർനിവർത്ത നേ തഥേത, മകാശ, മകാശാ ദായും, വായുർഭൂത്യാ ധുമോ ഭവതി, ധുമോ ഭൂത്യാ ിദ്രം ഭവതി.

അഭ്രം ഭൂത്യാ മേഘോ ഭവതി; മേഘോ ഭൂത്യാ പ്രവർഷതി; ത ഇഹ വ്രീഹിയവാ, ഔഷധിവനസ്പതയ, സ്തിലമാഷാ ഇതി ജായന്തേ അതോ വൈ ഖലു ദുർന്നിഷ്പ്ര പതരം, യായോ ഹ്യന്നമത്തി, യോ രേ തഃ സിഞ്ചതി, തദ്ഭൂയ ഏവ ഭവതി.

ആ ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ കർമ്മക്ഷയംവരെ വസിച്ചിട്ട്, അടുത്തു പറവാൻ പോകുന്ന വഴിക്കുതന്നെ പോയതുപോലെ, വീണ്ടും തിരിച്ചുപോരുന്നു. ആകാശത്തേയും ആകാശത്തിൽ നിന്നു വായുവിനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. വായുവായിത്തീർന്നിട്ട് ധുമമായി പരിണമിക്കുന്നു. ധുമമായിത്തീർന്നിട്ട് വർഷമായി പതിക്കുന്നു. അവർ ഇവിടെ വ്രീഹികളും യവങ്ങളും ഔഷധികളും, വൃക്ഷങ്ങളും തിലങ്ങളും മാഷങ്ങളും മറ്റുമായി ജനിക്കുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ നിഷ്ക്രമിക്കുവാൻ വളരെ പ്രയാസമാണ്. ആരെല്ലാം ആ അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നുവോ, മിക്കവാറും അതിന്റെ എല്ലാം അവയവങ്ങളോടും ആകൃതിയോടും കൂടിയവനായിത്തീരുന്നു.

തദ്യ ഇഹ രമണീയ ചരണാ, അഭ്യാശോ ഹ യത്തേ രമണീയാം യോനിമാപദ്യേരൻ; ബ്രാഹ്മണ യോനിം വാ ക്ഷത്രിയ യോനിം വാ വൈശ്യയോനിം വാ അഥയ ഇഹ കപു യ ചരണാ, അഭ്യാശോ ഹ യത്തേ കപുയാം യോനി മാപദ്യേരൻ, ശവയോനിം വാ സു കരയോനിം വാ ചണ്ഡാ ലയോനിം വാ

ആ അനുശയികളിൽ ആരാണോ ഈ ലോകത്തിൽ ശോഭനമായ ശീലത്തോടു കൂടിയവരായിരിക്കുന്നത് അവർ ശോഭനമായ യോനിയെ അതായത് ബ്രഹ്മണയോനിയേയോ ക്ഷത്രിയയോനിയേയോ വൈശ്യയോനിയേയോ വേഗം പ്രാപിക്കുന്നു.

N

P

I

K

യാതൊരുത്തൻ ഈ ലോകത്തിൽ അശോഭനശീലന്മാരായിരിക്കുന്നുവോ, അവർ അശോഭനമായ യോനിയെ അതായത് ശയോനിയേയോ, സുകര യോനിയേയോ ചണ്ഡാലയോനിയേയോ വേഗത്തിൽ പ്രാപിക്കും.

അഥൈതയോഃ പഥോർന്ന കതരേണ ചന,
താനീമാനി ക്ഷുദ്രാണു സകൃദാ വർത്തീനി
ഭൂതാനി ഭവന്തി; ജായസ്വഥിയസേത്യേ
തത് തൃകതീയം സ്ഥാനം തേനാ സൗ
ലോകേ ന സംപൂർത്യതേ; തസ്മാജ്ജുഗുപ്സേ
ത; തദേഷ ശ്ലോകഃ

പിന്നെ ഏതു ഭൂതങ്ങൾ ഇപ്പറഞ്ഞ രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ ഒന്നിലും കൂടി പോകുന്നില്ലയോ, അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഭൂതങ്ങൾ പല പ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കുന്ന ഈച്ച, കൊതുക്, പുഴു മുതലായ ക്ഷുദ്രങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ജനിക്കലും മരിക്കലും മൂന്നാമത്തെ സ്ഥാനമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് പരലോകം നിയുന്നില്ല. അതിനാൽ സംസാരഗതി വെറുക്കണം.

സ്തേനോ ഹിരണ്യസ്യ സുരാം പിബംശ്ര ഗു
രോസ്തല്പ മാനസൻ ബ്രഹ്മഹാ ച ഏതേ
പതന്തി ചതാരഃ പഞ്ചമശ്വാ ഫ്ഫചരം
സ്തൈതരിതി

സ്വർണ്ണം മോഷ്ടിക്കുന്നവരും, മദ്യപാനം ചെയ്യുന്നവനും, ഗുരുദാരങ്ങളെ പരിഗ്രഹിക്കുന്നവനും, ബ്രഹ്മണനെ കൊല്ലുന്നവനും ഈ നാലുപേരും അവരോടുകൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന അഞ്ചാമത്തേവനും പതിക്കുന്നു.

അഥ ഹയ ഏതാൻ പഞ്ചാഗ്നീൻ വേദ,
ന സ ഹ തൈര പ്യാചരൻ പാപ്മ
നാ ലിപ്യതേ ശുദ്ധഃ പുതഃ പുണ്യലോ
കോ ഭവതി യ ഏവം വേദ, യ ഏവം വേദ

ആര് ഈ പഞ്ചാഗ്നികളെ ഇങ്ങനെ അറിയുന്നുവോ, അവൻ മേൽപ്പറഞ്ഞ മഹാപാതകികളോടുകൂടി പ്രവർത്തിച്ചാലും, പാപത്താൽ ലിപ്നാകയില്ല. ഇങ്ങനെ ആരു അറിയുന്നുവോ, അവൻ ശുദ്ധനായും ശുദ്ധമാക്കപ്പെട്ടവനായും പുണ്യമായ ലോകമുള്ളവനായും തീരുന്നു.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

പ്രാചീനശാല ഔപമന്യവഃ സത്യയജ്ഞഃ
പൗലുഷി, തിന്ദ്ര ദ്യുമ്നോ ഭാല്യവേയോ,
ജനഃ ശാർക്കരാക്ഷോ, ബഡില അശ്വ
തരാശിസ്തേ ഹൈതേ മഹാശാലാ മഹാ
ശ്രോത്രിയാഃ സമേത്യ മീമാംസാ ചക്രൂഃ
കോന ആത്മാ, കിം ബ്രഹ്മേതി

വലിയ യജ്ഞശാലികളോടു കൂടിയവരും വലിയ സ്തോത്രീയന്മാരുമായ ഉപമന്യുവിന്റെ പുത്രനായ പ്രാചീനശാലൻ പുലുഷന്റെ പുത്രനായ സത്യയജ്ഞൻ ദാല്യവിയുടെ പുത്രനായ തിന്ദ്രദ്യുമ്നൻ, ശാർക്കരാക്ഷന്റെ പുത്രനായ ബുഡിലൻ ഇവർ ഒരിടത്ത് ഒരുമിച്ചുകിടി. ആത്മാവേൽ ബ്രഹ്മ ഏത് എന്ന് വിചാരണ ചെയ്തു.

തേ ഹ സമ്പാദയാം ചക്രദൃഢാലകോ ലൈ
ഭഗവനോ ിയ മാരുണിഃ സബ്രതിമമാ
ത്മാനം വൈശ്വനരമധ്യേതി; തം ഹാഭ്യ
ഗച്ഛാമേതി തം ഹാഭ്യോ ജഗ്മുഃ

പുജ്യന്മാരായ അവർ തങ്ങൾക്ക് ഉപദേഷ്ടാവിനെ ആലോചിച്ചു. അരുണന്റെ പുത്രനായ ഈ ഉദ്ദാലകൻ വൈശ്വനരനാകുന്ന ഈത്തത്മാവിനെ വേണ്ട വിധത്തിൽ അറിയുന്നു. ഇപ്പോൾ ഇവനെ നമുക്ക് അഭയാഗമിക്കാം. ഇങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ച് ഉദ്ദാലകനെ അഭയാഗമിച്ചു.

സ ഹ സമ്പാദയാം ചകാര പ്രക്ഷ്യന്തി മാമിമേ
മഹാശാലാ മഹാശ്രോത്രി യാസ്തേഭ്യോ ന
സർവമിവ പ്രതിപത്സേ; ഹന്താ ഹമന്യുമഭ്യനു
ശാസാനീതി

ആ ആരുണി വിചാരിച്ചു:-- വലിയ യജ്ഞശാലികളോടു കൂടിയവരും മഹാ ശ്രോത്രിയന്മാരുടെ ഇവർ, എന്നോടു ചോദിക്കും. അവർക്ക് അവർ ചോദിക്കുന്നതെല്ലാം പറഞ്ഞു കൊടുക്കുവാൻ ഞാനുത്സാഹിക്കുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ ഞാൻ വേറൊരു ഉപദേഷ്ടാവിനെ അഭ്യനുശാസിക്കാം.

താൻ ഹോവാചാശ്വപതിർവൈ ഭഗവനോഽ
യം കൈ കേ യഃ സം പ്രതീമമാത്മാനം
വൈശ്വാ നരമധ്യേതിതം ഹന്താഭ്യഗച്ഛാ
മേതി തം ഹാഭ്യജഗ്മുഃ

അവരോടു പറഞ്ഞു: അല്ലയോ ഭഗവാന്മാരേ! കേകേയന്റെ പുത്രനായ ഈ അശ്വപതി എന്ന രാജാവ് വേണ്ടവിധത്തിൽ ഈ വൈശ്വാനരനെ അത്മാവിനെ അറിയുന്നു. അവനെ ഇപ്പോൾ നമുക്ക് അഭയാഗമിക്കാം. എന്നു നിശ്ചയിച്ച് അശ്വപതിയെ അഭയാഗമിച്ചു.

തേഭ്യോ ഹ പ്രാപ്തേ ഭ്യഃ പൃഥ ഗർഹാണി
കാരയാം ചകാര സ ഹ പ്രാതഃ സംജി
ഹാന ഉവാച:- ന മേ സ്തേനോ ജനപദേ,
ന കദർയ്യോ ന - മദ്യപോ നാനാഹിതാ
ഗ്നിർന്നാവിദാൻ, ന സ്വൈരീ സ്വൈരിണീ,
കൃതോ, യക്ഷ്യമാണോ വൈ ഭഗവനോഽ
ഹമസ്മി, യാവദേ കൈകസ്മാ ഋതി ജേ
ധനം ദാസ്യാമി താവദ് ഭഗവദ് ഭ്യോ
ദാസ്യാമി, വന്ത ഇതി.

N

P

I

K

പ്രാപ്തരായ അവർക്കു പ്രത്യേകം സൽക്കാരങ്ങൾ ചെയ്തിച്ചു. ആ രാജാവ് പ്രാതഃ കാലത്തിൽ വിനയത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു: എന്റെ നാട്ടിൽ കള്ളനില്ല. കൃപണൻ ഇല്ല. മദ്യപനില്ല. അഗ്യാധാനം ചെയ്യാത്തവനില്ല. വിദ്വാനാരേയുള്ളു. പരദാ രഗമനം ചെയ്യുന്നവനില്ല. ദുഷ്ടചരിണിയായ സ്ത്രീകളില്ല. അല്ലയോ ഭഗവാന്മാരേ, ഞാൻ യാഗം ചെയ്യാൻ പോകയാണ്. ഒരോ ഋതിക്കിനും എന്തുമാത്രം ധനം ഞാൻ കൊടുക്കുമോ അത്രയും ഭഗവാന്മാരായ നിങ്ങൾക്ക് തരുന്നുണ്ട്. ഭഗവാന്മാർ ഇവിടെ വസിക്കുവിൻ.

തേ ചോചൂർയ്യേന ഹൈവാതേന്ദന പുരുഷ
ശ്വരേത്, തം ഹൈവ വദേത്, ആത്മാന
മേ വേമം വൈശ്വാനരം സംപ്രത്യധ്യേഷി;
തമേവ നോ ബ്രൂഹീതി.

അവർ പറഞ്ഞു: ഏതു പ്രയോജനത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച് പുരുഷൻ ഒരാളുടെ അടുക്കൽ ചെല്ലുന്നുവോ, അതുതന്നെ പറഞ്ഞു കൊടുക്കണം. ആത്മാവുതന്നെയായ ഈ വൈശ്വാനരനെ ശരിയായി അങ്ങ് അറിയുന്നു. ആ വൈശ്വാനരനെത്തന്നെ ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുതരൂ.

താൻ ഹോവാച പ്രാതർവഃ പ്രതിവ
ക്താ സ്മീതി, തേ സമിത് പാണ്യഃ
പൂർവാ ഹ്നേ പ്രതിചക്രമിരേ; താൻ
ഹാനു പനീയൈ വൈതദുവാച

അവരോട് അശ്വപതി പറഞ്ഞു. രാവിലെ നിങ്ങൾക്കു പ്രത്യുത്തരം നൽകാം. അവർ കൈകളിൽ സമിത്തുകളോടുകൂടി പൂർവാഹത്തിൽ രാജാവിന്റെ അടുക്കൽചെന്നു. അവരെ ഉപനയിക്കാതെ തന്നെ താഴെപ്പറയുന്ന വൈശ്വാനരവിജ്ഞാനം പറഞ്ഞുകൊടുത്തു.

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

ഔപമന്യവ, കം തമാത്മാനവുപാസ്തു ഇതി;
ദിവമേവ ഭഗവോ രാജന്നിതി ഹോവാ
ച; ഏഷ വൈ സുത ജാ ആത്മാ
വൈശ്വാനരോയം തമാത്മാന മുപാസ്തേ
തസ്മാത്ത വസുതം പ്രസുത, മാസുതം
കുലേ ദൃശ്യതേ.

ഉപമന്യു പുത്രാ, അങ്ങ് ഏത് ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു എന്നു രാജാവു ചോദിച്ചു. പുഷ്പനായ രാജാവേ, ദ്യോവിനെത്തന്നെ എന്ന് മഹാശാലൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഉപാസിക്കുന്നത് സുതേജസ്സെന്നു പറയുന്ന വൈശ്വാനരനായ ആത്മാവാകുന്നു. ആ ആത്മാവിനെ നീ ഉപാസിക്കുന്നു. അതിനാൽ നിന്റെ കുലത്തിൽ സുതവും പ്രസുതവും, അസുതവും കാണപ്പെടുന്നു. (അതായത് നിന്റെ കുലത്തിലുള്ളവർ കർമ്മം ചെയ്യുന്നവരാണെന്നർത്ഥം)

അത്യുന്നം പശ്യസിപ്രിയം, അത്യുന്നം പശ്യതി
പ്രിയം, ഭവത്യസ്യ ബ്രഹ്മവർച്ചസം കുലേ യ
ഏത മേവമാത്മാനം വൈശ്വാനര മുപാസ്തേ,
മൂർദ്ധാതേഷ ആത്മാന ഇതി ഹോവാച; മു
ർദ്ധാതേ വ്യപതിഷ്യദ്യ ത്യാനം ിഗമിഷ്യ ഇതി

നീ അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. പ്രിയത്തെ കാണുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഈ വൈശ്വാനരനായ ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ അന്നം ഭക്ഷിക്കും. പ്രിയം കാണും. ഇവന്റെ കുലത്തിൽ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ഉണ്ടാവും. എന്നാൽ ഇത് ആത്മാവിന്റെ മൂർദ്ധാവാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. എന്റെ അടുക്കൽ അങ്ങുവന്നില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ, അങ്ങേ മൂർദ്ധാവ് വീണുപോകുമായിരുന്നു എന്നു കൂടിപ്പറഞ്ഞു.

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹോവാച സത്യയജ്ഞം പൗലുഷിഃ-
ചീനയോഗ്യ, കം തമാത്മാന മുപാസ്തു ഇതി
ആദിത്യമേവ. ഭഗവോ രാജന്നിതി ഹോവാച;
ഏഷവൈ വിശ്വരൂപ ആത്മാവൈശ്വ
രോ യം തമാത്മാനമുപാസ്തേ; തസ്മാ
ത്തവ വിശ്വരൂപം കുലേ ദൃശ്യതേ

പുലുഷന്റെ പുത്രനായ സത്യയജ്ഞനോട് പറഞ്ഞു. അല്ലയോ, പ്രാചീനയോഗ്യ, അങ്ങ് ഏതിനെ ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നു? പുഷ്പനായ രാജാവേ ആദിത്യനെത്തന്നെ എന്നു അവൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഏതിനെയാണോ ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നത്, അത് വിശ്വരൂപൻ എന്നു പ്രസിദ്ധനായ വൈശ്വാനരനായ ആത്മാവാകുന്നു. അതിനാൽ നിന്റെ കുലത്തിൽ വളരെ ഇഹപരലോകങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഉപകരണം കാണുന്നു.

പ്രവൃത്തോ ിശ്വതരീരഥോ ദാസീനിഷ്കോി
ത്യുന്നം പശ്യസിപ്രിയം അത്യുന്നം പശ്യ
തി പ്രിയം, ദവത്തസ്യ ബ്രഹ്മവർച്ചസം
കുലേ, യ ഏത മേവമാത്മാനം വൈശ്വ
നരമുപാസ്തേ! ചക്ഷുഷ്ഠേതദാത്മാ
ഇതി ഹോ വാച ണ്യാ ിഭവിഷ്യോ യദി
മാന്നാ ിഗമിഷ്യ ഇതി.

അശ്വതരികളെ കെട്ടിയിട്ടുള്ള രഥവും, ദാസികളോടു കൂടിയ ഹാരവും, നിനക്കുപയോഗപ്പെടുന്നു. നീ അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. നീ പ്രിയം കാണുന്നു. ആരാണോ ഇപ്രകാരം ഈ വൈശ്വാനരനാകുന്ന ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു. പ്രിയം കാണുന്നു. ഇവന്റെ കുലത്തിൽ വൃത്താദ്ധ്യയനസമൃദ്ധി ഉണ്ടാവും. ഇത് ആത്മാവിന്റെ ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. അങ്ങ് എന്റെ അടുക്കൽ വന്നിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അന്ധനായിത്തീരുമായിരുന്നു എന്നും പറഞ്ഞു.

N

P

I

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹോവാചേന്ദ്രദ്യുച്ഛനം ഭാല്ലവേയം:-
വൈയാഘ്ര പദ്യകം തമാത്മാനമുപാസ്സേ ഇതി. വായു മേവ ഭഗവോ രാജ
ന്നിതി ഹോവാച ഏഷ വൈ പൃഥഗർ
ത്മാ ിത്മാ വൈശ്യാതരോയം തമാത്മാ
ന മുപാസ്സേ; തസ്മാത് ത്യാം പൃഥഗ് ബ
ലയ ആയന്തി പൃഥഗ്രഥ ശ്രേണയോഽ നൃയന്തി

ഭാല്ലവിയുടെ പുത്രനായ ഇന്ദ്രദ്യുച്ഛനോട് ചോദിച്ചു: അല്ലയോ, വ്യഘ്രപത്തിന്റെ പുത്രാ, അങ്ങ് എന്തിനെയാണ് ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നത്? പുഷ്പനായ രാജാവേ വായുവിനെത്തന്നെ എന്നു പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഏതിനെയാണോ ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നത് അത് വായു പൃഥഗർത്മാവെന്നു പേരുള്ള ആത്മാവായ വൈശ്യാനരനാകുന്നു. പൃഥഗർത്മാവെന്ന ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നതിനാൽ വേറെവേറെ ഉപഹാരങ്ങൾ അങ്ങയുടെ അടുക്കൽ വരുന്നു. വേറെ വേറെ തേർന്നിരകൾ അങ്ങയെ അനുഗമിക്കുന്നു.

അത്യന്നം, പശ്യസി പ്രിയം; അത്യന്നം പശ്യതി പ്രിയം ഭവത്യസ്യ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ക്വലേ യ ഏതമേവ മാത്മാനം വൈശ്യാനര മുപാസ്തേ; പ്രാണസ്തേഷ ആത്മാന ഇതിഹോവാച; പ്രാണസ്ത ഉദക്രിമിഷ്യ ദ് യന്മാം ന ിഗമിഷ്യ ഇതി

അങ്ങ് അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു. പ്രിയം കാണുന്നു. ആരാണോ ഈ വൈശ്യാനരനാകുന്ന ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ അന്നം കാണും. ഇവന്റെ ക്വലത്തിൽ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ഉണ്ടാകും. എന്നാൽ ഇത് വൈശ്യാനരന്റെ പ്രാണനാകുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞു. അങ്ങ് എന്റെ അടുക്കൽ വന്നില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ അങ്ങയുടെ പ്രാണൻ ഉൽക്രിമിക്കുകമായിരുന്നു എന്നും പറഞ്ഞു.

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹോവാച ജനം:- ശാർക്കരാക്ഷ്യ, കം തമാത്മാന മുപാസ്സ ഇതി. ആകാശ മേവ ഭഗവോ രജന്നിതി ഹോവാച. ഏഷ വൈ ബഹുല ആത്മാവൈശ്യാനരോ യം തമാത്മാന മുപാസ്സേ; തസ്മാത് ത്യാം ബഹുലോ ിസി പ്രജയാ ച ധനേന ച.

ജനനോട് പറഞ്ഞു. അല്ലയോ, ശർക്കരാക്ഷപുത്രാ, അങ്ങ് എന്തിനെ ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നു. പുഷ്പനായ രാജാവേ, ആകാശത്തെത്തന്നെ എന്നുത്തരം പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഏതിനെയാണോ ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നത് അത് ബഹുലൻ എന്നു പേരുള്ള ആത്മാവായ വൈശ്യാനരനാകുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങ്

K

പ്രജയെക്കൊണ്ടും ധനംകൊണ്ടും സമൃദ്ധനായിരിക്കുന്നു.

അത്യന്നം, പശ്യസി പ്രിയമത്ത്യന്നം പശ്യതി പ്രിയം; ഭവത്യസ്യ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ക്വലേ യ ഏതമേവ മാത്മാനം വൈശ്യാനരമുപാസ്തേ, സംദേഹസ്തേഷ ആത്മാന ഇതി ഹോവാച സന്ദേഹസ്തേ വ്യശീർയ്യദ്യന്മാം നാ ിഗമിഷ്യ ഇതി.

അങ്ങ് അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു. പ്രിയം കാണുന്നു. ആർ ഈ വൈശ്യാനരനാകുന്ന ആത്മാവിനെ ഇങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ അന്നം ഭക്ഷിക്കും. പ്രിയം കാണും. ഇവന്റെ ക്വലത്തിൽ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ഉണ്ടാകും. എന്നാൽ ഇത് വൈശ്യാനരന്റെ മധ്യമശരീരമാകുന്നു. അങ്ങ് എന്റെ അരികിൽ വന്നില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ അങ്ങയുടെ ശരീരം വിശീർണ്ണമായിത്തീരുമായിരുന്നു.

പതിനാറാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹോവാച ബുദ്ധിലമാശ്വതരാശിഃ:- വൈയാഘ്ര പദ്യകം തമാത്മാനമുപാസ്സ ഇതി. അപ ഏവ ഭഗവോ രാജന്നിതി ഹോവാച. ഏഷ വൈരയിരാത്മാ വൈശ്യാനരോ യം തമാത്മാന മുപാസ്സേ; തസ്മാത് ത്യാം രയിമാൻ പുഷ്ഠിമാനസി

അശ്വതരാശ്വന്റെ പുത്രനായ ബുദ്ധിലനോട് പറഞ്ഞു: അല്ലയോ വ്യഘ്രപത്തിന്റെ പുത്രാ, അങ്ങ് ഏതിനെ വൈശ്യാനരനായി ഉപാസിക്കുന്നു എന്ന് ചോദിച്ചു. അല്ലയോ, പുഷ്പനായ രാജാവേ അപ്പുകളെത്തന്നെയാകുന്നു എന്ന് ബുദ്ധിലൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഏതിനെയാണോ ആത്മാവായി ഉപാസിക്കുന്നത് ഇത് രയി എന്നു പ്രസിദ്ധനായ ആത്മാവായ വൈശ്യാനരനാകുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങ് ധനമുള്ളവനായും പുഷ്ഠിയുള്ളവനായും ഇരിക്കുന്നു.

അത്യന്നം, പശ്യസി പ്രിയം, അത്യന്നം പശ്യതി പ്രിയം ഭവത്യസ്യ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ക്വലേ യ ഏതമേവ മാത്മാനം വൈശ്യാനര മുപാസ്തേ; വസ്തിസ്തേഷ ആത്മാന ഇതി ഹോവാച; വസ്തിസ്തേ വ്യഭേത്യ്യദ്യന്മാം നാ ിഗമിഷ്യതി

അങ്ങ് അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു. പ്രിയം കാണുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഈ വൈശ്യാനരനാകുന്നു ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ അന്നം ഭക്ഷിക്കും. പ്രിയം കാണും. ഇവന്റെ ക്വലത്തിൽ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ഉണ്ടാകും. എന്നാൽ ഇത് ആത്മാവിന്റെ വസ്തിയാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. അങ്ങ് എന്റെ അടുക്കൽ വരാതിരുന്നു എങ്കിൽ അങ്ങയുടെ വസ്തിപ്പൊട്ടിപ്പോകുമായിരുന്നു എന്നുകൂടി പറഞ്ഞു.

N

P

I

പതിനേഴാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹോവാചോദ്രാലകമാരുണിഃ- ഗൗതമ, കം തമാത്മാന മുപാസ്സ ഇതി. പൃഥിവി മേവ ഭഗവോ രാജന്നിതിഹോവാച ഏഷ വൈ പ്രതിഷ്ഠാർത്ഥം വൈശ്യാനരോ യം തമാത്മാന മുപാസ്സേ തസ്മാത് തം പ്രതിഷ്ഠിതോ ഽസിപ്രയാജച വശുഭീശ്വ.

അത്യുന്നം പശ്യസിപ്രിയം; അത്യുന്നം പശ്യതി പ്രിയം ഭവത്യസ്യ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ക്വലേയ ഏതമേവ മാത്മാനം വൈശ്യാനരമുപാസ്തേ; പാദൗത്യേതാ വാത്മന ഇതി ഹോവാച: പാദൗ തേ വൃദ്ധ്യാസ്യേതാം യന്മാനാ ഽർഗമിഷ്യ ഇതി

അരുണ പുത്രനായ ഉദ്രാലകനോട് പറഞ്ഞു. അല്ലയോ, ഗൗതമാ, അങ്ങ് ഏത് ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു? എന്നു ചോദിച്ചു. ഭഗവാനായ രാജാവേ പൃഥിവി തന്നെയാകുന്നു എന്ന് ഉദ്രാലകൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഏത് ആത്മാവിനെയാണോ ഉപാസിക്കുന്നത് ഇത് പ്രതിഷ്ഠ എന്നു പറയുന്ന ആത്മാവായ വൈശ്യാനരനാകുന്നു. അതിനാൽ അങ്ങ് പ്രജകളെക്കൊണ്ടും, പശുക്കളെക്കൊണ്ടും പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നു. അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു. പ്രിയം കാണുന്നു. ആരാണോ ഈ ആത്മാവായ വൈശ്യാനരനെ ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ അന്നം ഭക്ഷിക്കും പ്രിയം കാണും. ഇവന്റെ ക്വലത്തിൽ ബ്രഹ്മവർച്ചസം ഉണ്ടാവും. എന്നാൽ ഇവ ആത്മാവിന്റെ പാദങ്ങളാകുന്നു എന്ന് രാജാവ് പറഞ്ഞു. അങ്ങ് എന്റെ അടുക്കൽ ആഗമിച്ചില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ അങ്ങേയുടെ പാദങ്ങൾ തളർന്നുപോകുമായിരുന്നു എന്നുകൂടി പറഞ്ഞു.

പതിനെട്ടാം ഖണ്ഡം

താൻ ഹോവാച:- ഏതേ വൈ ചലുയുയം പൃഥ ഗിവേ മമാത്മാനം വൈശ്യാനരം വിദ്യാംസോ ഽന്നമർത്ഥ; യസ്ത്യേത മേഷം പ്രാദേശ മാത്രമദിവിമാനമാത്മാനം വൈശ്യാനനുപാസ്തേ; സ സർവേഷു ലോകേഷു സർവേഷു ഭൂതേഷു സർവേഷാത്മസന്നമത്തി.

രാജാവ് പറഞ്ഞു. “നിങ്ങൾ ഈ ആത്മാവായ വൈശ്യാനരനെ വേറെ വേറെ എന്നപോലെ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടാണ് അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ആരാണോ, ഇപ്രകാരം പ്രാദേശമാത്രവും അഭിവിമാനവും ആയ വൈശ്യാനരനായ ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും എല്ലാ ഭൂത

ങ്ങളിലും എല്ലാ ആത്മാക്കളിലും അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു.”

തസ്യ ഹ വാ ഏ തസ്യ ഽർത്ഥേനോ വൈശ്യാനരസ്യമൂർദ്ധൈവ സുതേജാ, ശ്വക്ഷുർവിശ്വരൂപ, പ്രാണഃ പൃഥഗർത്ഥാത്മാ, സന്ദേഹോ, ബഹുലോ, വസ്തിരേവരയിഃ പൃഥി വ്യേവപാദാ, രിവൂര ഏവ വേദിർ, ല്ലോമാ നിബർഹിർ, ഹൃദയം ഗാർഹത്യോ, മനോഽന്യാ ഹാർത്വചന ആസ്യ മാർഹവനീയഃ

അങ്ങനെയുള്ള ഈ വൈശ്യാനരനാകുന്ന ആത്മാവിന് ദൃഢലോകം മുർദ്ധാവാകുന്നു. ആദിത്യൻ ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. വായു പ്രാണനാകുന്നു. ആകാശം ശരീരമാകുന്നു. അന്നകാരണമായ അപ്പികൾ മുത്രാശയമാകുന്നു. പൃഥിവി പാദങ്ങളാകുന്നു. വൈശ്യാനരാത്മകനായ ഭോക്താവിന്റെ ഉരസ്സ് സംസ്കരിക്കപ്പെട്ട തറയാകുന്നു. രോമങ്ങൾ ദർഭങ്ങളാകുന്നു. ഹൃദയം ഗാർഹപത്യനാകുന്നു. മനസ്സ് അന്യാഹാർത്വചനാകുന്നു. വായു ആഹനവനീയനാകുന്നു.

പത്തൊൻപതാം ഖണ്ഡം

തദ്യദ് ഭക്തം പ്രഥമമാഗച്ഛേത് തദ്ധോമീയം, സയാം പ്രഥമാമാഹുതിം ജുഹുയാത് താം ജുഹുയാത് പ്രാണായ സാഹേതി, പ്രാണ സ് തുപ്യതി.

അങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ഏത് അന്നമാണോ ഒന്നാമതായി വരുന്നത് അത് ഹോമിക്കുവാനുള്ള സാധനമാകുന്നു. ഏത് ഹോമിക്കുന്നോ അതിനെ പ്രാണായസാഹാ എന്ന് ഹോമിക്കണം. പ്രാണൻ തൃപ്തനാകും.

പ്രണേ തുപ്യതി ചക്ഷുസ്തുപ്യതി, ചക്ഷുഷി തുപ്യത്യാദിത്യ സ്തുപ്യതി ആദിത്യേ തുപ്യതി ദ്യൗ സ്തുപ്യതി, ദിവി തുപ്യന്ത്യാം യത് കിഞ്ച ദ്യൗ ശ്വ ഽർദിത്യ ശ്വാധിതിഷ്ഠ തസ്മത് തുപ്യതി, തസ്യാനു തൃപ്തിം തുപ്യതി പ്രജയാ, പശുഭി, രന്നാദ്യേന തേജസാ ബ്രഹ്മവർച്ചസേനേതി.

പ്രാണൻ തൃപ്തനാകുമ്പോൾ ചക്ഷുസ്സു തൃപ്തിപ്പെടുന്നു. ചക്ഷുസ്സു തൃപ്തിപ്പെടുമ്പോൾ ആദിത്യൻ തൃപ്തിപ്പെടുന്നു. ആദിത്യൻ തൃപ്തിപ്പെടുമ്പോൾ ദ്യോവു തൃപ്തിപ്പെടുന്നു. ദ്യോവു തൃപ്തിപ്പെടുമ്പോൾ ദ്യോവും ആദിത്യനും ഏതിനെയാണോ അധിഷ്ഠിതമാക്കുന്നത് അത് തൃപ്തിപ്പെടുന്നു. അതിന്റെ തൃപ്തിയെ തുടർന്ന് പ്രജയെക്കൊണ്ടും പശുക്കളെക്കൊണ്ടും അന്നം മുതലായതുകൊണ്ടും തേജസ്സുകൊണ്ടും ബ്രഹ്മവർച്ചസം കൊണ്ടും താനും തൃപ്തനായിത്തീരുന്നു.

K

N

P

I

ഇരുപതാം ഖണ്ഡം

അഥ യാം ദിതീയാം ജുഹുയാത്താം ജുഹുയാ
ദ്വാനായ സാഹേതി; വ്യാനസ് തുപ്യതി.

വ്യാനേ തുപ്യതിശ്രോത്രം തുപ്യതി; ശ്രോത്ര
തുപ്യതി ചന്ദ്രമാസ്തുപ്യതി; ചന്ദ്രമസി
തുപ്യതി ദിശസ് തുപ്യന്തി ഭിക്ഷു തുവ്യന്തീ
ഷു യത് കിം ച ദിശഃ ശ്രോത്രം ചാധിതി
ഷ്ഠന്തി തത് തുപ്യതി; തസ്യാനുതുപ്തിം തുപ്യ
തി പ്രജയാ പശുഭിരന്നാദ്യേ ന തേജസാ
ബ്രഹ്മവർച്ചസേനേതി

രണ്ടാമത്തെ ആഹുതി ഏതാണോ ഹോമിക്കുന്നത് അതിനെ
വ്യാനായ സാഹാ എന്ന് ഹോമിക്കണം. വ്യാനൻ തുപ്തനാകു
മ്പോൾ ശ്രോത്രം തുപ്തനാകുന്നു. ശ്രോത്രം തുപ്തനാകുമ്പോൾ
ചന്ദ്രൻ തുപ്തനാകും. ചന്ദ്രൻ തുപ്തനാകുമ്പോൾ ദിക്കുകൾ
തുപ്തങ്ങളാകും. ദിക്കുകൾ തുപ്തനാകുമ്പോൾ ദിക്കുകളും
ചന്ദ്രമസ്തും യാതൊന്നിനെയാണോ അധിഷ്ഠിതമാക്കുന്നത് അത്
തുപ്തമാകും. അതിന്റെ തുപ്തിയെ തുടർന്ന് പ്രജയെക്കൊ
ണ്ടും, പശുക്കളെക്കൊണ്ടും അന്നം മുതലായതുകൊണ്ടും,
തേജസ്സുകൊണ്ടും, ബ്രഹ്മവർച്ചസംകൊണ്ടും താനും തുപ്ത
നായിത്തീരുന്നു.

ഇരുപത്തി ഒന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ യാം തൃതീയാം ജുഹുയാത് താം ജുഹു
യാദ പാനായ സാഹേതി; അവാനസ്തുപ്യതി

അപാനേ തുപ്യതി വാക്തൃപ്യതി; വാചി
തുപ്യന്ത്യാ മസിസ് തുപ്യതി; അഗ്നൗ തു
പ്യതി പൃഥിവി തുപ്യതി; പൃഥിവ്യാം തുപ്യ
ന്താ യൽ കിം ച പൃഥിവീചാഗ്നി ശ്വാധിതി
ഷ്ഠന്തി തത് തുപ്യതി, തസ്യാനു തുപ്തിം തു
പ്യതി പ്രജയാ പശുഭി രന്നാദ്യേന തേജ
സാ ബ്രഹ്മവർച്ചസോനേതി.

മൂന്നാമത്തെ ആഹുതി യാതൊന്നു ഹോമിക്കുന്നോ ആ
ആഹുതിയെ അപാനായ സാഹാ എന്ന് ഹോമിക്കണം. അപാ
നൻ തുപ്തനാകും. അപാനൻ തുപ്തനാകുമ്പോൾ വാക്
തുപ്തമാകും. വാക് തുപ്തമാകുമ്പോൾ അഗ്നി തുപ്തമാകും.
അഗ്നി തുപ്തനാകുമ്പോൾ പൃഥിവി തുപ്തയാകും. പ്രഥിവി
തുപ്തയാകുമ്പോൾ പൃഥിവിയും അഗ്നിയും യാതൊന്നിനെ
അധിഷ്ഠിതമാക്കുന്നോ അതു തുപ്തമാകും.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം ഖണ്ഡം

അഥയാം ചതുർത്ഥിം ജുഹുയാത് താം ജുഹു
യാത് സമാനായ സാഹേതി; സമാനസ്തുപ്യതി

സമാനേ തുപ്യതി മനസ് തുപ്യതി; മനസി
തുപ്യതി പർജന്യ സ്തുപ്യതി; പർജന്യേ തുപ്യ
തി വിദ്യുത്തുപ്യതി; വിദ്യുതി തുപ്യന്ത്യാം യത്
കിം വചിദ്യുച്ഛ പർജന്യശ്ചാധിതിഷ്ഠന്തി തത്
തുപ്യതി; തസ്യനു തുപ്തിം തുപ്യതി പ്രജയാ
പശുഭിരന്നാദ്യേന തേജസാ ബ്രഹ്മവർച്ച
സേനേതി.

നാലാമത്തെ ആഹുതി ഏതാണോ ഹോമിക്കുന്നത് അതിനെ
സമാനായ സാഹാ എന്ന് ഹോമിക്കണം. സമാനൻ തുപ്തനാ
കും. സമാനൻ തുപ്തനാകുമ്പോൾ മനസ്സു തുപ്തമാകും.
മനസ്സു തുപ്തമാകുമ്പോൾ പർജന്യൻ തുപ്തനാകും. പർജന്യൻ
തുപ്തനാകുമ്പോൾ വിദ്യുത്ത് തുപ്തയാകും. വിദ്യുത്ത് തുപ്ത
യാകുമ്പോൾ വിദ്യുത്തും, പർജന്യനും യാതൊന്നിനെ അധി
തിഷ്ഠിതമാക്കുന്നോ അതു തുപ്തമാകും.

ഇരുപത്തിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

അഥ യാം പഞ്ചമീ ജുഹുയാത് താം
ജുഹുയാദുദാനായ സാഹേതി, ഉദാനസ്
തുപ്യതി.

ഉദാനേ തുപ്യതി ത്വക് തുപ്യതി; ത്വചി
തുപ്യന്ത്യാം വായു സ്തുപ്യതി; വായു തുപ്യ
ന്ത്യാ കാശസ്തുപ്യതി ആകാശേ തുപ്യതി
യത് കിം ച വായു ശ്വാ ഫ്കാശ ശ്വാധിതി
ഷ്ഠന്തി തത് തുപ്യതി, തസ്യാനു തുപ്തിം തുപ്യ
തി പ്രജയാ പശുഭിരന്നാദ്യേന തേജസാ
ബ്രഹ്മവർച്ചസേനേതി.

അഞ്ചാമത്തെ ആഹുതി ഏതാണോ ഹോമിക്കുന്നത്
അതിനെ ഉദാനായ സാഹാ എന്ന് ഹോമിക്കണം. ഉദാനൻ ദുപ്ത
നാകും. ഉദാനൻ തുപ്തനാകുമ്പോൾ ത്വക്കു തുപ്തമാകും. ത്വക്
തുപ്തമാകുമ്പോൾ വായു തുപ്തമാകും. വായു തുപ്തനാകു
മ്പോൾ ആകാശം തുപ്തനാകും. ആകാശം തുപ്തമാകുമ്പോൾ
വായുവും ആകാശവും ഏതൊന്നിനെയാണോ അധിഷ്ഠിതമാ
ക്കുന്നത് അതു തുപ്തമാകും.

ഇരുപത്തിനാലാം ഖണ്ഡം

സ യ ഇദമ വിദ്യാനഗ്നി ഹോത്രം ജുഹോതി,
യഥാ ിങ്ങ് ഗാരാനപോഹ്യ ഭസ്മമി ജുഹുയാ
ത് താദൃക് തത് സ്യാത്

ആരാണോ ഈ വൈശ്വാനര ദർശനം അറിയാതെ അഗ്നി
ഹോത്രത്തെ ഹോമിക്കുന്നത് അവന്റെ ആ അഗ്നിഹോത്രം എപ്ര
കാരം, കനലുകൾ നീക്കിയിട്ട് ചാമ്പലിൽ ഹോമിക്കുന്നോ അതു
പോലെയായിത്തീരും.

N

P

I

K

അഥ യ ഏതദേവം വിദ്വാനഗ്നിഹോത്രം
ജുപുതി, തസ്യ, സർവേഷു ലോകേഷു സ
ർവേഷു ഭൃതേഷു സർവേഷാത്മസുഹൃതം ഭവതി.

ആരാണ് ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞ് അഗ്നിഹോത്രം ഹോമിക്കു ന്നത് അവന്റെ അഗ്നിഹോത്രം എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും, എല്ലാ ഭൃതങ്ങളിലും, എല്ലാ ആത്മാക്കളിലും ഹോമിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീ രുന്നു.

തദ്യഥേഷികാതുലമഗൌ പ്രോതം പ്ര
ദ്യയേതൈവം ഹാസ്യ സർവേ പാപ്മാനഃ
പ്രദ്യയന്തേ യ ഏതദേവം വിദ്വാനഗ്നി
ഹോത്രം ജുഹേതി.

ആരാണ് ഈ വൈശ്വാനര ദർശനം അറിഞ്ഞ് അഗ്നി ഗോത്രം ഹോമിക്കുന്നത്, അവന്റെ എല്ലാ പാപങ്ങളും അഗ്നി യിൽ പ്രക്ഷിപ്തമായ ഇഷ്ടിക എന്നു പറയുന്ന തുണവീശേഷ ത്തിന്റെ പത്തി അഗ്നിയിൽ പ്രക്ഷിപ്തമായാൽ എങ്ങിനെ യാണോ ദഹിക്കുന്നത്, അങ്ങിനെ ദഹിക്കുന്നു.

തസ്മാദു ഹൈവം വിദ്യുദ്യപി ചണ്ഡാലാ
യോച്ഛിഷ്ടം പ്രയച്ഛേദാത്മഹി ഹൈവാ
സ്യ തദൈശ്വാനരേ ഹൃതം സ്യ ദിതി, ത
ദേഷശ്ലോകഃ,

ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ ചണ്ഡാലന് ഉച്ഛിഷ്ടം കൊടുത്താ ലും, ഇവന്റെ ആ ഉച്ഛിഷ്ടദാനം വൈശ്വാനരനായ ആത്മാവ് ഹോമിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരും. ആ വിഷയത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന ശ്ലോകം ഉണ്ട്.

യഥേ ഹ ക്ഷുധിതാ ബാലാ മാതരം പർത്യു
പാസത ഏവം സർവാണി ഭൃതാനൃഗ്നി
ഹോത്ര മുപാസത ഇതി. അഗ്നി ഹോത്ര
മുപാസത ഇതി.

ഏതുപ്രകാരം ഈ ലോകത്തിൽ വിശപ്പുള്ള ബാലന്മാർ മാതാവിനെ ചുറ്റിക്കൂടുന്നു, അതുപോലെ എല്ലാ ഭൃതങ്ങളും അഗ്നിഹോത്രം ഉപാസിക്കുന്നു. (വിദ്വാനുടെ ഭോജനത്താൽ ലോകം മുഴുവൻ തൃപ്തമായിത്തീരുമെന്ന് സാരം.) അഗ്നിഹോത്രമുപാസത ഇതി എന്നു രണ്ടു പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് അദ്ധ്യായം അവസാനിച്ചു എന്നു കാണിക്കാനാണ്.

ആറാം അദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

ഈ ജഗത്തെല്ലാം ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്ന് ജനിക്കുന്നതും ബ്രഹ്മ ത്തിൽതന്നെ ലയിക്കുന്നതും ബ്രഹ്മത്താൽ ജീവിക്കുന്നതും ആണെന്നു മൂന്നാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ബ്രഹ്മ ത്തിൽ നിന്നു ജഗത്തുണ്ടാവുന്നതും അതിൽത്തന്നെ ലയിക്കു ന്നതും അതുകൊണ്ടുതന്നെ ജീവിക്കുന്നതും എങ്ങിനെ എന്നു തുടർന്നു പറയുന്നു. ഒരു വിദ്വാനു ഭോജനം ചെയ്താൽ ജഗ

ത്തെല്ലാം തൃപ്തമാകും. അത് എല്ലാ ഭൃതങ്ങളിലും സ്ഥിതിചെ യ്യുന്ന ആത്മാവ് ഒന്നാണെങ്കിലെ ഉപപന്നമാകയുള്ളൂ. ആത്മാവ് വേറെ വേറെ ഇരിക്കുന്ന പക്ഷം അത് അനുപപന്നമാകുന്നു. അതിനാൽ ആത്മാവിന്റെ ഏകത്വം എങ്ങിനെയാണെന്ന് കാണി ക്കാം. അതൊക്കെ ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ പറയുന്നു. അച്ഛന്റേ യും, മനകന്റേയും കഥ ഇതിൽ പറയുന്നത് വിദ്യ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമാണെന്നു കാണിക്കുന്നു.

ശ്വേതകേതുർഹാ ിരുണേയ ആസ; തം
ഹ പിതോവാച -- ശ്വേതകേതോ, വസ
ബ്രഹ്മചര്യം, ന വൈസോമ്യം സ്മൽ
കുലീനോ നനുച്യ ബ്രഹ്മബന്ധു റിവ ഭവതീതി

അരുണന്റെ പൗത്രനായി ശ്വേതകേതു എന്നൊരാൾ ഉണ്ടാ യിരുന്നു. അവനോടു പിതാവു പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ശ്വേതകേ തു, നീ ബ്രഹ്മചര്യം പാലിക്കൂ. അല്ലയോ സൗമ്യം, നമ്മുടെ കുല ത്തിലുള്ളവൻ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യാതെ ബ്രഹ്മബന്ധുവിനെ പ്പോലെ ആയിത്തീരാൻ പാടില്ല.

സ ഹ ദ്വാദശ വർഷ ഉപേത്യ, ചതുർവിംശതി
വർഷഃ സർവാൻ വേദാനധീത്യ മഹാമനാ
ആ നൂചാനമാനീസ്തബ്ധ ഏയായ തം
ഹ പിതോവാച:- ശ്വേതകേതോ, യനു
സോമ്യേദം മഹാമനാ അനുചാനമാനീ
സ്തബ്ധോസി? ഉത ത മാദേശ മപ്രാ
ക്ഷ്യ, യേനാശ്രുതം ശ്രുതം ഭവത്യ മതം
മതമവിജ്ഞാതം വിജ്ഞാതമിതി.

ശ്വേതകേതു പന്ത്രണ്ടു വയസ്സായപ്പോൾ ആചാര്യന്റെ അടു ക്കൽ ചെന്നു. ഇരുപത്തിനാലു വയസ്സായപ്പോൾ എല്ലാ ദേവ ങ്ങളും പഠിച്ച് മഹത്തായ മനസ്സോടുകൂടിയവനായും താൻ സാങ്ങ്ഗമായ വേദം പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞവനാണെന്നുള്ള അഭിമാന ത്തോടു കൂടിയവനായും വണക്കമില്ലാത്തവനായും ഗൃഹ ത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടി. അവനോട് പിതാവ് പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ശ്വേതകേതു, സൗമ്യം, നീ ഇങ്ങനെ മഹാമനസ്സായും, താൻ അന്തചാനനാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നവനായും, വണക്കമില്ലാത്ത വനായും ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഏത് ആദേശത്താൽ ശ്രവി ക്കപ്പെടാത്തത് ശ്രവിക്കപ്പെട്ടതായും, ഊഹിക്കപ്പെടാത്തത് ഊഹി ക്കപ്പെട്ടതായും നിശ്ചയിക്കപ്പെടാത്തത് നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടതായും തീരുന്നുവോ ആ ആദേശത്തെ ശാസ്ത്രചാര്യോപദേശങ്ങളെ ക്കൊണ്ട് അറിയപ്പെടേണ്ട വസ്തുവിനെ നീ എന്തുകൊണ്ടു ചോദിച്ചില്ല?

കഥം നു ഭഗവഃ സ ആദേശോ ഭവതീതി

അല്ലയോ ഭഗവാനേ ആ ആദേശം ഏതുപ്രകാരത്തിലുള്ള താണ്. ശ്വേതകേതു ചോദിച്ചു.

യഥാ സോമ്യൈകേന മുൽപിണ്ഡേനമ്പർവം
വൃന്ധയം വിജ്ഞാതം സ്യദ്വാചാ ിരംഭണം
വികാരോ നാമധേയം; മത്തി കേത്യേവ സത്യം

N

P

I

K

യഥാ സോമൈകേന ലോഹമണിനാ സർവം ലോഹ മയം വിജ്ഞാതം സ്യദ്വാചാ ഫ്ഫരംഭണം വികാരോ നാമധേയം; ലോഹമിത്യേ വസത്യം

യഥാ സോമൈകേന നഖ നികൃന്തേ നസർവം കാർഷ്ണായസം വിജ്ഞാതം സ്യദ്വാചാ ഫ്ഫരംഭണം വികാരോ നാമധേയം, ലോഹമിത്യേ, വ സത്യം.

യഥാ സോമൈകേന നഖ കൃന്തേ നേന സർവം കാർഷ്ണായസം വിജ്ഞാതം സ്യ ഫ്ഫരംഭരണം വികാരോ നാമധേയം, കൃഷ്ണായസമിത്യേവ സത്യം ഏവം സോമ്യ സ ആദേശാ ഭവതീതി

അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഏതു പ്രകാരമെന്നാൽ ഒരു മുൽപിണ്ഡം കൊണ്ട് മൃത്തിന്റെ വികാരമായിട്ടുള്ളതെല്ലാം അറിയപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു. വികാരമെന്നു പറയുന്നത് വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള നാമധേയം മാത്രമായിരിക്കുന്നു. മൃത്തിക എന്നുള്ളതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഒരു സുവർണ്ണപിണ്ഡം കൊണ്ട് സുവർണ്ണമായിട്ടുള്ളതെല്ലാം അറിയപ്പെട്ടതായിത്തീരും. വികാരമെന്നുള്ളത് വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. സുവർണ്ണം എന്നുള്ളതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അല്ലയോ സൗമ്യോ എങ്ങിനെ എന്നാൽ ഒരു നഖം വാങ്ങിക്കൊണ്ട് കാരിരുമ്പുകൊണ്ടുള്ളതെല്ലാം അറിയപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു. വികാരമെന്നുള്ളത് വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള നാമധേയമാകുന്നു. കാരിരുമ്പെന്നുള്ളതു സത്യമായിട്ടുള്ളതുതന്നെയായിരുന്നു. അല്ലയോ സൗമ്യോ, ആ ആദേശം ഇങ്ങനെയാകുന്നു.

ന വൈ നൂനം ഭഗവന്തസ്ത ഏ തദവേദിഷ്യഃ യദ്യേ തദ വേദിഷ്യൻ കഥം മേതാവക്ഷ്യന്നിതി, ഭഗവാം സ്തോവമേതദ്ബ്രവീതിതി, തഥാ സോമ്യേതി ഹോവാച

ഭഗവാന്മാരായ എന്റെ ഗുരുക്കൾ അങ്ങു പറഞ്ഞ ഈ വസ്തുവനെ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്തെന്നാൽ ഇതു അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ എനിക്കു പറഞ്ഞുതരാതിരുന്നതെങ്ങിനെയാണ്? ഭഗവാൻ തന്നെ എനിക്ക് അതു പറഞ്ഞുതന്നാലും. എന്ന് ശ്ലോകേതു പറഞ്ഞു. അല്ലയോ സൗന്ദ്യോ, അങ്ങിനെയൊക്കട്ടെ എന്ന് പിതാവ് പറഞ്ഞു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

സവദേവ സോമ്യേ ദമഗ്ര ആസീദേക മേവാദിതീയം; തദ്ധൈക ആഹൂര സ ദേവേദമഗ്ര ആസീദേക മേവാദിതീയം; തസ്മാദസതഃ സജ്ജായത

അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഇത് മുൻ സജാതീയമായി വേറെ ഒന്നില്ലാത്തതും വിജാതീയമായി വേറെന്നില്ലാത്തതും ആയ സത്തുമാത്രം ആയിരുന്നു. ആവിഷയത്തിൽ ഒരു കൂട്ടർ പറയുന്നു. ഇത് മുൻപ് ഏകമാത്രമായിട്ടുള്ളതും അദിതീയവുമായ അസത്തുതന്നെയാകുന്നു. ആ അസത്തിൽ നിന്ന് സത്ത് ഉണ്ടായി.

കുതസ്തു ഖലു സോമ്യേവം സ്യദിതി ഹോവാച; കഥ മസതഃ സജ്ജിയേതേതി, സത്തേവ സോമ്യേദമഗ്ര ആസീദേക മേവാദിതീയം.

അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഏതു പ്രമാണത്തിൽ നിന്നാണ് ഇപ്രകാരം സംഭവിക്കുന്നത്? ആചാര്യൻ ചോദിച്ചു. അസത്തിൽ നിന്ന് സത്ത് എങ്ങിനെയുണ്ടാകും? എന്നും പറഞ്ഞു. അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഈ ജഗത്ത് മുൻ ഏകം തന്നെയുള്ളതും, അദിതീയവും ആയ സത്തുമാത്രമായിരുന്നു.

തദൈ ക്ഷത ബഹുസ്യാം പ്രജായേയേതി, തത്തജോഽസ്യജത തത് തേജ ഐക്ഷത് ബഹു സ്യാം പ്രജായേയേതി; തദപോ ഽസ്യജത, തസ്മാദ്യത്രക്വച ശോചതി സ്വേദതേവാ പുരുഷസ്തേജസ ഏവ തദധ്യാപോജായന്തേ

ആ സത്ത് എനിക്കു പലതാകണം എനിക്കു പ്രജനിക്കണം. എന്ന് ദർശനം ചെയ്തു. ആ സത്ത് തേജസ്സിനെ സൃഷ്ടിച്ചു. ആ തേജസ്സ് എനിക്കു പലതായിത്തീരണം; പ്രജനിക്കണം എന്ന് അങ്ങനെ ദർശനം ചെയ്തു. ആ തേജസ്സ് അപ്പുകളെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനാൽ എപ്പോഴാണോ പുരുഷൻ സംതപിക്കുകയോ, സ്വേദിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് അപ്പോൾ തേജസ്സിൽ നിന്നുതന്നെ അപ്പുകൾ ജനിക്കുന്നു.

താ ആപ ഐക്ഷന്ത ബഹുഃ സ്യാമ പ്രജായേ മഹീതി, താ അന്നമസ്യജന്ത, തസ്മാദ്യത്രക്വച വർഷതി, തദേവ ഭൂയിഷ്ഠമന്നം ഭവതി ആദ്ഭ്യ ഏവ തദധ്യാന്നാദ്യം ജായതേ.

ആ അപ്പുകൾ നമുക്ക് പലതാകണം, പ്രജനിക്കണം എന്ന് ഈക്ഷിച്ചു. അവ പ്രഥിവീരുപമായ അന്നം സൃഷ്ടിച്ചു. അത് എവിടെയാണോ വർഷിക്കുന്നത് അവിടെത്തന്നെ അധികമായ അന്നം ഉണ്ടാകുന്നു. ആ അന്നാദ്യം അപ്പുകളിൽ നിന്നുതന്നെ ഉണ്ടാകുന്നു.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

തേഷാം ഖ ലോഷാം ഭൂതാനാം ത്രീണ്യേവ ബീജാനി ഭവന്ത്യണ്ഡജം ജീവജ മുദ്ഭിജ്ജമിതി.

N

P

I

K

ഈ ഭൂതങ്ങൾക്ക് അണ്ഡത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചത്, ജീവനിൽ നിന്നു ജനിച്ചത്, ഉദ്ഭിത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചത് ഇങ്ങനെ മൂന്നു മാത്രമെ ബിജങ്ങളുള്ളൂ.

സേയം ദേവതൈക്ഷത ഹന്താഹമി
മാസ്തിസോ ദേവതാ അനേന ജീവ
നോ ഫ്ഫത്തനാ ന്യപ്രവിശ്യ നാമരുപേ
വ്യാകരവാണിതി.

ഈ ദേവത ഞാൻ ഈ മൂന്നു ദേവതകളിൽ ഈ ജീവനാ കുന്ന ആത്മാവുകൊണ്ട് അനുപ്രവിശിച്ചിട്ട് നാമത്തേയും രൂപത്തേയും വ്യാകരിക്കാം എന്ന് ഈക്ഷിച്ചു.

താസാം ത്രവൃതം ത്രിവൃതമേകൈകാം
കരവാണീതി, സേയം ദേവതേ മാസ്തി
സോ ദേവതാ അനേനൈവ ജീവേനാ
ഫ്ഫത്തനാ ഫ്നുപ്രവിശ്യ നാമരുപേ വ്യാകരോത്

ആ ദേവതകളിൽ ഓരോന്നിനേയും മൂമ്മൂന്നുപിണയുള്ളതാക്കാം എന്ന് ഈക്ഷിച്ചിട്ട് അങ്ങിനെയുള്ള സദാത്മികയായ ഈ ദേവത തേജസ്സുമുതലായ ഈ മൂന്നു ദേവതകളിൽ, ഈ ജീവനാകുന്ന ആത്മാവുകൊണ്ടുതന്നെ അനുപ്രവേശിച്ച് നാമ രൂപങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തി.

താസാം ത്രിവൃതം ത്രിവൃതമേ കൈ
കാമ കരോത്, യഥാ തു വലു സോമേ
മാ ദേവതാ സ്ത്രി വൃത്തി വുദേ
കൈകാവേതി തന്മേ വിജാനീ ഹീതി.

ആ തേജസ്സു മുതലായ ദേവതകളിൽ ഒരോന്നിനേയും മൂപ്പിണിയാക്കിതീർത്തു. അല്ലയോ സൗമ്യോ, എന്നാൽ എങ്ങനെയാണോ ഈ മൂന്നു ദേവതകൾ ഓരോന്നും മൂപ്പിണിയായി ഇരിക്കുന്നത് അപ്രകാരം എന്റെ അടുക്കൽനിന്ന് അറിഞ്ഞുകൊള്ളൂ. എന്ന് ആരുണി പറഞ്ഞു.

നാലാം ഖണ്ഡം

യദഗ്നോരോഹിത്യ രൂപം തേജസസ്തദ്രൂപം;
യച്ഛ്ലക്തം തദ പാഃ; യത് കൃഷ്ണം തദ
ന്നസ്യ, അപാഗാദഗ്നരഗ്നിത്വം വാചാ
ഫ്ഫരംഭണം വികാരോ നാമധേയം - ത്രീ
ണിരൂപാണീത്യേവ സത്യം

അഗ്നിയുടെ രോഹിതമായ രൂപം ഏതോ അത് തേജസ്സിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ശുക്ലമായ രൂപം ഏതോ അത് അപ്പുകളുടെ രൂപമാകുന്നു. കൃഷ്ണമായ രൂപമേതോ അത് അന്നത്തിന്റെ രൂപമാകുന്നു. അഗ്നിയിൽ നിന്ന് അഗ്നി എന്നുള്ള അവസ്ഥ പൊയ്പ്പോകുന്നു. വികാരമെന്നത് വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള നാമധേയമാകുന്നു. മൂന്നുരൂപങ്ങൾ എന്നുള്ളതും മാത്രം സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

യദാദിത്യസ്യ രോഹിതം രൂപം, തേജ
സസ്തദ്രൂപം; യച്ഛ്ലക്തം, തദപാഃ,
യത് കൃഷ്ണം തദന്നസ്യ; അപാഗാദാ
ദിത്യത്വം; വാചാ ഫ്ഫരംഭണം വികാരോ
നാമധേയം, ത്രീണി രൂപാണീത്യേ വസത്യം
യച്ഛ്ലക്തസോ രോഹിതം രൂപം, തേജ
സസ്തദ്രൂപം; യച്ഛ്ലക്തം തദപാഃ, യത്
കൃഷ്ണം തദന്നസ്യ; അപാഗാചന്ദ്രചന്ദ്രത്വം
വാചാ ഫ്ഫരംഭണം വികാരോ നാമധേയം,
ത്രീണി രൂപാണീത്യേവസത്യം.

യ ദിദ്യുതോ രോഹിതം രൂപം, തേജസസ്ത
ദ്രൂപം യയ്ചരൂക്തം തദ പാഃ യൽകൃഷ്ണം
ത ദന്നസ്യ, അപാഗാദിദ്യുതോ വിദ്യുത്താം
വാചാ ഫ്ഫരംഭണം വികാരോ നാമധേയം
ത്രീണിരൂപാണീത്യേവ സത്യം

ആദിത്യന്റെ രോഹിതമായ രൂപം ഏതോ അത് തേജസ്സിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ശുക്ലമായ രൂപമേതോ അത് അപ്പുകളുടെ രൂപമാകുന്നു. കൃഷ്ണമായ രൂപമേതോ അത് അന്നത്തിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ആദിത്യനിൽ നിന്ന് ആദിത്യത്വം പോയി. വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള നാമധേയമാകുന്നു. മൂന്നു രൂപങ്ങൾ എന്നുള്ളത് സത്യമായിട്ടുള്ളത് മാത്രമാകുന്നു.

ചന്ദ്രന്റെ ചുവന്ന രൂപം ഏതോ അത് തേജസ്സിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ശുക്ലമായിട്ടുള്ളതേതോ അത് അപ്പുകളുടെ രൂപമാകുന്നു. കൃഷ്ണമായിട്ടുള്ളതേതോ അത് അന്നത്തിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ചന്ദ്രനിൽ നിന്ന് ചന്ദ്രത്വം പോകുന്നു. വികാരമെന്നത് വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള നാമധേയമാകുന്നു. മൂന്നു രൂപങ്ങൾ എന്നുള്ളത് മാത്രം സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

വിദ്യുത്തിന്റെ രോഹിതമായ രൂപം ഏതോ അത് തേജസ്സിന്റെ രൂപമാകുന്നു. ശുക്ലമായ രൂപമേതോ അത് അപ്പുകളുടെ രൂപമാകുന്നു. കൃഷ്ണമായ രൂപമേതോ അത് അന്നത്തിന്റെ രൂപമാകുന്നു. വിദ്യുത്തെന്നുള്ള രൂപം അപഗമിച്ചു. വികാരമെന്നത് വാക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള നാമധേയമാകുന്നു. മൂന്നു രൂപങ്ങൾ എന്നുള്ളത് മാത്രം സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ഏതദ്ധസ്തവൈതദിദാഃസ ആഹുഃ
പൂർവേ മഹാശാലാ മഹാ ശ്രോത്രിയാ
നനോഽ ദ്യ കശ്ചാനാ ശ്രുത മമതമവി
ജ്ഞാത മുദാ ഹരിഷ്യതീതി ഹ്യോഭ്യോ
വിദാം ചക്രൂഃ

അങ്ങനെയുള്ള ഈ ത്രിവൃൽക്കരണത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള കഴിഞ്ഞുപോയ മഹാശാലികളായ മഹാശ്രോത്രിയന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ കുലത്തിൽ ഒരുവൻപോലും ശ്രവിക്കപ്പെടാത്തതിനേയോ, മനനം ചെയ്യപ്പെടാത്തതിനേയോ

N

P

I

K

ഉദാഹരിക്കയില്ല. എന്തെന്നാൽ രോഹിതാദി രൂപങ്ങളിൽനിന്ന് അവർ അത് അറിഞ്ഞു.

യദു രോഹി ത മിവാഭൂദിതി, തേജസസത
ദ്രുപമിതി തദി ദാം ചക്രൂഃ യദു ശുക്ല
മിവാഭൂദിത്യപാം രൂപമിതി തദിദാം
ചക്രൂഃ യദുകൃഷ്ണ മിവാഭൂദിത്യന്നസ്യരൂപ
മിതി തദിതാം ചക്രൂഃ

യദ വിജ്ഞാതമിവാഭൂദിത്യേതാസാമേ
വ ദേവ താനാം സമാസ ഇതി തദിദാം
ചക്രൂഃ യഥാ ഖലു നു സോമ്യേമാസ്തി
സ്രോ ദേവതാഃ പുരുഷം പ്രാപ്യത്രിവൃത്
ത്രിവൃദേ കൈകാ ഭവതി തം വിജാ നീ ഹീതി

ഏതു രൂപമാണോ രോഹിതം പോലെ തോന്നിയത് അത് തേജസ്സിന്റെ രൂപമാകുന്നു എന്ന് അവർ അറിഞ്ഞു. ഏതാണോ ശുക്ലമെന്നപോലെ അവർക്ക് തോന്നിയത് അത് അപ്പുകളുടെ രൂപമെന്ന് അവർ അറിഞ്ഞു. ഏതൊരു രൂപമാണോ കൃഷ്ണം പോലെ തോന്നിയത് അത് അന്നത്തിന്റെ രൂപമെന്ന് അവർ അറിഞ്ഞു. ഏതാണോ ഇന്നതെന്നു തിരിച്ചറിയാൻ പാടില്ലാത്തതു പോലെ തോന്നിയത്, അത് ഈ ദേവതകളുടെ സമുദായമെന്ന് അറിഞ്ഞു. അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഏതുപ്രകാരമാണോ ഈ മൂന്നു ദേവതകൾ പുരുഷനെ പ്രപിച്ചിട്ട് ഒരോന്നും മൂമ്മൂന്നംശമുള്ളതായി തീരുന്നത് അത് എന്റെ അടുക്കൽ നിന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളുക.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അന്നമശിതം ത്രേയാവിധിയതേ; തസ്യയഃ
സ്ഥവിഷ്ടോ ധാതു സ്തത് പുരീഷം ഭവതി
യോ മദ്ധ്യമസ്തന്മാംസം, യോഽണിഷ്ടംസ്ത നനഃ

ഭക്ഷിക്കപ്പെട്ട അന്നം മൂന്നു പ്രകാരത്തിൽ ആയിത്തീരുന്നു. അതിന്റെ ഏറ്റവും സ്ഥലമായ അംശം ഏതോ അത് പുരീഷമായിത്തീരുന്നു. മധ്യമായ അംശം ഏതോ അതു മാംസമായിത്തീരുന്നു. ഏറ്റവും ചെറിയ അംശം ഏതോ അത് മനസ്സായിത്തീരുന്നു.

ആപഃ പീതാ സ്ത്രേയാ വിധീയന്തേ, താഡാം
യം സ്ഥവിഷ്ടോ ധാതുസ്തന്മാത്രം ഭവതി;
യോ മദ്ധ്യമസ്തന്മാംസം, യോ ഽണിഷ്ടംഃ സ
പ്രാണഃ

പാനം ചെയ്യപ്പെട്ട അപ്പുകൾ മൂന്നു വിധത്തിൽ ആയിത്തീരുന്നു. അവയുടെ ഏറ്റവും സ്ഥലമായ അംശം ഏതോ അത് മുത്രമായിത്തീരുന്നു. ഏറ്റവും ചെറുതായിട്ടുള്ള അംശം ഏതോ അത് പ്രാണനായിത്തീരുന്നു.

തേജോശിതം ത്രേയാ വിധീയതേ, തസ്യ
യഃ സ്ഥവിഷ്ടോ ധാ തുസ്തദ സ്ഥിഭവതി,
യോ മദ്ധ്യമഃ സമജ്ജാ, യോ ഽണിഷ്ടംഃ
സാവാക്.

ഭക്ഷിക്കപ്പെട്ട തേജസ്സ് മൂന്നുപ്രകാരത്തിൽ വിഭക്തമായിത്തീരുന്നു. തേജസ്സിന്റെ ഏറ്റവും സ്ഥലമായ അംശം ഏതാണോ അത് അസ്ഥിയായിത്തീരുന്നു. മധ്യമായ അംശം ഏതോ അതു മജ്ജ ആകുന്നു. ഏറ്റവും അണുവായിട്ടുള്ളതേതോ അതു വാക്കാകുന്നു.

അന്നമയം ഹി സോമ്യമന, ആപോ
മയഃ പ്രാണസ്തേജോമയീ വാഗതി, ഭൂയ
ഏവമാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാപയ തിതി,
തഥാ, സോമ്യേതി ഹോ വാച

അല്ലയോ സൗമ്യോ, മനസ്സ് അന്നമയമാകുന്നു. പ്രാണൻ ജലമയമാകുന്നു. വാക്ക് തേജോമയിയാകുന്നു. എന്ന് ആരുണി പറഞ്ഞു. ഭഗവാനായ അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്ക് മനസ്സിലാക്കിത്തരിക. എന്ന് ശ്രോതകേതു അപേക്ഷിച്ചു. അല്ലയോ സൗമ്യോ അങ്ങനെയാകട്ടെ എന്നു പിതാവ് പറഞ്ഞു.

ആറാം ഖണ്ഡം

ദധ്നഃ സോമ്യ, മഥ്യ മാനസ്യ യോഽണിമാ
സ ഊർദ്ധ്വഃ സമുദീഷതി; തത് സർപ്പീർഭവതി

അല്ലയോ സൗമ്യോ, മഥിക്കപ്പെടുന്ന ദധിയുടെ അണുവായ അംശം ഏതോ അത് മേൽപ്പോട്ടായി ഒന്നു ചേർന്ന് പൊങ്ങുന്നു. അത് സർപ്പിസ്സായിത്തീരുന്നു.

ഏവമേവ ഖലു സോമ്യാനസ്യ ശ്യമാനസ്യ
യോ ഽണിമാസ ഊർദ്ധ്വഃ സമുദീഷതി,
തന്മനോ ഭവതി.

അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഇങ്ങനെ തന്നെ അശിക്കപ്പെടുന്ന അന്നത്തിന്റെ അമുവായ അംശം ഏതോ അത് മേൽപ്പോട്ട് ഒരുമിച്ചു പൊങ്ങുന്നു. അതു മനസ്സായിത്തീരുന്നു.

അപാം സോമ്യ, പീയമാനാനാം യോഽ
ണിമാ സ ഊർദ്ധ്വഃ സമുദീഷതി, സ
പ്രാണോ ഭവതി.

അല്ലയോ സൗമ്യോ, പാനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന അപ്പുകളുടെ അണുവായ അംശം ഏതോ അത് മേൽപ്പോട്ടു പൊങ്ങുന്നു. അതു പ്രാണനായിത്തീരുന്നു.

തേജസഃ സോമ്യശ്യമാനസ്യ യോഽണിമാ
സ ഊർദ്ധ്വഃ സമുദീഷതി; സാവാഗ് ഭവതി.

അല്ലയോ സൗമ്യോ, അശിക്കപ്പെടുന്ന തേജസ്സിന്റെ അണുവായ അംശം ഏതോ അത് മേൽപ്പോട്ടു പൊങ്ങുന്നു. അത് വാക്കായിത്തീരുന്നു.

N

P

I

അന്നമയം ഹി സോമ്യ മന, ആപോമയഃ
പ്രാണ, സ്തേജോമയീ വാഗിതി; ഭൂയ
ഏവ മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാപയതിതി;
തഥാ സോമ്യേതി ഹോവാച

അല്ലയോ സൗമ്യം, മനസ്സ് അമ്മമയമാകുന്നു. പ്രാണൻ ജലമയനാകുന്നു. വാക്ക് തേജോമയിയാകുന്നു. എന്ന് ആരുണി പറഞ്ഞു. ഭഗവാനായ അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരു. എന്നു ശ്ലോതകേതു അപേക്ഷിച്ചു. അല്ലയോ സൗമ്യ അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

ഷോഡ ശകലഃ സോമ്യ പുരുഷഃ, പ
ഞ്ചദശാഹാനിമാ ിശീഃ കാമമപഃ
പിബാർഘപോമയഃ പ്രാണോ ന പി
ബതോ വിച്ഛേത്യത ഇതി.

അല്ലയോ സൗമ്യം, പുരുഷൻ പതിനാറു കലകളോടു കൂടി യവനാകുന്നു. പതിനഞ്ചു ദിവസത്തേക്ക് നീ ഭക്ഷണം കഴിക്കാതിരിക്കൂ. ഇഷ്ടപോലെ ജലം പാനം ചെയ്തുകൊള്ളൂ. പാനം ചെയ്യാത്തവൻ ജലമയനായ പ്രാണൻ വിച്ഛേദം പ്രാപിക്കും എന്ന് പിതാവ് പറഞ്ഞു.

സ ഹ പഞ്ചദശാഹാനി നാർഘശഃ; അഥ
ഹൈന മുപാസസാദഃ കിംബ്രവീമി
ഭോ ഇതി; ഋചഃ സോമ്യയജുംഷി
സാമാ നീതി സഹോവായ, ന വൈ മാ
പ്രതിഭാന്തി ഭോ ഇതി.

അവൻ പതിനഞ്ചു ദിവസത്തേക്ക് ഭക്ഷണം കഴിച്ചില്ല. പിതാവിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. “അല്ലയോ പിതാവേ ഞാൻ എന്തു പറയണം” എന്നു ചോദിച്ചു “ഋതുകളേയും, യജുസ്സുകളേയും, സാമങ്ങളേയും” എന്നു പിതാവു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ട് ശ്ലോതകേതു “അല്ലയോ പിതാവേ എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല” എന്നു പറഞ്ഞു.

തം ഹോ വാചഃ- യഥാ സോമ്യ, മഹ
തോർഘാഹി തസ്യേ കോർഘാ
രഃ ഖദ്യോ തമാത്രഃ പരിശിഷ്ടഃ സ്യോ
ത്, തേന തതോ പിന ബഹുദഹേത്
ഏവം സോമ്യ, തേ ഷോഡശാനാം
കലാ നാമേകാ കലാർഘിഷ്ഠാസ്യോത്;
തയൈ തർഹിവേദാൻ നാനു ഭവസി;
അശാനാ, മ മേ വിജ്ഞാസ്യ സീതി.

ശ്ലോതകേതുവിനോട് പിതാവു പറഞ്ഞു: അല്ലയോ സൗമ്യം, എങ്ങിനെ മഹത്തായ വിറകിട്ടു വളർത്തിയ അഗ്നിയുടെ മിന്നാമിനുങ്ങിനോളമുള്ള ഒരു കനൽ പരിശിഷ്ടമായിരിക്കുന്നോ ആ

K

ചെറിയ കനൽകൊണ്ട് അതിനേക്കാൾ കൂടുതലായി ദഹിക്കാത്തത് എങ്ങിനെയാണോ അതുപോലെ നിന്റെ പതിനാറു കലകളിൽ ഒന്ന് ശേഷിച്ചിരിക്കും. ആ കലകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ നീ വേദങ്ങൾ അറിയുന്നില്ല. നീ ഭക്ഷണം കഴിക്കൂ. പിന്നെ എന്റെ വാക്കിൽ നിന്ന് നിനക്ക് മനസ്സിലാക്കാം.

സ ഹാർഘശാമ ഹൈന മുപ സാദ
തം ഹ യത് കിംച പപ്രച്ഛ, സർവ
ഹ പ്രതിപേദേ

ശ്ലോതകേതു ഭക്ഷണം കഴിച്ചു. അനന്തരം പിതാവിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്ന് അവനോട് എന്തെല്ലാം പിതാവ് ചോദിച്ചുവോ അതിനെ എല്ലാം അവൻ അറിഞ്ഞിരുന്നു.

യഥാ സോമ്യ മഹതോർഘാഹിത
സ്യൈക മങ്ഗാരം ഖദ്യോതമാത്രം
പരിശിഷ്ടം തം തുണൈരുപ സമാധായ
പ്രാജാല യേത് തേന തതോർഘി ബ
ഹുദഹേ ദേവം സോമ്യ, തേ ഷോഡശാ
നാം കലാനാമേകാ കലാർഘിഷ്ഠാർഘ
ത്; സാർഘനേ നോപ സമാഹിതാ പ്രാ
ജലീത്. തയൈ തർഹിവേദനനുഭവസി.

അല്ലയോ സൗമ്യം, ഏതു പ്രകാരമാണോ വിറകിട്ടു വളർത്തിയിട്ടുള്ള വലിയ തീയുടെ ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള മിന്നാമിനുങ്ങിനോളമുള്ള ഒരു കനൽപുല്ലുകൾ കൂട്ടി പ്രജലിപ്പിച്ച് മുൻപിലത്തെ അഴലിൽ നിന്നു കൂടുതലായി ദഹിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ നിന്റെ പതിനാറു കലകളിൽ ഒരു കല അവശേഷിച്ചിരുന്നു. ആ കല അന്നത്താൽ വളർത്തി പ്രജലിപ്പിക്കൂ. ആ കലകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ നീ വേദങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നു.

അന്ന മയം ഹി സോമ്യ, മന, ആപോ
മയഃ പ്രാണസ്തേജോ മയീവാഗിതി
തഥാസ്യ വിജ്ഞാപിതി, വിജ്ഞാപിതി.

അല്ലയോ സൗമ്യം, മനസ്സ് അന്നമയമെന്ന് സിദ്ധമായല്ലോ. പ്രാണൻ ജലമയനാകുന്നു. വാക്ക് തേജോമയിയാകുന്നു. പിതാവ് പറഞ്ഞു. പിതാവിന്റെ ആ വചനം ശ്ലോതകേതു മനസ്സിലാക്കി.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

ഉദാലകോ ഹാർഘരൂണിഃ ശ്ലോതകേതും
പുത്രമുവാച, സ്വപ്നാന്തം മേ സോമ്യം,
വിജാനീഹീതി യത്രൈ തർപുരുഷഃ
സ്വപിതി നാമ സതാ സോമ്യ തദാ സമ്പ
ന്നോ ഭവതി, സ്വമപീതോ ഭവതി, ത
സ്മാദേനം സ്വപിതീത്യാ ചക്ഷതേ, സ്വഹ്യ
പീതോ ഭവതി.

N

P

അരുണപുത്രനായ ഉദ്ദാലകൻ പുത്രനായ ശോതകേതുവിനോടു പറഞ്ഞു. അല്ലയോ സൗമ്യ, എന്റെ വചനത്തിൽ നിന്നു സ്വപ്നാന്തത്തെ അറിയു എന്നു പറഞ്ഞു. അല്ലയോ സൗമ്യ, ഏതു കാലത്തിൽ പുരുഷൻ സ്വപിക്കുന്നു. എന്ന പേരുള്ളതാകുന്നോ, അപ്പോൾ സന്തന്നു പറയുന്ന ദേവതയോട് ഏകീഭൂതനായി ഭവിക്കുന്നു. സ്വന്തരൂപത്തെ തിരികെ പ്രാപിച്ചവനായി ഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവനെപ്പറ്റി സ്വപിക്കുന്നു എന്നു ലൗകികന്മാർ പറയുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വന്തരൂപത്തെ തിരികെ പ്രാപിച്ചവനായിത്തീരുന്നു.

സ യഥാ, ശകുതിഃ സുത്രേണ പ്രബദ്ധോ,
ദിശം ദിശം, പതിത്വാ ിന്യത്രാ ിന്യത്ര
മല ബ്ധാ ബന്ധ നമേവോ പശ്രയത
ഏവമേർവ വലു സോമ്യ, തന്മനോ ദി
ശം ദിശം പതിത്വാ ിന്യത്രാ ിന്യത്രനമ
ലബ്ധാ, പ്രാണമേവോ പശ്രയതേ;
പ്രാണബന്ധനം ഹി സോമ്യ മന ഇതി.

ഏതു പ്രകാരമാണോ ചരടുകൊണ്ട് ബന്ധിക്കപ്പെട്ട പക്ഷി, ഒരോ ദിക്കിലും ചാടിപ്പോയി മറ്റൊരിടത്ത് വിശ്രമസ്ഥാനം ലഭിക്കാതെ, ബന്ധനസ്ഥനത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കുന്നോ, അതുപോലെ ആ മനസ്സ് ഒരോ ദിക്കിലും ചാടിപ്പോയി മറ്റൊരിടത്ത് വിശ്രമസ്ഥാനം ലഭിക്കാതെ പ്രാണനെത്തന്നെ വന്ന് ആശ്രയിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അല്ലയോ സൗമ്യ, മനസ്സ് പ്രാണനാകുന്ന ബന്ധനസ്ഥാനത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു.

അശനാപി പാസേമേ സോമ്യ വിജാനീ
ഹീതി യത്രൈ തത് പുരുഷോ ിശിശിഷ്വതി
നാമാ ിപ ഏവ തദശിതം നയന്തേ, ത
ദ്യഥാ ഗോനായോ ിശാനായഃ പുരുഷനാ
യ ഇത്യേവം തദപ ആചക്ഷതേ ശനാ
യേതി തത്രൈതചശുങ്ഗ മുൽപതിതം
സോമ്യ, വിജാനീഹി നേദമമൂലം ഭവിഷ്യതീതി.

അല്ലയോ സൗമ്യ, എന്റെ വചനത്തിൽ നിന്നു അശന്തേയും പിപാസയേയും അറിയു. എന്ന് ഉദ്ദാലകൻ പറഞ്ഞു. എപ്പോഴാണോ പുരുഷൻ അശിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നത്, അപ്പോൾ അശിക്കപ്പെട്ടതിനെ അപ്പുകൾ തന്നെ നയിക്കുന്നു. ഏതുപ്രകാരം ഗോനായൻ, അശനായൻ, പുരുഷനായൻ എന്നു പറയുന്നോ അപ്രകാരം അപ്പോൾ അപ്പുകളെ അശനായ എന്നു ലൗകീകന്മാർ പറയുന്നു. അങ്ങിനെയിരിക്കയാൽ ഉദ്ഗതമായിരിക്കുന്ന ഈ ശരീരമാകുന്ന അകുരത്തെ, സൗമ്യ, നീ അറിയു. ഈ ശരീരം മൂലമില്ലാത്തതായി ഭവിക്കയില്ല.

തസ്യ ക്വ മൂലം സ്യാദന്നത്രാനാൽ? ഏവ
മേവ വലു സോമ്യ നേ നശുങ്ഗേനാ
പോ മൂല മനിച്ച; അദ്ഭിഃ സോമ്യ,
ശുങ്ഗേന തേജോമൂല മനിച്ച, തേ
ജസാ സോമ്യ ശുങ്ഗേന സന്മൂലമനി

ച്ഛ; സന്മൂലഃ സോമ്യേമാഃ പ്രജഃ
സദായതനഃ സത്പ്രതിഷ്ഠഃ

ആ ശരീരത്തിന് അന്നം ഒഴിച്ച് മൂലം എവിടെ ഉണ്ടാകും? സൗമ്യ, ഇങ്ങനെ അന്നമാകുന്ന ശുങ്ഗം കൊണ്ട് അന്നത്തിന്റെ മൂലമായ അപ്പുകളെ മനസ്സിലാക്കൂ. സൗമ്യ, അപ്പുകളാകുന്ന ശുങ്ഗം കൊണ്ട് മൂലമായ തേജസ്സ് അറിയു. സൗമ്യ, തേജസ്സാകുന്ന ശുങ്ഗം കൊണ്ട് മൂലമായ സത്തിനെ അറിയു. അല്ലയോ സൗമ്യ, ഈ പ്രജകളെല്ലാം സത്താകുന്ന മൂലത്തോടു കൂടിയവയും സത്താകുന്ന ആയതന്തോടുകൂടിയവയും സത്താകുന്ന പ്രതിഷ്ഠയോടുകൂടിയവയും ആകുന്നു.

അഥ യത്രൈതത് പുരുഷഃ പിപാസതി
നാമ, തേജ ഏവതത്പീതം നയതേ;
തദ്യഥാ, ഗോനായോ ിശാനായഃ പുരുഷനാ
യ ഇത്യേവം തത്തേജ ആചഷ്ട ഉദ
ന്യേതി, തത്രൈതദേവ ശുങ്ഗ മുൽപ
തിതം സോമ്യ വിജാനീഹി, നേദമമൂലം
ഭവിഷ്യതീതി.

എപ്പോഴാണോ പുരുഷൻ പാനം ചെയ്യാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത് ആ പുരുഷൻ പാനം ചെയ്യാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു എന്നു പറയാറുണ്ട്. പാനം ചെയ്യപ്പെട്ടതിനെ തേജസ്സു നയിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഏതു പ്രകാരത്തിൽ ഗോനായൻ പുരുഷൻ എന്നു പറയുന്നോ അപ്രകാരം തേജസ്സിനെ ഉദന്യ എന്ന് ലോകം പറയുന്നു. അങ്ങിനെയിരിക്കെ അല്ലയോ സൗമ്യ, ഈ ശരീരത്തെ ഉദ്ഗമിച്ചിട്ടുള്ള അംകുരമെന്ന് അറിയു. ഇത് മൂലമില്ലാത്തതായി ഭവിക്കയില്ല.

തസ്യ ക്വ മൂലം സ്യാദന്നത്രാദിദ്യോദ്ഭിഃ
സോമ്യ; ശുങ്ഗേന തേജോ മൂലമനിച്ച,
തേജസാ സോമ്യ, ശുങ്ഗേന സന്മൂല
മനിച്ച; സന്മൂലഃ സോമ്യേമാഃ സർവഃ
പ്രജഃ സമായതനഃ സത്പ്രതിഷ്ഠഃ യ
ഥാനു വലു സോമ്യേമാസ്തിസ്രോ ദേവതാഃ
പുരുഷം പ്രാപ്യത്രിവ്യത് ത്രിവ്യദേകൈകാ
ഭവതി തദുക്തം പുരസ്താ ദേവ ഭവതി,
അസ്യ സോമ്യ, പുരുഷസ്യ പ്രയതോവാങ്ങ്
മനസി സമ്പദ്യതേ, മനഃ പ്രാണസ്തേജസി
തേജഃ പരസ്യാം ദേവ തായാം

ആ ശരീരത്തിന് അപ്പുകളെല്ലാതെ മൂലം എവിടെ ഉണ്ടാകും. സൗമ്യ, അപ്പുകളാകുന്ന ശുങ്ഗം കൊണ്ട് മൂലമായ തേജസ്സ് അറിയു. സൗമ്യ, തേജസ്സാകുന്ന ശുങ്ഗം കൊണ്ട് മൂലമായ സത്തിനെ അറിയു. അല്ലയോ സൗമ്യ, ഈ പ്രജകളെല്ലാം സത്താകുന്ന മൂലത്തോടുകൂടിയവയും സത്താകുന്ന ആയതന്തോടു കൂടിയവയും സത്താകുന്ന പ്രതിഷ്ഠയോടു കൂടി

I

K

യവും ആകുന്നു. സൗമ്യം, ഏതു പ്രകാരമാണോ തേജസ്സു മുതലായ ഈ മൂന്നു ദേവതകൾ ഓരൊന്നും പുരുഷനെ പ്രാപിച്ച് മുമ്മൂന്നുവിധമായി തീരുന്നതെന്ന് നേരത്തെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സൗമ്യദേഹം വിട്ടുപോകുന്ന ഈ പുരുഷന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ ഏകീഭവിക്കുന്നു. മനസ്സ് പ്രാണനിൽ ഏകീഭവിക്കുന്നു. തേജസ്സുപരയായ ദേവതയിൽ ഏകീഭവിക്കുന്നു.

സ യ ഏഷോ ണിമൈതദാത്മ്യ മിദം സർവഃ തസത്യം, സ ആത്മാ, തത് തമസി ശ്വേത കേതോ ഇതി. ഭൂയ ഏവ മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാനപയതിതി യഥാസോമ്യേ തിഹോവാച.

ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ അണുതം ഏതോ അത് ഈ ജഗത്തല്ലാമാകുന്നു ആത്മാവോടുകൂടിയ അവസ്ഥയാകുന്നു. അതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുതന്നെ ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവാകുന്നു. അല്ലയോ ശ്വേതകേതോ, അത് നീയാകുന്നു എന്ന് ആരുണി പറഞ്ഞു. പുഷ്പനായ അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്ക് മനസ്സിലാക്കിത്തരു. ശ്വേതകേതു അപേക്ഷിച്ചു. സൗമ്യം, അങ്ങനെയൊക്കെ എന്ന് ഉദാലകൻ പറഞ്ഞു.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

യഥാ സോമ്യ മധു മധു കൃതോ നിസ്തിഷ്ഠന്തി നാനാത്യയാനാം വൃക്ഷാണാം രസാൻ സമവഹാര മേ കൃതാം രസാൻ ഗമയന്തി; തേ യഥാ തത്രേ വിവേകം ലഭന്തേ മുഷ്യാഹം വൃക്ഷസ്യസരോ ിസ്തിതി; ഏവമേവ ഖലുസോമ്യമാഃ സർവാഃ പ്രജാഃ സതി സമ്പദ്യ ന വിദ്യുഃ സതി സമ്പദ്യ മഹ ഇതി.

അല്ലയോ സൗമ്യം, തേനീച്ചകൾ മധു താൽപര്യത്തോടുകൂടി നിഷ്പാദിച്ചു നാനാഗതികളായ വൃക്ഷങ്ങളുടെ രസങ്ങളെ ഏകീകരിച്ചിട്ട് ഒന്നെന്നുള്ള അവസ്ഥ പ്രാപിപ്പിക്കുന്നോ അപ്രകാരം ആ രസങ്ങൾ ആ മധുവിൽ ഞാൻ ഇന്നവൃക്ഷത്തിന്റെ രസമാകുന്നു. വിവേചിച്ചിട്ടുള്ള ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നില്ല. സൗമ്യം, ഇങ്ങനെതന്നെ ഈ പ്രജകളെല്ലാം സത്തിൽ ഏകീഭവിച്ചു സത്തിൽ ഏകീഭവിക്കുന്നു എന്ന് നാം അറിയുന്നില്ല.

ത ഇഹ വ്യാഘ്രോവാസിം ഹോ വാ വൃകോ വാ വരാഹോ വാകീടോ വാ പതം ഗോ വാ ദംശോ വാ മശകോ വാ യദ്യദ്ഭന്തി തദാഭവന്തി

അവർ ഈ ലോകത്തിൽ വ്യാഘ്രോമോ, ഹംസമോ, ചെന്നായോ, വരാഹമോ, കീടമോ പാറ്റയോ ഈച്ചയോ, കൊതുക്കോ, ഏതെല്ലാം ആയിത്തീരുന്നുവോ തിരിച്ചുവന്ന് അതെല്ലാം തന്നെയായിത്തീരുന്നു.

സ യ ഏഷോ ിണിമൈ, തദാത്മമിദം സർവം തത്, സത്യം സ ആത്മാ തത് തമസി ശ്വേത കേതോ ഇതിഭൂയ ഏവ, മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാനപയതിതി തഥാ സോമ്യേ തിഹോ വാച

ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ ഈ അണുതം ഏതോ, ഈ ജഗത്തല്ലാം അതാകുന്ന ആത്മാവോടുകൂടിയ അവസ്ഥയാകുന്നു. അതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുതന്നെ ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവാകുന്നു. അല്ലയോ ശ്വേതകേതോ, അതു നീയാകുന്നു. എന്ന് ആരുണി പറഞ്ഞു. പുഷ്പനായ അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്ക് മനസ്സിലാക്കിത്തരിക എന്ന് ശ്വേതകേതു അപേക്ഷിച്ചു. സൗമ്യം, അങ്ങനെയൊക്കെ എന്ന് ഉദാലകൻ പറഞ്ഞു.

പത്താം ഖണ്ഡം

ഇമാഃ സോമ്യ, നദ്യഃ പുരസ്താൽ പ്രാച്യഃ സ്യന്ദന്തേ; പശ്ചാത് പ്രാതീച്യഃ താഃ സമുദ്രാത് സമുദ്രമേവാപിയന്തി; സ സമുദ്ര ഏവ ഭവതി താ യഥാ തത്രേ വിദ്യുഃ മഹമസ്തീയ മഹമസ്തീതി ഏവമേവ ഖലു സോമ്യമാഃ സർവാഃ പ്രജാഃ സത ആഗദ്യ ന വിദ്യുഃ സത ആഗച്ഛാമഹ ഇതി

അല്ലയോ സൗമ്യം, ഈ കിഴക്കോട്ടു പോകുന്ന നദികൾ കിഴക്കേ ദിക്കിലേക്ക് ഒഴുകുന്നു. പടിഞ്ഞാറോട്ടു പോകുന്നവ പടിഞ്ഞാറോട്ട് ഒഴുകുന്നു. അവ സമുദ്രത്തിൽ നിന്നുണ്ടായി സമുദ്രത്തിൽത്തന്നെ ലയിക്കുന്നു. അത് സമുദ്രം തന്നെയായിത്തീരുന്നു. ആ നദികൾ എങ്ങനെയോണോ ഞാൻ ഇന്ന നദിയാകുന്നു ഞാൻ ഇന്നനദിയാകുന്നു എന്ന് അവ അറിയുന്നില്ല. ഈ പ്രജകളെല്ലാം സത്തിൽ നിന്നു വന്നിട്ട് നാം സത്തിൽ നിന്നു വരുന്നു എന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ത ഇ ഹ വ്യാഘ്രോ വാ സിംഹോ വാ വൃകോ വാ വരാഹോ വാ കീടോ വാ പതം ിഗോ വാ മശകോ വാ യദ്യദ്ഭവന്തി തദാഭവന്തി

സ യ ഏഷോ ിണി മൈതദാത്മ്യമിദം സർവം തത് സത്യം സ ആത്മാ തത് തമസി ശ്വേത കേതോ ഇതി ഭൂയ ഏവ മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാനപയതിതി തഥാ സോമ്യേതി ഹോവാച

ത ഇഹ വ്യാഘ്രോവാ ഇത്യാതിയുടെ വ്യാഖ്യാനം മുമ്പിലത്തേപ്പോലെ തന്നെയാകുന്നു. പിതാവന്റെ വചനം കേട്ടതിനു

N

P

I

K

ശേഷം ശേഖരകേതു പറഞ്ഞു, ലോകത്തിൽ, ജലത്തിൽ, വീചി തരംഗം, ഘേനം, ബുദ്ധിബുദ്ധി മുതലായവ ഉണ്ടാകുകയും കാരണരൂപം പ്രാപിച്ചു നശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ജീവങ്ങൾ ദിവസം തോറും സൂക്ഷ്മത്തിലും, മരണത്തിലും, പ്രളയത്തിലും അതിന്റെ കാരണത്തിന്റെ അവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നിട്ടും നശിക്കാതിരിക്കുന്നതങ്ങിനെയാണെന്ന് ദൃഷ്ടാന്തം കൊണ്ട് എനിക്കു കാണിച്ചുതരണം ഇതു കേട്ടു പിതാവ് അങ്ങനെ ആകട്ടെ എന്നു സമ്മതിച്ചു.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

അസ്യ സോമ്യ മഹതോ വൃക്ഷസ്യ യോ
 മുലേ ഫഭ്യാഹന്യാജജീവൻ സ്രവേത്,
 യോമധ്യേ ഫഭ്യാഹന്യാജജീവൻ സ്രവേത്,
 യോ ഫഗ്രേ ഫഭ്യാ ഹന്യാജജീവൻ സ്രവേത്,
 സ ഏഷ ജീവനാ ഫ്ഫത്തനാ ഫനു പ്രഭൃതഃ
 പേപീയമാനോ മോദമാനോ സ്തിഷ്ഠതി

അല്ലയോ സൗമ്യ, ഈ മഹത്തായ വൃക്ഷത്തിന്റെ മൂലത്തിൽ ആരെങ്കിലും വെട്ടുകയാണെങ്കിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കുറുപ്പിടം ആരെങ്കിലും മധ്യത്തിൽ വെട്ടുകയാണെങ്കിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കുറുപ്പിടം ആരെങ്കിലും അറ്റത്ത് വെട്ടുകയാണെങ്കിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു കുറുപ്പിടം. അങ്ങനെയുള്ള ഈ വൃക്ഷം ജീവനാകുന്ന ആത്മാവിനാൽ അനുവ്യാപ്തമായിട്ട് പാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് മോദിച്ചുനില്ക്കുന്നു.

അസ്യയദേകാം ശാഖാം ജീവോ ജഹാ
 ത്യഥ സാ ശുഷ്യതി; ദ്വിതീയാം ജഹാത്യ
 മഥ സാ ശുഷ്യതി; തൃതീയാം ഇഹാത്യഥ
 സാശുഷ്യതി; സർവം ജഹാതി സർവഃ ശുഷ്യതി

ഈ വൃക്ഷത്തിന്റെ ഒരു ശാഖ ജീവൻ എപ്പോൾ വിടുന്നുവോ അപ്പോൾ ആ ശാഖ ഉണങ്ങുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ശാഖയെ എപ്പോൾ വിടുന്നുവോ അപ്പോൾ അത് ഉണങ്ങുന്നു. മുഴുവൻ വൃക്ഷത്തെത്തന്നെ എപ്പോൾ വിടുന്നുവോ അപ്പോൾ മുഴുവൻ വൃക്ഷവും ഉണങ്ങിപ്പോകുന്നു.

ഏവമേവ ഖലു സോമ്യ, വിദ്ധീതി
 ഹോ വാച ജീവാപേതം വാവ
 കിലേദം മ്രിയതേ, ന ജീവോ പ്രിയത
 ഇതി. സ യ ഏഷോ ഫ്ണിമൈ തദാത്യ
 മിദം സർവം തസത്യം, സ ആത്മാ, തത്
 ത്വമസി ശേഖരകേതോ, ഇതി ഭൂയ ഏവ
 മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാപയതിതി തഥാ
 സോമ്യതി ഹോവാച

അല്ലയോ സോമ്യ, ഇതുപോലെതന്നെ ജീവനാൽ വിമുക്തമായ ഈ ശരീരം തന്നെ മരിക്കുന്നു. ജീവൻ മരിക്കുന്നുല്ല. എന്ന് അറിയു എന്ന് ഉദ്ദാലകൻ പറഞ്ഞു. ജീവൻ നിത്യമാകു

ന്നു. ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ സത്തെന്നു പറയുന്ന അണുഭാവമേതോ, അതു ഈ ജഗത്തിന്റെ എല്ലാം ആത്മാവായിരിക്കുന്നു. അതു സത്യമായിരിക്കുന്നു. അല്ലയോ ശേഖരകേതോ, അതു നീ തന്നെയാകുന്നു. പിതാവ് പറഞ്ഞതുകേട്ട ശേഖരകേതു പറഞ്ഞു. അത്യന്തസ്ഥൂലവും നാമരൂപങ്ങളോടുകൂടിയതുമായ ജഗത്ത് അത്യന്തം സൂക്ഷ്മവും നാമരൂപ രഹിതവുമായ സത്തിൽ നിന്ന് ഉണ്ടാകുന്നതെങ്ങിനെയാണെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരണം. അങ്ങിനെയാകട്ടെ എന്ന് ഉദ്ദാലകൻ പറഞ്ഞു.

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

ന്യഗ്രോധഫലമത ആഹരേതി. ഇദം ഭഗ
 വ ഇതി. ഭിന്ദ്യീതി ഭിന്നം ഭഗവ ഇതി
 കിമത്ര പശ്യ സീതി. അണ്യ ഇവേ മാ
 ധാനാ ഭഗവ ഇതി. ആസാമം ഗൈകാം
 ഭിന്ദ്യീതി. ഭിന്നം ഭഗവ ഇതി. കിമത്ര
 പശ്യസീതി നകിം ച ന ഭഗവ ഇതി

ന്യഗ്രോധത്തിന്റെ (പേരാലിന്റെ) ഒരു ഫലം കൊണ്ടുവരു. എന്ന് ഉദ്ദാലകൻ പറഞ്ഞു. അതു പൊട്ടിക്കു പിതാവ് ആവശ്യപ്പെട്ടു. അതു പൊട്ടിച്ചു. ഭഗവാനേ, അപ്പോൾ ഇവിടെ നീ എന്തു കാണുന്നു? എന്നു പിതാവ് ചോദിച്ചു. വളരെ ചെറിയ ബീജങ്ങൾ കാണുന്നു എന്ന് പുത്രൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. എടോ ഇവയിൽ ഒന്നു പൊട്ടിക്കു എന്നു പിതാവു പറഞ്ഞു. പൊട്ടിച്ചു. ഭഗവാനേ എന്നുത്തരവും പറഞ്ഞു. ഇതിൽ എന്താണു കാണുന്നതെന്നു ഉദ്ദാലകൻ ചോദിച്ചു. ഒന്നും കാണുന്നില്ല ഭഗവാനേ എന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

തം ഹോവാച:- യം വൈ സോമൈ
 ത മണിമാനം ന നി ഭാലയസ ഏതസ്യ
 പൈസോ മൈ ഷോ ഫ്ണിമ്ന ഏവം
 മഹാൻ ന്യഗ്രോധ സ്തിഷ്ഠതി; ശ്രദ്ധ
 ത്വ സോമ്യേതി.

ആശേഖരകേതുവിനോട് പിതാവു പറഞ്ഞു: നീ ഏതണിമാ വിനെയാണോ കാണാതിരിക്കുന്നത് സൗമ്യ, ഈ അണിമാവിന്റെ കാര്യമായി ഈ വലുതായ പേരാൽ മരം ഉണ്ടായിനില്ക്കുന്നു. അല്ലയോ, സൗമ്യ, ശ്രദ്ധിക്കൂ.

സ യ ഏഷോ ഫ്ണി മൈ, തദാത്യമിദം സർവം,
 തസത്യം സ ആത്മാ, തത്ത്വമസി ശേഖ
 രകേതോ ഇതി, ഭൂയ ഏവ മാ ഭഗവാൻ
 വിജ്ഞാപയതിതി തഥാ സോമ്യേതി ഹോ വാച.

ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ ഈ അണുതം ഏതോ അത് ഈ ജഗത്തെല്ലാം ആത്മാവോടു കൂടിയതിന്റെ അവസ്ഥയാകുന്നു. അത് സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതു ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവാകുന്നു. അത് നീയാകുന്നു. പൂജനയെ അങ്ങു വീണ്ടും എനിക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരൂ. സത്താണ് ജഗത്തിന്റെ മൂലമെങ്കിൽ പ്രത്യക്ഷമായി അറിയാത്തത് എന്തുകൊണ്ടാണ്? സൗമ്യ, അങ്ങിനെ ആകട്ടെ എന്ന് പിതാവ് പറഞ്ഞു.

N

P

I

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

ലവണമേതദുദക്യേവധാ യഥ മാ പ്രാതരൂ
പസീദമാ ഇതി സതഥാ ചകാര തം
ഹോവാച -- യദോഷാ ലവണ മുദകേ?
വാധാ അങ്ങ്ഗ തദാഹരേതി തദ്ധാവമു-
ശ്യ ന വിവേദ യഥാ; വിലീനമേവ

ഈ ലവണത്തെ വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടിട്ട് രാവിലെ എന്റെ അടുത്തുവരു. എന്നു പിതാവു പറഞ്ഞു. ശ്വേതകേതു അതുപോലെ ചെയ്തു. അവനോടു പിതാവ് പറഞ്ഞു. രാത്രിയിൽ ഏതു ലവണം നീ വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടുവോ, അത് എടുത്തുകൊണ്ടു വരു എന്ന് ആ ലവണത്തെ നോക്കി പറഞ്ഞു. അത് മുമ്പ് എങ്ങിനെയിരുന്നുവോ അങ്ങിനെ കണ്ടില്ല. അത് വെള്ളത്തിൽ അലിഞ്ഞുപോയിരുന്നു.

അങ്ങ്ഗാസ്യാന്താദാചാമേതി കഥമിതി
ലവണമിതി മധ്യാദാചാമേതി കഥമിതി
അന്താദാചാമേതി കഥമിതി ലവണമിതി
അഭിപ്രാസ്യേതദഥ മോപസീദമാ ഇതി
തദ്ധ തഥാ ചകാര തച്ഛശ്വത് സംവർത്ത
തേ തം ഹോവാച അത്രവാവ കില സ
ത് സോമ്യ ന നിഭാലയസേ? ത്രൈവകിലേതി.

അല്ലയോ വത്സാ, ഈ ജലത്തിന്റെ മുകൾഭാഗത്തു നിന്ന് ആചമിക്കൂ. എന്നു പിതാവ് പറഞ്ഞു. എങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു എന്നു ചോദിച്ചു. ഉപ്പുരസമുണ്ട് എന്ന് പുത്രൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. മധ്യത്തിൽനിന്ന് ആചമിക്കൂ എന്നു പറഞ്ഞു. എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു എന്നു ചോദിച്ചു. ഉപ്പുരസമുണ്ട് മറുപടി പറഞ്ഞു. അടിയിൽനിന്നാചമിക്കൂ ഇതിനുശേഷം എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു എന്നു പിതാവു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഉപ്പു രസമുണ്ട് എന്നു പുത്രൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ഈ ലവണം കളഞ്ഞിട്ട് എന്റെ അരികിൽ വരു. എന്നു പിതാവ് പറഞ്ഞു. പിതാവു പറഞ്ഞതുപോലെ ശ്വേതകേതു ചെയ്തു ആ ലവണം എല്ലായ്പോഴും ഉല്ലതായി ഇരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. അവനോടു പിതാവ് പറഞ്ഞു. സൗധാ ഇങ്ങനെതന്നെ ഈ ശരീരത്തിൽത്തന്നെയുള്ള സത്തിനെ നീ കാണുന്നില്ല. ഈ ശരീരത്തിൽത്തന്നെ വേറെ ഉപായം കൊണ്ട് അതിനെ നിനക്കു പ്രത്യക്ഷമാക്കാം.

സ യ ഏഷോ ിണി മൈ തദാത്മ്യമിദം
സർവം തത് സത്യം, സ ആത്മാ, തത്
ത്വമസി ശ്വേതകേതോ, ഇതി. ഭൂയ
ഏവമാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാവയതിതി

ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ ഈ അണുത്വം, ഈ ജഗത്തെല്ലാം ഇതാകുന്ന ആത്മാവോടുകൂടിയതിന്റെ അവസ്ഥയാകുന്നു. അതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുതന്നെ ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവ് ആകുന്നു. അല്ലയോ ശ്വേതകേതു അതു നീ തന്നെയാകുന്നു. പുഷ്പനായ അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്ക് മനസ്സി

K

ലാക്കിത്തരുക എന്ന് ശ്വേതകേതു അപേക്ഷിച്ചു. സൗമ്യം, അങ്ങനെ ആകട്ടെ എന്ന് ഉദ്ദാലകൻ അനുവദിച്ചു.

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

യഥാ സോമ്യ, പുരുഷം ഗന്ധാരഭ്യോഭി
നദ്ധാക്ഷമാനീയ തം തതോ ിതിജനേ
വിസ്യജേത്; സ യഥാ തത്ര പ്രാങ്ങ് വോ
ദങ്ങ് വാ ിധരാങ്ങ് വാ പ്രത്യങ്ങ് വാ പ്ര
ധ്മായീതാഭിനദ്ധാക്ഷ ആനീതോ ിദിന
ദ്ധാക്ഷോ വിസ്യഷ്ടഃ

തസ്യ യഥാ ിഭിനഹനം പ്രമുച്യ പ്രബ്രൂയാ,
ദേതാം ദിശം ഗന്ധാരാ ഏതാം ദിശം
പ്രജേതി സഗ്രാമാദ് ഗ്രാമം പൃച്ഛൻ പണ്ഡിതോ
മേധാവീ ഗന്ധാരാനേ വോപസമ്പദ്യേത;
ഏവമേപേഹാ ിചാർയുവാൻ പുരുഷോ വേദ;
തസ്യ താവദേവ ചിരം യാവന്ന വിമോക്ഷ്യു
ഥ സത് സമ്പദ്യേ ഇതി.

അല്ലയോ സൗമ്യം, എപ്രകാരം ഒരു പുരുഷനെ ഗന്ധാരദേശത്തിൽനിന്ന് അഭിനദ്ധാക്ഷനായിക്കൊണ്ട് വന്നു അവനെ ജനങ്ങളില്ലാത്തിടത്തു വിട്ടു. അവൻ കിഴക്കോട്ട് മുഖമായോ വടക്കോട്ട് മുഖമായോ തെക്കോട്ടു മുഖമായോ പടിഞ്ഞാറോട്ടു മുഖമായോ ഞാൻ കണ്ണുകെട്ടിയവനായിക്കൊണ്ടുവന്നു. കണ്ണുകൾ കെട്ടിയവനായി വിസർജ്ജിക്കപ്പെട്ടു. ശബ്ദമുണ്ടാക്കപ്പെടുന്നത് എങ്ങിനെയാണോ, അവന്റെ കണ്ണു കെട്ടിയതു വിടർന്നിയിട്ട് ഈ ദിക്കിലാണ് ഗാന്ധാരദേശം, ഈ ദിക്കിലേക്കു പോവുക എന്നു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പണ്ഡിതനും, ബുദ്ധിമാനും ആയ അവൻ ചോദിച്ച് ഒരു ഗ്രാമത്തിൽനിന്നും മറ്റൊരു ഗ്രാമത്തിലെത്തി ഗാന്ധാരദേശത്തു തന്നെ ചെന്നുചേരും. ഇതുപോലെ ഇവിടെ ആചാര്യനുള്ള പുരുഷൻ അറിയുന്നു. അവൻ എപ്പോൾ വരും, അവന്റെ ശരീരത്തെ വിടുന്നല്ലയോ, അതുവരെ മാത്രമേ താമസമുള്ളൂ. ശരീരം വിടുമ്പോൾ സത്തിൽ ഏകീഭവിക്കുന്നു.

സ യ ഏഷോ ിണിമൈ തദാത്മ്യമിദം
സർവം തത് സത്യം സ ആത്മാ തത്
ത്വമസി ശ്വേത കേതോ, ഇതി ഭൂയ
ഏവ മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാപയതിതി
തഥാ സോമ്യേതി ഹോവാച

ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ അണുത്വം ആത്മാവോടു കൂടിയതിന്റെ അവസ്ഥയാകുന്നു. അതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുതന്നെ ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവാകുന്നു. അല്ലയോ ശ്വേതകേതു അതു നീ തന്നെയാകുന്നു. പുഷ്പനായ അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്ക് പറഞ്ഞുതന്നാലും. സൗമ്യം, അങ്ങനെ ആകട്ടെ എന്ന് ഉദ്ദാലകൻ പറഞ്ഞു.

N

P

I

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

പുരുഷം സോമ്യോ പതാപിനം ജ്ഞാതയഃ
പര്യുപാസതേ ജാനാസി മാം, ജാനാ
സി മാമിതി, തസ്യ യാവന്ന വാങ്ങ്
മനസി സമ്പദ്യ തേ, മനഃ പ്രാണേ,
പ്രാണുസ്തേ ജസി, തേജഃ പരസ്യാം
ദേവതായാം, താവജ്ജാനാതി.

അല്ലയോ സൗമ്യോ, ജാരം മുതലായ സുഖക്കേടു പിടിച്ചു
മരിക്കുവാൻ പോകുന്ന പുരുഷനെ ബന്ധുക്കൾ എന്നെ അറി
യുന്നോ, എന്നെ അറിയുന്നോ എന്നു ചോദിച്ചു കൊണ്ട് ചുറ്റി
ക്കൂടുന്നു. ഏതുവരെ അവന്റെ വാക്ക് മനസ്സിലും, മനസ്സ് പ്രാണ
നിലും, പ്രാണൻ തേജസ്സിലും തേജസ്സുപരയായ ദേവതയിലും
ഏകീഭവിക്കുന്നില്ലയോ അതുവരെ അവൻ അറിയുന്നു.

അഥ ദാ ിസ്യ വാങ്ങ് മനസി സംപദ്യ
തേ, മനഃ പ്രാണേ പ്രാണസ്തേജസി, തേ
ജഃ പരസ്യാം ദേവതായ മഥ ന ജാനാതി.

എപ്പോൾ ഈ മരിക്കുവാൻ കിടക്കുന്നവന്റെ വാക്ക് മന
സ്സിലും മനസ്സ് പ്രാണനിലും, പ്രാണൻ തേജസ്സിലും തേജസ്സ്
പരയായ ദേവതയിലും, ഏകീഭവിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ അറി
യുന്നില്ല.

സ യ ഏഷോ ിണിമൈതദാത്മ്യ മിദം
സർവം, തത് സത്യം സ ആത്മാ, തത്
ത്വമസി ശ്വേതകേതോ ഇതി ഭൂയ ഏവ
മാ ഭഗവാൻ വിജ്ഞാപയ ത്വീതി തഥാ
സോമ്യേതി ഹോവാച

ജഗത്തിന്റെ മൂലമായ അണുതം ആത്മാവോടുകൂടിയ
തിന്റെ അവസ്ഥയാകുന്നു. അതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളത്
ആകുന്നു. അതുതന്നെ ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവാകുന്നു.
അല്ലയോ ശ്വേത കേതോ, അത് നീ തന്നെയാകുന്നു. പുഷ്പനായ
അങ്ങ് വീണ്ടും എനിക്ക് മനസ്സിലാക്കിത്തരു എന്ന് ശ്വേതകേതു
അപേക്ഷിച്ചു സൗമ്യോ അങ്ങനെ ആകട്ടെ ഉദാലകൻ പറഞ്ഞു.

പതിനാറാം ഖണ്ഡം

പുരുഷം സോമ്യോത ഹസ്ത ഗൃഹീത
മാനയന്ത്യ വഹാർഷിത് സ്തേയമകാർഷീത്,
പരശുമ സ്തൈമ തപതേതി. സ യദി
തസ്യ കർത്താ ഭവതി തത ഏവാനുത്മാ
ത്മാനം കുരുതേ, സോ ിന്യതാഭി സസോ
ിന്യതേ നാ ിന്യത്മാനന്തർദ്ധായ പരശും
തപ്തം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി സ ദഹ്യതേഽഥ
ഹന്യതേ

അല്ലയോ സൗമ്യോ, ഒരു പുരുഷനെ ബദ്ധഹസ്തനായി രാജ്
പുത്രന്മാർ കൊണ്ടുവന്നു. ഇവൻ ധനം അപഹരിച്ചു. മോഷണം
ചെയ്തു. ഇവനുവേണ്ടി മഴു പഴുപ്പിക്കുവിൻ എന്നു പറഞ്ഞു.
അവൻ മോഷണ കർത്താവാകുന്നു എങ്കിൽ അതിനാൽ തന്നെ
അവനവൻ അസത്യനാകുന്നു. അന്യതനായ അഭിസ
ന്ധിയോടുകൂടിയ അവൻ, അന്യതം കൊണ്ട് അവനവനെ മറി
ച്ചിട്ട് പഴുത്ത മഴുവാങ്ങുന്നു. അവൻ ദഹിക്കുന്നു. അപ്പോൾ
ഹനിക്കപ്പെടുന്നു.

അഥ യദി തസ്യാ കർത്താ ഭവതി, തത
ഏവ സത്യമാ ത്മാനം കുരുതേ, സസ
ത്യാഭിസന്ധഃ സത്യേനാ ിന്യത്മാന മത
ർദ്ധായേ പരശും തപ്തം പ്രതി ഗൃഹ്ണാ
തി, സന ദഹ്യതേ ിഥ മൂച്യതേ

അവൻ ആ മോഷണത്തിന്റെ അകർത്താവാണെന്ന് എങ്കിൽ
അതിനാൽത്തന്നെ അവനവനെ സത്യമുള്ളവനാക്കി ചെയ്യുന്നു.
സത്യമായ അഭിസന്ധിയോടുകൂടിയ അവൻ സത്യം കൊണ്ട്
അവനവനെ മറിച്ച് പഴുത്ത മഴു വാങ്ങുന്നു. അവൻ വേവു
ന്നില്ല. അനന്തരം മോചിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.

പഴുത്ത മഴുവിനും കൈത്തലത്തിനും തമ്മിലുള്ള
സംയോഗം രണ്ടു പേർക്കും തുല്യമാണെങ്കിലും മോഷ്ടിച്ചവന്റെ
കൈ വേവുകയും മറ്റേവന്റെ കൈ വേവാതിരിക്കുകയും ചെ
യ്യുന്നു.

സ യഥാ തത്ര നാദാ ഹ്യേത, ഐതദാ
ത്മ്യ മിദം സർവം തത് സത്യം സ ആത്മാ,
തത് ത്വമസി ശ്വേതകേതോ, ഇതി ത
ദ്ധാസ്യ വിജ്ജ്ഞാവിതി, വിജ്ജ്ഞാവിതി.

സത്യത്തിൽ അഭിസന്ധിയുള്ളവൻ എപ്രകാരമാണോ
തപ്തപരശുഗ്രഹണം ചെയ്യുമ്പോൾ ദഹിക്കാതിരിക്കുന്നത്, അത്
ഇങ്ങനെയാകുന്നു. ആത്മാവോടു കൂടിയതിന്റെ അവസ്ഥ ജഗ
ത്തിന്റെ മൂലമായ അമൃതമാകുന്നു. അതുതന്നെ ജഗത്തിന്റെ
ആത്മാവാകുന്നു. അതുതന്നെ സത്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.
അല്ലയോ ശ്വേതകേതോ, അതു നീ തന്നെയാവുന്നു. പിതാവിന്റെ
ഈ വചനം ശ്വേതകേതു മനസ്സിലാക്കി.

വികാരപമായ അന്യതത്തിൽ ഉള്ള അഭിസന്ധിയാൽ ഉണ്ടാ
കുന്ന ജീവാത്മവിജ്ഞാനത്തെ നിർവത്തിപ്പിക്കുന്നതാണ് തത്
ത്വമസി എന്നുള്ള വാക്യം. അതിന്റെ വിശദീകരണം ഈ
അദ്ധ്യായത്തിലുൾക്കൊള്ളുന്നു.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

അശീഹി ഭഗവ ഇതി ഹോപസസാദസനൽ
കുമാരം നാരദഃ തം ഹോവാചഃ- യദേവത്ഥ
തേന മോപസീദ, തതസ്ത ഊർദ്ധം വക്ഷ്യാമീതി

N

P

I

K

നാരദൻ ഭഗവാനേ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യിച്ചാലും എന്നുള്ള മന്ത്രം കൊണ്ട് സനൽകുമാരനെ ഉപസദിച്ചു. അദ്ദേഹത്തോടു സനൽ കുമാരൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങേക്ക് എന്തറിയാമോ, അതിനെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് എന്നെ ഉപസദിക്കൂ. അതിനുമേൽ ഞാൻ പറഞ്ഞുതാരും.

സഹോവാച:- ഋഗ്വേദം ഭഗവോഽധ്യേമി;
യജുർവേദം, സാമവേദമാഥർവണം ചതുർ
ത്ഥ, മിതിഹാസ പുരാണം, പഞ്ചമം, വേ
ദാനാം വേദം, പിത്ര്യം, രാശിം, ദൈവം,
നിധിം, വാ കോ വാക്യ, മേകായനം, ദേ
വ വിദ്യാം, ബ്രഹ്മ വിദ്യാം, ക്ഷത്രവിദ്യാം,
നക്ഷത്രവിദ്യാം, സർപ്പദേവനവിദ്യാ
മേതത് ഭഗവോ ഽധ്യേമി

നാരദൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ ഋഗ്വേദം എനിക്കറിയാം. യജുർവേദം, സാമവേദം, നാലാമത്തേ വേദമായ അഥർവം, ഇതിഹാസ പുരാണങ്ങൾ അഞ്ചാമത്തെ വേദമായ ഭാരതം വേദങ്ങളുടെ വേദമായ വ്യാകരണം, ശ്രദ്ധകല്പം ഗണിതം, ഉൽപാതജ്ഞാനം നിധിശാസ്ത്രം, തർക്കശാസ്ത്രം നീതിശാസ്ത്രം നിരൂപണം, ശിക്ഷ, കല്പം, ഛന്ദശ്ചിതി, ഭൂതതന്ത്രം ധനുർവേദം ജ്യോതിഷം, സർപ്പവിദ്യ, ദേവജന വിദ്യ -- ഇതെല്ലാം ഭഗവാനെ എനിക്കറിയാം.

സോ ഽഹം ഭഗവോ, മന്ത്രവിദേവാ സ്മി;
നാ ഽഽത്ഥവിത്; ശ്രുതം ഹ്യേവ മേ ഭഗവദ്
ഗൃശേഭ്യ സ്തരതി ശോകമാത്മ വിദിതി;
സോ ഽഹം ഭഗവഃ ശോചാമി; തം മാ
ഭഗവാൻ ശോകസ്യ പാരം താരയതിതി
തം ഹോവാച:- യദൈ കിം ചൈ തദധ്യ
ഗീഷ്ഠാനാമൈ വൈ തത്

അല്ലയോ ഭഗവാനേ, അങ്ങനെ ഉള്ള ഞാൻ മന്ത്രവിത്തുമാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. ആത്മവിത്തനല്ല. എന്തെന്നാൽ ആത്മവിത്ത് ശോകത്തെ തരണം ചെയ്യുന്നു. ഭഗവാനെപ്പോലെയുള്ളവരിൽ നിന്ന് കേട്ടറിവ് എനിക്ക് തീർച്ചയായുമുണ്ട്. ഭഗവാനേ അങ്ങനെയുള്ള ഞാൻ ശോചിക്കുന്നു. അങ്ങനെ ഉള്ള എന്നെ ഭഗവാൻ ശോകത്തിന്റെ അക്കര കടത്തിയാലും. അദ്ദേഹത്തോടു സനൽ കുമാരൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങ് ഈ പഠിച്ചിട്ടുള്ളത് ഏതെല്ലാമോ ഇത് നാമം മാത്രമാകുന്നു.

നാമ വാ ഋഗ്വേദോ, യജുർവേദഃ സാമവേ
ദ, അഥർവണശുതൂർത്ഷ ഇതിഹാസ പുരാ
ണഃ പഞ്ചമോ, വേദാനാം വേദഃ, പി
ത്ര്യോ രാശി, രീദ്രേവോ, നിധി, രീവാകോ
വാക്യ, മേകായനം, ദേവവിദ്യാ, ബ്രഹ്മവി
ദ്യാ, ഭൂതവിദ്യാ ക്ഷത്ത്രവിദ്യാ, നക്ഷത്ര
വിദ്യാ, സർപ്പദേവ ജന വിദ്യാ നാ മൈ
വൈതത്; നാമോ പാസ്തേതി

ഋഗ്വേദം നാമമാകുന്നു. യജുർവേദം, സാമവേദം, അഥർവണമെന്ന നാലാമത്തെ വേദം ഇതിഹാസപുരാണം അഞ്ചാമത്തെ വേദമായ ഭാരതം, വേദങ്ങളുടെ വേദമായ വ്യാകരണം ശ്രദ്ധകല്പം, ഗണിതം, ഉൽപാദശാസ്ത്രം, നിധിശാസ്ത്രം, തർക്കശാസ്ത്രം, നീതിശാസ്ത്രം, നിരൂപണം, ശിക്ഷ, കല്പം ഛന്ദശ്ചിതി, ഭൂതതന്ത്രം ധനുർവേദം ജ്യോതിഷം, സർപ്പവിദ്യ, ദേവജനവിദ്യ ഇതെല്ലാം നാമം തന്നെയാകുന്നു. നാമത്തെ ഉപാസിക്കൂ.

സ യോ നാമ ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്തേ, യാവന്നാ
മ്നോ ഗതം ത ത്രാസ്യ യഥാ കാമ
ചരോ ഭവതി യേന്നോമ ബ്രഹ്മേത്യുപാ
സ്തേ, ആസ്തി ഭഗവോ നാമ്നോ ഭൂയ
ഇതി. നാമ്നോ വാവ ഭൂയോ ഽസ്തീതി,
തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

ആരാണോ നാമത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത് അവന് ഏതുവരെ നാമത്തിന്റെ ഗോചരമുണ്ടോ അവിടം വരെ ഇഷ്ടം പോലെയുള്ള സഞ്ചാരം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭഗവാനേ നാമത്തേക്കാൾ കൂടിയത് എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്നു നാരദൻ ചോദിച്ചു. നാമത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ ഉണ്ട് എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അതു ഭഗവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നാലും എന്നു നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

വാഗ്വാ വനാമ്നോ ഭൂയസീ, വാഗ്വാ
ഋഗ്വേദം വിജ്ഞാപയതി, യജുർവേദം,
സാമവേദ, മഥർവണം ചതുർത്ഥ, മിതിഹാസ പു
രാണം, പഞ്ചമം, വേദാനാം, വേദം, പിത്ര്യം,
രാശിം, ദൈവം, നിധിം, വാകോ വാക്യ, മേ
കായനം, ദേവവിദ്യാം, ബ്രഹ്മവിദ്യാം ഭൂതവിദ്യാം
ക്ഷത്രവിദ്യാം, നക്ഷത്രവിദ്യാം, സർപ്പദേവജന
വിദ്യാം, ദിവം ച, പൃഥിവീം ച, വായും ച ഽ
കാശം ചാ പശു തേജശ്ച, ദേവാംശ്ച, മനു
ഷ്യാംശ്ച, പശുംശ്ച വയാംസിച, തുണവനസ്പ
തീഞ്; ശ്വാപദാന്യാ കീടപീലികം, ധർമ്മം
ചാ ധർമ്മം ച, സത്യം ചാ നൃതം ച, സാധു
ചാ സാധുച, ഹൃദയജ്ഞം ചാ ഹൃദയജ്ഞം ച,
യദൈവാങ്ങ് നാഭവിഷ്യന്ന ധർമ്മോ, നധർ
മ്മോ വ്യജ്ഞാപയിഷ്യന്ത സത്യം നാനൃതം,
ന സാധു, നാ സാധു ന ന ഹൃദയജ്ഞോ
നാ ഹൃദയജ്ഞോ, വാഗേ പൈതത് സർവം
വിജ്ഞാപയതി വാചമുപാസ്തേതി

N

P

K

വാഗ്ദാനിധിയും നാമത്തേക്കാൾ അധികതരമാകുന്നു. വാക്കാണ് ഋഗ്വേദത്തെയും യജുർവേദത്തെയും സാമവേദത്തെയും അഥർവ്വവേദമെന്നു പറയുന്ന നാലാമത്തെ വേദത്തെയും ഇതിഹാസ പുരാണത്തെയും, അഞ്ചാമത്തെ വേദമായ ഭാരതത്തെയും വേദങ്ങളുടെ വേദമായ വ്യാകരണത്തെയും, ശ്രാദ്ധ കല്പത്തെയും, ഗണിതത്തെയും ഉൽപാതശാസ്ത്രത്തെയും, നിധി ശാസ്ത്രത്തെയും, തർക്കശാസ്ത്രത്തെയും, നീതിശാസ്ത്രത്തെയും, നിരൂപണത്തെയും, ശിക്ഷ, കല്പം, ഛന്ദസ്സിലെ ഇവയേയും ഭൂതതന്ത്രത്തെയും ധനുർവേദത്തെയും ജ്യോതിഷത്തെയും സർപ്പവിദ്യ, വേദജനവിദ്യ ഇവയേയും ദ്യാവിനേയും പൃഥ്വിനേയും വായുവിനേയും ആകാശത്തെയും അപ്പുകളേയും, തേജസ്സിനേയും, ദേവന്മാരേയും മനുഷ്യരേയും പശുക്കളേയും, പക്ഷികളേയും, ശൃണങ്ങളേയും, വൃക്ഷങ്ങളേയും കീടങ്ങൾ പതംഗങ്ങൾ, പിപീലികകൾ ഇവവരെയുള്ളതിനേയും, ധർമ്മത്തെയും, അധർമ്മത്തെയും, സത്യത്തെയും, അസത്യത്തെയും സാധുവായിട്ടുള്ളതിനേയും അസാധുവായിട്ടുള്ളതിനേയും, ഹൃദയപ്രിയമായുള്ളതിനേയും അല്ലാത്തതിനേയും അറിയിക്കുന്നത് വാക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ധർമ്മവും, അധർമ്മവും, സത്യവും അസത്യവും സാധുവും അസാധുവും, ഹൃദയപ്രിയമായിട്ടുള്ളതും അല്ലാത്തതും അറിയിക്കപ്പെടുകയില്ലായിരുന്നു. വാക്കുതന്നെ ഇതിനെക്കൊണ്ടും അറിയുന്നു. വാക്കിനെ ഉപാസിക്കൂ.

സയോ വാചം ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ, യാവ ദ്വാചോഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമ ചാരോ ഭവതി. യോവാചം ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ, ആസ്തിഭഗവോ വാചോ ഭൂയ ഇതി. വാചോ വാവ ഭൂയോഽസ്തിതി തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

അങ്ങനെ ആരാണോ വാക്കിനെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത് അവനു ഏതുവരെ വാക്കിനു ഗമനമായിട്ടുണ്ടോ അവിടെവരെ ഇഷ്ടം പോലെയുള്ള സഞ്ചാരം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭഗവാനേ, വാക്കിനേക്കാൾ അധികതരമായിട്ടുള്ളത് ഉണ്ടോ? എന്നു നാരദൻ ചോദിച്ചു. വാക്കിനേക്കാൾ അധികതരമായിട്ടുള്ളത് ഉണ്ട്. എന്ന് സനൽകുമാരൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അതിനെ എനിക്കു ഭഗവാൻ പറഞ്ഞുതന്നാലും എന്ന് നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

മനോ വാവ വാചോ ഭൂയോ, യഥാ വൈ ദേവാ ിമല കേദേവാകോലേ, ദ്വന് വാ ക്ഷൗ മുഷ്ഠിരനു ഭവത്യേവം വാചം ച നാമ ച മനോഽനു ഭവതി; സയ ദ്വാമനസാ മനസ്യതി മന്ത്രാനധീയേത്യഥാമീതേ; കർമ്മാണി കുർവീയേ ത്യഥ കുരുതേ; പുത്രാശ്ച പശുശ്ചേഷ്ടേ യേത്യഥേച്ഛതേ, ഇമം ച ലോക മമും ചേഷ്ടേയേത്യഥേ

ച്ഛതേ മനോഹൃയാത്മാ, മനോ ഹിലോ കോ മനോ ഹി ബ്രഹ്മ, മന ഉപാസ്സേതി

മനസ്സ് വാക്കിനേക്കാൾ അധികതരമാകുന്നു. എപ്രകാരമാണോ രണ്ടു നെല്ലിക്കായേയോ, രണ്ടു താന്നിക്കായേയോ, ചുരുട്ടിയ കൈ അനുഭവിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരം വാക്കിനേയും നാമത്തെയും മനസ്സു വ്യാപിക്കുന്നു. പുരുഷൻ എപ്പോൾ എനിക്കു മന്ത്രങ്ങളെ അദ്ധ്യായനം ചെയ്യണമെന്ന് മനസ്സുകൊണ്ട് വിവക്ഷിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ അദ്ധ്യായനം ചെയ്യുന്നു. എപ്പോൾ എനിക്ക് കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യണമെന്ന് മനസ്സുകൊണ്ട് ചെയ്യാനിശ്ചയിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ചെയ്യുന്നു. പുത്രന്മാരെയും, പശുക്കളെയും ഇഷ്ടിക്കണമെന്ന് മനസ്സുകൊണ്ട് എപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ഇച്ഛിക്കുന്നു. ഈ ലോകത്തെയും പരലോകത്തെയും ഇച്ഛിക്കണമെന്ന് എപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ഇച്ഛിക്കുന്നു. ആത്മാവ് മനസ്സാണ്. ലോകം മനസ്സാണ്. ബ്രഹ്മ മനസ്സാണ്, മനസ്സിനെ ഉപാസിക്കണം.

സയോ മനോ ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ യാവ നന് സോ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമ ചാരോ ഭവതി, യോ മനോ ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ അസ്തി ഭഗവോ മനസ്സോ ഭൂയ ഇതി മനസോ വാവഭൂയോഽസ്തിതിതന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

മനസ്സിനെ ബ്രഹ്മമെന്നു വെച്ച് ആരു ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവനു ഏതുവരെ മനസ്സിന് ഗമനമുണ്ടോ അവിടെവരെ സാമന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭഗവാനേ മനസ്സിനെക്കാൾ അധികതരമായിട്ടുള്ളത് ഉണ്ടോ എന്നു നാരദൻ ചോദിച്ചു. മനസ്സിനേക്കാൾ അധികതരമായിട്ടുള്ളത് തീർച്ചയായും ഉണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു.

നാലാം ഖണ്ഡം

സങ്കല്പോ വാവ മനസോ ഭൂയാൻ, യദാ വൈ സങ്കല്പയതോ ിഥ മനസ്യത്യഥ വാചമീരയതി, താമുനാമ്നീരയതി; നാമ്നി മന്ത്രാ ഏകം ഭവന്തി; മന്ത്രേഷു കർമ്മാണി.

സങ്കല്പം മനസ്സിനേക്കാൾ അധികതരമാകുന്നു. എപ്പോഴാണോ സങ്കല്പിക്കുന്നത്, അനന്തരം മനസ്സനം എന്ന അന്തഃകരണ വ്യാപാരത്തെ ചെയ്യുന്നു. അനന്തരം വാക്കിനെ പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു. വാക്കിനെ നാമത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു. നാമത്തിൽ മന്ത്രങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. മന്ത്രങ്ങളിൽ കർമ്മങ്ങൾ അന്തർഭവിക്കുന്നു.

താനി ഹ വാ ഏതാനി സങ്കല്പൈകായ നാനി, സങ്കല്പാത്മകാനി, സങ്കല്പേ പ്രതിഷ്ഠിതാനി. സമക്നുപതാം ദ്യാവാപൃഥ്വിവീ, സങ്കല്പേതാം വായുശ്ചാ ികാ

I

N

P

I

K

ശം ച സങ്കല്പനാ ഫ്ഫപശ്വ തേജശ്ച;
 തേഷാം സംക്നൂപ്തൈ വർഷം സങ്കല്പ
 തേ വർഷസ്യ സം ക്നൂ പ്ത്യാ അന്നം സങ്ക
 ല്പ തേ അന്നസ്യ സംക്നൂപ് തൈ പ്രാ
 ണാഃ സങ്കല്പനേ; പ്രാണാനാം സംക്നൂ
 പ്തൈ മന്ത്രാഃ സങ്കല്പനേ; മന്ത്രാണാം
 സംക്നൂ പ്തൈ കർമ്മാണി സങ്കല്പനേ; ക
 ര്മണാം സംക്നൂപ്തൈ ലോകഃ സങ്ക
 ല്പതേ; ലോകസ്യ സംക്നൂ പ്തൈ സർവം
 സങ്കല്പതേ, സ ഏഷ സങ്കല്പഃ, സങ്കല്
 പമുപാസ്സേതി.

ഈ മനസ്സു മുതലായവ സങ്കല്പമാകുന്നു. ഒരേ ഗതിയോടു കൂടിയവയും സങ്കല്പസ്വരൂപങ്ങളും സങ്കല്പത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളുമാകുന്നു. ദ്രോവുപും പൃഥ്വിവിയും സങ്കല്പിച്ചു. വായുവും ആകാശവും സങ്കല്പിച്ചു. അപ്പുകളും തേജസ്സും സങ്കല്പിച്ചു. ദ്യാവാപൃഥ്വിവ്യാദികളുടെ സങ്കല്പം നിമിത്തം വർഷം സങ്കല്പിക്കുന്നു. വർഷത്തിന്റെ സങ്കല്പം നിമിത്തം അന്നം സമർത്ഥമായിത്തീരുന്നു. അന്നത്തിന്റെ സങ്കല്പം നിമിത്തം പ്രാണങ്ങൾ സമർത്ഥങ്ങളായത്തീരുന്നു. പ്രാണങ്ങളുടെ സങ്കല്പം നിമിത്തം മന്ത്രങ്ങൾ സമർത്ഥങ്ങളായിത്തീരുന്നു. മന്ത്രങ്ങളുടെ സങ്കല്പം നിമിത്തം കർമ്മങ്ങൾ സമർത്ഥങ്ങളായിത്തീരുന്നു. കർമ്മങ്ങളുടെ സങ്കല്പം നിമിത്തം ലോകം സമർത്ഥമായിത്തീരുന്നു. ലോകത്തിന്റെ സങ്കല്പം നിമിത്തം ജഗത്തു മുഴുവൻ സമർത്ഥമായിത്തീരുന്നു. ഈ സങ്കല്പം അങ്ങനെയുള്ളതാണ്. അതിനാൽ സങ്കല്പത്തേ ഉപാസിക്കണം. ഇനി സങ്കല്പോപാസകൻ സിദ്ധിക്കുന്ന ഫലം പറയുന്നു.

സയഃ സങ്കല്പം ബ്രഹ്മേത്യുപാസതേ, ക്നൂ പ്താൻ വൈ സലോകാൻ ധ്രുവാൻ ധ്രുവഃ പ്രതിഷ്ഠിതാൻ പ്രതിഷ്ഠിതോ ിവ്യഥമാനാന വ്യഥമാനോ ിഭിസിദ്ധ്യതി യാവസ കല്പസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാകാമ ചരോ ഭവതി യഃ സങ്കല്പം ബ്രഹ്മേത്യുപാസതേ അസ്തി ഭഗവഃ സങ്കല്പാദ് ഭൂയ ഇതി. സങ്കല്പാ ദ്വാവ ഭൂയോ ിസ്തീതി. തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

അങ്ങിനെ ആരാണോ സങ്കല്പത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നുവച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ കല്പിക്കപ്പെട്ടവയായ നിത്യങ്ങളും ഉപകരണസമ്പന്നങ്ങളും ശത്രുഭയം മുതലായവ ഇല്ലാത്തവയുമായ ലോകങ്ങൾ നിത്യനായിട്ടും ആത്മീയോപകരണങ്ങൾ തികഞ്ഞവനായും വ്യധിക്കാത്തവനായും പ്രാപിക്കുന്നു. സങ്കല്പത്തിന്റെ ഗോചരം ഏതുവരെയോണോ, അവിടെ അവൻ സാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭഗവാനേ, സങ്കല്പത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ചു. സങ്ക

ല്പത്തേക്കാൾ കൂടിയത് തീർച്ചയായും ഉണ്ട്. അതിനെ ഭഗവാനായ അങ്ങ് എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നാലും. എന്നു നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

ചിത്തം വാവ സങ്കല്പാദ് ഭൂയോ, യദാവൈ ചേതയതേ ിഥ സങ്കല്പയതേ; അഥമനസ്യ തി; അഥവാ ചമീരയതി; താമുനാമ്നീരയതി; നാമ നിമന്ത്രാ ഏകം ഭവന്ത; മന്ത്രേഷു കർമ്മാണി.

ചിത്തം, സങ്കല്പത്തേക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. എപ്പോഴാണോ ചേതനയെന്നു പറയുന്ന വ്യാപാരം ഉണ്ടാകുന്നത് അപ്പോൾ സങ്കല്പിക്കുന്നു. അനന്തരം മനസ്സനം എന്നു പറയുന്ന വ്യാപാരം ചെയ്യുന്നു. അതിനുശേഷം വാക്കിനെ ഈരണം ചെയ്യുന്നു. ആ വാക്കിനെ നാമത്തിൽ പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു. നാമത്തിൽ മന്ത്രങ്ങൾ ഒന്നായിത്തീരുന്നു. മന്ത്രങ്ങളിൽ കർമ്മങ്ങൾ ഒന്നായിത്തീരുന്നു.

താനി ഹ വാ ഏതാനി ചിത്തെ കായത നാനി ചിത്താത്മാനി ചിത്തേ പ്രതിഷ്ഠിതാനി; തസ്മാദ്യദ്യപി ബഹുവിദചിത്തോ ഭവതി, നായമസ്തീത്യേ വൈനമാഹുഃ യദയം വേദയദാ അയം വിദാൻ നേന്ദ്രമ ചിത്തഃ സ്യാദിതി അഥ യദ്യാല്പവിചിത്തവാൻ ഭവതി, തസ്മാ ഏവോ ന ശുശ്രൂഷന്തേ. ചിത്തം ഹ്യേ വൈഷാമേകാ യതനം, ചിത്തമാത്മാ, ചിത്തം പ്രതിഷ്ഠാ ചിത്ത മുപാസ്സേതി.

സങ്കല്പം മുതൽ കർമ്മഫലംവരെയുള്ളവയെല്ലാം ചിത്തം എന്നുതന്നെ ആയതമായിട്ടുള്ളവയും, ചിത്താത്മകങ്ങളും ചിത്തത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളുമാകുന്നു. വളരെ അറിവുള്ളവനാണങ്കിലും ചിത്തമില്ലാത്തവനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ, അവൻ ഇല്ല എന്നു തന്നെ ഇവനെ പറയുന്നു. ഇവൻ അറിയുന്നുണ്ടെങ്കിലോ, അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവനാണെങ്കിലോ ഇപ്രകാരം ചിത്തമില്ലാത്തവനായി ഭവിക്കയില്ലെന്നും പറയുന്നു. പിന്നെ അല്പം അറിവുള്ളവനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവൻ പറയുന്ന സംഗതികളെത്തന്നെ ശ്രവിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു. ഈ സങ്കല്പാദിയുടെ ഒരേ ആയതനം ചിത്തമാകുന്നു. ആത്മാവു ചിത്തമാകുന്നു. പ്രതിഷ്ഠ ചിത്തമാകുന്നു. ചിത്തത്തെ ഉപാസിക്കണം.

സ യശ്ചിത്തം ബ്രഹ്മേത്യുപാസതേ ചിത്താൻ വൈ സലോകാൻ ധ്രുവാൻ ധ്രുവഃ പ്രതിഷ്ഠിതാൻ പ്രതിഷ്ഠിതോ ിവ്യഥമാനാനവ്യഥമാനോ ിഭിസിദ്ധ്യതി യാവചിത്തസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമചാരോ ഭവതി, യശ്ചിത്തം ബ്രഹ്മേത്യു പാസതേ. അസ്തി ഭഗവശ്ചി

N

P

I

K

ത്താദ്ഭൂയ ഇതി ചിത്താദാവ ഭൂയോഽ
സ്തീതി തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതി

അങ്ങനെ ആരാണോ, ചിത്തത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നു വച്ച് ഉപാ
സിക്കുന്നത് ആ ചിത്തോപാസകൻ ബുദ്ധിമാന്റെ ഗുണങ്ങ
ളാൽ, സമൃദ്ധങ്ങളും നിത്യങ്ങളും സർവ്വോപകരണസമ്പന്നങ്ങ
ളും, വ്യഥയില്ലാത്തവയുമായ ലോകങ്ങളെ നിത്യനായും
ആത്മീയോപകരണ സമ്പന്നനായും വ്യഥയില്ലാത്തവനായും
പ്രാപിക്കുന്നു. ഏതുവരെയോണോ ചിത്തത്തിനു ഗോചരമായി
ട്ടുള്ളത് അവിടെ ഇവൻ സ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടാകുന്നു. ഭഗവാനെ
ചിത്തത്തേക്കാൾ അധികതരമായിട്ടുള്ളത് എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ
എന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ചു. ചിത്തത്തേക്കാൾ കൂടിയത് തീർച്ച
യായും ഉണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അതു എനിക്കു
പറഞ്ഞുതരു എന്ന് നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

ആറാം ഖണ്ഡം

ധ്യാനം വാവ ചിത്താദ്ഭൂയോ, ധ്യായതീവ
പൃഥിവീ, ധ്യായ തീവാന്തരീക്ഷം, ധ്യായതീ
വദ്യു, രധ്യായന്തീവാ ിപോ, ധ്യായന്തീവ
പർവതാ, ധ്യായന്തീവ ദേവമനുഷ്യാ:- സ്ത
സ്മാദ്യ ഇഹ മനുഷ്യാണാം മഹത്താം പ്രാ
പ്നുവന്തി, ധ്യാനാപാദാംശാ ഇ വൈ വ
തേ ഭവന്തി; അഥ യേ ി ല്പാഃ കലഹീനഃ
പിശുനാ ഉപവാദിനസ്തേ, അഥയേ പ്ര
ഭവോ ധ്യാനാപാദാം ശാ ഇഹൈവ തേ
ഭവന്തി ധ്യാനമുപാസ്സേതി സ യോ ധ്യാനം ബ്രഹ്മേ
ത്യുപാസ്തേ യാവദ് ധ്യാനന്യഗതം തത്രാസ്യ യഥാ
കാമ ചരോ ഭവതി യോ ധ്യാനം ബ്രഹ്മേത്യു
പാസ്തേ അസ്തി ഭഗവോ ധ്യാനാദ് ഭൂയ ഇതി
ധ്യാനാ ദാവ. ഭൂയോ ി സ്തീതി തന്മേ ഭഗവാൻ
ബ്രവീതി

ധ്യാനം ചിത്തത്തേക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. പൃഥിവി ധ്യാനി
ക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. അന്തരീക്ഷം ധ്യാനിക്കുന്നതു
പോലെ ഇരിക്കുന്നു. ദ്രോവ് ധ്യാനിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കു
ന്നു. അപ്പുകൾ ധ്യാനിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. പർവത
ങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. ദേവന്മാരും മനു
ഷ്യരും ധ്യാനം ചെയ്യുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. അതിനാൽ
ഈ ലോകത്തിൽ, മനുഷ്യരിൽ ആരാണോ മഹത്വത്തെ പ്രാപി
ക്കുന്നത് അവർ ധ്യാനത്തിന്റെ ഫലം ലഭിച്ചതിന്റെ കലയോടു
കൂടിയവരെപ്പോലെ തന്നെ ഭവിക്കുന്നു. പിന്നെ ആരാണോ
അല്പന്മാരായിരിക്കുന്നത്, അവർ കലഹശീലന്മാരായും, പരദോ
ഷങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നവരായും, ചേരുന്ന വിധത്തിൽ പര
ദോഷം പറയുന്നവരായും ഇരിക്കുന്നു. പ്രഭുക്കളായിട്ടുള്ളവർ
ആരോ അവർ ധ്യാനഫലം കിട്ടിയതിന്റെ കലയോടുകൂടിയവ
രെപ്പോലെ തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. ധ്യാനത്തെ ഉപാസിക്കു.

അങ്ങിനെ ആരാണോ, ധ്യാനത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാ
സിക്കുന്നത്, അവൻ ഏതുവരെയോണോ ധ്യാനത്തിനു ഗോചര
മായിട്ടുള്ളത് അവിടെ വരെ സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭഗ
വാനെ ധ്യാനത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ
എന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ചു. ധ്യാനത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി തീർച്ച
യായും ഉണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അതിനെ
ഭഗവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞു തരു. എന്ന് നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

വിജ്ഞാനം വാവ ധ്യാനാദ്ഭൂയോ, വിജ്ഞാ
നേന വാ ഋഗേദം വിജാനാതി യജൂർവേ
ദം, സാമവേദ, മഥർവണം ചതുർത്ഥ മിതി
ഹാസപുരാണം പഞ്ചമം, വേദാനാം വേദം
പിത്രം, രാശിം, ദൈവം, നിധിഃ, വാകോവാ
ക്യ, മേകായനം, ദേവ വിദ്യാം, ബ്രഹ്മവിദ്യാ
ഭൂതവിദ്യാം ക്ഷത്രവിദ്യാം, നക്ഷത്രവിദ്യാം
സർപ്പദേവജനവിദ്യാം ദിവംച, വായും ച
ികാശം ച ിപഞ്ച, തേജശ്ച ദേവാംശ്ച,
മനുഷ്യാംശ്ച, പശുംശ്ച, വയാസിംച

ത്യണ വനപ്തതീൻ, ശ്യാപദം, ന്യാകീടവ
തംഗ പിപീലകം ധർമ്മംച ധർമ്മം ച, സത്യം ച,
സാധുച സാധുച, ന്യൂതം ച, ഹൃദയജ്ഞം
ച -- ഹൃദയജ്ഞം ച, ന്നം ചരസം ചേമം
ച ലോകമമും ച വിജ്ഞാനേ നൈവ വിജാനാതി
വിജ്ഞാനമുപാസ്സേതി

ശാസ്ത്രാർത്ഥ വിഷയകമായ ജ്ഞാനം ധ്യാനത്തേക്കാൾ
കൂടിയതാകുന്നു. വിജ്ഞാനം കൊണ്ടാണ് ഋഗേദത്തെ അറി
യുന്നത്. യജൂർവേദത്തേയും സാമവേദത്തേയും അഥർവണ
മെന്നു പറയുന്ന നാലാമത്തെ വേദത്തേയും, ഇതിഹാസപുരാ
ണങ്ങളേയും, അഞ്ചാമത്തെ വേദമായ ഭാരതത്തേയും, വേദ
ങ്ങളുടെ വേദമായ വ്യാകരണത്തേയും, സ്രാദ്ധകല്പത്തേയും,
ഗണിതശാസ്ത്രത്തേയും ഉൽപാതശാസ്ത്രത്തേയും, നിധിശാ
സ്ത്രത്തേയും, തർക്കശാസ്ത്രത്തേയും, നീതിശാസ്ത്രത്തേ
യും, നിരൂക്തത്തേയും, ശിക്ഷ, കല്പം, ഛന്ദശ്ചിതി, ഇവ
യേയും ഭൂതതന്ത്രത്തേയും, ധനുർവേദത്തേയും, ജ്യോതിഷ
ത്തേയും ഗാരുഡം, ഗന്ധയുക്തി, നൃത്തഗീതവാദ്യശില്പാദി
വിജ്ഞാനങ്ങൾ ഇവയേയും ദ്രോവിനേയും പൃഥിവിയേയും
വായുവിനേയും ആകാശത്തേയും, അപ്പുകളേയും തേജസ്സി
നേയും, ദേവന്മാരേയും മനുഷ്യരേയും, പശുക്കളേയും പക്ഷി
കളേയും തൃണങ്ങളേയും വൃക്ഷങ്ങളേയും വ്യാഘ്രാദിക
ളേയും കീടങ്ങൾ പതംഗങ്ങൾ മുതലായവ തുടങ്ങി പിപീലിക
വരെയുള്ളവയേയും, ധർമ്മത്തേയും അധർമ്മത്തേയും, സത്യ
ത്തേയും, അസത്യത്തേയും സാധുവായിട്ടുള്ളതിനേയും,
അസാധുവായിട്ടുള്ളതിനേയും ഹൃദയപ്രിയമായിട്ടുള്ളതിനെ

N

P

I

K

യും, അല്ലാത്തതിനേയും അന്നത്തേയും, രസത്തേയും ഈ ലോകത്തേയും പരലോകത്തേയും വിജ്ഞാനം കൊണ്ടുതന്നെ അറിയുന്നു. വിജ്ഞാനത്തെ ഉപാസിക്കൂ.

സ യോ വിജ്ഞാനം ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ
വിജ്ഞാനവതോ വൈസ ലോകാൻ
ജ്ഞാനവതോ ഭിദിസിയുതി, യാവദിജ്ഞാ
നസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമ ചാരോ
ഭവതി യോ വിജ്ഞാനം ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ
അസ്തിഭഗവോ വിജ്ഞാനാദ്ഭൂയ ഇതി
വിജ്ഞാനാദ്യാവഭൂയോ ഭിസതീതി തന്മേ
ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

ഉപാസിക്കുന്നവൻ വിജ്ഞാനമുള്ളവയും ജ്ഞാനമുള്ളവയും ആയ ലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഏതുവരെയെന്നോ വിജ്ഞാനത്തിന് ഗോചരമായിരിക്കുന്നത്, അവിടെവരെ ഇവന് സ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടാകും. ഭഗവാനേ വിജ്ഞാനത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ? എന്നു നാരദൻ ചോദിച്ചു. വിജ്ഞാനത്തേക്കാൾ കൂടിയത് തീർച്ചയായുമുണ്ട് എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അതിനെ ഭഗവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞു തരിക എന്നു നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

ബലം വാവ വിജ്ഞാനാദ്ഭൂയഃ അപി
ഹ ശതം വിജ്ഞാന വതാ മേകോ ബല
വാ നാകമ്പയതേ; സ യദാ ബലീ
ഭവത്യ മോത്ഥാതാ ഭവതി; ഉത്തിഷ്ഠൻ
പരിചരിതാ ഭവതി; പരിചരന്നു പ
സത്താ ഭവതി; ഉപസീദൻ ദ്രഷ്ടാഭവതി;
ശ്രോതാ ഭവതി, മന്താ ഭവതി, ബോധാ
ഭവതി, കർത്താഭവതി, വിജ്ഞാത ഭവതി,
ബലേന വൈ പൃഥിവീ തിഷ്ഠന്തി ബലേനാ
ന്തരീക്ഷം ബലേന ദ്യൗർ, ബലേന പ
ർവതാ, ബലേന ദേവ മനുഷ്യാ, ബലേന
പശ വശു വയാംസിച, തുണവനസ്പതയഃ,
ശാപദാന്യാ കീടപതംഗ പിപീലികം,
ബലേന ലോകസ്തിഷ്ഠന്തി; ബലമുപാസ്തേതി.

സയോ ബലം ബ്രഹ്മേത്യു പാസന്തേ, യാവദ്
ബലസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമചാ
രോ ഭവതി യോ ബലം ബ്രഹ്മേത്യുപാസന്തേ
അസ്തി ഭഗവോ ബലാദ് ഭൂയ ഇതി ബ
ലാദ്യാവ ഭൂയോ ഭിസതീതി. തന്മേ ഭഗവാൻ
ബ്രവീതിതി

അന്നോപ യോഗം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന മനുഷകതി വിജ്ഞാനത്തേക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. ബലവാനായ ഒരുവൻ നൂറുവിജ്ഞാനവാന്മാരെപ്പോലും കമ്പിപ്പിക്കുന്നു. പുരുഷൻ എപ്പോൾ ബലമുള്ളവനായിത്തീരുന്നുവോ അപ്പോൾ ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നവനായിത്തീരുന്നു. ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നവനായിരിക്കുമ്പോൾ, പരിചരിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു. പരിചരിക്കുന്നവനായിരിക്കുമ്പോൾ ഉപസദജിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു. അപസദിക്കുന്നവനായിരിക്കുമ്പോൾ, ദ്രഷ്ടാവായിത്തീരുന്നു. ശ്രോതാവായിത്തീരുന്നു; മനനം ചെയ്യുന്നവനായിത്തീരുന്നു; ബോധവാനായിത്തീരുന്നു. കർത്താവായിത്തീരുന്നു. ഫലം അനുഭവിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു. പൃഥിവീ ബലം കൊണ്ടാണ് നില്ക്കുന്നത്. അന്തരീക്ഷം ബലം കൊണ്ടാണ് നില്ക്കുന്നത്. ദ്യാവ് ബലംകൊണ്ടു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. പർവതങ്ങൾ ബലംകൊണ്ടു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ദേവന്മാരും മനുഷ്യരും ബലം കൊണ്ടു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. പശുക്കളും പക്ഷികളും തുണങ്ങളും വൃക്ഷങ്ങളും വ്യാഘ്രാദി ക്രൂരജന്തുക്കളും കീടങ്ങൾ പതംഗങ്ങൾ മുതലായവ തുടങ്ങി പിപീലികകൾ വളരെയുള്ളവയും ബലംകൊണ്ടു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ലോകം ബലംകൊണ്ടു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ബലത്തെ ഉപാസിക്കൂ. അങ്ങിനെ ആരാണോ ബലത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നുവച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത്, അവന് ഏതുവരെയെന്നോ ബലത്തിന് വിഷയമായിട്ടുള്ളത്, അത്രത്തോളം സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ആരാണോ ബലത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നുവച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത്, അവന് ഏതുവരെയെന്നോ ബലത്തിനു ഗോചരമായിട്ടുള്ളത്, അവിടെവരെ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിക്കുന്നു. ഭഗവാനെ ബലത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ? ബലത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി തീർച്ചയായും ഉണ്ട്. എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അതു ഭവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞുതരിക എന്ന് നാരദൻ പറഞ്ഞു.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

അന്നം വാവ ബലാദ് ഭൂയസ്ത സ്മാദ്യദ പി
ദശരാത്രീർന്നാൾ നിയാ, ദ്യദ്യുഹ ജീവേ
ദഥവാ ഭിദ്രഷ്ടാ ഭിശ്രോതാ ഭിമന്താ ബോധാ
കർത്താ ഭിവിജ്ഞാതാഭവതി അഥാനസ്യാ
ഭിയൈ ദ്രഷ്ടാഭവതി മന്താ ഭവതി, ബോധാ ഭവതി,
കർത്താ ഭവതി, വിജ്ഞാതാ
ഭവതി അന്നമുപാസ്തേതി

അന്നം ബലത്തെക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. അതിനാൽ പത്തുനാളേക്കുപോലും അശിക്കാതിരിക്കുന്നതായാൽ, ഒരുവളെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പക്ഷം, ദർശിക്കാൻ കഴിയാത്തവനായും, ശ്രവിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തവനായും മനനം ചെയ്യാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവനായും, ബോധിക്കുന്നതിന് സാമർത്ഥ്യമില്ലാത്തവനായും, അനുഷ്ഠിക്കാൻ കഴിവില്ലാത്തവനായും, വിജ്ഞാനമില്ലാത്തവനായും ഭവിക്കുന്നു. പിന്നെ അന്നം ലഭിക്കുന്നവൻ ദ്രഷ്ടാവായിത്തീരുന്നു. മനനം ചെയ്യുന്നവനായിത്തീരുന്നു. ബോധാവാനായിത്തീരുന്നു. അനുഷ്ഠിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു. അനു

N

P

I

K

ഷ്ഠാനഫലം അനുഭവിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു. അന്നത്തെ ഉപാസിക്കൂ.

ചസ യോ ിനം ബ്രഹ്മേത്യു പാസ്തേ ിനവതോ
വൈ സ ലോകാൻ പാനവതോ ിഭി
സിധൃതി യാവദന്നസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ
യഥാകാമ ചാരോ ഭവതി യോിനം ബ്ര
ഹ്മേത്യുപാസ്തേ അസ്തി ഭഗവോ ിനാദ
ഭൂയ ഇതി അന്നദാവ ഭൂയോ ിസ്തീതി
തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

അങ്ങനെ ആരാനോ അന്നത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ അന്നമുള്ളവയും, പാനമുള്ളവയും ആയ ലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു. അന്നത്തിനു ഗോചരമായിട്ടുള്ളത് ഏതുവരയാണോ അവിടെ ഇവൻ സാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. അതിനാൽ അന്നത്തെ ബ്രഹ്മമെന്ന് വെച്ച് അതിനെ ഉപാസിക്കൂ. ഭഗവാനെ അന്നത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ? അന്നത്തെക്കാൾ കൂടിയതായി തീർച്ചയായും ഉണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അതു ഭഗവാൻ എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നാലും. നാരദൻ പറഞ്ഞു.

പത്താം ഖണ്ഡം

ആപോ വാവാനാദ് ഭൂയസ്യ, സ്തസ്മാദ്യദാ
സുവൃഷ്ടിർന്നു ഭവതി, വ്യാധീയന്തേ പ്രാണ
അന്നം കനീയോ ഭവിഷ്യതീതി. അഥയ
ദാ സവൃഷ്ടിൻ ഭവത്യാനുന്ദിനം പ്രാണാ
ഭവന്ത്യന്നം ബഹു ഭവിഷ്യതീതി ആപ ഏ
വേ മാ മുർത്താ യേയം പൃഥിവീ, യദന്ത
രീക്ഷം യദ് ദ്യാ രിയുത് പർവതാ യ ദേവ
മനുഷ്യാ, യത് പശവഞ്ച വയാംസിച, തൃ
ണവനസ്പതയഃ ശ്വാപദാന്യ കീട പതംഗ
പിപീലിക മാപ ഏവേ മാ മുർത്താ, അപ
ഉപാസ്സേതി

അപ്പുകൾ അന്നത്തെക്കാൾ കൂടിയവയാകുന്നു. അതിനാൽ എപ്പോൾ സുവൃഷ്ടി ഉണ്ടാകുന്നില്ലയോ അപ്പോൾ അന്നം കുറവായിത്തീരുന്നെന്നു വിചാരിച്ചു, പ്രാണികൾ ദുഃഖിക്കുന്നു. എപ്പോൾ സുവൃഷ്ടി ഉണ്ടാകുന്നുവോ, അപ്പോൾ അന്നം വളരെ ഉണ്ടാകുന്നെന്നു വിചാരിച്ച് പ്രാണങ്ങൾ ആനന്ദമുള്ളവയായിത്തീരുന്നു. ഈ പൃഥിവീ ഏതോ, അന്തരീക്ഷം ഏതോ, ദേവാവ് ഏതോ, പർവതങ്ങൾ ഏവയോ ദേവന്മാരും മനുഷ്യരും ആരോ, പശുക്കളും പക്ഷികളും തൃണങ്ങളും വൃക്ഷങ്ങളും വ്യാഘ്രലാദിദുഷ്ടമൃഗങ്ങളും, കീടങ്ങൾ, പാറ്റകൾ പീപീലികൾ ഇവവരെയുള്ളവയും ഏതാണോ അവ മുർത്തങ്ങളായ അപ്പുകൾ ആണ്. അപ്പുകളെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കൂ.

സ യോ ിപോ ബ്രഹ്മത്യുപാസ്തേ ആപ്നോതി
സർവാൻ കാമാം സ്തുപ്തിമാൻ ഭവതി;
യാവദപാംഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമ
ചാരോ ഭവതി യോ ിപോ ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്തേ
അസ്തി ഭഗവോ ിദേഭ്യോ ഭൂയ ഇതി അ
ദേഭ്യോവാവഭൂയോ സ്തീതി തന്മേ ഭഗവാൻ
ബ്രവീതിതി

ആരാനോ അപ്പുകളെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ എല്ലാ കാമങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നു. തൃപ്തിയുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. ഏതുവരെ അപ്പുകൾക്കു ഗമനമുണ്ടോ, അവിടെ വരെ ഇവൻ സ്വതന്ത്രസഞ്ചാരം സിദ്ധിക്കുന്നു. അപ്പുകളെ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കൂ. ആരാനോ അങ്ങിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ അവിടെവരെ സാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭഗവാനെ അപ്പുകളെക്കാൾ വലിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ചു. തീർച്ചയായും ഉണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അതിനെ ഭഗവാൻ എനിക്കുപദേശിച്ചുതരിക എന്നു നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

തേജോ വാവാദ് ഭൂയാഭൂയഃ തദാ ഏ
ത ദായുമാ ഗൃഹ്യാ ിശമഭി തപതി; ത
ദാഹൂർന്നിശോചതി, നിതപതി, വർഷിഷ്യതി
വാ ഇതി. തേജ ഏവ തത് പൂർവം ദർശ
യിത്യാ ിഥാപഃ സൃജതേ; തദേത ദുർദ്ധാ
ഭിശ്ച തിരശ്ചിഭിശ്ച വിദ്യുദ്ഭി രാഹ്രാ
ദാശ്ചരന്തി; തസ്മാദാഹൂർ വിദ്യോതതേ
സ്തനയതി വർഷിഷ്യതി വാ ഇതി; തേജ
ഏവ തത് പൂർവം ദർശയിത്യാഥാപഃ സൃ
ജതേ, തേജ ഉപാസ്സേതി

തേജസ്സ് അപ്പുകളെക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ തേജസ്സ് വായുവിനെ നിശ്ചലമാക്കിയിട്ട് ആകാശത്തെ അഭി വ്യാപിച്ചു തപിപ്പിക്കുന്നു. അപ്പോൾ വേവിക്കുന്നു, പഴുപ്പിക്കുന്നു. മഴ പെയ്യും എന്ന് ലൗകികന്മാർ പറയുന്നു. തേജസ്സു തന്നെ അങ്ങനെ ആദ്യം തന്നത്താൻ വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ട് അപ്പുകളെ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് മേൽപ്പോട്ടു പോകുന്നവയും വിലങ്ങത്തിൽ പോകുന്നവയുമായ വിദ്യുത്തുകളോടു കൂടി ഇടിനാദങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കുന്നു. അതിനാൽ മിന്നൽ മുഴങ്ങുന്നു; വർഷമുണ്ടാവും എന്ന് ആളുകൾ പറയുന്നു. തേജസ്സിനെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കൂ.

സ യസ്തേജോ ബ്രഹ്മേഷുത്യുപാസ്തേ
തേജസീ വൈ സ തേജ സ്വതോ
ലോകാൻ ഭാസ്യതോ ിപ ഹത തമസ്കാ
നഭിസിധൃതി. യാവന്തേ ജസോ ഗതം

N

P

I

K

തത്രാസ്യ യഥാകാമചാരോ ഭവതി. യ സ്തേജോ ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്മതേ. അസ്തി ഭഗവ വോ തേജസോ ഭൂയ ഇതി. തേജസോ വാവ ഭൂയോ ഫസ്മിതി തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി.

അങ്ങിനെ ആരാണോ തേജസ്സിനെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ തേജസ്വിയായിത്തീരുന്നു. തേജസ്സുള്ളവയും പ്രകാശമുള്ളവയും ബാഹ്യവും ആഭ്യന്തരവുമായ തമസ്സു നീങ്ങിയിട്ടുള്ളവയുമായ ലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കുന്നു. തേജസ്സിന്റെ ഗോചരം ഏതുവരെയാണോ, അതുവരെ ഇവൻ സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടാകുന്നു. തേജസ്സിനെ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കൂ. ഭഗവാനേ തേജസ്സിനേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ചു. തീർച്ചയായുമുണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഭഗവൻ അതു എനിക്കു പറഞ്ഞുതരണേ നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

പത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

ആകാശോ വാവ തേജസോ ഭൂയാൻ; ആകാശേ വൈ സൂര്യാ ചന്ദ്രമ സാവു ഭൗ വിദ്യുന്നക്ഷത്രാണുഗ്നിരാകാശേനാ ഹവയത്യാകാശേന ശൃണോത്യാകാശേന പ്രതിശ്രുണോത്യാ കാശേ രമത ആകാശേ ന രമത ആകാശേ ജായത ആകാശേ മഭിജയതേ; ആകാശമുപാസ്സേതി.

ആകാശം തേജസ്സിനെക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. സൂര്യചന്ദ്രന്മാർ രണ്ടുപേരും വിദ്യുത്തും നക്ഷത്രങ്ങളും അഗ്നിയും ആകാശത്തിൽ ആകുന്നു. ആകാശത്തിൽകൂടി ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. ആകാശത്തിലൂടെ കേൾക്കുന്നു. ആകാശം വഴിയായി വീണ്ടും കേൾക്കുന്നു. ആകാശത്തിൽ രമിക്കുന്നു. ആകാശത്തിൽ രമിക്കാതിരിക്കുന്നു. ആകാശത്തിൽ ജനിക്കുന്നു. ആകാശത്തിലേക്ക് ജനിക്കുന്നു. ആകാശത്തെ ഉപാസിക്കൂ.

സ യ ആകാശം ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്മതേ ആകാശവതോ വൈ സലോകാൻ പ്രകാശവതോ സംബാധാനു രുഗായവതോ ഫിസിധ്യതി; യാവദാ കാശസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാകാമചാരോ ഭവതി, യ ആകാശം ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്മതേ അസ്തി ഭഗവ ആകാശാദി ഭൂയ ഇതി ആകാശാദാവ ഭൂയോ സ്തീതി തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി

ഇങ്ങനെ ആരു ആകാശത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നോ അവൻ ആകാശമുള്ളവയും പ്രകാശമുള്ളവയും ഞ്ഞെരുക്കമില്ലാത്തവയും വിസ്തീർണ്ണഗതികളും ആയ ലോകം

പ്രാപിക്കുന്നു. ആകാശത്തിനുവിഷയമായിട്ടുള്ളത് ഏതു വെറുയാണോ അവിടെ വരെ അവനു സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ ആരാണോ ആകാശത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ ഏതുവരെ ആകാശം ഗോചരമായിരിക്കുന്നോ അവിടെ വരെ സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ആകാശത്തേക്കാൾ കവിഞ്ഞതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്ന ചോദ്യത്തിന് തീർച്ചയായും ഉണ്ട് എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ അതിനെ എനിക്കുപദേശിച്ചാലും.

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

സ്മരോ വാവ ഫികാശാദ് ഭൂയസ്മാദ്യദ്യപി ബഹവ അസീരൻ ന സ്മരന്തോ നൈവ തേ കചന ശൃണു യുർന്ന മനീരൻ ന വിജാനീരൻ; യ ദാവാവതേ സ്മരേയുരഥ ശൃണു യുരഥ മനീരന്നഥ വീജാനീരൻ സ്മരേണ വൈ പുത്രാൻ വിജാനാതി; സ്മരേണ പശൂൻ സ്മരമുപാസ്സേതി.

സ യഃ സ്മരം ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്മതേ, യാവത് സ്മരസ്യ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമചാരോ ഭവതി യഃ സ്മരം ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്മതേ അസ്തി ഭഗവഃ സ്മരാദ് ഭൂയ ഇതി സ്മരാദ് വാവ ഭൂയോ ഫസ്മിതി തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീ തിതി

സ്മരണമെന്ന അന്തകരണ ധർമ്മം ആകാശത്തേക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. വളരെ ആളുകൾ ഒരിടത്ത് ഇരുന്നാലും സ്മരിക്കാത്തവരായിരുന്നാൽ അവർ ഒരു ശബ്ദത്തെയും കേൾക്കുന്നില്ല. മനനം ചെയ്കയില്ല. അറികയില്ല. എപ്പോഴാണോ അവർ സ്മരിക്കുന്നത് അപ്പോൾ ശ്രവിക്കും; അപ്പോൾ മനനം ചെയ്യും. അപ്പോൾ അറിയും; അപ്പോൾ സ്മരം കൊണ്ട് പുത്രന്മാരെ അറിയും, സ്മരം കൊണ്ടാണ് പശുക്കളെ അറിയും. സ്മരം ഉപാസിക്കൂ. അങ്ങിനെ ആരാണോ സ്മരത്തെ ബ്രഹ്മമെന്നു വെച്ച് ഉപാസിക്കുന്നോ അവൻ സ്മരത്തിനുവിഷയമായിട്ടുള്ളത് എതുവരെയാണോ അതുവരെ സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. അല്ലയോ ഭഗവാനേ സ്മരത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ചു. തീർച്ചയായുമുണ്ട് എന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ഭഗവൻ എനിക്ക് അതിനെ ഉപദേശിച്ചുതന്നാലും എന്ന് നാരദൻ പറഞ്ഞു.

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

ആശാ വാവ സ്മരാദ്ഭൂയസി; അശേദ്ധോ വൈ സ്മരോ മന്ത്രാനധീതേ, കർമ്മാണി

N

P

I

K

കരുതേ, പുത്രാഞ്ച പശുശേഷമത, ഇമം ചലോ കമമും ചേച്ചുതേ, ആശാമുപാസ്സേതി.

ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ആ വസ്തുവിനെക്കുറിച്ചുള്ള ആഗ്രഹം സ്മരണയ്ക്കുവാൻ കൂടുതലാകുന്നു. ആശയാൽ വർദ്ധിക്കപ്പെട്ട സ്മരണയുള്ളവൻ മന്ത്രങ്ങളെ അധ്യായനം ചെയ്യുന്നു. കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു. പുത്രന്മാരേയും പശുക്കളേയും ഇച്ഛിക്കുന്നു. ഈ ലോകത്തേയും പരലോകത്തേയും ഇച്ഛിക്കുന്നു. ആശ ഉപാസിക്കൂ.

സ യ ആശാം ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്തേ ആശയാ ിസ്യ സവേകമാഃ സമ്യധ്യന്തി; അമോഘാ ഹാസ്യാ ിശിഷോ ഭവന്തി; യാവദാശായ ഗതം തത്രാസ്യ യഥാ കാമചാരോ ഭവതി, യ ആശാം ബ്രഹ്മേത്യുപാസ്തേ, അസ്തി ഭഗവ ആശായ ഭൂയ ഇതി ആശായാ വാവ ഭൂയോ ിസ്തീതി തന്മേ ഭഗവാൻ ബ്രവീതിതി.

അങ്ങനെ ആരാണോ ആശയെ ബ്രഹ്മമെന്നു വച്ച് ഉപാസിക്കുന്നത് അവന്റെ എല്ലാ കാമങ്ങളും ആശയാൽ സമൃദ്ധങ്ങളായിത്തീരുന്നു. ആശയുടെ വിഷയം എത്രയുണ്ടോ അതിൽ ഇവൻ സഞ്ചാരസാമ്രാജ്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ആശയക്കാൾ വലിയതെന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ എന്ന് ചോദിച്ചു. തീർച്ചയായുമുണ്ടല്ലോ എന്നുത്തരം പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭഗവാനേ അവയെ എനിക്കു ഉപദേശിച്ചുതന്നാലും എന്ന് നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു. അങ്ങനെ ആകട്ടെ എന്നുത്തരവും പറഞ്ഞു.

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

പ്രാണോ വാ ആശായ ഭൂയാൻ, യഥാ വാ അരാ നാ ഭൗ സമർപ്പിതാ, ഏവ മസ്മിൻ പ്രാണേ സർവം സമർപ്പിദം പ്രാണഃ പ്രാണേനയാതി; പ്രാണഃ പ്രാണം ദഭാതി, പ്രാണായദദാതി; പ്രാണോ ഹ പിതാ; പ്രാണോ മാതാ, പ്രാണോ ഭൂതാ; പ്രാണഃ സ്വസാ പ്രാണ ആചാർയ്യഃ പ്രാണോ ബ്രാഹ്മണഃ

പ്രാണൻ ആശയെക്കാൾ കൂടിയതാകുന്നു. ഏതു പ്രകാരമാണോ ആരക്കാലുകൾ രഥചക്രത്തിന്റെ കൂടത്തിൽ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്, അതുപോലെ ഈ പ്രാണനിൽ എല്ലാം സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രാണൻ പ്രാണനെക്കൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നു. പ്രാണൻ പ്രാണനെ ദാനം ചെയ്യുന്നു. പ്രാണനു ദാനം ചെയ്യുന്നു. പിതാവ് പ്രാണനാകുന്നു. മാതാവ് പ്രാണനാകുന്നു. ഭ്രാതാവ് പ്രാണനാകുന്നു. സോദരി പ്രാണനാകുന്നു. ആചാര്യൻ പ്രാണനാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ പ്രാണനാകുന്നു.

സയദി പിതരം വാ, മാതനം വാ, ഭ്രാതരം വാ, സ്വസാരം വാ ിചാര്യം വാ, ബ്രാഹ്മണം വാ കിം ചിദ് ഭൂശ മിവ പ്രത്യഹ, ധിക് താ ിസ്തിത്യേ, വൈന മാഹുഃ പിത്യഹാ വൈ തമസി മാത്യഹാവൈ തമസി, ഭ്രാത്യഹാ വൈ തമസി, സ്വസ്യഹാ വൈത്യമസ്യാ ചാര്യഹാവൈ തമസി, ബ്രാഹ്മണ ഹാവൈ തമസീതി.

ഏതെങ്കിലും പുരുഷൻ പിതാവിനോടോ, മാതാവിനോടോ, ഭ്രാതാവിനോടോ, സ്വസാവിനോടോ ആചാര്യനോടോ, ബ്രാഹ്മണനോടോ, അല്പം കടന്ന വിധത്തിൽ ഉത്തരം പറയുന്നു, എങ്കിൽ ഇവനെ നീ നിന്ദനാണ് എന്നും നീ പിതാവിനെ ഹനിച്ചവനാകുന്നു. നീ മാതാവിനെ ഹനിച്ചവനാകുന്നു. നീ ഭ്രാതാവിനെ ഹനിച്ചവനാകുന്നു. നീ സ്വസാവിനെ ഹനിച്ചവനാകുന്നു. നീ ആചാര്യനെ ഹനിച്ചവനാകുന്നു. നീ ബ്രാഹ്മണനെ ഹനിച്ചവനാകുന്നു എന്നുതന്നെ പറയുന്നു.

അഥ യദ്യപ്യേനാനു ത്ക്രാന്ത പ്രാണാൻശുലേന സമാസം വപ്യതിഷം ദഹേ, നൈ വൈനം ബ്രൂയഃ പിത്യഹാസീതി, ന മാത്യഹാ ിസീതി ന ഭ്രാത്യഹാ ിസീതി, ന സ്വസ്യഹാ ിസീതി, ിചാർയ്യഹാ ിസീതി, ന ബ്രാഹ്മണ ഹാ ിസീതി.

പ്രാണൻ പോയിരിക്കുന്ന ഇവരെ ശുലംകൊണ്ട് തോണ്ടി കൂട്ടി, അവയവങ്ങളെ വേറെ വേറെയാക്കി ദഹിപ്പിച്ചാലും ഇവനെ നീ പിതാവിനെ ഹനിച്ചവനാണെന്ന് തീർച്ചയായും പറയുകയില്ല. നീ മാതാവിനെ കൊന്നവനാണെന്നും പറയുകയില്ല. നീ ഭ്രാതാവിനെ വധിച്ചവനാണെന്നും പറയുകയില്ല. നീ സ്വസാവിനെ കൊന്നവനാണെന്നും പറയുകയില്ല. നീ ആചാര്യനെ കൊന്നവനാണെന്നും പറയുകയില്ല. നീ ബ്രാഹ്മണനെ കൊന്നവനാണെന്നും പറയുകയില്ല.

പ്രാണോ ഹ്യേ വൈതാനി സർവാണി ഭവതി; സ വാ ഏഷ ഏവം പശ്യന്നേവം മന്വാന ഏവം വിജാനന്തി വാദീ ഭവതി; തം ചേദ് ബ്രൂയുരതി വാദ്യസീ, ത്യതിവാദ്യ സ്മീതിബ്രൂയാത്; നാവ ഹനു വീത

മേൽപ്പറഞ്ഞ പിതാവ് മുതലായവരെല്ലാം പ്രാണൻ തന്നെയാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള പ്രാണനെ അറിയുന്നവൻ ഇങ്ങനെ കണ്ടും മനനം ചെയ്തു നിശ്ചയിച്ചും കടന്നു പറയുന്നവനായിത്തീരുന്നു. അവനോട് നീ അതിവാദിയാണെന്ന് ആരെങ്കിലും പറകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ അതിവാദിയാണ് എന്നു പറയും; മറയ്ക്കുകയില്ല.

N

P

I

പതിനാറാം ഖണ്ഡം

ഏഷതു വാ അതിവാദതി യഃ സത്യേനാതി വദതി സോഹം ഭഗവഃ സത്യേനാതി വദാനീതി സത്യം ത്വേവ വിജിജ്ഞാസിത വ്യമിതി. സത്യം ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

ആരാനോ പരമാർത്ഥമായ സത്യം അറിയുന്നതുകൊണ്ട് അതിവദിക്കുന്നത് അവൻ ഇവനാണ്. അങ്ങയുടെ അടുക്കൽ വന്നിരിക്കുന്ന ഞാൻ സത്യംകൊണ്ട് അതിവദിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു എന്ന് നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു. അങ്ങനെയൊന്നിൽ സത്യം തന്നെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കണം. സനൽകുമാരൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭഗവാനെ ഞാൻ സത്യത്തെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നു നാരദൻ പറഞ്ഞു.

പതിനേഴാം ഖണ്ഡം

യദാ വൈ വിജാനാത്യഥ സത്യം വദതി നാവിജാനൻ സത്യം വദതി. വിജാനന്നേവ സത്യം വദതി വിജ്ഞാനം ത്വേവ വിജിജ്ഞാസിത വ്യമിതി. വിജ്ഞാനം ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

എപ്പോഴാണോ സത്യത്തേക്കുറിച്ചു വിജ്ഞാനമുള്ളവനായിത്തീരുന്നത്, അനന്തരം സത്യത്തെ വദിക്കുന്നു. സത്യത്തെക്കുറിച്ചു വിജ്ഞാനമില്ലാത്തവൻ സത്യത്തെ വദിക്കയില്ല. വിജ്ഞാനമുള്ളവൻ സത്യമേ പറയുകയുള്ളൂ. വിജ്ഞാനം തന്നെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭഗവാനെ വിജ്ഞാനത്തെ അറിയുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് നാരദൻ അറിയിച്ചു.

പതിനെട്ടാം ഖണ്ഡം

യദാ വൈ മനുതേ ിഥ വിജാനാതി; നാമത്യാ വിജാനാതി; മതൈവ വിജാനാതി മതിസ്ത്വേവ വിജിജ്ഞാസിതവ്യേതി. മതിം ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

എപ്പോഴാണോ മനനം ചെയ്യുന്നത് അതിനുശേഷം വിജ്ഞാനമുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. മനനം ചെയ്യാതെ വിജ്ഞാനമുള്ളവനായിത്തീരുകയില്ല. മനനം ചെയ്താൽ മാത്രമേ വിജ്ഞാനമുള്ളവനായിത്തീരുകയുള്ളൂ. മനനം തന്നെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ, മതിയേ ഞാൻ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് നാരദൻ പറഞ്ഞു.

K

പത്തൊൻപതാം ഖണ്ഡം

യദാ വൈ ശ്രദ്ദയാത്യഥ മനുതേ, നാശ്രദ്ദധന്മനുതേ, ശ്രദ്ദധദേവമനുതേ ശ്രദ്ധാഽത്വേവ വിജിജ്ഞാസിത വ്യേതി. ശ്രദ്ധാം ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

എപ്പോഴാണോ ശ്രദ്ധിക്കുന്നത് അപ്പോൾ മനനം ചെയ്യുന്നു. ശ്രദ്ധിക്കാത്തവൻ മനനം ചെയ്യുന്നില്ല. ശ്രദ്ധിക്കുവാൻ മാത്രമേ മനനം ചെയ്യുന്നുള്ളൂ. ശ്രദ്ധതന്നെയാണ് അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കപ്പെടേണ്ടത് എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭഗവാനെ ഞാൻ ശ്രദ്ധയെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് നാരദൻ പറഞ്ഞു.

ഇരുപതാം ഖണ്ഡം

യദാ വൈ നിസ്തിഷ്ഠത്യഥ ശ്രദ്ദയാതി നാനിസ്തിഷ്ഠഞ്ച്ഛർദ്ദയാതി; നിസ്തിഷ്ഠന്നേവ ശ്രദ്ദയാതി; നിഷ്ഠിത്വേവ വിജിജ്ഞാസിത വ്യേതി നിഷ്ഠാം ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

എപ്പോഴാണോ നിഷ്ഠയുള്ളവനായിരിക്കുന്നത് അപ്പോൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. നിഷ്ഠയില്ലാത്തവൻ ശ്രദ്ധിക്കുന്നില്ല. നിഷ്ഠയുള്ളവൻ മാത്രമേ ശ്രദ്ധയുള്ളവനായിരിക്കുകയുള്ളൂ. നിഷ്ഠതന്നെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭഗവാനെ ഞാൻ നിഷ്ഠയെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് നാരദൻ പറഞ്ഞു.

ഇരുപത്തൊന്നാം ഖണ്ഡം

യദാ വൈ കരോത്യഥ നിസ്തിഷ്ഠതി; നാകൃത്യാ നിസ്തിഷ്ഠതി; കൃതൈവ നിസ്തിഷ്ഠതി; കൃതിസ്തേ വ വിജിജ്ഞാസിതവ്യേതി. കൃതിം ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

എപ്പോഴാണോ കൃതിയുള്ളവനായിരിക്കുന്നത് അപ്പോൾ നിഷ്ഠയുള്ളവനായിത്തീരുന്നു. കൃതിയില്ലാതെ ഇരുന്നാൽ നിഷ്ഠയുള്ളവനായിരിക്കയില്ല. കൃതിയോടു കൂടിയിരുന്നിട്ടു തന്നെ നിഷ്ഠയുള്ളവനായിരിക്കുന്നു. കൃതി തന്നെ അറിയപ്പെടേണ്ടതാണ് എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ കൃതിയെ ഞാൻ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നു നാരദൻ അറിയിച്ചു.

ഇരുപത്തി രണ്ടാം ഖണ്ഡം

യദാ വൈ സുഖം ലഭതേഽഥകരോതി; നാ സുഖം ലബ്ധയാ കരോതി, സുഖമേവ

N

P

I

K

ലബ്ധയാ കരോതി സുഖം തേവ വിജി
ജ്ഞാസി തവ്യമിതി. സുഖം ഭഗവോ വിജി
ജ്ഞാസ ഇതി.

എപ്പോഴാണോ സുഖം ലഭിക്കുന്നത് അപ്പോൾ കൃത്യമുള്ള വനായിത്തീരുന്നു. സുഖം ലഭിക്കാതെ കൃത്യമുള്ളവനായിരിക്കുകയില്ല. സുഖം ലഭിച്ചാൽ മാത്രമേ കൃത്യമുള്ളവനായിരിക്കുകയുള്ളൂ. സുഖം അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കപ്പെടണം. എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ സുഖത്തെ അറിയുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു നാരദൻ പറഞ്ഞു.

ഇരുപത്തിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

യോ വൈ ഭൂമാ തത് സുഖം; നല്പേ
സുഖമസ്തി; ഭൂ മൈവ സുഖം; ഭൂമാതേ
വ വിജിജ്ഞാസിതവ്യ ഇതി; ഭൂമാനം
ഭഗവോ വിജിജ്ഞാസ ഇതി.

ഏതാണോ മഹത്തു അതാണ് സുഖം. അല്പത്തിൽ സുഖമില്ല. സുഖം ഭൂമാവുതന്നെയാണ് ഭൂമാവുതന്നെ അറിയുവാൻ ആഗ്രഹിക്കണം എന്നു സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ ഭഗവാനെ ഭൂമാവിനെ അറിയുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്ന് നാരദൻ അപേക്ഷിച്ചു.

ഇരുപത്തിനാലാം ഖണ്ഡം

യത്ര നാന്യത് പശ്യതി, നാന്യച്ഛൂണോതി;
നാന്യ ദിജാനാതി സഭൂമാ, അഥ യത്രാന്യത്
പശ്യത്യന്യച്ഛൂണോ ത്യന്യദി ജാനാതി, തദ
ല്പം. യോ വൈ ഭൂമാ തദമ്യതം അഥയദല്പം
തന്മർത്ത്യം സ ഭഗവഃ കസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിത
ഇതി. സ്വേമഹിമ്നി; യദി വാന മഹിമ്നീതി.

ഏതൊരു തത്വത്തിലാണോ മറ്റൊന്നിനെ കാണാത്തത്, മറ്റൊന്നിനെ കേൾക്കാത്തത് മറ്റൊന്നിനെ അറിയാത്തത് അത് ഭൂമാവാകുന്നു. ഏതൊന്നിലാണോ മറ്റൊന്നിനെ കാണുന്നത്, മറ്റൊന്നിനെ കേൾക്കുന്നത് മറ്റൊന്നിനെ അറിയുന്നത് അത് അല്പമാകുന്നു. ഏതാണോ ഭൂമാവ് അത് അമൃതമാകുന്നു. ഏതാണോ അല്പമായിട്ടുള്ളത് അത് മർത്ത്യമാകുന്നു. ഭഗവാനെ ഈ ഭൂമാവ് എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു നാരദൻ ചോദിച്ചു. സ്വന്തമായ മഹിമാവിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. അല്ലങ്കിൽ മഹിമാവിലും പ്രതിഷ്ഠിതമല്ല.

ഗോ അശ്വമിഹ മഹി മേത്യോ ചക്ഷതേ
ഹസ്തിഹിരണ്യം ദാസ ഭാര്യം ക്ഷേത്രം ണ്യോ
യതനാനീതി. നാഹ മേവം ബ്രവീമി; ബ്ര
വീമീതിഹോ വാചാന്യോ ഹ്യന്യസ്മിൻ
പ്രതിഷ്ഠിത ഇനി.

ഗോക്കളേയും അശ്വങ്ങളേയും ഗജങ്ങളേയും സ്വർണ്ണത്തേയും ദാസന്മാരേയും ഭാര്യന്മാരേയും വയലുകളേയും വീടുകളേയും ഇങ്ങനെയുള്ളവ ഈ ലോകത്തിൽ മഹിമാവെന്ന് പറയുന്നു. മറ്റൊന്നാണല്ലോ മറ്റൊന്നിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത് എന്നുള്ളതുകൊണ്ട് ഞാൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു എന്ന് സനൽകുമാരൻ പറഞ്ഞു.

ഇരുപത്തഞ്ചാം ഖണ്ഡം

സ ഏവാധസ്താത്, സ ഉപരിഷ്ടാത്, സ പ
ശ്ചാത്, സ പുരസ്താത്, സ ദക്ഷിണതഃ
സ ഉത്തരതഃ സ ഏവേദം സർവമിതി,
അഥാതോ ിഹംകാര ദേശ ഏവ - ഹ
മേവാ അധസ്താദഹ മുപരിഷ്ടാ ദഹം
പശ്ചാദഹം പുരസ്താദഹം ദക്ഷിണ തോഽ
ഹമുത്തരതോ ിഹമേ വേദം സർവമിതി.

താഴെ ആ ഭൂമാവുതന്നെയാണ്. മുകളിലും പടിഞ്ഞാറും കിഴക്കും വടക്കും ഭൂമാവുതന്നെയാണ്. ജഗത്തെല്ലാം അതുതന്നെയാകുന്നു. ഇനി അഹം കാരാദേശം പറയപ്പെടുന്നു. അധോ ഭാഗത്തിൽ തന്നെയാണ്. പടിഞ്ഞാറു ഞാൻ തന്നെയാണ് കിഴക്കു ഞാൻ തന്നെയാണ്. തെക്കും കിഴക്കും ഞാൻ തന്നെയാണ്. ഈ ജഗത്തെല്ലാം ഞാൻ തന്നെയാണ്.

അഥാത ആത്മാദേശ ഏവാ ിഐത്തൈവാ
ധസ്താ, ദാത്മാ പരിഷ്ടാ, ദാത്മാ പശ്ചാ,
ദാത്മാപുരസ്താ, ദാത്മാദക്ഷിണത, ആ
ത്മാത്തരത ആത്തൈവേദം സർവമിതി
സവാ ഏഷ ഏവം പശ്യന്നേവം മനാന
ഏവം വിജാനനാത്മ രതിരാത്മക്രീഡ
ആത്മ മിഥുന ആത്മാനന്ദഃ സ സ്വരാഡ്
ഭവതി. തസ്യ സർവേഷു ലോകേഷു കാമചാരോ
ഭവതി അഥയേ ിന്യഥാ ിതോ വിദൂരന്യ രാജാ
നസ്തേ ക്ഷയ ലോകാ ഭവന്തി തേഷാം
സർവേഷു ലോകേഷു കാമചാരോ ഭവതി.

അനന്തരം ആത്മാദേശം പറയുന്നു. അധോഭാഗത്തിൽ ആത്മാവുതന്നെയാണ്. ഉപരിഭാഗത്തിൽ ആത്മാവു തന്നെയാണ്. പശ്ചാത് ഭാഗത്ത് ആത്മാവുതന്നെയാണ്. പുരോ ഭാഗത്തിലും ആത്മാവു തന്നെയാണ്. ദക്ഷിണ, വാമഭാഗങ്ങളിലും ആത്മാവുതന്നെയാണ്. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ ആത്മാവിൽത്തന്നെ രമിക്കുന്നവനായും ആത്മാവിൽത്തന്നെ ക്രീഡിക്കുന്നവനായും, ആത്മാവുകൊണ്ടു തന്നെ ദന്ദസുഖം അനുഭവിക്കുന്നവനായും, ആത്മാവിനെക്കൊണ്ടുതന്നെ ആനിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കുന്നു. അവൻ സ്വരാട്ടായിത്തീരുന്നു. അവന് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും കാമചാരം സിദ്ധിക്കുന്നു. ആരാണോ ഇതിനു വിപരീതമായി അറിയുന്നത്, അവൻ വേറെ സ്വാമിയു

N

P

ഇളവരായും ക്ഷയമുള്ള ലോകങ്ങളോടു കൂടിയവരായും തീരുന്നു. അവർക്ക് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും കാമചാരമില്ലായ്മയും വന്നു കൂടുന്നു.

ഇരുപത്തൊന്നാം ഖണ്ഡം

തസ്യ ഹ വാ ഏതസ്യൈവ പശ്യത
ഏവം മന്വാന സൈവം വിജാനതാ
ആത്മതഃ പ്രാണ, ആത്മത, ആശാഃ
ത്മതഃ സ്മര, ആത്മത ആകാശം, ആ
ത്മാതസ്തേജ, ആത്മത ആപ ആത്മത
ആവിർഭാവതിരോ ഭാവാ, വാത്മതോ
മാത്മതോ ബല, മാത്മതോ വിജ്ഞാന,
മാത്മതോ ധ്യാന മാത്മതശ്ചിത്ത മാത്മതഃ
സങ്കല്പ ആത്മതോ മന ആത്മതോ
വാഗാത്മതോ നാമ ഏത്മതോ മന്ത്രാ ആ
ത്മനഃ കർമ്മാണോത്മത ഏവേദം സർമിതി.

ഇങ്ങനെ കാണുന്നവനും ഇങ്ങനെ മനനം ചെയ്യുന്നവനും ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവനുമായ ആ വിദ്വാൻ പ്രാണൻ ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. ആശ ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. സ്മൃതി ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. ആകാശം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. തേജസ്സ് ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. അപ്പുകൾ ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. ഉൽപ്പത്തിയും പ്രളയവും ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. അന്നം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. ബലം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. വിജ്ഞാനം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. ധ്യാനം ആത്മാവിൽനിന്നാകുന്നു. ചിത്തം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. സങ്കല്പം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. വാക്ക് ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. നാമം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. മന്ത്രങ്ങൾ ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. കർമ്മങ്ങൾ ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു. ഈ ജഗത്തെല്ലാം ആത്മാവിൽ നിന്നാകുന്നു.

തദേഷ ശ്ലോക ന പശ്യോ മൃത്യും പശ്യതി
നരോഗം, നോ ത ദുഃഖതാം, സർവം ഹ
പശ്യഃ പശ്യതി സർവം പ്രാപ്നോതി സർവശ
ഇതി. സ ഏകവൈവ ഭവതി, ത്രിയാ ഭ
വതി പഞ്ചധാ സപ്തധാ നവധാ ചൈവ
പുന ശൈകാദദഃ സ്മൃതഃ ശതം ച
ദശ ചൈകശ്ച സഹസ്രാണിച വിംശതിഃ
ആഹാരം ശുദ്ധൗ സത്യാശുദ്ധിഃ സത്യാശുദ്ധൗ
ധ്രുവാ സ്മൃതിഃ സ്മൃതി ലഭ്ദേ സർവഗ്ര
ന്ഥീനാം വിപ്രമോക്ഷസ്തസ്മൈ മൃദിതക
ഷായായ തമസസ്പാരം ദർശയതി ഭഗവാൻ
സനൽകുമാരസ്തം സ്കന്ദ ഇത്യാ ചക്ഷതേ,
തംസ്കന്ദ ഇത്യാചക്ഷതേ.

ആ അർത്ഥത്തിൽ ഈ മന്ത്രം ഉണ്ട്. യഥാർത്ഥത്തെ കാണുന്നവൻ മരണത്തെ കാണുന്നില്ല. രോഗത്തെ കാണുന്നില്ല. ദുഃഖ ഭാവത്തെ കാണുന്നില്ല. യഥാർത്ഥ ദർശി സർവത്തേയും കാണുന്നു. എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും സർവത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആ വിദ്വാൻ ഒരു വിധത്തിൽ ഇരിക്കുന്നു. മൂന്നു പ്രകാരത്തിലും അഞ്ചു പ്രകാരത്തിലും, ആയിത്തീരുന്നു. ഏഴു പ്രകാരത്തിലും, ഒൻപതു വിധത്തിലും പിന്നപ്പതിനൊന്നായിട്ടും നൂറ്റിപ്പതിനൊന്നായിട്ടും ആയിരത്തിരൂപതായിട്ടും, ഭവിക്കുന്നു. വിഷയാനുഭവരൂപമായ വിജ്ഞാനത്തിനു ശുദ്ധിയുണ്ടാകുമ്പോൾ അന്തഃകരണശുദ്ധി ഉണ്ടാകുന്നു. സത്യാശുദ്ധിയുണ്ടാകുമ്പോൾ അവിച്ഛിന്നയായ സ്മൃതി ഉണ്ടാകുന്നു. സ്മൃതിയെ ലഭിച്ചാൽ എല്ലാ ഹൃദയഗ്രന്ഥികളുടേയും വിനാശം ഉണ്ടാകുന്നു. രാഗ ദേഷാദി രൂപമായ കറ കഴുകിക്കളഞ്ഞിട്ടുള്ള ആനാരദന് ഭവാനായ സനൽകുമാരൻ അവിദ്യാരൂപമായ തപസ്സിന്നിപ്പൊറുമുള്ള പരമാർത്ഥതയെ കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അദ്ദേഹത്തെ (സനൽകുമാരനെ) സ്കന്ദൻ എന്നു പറയുന്നു.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

ദിക് ദേശം കാലം മുതലായവയുടെ ഭേദങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്തതും സർവജഗദാത്മകവും ഏകവും അദിതീയവുമായ ആതമാവാൻ ബ്രഹ്മമെന്ന് മുൻപിൽ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. എങ്കിലും വിജ്ഞാനികളല്ലാത്തവർക്ക് ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നതിനായി ഹൃദയപുണ്യരീകത്തെ ഉപേദശിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണ്. ബ്രഹ്മവിത്തുകൾക്ക് സ്ത്രീകൾ ആദിയായ വിഷയങ്ങളിൽ നിന്ന് തനിയെ നിവൃത്തി ഉണ്ടാകുമെങ്കിലും സാധാരണക്കാർക്ക് വിഷയതൃഷ്ണയിൽ നിന്നുള്ള മോചനം എളുപ്പമല്ല. അതിന് ബ്രഹ്മചര്യം തുടങ്ങിയ സാധനവിശേഷങ്ങൾ കൂടിയേ തീരൂ. ദിക് ദേശം, ഗുണം, ഗതി, ഫലം മുതലായവയുടെ ഭേദമില്ലാത്തതും പരമാർത്ഥസത്തും, അദയവുമായ ബ്രഹ്മ മദബുദ്ധി കൾക്ക് അസത്തെനപോലെ തോന്നുകയുള്ളു. ആദ്യം അവർ നേർവഴിക്കുവരട്ടെ, പിന്നെ സാധവാനം അവർക്ക് പരമാർത്ഥ സത്തിനേയും ഗ്രഹിപ്പിച്ചു കൊടുക്കാം എന്നു ശ്രുതി വിചാരിക്കുന്നു.

ഹരിഃ ഓം അഥ യദിദമസ്മിൻ ബ്രഹ്മപുരേ
ദഹരം പുണ്യരീകം വേൾമ ദഹരോ ിസ്മി
ന്നന്തരം കാശ - സ്മസ്മിൻ യദന്ത സ്മദന്വേഷ്ഠ
വ്യം, തദാവവിജിജ്ഞാസിത വ്യമിതി.

ഈ ശരീരത്തിൽ ചെറുതായ ഈ ഹൃദയപുണ്യരീകമാകുന്ന ഗൃഹം ഏതോ ഈ ഗൃഹത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ ചെറുതായ ആകാശം ഉണ്ട്. അതിനുള്ളിൽ ഏതാണോ ഉള്ളത് അത് അന്വേഷിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. അത് അറിയപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു.

തം ചേദ് ബ്രൂയൂർയുദി ദമസ്മിൻ ബ്രഹ്മ
പുരേ ദഹരം പുണ്യരീകം വേൾമ
ദഹരോ സ്മിന്നന്തരാകാശഃ കിം തദ്രത

I

വിദ്യതേ യദന്വേഷ വ്യം യദാവ വിജി
ജ്ഞാസിത വ്യമിതി; സ ബ്രൂയാത്

ഈ ബ്രഹ്മപുരത്തിൽ ചെറുതായ പുണ്ദരീകമാകുന്ന ഗൃഹം ഏതോ, ഇതിന്റെ ഉള്ളിൽ ഉള്ള ആകാശം അതിലും ചെറുതാകുന്നു. ഇതിൽ ഏതാണോ അന്വേഷിക്കപ്പെടേണ്ടത്, ഏതാണോ അറിയപ്പെടേണ്ടത് അങ്ങിനെയുള്ള എന്താണ് ഉള്ളത്? ആചാര്യനോട് ശിഷ്യന്മാർ ചോദിക്കയാണങ്കിൽ അവൻ പറയണം.

യാവാൻ വാ അയമാകാശ സ്താവാനേ
ഷോന്തർ ഹൃദയ ആകാശഃ ഉഭേ
അസ്മിൻ ദ്യോവാ പൃഥിവീ അന്തരേവ
സമാഹിതേ, ഉഭാവഗ്നിശ്ച വായുശ്ച 'സു
ർയ്യാചന്ദ്രമസാവു ദൗ' വിദ്യുന്നക്ഷത്രാണി,
യച്ചാസ്യേഹാസ്തിയച്ചനാസ്തി സർവം തദ
സ്മിൻ സമാഹിത മിതി.

ഈ ഭൗതികാകാശം എത്രത്തോളമുള്ളതാണോ ഈ ഹൃദയത്തിലുള്ള ആകാശം അത്രത്തോളമുള്ളതാണ്. ദ്യാവാ പൃഥിവികൾ രണ്ടും ഇതിനുള്ളിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അഗ്നിയും വായുവും എന്ന രണ്ടും, സൂര്യചന്ദ്രന്മാർ രണ്ടും വിദ്യുത്തും നക്ഷത്രങ്ങളും ഈ ദേഹിക്ക് ഈ ലോകത്തിൽ ഉണ്ടോ അതു ഏത് ഇല്ലയോ അതു എല്ലാം ഈ ഹൃദയാകാശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

തം ചേദ ബ്രൂയു, രസ്മിൻ ശ്വേദ് ബ്രഹ്മപു
രേ സർവം സമാഹിതം, സർവാനി ച
ഭൂതാനി, സർവേ ചകാമാ, യദൈതജ്ജ
രാ f വാപ്നോതി പ്രധംസതേ വാ, കിം
താതോ f തിശിഷ്യത ഇതി. സബ്രൂയാത്

ഈ ബ്രഹ്മപുരത്തിൽ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും എല്ലാ കാമങ്ങളും സർവവും സമാഹിതമായിരിക്കുന്നു. എങ്കിൽ എപ്പോൾ ഇതിനെ ജര പ്രാപിക്കയോ അതു നശിക്കയോ ചെയ്യുന്നുവോ അപ്പോൾ അതിൽനിന്ന് അന്യമായി എന്ത് അധികമായി ശേഷിക്കും? അചാര്യനോട് ചോദിക്കയാണങ്കിൽ അവൻ പറയമം.

എങ്ങിനെ എന്നാൽ--
നാസ്യ ജരയൈതജ്ജീര്യതി; നവധേ
നാസ്യ ഹന്യതേ; ഏതത് സത്യം ബ്ര
ഹ്മപുര, മസ്മിൻ കാമാഃ സമാഹിതാഃ,
ഏഷ ആത്മാ f പഹത പാപ്മ വിജ
രോ വിമുക്ത്യർവിശോകോ വിജീഘ്വേഠ
പിപാസഃ സത്യകാമഃ സത്യസങ്കല്പഃ യഥാ
ഹ്യേവേഹ പ്രജാ അന്വോവിശന്തി, യം
യമന്തമഭി കാമാ ഭവന്തി യം ജനപദം
യം ക്ഷേത്ര ഭാഗം നമേവോ പ ജീവന്തി

N

K

ഈ ശരീരത്തിന്റെ ജരകൊണ്ട് ഈ അന്തരാകാശമെന്നു പറയുന്ന ബ്രഹ്മം ജരയെ പ്രാപിക്കയില്ല. ഈ ശരീരത്തിന്റെ വയത്താൽ ഹനിക്കപ്പെടുകയില്ല. സത്യമായ ബ്രഹ്മപുരം ഇതാണ്. ഇതിൽ എല്ലാ കാമങ്ങളും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇത് ആത്മാവാകുന്നു. ധർമ്മാദർമ്മരൂപമായ പാപം ഇല്ലാതാക്കുന്നു. ജരയില്ലാത്തതും, മൃത്യുവില്ലാത്തതും, ശോകമില്ലാത്തതും, വിശപ്പില്ലാത്തതും, ദാഹമില്ലാത്തതും സഹലങ്ങളായ കാമങ്ങളോടുകൂടിയതും സത്യങ്ങളായ സത്യങ്ങളായ സങ്കല്പങ്ങളോടുകൂടിയതും ആകുന്നു. ഏതു പ്രകാരം ഈ ലോകത്തിൽ പ്രജകൾ തങ്ങളുടെ സ്വാമികളുടെ അനുശാസനം അനുസരിച്ച് അനുവർത്തിക്കുന്നു. ഏതേതു ദേശത്തേയും ഏതു ജനപദത്തേയും ഏതു ക്ഷേത്രഭാഗത്തേയും ആഗ്രഹിക്കുന്നവരായിരിക്കുന്നുവോ അതാതിനെത്തന്നെ ഉപജീവിക്കുന്നു.

തദ്യഥേ ഹ കർമ്മ ജിതോ ലോകഃ ക്ഷീ
യത ഏവമേവാമൃതപുണ്യ ജീതോ
ലോകഃ ക്ഷീയതേ തദ്യ ഇഹാ f /ത്മാ
നമനനുവിദ്യ വ്രജന്ത്യേ താം ശ്വസത്യാൻ
കാമാം സ്തേഷാം സർവേഷു ലോകേഷു
കാമാചാരോ ഭവതി; അഥ യ ഇഹാ f f ത്മാ
ന മനുവിദ്യ വ്രജന്ത്യേതാം ശ്വകാമാം സ്തേ
ഷാം സർവേഷു ലോകേഷു കാമാചാരോ ഭവതി.

ഏതൊരു പ്രകാരത്തിൽ ഈ ലോകത്തിൽ സേവാദികർമ്മത്താൽ സമ്പാദിക്കപ്പെടുന്ന ലോകം ക്ഷയിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം തന്നെ പരലോകത്തിൽ പുണ്യത്താൽ സമ്പാദിക്കപ്പെടുന്ന ലോകം ക്ഷയിക്കുന്നു. അതിനാൽ ആരാണോ ഈ ലോകത്തിൽ ആത്മാവിനേയും എല്ലാ കാമങ്ങളേയും അറിയാതെ ശരീരം വിട്ടുപോവുന്നത് അവർക്ക് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും അസ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടാവുന്നു. എന്നാൽ ആരാണോ ഈ ലോകത്തിൽ ആത്മാവിനെ അറിഞ്ഞിട്ട് ശരീരം വിട്ടുപോവുന്നത് അവർക്ക് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

സ യദി പിത്യ ലോകകാമോ ഭവതി
സങ്കല്പാദേവാസ്യ പിതരഃ സമുത്തിഷ്ഠ
ന്തി തേന പിത്യലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ.

ആത്മാവിനെ അറിയുന്നവൻ പിതൃലോകത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനായി ഭവിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ പിതാക്കൾ അവനോട് സംബന്ധിക്കുന്നവരായിത്തീരുന്നു. ആ പിതൃലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ യദി മാത്യലോക കാമോ ഭവതി
സങ്കല്പാ ദേവാസ്യ മാതരഃ സമുത്തിഷ്ഠന്തി,
തേത മാത്യലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ

P

I

K

പിന്നെ മാതൃലോകകാമനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ മാതാക്കൾ സമുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു. ആ മാതൃലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥ യദി ഭ്രാതൃലോക കാമോ ഭവതി,
സങ്കല്പാദേവാസ്യ ഭ്രാതരഃ സമുത്തിഷ്ഠന്തി;
തേന ഭ്രാതൃ ലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ.

ഭ്രാതൃലോകത്തെ കാമിക്കുന്നവനാണെങ്കിൽ ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ ഭ്രാതാക്കൾ സമുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു. ആ ഭൃത്യലോകത്താൽ സമ്പന്നനായിട്ട് അവൻ മാഹാത്മ്യത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ യദി സ്വസ്യലോക കാമോ ഭവതി,
സങ്കല്പാ ദേവാസ്യ സ്വസാരഃ സമുത്തിഷ്ഠന്തി,
തേന സ്വസ്യലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ.

സഹോദരികളുടെ ലോകത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ, ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ സാസാക്കൾ അവനോടു സംബന്ധിക്കുന്നു. ആ സ്വസ്യലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് അവൻ മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ യദി സഖിലോക കാമോ ഭവതി
സങ്കല്പാ ദേവാസ്യ സഖാ യഃ സമുത്തിഷ്ഠന്തി;
തേന സഖി ലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ

സഖി ലോകത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനായിരുന്നാൽ ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ, സഖാക്കൾ അവനോടു സംബന്ധിക്കുന്നു. ആ സഖിലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ യദി ഗന്ധമാല്യലോക കാമോ
ഭവതി സങ്കല്പാ ദേവാസ്യ ഗന്ധ മാല്യേ
സമുത്തിഷ്ഠന്തഃ തേന ഗന്ധ മാല്യ ലോകേന
സമ്പന്നോ മഹീയതേ

ഗന്ധമാല്യലോകത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനാണെങ്കിൽ ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ ഗന്ധമാല്യങ്ങൾ സമുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു. ആ ഗന്ധമാല്യലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ ധ യദ്യന്ന പാന ലോക കാമോ ഭവതി,
സങ്കല്പാ ദേവാസ്യാന പാനേ സമുത്തിഷ്ഠന്തഃ
തേനാനപാന ലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ

അന്നപാന ലോകത്തെ കാമിക്കുന്നവനാണെങ്കിൽ അവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ അന്നപാനങ്ങൾ സമൃദ്ധാനം ചെയ്യുന്നു. ആ അന്നപാന ലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ യദീഗീത വാദിത ലോകകാമോ
ഭവതി, സങ്കല്പാദേവാസ്യ ഗീത വാദിതേ
സമുത്തിഷ്ഠന്തഃ തേന ഗീത വാദിതലോകേന
സമ്പന്നോ മഹീയതേ

ഗീത വാദിതങ്ങളുടെ ലോകങ്ങളെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനാണെങ്കിൽ ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ ഗീതവാദിതങ്ങൾ അവനോടു സംബന്ധിക്കുന്നു. ആ ഗീതവാദിത ലോകത്താൽ സമ്പന്നനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

അഥ യദി സ്ത്രീലോക കാമോ ഭവതി
സങ്കല്പാ ദേവാസ്യ സ്ത്രീയഃ സമുത്തിഷ്ഠന്തി;
തേന സ്ത്രീലോകേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ

സ്ത്രീലോകത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനായിരുന്നാൽ, ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ, സ്ത്രീകൾ സമുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു. ആ സ്ത്രീലോകത്താൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

യം യമന്തമഭികാമോ ഭവതി, യം കാമം
കാമയതേ സോഽസ്യ സങ്കല്പാദേവാ
സമുത്തിഷ്ഠന്തി; തേന സമ്പന്നോ മഹീയതേ

ഏതേതു ദേശം ആഗ്രഹിക്കുന്നവനായിരിക്കുന്നുവോ, ഏതു കാമത്തെ കാമിക്കുന്നുവോ, അത് ഇവന്റെ സങ്കല്പത്താൽത്തന്നെ അവനോടു സംബന്ധിക്കുന്നു. അതിനാൽ സമൃദ്ധനായിട്ട് മാഹാത്മ്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

ത ഇമേ സത്യഃ കാമാ അന്യതാപിധാനഃ
തേഷാമസത്യം നാമ സതാമന്യതമപിധാനം;
യോ ഹ്യസ്യേതഃ പ്രേതി ന തമിഹ ദർശനായ
ലഭേതേ

അങ്ങിനെയുള്ള ഈ സത്യങ്ങളായ കാമങ്ങൾ അന്യതമാകുന്ന അപിധാനത്തോടുകൂടിയവയാകുന്നു. സത്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന അവയ്ക്ക് അന്യതം മറവാകുന്നു. ഈ ജന്തുവിന് ആരാരാണോ ഈ ലോകത്തിൽ നിന്നു മരിക്കുന്നത് അവനെ ഈ ലോകത്തിൽ വീണ്ടും കാണുന്നതിന് ലഭിക്കുന്നില്ല.

അഥയേ ചാസ്യേ ഹ ജീവായേ ചാപ്രേതായ
ചാന്യദിച്ഛൻ നലഭേതേ, സർവം തദത്ര
ഗതാ വിന്ദതേ. അത്ര ഹ്യസ്യേതേ സത്യഃ
കാമാ അന്യതാവിധാനഃ തദ്യഥാ
പി ഹിരണ്യനിധിം നിഹിതമക്ഷേത്രജ്ഞാ
ഉപരിയുപരി സഞ്ചരന്തോ ന വിന്ദേയു,
രേ വമേ വേ മാഃ സർവാഃ പ്രജാ അഹരഹർ
ഗ്ച്ഛന്ത്യ ഏതം ബ്രഹ്മലോകം ന വിന്ദന്ത്യ
ന്യതേന ഹി പ്രത്യുധഃ

N

P

ഈ ജന്തുവിന് ഈ ലോകങ്ങളിൽ ആരാണോ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരായി ഉള്ളത് ആരാണോ പ്രേതരായിട്ടുള്ളത് വേറെ എന്തോന്നാണോ ഇച്ഛിച്ചിട്ട് ലഭിക്കാതിരിക്കുന്നത് അതിനെ എല്ലാം ഹൃദയാകാശമെന്നു പറയുന്ന ഈ ബ്രഹ്മത്തിൽ ഗമിച്ചാൽ ലഭിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇവിടെ ഇവന്റെ എല്ലാ കാമങ്ങളും അന്യതമാകുന്ന മറവോടു കൂടി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിനു ദൃഷ്ടാന്തം പറയാം. ഏതു പ്രകാരമാണോ ഭൂമിയിൽ കൃഷിച്ചിട്ടിട്ടുള്ള സർണ്ണനിധിയുടെ അടുത്തുമുകളിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരായിരുന്നാലും നിധിക്ഷേത്രത്തെ അറിയത്തവർക്ക് ലഭിക്കാതിരിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരം തന്നെ ഈ പ്രജകളെല്ലാം ഈ ബ്രഹ്മമാകുന്ന ലോകത്തെ ദിവസംതോറും ഗമിക്കുന്നവരായിരുന്നിട്ടും ലഭിക്കുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ അന്യതത്താൽ അവർ സർവ്വത്തിൽനിന്ന് അപഹരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സ വാ ഏഷ ആത്മാ ഹൃദി; തസ്മൈ തദേവ നിരൂക്തം ഹൃദയമിതി; തസ്മാദ്ഭ്യദയം; അഹരഹർവ്വാ ഏവം വിത് സർഗ്ഗം ലോകമേതി.

അങ്ങിനെയുള്ള പ്രകൃതമായ ഈ ആത്മാവാണ് ഹൃദയത്തിലുള്ളത്. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ഹൃദയത്തിന് ഹൃദയത്തിൽ ഇതാ ആത്മാവു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു എന്നുള്ളതുതന്നെ നിർവചനമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഹൃദയമെന്നു പറയുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവർ ദിവസം തോറും സർഗ്ഗലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥ യ ഏഷ സമ്പ്രസാദോ f സ്മാച്ഛരീരാത് സമുത്ഥായ പരം ജ്യോതിരുപസംപദ്യസേന രൂപേണഭിനിഷ്പദ്യതേ; ഏഷ ആത്മേതിഹോ വാ ചൈത മൃതമഭയ മേതദ് ബ്രഹ്മേതി തസ്യ ഹ വാ ഏതസ്യ ബ്രഹ്മണോ നാമസത്യമിതി.

ഈ സർഗ്ഗലോകത്തെ പ്രാപിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞ വിദാൻ ആരോ അവൻ ശരീരം ആത്മാവെന്നുള്ള ഭാവനയെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട്, പരമായ ജ്യോതിസ്സിനെ പ്രാപിച്ചു സ്വന്തരൂപത്തിൽ ആയിത്തീരുന്നു. ഇതു ആത്മാവ് എന്ന് ആചാര്യൻ പറഞ്ഞു. ഇത് അവിനാശിയും ഭയമില്ലാത്തതുമാകുന്നു. ഇത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാമം സത്യമാകുന്നു.

താനി ഹവാ ഏതാനി ത്രിണ്യക്ഷരാണി സതീയമിതി തദ്യത് സത് തദമൃതമഥ യത് തി തന്മർത്ത്യ, മഥ യദ്യം തേനോഭേ യച്ഛതി; യദനേ നേനോഭേയച്ഛതി തസ്മാദ്യം അഹരഹർവാ ഏവം വിത് സർഗ്ഗം ലോക മേതി.

അവ “സതീയം” എന്ന് മൂന്നു അക്ഷരമാകുന്നു. അവയിൽ “സത” എന്നുള്ളത് ഏതോ അത് അമൃതമാകുന്നു. പിന്നെ തി എന്നുള്ളതേതോ അതു മർത്ത്യമാകുന്നു. പിന്നെ യമ എന്നു

ഉള്ളതേതോ രണ്ടിനേയും കൂട്ടിക്കെട്ടുന്നു. ഇതു കൊണ്ട് രണ്ടിനേയും നിയമിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനാൽ “യമ്” എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ ദിവസം തോറും സർഗ്ഗമാകുന്ന ലോകത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

നാലാം ഖണ്ഡം

അഥ യ ആത്മാ സസേതു, വിധൃതി രേഷാം ലോകാനാമസം ഭേദായ; നൈതം സേതു മഹോ രാത്രേ തരതോ, ന ജരാ, നമൃത്യു, രീനശോകോ നസുകൃതം ന ദുഷ്കൃതം, സർവേ പാപ്മാനോദ് തോതിവർത്തന്തേ; അപ ഹത പാപ്മാഹേഽഷ ബ്രഹ്മലോകഃ

ആത്മാവെന്നു പറഞ്ഞതേതോ അത് ഈ ലോകങ്ങൾക്ക് വിനാശം വരാതിരിക്കുന്നിനായുള്ള വേണ്ടവിധത്തിൽ നില നിർത്തുന്നതായ സേതു ആകുന്നു. ഈ സേതുവിനെ അഹോരാത്രങ്ങൾ പരിചേരിക്കുന്നില്ല. ജര പ്രാപിക്കുന്നില്ല. മൃത്യു പ്രാപിക്കുന്നില്ല. ശോകം പ്രാപിക്കുന്നില്ല. സുകൃതം പ്രാപിക്കുന്നില്ല. ദുഷ്കൃതം പ്രാപിക്കുന്നില്ല. എല്ലാ പാപങ്ങളും ഇതിൽനിന്നു നിവർത്തിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ ബ്രഹ്മമാകുന്ന ലോകം പുണ്യപാപങ്ങൾ ഇല്ലാത്തതാണ്.

തസ്മാദാ ഏതം സേതും തീർത്താദ് സഃ സന്നത സോ ഭവതി; വിദ്ധഃ സന്നവിദ്ധോ ഭവതി; ഉപതാപി സന്നനുപതാപീ ഭവതി തസ്മാദാ ഏതം സേതും തീർത്താ f പിനക്തമഹരേവാഭി നിഷ്പദ്യതേ സകൃദിഭാതോഹേഽ വൈഷ ബ്രഹ്മലോകഃ

അതുകൊണ്ട് ഈ സേതുവിനെ തരണം ചെയ്തിട്ട് അന്ധനായിരുന്നവൻ അന്ധനല്ലാത്തവനായിത്തീരുന്നു. ദുഃഖാദിസംബന്ധമുള്ളവനായിരുന്നവൻ ദുഃഖാദിസംബന്ധമില്ലാത്തവനായിത്തീരുന്നു. രോഗാദ്യുപതാപങ്ങളോടുകൂടിയിരുന്നവൻ ഉപതാപങ്ങളില്ലാത്തവനായിത്തീരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഈ സേതുവിനെ തരണം ചെയ്തിട്ട് രാത്രിയും പകലും ആയിത്തീരുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മലോകം എപ്പോഴും ഒരേ രൂപത്തിൽ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാകുന്നു.

തദ്യ ഏ വൈ തം ബ്രഹ്മലോകം ബ്രഹ്മചർയ്യേണാനുവിന്ദന്തി, തേഷാ മേ വൈഷ ബ്രഹ്മലോക, സ്തേഷാം സർവ്വേഷു ലോകേഷു കാമാചാരോഭവതി.

അതിനാൽ ആരാണോ ഈ ബ്രഹ്മലോകത്തെ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ട് ലഭിക്കുന്നത്, ഈ ബ്രഹ്മലോകം അവർക്കു തന്നെയാകുന്നു. അവർക്ക് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും സാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു.

I

K

N

P

I

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

അഥ യദ്യജ്ഞേ ഇത്യാ ചക്ഷതേ, ബ്രഹ്മ
ചര്യമേവമേവ ബ്രഹ്മചര്യേണ ഹ്യേവയോ
ജ്ഞാതം തം വിനതേ അഥ യദിഷ്ട
മിത്യാചക്ഷതേ ബ്രഹ്മചര്യമേവ തത്
ബ്രഹ്മ ചര്യേണ ഹ്യേവേഷ്യാ ff ത്ഥാനമനു
വിനതേ

ഏതൊന്നിനെയാണോ യജ്ഞം എന്ന് ശിഷ്യന്മാർ പറയുന്നതിന് അത് ബ്രഹ്മചര്യം തന്നെയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ടുതന്നെ ജ്ഞാതാവായിട്ടുള്ളവനു ബ്രഹ്മലോകം ലഭിക്കുന്നു. പിന്നെ ഏതിനെ ഇഷ്ടമെന്നു പറയുന്നോ അത് ബ്രഹ്മചര്യം തന്നെയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ടുതന്നെ ഈശ്വരനെ പൂജിച്ചിട്ട് അഥവാ ആത്മാവിനെ ഏഷണ ചെയ്തിട്ട് ആത്മാവിനെ ലഭിക്കുന്നു.

അഥ യത് സത്ത്രായണ മിത്യാ ചക്ഷ
തേത്; ബ്രഹ്മചര്യേണ ഹ്യേവ സത
ആത്മാനസ്ത്രാണം വിനതേ; അഥയ
ന്താനമിത്യാചക്ഷതേ ബ്രഹ്മചര്യമേവ
തത്, ബ്രഹ്മചര്യേണ ഹ്യോത്ഥാനമനു
വിദ്യമനുതേ.

ഏതിനെ ആണോ സത്ത്രായണം എന്നു പറയുന്നത് അത് ബ്രഹ്മചര്യം തന്നെയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ടുതന്നെ സത്തിൽനിന്ന് തന്റെ രക്ഷണം ലഭിക്കുന്നു. ഏതൊന്നിനെ ആണോ മാനം എന്നു പറയുന്നത് അത് ബ്രഹ്മചര്യം ആകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ടുതന്നെ ആത്മാവിനെ അറിഞ്ഞിട്ട് മനനം ചെയ്യുന്നു.

അഥ യദനാശകായനമിത്യാ ചക്ഷതേ
ബ്രഹ്മചര്യമേവമേവ; ഏഷഹ്യാത്ഥാന
നശൃതി യം ബ്രഹ്മചര്യേണാനുവിനതേ
അഥ യദരണ്യായന മിത്യാ ചക്ഷതേ ബ്ര
ഹ്മചര്യമേവമേവ; തദരശ്വ ഹവൈണ്യ
ശ്ചാർണ വൗ ബ്രഹ്മലോകേ, തൃതീയ സ്യ
മിതോ ദിവി, തദൈരം മദീയം സരഃ
തദശ്വതമഃ സോമസവനഃ തദപരാജി
താ പൂർബ്രഹ്മണഃ പ്രഭുവിമിതം ഹിരണ്മയം.

ഏതിനെ ആണോ അനാശകായനം എന്നു പറയുന്നത്, അത് ബ്രഹ്മചര്യം തന്നെയാകുന്നു. ഏത് ആത്മാവിനെയാണോ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ട് ലഭിക്കുന്നത് ആ ആത്മാവ് നശിക്കുന്നില്ല. പിന്നെ ഏതിനെയാണോ അരണ്യായനം എന്നു പറയുന്നത് അതു ബ്രഹ്മചര്യംതന്നെയാകുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽനിന്ന്, മൂന്നാമത്തെ ദ്യോവായ ആ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ അരമെന്നും പൂണ്യമെന്നും, പ്രസിദ്ധമായ സമുദ്രങ്ങൾ ഉണ്ട്. അവിടെ ഐരം നിറഞ്ഞതും ഉപയോഗിക്കുന്നവർക്ക് മദജനകവും ആയ

K

സരസ്സ് ഉണ്ട്. അവിടെ സോമവനമെന്നു പേരുള്ള അല്ലെങ്കിൽ അമൃത് ഊറുന്ന അരയാൽ ഉണ്ട്. അവിടെ അപരാജിത എന്നു പേരുള്ള ബ്രഹ്മത്തിൽ പൂരി ഉണ്ട്. പ്രഭുവായ ബ്രഹ്മത്താൽ വിശേഷിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ട സാർണ്ണമായമായ മണ്ഡപം ഉണ്ട്.

തദ്യ ഏ വൈ താവരം ചണ്യം ചാർണ്ണ
വൗ ബ്രഹ്മലോകേ ബ്രഹ്മചര്യേണാനു
വിനന്തി, തേഷാമേ വൈഷ ബ്രഹ്മലോ
കസ്തേഷാം സർവേഷു ലോകേഷു കാമ
ചാരോഭവതി.

ആ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ ആരാണോ ഈ അരമെന്നും പൂണ്യമെന്നു പറയുന്ന അർണ്ണവങ്ങളെ ബ്രഹ്മചര്യംകൊണ്ട് ലഭിക്കുന്നത് ഈ ബ്രഹ്മലോകം അവർക്ക് മാത്രമാണ് അവർക്ക് എല്ലാ ലോകങ്ങളിലും സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കുന്നു.

ആറാം ഖണ്ഡം

ബ്രഹ്മചര്യാദി സാധനങ്ങൾ തികഞ്ഞതും, ബാഹ്യവിഷയങ്ങളാകുന്ന അന്യതങ്ങളിലുള്ള തൃഷ്ണയേ വെടിഞ്ഞതും ആരാണോ, ഹൃദയപുണ്ഡരീകത്തിലുള്ളതും മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയതുമായ ബ്രഹ്മത്തെ ഉപാസിക്കുന്നത് അവന് മുർദ്ധാവിലുള്ള നാഡിയിൽ കൂടിയുള്ള ഗതിവിവരിക്കാൻ നാഡീഖണ്ഡത്തെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

അഥ യാ ഏതാ ഹൃദയസ്യ നാഡ്യ, സ്തഃ
പിങ്ങ്ഗലസ്യാണിമ്ന സ്തിഷ്ഠന്തി, ശുക്ല
സ്യ, നീലസ്യ, പീതസ്യ, ലോഹിതസ്യേതി
അസൗ വാ ആദിത്യഃ പിങ്ങ്ഗല, ഏഷ ശുക്ല ഏഷ
നീല ഏഷ പീത ഏഷ ലോഹിതഃ

ഈ ഹൃദയത്തെ സംബന്ധിച്ച നാഡികൾ ഏവയോ അവ പിങ്ങ്ഗല വർണ്ണവും ലോഹിതവർണ്ണവുമായ അണിമാവുകൊണ്ടു നിറഞ്ഞ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആ ആദിത്യൻ തന്നെ പിംഗലവർണ്ണത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. ഈ ആദിത്യൻ ശുക്ല വർണ്ണത്തോടും കൂടിയിരിക്കുന്നു. ഈ ആദിത്യൻ നീല നിറത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഈ ആദിത്യൻ പീതവർണ്ണത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഈ ആദിത്യൻ ലോഹിതവർണ്ണത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു.

തദ്യഥാ മഹാപഥ ആതത ഉഘ്ര ഗ്രാമൌ
ഗച്ഛതീമം ചാമും ചൈവമേ വൈതം
ആദിത്യസ്യ രശ്മയ ഉഘ്ര ലോകൗ
ഗച്ഛന്തീ മം ചാമും ചാ മുഷ്മാദാത്യാ
ത് പ്രതായന്തേ; താ ആസുനാഡീഷു
സ്യപ്താ ആഭ്യോനാഡീഭ്യഃ പ്രതായന്തേ
തേ f മുഷ്മിന്നാദിത്യേ സ്യപ്തഃ

ആ വിഷയത്തിന് ദൃഷ്ടാന്തം പറയാം. ഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ വ്യാപ്തമായ മഹത്തായ ഒരു മാർഗ്ഗം അടുത്തു

N

P

I

ഇളതും, അകന്നതുമായ രണ്ടു ശ്രമങ്ങളേ ചേർക്കുന്നത്, അപ്രകാരം ഈ ആദിത്യന്റെ രശ്മികൾ ഇതും അതുമായ രണ്ടു ലോകങ്ങളിൽ ഗമിക്കുന്നു. ആദിത്യമണ്ഡലത്തിൽ നിന്ന് തുടർച്ചയായി പരക്കുന്നു. അവനാഡികളിൽ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നു; നാഡികളിൽ നിന്ന് തുടർച്ചയായി പുറപ്പെടുന്നു. അവ ആ ആദിത്യനിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

തദ്യ ത്രൈതത് സുപ്തഃ സമസ്തഃ
സംപ്രസന്നഃ സ്വപ്നം നവിജാനാത്യാസു
സദാ നാഡീഷു സ്യുപ്തോ ഭവതി തം
ന കശ്ചന പാപമാസ്പൃശതി;
തേജസാ ഹി തദാ സമ്പന്നോ ഭവതി

അങ്ങനെ ഇരിക്കെ, എപ്പോൾ ഈ സ്വപ്നത്തെ സ്വപിക്കുന്ന ജീവൻ സർവകരണവ്യാപാരങ്ങളേ ഉപസംഹരിച്ചും, നല്ലവണ്ണം പ്രസാദമുള്ളവനായും, സ്വപ്നത്തെ അറിയാതിരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ഈ നാഡികളിൽ പ്രവേശിച്ചവനായിത്തീരുന്നു. അവനെ ഒരു പാപവും സ്വർശിക്കുന്നില്ല. അപ്പോൾ തേജസ്സിനാൽ വ്യാപ്തനായിഭവിക്കുന്നു.

അഥ യ ത്രൈ തദ ബലിമാനം നീ തോ
ഭവതി തമഭിത ആസീനാ ആഹൂർ
ജാനാസിമാം ജാനാസിമാമിതി യാവ
ദസ്മാച്ഛരീരാദനുൽക്രാ ഭവതി താവ
ജ്ജാനാതി.

അനന്തരം ഏതു കാലത്ത് ആ ബലതത്തെ പ്രാപിക്കപ്പെട്ടവനായിത്തീരുന്നുവോ, അപ്പോൾ അവനു ചുറ്റും അസീനന്മാരായിട്ട് എന്നെ അറിയുന്നുവോ, എന്നെ അറിയുന്നുവോ എന്ന് ജ്ഞാതികൾ പറയുന്നു. ആ മരിക്കാൻ പോകുന്നവൻ എപ്പോൾ ഈ ശരീരത്തിൽ നിന്നു ഉൽക്രമിക്കാത്തവനായി ഭവിക്കുന്നുവോ, അതുവരെ അറിയുന്നു.

അഥ യ ത്രൈതദസ്മാച്ഛരീരാദുൻ
ക്രാമത്യമൈ തൈ രേവ രശ്മിദി രൂർദ്ധ
മാക്രമതേ സ ഓമിതിവാ ഹോ ദ്വാ
മിയതേ സയാവത് ക്ഷിപ്യേന്മന, സ്താ
വദാദിത്യം ഗച്ഛതി; ഏതദൈവലുലോക
ദ്വാരം വിദുഷാം പ്രാപദനം നിരോധോഽ വിദുഷാം

എപ്പോൾ ഇപ്രകാരം ഈ ശരീരത്തിൽ നിന്നു ഉൽക്രമിക്കുന്നുവോ അതിനുശേഷം ഇതേ രശ്മികളിൽ കൂടി മുകളിലേക്കു പോകുന്നു. അവൻ ഓം എന്നു ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ മേൽപോട്ടു ഗമിക്കുന്നു. അവൻ എത്ര സമയം കൊണ്ടാണോ മനസ്സിനെ ക്ഷേപിക്കുന്നത്, അത്രയും സമയംകൊണ്ട് ആദിത്യനെ ഗമിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മലോകത്തിന്റെ ദ്വാരം ഇതാണ്. വിദ്വാന്മാർക്ക് ബ്രഹ്മലോകത്തെ പ്രാപിക്കുവാനുള്ള വഴി ഇതാണ്. അവിദ്വാന്മാർക്കു നിരോധസ്ഥാനവും ഇതാണ്.

തദേഷ്ശ്ലോകഃ-
മേൽപ്പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന ശ്ലോകം ഉണ്ട്.

N

K

(മന്ത്രം) ശഥം ചൈ കാച ഹൃദയസ്യ നാഡ്യഃ-
സ്താസാം മുർദ്ധാനമഭിനിഃ സ്യതൈകാ
തയോർദ്ധാമായന്ന മൃതതമേതി വിഷ്വ
ങ്ങന്യാ ഉൽക്രമണേ ഭവന്ത്യുൽക്രമണേ ഭവന്തി

ഹൃദയത്തെ സംബന്ധിച്ച് നൂറുനൂറ് നാഡികൾ ഉണ്ട്. അവ മുർദ്ധാവിൽ കൂടി വെളിയിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. അതിൽകൂടി മേല്പോട്ടു പോകുന്നവൻ അമൃതതത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. പല വഴിക്കുള്ള മറ്റു നാഡികൾ ഉൽക്രമണത്തിനു മാത്രം ഉപയോഗപ്പെടുന്നവയാകുന്നു.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

യ ആത്മാ f പ ഹത പാപ്മാ വിജരോ
വിമൃത്യുവിശോകോ വിജീഘസോഽ fപി
പാസഃ സത്യകാമഃ സത്യസങ്കല്പഃ സോ
f നോഷ്ടവ്യഃ സിവിജീജ്ഞാസിയവ്യഃ, സവ
ർവാം ശ്വ ലോകാനാപ്നോതി സർവാംശ്വ
കാമാൻ യസ്തമാത്മാന മനീഷ്യ വിജാനാ
തീതിഹ പ്രജാപതി രൂപാച.

ഏതൊരാളാവാണോ, ധർമ്മാധർമ്മരൂപമായ പാപമില്ലാത്തതും, ജരയില്ലാത്തതും, മൃത്യുവില്ലാത്തതും, ശോകമില്ലാത്തതും, ഭക്ഷിക്കുന്നതിന് ആഗ്രഹമില്ലാത്തതും, പിപാസയില്ലാത്തതും, സത്യങ്ങളായ കാമങ്ങളോടു കൂടിയതും, സത്യങ്ങളായ സങ്കല്പങ്ങളോടു കൂടിയതും, ആയിരിക്കുന്നോ അത് അന്വേഷിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു, അറിയാൻ ആഗ്രഹിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. ആരാണോ ആ ആത്മാവിനെ അന്വേഷിച്ച്, അവനവന് അനുഭവമുള്ള നിലയിലാക്കുന്നത് അവൻ, എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും എല്ലാ കാമങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

തദ്ധോഭയേ ദേവാസുരാ അനുബുബുധി
രേ; തേ ഹോചുഃ- ഹന്ത! തമാത്മാന
മനീച്ഛാമോ യമാത്മാനമനീഷ്യസർവാം
ശ്വലോകാനാപ്നോതി സർവാംശ്വകാമാനിതി
ഇന്ദ്രോ ഹൈവ ദേവാനാ മഭിപ്രവവ്രാജ;
വിരോചനോ f സുരാണാം; തൗ ഹാസം വി
ഭാനാ വേവ സമിൻ പാണീ പ്രജാപതി
സകാശമാജശ്മതഃ

പ്രജാപതിയുടെ വചനത്തെ ദേവാസുരന്മാർ രണ്ടു കൂട്ടരും അനുബോധിച്ചു. ഈ ദേവാസുരന്മാർ പറഞ്ഞു. ഏത് ആത്മാവിനെ അന്വേഷിച്ചിട്ടാണോ എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും, എല്ലാ കാമങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നത് ആ ആത്മാവിനെ ഇപ്പോൾ നമുക്ക് അന്വേഷിക്കാം. ദേവന്മാരിൽ ഇന്ദ്രൻ തന്നെ പ്രജാപതിയുടെ അടുക്കലേക്കു പോയി. അസുരന്മാരിൽ വിരോചനൻ പോയി. അവർ പരസ്പരം മൈത്രി ചെയ്യാതെതന്നെ, കൈയ്യിൽ സമീത്തോടുകൂടി പ്രജാപതിയുടെ സമീപത്ത് എത്തി.

P

I

K

തൗ ഹ ദ്വാരാശിശ്ച ശതം വർഷാണി ബ്രഹ്മച
 ര്യമുഷ്ടതഃ, തൗഹ പ്രജാപതിരുവാച-
 കിമിച്ഛന്താവവാസ്തമിതി തൗ ഹോചതുഃ
 യ ആത്മാവ് ഫഹതപാപ്മാ വിജരോ
 വിമൃത്യുർ വിശോകോഽവിജിഘ്നേസോഽ
 പിപാസഃ സത്യകാമഃ സത്യസങ്കല്പഃ
 സോഽന്വേഷ്യവ്യഃ, സ വിജിജ്ഞാസിതവ്യഃ
 സർവാംശ്ച ലോകാനാ പ്നോതി സർവാംശ്ച
 കാമാൻ, യസ്തമാത്മാനമനിഷ്യ വിജാനാ
 തീതി ഭഗവതോ വചോ വേദയന്തേ. ത
 മിച്ഛന്താവവാസ്തമിതി.

അവർ മുപ്പത്തിരണ്ടു വർഷക്കാലം ബ്രഹ്മചര്യത്തോടു വസി
 ച്ചു. അവരോട് പ്രജാപതി നിങ്ങൾ എന്തിനെ ഇച്ഛിച്ചുകൊണ്ടാണ്
 വസിച്ചത്? എന്നു ചോദിച്ചു. ഏത് ആത്മാവാനോ പാപമില്ലാ
 ത്തതും ജരയില്ലാത്തതും മൃത്യുവില്ലാത്തതും, ശോകമില്ലാ
 ത്തതും ആശിക്കാൻ ഇച്ഛിച്ചില്ലാത്തതും പിപാസയില്ലാത്തതും
 സത്യങ്ങളായ കാമങ്ങളോടു കൂടിയതും സത്യങ്ങളായ സങ്ക
 ല്പങ്ങളോടുകൂടിയതും ആയിട്ടുള്ളത്, ആ ആത്മാവ് അന്വേ
 ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതും സാക്ഷാൽക്കരിക്കപ്പെടേമ്ടതും ആകുന്നു.
 ആരാനോ ആത്മാവിനെ ശാസ്ത്രചാര്യോപദേശങ്ങളെ
 ക്കൊണ്ട് അറിഞ്ഞ് അനുഭവപ്പെടുത്തുന്നത് അവൻ എല്ലാ
 ലോകങ്ങളേയും എല്ലാ കാമങ്ങളേയും, പ്രാപിക്കുന്നു. ഇപ്ര
 കാരമുള്ള ഭഗവാന്റെ വാക്കു ശിഷ്യന്മാർ അറിയുന്നു. ആ ആത്മാ
 വിനെ അറിവാൻ ഇച്ഛിച്ചുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ
 വസിച്ചു.

തൗ ഹ പ്രജാപതിരുവാച-യ ഏഷോ ഫ
 ക്ഷിണി പുരുഷോ ദൃശ്യത ഏഷ ആത്മേ
 തി ഹോവാചൈതദ മൃതമഭയ മേത
 ദ്ബ്രഹ്മേതി. അഥ യോ ഫ യം ഭഗവോ ഫ
 പ്സു പരിവ്യായതേ, യ ശ്ചായമാദർശ
 കതമ ഏഷ ഇതി. ഏഷ ഉ ഏ വൈഷ്ഠ
 സർവേഷാന്തേഷ്ഠ പരിവ്യായത ഇതിഹോ വാച.

അവരോട് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു: അക്ഷിയിൽ ഏതു പുരുഷ
 നാനോ ഈ കാണപ്പെടുന്നത് അത് ആത്മാവ് ആകുന്നു. അത്
 മരണമില്ലാത്തതും ഭയമില്ലാത്തതും ആകുന്നു. അത് ബ്രഹ്മമാ
 കുന്നു. എന്നും പ്രജാപതി പറഞ്ഞു. ഭഗവാനേ ഏതാനോ
 അപ്പുകളിൽ ഈ അറിയപ്പെടുന്നത്, ഏതാനോ പിന്നെ കണ്ണാ
 ടിയിൽ ഈ അറിയപ്പെടുന്നത്, ഈ ആത്മാവ് അതിൽ
 ഏതാണ്? എന്ന് ഇന്ദ്ര, വീരോചനന്മാർ ചോദിച്ചു. ഈ പുരു
 ഷൻ തന്നെ ഈ മദ്ധ്യങ്ങളിലെല്ലാം അറിയപ്പെടുന്നു.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

ഉദശരാവ ആത്മാനമവേക്ഷ്യ യദാ
 ത്ഥനോ ന വിജാനീഥ സ്തന്മേപ്ര

ബ്രൂതമിതി. തൗഹോ ശരാവ്യേവേ
 ക്ഷാം ചക്രാതേ. തൗഹ പ്രജാപതി
 രുവാച, കിം പശ്യഥ ഇതി തൗ ഹോ
 ചതുഃ സർവമേവേദം ഭഗവ ആത്മാനം
 പശ്യാവ ആലോമദ്യ അനഭേദ്യം പ്രതി രൂപമിതി.

ഉദകം നിറഞ്ഞ ചട്ടിയിൽ, ആത്മാവിനെ ആവേക്ഷണം
 ചെയ്തിട്ട് എന്താണോ ആത്മാവിനെ സംബന്ധിച്ച് നിങ്ങൾ അറി
 യാത്തത് അതിനെ എന്നോടു പറയൂവിൻ. എന്ന് പ്രജാപതി പറ
 ഞ്ഞു. അവർ ഉദകം നിറഞ്ഞ ശരാവത്തിൽ (ചട്ടിയിൽ)
 നോക്കി. അവരോട് പ്രജാപതി ചോദിച്ചു: നിങ്ങൾ എന്തു
 കാണുന്നു? അവർ പറഞ്ഞു ഭഗവാനെ ഞങ്ങൾ മുഴുവൻ
 ആത്മാവിനേയും അതായത് രോമങ്ങൾ മുതൽ നഖങ്ങൾ വരെ
 യുള്ള പ്രതിരൂപത്തെ കാണുന്നു.

തൗ ഹ പ്രജാപതിരുവാച 'സാധാലം
 കൃതൗ സുവ സനൗ പരിഷ്കൃതൗ ഭൂതേ
 ദശരാവേഽപേക്ഷേമാമിതി. തൗ ഹ
 സാധാലം കൃതൗ സുവസനൗ പരിഷ്
 കൃതൗ ഭൂതോ ദശരാവേ ഫ വേക്ഷാം
 ചക്രാതേ. തൗ ഹ പ്രജാപതി രുവാച:-
 കിം പശ്യഥ' ഇതി.

അവരോട് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു “നല്ലവണ്ണം ആലംകൃത
 ന്നാരും, നല്ല വസ്ത്രങ്ങളോടുകൂടിയവരും, പരിഷ്കൃതന്മാരും
 മായിട്ട് ഉദശരാവത്തിൽ നോക്കൂവിൻ”. അവർ നല്ലവണ്ണം ആലം
 കൃതന്മാരും പരിഷ്കൃതരും ആയിത്തീർന്നിട്ട് ഉദശരാവത്തിൽ
 നോക്കി. അവരോട് “നിങ്ങൾ എന്തു കാണുന്നു?” എന്ന് പ്രജാ
 പതി ചോദിച്ചു.

തൗ ഹോചതുഃ യഥൈ വേദ മാവാം
 ഭഗവഃ സാധാലംകൃതൗ സുവസനൗ
 പരിഷ്കൃതൗ സ്വഃ, ഏവ മേവേ മൗ
 ഭഗവഃ സാധാലം കൃതൗ സുവ സനൗ
 പരിഷ്കൃതാ വിതി. ഏഷ ആത്മേതി ഹോ
 വാ ചൈത ദമൃതമ ഭയ മേതദ് ബ്രഹ്മേതി.
 തൗ ഹ ശാന്ത ഹൃദയൗ പ്രവവ്രജന്തഃ

അവർ പറഞ്ഞു “ ഭഗവാനേ ഏതുപ്രകാരത്തിലാണോ
 ഞങ്ങൾ ഇങ്ങനെ നല്ലവണ്ണം ആലംകൃതന്മാരും നല്ല വസന
 ത്തോടുകൂടിയവരും, പരിഷ്കൃതന്മാരും ആയിരിക്കുന്നത് അപ്ര
 കാരം തന്നെ ഭഗവാനേ, ഈ ‘ഛായാമാക്കൾ’ വേണ്ടവിധം
 ആലംകൃതന്മാരായും, നല്ല വസ്ത്രങ്ങളോടു കൂടിയവരും, പരി
 ഷ്കൃതരുമായിരിക്കുന്നു.

തൗ ഹാനീക്ഷ്യ പ്രജാപതിരുവാച:
 അനുപലഭ്യോ ഫ ഫ ത്ഥാന മനനുവിദ്യ വ്രജതോ,
 യതര ഏതദുരപിഷതോ ഭവിഷ്യന്തി ദേ
 വാ വാ ഫ സുരാവാ, തേ പരാഭവിഷ്യന്തീതി

N

P

I

K

സ ഹ ശാന്ത ഹൃദയ ഏവ വിരോചനോ f സുരാൻ ജഗാമ തേഭ്യോ ഹൈതാമുപനി ഷദം പ്രോവാചാ f f തൈ വേ ഹ മഹയ്യ, ആത്മാ പരിചരിയ്യ ആത്മാന മേവേഹ മഹ യന്നാത്മാനം പരിചരന്നു ഭൗ ലോകാവ വാപ്നോതീമം ചാമും ചേതി.

അങ്ങനെ പോകുന്ന ഇന്ദ്രവിരോചനന്മാരെ കണ്ടിട്ട് പ്രജാ പതി പറഞ്ഞു:- ആത്മാവിനെ അറിയാതെയും, അനുഭവപ്പെടു ത്താതെയും ഇവർ പോകുന്നു. ദേവന്മാരോ അസുരന്മാരോ ആരാണോ ഇവർ ആഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ ആത്മാവിദ്യയെ ഗ്രഹിച്ചവരായി തീരാൻ പോകുന്നത് അവർ ശ്രേയോമാർഗ്ഗ ത്തിൽ നിന്നു തെറ്റിപ്പോകും. ആ വിരോചനൻ ശാന്ത ഹൃദയ നായി അസുരന്മാരുടെ അടുക്കലേക്കു പോയി. അവർക്ക് ഈ ഉപനിഷത്തു പറഞ്ഞു കൊടുത്തു. ഈ ലോകത്തിൽ ആത്മാവു തന്നെ പുജിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. ആത്മാവാണ് പരിചരിക്കപ്പെടേണ്ടത്. ഈ ലോകത്തിൽ ആത്മാവിനെത്തന്നെ, പുജിച്ചു കൊണ്ടും ആത്മാവിനെ പരിചരിച്ചുകൊണ്ടും ഇരിക്കുന്നവർ, രണ്ടു ലോകങ്ങളേയും അതായത് ഈ ലോകത്തേയും പരലോകത്തേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

തസ്മാദപദ്യേ ഹാദ ദാനമശ്രദ്യാനമയ ജമാന മാഹുരാസുരോ ബതേതി; അസു രാണോ, ഹ്യേഷോപനിഷത് പ്രേതസ്യ ശരീരം ഭിക്ഷയാവസനേ നാലം കാരേണേതി സംസ്കുവന്തി. ഏതേന ഹ്യുമും ലോകം ജ്യേഷ്യന്തോ മന്യന്തേ.

അതിനാൽ എപ്പോഴും ഈ ലോകത്തിൽ ദാനം ചെയ്യാത്ത വും, ശ്രദ്ധയില്ലാത്തവനും, യജിക്കശീലമില്ലാത്തവനും ആയി ട്ടുള്ളവനെ അവൻ അസുരസ്വഭാവമുള്ളതാണ് എന്ന് ശിഷ്യന്മാർ പറയുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ ഉപനിഷത്ത് അസുരന്മാർക്കുള്ളതാണ്. മൃതന്റെ ശരീരത്തെ ഗന്ധമാല്യാദികൾ കൊണ്ടും വസ്ത്രംകൊണ്ടും അലങ്കാരംകൊണ്ടും മറ്റും സംസ്കരിക്കുന്നു. ഈ ശവസംസ്കാരം കൊണ്ട് പരലോകത്തെ ജയിക്കാമെന്ന് അവർ വിചാരിക്കുന്നു.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

അഥ ഹേന്ദ്രോ f പ്രാപ്യൈവ ദേവാനേ തദ് ഭയം ദദർശ:- യ മൈവ ഖലായ മസ്മിന്ദ്ദരരീരേ സാധാലംകൃതേ സാധാലം കൃതോ ഭവതി സുഖ സനേ സുഖ സന്ദ പരിഷ്കൃതേ പരിഷ്കൃത, ഏവമേവായ മസ്മിന്നന്ധേ f ധ്യോ ഭവതി, സ്രാമേ സ്രാമഃ പരിവൃക്തേ പരിവൃക്തോ f സ്യൈ വ ശരീരനാശമന്വേഷ നശ്യതി.

ഇന്ദ്രൻ ദേവന്മാരെ പ്രാപിക്കും മുൻപുതന്നെ താഴെപ്പറയുന്ന ഭയം കണ്ടു. ഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ ഈ ഛായാത്മാവ് ഈ ശരീരം വേണ്ടവിധത്തിൽ അലംകൃതമായിരിക്കുമ്പോൾ വേണ്ട വിധം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതായും നല്ല വസ്ത്രത്തോടു കൂടിയതായിരിക്കുമ്പോൾ നല്ല വസ്ത്രത്തോടു കൂടിയതായും നഖരോമാദികൾ ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ പരിഷ്കൃതമായും ഭവിക്കുന്നത്, ഇതുപോലെതന്നെ ഈ ഛായാത്മാവ്, ഈ ശരീരം അന്ധമായിരുന്നാൽ അന്ധമായും, കണ്ണോ മുക്കോ ഒലിക്കുന്നതായിരുന്നാൽ കണ്ണോ മുക്കോ ഒലിക്കുന്നതായും, കൈയോ കാലോ മുറിഞ്ഞതായിരുന്നാൽ കൈയോ കാലോ മുറിഞ്ഞതായും തീരുന്നു. ഈ ശരീരത്തിന്റെ തന്നെ നാശം അനുസരിച്ച് ഇതും നശിക്കും.

നാഹ മത്ര ഭോഗ്യം പശ്യാമീതി. സ സ മിൽ പാണിഃ പുനരേ യായ; തം ഹ പ്രജാപതി രുവാച:- മലവൻ, യച്ഛാന്ത ഹൃദയഃ പ്രാവ്രാജീഃ സാർദ്ധം വിരോ ചനേന കിമിച്ഛൻ പുനരാഗമ ഇതി. സഹോവാചഃ- യ മൈവ ഖലായം ഭഗവോ f സ്മിൻ ശരീരേ സാധാലംകൃതേ സാധാലംകൃതോ ഭവതി, സുഖസനേ സുഖസന്ദ പരിഷ്കൃതേ പരിഷ്കൃത; ഏവമേ വായ മസ്മിന്നന്ധേ f ധ്യോ ഭവതി, സ്രാമേസ്രാമഃ പരിവൃക്തേ പരിവൃക്തേ അന്വേഷ്യേ ശരീരസ്യ നാശമന്വേഷ നശ്യതി; നാഹ മത്ര ഭോഗ്യം പശ്യാമി ഇതി.

ഛായാത്മാ ദർശനത്തിൽ ശിഷ്യമായ ഫലത്തെ ഞാൻ കാണുന്നില്ല. എന്ന് ഇന്ദ്രൻ കൈയിൽ സമീത്തുകളോടുകൂടി വീണ്ടും ഗമിച്ചു. അവനോടു പ്രജാപതി ചോദിച്ചു: മലവാ, നീ ശാന്ത ഹൃദയനായിട്ട് വിരോചനനുമൊരുമിച്ച്, സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു പോയതിനു ശേഷം എന്ത് ഇച്ഛിച്ച് നീ തിരികെ വന്നു? അവൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ ഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ ഈ ഛായാത്മാവ് ഈ ശരീരം വേണ്ടുവണ്ണം അലംകൃതമായിരിക്കുമ്പോൾ, നല്ല വസ്ത്രത്തോടു കൂടിയതിരിക്കുമ്പോൾ നല്ല വസ്ത്രത്തോടുകൂടിയതായും പരിഷ്കൃതമായിരിക്കുമ്പോൾ പരിഷ്കൃതമായും ഭവിക്കുന്നോ അതുപോലെ ഈ ഛായാത്മാവ് ഈ ശരീരം അന്ധമായിരിക്കുമ്പോൾ അന്ധമായും, കണ്ണോ മുക്കോ ഒലിക്കുന്നതായിരിക്കുമ്പോൾ കണ്ണോ മുക്കോ ഒലിക്കുന്നതായും കൈയോ കാലോ മുറിഞ്ഞതായിരിക്കുമ്പോൾ കൈയോ കാലോ മുറിഞ്ഞതായും ഭവിക്കും. ഈ ശരീരത്തിന്റെ തന്നെ നാശത്തെ അനുസരിച്ച് ഈ ഛായാത്മാവും നശിക്കും. ഈ ഛായാത്മാ ദർശനത്തിൽ ഗുഷ്ഠഫലം ഞാൻ കാണുന്നില്ല.

ഏവ മേ വൈഷ മലവനിതി ഹോവാ ചൈതം തേവ തേ ഭ്യോ f നുവ്യാഖ്യാ സ്മാമി; വസാപരാണി ദ്വാത്രിം ശതം

N

P

I

K

വർഷാണീതി. സഹാപരാണി ദ്യാത്രിംശതം വർഷാണുവാസ തസ്തൈ ഹോവാച.

മഘവാനേ ഈ ഛായാത്മാവ് ഇങ്ങനെ തന്നെ എന്നു പ്രജാപതി പറഞ്ഞു. പ്രകൃതമായ ഈ ആത്മാവിനെത്തന്നെ നിനക്കു വീണ്ടും വ്യാഖ്യാനിച്ചുതരാം. വേറെ ഒരു മുപ്പത്തിരണ്ടു വർഷക്കാലം കൂടി ബ്രഹ്മചര്യത്തിലിരിക്കൂ. ഇന്ദ്രൻ വേറെ ഒരു മുപ്പത്തിരണ്ടു വർഷക്കാലം കൂടി ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ വസിച്ചു. അവൻ പ്രജാപതി പറഞ്ഞു കൊടുത്തു.

പത്താം ഖണ്ഡം

യ ഏഷ സ്വപ്നേ മഹീയ മാനശ്ചരത്യേഷ ആത്മേതി ഹോവാചൈതദ മൃതമയേ മേതദ് ബ്രഹ്മേതി സഹശാന്ത ഹൃദയഃ പ്രവവ്രാജ. സ ഹാ പ്രാപ്യൈ വ ദേവാ നേതദ് ഭയം ദദർശ തദ് യദ്യ പിദ ശരീരമന്ധം ഭവത്യന്ധഃ സ ഭവതി, യദി സ്രാമമ സ്രാമോ, നൈ വൈ ഷോ f സ്യദോഷേണ ദുഷ്യതി

ഏതാനാണോ, സ്വപ്നത്തിൽ പൂജിക്കപ്പെടുന്നതായി സഞ്ചരിക്കുന്നത് അത് ആത്മാവാകുന്നു. അത് അമൃതവും അഭയവും ആകുന്നു. അതു ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ പ്രജാപതി പറഞ്ഞു. അവൻ സാന്തഹൃദയനായിട്ട് സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു പോയി. അവൻ ദേവന്മാരെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ താഴെപ്പറയുന്ന ദോഷം കണ്ടു. ഈ ശരീരം അന്ധമായിരുന്നാലും, ആ സ്വപ്നാത്മാവ് അന്ധമല്ലാത്തത് ആയിരിക്കുന്നു. ശരീരം സ്രാമമായിരുന്നാലും സ്വപ്നാത്മാവ് സ്രാമമല്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ഈ സ്വപ്നാത്മാവ് ഈ ശരീരത്തിന്റെ ദോഷത്താൽ ദുഷിക്കുന്നില്ല.

ന വധേ നാസ്യഹന്യതേ; നാസ്യസ്രാമ്യേണ സ്രാമഃ; ഘ്നന്തിത്യേ വൈനം വിച്ഛാദയന്തീ വാപ്രിയ വേത്തേവ ഭവതി; അപി രോദിതീവ; നാത്ര ഭോഗ്യ പശ്യാമീതി.

ഈ ശരീരത്തിന്റെ വധത്താൽ, സ്വപ്നാത്മാവു ഹനിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഈ ശരീരത്തിന്റെ സ്രാമാവസ്ഥയാൽ സ്വപ്നാത്മാവ് സ്രാമമായിത്തീരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ സ്വപ്നാത്മാവിനെ ഹനിക്കുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു. ഓടിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. അപ്രിയത്തെ അനുഭവിക്കുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. കരയുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഈ സ്വപ്നാത്മാ ദർശനത്തിൽ ഇഷ്ടമായ ഫലം കാണുന്നില്ല.

സ സമിൽ പാണിഃ പുനരേയായ്; തം ഹ പ്രജാപതിരുവാച:- മഘവൻ യ ഛാന്തഹൃദയഃ പ്രാവ്രാജീഃ കിമിച്ഛൻ പുനരാഗമ ഇതി. സഹോവാച- തദ്യദ്യ പീദം ഭഗവഃ ശരീരമന്ധം ഭവ

ത്യന്ധഃ സ ഭവതി, യദിസ്രാമ മസ്രാമോ നൈവൈഷോ f സ്യ ദോഷേണ ദുഷ്യതി

ഇന്ദ്രൻ പാണിയിൽ സമിത്തുകളോടുകൂടി വീണ്ടും വന്നു. അവനോട് പ്രജാപതി ചോദിച്ചു. മഘവാ, നീ സാന്തഹൃദയനായി പ്രവ്രജിച്ചിട്ട് എന്തിനെ ഇച്ഛിച്ചുവീണ്ടും വന്നിരിക്കുന്നു? അവൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനേ ഈ ശരീരം അന്ധമായിരുന്നാലും, ആ സ്വപ്നാത്മാവ് അന്ധമല്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ഈ ശരീരം സ്രമമായിരുന്നാലും സ്വപ്നാത്മാവ് അസ്രാമമായിരിക്കുന്നു. ഈ സ്വപ്നാത്മാവ്, ഈ ശരീരത്തിന്റെ ദോഷത്താൽ തീർച്ചയായും ദുഷിക്കുന്നില്ല.

ന വധേ നാസ്യ ഹന്യതേ; നാസ്യ സ്രാമ്യേണ സ്രാമഃ; ഘ്നന്തിത്യേ വൈനം വിച്ഛാദയന്തീവാ, പ്രിയവേ തേവ ഭവത്യപിരോദിതീവ; നാഹ മത്രഭോഗ്യം പശ്യാമീതി. ഏവമേ വൈഷ മഹവന്നിതി ഹോവാ ചൈതം തേവതേ ഭൂയോ f നു വ്യാഖ്യാസ്യാമി; വസാ പരാണിദ്യാത്രിംശതം വർഷാണീതി. സഹാപരാണിദ്യാത്രിംശതം വർഷാണുവാസ തസ്തൈ ഹോവാച.

ഈ ശരീരത്തിന്റെ സ്രാമാവസ്ഥയാൽ സ്രാമമായിരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ സ്വപ്നാത്മാവിനെ ഹനിക്കുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു; ഓടിക്കുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു, ഈ സ്വപ്നാത്മാവ് അപ്രിയം അറിയുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു. കരയുന്നതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഈ സ്വപ്നാത്മാ ദർശനത്തിൽ ഇഷ്ടഫലം കാണുന്നില്ല. മഘവാ, ഇങ്ങനെതന്നെയാണ് എന്ന് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഇതിനെത്തന്നെ, നിനക്ക് വീണ്ടും വ്യാഖ്യാനിച്ചുതരാം. വേറെ ഒരു മുപ്പത്തിരണ്ടു വർഷംകൂടി ബ്രഹ്മചര്യം അനുഷ്ഠിക്കൂ എന്നു പറഞ്ഞു. അവൻ വേറെ ഒരു മുപ്പത്തിരണ്ടുവർഷം കൂടി ബ്രഹ്മചര്യം അനുഷ്ഠിച്ചു. അവൻ പ്രജാപതി പറഞ്ഞു കൊടുത്തു.

പതിനൊന്നാം ഖണ്ഡം

തദ്യ ത്രൈതത് സുപ്തഃ സമപ്തഃ സംപ്രസന്നഃ സ്വപ്നം ന വിജാനാത്യേഷ ആത്മേതി ഹോവാചൈത ദമൃതമയേമേതദ് ബ്രഹ്മേതി, സ ഹ ശാന്ത ഹൃദയഃ പ്രവവ്രാജ; സ ഹാ പ്രാപ്യൈവ ദേവാ നേതദ് ഭയം ദദർശ: നാഹ ഖലയമേവം സംപ്രത്യോത്മാനം ജനാത്യയ മഹമസ്മീതി; നോ ഏവേമാനി ഭൂതാനി; വിനാശമേവാ പീതോ ഭവതി, നാഹമത്ര ഭോഗ്യം പശ്യാമീതി

N

P

ആ വിഷയത്തിൽ ആരാണോ, സകലകരണവ്യാപാരങ്ങളേയും ഉപസംഹരിച്ച്, ഈ സ്പന്ദനം സ്വീകരിക്കുന്നവനായും, നല്ല വണ്ണം പ്രസന്നനായും സ്വപ്നത്തെ അറിയാതിരിക്കുന്നത്, അത് ആത്മാവാകുന്നു. ഇതി അമൃതവും അഭയവുമാകുന്നു. ഇത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ഇന്ദ്രൻ ശാന്ത ഹൃദയനായിട്ട് പോയി. ആ ഇന്ദ്രൻ ദേവന്മാരുടെ അടുക്കൽ എത്തുന്നതിനു മുമ്പായിത്തന്നെ ഈ ഭയം കണ്ടു. ഈ സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽ ഉള്ള ആത്മാവ് ഇത് ഞാൻ ആകുന്നു എന്നിങ്ങനെ അവനവനെ വേണ്ടും വണ്ണം തീർച്ചയായും അറിയുന്നില്ല, ഈ ഭൂതങ്ങളേ അറിയുന്നില്ല, വിനാശത്തെ പ്രാപിച്ചതുപോലെ ആയിത്തീരുന്നു. ഞാൻ ഈ സുഷുപ്താവസ്ഥ ദർശനത്തിൽ ഇഷ്ടമായ ഫലം കാണുന്നില്ല. ആ ഇന്ദ്രൻ കയ്യിൽ സമിത്തുകളോടുകൂടി വീണ്ടും പ്രജാപതിയുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു. അവനോടു പ്രജാപതി പറഞ്ഞു, മാഘവാ, നീ ശാന്തഹൃദയനായിട്ടു പോയതിന്റെ ശേഷം എന്ത് ഇച്ഛിച്ചാണ് വീണ്ടും വന്നിരിക്കുന്നത്? ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാനേ ഈ സുഷുപ്താവസ്ഥ ഇതു ഞാനാകാണുന്നു എന്നിങ്ങനെ അവനവനെ അറിയുന്നില്ലേ? ഈ ഭൂതങ്ങളേയും അറിയുന്നില്ലേ? വിനാശത്തെ പ്രാപിച്ചവനെപ്പോലെ ആയിത്തീരുണ്ടോ? ഞാൻ ഈ സുഷുപ്താവസ്ഥ ദർശനത്തിൽ ഇഷ്ടമായ ഫലം കാണുന്നില്ല. ആത്മാവിനുവിനാശം വരുന്നു എന്ന് തോന്നുന്നില്ല.

ഏവ മേ വൈഷ മഘവന്നിതി ഹോവാ
 ചൈതം ത്വേ വതേ ഭൂയോ f നുവ്യാഖ്യാ
 സ്യം മി നോ ഐവാന്യത്രൈ തസ്മാത്,
 വസാപരാമി പഞ്ച വർഷാണീതി
 സഹാപരാണി പഞ്ച വർഷാണ്യുവാസ
 താന്യേകശതം സംപേദുഃ ഏതത്
 തത് യദഹുരേ ശതം ഹ വൈ വർഷാ
 ണി മഘവാൻ പ്രജാപതൗ ബ്രഹ്മചര്യ
 മുവാസ തസ്മൈ ഹോവാച

മാഘവാ, ഈ സുഷുപ്താവസ്ഥ അവസാനിച്ച് തന്നെ എന്ന് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അതു നിനക്ക് വ്യാഖ്യാനിച്ചുതരാം. ഇതല്ലാതെ വേറെ ഒന്നും അതല്ല. ഒരു അഞ്ചു വർഷം കൂടി ബ്രഹ്മചര്യം അനുഷ്ഠിക്കു എന്നും പറഞ്ഞു. ഇന്ദ്രൻ വേറെ അഞ്ചുവർഷംകൂടി ബ്രഹ്മചര്യം അനുഷ്ഠിച്ചു. ഇന്ദ്രൻ ബ്രഹ്മചര്യം അനുഷ്ഠിച്ചു നൂറ്റൊന്നു തികഞ്ഞു. മാഘവാൻ നൂറ്റൊന്നു വർഷം പ്രജാപതിയുടെ അടുക്കൽ ബ്രഹ്മചര്യത്തോടെ വസിച്ചു. എന്നു പറയാറുള്ളത് ഇതുകൊണ്ടാണ്. ഇന്ദ്രനോട് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു.

പന്ത്രണ്ടാം ഖണ്ഡം

മാഘവാൻ, മർത്ത്യം വാ ഇദം ശരീരമാത്തം
 മൃത്യുനാ തദസ്യാമൃതസ്യ ശരീരസ്യാത്തനോ f
 ധിഷ്ഠാനം; ആത്തോ വൈ സ ശരീരഃ
 പ്രിയാപ്രിയാ ഭ്യോം ന വൈ സ ശരീരസ്യ

സതഃപ്രിയാ പ്രിയയോരഹഹതിരസ്മി;
 അ ശരീരം വാവസന്തം ന പ്രിയാപ്രിയേ
 സ്പൃശതഃ

മാഘവാ, ഈ ശരീരം നശിക്കുന്ന സ്വഭാവമുള്ളതും, മൃത്യുവിനാൽ ഗ്രസ്തവും ആകുന്നു. ആ ശരീരം അമൃതവും ശരീരമില്ലാത്തതും ആയ ഈ ആത്മാവിന്റെ അധിഷ്ഠാനമാണ്. സശരീരനായിരിക്കുമ്പോൾ, പ്രിയാപ്രിയങ്ങളാൽ ഗ്രസ്തനായിരിക്കുന്നു. എന്ന് പ്രസിദ്ധമാണ്. സ ശരീരനായിരിക്കുമ്പോൾ പ്രിയാപ്രിയങ്ങൾക്ക് മുടക്കം ഇല്ല. അശരീരനായിരിക്കുന്നവനെ പ്രിയാപ്രിയങ്ങൾ സ്പർശിക്കുന്നില്ല.

അ ശരീരോ വായുരഭ്രം വിദ്യുത് സ്മതന
 യിത്നൂര ശരീരാണ്യേതാ നി; തദ്യഥൈ
 താന്യ മുഷ്മാദാകാശാത് സമുത്ഥായ
 പരം ജ്യോതിരുപസംപദ്യ സേന രു
 പേണാഭി നിഷ്പദ്യന്തേ ഏവ മേ വൈ
 ഷസംപ്രസാദോ f സ്മാച്ഛരീരാത് സമു
 ത്ഥായ പരം ജ്യോതിരുപസംപദ്യ സേ
 ന രുപേണാഭിനിഷ്പദ്യതേ; സ ഉത്തമ
 പുരുഷഃ; സ തത്ര പയ്യേതി ജക്ഷൻ
 രമമാനഃ സ്ത്രീഭിർവാ യാ നൈ ര്വാ
 ജ്ഞാതി ഭിർവം നോപ ജനം സ്മരന്തിദം ശരീരം

വായു ശരീരമില്ലാത്തതാകുന്നു. വർഷിക്കുന്നത് വിദ്യുത് ആണ്. മുഴങ്ങുന്ന മേഘം ഇവ അശരീരങ്ങളാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ ഇവ ആ ആകാശത്തിൽ നിന്ന് സമുത്ഥാനം ചെയ്തിട്ട്, സൂര്യസംബന്ധിയായ പ്രകൃഷ്ടമായ ജ്യോതിസ്സ് ഏറ്റിട്ട്, സ്വന്തരൂപത്തിൽ അഭിനിഷ്പന്നങ്ങളാകുന്നുവോ ഇപ്രകാരം ഈ സംപ്രസാദൻ ഈ ശരീരത്തിൽ നിന്ന് സമുത്ഥാനം ചെയ്തിട്ട്, പരമമായ ജ്യോതിസ്സുപ്രാപിച്ചിട്ട്, സ്വരൂപത്തിൽ അഭിനിഷ്പന്നനാകുന്നു. അങ്ങിനെ ആയിത്തീർന്നവൻ ഉത്തമ പുരുഷനാകുന്നു. അവൻ ആ സ്വാത്മാവിൽ ഹസിച്ചുകൊണ്ടും, ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും സ്ത്രീകളെക്കൊണ്ടോ വാഹനങ്ങളെക്കൊണ്ടോ, ജ്ഞാതികളെക്കൊണ്ടോ ക്രീഡിച്ചുകൊണ്ടും, സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ അന്യോന്യോപഗമം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ആത്മാവെന്നുള്ള നിലയിൽ, ആത്മാവിന്റെ സാമീപ്യത്തോടു കൂടി ജനിക്കുന്ന ഈ ശരീരത്തെ സ്മരിക്കാതെ ചുറ്റി സഞ്ചരിക്കുന്നു.

ഇനി അശരീരസ്വരൂപനും അഹരതപാപ്മത്യാഭി ലക്ഷണങ്ങളോടു കൂടിയവനുമായ ആ പുരുഷനെ അക്ഷിയിൽ ഈ കാണപ്പെടുന്നു എന്ന് പ്രജാപതി പറഞ്ഞതെങ്ങിനെയാണ്? എന്നു ചിന്തിക്കുന്നു. ആ പുരുഷൻ അക്ഷിയിൽ പ്രത്യക്ഷമായ കാണപ്പെടുന്നതെങ്ങിനെയെന്ന് പറയുന്നു. ചക്ഷുസ്സിൽ ദർശനത്തിന് ഹേതു എന്താണെന്ന് പറയുന്നു.

സ യഥാ പ്രയോഗ്യ ആചരണേയുക്ത,
 ഏവ മേ വായ മസ്മിൻശരീരേ പ്രാണോ യുക്തഃ

I

K

ആ ദൃഷ്ടാന്തമെങ്ങിനെ എന്നാൽഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ, കുതിര, കാള മുതലായത് സഞ്ചരണ സാധനമായ രഥശകടാദിയിൽ ചേർക്കപ്പെടുന്നത്, അപ്രകാരം തന്നെ ഈ ശരീരത്തിൽ ഈ പ്രാണൻ ചേർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

അഥ യത്രൈതകാശ മനുനീഷണ്ണം ചക്ഷുഃ സചക്ഷുഷഃ പുരുഷഃ ദർശനായ ചക്ഷുഃ അഥയോ വേദ ദം ജിപ്രലാണീതി സ ആത്മാ; ഗന്ധായ പ്രലാണം അഥയോ വേദേമഭി വ്യാഹരാനീ തി സ ആത്മാ; അഭി വ്യാഹാരായവാക്; അഥയോ വേദദം ശൃണവാനീതി സ ആത്മാ; ശ്രവണായശ്രോത്രം; അഥയോ വേദദം ന്വേനീതി സ ആത്മാ; മനോ f സ്യദൈവം ചക്ഷുഃ സ വാ ഏഷ ഏതേന ദേവൈന ചക്ഷുഷാ മനസൈതാൻ കാമാൻ പശ്യൻ രമതേയ ഏതേ ബ്രഹ്മലോകേ

ദേഹചരിദ്രത്തിൽ അനുഷ്ഠനമായ ചക്ഷുസ്സു എവിടെയാണോ അവിടെ പ്രകൃതമായ അശരീരനായ ആത്മാവ് ചക്ഷുസ്സിലുള്ള പുരുഷൻ ആകുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് ദർശനത്തിനുള്ള കരണമാകുന്നു. ഇതിനെ ഞാൻ പ്രലാണിക്കട്ടെ എന്ന് ആരാണോ അറിയുന്നത്, അത് ആത്മാവാകുന്നു. പ്രലാണേന്ദ്രിയം ഗന്ധഗ്രഹണത്തിനുള്ള കരണമാകുന്നു. പിന്നെ ഇതിനെ ഞാൻ അഭി വ്യാഹരിക്കട്ടെ എന്ന് അറിയുന്നത് ആത്മാവാകുന്നു. വാഗിന്ദ്രിയം അഭി വ്യാഹാരത്തിനുള്ള കരണമാകുന്നു. ഇതിനെ ഞാൻ കേൾക്കട്ടെ എന്ന് അറിയുന്നതാരോ, അത് ആത്മാവാകുന്നു. മനസ്സ് ഈ ആത്മാവിന്റെ ദൈവമായ ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള മുക്തൻ ഈ ദൈവമായ, ചക്ഷുസ്സായ മനസ്സുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മലോകത്തിലുള്ളവ ഏവയോ ആ കാമങ്ങളെ കണ്ടുകൊണ്ട് രമിക്കുന്നു.

തം വാ ഏതം ദേവാ ആത്മാന മൂപാസതേ; തസ്മാതേ; തസ്മാതതേഷാമ സർവേ ച ലോകം ആത്താഃ സർവേ ച കാമാഃ, സ സർവാം ശ്ച ലോകാനാപ്നോതി, സർവാം ശ്ച കാമാൻ, യസ്മതമാത്മാന മനുവിദ്യ വിജാനാതീതി ഹ പ്രജാപതിരുവാച പ്രജാപതിരു വാച

അങ്ങനെയുള്ള ഈ ആത്മാവിനെ ദേവന്മാർ ഉപാസിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവർക്ക് എല്ലാ ലോകങ്ങളും എല്ലാ കാമങ്ങളും പ്രാപ്തങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ആരാണോ ആ ആത്മാവിനെ ശാസ്ത്രാചാര്യോപദേശങ്ങൾ കൊണ്ട് അറിഞ്ഞിട്ട് അനുഭവപ്പെടുന്നത്, അവൻ എല്ലാ ലോകങ്ങളെയും എല്ലാ കാമങ്ങളെയും പ്രാപിക്കുന്നു എന്നു പ്രജാപതി പറയുന്നു.

ഇന്ദ്രൻ അനുഷ്ഠിച്ച ബ്രഹ്മചര്യത്തിന്റെ ഫലമായി ഇന്ദ്രനും

അതുവഴി ദേവന്മാർക്കും ആത്മജ്ഞാനം ലഭ്യമായി. മനുഷ്യൻ അല്പായുസ്സാണെങ്കിലും, ഇന്ദ്രാദികളെപ്പോലെ ആത്മാവിനെ അറിയാൻ ശ്രമിക്കുകയാണെങ്കിൽ, എല്ലാ കാമങ്ങളേയും, എല്ലാ ലോകങ്ങളേയും പ്രാപിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. യസ്തമാത്മാനമനുവിദ്യവിജാനാതി എന്ന് പൊതുവായിട്ടാണല്ലോ പ്രജാപതി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ആത്മജ്ഞാനവും അതിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിയും ഏവർക്കും തുല്യമാണ്.

പതിമൂന്നാം ഖണ്ഡം

ശ്യാമാച്ഛബലം പ്രപദ്യേ; ശബലാച്ഛ്യാമം പ്രപദ്യേ; അശ്വ ഇ വ രോമാണി വിധൂയ പാപം, ചന്ദ്ര ഇവ രാഹോർമ്മുഖാത് പ്രമുച്യ യുത്വാ ശരീര, മകൃതം കൃതാത്മാ ബ്രഹ്മലോകമദിസംഭവാമീതി.

ഞാൻ ശ്യാമമെന്നു പറയുന്ന ഹാർദ്ദമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന്, ശബലമെന്നു പറയുന്ന ബ്രഹ്മലോകത്തെ പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ. ഞാൻ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ നിന്ന് ശ്യാമത്തെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഞാൻ അശ്വംരോമങ്ങളെ എന്നപോലെ, പാപത്തെ കൂടത്തുകൂട്ടത്തിട്ട് രാഹുവിന്റെ മുഖത്തിൽ നിന്ന് മുക്തനായിത്തീർന്നിട്ട്, ചന്ദ്രൻ എന്നപോലെ ശരീരം വെടിഞ്ഞ്, കൃതകൃത്യനായിട്ട് നിത്യമായ ബ്രഹ്മലോകം പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ. അഭിസംഭവാമി എന്ന് രണ്ടു പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് മന്ത്രം അവസാനിച്ചു എന്നു കാണിപ്പാനാണ്.

പതിനാലാം ഖണ്ഡം

ആകാശോ വൈ നാമ നാമരുപയോർന്നിർവഹിതാ; തേ യദന്തരാർദ്രബ്രഹ്മ, തദമൃതം സ ആത്മാ പ്രജാപതേഃ സഭാം വേശ്മ പ്രപദ്യേ; യശോ f ഹംഭവാമി ബ്രാഹ്മണാനാം. യശോ, രാജ്ഞാം, യശോവിശാം, യശോ f ഹമൻ പ്രാപത്സി; സഹാഹം യശസാം യശഃ, ശ്യേത മദത് കമദ ത്കം ശ്യേതം ലിന്ദു മാ f ഭിഗാം ലിന്ദു മാ f ഭിഗാം

ആകാശമെന്നു ശ്രുതികളിൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ള ആത്മാവ്, നാമത്തിന്റെയും രൂപത്തിന്റെയും വ്യാകർത്താവാകുന്നു. ആ നാമരൂപങ്ങൾ ഏതിന്റെ മധ്യത്തിലാകുന്നുവോ, അതു ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ആ നാമരൂപങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ ഏതാണോ ഉള്ളത്, അതു ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അത് അമൃതമാകുന്നു, അത് ആത്മാവാകുന്നു. ഞാൻ പ്രജാപതിയുടെ സഭയായ ഗൃഹത്തെ പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ, ഞാൻ ബ്രാഹ്മണരുടെ യശസ്സായി ഭവിക്കുമാറാകട്ടെ, രാജാക്കന്മാരുടെ യശസ്സായി ഭവിക്കുമാറാകട്ടെ, വൈശ്യരുടെ യശസ്സായി ഭവിക്കുമാറാകട്ടെ, ഞാൻ മേൽ പറഞ്ഞവരുടെ യശസ്സിനെ അനുപ്രാപിക്കുന്നതിന് ഇച്ഛിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഞാൻ, ദേഹേന്ദ്രിയമനോ ബുദ്ധിരൂപങ്ങളായ യശസ്സുകളുടെ ആത്മാവാകുന്നു. ഞാൻ രോഹിത വർണ്ണവും, ദന്തഹീനവും, ഭക്ഷിക്കുന്നതും ആയ രോഹിത

N

P

I

K

വർണ്ണമായ പിച്ഛില വസ്തുവിനെ, അഭിഗമിക്കരുത്.

ആത്മാവെന്നു പറയുന്നത് എല്ലാ ജന്തുക്കൾക്കും, അന്തർയ്യാമിയും ചൈതന്യസ്വരൂപവും അവനവനുതന്നെ അനുഭവമുള്ളതുമാണ്. അശരീരവും ആകാശംപോലെ സർവ്വഗതവും ആയ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മമാണ്. ആ ആത്മാവായ ബ്രഹ്മം അതായത്, മരണമില്ലാത്ത സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. ചതുർമ്മുഖനായ പ്രജാപതിയുടെ സഭയിൽ പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ എന്നതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത് അനന്തമായ ആത്മാവിന്റെ ലയമാണ്. പ്രജാപതിയുടെ സഭയം പ്രാപിക്കുന്നതെന്തിനാണെന്ന് വിശദീകരിക്കുന്നുണ്ട്. ലന്തക്കാപോലെ രോഹിതവർണ്ണവും, ദന്തരഹിതവും, എന്നാൽ ഭക്ഷിക്കുന്നതുമായ (അതിനെ സേവിക്കുന്നവരുടെ വീര്യവും ബലവും തേജസ്സും നശിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ ഭക്ഷിക്കുന്ന എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്) യോനി എന്നു പറയുന്ന സ്ത്രീകളുടെ പ്രജനേന്ദ്രമാകുന്ന വസ്തുവിനെ ഞാൻ പ്രാപിക്കുവാൻ ഇടവരുത് എന്നതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത് പുനർജന്മമുണ്ടാകരുതെന്നതാണ്. ലിന്ദുമർദ്ദിഗാം എന്നു രണ്ടു തവണ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, അത്യന്തം അനർത്ഥമാണെന്ന് കാണിപ്പാനാണ്.

പതിനഞ്ചാം ഖണ്ഡം

തലൈതദ് ബ്രഹ്മാ പ്രജാപതയ ഉവാച, പ്രജാപതിർമ്മനവേ, മനുഃ പ്രാജാഭ്യഃ ആചാര്യ കുലാദേദമധീത്യ യഥാവിധാനം ഗുരോഃ കർമ്മാതി ശേഷേണാദി സമാവൃതി, കുടുംബേ ശുചൌ ദേശേ സാധ്യായ മധിയാനോ ധർമ്മികാൻ വിദധദാത്ഥനി സർവേന്ദ്രിയാണി സംപ്രതിഷ്ഠാപ്യാ ഹിംസൻ സർവഭൂതാനൃത്യത്ര തീർത്ഥേഭ്യഃ സഖലേവം വർത്തയൻ യാവദായുഷം ബ്രഹ്മലോകമദി സംപദ്യതേ, ന ച പുനരാവർത്തതേ, നച പുനരാവർത്തതേ.

ഈ ആത്മജ്ഞാനത്തെ ഹിരണ്യ ഗർഭൻ അഥവാ ഹിരണ്യഗർഭൻ വഴി പരമേശ്വരൻ പ്രജാപതിക്ക് പറഞ്ഞു കൊടുത്തു. ആചാര്യകുലത്തിൽ നിന്ന് വിധി അനുസരിച്ച് ഗുരുവിനുവേണ്ടി കർമ്മം ചെയ്തിട്ട് ബാക്കിയുള്ള സമയം കൊണ്ട് വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്തിട്ട്, അഭിസമാവർത്തനം ചെയ്ത്, കുടുംബത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്ത്, ശുചിയായ ദേശത്തിൽ ഇരുന്ന്, സാധ്യായം, അധ്യയനം ഇവ ചെയ്തുകൊണ്ടും ധർമ്മികന്മാരായ പുത്രന്മാരെ ജനിക്കുകയും, ശിഷ്യരെ സമ്പാദിക്കുകയും, ചെയ്തുകൊണ്ടും എല്ലാം ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും ആത്മാവിൽ ഉപസംഹരിച്ചും, ശാസ്ത്രത്തിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ളിടത്തൊഴികെ യാതൊരു ഭൂതങ്ങളേയും ഹിംസിക്കാതെയും, ആയുസ്സുള്ളിടത്തോളം കാലം ഇങ്ങനെ വർത്തിക്കുന്ന അധികാരി, ബ്രഹ്മലോകം പ്രാപിക്കുന്നു. വീണ്ടും ആവർത്തിക്കയില്ല.

ബ്രഹ്മാവ് അതായതു ഹിരണ്യഗർഭൻ വഴിയായി പരമേശ്വ

രൻ, കാശ്യവൻ എന്ന പ്രജാപതിക്ക് ഇത് ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തു. കശ്യവൻ തന്റെ പുത്രനായ മനുവിനും, മനു തന്റെ പ്രജകൾക്കും ഉപദേശിച്ചു. ഗുരു ശിഷ്യപരമ്പരയായി ഉപനിഷജ്ഞാനം വിദാന്മാരിലേക്ക് പകരുന്നു.

ഇതിൽ ആറു മുതലുള്ള മൂന്ന് അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ ഉള്ള ആത്മ വിദ്യ സഫലമാണെന്ന് അറിയുന്നിടത്തോളം, കർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ട് യാതൊരു പ്രയോജനവുമില്ലെന്നുവന്നു കൂടുന്നു. അങ്ങിനെ കർമ്മത്തിന് അനർത്ഥക്യം വരുന്നതിനെ പരിഹരിക്കുന്നതിന്, അനുഷ്ഠിക്കപ്പെടുന്ന കർമ്മത്തിന് ഫലമുള്ളതായി പറയുന്നുണ്ട്. ഗുരുവിനുവേണ്ടി ചെയ്യേണ്ട ജോലികൾ ചെയ്തു തീർത്തതിനുശേഷമുള്ള സമയം കൊണ്ട് വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യണമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നിയമങ്ങളോടുകൂടി അദ്ധ്യായനം ചെയ്യുന്ന വേദം മാത്രമേ കർമ്മജ്ഞാനാത്മകഫലങ്ങൾ സിദ്ധിക്കുന്നതാകൂ. ആചാര്യകുലത്തിൽ നിന്നു തിരിച്ചു വന്നതിനുശേഷം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കാൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗാർഹസ്ഥ്യവിധിപ്രകാരമുള്ള കർമ്മങ്ങളിൽ സാധ്യായത്തിന് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം ഉണ്ട്. അവസാനത്തിൽ യഥാകാലം, പുത്രന്മാരെ ജനിപ്പിച്ച്, ശിഷ്യരെ സമ്പാദിച്ച്, എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും ആത്മാവിൽ ഉപസംഹരിച്ച്, ശാസ്ത്രത്തിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ളതൊഴികെ മറ്റു യാതൊരു ഭൂതങ്ങളേയും ഹിംസിക്കാതെ ആയുസ്സുള്ളിടത്തോളം കാലം ജീവിക്കാൻ ഉപദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ളവർക്ക് മോക്ഷപ്രാപ്തി ഉണ്ടാകും.

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആവ്യായന്തു മമാങ്ഗാനി, വാക്, പ്രാണ, ശ്വക്ഷുഃ ശ്രോത്ര മഥോ ബല, മിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മാപനിഷദം മാ ി ഹം ബ്രഹ്മനിരാകുര്യാം മാമാ ബ്രഹ്മനിരാകരോത്; അനിരാകരണമസ്തനിരാകരണം മേ ി സ്തു; തദാത്ഥനി നിരയേ യ ഉപനിഷൽസു, ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു.

എന്റെ അംഗങ്ങളും, വാക്കും, പ്രാണനും ചക്ഷുസ്സും, ശ്രോത്രവും, ബലവും എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ അധ്യയത്തിനും, അതിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ള ഉപസനാദികളുടെ അനുഷ്ഠാനത്തിനും, മനനാദികൾക്കും ഉപയുക്തമായ വിധത്തിൽ പൂർണ്ണങ്ങളാകണേ. സർവവും ഉപനിഷത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. എന്നെ ബ്രഹ്മം നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. ആ ഉപനിഷത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ബ്രഹ്മം തന്നെ ആയിട്ടുള്ളവനും, അതിനെ അറിയുന്നതിലും അനുഭവപ്പെടുന്നതിലും, താത്പര്യമുള്ളവനുമായ എന്നിൽ, ഉപനിഷത്തുകളിൽ ബ്രഹ്മത്തിനുള്ളതായിപ്പറയുന്ന ധർമ്മങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കട്ടെ.

ഓം ശാന്തിഃ, ഓം ശാന്തിഃ, ഓം ശാന്തിഃ

N

P

ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണമദദഃ പൂർണമിദം പൂർണാത്
പൂർണമുദച്യതേ,
പൂർണസ്യ പൂർണമാദസ്യ
പൂർണമേവാവാശിഷ്യതേ

ഓം അവൻ (പരമാത്മാവ്) പൂർണ്ണനാകുന്നു. ഇവൻ (കാര്യബ്രഹ്മം) പൂർണ്ണനാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പൂർണ്ണതയിൽ നിന്നു മാത്രമേ പൂർണ്ണത ഉണ്ടാകുകയുള്ളൂ. പ്രളയകാലത്തിൽ കാര്യബ്രഹ്മത്തിന്റെ പൂർണ്ണത്വമുണ്ടായി (തന്നിൽ തന്നെ ലീനനായി) പൂർണ്ണനായി പരബ്രഹ്മമായി അവശേഷിക്കുന്നു. ത്രിവിധ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും ശാന്തിയുണ്ടാകണം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ബ്രാഹ്മണം

1. ഉപ- ഓം. ഉഷാ വാ അശ്വസ്യ മേധ്യേസ്യശിര, സൂര്യശ്ചക്ഷുർവാതഃ; പ്രാണോ, വ്യാത്തമഗ്നിർവൈ ശ്യാനരഃ; സംവത്സര ആത്മാ f ശ്യാസ്യമേധ്യസ്യ. ദ്യൗഃ പൃഷ്ഠം, മന്തരീക്ഷമുദരം, പൃഥ്വിവീപാജസ്യം. ദിശഃ പാർശ്വോഅവാന്തരദിശഃ പാർശ്വവ ഋതവോ f ണ്ഗാനി, മാസാന്മാർദ്ധമാസാന്മാ പർവാണുഹോ രാത്രാന്തി പ്രതിഷ്ഠാ, നക്ഷത്രാണുസ്ഥിനി, നഭോ മാംസാനി, ഊവധ്യം സിക്താഃ സിന്ധ വോ ഗുദാ, യക്ഷ്ച ക്ലോമാനശ്ചപർവ്വതാ, ഓഷധയശ്ചവനസ്പ തയശ്ച ലോ മാനുദ്യൻ പൂർവ്വാർദ്ധോ, നിജ്ജോചൻ ജഘ്നാർദ്ധോ യദിജ്യംഭേതേ തദ് വിദ്യോതതേ, യദി യുനുതേ തത് സ്തനയതി യന്മേഹതി തദിർഷതി വാഗേവാസ്യ വാക്.

മേധ്യമായ -- പരിശുദ്ധമായ -- യജ്ഞത്തിനുള്ള അശ്വത്തിന്റെ ശിരസ്സ് ഉഷസ്സാകുന്നു -- ബ്രാഹ്മണപുരുഷനാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് സൂര്യനാകുന്നു. പ്രാണൻ വാതമാകുന്നു. തുറന്ന വായ് വൈശ്യാനരൻ എന്നു പറയുന്ന അഗ്നിയാകുന്നു. മേധ്യ

മായ അശ്വത്തിന്റെ ആത്മാവ് -- ശരീരം സംവത്സരമാകുന്നു. പൃഷ്ഠം ദ്രോവാകുന്നു. ഉദരം അന്തരീക്ഷമാകുന്നു. പാദസന്ധിസ്ഥാനം പൃഥ്വിയാകുന്നു. പാർശ്വങ്ങൾ -- വശങ്ങൾ ദിക്കുകളാകുന്നു. പർശുക്കൾ -- വാരിയെല്ലുകൾ അവാന്തരദിക്കുകളാകുന്നു. അംഗങ്ങൾ -- അവയവങ്ങൾ ഋതുകളാകുന്നു. പർവ്വങ്ങൾ -- സന്ധികൾ മാസങ്ങളും അർദ്ധമാസങ്ങളും ആകുന്നു. പ്രതിഷ്ഠകൾ -- പാദങ്ങൾ അഹോരാത്രങ്ങളാകുന്നു. അസ്ഥികൾ നക്ഷത്രങ്ങളാകുന്നു. മാംസങ്ങൾ നഭസ്സാകുന്നു -- നഭസ്സിലുള്ള മേഘങ്ങളാകുന്നു. ഊവധ്യം -- വയറ്റിലുള്ള ദഹിക്കാത്ത ആഹാരസാധനം സിക്തകളാകുന്നു -- മണലുകൾ ആകുന്നു. ഗുദങ്ങൾ -- നാഡികൾ സിന്ധുക്കളാകുന്നു -- നദികളാകുന്നു. യക്ഷ്ചയും ക്ലോമവും പർവ്വതങ്ങളാകുന്നു. രോമങ്ങൾ ഓഷധികളും വൃക്ഷങ്ങളുമാകുന്നു. പൂർവ്വാർദ്ധം ഉദിക്കുന്ന ആദിത്യനാകുന്നു. പിൻപകൃതി അസ്തമിക്കുന്ന ആദിത്യനാകുന്നു വിജ്യംഭിക്കുന്നത് -- കോട്ടുവായിടുന്നത് മിന്നൽ മിന്നുന്നതാകുന്നു. ശരീരം കൂടുന്നത് ഇടിമുഴങ്ങുന്നതാകുന്നു. മോഹനം ചെയ്യുന്നതു വർഷിക്കുന്നതാകുന്നു. ഈ അശ്വത്തിന്റെ വാക്കു ശബ്ദം -- വാക്കുതന്നെയാകുന്നു.

2. ഉപ -- അഹർവ്വാ, അശ്വാം പുരസ്താന്മാഹിമാ f ന്യാജായതഃ; തസ്യ പൂർവ്വേ സമുദ്രോയോനീ; രാത്രിരേനം പശ്ചാന്മാഹിമാ f ന്യാജായതഃ; തസ്യ. പരേ സമുദ്രോയോനീ, ഏതൗ വാ അശ്വാം മഹിമാനാ വന്വദിതഃ; സംബഭൂവതുഃ; ഹയോഭൂതാ ദേവാനവഹ ദ്വാജീ ഗന്ധർവ്വാനർവ്വാ f സുരാന്ശ്ചോമനുഷ്യാൻ, സമുദ്ര ഏവാസ്യ ബന്ധഃ; സമുദ്രോയോനീ:

അഹസ്സായ മഹിമാവ് അശ്വത്തിന്റെ മുമ്പിൽ അശ്വത്തെ ലക്ഷ്മീകരിച്ച് ജനിച്ചു. ആ അഹസ്സായ മഹിമാവിന്റെ സ്ഥാനം കിഴക്കേസമുദ്രമാകുന്നു. ഈ അശ്വത്തിന്റെ പിന്നിൽ രാത്രിയായ മഹിമാവ് അനുജനിച്ചു. ആ രാത്രിയായ മഹിമാവിനെ സ്ഥാപിക്കുന്ന സ്ഥാനം അപരസമുദ്രമാകുന്നു. ഈ മഹിമാക്കൾ അശ്വത്തിന്റെ ഇരുവശത്തും ആയി സംഭവിച്ചു. ഹയമായിത്തീർന്ന് ദേവന്മാരെ വഹിച്ചു. വാജിയായിത്തീർന്നു ഗന്ധർവ്വന്മാരെ വഹിച്ചു. അർവ്വാവായിത്തീർന്നിട്ട് അസുരന്മാരെ വഹിച്ചു. അശ്വമായിത്തീർന്നിട്ട് മനുഷ്യരെ വഹിച്ചു. ഈ അശ്വ

I

K

ത്തിന്റെ ബന്ധനസ്ഥാനം സമുദ്രം തന്നെയാകുന്നു. ഉൽപ്പത്തി കാരണം സമുദ്രമാകുന്നു.

രണ്ടാം ബ്രാഹ്മണം

3. ഉപ - നൈ വേവാഹ കിംച നാഗ്ര ആസീത്; മൃത്യുനൈവേദമാവൃതമാസീ, ദശനായയാ; അശനായാ ഹി മൃത്യു: തന്മനോ f കരുതാ f ത്വനീ സ്യാമിതി; സോർച്ചന്ന ചരത്; തസ്യാർച്ചത അപോ f ജായന്ത; അർച്ചതേവൈമേ കമഭൂദിതി; തദേ വാർക്കസ്യാർക്കതാം; കംഹവാ അസ്മൈ ഭവതി, യ ഏവമേതദർക്കസ്യാർക്കതാം വേദ.

ഈ സംസാരമണ്ഡലത്തിൽ മുമ്പ് - മനസ്സ് മുതലായതുണ്ടാകുന്നതിനുമുമ്പ് യാതൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ കാര്യഭൂതമായ ജഗത്ത് അശനായ (വിശപ്പ്) ആകുന്ന മൃത്യുവിനാൽ തന്നെ ആവൃതമായിരുന്നു. വിശപ്പ് മൃത്യുവാണെന്നു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അവൻ-ആ മൃത്യു, എനിക്ക് ആത്മാവുള്ളവനായിത്തീരണമെന്നു വിചാരിച്ച് ആ മനസ്സിനെ ഉണ്ടാക്കി. അവൻ-ആ പ്രജാപതി, അർച്ചിച്ചുകൊണ്ട് അവനവനെത്തന്നെ പുജിച്ചുകൊണ്ട് സഞ്ചരിച്ചു. അദ്ദേഹം അർച്ചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അപ്പുകൾ ഉണ്ടായി. “അർച്ചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന എനിക്കുവേണ്ടി ജലം ഉണ്ടായി” എന്ന് മൃത്യു വിചാരിച്ചു. അതുതന്നെയാണ് അർക്കൻ-അശ്വമേധകൃതുവിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന അഗ്നിക്ക് അർക്കതത്തിനു ഹേതു. ഇപ്രകാരം ഈ അഗ്നിയുടെ അർക്കതത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ ഇവന് സുഖം, അല്ലെങ്കിൽ ജലം തീർച്ചയായും ഉണ്ടാകും.

4. ഉപ-ആപോ വാ അർക്ക, സ്തദ്യദുദപാംശര ആസീത് തത് സമഹന്യത; സാ പൃഥിവ്യഭവത്; തസ്യാമശ്രാമൃത്; തസ്യശ്രാന്തസ്യ തപ്തസ്യ തേജോരസോനിരവർത്തതാഗ്നിഃ

അർക്കൻ എന്നു പറയുന്നത് അപ്പുകൾ ആണ്. അതിൽ അപ്പുകൾക്ക് ഏതു ശരം ഉണ്ടായോ- ഏതു ദധിമണ്ഡം പോലെയുള്ള വസ്തു ഉണ്ടായോ അതു സംഹതമായിത്തീരുന്നു. ഒരു മിച്ഛ ചേർന്ന് കട്ടിയായിത്തീരുന്നു. അതു പൃഥിവി ആയിത്തീരുന്നു. ആ പൃഥിവിയിൽ-ആ പൃഥിവിയെ ഉല്പാദിച്ചപ്പോൾ പ്രജാപതി ശ്രാന്തനായിത്തീരുന്നു. ശ്രാന്തനും തപ്തനും-വിനനും ആയ - അവന്റെ പ്രജാപതിയുടെ തേജസ്സാകുന്ന രസം അഗ്നിയായി-വിരാട്ടായി നിവർത്തിച്ചു-പ്രജാപതി ശരീരത്തിൽ നിന്ന് നിഷ്ക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു.

5. ഉപ-സത്രേയാ f f ത്ഥാനം വ്യാകുരുത; ആദിത്യം തൃതീയം, വായും തൃതീയം; സ ഏഷപ്രാണ സ്ത്രേയാ വിഹിതഃ; തസ്യ പ്രാചീ ദിക് ശിരഃ, അസൌ ചാസൗ ചേർമ്മൌ; അഥാസ്യ പ്രതീ ചിദിക് പുച്ഛം; അസൗ ചാ സൌ ചാ സക്ഥ്യുഃ; ദക്ഷിണാ ചോദീചീ ചപാർശ്വേ ദ്യൗഃ പൃഷ്ഠം; അന്തരിക്ഷമുദരം; ഇയമുരഃ, സ ഏഷോ f പ്സ്യ പ്രതിഷ്ഠിതഃ യത്രകപചൈതിദേവ പ്രതിതിഷ്ഠത്യേവം വിദാൻ

അവൻ-അങ്ങനെ ജനിച്ച പ്രജാപതി മൂന്നായി തന്നെതന്നെ വിഭജിച്ചു. മൂന്നാമതായി ആദിത്യനെയും മൂന്നാമതായി വായുവിനേയും ചെയ്തു. സർവ്വഭൂതാത്മാവായ ഈ പ്രാണൻ ഇങ്ങനെ മൂന്നായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അശ്വമേധോപയോഗികമായ അഗ്നിക്ക്, കിഴക്കുദിക്ക് ശിരസ്സാകുന്നു. അതു അത്യം-അഗ്നികോണും ശാന്തകോണും ഈർമ്മങ്ങളാകുന്നു-ബാഹുക്കളാകുന്നു. പിന്നെ ഈ അഗ്നിക്ക്, പടിഞ്ഞാറേ ദിക്ക് പൃച്ഛമാകുന്നു-ഉടലിന്റെ പിൻഭാഗമാകുന്നു. അത്യം അത്യം-വായുകോണും നിത്യതികോണും സക്ഥികൾ ആകുന്നു. തെക്കേദിക്കും വടക്കേദിക്കും രണ്ടുവശങ്ങളാകുന്നു. ദ്യോവ് പൃഷ്ഠമാകുന്നു-മുതുകാകുന്നു. ആകാശം ഉദരമാകുന്നു. ഇത്-ഈ പൃഥിവി ഉരസ്സാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ അഗ്നി അപ്പുകളിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ എവിടെ പോയാലും അവിടെത്തന്നെ പ്രതിഷ്ഠയെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്.

6. ഉപ-സോ f കാമയത ദിതീയോ മ ആത്മാ ജായേതേ തി സ മനസാ വാചം, മിഥുനം സമഭവ ദശനായാമൃത്യുഃ; തദ്രേത ആസീത്; സ സംവത്സരോ f ഭവത്; ന ഹ പുരാതതഃ സംവത്സര ആസ; തമേ താവന്തം കാലമബിഭോ യാവാൻ സംവത്സരഃ, തമേതാ വതഃ കാലസ്യ പരസ്താദസ്യജത, തജാതമഭിദ്യാദദാത്, സ ഭാണകരോത്; സൈവ വാഗഭവത്.

അവൻ-ആ മൃത്യു “എനിക്ക് രണ്ടാമതൊരു ശരീരം ഉണ്ടാകണം” എന്ന് കാമിച്ചു. ആ അശനായയാകുന്ന മൃത്യു മനസ്സിനോട് വാക്കിനെ മിഥുനമാക്കി-ഇണചേർത്തു. അതിൽ-അങ്ങനെ ഇണ ചേർന്നതിൽ ഏതു രേതസ്സാണോ ഉണ്ടായത് അത് സംവത്സരമായിത്തീർന്നു-സംവത്സരനിർമ്മാതാവായ പ്രജാപതിയായിത്തീർന്നു. ആ പ്രജാപതിയ്ക്കു മുമ്പ് സംവത്സരം എന്നു പറയുന്ന കാലം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവനെ-ആ സംവത്സരകാലനിർമ്മാതാവായ പ്രജാപതിയെ, സംവത്സരം എന്നു പറയുന്ന കാലം എത്രത്തോളമാണോ അത്രത്തോളം കാലം, ഭരിച്ചു - ഗർഭത്തിനുള്ളിൽ മൃത്യു ഭരിച്ചു. അത്രയും കാലത്തിന്റെശേഷം അവനെ-ആ പ്രജാപതിയെ സൃഷ്ടിച്ചു. ജനിച്ച അവന്റെ നേരെ വാ പിളർന്ന് ഭക്ഷിപ്പാനായി മൃത്യു വാ പിളർന്നു. അവൻ ‘ഭാൺ’ എന്ന ശബ്ദത്തെ ഉണ്ടാക്കി അതു തന്നെ വാക്കായിത്തീർന്നു.

7. ഉപ - സ ഐക്ഷ ത. - യദിവാ ഇമമഭിമംസ്യേ കനീയോ f ന്നം കരിഷ്യത. സ തയാ വാചാ തേനാ f ത്വനേദം സർവമസ്യജത, യദിദം കിം ചർച്ചോ, യജും ഷി, സാമാനി, ഛന്ദാംസി, യജ്ഞാൻ, പ്രജാഃ, പശൂൻസ യദ്യദേവാസ്യജത തത്തദത്തുമധ്യയത; സർവം വാ ആത്തീതി തദഭിതേ രദിതതാം, സർവ സന്ധ്യേതസ്യാന്താ ഭവതി, സർവമസ്യാന്തംഭ ഭവതി യ ഏവമേത ദ ദിതേരദിതിതാം വേദ.

അവൻ-മൃത്യു, “ഈ കുമാരനെ ഹിസിക്കയാണെങ്കിൽ, ഞാൻ അന്നത്തെ അൽപമാക്കി ചെയ്യും” എന്ന് ഈക്ഷിച്ചു-

N

P

I

K

വിചാരിച്ചു. അവൻ-മൂത്തു ആ വാക്കുകൊണ്ടും-മൂന്നു പറഞ്ഞ ത്രയിരൂപമായ വാക്കുകൊണ്ടും ആ മനസ്സുകൊണ്ടും ഈ സർവ്വമായ സ്ഥാവരവും ജംഗമവുമായ ഈ ജഗത്തിനെ എല്ലാം, അതായത്, - ഋക്കുകളേയും യജുസ്സുകളേയും സാമങ്ങളേയും ഗായത്രി മുതലായ ചരന്ദ്രസ്സുകളേയും യജ്ഞങ്ങളേയും പ്രജകളേയും പശുക്കളേയും സൃഷ്ടിച്ചു. അവൻ- ആ മൂത്തു ഏതിനെ എല്ലാം സൃഷ്ടിച്ചുവോ അതിനെ ഒക്കെ ഭക്ഷിക്കുന്നതിന് ഒരങ്ങി എല്ലാത്തിനെയും ഭക്ഷിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു ഏതോ ഇതാണു അദിതിയുടെ അദിതിത്വം. ഇപ്രകാരം ഈ അദിതിയുടെ അദിതിത്വത്തെ ആര് അറിയുന്നുവോ അവൻ ഈ ജഗത്തിന്റെ എല്ലാം സർവാത്മാവായിത്തീരുന്നതാണ്. അവന് എല്ലാം അന്നമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്.

- 8. ഉപ-സോ f കാമയത, ഭൂയസാ യജേണനഭൂയോ യജേയേതി, സോ f ശ്രാമ്യത്; സതപോ f തപ്യത; തസ്യ ശ്രാന്തസ്യ തപ്തസ്യയശോ വീര്യമുദക്രാമത്; പ്രാണാവൈ യശോ വീര്യം; തത് പ്രാണേഷു ക്രാന്തേഷു ശരീരം ശയിതു മധിയത; തസ്യ ശരീര ഏവമന ആസീത്.

അവൻ-ആ പ്രജാപതി, “വലുതായ യജ്ഞംകൊണ്ട് വീണ്ടും എനിക്ക് യജിക്കണം” ഇങ്ങനെ കാമിച്ചു അവൻ ശ്രാന്തനായി. അവൻ തപസ്സിനെ തപിച്ചു. ശ്രാന്തനും തപ്തനുമായ അവന്റെ യശസ്സും വീര്യവും ഉത്ക്രമിച്ചു. യശസ്സും വീര്യവും പ്രാണങ്ങളായി. അതിനാൽ പ്രാണങ്ങൾ ഉത്ക്രാന്തങ്ങളായപ്പോൾ ശരീരം വീങ്ങിത്തുടങ്ങി. എന്നിട്ടും അവന്റെ മനസ്സ് ശരീരത്തിൽതന്നെ ഉറച്ചിരുന്നു.

- 9. ഉപ-സോ f കാമയത, മേധ്യം മ ഇദം സ്യാ ദാത്മന്വനേന സ്യാമിതി, തതോ f ശഃ സമഭവത്, യദശത് തന്മേധ്യമഭൂദിതി തദേവാശ്വമേധ സ്യ ശ മേധ താം. ഏഷ ഹ വാ അശ്വമേധം വേദ യ ഏന മേവം വേദ തമനവരുടെയ്യ വാമന്വത, തം സംവത്സരസ്യ പരസ്തദാത്മന ആലഭത പശൂൻ ദേവതാഭ്യഃ പ്രത്യഘാത്; തസ്മാത് സർവ ദേവത്യം പ്രോഷിതം പ്രാജാപത്യ മാലഭന്തേ; ഏഷ ഹ വാ അശ്വമേധോ യ ഏഷതപതി; തസ്യസംവത്സര ആത്മാ f യമഗ്നിരർക്കസ്തസ്യേമേ ലോകാ ആത്മാനഃ താ വേതാ വർക്കാശ്വ മേധൗ. സോ പുനരേകൈവ ദേവതാഭവതി മൂത്യുരേവ; അപപുനർമ്മൂത്യുജയതി നൈനം മൂത്യുരസ്യാത്മാ ഭവത്യേതാ സാം ദേവതാനാ മേകോഭവതി. യ ഏവം വേദ.

“എന്റെ ഈ ശരീരം മേധ്യമായിത്തീരണേ. ഈ ശരീരം കൊണ്ട് എനിക്ക് ആത്മാവുള്ളവനായിത്തീരണേ.” എന്ന് ആ പ്രജാപതി ആഗ്രഹിച്ചു. അതിനാൽ അശ്വമായിത്തീർന്നു. ഏതാണോ ശയിച്ചത് അത് മേധ്യമായിത്തീർന്നു. എന്നുള്ളതു തന്നെയാണ് അശ്വമേധത്തിനുള്ള അശ്വമേധത്വം എന്ന ധർമ്മം. ഇവനെ- ഈ അശ്വത്തെയും മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമുള്ള അഗ്നി രൂപനായ സൂര്യനേയും ഇങ്ങനെ-മേലാൽ ചുരുക്കത്തിൽ കാണിക്കുവാൻ പോകുന്ന വിശേഷണത്തോടുകൂടി ആര് അറിയുന്നുവോ അവൻ അശ്വമേധത്തെ അറിയുന്നു. അതിനെ-ആ

അശ്വത്തെ അവരോധിക്കാതെതന്നെ-തടുക്കാതെതന്നെ പ്രജാപതി ചിന്തിച്ചു. ഒരു സംവത്സരത്തിനുശേഷം ആ അശ്വത്തെ തനിക്കുവേണ്ടി ആലംഭനം ചെയ്ത്-വധിച്ച്-മറ്റു ദേവതകൾക്കായി മറ്റു പശുക്കളെ ബലികൊടുത്തു. അതിനാൽ-പ്രജാപതി ഇപ്രകാരം ചിന്തിച്ചതിനാൽ ആണ് എല്ലാ ദേവതകളെയും സംബന്ധിച്ചതും പ്രോക്ഷണം ചെയ്യപ്പെട്ടതും ആയ പ്രജാപതി ദേവതയായിട്ടുള്ള പശുവിനെ ആലംഭനം ചെയ്യുന്നത്-യാജ്ഞികന്മാർ വധിക്കുന്നത്. ഈ തപിക്കുന്നതാരോ അത് അശ്വമേധമാകുന്നു. അവന് സംവത്സരം എന്നു പറയുന്ന കാലം ആത്മാവാകുന്നു-ശരീരമാകുന്നു. ഈ അഗ്നി-പാർത്ഥിവാഗ്നി അർക്കനാകുന്നു. ഈ അഗ്നിയൊക്കുന്ന അർക്കന് ഈ മൂന്നു ലോകങ്ങൾ ആത്മാക്കളാകുന്നു-ശരീരാവയവങ്ങളാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ അർക്കാശ്വമേധങ്ങൾ പിന്നെയും മൂത്യുവാകുന്ന ആ ദേവത തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ഇപ്രകാരം ആര് അറിയുന്നുവോ അവൻ വീണ്ടുമുള്ള മൂത്യുവിനെ തോല്പിക്കുന്നതാണ്. അവനെ മൂത്യു പ്രാപിക്കുകയില്ല. മൂത്യു അവന്റെ ആത്മാവായിത്തീരുന്നു. ഈ ദേവതകൾക്ക് ഏകനായ ആത്മാവായും അവനായിത്തീരുന്നു.

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

- 10. ഉപ-ദായാ ഹ പ്രാജാപത്യം, ദേവാശ്വാ സുരാശ്വഃ തതഃ കാന്വീയസാ ഏവദേവാ ജ്യായസാ അസുരാഃ, ത ഏഷു ലോകേഷു സ്പർദ്ധന്തഃ; തേ ഹ ദേവ ഉച്ചുർഹന്താ സുരാന്യജ്ഞ ഉദ്ഗീമേനാത്യ യാമേതി.

പ്രജാപതിയുടെ അപത്യങ്ങൾ ദേവന്മാരും അസുരന്മാരും രണ്ടു കൂട്ടർ ആകുന്നു. അവരിൽ ദേവന്മാർ അല്പന്മാർ തന്നെയാകുന്നു. അസുരന്മാർ അധികന്മാർ ആകുന്നു. അവർ ആ അസുരന്മാരും ദേവന്മാരും ഈ ലോകങ്ങൾ നിമിത്തമായി തമ്മിൽ തമ്മിൽ സ്പർദ്ധിച്ചു. ആ ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു.-“ഇപ്പോൾ യജ്ഞത്തിൽ അസുരന്മാരെ ഉദ്ഗീമംകൊണ്ട് നമുക്ക് അതിഗമിക്കാം”.

- 11. ഉപ- തേ ഹ വാചമുചുസ്താം ന ഉദ്ഗായേതി. തഥേതി തേ ഭ്യോ വാ ഗുദഗായത്; യോ വാ ചിഭോഗസ്തം ദേവേഭ്യ ആ ഗായത്; യത് കല്യാണം വദതി തദാത്മനേ, തേ വിദുരനേ നൈവ ന ഉദ്ഗാത്രോ f ത്യേഷ്യന്തീതി; തമഭിദ്രുത്യ പാപ്മനാ f വിധ്യൻ; സ യഃ സപാപ്മാ യദേവേദമ പ്രതിരൂപം വദതി; സ ഏവ സ പാപ്മാ. വ.

അവർ-ദേവന്മാർ വാക്കിനോട്-വാഗഭിമാനിനിയായ ദേവതയോട് “നീ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുക” എന്ന് പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെയൊക്കട്ടെ” എന്ന് വാഗ്ദേവത അവർക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്തു. വാക്കുനിമിത്തമായി ഉള്ള ഭോഗം ഏതോ ആ ഭോഗത്തെ ദേവന്മാർക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു കല്യാണമായിവദിക്കുക എന്നതു ഏതോ അതിനെ തനിയ്ക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു.

അവർ-അസുരന്മാർ “ഈ ഉദ്ഗാതാവിനെകൊണ്ട് നമ്മളെ ദേവന്മാർ അതിഗമിക്കും” എന്ന് അറിഞ്ഞു. ആ ഉദ്ഗാതാവിനെ

N

P

I

K

അഭിഗമിച്ചിട്ടു പാപമാവുകൊണ്ടു വേധിച്ചു-താഡിച്ചു. ആ പാപമാവ് ഏതോ അത് ഏതു നിമിത്തമാണോ ഈ അപ്രതിരൂപമായി പറയുന്നത് അതു തന്നെന്നയാകുന്നു. ആ പാപമാവ് -അപ്രതിരൂപമായി പറയുന്നതിനു നിമിത്തമായ ആ പാപമാവ് പ്രജാപതിയുടെ വാക്കിൽ ഉള്ളതുതന്നെയാകുന്നു.

12. ഉപ-അഥ ഹ പ്രാണമുചുസ്തം ന ഉദ്ഗായേതി തഥേതി തേഭ്യഃ പ്രാണ ഉദ്ഗായത്. യഃ പ്രാണേ ഭോഗസ്തം ദേവേഭ്യ ആഗായത്; യത് കല്യാണം ജീവ്രതി തദാത്മനേ. തേ വിദൂരനേന വൈന ഉദ്ഗാത്രാ f ത്യേഷ്യന്തീതി, തമഭിദ്രുത്യപാപ്മനാ f വിധ്യൻ; സ യഃ സ പാപ്മാ യ ദേ വേദമ പ്രതിരൂപം ജീവ്രതി; സ ഏവ സ പാപ്മാ

അനന്തരം പ്രാണനോട്, “നീ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി, ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുക” എന്ന് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയൊക്കെ എന്നു പറഞ്ഞ്, പ്രാണൻ അവർക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്തു. പ്രാണൻ നിമിത്തമുള്ള ഭോഗം ഏതോ, അതിനെ ദേവന്മാർക്കു വേണ്ടി ആഗാനം ചെയ്തു. കല്യാണമായിട്ടുള്ളതിനെ പ്രാണിക്കു എന്നത് ഏതോ അതിനെ തനിക്കുവേണ്ടി ആഗാനം ചെയ്തു. “ഈ ഉദ്ഗാതാവിനെക്കൊണ്ട് നമ്മെ ദേവന്മാർ അതി ഗമിക്കും” എന്ന് അസുരന്മാർ അറിഞ്ഞു. ആ ഉദ്ഗാതാവിന്റെ നേരെ ചെന്നു പാപംകൊണ്ട് ആ പ്രാണനെ വേധിച്ചു. ആ പാപം ഏതോ അത്, ഏതു നിമിത്തമാണോ ഈ അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ പ്രാണിക്കുന്നത് അതു തന്നെ. അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ പ്രാണിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അനുചിതപ്പെടുന്ന ആ പാപമാവ്, പ്രജാപതിയുടെ പ്രാണനിലുള്ളതുതന്നെ.

13. ഉപ-അഥ ഹ ചക്ഷു രൂചു സ്തം ന ഉദ്ഗായേതി; തഥേതി തേഭ്യോശ്ചക്ഷുരുദഗായത്. യ ശ്ചക്ഷുഷി ഭോഗസ്തം ദേവേഭ്യ ആഗായത്; യത് കല്യാണം പശ്യതി തദാത്മനേ. തേ വിദൂരനേന വൈ ന ഉദ്ഗാ ത്രാത്യേ ഷ്യന്തീതി; തമഭിദ്രുത്യപാപ്മനാ f വിധ്യൻ. സ യഃ സ പാപ്മാ യ ദേവേദമപ്രതിരൂപം പശ്യതി സ ഏവ സ പാപ്മാ

അനന്തരം ചക്ഷുസ്സിനോട്, “നീ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്യൂ” എന്ന് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെ ആകട്ടെ” എന്നു പറഞ്ഞ്, ചക്ഷുസ്സ് അവർക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്തു. ചക്ഷുസ്സ് നിമിത്തമായുള്ള ഭോഗം ഏതോ അതിനെ ദേവന്മാർക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു. കല്യാണമായിട്ടുള്ളതിനെ കാണുക എന്നുള്ളതു ഏതോ അതിനെ തനിയ്ക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു. “ഈ ഉദ്ഗാതാവിനെക്കൊണ്ട് ദേവന്മാർ നമ്മെ അതി ഗമിക്കും” എന്ന് ആ അസുരന്മാർ അറിഞ്ഞ് ആ ഉദ്ഗാതാവിനെ അഭിദ്രവിച്ചിട്ട് പാപമാവിനെക്കൊണ്ട് വേധിച്ചു. ആ പാപമാവു ഏതോ അത് യാതൊന്നു നിമിത്തമാണോ ഈ അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ കാണുന്നത് അതുതന്നെയാണ്. അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ കാണുന്നതിനു നിമിത്തമായ ആ പാപമാവു പ്രജാ പതിയുടെ ചക്ഷുസ്സിൽ അസുരന്മാർ ചേർത്തതുതന്നെയാണ്.

14. ഉപ-അഥ ഹ ശ്രോത്ര മു ചുസ്തം ന ഉദ്ഗായേതി. തഥേതി തേഭ്യഃ ശ്രോത്ര മുദഗായത്. യഃ ശ്രോത്രേ

ഭോഗസ്തം ദേവേഭ്യ ആഗായത്; യത് കല്യാണം ശൃണോതി തദാത്മനേ, തേ വി ദൂരനേ വൈന ഉദ്ഗാത്രാ f തേഷ്യന്തീതി. തമഭിദ്രുത്യ പാപ്മനാ f വിധ്യൻ സ യഃ സ പാപ്മാ യ ദേവേദമ പ്രതിരൂപം ശൃണോതി; സ ഏവ സ പാപ്മാ

അനന്തരം “നീ ഞങ്ങൾക്കായി ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുക” എന്ന് ശ്രോത്രത്തോട് പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെയൊക്കെ” എന്നു പറഞ്ഞ്, ശ്രോത്രം ആ ദേവന്മാർക്കായി ഉദ്ഗാനം ചെയ്തു. ശ്രോത്രം നിമിത്തമുള്ള ഭോഗം ഏതോ അതിനെ ദേവന്മാർക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു. കല്യാണത്തെ-ശോഭനമായിട്ടുള്ളതിനെ കേൾക്കു എന്നത് ഏതോ അതിനെ തനിക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു. “ഈ ഉദ്ഗാതാവിനെക്കൊണ്ട് നമ്മെ ദേവന്മാർ അതിഗമിക്കും” എന്ന് അസുരന്മാർ അറിഞ്ഞു. ആ ഉദ്ഗാതാവിന്റെ നേരെ ചെന്ന് പാപമാവുകൊണ്ട് വേധിച്ചു. ആ പാപമാവ് ഏതോ അത്, ഏതു നിമിത്തമാണോ ഈ അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ കേൾക്കുന്നത് അതുതന്നെയാണ്. അനുചിത ശ്രവണത്തിനു നിമിത്തമായ ആ പാപമാവ് പ്രജാപതിയുടെ ശ്രോത്രത്തിൽ ഉള്ളതുതന്നെയാകുന്നു.

15. ഉപ-അഥ ഹ മനഃഛുസ്തം ന ഉദ്ഗായേതി. തഥേതി തേഭ്യോ മന ഉദ്ഗായത്. യോ മനസി ഭോഗസ്തം ദേവേഭ്യ ആഗായത്. യത് കല്യാണം സങ്കല്പയതി തദാത്മനേ. തേ വിദൂരനേന വൈന ഉദ്ഗാത്രാ f ത്യേഷ്യന്തീതി. തമഭിദ്രുത്യ പാപ്മനാ f വിധ്യൻ. സ യഃ സ പാപ്മാ യദേവേദ മപ്രതി രൂപം സങ്കല്പയതി. സ ഏവ സ പാപ്മാ. ഏവ മേനാഃ പാപ്മനാ f വിധ്യൻ ഏവ മ വലേതാ ദേവതാഃ ദേവതാഃ പാപ്മഭിരൂപാസുജൻ.

പിന്നെ മനസ്സിനോട് “നീ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്യുക” എന്ന് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെ ആകട്ടെ” എന്നു പറഞ്ഞ്, മനസ്സ് ആ ദേവന്മാർക്കായി ഉദ്ഗാനം ചെയ്തു. മനസ്സിനിമിത്തമുള്ള ഭോഗം ഏതോ അതിനെ ദേവന്മാർക്കായി ആഗാനം ചെയ്തു. കല്യാണമായിട്ടുള്ളതിനെ സങ്കല്പിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് ഏതോ, അതിനെ തനിക്കുവേണ്ടി ആഗാനം ചെയ്തു. “ഈ ഉദ്ഗാതാവിനെക്കൊണ്ടു നമ്മെ ദേവന്മാർ അതി ഗമിക്കും.” എന്ന്, അസുരന്മാർ അറിഞ്ഞു. ആ ഉദ്ഗാതാവിനെ അഭിദ്രവിച്ച്, പാപമാവുകൊണ്ട് വേധിച്ചു. ആ പാപമാവ് ഏതോ അത്, ഏതു നിമിത്തമാണോ ഈ അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ സങ്കല്പിക്കുന്നത്, അതുതന്നെ ആകുന്നു. അനുചിതമായിട്ടുള്ളതിനെ സങ്കല്പിക്കുന്നതിനു നിമിത്തമായ ആ പാപം അതു തന്നെ പ്രജാപതിയുടെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതുതന്നെ. ഇപ്രകാരം ഈ ദേവതകളെ പാപമാവുകൊണ്ട് വേധിച്ചു; അതായതു, വാഗാദികളെ പാപമാവോടു യോജിപ്പിച്ചതുപോലെതന്നെ ഈ താഗാദി ദേവതകളെ പാപമാക്കളോടു യോജിപ്പിച്ചു.

16. ഉപ-അഥ ഹേമമാസന്ധ്യം പ്രാണമുചുസ്തം ന ഉദ്ഗായേതി; തഥേതി തേഭ്യ ഏഷപ്രാണഉദ്ഗായത്; തേ വിദൂരനേന വൈ ന ഉദ്ഗാത്രാ f ത്യേഷ്യന്തീതി. തമഭിദ്രുത്യപാപ്മനാ f വിധ്യൻ; സ യഥാ f ശ്മാന മൃതാ ലോഷ്ടാ വിധ്യാസേതൈവം ഹൈവ

N

P

I

K

വിധാം സമാനം വിഷ്ണോ വിനേശുഃ തതോ ദേവാ അഭ വൻപരാ f സുരാഃ; ഭവത്യാത്മനാ, പരാ f സ്യദി ഷൻഭ്രാത്യവ്യോ ഭവതി, യേ ഏവം വേദ.

അനന്തരം ഈ അസ്യത്തിലുള്ള പ്രാണനോട്, “നീ, ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഉദ്ഗാനം ചെയ്ക” എന്ന് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെ ആകട്ടെ” എന്നു പറഞ്ഞ്, പ്രാണൻ അവർക്കായി ഉദ്ഗാനം ചെയ്തു. “ഈ ഉദ്ഗാതാവിനെക്കൊണ്ട് നമ്മെ ദേവന്മാർ അതിഗമിക്കും” എന്ന് ആ അസുരന്മാർ അറിഞ്ഞു. അവന്റെ നേരേ ചെന്നിട്ടു പാപ്മാവിനെക്കൊണ്ട് വേധിക്കുവാൻ ഇച്ഛിച്ചു. അത് എങ്ങനെ എന്നാൽ, എപ്രകാരം ലോഷ്ടം (മണ്ണാങ്കട്ട) പാഷാണത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ട് വിധാംസിക്കുമോ, ഇപ്രകാരം തന്നെ വിശേഷിച്ചു ധസ്തരായിട്ട്, നാനാഗതികളായി വിനാശത്തെ പ്രാപിച്ചു. അനന്തരം ദേവന്മാർ, പ്രകൃതരായ വാഗാദികൾ അഗ്യാദ്യാത്മകമായ സ്വന്ത രൂപത്തിലായിത്തീർന്നു. അസുരന്മാർ പരാഭൂതരായിത്തീർന്നു, വിനശ്ചരായിത്തീർന്നു. ആരാനോ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നത് അവൻ താനായിത്തീരും. ഇവന്റെ ശത്രുവായ ഭ്രാത്യവ്യൻ പരാഭൂതനാകും.

17. ഉപ-തേഹോചുഃ, ക്വനുസോഭൂദ്, യോ ന ഇതമമ സഭേതതി. അയമാസ്യേ f നരിതി; സോ f യാസ്യ ആങ് ഗിരസോ f ണ്ഗാനാം ഹിരസഃ

അവർ-പ്രജാപതിയുടെ പ്രാണങ്ങൾ-പറഞ്ഞു:- “ആരാനോ നമ്മെ ഇപ്രകാരം ദേവഭാവത്തോടു ചേർത്തത്, അവൻ എവിടെ ഇരുന്നുവോ?” എന്ന്, “ഇതാ വായുടെ നടുവിൽ.” എന്ന് അവർ കണ്ടുപിടിച്ചു. ആ പ്രാണൻ, അയാസ്യനും ആങ്ഗിരസനുമായ കുന്നു. എന്തെന്നാൽ അവൻ ആങ്ഗങ്ങളുടെ-കാര്യകരണാത്മകങ്ങളായ അങ്ഗങ്ങളുടെ-രസമാകുന്നു, സാരമാകുന്നു.

18. ഉപ-സാ വാ ഏഷാ ദേവതാ ദുർന്നാമ; ദുരം ഹ്യ സ്യാമ്യത്യുഃ; ദുരം ഹ വാ അസ്മാൻമ്യത്യുർഭവതി യ ഏവം വേദ

അങ്ങനെയുള്ള ഈ പ്രാണദേവത ‘ദുർ’ എന്നു പ്രസിദ്ധിയുള്ളതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ, ഈ ദേവതയിൽ നിന്ന് മൃത്യു ദുരത്തിലാണ്. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ, ഇവനിൽനിന്ന് മൃത്യു ദുരത്തിലായിത്തീരുന്നു.

19. ഉപ-സാ വാ ഏഷാ ദേവതൈതാസാം ദേവതാനാം പാപ്മാനം മൃത്യുമപഹത്യ, യത്രോ f f സാം ദിശാമന്തസ് തദ്ഗ മയാം ചകാര; തദാസാം പാപ്മനോവിന്ദ്രധാത്; തസ്മാന ജനമിയാനാന്തമിയാനേത് പാപ്മാനം മൃത്യുമനവായാനീതി.

അങ്ങനെ ഉള്ള പ്രാണൻ എന്നു പറയുന്ന ഈ ദേവത ഈ വാഗാദി ദേവതകളുടെ പാപ്മാവാകുന്ന മൃത്യുവിനെ അപഹരിച്ചിട്ട് എവിടെയാണോ ഈ ദിക്കുകളുടെ അവസാനം അവിടെ ഗമിപ്പിച്ചു. അവിടെ ഈ ദേവതകളുടെ പാപ്മാക്കളെ പല വിധത്തിൽ അടക്കിവച്ചു. അതിനാൽ, “പാപ്മാവാകുന്ന മൃത്യുവിനെ ഞാൻ പ്രാപിക്കരുത്. അയ്യോ!” എന്ന് വിചാരിച്ച്, ജനത്തെ ഗമിക്കരുത്. അന്തത്തെ-ദിക്കുകളുടെ അന്തത്തെ-ഗമിക്കരുത്.

20. ഉപ-സാ വാ ഏഷാ ദേവതൈതാസാം ദേവതാനാം പാപ്മാനം മൃത്യുമപഹത്യാമൈനാ മൃത്യുമത്യവഹത്.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ പ്രാണദേവത ഈ വാഗാദി ദേവതകളുടെ പാപ്മാവാകുന്ന മൃത്യുവിനെ അപഹരിച്ചിട്ട് ഈ ദേവതകളെ മൃത്യുവിനെ കടത്തിവിട്ട് സ്വരൂപത്തെ പ്രാപിപ്പിച്ചു.

21. ഉപ-സ വൈ വാചമേവ പ്രഥമാമത്യവഹത്; സാ f യദാ മൃത്യുമത്യമ്യത്യേ സോ f ഗിരഭവത് സോ f യമഗ്നിഃ പരേണ f മൃത്യു മതിക്രാന്തോ ദീപ്യതേ

ആ പ്രാണൻ പ്രഥമയായ-പ്രധാനയായ-വാക്കിനെത്തന്നെ കടത്തിവിട്ടു. ആ വാക്ക് എപ്പോൾ മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ചു മുക്തയായോ അപ്പോൾ അത് അഗ്നിയായിത്തീരുന്നു. കടന്നുപോയ ഈ അഗ്നി മൃത്യുവിന് അപ്പുറം ദീപിക്കുന്നു-പ്രകാശിക്കുന്നതാണ്.

22. ഉപ-അഥ പ്രാണമത്യവഹത് സ യദാ മൃത്യുമത്യമ്യത്യേ, സവായുരഭവത്; സോ f യം വായുഃ പരേണ മൃത്യുമതിക്രാന്തഃ പവതേ.

പിന്നെ പ്രാണനെ-പ്രാണത്തെ-കടത്തിവിട്ടു. അത്-ആ പ്രാണൻ-എപ്പോൾ മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ചു മുക്തനായോ അപ്പോൾ അതു വായുവായിത്തീർന്നു. മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ച ഈ വായു മൃത്യുവിന് അപ്പുറം പവനം ചെയ്യുന്നു.

23. ഉപ-അഥചക്ഷുരത്യവഹത്; തദ്ദദാ മൃത്യുമത്യമ്യത്യേ, സ ആദിത്യോ f ഭവത്; സോ f സാ വാദിത്യഃ പരേണ മൃത്യുമതി ക്രാന്തസ്തപതി

പിന്നെ ചക്ഷുസ്സിനെ കടത്തിവിട്ടു. ആ ചക്ഷുസ്സ് എപ്പോൾ മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ച് മുക്തമായോ അപ്പോൾ അത് ആദിത്യനായിത്തീർന്നു. മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ച അങ്ങനെയുള്ള ആ ആദിത്യൻ മൃത്യുവിന് അപ്പുറം തപിക്കുന്നു.

24. ഉപ-അഥ ശ്രോത്രമത്യവഹത്; തദ്ദദാമൃത്യു മത്യമ്യത്യേ, താദിശോ f ഭവൽ; താ ഇമാദിശഃ പരേണ മൃത്യു മതിക്രാന്തഃ

പിന്നെ ശ്രോത്രത്തെ കടത്തിവിട്ടു. അത് ആ ശ്രോത്രം എപ്പോൾ മൃത്യുവിനെ കടന്നു മുക്തമായോ, അപ്പോൾ അവ ദിക്കുകളായിത്തീർന്നു. മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ച അങ്ങനെയുള്ള ദിക്കുകൾ മൃത്യുവിനപ്പുറം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

25. ഉപ-അഥ മനോ f ത്യവഹത്; തദ്ദദാമൃത്യുമദ്യമ്യത്യേ, സ ചന്ദ്രമാ അഭവത്. സോ f സൗ ചന്ദ്രഃ പരേണ മൃത്യുമതിക്രാന്തോ ഭാതി; ഏവം ഹ വാ ഏനമേ ഷാ ദേവതാമൃത്യുമതിവഹതി, യ ഏവം വേദ.

അനന്തരം മനസ്സിനെ കടത്തിവിട്ടു. അതു എപ്പോൾ മൃത്യുവിനെ കടന്നു മുക്തമായിത്തീർന്നുവോ അപ്പോൾ അതു ചന്ദ്രനായിത്തീർന്നു. മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിച്ച അങ്ങനെയുള്ള ആ ചന്ദ്രൻ മൃത്യുവിന് അപ്പുറം ശോഭിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ

N

P

I

K

അറിയുന്നുവോ, ഇവനെ ഈ പ്രണവേദമുതലുവെന്നു കടത്തിവിടുന്നു.

26. ഉപ-അഥ f f തന്നേ f ന്നാദ്യമാഗായത്. യദ്ധികീം ചാനനമദ്യതേ f നേ നൈവതദദ്യതേ. ഇഹ പ്രതിതിഷ്ഠിതി.

അനന്തരം തനിക്കുവേണ്ടി അന്നാദ്യത്തെ ആഗാനം ചെയ്തു. എന്തെന്നാൽ ഏതെല്ലാം അന്നം അഭിക്കപ്പെടുന്നുവോ അത് പ്രാണനെക്കൊണ്ടുതന്നെയാണ് അഭിക്കപ്പെടുന്നത്. ഈ അന്നാദ്യത്തിൽ പ്രാണൻ പ്രതിഷ്ഠിതി ചെയ്യുന്നു.

27. ഉപ-തേ ദേവാ അബ്രുവൻ:- ഏതാവദാ ഇദം സർവം യദന്നം തദാത്മന ആഗാസീഃ; അനുനോ f സ്ഥിനന്ന ആഭജസ്യ ഇതി. തേവൈമാ f ഭിസം വിശ തേതി. തഥേതി തം സമന്തം പരിണ്യവിശന്ത. തസ്മാദ്യദനേ നാനമത്തിതേ നൈതാസ്തുപ്യന്തി. ഏവം ഹ വാ ഏനം സ്വാ അഭിസംവിശന്തി; ഭർത്താ സ്വാനാം ശ്രേഷ്ഠഃ പുര ഏതാ ഭവത്യുന്നാദോ f ധിപതിര്യ ഏവം വേദ. യ ഉ ഹൈവംവിദം സോഷ്യ പ്രതി പ്രതിർബ്ബുഭുഷതി, ന ഹൈവാലം ഭാര്യേഭ്യോ ഭവതി. അഥ യ ഏവൈതമനുഭവതി, യോ വൈത മനുഭാര്യോൻ ബുഭുഷതി, സഹൈവാലം ഭാര്യേഭ്യോ ഭവതി.

ആ വാഗാദികളായ ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു:- “അന്നം യാതൊന്നോ അത് എല്ലാം ഇത്രയുമേ ഉള്ളുവല്ലോ; അതിനെ തനിക്കുവേണ്ടി നീ ആഗമനം ചെയ്തു. ഇനി ഈ അന്നത്തിൽ ഞങ്ങളെ ആഭജിപ്പിക്കുക-പങ്കുള്ള വരാകുക.” എന്ന് ‘അന്നാർത്ഥികളാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾ എന്റെ ചുറ്റും അഭിമുഖമായി സ്ഥിതി ചെയ്യുവിൻ!’ എന്നു പ്രാണൻ പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെയൊക്കട്ടെ” എന്നു പറഞ്ഞ്, ആ പ്രാണൻ ചുറ്റും നിവിഷ്ഠരായി. അതിനാൽ ഈ പ്രാണനെക്കൊണ്ട് യാതൊരു അന്നത്തെ ലോകം അഭിക്കുന്നുവോ, ആ അന്നംകൊണ്ട് ഈ വാഗാദികൾ തൃപ്തിപ്പെടുന്നു ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ, ഇവനെ സ്വന്തം ആളുകൾ-ജ്ഞാതീകൾ ഇപ്രകാരം അഭിമുഖീകരിച്ചു ചുറ്റും ഇരിക്കുന്നു. ഇവൻ ജ്ഞാതീകൾക്ക് ഭരണകർത്താവായും ശ്രേഷ്ഠനായും മുമ്പിൽ നടക്കുന്നവനായും, അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നവനായും അരോഗനായും മേലാവായി രുന്ന് പാലിക്കുന്നവനായും ഭവിക്കുന്നു. സ്വന്തം ആളുകളിൽ ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവനെക്കുറിച്ച് പ്രതികൂലനായി, സ്വർദ്ധിക്കുന്നവനായി ഭവിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത്, അവൻ ഭരണീയന്മാർക്ക് മതിയായവനായി ഭവിക്കയില്ലതന്നെ. പിന്നെ ആരാണോ ഇവനെ-ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവനെ-അനുഗതനായി ഭവിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഇവനെ അനുവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ഭാര്യന്മാരെ-ഭരണീയന്മാരെ-ഭരിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത് അവൻ മാത്രമേ ഭരണീയന്മാർക്കു മതിയാവുകയുള്ളൂ.

28. ഉപ“സോ f യാസ്യ ആങ്ഗിരസോ f ങ്ഗാനാം ഹിരസഃ” പ്രാണോ വാ അങ്ഗാനാം രസഃ, പ്രാണോ ഹിവാ അങ്ഗാനാം രസഃ; തസ്മാദദം യസ്മാൽ

കസ്മാച്ചാങ്ഗാൽ പ്രാണ ഉൽക്രാമതി തദേവ തച്ഛൃഷ്ടി; ഏഷ ഹിവാ അങ്ഗാനാം രസഃ.

“സോ f യാസ്യ ആങ്ഗിരസോ f ങ്ഗാനാം ഹി രസഃ” എന്നുള്ളതിനാൽ പ്രാണൻ അംഗങ്ങളുടെ രസമാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. പ്രാണൻ അംഗങ്ങളുടെ രസമാണെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണ്. ഏത് അംഗത്തിൽനിന്നുമാണോ പ്രാണൻ ഉൽക്രാമിക്കുന്നത്-മാറുന്നത് അപ്പോൾതന്നെ അത്-ആ അംഗം-ശോഷിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ പ്രാണൻ അംഗങ്ങളുടെ രസമെന്നു പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്നു.

29. ഉപ f ഏഷ ഉ ഏവ ബുഹസ്സപതിഃ; വാഗൈഗ ബുഹതീ: തസ്യ ഏഷപതിഃ; തസ്മാദുബുഹസ്സപതിഃ.

ഈ പ്രകൃതമായ ആങ്ഗിരസൻതന്നെ ബുഹസ്സപതിയും ആകുന്നു. ബുഹതീ എന്നു പറയുന്നത് വാക്കാകുന്നുവല്ലോ. അതിന് ഈ പ്രാണൻ പതിയാകുന്നു. അതിനാൽ ബുഹസ്സപതിയാകുന്നു.

30. ഉപ-ഏഷ ഉ ഏവ ബ്രഹ്മണസ്സപതിഃ; വാഗൈഗ ബ്രഹ്മ; തസ്യ ഏഷപതിഃ; തസ്മാദു ബ്രഹ്മണസ്സപതിഃ.

ഈ പ്രാണൻതന്നെ ബ്രഹ്മസ്സപതിയും ആകുന്നു, ബ്രഹ്മം വാക്കാകുന്നു. അതിന്-ആ വാക്കിന്-ഈ പ്രാണൻ പതിയാകുന്നു. അതിനാൽ ബ്രഹ്മണസ്സപതി ആണ്.

31. ഉപ-ഏഷ ഉ ഏവ സാമ; വാഗൈഗസാ f മൈഷ, സാ ചാമശ്ചേതി തത് സാമ്നഃ സാമത്വം; യദേവ സമഃ പ്ലഷിണാ, സമോ മശകേന, സമോ നാഗേന, സമ ഏഭിസ്ത്രിദിർല്ലോകൈഃ, സമഃ സർവ്വേണ; താസ്മാദേവ സാമ; അശ്നുതേ സാമ്നഃ സായുജ്യം സലോ കതാം, യ ഏവ മേതത് സാമവേദ.

ഈ പ്രാണൻ തന്നെ സാമവുമാകുന്നു. ‘സാ’ എന്നത് വാക്കാകുന്നു. ‘അമ’ എന്ന ശബ്ദം ഈ പ്രാണനാകുന്നു. ‘സ’ എന്നതും ‘അമ’ എന്നതും അതാണ് സാമത്തിനുള്ള സാമത്വം എന്തു കാരണത്താലാണോ. പ്ലഷിയോട്-പുത്തികാശരീരത്തോടു-സമനായും കൊതുകിനോടു സമനായും, നാഗത്തോടു സമനായും ഈ മൂന്നു ലോകങ്ങളോടും സമനായും സർവ്വത്തോടും സമനായും ഇരിക്കുന്നത്, അതുകൊണ്ടും പ്രാണനെ സാമമെന്നു പറയാം. ആരാണോ, ഇപ്രകാരം സാമത്തെ അറിയുന്നത്, അവൻ സാമത്തിന്റെ-പ്രാണന്റെ സായുജ്യത്തെയോ സലോകതയേയോ പ്രാപിക്കുന്നു.

32. ഉപ-ഏഷ ഉവാ ഉദ്ഗീമഃ; പ്രാണോ വാ ഉത്; പ്രാണേന ഹീദം സർവമുത്തബ്ധം വാ ഗേവ ഗീഥാ; ഉച്ചഗീഥാ ചേതി സ ഉദ്ഗീഥാഃ.

ഈ പ്രാണൻ ഉദ്ഗീഥവുമാകുന്നു. ഉത് എന്നത് പ്രാണനാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ ജഗത്തെല്ലാം പ്രാണനാൽ ആണ് ഉത്തബ്ധമായിരിക്കുന്നത്-താങ്ങി നിറുത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. ഗീഥ എന്നു പറയുന്നത് വാക്കുതന്നെ ആകുന്നു. ഉത്തംഗീഥയും

N

P

I

K

എന്നുള്ളതു ചേർത്തുപറയുന്നതാണ് ഉദ്ദേശ്യം.

33. ഉപ-തലാപി ബ്രഹ്മദത്തശ്ചേ കിതാനോ രാജാനം ഭക്ഷ്യന്നുവാച:- അയം തൃസ്യ രാജാ മുർദ്ധാനം വിപാതയതാദ്, യദിതോ f യാസ്യ ആങ്ഗിരസോ f ന്യേനോദഗായദിതി. വാചാ ച ഹേവ സ പ്രാണേന ചോദഗായദിതി.

ആ വിഷയത്തിലും ഒരു ആഖ്യാനം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ചൈകി താനന്റെ യുവാപത്യമായ ബ്രഹ്മദത്തൻ രാജാവിനെ-സോമത്തെ -ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “അയാസ്യനായ ആങ്ഗിരസൻ ഈ വാക്സംയുക്തനായ പ്രാണനിൽനിന്ന് മറ്റൊരു ദേവതയെക്കൊണ്ടാണ് ഉദ്ഗാനം ചെയ്തതെങ്കിൽ, ഈ എന്നാൽ ഭക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന സോമം അവന്റെ-അന്യതവാദിയായ എന്റെ-മുർദ്ധാവിനെ-ശിരസ്സിനെ വിപതിപ്പിക്കട്ടെ” എന്ന്. അവൻ-അയാസ്യനായ ആങ്ഗിരസൻ വാക്കുകൊണ്ടും പ്രാണനെക്കൊണ്ടും തന്നെയാണ് ഉദ്ഗാനം ചെയ്തത് എന്ന് ഇതുകൊണ്ടു തീർച്ചയാണ്.

34. ഉപ- തസ്യ ഹൈതസ്യ സാമേനാ യഃ സ്വം വേദ, ഭവതി ഹാസ്യ വൈ സ്വര ഏവ സ്വം തസ്മാ ദാർത്വിജ്യം കരിഷ്യൻ വാചി സ്വരമിച്ഛേത. തയാ വാചാ സ്വസമ്പന്നയാ f f ദർത്വിജ്യം കുര്യാത്. തസ്മാദ്യജേണ സ്വരവന്തം ദിദ്യക്ഷന്ത ഏവ; അഥോ യസ്യസ്വം ഭവതി. ഭവതി ഹാസ്യസ്വം യ ഏവ മേതേത് സാമ്നഃ സ്വം വേദ.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ സാമത്തിന്റെ ധനത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ ധനം ഉണ്ടാകും. ആ സാമത്തിന് ധനം സ്വരം തന്നെയാണ്. അതിനാൽ ആർത്വിജ്യം ചെയ്യാൻ പോകുന്നവൻ വാക്കിൽ സ്വരത്തെ ഇച്ഛിക്കണം. സ്വരസമ്പന്നനായ ആ വാക്കുകൊണ്ട് ആർത്വിജ്യത്തെ ചെയ്യണം. ആർക്കൊന്നോ ധനം ഉള്ളത്, അവനേ കാണുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നതു എപ്രകാരമോ അതുപോലെ, യജ്ഞത്തിൽ സ്വരമുള്ളവനെ കാണുവാൻ ജനങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു. ആരൊന്നോ ഇപ്രകാരം ഈ സാമത്തിന്റെ സ്വത്തിനെ അറിയുന്നത് അവൻ ധനം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്.

35. ഉപ-തസ്യ ഹൈതസ്യ സാമേനായഃ സുവർണ്ണം വേദ, ഭവതി ഹാസ്യ സുവർണ്ണം; തസ്യ വൈ സ്വര ഏവ സുവർണ്ണം; ഭവതി ഹാസ്യ സുവർണ്ണം യ ഏവം മേതേത് സാമ്നഃ സുവർണ്ണം വേദ.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ സാമത്തിന്റെ സുവർണ്ണത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ സുവർണ്ണം ഉണ്ടാകും. ആ സാമത്തിന് സുവർണ്ണം സ്വരംതന്നെയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ സാമത്തിന്റെ സുവർണ്ണത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ സുവർണ്ണം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്.

36. ഉപ- തസ്യ ഹൈതസ്യ സാമേനോ യഃ പ്രതിഷ്ഠാ വേദ, പ്രതി ഹതിഷ്ഠാതി; തസ്യ വൈ വാ ഗേവ പ്രതിഷ്ഠാ; വാ ചി ഹി ഖലോഷ ഏതത് പ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിതോ ഗീയതേ; അന്ന ഇത്യഹൈക ആ ഹുഃ.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ സാമത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠയെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ പ്രതിഷ്ഠിതി ചെയ്യുന്നു. ആ സാമത്തിന് പ്രതിഷ്ഠ വാക്കുതന്നെയാകുന്നു. എന്നെന്നാൽ ഈ പ്രാണൻ വാക്കിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിട്ടാണല്ലോ ഈ ഗീതിയായിത്തീരുന്നത്. അന്നത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിട്ടാണു ഗീതി ഭാവത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതെന്ന് മറ്റു ചിലർ പറയുന്നു.

37. ഉപ- അഥാതഃ പവമാനാനാമേവാദ്യാരോഹഃ; സ വൈ വലു പ്രസ്തോതാ സാമ പ്രസ്താതി; സ യത്ര പ്രസ്തുയാത് തദേതാനിജപേത്;- അസതോ മാ സദ്ഗയമയാ; തമസോ മാ ജേതീർഗമയ; മുത്യോർമ്മാ f മുതംഗമയ. ഇതി. സ യദാഹാ സതോ മാനാദ്ഗമയേതി, മുത്യൂർവാ അസത്, സദ മുതം; മുത്യോർമ്മാ f മുതം ഗമയാമുതം മാകൂർവിത്യേ വൈതദാഹ; തമസോ മാ ജേയാതിർ ഗമയേതി:- മുത്യൂർവൈതമോ, ജേയാതിരമുതം മുത്യോർമ്മാ f മുതം ഗമയാമുതം മാകൂർവിത്യേവൈ തദാഹ; മുത്യോർമ്മാ f മുതം ഗമയേതി നാത്ര തിരോഹിതമിവാസ്തി. അഥയാ നീതരാണി സ്തോത്രാണി തേഷാത്മനേ f ന്നാഭ്യമാഗായേത്. തസ്മാദു തേഷുവരം വ്യണ്ണീതയം കാമം കാമയേത തം; സ ഏവം വിദുദ്ഗാതാ f f ത്മനേ വായജമാനായ വ യം കാമം കാമയതേ തമാഗായതിതൈലതല്ലോകജിദേവ: ന ഹൈവാലോക്യ തായാ ആശാ f സ്തി, യ ഏവമേതത് സാമ വേദ.

അനന്തരം ഇതിനാൽ ഏതു വിജ്ഞാനമുള്ളവനാണോ ജപകർമ്മത്തിൽ അധികാരം, ആ വിജ്ഞാനം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞതിനാൽ പവമാനങ്ങൾക്കു മാത്രമുള്ള അഭ്യോരോഹം എന്നു പറയുന്ന ജപകർമ്മം വിധിക്കപ്പെടുന്നു:- ആ പ്രസ്തോതാവ് സാമത്തെ പ്രസ്തവിക്കുമല്ലോ. ആ പ്രസ്തോതാവ് ഏതു കാലത്തിൽ പ്രസ്തവിക്കുമോ-പ്രാരംഭിക്കുമോ അപ്പോൾ ഇവയെ-താഴെ പറയുന്ന മന്ത്രങ്ങളെ ജപിക്കണം. “അസതോ മാ സദ്ഗയമയാ” “തമസോ മാ ജേയാതിർഗമയ.” “മുത്യോർമ്മാ f മുതം ഗമയ,” എന്ന്. ആ മന്ത്രം “അസതോ മാ സദ്ഗയമയാ” എന്ന് ഏതിനെ പറയുന്നുവോ, അതിൽ അസത്ത് എന്നു പറയുന്നത് മുത്യു ആകുന്നു. സത്ത് എന്നത് അമൃതമാകുന്നു. എന്നെ മുത്യുവിൽനിന്ന് അമൃതത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കുക. അതായത്; എന്നെ അമൃതനാക്കുക എന്നുതന്നെയാണ് ഈ പറയുന്നത്. തമസ്സ് എന്നത് മുത്യു ആകുന്നു. മുത്യുവിൽനിന്ന് എന്നെ അമൃതത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കുക. അതായത് എന്നെ അമൃതനാക്കുക എന്നുതന്നെയാണ് ഇപ്പറയുന്നത്. മുത്യോർമ്മാ f മുതംഗമയ എന്നുള്ളതിൽ തിരോഹിതമെന്നപോലെ ഉള്ള അർത്ഥസ്വരൂപം ഇല്ല. അനന്തരം മറ്റു സ്തോത്രങ്ങൾ ഏവയോ അവയിൽ തനിക്കായി അന്നാദൃത്തെ ആഗാനം ചെയ്യണം. ഏതു കാരണത്താലാണോ ഇപ്രകാരം അറിയുന്ന-പ്രാണവിത്തായ-ഈ ഉദ്ഗാതാവ് തനിക്കായോ യജമാനനായോ ഏതു കാമത്തെ കാമിക്കുന്നുവോ അതിനെ ആഗാനം ചെയ്യുന്നത്, അതിനാൽ ആ സ്തോത്രങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ഏതു കാമത്തെയാണോ കാമിക്കുന്നത്, ആ കാമത്തെ വരമായി വരിക്കണം.

N

P

I

K

അങ്ങനെയുള്ള ഈ പ്രാവിചരണാനം ലോകങ്ങളെ ജയിക്കുന്ന തുതന്നെ. ആരാണോ ഈ നാമത്തെ അറിയുന്നത് അവൻ ലോകാർഹതാവേണ്ടെപ്പറ്റി അംശംസനം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

നാലാം ബ്രഹ്മണം

38. ഉപ-ആത്മൈവേദമഗ്ര ആസീത്; പുരുഷവിധഃ സോ f നു വീക്ഷ്യനാനുദാത്മനോ f പശ്യത്; സോ f ഹ മസ്മീ ത്യഗ്രേ വ്യാഹരത്. തതോ f ഹം നാമാ ഭവത്: തസ്മാദപ്യേതർഹ്യാമന്ത്രിതോ f ഹമയമി ത്യേവാഗ്ര ഉക്ത്യാ f മാന്യന്നാമ പ്രബ്രൂതേ, യദ സ്യഭവതി. സ യത് പൂർവ്വോ f സ്മാത് സർവ്വ സ്മാത് സർവ്വാൻ പാപ്മന ഔഷത്, തസ്മാത് പുരുഷഃ ഓഷതി ഹ വൈ സ തം യോ f സ്മാത് പൂർവ്വോ ബുഭുഷതി യ ഏവം വേദ.

മറ്റു ശരീരം ഉണ്ടാകുന്നതിനു മുമ്പ് ഇത് പല മാതിരിയിലുള്ള ശരീരമെല്ലാം-ആത്മാവുതന്നെ ആയിരുന്നു. പുരുഷനെപ്പോലെ ശിരസ്സ് പാണികൾ മുതലായവയോടുകൂടിയ ആ വിരാട്ട് അനു വീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട്-അനാലോചനം ചെയ്തിട്ട്-തന്നിൽനിന്നു വേറേയായ ഒന്നിനേയും കണ്ടില്ല. അവൻ മുമ്പേ 'ഞാനാകുന്നു' എന്ന അർത്ഥത്തിൽ 'അഹം അസ്മി' എന്ന് വ്യാഹരിച്ചു-പറഞ്ഞു. അതിനാൽ 'അഹം' എന്നു പേരുള്ളവനായിത്തീർന്നു. അതിനാൽ ഇപ്പോഴും ആ മന്ത്രണം ചെയ്യപ്പെട്ടവൻ-'നീ ആര്?' എന്നു ചോദിച്ചാൽ ഒരുവൻ-ആദ്യം-'ഞാൻ ആണ്' എന്നുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ട്, ആ വേറേയുള്ള നാമത്തെ പറയുന്നു. ആ പ്രജാപതി ഈ പ്രജാപതിതാമത്തെ പ്രാപിക്കുവാനിച്ഛിക്കുന്നവരുടെ സമുദായത്തെക്കാളെല്ലാം പൂർവ്വനായിട്ട്-മുമ്പനായിട്ട്-എല്ലാ പാപ്മമാക്കളേയും ദഹിപ്പിച്ചു എന്നുള്ളത് ഏതോ, അതിനാൽ പുരുഷനാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ, ആരാണോ ഇവനെക്കാൾ മുമ്പനായി ഭവിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത് അവനെ ദഹിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

39. ഉപ-സോ f ബിഭേത്; തസ്മാദേകാകീ ബിഭേതി; സ ഹായമീക്ഷാഽചക്രേ, യന്മദന്യന്നാസ്തി, കസ്മാന്നു ബിഭേമീതി; തത ഏവാസ്യ ഭയം വീയായ; കസ്മാദ്ധ്യഭേക്ഷ്യത്? ദിതീയാ ദൈ ഭയം ഭവതി.

അവൻ-ആ പ്രജാപതി ഭയപ്പെട്ടു, അതിനാൽ ഒറ്റയായുള്ളവൻ ഭയപ്പെടുന്നു. അങ്ങനെ ഭയപ്പെട്ട ഈ പ്രജാപതി ഈ ക്ഷണത്തെ ചെയ്തു-വിചാരിച്ചറിഞ്ഞു. "യാതൊരു കാരണത്താൽ എന്നിൽനിന്ന് അന്യമായിട്ടുള്ള വസ്തു ഇല്ലല്ലോ, അതിനാൽ ഏതിൽനിന്നാണ് ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നത്?" എന്ന്. അതിനാൽതന്നെ ഇവന്റെ- ഈ പ്രജാപതിയുടെ ഭയം തീരെ നീങ്ങി. ഏതിൽ നിന്നാണ് ഭയപ്പെട്ടത്? രണ്ടാമതൊന്നിൽ നിന്നാണല്ലോ ഭയമുണ്ടാകുന്നത്.

40. ഉപ- സ വൈ നൈവ രേമേ; തസ്മാദേകാകീന രമതേ. സ ദിതീയമൈച്ഛത്; സ ഹൈതാവാനാസ, യഥാ സ്ത്രീപുമാം സൗ സംപരിഷക്തൗ; സ ഇമ മേവാ ff ത്ഥാനംദേധാ f പാതയത്; തതഃ പതിശ്ച

പത്നീ ചാഭവതാം. തസ്മാദിദമർദ്ധ ബുഗളമിവ സ്വ ഇതിഹ സ്മാ ff ഹയാജ്ഞവല്കൃഃ; തസ്മാദയ മാകാശഃ സ്ത്രീയാ പുര്യത ഏവ. നാം സമഭവത്; തതോ മനുഷ്യാ അജായന്ത.

അവൻ ആ പ്രജാപതി രമിച്ചില്ല- രതിയെ പ്രാപിച്ചില്ല. അതിനാൽ ഏകാകിയായിട്ടുള്ളവൻ രമിക്കുന്നില്ല. അവൻ, രണ്ടാമതൊരു വസ്തുവിനെ-സ്ത്രീ വസ്തുവിനെ ഇച്ഛിച്ചു. അവൻ പരസ്പരം ആലിംഗനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ പുരുഷന്മാർ എങ്ങനെയോ-ഏതു പരിമാണത്തോടു കൂടിയിരിക്കുമോ അത്രയും പരിമാണമുള്ളവൻ ആയിത്തീർന്നു. അവൻ ഈ ആത്മാവിനെത്തന്നെ രണ്ടു പ്രകാരത്തിൽ പതിപ്പിച്ചു. അതിനാൽ പതിയും പത്നിയും ഉണ്ടായി. അതിനാൽ ഈ ശരീരം തന്നിലുള്ള-തന്റെ അർദ്ധഭാഗം പോലേയിരിക്കുന്നു എന്ന് യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ആകാശമായ-സ്ത്രീയാകുന്ന-പകുതിയില്ലാത്ത ഈ പുരുഷാർദ്ധം സ്ത്രീയാൽ പൂരിപ്പിക്കപ്പെടുക തന്നെ ചെയ്യുന്നു. അവളെ-പത്നിയായി കല്പിക്കപ്പെട്ടു. ശതരുപ എന്ന ആ പുത്രിയെ പ്രജാപതി ഉപഗമിച്ചു. അതിൽനിന്ന് മനുഷ്യർ ഉണ്ടായി.

41. ഉപ- സോഹേയമീക്ഷാഽചക്രേ-കഥംനുമാ ff ത്ഥന ഏവ ജനയിതാ സംഭവതി? ഹന്ത! തിരോ f സാ നീതി; സാ ഗൗരഭവത്; ഋഷഭഇതരഃ; താം സമേവാ ഭവത്; തതോ ഗാവോ f ജായന്തഃ; ബഡവേ തരാ f ഭവത്; അശവ വൃഷ ഇതരഃ; ഗർദ്ദഭീതരാ, ഗർദ്ദഭ ഇതരഃ; താം സമേവാഭവത്; ത ത ഏകശ ഫമജായതഃ; അജേതരാ f ഭവത്; വസ്തഇതരഃ; അവിരിതരാ, മേഷഇതരഃ; താം സമേവാഭവത്; തതോ f ജാവയോ f ജായന്തഃ; ഏവമേവ യദിദം കിംച മിഥു നമാപി പീലിതാഭ്യസ്തത്; സർവ മസ്യജത.

ആ ഇവൾ- ആ ശതരുപ ഈക്ഷിച്ചു.- ആലോചിച്ചു. "എന്നെ തന്നിൽനിന്നു തന്നെ ജനിപ്പിച്ചിട്ട്, എങ്ങനെയാണ് സംഭവിക്കുന്നത്? ഉപഗമിക്കുന്നത്? ഇപ്പോൾ ഞാൻ മറഞ്ഞുകളയാം" എന്ന്, അവൾ- ആ ശതരുപ ഗോവായിത്തീർന്നു. മറ്റേ ആൾ-മനു ഋഷഭം ആയി. അവളെ ഉപഗമിക്കതന്നെ ചെയ്തു. അതിൽനിന്ന് ഗോക്കൾ ജനിച്ചു. മറ്റേവൾ-ശതരുപ-പെൺകുതിരയായിത്തീർന്നു. മറ്റേവൻ-മനു-ആൺകുതിരയായി. ശതരുപ പെൺകുതിരയായി. മറ്റേ ആൾ ആൺകുതിരയായി അവളെ ഉപഗമിക്കതന്നെ ചെയ്തു. അതിൽനിന്ന് ഒറ്റക്കുള്ളവുള്ള ഇനം ഉണ്ടായി. ശതരുപ പെൺകോലാടായി. മറ്റേ ആൾ-മനു-കോലാടായി. അതുപോലെ ശതരുപ പെൺകുറിയാടും മനു ആൺകുറിയാടുംമായി അവളെ ഉപഗമിക്കതന്നെ ചെയ്തു. അതിൽനിന്ന് കോലാടുകളും കുറിയാടുകളും ഉണ്ടായി. ഇപ്രകാരം തന്നെ പിപീലികകൾവരെ ഏതെല്ലാം മിഥുനമാണോ ലോകത്തിൽ ഉള്ളത് അതിനെ എല്ലാം സൃഷ്ടിച്ചു.

42. ഉപ- സോ f വേദഹം വാവ സൃഷ്ടിരസ്മ്യഹം ഹീദം സർവമ സൃക്ഷീതി, തതഃ സൃഷ്ടിരഭവത് സൃഷ്ട്യാഽഹാസ്യേതസ്യാം ഭവതി, യ ഏവം വേദ.

അവൻ ആ പ്രജാപതി വിചാരിച്ചു:- "സൃഷ്ടി-സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ജഗത്ത്-ഞാൻ തന്നെയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇതിനെ എല്ലാം

N

P

I

K

ഞാനാണു” സൃഷ്ടിച്ചത് എന്ന്. അതിനാൽ സൃഷ്ടി എന്നു പേരുള്ളവനായിത്തീർന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ഇവന്റെ- ഈ പ്രജാപതിയുടെ-ഈ സൃഷ്ടിയിൽ-സൃഷ്ടിയായ ഈ ജഗത്തിൽ സ്രഷ്ടാവായിത്തീരുന്നു.

43. ഉപ-അഥേത്യഭേദമഥത്; സമുഖാച്ചയോനേരഹസ്താഭ്യാം ചാഗ്നിമസൃജത; തസ്മദേതദൃഭ്യേമലോമകമന്തരതഃ അലോമകാഹ യോനിരന്തരതഃ തദ്യഭിദമാ ഹുരമും യജാമും യ ജേത്യേകൈകം ദേവ, മേതസ്യൈവ സാ വിസൃഷ്ടിഃ; ഏഷ ഉഹേത്യമസർവേദേവാഃ അഥയത് കിഞ്ചേദമാർദ്രം തദ്രേതസോ f സൃജത; തദ്യസോമഃ; ഏതാവദാ ഇദം സർവമന്നം ചാന്നാദശ്വഃ; സോമ ഏവാന്നം; അഗ്നിരന്നാദഃ; സൈഷാ ബ്രഹ്മണോ f തിസൃഷ്ടിഃ; യച്ഛ്വേയസോ ദേവാനസൃജത, അഥയന്മർത്യഃ സന്നമൃതാന സൃജത, തസ്മാദതിസൃഷ്ടിഃ അതിസൃഷ്ട്യാം ഹാസൈത്യസ്യാം ഭവതി യ ഏവം വേദ.

അനന്തരം ഇപ്രകാരം അഭിമുഖ്യേന മമനം ചെയ്തു. ആ പ്രജാപതി മുഖമാകുന്ന യോനിയിൽനിന്നും ഹസ്തങ്ങളാകുന്ന യോനികളിൽനിന്നും അഗ്നിയെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനാൽ ഇതു രണ്ടും അകത്ത് രോമമില്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. യോനി അകത്തുവശത്ത് രോമമില്ലാത്തതാണല്ലോ. അതിൽ-കർമ്മപ്രകരണത്തിൽ, ഓരോ ദേവനെയും ഇന്നദേവനെ യജിക്കുക, ഇന്നദേവനെ യജിക്കുക എന്ന് ഇപ്പറയാറുള്ളത് ഏതോ ആ വിവിധമായ സൃഷ്ടി ഈ പ്രജാപതിയുടെ തന്നെയാകുന്നു. എല്ലാ ദേവന്മാരും ഈ പ്രജാപതി തന്നെ ആകുന്നു. അനന്തരം ലോകത്തിൽ ഏതെല്ലാമാണോ ആർദ്രമായിട്ടുള്ളത് അവയെ രേതസ്സിൽനിന്ന് സൃഷ്ടിച്ചു. അത് സോമം തന്നെയാകുന്നു. ഈ ജഗത്തെല്ലാം ഇത്രത്തോളം മാത്രമാകുന്നു. അന്നവും അന്നാദനും മാത്രമാകുന്നു. അന്നംതന്നെയാണ് സോമം അന്നാദൻ തന്നെ അഗ്നി. തന്നെക്കാൽ ശ്രേഷ്ഠരായ ദേവന്മാരെ സൃഷ്ടിച്ചു എന്നത് ഏതോ, ഇത് ബ്രഹ്മാവിന്റെ-പ്രജാപതിയുടെ-തന്നെക്കാൾ കൂടിയതരത്തിലുള്ള സൃഷ്ടിയാകുന്നു. മർത്യനായിരുന്നുകൊണ്ട് മരണമില്ലാത്തവരെ സൃഷ്ടിച്ചു എന്നത് ഏതോ അതിനാൽ അതിസൃഷ്ടിയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ ഇവന്റെ-ഈ പ്രജാപതിയുടെ-ഈ അതിസൃഷ്ടിയിൽ പ്രജാപതിയെപ്പോലെ തന്നെ സൃഷ്ടാവായിത്തീരുന്നതാണ്.

44. ഉപ-തദ്ധേദം തർഹ്യവ്യാകൃതമാസീത്; തന്നാമരുപാഭ്യാമേവ വ്യാക്രിയതാസൗനാമാ f യമിദം രൂപ ഇതി; തദിദമപ്യേതർഹി നാമരുപാഭ്യാമേവ വ്യാക്രിയതേ f സൗ നാമായദിദംരൂപ ഇതി. സ ഏഷ ഇഹ പ്രവിഷ്ട ആ f നഖാഗ്രേഭ്യോ, യഥാ ക്ഷുരഃ ക്ഷുരധാനേ f വഹിതഃ സ്യാത് വിശംഭരോ വാ വിശംഭരകുലായേ; തം ന പശ്യന്തി. അകൃത്യേനാഹി സഃ; പ്രാണനേവ പ്രാണോനാമ ഭവതി; വദൻ വാക്; പശ്യംശ്ചക്ഷുഃ ശൃണൗത് ശ്രോത്രം, മനാനോമന സ്താന്യസൈത്യതാനികർമ്മ നാമാന്യേവ. സ യോ f ത ഏകൈ കമുപാസ്തോ ന സ വേദ; അകൃത്യേനാഹേ്യ ഷഃ; അത ഏകൈകേ ന

ഭവതി; ആത്മേത്യേവോ പാസീത; അത്ര ഹേത്യേതേ സർവ്വ ഏകം ഭവന്തി, തദേതത് പദനീ യമസ്യ സർവ്വസ്യ, യദയമാത്മാഃ; അനേന ഹേത്യേതത് സർവ്വം വേദ. യഥാ ഹ വൈപദേനാനുവിന്ദേ, ദേവം കീർത്തിം, ശ്ലോകം വിന്ദതേ, യഏവം വേദ.

ബീജാവസ്ഥയിലായിരുന്ന ജഗത്ത്, അപ്പോൾ-ഉൽപത്തിക്കു മുൻ-അവ്യാകൃതമായിരുന്നു. അത്-അവ്യാകൃതമായിരുന്ന ജഗത്ത്- “ഇവൻ ഇന്ന പേരുള്ളവനാകുന്നു. ഇന്ന രൂപത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നു,” എന്ന് നാമംകൊണ്ടും രൂപംകൊണ്ടും തന്നെ വ്യാകരിച്ചു. അങ്ങനെയുള്ള ആവ്യാകൃതമായ വസ്തു ഇക്കാലത്തും, “ഇവൻ ഇന്നപേരുള്ളവനാകുന്നു; ഇന്ന രൂപമുള്ളവനാകുന്നു.” എന്ന് നാമംകൊണ്ടും രൂപംകൊണ്ടും തന്നെ വ്യാകരിക്കുന്നു. അവൻ- ആ പരനായ ആത്മാവ്, ക്ഷുരം-കത്തി-കത്തിക്കൂട്ടിൽ അവഹിതമായിരിക്കുന്നതും പ്രവേശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതും, വിശംഭരൻ-അഗ്നി-വിശംഭരന്റെ കുലായത്തിൽ-അവഹിതനായിരിക്കുന്നതും ഏതു പ്രകാരമോ, അപ്രകാരം ഈ ദേഹങ്ങളിൽ നഖാഗ്രങ്ങൾവരെ പ്രവിഷ്ടനായി അവനെ കാണുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ, അവൻ-പ്രാണനാദികൃതയോടുകൂടിയ ആത്മാവ് അകൃത്യേനാകുന്നു. അസമസ്തനാകുന്നു. പ്രാണനക്രിയയെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ പ്രാണൻ എന്നു പേരുള്ളവനായിരിക്കുന്നുള്ളു. വദിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ വാക് എന്നു പേരുള്ളവനായിരിക്കുന്നുള്ളു. ദർശിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ചക്ഷുസ്സ് എന്നു പേരുള്ളവനായിരിക്കുന്നുള്ളു. ശ്രവിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ശ്രോത്രമെന്നു പേരുള്ളവനായിരിക്കുന്നുള്ളു. മനനം ചെയ്യുമ്പോൾ മാത്രമേ മനസ്സെന്നു പേരുള്ളവനായിരിക്കുന്നുള്ളു. ഈ ആത്മാവിന്റെ അങ്ങനെയുള്ള ഈ പ്രാണാദിനാമങ്ങൾ കർമ്മംകൊണ്ടുണ്ടായ നാമങ്ങൾ മാത്രമാണ്. ആരാണോ ഇതിൽനിന്ന്- പ്രാണനാദികൃതയാസമുദായത്തിൽനിന്നു ഓരോന്നിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ, ഈ ആത്മാവ്, ഈ പ്രാണനാദി സമുദായത്തിൽ ഓരോനായി നില്ക്കുമ്പോൾ അകൃത്യേനാകുന്നു-അസമസ്തനാകുന്നു. ആത്മാവെന്നുവെച്ചു തന്നെ ഉപാസിക്കണം എന്തെന്നാൽ ഈ ആത്മാവ് എന്നത് ഏതോ, പ്രകൃതമായ ഈ തത്ത്വമാണ്, ഇതിൽ എല്ലാറ്റിലുംവെച്ചു പ്രാപിക്കപ്പെട്ടേണ്ടത്. എന്തെന്നാൽ ഇതുകൊണ്ട്-ഈ ആത്മതത്ത്വത്തെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടു, ഇതിനെ എല്ലാം-ആത്മാവല്ലാത്തതിനെ എല്ലാം അറിയുന്നു. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നതു, അവൻ, ഏതു പ്രകാരമാണോ പദംകൊണ്ട്-ചുവട്ടടയാളം കൊണ്ട് ലഭിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന പശുവിനെ ലഭിക്കുന്നത് അപ്രകാരം കീർത്തിയെയും ശ്ലോകത്തെയും കിട്ടുന്നു.

45. ഉപ- തദേതത് പ്രേയഃ പുത്രാത്, പ്രേയോവിത്താത്, പ്രേയോ f ന്യ സ്മാത് സർവസ്മാ, ദന്തരതരം യദയമാത്മാഃ സയോന്യമാത്മനഃ പ്രിയം ബ്രൂവാണം ബ്രൂയാത്, പ്രിയം രോത്സ്യതീതി. ഈശ്വരോഹ; തഥൈവ സ്യാത്; ആത്മാനമേവ പ്രിയമുപാസീത; സ യ ആത്മാനമേവ പ്രിയമുപാസതേ, ന ഹാസ്യപ്രിയം പ്രമായുകം ഭവതി.

ഈ ആത്മാവെന്നത് ഏതോ, ഇത് പുത്രനെക്കാൾ പ്രേയ

N

P

സ്സാകുന്നു-പ്രിയതരമാകുന്നു. വിത്തത്തേക്കാൾ-സർണ്ണം, രത്നം മുതലായതിനെക്കാൾ പ്രിയതരമാകുന്നു. മറ്റൊരാളിനെക്കാളും പ്രിയതരമാകുന്നു. ഏറ്റവും ഉള്ളിലുള്ളതാകുന്നു. ആരോണോ,-ഏതു പ്രാണപ്രിയവാദി ആണോ, ആത്മാവല്ലാത്ത മറ്റൊന്നിനെ ആത്മാവിനെക്കാൾ പ്രിയമെന്നു പറയുന്നവനോ ട്, “നിനക്ക് അഭിമതമായ പുത്രാദിരുപമായ വസ്തു രോധിക്കും -പ്രാണ സംരോധനത്തെ പ്രാപിക്കും-നശിക്കും.” എന്ന് പറയുന്നത്, അവൻ ഈശ്വരൻതന്നെ-അങ്ങനെ പറയുന്നതിനു മതിയായവൻതന്നെ. അവൻ പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ സംഭവിക്കും. ആത്മാവിനെത്തന്നെ പ്രിയമെന്ന് ഉപാസിക്കണം. അങ്ങനെ ആരാണോ ആത്മാവിനെത്തന്നെ പ്രിയമെന്ന് ഉപാസിക്കുന്നത്, ഇവന്റെ പ്രിയം പ്രമരണശീലമായി-നശിക്കുന്ന സ്വഭാവമുള്ളതായി ഭവിക്കുന്നതല്ല.

46. ഉപ-തദാഹുഃ-യദ് ബ്രഹ്മവിദ്യയാ സർവ്വം ഭവിഷ്യന്തോ മനുഷ്യാമന്യന്തേ; കിമു തദ് ബ്രഹ്മാവേത്-യസ്മാത് തത് സർവ്വമഭവേത്? ഇതി.

അതിനെ- അടുത്ത വാക്യത്താൽദ്വോതിപ്പിക്കുന്നതിനെ-പറയുന്നു; നിരതിശയമായ ശ്രേയസ്സിനെ പ്രാപിക്കുവാനിച്ഛിക്കുന്ന ബ്രഹ്മണൻ പറയുന്നു “മനുഷ്യർ ബ്രഹ്മവിദ്യകൊണ്ട് തങ്ങൾക്കു എല്ലാമായിത്തീരാമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് ഏതോ, അതിനെ സംബന്ധിച്ചു നാം ചോദിക്കുന്നു ഏതിന്റെ ജ്ഞാനത്താൽ അത്-ആ ബ്രഹ്മം എല്ലാമായിത്തീർന്നുവോ, അങ്ങനെയുള്ള എതിനെയാണ്, ആ ബ്രഹ്മം അറിഞ്ഞത്?” എന്ന്

47. ഉപ- ബ്രഹ്മ വാ ഇദമഗ്ര ആസീത്; തദാത്മാനമേവാ വേദഹം ബ്രഹ്മാസ്മീതി; തസ്മാത് തത് സർവ്വമഭവേത്; തദ്യോ യോ ദേവാനാം പ്രത്യബുധ്യത, സ ഏവതദഭവേത്; തഥർഷീണാം; തഥാ മനുഷ്യാണാം തലൈതത് പശ്യന്നുഷിർവാമദേവഃ പ്രതിപേദേ ഹംമനുരഭവം സൂര്യശ്ചേതി; തദിദമ പ്യേതർഹി, യ ഏവം വേദാഹം ബ്രഹ്മാസ്മീതി, സ ഇദം സർവം ഭവതി. തസ്യ ഹ ന ദേവാശ്ച നാഭൂത്യാ ഈശതേ; ആത്മാഹ്യേഷാം സ ഭവതി. അഥ യോ ിന്യാം ദേവതാമുപാസതേ ിന്യോസാ വന്യോ ിഹമസ്മീതി, ന സവേദ; യഥാ പശുരേവം സദേവാനാം, യഥാ ഹ വൈ ബഹവഃപശവോ മനുഷ്യം ഭൂഞ്ജ്യു, രേ വമേകൈക പുരുഷോ ദേവാനർ ഭൂനക്തി ഏക സ്മിന്നേവ പശാവാദീയമാനേ ിപ്രിയം ഭവതി. കിമുബ ഹുഷു? തസ്മാ ദേഷാം തന്ന പ്രിയം യദേതന്മനുഷ്യാ വിദ്യുഃ

ഇത് ഈ ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതായി ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നത് മുമ്പും-പ്രതിബോധത്തിനു മുമ്പും-ബ്രഹ്മംതന്നെ ആയിരുന്നു. അത്-ആ ബ്രഹ്മം തന്നെത്താനേ, “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു” എന്ന് അറിഞ്ഞു. അതിനാൽ അത് സർവ്വവുമായിത്തീർന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ ദേവന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആരാണോ പ്രതിബോധിച്ചത്,-ആത്മാവിനെ മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം അറിഞ്ഞത്, അവൻതന്നെ-ആ പ്രതിബുദ്ധനായ ആത്മാവ്-മാത്രം അതായിത്തീർന്നു. അതുപോലെ ഋഷികളുടെ കൂട്ടത്തിലും; അതുപോലെ മനുഷ്യരുടെ കൂട്ടത്തിലും. അങ്ങനെ

യുള്ള ഈ ബ്രഹ്മത്തെ ‘ഞാനാകുന്നു’ എന്നു കണ്ട്, വാമദേവൻ എന്ന ഋഷി ‘ഞാൻ മനുവായി; സൂര്യനും ആയി’ എന്നു പ്രതിപദിച്ചു-സർവ്വാത്മാഭാവത്തെ പ്രാപിച്ചുവത്രേ. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ബ്രഹ്മത്തെ, ‘ഇക്കാലത്തും ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു.’ എന്നിങ്ങനെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ഇതു എല്ലാമായിത്തീരും. അവന്റെ ബ്രഹ്മഭാവ പ്രാപ്തിയേയും സർവ്വ ഭാവപ്രാപ്തിയേയും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിന് ദേവന്മാർപോലും, ഇല്ല. ഈശ്വരാകയില്ല. എന്തെന്നാൽ, അവൻ-ബ്രഹ്മവിത്ത്-ഈ ദേവന്മാരുടെ ആത്മാവായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ ആരാണോ ‘അവൻ വേറേയാകുന്നു; ഞാൻ വേറേയാകുന്നു’ എന്നു വിചാരിച്ച്, തന്നിൽനിന്നു വേറേയായ ഒരു ദേവതയെ ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ തത്തപത്തെ അറിയുന്നില്ല. അവൻ ദേവന്മാർക്ക് പസു എങ്ങനെയോ അങ്ങനെയൊക്കുന്നു. ഏതു പ്രകാരത്തിലാണോ വളരെ പശുക്കൾ മനുഷ്യനെ പാലിക്കുന്നത്, ഇപ്രകാരം അവിദ്വാനായ ഓരോ പുരുഷനും ദേവന്മാരെ പാലിക്കുന്നു. ഒരു പശുതന്നെ എടുക്കപ്പെടുമ്പോൾ അപ്രിയം ഉണ്ടാകുന്നു. വളരെ പശുക്കൾ എടുക്കപ്പെടുമ്പോൾ, ഉള്ള അപ്രിയം പറയേണമോ? അതിനാൽ മനുഷ്യർ ഇതിനെ-ഈ ബ്രഹ്മാത്മാവത്തെ അറിയുന്നത്, ഈ ദേവന്മാർക്ക് പ്രിയകരമല്ല.

48. ഉപ- ബ്രഹ്മവാ ഇദമഗ്ര ആസീദേകമേവ, തന്ന വ്യഭവത തച്ഛ്വേദേയോരുപമത്യസ്യജതക്ഷത്ത്വം, യാന്യേതാനി ദേവത്രാക്ഷത്ത്വം റാണീന്ദ്രോ വരൂണഃ, സോമോരുദ്രഃ പർജന്യോയമോ മൃത്യുരീശാന ഇതി. തസ്മാത്ക്ഷത്ത്വം പരം നാസ്മി, തസ്മാദ്ബ്രഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയ മധസ്താദുപാസതേ രാജസുയേ; ക്ഷത്ത്വം ഏവതദ്യേ ശോദധാതി സൈഷാക്ഷത്ത്വം സ്യയോനിര്യദ് ബ്രഹ്മ. തസ്മാദ് യദ്യപിരാജാ പരമതാംഗച്ഛതി, ബ്രഹ്മൈവാനന്ത ഉപനിശ്രയതി സ്വാം യോനിം. യ ഉ ഏനം ഹിനസ്മി, സ്വാം സ യോനിമുച്ഛതി; സ പാപീയാൻ ഭവതി, യഥാശ്രേയാം സംഹിം സിതാ.

ആദ്യം ഇത്-ഈ ക്ഷത്ത്വദിജാതിയെല്ലാം ഒന്നുതന്നെയായ ബ്രഹ്മംതന്നെ ആയിരുന്നു. അത്- ആ ബ്രഹ്മം ഒറ്റയ്ക്കായിരുന്നതുകൊണ്ട് വിഭവിച്ചില്ല- ശക്തമായില്ല. അത്- ആ ബ്രഹ്മം പ്രശസ്തരൂപമായ ക്ഷത്ത്വത്തെ ക്ഷത്ത്വിയ ജാതിയെ അതിസൃഷ്ടിച്ചു- അതിശയേന സൃഷ്ടിച്ചു. ദേവന്മാരിൽ ക്ഷത്ത്വങ്ങളെന്നു പ്രസിദ്ധങ്ങളായ ഇന്ദ്രൻ; വരൂണൻ, സോമൻ, രുദ്രൻ, പർജന്യൻ, യമൻ, മൃത്യു, ഈശാനൻ എന്നിവ എവയോ അവയാണ് ആ ക്ഷത്ത്വം. അതിനാൽ-ബ്രഹ്മത്താൽ അതിശയേന സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതിനാൽ, ക്ഷത്ത്വത്തെക്കാൾ കൂടിയത് ഇല്ല. അതിനാൽ രാജസുയത്തിൽ ബ്രഹ്മണൻ താഴെ ഇരുന്നു കൊണ്ട് ക്ഷത്ത്വിയനെ ഉപാസിക്കുന്നു. ക്ഷത്ത്വത്തിൽതന്നെ ആ യശസ്സിനെ- ബ്രഹ്മമെന്നുള്ള വ്യാതിയെ സ്ഥാപിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത് ഏതോ, അത് ഈ പ്രകൃതയായ ക്ഷത്ത്വത്തിന്റെ യോനിതന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ രാജാവ് പരമതയെ- ബ്രഹ്മണനെ അപേക്ഷിച്ച് ഉൽകർഷത്തെ ഗമിക്കുന്നു എങ്കിലും ഒടുവിൽ- കർമ്മം അവസാനിക്കുമ്പോൾ-തന്റെ യോനിയായ ബ്രഹ്മത്തെ തന്നെ- ബ്രഹ്മണജാതിയെ-ആശ്രയിക്കുന്നു. ആരാണോ ഇവനെ-ബ്രഹ്മണനെ ഹിംസിക്കു

I

K

N

P

I

നൽ-താഴ്ത്തി വിചാരിക്കുന്നതുവഴി അവൻ തന്റെ യോനിയെ -തന്റെ പ്രസവത്തെ വിച്ഛേദിച്ചിരിക്കുന്നു-നശിപ്പിക്കുന്നു. അവൻ കുറേക്കൂടി പാപിയായിത്തീരുന്നു. പ്രശസ്തരനായിട്ടുള്ള വനെ ഹിംസിച്ച് ഏതുപ്രകാരമാണോ പാപിയായിത്തീരുന്നത് അതുപോലെ അവൻ പാപിയായിത്തീരുന്നു.

49. ഉപ- സ നൈവ വ്യഭവത്; സവിശമ സുജത; യാന്യേതാ നിദേവ ജാതാതിഗണശആഖ്യായന്തേ, വസവോ രൂദ്രാ ആദിത്യാ വിശ്വേദേവാ മരുത ഇതി.

അവൻ, ബ്രാഹ്മണാഭിമാനിയായ പുരുഷൻ എന്നിട്ടും കർമ്മം ചെയ്യുന്നതിനു കഴിവുള്ളവനായില്ല. അവൻ വിട്ടിനെ (വൈശ്യരെ) സൃഷ്ടിച്ചു. ഏതു ദേവജാതികളാണോ വസുക്കൾ രൂദ്രന്മാർ ആദിത്യന്മാർ വിശ്വേദേവന്മാർ മരുത്തുകൾ എന്നിങ്ങനെ കൂട്ടംകൂട്ടമായി പറയപ്പെടുന്നത് അവയാണ് ആ വിട്ടുകൾ.

50. ഉപ- സ നൈവ വ്യഭവത്; സ ശൗദ്രം വർണ്ണമസ്യ ജത പുഷ്ണം. ഇയം വൈ പുഷാ. ഇയം ഹീദം സർവം പുഷ്യതി യദിദം കിം ച.

അവൻ എന്നിട്ടും കർമ്മം ചെയ്യുന്നതിനു ശക്തനായില്ല. അവൻ പുഷാവാകുന്ന ശുഭ്രവർണ്ണത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു. പുഷാ വെന്നു പറയുന്നത് ഈ പൃഥ്വി ആകുന്നു. ഈ പൃഥ്വിയിലായാണല്ലോ ഈ ജഗത്തിനെ എല്ലാം പോഷിപ്പിക്കുന്നത്.

51. ഉപ- സ നൈവ വ്യഭവത്; തച്ഛ്ശ്രേയോ രൂപ മത്യ സുജത ധർമ്മം; തദേതത് ക്ഷത്രസ്യ ക്ഷത്രം യദ്ധർമ്മഃ തസ്മാദ്ധർമ്മാല്പരം നാസ്തി; അഥോ അബലീയാൻ ബലിയാം സമാശം സതേ ധർമ്മേണ യഥാരാജൈന്തവം യോ വൈ സ ധർമ്മഃ സത്യം വൈ തത്; തസ്മാത് സത്യം വദന്തമാ ഹൂർദ്ധർമ്മം വദതീതി; ധർമ്മം വാ വദന്തം സത്യം വദതീതി. ഏതദ്യേവൈതദൃഭയം ഭവതി.

അവൻ എന്നിട്ടും കർമ്മം ചെയ്യുന്നതിനു ശക്തനായില്ല. അതു-ബ്രഹ്മം പ്രശസ്തരൂപമായ ധർമ്മത്തെ അതിശയേന സൃഷ്ടിച്ചു. ധർമ്മമെന്നു പറയുന്നതു ഏതോ ഇതു ക്ഷത്രത്തിന്റെയും ക്ഷത്രമാകുന്നു. അതിനാൽ ധർമ്മത്തേക്കാൾ കൂടിയതായി യാതൊന്നുമില്ല. ദുർബലന്മാർ പോലും, രാജാവിനെ കൊണ്ടു എപ്രകാരമോ ഇപ്രകാരം ധർമ്മംകൊണ്ടു ബലവത്തരനെ ജയിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ആ ധർമ്മം ഏതോ അത് സത്യമാകുന്നു. അതിനാൽ സത്യത്തെപ്പറയുന്നവനെപ്പറ്റി ധർമ്മത്തെ പറയുന്നു. ധർമ്മത്തെ പറയുന്നവനെപ്പറ്റി സത്യത്തെ പറയുന്നു എന്നും പറയുന്നു. എന്തെന്നാൽ ധർമ്മവും സത്യവും ഒന്നുതന്നെ ആകുന്നു.

52. ഉപ- തദേതത് ബ്രഹ്മ, ക്ഷത്രം, വിദ്, ശൂദ്രഃ തദഗ്നി നൈവ ദേവേഷു ബ്രഹ്മാഭവത്; ബ്രാഹ്മണോ മനുഷ്യേഷു; ക്ഷത്രിയേണ f ക്ഷത്രിയോ, വൈശ്യേന വൈശ്യഃ ശൂദ്രേണ ശൂദ്രഃ തസ്മാ ദഗ്നാവേവ ദേവേഷു ലോകമിച്ഛന്തേ; ബ്രാഹ്മണേ മനുഷ്യേഷു; ഏതാഭ്യാം ഹി രൂപാഭ്യാം ബ്രഹ്മാ f ഭവത്. അഥ

K

യോ ഹ വാ അസ്മാലോ കാത് സ്വംലോകമദൃഷ്ട്വ പ്രേതി സ ഏനമവിദിതോ ന ഭൂനക്തി, യഥാ വേദാ വാ ff നനു കേതാ f ന്യദാ കർമ്മാ f കൃതം. യദിഹ വാ അപ്യനേ വംവിന്മഹത്പുണ്യം കർമ്മകരോതി, തദ്ധാസ്യാന്തതഃ ക്ഷീയത ഏവ. ആത്മാനമേവ ലോകമുപാസീത സയ ആത്മാനമേവ ലോകമുപാസതേ, ന ഹാസ്യ കർമ്മ ക്ഷീയതേ. അസ്മാലോ വാ ff ത്തനോയദ്യുത് കാമയതേ തത്തത് സുജതേ.

ആ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ചാതുർവർണ്ണ്യം ബ്രഹ്മം, ക്ഷത്രം, വിദ്, ശൂദ്രൻ ഇതാകുന്നു. അത്- ആ സ്രഷ്ടാവായ ബ്രഹ്മം അഗ്നിയായിട്ടുതന്നെ-അഗ്നിരൂപത്തിൽത്തന്നെ ദേവന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ബ്രഹ്മമായി-ബ്രാഹ്മണജാതിയായിത്തീർന്നു. മനുഷ്യരിൽ ബ്രാഹ്മണനായിത്തീർന്നു. ഇന്ദ്രാദ്യധിഷ്ഠിതമായി ക്ഷത്രിയജാതിയായിത്തീർന്നു. പുഷാധിഷ്ഠിതമായി ശൂദ്രജാതിയായിത്തീർന്നു. അതിനാൽ ദേവന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ അഗ്നിയൽത്തന്നെ, അഗ്നിയോടു സംബന്ധിച്ച കർമ്മം ചെയ്തിട്ട് ലോകത്തെ, കർമ്മഫലത്തെ, ഇച്ഛിക്കുന്നു. മനുഷ്യരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ബ്രാഹ്മണനിൽ കർമ്മഫലത്തെ ഇച്ഛിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ സാക്ഷാത്ബ്രഹ്മം ഈ ബ്രാഹ്മണാഗ്നി രൂപങ്ങളിലാണല്ലോ ആയിത്തീർന്നത്. പിന്നെ ആരാണോ ആത്മാവെന്നു പറയുന്ന സ്വന്തമായ ലോകത്തെ ദർശിക്കാതെ ഈ സാംസാരികമായ ലോകത്തിൽ നിന്ന് പ്രഗമിക്കുവോ, മരിക്കുന്നുവോ അവനെ, അറിയപ്പെടാത്ത അത്-ആ സ്വലോകം, അധ്യയനം ചെയ്യപ്പെടാത്ത വേദമോ, ചെയ്യപ്പെടാതെയുള്ള വേദ കർമ്മമോ എപ്രകാരമോ അപ്രകാരം, ഭൂജിക്കുകയില്ല. ഈ സംസാരത്തിൽ ഇപ്രകാരം സ്വന്തലോകത്തെ അറിയാത്തവൻ വളരെ വലിയതായിട്ടുള്ള പുണ്യകർമ്മത്തെ ചെയ്യുന്നതായിരുന്നാലും അവന്റെ ആ കർമ്മം ഒടുവിൽ ക്ഷയിക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു. സ്വന്തലോകത്തെത്തന്നെ ഉപാസിക്കണം. അങ്ങനെ ആരാണോ സ്വന്തലോകത്തെ ഉപാസിക്കുന്നത്, അവന്റെ കർമ്മം ക്ഷയിക്കയില്ല. ഏതേതിനെ കാമിക്കുന്നുവോ അതാതിനെ ഈ ആത്മാവിൽനിന്നുതന്നെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണ്.

53. ഉപ- അഥോ അയം വാ ആത്മാ സർവേഷാ ഭൂതാനാം ലോകഃ, സ യജ്ജുഹോതി, യദ്യജതേ തേന ദേവാനാം ലോകഃ അഥ യദനുബ്രൂതേ തേന ഋഷീണാം; അഥ യത് പിതൃഭ്യോ നിപുണാതി, യത് പ്രജാമിച്ഛതേ, തേന പിതൃണാം; അഥ യന്മനുഷ്യാൻ വാസയതേ, യദേഭ്യോ f ശനം ദദാതി, തേന മനുഷ്യാണാം; അഥ യത് പശുഭ്യസ്തു നോദകം വിന്ദതി, തേന പശുനാം; യദസ്യഗൃഹേഷു ശ്യാപദാ, വയാംസ്യാകീട പിപീലികാഭ്യ ഉപജീവന്തി, തേന തേഷാം ലോകഃ യഥാ ഹ വൈ സ്വായ ലോകായാരിഷ്ടിമിച്ഛേ, ദേവം ഹൈവം വിദേ സർവാണി ഭൂതാനൃശിഷ്ടമിച്ഛന്തി; തദാ ഏത ദിതിതം മീമാംസിതം.

ഈ ആത്മാവ്, പ്രകൃതനായ അവിദാൻ എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും, ദേവന്മാർ മുതൽ പിപീലികകൾ വരെയുള്ള ഭൂത

N

P

I

K

ങ്ങൾക്കെല്ലാം, ലോകമാകുന്നു. ഭോഗ്യമാകുന്നു. അവൻ ഹോമി കുന്നതേതോ, യജിക്കുന്നതേതോ, അതുകൊണ്ട് ദേവന്മാർക്കു ലോകമാകുന്നു. പിന്നെ, സാധ്യായത്തെ അധ്യയനംചെയ്യുന്ന തേതോ അതുകൊണ്ടു ഋഷികൾക്കു ലോകമാകുന്നു. പിന്നെ, പിതൃക്കൾക്കായി പിണ്ഡം ഉദകം മുതലായതു കൊടുക്കുന്നതേ തോ, പ്രജയെ ഇച്ഛിക്കുന്നതേതോ അതുകൊണ്ട് പിതൃക്കൾക്കു ലോകമാകുന്നു. പിന്നെ, മനുഷ്യരെ വസിപ്പിക്കുന്നതേതോ, അവർക്ക് അശനത്തെ ദാനം ചെയ്യുന്നതേതോ അതുകൊണ്ട് മനുഷ്യർക്ക് ലോകമാകുന്നു. പിന്നെ, പശുക്കൾക്ക് പുല്ലും വെള്ളവും ലഭിപ്പിക്കുന്നതു ഏതോ, അതുകൊണ്ട് പശുക്കൾക്കു ലോകമാകുന്നു. ഇവന്റെ ഗൃഹങ്ങളിൽ ശാപദങ്ങളും പക്ഷികളും കീടങ്ങളും പിപീലികകളും വരെയുള്ള ജന്തുക്കളും ഉപജീവിക്കുന്നു എന്നുള്ളതേതോ അതുകൊണ്ട് അവർക്കു ലോകമാകുന്നു. എപ്രകാരമാണോ തന്റെ ലോകത്തിന് വിനാശമില്ലായ്മയെ ഇച്ഛിക്കുന്നത്, അപ്രകാരം, എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും താൻ സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കും ഭോഗ്യനാണെന്ന് വിചാരിക്കുന്നവന് അരിഷ്ടിയെ-വിനാശമില്ലായ്മയെ-ഇച്ഛിക്കുന്നു. ഇത്, മേൽപറഞ്ഞ കർമ്മങ്ങൾ ആവശ്യം ചെയ്യേണ്ടവയാണെന്നുള്ളത്, വിദിതവും, പഞ്ചമഹായജ്ഞപ്രകരണത്തിൽ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും, അവദാനപ്രകരണത്തിൽ വിചാരണ ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമാണ്.

54. ഉപ-ആത്മൈവേദമഗ്ര അസീദേക ഏവ; സോ f കായത, ജായാമേ സ്യാത്; അഥ പ്രജായേയ; അഥ വിത്തമേ സ്യാത്; അഥ കർമ്മ കുർവീയ ഇതി ഏതാവൻ വൈകാമഃ; നേച്ഛംശ്ച നാതോഭൂയോ വിന്ദേത്. തസ്മാദപ്യേതർഹ്യേ കാകീ കായതേ, ജായാ മേ സ്യാ ദഥപ്രജായേയ, വിത്തമേ സ്യാ, ദഥകർമ്മകുർവീ.യേതി. സ യാവദപ്യേതേഷാ മേ കൈകം ന പ്രാപ്നോന്യുകൃത്സ്ന ഏവ താവന്മ ന്യതേ തസ്യോ കൃത്സ്നതാ; മന ഏവാസ്യാ f f ത്ഥാ; വാഗ്ജായാ; പ്രാണഃ പ്രജാ; ചക്ഷുർമ്മാനുഷം വിത്തം; ചക്ഷു ഷാ ഹി ത ദിന്ദതേ; ശ്രോത്രം ദൈവം; ശ്രോത്രേണ ഹി തച്ഛുണോതി; ആത്മൈ വാസ്യകർമ്മ; ആത്മനാഹികർമ്മകരോതി; സ ഏഷ പാക്തോയജ്ഞഃ പാക്തഃ പശുഃ പാക്തഃ പുരുഷഃ പാക്തമിദം സർവം യദിദം കിംച തദിദം സർവ മാപ്നോതി, യ ഏവം വേദ.

ആദ്യം, ദാരസംബന്ധത്തിനു മുമ്പ് ഇത് ആത്മാവു മാത്രം ആയിരുന്നു, അവൻ ഏകൻ മാത്രമായിരുന്നു. ആ ആത്മാവ് കാമിച്ചു:- “എനിക്ക് ജായയുണ്ടാകണം, പിന്നെ എനിക്ക് പ്രജ നിക്കണം; പിന്നെ എനിക്ക് വിത്തമുണ്ടാകണം, പിന്നെ എനിക്ക് കർമ്മം ചെയ്യണം” എന്ന് കാമം ഇത്രയുമേ ഉള്ളൂ. ഇല്ല, ഇച്ഛിച്ചാലും, ഇതിനേക്കാൾ കൂടുതലായി ലഭിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് ആ വിദ്വാനും കാമിയുമായ ആത്മാവു മുമ്പു കാമിച്ചതുകൊണ്ട് ഇക്കാലത്തും ഏകാകിയായിട്ടുള്ളവൻ ‘എനിക്ക് ജായയുണ്ടാകണം; പിന്നെ എനിക്ക് പ്രജനികണം; പിന്നെ എനിക്ക് വിത്തമുണ്ടാകണം; പിന്നെ എനിക്ക് കർമ്മം ചെയ്യണം.’ എന്ന് കാമിക്കുന്നു. അവൻ എതുവരെ ഇവയിൽ, മേൽപറഞ്ഞ ജായാദികളിൽ, ഓരോന്നിനെപ്പോലും പ്രാപിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അതുവരെ താൻ അകൃത്സ്നനാണെന്ന് വിചാ

രിക്കുന്നു. അവന്, അങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നവന് കൃത്സ്നതാപ്പെറയുന്ന വിധത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്നു. ഇവന് ആത്മാവ് മനസ്സുതന്നെ. ജായ വാക്കാകുന്നു. പ്രജ പ്രാണനാകുന്നു. മാനുഷമായ വിത്തം ചക്ഷുസ്സാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ, ചക്ഷുസ്സുതൊണ്ടാണല്ലോ അതിനെ, മാനുഷവിത്തമായ ഗോവു മുതലായതിനെ അറിയുന്നത് ദൈവമായ വിത്തം ശ്രോത്രമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ, ശ്രോത്രം കൊണ്ടാണല്ലോ അതിനെ- ദൈവമായ വിത്തമായ വിജ്ഞാനത്തെ ശ്രവിക്കുന്നത്. ഇവന് കർമ്മം ആത്മാവുതന്നെ, ശരീരം തന്നെ. എന്തെന്നാൽ ശരീരംകൊണ്ടാണല്ലോ കർമ്മത്തെ ചെയ്യുന്നത്. ഇത് പാക്തമായ-അഞ്ചു കൊണ്ടു നടക്കുന്ന യജ്ഞമാകുന്നു. ഗോവു മുതലായത് പാക്തമാകുന്നു. പുരുഷൻ പാക്തനാകുന്നു. ഇത്, കർമ്മസാധനവും ഫലവും ഏതെല്ലാമോ ഇതെല്ലാം പാക്തമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ, അവനവനെ പാക്തമാകുന്ന യജ്ഞമായിക്കാണുന്നതാരോ, അവൻ ഈ ജഗത്തിനെ എല്ലാം ആത്മാവെന്ന നിലയിൽ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്.

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം

55. ഉപ-മന്ത്രങ്ങൾ- യത് സപ്താനാനി മേധയാ തപസാ f ജനയത് പിതാ; ഏകമസ്യ സാധാരണം; ദേവ ദേവാനഭാജയത്; ത്രീണ്യാത്മനേ f കൂരുത; പശുഭ്യ ഏകം പ്രായച്ഛത്; തസ്മിൻ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം, യച്ച പ്രാണിതി യച്ച ന. കസ്മാദ് താനിനി ക്ഷീയന്തേ f ദ്യമാനാനി സർവ്വദാ? യോ വൈനാ മക്ഷിതം വേദ സോ f നമത്തി പ്രതീകേന; സ ദേവാനപിഗച്ഛതി; സ ഊർജ്ജമുപജീവതി. ഇതി ശ്ലോകഃ

പിതാവ് സപ്താനങ്ങളെ മേധകൊണ്ടും-ജ്ഞാനംകൊണ്ടും, തപസ്സുകൊണ്ടും-കർമ്മംകൊണ്ടും, ജനിപ്പിച്ചു എന്നത് യുക്തംതന്നെ. അവയെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ പോകുന്നു. അവയിൽ- ആ അന്നങ്ങളിൽ ഒന്നിനെ ഈ ജഗത്തിനു പൊതുവായിട്ടുള്ളതാക്കി. രണ്ട് അന്നങ്ങളെ ദേവന്മാരെ ഭജിപ്പിച്ചു. ദേവന്മാർക്കു നൽകി. മൂന്ന് അന്നങ്ങളെ തനിയ്ക്കായി കല്പിച്ചു. ഒരു അന്നത്തെ പശുക്കൾക്കായി നൽകി. അതിൽ- ആ പശുക്കൾക്കായി നൽകിയ അന്നത്തിൽ, പ്രാണനം ചെയ്യുന്നതും, പ്രാണചേഷ്ടയോടു കൂടാത്തതും എല്ലാം പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. എപ്പോഴും അഭിക്കപ്പെടുന്ന ആ അന്നങ്ങൾ എന്തുകൊണ്ടാണ് ക്ഷയിക്കാതിരിക്കുന്നത്? ആരോണോ ഈ അക്ഷയത്തിനുള്ള കാരണത്തെ അറിയുന്നത്, അവൻ പ്രാധാന്യേന അന്നത്തെ അഭിക്കുന്നു, അവൻ ദേവന്മാരെ അപിഗമിക്കുന്നു -ദേവാത്മഭാവത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ ഊർജ്ജത്തെ-അമൃതത്തെ-ഉപജീവിക്കുന്നു. എന്ന് ശ്ലോകങ്ങൾ-മന്ത്രങ്ങൾ-പറയുന്നു.

56. ഉപ- “യത് സപ്താനാനിമേധയാ തപസാ f ജനയത് പിതേ” തി-മേധയാ ഹി തപസാ f ജനയത് പിതാ. “ഏകമസ്യ സാധാരണ മിതി ഇദമേ വാസ്യ തത് സാധാരണമനം യദിദമദ്യതേ; സ f യ ഏതദുപാസ്മതേ ന സ പാപ്മനോ വ്യാവർ

N

P

I

K

ത്തതേ; മിസ്രം ഹ്യേതത് “ദേവദാനഭാജയ” ദിതി-ഹൃതം ച പ്രഹൃതം ച. തസ്മാദ് ദേവേഭ്യോ ജുഹവതി ച പ്രചജുഹവതി. അഥോ ആഹൂർദർശപൂർണ്ണമാസാ വിതി. തസ്മാന്നേഷ്ടിയാജുകം സ്മാത്. “പശുഭ്യ ഏകം പ്രായച്ഛ” ദിതി-തത് പയഃ. തയോ ഹ്യേ മാഗ്രേ മനുഷ്യാശ്ച പശവശ്ചോപജീവന്തി; തസ്മാത് കൂമാരംജാതം വൃതം വൈവാഗ്രേ പ്രതിലേഹയന്തി; സ്തനം വാ f നുധാപയന്തി. അഥവസം ജാതമാഹുര തുണാദ ഇതി. “തസ്മിൻ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം യച്ച പ്രാണിതി യച്ചനേ” തി-പയസി ഹദം സർവം പ്രതിഷ്ഠിതം യച്ച പ്രാണിതി യച്ച ന. തദ്യദിദമാഹുഃ സംവത്സരം പയസാ ജുഹവദപ പുനർമ്മൃത്യും ജയതീതി, ന തഥാ വ ദ്യാത്; യദഹരേവജജു ഹോതി, തദഹഃ പുനർമ്മൃത്യുമപ ജയത്യേവം വിദാൻ; സർവ്വം ഹി ദേവേഭ്യോ f ന്നാദ്യം പ്രയച്ഛതി. “കസ്മാത് താനി നക്ഷീയന്തേ f ദ്യമാനാനി സർവ്വേദേ തി പുരുഷോ വാ അക്ഷിതിഃ സഹീദമനം ധിയാ ധിയാ ജനയതേ കർമ്മിഭിഃച യദ്ധൈതന്ന കര്യാത് ക്ഷീയേത ഹ “സോ f മനത്തി പ്രതീകേനേ” തി-മുഖം പ്രതീകം; മുഖേനേത്യേതത് “സദേവാനപിഗച്ഛതി; സ ഊർജമുപജീവതി തി പ്രശംസാ.

യത്സപ്തം. പിതാ. എന്നു മന്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു:- പിതാവ് മേധകൊണ്ടും തപസ്സുകൊണ്ടും ആണല്ലോ ജനിപ്പിച്ചത്. “ഏകമസ്യസാധാരണം” എന്നതിന്റെ അർത്ഥം പറയുന്നു:- ഏതാണോ ഈ അദിക്കപ്പെടുന്നത്, ഇതുതന്നെയാണ്, ഈ ജഗത്തിന് പൊതുവായ ആ അന്നം. ആരാണോ ഈ പൊതുവായ അന്നത്തെ ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ പാപ്മാവിൽനിന്ന് നിവർത്തിക്കയില്ല. എന്നെന്താൽ ഈ അന്നം മിശ്രമാകുന്നു- അവിഭക്തമാകുന്നു. ദേവദാനഭാജയത എന്നതിൽ പറഞ്ഞ രണ്ട് അന്നങ്ങൾ ഹൃതവും പ്രഹൃതവുമാകുന്നു. അതിനാൽ ദേവന്മാർക്കായി ഹോമിക്കയും പ്രഹോമിക്കയും ചെയ്യുന്നു. പിന്നെ ദേവന്മാർക്കു കൊടുത്ത അന്നങ്ങൾ ദർശപൂർണ്ണമാസങ്ങളാണെന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. അതിനാൽ കാമ്യങ്ങളായ ഇഷ്ടികളെക്കൊണ്ടു യജിക്കുന്ന ശീലമുള്ളവനായി ഇരിക്കരുത്. പശുക്കൾക്കായി ഒരു അന്നത്തെ നൽകി എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ: അതു പയസ്സാകുന്നു. എന്നെന്താൽ, മനുഷ്യരും പശുക്കളും ആദ്യം പയസ്സിനെത്തന്നെ ഉപജീവിക്കുന്നു. അതിനാൽ, ജനിച്ച കൂമാരനെ ആദ്യം ഘൃതത്തെത്തന്നെ പ്രതിലേഹനം ചെയ്യിക്കയും പിന്നീടു സ്തനത്തെ പാനം ചെയ്യിക്കയും ചെയ്യുന്നു. പിന്നെ ജനിച്ചവന്മാരുടെ പ്രായത്തെപ്പറ്റി പുള്ളു തിന്നുതുടങ്ങാത്തതെന്ന് പറയുന്നു, “യസ്മിൻ സർവം... യച്ചന” എന്ന മന്ത്രപദത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനം-ഏതാണോ പ്രാണനം ചെയ്യുന്നത് അതും ഏതാണോ പ്രാണനം ചെയ്യാത്തത് അതും ഇതെല്ലാം പയസ്സിലാണല്ലോ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ “ഒരു സംവത്സരം പയസ്സുകൊണ്ട് ഹോമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ, പുനർമ്മൃത്യുവിനെ ജയിക്കുന്നു.” എന്നിങ്ങനെ പറയുന്നതിനെ അപ്രകാരം ധരിക്കരുത്. പിന്നെയോ, ഏതു ദിവസത്തിലാണോ ഹോമിക്കു

നത് ആ ദിവസംതന്നെ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ പുനർമ്മൃത്യുവിനെ ജയിക്കുന്നു. എന്നെന്താൽ ദേവന്മാർക്കായി എല്ലാ അന്നാദ്യത്തേയും അങ്ങനെ ഹോമിക്കുന്നവൻ നൽകുന്നു. എപ്പോഴും അദിക്കപ്പെടുന്ന ആ അന്നങ്ങൾ ക്ഷയിക്കാത്തത് എന്തുകൊണ്ടാണെന്നു ചോദിച്ചതിനുത്തരം പറയുന്നു:- അന്നം ക്ഷയിക്കാത്തതിനു കാരണം പുരുഷനാകുന്നു. എന്നെന്താൽ അവനാണ് ഈ അന്നത്തെ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനിപ്പിക്കുന്നത്. “യോ വൈനാമക്ഷിത വേദ” എന്നു പറഞ്ഞതിൽ അക്ഷിതി-അന്നം ക്ഷയിക്കാത്തതിനു കാരണം പുരുഷനാകുന്നു. എന്നെന്താൽ അവനാണ് ഈ അന്നത്തെ അപ്പോഴപ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന പ്രജ്ഞകൊണ്ടും കർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടും ജനിപ്പിക്കുന്നത്. ഇതിനെ-ഈ അന്നോല്പാദനത്തെ അവൻ ചെയ്യാതിരിക്കുന്നപക്ഷം അന്നം ക്ഷയിക്കും. “സോ f നമത്തിപ്രതികേന” എന്നു പറഞ്ഞതിൽ പ്രതീകമെന്നത് മുഖമാകുന്നു. പ്രതീകംകൊണ്ട് എന്നതിന്റെ അർത്ഥം മുഖംകൊണ്ട് എന്നാണ്. അവൻ ദേവന്മാരെ അപിഗമിക്കുമെന്നും അവൻ അമൃതത്തെ ഉപജീവിക്കുമെന്നും പറഞ്ഞത് പ്രശംസയാകുന്നു.

57. ഉപ- “ശ്രീണ്യാത്മനേ f കരുതേ” തി, മനോ, വാചം, പ്രാണം, താന്ത്യാത്മനേ f കരുത. അന്യത്രമനാ അഭ്യുവം. നാഹമദർശം; അന്യത്രമനാ അഭ്യുവം, നാഹമശ്രൗഷമിതി. മനസാ ഹ്യേവ പശ്യതി; മനസാ ശൃണോതി. കാമഃ, സങ്കല്പോ, വിചിക്രിത്സാ, ശ്രദ്ധാ f ശ്രദ്ധാ, ധൃതി, റധൃതി, ഹറീർദ്ധീ, ഭീരിത്യേതത് സർവം മന ഏവ. തസ്മാദപി പുഷ്ഠത ഉപസ്തപ്യേഷോ മനസാ വിജാനാതി യഃ കശ്ച ശബ്ദോവാഗേവ സാ. ഏഷ ഹൃന്തമായത്താ; ഏഷാ ഹിത, പ്രാണോ f പാനോ, വ്യാന, ഉദാനഃ, സമാനോ f ന ഇത്യേതത് സർവം പ്രാണ ഏവ. ഏതന്മയോ വാ അയമാത്മാ, വാങ്മയോ, മനോ മയഃ പ്രാണമയഃ

“ശ്രീണ്യാത്മനേ f കരുത” എന്നതിൽ, മൂന്നുനങ്ങളെ ആത്മാവിനായി കല്പിച്ചു എന്നു പറയുന്നത് മനസ്സിനേയും, വാക്കിനേയും, പ്രാണനേയുമാകുന്നു. അവയെ-ആ മനോവാക് പ്രാണങ്ങളെ-ആത്മാവിനായി പിതാവു കല്പിച്ചു. ഞാൻ മറ്റൊന്നിൽ പ്രവേശിച്ച മനസ്സോടുകൂടിയവനായിരുന്നു: “ഞാൻ കണ്ടില്ല” എന്നു പറയാറുണ്ട്. മനസ്സുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് കാണുന്നത്: മനസ്സുകൊണ്ടാണ് കേൾക്കുന്നത്. കാമം-സ്ത്രീ സംസർഗ്ഗത്തിനുള്ള അഭിലാഷം, സങ്കല്പം-അറിവിൽപെടുന്ന വിഷയങ്ങളെ ശുക്ലനീലാദിഭേദേന വികല്പിക്ക, വിചിക്രിത്സ-സംശയരൂപമായ ജ്ഞാനം, ശ്രദ്ധ-അഭ്യുഷ്ടപ്രയോജനങ്ങളായ കർമ്മങ്ങളിലും, ദേവതാദികളിലുമുള്ള ആസ്തികൃബുദ്ധി-അശ്രദ്ധ-ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിപരീതമായ ബുദ്ധി, ധൃതം-ധാരണ-ശരീരം മുതലായത് തളരുമ്പോൾ താങ്ങിനിർത്തുക, ധൃതിയില്ലായ്മ ഹ്റീ-ലജ്ജ, ധീ-പ്രജ്ഞ, ഭീ-ഭയം, എന്നിങ്ങനെ ഉള്ളതെല്ലാം മനസ്സുതന്നെ-മനസ്സിന്റെ രൂപഭേദങ്ങൾതന്നെ. അതിനാൽ പിൻവശത്ത് സ്പർശിക്കപ്പെട്ടവനായിരുന്നാലും മനസ്സുകൊണ്ട് അറിയുന്നു. ഏതു ശബ്ദമായിരുന്നാലും അതു വാക്കുതന്നെ. ഈ വാക്ക് അന്തത്തെ-അർത്ഥനിർണ്ണയത്തെ ആയത്നയായിരിക്കുന്നു-അനുഗമിക്കുന്നതായിരിക്കുന്നു. ഈ വാക്ക് മറ്റൊന്നി

N

P

I

K

നാൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതല്ല. പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ, സമാനൻ, അനൻ എന്നിതെല്ലാം പ്രാണൻതന്നെ. ഈ ആത്മാവ്-അവിവേകികൾ ആത്മാവെന്നഭിമാനിക്കുന്ന, കാര്യ കരണസംഘാതരൂപമായ ഈ പിണ്ഡം ഇവയുടെ ആധികൃ മുളളതാകുന്നു. വാങ്മയവും മനോമയവും പ്രാണമയവുമാകുന്നതാണ്.

58. ഉപ- ത്രയോ ലോകാ ത ഏവ. വാഗേവായം ലോകോ മനോന്തരീക്ഷലോകഃ, പ്രാണോ f സൌ ലോകഃ

മൂന്നു ലോകങ്ങൾ-ഭൂർ, ഭൂവൻ സ്വർ എന്നീ മൂന്നു ലോകങ്ങൾ ഇവതന്നെ-ഈ വാങ്മനഃ പ്രാണങ്ങൾ- തന്നെ. ഈ ലോകം വാക്കുതന്നെയാകുന്നു. ഈ ലോകം വാക്കുതന്നെയാണ്. മനസ്സ് അന്തരീക്ഷലോകമാകുന്നതാണ്. പ്രാണൻ അങ്ങലോകമാകുന്നതാണ്.

59. ഉപ- ത്രയോവേദാ ഏത ഏവ; വാഗേവർഗേദോ, മനോ യജുർവേദഃ, പ്രാണഃ സാമവേദഃ

മൂന്നു വേദങ്ങൾ ഈ വാങ്മനഃ പ്രാണങ്ങൾതന്നെ. വാക്കുതന്നെ ഋഗ്വേദം. മനസ്സ് യജുർവേദമാകുന്നു. പ്രാണൻ സാമവേദമാകുന്നു.

60. ഉപ-ദേവാഃ, പിതരോ, മനുഷ്യാ ഏത ഏവ, വാഗേവദേവ, നഃ പിതരഃ പ്രാണോ മനുഷ്യാഃ

ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും മനുഷ്യരും ഈ വാങ്മനഃ പ്രാണങ്ങൾ തന്നെ. വാക്കുതന്നെ ദേവന്മാർ. മനസ്സു പിതൃക്കളാകുന്നു. പ്രാണൻ മനുഷ്യനാകുന്നു.

61. ഉപ- പിതാ, മാതാ, പ്രജൈത ഏവ: മന ഏവ പിതാ, വാങ്മാതാ, പ്രാണഃപ്രജാ

പിതാവും മാതാവും പ്രജയും ഈ വാങ്മനഃ പ്രാണങ്ങൾതന്നെ. മനസ്സുതന്നെ പിതാവ്. വാക്കു മാതാവാകുന്നു. പ്രാണൻ പ്രജയാകുന്നു.

62. ഉപ- വിജ്ഞാനം, വിജിജ്ഞാസ്യ, മവിജ്ഞാതമേത ഏവ; യത് കിം ച വിജ്ഞാതം വാചസ്തദ്രൂപം; വാഗ്ഘൃപിവിജ്ഞാതാ, വാഗേനം തദ്ഭൂതാ f വതി.

അറിയപ്പെടുന്നതും, അറിയുവാനിച്ഛിക്കപ്പെടുന്നതും അറിയപ്പെടാത്തതും, ഇവതന്നെ- ഈ മനോവാക്പ്രാണങ്ങൾതന്നെ. ഏതെല്ലാമാണോ, അറിയപ്പെട്ടതായിരിക്കുന്നത് അതെല്ലാം വാക്കിന്റെ രൂപമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ വാക്ക് അറിയപ്പെട്ടതാകുന്നു. വാക്ക് ആ അറിയപ്പെട്ട വസ്തുവായിത്തീർന്ന്, ഇവനെ-ഈ വാഗ്വിഭൂതിയെ അറിയുന്നവനെ രക്ഷിക്കുന്നു.

63. ഉപ- യത് കിംച വിജിജ്ഞാസ്യം മനസസ്തദ്രൂപം മനോഹി വിജിജ്ഞാസ്യം; മന ഏനം തദ്ഭൂതാ f വതി.

ഏതെല്ലാമാണോ അറിയുവാൻ ഇച്ഛിക്കപ്പെടുന്നത് അത് മനസ്സിന്റെ രൂപമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ മനസ്സ് അറിയുവാൻ ഇച്ഛിക്കപ്പെടുന്നതാകുന്നു. മനസ്സ് ആ അറിയുവാനിച്ഛിക്കപ്പെടുന്ന വസ്തുവായിത്തീർന്ന് ആ മനോവിഭൂതിയെ അറിയുന്നവനെ രക്ഷിക്കുന്നു.

64. ഉപ- യത് കിംചാ വിജ്ഞാതം പ്രാണസ്യ തദ്രൂപം; പ്രാണോഹ്യ വിജ്ഞാതഃ പ്രാണ ഏനം തത് ഭൂതാ f വതി.

ഏതെല്ലാമാണോ അറിയപ്പെടാത്തതായിരിക്കുന്നത് അവ പ്രാണന്റെ രൂപമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ പ്രാണൻ അറിയപ്പെടാത്തതാകുന്നു. പ്രാണൻ ആ അവിജ്ഞാതമായിത്തീർന്ന് ഇവനെ, ഈ പ്രാണവിഭൂതിയെ അറിയുന്നവനെ, രക്ഷിക്കുന്നു.

65. ഉപ- തസ്യൈ വാചഃ പൃഥിവീ ശരീരം, ജ്യോതീരൂപമയമഗ്നിഃ; തദ്യാവത്യേവ വാക്താവതീ പൃഥിവീ; താവാ നയമഗ്നിഃ.

ആ വാക്കിന് ശരീരം പൃഥിവീയാകുന്നു. പ്രകാശാത്മകമായ കാരണം പാർത്ഥിവമായ അഗ്നീയാകുന്നു. അതിൽ വാക്ക് എത്രത്തോളമുണ്ടോ പൃഥിവിയും അത്രത്തോളം തന്നെയുണ്ട്. ഈ പാർത്ഥിവവസ്തുവും അത്രത്തോളമുണ്ട്.

66. ഉപ-അമൈതസ്യ മനസോ ദ്യൗ; ശരീരം; ജ്യോതീരൂപമസാവാദിത്യഃ തദ്യാവദേവ മനസ്താവതീ ദ്യൗഃ; താമാനസാവാദിത്യഃ തൗ മിഥുനം സമൈതാം; തതഃപ്രാണോ f ജാ യത: സ ഇന്ദ്രഃ; സ ഏഷോ f സപത്നഃ; ദിതീ യോ വൈ സപത്നേ ഭവതി. നാസ്യസപത്നോ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

പിന്നെ ഈ മനസ്സിന്റെ ശരീരം ദ്യോവാകുന്നു. പ്രകാശാത്മകമായ കാരണം ആ ആദിത്യനാകുന്നു. അതിൽ മനസ്സ് എത്രത്തോളമുണ്ടോ, ദ്യോവും അത്രത്തോളംതന്നെയുണ്ട്. ആ ആദിത്യനും അത്രത്തോളമുണ്ട്. അവ-അഗ്നാദിത്യന്മാരാകുന്ന വാക്കും മനസ്സും മിഥുനത്തെ-പരസ്പരസംസർഗ്ഗത്തെ പ്രാപിച്ചു. അതിൽനിന്ന് പ്രാണൻ ഉണ്ടായി. അവൻ-ആ പ്രാണൻ-ഇന്ദ്രനാകുന്നു, പരമേശ്വരനാകുന്നു. ഇവൻ അസപത്നമാകുന്നു-എതിരായി ആരും ഇല്ലാത്തവൻ ആകുന്നു. സപത്നൻ രണ്ടാമതൊരുത്തനാണല്ലോ. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നത് ഇവന് സപത്നൻ-എതിരാളി ഉണ്ടാകയില്ല.

67. ഉപ- അമൈതസ്യ പ്രാണസ്യാ ff പഃ ശരീരം; ജ്യോതീ രൂപമ സൗ ചന്ദ്രഃ; തദ്യാമാനേവപ്രാണസ്താവത്യ ആപഃ; താവാന സൗ ചന്ദ്രഃ; ത ഏതേ സർവ്വ ഏവ സമാഃ; സർവ്വേ f നന്താഃ. സ യോ ഹൈതാനന്ത വത ഉപാസ്തേ f ന്വന്തം സലോകം ജയതി. അഥ യോ ഹൈതാനന്തനു പാസ്തേ f നന്തം സലോകം ജയതി.

പിന്നെ, ഈ പ്രകൃതമായ പ്രാജാപത്യനമായ പ്രാണൻ ശരീരം അപ്പുകളാകുന്നു. ദ്യോതിരൂപമായ കാരണം ആ ചന്ദ്രനാകുന്നു. അതിൽ, പ്രാണൻ എത്ര പരിമാണമുള്ളതാകുന്നുവോ അപ്പുകളും അത്രയും പരിമാണത്തോടുകൂടിയവയാകുന്നു. ആ ചന്ദ്രനും അത്രയും പരിമാണത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു. ഇവ എല്ലാം സമങ്ങളാകുന്നു. എല്ലാം അനന്തങ്ങളാകുന്നു.

N

P

I

K

കുന്നു. ആരാനോ ഇവയെ അന്തമുള്ളവയായി ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ അന്തമുള്ള ലോകത്തെ ജയിക്കുന്നു. പിന്നെ ആരാനോ ഇവയെ അനന്തങ്ങളായി ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ അനന്തമായ ലോകത്തെ ജയിക്കുന്നു.

68. ഉപ-സ ഏഷ സംവത്സരഃ പ്രജാപതിഃ ഷോഡശകലഃ, തസ്യ രാത്രയ ഏവ പഞ്ചദശകലഃ; ധ്രുവൈ വാസ്യ ഷോഡശീകലഃ; സ രാത്രിഭിരേവാ ff ച പുര്യതേ f പ ച ക്ഷീയതേ. സോ f മാവാസ്യാം രാത്രി മേതയാ ഷോഡശ്യോ കലയാ സർവ്വമിദം പ്രാണഭ്യദനു പ്രവിശ്യ തതഃ പ്രാതർ ജായതേ തസ്മാ ദേതാം രാത്രിം പ്രാണഭ്യതഃ പ്രാണം ന വിച്ഛിന്ദ്യാദപി കൃകലാസ സൈ തസ്യ ഏവ ദേവതായാ അപചിതൈ.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ പ്രജാപതി പതിനാറു കല യോടുകൂടിയ സംവത്സരമാകുന്നു. അവന്റെ പതിനഞ്ചു കലകൾ രാത്രികൾ തന്നെ ആകുന്നു. ഈ സംവത്സരാത്മകനായ പ്രജാപതിയുടെ പതിനാറാമത്തെ കല നിത്യതന്നെയാകുന്നു. അവൻ രാത്രികളെക്കൊണ്ടു തന്നെ ആപൂർണ്ണനാവുകയും ക്ഷയിച്ചുപോകയും ചെയ്യുന്നു. അവൻ-കാലാത്മാവായ ആ പ്രജാപതി കറുത്ത വാവുനാൾ രാത്രിയിൽ ഈ പ്രാണിവകകളെ എല്ലാം അനുപ്രവേശിച്ചിട്ട്, അനന്തരം അടുത്ത ദിവസം രാവിലെ ജനിക്കുന്നു. അതിനാൽ, ഈ രാത്രിയിൽ, ഈ സോമദേവതയുടെതന്നെ പുജയ്ക്കായി പ്രാണിയുടെ-ഒരു പ്രാണിയുടെയും ഓന്തിന്റെ പോലും-പ്രാണനെ വിച്ഛേദിക്കരുത്-നശിപ്പിക്കരുത്.

69. ഉപ-യോ വൈ സ സംവത്സരഃ പ്രജാപതിഃ ഷോഡശകലോ f യമേവ സയോ f യമേവം വിത്പുരൂഷഃ; തസ്യ വിത്തമേവ പഞ്ചദശകലഃ ആത്മൈ വാസ്യഷോഡശീ കലഃ; സ വിത്തൈ വൈ ff ച പുര്യതേ f പ ച ക്ഷീയതേ. തദേ തന്നഭ്യം യദയമാത്മാഃ; പ്രധിർവ്വിത്തം; തസ്മാദ്യദ്യപി സർവ്വജ്യാനിം ജീയത, ആത്മനാ ചേ ജജീവതി, പ്രധിനാ f ഗാദി ത്യേവാ ff ഹുഃ

പതിനാറു കലകളോടുകൂടിയ ആ സംവത്സരമാകുന്ന പ്രജാപതി ആരാനോ അവൻ ഇവൻതന്നെയാണ്, ഇപ്രകാരം അറിയുന്ന ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവൻ, അവൻ പതിനഞ്ചു കലകൾ വിത്തംതന്നെയാകുന്നു. അവൻ പതിനാറാമത്തെ കലശരീരം തന്നെ. അവൻ വിത്തംകൊണ്ടുതന്നെ ആപൂർണ്ണനാവുകയും ക്ഷയിച്ചു പോകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ശരീരമെന്നതു ഏതോ ഇത് നാഭിയുടെ സ്ഥാനത്തുള്ളതാകുന്നു. ഗോക്കൾ മുതലായതു രഥചക്രത്തിന്റെ നേമിയുടെ സ്ഥാനത്തുള്ളതാണ്. അതിനാൽ എല്ലാം ക്ഷയിച്ചാലും, ശരീരംകൊണ്ടു ജീവിക്കുന്ന പക്ഷം “ബാഹ്യമായ പരിവാരം കൊണ്ടു ക്ഷീണിച്ചിട്ടുള്ളു” എന്നു പറയുന്നു.

70. ഉപ-അഥ, ത്രയോ വാവ ലോകാ, മനുഷ്യലോകഃ, പിതൃലോകാ ദേവലോകാ ഇതി. സോ f യം മനുഷ്യ ലോകഃ പുത്രണൈവജയ്യോ, നാനേന കർമ്മണാ; കർമ്മണാ പിതൃലോകാ, വിദ്യയാദേവ

ലോകഃ ദേവലോകോ വൈ ലോകാനാം ശ്രേഷ്ഠഃ; തസ്മാദിദ്യാം പ്രശംസന്തി.

മനുഷ്യലോകം, പിതൃലോകം, ദേവലോകം എന്ന് ലോകങ്ങൾ മൂന്നുതന്നെ. ഈ മനുഷ്യലോകം പുത്രനെക്കൊണ്ടുതന്നെ ജയിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു, - സാധിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. മറ്റൊന്നുകൊണ്ടും, അതായതു കർമ്മം കൊണ്ടോ വിദ്യകൊണ്ടോ, ജയിക്കപ്പെടാവുന്നതല്ല. പിതൃലോകം കർമ്മംകൊണ്ടു ജയിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. ദേവലോകം വിദ്യകൊണ്ടു ജയിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. ലോകങ്ങളിൽ വച്ച് ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളത് ദേവലോകമാകുന്നു. അതിനാൽ വിദ്യയെ പ്രശംസിക്കുന്നു.

71. ഉപ-അഥാതഃ സംപ്രത്തിഃ- യദ പ്രൈഷ്യൻ മന്യതേ fഥ പുത്രമാഹ-ത്യാം ബ്രഹ്മ, ത്യാം യജ്ഞാസ്ത്യാം ലോക ഇതി. സ പുത്രഃ പ്രത്യുഹാ, ഹം ബ്രഹ്മാ, ഹം യജ്ഞോ f ഹം ലോക ഇതി യദൈ കിം ചാനുക്തം, തസ്യ സർവ്വസ്യ ബ്രഹ്മേത്യേകതാ. യേ വൈ കേച യജ്ഞാ, സ്തേഷാം സർവേഷാം യജ്ഞ ഇത്യേ കതഃ; യേ വൈ കേച ലോകാ, സ്തേഷാം സർവേഷാം ലോകഇത്യേ കതഃ; ഏതാവദാ ഇദം സർവം; ഏതന്മാ സർവം സന്നയമിതോ f ഭൂനജദിതി. തസ്മാത് പുത്രമനുശിഷ്യം ലോക്യമാഹുഃ; തസ്മാദേന മനു ശാസതി. സ യ ദൈവം വിദസ്മാല്ലോകാത് പ്രൈത്യമൈദിരേവ പ്രാണൈഃ സഹ പുത്രമാവിശതി. അഥ യദ്യനേനകിംചിദക്ഷണയാ f കൃതം ഭവതി, തസ്മാദേനം സർവസ്മാത് പുത്രോമുഞ്ചതി; തസ്മാത് പുത്രോ നാമ സഃ. പുത്രേണൈവാസ്മിൻ ലോകപ്രതിതിഷ്ഠതി, അഥൈന മേതേ ദൈവാഃ പ്രാണാ അമൃതാ ആവിശന്തി.

ഇതിനുമേൽ സമ്പ്രത്തി എന്ന കർമ്മം പറയപ്പെടുന്നു. എപ്പോഴാണോ മരിക്കുവാൻ പോകുന്നവനായി വിചാരിക്കുന്നത് അപ്പോൾ പുത്രനോട് പറയുന്നു- “നീ ബ്രഹ്മമാണ്; നീ യജ്ഞമാണ് നീ ലോകമാണ്” എന്ന്. ആ പുത്രൻ ഉത്തരം പറയുന്നു- “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ യജ്ഞമാണ്യ ഞാൻ ലോകമാണ്” എന്ന്. അധ്യയനം എന്തെല്ലാമാണോ അതിന് എല്ലാത്തിനും ബ്രഹ്മമെന്നുള്ള പദത്തിൽ ഏകത്വം വിവക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യജ്ഞങ്ങൾ എവയെല്ലാമാണോ അവയെക്കൊല്ലാത്തിനും യജ്ഞമെന്നുള്ള പദത്തിൽ ഏകത്വം വിവക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ലോകങ്ങൾ എവയെല്ലാമാണോ അവയെക്കൊല്ലാം ലോകം എന്നുള്ള പദത്തിൽ ഏകത്വം വിവക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. “ഇതെല്ലാം-ഗൃഹസ്ഥൻ ചെയ്യേണ്ടതെല്ലാം ഇത്രത്തോളം മാത്രമേ ഉള്ളൂ. ഈ പുത്രൻ ഇതെല്ലാമായിട്ട് എന്നെ ഈ ലോകത്തിൽ നിന്ന് പാലിക്കും” എന്നാണ് പിതാവിന്റെ അഭിപ്രായം. അതിനാൽ അനുശാസിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പുത്രനെ ലോക്യനെന്ന് പറയുന്നു. അതിനാൽ ഇവനെ- പുത്രനെ അനുശാസിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്ന-സംപ്രത്തിയെ ചെയ്തിട്ടുള്ള അവൻ-പിതാവ് എപ്പോൾ ഈ ലോകത്തിൽനിന്ന് ഗമിക്കുന്നുവോ, - മരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ഇതേപ്രാണങ്ങളോടുകൂടെത്തന്നെ പുത്രനെ ആവേശിക്കുന്നു. ഇവനാൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു മൂല

N

P

I

K

യിൽ ഉള്ള ഒരു ചെറിയ പഴുതോളമെങ്കിലും അകൃതമായി- ചെയ്യപ്പെടാത്തതായി ഉണ്ടായിരുന്നാൽ, അതിനാൽ എല്ലാത്തിലും നിന്ന് ഇവനെ-ഈ പിതാവിനെ ആ പുത്രൻ മോചിപ്പിക്കുന്നു. അതിനാൽ ആണ് പുത്രൻ എന്നു പേരുള്ളവനായിരിക്കുന്നത്. അവൻ പുത്രനെക്കൊണ്ടു തന്നെ ഈ ലോകത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അനന്തരം-സംപ്രത്തിക്കുശേഷം ഈ പിതാവിനെ മരണസഭാവമില്ലാത്ത, ദേവസംബന്ധികളായ-ഹിരണ്യഗർഭനെ സംബന്ധിച്ച-ഈ പ്രാണങ്ങൾ ആവേശിക്കുന്നു.

72. ഉപ-പൃഥ്വിവൈ ചൈനമഗേഷു ദൈവീ വാഗാവിശതി. സാ വൈ ദൈവീവാഗ്, യയാ യദ്യദേവവദതി, തത് തത് ഭവതി.

പൃഥ്വിയിൽ നിന്നും അഗ്നിയിൽനിന്നും ദൈവിയായ വാക്ക് ഇവനെ-സംപ്രത്തിയെ ചെയ്തിരിക്കുന്നവനെ-ആവേശിക്കുന്നു. ഏതു വാക്കുകൊണ്ട് പറയുന്നതെല്ലാം അങ്ങനെ തന്നെ ഭവിക്കുന്നുവോ ആ വാക്കാണ് ദൈവിയായിട്ടുള്ളത്.

73. ഉപ- ദിവയൈനമാദിത്യാച്ച ദൈവം മന ആവിശതി; തദൈ ദൈവം മനോ, യേനാ ഫ്ഫ നന്ദേവ ഭവത്യഥോ ന ശോചതി.

ദ്വോവിൽനിന്നും ആദിത്യനിൽനിന്നും ദൈവമായ മനസ്സ് അവനെ ആവേശിക്കുന്നു. ഏതു മനസ്സുകൊണ്ടാണോ ആനന്ദമുള്ളവൻതന്നെ ആയിരിക്കുകയും ശോചിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു അതുതന്നെയാണ് ദൈവമായ മനസ്സ്.

74. ഉപ- അദ്ഭ്യയൈനം ചന്ദ്രമസശ്ച ദൈവഃ പ്രാണ ആവിശതി. സ വൈദൈവഃ പ്രാണോ, യഃ സഞ്ചരംശ്ചാസഞ്ചരം ശ്ച ന വ്യഥതേ f മോ ന രിഷ്യതി. സ ഏവംവിത് സർവേഷാം ഭൂതാനാമാത്മാ ഭവതി; യ ഏവംവിത് സർവേഷാം ഭൂതാനാമാത്മാ ഭവതി; യ മൈഷാ ദേവതൈവം സഃ. യ മൈതാം ദേവതാം സർവാണി ഭൂതാനുവന്ത്യേവം ഹൈവംവിദം സർവാണി ഭൂതാനുവന്തി. യദുകിം ചേമാഃ പ്രജാഃ ശോചന്ത്യമൈവാ ഫ്ഫ സാം തദ്ഭവതി പുണ്യമേവാമും ഗച്ഛതി. ന ഹ വൈ ദേവാൻ പാപം ഗച്ഛതി.

അപ്പുകളിൽനിന്നും ചന്ദ്രമനസ്സിൽനിന്നും ദൈവമായ പ്രാണൻ ഇവനെ ആവേശിക്കുന്നു. ഏതു പ്രാണനാണോ സഞ്ചരിക്കുന്നതായാലും സഞ്ചരിക്കാതിരിക്കുന്നതായാലും വ്യഥിക്കാതിരിക്കുകയും വിനാശത്തെ പ്രാപിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്, അതാണ് ദൈവമായ പ്രാണൻ. ആ ത്രയാന്നാത്മദർശനത്തെ അറിയുന്നവൻ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടെയും ആത്മാവായിത്തീരുന്നു. ഈ ഹിരണ്യഗർഭദേവത ഏതുപ്രകാരമോ, അവനും-ആ ത്രയാന്നാത്മദർശനവേദിയും-ഇപ്രകാരംതന്നെ. എപ്രകാരമാണോ ഈ ഹിരണ്യഗർഭദേവതയെ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും അവനും ചെയ്യുന്നത്-പാലിക്കുന്നത്-പൂജിക്കുന്നത്, ഇപ്രകാരം ഈ ത്രയാന്നാത്മദർശനെ അറിയുന്നവനേയും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും പൂജിക്കുന്നു. ഈ പ്രജകൾ എന്തിനെപ്പറ്റിയാണോ ശോചിക്കുന്നത്, അത്-ശോകാദിനിമിത്തമായ ദുഃഖം ഇവരുടെ കൂടെ

ത്തന്നെ ചേർന്നിരിക്കുന്നു. അവനെ-പ്രജാപത്യമായ പദത്തിൽ വർത്തിക്കുന്ന ആ ത്രയാന്നാത്മദർശിയെ പുണ്യം മാത്രമേ പ്രാപിക്കുകയുള്ളൂ; ദേവന്മാരെ പാപം-പാപഫലമായ ദുഃഖം പ്രാപിക്കുകയില്ലതന്നെ.

75. ഉപ-അഥാതോ വ്രതമീമാംസാ-പ്രജാപതിർഹി കർമ്മാണി സ സ്യജേ; താനി സ്യഷ്ടാനുന്യോന്യേനാ f സ്പർദ്ധന്ത. വദിഷ്യാമ്യേ വാഹമിതി വാഗ്ദധേ; ദ്രക്ഷ്യാമ്യേഹ മിതി ചക്ഷുഃ; ശ്രോഷ്യാമ്യേ ഹമിതി ശ്രോത്രം; ഏവമന്യാനി കർമ്മാണി യഥാകർമ്മ താനി മ്യത്യേ ശ്രമോ ഭൂതോപയേമേ; താന്യാപ്നോത്; താന്യാപ്താ മ്യത്യുവാരുന്ധ. തസ്മാച്ഛ്വാമ്യേ ത്യേവവാക്; ശ്രാമ്യതി ചക്ഷുഃ; ശ്രാമ്യതി ശ്രോത്രം. അഥേമേവ നാ ഫ്ഫ പ്നോ, ദ്യോ f യം മധ്യമഃ പ്രാണഃ. താനി ജ്ഞാതും രധിരേ. അയം വൈ നഃ ശ്രേ, ഷ്ഠോ, യഃ സഞ്ചരംശ്ചാസഞ്ചരംശ്ചാ ന വ്യഥ തേ f മോ നരിഷ്യതി. ഹന്താസൈവ സർവ്വേരുപമഭവൻ. തസ്മാദേത ഏതേനാ ഫ്ഫ വ്യായന്തേ പ്രാണാ ഇതി. തേന ഹ വാവ തൽ ക്വലമാചക്ഷതേ, യസ്മിൻ ക്വലേ ഭവതി യ ഏവം വേദ. യ ഉ ഹൈവം വിദാ സ്പർദ്ധതേ f നു ശുഷ്യതി; അനുശുഷ്യ ഹൈവ f ന്തതോമ്രിയതേ. ഇത്യധ്യാതമം.

അനന്തരം വ്രതമീമാംസ പറയപ്പെടുന്നു-പ്രജാപതി, പ്രജകളുടെ സ്രഷ്ടാവ് കർമ്മങ്ങളെ-വാഗാദികളായ കർമ്മങ്ങൾക്കുള്ള കരണങ്ങളെ-സൃഷ്ടിച്ചു. സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട അവതന്നിൽ സ്പർദ്ധിച്ചു-മത്സരിച്ചു. “ഞാൻ വദിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും” എന്ന് വാക്ക് വ്രതം പിടിച്ചു. “ഞാൻ ദർശിക്കും” എന്നു ചക്ഷുസ്സു വാഗ് പിടിച്ചു. “ഞാൻ ശ്രവിക്കും” എന്നു ശ്രോത്രം വ്രതം ധരിച്ചു. ഇങ്ങനെ മറ്റു കർമ്മങ്ങളും അതാതിന്റെ കർമ്മത്തിനനുസരിച്ചു വ്രതം പിടിച്ചു. അവയെ മ്യത്യു ശ്രമമായിത്തീർന്നു ഉപയമിച്ചു, സംഗ്രഹിച്ചു. ആ വാഗാദികളെ മ്യത്യു പ്രാപിച്ചു. അവയെ പ്രാപിച്ചിട്ട് മ്യത്യു അവരോധിച്ചു. അവയെ സ്വ കർമ്മങ്ങളിൽ നിന്നു തെറ്റിച്ചു. അതിനാൽ, വാക്ക് തളരുക തന്നെ ചെയ്യുന്നു-സ്വ കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നു തെറ്റുന്നു. ചക്ഷുസ്സും തളരുന്നു. ശ്രോത്രവും ശ്രാന്തമായിത്തീരുന്നു. എന്നാൽ, ഈ മധ്യമനായ പ്രാണൻ ഏതോ ഇവനെ മാത്രം മ്യത്യു പ്രാപിച്ചില്ല. ആ വാഗാദികളായ മറ്റു കരണങ്ങൾ അറിയുന്നതിന്-മുഖ്യ പ്രാണനെ അറിയുന്നതിന് മനസ്സുവച്ചു. “ആരാണോ സഞ്ചരിക്കുന്നവനായാലും സഞ്ചരിക്കാതിരിക്കുന്നവനായാലും വ്യഥിക്കാതിരിക്കുകയും നശിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്, അങ്ങനെയുള്ള ഈ മുഖ്യ പ്രാണൻ തന്നെയാണ് നമ്മളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠൻ. ഇപ്പോൾ നമ്മൾ ഇവന്റെ രൂപം തന്നെ ആയിത്തീരണം.” ഇങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചിട്ട്, അവർ എല്ലാം, വാഗാദികൾ എല്ലാം ഈ മുഖ്യപ്രാണന്റെ തന്നെ രൂപം ആയിത്തീർന്നു. അതിനാൽ, ഈ വാഗാദികൾ ഈ പ്രാണനെക്കൊണ്ട്, പ്രാണങ്ങൾ എന്ന് അഭിധാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നത്, അവൻ, ആ വിദാൻ, ഏതു ക്വലത്തിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്നുവോ ആ ക്വലത്തെ അവനെ കൊണ്ടുതന്നെ ആളുകൾ പറയുന്നു. ആരാണോ ഇപ്രകാരം

N

P

I

K

അറിയുന്നവനോട് സ്പർദ്ധിക്കുന്നത് അവൻ ശോഷത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അനുശോഷിച്ചിട്ടുതന്നെ ഒടുവിൽ മരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ആധ്യാത്മമായ പ്രാണാത്മദർശനം പറയപ്പെട്ടു.

76. ഉപ-അഥാനി ദൈവതം-ജലിഷ്യാ മ്യേവാഹമിത്യഗ്നിർഭദ്രേ; നപ്സ്യാമ്യഹമിത്യാദിത്യോ, ഭാസ്യാമ്യഹമിതി ചന്ദ്രമാഃ ഏവമന്യാ ദേവതാ യഥാദൈവതം. സ യഥൈഷാം പ്രാണാനാം മധ്യമഃ പ്രണ, ഏവമേതാ നാം ദേവതാനാം വായുഃ. ശ്ലോചന്തിഹ്യന്യാ ദേവതാ, ന വായുഃ സൈഷാ f നസ്തമിതാ ദേവതാ യദായുഃ,

അനന്തരം ദേവതാവിഷയമായ ദർശനം പറയുന്നു: “ഞാൻ ജലിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കും” എന്ന്, അഗ്നി വ്രതം പിടിച്ചു. “ഞാൻ തപിക്കും” എന്നു ആദിത്യനും, “ഞാൻ പ്രകാശിക്കും” എന്നു ചന്ദ്രനും പ്രകാരം അതാതു ദേവതകൾക്കു തക്കവണ്ണം വിദ്യുത്തു മുതലായ മറ്റു ദേവതകളും വാശിപിടിച്ചു. ഈ വാഗാദികളായ പ്രാണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആ മധ്യമനായ പ്രാണൻ എപ്രകാരമോ ഇപ്രകാരമാണ്, ഈ അഗ്യാദി ദേവതകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വായു എന്തെന്നാൽ മറ്റുദേവകൾ അസ്തത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. വായു അസ്തത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. വായു എന്നതേതോ ആ ദേവത അസ്തമിക്കാത്തതാകുന്നു.

77. ഉപ- അഥൈഷ ശ്ലോകോ ഭവതി-

ഇനി ഈ ശ്ലോകം ഉണ്ട്.

ശ്ലോ- യതശ്ചോദേതി സൂര്യഃ അസ്തം യത്ര ച ഗച്ഛതി തം ദേവാശ്ചക്രിരേ ധർമ്മം; സ ഏവാദ്യ സ ഉ ശഃ ഇതി.

യാതൊരു വായുവിൽനിന്നു പ്രാണനിൽനിന്ന് സൂര്യൻ ചക്ഷുസ്സ് ഉദിക്കയും യാതൊരു വായിവിൽ, പ്രാണനിൽ, അസ്തത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്യുന്നുവോ ആ ധർമ്മത്തെ- ആ വായുവ്രതത്തെ, പ്രാണവ്രതത്തെ, ദേവന്മാർ- അഗ്യാദികൾ, വാഗാദികൾ- ചെയ്തു. ആ ധർമ്മംതന്നെ ഇന്നും ദേവന്മാരാൽ അനുവർത്തിക്കപ്പെടുന്നു. അതുതന്നെ നാളെയും അനുവർത്തിക്കപ്പെടും.

78. ഉപ- “യതശ്ചോദേതി സൂര്യോ f സ്തം യത്ര ച ഗച്ഛതി” ഇതി. പ്രാണാദാ ഏഷ ഉദേതി; പ്രാണേ f സ്തമേതി. തം ദേവാശ്ചക്രിരേ ധർമ്മം സ ഏവാദ്യ സ ഉ ശഃ. ഇതി യദാ ഏതേ f മുർഹ്യധീയന്ത, തദേവാപ്യദ്യ കുർവന്തി. തസ്മാദേകമേവ വ്രതം ചരേത്; പ്രാണോച്ചൈവാപാന്യാച്ച; നേന്മാ പാപ്തമ്യത്യു രാപ്നു വദിതി. യദ്യു ചരേത്, തത് സമാപിപയിഷേത്. തേനോ ഏതസ്യേ ദേവതായൈ സായുജ്യം സലോകതാം ജയതി.

“യതശ്ചോ.....ച്ഛതി” എന്നതിനെ ചുരുക്കത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു-ഈ സൂര്യൻ പ്രാണനിൽ നിന്നാണ് ഉദിക്കുന്നത്. പ്രാണനിലാണ് അസ്തത്തെ പ്രാപിക്കുന്നത്. “തം ദേവാശഃ” എന്നതിന്റെ അർത്ഥമെന്തെന്നു പറയുന്നു-ഈ ദേവന്മാർ-അ

ഗ്യാദികളും വാഗാദികളും അക്കാലത്ത് ഏത് വായുവ്രതത്തെയും പ്രാണവ്രതത്തെയുമാണോ ധരിച്ചത് ഇതിനെത്തന്നെ ഇപ്പോഴും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ ഒരു വ്രതത്തെത്തന്നെ അനുഷ്ഠിക്കണം. പ്രാണിക്കയും-പ്രാണനവ്യാപാരത്തെ ചെയ്കയും-അപാനിക്കയും ചെയ്യണം. “പാപ്തവായ മ്യത്യു എന്നെ പ്രാപിക്കരുതേ!” എന്നു ഭയപ്പെട്ട് ആ ഒരു വ്രതത്തെത്തന്നെ, പ്രാണവ്രതത്തെ തന്നെ അനുഷ്ഠിക്കണം. അനുഷ്ഠിച്ചുതുടങ്ങുകയാണെങ്കിൽ സമാപിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കണം. ആ വ്രതാനുഷ്ഠാനം കൊണ്ട്, ഈ ദേവതയുടെ-ഈ പ്രാണദേവതയുടെ സായുജ്യത്തേയോ-ഏകാത്മഭാവത്തേയോ, സമാനലോകതത്തേയോ പ്രാപിക്കുന്നു.

ആറാം ബ്രാഹ്മണം

79. ഉപ ത്രയം വാ ഇദം, നാമ, രൂപം, കർമ്മ; തേഷാം നാമ്നാം വാഗിത്യേതദേഷാമുക്ഥം; അതോഹി സർവാണി നാമാന്യുത്തിഷ്ഠന്തി; ഏതദേഷാംസാമ; ഏതദ്ധിസർവൈർന്നാമഭിഃ സമം; ഏതദേഷാം ബ്രഹ്മ; ഏതദ്ധി സർവാണി നാമാനി ബിലർത്തി.

ഇതെല്ലാം നാമം, രൂപം, കർമ്മം എന്ന് മൂന്നുതന്നെ. അവയിൽ ഈ നാമവിശേഷങ്ങൾക്ക് വാക്ക് എന്നുള്ള ശബ്ദസാമാന്യമാണ് ഉപദാനകാരണം. ഇതിൽ നിന്നാണല്ലോ എല്ലാ നാമങ്ങളും ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നത്- ഉണ്ടാകുന്നത്. ഇത് ഈ വാക്ക് എന്നുള്ളത് ഈ നാമവിശേഷങ്ങളുടെ സാമമാകുന്നു-സാമാന്യമാകുന്നു. ഈ ശബ്ദസാമാന്യം എല്ലാ നാമങ്ങളോടും സമമാകുന്നു. ഈ ശബ്ദസാമാന്യം ഈ നാമവിശേഷങ്ങളുടെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു-ആത്മാവാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇത് എല്ലാ നാമങ്ങളേയും ഭരിക്കുന്നു.

80. ഉപ- അഥ രൂപാണാം-ചക്ഷുരീത്യേതദേഷാമുക്ഥം; അതോഹി സർവാണിരൂപാണ്യുത്തിഷ്ഠന്തി. ഏതദേഷാം സാമ; ഏതദ്ധി സർവൈ രൂപൈഃ സമം; ഏതദേഷാം ബ്രഹ്മ; ഏതദ്ധി സർവാണി രൂപാണി ബിലർത്തി.

ഇനി രൂപ വിശേഷങ്ങൾക്കു രൂപസാമാന്യത്തിൽ അന്തർഭാവത്തെ പറയുന്നു:- ഈ രൂപങ്ങൾക്കു ചക്ഷുസ്സെന്നുള്ള രൂപസാമാന്യമാണ് ഉപദാനകാരണം. എന്തെന്നാൽ, ഇതിൽനിന്നാണ് എല്ലാ രൂപങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നത്. ഇത് ഈ രൂപസാമാന്യം ഈ രൂപവിശേഷങ്ങളുടെ സാമമാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇത് എല്ലാ രൂപങ്ങളോടും സമമാകുന്നു. ഈ രൂപസാമാന്യം ഈ രൂപവിശേഷങ്ങളുടെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു-ആത്മാവാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇത് എല്ലാ രൂപങ്ങളേയും ഭരിക്കുന്നു.

81. ഉപ-അഥ കർമ്മാണാം-ആ തേമത്യേത ദേഷാമുക്ഥം; അതോഹി സർവ്വാണി കർമ്മാണ്യുത്തിഷ്ഠന്തി. ഏതദേഷാം സാമ; ഏതദ്ധി സ വൈഃ കർമ്മഭിഃ സമം. ഏതദേഷാം ബ്രഹ്മ; ഏതദ്ധി സർവാണി കർമ്മാണി ബിലർത്തി, തദേതത്രയം സദേക മയമാത്മാ. ആത്മാ ഏകഃ സന്നേതത് ത്രയം തദേതദമൂതം സത്യേന ച്ഛന്നം. പ്രാണോ വാ അമൂതം; നാമ

N

P

I

K

രുപേ സത്യം; താല്പര്യം പ്രാണശ്ചരണം

ഇനി കർമ്മവിശേഷങ്ങൾക്കു കർമ്മ സാമാന്യത്തിൽ അന്തർഭാവത്തെ പറയുന്നു:- ഈ കർമ്മവിശേഷങ്ങൾക്ക് ആത്മാവ് എന്നു പറയുന്ന കർമ്മസാമാന്യമാണ് ഉപാദാനകാരണം. എന്തെന്നാൽ ഇതിൽനിന്നാണ് എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നത്. ഈ കർമ്മസാമാന്യമാണ് ഈ കർമ്മവിശേഷങ്ങളുടെ സാമം. എന്തെന്നാൽ ഇത് എല്ലാ കർമ്മവിശേഷങ്ങളോടും സമമാകുന്നു. ഈ കർമ്മസാമാന്യം ഈ കർമ്മവിശേഷങ്ങളുടെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു-ആത്മാവാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇത് എല്ലാ കർമ്മവിശേഷങ്ങളെയും ഭരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ നാമം, രൂപം, കർമ്മം എന്ന മൂന്നും ഒന്നായിട്ടു ഈ ആത്മാവാകുന്നു കാര്യ കരണ സങ്ഘാതരൂപമായ ഈ പിണ്ഡമാകുന്നു. ഏകമായിരിക്കുന്ന ഈ കാര്യകരണ സങ്ഘാതം ഈ നാമരൂപ കർമ്മങ്ങൾ മൂന്നും തന്നെ ഈ അമൃതം സത്യത്താൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അമൃതമെന്നു പറയുന്നത് പ്രാണനാകുന്നു. സത്യമെന്ന് പറയുന്നത് നാമരൂപങ്ങളത്രെ. അവയാൽ ഈ പ്രാണൻ മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

രണ്ടാമദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ബ്രാഹ്മണം

1. ഉപ-ഓം ദൃപ്ത ബാലാകീർ ഹാനുചാനോ ഗാർഗ്യ ആസ. സഹോവാചാജാത ശത്രും കാശ്യം, ബ്രഹ്മതേ ബ്രാവാണീതി. സ ഹോ വാചാജാതശത്രുഃ സഹസ്ര മേതസ്യാം വാചി ദദ്മോ, ജനകോ ജനക ഇതി വൈ ജനാധാവനീതി.

അനുവചനസമർത്ഥനും-വാശിയും, -ദൃപ്തനും ബലാകയുടെ പുത്രനും ആയ ഗാർഗ്യൻ എന്ന് ഗോത്രനാമമുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ഉണ്ടായിരുന്നുപോൽ. അവൻ കാശിരാജനായ അജാത ശത്രുവിനോട്, “അങ്ങേയ്ക്ക് ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ പറഞ്ഞുതരാം” എന്നു പറഞ്ഞുവത്രെ. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞുപോൽ: “ഈ വാക്കു നിമിത്തം ആയിരം പശുക്കളെ നാം തരുന്നൂണ്ട്. ജനകൻ ജനകൻ (ദാതാവും ഭ്രാതാവും) എന്നാണല്ലോ ജനങ്ങൾ ഓതുനത്ത്” എന്ന്.

2. ഉപ- സ ഹോവാച ഗാർഗ്യഃ- യ ഏവാസാ വാദിത്യേ പുരുഷ ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രുഃ- മാമൈതസ്ഥിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ; അതിഷ്ഠാഃ സർവേഷാം ഭൂതാ നാം മുർദ്ധാ രാജേതിവാ അഹമേ തമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസതേ f തിഷ്ഠാഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മുർദ്ധാ, രാജാ ഭവതി.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “ആദിത്യനിൽ ഉള്ള ആ പുരുഷൻ ആരോ ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു.” ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവാദിയ്ക്കേണ്ട-അങ്ങു സംവാദത്തെ ചെയ്യേണ്ട. അതിഷ്ഠാനും-എല്ലാ ഭൂതങ്ങളെയും അതിക്രമിച്ചു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും,-എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മുർദ്ധാവും-ശിരസ്സും,

രാജാവും-ദീപ്തി ഗുണോപേതനും, എന്നുള്ള വിശേഷങ്ങളോടുകൂടി ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. “ആരാണോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത്, അവൻ അതിഷ്ഠനായും, എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മുർദ്ധാവായും രാജാവായും ഭവിക്കുന്നു.”

3. ഉപ- സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവാസൗ ചന്ദ്രേ പുരുഷ, ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോ വാചാജാതശത്രു, രിമ്മാ, മൈതസ്ഥിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ; ബൃഹൻ, പാണ്ഡരവാസാഃ, സോമാ രാജേതിവാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസതേ f ഹരഹർഹ സുതഃ, പ്രസുതോ, ഭവതി, നാസ്യാനം ക്ഷീയതേ.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു- “ചന്ദ്രനിലുള്ള ആ പുരുഷൻ ആരോ അവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു:- “വേണ്ട ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ അങ്ങു സംവദിക്കേണ്ട; മഹാനും, പണ്ഡരമായ വാസസ്സോടുകൂടിയവനും, രാജാവും ആയ സോമൻ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ ഈ പുരുഷനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. “ആരാണോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ ദിവസംതോറും യജ്ഞത്തിൽ സോമം അഭിഷ്ഠനായും വികൃതികളിൽ പ്രസുതമായും ഭവിക്കും. ഇവൻ അന്നം ക്ഷയിക്കയില്ല.”

4. ഉപ-സ ഹോവാചഗാർഗ്യോ, യ ഏവാസൗ വിദ്യുതി പുരുഷ ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി സ ഹോവാചാ ജാതശത്രു, രിമ്മാ, മൈതസ്ഥിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ; തേജസി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസതേ, തേജസി രീഹ ഭവതി; തേജസിനീചാസ്യ പ്രജാഭവതി

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “വിദ്യുത്തിൽ ഉള്ള ആ പുരുഷൻ ആരോ അവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “വേണ്ട ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവദിക്കേണ്ട; തേജസി എന്ന് ഞാൻ ഈ പുരുഷനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. “ആരാണോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ തേജസിനായി ഭവിക്കുന്നു. ഇവന്റെ പ്രജ തേജസിനിയായിത്തീരുന്നു.”

5. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവായമാകാശേ പുരുഷ ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രു, രിമ്മാ മൈതസ്ഥിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ, പൂർണ്ണമപ്രവർത്തിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസതേഃ പുര്യതേ പ്രജയാ പശുഭി, രീന്നാസ്യസ്ഥാല്ലോ കാത് പ്രജോദാർത്തതേ.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു:- “ആകാശത്തിൽ ഉള്ള പുരുഷൻ ആരോ ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു.” എന്ന് ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു:- “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവദിക്കേണ്ട. പൂർണ്ണവും, പ്രവർത്തിക്കാത്തതും-ക്രിയയില്ലാത്തതും-എന്ന് ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു”

N

P

I

K

എന്ന്. “ആരാനോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ പ്രജയാലും പശുക്കളാലും പൂർണ്ണനായിത്തീരുന്നു. ഇവന്റെ പ്രജ ഈ ലോകത്തിൽനിന്ന് ഉദർത്തിക്കയില്ല-അറ്റുപോകയില്ല. അവൻ സന്താനനാശം വരികയില്ല.”

6. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവായം വായേയ പുരുഷ, ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാത ശത്രുർമ്മാ മൈതസ്മിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ. ഇന്ദ്രോവൈകുണ്ഠോ f പരാജിതാ സേനേതിവാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏത മേവമുപാസ്തേ, ജീഷ്ണുർഹാപമാജീഷ്ണുർഭവ ത്യന്യ തസ്തുജായീ.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “വായുവിൽ ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു:- “ഇന്ദ്രനും-പരമേശ്വരനും, വൈകുണ്ഠനും-അപ്രസഹ്യനും അപരാജിതയായ സേനയ്ക്കും എന്ന്, ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു എന്ന്. ആരാനോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ ജീഷ്ണുവായും-ജയശരീ ലനായും തോൽക്കാത്തവനായും സപത്നന്മാരേ ജയിക്കുന്ന ശീലമുള്ളവനായും തീരുന്നു.”

7. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവായമഗ്നൗ പുരുഷ ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാത ശത്രുർമ്മാ, മൈതസ്മിൻ സംവദി ഷ്ഠാഃ വിഷാസഹിരിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസ്തേ വിഷാസഹിർഹഭ വതി; വിഷാസഹിർഹാസ്യ പ്രജാഭവതി.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “അഗ്നിയിലുള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവദിക്കേണ്ട; വിഷാസഹി-ഇടുന്ന ഹവി സ്സിനെ സഹിക്കുന്നവൻ എന്ന് ഞാൻ ഈ പുരുഷനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന് “ആരാനോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ വിഷാസഹിയായി-അന്യന്മാരെ സഹിക്കുന്നവനായി തീരുന്നു. ഇവന്റെ പ്രജ വിഷാസഹിയായിത്തീരുന്നു.”

8. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവായമപ്സു പുരുഷ ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രു, ര്മ്മാ, മൈതസ്മിൻ സംവദി ഷ്ഠാഃ, പ്രതിരുപ ഇതി വാ അഹമേനമുപാസ ഇതി; സ യ ഏതമേവമുപാസ്തേ, പ്രതിരുപം ഹൈവൈ നമനുഗച്ഛതി, നാ പ്രതിരുപം, അഥോ പ്രതിരുപോ f സ്ഥാജായേത.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “അപ്പുകളിൽ ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവദിക്കേണ്ട; പ്രതിരുപൻ-അനുരുപൻ-ശ്രു തിസ്ഥൂതികൾക്കു അപ്രതികുലൻ എന്നുള്ള വിശേഷണത്തോടു കൂടി ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. “ഇവനെ ഇപ്രകാരം ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവനെ അനുരുപമായി

ട്ടുള്ളതുതന്നെ അനുഗമിക്കുന്നു-പ്രാപിക്കുന്നു. അനുരുപമല്ലാത്തത് പ്രാപിക്കുന്നില്ല. ഇവനിൽനിന്നു അനുരുപമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു.”

9. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവായ മാദർ ശേ പുരുഷ ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാ ജാതശത്രു, ര്മ്മാ, മൈതസ്മിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ രോചിഷ്ണുരിതി വാ അഹമേനമു പാസ ഇതി. സ യ ഏവമേതമുപാസ്തേ, രോചി ഷ്ണുർഹഭ വതി; രോചിഷ്ണുർഹാസ്യ പ്രജാഭ വതി; അഥോ യൈ സംനിഗച്ഛതി സവാംസ്താന തിരോ ചതേ.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “ആദർശത്തിൽ (കണ്ഠാടിയിൽ) ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. അജാതശത്രു പറഞ്ഞു. “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവാദം ചെയ്യേണ്ട. രോചിഷ്ണു (ദീപ്തിസ്വഭാവം) എന്ന വിശേഷണത്തോടുകൂടി, ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. “ഇവനെ ഇപ്രകാരം ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ രോചിഷ്ണുവായിത്തീരുന്നു. ഇവന്റെ പ്രജ രോചിഷ്ണുവായിത്തീരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, ആരോടു അടുക്കുന്നുവോ അവരെ എല്ലാവരേയും അതിക്രമിച്ചു പ്രകാശിക്കയും ചെയ്യും.”

10. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ യ ഏവായം യത്നം പാശ്യാച്ഛബ്ദോ f നുഭദ,-ത്യേതമേവാഹം ബ്രഹ്മോ പാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രു, ര്മ്മാ, മൈ തസ്മിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ; അസുരിതി വാ അഹമേത മൂപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസ്തേ, സർവം ഹൈവാസ്മിൻ ലോക അയുരേതി നൈതം പുരാ കാലാത് പ്രാണോ ജഹാതി.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “പോകുന്നവന്റെ പിന്നാലെ ഏതൊരു ശബ്ദമാണോ ഉദിക്കുന്നത് അതിനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു:- “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവാദം ചെയ്യേണ്ട, അസു-ജീവനഹേതുവായ പ്രാണൻ-എന്ന വിശേഷണത്തോടുകൂടി ഞാൻ ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ഇതിനെ ഇപ്രകാരം ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ ഈ ലോകത്തിൽ മുഴുവൻ ആയുസ്സിനെയും തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇവനെ കാലത്തിനു മുമ്പ് പ്രാണൻ ഉപേക്ഷിക്കയില്ല.

11. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്യോ, യ ഏവായം ഭീക്ഷു പുരുഷ, ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രു,ര്മ്മാ മൈതസ്മിൻ സംവദിഷ്ഠാഃ ദിതീയോ f നപഗ ഇതി വാ അഹമേതമു പാസ ഇതി, സ യ ഏതമേവമുപാസ്തേ, ദിതീയ വാൻ ഹഭവതി, താസ്ഥാദ്ഗണശ്ചരിദൃതേ.

ആ ഗാർഗ്യൻ പറഞ്ഞു: “ദിക്കുകളിലുള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ, അവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു:- “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവാദം ചെയ്യേണ്ട. ദിതീയൻ, അനപഗൻ

N

P

I

K

എന്ന വിശേഷണങ്ങളോടുകൂടി ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു എന്ന്. “ഇവനെ ഇപ്രകാരം ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ സഹായക്കാർ ഉള്ളവനായിത്തീരും ഇവനിൽനിന്ന് കൂട്ടക്കാർ പിരിഞ്ഞുപോകയില്ല.”

12. ഉപ-സ ഹോവാച ഗാർഗ്ഗോ യ ഏവായം ഛായാമയഃ പുരുഷ, ഏതമേവായം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രുർമ്മാ, മൈതസ്മിൻ സംവദിഷ്ഠഃ; മൃത്യുരിതി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസതേ സർവം ഹൈവാസ്മിൻ ലോക ആയുരേതി; നൈനം പുരാകാലാമൃത്യുരാഗച്ഛതി.

ആ ഗാർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു: “ഈ ഛായാമയനായ പുരുഷൻ ഏതോ അവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവാദം ചെയ്യേണ്ട. മൃത്യു എന്ന വിശേഷണത്തോടുകൂടി ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. “ഇവനെ ഇപ്രകാരം ആർ ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ഈ ലോകത്തിൽ മുഴുവൻ ആയുസ്സിനെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. കാലത്തിനുമുമ്പ് ഇവനെ മൃത്യു പ്രാപിക്കയില്ല.”

13. ഉപ- സ ഹോവാച ഗാർഗ്ഗോ, യ ഏവായമാത്മനി പുരുഷ, ഏതമേവാഹം ബ്രഹ്മോപാസ ഇതി. സ ഹോവാചാജാതശത്രുർമ്മാ മൈതസ്മിൻ സംവദിഷ്ഠഃ ആത്മനീരി വാ അഹമേതമുപാസ ഇതി. സ യ ഏതമേവമുപാസത ആത്മനീ ഹ ഭവതി. ആത്മനീനി ഹാസ്യപ്രജാ ഭവതി. സ ഹ തുഷ്ണിമാസ ഗാർഗ്യഃ.

ആ ഗാർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു: “ആത്മാവിൽ (പ്രജാപതിയിൽ) ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ, ഇവനെത്തന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മമായി ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്. ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “വേണ്ട, ഈ ബ്രഹ്മതത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ സംവാദം ചെയ്യേണ്ട; ആത്മാവോടുകൂടിയവൻ എന്ന വിശേഷണത്തോടുകൂടി ഞാൻ ഇവനെ ഉപാസിക്കുന്നു” എന്ന്, “ആരാണോ ഇവനെ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നത് അവൻ ആത്മാവുള്ളവനായിത്തീരും. അവന്റെ പ്രജ ആത്മനിനിയായും തീരും.” ആ ഗാർഗ്ഗൻ മിണ്ടാതിരുന്നു.

14. ഉപ-സ ഹോ വാചാജാതശത്രു; രേതാവന്നു? ഇതി. ഏതാവലീതി. നൈതാവതാ വിദിതം ഭവതീതി. സ ഹോവാച ഗാർഗ്യ ഉപതാ യാ നീതി.

ആ അജാതശത്രു “ഇത്രയുമേ ഉള്ളോ?” എന്നു പറഞ്ഞു. “ഇത്രയുമേ ഉള്ളൂ” എന്നു ഗാർഗ്ഗൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. “ഇത്രയും മാത്രംകൊണ്ട് ബ്രഹ്മം അറിയപ്പെട്ടതാകയില്ല.” എന്ന് അജാതശത്രു പിന്നെയും പറഞ്ഞു, “അങ്ങേ ഞാൻ ഉപഗമിക്കുന്നു” എന്ന് ഗാർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

15. ഉപ- സ ഹോവാചാജാതശത്രു; പ്രതിലോമം ചൈതദ്, യദ് ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയമുപേയാദ് ബ്രഹ്മ മമേ വക്ഷ്യതീതി; വ്യേവതാ ജ്ഞപയിഷ്യാമീതി. തം

പാണാവാദായോത്ത സ്ഥൗ തൗ ഹ പുരുഷാ സുപ്തമാജശ്മതഃ; തമേതൈർന്നാഭിരാമന്ത്രയാം ചക്രേ-ബൃഹൻ, പാണ്ഡരവാസഃ, സോമ, രാജന്നിതി. സനോത്തസ്ഥൗ. തം പാണിനാ ഫ്ഫ പേഷം ബോധയാം ചകാര; സഹോത്തസ്ഥൗ

ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “ബ്രാഹ്മണൻ, എനിക്കു ബ്രഹ്മത്തെ പറഞ്ഞുതരും” എന്നു വിചാരിച്ച് ക്ഷത്രിയനെ ഉപഗമിക്കുക എന്നുള്ളതു ഏതോ ഇത് വിപരീതവുമാണ്. “ഞാൻ അങ്ങേ വിജ്ഞാപിപ്പിക്കതന്നെ ചെയ്യാം” എന്ന്. അദ്ദേഹത്തെ കൈയ്ക്കു പിടിച്ചുകൊണ്ട് രാജാവു എഴുന്നേറ്റു. അവർ രണ്ടുപേരും ഉറങ്ങിക്കിടന്ന പുരുഷന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. ആ പുരുഷനെ ‘ബൃഹന്നായിട്ടുള്ളവനേ’ ‘പാണ്ഡരവാസ്സസ്സേ’ ‘സോമ’ ‘രാജാവേ’ എന്ന നാമങ്ങളെക്കൊണ്ടു ആമന്ത്രണം ചെയ്തു- വിളിച്ചു. അവൻ എഴുന്നേറ്റില്ല. അവനെ കൈകൊണ്ടു ആപേക്ഷണം ചെയ്തു ചെയ്ത് ഉണർത്തി അവൻ എഴുന്നേറ്റു.

16. ഉപ- സ ഹോവാചാജാതശത്രു, ര്യത്രൈഷ ഏതത് സുപ്തോ ി ഭൂദ്യ ഏഷ വിജ്ഞാനമയഃപുരുഷഃ കൈഷ തദാ ി ഭൂത്?കൂത ഏതഭോഗത്? ഇതി. തദ്ദഹ ന മേനേ ഗാർഗ്യഃ.

ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “ഈ വിജ്ഞാനമയനായ പുരുഷൻ ആരോ ഇവൻ ഇപ്പോൾ ഈ സ്വപ്നത്തെ സ്വപിച്ചിരുന്നുവോ അപ്പോൾ ഇവൻ എവിടെ ആയിരുന്നു? എവിടെനിന്ന് ഇതിനെ-ആഗമനത്തെ-ആഗമിച്ചു?” എന്ന്. അതിനെ ഗാർഗ്ഗൻ അറിഞ്ഞില്ല.

17. ഉപ-സ ഹോവാചാജാതശത്രു, ര്യത്രൈഷ ഏതത് സുപ്തോ ി ഭൂദ്യ ഏഷ വിജ്ഞാനമയഃ പുരുഷ സ്തദേഷാഠം പ്രാണാനാം വിജ്ഞാനേന വിജ്ഞാനമാദായ, യ ഏഷോ ി നർഹൃദയ ആകാശസ്ത സ്മിന്തേഹേതേ താ നിയദാ ഗൃഹ്ണാത്യഥ ഹൈതത് പുരുഷഃ സ്വപിതി നാമ, തദ്, ഗൃഹീത ഏവ പ്രാണോ ഭവതി; ഗൃഹീതം വാഗ്, ഗൃഹീതം ചക്ഷുർ, ഗൃഹീതം ശ്രോത്രം, ഗൃഹീതം മനഃ.

ആ അജാതശത്രു പറഞ്ഞു: “ഈ വിജ്ഞാനമയനായ പുരുഷൻ ആരോ ഇവൻ ഇപ്പോൾ ഈ സ്വപ്നത്തെ സ്വപിച്ചിരുന്നുവോ അപ്പോൾ, വിജ്ഞാനംകൊണ്ട്-അന്തഃകരണത്തിലുള്ള അഭിവ്യക്തമായ, വിശേഷവിജ്ഞാനംകൊണ്ട് ഈ വാഗാദികളായ പ്രാണങ്ങളുടെ വിജ്ഞാനത്തെ-സ്വവിഷയങ്ങളിലുള്ള സാമർത്ഥ്യത്തെ എടുത്തിട്ട്, ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തിലുള്ള ഈ പ്രകാശം ഏതോ അതിൽ ശയിക്കുന്നു. അവയെ-വാഗാദികളുടെ വിജ്ഞാനങ്ങളെ എപ്പോൾ ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ പുരുഷൻ ഈ സ്വപ്നത്തെ സ്വപിക്കുന്നു” എന്നു പറയുന്നു. അപ്പോൾ-ആ സ്വാപകാലത്തിൽ പ്രാണൻ-ഘ്രാണേന്ദ്രിയം ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായി-ഉപസംഹരിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു. വാക്കു ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു. ചക്ഷുസ്സ് ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു, മനസ്സു ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

18. ഉപ- സ യത്രൈതത് സ്വപ്ന്യയാ ചരതി, തേ ഹാസ്യലോകാഃ; തദ്ദതേവ മഹാരാജോ ഭവതി; ഉതേവ

N

P

I

K

മഹാബ്രാഹ്മണം; ഉതേവോച്ചാവചം നിഗച്ഛതി. സ യഥാ മഹാരാജോ ജാന പദാൻ ഗൃഹീതാ സേജന പദേ യഥാകാമം പരിവർത്തേ തൈവമേവൈഷ ഏ തത് പ്രാണൻ ഗൃഹീതാ സേഗരീരേ യഥാകാമം പരിവർത്തതേ.

അവൻ പ്രകൃതനായ ആത്മാവ് എപ്പോൾ ആണോ സ്വപ്ന വൃത്തികൊണ്ട് ഇപ്രകാരം ചരിക്കുന്നത്, അപ്പോൾ അവ ഇവന്റെ ലോകങ്ങളാകുന്നു -കർമ്മഫലങ്ങളാകുന്നു. അവയിൽ, പക്ഷേ മഹാരാജാവിനെപ്പോലെയും, പക്ഷേ മഹാബ്രാഹ്മണനെപ്പോലെയും ആയിത്തീരുന്നു. ഉച്ചമായും (ഉയർന്നും) അവചമായും (താഴ്ന്നും) എന്നപോലെ നിഗമിക്കയും ചെയ്യുന്നു. അത് എങ്ങനെ എന്നാൽ-ഏതു പ്രകാരമാണോ മഹാരാജാവ് ജനപദത്തിൽ (നാട്ടിൽ) ഉള്ളവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട് സ്വന്തം ജനപദത്തിൽ ഇഷ്ടപോലെ ചുറ്റിനടക്കുന്നത്, ഇപ്രകാരംതന്നെ ഇവൻ-ഈ ആത്മാവ് ഇപ്രകാരം പ്രാണങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചിട്ട് സ്വന്തം ശരീരത്തിൽ ഇഷ്ടപോലെ ചുറ്റിനടക്കുന്നു.

19. ഉപ- അഥ യദാ സുഷുപ്തോ ഭവതി, യദാ ന കസ്യ ചന വേദ, ഹിതാനാം നാഡ്യോ ദ്വാ സപ്തതിഃ സ ഹസ്രാണി ഹൃദയാത് പുരീതമഭിപ്രതിഷ്ഠന്തേ, താഭിഃ പ്രത്യവസൂപ്യ പുരീതതി ശേതേ. സ യഥാ കുമാരോ വാ മഹാരാജോ വാ മഹാബ്രഹ്മണോ വാ f തിഹ്നീമാന്ദസ്യ ഗത്യാശ യീ തൈവമേ വൈഷ ഏതച്ഛേതേ

പിന്നെ എപ്പോഴാണോ സുഷുപ്തനായിത്തീരുന്നത്, എപ്പോഴാണോ ഒന്നിനേയും അറിയാതിരിക്കുന്നത്, അപ്പോൾ, ഹിതകൾ എന്നു പറയുന്ന എഴുപത്തീരാധിരം നാഡികൾ ഹൃദയത്തിൽനിന്നു പുരിതത്തിനെ അഭിമുഖീകരിച്ചു ഗമിക്കുന്നു. അവയിൽകൂടി പ്രത്യവസൂപ്തനും ചെയ്തിട്ട്-പിൻവലിഞ്ഞിട്ട് പുരിതത്തിൽ ശയിക്കുന്നു. അത് എങ്ങനെ എന്നാൽ, എപ്രകാരമാണോ, കുമാരനോ-അത്യന്ത ബാലനോ,-മഹാരാജാവോ, മഹാബ്രാഹ്മണനോ ആനന്ദത്തിന്റെ അതിഹ്നിയെ-അതിശയേന ദുഃഖത്തെ ഹനിക്കുന്ന അവസ്ഥയെ-പ്രാപിച്ചിട്ട് ശയിക്കുന്നത്, അപ്രകാരംതന്നെ, ഇവൻ ഇങ്ങനെ ശയിക്കുന്നു.

20. ഉപ-സ യഥോർണ്ണനാഭിസ്തന്തുനോച്ചരേദ്, യഥാ f ഗോക്ഷുദ്രാവിസ്ഫുലിംഗാവ്യുച്ഛരന്ത്യവമേ വാസ്മാദാത്മനഃ സർവേപ്രാണാഃ സർവേ ലോകാഃ സ ര്വേ ദേവാഃ സർവാണി ഭൂതാനി വ്യുച്ഛരന്തി; ത സ്യോപനിഷത്ത് സത്യസ്യസത്യമിതി. പ്രാണാ വൈ സത്യം; തേഷാമേഷസത്യം

അത്എങ്ങനെ എന്നാൽ എപ്രകാരമാണോ ഊർണ്ണനാഭി-ചിലന്തി-തന്തുകൊണ്ട്,-നൂലുകൊണ്ട് ഉച്ചരിക്കുന്നത്-ഉദ്ഗമിക്കുന്നത്, എപ്രകാരമാണോ അഗ്നിയിൽനിന്ന് ക്ഷുദ്രങ്ങളായ-ചെറിയ വിസ്ഫുലിംഗങ്ങൾ-തീപ്പൊരികൾ-വ്യുച്ഛരിക്കുന്നത്-പല വിധത്തിൽ, അല്ലെങ്കിൽ പലതായി ഉദ്ഗമിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരംതന്നെ ഈ ആത്മാവിൽനിന്ന്- ഉണരുന്നതിനു മുമ്പുള്ള വിജ്ഞാനമയന്റെ സ്വരൂപത്തിൽനിന്ന് എല്ലാ പ്രാണങ്ങളും എല്ലാ ലോകങ്ങളും എല്ലാ ദേവന്മാരും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും വ്യുച്ഛരിക്കുന്നു-

വിവിധമായി ഉദ്ഗമിക്കുന്നു. ആ ആത്മാവിന്റെ ഉപനിഷത്ത്-അടുക്കൽ എത്തിക്കുന്ന ശബ്ദം സത്യത്തിന്റെ സത്യം എന്നതാകുന്നു. സത്യമെന്നു പറയുന്നത് പ്രാണങ്ങൾ ആകുന്നു. അവയ്ക്കു സത്യം ഈ ആത്മാവാകുന്നു.

രണ്ടാം ബ്രാഹ്മണം

21. ഉപ- യോ ഹ വൈ ശിശൂം സാധാനം സപ്രത്യാധാനം സസ്ഥൂണം സദാമം വേദ, സപ്ത ഹ ദ്വിഷതോ ഭ്രാത്യവ്യാനവരുണഭി. അയം വാ വ ശിശുര്യോ f യം മധ്യമഃ പ്രാണഃ, തസ്യേദമേവാധാനമിദം പ്രത്യാധാനം, പ്രാണഃ സ്ഥൂണം f ന്നം ദാമ

ആരാണോ ആധാരത്തോടുകൂടിയതും പ്രത്യാധാനത്തോടുകൂടിയതും സ്ഥൂണയോടു(ബന്ധനസ്തംഭം) കൂടിയതും, ദാമ(പാശം)ത്തോടുകൂടിയതും ആയ ശിശുവിനെ അറിയുന്നത് അവൻ, ദേവിക്കുന്നവരായ ഏഴു ഭ്രാത്യവ്യന്മാരെ അവരോടിക്കുന്നു. ഈ മധ്യമനായ പ്രാണൻ ഏതോ ഇതുതന്നെയാണ് ശിശു എന്നു പറയുന്നത്. ആ പ്രാണനാകുന്ന ശിശുവിനു അധിഷ്ഠാനം ഇത് (ശരീരം)തന്നെ. പ്രത്യേകമുള്ള അധിഷ്ഠാനം ഇതാ (ശിരസ്സ്) കുന്നു. ബന്ധനസ്തംഭം പ്രാണനാകുന്നു-ബലമാകുന്നു. ദാമം-ബന്ധനരജ്ജു, അന്നമാകുന്നു.

22. ഉപ- തമേതാഃ സപ്താക്ഷിതയ ഉപനിഷ്ഠന്തേ. തദ്യ ഇമാ അക്ഷൻ ലോഹിന്യോ രാജയസ്താഭിരേനം രുദ്രോ f ന്വായത്തഃ; അഥ യാ അക്ഷന്നാപസ്താഭി; പർജന്യഃ; യാ കനീനകാ തയാ f f ദിത്യഃ; യത് കൃഷ്ണം തേനാഗ്നിഃ; യച്ഛുക്ലം തേനേന്ദ്രഃ; അധരയൈനം വർത്തന്യാ പൃഥിവ്യ ന്വായത്താ; ദ്യാരുത്തരയാ. നാസ്യാനം ക്ഷീയതേ യ ഏവം വേദ

അവനെ-ആ പ്രാണനെ, ഈ-താഴെപ്പറയുന്ന, ഏഴു അക്ഷതികൾ- അക്ഷിതിഹേതുകൾ, ഉപസ്ഥാനം ചെയ്യുന്നു. അതിൽ അക്ഷിയിൽ ഈ ചുവപ്പുനിറത്തിലുള്ള രാജികൾ-രേഖകൾ, ഏവയോ, അവയിൽകൂടി രുദ്രൻ ഈ മധ്യമനായ പ്രാണനെ അന്യായത്തനായിരിക്കുന്നു-അനുഗതനായിരിക്കുന്നു. പിന്നെ അക്ഷിയിലുള്ള അപ്പുകൾ എവയോ അവയിൽകൂടി പർജന്യൻ ഈ മുഖ്യപ്രാണനെ അനുഗതനായിരിക്കുന്നു. ദർശനശക്തി ഏതോ അതിൽകൂടി ആദിത്യൻ ഇവനെ അനുഗതനായിരിക്കുന്നു. കണ്ണിലുള്ള കറുത്തഭാഗം ഏതോ അതിൽകൂടി അഗ്നി ഇവനെ അനുഗതനായിരിക്കുന്നു. വെളുത്ത ഭാഗം ഏതോ അതിൽകൂടി ഇന്ദ്രൻ ഇവനെ അനുഗതനായിരിക്കുന്നു. താഴത്തേതായ വർത്തനിയിൽകൂടി പൃഥിവി ഇവനെ അനുഗതനായിരിക്കുന്നു. മുകളിലത്തെ കൺപോളയിൽകൂടി ദ്യോവ് ഇവനെ അന്യായത്തയായിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ അവന് അന്നം ക്ഷയിക്കയില്ല.

23. ഉപ- തദേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി, ആ അർത്ഥത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന ശ്ലോകം ഉണ്ട്. മന്ത്രം - “അർവാഗിലശ്ചമസ ഊർധ്വബുദ്ധ്നസ്ത

N

P

സ്ഥിര ശയോ നിഹിതം വിശ്വരൂപം; തസ്യാ f f സതഃജയഃ സപ്ത തീരേ; വാഗഷ്ടമീ ബ്രഹ്മണാ” സംവിദാനാ ഇതി.

കീഴ് ഭാഗത്ത് വിലത്തോടുകൂടിയതും അടിഭാഗം മേൽവശത്തായിട്ടുള്ളതും ആയ ചമസം (സോമരസം ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പാത്രം) ഉണ്ട്. ആ പാത്രത്തിൽ വിശ്വരൂപമായ-നാനാരൂപമായ-യശസ്സ് നിഹിതമായിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ തീരത്തിൽ ഏഴ് ഋഷികൾ ഇരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മത്തോട്-ശബ്ദരാശിയോട്-സംവാദത്തെ ചെയ്യുന്ന വാക്ക് എട്ടാമത്തേതാകുന്നു.

24. ഉപ-“അർവ്വാഗിലശ്ചമസ ഊർദ്ധ്വപുണ്ഡ്രം” ഇതി-ഇദം തച്ഛീരഃ, ഏഷഹൃദ്വ്യാഗിലശ്ചമസ ഊർധ്വനബുധ്നഃ. തസ്ഥിൻ യശോ നിഹിതം വിശ്വരൂപ മിതി. പ്രാണാ വൈ യശോ വിശ്വരൂപം പ്രാണാനേതദാഹ “തസ്യ f f സതഃജയഃ സപ്ത തീരേ” ഇതി.-പ്രാണാ വാ ജയഃ. പ്രാണാനേ തദാഹ. “വാഗഷ്ടമീ ബ്രഹ്മണാ സംവിദാനാ” ഇതി.-വാഗ്ഷ്ടമീ ബ്രഹ്മണാസംവിദേതേ.

“അർവാ...ണ്ഡ്രം” എന്നതിന്റെ വ്യാഖ്യാനം പറയുന്നു:- ഇത്-ഇതിൽ പറയുന്നു ചമസം-കരണാത്മകനായ മുഖ്യപ്രാണന്റെ പ്രത്യയാധാനമായ ശിരസ്സാകുന്നു. ഇത് കീഴ്വശത്തു കൂഴിയുള്ളതും ചുവടുഭാഗം മേൽവശത്തായിട്ടുള്ളതുമായ ചമസമാണല്ലോ. “തസ്ഥിൻ..രൂപം.” എന്നതിന്റെ അർത്ഥം പറയുന്നു-നാനാരൂപമായ യശസ്സ് പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ “തസ്ഥിൻ” ഇത്യാദി വാക്യം പ്രാണങ്ങളെപ്പറയുന്നു. “തസ്യ-തീരേ” എന്നുള്ളതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു- ഋഷികൾ എന്നു പറയുന്നത് പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. ഈ വാക്യം പ്രാണങ്ങളെപ്പറയുന്നു. “വാഗ-ദാനാ” എന്നതിന്റെ അർത്ഥം പറയുന്നു-എട്ടാമത്തേതായ വാക്ക് ബ്രഹ്മത്തോട്-ശബ്ദരാശിയോട്-സംവാദത്തെ ചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ.

25. ഉപ-ഇമാവേവ ഗോതമഭരദാജൌ; അയമേവ ഗോതമഃ; അയമേവ ഭരദാജഃ-ഇമാവേവ വിശ്വാമിത്ര ജമദഗ്നി; അയമേവ വിശ്വാമിത്രഃ; അയം ജമദഗ്നിഃ. ഇമാവേവ വസിഷ്ഠ കശ്യപഃ; അയമേവ വസിഷ്ഠഃ; അയം കശ്യപഃ, വാഗേ വാത്ഠിഃ; വാചാ ഹ്യന്നമദ്യതേ. അത്തിർഹ വൈ നാമൈ തദ്യദത്ഠിരിതി. സർവസ്യാത്താഭവതി. സർവമസ്യാനം ഭവതി, യ ഏവം വേദ.

ഇവർ തന്നെ ഗോതമഭരദാജന്മാർ. ഇവൻ തന്നെ ഗോതമൻ. ഇവൻ ഭരദാജനാകുന്നു. ഇവർതന്നെ വിശ്വാമിത്രനും ജമദഗ്നിയും അവൻതന്നെ വിശ്വാമിത്രൻ. ഇവൻ ജമദഗ്നിയാകുന്നു. ഇവർ തന്നെ വസിഷ്ഠനും കശ്യപനും. ഇവൻ തന്നെ വസിഷ്ഠൻ. ഇവൻ കശ്യപനാകുന്നു. വാക്കുതന്നെ അത്രത്തി. വാക്കിനാൽ തന്നെയാണല്ലോ അന്നം അദിക്കപ്പെടുന്നത്. അത്രത്തി എന്നു പറയുന്നതു ഏതോ ഇത് അത്തി എന്നതു തന്നെയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ എല്ലാ അന്നത്തിന്റെയും അത്താവായിത്തീരും ഇവൻ എല്ലാം അന്നമായിത്തീരും.

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

26. ഉപ-ദേ വാവ ബ്രാഹ്മണോ രൂപേ, മുർത്തം ചൈവാ മുർത്തം ച, മർത്തം ചാമൃതം ച, സ്ഥിതം ച യച്ച, സച്ച ത്യം ച.

ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപങ്ങൾ മുർത്തവും അമൃതവും രണ്ടുതന്നെ. ആ മുർത്താമുർത്തരൂപങ്ങൾ മർത്തവും അമൃതവും, സ്ഥിതവും യത്തും സത്തും ത്യവും ആകുന്നു.

27. ഉപ-തദേത മുർത്താ, യദസ്യദ് വായോശ്ചാന്തരിക്ഷാച്ച, ഏതന്മർത്തം, മേതത് സ്ഥിത, മേതത് സത്. തസ്യൈ തസ്യ മുർത്തസ്യൈ തസ്യ മർത്തസ്യൈ തസ്യ സ്ഥിതസ്യൈ തസ്യ സത ഏഷരസോ, യ ഏഷതപതി; സതോ ഹ്യേഷ രസഃ

വായുവിൽനിന്നും അന്തരീക്ഷത്തിൽനിന്നും അന്യമായുള്ളത് ഏതോ അതാണ് മുർത്തം. ഇതാണു മർത്തം; ഇതാണു സ്ഥിതം; ഇതാണു സത്ത്. അങ്ങനെയുള്ള ഈ മുർത്തത്തിന്റെ, ഈ മർത്തത്തിന്റെ, ഈ സ്ഥിതത്തിന്റെ, ഈ സത്തിന്റെ രസമാണ് ഈ തപിക്കുന്നത്. ഇവൻ ഈ സവിതാവ് സത്തിന്റെ രസമാണല്ലോ.

28. ഉപ- അഥാമുർത്തം വായുശ്ചാന്തരീക്ഷം ച. ഏതദമൃത. മേതദ്യ, ദേതത്ത്വം. തസ്യൈ തസ്യാ മുർത്തസ്യൈ തസ്യാ മൃതസ്യൈ തസ്യ യത ഏതസ്യ ത്യസ്യേഷരസോ, യ ഏഷ ഏതസ്ഥിന്മണ്ഡലേ പുരൂഷഃ. ത്യസ്യഹ്യേഷ രസഃ ഇത്യധിദൈവതം.

ഇനി അമൃതമെന്നു പറയുന്നത് വായുവും അന്തരീക്ഷവുമാകുന്നു. ഇതാണ് അമൃതം; ഇതാണ് യത്ത്, ഇതാണ് ത്യം. അങ്ങനെയുള്ള ഈ അമൃതത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ഈ അമൃതത്തിന്റെ, അല്ലെങ്കിൽ ഈ യത്തിന്റെ, അല്ലെങ്കിൽ ഈ ത്യത്തിന്റെ രസമാണ്, ഈ മണ്ഡലത്തിലുള്ള പുരുഷൻ ആരോ ഇവൻ. ഈ പുരുഷൻ ത്യത്തിന്റെ രസമാണല്ലോ. ഇങ്ങനെ അധിദൈവതം.

29. ഉപ-അഥാധ്യാത്മം-ഇദമേവമുർത്തം യദതത് പ്രാണാച്ച; യശ്ചായമന്തരാത്മനാകാശഃ ഏതന്മർത്തം, മേതത്സ്ഥിത, മേതത്സത്. തസൈ തസ്യമുർത്തസ്യൈ തസ്യ മർത്തസ്യൈ തസ്യസ്ഥിതസ്യൈ തസ്യൈ ഏഷരസോയച്ചക്ഷുഃ സതോഹ്യേഷ രസഃ

അന്നന്തരം അധ്യാത്മമുള്ള മുർത്താമുർത്തങ്ങളുടെ വിഭാഗത്തെ പറയുന്നു: പ്രാണനിൽനിന്നും, ആത്മാവിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ശരീരത്തിനുള്ളിലുള്ള - ഈ ആകാശം ഏതോ അതിൽ നിന്നും അന്യമായുള്ളത് ഏതോ ഇതുതന്നെയാണ് മുർത്തമായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപം. ഇതാണു മർത്തം; ഇതാണു സ്ഥിതം; ഇതാണ് സത്ത്. അങ്ങനെയുള്ള ഈ മുർത്തത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ഈ മർത്തത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ഈ സ്ഥിതത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ഈ സത്തിന്റെ രസമാണ്, ചക്ഷുസ്സെന്നു പറയുന്നത്. ഇത് സത്തിന്റെ രസമാണല്ലോ.

I

K

30. ഉപ- അഥാമൂർത്തം, പ്രാണശ്ച, യശ്ചായമന്തരാത്മ
ന്നാകാശഃ. ഏതദമൃതം, ഏതദൃ, ദേതത്ത്വം. ത
സൈത്യസ്യാമൃതസൈത്യസ്യ യത ഏതസ്യ ത്യ
സൈത്യശരസോ, യോ f യം ദക്ഷിണേ f ക്ഷൻ
പുരു ഷഃ ത്യസ്യ ഹ്യേഷ രസഃ

ഇനി പ്രാണനും ശരീരത്തിനുള്ളിൽ ഈ ആകാശം ഏതോ
അതും അമൂർത്തമാകുന്നു ഇതാണ് അമൃതം, ഇതാണ് യത്തു;
ഇതാണ് ത്യം. അങ്ങനെയുള്ള ഈ അമൂർത്തത്തിന്റെ, അല്ലെ
ങ്കിൽ ഈ അമൃതത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ഈ യത്തിന്റെ, അല്ലെ
ങ്കിൽ ഈ ത്യത്തിന്റെ രസമാണ്, ദക്ഷിണമായ അക്ഷിയിൽ
ഈ പുരുഷൻ ആരോ, അവൻ ഇത് ത്യത്തിന്റെ രസമാണല്ലോ.

31. ഉപ- തസ്യ ഹൈതസ്യ പുരുഷസ്യ രൂപം യഥാ
മഹാരജനം വാസോ, യഥാപാണ്ഡ്യാവികം, യഥേ
ന്ദ്രഗോപോ, യതാഗൃർച്ചി, ര്യഥ പുണ്ഡരീകം, യഥാ
സകൃദിദ്യുത്തം സകൃദിദ്യുത്തേവ ഹവാ അസ്യ
ശ്രീർഭവതി, യ ഏവം വേദ

അങ്ങനെയുള്ള ഈ ലിങ്ഗാത്മകനായ പുരുഷന്റെ രൂപം,
മഞ്ഞച്ചായത്തിൽ മൂക്കിയ വസ്ത്രംപോലെയും പാണ്ഡ്യവർണ്ണ
മായ ആട്ടിൻരോമംകൊണ്ടുള്ള വസ്ത്രംപോലെയും ഇന്ദ്രഗോ
പംപോലെയും അഗ്നിജ്വാലപോലെയും, വെളുത്ത താമരപ്പൂവു
പോലെയും ആകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആർ അറിയുന്നുവോ ഇവൻ
ഒരിക്കൽ മിന്നൽ മിന്നിയതുപോലെയുള്ള ശ്രീ (ഖ്യാതി) ഉ
ണ്ടാകും.

32. ഉപ- അഥാത ആദേശോ നേതി, നേതി. നഹ്യേ
തസ്ഥാദിതിനേ ത്യന്യത് പരമസ്തി. അഥ നാമധേ
യം സത്യസ്യ സത്യമീതി. പ്രാണാ വൈ സത്യം
തേഷാമേഷ സത്യം

അനന്തരം ആദേശം-ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നിർദ്ദേശം-“ഇപ്രകാര
മുള്ളതല്ല ഇപ്രകാരമുള്ളതല്ല” എന്നതാകുന്നു. “ഇപ്രകാരമുള്ള
തല്ല എന്നുള്ളതിനെക്കാൽ കൂടുതലായ വേറെ നിർദ്ദേശം ഇല്ല
ല്ലോ. ഇനി, ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാമധേയം സത്യത്തിന്റെ സത്യം,”
എന്നതാകുന്നു. സത്യമെന്നു പറയുന്നത് പ്രാണങ്ങളാകുന്നു.
ആ പ്രാണങ്ങൾക്കു സത്യമായിട്ടുള്ളത് ഇതാകുന്നു.

നാലാം ബ്രാഹ്മണം

33. ഉപ- “മൈത്രേയി” തിഹോവാച യാജ്ഞവാല്ക്യ
“ഉദ്യോസ്യൻ വാ അരേ f ഹമസ്ഥാത് സ്ഥാനാ
ദസ്ഥി; ഹന്ത തേ f നയാ കാ ത്യാ യന്യാ f നം
കരവാണീ” തി

യാജ്ഞവാല്ക്യൻ “അല്ലയോ മൈത്രേയി!” എന്നു വിളിച്ചിട്ട്
പറഞ്ഞു: “ഹേ! ഞാൻ ഈ സ്ഥാനത്തു നിന്ന്- ഈ ഗാർഹ
സ്ഥ്യശ്രമത്തിൽനിന്ന് മുകളിൽ പോകുന്നതിന് ആഗ്രഹമുള്ള
വനായിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ നിനക്കു ഈ കാത്യായനിയോട്
അന്തത്തെ-സംബന്ധവിച്ഛേദത്തെ ചെയ്യുവാൻ” പോകുന്നു.

34. ഉപ- സ ഹോവാച മൈത്രേയി- “യന്നു മ ഇയ
ദേശഃ സർവാപ്യഥിവീവിത്തേന പൂർണാ സ്യാത്
കഥം തേനാമൃതാ സ്യാ” മിതി. നേ തിഹോ വാച
യാജ്ഞവാല്ക്യോ “യമൈവോപകരണവതാം
ജീവിതം തഥൈവ തേ ജീവിതം സ്യാത്, അമൃത
തസ്യ തു നാ f f ശാസ്തി വിത്തേനേ” തി

ആ മൈത്രേയി പറഞ്ഞു:- “അല്ലയോ ഭഗവാനേ! എനിക്ക്
ഈ പൃഥിവീ മുഴുവൻ വിത്തംകൊണ്ട് പൂർണ്ണയായിത്തീരുക
യാണെങ്കിൽ അതുകൊണ്ട് ഞാൻ അമൃതയായിത്തീരുമോ?”.
യാജ്ഞവാല്ക്യൻ- “ഇല്ല” എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് പറഞ്ഞു: “ഉപകര
ണങ്ങൾ ഉള്ളവരുടെ ജീവിതം എപ്രകാരമായിരിക്കുമോ, അതു
പോലെ തന്നെ നിന്റെ ജീവിതവും ആയിരിക്കും. വിത്തംകൊ
ണ്ട്-വിത്തസാദ്ധ്യമായ കർമ്മംകൊണ്ട്-അമൃതത്വസ്വന്മാദനത്തി
നാകട്ടെ ആശപോലുമില്ല”.

35. ഉപ-സാഹോവാച മൈത്രേയി-“യേനാഹം നാ
മൃതാ സ്യാം, കിമഹം തേനകുര്യാം? യദേവ
ഭഗവാൻ വേദ, തദേവ മേ പ്രബ്രൂഹീ” തി

ആ മൈത്രേയി പറഞ്ഞു:- “ഏതുകൊണ്ട് ഞാൻ അമൃത
യായിത്തീരുകയില്ലയോ, അതുകൊണ്ട്-ആ വിത്തംകൊണ്ട്
ഞാൻ എന്തുചെയ്യും? ഏതിനെയാണോ ഭഗവൻ അറിയുന്നത്
അതിനെത്തന്നെ എനിക്കു പറഞ്ഞുതരിക” എന്ന്.

36. ഉപ- ഹോവാച യാജ്ഞവാല്ക്യഃ- പ്രിയാ ബ താരേ,
നഃ സതീ പ്രിയം ഭാഷസ, ഏഹ്യാസ്സഃ വ്യാഖ്യാ
സ്യാമിതേ; വ്യാചക്ഷാണസ്യ തു മേ നി ദിധ്യാസ
സ്വേതി.

ആ യാജ്ഞവാല്ക്യൻ പറഞ്ഞു:- “അല്ലയോ മൈത്രേയി,
നീ നമുക്കു പ്രിയയായിരുന്നു. പ്രിയമായിട്ടുള്ളതിനെ-ചിത്താ
നുകൂലമായിട്ടുള്ളതിനെ ഭാഷണം ചെയ്യുന്നു. വരിക; ഇരിക്കുക;
നിനക്കു വ്യാഖ്യാനിച്ചുതരാം-പറഞ്ഞുതരാം. എന്നാൽ വ്യാഖ്യാ
നിക്കുന്ന എന്റെ വാക്യങ്ങളെ നീ നിദിധ്യാസനം ചെയ്തുകൊ
ള്ളണം; അതായത് അർത്ഥനിശ്ചയം വരുത്തി ധ്യാനിക്കുവാൻ
ഇച്ഛിച്ചു കൊള്ളണം.”

37. ഉപ- സഹോവാച-ന വാ അരേ, പത്യുഃ കാമായ
പതിഃ പ്രിയോ ഭവതി; ആത്മനസ്തു കാമായ പ
തിഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ, ജായാ ധൈ
കാമായ ജായാ പ്രിയാ ഭവതി; ആത്മനസ്തു കാമാ
യ ജായാപ്രിയാ ഭവതി. നവാ അരേ, പുത്രാണാം
കാമായ പുത്രാഃ പ്രിയാ ഭവന്തി; ആത്മനസ്തു
കാമായ പുത്രാഃ പ്രിയാ ഭവന്തി. ന വാ അരേ,
വിത്തസ്യ കാമായ വിത്തം പ്രിയം ഭവതി; ആത്മ
നസ്തു കാമായ വിത്തം പ്രിയം ഭവതി. ന വാ
അരേ ബ്രഹ്മണഃ കാമായ ബ്രഹ്മ പ്രിയം ഭവതി;
ആത്മനസ്തു കാമായ ബ്രഹ്മ പ്രിയം ഭവതി. ന
വാ അരേ, ക്ഷത്ര്സ്യ കാമായ ക്ഷത്ര്ം പ്രിയം
ഭവതി. ആത്മനസ്തു കാമായ ക്ഷത്ര്ം പ്രിയം
ഭവതി. ന വാ അരേ, ലോകാനാം കാമായ ലോകാഃ
പ്രിയാ ഭവന്തി; ആത്മനസ്തു കാമായ ലോകാഃ

N

P

പ്രിയ ഭവന്തി. ന വാ അരേ, ദേവാനാം കാമായ ദേവാഃ പ്രിയ ഭവന്തി; ആത്മനസ്തു കാമായ ദേവാഃ പ്രിയ ഭവന്തി. ന വാ അരേ ഭൂതാനാം കാമായ ഭൂതാനി പ്രിയാണി ഭവന്തി; ആത്മനസ്തു കാമായ ഭൂതാനി പ്രിയാണി ഭവന്തി. ന വാ അരേ, സർവസ്യ കാമായ സർവം പ്രിയം ഭവതി; ആത്മനസ്തു കാമായ സർവം പ്രിയം ഭവതി. ആത്മാവാ അരേ ദ്രഷ്ടവ്യഃ ശ്രോതവ്യോ മനവ്യോ നിദിധ്യാസീത വ്യോ മൈത്രേയി. ആത്മനോ വാ അരേ ദർശനേന ശ്രവണേന മത്യാ വിജ്ഞാനേനേദം സർവം വിദിതം.

ആ യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- “അല്ലയോ മൈത്രേയി: പതിയുടെ കാമത്തിനായിട്ട്-പ്രയോജനത്തിനായിട്ട് അല്ലല്ലോ പതി പ്രിയനായിരിക്കുന്നത്. പിന്നെയോ തന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് പതി പ്രിയനായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ജായയുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ട് അല്ലല്ലോ ജായ പ്രിയയായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ തന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് ജായ പ്രിയയായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, പുത്രന്മാരുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ട് അല്ലല്ലോ, പുത്രന്മാർ പ്രിയന്മാരായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ തന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് പുത്രന്മാർ പ്രിയന്മാരായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി വിത്തത്തിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ വിത്തം പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് വിത്തം പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ബ്രാഹ്മണജാതിയുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ ബ്രാഹ്മണജാതി പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ, ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് ബ്രാഹ്മണജാതി പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ക്ഷത്രിയ ജാതിയുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ ക്ഷത്രിയജാതി പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്; ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് ക്ഷത്രിയജാതി പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ലോകങ്ങളുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ ലോകങ്ങൾ പ്രിയകളായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് ലോകങ്ങൾ പ്രിയങ്ങളായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ദേവന്മാരുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ ദേവന്മാർ പ്രിയന്മാരായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ, ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് ദേവന്മാർ പ്രിയന്മാരായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ഭൂതങ്ങളുടെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ ഭൂതങ്ങൾ പ്രിയങ്ങളായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് ഭൂതങ്ങൾ പ്രിയങ്ങളായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, സർവ്വത്തിന്റെയും പ്രയോജനത്തിനായിട്ടല്ലല്ലോ സർവ്വവും പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്; പിന്നെയോ ആത്മാവിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടാണ് സർവ്വവും പ്രിയമായിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ആത്മാവു ദർശിക്കപ്പെടേണ്ടതും, ശ്രവിക്കപ്പെടേണ്ടതും, മനനം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടതും, നിദിധ്യാസനം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടതും ആകുന്നു. അല്ലയോ മൈത്രേയി, ആത്മാവിന്റെ ദർശനംകൊണ്ടും, ശ്രവണംകൊണ്ടും, വിജ്ഞാനംകൊണ്ടും, മനനംകൊണ്ടും ഇതെല്ലാം വിദിതമായിത്തീരുന്നു. അറിയപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

38. ഉപ- ബ്രഹ്മ തം പരാദാദ്യോന്യത്രാ ഫ്ഫത്ഥനോ ബ്രഹ്മവേദ. ക്ഷത്രം തം പരാദാദ് യോ ഫ് ന്യത്രാത്ഥനഃ ക്ഷത്ത്രം വേദ ലോകാസ്തം പരാദുദ്യോ ഫ് ന്യത്രാ ഫ് ഫ്ത്ഥനോ ലോകാൻ വേദ. ദേവാസ്തം പരാദുദ്യോ ഫ് ന്യത്രാ ഫ്ഫത്ഥനോ ദേവാൻ വേദ. ഭൂതാനി തം പരാദുദ്യോ ഫ് ന്യത്രാ ഫ്ഫത്ഥനോ ഭൂതാനി വേദ. സർവം തം പരാദാദ് യോ ഫ് ന്യത്രാ ഫ്ഫത്ഥനഃ സർവം വേദ. ഇദം ബ്രഹ്മേദം ക്ഷത്ത്രമിമേ ലോകാ ഇമേ ദേവാ ഇമാനി ബുതാനീദം സർവം യദമാത്മാ.

ആരാണോ ആത്മാവിൽനിന്ന് അന്യമായി ബ്രഹ്മത്തെ-ബ്രാഹ്മണ ജാതിയെ-അറിയുന്നത്, അവനെ ബ്രഹ്മ-ബ്രാഹ്മണജാതി-പുരുഷാർത്ഥത്തിൽനിന്ന് അകറ്റും. ആരാണോ ആത്മാവിൽനിന്നു വേറെയായി ക്ഷത്രിയജാതിയെ അറിയുന്നത് അവനെ ക്ഷത്രിയജാതി പരാകരിക്കും-അകറ്റും. ആരാണോ ആത്മാവിൽനിന്നു വേറെയായി ലോകങ്ങളെ അറിയുന്നത്, അവനെ ലോകങ്ങൾ പരാകരിക്കും. ആരാണോ ആത്മാവിൽനിന്ന് അന്യരായി ദേവന്മാരെ അറിയുന്നത്, അവനെ ദേവന്മാർ പരാകരിക്കും. ആരാണോ ആത്മാവിൽനിന്ന് അന്യങ്ങളായി ഭൂതങ്ങളെ അറിയുന്നത് അവനെ ഭൂതങ്ങൾ കൈവല്യത്തിൽനിന്ന് അകറ്റും. ആരാണോ ആത്മാവിൽനിന്ന് അന്യമായി സർവ്വത്തേയും അറിയുന്നത്, അവനെ സർവ്വവും പുരുഷാർത്ഥത്തിൽനിന്ന് അകറ്റും. ഈ ബ്രാഹ്മണജാതിയും ഈ ക്ഷത്രിയ ജാതിയും ഈ ലോകങ്ങളും ഈ ദേവന്മാരും, ഈ ഭൂതങ്ങളും, ഈ സർവ്വവും, ഈ ആത്മാവ് ഏതോ ഇതുതന്നെയാണ്.

39. ഉപ-സ യഥാ-ദുന്ദുഭേരഹന്യമാനസ്യ ന ബാഹ്യാത് ഗബ്ദാത് ശക്ന്യാദ് ഗ്രഹണായ; ദുന്ദുഭേരഹന്യ ഗ്രഹണേന, ദുന്ദുദ്യാഘാതസ്യ വാ ശബ്ദോ ഗൃഹീതഃ.

ആ ദുഷ്ടാന്തം എങ്ങനെ എന്നാൽ,-ഹന്യമാനമായ-ദണ്ഡം മുതലായതുകൊണ്ടും അടിക്കപ്പെടുന്ന-ദുന്ദുഭിയുടെ പെരുമ്പറയുടെ-ബാഹ്യങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളെ-ബഹിർഭൂതങ്ങളായ ശബ്ദവിശേഷങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് കഴികയില്ല. പിന്നെയോ, ദുന്ദുഭിയുടെയോ-ദുന്ദുഭിശബ്ദസാമാന്യത്തിന്റെയോ, ദുന്ദുഭിയുടെ ആഘാതത്തിന്റെയോ ഗ്രഹണത്താൽ ശബ്ദം-ശബ്ദവിശേഷം ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

40. ഉപ- സ യഥാ ശബ്ദസ്യ ധ്മായമാനസ്യ ന ബാഹ്യാത് ശബ്ദാത് ശക്ന്യാദ് ഗ്രഹണായ; ശബ്ദസ്യ തു ഗ്രഹണേന ശബ്ദധ്മസ്യ വാ ശബ്ദോ ഗൃഹീതഃ

ആ ദുഷ്ടാന്തം എങ്ങനെ എന്നാൽ, ഊതപ്പെടുന്ന ശബ്ദിന്റെ ബാഹ്യങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളെ ബഹിർഭൂതങ്ങളായ ശബ്ദവിശേഷങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് കഴികയില്ല. പിന്നെയോ, ശബ്ദിന്റെയോ, ശബ്ദ ശബ്ദസാമാന്യത്തിന്റെയോ, ശബ്ദം ഊതുന്നതിന്റെയോ ഗ്രഹണത്താൽ ശബ്ദം, ശബ്ദശബ്ദത്തിന്റെ വിശേഷം ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

I

K

N

P

I

K

41. ഉപ-സ യഥാ-വീണായൈ വാദ്യമാനായൈ ന ബാഹ്യാത് ശബ്ദാത് ശക്നുയാദ് ഗ്രഹണായ. വീണായൈ തുഗ്രഹണേന, വീണാവദസ്യ വാ ശബ്ദോ ഗൃഹീതഃ

അതു എങ്ങനെ എന്നാൽ, വാദനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വീണയുടെ ബാഹ്യഭാഗങ്ങളായ ശബ്ദവിശേഷങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് കഴിയുകയില്ല. പിന്നെയോ, വീണയുടെയോ വീണാവദനത്തിന്റെയോ ഗ്രഹണത്താൽ ശബ്ദം, വീണാശബ്ദവിശേഷം ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

42. ഉപ-സ യഥാ f f ര്ഭൈദ്ര ധാഗേരഭ്യാഹിതാത് പൃഥഗ് ധൂമാ വിനിശ്ചാരന്ത്യേവം വാ അരേ f സ്യ മഹതോ ഭൂതസ്യ നിശ്ചസിതമേതദ് യദ്യുഗേദോ, യജു ര്ഭവേദഃ, സാമവേദോ f മർവ്വാം ഒ്ഗിരസ, ഇതിഹാ സഃ, പുരാണം, വിദ്യാ, ഉപനിഷദഃ, ശ്ലോകാഃ, സൂത്രാന്യനു വ്യാഖ്യാനാനി, വ്യാഖ്യാനാന്യസ്യ വൈതാനി നിശ്ചസിതാനി

ആ ദൃഷ്ടാന്തം എങ്ങനെ എന്നാൽ, കൂട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പച്ച വിറകോടുകൂടിയ അഗ്നിയിൽ നിന്ന് പല പ്രകാരത്തിൽ ധൂമങ്ങൾ എങ്ങനെ പുറപ്പെടുന്നുവോ, ഇപ്രകാരം തന്നെ അല്ലയോ മൈത്രേയി, ഈ മഹത്തായ ഭൂതത്തിന്റെ നിശ്ചസിതമാണ്, ഋഗ്വേദമെന്നും, യജുർവേദമെന്നും, സാമവേദമെന്നും, അഥർവ്വംഗ്ഗിരസമെന്നും, ഇതിഹാസമെന്നും, പുരാണമെന്നും, വിദ്യകളെന്നും, ഉപനിഷത്തുകളെന്നും, ശ്ലോകങ്ങളെന്നും, സൂത്രങ്ങളെന്നും, അനുവ്യാഖ്യാനങ്ങളെന്നും, വ്യാഖ്യാനങ്ങളെന്നും ഉള്ളത്, ഇവ ഈ മഹത്തായ ഭൂതത്തിന്റെതന്നെ നിശ്ചസിതങ്ങളാകുന്നു.

43. ഉപ- സ യഥാ-സർവ്വസാമപാം സമുദ്ര ഏകായനമേവം സർവ്വേഷാം സ്പർശാനാം തഗേകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം ഗന്ധാനാം നാസികേ ഏകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം രസാനാം ജീഹ്വൈകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം രൂപാനാം ചക്ഷുരായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം ഉബ്ദാനാം ശ്രോത്രമേകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം സങ്കല്പാനാം മന ഏകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം വിദ്യാനാം ഹൃദയമേകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം കർമ്മണാം ഹസ്താവേകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാമാനന്ദാനാമുപസ്ഥ ഏകായനം; ഏവം സർവ്വേഷാം വിസർഗ്ഗാണാം പായുരേകായനം ഏവം സർവ്വേഷാമധാനാം പാദാവേകായനം; ഏവം ദസർവ്വേഷാം വേദാനാം വാഗേകായനം

പ്രളയ പ്രദർശനത്തിനായുള്ള ദൃഷ്ടാന്തം പറയുന്നു. ഏതു പ്രകാരമാണോ എല്ലാ അപ്പുകൾക്കും സമുദ്രം, ജലസാമാന്യം ഏകായനമായിരിക്കുന്നത്-ഒരേ ഒരു പ്രളയസ്ഥാനമായിരിക്കുന്നത്, അപ്രകാരം എല്ലാ സ്പർശങ്ങൾക്കും, താഴ്-താഴിഷയമായ സ്പർശനസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ഗന്ധങ്ങൾക്കും നാസികൾ-ഘ്രാണവിഷയസാമാന്യം,

ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ രസങ്ങൾക്കും ജീഹ്വ-ജീഹ്വേന്ദ്രിയ വിഷയ സാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ രൂപങ്ങൾക്കും ചക്ഷുസ്സ്-ചക്ഷുവിഷയസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ശബ്ദങ്ങൾക്കും ശ്രോത്രം-ശ്രോത്രവിഷയസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ സങ്കല്പങ്ങൾക്കും മനസ്സ്-മനോവിഷയസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ വിദ്യകൾക്കും ഹൃദയം ബുദ്ധിവിഷയസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ആദാന വിശേഷങ്ങൾക്കും ഹസ്തങ്ങൾ-ഹസ്തവിഷയസാമാന്യമായ ആദാന സാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ വിദ്യകൾക്കും ഹൃദയം ബുദ്ധിവിഷയസാമാന്യം. ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ആദായ വിശേഷങ്ങൾക്കും ഹസ്തങ്ങൾ-ഹസ്തവിഷയസാമാന്യമായ ആദായ സാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ആനന്ദങ്ങൾക്കും ഉപസ്ഥം-ആനന്ദസാമാന്യം ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ വിസർഗ്ഗങ്ങൾക്കും പായു- വിസർഗ്ഗസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ഗമനങ്ങൾക്കും പാദങ്ങൾ-ഗമനസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം എല്ലാ വേദങ്ങൾക്കും-എല്ലാ വദനവിശേഷങ്ങൾക്കും വാക്ക്-വദനസാമാന്യം, ഏകായനമാകുന്നു.

44. ഉപ- സ യഥാ സൈന്ധവഖില്യ ഉദകേ പ്രാസ്ത ഉദകമേവാനുഖിലീയേതഃ നഹാസ്യോദ് ഗ്രഹണായസ്യോത്, യതോയതസ്താദദീത ലവണമേവ ഏവം വാ അര ഇദം മഹദ് ഭൂതമനന്ദപാരം വിജ്ഞാനഘന ഏവ, ഏതേഭ്യോ ഭൂതേഭ്യഃ സമുസ്ഥായ താന്യേവാനു വിനശ്യതി; ന പ്രേത്യ സംജ്ഞാ f സ്തീത്യരേ ബ്രവീമീതി ഹോവാച യാജ്ഞവല്ക്യഃ

അത് എങ്ങനെ എന്നാൽ “ജലത്തിൽ പ്രാസ്തമായ-പ്രക്ഷിപ്തമായ, സൈന്ധവഖില്യം- ഉപ്പുകഷണം ഉദകത്തിന്റെ പിന്നാലെതന്നെ വിലയിടുന്നു. ഈ സൈന്ധവഖില്യത്തിന്റെ ഉദ്ഗ്രഹണത്തിന്-മുമ്പേയുള്ള സ്ഥിതിയിലുള്ള ഗ്രഹണത്തിന്-ഒരു വനും ശക്തനാകയില്ല. എന്നാൽ എവിടെ എവിടെ നിന്ന് ആദാനം ചെയ്യുന്നുവോ-എടുത്തു രൂപിച്ചുനോക്കുന്നുവോ, അവിടെയവിടെ ഉപ്പുതന്നെ ആയിരിക്കും. ഇപ്രകാരം തന്നെ, അല്ലയോ മൈത്രേയി, ഈ മഹത്തായ ഭൂതം, അനന്തവും ആപാരവും ആയ വിജ്ഞാനഘനം തന്നെ ഈ ഭൂതങ്ങളിനിന്ന് സമുത്ഥാനം ചെയ്തിട്ട്, അവയുടെ പിന്നാലെതന്നെ വിനാശത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. പ്രേതനായതിന്റെ ശേഷം സംജ്ഞ-വിശേഷണസംജ്ഞ ഇല്ല എന്ന് അല്ലയോ മൈത്രേയി, ഞാൻ പറയുന്നു.” എന്ന് യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു.

45. ഉപ- സാഹോവാച മൈത്രേയി- “അത്രൈവമാ ഭഗവാനമുഹന്ന പ്രേത്യസംജ്ഞാ f സ്തീതി.” സഹോവാച- “ന വാ അര അഹം മോഹം ബ്രവീമി. അലം വാ അര ഇദം വിജ്ഞാനായ”

മൈത്രേയി പറഞ്ഞു: മരിച്ചതിനുശേഷം വിജ്ഞാനഘനമായ ഇതിൽതന്നെ സംജ്ഞ ഇല്ല, എന്നു പറഞ്ഞ് ഭഗവാൻ എന്നെ മോഹിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു:-

N

P

I

K

“അല്ലയോ മൈത്രേയീ, ഞാൻ മോഹത്തെ-മോഹജനകമായ വാക്യത്തെ പറയുന്നില്ല, ഈ മഹത്തായ ഭൂതം വിജ്ഞാനത്തിന് മതിയാകും.”

46. ഉപ- യത്ര ഹി ദൈവതമിവ ഭവതി തദിതര ജതരം ജീവ്രതി തദിതരഇതരം പശ്യതി, തദിതര ഇതരം ശൃണോതി, തദിതരഇതരമഭീവദതി തദിതര ഇതരം മനുതേ, തദിതരഇതരം വിജാനാദി. യത്രവാ അസ്യ സർവമാത്മൈവാ ഭൂത്, തത്. കേനകം ജീവ്രേത്?, തത് കേനകം പശ്യേത് തത് കേനകം ശൃണുയാത്? തത് കേനകഭീവദേത്? തത് കേനകം മനീത്? തത് കേനകം വിജാനീയാത്? യേ നേദം സർവം വിജാനാതി തം കേന വിജാനീയാത്? വിജ്ഞാതാരമരേ കേന വിജാനീയാത്? ഇതി.

ഏതു വില്പ്യഭാവത്തിൽ, ഏതു കാരണത്താൽ ദൈവതം പോലെ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ-കാണപ്പെടുന്നുവോ- ആവില്പ്യഭാവത്തിൽ ആ കാരണത്താൽ, ഇതരനായപ്രലാതാവ് ഇതരമായ പ്രാണവിഷയത്തെ പ്രാണിക്കുന്നു. ആ വില്പ്യഭാവത്തിൽ ഇതരനായ ഭ്രഷ്ടാവ് ഇതരമായ ചക്ഷുവിഷയത്തെ കാണുന്നു. ആ വില്പ്യഭാവത്തിൽ ഇതരനായ ശ്രോതാവ് ഇതരമായ ശബ്ദത്തെ ശ്രവിക്കുന്നു. ആ വില്പ്യഭാവത്തിൽ ഇതരനായ വക്താവ് ഇതരമായ വക്തവ്യത്തെ അഭിവാദിക്കുന്നു. ആ വില്പ്യഭാവത്തിൽ ഇതരനായ മനാവ് ഇതരമായ മനവ്യത്തെ മനനം ചെയ്യുന്നു. ആ വില്പ്യഭാവത്തിൽ ഇതരനായ വിജ്ഞാതാവു ഇതരമായ വിജ്ഞയത്തെ അറിയുന്നു. എപ്പോഴാണോ ഇവ്-ഈ ബ്രഹ്മവിത്തിന്-എല്ലാം ആത്മാവുതന്നെയായി തീരുന്നത് അപ്പോൾ ഏതു കരണംകൊണ്ട് ഏതു വിഷയത്തെ പ്രാണിക്കും? അപ്പോൾ ഏതു കരണംകൊണ്ട് ഏതു വിഷയത്തെ ദർശിക്കും? അപ്പോൾ ഏതു കരണംകൊണ്ട് ഏതു വിഷയത്തെ ശ്രവിക്കും? അപ്പോൾ ഏതു കരണംകൊണ്ട് ഏതു വിഷയത്തെ അഭിവാദിക്കും? അപ്പോൾ ഏതു കരണംകൊണ്ട് ഏതു വിഷയത്തെ മനനം ചെയ്യും? അപ്പോൾ ഏതു കരണംകൊണ്ട് ഏതു വിഷയത്തെ അറിയും? ഏതു കൂടസ്ഥബോദത്താൽ വ്യാപ്തമായിട്ടു ഈ സർവ്വത്തെയും അറിയുന്നുവോ, ആ സാക്ഷിയെ ഏതു കരണംകൊണ്ട് അറിയും? അല്ലയോ മൈത്രേയീ, വിജ്ഞാതാവിനെ ഏതു കരണംകൊണ്ട് അറിയും?

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം

47. ഉപ- ഇയം പൃഥിവീ സർവേഷാം ഭൂതാനാം ധ്യ; അസ്യൈ പൃഥിവൈ സർവാണി ഭൂതാനി മധ്യ; യ ശ്ചായമസ്യാം പൃഥിവ്യാം തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായമധ്യാത്മം ശാരീരസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ f യമേവ സ യോ f യമാ തേ ദമമൃത, മിദം ബ്രഹ്മേ, ദം സർവം

ഈ പൃഥിവ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. ഈ പൃഥിവിയിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനും ആയ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. അധ്യാത്മമായി

ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ഏതോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവെന്നത് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ. അമൃതമെന്നു പറഞ്ഞത് - അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു. ബ്രഹ്മമെന്നത് ഇതാണ്. സർവാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

48. ഉപ- ഇമാ ആപഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധു. ആസാമപാം സർവാണി ഭൂതാനിമധു യശ്ചായ മാ സ്വപ്സു തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷഃ യശ്ചായ മധ്യാത്മം ദൈരതസസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരു ഷഃ; അയമേവസ യോ f യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദം ബ്രഹ്മ; ഇദം സർവം

ഈ അപ്പുകൾ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ അപ്പുകളുടെ മധുവാകുന്നു. ഈ അപ്പുകളിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനും ആയ ഈ പുരുഷൻ ആരോ, അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. അധ്യാത്മമായി രേതസ്സിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ ആകുന്നു. അമൃതം-അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം-ഇതാണ്. ബ്രഹ്മമെന്നത് ഇതാണ്. സർവ്വം-സർവ്വാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം-ഇതാകുന്നു.

49. ഉപ-അയമഗ്നിഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധു. അസ്യാഗ്നേഃ സർവാണി ഭൂതാനി മധു. യശ്ചായമസ്മിന്നഗൗ തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായ മധ്യാത്മം വാങ്മയസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരു ഷഃ. അയമേവസ യോ f യമാത്മാ, ഇദമമൃതം, ഇദം ബ്രഹ്മ, ഇദം സർവ്വം.

ഈ അഗ്നി എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ അഗ്നിയുടെ മധുവാകുന്നു. ഈ അഗ്നിയിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. അധ്യാത്മമായി വാങ്മയനും, തേജോമയനും, അമൃതമയനും ആയ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ. അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവ്വാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

50. ഉപ-അയം വായുഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധു. അസ്യുവായോഃ സർവാണി ഭൂതാനി മധു. യശ്ചായമധ്യാത്മം പ്രാണസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷഃ, അയമേവ സ യോ f യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദംബ്രഹ്മ; ഇദം സർവ്വം

N

P

I

K

ഈ വായു എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ വായുവിന്റെ മധുവാകുന്നു. ഈ വായുവിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവന്റെയും മധുവാകുന്നു. അദ്ധ്യാത്മമായി പ്രാണനായിരിക്കുന്ന തേജോമയനും, അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ; ഈ നാലായി പറഞ്ഞതുതന്നെ; ആകുന്നു. അമൃതതപഹേതുവായ ആത്മവിജ്ഞാനം, ബ്രഹ്മം, ഈ നാലുവിധത്തിലുള്ള കല്പനയ്ക്കു അധിഷ്ഠാനമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. സർവ്വാപ്തസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

51. ഉപ-അയമാദിത്യഃ സർവ്വേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ അസ്യ ഫ ഫ ദിത്യ സ്യ സർവാണി ഭൂതാനി മധു. യ ശ്ചായമസ്മിന്നാദിത്യേ തേജോമയേ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായമധ്യാത്മം ചക്ഷുഷസ്തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷഃ അയമേവ സ യോ ഫ യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദം ബ്രഹ്മ; ഇദം സർവ്വം.

ഈ ആദിത്യൻ എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ആദിത്യനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആദിത്യനിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. അദ്ധ്യാത്മമായി ചക്ഷുസ്സിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന, തേജോമയനും അമൃതമയനും ആയ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ. അമൃതം-അമൃതസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവ്വാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാണ്.

52. ഉപ- ഇമാ ദിശഃ സർവ്വേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ ആസാം ദിശാം സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ യശ്ചായമാസുദിക്ഷു തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷോ യശ്ചായ മധ്യാത്മം ശ്രൗത്രഃ പ്രതിശ്രുതകസ്തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷഃ; അയമേവസയോ ഫ യമാത്മാ; ഇദ മമൃതം; ഇദം ബ്രഹ്മ; ഇദം സർവ്വം

ഈ ദിക്കുകൾ എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ദിക്കുകൾക്കും മധുവാകുന്നു. ഈ ദിക്കുകളിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ, അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. അദ്ധ്യാത്മമായി ശ്രോത്രത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും, പ്രതിശ്രുതികനും-പ്രതിശ്രുതികയിൽ, അതായത് പ്രതിശ്രവണവേളയിൽ, വിശേഷിച്ചു സന്നിഹിതനായിരിക്കുന്നവനും-ആയ തേജോമയനും, അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് തന്നെയാണ്, അമൃതസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു? സർവ്വാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

53. ഉപ-അയം ചന്ദ്രഃ സർവ്വേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ അസ്യ ചന്ദ്രസ്യ സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ യശ്ചായമസ്മിൻശ്ചന്ദ്രേ തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായ മധ്യാത്മം മാനസസ്തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷഃ, അയമേവ സ യോ ഫ യമാത്മാ, ഇദമമൃതം, ഇദം ബ്രഹ്മ, ഇദം സർവ്വം.

ഈ ചന്ദ്രൻ എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ചന്ദ്രനു മധുവാകുന്നു. ഈ ചന്ദ്രനിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. അദ്ധ്യാത്മമായി മനസ്സിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന, തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ. അമൃതസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാണ്. സർവ്വാപ്തി സാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനവും ഇതുതന്നെ.

54. ഉപ-ഇയം വിദ്യുത് സർവ്വേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ അസ്യ വിദ്യുതഃ സർവാണി ഭൂതാനി മധു. യശ്ചായമസ്യ വിദ്യുതി തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായ മധ്യാത്മം തൈജസസ്തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷഃ; അയമേവസ യോ ഫ യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദംബ്രഹ്മ; ഇദം സർവ്വം

ഈ വിദ്യുത് എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ വിദ്യുത്തിനു മധുവാകുന്നു. ഈ വിദ്യുത്തിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. അദ്ധ്യാത്മമായി തിക്ഷിലുള്ള തൈജസ്സിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് അമൃതസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ആകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവ്വാപ്തി സാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാണ്.

55. ഉപ- അയം സ്തനയിത്നുഃ സർവ്വേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ അസ്യ സ്തനയിത്നോ; സർവാണി ഭൂതാനി മധു യശ്ചായ മസ്മിൻ സ്തനയിത്നു തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായ മധ്യാത്മം ശാബ്ദഃ സൗവരസ്തേജോമയോ ഫ മൃതമയഃ പുരുഷഃ അയമേവ സ യോ ഫ യമാത്മാ, ഇദമമൃതം, ഇദം ബ്രഹ്മ, ഇദം സർവ്വം

ഈ സ്തനയിത്നു അഥവാ പർജന്യൻ എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ഈ സ്തനയിത്നുവിന് മധുവാകുന്നു. ഈ സ്തനയിത്നുവിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും

N

P

I

K

മധുവാകുന്നു. അധ്യാത്മമായി സരത്തിൽ വിശേഷിച്ച് സന്നിഹിതനായും, ശബ്ദത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതവനായും ഇരിക്കുന്ന തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ്, അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം, ഇതാകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവ്വാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

56. ഉപ- അയമാകാശഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ, അസ്യ f f കാശസ്യ സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ; യ ശ്ചായമസ്മിന്നാകാശേ തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായമധ്യാത്മം ഹൃദ്യാകാശസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷ അയമേവ സയോ f യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദം ബ്രഹ്മ ഇദം സർവം

ഈ ആകാശം എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ആകാശത്തിനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആകാശത്തിൽ ഉള്ള തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും, അധ്യാത്മമായി ഹൃദയത്തിലുള്ള ആകാശമായ തേജോമയനും, അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും, ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ. അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ഇതാണ്. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

57. ഉപ-അയം ധർമ്മഃ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ അസ്യധർമ്മസ്യ സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ യശ്ചായമസ്മിൻ ധർമ്മേ തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ, യശ്ചായമധ്യാത്മം ധർമ്മസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷഃ, അയമേവ സയോ f യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദംബ്രഹ്മ; ഇദം സർവം

ഈ ധർമ്മം എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ധർമ്മത്തിനും മധുവാകുന്നു. ഈ ധർമ്മത്തിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും, അധ്യാത്മമായി ധർമ്മത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത് ഇതുതന്നെ ആകുന്നു. അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ഇതാണ്. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവാപ്തി സാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

58. ഉപ- ഇദം സത്യം സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ. അസ്യ സത്യസ്യ സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ. യശ്ചായമസ്മിൻ സത്യേ തേജോമയോ f അമൃതമയഃ പുരുഷോ യശ്ചായമധ്യാത്മം സാത്യസ്തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷഃ അയമേവ സയോ f യമാത്മാ ഇദമമൃതം; മിദം ബ്രഹ്മ, ദം സർവം

ഈ സത്യം എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ സത്യത്തിനു മധുവാകുന്നു. ഈ സത്യത്തിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും

ഇവനും മധുവാകുന്നു. അധ്യാത്മമായി സത്യത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏതോ അത്, അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ആണ്. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാണ്.

59. ഉപ-ഇദം മാനുഷം സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ. അസ്യ മാനുഷസ്യ സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ. യശ്ചായമസ്മിൻ മാനുഷേ തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ യശ്ചായമധ്യാത്മം തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷഃ; അയമേവ സയോ f യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദം ബ്രഹ്മ ഇദം സർവം

ഈ മനുഷാദിജാതി എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ മാനുഷാദിജാതിക്ക് മധുവാകുന്നു. ഈ മാനുഷാദിജാതിയിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. അധ്യാത്മമായി തേജോമയനും, അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മവിജ്ഞാനം ആകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവാപ്തി സാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാണ്.

60. ഉപ-അയമാത്മാ സർവേഷാം ഭൂതാനാം മധുഃ അസ്യ f f ത്വനഃ സർവാണി ഭൂതാനി മധുഃ. യശ്ചായമസ്മിന്നാത്മാനി തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷോ; യശ്ചായമാത്മാ തേജോമയോ f മൃതമയഃ പുരുഷഃ; അയമേവ സയോ f യമാത്മാ; ഇദമമൃതം; ഇദം ബ്രഹ്മ ഇദം സർവം

ഈ ആത്മാവ് എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഈ ആത്മാവിനും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവിൽ തേജോമയനും അമൃതമയനും ആയ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനും മധുവാകുന്നു. ആത്മാവായ തേജോമയനും അമൃതമയനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും മധുവാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഏത്, അത്, അമൃതത്വസാധനമായ ആത്മാവിജ്ഞാനം ആകുന്നു. ബ്രഹ്മം ഇതാകുന്നു. സർവാപ്തിസാധനമായ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ഇതാകുന്നു.

61. ഉപ- സ വാ അയമാത്മാ സർവേഷാം ഭൂതാനാമധിപതിഃ, സർവേഷാം ഭൂതാനാംരാജാ തദ്യഥാ-രഥനാഭോ ച രഥനേമൗചാരാഃ സർവേ സമർപിതാഃ ഏവമേവാസ്മിന്നാത്മാനി സർവാണി ഭൂതാനി, സർവേ ദേവാഃ, സർവേലോകാഃ സർവേ പ്രാണാഃ; സർവ ഏത ആത്മാനഃ സമർപിതാഃ.

ഇങ്ങനെയുള്ള ഈ ആത്മാവ് എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും അധിപതിയും, എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടേയും രാജാവും ആകുന്നു. അത് എങ്ങിനെ എന്നാൽ, രഥചക്രത്തിന്റെ നാഭിയിലും രഥചക്രത്തിന്റെ നേമയിലും ആരക്കാലുകളെല്ലാം സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരി

N

P

I

K

കുന്നുണ്ടല്ലോ; അപ്രകാരം തന്നെ ഈ ആത്മാവിൽ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും, എല്ലാ ദേവന്മാരും, എല്ലാ ലോകങ്ങളും, എല്ലാ പ്രാണങ്ങളും, എല്ലാ ആത്മാക്കളും സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

62. ഉപ- ഇദം വൈ തന്മധു ദധ്യന്ദാമർവണോ f ശിദ്യാമുവാച തദേതദൃഷ്ടിഃ പശ്യന്നവോ ചത്- തദാം നരാ സനയേ ദംസ ഉഗ്രമാ. വിഷ്കൃണോമി തന്യതുർന്നവൃഷ്ടിം ദധ്യന്ദഹ ധന്മധാമർവണോ വാമശസ്യ ശീർഷ്ണാ പ്രയദീമുവാച ഇതി.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ മധുവിനെ ദധ്യന്ദൻ എന്ന ആമർവണൻ ബ്രഹ്മണൻ അശ്വികൾക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഈ കർമ്മത്തെ കണ്ടുകൊണ്ട് ഋഷി-മന്ത്രം-പറഞ്ഞു-“അല്ലയോ നരന്മാരേ!-നരാകാരന്മാരായ അശ്വികളെ! നിങ്ങളുടെ ലാഭത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഉഗ്രമായ-അതിക്രമമായ, ആദംസസ്സിനെ- ആ കർമ്മത്തെ-അതായത്-ദധ്യന്ദൻ എന്ന ആമർവണൻ അശ്വികളുടെ ശിരസ്സുകൊണ്ട് ഏതു മധുവിനെ നിങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുതന്നുവോ അതിനെ, പർജന്യൻ വൃഷ്ടിയെ എന്നപോലെ ഞാൻ വെളിപ്പെടുത്തിയേക്കാം.” എന്ന്

63. ഉപ- ഇദം വൈ തന്മാദു ദധ്യന്ദാമർവണോ f ശിദ്യാമുവാച-തദേതദൃഷ്ടിഃ പശ്യന്നവോചത്. ആമർവണാ ശാശിനാ ദധീ ചേ- f ശ്യാം ശിരഃ പ്രത്യേരയതം. സ വാം മധു പ്രവോച ദ്യതാ-യന്വാഷ്ടം യദ് ദസ്രാവപി കക്ഷ്യം വാമിതി.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ മധുവിനെ ദധ്യന്ദൻ എന്നു പേരുള്ള ആമർവണൻ അശ്വികൾക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ കർമ്മത്തെ കണ്ടുകൊണ്ട് ഋഷി (മന്ത്രം) പറഞ്ഞു-അല്ലയോ അശ്വികളേ, നിങ്ങൾ ദധ്യന്ദൻ എന്നു പേരുള്ള ആമർവണൻ അശ്വികളുടെ വകയായ ശിരസ്സിനെ പ്രതിഗമിപ്പിച്ചു-പകരം വച്ചു. അവൻ തന്റെ പ്രതിജ്ഞയെ പരിപാലിക്കുവാൻ ഇച്ഛിച്ചുകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്ക് തഷ്ടാവിനെ സംബന്ധിച്ച മധു ഏതോ അതിനെ പറഞ്ഞുതന്നു. അല്ലയോ ദസ്രന്മാരേ! ശത്രുക്കളുടെ ബലത്തെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നവരേ, അല്ലെങ്കിൽ ശത്രുക്കളെ ഹിംസിക്കുന്നവരേ! രഹസ്യമായിട്ടുള്ളത് ഏതോ ആ ആത്മജ്ഞാനരൂപമായ മധുവിനേയും നിങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതന്നു.

64. ഉപ- ഇദം വൈ തന്മധു ദധ്യന്ദാമർവണോ f ശിദ്യാമുവാച. തദേതദൃഷ്ടിഃ പശ്യന്നവോചത്- പുരശ്വക്രേ ദിപദഃ പുരശ്വക്രേ ചതുഷ്പദഃ; പുരഃ സ പക്ഷീ ഭൃതാ പുരഃ പുരുഷ ആവിശ ദിതി. സ വാ അയം പുരുഷഃ സർവാസുപൂർശ പുരിശയഃ; നൈനേന കിംചനാനാവൃതം; നൈനേ കിംചനാ സംവൃതം.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ മധുവിനെ ദധ്യന്ദൻ എന്നു പറയുന്ന ആമർവണൻ അശ്വികൾക്കു പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഈ കർമ്മത്തെ കണ്ടുകൊണ്ട് ഋഷി പറഞ്ഞു:- “രണ്ടു കാലുള്ള പുരങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി. നാലുകാലുള്ള പുരങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി, പുരങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയതിനുശേഷം ആദ്യമായി, ആ ഈശ്വരൻ പക്ഷി ആയിത്തീർന്നിട്ട്, പുരങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു. അങ്ങനെയുള്ള ഈ

പുരുഷൻ എല്ലാ പുരങ്ങളിലും പുരത്തിൽ ശയിക്കുന്നവനായതുകൊണ്ട് പുരുഷൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇവനാൽ ആവരണം ചെയ്യപ്പെടാത്തതായി ഒന്നും ഇല്ല. ഇവനാൽ ഉള്ളിൽ അടക്കപ്പെടാത്തതായി ഒന്നുമില്ല.”

65. ഉപ- ഇദം വൈ തന്മധു ദധ്യന്ദാമർവണോ f ശിദ്യാമുവാച. തദേതദൃഷ്ടിഃ പശ്യന്നവോചത് രൂപം രൂപം പ്രതിരൂപോ ബഭൂവ. തദസ്യരൂപം പ്രതി ചക്ഷണായ. ഇന്ദ്രോ മായാഭിഃ പുരുരൂപ ഇയതേ; യുക്താഹ്യസ്യ ഹരയഃ ശതാ ദശ ഇതി. അയം വൈ ഹരയഃ അയം വൈ ദശച സഹസ്രാണി ബഹുനി ചാനന്താനി ച, തദേതദ് ബ്രഹ്മാപൂർവ മനുപരമനന്ത മബാഹ്യം. അയമത്താ ബ്രഹ്മസർവാനുഭൂരിത്യേ തദനുശാസന.

അങ്ങനെയുള്ള ഈ മധുവിനെ ദധ്യന്ദൻ എന്നു പറയുന്ന ആമർവണൻ അശ്വികൾക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഇതുകണ്ടുകൊണ്ട് ഋഷി പറഞ്ഞു- ഈ ആത്മാവിന്റെ പ്രജ്ഞാനന്മയെ മെന്നു പറയുന്ന രൂപത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ഓരോ രൂപത്തിലും പ്രതിരൂപനായി-പകർപ്പായ മറ്റൊരു രൂപമായി, അല്ലെങ്കിൽ അനുരൂപനായി ഭവിച്ചു. ഇന്ദ്രൻ, പരമേശ്വരൻ മായാകളാൽ (പ്രജ്ഞകളാൽ അല്ലെങ്കിൽ നാമരൂപങ്ങളാൽ) ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന മിഥ്യാഭിമാനങ്ങളാൽ ബഹുരൂപനായി അറിയപ്പെടുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇവൻ ശതങ്ങളും, പത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ തേരിൽ കുതിരകളെന്നപോലെ ചേർക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഹരികൾ-കുതിരകളുടെ സ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവൻ തന്നെയാണ്. പത്തും അനേകായിരവും അനന്തങ്ങളും ഇവൻതന്നെ. അങ്ങനെയുള്ള ആത്മാവായ ഇതാണ്, മൂന്നു മറ്റൊന്നില്ലാത്തതും-കാരണമില്ലാത്തതും പിന്നു മറ്റൊന്നില്ലാത്തതും-കാര്യമില്ലാത്തതും ഇടയ്ക്കു വേറൊന്നില്ലാത്തതും പുറമില്ലാത്തതും ആയ ബ്രഹ്മം. ബ്രഹ്മം, സർവാത്മാവായി സർവ്വത്തെയും അനുഭവിക്കുന്നതായ ഈ ആത്മാവാകുന്നു. ഇങ്ങനെയാണ് എല്ലാ വേദാന്തങ്ങളുടെയും ഉപദേശം.

ആറാം ബ്രാഹ്മണം

65. ഉപ- 1. അഥ വംശഃ- പൗതിമാഷ്യോ ഗൗപവനാദ്, ഗൗപവനഃ പൗതിമാഷ്യാത്, പൗതിമാഷ്യോ ഗൗപവനാദ്, ഗൗപവനഃ കൗശികാത്, കൗശികഃ കൗണ്ഡിന്യാത്, കൗണ്ഡിന്യഃ ശാണ്ഡീല്യാ. ഛാണ്ഡീല്യാഃ കൗശികാച്ച ഗൗതമാച്ച.

2. ഗൗതമ ആഗ്നിവേശ്യോ ദാഗ്നിവേശ്യഃ ശാണ്ഡീല്യാച്ച നഭിജ്ഞാച്ച, നഭിജ്ഞാത് ആനഭിജ്ഞാതാ, ദാ നഭിജ്ഞാത് ആനഭിജ്ഞാതാ, ദാനഭിജ്ഞാതോ ഗൗതമാദ്, ഗൗതമഃ സൈതവപ്രാചീനയോഗ്യാഭ്യോം, സൈതവപ്രാചീനയോഗ്യൗ പാരാശര്യാത്. പാരാശര്യോ ഭാരദാജാദ്, ഭാരദാജോ ഭാരദാജാച്ച ഗൗതമാച്ച ഗൗതമോ ഭാരദാജാദ്, ഭാരദാജഃ പാരാശര്യാത് പാരാശര്യോ ബൈജവാപായനാദ്, ബൈജവാപായനഃ കൗശികായനേഃ

N

P

I

K

3. കൗശികായനിർഘൃത കൗശികാദ്, ഘൃതകൗശികു പരാശര്യായണാത്, പരാശര്യായണഃ പരാശര്യായ്, പരാശര്യോ ജാതുകർണ്യാദ്, ജാതുകർണ്യ ആസുരായണാച്ച യാസ്കാച്ചാ f f സുരായണസ്ത്രൈവണേ, സ്ത്രൈവണിരൗ പജന്മനേ, രൗപജന്മനിരാസുരേ, രാസുരിർഭാരദാജാദ്, ഭാരദാജ ആത്രേയാ, ഭാത്രേയോമാണേ, രിമ്മാണിർഗൗതമാദ്, ഗൗതമോ ഗൗതമാദ്, ഗൗതമോവാത്സ്യാദ്, വാത്സ്യഃ ശാബ്ദില്യായ്, ശാബ്ദില്യഃ കൈശോര്യാത് കാപ്യായ് കൈശോര്യാഃ കാപ്യഃ കുമാരഹാരിതായ്, കുമാരഹാരിതോ ഗാലവാദ്, ഗാലവോ വിദർഭീകൗബ്ധിന്യാദ്, വിദർഭീകൗബ്ധിന്യോ വത്സനപാതോ ബാഭ്രവാദ്, വത്സനപാദ് ബാഭ്രവഃ പഥഃ സൗഭരാത് പഥഃ സൗഭരോ f യാസ്യദാങ്ഗിരസാദ്, അയാസ്യ ആങ്ഗിരസ ആഭൃതേസ് - ത്യാശ്ചാദ്, ആഭൃതിസ്താ ഷ്ചോ വിശ്വരൂപാന്താഷ്ട്രോ, - വിശ്വരൂപസ്താഷ്ട്രോ f ശിഭ്യോ, മശിനൗദധീച അഥർവാണാദ്, ദധ്യങ്ങാഥർവണോ f മർവണോ ദൈവാ, ദഥർവദൈവോ മൃത്യോഃ പ്രായം സനാ, മൃത്യോഃ പ്രായം സനഃ പ്രധംസനാത്, പ്രധംസന ഏകർഷേ, രേകർഷിർവിപ്രചിത്തേ, രിപ്രചിത്തിർവ്യഷ്ടേ, രിപ്രചിഷ്ടിഃ സനാരോഃ, സനാരോഃ സനാതനാത്, സനാതനഃ സനഗാത്, സനഗഃ പരമേഷ്ടിനഃ പരമേഷ്ടിബ്രഹ്മണോ, ബ്രഹ്മ സ്വയംഭൂഃ ബ്രഹ്മണേനമഃ

അനന്തരം ബ്രഹ്മവിദ്യയുടെ ആചാര്യപരമ്പര പറയപ്പെടുന്നു: പൗതിമാഷ്യൻ ഗൗപവനനിൽ നിന്നും ഗൗപവനൻ പൗതിമാഷ്യനിൽനിന്നും, പൗതിമാഷ്യൻ ഗൗപവനനിൽ നിന്നും, ഗൗപവനൻ കൗശികനിൽനിന്നും, കൗശികൻ കൗബ്ധിന്യനിൽനിന്നും, കൗബ്ധിന്യൻ ശാബ്ദില്യനിൽനിന്നും, ശാബ്ദില്യൻ കൌശികനിൽനിന്നും ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ ആഗ്നിവേശ്യനിൽനിന്നും, ആഗ്നിവേശ്യൻ ശാബ്ദില്യനിൽനിന്നും അനഭിജ്ഞാതനിൽനിന്നും, അനഭിജ്ഞാതൻ ആനഭിജ്ഞാതനിൽനിന്നും, ആനഭിജ്ഞാതൻ ആനഭിജ്ഞാതനിൽനിന്നും, ആനഭിജ്ഞാതൻ ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ സൈതവനിൽനിന്നും പ്രാചീനയോഗ്യനിൽനിന്നും, സൈതവനും പ്രാചീനയോഗ്യനും പരാശര്യനിൽനിന്നും, പരാശര്യൻ ഭാരദാജനിൽനിന്നും, ഭാരദാജൻ ഭാരദാജനിൽനിന്നും ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ ഭാരദാജനിൽനിന്നും ഭാരദാജൻ പരാശര്യനിൽനിന്നും, പരാശര്യൻ ബൈജവാപായനിൽനിന്നും, ബൈജവാപായനൻ കൗശികായനിൽനിന്നും, കൗശികായനിഘൃതകൗശികൻ പരാശര്യായണനിൽനിന്നും, പരാശര്യായണൻ പരാശര്യനിൽനിന്നും, പരാശര്യൻ ജാതുകർണ്യനിൽനിന്നും, ജാതുകർണ്യൻ ആസുരായണനിൽനിന്നും യാസ്തനിൽനിന്നും, ആസുരായണൻ ത്രൈവണിയിൽനിന്നും, ത്രൈവണി ഔപജന്ധനിയിൽനിന്നും, ഔപജന്ധനി ആസുരിയിൽനിന്നും, ആസുരി ഭാരദാജനിൽനിന്നും, ഭാരദാജൻ ആത്രേയനിൽനിന്നും, ആത്രേയൻ മാണ്ടിയിൽനിന്നും, മാണ്ടി ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ വാത്സ്യനിൽനിന്നും, വാത്സ്യൻ ശാബ്ദില്യ

നിൽനിന്നും, ശാബ്ദില്യൻ കൈശോര്യാനായ കാപ്യനിൽനിന്നും, കൈശോര്യാനായ കാപ്യൻ കുമാരഹാരിതനിൽനിന്നും, കുമാരഹാരിതൻ ഗാലവനിൽനിന്നും, ഗാലവൻ വിദർഭീകൗബ്ധിന്യനിൽനിന്നും വിദർഭീകൗബ്ധിന്യൻ ബാഭ്രവനായ വത്സനപാത്തിൽനിന്നും, ബാഭ്രവനായ വത്സനപാത്ത് സൗഭരനായ പഥാവിൽനിന്നും, സൗഭരനായ പഥാവ് ആങ്ഗിരസനായ ആയാസ്യനിൽനിന്നും ആങ്ഗിരസനായ ആയാസ്യൻ ത്യാശ്ചനായ ആഭൃതിയിൽനിന്നും, ത്യാശ്ചനായ ആഭൃതി ത്യാശ്ചനായ വിശ്വരൂപനിൽനിന്നും ത്യാശ്ചനായ വിശ്വരൂപൻ അശികളിൽനിന്നും, അശികൾ ദധ്യങ് എന്ന അഥർവ്വണനിൽനിന്നും, ദധ്യങ്ങ് എന്ന അഥർവ്വണൻ ദൈവമായ അഥർവ്വാവിൽനിന്നും, ദൈവമായ അഥർവ്വാവ് പ്രായംസനനായ മൃത്യുവിൽനിന്നും, പ്രായംസനനായ മൃത്യു പ്രധംസനനിൽനിന്നും, പ്രധംസനൻ ഏകർഷിയിൽനിന്നും, ഏകർഷി വിപ്രചിത്തിയിൽ നിന്നും, വിപ്രചിത്തി വ്യഷ്ടിയിൽനിന്നും, വ്യഷ്ടി സനാരുവിൽ നിന്നും, സനാരു സനാതനനിൽനിന്നും സനാതനൻ സനഗനിൽനിന്നും, സനഗൻ പരമേഷ്ടിയിൽ നിന്നും പരമേഷ്ടി ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും ജാതനായി. ബ്രഹ്മം സ്വയംഭൂവനാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിനു നമസ്കാരം.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ബ്രാഹ്മണം

1. ഉപ- ഓം ജനകോ ഹ വൈദേഹോ ബഹുദക്ഷിണേന യജേണനേജേ. തത്രഹ കുരുപഞ്ചാലാനാം ബ്രഹ്മണാ അഭിസമേതോ ബഭൂവുഃ. തസ്യഹ ജനകസ്യ വൈദേഹസ്യ വിജ്ഞാസാബഭൂവ, കഃ സ്വിദേതേഷാം ബ്രാഹ്മണനാമ ആ ചാനതമ ഇതി. സ ഹ ഗവാം സഹസ്രമവരുരോധ. ദശദശ പാദാ ഏകൈകസ്യഃ ശൃങ്ഗയോരാബദ്ധോ ബഭൂവുഃ.

വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ വളരെ ദക്ഷിണയുള്ള, അല്ലെങ്കിൽ ബഹുദക്ഷിണമെന്നു പേരുള്ള യജ്ഞംകൊണ്ട് യജിച്ചു. ആ യജ്ഞത്തിൽ കുരുദേശത്തും പാഞ്ചാലദേശത്തുമുള്ള ബ്രാഹ്മണർ വന്നുകൂടി. ആ ജനകന് “ഇവരിൽ ഏറ്റവും പഠിപ്പുള്ളവൻ ആരാണ്?” എന്ന് ജിജ്ഞാസ ഉണ്ടായി അദ്ദേഹം ആയിരം പശുക്കളെ അവരോധിച്ചു; തൊഴുപ്പുരയിൽ ശേഖരിപ്പിച്ചു. ഓരോ പശുവിന്റെയും രണ്ടു രണ്ടു കൊമ്പുകളിലുംകൂടി പതുപ്പത്തു കാൽ പലം (രണ്ടരപ്പലം) സ്വർണ്ണം കെട്ടപ്പെട്ടിരുന്നു.

2. ഉപ- താൻ ഹോവാച- “ബ്രാഹ്മണാ ഭഗവന്തോ, യോ വോ ബ്രഹ്മിഷ്ഠഃ സ ഏതാ ഗാ ഉദജ താ” മിതി. തേഹ ബ്രാഹ്മണാ ന ദധ്യഷ്ഠഃ. അഥഹ യാജ്ഞവല്ക്യഃ സ്വമേവ ബ്രഹ്മചാരിണമുവാചൈതാഃ സോമ്യോദജ സാമശ്രവാട്ട ഇതി. താഹോദാചകാര. തേ ഹ ബ്രാഹ്മണാശ്ചുക്രുധുഃ “കഥം നോ ബ്രഹ്മിഷ്ഠോ ബ്രവീത?” ഇതി. അഥഹ ജനകസ്യ വൈദേഹസ്യ ഹോതാ f ശലോ ബഭൂവ, സ ഹൈനം പ പ്രച്ഛ- “ത്വം നു നോ യാജ്ഞവല്ക്യ

N

P

I

K

ബ്രഹ്മിഷ്ടോ സിഃ” ഇതി. സ ഹോ വാചഃ-“നമോ വയം ബ്രഹ്മിഷ്ടായ കുർമ്മോ ഗോകാമാ ഏവ വയം സ്മഃ” ഇതി. തം ഹ തത ഏവ പ്രഷ്ടും ദധേ ഹോതാ f ശലഃ

ആ ബ്രാഹ്മണരോട് ജനകൻ പറഞ്ഞു:- “ഭഗവാന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരേ, നിങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ബ്രഹ്മാവായിരിക്കുന്നവൻ ആരോ അദ്ദേഹം ഈ ഗോക്കളെ തെളിച്ചുകൊള്ളട്ടെ-സ ഗൃഹത്തിലേക്കു അടിച്ചുകൊണ്ടു പോയ്ക്കൊള്ളട്ടെ” എന്ന്. ആ ബ്രാഹ്മണർ അതിന് ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. അനന്തരം യാജ്ഞവൽക്യൻ സ്വന്തം ബ്രഹ്മചാരിയോടുതന്നെ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ, സൗമ്യ, സാമവേദത്തെ ശ്രവിക്കുന്നവനേ, ഈ പശുക്കളെ തെളിച്ചുകൊണ്ടു പോവുക എന്ന്. ആ പശുക്കളെ ആ ബ്രഹ്മചാരി ആചാര്യ ഗൃഹത്തിലേക്കു തെളിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ആ ബ്രാഹ്മണർ ക്രോധിച്ചു-എങ്ങനെ നമ്മുടെ കൂട്ടത്തിൽ ബ്രഹ്മിഷ്ടൻ എന്ന് ഒരുവൻ പറയും? അനന്തരം, വിദേഹാധിപനായ ജനകന്റെ ഹോതാവായി-ഋതിക്കായി അശ്വലൻ എന്നൊരാൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവൻ യാജ്ഞവൽക്യനോടു ചോദിച്ചു:- അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ നീയാണോ നമ്മുടെ കൂട്ടത്തിൽ ബ്രഹ്മിഷ്ടൻ? യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- നാം ബ്രഹ്മിഷ്ടൻ നമസ്കാരം ചെയ്യുന്നു. നാം ഗോക്കളെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ മാത്രമാകുന്നു. ഉടൻ തന്നെ ഹോതാവായ അശ്വലൻ ആ യാജ്ഞവൽക്യനോടു ചോദിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചു.

3. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതിഹോവാച- “യദിദം സർവ്വം മൃത്യുനാ f f പ്തം; സർവ്വം മൃത്യുനാ f ഭിപന്നം; കേന യജമാനോമൃത്യോരാപ്തിമതിമുച്യതേ?” ഇതി. ഹോത്രർതിജാ f ഗ്നിനാ വാചാ. വാഗൈ യജ്ഞസ്യ ഹോതാ; തദ്ദേയം വാക്സോ f യമഗ്നിഃ; സ ഹോതാ; സമുക്തിഃ സാ f തിമുക്തിഃ

“അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ” എന്നു സംബോധന ചെയ്തിട്ട്, പറഞ്ഞു:- “ഈ കർമ്മത്തിന്റെ സാധനമായ ഋതിക്കു മുതലായതെല്ലാം മൃത്യുവിനാൽ സാഭാവികമായ ആ സംഗത്തോടുകൂടിയ കർമ്മരൂപമായ മൃത്യുവിനാൽ, ആപ്തമാകുന്നു, വ്യാപ്തമാകുന്നു. എല്ലാം മൃത്യുവിനാൽ വശീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഏതു ദർശനരൂപമായ സാധനം കൊണ്ടാണ്, യജമാനൻ മൃത്യുവിന്റെ വ്യാപ്തിയെ അതിക്രമിച്ച് മുക്തനായിത്തീരുന്നത്?” “ഹോതാവായ ഋതിക്കും അഗ്നിയുമായ വാക്കുകൊണ്ട്.” എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഇതിന്റെ അർത്ഥം പറയുന്നു:- യജമാനന്റെ വാക്കുതന്നെയാണ് ഹോതാവ്. അതിൽ ഈ വാക്ക് ഏതോ അതാണ് അതിന്റെ അധിദൈവതമായ അഗ്നി. ആ അഗ്നി ഹോതാവാകുന്നു. ആ ഹോതാവ്, അഗ്നിരൂപത്തിൽ ദർശിക്കപ്പെടുന്ന ആ ഹോതാവ്, മുക്തിയാകുന്നു; യജമാനനു മുക്തിസാധനമാകുന്നു. ആ മുക്തി അതിമുക്തിയാകുന്നു; അതിമുക്തി സാധനമാകുന്നു.

4. ഉപ- “യാജ്ഞവൽക്യേ” തി ഹോവാച - “യദിദം സർവ്വമഹോരാത്രാഭ്യാമാപ്ത, സർവമഹോരാത്രാഭ്യാമഭിപന്നം; കേന യജമാനോ f ഹോരാത്രയോരാപ്തിമതിമുച്യതേ?” ഇതി. “അധ്യയുണർത്തിജാ ചക്ഷുഷാ f f ദിത്യേന; ചക്ഷുർവൈ

യജ്ഞസ്യായാർയഃ; തദ്ദൃദിതം ചക്ഷുഃ സോ f സാവാദിത്യഃ; സോ f ധർയഃ; സമുക്തിഃ; സാ f തിമുക്തിഃ.

“യാജ്ഞവൽക്യ” എന്നു സംബോധന ചെയ്തിട്ട് അശ്വലൻ പറഞ്ഞു:- “ഈയുള്ളതെല്ലാം അഹോരാത്രങ്ങളാൽ വ്യാപ്തമാകുന്നു. എല്ലാ അഹോരാത്രങ്ങളാൽ അഭിപന്നമായിരിക്കുന്നു (വശീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.) ഏതു ദർശനംകൊണ്ടാണ്, യജമാനൻ അഹോരാത്രങ്ങളുടെ ആപ്തിയെ, വ്യാപ്തിയെ അതിക്രമിച്ച് മുക്തനായിത്തീരുന്നത്? അധ്യയവെന്നു ഋതിക്കും, ചക്ഷുസ്സും ആയ ആദിത്യനെക്കൊണ്ട്” എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. “യാജമാനന്റെ ചക്ഷുസ്സുതന്നെയാണ്. അധ്യയു അതിൽ ഈ ചക്ഷുസ്സ് ഏതോ അതാണ് ആ ആദിത്യൻ. ആ ആദിത്യൻ അധ്യയവാകുന്നു. ആ അധ്യയു മുക്തിയാകുന്നു-മുക്തി സാധനമാകുന്നു. ആ മുക്തി അതിമുക്തിയാകുന്നു.

5. ഉപ- “യാജ്ഞവൽക്യേതി” ഹോവാച- “യദിദം സർവം പൂർവ്വപക്ഷാ പരപക്ഷാഭ്യാമാപ്തം; സർവം പൂർവ്വപക്ഷാപരപക്ഷാഭ്യാമഭിപന്നം; കേനയജമാനഃ പൂർവപക്ഷാപരപക്ഷയോരാപ്തിമതിമുച്യതേ?” ഇതി ഉദ്ഗാത്രർ. തിജാ വായുനാ പ്രാണേന. പ്രാണോ വൈ യജ്ഞസ്യോദ്ഗാതാ; തദ്ദേയം f യം പ്രാണഃ സ വായുഃ; സ ഉദ്ഗാതാ; സമുക്തിഃ; സാ f തിമുക്തിഃ.

“യാജ്ഞവൽക്യ” എന്നു സംബോധന ചെയ്ത് അശ്വലൻ പറഞ്ഞു: “ഇവയെല്ലാം പൂർവപക്ഷത്താലും അപരപക്ഷത്താലും വ്യാപ്തമാകുന്നു. എല്ലാം പൂർവപക്ഷത്താലും അപരപക്ഷത്താലും വശീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഏതു ദർശനംകൊണ്ടാണ്, യജമാനൻ പൂർവ പൂർവപക്ഷത്തിന്റേയും അപരപക്ഷത്തിന്റേയും വ്യാപ്തിയെ അതിക്രമിച്ച് മുക്തനായിത്തീരുന്നത്?” “ഉദ്ഗാതാവെന്ന ഋതിക്കും വായുവും ആയ പ്രാണനെക്കൊണ്ട്. യജ്ഞത്തിന്റെ (യാജമാനന്റെ) പ്രാണൻതന്നെയാണ് ഉദ്ഗാതാവ്. അതിൽ ഈ പ്രാണൻ ഏതോ അതു വായുവാകുന്നു. ആ വായു ഉദ്ഗാതാവ് മുക്തിയാകുന്നു (മുക്തിസാധനമാകുന്നു.) ആ മുക്തി അതിമുക്തി സാധനമാകുന്നു.”

6. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- “യദിദ മന്തരിക്ഷമനാരമ ബണമിവ; കേന f f ക്രമേണ യജമാനഃ സ്വർഗ്ഗം ലോകമാക്രമതേ?” ഇതി. “ബ്രഹ്മണർത്തിജാമനസാചന്ദ്രേണ. മനോ വൈയജ്ഞസ്യ ബ്രഹ്മാ; തദ്ദൃദിദം മനഃ, സോ f സൗചന്ദ്രഃ; സബ്രഹ്മ, സമുക്തിഃ സാ f തിമുക്തിഃ

“യാജ്ഞവൽക്യ” എന്നു സംബോധനചെയ്ത് അശ്വലൻ പറഞ്ഞു: “ഈ അന്തരീക്ഷം ആലംബനമില്ലാത്തതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു എന്തൊരു അവസ്ഥയോടുകൂടിയാണ്, യജമാനൻ സ്വർഗ്ഗലോകത്തെ ആക്രമിക്കുന്നത്? പ്രാപിക്കുന്നത്? ബ്രഹ്മാവെന്ന ഋതിക്കും മനസ്സും ആയ ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ട് യജ്ഞത്തിന്റെ (യാജമാനന്റെ) മനസ്സുതന്നെയാണ് ബ്രഹ്മാവെന്ന ഋതിക്ക്, അതിൽ

N

P

I

K

ഈ മനസ്സെന്ന് ആ ചന്ദ്രനാകുന്നു. ആ ചന്ദ്രൻ ബ്രഹ്മാവെന്ന
ഋതിക്കൊക്കുന്നു. ആ ബ്രഹ്മാവ് മുക്തിസാധനമാകുന്നു. ആ
മുക്തി അതിമുക്തിസാധനമാകുന്നു.” ഇങ്ങനെ അതിമോക്ഷ
ങ്ങൾ.

7. ഉപ- അഥ സമ്പദഃ

അനന്തരം സമ്പത്തുകൾ പറയപ്പെടുന്നു.

8. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- “കതിഭിരയ
മദ്യുർഗ്ഭിരഹോതാ f സ്മിൻ യജേണ കരിഷ്യതീ”
തി. “തിസ്യഭി” രിതി. “കതമാസ്താസ്തിസ്ര” ഇതി.
“പുരോനുവാക്യാച യാജ്യാച ശസ്യേവ ത്യതീ
യാ.” “കിം താഭിർജയതി” തി “യത് കിം ചേദം
പ്രാണഭ്യ” ദിതി.

“യാജ്ഞവൽക്യ” എന്നു സംബോധന ചെയ്ത് അശ്വലൻ
പറഞ്ഞു: “ഇന്ന്, ഈ യജ്ഞത്തിൽ ഹോതാവ് എത്രതരം ഋക്കു
കളെക്കൊണ്ടാണ് ശസ്ത്രത്തെ ശംസിക്കുന്നത്? മൂന്നുതരം
ഋക്കുകളെക്കൊണ്ട്” എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.
“ആ മൂന്ന് ഏതെല്ലാം?” എന്നു അശ്വലൻ ചോദിച്ചു. “പുരോനു
വാക്യയുടേയും, ശസ്യയും തന്നെ.” എന്ന് യാജ്ഞവ
ൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. “ആ ഋക്കുകളെക്കൊണ്ട് എന്തിനെ
ജയിക്കുന്നു?” എന്ന് അശ്വലൻ ചോദിച്ചു. പ്രാണനുള്ളത് ഏതെ
ല്ലാമോ അതിനെ എല്ലാം” എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറ
ഞ്ഞു.

9. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച - കത്യയമദ്യാ
ധാര്യരസ്മിൻ യജ്ഞആഹുതീർഹോഷ്യതീതി.
തിസ്ര ഇതി. കതമാസ്താസ്തിസ്ര ഇതി-യാഹുതാ
ഉജ്ജലന്തി, യാ ഹുതാ അതിനേദന്തേയാഹുതാ
അതിശേരതേ. കിം താഭിർജയതി. യാ ഹുതാ
ഉജ്ജലന്തി, ദേവലോകമേവതാഭിർ ജയതി; ദീപ്യത
ഇവ ഹി ദേവലോകഃ യാ ഹുതാ അതിതേദന്തേ
പിത്യലോകമേവ താഭിർജയതി. അതീവ ഹി പിത്യ
ലോകഃ യാ ഹുതാ അധിശേരതേ മനുഷ്യലോക
മേവ താഭിർജയതി. അധ ഇവ ഹിമനുഷ്യലോകഃ

യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു സംബോധന ചെയ്ത് അശ്വലൻ
പറഞ്ഞു:- ഇന്ന് ഈ യജ്ഞത്തിൽ ഈ അധാര്യു എത്ര ആഹു
തികളെ ഹോമിക്കുന്നു? മൂന്ന് എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറ
ഞ്ഞു. ആ മൂന്ന് ഏതെല്ലാം? എന്ന് അശ്വലൻ ചോദിച്ചു. ഏവ
യാണോ ഹുതകളായിട്ടു ഉജ്ജലിക്കുന്നത് അവയും, ഏവ
യാണോ ഹുതകളായിട്ട് ഉജ്ജലിക്കുന്നത് അവയും, ഏവ
യാണോ ഹുതകളായിട്ട് ഏറ്റവും ശബ്ദിക്കുന്നത് അവയും ഏവ
യാണോ ഹോമിക്കപ്പെട്ടാൽ കീഴ്പോട്ടുപോയി ഭൂമിയിൽ കിട
ക്കുന്നത് അവയും എന്ന് ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ആ ആഹുതികളെ
ക്കൊണ്ട് എന്തിനെ ജീയക്കുന്നു? എന്നു ചോദിച്ചു. ഏവയാണോ
ഹോമിക്കപ്പെട്ടാൽ ഉജ്ജലിക്കുന്നത് അവയെക്കൊണ്ട് ദേവലോ
കത്തെ ജയിക്കുന്നു. ദേവലോകം പ്രകാശിക്കുന്നതുപോലെയു
ള്ളതാണല്ലോ. ഏവയാണോ ഹോമിക്കപ്പെട്ടാൽ അധിക ശബ്ദി
ക്കപ്പെടുന്നത് അവയെക്കൊണ്ട് പിത്യലോകത്തെത്തന്നെ ജയി
ക്കുന്നു. പിത്യലോകം ഏറ്റവും ശബ്ദിക്കുന്നതാണല്ലോ. ഏവ

യാണോ ഹോമിക്കപ്പെട്ടാൽ ഭൂമിയിൽ പോയിക്കിടക്കുന്നത്
അവയെക്കൊണ്ട് മനുഷ്യലോകത്തെത്തന്നെ ജയിക്കുന്നു മനു
ഷ്യലോകം താഴെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നപോലെയാണല്ലോ ഇരിക്കു
ന്നത്.

10. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- കതിഭി രയ
മദ്യു ബ്രഹ്മായജ്ഞംദക്ഷിണതോ ദേവതാഭിർ
ഗോപായതീ തി. ഏകായേ തി. കതമാ സൈകേ
തി. മന ഏവേ തി. അനന്തം വൈമനോ f നന്താ
വിശേ ദേവാ, അനന്തമേവ സതേന ലോകം ജയ
തി.

യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു വിളിച്ച് അശ്വലൻ പറഞ്ഞു:-
ഇപ്പോൾ ഈ ബ്രഹ്മാവ്, - ബ്രഹ്മാവെന്ന ഋതിക്ക് വലത്തുവ
ശത്ത് ഇരുന്നുകൊണ്ട് എത്ര ദേവതകളെക്കൊണ്ടാണ്
യാജ്ഞത്തെ രക്ഷിക്കുന്നത്? ഒരു ദേവതയെക്കൊണ്ട് എന്നുത്ത
രം, ആ ഒരു ദേവത ഏത്? എന്നു ചോദിച്ചു. മനസ്സുതന്നെ എന്നു
ത്തരം. മനസ്സു അനന്തമെന്നു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. വിശ്വ ദേവന്മാർ
അനന്തന്മാർ എന്നു പസിദ്ധമാണ്. അതുകൊണ്ട്, മനസ്സിനെ
വിശ്വദേവന്മാരായിക്കൊണ്ടുനതുകൊണ്ട് അവൻ (ഉപാസകൻ)
അനന്തമായ ലോകത്തെത്തന്നെ ജയിക്കുന്നു.

11. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച:- കത്യ യമ
ദ്യോഗ്ദാതാ f സ്മിൻ യജേണ സ്തോത്രീയാഃ
സ്തോഷ്യതീ തി. തിസ്ര ഇതി കതമാസ്താ
സ്തിസ്ര ഇതി. പുരോ f നുവാക്യാ ച യാജ്യാ ച
ശസ്യേവ ത്യതീയാ. കതമാസ്താ യാ അധ്യാത്മ
മിതി. പ്രാണ ഏവ പുരോനു വാക്യാ; അപാനോ
യാജ്യാ; വ്യാനഃ ശസ്യാ. കിം താഭിർജയതി തി.
പൃഥിവീലോകമേവ പുരോനുവാക്യായാ ജയതി;
അന്തരീക്ഷലോകം യാജ്യായാ, ദ്യുലോകം ശസ്യ
യാ. തതോ ഹ ഹോതാ f ശ്വല ഉപരരാമ

യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു വിളിച്ച് അശ്വലൻ പറഞ്ഞു:-
ഇപ്പോൾ ഈ യജ്ഞത്തിൽ ഈ ഉദ്ഗാതാവു എത്ര സ്തോത്രീ
യകളെ സ്തുതിക്കുന്നു? മൂന്ന് എന്നുത്തരം. ആ മൂന്ന്
ഏതെല്ലാം? എന്നു പിന്നെയും ചോദിച്ചു. പുരോനുവാക്യയും
യാജ്യയും; മൂന്നാമത്തേത് ശസ്യതന്നെ എന്നുത്തരം. അദ്ധ്യാ
ത്മമായി അവ ഏതെല്ലാം? എന്നു ചോദിച്ചു. പുരോനുവാക്യ
പ്രാണൻതന്നെ. യാജ്യ അപാനനാകുന്നു. ശസ്യ വ്യാനനാണ്
എന്നുത്തരം. അവയെക്കൊണ്ട് എന്തിനെ ജയിക്കുന്നു? എന്നു
ചോദിച്ചു. പുരോനുവാക്യകൊണ്ടു പൃഥിവീലോകത്തെ ജയിക്കു
ന്നു. യാജ്യകൊണ്ടു അന്തരീക്ഷലോകത്തെ ജയിക്കുന്നു. ശസ്യ
കൊണ്ട് ദ്യുലോകത്തെ ജയിക്കുന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം
നൽകി. അനന്തരം ഹോതാവായ അശ്വലൻ ഉപരമിച്ചു-അടങ്ങി.

രണ്ടാം ബ്രാഹ്മണം

12. ഉപ- അഥ ഹൈനം ജാരൽകാരവ ആർത്തഭാഗഃ
പപ്രച്ഛ; യാജ്ഞ വൽക്യേതി ഹോവാച
കതിഗ്രഹാഃ? കത്യതിഗ്രഹാഃ? ഇതി. അഷ്ടു

N

P

I

K

ഗ്രഹാഃ അഷ്ടാവതിഗ്രഹാഃ ഇതി. യേ തേ f ഷ്ടൗ ഗ്രഹാ അഷ്ടാവതിഗ്രഹാഃ കാതമേ തേ? ഇതി.

അനന്തരം, അശ്വലൻ വിരമിച്ചതിന്റെ ശേഷം, ഇവനോട്, യാജ്ഞവൽക്യനോട് ജരൽക്കാര്യവിന്റെ ഗോത്രത്തിൽ ജനിച്ച ആർത്തഭാഗൻ, ഋതഭാഗന്റെ പുത്രൻ ചോദിച്ചുപോൽ. യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു സംബോധന ചെയ്ത് അയാൾ പറഞ്ഞു: ഗ്രഹങ്ങൾ എത്ര? അതിഗ്രഹങ്ങൾ എത്ര? എന്ന്. ഗ്രഹങ്ങൾ എട്ട് അതിഗ്രഹങ്ങൾ എട്ട് എന്നു ഉത്തരം. ആ എട്ടു ഗ്രഹങ്ങളും എട്ട് അതിഗ്രഹങ്ങളും ഏതെല്ലാം? എന്ന് ആർത്തഭാഗവൻ വീണ്ടും ചോദിച്ചു.

13. ഉപ- പ്രാണോ വൈ ഗ്രഹഃ, സോ f പാനേ നാതി ഗ്രഹേണ ഗൃഹീതഃ; അപാനേന ഹി ഗന്ധാൻ ജി ഘ്രതി.

പ്രാണൻ ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ പ്രാണനാകുന്ന ഗ്രഹം അപാനൻ ആകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അപാനനെ കണ്ടാണല്ലോ ഗന്ധങ്ങളെ ലോകം ഘ്രണിക്കുന്നത്.

14. ഉപ- വാഗൈ ഗ്രഹഃ; സ നാമ്നാ f തി ഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; വാചാ ഹി നാമാന്യുഭി വദതി. ജിഹ്വാ വൈ ഗ്രഹഃ; സ രസേന f തിഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; ജിഹ്വയാ ഹി രസാൻ വിജാനാതി ചക്ഷുർവൈ ഗ്രഹഃ; സ രൂപേണാതി ഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; ചക്ഷുഷാ ഹി രൂപാണി പശ്യതി ശ്രോത്രം വൈ ഗ്രഹഃ; സ ശബ്ദേണാതി ഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; ശ്രോത്രേണ ഹി ശബ്ദാൻ ശൃണോതി. മനോ വൈ ഗ്രഹഃ; സ കാമേണാതി ഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; മനസാഹി കാമാൻ കാമയതേ. ഹസ്തൗ വൈ ഗ്രഹഃ; സ കർമ്മണാ f തിഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; ഹസ്താഭ്യാം ഹി കർമ്മ കരോതി. ത്വഗൈ ഗ്രഹഃ; സ സ്പർശേണാതിഗ്രാഹേണ ഗൃഹീതഃ; ത്വ ചാ ഹി സ്പർശാൻ വേദയതേ. ഇത്യേതേ f ഷ്ടൗ ഗ്രഹാഃ; ആവതി ഗ്രഹാഃ.

വാക്ക് ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം നാമമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വാക്കുകൊണ്ടാണല്ലോ നാമങ്ങളെ പറയുന്നത്.

ജിഹ്വ ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം രസമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ജിഹ്വകൊണ്ടാണല്ലോ രസങ്ങളെ പറയുന്നത്.

ചക്ഷുസ്സ് ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം രൂപമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടാണല്ലോ രൂപങ്ങളെ പറയുന്നത്.

ശ്രോത്രം ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം ശബ്ദമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശ്രോത്രംകൊണ്ടാണല്ലോ ശബ്ദങ്ങളെ പറയുന്നത്.

മനസ്സു ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം കാമമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മനസ്സുകൊണ്ടാണല്ലോ കാമങ്ങളെ പറയുന്നത്.

ഹസ്തങ്ങൾ ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം കർമ്മമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹസ്തംകൊണ്ടാണല്ലോ കർമ്മത്തെ ചെയ്യുന്നത്.

ത്വക്ക് ഗ്രഹമാകുന്നു. ആ ഗ്രഹം സ്പർശമാകുന്ന അതിഗ്രഹത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ത്വക്കുകൊണ്ടാണല്ലോ സ്പർശങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ഇവയാണ് എട്ട് ഗ്രഹങ്ങളും എട്ടു അതിഗ്രഹങ്ങളും.

15. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- യദിദം സർവം മൃത്യോരനം; കാസ്വത് സാ ദേവതായസ്യ മൃത്യോരനം? ഇതി. അഗ്നിർവൈമൃത്യുഃ; സോ f പാമനം; അപപുനർമ്മൃത്യും ജയതി

യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു വിളിച്ചു ആർത്തഭാഗവൻ ചോദിച്ചു:- ഈ വ്യാകൃതമായ ജഗത്ത് മുഴുവൻ മൃത്യുവിനു അന്നമാകുന്നു. ഏതു ദേവതയ്ക്കാണോ മൃത്യു അന്നമായിരിക്കുന്നത്, ആ ദേവത ഏതായിരിക്കും? അഗ്നി മൃത്യുവാണല്ലോ. ആ അഗ്നി അപ്പുകൾക്ക് അന്നമായിരിക്കുന്നു. മൃത്യുവിനെയൊ കണ്ടെ പുരുഷപ്രയത്നത്താൽ ജയിക്കാം.

16. ഉപ-യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- യത്രായം പുരുഷോമ്രിയത ഉദസ്മാത് പ്രാണാഃ ക്രാമന്ത്യാ ഹോദന? ഇതി. നേ തി ഹോവാചയാജ്ഞവൽക്യഃ. അത്രൈവസമവനീയന്തേ, സ ഉച്ഛയതാധ്മായ ത്യാധ്മായതോ മൃതഃ ശേതേ.

യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു വിളിച്ചു ആർത്തഭാഗവൻ ചോദിച്ചു:- എപ്പോഴാണോ ഈ ബ്രഹ്മവിത്തായ പുരുഷൻ മരിക്കുന്നത് അപ്പോൾ ഇവനിൽനിന്നു പ്രാണങ്ങൾ ഉൽക്രമിക്കുന്നുണ്ടോ? അതോ ഇല്ലയോ? ഇല്ല എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഇവിടെത്തന്നെ ഒന്നായി ചേരുന്നു. പരമാത്മാവിനോടു ചേർന്നു ലയിക്കുന്നു. അവൻ വീർക്കുന്നു. കാറ്റുകൊണ്ടു നിയുന്നു. കാറ്റ് കയറിനിറഞ്ഞു നിശ്ചേഷ്ടനായിക്കിടക്കുന്നു.

17. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതിഹോവാച- യത്രായം പുരുഷോമ്രിയതേ- കിമേതം ന ജഹാതീതിനാമേതി. അനന്തം വൈ നാമാനന്താവിശോദേവാഃ അനന്തമേവ സതേന ലോകം ജയതി

യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു വിളിച്ച് ആർത്തഭാഗവൻ ചോദിച്ചു:- “ഈ പുരുഷൻ മരിക്കുമ്പോൾ ഇവനെ വിട്ടുപിരിയാതിരിക്കുന്നത് എന്താണ്?” “നാമം” എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. നാമം ആനന്തമാകുന്നു. വിശോദേവന്മാർ അനന്തന്മാരാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് വിശോദേവന്മാരെ താനായി കാണുന്നതുകൊണ്ട് അവൻ അനന്തമായ ലോകത്തെതന്നെ ജയിക്കുന്നു.

18. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- യത്രാസ്യ പുരുഷ സ്യമൃത സ്യാഗ്നിവാഗപ്യേതി, വാതം പ്രാണ, ശ്വക്ഷുരാദിത്യം, മനശ്ചന്ദ്രം, ദിശഃ ശ്രോത്രം, പൃഥ്വിവീം ശരീര, മകാശമാത്മൗ ഷധീർലോമാനി, വനസ്പതീൻ കോശഃ, അപ്സുലോഹിതം ച രേതശ്ച നിധീയതേ; കായം തദാ പുരുഷോഭവതി? ഇതി. ആഹര സോമ്യ, ഹസ്തമാർത്തഭാഗാ, f f

N

P

I

K

വാമേവൈതസ്യ വേദിഷ്യാവോ, ന നാവേതത് സജന ഇതി. തൗ ഹോത്ക്രമ്യ മന്ത്രയാം ച ക്രാതേ. തൗ ഹയദുചതുഃ കർമ്മ ഹൈവതദുചതുഃ; അഥ യത്പ്രശശംസത്യഃ കർമ്മ ഹൈവ തത് പ്രശശംസത്യഃ പുണ്യോ വൈ പുണ്യേന കർമ്മണാ ഭവതി, പാപഃ പാപേനേതി. തതോഹ ജാരൽകാരവ ആർത്തഭാഗ ഉപരരാമ.

യാജ്ഞവൽക്യ എന്ന വിളിച്ച് ആർത്തഭാഗവൻ ചോദിച്ചു:- എപ്പോഴാണോ മുതനായ ഈ പുരുഷന്റെ വാക്ക് അഗ്നിയെ അപിഗമിക്കുന്നത്, അഗ്നിയിൽ ലയിക്കുന്നത്, പ്രാണൻ വാതത്തെയും ചക്ഷുസ്സ് ആദിത്യനെയും മനസ്സു ചന്ദ്രനെയും ശ്രോത്രം ദിക്കുകളെയും ശരീരം പൃഥ്വിവിയെയും ആത്മാവ് ആകാശത്തെയും രോമങ്ങൾ ഓഷധികളെയും കേശങ്ങൾ വൃക്ഷങ്ങളെയും അപഗമിക്കുന്നത്, രക്തവും ശുക്ലവും അപ്പുകളിൽ നിക്ഷേപിക്കപ്പെടുന്നത്, അപ്പോൾ ഈ പുരുഷൻ എവിടെയാകുന്നു? എന്തിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു? എന്ന്. സൌമ്യനായ ആർത്തഭാഗ, കൈതരിക! നാം രണ്ടുപേരും മാത്രം ഇതിനെ സംബന്ധിച്ച് നിരൂപണം ചെയ്യാം. നമുക്ക് ഇത് ജനങ്ങൾ ഉള്ളിടത്തുവെച്ച് പാടില്ല. എന്ന യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അവർ ഉൽക്രമിച്ചിട്ട്, ആളുള്ള സ്ഥലത്തു നിന്ന് പോയിട്ട് മന്ത്രിച്ചു. അവർ എന്തുപറഞ്ഞുവോ അതിനെ കേൾക്കൂ! കർമ്മത്തെത്തന്നെയാണ് അവർ അവിടെ പറഞ്ഞത്. അനന്തരം ഏതിനെ പ്രശംസിച്ചുവോ അതു കേൾക്കൂ! കർമ്മത്തെത്തന്നെയാണ് അവർ അവിടെ പ്രശംസിച്ചത്. പുണ്യമായ കർമ്മം കൊണ്ട് പുണ്യനായിത്തീരുന്നു. പാപമായ കർമ്മംകൊണ്ടു പാപനായിത്തീരുന്നു. അനന്തരം ജരൽകാരഗോത്രജനായ ആർത്തഭാഗൻ ഉപരമിച്ചു-വിരമിച്ചു.

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

19. ഉപ- അവ ഹൈനം ഭൂജ്യൂർലാഹ്യായനിഃ പപ്രച്ഛ-യാജ്ഞവൽക്യേ തി ഹോ വാച- മദ്രേഷു ചരകാഃ പര്യവ്രജാമ. തേ പതഞ്ചലസ്യ കാപ്യസ്യ ഗൃഹാണൈമ. തസ്യ f f സീദ് ദുഹിതാ ഗന്ധർവ ഗൃഹീതാ. തമ പൃച്ഛാമ കോ f സീ തി. സോ f ബ്രവീത് സുധന്വാ f f ട്സീരസ ഇതി. തം യദാ ലോകാനാമന്താന പൃച്ഛാമാമൈനമ പൃച്ഛാമ കപാരിക്ഷിതാ അഭവന്നിതി. കപാരിക്ഷിതാ അഭവൻ? സ ത്വാ പൃച്ഛാമി യാജ്ഞവൽക്യ, കപാരിക്ഷിതാ അഭവന്നിതി

അനന്തരം ലാഹ്യന്റെ അപത്യമായ ലാഹ്യന്റെ അപത്യമായ ഭൂജ്യൂ എന്ന ആൾ യാജ്ഞവൽക്യനോട് ചോദിച്ചു. യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു സംബോധന ചെയ്തിട്ട് അയൾ പറഞ്ഞു:- മദ്രദേശങ്ങളിൽ ചരകന്മാരായിട്ട് (ഋതിക്കുകൾ ആയിട്ട്) ഞങ്ങൾ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു. അങ്ങനെ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഞങ്ങൾ കപിഗോത്രജാതനായ പതഞ്ചലന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പോയിരുന്നു. അവന്റെ പുത്രി ഒരു ഗന്ധർവനാൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ആ ഗന്ധർവനോട് നീ ആരാൻ? എന്ന് ഞങ്ങൾ ചോദിച്ചു. അവൻ,

ഗോത്രത്തിൽ ആട്ഗിരസനായ സുധന്വാവു എന്ന് പറഞ്ഞു. അവനോട് ലോകങ്ങളുടെ അതിരുകളെ ചോദിച്ചപ്പോൾ കൂട്ടത്തിൽ പാരിക്ഷിതന്മാർ എവിടെയായിരുന്നു? എന്ന് ഞങ്ങൾ ചോദിച്ചു. പാരിക്ഷിതന്മാർ എവിടെയായിരുന്നു എന്ന് അവൻ ഞങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതന്നു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ ആ ഞാൻ നിന്നോടു ചോദിക്കുന്നു, പാരിക്ഷിതന്മാർ എവിടെയായിരുന്നു?

20. ഉപ- സഹോവാച- ഉവാച വൈ സോ f ഗച്ഛൻ വൈ തേ തദ് യാത്രാശ്വമേധായാജി നോഗച്ഛന്തീതി ദ്വാത്രിംശതം വൈ ദേവരഥാഹ്യാന്യായം ലോകം തം സമന്തം പൃഥിവീ ദിസ്താവത് പര്യേതി. താം സമന്തം പൃഥിവീം ദിസ്താവത് സമുദ്രഃ പര്യേതി. നദ്യാവതീ ക്ഷുരസ്യ ധാരാ യാവദാ മക്ഷികായാഃ പത്രം താവാനന്തരേണ f കാശഃ താനിദ്രഃ സുപർണ്ണോ ഭൂത്വാ വായവേ പ്രായച്ഛത് താൻ വായുരാത്മനി ധിത്വാ തത്രാഗമയദ് യത്രാശ്വമേധയാജിനോ f ഭവന്നിത്യേവമിവ വൈ സ വായുമേവ പ്രശശംസ. തസ്ഥാദായുരേവ വ്യഷ്ടീർവയുഃ സമഷ്ടിഃ. അപപുനർമ്മൃത്യും ജയതി യ ഏവം വേദതതോഹ ഭൂജ്യൂർലാഹ്യായനിരൂപരരാമ.

യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- ആ ഗന്ധർവൻ പറഞ്ഞത്, അവർ- പാരിക്ഷിതന്മാർ, എവിടെയാണോ, അശ്വമേധംകൊണ്ടു യജിക്കുന്നവർ പോകുന്നത് അവിടെ പോയി. എന്നാണ്. അശ്വമേധംകൊണ്ടു യജിക്കുന്നവർ എവിടെയാണു പോകുന്നതെന്നു പറയാം. ഈ ലോകം മുപ്പത്തിരണ്ട് ദേവരഥാഹ്യാങ്ങൾ ആണ്. ആ ലോകത്തിനു ചുറ്റും അതിന്റെ രണ്ടുമടങ്ങു പരിമാണത്തിൽ പൃഥ്വിവി കിടക്കുന്നു. ആ പൃഥ്വിവിക്ക് ചുറ്റും ആ പൃഥ്വിവിയുടെ പരിമാണത്തിന്റെ രണ്ടിരട്ടി വലിപ്പത്തിൽ സമുദ്രം കിടക്കുന്നു. പിന്നെ, കത്തിയുടെ വായ്ത്തല എത്ര പരിമാണമുള്ളതാണോ, അല്ലെങ്കിൽ ഈച്ചയുടെ ചിറക് ഏതു പരിമാണമുള്ളതാണോ അത്രയും, അല്ലെങ്കിൽ അതേ പരിമാണമുള്ളതാണ് മധ്യത്തിലുള്ള ആകാശം. ആ അശ്വമേധയാജികളെ, ഇന്ദ്രൻ, പരമേശ്വരൻ, അശ്വമേധത്തിൽ ചയിക്കപ്പെട്ട അഗ്നി പക്ഷിയായിത്തീർന്നിട്ട് വായുവിന്റെ പക്കൽ ഏല്പിച്ചു. വായു അവരെ തന്റെ രൂപത്തിലാക്കിയിട്ട് മുൻപു പോയ അശ്വമേധയാജികൾ എവിടെയാണോ ഇരുന്നിട്ടുള്ളത്, അവിടെ എത്തിച്ചു. ഇങ്ങനെ ആ ഗന്ധർവൻ വായുവിനെ പ്രശംസിച്ചു. അതിനാൽ വായു തന്നെയാണ് പല പ്രകാരത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നത്; വായു വാൻ കേവലമായ സുത്രാത്മാവായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ആരാണോ ഇങ്ങനെ അറിയുന്നത് അവൻ വീണ്ടുമുള്ള മരണത്തെ അപജയിക്കുന്നു. അനന്തരം ലാഹ്യന്റെ അപത്യമായ ഭൂജ്യൂ അടങ്ങി.

നാലാം ബ്രാഹ്മണം

21. ഉപ- അഥ ഹൈനമുഷസ്തശ്ചാക്രായണഃ പപ്രച്ഛ യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച:- യത്സാക്ഷാദപരോക്ഷാദ് ബ്രഹ്മ, യ ആത്മാസർവാനന്തരസ്തം മേ

N

P

വ്യാപകമായ ഇതി. ഏഷ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരഃ, കതമോ യാജ്ഞ വല്ക്യ, സർവ്വന്തരഃ? യഃ പ്രാണേന പ്രാണിതി സ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരോ, യോ ി പാനേനാപാനീതി സ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരോ, യോ വ്യാനേന വ്യാനീതി സ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരോ, യ ഉദാനേനോദാനിതി സ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരഃ; ഏഷ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരഃ.

അനന്തരം ചക്രന്റെ അപത്യമായ ഉഷസ്തൻ യാജ്ഞവല്ക്യനോടു ചോദിച്ചു: യാജ്ഞവല്ക്യ എന്നു വിളിച്ച് അവൻ പറഞ്ഞു: ഏതാനോ സാക്ഷാത്തായും, മറ്റൊന്നിനാൽ ഭ്രഷ്ടാവിൽനിന്നും മറയ്ക്കപ്പെടാത്തതായും, ഗൗണമല്ലാത്തതായും ഉള്ള ബ്രഹ്മം, ഏതാനോ എല്ലാത്തിനുമുള്ള ആത്മാവ്, അതിനെ എനിക്കു സ്പഷ്ടമായി പറഞ്ഞുതരിക. നിന്റെ കാര്യകാരണസംഘത്തിന്റെ ഈ ആത്മാവാണ് സർവ്വത്തിനും ഉള്ളിലുള്ളത് എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവല്ക്യാ ഏതാണ് എല്ലാത്തിനും ഉള്ളിലുള്ളത്. ഉഷസ്തൻ പിന്നെയും ചോദിച്ചു: ഏതാനോ പ്രാണനെക്കൊണ്ട് പ്രാണചേഷ്ടയെ ചെയ്യുന്നത്, ആ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്. ഏതാനോ അപാനനെക്കൊണ്ട് അപാനിക്കുന്നത് ആ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്. ഏതാനോ വ്യാനനെക്കൊണ്ടു വ്യാനിക്കുന്നത് ആ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്. ഏതാനോ ഉദാനനെക്കൊണ്ട് ഉദാനിക്കുന്നത് ആ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്. അങ്ങനെയുള്ള നിന്റെ ആത്മാവാണ്, കാര്യകാരണസംഘാതത്തിന്റെ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്.

22. ഉപ- സഹോവാചോഷസ്തശ്ചാക്രായണോ യഥാ വിബ്രൂയാ ദസൗ ഗൗരസാവശ്യ ഇത്യേവ മേർവൈതദ് വ്യപദിഷ്ടം ഭവതി. യദേവ സാക്ഷാദപരോക്ഷാദ് ബ്രഹ്മ യ ആത്മാ സർവ്വന്തരസ്തം മേ വ്യാപകായ ഇതി. ഏഷ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരഃ കതമോ യാജ്ഞ വല്ക്യ, സർവ്വന്തരഃ? നദ്യഷ്ടേർദ്രഷ്ടാരം പശ്യേ; ന ശ്രുതേഃ ശ്രോതാരം ശൃണുയാഃ; ന മതേർമ്മന്താരം മനീഥാഃ; ന വിജ്ഞാതേർ വിജ്ഞാതാരം വിജാനീയാഃ ഏഷ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരഃ; അതോ ി ന്യദാർത്തം തതോ ഹോഷസ്തശ്ചാക്രായണ ഉപരരാമ.

ചക്രന്റെ പുത്രനായ ഉഷസ്തൻ പറഞ്ഞു:- എപ്രകാരമാണോ അതാണ് കാള അതാണ് കുതിര എന്ന് മാറ്റിപ്പറയുന്നത്, അങ്ങിനെതന്നെയാണ് ഈ ബ്രഹ്മം വ്യപദേശിക്കപ്പെട്ടത്. ഏതാനോ സാക്ഷാത്തായും അപരോക്ഷമായുമുള്ള ബ്രഹ്മം, ഏതാനോ സർവ്വാന്തരമായ ആത്മാവ് അതിനെ എനിക്കു വ്യാഖ്യാനിച്ചുതരിക. ഈ നിന്റെ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത് എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവല്ക്യ ഏതാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്? എന്നു ഉഷസ്തൻ വീണ്ടും ചോദിച്ചു:- ദൃഷ്ടിയുടെ, ലൗകികിയായ ദൃഷ്ടിയുടെ ദ്രഷ്ടാവിനെ നീ കാണുകയില്ല. ശ്രുതിയുടെ, ശ്രവണത്തിന്റെ ശ്രോതാവിനെ, നീ ശ്രവിക്കുകയില്ല. മതിയുടെ മന്താവിനെ നീ മനനം ചെയ്യുകയില്ല. വിജ്ഞാതീയുടെ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ വിജ്ഞാതാവിനെ നീ അറിയുകയില്ല. ഈ നിന്റെ ആത്മാവാണ്

സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്. ഇതൊഴിച്ചു മറ്റുള്ളത് ആർത്തമാകുന്നു, വിനാശിയാകുന്നു എന്ന് യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു. അനന്തരം ചാക്രായണനായ ഉഷസ്തൻ ഉപരമിച്ചു, അടങ്ങി.

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം

23. ഉപ- അഥ ഹൈനം കഹോലഃ കൗഷീതകേയഃ പപ്രച്ഛ; യാജ്ഞവല്ക്യേതി ഹോവാച. യദേവ സാക്ഷാദപരോക്ഷാദ് ബ്രഹ്മയ ആത്മാ സർവ്വന്തരസ്തം മേ വ്യാപകേഷ്യ തി. ഏഷ ത ആത്മാ സർവ്വന്തരഃ കതമോ യാജ്ഞവല്ക്യ, സർവ്വന്തരോ? യോ ി ശനായാപിപാസേ, ശോകം, മോഹം, ജരാം മൃത്യുമത്യേതി. ഏതം വൈ തമാത്മാനം വിദിത്യാ ബ്രഹ്മണഃ പുത്രൈഷണായാശ്ച വിത്തെഷണായാശ്ച ലോകൈഷണായാശ്ച വ്യുത്ഥായാഥ ഭിക്ഷാചര്യം ചരന്തി. യ ഹ്യേവ പുത്രൈഷണാ സാ വിത്തെഷണാ, യാ വിത്തെഷണാ സാ ലോകൈഷണാ; ഉദേ ഹ്യേതേ ഏഷണേ ഏവ ഭവതഃ. തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണഃ പാ ണധിത്യം നിർവിദ്യ ബാല്യേന തിഷ്ഠാസേത്; ബാല്യം ച പാണധിത്യം ച നിർവിദ്യാഥമുനി; അമൗനം ച മൗനം ച നിർവിദ്യാഥ ബ്രാഹ്മണഃ സബ്രാഹ്മണഃ കേന സ്യാത് യേനസ്യാത്തേനേദൃശ ഏവ അതോ ി ന്യദാർത്തം തതോ, ഹ കഹോലഃ കൗഷീത കേയ ഉപരരാമ.

അനന്തരം യാജ്ഞവല്ക്യനോട് കൗഷീതകന്റെ പുത്രനായ കഹോലൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ചോദിച്ചു. യാജ്ഞവല്ക്യ, എന്നു വിളിച്ചു അയാൾ പറഞ്ഞു:- ഏതുതന്നെയാണോ ദ്രഷ്ടാവിൽ നിന്ന് അവ്യവഹിതമായും മുഖ്യമായുമുള്ള ബ്രഹ്മം, ഏതാനോ സർവ്വത്തിനും ഉള്ളിലുള്ള ആത്മാവ്, ആ ആത്മാവിനെ എനിക്കു വ്യാഖ്യാനിച്ചുതരിക. ഈ നിന്റെ ആത്മാവാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത്? എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവല്ക്യാ, ഏതാണ് സർവ്വാന്തരമായിട്ടുള്ളത് എന്നു പിന്നെയും കഹോലൻ ചോദിച്ചു. ഏതാത്മാവാനോ അശനാശയേയും, പിപാസയേയും, ശോകത്തേയും, കാമത്തേയും, മോഹത്തേയും, ഭ്രമത്തേയും, ജരയേയും കാര്യകാരണസംഘാതത്തിന്റെ വിപരിണാമത്തേയും മൃത്യുവിനേയും കാര്യകാരണ സംഘാതത്തിന്റെ വിച്ഛേദത്തേയും അതിക്രമിക്കുന്നത്, അവനാണ് സർവ്വാന്തരനായ ആത്മാവ്. അങ്ങനെയുള്ള ഈ ആത്മാവിനെ അറിഞ്ഞിട്ട് ബ്രാഹ്മണർ പുത്രൈഷണയിൽനിന്നും വിത്തെഷണയിൽനിന്നും ലോകൈഷണയിൽ നിന്നും വ്യുത്ഥാനം ചെയ്തിട്ട്-പിൻതിരിഞ്ഞിട്ട്-ഭിക്ഷാചര്യത്തെ ചരിക്കണം. പുത്രൈഷണ ഏതാനോ അതുതന്നെയാണ് വിത്തെഷണ; വിത്തെഷണ ഏതോ അതാണ് ലോകൈഷണ. സാധ്യമെന്നും സാധ്യമെന്നു പറയുന്ന ഇവ രണ്ടും ഏഷണകൾ തന്നെ ആകുന്നു. അതിനാൽ ബ്രാഹ്മണൻ പാണധിത്യത്തെ-ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനത്തെ, നിശ്ശേഷം അറിഞ്ഞിട്ട്, സമ്പാദിച്ചിട്ട്, ബലഭാവത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്യാൻ ഇച്ഛിക്കണം. ബലഭാവത്തേയും പാണധിത്യത്തേയും നിശ്ശേഷം സമ്പാദിച്ചിട്ട് മുനിയായിതീരുന്നു. അമൗനത്തേയും മൗനത്തേയും

I

K

നിശ്ശേഷം സമ്പാദിച്ചിട്ട് ബ്രാഹ്മണനായിത്തീരുന്നു. അവൻ എന്തു സമാചാരത്തോടുകൂടി ബ്രാഹ്മണനായിത്തീരും? എന്നു ചോദ്യം. ഏതു സമാചാരത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നുവോ ആ സമാചാരത്തോടുകൂടി ബ്രാഹ്മണനായിത്തീരും. ഈ ബ്രാഹ്മണയാവസ്ഥാനത്തിൽനിന്ന്, അന്യമായിട്ടുള്ളത് ആർത്തമാകുന്നു-വിനാശിയാകുന്നു. അനന്തരം കുഷിതകന്റെ പുത്രനായ കഹോലൻ വിരമിച്ചു.

ആറാം ബ്രാഹ്മണം

24. ഉപ-അഥ ഹൈനം ഗാർഗീ വചേക്നവീ പപ്രച്ഛ. യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച.-യദിദം സർവമപ്സോതം ച പ്രോതം ച; കസ്മിൻ നു വലാപ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി. വായൗ ഗാർഗ്ഗീതി. കസ്മിൻ നുവലു വായുരോതശു പ്രോതശേതി. അന്തരീക്ഷലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻ നു വലുന്തരീക്ഷലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി. ഗന്ധർവലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻ നു വലു ഗന്ധർവലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി. ആദിത്യ ലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻ നു വലുദാദിത്യലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി. ചന്ദ്ര ലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻ നു വലു ചന്ദ്ര ലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേതി. നക്ഷത്ര ലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻനു വലു നക്ഷത്ര ലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേതി. ദേവലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻ നു വലു ദേവലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി. ഇന്ദ്രലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻ നു വലുചന്ദ്രലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി. പ്രജാപതി ലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻനു വലു പ്രജാപതി ലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേതി. ബ്രഹ്മലോകേഷു ഗാർഗീ തി. കസ്മിൻനു വലു ബ്രഹ്മലോകാ ഓതാശു പ്രോതാശേ തി.

അനന്തരം ഈ യാജ്ഞവൽക്യനോട് വചക്നുവിന്റെ പുത്രിയായി ഗാർഗീ ചോദിച്ചു: യാജ്ഞവൽക്യ എന്നു സംബോധന ചെയ്ത് അവൾ പറഞ്ഞു:- ഇക്കൊണ്ടു പാർത്ഥിവമായുള്ളതെല്ലാം അപ്പുകളിൽ ഓതമായും പ്രോതമായും (അതായതു നെടുകയും കുറുകെയും പിണഞ്ഞത്) ഇരിക്കുന്നു. അപ്പുകൾ ഏതൊന്നിലാണ് ഓതങ്ങളായും പ്രോതങ്ങളായും ഇരിക്കുന്നത്? എന്ന് ചോദിച്ചു. അല്ലയോ ഗാർഗീ, വായുവിലാകുന്നു” എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. “വായു ഏതൊന്നിലാണ് ഓതമായും പ്രോതമായും ഇരിക്കുന്നത്?” എന്നു ചോദിച്ചു. “അല്ലയോ ഗാർഗീ, അന്തരീക്ഷലോകങ്ങളിലാകുന്നു എന്ന ഉത്തരം നൽകി. അന്തരീക്ഷലോകങ്ങൾ ഏതൊന്നിലാണ് ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ ഗന്ധർവ്വലോകങ്ങളിലാകുന്നു എന്നുത്തരം. ഗന്ധർവ്വലോകങ്ങൾ ഏതൊന്നിലാണ് ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത് എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ, ആദിത്യലോകങ്ങളിലാകുന്നു എന്നുത്തരം. ആദിത്യലോകങ്ങൾ ഏതിലാണ് ഓത

ങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ ചന്ദ്രലോകങ്ങളിലാകുന്നു എന്നുത്തരം. ചന്ദ്രലോകങ്ങൾ എന്തിലാണ് ഓതങ്ങളായും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ, നക്ഷത്രലോകങ്ങളിലാകുന്നു എന്നുത്തരം. നക്ഷത്രലോകങ്ങൾ ഏതൊന്നിലാണ്, ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത് എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ, ദേവലോകങ്ങളിൽ എന്നുത്തരം. ദേവലോകങ്ങൾ ഏതൊന്നിലാണ് ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ, ഇന്ദ്രലോകങ്ങളിൽ എന്നുത്തരം. ഇന്ദ്രലോകങ്ങൾ എന്തിലാണ് ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ, പ്രജാപതി ലോകങ്ങളിൽ എന്നുത്തരം. പ്രജാപതിലോകങ്ങൾ എന്തിലാണ് ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. അല്ലയോ ഗാർഗീ, ബ്രഹ്മലോകങ്ങളിൽ എന്ന് ഉത്തരം. ബ്രഹ്മലോകങ്ങൾ എന്തിലാണ് ഓതങ്ങളും പ്രോതങ്ങളുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- അല്ലയോ ഗാർഗീ, അതിപ്രശ്നം ചെയ്യാതിരിക്കുക. നിന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കട്ടെ. അതിപ്രശ്നത്തിന് വിഷയമല്ലാത്ത ദേവതയെക്കുറിച്ചാണ് നീ അതിപ്രശ്നം ചെയ്യുന്നത്. അല്ലയോ ഗാർഗീ ചെയ്യാതിരിക്കുക. അനന്തരം വചക്നുവിന്റെ പുത്രിയായ ഗാർഗീ അടങ്ങി.

ഏഴാം ബ്രാഹ്മണം

25. ഉപ- അഥ ഹൈനമുദാലക ആരുണിഃ പപ്രച്ഛ; യാജ്ഞവൽക്യേതി ഹോവാച- മദ്രേഷവസാമപതഞ്ചലസ്യ കാപ്യസ്യ ഗൃഹേഷു യജ്ഞ മധീയാനാഃ; തസ്യാ f f സീദ് ഭാര്യാ ഗന്ധർവഗൃഹിത; തമപ്യച്ഛാമ കോ f സീ തി; സോ f ബ്രവീത് കബന്ധ ആമർവണ ഇതി. സോ f ബ്രവീത് പതഞ്ചലം കാപ്യം യാജ്ഞികാംശ്വ- വേതമ നു ത്വം കാപ്യ, തത് സൂത്രം, യേനായം ച ലോകഃ പരശ്ച ലോകഃ സർവാണി ച ഭൂതാനി സന്ധ്യബ്ധാനി ഭവന്തീ തി. സോ f ബ്രവീത് പതഞ്ചലഃ കാപ്യോനാഹം തദ് ഭഗവൻ, വേദേ തി. സോ f ബ്രവീത്. പതഞ്ചലം കാപ്യംയാജ്ഞികാംശ്വ വേതമനുത്വം കാപ്യം തമന്തര്യാമിണം, യ ഇമം ച ലോകം പരം ചലോകം സർവാണി ച ഭൂതാനിയോ f നരോ യമയതീ തി. സോ f ബ്രവീത് പതഞ്ചലഃ കാപ്യോ നാഹം തം ഭഗവൻ, വേദേ തി. സോ f ബ്രവീത് പതഞ്ചലം കാപ്യം യാജ്ഞികാംശ്വ- യോ വൈ തത് കാപ്യം സൂത്രം വിദ്യാത് തം ചാന്തര്യ, മിണമിതി, സ ബ്രഹ്മവിത്, സ ലോകവിത്, സ ദേവിത്, സ വേദവിത്, സ ഭൂതിത്, സ ആത്മവിത്, സ സർവവിദ് ഇതി. തേദ്യാ f ബ്രവീദ്; തദഹം വേദ; തച്ചേന്ത്യാം യാജ്ഞവൽക്യ, സൂത്രമവിദാംസ്തം ചാന്തര്യം മിണം ബ്രഹ്മഗവീന്ദദസേ, മുർദ്ധന്തേ വിപതിഷ്യതീ തി. വേദവാ അഹം ഗൗതമ, തത് സൂത്രം തം ചാന്തര്യമിണ മിതി യോവാ ഇദം

N

P

I

K

ബ്രൂയാദ് വേദ വേദേതി; യഥാ വേദമ തഥാബ്രൂഹി തി.

ഗാർഗി അടങ്ങിയതിന്റെ ശേഷം യാജ്ഞവൽക്യനോട് അരുണന്റെ പുത്രനായ ഉദാലകൻ ചോദിച്ചു. യാജ്ഞവൽക്യ എന്ന് സംബോധന ചെയ്ത് അയാൾ പറഞ്ഞു: മദ്രദേശത്ത്, കപിഗോത്രജാതനായ പതഞ്ചലന്റെ ഗൃഹത്തിൽ, യജ്ഞശാസ്ത്രത്തെ അദ്ധ്യയനം ചെയ്തുകൊണ്ട് നാം പാർത്തിരുന്നു. അവന്റെ ഭാര്യ ഒരു ഗന്ധർവ്വനാൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടവൾ ആയിത്തീർന്നു. ആ ഗന്ധർവ്വനോട് അങ്ങീ ആരാൻ? എന്ന് ഞങ്ങൾ ചോദിച്ചു. ആ ഗന്ധർവ്വൻ അഥർവ്വവിന്റെ പുത്രനായ കബന്ധനാകുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞു. ആ ഗന്ധർവ്വൻ കാപ്യനായ പതഞ്ചലനോടും യജ്ഞം അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നവരോടും ചോദിച്ചു- അല്ലയോ കാപ്യ, ഏതിനാലാണോ ഈ ലോകവും ഈ ജന്മവും പരലോകവും വരുന്ന ജന്മവും, എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും സന്ധ്യബ്ധങ്ങളായിരിക്കുന്നത്, കെട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്, ആ സൂത്രത്തെ നീ അറിയുന്നുവോ? ആ കാപ്യനായ പതഞ്ചലൻ, ഭഗവാനേ, ആ സൂത്രത്തെ ഞാൻ അറിയുന്നില്ല എന്നു പറഞ്ഞു. ആ ഗന്ധർവ്വൻ കാപ്യനായ പതഞ്ചലനോടും യാജ്ഞികന്മാരോടും ചോദിച്ചു:- അല്ലയോ കാപ്യ, ആരാണോ ഈ ലോകത്തേയും, പരലോകത്തേയും, എല്ലാ ഭൂതങ്ങളേയും ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് യമിക്കുന്നത് (നിയന്ത്രിക്കുന്നത്) ആ അന്തര്യമിയെ നീ അറിയുന്നുവോ? ആ കാപ്യനായ പതഞ്ചലൻ, ഭഗവാനേ, ആ അന്തര്യമിയെ ഞാൻ അറിയുന്നില്ല എന്നു പറഞ്ഞു. ആ ഗന്ധർവ്വൻ കാപ്യനായ പതഞ്ചലനോടും യാജ്ഞികന്മാരോടും പറഞ്ഞു: അല്ലയോ കാപ്യ, ആരാണോ ആ സൂത്രത്തേയും ആ അന്തര്യമിയേയും ഇപ്രകാരം അറിയുന്നത്, അവൻ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. അവൻ ലോകങ്ങളെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. അവൻ ദേവന്മാരെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. അവൻ വേദങ്ങളെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. അവൻ ഭൂതങ്ങളെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. അവൻ ആത്മാവിനെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. ആ ഞങ്ങൾക്ക് അവൻ സൂത്രാന്തര്യമികളെ സംബന്ധിച്ച വിജ്ഞാനത്തെ പറഞ്ഞുതരികയും ചെയ്തു. ആ വിജ്ഞാനത്തെ ഞാൻ അറിയുന്നു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ, ആ സൂത്രത്തേയും ആ അന്തര്യമിയേയും അറയാതെയാണ്, നീ ബ്രഹ്മജ്ഞന്മാരുടെ സ്വന്തായ ഗോക്കളെ തെളിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നതെങ്കിൽ നിന്റെ തല തെറിച്ചുപോകും എന്ന്. അല്ലയോ ഗൗതമ, ആ സൂത്രത്തേയും ആ അന്തര്യമിയേയും എനിക്ക് അറിയാമല്ലോ എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഇത് എനിക്ക് അറിയാം അറിയാമെന്ന് ഏതൊരുവനും പറയാം. നീ അറിയുന്നതു പോലെ പറയുക എന്ന് ഉദാലകൻ പറഞ്ഞു.

26. ഉപ-സ ഹോവാച- വായുർവൈ ഗൗതമ, തസ്മൈ; വായുനാ വൈ ഗൗതമ, സൂത്രേണായം ച ലോകഃ പരശ്ച ലോകഃ സർവാണി ച ഭൂതാനി സന്ധ്യബ്ധാനി ഭവന്തി; തസ്മാദ്വൈ ഗൗതമ പുരുഷം പ്രേതമാഹുർ വ്യസ്രംസിഷതാസ്യാങ്ഗാനീതി. വായുനാ ഹി ഗൗതമ, സൂത്രേണ സന്ധ്യബ്ധാനി ഭവന്തീ തി. ഏവമേ വൈതദ് യാജ്ഞവൽക്യാന്തര്യമിണം ബ്രൂഹി തി.

ആ യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ ഗൗതമ, ആ സൂത്രം വായുവാകുന്നു. ഗൗതമ, വായുവാകുന്ന സൂത്രത്താലത്രേ ഈ ലോകവും പരലോകവും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും കെട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടാണ്, മരിച്ച പുരുഷന്മാരെക്കുറിച്ച് ഇവന്റെ അവയവങ്ങൾ അയഞ്ഞുപോയി എന്ന് പറയാറുള്ളത്. ഗൗതമ, അതിനാൽ വായുവാകുന്ന സൂത്രത്താൽ ആണ് കെട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ, ഇത് ഇങ്ങനെ തന്നെ അന്തര്യമിയെക്കുറിച്ചു പറയുക. എന്നു ഗൗതമൻ പറഞ്ഞു.

27. ഉപ- യഃ പൃഥിവ്യാം തിഷ്ഠൻ പൃഥിവ്യാ അന്തരോ, യം പൃഥിവീ ന വേദ, യസ്യ പൃഥിവീ ശരീരം, യഃ പൃഥിവീമന്തരോ യ മയ ത്യേഷത ആത്മാ f fന്തര്യം മൃത്യുഃ.

ആരാണോ പൃഥിവിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട് പൃഥിവിയിൽനിന്ന് ഉള്ളിലുള്ളവനായിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ പൃഥിവീദേവത അറിയാത്തത്, ആർക്കാണോ ശരീരം പൃഥിവിയായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് പൃഥിവീദേവതയെ നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും, അമൃതവും, യാതൊരു സംസാരധർമ്മവുമില്ലാത്തവനുമായ അന്തര്യമി. ഇവനെപ്പറ്റിയാണ് നീ ചോദിച്ചത്.

28. ഉപ യോ f പ്സു തിഷ്ഠന്നദ്ഭ്യോ f ന്തരോ, യഥാപോന വിദ്യ, റ്യ സ്യാ f f പഃ ശരീരം, യോപോ f ന്തരോയമയത്യേഷ ത ആത്മാ fന്തര്യം മൃത്യുഃ

ആർ അപ്പുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട് അപ്പുകളിൽനിന്ന് ഉള്ളിലുള്ളവനായിരിക്കുന്നുവോ, ആരെ അപ്പുകളുടെ ദേവത അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് അപ്പുകൾ ശരീരമാകുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് അപ്പുകളുടെ ദേവതയെ സ്വ വ്യാപാരത്തിൽ നിയമിക്കുന്നുവോ ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും യാതൊരു സംസാരധർമ്മവുമില്ലാത്തവനുമായ അന്തര്യമി.

29. യോ f നൗ തിഷ്ഠന്നഗേരന്തരോ, യമഗീർന്ന വേദ, യസ്യാഗ്നിഃ ശരീരം, യോ f ഗ്നിമന്തരോയമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ fന്തര്യംമൃത്യുഃ.

ആർ അഗ്നിയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്തുകൊണ്ട് അഗ്നിയിൽനിന്ന് ഉള്ളിലായിരിക്കുന്നുവോ, ആരെ അഗ്നി ദേവത അറിയുന്നില്ലയോ ആർക്ക് അഗ്നി ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് അഗ്നി ദേവതയെ സ്വ വ്യാപാരത്തിൽ നിയമിക്കുന്നുവോ, അവനാണ്, നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവും, യാതൊരു സംസാരധർമ്മവുമില്ലാത്തവനുമായ അന്തര്യമി.

30. ഉപ- യോ fന്തരീക്ഷേ തിഷ്ഠന്നന്തരീക്ഷാദന്തരോ. യമന്തരീക്ഷം ന വേദ, യസ്യാന്തരീക്ഷം ശരീരം, യോ fന്തരീക്ഷമന്തരോമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ fന്തര്യം മൃത്യുഃ.

ആർ അന്തരീക്ഷത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട് അന്തരീക്ഷത്തിൽനിന്നു ഉള്ളിലായിരിക്കുന്നുവോ, ആരെ അന്തരീക്ഷ

N

P

I

K

ദേവത അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് അന്തരീക്ഷം ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിരുന്നുകൊണ്ട് അന്തരീക്ഷദേവതയെ സ്വപ്നാപാരത്തിൽ നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇവനാണ്, നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

31. ഉപ- യോ വായൗ തിഷ്ഠൻ വായോരന്തരോ, യം വായുർന്നവേദ, യസ്യ വായുഃ ശരീരം. യോ വായു മന്തരോ യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ.

ആർ വായുവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും വായുവിനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നുവോ, ആരെ വായുദേവത അറിയുന്നില്ലയോ ആർക്ക് വായു ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് വായുദേവതയെ നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

32. ഉപ- യോ ദിവി തിഷ്ഠൻ ദിവോ f ന്തരോ, യം ദ്യൗർന്ന വേദ, യസ്യ ദ്യൗഃ ശരീരം, യോ ദിവമന്തരോ യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ.

ആർ ദ്യോവിൽ ഇരിക്കുന്നവനും ദ്യോവിനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നുവോ, ആരെ ദ്യോവ്,-ദ്യുദേവത അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് ദ്യോവു ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് ദ്യോവിനെ-ദ്യുദേവതയെ നിയമിക്കുന്നുവോ ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

33. ഉപ- യ ആദിത്യേ തിഷ്ഠന്നാദിത്യോദന്തരോ, യമാദിത്യോ ന വേദ യസ്യാ f f ദിത്യഃ ശരീരം യ ആദിത്യമന്തരോ യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആർ ആദിത്യനിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും ആദിത്യനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നുവോ ആരെ ആദിത്യദേവത അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് ആദിത്യൻ ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് ആദിത്യദേവതയെ നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

34. ഉപ- യോ ഭിക്ഷു തിഷ്ഠൻ ദിഗ്ഭ്യോ f ന്തരോ യം ദിശോ ന വിദ്യ, ര്യസ്യ ദിശഃ ശരീരം, യോ ദിശോ f ന്തരോ യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ.

ആരാണോ ദിക്കുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും ദിക്കുകളിൽനിന്ന് ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ ദിക്കുകൾ, ദിഗ്ദേവതകൾ അറിയാത്തത്, ആർക്കാണോ ദിക്കുകൾ ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് ദിക്കുകളെ-ദിഗ്ദേവതകളെ നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

35. ഉപ- യശ്ചന്ദ്രതാരകേ തിഷ്ഠൻ ചന്ദ്രതാരകാദന്തരോ, യം ചന്ദ്രതാരകം ന വേദ, യസ്യ ചന്ദ്രതാരകം ശരീരം, യശ്ചന്ദ്രതാരകമന്തരോ യമയ ത്യേഷ്യ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ.

ആരാണോ ചന്ദ്രനിലും നക്ഷത്രങ്ങളിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന

വനും ചന്ദ്രനേക്കാളും നക്ഷത്രങ്ങളെക്കാളും ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത് ആരെയാണോ ചന്ദ്രന്റെയും നക്ഷത്രങ്ങളുടെയും ദേവത അറിയാത്തത്, ആർക്കാണോ ചന്ദ്രനും നക്ഷത്രങ്ങളും ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് ചന്ദ്രന്റെയും നക്ഷത്രങ്ങളുടെയും ദേവതയെ നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ്, നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

36. യ ആകാശേതിഷ്ഠന്നാകാശാദന്തരോ, യമാകാശേ ന വേദ, യസ്യാ f f കാശഃ ശരീരം, യ ആകാശമന്തരോ യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ ആകാശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും, ആകാശത്തേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനും ആയിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ ആകാശദേവത അറിയാത്തത്, ആർക്കാണോ ആകാശം ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് ആകാശദേവതയെ നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ്, നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

37. ഉപ- യസ്തമസി തിഷ്ഠൻസ്തമസോ f ന്തരോ, യം തമോ ന വേദ, യസ്യ തമഃ ശരീരം, യസ്തമോ f ന്തരോ യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ തമസ്സിൽ-ആവരണാത്മകമായ ബാഹ്യതമസ്സിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും തമസ്സിനെക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ തമസ്സ്, തമോദേവത, അറിയുന്നില്ലാത്തത് ആർക്കാണോ തമസ്സ് ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് തമസ്സിനെ, തമോദേവതയെ, നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ്, നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ.

38. ഉപ-യസ്തേജസി തിഷ്ഠൻസ്തേസോ f ന്തരോ, യം തേജോ ന വേദ യസ്യ തേജഃ ശരീരം, യസ്തേജോ f ന്തരോ, യമയ, ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ ഇത്യ ധിദൈവതം.

ആരാണോ തേജസ്സിൽ- പ്രകാശസാമാന്യത്തിൽ-സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും, തേജസ്സിനെക്കാൾ ഉള്ളിൽ ഉള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ തേജസ്സ്-തേജോദേവത-അറിയുന്നില്ലാത്തത്, ആരാണോ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് തേജോദേവതയെ നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതവുമായ അന്തര്യമാ. ഇങ്ങനെയാണ് അന്തര്യമായി സംബന്ധിച്ച അധിദൈവതമായ ദർശനം.

39. ഉപ- അഥാധിഭൂതം-യഃ സർവേഷു ഭൂതേഷു തിഷ്ഠൻ സർവഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ f ന്തരോ, യം സർവാണി ഭൂതാനി നവിദ്യ, ര്യസ്യ സർവാണി ഭൂതാനി ശരീരം, യഃ സർവാണി ഭൂതാന്യന്തരോ യമയ ത്യേഷ ത ആത്മാ f ന്തര്യാമ്യമൃതഃ ഇത്യധിഭൂതം

അനന്തരം ഭൂതങ്ങളിൽ അന്തര്യമായി സംബന്ധിച്ചുള്ള ദർശനത്തെപ്പറയുന്നു:- ആരാണോ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളെക്കാളും ഉള്ളിലുള്ളവനുമായി

N

P

I

K

രിക്കുന്നത് ആരെയാണോ എല്ലാ ഭൃതങ്ങളും അറിയാതിരിക്കുന്നത്, ആർക്കാണോ എല്ലാ ഭൃതങ്ങളും ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ എല്ലാ ഭൃതങ്ങളേയും ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി. ഇങ്ങനെ ഭൃതങ്ങളിൽ അന്തര്യാമിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ദർശനം.

40. ഉപ- അഥാധ്യാതമം യഃ പ്രാണേ തിഷ്ഠൻ പ്രാണാദന്തരോ, യം പ്രാണാനവേദ, യസ്യ പ്രാണഃ ശരീരം, യഃ പ്രാണമന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

അനന്തരം ആത്മാവിൽ അന്തര്യാമിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ദർശനം പറയുന്നു: ആരാണോ പ്രാണനിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും പ്രാണനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ പ്രാണൻ അറിയാതിരിക്കുന്നത്, ആർക്കാണോ പ്രാണൻ ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ഉള്ളിലിരുന്നു കൊണ്ട് പ്രാണനെ നിയമിക്കുന്നത്. ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി.

41. ഉപ- യോ വാചി തിഷ്ഠൻ വാചോ ിന്തരോ, യം വാങ് ന വേദ, യസ്യ വാക് ശരീരം യോ വാചമന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ വാക്കിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും വാക്കിനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനും ആയിരിക്കുന്നത്, ആരെയാണോ വാക്ക് അറിയാതിരിക്കുന്നത്, ആർക്കാണോ വാക്ക് ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ വാക്കിന്റെ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി.

42. ഉപ- യശ്ചക്ഷുഷി തിഷ്ഠൻ ശ്ചക്ഷുഷോ ിന്തരോ, യം ചക്ഷുർന്ന വേദ യസ്യ ചക്ഷുഃ ശരീരം, യശ്ചക്ഷുരന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ ചക്ഷുസ്സിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും ചക്ഷുസ്സിനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനും ആയിരിക്കുന്നത്, ആരെ ചക്ഷുസ്സ് അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് ചക്ഷുസ്സ് ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ, ആർ ചക്ഷുസ്സിനെ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി.

43. ഉപ- യഃ ശ്രോത്രേതിഷ്ഠൻ ശ്രോത്രാദന്തരോ, യം ശ്രോത്രം ന വേദ, യസ്യ ശ്രോത്രം ശരീരം, യഃ ശ്രോത്രമന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ ശ്രോത്രത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും ശ്രോത്രത്തെക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെ ശ്രോത്രം അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്കാണോ ശ്രോത്രം ശരീരമായിരിക്കുന്നത്, ആരാണോ ശ്രോത്രത്തെ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ടു നിയമിക്കുന്നത്, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി.

44. ഉപ- യോ മനസി തിഷ്ഠൻ മനസോ ിന്തരോ, യം മനോ ന വേദ, യസ്യ മനഃ ശരീരം, യോ മനോ ിന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ മനസ്സിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും മനസ്സിനേക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെ മനസ്സ് അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് മനസ്സ് ശരീരമാകുന്നുവോ, ആർ മനസ്സിനെ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇവനാണ്, നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി.

45. ഉപ- യസാചി തിഷ്ഠൻ സത്യാചോ ിന്തരോ, യം താങ് ന വേദ, യ-സ്യ തക് ശരീരം, യസത്യാചമന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആരാണോ താക്കിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും താക്കിനെക്കാൾ ഉള്ളിൽ ഉള്ളവനുമായിരിക്കുന്നത്, ആരെ താക്ക് അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്ക് താക്ക് ശരീരമാകുന്നുവോ, ആർ താക്കിനെ ഉള്ളിലിരുന്നു നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇവനാണ് നിന്റെ ആത്മാവും അമൃതനുമായ അന്തര്യാമി.

46. ഉപ- യോ വിജ്ഞാനേ തിഷ്ഠൻ വിജ്ഞാനാദന്തരോ, യം വിജ്ഞാനം ന വേദ, യസ്യ വിജ്ഞാനം ശരീരം, യോ വിജ്ഞാനമന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതഃ

ആർ വിജ്ഞാനത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും വിജ്ഞാനത്തെക്കാൾ ഉള്ളിലുള്ളവനും ആയിരിക്കുന്നുവോ, ആരെ വിജ്ഞാനം അറിയുന്നില്ലയോ, ആർക്കു വിജ്ഞാനം ശരീരമാകുന്നുവോ, ആർ ഉള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ട് വിജ്ഞാനത്തെ നിയമിക്കുന്നുവോ, ഇങ്ങനെയുള്ള നിന്റെ ആത്മാവാണു് അമൃതനായ അന്തര്യാമി.

47. ഉപ- യോ രേതസിതിഷ്ഠൻ രേതസോ ിന്തരോ, യം രോതോ തവേദ യസ്യ രേതഃ ശരീരം, യോ രോതോ ിന്തരോ യമയത്യേഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതോ ിദ്യുഷോ ദ്രഷ്ടം ിശ്രുതഃ ശ്രോതാ, ിമതോ മന്താ ിവിജ്ഞാതോ വിജ്ഞാതനാസ്യാ ിതോ ിസ്തിദ്രഷ്ടാ, നാസ്യാ ിതോ ിസ്തിശ്രോതാ, നാസ്യാ ിതോ ിസ്തിമന്തം നാസ്യാ ിതോ ിസ്തിവിജ്ഞാതൈഷ ത ആത്മാ ിന്തര്യാമ്യമൃതോ ിത്യോന്യാദർത്തം. തതോ ഹോദ്രാലക ആരുണിരുപരരാമ.

ആരാണോ രേതസ്സിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും രേതസിനെക്കാൾ ഉള്ളിൽ ഉള്ളവനും ആയിരിക്കുന്നത്, രേതസ്സ് ആരെ അറിയുന്നില്ലയോ ആർക്ക് രേതസ്സ് ശരീരമായിരിക്കുന്നുവോ ആരാണോ ഉള്ളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് രേതസിനെ നിയന്ത്രിക്കുന്നത് അങ്ങനെയുള്ള നിന്റെ ആത്മാവാണു് അമൃതനും ദർശനവിഷയമാകാത്തവനും ദർശിക്കുന്നവനും ശ്രവണത്തിൽ വിഷയമാകാത്തവനും എന്നാൽ ശ്രവിക്കുന്നവനും മനസ്സുകല്പത്തിനു വിഷയമാകാത്തവനും എന്നാൽ മനനം ചെയ്യുന്നവനും വിജ്ഞാനത്തിനു വിഷയമാകാത്തവനും എന്നാൽ വിജ്ഞാ

N

P

I

K

താവും ആയ അന്തര്യമാരി. ഇവനിൽനിന്നു അന്യനായി ദൃഷ്ടാവോ ശ്രോതാവോ മന്ദാവോ വീഴ്ത്താവോ ഇല്ല. ഇങ്ങനെയുള്ള നിന്റെ ആത്മാവാണു അന്തര്യമായിരുന്നോ അമൃതനും ആയിരിക്കുന്നത്. മറ്റുള്ളവ ആർത്തമാക്കുന്നു (വിനാശിയാകുന്നു). അനന്തരം ആരുണിയായ ഉദ്ദാലകൻ അടങ്ങി.

എട്ടാം ബ്രഹ്മണം

48. ഉപ- അഥ ഹ വാചക്നവ്യുവാച-ബ്രഹ്മണോ ഭഗവന്തോ, ഹന്താഹമിമംദൗ പ്രശ്നൗ പ്രക്ഷ്യമാമി; തൗ ചേന്മേ വക്ഷ്യതി, നജാതു യുഷ്മാക മിമംകശ്ചിദ് ബ്രഹ്മോദ്യം ജേതേ തി. പൃച്ഛ ഗാർഹീ. തി.

അനന്തരം വചക്നവിയുടെ പുത്രി പറഞ്ഞു: ഭഗവാന്മാരായ ബ്രഹ്മണരെ, ഇപ്പോൾ ഞാൻ ഇവനോടു രണ്ടു പ്രശ്നങ്ങളെ ചോദിക്കാം. അവയുടെ ഉത്തരം എന്നോട് പറയുന്നപക്ഷം നിങ്ങളിൽ ഒരുവനും ഇവനെ ബ്രഹ്മവാദത്തെ സംബന്ധിച്ച് ജയിക്കുവാനായി ഉണ്ടാകുകയില്ല. എന്ന്. അല്ലയോ ഗാർഹീ, ചോദിച്ചുകൊൾക എന്ന് ആ ബ്രഹ്മണൻ അനുവദിച്ചു.

49. ഉപ- സഹോച- അഹം വൈ ത്വാ യാജ്ഞവൽക്യ, യഥാ കാശ്യോ വാ വൈദേഹോ വോഗ്രപുത്ര ഉജ്ജ്യം ധനുരധിജ്യം കൃത്വാ ദൗ ബാണവന്തൗ സപത്നാതിവ്യാധിനൗ ഹസ്തേ കൃത്യോ പോത്തിഷ്ടോ ദേവമേവാഹം ത്വാ ദാഭ്യാം പ്രശ്നാഭ്യാമുപോദസഥാം. തൗ മേ ബ്രഹ്മഹി ഇതി. പ്രച്ഛ ഗാർഹീ ഇതി.

അവൾ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ ഞാൻ നിന്നോട് രണ്ടു ചോദ്യം ചോദിക്കാൻ പോകുന്നു. എപ്രകാരമാണോ കാശ്യനോ-കാശിരാജാവോ-ഉഗ്രപുത്രനായ-ശൂരവംശത്തിൽ ജനിച്ച-വിദേഹരാജാവോ ഞാൻ അഴിച്ചുകളഞ്ഞിട്ടുള്ള ധനുസ്സിനെ ഞാൻ കെട്ടിയതാക്കിയിട്ട് ബാണങ്ങളോടു കൂടി യവയും ശത്രുക്കളെ ഏറ്റവും പീഡിപ്പിക്കുന്നവയും ആയ രണ്ടു ശരങ്ങളെ കൈയിൽ വഹിച്ചുകൊണ്ട് അടുക്കൽ എഴുന്നേൽക്കുന്നത്, ഇപ്രകാരമെന്നെ ഞാൻ രണ്ടു പ്രശ്നങ്ങളോടു കൂടി നിന്റെ അടുക്കൽ എഴുന്നേറ്റിരിക്കുന്നു. അവയ്ക്ക് എന്നോട് ഉത്തരം പറയുക. ഗാർഹീ ചോദിച്ചുകൊൾക. എന്ന യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

50. ഉപ- സാഹോവാച- യദുർദ്ധം യാജ്ഞവൽക്യ, ദിവേ, യദവാക്പൃഥിവ്യാ, യദന്തരാ ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇമേ, യദ്ഭൂതം ചഭവച്ച ഭവിഷ്യച്ചേത്യോ ചക്ഷതോ കസ്മിം സ്തദോതം പ്രോതം ചേ തി.

അവൾ പറഞ്ഞു:- യാജ്ഞവൽക്യ, ഏതൊന്നിനെയാണോ ദ്യാവിൽനിന്ന്-മുകളിലത്തെ അണ്ഡകപാലത്തിൽനിന്ന് മുകളിലും ഏതൊന്നിനെയാണോ താഴത്തെ അണ്ഡകപാലത്തിൽനിന്നു മുകളിലും ഏതൊന്നിനെയാണോ ഈദ്യാ വാ പൃഥിവിക്കളുടെ ഇടയ്ക്കും ഉള്ളത് എന്നും ഏതിനെയാണോ ഭൂതമെന്നും വർത്തമാനമെന്നു ഭവിഷ്യത്തെന്നും ആഗമവിത്തുകൾ പറയുന്നത്, ആ സൂത്രം എന്തിലാണ് ഓതവും പ്രോതവുമായിരിക്കുന്നത്?

51. ഉപ- സഹോവാച- യദുർദ്ധം ഗാർഹീ ദിവോ യദ്വാക്പൃഥിവ്യാ, യദന്തരാദ്യാവാപൃഥിവീ ഇമേ, യദ്ഭൂതം ച ഭവച്ച ഭവിഷ്യച്ചേത്യോ ചക്ഷതേ ആകാശേ തദോതം ച പ്രോതം ചേ

അവൻ പറഞ്ഞു: ഗാർഹീ, ഏതിനെയാണോ ദ്യാവിനു മുകളിലും, ഏതിനെയാണോ പൃഥിവിക്കു താഴെയും ഏതിനെയാണോ ഈ ദ്യാവാപൃഥിവിക്കു മധ്യത്തിലും ഉള്ളത് എന്നും ഏതിനെയാണോ ഭൂതമെന്നു വർത്തമാനമെന്നും ഭവിഷ്യത്തെന്നും പറയുന്നത്, അതു-ആ സൂത്രം ആകാശത്തിലാണ് ഓതമായും പ്രോതമായുമിരിക്കുന്നത് എന്ന്.

52. ഉപ- സാഹോവാച- നമസ്തേ f സ്തു യജ്ഞവൽക്യ, യോ മ ഏതം വ്യവോചോ f പരസ്മൈ ധാര യസ്യേ തി. പൃച്ഛ ഗാർഹീ തി

അവൾ പറഞ്ഞു: യാജ്ഞവൽക്യ, എന്റെ ഈ പ്രശ്നത്തെ നല്ലവണ്ണം പറഞ്ഞ അങ്ങേയ്ക്ക് നമസ്കാരം! മറ്റൊരു പ്രശ്നത്തിന് തയ്യാറായിരിക്കാൻ. ഗാർഹീ, ചോദിച്ചുകൊൾക എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു.

53. ഉപ- സാഹോവാച- യദുർദ്ധം യാജ്ഞവൽക്യ, ദിവോ, യദവാക് പൃഥിവ്യാ, യദന്തരാ ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇമേ, ദ്ഭൂതം ച ഭവച്ച ഭവിഷ്യച്ചേത്യോ ചക്ഷതേ, കസ്മിം സ്തദോതം പ്രോതം ചേതി.

(ഇതിന്റെ അന്വയം 50-ാമത്തേതിൽ ഉള്ളതുതന്നെ)

54. ഉപ- സഹോവാച- യദുർദ്ധം ഗാർഹീ ദിവോ, യദവാക് പൃഥിവ്യാ, യദന്തരാ ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇമേ, യദ്ഭൂതം ചഭവച്ച ഭവിഷ്യച്ചേത്യോ ചക്ഷതേ ആകാശ ഏവ തദോതം ചപ്രോതം ചേ തി. കസ്മിൻ നു വലയാകാശ ഓതശ്ച പ്രോതശ്ചേ തി.

(യദുർദ്ധം മുതൽ ആചക്ഷതേ വരെ മുൻ പറഞ്ഞതുപോലെ.)

അത് ആകാശത്തിൽ തന്നെയാണ് ഓതവും പ്രോതവുമായിരിക്കുന്നത്. എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. എന്തിലാണ് ആകാശം ഓതവും പ്രോതവുമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ഗാർഹീ വീണ്ടും ചോദിച്ചു.

55. ഉപ- സഹോവാച- ഏതദൈവ തദക്ഷരം ഗാർഹീ ബ്രഹ്മണോ അഭിവദന്ത്യസ്ഥുല, മനഞ്ചഹ്രസ്യ, മദീർഘ, മലോഹിത, മസ്നേഹ, മച്ഛായ, മതമോ f വാ, യനാകാശ, മസങ്ഗ, മരസ, മഗന്ധ മചക്ഷുഷ്ക, മശോത്ര മമാ, ഗമനോ f തേജസ്ക, മപ്രാണമമുഖ, മമാത്ര, മനന്തര, മബാഹ്യം; നതദ്ര്സനാതികിംചന, ന തദ്ഗ്സനാതി കശ്ചന

അവൻ പറഞ്ഞു: ഗാർഹീ, നീ ചോദിച്ചത് ഇതാണ്: അക്ഷരമെന്നു-ക്ഷരിക്കാത്തതെന്ന്-ബ്രഹ്മണൻ പറയുന്നു. അത് സ്ഥുലമല്ലാത്തതും-വലുതല്ലാത്തതും-അണ്ണു അല്ലാത്തതും, ഹ്രസ്യമല്ലാത്തതും, ദീർഘമല്ലാത്തതും, ചുവപ്പല്ലാത്തതും, സ്നേഹമെന്ന അപ്പുകളുടെ ഗുണമല്ലാത്തതും, ഛായയല്ലാത്തതും, തമസ്സല്ലാത്തതും, വായുവല്ലാത്തതും, ആകാശമല്ലാത്തതും, അര

N

P

I

K

കുപോലെ സംഗാമകമല്ലാത്തതും, രസമല്ലാത്തതും, ഗന്ധമല്ലാത്തതും, ചക്ഷുസ്സില്ലാത്തതും, ശ്രോത്രമില്ലാത്തതും, വാക്കില്ലാത്തതും-വാഗിന്ദ്രിയമില്ലാത്തതും, മനസ്സില്ലാത്തതും, തേജസ്സില്ലാത്തതും, പ്രാണൻ ഇല്ലാത്തതും, മുഖമില്ലാത്തതും, മാത്ര അല്ലാത്തതും അന്തരം ഇല്ലാത്തതും, ബഹിർഭാഗമില്ലാത്തതും ആകുന്നു. അത് ഒന്നിനേയും ഭക്ഷിക്കുന്നില്ല. അതിനെ ആരും ഭക്ഷിക്കുന്നില്ല.

56. ഉപ- ഏതസ്യ വാ അക്ഷരസ്യ പ്രശാസനേ ഗാർഗി, സൂര്യാചന്ദ്രമസൌ വിധ്യതൗ തിഷ്ഠന്തഃ ഏതസ്യ വാ അക്ഷരസ്യ പ്രശാസനേ ഗാർഗി, ദ്യാവാപൃഥി വ്യൗ വിധ്യതേ തിഷ്ഠന്തഃ ഏതസ്യ വാ അക്ഷരസ്യ പ്രശാസനേ ഗാർഗി, നിമേഷാ മുഹൂർത്താ, അഹോ രാത്രാ, അർദ്ധമാസാ, ഋതവഃ സംവത്സരാ ഇതി വിധ്യതാസ്തിഷ്ഠന്തി. ഏതസ്യ വാ അക്ഷരസ്യ പ്രശാസനേ ഗാർഗി, പ്രാച്യോ f ന്യാ നദൃഃ സ്യന്തേ ശ്വേതേഭ്യഃ പർവ്വതേഭ്യഃ, പ്രതീച്യോ f ന്യാ യാം യാം ച ദിശമനു. ഏതസ്യ വാ അക്ഷരസ്യ പ്രശാസനേ ഗാർഗി, ദദതോ മനുഷ്യാ പ്രശംസന്തി; യജമാനാം ദേവാ ദർവ്വീം പിതാരോ f ന്വായത്താഃ

അല്ലയോ ഗാർഗി, ഈ അക്ഷരത്തിന്റെ പ്രശാസനത്തിലാണ്-ആജ്ഞയിലാണ്, സൂര്യനും ചന്ദ്രനും വിധാരണം ചെയ്യപ്പെട്ടവരായി-നിലയ്ക്കുന്നിരുന്നപ്പോഴവരായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഗാർഗി, ഈ അക്ഷരത്തിന്റെ പ്രശാസനത്തിലാണ് ദ്യാവും പൃഥിവിയും വിധ്യതങ്ങളായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഗാർഗി, ഈ അക്ഷരത്തിന്റെ പ്രശാസനത്തിലാണ് നിമേഷങ്ങൾ മുഹൂർത്തങ്ങൾ അഹാരാത്രങ്ങൾ, അർദ്ധമാസങ്ങൾ-പകുതി മാസങ്ങൾ, മാസങ്ങൾ, സംവത്സരങ്ങൾ ഇങ്ങനെയുള്ള കാലാവയവങ്ങൾ വിധാരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഗാർഗി, ഈ അക്ഷരത്തിന്റെ പ്രശാസനത്തിലാണ്, ശ്വേതങ്ങളായ-വെളുത്ത-പർവ്വതങ്ങളിൽനിന്ന് പ്രാചികളായ-കിഴക്കോട്ടൊഴുകുന്ന-വേറെ നദികളും, പടിഞ്ഞാറോട്ടൊഴുകുന്ന വേറെ നദികളും അതാതു ദിക്കിലേക്ക് ഒഴുകുന്നത്. ഗാർഗി, ഈ അക്ഷരത്തിന്റെ പ്രശാസനത്തിലാണ്, ദാനംചെയ്യുന്നവരെ മനുഷ്യർ പ്രശംസിക്കുന്നതും ദേവന്മാർ യജമാനനേയും പിതൃക്കൾ ദർവ്വീഹോമത്തേയും അന്വായത്തരായിരിക്കുന്നതും-അനുഗതരായിരിക്കുന്നതും.

57. ഉപ- യോ വാ ഏതദക്ഷരം ഗാർഗ്യവിദിത്യാ f സ്ഥിൻ ലോകേ ജു ഹോതി, യജതേ, തപസ്തപ്യതേ ബഹുതി വർഷസഹസ്രാ, ണ്യന്തവദേവാസ്യ തദ്ഭവതി; യോ വാ ഏതദക്ഷരം ഗാർഗ്യവിദിത്യാ f സ്ഥാല്ലോകാത് പ്രൈതി, കൃപണഃ അഥ ഏതദക്ഷരം ഗാർഗി, വിദിത്യാ f സ്ഥാല്ലോ കാത് പ്രൈതി സ ബ്രാഹ്മണഃ.

ഗാർഗി, ആരാണോ ഈ ലോകത്തിൽ, ഈ അക്ഷരത്തെ അറിയാതെ അനേകായിരം വർഷം തന്നെ ആയാലും ഹോമിക്കയോ യജിക്കയോ തപസ്സു ചെയ്കയോ ചെയ്യുന്നത്, ഇവന്റെ ആ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അവസാനമുള്ളത് ആകുന്നു. ഗാർഗി, ആരാണോ ഈ അക്ഷരത്തെ അറിയാതെ ഈ ലോക

ത്തിൽനിന്നു പരലോകത്തേക്കു പോകുന്നത്, അവൻ കൃപണനാകുന്നു. പിന്നെ ആരാണോ ഗാർഗീ, ഈ അക്ഷരത്തെ അറിഞ്ഞിട്ട് ഈ ലോകത്തിൽനിന്ന് പരലോകത്തിലേക്കു പോകുന്നത്, അവൻ ബ്രാഹ്മണനാകുന്നു.

58. ഉപ- തദാ ഏതദക്ഷരം ഗാർഗ്യദൃഷ്ടം ദ്രഷ്ടശ്രുതം ശ്രോത്ര മതം മന്ത്ര വിജ്ഞാതം വിജ്ഞാത്യഃ നാന്യദതോ f സ്തിദ്രഷ്ട്യ, നാന്യദതോ f സ്തിശ്രോത്യ നാന്യദതോ f സ്തിമന്ത്യ നാന്യദതോ f സ്തി വിജ്ഞാത്യ ഏതസ്ഥിൻ നു ലലലക്ഷരേ ഗാർഗ്യാകാശ ഓതശ്ച പ്രോതശ്ച ഇതി.

അല്ലയോ ഗാർഗീ, അങ്ങനെയുള്ള ഈ അക്ഷരം, ദർശിക്കപ്പെടാത്തതും എന്നാൽ ദ്രഷ്ടാവുമാകുന്നു-ദർശനക്രിയാകർത്താവുമാകുന്നു. ശ്രവിക്കപ്പെടാത്തതും ശ്രോതാവുമാകുന്നു. ശ്രവണകർത്താവുമാകുന്നു. മനനം ചെയ്യപ്പെടാത്തതും മന്ത്രാവുമാകുന്നു-മനനക്രിയാകർത്താവുമാകുന്നു. നിശ്ചയരൂപത്തിൽ അറിയപ്പെടാത്തതും, വിജ്ഞാനക്രിയാകർത്താവുമാകുന്നു. ഇതിൽനിന്ന് അന്യമായി ദ്രഷ്ടാവില്ല. ഇതിൽനിന്ന് അന്യമായി ശ്രോതാവില്ല. ഇതിൽനിന്ന് അന്യമായി മന്താവില്ല. ഇതിൽനിന്നു അന്യമായി വിജ്ഞാതാവില്ല. അല്ലയോ ഗാർഗി, ഈ അക്ഷരത്തിലാണ് ആകാശം ഓതവും പ്രോതവുമായിരിക്കുന്നത്.

59. ഉപ- സാ ഹോവാച- ബ്രാഹ്മണാ ഭഗവന്തസ്തദേവ ബഹുമാന്യേധാം യദസ്ഥാനമസ്കാരേണമുച്യേധാം; ന വൈ ജാതു യുഷ്മാകമീമം കശ്ചിദ് ബ്രഹ്മോദ്യം ജേതാ ഇതി തതോ ഹവാചക്നവ്യുപരരാമ.

യാജ്ഞവൽക്യവചനം കേട്ട് ഗാർഗി പറഞ്ഞു: ഭഗവാന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരേ, ഇദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് നമസ്കാരംകൊണ്ടു മോചനം കിട്ടുന്നതിനെത്തന്നെ വലുതായി വിചാരിച്ചുകൊൾവിൻ. നിങ്ങളിൽ ഒരവനും ഇദ്ദേഹത്തെ ബ്രഹ്മവാദത്തിൽ ജയിക്കുന്നവനായി ഒരിക്കലുമില്ല. അന്തരം വാചക്നവി അടങ്ങി.

ഒൻപതാം ബ്രാഹ്മണം

60. ഉപ- അഥ ഹൈനം വിദഗ്ദ്ധഃ ശാകല്യഃ പ പ്രച്ഛ-കതി ദേവാ യാജ്ഞവൽക്യ ഇതി. സഹൈതയൈവ നിവിദാ പ്രതിപേദേ... യാവന്തോ വൈശ്വദേവസ്യ നിവിദ്യുച്യന്തേ. ത്രയശ്ചത്രീ ച ശതാ ത്രയശ്ചത്രീചസഹസ്രാ ഇതി. ഓ മിതി ഹോ വാച. കത്യേവാ ദേവാ യാജ്ഞവൽക്യ ഇതി. ത്രയസ്ത്രിംശത് ഇതി. ഓ മിതി ഹോ വാച. കത്യേവദേവാ യാജ്ഞവൽക്യേ തി. ഷ ഡിതി. ഓ മിതിഹോവാച. കത്യേവ ദേവാ യാജ്ഞവൽക്യേതി. ത്രയ ഇതി. ഓ മിതി ഹോവാച. കത്യേവ ദേവാ യാജ്ഞവൽക്യേ തി. ദാവിതി. ഓ മിതിഹോവാച. കത്യേവ ദേവാ യാജ്ഞവൽക്യേ തി. അധ്യർദ്ധ ഇതി ഓ

N

P

I

K

മിതിഹോ വാച കത്യേവ ദേവ യാജ്ഞവൽക്യേതി. ഏക ഇതി ഓ മിതി ഹോവാച. കതമേ തേ. ത്രയ ശ്വത്രീ ചശതാ ത്രയശ്ച ത്രീച സഹസ്രേ തി.

അനന്തരം യാജ്ഞവൽക്യനോട് ശകലന്റെ അപത്യമായ വിദഗ്ധൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ചോദിച്ചു:- യാജ്ഞവൽക്യ ദേവന്മാർ എത്ര? യാജ്ഞവൽക്യൻ ഈ നിവിത്തുകൊണ്ടുതന്നെ ഉത്തരം പറഞ്ഞു: വൈശ്വദേവത്തിന്റെ നിവി പറയുന്നതു എത്രയോ അത്രയും; അതായത്:- മൂന്നും മൂന്നുനൂറും മൂന്നും മൂവായിരവും എന്ന്. ശാകല്യൻ ശരി എന്നു പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യ പരമാർത്ഥത്തിൽ ദേവന്മാർ എത്ര? എന്ന് വീണ്ടും ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. മൂപ്പത്തിമൂന്ന് എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ശരി എന്നു ശാകല്യൻ സമ്മതിച്ചു. യാജ്ഞവൽക്യ, ദേവന്മാർ എത്രയേ ഉള്ളൂ എന്നു വീണ്ടും ചോദിച്ചു. ആറ് എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ശരി എന്നു കാസല്യൻ സമ്മതിച്ചു. യാജ്ഞവൽക്യ, ദേവന്മാർ തീർച്ചയായി എത്ര? എന്നു വീണ്ടും ചോദിച്ചു. മൂന്ന് എന്നുത്തരം. ശരി എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യ ദേവന്മാർ എത്രമാത്രമാണ്? എന്നു പിന്നെയും ചോദിച്ചു. രണ്ട് എന്നുത്തരം ശരി എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യ ദേവന്മാർ എത്രമാത്രം? എന്നു പിന്നെയും ചോദിച്ചു. അധർദ്ധം (ഒന്നര) എന്നുത്തരം ശരി എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യ, ദേവന്മാർ എത്രമാത്രം? എന്നു പിന്നെയും ചോദിച്ചു. ഒന്ന് എന്ന് ഉത്തരം. ശരി എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ആ മൂന്നും മൂന്നുനൂറും മൂന്നും മൂവാ യിരവും എത്രല്ലോ? എന്നു പിന്നെയും ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു.

61. ഉപ- സ ഹോവാച-മഹിമാന ഏവൈഷാമേ തേ; ത്രയസ്ത്രിംശ ശത്തേവ ദേവാ ഇതി. കതമേതേ ത്രയസ്ത്രിംശ ദിതി. അഷ്ടാവ സവ, ഏകാദശരു ദ്രാ, ദ്വാദശാ ff ദിത്യാസ്ത ഏകത്രിംശ, ദിന്ദ്രൈശ്ചവ പ്രജാപതിശ്ചത്ര യസ്ത്രിംശാ വിതി.

യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു- മേൽപറഞ്ഞ മൂവായിരത്തിമൂന്നുറ്റാരു ദേവന്മാർ മൂപ്പത്തിമൂന്നു ദേവന്മാരുടെ മഹിമാവുകൾ മാത്രമാണ്. വാസ്തവത്തിലുള്ള ദേവന്മാരാകട്ടെ മൂപ്പത്തിമൂന്നേ യുള്ളൂ എന്ന്. ആ മൂപ്പത്തിമൂന്ന് ഏതെല്ലാം? എന്നു വീണ്ടും ശാകല്യന്റെ ചോദ്യം എട്ടു വസുക്കൾ, പതിനൊന്നും രൂദന്മാർ, പന്ത്രണ്ടു ആദിത്യന്മാർ അവർ മൂപ്പത്തൊന്ന്; ഇന്ദ്രനും പ്രജാപതിയും മൂപ്പത്തിമൂന്നു തികയ്ക്കുന്നവൻ എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യന്റെ ഉത്തരം.

62. ഉപ- കതമേ വസവ ഇതി, അഗ്നിശ്ച പൃഥിവീച വായുശ്ചാന്തരീക്ഷം ചാ f f ദിത്യശ്ചദ്യാശ്ച ചന്ദ്ര മാശ്ച നക്ഷത്രാണി ചൈതേവസവഃ; ഏതേഷു ഹീദം സർവ്വം ഹിതമിതി, ത സ്മാദസവ ഇതി.

വസുക്കൾ ആരെല്ലാം? എന്നു ചോദിച്ചു. അഗ്നിയും പൃഥി വിയും വായുവും അന്തരീക്ഷവും ആദിത്യനും ദ്യോവും ചന്ദ്ര മസ്സും നക്ഷത്രങ്ങളും ഇവരാണ് വസുക്കൾ. ഇവരിലാണല്ലോ ഈ ജഗത്ത് എല്ലാം വയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്; എന്ന് അതിനാൽ വസുക്കൾ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

63. ഉപ- കതമേ രൂദ്രാ ഇതി ദശമേ പുരുഷേ പ്രാണാ ആത്തൈകാദശഃ തേ യദാ f സ്മാച്ഛരി റാന്മർത്യാദുത് ക്രാമന്ത്യഥ രോദയന്തി. തദ്യദ്രോ ദയന്തി, തസ്മാദ്രൂദ്രാ ഇതി

രൂദന്മാർ ഏതെല്ലാം? എന്നു ചോദിച്ചു. പുരുഷനിലുള്ള ഈ പ്രാണങ്ങൾ പത്തും, പതിനൊന്നാമതായി ആത്മാവും അവർ എപ്പോൾ മർത്ത്യമായ-നശ്വരമായ ശരീരത്തിൽനിന്ന് ഉത്ക്രമിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ രോദിപ്പിക്കുന്നു-പരേതന്റെ സംബന്ധിക്കള കരയിക്കുന്നു. അപ്പോൾ രോദിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ രൂദന്മാർ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു.

64. ഉപ- കതമ ആദിത്യാ ഇതി. ദ്വാദശ വൈമാ സാഃ സംവത്സരസ്യ ഏത ആദിത്യഃ ഏതേഹീദം സർവ മാദദാനാ യന്തി. തേ യദിദം സർവമാദദാനായന്തി തസ്മാദാദിത്യ ഇതി.

ആദിത്യന്മാർ ഏതെല്ലാം? എന്നു ചോദിച്ചു. ഒരു സംവത്സരത്തിന് പന്ത്രണ്ടു മാസങ്ങളാണല്ലോ ഉള്ളത്. ഇവരാണ് ആദിത്യന്മാർ. ഇവരാണല്ലോ ഇതിനെ എല്ലാം-പ്രാണികളുടെ ആയുസ്സിനേയും ക്രമമുപലത്തേയും എടുത്തുകൊണ്ട് പോകുന്നത്. അവർ യാതൊരു കാരണത്താൽ ഇതിനെ എല്ലാം ആദാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് പോകുന്നുവോ അതിനാൽ ആദിത്യന്മാർ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. എന്ന്.

65. ഉപ- കതമ ഇന്ദ്രഃ? കതമഃ പ്രജാപതി രിതിസ്തന യിത്നൂരേ വേന്ദ്രോ യജ്ഞപ്രജാപതരീതി. കതമ സ്തനയിത്നൂ രിതി. അശനി രിതി കതമോ യജ്ഞ ഇതി. പശവ ഇതി.

ഇന്ദ്രൻ ഏത്? പ്രജാപതി ഏത്? എന്നു ചോദിച്ചു. ഇന്ദ്രൻ സ്തനയിത്നൂതന്നെ. പ്രജാപതി യജ്ഞമാകുന്നു. എന്നുത്തരം. സ്തനയിത്നൂ ഏതാണ്? എന്നു ചോദിച്ചു. അശനി എന്നുത്തരം യജ്ഞമേത്? എന്നു ചോദിച്ചു. പശുക്കൾ എന്നുത്തരം.

66. ഉപ- കതമേഷ്വിതി അഗ്നിശ്ച പൃഥിവീച വായു ശ്ചാന്തരീക്ഷം ചാ f f ദിത്യശ്ച ദ്യാശ്ചൈതേഷ്ട്. ഏതേ ഹീദം സവം ഏതേഷ്ട് ഇതി.

ആറു ദേവന്മാർ ഏത്? എന്നു ചോദിച്ചു. അഗ്നിയും പൃഥി വിയും വായുവും അന്തരീക്ഷവും ആദിത്യനും ദ്യോവും; ഇവരാണ് ആറ്. ഈ ജഗത്തെല്ലാം ഇവരാറുമാണല്ലോ എന്നു തരണം.

67. ഉപ- കതമേ തേ ത്രയോ ദേവാ ഇതി. ഇമ ഏവ ത്രയോ ലോകാഃ ഏഷു ഹിമേ സർവേ ദേവാ ഇതി. കതമൗ തൗ ദൗ ദേവാ വിതി. അന്നം ചൈവപ്രാ ണശ്ചേ തി. കതമോ f ധർദ്ധ ഇതി യോ f യം പവത ഇതി.

ആ മൂന്നു ദേവന്മാർ ആരെല്ലാം? എന്നു ചോദിച്ചു. ഈ മൂന്നു ലോകങ്ങൾതന്നെ. ഈ മൂന്നു ലോകങ്ങളിലാണല്ലോ ഈ ദേവന്മാരും എന്നുത്തരം. ആ രണ്ടു ദേവന്മാർ ആരെല്ലാം? എന്നു ചോദിച്ചു. അന്നവും പ്രാണനും തന്നെ-എന്നുത്തരം. ഒന്നരം ഏത്

N

P

I

K

എന്നു ചോദ്യം ആരാണോ ഈ പവനം ചെയ്യുന്നത്, അവൻ വായു എന്ന് ഉത്തരം.

68. ഉപ-തദാഹു റ്യദയമേക ഇവൈവ പവതേ f ഫ കഥമധ്യർദ്ധ്യ ഇതി. യദസ്മിന്നിദം സർവമധ്യാർദ്ധ്വേനോത്, തേനാധ്യർദ്ധഃ കതമ ഏകോദേവ ഇതി. പ്രാണ ഇതി. സബ്രഹ്മ, ത്യദത്യാചക്ഷതേ

ആ വിഷയത്തിൽ ചിലർ ചോദിക്കുന്നു- യാതൊരു കാരണത്താൽ ഈ വായു ഒന്നായിട്ടുതന്നെ പവനം ചെയ്യുന്നുവോ അതിനാൽ എങ്ങനെയാണ് അധ്യർദ്ധമാകുന്നത്? എന്ന് യാതൊരു കാരണത്താൽ ഈ വായുവിൽ ഇതെല്ലാം അധിഷ്ഠിതമായിട്ട് ഊലിയെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അതിനാൽ അന്യർദ്ധൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു എന്നുത്തരം. ഒരു ദേവൻ ആര്? എന്നു ചോദ്യം. പ്രാണൻ എന്നുത്തരം. അത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതിനെ ത്യത് എന്നും പറയുന്നു.

69. ഉപ- പൃഥിവ്യേവ യസ്യാ f ഫ യതന, മഗ്നിർല്ലോകോ, മനോജ്യോതി, ര്യോവൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം, സ വൈവേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞാതവല്ക്യ. വേദ വാ അഹം തം പുരുഷം സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം യമാത്മ; യ ഏവായം ശാരീരഃ പുരുഷഃ സ ഏഷഃ വദൈവ ശ കല്യ. തസ്യ കാദേവതേ തി. അമൃത മിതി ഹോവാച

ആർക്ക്, ആശ്രയം പൃഥിവിതന്നെ ആകുന്നുവോ, ലോകം -ലോകനസായനം-അഗ്നിയോടുകൂടിയോ, ജ്യോതിസ്സ്-സകല്പവിപടി പറഞ്ഞു. ആ ദേവന് ദേവത ഏതാണ്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. സത്യമാകുന്നു എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ആർക്ക്, ആശ്രയം പൃഥിവിതന്നെ ആകുന്നുവോ, ലോകം കല്പവാദി കാര്യം-മനസ്സാകുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായ അയനമായി ആരാണോ അറിയുന്നത്, അവൻ മാത്രമേ അല്ലയോ യാജ്ഞവല്ക്യ, അറിവുള്ളവനാകയുള്ളൂ. എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ഏതു പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി നീ പറയുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ, എനിക്കു അറിയാമല്ലോ. ഈ ശരീരത്തിലുള്ള പുരുഷൻ തന്നെയാണ് ഇവൻ. അല്ലയോ ശാകല്യ, ഇനിയും ചോദിച്ചു കൊള്ളുക. എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. അവന് -ആ ശാരീരനായ പുരുഷന് ദേവത ഏത്? എന്നു ശാകല്യന്റെ ചോദ്യം. അമൃതം എന്ന് യാജ്ഞവല്ക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

70. ഉപ-കാമഏവ യസ്യാ f ഫ യതനം, ഹൃദയം ലോകോ, മനോ ജ്യോതിര്യോ വൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവ സ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം, സ വൈ വേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞാതവല്ക്യ. വേദവാ-അഹം തം പുരുഷം സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം യമാത്മ; യ ഏവായം കാമമയഃ പുരുഷഃ, സ ഏഷം വ ദൈവ ശാകല്യ. തസ്യ കാ ദേവതേ തി സ്ത്രിയ ഇതി ഹോ വാച.

ആർക്ക് കാമം തന്നെ ആയതനം (ആശ്രയം) ആകുന്നുവോ, ഹൃദയം ലോകമാകുന്നുവോ, മനസസ്സു ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായ ആശ്രയമായി ആര് അറിയുന്നുവോ അവൻ മാത്രമേ യാജ്ഞവല്ക്യ, അറി

വുള്ളവൻ ആകയുള്ളൂ, എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ആരെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി നീ പറയുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ടല്ലോ. ഈ കാമമയനായ പുരുഷൻ ആരോ, അവൻ ആണ് ഇവൻ. ശാകല്യ, ഇനിയും ചോദിച്ചു കൊള്ളുക എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ആ കാമമയനായ പുരുഷന് ദേവത ഏത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. സ്ത്രീകൾ എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ പറഞ്ഞു.

71. ഉപ- രൂപാണ്യേവ യസ്യാ f ഫ യതനം, ചക്ഷുർലോകോ, മനോജ്യോതി, ര്യോ വൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം സ വൈ വേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞാതവല്ക്യ. വേദ വാ അഹം തം പുരുഷം സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം യമാത്മ, യ ഏവാസാവാദി ത്യേ പുരുഷഃ സ ഏഷഃ വ ദൈവ ശാകല്യ തസ്യ കാ ദേവതേതി. സത്യ മിതി ഹോ വാച

ആർക്ക് ശുക്ലകൃഷ്ണാദി രൂപങ്ങൾ തന്നെ ആശ്രയമാകുന്നുവോ ചക്ഷുസ്സു ലോകമാകുന്നുവോ മനസ്സു ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ മാത്രമേ അല്ലയോ യാജ്ഞവല്ക്യ, അറിയുന്നവനാകയുള്ളൂ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ഏതു പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി നീ പറയുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ട്. ആ, ആദിത്യനിലുള്ള പുരുഷൻ ആരോ അവനാണ് ഇവൻ. ശാകല്യ, ഇനിയും ചോദിക്കുകയേ വേണ്ടൂ. എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. സത്യമാകുന്നു എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

72. ഉപ- ആകാശ ഏവയസ്യാ f ഫ യതനം, ശ്രോത്രം ലോകോ, മനോ ജ്യോതിര്യോ വൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം, സ വൈ വേദിതാ സ്യാ ദ്യാജ്ഞാതവല്ക്യ വേദ വാ അഹം തം പുരുഷം സർവസ്യാ f ഫ ത്വനഃ പരായണം യമാത്മ; യ ഏവായം ശ്രോത്രഃ പ്രാതിശ്രുതഃ പുരുഷഃ സ ഏഷഃ. വ ദൈവശാകല്യ. തസ്യ കാ ദേവതേ തി. ദിശ ഇതി ഹോവാച

ഏതു പുരുഷന്, ആകാശംതന്നെ ആയതനമാകുന്നുവോ, ശ്രോത്രം ലോകമാകുന്നുവോ, മനസ്സ് ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി ആരാണോ അറിയുന്നത് അവൻ മാത്രമേ യാജ്ഞവല്ക്യ! അറിയുന്നവൻ ആകയുള്ളൂ. എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ആരെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി നീ പറയുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നു. ശ്രോത്രത്തിലുള്ളവനും പ്രതിശ്രവണവേളയിൽ വിശേഷിച്ച് ദാനം ചെയ്യുന്നവനുമായ ഈ പുരുഷൻ ആരോ, അവനാണ് ഇവൻ, ശാകല്യാ, ചോദിച്ചുകൊള്ളുകയേ വേണ്ടൂ എന്നു യാജ്ഞവല്ക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അവനു ദേവത ഏത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. ദിക്കുകൾ എന്ന് യാജ്ഞവല്ക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

N

P

I

K

73. ഉപ- തമ ഏവ യസ്യാ f f യതനം, ഹൃദയം ലോകോ, മനോ ജ്യോതി, ര്യോ വൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം, സ വൈവേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞവൽക്യ. വേദ വാ അഹം, തം പുരുഷം സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം യമാർത്ഥ; യ ഏവായം ഛായാമയഃ പുരുഷഃ സ ഏഷഃ വദൈവ ശാകല്യ. തസ്യ കാ ദേവതേ തി. മൃത്യു രിതി ഹോവാച

ഏതു പുരുഷൻ, തമസ്സുതന്നെ ആയതനമാകുന്നുവോ, ഹൃദയം ലോകമാകുന്നുവോ, മനസ്സു ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമെന്ന് ആരോണോ അറിയുന്നത്, അവൻ മാത്രമേ, യാജ്ഞവൽക്യാ, അറിയുന്നവനാകയുള്ളൂ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ആരെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായ ആശ്രയമായി നീ പറയുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നു. ഈ ഛായാമയനായ പുരുഷൻ ആരോണോ അവൻ തന്നെയാണ് ഇവൻ. ശാകല്യ ഇനിയും ചോദിച്ചുകൊള്ളുകയേ വേണ്ടൂ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അവൻ ദേവത ഏത് എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. മൃത്യു എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

74. ഉപ- രൂപാണ്യേവ യസ്യ f f യതനം, ചക്ഷുർ ലോകോ, മനോജ്യോതി, ര്യോ വൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം, സ മൈ വേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞവൽക്യ വേദ വാ അഹം തം പുരുഷം സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം യമാർത്ഥ; യ ഏവായമാദർശേ പുരുഷഃ സ ഏഷഃ വദൈവ ശാകല്യ തസ്യ കാ ദേവതേതി. അസു രിതി ഹോവാച

ഏതു പുരുഷൻ രൂപങ്ങൾതന്നെ ആശ്രയമാകുന്നുവോ, ചക്ഷുസ്സു ലോകമാകുന്നുവോ, മനസ്സു ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായ ആശ്രയമായി ആരോണോ അറിയുന്നത്, അവൻ മാത്രമേ, യാജ്ഞവൽക്യാ, അറിയുന്നവനാകയുള്ളൂ. എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ആരെ യാണോ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായ ആശ്രയമായി നീ പറയുന്നത്, ആ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നു. ആദർശത്തിൽ ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ഏതോ, അവൻ തന്നെയാണ് ഇവൻ. ശാകല്യ, ഇനിയും ചോദിച്ചുകൊള്ളുക. എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ആ പുരുഷന്റെ ദേവത ഏത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. അസു എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

75. ഉപ- ആപ ഏവ യസ്യാ f f യതനം, ഹൃദയം ലോകോ, മനോജ്യോതി, ര്യോവൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം സ വൈ വേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞവൽക്യ വേദ വാ അഹം തം പുരുഷം, സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം യമാർത്ഥ; യ ഏവായമപ്സു പുരുഷഃ സ ഏഷഃ വദൈവ ശാകല്യ തസ്യ കാ ദേവതേ തി. വരുണ ഇതി ഹോവാച

ഏതു പുരുഷൻ അപ്പുകൾതന്നെ ആയതനമാകുന്നുവോ, ഹൃദയം ലോകമാകുന്നുവോ, മനസ്സു ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ,

ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമെന്ന് ആർ അറിയുന്നുവോ അവൻ മാത്രമേ യാജ്ഞവൽക്യാ, അറിയുന്നവനാകയുള്ളൂ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ഏതു പുരുഷനെയാണോ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായ ആശ്രയമായി നീ പറയുന്നത്, ആ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നു. അപ്പുകൾ ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവനാണ് ഇവൻ. ശാകല്യ, ഇനിയും ചോദിച്ചു കൊള്ളുകയേ വേണ്ടൂ. അവന്റെ ദേവത ഏത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. വരുണൻ എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

76. ഉപ- ഭേത ഏവ യസ്യാ f f യതനം, ഹൃദയം ലോകോ മനോ ജ്യോതിര്യോ വൈ തം പുരുഷം വിദ്യാത് സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം സ വൈവേദിതാ സ്യാദ്യാജ്ഞവൽക്യ വേദ വാ അഹം തം പുരുഷം സർവസ്യാ f f ത്തനഃ പരായണം യമാർത്ഥ. യ ഏവായം പുത്രമയഃ പുരുഷഃ സ ഏഷഃ. വദൈവ ശാകല്യ തസ്യ കാ ദേവതേ തി. പ്രജാപതി രിതി ഹോവാച.

ഏതു പുരുഷൻ, ഭേതസ്സുതന്നെ ആയതനമാകുന്നുവോ, ഹൃദയം ലോകമാകുന്നുവോ, മനസ്സു ജ്യോതിസ്സാകുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരമായി അയനമായി ആരോണോ അറിയുന്നത്, അവൻ മാത്രമേ, യാജ്ഞവൽക്യാ, അറിവുള്ളവനാകയുള്ളൂ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു. ഏതു പുരുഷനെ എല്ലാ ആത്മാവിനും പരായണമായി നീ പറയുന്നുവോ, ആ പുരുഷനെ എനിക്കു അറിയാം. പുത്രപത്തിലുള്ള ഈ പുരുഷൻ ആരോ അവൻ തന്നെയാണ് ഇവൻ. ശാകല്യ ഇനിയും ചോദിച്ചു കൊള്ളുകതന്നെ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ആ പുരുഷന്നു ദേവത ഏത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. പ്രജാപതി എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

77. ഉപ- ശാകല്യേ തിഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യ സ്ത്യാം സിദിമേ ബ്രാഹ്മണാ അങ്ഗാരാവക്ഷയണമക്രതഃ ഇതി

ശകല്യാ എന്നു വിളിച്ച്, യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- ഈ ബ്രാഹ്മണൻ നിന്നെ കനൽ കോരിയാക്കി ചെയ്തുവോ?

78. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യേ തി ഹോവാചാശാക ല്യോ- യദിദം കൂരു പാഞ്ചാലാനാം ബ്രാഹ്മണാനത്യവാദിഃ കിം ബ്രഹ്മ വിദ്യാ നിതി. ദിശോ വേദ സദേവാഃ സപ്രതിഷ്ഠാ ഇതി. യദിശോവേതമസദേവാഃ സപ്രതിഷ്ഠാഃ

യാജ്ഞവൽക്യാ! എന്നു വിളിച്ച്, ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു:- ഇങ്ങനെ കൂരാരാജ്യത്തും പഞ്ചാലരാജ്യത്തുമുള്ള ബ്രാഹ്മണരെ നീ അധികേഷപിച്ചത് ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നവനായിട്ടാണോ? ദേവന്മാരോടുകൂടിയവയും പ്രതിഷ്ഠകളോടുകൂടിയവയുമായ ദിക്കുകളെ ഞാൻ അറിയുന്നു എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ദേവന്മാരോടുകൂടിയവയും പ്രതിഷ്ഠകളോടുകൂടിയവയുമായ ദിക്കുകളെ നീ അറിയുന്നു എങ്കിൽ-

N

P

I

K

79. ഉപ- കിംഭവതോ f സ്യാം പ്രാച്യാം ദിശ്യസീതി. ആദിത്യദേവത ഇതി. സ ആദിത്യഃ കസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. ചക്ഷുഷീ തി. കസ്മിൻ നു ചക്ഷുഃപ്രതിഷ്ഠിത മിതി. രൂപേഷിതി. ചക്ഷുഷാഹി രൂപാണി പശ്യതി. കസ്മിൻ നു രൂപാണി പ്രതിഷ്ഠിതാ തീ തി. ഹൃദയ ഇതിഹോവാച ഹൃദയേന ഹിരൂപാണി ജാനാതി. ഹൃദയേ ഹ്യേവ രൂപാണി പ്രതിഷ്ഠിതാനി ഭവന്തീ തി. ഏവമേവൈതദ്യാജ്ഞ വല്കൃ.

ഈ കിഴക്കേദിക്കിൽ നീ ഏതു ദേവതയുള്ളവനാകുന്നു? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. ആദിത്യനാകുന്ന ദേവതയോടുകൂടിയവനാകുന്നു എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ആ ആദിത്യൻ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നു? എന്നു വീണ്ടും ശാകല്യന്റെ ചോദ്യം. ചക്ഷുസ്സിൽ. എന്നു യാജ്ഞവല്കൃന്റെ ഉത്തരം. ചക്ഷുസ്സ് എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു വീണ്ടും ചോദ്യം. രൂപങ്ങളിൽ എന്നുത്തരം. ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടാണല്ലോ രൂപങ്ങളെ കാണുന്നത്. രൂപങ്ങൾ എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളായിരിക്കുന്നത് എന്നു പിന്നെയും ചോദ്യം. ഹൃദയത്തിൽ എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു: ഹൃദയം കൊണ്ടാണല്ലോ രൂപങ്ങളെ അറിയുന്നത്- ഹൃദയത്തിൽ തന്നെയാണ് രൂപങ്ങൾ പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളായിരിക്കുന്നത് യാജ്ഞവല്കൃ, ഇത് ഇങ്ങനെതന്നെ, എന്നു ശാകല്യൻ സമ്മതിച്ചു.

80. ഉപ- കിംഭവതോ f സ്യാം ദക്ഷിണായാം ദിശ്യസീ തി. യമദേവത ഇതി. സയമഃ കസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. യജ്ഞ ഇതി. കസ്മിൻ നു യജ്ഞഃ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. ദക്ഷിണായാമിതി. കസ്മിൻ നു ദക്ഷിണാ പ്രതിഷ്ഠിതേ തി. ശ്രദ്ധായാ മിതി. യദാ ഹ്യേവ ശ്രദ്ധത്തേ f മ ദക്ഷിണാം ദദാതി, ശ്രദ്ധായാം ഹ്യേവ ദക്ഷിണാ പ്രതിഷ്ഠിതേ തി, കസ്മിൻ നു ശ്രദ്ധാപ്രതിഷ്ഠിതേ തി ഹൃദയ ഇതിഹോവാച ഹൃദയേ നഹി ശ്രദ്ധാം ജനാതി. ഹൃദയേഹ്യേ വ ശ്രദ്ധാപ്രതിഷ്ഠിത, ഭവന്തീതി. ഏവമേവൈതദ് യാജ്ഞവല്കൃ.

ഈ തെക്കേദിക്കിൽ നീ ഏതു ദേവതയോടുകൂടിയവനാകുന്നു? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. യമനാകുന്ന ദേവതയോടുകൂടിയവനാകുന്നു എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ആ യമൻ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നു? എന്നു ചോദ്യം. യജ്ഞത്തിൽ എന്നുത്തരം യജ്ഞം എന്തിലാണു പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. ദക്ഷിണയിൽ എന്നുത്തരം. ദക്ഷിണ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു? എന്നു ചോദ്യം. ശ്രദ്ധയിൽ എന്നുത്തരം. എപ്പോഴാണോ ശ്രദ്ധിക്കുന്നത്. അപ്പോൾ ദക്ഷിണയെ ദാനം ചെയ്യുന്നു. ശ്രദ്ധയിൽതന്നെയാണ് ദക്ഷിണ പ്രതിഷ്ഠിതയായിരിക്കുന്നത്? എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു. ശ്രദ്ധ എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതയായിരിക്കുന്നത് എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. ഹൃദയത്തിൽ എന്ന് യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു. ഹൃദയംകൊണ്ടാണല്ലോ ശ്രദ്ധയെ അറിയുന്നത്. ഹൃദയത്തിൽ തന്നെയാണ് ശ്രദ്ധ പ്രതിഷ്ഠിതയാ

യിരിക്കുന്നത് എന്നു പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവല്കൃ, ഇത് ഇങ്ങനെതന്നെ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു.

81. ഉപ- കിംഭവതോ f സ്യാം പ്രതിച്യാം ദിശ്യസീ തി. വരുണദേവത ഇതി. സ വരുണഃ കസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. അപ്സിതി. കസ്മിൻ ത്വ പഃ പ്രതിഷ്ഠിതാ ഇതി. രേതസീ തി. കസ്മിൻനുരേതഃ പ്രതിഷ്ഠിത മിതി. ഹൃദയ ഇതി. തസ്മാദപി പ്രതിരൂപം ജാതമാഹുഃ ഹൃദയാദിവ സുപ്തോ ഹൃദയാദിവ നിർമ്മിത ഇതി. ഹൃദയേ ഹ്യേവരേതഃ പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവന്തീതി. ഏവമേ വൈതദ്യാജ്ഞവല്കൃ.

ഈ പടിഞ്ഞാറെ ദിക്കിൽ നീ ഏതു ദേവതയോടു കൂടിയവനാകുന്നു? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. വരുണനാകുന്ന ദേവതയോടുകൂടിയവനാകുന്നു എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു. ആ വരുണൻ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നു? എന്നു ചോദിച്ചു. അപ്പുകളിൽ എന്നുത്തരം. അപ്പുകൾ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു? എന്നു പിന്നെയും ചോദ്യം. രേതസ്സിൽ എന്നുത്തരം. രേതസ്സ് എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു? എന്നു ചോദ്യം ഹൃദയത്തിൽ എന്നുത്തരം. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ജാതനെ-ജനിച്ച കുട്ടിയെ, പ്രതിരൂപമെന്ന്-പകർപ്പെന്ന്, ലൗകികന്മാർ പറയാറുള്ളത്. ഹൃദയത്തിൽനിന്ന് പുറപ്പെട്ടവനെപ്പോലെയും ഹൃദയത്തിൽനിന്ന് ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടവനെപ്പോലെയുമാണ് പൂത്രൻ ഇരിക്കുന്നത്. ഹൃദയത്തിൽ തന്നെയാണു രേതസ്സു പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത് എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവല്കൃ ഇത് ഇങ്ങനെ തന്നെ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു.

82. ഉപ- കിംഭവതോ f സ്യാമുദീച്യാം ദിശ്യസീതി. സോമദേവത ഇതി. സസോമഃ കസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. ദീക്ഷായാ മിതി. കസ്മിൻ നു ദീക്ഷാ പ്രതിഷ്ഠിതേ തി. സത്യ ഇതി. തസ്മാദപി ദീക്ഷിതമാഹുഃ സത്യം വദേതി. സത്യേ ഹ്യേവ ദീക്ഷാ പ്രതിഷ്ഠിതേ തി. കസ്മിൻനു സത്യം പ്രതിഷ്ഠിത മിതി. ഹൃദയ ഇതിഹോവാച. ഹൃദയേന ഹിസത്യം ജാനാതി. ഹൃദയേ ഹ്യേവ സത്യം പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവന്തീ തി ഏവമേ വൈതദ്യാജ്ഞവല്കൃ.

ഈ വടക്കേ ദിക്കിൽ നീ ഏതു ദേവതയോടുകൂടിയവനാകുന്നു? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. സോമനാകുന്ന ദേവതയോടുകൂടിയവൻ എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ആ സോമൻ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു? എന്നു പിന്നെയും ചോദ്യം, ദീക്ഷയിൽ എന്നുത്തരം. ദീക്ഷ എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതയായിരിക്കുന്നു? എന്നു ചോദ്യം. സത്യത്തിൽ എന്നുത്തരം. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ദീക്ഷിതനോട്, സത്യത്തെ പറയുക എന്ന് പറയാറുള്ളത് സത്യത്തിൽ തന്നെയാണ് ദീക്ഷ പ്രതിഷ്ഠിതയായിരിക്കുന്നത് എന്നും യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു. സത്യം എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതയായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. ഹൃദയത്തിൽ എന്നു യാജ്ഞവല്കൃൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ഹൃദയംകൊണ്ടാണല്ലോ സത്യത്തെ അറിയുന്നത്. ഹൃദയത്തിൽ തന്നെയാണ് സത്യം പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത് എന്നും പറഞ്ഞു. അല്ലയോ

N

P

I

K

യാജ്ഞവൽക്യാ ഇത് ഇങ്ങനെ തന്നെ എന്നു ശാകല്യൻ പറഞ്ഞു.

83. ഉപ- കിം ദേവതോ f സ്യാം ധ്രുവായാം ദിശ്യസീ”തി. “അഗ്നിദേവത” ഇതി. “സോ f ഗ്നിഃ കസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിത” ഇതി. “വാചീ” തി “കസ്മിൻ നു വാക് പ്രതിഷ്ഠിതേ” തി. “ഹൃദയ” ഇതി. “കസ്മിൻ നു ഹൃദയം പ്രതിഷ്ഠിത” മിതി.

ഈ ധ്രുവദിക്കിൽ നീ ഏതു ദേവതയോടുകൂടിയവനാകുന്നു? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. അഗ്നിയായെന്നു ദേവതയോടുകൂടിയവൻ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. ആ അഗ്നി എന്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നു? എന്നു ചോദ്യം. വാക്കിൽ എന്നുത്തരം. വാക്ക് എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. ഹൃദയത്തിൽ എന്നുത്തരം. ഹൃദയം എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു.

84. ഉപ- അഹല്ലികേ തി ഹോവാച യാജ്ഞവൽ ക്യോ യത്രൈത ദന്യത്രോ സ്മന്മാന്യാസൈ, യദ്ധ്യേ തദന്യത്രാസ്മത് സ്യാച്ഛ്യാനോ വൈനദദ്യുർവയാം സിവൈനദ് വിമഥ്നീര നീതി

അഹല്ലിക എന്നു സംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഏതു കാലത്തിൽ ഈ ഹൃദയത്തെ നമ്മിൽനിന്നു മറ്റൊരാൾക്കു വർത്തിക്കുന്നതായി നീ വിചാരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ഈ ഹൃദയം നമ്മിൽ നിന്നു വേറൊരാൾക്കു ആയിരിക്കുന്നപക്ഷം ഇതിനെ- ഈ ശരീരത്തെ ശാകൽ ഭക്ഷിക്കുകയോ, ഇതിനെ വയസ്സുകൾ-കഴുകു മുതലായ പക്ഷികൾ വിമഥിക്കുകയോ ചെയ്യും.

85. ഉപ- കസ്മിൻ നു തം ചാ f f ത്വാ ച പ്രതിഷ്ഠിതൗസ്ഥ ഇതി. പ്രാണ ഇതി. കസ്മിൻ നു പ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. അപാന ഇതി. കസ്മിൻ നപാനഃ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി വ്യാന ഇതി. കസ്മിൻ നു വ്യാനഃ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. ഉദാന ഇതി കസ്മിൻ നുദാനഃ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി. സമാന ഇതി. സ ഏഷ നേതി, നേത്യന്താ f ഗൃഹ്യോ നഹി ഗൃഹ്യതേ f ശീര്യോ നഹി ശീര്യതേ f സങ്ഗോ നഹി സജ്ജതേ f സിതോ ന വ്യഥതേ നരിഷ്യതി. ഏതാ ന്യഷ്ട, വായതനാ, ന്യഷ്ടൗ ലോകാ അഷ്ടൗ പുരുഷാഃ സയസ്താൻ പുരുഷാൻ നിരുഹ്യ പ്രത്യുഹ്യാത്യ ക്രാമത് തം തൗപനിഷദം പുരുഷം പൃച്ഛാമി. തം ചേന്മേന വിവക്ഷ്യസി മുർദ്ധാതേവി പതിഷ്യതീ തി. തം ഹന മേനേ ശാകല്യഃ, തസ്യഹ മുർദ്ധാവിപപാത അപി ഹാസ്യ പരിമോക്ഷണോ f സ്ഥീന്യ പജ ഹൂരന്യന്മന്യമാനഃ.

നീയും ആത്മാവും- ശരീരവും ഹൃദയവും എന്തിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ശാകല്യൻ ചോദിച്ചു. പ്രാണനിൽ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. പ്രാണൻ എന്തിലാണു പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത് എന്നു ചോദ്യം. അപാനനിൽ എന്നുത്തരം അപാനൻ എന്തിലാണു

പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം വ്യാനനിൽ എന്നുത്തരം. വ്യാനൻ എന്തിലാണു പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത് എന്നു ചോദ്യം. ഉദാനനിൽ എന്ന് ഉത്തരം. ഉദാനൻ എന്തിലാണു പ്രതിഷ്ഠിതനായിരിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദ്യം. സമാനനിൽ എന്നുത്തരം. നേതി, നേതി എന്നു മധുകാണ്ഡത്തിൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടത് ഇതാകുന്നു. ഈ ആത്മാവ് ഗ്രഹിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയാത്തതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ, ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ശരീരണമാവാത്തതുമാണ്. എന്തെന്നാൽ, ശരീരണമാകുന്നില്ല. സങ്ഗമില്ലാത്തതാണ്. എന്തെന്നാൽ സക്തമാകുന്നില്ല. ബന്ധിക്കപ്പെടാത്തതാണ്. അതിനാൽ വ്യഥിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ ഹിംസയിൽ അകപ്പെടുന്നില്ല. ഇവയാണ് എട്ട് ആയതനങ്ങളും എട്ടു ലോകങ്ങളും എട്ടു ദേവന്മാരും എട്ടു പുരുഷന്മാരും, ഏതൊരുവനാണോ ആ പുരുഷനെ നിർവഹിച്ചിട്ട്- നിശ്ചയമായി ഗമിച്ചിട്ട് പ്രതിവഹിച്ചിട്ട്-ഉപസംഹരിച്ചിട്ട് അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നത്-ഉപാധിധർമ്മത്തെക്കടന്നിരിക്കുന്നത്, ആ ഔപനിഷദനായ പുരുഷനെ-നീന്നോടു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. അവനെ എന്നോടു നീ വിസ്മയമായി പറയാതിരിക്കയാണെങ്കിൽ നിന്റെ മുർദ്ധാവ് തെറിച്ചുപോകും എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ആ ഔപനിഷദനായ പുരുഷനെ ശാകല്യൻ അറിഞ്ഞില്ല. അവന്റെ മുർദ്ധാവ് വിപതിച്ചു-തെറിച്ചുപോയി. എന്നു മാത്രമല്ല, പരിമോക്ഷികൾ-തസ്കരന്മാർ വേറെ ധനമെന്നു വിചാരിച്ചു. ഈ ശാകല്യന്റെ അസ്ഥികളെ അപഹരിച്ചു.

86. ഉപ- അഥ ഹോവാച- ബ്രാഹ്മണോ ഭഗവന്തോയോ വഃ കാമയതേ സ മാ പൃച്ഛതുഃ സർവേവാ മാപൃച്ഛതഃ യോവഃ കാമയതേ തം വഃ പൃച്ഛാമി. സർവ്വാനു വാ വഃ പൃച്ഛാമി തി. തേ ഹ ബ്രാഹ്മണാന ദധ്യഷ്യഃ

അനന്തരം യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു- ഭഗവാന്മാരായ-പുജ്യരായ ബ്രാഹ്മണരേ, നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആർ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ എന്നോടു ചോദിക്കട്ടെ. അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളെല്ലാവരുംതന്നെ എന്നോടു ചോദിച്ചുകൊൾവിൻ! നിങ്ങളിൽ ആർ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവനോട് ഞാൻ ചോദിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളോടൊക്കെല്ലാവരോടും ഞാൻ ചോദിക്കാം എന്ന്. ആ ബ്രാഹ്മണർ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല.

87. ഉപ- താൻ ഹൈതൈ ശ്ലോകൈ പപ്രച്ഛ യാജ്ഞവൽക്യൻ അവരോടു താഴെ പറയുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ചോദിച്ചു:

ശ്ലോ:- യഥാ വ്യക്ഷോ വനസ്പതി, സ്തമൈവ- പുരുഷോ f മൂഷഃ; തസ്യ ലോമാനി പർണാനി തഗന്യോൽ പാടികാ ബഹിഃ

വനസ്പതിയായ-വനത്തിന്റെ പതിയായ വൃക്ഷം എപ്രകാരമോ അതുപോലെതന്നെയാണ് പുരുഷൻ. ഇതു സത്യമാകുന്നു. അവന്റെ-പുരുഷന്റെ-ലോമങ്ങൾ-രോമങ്ങൾ പർണങ്ങളാകുന്നു-വൃക്ഷത്തിന്റെ ഇലകൾക്കു തുല്യങ്ങളാകുന്നു. പുരുഷന്റെ പുറമേയുള്ള ത്വക്ക് വൃക്ഷത്തിന്റെ പുറം പട്ടയാകുന്നു.

N

P

I

K

88. ഉപ- തച ഏവാസ്യ രുധിരം പ്രസ്യന്ദി. തച ഉദ്പടഃ തസ്മാത് തദാത്യണ്ണാത് പ്രേതി രസോ വൃക്ഷാദിവാ f f ഹതാത്

ഇവന്റെ തചിൽനിന്നു രക്തം ഒഴുകുന്നതായിരിക്കുന്നു. തചിൽനിന്നു ഉൽപടവും-കറയും. അതിനാൽ വൃക്ഷത്തിനും പുരുഷനും എല്ലാം തുല്യമായതിനാൽ, ആഹാരമായ-ചരിനമായ വൃക്ഷത്തിൽനിന്ന് കറ എന്നപോലെ, ഹിംസിക്കപ്പെട്ടപുരുഷൻ്റെ നിൽനിന്ന് രുധിരം പുറപ്പെടുന്നു.

89. ഉപ- മാംസാന്യസ്യ ശകരാണി; കിനാടം സ്നാവ; തത്സ്ഥിരം. അസ്ഥീന്യന്തരതോ ദാരുണി; മജ്ജാ മജ്ജാപമാ കൃതാ

ഇവന്റെ മാംസങ്ങൾ വൃക്ഷത്തിന്റെ ശകലങ്ങളാകുന്നു. കിനാടം-തടിയോടു ചേർന്നിരിക്കുന്ന തൊലിപോലുള്ള വസ്തു-പുരുഷന്റെ സ്നവാകുന്നു (മാംസപേശിയാകുന്നു.) കിനാടം മാംസപേശിപോലെ ഉറപ്പുള്ളതാണല്ലോ. ഉള്ളിലുള്ള തടികൾ പുരുഷന്റെ അസ്ഥികളാകുന്നു. മജ്ജ മജ്ജയ്ക്ക് ഉപമയായി ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

90. ഉപ-യദ് വൃക്ഷോ വൃക്നോ രോഹതി മൂലാന വതരഃ പുനഃ മർത്തുഃ സ്വിന്ത്യുനാ വൃക്നഃ ക സ്മാന്മൂലാത് പ്രരോഹതി?

വൃക്നമായ-ചേരദിക്കപ്പെട്ട വൃക്ഷം മൂലത്തിൽനിന്ന് വീണ്ടും കുറേക്കൂടി പുത്തനായിട്ട് മുളയ്ക്കുന്നു എങ്കിൽ, മൂത്യുവിനാൽ ചരിനനായ മർത്തുൻ ഏതു മൂലത്തിൽ നിന്നാണ് മുളയ്ക്കുന്നത്?

91. ഉപ- രേതസ ഇതി മാ വോചത; ജീവിതസ്തത് പ്രജായതേ. ധനാരൂഹ ഇവ വൈ വൃക്ഷേ f ണ്ജസാ പ്രേത്യ സംഭവഃ.

രേതസ്സിൽനിന്നാണെന്ന് നിങ്ങൾ പറയേണ്ട. അത്-രേതസ്സ് ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ നിന്നാണ് ഉണ്ടാകുന്നത്. വൃക്ഷം ധനയിൽ (ബീജത്തിൽ) നിന്നു മുളയ്ക്കുന്നതായുമുണ്ട്. മരിച്ചതിന്റെ ശേഷം സംഭവിക്കുക എന്നുള്ളത് പ്രത്യക്ഷമാണ്.

92. ഉപ- യത് സമൂലമാവുഹേയൂർ വൃക്ഷം ന പുന രാഭവേത് മർത്തുഃ സ്വിന്ത്യുനാ വൃക്നഃ കസ്മാന്മൂലാത് പ്രരോഹതി?

വൃക്ഷത്തെ മൂലത്തോടുകൂടി പിഴുതുകളയുകയാണെങ്കിൽ വീണ്ടും ഉണ്ടാകയില്ല. മൂത്യുവിനാൽ ചരിനനായ മർത്തുൻ വീണ്ടും ഉണ്ടാകയില്ല. മൂത്യുവിനാൽ ചരിനനായ മർത്തുൻ ഏതു മൂലത്തിൽ നിന്നാണു മുളയ്ക്കുന്നത്?

93. ഉപ- ജാത ഏവ, ന; ജായതേ; കോന്വേനം ജന യേത് പുനഃ? വിജ്ഞാനമാനന്ദം ബ്രഹ്മ, രാതിർദ്ദാതുഃ പരായണം തിഷ്ഠമാന സ്യത ദിദഃ

ജനിച്ചവൻ തന്നെയാണല്ലോ എന്നാണെങ്കിൽ അങ്ങനെയല്ല, പിന്നെയും ജനിക്കുന്നുണ്ട്. ഇവനെ ആരാണ് വീണ്ടും ജനിക്കുന്നത്/ വിജ്ഞാനവും ആനന്ദവും ആയ ബ്രഹ്മം ആണ്.

ധനം ദാനം ചെയ്യുന്നവന്റെയും അതിൽത്തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന, അതിനെ അറിയുന്നവന്റെയും പരയായി ഗതി.

നാലാമദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ബ്രാഹ്മണം

1. ഉപ- ഓം ജനകോ ഹ വൈദേഹ ആസാം ചക്രേ- അഥ ഹ യാജ്ഞവൽക്യ ആവവ്രാജ. തം ഹോവാ ചയാജ്ഞവൽക്യ, കിമർത്ഥമചാരീഃ? പശു നിച്ഛന്ന ബാന്താ നിതി. ഉഭയമേവ സമ്രാ ഡിതി ഹോ വാച

വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ തന്നെക്കാണാനാവശ്യമുള്ള വർക്കു കാണുന്നതിനായി ഇരുന്നിരുന്നു. അപ്പോൾ യാജ്ഞവൽക്യൻ ചെന്നു. അദ്ദേഹത്തിനോടു ജനകൻ ചോദിച്ചു- ഹേ യാജ്ഞവൽക്യ. എന്തിനായിട്ടാണ് അങ്ങു വന്നത്? പശുക്കളെ ഇച്ഛിച്ചിട്ടാമോ? സൂക്ഷ്മവസ്തു നിർണ്ണയത്തിൽ അവസാനിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളെ ഇച്ഛിച്ചിട്ടോ? എന്ന്. രണ്ടും ഇച്ഛിച്ചുതന്നെ സമ്രാട്ടേ! എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

2. ഉപ- യത് തേ കശ്ചിദബ്രവീത്തച്ഛൂണവാമേതി. അബ്രവീന്മേജിതാ ശൈലിനിർവാഗൈ ബ്രഹ്മേതി. യഥാ മാത്യമാൻ പിത്യുമാനാചാര്യവാൻ ബ്രൂയാത്, തഥാതച്ഛൈലിനിര ബ്രവീദ് വാഗൈബ്രഹ്മേതി. അവദതോ ഹി കിം സ്യാത്? ഇതി. അബ്രവീത് തുതേ തസ്യാ f f യതനം പ്രതിഷ്ഠ? ന മ്യേ ബ്രവീ ദിതി. ഏകപാ ദാ ഏതത് സമ്രാ ഡിതി. സ വൈ നോ ബ്രൂഹി യാജ്വൽക്യ വാ ഗേവ f f യതന, മാകാശഃ പ്രതിഷ്ഠാ, പ്രജ്ഞത്യേനന്ദുപാ സിത. കാപ്രജ്ഞതാ യാജ്ഞവൽക്യ? വാഗേവ സമ്രഡിതിഹോവാച. വാചാ വൈ സമ്രാഡ്, ബന്ധുഃ പ്രജ്ഞായതേ; ഋഗേദോ, യജുർവേദഃ, സാമദേദോ, f മർവാങ്ഗിരസ, ഇതിഹാസഃ, പുരാണം, വിദ്യാ, ഉപനിഷദഃ, ശ്ലോകാഃ, സൂത്രാണ്യനു വ്യാഖ്യാനാനി, വ്യാഖ്യാനാനീഷ്ടം ഹുത, മാശിതം പായിത, മയം ച ലോകഃ, പരശ്വലോകഃ, സർവ്വാണി ച ഭൂതാനി വചൈവ സമ്രാഡ്, ജ്ഞായന്തേ വാഗൈ സമ്രാഡ്, പരമം ബ്രഹ്മ. നൈനം വാഗ്ജഹാതി, സർവാനേത്യനം ഭൂതാന്യഭിരക്ഷന്തി, ദേവോഭൂതാ ദേവാനപ്യേതി, യ ഏവം വിദാനേ തദുപാസ്തേ. ഹസ്ത്യഷഭം സഹസ്രം ദദാമീ തി ഹോവാചജനകോ വൈദേഹഃ സഹോ വാച യാജ്ഞവൽക്യഃ- പിതാമേ f മന്യത നാന നൃശിഷ്യ ഹരേതേതി.

ഏതാണോ നിനക്ക് ഒരാൾ-ഒരു ആചാര്യൻ-പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുള്ളത് അത് നാം കേൾക്കട്ടെ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ശിലിനന്റെ പുത്രനായ ജിതാവെന്ന ആചാര്യൻ വാക്കാണ് ബ്രഹ്മം എന്ന് എനിക്ക് പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ട് എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. എപ്രകാരമാണോ മാതാവുള്ളവനും പിതാവുള്ളവനും ആചാര്യനുള്ളവനും പറയുന്നത് അപ്രകാരമാണ് അങ്ങനെ ശൈലിനി വാക്കാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത്.

N

P

I

K

സംസാരിക്കാത്തവന് എന്താണ് ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത്? എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അതിന്റെ-ആ വാക്കോ കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആയതനത്തെയും-ശരീരത്തെയും പ്രതിഷ്ഠയേയും അങ്ങേക്ക് പറഞ്ഞുതന്നോ? എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ ചോദിച്ചു. എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നില്ല എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ സമ്രാട്ടേ, ഇത്-ഈ ബ്രഹ്മം ഒരു കാലുമാത്രമുള്ളതാണല്ലോ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ, ഇതെല്ലാം അറിയാവുന്ന അങ്ങുതന്നെ നമുക്ക് പറഞ്ഞുതരിക എന്നു ജനകൻ അപേക്ഷിച്ചു. വാക്കോകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ശരീരം വാക്കുതന്നെ. ആകാശമാണ് പ്രതിഷ്ഠ. പ്രജ്ഞ എന്നുവെച്ച് ഇതിനെ-ഈ ബ്രഹ്മത്തെ ഉപാസിക്കണം എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഹേ യാജ്ഞവൽക്യ, ഏതു പ്രജ്ഞയാണ്? എന്നു ജനകൻ ചോദിച്ചു. അല്ലയോ സമ്രാട്ടേ, വാക്കുതന്നെ പ്രജ്ഞയാകുന്നു എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. വാക്കുകൊണ്ടാണല്ലോ ബന്ധു അറിയപ്പെടുന്നത്. ഋഗ്വേദവും യജുർവേദവും സാമവേദവും അഥർവ്വാണ്ഡ്യവും ഇതിഹാസവും പുരാണവും വിദ്യകളും ഉപനിഷത്തുകളും ശ്ലോകങ്ങളും സൂത്രങ്ങളും അനുവ്യാഖ്യാനങ്ങളും വ്യാഖ്യാനങ്ങളും യാഗംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പുണ്യവും ഹോമം നിമിത്തമുള്ള പുണ്യവും അന്നദാനത്താലുണ്ടാകുന്ന പുണ്യവും പാനദാനം കൊണ്ടു സിദ്ധിക്കുന്ന പുണ്യവും ഈ ലോകവും- ഈ ജന്മവും പരമമായ ലോകവും-ഇനിയുള്ള ജന്മവും എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും വാക്കുകൊണ്ടുതന്നെയാണ്. സമ്രാട്ടേ, വാക്കുതന്നെയാണ് പരമമായ ബ്രഹ്മം. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടി ഇതിനെ- ഈ വാക്കോകുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ഉപാസിക്കുന്നത്, ഇവനെ വാക്ക് ഉപേക്ഷിക്കയില്ല. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനെ അഭിഷേകിക്കുന്നു-സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നു. ദേവനായിത്തീർന്നിട്ട് ഇവൻ ദേവന്മാരെ അപിഗമിക്കും-ദേവന്മാരിൽ ലയിക്കും എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ തുടർന്നു പറഞ്ഞു. ആനയെപ്പോലെയുള്ള ഒരു കാളയോടുകൂടിയ ആയിരം പശുക്കളെ അങ്ങേയ്ക്കു ഞാൻ തരുന്നൂ എന്ന് വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- അനുശാസിക്കാതെ-ശിഷ്യനെ കൃതാർത്ഥനാക്കാതെ ശിഷ്യനിൽനിന്നു ധനം സ്വീകരിക്കാൻ പാടില്ല എന്ന് എന്റെ പിതാവ് വിചാരിച്ചിരുന്നു.

3. ഉപ- യദേവതേ കശ്ചിദബ്രവീത് തച്ഛൂണവ മേ തി അബ്രവീന്മ ഉദകഃ ശൗല്ബായനഃ പ്രാണോ വൈബ്രഹ്മേതി യഥാമാത്യമാൻ, പിതൃമാ, നാ ചാര്യവൻ ബ്രൂയാത് തഥാതച്ഛൗല്ബായനോ f ബ്രവീത് പ്രാണോ വൈബ്രഹ്മേതി. അപ്രാണതോ ഹി കിം സ്യാത്? ഇതി. അബ്രവീത് തു തേ തസ്യ f f യതനം പ്രതിഷ്ഠാം? നമേ f ബ്രവീ ദിത ഏക പാദാ ഏതത്സമ്രാ, ഡിതി, സ വൈ നേ ബ്രൂഹി യാജ്ഞവൽക്യ പ്രാണഏവാ f f യകനാമാകാശഃ പ്രതിഷ്ഠാം, പ്രിയ മിത്യേതദുപാസിത. കാപ്രിയതാ യാജ്ഞവൽക്യ പ്രാണ ഏവ സമ്രാ ഡിതിഹോവാ ച. പ്രാണസ്യ വൈ സമ്രാട്, കാമായായാജ്യം യാജ്യത്യ പ്രതിഗൃഹ്യസ്യ പ്രതി നൃഹ്ണാത്യപി. തത്ര വയാശങ്കം ഭവതി യാം ദിശമേതി. പ്രാണസ്യേവ സമ്രാട് കാമായ. പ്രാണോ വൈ സമ്രാട് പരമം

ബ്രഹ്മ. നൈനം പ്രാണോജഹാതി, സർവാണുനം ഭൂതാനുഭിക്ഷരന്തി, ദേവോഭൂതാ ദേവാനപ്യേതി, യ ഏവം വിദാനേതദുപാസതേ. ഹസ്ത്യഷദം സ ഹസ്രം ദദാമീ തിഹോവാച നകോ വൈദേഹഃ സ ഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ പിതാമേ f മന്യതനാനനു ശിഷ്യഹരേതേതി.

എന്താണോ അങ്ങേയ്ക്ക് ഒരു ആചാര്യൻ പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുള്ളത് അത് നാം കേൾക്കട്ടെ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ശൗല്ബന്റെ പുത്രനായ ഉദകൻ പ്രാണനാണ് ബ്രഹ്മമെന്ന് എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ട് എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. എപ്രകാരമാണോ, മാതാവുള്ളവനും പിതാവുള്ളവനും ആചാര്യനുള്ളവനും ആയിരിക്കുന്നവൻ പറഞ്ഞുതരുന്നത്, അപ്രകാരമാണ്, പ്രാണനാണ് ബ്രഹ്മമെന്ന് ശൗല്ബായനൻ പറഞ്ഞുതന്നത്. പ്രാണിയാക്കാത്തവൻ -പ്രാണനില്ലാത്തവൻ എന്താണ് ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത്? എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ ചോദിച്ചു. എന്നാൽ അതിന്റെ-ആ പ്രാണനാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആയതനത്തെയും പ്രതിഷ്ഠയേയും-മൂന്നുകാലത്തിലുമുള്ള ആശ്രയത്തെയും ആ ആചാര്യൻ അങ്ങേയ്ക്കു പറഞ്ഞുതന്നുവോ? എനിക്ക് പറഞ്ഞുതന്നിട്ടില്ല എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. സമ്രാട്ടേ, ഇതു-ഈ ബ്രഹ്മം ഒരു കാലുമാത്രമുള്ളതാണല്ലോ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യാ ഇതെല്ലാം അറിയാവുന്ന അങ്ങുതന്നെ നമുക്കു പറഞ്ഞുതരിക എന്നു ജനകൻ അപേക്ഷിച്ചു. പ്രാണൻതന്നെയാണ് ഈ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ശരീരം. ആകാശം ആണ് മൂന്നു കാലത്തിലുമുള്ള ആശ്രയം ഇതിനെ പ്രിയം എന്നുവെച്ച് ഉപാസിക്കണം എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഹേ യാജ്ഞവൽക്യ, ഇതിനുള്ള പ്രിയതം എന്താണ്? എന്നു ചോദ്യം. സമ്രാട്ടേ, പ്രാണൻതന്നെ പ്രിയമാണ് എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. സമ്രാട്ടേ, പ്രാണനു വേണ്ടിയാണല്ലോ യജിപ്പിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്തവനെ യജിപ്പിക്കയും ദാനം വാങ്ങാൻ പാടില്ലാത്തവന്റെ ദാനം വാങ്ങുകയുംപോലും ചെയ്യുന്നത്. ഏതു ദിക്കിൽ പോകുന്നുവോ അവിടെ വയാശങ്കയുണ്ടാകുന്നു. സമ്രാട്ടേ, ഇതെല്ലാം പ്രാണൻ പ്രിയനായതുകൊണ്ടുതന്നെ. സമ്രാട്ടേ, പ്രാണൻതന്നെയാണ് പരമമായ ബ്രഹ്മം. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നത് ഇവനെ പ്രാണൻ ഉപേക്ഷിക്കുകയില്ല. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഉപഹാരം മുതലായതു നൽകി അവനെ സന്തോഷിപ്പിക്കും. ദേവനായിത്തീർന്ന് ദേവന്മാരെ അപിഗമിക്കും എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ തുടർന്നു പറഞ്ഞു. ഹസ്തിയേപ്പോലുള്ള ഋഷഭത്തോടുകൂടിയ ആയിരം പശുക്കളെ ഞാൻ അങ്ങേയ്ക്കു തരുന്നൂ എന്ന് വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു. അതുകേട്ട യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: ശിഷ്യനെ അനുശാസിച്ചു കൃതാർത്ഥനാക്കാതെ ശിഷ്യനിൽനിന്നു ധനം വാങ്ങരുതെന്ന് എന്റെ പിതാവ് വിചാരിച്ചിരുന്നു.

4. ഉപ- യദേവ തേ കശ്ചിദ ബ്രവീത് തച്ഛൂണവാ മേതി. അബ്രവീന്മേ ബർക്കൂർവാർഷ്ണ ശ്വക്ഷൂർവൈ ബ്രഹ്മേതി. യഥാമാത്യമാൻ പിതൃമാതാചാര്യവാൻ ബ്രൂയാത് തഥാ തദാർഷ്ണോ f ബ്രവീച്ച ക്ഷൂർവൈ ബ്രഹ്മേതി. അപശ്യതോ ഹി കിം സ്യാദിതി. അബ്രവീത് തു തേ തസ്യ f f യതനം

N

P

I

K

പ്രതിഷ്ഠാ? നമേ f ബ്രവീ ദിതി. ഏക പാദാ ഏതത് സമ്രാ ഡിതി. സവൈ നോ ബ്രൂഹി യാജ്ഞവൽക്യ. ചക്ഷുരേവാ f f യതന മകാശഃ പ്രതിഷ്ഠാ, സത്യമിത്യേനദുപാസീത. കാ സത്യതാ യാജ്ഞ വൽക്യ? ചക്ഷുരേവ സമ്രാ ഡിതി ഹോവാച- ചക്ഷുഷാവൈ സമ്രാട്, പശ്യന്തമാഹു രദ്രാക്ഷീ രിതി. സ ആഹാദ്രാക്ഷമിതി. തത് സത്യം വേതി. ചക്ഷുർവൈ സമ്രാട്, പരമം ബ്രഹ്മ നൈനം ചക്ഷുർജഹാതി; സർവാഭ്യേനം ഭൂതാനുഭിക്ഷ രന്തി; ദേവോ ഭൂതാ ദേവാനപ്യേതി യ ഏവം വിദ്യാ നേതദു പാസ്തേ. ഹസ്ത്യേഷഭം സഹസ്രം ദദാമീ തി ഹോവാച ജനകോ, വൈ ദേഹഃ. സഹോ വാച യാജ്ഞവൽക്യഃ- പിതാമേ f മന്യത നാനനുശിഷ്യ ഹരേ തേതി.

ഏതാനോ അങ്ങേയ്ക്ക് ഒരു ആചാര്യൻ പറഞ്ഞുതന്നട്ടു ഉള്ളത് അതു നാം കേൾക്കട്ടെ. എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. വൃഷ്ണന്റെ പുത്രനായ ബർക്കു എന്ന ആചാര്യൻ ചക്ഷു സ്സാണ് ബ്രഹ്മമെന്ന് എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ട് എന്നു ജന കൻ പറഞ്ഞു. എപ്രകാരമാണോ മാതാവുള്ളവനും പിതാവു ഉള്ളവനും ആചാര്യനുള്ളവനും ആയിട്ടുള്ളവൻ പറയുന്നത് അപ്ര കാരമാണ് വൃഷ്ണന്റെ പുത്രൻ ചക്ഷുസ്സാണ് ബ്രഹ്മമെന്ന് പറഞ്ഞുതന്നത് എന്തെന്നാൽ കണ്ണു കാണാത്തവന് എന്താണുണ്ടാ യിരിക്കാവുന്നത്? എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. പിന്നെയും ചോദിച്ചു- എന്നാൽ, ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആ യതനത്തെയും-ശരീരത്തെയും പ്രതിഷ്ഠയേയും-മൂന്നു കാലത്തിലു മുളള ആശ്രയത്തേയും അങ്ങേയ്ക്ക് പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ടോ? എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നിട്ടില്ല എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. സമ്രാ ട്ടേ, ഇത്-ഈ ബ്രഹ്മം ഒരു കാലു മാത്രമുള്ളതാണല്ലോ എന്നു യജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ, അറിയാ വുന്ന അങ്ങുതന്നെ നമുക്കു പറഞ്ഞുതരിക എന്നു ജനകൻ അപേക്ഷിച്ചു. ആ യതനം-ശരീരം-ചക്ഷുസ്സുതന്നെ. പ്രതിഷ്ഠ- മൂന്നു കാലത്തിലുമുള്ള ആശ്രയം-ആകാശമാകുന്നു. സത്യം എന്നുവെച്ച് ഇതിനെ ഉപാസിക്കണം എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ എന്തു സത്യമാണ് ഇതിനു ഉള്ളത്? എന്നു ജനകൻ ചോദിച്ചു. അല്ലയോ സമ്രാട്ടേ, ചക്ഷു സ്സുതന്നെ സത്യമാകുന്നു എന്നുപറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടു കാണുന്നവനോട് നീ കണ്ടുവോ? എന്നു ചോദിക്കാറുണ്ടല്ലോ. അവൻ ഞാൻ കണ്ടു എന്നു പറയുന്നു. അതു സത്യംതന്നെ ആകുന്നു. സമ്രാട്ടേ, ചക്ഷുസ്സുതന്നെയാണ് പരമമായ ബ്രഹ്മം. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞു കൊണ്ട് ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, ഇവനെ ചക്ഷുസ്സ് ഉപേക്ഷിക്കയില്ല. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനെ ഉപഹാരാദികൾകൊണ്ടു സന്തോഷിപ്പിക്കും. അവൻ ദേവനായിത്തീർന്ന് ദേവന്മാരിൽ ലയിക്കും. ഹസ്തിയെപ്പോലെയുള്ള ജന്തുക്കളോടുകൂടിയ ആയിരം ഗോക്കളെ ഞാൻ അങ്ങേയ്ക്കു തരുന്നു എന്ന് വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യൻ അതിനുത്തരം പറഞ്ഞു:- ശിഷ്യനെ അനുശാസിച്ചു കൃതാർത്ഥനാക്കാതെ ശിഷ്യനിൽനിന്നു ധനം വാങ്ങിക്കൂടാ എന്ന് എന്റെ പിതാവു വിചാരിച്ചിരുന്നു.

5. ഉപ- യദേവ തേ കശ്ചിദ ബ്രവീത് തച്ഛൂണവാ മേതി അബ്രവീന്മേ ഗദർഭീവിപീതോ ഭാരദാ ജഃ ശ്രോത്രം വൈബ്രഹ്മേതി, യഥാ മാത്യമാൻ പിത്യ മാനാചാര്യവാൻ ബ്രൂയാത് തഥാതദ് ഭാരദാജോ f ബ്രവീച്ഛൂതാത്രം വൈ ബ്രഹ്മേതി. അശൂണ്യാതോ ഹി കിം സ്യാദിതി അബ്രവീത് തുതേ തസ്യ f f യതനം പ്രതിഷ്ഠാ? ന മേ f ബ്രവീ തിതി ഏക പാദാ ഏതത് സമ്രാ ഡിതി സ വൈ നോ ബ്രൂഹി യാജ്ഞവൽക്യ ശ്രോത്രമേവാ f f യതന, മകാശഃ പ്രതിഷ്ഠാ f നന്ത ഇത്യേന ദുപാസീത ക f നന്തതാ യാജ്ഞവൽക്യ? ദിശ ഏവ സമ്രാ, ഡിതി ഹോ വാച. തസ്മാദ്വൈ സമ്രാ, ഡപിയാം കാം ച ദിശം ഗച്ഛതി നൈവാസ്യാ അന്തം ഗച്ഛതി അനന്താ ഹി ദിശോ, ദിശോ വൈ സമ്രാട്, ശ്രോത്രം, ശ്രോത്രം ജഹാതി, സർവാഭ്യേനാം ഭൂതാനു ഭിക്ഷ രന്തി; ദേവോ ഭൂതാ ദേവാനപ്യേതിയ ഏവം വിദ്യാനേ തദുപാസ്തേഹസ്ത്യ ഷഭം സഹസ്രം ദദാമീ തി ഹോവാച ജനകോ വൈദേഹഃ സഹോ വാച യാജ്ഞവൽക്യഃ-പിതാമേ f മന്യത നാനനു ശിഷ്യ ഹരേ തേതി.

ഏതാനോ അങ്ങേയ്ക്ക് ഒരു ആചാര്യൻ പറഞ്ഞുതന്നിട്ടു ഉള്ളത്, അതു നാം കേൾക്കട്ടെ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഭാരദാജന്റെ പുത്രനായ ഗദർഭീവിപീതൻ എന്ന ആചാര്യൻ ശ്രോത്രം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം എന്ന് എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നി ട്ടുണ്ട്. എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. എപ്രകാരമാണോ മാതാവുള്ള വനും പിതാവുള്ളവനും ആചാര്യനുള്ളവനും ആയിട്ടുള്ളവൻ പറഞ്ഞുതരുന്നത് അപ്രകാരമാണ്, ശ്രോത്രം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മ മെന്ന് ഭാരദാജന്റെ പുത്രൻ പറഞ്ഞത്. എന്തെന്നാൽ, കേൾക്കാൻ സാധിക്കാത്തവന് എന്താണുണ്ടായിരിക്കുക? എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ ചോദിച്ചു:- എന്നാൽ ആ ശ്രോത്രമാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആയതനത്തെയും-ശരീരത്തെയും പ്രതിഷ്ഠയേ യും-ആശ്രയത്തേയും പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ടോ? എനിക്ക് പറഞ്ഞു തന്നിട്ടില്ല എന്നു ജനകൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. സമ്രാട്ടേ, ഇത്-ഈ പറഞ്ഞുതന്ന ബ്രഹ്മം ഒരു കാലു മാത്രമുള്ളതാണല്ലോ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യാ അങ്ങുതന്നെ നമുക്കു പറഞ്ഞുതരിക എന്നു ജനകൻ അപേക്ഷിച്ചു. ശരീരം ശ്രോത്രം തന്നെയാണ്. ആശ്രയം ആകാശമാ കുന്ന അനന്തം എന്നുവെച്ച് ഇതിനെ ഉപാസിക്കണം. എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യാ, ഇതി നുള്ള അനന്തത ഏതാണ്? എന്നു ജനകൻ ചോദിച്ചു. സമ്രാ ട്ടേ, ദിക്കുകൾ തന്നെയാണ് അനന്തത എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞ വൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- അതിനാൽ ആണ് സമ്രാട്ടേ, ഏതു ദിക്കി ലേയ്ക്കു പോയാലും ഇതിന്റെ അവസാനത്തെ തീർച്ചയായും പ്രാപിക്കാത്തത്. ദിക്കുകൾ അനന്തങ്ങളാണല്ലോ. ദിക്കുകൾ തന്നെയാണ്, സമ്രാട്ടേ, ശ്രോത്രം. ശ്രോത്രം തന്നെയാണ്, സമ്രാ ട്ടേ, പരമമായ ബ്രഹ്മം. ആരാണോ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, ഇവനെ ശ്രോത്രം ഉപേക്ഷിക്കയില്ല. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇവനെ ഉപഹാരാദി സമർപ്പണംകൊണ്ടു സന്തോഷിപ്പിക്കും. അവൻ ദേവനായിത്തീർന്ന് ദേവന്മാരെ അപി

N

P

I

K

ഗമിക്കും-ദേവന്മാരിൽ ലയിക്കും. ഹസ്തിയെപ്പോലെയുള്ള ഉഷഭത്തോടുകൂടിയ ആയിരം ഗോക്കളെ ഞാൻ തരുന്നു. എന്ന് വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ശിഷ്യനെ അനുശാസിച്ചു കൃതാർത്ഥനാക്കാതെ ശിഷ്യനോടു ധനം വാങ്ങിക്കൂടാ എന്നു എന്റെ പിതാവ് വിചാരിച്ചിരുന്നു.

6. ഉപ- യദേവ തേ കശ്ചിദബ്രവീത്, തച്ഛ്ലണവാമേതി. അബ്രവീന്മേ സത്യകാമോ ജാബാലോമനോ വൈ ബ്രഹ്മേതി. യഥ മാത്യമാൻ പിതൃമാനാചാര്യവാൻ ബ്രൂയാത്, തഥാ തജ്ജാബാലോ f ബ്രവീന്മനോ വൈ ബ്രഹ്മേതി അമനസോഹി കിം സ്യാത്? ഇതി. അബ്രവീത് തു തേതസ്യാ ff യതനം പ്രതിഷ്ഠാം/നമേ f ബ്രവീദിതി. ഏകപാദാ ഏതത് സമ്രാഡിതി. സവൈ നോ ബ്രൂഹി യാജ്ഞവൽക്യ. മന ഏവാ f f യതന, മാകാശഃ പ്രതിഷ്ഠാ f f നന്ദ ഇത്യേനദുപാസീത. കാ ff നന്ദതാ യാജ്ഞവൽക്യ? മന ഏവ സമ്രാഡിതി ഹോവാച മനസാ വൈ സമ്രാട് സ്ത്രിയമഭിഹാര്യതേ, തസ്യാം പ്രതിരൂപഃ പുത്രോ ജായതേ; സ ആനന്ദഃ മനോ വൈ സമ്രാട് പരമം ബ്രഹ്മ; നൈനം മനോ ജഹാതി, സർവാണ്യേനം ഭൂതാനൃദിക്ഷരന്തി, ദേവോ ഭൂതാ ദേവാനപ്യേതി യ ഏവം വിദാനേതദുപാസ്മതേ. ഹസ്ത്യുഷഭം സഹസ്രം ദദാമീ തി ഹോവാച ജനകോ വൈദേഹഃ. സഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ- പിതാമേ f മന്യത താനനുശിഷ്യ ഹരേതേതി

ഏതാനോ അങ്ങേയ്ക്ക് ഒരു ആചാര്യൻ പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുള്ളത്, അതു നാം കേൾക്കട്ടെ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ജബാലയുടെ പുത്രനായ സത്യകാമൻ, മനസ്സാണു ബ്രഹ്മമെന്ന് എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ട് എന്നു ജനകൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. എപ്രകാരമാണോ, മാതാവുള്ളവനും പിതാവുള്ളവനും ആചാര്യനുള്ളവനും ആയിട്ടുള്ളവൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നത്, അപ്രകാരമാണ്, ജബാലയുടെ പുത്രൻ മനസ്സാണ് ബ്രഹ്മം എന്ന് പറഞ്ഞത്. എന്തെന്നാൽ, മനസ്സില്ലാത്തവന് എന്താണുണ്ടായിരിക്കാവുന്നത്? എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ ചോദിച്ചു. എന്നാൽ അങ്ങേയ്ക്ക് ആ മനസ്സാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ആയതന്തേയും-ശരീരത്തേയും, പ്രതിഷ്ഠയേയും-ആശ്രയത്തേയും പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ടോ? എനിക്കു പറഞ്ഞുതന്നിട്ടില്ല എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. സമ്രാട്ടേ, ഈ ബ്രഹ്മം ഒരു പാദം മാത്രമുള്ളതാണല്ലോ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ, അങ്ങനെയുള്ള അങ്ങുതന്നെ നമുക്കുപദേശിച്ചുതരിക എന്നു ജനകൻ അപേക്ഷിച്ചു. ശരീരം മനസ്സുതന്നെ. പ്രതിഷ്ഠ-ആശ്രയം, ആകാശമാകുന്നു. ആനന്ദമെന്നുവെച്ച് ഇതിനെ ഉപാസിക്കണം. എന്ന് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. യാജ്ഞവൽക്യ, ഇതിനുള്ള ആനന്ദം എന്താണ്? എന്നു ജനകൻ ചോദിച്ചു. സമ്രാട്ടേ, മനസ്സുതന്നെ ആനന്ദമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- സമ്രാട്ടേ, മനസ്സുകൊണ്ടാണല്ലോ സ്ത്രീയെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത്. അവളിൽ അനുരൂപനായ പുത്രൻ ജനിക്കുന്നു. അവൻ-ആ പുത്രൻ-ആനന്ദമാകു

ന്നു-ആനന്ദഹേതുവാകുന്നു. സമ്രാട്ടേ, മനസ്സുതന്നയാണ് പരമമായ ബ്രഹ്മം. ആരാണോ ഇങ്ങനെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നത് ഇവനെ മനസ്സ് ഉപേക്ഷിക്കയില്ല. ഇവനെ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഉപഹാരങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചും മറ്റും സന്തോഷിപ്പിക്കും. അവൻ ദേവനായിത്തീർന്നിട്ട് ദേവന്മാരിൽ ലയിക്കും. ഹസ്തിയെപ്പോലുള്ള ഉഷഭത്തോടുകൂടിയ ആയിരം പശുക്കളെ ഞാൻ തരുന്നു എന്ന് വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു. ആ യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: ശിഷ്യനെ അനുശാസിക്കാതെ ശിഷ്യനിൽനിന്നു ധനം സ്വീകരിച്ചുകൂടാ എന്ന് എന്റെ പിതാവ് വിചാരിച്ചിരുന്നു.

7. ഉപ- യദേവ തേ കശ്ചിദബ്രവീത് തച്ഛ്ലണവാമേതി. അബ്രവീന്മേ വിദഗ്ദ്ധഃ ശാകല്യോ ഹൃദയം വൈ ബ്രഹ്മേതി. യഥാമാത്യമാൻ പിതൃമാനാചാര്യവാൻ ബ്രൂയാത് തഥാ തച്ഛ്ലാകല്യോ f ബ്രീദ് ധൃതയം വൈ ബ്രഹ്മേതി. അബ്രവീത് തു തേ തസ്യാ ff യതനം, പ്രതിഷ്ഠാം? നമേ f ബ്രവീ ദിതി ഏകപാദ് വാ ഏതത് സമ്രാ, ഡിതി. സ വൈ തോ ബ്രൂഹി യാജ്ഞവൽക്യ ഹൃദയമേവാ f f യതന, മാകാശഃ പ്രതിഷ്ഠാ, സ്ഥിതിരിത്യേന ദുപാസീത കാ സ്ഥിതിതാ യാജ്ഞവൽക്യ ഹൃദയ മേവ സമ്രാ, ഡിതി. ഹോവാച ഹൃദയം വൈ സമ്രാട് സർവേഷാം ഭൂതാനാമായതനം ഹൃദയം വൈ സമ്രാട് സർവേഷാം ഭൂതാനാം പ്രതിഷ്ഠാഹൃദയേ ഹ്യേവ സമ്രാട് സർവാണി ഭൂതാനി പ്രതിഷ്ഠിതാനി വേന്തി ഹൃദയം വൈ സമ്രാട് പരമം ബ്രഹ്മ. നൈനം ഹൃദയം ജഹാതി; സർവാണ്യേനം ഭൂതാനൃദിക്ഷരന്തി; ദേവോ ഭൂതാ ദേവാനപ്യേതി; യ ഏവം വിദാനേതദുപാസ്മതേ. ഹസ്ത്യു ഷഭം സഹസ്രം ദദാമീതിഹോ വാച ജനകോ വൈ ദേഹഃ സഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ- പിതാ മേ f മന്യത നാനനുശിഷ്യ ഹരേതേതി.

ഏതാനോ അങ്ങേയ്ക്ക് ഒരു ആചാര്യൻ പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുള്ളത്, അത് നാം കേൾക്കട്ടെ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ശകലന്റെ പുത്രനായ വിദഗ്ദ്ധൻ, ഹൃദയമാണ് ബ്രഹ്മം എന്ന് എനിക്കു പഠിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നു ജനകൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. എപ്രകാരമാണോ മാതാവുള്ളവനും പിതാവുള്ളവനും ആചാര്യനുള്ളവനും ആയിട്ടുള്ളവൻ പറഞ്ഞുതന്നത്, അപ്രകാരമാണ് ശാകല്യൻ അങ്ങനെ ഹൃദയമാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു പറഞ്ഞുതന്നത്. എന്തെന്നാൽ, ഹൃദയമില്ലാത്തവന് എന്താണ് ഉണ്ടായിരിക്കാവുന്നത്? എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു യാജ്ഞവൽക്യൻ ചോദിച്ചു:- എന്നാൽ അങ്ങേയ്ക്ക് അതിന്റെ- ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആയതന്തേയും-ശരീരത്തേയും പ്രതിഷ്ഠയേയും-ആശ്രയത്തേയും പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ടോ? എനിക്ക് പറഞ്ഞുതന്നിട്ടില്ല എന്നു ജനകൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. സമ്രാട്ടേ, ഈ ബ്രഹ്മം ഒരു പാദം മാത്രമുള്ളതാണല്ലോ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ അങ്ങുതന്നെ നമുക്ക് പറഞ്ഞുതരിക എന്നു ജനകൻ അപേക്ഷിച്ചു. ശരീരം ഹൃദയംതന്നെ പ്രതിഷ്ഠ- ആശ്രയം ആകാശമാകുന്നു. സ്ഥിതി എന്നുവെച്ച് ഇതിനെ ഉപാസിക്കണം എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ, ഇതിനുള്ള സ്ഥിതിത എന്താണ്?

N

P

I

K

എന്നു ജനകൻ ചോദിച്ചു. സമ്രാട്ടേ, ഹൃദയംതന്നെ സ്ഥിതിയാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- സമ്രാട്ടേ, ഹൃദയമാണ് എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും ആയതന. സമ്രാട്ടേ, ഹൃദയമാണ് എല്ലാ ഭൂതങ്ങൾക്കും പ്രതിഷ്ഠ. എന്തെന്നാൽ, സമ്രാട്ടേ, ഹൃദയത്തിൽ തന്നെയാണ് എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളായിരിക്കുന്നത്. സമ്രാട്ടേ, ഹൃദയമാണ് പരമമായ ബ്രഹ്മം. ആരാനോ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇതിനെ ഉപാസിക്കുന്നത്, ഇവനെ ഹൃദയം ഉപേക്ഷിക്കയില്ല ഇവനെ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഉപഹാരാദികൾകൊണ്ടു സന്തോഷിപ്പിക്കും, അവൻ ദേവനായിത്തീർന്നിട്ടു ദേവന്മാരിൽ ലയിക്കും. ഹസ്തിയെപ്പോലെയുള്ള ഋഷഭത്തോടുകൂടിയ ആയിരം ഗോക്കളെ ഞാൻ തരുന്നൂ എന്ന് വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: ശിഷ്യനെ അനുശാസിക്കാതെ ശിഷ്യനിൽനിന്നും ധനം വാങ്ങരുതെന്ന് എന്റെ പിതാവ് വിചാരിച്ചിരുന്നു.

രണ്ടാം ബ്രാഹ്മണം

8. ഉപ- ജനകോ ഹ വൈദേഹഃ കുർച്ചാദുപാസർപ്പനവാ ച നമസ്തേ f സ്തു യാജ്ഞവൽക്യാനുമാശാധീ തി, സഹോവാച- യഥാ വൈ സമ്രാൺ മഹാന്തമധാന മേഷ്യൻ രഥം വാ നാവം വാ സമാദദീ തൈവമേ വൈതാഭീരുപനിഷദ്ഭീഃ സമാഹിതാത്മാ f സി. ഏവം വൃന്ദാരക ആവൃഃ സന്നധീ തവേദ ഉക്തോപനിഷത്ക ഇതോ വിമുച്യമാനഃ ക ഗമിഷ്യസീ തി. നാഹം തദ് ഭഗവൻ വേദയത്ര ഗമിഷ്യാമീ തി അഥ വൈതേ f ഹം തദ് വക്ഷ്യാമി യത്ര ഗമിഷ്യസീ തി. ബ്രവീതു ഗവാ നിതി.

വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ കുർച്ചമെന്ന ഒരുതരം ആസനത്തിൽനിന്ന് അടുക്കൽ ഇറങ്ങിച്ചെന്നിട്ട് പറഞ്ഞു:- അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ-അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം എന്നെ അനുശാസിച്ചാലും! എന്ന്. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു:- സമ്രാട്ടേ എപ്രകാരമാണോ ഒരു ദീർഘമായ അധാവിനെ ഗമിക്കുവാൻ പോകുന്നവൻ രഥത്തെയോ നൗവിനേയോ എടുക്കുന്നത്, ഇപ്രകാരം തന്നെ അങ്ങ് ഈ ഉപനിഷത്തുകളെക്കൊണ്ട് സംയുക്താത്മാവായി-ഒരുക്കമെല്ലാം പൂർത്തിയാവുന്നായി ഇരിക്കുകുന്നു. ഇപ്രകാരം വൃന്ദാകരനും-പുഷ്പനും ധനവാനും വേദങ്ങളെ അധ്യയനം ചെയ്തിട്ടുള്ളവനും ആചാര്യന്മാരാൽ ഉപനിഷത്തുകൾ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടവനും ആണെങ്കിൽ അങ്ങ് ഇതിൽനിന്ന്-ഈ ദേഹത്തിൽനിന്ന് വിട്ടുപോകുമ്പോ എവിടെ പോകും? ഭഗവാനേ, ഞാൻ എവിടെയാണോ പോകുവാൻ പോകുന്നത്, അത് ഞാൻ അറിയുന്നില്ല എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ എങ്ങു എവിടെയാണോ പോകുവാൻ പോകുന്നത്, അത് അങ്ങയ്ക്ക് ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ പറഞ്ഞുതന്നാലും! എന്നു ജനകൻ പറഞ്ഞു.

9. ഉപ-ഇന്ധോ ഹ വൈ നാമൈഷ യോ f യം ദക്ഷിണേ f ക്ഷൻ പുരുഷഃ തം വാ ഏതമിന്ധം സന്തമിന്ദ്ര ഇത്യാചണതേ പരോക്ഷേണവൈ. പരോക്ഷപ്രിയായ ഇവ ഹി ദേവാഃ പ്രത്യക്ഷദിഷഃ

ദക്ഷിണമായ അക്ഷിയിൽ ഉള്ള ഈ പുരുഷൻ ഇന്ധൻ എന്നു പേരുള്ളവനാകുന്നു. ഇന്ധനായിരിക്കുന്ന ഇവനെയാണ് പരോക്ഷമായിട്ട് ഇന്ദ്രൻ എന്ന് പറയുന്നത്. എന്തെന്നാൽ പരോക്ഷപ്രിയന്മാരായ ദേവന്മാർ പ്രത്യക്ഷമായി പേരു പറയുന്നതിനെ വെറുക്കുന്നവരാകുന്നു.

10. ഉപ- അദൈതദാമേ f ക്ഷണീ പുരുഷരുപമേ ഷാ f സ്യ പത്നീ വിരാട്; തയോരേഷ സംസ്താവോ യ ഏഷോ f നർ ഹൃദയ ആകാശഃ അമൈന യോരേ ത ദനം, യ ഏഷോ f നർ ഹൃദയേ ലോഹിതപിണ്ഡഃ. തമൈ നയോരേ തത് പ്രാവരണം യദേതദന്തർ ഹൃദ യേജാലകമിവ. അമൈ നയോരേ ഷാസ്യതി; സഞ്ച രീണീ, യൈഷാ ഹൃദയാ ദുർദ്ധാ നാഡ്യുച്ചരതി. യഥാ കേശഃ സഹസ്രധാ ഭിന്ന ഏവമസ്യേതാഹിതാ നാ മനാസ്യോ f നന്തർ ഹൃദയേ പ്രതിഷ്ഠിതാ ഭവന്തി ഏതാ ഭീർവ്വാ ഏതദാസ്രവ ദാസ്രവതി തസ്മാദേഷ പ്രവി വിക്താഹാരതര ഇവൈവ ഭവത്യസ്മാച്ഛാരീ രാദാ തമനഃ

പിന്നെ ഇടത്തുകണ്ണിൽ ഉള്ള ഈ പുരുഷരൂപം ഈ ഇന്ദ്രന്റെ പത്നിയായ വിരാട്ടാകുന്നു. ഹൃദയമദ്ധ്യത്തിൽ ഉള്ള ഈ ആകാശം ഏതോ ഇത് അവരുടെ-ആ ഇന്ദ്രന്റെയും ഇന്ദ്രാണിയുടെയും സംസ്താവമാകുന്നു. പിന്നെ, ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തിലുള്ള പിണ്ഡാകൃതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന രക്തം ഏതോ ഇത് അവരുടെ അന്നമാകുന്നു. പിന്നെ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തിൽ ഈ വലപോലെയുള്ളത് ഏതോ ഇത് ഇവരുടെ പ്രാവരണമാകുന്നു. പിന്നെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്ന് ഊർദ്ധ്വാഭിമുഖിയായി ഏതു നാഡിയാണോ പോകുന്നത് ഇത് ഇവരുടെ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനുള്ള സ്യതിയാകുന്നു. ആയിരമായിട്ടു ഭേദിക്കപ്പെട്ട കേഷം-തലനാർ ഏതു പ്രകാരമോ ഇപ്രകാരമുള്ള ഹിതകൾ എന്ന് പേർ പറയുന്ന ഈ ദേഹത്തിന്റെ നാഡികൾ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തിൽ ഉറപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവയിൽ കൂടിയാണ് ഒലിച്ചുപോകുന്ന ഈ അന്നം പോകുന്നത്. അതിനാൽ ഈ ലിംഗാത്മാവ് ഈ ശരീരമാകുന്ന ആത്മാവിനേക്കാൽ സൂക്ഷ്മതരമായ ആഹാരത്തോടുകൂടിവ തന്നെ ആകുന്നു.

11. ഉപ- തസ്യ പ്രാചീദിക് പ്രാഞ്ചഃ പ്രാണാ, ദക്ഷിണാ ദിഗ്ദക്ഷിണേ പ്രാണാഃ, പ്രതീചീദിക് പ്രത്യഞ്ചഃ പ്രാണാ, ഉദീചീ ദിഗുദഞ്ചഃ പ്രാണാ ഊർദ്ധ്വാ ദിഗുർദ്ധ്വാഃ പ്രാണാ, അവാചീ ദിഗവാഞ്ചഃ പ്രാണാഃ, സർവാദിശഃ സർവേ പ്രാണാഃ സ ഏഷ നേതിനേതി ആത്മാ f ഗൃഹ്യോ ന ഹി ഗൃഹ്യതേ f ശീര്യോ ന ഹി ശീര്യതേ f സങ്ഗോ ന ഹി സജ്യതേ f സിതോ ന വ്യഥതേ ന രിഷ്യതി അഭയം വൈ ജനക പ്രാപ്തോ f സി തിഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ സ ഹോവാച ജന കോ വൈദേ ഹോ f ഭയം ത്യാ ഗച്ഛതാദ് യാജ്ഞവൽക്യ യോ നോ ഭഗവന്നഭയം വേദയസേ; നമസ്തേ f സ്തിമേ വിദേഹാ അയമഹമസ്തി

N

P

ആ വിഭാഗ് കിഴക്കേദിക്ക് കിഴക്കുള്ള പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. തെക്കേദിക്കു തെക്കുള്ള പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. പടിഞ്ഞാറേദിക്കു പടിഞ്ഞാറുള്ള പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. വടക്കുദിക്കു വടക്കുള്ള പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. മുകളിലുള്ള ദിക്കു മുകളിലുള്ള പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. താഴെയുള്ള ദിക്കു താഴെയുള്ള പ്രാണങ്ങളാകുന്നു. എല്ലാ പ്രാണങ്ങളുമാകുന്നു. ഇതാണ് നേതിനേതി എന്നു മധുകാണത്തിൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആത്മാവ്. ഈ ആത്മാവ് ഗ്രഹിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയാത്തതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ, അതു ഗ്രഹിക്കപ്പെടുവന്നില്ല. പൊടിഞ്ഞുപോകാത്തതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ പൊടിഞ്ഞുപോകുന്നില്ല. സബ്ഗമില്ലാത്തതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ സംഗത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. ബന്ധിക്കപ്പെടാത്തതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ വ്യഥിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ ഹിംസയെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. നശിക്കുന്നില്ല. അല്ലയോ ജനക, അഭയത്തെ അങ്ങി പ്രാപ്തനായിരിക്കുന്നു എന്നു യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ആ വിദേഹാധിപനായ ജനകൻ പറഞ്ഞു:- അല്ലയോ യാജ്ഞവൽക്യ ഗേവാണേ എനിക്കു അഭയത്തെ അറിയിച്ചുതരുന്ന അങ്ങേയും അഭയം-അർത്ഥശൂന്യമായിട്ടുള്ളത് പ്രാപിക്കട്ടെ. അങ്ങേയ്ക്ക് നമസ്കാരം! വിദേഹങ്ങൾ ഇതാ! ഞാൻ ഇതാ! □

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

12. ഉപ ജനകം ഹ വൈദേഹം യാജ്ഞവൽക്യാ ജഗാമ സമേനേ ന വദിഷ്യ ഇതി. അഥ ഹ യജ്ഞനകശ്ച വൈദേഹോ യാജ്ഞവൽക്യശ്ചാഗ്നി ഹോത്രേ സമുദാ തേ. തസ്മൈഹ യാജ്ഞവൽക്യോ വരം ദദൗ സ ഹ കാമപ്രശ്നമേവ വദ്വേ തം ഹ സ്മൈ ദദൗ. തം ഹ സമ്രാധേവ പൂർവ്വം പപ്രച്ഛ

വിദേഹാധിപനായ ജനകന്റെ അടുക്കൽ യാജ്ഞവൽക്യൻ ചെന്നു. അദ്ദേഹം-യാജ്ഞവൽക്യൻ രാജാവിനു ഞാൻ ഒന്നും പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയില്ല എന്ന് വിചാരിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ എപ്പോൾ വിദേഹാധിപനായ ജനകനും യാജ്ഞവൽക്യനും അഗ്നിഹോത്രവിഷയത്തിൽ സംവാദം ചെയ്തിരുന്നുവോ അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്-ജനകന്-യാജ്ഞവൽക്യൻ വരംകൊടുത്തു. അദ്ദേഹം-ജനകൻ-ഇഷ്ടംപോലെ ചോദിക്കുവാനുള്ള അനുവാദം വരിച്ചു: ആ വരത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്-ജനകന്-കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. യാജ്ഞവൽക്യനോട് സമ്രാട്ടുതന്നെ ആദ്യം ചോദിച്ചു:

13. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യ, കിം ജ്യോതിരയം പുരുഷ ഇതി. ആദിത്യജ്യോതിഃ സമ്രാ, ഡിതി ഹോ വാച:- ആദിത്യേ നൈവായം ജ്യോതിഷാ ഫീ സ്തേ, പല്യ യതേ, കർമ്മകുരുതേ, വിപല്യേ തീതി ഏവമേവൈ തദ് യാജ്ഞവൽക്യ.

യാജ്ഞവൽക്യ, ഈ പുരുഷൻ എന്തു ജ്യോതിസ്സോടുകൂടി യവനാണ് എന്നു രാജാവു ചോദിച്ചു. സമ്രാട്ടേ, ആദിത്യനാകുന്നു ജ്യോതിസ്സോടുകൂടിയവനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ തുടർന്നു. ഈ പുരുഷൻ ആദിത്യനാകുന്ന ജ്യോതിസ്സുകൊണ്ടുതന്നെയാണ്, ഇരിക്കുന്നതും, പോകുന്നതും, ജോലി ചെയ്യുന്നതും.

14. ഉപ- അസ്തമിത ആദിത്യേ യാജ്ഞവൽക്യ കിം ജ്യോതിരേവായം പുരുഷ ഇതി ചന്ദ്രമാ ഏവാസ്യ ജ്യോതിർഭവതീതി ചന്ദ്രമസൈവായം ജ്യോതിഷാ സ്തേ പല്യയതേ കർമ്മ കുരുതേ വിപല്യേതീത്യേവ മേവൈതദ് യാജ്ഞവൽക്യ,

ഹേ യാജ്ഞവൽക്യാ, ആദിത്യൻ അസ്തമിക്കുമ്പോൾ ഈ പുരുഷൻ ഏതിൽ ജ്യോതിസ്സുള്ളവനാകും? യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ഈ സമയത്ത് ചന്ദ്രനിൽ അവന്റെ ജ്യോതിസ്സുണ്ടാകും, ചന്ദ്രന്റെ രൂപത്തിലുള്ള ജ്യോതിസ്സുവഴി ഇവൻ ഇരിക്കുകയും അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പോകുകയും കർമ്മം ചെയ്യുകയും തിരിച്ചുപോകുകയും ചെയ്യുന്നു. ജനകൻ ചോദിച്ചു. ഹേ യാജ്ഞവൽക്യാ, ഈ കാര്യം ഇങ്ങനെതന്നെയാണോ

15. ഉപ-അസ്തമിത ആദിത്യേ യാജ്ഞവൽക്യ ചന്ദ്ര മസ്യസ്തമിതേ കിം ജ്യോതിരേവായം പുരുഷ ഇത്യ ഗ്നിരേവാസ്യ ജ്യോതിർഭവതീത്യഗ്നിരേന വായം ജ്യോതിഷാസ്തേ പല്യയതേ കർമ്മ കുരുതേ വിപല്യേതീത്യേവമേവൈതദ് യാജ്ഞവൽക്യ.

ജനകൻ ചോദിച്ചു ഹേ യാജ്ഞവൽക്യാ, ആദിത്യൻ അസ്തമിച്ചപ്പോയി കഴിഞ്ഞിട്ടും ഈ പുരുഷൻ ഏതിൽ ജ്യോതിസ്സുള്ളവനാകും. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അവന്റെ ജ്യോതിസ്സ് അഗ്നിയിലാകുന്നു. അവൻ അഗ്നി രൂപജ്യോതിസ്സുവഴി ഇരിക്കുകയും അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിക്കുകയും കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുകയും കർമ്മത്തെ വരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഹേ യാജ്ഞവൽക്യാ! ഈ കാര്യം അങ്ങനെയാണോ.

16. ഉപ. അസ്തമിത ആദിത്യേ യാജ്ഞവൽക്യ ചന്ദ്ര മസ്യസ്തമിതേ ശാന്തേ f ഗൗ കിം ജ്യോതിരേ വായം പുരുഷ ഇതിവാഗേ വാസ്യ ജ്യോതിർഭവ തീതി, വാചൈവായം ജ്യോതിഷാസ്തേ പല്യയതേ കർമ്മ കുരുതേ പിപല്യേതീതി തസ്മാദ് വൈ സമ്രാധപി യത്ര സഃ പാണ്ടിർന വിനിർജ്ഞായതേ f മ യത്ര വാഗ്യാചരത്യപൈവ തത്ര ജ്യോതിത്യേ വമേ വൈതദ് യാജ്ഞവൽക്യ.

ഹേ യാജ്ഞവൽക്യാ, ആദിത്യൻ അസ്തമിച്ചുകഴിയുമ്പോഴും, ചന്ദ്രൻ അസ്തമിച്ചുകഴിയുമ്പോഴും, അഗ്നി ശാന്തമായി കഴിയുമ്പോഴും ഈ പുരുഷൻ ഏതിൽ ജ്യോതിസ്സോടുകൂടി യവനാകുന്നു? യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. വാക്കുതന്നെ ഇവന്റെ ജ്യോതിസ്സായിത്തീരുന്നു. ഇവൻ വാഗ്യാചരമാകുന്ന ജ്യോതിസ്സ് വഴിയായിതന്നെ ഇരിക്കുകയും, അങ്ങിനെ വീണ്ടും സഞ്ചരിക്കുകയും, കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുകയും, മടങ്ങിവരികയും ചെയ്യുന്നു. ഹേ സമ്രാട്ട്, എവിടെ അങ്ങയുടെ കരങ്ങൾ എത്തിപ്പെടുന്നില്ലയോ, അവിടെ ആ നിമിഷത്തിൽ വാണി ഉച്ചരിക്കപ്പെടുകയും കടന്നുപോകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഹേ യാജ്ഞവൽക്യാ ഇക്കാര്യം അങ്ങിനെതന്നെയാണോ?

17. ഉപ- അസ്തമിത ആദിത്യേ യാജ്ഞവൽക്യ ചന്ദ്ര മസ്യസ്തമിതേ ശാന്തേ f ഗൗ ശന്തായാം വാചി കിം ജ്യോതിരേവായം പുരുഷ ഇത്യമൈവാസ്യ

I

K

N

P

I

K

ജ്യോതിർഭവതീത്യത്ഥനൈവായം ജ്യോതിഷാസ്ത്രേ പല്യയതേ കർമ്മ കുരുതേ വിപല്യേതീതി.

ഹേ യാജ്ഞവൽക്യ, ആദിത്യൻ അസ്തമിച്ചതിനുശേഷവും, ചന്ദ്രൻ അസ്തമിച്ചതിനു ശേഷവും അഗ്നി ശാന്തമാതിനു ശേഷവും, വാക്ക് ശാന്തമായതിനുശേഷവും ഈ പുരുഷൻ ഏതിൽ ജ്യോതിസ്സോടുകൂടി വസിക്കുന്നു? യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു ആത്മാവുതന്നെയാണ് ഇവന്റെ ജ്യോതിസ്സായിത്തീരുന്നത്. ഈ ആത്മാവാകുന്ന ജ്യോതിസ്സ് വഴിയായി തന്നെ അവൻ ഇരിക്കുകയും, അങ്ങിങ്ങു സഞ്ചരിക്കുകയും, കർമ്മം ചെയ്യുകയും പിന്നീട് മടങ്ങിവരികയും ചെയ്യുന്നു.

18. ഉപ- കതമ ആത്മേതി യോ f മം വിജ്ഞാനമ യഃ പ്രാണേഷു ഹൃദ്യന്തർജ്ജ്യോതിഃ പുരുഷഃ സ സമാനഃ സന്നുഭോ ലോകാവനു സഞ്ചരതി ധ്യായ തീവ ലേലായതീവ സ ഹി സ്വപ്നോ ഭൂതോമം ലോകമതിക്രാമതി മ്യത്യോ രൂപാണി.

ആത്മാവ് എന്താകുന്നു? യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. യാതൊന്ന് പ്രാണങ്ങളിൽ ബുദ്ധിവികാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ വസിക്കുന്നതും വിജ്ഞാനമയവും, ജ്യോതിസ്വരൂപമായ പുരുഷനായിരിക്കുന്നുവോ, അതും സമാനമായി (ബുദ്ധിവികാസങ്ങൾക്കു സദൃശം) ഇഹലോകത്തിലും, പരലോകത്തിലും രണ്ടിലും സഞ്ചരിക്കുന്നു. അത് (ബുദ്ധിവികാസങ്ങൾക്കനുസരിച്ച്) ചിന്തിക്കുന്നതുപോലെയും, പ്രവർത്തിക്കുന്നതുപോലെയും ആകുന്നു. അതുതന്നെ സ്വപ്നമായി ഈ ലോകത്തേയും, മൃത്യുരൂപങ്ങളേയും അതിക്രമണം ചെയ്യുന്നു.

19. ഉപ- സ വാ അയം പുരുഷോ ജായസാനഃ ശരീര മഭി സംപദ്യമാനഃ പാപ്മഭിഃ സ ഓ സ്യജ്യതേ സ ഉത്ക്രാമൻ വിധമാണഃ പാപ്മനോ വിജ്ഞാതി.

അത് ഈ പുരുഷ ജന്മം സ്വീകരിക്കുന്ന സമയം ശരീരത്തെ ആത്മഭാവത്തോടുകൂടി സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് പാപങ്ങളുമായി കൂടിച്ചേരുകയും, മരിക്കുന്ന സമയത്ത്-ഉത്ക്രാമണ സമയത്ത്-പാപങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

20. ഉപ: തസ്യ വാ ഏതസ്യ പുരുഷസ്യ വേ ഏവ സ്ഥാനേ ഭവത ഇദം ച പരലോകസ്ഥാനം ച സാധ്യം തൃതീയം സ്വപ്നസ്ഥാനം തസ്മിൻ സംധ്യേ സ്ഥാനേ തിഷ്ണനേതേ ഉഭേ സ്ഥാനേ പശ്യതീദം ച പരലോകസ്ഥാനം ച, അഥ യഥാ ക്രമോ f യപര ലോകസ്ഥാനേ ഭവതി തമാക്രമ മാക്രമ്യോ ഭയാൽ പാപ്മന ആനന്ദാ ഓംശ്ച പശ്യതി സ യത്ര പ്രസ്വപിത്യസ്യ ലോകസ്യ സർവ്വാവതോ മാത്രാമപാദായ സ്വയം വിഹത്യ സ്വയം നിർമ്മായ സ്വേനഭാസാ സ്വേന ജ്യോതിഷാ പ്രസ്വപിത്യ ത്രായം പുരുഷഃ സ്വയം ജ്യോതിർഭവതി.

അത് ഈ പുരുഷന്റെ ഇഹലോകസ്ഥാനം പരലോക സ്ഥാനം എന്ന രണ്ട് സ്ഥാനങ്ങളാകുന്നു. ഇവന്റെ മൂന്നാമത്തെ സ്ഥാനം സ്വപ്നസ്ഥാനമായ സന്ധ്യാസ്ഥാനമാകുന്നു. ആ സന്ധ്യാസ്ഥാനത്തു സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട് ഇവൻ ഈ ലോക രൂപമാകുന്ന സ്ഥാനത്തേയും പരലോകരൂപമായ സ്ഥാന

ത്തേയും വീക്ഷിക്കുന്നു. ഈ പുരുഷൻ പരലോകസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി എപ്രകാരം സാധനകളാൽ സമ്പന്നനായിരിക്കുന്നുവോ, അവയെ ആശ്രയിച്ച് ഇവൻ പാപത്തേയും (ദുഃഖം) ആനന്ദത്തേയും-രണ്ടിനേയും കാണുന്നു. ഇവൻ ഉറങ്ങുന്ന സമയം ഈ സർവ്വസ്വമായ ലോകത്തിന്റെ മാത്രയെ എടുത്ത്, സ്വയമായിത്തന്നെ ഈ സ്ഥൂലശരീരത്തെ നിശ്ചേഷ്ടമാക്കി, അതുപോലെ സ്വയമായി തന്റെ വാസനാമയമായ ദേഹത്തെ രചിച്ച്, തന്റെ പ്രകാശത്തോടുകൂടി ആയത് തന്റെ ജ്യോതിസ്വരൂപത്തോടുകൂടി ശയിക്കുന്നു; ഈ അവസ്ഥയിൽ ഈ പുരുഷൻ സ്വയം ജ്യോതിസ്വരൂപനായിത്തീരുന്നു.

21. ഉപഃ ന തത്ര രഥാ ന രഥയോഗാ ന പന്ഥാനോ ഭവന്ത്യഥ രഥാൻ രഥയോഗാൻ പഥഃ സ്യജതേ ന തത്രാനന്ദാ മുദഃ പ്രമുദോ ഭവന്ത്യഥാനന്ദാന്മുദഃ പ്രമുദഃ സ്യജതേ, ന തത്ര വേശാന്താഃ പുഷ്കരിണ്യഃ സ്രവന്ത്യോ ഭവന്ത്യഥ വേശാന്താൻ പുഷ്കരിണ്യഃ സ്രവന്തീഃ സ്യജതേ സ ഹി കർതാ

ആ അവസ്ഥയിൽ രഥമില്ല, രഥത്തിൽ പൂട്ടുന്നവ (അശ്വങ്ങൾ)യില്ല, മാർഗ്ഗമില്ല എന്നാൽ അവൻ രഥവും, രഥത്തിൽ പൂട്ടുന്നവയും, വഴികളും സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ ആനന്ദം, മോദം, പ്രമോദം ഇവയൊന്നും ഇണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നാൽ അവൻ ആനന്ദം, മോദം, പ്രമോദം ഇവയെ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. അവിടെ ചെറിയ ചെറിയ കളങ്ങളും, സരസ്സുകളും, നദികളും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നില്ല; അവൻ കളങ്ങളും, സരസ്സുകളും, നദികളും സൃഷ്ടിക്കുന്നു- അവൻതന്നെ അവയുടെ കർതാവ്യാകുന്നു.

22. ഉപഃ തദേതേ ശ്ലോകാ ഭവന്തി, സ്വപ്നേന ശാരീര മഭിപ്രഹത്യോ സുപ്തഃ സുപ്താനഭിചാകശീതി, ശൂക്ര മാദായ പുനരൈതി സ്ഥാനഓഹിരണ്യമയഃ പുരു ഷ ഏകഹഓംസഃ.

ഈ വിഷയം സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ് ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ-ആത്മാവ് സ്വപ്നം വഴിയായി ശരീരത്തെ നിശ്ചേഷ്ടമാക്കിയിട്ട് സ്വയം ഉറങ്ങാതെ നിദ്രയിലാണ്ടെ എല്ലാ വസ്തുക്കളേയും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. അവൻ ശുദ്ധമായ ഇന്ദ്രിയ മാത്രാരുപത്തെ സ്വീകരിച്ച് വീണ്ടും ജാഗരിത സ്ഥാനത്തു വന്നുചേരുന്നില്ല. ഹിരണ്യ (ജ്യോതിസ്വരൂപൻ) പുരുഷൻ ഏകനായിത്തന്നെ സഞ്ചരിക്കുന്നു.

23. ഉപഃ പ്രാണേന രക്ഷണവരം കുലായം ബഹിഷ് ക്വലായാദമൃതത്വരിതാ, സ ഈയതേടവ്യതോ യത്ര കാമഓഹിരണ്യമയഃ പുരുഷ ഏകഹഓംസഃ.

ഈ നികൃഷ്ടമായ ശാരീരികപ്രാണനിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അവൻ അമൃതധർമ്മാവായ ശരീരത്തോടു കൂടി വെളിയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. ആ ഏകനായി സഞ്ചരിക്കുന്ന ഹിരണ്യയനായ അമൃതപുരുഷൻ എവിടെ വാസനയുണ്ടാകുന്നുവോ, അങ്ങോട്ടു കടന്നു പോകുന്നു.

24. ഉപഃ സ്വപ്നാന്ത ഉച്ചാവചമീയമാനോ രൂപാണി ദേവഃ കുരുതേ ബഹുനി, ഉതേവ സ്ത്രീഭിഃ സഹ മോദമാനോ ജക്ഷദ്യതേവാപി ഭയാനി പശ്യൻ

N

P

I

K

ആ ദേവൻ സ്വപ്നസ്ഥാനത്തിൽ ഉച്ചനീചഭാവങ്ങളെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ട് വിഭിന്ന രൂപങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ തന്നെ സ്ത്രീകളോടുകൂടി ആനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു. (മിത്രങ്ങളോടുകൂടി) ചിരിച്ചുകളിക്കുന്നു. (വ്യാഘ്രലാഭികളെ) ഭയന്നു ജീവിക്കുന്നു.

25. ഉപഃ ആരാമമസ്യ പശ്യന്തി ന തം പശ്യതി കശ്ച നേതി, തം നായതം ബോധയേദിത്യഹം, ദുർഭിഷജ്യ ഓം ഹാസ്മൈ ഭവതി യമേഷ ന പ്രതിപദ്യതേ, അഥോ ഖലാഹൂർജാഗരിതദേശ ഏവാസൈഷ ഇതി യാനി ഹ്യേവ ജാഗ്രത് പശ്യതിതാനി സുപ്ത ഇത്യത്രായം പുരുഷഃ സ്വയം ജ്യോതിർഭവതി സോ ി ഹം ഭഗവതേ സഹസ്രം ദദാമ്യത ഊർധ്വ വിമോക്ഷായ ബ്രഹ്മീതി.

എല്ലാ മനുഷ്യരും അവന്റെ സുഖത്തെ (കീഡാസാമഗ്രികളെ) മാത്രം കാണുന്നു, അവനെ ആരും കാണുന്നില്ല. ആ ഉറങ്ങിക്കഴിയുന്ന ആത്മാവിനെ പെട്ടെന്ന് ഉണർത്തരുത് എന്ന് (വൈദ്യന്മാർ) പറയുന്നു. യാതൊരിന്ദ്രിയപ്രദേശത്ത് ഇവൻ ഉറങ്ങിക്കഴിയുന്നവനായിരിക്കുന്നുവോ, അതിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ പ്രാപിക്കാത്തതിനാൽ അവന്റെ ശരീരം ദൃശ്യമിടയാക്കുന്നില്ല. അതു കാരണം പലരും ഇപ്രകാരം ആവശ്യം പറയാറുണ്ട്. ഇത് (സ്വപ്നസ്ഥാനം) ഇവന്റെ ജാഗരിത ദേശം തന്നെയാണ്; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ ഉണർന്നു കഴിയുമ്പോൾ യാതൊരു വസ്തുതകളെ ദർശിക്കുന്നുവോ, അവകളെത്തന്നെ നിദ്രാവസ്ഥയിലും അവൻ ദർശിക്കുന്നു. (എന്നാൽ അതു ശരിയല്ല) ജനകൻ പറഞ്ഞു: ജനകനായ ഞാൻ ശ്രീമാൻ ആയിരം മുദ്ര നൽകുന്നു, -ഇനി എനിക്ക് മോക്ഷത്തെ ഉപദേശിച്ചുതന്നാലും.

26. ഉപ- സ വാ ഏഷ ഏതസ്മിൻ സംപ്രസാദേ രത്യാചരിത്യാ ദൃഷ്ട്വൈവ പുണ്യം ച പാപം ച പുനഃ പ്രതിന്ദ്രായം പ്രതിയോന്യാദ്രവതി സ്വപ്നായൈവ സ യത്തത്ര കിഞ്ചിത് പശ്യത്യനതാഗത സ്തേന ഭവത്യസങ്ഗോ ഹ്യയം പുരുഷ ഇത്യേവ മേവൈ തദ് യാജ്ഞ വല്കൃ സോ ി ഹം ഭഗവതേ സഹസ്രം ദദാമ്യത ഊർധ്വ വിമോക്ഷായൈവ ബ്രഹ്മീതി.

ഈ ആത്മാവ് ഈ സ്വപ്നസ്ഥാനത്തിൽ രമിക്കുകയും, വിഹരിക്കുകയും ചെയ്ത്, പുണ്യപാപങ്ങളെ കണ്ടു എപ്രകാരം വന്നിരുന്നുവോ, എവിടെനിന്നും വന്നിരുന്നുവോ, ആ ജാഗരിതസ്ഥാനത്തേക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോകുന്നു; അത് അവിടെ യാതൊന്നുപ ദർശിക്കുന്നുവോ, അതിൽ നിന്നും അകന്നു കഴിയുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ പുരുഷൻ നിസംഗനാകുന്നു. ജനകൻ പറഞ്ഞു. ഹേ യാജ്ഞവല്കൃ, ഇക്കാര്യം അങ്ങിനെയാണോ? ഞാൻ ശ്രീമാൻ ആയിരം സ്വർണ്ണം കാഴ്ചവയ്ക്കുന്നു. ഇതിനു ശേഷമുള്ള മോക്ഷത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള കാര്യങ്ങൾ അങ്ങുപദേശിച്ചാലും.

27. ഉപ- സ വാ ഏഷ ഏതസ്മിൻ സ്വപ്നേ രത്യാചരിത്യാ ദൃഷ്ട്വൈവ പുണ്യം ച പാപം ച പുനഃ

പ്രതിന്ദ്രായം പ്രതിയോന്യാദ്രവതി ബുദ്ധാന്തായൈവ.

ആ പുരുഷൻ ഈ ജാഗ്രദാവസ്ഥയിൽ രമിക്കുകയും വിഹരിക്കുകയും ചെയ്ത്, പുണ്യപാപങ്ങളെ കണ്ട്, എപ്രകാരം വന്നിരുന്നുവോ, അതേ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി യഥാസ്ഥാനമായ സ്വപ്നസ്ഥാനത്തേക്കുതന്നെ മടങ്ങി പോകുന്നു.

28. ഉപ- തദ് യഥാ മഹാമത്സ്യ ഉഭേകുലേ അനുസംചരതി പൂർവ ചാപരം ചൈവമേവായം പുരുഷ ഏതാവു ഭാവന്താവനുസംചരതി സ്വപ്നാന്തം ച ബുദ്ധാന്തം ച.

എപ്രകാരം ഏതെങ്കിലും വലിയതും, ഭാരിച്ചതുമായ മത്സ്യങ്ങൾ നദിയുടെ കിഴക്കും പിടഞ്ഞാറും തീരങ്ങളിൽക്കൂടി ക്രമമായി സഞ്ചരിക്കുന്നുവോ, അപ്രകാരംതന്നെ ഈ പുരുഷൻ സ്വപ്നസ്ഥാനത്തും, ജാഗരിതസ്ഥാനത്തും രണ്ടു സ്ഥാനങ്ങളിലും ക്രമമായി സഞ്ചരിക്കുന്നു.

29. ഉപ- തദ് യഥാസ്മിണാകാശേ ശ്യേനോ വാ സുപർണോ വാ വിപരിപത്യ ശ്രാന്തഃ സ ഓഹത്യ പക്ഷൗ സംലയാവൈവ ധ്രിയത ഏവമേവായം പുരുഷ ഏത സ്ഥാ അത്തായ ധാവതി യത്ര സുപ്തോ ന കഞ്ചന കാമം കാമയതേ ന കഞ്ചന സ്വപ്നം പശ്യതി.

എങ്ങിനെ ആകാശത്തിൽ പറുത്ത് എല്ലാ ഭാഗത്തും അതിവേഗത്തിൽ പറന്നു സഞ്ചരിച്ചിട്ട് ക്ഷീണിച്ച ചിറകുകൾ വിരിച്ച് അതിന്റെ കുട്ടിലേക്ക് പോകുന്നുവോ, അതുപോലെ ഈ പുരുഷൻ യാതൊരിടത്ത് ഉറങ്ങുമ്പോൾ യാതൊരു ഭോഗത്തെ ഇച്ഛിക്കാതിരിക്കുകയും യാതൊരു സ്വപ്നം കാണാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ ആ സ്ഥാനത്തേക്കു പാഞ്ഞുപോകുന്നു.

30. ഉപ- താ വാ അസ്യേതാ ഹിതാ നാമ നായ്യോ യഥാ കേശഃ സഹസ്രധാ ഭിന്നസ്താവതാണിമ്നാതി ഷ്ഠി ശുക്ലസ്യ നീലസ്യ പിങ്ഗലസ്യ ഹരിതസ്യ ലോഹിതസ്യ പൂർണാ അഥ യത്രൈനം ധ്വനതീവ ജിനതീവ ഹസ്തിവ വിചരായതീ ഗർഭമിവ പതതി ദേവ ജാഗ്രദ്ഭയം പശ്യതി തദത്രാവിദ്യയാ വയുതേ ി മ യത്ര ദേവ ഇവരാജേ വാഹമേവേദദോ സർവ്വോ ി സ്ഥിതി മന്യതേ സോ ി സ്യ പരമോ ലോകഃ

അവന്റെ ഹിതാ നാമത്തോടുകൂടിയ ഈ നാഡികൾ കേശം ആയിരം ഭാഗങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുപോലെ അതിസൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്നു. അവൻ ശുക്ലം, നീലം പീതം, ഹരിതം, ചുവപ്പ് എന്നീ വർണ്ണങ്ങളാൽ പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നു. അത് ഈ പുരുഷനെ കൊല്ലുകയോ, വശത്താക്കുകയോ, കൃഴിയിൽ വീഴിക്കുകയോ, ആനഭയപ്പെടുത്തുന്ന വിധത്തിൽ ജാഗ്രദാവസ്ഥയിലുണ്ടാകാവുന്ന ഭയം അനുഭവമാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നുവോ അവയെ ഈ സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ വിദ്യാശൂന്യതയായി കരുതുന്നു. എവിടെ ഇവൻ ദേവതക്കു തുല്യം, രാജാവിനു തുല്യം ആകുന്നുവോ, എല്ലാം ഞാൻ തന്നെ എന്നു കരുതുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവിടം അവനു പരമാമമാകുന്നു.

N

P

I

K

31. ഉപ- തദ് വാ അസൈത്യതദതി ഛന്ദാ അപഹതപാ പ്ലാദയഛാ രൂപം, തദ് യഥാപ്രിയയാ സ്ത്രീയാ സംപ രീഷ്ടകേതാ ന ബാഹ്യം കിഞ്ചന വേദ നന്ദരമേവ മേവായം പുരുഷഃ പ്രാജ്ഞേനാത്മനാ സംപഷ്ട കേതാ ന ബാഹ്യം കിഞ്ചന വേദ നാന്തരം തദ്വാ അസൈത്യതദാപ്തകാമമാത്മകാമമകാമ ഓംരൂപ ഓംശോകാന്തരം

അവൻ ഇതിന്റെ കാമരഹിതവും, പാപരഹിതവും, അഭയ രൂപവുമാകുന്നു. വ്യാവഹാരികമായി തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഭാര്യയെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്ന പുരുഷൻ ബാഹ്യമായും ആന്തരിക മായും യാതൊരു ബോധവും ഇല്ലാതിരിക്കുന്നതുപോലെ, ഈ പുരുഷൻ പ്രജ്ഞാത്മാവുമായി ആലിംഗനബദ്ധമാകുമ്പോൾ ബാഹ്യവിഷയത്തിലും യാതൊരറിവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഇത് അതിന്റെ ആപ്തകാമം, ആത്മകാമം, ആകാമം, ശോകശൂന്യം ഇവയുടെ രൂപമാകുന്നു.

32. ഉപ- അത്ര പിതാപിതാ ഭവതി മാതാമാതാ ലോകാ അലോകാ ദേവാ അദേവാ വേദാ അവേദാഃ അത്ര സ്തേനോ f സ്തേനോ ഭവതി ഭൂണഹാഭൂണഹാ ചണ്ഡാലോ f ചണ്ഡാലഃ പൗല്കസോ f പൗല്ക സഃ ശ്രമണോ f ശ്രമണോസ്തപസോ f താപസോ f ന ന്യാഗതം പുണായേനാനന്യാഗതം പാപേന തീർണോ ഹി തദാ സർവ്വാഞ്ചേദാകാൻ ഹൃദ യസ്യ ഭവതി.

ഈ സൂഷുപ്താവസ്ഥയിൽ പിതാവ് അപിതാവായിത്തീരുന്നൂ, മാതാവ് അമാതാവായിത്തീരുന്നൂ; ലോകം അലോകമായി തീരുന്നൂ, ദേവൻ അദേവനായിത്തീരുന്നൂ, വേദം അവേദമായിത്തീരുന്നൂ, ഇവിടെ ചോരൻ അചോരനാകുന്നു, ഭൂണഹത്യ നടത്തുന്നവൻ അഭൂണവാനാകുന്നു, അതുപോലെ ചണ്ഡാലൻ അചണ്ഡാലനും, പൗല്കസ് അപൗല്കസും, ശ്രമണൻ അശ്രമണനും, താപസൻ അതാപസനുമായിത്തീരുന്നൂ. ആ സമയത്ത് ഈ പുരുഷൻ പുണ്യത്തോട് അസംബദ്ധനും, അതു പോലെ പാപത്തോട് അസംബദ്ധനുമാകുന്നു. ഹൃദയത്തിലെ എല്ലാ ശോകങ്ങളേയും അതിജീവിക്കുന്നു.

33. ഉപ- യദ് വൈ തന്ന പശ്യതി പശ്യൻ വൈ തന്ന പശ്യതി ന ഹി ദ്രഷ്ടൂർദൃഷ്ടൂർവിപരിലോപോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാത്. ന തു തദ്ദിതിയമസ്തി തതോ f ന്യദ് വിഭക്തം യത് പശ്യേത്.

അവൻ യാതൊന്നു കാണാതിരിക്കുന്നുവോ അത് കണ്ടു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴും കാണപ്പെടുന്നില്ല; ദ്രഷ്ടാവിന്റെ ദൃഷ്ടി ഒരിക്കലും ലോപിക്കുന്നില്ല, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവി നാശിയാകുന്നു. ആ സമയം അവനിൽനിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റു യാതൊരു വസ്തുക്കളും ഇല്ല. അവനെതന്നെ നോക്കൂ.

34. ഉപ- യദ് വൈ തന്ന ജിഹ്വതി ജിഹ്വൻ വൈതന്ന ജിഹ്വതി ന ഹി പ്രാതൂർപ്രാതേർവിപരിലോ പോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന്ന തു തദ്ദിതീയമസ്തി തതോ f ന്യദ് വിഭക്തം യജ്ജിഹ്വേത്

അവൻ യാതൊന്നു മണക്കുന്നില്ലയോ, അത് മണത്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ മണക്കപ്പെടാതിരിക്കുന്നു. മണക്കുവന്ന വന്റെ ഗന്ധഗ്രഹണശക്തി അശേഷവും ലോപിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാകുന്നു. ആ അവ സ്ഥയിൽ മണക്കുന്നതിനായി അവനിൽനിന്നു ഭിന്നമായി മറ്റു യാതൊരു വസ്തുക്കളും ഇല്ലതന്നെ. അവനെത്തന്നെ പ്രാണിക്കൂ.

35. ഉപ- യദ് വൈ തന്ന രസയതേ രസയൻവൈതന്ന രസയതേ ന ഹി രസയിതു രസയതേർവിപരി ലോപോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന്ന തു തദ്ദിതീയ മസ്തി തതോ f ന്യദ് വിഭക്തം യദ് രസയേത്

അവൻ യാതൊന്നു രുചിക്കുന്നില്ലയോ, അത് രുചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴും രുചിക്കപ്പെടുന്നില്ല. രസാസ്വാദകന്റെ രസ ഗ്രഹണശക്തി ഒരിക്കലും ലോപിച്ചുപോകുന്നില്ല, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാകുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ രസം ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് അവനിൽനിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റു യാതൊരു പദാർഥവും ഇല്ല തന്നെ.

36. ഉപ- യദ് വൈ തന്ന വദതി വദൻ വൈ തന്ന വദതി ന ഹി വക്തൂർവക്തേർവിപരിലോപോവിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന്ന തു തദ് ദിതീയമസ്തി തതോ f ന്യദ് വിഭക്തം യദ് വദേത്.

അവൻ യാതൊന്നു സംസാരിക്കുന്നില്ലയോ, അത് സംസാ രിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ സംസാരിക്കപ്പെടാതിരിക്കുന്നു. വക്താവിന്റെ വചനശക്തി ഒരിക്കലും ലോപിക്കുന്നില്ല എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാകുന്നു. ആ അവസ്ഥ യിൽ ഏതിനെക്കുറിച്ചെങ്കിലും സംസാരിക്കണമെങ്കിൽ അതിന് അവനിൽനിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റു യാതൊന്നും തന്നെ ഇല്ല.

37. ഉപ- യദ് വൈ തന്ന ശൃണോതി ശൃണൻ വൈ തന്ന ശൃണോതി ന ഹി ശ്രോതൂഃ ശൃതേർവിപരി ലോപോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന്ന തു തദ്ദിതീ യമസ്തി തതോ f ന്യദ് വിഭക്തം യചൃണുയാത്

അവൻ യാതൊന്നു ശ്രവിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ, അത് ശ്രവിക്കുമ്പോൾതന്നെ ശ്രവിക്കപ്പെടാതിരിക്കുന്നു. ശ്രോതാവന്റെ ശ്രവണശക്തി ഒരിക്കലും ലോപിക്കുന്നില്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാകുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ യാതൊന്നു ശ്രവിക്കണമോ അത് അവനിൽനിന്നു ഭിന്നമായി കാണപ്പെടുന്നില്ല.

38. ഉപഃ യദ് വൈ തന്ന മനുതേ മന്യാനോ വൈതന്ന മനുതേ ന ഹി മന്തൂർവതേർവിപരിലോപോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന്ന തു തദ്ദിതീയമസ്തി തനോ f ന്യദ് വിഭക്തം യന്മനീത.

അവൻ യാതൊന്നു മനനം ചെയ്യാതിരിക്കുന്നുവോ അത് മനനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ മനനം ചെയ്യപ്പെടാ തിരിക്കുന്നു. മനനം ചെയ്യുന്നവന്റെ മനനശക്തി ഒരിക്കലും ലോപിക്കുന്നില്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാ കുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ മനനം ചെയ്യണമെങ്കിൽ അവ

N

P

I

K

നിൽനിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റു യാതൊരു വസ്തുക്കളും ഇല്ലതന്നെ.

39. ഉപഃ യദ് വൈ തന്ന സ്പൃശതി സ്പൃശൻ വൈ തന്ന സ്പൃശതി ന ഹി സ്പ്രഷ്ടുഃ സ്പൃഷ്ടേർ വിപരിലോപോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന തു. തദ്ദിതീ യമസ്തി തതോ f ന്യദ വിഭക്തം യത്സ്പൃശേത്.

അവൻ യാതൊന്നു സ്പർശിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അത് സ്പർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ സ്പർശിക്കപ്പെടാതിരിക്കുന്നു. സ്പർശിക്കുന്നവന്റെ സ്പർശനശക്തി ഒരിക്കലും ലോപിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാകുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ അവനിൽനിന്നു ഭിന്നമായി സ്പർശിക്കപ്പെടാൻ മറ്റു യാതൊരു പദാർത്ഥങ്ങളും ഇല്ലതന്നെ.

40. ഉപഃ യദ് വൈ തന്ന വിജാനാതി വിജാനൻ പൈ തന്ന വിജാനാതി ന ഹി വിജ്ഞാതൂർവിജ്ഞാതേർ വിപരിലോപോ വിദ്യതേ f വിനാശിത്വാന തു. തദ്ദിതീ യമസ്തി തന്നോ f ന്യദ് വിഭക്തം യദ് വിജാനീയാത്.

അവൻ യാതൊന്നറിയാതിരിക്കുന്നുവോ, അറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ അത് അറിയപ്പെടാതിരിക്കുന്നു. വിജ്ഞാതാവിന്റെ വിജ്ഞാനശക്തി ഒരിക്കലും ലോപിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ അവിനാശിയാകുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ പ്രത്യേകമായി അറിയാൻ അവനിൽനിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റു യാതൊരു പദാർത്ഥവും ഇല്ലതന്നെ.

41. ഉപഃ യത്ര വാ അന്യദിവ സ്യാത്ത്ത്രാന്യോ f ത് പശ്യേദന്യോ f ന്യജ്ജിഹ്വേദന്യോ f ന്യദ് രസയേദന്യോ f ന്യദ് പദേദന്യോ f ന്യച്യുണ്യുയാദന്യോ f ന്യന്മനീതാന്യോ f ന്യത് സ്പൃശേദന്യോ f ന്യദ് വീജാനീയാത്.

യാതൊരിടത്ത് (ജാഗ്രദാവസ്ഥയിലോ, സ്വപ്നാവസ്ഥയിലോ) ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റൊന്നുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ അവിടെ അന്യത്തിന് അന്യത്തെ ദർശിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ മണക്കുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ രുചിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ സംസാരിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ ശ്രവിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ മനനം ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ സ്പർശിക്കുവാൻ കഴിയുന്നു, അന്യത്തിന് അന്യത്തെ അറിയുവാൻ കഴിയുന്നു.

42. ഉപഃ സലില ഏകോ ദ്രഷ്ട്വാദൈതോ ബത്യേഷ ബ്രഹ്മലോകഃ സമ്രാഡിതി ഹൈനമനുശശാസ യാ ജ്ഞവൽക്യ ഏഷാസ്യ പരമാ ഗതിരേഷാസ്യ പരമാ സമ്പദേഷോ f സ്യ പരമോ ലോക ഏഷോ f സ്യ പരമ ആനന്ദ ഏതസ്യൈവാനന്ദസ്യാന്യാനി ഭൂതാനി മാത്രാമുപജീവന്തി

ജലത്തിൽ എന്നതുപോലെതന്നെ സൂക്ഷ്മപ്തിയിൽ ഏകമായ അദ്വൈതം ദ്രഷ്ട്വാവാകുന്നു. ഹേ സാമ്രാട്ട്! ഇതു തന്നെ

യാകുന്നു ബ്രഹ്മലോകം. ഇപ്രകാരം യാജ്ഞവൽക്യൻ ജനകൻ ഉപദേശം നൽകി. ഇവൻ ഇതിന്റെ (പുരുഷൻ) പരമഗതിയാകുന്നു, ഇവൻ ഇതിന്റെ പരമസ്വന്താകുന്നു. ഇത് ഇവന്റെ പരലോകമാകുന്നു. ഇത് ഇവന്റെ പരമാനന്ദമാകുന്നു. ഈ ആനന്ദത്തിന്റെ മാത്രയെ ആശ്രയിച്ചുതന്നെ മറ്റു ജീവികൾ ജീവസന്ധാരണം ചെയ്യുന്നു.

43. ഉപ- സ യോ മനുഷ്യാണാംഓരാജഃ സമുദ്ധോ ഭവത്യായുഷാമധിപതിഃ സർവൈർമാനുഷ്യകൈർഭേദൈഃ സമ്പന്നതമഃ സ മനുഷ്യാണാം പരമ ആനന്ദോ f മ യേ ശതം മനുഷ്യാണാമാനന്ദഃ സ ഏകഃ പിത്യുണാം ജിതലോകാനാമാനന്ദോ f മ യേശതം പിത്യുണാം ജിതലോകാനാമാനന്ദഃ സ ഏകോ ഗന്ധർവ്വലോക ആനന്ദോ f മ യേ ശതം ഗന്ധർവ്വലോക ആനന്ദഃ സ ഏകഃ കർമ്മദേവാനാമാനന്ദോ യേ കർമ്മണാ ദേവതാമഭിപ്രച്ഛദ്യന്തേ f മ യേ ശതം കർമ്മദേവാനാമാനന്ദഃ സ ഏക ആജാനദേവാനാമാനന്ദോ യശ്ച ശ്രോത്രിയോ f വ്യജിനോ f കാമഹതോ f മ യേ ശതമാജാനദേവാനാമാനന്ദഃ സ ഏകഃ പ്രജാപതിലോക ആനന്ദോ യശ്ച ശ്രോത്രിയോ f വ്യജിനോ കാമഹതോ f മ യേശതം പ്രജാപതിലോക ആനന്ദഃ സ ഏകോ ബ്രഹ്മലോക ആനന്ദോ യശ്ച ശ്രോത്രിയോ f വ്യജിനോ f കാമഹതോ f മൈഷ ഏവ പരമ ആനന്ദ ഏഷ ബ്രഹ്മലോകഃ സമ്രാഡിതി ഹോവാച യാ ജ്ഞവൽക്യഃ സോ f ഹം ഭഗവതേ സഹസ്രം ദദാമ്യത ഊർധ്വ വിമോക്ഷായൈവ ബ്രൂഹീത്യത്ര ഹ യാജ്ഞവൽക്യോ ബിഭായാഞ്ച കാര മേധാവീ രാജാ സർവേഭ്യോ മാനേഭ്യ ഉദരൗത്സീദിതി

യാതൊന്ന് മനുഷ്യരിൽ എല്ലാ അവയവങ്ങളോടും കൂടി പൂർണ്ണസമുദ്ധവും, മറ്റുള്ളവയുടെ അധിപതിയും, മനുഷ്യസംബന്ധിയായ സമ്പൂർണ്ണഭോഗ സാമഗ്രികൾ വഴിയായി ഏറ്റവും അധികം സമ്പന്നമായും ഇരിക്കുന്നുവോ, അത് മനുഷ്യരുടെ പരമമായ ആനന്ദമാകുന്നു. ഇപ്പോൾ മനുഷ്യരുടെ നൂറ് ആനന്ദമായിരിക്കുന്നത് പിതൃലോകത്തെ കീഴടക്കിയിരിക്കുന്ന പിതൃഗണത്തിന്റെ ഒരു ആനന്ദമാകുന്നു. പിതൃലോകത്തെ കീഴടക്കിയിരിക്കുന്ന പിതൃക്കളുടെ നൂറാനന്ദം കൂടുന്നത് ഗന്ധർവ്വലോകത്തിന്റെ ഒരാനന്ദമാകുന്നു. അതുപോലെ ഗന്ധർവ്വലോകത്തിന്റെ നൂറാനന്ദമായിരിക്കുന്നത്, കർമ്മദേവന്മാരുടെ-കർമ്മങ്ങൾവഴി ദേവതാം പ്രാപിച്ചവർ-ഒരാനന്ദമാകുന്നു. കർമ്മദേവന്മാരുടെ നൂറാനന്ദം കൂടുന്നത് ആജാനദേവന്മാരുടെ ഒരാനന്ദമാകുന്നു. യാതൊന്ന് ആ ജാനദേവന്മാരുടെ നൂറാനന്ദമായിരിക്കുന്നുവോ അത് പ്രജാപതി ലോകത്തിലെ ഒരാനന്ദമായിരിക്കുന്നു. പ്രജാപതി ലോകത്തിലെ നൂറാനന്ദം കൂടുന്നത് ബ്രഹ്മലോകത്തിലെ ഒരാനന്ദമാകുന്നു. യാതൊന്ന് നിഷ്പാപവും, നിഷ്കാമവും ശ്രോത്രിയവുമായിരിക്കുന്നുവോ അവയ്ക്കും ആ ആനന്ദം സിദ്ധമാകുന്നു. അതുപോലെ ഇതുതന്നെ പരമാനന്ദവുമാകുന്നു. ഹേ സാമ്രാട്ട്! ഇതാകുന്നു ബ്രഹ്മലോകം. എന്നിങ്ങനെ യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. ജനകൻ പറഞ്ഞു: ഞാൻ

N

P

I

K

ശ്രീമാനായ അങ്ങേയ്ക്ക് ആയിരം ഗോക്കളെ നൽകുന്നു, ഇനി മുൻപോട്ട് മോക്ഷത്തിനുവേണ്ടി അങ്ങുപദേശിച്ചാലും. ഇതുകേട്ട് യാജ്ഞവൽക്യൻ, ബുദ്ധിമാനായ രാജാവു തന്നെ എല്ലാ പ്രശ്നങ്ങളേയും നിർണ്ണയപര്യന്തം, ഉത്തരം നൽകുന്നതിന് ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് ഭയപ്പെട്ടു.

44. ഉപ-സ വാ ഏഷ ഏതസ്മിൻ സ്വപ്നന്തേ രത്നാ ച രിത്യാ ദൃഷ്ട്വൈ വ പുണ്യം ച പാപം ച പുനഃ പ്ര തിന്ദ്യായം പ്രതിയോന്യാദ്രവതി ബുദ്ധാന്ത യൈവ

ഈ പുരുഷൻ ഈ സ്വപ്നാന്തത്തിൽ രമിക്കുകയും വിഹരിക്കുകയും ചെയ്ത് പുണ്യത്തേയും പാപത്തേയും കണ്ടുകൊണ്ടുതന്നെ വീണ്ടും പോയ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടിതന്നെ യഥാസ്ഥാനമായ ജാഗ്രദാവസ്ഥയിലേക്കുതന്നെ മടങ്ങിവന്നു.

45. ഉപ തദ് യഥാനഃ സുസമാഹിതമുത്സർജദ് യായാ ദേവമേവായം ശാരീര ആത്മാ പ്രജേണനാത്മനാ നാരൂഢ്യ ഉത്സർജൻ യാതി യ ത്രൈതദ്യുർധോഛര വാസീ ഭവതി.

ലോകത്തിൽ എപ്രകാരം വളരെയധികം ഭാരവും വഹിച്ചുകൊണ്ട് ചക്കടാവണ്ടി ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചു കൊണ്ടു പോകുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെ ദേഹത്തോടുകൂടിയ ഈ ആത്മാവ് അറിവുള്ള ആത്മാവോടുകൂടി ആയിഷ്ഠിതമായി ഊർധ്വശ്വാസം വലിക്കുന്നതുപോലെ ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നു.

46. ഉപ- സ യത്രായമണിമാനം ന്യേതി ജരയാ വോ പതപതാ വാണിമാനം നിഗച്ഛതി തദ് യഥാമ്രം വോദുമ്മബരം വാ പിപ്ലവം വാ ബന്ധനാത് പ്രപുച്യത ഏവമേവായം പുരുഷ ഏഭ്യോ f ണ്ഗേഭ്യഃ സമപ്രമുച്യ പുനഃ പ്രതിന്ദ്യായം പ്രതിയോന്യാദ്രവതി പ്രാണായൈവ

ഈ ശരീരം ഏതു സമയത്ത് കൃശതയെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ, വൃദ്ധാവസ്ഥയാലോ അല്ലെങ്കിൽ ജരാദിരോങ്ങൽ കാരണമോ കൃശമായിത്തീരുന്നുവോ ആ സമയം മാങ്ങാ, അത്തിപ്പഴം, മുതലായവ ബന്ധം വിട്ടുപോകുന്നതുപോലെ ഈ പുരുഷൻ ഈ അവയവങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഏതൊരു മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി വന്നിരുന്നുവോ, അതിൽക്കൂടതന്നെ പ്രത്യേകമായ യോനികളിൽ പ്രാണന്റെ പ്രത്യേകമായ അഭിവ്യക്തിത്വത്തിനുവേണ്ടി പ്രയാണം ചെയ്യുന്നു.

47. ഉപ- തദ് യഥാ രാജാനമായാന്തമുഗ്രാ പ്രത്യേനസഃ സുതഗ്രാമണ്യോ f നൈഃ പാനൈരാവസമൈഃ പ്ര തികല്പന്തേ f യമായാത്യയമാഗഛതീത്യേ വദാം ഹൈ വംവിദ്ദിദാം സർവ്വാണി സുതാനി പ്രതികല്പന്തഃ ഇദം ബ്രഹ്മായാതീദമാഗഛതീതി

എപ്രകാരം ആഗതനാകുന്ന രാജാവിനെ ഉഗ്രകർമ്മങ്ങളും പാപകർമ്മങ്ങൾക്കുവേണ്ടി നിയുക്തമാക്കപ്പെട്ട സുതന്മാരും, ഗ്രാമമുഖ്യന്മാരുംകൂടി അന്നം, പാനം, നിവാസസ്ഥാനം മുതലായവ തയ്യാറാക്കി, അദ്ദേഹം വന്നു, അദ്ദേഹം വന്നു എന്നു

പറഞ്ഞ് പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നുവോ: അതേപ്രകാരം ഈ കർമ്മവേത്താവിന്റെ എല്ലാ ഭൃതങ്ങളും ഈ ബ്രഹ്മം വരുന്നു, ഈ ബ്രഹ്മം വരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

48. ഉപ- തദ് യഥാ രജാനം പ്രയിയാസന്തമുഗ്രഃ പ്രത്യേനസഃ സുത്രഗ്രാമണ്യോ f ഭിസമായന്തേയ വമേവേ മമാത്മാനമന്തകാലേ സർവ്വേ പ്രാണാ അഭിസമായന്തി യത്രൈതദ്യുർധോഛരവാസീ ഭവതി.

യാത്രയ്ക്കു തയ്യാറായിരിക്കുന്ന രാജാവിനഭിമുഖമായി ഉഗ്രകർമ്മങ്ങളും, പാപകർമ്മങ്ങൾക്കു നിയുക്തരായ സുതന്മാരും, ഗ്രാമത്തിലെ നേതാക്കന്മാരും പോകുന്നതുപോലെ, ഒരാത്മാവ് ഊർധ്വശ്വാസം വലിക്കുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അവസാനനിമിഷത്തിൽ എല്ലാ പ്രാണനും ഈ ആത്മാവിനഭിമുഖമായി അതിനോടുകൂടി പോകുന്നു.

നാലാം ബ്രാഹ്മണം

49. ഉപ- സ യത്രായമാത്മബല്യം ന്യേത്യ സമ്മോഹമിവ നേത്യമൈനമേതേ പ്രാണാ അഭിസമായന്തി സ ഏതാ സ്തേജോ മാത്രഃ സമഭ്യാദദാനോ ഹൃദയമേവ നവക്രാമതി സ യത്രൈഷ ചാക്ഷുഷഃ പുരുഷഃ പരാങ് പർയാവർതതേ f മാരുപജേണാ ഭവതി

ഈ ആത്മാവ് ദുർബ്ബലതയെ പ്രാപിക്കുന്ന സമയം, അതായത് സമ്മോഹത്തെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ഈ വാഗാദികളായ പ്രാണൻ ഇതിനുവേണ്ടി അഭിമുഖമായി വരുന്നു. അത് ഈ പ്രാണന്റെ തേജോമാത്രകളെ സമ്യക്കായ രീതിയിൽ സ്വീകരിച്ച് ഹൃദയത്തിൽ അനുകൂല (അഭിവ്യക്ത ജ്ഞാനവാനായി)മായിത്തീരുന്നു. ഈ ചാക്ഷുഷപുരുഷൻ എല്ലാ ഭാഗത്തും വ്യാപൃതനാകുന്ന ആ സമയത്ത് മരണാസന്നൻ രൂപജ്ഞാനഹീനനായിത്തീരുന്നു.

50. ഉപഃ ഏകീഭവതി ന പശ്യതീത്യാഹുരേകീഭവതിന ജിഹ്വതീത്യാഹുരേകീ ഭവതി ന രസയത ഇത്യാഹുരേകീഭവതി ന വദനീത്യാഹുരേകീഭവതി ന ശൃണോതീത്യാഹുരേകീഭവതി ന മനുത ഇത്യാഹുരേകീഭവതി ന സ്പൃശതീത്യാഹുരേകീഭവതി ന വിജാനാതീത്യാഹുസ്തസ്യ തഹൈതസ്യ ഹൃദയസ്യോഗ്രം പ്രദ്യോതതേ തേന പ്രദ്യോതേനൈഷ ആത്മാ നിഷ്ക്രാമതി ചക്ഷുഷോ വാ മുർധനോ വാന്യോഭ്യോ വാ ശരീരദേശഭ്യസ്തമുൽകാമന്തം പ്രാണോത്ക്രാമതി പ്രാണമരുത്ക്രാമന്തം സർവേ പ്രാണാ ആനൂത്ക്രാമന്തി സവിജ്ഞാനോ ഭവതി സവിജ്ഞാന മേവാനവക്രാമതി താ വിദാ കർമ്മണീ സമന്വദേതേ പൂർവപ്രജ്ഞാ ച

(ചക്ഷുരിന്ദ്രിയം ലിംഗാത്മാവോടുകൂടി) ഏകരൂപമായി ഭവിക്കുന്നു, അപ്പോൾ ആളുകൾ കാണുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു (പ്രാണേന്ദ്രിയം) ഏകരൂപമായിത്തീരുന്നു, അപ്പോൾ ശ്വസിക്കുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു, വാഗ്ഇന്ദ്രിയം ഏകരൂപമായിത്തീ

N

P

I

K

രുന്നു, അപ്പോൾ സംസാരിക്കുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു(രസനേ (നിയം) ഏകരുപമായിത്തീരുന്നു അപ്പോൾ രൂപിക്കുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു. (ശ്രോത്രേ(നിയം) ഏകരുപമായിത്തീരുന്നു അപ്പോൽ കേൾക്കുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു. (മനസ്സ്) ഏകരുപമായയിതതീരുന്നു അപ്പോൾ മനനം ചെയ്യുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു. (ത്വക്കി(നിയം) ഏകരുപമായിത്തീരുന്നു അപ്പോൾ സ്പർശിക്കുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു. (ബുദ്ധിലിംഗാത്മാവോടുകൂടി) ഏകരുപമായിത്തീരുമ്പോൾ അറിയുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നു. അത് ഈ ഹൃദയത്തിന്റെ അഗ്രഭാഗത്ത് (വെളിയിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗം) അത്യന്തം പ്രകാശിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അതിൽനിന്നും ഈ ആത്മാവ് നേത്രങ്ങളിൽക്കൂടി, മുർദ്ദാവിൽക്കൂടി, അല്ലെങ്കിൽ ശരീരത്തിന്റെ മറ്റേതെങ്കിലും ഭാഗങ്ങളിൽക്കൂടി പുറത്തേയ്ക്കു കടന്നുപോകുന്നു. അത് ഉത്ക്രമണം ചെയ്യുമ്പോൾ അതിനോടൊപ്പംതന്നെ പ്രാണനും ഉത്ക്രമിക്കുന്നു. പ്രാണൻ ഉത്ക്രമിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ എല്ലാ പ്രാണനും (ഇന്ദ്രിയവർഗ്ഗം) ഉത്ക്രമിക്കുന്നു. ആ സമയത്ത് ഈ ആത്മാവ് പ്രത്യേകം വിജ്ഞാനവാനായിത്തീരുകയും വിജ്ഞാനയുക്തമായ പ്രദേശത്തെതന്നെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ സമയം അതിനെ ജ്ഞാനവും, കർമ്മവും, പൂർവ്വപ്രജ്ഞയും അനുഗമിക്കുന്നു.

51. ഉപ- തദ് യഥാ തുണജലായുകാ തുണസ്യാന്തം ഗതാനുമാക്രമാക്രമ്യാന്തമുപസംഹരത്യേവമേ വായമാന്തേദ ഓം ശരീരം നിഹത്യാവിദ്യാം ഗമഥിത്യാന്യമാക്രമാക്രമ്യാന്താനമുപസ ഓം ഹരതി.

എപ്രകാരം നീരട്ട ഒരു തുണത്തിന്റെ അഗ്രത്തിലത്തി മറ്റൊരു തുണരുപമായ ആശ്രയത്തെ പിടിച്ച് സ്വയം ചുരുങ്ങുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെ ഈ ആത്മാവ് ഈ ശരീരത്തെ വധിച്ച് അവിദ്യയെ (നിശ്ചേഷ്ടാവസ്ഥയെ) പ്രാപിച്ച് മറ്റൊരാൾക്കു അശ്രയമാക്കി സ്വയം ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

52. ഉപ- തദ് യഥാ പേശസ്പകാരീ പേശസോ മാത്രാ മപാദായാന്യന്നവതരം കല്യാണതരം രൂപം തന്തുത ഏവമേവായമാന്തേദ ഓം ശരീരം നിഹത്യാവിദ്യാം ഗമയിത്യാന്യന്നവതരം കല്യാണതര ഓം രൂപം കരുതേ പിത്രയാം വാ ഗാന്ധർവ വാ ദൈവം വാ പ്രജാപത്യം വാ ബ്രഹ്മണം വാനേത്യേഷാം വാ ഭൂതാനാം

സ്വർണ്ണപ്പണിക്കാരൻ എപ്രകാരം സ്വർണ്ണത്തിന്റെ അല്പമായ ഭാഗം എടുത്ത് മറ്റൊരു പുതിയതും അധികം മനോഹരവുമായ രൂപത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെ ഈ ആത്മാവ് ഈ ശരീരത്തെ നശിപ്പിച്ച് അചേതനാവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ച് മറ്റു പിതൃക്കൾ, ഗന്ധർവന്മാർ, ദേവന്മാർ, പ്രജാപതി, ബ്രഹ്മാവ്, മറ്റു ഭൂതങ്ങൾ മുതലായവയുടെ നവീനവും, സുന്ദരവുമായ രൂപത്തെ രചിക്കുന്നു.

53. ഉപ- സ വാ അയമാത്മാ ബ്രഹ്മ വിജ്ഞാനമയോ മനോമയഃ പ്രാണമയശ്ചക്ഷുർമയഃ ശ്രോത്രമയഃ പൃഥ്വിമയ ആപോമയോ വായുമയ ആകാശമയസ്തേജോമയോ f തേജോമയഃ കാമമയോ f

കാമമയഃ ക്രോധമയോ f ക്രോധമയോ ധർമ്മമയോ f ധർമ്മമയഃ സർവമയസ്തത് യദേതദിദമമയോ f ദോമയ ഇതി യഥാകാരീ യഥാചാരീ തഥാ ഭവതി സാധുകാരീ സാധുർഭവതി പാപകാരീ പാപോഭവതി പുണ്യഃ പുണ്യേന കർമ്മണാ ഭവതി പാപഃ പാപേനഃ, അഥോ ഖലാഹഃ കാമമയ ഏവായം പുരുഷ ഇതി സ യഥാകാമോ ഭവതി തത്ക്രതുർഭവതി യത്ക്രതുർഭവതി തത് കർമ്മ കരുതേ യത് കർമ്മ കരുതേ തദപിസമ്പദ്യതേ.

ഈ ആത്മാവ് ആ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു. ഇതു വിജ്ഞാനമയവും, മനോമയവും, പ്രാണമയവും, ചക്ഷുർമയവും, ശ്രോത്രമയവും, പൃഥ്വിമയവും, ജലമയവും, വായുമയവും, ആകാശമയവും, തേജോമയവും, അതേജോമയവും, കാമമയവും, അകാമമയവും, ക്രോധമയവും, അക്രോധമയവും, ധർമ്മമയവും, അധർമ്മമയവും, സർവമയവുമാകുന്നു. യാതൊന്ന് പ്രത്യക്ഷവും, പരോക്ഷവുമാകുന്നുവോ അതും അതുതന്നെയാകുന്നു. അത് എപ്രകാരം ചെയ്യുകയും ആചരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അങ്ങിനെതന്നെയായിത്തീരുന്നു. സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുമ്പോൾ സൽകർമ്മിയായും പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുമ്പോൾ പാപകർമ്മിയായും പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുമ്പോൾ പാപിയായും തീരുന്നു. ഈ പുരുഷൻ പുണ്യകർമ്മങ്ങളാൽ പുണ്യാത്മാവായും പാപകർമ്മങ്ങളാൽ പാപാത്മാവായും ഭവിക്കുന്നു. ഈ പുരുഷൻ കാമമയൻതന്നെ എന്ന് പലരും പറയുന്നു. എപ്രകാരം സങ്കല്പിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുകയും, ആ കർമ്മങ്ങൾക്കനുസൃതമായ ഫലം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

54. ഉപ- തദേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി, തദേവ സകതഃ സഹ കർമ്മണൈതി ലിംങ്ഗം മനോ യത്ര നിഷ്കതമസ്യ, പ്രാപ്യാന്തം കർമ്മണസ്തസ്യ യത്കിഞ്ചേഹ കരോത്യയം, തസ്മാ ല്ലോകാത് പുനരേത്യസ്തമൈലോകായ കർമ്മണ ഇതി നു കാമയമാനോ f മ്രാ കാമയമാനോ യോ f കാമോ നിഷ്കാമ ആപ്തകാമ ആത്മകാമോ ന തസ്യ പ്രാണാ ഉത്ക്രാമന്തി ബ്രഹ്മൈവ സൽ ബ്രഹ്മാപ്യേതി.

ആ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ് ഈ മന്ത്രം-ഇതിന്റെ ലിംഗം അതായത് മനസ്സ് യാതൊന്നിൽ അത്യധികം ആസക്തമാകുന്നുവോ, അതേ ഫലത്തെ അഭിലഷിച്ച് കർമ്മസഹിതം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽ ഇത് യാതൊന്നു ചെയ്യുന്നുവോ, ആ കർമ്മത്തിന്റെ ഫലം പ്രാപിച്ച് ആ ലോകത്തിൽനിന്ന് കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിനായി വീണ്ടും ഈ ലോകത്തിൽവന്നു ചേരുന്നു. തീർച്ചയായും അഭിലാഷേഷമുവായ പുരുഷൻ ഇപ്രകാരം തന്നെ ചെയ്യുന്നു. ഇനി അഭിലേഷമുവല്ലാത്ത പുരുഷനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. യാതൊരുത്തൻ അകാമം, നിഷ്കാമം, ആപ്തകാമം, ആത്മകാമം ഇവയോടുകൂടിയവനായിരിക്കുന്നുവോ, അവന്റെ പ്രാണൻ ഉത്ക്രമണം ചെയ്യുന്നില്ല; അവൻ ബ്രഹ്മമായി വസിച്ചുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

55. ഉപ- തദേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി, യദാ സർവേ പ്രമുച്യന്തേ കാമാ യേ f സ്യ ഹൃദി ശ്രിതാഃ,

N

P

I

K

അഥമർത്യോ f മൂതോ ഭവത്യത്ര ബ്രഹ്മ സമശ്നുത ഇതി, തദ്യഥാഹിനിർലായതീ വല്മീകേ മൂതാ പ്രത്യസ്താ ശയീതൈവമേവേദ ഓം ശരീര ഓം ശേതേ f മായമശരീരോ f മൂതഃ പ്രാണോ ബ്രഹ്മൈ വ തേജ ഏവ സോ f ഹം ഭഗവതേ സഹസ്രം ദദാമീതി ഹോവാച ജനകോ വേദേഹഃ.

ഏതെങ്കിലും സമയത്ത് ഇവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ആശ്രയങ്ങളായ സകല അഭിലാഷങ്ങളുടേയും നാശം സംഭവിക്കുമ്പോൾ ഈ മരണധർമ്മാവ് അമരനായിത്തീരുകയും ഇവിടെ ഈ ശരീരത്തിൽനിന്നുതന്നെ അവൻ ബ്രഹ്മപ്രാപ്തി ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിനൊരു ദൃഷ്ടാന്തം-പാമ്പിന്റെ പടം ചിതൽപ്പറ്റിനി മുക്കളിൽ മൂതവും പാമ്പിനാൽ പരിത്യക്തവുമായ കിടക്കുന്നതുപോലെ ഈ ശരീരം കിടക്കുന്നു. ഈ ശരീരരഹിതമായ അമൃതപ്രാണനാകട്ടെ ബ്രഹ്മംതന്നെയെങ്കിലും-തേജസ്സ് തന്നെയാകുന്നു. അപ്പോൾ വിദേഹരാജാവായ ജനകൻ പറഞ്ഞു- “ഞാനാകുന്ന ജനകൻ ശ്രീമാൻ ആയിരം ഗോക്കളെ നൽകുന്നു.”

56. ഉപ- തദേതേ ശ്ലോകാ ഭവന്തി, അണുഃ പന്ഥാ വിതഃ പുരാണോ മാ ഓം സ്പൃഷ്ടോ f നുവിത്തോ മ യൈവ, തേന ധീരാ അപിയന്തി ബ്രഹ്മവിദഃ സ്വർഗ ലോകമിത ഊർധ്വ വിമുക്താഃ

ഈ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗം സൂക്ഷ്മവും, വിശാലവും, പുരാതനവുമാകുന്നു. അത് എന്തെന്ന് സ്പർശിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ തന്നെ അതിന്റെ ഫലമായ സാധകജ്ഞാനം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ധീര ബ്രഹ്മവേത്താവായ പുരുഷൻ ഈ ലോകത്തിൽ ജീവിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ മുക്തനായി ശരീരത്യാഗത്തിനുശേഷം അതേമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി സ്വർഗ്ഗലോകത്തെ അതായത് മോക്ഷത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

57. ഉപ- തസ്മിൻ്ചരൂക്സമുത നീലമാഹുഃ പിൻഗലഓം ഹരിതം ലോഹിതം ചാ ഏഷ പന്ഥാ ബ്രഹ്മണാ ഹാനുവിത്ത സതേനൈതി ബ്രഹ്മവിത് പുണ്യകൃത്തൈ ജസശ്ച

ഈ മാർഗ്ഗത്തെ സംബന്ധിച്ച് അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഉണ്ട്. ചിലർ അതിൽ ശുക്ലവർണ്ണവും ചിലർ നീലവർണ്ണവും വർണ്ണിക്കുന്നു. അതുപോലെ ചിലർ പിംഗലവർണ്ണവും, ചിലർ ഹരിതവർണ്ണവും, ചിലർ ലോഹിതവർണ്ണവുമാണെന്ന് പറയുന്നു. എന്നാൽ ഈ മാർഗ്ഗം സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മത്താൽ അനുഭൂതമാകുന്നു. ആ മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി പുണ്യകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിക്കുന്ന പരമാത്മ തേജസ്വരൂപരായ ബ്രഹ്മവേത്താക്കൾ മാത്രം കടന്നുപോകുന്നു.

58. ഉപ- അന്ധം തമഃ പ്രവിശന്തി യേ f വിദ്യാമുപാസതേ തതോ ഭൂയ ഇവ തേ തമോ യ ഉ വിദ്യായ ഓം രതാഃ.

യാതൊരുത്തൻ അവിദ്യയെ (കർമ്മം) ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ അജ്ഞാനാധികാരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും, യാതൊരുത്തൻ വിദ്യയിൽ (കർമ്മകാണ്ഡരൂപത്രയീവിദ്യ) നിരതനായിരിക്കുന്നുവോ, അവൻ മറ്റുതന്നെക്കാൾ ഘോരമായ അന്ധകാര

ത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

59. ഉപ-ആനന്ദാ നാമ തേ ലോകാ അന്യേന തമസാ വൃതാഃ, താഓംസ്തേ പ്രേത്യാഭിഗൃഹന്ത്യവിദാഓം സോ f ബുധോ ജനാഃ

അനന്ദ(അസുഖ) എന്ന ലോകം അന്ധതമസ്സിനാൽ വ്യാപ്തമാകുന്നു. അവിദാന്മാരും അജ്ഞാനികളുമായ ആളുകൾ മരണാനന്തരം അവയെതന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു.

60. ഉപ- ആത്മാനം ചേദ് വിജാനീയാദയമസ്മീതി പുരുഷഃ, കിമിമൻ കസ്യ കാമായ ശരീരമനുസംജരേത്.

പുരുഷൻ ആത്മാവിനെ ഇത് ഞാൻ തന്നെ യെന്ന് വിശേഷരൂപത്തിൽ അറിയുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെയെന്താണ്? അഭിലാഷങ്ങളോടുകൂടി, ഗ്രഹങ്ങളോടുകൂടി ശരീരത്തിന്റെ പിന്നാലെ എന്തിന് സന്തപ്തനാകുന്നു?

61. ഉപ- യസ്യാനുവിത്തഃ പ്രതിബുദ്ധ ആത്മാസ്മിൽ സംദേഹോ ഗഹനേ പ്രവിഷ്ടഃ, സ വിശ്വകൃത് സഹി സർവ്വസ്യ കർതാ തസ്യ ലോകഃ സ ഉ ലോക ഏവ.

ഈ അനേകം അനർത്ഥങ്ങളാൽ പൂർണ്ണവും വിവേകവിജ്ഞാനവിരോധിയുമായ വിഷമശരീരത്തിൽ പ്രവിഷ്ടമായ ആത്മാവ് യാതൊരു ബ്രഹ്മണത്തെ അറിയുകയും, പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ വിശ്വകൃത്തായിത്തീരുന്നു; അവൻ അഖിലത്തിന്റേയും കർത്താവായി ഭവിക്കുന്നു. ആത്മാവ് അവന്റേതുതന്നെയാകുന്നു; അവൻതന്നെ സ്വയം ആത്മാവായിത്തീരുന്നു.

62. ഉപ- ഇഹൈവ സത്തോ f മ വിദ്മസ്തദ്വയം ന ചേദവേദിർമഹതീ വിനഷ്ടീഃ, യേ തദ്വിദ്വര മൂതാസ്തേ ഭവന്ത്യഥേതരേ ദുഃഖമേവാപിയന്തി.

നാം ഈ ശരീരത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെ അതിനെ അറിയുന്നെങ്കിൽ കൃതാർത്ഥരായിത്തീരുന്നു. എന്നാൽ അതിനെ ഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്നത് വളരെ ഹാനികരമാണ്. യാതൊരുത്തൻ അതിനെ ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവൻ അമരനായി ഭവിക്കുന്നു. എന്നാൽ മറ്റുള്ളവർ ദുഃഖത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

63. ഉപ- യദൈതമനുപശ്യാത്യാത്മാനം ദേവമഞ്ജസാ, ഈശാനം ഭൂതഭവ്യസ്യ ന തതേ വിജുഗുപ്സതേ,

ഭൂതത്തിന്റേയും ഭാവിയുടെയും നാഥനായ ഈ പ്രകാശമാനമായ അഥവാ കർമ്മഫലദാതാവായ ആത്മാവിനെ മനുഷ്യർ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ മനസ്സിലാക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽനിന്നും തന്നെ രക്ഷിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല.

64. ഉപഃ യസ്മാദർവാവസംവത്സരോ f ഹോദി പരിവർതതേ, തദ്ദേവാ ജ്യോതിഷം ജ്യോതിരായുർഹോ പാസതേ f മൂതം

യാതൊന്നിനടിയിലായി സംവത്സരചക്രം അഹോരാത്രാദി അവയവങ്ങളോടുകൂടി കറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ, ആ

N

P

I

K

ആദിത്യദി ജ്യോതിസ്സുകളുടെ ജ്യോതിസ്വരൂപനായ അമൃതത്തെ ദേവഗണ ആയുസ് എന്ന പ്രകാരത്തിൽ ഉപാസിക്കുന്നു

65. ഉപഃ യസ്മിൻപഞ്ച പഞ്ചജനാ ആകാശശ്ച പ്രതിഷ്ഠിതഃ, തമേവ മന്യ ആത്മാനം വിദാൻ ബ്രഹ്മാ മൃതോ f മൃതം

യാതൊന്നിൽ പഞ്ചജനങ്ങളും, ആകാശവും പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നുവോ, ആ ആത്മാവിനെത്തന്നെ അമൃതബ്രഹ്മമായി, ഞാൻ അംഗീകരിക്കുന്നു. ആ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നവനായ ഞാൻ അമരൻതന്നെയാകുന്നു.

66. ഉപഃ പ്രാണസ്യ പ്രാണമൃത ചക്ഷുഷശ്ചക്ഷുരുത ശ്രോതസ്യ ശ്രോത്രം മനസോ യേ മനോ വിദ്യുഃ തേ നിചികൃർബ്രഹ്മ പുരാണമഗ്ര്യം

യാതൊരുത്തർ അതിനെ പ്രാണന്റെ പ്രാണനായും ശ്രോത്രത്തിന്റെ ശ്രോത്രമായും, മനസ്സിന്റെ മനസ്സായും, ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവർ പുരാതനവും അഗ്ര്യവുമായ ആ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നു.

67. ഉപഃ മനസൈവാനുദ്രഷ്ടവ്യം നേഹ നാനാസ്തി കിഞ്ചന, മൃത്യോ സ മൃത്യുമാപ്നോതി യ ഇഹ നാനേവ പശ്യതി.

ബ്രഹ്മത്തെ ആചാര്യോപദേശപൂർവ്വം വീക്ഷിക്കണം. ഇതിൽ നാനാത്വം യാതൊന്നുമില്ല. യാതൊരുത്തൻ ഇതിൽ നാനാത്വത്തിന് തുല്യമായി കാണുന്നുവോ, അവൻ മൃത്യുവിൽക്കൂടി മൃത്യുവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

68. ഉപഃ ഏകദൈവാനുദ്രഷ്ടവ്യമേതദപ്രമേയം ധ്വവം വിരജഃ പര ആകാശാദജ ആത്മാ മഹാൻ ധ്രുവഃ

ആ ബ്രഹ്മത്തെ ആചാര്യോപദേശത്തിനുശേഷം ഒരേ രീതിയിൽതന്നെ വീക്ഷിക്കണം. ഈ ബ്രഹ്മം അപ്രമേയവും, അവിചലിതവും, നിർമ്മലവും, ആകാശത്തേക്കാളും സൂക്ഷ്മവും, അജന്മാവും, മഹത്തും അവിനാശിയും ആകുന്നു.

69. ഉപ- തമേവ ധീരോ വിജ്ഞായ പ്രജ്ഞം കുർവീത ബ്രഹ്മണഃ, നാനുധ്യായാദ് ബഹുണ്ഛരബ്ദാൻ വാചോ വിഗ്ലാപന ഓം ഹി തദിതി

ബുദ്ധിമാനായ ബ്രാഹ്മണൻ അതിനെത്തന്നെ അറിഞ്ഞ് അതിൽനിന്നു അറിവു സമ്പാദിക്കണം. വളരെയധികം വാക്കുകൾ ഉരുവിടാതിരിക്കട്ടെ. അത് വാക്കുകളുടെ പ്രകടനം മാത്രമാകുന്നു.

70. ഉപ- സ വാ ഏഷ മഹാനജ ആത്മാ യോ f യം വിജ്ഞാനമയഃ പ്രാണേഷു യ ഏഷോ f ന്തർഹൃദയ ആകാശസ്തമസ്മിഞ്ചേരതേ സർവസ്യ വശീ സർവ സ്യേശാനഃ സർവസ്യാധിപതിഃ സ ന സാധുനാ കർമണാ ഭൂയാനോ ഏവാസാധുനാ കനീയാനേഷ സർവേശര ഏഷ ഭൂതാധിപതിരേഷ ഭൂതപാല ഏഷ സേതുർവിധരണ ഏഷാം ലോകാനാമസ്മ ഭേദായ തമേതം വേദാനുവചനേന ബ്രാഹ്മണാ വിവിദിഷന്തി യജേണേ ദനേന തപ

സാനാശകേനൈതമേവ വിദിത്വാ മുനിർഭവതി, ഏതമേവ പ്രപ്രാജിനോ ലോകവിചരന്തഃ പ്രപ്രജന്തി, ഏതദ്ധ സ്മവൈ തത്പൂർവേ വിദാഓസ പ്രജാം ന കാമയന്തേ കിം പ്രജയാ കരിഷ്യാമോ യേഷാം നോ f യമാത്മായം ലോക ഇതി തേ ഹ സ്മ പുത്രൈഷണായശ്ച വിത്തെഷണായശ്ച ലോകൈഷണായശ്ച വ്യുത്ഥായാഥ ഭിക്ഷാചര്യ ചരന്തി യാ ഹ്യേവ പുത്രൈഷണാ സാ വിത്തെഷണായാ വിത്തെഷണാ സാ ലോകൈഷണോഭേ ഹ്യേതേ ഏഷണേ ഏവ ഭവതഃ സ ഏഷ നേതി നേത്യാത്മാ ഗൃഹ്യോ ന ഹി ഗൃഹ്യതേ f ശീർയോ ന ഹി ശീർയതേ f സങ്ഗോ ന ഹി സജ്യതേ f സിതോ ന വ്യഥതേ ന രിഷ്യത്യേതമുഹൈവൈതേ ന തരത ഇത്യുതഃ പാപമകരവമിത്യുതഃ കല്യാണമകരവമിത്യുഭേ ഉ ഹൈവൈഷ ഏതേ തരതി നൈനം കൃതാകൃതേ തപതഃ

ഈ മഹാൻ അജന്മാവായ ആത്മാവ്, അതായത് പ്രാണനിൽ വിജ്ഞാനമയമായിരിക്കുന്നത് ഹൃദയമാകുന്ന ആകാശത്തിൽ വസിക്കുന്നു. അത് എല്ലാത്തിനേയും കീഴ്പ്പെടുത്തുന്നതും, എല്ലാത്തിന്റെയും അധിപതിയും ആകുന്നു. അത് ശുഭകർമ്മങ്ങളാൽ വളരുകയോ, അശുഭകർമ്മങ്ങളാൽ തളരുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. അത് സർവ്വേശരനാകുന്നു; ഭൂതങ്ങളുടെ അധിപതിയും, ഭൂതങ്ങളെ പാലിക്കുന്നവനുമകുന്നു. ഈ ലോകങ്ങളുടെ മര്യാദ ഭംഗപ്പെടാതിരിക്കട്ടെ- ഈ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി അത് ഇവയെ വഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സേതുവാകുന്നു. (ഉപനിഷത്തുകളിൽ ഇതിന്റെ സ്വരൂപത്തെ വിവരിക്കുന്നുണ്ട്) അത് ഈ ആത്മാവിനെ ബ്രാഹ്മണവേദങ്ങളുടെ സാധ്യായം, യജ്ഞം, ദാനം, നിഷ്കാമതപം ഇവകൾ ദാദാ അറിവാ നഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇതിനെത്തന്നെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് മഹർഷിയായിത്തീരുന്നു. ഈ ആത്മലോകത്തെ കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ത്യാഗിയായ പുരുഷൻ എല്ലാമുപേക്ഷിച്ച് കടന്നുപോകുന്നു. (സന്യാസിയായിത്തീരുന്നു) ഈ സന്യാസത്തിന്റെ കാരണം പൂർവ്വവർത്തിയായ ജ്ഞാനികൾ സന്താനങ്ങളെ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല. (അവർ ചിന്തിച്ചിരുന്നത്) നമുക്ക് പ്രജകളിൽനിന്നും എന്തു കിട്ടുന്നു? നമ്മുടെ ആഗ്രഹം ഈ ആത്മലോകം തന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ അവർ പുത്രൈഷയിൽനിന്നും, വിത്തേച്ചരയിൽനിന്നും, ലോകേച്ചരയിൽനിന്നും ഉത്ഥാനം ചെയ്ത് ഭിക്ഷാചര്യ അനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നു. യാതൊരുത്തൻ പുത്രൈഷവാകുന്നുവോ അവൻ വിത്തേച്ചരയും. യാതൊരുത്തൻ വിത്തേച്ചരവാകുന്നുവോ അവൻ ലോകേച്ചരവാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവ രണ്ടും അഭിലാഷങ്ങളാകുന്നു. അവൻ ഈ നേതിനേതി എന്നു ജപിക്കപ്പെടുന്ന ആത്മാവ് അഗൃഹ്യമാകുന്നു. അവൻ ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നില്ല, അത് അശീര്യമാകുന്നു, അതിനു നാശം സംഭവിക്കുന്നില്ല, അത് അസംഗമാകുന്നു, അത് ഒരിക്കലും അസക്തമാകുന്നില്ല, അത് ബന്ധിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ വ്യഥിതമാകുന്നില്ല. അതുപോലെതന്നെ അതിനു ക്ഷയം സംഭവിക്കുന്നില്ല. ഈ ആത്മാവിനെ ഇവ രണ്ടും (പാപപുണ്യ സംബന്ധിയായ ശോകവും ഹർഷവും) പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ, ഇക്കാരണത്താൽ, ഞാൻ പാപം ചെയ്തിരിക്കുന്നു (ഇങ്ങനെ

N

P

I

K

പശ്ചാത്താപവും) ഇക്കാരണത്താൽ ഞാൻ പുണ്യം ചെയ്തിരിക്കുന്നു (ഇപ്രകാരം സന്തോഷിക്കുകയും) ഈ രണ്ടിനേയും അതു കടന്നുപോകുന്നു. ഇങ്ങനെ ചെയ്യപ്പെട്ടതും, ചെയ്യപ്പെടാത്തതുമായ നിത്യകർമ്മങ്ങൾ (ഫലപ്രദാനവും പ്രത്യവായവവും വഴി) തപിപ്പിക്കുന്നില്ല.

71. ഉപ- തദേത ദൃഢാഭ്യുക്തം, ഏഷ നിത്യോ മഹിമാ ബ്രാഹ്മണസ്യ ന വർധതേ കർമണാ നോ കനീയാൻ, തസ്യൈവ സ്യാത് പദവിത്തം വിദിത്യാന ലിപ്യതേ കർമണാ പാപകേനേതി, തസ്മാദേവം വിചാരന്തോ ദാന്ത ഉപരതസ്തിതിക്ഷുഃ സമാഹിതോ ഭൂതാന്തന്യേവാത്മാനം പശ്യതി സർവമാത്മാനം പശ്യതി നൈനം പാപ്മാതരതി സർവ പാപ്മാനം തരതി നൈനം പാപ്മാതപതി സർവ പാപ്മാനം തപതി വിപാപോ വിരജോ f വിചികിത്സോ ബ്രാഹ്മണോ ഭവത്യേഷ ബ്രഹ്മലോകഃ സമ്രാധേനം പ്രാപിതോ f സീതിഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ സോ f ഹം ഭഗവതേ വിദേഹാൻ ദദാമി മാം ചാപി സഹ ദാസ്യായേതി.

ഈ കാര്യംതന്നെ മന്ത്രങ്ങൾ വഴിയായും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത് ബ്രഹ്മവേത്താവിന്റെ നിത്യമായ മഹിമയാകുന്നു. അത് കർമ്മത്താൽ കൂടുന്നുമില്ല, കുറയുന്നുമില്ല. ആ മഹിമയുടെ സ്വരൂപത്തെ അറിയുന്നവരായിരിക്കണം. അത് അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് പാപകർമ്മങ്ങളുമായി അലിഞ്ഞുചേരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവർ ശാന്തരും, ദാന്തരും, ഉപരതരും, തിതിക്ഷുക്കളും, സമാഹിതരുമായി ആത്മാവിൽതന്നെ ആത്മാവിനെ ദർശിക്കുന്നു. എല്ലാത്തിനേയും ആത്മാവു ദർശിക്കുന്നു. അതിന് പാപപുണ്യങ്ങളുടെ പ്രാപ്തിയുണ്ടാകുന്നില്ല, ഇത് എല്ലാ പാപങ്ങളുടേയും മറുകര കടന്നുപോകുന്നു. പാപവും പുണ്യവും ഇതിനെ സമീപിക്കുന്നില്ല, ഇത് എല്ലാ പാപങ്ങളേയും സന്തപ്തമാക്കുന്നു. ഇത് പാപരഹിതവും നിഷ്കമവും, നിസ്സംശയവും, ബ്രാഹ്മണവുമായി ഭവിക്കുന്നു. ഹേ സാമ്രാട്ട്! ഇതാകുന്നു ബ്രഹ്മലോകം. അങ്ങി ഇതിനെ സമീപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ജനകൻ പറഞ്ഞു, ഇതാ ഞാൻ ശ്രീമന് വിദേഹരാജ്യം നൽകുന്നു, അതോടുകൂടി അങ്ങേയ്ക്കു സേവചെയ്യുവാൻ സ്വയം സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

72. ഉപഃ സ വാ ഏഷ മഹാനജ അത്മാന്നാദോ വസുദാനോ വിരുതേ വസുയ ഏവം വേദ

ഈ മഹാനും അജന്മാവുമായ ആത്മാവ് അന്നം ഭക്ഷിക്കുകയും, കർമ്മഫലം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവനെ എല്ലാ കർമ്മഫലങ്ങളും പ്രാപിക്കുന്നു.

73. ഉപഃ സ വാ ഏഷ മഹാനജ ആത്മാജരോ f മരോ f മൂതോ f ഭയോ ബ്രഹ്മാഭയം വൈ ബ്രഹ്മാഭയം ഓം ഹി വൈ ബ്രഹ്മ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

ഈ മഹാനും അജന്മാവുമായ ആത്മാവുതന്നെ അജരവും, അമരവും, അമൃതവും, അഭയബ്രഹ്മാവുമാകുന്നു. അഭയംതന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവൻ ആ അഭയബ്രഹ്മ തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു.

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം

74. ഉപഃ അഥ ഹ യാജ്ഞവൽക്യസ്യ ദേ ഭാര്യോ ബഭൂവതുർമൈത്രേയീ ച കാത്യായനീ ച തയോർഹമൈത്രേയീ ബ്രഹ്മവാദിനീ ബഭൂവ സ്ത്രീപ്രജേണവ തർഹി കാത്യായന്യഥ ഹ യാജ്ഞവൽക്യോ f ന്യദ് വൃത്തമുപാകരിഷ്യൽ

യാജ്ഞവൽക്യൻ മൈത്രേയീ എന്നും കാത്യായനീ എന്നും രണ്ടു ഭാര്യമാരുണ്ടായിരുന്നു എന്നത് പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അവരിൽ മൈത്രേയീ ബ്രഹ്മവാദിനിയും കാത്യായനീ സാധാരണ സ്ത്രീകളുടെ ബുദ്ധിയോടുകൂടിയവളുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ യാജ്ഞവൽക്യൻ സന്യാസചര്യ ആരംഭിക്കുവാനുള്ള ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു.

75. ഉപ- മൈത്രേയീതി ഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യപ്രവ്രജിഷ്യൻ വാ അരേ f ഹമസ്മാത് സ്ഥാനാദസ്മി ഹന്ത തേ f നയാ കാത്യായന്യാനം കരവാണീതി.

യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ മൈത്രേയീ! ഞാനീ ഗൃഹസ്ഥശ്രമത്തിന്റെ സർവ്വസ്വവും ഉപേക്ഷിച്ച് പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നു, അതായത് സന്യാസം സ്വീകരിക്കുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഞാൻ നിന്റെ അനുമതി ആവശ്യപ്പെടുകയും ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ ഈ കാത്യായനിയോടുകൂടി നിനക്കിഷ്ടമാണെങ്കിൽ വസിക്കാം.

76. ഉപ-സാ ഹോവാച മൈത്രേയീ യന്നു മ ഇയം ഭഗോഃ സർവാ പൃഥിവീ വിത്തേന പൂർണാസ്യാത് സ്യാം നാഹം തേനാമൃതാ f ഹോ നേതിനേതി ഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യോ യമൈവോപകരണത്രതാം ജീവിതം തമൈവ തേ ജീവിതഓംസ്യാദമൃതത്വസ്യ തു നാശാസ്തി വിത്തേനേതി.

മൈത്രേയീ പറഞ്ഞു- ഭഗവാൻ! ഈ ധനത്താൽ സമ്പന്നയായ ഭൂമി മുഴുവൻ എന്റേതായിത്തീരുകയാണെങ്കിൽ എനിക്ക് അതോടുകൂടി അമരയായിത്തീരുവാൻ സാധിക്കുമോ, ഇല്ലയോ? യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു-സാധ്യമല്ല; ഭോഗസാമഗ്രികളാൽ സമ്പന്നമായത് മനുഷ്യരുടേതുപോലുള്ള ജീവിതമാകുന്നു, നിന്റെ ജീവിതവും അതുപോലെ ആയിരിക്കും. ധനത്തിൽക്കൂടി അമരത്വത്തെ ആശിക്കേയേ വേണ്ട.

77. ഉപ-സാ ഹോവാച മൈത്രേയീ യേനാഹം നാമൃതാസ്യാം കിമഹം തേന കൂർയാ യദേവ ഭഗവൻ വേദതദേവമേ ബ്രൂഹീതി.

മൈത്രേയീ പറഞ്ഞു:- യാതൊന്നുകൊണ്ട് എനിക്ക് അമരം പ്രാപിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലയോ അതു സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട്

N

P

I

K

ഞാനെന്തു ചെയ്യും? ശ്രീമാൻ! അങ്ങയ്ക്കറിവുള്ള അമൃത ത്വസാധകളെ എനിക്കുപദേശിച്ചു തന്നാലും.

78. ഉപ-സ ഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ പ്രിയായേ വേ വലു നോ ഭവതി സതീ പ്രിയമവ്യധന്ത തർഹി ഭവത്യേതദ് വ്യാഖ്യാസ്യാമി തേ വ്യാച ക്ഷാണസ്യ തു മേ നിദിധ്യാസസ്വേതി

യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു. തീർച്ചയായും. നീ പണ്ടുമു തലേ നമ്മുടെ പ്രിയയായിരുന്നു; ഈ സമയത്തും നീ നമ്മുടെ സന്തോഷത്തെ വളർത്തുന്നു. അതിനാൽ ഹേ ദേവീ! ഞാൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി നിനക്കുവേണ്ടി ഇതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കാം. ഞാൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്ന വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി നീ ചിന്തിക്കണം.

79. ഉപ- സ ഹോവാച ന വാ അരേ പത്യുഃ കാമായ പതിഃ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ പതിഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ ജായായൈ കാമായ ജായാ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ ജായാ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ പുത്രാണാം കാമായ പുത്രാഃ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ പുത്രാഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ വിത്തസ്യ കാമായ വിത്തം പ്രിയം ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ വിത്തം പ്രിയം ഭവതി, ന വാ അരേ പശൂനാം കാമായ പശവഃ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ പശവഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ ബ്രഹ്മണഃ കാമായ ബ്രഹ്മപ്രിയം ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ ബ്രഹ്മ പ്രിയം ഭവതി, ന വാ അരേ ക്ഷത്രസ്യ കാമായ ക്ഷത്രം പ്രിയം ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ ക്ഷത്രം പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ ലോകാനാം കാമായ ലോകാഃ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ ലോകാഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ ദേവാനാം കാമായ ദേവാഃ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ ദേവാഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ വേദാനാം കാമായ വേദാഃ പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ വേദാഃ പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ ഭൂതാനാം കാമായ ഭൂതാനി പ്രിയോ ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ ഭൂതാനി പ്രിയോ ഭവതി, ന വാ അരേ സർവ്വസ്യ കാമായ സർവ്വപ്രിയം ഭവത്യത്ഥനസ്തു കാമായ സർവ്വ പ്രിയം ഭവതി. ആത്മാ വാ അരേ ദ്രഷ്ടവ്യഃ ശ്രോതവ്യോ മന്തവ്യോ നിദിധ്യാസിതവ്യോ മൈത്രേയാത്ഥനി വലാരദൃഷ്ടേ ശ്രുതേ മതേ വിജ്ഞാത ഇദ ഓം സർവ വിദിതം.

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു- അല്ലയോ മൈത്രേയീ പതിയുടെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി പതി പ്രിയപ്പെട്ടവനാകുന്നില്ല, തന്റേതായ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി പതി പ്രിയപ്പെട്ടവനായിത്തീരുന്നു, ഭാര്യയുടെ പ്രയോജനത്തിനു വേണ്ടി ഭാര്യ പ്രിയങ്കരിയാകുന്നില്ല, സ്വന്തമായ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ഭാര്യ പ്രിയപ്പെട്ടവളാകുന്നു, പുത്രന്റെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി പുത്രൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി പുത്രൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനായിത്തീരുന്നു, ധനത്തിന്റെ പ്രയോജനത്തിനു

വേണ്ടി ധനം പ്രിയപ്പെട്ടവനാകുന്നില്ല, തന്റേതായ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ധനം പ്രിയപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു. മൃഗങ്ങളുടെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി മൃഗങ്ങൾ പ്രിയപ്പെട്ടവയാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി മൃഗങ്ങൾ പ്രിയപ്പെട്ടവയായിത്തീരുന്നു, ബ്രാഹ്മണന്റെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ബ്രാഹ്മണൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ബ്രാഹ്മണൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനായിത്തീരുന്നു. ക്ഷത്രിയന്റെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ക്ഷത്രിയൻ പ്രിയനാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ക്ഷത്രിയൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനായിത്തീരുന്നു. ലോകത്തിന്റെ പ്രയോജനത്തിനായി ലോകം പ്രിയപ്പെട്ടതാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനായി ലോകം പ്രിയപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു, ദേവന്മാരുടെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ദേവന്മാർ പ്രിയപ്പെട്ടവരാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ദേവന്മാർ പ്രിയപ്പെട്ടവരായിത്തീരുന്നു. വേദങ്ങളുടെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി വേദങ്ങൾ പ്രിയപ്പെട്ടവയാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി വേദങ്ങൾ പ്രിയപ്പെട്ടവയായിത്തീരുന്നു. ഭൂതങ്ങളുടെ പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ഭൂതങ്ങൾ പ്രിയപ്പെട്ടവരാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി ഭൂതങ്ങൾ പ്രിയപ്പെട്ടവരായിത്തീരുന്നു. എല്ലാവരുടേയും പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി എല്ലാവരും പ്രിയപ്പെട്ടവരാകുന്നില്ല, സ്വന്തം പ്രയോജനത്തിനുവേണ്ടി എല്ലാവരും പ്രിയപ്പെട്ടവരായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ അല്ലയോ മൈത്രേയീ! ആത്മാവുതന്നെ ദർശനീയവും, ശ്രവണീയവും, മനനീയവും, ധ്യാനയോഗ്യവുമാകുന്നു. ഹേ മൈത്രേയീ! തീർച്ചയായും ആത്മാദർശനവും, ശ്രവണവും, മനനവും, വിജ്ഞാനവും ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ഇവയെല്ലാത്തിന്റെയും ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നു.

80. ഉപഃ ബ്രഹ്മതം പരാദാദ് യോ f ന്യത്രാത്ഥനോ ബ്രഹ്മ വേദ ക്ഷത്രം ത പരാദാദ് യോ f ന്യത്രാത്ഥനഃ ക്ഷത്രം വേദ ലോകാസ്തം പരാദുര്യോ f ന്യത്രാത്ഥനോ ലോകാൻ വേദ വേദാസ്തം പരാദുര്യോ f ന്യത്രാത്ഥനോ ദേവൻ വേദ വേദാസ്തം പരാദുര്യോ f ന്യത്രാത്ഥനോ വേദൻ വേദ ഭൂതാനി തം പരാദുര്യോ f ന്യത്രാത്ഥനോ വേദൻ വേദ ഭൂതാനി തം പരാദുര്യോ f ന്യത്രാത്ഥനോ ഭൂതാനി വേദ സർവതം പരാദാദ് യോ f ന്യത്രാത്ഥനഃ സർവ വേദേദം ബ്രഹ്മേദം ക്ഷത്രമിമേ ലോകാ ഇമേ ദേവാ ഇമേവേദാ ഇമാനി ഭൂതാനീദ ഓം സർവ യദയമാത്മാ

യാതൊരുത്തൻ ബ്രാഹ്മണജാതിയെ ആത്മാവിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ ബ്രാഹ്മണജാതി പരാജയപ്പെടുത്തുന്നു. ആർ ക്ഷത്രിയജാതിയെ ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ ക്ഷത്രിയജാതി പരാജയപ്പെടുത്തുന്നു. ആർ ലോകത്തെ ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ ലോകം പരാജയപ്പെടുത്തുന്നു. ആർ ദേവതകളെ ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ ദേവതകൾ പരാജയപ്പെടുത്തുന്നു. ആർ വേദങ്ങളെ ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ വേദങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുത്തുന്നു. ആർ ഭൂതങ്ങളെ ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ ഭൂതങ്ങൾ പരാ

N

P

I

K

ജയപ്പെടുത്തുന്നു. ആർ എല്ലാവരെയും ആത്മാവിൽനിന്നും ഭിന്നമായി കരുതുന്നുവോ, അവനെ എല്ലാവരും പരാജയപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മണജാതി, ഈ ക്ഷത്രിയജാതി, ഈ ലോകം, ഈ ദേവന്മാർ, ഈ വേദങ്ങൾ, ഈ ഭൂതങ്ങൾ, ഈ എല്ലാവരും, കൂടാതെ മറ്റേതെല്ലാമുണ്ടോ, അവയെല്ലാം ആത്മാവുതന്നെയാകുന്നു.

81. ഉപഃ സ യഥാ ദുന്ദുഭേരഹന്യമാനസ്യ ന ബാഹ്യാത്ത്ഛരബ്ദാത്ത്ഛരക്നുയാദ് ഗ്രഹണായ ദുന്ദുഭേരസ്തു ഗ്രഹണേന ദുന്ദുഭ്യോഘാതസ്യ വാ ശബ്ദോ ഗൃഹീതഃ

ഒരു ദുന്ദുഭിയുടെ മേൽ വടി മുതലായവകൊണ്ട് ആഘാതമേൽപ്പിക്കപ്പെടുന്നു, ആ ദുന്ദുഭിയുടെ ബാഹ്യശബ്ദങ്ങളെ ആർക്കും ഒരു വിധത്തിലും ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല, എന്നാൽ ദുന്ദുഭിയേയോ അഥവാ അതിന്റെ ആഘാതത്തേയോ ഗ്രഹിക്കുന്നതോടുകൂടി അതിന്റെ ശബ്ദവും ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

82. ഉപഃ സ യഥാ ശബ്ദസ്യ ധ്വമയമാനസ്യ ന ബാഹ്യാത്ത്ഛരബ്ദാത്ത്ഛരക്നുയാദ് ഗ്രഹണായ ശബ്ദസ്യ തു ഗ്രഹണേന ശബ്ദധ്വമസ്യ വാ ശബ്ദോ ഗൃഹീതഃ.

വായിൽവെച്ചുതുണ ശബ്ദം ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ ആരും സമർത്ഥരാകുന്നില്ല, എന്നാൽ ശബ്ദം ഉതൽ ഗ്രഹിക്കുന്നതോടുകൂടി അതിന്റെ ശബ്ദവും ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതായിത്തീരുന്നു.

83. ഉപഃ സ യഥാ വീണായൈ വാദ്യമാനായൈ ന വാദ്യാത്ത്ഛരബ്ദാത്ത്ഛരക്നുയാദ് ഗ്രഹണായ വീണായൈ തു ഗ്രഹണേന വീണാവദസ്യ വാ ശബ്ദോ ഗൃഹീതഃ

വായിക്കപ്പെടുന്ന വീണയുടെ, ബാഹ്യശബ്ദത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ ആരും സമർത്ഥരാകുന്നില്ല, എന്നാൽ വീണയോ അതിൻറെ വായിക്കലിനേയോ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനോടുകൂടി ആ ശബ്ദവും ഗൃഹീതമായിത്തീരുന്നു.

84. ഉപ-സ യഥാ ff ദ്രൈധാഗേരഭ്യോഹിതസ്യ പൃഥഗ്ധൃമാ വിനിശ്ചരന്ത്യേവം വാ അരേ f സ്യ മഹതോ ഭൂതസ്യ നിശ്ചസിതമേത്ദ് യദ്യഗേദോ യജൂർവേദഃ സാമവേദോ f ധർവാങ്ഗിരസ ഇതി ഹാസഃ പുരാണം വിദ്യാ ഉപനിഷദഃ ശ്ലോകാഃ സൂത്രാണുസുവ്യാഖ്യാനാനി വ്യാഖ്യാനാനിഷ്ട ഓഹൃതമാശിതം പായിതമയം ച ലോകഃ പരശ്ചലോകഃ സർവാണി ച ഭൂതാന്യസ്യൈവൈതാനി സർവാണി നിശ്ചസിതാനി

നനഞ്ഞുകുതിർന്ന വിറകു കുത്തുന്നതിൽനിന്നും പ്രത്യേകമായ രീതിയിലുള്ള ധൃമം ഉയരുന്നതുപോലെ ഹേ മൈത്രേയീ! ഈ ഋഗ്വേദവും, സാമവേദവും, അഥർവവേദവും, ഇതിഹാസവും, പുരാണവും, വിദ്യയും, ഉപനിഷത്തുകളും,

ശ്ലോകങ്ങളും (ബ്രഹ്മണമന്ത്രം) സൂത്രങ്ങളും (വൈഷ്ണവസ്തു സംഗ്രഹവാക്യം) സൂത്രങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനവും, മന്ത്രങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനവും, യജ്ഞങ്ങളും ഹവനവും, ആശിതവും, പായിതവും, ഈ ലോകവും, പരലോകവും, സമ്പൂർണ്ണഭൂതങ്ങളും എല്ലാം ഇതിന്റെ നിശ്ചാസങ്ങൾതന്നെയാകുന്നു.

85. ഉപ- സ യഥാ സർവാസാമപാ ഓം സമുദ്ര ഏകായനമേവ ഓം സർവേഷാ ഓം സ്പർശാനാം തഗേകായനമേവ ഓം സർവേഷാം ഗന്ധാനാം നാസികേ ഏകായനമേവ ഓം സർവേഷാം ഓം രസാനാം ജീഹ്വൈ കായനമേവ ഓം സർവേഷാ ഓം രൂപാനാം ചക്ഷുരേകായനമേവ ഓം സർവേഷാ ഓം ശബ്ദാനാം ശ്രോത്രമേകായനമേവ ഓം സർവേഷാ ഓം സങ്കല്പാനാം മനഏകായനമേവ ഓം സർവാസാം വിദ്യാനാം ഓം ഹൃദയമേ കായനമേവ ഓം സർവേഷാ കർമ്മണാ ഓം ഹസ്തമേകായനമേവ ഓം സർവേഷാമാനന്ദാസമുപസ്ഥ ഏകായനമേവ ഓം സർവേഷാം വിസർഗാണാം പായുരേകായനമേവ ഓം സർവേഷാമാധാനാം പാദാവേകായനമേവ ഓം സർവേഷാം വേദാനാം വാഗേകായനം

സമുദ്രം എങ്ങിനെ എല്ലാ ജലങ്ങൾക്കും അയനം (പ്രളയസ്ഥാനം) ആകുന്നു അതുപോലെ എല്ലാ സ്പർശനങ്ങൾക്കും തൊലി ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ ഗന്ധങ്ങൾക്കും രണ്ടു നാസിക ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ രസങ്ങൾക്കും ജീഹ്വ ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ രൂപങ്ങൾക്കും ചക്ഷുസ്സ് ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ ശബ്ദങ്ങൾക്കും ശ്രോത്രം ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ സങ്കല്പങ്ങൾക്കും മനസ്സ് ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ വിദ്യകൾക്കും ഹൃദയം ഒരു അയനമാകുന്നു, സമസ്ത കർമ്മങ്ങൾക്കും കൈ ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ ആനന്ദങ്ങൾക്കും ഉപസ്ഥം ഒരു അയനമാകുന്നു, എല്ലാ വിസർഗ്ഗങ്ങൾക്കും ഗുദം ഒരു അയനമാകുന്നു, സമസ്തമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കും രണ്ടു ചരണങ്ങൾ ഒരു അയനമാകുന്നു. ഇതുപോലെ തന്നെ എല്ലാ വേദങ്ങൾക്കും വാക്ക് ഒരു അയനമാകുന്നു.

86. ഉപ- സ യഥാ സൈന്ധവധനോ f നന്തരോ f ബാഹ്യഃ കൃത്സ്പനോരസധന ഏവൈവം വാ അരേ f യമാത്മനന്തരോ f ബാഹ്യഃ കൃത്സ്പനഃ പ്രജ്ഞാനധന ഏവൈവതേദ്യോ ഭൂതേദ്യഃ സമുത്ഥായ താന്യേവാനു വിനശ്യതി ന പ്രേത്യ സംജ്ഞാസ്തീത്യരേ ബ്രവീ മീതി ഹോവാച യാജ്ഞവല്കൃഃ

എപ്രകാരം ഉപ്പിന്റെ ഒരു കഷണം ബാഹ്യാന്തരഭേദമില്ലാതെ രസസമ്പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നുവോ, ഹേ മൈത്രേയീ, അപ്രകാരം തന്നെ ഈ ആത്മാവു ബാഹ്യാന്തരഭേദരഹിതമായി സമ്പൂർണ്ണമായ പ്രജ്ഞായനത്തോടുകൂടി നിലനിൽക്കുന്നു. ഇത് ഈ ഭൂതങ്ങളോടുകൂടി ഉത്ഥിതമാകുകയും അവയോടുകൂടി തന്നെ നശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം മരണത്തോടുകൂടി അത് നാമാവശേഷമായിത്തീരുന്നു. ഹേ മൈത്രേയീ! ഞാനിപ്രകാരം പറയുന്നു. ഇങ്ങിനെ യാജ്ഞവല്കൃൻ പറഞ്ഞു.

N

P

I

K

87. ഉപ- സാ ഹോവാച മൈത്രേയ്യത്രൈവ മാ ഭഗവാൻ മോഹാന്തമാപീപിയന്ന വാ അഹമിമം വിജാനാമീതി സ ഹോവാച ന വാ അരേ f ഹം മോഹം ബ്രവീമ്യവിനാശീ വാ അരേ f യമാത്മാനുചരിത്തിധർമാ

മൈത്രേയി പറഞ്ഞു ശ്രീമാൻ അങ്ങ് എന്നെ ഇവിടെതന്നെ മോഹത്തിൽ പതിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ വിശേഷവിധിയായി എനിക്കൊന്നും തന്നെ മനസ്സിലായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:- അല്ലയോ മൈത്രേയീ ! ഞാൻ മോഹസംബന്ധമായി യാതൊന്നും തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഈ ആത്മാവ് നിശ്ചയമായും അവിനാശിയും, അനുചരദ്രവ്യത്തോടുകൂടിയതുമായാകുന്നു.

88. ഉപ- യത്ര ഹി ദൈതമിവ ഭവതി തദിതര ഇതരം പശ്യതി തദിതര ഇതരം ജീവ്രതി തദിതര ഇതര ഓഃ രസയതേ തദിതര ഇതരമഭിവദതി തദിതര ഇതര ഓം ശൃണോതി തദിതര ഇതരം മനുതേ തദിതര ഇതര ഓം സ്പൃശതി തദിതര ഇതരം വിജാനാതി യത്ര ത്വസ്യ സർവമാമൈമവാഭൂത് തത് കേന കം പശ്യേത് തത് കേന കം ജീവ്രേലത് തത് കേന ന ഓം രസയേത് തത് കേന കമഭിവദേത് തത് കേന ക ഓം ശൃണുയാത് തത് കേന കം മനീത തത് കേന ക ഓം സ്പൃശ്യേത് തത് കേന കം വിജാനീയാത് യേനേദ ഓം സർവ വി ജാനാതി തം കേന വിജാനീയാത് സ ഏഷ നേതി നേത്യാത്മാഗൃഹ്യാ ന ഹി ഗൃഹ്യതേ f ശീര്യോ ന ഹി ശീര്യതേ f സങ്ഗോ ന ഹി സജ്യതേ f സിതോ ന വ്യഥതേ ന രിഷ്യതി വിജ്ഞാതാരമരേ കേന വിജാനീയാദിത്യുക്താനുശാസനാസി മൈത്രേയ്യേതാവദരേ വല്വമൃതത്വമിതി ഹോക്ത്വാ യാജ്ഞവല്ക്യോ വിജഹാര

എവിടെ (അവിദ്യാവസ്ഥാനത്തിൽ) ദൈതമുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ, അവിടെ അന്യം അന്യത്തെ ദർശിക്കുന്നു. അന്യം അന്യത്തെ ശ്വസിക്കുന്നു, അന്യം അന്യത്തെ ആസ്വദിക്കുന്നു, അന്യം അന്യത്തെ അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു, അന്യം അന്യത്തെ ശ്രവിക്കുന്നു, അന്യം അന്യത്തെ മനനം ചെയ്യുന്നു. അന്യം അന്യത്തെ സ്പർശിക്കുന്നു, അന്യം അന്യത്തെ വിശേഷവിധിയായി ഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ എവിടെ ഇതിനുവേണ്ടി എല്ലാ ആത്മാക്കളും ആയിത്തീരുന്നുവോ, അവിടെ ഏതിൽക്കൂടി ഏതിനെ ദർശിക്കും? എന്തിൽക്കൂടി എന്തിനെ ശ്വസിക്കും? എന്തിൽക്കൂടി എന്തിന്റെ രസം ആസ്വദിക്കും? എന്തിൽക്കൂടി എന്തിനെ ആസ്വദിക്കും? എന്തിൽക്കൂടി എന്തിനെ ശ്രവിക്കും? എന്തിൽക്കൂടി ആരെ അഭിവാദനം ചെയ്യും? എന്തിൽക്കൂടി എന്തിനെ മനനം ചെയ്യും? എന്തിൽക്കൂടി എന്തിനെ സ്പർശിക്കും? ആരിൽക്കൂടി ആരെ അറിയും? യാതൊന്നുവഴിയായി പുരുഷൻ ഇവയെല്ലാം അറിയുന്നുവോ, അതിനെ ഏതു സാധനയാൽ അറിയും? നേതിനേതി ഇപ്രകാരം നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്ന ആത്മാവ് അഗൃഹ്യമാകുന്നു-അതറിയപ്പെടുന്നില്ല; അശീര്യമാകുന്നു-അതിനു വിനാശം സംഭവിക്കുന്നില്ല; അസംഗമാകുന്നു-അതാസക്തമാകുന്നില്ല; അബദ്ധമാകുന്നു-

അത് വ്യഥിതവും, ക്ഷീണിതവുമായിരിക്കില്ല, ഹേ മൈത്രേയീ! വിജ്ഞാതാവിനെ ഏതു മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്നത്? ഇപ്രകാരം നിനക്കുപദേശം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മൈത്രേയീ! മനസ്സിലാക്കൂ; അമൃതതം ഇത്രയും മാത്രമേ ഉള്ളൂ. ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് യാജ്ഞവല്ക്യൻ പരിവ്രജക (സന്യാസി) നായിത്തീർന്നു.

ആറാം ബ്രഹ്മണം

89. ഉപഃ അഥ വ ഓംശഃ പൗതിമാഷ്യോ ഗൗപവനാദ് ഗാപവനഃ പൗതിമാഷ്യാത് പൗതിമാഷ്യോ ഗൗപവനാദ് ഗൗപവനഃ കൗശികാത് കൗശികഃ കൗണ്ഡിന്യത് കൗണ്ഡിന്യഃ ശാണ്ഡില്യാഛാണ്ഡില്യഃ കൗശികച്ച ഗൗതമാച്ച ഗൗതമഃ.

ഇന് യാജ്ഞവല്ക്യകാണ്ഡത്തിന്റെ വംശപരമ്പര പറയുന്നു -പൗതിമാഷ്യൻ ഗൗപവനനിൽനിന്നും, ഗൗപവനൻ പൗതിമാഷ്യനിൽനിന്നും, പൗതിമാഷ്യൻ ഗൗപവനനിൽനിന്നും, ഗൗപവനൻ കൗശികനിൽനിന്നും, കൗശികൻ കൗണ്ഡിന്യനിൽനിന്നും, കൗണ്ഡിന്യൻ ശാണ്ഡില്യനിൽനിന്നും, ശാണ്ഡില്യൻ കൗശികനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ ഗൗതമനിൽനിന്നും

90. ഉപഃ അഗ്നിവേശ്യദാഗ്നിവേശ്യോ ഗാർഗ്യാദ് ഗാർഗ്യാ ഗാർഗ്യാദ് ഗാർഗ്യാ ഗൗതമാദ് ഗൗതമഃ സൈതവാത് സൈതവഃ പാരാശര്യായണാത് പാരാശര്യായണോ ഗാർഗ്യായണാദ് ഗാർഗ്യായണ ഉദ്ദാലകായനാദുദ്ദാലകായനോ ജാവാലായനാജ്ജാവാലായനോ മാധ്യന്ദിനായനാന്ധ്യന്ദിനായനഃ സൗകരായണാത് സൗകരായണഃ കാഷായണാത് കാഷായണഃ സായകായനാത് സായകായനഃ കൗശികായനേ; കൗശികായനീഃ

(ഗൗതമൻ) അഗ്നിവേശ്യനിൽനിന്നും, അഗ്നിവേശ്യൻ ഗാർഗ്യാനിലനിന്നും, ഗാർഗ്യാൻ ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ സൈതവനിൽനിന്നും, സൈതവൻ പാരാശര്യയണനിൽനിന്നും, പാരാശര്യയണൻ ഗദാർഗ്യായണനിൽനിന്നും, ഗാർഗ്യായണൻ ഉദ്ദാലകായനിൽനിന്നും, ഉദ്ദാലകായനൻ ജാവാലായനനിൽനിന്നും, ജാവാലായനൻ മാധ്യന്ദിനായനനിൽനിന്നും, മാധ്യന്ദിനായനൻ സൗകരായണനിൽനിന്നും, സൗകരായണൻ കാഷായണനിൽനിന്നും, കാഷായണൻ സായകായനനിൽനിന്നും, സായകായനൻ കൗശികായനിൽനിന്നും, കൗശികായനി

91. ഉപഃ ഘൃതകൗശികാദ് ഘൃതകൗശികഃ പാരാശര്യായണാത് പാരാശര്യായണഃ പാരാശര്യായണാത് പാരാശര്യോ ജാതുകർണ്ണാജ്ജാതുകർണ്ണ ആസുരായണാച്ച യാസ്കാച്ചാസുരായണസ്ത്രൈവണേ സ്ത്രൈവണിരൗപജന്ധനേരൗപജന്ധനിരാസുരേ രാസുരീർഭാരദാജാദ് ഭാരദാജ ആത്രേയാദാത്രേയോ മാണ്ടേർമാണ്ടിർ ഗൗതമാദ് ഗൗതമോ ഗൗതമാദ് ഗൗതമോ വാത്സ്യാദ് വാത്സ്യഃ ശാണ്ഡില്യാഛാണ്ഡില്യഃ കൈശോര്യാത് കാണ്ഡ്യാത് കൈശോര്യാഃ കാണ്ഡ്യഃ കുമാരഹാരിതാത് കുമാര

N

P

I

K

ഹാരിതോ ഗാലവാദ്ഗാലവോ വിദർഭികൗണ്ഡിന്യാദ് വിദർഭികൗണ്ഡിന്യോ വത്സനപാതോ ബാഭ്രവാദ് വത്സനപാദ് ബ്രാഭുവഃ പഥഃ സൗഭരാത് പഥാഃ സോഭരോ f യാസ്യാദങ്ഗിരസാദയാസ്യ അങ്ഗിരസ ആഭൃതേസ്താഷ്ടാദാഭൃതിസ്താഷ്ടോ വിശ്വരൂപാത് ത്യാ ഷ്ടാദ് വിശ്വരൂപസ്താഷ്ടാശിദ്യാമശിനൗ ദധീച ആഥർവണാദ് ദധ്യങ്ങ്ദാമർവണോ f മർവണോ ദൈവാദമർവാ ദൈവോ മൃത്യോഃ പ്രാധാഃഽസന മൃത്യുഃ പ്രാധാഃഽസനഃ പ്രാധാഃഽസനാത് പ്രാധാ ഓസന ഏകർഷേരേ കർഷിപ്രചിത്തേർവിപ്രചി ത്തിർവ്യേഷ്യേർവ്യഷ്ടിഃ സനാരോഃ സനാരോഃ സനാ ത്താത് സനാതനഃ സന ഗാത സനഗഃ പരമേഷ്ഠിനഃ പരമേഷ്ഠി ബ്രഹ്മണോ ബ്രഹ്മ സ്വയംഭൂ ബ്രഹ്മണേ നമഃ.

ഘൃതകൗശികിനിന്നും, ഘൃതകൗശികൻ പാരാശാര്യോ യണനിൽനിന്നും, പാരാശാര്യായണൻ പാരാശര്യയിൽനിന്നും, പാരാശര്യ ജാതുകർണ്ണയിൽനിന്നും, ജാതുകർണ്ണ ആസുരായണനിൽനിന്നും, ആസുരായണൻ യാസ്കനിൽനിന്നും, ആസുരായണൻ ത്രൈവർണ്ണിയിൽനിന്നും, ത്രൈവർണ്ണി ഔപജന്ധിനിയിൽനിന്നും, ഔപജന്ധിനി ആസുരിയിൽനിന്നും, ആസുരി ഭാരദാജനിൽനിന്നും, ഭാരദാജൻ അത്രേയനിൽനിന്നും, അത്രേയൻ മാണ്ടിയിൽനിന്നും, മാണ്ടി ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ ഗൗതമനിൽനിന്നും, ഗൗതമൻ വാത്സ്യനിൽനിന്നും, വാത്സ്യൻ ശാബ്ദിയിൽനിന്നും, ശാബ്ദിയിൽനിന്നും, കൈശോര്യകാപ്യയിൽനിന്നും, കൈശോര്യകാപ്യ കുമാരഹാരി തനിൽനിന്നും, കുമാരഹാരിതൻ ഗാലവനിൽനിന്നും, ഗാലവൻ വിദർഭീകൗണ്ഡിനിൽനിന്നും, വിദർഭീകൗണ്ഡിനിൽനിന്നും, വത്സനപാദബാഭുവനിൽനിന്നും, വത്സനപാദബാഭുവൻ പഥാസൗഭരനിൽനിന്നും, പഥാസൗഭരൻ അയാസ്യഅംഗിരസ്സിൽനിന്നും, അയാസ്യ അംഗിരസ്സ് ആഭൃതിത്വഷ്ടനിൽനിന്നും, ആഭൃതിത്വഷ്ടൻ വിശ്വരൂപത്വഷ്ടനിൽനിന്നും വിശ്വരൂപത്വഷ്ടൻ അശി വിനികുമാരന്മാരിൽനിന്നും, അശിനികുമാരന്മാർ ദധ്യങ്ങാഥർവർണനിൽനിന്നും, ദധ്യങ്ങാഥർവർണൻ അഥർവാദേവനിൽനിന്നും, അഥർവാദേവൻ മൃത്യുപ്രാധാഃഽസനനിൽനിന്നും, മൃത്യുപ്രാധാഃഽസനൻ പ്രാധാഃഽസനിൽനിന്നും, പ്രാധാഃഽസൻ ഏകർഷിയിൽനിന്നും, ഏകർഷി വിപ്രചിത്തിയിൽനിന്നും, വിപ്രചിത്തി ത്യാഷ്ടിയിൽനിന്നും, ത്യാഷ്ടി സനാരൂപിയിൽനിന്നും, സനാരൂ സനാതനനിൽനിന്നും, സനാതനൻ സനഗനിൽനിന്നും, സനഗൻ പരമേഷ്ഠിയിൽനിന്നും, പരമേഷ്ഠി ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും ഈ വിദ്യ പ്രാപിച്ചു. ബ്രഹ്മാവ് സ്വയംഭൂവാകുന്നു, ബ്രഹ്മാവിനെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

അബ്യാമദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ബ്രാഹ്മണം

1. ഉപ-ഓം പൂർണമദഃ പൂർണമിദം പൂർണാത് പൂർണമുദച്യതേ, പൂർണസ്യ പൂർണമാദായ പൂർണമേവാ വശിഷ്യതേ.

ഇത് (പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാകുന്നു. അത് (സോപാധികമായ ബ്രഹ്മവും) പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ (കാര്യാത്മകമായ പൂർണ്ണത(കാരണാത്മകമായ) പൂർണ്ണതയിൽനിന്നുതന്നെ ഉത്ഭവിക്കുന്നു. ഈ പൂർണ്ണതയിൽനിന്നുതന്നെ (അവിദ്യാകൃതമായ അന്യത്വാഭാവം) മാറ്റിക്കഴിഞ്ഞാൽ പൂർണ്ണതതന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു.

2. ഉപ- ഓം ഖം ബ്രഹ്മ ഖം പുരാണം വായുരം ഖമിതി ഹ സ്മാഹ കൗരവ്യായണീപുത്രോ വേദോ f യം ബ്രഹ്മണോ വിദുർവേദൈനേന യദ് വേദിതവ്യം

ആകാശം ബ്രഹ്മമായ ഓംകാരമാകുന്നു. ആകാശം (ഇവിടെ ജഡം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നില്ല) സനാതന(പരമാത്മാവ്)മാകുന്നു. അതിൽ വായു വസിക്കുന്നു; ആ ആകാശം തന്നെ ഖം (ഒരു മന്ത്രം) ആകുന്നു. ഇപ്രകാരം കൗരവ്യായണീപുത്രൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇത് ഓംകാരമായ വേദമാകുന്നു-ഇപ്രകാരം ബ്രഹ്മണൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ യാതൊന്ന് ജ്ഞാനവ്യമായിരിക്കുന്നുവോ അതിൽ നിന്നും ഇതിന്റെ ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നു.

രണ്ടാം ബ്രഹ്മണം

3. ഉപ- ത്രയാഃ പ്രാജപത്യോഃ പ്രജാപതൗ പിതരി ബ്രഹ്മചര്യേഭ്യേഭ്യേദേവാ മനുഷ്യാ അസുരാ ഉഷി ത്യാ ബ്രഹ്മചര്യേ ദേവാ ഊചുർബ്രവീതു നോ ഭവാനിതി തേഭ്യോ ഹൈതദക്ഷരമുവാച ദ ഇതി വ്യാജ്ഞാസിഷ്ടാ ഇതി വ്യാജ്ഞാസിഷ്ഠേതി ഹോചുർദാമ്യതേതി ന ആത്മേത്യോമിതി ഹോ വാച വ്യാജ്ഞാസിഷ്ടേതി.

ദേവന്മാർ, മനുഷ്യർ, അസുരർ, പ്രജാപതിയുടെ ഈ പുത്രന്മാർ പിതാവായ പ്രജാപതിയുടെ അടുക്കൽ ബ്രഹ്മചര്യ അനുഷ്ഠിച്ചു. ബ്രഹ്മചര്യവ്രതം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്കുപദേശം നൽകിയാലും പ്രജാപതി അവരോട് ദ എന്ന അക്ഷരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു മനസ്സിലായോ? അതിനവർ മറുപടി പറഞ്ഞു- മനസ്സിലായി, അങ്ങ് ഞങ്ങളോട് ദമനം ചെയ്യൂ എന്നാണ് പറഞ്ഞത് അപ്പോൾ പ്രജാപതി, ശരി നിങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു.

4. ഉപ- അഥ ഹൈനം മനുഷ്യാ ഊചുർബ്രവീതു നോ ഭവാനിതി തേഭ്യോ ഹൈതദേവാക്ഷരമുവാച ദ ഇതി വ്യാജ്ഞാസിഷ്ടാ ഇതി വ്യാജ്ഞാസിഷ്ഠേതി ഹോചുർദേത്തേതി ന ആത്മേത്യോമിതി ഹോവാച ത വ്യാജ്ഞാസിഷ്ടേതി

അനന്തരം പ്രജാപതിയോട് മനുഷ്യർ പറഞ്ഞു:- അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്കുപദേശം നൽകിയാലും അവരോട് പ്രജാപതി ദ എന്ന അക്ഷരം തന്നെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു എന്താ മനസ്സിലായോ? മനുഷ്യർ മറുപടി പറഞ്ഞു- അങ്ങ് ഞങ്ങളോട് ദാനം ചെയ്യുവാൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശരി നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്ന് പ്രജാപതി പറഞ്ഞു.

5. ഉപ- അഥ ഹൈനമസുരാ ഊചുർബ്രവീതു നോ ഭവാനിതി തേഭ്യോ ഹൈതദേവാക്ഷരമുവാച ദ

N

P

I

K

ഇതി വ്യജ്ഞാസിഷ്ടാ ഇതി വ്യജ്ഞാസിഷ്ടേ
തിഹോചുർദയധാമിതി ന ആത്മേത്യോമിതി
ഹോവാച വ്യജ്ഞാസിഷ്ടേതി തദേതദേവൈഷാ
ദൈവീ വാഗനവദതി സ്തനയിത്നൂർദ ദ ദ ഇതി
ദാമ്യത ദത്ത ദയധാമിതി തദേതത് ത്രയഓം
ശിക്ഷേദമം ദാനം ദയാമിതി.

പിന്നീട് അസുരന്മാർ പ്രജാപതിയോട് പറഞ്ഞു- അങ്ങ്
ഞങ്ങൾക്കുപദേശം നൽകിയാലും. അവരോടും ദ എന്ന
അക്ഷരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് പ്രജാപതി ചോദിച്ചു മനസ്സിലായോ?
എന്ന്. ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി അവർ പറഞ്ഞു, അങ്ങു ഞങ്ങളോടും
ദയവുള്ളവരാകുവാൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ
പ്രജാപതി നിങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞു. ആ പ്രജാ
പതിയുടെ അനുസരണത്തെ മേഘഗർജ്ജനരൂപിയായ
വാഗ്ദേവി ഇന്നു ദ ദ എന്ന പരിഭാഷപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരി
ക്കുന്നു. അതായത് ദമനം ചെയ്യൂ, ദാനം ചെയ്യൂ, ദയ ചെയ്യൂ
എന്ന്. അതിനാൽ ദമാ, ദാനം, ദയ ഈ മൂന്നും അഭ്യസിക്കു
വിൻ.

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

6. ഉപഃ ഏഷ പ്രജാപതിർയദ് ഹൃദയമേതദ് ബ്രഹ്മൈ
തത് സർവ തദേതത് ത്ര്യക്ഷരഓംഹൃദയമിതി ഹൃ
ഇത്യേകമക്ഷരമഭിഹരന്ത്യസ്മൈ സ്വാശ്യാന്യേ ചയ
ഏവം വേദ ദ ഇത്യേകമക്ഷരം ദദത്യസ്മൈ സ്വാ
ശ്യാന്യേ ച യ ഏവം വേദ യമിത്യേകമക്ഷരമേതി
സ്വർഗ ലോകം യ ഏവം വേദ

യാതൊന്ന് ഹൃദയമാകുന്നുവോ, അത് പ്രജാപതിയാകുന്നു.
ഇതു ബ്രഹ്മമാകുന്നു, ഇത് സർവ്വമാകുന്നു. ഈ ഹൃദയം
മൂന്നക്ഷരങ്ങളോടുകൂടിയ നാമമാകുന്നു. ഹൃ ഇത് ഒരക്ഷരം.
യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അവനു
വേണ്ടി സ്വ ജനങ്ങളും, മറ്റു ജനങ്ങളും ബലിസമർപ്പിക്കുന്നു.
ദ ഇത് ഒരക്ഷരം. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ
അവന് സ്വ ജനങ്ങളും മറ്റുള്ളവരും ബലി സമർപ്പിക്കുന്നു. യം
ഇത് മൂന്നാമത്തെ അക്ഷരമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം
ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവൻ സർഗ്ഗലോകത്തിലേക്കു പോകുന്നു.

നാലാം ബ്രാഹ്മണം

7. ഉപഃ തദ് വൈ തദേതദേവ തദാസ സത്യമേവ സ
യോ ഹൈതം മഹദ് യക്ഷം പ്രഥമജം വേദസത്യം
ബ്രഹ്മേതി ജയതീമാംല്ലോകാഞ്ജിത ഇന്നാസാവദ്യ
ഏവമേതന്മഹദ് യക്ഷം പ്രഥമജം വേദ സത്യം
ബ്രഹ്മേതി സത്യ ഓം ഹേവബ്രഹ്മ

യാതൊന്ന് സത്യം തന്നെയാകുന്നുവോ, ആ ഹൃദയമായ
ബ്രഹ്മംതന്നെ സത്യമാകുന്നു. ആർ ഈ മഹത്തായ (പുഷ്യ)
യക്ഷനെ, പ്രഥമമായി ഉത്ഭവിച്ചവനെ ഇതു സത്യബ്രഹ്മമാ
കുന്നു എന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അവൻ ഈ ലോകങ്ങളെ
കീഴടക്കുന്നു. അവന്റെ ശത്രുക്കൾ അവനധീനമായിത്തീരുന്നു.

അവൻ അസത് (അഭാവഭൂതം) ആയി പരിണമിക്കുന്നു. യാതൊ
രുത്തൻ ഈ മഹത്തായ യക്ഷനെ, (പുഷ്യനീയൻ) പ്രഥമമായി
ഉത്ഭവിച്ചവനെ സത്യബ്രഹ്മത്തെ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നു
വോ, അവന് ഉപരോക്തങ്ങളായ ഫലങ്ങൾ ലഭ്യമാകുന്നു. എന്തു
കൊണ്ടെന്നാൽ ബ്രഹ്മം സത്യം തന്നെയാകുന്നു.

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം

8. ഉപഃ ആപ ഏവേദമഗ്ര ആസുരതാ ആപഃ സത്യമ
സുജന്ത സത്യം ബ്രഹ്മ പ്രജാപതിം പ്രജാപതിർ
ദേവഓം സ്തേ ദേവാ സത്യമേവോ പാസതേ തദേ
തത് ത്ര്യക്ഷരഓംസത്യമിതി സ ഇത്യേകമക്ഷരം
തീത്യേകമക്ഷരം യമിത്യേകമക്ഷരം പ്രഥമോത്തമേ
അക്ഷരേ സത്യം മധ്യതോ ിന്യതം തദേതദന്യത
മുദേ യതഃ സത്യേന പരിഗൃഹീത ഓം സത്യഭൂയ
മേവ ഭവതി നൈവം വിദാ ഓം സമന്യത ഓം
ഹിനസ്തി.

ഈ വ്യക്തമായ ജഗത്ത് ആദ്യം ജലംതന്നെ ആയിരുന്നു.
ആ ജലം സത്യത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനാൽ സത്യം ബ്രഹ്മമാ
കുന്നു. ബ്രഹ്മം പ്രജാപതിയേയും, പ്രജാപതി ദേവകളേയും
സൃഷ്ടിച്ചു. ആ ദേവഗണം സത്യത്തെതന്നെ ഉപാസിക്കുന്നു.
ഈ സത്യം മൂന്നക്ഷരങ്ങളോടുകൂടിയതാണ്. 'സ' ഒരക്ഷരം,
'തീ' ഒരക്ഷരം, 'യം' ഇത് ഒരക്ഷരം ഇവയിൽ പ്രഥമവും അന്തി
മവുമായ അക്ഷരങ്ങൾ സത്യവും മധ്യത്തിലേത് അന്യതവുമാ
കുന്നു. അത്, ഈ അന്യതം രണ്ടു ഭാഗത്തുനിന്നും സത്യ
ത്താൽ പരിഗൃഹീതമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇത് സത്യബഹുലം
തന്നെയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവനെ അന്യതം(അസ
ത്യം)കൊല്ലുന്നില്ല.

9. ഉപ- തദ് യത്തത് സത്യമസൗ സ ആദിത്യോ യ
ഏഷ ഏതസ്മിൻ മണ്ഡലേ പുരുഷോ യശ്ചായം
ദക്ഷിണേ ിക്ഷൻ പുരുഷസ്താവേതാവന്യോന്യ
സ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിതൗ രശ്മിഭിരേഷോസ്മിൻ
പ്രതിഷ്ഠിഃ പ്രാണൈരയമുഷ്മിൻ സ യദോ
ത്ക്രമിഷ്യൻ ഭവതി ശുദ്ധമേവൈതന്മണ്ഡലം
പശ്യതി നൈനമേതേ രശ്മയഃ പ്രത്യായന്തി

യാതൊന്നു സത്യമായിരിക്കുന്നുവോ, അത് ഈ ആദിത്യ
നാകുന്നു. യാതൊന്ന് ഈ ആദിത്യമണ്ഡലത്തിൽ പുരുഷനാ
യിരിക്കുന്നുവോ, യാതൊന്ന് ദക്ഷിണനേത്രത്തിൽ പുരുഷനാ
യിരിക്കുന്നുവോ, അവർ ഈ രണ്ടു പുരുഷന്മാരും ഒന്ന് മറ്റൊ
ന്നിൽ പ്രതിഷ്ഠിമാകുന്നു. ആദിത്യൻ രശ്മികൾ വഴിയായി
ചാക്ഷുഷപുരുഷനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനും, ചാക്ഷുഷപുരുഷൻ
പ്രാണൻവഴിയായി അതിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനും ആകുകയും
ചെയ്യുന്നു. യാതൊരു സമയം ഇവൻ (ചാക്ഷുഷപുരുഷൻ)
ഉത്ക്രമണം ചെയ്യുവാൻ തുടങ്ങുന്നുവോ അപ്പോൾ അവൻ ഈ
മണ്ഡലത്തെ ശുദ്ധമായിതന്നെ വീക്ഷിക്കുന്നു. പിന്നീട് ഈ
രശ്മികൾ ഇവന്റെ അടുക്കലേക്ക് തിരിച്ചുവരുന്നു.

10. ഉപ- യ ഏഷ ഏതസ്മിൻ മണ്ഡലേ പുരുഷ
സ്തസ്യ ഭൂരിതി ശിര ഏകഓം ശിര ഏകമേതദ

N

P

I

K

ക്ഷരം ഭൂവ ഇതി ബാഹു ദൗ ബാഹു ദേ ഏതേ അക്ഷരേ സ്വരീതി പ്രതിഷ്ഠാ ദേ പ്രതിഷ്ഠേ ദേ ഏതേ അക്ഷരേ തസ്യോപനിഷദഹരീതി ഹന്തി പാപ്മാനം ജഹാതി ച യ ഏവം വേദ

ഈ മണ്ഡലത്തിൽ യാതൊരുത്തൻ ഈ പുരുഷനായിരിക്കുന്നുവോ, അവന്റെ ഭൂ ഈ ശിരസ്സാകുന്നു; ശിരസ്സ് ഏകമാകുന്നു; ഈ അക്ഷരവും ഏകമാകുന്നു. ഭൂവ ഇത് ഭൂജമാകുന്നു, ഭൂജങ്ങൾ രണ്ടാകുന്നു ഈ അക്ഷരങ്ങളും രണ്ടാകുന്നു. സ്വ ഇത് പ്രതിഷ്ഠ (ചരണം)യാകുന്നു. പ്രതിഷ്ഠ (ചരണം) രണ്ടാകുന്നു, ഈ അക്ഷരങ്ങളും രണ്ടാകുന്നു. അഹര ഇതവന്റെ ഉപനിഷത്താ (ഗൃഹനാമം) കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അവൻ പാപത്തെ കൊല്ലുകയും, അതിനെ തൃജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

11. ഉപ- യോ f യം ദക്ഷിണേ f ക്ഷൻ പുരുഷസ്തസ്യ ഭൂരിതി ശിര ഏകദാ ശിര ഏകമേതദക്ഷരം ഭൂവ ഇതി ബാഹു ദൗ ബാഹു ദേ ഏതേ അക്ഷരേ സ്വരീതി പ്രതിഷ്ഠാ ദേ പ്രതിഷ്ഠേ ദേ ഏതേ അക്ഷരേ തസ്യോപനിഷദഹരീതി ഹന്തി പാപ്മാനം ജഹാതി ച യ ഏവം വേദ.

യാതൊരുത്തൻ ഈ ദക്ഷിണനേത്രത്തിന്റെ പുരുഷനായിത്തീരുന്നുവോ, അവന്റെ ഭൂ ഈ ശിരസ്സാകുന്നു. ശിരസ്സ് ഏകമാകുന്നു ഈ അക്ഷരവും ഏകമാകുന്നു. ഭൂവ ഇത് ഭൂജമാകുന്നു. ഭൂജങ്ങൾ രണ്ടാകുന്നു, ഈ അക്ഷരങ്ങളും രണ്ടാകുന്നു. സ്വ ഇത് പ്രതിഷ്ഠയാകുന്നു. പ്രതിഷ്ഠ (ചരണം) രണ്ടാകുന്നു, ഈ അക്ഷരങ്ങളും രണ്ടാകുന്നു. അഹര ഇത് അവന്റെ ഉപനിഷത്താ(ഗൃഹനാമം)കുന്നു; യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അവൻ പാപത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നു. അതിനെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു.

ആറാം ബ്രാഹ്മണം

12. ഉപ- മനോമയോ f യം പുരുഷോ ഭാസത്യസ്തസ്മിന്നന്തരീഹൃദയേ യഥാ പ്രീഹിർവാ യവോ വാ സ ഏഷ സർവസ്യേശാനഃ സർവസ്യധിപതിഃ സർവ മിദം പ്രശാസ്തി യദിദം കിഞ്ച

യാതൊരുത്തന്റെ സത്യം (സ്വരൂപം) പ്രകാരം തന്നെയോകുന്നുവോ, അങ്ങിനെയുള്ള ഈ പുരുഷൻ മനോമയനാകുന്നു. അവൻ ആ അന്തർഹൃദയത്തിൽ ധാന്യമോയവമോ ആകുന്നു, അത്ര വലിയ അളവോടുകൂടിയവനാകുന്നു. അവൻ എല്ലാത്തിന്റേയും അധിപതിയും, സ്വാമിയുമാകുന്നു, അതുപോലെ തന്നെ എന്തെല്ലാമുണ്ടോ അവയെല്ലാത്തിനേയും ഉൽക്കർഷ്ടത്തോടുകൂടി ഭരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഏഴാം ബ്രാഹ്മണം

13. ഉപ- വിദ്യുദ് ബ്രഹ്മേത്യാഹുർവിദാനാദ് വിദ്യുദ് വിദ്യത്യേനം പാപ്മനോ യ ഏവം വേദ വിദ്യുദ് ബ്രഹ്മേതി വിദ്യുദ്ഭ്യേ വ ബ്രഹ്മ

വിദ്യുത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. വിദാനം (ബ്രഹ്മണമോ വിനാശമോ) നടത്തുന്നതു കാരണം വിദ്യുത്തായിരിക്കുന്നു. യാതൊരുവൻ വിദ്യുത്ത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അവൻ ഈ ആത്മാവിന്റെ പ്രതികൂലഭൂതമായ പാപങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വിദ്യുത്തുതന്നെ ബ്രഹ്മമാകുന്നു.

എട്ടാം ബ്രാഹ്മണം

14. ഉപ- വാചം യേനുമുഷാസീത തസ്യശ്ചതാരഃ സ്തനഃ സ്വാഹാകാരോ വഷ്ട്കാരോ ഹന്തകാരഃ സ്വധാകാരസ്തസ്യേ ദൗ സ്തനൗ ദേവാ ഉപജീവന്തി സ്വാഹാകാരം ച വഷ്ട്കാരം ച ഹന്തകാരം മനുഷ്യാഃ സ്വധാകാരം പിതരസ്തസ്യ പ്രാണഋഷഭോ മനോ വത്സഃ

വാക്രൂപമായ യേനുവിനെ ഉപാസിക്കട്ടെ. അതിന് സ്വാഹാകാരം വഷ്ട്കാരം ഹന്തകാരം, സ്വാധാകാരം എന്നിങ്ങനെ നാലു സ്തനങ്ങളുണ്ട്. അതിന്റെ രണ്ടു സ്തനങ്ങളായ സ്വാഹാകാരത്തിന്റേയും വഷ്ട്കാരത്തിന്റേയും ഉപജീവികൾ ദേവഗണങ്ങളാകുന്നു. ഹന്തകാരത്തിന്റെ ഉപജീവി മനുഷ്യരും, സ്വാധാകാരത്തിന്റെ പിതൃക്കളുമാകുന്നു. ആ യേനുവിന്റെ പ്രാണൻ വൃഷഭവും, മനസ്സ് വത്സവും ആകുന്നു.

ഒൻപതാം ബ്രാഹ്മണം

15. ഉപ- അയമഗ്നിർവൈശ്യാനരോ യോ f യമന്തഃ പുരുഷേ യേനേദമന്നം പച്യതേ യദിദമദ്യതേ തസ്യേഷ ഘോഷോ ഭവതി യമേതത് കർണാവ വിധായ ശൂണോതി സ യദോത്ക്രമീഷ്യൻ ഭവതി നൈനം ഘോഷ ഓം ശൂണോതി.

യാതൊന്ന് ഈ പുരുഷന്റെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതചെയ്യുന്നുവോ അത് വൈശ്യാനരാഗ്നിയാകുന്നു. തൻമൂലം ഇവൻ അന്നം ഭക്ഷിക്കുകയും, പാകപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ഉറച്ച ശബ്ദം അതിന്റേതാകുന്നു. അതിനെ പുരുഷൻ ചെവിയടച്ചു ശ്രവിക്കുന്നു. പുരുഷൻ ഉത്ക്രമണം ചെയ്യുന്ന സമയത്ത് ഈ ഘോഷം ശ്രവിക്കപ്പെടുന്നില്ല.

പത്താം ബ്രാഹ്മണം

16. ഉപ- യദാ വൈ പുരുഷോ f സ്ഥാല്ലോകാത് പ്രേതി സ വായുമാഗശതി തസ്മൈ സ തത്ര വിജീഹീതേ തഥാ രഥചക്രസ്യ ഖം തേന സ ഊർധ്വ ആക്രമതേ സ ആദിത്യമാനശതി തസ്മൈ സ തത്ര വിജീഹീതേ യഥാ ലമ്ബരസ്യ ഖ തേന സ ഊർധ്വ ആക്രമതേ സ ചന്ദ്രമസമാഗശതി തസ്മൈ സതത്ര വിജീഹീതേ യഥാ ദുന്ദുഭേ ഖം തേന സ ഊർധ്വ ആക്രമതേ സ ലോകമാഗശത്യശോകമഹിമം തസ്മിൻ വസതി ശാശതീ; സമാഃ.

N

P

ഈ പുരുഷൻ ഈ ലോകത്തിൽനിന്നും മരിച്ചുപോകുന്ന സമയം അത് വായുവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. അവിടെ ആ വായു അവനുവേണ്ടി ചരിദ്രയുക്തമായിത്തീരുന്നു-വഴിമാറിക്കൊടുക്കുന്നു. അത് എങ്ങനെയെന്നാൽ രഥചക്രങ്ങളുടെ ദ്വാരംപോലെ തന്നെയാകുന്നു. അതുവഴിയായി അവൻ മുകളിലേയ്ക്കുയരുന്നു. അവൻ സൂര്യലോകത്തിൽ എത്തുന്നു. അവിടെ സൂര്യൻ അവനായി മുൻപോലെയുള്ള ചരിദ്രപമായ മാർഗ്ഗം നൽകുന്നു. അത് ലംബരം എന്ന വാദ്യത്തിന്റെ ദ്വാരംപോലെയുള്ളതാകുന്നു. അതിൽക്കൂടി അവൻ ഊർധ്വഭാഗത്തേയ്ക്കുയരുന്നു. അവൻ ചന്ദ്രലോകത്തിലെത്തുന്നു. അവിടെ ചന്ദ്രനും അവനുവേണ്ടി ചരിദ്രയുക്തമായ മാർഗ്ഗം നൽകുന്നു. അത് ഏതാണ്ട് ദുന്ദുഭിയുടെ ദ്വാരംപോലുള്ളതാകുന്നു. അതുവഴിയായി അവൻ മുകളിലേയ്ക്കു കയറുന്നു. അവൻ ശോകരഹിതനായ ശാരീരിക ദുഃഖരഹിതമായ ലോകത്തിൽ എത്തുകയും അവിടെ നിത്യമായി ആനന്ദവർഷങ്ങൾ വരെ, അതായത് അനേകം ബ്രഹ്മകൽപ്പങ്ങൾ വരെ വസിക്കുന്നു.

പതിനൊന്നാം ബ്രാഹ്മണം

17. ഉപഃ ഏതദ് വൈ പരമം തപോ യദ്ര വ്യാഹിതസ്തപ്യതേ പരമ ഓം ഹൈവ ലോകം ജയതി യ ഏവം വേദൈതദ് വൈ പരമം തപോ യം പ്രേതമരണ്യ ഓം ഹരന്തി പരമഓംഹൈവ ലോകം ജയതി യ ഏവം വേദൈതദ് വൈ പരമം തപോ യം പ്രേതമസാവദ്യാദമതി പരമ ഓം ഹൈവ ലോകം ജയതി യ ഏവം വേദ.

വ്യാധിഗ്രസ്തനായ പുരുഷന് യാതൊരു താപം ഉണ്ടാകുന്നുവോ, അത് നിശ്ചയമായും പരമമായ തപമാകുന്നു; ആർ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ, അവൻ പരമലോകത്തെ കീഴടക്കുന്നു. മൃതപുരുഷനെ ആർ വനത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നുവോ, അത് നിശ്ചയമായും പരമതപമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നുവോ, അവൻ പരലോകത്തെ തന്നെ ജയിക്കുന്നു. മരിച്ച മനുഷ്യനെ ഏതെല്ലാം പ്രകരത്തിൽ ഒരുത്തൻ അഗ്നിയിൽ വയ്ക്കുന്നുവോ, അത് നിശ്ചയമായും പരമതപമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നവന്റെ പരമലോകത്തെ തന്നെ വിജയിക്കുന്നു.

പന്ത്രണ്ടാം ബ്രാഹ്മണം

18. ഉപഃ അന്നം ബ്രഹ്മത്യേക അഹുസ്തന്ന തഥാ പ്യയതി വാ അന്നമ്യതേ പ്രാണാത് പ്രാണോ ബ്രഹ്മത്യേക ആഹുസ്തന്ന തഥാ ശുഷ്യതി വൈ പ്രാണ ഋതേ ിന്നാദേതേ ഹ ത്വേവ ദേവതേ ഏക ധാഭൂയം ഭൂത്വാ പരമതാം ഗഹരതസ്തല സ്മാഹ പ്രാത്യദഃ പി തരം കി ഓം സ്വദേവൈവം വിദ്യുഷേ സാധു കൂർയാ കമേവാസ്മാ അസാധു കൂർയാ മിതി സ ഹ സ്മാഹ പാണിനാ മാ പ്രാത്യദ കസ്ത്വേ നയോരേകധാഭൂയം ഭൂതാ പരമതാം ഗഹരതീതി തസ്മാ ഉ ഹൈതദുവാച വീത്യന്നം വൈ വ്യന്നേ

ഹീമാനി സർവാണി ഭൂതാ നി വിഷ്യാനി രമിതി പ്രാണോ വൈ രം പ്രാണേ ഹീമാനി സർവാണി ഭൂതാനി രമന്തേ സർവാണി ഹ വാ അസ്മിൻ ഭൂതാനി വിശന്തി സർവാണി ഭൂതാ നി രമന്തേ യ ഏവം വേദ

അന്നം ബ്രഹ്മമാണേന്ന് ചിലർ പറയുന്നു, എന്നാൽ അതു ശരിയല്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രാണനില്ലെങ്കിൽ അന്നം അഴുകിപ്പോകുന്നു. പ്രാണൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു എന്ന് ചിലർ പറയുന്നു, എന്നാൽ അതും ശരിയല്ല, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അന്നമില്ലെങ്കിൽ പ്രാണൻ ശുഷ്കിച്ചുപോകുന്നു. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു ദേവകളും ഏകരൂപത്തെ പ്രാപിച്ച് പരമഭാവത്തിലെത്തുന്നു. ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചു കൊണ്ട് പ്രാത്യദമഹർഷി തന്റെ പിതാവിനോട് പറഞ്ഞു- ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നവർക്ക് ഞാൻ ശുഭം ചെയ്യണമോ, അഥവാ അശുഭം ചെയ്യണമോ? (എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, കൃതകൃത്യനായതു കാരണം ആർക്കും അവൻ ശുഭവും അശുഭവും ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല) പിതാവു പറഞ്ഞു:- പ്രാത്യദ! അങ്ങിനെ പറയരുത്. ഈ രണ്ടിൻറെയും ഏകരൂപത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ട് ആരാണു് പരമതത്തെ പ്രാപിക്കുന്നത്? അതിനാൽ അവനോട് അദ്ദേഹം (പിതാവ്) വി എന്നു പറഞ്ഞു. വി തന്നെ അന്നമാകുന്നു. വി-രൂപമായ അന്നത്തിൽതന്നെ ഈ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും പ്രവിഷ്ടമാകുന്നു. രം ഇത് പ്രാണനാകുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ രം അതായത് പ്രാണനിൽ തന്നെ ഈ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും രമിക്കുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവനിൽ ഈ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും പ്രവിഷ്ടമാകുകയും, എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും അവനിൽ രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

പതിമൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

19. ഉപ- ഉക്ഥം പ്രാണോ വാ ഉക്ഥം പ്രാണോ ഹീദ ഓം സർവമുത്ഥാപയത്യുലാസ്മാദുക്ഥവിദ് വീരസ്തിഷ്യത്യുക്ഥസ്യ സായുജ്യ ഓം സലോകതാം ജയതി യ ഏവം വേദജ

ഉക്ഥം ഇപ്രകാരം പ്രാണനെ ഉപാസിക്കട്ടെ. പ്രാണൻ തന്നെ ഉക്ഥമാകുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രാണൻ തന്നെ ഈ എല്ലാത്തിനേയും ഉത്ഥാനം ചെയ്തിക്കുന്നു. ഈ ഉപാസകനിൽനിന്നും ഉക്ഥവേത്താവായ പുത്രൻ ജനിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ, അവൻ പ്രാണന്റെ സായുജ്യവും സാലോക്യവും പ്രാപിക്കുന്നു.

20. ഉപ- യജുഃ പ്രാണോ വൈ യജുഃ പ്രാണോ ഹീമാ നി സർവാണി ഭൂതാനി യുജ്യന്തേ യുജ്യന്തേ ഹാ സ്ഥൈ സർവാണി ഭൂതാനി ശ്രേഷ്ഠായ യജുഷഃ സായുജ്യ ഓം സലോകതാം ജയതി യ ഏവം വേദ.

യജു ഇപ്രകാരം പ്രാണനെ ഉപാസിക്കട്ടെ. പ്രാണൻ തന്നെ യജുസാകുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രാണനിൽ തന്നെ ഈ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും സമ്മേളിക്കുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും ഇതിൽ ശ്രേഷ്ഠത്വത്താൽ ഇതുമായി സംയുക്തമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ഉപാസന നടത്തുന്നവൻ യജുസിന്റെ സായുജ്യവും സാലോക്യവും പ്രാപിക്കുന്നു.

I

K

N

P

I

K

21. ഉപ- സാമ പ്രാണോ വൈ സാമ പ്രാണേ ഹീമാ നി സർവാണി ഭൂതാനി സമൃഞ്ചി സമൃഞ്ചി ഹാസ്മൈ സർവാണി ഭൂതാനി ശ്രേഷ്ഠായ കല്പന്തേ സാമ്നഃ സായുജ്യ ഓം സലോകത്വം ജയതി യ ഏവം വേദ.

സാമം ഇപ്രകാരം പ്രാണനെ ഉപാസിക്കട്ടെ. പ്രാണൻ തന്നെ സാമമാകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രാണനിൽ തന്നെ ഈ എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും സുസംഗതമായിരിക്കുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും അതിനുവേണ്ടി സുസംഗതമാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും അതിനുവേണ്ടി സുസംഗതമാകുകയും അതിന്റെ ശ്രേഷ്ഠതയ്ക്കു വേണ്ടി സമർത്ഥങ്ങളാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം സാമത്തെ ഉപാസിക്കുന്നവൻ അതിന്റെ സായുജ്യത്തേയും, സാലോക്യത്തേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

22. ഉപ- ക്ഷത്രം പ്രാണോ വൈ ക്ഷത്രം പ്രാണോ ഹി വൈ ക്ഷത്രം ത്രായതേ ഹൈനം പ്രാണഃ കണിതോഃ പ്ര ക്ഷത്രമത്രമാപ്നോതി ക്ഷത്ത്രസ്യ സായുജ്യ ഓം സലോകതാം ജയതി യ ഏവം വേദ

പ്രാണൻ ക്ഷത്രിയമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം പ്രാണനെ ഉപാസിക്കൂ. പ്രാണൻ ക്ഷത്രമാകുന്നു. പ്രാണൻതന്നെ ക്ഷത്രമാകുന്നു എന്നത് പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. പ്രാണൻ ഈ ദേവത്തിനെ ശസ്ത്രാദി ജനിതങ്ങളായ ക്ഷത്രങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുന്നു. അത്ര-മറ്റാരിൽനിന്നും ത്രാണനം ലഭിക്കാത്ത ക്ഷത്രം (പ്രാണൻ)ത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ, അവൻ ക്ഷത്രത്തിന്റെ സായുജ്യവും സാലോക്യവും പ്രാപിക്കുന്നു.

പതിനാലാം ബ്രാഹ്മണം

23. ഉപ- ഭൂമിരന്തമിക്ഷം ഭൗരിത്യഷ്ടാവക്ഷരാബഷ്ടാവ ക്ഷരഓഹ വ ഏകം ഗായത്രൈത്യ പദമേതദു ഹൈവാ സ്യ ഏതത് സ യാവദേഷു ത്രിഷു ലോകേഷു താ വദ്ധ ജയതി യോ f സ്യ ഏത ദേവം പദം വേദ

ഭൂമി, അന്തരീക്ഷം, ദ്യോസ് ഇവ എട്ടക്ഷരങ്ങളാണ്. എട്ട ക്ഷരങ്ങളോടുകൂടിയതു തന്നെയാണ് ഗായത്രിയുടെ ഒരു (പ്രഥമ) പാദം. ഇതുതന്നെ (ഭൂമി മുതലായവ) ഈ ഗായത്രിയുടെ പ്രഥമപാദമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ഇതിന്റെ ഈ പദത്തെ ആരറിയുന്നുവോ, അവൻ ഈ ത്രിലോകങ്ങളിൽ എന്തെല്ലാം ഉണ്ടോ അവയെ എല്ലാം കീഴടക്കുന്നു.

24. ഉപ-ഋചോ യജുംഷി സാമാനീത്യഷ്ടാവക്ഷരാ ബൃഷ്ടക്ഷരഓഹ വ ഏകം ഗായത്രൈത്യ പദമേത ദു ഹൈവാസ്യ ഏതത് സ യാവതീയം ത്രയീവിദ്യാ താവദ്ധ ജയതി യോ f സ്യ ഏത ദേവം പദം വേദ.

ഋചാ, യജുംഷി, സാമാനി- ഇവ എട്ടക്ഷരങ്ങളാകുന്നു. എട്ട ക്ഷരങ്ങളോടുകൂടിയിതാണ് ഗായത്രിയുടെ ഒരു (ദ്വിതീയ) പാദം. ഇതു (ഋക്കാദി) തന്നെ ഈ ഗായത്രിയുടെ ദ്വിതീയ പാദമാകു

ന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഇതിന്റെ ഈ പാദത്തെ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ത്രയീവിദ്യ എന്തുമാത്രം ഉണ്ടോ (അതായത് ത്രയീവിദ്യക്ക് എന്തുമാത്രം ഫലമുണ്ടോ) അവയെ എല്ലാം ജയിച്ചെടുക്കുന്നു.

25. ഉപ- പ്രാണോ f പാനോ വ്യാന ഇത്യഷ്ടാവക്ഷരാ ബൃഷ്ടക്ഷരഓഹ വ ഏകം ഗായത്രൈത്യ പദമേതദു ഹൈവാസ്യ ഏതത് സ യാവദിദം പ്രാണിതാവദ്ധ ജയതി യോ f സ്യ ഏതദേവം പദം വേദാമാസ്യ ഏതദേവ തുരീയം ദർശനം പദം പരോരജായ ഏഷ തപതി യദ് വൈ ചതുർഥ തത് തുരീയം ദർശനം പദമിതി ദദൃശ ഇവ ഹ്യേഷ പരോരജാ ഇതി സർവമു ഹ്യവൈഷ രജ ഉപ ര്യുപരി തപത്യേവ ഓഹൈവ ശ്രീയാ യശസാ തപതി യോ f സ്യ ഏതദേവം പദം വേദ.

പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ ഇവ എട്ടക്ഷരങ്ങളാകുന്നു എട്ടക്ഷരങ്ങളോടുകൂടിയതാണ് ഗായത്രിയുടെ ഒരു (തൃതീയ) പാദം. ഗായത്രിയുടെ തൃതീയപാദം ഈ പ്രാണാദികൾതന്നെയാകുന്നു. ആർ ഗായത്രിയുടെ ഈ പാദത്തെ ഇപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുന്നുവോ അവൻ എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളെയും കീഴടക്കി ഭരിക്കുന്നു. അതുപോലെ യാതൊന്ന് തപിച്ചു (പ്രകാശിച്ചു)കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ, അതുതന്നെ ഇവന്റെ തുരീയവും, ദർശനവും പരോരജപദവും ആകുന്നു. ഏത് ചതുർഥമാകുന്നുവോ, അതിനെതന്നെ തുരീയമെന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്നു. ദർശനം പദം ഇതിന്റെ അർത്ഥം-(ഈ ആദിത്യമണ്ഡലസ്ഥപുരുഷൻ) കാണപ്പെടുന്നതുപോലെ (പരോരജാ ഇതിന്റെ അർത്ഥം) ഈ എല്ലാ രജസ്സു (അതായത് എല്ലാ ലോകങ്ങളുടേയും) മുകളിൽ വസിച്ചുകൊണ്ട് പ്രകാശിതമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഗായത്രിയുടെ നാലാംപദത്തെ അറിയുന്നുവനായിരിക്കുന്നുവോ, അവൻ ഇപ്രകാരംതന്നെ ശോഭയാലും കീർത്തിയാലും പ്രകാശിതനായി ഭവിക്കുന്നു.

26. ഉപ- സൈഷാ ഗായത്രേതസ്ഥി ഓം സ്തുരിയേ ദർശതേ പദേ പരോരജസി പ്രതിഷ്ഠിതാ തദ് വൈതത് സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതം ചക്ഷുർവൈ സത്യം ചക്ഷുർഹി വൈ സത്യം തസ്മാദ് യദിദാനീം ദൗവിവദമാനാവേയാതാമഹമദർശമഹമശൗഷ മിതിയ ഏവം ബ്രൂയാദഹവദർശമിതി തസ്മാ ഏവ ശ്രദ്ധധ്യാമ തദ് വൈ തത് സത്യം ബലേ പ്രതിഷ്ഠിതം പ്രാണോ വൈ ബലം തത് പ്രാണേ പ്രതിഷ്ഠിതം തസ്മാദാഹുർബലഓം സത്യോലോ ഗീയ ഇത്യേവം വേഷാ ഗായത്രധ്യാന്തം പ്രതിഷ്ഠിതാ സാഹൈഷാ ഗയാഓസ്തത്രേ പ്രാണോ വൈ ഗയാസ്തത് പ്രാണാഓസ്തത്രേ തദ് യദ് ഗയാ ഓം സ്തത്രേതസ്മാദ് ഗായത്രീ നാമ സ യാമേവാമുഓം സാവിത്രമന്വാഹൈ വൈഷ സാ സ യസ്മാ അന്വാ ഹ തസ്യ ത്രാണാ ഓം സ്ത്രായ തേ.

ഈ ഗായത്രീ ഈ ചതുർഥദർശനപരോരജാ പദത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു ഈ പദം സത്യത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു.

N

P

I

K

ചക്ഷുസ്സ് തന്നെ സത്യമാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സുതന്നെ സത്യമാകുന്നു എന്നു പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. അതിനാൽ രണ്ടു പുരുഷന്മാർ ഞാൻ കണ്ടു ഞാൻ കേട്ടു എന്നിപ്രകാരം വിവാദം നടത്തുകയാണെങ്കിൽ, അവരിൽ ആരും ഞാൻ കണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുകയാണെങ്കിൽ അവനെതന്നെ നമുക്കു വിശ്വസിക്കാം. ആ തുരീയപാദത്തിന്റെ ആശ്രയഭൂതം സത്യബലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു. പ്രാണൻ തന്നെ ബലമാകുന്നു; ആ സത്യം പ്രാണനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു. അതിനാൽ സത്യത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ബലം ഓജസ്വിയാണെന്നു പറയുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ ഗായത്രി അദ്ധ്യാത്മപ്രാണനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു. ഈ ഗായത്രി വാഗാദി പ്രാണനെ ത്രാണനെ ചെയ്തിരുന്നു; അതിനാൽ ഇതിനെ ഗായത്രി എന്ന പേരുണ്ടായി. ആചാര്യൻ എട്ടു വർഷത്തെ വടു (ബ്രഹ്മചാരി) വിനുവേണ്ടിയുള്ള ഉപനയനസമയത്ത് ഏതൊരു സാവിത്രിയുടെ ഉപദേശം നൽകിയിരുന്നുവോ, അത് ഇവൾതന്നെയായിരുന്നു, ഏതെല്ലാം ബ്രഹ്മചാരികൾക്ക് ഇതിന്റെ ഉപദേശം നൽകുന്നുവോ, ഇത് അവരുടെ യെല്ലാം പ്രാണനെ രക്ഷിക്കുന്നു.

27. ഉപ- താ ഓംഹൈതാമേകേ സാവിത്രീമനുഷ്യമേ നാഹുർവാഗനുഷ്ടുബേതദ് വാചമനുബ്രൂമ ഇതി ന തഥാ കുർയാദ് ഗായത്രീമേവ സാവിത്രീമനുബ്രൂയാദ് യദി ഹ വാ അപ്യേവാ വിദ് വഹിവ പ്രതിഗൃഹ്ണാതി ന ഹൈവ തദ് ഗായത്ര്യാ ഏകം ചന പദം പ്രതി.

ചിലർ ശാഖകളോടുകൂടി ഈ അനുഷ്ടുപ്പ് ഛന്ദസോടുകൂടി സാവിത്രിയെ ഉപദേശിക്കുന്നു. (ഗായത്രീ ഛന്ദസിലുള്ള സാവിത്രിയെ ഉപദേശിക്കാതെ അനുഷ്ടുപ്പ് ഛന്ദസിലുള്ള സാവിത്രിയെ ഉപദേശിക്കുന്നു.) വാക്ക് അനുഷ്ടുപ്പാകുന്നു. അതിനാൽ ഞങ്ങൾ വാക്കിനെ തന്നെ ഉപദേശിക്കുന്നു എന്ന് അവർ പറയുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ പാടില്ല. ഗായത്രീ ഛന്ദസിലുള്ള സാവിത്രിയെ ഉപദേശിക്കട്ടെ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ അധികം പ്രതിഗ്രഹിയാകുമെങ്കിൽ അവൻ ഗായത്രീയുടെ ഒരു പാദത്തിനു തുല്യൻപോലുമാകുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല.

28. ഉപ- സ യ ഇമാഓം സ്ത്രംല്ലോകാൻ പൂർണാൻ പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് സോ f സ്യ ഏതത് പ്രഥമം പദ മാപ്നുയാഥ യാവതീയം ത്രയീവിദ്യാ യസ്താവത് പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് സോ f സ്യ ഏതദ് ദിതീയം പദമാപ്നുയാദഥ യാവദീദം പ്രാണിയസ്താവത് പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് സോ f സ്യ ഏതത്തതീയം പദമാപ്നുയാദഥാസ്യ ഏതദേവ തുരീയം ദർശതം പദം പരോരജായ ഏഷ തപതി നൈവ കേനചനാപ്യം കൃത ഉ ഏതാവത് പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത്.

ആർ ഈ മൂന്നു പൂർണ്ണലോകങ്ങളേയും പ്രതിഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവന്റെ അത് (പ്രതിഗ്രഹം) ഈ ഗായത്രിയുടെ ഈ പ്രഥമ പദത്തെ വ്യാപ്തമാക്കുകയും എത്രമാത്രം ഇതു ത്രയീവിദ്യയായിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ ആർ പ്രതിഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അത് (പ്രതിഗ്രഹം) ഇതിന്റെ ഈ ദിതീയപാദത്തെ വ്യാപ്തമാ

ക്കുകയും എത്രമാത്രം ജീവികളുണ്ടായിരിക്കുന്നുവോ അവയെ യാതൊരുത്തൻ പ്രതിഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അത് ഇതിന്റെ ഈ മൂന്നാമത്തെ പാദത്തെ വ്യാപ്തമാക്കുകയും, ഇതുതന്നെ ഇതിന്റെ തുരീയദർശതവും പരോരജപദവുമാകുന്നു. അത് തപിക്കുന്നു. അത് ഒന്നിനാലും പ്രാപ്യമാകുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്രയും പ്രതിഗ്രഹണം ആർക്ക് എവിടെനിന്നും സ്വീകരിക്കുവാൻ കഴിയും?

29. ഉപ-തസ്യാ ഉപസ്ഥാനം ഗായത്ര്യാസ്യേകപദീദി പദീത്രിപദീ ചതുഷ്പദ്യപദസി ന ഹി പദ്യസേ നമസ്തേ തുരീയായ ദർശതായ പ്രദായ പരോരജസേ f സാവദോ മാ പ്രാപദിതി യം ദിഷ്യാദസാവസ്ഥ കാമോ മാ സമൃദ്ധീതി വാ ന ഹൈവാ സ്ഥൈ സ കാമഃ സമൃദ്ധ്യതേ യസ്ഥാ ഏവമുപതിഷ്ഠതേ f ഹമദഃ പ്രപമിതി വാ.

ആ ഗായത്രിയുടെ ഉപസ്ഥാനം- ഹേ ഗായത്രീ! നീ (ഗ്രൈലോക്യരുപമായ പ്രഥമപാദത്താൽ) ഏകപദിയും (മൂന്നു വേദരുപമായ ദിതീയ പാദത്തിൽ) ദിപാദയും (പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ ഈ മൂന്നു പാതങ്ങളാൽ) ത്രിപദിയും (തുതീയ പാദത്താൽ ചതുഷ്പദിയും (ഇവയ്ക്കെല്ലാം വിരുദ്ധമായി നിരൂപാധിക സ്വരൂപത്താൽ നീ) അപദയും ആകുന്നു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നീ അറിയപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ വ്യവഹാരത്തിന്റെ അവിഷയഭൂതവും അതുപോലെ സമസ്ത ലോകങ്ങളിൽനിന്നും ഉപരിയായി വിരാജിക്കുന്ന നിന്റെ ദർശനീയമമായ തുരീയപദത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഈ പാപരൂപിയായ ശത്രു (വില്പനാചരണരുപമായ) ഈ കാര്യത്തിൽ സഹലത പ്രാപിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഇപ്രകാരം ഇവൻ (വിദാൻ) യാതൊന്നനെ വിദേഷിക്കുന്നുവോ അവന്റെ ആഗ്രഹങ്ങൾ പൂർണ്ണമാകാതിരിക്കട്ടെ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഉപസ്ഥാനം ചെയ്യട്ടെ. ആർക്കുവേണ്ടി ഇപ്രകാരം ഉപസ്ഥാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നുവോ അവന്റെ അഭിലാഷങ്ങൾ പൂർണ്ണമാകുന്നില്ല. അല്ലെങ്കിൽ ഞാനീ വസ്തുവിനെ പ്രാപിക്കും എന്ന ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി ഉപസ്ഥാനം ചെയ്യട്ടെ.

30. ഉപഃ ഏതദ്ധ വൈ തജജനകോ വൈദേഹോ ബുദ്ധി ലമാശ്വതാരാശിമുവാച യന്നു ഹോ തദ് ഗായത്രീ വിദമുഥാ കഥഓഹസ്തീഭൂതോ വഹസീതി മുഖ ഓം ഹൃസ്യഃ സമ്രാപ്ന വിദാചകാരേതി ഹോ വാച തസ്യഃ അഗ്നിരേവ മുഖം യദി ഹ വാ അപി ബഹിവ ഗാവ ഭ്യോ ദധതി സർവ്വമേവ തത് സംദഹത്യേവ ഓം ഹൈവൈവംവിദ് യദ്യപി ബഹിവപാപം കൂരുതേ സർവ്വമേവ തത് സംപ്സായ ശുദ്ധ f പുതോ f ജരോ f മുതഃ സംഭവതി.

വിദേഹജനകൻ ബുദ്ധിലഅശ്വതാരാശിയോടു ചോദിച്ചു. നീ സ്വയം ഗായത്രീതത്വവേത്താവെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു. പിന്നെ (പ്രതിഗ്രഹദോഷത്താൽ) ആനയായിട്ട് ഭാരംവലിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ട്? അതിന് അവൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഹേ സമ്രാട്ടേ! ഞാൻ അതിന്റെ മുഖം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അപ്പോൾ ജനകൻ പറഞ്ഞു: ഇതിന്റെ മുഖം അഗ്നിയായാകുന്നു. ആളുകൾ അഗ്നിയിൽ കണ

N

P

I

K

ക്കില്ലാതെ ഇന്ധനം ഇടുകയാണെങ്കിലും അത് അവയെല്ലാം ഭസ്മമാക്കുന്നു. ഇതുപോലെ ഈ കാര്യം അറിയുന്നവൻ വളരെയധികം പാപം ചെയ്യുകയാണെങ്കിലും, അത് അവയെ യെല്ലാം ഭക്ഷണമാക്കി ശുദ്ധവും, പവിത്രവും, അജരവും, അമരവും ആയിത്തീരുന്നു.

പതിനഞ്ചാം ബ്രഹ്മണം

31. ഉപഃ ഹിരണ്മയേന പാത്രേണ സത്യസ്യാപിഹിതം മുഖം, തതാം പുഷ്പന്നപാവുണ്യ സത്യധർമ്മായ ദൃഷ്ട യേ, പുഷ്പന്നേകർഷേ യമ സൂര്യ പ്രാജാപത്യ വ്യൂഹ രശ്മിൻ, സമൂഹതേജോ യത്തേ രൂപം കല്യാണതമം തത്തേ പശ്യാമി, യോ f സാവസൗ പുരുഷഃ സോ f ഹമസ്മി, വായുരനിലമമൃതമഥേദം ഭസ്മാന്തഃഘോരീ രം, ഓം ക്രതോ സ്മര കൃതഃഘം സ്മര കൃതോ സ്മര കൃത ഓം സ്മര, അഗ്നേ നയ സുപഥാ രായേ അ സ്മാൻ വിശ്വാനി ദേവ വയുനാനി വിദാൻ യുയോധ്യസ്മജ്ജുഹു രാണമേനോ ഭൂമിഷ്ടാം തേ നമഉക്തിം വിധേമ.

സത്യസംജ്ഞകമായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മുഖം ജ്യോതിർമ്മയമായ പാത്രത്താൽ ആചരാദിതമാകുന്നു. ഹേ ലോകരക്ഷകനായ സൂര്യദേവ! നീ അതിനെ, ഞാനാകുന്ന സത്യധർമ്മത്തിനു വേണ്ടി അതിനെ ദർശിക്കുവാൻ പിഴുതുകൊടു. ഹേ പുഷ്പൻ! ഹേ ഏർഷോ! ഹേ യഥാ ഹേ സൂര്യ! ഹേ പ്രാജാപതി! അങ്ങയുടെ കിരണങ്ങളെ മാറ്റുകയും, തേജസ്സിനെ ഒതുക്കുകയും ചെയ്യണമേ, അങ്ങയുടെ യാതൊരു രൂപം അത്യന്തം കല്യാണമയമായിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ ഞാൻ ദർശിക്കുന്നു. ഏതൊരുത്തൻ ആദിത്യമണ്ഡലസ്ഥപുരുഷനായിരിക്കുന്നുവോ, ഞാനാകുന്ന അവൻതന്നെ അമൃതസ്വരൂപനാകുന്നു. ഞാനാകുന്ന അമൃതവും അതുപോലെ സത്യസ്വരൂപവുമായ ആത്മാവിന്റെ ശരീരപാതം ഉണ്ടാകുന്നതിനുമേൽ ഈ ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള പ്രാണവായു ഈ ബാഹ്യവായുവിനെ പ്രാപിക്കണേ. അതുപോലെ ഈ ശരീരം ഭസ്മാവശേഷമായി ഭൂമിയെ പ്രാപിക്കണേ. ഹേ പ്രാണരൂപനും മനോമയക്രതുരൂപനും ആയ അഗ്നിദേവ! യാതൊന്നു സ്മരണാ യോഗ്യമാകുന്നുവോ അതിനെ സ്മരിക്കണേ. ഞാൻ എന്തു ചെയ്തുവോ അതിനെ സ്മരിക്കണേ. ചെയ്തിട്ടുള്ളവയെ സ്മരിക്കണേ. ഹേ അഗ്നി! കർമ്മഫലപ്രാപ്തിക്കായി നീ ഞങ്ങളെ ശുഭമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി അതായത് ദേവയാനമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി കൊണ്ടുപോകൂ. ഹേ ദേവാ എല്ലാ ജീവികളുടെയും എല്ലാ ജ്ഞാനത്തേയും അറിയുന്നവനാകുന്നു. ഞങ്ങളുടെ കൂടിലപാപങ്ങളെ ഞങ്ങളിൽനിന്നും അകറ്റിക്കളയൂ. ഞങ്ങൾ അങ്ങയെ അനേകം പ്രാവശ്യം നമസ്കരിക്കുന്നു.

ആറാമദ്ധ്യായം

ഒന്നാം ബ്രഹ്മണം

1. ഉപ- ഓം യോ ഹ വൈ ജ്യേഷ്ഠം ച ശ്രേഷ്ഠം ച

വേദ ജ്യേഷ്ഠശ്ച ശ്രേഷ്ഠശ്ച സ്വാനാം ഭവത പ്രാണോ വൈ ശ്രേഷ്ഠശ്ച ജ്യേഷ്ഠശ്ച ശ്രേഷ്ഠശ്ച ജ്യേഷ്ഠശ്ച സ്വാനാം ഭവന്ത്യപി ച യേഷാം ബുഭുഷതിയ ഏവം വേദ.

യാതൊരുത്തൻ ജ്യേഷ്ഠനേയും ശ്രേഷ്ഠനേയും അറിയുന്നവനായിരിക്കുന്നുവോ, അവൻ സ്വജാതി ജനങ്ങളിൽ ജ്യേഷ്ഠനും ശ്രേഷ്ഠനും ആകുന്നു. പ്രാണൻതന്നെ ജ്യേഷ്ഠവും, ശ്രേഷ്ഠവുമാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ, അവൻ തന്റെ ജാതികളിലും, മറ്റുള്ള ജനങ്ങളിലും ജ്യേഷ്ഠനും ശ്രേഷ്ഠനുമായിത്തീരുന്നു.

2. ഉപ- യോ ഹ വൈ വസിഷ്ഠാം വേദ വസിഷ്ഠഃ സ്വാനാം ഭവതി വാഗ് വൈ വസിഷ്ഠാ വസിഷ്ഠഃ സ്വാനാം ഭവത്യപി ച യേഷാം ബുഭുഷതി യ ഏവം വേദ

യാതൊരുത്തൻ വസിഷ്ഠായെ (വാണി) അറിയുന്നുവോ അവൻ സജനങ്ങളിൽ വസിഷ്ഠനായിത്തീരുന്നു. വാണി തന്നെ വസിഷ്ഠയാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ സജനങ്ങളിലും ഇത് ആഗ്രഹിക്കുന്നെങ്കിൽ മറ്റുള്ളവരിലും വസിഷ്ഠനായിത്തീരുന്നു.

3. ഉപ- യോ ഹ വൈ പ്രതിഷ്ഠാം വേദ പ്രതിതിഷ്ഠിതിസമേ പ്രതിതിഷ്ഠിതി ദുർഗേ ചക്ഷുർവൈ പ്രതിഷ്ഠാ ചക്ഷുഷാ ഹി സമേ ച ദുർഗേ ച പ്രതിതിഷ്ഠിതി പ്രതിതിഷ്ഠിതി സമേ പ്രതിതിഷ്ഠിതി ദുർഗേ യ ഏവം വേദ

യാതൊരുത്തൻ പ്രതിഷ്ഠായെ അറിയുന്നുവോ, അവൻ സമാന ദേശകാലങ്ങളിലും ദുർഗ്ഗമദേശങ്ങളിലും പ്രതിഷ്ഠിതനായിത്തീരുന്നു. പ്രതിഷ്ഠ ചക്ഷുസ്സു തന്നെയാകുന്നു. ചക്ഷുസ്സാൽതന്നെ സമാനവും ദുർഗ്ഗമവുമായ ദേശകാലങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിയുണ്ടാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസന നടത്തുന്നുവോ, അവൻ സമാനങ്ങളിലും ദുർഗ്ഗമങ്ങളിലും പ്രതിഷ്ഠിതനായി ഭവിക്കുന്നു.

4. ഉപ- യോ ഹ വൈ സംപദം വേദ സ ഓം ഹാസ്മൈ പദ്യതേ യം കാമം കാമയതേ ശ്രോത്രം വൈ സംപച്ഛോത്രേ ഹീമേ സർവേ വേദാ അഭി സംപന്നാഃ സ ഓം ഹാസ്മൈ പദ്യതേ യം കാമം കാമയതേ യ ഏവം വേദ

യാതൊരുത്തൻ സമ്പത്തിനെ അറിയുന്നുവോ, അവൻ ഏതു ഭോഗത്തെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുവോ, അതുതന്നെ അവനെ സമൃദ്ധിയായി പ്രാപിക്കുന്നു. സമ്പത്ത് ശ്രോത്രം തന്നെയാകുന്നു. ശ്രോത്രങ്ങളിൽക്കൂടിതന്നെ ഈ എല്ലാ വേദങ്ങളും എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും നിഷ്പന്നമാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നുവോ, അവൻ ഏതു ഭോഗത്തെ ഇഷ്ടിക്കുന്നുവോ, അത് സ്വയം അവനെ സമൃദ്ധിയായി പ്രാപിക്കുന്നു.

5. ഉപ- യോ ഹ വാ ആയതനം വേദായതനം സ്വാനാം ഭവത്യായതനം ജനാനാം മനോ വാ ആയതന മായതന ഓം സ്വാനാം ഭവത്യായതനം ജനാനാം യ ഏവം വേദ.

N

P

I

K

യാതൊരുത്തൻ ആയതനത്തെ അറിയുന്നുവോ, അവൻ സ്വജനങ്ങളുടെ ആയതനമായിത്തീരുന്നു; അതുപോലെ മറ്റുള്ളവരുടേയും, മനസ്സുതന്നെ ആയതനമാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം ഉപാസിക്കുന്നുവോ; അവൻ സ്വജനങ്ങളുടേയും മറ്റുള്ളവരുടേയും ആയതനമായി ഭവിക്കുന്നു.

6. ഉപഃ യോ ഹ ഹൈ പ്രജാതിം വേദ പ്രജായതേ ഹ പ്രജയാ പശുഭി രേതോ വൈ പ്രജാതിഃ പ്രജായതേ ഹ പ്രജയാ പശുഭിര്യ ഏവം വേദ

യാതൊരുത്തൻ പ്രജാപതിയെ അറിയുന്നുവോ, അവൻ പ്രജകളാലും, മൃഗങ്ങളാലും അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിക്കുന്നു. രേതസ്സുതന്നെ പ്രജാപതിയാകുന്നു. ആർ ഇപ്രകാരം അറിയുന്നുവോ അവൻ പ്രജകളാലും മൃഗങ്ങളാലും പ്രജാത (അഭിവൃദ്ധി)നാകുന്നു.

7. ഉപഃ തേ ഹേമേ പ്രാണാ അഹ ഓം ശ്രേയസേ വിവദമാനാ ബ്രഹ്മ ജഗ്മുത്സദ്ധോചുഃ കോ നോ വസിഷ്ഠ ഇതി തദ്ധോവാച യസ്മിൻ വ ഉക്താന്ത ഇദഓശരീരം പാപിയോ മന്യതേ സ വോ വസിഷ്ഠ ഇതി.

അവർ ഈ പ്രാണൻ ഞാൻ ശ്രേഷ്ഠൻ, ഞാൻ ശ്രേഷ്ഠൻ എന്നു വാദിച്ചുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മാവിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു: ഞങ്ങളിൽ ആരാണു് വസിഷ്ഠൻ ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു: നിങ്ങളിൽനിന്നും ആരുടെ ഉക്തമണം (ശരീരത്തിൽനിന്നുള്ള വേർപാട്) കഴിയുന്നതിനുമേൽ ഈ ശരീരം സ്വയം അധികം പാപിയായി കണക്കാക്കുന്നുവോ, അവൻതന്നെയാണ് നിങ്ങളിൽ വസിഷ്ഠൻ.

8. ഉപഃ വാഗ്ധോച്ചക്രാമ സാ സംവത്സരം പ്രോഷ്യാ ഗത്യോവാച കഥമശകത മദ്യതേ ജീതുമിതി തേ ഹോചുര്യഥാകലാ അവദന്തോ വാചാ പ്രാണാന്തഃ പ്രാണേന പശ്യന്തശ്ച ക്ഷുഷാ ശൃണ്വന്തഃ ശ്രോത്രേണ വിദ്വാസോ മനസാ പ്രജായമാനാ രേതസൈവമ ജീവിഷ്മേതി പ്രവിവേശ ഹ വാക്

ആദ്യം വാക് ഉക്തമണം ചെയ്തു. അത് ഒരു വർഷംവരെ വെളിയിൽ വസിച്ച് തിരിച്ചുവന്നു പറഞ്ഞു: എന്നെ കൂടാതെ നിങ്ങൾക്ക് എങ്ങനെ ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു? ഇതുകേട്ട് അവർ പറഞ്ഞു: എപ്രകാരം മുകനായ പുരുഷൻ വാണിയാൽ സംസാരിക്കാതെ പ്രാണനാൽ പ്രാണക്രിയ നടത്തിയും നേത്രങ്ങളാൽ ദർശിച്ചും കർണ്ണങ്ങളാൽ കേട്ടും മനസ്സുകൊണ്ടറിഞ്ഞു രേതസാൽ സൃഷ്ടിനടത്തിയും ജീവിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ ഞങ്ങളും ജീവിച്ചു. ഈ മറുപടികേട്ട് വാക് ശരീരത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു.

9. ഉപഃ ചക്ഷുർഹോച്ചക്രാമ തത് സംവത്സരം പ്രോഷ്യാഗത്യോവാച കഥമശകത മദ്യതേ ജീവിതുമിതി തേ ഹോചര്യഥാസാ അപശ്യന്തശ്ച ക്ഷുഷാ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന വദന്തോ വാചാ ശൃണ്വന്തഃ ശ്രോത്രേണ വിദ്വാഓസോ മനസാ പ്രജായമാനാ രേതസൈവമജീവിഷ്മേതി പ്രവിവേശ ഹ ചക്ഷുഃ

ചക്ഷുസ്സ് ഉക്തമണം ചെയ്തു. അത് ഒരു വർഷം പുറത്തു കഴിച്ചുകൂടിയ ശേഷം തിരിച്ചുവന്നു ചോദിച്ചു. നിങ്ങൾക്ക് എന്നെ കൂടാതെ എങ്ങനെ ജീവിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു? അവർ പറഞ്ഞു- എപ്രകാരം അമന്യന്മാർ കണ്ണുകൾകൊണ്ട് കാണാതെ പ്രാണനാൽ പ്രാണക്രിയ നടത്തിയും വാണിയാൽ സംസാരിച്ചും ശ്രോത്രങ്ങളാൽ ശ്രവിച്ചും മനസ്സുകൊണ്ട് ഗ്രഹിച്ചും രേതസുകൊണ്ട് ഉല്പാദനം നടത്തിയും ജീവിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരംതന്നെ ഞങ്ങളും ജീവിച്ചിരുന്നു. ഇതുകേട്ട് ചക്ഷുസ്സ് ഉള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു.

10. ഉപ-ശ്രോത്രഓം ഹോച്ചക്രാമ തത് സംവത്സരം പ്രോഷ്യാഗത്യോ വാച കഥമശകത മദ്യതേ ജീവിതു മിതി തേ ഹോചുര്യഥാ ബധിരാ അശൃണ്വന്തഃ ശ്രോത്രേണ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന വദന്തോ വാചാ പശ്യന്തശ്ച ക്ഷുഷാ വിവാഓസോ മനസാ പ്രജായമാനാ രേതസൈവമജീവിഷ്മേതി പ്രവിവേശ ഹ ശ്രോത്രം.

ശ്രോത്രം ഉക്തമണം ചെയ്തു. അത് ഒരു വർഷംവെളിയിൽ കഴിച്ച ശേഷം തിരിച്ചുവന്നു ചോദിച്ചു- എന്നെക്കൂടാതെ നിങ്ങൾക്കെങ്ങനെ ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു? അവർ പറഞ്ഞു- എപ്രകാരം ബധിരൻ ചെവികൾകൊണ്ട് ശ്രവിക്കാതെ പ്രാണനാൽ പ്രാണക്രിയ നടത്തിയും വാണിയാൽ സംസാരിച്ചു നേത്രങ്ങളാൽ ദർശിച്ചും മനസ്സുകൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ചും രേതസ്സുകൊണ്ട് പ്രജോല്പാദനം നടത്തിയും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതേപ്രകാരം തന്നെ ഞങ്ങളും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുകേട്ടു ശ്രോത്രം ഉള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു.

11. ഉപ- മനോ ഹോച്ചക്രാമ തത് സംവത്സരം പ്രോഷ്യാഗത്യോവാച കഥമശകത മദ്യതേ ജീവിതുമിതി തേ ഹോചുര്യഥാ മുഗ്ധാ അവിദ്വാഓസോ മനസാ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന വദന്തോ വാചാ പശ്യന്തശ്ച ക്ഷുഷാ ശൃണ്വന്തഃ ശ്രോത്രേണ പ്രജായമാനാ രേതസൈവമജീവിഷ്മേതി പ്രവിവേശ ഹ മനഃ

മനസ്സ് ഉക്തമണം ചെയ്തു. അത് ഒരു സംവത്സരം വെളിയിൽ കഴിച്ചുകൂടിയ ശേഷം മടങ്ങിവന്നു ചോദിച്ചു:- എന്നെക്കൂടാതെ നിങ്ങൾക്കെങ്ങനെ ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധിച്ചു? അവർ പറഞ്ഞു- എപ്രകാരം മുഗ്ധനായ മനുഷ്യൻ മനസ്സുകൊണ്ട് യാതൊന്നും ഗ്രഹിക്കാതെ പ്രാണനാൽ പ്രാണക്രിയ നടത്തിയും, വാണിയാൽ സംസാരിച്ചും നേത്രങ്ങളാൽ ദർശിച്ചും കർണ്ണങ്ങളാൽ ശ്രവിച്ചു രേതസ്സാൽ പ്രജോല്പത്തി നടത്തിയും ജീവിക്കുന്നുവോ അതുപോലെതന്നെ ഞങ്ങളും ജീവിച്ചിരുന്നു. ഇതുകേട്ടു മനസ്സ് ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

12. ഉപ- രേതോ ഹോച്ചക്രാമ തത് സംവത്സരം പ്രോഷ്യാഗത്യോവാച കഥമശകത മദ്യതേ ജീവിതുമിതി തേ ഹോചുര്യഥാ ക്ലീബാ അപ്രജായമാനാരേതസാ പ്രാണന്തഃ പ്രാണേന വദന്തോ വാചാ പശ്യന്തശ്ച ക്ഷുഷാ ശൃണ്വന്തഃ ശ്രോത്രേണ വിദ്വാഓസോ മനസൈവമജീവിഷ്മേതി പ്രവിവേശ ഹരേതഃ.

N

P

I

K

രേതസ്സ് ഉൽക്രമണം ചെയ്തു. അത് ഒരു സംവത്സരം വെളിയിൽ കവിച്ചുകൂട്ടിയശേഷം തിരിച്ചുവന്നു ചോദിച്ചു- നിങ്ങൾക്ക് എന്നെക്കൂടാതെ എങ്ങിനെ ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധിച്ചു അവർ പറഞ്ഞു: എപ്രകാരം നപുംസകങ്ങൾ രേതസാൽ പ്രജോല്പത്തി നടത്താതെ പ്രാണനാൽ പ്രാണനം ചെയ്തു വാണിയാൽ സംസാരിച്ചും നേത്രങ്ങളാൽ ദർശിച്ചും ശ്രോത്രങ്ങളാൽ ശ്രവിച്ചും മനസ്സുകൊണ്ട് ഗ്രഹിച്ചും ജീവിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെ തന്നെ ഞങ്ങളും ജീവിച്ചിരുന്നു. ഇതു ശ്രവിച്ച വീര്യം ശരീരത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു.

13. ഉപഃ അഥ ഹ പ്രാണ ഉൽക്രമിഷ്യൻ യതാ മഹാസുഹയഃ സൈന്ധവഃ പഡ്വീശശങ്കുൻ സംവ്യഹേദേവം ഹൈവേമാൻ പ്രാണാൻ സംവവർഹ തേഹോചൂർമാ ഭഗവ ഉൽക്രമീർന വൈ ശക്ഷ്യമസ്തുദ്യതേ ജീവിതുമിതി തസ്യോ മേ ബലിം കരുതേതിതഥേതി.

പിന്നീട് പ്രാണൻ ഉൽക്രമണം ചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചു. എങ്ങിനെ സിന്ധുദേശത്തെ മഹാനായ അശ്വം കാലുകെട്ടാനുള്ള കുറ്റി പിഴുതുമറുന്നെന്നോ അതുപോലെ അത് എല്ലാ പ്രാണനേയും സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനാക്കാൻ തുടങ്ങി. അവർ പറഞ്ഞു: ഭഗവൻ, അങ്ങ് ഉൽക്രമണം ചെയ്യാതിരിക്കണമെ. അങ്ങയെക്കൂടാതെ ഞങ്ങൾക്കു ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. പ്രാണൻ പറഞ്ഞു: കൊള്ളാം എങ്കിൽ എനിക്കു ബലിസമർപ്പിക്കുവിൻ. മറ്റുള്ള ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ പറഞ്ഞു: വളരെ സന്തോഷം.

14. ഉപഃ സാ ഹ വാഗുവാച യദ് വാ അഹം വസിഷ്ഠാസ്ഥി താം തദസിഷ്ഠോ f സീതി യദ് വാ അഹം പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥി താം തത്പ്രതിഷ്ഠോ f സീതി ചക്ഷുര്യദ് വാ അഹ ഓം സംപദസ്ഥി താം തത്സംപദസീതി ശ്രോത്രം യദ് വാ അഹമായതനമസ്ഥിതാം തദായതനസീതി മനോ യദ് വാ അഹം പ്രജാതിരസ്ഥി താം തത്പ്രജാതിരസീതി രേതസ്തസ്യോ മേ കിമനം കിം വാസ തി യദിദം കിഞ്ചാശാഭ്യ ആ കൃമിഭ്യ ആ കീടപതങ്ഗേഭ്യസ്തത്തേ f നമാപോ വാസ ഇതി ന ഹ വാ അസ്യാനനം ജഗ്ധം ഭവതി നാനനം പ്രതിഗൃഹീതം യ എവമേതദനസ്യാണം വേദ തദിദാം സഃ ശ്രോത്രിയാ അശിഷ്യന്ത ആചാമന്ത്യശിതാചാമന്തേയത മേവ തദനമനഗം കുർവന്തോ മന്യന്തേ.

ആ വാഗിന്ദ്രിയങ്ങൾ പറഞ്ഞു. ഞാൻ യാതൊരു വസിഷ്ഠം ഗുണത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നുവോ ആ ഗുണത്താൽ നിങ്ങൾ യുക്തരാകും. എനിക്കു യാതൊരു പ്രതിഷ്ഠതയുണ്ടോ അത് നിങ്ങൾക്കും ഉണ്ടാകും. ഇപ്രകാരം നേത്രം പറഞ്ഞു. എനിക്ക് യാതൊരു സമ്പത്തുണ്ടോ ആ സമ്പത്താൽ യുക്തരാകും ഇപ്രകാരം ശ്രോത്രം പറഞ്ഞു. എനിക്ക് യാതൊരു ആയതനമുണ്ടോ അതുപോലെ നിങ്ങൾക്കും ആയതനമുണ്ടാകും. ഇപ്രകാരം മനസ്സു പറഞ്ഞു. ഞാൻ യാതൊരു പ്രജാപതിയാകുന്നുവോ, നിങ്ങളും ആ പ്രജാപതിയാൽ യുക്തരാകും. ഇപ്രകാരം രേതസ്സു പറഞ്ഞു. പ്രാണൻ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഈ ഗുണങ്ങളുള്ള എന്റെ അന്നവും വസ്ത്രവും എന്താണ്? വാഗാദികൾ

പറഞ്ഞു. പട്ടികൾ, കുമികൾ, കീടപതംഗങ്ങൾ തുടങ്ങി എന്തെല്ലാമുണ്ടോ, അവയെല്ലാം നിന്റെ അന്നവും, ജലവും, വസ്ത്രവുമാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം പ്രാണന്റെ അന്നത്തെ അറിയുന്നുവോ അവന് ഇതുവഴി അഭക്ഷ്യഭക്ഷണം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുകയും അഭക്ഷ്യത്തന്റെ പ്രതിഗ്രഹം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം അറിയുന്ന ശ്രോത്രിയൻ ഭോജനം കഴിക്കുന്നതിനു അതിനുശേഷവും ആചമനം നടത്തുന്നു. ഇതിനെ അവർ പ്രാണനെ അന്നഗ്നാക്കുന്നതായി കരുതുന്നു.

രണ്ടാം ബ്രാഹ്മണം

15. ഉപ-ശ്വേതകേതുർഹ വാ ആരുണേധഃ പഞ്ചാലാനാം പരിഷദ മാജഗാമ സ ആജഗാമ ജൈവലിം പ്രവാഹണം പരിചാരയമാർണ തമുദീക്ഷ്യാഭ്യുവാദകുമാരാ ഇതി സ ഭോ ഇതി പ്രതിശുശ്രോവാ നൃശിഷ്ടോ നപസി പിത്രേത്യോമിതി ഹോവാച.

ആരണികന്റെ പുത്രനായ ശ്വേതകേതു പഞ്ചാലന്റെ സഭയിൽ വന്നിരുന്നു എന്നത് പ്രസിദ്ധമാണ്. അയാൾ ജീവലന്റെ പുത്രനായ പ്രവാഹണന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. അപ്പോൾ അയാൾ സേവകന്മാരാൽ പരിചരിക്കപ്പെടുകയായിരുന്നു. അയാളെ കണ്ടുകൊണ്ട് പ്രവാഹണൻ പറഞ്ഞു- “ഓ-കുമാരാ” അയാൾ പറഞ്ഞു- “ഓ” പ്രവാഹണൻ ചോദിച്ചു:- “നിന്റെ പിതാവ് നിന്നെ വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ?” അപ്പോൾ ശ്വേതകേതു ഉണ്ട് എന്നു മറുപടി നൽകി.

16. ഉപ- വേതമ യഥേമാഃ പ്രജാഃ പ്രയത്യോ വിപ്രതിപദ്യന്ത ഇതി നേതി ഹോവാച വേതേമാ യഥേമം ലോകം പുനരാപദ്യന്താ ഇതി നേതി ഹൈവോ വാച വേതേമാ യഥാസൗ ലോക ഏവം ബഹുഭിഃ പുനഃ പുനഃ പ്രയദ്ഭീർന സംപുര്യാതാ ഇതി നേതി ഹൈവോ വാച വേതേമാ യതിഥ്യാമാഹുത്യാ ഓഹുതായാമാപഃ പുരുഷവാചോ ഭൃതാ സമുത്ഥായവദന്തീ ഇതി നേതി ഹൈവോ വാച വേതേമാ ദേവയാനസ്യ വാ പഥഃ പ്രതിപദം പിത്യയാണസ്യവാ യത് കൃതാ ദേവയാന വാ പന്ഥാനം പ്രതിപദ്യന്തേ പിത്യയാണം വാപി ഹി ന ഋഷേർവചഃ ശൃതേ ദേ സ്യതീ അശൃണവം പിത്യണാമഹം ദേവാനാമുത മർത്യാനാം താഭ്യാമിദം വിശ്വമേജത് സമേതി യദന്തരാ പിതരം മാതരം ചേതി നാഹമത ഏകഞ്ചന വേദേതി ഹോവാച.

മരണാനന്തരം ഈ പ്രജകൾ വിഭിന്നമാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി പോകുന്നു- “അതെന്തുകൊണ്ടെന്ന് നിനക്കറിയാമോ?” ശ്വേതകേതു പറഞ്ഞു- “ഇല്ല.” രാജാവ്- “അവർ വീണ്ടും ലോകത്തിലേക്കു വരുന്നു. അതെങ്ങിനെയാണ് നിനക്കറിയാമോ?” “ഇല്ല” ശ്വേതകേതു ഉത്തരം നൽകി. രാജാവ്- “ഇപ്രകാരം പുഃ പുനഃ അനേകർ മരിച്ചുചെന്നിട്ടും ആ ലോകം നിറയാതിരിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ട്? അത് നിനക്കറിയാമോ?” “ഇല്ല” അയാൾ പറഞ്ഞു. രാജാവ്- “എത്ര എത്രയോ പ്രാവശ്യം ആഹുതി ഹവനം ചെയ്തിട്ടും ആവ് (ജലം) പുരുഷശബ്ദവാച്യമായുയർന്ന്

N

P

I

K

സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു എന്ന് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? “ഇല്ല” ശ്ലോകകേതു മറുപടി പറഞ്ഞു. “നീ ദേവയാനമാർഗ്ഗത്തിലേക്കുള്ള കർമ്മരൂപങ്ങളായ സാധന അഥവാ പിതൃയാനത്തിന്റെ കർമ്മരൂപമായ സാധന അറിയുന്നുണ്ടോ?, അതനുഷ്ഠിച്ചു ആളുകൾ ദേവയാനമാർഗ്ഗത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു, അഥവാ പിതൃയാനത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. നാമാകട്ടെ ഈ മന്ത്രവചനം കേട്ടിരിക്കുന്നു-ഞാൻ പിതൃക്കളുടേയും ദേവകളുടേയും ഇപ്രകാരമുള്ള രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി കേട്ടിരിക്കുന്നു; ഇവ രണ്ടും മനുഷ്യരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ-ദ്യുലോകം-പൃഥ്വി-എന്ന മാതാപിതാക്കളുടെ ഇടക്കാകുന്നുണ്ടോ?” ഇതിന് ശ്ലോകകേതു- “ഞാൻ ഇതിലൊന്നുപോലും അറിയുന്നില്ല” എന്നു മറുപടി നൽകി.

17. ഉപ- അമൈന വസത്യോപമന്ത്രയാഞ്ചക്രേ f നാദൃത്യ വസതിം കൂമാരഃ പ്രദുദ്രാവ സ ആജ ഗാമ പിതർ ത ഞാ ഹോവാചേതി പാവ കില നോ ദവാൻ പുരാനുശിഷ്ടാനവോച ഇതി കഥ ഞാസുമേയ ഇതി പഞ്ച മാ പ്രശ്നാൻ രാജാനുബന്ധുരപ്രാക്ഷീത്ത തോനൈകാചന വേദേതി കൃതമേ ത ഇതീമ ഇതി ഹ പ്രതീകാന്യദാജഹാര.

പിന്നീട് രാജാവ് ശ്ലോകകേതുവിനോട് അവിടെ താമസിക്കുവാനഭ്യർത്ഥിച്ചു. എന്നാൽ കൂമാരൻ അതു വകവയ്ക്കാതെ അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. അവൻ തന്റെ പിതാവിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്ന് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു- “അങ്ങ് പറഞ്ഞിരുന്നുവല്ലോ എന്നെ എല്ലാ വിഷയങ്ങളും സംബന്ധിച്ചുള്ള വിദ്യകൾ അഭ്യസിപ്പിച്ചു എന്ന്?” പിതാവു പറഞ്ഞു- “ഹേ നല്ല ബുദ്ധിശക്തിയുള്ളവനേ! എന്തു സംഭവിച്ചു?” പുത്രൻ- “ഒരു ക്ഷത്രിയൻ എന്നോട് അഞ്ചു ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചിരിക്കുന്നു, അവയിൽ ഒന്നുപോലും എനിക്കറിയാൻ വയ്യ.” പിതാവ്- “അവ എന്തെല്ലാമായിരുന്നു?” പുത്രൻ- “അവ ഇതാണ്” എന്നു പറഞ്ഞ് മുൻചോദ്യങ്ങൾ അറിയിച്ചു.

18. ഉപ- സ ഹോവാച തഥാ നസ്തം താത ജാനീഥായഥാ യദഹം കിഞ്ച വേദ സർവമഹം തത്തുദ്യമവോചം പ്രേഹി തു തത്ര പ്രതീത്യ ബ്രഹ്മചര്യ വത് സ്യാവ ഇതി ഭവാനേന ഗാമതിതി സ ആജ ഗാമ ഗൗതമോ യത്ര പ്രവാഹണസ്യ ജൈവലേരാസ ത സ്ഥാ ആസനമാഹൃത്യോദകമാഹാരയാഞ്ചകാരാഥഹാസ്ഥാ അർഘ്യ ചകാര തദാ ഹോവാച വരം ഭഗ വതേ ഗൗതമായ ദദ്മ ഇതി.

ആ പിതാവു പറഞ്ഞു: “ഹേ താത? ഞാൻ പറയുന്നതു നീ ശ്രദ്ധിക്കൂ, എനിക്കറിയാമായിരുന്നെല്ലാം നിനക്കു പറഞ്ഞു തന്നിരുന്നു. ഇനി നമുക്കു രണ്ടുപേർക്കുംകൂടി അവിടെപോകാം, ബ്രഹ്മചര്യം പാലിച്ച് അവിടെ വസിക്കാം.” പുത്രൻ പറഞ്ഞു- “അങ്ങ് തന്നെ പൊയ്ക്കൊള്ളൂ.” അപ്പോൾ ആ ഗൗതമൻ പ്രവാഹണന്റെ ആസ്ഥാനത്തെത്തി. അയാൾക്കുവേണ്ടി രാജാവ് ആസനം കൊണ്ടുവരുവിച്ച് ആർഘ്യാദാനംകൊണ്ട് പൂജിച്ചു. പിന്നീട് പറഞ്ഞു- “ഞാൻ പൂജ്യനായ ഗൗതമനു വരം നൽകുന്നു.”

19. ഉപ- സ ഹോവാച പ്രതിജ്ഞാതോ മ ഏഷവരോ യാം തു കൂമാരസ്യാനേ വാചമഭാഷമാസ്താം മേ ബ്രൂഹീതി

അയാൾ പറഞ്ഞു- “താങ്കൾ എനിക്കു വരം നൽകാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതനുസരിച്ച്, താങ്കൾ കൂമാരനോട് ചോദിച്ചിരുന്ന ചോദ്യങ്ങൾ എനിക്കു പറഞ്ഞാലും.”

20. ഉപ- സ ഹോവാച ദൈവേഷു വൈ ഗൗതമ തദ് വരേഷു മാനുഷാണാം ബ്രൂഹീതി.

അയാൾ പറഞ്ഞു- “ഗൗതമ! ആ വരമാകട്ടെ ദൈവവരങ്ങളിൽപ്പെട്ടതാണ്. അങ്ങ് മനുഷ്യസംബന്ധിയായ ഏതെങ്കിലും വരം ചോദിക്കൂ.”

21. ഉപ- സ ഹോവാച വിജ്ഞായതേ ഹാസ്തി ഹിരണ്യ സ്യോപാന്തം ഗോ അശ്വാനാം ദാസീനാം പ്രവാരാണാം പരിദാനസ്യ മാനോ ഭവാൻ ബഹോരനന്തസ്യപര്യന്തസ്യോദ്യാവദാന്യോ ഭൂദിതി സ വൈ ഗൗതമ തീർഥേനേച്ഛാസാ ഇത്യുപൈമ്യഹം ഭവന്തമിതി വാചാ ഹ സ്തപൈവ പൂർവ ഉപയന്തി സ ഹോപായനകീർത്യോവാസ

ഗൗതമൻ പറഞ്ഞു: “അവയെല്ലാം എനിക്കുണ്ടെന്ന് അങ്ങറിയുന്നുണ്ടല്ലോ? എനിക്ക് സ്വർണ്ണം, ഗോക്കൾ, അശ്വങ്ങൾ, ദാസികൾ, പരിവാരങ്ങൾ, പരിധാനങ്ങൾ എല്ലാം ഉണ്ട്. അങ്ങു മഹത്തും, അനന്തവും, നിസീമവും ആയ ധനദാതാവായിരുന്നിട്ടും എന്റെ കാര്യത്തിൽ അദാതാവകരുതേ.” രാജാവ്- “എങ്കിൽ ഗൗതമ! നിങ്ങൾ ശാസ്ത്രോക്തമായ വിധിപ്രകാരം അതിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ തയ്യാറായിക്കൊള്ളൂ.” ഗൗതമൻ- “ശരി, ഞാൻ അങ്ങയുടെ ശിഷ്യത്വം സ്വീകരിക്കുന്നു.” പണ്ട് ബ്രാഹ്മണർ വാക്കാൽതന്നെ ക്ഷത്രിയാദികളെ സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. ഇപ്രകാരം അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞ മാത്രയിൽ ഗൗതമൻ അവിടെ വസിക്കുവാൻ തുടങ്ങി; (സേവാദികളോടു കൂടിയായിരുന്നില്ല.)

22. ഉപ- സ ഹോവാച തഥാ നസ്തം ഗൗതമ വാപരായാസ്തവ ച പിതാമഹാ യഥേയം വിദ്യേതഃ പൂർവന കസ്മിദാശ്ചന ബ്രഹ്മണ ഉവാസ താം തപഹം തുദ്യം വക്ഷ്യാമി കോ ഹി തൈവം ബ്രൂവന്തമർഹതി പ്രത്യാഖ്യാതുമിതി.

രാജാവു പറഞ്ഞു- “ഗൗതമ! എപ്രകാരം നിങ്ങളുടെ പിതാമഹന്മാർ ഞങ്ങളുടെ പൂർവ്വജന്മാരുടെ അപരാധങ്ങൾ ക്ഷമിക്കാതിരുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെ നിങ്ങളും ഞങ്ങളുടെ തെറ്റുകൾ ക്ഷമിക്കരുത്. ഇതിനുമുൻപ് ഈ വിദ്യ ഒരു ബ്രാഹ്മണന്റെ അടുക്കലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അതിനെ നിങ്ങൾക്കായി ഞാനു പദേശിക്കുന്നു. കൊള്ളാം, ഇപ്രകാരം വിനയപൂർവ്വം സംസാരിക്കുന്ന നിങ്ങൾക്ക് അതു നിഷേധിക്കുന്നതിൽ ആർ സമർത്ഥനാകും?”

23. ഉപ- അസൗ വൈ ലോകോ f ഗിർഗൗതമ തസ്യ ദിത്യ ഏവ സമിദ്ര ശ്മയോ ധുമോ f ഹരർ ചിർദിശോ f ണ്ഗാരാ അവാന്തരദിശോ വിസ്ഫു

N

P

I

ലിങ്ഗാ സ്മിനേതസ്മിന്നഗൗ ഹേവാഃ ശ്രദ്ധാം ജുഹ്വതി തസ്യാ ആഹുത്യൈ സോമോ രാജാ സംഭവതി.

ഹേ ഗൗതമാ! ഈ ലോകം (ദ്യുലോകം) തന്നെ അഗ്നിയായ്കുന്നു. ആദിത്യൻതന്നെ അതിന്റെ ഇന്ധനമാകുന്നു; കിരണങ്ങൾ ധൂമമാകുന്നു, ദിവസം ജ്വാലയാകുന്നു, ദിക്കുകൾ തീക്കട്ടകളാകുന്നു, അവാന്തരദിക്കുകൾ സ്പുലിംഗങ്ങളാകുന്നു. ആ അഗ്നിയിൽ ദേവഗണം ഭക്തിയെ ഹവനം ചെയ്യുന്നു; ഈ ആഹുതിയാൽ സോമം രാജാവ്കൊണ്ടു.

24. ഉപ- പർജന്യോ വാ അഗ്നിർഗൗതമ തസ്യ സംവത്സര ഏവ സൗമിദ്രോണി ധുമോ വിദ്യുദർചിരശനിരങ്ഗാരാപ്രാദുനയോ വിസ്മുലിങ്ഗാസ്മിനേതസ്മിന്നഗൗ ദേവാ സോമഓം രാജാനം ജുഹ്വതി തസ്യാ ആഹുത്യൈ വൃഷ്ടിഃ സംഭവതി.

ഹേ ഗൗതമാ! മേഘംതന്നെ അഗ്നിയായ്കുന്നു. സംവത്സരം അതിന്റെ വിരകാകുന്നു. മേഘം ധൂമമാകുന്നു, വിദ്യുത് ജ്വാലയാകുന്നു. അശനി (ഇന്ദ്രന്റെ വജ്രം) തീക്കട്ടയാകുന്നു; മേഘഗർജ്ജനം സ്പുലിംഗങ്ങളാകുന്നു. ആ അഗ്നിയിൽ ദേവഗണം സോമരാജനെ ഹവനം ചെയ്യുന്നു. ഈ ആഹുതിയിൽ നിന്നും വൃഷ്ടിയുണ്ടാകുന്നു.

25. ഉപ- അയം വൈ ലോകോ ിഗ്നിർഗൗതമ തസ്യ പൃഥിവ്യേവ സമിദഗ്നിർധുമോ രാത്രിരർചിശ്വന്ദ്രമാ അങ്ഗാര നക്ഷത്രാണി വിസ്മുലിങ്ഗസ്മിനേതസ്മിന്നഗൗ ദേവാ വൃഷ്ടിം ജുഹ്വതി തസ്യാ ആഹുത്യാ അന്നഓം സംഭവതി.

ഹേ ഗൗതമാ! ഈ ലോകംതന്നെ അഗ്നിയായ്കുന്നു; പൃഥിവി അതിന്റെ ഇന്ധനംതന്നെയാകുന്നു, അഗ്നി ധൂമമാകുന്നു, രാത്രി ജ്വാലയും, ചന്ദ്രൻ തീക്കട്ടയാകുന്നു, നക്ഷത്രങ്ങൾ സ്പുലിംഗങ്ങളാകുന്നു. ഈ അഗ്നിയിൽ ദേവതകൾ വൃഷ്ടിയെ ഹോമിക്കുന്നു. ഈ ആഹുതിയിൽനിന്നും അന്നമുണ്ടാകുന്നു.

26. ഉപ- പരുഷോ വാ അഗ്നിർഗൗതമ തസ്യ വ്യാത്തമേവ സമിത് പ്രാണോ ധുമോ വാഗർചിശ്വക്ഷുരങ്ഗാരാഃ ശ്രോത്രം വിസ്മുലിംഗാസ്മിനേതസ്മിന്നഗൗ ദേവാ അന്നം ജുഹ്വതി തസ്യാ ആഹുത്യൈ രേതഃ സംഭവതി

ഹേ ഗൗതമാ! പുരുഷൻതന്നെ അഗ്നിയായ്കുന്നു. അവന്റെ തുറന്നിരിക്കുന്ന മുഖംതന്നെ ഇന്ധനമാകുന്നു, പ്രാണൻ ധൂമമാകുന്നു, വാക്ക് ജ്വാലയാകുന്നു, നേത്രങ്ങൾ തീക്കട്ടയാകുന്നു, ശ്രോത്രങ്ങൾ സ്പുലിംഗങ്ങളാകുന്നു. ഈ അഗ്നിയിൽ ദേവകൾ അന്നത്തെ ഹോമിക്കുന്നു. ഈ ആഹുതിയിൽനിന്നും വീര്യം ഉണ്ടാകുന്നു.

27. ഉപ- യോഷാ വാ അഗ്നിർഗൗതമ തസ്യാ ഉപസ്ഥ ഏവ സമില്ലോമാ നി ധുമോ യോനിരർചിര്യന്തഃ കരോതി തേ ിങ്ഗാരാ അഭിനന്ദാ വിസ്മുലിങ്ഗാസ്മിനേതസ്മിന്നഗൗ ദേവാ രേതോ ജുഹ്വതി തസ്യാ ആഹുത്യൈ പുരുഷഃ സംഭവതി ജീവതി യാവജീവത്യഥ യദാ മ്രിയതേ

N

K

ഹേ ഗൗതമാ! സ്ത്രീതന്നെ അഗ്നിയായ്കുന്നു. ഗുപ്തന്ദ്രിയർ അതിന്റെ ഇന്ധനമാകുന്നു, രോമം ധൂമമാകുന്നു, യോനി ജ്വാലയാകുന്നു. ഉള്ളിലേയ്ക്കു (മൈഥുനവ്യാപാരം) കടത്തുന്നത് തീക്കട്ടയാകുന്നു, ആനന്ദം സ്പുലിംഗങ്ങളാകുന്നു. ഈ അഗ്നിയിൽ ദേവഗണം വീര്യത്തെ ഹോമിക്കുന്നു. ഈ ആഹുതിയിൽനിന്നും പുരുഷൻ ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അവൻ ജീവിക്കുന്നു, പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതുവരെ ജീവിക്കുകയും പിന്നെ മരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

28. ഉപ- അമൈനമഗയേ ഹരന്തി തസ്യാഗ്നിരേവാഗ്നിർഭവതി സമിത് സമിദ് ധുമോ ധുമോർചിരർചിരങ്ഗാരാ അങ്ഗാരാ വിസ്മുലിംഗാ വിസ്മുലിങ്ഗാസ്മിനേതസ്മിന്നഗൗ ദേവാഃ പുരുഷം ജുഹ്വതി തസ്യാ ആഹുത്യൈ പുരുഷോ ഭാസ്വരവർണഃ സംഭവതി

അപ്പോൾ അവനെ അഗ്നിയുടെ അടുക്കലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നു. അവന്റെ അഗ്നിതന്നെ അഗ്നിയായി പരിണമിക്കുന്നു, ഇന്ധനം ഇന്ധനമായിത്തീരുന്നു; ധൂമം ധൂമമായിത്തീരുന്നു, ജ്വാല ജ്വാലയായിത്തീരുന്നു, തീക്കട്ട തീക്കട്ടയായിത്തീരുന്നു, സ്പുലിംഗങ്ങൾ സ്പുലിംഗങ്ങളായിത്തീരുന്നു. ഈ അഗ്നിയിൽ ദേവഗണം പുരുഷനെ ഹോമിക്കുന്നു. ആ ആഹുതിയാൽ പുരുഷൻ അത്യന്തം ദീപ്തിമാനായിത്തീരുന്നു.

29. ഉപ- തേയ ഏവമേതദ് വിദുര്യേ ചാമി അരണ്യേ ശ്രദ്ധാ ഓംസത്യമുപാസതേ തേ ിർചിരഭി സംഭവന്ത്യർചിഷോ ി ഹരഹന് ആപുര്യമാണപക്ഷമാപുര്യമാണപക്ഷാദ് യാൻ ഷൺമാസാനുദങ്ങ്ങ്ദാദിത്യ ഏതിമാസേഭ്യോ ദേവലോകം ദേവലോകാദാദിത്യമാദിത്യാദ് വൈദ്യുതം താൻ വൈദ്യുതാൻ പുരുഷോ മാനസ ഏത്യ ബ്രഹ്മലോകാൻ ഗമയതി തേതേഷു ബ്രഹ്മലോകേഷു പരാഃ പരാവതോ വസന്തിതേഷാം ന പുനരാവൃത്തിഃ

യാതൊരുത്തൻ (ഗൃഹസ്ഥൻ) ഇപ്രകാരം ഇതി(പഞ്ചാഗ്നിവിദ്)നെ അറിയുന്നുവോ അതുപോലെ യാതൊരുത്തൻ (സന്യാസി) വനത്തിൽ ഭക്തിയുക്തനായി സത്യത്തെ (ബ്രഹ്മം അതായത് ഹിരണ്യഗർഭം) ഉപാസിക്കുന്നുവോ അവൻ ജ്യോതിസ്സിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവതകളെ പ്രാപിക്കുന്നു, ജ്യോതിസിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവകളിൽനിന്നും ദിവസത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവതയിൽനിന്നും ശുക്ലപക്ഷാധിഷ്ഠാന ദേവതയേയും, ശുക്ലപക്ഷാധിഷ്ഠാന ദേവതയിൽനിന്നും, ഉത്തരായനത്തിന്റെ ആറുമാസങ്ങളുടെ അധിഷ്ഠാന ദേവതകളെയും അവിടെനിന്നും ദേവലോകത്തേയും ദേവലോകത്തുനിന്നും ആദിത്യലോകത്തേയും ആദിത്യനിൽനിന്നും വിദ്യുത്സംബന്ധികളായ ദേവതകളെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആ വിദ്യുത് ദേവകളുടെ അടുക്കൽ ഒരു മാനസപുരുഷൻ വന്ന് ഇവരെ ബ്രഹ്മലോകത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നു. അവർ ആ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ അനന്തസംവത്സരപര്യന്തം വസിക്കുന്നു. അവർക്ക് പുനർജന്മം ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

30. ഉപ- അഥ യേ യജേണേ ദാനേന തപസാ ലോകൺജയന്തി തേ ധൂമമബിസംഭവന്തി ധൂമാദ്രാത്രിഓം രാത്രേരപക്ഷീയമാണപക്ഷമപക്ഷീയമാ

P

I

K

ണപക്ഷാദ് യാൻ ഷൺമാസാൻ ദക്ഷിണാദിത്യ ഏതി മാസ്യേഭ്യഃ പിതൃലോകം പിതൃലോകചന്ദ്രം തേ ചന്ദ്രം പ്രാപ്യാനം ഭവന്തി താ ഓംസ്ത്രേ ദേവാ യഥാ സോമഓം രാജാനമാപ്യായസാപക്ഷീ യസ്യേത്യേ വമേനാഓംസ്ത്രേ ഭക്ഷയന്തി തേഷാം യദ് തത് പര്യവൈത്യമേമമേവാകാശമഭിനിഷ്പദ്യന്ത ആകാശാദ് വായും വായേർവൃഷ്ടിം വൃഷ്ടേഃ പൃഥിവീം തേ പൃഥിവീം പ്രാപ്യാനം ഭവന്തി തേ പുനഃ പുരുഷാഗ് നൗ ഹ്യയന്തേ തതോ യോഷാ നൗ ജായന്തേ ലോകാൻ പ്രത്യുത്ഥായിനസ്ത ഏവമേവാനു പരിവർത്തന്തേ അഥ വ ഏതൗ പന്ഥാനൗ ന വിദ്യുസ്തേ കീടാഃ പതദ്ഗാ യദിദം ദന്ദശുകം

യാതൊരുത്തൻ യജ്ഞം, ദാനം, തപസ്സ് തുടങ്ങിയവ വഴിയായി ലോകങ്ങളെ കീഴടക്കുന്നുവോ അവർ ധൂമത്തെ (ധൂമത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവതയെ) പ്രാപിക്കുന്നു. ധൂമത്തിൽനിന്നും രാത്രിയേയും രാത്രിയിൽനിന്നും അപക്ഷീയമാണപക്ഷത്തേയും (കൃഷ്ണപക്ഷാധിഷ്ഠാനദേവത) അപക്ഷീയമാണപക്ഷത്തിൽനിന്നും സൂര്യന്റെ ദക്ഷിണായന കാലത്തിന്റെ ആറുമാസങ്ങളുടെ അധിഷ്ഠാനദേവതകളേയും അവിടെനിന്നും പിതൃലോകത്തും പിതൃലോകത്തുനിന്നും ചന്ദ്രനേയും പ്രാപിക്കുന്നു. ചന്ദ്രനിൽ എത്തിയിട്ട് അവർ അന്നമായിത്തീരുന്നു. അവിടെ ഋതികുകൾ സോമരാജാവിനെ 'അപ്യായ സ അപക്ഷീയസ' ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ചമസ്സിൽ നിറച്ച് പാനം ചെയ്യുന്നതുപോലെ ഇവരെ ദേവഗണം ഭക്ഷണമാക്കുന്നു. അവരുടെ കർമ്മങ്ങൾ ക്ഷീണിക്കുമ്പോൾ അവർ ഈ ആകാശത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആകാശത്തുനിന്നും വായുവിനേയും വായുവിൽനിന്നും വൃഷ്ടിയേയും വൃഷ്ടിയിൽക്കൂടി പൃഥിവിയേയും പ്രാപിക്കുന്നു. പൃഥിവിയെ പ്രാപിച്ചതിനുശേഷം അവർ അന്നമായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ അവർ പുരുഷരൂപമാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ഹവനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. അതിൽനിന്നും അവർ ലോകത്തിനുവേണ്ടി ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നവരായി സ്ത്രീരൂപമാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ഉത്ഭവിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം അവർ വീണ്ടും വീണ്ടും പരിവർത്തനം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളും അറിയാത്തവർ കീടപതദ്ഗാദി നികൃഷ്ടജീവികളായി ഭവിക്കുന്നു.

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം

31. ഉപഃ സ യഃ കാമയേത മഹത് പ്രാപ്നുയാമിത്യുദഗയന ആപൂര്യമാണപക്ഷസ്യ പുണ്യാഹേ ദ്വാദശാഹമുപസദ്വ്രതീ ഭൂതൗ ദുമ്ബരേ കഓംസേ ചമസേ വാ സർവൗഷധം ഫലാനീതി സംഭൃത്യ പരിസമുഹ്യ പരിലിപ്യാഗ്നിമുപസമാധാന പരിസ്തീര്യാവൃതാ ജ്യഓം സഓംസ്കൃത്യ പുഓംസാ നക്ഷത്രേണ മന്ഥ ഓംസംനീയ ജുഹോതി, യാവന്തോ ദേവസ്ത്വമി ജാതവേദസ്തിർവഞ്ചോ ധ്വന്തി പുരുഷസ്യ കാമാൻ തേഭ്യോ ി ഹം ഭാഗധേയം ജുഹോമി തേ മാ തൃപ്താഃ സർവൈഃ കാമൈ

സ്തർപയന്തു സ്വാഹാ, യാ തിരശ്വീ നിപദ്യതേ ി ഹം വിധരണീ ഇതി താം ത്യാ ഘൃതസ്യ ധാരയാ യജേ സഓംരാധനീമഹ ഓം സ്വാഹാ.

ഞാൻ മഹത്വം പ്രാപിക്കും എന്ന് യാതൊരുത്തൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവൻ ഉത്തരായനത്തിൽ ശുക്ലപക്ഷത്തിന്റെ പുണ്യാഗ്നിയിൽ പതിച്ചുവെച്ചു ദിവസം ഉപസദ്വ്രതി (പയോവ്രതി)യായി അരയാൽ തടിയിലുള്ള പാത്രത്തിലോ ചമസത്തിലോ സർവ്വൗഷധവും, പഴങ്ങളും മറ്റു സാമഗ്രികളും ശേഖരിച്ച് (ഹവനം നടത്തേണ്ട സ്ഥാനത്ത്)കുശവിരിച്ചും, ചാണകവെള്ളം തളിച്ചും അഗ്നിയെ സ്ഥാപിക്കുകയും പിന്നെ അഗ്നിക്കുചുറ്റും കുശവിരിച്ച് ഗൃഹ്യസുത്രോക്തവിധികളോടുകൂടി ഘൃതസംസ്കാരം നടത്തി യാതൊന്നിന്റെ നാമം പുല്ലിംഗമായിരിക്കുന്നുവോ, ആ നക്ഷത്രത്തിൽ മത്തിനെ (തനിക്കും അഗ്നിക്കും) ഇടയിൽവെച്ച് ഹവനം ചെയ്യുന്നു-“യാവന്തോ” ഇത്യാദി പ്രഥമമന്ത്രങ്ങളുടെ അർത്ഥം-ഹേ ജാതവേദഃ! നിന്റെ വശവർത്തികളായി എത്ര ദേവതകൾ വക്രമതികളായി പുരുഷന്റെ അഭിലാഷങ്ങൾക്ക് പ്രതിബന്ധം ചെയ്യുന്നുവോ അവരെ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ആദ്യഭാഗം ഞാൻ നിന്നിൽ ഹവനം ചെയ്യുന്നു. അവർ തൃപ്തരായി എന്നെ എല്ലാ അഭിലാഷങ്ങളാലും തൃപ്തനാക്കട്ടെ-സ്വാഹാ- ‘യാതിരശ്വീ’ ഇത്യാദി ദ്വിതീയമന്ത്രത്തിന്റെ അർത്ഥം-ഞാൻ എല്ലാത്തിന്റേയും മൃത്യുവിനെ വഹിക്കുന്നവനാകുന്നു. ഇപ്രകാരം വിചാരിച്ചുകൊണ്ട് യാതൊരു കൂടിലമതിയായ ദേവത നിന്നെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നുവോ സർവ്വസാധനകളേയും പൂർത്തീകരിക്കുന്ന ആ ദേവതകൾക്കുവേണ്ടി ഞാൻ ഘൃതത്തെ ധാരപോലെ യജനം ചെയ്യുന്നു-സ്വാഹാ

32. ഉപഃ ജ്യേഷ്ഠായ സ്വാഹാ ശ്രേഷ്ഠായ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാ മന്ഥേ സ ഓംസ്രവമവനയതി പ്രാണായ വാഹാ വിസിഷ്ഠായൈ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാ മന്ഥേ സ ഓംസ്രവമവനയതി വാചേ സ്വാഹാ പ്രതിഷ്ഠായൈ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാ മന്ഥേസഓംസ്രവമവനയതി ചക്ഷുഷേ സ്വാഹാ സമ്പദേ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാ മന്ഥേ സ ഓംസ്രവമവനയതി ശ്രോത്രായ സ്വാഹായതനായ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാ മന്ഥേ സ ഓംസ്രവമവനയതി മനസേ സ്വാഹാ പ്രജാതൈ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാമന്ഥേ സ ഓംസ്രവമവനയതി രേതസേ സ്വാഹേത്യഗ്നൗ ഹൃതയാ മന്ഥേ സ ഓംസ്രവമവനയതി.

“ജ്യേഷ്ഠായ സ്വാഹാ ശ്രേഷ്ഠായസ്വാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയിൽ ഹവനം ചെയ്ത് സൂവത്തിൽ ബാക്കിവരുന്ന ഘൃതത്തെ മന്മിലൊഴിച്ചുകളയുന്നു. “പ്രാണായസ്വാഹാ, വസിഷ്ഠായസ്വാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയിൽ ഹവനം ചെയ്ത് സൂവത്തിൽ ബാക്കിവരുന്ന ഘൃതത്തെ മന്മിൽ ഒഴിച്ചുകളയുന്നു. “വാ ചോസ്വാഹാ പ്രതിഷ്ഠായൈ സ്വാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയിൽ ഹവനം ചെയ്ത് സൂവത്തിൽ ബാക്കിയാകുന്ന ഘൃതം മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ചക്ഷുഷേസ്വാഹാ സമ്പദേസ്വാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി

N

P

I

K

അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സുവത്തിൽ ബാക്കിയാവുന്ന ഘൃതം മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ശ്രോത്രായസാഹാ ആയതനായ സാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സുവത്തിൽ ബാക്കിവരുന്ന ഘൃതം മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “മന സേസാഹാ പ്രജാതൈസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സുവത്തിൽ ബാക്കിയാകുന്ന ഘൃതം മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ഭേതസേസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി ഹവനംചെയ്ത് സുവത്തിൽ ബാക്കിയാകുന്ന ഘൃതം മന്മിലൊഴിക്കുന്നു.

33. ഉപ- അഗ്നയേ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി സോമായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ഭൂഃ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ഭൂവഃ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓംസ്രവമവനയതി സഃ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ബ്രഹ്മണേ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ക്ഷത്രായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ഭൂതായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവ മവനയതി ഭൂഭൂവഃ സഃ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ബ്രഹ്മണേ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി ക്ഷത്രായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവ മവനയതി ഭൂതായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവ മവനയതി ഭൂഭൂവഃ സഃ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി വിശ്വായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി സർവായ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി പ്രജാപതയേ സാഹേത്യഗ്നു ഹൃതാ മന്മേ സഓം സ്രവമവനയതി.

“അഗ്നയേസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ (സ്രവത്തിൽ ബാക്കിയുണ്ടാകുന്ന ഘൃതം) മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “സോമായസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ഭൂസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ഭൂവഃ സാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “സാസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ഭൂഭൂവഃ സാ സാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ബ്രഹ്മണേ സാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ക്ഷത്രായസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ഭൂതായസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “ഭൂഭൂവഃ സാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “വിശ്വായസാഹാ” ഈ മന്ത്രത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു. “സർവായസാഹാ” ഈ മന്ത്ര

ത്തോടുകൂടി അഗ്നിയീൽ ഹവനം ചെയ്ത് സംസ്രവത്തെ മന്മിലൊഴിക്കുന്നു.

34. ഉപ- അമൈനമഭിമൃശതി ഭൂമസേ ജലദസി പൂർണ മസി പ്രസ്തബ്ധമസ്യേകസഭവസി ഹിങ്ക്യതമസി ഹിങ്ക്രിയമാണമസ്യുദ്ഗീഥമസ്യുദ്ഗീയ മാനമസി ശ്രാവിതമസി പ്രത്യാശ്രാവിതമസ്യാദേ സംദിപ്ത മസി വിഭൂരസി പ്രഭൂരസ്യന്നമസി ജ്യോതിരസി നിയ നമസി സംവർഗോ f സീതി.

ഇതിനുശേഷം “ഭൂമദസി” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങളോടു കൂടി മന്മിനെ സ്പർശിക്കുന്നു. (മന്മദ്രവ്യത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാന ദേവത പ്രാണനാകുന്നു. അതിനാൽ പ്രാണനിൽക്കൂടി ഏകരു പമാകുന്നതു കാരണം അത് സർവ്വാത്മകമാകുന്നു.) “ഭൂമദസി” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങളുടെ അർത്ഥം ഇപ്രകാരമാകുന്നു. നീ (പ്രാണരുപത്തോടുകൂടി ശരീരം മുഴുവൻ) ഭ്രമത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നു. (അഗ്നി രൂപത്തോടുകൂടി സർവ്വത്ര) ചലിക്കുന്നവനാകുന്നു; (ബ്രഹ്മരൂപത്താൽ) പൂർണ്ണനാകുന്നു. ആകാശരൂപത്തോടുകൂടി) അത്യന്തം സ്മയമാകുന്നു (എല്ലാത്തിനോടും അവിരോധിയായതുകാരണം) നീ ഈ ജഗദ്രൂപമായ ഏക സഭയ്ക്കു സമാനനാകുന്നു. നീതന്നെ (യജ്ഞത്തിന്റെ ആരത്തിൽ പ്രദ്യോതൽ വഴിയായി) ഹിങ്ക്യതമാകുന്നു. അതുപോലെ നീതന്നെ ഹിങ്ക്രിയമാനനാകുന്നു. (യജ്ഞാരംഭത്തിൽ ഉദ്ഗാതാദാരാ) നീ തന്നെ ഉച്ചസ്വരത്തോടുകൂടി ഗാനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഉദ്ഗീതവും (യജ്ഞത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ അതുവഴിയായി) നീതന്നെ ഉദ്ഗീയമാനനും ആകുന്നു; നീ തന്നെ (അധര്യുക്കളാൽ) ശ്രാവിതവും (അഗ്നിയംദാരാ) പ്രത്യാശ്രാവിതവും ആകുന്നു. ആർദ്ര (മേഘം)ത്തിൽ സമൃദ്ധംവിധം ദീപ്തമാകുന്നു. നീ വിഭൂ(വിവിധരൂപങ്ങളോടുകൂടിയ)വാകുന്നു. പ്രഭൂവും (സമർത്ഥൻ) ആകുന്നു. നീ (ഭോക്താവായ അഗ്നിരൂപത്തോടുകൂടി) ജ്യോതിസ്സാകുന്നു. (കാരണരുപത്തോടുകൂടി) എല്ലാത്തിന്റേയും പ്രളയസ്ഥാനമാകുന്നു. അതുപോലെ (എല്ലാം സംഹരിക്കുന്നവനായിരിക്കുന്നതിനാൽ) സംവർഗ്ഗവുമാകുന്നു.

35. ഉപ- അമൈനമുദ്യുച്ഛതാമഓം സ്യാമഓഹി തേ മഹി സ ഹി രാജേശാനോ f ധിപതിഃ സമാഓം രാജേശാനോ f ധിപതിം കരോതിതി

പിന്നീട് “ആമംസി ആമംസി” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി ഇതിനെ മുകളിലേക്കുയർത്തുന്നു.-ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ അർത്ഥം- “ആമംസി” നീ എല്ലാ അറിയുന്നു. “ആ മഹിതേമഹി” ഞാൻ നിന്റെ മഹിമയെ നല്ലതുപോലെ അറിയുന്നു. ആ പ്രാണൻ രാജാവും, ഈശാനനും, അധിപതിയുമാകുന്നു. അവൻ എന്നെ രാജാവും, ഈശാനനും, അധിപതിയും ആക്കണം.

36. ഉപ- അമൈനമാചമതി തത്സവിതുർവരേണ്യം മധു വാതാ ഋതായതേ മധു ക്ഷരന്തി സിന്ധവഃ, മാധവീർനഃ സന്തോഷയീഃ ഭൂഃ സാഹാ, ഭർഗോ ദേവസ്യ ധീമഹി മധു നക്തമുതോഷസോ മധു മത് പാർഥിവ ഓം രജഃ, മധു ദ്യൗരസ്തു നഃ പിതാ,

N

P

I

K

ഭൂവഃ സ്വാഹാ, ധിയോ യോ നഃ പ്രചോദയാത്, മധുമാനോ വനസ്പതിർമധുമാഓ അസ്തു സൂര്യഃ, മാധ്യീർകഗാവോ ഭവന്തു ന, സ്വഃ സ്വാഹേതി, സർവാ ച സാവിത്രീമനാഹ സർവാശ്ര മധുമതീ രഹമേവേദഓം സർവ ഭൂയാസം ഭൂർഭൂവഃ സ്വഃ സ്വാഹേത്യന്തത ആചമ്യ പാണ്വീ പ്രക്ഷാല്യ ജഘനേനാഗ്നിം പ്രക്ശിരഃ സംവിശതി പ്രാതരാദിത്യ മുപതിഷ്ഠതേ ദിശാമേകപുണ്ഡരീകമസ്യഹം മനുഷ്യാണാമേകപുണ്ഡരീകം ഭൂയാസമിതി യഥേത മേത്യ ജഘനേനാഗ്നിമാസിനോ വഓംശം ജപതി.

ഇതിനുശേഷം “തത്സവിതുർവരേണ്യം” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി ഈ മന്മിനെ ഭക്ഷിക്കുന്നു- “തത്സവിതു” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങളുടെ അർത്ഥം തത്സവിതുർവരേണ്യം - സൂര്യന്റെ വരേണ്യവും, ശ്രേഷ്ഠവുമായ പദത്തെ ഞാൻ ധ്യാനിക്കുന്നു. “വതാമധുജതായതേ”-വായു മധുരമായ മന്ദഗതിയോടുകൂടി പ്രവഹിക്കുന്നു. “സിന്ധവഃ മധുക്ഷരന്തി”- നദികൾ മധുരരസം ഒഴുക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. “നാഓഷധീഃ മാധ്യീഃസന്തു” ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഔഷധികൾ മധുരരസമാകട്ടെ. “ഭൂസാഹഃ” (ഇത്രയും അർത്ഥങ്ങളോടുകൂടി മന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി മന്മിന്റെ ആദ്യത്തെ ഉരുള ഭക്ഷിക്കട്ടെ) “ദേവസ്യദർഗഃധീമഹി” ഞങ്ങൾ സ്വപിതാദേവന്റെ തേജസ്സിനെ ധ്യാനിക്കുന്നു. “നക്തമുത ഉഷസഃ മധു”-രാത്രിയും പകലും സുഖകരമാകട്ടെ. “പാർഥിവരജഃ മധുമത്”-ഭൂമിയുടെ ധൂളികളും ഉദോഗമുണ്ടാകുന്നവയാകാതിരിക്കട്ടെ. “ദ്യാഃ പിതാനമധുഅസ്തു”-പിതായ ദ്വിലോകം നമുക്കു സുഖകരമാകട്ടെ. “ഭൂവസാഹാ” (ഇത്രയും അർത്ഥങ്ങളോടുകൂടി മന്ത്രങ്ങൾക്കുശേഷം രണ്ടാമത്തെ ഉരുളയും ഭക്ഷിക്കട്ടെ) “യഃ നഃ ധിയാ പ്രചോദയാത്” സവിതാദേവൻ നമ്മുടെ ബുദ്ധിയെ പ്രേരിതമാക്കുന്നു. “നാവനസ്പതിഃ മധുമാൻ” നമുക്കുവേണ്ടി വനസ്പതി (സോമം) മധുരരസമയാകട്ടെ. “സൂര്യ മധുമാൻ അസ്തു”-സൂര്യൻ നമുക്കുവേണ്ടി മാധുര്യ വാനാകട്ടെ. ഗാവഃ ന മാധ്യീഭവന്തു-കിരണങ്ങൾ അഥവാ ദിക്കുകൾ നമുക്കു സുഖകരങ്ങളാകട്ടെ. “സ്വസാഹാ” (ഇത്രയും അർത്ഥങ്ങളോടുകൂടിയ മന്ത്രങ്ങൾക്കുശേഷം മൂന്നാമത്തെ ഉരുളയും ഭക്ഷിക്കട്ടെ. ഇതിനുശേഷം സമ്പൂർണ്ണമായ സാവിത്രി (ഗായത്രീമന്ത്രം) “മധുവാതാജതായതേ” ഇത്യാദി സമസ്തമധുമതീമന്ത്രങ്ങളും “അഹമേവേദഓം സർവഭൂയാസം” (ഇതെല്ലാം ഞാനായിത്തീരും) “ഭൂർഭൂവഃ സ്വാഹാ” ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവസാനം മുഴുവൻ മന്മിം ഭക്ഷിച്ചിട്ട് കരങ്ങൾ രണ്ടും ശുദ്ധമാക്കി അഗ്നിയുടെ പശ്ചാത്തമഗത്ത് പൂർവ്വാഭിമുഖനായി ഇരിക്കുന്നു. പ്രഭാതത്തിൽ “ദിശാമേകപുണ്ഡരീ കമസ്യഹം... ഭൂയാസം” ഈ മന്ത്രം വഴിയായി ആദിത്യനെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അനന്തരം പോയ മാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി മടങ്ങി വന്ന് അഗ്നിയുടെ പശ്ചിമഭാഗത്തിരുന്ന് (ഇനി പറയുന്ന) വംശത്തെ ജപിക്കുന്നു.

37. ഉപ- തഓംഹേതമുദ്ദാലക ആരുണിർവാജസനേയായ യാജ്ഞവൽക്യായാനേവാസിന ഉക്തോവാചാപിയ ഏനഓംശുഷ്കേ സ്ഥാണൗ നിഷിഞ്ചേജായേരത്ശാഖാഃ പ്രരോഹേയുഃ പലാശാനീതി.

ഉദാലക ആരുണി തന്റെ ശിഷ്യനായ വാജസനേയ യാജ്ഞവൽക്യൻ മന്മിനെപ്പറ്റി ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞിരുന്നു-“ആരെങ്കിലും ഈ മന്മ് ഉണക്കമരത്തിലൊഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽനിന്ന് ശാഖകളും, ഇലകളും പുറത്തുവരും.”

38. ഉപ- ഏതമു ഹൈവ വാജസനേയോ യാജ്ഞവൽക്യോ മധുകായ പൈങ്ഗ്യായാനേവാസിന ഉക്തോവാചാപിയ ഏനഓംശുഷ്കേ സ്ഥാണൗ നിഷിഞ്ചേജായേരത്ശാഖാഃ പ്രരോഹേയുഃ പലാശാനീതി.

വാജസനേയ യാജ്ഞവൽക്യൻ തന്റെ ശിഷ്യനായ മധുകപൈങ്ഗ്യൻ ഈ മന്മിനെപ്പറ്റി ഉപദേശം നൽകിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു, “ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ശാഖകൾ മുറിച്ചു ഉണക്കമരത്തിന്മേൽ ഒഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽ ശാഖകളും, ഇലകളും മുളച്ചുവരും.”

39. ഉപ- ഏതമു ഹൈവ മധുകഃ പൈങ്ഗ്യശ്ചൂലായ ഭാഗവിത്തയേ f നേവാസിന ഉക്തോവാചാപിയ ഏനഓംശുഷ്കേ സ്ഥാണൗ നിഷിഞ്ചേജായേരത്ശാഖാഃ പ്രരോഹേയുഃ പലാശാനീതി.

മധുകപൈങ്ഗ്യൻ തന്റെ ശിഷ്യനായ ചൂലവിത്തിക്ക് ഈ മന്മിനെപ്പറ്റി ഉപദേശം നൽകിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞിരുന്നു “ആരെങ്കിലും ഇത് ശാഖകൾ മുറിച്ചു ഉണക്കമരത്തിന്മേൽ ഒഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽ ശാഖകളും ഇലകളും മുളച്ചുവരും.”

40. ഉപ- ഏതമു ഹൈവ ചൂലോ ഭാഗവിത്തിർജാനകയ ആയസ്തുണായാജ്ഞവാസിന ഉക്തോവാചാപിയ ഏനഓംശുഷ്കേ സ്ഥാണൗ നിഷിഞ്ചേജായേരത്ശാഖാഃ പ്രരോഹേയുഃ പലാശാനീതി

ചൂലഭാഗവിത്തി തന്റെ ശിഷ്യനായ ജാനകി ആയസ്തുണൻ ഈ മന്മിനെപ്പറ്റി ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞിരുന്നു. “ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ശാഖകൾ മുറിച്ചു ഉണക്കമരത്തിന്മേൽ ഒഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽനിന്നും ശാഖകളും ഇലകളും പൊട്ടി വളരും.”

41. ഉപ- ഏതമു ഹൈവ ജാനകീരായ സ്ഥുണഃ സത്യകാമായ ജാവാലായാനേവാസിന ഉക്തോവാചാപിയ ഏനഓംശുഷ്കേ സ്ഥാണൗ നിഷിഞ്ചേജായേരത്ശാഖാഃ പ്രരോഹേയുഃ പലാശാനീതി.

ജാനകി ആയസ്തുണൻ തന്റെ ശിഷ്യനായ ജാവാലനോട് ഈ മന്മിനെപ്പറ്റി ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞിരുന്നു “ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ശാഖകൾ മുറിച്ചു ഉണക്കമരത്തിന്മേൽ ഒഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽനിന്നും ശാഖകളും, ഇലകളും പൊട്ടിച്ചു വളരും.”

42. ഉപ- ഏതമു ഹൈവ സത്യകാമോ ജാവായോ f നേവാസിഭ്യ ഉക്തോവാചാപിയ ഏനഓംശുഷ്കേ സ്ഥാണൗ നിഷിഞ്ചേജായേരത്ശാഖാഃ പ്രരോഹേയുഃ പലാശാനീതി തമേതം നാപ്യത്രായ വാനേവാസിനേ വാ ബ്രൂയാത്

N

P

I

K

സത്യകാമജാബാലൻ തന്റെ ശിഷ്യന്മാർക്ക് ഈ മന്മിനെ പറ്റി ഉപദേശം നൽകിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞിരുന്നു. “ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ശിഖരങ്ങൾ മുറിച്ചു ഉണക്കമരത്തിന്മേൽ ഒഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽനിന്നും ശാഖകളും ഇലകളും കിളിർത്തുവരും.” പൂത്രന്മാരോ ശിഷ്യന്മാരോ ഇല്ലാത്തവർക്ക് ഈ മന്മിനെ പറ്റി ഉപദേശം നൽകാതിരിക്കട്ടെ.

43. ഉപ- ചതുരന്മാരുമുണ്ടാവാൻ ഭവത്യുദമുണ്ടാകും ഉയർന്നുവരുന്ന ഉപമന്മന്യൂ ദശ ഗ്രാമ്യാനി ധാന്യാനി ഭവന്തി വ്രീഹിയവാസ്തിലമാഷാ അണുവിയങ്ഗവോ ഗോധുവാശ്വ മസൂരാശ്വ വലാശ്വവശ്കലാശ്വ താൻ പിഷ്ഠാൻ ദധനി മധുനി ഘൃത ഉപസിഞ്ചത്യോജ്യസ്യ ജുഹോതി.

ഈ മന്മ കർമ്മം നാല് അത്തിത്തടികൾ ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്നു. അത്തിത്തടികൊണ്ടുള്ള സ്രവം, അത്തിത്തടികൊണ്ടുള്ള ചമസ്സ്, അത്തിത്തടികൊണ്ടുള്ള ഇയ്മം, അത്തിത്തടികൊണ്ടുള്ള രണ്ട് തൈർക്കലം ഇവയാകുന്നു. ഇതിൽ ധ്യാനം, യവം, എളുപ്പം, ഉഴുന്ന്, കടുക്, തിന, ഗോതമ്പ്, പയറ്റ്, കതിര, മുതിര ഈ പത്തു ഗ്രാമീണ ധാന്യങ്ങൾ ഉപയുക്തമാക്കുന്നു. ഇവ പൊടിച്ച് തൈർ, മധു, ഘൃതം ഇവയിൽ കൂട്ടി ഘൃതത്തോടുകൂടി ഹവനം ചെയ്യുന്നു.

നാലാം ബ്രാഹ്മണം.

44. ഉപ- ഏഷാം വൈ ഭൂതാനാം പൃഥിവീ രസഃ പൃഥിവ്യാ ആപോ f പാമോഷയയ ഓഷധീനാം പുഷ്പാണി പുഷ്പാണാം ഫലാനി ഫലാനാം പുരുഷഃ പുരുഷസ്യ രേതഃ

ഈ ഭൂതങ്ങളുടെ രസം ഭൂമിയാകുന്നു; ഭൂമിയുടെ രസം ജലമാകുന്നു, ജലത്തിന്റെ രസം ഔഷധികളാകുന്നു; ഔഷധികളുടെ രസം പുഷ്പമാകുന്നു; പുഷ്പങ്ങളുടെ രസം ഫലങ്ങളാകുന്നു; ഫലങ്ങളുടെ രസം (അധാരം) പുരുഷനാകുന്നു, പുരുഷന്റെ രസം ശുക്ലമാകുന്നു.

45. ഉപ- സ ഹ പ്രജാപതിരീക്ഷാചക്രേ ഹന്താസ്മൈ പ്രതിഷ്ഠാ കല്പയാനീതി സ സ്ത്രീയോഽം സസ്യജേ താഽംസ്യഷ്ടാധ ഉപാസ്ത തസ്മാത് സ്ത്രീയമയ ഉപാസീത സ ഏതം പ്രാഞ്ചം ഗ്രാവാണമാത്മന ഏവ സമുദപാരയത്തേനൈനാമഭ്യസ്യ ജത

ഈ വീര്യത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഒരു യോഗ്യമായ സ്ഥാനത്തെ ഞാൻ സൃഷ്ടിക്കും എന്ന് സുപ്രസിദ്ധനായ പ്രജാപതി വിചാരിച്ചു. അതിനാൽ സ്ത്രീയുടെ സൃഷ്ടി നടത്തി. അവളെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹം അവളുടെ അധോഭാഗത്ത് ഉപാസന നടത്തി. (മൈമുനകർമ്മത്തിനുള്ള സംവിധാനം) അതിനാൽ സ്ത്രീയുടെ അധോഭാഗത്തെ ഉപാസിക്കട്ടെ. പ്രജാപതി ഉദ്കൃഷ്ടഗതിശീലമായ പ്രസ്തരഖണ്ഡസദൃശമായ ശിശ്നേന്ദ്രിയത്തെ (സൃഷ്ടിച്ചിട്ട്) സ്ത്രീയുടെ (യോനിയുടെ) നേരെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. അതുകൊണ്ട് ഈ സ്ത്രീയുമായി സമ്പർക്കം നടത്തി.

46. ഉപ- തസ്യോ വേദിരൂപന്ഥോ ലോമാനി ബർഹശ്വർമാധിഷ്ഠവണേ സമീഭോ മധുതസ്തൗ മുഷ്കൗ സ യാവാൻ ഹ വൈ വാജപേയേന യജമാന സ്യ ലോകോ ഭവതി താവാനസ്യ ലോകോ ഭവതി ഏവം വിദാനയോപഹാസം ചരത്യാ സഽം സ്ത്രീണാഽം സുകൃതം വൃക്തേ f മ യ ഇമേവിദാനയോപഹാസം ചരത്യാസ്യ സ്ത്രീയഃ സുകൃതം വൃജ്ജതേ.

സ്ത്രീക്ക് ഉപന്ഥേന്ദ്രിയ വേദിയുണ്ട്, അവിടെയുള്ള രോമങ്ങൾ കുശപ്പല്ലുകളാകുന്നു. യോനിയുടെ മധുഭാഗം കത്തി ജ്വലിക്കുന്ന അഗ്നിയാകുന്നു. യോനിയുടെ പാർശ്വഭാഗത്തിൽ ഉള്ള രണ്ടു കോര മാംസഖണ്ഡങ്ങളെ മുഷ്കം എന്നു പറയുന്നു. ആ രണ്ടു മുഷ്കങ്ങളും ‘അധിഷ്ഠവണം’ എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ ചർമ്മമയ സോമഫലകങ്ങളാകുന്നു. വാജപേയയജ്ഞം നടത്തുന്നതുകൊണ്ട് യജമാനന് എത്രമാത്രം പുണ്യലോകം ലഭിക്കുന്നുവോ അതുപോലെതന്നെ ഇതിനും പ്രാപ്തമാകുന്നു. ആരെങ്കിലും അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് മൈമുനാചരണം നടത്തുന്നുവോ, അവൻ ഈ സ്ത്രീകളുടെ പുണ്യത്തെ അവരുലമാക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ഇതിനറിയാതെല്ലായോ, അവൻ മൈമുനം നടത്തുകയാണെങ്കിൽ സ്ത്രീകൾതന്നെ അവന്റെ പുണ്യത്തെ അവരുലമാക്കുന്നു.

47. ഉപ- എതദ്ധ സ്മ വൈ വിദാനുഭാലക ആരുണി രാഹൈതദ്ധ സ്മ വൈ തദിദാനാകോ മുദ്ഗല്യ ആഹൈതദ്ധസ്മ വൈ തദിദാൻ കുമാരഹാരിത ആഹ ബഹവോ മര്യാ ബ്രഹ്മണായനാ നിരിന്ദ്രിയാ വിസുകൃതോ f സ്മാല്ലോകാത് പ്രയന്തി യ ഇദമവിദാ ഓ സോ f യോപഹാസം ചരന്തീതി ബഹുവാ ഇദഽംസുപ്തസ്യ വാ ജാഗ്രതോ വാ രേതഃ സ്കന്ദതി.

നിശ്ചയമായും ഈ മൈമുനകർമ്മം വാജപേയയജ്ഞസമാനം സമ്പന്നമാണെന്ന് അറിവുള്ളവനായ അരുണനന്ദനനുദാലകൻ പറയുന്നു. ഇതിനെ ആ രൂപത്തിൽ അറിയുന്ന വ്യർഗ്ഗലപുത്രൻ നാകനും അതുതന്നെ പറയുന്നു. അതുപോലെ മേൽപറഞ്ഞ രൂപത്തിൽ അറിയുന്നവനായ കുമാരസിംഹമുനിയും പറയുന്നു. മരണധർമ്മാക്കളായ നാമമാത്രബ്രാഹ്മണരുണ്ട്. ഇവർ നിരന്ദ്രിയരും സുകൃതഹീനരും മൈമുനവിജ്ഞാനത്തിൽ അപരിചിതരുമായിരുന്നിട്ടും മൈമുനകർമ്മത്തിൽ ആസക്തിപൂർവ്വം പ്രവർത്തിക്കുന്നു, ഇവർ പരലോകഭ്രഷ്ടരായിത്തീരുന്നു. ഭാര്യ ഋതുമതിയാകുന്നതിനു മുമ്പേതന്നെ ഈ പ്രാണോപാസകന്റെ വീര്യം അധികമായോ, അല്പമായോ ഉറക്കത്തിലോ അഥവാ ജാഗ്രത്തിലോ വീണുപോകുന്നു. (എങ്കിൽ അവൻ താഴെപറയുന്ന പ്രായശ്ചിത്തം അനുഷ്ഠിക്കണം)

48. ഉപ- തദഭിമൂശേദനു വാ മന്ദ്രയേത യന്മേദ്യ രേതഃ പൃഥിവീമസ്കാന്തീദ് യദോപധീരപ്യസരദ്യദപഃ ഇദമഹം തദ്ദേത ആദദേ പുനർമാമൈതിന്ദ്രിയം പുനഃസ്തേജഃ പുനർഭഗഃ, പുനരഗ്നിർധിഷ്ടയാ യഥാസ്ഥാനം കല്പന്താമിത്യനാമികാങ്ഗുഷ്ഠാ ദാമാദായാന്തരേണ സ്തനൗ വാ ഭൂവൗ വാ നിമുജ്യാത്.

N

P

ആ വീര്യത്തെ കരംകൊണ്ടു സ്പർശിച്ച് അഭിമന്ത്രണം ചെയ്യണം-സ്പർശിക്കുന്ന സമയത്ത് ഇപ്രകാരം പറയണം- “ഇന്ന് എന്റെ വീര്യം സഖലിതമായ ഭൂമിയിൽ പതിച്ചിരിക്കുന്നു; അത് പണ്ട് ചിലപ്പോൾ അന്നത്തിലും പതിച്ചിരുന്നു; അത് ജലത്തിലും പതിച്ചിരുന്നു. ഈ വീര്യത്തെ ഞാൻ സ്വീകരിക്കുന്നു.” ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞ് അനാമികകൊണ്ടോ അംഗുഷ്ഠകൊണ്ടോ ആ വീര്യത്തെ സ്വീകരിച്ച് സ്ഥാനങ്ങളിലോ അഥവാ പുരികങ്ങളുടെ മധ്യത്തിലോ ചേർക്കണം. ഇങ്ങനെ ചേർക്കുന്ന സമയം ഇപ്രകാരം പറയണം. “സ്കലിതമായ എന്റെ ഇന്ദ്രിയം വീണ്ടും എന്നിലേക്കു തിരിച്ചുവരണേ. എന്നിക്കു വീണ്ടും തേജസ്സും സൗഭാഗ്യപ്രാപ്തിയും ഉണ്ടാകണേ. അഗ്നിതന്നെ യാതൊന്നിന്റെ സ്ഥാനമായിരിക്കുന്നുവോ, ആ ദേവഗണം എന്റെ ശരീരത്തിൽ ആ വീര്യത്തെ യഥാസ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിക്കണേ.”

49. ഉപ- അഥ യദ്യുദക ആത്മാനം പശ്യേത്തദഭിമന്ത്രയേത മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം യശോ ദ്രവിണഘോസുകൃതമിതി ശ്രീർഹ വാ ഏഷാ സ്ത്രീണാം യന്മലോദാസാപ്തസ്ഥാനമലോദാസസം യശസ്വീനീമഭിക്രവ്യോ പമന്ത്രയേത

എപ്പോഴെങ്കിലും അബദ്ധത്തിൽ വീര്യം ജലത്തിൽ സഖലിച്ചുവീഴുന്ന സമയം, അവിടെ തന്റെ ഛായയെ നോക്കുമ്പോൾ, ആ ജലത്തെ ഇപ്രകാരം അഭിമന്ത്രണം ചെയ്യണം- “ദേവഗണം എന്നിൽ തേജസ്സിനേയും, ഇന്ദ്രിയത്തേയും യശസ്സിനേയും, ധനത്തേയും, സൽകർമ്മത്തേയും സ്ഥാപിക്കണേ.” (അതിനു ശേഷം അവരുടെ ഗർഭത്തിൽ പുത്രൻ ജനിക്കണമോ, ആ പത്നിയെ ഇപ്രകാരം സ്തുതിക്കണം) “എന്റെ ഈ പത്നി ലോകത്തിലെ എല്ലാ സ്ത്രീകളിലുംവെച്ച് ലക്ഷ്മീസ്വരൂപയാകുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവളുടെ വസ്ത്രത്തിൽ രജസ്വലത്തിന്റെ ചിഹ്നം സ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെടുന്നു.” അനന്തരം രജസ്വലം യശസ്വിയുമായ പത്നി(മൂന്നു രാത്രികൾക്കുശേഷം സ്നാനം കഴിയുമ്പോൾ)യുടെ അടുക്കൽചെന്നു പറയണം- (ഇന്നു നമുക്കു രണ്ടുപേർക്കും പുത്രോൽപ്പത്തിക്കുള്ള കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കാം.)

50. ഉപ- സാ ചേദസ്മൈ ന ദദ്യാത് കാമമേനാമപകീർണിയാത് സാ ചേദസ്മൈ നൈവ ദദ്യാത് കാമമേനാം യഷ്ട്യാ വാ പാണിനാ വോപഹത്യാതി ക്രാമേദിന്ദ്രിയേണ തേ യശസാ യശ ആദദ ഇത്യയശാ ഏവ ഭവതി.

ഭാര്യ ഭർത്താവിനെ മൈമൂനം നടത്തുവാൻ അനുവദിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, പതി അവളെ അവൾക്കിഷ്ടമുള്ള വസ്ത്രങ്ങളും, ആഭരണങ്ങളും നൽകി അവളോടുള്ള പ്രേമം പ്രകടമാക്കണം. ഇതുകൊണ്ടും അവൾ അവൻ മൈമൂനത്തിൽ അവസരം നൽകുന്നില്ലെങ്കിൽ ആ പതി അവളെ ദണ്ഡിക്കുമെന്നു ഭയപ്പെടുത്തി അവളുമായി ബലാൽസമാഗമം നടത്തണം. അതും സംഭവ്യമല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നിന്നെ ശപിച്ച് ദുർഭഗ(വന്ധ്യ)യാക്കും എന്നു പറഞ്ഞ് അവളുടെ അടുക്കൽചെന്ന് “ഞാൻ എന്റെ യശസ്വരൂപമായ ഇന്ദ്രിയത്താൽ നിന്റെ യശസ്സിനെ തട്ടിയെടുക്കുന്നു” ഈ മന്ത്രം ഉച്ചരിക്കട്ടെ. ഇപ്രകാരം

ശാപം നൽകിക്കഴിഞ്ഞാൽ അവൾ അയശസ്വനി (വന്ധ്യയോ ദുർഭഗയോ) ആവുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു.

51. ഉപ- സാ ചേദസ്മൈ ദദ്യാദിന്ദ്രിയേണ തേ യശസാ യശ ആദയാമീതി യശസ്വിനാവേപ ഭവതിഃ

ആ പത്നി ആ പതിക്ക് മൈമൂനത്തിനുള്ള അവസരം നൽകുകയാണെങ്കിൽ അവളെ ആശീർവദിച്ചുകൊണ്ട് ഇപ്രകാരം പറയണം “ഞാൻ എന്റെ യശോരൂപമായ ഇന്ദ്രിയം വഴിയായി നിന്നിൽ യശസ്സിനെതന്നെ സ്ഥാപിക്കുന്നു”, അപ്പോൾ ആ ദമ്പതികൾ യശസ്വികളായിത്തീരുന്നു.

52. ഉപ- സ യാമിച്ഛേത് കാമയേത മേതി ത സ്യാമർഥനിഷ്ഠായ മുഖേന മുഖഘോം സംധായോ ഫപസ്ഥമസ്യ അഭിമുശ്യ ജപേദങ്ഗദജ്ഗാത് സംഭവസി ഹൃദയാദധിജായസേ, സ ത്വമങ്ഗകഷായോ ഫസി ദിഗ്ധവിദ്ധാമിവ മാദയേമാമമും മയീതി.

ആ പുരുഷൻ തന്റെ പത്നിയെ സംബന്ധിച്ച് അവൾ തന്നെ അത്യധികമായി ഇഷ്ടപ്പെടണം എന്നാഗ്രഹിക്കുന്നെങ്കിൽ അവളുടെ യോനിയിൽ തന്റെ ജനനേന്ദ്രിയം കടത്തിയിട്ട് തന്റെ മുഖത്തോട് അവളുടെ മുഖത്തെ ചേർത്ത് അവളുടെ ഉപസ്ഥമോ ഗത്തെ സ്പർശിച്ചുകൊണ്ട് ഇപ്രകാരം മന്ത്രം ജപിക്കണം- “ഹേ വീര്യമേ! നീ എന്റെ പ്രത്യേകമായ അവയവത്തിൽകൂടി പ്രത്യക്ഷമാകൂ. വിശേഷിച്ചും ഹൃദയത്തിൽനിന്നും നാഡികൾ വഴിയായി നിന്റെ പ്രാദുർഭാവം ഉണ്ടാകുന്നു. നീ എന്റെ അവയവത്തിന്റെ രസമാകുന്നു. വിഷംപുരട്ടിയ അമ്പുകൊണ്ടുള്ള മുറിവേറ്റ ഹരിണി മുർച്ഛിതയായിത്തീരുന്നതുപോലെ നീ എന്റെ ഈ പത്നിയെ എനിക്കുവേണ്ടി ഉന്മത്തയാക്കൂ. ഇവളെ എനിക്കായിനയാക്കൂ.”

53. ഉപ- അഥ യാമിച്ഛേന്ന ഗർഭ ദധിതേതി ത സ്യാമർഥനിഷ്ഠായ മുഖേന മുഖഘോം സംധായാമി പ്രാണ്യോ പാന്യാദിന്ദ്രിയേണ തേ രേതസാ രേത ആദദ ഇത്യരേതാ ഏവ ഭവതി.

തന്റെ ഭാര്യയുടെ വിഷയത്തിൽ അവൾ ഗർഭം ധരിക്കാതിരിക്കട്ടെ എന്നാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവളുടെ യോനിയിൽ തന്റെ ജനനേന്ദ്രിയത്തെ കടത്തിയിട്ട് അവളുടെ മുഖത്തോട് തന്റെ മുഖവും ചേർത്തു അഭിപ്രാണനകർമ്മം നടത്തിയിട്ട് അപാനനക്രിയ നടത്തണം. അനന്തരം ഇപ്രകാരം പറയണം: “ഇന്ദ്രിയരൂപമായ വീര്യംവഴിയായി ഞാൻ നിന്റെ രേതസ്സിനെ സ്വീകരിക്കുന്നു.” അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ അവൾ രേതോ ഹീനയായി ഭവിക്കുന്നു-ഗർഭിണിയാകുന്നില്ല.

54. ഉപ- അഥ യാമിച്ഛേദ് ദധിതേതി തസ്യാമർഥനിഷ്ഠായ മുഖേന മുഖഘോം സംധായാപാന്യാദിപ്രാണ്യോദിന്ദ്രിയേണ തേ രേതസാ രേത അദയാമീതി ഗർഭിണ്യേവ ഭവതി.

പുരുഷൻ തന്റെ പത്നി ഗർഭവതിയാകണം എന്നാഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ അവൻ അവളുടെ യോനിയിൽ തന്റെ ജനനേന്ദ്രിയം കടത്തിയിട്ട് അവളുടെ മുഖത്തോടു മുഖം ചേർത്ത് ആദ്യം

I

K

N

P

I

അപാനനക്രിയ നടത്തിയതിനുശേഷം അഭിപ്രാണനകർമ്മം ചെയ്തിട്ടു പറയണം “ഞാൻ ഇന്ദ്രിയരൂപമാകുന്ന വീര്യംവഴിയായി നിന്റെ രേതസ്സിനെ ആധാരം ചെയ്യുന്നു.” ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് അവൾ ഗർഭവതിയാകുന്നു. പുരുഷൻ തന്റെ ശിശ്നേന്ദ്രിയം വഴി സ്ത്രീയുടെ യോനിയിൽ യാതൊരു വായുവിനെ പ്രവിഷ്ടമാക്കുന്നോ അതിനെ അഭിപ്രാണന കർമ്മം എന്നു പറയുന്നു. അവൻ സ്വന്തം ശിശ്നേന്ദ്രിയത്തെ പുറത്ത് കൊണ്ടുവന്ന് ആ വായുവിനെ പുറത്തേക്കു കളയുന്നതിനെ അപാനനകർമ്മം എന്നു പറയുന്നു.

55. ഉപ- അഥ യസ്യ ജായായൈ ജാരഃ സ്യാന്തം ചേദ് ദിഷ്ട്യാദാമമാത്രേ f ഗ്നിമൂപസമാധായ പ്രതിലോമ ഓം ശരബഹിസ്തീർത്യാ തസ്മിന്നേതാഃ ശരഭ്യഷ്ടീഃ പ്രതീലോമാഃ സർവീഷാക്താ ജുഹുയാന്മ സമീലേ f ഹൗഷീഃ പ്രാണാപാനൗ ത ആദദേ f സാവിതി മമ സമീലേ f ഹൗഷീഃ പുത്രപശു ഓംസ്ത ആദദേ f സാവിതി മമ സമീലേ f ഹൗഷീ രീഷ്ടാ സുകൃതേ f ത ആദദേ f സാവിതി മമ സമീലേ f ഹൗഷീരാശാപരാകാശൗ ത ആദദേ f സാവിതി സ വാ ഏഷ നിരിന്ദ്രിയോ വിസുകൃതോ f സ്മല്ലോകാത് പ്രൈതി യമേവ വിദ് ബ്രാഹ്മണഃ ശപതി തസ്മാദേവംവിച്ഛോത്രീയസ്യ ദാരേണ നോപഹാസമിച്ഛദ്ദൃത ഹ്യോവംവിത് പരോ ഭവതി.

ഏതൊരു ഗൃഹസ്ഥവിദാന്റെ പത്നിക്ക് ഏതെങ്കിലും ജാര പുരുഷനുമായ സംബന്ധമുണ്ടോ, ആ പതി ആ ജാരനെ ദേഷ്യഭാവത്തോടുകൂടി ദണ്ഡിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നു എങ്കിൽ അവൻ പച്ചയായ മൺപാത്രത്തിൽ (പഞ്ചഭൂസംസ്കാരപൂർവ്വകം) അഗ്നിയെ സ്ഥാപിച്ച് വിപരീതക്രമത്തോടുകൂടി അതായത് ദക്ഷിണാഗ്രഭാവത്തോടോ പശ്ചിമാഗ്രഭാവത്തോടോകൂടി വേഴാനുല്ലൂ വിരിച്ച് അവയുടെ ബാണാകാരമായ മൂനകൾ നെയ്യിൽ മുക്കി അവയുടെ അഗ്രഭാഗത്തെ വിപരീത ദിക്കുകളിലേയ്ക്കുവെച്ച് ആ അഗ്നിയിൽ നാലാഹുതികൾ നടത്തണം-ആ ആഹുതികളുടെ മന്ത്രം ഇപ്രകാരമാകുന്നു- “മമസമീലേ f ഹൗഷീഃ പ്രാണാപാനൗ ത ആദദേ” “ഹേ! യൗവ്വനാദികളാൽ പ്രകാശിതയായ എന്റെ പത്നീരൂപമായ കത്തുന്ന അഗ്നിയിൽ നീ വീര്യത്തെ ആഹുതി ചെയ്തിരിക്കുന്നു; അതിനാൽ ഞാൻ നീയാകുന്ന അപരായയുടെ പ്രാണനേയും, അപാനനേയും വലിച്ചെടുക്കുന്നു.” നാലു മന്ത്രങ്ങളുടേയും അർത്ഥം ഒന്നുതന്നെ. ആദ്യത്തേതിൽ ശത്രുവിന്റെ പ്രാണനേയും അപാനനേയും രണ്ടാമത്തേതിൽ പുത്രന്മാരെയും മൃഗങ്ങളേയും മൂന്നാമത്തേതിൽ യജ്ഞത്തേയും പുണ്യത്തേയും നാലാമത്തേതിൽ പ്രാർത്ഥനയേയും പ്രതിജ്ഞാപൂർത്തിയുടെ പ്രതീക്ഷയേയും അപഹരിക്കുന്ന കാര്യം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. (ഈ മന്ത്രം പറഞ്ഞിട്ട് ‘ഫട്’ എന്നു ശബ്ദിച്ച് ആദ്യാഹുതി നൽകട്ടെ (ആഹുതിയുടെ അവസാനം) “അസൗ മമ ശത്രുഃ” ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞ് ശത്രുവിന്റെ പേരു ചുരിക്കണം. പഴയതുപോലെ “മമസമീലേ f ഹൗഷീഃ പുത്രാർശുസ്ത ആദദേ” ഈ മന്ത്രം ഉരുവിട്ട് രണ്ടാമത്തെ ആഹുതി നൽകുകയും അവസാനം ‘അസൗ’ എന്നു ചുരിച്ച് ശത്രുവിന്റെ നാമം പറയണം. ഇതുപോലെ തന്നെ “മമസമീലേ f ഹൗഷീരീഷ്ടാ സുകൃതേ ആദദേ” ഈ മന്ത്രം ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് നാലാമത്തെ

K

ആഹുതി നടത്തുകയും അവസാനത്തിൽ ‘അസൗ’ എന്നു ചുരിച്ച് ശത്രുവിന്റെ നാമം പറയുകയും അതുപോലെ “മമസമീലേ f ഹൗഷീരാശാപരാകാശൗ ത ആദദേ” ഈ മന്ത്രം ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് നാലാമാഹുതി നൽകുകയും മുൻപോലെ ‘അസൗ’ എന്നു ചുരിച്ച ശേഷം ശത്രുവിന്റെ നാമം പറയണം. ഇപ്രകാരം മന്മകർമ്മത്തെ അറിയുന്നവനായ പ്രാണദർശിയായ വിദാൻ ബ്രഹ്മണൻ ആരെ ശപിക്കുന്നുവോ അവൻ ഇന്ദ്രിയരഹിതനും പുണ്യഹീനനുമായി ഈ ലോകത്തോടു യാത്രപറയുന്നു. അതിനാൽ പരസ്ത്രീഗമനത്തിന്റെ ഭയങ്കരമായ ഈ പരിണാമത്തെ അറിയുന്ന പുരുഷൻ യാതൊരു ശ്രോത്രീയന്റെ പത്നിയുമായി സമാഗമിക്കുന്ന സംഗതി തന്നെ എന്ത്? പരിഹാസത്തെ ഇച്ഛിക്കാതിരിക്കട്ടെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ ആഭിചാര കർമ്മത്തെ അറിയുന്ന ശ്രോത്രീയൻ അവന്റെ ശത്രുവായിത്തീരുന്നു.

56. ഉപ- അഥ യസ്യ ജായാമാർത്ഥം വിദേത് ത്യഹം കഓസേ ന പിബേദഹർതവാസാ നൈനാം വൃഷലോ ന വൃഷല്യുപഹന്യാത് ത്രീരാത്രാന്ത ആപ്ലത്യ വ്രീഹീനവധാതയേത്

യാതൊരുത്തന്റെ പത്നിയെ ഋതുവാകുന്നുവോ അവൾ മൂന്നു ദിവസം വരെ ഓട്ടുപാത്രങ്ങളിൽ ഭക്ഷിക്കാതിരിക്കുകയും നാലാം ദിവസം സ്നാനം നടത്തിയശേഷം കീറാത്തതും ശുദ്ധവുമായ വസ്ത്രം ധരിക്കുകയും ചെയ്യണം. അവളെ ഏതെങ്കിലും ശുഭജാതിയിൽപ്പെട്ട സ്ത്രീയോ പുരുഷനോ സ്വർശിക്കാതിരിക്കണം. രജസ്വലയായ ആ നാരി മൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞ് സ്നാനം കഴിഞ്ഞുവരുമ്പോൾ അവളെ ധാന്യം പൊടിക്കുന്ന ജോലിയിൽ ഏർപ്പെടുത്തണം.

57. ഉപ- സ യ ഇച്ഛേത് പുത്രോ മേ ശുക്ലോ ജായേത വേദമനുബ്രൂവീത സർവമായുരിയാദിതി ക്ഷീരൗദനം പാപയിത്യാ സർപിഷ്മന്തമശ്നീയാതാ മീശരൗ ജനയിതവൈ.

എന്റെ പുത്രൻ ശുക്ലവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനാകട്ടെയെന്ന് യാതൊരുത്തൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ ഒരു വേദം അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുകയും നൂറു വർഷം വരെ ജീവിച്ചിരുന്നാലും ആ കാലത്ത് ആ രണ്ട് ഭാര്യഭർത്താക്കന്മാരും പാലും അരിയും കൂടി പാകപ്പെടുത്തിയ പായസമുണ്ടാക്കുകയും അതിൽ നെയ്ചേർത്ത് ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യണം. ഇതിനാൽ അവർ ഉപര്യുക്തമായ യോഗ്യതയോടുകൂടിയ പുത്രനെ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥരാകുന്നു.

58. ഉപ- അഥ യ ഇച്ഛേത് പുത്രോ മേ കപിലഃ പിങ്ഗലോ ജായേത ദൗ വേദാവനുബ്രൂവീത സർവമായുരിയാദിതി ദധ്യോദതം പാപയിത്യാ സർപിഷ്മാന്തമശ്നീയാതാവീശരൗ ജനയിതവൈ.

യാതൊരുത്തർ തന്റെ പുത്രൻ കപിലവർണ്ണത്തോടോ പിങ്ഗലവർണ്ണത്തോടോ കൂടിയവനാകണം എന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നെങ്കിൽ അവർ രണ്ടു വേദങ്ങൾ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുകയും പൂർണ്ണമായി നൂറു സംവത്സരം വരെ ജീവിച്ചിരുന്നാലും അവർ തെരിൽ ചോറു പാകംചെയ്ത് അതിൽ നെയ് ചേർത്ത് ഭക്ഷി

N

P

I

K

കണം. അതോടുകൂടി അപ്രകാരമുള്ള പുത്രനെ ജനിപ്പിക്കുന്നതിൽ അവർ സമർത്ഥരായിത്തീരുന്നു.

59. ഉപ- അഥ യ ഇച്ഛേത് പുത്രോ മേ ശ്യാമോ ലോഹിതാക്ഷോ ജായേത ത്രീൻ വേദനനുബ്രുവീതസർവമായുരിയാദിത്യുദനം പാചയിതാസർപിഷ്മന്തഗ്നീയാതാമീശ്വരൗ ജനയിതവൈ.

തന്റെ പുത്രൻ ശ്യാമവർണ്ണനും, അരുണനയനനും ആകണമെന്ന് യാതൊരുനന്തൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവൻ മൂന്നു വേദങ്ങൾ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുകയും, പൂർണ്ണമായ നൂറു സംവത്സരക്കാലം ജീവിക്കുകയാണെങ്കിലും അവനും അവന്റെ ഭാര്യയും ജലത്തിൽ മാത്രം അരി പാകം ചെയ്ത് ചോറാക്കി അതിൽ നെയ്യ് ചേർത്ത് ഭക്ഷിക്കണം. അതുകൊണ്ട് ഉക്തയോഗ്യതകളോടുകൂടി പുത്രന്മാരെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിൽ അവർ സമർത്ഥരായിത്തീരും.

60. ഉപ- അഥ ച ഇചേരദ് ദുഹിതാ മേ പാണ്ഡിതാ ജായേത സർവമായുരിയാദിതി തിലൗദനം പാചയിതാസർപിഷ്മന്തമഗ്നീയാതാമീശ്വരൗ ജനയിത വൈ.

തന്റെ പുത്രി വിദുഷിയും, പൂർണ്ണമായി നൂറു സംവത്സരം വരെ ജീവിക്കുന്നവളുമാകണം എന്ന് യാതൊരുത്തൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവനും അവന്റെ ഭാര്യയും എള്ളും, അരിയും കൂട്ടി വിച്ചരി പാകം ചെയ്ത് അതിൽ നെയ്യും ചേർത്തു ഭക്ഷിക്കണം. അതോടുകൂടി അവർ ഉക്തയോഗ്യതകളോടുകൂടിയ കന്യകയ്ക്ക് ജന്മം നൽകുവാൻ സമർത്ഥരായിത്തീരുന്നു.

61. ഉപ- അഥ യ ഇച്ഛേത് പുത്രോ മേ പണ്ഡിതോ വിഹീതഃ സമിതിംഗമഃ ശൃശൃഷിതം വാചം ഭാഷിതാ ജായേത സർവാൻ വേദാനനുബ്രുവീത സർവമായുരിയാദിതി മടാം സൗദനം പാചയിതാ സർപിഷ്മന്തമഗ്നീയാതാമീശ്വരൗ ജനയിതവാഔക്ഷേണ വാർഷഭേണ വാ.

തന്റെ പുത്രൻ പ്രഖ്യാതപണ്ഡിതനും, വിദൽസദസ്സുകളിൽ നിർഭയം പ്രവേശിക്കുന്നവനും, ശ്രവണമധുരമായ ശബ്ദത്തോടുകൂടി വന്നുമായിരിക്കണം എന്ന് യാതൊരുത്തൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അവൻ എല്ലാ വേദങ്ങളും അദ്ധ്യയനം ചെയ്തുകൊണ്ട് പൂർണ്ണമായി നൂറു സംവത്സരം വരെ ജീവിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്ത് ആ പുരുഷനും അവന്റെ പത്നിയും ഔഷധികളുടെ കൊഴുപ്പും അരിയും കൂടി പാകം ചെയ്ത് അതിൽ നെയ്യും ചേർത്ത് ഭക്ഷിക്കണം. അതുകൊണ്ട് മേൽപറഞ്ഞ യോഗ്യതകളോടുകൂടിയ പുത്രന്മാർക്ക് ജന്മം നൽകുന്നതിൽ അവർ സമർത്ഥരായിത്തീരുന്നു.

62. ഉപ- അഥാഭിപ്രാതരേവ സ്ഥാലീപാകാവൃതാജ്യം ചേഷ്ടിതാ സ്ഥാലീപാകസ്യോപധാതം ജുഹോത്യഗന്ധേ സ്വാഹാനുമതയേ സ്വാഹാ ദേവായ സവിത്രേ സത്യപ്രസവായ സ്വാഹേതി ഹൂത്യാദ്ധ്യത്യ പ്രാഗ്നാതി പ്രാശ്യേതരസ്യഃ പ്രയച്ഛതി പ്രക്ഷാല്യ പാണീ ഉദപാത്രം പുരയിത്യാതേനൈനാം ത്രിരഭ്യുക്ഷത്യുന്തിഷ്ഠാതോ

വിശ്വാസോ f ന്യാമിച്ച പ്രപൂർവ്യ സം ജായാപത്യാ സഹേതി.

അതിനുശേഷം നാലാംദിവസം പ്രഭാത്തിൽതന്നെ (സന്ധ്യാദി കർമ്മാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ നടത്തിയിട്ട്) പത്നി ഇടിച്ചുപൊടിച്ച അരികൊണ്ട് സ്ഥാലീപാകവിധിയാൽ നെയ്കൊണ്ട് സംസ്കരിച്ച ചാരുപാകം ചെയ്തു സംസ്കരിച്ച് സ്ഥാലീപാകാണത്തിൽനിന്നും അല്പാല്പമായി എടുത്ത് പ്രധാന ആഹൃതികൾ നൽകണം. അവയുടെ മന്ത്രങ്ങൾ ഇപ്രകാരമാണ്- “അഗ്നിയേസ്വാഹാ, അനുമതയേസ്വാഹാ ദേവായ സവിത്രേ സത്യപ്രസവായ സ്വാഹാ” ഇപ്രകാരം ആഹൃതി നൽകിയിട്ട് “സിഷ്ടകൃത്” ഹോമം നടത്തി സ്ഥാലിയിൽ ബാക്കിയുള്ള ചാരുവിനെ ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ നെയ്യും ചേർത്ത് ആദ്യം പതി അതു ഭക്ഷിക്കുന്നു. അനന്തരം അതിലെ ഉഷിഷ്ടത്തെ തന്റെ പത്നിക്കു നൽകുന്നു. തദനന്തരം കാലും കൈയ്യും കഴുകി ശുദ്ധമാക്കി ജലപാത്രം നിറച്ച് ആ ജലത്താൽ തന്റെ പത്നിയെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം അഭിഷേകം ചെയ്യണം. അഭിഷേകമന്ത്രം ഇപ്രകാരമാകുന്നു- “ഉന്തിഷ്ഠാതോവിപാവസോ f ന്യാമിച്ചപ്രവൂർവ്യാസംജായാപത്യാസഹ.”

63. ഉപ- അഥൈനാമഭിപദ്യതേ f മോഹമസ്മി സാത്വ ഓം സാ ത്വമസ്യമോ f ഹം സാമാഹമസ്മി ഋക് താം ദ്യാരഹം പൃഥിവീ താം താവേഹി സഓംഭോ വഹൈ സഹ രേതോ ദധാവഹൈ പുഓംസേ പുത്രാ യ വിത്തത ഇതിഃ

തദനന്തരം പതി തന്റെ ഇഷ്ടാനുസരണം പത്നിയെ പായസം മുതലായ ഭോജനങ്ങൾ കഴിപ്പിച്ച് ശയനകാലത്തിൽ “അമോ f ഹമസ്വി” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങൾ ഉരുവിട്ടുകൊണ്ട് അവളെ ആലിംഗനം ചെയ്യണം (ആ മന്ത്രത്തിന്റെ ആശയം- “ദേവീ ഞാൻ പ്രാണനാകുന്നു നീ വാക്കാകുന്നു, നീ വാക്കാകുന്നു, ഞാൻ പ്രാണനാകുന്നു; ഞാൻ സാമമാകുന്നു, നീ ഋതമാകുന്നു, ഞാൻ ആകാശമാകുന്നു, നീ പൃഥിവിയാകുന്നു; അതിനാൽ വരു, ദമ്പതികളായ നമുക്കു പരസ്പരം ആലിംഗനം ചെയ്യാം, ഒരു സമയത്ത് രേതസിനെ ധാരണം ചെയ്യാം, തന്മൂലം നമുക്ക് പുരുഷത്വത്താൽ വിശിഷ്ടനായ പുത്രന്മാരും ഉണ്ടാകട്ടെ.”)

64. ഉപ- അഥാസ്യാ ഊരു പിഹാപയതി വിജീഹീഥാം ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇതി തസ്യാമർഥ നിഷ്ഠായ മുഖേന മുഖഓംസംധായ ത്രിരേനാമനുലോമാമനു മാർഷ്ടീവിഷ്ണദ്യോനിം കല്പയത്യുത്പാണി പിഓംശത്യ, ആസിഞ്ചത്യു പ്രജാപതിയാതാ ഗർഭദധാത്യ തേ, ഗർഭ ധേഹി സിനീവാലി ഗർഭ ധേഹിപൃഥുഷ്ടുകേ, ഗർഭ തേ അശിനൗ ദേവാവാ ധത്താം പുഷ്കരസ്രജൗ.

അതിനുശേഷം പത്നിയുടെ തുടകളെ പരസ്പരം അകറ്റട്ടെ. (ആ സമയം ഈ മന്ത്രം ഉരുവിടണം) “വിജീഹീഥാംദ്യാവാപൃഥിവീ ഇതി” (ഹേ ഊരുസരൂപമായ ആകാശമേ! ഭൂമിയേ നിങ്ങൾ രണ്ടും അകന്നുതരുവിൻ) ഇതിനു ശേഷം പത്നിയുടെ യോനിയിൽ തന്റെ ജനനേന്ദ്രിയം കടത്തിയിട്ട് അവളുടെ മുഖത്തോട് മുഖം ചേർത്ത് അനുലോമ ക്രമത്തിൽ അവളുടെ

N

P

I

K

ശരീരം മുഴുവൻ മൂന്നുവട്ടം തലോടട്ടെ. തലോടുന്ന സമയം “വിഷ്ണുനർയോനി കല്പയതും” ഇത്യോദി മന്ത്രങ്ങൾ ഉരുവിടട്ടെ -അതിന്റെ ആശയം ‘പ്രിയേ! സർവ വ്യാപിയായ ഭഗവാൻ വിഷ്ണു നിന്റെ ജനനേന്ദ്രിയത്തെ പുത്രോല്പത്തിയ്ക്ക് സമർത്ഥമാക്കട്ടെ. ഭഗവാൻ സൂര്യൻ നിന്റെ അംഗവിഭാഗങ്ങളെ പൃഷ്ടുവും ദർശനീയവുമാക്കട്ടെ. വിരാട് പുരുഷനായ പ്രജാപതി എന്നോടുകൂടി അബിന്നരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്ത് നിന്നിൽ വീര്യത്തെ ആധാനം ചെയ്യട്ടെ. ഭഗവാൻ ധാതാവ് എന്നോടുകൂടി അഭിന്നഭാവത്തിൽ സ്ഥിതനായി നിന്റെ ഗർഭത്തെ ധാരണവും പോഷണവും ചെയ്യട്ടെ. ദേവീ, യാതൊരുത്തി പരിപൂർണ്ണമായി സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നുവോ, ആ സിനീവാലി(അമാവാസ്യ)നീയാകുന്നു. നീ ഈ ഗർഭം ധാരണം ചെയ്യൂ, ധാരണം ചെയ്യൂ. ദേവന്മാരായ അശ്വിനികുമാരന്മാർ (സൂര്യനും ചന്ദ്രനും) തങ്ങളുടെ കിരണരൂപമാകുന്ന കമലമാലധരിച്ച് എന്നോടുകൂടി അഭിന്നരൂപത്തിൽ സ്ഥിതരായി നിന്നിൽ ഗർഭത്തെ ആധാനം ചെയ്യട്ടെ.’

65. ഉപ-ഹിരണ്യയീ അരണീ യദ്യാം നിർമ്മഥതാ മശ്ചിനൗ തം തേ ഗർഭേ ഹവാമഹേ ദശമേ വാസിസുതയേ, യഥാഗ്നിഗർഭാ പൃഥിവീ യഥാ ദ്യാതിന്ദ്രേണ ഗർഭിണീ, വായുർദിശാം തഥാ ഗർഭേ ഏവം ഗർഭേ ദധാമി തേ f സാവിതി.

പ്രാചീനകാലത്ത് ജ്യോതിർമയിയായ അരുണി ഉണ്ടായിരുന്നു, അതുകൊണ്ട് അശ്വിനികുമാരന്മാർ മഥനം നടത്തി. ആ മഥനത്തിൽനിന്നും അമൃതരൂപമായ ഗർഭം പ്രകടമായി. അതേ അമൃതരൂപമായ ഗർഭത്തെ നാം നിന്റെ കൃഷിയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ നീ അതിനെ പത്താംമാസത്തിൽ പ്രസവിക്കട്ടെ, എപ്രകാരം ഭൂമിയുടെ ഗർഭം അഗ്നിയാകുന്നുവോ, എപ്രകാരം സർഗ്ഗീയഭൂമി ഇന്ദ്രനാൽ ഗർഭവതിയാകുന്നുവോ, എപ്രകാരം ദിക്കുകളുടെ ഗർഭം വായുവാകുന്നുവോ, അതേപ്രകാരം ഞാൻ നിന്നിൽ പുത്രരൂപമായ ഗർഭത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്നു.

66. ഉപ- സോഷ്യന്തീമദ്ഭിരദ്യുക്ഷതി, യഥാ വായു പുഷ്കരണീഓം സമിങ്ഗയതി സർവതഃ, ഏവാ തേ ഗർഭേ ഏജതു സഹാവൈതു ജരായുണാ, ഇന്ദ്രസ്യായം പ്രജഃ കൃതഃ സാർഗലഃ സപരിശ്രയഃ, തമിന്ദ്ര നിർജഹി ഗർഭേണ സാവരഓം സഹേതി.

പ്രസവകാലത്തിൽ പ്രസവിക്കുന്ന സ്ത്രീയുടെമേൽ “യഥാ വായുഃ...” ഇത്യോദി മന്ത്രം ഉരുവിട്ട് ജലം തളിക്കട്ടെ. -മന്ത്രാർത്ഥം-വായു കുള്ളത്തിലെ ജലത്തെ എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും ചഞ്ചലമാക്കുന്നതുപോലെ നിന്റെ ഗർഭം അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു നിന്നു ചലിക്കുകയും ജരായുവിനോടുകൂടി വെളിയിൽ വരികയും ചെയ്യട്ടെ. പ്രസ്തുതി വായുവിനുവേണ്ടി ഈ യോനീ രൂപമായ മാർഗ്ഗം നിമിത്തമാകുന്നു. അത് ഗർഭവേഷ്ഠനത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്ര! (പ്രസവവായു!) ആ മാർഗ്ഗത്തിൽ എത്തി ഗർഭത്തോടും മാംസപേശിയോടുകൂടി പുറത്തേയ്ക്കുവന്നാലും.

67. ഉപ- ജാതേ f ഗ്നിമൂപസമാധായാങ്ക് ആധായക് ഓംസേ പൃഷ്ഠദാജ്യഓം സംനീയ പൃഷ്ഠദാജ്യ

സ്യോപ ഘാതം ജുഹോത്യസ്മിൻ സഹസ്രപുഷ്ടാസമേയ മാനഃ സ്വേ ഗൃഹേ, അസ്യോപ സന്ധ്യാം മാ ഹൈത്സീത് പ്രജയാ ച പശുഭിശ്ച സ്വാഹാ മയിപ്രാണാ ഓം സ്തയി മനസാ ജുഹോമി സ്വാഹായത് കർമ്മണാ ത്യരീരിചം യദ്വാ ന്യൂനമിഹാകരം, അഗ്നിഷുസ്തിഷ്ടകൃദ്വിദവാൻ സിഷ്ട ഓം സുഹൃതം കരോതു നഃ സ്വാഹേതി.

പുത്രൻ ജനിച്ചുകഴിയുമ്പോൾ പിതാവ് അവനെ മടിയിൽവെച്ച് അഗ്നിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ഓട്ടുപാത്രത്തിൽ തൈരു ചേർത്ത നെയ്യൊഴിച്ച് അതിന്റെ അല്പാല്പമായ അംശം എടുത്ത് “അസ്മിൻ സഹസ്രം” ഇത്യോദി മന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി അഗ്നിയിൽ ആഹുതി നൽകട്ടെ. ആ മന്ത്രാർത്ഥം-‘എന്റെ ഈ ഭവനത്തിൽ പുത്രരൂപത്തോടുകൂടി വൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ച് ഞാൻ സഹസ്രം മനുഷ്യരുടെ ഏകമാത്രമായ പോഷണകർത്താവായിത്തീരട്ടെ. എന്റെ ഈ പുത്രന്റെ സന്തതികൾക്ക് പ്രജകളോടും, മൃഗങ്ങളോടും കൂടി സമ്പത്തിന്റെ കുറവ് ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകാതിരിക്കട്ടെ-സ്വാഹാ. ഞാനാകുന്ന പിതാവിൽ യാതൊരു പ്രാണൻ ഉണ്ടോ, ആ പ്രാണനെ നീയാകുന്ന പുത്രനിൽ പൂർണ്ണ മനസ്സോടുകൂടി ഞാൻ ഹോമിക്കുന്നു-സ്വാഹാ. ഞാൻ ചെയ്തിരിക്കുന്ന പ്രധാന കർമ്മങ്ങളോടുകൂടി യാതൊന്ന് അധികമായി ചെയ്തിരിക്കുന്നുവോ, ആവശ്യമായ കർമ്മങ്ങളിൽ യാതൊന്ന് കുറവ് വരുത്തിയിരുന്നോവോ, ഞങ്ങളുടെ ആ കർമ്മത്തെ ജ്ഞാനിയായ അഗ്നിദേവൻ പരിഹരിക്കട്ടെ- സ്വാഹാ.’

68. ഉപ- അഥാസ്യ ദക്ഷിണം കർണമഭിനിധായ വാഗ്വാഗിതി ത്രിരഥ ദധി മധു ഘൃതഓംസംനീയാനന്തർഹിതേന ജാതരുപേണ പ്രാശയതി, ഭൂസ്തേ ദധാമി ഭൂവസ്തേ ദധാമി സ്വസ്തേ ദധാമി ഭൂർഭൂവഃ സഃ സർവ ത്വയി ദധാമീതി.

ഹോമാനന്തരം പിതാവ് ശിശുവിന്റെ വലത്തുചെവി തന്റെ മുഖത്തോടുചേർത്ത് ‘വാക്, വാക്, വാക്’ ഇപ്രകാരം മൂന്നു പ്രാവശ്യം പറയട്ടെ. അതിനുശേഷം തൈര്, തേൻ, നെയ്യ് ഇവ ഒന്നാക്കി വിശുദ്ധമായ സാർണ്ണക്കയിലിൽ കോരിയെടുത്ത് ബാലകനെ രൂചിപ്പിക്കട്ടെ (ആ സമയം ഈ നാലു മന്ത്രങ്ങളും ഉരുവിടട്ടെ) “ഭൂസ്തേദധാമി, ഭൂവസ്തേദധാമി, സ്വസ്തേദധാമി, ഭൂർഭൂവഃ സഃ സർവത്വയീ ദധാമി.”

69. ഉപ- അഥാസ്യ നാമ കരോതി വേദോ f സീതി തദസ്യ തദ ഗൃഹ്യമേവ നാമ ഭവതി.

അതിനുശേഷം ബാലനു നാമകരണം ചെയ്യട്ടെ. ‘നീ വേദമാകുന്നു.’ വേദം തന്നെ ഈ ബാലകന്റെ ഗൃഹ്ണനാമമായിത്തീരട്ടെ.

70. ഉപ- അഥൈനം മാത്രേ പ്രദായ സ്തനം പ്രയചരതി യസ്തേ സ്തനഃ ശശയോ യോ മയോമുര്യോ രത്നയാ വസുവിദ്യഃ സുദത്രഃ യേന വിശ്വാ പുഷ്യസിവാര്യാണി സരസ്വതി തമിഹ ധാതവേ കരിതി.

N

P

അതിനുശേഷം ഈ ബാലകനെ മാതാവിന്റെ മടിയിൽ കടത്തിയിട്ട് “യസ്തേസ്തനഃ” ഇത്യദി മന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചുകൊണ്ട് മുലയൂട്ടട്ടെ. മന്ത്രത്തിന്റെ ആശയം-ഹേ സരസ്വതി! നിന്റെ ക്ഷീരത്തിന്റെ ഭണ്ഡാരമായ ഈ സ്തനം അക്ഷയവും, പോഷണാധാരവുമാകുന്നു; അത് രത്നങ്ങളുടെ ഖനിയും, സമ്പൂർണ്ണമായ ധനരാശിയുടെ ജ്ഞാതാവുമാകുന്നു. ഉദാരമായ ദാനിയും ആകുന്നു. അതുപോലെ യാതൊന്നുവഴിയായി നീ സമസ്തവരണീയ പദാർത്ഥങ്ങളേയും പോഷിപ്പിക്കുന്നുവോ, ഈ സൽപുത്രന്റെ ജീവനസാരണാർത്ഥം ആ സ്തനത്തെ ദേവി എന്റെ ഭാര്യയുടെ ശരീരത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ആ ശിശുവിന്റെ വായിൽ കൊടുക്കുവാനനുവദിക്കണേ.

71. ഉപ- അഥാസ്യ മാതരമഭിമന്ത്രയതേ, ഇലാസി മൈത്രാവരുണീ വീരേ വീരമജീജനത്, സാ തം വീരവതീ ഭവ യാസ്മാൻ വീരവതോ f കരദിതി, തം വാ ഏതമാഹുരതിപിതാ വാതാഭൂരതിപിതാ മഹോ വാതാഭൂഃ പരമാം ബത കാഷ്ഠാം പ്രാപ ഛരിയാ യശസാ ബ്രഹ്മവർചസേന യ ഏവാവിദോ ബ്രാഹ്മണസ്യ പുത്രോ ജായത ഇതി.

അതിനുശേഷം ബാലന്റെ മാതാവിനെ ഇപ്രകാരം ‘ഇലാസി’ ഇത്യദി മന്ത്രങ്ങളാൽ അഭിമന്ത്രിയയാക്കട്ടെ. ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ആശയം-ഹേ ദേവീ! നീ തന്നെ സ്തുത്യർഹയും, മൈത്രാവരുണിയും (അരുന്ധതി) ആകുന്നു. വീരേ നീ വീരപുത്രനു ജന്മം നൽകി നമ്മെ വീരപുത്രന്റെ പിതാവാക്കിയിരിക്കുന്നു; അതിനാൽ നീ വരവതിയായിരിക്കുന്നു. ഈ ബാലനെ നോക്കി മറ്റുള്ളവർ “നീ വാസ്തവത്തിൽ പിതാവിനേക്കാൾ മുന്നോട്ടു പോകണം” എന്നു പറയണം. നീ നിസ്സന്ദേഹമായി സ്വന്തം പിതാമഹനേക്കാളും ശ്രേഷ്ഠനാകണം. നീ ലക്ഷ്മിയും, കീർത്തിയും അതുപോലെ ബ്രഹ്മതേജസ്സും വഴിയായി ഉന്നതിയുടെ പരമസീമയിലെത്തണം ഇപ്രകാരം വിശിഷ്ട ജ്ഞാനസമ്പന്നനായ പുത്രൻ യാതൊരു ബ്രഹ്മണൻ ജനിക്കുന്നുവോ, ആ പിതാവും ഇതുപോലെതന്നെ സ്തുത്യർഹനാകുന്നു.

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം

72. ഉപ- അഥ വദാംശം, പൗതിമാഷീ പുത്രഃ കാത്യായനീപുത്രാത് കാത്യായനീപുത്രോ ഗൗതമീപുത്രാദ് ഗൗതമീപുത്രോ ഭാരദാജീപുത്രാദ് ഭാരദാജീപുത്രഃ പാരാശരീപുത്രാത് പരാശരീപുത്രഃ ഔപസസ്തീപുത്രാദൗ പസസ്തീപുത്രഃ പാരാശരീപുത്രാത് പാരാശരീപുത്രഃ കാത്യായനീപുത്രാത് കാത്യായനീപുത്രഃ കൗശികീപുത്രാത് കൗശികീപുത്രഃ ആലമ്ബീപുത്രാച്ഛൈവയാഘ്രപദീപുത്രാച്ഛൈവയാഘ്രപദീപുത്രഃ കണ്വീപുത്രാച്ഛൈവയാഘ്രപദീപുത്രഃ കാപീപുത്രാച്ഛൈവയാഘ്രപദീപുത്രഃ

വംശം വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു. പൗതിമാഷീപുത്രൻ കാത്യായനീ പുത്രനിൽനിന്നും, കാത്യായനീപുത്രൻ ഗൗതമീ പുത്രനിൽനിന്നും, ഗൗതമീപുത്രൻ ഭാരദാജീപുത്രനിൽ നിന്നും, ഭാരദാജീപുത്രൻ പരാശരീ പുത്രനിൽനിന്നും, പരാശരീപുത്രൻ ഔപ

സസ്തീപുത്രനിൽനിന്നും, ഔപസസ്തീപുത്രൻ പരാശരീപുത്രനിൽനിന്നും, പാരാശരീപുത്രൻ കാത്യായനീപുത്രനിൽനിന്നും, കാത്യായനീപുത്രൻ കൗശികപുത്രനിൽനിന്നും, കൗശികപുത്രൻ ആലംബീപുത്രനിൽ നിന്നും, ഞൈവയാഘ്രപദീപുത്രൻ കണ്വീപുത്രനിൽനിന്നും, കണ്വീപുത്രൻ കാപീപുത്രനിൽനിന്നും, കാപീപുത്രൻ.

73. ഉപ- ആത്രേയീപുത്രാദാത്രേയീപുത്രോ ഗൗതമീപുത്രാദ് ഗൗതമീപുത്രോ ഭാരദാജീപുത്രാദ് ഭാരദാജീപുത്രഃ പാരാശരീപുത്രാദ് പാരാശരീപുത്രോ വാത്സീ പുത്രാദ് വാത്സീപുത്രഃ പാരാശരീപുത്രാദ് പാരാശരീ പുത്രോ വാർകാരണീപുത്രാത് വാർകാരണീപുത്രോ വാർകാരണീപുത്രാത്വാർകാരണീപുത്രഃ ആർതഭാ ഗീപുത്രാദാർതഭാഗീ പുത്രഃ ശൗംഗീപുത്രാച്ഛൗംഗീപുത്രഃ സാംസ്കൃതീപുത്രാത് സാംസ്കൃതീപുത്രഃ ആലമ്ബീവായനീപുത്രാദ് ആലമ്ബീവായനീപുത്രഃ ജായന്തീപുത്രാജായന്തീപുത്രോ മാണ്ഡുകായനീപുത്രാമ്മണ്ഡുകായനീപുത്രോ മാണ്ഡുകീപുത്രാമ്മണ്ഡുകീപുത്രഃ ശാബ്ദീലീപുത്രാച്ഛാബ്ദീലീപുത്രോ രാമീതരീപുത്രാദ് രാമീതരീപുത്രോ ഭാലുകീപുത്രാദ് ഭാലുകീപുത്രഃ ക്രൗഞ്ചകീപുത്രാദ്യോ ക്രൗഞ്ചകീപുത്രഃ വൈദഭൃതീപുത്രാദ് വൈദഭൃതീപുത്രഃ കാർശകേയീപുത്രാത് കാർശകേയീപുത്രഃ പ്രാചീനോയഗീപുത്രാത് പ്രാചീനയോഗീപുത്രഃ സാഞ്ജീവീപുത്രാത് സാഞ്ജീവീപുത്രഃ പ്രാശ്നീപുത്രാദാസുരീവാസിനഃ പ്രാശ്നീപുത്രഃ ആസുരായണായദാസുരായണ ആസുരോസുരിഃ

ആത്രേയീപുത്രനിൽനിന്നും, ആത്രേയീപുത്രൻ ഗൗതമീപുത്രനിൽനിന്നും ഗൗതമീപുത്രൻ ഭാരദാജീപുത്രനിൽനിന്നും ഭാരദാജീപുത്രൻ പാരാശരീപുത്രനിൽനിന്നും പാരാശരീപുത്രൻ വാത്സീപുത്രനിൽനിന്നും, വാത്സീപുത്രൻ പാരാശരീപുത്രനിൽനിന്നും, പാരാശരീപുത്രൻ വാർകാരണീപുത്രനിൽനിന്നും, വാർകാരണീപുത്രൻ വാർകാരണീപുത്രനിൽനിന്നും, വാർകാരണീപുത്രൻ ആർതഭാഗീപുത്രനിൽനിന്നും, ആർതഭാഗീപുത്രൻ ശൗംഗീപുത്രനിൽനിന്നും, ശൗംഗീപുത്രൻ സാംക്യതീപുത്രനിൽനിന്നും, സാംക്യതീപുത്രൻ ആലംബായനീ പുത്രനിൽനിന്നും, ആലംബായനീപുത്രൻ ജായന്തീപുത്രനിൽനിന്നും, ജായന്തീപുത്രൻ മാണ്ഡുകായനീ പുത്രനിൽനിന്നും, മാണ്ഡുകായനീ പുത്രൻ മാണ്ഡുകീപുത്രനിൽനിന്നും, മാണ്ഡുകീപുത്രൻ ശാബ്ദീലീപുത്രനിൽനിന്നും, ശാബ്ദീലീപുത്രൻ രാമീതരീപുത്രനിൽനിന്നും, രാമീതരീപുത്രൻ ഭാലുകീപുത്രനിൽനിന്നും, ഭാലുകീപുത്രൻ രണ്ടു ക്രൗഞ്ചകീപുത്രന്മാരിൽനിന്നും, രണ്ടു ക്രൗഞ്ചകീപുത്രന്മാർ വേദഭൃതീപുത്രനിൽനിന്നും, വേദഭൃതീപുത്രൻ കാർശകേയീപുത്രനിൽനിന്നും, കാർശകേയീപുത്രൻ പ്രാചന യോഗീപുത്രനിൽനിന്നും പ്രാചീനയോഗീപുത്രൻ സാഞ്ജീവീ പുത്രനിൽനിന്നും, സാഞ്ജീവീപുത്രൻ ആസുരീവാസിപ്രാശ്നീപുത്രനിൽനിന്നും, പ്രാശ്നീപുത്രൻ ആസുരായണനിൽനിന്നും, ആസുരായണൻ ആസുരിയിൽനിന്നും, ആസുരി.

I

K

N

P

I

K

74. ഉപ- യാജ്ഞവൽക്യാദ് യാജ്ഞവൽക്യ ഉദാലകാദു ദാലകോ f രുണാദരുണ ഉപവേശേരുപവേശിഃ കുശ്രേഃ കുശ്രിർവാജശ്രവസോ വാജശ്രവാ ജിഹ്വാ വതോ ബായ്യോഗാജ്ജിഹ്വാവാൻ വായ്യോഗോ f സിതാദ് വാർഷഗണാദസിതോ വാർഷഗണോ ഹരി താത് കശ്യപാദ്ധരിതഃ കശ്യപഃ ശില്പാത് കശ്യപ ശില്പഃ കശ്യപഃ കശ്പാനേധുവേഃ കശ്യപോ നൈധുവിർവാചോ വാഗമ്ഭിണ്യോ അമ്ഭിണ്യാദി ത്യാദാദിത്യാനിമാനി ശുക്ലാനി യജു ഓഷി വാജ സനേയന യാജ്ഞവൽക്യേനാഖ്യായന്തേ.

യാജ്ഞവൽക്യനിൽനിന്നും, യാജ്ഞവൽക്യൻ ഉദാലക നിൽനിന്നും, ഉദാലകൻ അരുണനിൽനിന്നും അരുണൻ ഉപ വേശിയിൽനിന്നും ഉപവേശി കുശ്രിയിൽ നിന്നും കുശ്രി വാജ ശ്രവസ്സിൽനിന്നും, വാജശ്രവസ്സ് ജിഹ്വാവാനിൽനിന്നും, ജിഹ്വാ വാൻ ബായ്യോഗനിൽനിന്നും, ബായ്യോഗ്യൻ അസിതവാർഷ ഗണനിൽനിന്നും, അസിതവാർഷഗണൻ ഹരിതകശ്യപനിൽനി ന്നും, ഹരിതകശ്യപൻ ശില്പകശ്യപനിൽനിന്നും, ശില്പകശ്യ പൻ കശ്യപനൈധുവിൽനിന്നും, കശ്യപനൈധുവ് വാകിൽനി ന്നും, വാകും അമ്ഭിണ്ണിയിൽനിന്നും, അമ്ഭിണ്ണി ആദിത്യനിൽനി ന്നും ഉണ്ടായി ആദിത്യനിൽനിന്നും പ്രാപ്തമായ ഈ ശുക്ല യജുഃ ശ്രുതികൾ വാജസനേയ യാജ്ഞവൽക്യൻ വഴിയായി വളരെ പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നു.

75. ഉപ- സമാനമാ സാംജീവീപുത്രാത് സാംജീവീ പുത്രോ മാണ്ഡുകായനേർമാണ്ഡുകായനിർമാണ്ഡ വ്യാന്മാണ്ഡവ്യഃ കൗത്സാത് കൗത്സോ മാഹിത്ഥേർ മാഹിത്ഥിർവാമകക്ഷായണാദ് വാമകക്ഷായണഃ ശാണ്ഡില്യച്ഛാണ്ഡില്യോവാത്സാദ് വാത്സ്യഃ കുശ്രേഃ കുശ്രിര്യജ്ഞവചസോ രാജസ്ത്ഥബായ നാദ് യജ്ഞവാചാ രാജസ്ത്ഥബായനസ്തുരാത് കാവഷേയാത് തുരഃ കാവയേഷഃ പ്രജാപതേ പ്രജാപതിർബ്രഹ്മണോ ബ്രഹ്മ സ്വയമ്ഭു ബ്രഹ്മണേ നമഃ

സഞ്ജീവീപുത്രപര്യന്തം ഒരു വംശംതന്നെയാകുന്നു. സഞ്ജീവീപുത്രൻ മണ്ഡുകായനിൽനിന്നും, മാണ്ഡുകായനി മാണ്ഡവ്യനിൽനിന്നും, മാണ്ഡവ്യൻ കൗത്സയിൽനിന്നും, കൗത്സ മാഹിത്ഥിയിൽനിന്നും, മാഹിത്ഥി വാമകക്ഷായണ യിൽനിന്നും, വാമകക്ഷായണ ശാണ്ഡില്യയിൽനിന്നും ശാണ്ഡില്യ വാത്സ്യയിൽനിന്നും, വാത്സ്യ കുശ്രിയിൽനിന്നും, കുശ്രി യജ്ഞവചാരാജസ്ത്ഥബായനയിൽനിന്നും, യജ്ഞവ ചാരാജസ്ത്ഥബായന തുരകാവഷേയയിൽനിന്നും, തുരകാവ ഷേയ പ്രജാപതിയിൽനിന്നും പ്രജാപതി ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും ഉണ്ടായി ബ്രഹ്മം സ്വയം ഭൂവാകുന്നു. സ്വയം ഭൂവാകുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ശുഭം

N

P

അക്ഷയപത്രിക

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹനാവവതു സഹ നൗ ഭൂനക്തു സഹ വീര്യം കരവാ വഹൈ തേജസിനാവധീതമസ്തു മാ വിദിഷാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കണം. അത് ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കണം. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടണം. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസിനായിത്തീരണം. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം വഹിക്കാതിരിക്കണം.

പ്രഥമഖണ്ഡം

ഹരിഃ ഓം അഥ ഹ സാഠ്യാകൃതിർഭഗവാന്നാദിത്യ ലോകം ജഗഥ | തമാദിത്യം നത്യാ ചാക്ഷുഷ്മതീ വിദ്യയാ തമസ്തുവത് ഓം നമോ ഭഗവതേ ശ്രീസുര്യായാക്ഷിതേജസേ നമഃ ഓം വേചരായ നമഃ ഓം രജസേ നമഃ ഓം സത്യായ നമഃ ഓം അസതോമാ സത്ഗമയ തമസോ മാ ജ്യോതിർഗമയ മൃത്യോർമാ അമൃതം ഗമയ | ഉഷ്ണോ ഭഗവാൻ ശുചിരൂപഃ പ്രതിരൂപ വിശ്വരൂപം ഘൃണിനം ജാതവേദസം ഹിരണ്മയം ജ്യോതിരൂപം തപന്തം സഹസ്രരശ്മിഃ ശതമാ വർത്തമാനഃ പുരുഷഃ പ്രജാനാമുദയത്യേഷ സൂര്യഃ | ഓം നമോ ഭഗവതേ ശ്രീസുര്യായാദിത്യായാക്ഷിതേജ സോ ഹ്വഹോ ിവാഹിനേ വാഹിനി സാഹേതി ഏവം ചാക്ഷുഷ്മതീവിവിദ്യയാ സ്തുതഃ | സൂര്യനാരായണഃ സുപ്രീതോ ി ബ്രവീച്ചാക്ഷുഷ്മതീ വിദ്യശ്രീയാം ബ്രാഹ്മണോ യോ നിത്യമധീതേ നതസ്യാക്ഷിരോഹോ ഭവതി ന തസ്യ കൂലേ ി സോ ഭവതി അഷ്ടൗ ബ്രാഹ്മണാൻ ഗ്രാഹയിത്വാ ി മ വിദ്യാസീദ്ധിർഭവതി യ ഏവം വേദ സ മഹാൻ ഭവതി.

ഭഗവാൻ സാഠ്യാകൃതി ആദിത്യലോകത്തു പോയി അവിടെ അദ്ദേഹം ഭഗവാൻ സൂര്യനെ നമസ്കരിച്ചു ചാക്ഷുഷ്മതി വിദ്യയാൻ സ്തുതി ചെയ്തു ഓം ചക്ഷുരിന്ദ്രിയം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന ഭഗവാൻ സൂര്യൻ നമസ്കാരം ആകാശചാരിയായ ഭഗവാൻ

സൂര്യൻ നമസ്കാരം. മഹാസേനനായ ശ്രീ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. തമോ ഗുണരൂപനായ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. രജോഗുണരൂപനായ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. സത്യാഗുണരൂപനായ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. ഭഗവാനെ എന്നെ അസത്തിൽ നിന്ന് സത്തിലേക്ക് നയിച്ചാലും. അന്ധകാരത്തിൽ നിന്ന് പ്രകാശത്തിലേക്ക് നയിച്ചാലും. മൃത്യുവിൽ നിന്ന് അമൃതത്തിലേക്ക് നയിച്ചാലും. ആ സൂര്യനായാണെന്ന് പരിശുദ്ധനും പ്രതിരൂപനും. സമ്പൂർണ്ണരൂപധാരിയും രശ്മി മാലികാമണ്ഡിതനും ജാതിവേദസ്സും സർണ്ണസമാന പ്രകാശമുള്ളവനും ജ്യോതിസ്വരൂപനും താപയുക്തനുമായ സൂര്യനാരായണനെ ഞങ്ങൾ സ്തമരിക്കുന്നു. സഹസ്രരശ്മിയും പലവിധത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നവനുമായ സൂര്യൻ എല്ലാ ജീവികളുടെയും മുന്നിൽ ഉദയം ചെയ്യുന്നു. ഞങ്ങളുടെ കണ്ണുകൾക്ക് പ്രകാശരൂപനും അദിതി പുത്രനുമായ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. വിശ്വം ധരിക്കുന്ന സൂര്യൻ ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ സർവ്വവും സമർപ്പിക്കുന്നു. ഈ ചാക്ഷുഷ്മതീ വിദ്യയാൽ സ്തുതിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ സൂര്യനാരായണൻ ഏറ്റവും സന്തുഷ്ടനായി പറഞ്ഞു. “ഈ ചാക്ഷുഷ്മതീ വിദ്യ നിത്യവും പാരായണം ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണന് നേത്രരോഗം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അവന്റെ വംശത്തിൽ ആരും അന്ധനാകില്ല. എട്ടു ബ്രാഹ്മണരെ ഈ വിദ്യ പഠിപ്പിച്ചാൽ ഈ വിദ്യക്ക് സിദ്ധിയുണ്ടാകും ഇത് അറിയുന്ന വ്യക്തി മഹാനായിത്തീരും.”

ദിതീയ ഖണ്ഡം

അഥ ഹ സാഠ്യാകൃതിരാദിത്യം പപ്രച്ഛ ഭഗവൻ ബ്രഹ്മവിദ്യാം മേ ബ്രുഹീതി തമാദിത്യോ ഹോവാചഃ-

അനന്തരം സാഠ്യാകൃതി സൂര്യനോട് പറഞ്ഞു. “ഭഗവാനെ എനിക്ക് ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചുതരണം.” അതുകേട്ട് ആദിത്യൻ പറഞ്ഞു:

1. സാഠ്യാകൃതേ ശൃണു വക്ഷ്യമി |
തത്വ ജ്ഞാനം സുദുർലഭം |
യേന വിജ്ഞാതമാത്രേണ |
ജീവന്മുക്തോ ഭവിഷ്യസി ||

I

K

- 2. സർവമേകമജം ശാന്തം അനന്തം ധ്രുവമവ്യയം |
പശ്യൻ ഭൂതാർത്ഥ ചിദ്രൂപം |
ശാന്ത അസ്വ യഥാ സുഖം ||
 - 3. അവേദനം വിദുർ യോഗം |
ചിത്തക്ഷയമ കൃത്രിമം |
യോഗസ്ഥഃ കുരു കർമ്മാണി |
നീരസോ വാ മ മാ കുരു ||
 - 4. വിരാഗമുപയാത്യന്തർ-
വാസനാസ്വനുവാസരം |
ക്രിയാസുദാരരുപാസു |
ക്രമതേ മോദതന്വഹം ||
 - 5. ഗ്രാമ്യാസു ജഡചേഷ്ടാസു |
സതതം വിചികിത്സതേ |
നോദാഹരതി മർമ്മാണി |
പുണ്യകർമ്മാണി സേവതേ ||
- സാങ്കത്യം, ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ഏറ്റവും ദുർലഭമായ തത്വജ്ഞാനം ഉപദേശിക്കാം. അത് അറിഞ്ഞാലുടൻതന്നെ ജീവന്യുക്തനാകും. നിങ്ങൾ എല്ലാപ്രാണികൾക്കും ഏകനും അജനും ശാന്തനും അവ്യയനും അനന്തനും ധ്രുവനും ചിദ്രൂപനുമായ ബ്രഹ്മത്തെ കണ്ട് യഥാസുഖം വസിക്കുക. ആത്മാവിന്റെയും പരമാത്മാവിന്റെയുമല്ലാതെ മറ്റൊന്നിന്റെയും പ്രതീതി ഉണ്ടാകരുത്. ഈ അവസ്ഥയിലാണ് യോഗമെന്ന് പറയുന്നത്. അതിനാൽ യോഗസ്ഥനായി കർമ്മം ചെയ്യുക. യോഗനിരതന്റെ അന്തഃകരണം ദൈവികവാസനകളിൽ നിന്നകലുന്നു. സാധകൻ ഉദാരകർമ്മങ്ങളിലേർപ്പെട്ട് പ്രസന്നത അനുഭവിക്കുന്നു. അജ്ഞാനികളുടെ ജഡപ്രവൃത്തികളിൽ അവൻ യോജിപ്പില്ല. അവൻ എപ്പോഴും ശ്രേഷ്ഠകർമ്മങ്ങൾ മാത്രമേ ചെയ്യുകയുള്ളൂ.
- 6. അനന്യോദേശകാരിണീ |
മൃദു കർമ്മാണി സേവതേ |
പാപാദിദേതി സതതം |
ന ച ഭോഗമപേക്ഷതേ |
 - 7. സ്നേഹ പ്രണയ ഗർഭാണി |
പേശലാന്യു ചിതാനി ച |
ദേശകാലോപപന്നാനി |
വചനാന്യഭിദാഷതേ ||
 - 8. മനസാ കർമ്മണാ വാചാ |
സജ്ജനാനുപ സേവതേ |
യതഃ കുതശ്ചിദാനീയ |
നിത്യം ശാസ്ത്രാണു പേക്ഷതേ ||
 - 9. തദാ f സൗ പ്രഥമാമേകാം |
പ്രാപ്തോ ഭവതി ഭൂമികാം |

- ഏവം വിചാരവാൻ യഃ സ്യാത് |
സംസാരോത്താരണം പ്രതി ||
- 10. സ ഭൂമികാവാനിത്യുക്തഃ |
ശേഷസ്താര്യ ഇതി സ്മൃതഃ |
വിചാരനാമ്നീമിതരാ |
മാഗതോ യോഗഭൂമികാം ||

ജീവികൾ അനുദേശകരങ്ങളും സൗമ്യങ്ങളുമായ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു. സദാ പാപം ഭയപ്പെടുന്നു. ഭോഗാപേക്ഷ കൂടാതെയിരിക്കുന്നു. അവൻ സ്നേഹ ഗർഭങ്ങളും മനോഹരങ്ങളുമായ വാക്കുകൾ പറയുന്നു. ദേശകാലാനുസൃതമായേ സംസാരിക്കുകയുള്ളൂ. മനസാ വാചാ കർമ്മണാ സജ്ജനസംസർഗ്ഗം ചെയ്യും സദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിക്കും. സംസാര സാഗരം തരണം ചെയ്യണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നവൻ മുൻ സൂചിപ്പിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ ലീനചിത്തരായിരിക്കും. അവനെ 'ഭൂമികാവാന' എന്ന് പറയുന്നു. വിചാരമെന്ന ദിതീയഭൂമികയോടുകൂടിയവന്റെ ലക്ഷണം പറയാം.

- 11. ശ്രുതി സ്മൃതി സദാചാര-
ധാരണാധ്യാന കർമ്മണഃ |
മുഖ്യായാ വ്യാഖ്യയാ വ്യാതാൻ |
ശ്രയതി ശ്രേഷ്ഠപണ്ഡിതാൻ ||
- 12. പദാർത്ഥ പ്രവിഭാഗജ്ഞഃ |
കാര്യകാര്യ വിനിർണ്ണയം |
ജാനാത്യധിഗതശ്ചാന്യോ |
ഗൃഹം ഗൃഹപതിര്യഥാ ||
- 13. മദാഭിമാനമാത്സര്യ-
ലോഭ മോഹാതിശായിതാം |
ബഹിരപ്യാസ്ഥിതാനുദോഷാൻ
മുജ്യത്യഹിരിവ തപഃ ||
- 14. ഇത്ഥം ഭൂതപതിഃ ശാസ്ത്ര-
ഗുരുസജ്ജനസേവയാ |
സ രഹസ്യമശേഷേണ |
യഥാവദധീ ഗച്ഛതി ||

ശ്രുതി, സ്മൃതി, സദാചാരം, ധാരണം, ധ്യാനം എന്നിവയുടെ ഉത്തമ വ്യാഖ്യാതാക്കളെ അയാൾ ആശ്രയിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രജ്ഞാനമാർജ്ജിക്കുന്നതിനാൽ കർത്തവ്യ നിർണ്ണയം ചെയ്യാൻ സമർത്ഥനാകുന്നു. പദപദാർത്ഥവിഭാഗം ശരിക്ക് മനസ്സിലാക്കും. മദാഭിമാനമോഹങ്ങളുടെ ആധിക്യം അവന്റെ ചിത്തത്തെ കലുഷിതമാക്കുകയില്ല. അവന് ഒരു ബാഹ്യസ്ഥിതിയുണ്ട്. സർപ്പം അതിന്റെ പുറം ചട്ട ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ അവൻ ബാഹ്യ ദോഷങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള സാധകൻ യഥാവിധി ശാസ്ത്രം, ഗുരു എന്നിവരുടെ കൃപയാൽ സകല കാര്യങ്ങളും ഗ്രഹിക്കുന്നു.

N

P

I

K

15. അസംസർഗ്ഗാദിയാമന്യാം |
 തൃതീയാം യോഗ ഭൂമികാം |
 തതഃ വിശത്യസൌ കാന്തഃ |
 പുഷ്പശയ്യാമിവാമലാം ||

16. യഥാവച്ഛാശാസ്ത്രവാക്യാർത്ഥേ |
 മതിമാധായനിശ്ചലാം |
 താപസാശ്രമവിശ്രാന്തൈ-
 രധ്യാത്മകഥക്രമൈഃ ||

17. ശിലാശയ്യാസനാസീനോ |
 ജരയത്യായുരാതതം |
 വനാവനിവിഹാരേണ |
 ചിത്തോപശമ ശോഭിനാ ||

18. അസംഗസുഖസൗഖ്യേന |
 കാലം നയതി നീതിമാൻ |
 അഭ്യാസാത് സാധുശാസ്ത്രാണാം |
 കരണാത് പുണ്യകർമ്മണാം ||

19. ജനോർയഥാവദേദവേയം |
 വസ്തു ദൃഷ്ടിഃ പ്രസീദതി |
 തൃതീയാം ഭൂമികാം പ്രാപ്യ |
 ബുദ്ധോ f നു ഭവതി സ്വയം ||

യോഗത്തിന്റെ തൃതീയ ഭൂമിക അസംസർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചുകൊണ്ടാണ്. ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ എന്തുപഠയുന്നോ അവയിൽ അവിചലമായ ബുദ്ധി ചെലുത്തി തപോനിഷ്ഠരായ മുനിമാരുടെ ആശ്രമങ്ങളിൽ താമസിച്ച ശാസ്ത്രചർച്ചകൾ ചെയ്ത് പാഠപ്പുറത്ത് കിടന്ന് അവിടെ ഇരുന്ന് കാലം കഴിക്കുന്നു. ചിത്തശാന്തി കൈവന്നതിനാൽ നീതജന്മാർ കാട്ടിൽ കഴിഞ്ഞ് വിഷയാസക്തി കൈവിട്ട് സാദാവികമായി ലഭിക്കുന്ന സുഖം അനുഭവിക്കുന്നു. പുണ്യകർമ്മങ്ങളാലും ഉത്തമശാസ്ത്രാഭ്യാസം കൊണ്ടും യാഥാർത്ഥ്യം കാണാനുള്ള ജീവികളുടെ ദൃഷ്ടി സ്വച്ഛമായി തീരുന്നു. ഈ തൃതീയ ഭൂമിക കൈവന്നാൽ സാധകൻ സ്വയം ബുദ്ധനാകും.

20. ദിപ്രകാരമസംസർഗ്ഗം |
 തസ്യോദേദമിദം ശൃണു |
 ദിവിധിയോ f യമസംസർഗ്ഗഃ |
 സാമാന്യഃ ശ്രേഷ്ഠഃ ഏവ ച ||

21. നാഹം കർത്താ ന ഭോക്താ ച |
 നച ബാധ്യോ ന ബാധകഃ |
 ഇത്യസഞ്ജനമർത്ഥേ f ഷു സാമാന്യാ-
 സംഗ നാമകം ||

22. പ്രകർമ്മനിർമ്മിതം സർവമീശ്വരാധീനമേവ വാ
 സുഖം വാ യദി വാ ദുഃഖം |
 കൈവാത്ര തവ കർത്തൃതാ ||

23. ഭോഗാഭോഗ മഹാരോഗാഃ |
 സമ്പദഃ പരമാപദഃ |
 വിധോഗായൈവ സംയോഗാഃ |
 ആയയോവ്യയയോ ധിയാം ||

24. കാലാശ്ച കലനോദ്യുക്തഃ
 സർവഭാവാനനാ രതം |
 അനാസ്ഥായേതി ഭാവാനാം |
 യദ ഭാവാനമാന്തരം ||

25. വാക്യാർത്ഥലബ്ധമനസഃ |
 സാമാന്യോ സാവ സംഗമഃ |
 അനേന ക്രമയോഗേന |
 സംയോഗേന മഹാത്മനാം ||

26. നാഹം കർത്തേശ്വരഃ കർത്താ |
 കർമ്മ വാ പ്രാക്തനം മമ |
 കൃത്യാ ദുരതരേ നൂന-
 മിതി ശബ്ദാർത്ഥ ഭാവനാ |
 യന്മനോനമാസനം ശാന്തം |
 തത് ശ്രേഷ്ഠാംസംഗ ഉച്യതേ ||

സാമാന്യമെന്നും ശ്രേഷ്ഠമെന്നും അസംസർഗ്ഗം രണ്ടുവിധമുണ്ട്. ഞാൻ കർത്താവോ ഭോക്താവോ ബാധ്യസ്ഥനോ ബാധകനോ ഒന്നുമല്ല. ഈ വിധത്തിൽ വിഷയങ്ങളിലുള്ള അനാസക്തഭാവമാണ് സാമാന്യം ഈ ജന്മത്തിൽ എന്തെല്ലാമാണോ നമ്മുടെ മുന്നിലുള്ളത് അതെല്ലാം പൂർവ്വജന്മ കർമ്മ ഫലമാണ്. അതുകൊണ്ട് സുഖമോ ദുഃഖമോ ആകട്ടെ അതിൽ ഞാനെന്തു ചെയ്യാനാണ്? ഭോഗം രോഗകാരണമാണ്. വൈഭവങ്ങൾ ആപത്തുക്കൾക്ക് കാരണമാണ്. എല്ലാ സംയോഗങ്ങളും വിധോഗകാരികളാണ്. മാനസികചിന്തകൾ അജ്ഞാനികൾക്ക് വ്യാധിക്ക് തുല്യമാകുന്നു. സകലതും നശിക്കുന്നതാണ്. എന്തെന്നാൽ കാലൻ അവയെ ഗ്രാസമാക്കുന്നു. ശാസ്ത്രോപദേശങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയാൽ അവയിൽ അനാസ്ഥയുണ്ടാകുന്നു. മനസ്സിൽ അഭാവഭാവനയും ഉണ്ടാകും. ഇതാണ് സാമാന്യമായ അസംസർഗ്ഗം. ഞാൻ കർത്താവല്ല. എന്റെ പൂർവ്വജന്മമാണ് കർത്താവ്. അല്ലെങ്കിൽ പരമാത്മാവാണ് ഇങ്ങനെയുള്ള ചിന്തകൾ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ചതിനുശേഷം കൈവരുന്ന മനനം, ആസനം, ശാന്തഭാവം എന്നിവയാണ് ഉൽകൃഷ്ടമായ അസംസർഗ്ഗമെന്ന് പറയണം.

27. സന്തോഷാമോദമധുരാ |
 പ്രഥമോദേതി ഭൂമികാ |
 ഭൂവി പ്രോദിതമാത്രോ f ന്ത-
 രമ്യതാങ്കുരികേവ സാ ||

28. ഏഷാ ഹി പരിമൃഷ്ടാനഃ-
 രന്യാസാ പ്രസവൈകഭുഃ |
 ദൃതീയാം ച തൃതീയാം ച |
 ഭൂമികാം പ്രപ്നുയാത്തതഃ ||

N

P

I

K

29. ശ്രേഷ്ഠാസർവതാഹ്യേഷാ |
ത്യതീയാ ഭൂമികാത്ര ഹി |
ഭവന്തി പ്രോജ്ഞിതാ ശേഷ-
സങ്കല്പകലനാം പൂമാൻ ||

30. ഭൂമികാശ്രിതയാഭ്യാസാ-
ദജ്ഞാനേ ക്ഷയമാ ഗതേ |
സമം സർവത്ര പശ്യന്തി |
ചതുർത്ഥീം ഭൂമികാം ഗതാ ||

31. അദ്വൈതേ സ്വൈര്യമായതേ |
ദ്വൈതേ ച പ്രശമം ഗതേ |
പശ്യന്തി സ്വപ്നവല്ലോകം ചതുർത്ഥി ഭൂമികാം
ഗതാഃ ||

32. ഭൂമികാത്രിതയം ജാഗ്ര
ചതുർത്ഥീ സ്വപ്ന ഉച്യതേ

പ്രഥമ ഭൂമിക സന്തോഷാനന്ദമധുരമായി അന്തഃകരണരു
പത്തിലുള്ള പൃഥ്വിയിൽ അമൃതാകുരം പൊട്ടിപ്പൊഴുക്കുന്നതു
പോലെ പ്രകടമായിത്തീരുന്നു. ഈ ഭൂമിക ദൃശ്യമാകുമ്പോൾ
മറ്റു ഭൂമികളും പ്രകടമാകുന്നു. അതിനാൽ അന്തഃ കരണം ഒരു
ക്ഷേത്രമായിത്തീരുന്നു. പിന്നെ സാധകൻ രണ്ടാമത്തെയും
മൂന്നാമത്തെയും ഭൂമികൾ കൈവരുന്നു. മൂന്നിലും വെച്ച്
മൂന്നാമത്തെതാണ് സർവ്വോത്തമം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത്
പ്രകടമായിക്കഴിഞ്ഞാൽ സങ്കല്പത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന
സകല വൃത്തികളും നശിക്കുന്നു. മൂന്നു ഭൂമികളും അഭ്യ
സിക്കുന്ന സാധകൻ അജ്ഞാനം നശിച്ചതിനെത്തുടർന്ന് നാലാ
മത്തെ ഭൂമികയെ പ്രവേശിച്ച് സർവ്വത്ര സമർദ്ദശ്രിയാകുന്നു.
ആ സമയത്ത് ദൈവഭാവം സ്വയം ലോപിച്ചു പോകത്തക്ക
വിധം അദ്വൈത ഭാവന ദൃഢതരമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ നാലാം
ഭൂമികയിലെത്തിയ സാധകൻ ഈ ലോകത്തെ സ്വപ്നമെ
ന്നോണം ജാഗരണരുപത്തിലുള്ളതാണെന്നും നാലാമത്തെ ഭൂമി
ക സ്വപ്നമാണെന്നും പറയുന്നു.

33. ചിത്തം തു ശരദഥദ്രാഠശ-
വിലയം പ്രവീലിയതേ |
സത്യാവശേഷ ഏവാസ്തേ |
പഞ്ചമീം ഭൂമികാം ഗതാഃ ||

34. ജഗദികല്പോ നോദേതി ചിത്രസ്യാത്ര
വിലോപനാത് |

പഞ്ചമീം ഭൂമികാമേത്യ |
സുഷുപ്ത പദനാമികാം ||

35. ശാന്താശേഷവിശേഷാംശ-
സ്തിഷ്ഠത്യ ദൈവതമാത്രകഃ |
ഗളിതദൈവതനിർഭാസോ |
മുദിതോ f നഃ പ്രബോധവാൻ ||

36. സുഷുപ്തമന ഏവാസ്തേ |
പഞ്ചമീം ഭൂമികാം ഗതഃ |
അന്തർമുഖതയാ തിഷ്ഠൻ |
ബഹിർവൃത്തി പരോപി സൻ ||

37. പരിശ്രാന്തതയാ നിത്യം |
നിദ്രാലുരിവ ലക്ഷ്യതേ |
കൂർവന്നഭ്യാസമേതസ്യാം |
ഭൂമികായാം വിവാസനഃ ||

38. ഷഷ്ഠീം തുര്യാഭിയാമന്യാം |
ക്രമാത് പതതി ഭൂമികാം |
യത്ര നാസന്നസദ്രുപോ |
നാഹം നാപ്യനഹം കൃതിഃ ||

39. കേവലം ക്ഷീണമനന-
മാസ്തേ f ദൈവതേ f തിനിർഭയഃ |
നിർഗ്രന്ഥിഃ ശാന്തസന്ദേഹോ |
ജീവൻമൂകേതോ വിഭാവനഃ ||

40. അനിർവാണോ f പിനിർവാണ-
ശ്രിത്രദീപ ഇവ സ്ഥിതഃ |
ഷഷ്ഠ്യാം ഭൂമാവസൗ സ്ഥിതാ |
സപ്തമീം ഭൂമിമാപ്നുയാത് ||

സാധകന്റെ മനസ്സ് പഞ്ചഭൂമിക കൈവരുമ്പോൾ ശരത്
കാലത്തിൽ മേഘങ്ങൾ ആകാശത്തിൽ ലയിക്കുന്നതുപോലെ
വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. അതോടെ സത്യാം മാത്രം അവശേഷി
ക്കും. ഈ അവസ്ഥയിൽ സാംസാരിക വികല്പങ്ങൾ ഉദിക്കു
ന്നില്ല. ഈ ഭൂമികയോടുകൂടി സാധകന്റെ സകല ഭേദ
ബുദ്ധിയും ശാന്തമായി അയാൾ അദ്വൈതാവസ്ഥയിൽ
എത്തുന്നു. ദൈവഭാവനാശത്താൽ സുഷുപ്തപദം എന്നു
പേരുള്ള പഞ്ചഭൂമികയെ ആത്മജ്ഞാനിയായ സാധകൻ വശ
ത്താക്കുന്നു. അവൻ ബാഹ്യവ്യവഹാരത്തോടുകൂടിയവനാണെ
ങ്കിലും അന്തർമുഖനായും സദാ ക്ഷീണിച്ചവനെപ്പോലെയും ഉറ
ങ്ങുന്നവനെപ്പോലെയും കാണപ്പെടും. ഈ ഭൂമിക സിദ്ധിച്ചതി
നുശേഷം വാസനാരഹിതനായ സാധകൻ ആറാം ഭൂമികയിൽ
പ്രവേശിക്കുന്നു. അവിടെ സത്ത്, അസത്ത്, അഹങ്കാരം, അന
ഹങ്കാരം, മനനാത്മകവൃത്തി ഇതൊന്നും ഉണ്ടാവില്ല. അവന്റെ
ഹൃദയഗ്രന്ഥികൾ തുറക്കപ്പെടുമ്പോൾ സർവ സന്ദേഹനിവൃത്ത
നായിത്തീരുന്നു. അപ്പോൾ അവൻ ഭാവശൂന്യനായിരിക്കും.
അവൻ നിർവാണ പദം പ്രാപിക്കാതെ തന്നെ താദൃശമായ അവ
സ്ഥയിലെത്തി ജീവമുക്തനാകുന്നു. അപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ
ചിത്രദീപസദൃശമാണ്. ഈ ആറാം ഭൂമികക്കുശേഷം ഏഴാം
ഭൂമികയിലെത്തും.

41. വിദേഹ മുക്ത താ f ത്രോക്താ |
സപ്തമീയോഗ ഭൂമികാ |
അഗമ്യാ വാചസാം ശാന്താ |
സാ സീമാ സർവഭൂമിഷു |

N

P

I

K

- 42. ലോകാനുവർത്തനം തൃക്ത്വാ |
 തൃക്ത്വാ ദേഹാനുവർത്തനം |
 ശാസ്ത്രാനുവർത്തനം തൃക്ത്വാ |
 സാധ്യാസാ പനയം കൂരു ||
- 43. ഓങ്കാരമാത്രമഖിലം |
 വിശ്വപ്രാജ്ഞാദി ലക്ഷണം |
 വാച്യവാചകതാഭേദോ |
 ഭേദേനാനു പലബ്ധിതഃ ||
- 44. അകാരമാത്രം വിശ്വഃ സ്യ-
 ദുകാരസ്മൈജസഃ സ്മൃതഃ |
 പ്രാജ്ഞോ മകാര ഇത്യേവം |
 പരിപശ്യേത് ക്രമേണ തു ||
- 45. സമാധികാലാത് പ്രഗേവ |
 വിചിന്ത്യാതി പ്രയത്നതഃ |
 സ്ഥൂല സൂക്ഷ്മക്രമാത് സർവം |
 ചിദാത്മനി വിലോപയേത് ||
- 46. ചിദാത്മാനം നിത്യശുദ്ധ-
 ബുദ്ധമുക്ത സദഭയഃ |
 പരമാനന്ദസംന്ദേഹോ |
 വാസുദേവോഹമോമിതി ||
- 47. ആദിമധ്യാവസാനേഷു |
 ദുഃഖം സർവമിദം യതഃ |
 തസ്മാത് സർവം പരിത്യജ്യ |
 തത്പരിഷ്കോ ഭവാനുല ||

- 48. അവിദ്യാതിമിരാതീതം |
 സർവാഭാസവിവർജിതം |
 ആനന്ദമലം ശുദ്ധം |
 മനോവാചാമഗോചരം ||
- 49. പ്രജ്ഞാനുലനമാനന്ദം |
 ബ്രഹ്മാസ്മീതി വിഭാവയേത് |
 ഇത്യുപനിഷത്

സപ്തമഭൂമികയിൽ വിദേഹമുക്തിയുടെ അവസ്ഥ കൈവരുന്നു. ആ ഭൂമിക എത്രയും ശാന്തമാണ് വാചാമഗോചരമാണ്. എല്ലാ ഭൂമികകളുടെയും അന്തിമസീമയായ ഇവിടെ സർവഭൂമികകളും അവസാനിക്കുന്നു. ഇതിൽ ലോകാചാരവും ദേഹാചാരവും ശാസ്ത്രാചാരവും ത്യജിക്കപ്പെടുന്നു. വിശ്വം, പ്രാജ്ഞം, തൈജസം മുതലായ രൂപങ്ങളിൽ ഈ സമ്പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചവും ഓങ്കാരം തന്നെ. അതിൽ വാച്യവാചകഭേദമില്ല. ഭേദമുണ്ടെങ്കിൽ അത് പ്രാപിക്കാനും സാധ്യമല്ല. ഓങ്കാരത്തിന്റെ പ്രഥമമാത്രമായ അകാരം വിശ്വവും ഉകാരം തൈജസവും മകാരം പ്രാജ്ഞവുമാകുന്നു. സമാധിക്കു മുമ്പു തന്നെ കഠിന പ്രയത്നത്താൽ ഇതിനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കണം. സൂക്ഷ്മസ്ഥൂലക്രമത്തിൽ സർവവും ചിദാത്മാവിൽ ലയിപ്പിക്കണം. ചിദാത്മാവിനെ സ്വസ്വരൂപമെന്നു കരുതി ഞാൻ തന്നെയാണ് നിത്യവും ശുദ്ധവും അദിതീയവും പരമാനന്ദമയവും വാസുദേവനും പ്രണവസ്വരൂപനുമെന്നുള്ള ദൃഢഭാവനയോടെയിരിക്കണം. ഈ പ്രപഞ്ചമാകെ ആദിമധ്യാന്ത രൂപത്തിൽ ദുഃഖമയമാണ്. അതിനാൽ സർവത്യാഗിയായി തത്വം തേടുക. ഞാൻ ആനന്ദരൂപനും നിർമ്മലനും പ്രജ്ഞാനുലനുമായ ബ്രഹ്മമാണെന്ന് ചിന്തിക്കണം. ഇതുതന്നെ ഉപനിഷദ്ഭൂപമായ രഹസ്യം.

അക്ഷ്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു. -----

അത്മപൂജോപനിഷത്ത്

ഓം. തസ്യ നിശ്ചിന്തനം ധ്യാനം. സർവകർമ്മ നിരാകരണമാവാഹനം. സർവ കർമ്മ നിരാകരണമാവാഹനം. നിശ്ചലജ്ഞാനമാസനം. സദോൻമുഖഭാവഃ പാദ്യം സദാമനസ്ക മർഘ്യം. സദ്ദീപ്തി രാചമനീയം വരാകുതപ്രവൃതിഃ സ്നാനം സർവാത്മകത്വദ്യുശ്യാ വിലയോ ഗന്ധഃ ദൃശിശിഷ്ടമാത്മനഃ അക്ഷതഃ ചിദാദീപ്തിഃ പുഷ്പം. സുര്യാത്മകത്വം ദീപഃ പരിപൂർണ്ണ ചന്ദ്രാമൃത രസൈകീകരണം നൈവേദ്യം. നിശ്ചലതാം പ്രദക്ഷിണം. സോഹഭാവോ നമസ്കാരഃ പരമേശ്വരസ്തുതിർ മൗനം സദാ സന്തോഷോ വിസർജനം. ഏവം പരിപൂർണ്ണ രാജയോഗിനഃ സർവാത്മക പൂജോ

പചാരഃ സ്യാത്. സർവാത്മകസ്യ ആത്മാലോരോ ഭവതി. സർവനിരായ പരിപൂർണ്ണോഹമസ്മീതി. മുമുക്ഷുണാം മോക്ഷൈക സിദ്ധിർ ഭവതി.

ഇത്യുപനിഷത്

ധ്യാനം എന്നത് ആ ആത്മാവിന്റെ നിരന്തരമായ ചിന്തനം തന്നെയാണ്. എല്ലാ കർമ്മങ്ങളുടെയും ത്യാഗം ആവാഹനമെന്ന് അറിയപ്പെടുന്നു. സ്ഥിരജ്ഞാനം തന്നെയാണ് ആസനം. അതിന്റെ നേരേ എപ്പോഴും ഉന്മുഖനാകുന്നതാണ് പാദ്യം. അതിനു നേർക്ക് മനസ്സ് തികച്ചും വ്യാപരിക്കുന്നതാണ് അർഘ്യം എന്നത്. എപ്പോഴും ആത്മാരാമന്റെ ദീപ്തി തന്നെ

N

P

I

K

യാണ് ആചമനീയമാണ്. അതിന്റെ പ്രാപ്തി തന്നെ സ്നാനവും. സർവാത്മകമായ ദൃശ്യത്തിന്റെ വിലയമാണ് ഗന്ധം എന്നതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്. അന്തർജ്ഞാന ചക്ഷുസ്സാണ് അക്ഷതം. ചിത് പ്രകാശം തന്നെയാണ് പൂഷ്പവും. സൂര്യാത്മകൻ തന്നെയാണ് ദീപ്തം. പരിപൂർണ്ണ ചന്ദ്രന്റെ അമൃത രസത്തിന്റെ ഏകീകരണമാണ് നൈവേദ്യം. സ്ഥിരതയാണ് പ്രദക്ഷിണം. 'സോഹം' എന്ന ഭാവമാണ് നമസ്കാരം. മൗനം എന്നത് പരമേശ്വരനു നേർക്കുള്ള സ്തുതി തന്നെയാണ്. സദാ സന്തുഷ്ടനായിരിക്കുകയെന്നതാണ് വിസർജ്ജനം. ഇപ്രകാരം പരിപൂർണ്ണ രാജയോഗിയുടെ സർവാത്മക

രൂപമായ പൂജയും ഉപചാരവും സർവാത്മകതയും തന്നെയാണ് ആത്മാവിന് ആധാരമാകുന്നത്. ഈ ഭാവന മോക്ഷം ഇച്ഛിക്കുന്നവരുടെ മോക്ഷത്തിന്റെ സിദ്ധിയാകുന്നു. അതായത് സാധാരണ പൂജയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ധ്യാനം, ആവാഹനം, ഗന്ധം, നൈവേദ്യം ആദിയായവ ആവശ്യമുള്ളതാകുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ ആത്മപൂജയ്ക്ക് ഓരോന്നാവശ്യമാണ്. അതായത് അങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്താൽ മാത്രമേ ആത്മാവിന്റെ സമുചിതമായ പൂജയാകുന്നുള്ളൂ.

അത്മപൂജോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

അധ്യാത്മോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാ വശിഷ്യതേ

ഈ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ ജഗത്തും പൂർണ്ണമാണ്. ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണ ജഗത്ത് ഉല്പന്നമാകുന്നു. ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും പൂർണ്ണജഗത്ത് എടുത്താലും പൂർണ്ണബ്രഹ്മം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു.

ഹരി ഓം അന്തഃ ശരീരേ നിഹിതോ ഗൃഹായാമജഃ ഏകോ ഹി നിത്യമസ്യ പൃഥിവീ ശരീരം യഃ പൃഥിവീ മന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം പൃഥിവീ ന വേദ യസ്യോപഃ ശരീരം യോ അപോ f ന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യമാപോ ന വിദുഃ യസ്യ തേജഃ ശരീരം യസ്തേ ജോ f ന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം തേജോ ന വേദഃ യസ്യ വായുഃ ശരീരം യോ വായുമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം വായുർന വേദ യസ്യോകാശ ശരീരം യആകാശഃ മന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യമാകാശോ നവേദ യസ്യ മനഃ ശരീരം യോ മനോ f ന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം മനോ ന വേദ യസ്യ ബുദ്ധിഃ ശരീരം യോ ബുദ്ധിമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം ബുദ്ധിർന വേദ യസ്യോഹങ്കാരഃ ശരീരം യോ f ഹംകാരമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം അഹങ്കാരോ ന വേദ. യസ്യസ്യ ചിത്തം ശരീരം യശ്ചിത്തമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം ചിത്തം ന വേദ യസ്യോ വ്യക്തം ശരീരം യോവ്യക്തമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യമവ്യക്തം ന വേദ യസ്യോക്ഷരം ശരീരം യോ f ക്ഷരമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യമന്തരം ന വേദ | യസ്യ മൃത്യു

ശരീരം യോ മൃത്യുമന്തരേ സഞ്ചരന്ത്യം മൃത്യുർന വേദ സ ഏഷ സർവഭൂതാന്തരാത്മാ f പഹതപാപ്മാ ദിവ്യോ ദേവ ഏകോ നാരായണഃ

1. അഹം മമേതി യോ ഭാവോ I
ദേഹാക്ഷാഭാവനാത്മനി I
അധ്യാസോയം നിരസ്തവ്യോ I
വിദ്യുഷാ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയാ II

ഹരി ഓം ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ ഹൃദയഗഹവരത്തിൽ ജനനമില്ലാത്ത ഒന്ന് നിത്യം വസിക്കുന്നു. അതിന്റെ ശരീരം പൃഥിവീയാണ്. അത് പൃഥിവിയിൽ വസിക്കുന്നുവെങ്കിലും പൃഥിവീ അതിരിയുന്നില്ല. ജലം അതിന്റെ ശരീരമാണ്. അത് ജലത്തിനുള്ളിൽ വസിക്കുന്നുവെങ്കിലും ജലം അതിരിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം തേജസ്സാണ്. അത് തേജസ്സിനുള്ളിൽ വസിക്കുന്നുവെങ്കിലും തേജസ്സ് അതിരിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം വായുവാണ്. അത് വായുവിനുള്ളിൽ താമസിക്കുന്നുവെങ്കിലും വായു അത് അരിയുന്നില്ല. ആകാശം അതിന്റെ ശരീരമാണ്. അത് ആകാശത്തിനുള്ളിൽ വസിക്കുന്നുവെങ്കിലും ആകാശം അതിരിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം മനസ്സാണ്. അത് മനസ്സിനുള്ളിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിലും മനസ്സ് അതിരിയുന്നില്ല. ബുദ്ധി അതിന്റെ ശരീരമാണ്. അത് ബുദ്ധിക്കുള്ളിൽ വസിക്കുന്നുവെങ്കിലും ബുദ്ധി അതിനെ അരിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം അഹങ്കാരമാണ്. അത് അഹങ്കാരത്തിനുള്ളിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിലും അഹങ്കാരം അത് അരിയുന്നില്ല. ചിത്തം അതിന്റെ ശരീരമാണ്. അത് ചിത്തത്തിനുള്ളിലാണെങ്കിലും ചിത്തം അതിരിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം അവ്യക്തമാണ്. അത് അവ്യക്ത

N

P

I

K

ത്തിന്റെ ഉള്ളിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിലും അവിടുത്തെ അതിനെ അറിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം അക്ഷരമാണ്. അത് അക്ഷരത്തിനുള്ളിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിലും അക്ഷരം അതറിയുന്നില്ല. അതിന്റെ ശരീരം മൃത്യുവാണ്. അത് മൃത്യുവിനുള്ളിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിലും മൃത്യു അതിനെ അറിയുന്നില്ല. അതുതന്നെയാണ് ഇക്കാരണമെന്ന സർവ്വഭൂതങ്ങളുടെയും അന്തരാത്മാവ്. അതിന്റെ പാപങ്ങൾ നശിച്ചു പോയിരിക്കുന്നു. അതുതന്നെ ഏകനും ദിവ്യനുമായ നാരായണൻ. ദേഹേന്ദ്രിയാദി അനാത്മപദാർത്ഥങ്ങളും അതിനുമുപരി ഞാനെന്നും എന്റേത് എന്നും ഉള്ള ഭാവവും ഉണ്ട്. അത് ഭ്രമം മാത്രം. അതുകൊണ്ട് അറിവുള്ളവർ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയാൽ ഈ അധ്യാസം അകലയാക്കണം.

- 2. ജ്ഞാതാ തം പ്രത്യഗാത്മാനം I
ബുദ്ധി തദ് വൃത്തിസാക്ഷിണം I
സോഹമിത്യേവ തദ് വൃത്യാ I
സ്യാന്യത്രാത്മമതിം ത്യജേത് II
- 3. ലോകാനുവർത്തനം ത്യക്ത്വാ I
ത്യക്ത്വാ ദേഹാനുവർത്തനം I
ശാസ്ത്രാനുവർത്തനം ത്യക്ത്വാ I
സ്യാധ്യാസാപനയം കൂരു II
- 4. സ്യാത്മന്യേവ സദാ സ്ഥിത്യാ
മനോ നശ്യതി യോഗിനഃ I
യുക്ത്യാ ശ്രുത്യാ സ്യാനുഭൂത്യാ I
ജ്ഞാതാ സർവാത്മമാത്മനഃ II
- 5. നിദ്രായാഃ ലോകവാർത്തായാ I
ശബ്ദാദേരാത്മ വിസ്മൃതേഃ I
ക്ഷചിന്നാവസരം ദത്യാ I
ചിന്തയാത്മാനമാത്മനി II

പ്രത്യഗാത്മാവാണ് സ്വയം ബുദ്ധിക്കും അതിന്റെ വൃത്തിക്കും സാക്ഷി എന്നറിഞ്ഞ് അത് ഞാനാണ് എന്ന ചിന്തയോടെ താനൊഴികെ മറ്റെല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളെയും ഉപേക്ഷിക്കുക. ലോകാനുവർത്തനവും ദേഹാനുവർത്തനവും ശാസ്ത്രാനുവർത്തനവും ത്യജിച്ച് ആത്മാവിലുള്ള അധ്യാസവും ഉപേക്ഷിക്കുക. ആത്മസ്ഥിതനായി യുക്തി, ശ്രവണം, സ്യാനുഭൂതി എന്നിവ മുഖേന സ്വയം സകലതിന്റെയും ആത്മരൂപമാണെന്നറിഞ്ഞു കഴിയുമ്പോൾ യോഗിയുടെ മനസ്സ് നശിക്കുന്നു. ഉറക്കം, ലോകവാർത്തകൾ, ശബ്ദാദിവിഷയങ്ങൾ ആത്മവിസ്തരണം എന്നിവക്ക് ഒരിടത്തും ഇടം നൽകാതെ ആത്മാവിൽ തന്നെ ആത്മാവിനെ വിചിന്തനം ചെയ്യുക.

- 6. മാതാപിതോർമലോദ്ഭൂതാ I
മലമാംസമയം വപുഃ I
ത്യക്ത്വാ ചണ്ഡാലവിദ്ഭൂരം I
ബ്രഹ്മഭൂയ കൃതീഭവ II

- 7. ഘടാകാശം മഹാകാശ I
ഇവാത്മാനം ചിദാത്മനി
വിലാപ്യാഖണ്ഡഭാവേന I
തൃഷ്ണീം ഭവ സദാ മൂനേ II
- 8. സ്വപ്രകാശമധിഷ്ഠാനം I
സ്വയം ഭൂയ സദാത്മനാ I
ബ്രഹ്മാണ്യമപി പിണ്ഡാണാം I
ത്യജ്യതാം മലഭാണവത് II
- 9. ചിദാത്മനി സദാനന്ദേ I
ദേഹരൂഢാമഹം ധിയം I
നിവേശ്യലിംഗമുത്സൃജ്യ
കേവലോ ഭവ സർവദാ II
- 10. യത്രൈഷ ജഗദഭാസോ I
ദർപ്പണാന്തപുരം യഥാ I
തദ് ബ്രഹ്മാഹമിതിജ്ഞാതാ I
കൃതകൃത്യോഭവാനഘ

ഈ ശരീരം മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ മലത്തിൽ നിന്നു ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതും മലമാംസമയവുമാണ് അതിനാൽ അതിനെ ചണ്ഡാളനെപ്പോലെ കരുതി ബ്രഹ്മസ്വരൂപനും കൃതകൃത്യനുമായി ഭവിക്കുക. മഹർഷേ, മഹാകാശത്തിൽ ഘടാകാശമെന്ന പോലെ പരമാത്മാവിൽ ആത്മാവിനെ ലയിപ്പിച്ച് അവണ്ഡഭാവത്തോടെ മൂകനായിരിക്കുക. സ്വയം പ്രകാശാത്മകവും അധിഷ്ഠാന ബ്രഹ്മരൂപവുമായി തീർന്ന് ബ്രഹ്മാണ്യത്തെയും പിണ്ഡാണ്യത്തെയും മലപാത്രമെന്ന പോലെ പരിത്യജിക്കേണ്ടതാണ്. ശരീരത്തിൽ രൂഢമൂലമായ അഹങ്കാരബുദ്ധിയെ സദാ ആനന്ദരൂപമായ ചിദാത്മാവിൽ ഉറപ്പിച്ച് ലിംഗശരീരം ത്യജിച്ച് സദാ കേവലാത്മസ്വരൂപനായി ഭവിക്കുക. അനഘ, കണ്ണാടിയിൽ ഒരു നഗരം കാണപ്പെടുന്നതുപോലെ ഏതൊന്നിലാണോ ഈ ജഗത്തിന്റെ പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നത് ആ ബ്രഹ്മം ഞാൻ തന്നെയാണ്. എന്നു മനസ്സിലാക്കി നീ കൃതകൃത്യനായി ഭവിച്ചാലും.

- 11. അഹങ്കാര ഗ്രഹാന്യുക്തഃ I
സ്വരൂപമുപപദ്യതേ I
ചന്ദ്രവദിമലഃ പൂർണ്ണഃ I
സദാനന്ദഃ സ്വയം പ്രഭഃ II
- 12. ക്രിയാനാശേ ഭവേച്ഛിന്താ I
നാശോ f സ്മാദ് വാസനക്ഷയഃ I
വാസനാപ്രക്ഷയാന്മോക്ഷഃ I
സാ ജീവന്മുക്തിരൂച്യതേ II
- 13. സർവത്ര സർവതഃ സർവ-
ബ്രഹ്മ മാത്രാവലോകനം I

N

P

I

K

- സദ്ഭാവഭാവനാദാർശ്യോദ് I
വാസനാലയമശ്നുതേ II
 - 14. പ്രമാദോ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠായാ I
ന കർത്തവ്യഃ കദാചന I
പ്രാമോദോ മൃത്യുരിത്യഹു I
ർവിദ്യായാം ബ്രഹ്മവാദിന II
 - 15. യഥാപക്വഷ്ടം ശൈവാലം I
ക്ഷണമാത്രം ന തിഷ്ഠതി
ആവൃണോതി തഥാ മായാ I
പ്രാജ്ഞം വാപി പരാങ്മുഖം II
- ആത്മ സ്വരൂപം പ്രാപിക്കുവാൻ അഹങ്കാരത്തിൽ നിന്ന് വിമുക്തനായ വ്യക്തിക്കു മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അതിനു ശേഷം ചന്ദ്രനെനോണം നിർമ്മലനായി സദാ ആനന്ദസ്വരൂപത്തിൽ സ്വയം പ്രകാശിതനായിത്തീരുന്നു. ക്രീയാനാശത്തിൽ ചിന്താനാശവും ചിന്താനാശത്തിൽ വാസനാനാശവും ഉണ്ടാകുന്നു. വാസനാനാശം തന്നെ മോക്ഷം. അതു തന്നെയാണ് ജീവതൃപ്തി, സർവത്ര സകലഭാഗത്തും എല്ലാറ്റിനെയും കേവലബ്രഹ്മസ്വരൂപമായി കാണുക എന്നുള്ള സദ്ഭാവന ദൃഢമായിത്തീരുമ്പോൾ വാസനാനാശം സംഭവിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിൽ ഒരു കാരണവശാലും പ്രമാദം കാണിക്കരുത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതു തന്നെയാണ് മരണം എന്ന് വേദാന്തികൾ പറയുന്നു. പായൽ വെള്ളത്തിൽ നിന്ന് അല്പം തെറ്റി മാറിയാലും അത് വീണ്ടും വെള്ളത്തെ ആവരണം ചെയ്യാതിരിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ ബുദ്ധിമാനായ വ്യക്തിയും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിൽ നിന്ന് തെറ്റിമാറിയാൽ മായ അവനെ ആവരണം ചെയ്യാതിരിക്കുകയില്ല.
- 16. ജീവതോ യസ്യ കൈവല്യം I
വിദേഹോ f പി സ കേവലഃ I
സമാധിനിഷ്ഠതാമേത്യ I
നിർവികല്പോ ഭവാനഘ II
 - 17. അജ്ഞാനഹൃദയ ഗ്രന്ഥേ-
ർ നിഃശേഷവിലയസ്തദാ I
സമാധിനാ വികല്പേന I
യദാദൈതാത്മദർശനം II
 - 18. തത്രാത്മത്വം ദൃഢീകൂർവന I
അമാദിഷു സംത്യജൻ I
ഉദാസീനതയാ തേഷു I
തിഷ്ഠേത് ഘടപടാദിവത് II
 - 19. ബ്രഹ്മാദിസ്തംബ പര്യന്തം I
മുഷാമാത്രാ ഉപാധയഃ I
തതഃ പൂർണ്ണം സ്വമാത്മാനം I
പശ്യേദേകാത്മനാ സ്ഥിതഃ II

- 20. സ്വയം ബ്രഹ്മാ സ്വയം വിഷ്ണുഃ I
സ്വയമിന്ദ്രഃ സ്വയം ശിവഃ I
സ്വയം വിശ്വമിദം സർവം I
സ്വസ്മാദന്യം ന കിഞ്ചന II

ആർക്ക് ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ കൈവല്യം ലഭിക്കാൻ കഴിയുന്നോ അവൻ ദേഹരഹിതനായിത്തീർന്നതിനു ശേഷവും ബ്രഹ്മസ്വരൂപനായിത്തീരും. അതിനാൽ അനഘ, നീ സമാധിനിഷ്ഠനായി വികല്പ രഹിതനായിഭവിക്കുക. നിർവികല്പ സമാധിയാൽ ആത്മദർശനം സാധിച്ചാൽ ഹൃദയത്തിലെ അജ്ഞാന ഗ്രന്ഥികൾ അറ്റുപോകുന്നു. ആത്മാവിൽ ആത്മഭാവം ഉറപ്പിച്ച് അഹങ്കാരാദികളിലുള്ള ആത്മഭാവം വെടിയുക. വസ്ത്രം, പാത്രം, മുതലായവയിൽ ഉദാസീന ഭാവം വഹിക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ അഹങ്കാരാദികളിലും ഉദാസീന ഭാവത്തോടെ ജീവിക്കണം. ബ്രഹ്മം മുതൽ പുൽക്കൊടി വരെയുള്ള എല്ലാ ഉപാധികളും മിഥ്യയാണ്. അതിനാൽ സ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പൂർണ്ണമായ ആത്മാവിനെതന്നെ സകലയിടത്തും ദർശിക്കണം. ബ്രഹ്മാവും വിഷ്ണുവും ഇന്ദ്രനും ശിവനും ജഗത്തും എന്നല്ല ഈ കാണുന്ന സകലതും ഞാൻ തന്നെ. എന്നിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി ഒന്നുമില്ല എന്ന ചിന്താഗതി ഉണ്ടാകണം.

- 21. സ്വാത്മത്യാരോപിതാശേഷാ I
ഭാസ വസ്തുനിരാസതഃ I
സ്വയമേവ പരം ബ്രഹ്മ I
പൂർണ്ണമദയമക്രിയം II
- 22. അസത് കല്പോ വികല്പോയം I
വിശ്വമിത്യേകവസ്തുനാ I
നിർവികാരേ നിരാകാരേ I
നിർവിശേഷേ ഭിദാ കൃതഃ II
- 23. ദൃഷ്ടദർശനദൃശ്യാദി-
ഭാവശൂന്യേ നിരാമയേ I
കല്പാർണ്ണവ ഇവാത്യന്തം I
പരിപൂർണ്ണേ ചിദാത്മനാ II
- 24. തേജസീവ തമോ യത്ര I
വിലീനം ഭ്രാന്തി കാരണം I
അദിതീയേ പരേ തത്വേ I
നിർവിശേഷേ ഭിദാകൃതഃ II
- 25. ഏകാത്മകേ പരേ തത്വേ I
ദേദകർത്താ കഥം വസേത് I
സുഷുപ്തൗ സുഖമാത്രായാ I
ദേദഃ കനാവലോകിതഃ II

സ്വകീയമായ ആത്മാവിൽ തന്നെ സകല വസ്തുക്കളുടേയും പ്രതീതി കേവലം ആരോപിതമാകുന്നു. അത് ദുരീകരിച്ചാൽ സ്വയം പൂർണ്ണവും അദ്വൈതവും ക്രിയാശൂന്യവുമായ പരബ്രഹ്മമാകാൻ സാധിക്കും. ഒരേ ആത്മരൂപത്തിലുള്ള വസ്തു

N

P

I

K

വിൽ ജഗദ്രൂപമായ വികല്പം തോന്നുന്നത് മീമ്യമാണ്. എന്തെന്നാൽ നിർവികാരവും നിരാകാരവും അവയവരഹിതവുമായ വസ്തുവിൽ എങ്ങനെയാണ് ഭേദം സംഭവിക്കുക? ചിദാത്മാവ് ദ്രഷ്ടാവ് ദർശനം ദൃശ്യം എന്നീ ഭാവങ്ങളില്ലാത്തതും നിർദ്ദോഷവും പ്രളയസമുദ്രം പോലെ പരിപൂർണ്ണവുമാണത്. ആകാശത്തിൽ അന്ധകാരം വിലയം പ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ പരമതത്വത്തിൽ ഭേദത്തിന്റെ കാരണം വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. അത് അവയവരഹിതമാണ് അതിനാൽ അതിൽ എങ്ങനെ ഭേദം ഉണ്ടാകാനാണ്? സൃഷ്ടിസുഖരൂപമാണ്. അതിൽ ആർ ഭേദം കാണുന്നു?

- 26. ചിത്തമൂലോ വികല്പോയം I
ചിത്താഭാവേ നകശ്ചന I
അതശ്ചിത്തം സഹായേഹി I
പ്രത്യഗ്രൂപേ പരാത്ഥനി II
- 27. അവണ്യാനന്ദമാത്മാനം I
വിജ്ഞായ സ്വസ്വരൂപതഃ I
ബഹിരന്തഃ സദാനന്ദ I
രസാസ്വാദനമാത്ഥനി II
- 28. വൈരാഗ്യസ്യ ഫലം ബോധോ I
ബോധസ്യോപരതിഃ ഫലം I
സ്യാനന്ദാനുഭവോത് ശാന്തി I
രേഷൈവോപരതേ ഫലം II
- 29. യദ്യുത്തരോത്തരാഭാവേ I
പൂർവരൂപം തു നിഷ്ഫലം I
നിവൃത്തിഃ പരമാ തൃപ്തി- I
രാനന്ദോ f നൂപമഃസ്വതഃ II
- 30. മായോപാധിർ ജഗദ്ഭോനിഃ I
സർവജ്ഞതാദിലക്ഷണഃ I
പാരോക്ഷ്യശബലഃ സത്യോ-
ദ്യാത്മകസ്തദ് പദാഭിധഃ II

ചിത്തമാണ് ഈ വികല്പത്തിന് മൂലകാരണം. ചിത്തമില്ലെങ്കിൽ യാതൊരു വിധ വികല്പവുമില്ല. അതിനാൽ നീ പ്രത്യഗ്സ്വരൂപമായ പരമാത്മാവിൽ ചിത്തത്തെ ഏകാഗ്രമാക്കുക. അവണ്യാനന്ദ സ്വരൂപമായ ആത്മാവ് സ്വസ്വരൂപമാണെന്നറിഞ്ഞ് ഈ ആത്മാവിൽ തന്നെ ബാഹ്യാഭ്യന്തരമായി എപ്പോഴും ആനന്ദരസമാസ്വാദിക്കുക. വൈരാഗ്യത്തിന്റെ ഫലം ജ്ഞാനവും ജ്ഞാനത്തിന്റെ ഫലം ഉപരതിയുമാണ്. ആത്മാനന്ദനുഭൂതിയാൽ സിദ്ധിക്കുന്ന ശാന്തിയാണ് ഉപരതിയുടെ ഫലം മുമ്പിൽ സൂചിപ്പിച്ചവയിൽ ഉത്തരോത്തരമായി ഒന്നുമില്ലെങ്കിൽ ആദ്യവസ്തുനിഷ്ഠമാണ്. വിഷയങ്ങളിൽ നിന്ന് വിമുക്തി നേടുന്നതിലാണ് പരമതൃപ്തി ആത്മാനന്ദം അമൂലമാകുന്നു. മായോപാധിയോടുകൂടിയതും ജഗത്തിന്റെ ഉല്പത്തിസ്ഥാനവും സർവജ്ഞതാദിലക്ഷണയുക്തിയും പാരോക്ഷ്യ ശബളവും സത്യാദിസ്വരൂപവത്തുമായ പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് തത് എന്ന ശബ്ദത്താൽ അറിയപ്പെടുന്നത്.

- 31. ആലംബനതയാ ഭാതി I
യോ f സ്തത് പ്രത്യയശബ്ദയോഃ I
അന്തഃകരണസംഭിന്ന-
ബോധഃ സത്യം പദാഭിധഃ II
- 32. മായാവിദ്യേ വിഹായൈവ I
ഉപാധിപരജീവയോഃ I
അഖണ്ഡം സച്ചിദാനന്ദം I
പരം ബ്രഹ്മ വിലക്ഷ്യതേ II
- 33. ഇത്ഥം വാക്യൈസ്തഥാർത്ഥാനു-
സന്ധാനം ശ്രവണം ഭവേത് I
യുക്ത്യാ സംഭാവിതത്വാനു-
സന്ധാനം മനനം തു തത് II
- 34. താഭ്യോ നിർവിചികിത്സ്യേർത്ഥേ I
ചേതസഃ സ്ഥാപിതസ്യ യത് I
ഏകതാനതമേതേധി I
നിദിദ്യാസനമുച്യതേ II
- 35. ധ്യാത്യധ്യാനേ പരിത്യജ്യ I
ക്രമാത് ധ്യേയൈക ഗോചരം I
നിവാതദീപവച്ചിത്തം I
സമാധിരഭിധീയതേ I

തന്നെ സംബന്ധിക്കുന്ന അനുഭവവും ശബ്ദാശ്രയവും അന്തഃകരണ സംഭിന്ന ജ്ഞാനത്തോടുകൂടിയതുമായ ജീവനെ 'തം' എന്ന നിലയിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്ന പരമാത്മാവിന് 'മായ' എന്നും ജീവന് 'അവിദ്യ' എന്നും രണ്ട് ഉപാധികളുണ്ട്. ഇവ കൈവിട്ടാൽ അവണ്യാനന്ദമയാ പരബ്രഹ്മം ലക്ഷീകരിക്കും. ഇങ്ങനെ തത് തമസി എന്നീ വാക്യങ്ങളാൽ ജീവബ്രഹ്മൈക്യരൂപത്തിലുള്ള അർത്ഥം അനുസന്ധാനം ചെയ്യുന്നതാണ് ശ്രവണം. കേട്ടതിന്റെ അർത്ഥം യുക്തിപൂർവ്വം ചിന്തിക്കുന്നതാണ് മനനം. ശ്രവണമനനങ്ങളാൽ സംശയരഹിതമായി സിദ്ധിച്ച അർത്ഥത്തിൽ ചിത്തം സ്ഥാപിച്ചുറപ്പിക്കുന്നതാണ് നിദിദ്യാസനം. ധ്യാതാവിനെയും ധ്യാനത്തെയും ഉപേക്ഷിച്ച് ചിത്തം കേവലം ധ്യേയത്തെത്തന്നെ വിഷയരൂപമായി കരുതണം. പിന്നെ കാറ്റില്ലാത്ത സ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിച്ച ദീപം പോലെ നിശ്ചയമായിരിക്കണം. അത് സമാധിയാണ്.

- 36. വ്യുത്തയസ്തു തദാനീമ I
പ്യജ്ഞാതാ ആത്മഗോചരാ I
സ്തമരണാദനുമീയന്തേ I
വ്യത്ഥിതസ്യ സമുത്ഥിതാ II
- 37. അനാദാവിഹ സംസാരേ I
സഞ്ചിതാ കർമ്മ കോടയഃ I
അനേന വിലയം യാന്തി I
ശുദ്ധോ ധർമ്മോ വിവർദ്ധതേ II

N

P

I

K

38. ധർമ്മ മേഘലിമം പ്രാഹു I
 സമാധിഃ യോഗവിത്തമഃ I
 വർഷത്യേഷ യഥാ ധർമ്മാ I
 മൃതധാരാ സഹസ്രശഃ II

39. അമുനാ വാസനാജാലേ I
 നിഃശേഷം പ്രവിലീയതേ I
 സമുലോന്മുലിതോ പുണ്യ I
 പാപാവ്യേ കർമ്മസഞ്ചയേ II

40. വാക്യമപ്രതിബദ്ധം സത് I
 പ്രാക് പരോക്ഷാവദാസതേ I
 കരാമലകവത് ബോധ I
 മപരോക്ഷം പ്രസൂയതേ II

സമാധിയിൽ വൃത്തികൾ ആത്മ രൂപവിയുക്തങ്ങളാണ്. അതുകൊണ്ട് ഒന്നും തോന്നുന്നില്ല. എന്നാൽ സമാധിയിൽ നിന്നുണർന്ന വ്യക്തിയുടെ ഉത്ഥാപിതവൃത്തികൾ സ്മരണ കൊണ്ട് അനുമാനിക്കാം. ഈ അനാദിപ്രപഞ്ചത്തിൽ കോടി കണക്കിന് കർമ്മങ്ങൾ സഞ്ചിതമാണ്. എന്നാൽ ഈ സമാധി മുഖേന അവയെല്ലാം നഷ്ടമായിപ്പോകുന്നു. ശുദ്ധധർമ്മങ്ങൾ വർദ്ധിക്കുന്നു. ഉത്തമയോഗവേത്താക്കൾ സമാധിയെ ധർമ്മ മേഘമെന്ന് പറയുന്നു. കാരണം അത് മേഘമെന്നോണം അനേകം സഹസ്രം ധാരകളോടെ വർഷിക്കുന്നു. സമാധിയിൽ വാസനാസമൂഹങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. പാപപുണ്യകർമ്മസമൂഹങ്ങൾ നശിപ്പിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ആ തത്ത്വമസി എന്ന വാക്യം ആദ്യം പരോക്ഷജ്ഞാനരൂപത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. പിന്നെ കൈയിലെ നെല്ലിക്കയെപ്പോലെ നിഷ്പ്രയാസം അപരോക്ഷ ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു.

41. വാസനാനുദയോ ഭോഗ്യേ I
 വൈരാഗ്യസ്യ തദാവധി I
 അഹംഭാവോദയാ ഭാവോ I
 ബോധസ്യ പരമാവധിഃ II

42. ലീനവൃത്തേരനുല്പത്തിർ I
 മര്യാദോപരതേസ്തു സാ I
 സ്ഥിതപ്രജ്ഞോ യതിരയം I
 യഃ സദാനന്ദശ്നുതേ II

43. ബ്രഹ്മണ്യേവ വിലീനാത്മാ I
 നിർവികാരോ വിനിഷ്ക്രിയഃ II

44. നിർവികല്പാ ച ചിന്താത്ര-
 വൃത്തിഃ പ്രജ്ഞേതി കഥ്യതേ I
 സാ സർവദാ ഭവേദ്യസ്യ സ I
 ജീവന്മുക്ത ഇഷ്യതേ II

45. ദേഹേന്ദ്രിയേഷ്ഠഹംഭാവഃ I
 ഇദംഭാവസ്തദന്യകേ I
 യസ്യ നോ ഭവതഃ ക്വാപി I
 സ ജീവന്മുക്തഃ ഉച്യതേ II

ഭോഗ്യപദാർത്ഥങ്ങളിൽ താല്പര്യം ഉണ്ടാകരുത്. അങ്ങനെ താല്പര്യം ഉണ്ടാകാതിരുന്നാൽ വൈരാഗ്യമായി. അഹംഭാവം ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ല. അഹംഭാവം തീരെയില്ലാതായാൽ അത് ജ്ഞാനത്തിന്റെ പരാ കാഷ്ഠയാണ്. അതുപോലെ ലയം പ്രാപിച്ച വൃത്തികൾ വീണ്ടും ഉണ്ടാകരുത്. അത് ഉപരതിയുടെ അവധിയാണ്. അങ്ങനെ സ്ഥിതപ്രജ്ഞനായ യതി ആനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിൽ മനസ്സ് ലയിച്ചവൻ നിർവികാരനും നിഷ്ക്രിയനുമായിരിക്കും. ബ്രഹ്മവും ജീവനും ശോധിക്കപ്പെട്ട രണ്ടിന്റെയും ഏകീഭാവത്തിൽ ലീനമായ വൃത്തിവികല്പ രഹിതവും ചൈതന്യരൂപവുമാകുന്നു. അപ്പോൾ അത് പ്രജ്ഞ എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ആരിലാണോ ഈ പ്രജ്ഞ സർവദാ ഉള്ളത് അവൻ ജീവന്മുക്തനാണ്. ദേഹേന്ദ്രിയാദികളിൽ അഹംഭാവമില്ലാത്തവനും ഇതല്ലാതെ അന്യപദാർത്ഥങ്ങളിൽ ഇത് എന്റെതാണ് എന്ന ഭാവമില്ലാത്തവനും ജീവന്മുക്തനാകുന്നു.

46. ന പ്രത്യഗ് ബ്രഹ്മണോർ ഭേദം I
 കദാപി ബ്രഹ്മസർഗ്ഗയോഃ I
 പ്രജ്ഞയാ യോ വിജാനാതി I
 സ ജീവന്മുക്ത ഇഷ്യതേ II

47. സാധുഭിഃ പുജ്യമാനേ f സ്മിൻ I
 പീഡ്യമാനേ f പി ദുർജ്ജനൈഃ I
 സമഭാവോ ഭവേദ്യസ്യ I
 സ ജീവന്മുക്ത ഇഷ്യതേ II

48. വിജ്ഞാത ബ്രഹ്മ തത്ത്വസ്യ I
 യഥാപൂർവം ന സംസൃതിഃ I
 അസ്തി ചേന്ന സ വിജ്ഞാതഃ I
 ബ്രഹ്മ ഭാവോ ബഹിർ മുഖഃ II

49. സുഖാദ്യനുഭവോ യാവ- I
 ത്താവത് പ്രാരബ്ധമിഷ്യതേ I
 ഫലോദയഃ ക്രിയാപൂർവോ I
 നിഷ്ക്രിയോ നഹി കുത്രചിത് II

50. അഹം ബ്രഹ്മേതി വിജ്ഞാനാത്
 കല്പകോടി ശതാർജ്ജിതം I
 സഞ്ചിതം വിലയം യാതി I
 പ്രബോധാത് സ്വപ്നകർമ്മവത് II

ജീവാത്മപരമാത്മാക്കൾ ഒന്നാണെന്നും ബ്രഹ്മത്തിനു സൃഷ്ടിക്കും തമ്മിൽ ഭേദമില്ലെന്നും ബുദ്ധികൊണ്ട് അറിയുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. സജ്ജനങ്ങളുടെ പുജിച്ചാലും ദുർജ്ജ

N

P

I

K

നങ്ങൾ പീഡിപ്പിച്ചാലും സദാ സകലരോടും സമഭാവന പുലർത്തുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. ബ്രഹ്മ തത്വം ഗ്രഹിച്ചവന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പ്രപഞ്ചം മുമ്പു കണ്ടതുപോലെയല്ല കാണപ്പെടുക. അവൻ മുമ്പുകണ്ടതുപോലെ തന്നെയാണ് പ്രപഞ്ചം കാണുന്നതെങ്കിൽ അവൻ ബ്രഹ്മഭാവം അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. കേവലം ബഹിർമുഖനാണവൻ. സുഖാദ്യനുഭൂതികൾ ഉള്ളിടത്തോളം പ്രാരബ്ധ കർമ്മവും ഉണ്ട്. കാരണം ഓരോ ഫലോദയവും സംഭവിക്കുന്നത് ക്രിയാപൂർവമാണ്. ക്രിയകൂടാതെ ഫലമില്ല. ഉണർന്നതിനുശേഷം സ്വപ്നത്തിലെ ക്രിയ അവസാനിക്കുന്നതുപോലെ “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്. എന്ന ബോധം ജനിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ കോടിക്കണക്കിന് ജന്മംകൊണ്ട് ആർജ്ജിച്ച സഞ്ചിത കർമ്മങ്ങളും നശിച്ചുപോകുന്നു.

- 51. സ്വമസംഗമുദാസീനം I
പരിജ്ഞായ നഭോ യഥാ I
ന ശ്ലിഷ്യതേ യതിഃ കിഞ്ചിത് I
കദാചിത് ഭാവി കർമ്മഭിഃ II
- 52. ന നഭോ ഘടയോഗേന I
സുരാഗന്ധേന ലിപ്യതേ I
തഥാ f തോപാധി യോഗേന I
തദ്ധർമ്മോ നൈവ ലിപ്യതേ II
- 53. ജ്ഞാനോദയാത്പുരാരബ്ധം I
കർമ്മ ജ്ഞാനാനി നശ്യതി I
അദത്യാ സ്വഫലം ലക്ഷ്യം- I
മുദ്ദിശ്യോത്സൃഷ്ടബണവത് II
- 54. വ്യാഘ്രാബുദ്ധ്യാ വിനിർമുക്തോ
ബാണഃപശ്ചാത്തു ഗോമതൗ I
ന തിഷ്ഠന്തി ഭിനത്യേവ I
ലക്ഷ്യം വേഗേന നിർഭരം II
- 55. അജരോസ്ഥ്യമരോസ്ഥീതി I
യ ആത്മാനം പ്രപദ്യതേ I
തദാത്മനാ തിഷ്ഠന്തോസ്യ കുതഃ I
പ്രാരബ്ധകല്പനാ II

താൻ ആകാശമെന്നോണം അസംഗനാണെന്ന് നല്ലപോലെ ഗ്രഹിച്ച് യോഗി ഭാവിക്കർമ്മങ്ങളിൽ അല്പവും ലിപ്തനാകുന്നില്ല. മദ്യകുന്ദത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന ആകാശം മദ്യഗന്ധത്താൽ ലിപ്തമാകുന്നില്ല. അതുപോലെ ഉപാധി യോഗത്താൽ ആത്മാവ് അതിന്റെ ധർമ്മങ്ങളാൽ ലിപ്തനാകില്ല. ലക്ഷ്യം മുൻ നിർത്തി വിട്ടബാണം ലക്ഷ്യം ഭേദിക്കും. അതുപോലെ ജ്ഞാനോദയത്തിനു മുമ്പ് ചെയ്യപ്പെട്ട കർമ്മങ്ങൾ ജ്ഞാനോദയത്തിനുശേഷം ഫലം നൽകും. ചെയ്തതിന്റെ ഫലം എന്നായാലും അനുഭവിക്കണം. ജ്ഞാനം കൊണ്ട് കർമ്മനാശം സംഭവിക്കുന്നില്ല. കടുവയെ ഉദ്ദേശിച്ച് അയച്ച അമ്പ് പശുവിലാണ് കൊണ്ടതെന്ന് ബോധ്യം വന്നാലും തടയാൻ സാധ്യമല്ല. ബാണം ലക്ഷ്യം തകർക്കും, അതുപോലെ ചെയ്യപ്പെട്ട കർമ്മം

ജ്ഞാനോദയത്തിനുശേഷവും ഫലം നൽകുന്നു. ഞാൻ അജരനാണ്, ഞാൻ അമരനാണ്, എന്ന നില കൈവന്നവൻ ആത്മരൂപനാകുന്നു. അവൻ പ്രാരബ്ധ കർമ്മ സങ്കല്പങ്ങൾ എവിടെയാണ്? ജ്ഞാനിക്ക് പ്രാരബ്ധ കർമ്മങ്ങളുമായി ബന്ധം ഇല്ലതന്നെ.

- 56. പ്രാരബ്ധം സിദ്ധ്യതി തദാ I
യദ് ദേഹാത്മനാ സ്ഥിതിഃ I
ദേഹാത്മഭാവോ നൈവേഷ്യം I
പ്രാരബ്ധം ത്യജ്യതാമതഃ II
- 57. പ്രാരബ്ധ കല്പനാപ്യസ്യ I
ദേവസ്യ ഭ്രാന്തിരേവ ഹി II
- 58. അധ്യസ്തസ്യ കുതസ്തത്വ I
മസത്യസ്യ കുതോജനിഃ I
അജാതസ്യ കുതോ നാശഃ I
പ്രാരബ്ധമസതഃ കുതഃ II
- 59. ജ്ഞാനേന ജ്ഞാനകാര്യസ്യ I
സമൂലസ്യ ലയോ യദി I
തിഷ്ഠന്ത്യം കഥം ദേഹ I
ഇതി ശങ്കവതോ ജഡാൻ II

പ്രാരബ്ധം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് ദേഹത്തിൽ ആത്മബുദ്ധിയുള്ളപ്പോഴാണ്. എന്നാൽ ശരീരത്തിൽ ആത്മഭാവം സങ്കല്പിക്കുക ഒരിക്കലും പ്രിയമല്ല. അതിനാൽ ദേഹത്തിലെ ആത്മബുദ്ധി ത്യജിച്ച് പ്രാരബ്ധകർമ്മം ത്യജിക്കുക. ദേഹഭ്രാന്തി ജീവികളുടെ പ്രാരബ്ധകർമ്മസങ്കല്പം മാത്രമാണ്. എന്നാൽ ഭ്രാന്തിയാൽ സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടത് സത്യമാകുന്നതെങ്ങനെ? സത്യമല്ലാത്തതിന് ജന്മമെവിടെ? ജന്മമില്ലാത്തതിന് നാശമെവിടെ? ഇങ്ങനെ അസത്തും അവസ്തു രൂപവും ആയ ഒന്നിന് എവിടെയാണ് പ്രാരബ്ധ കർമ്മം? ശരീരം അജ്ഞാനകാര്യമാണ്? ജ്ഞാനത്താൽ അത് സമൂലം നഷ്ടമായാൽ പിന്നെ ദേഹത്തിന്റെ നില നിൽക്കുന്നത്? ഇങ്ങിനെ സംശയിക്കുന്ന ജ്ഞാനികൾക്ക് സമാധാനമായിട്ടു ശ്രുതി ബാഹ്യദൃഷ്ട്യാ പ്രാരബ്ധത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

- 60. സമാധാതും ബാഹ്യദൃഷ്ട്യാ I
പ്രാരബ്ധം വദതിശ്രുതിഃ I
നതു ദേഹാദി സത്യത്വ I
ബോധനായ വിപശ്ചിതാം II
- 61. പരിപൂർണ്ണമനാദ്യന്ത I
മപ്രമേയമവിക്രിയം I
സദ്ഘനം ചിദ്ഘനം നിത്യ I
മാനന്ദ ഘനമവ്യയം II
- 62. നിർഗുണം നിഷ്ക്രിയം സുക്ഷ്മം I
നിർവികല്പം നിരഞ്ജനം I

N

P

I

K

അതിരൂപ്യസ്വരൂപം യ-

മനോ വാചാ മഗോചരം II

63. സത് സമ്യദ്ധം സ്വതഃ സിദ്ധം I

ശുദ്ധം ബുദ്ധ മനോ ദൃശം I

ഏകമേവാദയം ബ്രഹ്മ I

നേഹ നാനാസ്തി കിഞ്ചന II

64. സ്വാനുഭൂത്യാ സ്വയം ജ്ഞാത്യാ I

സ്വമാത്മാനമഖണ്ഡിതം I

സസിദ്ധഃ സസുഖം തിഷ്ഠം I

നിർവികല്പാത്മാനാത്മാനി II

65. ക്വ ഗതം കേന വാ നീതം I

കൂത്ര ലീനമിദം ജഗത് I

അധുനൈവ മയാ ദൃഷ്ടം I

നാസ്തി കിം മഹദ്ഭൂതം II

66. കിം ഹേയം കിമുപാദേയം I

കിമന്യത് കിം വിലക്ഷണം I

അഖണ്ഡാനന്ദപീയൂഷ-

പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മ മഹാർണ്ണവേ

ബാഹ്യദൃഷ്ട്യാ ദേഹാദികൾ സത്യമാണ് എന്ന് ജ്ഞാനികളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ പറയുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ പരിപൂർണ്ണവും അനാദ്യന്തവും അപ്രമേയവും അവിക്രയവും സർവ്വലനവും ചിർവ്വലനവും നിത്യവും ആനന്ദലനവും അവിധവ്യവും ഏകരസവും പൂർണ്ണവും അനന്തവും സർവതോമുഖവും അഹേയവും അനുപാദേയവും അനാദേയവും അനാശ്രയവും നിർഗുണവും നിഷ്ക്രിയവും സൂക്ഷ്മവും ആണ് ബ്രഹ്മം. ഇങ്ങനെ സ്വാനുഭൂതിയിൽ സ്വയം സ്വാത്മാവിനെ അവണ്ഡിതമെന്നു കരുതി സിദ്ധി പ്രാപിച്ച് നിർവികല്പ സ്വരൂപമായ ആത്മാവിൽ സുഖപൂർവ്വം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഗുരുവിന്റെ ഉപദേശം കേട്ട് ശിഷ്യൻ ജ്ഞാനിയായിത്തീർന്ന് പറഞ്ഞു. ഈ ലോകത്തെ ഞാൻ ഇപ്പോൾ കണ്ടതാണ്. അത് എവിടെപ്പോയി? അതിനെ ആരെടുത്തു? അതെങ്ങനെ വിലയം പ്രാപിച്ചു? അതില്ലാതെ പോയത് അത്ഭുതം തന്നെ. അവണ്ഡമായ ആനന്ദാമൃത

ത്താൽ പൂർണ്ണമായ ഈ ബ്രഹ്മമാകുന്ന സമുദ്രത്തിൽ എനിക്ക് എന്താണ് തൃപ്തികൊണ്ടുള്ളത്? എന്താണ് സ്വീകരിക്കാനുള്ളത് വേറെന്താണുള്ളത്? വില ക്ഷണമായിട്ടുള്ളതെന്താണ്?

68. ന കിഞ്ചിദത്ര പശ്യാമി I

ന ശൃണോമി നവേദ്മ്യഹം I

സ്വാത്മനൈവ സദാനന്ദ I

രുപേണാസ്മി സ്വലക്ഷണം II

69. അസംഗോ f ഹമനം ഗോ f ഹ-

മലിംഗോ f ഹ മഹം ഹരിഃ I

പ്രശാന്തോ f ഹമനന്തോഹം I

പരിപൂർണ്ണശ്ചിരന്തഃ II

70. അകർത്താ f ഹമഭോക്താഹ-

മവികാരോ f ഹമവ്യയഃ I

ശുദ്ധോ ബോധ സ്വരൂപോ f ഹം I

കേവലോ f ഹം സദാശിവഃ II

71. ഏതാം വിദ്യാം അപാന്തരതമായ ദദൗ. അപാന്തരതമോ ബ്രഹ്മണേ ദദൗ. ബ്രഹ്മാഘോരാംഗിരസേ ദദൗ. ഘോരാംഗിരാഃ ഹൈകായ ദദൗ. ഹൈകോരാമായ ദദൗ. രാമഃ സർവേഭ്യഃ ഭൂതേഭ്യഃ ദദാവിത്യേതന്നിർവാണാനുശാസനം വേദാനുശാസനം വേദാനുശാസനമിത്യുപനിഷത്ത്.

ഞാൻ ഇവിടെ ഒന്നും അറിയുന്നില്ല. കേൾക്കുന്നില്ല. കാരണം ഞാൻ സദാ ആനന്ദസ്വരൂപമായ സ്വാത്മരൂപത്തിൽ തന്നെയാണ് ഞാൻ സ്വയം സ്വലക്ഷണയുതനാണ്. ഞാൻ അസംഗനും അശരീരനും അലിംഗനും ഹരിയുമാണ് ഞാൻ എത്രയും ശാന്തനും അനന്തനും ചിരന്തനനുമാണ്. ഞാൻ കർത്താവല്ല. ഭോക്താവല്ല. ഞാൻ നിർവികാരനും അവിനാശിയും ശുദ്ധനും ജ്ഞാനസ്വരൂപനുകുന്നു. ഞാൻ കേവലം സദാശിവനാണ്. ഈ വിദ്യ ഗുരു ശിഷ്യനായ അപാന്തരതമന് കൊടുത്തു. അപാന്തരതമൻ ബ്രഹ്മാവിനും ബ്രഹ്മാവ് ഘോരാംഗിരസ്സിനും ഘോരാംഗിരസ്സ് ഹൈകാനും ഹൈകൻ രാമനും രാമൻ സമസ്ത പ്രാണികൾക്കും നൽകി. അങ്ങനെ ഇത് നിർവാണാനുശാസനമാണ്. വേദാനുശാസനമാണ്, വേദാനുശാസനമാണ്.

അദ്ധ്യാത്മോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

അദ്വൈതാരകോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യുതേ. പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഈ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചം പൂർണ്ണമാണ്. പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചം ഉണ്ടായി. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണത്തെ എടുത്താലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥാ തോ ദ്വയം താരകോപനിഷദഃ വ്യാഖ്യാസ്യാമോ യതയേ ജിതേന്ദ്രിയായ ശമദമാദി ഷഡ് ഗുണപൂർണ്ണായ.

2. ചിത്സ്വരൂപോ ഹൃദി സദാ ഭാവയൻ സമൃദ്ദിനീലിതാക്ഷഃ കിഞ്ചിദുന്മീലിതാക്ഷോ വാത്മൻ ദൃഷ്ട്യാ ഭൂദഹരാദുപരീ സച്ചിദാനന്ദ തേജഃ കൂടരൂപം പരം ബ്രഹ്മവലോകയം സ്തദ്ദ്രൂപോ ഭവതി.

3. ഗർഭജന്മജരാമണ സംസാരമഹദ് ഭയാത് സംതാരയതി തത്സാ താരകമിതി. ജീവേശ്വര മായികുവീജ്ഞായ സർവവിശേഷം നേതി നേതീതി വിഹായ യദവശിഷ്യതേ തദദയം ബ്രഹ്മ.

4. തത്സഞ്ചയ ലക്ഷ്യ ത്രയാനു സന്ധാനഃ കർത്തവ്യഃ അനന്തരം അദ്വൈതാരകോപനിഷത്തിനെപ്പറ്റി വിശദീകരിക്കാം. അത് ജിതേന്ദ്രിയന്മാരും ശമദമാദി ഷഡ്ഗുണയുക്തരുമായിട്ടുള്ള സംന്യാസികൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ളതാണ്. കണ്ണുകൾ അടച്ചോ പകുതി അടച്ചോ ആന്തരദൃഷ്ടികൊണ്ട് പുരികങ്ങൾക്ക് മുകളിലുള്ള സ്ഥാനത്ത് 'ഞാൻ ചിത്സ്വരൂപനാണ്' എന്ന് നിരന്തരം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് സച്ചിദാനന്ദ തേജഃ സ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ദർശിച്ചാൽ തദ്ദ്രൂപം ലഭിക്കുന്നു. ഏതൊരു മന്ത്രം ഗർഭജന്മ ജരാമരണ സംസാരാദി മഹാപാപങ്ങളിൽ നിന്നും തരണം ചെയ്യിപ്പിക്കുന്നത് അത് താരകബ്രഹ്മമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ജീവേശ്വരന്മാർ മായികമാണെന്നറിഞ്ഞ് മറ്റുള്ളതെല്ലാം 'നേതി' 'നേതി' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ശേഷിക്കുന്നതെന്താണോ അതാണ് ബ്രഹ്മം. അദ്വൈത ബ്രഹ്മസിദ്ധിക്കു മൂന്നു ലക്ഷ്യങ്ങൾ അനുസന്ധാനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

5. ദേഹമധ്യേ ബ്രഹ്മനാഡീ സുഷുപ്താനു സൂര്യരൂപിണീ പൂർണ്ണ ചന്ദ്രാഭോ വർത്തതേ. സാ തു മുലാധാരാദാരഭ്യ ബ്രഹ്മരന്ദ്ര ഗാമിനീ ഭവതി. തന്മധ്യേ തടിത് കോടിസമാന കാന്ത്യാ മൂണാളസൂത്രവത് സൂക്ഷ്മാംഗീ കൗണ്ഡലിനീതി പ്രസിദ്ധാസ്തി. താം ദൃഷ്ട്യാ മനസൈവ നരഃ സർവപാവിപനാശദാര

മുക്തോ ഭവതി. ഫാലോർധ ഗളലലാട വിശേഷമണ്ഡലേ നിരന്തരം തേജസ്താരകയോഗ വിസ്ഫുരണേന പശ്യതി ചേത് സിലോ ഭവതി. തർജന്യ ഗ്രോൻമീലിത കർണ്ണ രന്ദ്രദയേ തത്രഹ്മത് കാശബ്ദോ ജായതേ. തത്രസ്ഥിതേ മനസി ചക്ഷുർ മധ്യഗത നീലജ്യോതിഃ സ്ഥലം വിലോക്യാന്തർ ദൃഷ്ട്യാ നിരതിശയ സുഖം പ്രാപ്നോതി. ഏവം ഹൃദയേ പശ അയതി. ഏവമന്തൂർ ലക്ഷണം മുമുക്ഷു ഭിരൂപാസ്യം.

ദേഹത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ സുഷുപ്തനെന്ന ബ്രഹ്മനാഡീ പൂർണ്ണചന്ദ്രനെനോണം പ്രകാശയുക്തമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അത് മുലാധാരത്തിൽ നിന്നാരംഭിച്ച് ബ്രഹ്മരന്ദ്രം വരെ പോകുന്നു. ഈ നാഡിയുടെ മധ്യത്തിൽ കോടി മിന്നൽ പിണരിനു തുല്യമായി കാന്തിയോടു കൂടിയതും താമര വളയം പോലെ സൂക്ഷ്മവുമായ പ്രശസ്തമായ കൗണ്ഡലിനീ ശക്തി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മനസാ അത് ദർശിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ പാപവിമുക്തനായി തീരുന്നു. നെറ്റിയുടെ മുകളിൽ ഒരു വിശേഷമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഫുരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തേജസ്സിനെ താരകയോഗസ്ഫുരണത്താൽ കണ്ടാൽ അവൻ സിദ്ധനായിത്തീരും. രണ്ടു ചെവിയുടെ ദ്വാരങ്ങളും ചുണ്ടുവീരലിന്റെ അഗ്രം കൊണ്ട് അടച്ചാൽ ഒരു ഹൃത്കാരശബ്ദം കേൾക്കാം. അതിൽ മനസ്സുറപ്പിച്ചും കണ്ണുകളുടെ മധ്യത്തിലുള്ള നീല ജ്യോതിസ്ഥാനത്തെ അന്തർദൃഷ്ട്യാ കാണുന്ന പക്ഷം അങ്ങേ അറ്റത്തെ സുഖം ലഭിക്കുന്നു. അപ്രകാരം ഹൃദയത്തിൽ ദർശിക്കാൻ കഴിയും ഇങ്ങനെയുള്ള അന്തർലക്ഷണത്തെ മോക്ഷം ഇച്ഛിക്കുന്നവൻ ഉപാസിക്കേണ്ടതാണ്.

6. അഥ ബഹിർലക്ഷ്യ ലക്ഷണം നാസികാഗ്രേചതുഭിഃ ഷഡ് ഭിരഷ്ടഭിർ ദശഭിർ ദ്വാദശഭിഃ ക്രമാദം ഗുലാന്തേ നീലദ്വൃതി ശ്യാമത സദ്യഗ് രക്ത ഭംഗീസ്ഫുരത് പീത ശുക്ലവർണ്ണ ദയോ പേത വ്യോമയദിപശ്യതി സ തു യോഗി ഭവതി. ചലദ്വൃഷ്ട്യാ വ്യോമഭോഗ വീക്ഷിതഃ പുരുഷസ്യ ദൃഷ്ട്യാഗ്രേ ജ്യോതിർമയുഖഃ വർത്തന്തേ. തദ്ദർശനേന യോഗി ഭവതി. തപ്ത കാഞ്ചന സങ്കാശ ജ്യോതിർമയുഖാ അപാം ഗാന്തേ ഭൂമൗ വാ പശ്യതി. തദ്ദൃഷ്ടിഃ സ്ഥിരാ ഭവതി. ശീർഷോ പരി ദ്വാദശാം ഗുല സമീക്ഷിതുമൃതത്വം ഭവതി. യത്ര കൂത്ര സ്ഥിതസ്യ ശിരസി വ്യോമ ജ്യോതിർ ദൃഷ്ടം ചേത് സതുയോഗീ ഭവതി.

ബാഹ്യ ലക്ഷണങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നു. മുക്കിന്റെ അഗ്രഭാഗത്തുനിന്നും യഥാക്രമം നാല്, ആറ്, എട്ട്, പത്ത്, പന്ത്രണ്ട് അംഗുലം അകലത്തിൽ കറുപ്പും നീലയും വർണ്ണം പോലുള്ളതും ചുമന്ന വണ്ടിന്റെ നിറം കലർന്നതും അതോടൊപ്പം മഞ്ഞ, വെളുപ്പ് ഈ നിറം തോന്നിക്കുന്നതുമായ പ്രകാശം

I

K

N

P

I

K

ആകാശത്തിൽ കാണുന്നവൻ യോഗിയായിത്തീരും. ചഞ്ചല ദൃഷ്ടിയാ ആകാശത്തുനോക്കിയാൽ പ്രകാശകിരണങ്ങൾ കാണാം. അതു കാണുന്നവൻ യോഗിയാകും. ദൃഷ്ടിയുടെ അഗ്രഭാഗത്ത് ചുട്ടുപഴുപ്പിച്ച സ്വർണ്ണത്തിനൊത്ത ജ്യോതിർമയുഖങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ ആ ദൃഷ്ടി സ്ഥിരമാകുന്നു. തലയ്ക്ക് മുകളിൽ പന്ത്രണ്ടംഗുലം അകലെ ജ്യോതിസ്സിനെ കാണുന്നവൻ അമൃതതം പ്രാപിക്കുന്നു. എവിടെ നിന്നാലും കൊള്ളാം. തലയ്ക്കു മുകളിൽ വ്യോമജ്യോതിസ്സു കാണുന്നവൻ യോഗിയായി ഭവിക്കുന്നു.

7. അഥ മധ്യ ലക്ഷ്യലക്ഷണം. പ്രാതശ്ചി ത്രാദി വർണ്ണാ ഖണ്ഡ സൂര്യചക്രവർ വഹി ജാലാ വലീ വത്ത ദിഹീനാന്തരീക്ഷമത്. പശ്യതി തദാകാരാകാരിതയാ അവതഷ്ഠതി. തത് ഭൂയോ ദർശനേന ഗുണ രഹിതാകാശം ഭവതി. വിസ്മുരത്താരകാകാര സംദീപ്യമാനാഗാഢ തമോപമം പരമാകാശം ഭവതി. കാലാ നലസമദ്യോതമാനം മഹാകാശം ഭവതി. സർവോക്യഷ്ടപരമദ്യുതി പ്രദ്യോതമാനം തത്യാകാശം ഭവതി. കോടിസൂര്യപ്രകാശ വൈഭവ സങ്കാശം സൂര്യാകാശം ഭവതി. ഏവം ബാഹ്യാഭ്യന്തരസ്ഥവ്യോമ പഞ്ചകം താരക ലക്ഷ്യം. തദ്ദർശീ വിമുക്തഫലസ്തദ്യുഗ്വ്യോമ സമാനോ ഭവതി. തസ്മാത്താരക ഏവ ലക്ഷ്യ മമ നസ്ക ഫലപ്രദം ഭവതി. തത്താരകം ദിവിധം പൂർവാർദ്ധ താരകം ഉത്തരാർദ്ധം അണനസ്കര ചേതി. തദേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

8. തദ്യോഗം ചദിധാ വിദ്ധിപൂർവോത്തരം വിധാന്തഃ പൂർവം തു താരകം വിദ്യാ ദ മനസ്കം തദുത്തരമിതി.

മധ്യലക്ഷ്യ ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രഭാതകാലത്ത് ചിത്രാദി വർണ്ണയുക്തമായ അഖണ്ഡ സൂര്യൻ ചക്രം പോലെയും അഗ്നി ജാലപോലെയും അവയില്ലാതെ ആകാശത്തിനു തുല്യമായും കാണപ്പെടും. ആ ഭാവത്തിൽ സ്ഥിരമായി നില്ക്കാം. അതിന്റെ കർശനത്താൽ വീണ്ടും നിർഗുണാകാരമായി തീരുന്നു. തിളങ്ങുന്ന നക്ഷത്രം പോലെ പ്രകാശിതവും പ്രഭാതത്തിലെ ഇരുട്ടുപോലെയുമാണ് ചരമാകാശം. മഹാകാശമാകട്ടെ കാലാനലനൊപ്പം പ്രകാശമാനമാണ്. തത്യാകാശം ഉത്കൃഷ്ട പ്രകാശമാർന്നതും പ്രഖരജ്യോതിസ്സ് ചേർന്നതുമാകുന്നു. സൂര്യാകാശം കോടാനുകോടി സൂര്യന്മാരുടെ പ്രകാശത്തിന് തുല്യമാണ്. ഇങ്ങനെ പുറത്തും അകത്തുമുള്ള ഈ പഞ്ചകാശങ്ങളും താരകലക്ഷ്യമാണ്. ഇതനുസരിച്ച് ആകാശത്തെ കാണുന്നവൻ അതിനെപ്പോലെ ബന്ധനമുക്തനായിത്തീരും. ഇങ്ങനെ ഈ താരകയോഗം രണ്ടുവിധമുണ്ട്. പൂർവാർദ്ധ മെന്നും ഉത്തരാർദ്ധമെന്നും, ഇതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ യോഗം പൂർവമെന്നും ഉത്തരമെന്നും രണ്ടുവിധമാണ്. പൂർവത്തെ താരകമെന്നും ഉത്തരത്തെ അമനസ്കമെന്നും പറയുന്നു.

9. അക്ഷ്യന്തസ്താരകയോശ്ചന്ദ്ര സൂര്യ പ്രതിഫലനം ഭവതി. താരാഭ്യം സൂര്യചന്ദ്ര മണ്ഡല ദർശനം ബ്രഹ്മാണ്ഡമീവ പിണ്ഡാണ്ഡ ശിരോമധ്യസ്ഥാകാശേ

രവീന്ദു മണ്ഡലമല ദിധേ മസ്തീതി നിശ്ചിത്യതാരകാഭ്യോം തദ്ദർശന മാത്രമാണ്യുഭയൈക്യദൃഷ്ട്യാ മനോയുക്തം ധ്യായേത്. തദ്യോഗാ ഭാവേ ഇന്ദ്രിയപ്രവർത്തരനവകാശാത്. തസ്മാദന്തർദ്ദൃഷ്ട്യാ താരക ഏവാനു സന്ധേയഃ

കണ്ണുകളുടെ കൃഷ്ണമണിയാൽ നാം സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെ കാണുന്നുണ്ട്. കണ്ണുകളാൽ നാം ബാഹ്യബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിലെ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെ ദർശിക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ ശിരസ്സാകുന്ന ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെ നിശ്ചയിച്ച് അവയെ ദർശിക്കുകയും രണ്ടും ഒന്നുതന്നെയൊന്നു കരുതി മനസാ അവയെ ധ്യാനിക്കുകയും വേണം. എന്തെന്നാൽ മനസ്സിനെ ഇങ്ങനെ ഭാവനയുക്തമായി നോക്കിയില്ലെങ്കിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വിഷയങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചു തുടങ്ങും. അതിനാൽ സാധകൻ അന്തർദ്ദൃഷ്ട്യാ താരകത്തെത്തന്നെ അനുസന്ധാനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

10. തത്താരകം ദിവിധം. മുർത്തി താരകമുർത്തി താരകം ചേതി. യദ്രിന്ദ്രിയാന്തം തത് മുർത്തിമത് യദദ്രു യുഗാതീതം തദമുർത്തിമത് സർവത്രാന്തഃ പദാർത്ഥ വിവേചനേ മനോ യുക്താഭ്യാസ ഇഷ്യതേ താരയാഭ്യാം സദുർധസ്ഥ സതത്വദർശനാൻ മനോ യുക്തേനാന്ത രീക്ഷേണ സച്ചിതാനന്ദ സ്വരൂപം ബ്രഹ്മൈവഃ തസ്മാത് ശുക്ലതേജോമയം ബ്രഹ്മേതി സിദ്ധം തദ് ബ്രഹ്മ മനഃ സഹകാരി ചക്ഷുഷാന്തർദ്ദൃഷ്ട്യാ വേദ്യം ഭവതി. ഏവമുർത്തിതാരകമവിമനോ യുക്തേന ചക്ഷുഷൈവ ഭഹദാദാദികം വേദ്യം ഭവതി. രൂപഗ്രഹണ പ്രയോജനസ്യ മനശ്ചക്ഷുര ദീനത്യാത്. ബാഹ്യവദാന്തരേ ിപ്യാത്മ മനശ്ച ക്ഷു സയോഗേനൈവ രൂപഗ്രഹണകാര്യോദയാത്. തസ്മാന്മനോ യുക്താന്തർദ്ദൃഷ്ടിസ്താരക പ്രകാശോ ഭവതി.

മുർത്തമെന്നും അമുർത്തമെന്നും താരകം രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ട്. ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അന്തരത്തിലുള്ളത് മുർത്തിതാരകവും, രണ്ടുപുരികങ്ങൾക്കും വെളിയിലായി കാണുന്നത് അമുർത്തിതാരകവുമാണ്. എല്ലായിടത്തും ഉള്ളിലെ പദാർത്ഥങ്ങളുടെ വിവേചനത്താൽ മനോയുക്തമായ അഭ്യാസം ആവശ്യമാണ്. സത്യദർശനാത്മകമായ മനസ്സിനാൽ അന്തർനിരീക്ഷണം ചെയ്താൽ രണ്ടു താരകങ്ങളുടെയും മുകളിൽ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മത്തെ ദർശിക്കാം. അതിൽനിന്നും ബ്രഹ്മം ശുക്ലവും തേജോമയവുമാണെന്ന് സിദ്ധമായി. ആ ബ്രഹ്മത്തെ മനോയുക്തമായി ചക്ഷുസ്സുകളുടെ അന്തർദ്ദൃഷ്ട്യാ കണ്ടറിയണം. അമുർത്തിതാരകവും ഇതേവിധം മനോനേത്രങ്ങളാൽ അറിയേണ്ടതുണ്ട്. രൂപദർശനവിഷയത്തിൽ മനസ്സ് ചക്ഷുസ്സുകൾക്ക് അധീനമാണ്. വെളിയിലുള്ളതുപോലെ അകത്തും രൂപഗ്രഹണകാര്യങ്ങൾ നടക്കുന്നു. അതിനാൽ മനോയുക്തമായ ചക്ഷുസ്സുകളിൽ തന്നെയാണ് താരകപ്രകാശമെന്നു പറയാം.

11. ഭൂയുഗമധ്യബിലേ ദൃഷ്ടിം തദാരോർധസ്ഥിതേ തേജ ആവിർഭൂതം താരകയോഗോ ഭവതി. തേന സഹ മനോയുക്തം താരകം സുസംയോജ്യ പ്രയത്നേന

N

P

I

K

ഭൂയുഗ്മം സാവധാനതയാ കിംചിദ്ദുർധമ്യത്ക്ഷേപയേ
ത്. ഇതി പൂർവഭാഗീ താരകയോഗഃ ഉത്തരം തമുർത്തി
മദമനസ്ത മദമനസ്ത ഇത്യുച്യതേ. താലുമുലോർധ
ഭാഗേ മഹാൻ ജ്യോതിർ മയുഖോ വർത്തതേ. തദ്യോ
ഗിഭിർധ്യേയം തസ്മാദഗ്നി മാദി സിദ്ധിർ ഭവതി.

രണ്ടു പുരികങ്ങളുടെയും മധ്യസ്ഥാനത്തിനു മുകളിലാ
യിട്ടുള്ളതേജസ്സിനെ ദർശിക്കുന്നതാണ് താരകയോഗലക്ഷ്യം.
സഹിതമനസാ താരകത്തെ സംയോജിപ്പിച്ച് യത്നപൂർവ്വം
രണ്ടു പുരികങ്ങളെയും അല്പം ഉയർത്തണം. മുകൾ ഭാഗത്തെ
അതായത് അമൂർത്തിമത് ഭാഗത്തെ അമനസ്കമെന്ന് പറയു
ന്നു. താലുമുലത്തിന്റെ ഊർധ്വഭാഗത്തിൽ മഹാജ്യോതിസ്സിന്റെ
കിരണമണ്ഡലം വർത്തിക്കുന്നു. അതാണ് യോഗികൾക്ക്
ധ്യേയമായിട്ടുള്ളത്. ഇതിനാൽ അണിമാദിസിദ്ധികളും കൈവ
രുന്നു.

12. അന്തർ ബാഹ്യലക്ഷ്യോദ്യഷ്ടൗ നിമേഷോ മേഷ
വർജിതായാം സത്യാം ശാംഭവീമുദ്രാ ഭവതി. തന്മൂദ്രാ
രൂഢ്യ ജ്ഞാനാനിവാസാദ് ഭൂമിഃ പവിത്രാ ഭവതി. തദ്
ദ്യഷ്ട്യാ സർവേ ലോകാഃ പവിത്രാ. ഭവന്തി. താദ്യശ
പരമയോഗിപൂജ യസ്യ ലഭതേ സോ fപി മുക്തോ
ഭവതി.

13. അന്തർ ലക്ഷ്യജലജ്യോതി സ്വരൂപം ഭവതി. പരമ
ഗുരുപദേശേന സഹസ്രാരേ ജലജ്യോതിർ വാ ബുദ്ധി
ഗുഹാനിഹിത ജ്യോതിർ ജ്യോതിർ വാ ഷോഡശാ
ന്തസ്ഥ തുരീയ ചൈതന്യം വാന്തർലക്ഷ്യം ഭവന്തി.
തദ്ദർശനം സദാചാര്യമൂലം

ബാഹ്യാദ്യാന്തര ലക്ഷ്യം കാണുവാനുള്ള സാധകന്റെ
ദ്യഷ്ടി സ്ഥിരമാകുമ്പോൾ ശാംഭവീ മുദ്ര സംഭവിക്കുന്നു. ഈ
മുദ്ര ചേർന്ന ജ്ഞാനിയുടെ നിവാസഭൂമി പരിശുദ്ധമെന്ന് കരു
തപ്പെടുന്നു. അവനെ കാണുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ സകലരും
പരിശുദ്ധരാകുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള യോഗിയെ പൂജിക്കുന്നവൻ
മുക്തിക്കധീനനാകും. പരമഗുരുവിന്റെ ഉപദേശത്താൽ സഹ
സ്രദള കമലത്തിൽ ഷോഡശകല അന്തർ ലക്ഷ്യമാകുന്നു.
ഉത്തമാചാര്യനിലൂടെയോ ഇത് കാണാൻ സാധിക്കും.

14. ആചാര്യോ വേദസമ്പന്നോവിഷ്ണുഭക്തോ
വിമത്സരഃ |

യോഗജ്ഞോ യോഗനിഷ്ഠശ്ചസദായോഗാത്മകഃ
ശുചിഃ

15. ഗുരുഭക്തി സമായുക്തഃ പുരുഷ ജ്ഞോ
വിശേഷതഃ |

ഏവം ലക്ഷണസമ്പന്നോഗുരുത്യഭിധീയതേ

16. ഗുശബ്ദ സ്തന്ധകാരഃ സ്വോർതു സബ്ദ
സ്തന്നിരോധകഃ |

അന്ധകാര നിരോധതാദ്ഗുരുത്യഭിധീയതേ

17. ഗുരുരേവ പരം ബ്രഹ്മഗുരുരേവ പരാഗതിഃ |
ഗുരുരേവ പരാവിദ്യാഗുരുരേവ പരായണം

18. ഗുരുരേവ പരാകാഷ്ഠാഗുരുരേവ പരം ധനം |
യസ്മാത് തദ്ദുപദേഷ്ടാസൗതസ്മാദ് ഗുരുതരോ
ഗുരു ഇതി.

19. യഃ സുകൃദ്യുച്ചാരയതി തസ്യ സംസാര മോചനം
ഭവതി. |

സർവ ജന്മകൃതം പാപം തത് ക്ഷണാ ദേവ
നശ്യതി. |

സർവാൻ കാമാന വാപ്നോതി. സർവ പുരു
ഷാർത്ഥ സിദ്ധിർ |

ഭവതിയ ഏവം വേദേത്യുപനിഷത്

യഥാർത്ഥത്തിൽ ഗുരുസദ് ഗുരു എന്നു പറയുന്നത് വേദ
സമ്പന്നത, വിഷ്ണുഭക്തി, വിമത്സരത്വം, യോഗജ്ഞത, യോഗ
നിഷ്ഠത, യോഗാത്മകത, പരിശുദ്ധി, ഗുരുഭക്തി, പരമാത്മാ
വിൽ ശ്രദ്ധ, ഇവ ചേർന്നവനാണ്. ഗു ശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം
അന്ധകാരമെന്നാണ്. 'രു' എന്നതിന് രോധിക്കുന്നത് എന്നും.
അതായത് അന്ധകാരത്തെ അകറ്റുന്നവനാണ് ഗുരു. ഗുരു
തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. പരമമായ ഗതി ഗുരുവാണ്. ഗുരു തന്നെ
പരമഗതി; പരാവിദ്യയും ഗുരുവാണ്. പാരായണയോഗ്യനും
ഗുരുവാണ്. പരാകാഷ്ഠ, പരമധനം ഇവയും ഗുരുവാകുന്നു.
ഗുരു ശ്രേഷ്ഠരിൽ ശ്രേഷ്ഠനാണ്. ഒരിക്കലൈങ്കിലും അതുച്ച
രിച്ചാൽ സംസാരമോചനം ലഭിക്കും. സകല ജന്മങ്ങളിലെയും
പാപങ്ങൾ നശിക്കും. സകല കാമനകളും സിദ്ധിക്കും. സകല
പുരുഷാർത്ഥങ്ങളും കൈവരും ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവനാണ്
ഉപനിഷദ്ജ്ഞാനി എന്ന് ഈ ഉപനിഷത്ത് പറയുന്നു.

അദ്വയതാരകോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

അഥർവശിരോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓംഭദ്രദാഠം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ഭദ്രവാ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരഗൈസ്തുഷ്ടുവാഠം സസ്തനുഭിർ വൃശേമ ഭദ്രഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തിഃ നഃ ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വ വേദാഃ സ്വസ്തി ന സ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ട നേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദധാതു

ഭദ്രന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം ശ്രവിക്കാ നിടവരണേ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം കാണാനിടവരണേ. സൂര്യവൃങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ഭേദത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് ഭദ്രന്മാർ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കുമാറാകണേ. മഹാകീർത്തമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം അരുളണേ. സർവജ്ഞനായ പുഷാവി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഭദ്രവാ ഹ വൈ സ്വർഗ്ഗം ലോകമായംസ്തേ രുദ്ര മപൃച്ഛൻ-കോ ഭവാനിതി. സോ f ബ്രവീദഹമേകഃ പ്രഥ മമാസിദ്യർത്താമി ച നാനൃഃ കശ്ചിൻമത്തോ വൃതി രിക്തഃ ഇതി. സോ f ന്തരാദന്തരം പ്രാവിശ്യത് ദിശോ വൃന്തരം പ്രാവിശത്. സോ f ഹം നിത്യാനിത്യോ വൃക്താ വൃക്തോബ്രഹ്മാഹം ബ്രഹ്മാഹം പ്രാഞ്ചഃ പ്രത്യഞ്ചോ f ഹം ദക്ഷിണഞ്ച ഉദഞ്ചോ f ഹം അധ ത്യാർധം ചാഹം ദിശശ്ച പ്രതിദിശശ്ചാഹം പുമാന പുമാൻ സ്ത്രിയശശ്ചാഹം. ഗായത്ര്യഹം സാവിത്ര്യഹം ത്രിഷ്ടുപ് ജഗത്യനുഷ്ടുപ് ചാഹം ഛന്ദോ f ഹം ഗാർഹത്യോ ദക്ഷിണാഗ്നി രാഹവനീയോ f ഹം സത്യോ f ഹം ഗൗരഹം ഗൗര്യഹമൃഗഹം യജുരഹം സാമാഹഥർവാംഗിരസോഹം ജ്യോഷ്ടോ f ഹം ശ്രേഷ്ഠോ f ഹം വരിഷ്ഠോ f ഹം ആപോഹം തേജോ f ഹം ഗൃഹ്യോ f ഹമരണ്യോ f ഹം അക്ഷര മഹം ക്ഷരമഹം പുഷ്കരമഹം പവിത്രമഹം അഗ്രം ച മധ്യം ച ബഹിശ്ച പുരസ്താത് ജ്യോതി രഹമേവ സർവേ വ്യോമമേവ സ സർവേ സമാ യോ മാം വേദ സ ഭദ്രവാൻ വേദ സ സർവാംശ്ച വേദാൻ സാംഗാ നപി ബ്രഹ്മ ബ്രാഹ്മണൈശ്ച ഗാം ഗോഭിർ ബ്രാഹ്മണാൻ ബ്രാഹ്മണ്യേന, ഹവിർഹവിഷാ, ആയുരായുഷാ, സത്യേന സത്യം, ധർമ്മേണാ ധർമ്മം, തർപ്പയാമി. സ്വേന തേജസാ തതോ പ വൈ തേ ഭദ്രവാ രുദ്രമപൃച്ഛൻ തേ ഭദ്രവാ രുദ്രപശ്യൻ തേ ഭദ്രവാ രുദ്രമധ്യം ശംസ്തേ ഭദ്രവാ ഊർധ്വ ബാഹവോ രുദ്രം സ്തുന്വന്തി.

ഭദ്രന്മാർ രുദ്ര ലോകത്തിലെത്തി ഭഗവാൻ രുദ്രനോട് ചോദിച്ചു: അങ്ങ് ആരാൻ? രുദ്രൻ പറഞ്ഞു. ഞാൻ ഏകനാണ് ഞാൻ ഭൂതഭാവി വർത്തമാനകാലങ്ങളിലുമുണ്ട് ഞാനല്ലാതെ ഒരിടത്തും ഒന്നുമില്ല. ഉള്ളിന്റെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതും സർവദിക്കിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതും ഞാൻ തന്നെ നിത്യവും അനിത്യവും. വൃക്തവും അവൃക്തവും ഞാൻ തന്നെ. ബ്രഹ്മവും അബ്രഹ്മവും കിഴക്ക് പടിഞ്ഞാറ് വടക്ക് തെക്ക് മുകൾഭാഗം താഴെഭാഗം വിദിക്കുകൾ പുരുഷൻ പുരുഷനല്ലാത്തത് സ്ത്രീ എല്ലാം ഞാൻ തന്നെയാണ്. ഗായത്രി, സാവിത്രി, അനുഷ്ടുപ്, ജഗതി, ത്രിഷ്ടുപ് തുടങ്ങിയ ഛന്ദസ്സുകളും ഗാർഹപത്യം, ദക്ഷിണാഗ്നി, ആഹവനീയാഗ്നി ഇവയും സത്യം, പശു ഗൗരീരൂപം, ഋക്, യജുസ്സ്, സാമം, അഥർവം എന്നീ വേദങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ഞാനാകുന്നു. അംഗിരസ്, ജ്യോഷ്ഠൻ, ശ്രേഷ്ഠൻ, വരിഷ്ഠൻ, ജലം, തേജസ്സ്, ശൃംപ്യൻ, അരണ്യൻ, അക്ഷരം, ക്ഷരം, പുഷ്കരം, പവിത്രം, അഗ്രം, മധ്യം, ബാഹ്യം പുരോഭാഗം, ജ്യോതിരൂപം, സർവവും ഞാനാകുന്നു. ഞാൻ സർവ വ്യാപിയാണ്. എന്നെ അറിയുന്നവൻ സർവഭദ്രന്മാരെയും വേദങ്ങളെയും വേദാംഗങ്ങളെയും അറിയുന്നു. ഞാൻ ബ്രാഹ്മണനെ ബ്രാഹ്മണനെക്കൊണ്ടും മൃഗത്തെ മൃഗത്തെക്കൊണ്ടും ഹവിസ്സിനെ ഹവിസ്സുകൊണ്ടും ആയുഷ്യത്തെ ആയുഷ്യം കൊണ്ടും സത്യത്തെ സത്യം കൊണ്ടും ധർമ്മത്തെ ധർമ്മം കൊണ്ടും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നു. ഭദ്രന്മാർ ശങ്കാകുലരായി അദ്ദേഹത്തെ നോക്കി ധ്യാനിച്ചു അതിനുശേഷം ഉയർത്തിയ കൈകളോടെ അവർ സ്തുതിച്ചു.

1. ഓം യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യശ്ച ബ്രഹ്മാ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
2. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യശ്ച വിഷ്ണുസ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
3. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യശ്ച സ്കന്ദസ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
4. യോ വൈ രുദ്രോ സ ഭഗവാൻ യശ്ച ഇന്ദ്രസ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
5. യോ വൈ രുദ്രോ സ ഭഗവാൻ യശ്ചാഗ്നിസ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
6. യോ വൈ രുദ്രോ സ ഭഗവാൻ യശ്ച വായു സ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
7. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യശ്ച സൂര്യ സ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
8. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യശ്ച സോമസ്ത തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ

I

K

- 9. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യശ്ചാഷ്ടൗഗ്രഹഃ നസ്തൈ വൈ നമോ നമഃ
- 10. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യേ ചാഷ്ടൗ പ്രതി ഗ്രഹാസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 11. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യശ്ച ഭൃഗ്വസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 12. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യാ ചഭുവസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 13. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാൻ യാ ച സ്വസ്ത സ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 14. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച മഹ സ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 15. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യാ ച പൃഥ്വിവീ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 16. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ചാന്തരീക്ഷം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 17. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യാ ച ദ്യൗസ്ത സ്മൈവ നമോ നമഃ
- 18. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യാശ്ചാ പഃ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 19. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവന്യച്ച തേജസ്ത സ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 20. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവന്യച്ചാകാശം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 21. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യശ്ച കാലസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 22. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യശ്ച യമസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 23. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യശ്ച മൃത്യുസ്ത സ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 24. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ചാ മൃതം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 25. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച വിശ്വം വൈ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 26. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച സ്ഥൂലം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 27. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച സൂക്ഷ്മം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 28. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച ശുക്ലം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 29. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച കൃഷ്ണം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- 30. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവന്യച്ച കൃത്സ്നം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ

31. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച സത്യം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ

32. യോ വൈ രുദ്രഃ സ ഭഗവാന്യച്ച സർവം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ

രുദ്രനായ യാതൊരു ഭഗവാനായ അങ്ങ് ബ്രഹ്മാവാണ്. അങ്ങനെയുള്ള അങ്ങക്ക് നമസ്കാരം നമസ്കാരം. അങ്ങ് വിഷ്ണുരുപനാണ്. അങ്ങയ്ക്ക് നമസ്കാരം. അങ്ങ് സ്കന്ദരുപനും ഇന്ദ്രരുപനും അഗ്നിരുപനും വായുരുപനും സൂര്യരുപനും സോമരുപനും അഷ്ടഗ്രഹരുപനും പ്രതിഗ്രഹരുപനും ഭൃഗുരുപനും ഭുവർരുപനും സ്വർരുപനും മഹർരുപനും പൃഥ്വീരുപനും അന്തരീക്ഷരുപനും ദ്യൗരുപനും ജലരുപനും തേജോരുപനും കാലരുപനും യമരുപനും മൃത്യുരുപനും അമൃതരുപനും ആകാശരുപനും വിശ്വരുപനും സ്ഥൂലരുപനും സൂക്ഷ്മരുപനും കൃഷ്ണരുപനും ശുക്ലരുപനും സത്യരുപനും സർവരുപനും ആണ് അങ്ങ്. അങ്ങനെയുള്ള അങ്ങയ്ക്ക് നമസ്കാരം നമസ്കാരം.

3. ഭൃഗ്വതേ ആദിർമധ്യം ഭുവസ്തേ സ്വസ്തേ ശീർഷം വിശ്വരൂപോ f സി, ബ്രഹ്മൈകസത്വം, ദ്വിധാത്രിധാ ബലസ്തം, ശാന്തിസ്തം, പുഷ്ടിസ്തം, ഹൃതുമുഹൃതം, ദത്തമദത്തം, സർവമസർവം, വിശ്വമവിശ്വം, കൃതമകൃതം, പരമപരപരായണം, ച ത്വം, അപാമസോമമമൃതം അഭൂമാഗന്മ ജ്യോതിരവിദമ ദേവാൻ കിമസ്ഥാൻ തുണവദരാതിഃ കിമു ധീർത്തി രമൃതം മർത്ത്യം ച സോമസൂര്യഃ പുരസ്താത് സൂക്ഷ്മഃ പുരുഷഃ സർവം ജഗദ്ധിതം വാ ഏതദക്ഷരം പ്രജാപത്യം സൗമ്യം പുരുഷം ഗ്രാഹ്യമഗ്രാഹ്യേണ ഭാവം ഭവേന, സൗമ്യം സൗമ്യേന, സൂക്ഷ്മം സൂക്ഷ്മേണ, വായവ്യം വായവ്യേന, ഗ്രസതി അസ്തൈ മഹാഗ്രസായ വൈ നമോ നമഃ ഹൃദിസ്ഥഃ ദൈവതാ സർവാ ഹൃദി പ്രാണേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ ഹൃദി തമസി യോ നിത്യം തിസ്രോ മാത്രഃ പരസ്തു സഃ തസ്യോത്തരതഃ ശിരോ, ദക്ഷിണതഃ പാദൗ യ ഉത്തരത സ ഓങ്കാരഃ, യ ഓങ്കാര സ പ്രണവഃ യഃ പ്രണവഃ സ സർവവ്യാപീ യഃ സർവ്യാപീ സോ f നന്തോ യോ f നന്തസ്തത്താരം യത്താരം തത് ശുക്ലം യദ് ശുക്ലം തത് സൂക്ഷ്മം യത് സൂക്ഷ്മം തദ് വൈദ്യുതം യദ് വൈദ്യുതം തത് പരബ്രഹ്മ യത് പരം ബ്രഹ്മസ ഏകഃ സ ഏകഃ സ രുദ്രോ യോ രുദ്രഃ സ ഈശാനോ യ ഈശാനോ സ ഭഗവാൻ മഹേശ്വരഃ

മഹേശ്വരനായ ഭഗവാനെ, ഭൂലോകം അങ്ങയുടെ താഴത്തെ ഭാഗവും ഭുവർ ലോകം മധ്യവും സ്വർലോകം ശിരോഭാഗവും ആകുന്നു. അങ്ങ് വിശ്വരുപത്തിൽ ബ്രഹ്മരൂപമാകുന്നു. മറ്റു വിധത്തിലുള്ളവനെന്ന തോന്നപ്പെടും അങ്ങ് വൃദ്ധിരുപനും ശാന്തിരുപനും ഹൃതരുപനും അഹൃതരുപനും ദത്തരുപനും അദത്തരുപനും സർവരുപനും അസർവരുപനും വിശ്വരുപനും അവിശ്വരുപനും കൃതകൃതജപനും പരാപരരുപനും പരായണരുപനും ആണ്. അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്ക് സോമരൂപമായ അമൃതം നൽകി ഞങ്ങളെ അമൃതരുപരാക്കി. ഞങ്ങൾ ജ്യോതിഃ സ്വരൂപരായി

N

P

I

K

ശ്രമകർമ്മങ്ങൾക്ക് ഞങ്ങളെ പീഡിപ്പിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അമൃത സ്വരൂപനാണെന്ന്. സൂര്യസ്വരൂപനാണ്. അങ്ങു തന്നെ ജഗത് കല്യാണകാരിയാകുന്നു. അങ്ങുതന്നെ സ്വ പ്രേരണയാൽ ഗ്രഹ്യത്തെ ഗ്രാഹ്യത്താലും ഭാവത്തെ ഭാവത്താലും സൗമ്യത്തെ സൗമ്യത്താലും വായുവിനെ വായുവിനാലും ഗ്രസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ മഹാഗ്രസിയായ അങ്ങയ്ക്ക് നമസ്കാരം. സകലതിന്റെയും ഹൃദയത്തിൽ അങ്ങയുടെ വാസമുണ്ട്. മൂന്നു മാത്രകളും അവയ്ക്ക് അതീതമാണ്. വടക്ക് അതിന്റെ ശീരസ്സും തെക്ക് പാദവും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. വടക്ക് ഓംകാരരൂപമാണ്. ഓം കാരം പ്രണവമാണ്. പ്രണവം തന്നെയാണ് ആ സർവ്വവ്യാപി. സർവ്വവ്യാപിയാണ് അനന്തൻ; അനന്തൻ തന്നെ താരകരൂപം; താരകരൂപം തന്നെ സൂക്ഷ്മരൂപം സൂക്ഷ്മരൂപം തന്നെ ശുക്ലം; ശുക്ലം തന്നെ വിദ്യുത് രൂപം; വിദ്യുത് രൂപം തന്നെ ആ പരബ്രഹ്മം. പരബ്രഹ്മരൂപം തന്നെ ഏകരൂപം. ഏക രൂപം തന്നെയാണ് രൂദ്രരൂപം. രൂദ്രരൂപം തന്നെയാണ് ഈശാനരൂപം. ഈശാനരൂപം തന്നെയാണ് ആ ഭഗവാൻ മഹേശ്വരൻ.

4. അഥ കസ്മാദുച്യതേ ഓങ്കാരോ യസ്മാദുച്ചാര്യമാണ ഏവ പ്രാണാനൂർധ മുത് ക്രാമയതി തസ്മാദുച്യതേ ഓംകാരഃ അഥ കസ്മാദുച്യതേ പ്രണവഃ യസ്മാദുച്ചാര്യമാണ ഏവ ഔഗൃജുഃ സാമാമൻ വാങ്രസോ ബ്രഹ്മ ബ്രാഹ്മണേഭ്യഃ പ്രണാമയതി നാമയതി ച തസ്മാദുച്യതേ പ്രണവഃ അഥ കസ്മാദുച്യതേ സർവ്വവ്യാപി തസ്മാദുച്യതേമാണ ഏവ യഥാ പലലപീണഅധമിവ ശാന്തരൂപ മോ തപ്രോതമനുപ്രാപ്തോ, വൃതിസൃഷ്ടശ്ച തസ്മാദുച്യതേ സർവ്വവ്യാപി. അഥ കസ്മാദുച്യതേ അനന്തോ യസ്മാദുച്ചാര്യമാണ ഏവ തിര്യഗൂർധമയസ്താച്ച അസ്യാന്തോ നോപലഭ്യതേ തസ്മാദുച്യതേ f നന്തഃ അഥ കസ്മാദുച്യതേ താരം യസ്മാദുച്യതേമാണ ഏവ ഗർഭജന്മവ്യാധിജരാമരണസംസാരമഹാഭയോത്താരയതി ത്രായതേ ച തസ്മാദുച്യതേ താരം. അഥകസ്മാദുച്യതേ ശുക്ലം യസ്മാദുച്യതേമാണ ഏവ ക്ലേശനേ ക്ലാമയതേ ച തസ്മാദുച്യതേ ശുക്ലം. അഥ കസ്മാദുച്യതേ സൂക്ഷ്മം. യസ്മാദുച്ചാര്യമാണ ഏവ സൂക്ഷ്മം ഭൂതാശരീരാണുധിതിഷ്ഠന്തി സർവാണി ചാംഗന്യഭി മൂശതി തസ്മാദുച്യതേ സൂക്ഷ്മം. അഥകസ്മാദുച്യതേ പരം ബ്രഹ്മം യസ്മാത് തത്പരമപരം പരായണം ച ബൃഹത് ബൃഹത്യാ ബൃഹായതി തസ്മാദുച്യതേ പരം ബ്രഹ്മ. അഥ കസ്മാദുച്യതേ ഏകോ യഃ സർവാൻ പ്രണാൻ സംഭക്ഷ്യ സംഭക്ഷണേനാജ സംസൃജതി വിസൃജതി ച. തീർത്ഥമേകേ വ്രജന്തി തീർത്ഥമേകേ ദക്ഷിണഃ പ്രത്യഞ്ച ഉദഞ്ചപ്രാഞ്ചോ f ഭി വ്രജന്തോ തേഷാം സർവേഷാ മിഹസംഗതിഃ സാകം സ ഏകോ ഭൂതശ്ചരതി പ്രജാനാസ്തസ്മാദുച്യതേ ഏകഃ അഥ കസ്മാദുച്യതേ രൂദ്രഃ യസ്മാദുഷ്ടിഭിഃ നാനൈത്യർക്കൈഃ പ്രതമസ്യ രൂപമുപലഭ്യതേ തസ്മാദുച്യതേ രൂദ്രഃ അഥ കസ്മാദുച്യതേ ഈശാനഃ, യഃ അഥ കസ്മാദുച്യതേ

ഭഗവാൻ മഹേശ്വരഃ, യസ്മാദ് ഭക്താൻ ജ്ഞാനേന ഭക്ത്യനുഗൃഹ്ണാതി ചവാചം സംസൃജതി വിസൃജതി ച സർവാൻ ഭാവാൻ പരിത്യജ്യ ആത്മജ്ഞാനേന യോഗൈശ്വര്യേണ മഹതി മഹിയതേ തസ്മാദുച്യതേ ഭഗവാൻ മഹേശ്വരഃ തദേതദ് രൂദ്ര ചരിതം.

ഓം കാരമെന്നു ചുരിക്കപ്പെടുന്നതെന്തുകൊണ്ട്? കാരണം അതുചുരിക്കുന്നതിന് പ്രാണനെ മുകളിലോട്ട് വലിക്കേണ്ടിവരുന്നു; പ്രണവം എന്നു പറയാൻ കാരണമെന്ത്? അതുചുരിക്കുമ്പോൾ ഔകി, യജുസ്സ്, സാമം, അഥർവം എന്നീ നാലു വേദങ്ങളെയും അംഗീരസ്സ്, ബ്രഹ്മം, ബ്രാഹ്മണൻ എന്നിവയെയും നമസ്കരിക്കേണ്ടിവരുന്നു. അതുകൊണ്ട് പ്രണവം എന്നു പേരുവന്നു; സർവ്വവ്യാപി എന്നു പറയപ്പെടുന്നതെന്തുകൊണ്ട്? എള്ളിൽ എണ്ണയെന്നപോലെ അപ്രത്യക്ഷമായി സർവ്വചരാചരങ്ങളിലും വസിക്കുന്നു. ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ മുകളിലോ താഴെയോ തിരുകുകളിലോ അന്തം കാണാൻ സാധിക്കാത്തതിനാൽ അനന്തൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു; ഗർഭം, ജന്മം, വ്യാധി, ജര, മരണം എന്നിവ വലയ്ക്കുന്ന സംസാരമഹാഭയത്തിൽ നിന്നും തരണം ചെയ്യിക്കുന്നതിനാൽ താരകം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു; ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ ക്ലേശം അതായത് ആയാസം ഉണ്ടാകുന്നതിനാൽ ശുക്ലം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു; ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ സൂക്ഷ്മ രൂപത്തോടുകൂടിയ സ്ഥാവരാദികളായ സർവ്വത്തിന്റെയും ശരീരത്തെ അധീനമാക്കുന്നതുകൊണ്ട് സൂക്ഷ്മം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു; ഉച്ചരിക്കപ്പെടുമ്പോൾ സ്ഥൂലമായ തമോവസ്ഥയിൽ പ്രകാശം ഉണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ട് വൈദ്യുതം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു; പരാപരത്തെയും പരായണത്തെയും ബൃഹത്തായ വീണയാൽ ജ്ഞാതമാക്കുന്നതിനാൽ പരബ്രഹ്മമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു; എല്ലാ പ്രാണങ്ങളെയും ഭക്ഷിച്ച് അജരൂപത്തോടെ ഉല്പത്തി സംഹാരാദികൾ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ഏകനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു; തെക്കും പടിഞ്ഞാറു വടക്കും കിഴക്കും ഉള്ള സകല തീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്യുന്നവരുടെയും സത്ഗതി ഇതു തന്നെയാകുന്നു; സകല ജീവികളുടെയും കൂടെ ഏക രൂപത്തിൽ വസിക്കുന്നതിനാൽ ഏകനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സ്വരൂപമെന്തെന്ന് മുനിമാർക്കു മാത്രമേ അറിയാനാവുകയുള്ളൂ. മറ്റുള്ളവർക്ക് സാധ്യമല്ലാത്തതിനാൽ രൂദ്രനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ഈശാനീ, ജനനീ ശക്തികളാൽ വേദങ്ങളെ സ്വാധീനത്തിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഈശാനൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ശൂരനായ അങ്ങയെ ഞങ്ങൾ പാലിനു വേണ്ടി പശുവിനെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ സ്തുതിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രരൂപത്തിൽ അങ്ങു തന്നെയാണ് പ്രപഞ്ചത്തിന് ഈശാനും ദിവ്യദർശനയുക്തനും. അതിനാൽ അങ്ങ് ഈശാനൻ എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സകല ഭാവങ്ങളും കൈവിട്ട് ആത്മജ്ഞാനം കൊണ്ടും യോഗൈശ്വര്യം കൊണ്ടും തന്റെ മഹിമയാൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതിനാൽ അങ്ങ് മഹേശ്വരൻ എന്നറിയപ്പെടുന്നു. ഇത് രൂദ്രചരിതമാകുന്നു.

5. ഏഷോ ഹ ദേവഃ പ്രദിശോ നു സർവാഃ പൂർവോ ഹ ജാതഃ സ ഉ ഗർഭേ അന്തഃ സ ഏവ ജാതഃ സ ജനിഷ്യമാണഃ പ്രത്യങ് ജനാസ്തിഷ്ഠന്തി സർവതോ മുഖം ഏകോ രൂദ്രോ ന ദിതീയ യസ്ത സ്ഥൈ യ ഇമാൻ

N

P

I

K

ലോകാനീശത ഈശാനിഭിഃ പ്രത്യങ്ജനാസ്താഷ്ടന്തി സംചുകോചാന്തഃ കാലേ സംസൃജ്യവിശ്വാ ഭൂവനാനി ഗോപ്താ യോ നിം യോനിമധിതി ഷ്ടന്ത്യേകോ യേനേദം സഞ്ചരതി വിചരതി സർവം തമീശാനം വരദം ദേവമീഡ്യം നിചാര്യോമാം ശാന്തി മത്യന്തമേതി ക്ഷമാം ഹിത്യാ ഹേതു ജാലസ്യ മൂലം ബുദ്ധ്യാസു ചിതം സ്ഥാപയി ത്യാ തു രുദ്രേ രുദ്രമേ കത്വമാഹുഃ. ശാശ്വതം വൈ പുരാണ മിഹ മുർജ്ജേന പശവോ f നു നാമയന്തം മൃത്യു പാശാൻ തദേതേന. ആത്മനേ തേനാർത്ഥ ചതുർത്ഥ മാത്രേണ ശാന്തിം സംസൃജതി പാശവി മോക്ഷണം സാ യാ പ്രഥമാ മാത്രാ ബ്രഹ്മദേ വത്യാരക്താ വർണ്ണേന യസ്താം ധ്യായതേ നിത്യം സ ഗച്ഛേത് ബ്രാഹ്മം പദം യാ സാ ദിതീയാ മാത്രാ വിഷ്ണു ദേവത്യാ കൃഷ്ണാ വർണ്ണേന യസ്തം ധ്യായതേ നിത്യം സ ഗച്ഛേത് വൈഷ്ണവം പദം യാ സാ തൃതീയാ മാത്രാ ഈശാന ദേവത്യാ കപിലാ വർണ്ണേന യസ്താം ധ്യായതേ നിത്യം സ ഗച്ഛേദൈ ശാനം പദം യാ സാ അർദജ്ജ്യാചതുർത്ഥീ മാത്രാ സർവ ദേവതാ f വൃക്തീഭൂതാ ഖം വിചരതി ശുദ്ധ സ്പടിക സന്നിഭാവർണ്ണേന യസ്താം ധ്യായതോ നിത്യം സംഗച്ഛേത് പദമനാമകം തദേത മൂപാസീത മൂനയോ വാഗ്ദന്തി ന തസ്യ ഗ്രഹണ മയം പഥാ വിഹിത ഉത്തരേണ യേന ദേവാ യാന്തി യേന പിതരോ യേന ഋഷയഃ പരമപദം പാരായണം ചേതി വാമാഗ്രമാത്രം ഹൃദയസ്യ മധ്യേ വിശ്വം ദേവം ജാതരൂപം വരേണ്യം തമാത്മസ്ഥം യേ നു പശ്യന്തി ധീരാ സ്പതേഷാം ശാന്തിർഭവതി നേതരേഷാം യസ്മിൻ ക്രോധം യാ ച തൃഷ്ണാ ക്ഷമാം ച തൃഷ്ണാം ഹിത്യാ ഹേതുജാലസ്യ മൂലം ബുദ്ധ്യാ സംചിതം സ്താപയിത്യാ തു മുദ്രേ രുദ്ര മേകത്വമാഹുഃ മുദ്രോ ഹി ശാശ്വതേവ വൈ പുരാണേ നേഷ മുർജ്ജേന തപസാ നിയന്താ. അഗ്നിരിതി ഭസ്മ, വായുരിതി ഭസ്മ, ജലമിതി ഭസ്മ, ജലമിതി ഭസ്മ, സ്ഥലമിതി ഭസ്മ, വ്യോമേതി ഭസ്മ, സർവം ഹവാ ഇദം ഭസ്മമന ഏതാനി ചക്ഷുഷി യസ്മാദ്രതമിദം പാശുപതം യദ് ഭസ്മനാംഗാനി സംസ്പൃശേത്തസ്മാദ് ബ്രഹ്മതദേതത് പാശുപതം പശുപാശ വിമോക്ഷണാ.

സകല ദിക്കുകളിലും വസിക്കുന്നത് ഒരേ ഒരു ദേവൻ തന്നെ; അദ്ദേഹം ആദ്യം ജനിച്ചു. മധ്യത്തിലും അദ്ദേഹം തന്നെ. മേലിൽ ജനിക്കുന്നതും അദ്ദേഹം തന്നെ. അദ്ദേഹം ഓരോ പ്രാണിയിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു; ലോകം മുഴുവൻ നിയന്ത്രിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം ഒരേ ഒരു രുദ്രൻ തന്നെ. ഒടുവിൽ എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൽ ലയിക്കും. വിശ്വത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതും സംഹരിക്കുന്നതും ആ രുദ്രൻ തന്നെ. സർവ ജീവികളുടെയും അന്തർഭാഗത്ത് വസിക്കുന്നു. ഈ ഈശാനനെ ധ്യാനിച്ചാൽ മാത്രമേ മനുഷ്യന് പരമമായ ശാന്തി ലഭിക്കാൻ സാധിക്കൂ. സർവതിനും കളങ്കം ചേർക്കുന്ന അജ്ഞാനം ത്യജിച്ച് സഞ്ചിത കർമ്മങ്ങൾ ബുദ്ധിയാൽ രുദ്രനിൽ തന്നെ അർപ്പിച്ചാൽ പരമാത്മാവുമായുള്ള ഐക്യം കൈവരും. ശാശ്വതനും പുരാണ

പുരുഷനും ആത്മ ശക്തിയാൽ അന്നാദികൾ പ്രദാനം ചെയ്ത് ജീവിക്കളെ മൃത്യുവിൽ നിന്നും രക്ഷിക്കുന്നത് ആ ആത്മജ്ഞാന പ്രദൻ തന്നെ. അർത്ഥ ചതുർത്ഥമാത്രയാൽ ശാന്തി പ്രദാനം ചെയ്ത് അദ്ദേഹം ബന്ധത്തിൽ നിന്ന് മോചനം നൽകുന്നു. രുദ്രന്റെ പ്രഥമമാത്ര ബ്രഹ്മാവിന്റെ രക്ത വർണ്ണത്തിന്റെതാണ്. വേണ്ടപോലെ ധ്യാനിച്ചാൽ ബ്രഹ്മപദം ലഭിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ മാത്ര വിഷ്ണുവിന്റെ കൃഷ്ണവർണ്ണത്തിന്റെതാണ്. അത് സദാ ധ്യാനിക്കുന്നവൻ വിഷ്ണു പദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തെ മാത്ര ഈശാന ദേവന്റെ പീത വർണ്ണത്തിന്റെതാണ്. അത് ധ്യാനിക്കുന്നവർ ഈശാന പദം പ്രാപിക്കുന്നു. അർദ്ധ പ്രത്യർത്ഥ മാത്ര സർവ വേദ സ്വരൂപമായി അവ്യക്തമായി ആകാശത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. അതിന്റെ നിറം ശുദ്ധ സ്പടിക തുല്യമാണ് അതിനെ ധ്യാനിക്കുന്നവർ മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു. അർദ്ധമാത്ര മാത്രം ഉപാസിച്ചാൽ മതി എന്നാണ് മുനിമാരുടെ മതം. ഈ ഉപാസനയാൽ കർമ്മബന്ധം ചേരദിക്കപ്പെടുന്നു. ഇതേ ഉത്തര മാർഗ്ഗത്തിലൂടെയാണ് ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും മഹർഷിമാരും ഗമിക്കുന്നത്. ഇതു തന്നെ പരാപരവും പാരായണവുമായ മാർഗ്ഗം തലമുടിയുടെ അഗ്രം പോലെ അതിസൂക്ഷ്മത്തിലുള്ള ഹൃദയത്തിൽ നിവസിക്കുന്ന വിശ്വരൂപനും ദേവരൂപനും ആയ പരമാത്മാവിനെ തന്റെ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തു കാണുന്ന ജ്ഞാനി കളാണ് ശാന്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നത്. മറ്റുള്ളവരല്ല. ക്രോധത്യഷ്ണ കൾക്ക് കാരണഭൂതമായ മൂലം ത്യജിച്ച് സഞ്ചിത കർമ്മങ്ങൾ ബുദ്ധിപൂർവ്വം രുദ്രനിൽ സമർപ്പിച്ചാൽ അദ്ദേഹവുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. ശാശ്വതനും പുരാണപുരുഷനും രുദ്രൻ തന്നെ. അതിനാൽ സ്വശക്തിയാലും തപസ്സിനാലും അദ്ദേഹം ലോകം നിയന്ത്രിക്കുന്നു. അഗ്നി വായു ജലം സ്ഥലം എന്നിവ വ്യോമത്താൽ ഭസ്മരൂപമാകുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ഭഗവാൻ പശുപതിയുടെ ഭസ്മം ആരുടെ ശരീരത്തിൽ പതിക്കുന്നുവോ അവനും ഭസ്മത്തെ പോലെയായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങനെ പശുപതിയുടെ ബ്രഹ്മരൂപമായ ഭസ്മം ജീവികളുടെ ബന്ധന വിചേദനത്തിന് കാരണമായി ഭവിക്കുന്നു.

6. യോഗൗ രുദ്രോ യോപ്സ്വന്തര്യ ഓഷധീർ വിരൂയ ആവിവേശ യ ഇമാ വിശ്വാ ഭൂവനാനി ചാക്ലിവേ തസ്മൈ രുദ്രായ നമോസ്തഗന്യേ യോ രുദ്രോഗൗ യോ രുദ്ര ഓഷധീർ വീരൂയ ആവിവേശയോ രുദ്ര ഇമാ വിശ്വാ ഭൂവനാനി ചാക്ലിവേ തസ്മൈ രുദ്രായ വൈ നമോ നമഃ യോ രു ദ്രോ f പ്സു യോരുദ്ര ഓഷധീഷു യോ രുദ്രോ വന സ്പതിഷു യേന രുദ്രേണ ജഗദുർധയാരിതം പൃഥിവീ ദിധാത്രിധർത്താ ധാരിതാ നാഗാ യേ f നരീക്ഷേ തസ്മൈ രുദ്രായ വൈ നമോ നമഃ. മുർധാനമസ്യ സംസീവ്യാധർവാ ഹൃദയം ച യത് മസ്തിഷ്കാ ദുർധഃ പ്രേരയത് പവ മാനോ f ധി ശീർഷതഃ തദാ അഥർവണഃ ശിരോ ദേവ കോശഃ സമുഞ്ചിതഃ തത് പ്രാണോ f ഭിരക്ഷതി ശിരോ f ന മഥോ മനഃന ച ദിവോ ദേവ ജനേന ഗുപ്താ നവാന്തരീക്ഷാണി നവഭൂമ ഇമായസ്മിന്നിദം സർവ മോതപ്രോതം യ സ്മദാനുന്നപരം കിഞ്ചനാ സ്തി ന തസ്മാത് പൂർവം ന പരം തദസ്മി ന ഭൂതം നതോ ഭവ്യം യദാസീത് സഹസ്രപാദേക മുർധാ വ്യാപ്തം

N

P

I

K

സ ഏ വേദമാപരീവർത്തി ഭൂതം അക്ഷരാത് സംജായതേ കാലഃ കാലാദ് വ്യാപക ഉച്യതേ വ്യാപകോ ഹി ഭഗവാൻ രുദോ ഭോഗാ യമാനോ യദാ ശേതേ രുദ്രസ്തദാ സംഹരതേ പ്രജാഃ ഉച്ഛിസീതേ തമോ ഭവതി തമസ ആപോപ്സംഗുല്യാ മഥിതേ മഥിതം ശിശിരേ ശിശിരം മഥ്യമാനം ഘേനോഭവതി ഘേനാ ദണ്ഡം ഭവത്യണശയാത് വായു ബ്രഹ്മാഭവതി. ബ്രഹ്മണോ വായുഃ വായോരാംകാരഃ ഓങ്കാരാത് സാവിത്രീ സാവിത്രയാ ഗായത്രി, ഗായത്ര്യാ ലോകാ ഭവന്തി അർച്ചന്തി തപഃ സത്യം അധ്യക്ഷരന്തി യദ് ധ്രുവം ഏതദ്ധി പരമം തപഃ ആപോ ജ്യോതി രസോ f മൃതം ബ്രഹ്മ ഭൂർഭുവഃ സ്വരോം നമ ഇതി.

അഗ്നിയിലും ജലത്തിലും കുടികൊള്ളുന്ന രുദ്രൻ തന്നെയാണ് ചെടികളിലും വൃക്ഷങ്ങളിലും ഉള്ളത്. സമസ്ത വിശ്വവും സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ള ആ അഗ്നിരൂപനായ രുദ്രന് നമസ്കാരം. ചെടികളിലും വൃക്ഷങ്ങളിലും അഗ്നിയിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും സകല വിശ്വത്തിന്റെ സ്രഷ്ടാവുമായ രുദ്രന് നമസ്കാരം. വൃക്ഷങ്ങളിലും ചെടികളിലും ജലത്തിലും വസിക്കുന്നവനും ഈ വിശ്വത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനും രണ്ടു പ്രകാരത്തിലും (ശിവൻ ശക്തി) മൂന്നു പ്രകാരത്തിലും (സത്യ രജസ്തമസ്സുകൾ) ഭൂമിയെ നയിക്കുന്നവനും സർപ്പയാരിയുമായ രുദ്ര ഭഗവാൻ നമസ്കാരം. രുദ്രന്റെ പ്രണവസാരൂപമായ മുർദ്ധാവിനെ ഉപാസിച്ചാൽ ശിവന്റെ ഉന്നത സ്ഥിതി കൈവരുന്നു. ഉപാസിക്കാത്തപക്ഷം അധഃപതനമാണ്. എല്ലാ ദേവന്മാരുടെയും സാമൂഹിക രൂപം രുദ്രന്റെ മസ്തകമാണ്. അതിന്റെ പ്രാണനും മനസ്സും ശിരോരക്ഷകമാണ്. ദേവന്മാർക്ക് തനിയെ ഭൂമിയെയോ ആകാശത്തെയോ സ്വർഗ്ഗത്തെയോ ഒന്നിനെയും രക്ഷിക്കാൻ ശക്തിയില്ല. സകലരും രുദ്രനിൽ അടങ്ങുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനപ്പുറം യാതൊന്നുമില്ല. മൂന്നു ഭൂതഭവിഷ്യ കാലങ്ങളിലും ഒന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. സഹസ്ര പാദനും സഹസ്ര ശിരസ്സുള്ളവനുമാണ് അദ്ദേഹം. സർവഭൂത വ്യാപ്തനാണദ്ദേഹം. കാലത്തിന്റെ ഉൽപത്തി അക്ഷരത്തിൽ നിന്നുമാണ്. കാലം വ്യാപകമാണ്. വ്യാപകനും ഭോഗായമാനനുമായ രുദ്രൻ ശയിച്ചാൽ സകല ജീവികളുടെയും അന്ത്യം സംഭവിക്കുന്നതാണ്. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്വാസംകൊണ്ട് തമസ്സും മതസ്സിൽ നിന്ന് ജലവും ഉണ്ടാകുന്നു. ആ ജലം വിരലുകളാൽ മഥിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ശിശിരർത്തുവിലെ പോലെ മഞ്ഞുണ്ടാകുന്നു. അതിനെ മഥനം ചെയ്യുമ്പോൾ നൂരയും, നൂരയിൽ നിന്ന് അണ്ഡവും അണ്ഡത്തിൽ നിന്ന് ബ്രഹ്മവും ഉണ്ടാകുന്നു. ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്ന് വായുവും വായുവിൽ നിന്ന് ഓങ്കാരവും ഓങ്കാരത്തിൽ നിന്ന് സാവിത്രിയും സാവിത്രിയിൽ നിന്ന് ഗായത്രിയും ഗായത്രിയിൽ

നിന്ന് ലോകങ്ങളും ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തപസ്സു ചെയ്യുമ്പോൾ സത്യം ഉണ്ടാകുന്നു. തുടർന്ന് അമൃത പ്രവാഹം ഉണ്ടാകുന്നു. ആ പ്രവാഹം ശാശ്വതമാകുന്നു. അത് പരമമായ പതസ്സാണ്. അത് ജലം, ജ്യോതിസ്സ്, രസം, അമൃതം, ബ്രഹ്മം ഭൂഃ ഭവഃ സഃ എന്നിവയായി പരിണമിക്കുന്നു.

7. യ ഇദമഥർവ ശിരോ ബ്രാഹ്മണോ f ധീതേ അശ്രോത്രിയഃ ശ്രോത്രിയോ ഭവതി. അനുപനീതഃ ഉപനീതോ ഭവതി സോ f ഗ്നി പുതോ ഭൃതി. സ വായു പുതോ ഭവതി. സ സൂര്യപുതോ ഭവതി. സ സോമ പുതോ ഭവതി. സ സത്യപുതോ ഭവതി. സ സർവ പുതോ ഭവതി. സ സർവൈർദേവൈഃ ജ്ഞാതോ ഭവതി സ സർവൈഃ ദേവൈഃ ജ്ഞാതേ ഭവതി. സ സർവൈ വേദൈരനുധ്യാതോ ഭവതി. സ സർവേഷു തീർത്ഥേഷു സ്നാതോ ഭവതി. തേന സർവൈഃ ക്രതു ഭിരിഷ്ടം ഭവതി ഗായത്ര്യാഃ ഷഷ്ടി സഹസ്രാണി ജപ്താനി ഭവന്തി. ഇതിഹാസപുരാണാനാം രുദ്രാണാം ഗതസഹസ്രാണി ജപ്താനി ഭവന്തി. പ്രണവാനാമ യുതം ജപ്തം ഭവതി. ആ ചക്ഷുഃഃ പംക്തിം പുനാനി. ആ സപ്തമാത് പുരുഷയുഗാൻ പുനാതീത്യാഹ ഭഗവാനഥർവശിരഃ സകൃത് ജപ്തൈവ ശുചിഃ സഃ പുതഃ കർമ്മണ്യോ ഭവതി. ദിതീയം ജപ്താ ഗണാധി പത്യാമവാപ്നോതി. തൃതീയം ജപ്താ ഏവമേവ അനു പ്രവിശത്യോം സത്യമോം സത്യം

ഈ അഥർവശിരോപനിഷത്ത് വായിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ വേദജ്ഞനല്ലെങ്കിലും വേദജ്ഞനായിത്തീരുന്നൂ. അനുപനീതനാണെങ്കിലും ഉപനീതന് തുല്യനാകുന്നു. അഗ്നി, വായു, സൂര്യൻ, സോമൻ, സത്യം എന്നിവയെപ്പോലെ അവൻ പരിശുദ്ധനായിത്തീരുന്നൂ. അവൻ സർവത്ര വിശുദ്ധനാകുന്നു. അവൻ ദൈവജ്ഞനും വേദജ്ഞനും സർവതീർത്ഥസ്നാനപുണ്യവാനും ആയിത്തീരുന്നൂ. എല്ലാ യജ്ഞങ്ങളും ചെയ്താലുള്ള ഫലവും അവന് കിട്ടുന്നു. ഇതിഹാസപുരാണങ്ങൾ അധ്യയനം ചെയ്ത് ഫലവും ഒരു ലക്ഷം രുദ്രനാമ ജപത്തിന്റെ ഫലവും പതിനായിരം പ്രണവം ജപിച്ച ഫലവും അവന് കിട്ടുന്നു. അവനെ കാണുന്നതുകൊണ്ട് തന്നെ ആളുകൾ പരിശുദ്ധരാകുന്നതാണ്. അവൻ തന്റെ ഏഴു തലമുറകളെ പരിശുദ്ധമാക്കുമെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ അഥർവ ശിരോപനിഷത്ത് ഒരിക്കൽ ജപിച്ചാൽ അവൻ പരിശുദ്ധനും കർമ്മാധികാരിയുമാകും. രണ്ടാമത് ജപിച്ചാൽ ഗണാധിപതിയാകും മൂന്നുവട്ടം ജപിച്ചാൽ സത്യസാരൂപമായ ഓങ്കാരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

അഥർവശിരോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

അമൃതനാദോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹനൗ ഭൂനക്തു. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ തേജസി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷ്യാവ ഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം നമ്മെ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കണേ. നമ്മെ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കണേ. നമ്മൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ വളർത്തണേ. നമ്മുടെ അധ്യയനം തേജോ മയമായിത്തീരണേ. നാം പരസ്പരം വിദ്വേഷം കാണിക്കാ തിരിക്കണേ.

- 1. ശാസ്ത്രാണുധീത്യ മൈധാവീ |
അഭ്യസ്യ ച പുനഃ പുനഃ |
പരമം ബ്രഹ്മവിദ്യായാ |
ഉല്ക്കവാത്താനുമോത്സുജേത് ||

ശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിച്ച് ബുദ്ധി വികസിപ്പിച്ച് വീണ്ടും വീണ്ടും അഭ്യസിച്ച് പരമമായ ബ്രഹ്മവിദ്യനേടുക. ഉല്ക്കപോലെ ചഞ്ചലമായ ജീവിതത്തെ പാഴാക്കാതിരിക്കുക.

- 2. ഓങ്കാരം രഥമാരുഹ്യ |
വിഷ്ണും കൃതാഥ സാരഥിം |
ബ്രഹ്മലോക പഥാനേഷി |
രുദ്രാദാന തത്പരഃ ||

ഓങ്കാരമാകുന്ന രഥത്തിൽ കയറി വിഷ്ണുവിനെ സാരഥിയയാക്കി യഥാർത്ഥ ബ്രഹ്മലോകം അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് രുദ്രന്റെ ഉപാസനയിൽ താൽപര്യം വഹിക്കണം.

- 3. താവദ്രഥേന ഗന്തവ്യം |
യാവദ്രഥ പഥിസ്ഥിതഃ |
സ്ഥിതാ രഥ പഥഃ സ്ഥാനം |
രഥമുത് സുജുഗച്ഛതി ||

രഥമാർഗ്ഗം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ രഥത്തിൽ സഞ്ചരിക്കാം. മാർഗ്ഗം അവസാനിച്ചാൽ രഥം വിട്ട് മുന്നോട്ടു പോകാം.

- 4. മാത്രാ ലിംഗപദം ത്യക്ത്വാ |
ശബ്ദവ്യഞ്ജന വർജിതം
അസ്വരേണ മകാരേണ |
പദം സ്യക്ഷ്മം ച ഗച്ഛതി ||

- 5. ശബ്ദാദി വിഷയാഃ പഞ്ച |
നേത്രശ്ചൈവാതി ചഞ്ചലം |

ചിന്തയേദാത്മനോ രശ്മീൻ |
പ്രത്യാഹാരഃ സ ഉച്യതേ ||

- 6. പ്രത്യാഹാരസ്തഥാ ധ്യാനം |
പ്രാണായാമോ f ഫ ധാരണാ |
തർക്കശ്ചൈവ സമാധി ശ്ച |
ഷഡംഗോ യോഗ ഉച്യതേ ||

പ്രണവത്തിന്റെ ആകാരാദിമാത്രകൾ അവയുടെ ലിംഗഭൂതമായ പദങ്ങൾ ആശ്രയഭൂതമായ വിശ്വരൂപിരാട് എന്നിവയെ വിട്ട് സാരഹീനമായ മകാരത്തിന്റെ വാചകമായ ഈശനെ ധ്യാനിച്ചാൽ സാധകൻ തുരീയതത്വത്തിലെത്താം. ആ തത്ത്വം സർവപ്രപഞ്ചത്തിനും വിദൂരമണ്ണ്. ശബ്ദസ്മരണാദി വിഷയങ്ങളും അവയെ ഗ്രഹിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സും സൂര്യരശ്മിയെപ്പോലെ ആത്മാവിൽ കാണണം. അങ്ങനെ അനാത്മവിഷയങ്ങളിൽ നിന്നും മനസ്സിനെ നിവർത്തിപ്പിച്ച് ആത്മചിന്ത ചെയ്യണം. ഈ ആത്മവിചിന്തനമാണ് പ്രത്യാഹാരം യോഗത്തിന്റെ ആറ് അംഗങ്ങളായ പ്രാണായാമം, ധ്യാനം, ധാരണം, തർക്കം, മാധി, എന്നിവയോടൊപ്പം പ്രത്യാഹാരവും പ്രധാനമാണ്.

- 7. യഥാ പർവത ധാതുനാം |
ദഹ്യന്തേ ധമനാത്മലാഃ |
ദഥേന്ദ്രിയകൃതാഃ ദോഷാ |
ദദ്യന്തേ പ്രാണനിഗ്രഹാത് ||

പർവ്വതത്തിലെ സ്വർണ്ണം തുടങ്ങിയ ധാതുക്കൾ ചൂടുപിടിപ്പിച്ച് മലിനത ദൂരയാക്കുന്നതുപോലെ ഇന്ദ്രിയജന്യങ്ങളായ ദോഷങ്ങൾ പ്രാണായാമം കൊണ്ട് ദൂരയാക്കാം.

- 8. പ്രാണായാമൈഃ ദഹേദ്ദോഷാൻ |
ധാരണാഭിശ്ച കില്ബിഷം |
പ്രത്യാഹാരേണ സംസർഗ്ഗാൻ |
ധ്യാനേനാനിശ്വരൻ ഗുണാൻ ||

- 9. കില്ബിഷം ഹി ക്ഷയം നീത്യാ |
രുചിരം ചൈവ ചിന്തയേത് ||

പ്രാണായാമം കൊണ്ട് ദോഷങ്ങളെയും ധാരണകൊണ്ട് പാപങ്ങളെയും ദഹിപ്പിക്കുക. ഇങ്ങനെ പാപങ്ങളെയും അവയുടെ അംഗങ്ങളെയും നശിപ്പിച്ച് ദേവനെ സ്വസ്വരൂപത്തിൽ ധ്യാനിക്കുക.

I

K

10. രുചിരേ രേചകം ചൈവ |
 വായോരാകഷണം തഥാ |
 പ്രാണായാമാസ്ത്രയഃ പ്രോക്താ |
 രേച പുരകകുംഭോഃ ||

11. സവ്യാഹൃതിഃ സപ്രണവാം |
 ഗായത്രിം ശിരസാ സഹ |
 ത്രിഃ പദോദയതപ്രാണഃ |
 പ്രാണായാമഃ സ ഉച്യതേ ||

ഉള്ളിൽ വായുവിനെ സ്ഥിരമായി നിറുത്തുകയും വെളിയിലേക്ക് വിടുകയും അകത്തോടു വിലിക്കുകയും ചെയ്യണം. വ്യാഹൃതി ഓങ്കാരം ഇവയോടുകൂടി ഗായത്രി മൂന്നുതവണ ചൊല്ലി രേചകം, പുരകം, കുംഭം എന്നീ ക്രിയകൾ ചെയ്യുന്നതിന് പ്രാണായാമമെന്ന് പറയുന്നു.

12. ഉൽക്ഷിപ്യ വായുമാകാശം |
 ശൂന്യം കൃത്യാ നിരാത്മകം |
 ശൂന്യഭാവേന യുഞ്ജീയാ-
 ദ്രേചക സ്യേതി ലക്ഷണം. ||

പ്രാണവായുവിനെ ആകാശത്തിൽ ഉൽക്ഷേപണം ചെയ്യൂ. ഹൃദയത്തെ വായു ശൂന്യമാക്കിത്തീർക്കുന്നതാണ് രേചകപ്രണായാമം.

13. നോ ച്ചസേന്നാനുച്ഛസേന്നൈവ |
 ഗാത്രാണി ചാലയേത് |
 ഏവം വായുർഗ്രഹത വൃഃ |
 പുരകസ്യേതി ലക്ഷണം ||

ശ്വസിക്കുകയോ ഉച്ഛ്വസിക്കുകയോ ചെയ്യാതെയും ശരീരം ചലിപ്പിക്കാതെയും ഇരുന്നുകൊണ്ട് പ്രാണവായുവിനെ നിരോധിക്കുന്നതിനു പുരകപ്രാണായാമമെന്ന് പറയുന്നു.

14. വക്ത്രേണോത്പലനാളേണ |
 വായം കൃത്യാ നിരാശ്രയം |
 ഏവം വായുർ ഗ്രഹീതവൃഃ |
 കംഭകസ്യേതി ലക്ഷണം ||

വായിലൂടെയും കമലനാളത്തിലൂടെയും വെള്ളം വലിച്ചെടുക്കുന്നതുപോലെ സാവധാനം വായുവിനെ അകത്തേക്ക് വലിക്കുന്നത് കുംഭകപ്രാണായാമമാകുന്നു.

15. അന്ധവത് പശ്യ രൂപാണി |
 ശൂണ്യ ശബ്ദ മകർമ്മവത് |
 കാഷ്ഠവത് പശ്യതേ ദേഹം |
 പ്രശാന്ത സ്യേതി ലക്ഷണം ||

അന്ധനെപ്പോലെ ഒന്നും കാണാതിരിക്കുകയും ബധിരനെപ്പോലെ കേട്ടിട്ടും കേൾക്കാതിരിക്കുകയും ദേഹം വെറും മത്തടിപോലെ കരുതാനിടയാകുന്നതുമാണ് പ്രശാന്തന്റെ ലക്ഷണം.

16. മനഃ സങ്കല്പകം ധ്യാതാ |
 സംക്ഷിപ്യാത്മനി ബുദ്ധിമാൻ |
 ധാരയി ത്യാ തഥാത്മാനം |
 ധാരണാ പരി കീർത്തിതാ ||

മനസ്സ് സങ്കല്പാശങ്കമെന്ന് കരുതി അതിനെ ആത്മാവിൽ ലയിപ്പിച്ച് പരമാത്മാവിനെ ചിന്തിക്കുകയാണ് ധാരണയെന്ന പ്രാണയാമം.

17. ആഗമസ്യാവീരോധേന |
 ഊഹനം തർക്ക ഉച്യതേ |
 യം ലബ്ധാപ്യവ മന്യേത |
 സഃ സമാധി പ്രകീർത്തിതാ ||

തർക്കമെന്നത് ശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ചുള്ള ചിന്തയാണ്. യാതൊന്നു ലഭിച്ചാലാണ് മറ്റു ലഭിക്കേണ്ട വസ്തുക്കൾ തുച്ഛങ്ങളെന്നു തോന്നുന്നത് അതാണ് പ്രാണായാമാംഗമായ സമാധി

18. ഭൂമിഭാഗേ സമേ രമ്യേ |
 സർവദോഷ വിവർജിതേ |
 കൃത്യാ മനോമയിം രക്ഷാം |
 ജപ്ത്യാ ചൈ വാഥ മണ്ഡലേ ||

19. പത്മകം സ്വസ്തികം വാപി |
 ഭദ്രാസനമഥാപി വാ |
 ബദ്ധാ യോഗാസനം സമ്യക് |
 ഉത്തരാഭിമുഖസ്ഥിതഃ ||

സർവ ദോഷ വിമുക്തവും സമവും സുന്ദരവുമായ ഭൂഭാഗത്ത് പത്മാസനത്തിലോ സ്വസ്തികാസനത്തിലോ ഭദ്രാസനത്തിലോ ഇടവിടാതെ ഉത്തരാഭിമുഖമായിരുന്ന് മനസ്സിനെ ഉറപ്പിച്ച് മണ്ഡലം ജപിക്കണം.

20. നാസികാപുടമംഗുല്യാ |
 പിധായൈ കേന മാരുതം |
 ആകൃഷ്ട ധാരയേദഗീം |
 ശബ്ദമേവാഭി ചിന്തയേത് ||

21. ഓമിത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ |
 ഓമിത്യേകേന രേചയേത് |
 ദിവ്യമന്ത്രേണ ബഹുശഃ |
 കുര്യാദാത്മമലച്യുതിഃ ||

ഒരു വിരൽകൊണ്ട് ഒരു നാസികാദ്വാരം അടച്ച് തുറന്ന

N

P

I

K

നാസദാരത്തിൽ കൂടി വായു അകത്തേക്ക് വലിക്കുക. പിന്നെ രണ്ടു ദ്വാരങ്ങളും അടച്ച് വായുവിനെ നിരോധിക്കണം. പിന്നെ ഏകാക്ഷര ശബ്ദരൂപവും തേജോമയവുമായ പ്രണവ ശബ്ദം ചിന്തിച്ച് വായു സാവധാനം വെളിയിൽ വിടുക. ഇങ്ങനെ പ്രവാ ത്തകമായ മന്ത്രം അനേകം പ്രാവശ്യം പ്രയോഗിച്ച് ചിത്തമാലിന്യമകറ്റുക.

22. പശ്ചാദ്യായേത പൂർവോക്തം |
ക്രമശോ മന്ത്ര നിർദ്ദിശേത് |
സ്ഥൂലാതിസ്ഥൂലമാത്രായം |
നാതി മുർധമതിക്രമഃ ||

മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ചവിധം പ്രണവം ചിന്തിക്കുക. പ്രണവശർഭിതമായ പ്രാണായാമം ഒരു സമയത്ത് സ്ഥൂലാതിസ്ഥൂലമാത്രയിൽ അധികം ചെയ്യാൻ പാടില്ല.

23. തിര്യഗുർധമയോ ദൃഷ്ടീം |
വിനിർദ്ധാര്യ മഹാമതി |
സ്ഥിരഃ സ്ഥായീവിനിഷ്കൃത |
തദാ യോഗം സമദ്യസേത് ||

കണ്ണ് മുമ്പിലും മുകളിലും താഴെയും സ്ഥിരീകരിച്ച് ഇളകാതെ ഇരുന്നുകൊണ്ട് യോഗാഭ്യാസം ചെയ്യുക.

24. താലാമാത്രാ യഥാ യോഗോ |
ധാരണാ യോജനം തഥാ |
ദ്വാരദശ മാത്രോ യോഗസ്തു |
കാലതോ നിയതഃ സ്മൃതഃ ||

യോഗാഭ്യാസം നിശ്ചിത പദ്ധതിയനുസരിച്ച് ചെയ്യുക. ദ്വാരശമാത്രമായ യോഗം കാലത്താൽ നിയതമാകുന്നു.

25. അഹേലാഷമവ്യജ്ഞനമസാരം ച |
അകണ്ഠ തലോഷു മനാസികം ച |
അരേഷ ജാതമുഭയോഷ്ഠ വർജിതം |
യദക്ഷരം ന ക്ഷരതേ കദാചിത് ||

ബാഹ്യപ്രയത്നത്താൽ ഉച്ചരിക്കപ്പെടാവുന്നതല്ല പ്രണവനാദം. അത് വ്യഞ്ജനമോ സ്വരമോ അല്ല. കണ്ഠം താലു ഓഷ്ഠം നാസിക ഇവകൊണ്ടോ വ്യക്തമാക്കാവുന്നതല്ല. മുർധാവുകൊണ്ടും ദന്തം കൊണ്ടും ഉച്ചരിക്കാനാവില്ല. അതിന് നാശമില്ല. പ്രാണായാമ രൂപത്തിൽ അഭ്യസിക്കുകയും മനസ്സിനെ നാദരൂപത്തിൽ നിരന്തരം ലയിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

26. യേനാസൗ പശ്യതേ മാർഗ്ഗം |
പ്രാണസ്തേന ഹി ഗച്ഛതി |
അതസ്സമദ്യസേന്നിത്യം |
സന്മാർഗ്ഗമനായ വൈ ||

27. ഹൃദാരം വായുദാരം ച |
ഊർധ്വദാരമതഃ പരം |
മോക്ഷദാരം ബിലം ചൈവ |
സുഷിരം മണ്ഡലം വിദുഃ ||

ഏതുമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി യോഗി നോക്കുന്നുവോ ആ മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി പ്രാണൻ മനസ്സിനെ അനുഗമിക്കുന്നു പ്രാണൻ ഉത്തമമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ പോകുന്നതിനാൽ നിരന്തരാഭ്യാസം ആവശ്യമാണ്. ഹൃദയത്തിൽ കൂടി പ്രാണൻ സുഷുമ്നാ മാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. മുകളിൽ ഊർധ്വഗമന മാർഗ്ഗവും ബ്രഹ്മരന്ദ്രവും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. യോഗികൾ ഇതിനെ സൂര്യമണ്ഡലമെന്ന് കരുതുന്നു. അതിനെ ഭേദിച്ച് പ്രാണൻ വെടിഞ്ഞാൽ മുക്തി സിദ്ധിക്കും.

28. ഭയം ക്രോധമമാലസ്യ |
മതി സ്വപ്നാതി ജാഗരം |
അത്യാഹാരമനാഹാരം |
നിത്യം യോഗീ വിവർജയേത് ||

ഭയം ക്രോധം ആലസ്യം അതിനിദ്ര ഏറെ ഉണർന്നിരിക്കുക അമിത ഭോജനം നിരാഹാരം എന്നിവ യോഗി ഒഴിവാക്കണം.

29. അനേന വിധിനാ സമ്യക് |
നിത്യമദ്യസതാ ക്രമാതഃ |
സ്വയമുത്പദ്യതേ ജ്ഞാനം |
ത്രിഭീർമാ സൈർന സംശയഃ ||

30. ചതുർഭിഃ പശ്യതേ ദേവാൻ |
പഞ്ചഭിസ്തുല്യ വിക്രമാഃ |
ഇച്ഛായാപ്നോതി കൈവല്യം |
ഷഷ്ഠോ മാസി ന സംശയഃ ||

ഇങ്ങനെ നിയമപ്രകാരം നിത്യവും യോഗചര്യയിൽ പെടുന്ന യോഗി സ്വയം ജ്ഞാനം നേടുന്നു. നാലു മാസം കൊണ്ട് അവന് ദേവദർശനം ലഭിക്കുന്നു. അഞ്ചുമാസത്തിനു ഉള്ളിൽ ദേവതുല്യമായ സാമർത്ഥ്യം കിട്ടുന്നു. ആറുമാസത്തിൽ ജീവന്മുക്താവസ്ഥയും കിട്ടും.

31. പാർത്ഥിവഃ പഞ്ച മാത്രാണി |
ചതുർമാത്രാണി വാരുണഃ |
ആഗ്നേയസ്തു ത്രിമാത്രാണി |
വായവ്യ സ്തുദിമാത്രകഃ ||

32. ഏകമാത്രസ്തഥാകാശോ |
ഹൃർദ്ധമാത്രം തു ചിന്തയേത് |
സിദ്ധിം കൃതാ തു മനസാ |
ചിന്തയേ ദാത്തനാത്മനി ||

N

P

I

K

പാർത്ഥിവ തതാം ധരിക്കുമ്പോൾ പ്രണവത്തിലെ അഞ്ചു മാത്രകൾ ചിന്തിക്കണം. ജലതത്വമാകുമ്പോൾ നാല്, അഗ്നിമാത്രയാകുമ്പോൾ മൂന്ന്, വായു തത്വമാകുമ്പോൾ രണ്ട്, ഈ നിലയിൽ ചിന്തിക്കുക ആകാശ തതാം ധരിക്കുമ്പോൾ പ്രണവത്തിന്റെ ഏക മാത്രകം പ്രണവത്തെ ചിന്തിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ ഉൾധമാത്ര മാത്രവും ചിന്തിക്കണം. മാനസിക ധാരണയാൽ സ്വശരീരത്തിൽ തന്നെ പഞ്ചഭൂതസിദ്ധിയും ചിന്തനയും വേണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ പഞ്ചഭൂതങ്ങളും വശികൃതങ്ങളാകുന്നു.

33. ത്രിംശത് പർവാം ഗുലഃ പ്രാണോ |
യത്ര പ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ |
ഏഷ പ്രാണ ഇതി വ്യാതോ |
ബാഹ്യ പ്രാണഃ സഗോചരഃ ||

34. അശീതിഃ ഷട്ശതം ചൈവ |
സഹസ്രാണി ത്രയോ ദശ |
ലക്ഷ ശ്ലൈകോപി |
നിഃശ്വാസ അഹോരാത്ര പ്രമാണതഃ ||

മുപ്പത് അംഗുലം നിലമുള്ള ശ്വാസം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് പ്രാണവായുവിന്റെ ആശ്രയരൂപമാണ്. ഇതുതന്നെയാണ്. പ്രാണനെന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളത്. ഇന്ദ്രിയ ഗോചരമായ പ്രാണനിൽ ഒരുലക്ഷത്തിപ്പതിമൂവായിരത്തി അഞ്ഞൂറ്റി എൺപത് ശ്വാസനക്രിയ അഹോരാത്രം നടക്കുന്നുണ്ട്.

35. പ്രണ ആദ്യോ ഹൃദി സ്ഥാനേ |
അപാന സ്തു പുനർ ഗുദേ |
സമാനോ നാഭി ദേശേതു |
ഉദാനഃ കണ്ഡമാശ്രിതഃ ||

36. വ്യാനഃ സർവേഷു ചാംഗേഷു |
സദാ വ്യാപ്യത്യതിഷ്ഠതി |

അഥ വർണ്ണാസ്തു പഞ്ചാനാം |
പ്രാണാദീനാമനുക്രമാത് ||

ഹൃദയമാണ് പ്രാണാദികളുടെ നിവാസസ്ഥാനം. അപാനൻ ഗുദത്തിലും സമാനൻ നാഭിദേശത്തും ഉദാനൻ കണ്ഠത്തിലും വ്യാനൻ സർവാംഗങ്ങളിലും സഞ്ചരിക്കുന്നു. പ്രാണാദികളുടെ വർണ്ണം പറയാം.

37. രക്തവർണ്ണമണി പ്രഖ്യഃ |
പ്രാണോ വായുഃ പ്രകീർത്തിതഃ |
അപാനസ്തസ്യ മധ്യേതു |
ഇന്ദ്ര ഗോപസമപ്രഭഃ ||

38. സമാനസ്തസ്യ മധ്യേ തു |
ഗോക്ഷീരധവള പ്രഭഃ |
അപാണധൂര ഉദാനശ്ച |
വ്യാനോ ഹൃർച്ചി സമപ്രഭഃ ||

ചുവന്ന രക്തത്തിന്റെ നിറത്തോടു കൂടിയതാണ് പ്രാണൻ. അപാനൻ ഇന്ദ്രഗോപത്തിന്റെ നിറമാണ്. സമാനൻ പശുവിൻ പാലിനു തുല്യം വെളുത്തതാണ്. ഉദാനൻ ധൂസര വർണ്ണമാകുന്നു. വ്യാനൻ അഗ്നി ജാലയുടെ നിറം കലർന്നതത്രേ.

39. യസ്യൈഷ മണ്ഡലം ഭിത്വാ |
മാരുതോ യാതി മുർദ്ദധനി |
യത്ര തത്ര മ്രിയേദാപി |
ന സ ഭൂയോഭി ജായതേ |
ന സ ഭൂയോഭി ജാഗതേ ||
ഇത്യുപനിഷത്

യാതൊരു സാധകന്റെ പ്രാണൻ ഈ മണ്ഡലം ഭേദിച്ചു കൊണ്ട് മുർദ്ധാവിലെത്തുന്നോ അവൻ എവിടെ വെച്ച് മരിച്ചാലും പുനർ ജന്മം പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അവൻ പുനർ ജന്മമില്ല.

അമൃതനാരോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

അവധുതോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു സഹ നൗ ഭൃനക്തു സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ തേജസി നാവധീതമസ്തു മാവിദിഷാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് സംരക്ഷിക്കണം. ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പാലിക്കണം. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് സാമർത്ഥ്യം പ്രാപിക്കണം. ഞങ്ങളുടെ അധ്യായനം തേജസ്സായിരിക്കണം. ഞങ്ങൾ വിദേഷം പുലർത്താതിരിക്കണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

1. അഥ ഹ സാംക്യതിർഭഗവന്തം ദത്താത്രേയം പരിസ മേത്യ പപ്രച്ഛ-ഭഗവൻ കോ f വധുതസ്തസ്യകാ സ്ഥിതിഃ, കിം ലക്ഷ്യം, കിം സംസരണമിതി തം ഹോവാച ഭഗവോ ദത്താത്രേയഃ പരമ കാരുണികഃ

സാംക്യതി ഭഗവാൻ ദത്താത്രേയനെ സമീപിച്ച് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു: “ഭഗവാനെ, അവധുതനാരാണ്? അവന്റെ അവസ്ഥയെന്ത്? അവന്റെ ചിഹ്നമെന്ത്? അവന്റെ സംസരണമെന്താണ്?” ഇതുകേട്ട് പരമകാരുണികനായ ഭഗവാൻ ദത്താത്രേയൻ സാംക്യതിയോട് പറഞ്ഞു.

2. അക്ഷരതാദദേണ്യതാ-
ദ്ധുതസംസാര ബന്ധനാത് |
തത്വമസ്യാദിലക്ഷ്യതാ
ദവധുത ഇതിര്യതേ ||

3. യോ വിലംഘ്യാശ്രമാൻ വർണ്ണാ
നാത്മന്യേവ സ്ഥിതഃ സദാ |
അതി വർണ്ണാശ്രമീ യോഗീ
അവധുതഃ സ കഥ്യതേ ||

അവിനാശിതാം കൊണ്ടും വരേണ്യതാം കൊണ്ടും സാംസ്കാരിക ബന്ധനത്തിൽ നിന്നും വിമുക്തനായവനും തത്വമസി തുടങ്ങിയ മഹാവാക്യങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യാർത്ഥ രൂപമായിട്ടുള്ളവനുമാണ് അവധുതൻ. വർണ്ണാശ്രമ ധർമ്മങ്ങളെല്ലാം കൈവിട്ട് ആത്മാവിൽ തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന വർണ്ണാശ്രമരഹിതനായ യോഗിയാണ് അവധുതൻ.

4. തസ്യ പ്രിയം ശിരഃ കൃത്യാ |
മോദോ ദക്ഷിണാ പക്ഷകഃ |
പ്രമോദ ഉത്തരഃ പക്ഷഃ |
ആനന്ദോ ഗോഷ്പ ദായതേ ||

5. ഗോവാലസദ്യശം ശീർഷേ |
നാപി മധ്യേ ന ചാപ്യധഃ
ബ്രഹ്മ പുച്ഛം പ്രതിഷ്ഠേതി |
പുച്ഛകാരേണ കാരയേത് ||

6. ഏവം ചതുഷ്പഥം കൃത്യാ |
തേ യാന്തി പരമാം ഗതിം |
ന കർമ്മണാ ന പ്രജയാ |
ധനേന ത്യാഗേനൈതേ |
അമൃതത്വമാനശുഃ ||

പ്രിയതരമായ ബ്രഹ്മം ആരുടെ മസ്തകം, മോദം, ദക്ഷിണപക്ഷം, പ്രമോദം, ഉത്തരപക്ഷം ഈ നിലയിലാകുന്നു അവന്റെ ഗതി ഗോഷ്പദമായിത്തീരുന്നു. പശുവിന്റെ വാൽ പോലെ മുകളിലും നടുക്കും താഴെയും ഇല്ലാത്തത് യാതൊന്നാണോ അത് സർവ പ്രതിഷ്ഠാപമായ ബ്രഹ്മം പുച്ഛം എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ അതിനെ പുച്ഛകാരത്തിലാക്കണം ഇങ്ങനെ അവധുതന്മാർ നാലുമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടി പരമഗതി പ്രാപിക്കുന്നു. വിവിധ കർമ്മങ്ങളാലോ പ്രജയാലോ ധനത്താലോ അമരതാം പ്രാപിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ത്യാഗം കൊണ്ടു മാത്രമേ അമരതാം പ്രാപിക്കാനാകൂ.

7. സൈരം സൈരവിഹരണം തത് സംസരണം
സാംബരാ വാ ദിഗംബരാ വാ ന തേഷാം ധർമ്മാ
ധർമ്മൗ ന മേധായമേധ്യൗ സാംഗ്രഹണ്യേഷ്ഠായാശ്രമേ
ധമന്തർയാഗം യജതേ.

8. സ മഹാബോ മഹായോഗഃ കൃത്സ്മനമേതച്ചിത്രം
കർമ്മ സൈരം ന വിഗായേത്തന്മാഹാവ്രതം ന സ ദ്യവഃ
വില്ലിപ്യതേ |

അവരുടെ പ്രപഞ്ചം സ്വന്തം ഇഷ്ടമനുസരിച്ചുള്ള സൈര വിഹാരമാണ്. അവരിൽ നഗരായോ വസ്ത്രയുക്തരായോ കാണപ്പെടുന്നു. അവർക്ക് ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളോ മേധ്യമേധ്യങ്ങളോ ഇല്ല. അവർ മനസാ അശ്രമേയം ചെയ്തവരാണ്. അതുതന്നെ അവരുടെ മഹായജ്ഞവും മഹായോഗവും അവരുടെ ചരിത്രമെല്ലാം ആശ്ചര്യകരമാണ്. സേച്ഛാനുസൃതമായ അവരുടെ ഈ പ്രവൃത്തികൾ നിന്ദിക്കരുത്.

എന്തെന്നാൽ ഇതു തന്നെയാണ് അവരുടെ മഹാവ്രതം അവർ ദ്യവഃരെപ്പോലെ പാപപുണ്യങ്ങളിൽ ലിപ്തമല്ല.

9. യഥാ രവിഃ സർവരസാൻ പ്രഭുങ്ക്തേ |
ഹൃതാശനശ്ചാപി ഹി സർവഭക്ഷഃ |
തഥൈവ യോഗീ വിഷയാൻ പ്രഭുങ്ക്തേ |
ന ലിപ്യതേ പുണ്യപാപൈശ്ച ശുദ്ധഃ

I

K

N

P

I

K

- 10. ആപുര്യമാണമചലഃ പ്രതിഷ്ഠം |
സമുദ്രമാപഃ പ്രവിശന്തി സർവേ |
തദ്യത്കാമായം പ്രവിശന്തി സർവേ |
സ ശാന്തിമാപ്നോതി ന കാമകാമീ |

സൂര്യൻ സർവരസങ്ങളും ഗ്രഹിക്കുന്നതു പോലെയും അഗ്നി സർവതും ഭക്ഷിക്കുന്നതു പോലെയും യോഗിവിഷയ ഭോക്താവാണെങ്കിലും ശുദ്ധനാകയാൽ പാപപുണ്യങ്ങളാൽ ലിപ്തനാകുന്നില്ല. എങ്ങും നിറഞ്ഞു അചലസ്ഥിതികളുള്ള സമുദ്രത്തിൽ ജലം പ്രവേശിക്കുന്നതുപോലെ യോഗിയിൽ സർവവിഷയസുഖങ്ങളും പ്രവേശിക്കുന്നു. എങ്കിലും അവൻ അചഞ്ചലനാണ്. അതിനാൽ അവർ ശാന്തി പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നാൽ വിഷയാസക്തരായ കാമികൾ ആ ശക്തി നേടുന്നില്ല.

- 11. ന നിരോധോ ന ചോത്പത്തിഃ |
ന ബദ്ധോ ന ച സാധകഃ |
ന മുമുക്ഷുർ ന വൈ മുക്തഃ |
ഇത്യേഷാ പരമാർത്ഥതഃ ||
- 12. ഐഹികാമുഷ്മിക വ്രാത |
സിദ്ധൈ മുക്തേഷ സിദ്ധയേ |
ബഹുകൃത്യം പുരാ സ്യാനേ |
തത് സർവമധുനാ കൃതം ||
- 13. തദേവ കൃതകൃത്യതാം |
പ്രതിയോഗിപുരസ്സരം |
ദുഃഖിനോ f ജന്തഃ സംസരന്തു |
കാമം പുത്രാദ്യപേക്ഷയാ ||
- 14. പരമാനന്ദപൂർണ്ണോഹം |
സംസരാമി കിമിച്ഛയാ |
അനുതിഷ്ഠന്തു കർമ്മാണി |
പരലോകയിയാ സവഃ ||
- 15. സർവലോകാത്മകം കസ്ഥമാ
ദനു തിഷ്ഠാമി കിം കഥം |
വ്യാവക്ഷതാം തേ ശസ്ത്രാണി
വേദാനധ്യാപയന്തു വാ

ആർക്കും ലയമോ ഉല്പത്തിയോ ഇല്ല. ആരും ബദ്ധനും സാധകനുമല്ല. മുമുക്ഷുവുമില്ല, മുക്തനുമില്ല, ഇഹപരലോക കർമ്മസിദ്ധിക്ക് അപ്രകാരം മുക്തിലഭിക്കാൻ മുമ്പ് വളരെ യാക്കെ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അതെല്ലാം പൂർത്തിയായി. അന്ന് ഓരോ യോഗത്തെയും മുഖ്യമായി അനുസന്ധാനം ചെയ്ത് അവധൂതൻ അതിൽ സംത്യപ്തനും കൃതകൃത്യനുമാകുന്നു. അജ്ഞാനികൾ പുത്രാദികൾക്കു വേണ്ടി ദുഃഖത്തിൽ കൂടുങ്ങുന്നു. എന്നാൽ ഞാൻ പരമാനന്ദപൂർണ്ണനാണ്. പരലോകപ്രാപ്തിയിൽ ആഗ്രഹമുള്ളവർ വേണമെങ്കിൽ ആ ആഗ്രഹങ്ങൾക്ക് പ്രവർത്തിക്കട്ടെ. പക്ഷേ, ഞാൻ സർവ

ലോകത്തിന്റെയും ആത്മാവാണ്, സർവലോകമയനാണ്. ആ സ്ഥിതിക്ക് ഞാനെന്തിന് കർമ്മം ചെയ്യുന്നു? ഇതിൽ അധികാരികളായവർ വേണമെങ്കിൽ പ്രവചനമോ വേദാധ്യയനമോ നടത്തിക്കൊള്ളട്ടെ.

- 16. യേ f ത്രാധാകാരിണോ മേ തു |
നാധികാരോ f ക്രിയത്വതഃ |
നിദ്രാഭിക്ഷേ സ്നാന ശൗചേ |
നേച്ഛാമി ന കരോമി ച ||
- 17. ദ്രഷ്ടാരശ്ചേത് കല്പയന്തു |
കിം മേ സ്യാദന്യ കല്പനാത് |
ഗുണ്ജാപുണ്ജാദി ദഹ്യേത |
നാന്യാ രോപിത വഹ്നിനാ
നാന്യാരോപിത സംസാര-
ധർമ്മാ നൈവമഹം ഭജേ ||
- 18. ശൃണ്വന്തഃജ്ഞാതതത്യാസ്തേ |
ജാനൻ കസ്ഥാത് ശൃണോമ്യഹം |
മന്യന്താം സംശയാപന്നാ |
ന മന്യേ f ഹമസംശയഃ
- 19. വിപര്യസ്തോ നിദിധ്യാസേ |
കിം ധ്യാനമവിപര്യയേ |
ദേഹാത്മത്വവിപര്യാസം |
ന കദാചിത് ഭജാമ്യഹം |
- 20. അഹം മനുഷ്യ ഇത്യാദി |
വ്യവഹാരോ വിനാപ്യമും |
വിപര്യാസ ചിരാഭ്യസ്ത-
വാസനാതോ f വകല്പതേ

അധികാരമുള്ളവർ പ്രവചനം നടത്തുകയോ വേദം പഠിക്കുകയോ ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. ക്രിയാരഹിതനാകയാൽ എനിക്ക് അതിനധികാരമില്ല. ഞാൻ നിദ്രയോ ഭിക്ഷയോ സ്നാനമോ ശൗചമോ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. കാഴ്ചക്കാർ മറ്റു വിധത്തിൽ ചിന്തിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. എനിക്ക് മറ്റു പ്രകാരത്തിൽ ചിന്തിച്ചിട്ടെന്തു കാര്യം? മറ്റുള്ളവർ മഞ്ചാടിക്കുരുവിൽ അഗ്നി ആരോപിച്ചോട്ടെ. അതുകൊണ്ട് മഞ്ചാടിക്കുരു കത്തുകയില്ല. എന്റെ ഉള്ളിൽ പ്രാപഞ്ചിക കർമ്മങ്ങളുടെ ആരോപമില്ല. തത്വം ഗ്രഹിക്കാത്തവർ കേട്ടുകൊള്ളട്ടെ. ഞാൻ തത്വം ഗ്രഹിച്ചു കഴിഞ്ഞു. സംശയാലുക്കൾ മനനം ചെയ്യട്ടെ. വിപരീതപരിഗണന ഉള്ളവർ വേണമെങ്കിൽ നിദിധ്യാസം ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. എന്നാൽ വിപര്യാസം ഇല്ലാത്തതിടത്ത് ധ്യാനത്തിന്റെ ആവശ്യമെന്ത്? ദേഹത്തെ ആത്മാവെന്നു മാനിക്കുന്ന വിപര്യാസം എനിക്ക് ഇല്ല. അതിനാൽ എനിക്ക് നിദിധ്യാസത്തിന്റെ ആവശ്യവുമില്ല. ഞാൻ മനുഷ്യനാണ് എന്ന ചിന്താഗതിയും വിപര്യാസം കൂടാതെ ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഈ വിപര്യാസവും ദീർഘകാലാഭ്യാസത്താൽ വാസന കൊണ്ടാണ് സംഭവിക്കുന്നത്.

N

P

I

K

- 21. ആരബ്ബ കർമ്മണി ക്ഷീണേ |
വ്യവഹാരോ നിവർത്തതേ |
കർമ്മക്ഷയേ തസൗ നൈവ |
ശാമ്യേദ്ധ്യാന സഹസ്രതഃ |
- 22. വിരളതാം വ്യവഹൃതേ |
രിഷ്ടം ചേദ്ധ്യാന മസ്തു തേ |
ബാഹുകർമ്മവ്യവഹൃതിം
പശ്യൻ ധ്യായാമൃഹം കൃതഃ
- 23. വിക്ഷേപോ നാസിത യസ്മാനേ
ന സമാധി സ്തതോ മമ I
വിക്ഷേപോ വാ സമാധിർവാ |
മനസഃ സ്യാദികാരിണഃ |
നിത്യാനുഭവരൂപസ്യ കോ
മേ f ത്രാനുഭവഃ പൃഥിക് ||
- 24. കൃതം കൃത്യ പ്രാപണീയം |
പ്രാപ്തിമിത്യേവ നിത്യശഃ |
വ്യവഹാരോ ലൗകികോ വാ |
ശാസ്ത്രീയോ വാ f നൃമാപി വാ |
- 25. മമാകർത്തുരലേപസ്യ
യഥാരബ്ധം പ്രവർത്തതേ ||

ബ്രാബ്ധങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾക്ക് ക്ഷയം സംഭവിച്ചാലേ ഈ വ്യവഹാരം അവസാനിക്കുകയുള്ളൂ. ആ നിലയിൽ പ്രാരബ്ധ കർമ്മം അവസാനിക്കാതിരിക്കുന്നിടത്തോളം എത്രയേറെ ധ്യാനം ചെയ്താലും ഈ വ്യവഹാരം ശമിക്കുകയില്ല. വ്യവഹാരം കുറയണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ ധ്യാനിച്ചു കൊള്ളൂ. എന്നാൽ എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ വ്യവഹാരമേ ഇല്ല. ആ നിലയിൽ ഞാൻ എന്തിന് ധ്യാനിക്കണം? എനിക്ക് വിക്ഷേപമില്ല. സമാധിയിലിരിക്കേണ്ട ആവശ്യവുമില്ല. മനസ്സ് വികാരയുക്തവും വിക്ഷേപയുക്തവുമാണ്. അപ്പോഴാണ് സമാധി വേണ്ടത്. ഞാൻ നിത്യാനുഭവരൂപനാണ് എനിക്ക് സമാധി കൊണ്ട് എന്തനുഭവം ഉണ്ടാകും? ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടത് ചെയ്തു കഴിഞ്ഞു. നേടാനുള്ളത് നേടി. അതിനാൽ എനിക്ക് ലൗകികമായോ അല്ലാതെയോ ഒരു വ്യവഹാരവും അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതായിട്ടില്ല. ഞാൻ കർത്താവല്ല. കേവലം പ്രാരബ്ധ കർമ്മാനുസൃതമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടക്കട്ടെ.
- 26. അഥവാ കൃതകൃത്യോപി |
ലോകാനുഗ്രഹ കാമ്യയാ |
ശാസ്ത്രീയേണൈവ മാർഗ്ഗേണ |
വർത്തേഹം മമ കാ ക്ഷതിഃ ||
- 27. ദേവാരച്ചനസ്നാന ശൗച
ഭിക്ഷാദൗ വർത്തതാം വപുഃ |
താരം ജപതു വാക് തദത് |
പാതാമ്നായ മസ്തകം ||

- 28. വിഷ്ണുനാ ധ്യായതു ധീര്യദാ |
ബ്രഹ്മാനന്ദേ വിലീയതാം ||
- 29. കൃതകൃത്യതയാ തൃപ്താഃ |
പ്രാപ്തപ്രാപ്യതയാ പുനഃ |
തൃപ്യന്നേവം സ്വമനസാ |
മന്യതേ f സൗ നിരന്തരം ||

അഥവാ ഞാൻ കൃതകൃത്യനാണെങ്കിലും ലോകാനുഗ്രഹത്തിന് ശാസ്ത്രോക്തവിധിയനുസരിച്ച് നടക്കുന്നെങ്കിൽ എന്തിനെയാണ് ഞാൻ? ദേവപൂജാസ്നാനം, ശൗചം, ഭിക്ഷ എന്നിവയിൽ ശരീരം വ്യാപരിക്കട്ടെ. വാക്ക് ഓങ്കാരം ജപിക്കട്ടെ. ഉപനിഷത്തുകൾ പഠിക്കട്ടെ. ബുദ്ധി വിഷ്ണുധ്യാനനിരതമാകട്ടെ. അല്ലെങ്കിൽ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ ലയിക്കട്ടെ. ഞാൻ കേവലം സാക്ഷി മാത്രം. ഈ കാര്യങ്ങളൊന്നും ഞാൻ ചെയ്യുന്നില്ല. ചെയ്തിക്കുന്നുമില്ല. കൃതകൃത്യനാണെന്നതിൽ ഞാൻ തൃപ്തനാണ്. പ്രാപിക്കേണ്ടത് ഞാൻ പ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ തൃപ്തനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നു.
- 30. ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
നിത്യം സ്വാത്മാന മഞ്ജസാ വേദ്മി |
ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
ബ്രഹ്മാനന്ദോ വിഭാതി മേ സ്പഷ്ടം ||
- 31. ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
ദുഃഖം സാംസാരികം ന വിക്ഷേപ്യ f ദ്യ |
ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
സ്വസ്തുജ്ഞാനം പലായിതം കാപി ||
- 32. ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
കർത്തവ്യം മേ ന വിദ്യതേ കിഞ്ചിത് |
ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
പ്രാപ്തവ്യം സർവത്ര സംപന്നം ||
- 33. ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
ധന്യോ ധന്യഃ പുനർപുനർധന്യഃ |
ധന്യോ f ഹം ധന്യോ f ഹം |
തൃപ്തിർമേ കോപാമാ ഭവേല്ലോകേ
- 34. അഹോ പുണ്യമഹോ പുണ്യം |
ഫലിതം ഫലിതം ദൃഢം |
അസ്യ പുണ്യസ്യ സമ്പത്തേഃ |
അഹോ വയ മഹോ വയം ||
- 35. അഹോ ജ്ഞാനമഹോ ജ്ഞാന-
മഹോ സുഖമഹോ സുഖം |
അഹോ ശാസ്ത്രമഹോ |
ശാസ്ത്രമഹോ ഗുരുരഹോ ഗുരുഃ ||

N

P

I

K

36. ഇതി യ ഇദ മധീതേസോ f പി കൃതകൃത്യോ ഭവതി. സുരാപാനാത് പുതോ ബവതി. സ്വർണ്ണസ്തേ യാത് പുതോ ഭവതി. ബ്രഹ്മഹത്യാത് പുതോഭവതി. കൃത്യകൃത്യാത് പുതോ ഭവതി. ഏവം വിദിത്വാസേ ച്ഛാചാരപരോ ഭൂയാദോ സത്യമിത്യുപനിഷത്.

ഞാൻ യന്യനാണ്, ഞാൻ യന്യനാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഞാൻ പ്രയാസം കൂടാതെ ആത്മാവിനെ അറിയുന്നു. ഞാൻ യന്യനാണ്, യന്യനാണ്. കാരണം എന്നിൽ ബ്രഹ്മാനന്ദം പ്രകാശിക്കുന്നു. ഞാൻ യന്യനാണ് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ സാംസാരിക ദുഃഖമനുഭവിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ യന്യനാണ്. കാരണം എന്റെ അജ്ഞാനം നഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ യന്യനാണ്. കാരണം എനിക്ക് ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടൊന്നും തന്നെയില്ല. ഞാൻ യന്യനാണ്. കാരണം ഞാൻ

ഇവിടെ സമ്പാദിക്കേണ്ടത് സമ്പാദിച്ചു. ഞാൻ യന്യനാണ്, എന്തെന്നാൽ എന്റെ തൃപ്തിക്ക് ലോകത്തിൽ ഒരു ഉപമയില്ല. ഞാൻ യന്യനാണ്. അതിപുണ്യം ഈ പുണ്യ സമ്പത്ത് ദൃഢമായി ഫലിച്ചു. ഞങ്ങൾ യന്യനാണ്. അജ്ഞാനം സുഖം ശാസ്ത്രം ഗുരു എല്ലാവരും യന്യനാണ്.

ഇപ്രകാരം ഉപനിഷത്ത് അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന വ്യക്തി കൃതകൃത്യനായിത്തീരുന്നു. മദ്യപാനിയാണെങ്കിലും പരിശുദ്ധനായിത്തീരും. സ്വർണ്ണമോഷ്ടാവാണെങ്കിലും ബ്രഹ്മഹത്യക്കാരനാണെങ്കിലും പരിശുദ്ധനാകുന്നു. കാര്യകാര്യങ്ങൾ ചെയ്ത വനെങ്കിലും വിശുദ്ധനാകുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള അജ്ഞാനം ലഭിച്ചതിനുശേഷം ആത്മാനുകൂലമായി പ്രവർത്തിക്കാം ഓം സത്യം.

അവധൂതോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ആത്മോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാഃ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടുവാംസസ്തനുഭിർ വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശാഃ വാ സ്വസ്തി നഃപുഷാ വിശ്വദേവാഃ സ്വസ്തി ന സ്താർക്ഷ്യ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദധാതു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങളുടെ കർണ്ണങ്ങൾ മംഗളം ശ്രവിക്കുമാറാകട്ടെ. കണ്ണുകളാൽ മംഗളം കാണുമാറാകട്ടെ. ആരോഗ്യവ്യവസ്ഥയായി ഞങ്ങൾ നിങ്ങളെ സ്തുതിക്കാനിടവരുകയും ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ളിടത്തോളം ആയുസ്സ് മംഗളമായി പരിണമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമാറാകട്ടെ മഹാകീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളേണ. വിശ്വവേത്താവായ പുഷാവി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളേണ. അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകേണ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകേണ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരിഃ ഓം. അഥാംഗിരാ സ്ത്രിവിധ പുരുഷസ്തദ്യഥാ-ബാഹ്യാത്മ അന്തരാത്മാ പരമാത്മാ ചേതി.
2. ത്വക് ചർമ്മ മാംസരോമാംഗുഷ്ഠാഗുല്യഃ പുഷ്ഠംവംശനഖഗുല്ഫോദര നാഫി മേഢ്ര കട്യു. രു കപോലശ്രോത്ര ഭ്രൂലലാട ബാഹുപാർശ്വ ശിരോയമനി കാക്ഷീണി ഭവന്തി ജായതേ ക്രിയത ഇത്യേഷ ബാഹ്യാത്മാ
3. അഥാന്തരാത്മാ നാമ പൃഥി വ്യാപസ്തേജോവായുരാകാശേച്ഛാദേഷസുഖദുഃഖ കാമമോഹ വികല്പനാദിഭിഃ സ്മൃതിലിംഗ ഉദാത്താനു ദാത്ത ഹ്രസ്വദീർഘപ്ലുതസ്ഖലിതഗർജ്ജിതസ്ഫുടിത മുദിത നൃത്തഗീതവാദിത്ര പ്രളയവിജൃംഭിതാദിഭിഃ ശ്രോതാ പ്രലാതാ രസയിതാ മന്താ ബോധാ കർത്താവിജ്ഞാനാത്മാ, പുരുഷഃ പുരാണന്യായമീംമാം സാ ധർമ്മ ശാസ്ത്രാണീതി ശ്രവണ പ്രലാണാകർഷണ കർമ്മ വിശേഷണം കര്യാത്യേഷാന്തരാത്മാ നാമ.

N

P

I

K

അംഗീരസ്സ് എന്ന പരമാത്മാവ്, ആത്മാവ് അന്തരാത്മാവ്, പരമാത്മാവ്, എന്നീ മൂന്നുവിധത്തിൽ ഉണ്ടായി. ശരീരത്തിലെ തൊലി, ചർമ്മം, മാംസം, മുടി, അംഗുഷ്ഠം, വിരലുകൾ, നട്ടെല്ലു, നഖം, കണങ്കാൽ, വയറ്, നാഭി, മുത്രോന്മിധം, കടി പ്രദേശം, ജഘ്രം, കഴുത്ത്, ചെവി, പുരികം, നെറ്റി, ബാഹുപാർശ്വം, ശിരസ്സ്, ധമനികൾ, കണ്ണുകൾ ഇവയാണ് അജ്ഞന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ആത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം. അവ തന്നെയാണ് ആത്മാവെന്നും അവയുടെ ഉൽഭവവും നാശവും ഉണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ട് ആത്മാവും ജനനമരണ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതാണെന്നും ധരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ അന്തരാത്മാവും പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം തുടങ്ങിയ ദ്രവ്യങ്ങളും ഇച്ഛാ-ദേഷ്യ സുഖ-ദുഃഖാദി ഗുണങ്ങളും കാമം, മോഹം, തർക്കം, വിതർക്കം സ്മൃതി, ലിംഗം, ഉദാത്തം, അനുദാത്തം, ഹ്രസ്വം, ദീർഘം, പ്ലുതം തുടങ്ങിയ സ്വരഭേദങ്ങളും സ്പലിതം, ഗർജ്ജിതം, സ്പന്ദിതം, മൃദിതം, നൃത്യം, ഗീതം, വാദിത്രം തുടങ്ങിയ ധനിസ്വരൂപങ്ങളും പ്രളയവിജ്യംഭണാദികളാൽ ശ്രോതാവ് പ്രോതാവ് രസയിതാവ് നേതാവ് കർത്താവ് വിജ്ഞാനാത്മാവ് പുരാണപുരുഷൻ ന്യായം മീമാംസ തുടങ്ങിയ ധർമ്മ ശാസ്ത്രങ്ങളും അവയിലെല്ലാം അന്തര്യാമിയായി ശ്രവണം പ്രാണനം ആകർഷണം എന്നിവയും കർമ്മവിശേഷണങ്ങളും ഈ അന്തരാത്മാവ് അനുഷ്ഠിക്കുന്നു.

4. അഥ പരമാത്മാ നാമ യഥാക്ഷരം ഉപാസനീയഃ സ ച പ്രാണായാമപ്രത്യാഹാരാധാരണാധ്യാനസമാധിയോഗാനുമാനാധ്യാത്മചിന്തകം വടകണികാവാ ശ്യാമാകതണ്ഡുലോ വാ ബാലാഗ്രഗതസഹസ്ര വികല്പനാഭിഃ സ ലഭ്യതേ നോപലഭ്യതേ ന ജായതേ ന മ്രിയതേ ന ശുഷ്യതി ന ക്ലിദ്യതേ ന ദഹ്യതി ന കമ്പതേ ന ഭിദ്യതേ ന ഛിദ്യതേ നിർഗുണഃ സാക്ഷീഭൂതഃ ശുദ്ധോ നിരവയവാത്മാ കേവലഃ സൂക്ഷ്മോനിഷ്കലോ നിരഞ്ജനോ നിർവികാരഃ ശബ്ദസ്പർശരൂപരസഗന്ധവർജിതോ നിർവികല്പോ നിരാകാംക്ഷഃ സർവവ്യാപീ സോ *f* ചിന്ത്യോ നിർവർണ്യശ്ച പുനാത്യശുദ്ധാന്യപുതാനി നിഷ്ക്രിയസ്തസ്യ സംസാരോ നാസ്തീതി.

പരമാത്മാവ് കോടികണക്കിന് ജീവികളാൽ ഈശ്വരൂപത്തിൽ ആരാധിക്കപ്പെടുന്നതിനാൽ ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ ഈ പരമാക്ഷര പരമാത്മാവും പ്രാണായാമം പ്രത്യാഹാരം ധാരണ ധ്യാനം സമാധി യോഗം അനുമാനം ആത്മവിചിന്തനം മുതലായവ മുഖേന ഏറ്റവും സൂക്ഷ്മവും ഒരു തലമുടിയുടെ അറ്റത്തിന്റെ ആയിരത്തിലൊന്നിനെക്കാൾ സൂക്ഷ്മവും 'ആ പരബ്രഹ്മം ഞാനാകുന്നു' എന്ന ചിന്താഗതിയാൽ ലഭിക്കുകയോ ലഭിക്കാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതാകുന്നു. അത് ഒരിക്കലും ജനിക്കുന്നില്ല, വിറയ്ക്കുന്നില്ല, പൊട്ടുന്നില്ല, ചേരുകയോ പൊട്ടുന്നില്ല. അത് നിർഗുണവും സർവപ്രമാണഭൂതവും ശുദ്ധസ്വരൂപവും നിർമ്മലവും നിരഞ്ജനവും വികാരഹീനവും ശബ്ദരൂപരസഹീനവും ജ്ഞാനരഹിതവും നിർവികല്പവും ആകാംക്ഷയില്ലാത്തവയും സർവ്വവ്യാപിയും അചിന്ത്യവും വർണ്ണാനാതിതന്മാകുന്നു അത്. അശുദ്ധവും

അപവിത്രവുമായതിനെ ശുദ്ധവും പവിത്രവുമാകുന്നു. അതിന് സാംസാരിക ബന്ധനമില്ല.

1. ആത്മസംജ്ഞഃ ശിവഃ ശുദ്ധഃ |
ഏക ഏവാദയഃ സദാ |
ബ്രഹ്മരൂപതയാ ബ്രഹ്മ |
കേവലം പ്രതിഭാസതേ |
2. ജഗദ്രൂപതയാപ്യേതത് |
ബ്രഹ്മൈ വ പ്രതി ഭാസതേ |
വിദ്യാ *f* വിദ്യാദിഭേദേന |
ഭാവാഭാവാദിഭേദതു ||
3. ഗുരുശിഷ്യാദിഭേദേന |
ബ്രഹ്മൈവ കേവലംശുദ്ധം |
വിദ്യതേ തത്വ ദർശനേ ||
ന ച വിദ്യാ ന ചാവിദ്യാ |
ന ജഗച്ച ന ചാപരം സത്യത്വേന ജഗദ് ഭാനം |
സംസാരസ്യ പ്രവർത്തകം |
അസത്യത്വേന ഭാനം തു |
സംസാരസ്യ നിവർത്തകം |
ഘടോ *f* യ മിതി വിജ്ഞാതും |
നിയമഃ കോമ്പപേക്ഷതേ. ||

ആത്മാവ് ശിവവും ശുദ്ധവും ഏകവും അദയവും ബ്രഹ്മസ്വരൂപവും ആയതുകൊണ്ട് കേവല ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിൽ പ്രതിഭാസിക്കുന്നു. ജഗദ്രൂപത്തിലും ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് പ്രതിഭാസിക്കുന്നത്. വിദ്യ, അവിദ്യ, ഭാവം, അഭാവം ഈ ഭേദത്തോടെ പ്രതിഭാസിക്കുന്നതും ബ്രഹ്മം തന്നെ. ഗുരുശിഷ്യൻ ഈ ഭേദത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നതും ബ്രഹ്മം തന്നെ. തത്വ ദർശനത്തിൽ സർവത്ര പ്രതിഭാസിക്കുന്നത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ വിദ്യയില്ലാ അവിദ്യയില്ല. ജഗത്തുമില്ല മറ്റൊന്നും തന്നെ സത്യവുമില്ല. സത്യത്തോടെ ജഗദ്ഭാനം തന്നെയാണ് ഇതിന്റെ പ്രവർത്തകൻ. അസത്യത്വേന പ്രപഞ്ചത്തെ പ്രതി ഭാസിപ്പിക്കുന്നത്, ഇതിന്റെ നിവർത്തകനാകുന്നു. നമ്മുടെ മുന്നിൽ ഇരിക്കുന്ന കൂടും കൂടമെന്നറിയുവാൻ പ്രത്യേക നിയമമൊന്നും ആശ്രയിക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ.

6. വിനാപ്രമാണസുഷ്ടുത്വം |
യസ്മിൻ സതി പദാർത്ഥധീ |
അയമാത്മാ നിത്യസിദ്ധഃ |
പ്രമാണേ സതി ഭാസതേ ||
7. ന ദേശം നാപി കാലം വാ |
നശുദ്ധീം വാപ്യപേക്ഷതേ |
ദേവദത്തോ *f* ഹമിത്യേതത് |
വിജ്ഞാനം നിരപേക്ഷകം. ||
തദ് ബ്രഹ്മവിദ്യോപ്യ |

N

P

I

K

സ്യബ്രഹ്മഹമിതി വേദനം |
 ഭാനുനേവ ജഗദ് സർവം |
 ഭാസ്യതേ യസ്യ തേജസാ |
 അനാത്മക മസത്തുച്ഛം |
 കിം നു തസ്യവ ഭാസകം |
 വേദശാസ്ത്ര പുരാണാനി |
 ഭൂതാനി സകലാന്യപി |

- 10. യേനാർത്ഥവന്തി തം കിം നു |
 വിജ്ഞാതാരം പ്രകാശയേത് |
 ക്ഷുധാം ദേഹവ്യഥാം ത്യക്ത്വാ |
 ബാലഃ ക്രീഡതി വസ്തുനി ||
- 11. തഥൈവ വിദ്വാൻ രമതേ |
 നിർമ്മമേ നിരഹം സുഖീ |
 കാമാൻ നിഷ്കാ മരുപീസം |
 ചരത്യേക ചരോ മുനിഃ ||

പ്രമാണം കൂടാതെ തന്നെ മുന്നിലിരിക്കുന്ന ഓരോ പദാർത്ഥത്തിന്റെയും ജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. അതുപോലെ നിത്യസിദ്ധമായ ഈ ആത്മാവ് പ്രത്യക്ഷപ്രമാണത്തിനു ശേഷമാണ് പ്രതിഭാസിക്കുന്നത്. ഓരോ വസ്തുവും ബ്രഹ്മ സ്വരൂപമായതിനാൽ പ്രമാണമൊന്നുമാവശ്യമില്ല. ഉദാഹരണത്തിന് ദേവദത്തൻ എന്ന ഒരു വ്യക്തിയുടെ നാമമെടുക്കുക. അതിന്റെ ജ്ഞാനം നിരപേക്ഷമാണ്. അതിന് ദേശകാലാദികൾ നിരപേക്ഷമാണ്.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയുടെ “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്” എന്ന ബോധം തന്നെയാണ് പ്രഥമ സാക്ഷാത്ക്കാരം. സകല ജഗത്തും സൂര്യനാൽ പ്രകാശിതമായിരിക്കുന്നതുപോലെ അഖണ്ഡ പ്രഥമണ്ഡലവും അതിന്റെ തേജസ്സുകൊണ്ടു തന്നെ പ്രകാശിക്കുന്നു. അതിന്റെ പ്രത്യക്ഷ സിദ്ധിയിൽ മറ്റൊരു പ്രമാണം തേടുകയെന്നത് അനാത്മകവും അസാരവും തുച്ഛവുമാണ്. വേദം ശാസ്ത്രം പുരാണം വിവിധ ജീവികൾ എന്നിവ ആരു മൂലമാണോ സാർത്ഥകമായിരിക്കുന്നത് വിജ്ഞാതാവായ ആ ബ്രഹ്മത്തെ ഏതെങ്കിലും പ്രമാണത്തിന് പ്രമാണീകരിക്കാൻ സാധ്യമാണോ? വിശുദ്ധം വേദനയും മറന്ന് ബാലകൻ കളിയിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ജ്ഞാനി മമതാഹീനനും അഹങ്കാരഹീനനും സുഖിമാനുമായി ബ്രഹ്മത്തിൽ ആനന്ദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മുനി കാമനകളൊന്നുമില്ലാതെ സുഖത്തോടെ ഏകാകിയായി വിചരിക്കുന്നു.

- 12. സാന്തമൈവ സദാതുഷ്ടഃ |
 സ്വയം സർവാത്മനാ സ്ഥിതഃ |
 നിർധനോ fപി സദാ തുഷ്ടോ |
 fപ്യ സഹായോ മഹാ ബലഃ ||

- 13. നിത്യഃ തൃപ്തോ fപ്യഭൃഞ്ജാനോ-
 പ്യസമഃ സമദർശനഃ |

കുർവന്നപി ന കുർവാണ-
 ശ്യാഭോക്താ ഫലഭ്യോഗ്യപി ||

- 14. ശരീര്യപ്യശരീര്യേഷ |
 പരിച്ഛിന്നോ fപി സർവശഃ |
 അശരീരം സദാ സന്ത-
 മിദം ബ്രഹ്മമിദം ക്വചിത് ||
- 15. പ്രിയാപ്രിയേ ന സ്പൃശതഃ |
 സ്തഥൈവ ച. ശുഭാശുഭഃ |
 തമസാഗ്രസ്തവദ്ഭാനാ-
 ദഗ്രസ്തോ fപി രവിർജ്ജനൈഃ

സ്വന്തം ആത്മാവിൽ എപ്പോഴും സന്തുഷ്ടനും സ്വയം സർവഗതനും ആണെന്നു ചിന്തിച്ചു നിർധനനെങ്കിലും സന്തുഷ്ടനായി, നിസ്സഹായനെങ്കിലും ബലവാനായി ആഹാരമൊന്നും കഴിച്ചില്ലെങ്കിലും സംതൃപ്തനായി അസമനാണെങ്കിലും സമദർശിയായി, കർത്താവാനെങ്കിലും അകർത്താവായി ഫലഭോക്താവാനെങ്കിലും അഭോക്താവായി ശരീരീയാണെങ്കിലും ശരീരഹീനനായി പരിച്ഛിന്നനാണെങ്കിലും സർവ്വവ്യാപിയായി കാണപ്പെടുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയെ ഒരിടത്തും പ്രിയാപ്രിയങ്ങൾ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. അവൻ ഒരാളെ പ്രിയനെന്നോ വോഹാര്യത്തനെ അപ്രിയനെന്നോ കരുതുന്നില്ല. അതുപോലെ ശുഭാശുഭങ്ങളും അവനെ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. അവന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ സകലതും തുല്യമാണ്. സൂര്യൻ ഇരുട്ടിൽ മറഞ്ഞെന്നു തോന്നുമെങ്കിലും മറഞ്ഞിട്ടില്ല.

- 16. ഗ്രസ്ത ഇത്യു ച്യുതേ ഭ്രാന്ത്യോ-
 വ്യജ്ഞാത്യാ വസ്തുലക്ഷണം |
 തദദ്ദേഹാദിബന്ധേഭ്യോ |
 വിമുക്തം ബ്രഹ്മവിത്തമം
- 17. പശ്യന്തി ദേഹിവന്യുശാ |
 ശരീരാബാസദർശനാത് |
 അഹിനിർലായനീവായം |
 മുക്തദേഹ സ്മൃതിഷ്ടതി ||
- 18. ഇതസ്തത ശ്യാല്യമാനോ |
 യത് കിഞ്ചിത് പ്രാണവായുനാ |
 സ്രോതസാ നീയതേ ദാരു |
 യഥാ നിമ്നോന്നതസ്ഥലം ||
- 19. ദൈവേന നീയതേ ദേഹോ
 തഥാ കാലോ പക്ലിപ്തിഷു
 ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യ ഗതിം ത്യക്ത്വാ |
 യസ്തിഷ്ഠേത് കേവലാത്മനാ ||
- 20. ശിവ ഏവ സ്വയം സാക്ഷാ-
 ദയം ബ്രഹ്മ വിദുത്തമഃ |

N

P

I

K

ജീവനേവ സദാ മുക്തഃ |
കൃതാർത്ഥോ ബ്രഹ്മ വിത്തമഃ | |

വസ്തുത മനസ്സിലാക്കാതെ ഭ്രാന്തിമൂലം സൂര്യൻ ഇരുട്ടിൽ മറഞ്ഞുവെന്ന് ചിന്തിക്കപ്പെടുന്നു. അതുപോലെ ദേഹാദി ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയെ ശരീര ഭാസത്താൽ അറിവില്ലാത്ത ആളുകൾ ദേഹത്തോടു കൂടിയവനെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നു. പാണ്ഡ്യൻ പടം പൊഴിക്കുന്നതിനോട് ഇതിനെ താരതമ്യപ്പെടുത്താം. പാണ്ഡ്യന്റെ പടം പാമ്പാകുകി യല്ലല്ലോ. നദിയിൽ തടികൾ ഒഴുകിപ്പോകുന്നതുപോലെ ഭാഗ്യത്തിൽ ദേഹവും കാലത്തിന്റെ പ്രവാഹത്തിൽ ഓരോ ദിക്കിലേക്ക് നയിക്കപ്പെടുന്നു. ഇങ്ങനെയാണെങ്കിലും ലക്ഷ്യലക്ഷ്യഗതി കൈവിട്ട് കേവലാത്മാവിൽ തന്നെ സുസ്ഥിതനായിരിക്കുന്നവൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളിൽ ശ്രേഷ്ഠനും സാക്ഷാൽ ശിവനും ശിവസ്വരൂപനുമാകുന്നു. കൃതാർത്ഥനായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ജീവന്മുക്തനും ശാശ്വതനുമാണ്.

- 21. ഉപാധിനാശാത് ബ്രഹ്മൈവ |
സദ് ബ്രഹ്മാപ്യേതി നിർദ്വയം |
ശൈലുഷോ വേഷ സർഭാവോ
ഭാവയോശ്ച യഥാ പൂമാൻ ||
- 22. തഥൈവ ബ്രഹ്മവിത് ശ്രേഷ്ഠഃ |
സദാ ബ്രഹ്മൈ വ നാപരഃ |
ഘടേ നഷ്ടേ യഥാ വ്യോമ |
വ്യോമൈവ ഭവതി സ്വയം ||
- 23. തഥൈവോപാധി വിലയേ |
ബ്രഹ്മൈവ ബ്രഹ്മവിത് സ്വയം |
ക്ഷീരം ക്ഷീരേ യഥാ ക്ഷീപ്തം |
തൈലം തൈലേ ജലം ജലേ |
- 24. സംയുക്ത മേകതാം യാതി |
തഥാത്മന്യാത്മ വിന്മുനിഃ |
ഏവം വിദേഹ കൈവല്യം |
സന്മാത്രത്വമഖണ്ഡിതം ||
- 25. ബ്രഹ്മഭാവം പ്രപദ്യേഷ |
യതിർ നാവർത്ത തേ പുനഃ |
സദാത്മകത്വ വിജ്ഞാന-
ദഗ്ധാ വിദ്യാദി വഷ്മണഃ ||

ജ്ഞാനി ഉപാധി നാശത്താൽ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപനായി ബ്രഹ്മഹീനനായി ഭവിക്കുന്നു. അത് നിർലിപ്യമാണ്. നടൻ രംഗത്തിൽ പലവേഷത്തിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടാമെങ്കിലും യഥാർത്ഥമുള്ള ഒരു വ്യക്തിയാണല്ലോ. അതുപോലെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയും ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ്. കൂടാതെ ഉടഞ്ഞുപോയാൽ കൂടത്തിന്റെ ഉള്ളിലുണ്ടായിരുന്ന ആകാശം ആകാശമായിത്തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. അതുപോലെ ഉപാധി വിലയം

പ്രാപിച്ചതിനുശേഷം ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ബ്രഹ്മസ്വരൂപമായിത്തന്നെ ഭവിക്കുന്നു. പാലിൽ പാലും എണ്ണയിൽ എണ്ണയും ജലത്തിൽ ജലവും ചേർന്നാൽ അവ ഒന്നായിത്തീരുന്നതുപോലെയാണ് ആത്മജ്ഞാനിയായ മുനിയുടെയും ആത്മാവിന്റെയും സ്ഥിതി വിദേഹ കൈവല്യ പ്രാപ്തിക്കുശേഷം സന്മാത്രവും അഖണ്ഡ വിഗ്രഹവുമായ ബ്രഹ്മ ഭാവത്തെ പ്രാപിച്ച യതി പിന്നീട് സംസാര ചക്രത്തിൽ പെട്ട് ആവർത്ത പ്രക്രിയത്തിൽ പെടുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ സദാത്മകത്വ വിജ്ഞാനത്താൽ അവന്റെ വിദ്യയും അവിദ്യയും എല്ലാം നശിക്കുന്നു.

- 26. അമുഷ്യ ബ്രഹ്മഭൂതത്വമാത് |
ബ്രാഹ്മണഃ കൃത ഉത്ഭവഃ |
മായാ ക്ലിപ്തൗ ബന്ധമോക്ഷൗ |
ന സ്തഃ സ്വാത്മനി വസ്തുതഃ ||
- 27. യഥാ രജ്ജൗ നിഷ്ക്രിയായാം |
സർപ്പാഭാസവിനിർഗ്ഗ മൗ |
ആവൃതോ സദസത്യാഭ്യാം |
വക്തവ്യേ ബന്ധമോക്ഷണേ ||
- 28. നാവൃതിർബ്രഹ്മ കാചി-
ദ്യാഭവാഭവനാ വൃതം |
അസ്തീതി പ്രത്യയോ യശ്ച |
യശ്ച നാസ്തീതി വസ്തുനി ||
- 29. ബുദ്ധേരേവ ഗുണാപേതൗ |
ന തു നിത്യസ്യ വസ്തുനഃ |
അതസ്തൗ മായയാ ക്ലിപ്തൗ |
ബന്ധമോക്ഷൗ ന ചാത്മനി ||
- 30. നിഷ്കലേ നിഷ്ക്രിയേ ശാന്തേ |
നിരവദ്യേ നിരഞ്ജനേ |
അദിതീയേ പരേ തത്വേ |
വ്യോമവത് കല്പനാ കൃതഃ |
- 31. ന നിരോധോ ന ചോത്പത്തി-
ർ ന ബദ്ധോ ന ച സാധകഃ |
ന മുമുക്ഷുർന വൈമുക്തഃ |
ഇത്യേഷാ, പരമാർത്ഥതാ |
ഇത്യുപനിഷത്.

യതി ബ്രഹ്മരൂപമായതിനുശേഷം ആ ബ്രഹ്മത്തിന് എങ്ങനെയാണ് ഉല്പത്തി? മായാ നിർമ്മിതമായ ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിനില്ല. ക്രിയാഹീനമായ കയറിൽ സർപ്പഭ്രാന്തി ഉണ്ടായതിനുശേഷം അത് അവസാനിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ കേവലം കയർ മാത്രമെന്ന ബോധം വരുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ സദസർഭാവത്താൽ ആത്മാവിൽ ബന്ധമോക്ഷമുളവാക്കുന്നതും, ഇല്ലാതാകുന്നതും ബ്രഹ്മത്തിന്

N

P

I

K

ആവൃത്തിയില്ല. അത് ആവൃതവും അനാവൃതവുമാണെന്ന് തോന്നും. മായാജനിതമായ ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾ ആത്മാവിനിലും. നിഷ്കളവും നിഷ്ക്രിയവും ശാന്തവും നിരവദ്യവും നിഞ്ജനവും അദിതീയവുമായ പരമതത്വത്തിൽ ഘടാകാശം മഠാകാശം തുടങ്ങിയ ഭാവനകൾക്ക് തുല്യം വിഭിന്നത കല്പി

ക്കാൻ എങ്ങനെ കഴിയും? യഥാർത്ഥത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിന് നിരോധമില്ല, ജന്മമില്ല, അത് ബദ്ധമല്ല സാധകനുമല്ല, മുക്തമല്ല, മുക്തനുമല്ല എന്ന് ഉപനിഷത്ത് വ്യക്തമാക്കുന്നു. ആത്മാപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ആത്മപ്രബോധോപനിത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ്മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാവീർമ ഏധി വേധസ്യമ ആണീസ്ഥഃ ശ്രൂതം മേമാപ്രവാസീര നേനാധീതേനാ ഹോരാത്രാത് സംദയാമി ഋതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാ മവതു. തദക്താരമവതു. അപതുമാം. അവതുവക്താര മവതു വക്താരം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം. എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കണേ. മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കണേ. ഹേ സ്വയം പ്രകാശാത്മാവേ, അങ്ങ് എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷമാകണേ. വാങ് മനസ്സുകളെ, നിങ്ങൾ എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ വേദാധ്യയനത്തെ നശിപ്പിക്കരുത്. ഈ വേദാധ്യയനത്തിൽ തന്നെയാണ് ഞാൻ രാവു പകലും ചിലവഴിക്കുന്നത്. ഞാൻ മാനസികമായും വാചികമായും സത്യം പറയും എന്നെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. എന്നെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഓം പ്രത്യഗാനന്ദം ബ്രഹ്മപുരുഷം പ്രണവസ്വരൂപം ആകാര ഉകാരമകാര ഇതി ത്ര്യക്ഷരം പ്രണവം തദേ തദോമിതി യമുക്താമുച്യതേ യോഗി ജന്മസംസാരബന്ധനാത് നമോ ഓം നമോ നാരായണായ ശംഖ ക്രഗദാധരായ തസ്മാത് ഓം നമോ നാരായണായ യേതി മന്ത്രോപാസ്കോ വൈകുണ്ഠ ഭുവനം ഗമിഷ്യതി

പ്രത്യഗാനന്ദമായ ബ്രഹ്മപുരുഷൻ അകാരം ഉകാരം മകാരം എന്നീ മൂന്ന് അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയ പ്രണവസ്വരൂപനാണ്. അതു പ്രണവമെന്ന ഓങ്കാരം തന്നെയാണ്. അതു ജപിച്ചാൽ

യോഗി സാംസ്കാരിക ബന്ധനത്തിൽ നിന്ന മുക്തനായി തീരുന്നു. ശംഖചക്രധാരിയായ നാരായണൻ നമസ്കാരം അതുകൊണ്ട് ഓം നമോ നാരായണായ നമഃ എന്ന മന്ത്രം ഉപാസിക്കുന്നവൻ വൈകുണ്ഠ ലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

2. അഥ യദിദം ബ്രഹ്മപുരം പുണ്യരീകം തസ്മാത്ത ഡിദാഭ മാത്രം ദീപവത് പ്രകാശം

ഈ ഹൃദയകമലം ബ്രഹ്മപുരമാണ്. അത് തന്നെയാണ് വിദ്യുത്തിനു തുല്യമായ ദീപസമാനമായി പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

3. ബ്രഹ്മണ്യോ ദേവകീപുത്രോ ബ്രഹ്മണ്യോ മധു സുദനഃ ബ്രഹ്മണ്യഃ പുണ്യരീകാക്ഷോ ബ്രഹ്മണ്യോ വിഷ്ണുരച്യുതഃ

ദേവകീപുത്രൻ ബ്രഹ്മസ്വരൂപനാണ്. മധുസുദനൻ ബ്രഹ്മസ്വരൂപനാണ്. പുണ്യരീകാക്ഷൻ ബ്രഹ്മസ്വരൂപനാണ്. അച്യുതനായ വിഷ്ണു ബ്രഹ്മാത്മകനാണ്.

4. സർവഭൂതസ്ഥമേകം നാരായണം കാരണപുരുഷ മകാരണം പരംബ്രഹ്മ ഓം.

സർവഭൂതാന്തരാത്മാവായി ഏകനായ നാരായണൻ തന്നെയാണ്. കാരണ പുരുഷൻ അദ്ദേഹം കാരണരഹിതനും ബ്രഹ്മവും ഓം കാരവുമാകുന്നു.

5. ശോകമോഹവിനിർമുക്തോ വിഷ്ണുധ്യായന്ന സീദതി. ദൈതാദൈതമയം ഭവതി മുത്യോഃസ മുത്യു മാപ്നോതി യ ഇഹ നാനേവ പശ്യതി.

N

P

I

K

മഹാവിഷ്ണുവിനെ ധ്യാനിക്കുന്നവൻ ശോകമോഹവി നിർമ്മുക്തനായി ഭവിക്കുന്നു. അവൻ തളർച്ചയുണ്ടാകുന്നില്ല. അവൻ ദൈവദൈവ സമ്പന്നൻ അഭയസമ്പന്നനുമാണ്. ഈ ബ്രഹ്മത്തിൽ ഭേദം കാണുന്നവൻ മൃത്യുവിന് ശേഷവും മൃത്യു വിനെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു.

6. ഹൃത്പത്മമധ്യേ സർവം യത്തത് പ്രജ്ഞാനേ പ്രതിഷ്ഠിതം പ്രജ്ഞാനേത്രോ ലോകഃ പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠാ പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ

7. സ ഏതേന പ്രജ്ഞേനാത്മനാസ്ഥാല്ലോകാത് ഉക്തമ്യ അമൃഷ്മിൻ സർഗ്ഗേ ലോകേ സർവാൻകാ മാനാപ്താമൃതഃ സമഭവ ദമൃതഃ സമഭവത്

8. യത്ര ജ്യോതരജസ്രം യസ്മിൻ ലോകേ f ഭൃഹിതം തസ്മിൻ മാം ദേഹി സ്ഥാ നമൃതേ ലോകേ അക്ഷതേ അച്യുതേ ലോകേ അക്ഷതേ അമൃതത്വം ചഗച്ഛത്യോം നമഃ

ഹൃത് പത്മമധ്യത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന സർവ സമ്പന്നമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് പ്രജ്ഞാനത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്. ലോകം പ്രജ്ഞയാകുന്ന നേത്രത്തോടു കൂടിയതാണ്. പ്രജ്ഞപ്രതിഷ്ഠ പ്രാപിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മം പ്രജ്ഞാനസമ്പന്നമാണ്. ആജ്ഞാനി ഉദ്യമമായ ജ്ഞാനാത്മകമായ ആത്മസമ്പന്നത്തിൽ ഈ ലോകത്തിൽ നിന്നും ഉക്തമിച്ച് സർഗ്ഗത്തിൽ സർവആഗ്രഹങ്ങളും സാധിച്ച് അമരനായി ഭവിച്ചു. എവിടെ നിത്യവും ജ്യോതിസ്സുണ്ട്, ഏതു ലോകത്ത് എല്ലാ ഭാഗത്തു നിന്നു പുജ നടക്കുന്നു ആ അമരലോകത്ത് അങ്ങ് എനിക്ക് സ്ഥാനം പ്രദാനം ചെയ്യുക. അനശ്വരവും അക്ഷയവുമായ ആ ലോകത്തിൽ അവൻ ഗമിക്കുന്നു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

1. പ്രഗളിത നിജ മായോ f ഹം നിസ്തുലദ്യുശിരൂപ വസ്തുമാത്രോ f ഹം. അസ്തമിതാഹന്തോ ഹം പ്രഗളിത ജഗദീശ ജീവഭേദോ f ഹം

ഞാൻ മായാമുക്തനാകുന്നു. നിസ്തുല്യ ദർശന സമ്പന്നവസ്തു മാത്രമാണ്. ഞാൻ അഹന്ത നശിച്ചവനാകുന്നു. ജീവനും പരമാത്മാവും തമ്മിൽ ഭേദം അസ്തമിച്ചവനാകുന്നു.

2. പ്രത്യഗഭിന്നപരോ f ഹം വിധ്യാസ്താശേഷവിധിതി ഷേധോ f ഹം, സമുദസ്താശ്രമിതോ f ഹം പ്രവിത സുഖ പുർണ്ണ സംവിദേവാഹം

ഞാൻ പ്രത്യഗാത്മാവിൽ നിന്ന് അഭിന്നമായ പരമാത്മാവാണ്. എല്ലാ വിധിനിഷേധങ്ങളും എനിക്ക് ഇല്ലാതായി. ഞാൻ ആശ്രമധർമ്മമാകെ കൈവിട്ടു ഞാൻ സുഖസമ്പൂർണ്ണനും ജ്ഞാനസമ്പന്നനുമാണ്.

3. സാക്ഷ്യനപേക്ഷോ f ഹം നിജമഹിമ്നി സംസ്ഥോ f ഹമചലോ f ഹം. അജരോ f ഹമവ്യയോ f ഹം പക്ഷവിപക്ഷാദിഭേദവിധുരോഹം

ഞാൻ സാക്ഷിയും നിരപേക്ഷനുമാണ്. ഞാൻ സ്ഥിതിയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനും അചലനുമാണ്. ഞാൻ അജരനും അവ്യയനും പക്ഷവിപക്ഷാദി ഭേദമില്ലാത്തവനുമാണ്.

4. അവബോധൈകരസോ f ഹം മോക്ഷാനന്ദൈക സിസുരേവാഹം, സൂക്ഷ്മോഹ f മക്ഷരോ f ഹം വിഗളിത ഗുണജാലാ കേവലാത്മഹം

ഞാൻ അവബോധൈകരസനും മോക്ഷാനന്ദൈകസാഗരവും സൂക്ഷ്മവും അക്ഷരവും ഗുണജാലമുക്തമായ കേവലാത്മാവുമാണ്.

5. നിസ്ത്രൈഗുണ്യപദോ f ഹം കൃക്ഷിസ്ഥാനേ കലോ കകലനോഹം കൂടസ്ഥചേതനോ f ഹം നിഷ്ക്രിയധാമാ f ഹമപ്രതർക്യോഹം

ഞാൻ നിസ്ത്രൈഗുണ്യവദനും അനേക ലോകങ്ങളെ കൃക്ഷിയിലൊതിക്കിയവനും കൂടസ്ഥചേതനും നിഷ്ക്രിയധാമാവും അപ്രതർക്യനുമാണ്.

6. ഏകോ f ഹമവികലോ f ഹം നിർമ്മലനിർവാണ മുർത്തിരേവാഹം നിരപയവോ f ഹമജ്യോ f ഹം കേവല സന്മാത്രസാരഭൂതോ f ഹം

ഞാൻ ഏകനും അവികലനും നിർമ്മലനിർവാണ മുർത്തിയും നികൃവയവന്തം അജനും കേവല സന്മാത്രസാരനുമാണ്.

7. നിരവധിനിജബോധോ f ഹം ശുഭതരഭാവോ f ഹമപ്രഭേ

ദ്യോ f ഹം വിഭൂരഹമനവദ്യോ f ഹം നിരവധി നിസ്സീമ തത്ത്വമാത്രോ f ഹം

ഞാൻ നിരവധിബോധം ചേർന്നവനും ശുഭതരഭാവനും അപ്രഭേദ്യനും വിഭൂവും അനവദ്യനും അങ്ങേ അറ്റത്തെ അന്തതത്വവുമാണ്.

8. വേദ്യോ f ഹമാഗമാന്തൈരാധ്യഃ സകലഭൂവന ഹ്യദ്യോ f ഹം. പരമാനന്ദഘനോ f ഹം പരമാനന്ദൈക ദുമരൂപോഹം

ഞാൻ വേദങ്ങളാൽ അറിയപ്പെടേണ്ടവനും ആരാധ്യനും സകലഭൂവനഹ്യദ്യനും പരമാനന്ദസമ്പന്നനും പരമാനന്ദൈക സാക്ഷാത്ക്കാരവുമാണ്.

9. ശുദ്ധോ f ഹമദ്വയോഹം സന്തതഭാവോ f ഹമാദി ശുന്യോ f ഹം. ശമിതാന്തഃ ത്രിതയോ f ഹം.

ബുദ്ധോമുക്തോഹമത്ഭൂതാത്മാഹം

ഞാൻ ശുദ്ധനും ആന്തരനും ശാശ്വതവിജ്ഞാനസമരസനും ശോധിത പരതത്വനും ബോധാനന്ദൈകമുർത്തിയുമാണ്.

10. ശുദ്യോ f ഹമാന്തരോ f ഹം ശാശ്വതവിജ്ഞാന സമരസാത്മാഹം. ശോധിതപരത ത്വോ f ഹം. ബോധാനന്ദൈകമുർത്തിരേവാഹം

N

P

I

K

11. വിവേകയുക്തി ബുദ്ധ്യാഹം ജാനാമൃത്താനമദയം തഥാപി ബന്ധമോക്ഷാദി വ്യവഹാരഃ പ്രതീയതേ

വിവേകയുക്തി കലർന്ന ബുദ്ധിയാൽ ആത്മാവ് അദൈ തമെന്നറിയുന്നുവെങ്കിലും എനിക്ക് ബന്ധമോ ക്ഷാദി വ്യവഹാരത്തിന്റെ പ്രതീയയുണ്ടാകുന്നു.

12. നിവൃത്തോപി f പ്രപഞ്ചോ മേ സത്യവദ് ഭാതി സർവദാ സർപ്പാദൗ രജജുസത്തേവ ബ്രഹ്മസത്തെവ കേവലം

എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്നും പ്രപഞ്ചം വളരെ ദൂരെയാണെങ്കിലും അത് സത്യമെന്ന പോലെ തോന്നുന്നു. സർപ്പാദികളിൽ രജജുഖണ്ഡത്തിന്റെ സത്ത ഉള്ളതുപോലെ തന്നെയാണ് പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അസ്തിത്വം.

13. പ്രപഞ്ചാധാര രൂപേണ വർത്തതേ f തോ ജഗന്നഹി യഥേ കൃഷ്ണ രസ സം വ്യപ്താ ശർക്കരാ വർത്തതേ തഥാ

ബ്രഹ്മസത്ത മാത്രമാണ് പ്രപഞ്ചത്തിനാധാരം ജഗത്ത് അല്ല. പഞ്ചസാര കരിമ്പിന്റെ രസത്താൽ വ്യാപ്തമാണെന്നതുപോലെയാണ്.

14. അദയ ബ്രഹ്മരൂപേണ വ്യാപ്തോ f ഹം വൈ ജഗത്രയം ബ്രഹ്മാദി കീട പര്യന്താ പ്രാണിനോ മയി കല്പിതാഃ

അദൈത ബ്രഹ്മരൂപത്തിൽ ഞാൻ ത്രിഭുവനങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മം മുതൽ കീടം വരെയുള്ളതെല്ലാം എന്നിൽ ഒതുങ്ങുന്നു.

15. ബുദ്ബുദാദി വികാരാന്തസ്തരാഗാ സാഗരേ യഥാ തരംഗസ്ഥം ദ്രവം സിന്ധുന വാഞ്ഛാശരതി യഥാ തഥാ വിഷയാനന്ദ വാഞ്ഛാ മേ മാദ്യദാനന്ദ രൂപതഃ

സമുദ്രത്താൽ കുമിള മുതൽ തിരമാലവരെയുള്ള രൂപങ്ങൾ ക്ലിപിതമായിരിക്കുന്നതുപോലെ എന്റെ ഉള്ളിൽ ബ്രഹ്മാദി കീടപര്യന്തമുള്ള എല്ലാ ജീവികളും കല്പിതമാണ്. സമുദ്രം തരംഗത്തിലെ ജലം ഗ്രഹിക്കാത്തതുപോലെ കേവലാനന്ദ സ്വരൂപനാകയാൽ എനിക്ക് വിഷയാനന്ദത്തിൽ താല്പര്യമില്ല.

16. ദാരിദ്ര്യശായഥാ നാസ്തി സംസപതിന സ്യ തഥാ മമ ബ്രഹ്മാനന്ദേ നിമഗ്നസ്യ വിഷയാശാ ന തദ് ഭവേത്

ധനവന്ന് ദാരിദ്ര്യത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ആശങ്കക്ക് സാധ്യതയില്ലാത്തതുപോലെ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ നിമഗ്നനായ എനിക്ക് വിഭ്രയാശമില്ല.

17. വിഷം ദൃഷ്ട്വാ f മൃതം ദൃഷ്ട്വാവിഷം ത്യജിതി ബുദ്ധിമാൻ ആത്മാനമപി ദൃഷ്ട്വാഹം മനാത്മാനം ത്യജാമൃഹം വിഷം അമൃതം എന്നിവ കാണുമ്പോൾ ബുദ്ധമാനായ മനു

ഷ്യൻ വിഷം ത്യജിക്കുന്നതുപോലെ ഞാനും ആത്മാവിനെ കണ്ടിട്ട് അനാത്മാവിനെ ത്യജിക്കുന്നു.

18. ഘടവഭാസ്കോ ഭാനൂർ ഘടനാശേ ന നശ്യതി ദേഹാവഭാസകഃ സാക്ഷീ ദേഹനാശേ ന നശ്യതി.

ഘടം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന സൂര്യൻ ഘടത്തിന് നാശം സംഭവിച്ചാലും നശിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ ശരീരം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന സാക്ഷി ദേഹനാശം സംഭവിച്ചാലും നശിക്കുന്നില്ല.

19. നമേ ബന്ധോ നമേമുക്തിർ നമേ ശാസ്ത്രം നമേ ഗുരു

മായാമാത്ര വികാസത്വായായതീതോ f ഹ മദയഃ എനിക്ക് ബന്ധമില്ല. മോക്ഷവുമില്ല. എനിക്ക് ശാസ്ത്രമില്ല ഗുരുവുമില്ല. എന്തെന്നാൽ ഇതെല്ലാം മായയുടെ വികാസമാത്രമാണ്.

20. പ്രാണാശ്ചലന്തു തദ്ധമ്മൈ കാമൈർവാ ഹന്യതാം മനഃ ആനന്ദബുദ്ധി പൂർണ്ണസ്യമമ ദുഃഖം കഥം ഭവേത്

പ്രാണൻ പൊയ്ക്കൊള്ളട്ടെ. മനസ്സ് സ്വയർമ്മങ്ങളോടും കാമനകളോടുംമൊപ്പം നശിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ആനന്ദസമ്പൂർണ്ണനാകയാൽ എനിക്കെങ്ങനെ ദുഃഖമുണ്ടാകും.

21. ആത്മാനമഞ്ജസോ വേദ്മി ക്യാപ്യജ്ഞാനം പലായിതം കർത്യത്വമദ്യ മേ നഷ്ടം കർത്തവ്യം വാപി ന ക്ചചിത

ആത്മാവിനെ അനായാസം ഞാനറിയുന്നു. എന്റെ അജ്ഞാനം എവിടെ പോയെന്നറിയിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. ഇപ്പോൾ എന്റെ കർത്തവ്യം നഷ്ടമായി. എനിക്ക് കർത്തവ്യം ഒന്നുമില്ല.

22. ബ്രഹ്മണ്യം കൂലഗോത്രേ ച നാമസൗന്ദര്യ ജാതയഃ സ്ഥൂലദേഹഗതാ ഏതേ സ്ഥൂലാത് ഭിന്നസ്യ മേ ന ഹി

ബ്രഹ്മണ്യം കൂലം ഗോത്രം നാമം സൗന്ദര്യം ജാതി ഇവ സ്ഥൂലദേഹഗതങ്ങളാണ്. ഞാൻ സ്ഥൂലരൂപത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നനാകയാൽ എനിക്ക് അവയുമായി ബന്ധമില്ല.

23. ക്ഷുത്പിപാസാസ്യബാധിര്യ കാമക്രോധാ ദയോ f ഖിലാ

ലിംഗ ദേഹ ഗതാ ഏതേ ഹൃദിംഗസ്യ ന സന്തി ഹി ക്ഷുത്ത് പിപാസ അന്ധത ബാധിര്യം കാമം ക്രോധം എന്നീ എല്ലാ ധർമ്മങ്ങളും ലിംഗ ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു ഞാൻ ലിംഗ ശരീരമല്ലാത്തതുകൊണ്ട് എന്നിൽ അവയൊന്നുമില്ല.

24. ജഡത്വപ്രയമോദത്വ ധർമ്മാ കാരണ ദേഹഗാന സന്തി മമ നിത്യസ്യ നിർവികാര സ്വരൂപിണഃ

ജഡത്വം പ്രിയമോദത്വം എന്നിവ കാരണ ശരീരധർമ്മങ്ങളാണ്. നിത്യവും നിർവികാരസ്വരൂപനാകയാൽ ഈ ധർമ്മങ്ങൾ എന്നെ ബാധിക്കില്ല.

N

P

I

K

25. ഉലുകസ്യ യഥാ ഭാനു രസകാരഃ പ്രതീയതേ സ്വപ്രകാശേ പരാനന്ദേ തമോ മുഘസ്യ ജായതേ

മുങ്ങൾ സൂര്യൻ അന്ധകാരമയമായികാണുന്നതുപോലെ അജ്ഞാനിക്ക് സ്വയം പ്രകാശമായ പരമാനന്ദത്തിൽ അജ്ഞാനമേ കാണാൻ സാധിക്കുന്നുള്ളൂ.

26. ചതുർ ദൃഷ്ടിനിരോധേ f ഭ്രൈസുര്യോ നാസ്തീതി മന്യതേ തഥാജ്ഞാനാവ്യതോ ദേഹീ ബ്രഹ്മനാസ്തീതി മന്യതേ

നാലുഭാഗത്തുനിന്നും മേഘങ്ങൾ ദൃഷ്ടി നിരോധിക്കുമ്പോൾ സൂര്യനില്ലെന്ന് ആളുകൾക്ക് തോന്നുന്നതുപോലെ അജ്ഞാനാവ്യതനായ ജീവി ബ്രഹ്മം ഇല്ലെന്ന് കരുതുന്നു.

27. യഥാമൃതം വിഷാദ് ഭിന്നം വിഷദോഷൈർ ന ലിപ്യതേ ന സ്വപുശാമി ജഡാത് ഭിന്നോ ജഡദോഭാപ്ര കാശതഃ

അമൃതം വിഷത്തിൽ നിന്ന് ഭിന്നമാകയാൽ അത് വിഷദോഷത്താൽ ഭൂഷിതമാകാത്തതു പോലെ ഞാൻ ജഡത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമാകയാൽ എന്നെ ജഡദോഷം സ്വപർശിക്കുന്നില്ല.

28. സ്വല്പാപി ദീപകണികാ ബഹുലം നാശയേത്തമഃ സ്വല്പോ f പി ബോധോ നിബിദ്ധം ബഹുളം നാശ യേത്തമഃ

ദീപത്തിന്റെ ചെറിയ പ്രകാശത്തിനും നിബിദ്ധാന്ധകാരം നശിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നു. അതുപോലെ അല്പമായ ജ്ഞാനം

ത്തിനു നിബിദ്ധാന്ധകാരമാകുന്ന അജ്ഞാനം നശിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നു.

29. കാല ത്രയേ യഥാ സർപ്പോ രജജാനാസ്തി തഥാ മയി അഹങ്കാരാദി ദേഹാന്തം ജഗന്നാസ്ത്യഹമദ്വയഃ

ത്രികാലങ്ങളിലും കയറിൽ സർപ്പമില്ലാത്തതുപോലെ അഹങ്കാരം മുതൽ മോഹപര്യന്തമുള്ള ജഗത്ത്. എന്റെ ഉള്ളിൽ ത്രികാലങ്ങളിലും ഇല്ല.

30. ചിദ്രുമതാനന മേ ജാഡ്യം സത്യത്യാനാ നൃതം മമ ആനന്ദത്യാനന മേ ദുഃഖമജ്ഞാനാദ് ഭാതി നിത്യവത്

ചിദ്രൂപത്വത്താൽ എനിക്ക് ജാഡ്യമില്ല. സത്യത്വത്താൽ അന്യതമില്ല. ആനന്ദത്വത്താൽ ദുഃഖമില്ല. അജ്ഞാനം കൊണ്ടാണ് മിഥ്യയാ ജഗത്ത് സത്യമായി തോന്നുന്നത്.

31. ആത്മപ്രബോധോപനിഷന്മുഹൂർത്ത മൂപാ സീത്യാ നസ പുനരാവർത്തതേ ന സ പുനരാ വർത്തതേ ഇത്യു പനിഷത്

ഈ ആത്മപ്രബോധോപനിഷത്ത് അല്പനേരമെങ്കിലും ഉപാസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ വീണ്ടും പ്രപഞ്ചത്തിൽ ജനിക്കാനിട വരുന്നില്ല. വീണ്ടും ജനിക്കാനിടവരുന്നില്ല.

ആത്മ പ്രബോധോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ആത്മബോധോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ് മേ മനസിപ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാവീർമ ഏധി വേദസ്യ മ ആണീസ്ഥഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീരതനേ നാഡീതേനാ ഹോരാത്രാത് സംദധാമി ഗൃതം വദിഷ്യാമി സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവതു തദ് വക്തരമവതു അവതുമാം അവതുവക്താരം അവതു വക്താരം ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമാകട്ടെ. സ്വയം പ്രകാശാത്മാവേ, എന്റെ മുമ്പിൽ അങ്ങ് പ്രത്യക്ഷനാകണേ വാങ് മനസ്സുകളെ, നിങ്ങൾ രണ്ടു പേരും എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിന് ആധാരമാകുന്നതാണ്. എന്റെ വേദാഭ്യാസത്തെ നശിപ്പിക്കരുതേ. ഞാൻ വേദാഭ്യാസത്താൽ തന്നെ രാവു പകലും മുഴുകിയിരിക്കുന്നവനാകുന്നു. ഞാൻ മാനസികമായും വാചികമായും സത്യം പറയുന്നു. എന്നെ രക്ഷിക്കണേ. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കണേ.

N

P

I

എന്നെ രക്ഷിക്കണേ. എന്നെ രക്ഷിക്കണേ വക്താവിനെ രക്ഷിക്കണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഓം പ്രത്യഗാനന്ദ ബ്രഹ്മ പുരുഷം പ്രണവ സ്വരൂപം അകാരേ ഉകാരോ മകാര ഇതി തൃഗുരം പ്രണവം തദേത ദോമിതി യമുക്ത്വാ മുച്യതേ യോഗീ ജന്മ സംസാരബന്ധനാത് ഓം നമോ നാരായണായേതി മന്ത്രോപാസുകോ വൈകുണ്ഠ ഭവനം ഗമിഷ്യതി

2. അഥ യദിദം ബ്രഹ്മപുരം പുണ്യരീകം തസ്മാത്ത ധീദാദമാത്രം ദീപവത് പ്രകാശം

3. ബ്രഹ്മണ്യോ ദേവകീ പുത്രോഃ |
ബ്രഹ്മണ്യോ മധു സുദനഃ |
ബ്രഹ്മണ്യഃ പുണ്യരീകാക്ഷോഃ |
ബ്രഹ്മണ്യോ വിഷ്ണു രച്യുതഃ

4. സർവഭൂതസ്ഥ മേകം നാരായണം കാരണ പുരുഷമകാരണം പരം ബ്രഹ്മ ഓം

5. ശോകമോഹവിനിർമുക്തം വിഷ്ണും ധ്യായൻ
ദൈതാ
ദൈതമഭയം ഭവതി മൃത്യോ സ മൃത്യു
മാപ്നോതി യ ഇഹ നാ നേവ പശ്യതി

6. ഗൃത് പത്മ മദ്ധ്യേ സർവം യ |
ത്തത് പ്രജ്ഞാനേ പ്രതിഷ്ഠിതം |
പ്രജ്ഞാ നേത്ര ലോകഃ |
പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠാ പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ |

7. സ ഏതേന പ്രാജ്ഞാനാത്മനാ അസ്മാല്ലോകാദു
ത്ക്രമ്യ അമുഷ്മിൻ സ്വർഗ്ഗലോക സർവാൻ കാമാൻ
ആപ്തോ അമൃതസമഭവദമൃതഃ സമഭവത്

8. യത്ര ജ്യോതിരജസ്രം |
യസ്മിൻ ലോക ഭൃദ്പിതം |
തസ്മിൻ മാ ദേഹീ സ്വ മാ |
നമൃതേ ലോകേ അക്ഷതേ |
അച്യുതേ ലോകേ അക്ഷതേ |
അമൃതത്വം ച ഗച്ഛന്ത്യോ നമഃ

ഓരോന്നിലും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വ്യാപിച്ചിട്ടുള്ളതും ആനന്ദരൂപവും ആണ് ബ്രഹ്മപുരുഷൻ. അകാരം ഉകാരം മകാരം-ഈ മൂന്ന് അക്ഷരത്തോടുകൂടിയ പ്രണവ സ്വരൂപമാണ് ബ്രഹ്മം. ഓം എന്നാണ് പ്രണവം അതു ജപിക്കുന്ന പക്ഷം യോഗി സാംസാരികബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്ന് മുക്തനായിത്തീരുന്നു. ശംഖ ചക്ര ഗദാധാരിയായ നാരായണൻ നമസ്കാരം. അങ്ങനെ ഓം നമോ നാരായണായ നമഃ എന്ന മന്ത്രത്താൽ ഉപാസിക്കുന്ന ആരാധകൻ വൈകുണ്ഠ ധാമത്തിലെത്തുന്നു.

ഈ ഹൃദയ കമലം ബ്രഹ്മപുരമാണ്. അത് മിനലുപോലെയും പ്രകാശമാനമാകുന്നു. ദേവകീ പുത്രൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാ

K

നികളുടെ ഹിതൈഷിയാണ് കമല നേത്രനായ വിഷ്ണു ബ്രഹ്മ ജ്ഞാനികളുടെ ഹിത ചിന്തകനാകുന്നു. അവിനാശം പരമാത്മാവുമായ അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണപ്രിയനാണ്. സകല ഭൂതങ്ങളിലും നിവസിക്കുന്ന ഏകമാത്രനായ നാരായണൻ തന്നെയാണ് കാരണപുരുഷൻ. അദ്ദേഹം അതോടൊപ്പം കാരണരഹിതനും പരബ്രഹ്മവുമാകുന്നു. അതു പോലെ ഓങ്കാര രൂപനും അങ്ങനെയുള്ള വിഷ്ണുവിനെ ധ്യാനിക്കുന്നവർ ശോകത്തിൽ നിന്നും മോഹത്തിൽ നിന്നും മോഹത്തിൽ നിന്നും മുക്തനായി ദുഃഖ രഹിതനാകുന്നു. ദൈതവും അദൈതം തന്നെ. അത് യഥാർത്ഥത്തിൽ ഉഭയ രൂപമാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിൽ ഭേദം കാണുന്നവൻ മരണത്തെ തുടർന്ന് മരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഹൃദയ കമലത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ യാതൊരു സർവസ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മം ഭവിക്കുന്നു. അത് തന്നെയാണ് പ്രജ്ഞാനത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിട്ടുള്ളത്. ലോകം പ്രാജ്ഞാനരൂപമായ നേത്രം ചേർന്നതാകുന്നു. പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠ നേടിയിരിക്കുന്നതാണ്. ബ്രഹ്മം പ്രജ്ഞാന സ്വരൂപമാണ്. യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനി ആ ഉത്കൃഷ്ട ജ്ഞാന യുക്തമായ ആത്മാവിന്റെ രൂപത്തിൽ ഈ ലോകത്തിൽ നിന്ന് ഉത്ക്രമിച്ച് ഉയർന്ന് സ്വർഗ്ഗലോകത്തിലുള്ള സകല കാമനകളെയും അതിക്രമിച്ച് അമരനായിത്തീരുന്നു. അവിടെ നിത്യജ്യോതിസ്സ് പ്രകാശിക്കുന്നു. അവിടെ എല്ലാവിധത്തിലുമുള്ള പുജ ലഭിക്കുന്നു. അങ്ങ് എനിക്ക് ഈ അമര ലോകത്തിൽ സ്ഥാനം നൽകിയാലും. ആ അവിനാശിയായ ലോകത്തിൽ ക്ഷരധർമ്മരഹിതമായ ലോകത്തിൽ ആ അക്ഷയ ലോകത്തിൽ അങ്ങനെയുള്ള ജ്ഞാനി ചെന്നെത്തുന്നു. പ്രഥമാധ്യായം സമാപിച്ചു.

ദിതീയാധ്യായം

1. പ്രഗളിതനിജമായോ *f*ഹം നിസ്തുല ദൃശി
രൂപവസ്തു മാത്രോ *f*ഹം
അസ്തമിതാഹന്തോഹം പ്രഗളിത ജഗദീശ
ജീവഭേദോ *f*ഹം
2. പ്രത്യഗഭിന്ന പരോ *f*ഹം വിധ്യാസ്താശേഷ വിധി
നിഷേധോ *f*ഹം
സമുദസ്താശ്രമികോഹം പ്രവിതത സുഖ
പൂർണ്ണ സംവിദേവാഹം
3. സാക്ഷ്യന പേക്ഷോ *f*ഹം നിജ |
മഹിമ്നിസംസ്ഥിതോഹമചലോഹം |
അജരോ *f*ഹമവ്യയോ ഹം |
പക്ഷമിപക്ഷാദി ഭേദവിധുരോഹം |
4. അവബോധൈകസോ *f*ഹം |
മോക്ഷനന്ദൈ ക സിന്ധുരേവാ *f*ഹം |
സുക്ഷ്മോ ഹമക്ഷരോഹം |
മിഗളിത ഗുണജാല കേവലാത്മഹം |
5. നിസ്ത്രൈഗുണ്യ പരോ *f*ഹം |
കുക്ഷിസ്ഥാനേക ലോകകലനോഹം |

N

P

I

K

കൂടസ്ഥ ചേതനോ ഫഹം |
നിഷ്ക്രിഷ ധാമാഹ മവ്രതർക്യോഹം |

1. എന്റെ മായാമോഹം ശമിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അതുല ദർശനസ്വരൂപ വസ്തു മാത്രമാണ്. എന്റെ അഹന്ത നശിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈശ്വരൻ ജീവലോകം തുടങ്ങിയ എന്റെ ഭേദ ബുദ്ധിയെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.
2. ഞാൻ പ്രത്യഗാത്മാവിൽ നിന്ന് അഭിന്നനായ പരമാത്മാവാണ് എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സകലവിധി നിഷേധങ്ങളും അസ്തമിച്ചു. ഞാൻ ആശ്രമ ധർമ്മങ്ങൾ വലിച്ചെറിഞ്ഞു. വിശാല സുഖമയനു ജ്ഞാന സ്വരൂപനുമാണ് ഞാൻ.
3. ഞാൻ സാക്ഷിയാണ് എനിക്ക് ഒന്നുമായും ബന്ധമില്ല. സ്വന്തം മഹിമയിൽ ഞാൻ കഴിയുന്നു. ഞാൻ അചലനും അജരനും അമരനും അവ്യയനുമാകുന്നു.
4. ഞാൻ അവബോധൈകരസനാണ്, മോക്ഷാനന്ദത്തിന്റെ സമുദ്രമാണ് ഞാൻ സൂക്ഷ്മമാണ്; അക്ഷരമാണ്. ഗുണങ്ങൾ കൈവിട്ട് കേവലാത്മാവാണ് ഞാൻ.
5. നിസ്ത്രൈഗുണ്യപദനാണ്, ഞാൻ കൂടസ്ഥ ചേതനാണ്. നിഷ്ക്രിയ ധാമാവും അപ്രതർക്യനുമാണ് ഞാൻ.
6. ഏകോഹമവികലോഹം |
നിർമ്മലനിർവാണമൂർത്തിരേവാഹം |
നിരവവോ ഫഹമേജോ ഫഹം |
കേവലം സന്മാത്രസാര ഭൂതോ ഹം |
7. നിരവധി നിജബോധോ ഫഹം |
ശൂഭതരഭാവോ ഫഹമപ്രഭേദ്യോ ഫഹം |
വിഭൂരഹമനവദ്യോ ഫഹം |
നിരവധി നിഃസ്സീമ തത്വ മാത്രോഹം |
8. വേദ്യോഹമാഗമാനൈത |
രാദായ്യോ ഫഹം സകലഭൂവനഹൃദ്യോ ഫഹം |
പരമാനന്ദ ധനോ ഫഹം |
പരമാനന്ദൈക ഭൂമരുപോ ഫഹം |
9. ശുദ്ധോ ഫഹമദയോ ഫഹം |
സന്തത ഭാവോ ഫഹമാദി ശൂന്യോഹം |
ശമിതാന്തഃ ത്രിതയോ ഫഹം |
ബുദ്ധോമുക്തോ ഹ മദ്ഭൂതാത്മാഹം |
10. ശുദ്ധോഹമാന്തരോഹം |
ശാശ്വതവിജ്ഞാന സമരസാത്മാഹം |
ശോധിത പരതത്വോ ഫഹം |
ബോധാനന്ദൈകമൂർത്തിരേവാഹം |
6. ഞാൻ ഏകനും, അവികലനും, നിർമ്മലനിർവാണമൂർത്തിയും, നിരവധനും, അജനും കേവല സന്മാത്രസാരഭൂതനുമാണ്.

7. ഞാൻ നിരവധി നിജബോധനും സത്യാമാത്ര സ്വരൂപനും വിഭൂവും അനവന്യനും സ്തവ മാത്രൈകനുമാകുന്നു.
8. ഞാൻ വേദവദ്യനും ആരാധ്യനും സകല ഭൂവന ഹൃദ്യനും പരമാനന്ദധനനും പരമാനന്ദസ്വരൂപനുമാണ്.
9. ഞാൻ ശുദ്ധനും അഭയന്ത ആദി ശൂന്യനും ശമിതാന്തഃ ക്രിയതനും ബുദ്ധനും മുക്തനും അത്ഭുതാത്മാവുമാകുന്നു.
10. ഞാൻ ശുദ്ധനും ആന്തരനും ശാശ്വതവിജ്ഞാന ധനനും പരതത്വം ശോധന ചെയ്തവനും ബോധാനന്ദ സ്വരൂപനുമാണ്.
11. വിവേക ബുദ്ധിയുക്തിബുദ്ധ്യ |
ജാനാമയാത്മാനമദവ്യയം |
തഥാപിബന്ധമോക്ഷാദി |
വ്യവഹാരഃപ്രതീയതേ |
12. നിവൃത്തോ ഫി പ്രപഞ്ചോമേ |
സത്യവദ് ഭാതി സർവദാ |
സർപ്പദൗ രജ്ജുസത്തേവ |
ബ്രഹ്മസത്തൈവ കേവലം |
13. പ്രപഞ്ചാധാര രൂപേണ |
വർത്തതേതോ ജഗന്നഹി |
യഥേക്ഷുരസസംവ്യപ്താ |
ശർക്കരാവർത്തതേ തഥാ |
14. അദയാബ്രഹ്മ രൂപേണ |
വ്യാപ്തോ ഫഹം വൈജഗത്രയം |
ബ്രഹ്മാദികീടപര്യന്താ പ്രാണിനോ മയികല്പിതാ
15. ബുദ്ബുദിവികാരാന്ത |
സ്തരംഗാ സാഗര യഥാ |
തരംഗസ്ഥം ദ്രവാ സിന്ധു |
നവാഞ്ചരതി യഥാതഥാ |
വിഷയാനന്ദ വാഞ്ചരാമേ |
വാഭൂദാനന്ദ രൂപതഃ |
11. ഞാൻ വിവക ബുദ്ധിയാൽ ആത്മാവിനെ അഭൈതമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നു.എന്നിട്ടു ബന്ധ മോക്ഷാദി വ്യവഹാരത്തിൽ പെടുന്നു.
12. എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്ന് പ്രപഞ്ചം ദൂരത്തിലാണ്. അങ്ങിനെ എപ്പോഴും അത് സത്യമെന്ന് തോന്നുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ സർപ്പാദികളിൽ കയറിന്റെ അസ്തിത്വമുള്ളതു പോലെയാണ് പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അസ്തിത്വം.
13. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ആധാരമായി വർത്തിക്കുന്നത്. ബ്രഹ്മസത്തയാണ് ജഗത്ത് യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇല്ല. കരിമ്പിൽ പഞ്ചസാര ഉടനീളം അവികൃത രൂപത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നതുപോലെ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അസ്തിത്വം നിലനിൽക്കുന്നു.

N

P

I

K

14. സമുദ്രത്തിൽ പതയും നൂരയും തൊട്ട് തരംഗങ്ങൾ വരെയു
ള്ളവ കല്പിതമാണെന്നതു പോലെ എന്റെ ഉള്ളിൽ ബ്രഹ്മം
തൊട്ട് കീടങ്ങൾ വരെയുള്ളവ കല്പിതമാത്രമാകുന്നു.

15. തിരമാലകൾ തുള്ളുന്ന ജലത്തിന്റെ താല്പര്യം സമു
ദ്രം പരിഗണിക്കാത്തതു പോലെ കേവലം ആനന്ദസ്വരൂപനാ
കയാൽ എനിക്ക് വിഷയങ്ങളുടെ ആനന്ദത്തിന്റെ ഇച്ഛയില്ല.

16. ദാരിദ്ര്യശായമാ നാസ്തി |
സമ്പന്നസ്യ യഥാ മമ |
ബഹാനന്ദേ നിമഹ്യഗന്ധ്യ |
വിഷയാശാ ന തദ് ഭവേദ് |

17. വിഷം ദൃഷ്ട്വാ fമൃതം ദൃഷ്ട്വാ |
വിഷം ത്യജതിബുദ്ധിമാൻ |
ആത്മാനമപി ദൃഷ്ട്വാഹ |
മനാത്മാനം ത്യജാമ്യഹം |

18. ഘടനാവഭാസകോ fഭാനു |
ഘടനാശേ ന നശ്യതി |
ദേഹാ വദാസകഃ സാക്ഷീ |
ദേഹനാശേ ന നശ്യതി |

19. നമേ ബന്ധോ ന മേ മുക്തിർ |
ന മേ ശാസ്ത്രം ന മേ ഗുരുഃ |
മായാമാത്രവികാസത്യാ |
ന്ധായാ തീതോഹഹമദയാഃ |

20. പ്രാണാശ്ചലന്തുതദ്ധമൈ |
കാമൈർ വാ ഹന്യതാം മനഃ |
അനന്ദ ബദ്ധിപുർണ്ണസ്യ |
മമ ദുഃഖം കഥം ഭവേത് |

സമ്പന്നന് ദാരിദ്ര്യ ദുഃഖത്തിനിടയില്ലാത്തതു പോലെ
ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ മഗ്നനായ എനിക്ക് വിഷയാഭിലാഷത്തിൽ
കൊതിയുണ്ടാവാനിടയില്ല.

17. ബുദ്ധിമാനായ വ്യക്തി വിഷത്തെയും അമൃതത്തെയും
കാണുമ്പോൾ വിഷം കൈവെടിഞ്ഞ് അമൃതം സ്വീകരിക്കുന്ന
തുപോലെ ഞാനും ആത്മാവിനെ കണ്ടിട്ട് അനാത്മാവിനെ
കൈവെടിയുകയാണ്.

18. കൂടം ഇരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്ന സൂര്യൻ
ആ കൂടം പൊട്ടിപ്പോയെന്ന് വെച്ച് നശിക്കാത്തതുപോലെ
ശരീരത്തിന്റെ സാക്ഷിയായ ആത്മാവിന് ശരീരം നശിച്ചു
വെന്ന് നാശം ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

19. എനിക്ക് ബന്ധമില്ല, എനിക്ക് മോക്ഷമില്ല, എനിക്ക്
ശാസ്ത്രമില്ല, എനിക്ക് ഗുരുവില്ല കാരണം ഇതെല്ലാം
മായയുടെ വികാസം മാത്രമാണ് ഞാൻ മായയ്ക്കപ്പുറത്ത്
അഭൈതസ്വരൂപമാകുന്നു.

20. പ്രാണൻ പോകുന്നെങ്കിൽ പൊയ്ക്കൊള്ളട്ടെ, മനസ്സ്

അതിന്റെ ധർമ്മങ്ങളോടും കാമനകോടും കൂടി അത്
നശിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ആനന്ദജ്ഞാനപർണ്ണനാകയാൽ എനിക്ക്
എങ്ങനെ ദുഃഖമുണ്ടാകാനാണ്?

21. ആത്മാനമഞ്ജസാവേദ്മി |
കാപ്യജ്ഞാനം പലായിതം |
കർത്തൃത്വമദ്യമേ നഷ്ടം |
കർത്തവ്യം വാപി ന ക്ഷയിത് |

22. ബ്രാഹ്മണ്യം കുല ഗോത്രേച |
നാമ സൗന്ദര്യജാതയഃ |
സ്ഥൂലാത് ഭിന്നസ്യ മേ നഹി |

23. ക്ഷുത് പിപാസാസ്യബാധിത്യ |
കാമ ക്രോധാദയോ ഖിലാ |
ലിംഗദേഹഗതാ ഏതേ |
ഹ്യ ലിംഗസ്യ ന സന്തിഹി |

24. ജഡത്വപ്രിയ മോദത്വ |
ധർമ്മാഃ കാരണ ദേഹഗാ ന സന്തി മമ നിത്യസ്യ
നിർവികാര സ്വരൂപിണഃ |

25. ഉലൂകസ്യ യഥാഭാനു |
രന്ധകാരഃ പ്രതീയതേ |
സ്വപ്രകാശേ പരനന്ദേ |
തമോ മുഹൂസ്യജായതേ |

21. ആത്മാവിനെ പ്രയാസം കൂടാതെ ഞൻ അറിയുന്നു.
എന്റെ അജ്ഞാനം എവിടെ പോയൊളിച്ചോ? ഇനി എനിക്ക്
ഒന്നും ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടില്ല.

22. ബ്രാഹ്മണത്വം, കുലം, ഗോത്രം, നാമം, സൗന്ദര്യം, ജാതി,
ഇതിന്റേയെല്ലാം അസ്തിത്വം സ്ഥൂല ദേഹത്തിലാണ്. ഞാൻ
സ്ഥൂല രൂപത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നനാണ്. അതിനാൽ എനിക്ക്
അവയോടൊന്നുമായി ബന്ധമില്ല.

23. വിശപ്പ്, ദാഹം, അന്ധത്വം, ബധിരത്വം, കാമം, ക്രോധം,
തുടങ്ങിയ സമസ്ത ധർമ്മങ്ങളിലും ലിംഗ ദേഹത്തിലാണ്.
ഞാൻ ലിംഗ ദേഹ രഹിതനാകുന്നു. എനിൽ അവയൊന്നും
തന്നെയില്ല.

24. ജഡത, പ്രിയത, ആനന്ദിക്കൽ തുടങ്ങിയവ കാരണ
ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മങ്ങളാണ്. ഞാൻ നിത്യവും നിർവികാര
സ്വരൂപനാകുന്നു. അതിനാൽ ഈ ധർമ്മങ്ങൾ എന്റേതല്ല.

25. മുങ്ങിയ്ക്ക് സൂര്യൻ അന്ധകാരമയമായി കാണപ്പെടുന്നതു
പോലെ അജ്ഞാനികൾക്ക് ശാശ്വതമായ പരമാനന്ദത്തിലും
അജ്ഞാനം മാത്രമേ കാണാൻ കഴിയുന്നുള്ളൂ.

26. ചതുർദ്ദൃഷ്ടി നിരോധാദ്രം |
സൂര്യോ നാസ്തീതി മന്യതേ |
തഥാ ജ്ഞാനവ്യതോ ദേഹീ |
ബ്രാഹ്മവനാസ്തീതി മന്യതേ |

N

P

I

K

- 27. യഥാമൃതം വിഷാദ് ഭിന്നം |
വിഷദോഷൈർന ലിപ്യതേ |
ന സ്പൃശാമി ജഡാത് ഭിന്നോ |
ജഡദോഷാൻ പ്രകാശത |
- 28. സ്വല്പാപി ദീപ കണികാ |
ബഹുലം നാശയേത്തമഃ |
സ്വല്പോപി fബോധോ |
നിബിഡം ബഹുളം നാശയേത്തമഃ |
- 29. കാലത്രയേ യഥാ സർപ്പോ |
രജ്ജന നാസ്തി തഥാ മയി |
അഹങ്കാരാദിദേഹാന്തം |
ജഗന്നാസ്ത്യഹ മദ്വയഃ |
- 30. ചിദ്രൂപത്വാനമേ ജാഡ്യം |
സത്യത്വാനാനൃതം മമ |
ആനന്ദത്വാന മേ ദുഃഖ |
മജ്ഞാനാത് ഭാതി സത്യവത് |
- 31. ആത്മപ്രബോധോപനിഷത് |
മുഹൂർത്ത മുപാസിതാ ന സ |
പുനരാവർത്തതേ ന സ |
പുനരാവർത്തതേ ഇത്യുപനിഷത് |
- 26. മേഘങ്ങൾ കാരണം നാലുവശത്തും ദൃഷ്ടി തടയപ്പെട്ട

- തിനാൽ സൂര്യൻ ഇല്ല എന്ന് ജനങ്ങൾ തെറ്റിദ്ധരിക്കുന്നത് പോലെ അജ്ഞാനത്താൽ വലയം ചെയ്യപ്പെട്ട ജീവി ബ്രഹ്മ ഇല്ലെന്ന് ചിന്തിക്കുന്നു.
- 27. അമൃതം വിഷത്തിൽ നിന്ന് ഭിന്നമാകയാൽ വിഷയത്തിന്റെ ദോഷത്താൽ അത് മലിനമാകാത്തതു പോലെ ഞാൻ ജഡത്തിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തനാണ്. അതിനാൽ ജഡത്വത്തിന്റെ ദോഷം എന്നെ സ്പർശിക്കുകയില്ല.
- 28. വിളക്കിന്റെ ചെറിയ പ്രഭ തന്നെയും അന്ധകാരത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ ചെറിയ ജ്ഞാനം തന്നെയും ഗാഢാന്ധകാര രൂപമായ അജ്ഞാനത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നു.
- 29. കയറിൽ വർത്തമാനകാലത്തിലായാലും ഭൂതനകാലത്തിലായാലും ഭാവിയ്യിലായാലും സർപ്പമില്ല, അതുപോലെ തന്നെ അന്ധകാരം തൊട്ട് ദേഹം വരെ സംസാരം മൂന്നു കാലത്തിലും എന്നിലില്ല. ഞാൻ കേവലം അദ്വൈതം മാത്രമാകുന്നു.
- 30. ഞാൻ ചൈതന്യ സ്വരൂപനാണ്. അതിനാൽ എന്നിൽ ജഡതയില്ല. ഞാൻ സത്യസ്വരൂപനാണ്. അതിനാൽ എന്നിൽ അസത്യമില്ല. ഞാൻ ആനന്ദ രൂപനാണ്. അതിനാൽ എനിക്ക് ദുഃഖമില്ല. ഇതൊക്കെ അജ്ഞാനത്താലുള്ള തോന്നലാണ്.
- 31. ഈ ആത്മ പ്രബോധ ഉപനിഷത്ത് രണ്ടു നാഴികയെങ്കിലും അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യന് രണ്ടാമത ഭൂമിയിൽ പിറക്കേണ്ടിവരുകയില്ല എന്നുള്ളത് അറിയേണ്ട രഹസ്യമാണ്.

ആത്മബോധോപനിഷത് സമാപിച്ചു.

ആരുണീകോപനിഷത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യയന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം മാമാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോ ദ നിരാകരണമസ്തു നിരാകരണം മേസ്തു തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മമേ, എന്റെ സകല അംഗങ്ങളും വാക്ക് പ്രാണൻ നേത്രം ശ്രോത്രം എന്നിവയും ശക്തിയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പരി

പുഷ്ടമാകണേ. ഞാൻ നിരാകരിക്കാനിടവരാതിരിക്കണേ. ബ്രഹ്മം എന്നെ പരത്യജിക്കാതിരിക്കട്ടെ. എനിക്കും പരബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അഭേദമായ ബന്ധം ഉണ്ടാകണേ. ബ്രഹ്മനിരതനായ എന്നിൽ ഉപനിഷദുക്തങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ സ്ഥിതി ചെയ്യണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

- 1. ഓം ആരുണീഃ പ്രജാപതേർ ലോകം ജഗാമ തം ഗത്യാവാച കേന ഭഗവൻ കർമ്മണായശേഷതോ വിസൃജാനീതി തം ഹോവാചപ്രജാപതി സ്തപപു ത്രാൻ ദ്രാത്യൻ ബന്ധാദീൻ ശിഖാം യാജ്ഞോപവീതം ചയാഗം ച സൂത്രം ച സ്വാധ്യായം ച ദൂർലോകഭു

N

P

I

K

വർ ലോക സ്വർ ലോകമഹർലോക ജനലോക തപോ ലോക സത്യലോകം ചാതല പാതാള വിതല സ്യതല രസാതല തലാതല മഹാതല ബ്രഹ്മാണ്ഡം ച വിസർജയേ ദണ്ഡമാച്ഛാദനം ചൈവ കൗപീനം ച പരി ഗ്രഹേത് ശേഷം വിസൃജേദിതി

അരുണ പുത്രനായ ആരുണി ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ട് പറഞ്ഞു. ഞാൻ എങ്ങനെയാണ് സർവകർമ്മങ്ങളും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടത്? അക്കാര്യം എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരണം. ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു. ആദ്യമായി പുത്രന്മാരെയും ബന്ധുക്കളെയും മറ്റും ഉപേക്ഷിക്കണം. അതിനുശേഷം ശിവയജ്ഞോപവീതം യോഗം സൂത്രം സ്വാധ്യായം ഇവ കൈവെടിയണം. പിന്നെ ഭൂലോകം, ഭൂവർലോകം, സത്യലോകം, മഹർലോകം, ജനലോകം, തപോലോകം, സത്യലോകം, അതലം, പാതാളം, വിതലം, സ്യതലം, രസാതല തലാതലം മഹാതലം എന്നുപി പതിന്നാലുലോകത്തോടു കൂടിയ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ ഉപേക്ഷിക്കണം. അതായത് അവയിൽ ഒന്നിനെപ്പറ്റിയും ആഗ്രഹം തോന്നരുത്. ദണ്ഡം കൗപീനം ശരീരം മരക്കുവാൻ അത്യാവശ്യം വേണ്ട വസ്ത്രം എന്നിവമാത്രവും കൈവശവും ഉണ്ടായിരിക്കാവൂ. മറ്റു സകലതും കൈവെടിയണം.

2. ഗൃഹസ്ഥോ ബ്രഹ്മചാരി വാനപ്രസ്ഥോ വാ ലൗകികാഗ്നിനുദരാഗൗ സമാരാപോയേത് ഗായത്രിം സ സ്വവാചാഗൗ സമാരോപയേ ദുപവീതം ഭൂമാവപ്സുവാ വിസൃജേത് കുടീചരോ ബ്രഹ്മചാരി കുടുംബം വിസൃജേത് പാത്രം വിസൃജേത് പവിത്രം വിസൃജേത് ദണ്ഡാംശ്ച ലൗ കികാഗ്നിംശ്ച വിസൃജേദിതി ഹോവാച അത ഊർധ്വഗമനം വിസൃജേത്തിസന്ധ്യാദയ സ്നാന മാചരേത് സന്ധി സമാധാവാതമ ന്യാചരേത് സർവേഷു വേദേഷു ആരണ്യ കമാവർത്തയേദുപനിഷദ മാവർത്തയേദുപനിഷദമാവർത്തയേദിതി.

ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയോ ബ്രഹ്മചാരിയോ വാനപ്രസ്ഥനോ ആയാലും തങ്ങളുടെ യജ്ഞോപവീതത്തെ ഭൂമിയിലോ ജലത്തിലോ ഉപേക്ഷിക്കണം. ലൗകികാഗ്നികളെ ജരാഗ്നിയിൽ ലയിപ്പിച്ച് തന്റെ വാക്കാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ഗായത്രി ചേർക്കണം. ആശ്രമവാസിയായ ബ്രഹ്മചാരി കുടുംബത്തെ പാത്രത്തോടൊത്ത് ഉപേക്ഷിക്കണം. പവിത്രം കളഞ്ഞ് ദണ്ഡവും ലൗകികാഗ്നിയും കൈവിടണം പിന്നെ മന്ത്രഹീനനെന്നോണം ഇരുന്ന് ഊർധ്വലോകപ്രാപ്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള ചിന്തയും കൈവെടിയണം. ത്രിസന്ധ്യകളിലും സ്നാനം ചെയ്യുകയും സന്ധ്യകളിൽ സമാധിസ്ഥാനാവുകയും വേണം. എല്ലാ വേദങ്ങളും ഉപനിഷത്തുകളും അധ്യയനം ചെയ്യണം.

3. ഖലഹം ബ്രഹ്മസൂത്രം സൂചനാത് സൂത്രം ബ്രഹ്മസൂത്രമഹമേവ വിദാം സ്ത്രീവൃത് സൂത്രം ത്യജേദി ദാന്യ ഏവം വേദ സത്യസ്തം മയാ സംന്യസ്തം മയാ സംന്യസ്തം മയേതി f ത്രി കൃതാഭയം സർവഭൂതേഭ്യോ മത്തഃ സർവം പ്രവർത്തതേ സഖാ മാഗോ പായനജഃ സഖായോ f സീന്ദ്രസ്യ വദ്യോ f സിവാർത്രഹ്ലന്തം ശർമ്മ മേ ഭവയത് പാപം തന്നിവാദയേതി അനേന മന്ത്രേണകൃതം വൈണവം ദണ്ഡം

കൗപീനം പരിഗ്രഹേ ഔഷധ വദശനമാചരേദൗഷ ദവ ദർശനമാചരേത് ബ്രഹ്മചര്യമഹിംസാ ചാപരി ഗ്രഹം ച സത്യം ച യത്നേന ഹേ രക്ഷതോ ഹേ രക്ഷതോ ഹേ രക്ഷത ഇതി.

പിന്നെ ബ്രഹ്മസൂത്രം ഞാൻ തന്നെയാണ് എന്ന നിശ്ചയദാർഢ്യത്തോടെ യജ്ഞോപവീതം ഉപേക്ഷിക്കണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്ത് ഞാൻ സന്യാസം സ്വീകരിച്ചു. ഞാൻ സന്യാസം സ്വീകരിച്ചു. ഞാൻ സന്യാസം സ്വീകരിച്ചു. എന്ന് മൂന്നു തവണ പറയണം. അഭയം സർവഭൂതേഭ്യോഃ എന്ന മന്ത്രത്താൽ അഭിമന്ത്രിതമായ മുളവടിയും കൗപീനവും സ്വീകരിക്കണം. ഔഷധം എന്ന പോലെ കിട്ടുന്നതമാത്രം ഭക്ഷിച്ച് സംതൃപ്തനാകണം. ഹേ ആരുണീ സന്യാസി ആയതിനുശേഷം ബ്രഹ്മചര്യം അഹിംസ അപരിഗൃഹം സത്യം എന്നിവ പരിപാലിക്കണം. പ്രയാസപ്പെട്ടും അവ പുലർത്തണം.

4. അഥാത പരമഹംസപരിവ്രാജകാനാമാസനശയനാദികം ഭൂമൗ ബ്രഹ്മചാരിണാം മൂത്പാത്രം വാ f ലാബുപാത്രം ദാരുപാത്രം വാ കാമക്രോധ ഹർഷരോഷലോഭമോഹ ദംദം ദർപ്പാസൂയാ മമത്യാഹം കാരാദീനപിത്യജേത് വർഷാസു ധ്രുവശീലോ f ഷ്ടൗ മാസാനേകാകീ യതിശ്ചതേത് ദ്യാവേവ വാ ചരേത് ദ്യാ വേവവാചരേദിതി.

പരമഹംസപരിവ്രാജകനായിത്തീർന്നതിനു ശേഷം കിടക്കുന്നതും ഇരിക്കുന്നതും നിലത്തായിരിക്കണം. ബ്രഹ്മചര്യം പാലിക്കണം. മൺപാത്രമോ ചുരക്കാത്തോടോ മരപ്പാത്രമോ സൂക്ഷിക്കാം. കാമം ക്രോധം രോഷം ലോഭം മോഹം ദംദം ദർപ്പം പരനിന്ദ ഇച്ഛമമത അഹങ്കാരം ഹർഷം എന്നിവ പൂർണ്ണമായും പരിത്യജിക്കണം. വർഷകാലത്ത് ഒരിടത്തു തന്നെ താമസിക്കാം. സഞ്ചരിക്കേണ്ട. എട്ടുമാസം ഏകാകിയായോ ഒരാളുടെ സഹായത്തോടുകൂടിയോ സഞ്ചരിക്കുക.

5. ഖലു വേദാർത്ഥം യോ വിദാൻ സോപാനയനാദുർധമേതാനി പ്രാഗ്യാത്യജേത് പിതരം പുത്രമസ്തുപവീതം കർമ്മ കളത്രം ചാന്യദവീഹ യതയോ ഭിക്ഷാർത്ഥം ഗ്രാമം പ്രവിശതി പാണിപാത്രമുദരപാത്രം വാ ഓം ഹി ഓം ഹി ത്യേതദുപനിഷദം വിന്യസേത് ഖലേതദുപനിഷദം വിദാൻ യ ഏവം വേദതദിഷ അണോ പരമംപദംസദാ പശ്യന്തി സൂരയഃ ദിദീപചക്ഷുരാതതം തദി പ്രാസോ വിപത്യവോ ജാഗുവാംസസമിന്ധതേ വിഷ്ണോർര്യത് പരമം പദമിതി ഏവം നിർവാണനുശാസനം വേദാനുശാസനം വേദാനുശാസനമിതി.

ഈ വിധം അറിയുന്നവൻ ഉപനയനസംസ്കാരത്തിനു മുമ്പോ പിമ്പോ മാതാപിതാക്കളെയും പുത്രകളത്രാദികളെയും ഉപവീതം അഗ്നി എന്നിവയെയും സകലകർമ്മങ്ങളെയും പരിത്യജിക്കണം. കൈകൾ ഭിക്ഷാ പാത്രമാക്കി ഭക്ഷിക്കൂ. ഗ്രാമത്തിൽ പോയി ഓം ഹി ഓം ഹി ഓം ഹി എന്ന് മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഉച്ചരിക്കണം. ഈ ഉപനിഷത്ത് അറിഞ്ഞ് കൊണ്ട് അതിൽ ആസ്ഥയുള്ള വ്യക്തി ജ്ഞാനിയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. പ്ലാഗ്

N

P

I

K

കുവളം എന്നിവയുടെ ദർശനം തോല് മേഖല പൂണൂൽ എന്നി വയെയും ഉപേക്ഷിച്ച് അതിനെപ്പറ്റി പൂർണ്ണമായ അന്വേഷണം നടത്തുന്നതാണ് ഉത്തമൻ. ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ പരമധാമം ആകാശത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സൂര്യനെപ്പോലെ ചിന്തയന്റെ പ്രകാശത്താൽ പരമവ്യോമത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന അന്വേഷണയോഗ്യമായ ഉപാസകൻ സദാ ആ പരമധാമത്തെ ദർശിക്കുന്നു. കാമനാഹിതരായ ഉപാസകന്മാർ സാധനയിൽ തന്നെ മുഴു

കിയതിനുശേഷം അവിടെ എത്തിച്ചേരുന്നു. അവർ അവിടെ കൂടുതൽ തേജോമയമാകുന്നു. കാമനാഹിതരായ ഉപാസകന്മാർക്കു മാത്രമേ ആ പരമധാമം ലഭിക്കുകയുള്ളൂ. ഇതറിയുന്നവൻ മുനിൽ സൂചിപ്പിച്ച ഫലം അനുഭവിക്കുന്നു. ഇതാണ് വേദാന്തശാസനം.

ആരുണികോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ഔദ്യോഗിക സരസ്വതൃപന്ദ്യത്വം

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ് മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാ വീർമേ ഏധി വേദസ്യ മ ആണിസ്ഥ സംദയാമ്യുതം വദിഷ്യാമി സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവതു തദക്താരവതു അവതുമാമ വതുവക്താരമവതു വക്താരം ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

(ഓം എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. ഹേ സ്വയം പ്രകാശമാവാൻ അങ്ങൻ എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷമാകട്ടെ. വാങ്മനസ്സുകളെ, നിങ്ങൾ എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ വേദാധ്യയനത്തെ നശിപ്പിക്കരുതേ. ഈ വേദാധ്യയനത്തിൽ തന്നെയാണ് ഞാൻ രാവു പകലും ചിലവഴിക്കുന്നത് ഞാൻ മാനസികമായും വാചികമായും സത്യം പറയും. എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഹരി ഓം. ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ഋഷികൾ ഭഗവാൻ ആശോലായനെ വിധിപൂർവ്വം പൂജിച്ച് ചോദിച്ചു: “ഭഗവാനേ, യാതൊന്നു കൊണ്ട് ‘തത്’ എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥഭൂതമായ പരമാത്മാവിന്റെ ബോധം ഉണ്ടാകും? ആ ജ്ഞാനം ഏതു ഉപായത്താൽ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും? ഏതു ദേവതയെ ഉപാസിച്ചു അങ്ങയ്ക്ക് തത്വജ്ഞാനമുണ്ടായി? കാര്യം എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരേണം.” ഭഗവാൻ ആശോലായനെ പറഞ്ഞു: “മുനിവരന്മാരെ, ബീജമന്ത്രം ചേർത്ത് പത്ത് ജ്യോതിഷങ്ങളോടുകൂടി സരസ്വതീ ദശയോ കീ മഹാമന്ത്രത്താൽ സ്തുതിയും ജപവും നടത്തിയിട്ടാണ് എനിക്ക് പരാസിദ്ധി ലഭിച്ചത്.” ഋഷികൾ ചോദിച്ചു. “ഉത്തമവ്രതധാരിയായ മൂന്നു, എന്തുവ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചാണ്, ഏതു പ്രകാരത്തിലുള്ള

ധ്യാനത്താലാണ് അങ്ങയ്ക്ക് സാരസ്വതമന്ത്രം ലഭിച്ചത്? എന്തു ചെയ്താൽ ഭഗവതി മഹാ സരസ്വതി പ്രസന്നയാകും? ആ ഉപായം എന്തോട് പറഞ്ഞുതരേണം” അപ്പോൾ ആശോലായന മുനി പറഞ്ഞു.

അസ്യ ശ്രീസരസ്വതീ ദശശ്ലോകീമഹാമന്ത്രസ്യ അഹമാശ്വ ലായന ഋഷിഃ അനുഷ്ടുപ് ചരന്ദഃ ശ്രീവാഗീശ്വരീ ദേവതാ ദേവീതി കീലകം വിനിയോഗസ്തത് പ്രീത്യർത്ഥേ ശ്രദ്ധാ മേധാ പ്രജ്ഞാ ധാരണം വാഗ്ദേവത, മഹാ സരസ്വതീ മേധാ പ്രജ്ഞാ ധാരണം വാഗ്ദേവത, മഹാ സരസ്വതീന്യേതൈരംഗന്യാസഃ

(ഈ സരസ്വതീ ദശശ്ലോകീ മഹാ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ആശോലായനനായ ഞാൻ തന്നെ. ചരന്ദസ്സ് അനുഷ്ടുപ്. ശ്രീവാഗീശ്വരീ ദേവത. “യദാഗ്” എന്നത് ബീജം “ദേവീം വാചം” എന്നത് ശക്തി. “പ്രണോ ദേവി എന്നത് കീലകം. പാഗീശ്വരീ ദേവതയെ പ്രീതിപ്പെടുത്തുന്നതിന് വിനിയോഗം. ശ്രദ്ധ, മേധ, പ്രജ്ഞ, ധാരണ, വാഗ്ദേവത, മഹാസരസ്വതി-ഈ നമോ മന്ത്രങ്ങളാൽ അംഗന്യാസം ചെയ്യണം. എങ്ങനെയെന്നാൽ

ഓം ശ്രദ്ധാഭയൈ നമോ ഹൃദയായ നമഃ ഓം മേധാഭയൈ നമഃ ശിരസേ സ്വാഹാ ഓം പ്രജ്ഞാഭയൈ നമഃ ശിഖാഭയൈ വഷ്ട് ഓം ധാരണാഭയൈ നമഃ കവചാഭയൈ ഹും ഓം വാഗ്ദേവതാഭയൈ നമോ നേത്രത്രയായ വൗഷ്ട് ഓം മഹാസരസ്വതൈ നമഃ അത്രായഹ്വദ്.

ധ്യാനം

നീഹാരഹാരഘനസാരസ്യധാകരാഭാഠ കല്യാണദാം കനകചമ്പക ഭാവദൃഷാഠ

N

P

ഉത്തുംഗപീഠ കുചകുംഭ മനോഹരാംഗീം
വാണീം നമാമി മനസാ വചസാ വിഭുതൈ.

(ഹിമം മുക്താ ഹാരം കർപ്പൂരം അതുപോലെ ചന്ദ്രന്റെ ആഭയ്ക്കൊത്ത ശുഭ്രകാന്തി ഇവ ചേർന്ന വജ്രം കല്യാണദാ യിനിയും സുവർണ്ണ സദ്യശ്യവും, വീതവുമായ ചെമ്പക പുഷ്പങ്ങളുടെ മാലായൽ ശോഭിതയും ഉയർന്ന കുചകുംഭങ്ങളാൽ മനോഹരമായ അംഗം ചേർന്നവളുമായ സരസ്വതീ ദേവിയെ ഞാൻ വിഭുതിക്കായി മനസ്സുകൊണ്ടും വചസ്സുകൊണ്ടും നമസ്കരിക്കുന്നു.)

1. ഓം പ്രണോ ദേവി- ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഭരദാജൻ; ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രി, ദേവത സരസ്വതി. ഓം നമഃ ഇത് ബീജം ശക്തി കീലകം ഇവ മൂന്നും ഇഷ്ടസിദ്ധിക്കാണ് ഇതിന്റെ വിനിയോഗം മന്ത്രത്താൽ അംഗന്യാസം ചെയ്യുക. യഥാർത്ഥത്തിൽ വേദാന്ത ശാസ്ത്രത്തിന്റെ അർത്ഥസൂത്രവായ ബ്രഹ്മതത്വം തന്നെ സാരപമായിട്ടുള്ളവളും പലപ്രകാരത്തിലുമുള്ള നാമരൂപങ്ങളാൽ പ്രശസ്തയുമായ സരസ്വതീ ദേവി എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

ഓം പ്രണോ ദേവീ സരസ്വതീ വാജേദിർവാജിനി വതീ ധീനാമവിത്രവതു

(ഓം. ദാനത്താൽ ശോഭവഹിക്കുന്നവളും അന്നത്താൽ സമ്പന്നയും സ്തുതിക്കുന്ന ഉപാസകന്മാരെ രക്ഷിക്കുന്നവളുമായ സരസ്വതീദേവി ഞങ്ങളെ അന്നത്താൽ സുരക്ഷിതരാക്കണേ. (ഞങ്ങൾക്ക് സമൃദ്ധിയായി അന്നം തരുമാറാകണേ.)

2. “ആ നോ ദിവ.....” ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി അത്രീയാണ്; ചന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുവ്; ദേവതസരസ്വതീ: ഹ്രീ എന്ന് ബീജം ശക്തി കീലകം അഭിഷ്ടപ്രയോജനത്തിന്റെ സിദ്ധിയാണ് വിനിയോഗം. ഈ മന്ത്രം കൊണ്ട് അംഗന്യാസം ചെയ്യണം.

2. ഹ്രീം ആ നോ ദിവോ ഹ ബൃഹത. പർവതാദാ സരസ്വതീ യജതാ ഗന്തു യജ്ഞം ഹവം ദേവീ ജുജുഷാണാ ഘൃതാചീ ശശ്യാം നോ പാചമുശതീ ശൃണോതു

ഹ്രീം- ഞങ്ങളാൽ യഷ്ടവ്യയായ സരസ്വതീ ദേവി പ്രകാശമയമായ ദ്രുലോകത്തിൽ നിന്ന് താഴെയെത്തി. മഹത്തും പർവതാകാരവുമായ മേഘങ്ങൾക്കിടയ്ക്കു നിന്ന് ഞങ്ങളുടെ യജ്ഞത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ യജ്ഞത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ സ്തുതിയാൽ പ്രസന്നയായി ആ ദേവി സോച്ഛാപൂർവം ഞങ്ങളുടെ സമ്പൂർണ്ണസുഖകരമായ സ്തോത്രങ്ങൾ കേൾക്കുമാറാകട്ടെ.

3. പാവകാ “നഃ-” ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷിമധുച്ശന്ദസ്സാണ്, ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രി; ദേവത സരസ്വതീ; ശ്രീ എന്നത് ബീജവും ശക്തിയും കീലകവും, ഇഷ്ടാർത്ഥ സിദ്ധിക്കാണ് ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ വിനിയോഗം. മന്ത്രത്താൽ അംഗന്യാസം ചെയ്യുക.

യാതൊരാൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ വർണ്ണം പദം വാക്യം അവയുടെ അർത്ഥം ഇവയുടെ രൂപത്തിൽ സർവത്ര വ്യാപ്തയാണ്, യാതൊരു ദേവി അദ്യന്തരഹിതയാണ്, അനന്തരൂപവതിയാണ്, ആ സരസ്വതീദേവീ ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

ശ്രീം പാവകാ നഃ സരസ്വതീ വാജേദിർവാ ജിനീവതിഃ യജ്ഞം വഷ്ടു ധിയാ വസു

യാതൊരുവൾ സർവരെയും പരിശുദ്ധരാക്കുന്നവളും അന്നത്താൽ സമ്പന്നയും കർമ്മത്തിൽ പ്രാപിച്ച ധനത്തിന്റെ ഉപലബ്ധിക്ക് കാരണമാകുന്നു. ആ സരസ്വതീദേവി ഞങ്ങളുടെ യജ്ഞത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളാൻ താല്പര്യം കാണിക്കുമാറാകട്ടെ.

4. ‘ചേദയിത്രീ-’ ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി മധുച്ശന്ദസ് ആണ് ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രി. ദേവത സരസ്വതി

‘ശ്ലാം’ എന്നുള്ളത് ബീജവും കീലകവുമാകുന്നു. അഭിഷ്ടാർത്ഥസിദ്ധിക്ക് വിനിയോഗമന്ത്രത്താൽ അംഗന്യാസം ചെയ്യുക.

യാതൊരുവൾ അധ്യാത്മഅധിദേവ രൂപയാണ്, ദേവന്മാരുടെ ഈശ്വരിയാണ്, ഞങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ മധുമവാണിയുടെ രൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നവളാണ് ആ സരസ്വതീ ദേവി എന്നെ രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

4. ക്ലും ചോദയിത്രീ സുന്യതാനാം ചേതനീ സുമതീനാം യജ്ഞം ദധേ സരസ്വതീ

ക്ലും- യാതൊരുവൾ പ്രിയവും സത്യവുമായ പറയുന്നതിൽ പ്രേരണനൽകുന്നവളും ഉത്തമ ബുദ്ധിചേർന്നവരും ക്രിയാ പരായണരുമായ പുരുഷന്മാർക്ക് കർത്തവ്യം ബോധപ്പെടുത്തുന്നവളാണ്. അങ്ങനെയുള്ള സരസ്വതീ ദേവി ഈ യജ്ഞത്തെ ധാരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

5. “മഹോ അർണഃ-” ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ചന്ദസ്സ് ആണ് ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രി; ദേവത സരസ്വതിയും “സൗ” ഇതു ബീജവും ശക്തിയും കീലകവുമാകുന്നു. മന്ത്രത്താൽ ന്യാസം അനുഷ്ഠിക്കുക “യാതൊരുവൾ അന്തര്യാമി എന്ന രൂപത്തിൽ സമസ്തത്രിസോകിയുടെയും നിയന്ത്രണം വഹിക്കുന്നു, രുദ്രൻ ആദിത്യൻ തുടങ്ങിയ സരസ്വതീ ദേവി ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

5. “സൗഃ” മഹോ അർണഃ സരസ്വതീ പ്ര ചേതയതി കേതുനാ ധിയോ വിശ്വാ വി രാജതി

“സൗ” (ഈ മന്ത്രത്തിൽ നദീ രൂപമായ സരസ്വതിയുടെ സ്തുതിയാണ്) നദീ രൂപത്തിൽ പ്രകടയായ സരസ്വതീ ദേവി തന്റെ പ്രവാഹരൂപമായ കർമ്മത്താൽ തന്റെ അഗാധജലരാശി പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് സകലരുടെയും ബുദ്ധിയെ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നു.

6. “ചത്വാരീ വാക്” ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഉചഥ്യപുത്രനായ ദീർഘതമസ്സാണ്. ഛന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുവ് ദേവതസരസ്വതി

I

K

N

P

I

K

യു “ ഐ ” എന്നത്. ബീജവും ശക്തിയും കീലകവുമാകുന്നു. ഇഷ്ടസിദ്ധിക്കായി വിനിയോഗം. മന്ത്രത്താൽ ന്യാസം ചെയ്യുക.

യാതൊരുവൾ അന്തർദ്ദൃഷ്ടിയുള്ള ജീവികൾക്ക് നാനാരുപങ്ങളിൽ വ്യക്തയായിതീർന്ന് സർവത്ര ഏകമാത്രയായ ജ്ഞാന സ്വരൂപമായി ബോധസ്വരൂപമായി പരിലസിക്കുന്നു. ആ സരസ്വതീ ദേവി ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

6. ‘ ഐ ’ ചതാരി വാക്ക് പരിമിതാ പദാനി
താനി വിദുർബ്രാഹ്മണാ യേ മനീഷിണഃ
ഗുഹാ ത്രീണി നിഹിതാ നേംഗയന്തി
തുരിയേ വാചോ മനുഷ്യാ വദന്തി

ഐ- വാണിൻ നാലുപദങ്ങൾ ഉണ്ട് അതായത് വാണിയാകെ നാലുഭാഗമായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പശ്യന്തി മധ്യമ, വൈഖരി, ഇവയെ അറിവുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഇവയിലാണ്. അതിനാൽ അവ പുറത്ത് കാണപ്പെടുന്നില്ല. നാലാമത്തെതായ വൈഖരിമനുഷ്യർ സംസാരിക്കുന്നു (ഇങ്ങനെയുള്ള വാണീ രൂപത്തിൽ സരസ്വതിയെ സ്തുതിക്കുക.)

7. “ യദാ ഗദന്തി ”- ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഭാർഗ്ഗവനാണ് ഛന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുപ്, ദേവതസരസ്വതിയും; ക്ലീം എന്നതാണ് ബീജവും ശക്തിയും കീലകവും, മന്ത്രംകൊണ്ട് ന്യാസം ചെയ്യുക.

“ യാതൊന്ന് നാമം ജാതി ആദിയായ ഭേദത്താൽ എട്ടു വിധത്തിൽ വികസിതമായിരിക്കുന്നു അതോടൊപ്പം നിർവികല്പ രൂപത്തിൽ വ്യക്തമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു, ആ സരസ്വതീ ദേവി എന്നെ രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

7. “ ക്ലീം ” യദാഗദന്ത്യ വി ചേതാനി
രാഷ്ട്രീ ദേവാനാം നിഷസാദ മന്ദ്രാ
ചതസ്ര ഊർജ ദുദ്യഹേ പയാംസി
ക്ഷ സിദന്ത്യാഃ പരമം ജഗാമ

‘ ക്ലീം ’ രാഷ്ട്രീ അതായത് ദിവ്യഭാവത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവളും ദേവന്മാരെ ആനന്ദ മനയാക്കുന്നവളും ആയ ദേവിയായ വാണി യാതൊരു ഘട്ടത്തിൽ അജ്ഞാനികൾക്ക് ജ്ഞാനം പകർന്നു കൊണ്ട് യജ്ഞത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. ആ സമയം നാലു ദിക്കുകളിലും അന്നത്തിന്റെയും ജലത്തിന്റെയും ദോഹനം നടക്കുന്നു. ആ മധ്യമാ വാക്കിൽ ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളത് എവിടെ പോകുന്നു?

8. ദേവീം വാചം- ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഭാർഗ്ഗവനാണ് ഛന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുപ്, ദേവത സരസ്വതി. സഃ ഇത് ബീജവും ശക്തിയും കീലകവും. മന്ത്രം കൊണ്ട് ന്യാസം ചെയ്യുക.

വ്യക്തവും അവ്യക്തവുമായ വാണിയോടുകൂടിയ ദേവാദിസമസ്തപ്രാണികളും യാതൊരു ദേവിയെ വന്ദിക്കുന്നു. യാതൊരാൾ സകല അഭീഷ്ടങ്ങളുമാകുന്ന ദുഗ്ധം കറന്നു കൊടുക്കുന്ന കാമധേനുവാണ് ആ സരസ്വതീ ദേവി ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

8. സൗ ദേവീം വാചമജനയന്തേ ദേവാസ്താം
വിശ്വരൂപാഃ പശവോ വദന്തി
സാ നോ മന്ദ്രേഷമൂർജം ദുഹാനാ
ധേനുർവാഗസ്ഥാ നൃപ സുഷ്ടുതൈതു

സൗ- പ്രാണരൂപന്മാരായ ദേവന്മാർ പ്രകാശമാനയായ വൈഖരീവാണിദേവിയെ ജനിപ്പിച്ചു. അതിനെ പലവിധത്തിലുള്ള വ്യക്തികൾ സംസാരിക്കുന്നു. ദേവി കാമധേനുവിനെപ്പോലെ ആനന്ദദായികയും, അന്നവും, ബലവും നൽകുന്നവളും വാഗ്രൂപിണിയും ആയ ഭഗവതി സരസ്വതിയാണ്. ദേവി ഉത്തമിലസ്തുതിയാൽ സന്തുഷ്ടനായി ഞങ്ങളുടെ അടുത്തെത്തട്ടെ.

9. ഉതത്വ- ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ബൃഹസ്പതിയാണ്. ഛന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുപ്. ദേവത സരസ്വതി. സം എന്നത് ബീജം ശക്തി, കീലകം ഇവ മൂന്നുമാകുന്നു. (വിനിയോഗം മുമ്പത്തല്ലെ മന്ത്രം കൊണ്ടു അനുഷ്ഠിക്കുക.

യാതൊരുദേവിയെ ബ്രഹ്മവിദ്യാരൂപയുമായി മനസ്സിലാക്കി യോഗികൾ സകല ബന്ധനോപായങ്ങളും കൈവിടുന്നു. പരമപദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആ സരസ്വതീദേവി എന്നെ രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

9. സം ഉത ത്വ പശ്യന്ന ദദർശ വാച-
മൃത ത്വ ശൃണൻ ന ശൃണോത്യേനാം
ഉതോ ത്വസ്തൈ തന്മം വിസസ്രേ
ജായേവ പത്യ തുശതീഃ സുവാസാഃ

സം പലർക്കും ദേവിയെ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും കാണാൻ കഴിയുന്നില്ല പലരും കേട്ടിട്ടും കേൾക്കാൻ ശക്തരാകുന്നില്ല. എന്നാൽ ചിലരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വാഗ്ദേവി തന്റെ സ്വരൂപത്തെ, പതിയെ പ്രേമിക്കുന്ന സുന്ദരിയും വസ്ത്ര ഭൂഷിതയും ആയ പത്നി പതിയുടെ മുന്നിൽ അനാവൃത രൂപമായി സമീപിക്കുന്നതുപോലെ ദേവി അടുത്തെത്തുന്നു.

10. അംബിതമേ- ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഗുത്സമദനാണ് ഛന്ദസ്സ് അനുഷ്ടുപ്, ദേവതസരസ്വതി ഐ എന്നത് ബീജവും ശക്തിയും കീലകവുമാകുന്നു. മന്ത്രത്താൽ വിനിയോഗം

10. ഐ അംബിതമേ നദീതമേ ദേവിതമേ സരസ്വതി
അപ്രസ്താ ഇവ സ്ഥസി പ്രശസ്തിമംഭ
സസ്കൃധി

ഐ (പരമകല്യാണമയി) മാതാക്കളിൽ സർവശ്രേഷ്ഠയും, നദികളിൽ സർവശ്രേഷ്ഠയും ദേവികളിൽ സർവശ്രേഷ്ഠയുമായ സരസ്വതീ ദേവി. ധനാഭാവം നിമിത്തം ഞങ്ങൾ നിന്ദിതരേപ്പോലെയാണ്. അമ്മേ, ഞങ്ങൾക്ക് പ്രശസ്തിയും ധനസമൃദ്ധിയും തരുക.

1. ചതുർമുഖമുഖാംഭോജവനഹംസമവധൂർമ
മാനസേ രമതാം നിത്യം സർവശുക്ലാ സരസ്വതി

N

P

I

K

(യാതൊരുദേവി ബ്രഹ്മാവിന്റെ മുഖമാകുന്ന കമല വനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന രാജഹംസിയാകുന്നു; എല്ലായിടത്തും ശൃകോന്തിപരത്തുന്നവളാണ്. അങ്ങനെയുള്ള സരസ്വതി ഞങ്ങളുടെ മനസ്സാകുന്ന മാനസത്തിൽ നിത്യവും വിഹരിക്കുമാറാകട്ടെ.

2. നമസ്തേ ശാരദേ ദേവി കാശ്മീരപുരവാസിനി താമഹം പ്രാർത്ഥയേ നിത്യം വിദ്യാദാനം ച ദേഹി മേ

അല്ലയോ കാശ്മീരപുരത്തിൽ നിവസിക്കുന്ന ശാരദാ ദേവി, ദേവിക്ക് നമസ്കാരം, ഞാൻ നിത്യം ദേവിയെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. എനിക്ക് വിദ്യ പ്രദാനം ചെയ്താലും.

3. അക്ഷസുത്രാക്ഷുശധാരാ പാശ പുസ്തക ധാരിണീ മുക്തഹാരസമായുക്താ വാചി തിഷ്ഠതു മേ സദാ തന്റെ നാലുകൈയുകളിൽ അക്ഷസുത്രം അക്ഷുശം,

പാശം, പുസ്തകം ഇവ ധരിക്കുന്നവളും മുത്തുമാലയിൽ സുശോഭിതയുമായ സരസ്വതീ ദേവി എന്റെ വാണിയിൽ സദാ വസിക്കുമാറാകട്ടെ.

4. കംബുകണ്ഠീ സുതാ പ്രോഷ്ഠീ സർവാഭരണ ഭൂഷിതാ മഹാസരസ്വതീദേവീ ജിഹ്വാഗ്രേ സന്നിവിശൃതാം (ശംഖത്തിനു തുല്യം സുന്ദരമായ കണ്ഠവും സുന്ദരമായ ചുമന്ന ചുണ്ടും സർവവിധ ആഭരണങ്ങളാലും ആകർഷകതയും തികഞ്ഞ സുഖമായി വിരാജിക്കുമാറാകട്ടെ.)

5. യാ ശ്രദ്ധാ ധാരണാ മേധാ വാഗ്ദേവീ വിധിവല്ലഭാ ഭക്താ ജിഹ്വാഗ്രസദനാ ശമാദിഗുണദായിനീ. (ബ്രഹ്മാവിന്റെ പ്രിയതമയായ സരസ്വതീദേവി ശ്രദ്ധാ ധാരണ മേധാ സ്വരൂപയാണ് ദേവി ഭക്തന്മാരുടെ ജിഹ്വാഗ്രത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ട് ശമദമാദി ഗുണങ്ങളെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു.

6. നവാമി യാമിനീനാഥലേഖാംലംകൃത കുന്തളാം ഭവാനീം ഭവസന്താപ നിർവാപണ സുധാ നദീം (യാതൊരു ദേവിയുടെ കേശപാശം ചന്ദ്രകലകൊണ്ട് അലംകൃതമാകുന്നു, ഭവസന്താപം ശമിപ്പിക്കുന്ന അമൃതനദിയാകുന്നു, അങ്ങനെയുള്ള സരസ്വതീ രൂപയായ ഭവാനിയെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

7. യാ കവിത്വം നിരാതങ്കം ഭക്തിമുക്തീ ച വാഞ്ചതി സോ fഭ്യർച്ചൈനാം ദശയോക്യാ ഭക്ത്യാ സ്തൗതി സരസ്വതീ.

(കവിത്വം, നിർഭയത, ഭോഗം, മുക്തി ഇവയിൽ ആരാണ് ആഗ്രഹം വശിക്കുന്നത് അയാൾ ഈ പത്തുമന്ത്രങ്ങളാൽ സരസ്വതീ ദേവിയെ അർച്ചിച്ചെന്ന് സ്മരിക്കട്ടെ.)

8. തസ്യൈവം സ്തുവതോ നിത്യം സമദ്യർച്യ സരസ്വതീം ഭക്തിശ്രദ്ധാ ഭിയുക്തശ്ച ഷൺമാസാത് പ്രത്യയോഭവേത്

(ഭക്തിയോടും ശ്രദ്ധയോടും കൂടി സരസ്വതീ ദേവിയെ വിധിപൂർവ്വം അർച്ചിച്ചതിനുശേഷം സ്തുതിക്കുന്ന ഭക്തൻ ആറുമാസത്തിനുള്ളിൽ ദേവിയുടെ കൃപയുടെപ്രതീതി ഉണ്ടാകുന്നു.)

9. തതഃ പ്രവർത്തതേ വാണീ സ്വച്ഛയാ ലളിതാക്ഷരാ ഗദ്യപദ്യാത്മകൈഃ ശബ്ദൈരപ്രമേയൈർ വിവക്ഷിതൈഃ

(അതേത്തുടർന്ന് അയാളുടെ മുഖത്തിൽ നിന്ന് അനുപമവും അഗ്രമയവുമായ ഗദ്യപദ്യാത്മക ശബ്ദങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ ലളിതായിരങ്ങൾ നിറഞ്ഞ വാണി സ്വയം പുറപ്പെടാൻ തുടങ്ങുന്നു.

10. അശ്രൂതോ ബുധ്യതേ ഗ്രന്ഥഃ പ്രായഃ സാരസ്വതഃ കവിഃ ഇത്യേഖം നിശ്ചയം വിപ്രാഃ സാ ഹോവാച സരസ്വതീ

(പ്രായേണ സരസ്വതിയുടെ ഭക്തകവി മറ്റൊരാൾ പറഞ്ഞുകേൾക്കാതെ തന്നെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ ആശയം മനസ്സിലാക്കുന്നു. ബ്രാഹ്മണന്മാരെ, ഇപ്രകാരമുള്ള നിശ്ചയം സരസ്വതീ ദേവി തന്റെ ശ്രീമുഖത്തു നിന്ന് പ്രകടമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.)

11. ആത്മവിദ്യാ മയാ ലബ്ധാ ബ്രഹ്മ്ണൈവ സനാതനീ ബ്രഹ്മത്വം മേ സദാ നിത്യം സച്ചിദാനന്ദ രൂപതഃ

(ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്നു തന്നെയാണ് ഞാൻ സനാതനായ ബ്രഹ്മവിദ്യ നേടിയത്. സച്ചിദാനന്ദത്തിൽ നിന്ന് എനിക്ക് നിത്യമായ ബ്രഹ്മത്വവും ലഭിച്ചു.

12. പ്രകൃതിത്വം തതഃ സൃഷ്ടം സത്യാദി ഗുണസാമ്യതഃ സത്യമാഭാതി ചിച്ഛായാ ദർപണേ പ്രതിബിംബവത്

(അതിനുശേഷം സത്യാം രജസ്സ്, തമസ്സ് ഈ മൂന്നുഗുണങ്ങളുടെ സാമ്യത്താൽ പ്രകൃതിയുടെ സൃഷ്ടിഭവിച്ചു. കണ്ണാടിയിൽ പ്രതിബിംബമെന്നപോലെ പ്രകൃതിയിൽ നിലകൊള്ളുന്ന ചേതനയുടെ ഛായ തന്നെ സത്യമായി പ്രതിഭാസിക്കുന്നു)

13. തേന ചിത്പ്രതിബിംബേന ത്രിവിധാ ഭാതി സാ പുനഃ പ്രകൃത്യവച്ഛിന്നതയാ പുരുഷത്വം പുനശ്ച തേ

N

P

I

(ആ ചേതനയുടെ ഛായയാൽ പ്രകൃതി മൂന്നുവിധത്തിൽ പ്രതീകമാകുന്നു. പ്രകൃതിയാൽ അവച്ഛിന്നമായതു കാരണം നിങ്ങൾക്ക് ജീവതം ലഭിച്ചിരിക്കുന്നു)

14. ശുദ്ധസത്വപ്രധാനായാ മായായാ ബിബിതോഹൃജ.

സത്വ പ്രധാനാ പ്രകൃതിർമായേതി പ്രതിപാദ്യതേ

(ശുദ്ധ സത്വ പ്രധാനമായ പ്രകൃതി മായയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ആ ശുദ്ധ സത്വപ്രധാനമായ മായയിൽ പ്രതിബിംബിതമായ ചേതാ തന്നെ ആ ശുദ്ധ സത്വപ്രധാനമായ മായയിൽ പ്രതിബിംബിതമായ ചേതന തന്നെയാണ് അജൻ (ബ്രഹ്മം) എന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. ആമായ സർവജ്ഞനായ ഈശ്വരന്റെ ആധീനത്തിലുള്ള ഉപാധിയാണ്.

15. സാ മയാ സ്വശോപാധി സർവജ്ഞ സ്യേഷ്വരസ്യ ഹി

പശ്യമായത്വമേകത്വം സർവജ്ഞത്വം

(ആത്മായ സർവജ്ഞനായ ഈശ്വരന്റെ സ്വന്തം അധീനത്തിലുള്ള ഉപാധിയാണ്. മായയെ വശമാക്കുക, എകമായിത്തീരുക (അദിതീയം) സർവജ്ഞത്വം ഇവ ഈശ്വരന്റെ ലക്ഷണമാകുന്നു.

16. സാത്വികത്വാത് സമഷ്ടിത്വാത് സാക്ഷിത്വാജ്ജ ഗതാമപി

ജഗത് കർതുമകർതും വാ ചാന്യഥാ കർതു മിശതേ

(സാത്വികം സമഷ്ടിരൂപം, സർവലോകത്തിനും സാക്ഷിയായിവർത്തിക്കുക ഇവയാൽ ഈശ്വരൻ ജഗത്ത് സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും സൃഷ്ടിക്കാ തിരിക്കുന്നതിനും അന്യഥാ ചെയ്യുന്നതിനും സമർത്ഥനാകുന്നു.)

17. യഃ സ ഈശ്വര ഇത്യുക്തഃ സർവജ്ഞത്വാദി ഭിർഗുണൈഃ

ശക്തിദയാ ഹി മായായാ വിക്ഷേപാവൃതി രൂപകം

(ഇപ്രകാരം സർവജ്ഞത്വാദി ഗുണങ്ങളോട് ചേർന്ന് ആ ചേതനത്തെ ഈശ്വരനെന്ന് പറയുന്നു. മായയ്ക്ക് രണ്ടു ശക്തികളുണ്ട്-വിക്ഷേപവും ആവരണവും.)

18. വിക്ഷേപശക്തിലിംഗാദി ബ്രഹ്മാണീയാന്തം ജഗത്ത് സ്യജേത്

അന്തർദ്യുഗ്ദ്യുശ്യയോർഭേദം ബഹിശ്ച ബ്രഹ്മ സർഗയോഃ.

വിക്ഷേപ ശരീരം ലിംഗശരീരം മുതൽ ബ്രഹ്മാണീയാ വരെയുള്ള ജഗത്തിന്റെ സൃഷ്ടി ചെയ്യുന്നു. മായയ്ക്ക് രണ്ടു ശക്തികളുണ്ട്. വിക്ഷേപ ശക്തിയും ആവരണ ശക്തിയും

19. ആവൃണോത്യ പരാ ശക്തിഃ സാ സംസാരസ്യ കാരണം

സാക്ഷിണഃ വ്യരതോ ഭാതം ലിംഗഭേദേന സംയുതം

K

രണ്ടാമത് ഒരു ആവരണശക്തികൊണ്ട് അത് ദൃഷ്ടാവ ദൃശ്യം ഇവയുടെ ഭേദത്തെയും ബ്രഹ്മം സൃഷ്ടി ഇവയുടെ ഭേദത്തെയും ആവരണം ചെയ്യുന്നു.

20. ചിതിച്ശായാസമാവേശാത് ജീവഃ സ്യാദ് വ്യവഹാരികഃ

അസ്യ ജീവത്വാമാരോപാത് സാക്ഷിണ്യ വ്യപഭാസതേ

21. ആവൃതൗ തു വിനഷ്ടായാ ഭേദ ഭാതേ പ്രയാതി തത്

തഥാ സർഗബ്രഹ്മണാശ്ച ഭേദേമാവൃത്യ തിഷ്ഠതി

22. യാ ശക്തിസ്തദദശാദ് ബ്രഹ്മ പിത്യുതത്വേന ഭാസതേ

അത്രോഹ്യാവൃതി നാശേന വിഭാതി ബ്രഹ്മ സർഗയോഃ

23. ഭേദസ്തയോർ വികാരഃ സ്യാത് സർഗേ ന ബ്രഹ്മണി തചിത്

അസ്തി ഭാതി പ്രിയം ന്യഥം നാമ ചേത്യംശ പഞ്ചകം.

24. ആദ്യത്രയം ബ്രഹ്മരൂപം ജഗരൂപം തതോ ദധം അപേക്ഷ്യ നാമരൂപേ ദേ സച്ചിദാനന്ദത്പരഃ

(കാരണരൂപമായ പ്രകൃതിയിൽ ചേതനത്തിന്റെ ഛായയുടെ സമാവേശം സംഭവിക്കുന്നതിനാൽ വ്യവഹാരിക ജഗത്തിൽ കാര്യം ചെയ്യുന്ന ജീവൻ പ്രകടമായിത്തീരുന്നു. അതിന്റെ ആ ജീവത്വം ആരോപവശാൽ സാക്ഷിയിലും ആഭാസിതമായിത്തീരുന്നു. ആവരണശക്തി നഷ്ടമായിത്തീർന്നാൽ ഭേദത്തിന്റെ സ്പഷ്ടമായ പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നു. ജീവത്വം അസ്തമിക്കുന്നു. യാതൊരു ശക്തി സൃഷ്ടിയും ബ്രഹ്മവും തമ്മിലുള്ള ഭേദത്തെ ആവരണം ചെയ്ത് നിലകൊള്ളുന്നു. അതിനാൽ വശീഭൂതമായ ബ്രഹ്മം വികാരം പ്രാപിച്ചതുപോലെ ഭാസിതവുമായി ഭവിക്കുന്നു. അവിടെയും ആവരണം നഷ്ടമായിത്തീരുന്നതിനാൽ ബ്രഹ്മത്തിന്റെയും സൃഷ്ടിയുടെയും ഭേദം സ്പഷ്ടമായി തെളിയുന്നു. ഇതു രണ്ടിലും സൃഷ്ടിയിൽ മാത്രമാണ് വികാരത്തിന്റെ സ്ഥിതിയുള്ളത്. ബ്രഹ്മത്തിൽ അതില്ല. അസ്തി (ഉണ്ട്) ഭാതി (പ്രതീകമാകുന്നു) പ്രിയമാണ്; രൂപം, നാമം-ഇങ്ങനെ അഞ്ച് അംശങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇവയിൽ അസ്തി, ഭാതി, പ്രിയം ഇതുമൂന്നും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപങ്ങളാണ്. നാം, രൂപം, ഇവ രണ്ടും ജഗത്തിന്റെ സ്വരൂപങ്ങളാകുന്നു. ഈ രണ്ടു നാമരൂപങ്ങളുടെ സംബന്ധത്താൽ തന്നെയാണ് സച്ചിദാനന്ദ പരബ്രഹ്മം ജഗത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ഉദ്ഭാസിക്കുന്നത്.

25. സമാധി സവദാ കുര്യാത് ഹൃദയോ വാഥവാ ബഹിഃ

സവികല്പോ നിർവികല്പഃ സമാധിർദി വിധോ ഹൃദി

N

P

I

K

(ഹൃദയത്തെ മുൻ നിർത്തിയോ ബഹിർഭാഗത്തെ കേന്ദ്രീകരിച്ചോ എല്ലാപ്പോഴും സമാധിയിൽ മുഴുകുക. ഹൃദയാനബന്ധിയായ സമാധി സവികല്പമെന്നും നിർവികല്പമെന്നും രണ്ടു വിധത്തിലാണ്.

26. ദൃശ്യ ശബ്ദാനുഭവേണ സവികല്പഃ പുനർദ്വിധാ കാമാദ്യശ്ചിത്തഗാ ദൃശ്യാസ്തത് സാക്ഷിത്വേന ചേതനം

(സവികല്പസമാധി) രണ്ടു വിധത്തിലാണ്- ഒന്ന് ദൃശാനുവിധം, മറ്റേത് ശബ്ദാനു വിധം. ചിത്തത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ആത്മാവ് അതിവികാരങ്ങൾ ദൃശ്യമാകുന്നു. ചേതനമായ ആത്മാവ് അതിന്റെ സാക്ഷിയാണ്. ഈ വിധത്തിൽ ധ്യാനിക്കണം.

27. ധ്യാനേ ഭദ്രശ്യാനു വിധോഽയം സമാധിഃ സ വികല്പകഃ അസങ്ഗഃ സച്ചിദാനന്ദഃ സ്വപ്രഭോ ദൈവത വർജിതഃ

28. അസ്മിതി ശബ്ദവിഭോഽയം സമാധിഃ സഹകല്പകഃ സ്വാനുഭൂതി രസാവേസാദ്ദൃശ്യ ശബ്ദാദ്യ പേക്ഷിതഃ

29. നിവികല്പഃ സമാധിഃ സ്യാന്നിവാതസ്ഥിത ദീപവത് ഹൃദീയം ബാഹ്യദേശ്യ ഫി യസ്മിൻ കന്ധിംശ്ച വസ്തുനി

30. സമാധിരാദ്യദ്യുങ്മാത്രാ നാമ രൂപ പൃഥക്തൃതി സ്തബ്ധീഭാവോ രസാ സ്വാദാത് തൃതീയഃ പൂർവവന്മതഃ

31. ഏകൈഃ സമാധിഭിഃ ഷഡ്ഭിർനയേത് കാലം നിരന്തരം ദേഹാഭിധാനേ ഗളിതേ വിജ്ഞാതേ പരമാത്മാനി യത്ര യത്ര മനോ യാതി തത്ര തത്ര പരാമൃതം

32. ഭിദ്യതേ ഗൃഹ്യഗ്രന്ഥിർച്ഛിദ്യന്തേ സർവസംശയാഃ ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യകർമാണി തസ്മിൻ ദൃഷ്ടേ പരാവരേ

33. മയി ജീവതമീശതം കല്പിതം വസ്തുതോ ന ഹി

ഇതി യസ്തു വിജാനാതി സമുക്തോ നാത്ര സംശയഃ

ഓം വാങ് മേ മനസീതി ശാന്തിഃ

(ഇത് ദൃശ്യാനുവിധ സവികല്പ സമാധിയാകുന്നു. ഞാൻ അസംഗനും സച്ചിദാനന്ദനും സ്വയം പ്രകാശവും അദൈവ സ്വരൂപവുമാകുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള സവികല്പ സമാധി ശബ്ദാനുപിദ്ധമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ആത്മാനുഭൂതി രസത്തിന്റെ ആവേശം നിമിത്തം ദൃശ്യത്തിന്റെയും ശബ്ദത്തിന്റെയും ഉപേക്ഷ കൈക്കൊള്ളുന്ന സാധകന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിവികല്പസമാധി സംഭവിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ യോഗിയുടെ സ്ഥിതിവായു ശൂന്യമായ പ്രദേശത്തിൽ വെച്ച വിളക്കെന്നപോലെ അവിചലമായി ഭവിക്കുന്നു. ഇത് ഹൃദയത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന നിർവികല്പവും സവികല്പവുമായ സമാധിയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ബാഹ്യദേശത്തിലും ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി ചിത്തം ഏകാഗ്രമായിത്തീരുന്നു. അതിൽ സമാധി ഉറയ്ക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ സമാധി ദ്രഷ്ടാവിന്റെയും, ദൃശ്യത്തിന്റെയും വിവേകത്താൽ സംഭവിക്കുന്നു; രണ്ടാമത്തെ സമാധിയിൽ പ്രത്യേക വസ്തുവിലും അതിന്റെ നാമരൂപങ്ങളെ വെവ്വേറെ വെവ്വേറെ കണ്ട് അതിന്റെ അതിഷ്ഠാനഭൂതമായ ചേതനയുടെ ചിന്തനം നടക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തെ സമാധിയും ഏകദേശം മുഖിലത്തെപ്പോലെ തന്നെ അതിൽ സർവത്ര വ്യാപകമായി ചൈതന്യം രസാനുഭൂതി ജനിതമായ ആവേശത്താൽ സ്തബ്ധതയ്ക്ക് വിഷയമായി ഭവിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ആദ്രവകാരത്തിലുള്ള സമാധികളുടെ സാധനയിൽ തന്നെ നിരന്തരം തന്റെ സമയം ചിലവഴിക്കണം. ദേഹാഭിമാനം ഇല്ലാതാകുന്നതിനും പരമജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നതിനും ഇടയാക്കാൻ മനസ്സ് എവിടെയൊക്കെ പോയാലും അവിടെയൊക്കെ പരമമായ അമൃതത്വത്തിന്റെ അനുഭവമുണ്ടാകുന്നു. ഹൃദയത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥികൾ ശിഥിലമായിത്തീരുന്നു; സകല വുമായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരമുണ്ടാകുന്നതോടെ വിദ്വാനായ പുരുഷന്റെ സമസ്തകർമ്മങ്ങളും ക്ഷീണമായിത്തീരുന്നു. എന്നിൽ ഉള്ള ജീവതവും ഈശ്വരത്വം കല്പിതമാണ്; വാസ്തവികമല്ല ഇത് അറിയുന്നവർ മുക്തനായിത്തീരുന്നു- അതിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല.

ഋഗ്വേദീയ സരസ്വത്യപനിഷത്ത് അവസാനിച്ചു.

N

P

ആശ്രമോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ഭദ്രവാ ഭദ്രം പശ്യേ മാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടുവാം സസ്തനുഭിർ വ്യശേമ ഭദ്രവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തിന പുഷാ വിശവഭദ്രാഃ സ്വസ്തി നസ്താർകേഷ്യ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദയാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ ചെവികൾ കൊണ്ട് മംഗളം ശ്രവിക്കാനിടവരണേ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം കാണാനിടവരണേ. സുദ്യശങ്ങളായ അംഗങ്ങൾ കൊണ്ടും ശരീരം കൊണ്ടും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചു കൊണ്ട് ദേവന്മാർ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സ് അനുഭവിക്കുമാറാകണേ. മഹാകീർത്തിശാലിയായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യുമാറാകണം. സർവജ്ഞനായ പുഷാവ് ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഹരി ഓം അഥാതത്ത്വതാര ആശ്രമഃ ഷോഡശഭേദോ ഭവന്തി തത്ര ബ്രഹ്മചാരിണശ്ചതുർവിധാ ഭവന്തി ഗായത്രോ ബ്രാഹ്മണഃ പ്രാജാപത്യോ ബൃഹന്നിതി യ ഉപനയനാദ്യർധം ത്രിരാത്രമക്ഷാരലവണാശീ ഗായത്രീ മന്ത്രേ സ ഗായത്രഃ, യോ f ഷ്യാചതാരിംശത് വർഷാണി വേദ ബ്രഹ്മ ചര്യം ചരേത് പ്രതിവേദം ദ്വാദശ വാ യാവദ് ഗ്രഹണാന്തം വാ വേദസ്യ സ ബ്രാഹ്മണഃ സ്വദാരനിരതഃ ഋതുകാലാഭി ഗാമീ സദാ പരദാരവർജീ പ്രാജാപത്യഃ, അഥവാ ചതുർവിംശതി വർഷാണി ഗുരുകുലവാസീ ബ്രാഹ്മണോ അഷ്ടാ ചതാരിംശത് വർഷവാസീ ച പ്രാജാപത്യം ആ പ്രായണാദ് ഗുരോരപരിത്യാഗീ നൈഷ്ഠികോ ബൃഹന്നിതി.

ഹരി ഓം ആശ്രമങ്ങൾ നാലുവിധമാണ്. അവയ്ക്ക് പതിനാറ് വിഭാഗങ്ങളുമുണ്ട്. ബ്രഹ്മചാരികൾ നാലു വിഭാഗത്തിൽ പെടും. ഗായത്രൻ ബ്രാഹ്മണൻ പ്രാജാപത്യൻ ബൃഹൻ. യജ്ഞോപവീതം ധരിച്ചതിനുശേഷം മൂന്നു രാത്രി ഉപ്പില്ലാത്ത ആഹാരം കഴിച്ച് ഗായത്രീ ജപിക്കുന്നവനെ ഗായത്രൻ എന്നു പറയുന്നു. നാല്പത്തിയെട്ടു വർഷം വേദാധ്യായനാർത്ഥം ബ്രഹ്മചര്യം അനുഷ്ഠിക്കുകയോ ഓരോ വേദവും പന്ത്രണ്ടു വർഷം വീതം ചിലവഴിച്ച് പഠിക്കുകയോ നല്ലതുപെല വേദജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നതുവരെ യമനിയാദികൾ പരപാലിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവൻ ബ്രഹ്മണനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സ്വദാരനിരതനും ഋതുകാലാഭിഗാമിയുമായിട്ടുള്ളവൻ സദാപരസ്ത്രിപരാജ് മുഖനാ

യിരിക്കുന്നവനും പ്രാജാപത്യൻ എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഇരുപത്തിനാലു വർഷം ഗുരുകുലവാസമനുഷ്ഠിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനും നാല്പത്തിയെട്ടുവർഷം വരെ ഇപ്രകാരം അനുഷ്ഠാനത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നവനും പ്രാജാപത്യനാണ് മരണം വരെ ഗുരുവിനെ ഉപേക്ഷിക്കാതിരിക്കുന്ന നൈഷ്ഠിക ബ്രഹ്മചാരി ബൃഹൻ എന്ന നാമത്താൽ അറിയപ്പെടുന്നു.

2. ഗൃഹസ്ഥാ അപി ചതുർവിധാ ഭവന്തി വാർത്താകവൃത്തയ ശാലീനവൃത്തയോ യായാവരഘോരസംന്യാസികാശ്ചേതി തത്ര വാർത്താകവൃത്തയഃ കൃഷിഗോരക്ഷവാണിജ്യമഗർഹിതമുപയുഞ്ജാനാഃ ശതസംവത്സരാദിഃ ക്രിയാഭിഃ യജന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ ശാലീനവൃത്തയോ യജന്തോ ന യാജയന്തോ f ധീയാനാ നാധ്യാപയന്തോ ദദന്തോ ന പ്രതിഗൃഹ്ണന്തഃ ശതസംവത്സരാദിഃ ക്രിയാഭിർയജന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ. ഘോരസന്യാസികാ ഉദ്ധ്യതപരിപൂതാഭിരദ്ഭിഃ കാര്യം കൂർവന്തഃ പ്രതി ദിവസമാഹുതോഞ്ചരവൃത്തിരുപയുഞ്ജാനാഃ ശതസംവത്സരാദിഃ ക്രിയാഭിഃ യജന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ

ഗൃഹസ്ഥന്മാരും നാലുവിധമാണ്-വാർത്താകവൃത്തി, ശാലീനവൃത്തി, യായാവൻ, ഘോരസന്യാസികൾ ഇങ്ങനെ ഇവരിൽ വാർത്താകവൃത്തി കൃഷിഗോ സംരക്ഷണം മുതലായവ ചെയ്തു അനിനിതമായ വാണിജ്യാദികൾ ചെയ്തു ഏറെ വർഷങ്ങൾ യജ്ഞം ചെയ്തു ഏറെ വർഷങ്ങൾ യജ്ഞം ചെയ്തു ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. ശാലീന വൃത്തി സധം യജ്ഞം ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ യജ്ഞം ചെയ്യിക്കുന്നില്ല. പഠിക്കുന്നു, എന്നാൽ പഠിപ്പിക്കുന്നില്ല. ദാനം കൊടുക്കുന്നു എന്നാൽ ദാനം വാങ്ങുന്നില്ല. ഇങ്ങനെ ചെയ്ത് ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. യായവൻ യജ്ഞം ചെയ്യുകയും ചെയ്യിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പഠിക്കുകയും പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദാനം കൊടുക്കുകയും ദാനം മോഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം അയാൾ ഏറെ വർഷയജ്ഞങ്ങളനുഷ്ഠിച്ച് ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. ഘോരസന്യാസികൾ തപോനിരതരായിരുന്ന് ഏറെക്കാലം യജ്ഞാദികൾ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഉപാസിക്കുകയും പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

3. വാനപ്രസ്ഥാ അപി ചതുർവിധാ ഭവന്തി വൈഖാനസാ ഉദുംബരാ ബാലഖിലയാ ഘേനപാ ശ്ചേതി തത്ര വൈഖാനസാഅകൃഷ്ടപച്യുഷധിവനസ്പതിഭിർഗ്രാമബഹിഷ്കൃതാഭിഗ്നി പരിചരണം കൃത്യാ പഞ്ചമഹായജന്തക്രിയാം നിവർത്തയന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥ

I

K

യന്തേ ഉദ്യം ബരാ പ്രാതരുത്ഥായ യാം ദിശമഭിപ്രേക്ഷന്തേ താദാഹൃതോദ്യംബരബദരനീവാദ ശ്യാമാകൈരഗ്നിപരിചരണം കൃത്യാ പഞ്ചമഹായജ്ഞക്രിയാം നിർവർത്തയന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ ബാലവിലയാ ജടാധരാശ്ചീരചർമ്മവത്കല പരിവ്രതാഃ കാർത്തിക്യാം പൗർണ്ണമാസ്യാം പുഷ്പഫലമുത്സ്യ ജന്തഃ ശേഷാനഷ്ടൗ മാസാന് വ്യത്യമപാർജ്ജനം കൃത്യാ അഗ്നിപരിചരണം കൃത്യാ പഞ്ചമഹായജ്ഞക്രിയാം നിർവർത്തയന്തേ ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ ഫേനപാ ഉന്മത്തകാഃ ശീർണ്ണപർണ്ണഫലഭോജിനോ യത്ര മഥ്രവസന്തോ അഗ്നി പരിചരണം കൃത്യാ പഞ്ചമഹായജ്ഞ ക്രിയാം നിർവത്തയന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ!

വൈഖാനസന്മാർ, ബാലവിലയാർ, ഉദ്യംബരന്മാർ, ഫേനപന്മാർ എന്ന നാലു വിഭാഗം വാനപ്രസ്ഥന്മാരിലുണ്ട്. അവരിൽ വൈഖാനസൻ സ്വയം മുളച്ചതും പചിക്കാത്തതും ഗ്രാമീണരാൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടവയുമായ ചെടികളിൽ നിന്നു വൃക്ഷങ്ങളിൽ നിന്നും കിട്ടുന്നവയെ അഗ്നി പരിചരണം ചെയ്ത് പഞ്ചമഹായജ്ഞം ചെയ്തുകൊണ്ട് ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. ഉദ്യംബരൻ പ്രഭാതത്തിൽ തന്നെ എഴുന്നേറ്റ് എവിടെ നിന്നെങ്കിലും ബദാം, വരിനെല്ല് തുടങ്ങിയവ ശേഖരിച്ച് അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്ത് പഞ്ച മഹായജ്ഞത്തിനു ശേഷം ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. ബാലവിലയാർ ജടാധരയും ജീർണ്ണവസ്ത്രം, മരവുരി ഇവയോടെ കാർത്തിക പൗർണ്ണമി ദിവസം പുഷ്പഫലങ്ങൾ വെടിഞ്ഞ് ചാതുർമ്മാസ്യം ഒഴിച്ച് എട്ടുമാസവും കഴിഞ്ഞുകൂടാൻ വേണ്ടതു നേടി അഗ്നി പരിചരണവും പഞ്ച മഹായജ്ഞവും നിർവഹിച്ച് ആത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നു.

ഉന്മത്തനെപ്പോലെ ഫേനപൻ പൊഴിഞ്ഞു വീണ ഇലയും കായും മറ്റും എവിടെ കിട്ടുന്നുവോ അവിടെ താമസിച്ചു അഗ്നയാധ്യാനം ചെയ്ത് പഞ്ചമഹായജ്ഞമനുഷ്ഠിച്ച് ആത്മാവിനെ പ്രാർത്ഥിച്ചു കഴിയുന്നു.

4. പരിവ്രാജകഃ അപിചതുവിധാഃ ഭവന്തി കുടീചരാ, ബഹുദകാ, ഹംസാ, പരമഹംസാ, ശ്വേതി തത്ര കുടീചരാ സ്വപുത്രഗൃഹേഷു ഭിക്ഷാചര്യം ചരന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ ബഹുദകാസ്ത്രിദണ്ഡ കമണ്ഡലു ശികൃപക്ഷജലപവിത്രപാത്രപാ ദുകാസന ശിഖായജ്ഞോപവീതകൗപീനകാഷായവേഷധാരിണഃ

സാധുവൃത്തേഷു ബ്രാഹ്മണേകുലേഷു ഭൈക്ഷാചര്യം ചരന്തഃ ാത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ ഹംസാ ഏകദണ്ഡധരാഃ ശിഖാവർജിതാ യജ്ഞോപവീതധാരിണഃ ശികൃകമണ്ഡലുഹസ്താ ഗ്രാമൈകരാത്രിവാസിനോ നഗരേ തീർത്ഥേഷു പഞ്ചരാത്രം വസന്ത ഏക രാത്ര ദിരാത്ര കൃച്ഛ ചാന്ദ്ര.ണാദി ചരന്ത ആത്മാനം പ്രാർത്ഥയന്തേ പരമഹംസാ നദണ്ഡധാരാഃ മുണഅധാഃ കന്മാകൗപീനവാസസോ f വൃക്തലിംഗാ ന ഭണ്ഡധരാ മുണ്ഡആത അവ്യക്താചാരാഃ അനുന്മത്താ ഉന്മത്തവദാചരന്തസ്ത്രിദണ്ഡകമണ്ഡലു ശികൃപക്ഷ ജലപവിത്രപാത്ര പാദുകാസനശിഖായജ്ഞോപവീതാനാം ത്യാഗിനഃ ശൂന്യാഗാരദേവഗൃഹവാസിനോ ന തേഷാം ധർമ്മോനാധർമ്മോ ന ചാനൃതം സർവംസഹാ സർവസമാഃ സമലോഷ്ഠാ ശ്മകാഞ്ചനാഃ യഥോപപന്ന ചാതുർവണ്യ ഭൈക്ഷാചര്യം ചരന്തഃ ആത്മാനം മോക്ഷ യന്ത ഇതി

സന്യാസിമാർ, കുടീചരൻ, ബഹുദകൻ, ഹംസൻ, പരമഹംസൻ എന്ന് നാലുവിധമുണ്ട്. ഇവയിൽ കുടീചരൻ തന്റെ പുത്രാദികളുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ നിന്നും ഭിക്ഷ സ്വീകരിച്ച് ആത്മവിചിന്തനം ചെയ്യുന്നു. ബഹുദകൻ ത്രിദണ്ഡം, കമണ്ഡലു, ശികൃപക്ഷം, ജലപാത്രം, പാദുകം, ആസനം, ശിഖ, യജ്ഞോപവീതം, കഷായ വസ്ത്രം എന്നിവ ധരിച്ചും സഞ്ചരിച്ചും ആത്മധ്യാനനിരതനായി കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. ഹംസൻ ഏകദണ്ഡം ധരിച്ചും ശിഖ കൂടാതെയും യജ്ഞോപവീതത്തോടുകൂടി ശികൃകമണ്ഡലു ഇവ എടുത്ത് ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു രാത്രിയും വസിച്ചും ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ രാത്രി കൃച്ഛചാന്ദ്രായണാദികൾ സ്വീകരിച്ചും ആത്മവിചിന്തന തൽപരരായി കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. പരമഹംസൻ ദണ്ഡമില്ലാതെ തലമൊട്ടയടിച്ച് കന്മാകൗപീനധാരിയായി അവ്യക്ത ചിഹ്നത്തോടെ ധീരനായും ശാന്തനായും ഉന്മത്തനല്ലെങ്കിലും ഉന്മത്തനെന്ന് തോന്നിക്കുന്ന മട്ടോടെ ത്രിദണ്ഡം, കമണ്ഡലും, ശികൃപക്ഷം, ജലം, പവിത്രം, പാത്രം, പാദുകം, ആസനം, ശിഖ, യജ്ഞോപവീതം എന്നിവ ഉപേക്ഷിച്ച് ജീർണ്ണഗൃഹങ്ങളിലോ ക്ഷേത്രങ്ങളിലോ കഴിയുന്നു. അവർക്ക് ധർമ്മാധർമ്മാവിചിന്തയോ സത്യാസത്യവിവേചനമോ ഇല്ല. അവർ എന്തും സഹിക്കാൻ കഴിവുള്ളവരും സഹദർശികളും ചാതുർവണ്യങ്ങളിൽ നിന്ന് കിട്ടുന്ന ഭിക്ഷ സ്വീകരിച്ച് മോക്ഷസാധന ചെയ്യുന്നവരാണ്.

ആശ്രമോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

ഏകാക്ഷരോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹനൗ ഭൂനക്തു. സബ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസ്വി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാ വഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

പരബ്രഹ്മ ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കട്ടെ ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾനേടട്ടെ. ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം വിദ്വേഷം പുലർത്താതിരിക്കട്ടെ.

1. ഹരിഃ ഓം ഏകാക്ഷരം തക്ഷര്യേത്രാസ്തി സോമേ സുഷുമാനയാം ചേഹ ദൃഡീ സ ഏകഃ താം വിശ്വഭൂർ ഭൂതപതിഃ പുരാണഃ പർജന്യ ഏകോ ഭൂവ നസ്യ ഗോപ്താ
2. വിശ്വേ നിമഗ്നപദവീഃ കവീനാം |
താം ജാതവേദോ ഭൂവനസ്യ നാഥഃ |
അജാതമഗ്രേ സ ഹിരണ്യ രേതാ |
യജ്ഞസ്ത മേവൈക വിഭുഃ പുരാണഃ
3. പ്രാണഃ പ്രസൃതിർ ഭൂവന സ്യ യോനിർ |
വ്യാപ്തം തയാ ഏകപദേന വിശ്വം |
താം വിശ്വയോനി പരാ സ്വഗർഭേ |
കുമാര ഏകോ വിശിഖഃ സുധന്മാ
4. വിതത്യബാണം തരുണാർക്കവർണ്ണം |
വ്യോമാന്തരേ ഭാസി ഹിരണ്യഗർഭഃ |
ഭാസാതയാ വ്യോമനി കൃതഃ സുതാർക്ഷ്യ |
സ്താം വൈ കുമാരസ്തമരിഷ്ടനേമിഃ
5. താം വജ്രഭൃദ്ഭൂതപതിസ്തമേവ |
കാമഃ പ്രജാനാം നിഹതോസിസോമേ |
സ്വാഹാസ്വാധായച്ച വഷ്ടകരോതി |
രുദ്രാ പശുനാം ഗൃഹയാനിമഗ്നം.

അല്ലയോ ഭഗവാനെ, അക്ഷരമായ അങ്ങ് സോമന്റെ രൂപത്തിലും സുഷുമാനമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടിയും ഈ സഹസ്രാരപത്മത്തിൽ ധ്യാനിച്ചാൽ സത്താമാത്രത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്ന ഒരേ പരമതത്വമാകുന്നു. ഏകാക്ഷരത്തിൽ അവശേഷിക്കുന്നു. ഭഗവാനെ, ഏകാക്ഷരമായ പരമമഹത്വരൂപൻ അങ്ങുതന്നെയാണ്. പ്രപഞ്ചകാരണസ്വരൂപനും പുരാണപുരുഷനും അങ്ങുതന്നെ. അങ്ങ് ജാതവേദസ്സും ഭൂവനത്തിന്റെ നാഥനുമാണ്. ഹിരണ്യരേതസ്സും യജ്ഞസ്വരൂപനുമാണങ്ങ്. ഭൂവനകാരണമായി വർത്തിക്കുന്നത് അങ്ങാണ്. അങ്ങയുടെ ഏകപാദത്തിൽ വിശ്വമെല്ലാം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ നിത്യത

വെന്നനിലയിൽ കുമാരസ്വരൂപനും വില്ലാളിയും അങ്ങുതന്നെ അങ്ങയുടെ പ്രകാശം കൊണ്ടുതന്നെ സൂര്യൻ ആകാശത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കാർത്തികേയരൂപത്തിലുള്ള ദേവസൈന്യാധിപനും അരിഷ്ടനേമിയും അങ്ങാണ്. ഇന്ദ്രരൂപത്തിൽ അങ്ങ് വജ്രം ധരിക്കുന്നു. തുദ്രരൂപത്തിൽ സകല ജീവികളുടെയും സ്വാമിയായി വർത്തിക്കുന്നത് അങ്ങാണ്. ചന്ദ്രലോകത്തിൽ പിതൃക്കളുടെ കാമരൂപവും വേറെയാരുമല്ല. ദേവന്മാരുടെയും പിതൃക്കളുടെയും തൃപ്തിക്കുവേണ്ടി യജ്ഞശ്രദ്ധാദികളിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന സ്വാഹയും സ്വാധയും വഷ്ടകാരവും അങ്ങുതന്നെയാകുന്നു. ജീവികളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നത് അങ്ങാകുന്നു.

6. ധാതാവിധാതാ പവനഃ സുപർണ്ണോ |
വിഷ്ണുർ വരാഹോ രജനീരഹശ്വ |
ഭൂതം ഭവിഷ്യത് പ്രഭവഃ ക്രിയാശ്വ |
കാലഃ ക്രമാസ്താം പരമാക്ഷരം ച
7. ഋചോ യജുഷി പ്രസവന്തി വക്ത്രാത് |
സാമാനി സമ്രാഡ്യാസ്യരന്തരീക്ഷം |
താം യജ്ഞനേതാ ഹുതഭൃഗ് വിഭുശ്വ |
രുദ്രസ്തഥാ ദൈത്യഗണാവസുശ്വ
8. സ ഏഷ ദേവോ ബരഗശ്വ ചക്രേ |
അന്യോഭ്യതിഷ്ഠേത തമോനിരൂന്ധ |
ഹിരണ്മയഃ യസ്യ വിഭാതി സർവം |
വ്യോമാന്തരേ രശ്മിമിമംസുനാഭിഃ
9. സർവവേത്താ ഭൂവനസ്യ ഗോപ്താ |
താഭിഃ പ്രജാനാം നിഹിതാ ജനാനാം |
പ്രേതാ തമേതാ വിചിതം ക്രമാണാം |
പ്രജാപതിഃ ഛന്ദമയോ വിഗർഭേ
10. സാമൈശ്വി ദന്തോ വിരജശ്വബാഹു |
ഹിരണ്മയം വേദമിദാം വരിഷ്ഠം |
യമധരേ ബ്രഹ്മവിദഃ സ്തുവന്തി |
സാമൈരജ്ജുർഭിഃക്രതു ഭിസ്തമേവ

അങ്ങ് പ്രാണരൂപത്തിൽ ധാതാവും സൃഷ്ടികർത്താവുമെന്ന നിലയിൽ ശോഭിക്കുന്നു. വിധാതാവും പവനനും ഗരുഡനും വിഷ്ണുവും വരാഹവും രാത്രിയും പകലും ഭൂതഭവിഷ്യദർത്തമാനങ്ങളും അങ്ങുതന്നെ. സകല ക്രിയകളും കാലഗതിയും അങ്ങുതന്നെ. ആരുടെ മുഖത്തിൽ നിന്നാണോ ഋഗേദം യജുർവേദം സാമവേദം എന്നിവ ഉത്ഭവിച്ചത്. ആ പ്രകാശസ്വരൂപനും അങ്ങാണ്. ഏകാദശരുദ്രന്മാർ, ദൈത്യ

I

K

N

P

I

K

ന്മാർ, വിരാട് സ്വരൂപൻ, സുര്യാദികളിൽ തിളങ്ങുന്ന രശ്മികൾ, അന്തര്യാമി സകലതും അങ്ങാണ്. ഹിരണ്യയനും വേദവിത്തുകളിൽ വരിഷ്ഠനും ആയ അങ്ങയെ വേദവിത്തുകൾ സ്തുതിക്കുന്നു. സാമങ്ങൾ, യജുസ്സുകൾ, ജ്ഞുകൾ ഇവയാലെല്ലാം സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നതും അങ്ങാകുന്നു.

- 11. താം സ്ത്രീ പുമാംസ്താം ച കുമാര ഏക |
സ്താം വൈ കുമാരീവ്യഥ ഭൃസ്തമേവ |
തമേവ ധാതാ വരൂണശ്ചരാജാ |
താം വത്സരോ fഗിർയമ ഏവ സർവം.
- 12. മിത്രഃ സുവർണ്ണശ്ചന്ദ്ര ഇന്ദ്രോ വരുണോ |
രുദ്രസ്തപ്ഷ്ടാ വിഷ്ണുഃ സവിതാ
ഗോപതിസ്താംതാം |
വിഷ്ണുർഭൃതാനി തു ത്രാസി ദൈത്യാം |
സ്തയേവ്യതം ജഗദ്ദുർഭവഗർഭ-

- 13. താം ഭൂർഭുവസ്വസ്താം ഹിസ്വയംഭൂരഥ
വിശ്വതോമുഖഃ |
യ ഏവംനിത്യം വേദയതേ ഗൃഹാശയം |
പ്രഭും പുരാണം സർവഭൃതം ഹിരണ്യം
ഹിരണ്യമയം ബുദ്ധിമതോം പരാഗതിം |
സബുദ്ധിമാൻ ബുദ്ധിമതീത്യ തിഷ്ഠാതിത്യ
പനിഷത്ത്

സ്ത്രീ, പുരുഷൻ, കുമാരൻ, കുമാരി, ഭൃമി, ധാതാവ്, വരുണൻ, രാജാവ്, മത്സരം, അഗ്നി, യമൻ, മിത്രൻ, സുവർണ്ണൻ, ചന്ദ്രൻ, ഇന്ദ്രൻ, വരുണൻ, രുദ്രൻ, തപ്ഷ്ടാവ്, വിഷ്ണു, സവിതാവ്, ഗോപതി, ജഗത്സൃഷ്ടാവ് എല്ലാം അങ്ങുതന്നെ. അങ്ങ് ലോകങ്ങളെ പാലിക്കുന്നു. ഭൂഃ, ഭുവഃ, സ്വഃ വിശ്വതോമുഖൻ സർവഭൃതൻ സകലതിനും ഏകാശ്രയം ഈ നിലയിലെല്ലാം വിരാജിക്കുന്നതും അങ്ങുതന്നെ. അങ്ങയെ അറിയുന്നവൻ അവിദ്യാ ജനിതമായ ഭ്രമബുദ്ധി അസ്തമിച്ച് ജീവന്മുക്തനായി ഭവിക്കുന്നുവെന്ന് ഉപനിഷത്ത്

ഏകാക്ഷരോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

കാര്യഭ്രോഹണിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹനാവവതു സഹനൗ ഭൃനക്തു സഹവീര്യം കരവാവൈ. തേജസിനാവധീത മസ്തു, മാവിദിഷാവഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് ശക്തിപ്രാപിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ വിദ്യ തേജസിയായിരിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം ദേഷിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

- 1. ദേവാ ഹ വൈ ഭഗവന്തമബ്രുവൻ - 'അധീഹി ഭഗവൻ ബ്രഹ്മ വിദ്യാം.

ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ദേവന്മാരെല്ലാവരും ചേർന്ന് പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവിനോട് പറഞ്ഞു:- “ഭഗവാനേ, ഞങ്ങൾക്ക് ബ്രഹ്മവിദ്യ ഉപദേശിച്ചു തരുക.”

- 2. സ പ്രജാപതിരബ്രവീത്-” സശിഖാൻ കേശാൻ നിഷ്കൃഷ്യ വിസൃജ്യയ യജ്ഞോപവീതം നിഷ്കൃ

ഷ്യ പുത്രം ദൃഷ്ട്വാ താം ബ്രഹ്മാതാം യജ്ഞകൃഷ്യ പുത്രം ദൃഷ്ട്വാ താം ബ്രഹ്മാതാം യജ്ഞസ്താം വഷ്ട്കാരസ്തമോങ്കാരസ്താം സ്വാഹാതാം സ്വധാ താം ധാതാ താം വിധാതാ താം പ്രതിഷ്ഠാ fസീത വദേത്. അഥ പുത്രോ വദത്യഹം ബ്രഹ്മാഹം യജ്ഞോഹം വഷ്ട്കാരോfഹമോങ്കാരോഹം സ്വാഹാഹം സ്വധാഹം വിധാതാഹം തപ്ഷ്ടാഹം പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥിതി.

ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു:- ശിവയോടൊപ്പം മുണ്ഡനം ചെയ്ത് പുണ്യം ഉപേക്ഷിച്ച് പുത്രനെ നോക്കി 'നീ ബ്രഹ്മാവും യജ്ഞവുമാകുന്നു; നീ തന്നെയാണ് വഷ്ട്കാരവും ഓങ്കാരവും. നീ തന്നെയാണ് സ്വാഹായും സ്വധായും ധാതാവും വിധാതാവും പ്രതിഷ്ഠായും എന്ന് പറയണം. അതിനെത്തുടർന്ന് പുത്രൻ പറയണം - “ഞാൻ ബ്രഹ്മാവും യജ്ഞവും വഷ്ട്കാരവും ഓങ്കാരവും സ്വധായും സുഖയും ധാതാവും വിധാതാവും തപ്ഷ്ടായും പ്രതിഷ്ഠായും ആകുന്നു എന്ന്.

- 3. താന്യേതാന്യന്യ വ്രജന്നശ്രൂമാപാതയേത് യദശ്രൂമാപാതയേത് പ്രജാം വിച്ഛിന്ദ്യാത് പ്രദക്ഷിണ

N

P

I

K

മാവുത്തെയ്യത ചൈതച്ചാന വേക്ഷമാണാഃ പ്രത്യോ
യന്തി സസ്വർഗ്ഗോ ഭവതി.

പിന്നീട് പരിവ്രാജകനായി ഗൃഹം കൈവിട്ട് പുത്രമിത്രം
ദികൾ അനുഗമിക്കുമ്പോൾ കണ്ണീരൊഴുക്കരുത്. എന്തെന്നാൽ
അശ്രുപാതം സന്തതി നാശകാരണമാണ്. മറ്റുള്ളവർ സന്യാ
സിയെ പ്രദക്ഷിണം വെച്ച് അങ്ങുമിങ്ങും നോക്കാതെ ഗൃഹ
ത്തിലേയ്ക്ക് മടങ്ങണം. ഇങ്ങനെയുള്ള സന്യാസി സ്വർഗ്ഗം
പ്രാപിക്കുന്നു.

4. ബ്രഹ്മ ചാരീ വേദമധീത്യ വേദോക്താ ചരിത ബ്രഹ്മ
ചര്യോദരാനാഹൃത്യ പുത്രാനുത് പാദ്യ താനനുരൂപ
വാദിഭിർ വിതത്യോഷ്ടാ ച ശക്തിതോ യ ലൈങ്ങഃ
തസ്യ സന്യാസോ ഗുരുഭിരനുജ്ഞാതസ്യ ബാസ്യ
വൈശ്വ സോഽരണ്യം പരേത്യ ദ്വാദശ രാത്രം പയ
സാഗ്നി ഹോത്രം ജുഹുയാത്. ദ്വാദശരാത്രം പായോഭ
ക്ഷാസ്യാത്. ദ്വാദശരാത്രസ്യാനേ അഗ്നയേ വൈശ്വാ
നരായ പ്രജാപതയേ ച പ്രാജാപത്യം ചരുവൈ
ഷ്ണവം ത്രിപാലമഗ്നിം സംസ്ഥിതാനി പൂർവാണി
ദാരു പാത്രാണുഗനൗ ജുഹുയാത്. മുൺമയാന
യപ്സു ജുഹുയാത് തൈജസാനി ഗുരവേ ദദ്യാത്.
മാതം മാമപഹായ പരാഗാഃ നാഹം താമപഹായ പരാ
ഗാമിതി. ഗാർഹപത്യ ദക്ഷിണാഗ്നാവാഹവനീയേ
ഷാരണി ദേശാദ് ഭസ്മമുഷ്ടിം പിബേദിത്യേകേ. സശി
വാൻ കേശാൻ നിശ്കൃഷ്വ വിസൃജ്യ യജ്ഞോപ
വീതം ഭൂഃസ്വാഹേത്യുപ്സു ജുഹുയാത്. തത ഊർധ്വ
മന ശനമപാഠ പ്രവേശ്മഗ്നി പ്രവേശം വീരാധാനം
മഹാപ്രസ്ഥാനം വൃദ്ധാശ്രമം വാ ഗച്ഛേത്. പയസായം
പ്രാശ്നീയാത് സോഽസ്യ സായം ഹോമഃ. യത്പ്രാതഃ
സോഽയം പ്രാത- യദുർഗേ തദുർഗനം. യത് പൗർണ്ണ
മാസ്യേ തത് പൗർണ്ണമാസ്യം. യദസന്തേ കേശശ്മ
ശ്രൂലോമാനഖാനി വാപയേത് സോഽസാഗ്നി
നിഷ്ടോമഃ

ബ്രഹ്മചര്യമനുഷ്ഠിച്ച് വേദാധ്യയനം ചെയ്ത് യൗവന
ത്തിൽ വിവാഹിതനായി പുത്രന്മാരുണ്ടായതിനുശേഷം അവരെ
പഠിപ്പിച്ച് സുയോഗ്യരാക്കി യഥാശക്തി യജ്ഞാദികർമ്മങ്ങൾ
അനുഷ്ഠിക്കണം. പിന്നെ ഗൃഹത്തിലുള്ളവരോടും ഗുരുജന
ങ്ങളോടും അനുവാദം വാങ്ങി സന്യാസം സ്വീകരിക്കാം. സന്യാ
സിയായാൽ പന്ത്രണ്ടു രാത്രി വനത്തിൽ ക്ഷീരഹവനം
ചെയ്ത് ക്ഷീരാഹാരം മാത്രം കഴിക്കണം. പന്ത്രണ്ടു രാത്രി
കഴിഞ്ഞാൽ വിഷ്ണുവിനെയും പ്രജാപതിയെയും സംബന്ധി
ക്കുന്ന ചരുവിനെ വൈശ്വാനരാഗ്നിക്കും പ്രജാപതിക്കും
വേണ്ടി ഹവനം ചെയ്യണം ഈ ചരു മൂന്നു മൺകട്ടകൾകൊണ്ട്
തയ്യാറാക്കാം. പിന്നെ മരപ്പാത്രങ്ങൾ അഗ്നിയിൽ ഹോമിച്ച്
മൺപാത്രങ്ങൾ ജലത്തിൽ എറിയണം. സ്വർണ്ണപ്പാത്രങ്ങളും
മറ്റും ഗുരുവിന് ദാനം ചെയ്ത് പറയണം: “അങ്ങ് എന്നെ
ഉപേക്ഷിച്ച് ദുരൈയങ്ങളും പോകരുത്. ഞാനും അങ്ങയെ വിട്ട്
പോകില്ല. ശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ചുള്ള കർമ്മങ്ങൾ അനു
ഷ്ഠിച്ച ശേഷം ഗാർഹപത്യാഹവനീയ ദക്ഷിണാഗ്നികളിൽ
നിന്നും ഒരു പിടി ഭസ്മം എടുത്ത് ഭക്ഷിക്കണം. ശിഖയോ

ടൊപ്പം മുണ്ഡനം ചെയ്യുമ്പോൾ പുണ്യം ഉൾമി ‘ഓം
ഭൂസ്വാഹാ’ എന്നുചുരിച്ച് അത് ജലത്തിലേറിയണം. പിന്നെ
ഇഷ്ടമുള്ള യോഗക്രിയ ചെയ്യാം. അങ്ങനെ അനേകനത്താലോ
ജലപ്രവേശത്താലോ അഗ്നിപ്രവേശത്താലോ മഹാപ്രസ്ഥാന
ത്തിലൂടെയോ ജീവിതം അവസാനിപ്പിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ഏതെ
ങ്കിലും വൃദ്ധസന്യാസിയുടെ ആശ്രമത്തിൽ താമസിക്കാം.
പാലോ വെള്ളമോ ചേർത്തു സന്യാസി എന്തുകഴിക്കുന്നോ
അതു തന്നെ അയാളുടെ ഹവനം. അമാവാസീദിവസം ഭക്ഷി
ക്കുന്ന ആഹാരത്തിന് ദശയജ്ഞമെന്നും പൗർണ്ണമാസിയിൽ
കഴിക്കുന്ന ആഹാരത്തിന് പൗർണ്ണമാസി യജ്ഞമെന്നും പറ
യുന്നു. വസന്ത കാലത്ത് മുടിയും താടിയും മീശയും
മുണ്ഡനം ചെയ്യുന്നത് അയാളുടെ അഗ്നിഷ്ടോമമാകുന്നു.

സംന്യാസ്യാഗ്നിം പുനരാവർത്തയേന്ത്യൂർ ജയ
മാവഹമിത്യധ്യാത്മമന്ത്രാൻ പഠേത്. സ്വസ്തി സർവ
ജീവേഭ്യ ഇത്യുത്തോഽത്മാനമനന്ത്യംധ്യായൻ ഊർധ്വ
ബാഹൂർ വിമുക്ത മാർഗ്ഗോ ഭവേത്. അനികേതശ്ചരേ
ത്. ഭിക്ഷാശീ യത് കിഞ്ചിന്നാദ്യാത് ലവൈകം നയാ
വയേത് ജന്തുരക്ഷണാർത്ഥം വർവർജ്ജം ഇതി. തദവി
ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി!

സംന്യാസം കൈവരിച്ചതിനുശേഷം അന്യാധാനമരുത്.
അധ്യാത്മിക 480 മന്ത്രങ്ങൾ ജപിക്കുക മാത്രമേ ചെയ്യാവൂ.
സകല ജീവികൾക്കും മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ എന്ന പ്രാർത്ഥന
യോടുകൂടി ഊർധ്വ ബാഹുമായി മാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കണം.
ഗൃഹം വെടിയണം; ഭിക്ഷാനും കൊണ്ട് സംതൃപ്തിയടയണം.
ഒരിടത്ത് തന്നെ കഴിയരുത്. വർഷകാലങ്ങളിൽ എവിടെയെ
ങ്കിലും താമസിക്കാം. അതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ.

1. കുണ്ഡകാം ‘ചമസം’ ശിക്യം ത്രിവിഷ്ടപമുപാ
നഹൗ
ശീതോപഘാതിനീം കന്ഥം കൗപീനാച്ഛാ ദനം തഥാ
2. പവിത്രം സ്നാനശാടിം ച ഉത്തരാ സാഗമേവ ച |
യജ്ഞോപവീതം വേദാംശ്ച സർവം തദ്
വർജയേദ്യതിഃ
3. സ്നാനം പാനം തഥാ ശൗചമദ്ഭിഃ
പുതാഭിരാചരേത് |
നദീപുളിന ശായീസ്യാ ദേവാ ഗാരേഷു വാ സ്വപേത്
4. നാത്യർത്ഥം സുഖദുഃഖാഭ്യം ശരീരമുപ
താപയേത് |
സ്തൃയമാനോ ന തുഷ്യതേ നിന്ദിതോ ന
ശപേത്പരാൻ
5. ബ്രഹ്മചര്യേണ സംതിഷ്ഠോദപ്രമാദേന മസ്കരീ |
ദർശനം സ്പർശനം കേളിഃ കീർത്തനാ
ഗൃഹ്യഭാഷണം
6. സങ്കല്പോ ഽധ്യവസായശ്ച ക്രിയാ നിർവൃത്തി
രേവ ച |
ഏതൈമേമുനമഷ്ടാംഗം പ്രവദന്തി മനീഷണാ

N

P

I

K

7. വിപരീതം ബ്രഹ്മര്യ മനുഷ്ഠേയം മുമുക്ഷു ഭി; യജജ ഗത് ഭാസകം ഭാനം നിത്യം ഭാതി സ്വതഃ സ്വരൂത്.

കമണ്ഡലും, ചമസമെന്ന യജ്ഞപാത്രം ശിക്യം ത്രപി ദാം, ചെരുപ്പ്, കന്ഥ (കോണകത്തിനു മീതെ ധരിക്കുന്ന വസ്ത്രം) സ്നാന ശേഷം ധരിക്കാനുള്ള വസ്ത്രം കൂശാസനം, യജ്ഞോപവീതം എന്നിവയും വേദാധ്യയനവും സന്യാസി കൈവെടിയണം. സ്നാന പാനശൗചാദികൾ ശുദ്ധജലം കൊണ്ടായിരിക്കണം. നദീതടങ്ങളിലോ ദേവാലയങ്ങളിലോ താമസിക്കണം. അധികം വിശ്രമം അരുത്. പ്രശംസിക്കുമ്പോൾ സന്തോഷമോ നിന്ദിക്കുമ്പോൾ കോപമോ പാടില്ല. ആരെയും അസഭ്യം പറയരുത്. ആലസ്യം വിട്ട് ബ്രഹ്മചര്യം പാലിക്കണം. സ്ത്രീകളെ കാണുക, അവരെ സ്പർശിക്കുക, സംസാരിക്കുക, ഗോപ്യകാര്യങ്ങൾ ചിന്തിക്കുക, ക്രീഡിക്കുക, കാമോദ്ദീപക സങ്കല്പങ്ങളിൽ പെടുക. സമാഗമത്തിന് ശ്രമിക്കുക, സമാഗമത്തിലേർപ്പെടുക ഇങ്ങനെ മൈഥുനം എട്ടു വിധമെന്ന് പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നു. മുമുക്ഷുക്കളായ സന്യാസിമാർ മൈഥുനാദികൾ വെടിഞ്ഞ് പരിപൂർണ്ണമായ ബ്രഹ്മചര്യം കൈക്കൊള്ളണം.

8. സ ഏവ ജഗതഃ സാക്ഷീ സർവാത്മാ വിമലാ കൃതിഃ | പ്രതിഷ്ഠാ സർവ ഭൂതാനാം പ്രജ്ഞാനുലേഖകഃ |

9. നകർമ്മണാ ന പ്രജയാ ന ചാന്ത്യേന പി കേന ചിത് | ബ്രഹ്മവേദനമാത്രേണ ബ്രഹ്മാപ്നോ ത്യേവ മാനവഃ |

10. തദിദ്യാവിഷയം ബ്രഹ്മ സത്യജ്ഞന സുഖാദയം | സംസാരേ ച ഗുഹാവച്യേ മായാജ്ഞാനാദി സംജ്ഞതേ |

11. നിഹിതം ബ്രഹ്മ യോ വേദ പരമേ വ്യോമ്നി സംജ്ഞതേ | സോ fശ്നുതേ സകലാൻ കാമാസ ക്രമേണൈവ ദ്രിജ്ജാത്തമ |

12. പ്രത്യഗാത്മനാ മജ്ഞാന മായാ ശക്തശ്ച സാക്ഷിണം | ഏകം ബ്രഹ്മാഹമസ്മീതി ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി സ്വയം.

സ്വയം പ്രകാശവും നിത്യപ്രകാശസ്വരൂപവുമായ ആത്മാവു തന്നെയാണ് വിശ്വത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നത്. അതുതന്നെ സ്വച്ഛസ്വരൂപി വിശ്വസാക്ഷിയും സർവാത്മാവും. പ്രജ്ഞാനുലേഖനസ്വരൂപം കർമ്മം കൊണ്ടോ സാധന കൊണ്ടോ മനുഷ്യന് ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ബ്രഹ്മം അദിതീയവും സത്യജ്ഞാനാനന്ദ സ്വരൂപവുമാണ്. ആ ബ്രഹ്മം പരമ വ്യോമമെന്നു പേരോടുകൂടിയ തന്റെ നിത്യധാമത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. ജ്ഞാനംകൊണ്ടേ അതിനെ അറിയൂ. അതിനെ അറിയുന്നവന്റെ സർവാഭിലാഷങ്ങളും സാധിക്കുന്നു. 'ഞാൻ ഏകമായ ബ്രഹ്മമാണ്' എന്ന ഭാവനയോടെ ബ്രഹ്മ

ത്തിനും തനിക്കും ഭേദമില്ലെന്ന ബുദ്ധിയോടെ അജ്ഞാനത്തിനും മായയ്ക്കും സാക്ഷിഭൂതമായ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്ന ജ്ഞാനി ബ്രഹ്മമായി ഭവിക്കുന്നു.

13. ബ്രഹ്മഭൂതാത്മനസ്തസ്മാദേത സ്മാച്ഛക്തി മിശ്രിതാത് | അപഞ്ചീകൃത ആകാശ സംഭൂതോരജ്ജു സർപ്പവത്.

14. ആകാശ വായു സംജ്ഞസ്തു സ്പർശോപഞ്ചീ കൃതഃപുനഃ | വായോരഗ്നിസ്തഥാ ചാഗേരാപവ അദ്ഭ്യോ വസുന്ധരാ |

15. താനിഭൂതാനി സൂക്ഷ്മാണി പഞ്ചീകൃത്യേ ശ്വര സ്തദാ | തേഭ്യ ഏവ വിസൃഷ്ടം തത് ബ്രഹ്മാൻഡാദി ശിവേന ഹ |

16. ബ്രഹ്മാൻഡസ്യേദദേ ദേവാ ദാനവവാഃ യക്ഷ കിന്നരാഃ | മനുഷ്യാഃ പശുപക്ഷ്യാദ്യാസ്തത്തത് കർമ്മാനുസാരതഃ |

17. അസ്ഥിസ്നായ് വാദിരുപോഽയം ശരീരം ഭാതിദേ ഹിനാം | യോഽയമന്നമയോ ഹ്യാത്മാ ഭാതി സർവശരീരിണഃ |

വളഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കയറുകാണുമ്പോൾ സർപ്പമെന്ന ഭ്രമം ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെയാണ് ബ്രഹ്മരൂപമായ ഈ ആത്മാവിൽനിന്നും ശബ്ദതന്മാത്ര ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. പിന്നെ വായുരൂപത്തിലുള്ള അപഞ്ചീകൃതമായ തന്മാത്ര ആകാശത്തിൽ നിന്നുമുണ്ടായി, പരമാത്മാവ് സൂക്ഷ്മ തത്വങ്ങളെ പഞ്ചീകരിച്ച് അവ മുഖേന ബ്രഹ്മാൻഡത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു. ബ്രഹ്മാൻഡത്തിൽ കർമ്മാനുസരണം ദൈത്യന്മാർ, ദേവന്മാർ, യക്ഷന്മാർ, കിന്നരന്മാർ, മനുഷ്യർ, പക്ഷിമൃഗാദികൾ എന്നീ വിഭിന്ന വർഗ്ഗങ്ങളുണ്ടായി. മാംസാസ്ഥിനിർമ്മിതമായ ശരീരവും കർമ്മാനുസരണം. തന്നെയാണ് സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. എല്ലാ ശരീരികളുടെയും അന്നമയമായ ഈ സ്ഥൂലദേഹം പ്രത്യക്ഷമായിക്കാണപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിൽ നിന്ന് ഭിന്നമായി പ്രാണമയാത്മാവ് എന്ന് ഒന്നുകൂടിയുണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം.

18. തതഃപ്രാണമയോ ഹ്യാത്മാ വിഭിന്നശ്ചാന്തര സ്ഥിതഃ | തതോ വിജ്ഞാന ആത്മാതു തതോഽനൃ ശ്ചാന്തരഃ സ്വതഃ |

19. ആനന്ദമയ ആത്മാതു തതോനൃശ്ചാന്തരഃസ്ഥിതഃ യോഽയമന്നമയഃ സോഽയം പൂർണ്ണഃപ്രാണമയേന തു |

20. മനോ മയേന പ്രാണോഽപി തഥാ പൂർണ്ണഃ സ്വഭാവതഃ | തഥാ മനോമയോ ഹ്യാത്മാ പൂർണ്ണോ ജ്ഞാന മയോ തു |

N

P

I

K

21. ആനന്ദന സദാ പൂർണ്ണഃ സദാജ്ഞാനമയഃ
 സുഖം |
 തമാനന്ദമയ ശ്യാപപി ബ്രഹ്മണോ f ന്യേന
 സാക്ഷിണഃ

ആത്മാവ് ഈ ആനന്ദമയാത്മാവിൽ വസിക്കുന്നു. വിജ്ഞാനാത്മകമായ ആത്മാവിനുള്ളിലും സൂക്ഷ്മമാതിസൂക്ഷ്മമായ ഒരു ആനന്ദമയാത്മാവുണ്ട്. പ്രാണമയമായ ആത്മാവിനാൽ ആനന്ദമയമായ ആത്മാവ് പരിപൂർണ്ണമാണ്. മനോമയാത്മാവ് വിജ്ഞാനമയാത്മാവിനെക്കൂടാതെ പൂർണ്ണമാകയില്ല. ആനന്ദമയമായ ആ ആത്മാവിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റൊരാത്മാവു കൂടിയുണ്ട്. അത് സർവ്വവ്യാപിയും സർവ്വാനന്ത്യാമിയും പരിപൂർണ്ണവുമായ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇതുതന്നെ ആനന്ദമയാത്മാവിനെ പൂർണ്ണമാക്കുന്നത്.

22. സർവ്വാനന്ദരേണ പൂർണ്ണശ്ച ബ്രഹ്മ നാന്യേന
 കേനചിത് |
 യദിദം ബ്രഹ്മപുച്ഛാഖ്യം സത്യ ജ്ഞാനാദയാത്മകം

23. സാരമേവ രസം ലബ്ധോ സാക്ഷാദ്ദേഹീ
 സനാതനം |
 സുഖീ ഭവതി സർവ്വത്ര അന്യഥാ സുഖതാ കൃതഃ

24. അസത്യസ്മിൻ പാരനന്ദേ സാത്മഭൂതേ f
 ഖിലാത്മനാം |
 കോ ജീവതി നരോ ജന്തു കോവാ നിത്യം
 വിചേഷ്ടതേ

25. തസ്മാത് സർവാത്മനാ ചിത്തേ ഭാസമാനോ
 ഹൃസൗനരഃ |
 ആനന്ദയതി ദുഃഖാഖ്യം ജീവാത്മാനം സദാ ജനഃ

26. യദാഹ്യവൈഷ ഏതസ്മിന്നദ്യത്യ
 ത്യാദിലക്ഷണേ |
 നിർഭേദം പരമാ ദൈതം വിന്ദതേ ച മഹായതിഃ

27. തദേവാ ബയമത്യന്ത കല്യാണം പരമാമൃതം |
 സദ്രൂപം പരമം ബ്രഹ്മ ത്രിപരീച്ഛേദവർജ്ജിതം

പക്ഷേ ആ ബ്രഹ്മത്തെ പൂർണ്ണമാക്കി നാരുമില്ല. ബ്രഹ്മം സ്വയം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് സത്യജ്ഞാനസ്വരൂപവും സർവ്വശ്രവഭൂതവും സർവ്വസാരവും രസമയവും ആണത്. ഈ നൂതതതം പ്രാപിച്ചു ദേഹി സകലവിധത്തിലും സുഖിയായി കഴിയുന്നു. ഇവിടെ മാത്രമേ സുഖമുള്ളൂ. ഇത് സർവ്വജീവികളുടെയും ആത്മാവാണ്. ബ്രഹ്മം കൂടാതെ ആർക്കും ജീവിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അത് സകലരുടെയും ചിത്തത്തിൽ സർവ്വാനന്ത്യാമിയായി കൂടിക്കൊള്ളുന്നു. ആ പരമപുരുഷൻ തന്നെ ദുഃഖാർത്തർക്ക് ആനന്ദം നൽകുന്നു. ആ പരമതത്വത്തിൽനിന്നും ഭേദരഹിതമായ പരബ്രഹ്മം ദൈതം പ്രാപിക്കുന്ന ജ്ഞാനി മഹായോഗിയായി തീരുന്നു. ദേശകാലാതീതവും അപിരച്ഛിന്നവും സത്സവരൂപവുമായ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് അഭേദവും പരമബ്രഹ്മവുമായ സ്വരൂപവും മംഗള സ്വരൂപവും.

28. യദാ ഹ്യവൈഷ ഏതസ്മിന്നല്പന്തരം നരഃ |
 വിജാനാതി തദാ തസ്യ ഭയം സ്യോ ന്നാത്ര സംശയഃ

29. അസ്യൈവാനന്ദ കോശേന സ്തം ബാന്തേ
 വിഷ്ണുപൂർവ്വകാ |
 ഭവന്തി സുഖിണോ നിത്യം താരതമ്യ ക്രമേണ തു

30. തത്തത് പദവിരക്തസ്യ ശ്രോതിയസ്യ
 പ്രസാദിനഃ |
 സ്വരൂപഭൂത ആനന്ദ സ്വയം ഭാതി പരേ യഥാ

31. നിമിത്തം കിഞ്ചിദാശ്രിത്യ ഖലു ശബ്ദ
 പ്രവർത്തതേ |
 യതോ വാചോ നിവർത്തന്തേ നിമിത്തം നാമഭാവതഃ

32. നിർവിശേഷ പരാനന്ദേ കഥം ശബ്ദ
 പ്രവർത്തതേ |
 തസ്മാദേതന്മനഃ സൂക്ഷ്മം വ്യാപൃതം
 സർവ്വ ഗോചരം

33. ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് അല്പമെങ്കിലും അകലയാണെന്ന് കരുതുന്നിടത്തോളം കാലം മനുഷ്യന് നിർഭയനായിരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ചെറിയ പൂൽകൊടി മുതൽ വിഷ്ണുപര്യന്തമുള്ള സകലരും ഈ ആത്മകോശത്തിൽ നിന്നും നിത്യാനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു. ഐഹിക പാരത്രിക സുഖങ്ങളിൽ വിരക്തി തോന്നിയ പ്രസന്നചിന്തനായ ശ്രോത്രിയൻ സ്വരൂപഭൂതമായ ഈ ആനന്ദം പ്രാപിക്കുന്നു! ശബ്ദം ഉണ്ടാകുന്നത് ഏതെങ്കിലും നിമിത്തത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ്. എന്നാൽ പഞ്ചതത്വത്തിൽ നിമിത്തഭാവം ഉള്ളതിനാൽ വാക്ക് അവിടെ പോയി മടങ്ങി വരുന്ന സർവ്വവിഷയശൂന്യമായ പരമാനന്ദ സ്വരൂപതത്വത്തിൽ ശബ്ദം എങ്ങനെ നിൽക്കാനാണ്? മനസ്സ് സൂക്ഷ്മവും വ്യാപൃതവും സർവ്വഗോചരവുമാകുന്നു.

34. യസ്മാത് ശ്രോത്രതഗക്ഷ്യാദി ഖാദി കർമ്മേന്ദ്രി
 യാണി ച വ്യാവൃത്താനി പരം പ്രാപ്തം ന സമർത്ഥാ
 നി താനി തു

35. തദ് ബ്രഹ്മാനന്ദമ ദന്ദം നിർഗുണം സത്യചിദ്ഘനം
 വിദിതാസാത്മ രൂപേണ ന ബിഭേതി കൃതശ്ചന

36. ഏവം യസ്തു വിജാനാതി സ്വഗുരരൂപ ഭേദതഃ
 സ സാധസാധ്യ കർമ്മാഭ്യാം സദാ ന തപതി പ്രഭു.

37. അതിനാൽ ഈ മനസ്സ് സൂക്ഷ്മസീമിത ശക്തിയോടെ സർവ്വത്ര സഞ്ചരിക്കുന്നു. കാത്, കണ്ണ്, തൊലി തുടങ്ങിയ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ശബ്ദാസ്പർശം വാക്ക് മുതലായവയും പരിമിതശക്തിയോടു കൂടിയവയാണ്. അതിനാൽ അപരതത്വപ്രാപ്തിക്ക് അസമർത്ഥങ്ങളാണ്. ദന്ദാതീതനും നിർഗുണനും സത്യസ്വരൂപനുമായ ആ ബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ തന്റെ സ്വരൂപമെന്നു ഭാവിക്കുന്ന സാധകൻ സർവ്വത്ര ഭയരഹിതനാണ്. ജീതേന്ദ്രിയനായി ഗുരുപദേശമനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ച് ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം നേടി ബ്രഹ്മസ്വരൂപമായ പരമാനന്ദമറിയുന്നു വ്യക്തി ഉത്തമാനന്ദമെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും സ്വകർമ്മങ്ങളാൽ ഒരിക്കലും ദുഃഖത്തിനടിപെടുന്നില്ല.

N

P

I

K

- 36. താപ്യതാപകരുപേണ വിദാതമഖിലം ജഗത് പ്രത്യഗാത്മതയാ ഭാതി ജ്ഞാനാദ് വേദാന്ത വാക്യജാത്
- 37. ശുദ്രമീശര ചൈതന്യം ജീവചൈതന്യ മേവ ച | പ്രമാതാ ച പ്രമാണം ച പ്രമേയം ച ഫലം തഥാ
- 38. ഇതി സപ്തവിധം പ്രോക്തം ഭിദ്യതേ വ്യവഹാരതഃ | മായോപാധിവി നിർമൂക്തം ശുദ്ധിമത്യ ഭീതിയതേ.
- 39. മായാസംബന്ധ തശ്ചേശോ ജീവോ fവിദ്യാ വശസ്തഥാ അന്തഃകരണസംബന്ധാത് പ്രമാണമിതി കഥ്യതേ.
- 40. തഥാ തദ് വൃത്തി സംബന്ധാത് പ്രമാണമിതി കഥ്യതേ അജ്ഞാതമപി, ചൈതന്യം പ്രമേയമിതി യഥ്യതേ
- 41. തഥാജ്ഞാതം ച ചൈതന്യം ഫലമിത്യ ഭീ ധീയതേ | സർവോപാധി വിനിർമൂക്തം സ്വാത്മാനം ഭാവയേത് സുധീഃ
- 42. ഏവം യോ വേദ തത്ത്വേന ബ്രഹ്മ ഭൂയായ കല്പതേ | സർവവേദാന്തസിദ്ധാന്ത സാരം വച്ഛി യഥാർത്ഥതഃ |

സ്വയംമ്യതാസ്വയം ഭൂതാസ്യ മേവാവശിഷ്യതേ. ഇത്യുപനിഷത്ത്.

വിഷയം താപകമെന്നും ചിത്തം താപ്യമെന്നും കരുതപ്പെടുന്നു. ചിത്തവിഷയങ്ങൾ മുഖേനയാണ് സമ്പൂർണ്ണ ലോകവും പരിലക്ഷിതമാകുന്നത്. ഇത് പ്രത്യഗാത്മാവിന്റെ രൂപത്തിലേക്ക് വേദാന്തികൾ പറയുന്നു. തത്ത്വങ്ങൾ ഏഴുവിധത്തിലാണ് ശുദ്ധം, ഈശ്വര ചൈതന്യം, ജീവചൈതന്യം, പ്രമാതാ, പ്രമാണം, പ്രമേയം, ഫലം ഇവയാണ് ഏഴു തത്ത്വങ്ങൾ. വ്യവഹാരബുദ്ധ്യം ഇവയ്ക്ക് ഭേദമുണ്ട്. ബ്രഹ്മ ശുദ്ധ ചൈതന്യവും മായോപാധി വിനിർമൂക്തവുമാണ്. മായായനായതുകൊണ്ട് അത് ഈശ്വരനും അവിദ്യയ്ക്ക് വശീഭൂതനായതുകൊണ്ട് ജീവനുമാണ്. അന്തഃകരണ സംബന്ധത്താൽ അത് ജ്ഞാതാവാണ്, അതുകൊണ്ടുതന്നെ പ്രമാതാവുമാണ്. അന്തർവൃത്തിയിൽ അതും പ്രമാണമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. അജ്ഞാതമായിരിക്കുന്നകാലത്തോളം പ്രമേയമുണ്ട്. ചൈതന്യാജ്ഞാതമാകുമ്പോൾ അതിനെ ഫലമെന്ന് പറയുന്നു. യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനി സർവോപാധി വിനിർമൂക്തനാണ്. ഈ ജ്ഞാനം ഇങ്ങനെ തത്വപരമായിട്ടറിയുന്നവൻ ബ്രഹ്മതം പ്രാപിക്കാൻ അർഹനാകുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ ഞാൻ സർവവേദാന്തങ്ങളുടെയും സാരം പറഞ്ഞു. കർമ്മമനുസരിച്ചാണ് ജീവികൾ ജനിക്കുന്നതും മരിക്കുന്നതും. ഇതെല്ലാം ആത്മാവിന്റെ ലീലയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ആത്മാവല്ലാതെ മറ്റൊരു തത്വമില്ല എന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

കാര്യദ്രോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

കല്പിതസന്തരണോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവതു സഹ നൗ
ഭുനക്തു സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ തേജ
സിനാവധീതമസ്തു മാ വിദിഷാവഹൈ
ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ശുരു ശിഷ്യന്മാരായ നമ്മൾ രണ്ടുപേരെയും പരബ്രഹ്മം സംരക്ഷിക്കട്ടെ. അത് നമ്മളെ രണ്ടുപേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. നമ്മൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ ആർജ്ജി

ക്കട്ടെ നമ്മുടെ വിദ്വേഷം പുലർത്താനിടയാകാതിരിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം ദ്വാപരാന്തേ നാരദോ ബ്രഹ്മണം ജഗാമ-കഥം ഭഗവാൻ ഗോപര്യൻ കലിം സന്തരേയമിതി. സഹോവാച ബ്രഹ്മാ സാധു പൃഷ്ട്ടോസ്തമാ സർവശ്രുതി രഹസ്യം ഗോപ്യം തച്ഛൂണു യേന കലിസംസാരം

N

P

തരിഷ്യസി ഭഗവതഃ ആദിപുരുഷസ്യ നാ
 രായണസ്യ നാമോച്ചാരണമാത്രേണ നിർ
 ധൃത കലിർ ഭവതി നാരദഃ പുനഃ പ്രപച്ഛ
 തന്നാമ കിമിതി സ ഹോവാച
 ഹിരണ്യ ഗർഭഃ“ഹരേ രാമ ഹരേ
 രാമ രാമ രാമ ഹരേ ഹരേ ഹരേ കൃഷ്ണ
 ഹരേ കൃഷ്ണാ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ ഹരേ ഹരേ”

ദ്ധാപരയുഗാവസാനത്തിൽ ഒരു ദിവസം നാരദമഹർഷി
 ബ്രഹ്മാവിനെ സമീപിച്ച് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:- “ഭഗവാൻ,
 ഭൂലോകത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ എനിക്ക് എങ്ങനെയാണ്
 കലിബാധയിൽ നിന്ന് മോചനം നേടുവാൻ സാധിക്കുന്നത്?”
 പ്രസന്ന ചിത്തനായി ബ്രഹ്മാവ് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:-“വത്സാ,
 നീ ചോദിച്ച ചോദ്യം എനിക്ക് വളരെ പ്രിയപ്പെട്ടതാണ്. സർവ
 വേദമന്ത്രങ്ങളുടേയും നിഗൂഢമായ രഹസ്യം നിനക്ക് ഞാൻ
 ഉപദേശിച്ചു തരാം. കലികാലത്തിലെ ദോഷം പരിഹരിക്കുന്ന
 തിന് ഏകമാർഗ്ഗം ഭഗവാൻ ആദിനാരായണന്റെ പരിശുദ്ധനാ
 മോച്ചാരണമാണ്.” ആ നാമം എന്താണെന്ന് നാരദൻ ചോദിച്ച
 പ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

ഹരേ രാമ ഹരേ രാമ രാമ രാമ ഹരേ ഹരേ
 ഹരേ കൃഷ്ണ ഹരേ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ
 ഹരേ ഹരേ

2. ഇതി ഷോഡശകം നാമ്നാം കലി
 കല്മഷ നാശനം നാതഃ പരതരോപായഃ
 സർവവേദേഷു ദൃശ്യതേ

മുകളിൽ കൊടുത്ത പതിനാറുനാമങ്ങളും കലികാല
 ഞ്ഞെ പാപം നശിപ്പിക്കുന്നു. ഇതിലും മെച്ചമായ മാർഗ്ഗം
 വേദശാസ്ത്രാദികളിൽ പോലും കാണപ്പെടുന്നില്ല.

3. ഇതി ഷോഡശകലാവൃതസ്യ ജീവസ്യോ
 വരണ വിനാശനം തതഃ പ്രകാശതേ പരം
 ബ്രഹ്മ മേഘാപായേ രവിരശ്മി മണ്ഡലീവേതി
 പുനർ നാരദഃ പ്രപച്ഛ ഭഗവൻ കോസ്യ
 വിധിരിതി സർവാ ശുചിരശുചിർവാ

പൻ ബ്രാഹ്മണ സലോകതാം സമീപതാം
 സരൂപതാം സായുജ്യതാമേതി യദാസ്യ
 ഷോഡശീകസ്യ സാർദ്ധത്രികോടിർ
 ജപതി തദാ ബ്രഹ്മഹത്യാം തരതി
 തരതി വീരഹത്യാം സ്വർണ്ണസ്മതേ
 യാത് പുതോ ഭവതി പിത്യദേവമ
 നൃഷ്യാണാമപകരാത്നൃതോ ഭവതി
 സർവധർമ്മ പരിത്യാഗപാപാത്. സദ്യ
 ശുചിതാമാപ്നുയാത് ക സദ്യോ മുച്യതേ
 സദ്യോ മുച്യതേ ഇത്യുപനിഷത്
 ഹരി ഓം തത് സത്

ഷോഡശകലാ സമ്പന്നമായ ജീവന്റെ ആവരകം ഈ
 നാമത്തിന്റെ സഹായത്താൽ വിച്ഛേദിക്കപ്പെടുന്നു. മേഘ
 ങ്ങളിൽ നിന്നകന്ന സൂര്യൻ അധികം പ്രകാശത്തോടെ പ്രശോ
 ദിക്കുന്നതു പോലെ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപം
 അപ്പോഴാണ് സ്പഷ്ടമായി തെളിയുന്നത്. പിന്നെ നാരദൻ
 ഇതിന്റെ നാമരൂപവിധിയെന്താണെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ
 ബ്രഹ്മാവ് മറുപടി പറഞ്ഞു:-“ഇതിന് വിശേഷിച്ച് വിധിയൊ
 ന്നുമില്ല. പരിശുദ്ധമോ അപരിശുദ്ധമോ ആയ ഏതവസ്ഥ
 യിലും ഈ നാമം ജപിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ നാമ രൂപ
 വൈഭവത്താൽ സാലോക്യം (ഈശ്വരന്റെ ലോകത്ത് കൂടെ
 പാർക്കുക.) സാമീപ്യം (ഈശ്വരന്റെ സമീപത്തിരിക്കുക.)
 സാരൂപ്യം (ഈശ്വരന്റെ സ്വരൂപം പോലെ ആകുക.)
 സായുജ്യം (ഈശ്വരനുമായി ചേർന്ന് ലയിക്കുക.) ഈ നാലു
 വിധത്തിലുള്ള മുക്തിയും കൈവരുന്നു. ഈ നാമ മന്ത്രം
 മൂന്നരക്കോടി ജപിച്ചാൽ സാധകൻ ബ്രഹ്മഹത്യോപാപത്തിൽ
 നിന്നും നിവൃത്തനാകും; വീരഹത്യോ പാപവും നശിക്കും.
 സ്വർണ്ണ മോക്ഷണപാപവും നശിക്കും. മനുഷ്യർ, ദേവന്മാർ,
 പിതൃക്കൾ, ഇവരുടെ നേർക്ക് ചെയ്തിട്ടുള്ള അപകാരത്തിന്റെ
 പാപത്തിൽ നിന്നും ഉടൻ മോചനം കിട്ടുന്നു. സർവധർമ്മപ
 രിത്യാഗ പാപത്തിനും അതിവേഗം ശമനം കിട്ടും എന്ന് ഉപനി
 ഷത്ത്.”

കലിസന്തരണോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു

കാലാഗ്നിരൂദ്രോപനിഷത്ത്

ഓം സഹനാവവതു സഹ നൗ ഭൂനക്തൗ സഹ
 വീര്യം കവാവഹൈതേജസിനാവധീതമസ്തു മാ
 വിദിഷാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ഓം പബ്രഹ്മം

ശൂര ശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷി
 ക്കണേ. ഞങ്ങൾ രണ്ടാളെയും പരിപാലിക്കണേ. ഞങ്ങൾ
 ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാനിടവരണേ. ഞങ്ങളുടെ

I

K

അധ്യയനംതേജോമയാകണേ. ഞങ്ങൾ അന്യോനം കലഹിക്കാൻ ഇടവരാതിരിക്കണേ.

1. അഥ കാലാഗ്നിരുദ്രോപനിഷത്ത് സംവർത്തകോ f ണി ഋഷിനുഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ ശ്രീകാലാഗ്നി രുദ്രോ ദേവതാ ശ്രീ കാലാഗ്നി രുദ്ര പ്രീത്യർത്ഥേ ജപേ വിനിയോഗഃ
2. അഥ കാലാഗ്നിരുദ്രം ഭഗവന്തം സനത്കുമാരഃ പപ്രച്ഛ അഥാഹി ഭഗവൻ ത്രിപുണ്ഡ്ര വിധിം സതതാം കിം ദ്രവ്യം കിയത് സ്ഥാനം കതിധ്രമാണോ കാ രേഖാകേ മന്ത്രാ കാ ശക്തിഃ കിം ദൈവതം ക്ഷർത്താ കിം ഫല മിതി ച
3. തം ഹോവാച ഭഗവാൻ കാലാഗ്നിരുദ്രഃ യദ് ദ്രവ്യം തദാഗേയം ഭസ്മ സദ്യോജാതാദി പഞ്ച ബ്രഹ്മ മന്ത്രൈഃ പരിഗൃഹ്യാഗ്നിരിതി ഭസ്മ വായുരിതി ഭസ്മ ഖമിതി ഭസ്മ ജലമിതി ഭസ്മ ഇത്യനേനാദിമന്ത്ര്യ മാനസ്തോകേ തനയ ഇതി സമൃദ്ധ്യത്യ മാ നോ മഹാസ്തോകേ തനയ ഇതി സമൃദ്ധ്യത്യ മാ നോ മഹാത്ഥമിതി ജലേഗ സംസജ്യ ത്രിണായുഷ ജമ ദഗ്നിരിതി ശിരോലലാട വക്ഷഃ സ്കന്ധേഷു ത്രിയായുഷൈ സത്യൈംബൈകെ സ്ത്രിശക്തിഭി സ്തിത്യക് ത്രിസ്രാഃ രേഖാ പ്രകുർവീത വ്രതമേതത് ശംഭവേ സർവേഷു വേദവാദിഭിരൂക്തം തസ്മാത് സമാ ചരേന്മുക്ഷുഃ ന പുനർഭമായ

ഭരിക്കൽ സനത്കുമാരൻ ഭഗവാൻ കാലാഗ്നിരുദ്രനോട് ചോദിച്ചു. 'ഭഗവാനെ, ത്രിപുണ്ഡ്രധാരണത്തിന്റെ വിധിതത്വ പൂർവകം എനിക്ക് പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി തരുക. അതെന്താണ്? അതിന്റെ സ്ഥാനങ്ങൾ ഏതെക്കെയാണ്? അതിന്റെ അളവെന്ത്? എത്ര രേഖകൾ വേണം? ഏത് മന്ത്രം ഉപയോഗപ്പെടുത്തണം? അതിന്റെ ശക്തിയെന്ത്? ദേവത ആരാണ്? കർത്താവായ്, അതിന്റെ ഫലമെന്ത്? അതു കേട്ട് കാലാഗ്നിരുദ്രൻ പറഞ്ഞു ത്രിപുണ്ഡ്രത്തിന്റെ ദ്രവ്യം അഗ്നിഹോത്രത്തിലെ ഭസ്മം തന്നെയാണ്. ആ ഭസ്മം 'സദ്യോ ജാതാഭിഃ തുടങ്ങിയ അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങൾ ചൊല്ലി കൈക്കൊള്ളണം. അഗ്നിരിതി ഭസ്മം, വായുരിതി ഭസ്മം, ജലമിതിഭസ്മം, സ്ഥലമിതി ഭസ്മം, വ്യേമേതിഭസ്മം ഈ മന്ത്രത്താൽ അഭിമന്ത്രിതമാക്കണം. 'മാനസ്തോക എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ട് വിരലിലെടുക്കുക ' മാ ഗോ മഹാൻ എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ട് വെള്ളമെടുത്ത് ' ത്രിയായുഷ എന്ന മന്ത്രത്താൽ ശിരസ്സ്, ലലാടം, വക്ഷസ്സ്, സ്കന്ധം, ഇവിടങ്ങളിൽ 'ത്രയായുഷ 'ത്വംബക മന്ത്രങ്ങൾ ചൊല്ലി മൂന്നു രേഖകൾ ചേർത്ത് തൊടണം. ഇതിനെ ശംഭവവ്രതം എന്നാണ് പറയുക. ഇതിനെപ്പറ്റി സകലവേദവക്താക്കളും എടുത്തുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പുനർജന്മം ആഗ്രഹിക്കാത്ത മോക്ഷച്ഛം ഇത് ധരിക്കേ താണ്.

4. അഥ സനത്കുമാരഃ പ്രമാണമസ്യ പപ്രച്ഛ ത്രിപുണ്ഡ്ര ധാരണസ്യ
5. ത്രിയാ രേഖാ ആലലാടാത് ചക്ഷുഷോ രാദ്രുവോമ്മധ്യതശ്ച

6. യാസ്യ പ്രഥമാ രേഖാ സാ ഗാർഹപത്യശ്ചകാരോ അജഃ സ്വാത്ഥാ ക്രിയാ ശക്തിഃ ഋഗ്വേദഃ പ്രാതഃ സവനം മഹേശ്വരീദേവതേതി
7. യാസ്യ ദ്വിതീയാ രേഖാ ദക്ഷിണാഗ്നരുകാര സത്യം മന്തരാത്ഥാ ഇച്ഛാശക്തിർ യജുർവേദോ മാധ്യമിദം സവനം സദാശിവോ ദേവതേതി
8. യാസ്യാ തൃതീയാരേഖാ സാഹവനീയോ മകാരഃ സ്തമ പരമാത്ഥാ ജ്ഞാന ശക്തി സാമവേദസ്ത്യ തീയ സവൗ മഹാദേവോ ദേവതേതി
9. ത്രിപുണ്ഡ്രവിധി ഭസ്മനാ കരോതി യോ വിദവാൻ ബ്രഹ്മചാരി ഗൃഹീ വാനപ്രസ്ഥോ യതിർവാ സമഹാ പാതകോഭവാതകേഭ്യഃ പുതോ ഭവതി സർവേഷു തീർത്ഥേഷു സ്നാനോ ഭവതി സർവാൻ വേദാനധീതോ ഭവതി സർവാൻ ദേവാൻ ജ്ഞാതോ ഭവതി സ സതതം സകല രുദ്ര മന്ത്രജാപി ഭവതി സ സകല ഭോഗാൻ ഭുങ്ക്തേ ദേഹം ത്യക്ത്വാ ശിവ സായുജ്യ മേതി ന സ പുനരാവർത്തതേ സ ന പുനരാവർത്തതേ ഹ സ്താഹ ഭഗവാൻ കാലാഗ്നി രുദ്രഃ
10. യസ്ത്വേതദാ ഉ ദ്വാഅധീതേ സോ അന്യേ ഏവമേവ ഭക്തിത്യോം സത്യ മിത്യുപനിഷത്ത്

ഇത്രയും കേട്ട് സനത്കുമാരൻ ചോദിച്ചു ത്രിപുണ്ഡ്രത്തിൽ മൂന്നു രേഖകൾ ഇടുന്നതിനുള്ള കാരണമെന്താണ്? ഉത്തരം ഇതായിരുന്നു മൂന്നു രേഖകളിൽ ആദ്യത്തേത് ഗാർഹപത്യാഗ്നി രൂപവും രജോഗുണകരൂപവും ഭൂലോക രൂപവും സ്വാത്ഥകരൂപവും ക്രിയാശക്തി ഋഗ്വേദം പ്രാതസ്തവനംഇവയുടെയും മഹേശ്വരന്റെയും രൂപത്തിലുള്ളതാകുന്നു. രണ്ടാമത്തെ രേഖ ദക്ഷിണാഗ്നി രൂപം, ഉകാരരൂപം, സ്വതരൂപം, അന്തരീക്ഷരൂപം, ഇച്ഛാശക്തിരൂപം, യജുർ വേദരൂപം മാധ്യം ദിന സവന രൂപം സദാശിവരൂപം ഇവ ചേർന്നതാണ്. മൂന്നാമത്തെ രേഖ ആഹവനീയ രൂപം, മകാര രൂപം, തമോ രൂപം, ദ്യൗലോക രൂപം, പമാത്ഥരൂപം , ജ്ഞാനശക്തി രൂപം, സാമവേദ രൂപം ഇതെല്ലാം ചേർന്നതാണ് കൂടാതെ തൃതീയ സവനത്തെയും മഹാദേവനെയും പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മചാരിയോ ഗൃഹസ്ഥനോ വാനപ്രസ്ഥനോ വാനപ്രസ്ഥനോ സന്യാസിയോ ആകട്ടെ വിധിപൂർവ്വം ത്രിപുണ്ഡ്രം ധരിക്കുന്ന പക്ഷം അയാൾ മഹാപാപങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായിത്തീരുന്നു. സകല തീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്ത ഫലം കിട്ടുന്നു. സകല ദേവതകളുടെയും ജ്ഞാതാവായാകുന്നു. സകല സുഖങ്ങളും അനുഭവിച്ച് അയാൾ ശിവലോകത്തിലെത്തുന്നു. പിന്നെ അയാൾക്ക് പുനരാവൃത്തിയില്ല. ഇങ്ങനെ ഭഗവാൻ കാലാഗ്നിരുദ്രൻ പറഞ്ഞു. ഇത് പഠിക്കുന്നവനും അതേ നിലയിലെത്തുന്നു എന്ന് ഉപനിഷത്ത് വ്യക്തമാക്കുന്നു.

കാലാഗ്നി രുദ്രോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

കുണ്ഡികോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യയന്തു മമംഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബല മിന്ത്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം. മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരണമസ്ത്വനിരാകരണം മേ അസ്തു. തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത് സു ധർമ്മാസ്തേ മയിസന്തു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം എന്റെ അംഗങ്ങൾ പുഷ്ടിയെ പ്രാപിക്കണേ. വാക്ക്, പ്രാണൻ, നേത്രം, ശ്രോത്രം എന്നിവയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പുഷ്ടി പ്രാപിക്കണേ. ഇത് ഉപനിഷദുക്തമായബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ അതിനെ നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. ബ്രഹ്മം എന്നെ കൈവെടിയാതിരിക്കണേ. എനിക്ക് ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അഭേദ ബന്ധം ഉണ്ടാകുമാറാകണേ. ബ്രഹ്മനിരതനായ എന്നിൽ ഉപനിഷദുക്തങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ നിലകൊള്ളണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം ബ്രഹ്മചര്യശ്രമേ ക്ഷീണേ |
ഗുരു ശുശ്രൂഷണേ രതഃ |
വേദാനധീത്യാനുജ്ഞാത |
ഉച്യതേ ഗുരുണാശ്രമീ ||
2. ദാരമാഹൃത്യ സദ്യശ |
മഗ്നിമാധായ ശക്തിതഃ |
ബ്രഹ്മീമിഷ്ടിം യജാന്താ |
സാമഹോരാത്രേണ നിർവപേത് ||
3. സംവിഭജ്യ സുതാനർത്ഥേ |
ഗ്രാമ്യകാമാൻ വിസൃജ്യ ച |
സഞ്ചരൻ വന മാർഗ്ഗേണ |
ശുചൗ ദേശേ പരിഭ്രമൻ ||
4. വായു ഭക്ഷോം f ബുഭക്ഷോ വാ |
വിഹിതൈഃ കന്ദുമൂലകൈഃ |
സ്വശരീരേ സമാപ്യാഥ |
പൃഥിവ്യാം നാശ്രപാദയേത് ||
5. സഹ തേനൈവ പുരുഷഃ |
കഥം സുന്യസ്ത ഉച്യതേ |
സ നാമധേയോ യസ്മിംസ്തു |
കഥം സംന്യസ്ത ഉച്യതേ ||

വേദങ്ങൾ പഠിച്ച് ബ്രഹ്മചര്യശ്രമം അവസാനിപ്പിച്ചതിനു ശേഷം ഗുരുശുശ്രൂഷാ നിരതനായിവർത്തിക്കുന്നവനും വിട്ടു

പോകാൻ ഗുരുവിൽ നിന്ന് അനുവാദം കിട്ടിയവനുമായ ശിഷ്യനെ ആശ്രമി എന്ന് പറയുന്നു. തനിക്കിണങ്ങിയ കന്യകയെ വിവാഹം കഴിച്ച് യഥാശക്തി അഗ്ന്യാധാനം ചെയ്ത് ബ്രഹ്മയജ്ഞത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുക ഗൃഹസ്ഥന്റെ കടമയാണ്. പിന്നെ പുത്രന്മാർക്ക് ധനം വിഭജിച്ചു കൊടുത്ത് നാട്ടുകാര്യങ്ങളും അവരെ ഏൽപ്പിച്ച് വനത്തിൽ പോകുക. അവിടെ പരിശുദ്ധസ്ഥാനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കണം. വായു ഭക്ഷകനായോ കിഴങ്ങും, കായും തിന്നോ ശരീരം സംരക്ഷിക്കണം. എത്ര പ്രയാസമുണ്ടായാലും കണ്ണീർ പൊഴിക്കരുത്. ഇത്രയുമായതു കൊണ്ടുമാത്രം ഒരാൾ സംന്യാസിയാകില്ല. ആദ്യം സുചിപ്പിച്ചത് സാമാന്യ നിയമമാണ്. സന്യാസം അതിലും ഉപരിയായ ഒന്നാകുന്നു.

6. തസ്മാത് ഫലവിശുദ്ധാംഗീ |
സംന്യാസം സംഹിതാത്മനാം |
അഗ്നി വർണ്ണം വിനിഷ്ക്രമ്യ |
വാനപ്രസ്ഥം പ്രപദ്യതേ ||
7. ലോകവത് ഭാര്യയാ f സഭേതാ |
വനം ഗച്ഛതി സംയതഃ |
സംതൃക്ത്വാ സംസൃതി സുഖ-
മുനൂതിഷ്ഠന്തി കിം മുധാ |
8. കിംവാ ദുഃഖമനുസ്മൃത്യാ-
ഭോഗാംസ്ത്യജതിചോചവിതാൻ |
ഗർഭവാസഭയാദ് ഭീതഃ ശീതോഷ്ണാഭ്യം തഥൈ വച
9. ഗൃഹ്യം പ്രവേഷ്ടമിച്ഛാമി പരം പദമനാമയം |
ഇതിഃ സംന്യസ്യാഗ്രിമപുനരാവർത്തനം യൻ മൃത്യു
ജയമാവഹാമീതി. |

അക്കാര്യത്തിന് ഫലാപേക്ഷ കൂടാതെ സന്യാസയുക്തനായി അഗ്നിയെയും വർണ്ണത്തെയും ത്യജിച്ച് വാനപ്രസ്ഥശ്രമം സ്വീകരിക്കണം. സാധാരണക്കാരെപ്പോലെ സ്ത്രീസുഖം ലോകസുഖം എന്നിവ വെടിഞ്ഞ് കാട്ടിൽ ചെന്നു ചെയ്യുന്ന അനുഷ്ഠാനങ്ങളാൽ ഫലമില്ല അല്ലെങ്കിൽ ഗർഭശീതോഷ്ണക്ലേശാദികൾ ഭയന്ന് കാട്ടിൽ കഴിയുന്നതിലും അർത്ഥമില്ല. യഥാർത്ഥ വാനപ്രസ്ഥനും സംന്യാസിയും ഗൃഹം വെടിയുന്നത് പരമപദപ്രാപ്തിക്കാണ്. പുനർജന്മാദി ദുഃഖത്തിൽ നിന്ന് വിടുതൽ കിട്ടാൻ ജ്ഞാനി മൃത്യുഞ്ജയമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു.

10. അഥാധ്യാത്മമന്ത്രാൻ ജപേത് ദീക്ഷാമുപേയാത്
കാഷായവാസാഃ കക്ഷോപസ്ഥലോമാനി വർജയേത്
ഊർധ്വബാഹൂർവിമുക്ത മാർഹഗ്ലോ ഭവതി

I

K

N

P

I

K

11. അനികേതശ്ചരേദ് ഭിക്ഷാശാശീനിദിധ്യാസനം ദധ്യാത്. പവിത്രം ധാരയേജ്ജന്തുസംരക്ഷണാർത്ഥം തദപി ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി.

അധ്യാതമന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചു കാഷായ വസ്ത്രം ധരിച്ചും ദീക്ഷ സ്വീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കക്ഷം ഉപസഥം എന്നിവയിലെ രോമങ്ങളൊഴികെ ബാക്കി രോമങ്ങൾ വടിച്ചു കളയണം. ഉൾധബാഹുവായി സ്പഷ്ടാനുസരണം സഞ്ചരിക്കുക. ഗൃഹം വിട്ട് ഭിക്ഷാനം കൊണ്ട് പുലരണം. നിദിധ്യാസനം വേണം. ജന്തുക്കളിൽ നിന്ന് സംരക്ഷണത്തിന് പവിത്രം ധരിക്കണം. അതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ.

12. കുണ്ഡികാം ചമസം ശീക്യം |
ത്രിവിഷ്ടപമുപാനഹൗ |
ശീതോപഘാതിനീം കന്മാം |
കൗപീനാച്ഛാദനം തഥാ ||

13. പവിത്രം സ്നാനശാടിം ച ഉത്തരാസാഗമേ വച |
അതോതിരിക്തം യത് കിഞ്ചിത് |
സർവം തദാർജയേദ്യതിഃ ||

കമണ്ഡലു, പാത്രം, ത്രിവിഷ്ടപം, ചെരിപ്പ്, തണുപ്പ് തടയാ നുതകുന്ന തുണി കൗപീനം കുളിക്കാനുള്ള തോർത്ത് അംഗ വസ്ത്രം ഇപയൊഴിച്ചുള്ളതെല്ലാം സംന്യാസി പരിത്യജിക്കണം.

14. നദീപുളിനശായീ സ്യാത് |
ദേവാഗാരേഷുബാഹ്യതഃ |
നാത്യർത്ഥം സുഖ ദുഃഖാഭ്യാം |
ശരീരമുപതാപയേത് ||

15. സ്നാനം പാനം തഥാ ശൗച-
മദ്ഭിഃ പുതാഭിരാചരേത് |
സ്തൂയമാനോ ന തുഷ്യേത |
നിന്ദിതോ ന ശപേത് പരാൻ ||

16. ഭിക്ഷാദിവൈ ദലം പാത്രം |
സ്നാനദ്രവ്യ മവാരിതം |
ഏവം വൃത്തിമുപാസീനോ |
യതേന്ദ്രിയോ ജപേത് സദാ ||

17. വിശ്വായ മനുസംയോഗം |
മനസാ ഭാവയേത് സുധീഃ ||

ആകാശാദാ യുവർജായോർജ്യേതിർ ജ്യോതിഷ ആപോ, അപ്ഭ്യേ, പൃഥിവീ, ഏഷാം ഭൂതാനാം ബ്രഹ്മണപ്രപദ്യോ അജര മരക്ഷരമവ്യയം പ്രദ്യോ

18. മയ്യഖണ്ഡ സുഖാം ഭോധൗ |
ബഹുധാ വിശ്വവീചയഃ |
ഉത്പദ്യന്തേ വിലീയന്തേ |
മായാമാരുത വിഭ്രോത് ||

19. ന മേ ദേഹേന സംബന്ധോ |
മേഘേനേവ വിഹായസഃ |
അതഃ കൃതോ മേ തലർമ്മാ |
ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തിഷു ||

പുഴയുടെ തീരത്തോ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ വെളിയിലോ കിടക്കട്ടെ. ആവശ്യമില്ലാതെ ശരീരത്തെ പീഡിപ്പിക്കരുത്. കുളിക്കാനും കുടിക്കാനും ശൗചത്തിനും ശുദ്ധജലം കൈക്കൊള്ളണം. സ്തുതിയിൽ സന്തോഷിക്കുകയോ നിന്ദയിൽ കോപിക്കുകയോ അരുത്. ഭിക്ഷാപാത്രവും വെള്ളവും കിട്ടുന്നത് സ്വീകരിക്കണം. ഇങ്ങനെ ഉത്തമവൃത്തിയോടെ സംന്യാസി ജപതല്പരനാകണം. ആകാശത്തിൽ നിന്ന് വായുവും വായുവിൽ നിന്ന് ജ്യോതിസ്സും ജ്യോതിസ്സിൽ നിന്ന് ജലവും ജലത്തിൽ നിന്ന് പൃഥ്വിയും ഇങ്ങനെ സർവഭൂതങ്ങളിലും വ്യാപരച്ചിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തെ ഞാൻ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അജരവും അമരവും അക്ഷരവും അവ്യയവുമായ ബ്രഹ്മത്തെ ഞാൻ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അവണ്ഡ സുഖസമുദ്രമായ എന്നിൽ അസംഖ്യം തിരമാലകൾ മായാമാരുത വിഭ്രമത്താൽ ഉണ്ടായി വിലയംകൊള്ളുന്നു. ആകാശത്തിന് മേഘവുമായി ബന്ധമില്ലാത്തതുപോലെ ശരീരത്തെ ബാധിക്കുന്ന ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തി തുടങ്ങിയ പ്രതിഭാസങ്ങളുമായി എനിക്ക് യാതൊരു യാതൊരു ബന്ധവും ഇല്ല.

20. ആകാശവത് കല്പവിദൂരഗോ f ഹ-
മാദിത്യവദ് ഭാസ്യവിലക്ഷണോ f ഹം |
ആഹാര്യവന്നിത്യ വിനിശ്ചലോ f ഹ-
മംഭോധിവത് പാരവിവജ്ജിതോ f ഹം ||

21. നാരായണോ f ഹം നരകാന്തകോ f ഹം |
പുരാന്ത കോ f ഹം പുരുഷോ f ഹമീശഃ |
അഖണ്ഡഭോധോ f ഹമശേഷസാക്ഷീ |
നിരീശ്വരോ f ഹം നിരഹം ച നിർമ്മമഃ ||

ആകാശത്തെപ്പോലെ ഞാൻ കല്പനാതീതനും സൂര്യനെപ്പോലെ പ്രകാശമുള്ള പദാർത്ഥങ്ങളിൽ നിന്ന് വേറിട്ടവനും പർവതതുല്യം അചഞ്ചലനും സമുദ്രം പോലെ അപാരവും ആണ് ഞാൻ. നാരായണനും നരകാന്തകനും പുരാന്തകനും പുരുഷനും നിരീശ്വരനും നിരഹകാരനും നിർമ്മമനുമാണ്.

22. തദഭ്യാസേന പ്രാണാപാനൗ സംയമ്യ
തത്ര ശ്ലോകാ ഭവന്തി

വൃഷണാപാനയോർ മധ്യേ |
പാണി ആസ്ഥായസംശ്രയേത് |
സംദശ്യശനകൈർ ജീഹ്വാം |
യവമാത്രേ വിനിർഗ്ഗതാം ||

23. മാഷാമാത്രാം തഥാ ദൃഷ്ടിം ശ്രോത്രേ
സ്ഥാപ്യതഥാ ഭൂവി
ശ്രവണേ നാസികേ ഗന്ധാ |
യതഃ സ്വം ന ച സംശ്രയേത് |

N

P

I

K

24. അഥ ശൈവപദം യത്ര |
 തദ് ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മ തത്പരഃ |
 തദഭ്യാസേന ലഭ്യേത |
 പൂർവജന്മാർജിതചാത്മനാം ||

പ്രാണാഹാനങ്ങളെപ്പറ്റി വ്യഷണത്തിനും ഗുദത്തിനും മധ്യേ രണ്ടു കൈകളും വെയ്ക്കണം. പല്ലുകൾകൊണ്ട് നാക്ക് സാവധാനം അമർത്തി ഒരുവമ്പ്രമാണം വെളിയിലേക്ക് തള്ളണം. ദൃഷ്ടി കർണ്ണത്തിലും പിന്നീട് ഭൂമിയിലും ആക്കണം. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ചെവിയിൽ ശബ്ദവും മുക്കിൽ ഗന്ധവും എത്തുകയില്ല. ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കുന്നവൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. അവൻ തന്നെ ശിവൻ. പൂർവജന്മ പുണ്യത്താൽ മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മതം പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും.

25. സംഭൂതൈർ വായു സംശ്രാപ്യ |
 ഹൃദയം തപ ഉച്യതേ |
 ഊർധ്വം പ്രപദ്യതേ ദേഹാദ് |
 ഭിത്വാ മുർധാനമവ്യയം ||

26. സ്വദേഹസ് തു മുർധാനം |
 യേ പ്രാപ്യ പരമാം ഗതിം |
 ഭൂയസ്തേ ന നിവർത്തന്തേ |
 പരാപരവിദോ ജനഃ ||

27. ന സാക്ഷീണം സാക്ഷ്യധർമ്മഃ സംസ്പൃശന്തി
 വിലക്ഷണം
 അവികാരമുദ്രാസീനം |
 ഗൃഹ ധർമ്മഃ പ്രദീപവത് ||

28. ജലേ വാപി സ്ഥലേ വാപി |
 കദകാപ്യേഷ ജഡാത്മകഃ |
 നാഹം വിലിപ്യേ തലൂർമ്മൈർ-
 ഘടധർമ്മൈർ നഭോ യഥാ ||

ഹൃദയത്തിന്റെ താപം എന്നു പറയുന്നത് വായുവിന്റെ നാദം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. അത് ദേഹം ദേദിച്ചു മുകളിലേക്കു പോയി ശരസ്സിലെത്തുന്നു. സ്വദേഹത്തിൽ നിന്നും മുർദ്ധാവിനെ പ്രാപിക്കുകയെന്നതാണ് പരമഗതി. അത് പ്രാപിക്കുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ മുക്തരാകുന്നു. വിചാര ശൂന്യനായ

സാക്ഷിയെ ഗൃഹധർമ്മത്തിനെന്ന്പോലെ നിഷ്പ്രയോജനമായിത്തീരുന്ന ജഡശരീരം ജലത്തിൽ പതിക്കട്ടെ. സ്ഥലത്തിൽ പതിക്കട്ടെ. ചൈതന്യ സ്വരൂപമായ എനിക്ക് കൂടം കാരണം ആകാശത്തിന് യാതൊരു വികൃതിയും ഭവിക്കാത്തതുപോലെ ഒരു വികൃതിയും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഞാൻ ഈ പ്രാപഞ്ചികതയിൽ പറ്റിപ്പിടിച്ചവനാവില്ല.

29. നിഷ്ക്രിയോ f സ്മൃവികാരോ f സ്മി |
 നിഷ്കലോ f സ്മി നിരാകൃതിഃ |
 നിർവികൽപോ f സ്മി നിത്യോ f സ്മി |
 നിരാലംബോ f സ്മി നിർദ്വയഃ ||

30. സർവാത്മകോ f ഹം സർവോ f ഹം |
 സർവതീതോ f ഹമദ്വയഃ |
 കേവലാഖണ്ഡ ബോധോ f ഹം |
 സ്വാനന്ദോ f ഹം നിരന്തരഃ ||

31. സ്വമേവ സർവതം പശ്യൻ |
 മന്യമാനഃ സമദ്വയം |
 സ്വാനന്ദമനുഭൂഞ്ജാനോ |
 നിരവികല്പോ ഭവാ മൂഹം ||

32. ഗച്ഛംസ തിഷ്ഠുന്നപവിശൻ |
 ശയാനോ വാ f ന്യമാപി വാ |
 യഥ്ച്ഛയാ വസേ വിദാ |
 നാത്മാരാമഃ സദാ മുനിഃ ||
 ഇത്യുപനിഷത്ത്

ഞാൻ നിഷ്ക്രിയനും നിർവികാരനും നിഷ്കളനും നിരാകൃതിയും നിർവികല്പനും നിത്യനും നിരാലംബനും നിർദ്വയനും സർവാത്മകനും സർവതീതനും അദ്വയനും കേവലാഖണ്ഡ ബോധനും സ്വാനന്ദനും സകലതും കാണുന്നവനും ആണ്. സ്വയം അദ്വയനെന്ന് മനസ്സിലാക്കി സ്വാനുഭൂതിയിൽ നിർവികല്പ സ്വരൂപനായിരിക്കുന്നു. നടക്കുന്ന ഘട്ടത്തിലും ഇരിക്കുമ്പോഴും നിൽക്കുമ്പോഴും കിടക്കുമ്പോഴും ഏതുവിധത്തിലും മുനിയായ ആത്മാവ് ഇച്ഛയനുസരിച്ച് ആത്മാരാമനായി പരബ്രഹ്മസ്വരൂപനായി വസിക്കുമാറാകട്ടെ.

കുണ്ഡികോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

കൃഷ്ണോപനിഷത്ത്

ശാന്തി പാഠം
 ഓം. ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമദേവാ ഭദ്രം

പശ്യമാക്ഷദീർയജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈഃ
 സ്തുഷ്ടു

N

P

I

K

വാംസസ്തനുബിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തിന ഇന്ദ്രോവ്യഭ ശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വ വേദാഃ സ്വസ്തി ന സ്മാർകേഷ്യം അരിഷ്ടം നേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹ സ്പതിർ ദധാതു.

ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

ഓം. ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കർണ്ണങ്ങളാൽ ശുഭം ശ്രവിക്കട്ടെ. കണ്ണുകളാൽ ശുഭം കാണട്ടെ. സൂര്യന്മാരുടെയും അംഗങ്ങളിലും ശരീരത്തിലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാനിടവരട്ടെ. ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സ് അനുഭവിക്കാനിടവരട്ടെ. അതികീർത്തിയുള്ള ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. സർവജ്ഞനായ പുഷാവിന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. അപ്രതിരോധഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം. ശ്രീമഹാവിഷ്ണു സച്ചിദാനന്ദ ലക്ഷണം രാമചന്ദ്രം ദൃഷ്ട്വാ സർവാംഗസുന്ദരം മൂനയോ വനവാസിനോ വിസ്ഥിതാ ബഭ്രുവുഃ തം ഹോ ചൂർ നോ അവദ്യമവതാരാൻ നൈ ഗണയന്തേ ആലിംഗാമോ ഭവന്തമിതി. ഭവാനന്തരേ കൃഷ്ണാവതാരേ യുയം ഗോപികാ ഭൂത്യാ മാമാലിംഗഥ. അന്യേ യേ അവതാരാസ്തേ ഹി ഗോപാ ന സ്ത്രീശ്ച നോ കുരു. അന്യോന്യവിഗ്രഹം ധാര്യം തവാംഗസ്പർസനാദിഹ ശശ്വതം സ്പർശിയിതാ അസ്മാകം ഗൃഹ്ണീമോ അവതാരാൻ വയം.

മഹാവിഷ്ണുവും സച്ചിദാനന്ദലക്ഷണവും സർവാംഗസുന്ദരനുമായ രാമചന്ദ്രനെ കണ്ട് വനവാസികളായ മുനിമാർ വിസ്ഥിതരായിത്തീർന്നു. അവർ എല്ലാവരും കൂടി അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു: “അങ്ങയുടെ ആജ്ഞാനുസരണം ഞങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ ജന്മമെടുക്കാൻ തയാറാണ്. എന്നാൽ അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്ക് ഗോപന്മാരുടെയും ഗോപികളുടെയും ജന്മം തരണേ. അവിടെ അങ്ങയുടെ സാന്നിധ്യവും അംഗസംസ്പർശവും ലഭിക്കുവാനുള്ള അവസരം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ അതൊരു വലിയ അനുഗ്രഹമായിരിക്കുന്നതാണ്.

2. രുദ്രാദീനാം വചഃ ശ്രുത്യാ പ്രോവാച ഭഗവാൻ സ്വയം അംഗസംഗം കരിഷ്യാമി ഭവദ്യാക്യം കരോമ്യഹം

രുദ്രാദികളായ ദേവന്മാരുടെ പ്രേമം നിറഞ്ഞ വാക്കുകേട്ട് ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു: ‘നിങ്ങളുടെ ആഗ്രഹം നിശ്ചയമായും നിറവേറും. മനുഷ്യജന്മത്തിൽ നിങ്ങൾക്ക് എന്റെ അംഗസ്പർശത്തിന് അവസരം ലഭിക്കുന്നതാണ്.

3. മോദിതാസ്തേസുരാസർവേ കൃത കൃത്യാ യുനാ വയം

യോ നന്ദഃ പരമാനന്ദോ യശോദാ മുക്തി ഗേഹിനീ

4. മായാ സാത്രി വിധാ പ്രോക്താ സത്വ രാജ

പ്രോക്താ ച സാത്രി കീരുദ്രേ ഭക്തേ ബ്രഹ്മണി

രാജസി

5. താമസീ ദൈത്യ പക്ഷേഷു മായാ ത്രേയാ ഹ്യുദാഹൃതാ

അജേയാ വൈഷ്ണവീമായാ ജപ്യേന ച സുതാ പുരാ

6. ദേവകീ ബ്രഹ്മപുത്രാ സാ യാ വേദൈ രൂപ ഗീയതേ നിഗമോ വസുദേവോ യോ വേദാർത്ഥം

7. സ്തുവതേ സതതം യസ്തു സോ ിവതീർണ്ണേ മഹീതലേ

വനേവ്യന്ദാ വനേ ക്രീഡൻ ഗോപ ഗോപീ സുരൈഃ സഹ

8. ഗോപ്യോ ഗാവ ജചസ്തസ്യ യഷ്ടികാ കമലാസന വംശസസ്തു ഭഗവാൻ രുദ്രഃ ശൃംഗമീന്ദ്രോ സ

9. ഗോകുലം വനവൈകുണ്ഠം താപസാസ്ത്രത്ര തത്രതേ

ദ്രുമാ ലോഭ ക്രോധാദയോ ദൈത്യോ കലികാലസ്തി രസ്കൃതാഃ

ദേവന്മാരെല്ലാം ഭഗവാന്റെ വാക്കു കേട്ട് ഏറെ സന്തുഷ്ടരായി. അവർ അന്യോന്യം പറഞ്ഞു: ‘ഇപ്പോൾ നാം കൃതകൃത്യരായി.’ തുടർന്ന് അവർ ഭഗവാന്റെ ആജ്ഞാനുവർത്തികളാകാൻ അവതരിച്ചു. മുക്തി യശോദയുടെ രൂപത്തിൽ ജനിച്ചു. സാത്രികി, രാജസി, താമസി എന്നിങ്ങനെ മായ മുന്നുവിധമാണ്. രുദ്രനിൽ സാത്രികീമായയും ബ്രഹ്മാവിൽ രാജസിമായയും ദൈത്യന്മാരിൽ താമസീമായയും ചേർന്നു. ഈ മുന്നുവിധത്തിലുള്ള മായയിൽ നിന്നും ഭിന്നമായ വൈഷ്ണവമായയെ ജയിക്കുക വളരെ പ്രയാസമാണ്. ബ്രഹ്മമയിയായ വൈഷ്ണവീമായയെ പണ്ട് ബ്രഹ്മാവിനു പോലും ജയിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആ മായയെ ദേവന്മാർ സ്തുതിക്കുന്നു. വൈഷ്ണവീമായ തന്നെയാമ് ദേവകിയായി ജനിച്ചത്. വേദങ്ങൾ വസുദേവനായി അവതരിച്ചു. വേദങ്ങളുടെ അർത്ഥഭൂതമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് കൃഷ്ണനും ബലരാമനുമായി ജനിച്ചത്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഗോക്കുളം ഗോപഗോപികളുമാണ് വേദങ്ങളിലെ ജ്ഞാതാകൾ. വടിയായി ബ്രഹ്മാവും വേണുവായി കുദ്രനും ജനിച്ചു. ഇന്ദ്രൻ ശൃംഗമായിട്ടവതരിച്ചു. ഇപ്രകാരം സാക്ഷാൽ വൈകുണ്ഠം തന്നെയാണ് ഗോകുലമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. അവിടെ താപസന്മാരായ മഹാത്മാക്കൾ വൃക്ഷങ്ങളുടെ രൂപം ധരിച്ചു. ലോഭം ക്രോധം തുടങ്ങിയ വികാരങ്ങൾ ദൈത്യന്മാരായിത്തീർന്നു. ഈ വികാരങ്ങൾ കലികാലത്തിൽ ഭഗവാന്റെ നാമോച്ചാരണ മാത്രയിൽ തന്നെ നശിക്കുന്നു

10. ഗോപരുപോ ഹരിഃ സാക്ഷാത് മായാ വിഗ്രഹധാരണ ദുർബ്ബോധം കുഹകം തസ്യമായയാ മോഹിതം ജഗത്

11. ദുർജ്ജയാ സാ സുരൈ സവൈർധൃഷ്ടി രൂപോ ഭവേദിദഃ രുദ്രോ യേന കൃതോ വംശസ്ത സ്യ മായ ജഗത്കഥം

N

P

I

K

- 12. ബലം ജ്ഞാനം സുരാണാം വൈ തേഷാം ജ്ഞാനം ഹൃതം ക്ഷണാൽ ശേഷനാഗോ ഭവേദ്രാമഃ കൃഷ്ണോ ബ്രഹ്മൈവശാശ്വതം
- 13. അഷ്ടാവഷ്ട സഹസ്രേ ദേ ശതാധികൃഃ സ്ത്രീയ സ്തഥാ ഋചോപനിഷദസ്താ വൈ ബ്രഹ്മ രൂപാഃ ഋചഃ സ്ത്രീയഃ
- 14. ദേഷശ്ചാണുരമല്ലോഽയം വത്സരോ മുഷ്ടികോഃ ജയഃ ദർപ്പഃ കുവലയാപീഡോ ഗർവോ രക്ഷഃ വഗോ ബകഃ
- 15. ദയാ സാ രോഹിണീ മാതാ സത്യഭാമാ ധരേതി വൈ അഘാസുരോ മഹാവ്യാധിഃ കലിഃ കംസഃ സ ഭൂപതിഃ
- 16. ശമോ മിത്രഃ സുദമാ ച സത്യം ക്രൂരോദ്ധവോ ദമഃ യഃ ശംഖ സഃ സ്വയം വിഷ്ണുർ ലക്ഷ്മീ രൂപോ വ്യവ സ്ഥിതാഃ
- 17. ദുഗ്ധസ്നീന്ധ സമുത്പന്നാ മേഘഘോഷസ്തു സംസ്മൃതഃ ദുഗ്ദ്ധോ ദധിഃ കൃതസ്തേന ഭഗ്നാ കാന്ധോ ദധിഗ്രഹഃ
- 18. ക്രീഡതേ ബാലകോ ഭൂതാ ദധിഗ്രഹഃ പൂർവവൽ സുമഹോദധൗ സംഹാരാർത്ഥം ച ശത്രുണാം രക്ഷണായ ച സംസ്ഥിതഃ
- 19. കൃപാർത്ഥേ സർവഭൂതാനാം ഗോപ്താരാ ധർമ്മ മാത്മജം യത് സ്രഷ്ടുമീശ്വരേണാസീത്ത ചക്രം ബ്രഹ്മരൂപധൃക്.

ഗോപന്റെ രൂപത്തിൽ ലീലാവിഗ്രഹ രൂപം ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഭഗവാൻ ഹരി തന്നെയാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചം മായാമോഹിതമാണ്. അതിനാൽ ഈശ്വരീയമായയുടെ രഹസ്യം അറിയുക പ്രയാസമാണ്. എന്തെന്നാൽ ഭഗവാന്റെ മായ ദേവന്മാർക്കു തന്നെയും അറിയാൻ ഞെരുക്കം. ആരുടെ മായാവിളാസത്താൽ ബ്രഹ്മാവിന് വടിയായും ശിവന് വേണുവായും ജനിക്കേണ്ടി വന്നു. ആ ഭഗവാന്റെ മായയെപ്പറ്റി സാധാരണ ജനങ്ങൾ എങ്ങനെ അറിയാനാണ്? ദേവന്മാരുടെ ജ്ഞാന ബലം പോലും ശ്രീഹരിയുടെ മായ നിഷ്പ്രദമാക്കി. സനാതന ബ്രഹ്മം ശ്രീകൃഷ്ണനെയും അനന്തൻ ബലരാമനായും ജനിച്ചു. കൃഷ്ണന്റെ പതിനാറായിരത്തൊട്ടു പത്നിമാർ വേദത്തിലെ ഋക്കുകളും ഉപനിഷത്തുകളുമാകുന്നു. കൂടാതെ ബ്രഹ്മസ്വരൂപിണികളായ വേദത്തിലെ ഋക്കുകൾ ഗോപികമാരായി ജനിച്ചു. ചാണുരമല്ലൻ ദേഷവും മുഷ്ടികൻ മത്സരവും കുവലയാപീഡം ദർപ്പവുമാണ്. ആകാശചാരിയായ ബകാസുരൻ ഗർവമാണ്; ദയ തന്നെ രോഹിണീ മാതാവ്; പൃഥ്വിമാതാവാണ് സത്യഭാമ. മഹാവ്യാധി അഘാസുരനായും കംസനായും ജനിച്ചു. ശമം സുദമാവിന്റെയും സത്യം ക്രൂരന്റെയും ദമം ഉദ്ധവരുടെയും ഭാവം ചേർന്നു. ശംഖം വിഷ്ണു തന്നെയാണ് ലക്ഷ്മിയുടെ ഭ്രാതാവായതുകൊണ്ട് ലക്ഷ്മിക്കു തുല്യം തന്നെയാണത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പാൽ, തൈര് തുടങ്ങിയവ നിറച്ച കൂടങ്ങൾ ഉടച്ച് ഗോകുലത്തിൽ വിഹരിച്ചല്ലോ. പാൽക്കടലിന്റെ

ലീല തന്നെയാണത്. ക്ഷീരദധി പ്രവാഹമാകുന്ന പാൽക്കടലിൽ ബാലരൂപത്തിൽ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ മുമ്പിലത്തെ പ്പോലെ ക്രീഡിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സജ്ജനപരിപാലനത്തിലും ദുഷ്ടനിഗ്രഹത്തിലും അദ്ദേഹം സമാന ഭാവത്തോടുകൂടി മുഴുകിയിരിക്കുന്നു. സകലരേയും അനുഗ്രഹിക്കാനും ധർമ്മസംരക്ഷണത്തിനുമാണ് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ലോകത്തിൽ അവതാരമെടുത്തത്. പരമശിവൻ വിഷ്ണുവിനുവേണ്ടി ഏതൊരു ചക്രം നിർമ്മിച്ചുവോ അതുതന്നെയാണ് ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ കരകമലങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്നത്. ആ ചക്രം ബ്രഹ്മതുല്യമാകുന്നു.

- 20. ജയന്തീ സംഭവോ വായുശ്ചമരോ ധർമ്മ സംജന്തിതഃ യസ്യോസന ജലനാ ഭാസഃ ഖഡ്ഗരൂപോ മഹേശ്വരഃ
- 21. കശുപോലുഖലാഖ്യാതോ രജജൂർമാതാഽദിതി സ്തഥാ ചക്ര ശംഖം ച സംസിദ്ധിഃ ബിന്ദു ച സർവ മുർധനി
- 22. യാവന്തി ദേവരൂപാണി വദന്തി വിബുധാഃ ജനാഃ നമന്തി ദേവ രൂപേഭ്യഃ ഏവമാദി ന സംശയഃ
- 23. ഗദാ ച കാലികാ സാക്ഷാൽ സർവ ശത്രു നിബർഹിണീ യനുഃ ശാർങം സ്വമായാ ച ശരത കാലഃ സുഭോജനഃ
- 24. അബ്ജ കാന്ധം ജഗൽ ബീജഃധൃതാ പാണൗ സ്വലീലയാ ഗരുഡോ വടഭാങ്ധീരഃ സുദമാ നാരദോ മുനിഃ
- 25. വൃന്ദാ ഭക്തിഃ ക്രീയബുദ്ധിഃ സർവ ജന്തു പ്രകാശിനീ തസ്മാന്നഭിനം നാഭിനമാഭിർ ഭിന്നോ ന വൈവിഭുഃ
- 26. ഭൂമാവുത്താരിതം സർവം വൈകുണ്ഠ സർഗ്ഗവാസിനാം സർവതീർത്ത ഫലം ലഭതേ യ ഏവ വേദദേഹ ബന്ധാ ദിമുച്യതേ ഇത്യുപനിഷത്ത് ഹരി ഓതത് സത്.

വായു ഭഗവാൻ വൈ ജയന്തി മാലയുടെ രൂപവും ധർമ്മം ചാമരരൂപവും കൈക്കൊണ്ടു മഹേശ്വരൻ ഉജ്ജ്വലമായ ഖഡ്ഗത്തിന്റെ രൂപവും കശ്യപൻ ഗോകുലത്തിലെ ഉരലിന്റെ രൂപവും സ്വീകരിച്ചു. സർവ വർണ്ണങ്ങളുടെയും മുകളിലായി അനുസാരം അലങ്കാരമായിരിക്കുന്നതുപോലെ സർവോപരിശോഭിക്കുന്ന ആകാശം ഭഗവാന്റെ കൂടെയാണ്. വാല്മീകി വ്യാസൻ തുടങ്ങിയ മഹർഷിമാർ ദേവന്മാരുടെ ഏതെല്ലാം രൂപങ്ങളെപ്പറ്റി വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടോ സർവ പ്രാണികളും ഏതെല്ലാം രൂപത്തിൽ ദേവന്മാരെ നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ടോ അങ്ങനെയുള്ള എല്ലാ ദേവന്മാരും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഗോകുലത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ഭഗവാന്റെ ഗദ സാക്ഷാൽ കാളി സ്വരൂപമാണ്. അത് സകല ശത്രുക്കളെയും നശിപ്പിക്കുവാൻ കഴിവുറ്റതാണ്. ശാർങം എന്ന ധനുസ്സിന്റെ രൂപത്തിലും കാലൻ തന്നെയാണ്. അതിൽ തൊടുത്ത ബാണത്തിന്റെ രൂപത്തിലും കാണ

N

P

I

K

പ്പെടുന്നത് പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ബീജരൂപമാകുന്ന കമലം ഭഗവാന്റെ കൈകളിൽ സലീലം ശോഭിക്കുന്നു. ദണ്ഡീരവടവൃക്ഷത്തിന്റെ രൂപം ഗരുഡനും സുഭാമാഹന്റെ രൂപം നാരദനും സ്വീകരിച്ചു. സാക്ഷാൽ ഭക്തി തന്നെയാണ് വൃന്ദ. ബുദ്ധി തന്നെ ഭഗവാന്റെ ക്രിയാശക്തി. ഇങ്ങനെ ഗോപന്മാർ ഗോപികൾ തുടങ്ങിയവർ എല്ലാം തന്നെ ശ്രീകൃഷ്ണനിൽ നിന്നും

അഭിന്നങ്ങളാകുന്നു. ആ ഭഗവാൻ തന്നെയാണ് സ്വർഗ്ഗത്തിലെയും വൈകുണ്ഠത്തിലെയും എല്ലാ ദേവന്മാരെയും ഭൂമിയിൽ അവതരിപ്പിച്ചത്. ഇത് ശരിയായി അറിയുന്ന ജ്ഞാനിക്ക് സകല തീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്താലുള്ള ഫലം ലഭിക്കും. ശരീര ബന്ധം വിട്ട് അവൻ മുക്തിനേടാനും സാധിക്കുന്നു. കൃഷ്ണോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

കൈവല്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹനാ വവതു സഹ നൗ ഭൂനക്തു സഹവീര്യം കരവാവഹൈ തേജസ്വി നാവധീതമസ്തു മാ വിദിഷാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത് നമ്മെ രണ്ടുപേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. നമ്മുടെ അധ്യയനം തേജോമയമായിരിക്കട്ടെ. നാം പരസ്പരം വിദ്വേഷം പുലർത്താതിരിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

- ഓം അമാശാലായനോ ഭഗവന്തം പരമേഷ്ഠിനമുപസമേത്യോവാച:-
അധീഹി ഭഗവൻ ബ്രഹ്മവിദ്യാം വരിഷ്ഠാം |
സദാ സദ്ഭിഃ സേവ്യമാനാം നിഗുഡാം |
യഥാ f ചിരാത് സർവപാപം വ്യപോഹ്യ |
പരാത് പരം പുരുഷം യാതി വിദാൻ ||

ആശാലായനമഹർഷി ബ്രഹ്മ വിദ്യ അറിയണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി സമീപ്തപാണിയായി ബ്രഹ്മാവിനെ സമീപിച്ച് വിനയത്തോടു കൂടി പറഞ്ഞു: ഭഗവാനെ, ഏതു മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടിയെന്നോ മഹാത്മാക്കൾ സദാ സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്, ഏതു വിധമാണോ വിദ്യാന്മാർ പൂർവജന്മാർജ്ജിതമായ പാപങ്ങളിൽ നിന്നു മോചിച്ച് പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നത് ഗോപനീയവും അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠവുമായ ആ ബ്രഹ്മവിദ്യ ദയവു ചെയ്ത് എനിക്ക് ഉപദേശിച്ചു തരണം.

- തസ്മൈ സ ഹോവാച പിതാമഹഃ:-
ശ്രദ്ധാഭക്തി ധ്യാനയോഗാദവൈഹി |

ബ്രഹ്മാവ് അശാലായനനോട് പറഞ്ഞു:- ശ്രദ്ധ ഭക്തി ധ്യാനം യോഗം ഇവകൊണ്ട് അത് നേടുവാൻ ശ്രമിക്കുക.

- ന കർമ്മണാ ന പ്രജയാ ധനേന |
ത്യാഗനൈകേ അമൃതത്വമാനശുഃ |
പരേണ നാകം നിഹിതം ഗൃഹായാം |
വിഭ്രാജതേ യദ്യതയോ വിശന്തി ||

ധനം കൊണ്ടോ സന്താനങ്ങൾ കൊണ്ടോ കർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ടോ ആ പരമതത്വം ഗ്രഹിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ത്യാഗം മാത്രമാണ് അതിനുള്ള മാർഗ്ഗം. ത്യാഗത്താലാണ് ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ പരമമായ അമൃതത്വം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. സ്വർഗ്ഗത്തിനും ഉപരിയായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ആ ബ്രഹ്മലോകപ്രാപ്തി സംയമിക്കുകയും യോഗികൾക്കും മാത്രമേ ലഭിക്കൂ.

- വേദാന്ത വിജ്ഞാനസുനിശ്ചിതാർത്ഥാഃ
സന്യാസയോഗാദ്യതയഃ ശുദ്ധസതാഃ
തേ ബ്രഹ്മലോകേഷു പരാന്തകാലേ
പരാമൃതാഃ പരിമുച്യന്തി സർവേ ||

വേദാന്താധ്യായനത്താൽ പരമമായ വിജ്ഞാനമാർജ്ജിച്ച് ശ്രവണമനന യോഗാഭ്യാസാദികളാൽ പരമതത്വ പ്രാപ്തി നിത്യമാക്കി. അന്തഃഗരണ ശുദ്ധി വരുത്തി ബ്രഹ്മലോകപ്രാപ്തിക്ക് പ്രയത്നിക്കുന്ന യോഗികൾക്ക് മാത്രം കല്പാന്ത കാലത്ത് അമൃതത്വപ്രാപ്തി ലഭിക്കുന്നു.

- വിവിക്ത ദേശേ ച സുഖാവനസ്ഥഃ |
ശുചിഃ സമഗ്രീവശീരഃ ശരീരഃ |
അന്ത്യാശ്രമസ്ഥഃ സകലേന്ദ്രിയാണി |
നിരുദ്ധ്യാ ഭക്ത്യാ സ്വഗുരും പ്രണമ്യ

N

P

I

K

- 6. ഹൃത് പുണ്യരീകം വിരജം വിശുന്ധം |
വിചിന്ത്യ മദ്ധ്യേ വിശദം വിശോകം |
അചിന്ത്യമവ്യക്തമനന്തരൂപം |
ശിവം പ്രശാന്തമമൃതം ബ്രഹ്മയോനിം ||
- 7. തമാദിമധ്യാന്തവിഹീനമേകം |
വിഭും വിദാനന്ദമരൂപമദ്ഭൃതം |
ഉമാസഹായം പരമേശ്വരം പ്രഭും |
ത്രിലോചനം നീലകണ്ഠം പ്രശാന്തം |
ധ്യാതാ മുനിർഗച്ഛതി ഭൃതയോനിം |
സമസ്തസാക്ഷിം തമസഃ പരസ്താത് ||

സന്യാസാശ്രമത്തിലിരുന്ന് സ്നാനാദികളാൽ ശരീരശുദ്ധി വരുത്തി ഏകാന്ത സ്ഥാനത്തിരുന്ന് യോഗികൾ തല കഴുത്ത് ശരീരം എന്നിവ നേരെയൊക്കെ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ഏകാന്തമാക്കി ശ്രദ്ധയോടു ഭക്തിയോടു ഗുരുവിനെ പൂജിച്ച് നമസ്കരിച്ച് ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും രജോഗുണം അകറ്റി ദുഃഖ ശോകാദികൾ വെടിഞ്ഞ് വിശുദ്ധഭക്തി തത്വം മനം ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ ധ്യാനത്താൽ മുനിമാർ അചിന്ത്യവും അവ്യക്തവും അനന്തസ്വരൂപിയും കല്യാണകാരിയും അദിത്യനും സർവ്വവ്യാപിയും അരുപനും വിലക്ഷണപ്രശാന്താമൃതരൂപിയും ബ്രഹ്മയോനിയും ആദിമധ്യാന്തഹീനനും ഏകനും വിഭുവും ചിദാനന്ദനും അരുപനും അത്ഭുതനും ഉമാപതിയും പരമേശ്വരനും പ്രഭുവും ത്രിനേത്രനും നീലകണ്ഠനും പ്രശാന്തനും സർവ്വരാചരനാഥനും സർവ്വസാക്ഷിയും അവിദ്യാതീതനുമായ ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനംകൊണ്ടു സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നു.

- 8. സ ബ്രാഹ്മ സ ശിവഃ സേന്ദ്രഃ |
സോ f ക്ഷരഃ പരമഃ സ്വരാട് |
സ ഏവ വിഷ്ണുഃ സ പ്രാണഃ |
സ കാലോ f ഗ്നിഃ സ ചന്ദ്രമാഃ ||
- 9. സ ഏവ സർവം യദ് ഭൃതം |
യച്ച ഭവ്യം സനാ തനം |
ജ്ഞാതാ തം മൃത്യുമത്യേതി |
നാനൃഃ പന്ഥാവിമുക്തയേ ||
- 10. സർവഭൃതസ്ഥമാത്മാനം |
സർവഭൃതാനി ചാത്മനി |
സംപശ്യൻ ബ്രഹ്മ പരമം |
യാതി നാന്യേന ഹേതുനാ ||

ബ്രഹ്മാവ്, ശിവൻ, ഇന്ദ്രൻ, അക്ഷരബ്രഹ്മം, പ്രാണൻ, അഗ്നി, കാലൻ, ഭൃതം, ഭവ്യം, സനാതനം, എല്ലാം അതുതന്നെയെന്നു മനസ്സിലാക്കി മരണത്തെ ജയിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. അല്ലാതെ മോക്ഷത്തിന് വേറെ വഴിയില്ല. സർവ്വഭൃതങ്ങളിലും ആത്മാവിനെയും ആത്മാവിനെ സർവ്വഭൃതങ്ങളിലും കാണുന്നവൻ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു.

- 11. ആത്മാനമരണിം കൃതാ |
പ്രാണവം ചോത്തരാരിണിം |
ജ്ഞാനനിർമ്മഥനാഭ്യാസാത് |
പാപം ദഹതി പണ്ഡിതഃ ||
- 12. സ ഏവ മായാപരിമോഹിതാത്മാ |
ശരീരമാസ്ഥായ കരോതി സർവം |
സ്ത്ത്ര്യന്നപാനാദി വിചിത്രഭോഗൈഃ |
സ ഏവ ജാഗ്രത് പരിത്യുപ്തമേതി ||

പണ്ഡിതൻ അന്തഃകരണത്തെ താഴെയുള്ള അരണിയാക്കി പ്രണവത്തെ ഉത്തരാരണിയാക്കി രണ്ടും നിരന്തരം മഥനം ചെയ്യുന്നു. തത്ഫലമായ ജ്ഞാനാഗ്നിയിൽ എല്ലാ പാപങ്ങളും ഭസ്മമാക്കി സംസാരബന്ധ മുക്തരാകുന്നു.

അവൻ തന്നെ മായാമോഹിത ആത്മാവോടെ ശരീരമാണ് എല്ലാമെന്നു ധരിച്ച് എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുന്നു. അവൻ തന്നെ വിഷയവാസനകളും അന്നപാനാദിസുഖങ്ങളെയും അനുഭവിച്ച് ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ സംത്യുപ്തനാകുന്നു.

- 13. സ്വപ്നേ സ ജീവഃ സുഖ ദുഃഖ ഭോഗതാ |
സമായയാകല്പിതജീവലോകേ |
സുഷുപ്തികാലേ സകലേ വില്പീനേ |
തമോ f ഭിഭൃതഃ സുഖരൂപമേതി ||

അതേ മനുഷ്യൻ സ്വമായാകല്പിത ലോകത്തിൽ ശാരീരികസുഖദുഃഖങ്ങളനുഭവിക്കുന്നു. സുഷുപ്തിയിൽ മായാപ്രപഞ്ചവിരതിയിൽ തമോഗുണ പരാജിതനായി സുഖമനുഭവിക്കുന്നു.

- 14. പുനശ്ച ജന്മാന്തരകർമ്മയോഗാത് |
സ ഏവ ജീവ സ്വപിതി പ്രബുദ്ധഃ |
പുരത്രയേ ജീവതി യശ്ച ജീവഃ |
തസ്തു ജാതം സകലം വിചിത്രം |
ആധാരമാനന്ദമഖണ്ഡബോധം |
യസ്മിൻ ലയം യാതി പുരത്രയം ച ||

പിന്നെ ജന്മാന്തര കർമ്മയോഗത്താൽ അവൻ സുഷുപ്തിയിൽ നിന്ന് സ്വപ്നം ജാഗ്രദവസ്ഥകളിലെത്തുന്നു. സൂക്ഷ്മസ്ഥൂലകാരണാത്മകമായ മൂന്നു ശരീരങ്ങളിലും ജീവൻ ആനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു. മായാപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഉത്ഭവം അതിൽ നിന്നുമാണ്. ത്രിവിധശരീരങ്ങൾ നശിക്കുമ്പോൾ ജീവൻ മായാപ്രപഞ്ചത്തിൽ നിന്നും മുക്തനായി അഖണ്ഡമായ ആനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നു.

- 15. ഏതസ്ഥാജ്ജയതേ പ്രാണോ |
മനഃ സർവേന്ദ്രിയാണി ച |
ഖം വായുർജ്യോതി രാപഃ |
പൃഥിവീ വിശ്വസ്യധാരിണീ ||

N

P

I

K

പ്രാണനും മനസ്സും എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ഇതിൽ നിന്നു ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അതിൽ നിന്നും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന പൃഥ്വിയാണ് ആകാശം, വായു, അഗ്നി, ജലം എന്നിവയും സർവ്വചരാചരങ്ങളെയും ധരിക്കുന്നത്.

- 16. യത്പരം ബ്രഹ്മ സർവ്വാത്മാ |
വിശ്വസ്യായതനം മഹത് |
സൂക്ഷ്മാത് സൂക്ഷ്മതരം നിത്യം |
തത്ത്വമേവ തമേവ തത് ||

ഏതു പരബ്രഹ്മമാണോ ഒരിക്കലും നശിക്കാത്തത് ആരെ സൂക്ഷ്മാതിസൂക്ഷ്മയന്ത്രങ്ങൾക്കും കാണാനാകുന്നില്ലയോ. ഏത് എല്ലാറ്റിനും ആധാരമാണോ ഏത് സർവ്വഭൂതങ്ങളുടെയും ആത്മാവാണോ അതു തന്നെയാണ് നീ, അതു തന്നെയാണ് നീ.

- 17. ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്ത്യദി |
പ്രപഞ്ചം യത് പ്രകാശതേ |
തദ് ബ്രഹ്മാഹമിതി ജ്ഞാതാ |
സർവ ബന്ധൈഃ പ്രമുച്യതേ ||

ജാഗ്രത് സ്വപ്നം സുഷുപ്തി എന്നീ മൂന്ന് അവസ്ഥകളിലും ജീവൻ കാണുന്ന ഈ മായാമയപ്രപഞ്ചം ഞാൻ തന്നെയാണെന്നും ബ്രഹ്മസ്വരൂപം തന്നെയാണെന്നും മനസ്സിലാക്കുമ്പോൾ അത് സർവ്വ വിധ ബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തമാകുന്നു.

- 18. ത്രിഷു ധാമസു യദ് ഭോഗ്യം |
ഭോക്താ ഭോഗശ്ച യദ് ഭവേത് |
തേഭ്യോ വിലക്ഷണഃ സാക്ഷീ |
ചിന്ത്രോ f ഹം സദാശിവഃ

ഞാൻ തന്നെയാണ് മൂന്ന് അവസ്ഥകളിലും ഭോഗഭോഗ്യ ഭോക്തൃരൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നതും, സദാ ശിവനും ചൈതന്യമുക്തനും വിലക്ഷണസാക്ഷീരൂപനും. സർവ്വവും ജനിച്ച് ജീവിച്ച് മരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മസ്വരൂപം തന്നെയാണ്.

- 19. മയ്യേവ സകലം ജാതം |
മയി സർവം പ്രതിഷ്ഠിതം |
മയി സർവലയം യാതി |
തദ് ബ്രഹ്മൈവമസ്മ്യഹം ||

എല്ലാം എന്നിൽ ജനിച്ചു. എല്ലാം എന്നിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. എല്ലാം അവസാനം എന്നിൽ പലയം പ്രാപിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അദയ ബ്രഹ്മമാണ് ഞാൻ.

- 20. അണോരണീയാനവമേവ തദാത് |
മഹാനഹംവിശ്വമഹം വിചിത്രം |
പുരാതനോ f ഹം പുരുഷോ f ഹമീശോ |
ഹിരണ്മയോ f ഹം ശിവരൂപമസ്മി ||

ഞാൻ അണുവിലും അണുവും മഹത്തിലും മഹത്തു

മാണ്. വിചിത്രമായ ഈ പ്രപഞ്ചം എന്റെ സ്വരൂപം തന്നെ. ഞാൻ തന്നെയാണ് പരാത്മാവും വിരാട് പുരുഷനും.

- 21. അപാണിപാദോ f ഹമചിന്ത്യശക്തിഃ |
പശ്യാമ്യ f ചക്ഷുഃ സ ശൃണോത്യകർണ്ണഃ |
അഹം വിജാനാമി വിവിക്തരൂപോ |
ന ചാസ്തി വേത്താ മമചിത് സദാഹം ||
- 22. വേദൈരനേകൈരഹമേവ വേദോ |
വേദാന്തക്യത് വേദവിദേവ ചാഹം |
ന പുണ്യപാപേ മമ നാസ്തി നാശോ |
ന ജന്മ ദേഹേന്ദ്രിയ ബുദ്ധി രസ്തി ||
- 23. ന ഭൂമിരാപോ നച വഹ്നിരസ്തി |
ന ചാനിലോ മേ f സ്തി ന ചാഞ്ചരം ച |
ഏവം വിദിത്യാ പരമാത്മരൂപം |
ഗുഹാശയം നിഷ്കളമദിതീയം ||
- 24. സമസ്തസാക്ഷിം സദസദിഹീനം |
പ്രയാതി ശുദ്ധം പരമാത്മരൂപം ||

കൈകാലുകളില്ലാത്തതും അചിന്ത്യ ശക്തിയും ആയ പരബ്രഹ്മം ഞാൻ തന്നെ. ചിത്സ്വരൂപനായ എന്നെ ആർക്കും അറിയാനും മനസ്സിലാക്കാനുമാവില്ല. ബുദ്ധികൂടാതെ സകലതുമറിയാൻ, സ്ഥൂലകർമ്മങ്ങളില്ലാതെ എല്ലാം കേൾക്കാൻ, നേത്രമില്ലാതെ സർവ്വം കാണാൻ എന്നിക്ക് കഴിവുണ്ട്. ഞാൻ തന്നെ വേദം ഉപദേശിക്കുന്നു. ഞാൻ തന്നെ വേദം സൃഷ്ടിച്ചു. സർവ്വ വേദങ്ങളും എന്നെ സ്തുതിക്കുന്നു. ഞാൻ ജന്മനാശങ്ങൾക്കതീതനാണ്. എന്നെ പാപപുണ്യങ്ങൾ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ ശരീരമനോബുദ്ധികൾക്കതീതനാണ്. എനിക്ക് ഭൂമിയോ ജലമോ അഗ്നിയോ വായുവോ ആകാശമോ ഒന്നുമില്ല. ഇങ്ങനെ മായാമയ പ്രപഞ്ചങ്ങൾക്കതീതനായി സർവ്വസാക്ഷിയായി അദിതീയമായി കരചരണരഹിതമായി ബുദ്ധിയുടെ കോണിലുള്ള പരമാത്മ സ്വരൂപമറിയുന്നവന് മാത്രമേ ശുദ്ധമായ എന്റെ പരമാത്മസ്വരൂപ സാക്ഷാത്കാരം സിദ്ധിക്കുകയുള്ളൂ.

- 25. യഃ ശതരുദ്രിയമധീതേ സഃ അഗ്നിപുത്രോ ഭവതി,
സ വായുപുത്രോ ഭവതി, സ ആത്മപുത്രോ ഭവതി, സ സൂരാപാനാത് പുത്രോ ഭവതി, സ ബ്രഹ്മഹത്യാത് പുത്രോ ഭവതി, സ സുവർണ്ണ സ്തേയാത് പുത്രോ ഭവതി, സ കൃത്യാകൃത്യാത് പുത്രോ ഭവതി, തസ്മാദവിമുക്തമാശ്രിതോ ഭവതി, അത്യാശ്രമീ സർവദാ സകൃദാ ജപേത്

യാതൊരുവൻ ശതരുദ്രിയം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നോ അവൻ അഗ്നി, വായു, ജലം, ആത്മാവ് എന്നിവയെപ്പോലെ പരിശുദ്ധനായിത്തീരുന്നു. മദ്യപാന മഹാപാപത്തിൽ നിന്ന് മുക്തനാകുന്നു, ബ്രഹ്മഹത്യാപാപത്തിൽ നിന്നു സ്വർണ്ണപഹരണപാപത്തിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നു. അവൻ എല്ലാ ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളിൽ നിന്നും പരിശുദ്ധനാകുന്നു. ഭഗവാൻ സദാ ശിവന്റെ കൃപക്ക് പാത്രമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടു

N

P

ജീവൻ അപരമ തപസികളെപ്പോലെ എപ്പോഴുമോ ഒരു പ്രാവശ്യമോ അധ്യയനം ചെയ്യണം.

26. അനേക അനാനമാപ്നോതി | സംസാരാർണ്ണവ നാശനം |

തസ്മാദേവം വിദിതൈനം | കൈവല്യം ഫലമശ്നുതേ ||

അതുകൊണ്ട് മാത്രമേ സംസാരസാഗരത്തെ തരണം ചെയ്യാൻ സാധിക്കുന്ന അനാനം നേടാൻ കഴിയൂ. അങ്ങനെയുള്ള അറിവു ലഭിച്ചാൽ മോക്ഷഫലം സിദ്ധിക്കുന്നു.

കൈവല്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

കുരുകോപനിഷത്ത്

ശാന്തി മന്ത്രം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹനൗ ഭുനക്തുഃ സഹവീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനാവ ധീതമസ്തു. മാവിദിഷാവഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കട്ടെ. ഒരുമിച്ച് ഞങ്ങൾ ജീവിതം അനുഭവിക്കട്ടെ. ഒരുമിച്ച് ഞങ്ങൾ മുന്നേറട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ വിദ്യയും ബുദ്ധിയും തേജോമയമാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ ഒരാളെയും ദേഷിക്കാനിടവരാതിരിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ക്ഷുരികാം സംപ്രവക്ഷ്യാമി ധാരണാം യോഗസിദ്ധയേ യാം പ്രാപ്യ ന പുനർജന്മ യോഗമുക്തസ്യ ന ജായതേ.

യോഗസിദ്ധിക്കായി ധാരണാപുരമായ ക്ഷുരികയെ അതായത് കത്തിയെ ഞാനിവിടെ വിവരിക്കുന്നു. അത് മനസ്സിലാക്കിയാൽ യോഗമുക്തനായിട്ടുള്ളവന് പുനർജന്മം ഉണ്ടാവുകയില്ല.

2. വേദതത്വാർത്ഥ വിഹിതം യഥോക്തം ഹ സ്വയംഭുവാ നിഃശബ്ദം ദേസമാസ്ഥായ തത്രാസനസമവസ്ഥിതഃ

3. കൂർമ്മോ fങ്ഗാനീവ സംഹൃത്യ മനോ ഹൃദി നിരൂധ്യ ച മാത്രാ ദ്വാദശയോഗേന പ്രണവേന ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ

4. പുരയേത് സർവമാത്മാനം സർവദാരം നിരൂദ്ധ്യ ച ഉരോമുഖകടിഗ്രീവം കിഞ്ചിത് ഹൃദയമുന്നതം.

നിശ്ശബ്ദമായ സ്ഥനത്തിൽ ഉചിതമായ ആ സത്തിലിരുന്ന് ആമ കൈ, കാൽ, തലകൾ ഉള്ളിലേക്ക് വലിക്കുന്നു

തുപോലെ മനസ്സ് ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിന്ന് വ്യാവർത്തിപ്പിക്കണം. അതിനുശേഷം സാവധാനത്തിൽ പന്ത്രണ്ടു മാത്ര ചേർന്ന പ്രണവത്താൽ ബ്രഹ്മാവിനാൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വിധം നവദാരങ്ങളെയും നിയന്ത്രിച്ച് പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. മാർവിടം മുഖം നട്ടെല്ല് കഴുത്ത് ഹൃദയം ഇവ ഉയർന്ന സ്ഥിതിയിലായിരിക്കണം.

5. പ്രാണാൻ സഞ്ജാരയേത് തസ്മിൻ നാസാഭ്യന്തര ചാരിണഃ ഭൂത്വാ തത്രായതപ്രാണഃ ശന്നൈരുച്ഛ്യാസ മുച്ഛാസേത്

പിന്നെ മുക്കിനകത്ത് ചലിക്കുന്ന പ്രാണനെ ഹൃദയത്തിൽ ധരിക്കണം. ഇങ്ങനെ കുറേക്കം നിർവഹിച്ച് സാവധാനത്തിൽ രേചകം ചെയ്യണം.

6. സ്ഥിരമായ ദൃഢം കൃത്വാ അംഗുഷ്ഠേന സമാഹിതഃ ദ്വേ ഗുൽഫേ പ്രകുർവീത ജംഘേ ചൈവ ത്രയസ്ത്രയഃ

7. ജാനുനീ തഥോരുദ്യാം ദ്വേന ഗുദേന ശിശ്നേന ത്രയസ്ത്രയഃ വായോരായതനം തത്ര നാഭിദേശേന സമാശ്രയേത്

ഇങ്ങനെ ഈ അഭ്യാസം സ്ഥിരവും ദൃഢവും മാക്കിത്തീർത്തതിനുശേഷം വളരെ ശ്രദ്ധയോടെ കാലിലെ പെരുവിരൽ മുതൽ രണ്ടു കണങ്കാലിന്മേലും രണ്ട് കാൽമുട്ടിലും ഉപസ്ഥം മലദാരം ഇവിടെയും മൂന്നു പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. പിന്നെ വായുവിന്റെ സ്ഥാനം നാഭിപ്രദേശമാക്കണം.

8. തത്രനനാഡീ സുഷുപ്തം തു നാഡിഭിർദശഭിർ വൃതാ തത്രനരക്താ ച പീതാ ച കൃഷ്ണാ താഥാ വിലോഹിതാ

I

K

അവിടെ സുഷുപ്തന എന്ന നാഡിയുണ്ട്. അത് പല നാഡികളും ചേർന്നതാണ്. അവയിൽ പലതും സുക്ഷ്മങ്ങളും ചുമന്നും മഞ്ഞച്ചും കറുത്തും ചെമ്പുനിറത്തിലും മറ്റും ഉള്ളതാണ്.

9. അതിസുക്ഷ്മം ച തന്മീ ച ശുക്ലാ നാഡീന സമാശ്രയേത്
തത്ര സഞ്ചാരയേത് പ്രാണൻ ഊർണ്ണനാ ഭീവതന്തുനാ

ഇവയിൽ ഏറ്റവും സുക്ഷ്മവും നേർത്തതും വെളുത്തതും ആയവയെ ആശ്രയിക്കണം. എട്ടുകാലി തന്റെ വലയിലൂടെ യഥേഷ്ടം സഞ്ചരിക്കുന്നതുപോലെ യോഗി ഈ നാഡികളിലൂടെ പ്രാണനെ സഞ്ചരിപ്പിക്കണം.

10. തതോനരകേതാല്പാഭാസ ഹൃദയായതനനമഹത് ദഹരം പുണ്ഡരീകം തത്നവേദാനേരേഷ്യ നിഗദ്യതേ

അതിനുശേഷം വേദാന്തത്തിൽ ദഹരപുണ്ഡരീകമെന്നു പറയുന്ന ഹൃദയത്തിന്റെ ചുമന്ന താമരപ്പൂവുപോലെ പ്രകാശിക്കുന്ന ആ സ്ഥാനമുണ്ടല്ലോ.

11,12,13,14,15 തദ് ദിത്യാ കണ്ഠമായാതി താം നാഡീം പുരയേദിതി മനസസ്തു പരംഗുഹ്യം സുതീക്ഷണം ബുദ്ധിനിർമ്മലം പാദന്യോപരി യന്മാർമ തദ്ദ്രൂപം നാമ ചിന്തയേത് മനോ ധാരണ തിക്ഷേണന യോഗമാശ്രിത്യ നിത്യശഃ ഇന്ദ്ര വജ്രമിതി പ്രോക്തം മർമജം ഘാനുകൃതനം തത് ധ്യാനബലയോഗേന ധാരണഭിർനികൃതയേത് ഊർവോർമധ്യം തു സംസ്ഥാപ്യ മർമപ്രാണവിമോചനം ചതുരദ്യസ്യ യോഗേന ഛിന്ദേദനഭിശങ്കിതഃ - തതഃ കണ്ഠാന്തരേ യോഗീ സമുഹേ നാഡീസണ്ഡയേ ഏകോത്തരം നാഡീശതം താസാം മധ്യേ വരാ സ്മൃതാ

11,12.... അതിനെ ഭേദിച്ച് വായു ആ നാഡിയെ നിറച്ച് കണ്ഠത്തിലെത്തുന്നു. അതിനാൽ യോഗിക്ക് ബുദ്ധിപരമായി നിർമ്മലവും അതി തീക്ഷ്ണവുമായ മനസ്സാകുന്ന കത്തിയെടുത്തു കാലിന്റെ മുകളിൽ മധ്യഭാഗത്ത് നിലകൊള്ളുന്ന നാമം, രൂപം ഇവ മുറിച്ച് കളയണം. അങ്ങനെയുള്ള തീക്ഷ്ണമനസ്സിനാൽ നിത്യവും യോഗം അഭ്യസിക്കണം.

13. പിനീട് ഇന്ദ്രവജ്രം എന്നു പേരുള്ളതും കണകാലിലുള്ളതുമായ സ്ഥാനത്തെ ധ്യാനയോഗത്തിന്റെയും ധാരണയുടെയും ബലത്താൽ മുറിക്കണം.

14. പിന്നെ രണ്ടു തുടകളുടെയും നടുക്ക് പ്രാണനെ സ്ഥാപിച്ച് അതിനെ മർമ്മഭാഗത്തിൽ കൊണ്ടാക്കണം. നാലുപ്രാവശ്യം യോഗാഭ്യാസം ചെയ്ത് ശങ്കയെന്നേ മർമ്മഭാഗം മുറിക്കണം.

15. പിന്നെ യോഗി കണ്ഠത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ നാഡികളെ ഏകീകരിക്കുന്നു. അവിടെ നൂറ്റിയൊന്ന് നാഡികളുണ്ട്.

16. സുഷുപ്തന തു പരേ ലീനാ വിരജാ ബ്രഹ്മരൂപിണീ ഇഡാ തിഷ്ഠതി വാമേന പിംഗലാ ദക്ഷിണേന തു

17. തയോർമധ്യേ പരം സ്ഥാനം യസ്തി വേദ സ വേദവിത് ദ്വാസപത്തി സഹസ്രാണി പ്രതിനാഡീഷ്ഠന തേതഃ തിലം

18. ഛിദ്യതേ ധ്യാനയോഗേന സുഷുപ്തൈ കാനഛിദ്യതേ യോഗനിർമ്മല ധാരണേ ക്ഷുരേണാല വർചസാ

19. ഛന്ദേനാഡീശതം ധീരഃ പ്രഭവാദിഹ ജന്മി ജാതിപുഷ്പസമാ യോഗീന യദാ വശ്യതി തൈതലം

20. ഏവം ശുഭാസുഭൈർഭാവം സാ നാഡീതാം വിഭാവയേത് തദ്ഭാവിതാ പ്രപദ്യന്തേ പുനർജന്മവിവർജിതാഃ

16. സുഷുപ്തന പരതത്വത്തിൽ ലയിച്ചതാണ്. വിരജബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഇഡ ഇടത്തു വശത്തിരിക്കുന്നു. പിംഗള വലതുവശത്താണ്.

17. ഈ രണ്ടു നാഡികളുടെയും നടുക്ക് ഉള്ള ഉത്തമ സ്ഥാനം മനസ്സിലാക്കണം. അത് മനസ്സിലാക്കിയവർ വേദജ്ഞനാണ്. നാഡികളെല്ലാം കൂടി എഴുപത്തിരണ്ടായിരമുണ്ട്. തൈതിലമെന്നാണതിന്റെ പേര്. 18, 19. ധ്യാനയോഗത്താൽ സകലനാഡികളും ചേർക്കപ്പെടുന്നു. സുഷുപ്ത മാത്രം ചേർക്കാൻ സാധ്യമല്ല. വീരപുരുഷൻ ഈ ജന്മത്തിൽ തന്നെ ആത്മാവിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ അഗ്നിയെപ്പോലെ തേജസ്വിയായും യോഗശക്തിയാകുന്ന കത്തിയാൽ സകലനാഡികളെയും ചേർക്കാൻ കഴിവുള്ളവനായും തീരാം. പിച്ഛകപ്പുവിനെപ്പോലെ യോഗിക്ക് എപ്പോഴും തൈതിലം കാണാൻ കഴിയും 20. ഇങ്ങനെ ശുഭാശുഭാവത്തോടെ സുഷുപ്തനാഡിയെ ധ്യാനിക്കണം. അതിൽ നിമഗ്നനായവന് പുനർജന്മമില്ല. ബ്രഹ്മപ്രാപ്തിയുമുണ്ടാകും.

21. തയോർ വിജിത ചിത്തസ്തു നിശ്ശബ്ദം ദേശമാ സ്ഥിതഃ നിഃസംഗത്വസംഗയോഗജ്ഞോ നിരപേക്ഷഃ ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ

22. പാശാൻ ഛിത്യാ യഥാ ഹംസോ നിർവിശങ്ക വമുത് ക്രമേത് ഛിന്നപാശസ്തഥാജീവഃ സംസാരം തരതേ സദാ

23. യഥാ നിർവാണ കാലേ തു ദീപോ ദഗ്ധാ ലയം പ്രജേത് തഥാ നസർവാണിനകർമാണിന യോഗീ ദഗ്ധാന ലയം വ്രജേത്

24. പ്രാണായാമസു തിക്ഷണേന മാത്രാ ധാരണ യോഗവിത്

വൈരാഗ്യോപലഘ്യഷ്ടനേ ഛിത്യാ തന്തും ബധ്യതേ

N

P

I

K

25. അമൃതത്വം സമാപ്തനോതിനയദാ കാമാത് പ്രമുച്യതേ

സർവേഷണാ വിനിർമുക്തചരിത്യാ തന്തും ബധ്യതേഇത്യുപനിഷത്

21. തപസ്സിനാൽ യാതൊരാൾ ചിത്തത്തെ ജയിച്ചു, അയാൾ ശബ്ദരഹിതമായ ഏകാന്ത പ്രദേശത്ത് ഇരുന്ന് നിസ്സംഗനായി യോഗം അഭ്യസിക്കണം. പതുകൈപ്പതുക്കെ നിരപേക്ഷനുമായിത്തീരണം.

22. ഹംസം എങ്ങനെ ശബ്ദമെന്യേ ആകാശത്തിൽ പറക്കുന്നു, അതുപോലെ ഈ അഭയാസത്താൽ എല്ലാ ബന്ധനങ്ങളും മുറിച്ച് ബന്ധനമുക്തനായി സംസാരം തരണം ചെയ്യാനും സാധിക്കും.

23. വിളക്കു കെട്ടു കഴിയുമ്പോൾ അതിലെ എണ്ണയും കത്തി

നശിക്കുന്നു. അതുപോലെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം നിർവഹിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ വ്യക്തിബ്രഹ്മത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു.

24. പ്രാണായാമത്തിൽ തീക്ഷ്ണമായിത്തീർന്ന ഓങ്കാരരൂപമായ വായ്ത്തലയാൽ വൈരാഗ്യമാകുന്ന കല്ലിൽ ഉരച്ച് മുർച്ച കൂട്ടിയ മനസ്സിനാൽ

സംസാരമാകുന്ന സൂത്രം മുറിച്ച് യോഗവേത്താവായ മനുഷ്യന് പിന്നീട് ബന്ധനത്തിൽ പെടാനിടവരാത്ത അവസ്ഥയുണ്ടാകുന്നു.

25. എപ്പോൾ അവൻ കാമനകളിൽ നിന്ന് മുക്തനാകുന്നു. ഏഷണാരഹിതനാകുന്നു. എപ്പോൾ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സംസാരത്തെ ചേരിച്ച് അയാൾ ബന്ധനരഹിതനാകുന്നു. കാമരഹിതനുമായി ഭവിക്കുന്നു.

ക്ഷുരികോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ഗണപത്യുപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമദേവാ ഭദ്രം പശ്യമാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരരംഗൈഃ സ്തുഷ്ടുവാം സസ്തനുഭിർ വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തിന ഇന്ദ്രോ വ്യദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തിനഃ പുഷാവിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തിനസ്താർക്ഷേച്ഛാ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തിനോബുഹസ്പതിർദധാതു.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകളാൽ ശുഭം ശ്രവിക്കുമാറാകട്ടെ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് മംഗള ദർശിക്കട്ടെ. ബലിഷ്ഠങ്ങളായ അംഗങ്ങളാൽ നിങ്ങളെ സ്തുതിക്കാനിടവരട്ടെ. അങ്ങനെ ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കട്ടെ. കീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളട്ടെ സർവജ്ഞനായ പുഷ ഞങ്ങളുടെ മംഗളം പ്രദാനം ചെയ്യട്ടെ. അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം തരട്ടെ. ബുഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മകൈവരുത്തട്ടെ.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം നമസ്തേ ഗണപതായേ ത്രൈമേവ പ്രത്യക്ഷം തത്ത്വമസി. ത്രൈമേവ കേവലം കർത്താസി.

തമേവ കേവലം ധർത്താസി. തമേവ കേവലം ഹർത്താസി. തമേവ സർവം ലലിദം ബ്രഹ്മാസി. താം സാക്ഷാ ദാത്മാസി. നിത്യം ഋതം, വച്ഛി, സത്യം, വച്ഛി.

ഹരി ഓം ഭഗവാൻ ഗണപതിക്ക് നമസ്കാരം. അങ്ങുതന്നെയാണ് കർത്താവും ധർത്താവും കർത്താവും അങ്ങുതന്നെയാണ് നിത്യവും ആത്മ സ്വരൂപവും ഞാൻ ഋതം പറയുന്നു.

2. അവ ത്വം മാം, അവ വക്താരം അവ ശ്രോതാരം. അവദാതാരം, അവധാതാരം, അവാനുചാനമവശിഷ്യം, അവ പശ്ചാത്താത്, അവ പുരസ്താത്, അവ ചോത്തരാണത്താത്, അവ ദക്ഷിണത്താത് അവ ചോർധാത്താത്, അവാധരാത്താത്, സർവതോ മാം പാഹി, പാഹി സമന്താത്.

അങ്ങ് എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും വക്താവിനെ രക്ഷിച്ചാലും ശ്രോതാവിനെ ദാതാവിനെയും ധാതാവിനെയും അനുചാനനെയും ശിഷ്യനെയും രക്ഷിച്ചാലും പശ്ചിമ ഭാഗത്തുനിന്നും പൂർവഭാഗത്തുനിന്നും ഉത്തര ഭാഗത്തുനിന്നും എന്നെ രക്ഷിക്കുക. മുകളിൽ നിന്നും താഴെനിന്നും എന്നെ രക്ഷിക്കുക. എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും എന്നെ രക്ഷിക്കുക.

N

P

I

K

3. താമ്രം വാങ്മയസ്തം ചിന്മയഃ ത്വമാനന്ദമയസ്തം ബ്രഹ്മമയഃ താമ്രം സച്ചിദാനന്ദാദിതീയോ f സി താമ്രം പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാസീ. താമ്രം ജ്ഞാനമയോ വിജ്ഞാനമയോ f സി.

അങ്ങ് വാങ്മയനും ചിന്മയനും ആനന്ദമയനും ആണ്. അങ്ങ് ബ്രഹ്മമയവും സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപവും ഏകനും അദിതീയനുമാണ്. അങ്ങുതന്നെയാണ് ജ്ഞാനവിജ്ഞാനമയനും പ്രത്യക്ഷമായ ബ്രഹ്മവും.

4. സർവം ജഗദിദം ത്വത്തോ ജായതേ സർവം ജഗദിദം ത്വത്തസ്തിഷ്ഠതി. സർവ്വം ഇഗദിദം ത്വയി പ്രത്യേതിഃ താമ്രം ഭൂമിരാപേർന്നലോർനിലോ നഭഃത്യു ചതാരി വാക് പദാനിഃ താമ്രം ഗുണത്രയാതീതഃ താമ്രം കാലത്രയാതീതഃ താമ്രം ദേഹത്രയാതീതഃ താമ്രം മൂലാധാരസ്ഥിതോ f സി നിത്യം. താമ്രം ശക്തിത്രയാതമകഃ തഃ യോഗിനോധ്യായന്തി നിത്യം താമ്രം ബ്രഹ്മം, താമ്രം വിഷ്ണുസ്തം രൂദ്രസ്തമിന്ദ്രസ്തമഗ്നിസ്തം വായുസ്തം സൂര്യസ്തം ചന്ദ്രമാസ്തം. ബ്രഹ്മഭൂർഭൂവസുവരോ.

ഈ ജഗത്തോലാം അങ്ങിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നു. ലോകമെല്ലാം അങ്ങിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഈ ലോകം അങ്ങിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. സകലലോകവും അങ്ങുതന്നെ അങ്ങുപൃഥിയും, ജലവും, അഗ്നിയും, വായുവും, ആകാശവും ആണ്. നാലു വാക്പദങ്ങളും അങ്ങാണ്. അങ്ങ് ഗുണത്രയാതീതനാണ്; കാലത്രയാതീതനാണ്; കാലത്രയാതീതനാണ്. ദേഹത്രയാതീതനാണ് എന്നും അങ്ങ് മൂലാധാരസ്ഥിതനായി ഭവിക്കുന്നു. അങ്ങ് ശക്തിത്രയാതമകനാണ്. യോഗികൾ നിത്യം അങ്ങയെ ധ്യാനിക്കുന്നു. അങ്ങ് ബ്രഹ്മവും, വിഷ്ണുവും, രൂദ്രനും, ഇന്ദ്രനും, അഗ്നിയും, വായുവും, സൂര്യനും, ചന്ദ്രനുമാണ്. ഭൂഭുവഃ സഃ രൂപത്തിലുള്ള മൂന്നു ലോകവും ഓങ്കാരസ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മവും അങ്ങാകുന്നു.

5. ഗണാദിം പൂർവ മുച്ഛാര്യ വർണ്ണാദിം തദനന്തരം അനുസാരചഃ പരതര അർദ്ധേന്ദുലസിതം തഥാ താരേണയുക്തമേതദേവ മനുസ്വരൂപം.

ആദ്യ 'ഗ' എന്നുചുരിച്ച് 'അ' എന്നുചുരിക്കണം. അതിനു ശേഷം അനുസാരം ഉച്ചരിക്കണം. ഇപ്രകാരം അനുസാരത്താൽ അലംകൃതമായ 'ഗം' തന്നെയാണ് അങ്ങയുടെ ബീജമന്ത്രസ്വരൂപം. എന്തെന്നാൽ അർദ്ധചന്ദ്ര രൂപത്തിൽ ഓം കാരം അവരുർദ്ധമാണല്ലോ.

6. ഗകാരഃ പൂർവരൂപം അകാരോമധ്യമരൂപം അനുസാരശ്ചാന്ത്യരൂപം ബിന്ദുരുത്തരരൂപം. നാദഃ സന്ധാനം സംഹിതാ സന്ധിഃ ടൈഷ്ഠാ ഗണേശീ വിദ്യാ ഗണക ജ്ഞിഃ നിച്ഛദ്ഗായത്രീചരന്ദഃ ശ്രീമഹാ ഗണപതിർ ദേവതാ ഓം ഗംഗണപതായേ നമ ഏകദന്തായ വിദ്മഹേ വക്രതുണ്ഡായ ധീമഹി. തന്നോ ദന്തി പ്രചോദയാത്.

ഗകാരം പൂർവരൂപവും അകാരം മധ്യമരൂപവും അനുസാരം അന്ത്യരൂപവും ബിന്ദു ഉത്തരരൂപവുമാകുന്നു. നാദം സന്ധാനവും സംഹിത സന്ധിയുമാകുന്നു. ഇതാണ് ഗണേശവിദ്യ. ഇതിന്റെ ജ്ഞി ഗണകനും ചരന്ദസ്സ് നിച്ഛദ്ഗായത്രീയും ദേവത മഹാഗണപതിയുമാണ്. ഓം ഗണപതായേ നമ ഏകദന്തായ വിദ്മഹേ വക്രതുണ്ഡനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു. ഗജാനനൻ നമുക്ക് പ്രേരണയാൽ നൽകട്ടെ ഇതാണ് ഗണേശ ഗായത്രി.

7. ഏകദന്തം ചതുർഹസ്തം പാശാങ്കുശ ധാരിണം അഭയം വരദം ഹസ്തൈർ ബിദ്രാണം മുഷക ധജം

8. രക്തം ലംബോദരം ശൂർപ്പസുകർണ്ണം രക്തവാ സസം രക്തഗന്ധാനുലിപ്താംഗം രക്തപുഷ്പൈഃ സുപുജിതം ഭക്താനുകമ്പിനം ദേവം ജഗത് കാരണമച്യുതം ആവിർഭൂതം ച സൃഷ്ട്യാദദ്ര പ്രകൃതേഃ പുരുഷാത്പരം ഏവം ധ്യായതി യോ നിത്യം സ യോഗീയോ ഗിനാം വര.

ഏകദന്തനും, ചതുർഹസ്തനും, പാശാങ്കുശധാരിയും, ഹസ്തങ്ങളിൽ അഭയവരമുദ്ര ധരിച്ചവനും, ലംബോദരനും, രക്തവർണ്ണനും, മുഷക ധജനുമുറം പോലെ വലിയ ചെവിയുള്ളവനും, രക്താംബരധാരിയും, രക്തചന്ദനം പുശിയവനും, രക്തപുഷ്പങ്ങളാൽ അലംകൃതനും, ഭക്താനുകമ്പിയും, വിശ്വത്തിന് കാരണഭൂതനും, നാശരഹിതനും സൃഷ്ടിക്കട്ടെ. ആരംഭത്തിൽ തന്നെ ഉണ്ടായവനും പ്രകൃതിപുരുഷാതീതനും ആയ ശ്രീഗണേശനെ നിത്യം ചിന്തിക്കുന്ന യോഗി സർവയോഗികളിലും വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠനായിത്തീരുന്നു.

10. തമോ വാതപതയേ നമോ ഗണപതയേ നമോ ഗണപതയേ നമഃ പ്രഥമപതയേ നമസ്തേസ്തു ലംബോ ദരാ ധൈകദന്തായ വിഹ്ന വിനാശിനേ ശിവസുതായ ശ്രീവരദമൂർത്തയേ നമോ നമഃ

വാതപതിക്ക് നമസ്കാരം ഗണപതിക്ക് നമസ്കാരം പ്രഥമ പതിക്ക് നമസ്കാരം. ലംബോദരൻ നമസ്കാരം ഏകദന്ത് നമസ്കാരം വരദമൂർത്തിയായ ഗണേശന് നമസ്കാരം. ശിവപുത്രന് നമസ്കാരം. വരദമൂർത്തിക്ക് നമസ്കാരം.

11. ഏതദഥർവശിരോ യോ ധീതേ സ ബ്രഹ്മഭൂയായ കല്പതേ. സസർവ വിഹ്നൈ. ന ബാധ്യതേ സസർവതഃ സുഖമേധതേ സപഞ്ചമഹാ പാതകോപ പാതകാത് പ്രമുച്യതേ. സായമധീയാനോ രാത്രി കൃതം പാപം നാശതി. സായം പ്രാതഃ പ്രയുഞ്ജാനേ, അപാപോ ഭവതി. ധർമ്മാർത്ഥ കാമമോക്ഷം ച വിന്ദതി.

N

P

I

K

അഥർവ ശിരസ്സാണിത്. ഇത് അധ്യായനം ചെയ്യുന്നവൻ ബ്രഹ്മ പ്രാപ്തിക്ക് അധികാരിയാകുന്നു. അവൻ യാതൊരു വിധമായി വിഘ്നവും ബാധകമല്ല. അവൻ സർവ്വത്ര സുഖിയാകുന്നു. പഞ്ചമഹാപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും അവൻ മുക്തനാകുന്നു. വൈകിട്ട് ഇത് അധ്യയനം ചെയ്താൽ പകലത്തെ പാപം തീരും. പ്രഭാതത്തിൽ ചൊല്ലിയാൽ രാത്രി ചെയ്ത പാപം നശിക്കും പ്രഭാതത്തിലും സന്ധ്യക്കും ജപിച്ചാൽ പാപ രഹിതനാകും ഇതു ചൊല്ലുന്നവർക്കു ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങൾ നാലും ലഭിക്കുന്നു.

12. ഇദ മഥർവശീർഷമശിഷ്യായ ന ദേയം യോ യദി മോഹാത് ദാസ്യതി സംപാപീയാൻ ഭവതിഃ

ശിഷ്യനല്ലാത്തവൻ ഈ അഥർവശിരോ മന്ത്രം ദാനം ചെയ്യരുത്. ഉത്തമ ശിഷ്യനേ കൊടുക്കാവൂ. മോഹാവേശത്താൽ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നവൻ പാപിയായിത്തീരുന്നു.

13. സഹസ്രാവർത്തനാദ്യം യം കാമമധീതേ തം തമനേന സാധയേത് അനേന ഗണപതിമഭിഷിഞ്ചതി സ വാശ്മീ ഭവതി, ചതുർത്ഥ്യാമനശ്നൻ ജപതി സ വിദ്യാവാൻ ഭവതി. ഇത്യഥർത്ഥ്യാമനശ്നൻ ജപതി സ വിദ്യാവാൻ ഭവതി. ഇത്യഥർവണവാക്യം ബ്രഹ്മാദ്യാ ചരണം വിദ്യാത്. ന ബിഭേതി കദാചനേ. യോദ്യുർവാക്യുരൈരയജതി സവൈശ്രവണോപമോ ഭവതി. യോലാജൈരയജതി സ യശോവാൻ ഭവതി. സമേധാവാൻ ഭവതി. യോ മോദക സഹ ട്രേണ യജതി സവാശ്ചിതത ഫലവാവാപ്നോതി യഃ സാജ്യസമിദ്ഭിയജതി സസർവംലഭതേ. സർവം

ലഭതേ അഷ്ടാന ബ്രാഹ്മണൻ സമൃഗ്ഗ്രാഹയിത്വാ സൂര്യവർച്ചസി ഭവതി സൂര്യഗ്രഹേണ മഹാനദ്യാം പ്രതിമാ സന്നിയൗ വാ ജപ്താസിദ്ധമന്ത്രേ ഭവതിഃ മഹാദോഷത് പ്രമുച്യതേ. സർവവിദ്ഭവതി. സസർവവിദ് ഭവതി. യഃശ്വവംവേദേത്യപനിഷത്. ഹരി ഓതത് സത്.

ആയിരം ഉരു ഈ മന്ത്രം ജപിക്കുന്ന പക്ഷം സകല ആഗ്രഹങ്ങളും സാധിക്കുന്നു. ഈ മന്ത്രത്താൽ ഗണപതിക്ക് അഭിഷേകം ചെയ്താൽ അവൻ വാഗ്നിയാകും, ചതുർത്ഥി ദിവസം ഉപസവസിച്ച് ഈ മന്ത്രം ജപിക്കുന്നവൻ പണ്ഡിതനാകുമെന്ന് അഥർവണമുനി പറയുന്നു. ഈ മന്ത്രം ജപിച്ച് തപസ്സ് ചെയ്താൽ അവൻ ഭയമുണ്ടാകില്ല. കറുക കൊണ്ട് ഇതുപയോഗിച്ച് ഗണപതിക്ക് യജ്ഞം ചെയ്യുന്നവൻ കുബേരനൊപ്പം ധനവാനാകും ലാക്ഷകൊണ്ട് യാഗം ചെയ്താൽ യശസിയാകും. ആയിരം മോദകം കൊണ്ട് ഹോമം നടത്തിയാൽ ആഗ്രഹിച്ച കാര്യം സാധിക്കും. നെയ്യും ചമതയും കൊണ്ടായാൽ സകലസിദ്ധിയും ഉണ്ടാകും എട്ടു ബ്രാഹ്മണരെ ഈ മന്ത്രം യഥാവധി പഠിപ്പിച്ചാൽ അവൻ സൂര്യതുല്യം തേജസിയാരും. സൂര്യഗ്രഹണ ഘട്ടത്തിൽ ഏതെങ്കിലും മഹാനദിയുടെയോ, വിഗ്രഹത്തിന്റെയോ അടുത്തിരുന്ന് ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചാൽ മന്ത്രസിദ്ധി കൈവരുന്നു. ഇങ്ങനെ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന സാധകൻ എല്ലാ വിഘ്നങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവൻ സർവജ്ഞനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപനിഷത്ത്.

ഗണപത്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ശൌഭോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണയാമ ദേവാ ഭദ്രംപശ്യേമാക്ഷഭിർവൃ ജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തു ഷ്ടുവാംസ സ്തനുഭിർവൃശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശവേദാഃ സ്വസ്തിനസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തിനോ ബൃഹസ്പതിർദ ധാതു. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾകൊണ്ട് ശുഭം കേൾക്കു

മാറാകണം. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് മംഗളമായതുകാണുവാനിട വരണം. ബലിഷ്ഠങ്ങളായ അംഗങ്ങൾ കൊണ്ട് നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചു കൊണ്ട് ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സ് അനുഭവിക്കാനിടയാകണം. അതികീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. സർവജ്ഞനായ പുഷാവ് ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. സർവജ്ഞനായ പുഷാവ് ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. സർവജ്ഞനായ പുഷാവ് ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളണം. അപ്രതിരോധഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം പ്രദാനം ചെയ്യണം. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

N

P

I

K

1. ഹരി ഓം. ഗരുഡബ്രഹ്മ വിദ്യാം പ്രവക്ഷ്യാമി. യാഃ |
 ബ്രഹ്മാ വിദ്യാം നാരദായ പ്രോവാച. നാരദോ |
 ബൃഹദ്സേനായ ബൃഹദ് സേനഃ ഇന്ദ്രായ ഇന്ദ്രോ
 ഭരദാജായ ഭരദാജോ ജീവത്കാമേഭ്യഃ ശിഷ്യേ ഭ്യഃ
 പ്രായച്ഛത്!! അന്ധ്യാം ശ്രീ മഹാഗരുഡ ബ്രഹ്മവി-
 ദ്യായാഃ ബ്രഹ്മാ ഋഷിഃ ഗായത്രി ചരന്ദ്ര ശ്രീഭഗവാൻ |
 മഹാഗരുഡോ ദേവതാ. ശ്രീ മഹാഗരുഡ
 പ്രിത്യർത്ഥേ |
 മമ സകല വിഷവിനാശനാർത്ഥേ ജപേ വിനിയോഗഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ അംഗുഷ്ഠാഭ്യാം നമഃ |
 ശ്രീ മഹാ ഗരുഡായ തർജ്ജനീദ്യാം സ്വാഹം
 പക്ഷീന്ദ്രായ |
 മധ്യമാംഭ്യാം വഷ്ട്, ശ്രീ വിഷ്ണു വല്ലഭായ
 അനാമി കാഭ്യാം |
 ഹും, ത്രൈലോക്യപരിപൂജിതായ കനിഷ്ഠികാഭ്യാം |
 വൗഷ്ട്. ഉഗ്രഭയങ്കരകാലാനലരുപായ കരതലകര |
 പൃഷ്ഠാഭ്യാം ഫട്ട്. ഏവം ഹൃദയാദിന്യാസഃ |
 ദുർഭുവസ്വരോ മിതി ദിഗ്ബന്ധഃ

ഹരി ഓം. ഗരുഡനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ബ്രഹ്മ വിദ്യ പഠയാം. ഈ വിദ്യ ബ്രഹ്മാവ് നാരദനും, നാരദൻ ബൃഹദ് സേനനും, ബൃഹദ് സേനൻ ഇന്ദ്രനും, ഇന്ദ്രൻ ഭരദാജനും, ഭരദാജൻ ജീവത്കാമേശിഷ്യന്മാർക്കും ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തു. ഈ മഹാഗരുഡ ബ്രഹ്മ വിദ്യയുടെ ഋഷി ബ്രഹ്മാവും ചരന്ദ്രസ്ത് ഗായത്രിയുമാകുന്നു. ദേവത ശ്രീഭഗവാൻ മഹാഗരുഡൻ, ഗരുഡനെ പ്രീതിക്കുന്നതിന് എന്റെ സകല വിധ വിശ്വാസത്തിനായും ജപിക്കാനും വിനിയോഗിക്കുന്നു.

താഴെ എഴുതിയിട്ടുള്ള മന്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു അംഗന്യാസനം ചെയ്യണം.

ഓം നമോ ഭഗവതേ അംഗുഷ്ഠായ നമഃ
 ശ്രീമഹാഗരുഡായ തർജ്ജനീദ്യാം സ്വാഹാ.
 പക്ഷീന്ദ്രാ മധ്യമാഭ്യാം വഷ്ട്.
 ശ്രീവിഷ്ണുവല്ലഭായ അനാമികാഭ്യാം ഹും.
 ത്രൈലോക്യപരിപൂജിതായ കനിഷ്ഠികാഭ്യാം
 വൗഷ്ട്.
 ഉഗ്രഭയങ്കര കാലാനല രൂപായഃ കരതല കര
 പൃഷ്ഠാഭ്യാം ഫട്ട്

ഇതേ പ്രകാരം ഹൃദയം ശിരസ്സ് ശിഖ കവചം നേത്രം എന്നിവയാൽ ന്യാസം ചെയ്ത് വൗഷ്ട് ചെയ്യണം. ദുർഭുവസ്വരോം കൊണ്ട് ദിഗ്ബന്ധനവും ചെയ്യണം.

ധ്യാനം

1. സ്വസ്തികോ ദക്ഷിണം പാദം വാമ പാദം തു
 കുംബിതം |
 പ്രാഞ്ജലീകൃതദോർയുഗ്മം ഗരുഡം ഹരി വല്ലഭം

2. അനന്തോ വാമ കടകോ യജ്ഞസൂത്രം തു
 വാസുകിഃ |
 തക്ഷകഃ കടിസൂത്ര തു ഹാരഃ കാർക്കോട ഉച്യതേ
 3. പദ്മോ ദക്ഷിണ കർണ്ണേ തു മഹാപദസ്തു
 വാമകേ |
 ശംഖഃ ശിരഃ പ്രദേശതു ഗുളികസ്തു ഭുജാന്തരേ
 4. പ്രൗഢകാളികനാഗാഭ്യാം ചാമരാഭ്യാം സുവീജിതം |
 ഏലാപുൽകനാഗാഭ്യഃ സേവ്യ മാനം മുദാനിതം
 5. കപിലാക്ഷം ഗുരുത്മന്തം സുവർണ്ണ സദൃശ പ്രഭം |
 ദീർഘബാഹും ബൃഹത് സ്കന്ധം നാരോണ
 ഭുഷിതം
 6. ആജാനുതഃ സുവർണ്ണാഭമാകണ്ഠോ സ്തുഹിനഃ
 പ്രഭം |
 ക്കുമാരുണ മാകണ്ഠം ശതചന്ദ്രനിഭാനനം
 7. നീലാഗ്രനാസികാ പക്രതം സമുഹച്ചാരു
 കൂണ്ഡലം |
 ദംഷ്ട്രാകരാളവദനം കിരീടമകുടോജ്ജ്വലം
 8. ക്കുമാരുണ സർവാംഗം കന്ദേന്ദ്രധവളാനനം |
 വിഷ്ണുവാഹന മസ്തുഭ്യം ക്ഷേമം ക്കുരു സദാമമ
 മുകളിൽ കൊടുത്ത ധ്യാനശ്ലോകങ്ങൾ ഗരുഡനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് ശ്രദ്ധയോടെ ചൊല്ലേണ്ടതാണ്.
 9. ഏവം ധ്യായേത് ത്രിസന്ധ്യാസു ഗരുഡം
 നാഗഭുഷണം |
 വിഷം നാശയതേ ശീഘ്രം തുലരാശിമീവാനലഃ
 ഇങ്ങനെ മൂന്നു സന്ധ്യകളിലും ഗണ ഭുഷണനായ ഗരുഡനെ ധ്യാനിക്കുക. അഗ്നിപത്തിക്കെട്ടിനെന്തെന്ന പോലെ അത് സർവ വിഷങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും.

മന്ത്രം

ഓം നമോ ഭഗവതേ ശ്രീമഹാഗരുഡായ പക്ഷീന്ദ്രായ വിഷ്ണുവല്ലഭായ ത്രൈലോക്യപരിപൂജിതായ ഉഗ്രഭയങ്കര കാലാനലരുപായ വജ്രനഖായ വജ്രതുണ്ഡായ, വജ്രദന്തായ, വജ്രദംഷ്ട്രായ, വജ്രപുച്ഛായ, വജ്രപക്ഷാലക്ഷിതശരീരായ ഓമീകേ ഹൃദി ശ്രീമ ഹാഗരുഡാ പ്രതിശാസനാസ്മിന്നാവിശ. വിശദുഷ്ടാനാം വിഷം ദുഷയ ദുഷയ സ്വപൃഷ്ടാനാം. നാശയ നാശയ, ദന്ദ ശു കാനം വിഷം താരയ താരയ. പ്രലീനം വിഷം പ്രണാശയ, പ്രണാശയ, സർവ വിഷം നാശയാ, നാശയാ, ഹന, ഹന, ദഹ ദഹ, പച പച ഭസ്മീകുരു ഭസ്മീകുരു, ഹും ഫട്ട്, സ്വാഹാ. ചന്ദ്രമണ്ഡലസാങ്കാശ, സൂര്യമണ്ഡല മുഷ്ടിക പൃഥ്വി മണ്ഡല ശുക്രാംഗ ശ്രീമഹാഗരുഡായ വിഷം ഹര ഹര ഹും ഫട്ട് സ്വാഹാ, ഓം ക്ഷിപസ്വാഹാ ഓം. സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി വിഷാണാം പ്രവിഷരുപിണി വിഷദുഷിണി വിഷശോഷിണി, വിഷനാ

N

P

I

ശിനി, വിഷഹാരിണി, ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷമനഃ പ്രലീനം വിഷം പ്രനഷ്ടം വിഷം ഹതം തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷം ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.

ഓം നമോ ഭഗവതേ മഹാഗരുഡായ. വിഷ്ണുവാഹനായ ത്രൈലോക്യ പരിപൂജിതായ, വജ്രനഖവജ്രതുണ്ഡായ വജ്രപക്ഷാലംകൃത ശരീരായ ഏഷ്യേഹി, മഹാഗരുഡവിഷം ചിന്സി, ച്ചിന്സി, ആവേശയാവേശയാ ഹും ഫട് സ്വാഹാ. സുപർണ്ണോസി ഗരുഡാത്മൻ ത്രിവൃത്തേ ശിരോഗായത്രം ചക്ഷുസ്തോമ ആത്മാ സാമതേ തനുർ വാമദേവ്യം ബൃഹദ്രഥാന്തരേ പക്ഷൗ യജ്ഞായജ്ഞിയം പുച്ഛം, ഛന്ദാംസ്യാഗാനി, ധാഷ്ണിയാ ശഫാ യജുംഷി നാമ; സുപർണ്ണോ fസി ഗരുത്മാൻദിവം, ഗച്ഛസുവഃ പത ഓമീം, ബ്രഹ്മ വിദ്യാ മമാവാസ്യയാം പൗർണ്ണമാസ്യം. പുരോവാച. സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി വിഷനാശിനീ, വിഷഭുഷിണീ, വിഷഹാരിണീ, ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം പ്രനഷ്ടം വിഷം ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.

തതസ്ത്രയം യദ്യനന്ത കദുതോ fസി
യദിവാന നക്ഷഃ |
സ്വയം സചരതി സചരതി തത് കാരിമത്കാരി |
വിഷനാശിനി വിഷഭുഷിണീ ഹതം വിഷം നഷ്ടം |
വിഷം ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ |
ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ
യദി വാസുകി ദുതോ fസി യദി വാ വാസുകഃ
സ്വയം |
സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി
വിഷനാശിനി |
വിഷഭുഷിണീ ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം ഹത
മാന്ദ്രസ്യ |
വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ
വഭ്രേണ സ്വാഹാ യദി വാ തക്ഷകഃ സ്വയം
സചരതി |
സചരതി തത്കാരി മത്കാരി വിഷനാശിനീ വിഷ
ഭുഷിണി ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം
ഹതമിന്ദ്രസ്യ |
വഭ്രേണ വിഷം ഹതം ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ
വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
യദി പദ്മക ഭുതോസി യദി വാ പദ്മകഃ സ്വയം |
സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി
വിഷനാശിനീ |
വിഷഭുഷിണീ ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം |
ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ
ബ്രഹ്മണാ |
വിഷമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.

N

K

യദികർക്കോടകദുതോ fസി യദി വാ
കർക്കോടകഃസ്വയം
സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി വിഷനാശിനി
വിഷഭുഷിണീ ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം
ഹതമിന്ദ്രസ്യ
വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ
വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
യദി മഹാ പദ്മക ഭുതോ fസി യദി വാ
മഹാപദ്മകഃ സ്വയം |
സ ചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി
വിഷനാശിനീ |
വിഷഭുഷിണി ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം |
ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ
ബ്രഹ്മണാ |
വിഷ മിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
യദി ശംഖകദുതോfസി യദി വാ ശംഖകഃ സ്വയം
സ ചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി
വിഷനാശിനീ |
വിഷഭുഷിണി ഹതം വിഷം നഷ്ടം വിഷം
ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ
ബ്രഹ്മണ വിഷ മിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
യദി ഗുളിക ദുതോfസി യദി വാ ഗുളികഃ സ്വയം |
സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി
വിഷ നാശിനീ |
വിഷഭുഷിണി വിഷഹാരിണീ ഹതം വിഷം നഷ്ടം
വിഷം ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം തേ |
ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
യദി പൗണ്ഡ്ര കാലികദുതോfസി യദി വാ
പൗണ്ഡ്ര |
കാലികഃ സ്വയം സചരതി സ ചരതി തത്കാരി
മത്കാരി വിഷനാശിനീ വിഷഭുഷിണി വിഷ
ഹാരിണീ ഹതം |
വിഷം നഷ്ടം വിഷം ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം |
ഹതം തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷ മിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ
സ്വാഹാ.
യദി നാഗക ദുതോfസി യദി വാ നാഗകഃ സ്വയം |
സചരതി സചരതി തത്കാരി മത്കാരി വിഷ |
നാശിനീ വിഷഭുഷിണീ വിഷഹാരിണീ ഹതം
വിഷം |
നഷ്ടം വിഷം ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷം ഹതം |
തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
യദി ലുതാനാം പ്രലുതാനാം യദി വൃശ്ചികാനാം യദി

P

I

K

ഘോടനാ കനാമ യദി സ്ഥാവര ജംഗമാനാം
 സചരതി |
 സചരതി തത്കാരി മത്കാരി വിഷ്ണുനാശിനീ വിഷ്ണു
 ദുഷിണീ ഹതം വിഷ്ണം നഷ്ടം പിത്തം |
 ഹതമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ വിഷ്ണം ഹതം തേ
 ബ്രഹ്മണാ |
 ഹതമിന്ദ്രസ്യേ വഭ്രേണ സ്വാഹാ.
 അനന്ത വാസുകി തക്ഷക കാർക്കോടക പദ്മക
 മഹാപദ്മക |
 ശംഖക ഗുളിക പൗണ്ഡ്രകാലിക നാഗക
 ഇതേഷാം |
 ദിവ്യാനാം മഹാനാഗാനാം മഹാനാഗാദി രൂപാണാം |
 വിഷ്ണുസ്ഥാനാം വിഷ്ണുദത്താനാം വിഷ്ണു
 ദംഷ്ട്രാണാം. വിഷ്ണാംഗാനാം വിഷ്ണുപുഷ്പാനാം വിശ്വ
 ചാരാണാം |
 വൃശ്ചികാനാം ലൂതാനാം മുഷികാനാം |
 മുഷുകാണാം ഗൃഹ ഗൗളികാനാം ഗൃഹഗൗണി
 കാനാം ഗൃഹഹോധികാനാം ഘ്രണസാനാം |
 ഗൃഹശിരിഗഗഹരകാലാനല വല്മീകോദ്
 ഭൂതാനാം |

പർണ്ണാനാം കാഷ്ടദാരു വൃക്ഷകോടാരസ്ഥാനം
 മൂലതൃദാരു നിര്യാസപത്ര പൂഷ്പഫലോദ് ഭൂതാനാം
 ദുഷ്ട കീട കപിശ്ചാന മാർദ്ദജാരജുംബുക വ്യാഘ്ര
 വരാഹാണാം ജരായു ജാൻഡഃ ജാദ്ഭിജ്ജ സ്വേദ
 ജാനാം ശസ്ത്രബാണ സ്ഫോടവ്രണ മഹാവ്രണത്യ
 താനാം കൃത്രിമാണമാമന്യേഷാം ഭൂതവേതാള കുശ്മാ
 ണ്ഡപിശാച പ്രേത രാക്ഷസ യക്ഷ ഭയ പ്രദാനാം
 വിഷ്ണുസ്ഥാനാം ദംഷ്ട്രാണാം വിഷ്ണാംഗാനാം വിഷ്ണുപു

ഷ്പാനാം വിഷ്ണാണാം വിഷ്ണുരൂപിണീ വിഷ്ണുദുഷിണീ
 വിഷ്ണുശോഷിണീ വിഷ്ണുനാശിനീ വിഷ്ണുഹാരിണീ ഹതം
 വിഷ്ണം നഷ്ടം വിഷ്ണം അന്തഃപ്രലീനം വിഷ്ണം പ്രനഷ്ടം
 വിഷ്ണം ഹതം തേ ബ്രഹ്മണാ വിഷ്ണുമിന്ദ്രസ്യ വഭ്രേണ
 സ്വാഹാ.

എല്ലാ പ്രകാരത്തിലുള്ള വിഷ്ണുബാധയും അകറ്റാനുത
 കുന്ന മന്ത്രമാണ് മുകളിൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ളത്. ഭക്തിയോടെ
 ഇതു ജപിച്ച് വെള്ളമോതി ഒഴുകുകയോ ഭസ്മം ജപിച്ച് അത്
 പുരട്ടുകയോ ചെയ്യാം. ലളിതമാകയാൽ മന്ത്രങ്ങളുടെ അർത്ഥം
 പ്രത്യേകം എഴുതുന്നില്ല.

യ ഇമാം ബ്രഹ്മ വിദ്യാമമാവാ സ്വായാം പടേച്ഛൂണ്യ |
 യാദാ യാവജ്ജീവം ന ഹിംസന്തി സർപ്പാ.
 അഷ്ടൗ |
 ബ്രാഹ്മണാൻ ഗ്രയിത്വാ തുണേന മോചയേത്. |
 ശതം ബ്രാഹ്മണാൻ ഗ്രഹയിത്വാ ചക്ഷുഷാ
 മോചയേത്. |
 സഹസ്രം ബ്രാഹ്മണാൻ ഗ്രഹയിത്വാ മനസാ |
 മോചയേത് സർപ്പാൻ ജലേ ന മുഞ്ചന്തി തുണേ ന
 മുഞ്ചന്തി |
 കാഷോന മുഞ്ചന്തി ത്യാഗ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മേത്യു
 പനിഷത്. ഹരി ഓം തത് സത്.

ഈ ബ്രഹ്മ വിദ്യയെ അമാവാസി ദിവസം അധ്യയനം
 ചെയ്യുന്നവനെ ജീവിതം മുഴുവനും സർപ്പം കടിക്കുകയില്ല.
 എട്ടു ബ്രാഹ്മണർക്ക് ഉപദേശിച്ചാൽ തുണും കൊണ്ടും നൂറു
 ബ്രാഹ്മണരെ പഠിപ്പിച്ചാൽ കണ്ണുകൾ കൊണ്ടും ആയിരം
 ബ്രാഹ്മണരെ പഠിപ്പിച്ചാൽ മനസ്സുകൊണ്ടും വിഷ്ണുബാധയക
 റ്റുവാൻ സാധിക്കും.

ഗരുഡോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ശർഭോപനിഷത്ത്

ഓം. സഹനാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു.
 സഹവീര്യം കരവാവഹ. തേജസിനാവധീതമസ്തു
 മാ വിദിഷാവഹൈ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത്
 ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും
 കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസിനയാകട്ടെ.
 ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം. പഞ്ചാത്മകം പഞ്ച വർത്തമാനം
 ഷഡാശ്രയം ഷഡ്ഗുണ യോഗ്യകൃതം. തേ സപ്ത
 ധാതും ത്രിമിലം ദിയോനിം ചതുർ വിധാഹാരമയം
 ശരീരം ഭവതി. പഞ്ചാത്മകസമിതി. കസ്മാത്
 പൃഥിവീകാ ആപഃകിം തേജഃ കോ വായുഃകിമാ
 കാശമിത്യ സ്മിൻ പഞ്ചാത്മകേ ശരീരേ തത്ര യത്
 കഠിനം സാ പൃഥിവീ യദ്രവം താഃ ആപഃ യ ദുഷ്ണം

N

P

I

K

തത്തേജഃ യത് സഞ്ചരതി സ വായുഃ യത് സുഷിത തദാകാശം ഇത്യുച്യതേ. അത്രപൃഥ്വിവീ ധാരണേ ആപഃ പിണ്ഡീകരണേ തേജഃ പ്രകാശനേ വായുർ വ്യൂഹേന ആകാശമവകാശ പ്രദാനേ. പൃഥ്വീ ശ്രോത്ര ശബ്ദോ പലബ്ധൗ ത്വക്സ്പർശേ ചക്ഷുഷീ രൂപേ ജീഹ്വാ രസനേ നാസികാ ഘ്രാണേ ഉപസ്മ ആനന്ദ നേ അപാനഃ ഉത്സർഗേ ബുധ്യാ ബുധ്യതി മനസാ സകല്പയതി വാചാ വദതി. ഷഡാ ശ്രയമിതി കസ്മാത് മധുരാ മൂലവണതിക്തകടു കഷായ രസാൻ വിന്ദതി. ഷഡ്ജ ഋഷഭ ഗാന്ധാര മധ്യം പഞ്ചമ ധൈവത നിഷാദാ ശ്ലേതീഷ്ടാ നിഷ്ട ശദദ സംജ്ഞാഃ പ്രണിധാനാ ദൃശവിധ ഭവന്തി.

ഈ ശരീരം പഞ്ചാത്മകമാകുന്നു. അഞ്ചും വാർത്ത മാനങ്ങളും ആറാമത്തേത് ആശ്രയകൃതവുമാണ്. ആറു ഗുണങ്ങൾ ഏഴു ധാതുക്കൾ മൂന്നു ദോഷങ്ങൾ രണ്ടു യോനികൾ ഇവ ചേർന്ന ശരീരം നാലു തരത്തിലുള്ള ആകാരങ്ങളാൽ പരിപൂർണ്ണമാകുന്നു. പൃഥ്വി, ജലം, വായു, ആകാശം, തേജസ്സ്, ഇവ ചേരുന്നതിനാൽ പഞ്ചാത്മകമെന്നു പറയുന്നു. ഇവയിൽ കഠിനതയാണ് പൃഥ്വി; തരളതത്വം ജലം, ഉഷ്ണമായത്, തേജസ്സ്, സഞ്ചരിക്കുന്നത് വായു, സുഷിരമാർന്നത് ആകാശം, ഈ തത്വങ്ങളുടെ സ്വഭാവം പറയാം. ധരിക്കുക എന്നതാണ് പൃഥ്വിയുടെ തത്വം, ഒരിടത്താക്കുകയാണ് ജലം ചെയ്യുന്നത്; പ്രകാശം നൽകുന്ന തേജസ്സിന്റെ ധർമ്മം; പദാർത്ഥങ്ങളെ അതാതു നിലയിൽ ഉറപ്പിക്കുക, വായുവിന്റെ ധർമ്മം; ഇടനൽകുക ആകാശത്തിന്റെ ധർമ്മവും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ ചെവി ശബ്ദം ഗ്രഹിക്കുന്നു; തൊലി ശബ്ദം അനുഭവിക്കുന്നു; കണ്ണു കാണിച്ചുതരുന്നു, നാക്ക് സ്വാദിയിക്കുന്നു, മുക്ക് മണം നൽകുന്നു. ഗുദം വിസർജ്ജനകർമ്മം ചെയ്യുന്നു. വാഗിന്ദ്രിയം സംഭാഷണം നടത്തുന്നു. മനസ്സ് ചിന്തിക്കുന്നു. ബുദ്ധി ജ്ഞാനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു.

മധുരം, കയ്പ്, എരിവ്, പുളി, ഉപ്പ്, ഇങ്ങനെ ആറുരസങ്ങൾ ദേഹം ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. ഷഡ്ജം, ഋഷഭം, ഗാന്ധാരം, മധ്യം, ധൈവതം, നിഷാദം, ഇങ്ങനെ ഏഴു സ്വരങ്ങൾ, ഇഷ്ടവും, അനിഷ്ടവും പ്രണിധാകാരവും മേളിച്ച് ശബ്ദങ്ങൾ ആകർഷകമാകുന്നു.

2. ശുക്ലോ രക്തഃ കൃഷ്ണോ ദ്രുമാ പ്രീതഃ കപില പാണ്ഡാര ഇതി സപ്തധാതുക്മിതി കസ്മാത് യദാദേവദത്തസ്യ ദ്രവ്യാദിപി ഷയാ ജായതേ പരസ്പരം സൗമ്യ ഗുണത്വാത് ഷഡിധോ രസോ രസാൻചേരണിത ശോണിതാന്മാസം മാംസന്മേദോ മേദസഃ സ്നായവഃ സ്നായുഭ്യോ അസ്ഥീനി അസ്ഥഭ്യോമജ്ജാ മജ്ജാതഃ ശുക്രം ശുക്രശോണിതസംയോഗാ ദാവർത്തതേ ഗർഭോ ഹൃദി വ്യവസ്ഥാം നയതി ഹൃദയേന്തരാഗ്നി അഗ്നിസ്ഥാ നേ പിത്തം പിത്തസ്ഥാനേ വായു വായുതോ ഹൃദയം പ്രാജാപത്യാത് ക്രമാത്

ഏഴു നിറങ്ങളുണ്ട്. വെളുപ്പ്, ചുവപ്പ്, കറുപ്പ്, മഞ്ഞ, കപിലം, പാണ്ഡൂരം, ധ്രുമാ ദേവദത്തൻ എന്നു പേരുള്ള ഒരുവൻ ഭോഗ്യവിഷയങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നു. അവൻ ആറു രസങ്ങൾ ആസ്വദിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. വിവിധ പദാർത്ഥങ്ങളാൽ രസം ഉത്ഭവിക്കുന്നു. രസത്തിൽ നിന്ന് രക്തം, രക്തത്തിൽ നിന്ന് മാംസം, മാംസത്തിൽ നിന്ന് മേദസ്സ്, മേദസ്സിൽ നിന്ന് സ്നായു, സ്നായുവിൽ നിന്ന് അസ്ഥി, അസ്ഥിയിൽ നിന്ന് മജ്ജ, മജ്ജയിൽ നിന്ന് ശുക്ലം ഇവ ഉണ്ടാകുന്നു. മനുഷ്യദേഹം ഈ ഏഴ് ധാതുക്കളാൽ രൂപംകൊള്ളുന്നു. പുരുഷന്റെ ശുക്ലവും സ്ത്രീയുടെ ശോണിതവും ചേർന്ന് ഗർഭമുണ്ടാകുന്നു. ഈ ധാതുക്കളെല്ലാം ഹൃദയസ്ഥങ്ങളാണ്. അവ തന്നെ അന്തരാഗ്നി നിർമ്മിക്കുന്നു. അഗ്നിയുടെ സ്ഥാനത്ത് പിത്തം നിലകൊള്ളുന്നു. പിത്തത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് വായു, വായുവിനാൽ ഹൃദയം പ്രവർത്തിക്കപ്പെടുന്നു.

3. ഋതുകാലേ സംപ്രയോഗാ ദേകരാത്രോഷിതം ബുദ്ബുദം ഭവതി അർദ്ധ മാസാഭ്യന്തരേ പിണ്ഡോ ഭവതി മാസാഭ്യന്തരേ കഠിനോ ഭവതി മാനദയേന ശിരഃ സമ്പദ്യതേ മാസത്രയേണ പാദപ്രദേശോ ഭവതി അഥ ചതുർത്ഥേ മാസേ ഗുല്ഫ ജാര കടി പ്രദേശഃ ഭവന്തി പഞ്ചമമാസേ പൃഷ്ഠംവംശോ ഭവന്തി ഷഷ്ഠോ മാസേ മുഖനാസികാസ്ഥി ശ്രോത്രാണി ഭവന്തി അഷ്ടമേ മാസേ സർവലക്ഷണ സമ്പൂർണ്ണോ ഭവതി പിതൃരേതോതിരേകാത് പുരുഷോ മാതു രേതോതി ശകാത് സ്ത്രീ ഉഭയോർബീജ തുല്യത്വാനപുംസ കോ ഭവതി വ്യാകുലിതമനസോ അന്ധാവഞ്ജാ കുമ്പ്ജാ വാമനാ ഭവന്തി അന്യോന്യ വായു പരിപീഡിത ശുക്ര ദൈഷധ്യാർത്തനു സ്യാത്തതോ യുഗ്മാ പ്രജായന്തേ പഞ്ചാത്മകഃ സമർത്ഥഃ സമർത്ഥ പഞ്ചാത്മികാ ചേതസാ ബുദ്ധിർഗന്ധരസാദിജ്ഞാ നാക്ഷരാമേകാരംചിന്തയതീ തിതദേതദേകാ ക്ഷരം ജ്ഞാതാഷ്ടൗ പ്ര്യതാ ഷോഡശ വികാരാ ശരീരേ തസ്യൈവ ദേഹിനാ അഥമാത്രാശിത പീതനാഡീസു ത്രഗതേന പ്രാണ ആപ്യായതേ അഥ നവമേ മാസി സർവലക്ഷണജ്ഞാനകരണ സംപൂർണ്ണോ ഭവതി പൂർവജാതി സ്മരതി ശുഭാ ശുഭം ച കർമ്മ വിദന്തി

ഋതു സമയത്ത് ഉചിതമായ രീതിയിൽ ഗർഭധാനം നടന്നാൽ ശുക്ല ശോണിതങ്ങൾ ഒരു രാത്രി കൊണ്ട് കലലമാകുന്നു. ഏഴു രാത്രി കൊണ്ട് ബുദ്ബുദമാകുന്നു. പതിനഞ്ചു ദിവസം കൊണ്ട് പിണ്ഡകാരമാകും. ഒരു മാസം തികയുമ്പോൾ കഠിനമായിത്തീരും രണ്ടുമാസം കൊണ്ട് തലയും മൂന്നുമാസം കൊണ്ട് കാലും ഉണ്ടാകും. നാലിൽ മുട്ടുകൾ വയർ അര ഇവയുണ്ടാകുന്നു. അഞ്ചിൽ പൃഷ്ഠം നട്ടെല്ലു, ആറിൽ വായ് മുക്ക്, ചെവി, കണ്ണുകൾ ഇവ ഏഴാം മാസത്തിൽ ജീവസ്വപന്ദനത്തോടെ പൂർണ്ണമാകുന്നു. എട്ടിൽ പരിപൂർണ്ണ ശരീരം രൂപംകൊള്ളുന്നു. ശുക്ലത്തിന്റെ അധിക തയിൽ സ്ത്രീപ്രജയുമാകുന്നു. രണ്ടും തുല്യമെങ്കിൽ നപുംസകമാകും. സംഭോഗാവസരത്തിലെ മനോവ്യാകുലത

N

P

I

K

സന്താനം കുനനോ മുടന്തനോ ബധിരനോ ആകാൻ കാരണമാകുന്നു. വായുവിനാൽ ശുക്ല ശോണിതങ്ങൾ ഭേദിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ഇരട്ടയും മറ്റും ഉണ്ടാകുന്നു. ക്രമേണ പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വികാസവും ഗ്രഹണ ശക്തിയും ശിശുവിന് ലഭിക്കുന്നു. പ്രണവ ചിന്തനം സന്താനത്തിന്റെ ഉന്നതിക്ക് കാരണമായി ഭവിക്കുന്നു. മാതാവ് കഴിക്കുന്ന ഭക്ഷണത്തിൽ നിന്ന് രൂപം കൊണ്ട് വളരുന്ന ശിശു തൃപ്തി നൽകാൻ ഉതകുന്നു. ഒൻപതാം മാസത്തിൽ ശിശു ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാദികൾ ചേർന്ന് പൂർണ്ണത പ്രാപിക്കും. അപ്പോൾ അതിന് പൂർവ ജന്മസ്മരണയുണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ശുഭാശുഭകർമ്മബോധം ശിശുവിനു ഉണ്ടാകുന്നുമുണ്ട്.

4. പൂർവയോനി സഹസ്രാണി ദൃഷ്ട്യാ ചൈവതതോ മയാ ആഹാരാ വിവിധ ഭുക്താ പീതാ നാനാവിധാഃ സ്തനാ ജാതശ്ചൈവ മുതശ്ചൈവ ജന്മവിധാഃ സ്തനാജാതശ്ചൈവ ജന്മ ചൈവ പുനഃ പുനഃ യന്മയാ പരിജനസ്യാർത്ഥേ കൃതം അഹോ ദുഃഖോദധൗ മഗ്നോന പശ്യാമി പ്രതിക്രിയാം കർമ്മാ ശുഭാശുഭം ഏകാകീ തേന ദപ്യോഹം ഗതാസ്തേ ഫല ഭോഗിനഃ യദി യോന്ത്യാ പ്രമുച്യേഹം തത് പ്രപദ്യേ മഹേശരം തത് പ്രപദ്യേ നാരായണം അശുഭക്ഷയ കർത്താരാം ഫല മുക്തി പ്രദായകം യദിയോന്ത്യാപ്രമുച്യേഹം തത് സാംഖ്യം യോഗമദ്യേസേ അശുഭ ക്ഷയ കർത്താരം ഫലമുക്തി പ്രദായകം യദിയോന്ത്യാ പ്രമുച്യേഹം ധ്യായേ ബ്രഹ്മ സനാതനരഃ അഥ യോനി ദ്വാരം സംപ്രാപ്തോ യന്ത്രേണാപിധ്യമാനോ മഹതാ ദുഃഖേന ജാതമാത്ര സ്തു വൈഷ്ണവേന വായുനാ സംസ്പൃഷ്ട് സ്തദാ ന സ്മരതി ജന്മമരണാനി ന ച കർമ്മ ശുഭാശുഭം വിന്ദതി

ആ ഘട്ടത്തിൽ വയറിൽ നിന്നു പുറത്തു വരാൻ തുടങ്ങുന്ന ജീവി താൻ പല ജന്മങ്ങൾ വഹിച്ചതായും ഭിന്ന യോനികളിൽ പെട്ടവരുടെ മൂല കുടിച്ചതായും സ്മരിക്കുന്നു. പല പ്രവശ്യം ജനിച്ചു. പല പ്രാവശ്യം മരിച്ചു. അന്നത്തെ പല ശുഭാ ശുഭ കർമ്മങ്ങളും ഓർക്കുന്നു. ഏതായാലും ഞാനിപ്പോൾ ദുഃഖസമുദ്രത്തിൽ ആഴുകയാണ്. ഇതിൽ നിന്ന് കരകയറാനൊരു മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല. വളർന്നാൽ എനിക്ക് സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യണം. മഹേശരനെ ശരണം പ്രാപിക്കണം. വിഷ്ണുവിനെ ആശ്രയിക്കുകയും സാംഖ്യാദി യോഗങ്ങൾ തേടുകയും വേണം. ബ്രഹ്മ ജ്ഞാന ലബ്ധിക്കും ശ്രമിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇങ്ങനെ പല ചിന്തയിലും ഞെരുങ്ങി ശിശു പുറത്തു വരുന്നു. എന്നാൽ ഭൂമിയിലെത്തുമ്പോൾ മായാജാലത്താൽ കഴിഞ്ഞതൊന്നും ഓർമ്മയില്ലാതാകുന്നു. താൻ ഗർഭത്തിൽ കിടന്ന കാര്യമെന്നല്ല ഒന്നും ഓർക്കാൻ കഴിയാത്ത നിലയിലാകുന്നു.

5. ശരീരമിതി കസ്മാത് അഗ്ര യോഹ്യത്ര ശ്രിയന്തേ ജ്ഞാനാഗ്നിർ ദർശനാഗ്നി കോഷ്ഠാഗ്നിരീതി തത്ര കോഷ്ഠാഗ്നിർനാമാ ശിത പീതളേ ഹ്യ ചോഷ്യം പചതി ദർശനാഗ്നി രൂപാണാം ദർശനം കരോതി ജ്ഞാനാഗ്നി ശുഭാശുഭം ച കർമ്മ വിന്ദതി ത്രീണി സ്ഥാനാനി ഭവന്തി മുഖേ ആഹവനീയം ഉദരേ ഗാർഹപത്യോ ഹൃദിദക്ഷിണാഗ്നി ആത്മായജമനോ മനോ ബ്രഹ്മ ലോഭാദയഃ പശവോ ധൃതിർ ദീക്ഷാ സന്തോഷശ്ച ബുദ്ധീന്ദ്രിയാണി യജ്ഞ പത്രാണി ഹവീംഷി കർമ്മേന്ദ്രിയാണി ശിരഃ കപാലം കേശാ ദർഭാമുഖമന്തർ വേദി ചതുഷ്കപാലം ശിരഃ ഷോഡശ പാർശ്വദന്ത പടലാനി സപതോത്തരം മർമ്മശതം സാശീതി കം സന്ധി ശതം സനവകം സ്നായു ശതം സ്പത ശിരാശതാനി പഞ്ച മജ്ജാ ശതാനി അസ്ഥിനി ച ഹ വൈ ത്രീണിശതാനി ഷഷ്ഠീസാർദ്ധശ്ചസ്രോ രോമാണി കോല്യോ ഹൃദയം പലാന്യഷ്ടൗ ദ്വാദശ പലാ ജിഹ്വാ പിത്ത പ്രസ്ഥം കഫസ്യാശുക്ല കുഡുപം മേദപ്രസ്ഥൗ ദ്വാവനിയതം മുത്ര പുരീഷമാഹാര പരിമാണത് പൈപ്പലാദം മോക്ഷ ശാസ്ത്രം പൈപ്പലാദം മോക്ഷശാസ്ത്രമിതി

ഈ ദേഹപിണ്ഡത്തെ ശരീരമെന്ന് എന്തുകൊണ്ട് പറയുന്നു?കാരണം, ഇതിൽ ജ്ഞാനാഗ്നി, ദർശനാഗ്നി ജാരാഗ്നി ഇങ്ങനെ മൂന്ന് അഗ്നികൾ കുടികൊള്ളുന്നു. ദേഹത്തിൽ അഗ്നികൾക്കു മൂന്നു സ്ഥാനങ്ങൾ നീക്കിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. മുഖത്ത് ആഹവനീയാഗ്നി ഉദരത്തിൽ ഗാർഹപത്യാഗ്നി ഹൃദയത്തിൽ ദക്ഷിണാഗ്നിയുംഈ ദേഹം യജ്ഞ സ്വരൂപമാകുന്നു ഇതിൽ ആത്മാവാണു യജമാനൻ, മനസ്സ് ബ്രഹ്മാവ്, ലോഭാദികൾ ബലിമുഗങ്ങൾ, ധൈര്യം സന്തോഷം തുടങ്ങിയവ ദീക്ഷകൾ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണി ഹവീസ്സ്, ശിരസ്സ്, കപാലം, കേശം ഇവ ദർഭ, മുഖം, അന്തർവേദി, ശിരസ്സ്, ചതുഷ്കപാലം, ദന്തപംക്തികൾ ഷോഡശ കപാലങ്ങൾ, നൂറ്റി എൺപത് സന്ധികൾ, നൂറ്റി ഏഴ് മർമ്മ സ്ഥാനങ്ങൾ, നൂറ്റി ഒൻപത് സ്നായുക്കൾ, ഏഴുനൂറു ഞരമ്പുകൾ _ അഞ്ഞു മജ്ജകൾ, മൂന്നുറ്റി എട്ട് അസ്ഥികൾ, ഇത്രയും ശരീരത്തിലുണ്ട്. രോമങ്ങൾ നാലരക്കോടിയാണ് ഹൃദയം എട്ടുപലം, ജിഹ്വ പന്ത്രണ്ടുപലം, പിത്തം, ഇടങ്ങഴി, കഫം നാലിടങ്ങഴി, ശുക്ലം നാഴി, മേദസ്സ് രണ്ടിടങ്ങഴി ഇവയെക്കു പുറമെ, ആഹാരത്തിന്റെ പരിണാമമനുസരിച്ച് മലമൂത്രങ്ങളും ശരീരത്തിലുണ്ട്. ഈ പരിണാമം അനിയമിതമാണ്. എല്ലാ വരിലും ഒരുപോലെയല്ല, ഈ ശാസ്ത്രത്തിന് മോക്ഷ ശാസ്ത്രമെന്നാണ് പേര് പിപ്പലാദൻ എന്ന മുനിയാണ് ഇത് വെളിവാക്കിയത്.

ഗർഭോപനിഷത്ത് പര്യവസാനിച്ചു.

N

P

ശായത്രി ഉപനിഷത്ത്

പ്രഥമ ഖണ്ഡിക

ഏതദ്ധസ്മ ഏതത് വിദ്വാം സമേകാദശാക്ഷരം മൗല് ഗല്യം ഗ്ലാവോ മൈത്രേയോ *f* ദ്യാജഗാമ.

ഏകാദശാക്ഷ മൗല്ഗല്യന്റെ അടുത്ത് ഗ്ലാവമൈത്രേയൻ ചെന്നു.

തം തസ്മിൻ ബ്രഹ്മചര്യേ വസതീതി വിജ്ഞാ യോവാച; കിംസിൻ മര്യാ അയം തന്മൗല്ഗല്യേ *f* ധ്യേതി. യദസ്മിൻ ബ്രഹ്മചര്യേ വസതീതി.

മൗല്ഗല്യൻ ബ്രഹ്മചാരിയെ കണ്ട് അയാൾ കേൾക്ക ഞ്ഞ വിധം പരിഹാസ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു: 'മൗല്ഗല്യൻ ഈ ബ്രഹ്മചാരിയെ എന്താണ് പഠിപ്പിക്കുന്നത്?'

തദ്ധി മൗല്ഗല്യസ്യാന്തേവാസി ശുശ്രാവ. സ ആചാര്യമാവ്രജ്യാചചക്ഷേ.

മൗല്ഗല്യന്റെ ബ്രഹ്മചാരി ഇതുകേട്ട് തന്റെ ആചാര്യന്റെ അടുത്ത് ചെന്ന് പറഞ്ഞു.

ദുർധീയാനം വാ അയം ഭവന്ത മവോ ചദ്യോ *f* യമദ്യാതിഥിർ ഭവതി.

അങ്ങ് അതിഥിയാണല്ലോ അങ്ങയെ അദ്ദേഹം മുഢനെന്ന് പറഞ്ഞു.

കിം സൗമ്യ വിദ്വാനിതി? 'അയാൾ വിദ്വാനാണോ?' മൗല് ഗല്യൻ ചോദിച്ചു.

'ത്രീൻ വേദാൻ ബ്രൂതേ ഭോ' ഇതി.

അതെ, മൂന്നുവേദങ്ങളും ചൊല്ലുന്നവനാണ് ശിഷ്യൻ പറഞ്ഞു.

തസ്യ സൗമ്യ യോ വിദ്വാൻ വിപഷ്ടോ വിജി ശീഷോ *f* നേ വാസീ തം മേ ആഹവയേതി.

സൗമ്യ വിദ്വാനും സൂക്ഷ്മമറിയുന്നവനും വിജയം ആഗ്രഹിക്കുന്നവനുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനാണെങ്കിൽ അയാളെ എന്റെ അടുത്തേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരു.

തമാജു ഹാവ. തമദ്യുവാചാസാധിതി ഭോ ഇതി.

അപ്പോൾ അയാൾ അവനെ വിളിച്ചുവരുത്തി. പറഞ്ഞു: 'ഇയാളാണ്?'

കിം സൗമ്യ തേ ആചാര്യോ അധ്യേതി?

മൗല്ഗല്യൻ അയാളോട് ചോദിച്ചു: 'സൗമ്യ, നിങ്ങളുടെ ആചാര്യൻ എന്താണ് പഠിപ്പിക്കുന്നത്? മൂന്നു വേദങ്ങളും ചൊല്ലുന്നു എന്ന്.

യന്നു ഖലു സൗമ്യമഭി:- സർവേ വേദാ മുഖതോ ഗൃഹീതാ കഥം ച ഏവമാചാര്യോ ഭാഷതേ കഥം നുമ ചേത് സൗമ്യ ദുരധീയാനോ ഭവിഷ്യതി, യആചാര്യോ ബാലബ്രഹ്മചാരി ബ്രഹ്മചാരിണം സാവിത്രി പ്രാഹ ഇതി വക്ഷ്യതി.

സൗമ്യ: അയാൾ അതറിയുന്നെങ്കിൽ ആചാര്യൻ ബ്രഹ്മചാരിക്ക് ഉപദേശിച്ചു കൊടുക്കുന്നത് സാവിത്രിയാണ്. ഗായത്രിയുടെ സ്ഥൂലമായ ശബ്ദാർത്ഥമാണ് ഉരുവിടുന്നത്.

തത്യാം ബ്രൂയാത് ദുരധീയാനം തം വൈഭവാന്മൗല് ഗല്യമവോചത സത്യാം യ പ്രശ്നമപ്രാക്ഷീന തം വ്യാചനഃ പുരാ സംവത്സരാദാതിവാറയിഷ്യസീതി.

അങ്ങനെയെങ്കിൽ നിങ്ങൾ പറയണം - താങ്കൾ ഞങ്ങളുടെ ആചാര്യനായ മൗല്ഗല്യനെ മുഢനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. താങ്കളോടു ചോദിച്ച ചോദ്യങ്ങൾക്ക് മറുപടി പറയാൻ കഴിയുന്നില്ല എങ്കിൽ ഒരു കൊല്ലത്തിനകം പ്രയാസമുണ്ടാകും.

ശിഷ്ടാ ശിഷ്ടേഭ്യ ഏവ ഭാഷേരൻ. യേ ഹ യേ ന മഹം പ്രശ്നം പുച്ഛാമി ന തം വിവക്ഷ്യതി ന ഹ്യേന മധ്യേതീതി.

ഹേ സൗമ്യ! ഞങ്ങൾ എല്ലാ വേദങ്ങളും പഠിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ നിലയ്ക്ക് നിങ്ങളുടെ ആചാര്യൻ എന്നെ മുഢനെന്ന് പറയുന്നതെന്താണ്? യോഗ്യന്മാരോട് യോഗ്യന്മാർ ഇങ്ങനെ പറയുന്നത് ഉചിതമാണോ? ഞാൻ ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ശരിയായ ഉത്തരം പറയാൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹം പഠിപ്പിക്കുന്നില്ലായിരിക്കും.

സ ഹ മൗല് ഗല്യഃ സ്വമന്തേവാസിനമുവാച പരേസി സൗമ്യ ഗ്ലാബ മൈത്രേയ മുപാസീത, അധീഹഭോ സാവിത്രി ഗായത്രി ചതുർവിശന്തി യോനി ദാദദശ മിഥുനാം യസ്യാം ഭൃഗംഗിരസശ്ച ക്ഷര്യസ്യാം സർവമിദം ശ്രിതം വാം ഭവാൻ പ്രാബ്രൂവീദിതി.

അപ്പോൾ മൗല്ഗല്യൻ തന്റെ ബ്രഹ്മചാരിയോട് പറഞ്ഞു:....'സൗമ്യ, നീ പോകൂ. ഗ്ലാവമൈത്രേയന്റെ അടുത്തു ചെന്ന് പന്ത്രണ്ടു മിഥുനങ്ങളും ഇരുപത്തിനാലുയോനികളു മാർന്നതും ഭൃഗുവും അംഗിരസ്സും നേത്രങ്ങളായിട്ടുള്ളതും സകലതിനും ആശ്രയവുമായ സാവിത്രിയെ ഞങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കണേ എന്ന് പറയുക.

ദ്വിതീയ ഖണ്ഡിക

സ തത്ര ജഗാമ യത്രേതരോവഭൂത്. തം ഹ പ്രപച്ഛ സഹ ന

മൗല്ഗല്യന്റെ ശിഷ്യൻ മൈത്രേയന്റെ അടുത്തുചെന്ന്

I

K

N

P

I

K

ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് ഉത്തരം നൽകാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

തം ഹോവാച ദുരധീയാനം തം വൈ ഭവാൻ മൗദ്ഗല്യമവോചൻ സത്യായ പ്രശ്നതക്ഷീൻ ത്രതം വ്യവോ ചഃ പുരാ സംവത്സരാദാർത്തി മാരിഷ്യസീതി.

അയാൾ പറഞ്ഞു:- 'അങ്ങ് മൗദ്ഗല്യൻ മുഖനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം താങ്കളോടു ചോദിച്ചു; താങ്കൾക്ക് അത് പറയാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഒരു കൊല്ലം വളരെ പ്രയാസം അനുഭവിക്കേണ്ടി വരും?'

സ ഹ മൈത്രേയഃ സ്വാന്തേവാസിന ഉവാച യഥാർത്ഥം ഭവന്തോ യത്ത ഗൃഹം യഥാ മനോ വിസൃജ്യന്താം ദുരധീയാന വാ അഹം മൗദ്ഗല്യമ വോചാം സ യ പ്രശ്നമപ്രോക്ഷീനതം വ്യവോചം തമുപൈഷ്യാമി ശാന്തിം കരിഷ്യാമീതി.

അപ്പോൾ മൈത്രേയൻ തന്റെ ശിഷ്യന്മാരോട് പറഞ്ഞു 'ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ സ്വന്തം ഇഷ്ടപ്രകാരം തങ്ങളുടെ വസതി കളിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചു പോവുക. ഞാൻ മൗദ്ഗല്യൻ മുഖനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം എന്തു ചോദിച്ചു അതിനുത്തരം പറയാൻ എനിക്ക് കഴിവില്ല. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തെത്തി അദ്ദേഹത്തെ ശാന്തനാക്കും.'

സ ഹ മൈത്രേയഃ പ്രാതഃ സമിത് പാണിർ മൗദഗല്യ മുപസസാദ അസൗ വ അഹം ഭോ മൈത്രേയ ഇതി. കിമർത്ഥമിതി.

അടുത്ത ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ കൈയിൽ ചമതയുമായി മൈത്രേയൻ മൗദ്ഗല്യമുനിയുടെ അടുത്തുചെന്നു പറഞ്ഞു:- 'മൈത്രേയനായ ഞാൻ അങ്ങയെ സമാശ്രയിക്കാണെത്തിയതാണ്.'

'എന്തിന്?' അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു

ദുരധീയാനം വാ അഹം ഭവന്തമവോചം വ മായ പ്രശ്നമ പ്രാക്ഷീത തം വ്യവോചം ത്വാമുപൈഷ്യാമി. ശാന്തിം കരിഷ്യാമീതി.

മൈത്രേയൻ പറഞ്ഞു:- ഞാൻ അങ്ങ് മുഖനാണെന്ന് പറയുകയുണ്ടായി, അങ്ങ് ചോദിച്ചതിനു മറുപടി പറയാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. ഞാൻ അങ്ങയുടെ അടുത്തെത്തി ഇപ്പോൾ അങ്ങയെ സമാധാനിപ്പിക്കുകയാണ്.'

സ ഹോവാച - അത്ര വാ ഉപേതം ച സർവം ച കൃതം പാപകേന ത്യാം യാനേന ചരന്തമാഹുഃ അഥോ f വ മമ കല്യാണസ്തം തേ ദദാമി തേന യാഹീതി

മൗത് ഗല്യൻ പറഞ്ഞു:- 'താങ്കൾ ഇവിടെ വന്നു; ആളുകൾ പറയുന്നത് സൗമനസ്യത്തോടുകൂടിയല്ല. അങ്ങിവിടെ വന്നതെന്നാണ്. എങ്കിലും ഞാൻ ഭവ്യമായി അങ്ങയോട് പെരുമാറുന്നു. അതു സീകരിച്ച് അങ്ങ് തിരിയെ പോവുക.'

സ ഹോവാച - ഏതദേവാത്രാപി ചാനുശസ്യം ച യഥാ ഭവാനാഹം ഉപയാമിത്യേവ ഭവന്തമിതി. മൈത്രേയൻ പറഞ്ഞു:-

അങ്ങ് പറഞ്ഞത് അഭയാത്മകവും സത്യവുമാണ്. ഞാൻ അങ്ങയെ സേവിക്കുന്നതിന് സമിത് പാണിയായിട്ടാണ് വന്നിട്ടുള്ളത്.'

ത ഹീ തേ മായ

(അതോടെ അദ്ദേഹം വിധിപൂർവ്വം ഉപചാരങ്ങൾ ചെയ്തു.)

ഹോപേത്യ പ പ്രചര

(അടുത്തു ചെന്ന് ചോദിച്ചു)

കിം വിദാഹൂർഭോ സവിതുർ വരേണ്യം ഭർഗ്ഗോ ഭേവ സ്യകവയഃ കിമാഹുഃ ധിയോ വിചക്ഷ യദിതാഃ പ്രവേത്യ പ്രചോദയൻ സവിതാ പരേതി.

1. സവിതാവിന്റെ വരേണ്യമായിട്ടുള്ളത് എന്താണെന്നാണ് പറയുന്നത്?
 2. ആ ദേവന്റെ ഭർഗ്ഗം എന്താണ്?
 3. അറിയാമെങ്കിൽ 'ധീ' എന്നതിന്റെ തത്ത്വമെന്താണെന്ന് പറയുക. അതിനെ പ്രേരിപ്പിച്ചു കൊണ്ടാണല്ലോ സവിതാവ് ചരിക്കുന്നത്.
- തസ്മാ ഏതത് പ്രോവാച അദ്ദേഹം ഉത്തരം കൊടുത്തു.

വേദാച്ഛന്ദാംസി സവിതുർവരേണ്യം ഭർഗ്ഗോ ഭേവസ്യ കവയോന്നമാഹു. കർമ്മാണി ധിയ സ്മദദു തേ ബ്രവീമി പ്രചോദയൻ സവിതാ യാദിരേതി.

1. വേദങ്ങളും ഛന്ദസ്സുമാണ് സവിതാവിന്റെ വരേണ്യമായിട്ടുള്ളത്.
2. അറിവുള്ളവർ അന്നത്തെയാണ് ദേവന്റെ ഭർഗ്ഗമെന്നു പറയുന്നത്.
3. കർമ്മം തന്നെയാണ് ആ ധീ തത്ത്വം അതിലൂടെ പ്രേരണ നൽകിക്കൊണ്ടാണ് സൂര്യൻ ചരിക്കുന്നത്.

തമുപസംഗൃഹ്യ പപ്രച്ചാധീതി ഭോഃ കഃ സവിതാ കാശായ ത്രീതി.

അതുകേട്ട് വീണ്ടും അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. സവിതാവ് എന്താണ്? ഗായത്രി എന്ത്?

ത്യതീയ ഖണ്ഡിക

മന ഏവ സവിതാ വാക് സാവിത്രി യത്ര ഹ്യേവ മനസ്തദാക്. യത്ര വൈ വാക് തന്മന ഇതി ഏതേ വേ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

മനസ്സാണ് സവിതാവ്. വാക് സാവിത്രി. മനസ്സുള്ളിടത്ത് വാക്കുണ്ട്. വാക്കുള്ളിടത്ത് മനസ്സുണ്ട്. അവ രണ്ടും രണ്ടു യോനിയും ഒരു മിഥുനവുമാണ്.

അഗ്നിരേവ സവിതാ പൃഥിവീ സാവിത്രി. യത്ര ഹ്യേഷ അഗ്നിസ്തത് പൃഥിവീ. യത്ര വൈ പൃഥിവീ തദഗ്നിരിതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

N

P

I

K

അഗ്നി സവിതാവാണ്. പൃഥ്വി സാവിത്രി. അഗ്നിയുള്ളിട തത്ത് പൃഥ്വിയുണ്ട്. പൃഥ്വിയുള്ളിടത്ത് അഗ്നിയുണ്ട്. അത് രണ്ടു യോനിയും ഒരു മിഥുനവുമാണ്.

വായുരേഖ സവിതാ, അന്തരീക്ഷം സാവിത്രി, യത്ര ഹ്യേവ വായുസ്തദന്തരീക്ഷം യത്ര വാ അന്തരീക്ഷം തദായുരിതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏക മിഥുനം.

വായു സവിതാവാണ്. അന്തരീക്ഷം സാവിത്രിയും. എവിടെ വായുവുണ്ട് അവിടെ അന്തരീക്ഷമുണ്ട്. അവ രണ്ടും യോനിയും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

ആദിത്യ ഏവ സവിതാ ദ്യൗഃ സാവിത്രി യത്ര ഹ്യേവാദിത്യ സ്തസ്ഥാത് ദ്യൗഃ യത്ര വൈ ദ്യൗ സ്തദാദിത്യ ഇതി. ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

ആദിത്യൻ സവിതാവാണ്. ദ്യോവ് സാവിത്രിയും. എവിടെ ആദിത്യനുണ്ട്. അവിടെ ദ്യോവുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

ചന്ദ്രമാ ഏവ സവിതാ. നക്ഷത്രാണി സാവിത്രി. യത്രഹ്യേവ ചന്ദ്രമാസ്തന്നക്ഷത്രാണി. യത്ര വൈ നക്ഷത്രാണി തച്ചന്ദ്രമാ ഇതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏക മിഥുനം.

ചന്ദ്രൻ സവിതാവാകുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ സാവിത്രിയും. എവിടെ ചന്ദ്രനുണ്ട് അവിടെ നക്ഷത്രങ്ങളുണ്ട്. നക്ഷത്രങ്ങൾ ഉള്ളിടത്ത് ചന്ദ്രനുമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥു നവുമാകുന്നു.

അഹ ഏവ സവിതാ രാത്രിഃ സാവിത്രി യത്ര ഹ്യേ വാഹസ്തദ് രാത്രിഃ യത്ര വൈ രാത്രിസ്തദഹരിതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

ദിവസം സവിതാവാകുന്നു. രാത്രി സാവിത്രിയും. പകലുള്ളിടത്ത് രാത്രിയുമുണ്ട്; രാത്രിയുള്ളിടത്ത് പകലുമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടുയോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

ഉഷ്ണമേവ സവിതാ ശീതം സാവിത്രി. യത്ര ഹ്യേ വോഷ്ണം തച്ഛീതം യത്ര വൈ ശീതം തദുഷ്ണമിതി ഏതേ തേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

ഉഷ്ണം സവിതാവാകുന്നു. ശീതം സാവിത്രിയും. എവിടെ ഉഷ്ണമുണ്ട് അവിടെ ശീതമുണ്ട്. എവിടെ ശീതമുണ്ട്, അവിടെ ഉഷ്ണവുമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

അഭ്രമേവ സവിതാ വർഷം സാവിത്രി യത്ര ഹ്യേവാഭ്രം തദവർഷം യത്ര വൈ വർഷം തദഭ്ര മിതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

മേഘം സവിതാവാകുന്നു. വർഷം സാവിത്രിയും. എവിടെ മേഘമുണ്ട് അവിടെ വർഷണമുണ്ട്. എവിടെ വർഷണമുണ്ട് അവിടെ മേഘമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

വിദ്യുദേവ സവിതാ സ്തനയിത്നുഃ. യത്ര വൈസ്തനയിത്നുസ്തദിദ്യുദിതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

വിദ്യുത്ത് സവിതാവാകുന്നു. അതിന്റെ ഘോഷം സാവിത്രിയും. എവിടെ മിനലുണ്ട് അവിടെ ശബ്ദമുണ്ട്. എവിടെ ഇടിമുഴക്കമുണ്ട് അവിടെ മിനലുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

പ്രാണ ഏവ സവിതാ. അന്നം സാവിത്രി. യത്ര ഹ്യേവപ്രാണസ്തദന്നം. യത്രവാ അന്നം തത് പ്രാണ ഇതി. ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

പ്രാണൻ സവിതാവാകുന്നു. അന്നം സാവിത്രിയും. എവിടെ പ്രാണനുണ്ട് അവിടെ അന്നമുണ്ട്. എവിടെ അന്നമുണ്ട് അവിടെ പ്രാണനുമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

വേദാ ഏവ സവിതാ ഛന്ദാസി സാവിത്രി. യത്ര ഹ്യേവ വേദാസ്തച്ഛന്ദാസി. യത്ര വൈ ഛന്ദാസി തദേദാ ഇതി. ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

വേദങ്ങൾ സവിതാവാകുന്നു. അതിന്റെ ഘോഷം സാവിത്രിയും. എവിടെ മിനലുണ്ട് അവിടെ ശബ്ദമുണ്ട്. എവിടെ ഇടിമുഴക്കമുണ്ട് അവിടെ മിനലുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

പ്രാണ ഏവ സവിതാ, അന്നം സാവിത്രി. യത്ര ഹ്യേവപ്രാണസ്തദന്നം. യത്രവാ അന്നം തത് പ്രാണ ഇതി. ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

പ്രാണൻ സവിതാവാകുന്നു. അന്നം സാവിത്രിയും. എവിടെ പ്രാണനുമുണ്ട് അവിടെ അന്നമുണ്ട്. എവിടെ അന്നമുണ്ട് അവിടെ പ്രാണനുമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

വേദാ ഏവ സവിതാ ഛന്ദാസി സാവിത്രി. യത്ര ഹ്യേവ വേദാസ്തച്ഛന്ദാസി. യത്ര വൈ ഛന്ദാസി തദേദാ ഇതി. ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

വേദങ്ങൾ സവിതാവാകുന്നു. ഛന്ദസ്സുകൾ സാവിത്രിയും. എവിടെ വേദങ്ങളുണ്ട്, അവിടെ ഛന്ദസ്സുകളുണ്ട്. എവിടെ ഛന്ദസ്സുകളുണ്ട് അവിടെ വേദങ്ങളും. രണ്ടു രണ്ടു യോനികളും ഒരു മിഥുനവുമാകുന്നു.

യജ്ഞ ഏവ സവിതാ ദക്ഷിണാ സാവിത്രി യത്ര ഹ്യേവ യജ്ഞസ്തദ് ദക്ഷിണാ സാവ്തിര യത്ര ഹ്യേവ യജ്ഞസ്തദ് ദക്ഷിണാ യത്ര വൈ ദക്ഷിണാ തദ്യജ്ഞ ഇതി ഏതേ ദേവ യോനീ ഏകം മിഥുനം.

യജ്ഞം സവിതാവാകുന്നു. ദക്ഷിണ സാവിത്രിയും. എവിടെ യജ്ഞമുണ്ട് അവിടെ ദക്ഷിണയുമുണ്ട്. എവിടെ ദക്ഷിണയുമുണ്ട് അവിടെ യജ്ഞവുമുണ്ട്. രണ്ടും രണ്ടു യോനികളാണ്; ഒരു മിഥുനവും.

N

P

I

ഐതലാസ്മൈ തദിദാസമോപകാരി മാസസ്തു ബ്രഹ്മചാരി തേ സംസ്ഥിത ഇതി.

വിദാനും പരോപകാരിയുമായ മഹാരാജാവായ അങ്ങയെ സേവിക്കുന്നതിന് ഈ ബ്രഹ്മചാരി വന്നു ചേർന്നിരിക്കുന്നു.

അമൈതം ആ സംസ്തുരാചിത്ത ഏവ ചിതോ ബഭുവ അമോത്തായ പ്രാവജീദിതി.

ഈ ബ്രഹ്മ ചാരി അങ്ങയുടെ അടുത്തെത്തി ജ്ഞാന പൂർണ്ണനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതിനുശേഷം അദ്ദേഹം അവിടെ നിന്ന് പോയി.

ഏതദാ അഹം വേദ നൈതാസ്യ യോനിഷ്ഠേത ഏതേദ്യോ വാ മിമുനേദ്യഃ സംഭവതോ ബ്രഹ്മചാരി മമ പുര്യയുഷഃ പ്രേയാദിതി.

പിന്നെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:- 'ഇപ്പോൾ ഞാനത് മന്സ സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഈ യോനികളിലോ ഈ മിമുനങ്ങളിലോ കടന്നുവന്ന എന്റെ ഒരു ബ്രഹ്മചാരിയും അല്പായുസ്സായിരിക്കുകയില്ല.

ചതുർത്ഥ ഖണ്ഡിക

ബ്രഹ്മ ഹേദം ശ്രിയ പ്രതിഷ്ഠായതനമൈക്ഷത തത്തസ്യൈകാ യദി തത് ബ്രൂതേ ക്ഷിയേത് തത് സത്യേ പ്രത്യതിഷ്ഠത്.

ബ്രഹ്മ ശ്രീപ്രതിഷ്ഠായതനങ്ങൾ കണ്ടു. തപസ്സു ചെയ്യണം. തപോവ്രതം ധരിക്കുന്ന പക്ഷം സത്യത്തിന് പ്രതിഷ്ഠയുണ്ടാകും.

സ സവിതാ സാവിത്രയാ ബ്രാഹ്മണം സൃഷ്ടാ തത് സാവിത്രോ പര്യദധാത്.

ആ സവിതാവ് സാവിത്രിയിൽ നിന്ന് ബ്രാഹ്മണനെ സൃഷ്ടിച്ചു. സാവിത്രിയെ വളഞ്ഞു.

തത് സവിതൂർ വരേണ്യം ഇതി സാവിത്രയാഃ പ്രഥമഃ പാദഃ

സാവിത്രിയുടെ ഒന്നാമത്തെ പാദം 'തത് സവിതൂർ വരേണ്യം' എന്നാണ്.

പൃഥിവീ ഋചം സമധാത്.

ഋചം അഗ്നിം, അഗ്നിനാ ശ്രിയം ശ്രിയാ സ്ത്രീയം സ്ത്രീ യോ മിമുനം. മിമുനേന പ്രജാം. പ്രജയാ കർമ്മ കർമ്മണാ തപഃ തപസാ സത്യം. സത്യേന ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മണാ ബ്രാഹ്മണം. ബ്രാഹ്മണേന വ്തരം. വ്രതേ നവൈ ബ്രാഹ്മണഃ സം ശിതോ ഭവതി. അശുന്വേ ഭവതി. അവിച്ഛിനോ ഭവതി.

പൃഥിവിയോടുകൂടി ഋക്കിനെ യോജിപ്പിച്ചു. ഋക്കിനോട് അഗ്നിയെ, അഗ്നിയോട് ശ്രീയെ, ശ്രീയോട് സ്ത്രീയെ, സ്ത്രീയോട് മിമുനത്തെ; മിമുനത്തോട് പ്രജയെ; പ്രജയാൽ കർമ്മത്തെ; കർമ്മത്താൽ തപസ്സിനെ; തപസ്സിനാൽ

K

സത്യത്തെ; സത്യത്താൽ ബ്രഹ്മാവിനെ; ബ്രഹ്മാവിനാൽ ബ്രാഹ്മണനെ; ബ്രാഹ്മണനാൽ വ്രതത്തെ; വ്രതത്താൽ തന്നെ തീക്ഷ്ണനായിത്തീരുന്നു. പൂർണ്ണനും അവിച്ഛിനനുമായിത്തീരുന്നു.

അവിച്ഛിനോ fസ്യ തന്തുരവിച്ഛിനം ജീവനം ഭവതി യ ഏവം വദേത് യശ്ചൈവം വിദാനേവമേതം സാവിത്രയാഃ പ്രഥമം പാദം വ്യാചഷ്ടേ

യാതൊരാൾ ഈ വിധം അറിയുന്നു, അറിഞ്ഞ് അതിനെ വേണ്ട വിധത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു; അയാളുടെ വംശവും ജീവിതവും അവിച്ഛിനമായിത്തീരുന്നു.

പശ്ചമ കണ്ഡിക

ഭർഗ്ഗോ ദേവസ്യ ധീമഹീതി സാവിത്രയാഃ ദിതീയഃ പാദഃ

സാവിത്രിയുടെ രണ്ടാമത്തെ പാദം 'ഭർഗ്ഗോ ദേവസ്യ ധീമഹി' എന്നാണ്.

അന്തരീക്ഷേണ യജുഃ സമദധാത് യജുഷാ വായും വായുനാ അഭ്രം, അഭ്രേണ വർഷം വർഷേണ ഔഷധി വനസ്പതീൻ, ഔഷധീ വനസ്പതീഭിഃ പശൂൻ, പശുഭിഃ കർമ്മ, കർമ്മണാ തപഃ, തപസാ സത്യം, സത്യേന ബ്രാഹ്മണാ, ബ്രാഹ്മണം ബ്രാഹ്മണേന, വ്രതം വ്രതേന. വൈ ബ്രാഹ്മണഃ സംശിതോ ഭവത്യവിച്ഛിനോ ഭവതി.

അന്തരീക്ഷത്താൽ യജുസ്സ് സുസംഘടിതമാകുന്നു. യജുർവേദത്താൽ വായുവിനെ; വായുവിനാൽ മേഘത്തെ; മേഘത്താൽ വർഷത്തെ; വർഷത്താൽ ഔഷധി വനസ്പതികളെ ഓഷധിവനസ്പതകലാൽ ജന്തുക്കളെ; ജന്തുക്കളാൽ പ്രവർത്തനങ്ങളെ; പ്രവർത്തനങ്ങളാൽ തപസ്സിനെ; തപസ്സിനാൽ സത്യത്തെ; സത്യത്താൽ ബ്രഹ്മത്തെ; ബ്രഹ്മത്താൽ ബ്രാഹ്മണനെ; ബ്രാഹ്മണനാൽ വ്രതത്തെ; വ്രതത്താൽ ബ്രാഹ്മണൻ തീക്ഷ്ണനും അവിച്ഛിനനുമായിത്തീരുന്നു.

അവിച്ഛിനോ fസ്യ തന്തുരവിച്ഛിനം ജീവനം ഭവതി യ ഏവം വദേത് യശ്ചൈവം വിദാനേവമേതം സാവിത്രയാഃ പ്രഥമം പാദം വ്യാചഷ്ടേ.

യാതൊരാൾ ഇങ്ങനെ ഇതറിയുന്നു, അറിഞ്ഞ് ഇങ്ങനെ വേണ്ടവിധം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. അയാൾ തന്റെ വംശത്തെയും തന്നെയും അവിച്ഛിനമാക്കുന്നു.

ഷഷ്ഠ കണ്ഡിക

1. 'ധിയോ യോ നഃ പ്രചോദയാത് ഇതി സാവിത്രയാഃ തൃതീയഃ പാദഃ

സാവിത്രിയുടെ മൂന്നാമത്തെ പാദം 'ധിയോ യോ നഃ പ്രചോദയാത്' എന്നാകുന്നു

ദിവാ സാമ സമദധാത്, സാമ്നാ ആദിത്യം, ആദിത്യേന രശ്മീൻ, രശ്മിഭിഃ വർഷം, വർഷേണ ഓഷധി

N

P

I

വനസ്‌പതീൻ, ഓഷധിവനസ്‌പതിഭ്യഃ പശൂൻ, പശുഭിഃ കർമ്മ കർമ്മണാ തപഃ, തപസാ സത്യം, സത്യേന ബ്രഹ്മ, ബ്രഹ്മണാ ബ്രാഹ്മണം, ബ്രാഹ്മണേന വ്രതം, വ്രതേന വൈ ബ്രാഹ്മണം സംശിതോ ഭവത്യശുന്യോ ഭവത്യവിച്ഛിന്നോ ഭവതി. അവിച്ഛിന്നോ *f*സ്യ തന്തു മവിച്ഛിന്നം ജീവനം ഭവതി യ ഏവം വേദ യശ്ചൈവം വിദ്യാനേവമേതം സാവിത്യാസ്‌ത്യതീയം പാദം വ്യാചഷ്ടേ

ദ്യുലോകത്തോടു കൂടി സാമത്തെ യോജിപ്പിക്കുന്നു. സാമത്തോട് ആദിത്യനെ; ആദിത്യനോടു രശ്മികളെ; രശ്മികളോട് വർഷത്തെ; വർഷത്തോട് ഓഷധിവനസ്‌പതികളെ; ഓഷധിവനസ്‌പതികളെ മൃഗങ്ങളോട്; മൃഗങ്ങളെ കർമ്മത്തോട്; കർമ്മത്തെ തപസ്സിനോട്; തപസ്സിനെ സത്യത്തോട്; സത്യത്തെ ബ്രഹ്മത്തോട്; ബ്രഹ്മത്തെ ബ്രാഹ്മണനോട്; ബ്രാഹ്മണനെ ബ്രഹ്മവ്രതത്തോട്; വ്രതത്താൽ ബ്രാഹ്മണൻ തീക്ഷ്ണനും പൂർണ്ണനുമാകുന്നു. അവന്റെ വംശം അവിച്ഛിന്നമാകുന്നു. ഇത് മനസ്സിലാക്കി സാവിത്രിയുടെ തൃതീയ പാദത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നവൻ തന്റെ വംശം ജീവിതത്തെ അവിച്ഛിന്നമാക്കുന്നു.

സപ്തമകണ്ഡിക

തേന ഹവാ ഏവം വിദ്യുഷാ ബ്രാഹ്മണേന ബ്രഹ്മാഭിപന്നം ഗ്രസിതം പരാമൃഷ്ടം.

സാവിത്രിയുടെ മൂന്നു പദങ്ങളും അറിയുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രഹ്മപ്രാപ്തനും ഗ്രസിതനും അതിനാൽ പരാമൃഷ്ടനുമാകുന്നു.

ബ്രഹ്മണാ ആകാസമഭിപന്നം ഗ്രസിതം, പരാമൃഷ്ടം ആകാശേന വായുരഭിപന്നോ ഗ്രസിതഃ, പരാമൃഷ്ടഃ, വായുനാ ജ്യോതിരഭിപന്നോ ഗ്രസിതഃ പരാമൃഷ്ടം ഭൂമ്യാന്നമഭിപന്നം ഗ്രസിതം പരാമൃഷ്ടം, പരാമൃഷ്ടഃ ജ്യോതിഷാമാപോഭിപന്നോ ഗ്രസിതഃ, പരാമൃഷ്ടഃ അദ്ഭിർഭൂമി അന്നേന പ്രാണോഭിപന്നോ ഗ്രസിതഃ പരാമൃഷ്ടഃ പ്രാണേന മനോഭിപന്നം ഗ്രസിതം പരാമൃഷ്ടം, മനസാ വാഗഭിപന്നാ ഗ്രസിതാ പരാമൃഷ്ടഃ! വേദൈർയജേന്താ അഭിവന്നഃ ഗ്രസിതഃ പരാമൃഷ്ടഃ താനി ഹവാ ഏതാനി ദ്വാ ദശ മഹാ ഭൂതാന്യേവ വിദി പ്രതിഷ്ഠിതാനി. തേഷാം യജ്ഞസ്തേഷാം പരാർധ്യഃ

ബ്രഹ്മത്താൽ ആകാശം പ്രാപ്തവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാകുന്നു. ആകാശത്താൽ വായു പ്രാപ്തവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്; വായുവിനാൽ ജ്യോതിസ്സ് അഭിപന്നവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്; ജ്യോതിസ്സിനാൽ ജലം പ്രാപ്തവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്; ജലത്താർ പൃഥ്വി പ്രാപ്തവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്. ഭൂമിയാൽ അന്നം

K

അഭിപന്നവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്; ഇന്ദ്രനാൽ പ്രാണൻ അഭിപന്നവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്; പ്രാണനാൽ മനസ്സ് അഭിപന്നവും മനസ്സിനാൽ വാക്ക് അഭിപന്നവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാകുന്നു; വാക്കിനാൽ വേദങ്ങൾ അഭിപന്നങ്ങളും ഗ്രസിതങ്ങളും പരാമൃഷ്ടങ്ങളുമാണ്. വേദങ്ങളാൽ യജ്ഞം പ്രാപ്തവും ഗ്രസിതവും പരാമൃഷ്ടവുമാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള ജ്ഞാനം ഉൾക്കൊള്ളുന്നവരിൽ പന്ത്രണ്ടു മഹാഭൂതങ്ങൾ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു. ഇവയിൽ യജ്ഞമാണ് സർവശ്രേഷ്ഠം.

ത ഹ സ്മൈ തമേവ വിദ്യാംസാ മന്യതേ വിദ്വൈനമിതി യഥാ തഥ്യം വിദ്യാംസഃ

ഞങ്ങൾക്ക് യജ്ഞത്തെപ്പറ്റി അറിയാമെന്ന് ചിന്തിക്കുന്ന വിദ്യാൻമാർ പലരും അതറിയുന്നില്ല.

അയം യജേന്താ വേദേഷു പ്രതിഷ്ഠിതഃ വേദാവാചിപ്രതിഷ്ഠിതഃ, വാങ് മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ, മനഃ പ്രാണേ പ്രതിഷ്ഠിതം, പ്രാണോ അഗൗ പ്രതിഷ്ഠിതഃ, അന്നം ഭൂമൗ പ്രതിഷ്ഠിതം, ഭൂമിഃ രപ്സു പ്രതിഷ്ഠിതഃ, അന്നം ഭൂമൗ പ്രതിഷ്ഠിതം, ഭൂമിഃ രപ്സു പ്രതിഷ്ഠിതഃ, അന്നം ഭൂമൗ പ്രതിഷ്ഠിതം, ഭൂമിഃ രപ്സു പ്രതിഷ്ഠിതാ, ആപോജ്യോതിഷി പ്രതിഷ്ഠിതഃ, ജ്യോതിർവായൗ പ്രതിഷ്ഠിതാ, വായുരാകാശേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ, ആകാശം ബ്രഹ്മണി പ്രതിഷ്ഠിതം, ബ്രഹ്മവിദി പ്രതിഷ്ഠിതം.

യോ ഹ വാ ഏവം വിത് സ ബ്രഹ്മവിത്, പുണ്യം ചകീർത്തിം ലഭതേ, സുരഭീംശ്ച ഗന്ധാൻ. സോ *f*പഹത പാപ്മാ അനന്താം ശ്രിയ മാപ്നോതി. യ ഏവം വേദ യശ്ചൈവം വിദ്യാനേവമേതാം വേദാനാം മാതരം സാവിത്രീം സമ്പദമുപനിഷദ മുപാസത ഇതി ബ്രാഹ്മണം.

ഈ യജ്ഞം വേദത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്. വേദം വാക്കിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു. വാക്ക് മനസ്സിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്. മനസ്സ് പ്രാണനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്, പ്രാണൻ അന്നത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു; അന്നം ഭൂമിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു; ഭൂമി ജലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്. ജലം തേജസ്സിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്; തേജസ്സ് വായുവിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്; വായു ആകാശത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാകുന്നു. ആകാശം ബ്രഹ്മത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്; ബ്രഹ്മവേത്താവ് ബ്രാഹ്മണനിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്; ഇതറിയുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനി പുണ്യവും കീർത്തിയും നേടുന്നു. സുരഭില ഗന്ധം പ്രാപിക്കുന്നു. ആ വ്യക്തി പാപഹീനനായി അനന്തമായ ഐശ്വര്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

ഗായത്രി ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

I

K

ഗായത്രിഹൃദയോപനിഷത്ത്

ഓം സ്വസ്തസിദ്ധം ഓം നമോ ബ്രഹ്മണേ ഓം നമസ്കൃത്യ യാജ്ഞവൽക്യഃ ഋഷി സ്വയം ഭൂവം പരിപൃച്ഛതിന ഹേ ബ്രഹ്മൻ, ഗായത്ര്യാ ഉത്പത്തിം ശ്രോതുമിച്ഛാമി അഥാതോ വസിഷ്ഠഃ സ്വയംഭൂവം പരിപൃച്ഛിതി യോ ബ്രഹ്മ സ ബ്രഹ്മോവാച ബ്രഹ്മ ജ്ഞാനോത് പത്തേ പ്രകൃതിം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ കോ നാമ സ്വയഭ്യു പുരുഷ ഇതി തേനാംഗുലീമഥ്യമാനാത് സലിലമഭവത് സലിലാത് ഫേനാത് ബുദ്ബുദ്ദമഭവത് ബുദ്ബുദ്ദാദണ്ഡമഭവത് അണ്ഡാത് ബ്രഹ്മാ അഭവത് ബ്രഹ്മണോ വായുരഭവത് വായോ രഗ്നിരഭവത് അഗ്നേരോംകാരോഭവത് ഓങ്കാരാത് വ്യാഹൃതിരഭവത് വ്യാഹൃത്യാ ഗായത്ര്യാ സാവിത്ര്യാ ഭവത് സാവിത്ര്യാഃ സരസ്വത്യ ഭവത് സരസ്വത്യാഃ സർവേ വേദാഃ അഭവൻ സർവേഭ്യഃ ലോകേഭ്യഃ സർവാ ലോകാഃ അഭവൻ സർവേഭ്യോ ലോകേഭ്യഃ സർവേ പ്രാണി നോ ഭവത്

ഓം മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ. സകലർക്കും സിദ്ധിയുണ്ടാകട്ടെ. ബ്രഹ്മാവിന് നമസ്കാരം. യാജ്ഞവൽക്യൻ സ്വയം ഭൂവിനേട് ചോദിക്കുന്നു. ഗായത്രി എങ്ങനെയാണിത്? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. “ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയാണ്, പ്രകൃതിയുടെ ആദികാരണമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ആരാണ് സ്വയംഭൂഃ? അതേ പുരാണ പുരുഷൻ തന്നെ. അദ്ദേഹം വിരല് കൂടഞ്ഞ് ജലത്തെ ഉല്പാദിപ്പിച്ചു. ജലത്തിൽനിന്ന് ഫേനമുണ്ടായി. ഫേനത്തിൽ നിന്ന് ബുദ്ബുദ്ദം, ബുദ്ബുദ്ദത്തിൽ നിന്ന് അണ്ഡം, അണ്ഡത്തിൽ നിന്ന് ബ്രഹ്മാവ്, ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്ന് വായു, വായുവിൽ നിന്ന് അഗ്നി, അഗ്നിയിൽ നിന്ന് ഓങ്കാരം, ഓങ്കാരത്തിൽ നിന്ന് വ്യാഹൃതി, വ്യാഹൃതിയിൽ നിന്ന് ഗായത്രി, ഗായത്രിയിൽ നിന്ന് സാവിത്രി, സാവിത്രിയിൽ നിന്ന് സരസ്വതി, സരസ്വതിയിൽ നിന്ന് സകല വേദങ്ങളും, സകല വേദങ്ങളിൽ നിന്നും സകല ലോകത്തിലെയും ജീവികളും ഉണ്ടായി.

അഥാതോ ഗായത്രി വ്യാഹൃകാശ്ച വ്യാഹൃതയഃ കിം ഭ്യഃ കിം ഭൂവഃ കിം മഹ കിം ജനഃ കിം തപഃ കിം സത്യം സവിതു കിം വരേണ്യം കിം ദർശ കിം ദേവസ്യ കിം ധീമഹി കിം ധിയഃ കിം യഃ കിം പ്രചോദനയാത് ഓം ഭൂരിതി ഭൂവോ ലോകഃ ഭൂവഃ ഇത്യന്തരീക്ഷലോകഃ സ്വതിതിസർഗ്ഗലോകഃ മഹ ഇതി മഹർലോകഃ ജന ഇതി ജനോ ലോകഃ തപ ഇതി തപോലോകഃ സത്യമിതി സത്യ ലോകഃ തദപി യദസൗ തേജോമയഃ തേജോ ഉഗ്നിർ ദേവതാ സവിതുരിതി സവിതാ സവിതാ സാചിത്ര മാദിത്യോ വൈ വരേണ്യമിത്ര പ്രജാപതിഃ ദർശഇത്യാപോവൈ

ദർശഃ ദേവസ്യ ഇതിന്ദ്രോ ദേവ ദ്യോതക ഇതി സ ഇന്ദ്രസ്തസ്മാത് സർവപുരുഷോനാതഃ രുദ്രോ ധീമഹിത്യന്തരാത്മാ ധിയ ഇത്യന്തരാത്മാ ഹരഃ യ ഇതി സദാ ശിവ പുരുഷഃ നഃ ഇത്യ സ്മാകം സ്വ ധർമ്മേ പ്രചോദ യാദിതി പ്രചോദിത കാമ ഇമാൻ ലോകാൻ പ്രത്യാശ്രയതേ യ പരോ ധർമ്മ ഇത്യേഷാ ഗായത്രി

അങ്ങനെ അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നാണ് ഗായത്രിയും വ്യാഹൃതികളും പ്രവർത്തികളും പ്രവർത്തിതമായത്.

ഗായത്രി എന്താണ്? വ്യാഹൃതികൾ ഏതൊക്കെയാണ്? അപ്രകാരം ഭ്യഃ ഭൂവഃ സ്വഃ മഹഃ ജനഃ തപഃ സത്യം തത് സവിതുഃ വരേണ്യം ദർശഃ ദേവസ്യധീമഹി ധിയഃ യഃ നഃ പ്രചോദയാത് ഇതൊക്കെ എന്ത്? ഇവയുടെ സ്വരൂപമെന്ത്?

ഉത്തരം- ഭ്യഃ എന്നത് ഭൂ ലോകത്തിന്റെ വാചകമാണ്. ഭൂവ എന്നത് ആകാശത്തിന്റെ, സ്വഃ സർഗ്ഗലോകത്തിന്റെ മഹഃ മഹർലോകത്തിന്റെ ജനഃ ജന ലോകത്തിന്റെ, തപഃ തപോലോകത്തിന്റെ സത്യം സത്യ ലോകത്തിന്റെ തത് എന്നത് തേജസ്വിയായ അഗ്നിദേവന്റെ സവിതു സൂര്യന്റെ, വരേണ്യം പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവിന്റെ ദർശം ജലത്തിന്റെ ദേവസ്യ തേജസ്വിയായ ഇന്ദ്രന്റെ ധീമഹി എന്നത് പ്രേരണയ്ക്കുള്ള ഇച്ഛയുടെ ദ്യോതകമാണ്. ചുരുക്കത്തിൽ ഗായത്രി സകല ലോകത്തിന്റെയും ദേവതകളുടെയും പ്രതീകമാണ്.

സാ ച കിംഗോത്രാ കത്യക്ഷരാ കതിപദാ കതികുക്ഷിയ കാനി ശീർഷാണി സാംഖ്യാഗോത്രാ സാ ചതിർ വിംശത്യക്ഷരാ ഗായത്രി ത്രിപാദാ ചതുഷ്പാദാ പുനസ്തസ്യാശ്ചതാദ പാദാ ഷട് കുക്ഷികാ പഞ്ച ശീർഷാണി ഭവതി കേ ച പാദാ കാശ്ച കുക്ഷയ കാനി ശീർഷാണി ഋഗേദോസ്യഃ പ്രഥമ പാദോ ഭവതി യജുർവേദോ ദിതീയഃ പാദഃ പൂർവാ ദിക് പ്രഥമം കുക്ഷീർഭവതി ദക്ഷിണാ ദിതീയ കുക്ഷീർ ഭവതി പശ്ചിമ തൃതീയാ കുക്ഷീർ ഭവതി ഉത്തരാ ചതുർത്ഥീ കുക്ഷീർ ഭവതി അധഃഷഷ്ഠീ കുക്ഷീർ ഭവതി വ്യാകരണോസ്യ പ്രഥമഃ ശീർഷോ ഭവതി ശിക്ഷാ ദിദീയഃ കല്പ സ്കൃതിയഃ നിരു ക്തശ്ചതുർത്ഥഃ ജ്യോതി ഷാസയനമിതി പഞ്ചമഃ കഃ ദിക് കോവർണ്ണഃ കിമായ തനം കഃ സ്വരഃ കിം ലക്ഷണംകാന്യക്ഷരദൈവതാനി കേ ഋഷയഃ കാനി ഛന്ദാസി കാ ശക്തയഃ കാനിത താനി കേചാവയവാഃ പൂർവായാംഭവതു ഗായത്രി ശോതാ സാവിത്രി കൃഷ്ണാ സരസ്വതി പൃഥിവ്യന്തരീക്ഷം ദ്യോരാ യതനാനി.

N

P

I

K

അതിന്റെ ഗോത്രമേതാണ്? അത് എത്ര അക്ഷരമുള്ളതാണ്? അതിന് എത്ര പാദമാണ്? എത്ര കുക്ഷിയുണ്ട്? അതിന്റെ ശീർഷം മുർധാനി സ്ഥാനങ്ങൾ ഇവ ഏവ?

ഉത്തരം- അത് സാഖ്യായന ഗോത്രത്തിൽ പെട്ടതാണ്. ഇരുപത്തിനാല് അക്ഷരങ്ങളാണ് അതിനുള്ളത്. ഗായത്രി മൂന്നു പാദവും നാലുപാദവും ഉള്ളതാണ്. നാലും ആറും കുക്ഷികളും അഞ്ച് ശിരസ്സും അതിനുണ്ട്.

പാദങ്ങൾ ഏത്, കുക്ഷികൾ ഏത്, ശിരസ്സ് ഏവ?

ഋഗ്വേദമാണ് അതിന്റെ ഒന്നാമത്തെ പാദം. യജുർവേദം രണ്ടാമത്തേതും സാമവേദം മൂന്നാമത്തേതും അഥർവവേദം നാലാമത്തേതും പാദമാണ് പൂർവദിക്ക് ഒന്നാമത്തെ കുക്ഷി. ദക്ഷിണ ദിക്ക് രണ്ടാമത്തെ കുക്ഷി, ഉത്തരദിക്ക് നാലാമത്തെ കുക്ഷി, ആകാശം അഞ്ചാമത്തെ കുക്ഷി, താഴെ ഭൂമി ആറാമത്തെ കുക്ഷിയും

വ്യാകരണമാണ് അതിന്റെ ആദ്യത്തെ ശിരസ്സ്, ശിക്ഷ രണ്ടാമത്തേത്, കല്പം മൂന്നാമത്തേത്, നിരൂപണം നാലാമത്തേത്, ജ്യോതിഷം അഞ്ചാമത്തേത്.

ഏത് ദിക്കിൽ ഏതു നിറത്തിൽ അതിന്റെ അധിഷ്ഠിത കളായ ദേവതകൾ നില്ക്കേണ്ടതുണ്ട്? അവയുടെ വിസ്താരമെന്ത്? സ്വരം ലക്ഷണം ഇവ ഏതാണ്? ആരാണ് അധിഷ്ഠിതദേവി? ഋഷികൾ ആര്? ഛന്ദസ്സ് എന്ത്? ശക്തികൾ ഏതെല്ലാം? ഏതു തത്വമാണ്? അവയവങ്ങളേവ?

ഗായത്രി പൂർവദിക്കിന്റെതാണ്. നിറം ചുവപ്പാണ്, വലതുവശത്ത് സാവിത്രി അതിന്റെ നിറം വെള്ളയാണ്, പടിഞ്ഞാറ് സരസ്വതി അതിന്റെ നിറം കറുപ്പ്, ധ്യാനമാണ് അനുഷ്ഠേയം

പൃഥ്വിവിയും ആകാശവും സ്വർഗ്ഗവുമാണ് അതിന്റെ വിസ്താരം നിവാസ സ്ഥാനവും.

അകാരോകാരമകാര രൂപോദാത്താദി സ്വരാത്മികാ സർവാ സന്ധ്യാ ഹംസവാഹിനി ബ്രഹ്മീ മധ്യമാ വൃഷഭവാഹിനി മാഹേശ്വരീ പശ്ചിമാ ഗരുഡവാഹിനി വൈഷ്ണവീ പൂർവാഗ്നികാലികാ സന്ധ്യാ ഗായത്രി കുമാരീ രക്താ രക്താംഗാ രക്തവാസിനീ രക്തമാലു ഗന്ധാനുലേപിനീ പാശാങ്കുശാക്ഷ മാലാകമണ്ഡലു ഹസ്താ ഹംസാരുഡാ ബ്രഹ്മദൈവത്യാ ഋഗ്വേദ സംഹിതാ ആദിത്യപഥ ഗാമിനീ ഭുവോർ ലോകേ വ്യവസ്ഥിതാ

സായം സന്ധ്യാ സരസ്വതീ വൃദ്ധാ കൃഷ്ണഗന്ധ മാല്യാനുലേപനാ ശംഖ ചക്രഗദായ ഹസ്താ ഗരു ഡാരുഡാ വിഷ്ണു ദൈവത്യാ സാമ വേദ സംഹിതാ ആദിത്യ പഥ ഗാമിനീ സ്വർഗ്ഗ ലോക വ്യവസ്ഥിതാ

അത് അകാര ഉകാര രൂപവും ഉദാത്താദിസ്വരാത്മാകവുമാണ്.

പ്രാതഃ കാലീന സന്ധ്യാരൂപിണിയും ഹംസവാഹിനി

യും ബ്രഹ്മസ്മരൂപിണിയുമാണ്. മധ്യമാസന്ധ്യാ വൃഷഭവാഹിനിയും ശങ്കരസ്മരൂപിണിയുമാണ്. സായംകാലീന സന്ധ്യാ ഗരുഡാരുഡയും വിഷ്ണുസ്മരൂപിണിയും ചതുർഭുജയും ശംഖചക്രാദി ധാരിണിയുമാണ്

പൂർവാഗ്നികാലിക സന്ധ്യായായ ഗായത്രി കുമാരീയും രക്തവർണ്ണയും ചുവന്ന മാലയും മറ്റും ധരിച്ചവളും ചുവന്ന മാലയും മറ്റും ധരിച്ചവളുമാണ്. പാശം, അങ്കുശം, കമണ്ഡലു, അക്ഷമാല ഇവ ധരിക്കുന്നു. ഹംസാരുഡയാണ്. ബ്രഹ്മാദി ദേവസ്മരൂപിണിയും ഋഗ്വേദ സംഹിതയും സൂര്യമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവളും പൃഥ്വിയിൽ നിവസിക്കുന്നവളുമാണ്.

മധ്യാഹ്ന കാലിക സന്ധ്യയുവതിയും സ്വച്ഛയും വെള്ള നിറമുള്ളവളും വെളുത്തചന്ദനവും വെളുത്തമാലയും ധരിക്കുന്നവളും ത്രിശൂലധമരുകധാരിണിയും കാളപ്പുറത്ത് സഞ്ചരിക്കുന്നവളും രൂദ്രാധി ദേവതയും യജുർവേദ സംബന്ധിനിയുമാണ്. സൂര്യമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. ആകാശത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു.

സായംകാലീന സന്ധ്യ സരസ്വതിയാണ്. പ്രായം ചെന്നവളും കറുത്തമാല ചേർന്നവളും ശംഖചക്രഗാദികൾ ധരിച്ച് ഗരുഡവാഹിനിയുമായി വിരാജിക്കുന്നു. വിഷ്ണുവാണ് അധിദൈവം. സാമവേദയുക്തയും സൂര്യഗാമിനിയും സ്വർഗ്ഗത്തിൽ നിവസിക്കുന്നവളുമാണ്.

അഗ്നിവായുസൂര്യരൂപാ ആഹവനീയ ഗാർഹപത്യ ദക്ഷിണാഗ്നി സ്വരൂപാ ദുർഭുവ സ്വരീതി വ്യാഹൃതിരൂപാപ്രാത മധ്യാഹ്ന തൃതീയ സവനാത്മികാ സത്വരജസ്തമോഗുണിത്മികാ ജാഗ്രത്സ്വപ്ന സുഷുപ്തരൂപാ വസുരുദ്രാദിത്യ രൂപാ ഗായത്രി ത്രിഷ്ടുപ് ജഗതീ രൂപാ ബ്രഹ്മ ശങ്കര വിഷ്ണു.

രൂപേച്ഛാജാണാന ശക്തിരൂപാ സ്വരാഡ് വിരാഡ് ബ്രഹ്മദേവതി പ്രഥമാന്വേയം ദതീയം പ്രാജാപത്യം തൃതീയം സൗമ്യം ചതുർത്ഥാമീശാനാം പഞ്ചമമാദിത്യം ഷഷ്ടം ഗാർഹപത്യം സപ്തമം മന്ത്രമഷ്ടമം ഭഗവദൈവതം നവമമാര്യമണം ദശമം സാവിത്രമേകാദശം ത്യാഷ്ടം ദ്വാദശം പൗഷ്ണം ത്രയോദശമൈന്ദ്രാഗ്നം ചതുർത്ഥ

മീന മന്യത പഞ്ചമം ഭാർഗ്ഗവം ഷഷ്ഠം ശാഖ്യാലു സപ്തമം ലോഹിത മഷ്ടം വൈഷ്ണവം നവമം ശാതാതപം ദശമം സനത്കുമാരമേകാ ദശം പൗണ്ഡ്രകം പഞ്ചദശാതതും ഷോഡശം ദശാംകാശ്യപമഷ്ടാമക്ഷ മാത്രേയ മേകോന വിംശമുദാല കമേക വിശംമാംഗിസം ദ്വാവിംശം നാമ കേതു മൗല്ഗല്യം ചതുർവിംശമാംഗിസ്യം വൈശാഹത്ര മിതാ പ്രത്യക്ഷരാണാ ദൃഷ്ടയോ ഭവന്തി.

ഈ ഗായത്രി അഗ്നി വായു സൂര്യരൂപവും ആഹവനീയം ഗാർഹപത്യം ഭക്ഷണം ഈ വഹ്നി രൂപവും ഋഗ്വേദ സംഹിത ഈ രൂപത്തിലുള്ളതും ആണ് ഭൂഃ ഭുവഃ സ്വ ഇവ വ്യാഹൃതിരൂപവും പ്രാതഃ കാലം മധ്യാഹ്നം സായാഹ്നം ഈ

N

P

I

K

രുപത്തിലുള്ളതും സതാരജസ്തമോഗുണങ്ങളെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതും ബ്രഹ്മശങ്കവിഷ്ണുമാരെ ലക്ഷ്യമാക്കിയതും ഗായത്രി ജഗതി ത്രിഷ്ടുപ്തം ഈ ഛന്ദസ്സുകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും ബ്രഹ്മമയവുമാകുന്നു.

ഗായത്രിയുടെ ഒന്നാമത്തെ അക്ഷരം അഗ്നിദേവനെയും, രണ്ടാമത്തെത് പ്രജാപതിയെയും, മൂന്നാമത്തെത് ചന്ദ്രനെയും, നാല് ഈശാനെയും, അഞ്ച് ആദിത്യനെയും, ആറ് ഗാർഹപത്യത്തെയും, ഏഴ് മന്ത്രത്തെയും, എട്ട് ഭഗനെയും, ഒൻപതു അരുമാവിനെയും, പത്ത് സവിതാവിനെയും, പതിനൊന്ന് തപ്താവിനെയും, പന്ത്രണ്ട് പുഷാവിനെയും, പതിമൂന്ന് ഇന്ദ്രാഗ്നികളെയും, പതിനാല് വായുവിനെയും, പതിനഞ്ച് വാമദേവനെയും, പതിനാറ് മൈത്രാവരുണനെയും, പതിനേഴ് ഭ്രാതൃവൃന്ദനെയും, പതിനെട്ട് വിഷ്ണുവിനെയും, പത്തൊൻപത് വാമനനെയും, ഇരുപത് വൈശ്വദേവനെയും, ഇരുപത്തൊന്ന് രുദ്രനെയും, ഇരുപത്തി രണ്ട് കുമ്പഭരനെയും, ഇരുപത്തിമൂന്ന് അഗ്നി കുമ്പഭരനെയും, ഇരുപത്തിനാല് അക്ഷര ബ്രഹ്മാദിദേവനെയും പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു.

ഒന്നാം അക്ഷരത്തിന്റെ ഋഷി വസിഷ്ഠനാണ്. രണ്ടാമത്തേതിന്റെ ഭരദാജൻ, മൂന്നിന്റെത് ഗർഗ്ഗൻ, നാലിന്റെത് ഉപമന്യു, അഞ്ചിന്റെത് ഭൃഗു, ആറിന്റെ ശാണിധിയൻ, ഏഴിന്റെ ലോഹിതൻ, എട്ടിന്റെ വിഷ്ണു, ഒൻപതിന്റെ ശാതതപൻ, പത്തിന്റെ സനത് കുമ്പഭരൻ, പതിനൊന്നിന്റെ വേദവ്യാസൻ, പന്ത്രണ്ടിന്റെ ശുകദേവൻ, പതിമൂന്നിന്റെ പാരശര്യൻ, പതിനാലിന്റെ പൗണ്ഡരകർമ്മം, പതിനഞ്ചിന്റെ ക്രതു, പതിനാറിന്റെ വക്ഷസ്സ്, പതിനേഴിന്റെ കശ്യപൻ, പതിനെട്ടിന്റെ അത്രി, പത്തൊൻപതിന്റെ അഗസ്ത്യൻ, ഇരുപതിന്റെ ഉദാലകൻ, ഇരുപത്തി ഒന്നിന്റെ ആംഗിരസ്സ്, ഇരുപത്തിണ്ടിന്റെ നാമകേതു ഇരുപത്തിമൂന്നിന്റെ മുദ്ഗലൻ, ഇരുപത്തിനാലിന്റെ ആംഗിരഗോത്രജനായ വിശ്വാമിത്രൻ,

ഗായത്രി ത്രിഷ്ടുപ്തം ജഗതി അനുഷ്ടുപ്തം പംക്തി ബൃഹതി ഉഷ്ണിക ആദി ത്രിരാവൃത്തേന ഛന്ദാസി പ്രതിപദ്യന്തേ പ്രഹ്ലാദിനി പ്രജാ വിശ്വഭദ്രാ വിലാസിനീ പ്രഭാ ശാന്തമാകാന്തി സ്പർശാ ദുർഗ്ഗാ സരസ്വതീ വിരുപാവിശാലാക്ഷീ ശാലിനീ വ്യാപിനീ വിമലാ തമോഹാരിണീ സൂക്ഷ്മാവയവാ പദ്മാലയാവിരജാ വിശ്വരൂപാ സർവതോ മുഖീതാ ചതുർവിംശതി ശക്തയോനിഗദ്യന്തേ പൃഥിവ്യാപ്തേ ജോവായാകാശ ഗന്ധരസരൂപ സ്പർശ ശബ്ദ വാക്യാനി പാദപായുപസ്ഥ തപ്താക്ഷു ശ്രീ ജിഹ്വാ ഘ്രാണ മനോ ബുദ്ധ്യഹംകാരചിത്തജ്ഞാനീതി പ്രത്യയിരാണം തത്വാനി പ്രതീയന്തേ ക ചന്ദകാ തസീ കുമ്പ പിംഗളേന്ദ്ര നീലാഗ്നി പ്രഭോ നൃത് സൂര്യവിദ്യുത്താരക സരോജ ഗോരമരകത ശുക്ല കുമ്പേന്ദു ശാഖപാണ്ഡു നേത്രനീലോല്പല ചന്ദനാഗരു കസ്തുരാ ഗോരോചന ഘനസാരസന്നിഭം പ്രത്യക്ഷര മനുസുകൂര്യ സമരത പാത കോപ പാത വ മഹാപാതകാഗമ്യഗമന ഗോഹത്യ ബ്രഹ്മഹത്യ

ഗുരുഹത്യ പിയുഹത്യ പ്രാണിഹത്യ ചരാചരഹത്യഭക്ഷ്യഭക്ഷണാതി ഗൃഹ സ്വകർമ്മ വിച്ഛേദന സാധ്യാതിഹീന കർമ്മകരണ പരധനാപഹരണ ശുഭ്രാനഭോജന ശത്രുമാപണചണ്ഡാലീയ ഗമ നാദി സമസ്ത പാപഹാരാർത്ഥം സംസ്മരേത്

ഗായത്രി, ത്രിഷ്ടുപ്തം, ജഗതി, അനുഷ്ടുപ്തം, പംക്തി, ബൃഹതി, ഉഷ്ണിക ഇവ മൂന്ന് ആവർത്തിയോടു കൂടിയതായി ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവയിലെ ഇരുപത്തിനാലു ശക്തികൾ താഴെക്കൊടുക്കുന്നവയാണ്-പ്രഹ്ലാദിനി, പ്രജാ വിശ്വഭദ്രാ, വിലാസിനീ, പ്രഭാ, ശാന്തി, കാന്തി, സ്പർശാ, ദുർഗ്ഗ, സരസ്വതി, വിരുപ, വിശാലാക്ഷീ, ശാലിനീ, വ്യാപിനീ, വിമല, തമോഹാരിണീ, സൂക്ഷ്മാവയവാ, പത്മാലയാ, വിരജ, വിശ്വരൂപ, ഭദ്ര, കൃപ, സർവതോമുഖീ, പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം, ഗന്ധം, രസം, രൂപം, സ്പർശം, ശബ്ദം, വാക്യം, പാദം, മലം, മുത്രേന്ദ്രിയം, തപ്തം, കണ്ഠം, ചെവി, നാക്ക്, മുക്ക്, മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, ചിത്തം, ഇവ ഗായത്രിയുടെ, ഓരോ അക്ഷരങ്ങളുടെ തത്വമാകുന്നു.

ചന്ദകം, അമരീ, കുമ്പമം, പിംഗളം, ഇന്ദ്ര, നീലം, അഗ്നിപ്രഭാതം, ഉദിക്കുന്ന സൂര്യൻ വിധത്താരക, സരോജം, വെളുത്ത മരതകം, ശുക്ലം, കന്ദം, ഇന്ദു, ശംഖം, പാണ്ഡു, നേത്രം, നീലകമലം, ചന്ദനം, അകിൽ, കസ്തുരി, ഗോരോചന, കർപ്പൂരം, ഇവയോടൊപ്പം മന്ത്രത്തിലെ ഓരോ അക്ഷരങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പലവിധ പാതങ്ങൾക്കും ഉപപാതകങ്ങൾക്കും ശമനം കാണുന്നതിന് അനുസ്മരിക്കേണ്ടതാണ്. ഏതെല്ലാം പാതകങ്ങളാണെന്നും ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്-ഗോഹത്യ, ബ്രഹ്മഹത്യ, ഭൃണഹത്യ, വീരഹത്യ, പല ജന്മങ്ങളിലും നടത്തിയ പലതരം ഹത്യകൾ സ്മൃതിഹത്യ, ഗുരുഹത്യ, പിയുഹത്യ, ആത്മഹത്യ, ജീവിഹംസ, ഭക്ഷണത്തിന് ഉപയോഗപ്പെടുത്താത്ത ജീവികളുടെ ഹത്യസ്വകർമ്മ ത്യാഗം, സ്വാമി കൃത്യങ്ങളിൽ നിന്ന് പിന്തിരിയുക. ധനാപഹരണപാപം, ശുഭ്രാനഭക്ഷണം, ചണ്ഡാലാദികളുമായുള്ള യോനി സംബന്ധം.

മൂർധ്നി ബ്രഹ്മാശിഖാന്തേ വിഷ്ണുർലലാടരുദ്രശ്ച ക്ഷുക്ഷി ചന്ദ്രാദിത്യൗ കർണ്ണൗ ശുക്ര ബൃഹസ്പതി നാസാപുടേ അശ്വനീ ദന്തോഷ്ഠാവുഭേ സന്ധ്യ മുഖം മരുതഃ സന്തനേം വസാദയാ ഹൃദയം പർജന്യഃ ഉദാരമാകാശോ നാദിരഗ്നി കടിരിത്രാഗ്നി സഘനം പ്രാജാപത്യമുരു കൈലാസം മൂലജാനുനീ വിശ്വദേവൗ ജംഘേ ശിശിരഃ ഗുല്ഫാനി പൃഥിവീ വനസ്പത്യാദീനി നഖാനി മഹതീ അസ്ഥീനി നവഗ്രഹാ അസ്യുക്തേതുർമാംസമൃത്യുസന്ധായ കാലദയമാസ്ഥലനം സംവത്സരോതി നിമേഷാഹോരാത്രമിതി വാഗ്ദേവിം ശരണമഹം പ്രപദ്യേ

യ ഇദം ഗായത്രിരഹസ്യമധീതേ തേന ഋത സഹസ്രമിഷ്ടം ഭവതി യ ഇദം ഗായത്രി രഹസ്യ മധീതേ ദിവസ കൃതം പാപം നാശയതി പ്രാതർ മധ്യാഹ്നയോഃ ഷൺമാസകൃത്യാനിപാപാനി നാശ

N

P

I

K

യതി സായം പ്രതരധീയാനോ ജന്മകൃതം പാപംനാശയതി യ ഇദം ഗായത്രിരഹസ്യം ബ്രഹ്മണ പഠേതേന ഗായത്ര്യാം ഷഷ്ഠീ സഹസ്ര ലക്ഷാണി ജപ്താനി ഭവന്തി സർവാൻ വേദാധീതോ ഭവതി സർവേഷു തീർത്ഥേഷു സ്നാനോ ഭവതി അബ്രഹ്മചാരി ബ്രഹ്മചാരി ഭവതിവൃക്കിഷു സഹസ്രപാനാത് പൂതോ ഭവതി അഷ്ടൗ ബ്രഹ്മണാൻ ഗ്രാഹയിത്വാ ബ്രഹ്മലോകം സഗച്ഛതി ഇത്യാഹ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാ.

യാതൊന്നിന്റെ ശിരസ്സ് ബ്രഹ്മമയവും ശിഖാന്ത ഭാഗം വിഷ്ണുവും ലലാടം രുദ്രനും കണ്ണുകൾ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരും ചെവി ശുക്രാചാര്യനും ബൃഹസ്പതിയും രണ്ടു ശ്രോത്ര രന്ദ്രങ്ങൾ അശ്വതി കുമാരന്മാരും പല്ലും ഓഷ്ഠങ്ങളും സന്ധ്യകളും മുഖവും വായു സ്തനവും വസു ആദി ഹൃദയവും മേഘം വയറും, നാഭി അഗ്നിയും കണകാലും വണ്ണ പ്രാജാപത്യനും ഊരുക്കൾ കൈലാസവും മുട്ടുകൾ വിശ്വദേവന്മാരും, ശിശിര ഗുല്ഫങ്ങളും ശംഖം മഹത്തായ തത്വവും അസ്ഥികൾ നവഗ്രഹങ്ങളും കൂലുകൾ കേതുവും മാംസം ഋതു സന്ധികളും രണ്ടുകാലങ്ങളും നിമേഷവും ദിനരാത്രങ്ങളുമാണ്.

ഈ ഗായത്രി അധ്യാനം ചെയ്യുന്നവന് അനേകം യജ്ഞങ്ങൾ നടത്തിയ ഫലമുണ്ടാകുന്നു. ഗായത്രി രഹസ്യം പഠിപ്പിക്കുന്നവൻ പകൽ ചെയ്ത പാപങ്ങളെല്ലാം നശിക്കുന്നു.

കാലത്തും മധ്യാഹ്നത്തിലും ഇതു പഠിപ്പിക്കുന്നവന്റെ ആറുമാസത്തെ പാപങ്ങൾ നശിക്കുന്നു. നിത്യവും കാലത്തും വൈകിട്ടും അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവന്റെ ജന്മപാപങ്ങൾ നശിക്കുന്നു. ഗായത്രിരഹസ്യം വായിക്കുന്ന ബ്രഹ്മണന് ഗായത്രി മന്ത്രം അറുപതിനായിരം ഉരുജപിച്ചാലത്തെ ഫലം സിദ്ധിക്കുന്നു. അയാൾ സകല വേദങ്ങളും അധ്യയനം ചെയ്തവനായി. അയാൾ സകല തീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്ത ഫലം നേടുന്നു. മദ്യപാന പാപത്തിൽ നിന്ന് മുക്തനാകുന്നു. അക്ഷേപ്യക്ഷേണപാപത്തിൽ മോചിക്കപ്പെടുന്നു. ബ്രഹ്മചാരിയല്ലെങ്കിലും ബ്രഹ്മചാരിക്കൊത്ത തേജസ്സ് നേടുന്നു. മദ്യപാനദോഷം നശിക്കുന്നു. എട്ടു ബ്രഹ്മണരെ ഇത് പഠിപ്പിക്കുന്ന പക്ഷം ബ്രഹ്മലോകത്തിലേക്ക് പോകുന്നു. ഇപ്രകാരം പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞ് മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുത്തു.

ഗായത്രിരഹസ്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ശോചാലപൂർവ്വതാപിന്ദൃപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേ മാക്ഷഭീയർജുത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്മതുഷ്ടുവാംസ സ്തനുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തിനസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദധാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ ചെവികൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കേൾക്കുമാറാകണേ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കാണുമാറാകണേ. സൂര്യന്മാരുടെയും അംഗങ്ങളാലും ശരീരത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ച് കൊണ്ടിരിക്കണേ. ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കണേ. മഹാ കീർത്തി മാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളണേ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളണേ.

1. സച്ചിദാനന്ദരുപായ |
കൃഷ്ണായാക്ലിഷ്ടകാരിണേ |
നമോ വേദാന്തവേദ്യായ |
ഗുരവേ ബുദ്ധിസാക്ഷിണേ ||

സച്ചിദാനന്ദരുപനും അക്ലിഷ്ടകാരിയും വേദാന്തവേദ്യനും ഗുരുവും ബുദ്ധിസാക്ഷിയുമായ കൃഷ്ണന് നമസ്കാരം.

2. മൂനയോ ഹ വൈ ബ്രഹ്മാണമുചുഃ കഃ പരമോ ദേവഃ. കൂതോ മൂത്യുർബിഭേതി. കസ്യ വിജ്ഞാനേന അഖിലം ഭാതി. കേനേദം വിശ്വം സംസരതീതി. തദുഹോവാച ബ്രഹ്മാ ശ്രീകൃഷ്ണോ വൈ പരമംഭൈവതം ഗോവിന്ദാന്യത്യുഃ ബിഭേതി ഗോപീജനവല്ലഭ ജ്ഞാനേന തത് ജ്ഞാതം ഭവതി. സ്വാഹേദം സരസതീതി തദുഹോചു. കഃ കൃഷ്ണോ ഗോവിന്ദശ്ചകോ സാവിത്രി ഗോപീജനവല്ലഭഃ കഃ, കാ സ്വഹേതി താനുവാ ബ്രഹ്മാ, പാപകർമ്മണോ ഗോഭൂമി വേദവി

N

P

I

K

ദിതോ വേദിതാ ഗോപിജനാ വിദ്യാകുലാപ്രേരകഃ തന്യായാ ചേതി സകലം പരം ബ്രഹ്മൈതദ്യോധ്യായതി രസതി ഭജതി സോ f മൃതോ ഭവതി സോ f മൃതോ ഭവതീതി.

ഒരിക്കൽ ബ്രഹ്മാവിനോട് മുനിമാർ ചോദിച്ചു. ഏതു ദേവ തയാണ് സർവശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളത്? ആരെയാണ് മൃത്യു ഭയപ്പെടുന്നത്? ആരുടെ തത്വം നല്ലപോലെ ഗ്രഹിച്ചാൽ സർവവും അറിയാൻ സാധിക്കുന്നു? ഈ ജഗത്ത് ആരുടെ പ്രേരണ കൊണ്ടാണ് ആവാഗമങ്ങളിൽ കറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്? അതിന് ബ്രഹ്മാവ് ഉത്തരം നൽകി സർവശ്രേഷ്ഠദേവൻ ശ്രീകൃഷ്ണനാണ്. അദ്ദേഹം തന്നെ ഗോവിന്ദൻ മൃത്യുവും അദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെടുന്നു. ഗോപീജനവല്ലഭന്റെ തത്വം ഗ്രഹിക്കുന്നവന് അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതായി ഒന്നും ഉണ്ടാവില്ല. സ്വാഹാരൂപിണിയായ മായയുടെ പ്രേരണയാലാണ് ഈ ജഗത്തെല്ലാം ആവാഗമന ചക്രത്തിൽ പെട്ട് കറങ്ങുന്നത്. മുനിമാർ വീണ്ടും ചോദിച്ചു. കൃഷ്ണനാരാണ്? ഗോവിന്ദൻ ആരാണ്? ഗോപീജനവല്ലഭൻ ആരാണ്? സ്വാഹാ ആരാണ്? ഇതെല്ലാം പറഞ്ഞു തരുക. ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പാപഹരിയാണ്. ഗോവിന്ദൻ എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹം പശുക്കൾ, ഭൂമി വേദവാണി എന്നിവ അറിയുന്നവനെന്ന നിലയിൽ പ്രസിദ്ധനായിരിക്കുന്നു. ഗോപീജനവല്ലഭനും അവിദ്യാഹാരിയും ഭക്തകളായ ഗോപിമാരിൽ എല്ലാം ഉത്തമമായി വിദ്യകളെയും അറുപത്തിനാലു കലകളെയും പൂർത്തീകരിക്കുന്നവനുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മായാശക്തിയാണ് സ്വാഹാ. ഇതെല്ലാം ഈശ്വരന്റെ രൂപങ്ങൾ തന്നെ. ഇങ്ങനെ ശ്രീകൃഷ്ണനെ പേരിൽ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് വിഖ്യാതനായിട്ടുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപം ധ്യാനിക്കുകയും നാമം ജപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് അല്ലെങ്കിൽ ഗുണകീർത്തനം ചെയ്യുന്നത് ആരാണോ അവൻ അമൃതത്വത്തിന് അർഹനാകുന്നു.

2. തേ ഹോചുഃ, കിം തദ്രൂപം കിം രസനം കഥം വാ f ഹോ തദ് ഭജനം, തത് സർവം വിവിഷദാമം വ്യാഹീതി തദു ഹോവാച ഹൈരാണു ഗോപവേ മഷമ ദ്രോണം കല്പദ്രുമാസർ്തിതം തദിഹ ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി

- സത് പുണ്ഡരീക നയനം |
- മേഘാഭം വൈദ്യുതാംബരം |
- ദിഭുജം ജ്ഞാനമുദ്രാഭ്യം |
- വാനമാലിനമീശ്വരം |
- ഗോപഗോപാംഗനാവിതം |
- സുരദ്രുമതലാശ്രിതം |
- ദിവ്യാലങ്കാരണോപേതം |
- രത്ന പങ്കജമധ്യഗം കാളിന്ദീജലകല്ലോല |
- സംഗീമാരുത സേവിതം |
- ചിന്തയൻ ചേതസാ കൃഷ്ണം |
- മുക്തോ ഭവതി സംസൃതേഃ |

അവർ ചോദിച്ചു ധ്യാനയോഗ്യനായ ശ്രീകൃഷ്ണ രൂപം എങ്ങനെയാണ്? അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമാമൃതസായനം എങ്ങനെ സാധിക്കും? എങ്ങനെയാണ് അദ്ദേഹത്തെ ഭജിക്കേണ്ടത്? ഞങ്ങൾക്ക് ഇക്കാര്യങ്ങളെല്ലാം പറഞ്ഞുതരണം. ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു ഭഗവാന്റെ ധ്യാനയോഗ്യമായ രൂപം ബാലന്റെതാണ്. ഗോപവേഷമാണ് തരുന്നതും കല്പവൃക്ഷാശ്രിതനാമാണ്. അതെ സംബന്ധിച്ച ശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ട്.

താമരക്കണ്ണനും മേഘാഭനും വൈദ്യുതാംബനും ദിഭുജനും ജ്ഞാനമുദ്രാഭ്യനും വനമാലിയും ഈശ്വരനും ഗോപഗോപാംഗനാപരീതനും ദിവ്യാലങ്കാരയുക്തനും രത്നപങ്കജമധ്യഗനും കാളിന്ദീയിലെ ശീതളവാതമേൽക്കുന്നവനും ആയ കൃഷ്ണനെ ചിന്തിക്കുന്നവൻ സംസാര ദുഃഖ മുക്തനാകുന്നു.

3. തസ്യ പുനഃ രസനാ ഭജന ഭൂമിനുസംപാതഃ കാമാദികൃഷ്ണായേത്യേകം പദം ഗോവിന്ദാ യേതി, ദിതീയം ഗോവിന്ദേനേതി, തൃതീയം വല്ലഭായേതി, തുരീയം സ്വാഹേതി, പഞ്ചമമിതി പഞ്ചപദീം പ്രജപൻ പഞ്ചാംഗം ദിവ്യാഭൂമി സൂര്യാചന്ദ്രമസൗ സാഗീതദ്രുപതയാ ബ്രഹ്മ സംപദ്യതേ ബ്രഹ്മ സമ്പദ്യത ഇതി തദേഷ ശ്ലോകഃ ക്ലീമിത്യേവാദവാദായ കൃഷ്ണമായോഗം ഗോവിന്ദായാത ച ഗോപീജനവല്ലഭായ ബൃഹദ്ഘനം ശ്യാമം തദപ്യുച്ചരേദ്യോ ഗതിസ്ത സ്യാസ്തി മംക്ഷു നാനു്യാ ഗതിഃ സ്യാദിതി ഭക്തിരസ്യ ഭജനം തദിഹാമുത്രോപാധിനൈരാശ്യേനൈവാമുഷ്മിൻ മനഃ കല്പനമേതദേവ ച നൈഷ്കർമ്മ്യം കൃഷ്ണം സന്തം വിപ്രാ ബഹുധാ യജന്തി. ഗോവിന്ദം സന്തം ബഹുധാ രസന്തി. ഗോപീജനവല്ലഭോ ഭൂവനാനി ദധേ സ്വാഹാ ശ്രീതോ ജഗദൈജയത് സുരേതാഃ വായുത്യമൈകോ ഭൂവനം പ്രതിഷ്ഠോ ജന്യേ ജന്യേ പഞ്ചരൂപോ ബഭൂവ. കൃഷ്ണ സ്ത മൈകോപി ജഗദ്ധിതാർത്ഥം ശബ്ദോസൗ പഞ്ചപദോ വിഭാതീതി

ആദിയിൽ ക്ലീം എന്ന കാമബീജം വെച്ച് ശ്രീകൃഷ്ണനായ, ഗോവിന്ദായ, ഗോപീജനവല്ലഭായ. എന്നീ മൂന്നു പദങ്ങളെയും സ്വാഹാ സഹിതം ഉച്ചരിക്കുന്ന ഉപാസകൻ വേഗം തന്നെ ശ്രീകൃഷ്ണനുമായി ഐക്യം നേടി മുക്തി പ്രാപിക്കും. ഇതിന് ഇതിൽ നിന്നു ഭിന്നമായ മറ്റൊരു ഗതിയുമില്ല. അദ്ദേഹത്തിലുള്ള ഭക്തി തന്നെയാണ് ഭജനം. സാധകൻ സർവ ഭോഗേച്ഛകളും കൈവിട്ടമനസ്സും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൽ തന്നെ സമർപ്പിക്കുന്നതാണ് യജനം ഇതാണ് യഥാർത്ഥ സംന്യാസം. വേദജ്ഞന്മാർ പലവിധത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഉപാസിക്കുന്നു. സമ്പൂർണ്ണ ജഗദ് സംരക്ഷകനായ അദ്ദേഹം തന്നെ ഗോപീജനവല്ലഭൻ അദ്ദേഹം തന്റെ സ്വാഹാധാരിണിയായ മായയുടെ ശക്തി കൊണ്ട് ഈ വിശ്വം സൃഷ്ടിച്ചു. സമ്പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചത്തിലും ഒരേ ആത്മാവു തന്നെ. എന്നാൽ അത് ഓരോ ശരീരത്തിലും പ്രാണൻ തുടങ്ങിയ അഞ്ചു രൂപങ്ങളിൽ രമിക്കുന്നതുപോലെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഏകനാണെങ്കിലും ഈ മന്ത്രത്തിൽ അഞ്ചു നാമങ്ങൾ ചേർന്നവനായി തോന്നുന്നു. മന്ത്രത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ച അഞ്ചുനാമങ്ങളും ഒരേ കൃഷ്ണനെത്തന്നെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതാണ്.

N

P

I

4. തേ ഹോചുഃ ഉപാസനമേതസ്യ പരമാത്മനോ ഗോവിന്ദസ്യ അഖിലാധാരിണോ ബ്രഹ്മഹീത്, താനു വാച ബ്രഹ്മാ, യത്തസ്യ പീഠം ഹൈരണ്യ മഷ്ടപലാ ശമംബുജം തദന്തരാമലാസ്രയുഗം തദന്തരാബ്യാ വർണ്ണം വിലിഖിത കൃഷ്ണായ നമഃ ഇതി ബീജാഢ്യം സബ്രാഹ്മണം രാധായാനംഗമനു ഗായത്രിം യഥാവ ദ്വ്യാവജ്യഭൃമണ്ഡലം മൂല വേഷ്ടിതം കൃതാംഗവാസു ദേവാദി രുക്മിണ്യാദി സ്വശക്തീന്ദ്രാദി വാസുദേവാദി പാർത്ഥാദി നിധ്യായിതം യജേത് സന്നയാസ്യ പ്രതിപത്തിഭീരുപചാ റൈസ്തേ നാസ്യാഖിലം ഭവത്യഖിലം ഭവതീതി

മുനിമാർ വീണ്ടും ചോദിച്ചു. വിശ്വത്തിനെല്ലാം ആധാരഭൂതനായി കൃഷ്ണനെങ്ങനെയാണു പാസിക്കേണ്ടത് അത് വിവരിക്കുക-അതുകേട്ട് ബ്രഹ്മാവ് കൃഷ്ണനെ വർണ്ണിച്ച് പറഞ്ഞു പീഠത്തിൽ സ്വർണ്ണ കമലം നിർമ്മിക്കണം അതിൽ എട്ടുദളങ്ങളുണ്ടായിരിക്കണം. അതിന്റെ നടുക്ക് രണ്ടു ത്രീകോണങ്ങൾ അടയാളപ്പെടുത്തണം. അവ പരസ്പരം ചേർന്നിരിക്കണം. ഇങ്ങനെ ആറുകോണങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുക. കോണങ്ങളിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന കർണ്ണികയിൽ സകല അഭീഷ്ടങ്ങളും സാധിപ്പിക്കുന്ന കാമബീജം അടയാളപ്പെടുത്തണം പിന്നെ ഓരോ കോണിലും ക്ലീം ബീജയുക്തമായ കൃഷ്ണായ നമഃ ക്രമമായി ഓരോ അക്ഷരമായി എഴുതണം ബ്രഹ്മമന്ത്രവും കാമഗായത്രിയും എഴുതി എട്ടു വരങ്ങളാൽ ആവേഷ്ടിതമായ പൃഥ്വിമണ്ഡലം നിർമ്മിക്കണം. പിന്നെ അംഗൻ വാസുദേവൻ രുക്മിണി, ഇന്ദ്രൻ, വസുദേവൻ, പാർത്ഥൻ, നിധി എന്നിവ അഷ്ടാവരണങ്ങൾ ചേർത്ത് പുജിക്കണം. മൂന്നു സന്ധ്യകളിലും ഷോഡശാചാര പുജകൾ മുഖേന ശ്രീകൃഷ്ണനെ പുജിക്കണം.

5. തദിഹ ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി

ഏകോ വശീ സർവഗഃ കൃഷ്ണ ഈഡ്യഃ |
 ഏകോപി സൻ ബഹുധാ വോ വിഭാതി തം |
 പീഠസ്ഥം യേ f നുജേന്തി ധീരാ |
 സ്തേഷാം സുഖം ശാശ്വതം നേതരേഷാം |
 നിത്യോ നിത്യാനാം ചേതനശ്ചേതനാനാം |
 ഏകോ ബഹുനാം യോ വിദയാതി കാമാൻ |
 തം പീഠം f യേനൂയജന്തി വിപ്രാ-
 സ്തേഷാം സിദ്ധിഃ ശാശ്വതിഃ നേതരേഷാം |
 ഏതദ് വിഷ്ണോഃ പരമം പദം യേ |
 നിത്യോദ്യുക്താ സംയജന്തേ ന കാമാത് |
 തേഷാമസൗ ഗോപരുപഃ പ്രയത്നാത് |
 പ്രകാശയേദാത്ഥപദം തദൈവ ||

സർവഗനും പുജനീയനും ഏകനെങ്കിലും അനേകമാപ്രശോഭിക്കുന്നവനുമായ ഭഗവലാണെ ഭജിക്കുന്നവർക്കാണ് ശാശ്വതസുഖം മറ്റുള്ളവർക്കല്ല. ശാശ്വതനും നിത്യനും സർവാനന്യാമിയുമായ ഭഗവാണെ യജിക്കുന്നവർക്കാണ് ശാന്തി മറ്റുള്ളവർക്കല്ല. എല്ലാ സാധകരുടെയും അഭീഷ്ടപൂർത്തി വരുത്തു

K

നവനും നിത്യരിൽ നിത്യനും ചൈതന്യങ്ങളിൽ ചൈതന്യനുമായ ആ കൃഷ്ണനെ മുമ്പു പറഞ്ഞ പീഠത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കണം. അങ്ങനെ അദ്ദേഹത്തെ അർച്ചിക്കുന്നവർ പരമസിദ്ധിക്ക് അധികാരികളാകുന്നു. വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദപത്തിലുള്ള ഈ മന്ത്രം നിത്യവും ചൊല്ലുകയും പുജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് ഗോപരുപിയായ കൃഷ്ണൻ തന്റെ പരമപദം പെട്ടെന്നു തന്നെ കാട്ടിക്കൊടുക്കും.

6. യോ ബ്രഹ്മാണം വിദയാതി പൂർവം |
 യോ വിദ്യാസ്തസ്മൈ യോപയതി സ്മകൃഷ്ണഃ |
 തം ഹ ദേവാ ത്വവൃത്തി പ്രകാശം |
 മുമുക്ഷുർവൈ ശരണമമും വ്രജേത് |
 ഓംകാരേണാന്തരിതം യോ ജപതി |
 ഗോവിന്ദസ്യ പഞ്ചപദം മനും തം |
 തസ്യൈവാസൗ ദർശയേ ദാത്ഥരൂപം |
 തസ്മാന്മുമുക്ഷുരഭ്യസേന്നിത്യശാന്തൈത്യ |
 ഏത സ്മാദന്യേപഞ്ചപദാദഭുവൻ |
 ഗോവിന്ദസ്യ മനവോ മാനവാനാം |
 ദശാർണ്ണാദ്യാസ്തേ അപി സംക്രന്ദനാദ്ദൈ-
 രഭ്യസന്തേ ഭൂമികാമൈര്യഥാവത് ||

സൃഷ്ടിക്കുമുമ്പ് ബ്രഹ്മാവിനെ സൃഷ്ടിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന് വേദജ്ഞാനം നൽകി അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ട് സാമഗാനം ആലപിപ്പിച്ച് സകല ജീവികൾക്കും ബുദ്ധിപ്രകാശം നൽകി വിരാജിക്കുന്ന ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനെ മുമുക്ഷുക്കൾ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ ഗോവിന്ദന്റെ പഞ്ചപദീമന്ത്രം ഓം കാരം ചേർത്ത് ജപിക്കുന്ന സാധകന് താമസിയാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനമുണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ സംസാരബന്ധത്തിൽ നിന്ന് മോചനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന സാധകൻ നിത്യശാന്തിക്കായി മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചമന്ത്രം തന്നെ ജപിക്കണം. ഈ പഞ്ചപദീമന്ത്രത്തിൽ നിന്നു തന്നെയാണ് ദശാക്ഷരാദി മറ്റുമന്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ആ എല്ലാമന്ത്രങ്ങളും മനുഷ്യർക്ക് മംഗളം കൈവരുത്തുന്നവയാണ് ഐശ്വര്യം ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഇന്ദ്രാദി ദേവന്മാർ ആ മന്ത്രങ്ങൾ തന്നെയാണ് ജപിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

തദേതസ്യ സ്വരൂപാർത്ഥം വാചാ വേദയേതി തേ പപ്രച്ഛുസ്തദു ഹോവാച ബ്രാഹ്മണഃ അനവരതം യോ ധ്യാതസ്തതഃ പരമാർത്ഥാനേ സോ f ബുധ്യത ഗോപവേഷോ മേ പരസ്താദാവിർബഭൂവ തഃ പ്രണതോ മയാ അനുകൂലേന ഹൃദാ മഹുമഷ്ടാ ദശാർണ്ണം സ്വരൂപം സൃഷ്ടയേ ദത്വാ അന്തർഹിത ഇതി പുനഃ വിസൃക്ഷാമേ പ്രാദുരഭ്യന്തേഷക്ഷരേഷു ഭവിഷ്യദ് ജഗദ്രൂപം പ്രകാശയംസ്തദാഹ, അനുകൂലേന ഹൃദാ മഹുമഷ്ടാദശാർണ്ണം സ്വരൂപം സൃഷ്ടയേ ദത്വാ അന്തർഹിത ഇതി ആകാശാദാപോ ജലാത് പൃഥ്വിതതോ f ഗ്നിർബിന്ദോരിന്ദുഃ തത് സമ്പാദാദർക്കഃ ഇതി ക്ലീംകാരാദസ്യജം കൃഷ്ണാദാകാശം ഖാദായുരിത്യുത്തരാത് സുരഭി വിദ്യാ പ്രാദുരാകർഷം തദുത്ത

N

P

I

K

രാത്തു സ്ത്രീപുമാദി ച ഇദം സകല മിദം സകലമിദ മിതി ഏത സൈവ യജനേന ചന്ദ്ര ദജോ ഗതമോ ഹമാത്മാനം വേദയിത്യാംകാരാന്തര നാളികം മനുമാ വർത്തനം സംഗരഹിതോ f ത്യാപതത്തദിഷ്ണോ പരമം പദം സദാ പശ്യതി സൂരയഃ ദിദീവ ചക്ഷുരാ തതം തസ്മാദേതന്നിത്യമഭ്യസേദിതി തദാഹുരേകേ യസ്യ പ്രഥമപദാത് ഭൂമിർദായുശ്ചരമാത് വ്യോമേതി വൈഷ്ണവം പഞ്ച വ്യാഹൃതിമയം മന്ത്രം കൃഷ്ണാ വഭാസം കൈവല്യസ്യതൈ സതത മാവർത്തയേദിതി തദത്ര ഗാഥാ

യസ്യ പൂർവപദാദ് ഭൂമിർ-
ദിതീയാത് സലിലോത്ഭവഃ |
ത്യതീയാത് തേജ ഉദ്ഭൂതം |
ചതുർത്ഥാത് ഗന്ധവാചനഃ |
പത്മമാദംബരോല്പത്തി |
തസ്മൈവേകം സമഭ്യസേത് |
ചന്ദ്രധജോ f ഗമദിഷ്ണോഃ |
പരമം പദമവ്യയം |
തതോ വിശുദ്ധം വിമലം |
വിശോകമശേഷലോഭാദി-
നിരസ്ത സംഗമം യത്തദ് |
പദം പഞ്ചപദം തദേവ സ |
വാസുദേവോ ന യതോന്യദസ്തി ||

തമേകം ഗോവിന്ദം സച്ചിദാനന്ദ വിഗ്രഹം പഞ്ച പദം വ്യന്ദാവനേ സുരഭൂരുഹതലാസീനം സതതം സമ രുദ്ഗണോ f ഹം പരമയാ സ്തുത്യ തോഷയാമി

ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു ഭഗവാനെ സ്തുതിച്ച് ഞാനെന്റെ പര മായുസ്സ് വിനിയോഗിച്ചപ്പോൾ എനിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗോപ വേഷധാരിയായ രൂപദർശനം ലഭിച്ചു. അദ്ദേഹം എനിക്ക് അഷ്ടാ ദശാക്ഷര മന്ത്രം ഉപദേശിച്ച ശേഷം സൃഷ്ടിക്ക് പ്രേരണ നൽകി. ഞാൻ ഈ മന്ത്രത്തിലെ 'ക' എന്ന അക്ഷരത്താൽ ജലത്തെയും 'ല' കൊണ്ട് പൃഥ്വിയെയും 'ഈ' കൊണ്ട് അഗ്നിയെയും അനുസ്ഥാരത്താൽ ചന്ദ്രനെയും 'ക്ലീം' കൊണ്ട് സൂര്യ നെയും സൃഷ്ടിച്ചു. മന്ത്രത്തിലെ രണ്ടാം പദമായ കൃഷ്ണായ എന്നതു കൊണ്ട് ആകാശത്തെയും വായുവിനെയും ഗോവി നായ എന്നതുകൊണ്ട് കാമധേനുവിനെയും വേദങ്ങളെയും ഗോപീജനവല്ലഭായ എന്നതിനാൽ സ്ത്രീ പുരുഷന്മാരെയും സൃഷ്ടിച്ചു. ഒടുവിലത്തെ സ്വാഹാ എന്ന പദത്താൽ ചരാചരപ്ര പഞ്ചത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു. ഈ അഷ്ടാക്ഷരമന്ത്രത്താലാണ് പണ്ട് ചന്ദ്രധജരാജാവ് മോഹരഹിതനായി പൂർണ്ണമായ ആത്മജ്ഞാ നത്തിന് അധികാരിയായിത്തീർന്നത്. ഈ മന്ത്രത്താൽ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന്റെ ഗോലോകയാമം പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും.

ഈ മന്ത്രംകൊണ്ടു സ്തുതിക്കുക.

രണ്ടാം ഉപനിഷത്ത്

1. ഓം നമോ വിശ്വരൂപായ |
വിശ്വസ്ഥിത്യന്ത ഹേതവേ |
വിശ്വേശ്വരായ വിശ്വായ |
ഗോവിന്ദായ നമോ നമഃ ||

വിശ്വരൂപനും വിശ്വസൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാര ഹേതുവുമായ ഗോവിന്ദന് നമസ്കാരം.

2. നമോ വിജ്ഞാനരൂപായ |
പരമാനന്ദരൂപിണേ |
കൃഷ്ണായ ഗോപീനാഥായ |
ഗോവിന്ദായ നമോ നമഃ ||

വിജ്ഞാനരൂപനും പരമാനന്ദരൂപിയുമായ ഗോവിന്ദന് നമ സ്കാരം.

3. നമഃ കമലനേത്രായ |
നമഃ കമലമാലിനേ |
നമഃ കമലനാഭായ |
കമലാപതയേ നമഃ ||

കമലനേത്രനും കമലമാലിയും കമലനാഭനുമായ കൃഷ്ണന് നമസ്കാരം.

4. ബർഹപീഡാഭിരാമായ |
രാമായാകുണ്ഠ മേധസേ |
രമാമാനസഹംസായ |
ഗോവിന്ദായ നമോ നമഃ ||

മയിൽ പീലിയണിഞ്ഞവനും രമാ മാനസഹംസനുമായ ഗോവിന്ദന് നമസ്കാരം.

5. കംസവംശവിനാശായ |
കേശിചാണൂര ഘാതിനേ |
വൃഷഭഭയാജവന്ദായ |
പാർത്ഥസാരഥയേ നമഃ ||

കംസകേശിചാണൂരാദികളുടെ ഹന്താവു പാർത്ഥസാര മിയുമായ കൃഷ്ണന് നമസ്കാരം.

6. വേണുവാദനശീലായ |
ഗോപാലായാഹിമർദ്ദിനേ |
കാളിന്ദീകുലലോലായ |
ലോല കുണ്ഡലധാരിണേ ||

വേണുവാദനശീലനും കാളിന്ദീ തീരശാലനുമായ കൃഷ്ണന് നമസ്കാരം

N

P

7. വല്ലവീനയനാം ഭോജ |
 മാലനെ നൃത്യശാലിനേ |
 നമഃ പ്രണതപാലായ |
 ശ്രീകൃഷ്ണായ നമോ നമഃ ||

പ്രണതപാലനും ഗോപീ മനോഹരനുമായ കണ്ണൻ നമസ്കാരം.

8. നമഃ പാപപ്രാശായ ഗോവർദ്ധനധരായ ച |
 പുതനാജീവിതാന്ത്യായ |
 തുണാവർത്തസ്യ ഹാരിണേ |

പാപ പ്രണാശനും തുണാവർത്താദി ഹന്താവുമായ കൃഷ്ണൻ നമസ്കാരം.

9. നിഷ്കളായ വിമോഹായ |
 ശുദ്ധായാശുദ്ധ വൈരിണേ |
 അദിതീയായ മഹതേ |
 ശ്രീകൃഷ്ണായ നമോ നമഃ ||

നിഷ്കളനും അശുദ്ധവൈരിയുമായ ശ്രീകൃഷ്ണൻ നമസ്കാരം.

10. പ്രസീദപരമാനന്ദ |
 പ്രസീദപരമേശ്വര |
 ആധിവാധിഭുജംഗേന |
 ദഷ്ടം മാമുദ്ധര പ്രഭോ ||

പ്രസാദിക്കുക. ആധിവാധികളായ സർപ്പത്താൽ കടിക്കപ്പെട്ട എന്നെ ഉദ്ധരിക്കുക.

11. ശ്രീകൃഷ്ണ രുക്മിണീകാന്ത |
 ഗോപീജനമനോഹര |

സംസാര സാഗരേ മഗ്നം |
 മാമുദ്ധര ജഗദ് ഗുരോ ||

ഹേ രുക്മിണീകാന്ത, സംസാരസാഗരമഗ്നനായ എന്നെ ഉദ്ധരിക്കണേ.

12. കേശവ ക്ലേശഹരണ |
 നാരായണ ജനാർദ്ദന |
 ഗോവിന്ദ പരമാനന്ദ |
 മാം സമുദ്ധരമാധവഃ ||

ക്ലേശഹരണനായ ജനാർദ്ദന, മാധവ, എന്നെ ഉദ്ധരിക്കൂണേ.

അഥ ഹൈവം സ്തുതിഭിരാദായാമി തേ യുയം തഥാ പഞ്ചപദം ജപന്തഃ ശ്രീകൃഷ്ണം ധ്യായന്തഃ സംസൃതിം തരിഷ്യഥേതി. സ ഹോവാച ചൈരണ്യുഃ അമും പഞ്ചപദം മന്ത്രമാവർത്തയേദ്യഃ സ യാത്യനായാസതഃ കേവലം തത് അനേജദേകം മനസോ ജവീയോ നൈദദേവാഃ ആപ്നുവൻ പുർവമർഷദിതി തസ്മാത് കൃഷ്ണ ഏവ പരോ ദേവഃ തം ധ്യായേത്തം രസേത്തം ഭജേത്താ ഭജേദിത്യോം തത് സദിതി ഇത്യുപനിഷത്.

മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാരെ, ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ നിങ്ങളും ഈ മന്ത്രത്താൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ആരാധിച്ച് സംസാര സാഗരം തരണം ചെയ്യുവിൻ. ഈ മന്ത്രം ജപിക്കുന്നവൻ ഭഗവാന്റെ പരമപദം പ്രാപിക്കുന്നു. ദേവതമാർക്ക് അവിടെ വരെ എത്താൻ സാധിക്കില്ല. അതിനാൽ സദം കൃഷ്ണനെത്തന്നെ ധ്യാനിക്കുവിൻ. മന്ത്രജപത്താൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമാമൃതമാ സ്വദിച്ച് വിമുക്തരാകുവിൻ.

ഗോപാലതാപിന്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ചതുർവേദോപനിഷത്ത്

1. അഥാതോ മഹോപനിഷദമേവ യദാഹ ഏകോ ഹ വൈ നാരായണ ആസീത് ന ബ്രഹ്മാ ന ഈശാനോ നാ പോനാഗ്നി ന വായുഃ നേമേദ്യാവാ പൃഥിവീ ന നക്ഷത്രാണി ന സൂര്യഃ സ ഏകാകീ നര ഏവ തസ്യ ധ്യാനാന്തസ്ഥസ്യ ലലാടാത് സ്വേദോപ f തത് താഃ ഇമാഃ ആപഃ താ ഏതേ നോ

ഹിരണ്യമയ മന്നം തത്ര ബ്രഹ്മാ ചതുർമുഖോ ജായത സപുർവാഭിമുഖോ ഭൂതാ ഭൂതി തി വ്യാഹൃതി ഗായത്രി ഛന്ദഃ ഋഗ്വേദഃ പശ്ചിമാഭിമുഖോ ഭാതാഭൂരിതി ത്രിഷ്ടുഭുന്ദ ഛന്ദഃ യജുർവേദ ഉത്താഭിമുഖോ ഭൂതോ ഭൂവരിതി വ്യാഹൃതിരാനുഷ്ടുഭുന്ദ ഛന്ദഃ അഥർവ വേദഃ ഇതിന് മഹോപനിഷത്തന്നു പറയുന്നു. ഏറ്റവും

I

K

ആദ്യം ഏകനായ നാരായണൻ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ബ്രഹ്മാവോ ശിവനോ ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വായുവോ പൃഥ്വിവിയോ ആകാശമോ നക്ഷത്രങ്ങളോ സൂര്യനോ ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ ഏകനായ നരൻ മാത്രം. ധ്യാനാവസ്ഥിതനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നെറ്റിയിൽ നിന്ന് വിയർപ്പൊഴുകി. അതാണ് ഇക്കാണുന്ന ജലരാശി. അതെത്തുടർന്ന് അന്നമുണ്ടായി. നാലു മുഖത്തോടു കൂടിയ ബ്രഹ്മാവുണ്ടായി. അദ്ദേഹം പൂർവാഭിമുഖനായി; ഭൂ എന്ന വ്യാഹൃതി ഗായത്രി ഛന്ദസ്സും യജുർവേദവും ഉണ്ടായി. ഉത്താഭിമുഖനായി. ഭുവഃ എന്ന വ്യാഹൃതിയും ജഗതീ ഛന്ദസ്സും സാമവേദവും ജനിച്ചു. അവ സാനം ദക്ഷിണാഭിമുഖനായി ജഗദ് എന്ന വ്യാഹൃതിയും അനഷ്ടുപ് ഛന്ദസ്സും അഥർവ വേദവും ഉണ്ടായി.

- 1. സഹസ്ര ശീർഷം ദേവം I
സഹസ്രാക്ഷം വിശ്വ സംഭവം
വിശ്വതഃ പരമം നിത്യം I
വിശ്വം നാരായണം ഹരിം
- 2. വിശ്വമേവേദം പുരുഷ I
തം വിശ്വമുപജീവതേ I
ഋഷിം വിശ്വേശ്വരം ദേവം I
സമുദ്രം തം വിശ്വരുപിണം.
- 3. പദ്മ കോശപ്രതീകാശം I
ലംബത്യാകാശസന്നിഭം I
ഹൃദയേചാപ്യയോമുഖം I
സർവകൃത്യാവ തിഷ്ഠതി
- 4. തസ്യമധ്യേ വാനിശിഖാ I
അണീയോർധ്വാ വ്യവസ്ഥിത
സ ബ്രഹ്മാ സ ശിവോ വിഷ്ണു I
സോക്ഷരഃ പരമഃ സാരാദ്

ആയിരം ശിരസ്സുകളും ആയിരം കണ്ണുകളും ഉള്ളവനും വിശ്വത്തിന്റെ ഉല്പത്തി കാരണവും സർവത്ര വ്യാപകവും ആയ ഹരി നാരായണൻ എന്ന നാമത്തിൽ പ്രസിദ്ധനാണ്. ഋഷി സ്വരൂപനും പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ കർത്താവും സമുദ്രശായിയുമായ അദ്ദേഹത്തെ ആശ്രയിച്ച് ലോകം പുലരുന്നു. കമലകോശത്തിനു തുല്യം ശോഭായമാനവും അധോമുഖവുമായ അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ നാലുഭാഗത്തും വ്യാപിക്കുന്ന അഗ്നി ജ്വാലയുണ്ട്. ആ ശിഖയുടെ മധ്യത്തിലാണ് പരമാത്മാവ് നിലകൊള്ളുന്നത്. ബ്രഹ്മാവെന്നും ശിവനെന്നും വിഷ്ണുവെന്നും പറയുന്നതെന്തും ആ ഒരു ചൈതന്യമാണ്. അത് സ്വയം പ്രകാശവും സ്വതന്ത്രവും സർവ ശക്തവുമാകുന്നു.

5. യ ഇമാം മഹോപനിഷദം ബ്രഹ്മണോ f ധീതേ അശ്രോത്രിയ ശ്രോത്രിയോ ഭവതി അനുപനീതഃ ഉപനീതോ ഭവതി സോഗ്നിപുതോ ഭവതി സ വായുപുതോഭവതി സ സൂര്യപുതോ ഭവതി സ സോമപുതോ ഭവതി സ സത്യപുതോ ഭവതി സർവ വേദ

ജ്ഞാതോ ഭവതി സർവേഷു തീർത്ഥേഷു സ്നാതോ ഭവതി തേന സർവൈ ക്രതുഭിരിഷ്ടം ഭവതി ഇതിഹാസ പുരാണാനാം സഹപ്രാണോ ജപ്താനി ഭവന്തി പ്രണവാനാമയുതം ജപ്തം ഭവതി ആ ചക്ഷുഷഃ പംക്തി പുനാതി ആ സ്പ്തമാത് പുരുഷം പുനാതി ജാപ്യേന അമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി അമൃ തത്വം ച ഗച്ഛതി ഇത്യാഹ ഭഗവാൻ ഹിരണ്യ ഗർഭഃ

ഈ മഹോപനിഷത്ത് ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ അശ്രോത്രിയനാണെങ്കിൽ ശ്രോത്രിയ കർമ്മ കാൺഡ പണ്ഡിതനായി ഭവിക്കുന്നു. അനുപനീതനാണെങ്കിൽ ഉപനീതനായി ഭവിക്കുന്നു. അവൻ അഗ്നി പവിത്രനും , വായുപവിത്രനും, സൂര്യപവിത്രനും സോമപവിത്രനും, സത്യപവിത്രനുമായിത്തീരുന്നു. അവനെ സകല ദേവന്മാരുമറിയുന്നു. അവൻ സകലതീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്ത ഫലമായി. എല്ലായജ്ഞങ്ങളും നടത്തിയതിന്റെ ഫലം കിട്ടി. അവൻ അരുപതിനായിരം ഉരു ഗായത്രി ജപിച്ച ഫലമായി. അവൻ ഇതിഹാസ പുരാണങ്ങൾ അനേക പ്രാവശ്യം വായിച്ചു കഴിഞ്ഞു. പതിനായിരം ഉരു പ്രണവം ജപിച്ചു. കേവലം ദർശനം കൊണ്ട് അനേകായിരങ്ങളുടെ പുണ്യം അകറ്റുന്നു. ഏഴു തലമുറയിൽ പെട്ട വരെ അവൻ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. നിശ്ചയമായും അവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുമെന്ന് ഹിരണ്യഗർഭൻ പറഞ്ഞു.

6. ദേവാ ഹ വൈ സ്വർഗ്ഗം ലോകമായസ്തേ ദേവാ ഉൗർധ്വ ബാഹവോ രുദ്രം സ്തുവന്തി ഭൂസാവാർദിർന ധ്യം ഭൂവസ്തു സ്വസ്തേ ശീർഷം വിശ്വരുപോ ഉസി ബ്രഹ്മകസ്താ ദധിയാ ത്രിയാ ശാന്ത്യസ്താം ഹുതമഹുതം ദത്തമദത്തം സർവമസർവം വിശ്വ മവിശ്വം കൃതമകൃതം പരമപരം പാരായണം ച സ്വം അപാമ സോമമവൃതാ അഭൂമാഗന്മജ്യോതിരവി ദാമ ദേവാ നമ സ്വാമ ധുത്തേവ്രതം മൃതം മർത്ത്യം ച സോമ സൂര്യപൂർവം ജഗദ്ധിതവാ യദക്ഷരം പ്രാജാപത്യം സോയം സൂക്ഷ്മം ഗ്രാഹം ഗ്രാഹേണ ഭാവം ഭാവേന സൗമ്യം സൗമ്യേനസൂക്ഷ്മം സൂക്ഷ്മേണ ഗ്രസിതം തസ്മൈ മഹാഗ്രാസായ നമോ മനഃ ക

ദേവന്മാർ സ്വർഗ്ഗ ലോകത്തിൽ നിന്ന് വന്ന് കൈ ഉയർത്തി രുദ്രനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു- അങ്ങയുടെ ആദി ഭൂലോകവും മധ്യവും ഭൂവർ ലോകവും ശിരസ്സ് സ്വർലോകവുമാകുന്നു. അങ്ങ് വിശ്വരൂപനാണ്. അങ്ങ് ഏകമായ ബ്രഹ്മമാണ്. ദധിധവും ത്രിവിധവും ശക്തി ഹുതവുമായ ഹോമങ്ങൾ ചെയ്തു. അനേകം നൽകി, നൽകിയില്ല. സർവവും, അസർവവും, വിശ്വവും, അവിശ്വവും നൽകിയതും നൽകാത്തതും സകലതും അങ്ങു തന്നെ. ഞങ്ങൾക്ക് സോമാപാനത്താൽ അമൃതത്വം ലഭിക്കട്ടെ. ദേവദേവ, അങ്ങക്ക് നമസ്കാരം. മൃതം അമൃതം സത്യം അസത്യം സർവവും അങ്ങു തന്നെ. ഗ്രാഹത്തെ ഗ്രാഹം കൊണ്ടും ഭാവത്തെ ഭാവംകൊണ്ടു സൗമ്യത്തെ സൗമ്യം

N

P

കൊണ്ടും സൂക്ഷ്മത്തെ സൂക്ഷ്മം കൊണ്ടും ആ മഹത്തേജസ്സ് ഗ്രഹിതമാക്കുന്നു. മഹാ ഗ്രാസത്തെയും ഗ്രഹിതമാക്കുന്ന ആ

പരമാത്മാവിന് നമസ്കാരം.

ചതുർവേദോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ചാക്ഷുഷോപനിഷത്ത്

അഥാത ചാക്ഷുഷീം പഠിത സിദ്ധവിദ്യാം ചക്ഷുരോഗഹരാം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ യച്ചക്ഷുരോഗാ സർവേ നശ്യന്തി ചക്ഷുഷോ ദീപ്തിർ ഭവിഷ്യതി തസ്യഃ ചാക്ഷുഷീ വിദ്യായ അഹിർ ബുധ്ന്യ ഋഷിഃ ഗായത്രി ഛന്ദഃസുയോ ദേവതാ ചക്ഷുരോഗനി വർത്തയേ ജപോവിനിയോഗം ഓം ചക്ഷുഃ ചക്ഷുഃ ചക്ഷുഃ തേജഃ സ്ഥിരോ ഭവ മാം പാഹി പാഹി. ത്വരിതം ചക്ഷു രോഗാൻ ശമയ ശമയതമം ജാത രൂപം തേജോദർശയദർശയ യഥാ ിഹം അന്ധാനസ്യം തഥാ കല്പയ കല്പയ കല്യാണം കൂരു കൂരു യാനി മമ പൂർവജാ തോപാർജ്ജിതാനി ചക്ഷുഃ പ്രതിരോ ധദുഷ്കൃതാനി സർവാണി നിർമൂലയ നിർമൂലയ തമശ്ചക്ഷുസ്തേജോദാത്രേ ദിവ്യായ ഭാസ്കരായ ഓം നമഃ സൂര്യായ ഓം നമോ ഭഗവതേ സൂര്യാ യാക്ഷി തേജസേ നമഃ തമസേ നമഃ അസതോമാ സത്ഗമയ തമസോമാ ജ്യോതിർഗമയമ്യത്യോർമാ അമൃതംഗമയ ഉഷ്ണോ ഭഗവാൻ ശുചിരൂപഃ യ ഇമാം ചക്ഷുഷ്പതോർവി ദ്യാം ബ്രഹ്മണോ നിത്യ മധീതേ ന തസ്യാക്ഷി രോഗോ ന ഭവതി ന തസ്യകുലേ അന്ധോ ഭവതി അഷ്ടൗ ബ്രാഹ്മണാൻ ഗ്രാഹിയിതാ വിദ്യാസിദ്ധിർ ഭവതി

ചൊല്ലുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ഫലസിദ്ധിവരുന്ന ചാക്ഷു ഷീ വിദ്യ വിവരിക്കാം. ഈ വിദ്യ നേത്ര രോഗങ്ങളെ ശമിപ്പി ക്കുന്നതാണ്. നേത്രങ്ങളുടെ തേജസ്സ് വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ പ്രയോ ജനപ്പെടുന്നതുമാണ്. അഹിർബുധ്ന്യതാണ്. ഈ വിദ്യയുടെ ഋഷി, ഛന്ദസ്സ്, ഗായത്രി, ദേവത, സൂര്യനും. ഇതിന്റെ വിനി യോഗം നേത്രരോഗശമനത്തിനായിട്ടാകുന്നു.

ഹേ സൂര്യദേവ, അങ്ങു ചക്ഷുസ്സിൽ ചക്ഷുസ്സിന്റെ തേജസ്സിന്റെ സ്ഥിരമാക്കണം. എന്നെ രക്ഷിക്കണം. എന്റെ നേത്രരോഗം വേഗത്തിൽ തന്നെ ശമിപ്പിക്കണം. തന്റെ സ്വർണ്ണമയമായ തേജസ്സ് എനിക്ക് കാട്ടിത്തരണം. ഞാൻ അന്ധനാകാതിരിക്കാൻ വേണ്ടത് ചെയ്യണം. മംഗളം ചെയ്യണം. എന്റെ ദർശന ശക്തി നശിപ്പിക്കാനിട വരുത്തിയ

ഏതെല്ലാം പാപങ്ങളുണ്ടോ അവയൊക്കെ നശിപ്പിക്കണം. നേത്രതേജോ ദായകനായ ഭഗവാൻ ഭാസ്കരൻ നമസ്കാരം. കരുണാമയനായ അമൃതസ്വരൂപൻ നമസ്കാരം. സൂര്യദേവൻ നമസ്കാരം നേത്രത്തിന് പ്രകാശം നൽകുന്ന സൂര്യനാരായ ണൻ നമസ്കാരം. കരുണാകരനും അനൃതനും അക്ഷിതേജ സ്സും വേചരനും സത്വരജസ്തമോരുപനുമായ സൂര്യദേവൻ നമസ്കാരം. പ്രഭോ, എന്നെ അസത്തിൽ നിന്ന് സത്തിലേക്ക് നയിച്ചാലും. മൃത്യുവിൽ നിന്ന് പ്രകാശത്തിലേക്ക് നയി ച്ചാലും. മൃത്യുവിൽ നിന്ന് അമൃതത്തിലേക്ക് നയിച്ചാലും ഉഷ്ണനായ ഭഗവാൻ ശുചിസ്വരൂപനും ഹംസനായ ഭഗവാൻ ശുചിപ്രതിരൂപനുമാകുന്നു. യാതൊരു ബ്രാഹ്മണന് ഈ ചാക്ഷുഷ്മത വിദ്യ നിത്യവും അധ്യയനം ചെയ്യുന്നു അവന് അക്ഷി രോഗം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അവന്റെ കുലത്തിൽ അന്ധനു ണ്ടാകുന്നില്ല. എട്ടു ബ്രാഹ്മണന്മാരെ പഠിപ്പിച്ചാൽ വിദ്യാസിദ്ധി ഭവിക്കുന്നു.

ഓം വിശ്വരൂപം ഘൃണിനം ജാതവേദസം ഹിരണന്മയം പുരുഷം ജ്യോതിരൂപം തപന്തം വിശ്വസ്യ യോനിം വ്രതപന്തമുഗ്രം പുരഃ പ്രജാനമുദയത്യേഷ സൂര്യ

ഓം നമോ ഭഗവതേ ആദി ത്യായ അഹോവാ ഹിന്യഹോവാഹനീ സ്വാഹാ ഓം വയം സുപർണ്ണാ ഉപസേദുരിന്ദ്രം പ്രിയമേധാ ഋഷയോ നായമാനാഃ അപധാന്ത പൂർണ്ണം ഹി കരോതു ചക്ഷുഃ ദേവം താമേവ ശരണ്യം പ്രപദ്യേ I

- പുണ്ഡരീകാക്ഷായ നമഃ I
- പുഷ്പകരേക്ഷണായ നമഃ I
- അമലേക്ഷണായ നമഃ I
- കമലേക്ഷണായ നമഃ I
- വിശ്വരൂപായ നമഃ I
- മഹാ വിഷ്ണുവേ നമഃ I

I

K

ഭഗവനായ സൂര്യൻ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപനും വിശ്വാതമകനു തന്റെകിണങ്ങളാൽ അത്യന്തം ശോഭിതനും ജ്യോതിസ്വരൂപനും ഹിരണ്യമയ ജഗത്തിന്റെ ഉല്പത്തി സ്ഥാനവും പുരുഷത്തിൽ ജ്വലിക്കുന്നവനുമാണ് അങ്ങനെയുള്ള തേജോരൂപനായ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. ആറു വിധത്തിലുള്ള ഐശ്വര്യത്താലും സമ്പന്നനായ ഭഗവാൻ സൂര്യൻ നമസ്കാരം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഭ ദിവസത്തിന് മഹത്വം നൽകുന്നു.

സൂര്യഭഗവാൻ ഞങ്ങൾ ആഹുതികൾ അർപ്പിക്കട്ടെ. ഋഷികൾ ശ്രേഷ്ഠപക്ഷങ്ങളുള്ള പക്ഷികളെപ്പോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തെത്തി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു:- “ഭഗവാനെ ഈ അന്ധകാരത്തെ ദൂരത്തിലാക്കുക. ഞങ്ങളെല്ലാം തമോമയ ബന്ധനത്തിൽപ്പെട്ടുഴലുന്നു. ദിവ്യപ്രകാശം നൽകിയാലും. പൂണ്ഡരീകാക്ഷനും, പൂഷ്കരേക്ഷണനും, അമലേക്ഷണനും, കമലേക്ഷണനും, വിശ്വരൂപനും, മഹാവിഷ്ണു സ്വരൂപനുമായ അങ്ങൾക്ക് നമസ്കാരം.

പ്രാണാശ്വാസോപനിഷത്ത് സാരപിണ്ഡം

ജാബ്ബാലദർശനോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോദനിരകരണമസ്ത്വനിരാകരണം മേ f സ്തു തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ അംഗങ്ങൾ പൂഷ്ടി പ്രാപിക്കണേ. വാക്ക് പ്രാണൻ നേത്രം ശ്രോത്രം ബലം ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവയും പൂഷ്ടി പ്രാപിക്കണേ. ഇത് ഉപനിഷദുക്തമായ ബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ അതിനെ നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. ബ്രഹ്മം എന്നെ നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. എനിക്കും ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അഭേദമായ ബന്ധം ഉണ്ടാകുമാറാകണേ. എന്നിൽ ഉപനിഷദുക്തങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ നിലകൊള്ളണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ദത്താത്രേയോ മഹായോഗീ |
ഭഗവാൻ ഭൂതഭാവനഃ |
ചതുർഭുജോ മഹാവിഷ്ണുർ |
യോഗി സാമ്രാജ്യാദീക്ഷിതഃ ||
2. തസ്യ ശിഷ്യോ മുനിവരഃ |
സാംക്യതിർനാമ ഭക്തിമാൻ |
പപ്രച്ഛ ഗുരുമേകാന്തേ |
പ്രാഞ്ജലിയിർ വനിയാനിതഃ ||
3. ഭഗവാൻ ബ്രൂഹി മേ യാഗം |
സാഷ്ടാംഗം സ പ്രപഞ്ചകം |

- യേന വിജ്ഞാതമാത്രേണ |
ജീവന്മുക്തോ ഭവാമൃഹം ||
4. സാംക്യതേ ശൃണു വക്ഷ്യാമി |
യോഗം സാഷ്ടാംഗ ദർശനം |
യമശ്ച നിയമശ്ചൈവ |
തൈമവാസനമേവ ച ||
 5. പ്രാണായാമസ്തഥാബ്രഹ്മൻ |
പ്രത്യാഹാരസ്തതഃ പരം |
ധാരണാ ച തഥാ ധ്യാനം |
സമാധീശ്ചാഷ്ടകം മൂനേ ||
 6. അഹിംസാ സത്യമസ്തേയം |
ബ്രഹ്മചര്യം ദയാർജവം |
ക്ഷമാ ധൃതിർമിതാഹാരഃ |
ശൗചം ചൈവ യമാഃ ദശ ||

സകല ജീവികളുടെയും ഉല്പത്തിക്കും സംരക്ഷണത്തിനു കാരണഭൂതനും ചതുർബഹുവുമായ ഭഗവാൻ വിഷ്ണു യോഗിയായ ദത്താത്രേയനായി അവതരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായ സാംക്യതി മഹർഷി ഗുരുഭക്തനായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം അദ്ദേഹം ദത്താത്രേയനെ പരിചരിച്ച് കൈകുപ്പി അറിയിച്ചു. ഭഗവാനെ എന്നെ അഷ്ടാംഗയോഗം വിസ്തരിച്ച് പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കണം. അതറിഞ്ഞാൽ എനിക്ക് ജീവന്മുക്തനാകാൻ സാധിക്കും. ദത്താത്രേയൻ പറഞ്ഞു. സാംക്യതി, ഞാൻ അഷ്ടാംഗയോഗ ദർശനം ഉപദേശിക്കാം. യോഗത്തിൽ യമം, നിയമം, ആസനം, പ്രാണായാമം, പ്രത്യാഹാരം, ധ്യാനം, ധാരണ, സമാധി എന്ന് എട്ട് അംഗങ്ങളുണ്ട്. ഇവയിൽ യമത്തിന് പത്തു വിഭാഗം ഭവിക്കുന്നു. സത്യം, അഹിംസ, അസ്തേയം,

N

P

I

K

ദയ, ആർജ്ജവം, ബ്രഹ്മചര്യം, ക്ഷമ, ധൃതി, മിതാഹാരം, ബാഹ്യവും, അഭ്യന്തരവുമായ ശൗചം.

- 7. വേദോക്തേന പ്രകാരേണ |
വിനാ സത്യം തപോധന |
കായേന മനസാ വാചാ |
ഹിംസാഹിംസാ ന ചാന്യഥാ ||
- 8. ആത്മാ സർവഗതോ f ഷ്ടേദ്യോ |
ന ഗ്രാഹ്യ ഇതി മേ മതിഃ |
സാ ചാഹിംസാ വരാ പ്രോക്താ |
മുനേ വേദാന്ത വേദിഭിഃ ||
- 9. ചക്ഷുരാദിന്ദ്രിയൈർദ്യഷ്ടം |
ശ്രുതം ഘ്രാതം മുനീശ്വരാ |
തസ്യേവോക്തീർഭവേത് സത്യം |
വിപ്ര തന്നാന്യഥാ ഭവേത് ||
- 10. സർവം സത്യം പരം ബ്രഹ്മ |
ന ചാന്യദിതി യാ മതിഃ |
തച്ച സത്യം വരം പ്രോക്തം |
വേദാന്തജ്ഞാന പാരഗൈഃ ||
- 11. അന്യദീയേ ത്യണേ രത്നേ |
കാഞ്ചനേ മൗക്തികേ f പി ച |
മനസാ വിനിവൃത്തിർയാ |
തദസ്തേയം വിദുർബുധാഃ ||
- 12. ആത്മന്യൂനാത്മഭാവേന |
വ്യവഹാര വിവർജിതം |
യത്തദസ്തേയമിത്യുക്ത |
മാത്മവിദ്ഭിർമഹാമതേ ||
- 13. കായേന വാചാ മനസാ |
സ്ത്രീണാം പരിവിവർജനം |
ഋതൗ ഭാര്യാം തദാ സസ്യ |
ബ്രഹ്മചര്യം തദുച്യതേ ||
- 14. ബ്രഹ്മഭാവേ മനശ്ചാരം |
ബ്രഹ്മചര്യം പരന്തപ |
- 15. സ്വാത്മവത് സർവഭൂതേഷു |
കായേന മനസാ ഗിരാ |
അനുജ്ഞാ സാ ദയാ സൈവ |
പ്രോക്താ വേദാന്ത വേദിഭിഃ ||

വേദോക്തമായ പ്രകാരമൊഴികെ മനസാ വാചാ കർമ്മണാ ആരെയെങ്കിലും ഉപദ്രവിക്കുകയോ അവന്റെ പ്രാണങ്ങളെ ദോഷത്തിൽ നിന്ന് വേർപെടുത്തുകയോ ചെയ്യുന്ന പക്ഷം

അതുതന്നെ ഹിംസ. ഇതിൽ നിന്ന ഭിന്നമായി മറ്റൊരു ഹിംസയില്ല. എല്ലായിടത്തു വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ ശസ്ത്രം കൊണ്ട് മുറിക്കാനോ ഗ്രഹിക്കാനോ സാധ്യമല്ല. വേദാന്തവേദനായ മഹത്തുക്കൾ ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. കണ്ണുകൾ കൊണ്ടു കണ്ടതും ചെവി കൊണ്ടു കേട്ടതും മണപ്പിച്ചതും അല്ലെങ്കിൽ അനുഭൂതവുമായ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഒളിക്കാതെ പറയുന്നതാണ് സത്യം. സത്യസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് സർവ്വർത്ഥ രൂപ്തതിൽ സത്യം. പരമാത്മാവിൽ നിന്ന ഭിന്നമായി ഒരു വസ്തുവും സത്യമായിട്ടില്ല. വേദാന്തജ്ഞന്മാർ സർവശ്രേഷ്ഠമായ സത്യം എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതും അതുതന്നെയാണ്. അന്യരുടെ ധനം രത്നം മുത്ത് പവിഴം സർണ്ണം തുടങ്ങി ചെറുതും വലുതുമായ വസ്തുക്കളിൽ മനസ്സ് പ്രവേശിക്കാതിരിക്കുന്നതാണ് അസ്തേയം. പ്രപഞ്ചത്തിലെ സകല വ്യവഹാരങ്ങളിലും അനാത്മ ബുദ്ധിയോടുകൂടി അവ ആത്മാവിൽ നിന്നും ഭിന്നമാണ് എന്നു മാനിക്കുന്നതാണ് അസ്തേയം. എന്ന് ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു. മനസാ വാചാ കർമ്മണാ നാരീ സംഗപരിത്യാഗമോ സ്വപത്നീയിൽ തന്നെ ഋതുകാലത്തു മാത്രം. ധർമ്മബുദ്ധ്യോ സംഗം ചെയ്യുകയോ ആണ് ബ്രഹ്മചര്യം. അല്ലെങ്കിൽ കാമക്രോധാദികളെ നിയന്ത്രിച്ച് മനസ്സിനെ പരമാത്മധ്യാനത്തിൽ തന്നെ ലയിപ്പിക്കുകയാണ് സർവശ്രേഷ്ഠമായ ബ്രഹ്മചര്യം എല്ലാ ജീവികളും തന്നെപ്പോലെയാണെന്നു കരുതി മനസ്സു കൊണ്ടോ വാക്കു കൊണ്ടോ ശരീരം കൊണ്ടോ അവയോട് ആത്മീയഭാവം കാണിക്കുകയാണ് ദയയായി വേദാന്ത വേദികൾ പറയുന്നത്.

- 16. പുത്രേ മിത്രേ കളത്രേ ച |
രീപൗ സ്വാത്മനി സന്തതം |
ഏകരൂപം മുനേ യത്ത |
ദാർജ്ജവം പ്രോച്യ തേ മയാ ||
- 17. കായേന മനസാ വാചാ |
ശത്രുഭിഃ പരിപീഡിതേ |
ബുദ്ധികേഷാഭനിവത്തിർയാ |
ക്ഷമ സാ മുനീപുംഗവ ||
- 18. വേദാദേവ വിനിർമോക്ഷഃ |
സംസാരസ്യ ന ചാന്യഥാ |
ഇതി വിജ്ഞാനനിഷ്പത്തിർ |
ധൃതി പ്രോക്താ ഹി വൈദികൈഃ |
അഹമാത്മാ ന ചാന്യോസ്ഥീ |
ത്യേവമപ്രച്യുതാ മതിഃ ||
- 19. അല്പമൃഷ്ടാശനാഭ്യോ ച |
ചതുർത്ഥമാംശാവശേഷകം |
തസ്മാത്യോഗാനുഗുണ്യേന |
ഭോജനം മിതഭോജനം ||

പുത്രൻ കളത്രം, ശത്രു, മിത്രം, എന്നിവരിലും സ്വാത്മാവിലും സമാനഭാവം കാണിക്കുകയാണ് ആർജ്ജവം. ശത്രുക്കൾ

N

P

I

K

മുഖേന മനസ്സുകൊണ്ടോ വാക്കു കൊണ്ടോ ശരീരം കൊണ്ടോ എന്തെങ്കിലും പീഡനമുണ്ടായാൽ ചിത്തത്തിലും ബുദ്ധിയിലും ലേശം പോലും ക്ഷോഭം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുകയാണ് ക്ഷമ. പ്രപഞ്ചത്തിൽ ജീവികൾക്ക് മുക്തി സിദ്ധിക്കുന്നത് വേദാനുകൂല്യം കൊണ്ടാണ്. ഇതിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി മറുപാദം പ്രകാരത്തിലും മുക്തി കിട്ടുകയില്ലെന്ന ദൃഢനിശ്ചയത്തെയാണ് ജ്ഞാനികൾ ധൃതി എന്ന് പറയുന്നത്. താൻ ആത്മാവാണെന്നും ആത്മാവിൽ നിന്ന് അന്യമായി ഒന്നുമില്ലെന്നുമുള്ള അചഞ്ചല വൃത്തിയാണ് സർവ്വോത്കൃഷ്ടമായ ധൃതി. സാത്വികമായ അന്നം അല്പമാത്രയിൽ കഴിക്കുക, വയറിന്റെ പകുതി ഭാഗം അന്നം കൊണ്ടു കാൽ ഭാഗം ജലം കൊണ്ടും നിറച്ച് കാൽ ഭാഗം ഒഴിച്ചിട്ടുതാണ് മിതാഹാരം. യോഗാനുകൂലമായത് മിതാഹാരമാണ്.

- 20. സ്വദേഹമലനിർമ്മോക്ഷഃ |
 മൃജ്ജലാഭ്യോ മഹാമുനേ |
 യത്തദ് ഘ്രാചം ഭവേദ് ബാഹ്യം |
 മാനസം മനനം വിദഃ |
 അഹം ശുദ്ധ ഇതി ജ്ഞാനം |
 ശൗചമാഹൂർമ്മനീഷിണഃ ||
- 21. അത്യന്തമലിനോ ദേഹോ |
 ദേഹീ ചാത്യന്തനിർമ്മലഃ |
 ഉഭയോരന്തരം ജ്ഞാതോ |
 തസ്യ ശൗചം വിധീയതേ ||
- 22. ജ്ഞാന ശൗചം പരിത്യജ്യ |
 ബാഹ്യേ യോ രമതേ നരഃ |
 സ മൂഢഃ കാഞ്ചനം ത്യക്ത്വാ |
 ലോഷ്ഠം ഗൃഹ്ണാതി സുവ്രത ||
- 23. ജ്ഞാനാമ്യതേന തൃപ്തസ്യ |
 കൃതകൃത്യസ്യ യോഗിനഃ |
 ന ചാസ്തി കിം ചിത് കർത്തവ്യ |
 മസ്തി ചേന്ന സ തത്ത്വിദ് ||
- 24. ലോകത്രയേ പിപികർത്തവ്യം |
 കിംചിന്നാസ്ത്യത്ത്വേദിനാം |
- 25. തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന |
 മുനേ ിഹിംസാദിസാധനൈഃ |
 ആത്മാനമക്ഷരം ബ്രഹ്മ |
 വിദ്ധി ജ്ഞാനാത്തു വേദനാത് ||

മണ്ണുകൊണ്ടോ വെള്ളം കൊണ്ടോ ശരീരം പരിശുദ്ധമാക്കുന്നതാണ് ബാഹ്യശൗചം. സർവ്വോത്കൃഷ്ടമായ ശൗചം വിശുദ്ധാത്മാവാണെന്ന ഭാവന ഉൾക്കൊള്ളുകയാണ്. ശരീരം ബാഹ്യമായും ആന്തരീകമായും മലിനമാണ്. എന്നാൽ ദേഹധാരിയായ ആത്മാവ് ഏറ്റവും ശുദ്ധമാണ്. ദേഹത്തിനും ആത്മാവിനും ഉള്ളിലുള്ള ജ്ഞാനം കൈവന്നാൽ പിന്നെ പരിശുദ്ധ

മാക്കാനൊന്നുമില്ല. ജ്ഞാനത്തിന്റെ പരിശുദ്ധി കൈവെടിഞ്ഞ ബാഹ്യശുദ്ധിയിൽ ഭ്രമിക്കുന്ന വ്യക്തി സ്വർണ്ണം ഉപേക്ഷിച്ച് മൺകട്ട ആഗ്രഹിക്കുന്ന മുഢൻ തുല്യനാണ്. ജ്ഞാനാമൃത തൃപ്തനായ യോഗിക്ക് ഈ ലോകത്തിൽ ഒന്നും തന്നെ ചെയ്യാൻ അവശേഷിച്ചിട്ടില്ല. അങ്ങനെയുള്ള യോഗി തത്ത്വജ്ഞാനിയാണ്. ആത്മജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാർക്ക് മൂന്നു ലോകത്തിലും ഒന്നും ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടില്ല. അതിനാൽ മുനേ താങ്കൾ അഹിംസാദി സാധനകളാൽ അനുഭവജ്ഞാനം നേടി ഈ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മസ്വരൂപവും അവിനാശിയുമാണെന്ന് ധരിക്കുക.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

- 1. തപഃ സന്തോഷമാസ്തിക്യം |
 ദാനമീശ്വര പുജനം |
 സിദ്ധാന്തശ്രവണം ചൈവ |
 ഹ്രീർമതിശ്ച ജപോ വ്രതം ||
- 2. ഏതേ ച നിയമാഃ പ്രോക്താ |
 സ്താൻ വക്ഷ്യാമി ക്രമാത് ശൃണു ||
- 3. വേദോക്തേന പ്രകാരേണ |
 കൃച്ഛ്യാചാന്ദ്രായണാദിഭിഃ |
 ശരീരശോഷണം യ ത്തത് |
 തപമിത്യുച്യതേ ബുധൈഃ ||
- 4. കോ വാ മോക്ഷഃ കഥം തേന |
 സംസാരം പ്രതി പന്നവാൻ |
 ഇത്യലോകനമർത്ഥജ്ഞാ-
 സ്തപഃ ശംസന്തി പണ്ഡിതാ ||
- 5. യദൃച്ഛാലാഭതോ നിത്യം |
 പ്രീതിർയാ ജായതേ നൃണാം തത് സന്തോഷം
 വിദുഃ പ്രാജ്ഞാ
 പരിജ്ഞാനൈകതത്പരാഃ ||
- 6. ബ്രഹ്മാദിലോകപര്യന്താത് |
 വിരക്ത്യാ യല്ലഭേദ് പ്രിയം |
 സർവത്ര വിഗത സ്നേഹഃ |
 സന്തോഷം പരമം വിദുഃ ||
- 7. ശൗതേ ച സ്മാർത്തേ ച വിശ്വാസോ |
 യത്ത ദാസ്തിക്യമുച്യതേ |
 ന്യായാർജീതധനം ശ്രാന്തേ |
 ശ്രദ്ധയാ വൈദികേ ജനേ |
 അന്യദ് വാ യദ് പ്രദീയന്തേ |
 തദ് ദാനം പ്രോച്യതേ മയാ ||

തപസ്സ്, സന്തോഷം, ആസ്തിക്യം, ദാനം, ലജ്ജ, മതിജപം, വ്രതം, ഈശ്വരപൂജ, സിദ്ധാന്ത ശ്രവണം ഇവയാണ് പത്തു നിയമങ്ങൾ. വേദവർണ്ണിതമായ കൃച്ഛ്യാചാന്ദ്രായണാദി വ്രതങ്ങളാൽ ശരീരം ക്ഷീണിപ്പിക്കുന്നത് തപസ്സാണ്. മോക്ഷലാഭ

N

P

I

K

ത്തെപ്പറ്റിയും ആത്മാവിന് സംസാരബന്ധനം പെടുന്നതിനുള്ള കാരണത്തെപ്പറ്റിയും ചിന്തിക്കുന്നത് തപസ്സാകുന്നു. ഈശ്വരേച്ഛയനുസരിച്ച് എന്തുകിട്ടിയാലും അതിൽ സന്തോഷവും പ്രസന്നതയും ഉണ്ടാകുന്നത് സന്തോഷം. സകലതിലും അനാസക്തനായ ബ്രഹ്മാദിവേദലോകപര്യന്തമുള്ള സുഖങ്ങളിൽ വിരക്തിയുണ്ടാവുകയും എന്നിട്ടും മനസ്സ് പ്രസന്നമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥയാണ് ശ്രേഷ്ഠമായ സന്തോഷം വേദങ്ങളിലും സ്മൃതികളിലും പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ധർമ്മത്തിൽ ദൃഢമായ ആത്മാവോടെ വർത്തിക്കുക ആസ്തിക്യം ധനം തുടങ്ങിയ ആവശ്യവസ്തുക്കൾ ദുഃഖിതരായ വേദജ്ഞർക്കോ ഉത്തമന്മാർക്കോ കൊടുക്കുന്നത് ദാനം.

8. രാഗാദ്യപേതാം ഹൃദയം |
വാഗദുഷ്ടാനുതാദിനാ |
ഹിംസാവിരഹിതം കർമ്മ |
യത്തദീശ്വരപൂജനം ||

9. സത്യം ജ്ഞാനമനന്തം ച |
പരാനന്ദം പരം ധ്രുവം |
പ്രത്യഗിത്യവഗന്തവ്യം |
വേദന്തശ്രവണം ബുധഃ ||

10. വേദലൗകികമാർഗ്ഗേഷു |
കുത്സിതം കർമ്മയദ്ഭവേത് |
തസ്മിൻ ഭവതി യാ ലജ്ജാ |
ഹ്രീഃ സൈവേതി പ്രകീർത്തിതാ |
വൈദികേഷു ച സർവേഷു |
ശ്രദ്ധാ യാ സാ മതിർഭവേത് ||

11. ഗുരുണാ ചോപദിഷ്ടോ പി |
തത്ര സംബന്ധവരിജിതഃ |
വേദോക്തേനൈവ മാർഗ്ഗേണ |
മന്ത്രാഭ്യാസോ ജപഃ സ്മൃതഃ ||

12. കല്പസുത്രേ തഥാ വേദേ |
ധർമ്മശാസ്ത്രേ പുരാണകേ |
ഇതിഹാസേ ച വൃത്തിർയാ |
സ ജപഃ പ്രോച്യതേ മയാ ||

വാഗ്ദോഷം അസത്യദോഷണം മുതലായ ദോഷങ്ങളിൽ നിന്നും അകന്ന് വിശുദ്ധവാക്ക് രോഗാദിവിമുക്തമായ ഹൃദയം ഹിംസ ക്രൂരത തുടങ്ങിയവ ഇല്ലാത്തകർമ്മം എന്നിവയാണ് ഈശ്വരപൂജനം. ആത്മാവ് സത്യവും ജ്ഞാനസ്വരൂപവും സർവ്വോത്കൃഷ്ടവും നിത്യവും അനന്തവും അന്തര്യാമിയുമാണ്. ഈ സിദ്ധാന്തം നിരന്തരം ശ്രവിച്ച് അതിനു യോജിച്ച് നിലയിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതാണ് സിദ്ധാന്ത ശ്രവണം. ലൗകികമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ സർവസമ്മതമായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിൽ സ്വാഭാവികമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന സങ്കോചമാണ് ലജ്ജ. ഗുരുക്കന്മാരുടെ അനുമതി ലഭിച്ചാലും വേദവിരുദ്ധമാർഗ്ഗങ്ങൾ അവലം

ബിക്കാതെ വേദോക്തങ്ങളായ ഉപദേശങ്ങളിൽ പൂർണ്ണശ്രദ്ധ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ് മതി. വേദോക്തവിധിപ്രകാരം വീണ്ടുവീണ്ടുമുള്ള മന്ത്രജപമാണ്. ജപം. വേദങ്ങളെപ്പോലെ തന്നെ ധർമ്മ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പുരാണേതിഹാസങ്ങളിലും മനസ്സ് നിരന്തരം മുഴുകിയിരിക്കുന്നതാണ് എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ജപം.

- 13. ജപസ്തു ദിവിധഃ പ്രോക്തോ |
വാചികോ മാനസസ്തഥാ ||
- 14. വാചികോപാംശുരുചൈശ്ച |
ദിവിധഃ പരികീർത്തിതഃ |
മാനസോ മനന്ധ്യാന |
ഭേദാത് ദൈവിയധൃമാശ്രിതഃ ||
- 15. ഉച്ചൈർജപാദുപാംശുശ്ച |
സഹസ്രഗുണമുച്യതേ |
മാനസശ്ച തഥോപാംശോഃ |
സഹസ്ര ഗുണമുച്യതേ ||
- 16. ഉച്ചൈർജപശ്ച സർവേഷാം |
യഥോക്തഫലദോ ഭവേത് |
നീചൈഃ ശ്രോത്രേണ ചേന്മന്ത്ര |
ശ്രുതശ്ചേന്നിഷ്ഠലം ഭവേത് ||

രണ്ടു വിധത്തിലാണ് ജപം. ഒന്ന് മാനസിക ജപം, മറ്റേത് വാചിക ജപം. വാചിക ജപവും രണ്ടു വിധമുണ്ട്. ഒന്ന് ഉച്ചം, മറ്റേത് ഉപാംശു. അതുപോലെ മാനസിക രൂപവും രണ്ടുവിധമുണ്ട്. ഒന്ന് മനനം, മറ്റേത് ധ്യാനം. ഉയർന്ന സ്വരത്തിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന ജപത്തേക്കാൾ ഉപാംശുജപത്തിന് ആയിരം മടങ്ങ് ശ്രേഷ്ഠത്വമുണ്ട്. എന്നാൽ മന്ത്രങ്ങൾ നീചവ്യക്തികളിൽ നിന്ന് ശ്രമിച്ചാൽ ഫലമില്ലാതാകും.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

- 1. സ്വസ്തികം ഗോമുഖം പദ്മം |
വീരസിംഹാസനേ തഥാ |
ഭദ്രം മുക്താസനം ചൈവ |
മയൂരാസനമേവ ച ||
- 2. സുഖാസനസമാഖ്യാം ച |
നവമം മുനിപുംഗവ |
ജാനൂർവോരന്തരേ കൃത്യാ |
സമൃക് പാദതലേ ഉഭേ ||
- 3. സമഗ്രീവശീരഃ കായഃ |
സ്വസ്തികം നിത്യമഭ്യസേത് |
സവ്യേ ദക്ഷിണഗുൽഫം തു |
പൃഷ്ഠപാർശ്വേ നിയോജയേത് ||
- 4. ദക്ഷിണേപി തഥാ സവ്യം |
ഗോമുഖം തത് പ്രചക്ഷതേ |

N

P

I

K

- അംഗുഷ്ഠാവധി ഗൃഹ്ണീയാത് |
ഹസ്താ ഭ്യോം വ്യുക്ക്രമേണ തു ||
5. ഊർവ്വോരുപരി വിപേന്ദ്ര |
കൃത്യാ പാദതലദായം |
പത്മാസനം ഭവേത് പ്രാജ്ഞ |
സരർവരോഗഭദ്രയാപഹം ||
6. ദക്ഷിണേതര പാദം തു |
ദക്ഷിണോരുണി വിന്യസേത് |
ഋജുകായ സമാസീനോ |
വീരസനമുദാഹൃതം ||
7. ഗുൽഫൗ തു വൃഷണസ്യാധഃ |
സീവിന്യാഃ പാർശ്വയോഃ ക്ഷിപേത് |
പാർശ്വ പാദൗ ച പാണിഭ്യോം |
ദ്യൗഃ ബധ്യാ സുനിശ്ചലം |
ഭദ്രാസനം ഭവേദേതദിഷ്ഠരോഗഃ വിനാശനം ||
8. നിപീഡ്യ സീവനീം സൂക്ഷ്മം |
ദക്ഷിണേതര ഗുൽഫതഃ |
വാമം യാദ്യേന ഗുൽഫേന |
മുക്താസന മിദം ഭവേത് ||
9. മേഘ്രാദുപരി നിക്ഷിപ്യ |
സവ്യം ഗുൽഫം തഥോപരി |
ഗുൽഫാന്തരം ച സംക്ഷിപ്യ |
മുക്താസന മിദം മൂനേ ||
10. കൂർപ്പരേഗ്രേ മുനിശ്രേഷ്ഠം |
നിക്ഷിപേന്നാഭിപാർശ്വയോഃ |
ഭൃമ്യോം പാണിതല ദന്ദം |
നിക്ഷിപ്യേകാഗ്ര മാനസഃ ||
11. സമുന്നതശിരഃ പാദോ |
ദണ്ഡവത് വ്യോമ്നി സംസ്ഥിതഃ |
മയൂരാസനമേതദ്സ്യാത് |
സർവപാപപ്രണാശനം ||
12. യേന കേന പ്രകാരേണ |
സുഖം ധൈര്യം ച ജായതേ |
തത് സുഖാസനമിത്യുക്ത |
മശക്തസ്തത് സമാശ്രയേത് ||
13. ആസനം വിജിതം യേന |
ജിതം തേന ജഗന്ത്രയം |
അനേന വിധിനായുക്തം |
പ്രാണായാമം സദാ കൂരു ||

മൂനേ, ആസനങ്ങൾ ഒൻപതു വിധമാണ്. സ്വസ്ത്യാസനം, ഗോമുഖാനം പദ്മാസനം, വിരാസനം, സിംഹാസനം, ബദ്രാസനം, മുതക്താസനം, മയൂരാസനം, സുഖാസനം ഇവയാണ് അവ. മുട്ടുകളുടെയും തുടകളുടെയും മധ്യേ രണ്ടു കാലുകളും ശരിയായ രീതിയിൽവെച്ച് കഴുത്ത്, തല, ദേഹം, എന്നിവ സമാനഭാവേന ധരിക്കുന്നത് സ്വസ്തികാനം. ഈ ആസനം നിത്യവും അഭ്യസിച്ചാൽ പ്രയാസമുണ്ടാവില്ല. വലതുകാൽ മുട്ടിനെ ഇടതുഭാഗത്തെ പൃഷ്ഠഭാഗം വരെ കൊണ്ടുപോവുകയും ഇടതു കാലിലെ മുട്ടുകളെ വലതുഭാഗത്തെ പൃഷ്ഠഭാഗം വരെ കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്താൽ ഗോമുഖാസനമാണ്. രണ്ടു പാദങ്ങളും രണ്ടു തുടകളിലും വീപരീതഗതിയിൽ വെച്ച് അവയുടെ തള്ളവിരലുകളെ രണ്ടു കൈകൾ കൊമ്ഠും പിറകിൽ കൂടി പിടിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് പത്മാസനമാണ്. ഇത് സർവരോഗം ഭയവും ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇടതു കാൽ വലത്തു തുടയിൽ വെച്ച്, ശരീരം നിവർത്തിവെച്ച്, ഇരിക്കുന്നതാണ് വീരാസനം. രണ്ടു മുട്ടുകളെയും മേഘൃത്തിനു താഴെയായി പാർശ്വങ്ങളിൽ വെച്ച് രണ്ടു കരങ്ങളാലും പാർശ്വഭാഗത്തെയും പാദങ്ങളെയും ദ്യൗഃമായി ബന്ധിച്ച് ഇരിക്കുന്നതാണ് ഭദ്രാസനം. ഇത് വിഷസംബന്ധികളായ രോഗങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. സീവനീയിലുള്ള ലഘുവായ രേഖയെ വലതുകാൽ മുട്ടുകൊണ്ടമർത്തി വലത്തെ മുട്ടുകൊണ്ട് ഇടത്തെതിനെ അമർത്തുന്നതാണ് മുക്താസനം. ഉള്ളുകൈകൾ രണ്ടും ഭൃമിയിൽ വെച്ച് കൈമുട്ടുകളുടെ അഗ്രഭാഗങ്ങളെ നാഭിയുടെ ഇരുപാർശ്വങ്ങളിലും സ്ഥാപിച്ച് ശിരസ്സും കാലുകളും പൊക്കി ആകാശത്തിൽ വടി പോലെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതാണ് മയൂരാസനം. ഇത് സർവപാപഹരമാകുന്നു. ശരീരത്തിന് സുഖം ലഭിക്കത്തക്ക വിധം ധൈര്യമായി ഇരിക്കുന്നതാണ് സുഖാസനം. ദുർബലരായ സാധാരണക്കാർക്ക് ഈ ആസനം സ്വീകരിക്കാം. എല്ലാ ആസനങ്ങളും ഉത്തമമായ രീതിയിൽ അനുഷ്ഠിക്കാൻ കഴിയുന്നവർക്ക് ത്രിലോകത്തെയും ജയിക്കാൻ കഴിയും. യോഗധാരണായുക്തനായി താങ്കൾ സദാ പ്രാണായാമം ചെയ്യുക.

നാലാം ഖണ്ഡം

1. ശരീരം താവദേവ സ്യാത് |
ഷണ്ണവത്യംഗുലാത്മകം |
ദേഹമധ്യേ ശിഖിസ്ഥാനം |
തപ്തജാംബുനദപ്രഭം ||
2. ത്രികോണം മനുജാനാം തു |
സത്യയുക്തം ഹി സാംക്യതേ |
ഗുദാന്തൗ ദ്വംഗുലാദുർധം |
മേഘൃാന്തൗ ദ്വംഗുലാദധഃ ||
3. ദേഹമധ്യം മുനിപ്രോക്ത |
മനുജാനീഹി സാംക്യതേ |
കന്ദസ്ഥാനം മുനിശ്രേഷ്ഠം |
മൂലാധാരാനവാംഗുലം ||

N

P

I

K

- 4. ചതുരംഗുലമായാമ |
വിസ്താരം മുനിപുംഗവ |
കുക്കുടാണയസമാകാരം |
ഭൂഷിതം തു തഗാദിഭിഃ ||
- 5. തന്മധ്യേ നാഭിരിത്യുക്തം |
യോഗജൈന്മുനി പുംഗവ |
കന്ദമധ്യസ്ഥിതാ നാഡീ |
സുഷുമ്മനേതി പ്രകീർത്തിതാ ||
- 6. തിഷ്ഠന്തി പരിതസ്തസ്യ |
നാഡ്യോ ഹി മുനിപുംഗവ |
ദിസപ്തതി സഹസ്രാണി |
താസാം മുഖ്യാശ്ചതുർദശ ||
- 7. സുഷുമിനാ, പിംഗളാ, തദ |
ദിഡാ, ചൈവ സരസ്വതീ |
പൂർഷാ, ച വരുണാ, ചൈവ |
ഹസ്തി ജിഹ്വാ, യശസിനീ ||
- 8. അലംബുസാ, കുഹു, ശൈവ |
വിശ്വാദതി, തപസിനീ |
ശംഖിനീ ചൈവ ഗാന്ധാരാ |
ഇതി മുഖ്യാശ്ചതുർദശ ||
- 9. ആസാം മുഖ്യാസ്തിസ്രസ്ത്രിഷോ
കോത്തമോത്തമാ
ബ്രഹ്മനാഡീതി സാ പ്രോക്താ |
മുനേ വേദാന്തവേദിഭിഃ ||
- 10. ഷഷ്ഠമധ്യസ്ഥിതേനാസ്ഥാ |
വീണദണ്ഡേന സുവ്രത |
സഹ മസ്തക പര്യന്തം |
സുഷുമ്മനാ സുപ്രതിഷ്ഠിതാ ||

മനുഷ്യശരീരം അവരവരുടെ കൈക്കൊണ്ടെന്നാൽ തൊണ്ണൂറ്റാറ് അംഗുലമാണ്. ശരീരമധ്യത്തിലാണ് അഗ്നിയുടെ സ്ഥാനം അതിന്റെ നിറം കനലിൽ കാച്ചിയ സ്വർണ്ണതുല്യമാണ്. ത്രികോണാകൃതിയാണതിന്. ഞാൻ പറയുന്നത് ശരിയാകുന്നു. ഗുദം മുതൽ രണ്ടംഗുലം താഴെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഭാഗത്തെ ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗമെന്നു പറയണം. അതു തന്നെ മുലാധാരം. അവിടെ നിന്നും ഒൻപതംഗുലം മുകളിൽ കന്ദം നിലകൊള്ളുന്നു. അതിന്റെ നീളവും വീതിയും നാലംഗുലം വീതമാണ് അതിന്റെ ആകൃതി കോഴിമുട്ടയ്ക്കു സമം. അത് പുറമെ തൊലി കൊണ്ടും മറ്റും പൊതിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കന്ദസ്ഥാനത്തിന് നടുക്കാണ് നാഭി. കന്ദ മധ്യസ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന നാഡിയെ സുഷുമ്മനാ നാഡി എന്നു പറയുന്നു. അതിന്റെ നാലു ഭാഗത്തും എഴുപത്തിരായിരം നാഡികളുണ്ട്. അവയിൽ സുഷുമ്മന, പിംഗള, ഇഡ, സരസ്വതി, പുഷാവരുണ, ഹസ്തി, ജിഹ്വ, യശസിനി, അലംബുസ, കുഹു, വിശ്വാദതി, പയസി

നി, ശംഖിനീ, ഗാന്ധാര എന്നീ പതിനാലു നാഡികൾ മുഖ്യമാണ്. ഈ പതിനാലു നാഡികളിൽ മൂന്നെണ്ണം എല്ലാത്തിലും മുഖ്യമാണ്. ഈ മൂന്നു നാഡികളിൽ സുഷുമ്മന എന്ന നാഡി സർവശേഷമാണ്. മുതുകിന്റെ മധ്യഭാഗത്തായി സ്ഥി ചെയ്യുന്ന മേരു ദണ്ഡം അസ്ഥികളുടെ സമൂഹം തന്നെ. അതിൽ നിന്നും പുറപ്പെടുന്ന സുഷുമ്മനാ നാഡി ശിരസ്സുവരെ നീണ്ടു കിടക്കുന്നതാണ്.

- 11. നാഭികന്ദാദധഃ സ്ഥാനം |
കുണ്ഡല്യാദ്യംഗുലം മുനേ |
അഷ്ടപ്രകൃതിരുവാ സാ |
കുണ്ഡലീ മുനി സത്തമ ||
- 12. യഥാവദായുചേഷ്ടാം ച |
ഡജലാനാദീനി നിത്യശഃ |
പരിതഃ കന്ദപാർശ്വേഷു |
നിരുദ്ധ്യേവ സദാ സ്ഥിതാ ||
- 13. സ്വമുഖേന സമാവേഷ്ട |
ബ്രഹ്മരന്ദ്രമുഖം മുനേ |
സുഷുമ്മനായാ ഇഡാ സവ്യേ |
ദക്ഷിണേ പിംഗലാ സ്ഥിതാ ||
- 14. സരസ്വതീ കുഹുശൈവ |
സുഷുമ്മനാ പാർശ്വയോ സ്ഥിതേ |
ഗാന്ധാരോ ഹസ്തി ജിഹ്വാ ച |
ഇഡായാഃപൃഷ്ഠപാർശ്വയോഃ ||
- 15. പുഷാ യശസിനീ ചൈവ |
പിംഗലാ ഷഷ്ഠപൂർവയോഃ |
കുഹോശ്ച ഹസ്തി ജിഹ്വായാഃ |
മധ്യേ വിശ്വാദരീ സ്ഥിത ||
- 16. യശസിന്യാ കുഹോർമധ്യേ |
വരുണാ സുപ്രതിഷ്ഠിതാ |
പുഷായാശ്ച സരസ്വത്യാ |
മധ്യേ പ്രോക്താ യശസിനീ ||
- 17. ഗാന്ധാരായാ സരസ്വത്യാ |
മധ്യേ പ്രോക്താ ച ശംഖിനീ |
അലംബുസാ സ്ഥിതാ പായു |
പര്യന്തം കന്ദമധ്യയാ ||
- 18. പൂർവഭാഗേ സുഷുമ്മനായാഃ |
രാകായാഃ സംസ്ഥിതാ കുഹുഃ |
അധശ്ചോർധ്വം സ്ഥിതാ നാഡീ |
യാമ്യ നാസാന്തമിഷ്യതേ ||

N

P

I

K

19. ഇഡാ തു നവ്യനാസാന്തം |
സംസ്ഥിതാ മുനിപുംഗവ |
യശസിനീ ച വാമസ്യ |
പാദാംഗുഷ്ഠാന്തമിഷ്യതേ ||

20. പൂഷാ വാമാക്ഷിപര്യന്താ |
പിംഗലായാസ്തു പൃഷ്ഠതഃ |
പയസിനീ ച യാമ്യസ്യ കർണ്ണാന്തം പ്രോച്യതേ
ബുധൈഃ

21. സരസ്വതീ തഥാ ചോർധ |
ഗതാ ജിഹ്വാ തഥാ മൂനേ |
ഹസ്തി ജിഹ്വാ തഥാ സവ്യ |
പാദാംഗുഷ്ഠാന്ത മിഷ്യതേ ||

22. ശംഖിനീ നാമ യാ നാഡീ |
സവ്യകർണ്ണാന്ത മിഷ്യതേ |
ഗാന്ധാരാ സവ്യനേത്രാന്താ |
പ്രോക്താ വേദാന്ത വേദിഭിഃ |
വിശ്വോദരദിയാ നാഡീ കന്ദമധ്യേ വ്യവസ്ഥിതാ ||

നാഭീ കന്ദത്തിൽ നിന്ന് രണ്ടാംഗുലം താഴെ അഷ്ടപ്രകൃതി യോടു കൂടിയ കുണ്ഡലിനി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അത് വായു ചേഷ്ടയെയും ജലാനന്ദങ്ങളെയും അവരോധിച്ചു കൊണ്ടു സദാ കന്ദത്തിന്റെ രണ്ടു വശങ്ങളെയും മറച്ച് ബ്രഹ്മരസ മുഖത്തെ സ്ഥമുഖത്താൽ മറച്ച് നിലകൊള്ളുന്നു. സുഷുമ്നാ നാഡിയുടെ ഇടതു ഭാഗത്ത് ഇഡയും വലതു ഭാഗത്ത് പിംഗളയും സുഷു മ്നയുടെ രണ്ടു വശങ്ങളിലും സരസ്വതിയും കുഹുവും നികൊള്ളുന്നു. ഇഡയുടെ പുറകിൽ ഗാന്ധാരയും പൂർവഭാഗത്ത് ഹസ്തി ജിഹ്വയും കുഹുവിനും ഹസ്തി ജിഹ്വക്കും മധ്യേ വിശ്വോദരിയും നിലകൊള്ളുന്നു. തപസിനിക്കും കുഹുവിനും മധ്യേ വരുന്ന നാഡിയും പൂഷാവിനും സരസ്വതിക്കും മധ്യേ പയസിനിയും ഗാന്ധാര സരസ്വതി എന്നിവയുടെ മധ്യേ ശംഖി നിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. നാഭികന്ദത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്തു നിന്നും ഗുദം വരെ അലംബുസ എന്ന നാഡി പോയിട്ടുണ്ട്. സുഷുമ്നക്ക് രാകാ എന്നു പേർ ഉണ്ട് അതിന്റെ പൂർവഭാഗത്തായി കുഹു എന്ന നാഡി താഴെയും മുകളിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അത് വലത്തെ നാസികാരന്ദ്രം വരെ നീണ്ടു കിടക്കുന്നു. ഇഡാ നാഡി ഇടത്തെ നാസികാരന്ദ്രം വരെയാണ്. യശസിനീ നാഡി വലതുകാലിന്റെ തള്ളവിരൽ വരെയും പൂഷാ എന്ന നാഡി പിംഗളയുടെ പുറകിൽ കൂടി വലതു കണ്ണു വരെയും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. പയസിനി വലതു ചെവി വരെയും സരസ്വതി മുകളിൽ നാക്കു വരെയും ഹസ്തി ജിഹ്വ ഇടതു കാലിന്റെ തള്ളവിരൽ വരെയും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ശംഖിനി എന്ന നാഡി ഇടത്തെ കണ്ണു വരെയും പോയിട്ടുണ്ട്. വിശ്വോദരമെന്ന നാഡി നാഭി കന്ദത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

23. പ്രാണോപാനസ്തഥാ വ്യാനഃ |
സമാനോദാന ഏവ ച ||

24. നാഗഃ കുർമ്മശ്ച കൃകരോ |
ദേവദത്തോ ധനഞ്ജയഃ |
ഏതേ നാഡീഷു സർവാസു |
ചരന്തി ദശ വായവഃ ||

25. തേഷു പ്രാണോദയഃ പഞ്ച |
മുഖ്യാ പഞ്ചസു സുവ്രത |
പ്രാണ സംജ്ഞസ്തഥാപാനഃ |
പൂജ്യഃ പ്രാണസ്തയോർമൂനേ ||

26. ആസ്യനാസികയോർമധ്യേ |
നാഭിമധ്യേ തഥാ ഹൃദി |
പ്രാണസംജ്ഘോ f നിലോനിത്യം |
വർത്തതേ മുനിസത്തമ ||

27. അപാനോ വർത്തതേ നിത്യം |
ഗുദമധ്യരുജാനുഷു |
ഉദരേ കകലേ കട്യം |
നാഭൗ ജംഘേ ച സുവ്രത ||

28. വ്യാനഃ ശ്ശോത്രോക്ഷിമധ്യേ ച |
കകുദ്ഭ്യം ഗുൽഫയോരപി |
പ്രാണസ്ഥാനേ ഗളേ ചൈവ |
വ്ത്തതേ മുനിപുംഗവ ||

29. ഉദാനസംജ്ഞോ വിജ്ഞയഃ |
പാദയോ ഹസ്തയോരപി |
സമാനഃ സർവദേഹേഷു |
വ്യാപ്യതിഷ്ഠത്യ സംശയഃ ||

30. നാഗാദി വായവഃ പഞ്ച |
തഗസ്ഥ്യാദിഷു സംസ്ഥിതഃ |
നിശ്വാസോച്ഛ്വാസകാസാശ്ച |
പ്രാണകർമ്മ ഹിസാംകൃതേ |
അപാനാവ്യസ്യ വായോസ്തു |
വീൺമൂത്രാദി വിസർജ്ജനം ||

പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ, സമാനൻ, ഉദാനൻ, നാഗം, കുർമ്മം, കൃകരം, ദേവദത്തം, ധനഞ്ജയം എന്നീ പത്തു വായുക്കൾ സർവനാഡികളിലും സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അവയിൽ പ്രാണൻ തുടങ്ങിയ അഞ്ചു വായുക്കൾ പ്രധാനമാണ്. പ്രാണനും അപാനനുമാണ് കൂടുതൽ മഹത്വം. പ്രാണാപാനങ്ങൾ മുഖത്തും മുക്കിന്റെ മധ്യഭാഗത്തും നാഭിയിലും ഹൃദയത്തിലും സദാ കഴിയുന്നു. അപാനൻ ഗുദം ഉപസ്ഥം തുട മുട്ടു ഉദരം കടി പ്രദേശം നാഭി എന്നിവയിൽ സ്ഥിചെയ്യുന്നു. വ്യാനൻ ചെവികളിലും കണ്ണുകളിലും സ്കന്ധത്തിലും സ്ഥിതി

N

P

I

K

ചെയ്യുന്നു. ഉദാനൻ ശരീരം മുഴുവനും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. നാഗം തുടങ്ങിയ അഞ്ചു വായുക്കൾ ചർമ്മത്തിലും അസ്ഥി മുതലായവയിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ശ്വാസോച്ഛ്വാസവും കാസവും പ്രാണവായുവിന്റെ കർമ്മങ്ങളാണ്. മലമൂത്രവി സർജ്ജനാദികൾ അപാനന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ്.

- 31. സമാനഃ സർവസാമീപ്യം |
കരോതി മുനിപുംഗവ ||
- 32. ഉദാനഃ ഊർധഗമനം |
കരോത്യേവ ന സംശയഃ |
വ്യാനോ വിവാദ കൃത് പ്രോക്തോ |
മുനേ വേദാന്ത വേദിഭിഃ ||
- 33. ഉദ്ഗാരാദി ഗുണാ പ്രോക്താഃ |
വ്യനാഖ്യസ്യ മഹാമുനേ |
ധനഞ്ജയസ്യ ശോഭാദി |
കർമ്മപ്രോക്തം ഹി സാംക്യതേ ||
- 34. നിമീലനാദികർമ്മസ്യ |
ക്ഷുധാ തു കൃകരസ്യ ച |
ദേവദത്തസ്യ വിപ്രേന്ദ്ര |
തന്ദ്രീകർമ്മ പ്രകീർത്തിതാ ||
- 36. സുഷുമ്നായാ ശിവോ ദേവഃ |
ഇഡായാ ദേവതാ ഹരിഃ |
പിംഗളായാഃ വിരിഞ്ചിഃ സ്യാത് |
സരസ്വത്യാ വിരാട് മുനേ ||
- 36. പുഷാധിദേവതാ പ്രോക്താ |
വരുണോ വായു ദേവതാ |
ഹസ്തിജീഹവാദിധായാസ്തു |
വരുമോ ദേവതാ ഭവേതി ||
- 37. തപസിന്യാ മുനി ശ്രേഷ്ഠം |
ഭഗവാൻ ഭാസ്കര സ്തഥാ |
അലംബുസായാ അംബാത്മാ |
വരുണഃ പരികീർത്തിതഃ ||
- 38. കൃഹോ ക്ഷുദ്രേവതാ പ്രോക്താ |
ഗാന്ധാരി ചന്ദ്രദേവതാ |
ശാഖിന്യശ്ചന്ദ്രമാസ്തദത് |
പയസിന്യാഃ പ്രജാപതി ||

സമാനന്റെ കൃത്യം ശരീരത്തം സമാനനിലയിൽ നില നിർത്തുകയെന്നതാണ്. ഉദാനൻ സദാ മുകളിലോട്ട് ഗമിക്കുന്നു. വ്യാനൻ ധനി വൃഞ്ജകമാണ്. ഉദ്ഗാരാദി ഗുണങ്ങൾ നാഗത്തി ന്റെതാണ്. ധനഞ്ജയൻ ശരീരശോഭ വളർത്തുന്നു. കൂർമ്മ ത്തിന്റെ പ്രേരണയാലാണ് നേത്രോന്മീലനം നടക്കുന്നത്. കൃക രവായു വിശപ്പും ദാഹവും ഉണ്ടാക്കുന്നു. ദേവദത്തത്തിന്റെ കൃത്യം ആലസ്യമാണ്. സുഷുമ്നാ നാഡിയുടെ ദേവത ശക്

രനും ഇഡയുടെത് വിരാട്ടും ആകുന്നു. പുഷാനാഡിയുടെ ദേവത പുഷാപ് എന്നു പേരുള്ള സൂര്യനും വരുണ നാഡിയുടെ ദേവത വായുവും ഹസ്തി ജീഹവയുടെത് വരുണനും യശസി നിയുടെത് ഭാസ്കരനും അലംബയുടെത് വരുണനും ഗാന്ധാരിയുടെത് ചന്ദ്രനും കുഹുവിന്റെത് ക്ഷുത്തും ശംഖി നിയുടെത് ചന്ദ്രനും പയസിനിയുടെത് പ്രജപതിയും ആണ്.

- 39. വിശ്വാദരാഭിധായാസ്തു |
ഭഗവാൻ പാവകഃ പതി |
ഇഡായാ ചന്ദ്രമാ നിത്യം |
ചരത്യേവ മഹാമുനേ ||
- 40. പിംഗളായാ രവിസ്തദത് |
മുനേ വേദവിദാം വര |
പിംഗളായാമിഡായാം തു |
വായോഃ സംക്രമണം തു യത് |
- 41. തദുത്തരായണം പ്രോക്തം |
മുനേ വേദാന്ത വേദിഭിഃ |
ഇഡായാ പിംഗളായാം തു |
പ്രാണ സംക്രമണം മുനേ ||
- 42. ദക്ഷിണായമനിത്യുക്തം |
പിംഗളായാമിതി ശ്രുതി |
ഇഡാ പിംഗളയോ സന്ധി |
യദാ പ്രാണഃ സമാഗത ||
- 43. അമാവാസ്യാ തദാ പ്രോക്താ |
ദേഹേ ദേഹ ഭൂതാം വര |
മൂലാധാരം യദാ പ്രാണഃ |
പ്രവിഷ്ടഃ പണ്ഡിതോത്തമ ||
- 44. തദാദ്യം വിഷുവം പ്രോക്തം |
തപസൈസ്തപസോത്തമ |
പ്രാണസഞ്ചേനോമുനിശ്രേഷ്ഠം |
മൂർധാനം പ്രവിശേദ്യദാ ||
- 45. തദന്ത്യം വിഷുവും പ്രോക്തം |
തപസൈസ്തപചിന്തകൈഃ |
നിശ്ചാസോച്ഛ്വാസനം സർവം |
മാസാ നാം സംക്രമോ ഭവേത് ||
- 46. ഇഡായാഃ കൃണ്ഡലിസ്ഥാനം |
യദാ പ്രാണഃ സമാഗതഃ |
സോമഗ്രഹണ മിത്യുക്തം |
തദാ തത്ത്വ വിദാം വര ||
- 47. യദാ പിംഗളയാ പ്രാണഃ |
കൃണ്ഡലിസ്ഥാനമാഗതഃ |
തദാ തദാ ഭവേത് സൂര്യഗ്രഹണം മുനിപുംഗവ ||

N

P

അഗ്നിയായാണ് വിശ്വേദര എന്ന നാഡിയുടെ ദേവത. ഇഡാ നാഡിയിൽ ചന്ദ്രനും പിംഗളയിൽ സൂര്യനും നിത്യവും സഞ്ചി
 ര്കുകുന്നു. പിംഗള ഇഡാ എന്നീ നാഡികളുടെ സംവത്സര
 സംബന്ധിയായ് പ്രാണമയസൂര്യന്റെ സംക്രമണത്തെയാണ്
 വേദാന്തികൾ ുത്തരായണമെന്ന് പറയുന്നത് അതുപോലെ
 ഇഡയിൽ നിന്നും പിംഗളയിലേക്കുള്ള സൂര്യന്റെ സക്രമ
 ണത്തെ ദക്ഷിണായനമെന്ന് പറയുന്നു. പ്രാണൻ, ഇഡ, പിംഗള
 എന്നിവയുടെ സന്ധിയിലെത്തുമ്പോൾ ശരീരത്തിൽ തന്നെ
 അമാവാസി വരുന്നു. പ്രാണൻ മൂലധാരത്തിൽ പ്രവേശിക്കു
 മ്പോൾ അത് അന്തിമവിഷുവയോഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു
 വെന്ന് പറയുന്നു. എല്ലാ ഉച്ഛ്വാസ നിശ്വാസങ്ങളും മാസ സംക്രാ
 ന്തിയാണെന്ന് പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇഡ മുഖേന പ്രാണൻ
 കൂണ്ഡലിനീ സ്ഥാനത്തെത്തുമ്പോൾ ചന്ദ്രഗ്രഹണസമയമെന്ന്
 പറപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ പിംഗളനാഡിയിൽ നിന്നും പ്രാണൻ
 കൂണ്ഡലിനിയിൽ വരുമ്പോൾ അത് സൂര്യഗ്രഹണമാണ്.

- 48. ശ്രീപർവതം ശിരഃസ്ഥാനേ |
 കേദാരം തു ല ലാടകേ |
 വാരാണസീ മഹാപ്രാജ്വല |
 ഭൂവോർഘ്രാണസ്യ മധ്യമേ ||
- 49. കുരുക്ഷേത്രം കുച സ്ഥാനേ |
 പ്രായഗം ഹൃത് സരോരുഹേ |
 ചിദംബരം തു ഹൃന്മധ്യേ |
 ആധാരേ കവലാലയം ||
- 50. ആത്മതീർത്ഥം സമുത്സൃജ്യ |
 ബഹിസ്തീർത്ഥാനി യോ വ്രജേത് |
 കരസ്ഥം സ മഹാരത്നം തൃക്താ കാചം
 വിമാർഗ്ഗതേ
- 51. ഭാവതീർത്ഥം പരം തീർത്ഥം |
 പ്രമാണം സർവകർമ്മസു |
 അന്യമാലിഗതേ കാന്താ |
 അന്യമാലിംഗതേ സുതാ ||
- 52. തീർത്ഥാനിതോയപൂർണാനി |
 ദേവാൻ കാഷ്ഠാദി നിർമ്മിതാൻ |
 യോഗിനോ ന പ്രപുജ്യന്തേ |
 സ്വാത്മപ്രത്യയ കാരണാത് ||
- 53. ബഹിസ്തീർത്ഥാത് പരം തീർത്ഥ |
 മന്തസ്തീർത്ഥം മഹാമുനേ |
 ആത്മതീർത്ഥം മഹാതീർത്ഥം |
 അന്യത്തീർത്ഥം നിരർത്ഥകം ||
- 54. ചിത്തമന്തർഗതം ദുഷ്ട്വം |
 തീർത്ഥസ്നാനൈർന ശുദ്ധ്യതി |
 ശതശോപി ജലൈർധൗതം |
 സുരാഭാണമിവാശുചി |

- 55. വിഷുവായനകാലേഷു |
 ഗ്രഹണേ ചാന്തരേ സദാ |
 വാരാണസ്യാദികേ സ്ഥാനേ |
 സ്നാതാ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ |
- 56. ജ്ഞാനയോഗപരാണാം തു |
 പാദപ്രക്ഷാളനം ജലം |
 ഭാവശുദ്ധ്യർത്ഥമജ്ഞാനം |
 തത്തീർത്ഥം മുനിപുംഗവ |

ശിരസ്സിൽ ശ്രീ ശൈലമെന്ന തീർത്ഥവും നെറ്റിയിൽ കേദാ
 രതീർത്ഥവും മുക്കിനും പുരികങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേ വാരാണ
 സിയും സ്തനദായസ്ഥാനത്ത് കുരുക്ഷേത്രവും ഹൃദയമധ്യ
 ത്തിൽ ചിദംബരതീർത്ഥവും മൂലധാരത്തിൽ കവലാലയ
 തീർത്ഥവും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ആത്മതീർത്ഥം സർവതീർത്ഥ
 ത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമാണ്. ഈ തീർത്ഥങ്ങൾ കൈവിട്ട് ബാഹ്യ
 തീർത്ഥങ്ങളിൽ അലയുന്ന മനുഷ്യൻ കൈയിലിരിക്കുന്ന
 രത്നം കളഞ്ഞ് കാചം അന്വേഷിക്കുന്നവനാണ്. ഭാവമയ
 തീർത്ഥമാണ് സർവോത്കൃഷ്ട തീർത്ഥം ഭാര്യയെയും പുത്രി
 യെയും ആലിംഗനം ചെയ്യുമെങ്കിലും ആലിംഗനത്തിലെ ഭാവ
 ത്തിൽ അന്തരമുണ്ടല്ലോ. യോഗികൾക്ക് ആത്മതീർത്ഥത്തിൽ
 വിശ്വാസമുള്ളതുകൊണ്ട് അവർ ജലമയതീർത്ഥങ്ങളിൽ
 സ്നാനം ചെയ്യുകയോ കല്ല്, മരം, മുതലായവ കൊണ്ട് തീർത്ഥ
 പ്രതിമകൾ പൂജിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. ആത്മതീർത്ഥത്തിന്റെ
 മുന്നിൽ മറ്റു ദീർത്ഥങ്ങൾ വെറുതെയാണ്. ശരീരത്തിനുള്ളിലെ
 ദുഷ്ടിച്ചചിത്തം ബാഹ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽ മജ്ജനം ചെയ്തതു
 കൊണ്ടു മാത്രം ശുദ്ധമാകുന്നില്ല. മദ്യം നിറച്ച കുടം എത്ര
 പ്രാവശ്യം പുറമെ കഴുകിയാലും ദുർഗന്ധമുക്തമാവില്ല. ശരീ
 രത്തിൽ തന്നെ വിഷുവയോഗവും ഉത്തരായണദക്ഷിണായന
 ങ്ങൾ സൂര്യഗ്രഹണവും ചന്ദ്രഗ്രഹണവും നടക്കുന്നു. മുക്കി
 നും പുരികത്തിനും മദ്ധ്യേ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന വാരാണസി മുത
 ലായ തീർത്ഥങ്ങളിൽ ബാഹ്യനയോടെ സ്നാനം ചെയ്താൽ മനു
 ഷ്യന് പരിശുദ്ധി ലഭിക്കും. ജ്ഞാനികളുടെ അന്തഃകരണ
 ശുദ്ധിക്ക് ജ്ഞാന യോഗത്ത്പരരായ യോഗികളുടെ കാലു കഴി
 കിയ വെള്ളം മികച്ച തീർത്ഥമാണ്.

- 57. തീർത്ഥേ ദാനേ തപേ യജ്ഞേ |
 കാഷ്ഠേ പാഷാണകേ സദാ |
 ശിവം പശ്യതി മുഢാത്മാ |
 ശിവേദേഹേ പ്രതിഷ്ഠിതേ ||
- 58. അന്തസ്ഥം മാം പരിത്യജ്യ |
 ബഹിഷ്ഠം യസ്തു സേവതേ |
 ഹസ്തസ്ഥം പിണ്ഡമുത്സൃജ്യേ |
 ലിഹേത് കുർപ്പരമാത്മനഃ ||
- 59. ശിവമാത്മനി പശ്യന്തി |
 പ്രതിമാസ്യ ന യോഗിനഃ |
 അജ്ഞാനാം ഭാവനാർത്ഥായ |
 പ്രതിമാ പരികല്പിതാ ||

I

K

- 60. അപൂർവമപരം ബ്രഹ്മ |
സ്വാത്മാനം സത്യമദയം |
പ്രജ്ഞാനഘനമാനന്ദഃ |
പശ്യതി സ പശ്യതി ||
- 61. നാഡീപുഞ്ജം സദാസാരം |
നരഭാവം മഹാമുനേ |
സമുത്സു ജ്യോത്മനാത്മാന |
മഹമിത്യേവ ധാരയ ||
- 62. അശരീരം ശരീരേഷു |
മഹാന്തം വിഭൂമിശരം |
ആനന്ദമക്ഷരംസാക്ഷാത് |
മത്യാ ധീരോ നു ശോചതി ||
- 63. വിഭേദജനകേ ജ്ഞാനേ |
നഷ്ടേ ജ്ഞാന ബലാന്താനേ |
ആത്മനോ ബ്രഹ്മണോ ഭേദ |
മസന്തം കിം കരിഷ്യതി ||

മംഗളരൂപിയായ ഈശ്വരൻ ഈ ശരീരത്തിൽ തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അറിയാത്ത അജ്ഞാനി തീർത്ഥം ജലം യജ്ഞം വിറക് കല്ല് എന്നിവയിൽ പരാത്മാവിനെ തേടുന്നു. പരാത്മാവായ എന്നെ വിരട്ട് കേവലം സ്ഥൂല പ്തിമകളെ പുജിക്കുന്ന ജീവൻ കൈയിലിരിക്കുന്ന ഭക്ഷണം കൈവിട്ട് കൈമുട്ടുകൾ നക്കുന്നു. യോഗികൾ തന്റെ ആത്മാവിൽ തന്നെ പരമാത്മാവിനെ ദർശിക്കുന്നു. പ്രതിമകളിൽ ദർശിക്കുന്നില്ല. വിജ്ഞാനികളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഭഗവാന്റെ ഭാവനയെ ഉണർത്തി അവ മുഖേന അവർക്ക് ഭഗവാനിൽ വിശ്വാസം ജനിപ്പിക്കുകയാണ് വിഗ്രഹങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം ഭിന്നകാര്യകാരണങ്ങൾ ഇല്ലാത്തവനും പ്രജ്ഞാനഘനസ്വരൂപനും അദിതീയനും സത്യാനന്ദ സ്വരൂപവുമായ ബ്രഹ്മത്തെ സ്വന്തം ആത്മാവായി കാണുന്നവനും ആണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ കാണുന്നത്. മനുഷ്യ ശരീരം നാഡീവ്യൂഹം മാത്രം. അത് സാരമുള്ളതല്ല. അതിനോടുള്ള ആത്മഭാവം വിട്ട് പരാത്മാവ് ഞാൻ തന്നെ. എന്ന വിശ്വാസത്തോടെ ശരീരത്തിൽ നിവസിക്കുന്നെങ്കിലും, അതിൽ നിന്നെല്ലാം ഭിന്നമായി മഹത്താണ് ആത്മാവ്, അത് എല്ലാവർക്കും നാഥനാണ്. ആനന്ദ സ്വരൂപമായ ആ അമര ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നവന് ഒരിക്കലും ദുഃഖമുണ്ടാവില്ല. മൂന്നു ഭേദമുള്ളവയെ അജ്ഞാനം നശിക്കുമ്പോൾ ഏകത മൂലം നാണ് ആത്മാവിനു ബ്രഹ്മത്തിനു തമ്മിലുള്ള മിഥ്യ ഭേദത്തെ പരിഗണിക്കുന്നത്?

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

- 1. സമ്യക് കഥയ മേ ബ്രഹ്മ |
നാഡീശൂദധിം സമാസതഃ |
യഥാ ശുദ്ധ്യാ സദാ ധ്യായൻ |
ജീവന്തുക്തോ ഭവാമൂഹം ||

- 2. സാംക്യതേ ശൂണ്യ വക്ഷ്യാമി |
നാഡീശൂദ്ധിം സമാസതഃ |
വിധ്യുക്തകർമ്മ സംയുക്തഃ |
കാമസങ്കല്പവർജ്ജിതഃ ||
- 3. യമാദ്യഷ്ടാംഗസംയുക്തഃ |
ശാന്തഃ സത്യപരായണം |
സ്വാത്മന്യവസ്ഥിതഃ സമ്യഗ് |
ജ്ഞാനിഭിശ്ച സുശിക്ഷിതഃ ||
- 4. പർവതാഗ്രേ നദീതീരേ |
ബിലാ മുലേ വനേഥവാ |
മനോരമേ ശുചൗ ദേശേ |
മഠം കൃത്യാ സമാഹിതഃ ||
- 5. ആരഭ്യ ചാസനം പശ്ചാത് |
പ്രാങ് മുഖോദങ്മുഖോ പിവാ |
സമഗ്രീവശിരഃ കായഃ |
സംവൃതാസ്യഃ സുനിശ്ചലഃ ||

ബ്രഹ്മൻ, നാഡീശൂദ്ധി എങ്ങനെയാണ് സാധിക്കേണ്ടതെന്ന് എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരുക. അതിനേക്കാൾ എനിക്ക് നാഡീശൂദ്ധിക്കൈവന്നതിനുശേഷം സദാ പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിച്ചു ജീവന്തുക്താവസ്ഥ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും. എന്ന് സാംക്യതി പറഞ്ഞപ്പോൾ ദത്താത്രേയൻ പറഞ്ഞു. നാഡീശൂദ്ധി കൈവരിക്കേണ്ടതിനെപ്പറ്റി ഞാൻ ചുരുക്കി പറയാം. ശാസ്ത്രങ്ങൾ വേണ്ടത് വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. കർമ്മാനുഷ്ഠാന തത്പരമായി ബുദ്ധി വഹിക്കുക. കാമനകളുടെയും ഫലങ്ങളുടെയും ആകാംക്ഷ വെടിയണം. അഷ്ടാംഗയോഗം കൈവരിച്ച് മനസ്സ് ശാന്തമാക്കണം. സത്യം പറയണം. ജ്ഞാനികളായ മഹാത്മാക്കളെ പരിചരിച്ച് ജിജ്ഞാസയോടെ അവരിൽ നിന്ന് ജ്ഞാനം നേടണം ആത്മ വിചിന്തനത്തിൽ ലയിക്കണം. പർവതോപരിഭാഗത്തോ നദീതീരത്തോ ഏകാന്ത വനപ്രദേശത്തോ വൃക്ഷച്ചുവട്ടിലോ വിശുദ്ധവും രമണീയവുമായ സ്ഥാനത്തോ ആശ്രമം തീർത്ത് ഏകാഗ്രതയോടെ അവിടെ കഴിയണം. പിന്നെ ഉത്തരാഭിമുഖമായോ ദക്ഷിണാഭിമുഖമായോ ഇരുന്ന് കണ്ഠം ശിരസ്സ് ശരീരം ഇവ സമനിലയിലാക്കി വായടച്ച് നിശ്ചലനായി വർത്തിക്കണം.

- 6. നാസാഗ്രേ ശശഭ്യത് ബിംബേ |
ബിന്ദുമധ്യേ തുരീയകം |
സ്രവന്ത മമൃതം പശ്യേ |
നേത്രാഭ്യാം സു സമാഹിതഃ ||
- 7. ഇഡയാ പ്രാണമാകൃഷ്ട |
പുരയിതോദരേ സ്ഥിതം |
തതോ f ഗ്നിം ദേഹമധ്യസ്ഥം |
ധ്യായൻ ജ്വാലാവലീയുതം ||

N

P

I

K

8. ബിന്ദുനാദസമാധുത |
 മഗ്നിബീജം വിചിന്തയേത് |
 പശ്ചാത് വിരോധേത് സമൃക് |
 പ്രാണം പിംഗലയാ ബുധഃ ||

മുക്കിന്റെ അറ്റത്ത് ചന്ദ്രമണ്ഡലം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എന്ന ഭാവനയോടെ അവിടെ പ്രാണബിന്ദുവിൽ തുരീയരൂപനായ പരമാത്മാവിനെ അമൃത സ്രോതസ്സ് പ്രവഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായി ദർശിക്കുക. പിന്നെ ഇന്ദ്രാനാഡിയാൽ പ്രാണ വായു ഉള്ളിലേക്ക് വലിച്ച് വയറ്റിൽ നിറച്ച് ദേഹമധ്യസ്ഥമായ അഗ്നിയെ ധ്യാനിക്കണം. ഉള്ളിലോട്ടു വലിച്ച വായുവിന്റെ സമ്പർക്കത്താൽ അഗ്നിദേവൻ തന്റെ ജ്വാലകളോടെ പ്രദീപ്തമാകുന്നു എന്ന് ധ്യാനിക്കണം. പിന്നീട് പ്രണവബിന്ദുവിനെയും നാദാത്മകമായ അഗ്നി ബീജത്തെയും ചിന്തിക്കണം. പിംഗലനാഡിയിൽ കൂടി പ്രാണവായുവിനെ സാവധാനത്തിൽ വെളിയിലേക്ക് വിടണം.

9. പുനഃ പിംഗളയാ പുര്യ |
 മഗ്നിബീജമനുസ്മരേത് |
 പുനർവിരോധേത് ധീമാൻ |
 ഇന്ദ്രയൈവ ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ ||

10. ത്രിചതുർവാസരം വാഥ |
 ത്രിചതുർ വാരമേവ വാ |
 ഷ്ട് കൃത്യാ വിചരേന്നിത്യം |
 രഹസ്യേവം ത്രിസന്ധിഷു ||

11. നാഡീശുദ്ധി മവാപ്നോതി |
 പൃഥക് ചിഹ്നോപലക്ഷിതഃ |
 ശരീര ലഘുതാ ദീപ്തിർ വഹേൻ |
 ജാരംവർത്തിനഃ ||

12. നാദാഭി വ്യക്തരിത്യേത |
 ചിഹ്നം തത് സിദ്ധി സുചകം |
 യാവദേതാനി സംപശ്യേ |
 ത്താവദേവം സമാചരേത് ||

പിന്നീട് പിംഗള നാഡിയിൽ കൂടി പ്രാണവായുവിനെ ഉള്ളോട്ട് വലിച്ച് ശരീരത്തിൽ നിറച്ച അഗ്നി ബീജത്തെ ചിന്തിച്ചതിനുപശേഷം ഇന്ദ്രാനാഡി മുഖേന അതിനെ പുറത്തേക്ക് വിടുക. ഈ പ്രക്രിയ മുന്നോന്നാലോ ദിവസം നിരന്തരം ചെയ്യുകയോ നിത്യവും മൂന്നു സന്ധ്യകളിലും മുന്നോ നാലോ ആറോ പ്രാവശ്യം ചെയ്യുകയോ വേണം. ഈ ക്രിയയുടെ ഫലമായി നാഡി ശുദ്ധമായി തീരുന്നു. ഫലം പ്രത്യക്ഷത്തിലുണ്ടാകും. ശരീര ലഘുവും ജ്വരാനിധിയുടെ ഉദ്ദീപനം അനാഹത നാദാഭി വ്യക്തി തുടങ്ങിയ ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രകടമാകും. ഈ അനുഭൂതി ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ നിരന്തരം അഭ്യാസം ചെയ്യുക. ഉദ്ദേശം സാധിക്കും.

13. അഥ വൈതത് പരിത്യജ്യ |
 സ്വാത്മശുദ്ധിം സമാചരേത് |
 ആത്മാ ശുദ്ധഃ സദാ നിത്യഃ |
 സുഖരൂപഃ സ്വയം പ്രഭുഃ ||

14. അജ്ഞാനാനന്ദലിനോ ഭാതി |
 ജ്ഞാനാത് ശുദ്ധോ ഭവത്യയം |
 അജ്ഞാന മലപങ്കം യഃ |
 ക്ഷാളയേത് ജ്ഞാനതോ യതഃ |
 സ ഏവ സർവദാ ശുദ്ധോ |
 നാന്യഃ കർമ്മരതോ ഹി സഃ ||

ഈ വിധം പ്രവൃത്തിക്കാത്ത പക്ഷം ആത്മ ശുദ്ധിക്കുള്ള അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ ചെയ്യണം. ആത്മാവ് ശുദ്ധമാണ്. സ്വയം പ്രകാശരൂപമാണ്. സുഖ സ്വരൂപമാണ്. ഇതിൽ മാലിന്യമുണ്ടെന്നുള്ള ആരോപണം അജ്ഞാനഫലമാണ്. ആദ്യമേ തന്നെ അത് വിശുദ്ധ രൂപത്തിൽ തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അജ്ഞാനമാകുന്ന മാലിന്യം ജ്ഞാന ജലം കൊണ്ട് കഴുകുന്നവൻ ശുദ്ധനാകുന്നു. ജ്ഞാനം കൈവിട്ട് ലൗകിക കർമ്മങ്ങളിൽ മുഴുകുന്നവൻ ശുദ്ധനാവുന്നില്ല.

ആറാം ഖണ്ഡം

1. പ്രാണായാമക്രമം വക്ഷേ്യ |
 സാംകൂതേ ശുണ്ണ സാദരം |
 പ്രാണായാമ ഇതി പ്രോക്തോ |
 രേചപുരക കുന്ദൈകഃ ||

2. വർണ്ണ ത്രയാത്മകാഃ പ്രോക്താ |
 രേചപുരക കുന്ദൈകഃ |
 സ ഏഷ പ്രണവഃ പ്രോക്തഃ |
 പ്രാണായാമസ്തു തന്മയഃ ||

3. ഇന്ദ്രയാ വായു മാകൃഷ്യ |
 പുരയിതോദരേ സ്ഥിതം |
 ശന്നൈഃ ഷോഡശഭിർമാത്രൈ |
 രകാരം തത്ര സംസ്മരേത് ||

4. പുരിതം ധാരയേത് പശ്ചാത് |
 ചതുഃ ഷഷ്ഠ്യാതുമത്രയാ |
 ഉകാരമൂർത്തിമത്രാപി |
 സംസ്മരൻ പ്രണവം ജപേത് ||

5. യാവദാ ശക്യതേ താവദ് |
 ധാരയേത് ജപതത്പരഃ |
 പുരിതം രേചയേത് പശ്ചാ |
 ത്വകാരേണാനിലം ബുധഃ ||

N

P

I

K

6. ശന്നെഃ പിംഗളയാ തത്ര |
 ദ്വാത്രിംശന്മാത്രയാ പുനഃ |
 പ്രാമായാമോ ഭവേദേവം |
 തതശ്ചൈവം സമദ്യസേത് ||

പ്രാണായാമ ക്രമത്തെപ്പറ്റി പറയാം. ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കുക. പൂരക കുండകരോചക ക്രിയകൾ മുഖേന സംയമിതമാകുന്ന പ്രാണനാണ് പ്രാണായാമം. ഓങ്കാരത്തിൽ അകാര ഉകാര മകാരങ്ങൾ എന്നീ മൂന്നു വർണ്ണങ്ങളുണ്ട്. ഇവയുടെ ഏകീഭാവമാണ് പ്രണവം. പ്രാണായാമവും പ്രണവം തന്നെ. ഇവ മുഖേന വായുവിനെ പതുകെ ഉള്ളിലേക്കു വലിച്ച് ഉദരത്തിൽ നിറച്ച് അവിടെ പതിനാറു മാത്രകളോടു കൂടിയ അകാരത്തെ ധ്യാനിക്കണം. പിന്നെ ഉദരത്തിൽ നിരഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന വായു അല്പസമയം നിലനിർത്തി അറുപത്തിനാലു മാത്രകളോടു കൂടിയ ഉകാരത്തെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് പ്രണവം ജപിക്കണം. കഴിയുന്നിടത്തോളം വായുവിനെ നിലനിറുത്തണം. പിന്നീട് മൂപ്പത്തിരണ്ടു മാത്രയോടു കൂടിയ മകാരത്തെ ശ്രദ്ധയോടെ പുരിതമായ വായുവിനെ സാവധാനത്തിൽ പുറത്ത് വിടണം. ഇത് ഒരു പ്രാണായാമമായി. ഇങ്ങനെ നിരന്തരം അഭ്യസിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

7. പുനഃ പിംഗളയാപുര്യ |
 മാത്രൈഃ ഷോഡശഭിസ്തഥാ |
 ആകാരമൂർത്തിമത്രാപി |
 സ്തമരേദേകാഗ്ര മാനസഃ ||

8. ധാരയേത് പൂരിതം വിദാൻ |
 പ്രണവം സംജപൻ വശീ |
 ഉകാരമൂർത്തിം സ ധ്യായേത് ചതുഃ |
 ഷഷ്ട്യാ തു മാത്രയാ ||

9. മകാരം തു സ്തമൻ പശ്യാ |
 ദ്രേചയേദിന്ദ്രയാനിലം |
 ഏവമേവ പുനഃ കുര്യാ |
 ദിന്ദ്രയാപുര്യ ബുദ്ധിമാൻ ||

10. ഏവം സമദ്യസേന്നിത്യം |
 പ്രാണായാമം മുനിശര |
 ഏവമദ്യാസതോ നിത്യം |
 ഷണ്മാസാദ്യത്നാവാൻ ഭവേത് ||

11. വത്സരാത് ബ്രഹ്മവിദാൻ സ്യാ |
 ത്തസ്തമാനീത്യം സമദ്യസേത് |
 യോഗാദ്യാസാരതോ നിത്യം |
 സ്വധർമ്മ നിരതശ്ച യഃ ||

പിന്നെ പിംഗളനാഡിയിലൂടെ വായു മന്ദമന്ദം വലിച്ച് പതിനാറുമാത്രയോടു കൂടിയ ആകാരത്തെ ഏകാഗ്രനായി ന്നിക്കണം. വായു വയറിൽ നിറയുമ്പോൾ മനസ്സിനെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും പരപൂർണ്ണമായും വശത്തിലാക്കി അറുപത്തിനാലു മാത്രാവശിഷ്ടമായ ഉകാരത്തെ ധ്യാനിക്കുകയും പ്രണവ ജപ

ത്തോടുകൂടി വായുവിനെ ഇന്ദ്രിയത്തിൽ കൂടി പതുകെ വെളിയിലേക്ക് വിടുകയും വേണം. വീണ്ടും വീണ്ടും അഭ്യസിക്കുക. ഇങ്ങനെ പ്രാണായാമം നിത്യവും അഭ്യസിക്കണം. ആറു മാസം ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ ജ്ഞാനഹീനൻ പോലും ജ്ഞാനിയാകും. ഒരു കൊല്ലം സാധകം ചെയ്താൽ ബ്രഹ്മസാക്ഷാത്കാരം ലക്ഷിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് നിത്യവും അഭ്യസിക്കണമെന്ന് പറയുന്നത്. യോഗാദ്യാസ നിരന്തരം ധർമ്മനിരന്തരമായവൻ പ്രാണായാമത്താൽ ജ്ഞാനം നേടി സാംസ്കാരിക ബന്ധനത്തിൽ നിന്നും വിമുക്തി നേടുന്നു.

12. പ്രാണ സംയമനേനൈവ |
 ജ്ഞാനമുക്തോ ഭവിഷ്യതി |
 ബാഹ്യാദാപൂരണം വായോ |
 രൂദരേ പൂരകോ ഹി സഃ ||

13. സമ്പൂർണ്ണകുംഭകോദായോ |
 രീധാരണം കുന്ദകോ ഭവേത് |
 ബഹിർവിരോചനം വായോ |
 രൂദകാദ്രേചകം സ്തമുതഃ ||

14. പ്രസ്വേദജനകോ യസ്തു |
 പ്രാണായാമേഷു സോ ഫ ധമഃ |
 കമ്പനം മധ്യമം വിദ്യാ |
 ദുത്ഥാനം ചോത്തമം വിദ്യാ ||

15. പൂർവം പൂർവം പ്രകൂർവീത |
 യാവദുത്ഥ സംഭവഃ |
 സംഭവത്യുത്തമേ പ്രാജ്ഞഃ |
 പ്രാണായാമേ സുഖീ ഭവേത് ||

16. പ്രാണായാമേന ചിത്തം തു |
 ശുദ്ധം ഭവതി സുവ്രത |
 ചിത്തേ ശുദ്ധേ ശുചിഃ സാക്ഷാത് |
 പ്രത്യക് ജ്യോതിർ വ്യവസ്ഥിതി ||

17. പ്രാണശ്ചിത്തേന സംയുക്തഃ |
 പരമാത്മനി തിഷ്ഠതി |
 പ്രാണായാമപരസ്യാസ്യ |
 പുരുഷസ്യ മഹാത്മനഃ ||

18. ദേഹശ്ചോത്തിഷ്ഠന്തേ തേന |
 കിഞ്ചിത് ജ്ഞാനാദിമുക്തതാ |
 രോചകം പൂരകം മുക്ത്യാ കുന്ദകം നിത്യമദ്യസേത്

19. സർവപാപവിനിർമുക്തഃ |
 സമ്യക് ജ്ഞാനമവാപ്നുയാത് |
 മനോ ജവതമാപ്നോതി |
 പലിതാദി ച നശ്യതി ||

N

P

I

K

20. പ്രാണായാമൈകനിഷ്ഠസ്യ ന കിംചിദപി |
 ദുർലഭം തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന |
 പ്രാണായാമാൻ സമഭ്യസേത് ||

ബാഹ്യവായു ഉദരത്തിൽ നിറക്കുന്ന പ്രക്രിയയ്ക്ക് പുരകം എന്നു പറയുന്നു. കുടം വെള്ളം കൊണ്ട് നിറക്കുന്നനനതുപോലെ ഉദരം വായുവിനാൽ നിറയ്ക്കുന്നതാണ് കുറുകം. വായുവിനെ പുറത്തുവിടുന്നത് രോചകം. പ്രാണായാമം ചെയ്യുമ്പോൾ ശരീരത്തിൽ വിയർപ്പുണ്ടായാൽ ആ പ്രക്രിയ അധമമാണ്. ശരീരത്തിൽ വിറയലുണ്ടായാൽ അത് മധ്യമമാണ്. പ്രാണായാമ സമയത്ത് ശരീരം മുകളിലോട്ട് പൊങ്ങുന്നതു പോലെ തോന്നുന്നത് ഉത്തമ രീതിയിലുള്ള പ്രാണായാമമാണ്. ഉത്തമ സിദ്ധി കൈവരുന്നതു വരെ താഴ്ന്ന തരത്തിലുള്ളതോ മധ്യമ ശ്രേണിയിലുള്ളതോ പിൻതുടരുക. കാലക്രമത്തിൽ നേരെയായിക്കൊള്ളൂ. ഉത്തമശ്രേണിയിൽ പെട്ട് പ്രാണായാമം സാധിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ അത്യന്തം സുഖിമാനാകുന്നു. അതിനാൽ ചിത്തം സംശുദ്ധമാകും. ആത്മ തത്വം സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. പ്രാണായാമം സാധിച്ചവന്റെ പ്രാണൻ ചിത്തസംയോഗം നേടി പരമാത്മാവുമായി ചേരുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ അവന്റെ ശരീരം മുകളിലോട്ട് പൊങ്ങും. അതാനോദയത്തിനും മോക്ഷപ്രാപ്തിയ്ക്കും ഇടവരുന്നു. രോചകപുരകങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് കുറുകം കൂടുതലായി അഭ്യസിക്കണം. അങ്ങനെയുള്ള യോഗിക്ക് ശ്രേഷ്ഠം അന്താനം ലഭിക്കും മനസ്സ് ജിതമാകുന്നു. രോമം നരക്കുന്നതിനു കാരണമായ രോഗം നശിക്കുന്നു. പ്രാണായാമത്തിൽ നിഷ്ഠയുള്ളവന് ഒന്നും ദുർലഭമല്ല. അതുകൊണ്ട് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും പ്രാണായാമ സിദ്ധി കൈവരുന്നതു ക.

21. വിനോയോഗാൻ പ്രവക്ഷ്യമി പ്രാണായാമസ്യ
 സുപ്രത |
 സന്ധ്യയോർ ബ്രഹ്മ കാലോപി മധ്യാഹ്നേ
 വാളഥവാ സദാ |

22. ബാഹ്യം പ്രാണം സമാകൃഷ്ടപുരയിതോ
 ദരേണ ച |
 നാസാഗ്രേ നാഭിമധ്യേ ച പാദാഗുഷ്ഠോ ച
 ധാരയേത് |

23. സർവരോഗവിനിർമ്മുക്തോ ജീവേദർ
 ഷശതം നരഃ |
 നാസാഗ്ര ധാരണാദാപീ ജിതോ ഭവതി സുവ്രത |

24. സർവരോഗനിവൃത്തിഃ സ്യാന്നാഭിമധ്യേ തു
 ധാരണാത് |
 ശരീര ലഘുതാ വിപ്ര പാദാഗുഷ്ഠം നിതോധനാത്

25. ജിഹ്വായാ വായുമാകൃഷ്ട യഃ പിബോത്
 സതതം നരഃ |
 ശ്രമദാഹവിനിർമ്മുക്തോ യോഗീനീരോഗ താമിയാത്

26. ജിഹ്വായാ വായുമാകൃഷ്ട ജിഹ്വാ മൂലേ നിരോയേത്
 പിംബദമൃതമവ്യഗ്രം സകലം സഖമാപ്യയാത് |

27. ഇഡയാ വായുമാകൃഷ്ട ഭൂർവോർമദ്ധ്യേ
 നിരോധയേത് |
 പിബദമൃതമവ്യഗ്രം സകലം സഖമാപ്നുയാത് |

28. ഇഡയാ വേദതത്തവജ്ഞസ്തഥാ പിംഗലയൈവച
 നൗഭൗ നിരോധയേത്തേന വ്യാധിഭിർ മുച്യതേ നരഃ

29. മാസാമാത്രം ത്രിസന്ധ്യായാം ജിഹ്വായാരോ
 പ്യമാരുതം |
 അമൃതം ച പിബോന്നാഭൗ മന്ദം മന്ദം നിരോധയേത്

30. വാതജഃ പിത്തജഃ ദോഷാ നശ്യന്ത്യേവ ന
 സംശയഃ |
 നാസാഭ്യാം വായുമാകൃഷ്ട നേത്ര ദന്ദേ
 നിരോധയേത്

31. നേത്രരോഗാവിനശ്യന്തി തഥാ ശ്രോത്രനിരോധനാത്
 തഥാ വായും സാമരോരപ്യ ധാരയോച്ഛിരസിന്ധി
 തം. ശിരോ രോഗാവിനശ്യന്തി സത്യമുക്തം ഹി
 സാംകൃതേ

പ്രാണായാമവിനിയോഗത്തെ പറ്റി ഇനി പറയാം. രണ്ടു സന്ധ്യകളിലോ ബ്രഹ്മമുഹൂർത്തത്തിലോ മധ്യാഹ്നസമയത്തോ ബാഹ്യവായുവിനെ ആകർഷിച്ച് ഉദരത്തിൽ നിറച്ച് നിറുത്തുകയും ഉദരം, നാസാഗ്രം, ആഭികാമധ്യഭാഗം, കാലിന്റെ പെരുവിരൽ എന്നിവയിൽ വായു നിലനിർത്തുകയും ചെയ്താൽ സർവരോഗവിമുക്തിഫലം. നൂറുവയസ്സ് വരെ ആയുസ്സ് കിട്ടും. നാസാഗ്രത്തിൽ നിർത്തിയാൽ പ്രാണവായു വശംവദം ആകും. നാഭിമധ്യത്തിലായാൽ സർവരോഗശമനം ഫലം. പാദാഗുഷ്ഠത്തിൽ വായു നിർത്തിയാൽ ശരീരലഘുവം ഉണ്ടാകും. നാക്കിലൂടെ വായു പാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് കിടന്നു വ്യക്തിക്ക് ക്ഷീണം, ദാഹം എന്നിവ ഉണ്ടാകില്ല. ആരോഗ്യം ലഭിക്കും. നാക്കിലൂടെ വായു സ്വീകരിച്ച് ജിഹ്വായുഗ്മലത്തിൽ നിരോധിച്ച് ശാന്തമായി അത് പാനം ചെയ്താൽ അസുഖമെല്ലാം മാറും. ഇഡമുഖേന വായു സ്വീകരിച്ച് അതിനെ പുരികത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ നിരോധിച്ച് അത് അമൃതപാനം എന്ന് ഭാവിച്ചാൽ സർവരോഗമുക്തി ഫലം. ഇഡ, പിംഗല ഇവയിലൂടെ വായു സ്വീകരിച്ച് നാഭിയിൽ നിരോധിച്ചാലും സർവരോഗശാന്തി ലഭിക്കും. ഒരു മാസം സന്ധ്യാവന്ദനസമയങ്ങളിലും നാക്കിലൂടെ വായു അകത്തേക്ക് വലിച്ച് അമൃതപാനഭാവനയിലൂടെ നാഭിയിൽ അവരോധിച്ചാൽ സകല ദോഷങ്ങളും ശമിക്കും. രണ്ട് നാസി കാരന്ദ്രങ്ങളിലൂടെയും വായു ഉള്ളിലേക്ക് ആകർഷിച്ച് രണ്ടു കണ്ണുകളിലും നിരോധിച്ചാൽ നേത്രരോഗങ്ങളെല്ലാം ശമിക്കും. ഇങ്ങിനെ വലിച്ചെടുത്ത വായുവിനെ കർണ്ണങ്ങളിൽ നിരോധിച്ചാൽ എല്ലാ കർണ്ണരോഗങ്ങളും മാറിക്കിട്ടും. വായു വലിച്ച് ശിരസിൽ നിരോധിച്ചാൽ എല്ലാവിധ ശോരാരോഗങ്ങളും മാറിക്കിട്ടുന്നു. സാംകൃതി, ഞാൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം പരമാർത്ഥമാണ്.

32. സ്വസ്തികാസനമാസ്ഥായ സമാഹിത മനാസ്തഥാ
 33. അപാനമൂർദ്ധ്യാ മുതഥാപ്യ പ്രണവേന ശന്നൈഃ
 ശന്നൈഃ

ഹസ്താഭ്യാം ധരയേത് സമ്യക് കർണ്ണാദി
 കരണാനി ച

N

P

I

K

- 34. അംഗുഷ്ഠാഭ്യാം മൂനേ ശ്രോത്രേ തർജനീഭ്യാം
തു ചക്ഷുഷീ
നാസാപുടാവധാനാഭ്യാം പ്രച്ഛാദ്യകരണാനി വൈ
- 35. ആനന്ദാവിർഭവോ യാവത്താവാനി
മൂർധനീയാരണാത്
പ്രാണഃ പ്രയാത്യനേനൈവ ബ്രഹ്മരന്ദ്രം മഹാമൂനേ
- 36. ബ്രഹ്മരന്ദ്രം ഗതേ വായൗ നാദശ്ചോത്
പദ്യതേ f നഘ
ശംഖധാനിനിശ്ചോദൗ മധ്യേ മേഖലാനിർ യഥാ
- 37. ശിരോമധ്യഗതേ വായൗ ശിരിപ്രസ്രവണം യഥാ
പശ്ചാത് പ്രീതോ മഹാപ്രജന്തഃ സാക്ഷാദാത്മോ
ന്മുഖോ ഭവേത്, പുനസ്തജ്ഞാനനിഷ്പത്തിർ
യോഗാത് സംസാരനിഹന്തി.

സസ്തികാസനത്തിലിരുന്ന് ഏകാഗ്രചിത്തനായി ഓങ്കാരജപത്തോടെ അപാനവായുവിനെ പതുക്കെ മുകളിലോട്ടുകൊണ്ട് വന്ന് കർണ്ണാദികളെ തന്റെ രണ്ടു കൈകൊണ്ടും നല്ലതുപോലെ അമർത്തണം. ഇങ്ങനെ മുകളിലെ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും ആവരണം ചെയ്ത് ആനന്ദാനുഭൂതിവരെ വായുവിനെ അവിടെതന്നെ നിരോധിക്കണം അപ്പോൾ പ്രാണൻ ബ്രഹ്മരന്ദ്രത്തിൽ പ്രവേശിക്കും അതോടെ ആദ്യം ശംഖനാദം പോലുള്ള ംഗീരധാനി കേൾക്കാം. വായു ശിരോമധ്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ പർവതത്തിൽ നിന്ന് പതിക്കുന്ന അരുവിയുടേതുപോലെ ശബ്ദം കേൾക്കാം. അതോടെ യോഗിക്ക് പ്രസന്നത കൈവരും; ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരം സിദ്ധിക്കും സാംസാരിക ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്ന് മോചനവും ലഭിക്കുന്നു.

- 38. ദക്ഷിണോത്തരഗുൽഫേന സീവനീം
പീഡയേത് സ്ഥിരം
- 39. സവ്യേതരണ ഗുൽഫേന പിഡയേദ് ബുദ്ധിമാനരഃ
ജാനോരധഃസ്ഥിതാം സന്ധിം സ്മൃതയാ ദേവം
ത്രിയംബകം
- 40. വിനായകം ച സംസ്മൃത്യ തഥാ വാഗീശരീം പുനഃ
ലിംഗനാളാത് സമാക ഷ്യ വായുമപ്യഗ്രതോ മൂനേ
- 41. പ്രണവേന നിയുകേതന ബിന്ദു യുകേതന
ബുദ്ധിമാൻ
മൂലാധാരസ്യ വിപ്രേന്ദ്ര മധ്യേ തം തു നിരോധയേത്
- 42. നിരുധ്യാ വായുനാ ദീപ്തോ വഹ്നിരൂഹതി
കണ്ഡലീം
പുനഃ സുഷുമ്നയാ വായുർ വഹ്നിനാ
സഹഗച്ഛതി.

ഗുദത്തിനും ഉപസ്ഥത്തിനും മധ്യേയുള്ള നാഡിയാണ് സീവനി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതാണ് ശരീരത്തിന്റെ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളെയും സംയോജിപ്പിക്കുന്നത്. സീവനിയെ തന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലേക്കും അമർത്തി ഉറച്ചിരുന്ന് മുട്ടിനൂതാഴേയുള്ള ത്രിയംബകം എന്ന ജോതിർലിംഗത്തെ ഭാവനചെയ്യണം. അതോ

ടൊപ്പം ഗണപതിയേയും സരസ്വതിയേയും സ്മരിക്കണം. പിന്നെ ഓങ്കാരം ജപിച്ചുകൊണ്ട് ലിംഗനാളത്തിൽ കൂടി മുൻഭാഗത്ത് നിന്നും വായുവിനെ സമാകർഷിച്ച് അതിനെ മൂലധാരമധ്യത്തിൽ സ്ഥാപിക്കണം. അവിടെ വായുവിനെ നിരോധിച്ചുകൊണ്ട് ഇരുന്നാൽ അവിടെത്തന്നെ അഗ്നി പ്രദീപ്തമായി കൂണ്ഡലിനിയിലേക്ക് കയറുന്നു. പിന്നെ വായു അഗ്നിയോടുകൂടി, സുഷ്മനയിൽ കൂടി മുകളിലേക്ക് പോകുന്നു.

- 43. ഏവമഭ്യസതസ്തസ്യ ജിതോവായുർ ഭവേത് ഭൃശം
പ്രസ്വേദഃ പ്രഥമഃ പശ്ചാത് കമ്പനം മുനിപുംഗവ
- 44. ഉത്ഥാനം ച ശരീരസ്യ ചിഹ്നമേതജ്ജിതോനിലേ
ഏവമഭ്യസതസ്തസ്യ മൂലരോഗോ വിനശ്യതി
- 45. ഭഗന്ദരം ച നഷ്ടം സ്യത്സർവരോഗാശ്ച സാംകൃതേ
പാതകാനി വിനശ്യന്തി ക്ഷുദ്രാണി ച മഹാമന്തി ച
- 46. നഷ്ടേ പാപേ വിശുദ്ധം സ്യാച്ചിത്തദർപ്പണമദ്ഭൂതം
പുനർബ്രഹ്മാദി ഭോഗേഭ്യോ വൈരാഗ്യം
ജായതേ ഹൃദി
- 47. വിരക്തസ്യ തു സംസാരാജ്ഞാനം കൈവല്യ
സാധകം
തേനപാപാപഹാനിഃ സ്യാജ്ഞാതയാ ദേവം
സദാശിവം
- 48. ജ്ഞാനമൂതരസോ യേന സകൃദാസാദിതോ
ഭവേത്
സ സർവകാര്യമുത്സൃജ്യ തത്രൈവ പരിയാവതി
- 49. ജ്ഞാനസ്വരൂപമേവഹൂർ ജഗദേതദിലക്ഷണം
അർത്ഥസ്വരൂപമജ്ഞാനാത്പശ്യന്ത്യന്യേകുദ്യഷ്ടയഃ
- 50. ആത്മസ്വരൂപ വിജ്ഞാനാദ്ജ്ഞാനസ്യ പരിക്ഷയഃ
ക്ഷിണേജ്ഞാനേ മഹാപ്രാജ്ഞാ രാഗാദീനാം
പരിക്ഷയഃ
- 51. രാഗാദ്യ സംഭവേ പ്രാജ്ഞപുണ്യപാപ വിമർദ്ദനം
തയോർനാശോശരീരേണ നംപുനഃ സംപ്രയുജ്യ
തേ ഇതി.

ഇങ്ങനെ നിരന്തരമായ അഭ്യാസത്താൽ വായുവിനെ ജയിക്കാം. ആദ്യം വിയർപ്പുണ്ടാകും; പിന്നെ വിറയൽ പിന്നെ ശരീരത്തിൽ ഊർദ്ധ്വഗമനം. ഈ ലക്ഷണങ്ങളെല്ലാം വായുവിനെ ജയിക്കാനുള്ളവയാണ് ഈ അഭ്യാസം നിരന്തരം ചെയ്യുന്നവന്റെ രോഗമെല്ലാം നശിക്കുന്നു. പ്രാണയാമത്താൽ ഭഗന്ദരം തുടങ്ങിയ രോഗങ്ങളും ശമിക്കുന്നു. പാപനാശവും ഉണ്ടാവുന്നു. മനസ്സ് കണ്ണാടിപോലെ ശുദ്ധമാകും. ബ്രഹ്മാദിദേവൻമാരുടെ ആനന്ദസാന്ദ്രമായ ലോകം പ്രാപിക്കണമെന്ന ആശയും ശമിക്കും. ഭോഗജന്യമായ സുഖങ്ങളിൽ വിരക്തി ഉണ്ടാകുന്നു. പരമാർത്ഥ ബോധം ജനിക്കുന്നു. വിഷയങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെട്ടാൽ പാപപുണ്യങ്ങൾ അവശേഷിക്കുന്നില്ല. അതോടെ പുനർജൻമ മെട്യക്കേണ്ട കാര്യവും ഉണ്ടാകില്ല.

N

P

I

K

ഏഴാം ഖണ്ഡം.

1. അഥാതഃ സംപ്രവക്ഷ്യാമി പ്രത്യുഹാരം മഹാമുനേ ഇന്ദ്രിയാണാം വിചരതാം വിഷയേഷു സ്വഭാവതഃ
2. ബലാദാഹരണം തേഷാം പ്രത്യുഹരഃ സ ഉച്യതേ യത് പശ്യതി തു തൽസർവം ബ്രഹ്മപശ്യൻ സമാഹിതഃ
3. പ്രത്യുഹരോ ഭവേദേഷ ബ്രഹ്മവിദ്ഭിഃ പുരോദിതഃ യദ്യത് ശുദ്ധമാശുദ്ധം വാ കരോത്യാ മരണാന്തികം
4. തത്സർവം ബ്രഹ്മണേ കുര്യാത് പ്രത്യുഹരഃ സ ഉച്യതേ അഥവാ നിത്യകർമ്മാണി ബ്രഹ്മാരാധന ബുദ്ധിതഃ
5. കാര്യാനി ച തഥാ കുര്യാത് പ്രത്യുഹരഃ സ ഉച്യതേ അഥവാ വായുമാകൃഷ്ട സ്ഥാനാത് സ്ഥാനം നിരോധയേത്
6. ദന്തമൂലാത്തഥാ കണ്ഠോ കണ്ഠാദുരസിമാരൂതം ഉരോദേശാദ് സമാകൃഷ്ട നാഭിദേശേ നിരോധയേത്
7. നാഭിദേശാത് സമാകൃഷ്ട കുണ്ഡല്യാം തുനിരോധയേത് കുണ്ഡലീദേശതോ വിദാൻ മൂലധാരേ നിരോധയേത്
8. അഥാപാനാത് കടിദന്ദേ തഥോരൗ ച സുമധ്യമേ തസ്മാജ്ജാനുദയേ ജംഘല പാദാംഗുഷ്ഠോ നിരോധയേത്
9. പ്രത്യുഹാരോയ മുക്തസ്തു പ്രത്യുഹാരസ്മരൈഃ പുരാ ഏവമദ്യാസ യുക്തസ്യ പുരുഷസ്യ മഹാത്മനഃ

മഹാമുനേ, ഇനി ഞാൻ പ്രത്യുഹാരത്തെപ്പറ്റി പറയാം. സ്വാഭാവേനെ വിഷയങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ബലമായി ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിന്ന് പ്രത്യുഹരിക്കുകയാണ് പ്രത്യുഹാരം. മനുഷ്യൻ കാണുന്നതെല്ലാം ബ്രഹ്മമാണ് എന്നുള്ള ഭാവനയോടെ ബ്രഹ്മത്തിൽ തന്നെ മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കുന്നതിന് പ്രത്യുഹാരം എന്ന് പറയുന്നു. മരണം വരെ മനുഷ്യൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള എല്ലാ ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളും അവൻ പരമാത്മാവിൽ സമർപ്പിക്കണം. അതും പ്രത്യുഹാരമാണ്. നിത്യകർമ്മങ്ങളും ഭഗവദർപ്പിതകർമ്മങ്ങളും പ്രത്യുഹാരത്തിൽ പെടുന്നു. വായുവിനെ ഒരു സ്ഥാനത്ത് നിന്ന് ആകർഷിച്ച് മറ്റൊരു സ്ഥാനത്ത് ഉറപ്പിക്കണം. ദന്തമൂലത്തിൽ നിന്ന് വായുവിനെ ആകർഷിച്ച് ഹൃദയത്തിലും ഹൃദയത്തിൽ നിന്ന് നാഭിയിലേക്കും നാഭിയിൽ നിന്ന കുണ്ഡലിനിയിലേക്കും കുണ്ഡലിനിയിൽ നിന്ന് മൂലധാരത്തിലേക്കും സ്ഥാപിക്കണം. വീണ്ടും അവിടെനിന്ന് മാറ്റി ക്ഷിപ്രദേശത്തിന്റെ രണ്ട് വശങ്ങളിലേക്കും ആക്കണം. പിന്നെ തുടക്കമുള്ള മദ്ധ്യഭാഗത്ത് സ്ഥാപിക്കണം. തുടക്കത്തിൽ നിന്ന് മുട്ടുകളിലും മുട്ടുകളിൽ നിന്ന് കണ്ഠകാലുകളിലും കണ്ഠകാലുകളിൽ നിന്ന് കാലിലെ പെരുവീരലുകളിലും കൊണ്ടുപോയി

വായുവിനെ നിരോധിക്കുക. പ്രാചീനകാലം മുതൽ പ്രത്യുഹാരപ്രക്രിയയിൽ മുഴുകിക്കഴിഞ്ഞ മഹാത്മാക്കളെല്ലാം ഇതിനെയാണ് പ്രത്യുഹാരം എന്ന് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുള്ളത്.

10. സർവപാപാനി നശ്യന്തി ഭവരോഗശ്ച സുവ്രതനാസാഭ്യാം വായുമാകൃഷ്ട നിശ്ചലഃ സസ്തികാസനഃ
11. പുരയേദനിലം വിദാനാപാദതല മസ്തകം പശ്ചാത്പാദദവയേ തദാൻ മൂലധാരേ തഥേവ ച.
12. നാഭികന്ദേ ച ഹൃന്ദയേ കണ്ഠമൂലേ ച താലുകേ ഭ്രൂവോർമധ്യേ ലലാടേ ച തഥാ മുർധനി ധാരയേത്
13. ദേഹേ സ്വാത്മമതിം വിദാൻ സമാകൃഷ്ട സമാഹിതഃ ആത്മനാത്മനി നിർദന്ദേ നിർവികൽപേ നിരോധയേത്.
14. പ്രത്യുഹാരഃ സമാഖ്യാതഃ സാക്ഷാത് വേദാന്തവേദിഭിഃ ഏവമദ്യസതസ്തസ്യ ന കിചിദപി ദുർലഭം

പ്രത്യുഹാരം ശീലിക്കുന്നവരുടെ സകലപാപങ്ങളും സാംസാരികദുഃഖവും ശമിക്കുന്നു. സ്ഥിരചിത്തനായി സസ്തികാസനത്തിലിരുന്ന് രണ്ടു നാസികാരന്ദ്രങ്ങളിലൂടെയും വായുവിനെ ആകർഷിച്ച് പാദം മുതൽ ശിരസ്സുവരെയുള്ള സ്ഥാനങ്ങളിൽ നിറയ്ക്കണം. പിന്നെ രണ്ട് പാദങ്ങളിലും മൂലധാരത്തിലും നാഭികന്ദത്തിലും ഹൃദയമധ്യത്തിലും നെറ്റിയിലും ശിരസ്സിലും വായിവിനെ സ്ഥാപിക്കണം. വായുധാരകമായ പ്രത്യുഹാരമാണിത്. ഏകാഗ്രചിത്തനായി ആത്മബുദ്ധി പരിത്യചിച്ച് നിവികൽപ്പമായ ആത്മാവിൽ ആത്മബുദ്ധി സ്ഥാപിക്കണം. ഇതുതന്നെ യഥാർത്ഥമായ പ്രത്യുഹാരമെന്ന് വേദാന്തവേദികൾ പറയുന്നു. ഇങ്ങനെ പ്രത്യുഹാരം അഭ്യസിക്കുന്നവന് ലോകത്തിലൊന്നും ദുർലഭമാകില്ല.

എട്ടാം ഖണ്ഡം

1. അഥതഃ സംപ്രവക്ഷ്യാമി ധാരണാഃ പഞ്ച സുവ്രതദേഹമധ്യഗതേ വ്യോമ്നി ബാഹ്യാകാശം തു ധാരയേത്
2. പ്രാണോ ബാഹ്യനിലം തദജ്ജലനേ ചാഗ്നിമൗദരേ തോയം തോയംശകേ ഭൂമിം ഭൂമിഭാഗേ മഹാമുനേ
3. ഹയവരലകാരാഖ്യാം മന്ത്രമുച്ചാരയേത് ക്രമാത് ധാരണൈഷാ പരാപ്രോക്താ സർവപാപ വിശോധിനീ
4. ജാനാന്തം പൃഥിവീഹൃംശോ ഹൃപാംപായാ നമുച്യതേ ഹൃദയാംശസ്തഥസ്യാംശോ ഭ്രൂമധ്യാന്തോ നിലാംശകഃ

N

P

I

K

- 5. ആകാശാംശസ്തഥാ പ്രാജ്ഞ മുർദ്ധാംശഃ
പരികീർത്തിതഃ
ബ്രഹ്മാണം പൃഥിവീഭാഗേ വിഷ്ണുനും
തോയാംശകേ തഥാ
- 6. അഗ്നാംശേ ച മഹേശാനമീസാരം ചാനിലാംശകേ
ആകാശാംശേ മഹാപ്രാജ്ഞ ധാരയേത്തു
സദാശിവം
- 7. അഥവാ തവ വക്ഷ്യാമി ധാരണം മുനിപുംഗവ
പുരുഷ സർവശാസ്താരം ബോധാനന്ദമയം ശിവം.
- 8. ധാരയേത് ബുദ്ധിമാനീത്യ സർവപാപവിശുദ്ധയേ
ബ്രഹ്മാദികാര്യരൂപാണി സ്വേ സ്വേ
സംഹൃത്യ കാരണം
- 9. സർവകാരണമവ്യക്തമനിരൂപ്യമചേനതം
സാക്ഷാദാത്മനി സംപൂർണ്ണേ ധാരയേത്
പ്രണവേവ തു
ഇന്ദ്രിയാണി സമാഹൃത്യ മനസാത്മനി യോജയേത്

ഹോ, സുവ്രത, ഇനി ഞാൻ അങ്ങയോട് പഞ്ചധാരണകളെക്കുറിച്ച് പറയാം. സേഹസ്ഥിതമായ ആകാശത്തിൽ ബാഹ്യാകാശത്തെ ധരിക്കണം. അങ്ങനെ പ്രാണനിൽ നിന്ന് ബാഹ്യവായുവിനെയും ജരാനിയിൽ നിന്ന് ബാഹ്യാഗ്നിയെയും ദേഹജലത്തിൽ നിന്ന് ബാഹ്യ ജലത്തെയും ഭൂവിഭാഗത്ത് ഭൂമിയെയും ധരിക്കണം. ഒന്നിനെയും ധരിക്കുമ്പോൾ യഥാക്രമം ഹം, യം, രം, വം, ലം എന്നീ ബീജമന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിക്കണം. ഈ ധാരണം സർവശ്രേഷ്ഠവും സർവപാപഹരവുമാണ്. പാദം മുതൽ മുട്ട് വരെയുള്ള ഭാഗം ഭൂമിയുടെ അംശമെന്നും മുട്ടുമുതൽ ഗുദം വരെയുള്ള ഭാഗം ജലാംശമെന്നും ഗുദം മുതൽ ഹൃദയം വരെയുള്ള ഭാഗം അഗ്നയാംശം എന്നു ഹൃദയം മുതൽ ഭ്രൂമധ്യം വരെയുള്ള ഭാഗം വായുവിന്റെ അംശം എന്നു ശിരോഭാഗം ആകാശാംശമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഭൂമിയുടെ അംശത്തിൽ ബ്രഹ്മാവിനെയും ജലാംശത്തിൽ വിഷ്ണുവിനെയും അഗ്നയാംശത്തിൽ മഹേശ്വരനെയും വായിവിന്റെ അംശത്തിൽ ഈശ്വരനെയും ആകാശത്തിൽ സദാ ശിവനെയും ധ്യാനിക്കണം. മറ്റൊരു ധാരണയെപ്പറ്റി ഇനി പറയാം. ജ്ഞാനികൾ സ്വാത്മാവിൽ ബോധമയനും ആനന്ദമയനും കല്യാണമയനും ആയ പരമാത്മാവിനെ നിത്യവും ധരിക്കണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ സർവ പാപമുക്തിനാകും. കാര്യരൂപങ്ങളായ ബ്രഹ്മാദികളെ അവരുടെ കാരണത്തിൽ ലയിപ്പിച്ച് ബുദ്ധിക്കെല്ലാം അനിർവചനീയനും പരമകാരണപുരുഷനും അവ്യക്തനുമായ പരമേശ്വരനെ സ്വാത്മാവിൽ ധാരണചെയ്യണം അങ്ങനെ ചെയ്യുമ്പോൾ തന്റെ മനസ്സിലെന്ന് സകലകലായുക്തമായ ഓങ്കാരരൂപിയായ പരമേശ്വരനിൽ സ്വയം സമർപ്പണം ചെയ്യണം.

ഒൻപതാം ഖണ്ഡം

- 1. അഥാതഃ സംപ്രവക്ഷ്യാമി ധ്യാനം
സംസാരനാശനം
ഋതം, സത്യം, പരംബ്രഹ്മ സർവസംസാരേ ഭേഷജം
- 2. ഊർദ്ധ്വരേതം വിശ്വരൂപം വിരൂപാക്ഷം മഹേശ്വരം
സോഹമിത്യാദരേണൈവ ധ്യായേദ്യോഗീശ്വരേശ്വരം
- 3. അഥവാസത്യമീശാനം ജ്ഞാനമനന്ദമദായം
അത്യർത്ഥമചലം നിത്യമാദിമദ്ധ്യാന്ത വർജ്ജിതം
- 4. തഥാ f സ്ഥൂലനാകാശമസംസ്പൃശ്യമചാക്ഷുഷം
ന രസം ന ചഗന്ധാഖ്യ മപ്രമേയമനുപമം
- 5. ആത്മാനം സച്ചിദാനന്ദമന്തം ബ്രഹ്മ സുവ്രത
അഹമസ്മീത്യുദ്യായേഭ്യേയാതീതം വിമുക്തയേ
- 6. ഏവ മദ്യാസയുക്തസ്യ പുരുഷസ്യ മഹാത്മനഃ
ക്രമാദേദാന്തവിജ്ഞാനം വിജായേത ന സംശയഃ

ഇനി സംസാരനാശകമായ ധ്യാനത്തെപ്പറ്റി പറയാം. യോഗീശ്വരൻമാർക്ക് ഈശ്വരനായവനും വിരൂപാക്ഷനും ഊർജ്ജരേതസ്സും സകല സംസാരദുഃഖത്തിന് ഏകമാത്രൈഷധവും വിശ്വരൂപനും മഹേശ്വരനും സത്യസ്വരൂപനുമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ആത്മരൂപത്തിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിക്കണം. ആ ധ്യാനം പരബ്രഹ്മ ഞാൻ തന്നെയാണെന്ന ഭാവനയോടുകൂടി തന്നെയായിരിക്കണം. ധ്യാനം മറ്റൊരുവിധത്തിലുമാവാം. സർവേശ്വരനും സത്യസ്വരൂപനും ആനന്ദമയനും അദിതീയനും നിർമലനും ജ്ഞാനസ്വരൂപനും ആദ്യമദ്ധ്യാന്തഹീനനും നിത്യനും അഹോചരനും ദേഹാതീതനുമായ പരമാത്മാവിനെ ചിന്തിക്കുക. ബുദ്ധികൊണ്ട് ആ പരബ്രഹ്മ ഞാൻ തന്നെയാണെന്ന് ഭാവിക്കുകയും വേണം. ഈ വിധത്തിലുള്ള ചിന്തയിലും അദ്യാസങ്ങളിലും ലയിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാത്മാവിനെ വേദോക്തമായ ബ്രഹ്മതത്വത്തിന്റെ സംശയരഹിതമായ വിശേഷജ്ഞാനം ലഭിക്കും.

പത്താം ഖണ്ഡം

- 1. അഥാതഃ സംപ്രവക്ഷ്യാമി സമാധിം ഭവനാശനം
സമാധിഃ സംവിദ്യുത്പത്തിഃ പരജീവൈകതാംപ്രതി
ദേഷവർജ്ജിതഃ
- 2. നിത്യഃ സർവഗതോഹ്യാത്മാ കൂടസ്ഥോ
ഏകഃ സംഭിദ്യതേ ഭ്രാന്ത്യാ മായയാ ന സ്വരൂപതഃ
- 3. തസ്മാദദൈവമേവാസ്തിന പ്രപഞ്ചോ ന
സംസൃതിഃ
യഥാകശോ ഘടകാശോ മഠാകാശ ഇതീരിതഃ
- 4. തഥാ ഭ്രാന്തേൻ ദധിയാ പ്രോക്താ ഹ്യാത്മാ
ജീവേശ്വരാ
ത്മനാ, നാഹം ദേവോ ന ച പ്രാണോ നേന്ദ്രിയാണി
മനോ നഹി.

N

P

I

K

- 5. സദാ സാക്ഷി സ്വരൂപതാച്ഛിവി ഏവാസ്മി കേവലഃ ഇതി ധീര്യാ മുനിശ്രേഷ്ഠം സാ സമാധിരിഹോച്യതേ
- 6. സാഹം ബ്രഹ്മ ന സംസാരീ ന മത്തോ f ന്യഃ കദാചന യഥാ ഘേനതരംഗദി സമുദ്രാദുത്ഥിനം പുനഃ
- 7. സമുദ്രേ ലീയതേ തദജജസൻമയ്യനൂലയതേ തസ്മാൻ മനഃ പൃഥങ്നാസ്തി ജഗൻമായാ ച നാസ്തി ഹി
- 8. യസ്യൈവം പരമാത്മായം പ്രത്യുഗ്ഭൂതഃ പ്രകാശിതഃ സ തു യാതി ച പുഭാവം സ്വയം സാക്ഷാത്പരമാമൃതം
- 9. യദാ മനസി ചൈതന്യം ഭാതി സർവത്രഗം സദാ യോഗിനോ f വ്യവധാനേന തദാസംപദ്യതേ സ്വയം
- 10. യദാ സർവാണി ഭൂതാനി സ്വാത്മന്യേവ ഹി പശ്യതി സർവഭൂതേഷു ചാത്മാനം ബ്രഹ്മസംപദ്യതേ തദാ
- 11. യദാ സർവാണി ഭൂതാനി സമാധിസ്ഥോ ന പശ്യതി ഏകീഭൂതഃ പരേണസൗ തദാ ഭവതി കേവലഃ
- 12. യദി പശ്യതി ചാത്മാനം കേവലം പരമാർത്ഥതഃ മായാമാത്രം ജഗദ്കൃസ്നം തദാ ഭവതി നിർവൃതിഃ
- 13. ഏവമുക്താ സ ഭഗവാൻ ദത്താത്രേയോ മഹാമുനിഃ സാംക്യതിഃ സ്വസ്വരൂപേണ സുഖമാസ്തേതി നിർഭയഃ

ലോകവുമായുള്ള ബന്ധങ്ങളെ വിച്ഛേദിക്കുന്ന സമാധിയെപ്പറ്റി ഇനി പറയാം. പരമാത്മാവിന്റെയും ജീവാത്മാവിന്റെയും ഏകീഭാവത്തെ സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള നിശ്ചയാത്മകമായ ബുദ്ധിയുടെ പ്രകടനം തന്നെയാണ് സമാധി. ആത്മാവ് നിത്യവും ഏകരസയുക്തവും സർവ്വവ്യാപിയും സർവ്വദോഷവിഹീനവുമാണ് അത് ഒന്നാണെങ്കിലും മായാജനിതമായ ഭ്രമ

ത്താൽ ഭിന്നമായികാണപ്പെടുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ ജീവാത്മ പരമാത്മാക്കൾക്ക് ഭേദമില്ല. അതിനാൽ അദ്വൈതഭാവനതന്നെയാണ് സത്യം. പ്രപഞ്ചം എന്തെന്നില്ല. ആകാശത്തെതന്നെ ഘടാകാശമെന്നും മഠാകാശമെന്നും പറയുന്നതുപോലെ അജ്ഞാനികൾ ഒരു ഈശ്വരനെതന്നെ ജീവനെന്നും ബ്രഹ്മമെന്നും രണ്ടുവിധത്തിൽ കാണുന്നു. ആർ സ്വയം ദേഹമെന്നും പ്രാണനെന്നും ഇന്ദ്രിയമെന്നും മനസ്സെന്നും കരുതാതെ സാക്ഷിസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരേശിവരൂപമായ പരമാത്മാവ് തന്നെയാണെന്ന് കരുതുന്നത്, അവരുടെ ഈ വിധമുള്ള നിശ്ചയാത്മക ബുദ്ധിയെയാണ് സമാധിയെന്ന് പറയുന്നത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഞാൻ ഈശ്വരനാണ്, സംസാരബന്ധത്തിൽ അകപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ജീവിയല്ല, എന്നിൽ നിന്ന് ഭിന്നമായി ഒരു വസ്തുവിനും അസ്ഥിത്വം ഇല്ല നിരയും പതയും സമുദ്രത്തിൽ നിന്നുണ്ടായി സമുദ്രത്തിൽ തന്നെ വിലയം കൊള്ളുന്നതുപോലെ ഈ ജഗത്തും എന്നിൽ നിന്നു ഉണ്ടായി എന്നിൽ തന്നെ ലയിക്കുന്നു. അതിനാൽ സൃഷ്ടിക്ക് കാരണഭൂതമായ മനസ്സും എന്നിൽ നിന്ന് ഭിന്നമല്ല. പരമാത്മാവിന് സ്വാത്മരൂപത്തിൽ കാണുന്ന വ്യക്തി ബ്രഹ്മത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ജ്ഞാനി സർവ്വജീവികളെയും തന്നിൽ തന്നെ കാണുകയും എല്ലാ ജീവികളിലും താൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായി ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സമാധിസ്ഥൻ പരമാത്മാവുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് തന്നിൽ നിന്ന് ഭിന്നമായി ഒരു പ്രാണിയേയും കാണാതിരിക്കുന്ന അവസ്ഥ വരുമ്പോൾ അവൻ പരമാത്മസ്വരൂപത്തിൽ തന്നെയാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. തന്റെ ആത്മാവിനെ മാത്രം സത്യസ്വരൂപത്തിൽ കാണുകയും സർവ്വജഗത്തിനേയും മായയുടെ ലീലാവിലാസമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അവൻ പരമാനന്ദം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപദേശം നൽകിയതിനു ശേഷം ദത്താത്രേയൻ മൗനംഭൂജിച്ചു സാംക്യതിമുനി ആ ഉപദേശം ഗ്രഹിച്ച് തന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് ഭയരഹിതനും ആനന്ദമയനും ചിന്തസ്വരൂപനുമായി.

ജാബാലദർശനോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ജാബാല്യുപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണാശ്ച ക്ഷുശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി. സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം. മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം മാമാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോദനിരാ കരണ മസ്താനിരാക

രണം മേ അസ്തു. തദാത്മനിരതേ യ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ അംഹങ്ങൾ പൃഷ്ടി പ്രാപിക്കട്ടെ. വാക് പ്രാമൻ നേത്രം ശ്രോത്രം ബലം ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ എല്ലാം പൃഷ്ടി പ്രാപിക്ക

N

P

I

ഒട്ടെ. എല്ലാ ഉപനിഷത്തുകളും ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെയും ബ്രഹ്മം എന്നെയും കൈവിടാതിരിക്കട്ടെ. അങ്ങനെയുള്ള എനിക്ക് ഉപനിഷത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ധർമ്മങ്ങൾ കൈവരട്ടെ. അവ എന്നിൽ ഉൾക്കൊള്ളട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം അഥ ഹൈനം ഭഗവന്തം ജാബാലിം പൈപ്പലാഭിം പപ്രച്ഛ ഭഗവാൻ മേ ബ്രൂഹി പരമതത്വ രഹസ്യം

പൈപ്പലാദിഭഗവാനായ ജാബാലിയോട് ചോദിച്ചു: ഭഗവാനെ അങ്ങനെയെ പരമതത്വരഹസ്യം പറഞ്ഞുതരാമോ?

2. കിം തത്ത്വം കോ ജീവഃ കഃ പശുഃ കഃ ഈശഃ കോ മോക്ഷോപായ ഇതി.

എന്താണ് തത്വം? എന്താണ് ജീവൻ? എന്താണ് പശു? ആരാണ് ഈശ്വരൻ? മോക്ഷോപായം എന്താണ്?

3. സ തം ഹോവാച സാധു പൃഷ്ഠം, സർവം നിവേദയാമി യഥാ ജ്ഞാതമിതി.

ജാബാലി പറഞ്ഞു: ചോദ്യം ഏറ്റവും ഉത്തമമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ എനിക്കറിയാവുന്നതെല്ലാം ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം.

4. പുനഃ സ തമുവാച-കൃതസ്തയാ ജ്ഞാനമിതി

5. പുനഃ സ തമുവാച-ഷഡാനനാദിതി

6. പുനഃ സ തമുവാച-തേനാഥ കൃതോ ജ്ഞാത മിതി

7. പുനഃ സ തമുവാച-തേനേശാനാദിതി

8. പുനഃ സ തമുവാച-കഥം തസ്മാത്തേന ജ്ഞാത മിതി

9. പുനഃ സ തമുവാച-തദുപാസനാദിതി

10. പുനഃ സ തമുവാച-ഭഗവൻ കൃപയാ മേ സരഹസ്യം സർവം നിവേദയേതി

പൈപ്പലാദി പറഞ്ഞു: അങ്ങ് ഈ പരമ തത്വരഹസ്യം എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു:

അദ്ദേഹം എവിടെനിന്നറിഞ്ഞു.

ഞാൻ ഷൺമുഖനിൽ നിന്നും അറിഞ്ഞു.

അദ്ദേഹം ഈശ്വരനിൽനിന്നറിഞ്ഞു.

അദ്ദേഹം എങ്ങനെയാണറിഞ്ഞത്?

അദ്ദേഹം ഉപാസന കൊണ്ടറിഞ്ഞു.

ഭഗവാനെ എന്നാൽ ആ രഹസ്യങ്ങളെല്ലാം ദയവുചെയ്ത് എനിക്കു പറഞ്ഞു തരുക.

സതേന പൃഷ്ഠഃ സർവം നിവേദയാമാസ തത്വം പശുപതിരഹംകാരാവിഷ്ടഃ സംസാരീ ജീവ ഏവ പശുഃ സർവജ്ഞഃ പഞ്ചകൃത്യസമ്പന്നഃ സർവേശ്വര ഈശഃ പശുപതിഃ

N

K

പൈപ്പലാദിയാൽ ഇങ്ങനെ ചോദിക്കപ്പെട്ട് ജാബാലി എല്ലാം പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. അഹംകാരയുക്തനായ പശുപതി തന്നെയാണ് പ്രാപഞ്ചികജീവനായ പശുവായിത്തീരുന്നത്. സർവജ്ഞനും സൃഷ്ടി, സ്ഥിതി, സംഹാരം, തിരോഭാവം, അനുഗ്രഹം ഈ അഞ്ചു കൃത്യങ്ങളിൽ സമ്പന്നനും സർവേശ്വരനുമായ ഈശ്വരൻ തന്നെയാണ് പശുപതി.

12. കേ പശവ ഇതി പുനഃ സ തമുവാച ജീവാ പശവ ഉക്താഃ തത്പതിതാത് പശുപതി?

പൈപ്പലാദി ചോദിച്ചു: പശു ആരാണ്? ജാബാലി പറഞ്ഞു. ജീവൻ തന്നെയാണ് പശു. അവയുടെ പതിയായതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ പശുപതി എന്നു പറയുന്നു.

13. സപുനസ്തം ഹോ വാച കഥം ജീവാഃ പശവ ഇതി? കഥം തത്

പതിരിതി?

പൈപ്പലാദി വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തോട് ചോദിച്ചു: ജീവനെ പശുവെന്ന് എന്തുകൊണ്ട് പറയുന്നു. എങ്ങനെ ഈശ്വരൻ അവയുടെ പതിയാകുന്നു.

14. സ ത മൂ വാ ച യഥാ ത്യ ണാശിനോ വിവേക ഹീനാഃ പരപ്രേഷ്യാഃ കൃഷ്യാദികർമ്മസുനിയുക്താഃ സകല ദുഃഖ സ ഹാഃ സ്വ സാമിബധ്യമാനാ ഗവാദയഃ പശവഃ യഥാ തത് സ്വാമിനഃ ഇവ സർവജ്ഞ ഈശഃ പശുപതിഃ

ജാബാലി പറഞ്ഞു: പൂർണ്ണതിന്നുനവയും വിവേകമില്ലാത്തവയും അന്യർക്ക് ദാസ്യം ചെയ്യുന്നവയും കൃഷിക്കാര്യങ്ങൾക്കും മറ്റും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നവയും പലവിധ ദുഃഖങ്ങളും സഹിക്കുന്നവയും ബന്ധനത്തിൽ കഴിയുന്നവയുമായ പശു മുതലായ മൃഗങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും യജമാനന്റെ അധീനതയിൽ കഴിയുന്നതുപോലെ എല്ലാ ജീവനും സർവജ്ഞനായ ഈശ്വരന്റെ അധീനതയിൽ കഴിയുന്നതുകൊണ്ട് ഈശ്വരൻ പശുപതിയായി.

15. തത്ജ്ഞാനം കേനോപായേന ജായതേ?

16. പുനഃ സ തമുവാച-വിഭൃതി ധാരണാദേവ.

17. തത് പ്രകാരഃ കഥമിതി, കുത്ര കുത്ര ധാര്യോ?

പൈപ്പലാദി: ആ ജ്ഞാനം എങ്ങനെ നേടാം? ജാബാലി വിഭൃതി ധാരണം കൊണ്ട് ആ ജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നു. പൈപ്പലാദി: അതിന്റെ വിധി എന്താണ്? ഏതെല്ലാം സ്ഥാനങ്ങളിലാണ് അത് ധരിക്കേണ്ടത്?

18. പുനഃ സ തമുവാച സദ്യോജാതാദി പഞ്ചബ്രഹ്മ മന്ത്രേഭി ഭസ്മ സംഗൃഹ്യ അഗ്നിരീതി ഭസ്മേ ന്യുനേത അഭിമന്ത്ര്യമാനസ്തോക ഇതി സമൃദ്ധ്യത്യജലേന സംസൃജ്യ ത്ര്യായുഷമിതി ശിരോലലാടവക്ഷഃ സ്കന്ധേഷിതി തിസ്യഭിസ്ത്ര്യായുഷൈസ്ത്രയം ബലൈഃ സ്തിസ്രോ രേഖാഃ പ്രകുർവീതവ്രത മേതത് ശാഠഭവം സർവേഷു വേദേഷു വേദവാദിഭിരുകതം

P

I

K

ഭവതി തത് സമാചരേത് മുമുക്ഷുർന പുനർഭവായ

ജാബാലി പറഞ്ഞു: സദ്യോ ജാതാദി പഞ്ചബ്രഹ്മമന്ത്രത്താൽ ഭസ്മമെടുത്ത് അഗ്നിയിൽ ഭസ്മം എന്ന മന്ത്രത്താൽ അതിനെ ധരിക്കുകയും വെള്ളത്തിൽ കുഴച്ച് ത്രയായുഷം എന്ന മന്ത്രത്താൽ തല, നെറ്റി, നെഞ്ചി, തോൾ എന്നീ ഭാഗങ്ങളിൽ ത്രായുഷം, ത്രൈംബകം എന്നീ മന്ത്രങ്ങളാൽ മൂന്നു രേഖ വരയ്ക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശാഠഭവവ്രതം സകല വേദങ്ങളിലും വേദവാദികളാലും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ വ്രതം ആചരിച്ചാൽ മുമുക്ഷുക്കൾക്ക് പുനർജന്മം ഉണ്ടാവുകയില്ല.

19. അഥ സനത് കുമാരഃ പ്രമാണം പുച്ഛതി ത്രിപുണ്ഡ്രധാരണസ്യ ത്രിയാ രേഖാ ആലലാടാ ദാചക്ഷുഷോ രാഭ്രുവോർമധ്യതശ്ച

സനത്കുമാരൻ അതിന് പ്രമാണം ചോദിച്ചപ്പോൾ ജാബാലി പറഞ്ഞു:- ശിരസ്സിനും ചക്ഷുസ്സിനും പുരീകങ്ങൾക്കും മധ്യേയായി ത്രിപുണ്ഡ്രം ധരിക്കണം.

20. യാ f സ്യ പ്രഥമാ രേഖാ സാ ഗാർഹപത്യശ്ചകാരോ രജോ ഭൂർലോകഃ സ്വാത്മാ ക്രിയാശക്തിഃ ഋഗേദഃ പ്രാതഃ സവനം പ്രജാപതിർദേവോ ദേവതേതി. യാസ്യ ദിതീയ രേഖാ സാ ദക്ഷിണാ ഗ്നിരുകാരഃ സന്താമന്തരീക്ഷമന്തരാത്മാ ചേച്ഛാ ശക്തിർയജുർവേദോ മാധ്യന്ദിനസവനം വിഷ്ണുർ ദേവോ ദേവതേതി യാ f സ്യ തൃതീയ രേഖാ സാ f ഹവനീയാ മകാരസ്തമോ ദ്യൗർ ലോകഃ പരമാത്മാ അനാനശക്തിഃ സാമവേദ സ്ത്രീതീയ സവനം മഹാദേവോ ദേവതേതി ത്രിപുണ്ഡ്രം ഭസ്മനാ കരോതി

അതിന്റെ പ്രഥമരേഖ ഗാർഹപത്യംഗി രജോഗുണം അകാരം ഭൂലോകം, സ്വാത്മാവ് ക്രിയാശക്തി, ഋഗേദം പ്രാതഃ സവനം എന്നിവയുടെ പ്രതീകമാണ്. അതിന്റെ ദേവത പ്രജാപതിയാകുന്നു. അതിലെ ദിതീയരേഖ ദക്ഷിണാഗ്നി, ഉകാരം സതഗുണം, അന്തരീക്ഷ ലോകം, അന്തരാത്മാവ് ഇച്ഛാശക്തി, യജുർവേദം മാധ്യന്ദിനസവനം എന്നിവയുടെ പ്രതീകമാണ്. അതിന്റെ ദേവത വിഷ്ണുവാകുന്നു. തൃതീയ രേഖ ആഹവനീയാഗ്നി മകാരം തമോ ഗുണം ദ്യുലോകം പരമാത്മാവ് അനാനശക്തി സാമവേദം തൃതീയ സവനം എന്നിവയുടെ പ്രതീകമാണ്. അതിന്റെ ദേവതമഹാദേവനാകുന്നു. ഭസ്മം കൊണ്ടാണ് ത്രൂപുണ്ഡ്രം ധരിക്കേണ്ടത്.

21. യോ വിദാൻ ബ്രഹ്മചാരീ ഗൃഹീ വാനപ്രസ്ഥോ യതിർ വാ സ മഹാപാതകോപപാത കേഭ്യഃ പുതോ ഭവതി. സ സർവാൻ ദേവാൻ ധ്യോതോ ഭവതി. സ സർവേഷു തീർത്ഥേഷു സ്നാനതോ ഭവതി, സകലരുദ്രമന്ദ്രജപീ ഭവതി, ന സ പുനരാവർത്തതേ ന സ പുനരാവർത്തതേ ഇതി ഓം സദിത്യുപനിഷത്.

ഈ ത്രൂപുണ്ഡ്രരേഖകൾ ധരിക്കുന്ന അനാനി ബ്രഹ്മചാരിയോ ഗൃഹസ്ഥനോ വാനപ്രസ്ഥനോ സന്യാസിയോ ആരായാലും അവൻ മഹാപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായി ഭവിക്കുന്നു. അവൻ സകലദേവന്മാരെയും ധ്യാനിച്ചവനാകുന്നു. സർവതീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്തവനായി തീരുന്നു. അവൻ സർവരുദ്രമന്ദ്രങ്ങളും ജപിച്ചവനുമായിത്തീരുന്നു. അവന് പുനർജന്മമില്ല. ഇത് സത്യമാണ് എന്ന് ഉപനിഷത്ത്

ജാബാല്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

തുരീയാതീതോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണ മിദം. പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേഃ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ.

ഓം ഈ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചവും പൂർണ്ണമാണ്. പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചം ഉണ്ടാകുന്നു. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണം എടുത്താലും പൂർണ്ണം അവശേഷിക്കുന്നു.

1. അഥ തുരീയാതീതാവധൂതാനാം കോയം മാർഗ്ഗസ്തേഷാം കാ സ്ഥിതി രീതി പിതാമഹോ ഭഗവന്തം പിതരമാദിനാരായണം പരിസമേത്യോവാച തമാഹ ഭഗവാൻ നാരായണോ യോ f യമവധൂതമാർഗ്ഗസ്ഥോ ലോകേ ദുർലഭതേരോ ന തു ബാഹുല്യോ ചത്യേ കോ ഭവതി സ ഏവ നിത്യ പുതഃ സ ഏവ വൈരാഗ്യമൂർത്തി സ ഏവ അനാനാകാര സ ഏവ വേദ പുരുഷ ഇതി അനാനിനോ മത്യന്തേ

N

P

I

K

മഹാപുരുഷോ യസ്തച്ഛിത്തം മയോ വാവതിഷ്ഠിതേ അഹം ച തസ്മി നോ വാവ സ്ഥിതിസോ ി യമാഭോ താവത് ക്രമേണ കുടീചകോ ബഹുതതം പ്രാപ്യ ബഹുദകോ ഹംസ തമവ ലംബ്യ ഹംസഃ പരമഹംസോ ഭൂതാ സ്വരൂപാനുസന്ധാനേന സർവപ്രപഞ്ചം വിദിതാ ദണ്ഡകമണ്ഡലു കടിസൂത്രകൗപീനാ ച്ഛാദനം സ്വ വിധ്യുക്ത ക്രിയാദികം സർവമപ്സു സംന്യസ്യ ദിഗംബരോ ഭൂതാ വിവർണ്ണജീർണ്ണവല്ക്കലാ ജിന പരിഗ്രഹ മപി സംതുജ്യ തദുർധാ മന്ത്ര വദാചരൻ ക്ഷരാഭ്യംഗസ്ന നോരധാ പുണ്യാദികം വിഹായ ലൗകിക വൈദിക മഹ്യുപ സംഹൃത്യ സർവത്ര പുണ്യാപുണ്യ വിവർജിതോ ജ്ഞാനാ ജ്ഞാനമപി വിഹായ ശീതോഷ്ണ സുഖദുഃഖ മാനാവമാനം നിർജിത്യ വാസനാ ത്രയപൂർവകം നിന്ദാ നിന്ദാഗർവ മത്സര രംഭ ദർപ്പ ദേഷ്യ കാമക്രോധ ലോഭമോഹർഷാമർഷാ സുയാ ത്തസംരക്ഷണാദികം ദർശയാ സ്വ വപുഃകുണ പാകാരമിവശ്യ നായ തേനാനി യമേന ലാഭാലാഭോ സമൗ കൃതാ ഗോ പൃത്യ പ്രാണസംരക്ഷണം കൂർവൻ യത് പ്രാപ്തം തേനൈവ നിർലോ ലുപഃ സർവ വിദ്യാപാണ്ഡിത്യ പ്രപഞ്ചം ഭസ്മീകൃത്യ സ്വരൂപം ഗോപയിതാ ജ്യേഷ്ഠാ ി ജ്യേഷ്ഠതാ ന പാലാപകഃ സർവോത് കൃഷ്ണത സർവാത്മകത്വ ദൈതം കല്പയിതാ മത്തോ വ്യതി രിക്തഃ കശ്മിന്നാന്യോ അസ്തീതി ദേവ ഗൃഹ്യാദി ധന മാത്മ ന്യപ സംഹൃത്യ ദുഃഖേനോ ദിഗ്ഃ സുഖേന നാനുമോ ദകോ രാഗേ നിസ്സ്പഹഃ സർവത്ര ശുഭാശുഭയോ രനഭിസ്നേഹഃ സർവേന്ദ്രിയോ പരമഃ സ്വപൂർവാപന്നാ ശ്രമാചാരവിദ്യാ ധർമ്മ പ്രഭവ മനനുസ്മരം സ്തുക്ത വർണ്ണാസ്രമാചാരഃ സർവദാ ദിവാ നക്ത സമത്യേനാസ്വപ്നഃ സർവദാ ി നൂന്തത്തോ ബാലോ തത്ത് പിശാചവ ദേകാകീ സഞ്ചരനാസംഭാഷണ പരഃ സ്വരൂപധ്യാ നേന നിരാലംബ മവലംബ്യ സ്വാത്മ നിഷ്ഠാനുകൂലേന സർവം വിസ്മൃത്യ തുരീയാതീതാ വധുത വേഷണാ ദൈത നിഷ്ഠാ പര പ്രണവാത്മകത്യേന ദേഹത്യാഗം കരോതി യഃ സോവധുത സ കൃതകൃത്യോ ഭവതീ ത്യാപനിഷത്.

പിതാമഹനായ ബ്രഹ്മാവ് സ്വവിതാവായ ഭഗവാൻ നാരായണന്റെ അടുത്തെത്തി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: തുരീയാവധുതന്റെ മാർഗ്ഗമെന്താണ്? അവന്റെ സ്ഥിതി എന്ത്? അതുകേട്ട് ഭഗവാൻ നാരായണൻ പറഞ്ഞു. അവധുതമാർഗ്ഗചാരികൾ ചുരുക്കമാണ്. അങ്ങനെ ഒരാളെങ്കിലുമുണ്ടായാൽ അയാൾ നിത്യശുദ്ധനും വൈരാഗ്യമതിയും ജ്ഞാനാകാരവും വേദപുരുഷനും ആകും. അങ്ങനെയുള്ള മഹാപുരുഷന്മാർ ചിത്തം എന്നിൽ സമർപ്പി

ക്കുന്നു. ഞാൻ അവന്റെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ആരംഭത്തിൽ കുടീചകനായി പിന്നെ അവൻ ബഹുദകശ്രേണിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അതിൽ നിന്ന് ഹംസനായും ഹംസനിൽ നിന്ന് പരമഹംസനായും തീരുന്നു. അവൻ ആത്മസ്വരൂപസ്വാനന്താൽ എല്ലാ പ്രപഞ്ചരഹസ്യങ്ങളും ഗ്രഹിച്ച് ദർശനം, കമണ്ഡലു, കടിസൂത്രം കൗപീനം, ആച്ഛാദനവസ്ത്രം എന്നിവ യോടെ യഥാവിധി അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതെല്ലാം ചെയ്ത് അവ ജലത്തിലൊഴുകുന്നു. പിന്നെ ദിഗംബരനായി ജീർണ്ണിച്ച വൽക്കലാജിനങ്ങളും ത്യജിച്ച് സകല വിധി നിഷേധ രാഹിത്യത്തോടെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. ക്ഷാരം, അഭ്യംഗം, ഊർധ്വം, പുണ്ഡ്രം ഇതൊന്നും അവൻ കൈക്കൊള്ളുന്നില്ല. ലൗകിക വൈദിക കർമ്മങ്ങളേയും ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. ശീതോഷ്ണ സുഖദുഃഖാദി ചിന്തകളൊന്നും അവനില്ല. വാസനാ ത്രയത്തോടൊപ്പം നിന്ദ, അനിന്ദ, ഗർവം, മത്സരം, ദംഭം, ദേഷ്യം, കാമം, ക്രോധം, ലോഭം, മോഹം, ഹർഷം, അമർഷം, അസുയ ആത്മസംരക്ഷണ ഭാവന. ഇവയെല്ലാം കൈവെടിയുന്നു. ലാഭാലാഭ ചിന്തയില്ല. കിട്ടുന്നതിൽ തൃപ്തിപ്പെട്ടു പ്രാണൻ നിലനിർത്തുന്നു. നിർലോലുപനായിരിക്കും. പാണ്ഡിത്യഹങ്കാരമില്ല. സ്വരൂപം ഗോപനം ചെയ്ത് കഴിയുന്നു. സർവോത്കൃഷ്ടവും അദൈതവുമായ രൂപത്തെ സങ്കല്പിക്കുന്നു. ഞാൻ തന്നെ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മ എന്ന് കരുതുന്നു. ദുഃഖത്താൽ ദുഃഖിതനോ സുഖത്തിൽ പ്രഹൃഷ്ടനോ ആകുന്നില്ല. രാഗ നിസ്സ്പഹനായിരിക്കും. അവൻ തന്റെ പൂർവജീവിതാശ്രമം വിദ്യ ധർമ്മം പ്രഭാവം എന്നിവ സ്മരിക്കുകയില്ല പർണ്ണാശ്രമാചാരം പരിത്യജിക്കുന്നു. അവൻ രാത്രിയും പകലും തുല്യമാണ്. സദാ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ജലനാസ്ഥലവും അവൻ കമണ്ഡലുവിന്റെ പ്രയോജനം നൽകുന്നു. ഉന്മാദമില്ല. പുറമെ ബാലനെ പോലെയോ ഉന്മാത്തനെപ്പോലെയോ, പിശാചിനെപ്പോലെയോ ഭാവിച്ച് ഏകാകിയായി ജീവിക്കുന്നു. ആരോടും സംസാരിക്കുന്നില്ല. സദാ സ്വരൂപധ്യാനനിരതനായിരിക്കും. നിരാലംബത്തെ അവലംബമാക്കി ആത്മനിഷ്ഠയൊഴികെ മറ്റൊരാൾ വിധ ധ്യാനത്തെയും പരിത്യജിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള തുരീയാതീത വേഷധാരി എപ്പോഴും അദൈതനിഷ്ഠാ പരനായിരിക്കും. അവൻ പ്രാണവാത്മകത്വത്താൽ ദേഹം വെടിയുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അവധുതൻ കൃതകൃത്യനാണ്. എന്ന് ഉപനിഷത്ത് വ്യക്തമാക്കുന്നു.

തുരീയാതീതോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

തുളസ്യുപനിഷത്ത്

അഥതുസ്യുപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ നാരദഃ
 ഋഷിഃ അഥർവാഗിരഃ ചൂന്ദഃ അമൃതാ തുളസീ ദേവതാ

മുധാ ബീജം വസുദാശക്തിഃ നാരായണഃകലികം
 ശ്യാമം ശ്യാമവപുർധാമം ഋക് സ്വരൂപാം യഗുർമനാം

N

P

I

K

ബ്രഹ്മാർത്ഥന പ്രാണാം കല്പകസ്താം പുരാണപ
 റിതാം അമൃതോത്ഭവം അമൃതരസ മജ്ഞരീം അന
 ന്താം അനന്തരസഭോഗദാം വൈഷ്ണവീം വിഷ്ണു
 വല്ലഭാം മൃത്യു ജന്മനിബർഹിണീം ദർശനാത്
 പാപനാശീനാം സ്പർശനാത് പാവതിം അഭിവന്ദ
 നാത് രോഗനാശിനീം സേവനമൃത്യുനാശിനീം
 വൈകുണ്ഠാർച്ചനാദ് വിവർഹന്ത്രീം ഭക്ഷണാത്
 വായുനപ്രദാം പ്രാദക്ഷിണ്യാത് ദാരിദ്ര നാശിനീം
 സേവനാ മൃത്യുനാശിനീം വൈകുണ്ഠാർച്ചനാദ്
 വിവർഹന്ത്രീം ഭക്ഷണാത് വായുനപ്രദാം പ്രാദക്ഷി
 ണ്യാത് ദാരിദ്ര നാശിനീം മുലല്ലേപനാത് പാപഭ
 ണ്ജിനീം പ്രാണതർപ്പണാദനന്തമലനാശിനീം യ
 ഏവം വേദ സ വൈഷ്ണവോ ഭവതി വൃഥാ ന
 ഛിന്ദ്യാത്, ദൃഷ്ട്യാ പ്രദക്ഷിണം കൂര്യാത് യാ ന
 സ്പൃശേത് പർവണി ന വിചിന്വേത് യദി വിചിന്തി
 സ വിഷ്ണു ഹ ഭവതി ശ്രീ തുളസ്യേ വിദ് മഹേ
 വിഷ്ണുപ്രിയായൈ ധീമഹി തന്നോ അമൃതാം
 പ്രചോദയാത്.

ഇനി തുളസി ഉപനിഷത്ത് പരിചിന്തന വിഷയമാക്കാം
 അതിന്റെ ഋഷി നാരദനാണ്. ഛന്ദസ്സ് അഥർവാംഗിരസ്സ്.
 അമൃത തുളസിയാണ് ദേവത സുധ ബീജം . വസുധാശക്തി.
 നാരായണൻ കീലകം. കൃഷ്ണവർണ്ണയും കൃഷ്ണശരീരിണി
 യും ഋഗേദ സാർവപയും യജുർവേദചിത്താത്മകയും
 അഥർവവേദപ്രാണയും വേദാംഗഹസ്തയും അമൃതോല്പ
 നയും അമൃതരസമഞ്ജരീ സാർവപയും അനന്ത സുഖപ്ര
 ദയും വൈഷ്ണവിയുമായ തുളസി വിഷ്ണുപ്രിയയാകുന്നു.
 ജനനമരണനാശിനിയാണ്, കാണുന്നതു കൊണ്ട് തന്നെ
 പാപം നശിപ്പിക്കുന്നു. നമിച്ചാൽ രോഗശമനം ഉണ്ടാക്കുന്ന
 താണ്. സേവനത്താൽ മൃത്യുഭയം അകറ്റുന്നു. വിഷ്ണു
 പൂജക്കുപയോഗിച്ചാൽ ആപത്തുകളകറ്റുന്നു, പ്രാണശക്തി
 നൽകുന്നു. പ്രദക്ഷിണത്താൽ ദാരിദ്ര്യമകറ്റുന്നു. വാസനി
 കുന്നതു കൊണ്ട് ദുർഗന്ധമകറ്റുന്നു. ഇങ്ങനെ അറിഞ്ഞ്
 തുളസിയെ ആരാധിക്കുന്നവൻ വിഷ്ണുഭക്തന്മാരായിത്തീരൂ
 ന്നു. അത് വെറുതെ അറുക്കരുത്. അറുത്താൽ അവൻ
 വിഷ്ണു ഭഗവാൻ പ്രിയപ്പെട്ടവളാകുന്നു, അമൃത സാർവ
 യാണ്. അതിനെ നമസ്കരിക്കുക. ഈ വിഷ്ണുപ്രിയയായ
 തുളസിയെ നാം ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിൽ ഭക്തി വഹിക്കുന്നു.
 അമൃത സാർവപയായ അത് അമൃതത്വത്തിന് നമ്മെ
 പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു.

അമൃതേ അമൃത രൂപാസി I
 അമൃത പ്രദായിനീം I
 ത്യാ മാമുദ്ധര സംസാരാതാത് I
 ക്ഷീര സാഗര കന്യകേ I
 ശ്രീ സഖി ത്യാം സദാനന്തേ I
 മുകിന്ദസ്യ സദാ പ്രിയേ I
 വരദായ ഹസ്താഭ്യം I
 സദാ മദഗല്യദായികേ I

N

അതുലേതതുലായാം ഹി I
 ഹരിരാകോസ്തി നാന്യഥാ I
 ത്വ മേവ ജഗതാം ധാത്രി I
 ത്വ മേവ വിഷ്ണുവല്ലഭാ I
 ത്വ മേവ സുരസംസേവ്യാ I
 ത്വ മേവ മോക്ഷ ദായിനീ I
 ത്വച്ഛയായാം വസേല്ലക്ഷീ I
 സ്തവന്മൂലേ വിഷ്ണു രമ്യതഃ I
 സമന്താ ദേവതാഃ സർവാ I
 സിദ്ധചാരണപന്ഥാ I
 യന്മൂലേ സർവ തീർത്ഥാനി I
 യന്മദ്ധ്യേ ബ്രഹ്മ ദേവതാ

ക്ഷീരസമുദ്രത്തിന്റെ കന്യകയായ തുളസി, നീ അമൃത
 സാർവയാകുന്നു. അതിനാൽ നിന്നെ 'അമൃത' എന്ന്
 വിളിക്കുന്നു. നീ അമൃതരായിനിയാണ്. നീ എന്നെ ഈ
 സംസാരസാഗരത്തിൽ നിന്ന് ഉദ്ധരിക്കുക. ലക്ഷ്മീ
 ദേവിയുടെ തോഴിയാണ് നീ. ആനന്ദമയിയാണ്, വിഷ്ണു
 വിന്റെ പ്രിയയാണ്. എനിക്ക് വരമരുളുക. അഭയമുദ്രാലം
 കൃതമായ ഹസ്തം ചേർന്ന നീ കൃപാദൃഷ്ടിയോടെ എന്റെ
 നേരെ നോക്കുക. ചെറുതാണെങ്കിലും നീ വൃക്ഷം തന്നെ.
 എന്റെ അജ്ഞാനമകററി എന്നെ കാക്കുക നീ ജരാ ഹീന
 യാണ്. ഒന്നിനോടും നിന്നനെ ഉപമിക്കാനാവുകയില്ല.
 തുലനാഹീനേ, ഭഗവാൻ വിഷ്ണുമാത്രമേ നിനക്ക് സമാനത
 വഹിക്കുന്നുള്ളൂ. നീ വിഷ്ണുവിന്റെ പ്രിയതമയാണ്.
 ദേവതകൾ മുഖാന്തിരം എനിക്ക് മംഗളവും മോക്ഷവു
 ാരങ്ങളാൻ നീ ശക്തയാണ്. മഹാ ലക്ഷ്മീ നിന്റെ ഛായയിൽ
 കഴിയുന്നു. നിന്റെ വേർ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ നിവാസ
 സ്ഥാനമാണ്. തുളസിപ്പോട്ടിൽ സകല ദേവന്മാരും സിദ്ധ
 ന്മാരും ചാരണന്മാരും നാഗങ്ങളും കഴിയുന്നു.സകല തീർത്ഥ
 ങ്ങളും തുളസിപ്പുവട്ടിൽ വിരാജിക്കുന്നു.തുളസിയുടെ മധ്യ
 ഭാഗത്ത് ബ്രഹ്മാവ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

യദഗ്രേവേദ ശാസ്ത്രാണി I
 തുളസി ത്യാം നമാമ്യഹം I
 തുളസി ശ്രീ സഖീ, ശുഭേ I
 പാപഹാരിണീ, പുണ്യദേ I
 നമസ്തേ നാരദശുക I
 വ്യാസാദിമുനി വന്ദിതേ I
 ബ്രഹ്മാനന്ദ പ്രദേ, ദേവി I
 വൃന്ദാവനനിവാസിനി I
 സർവാവയവസമ്പൂർണ്ണേ I
 അമൃതോപനിഷദ്രസേ I
 ത്യാം മാമുദ്ധര കല്യാണി I
 മഹാപാപാദബ്ധീദുസ്തരാത് I

P

I

K

സർവ്വേഷാമപിപാപാനാം I
 പ്രായശ്ചിത്തംതമേവ ഹി I
 ദേവാനാം ച ഋഷീണാം I
 ച പിതൃണാം തം സദാ പ്രിയേ I
 വിനാപി തുളസി വിപ്രാഃ I
 യേപി ശ്രാദ്ധം പ്രകുർവതേ I
 വൃഥാ ഭവതിത് ശ്രാദ്ധം I
 പിതൃണാം നോപയച്ഛതി I
 തുളസി പത്രമുസ്യുജ്യ I
 യദി പുജാകരോതിയഃ I
 ആസുരീസാഭവേത്പുജാ I
 വിഷ്ണു പ്രീതീകരീ ന ച I
 യജ്ഞം ദാനം ഇപം തീർത്ഥം I
 ശ്രാദ്ധാദ്യം ദേവതാചനം I
 തർപ്പണം മാർജന ചാന്യ I
 ന കുര്യാത് തുളസീം വിനാ I
 തുളസീ ദാരുമണിഭിഃ I
 ജപഃസർവ്വാർത്ഥസാധക I
 ഏവം ന വേദയ കശ്ചിത് I
 സ വിപ്രഃ ശ്വയചാധമഃ I

യാതൊന്നിന്റെ അഭ്രാഹ്മണത്വം വേദശാസ്ത്രം നിലകൊള്ളുന്നു. ആ തുളസിയെ ഞാൻ പ്രണമിക്കുന്നു. ഹേ തുളസി, നീ ലക്ഷ്മിയുടെ സഖിയും കല്യാണമയിയും പാപഹരത്രിയും പുണ്യദാത്രിയുമാണ്. വിഷ്ണുപ്രിയയും നാരദാരാധിതയും ആയ നീ ബ്രഹ്മാവിന്റെ ആനന്ദാശ്രവിൽ നിന്നുണ്ടായവളാണ് വൃന്ദാവനവാസിയായ നീസംർവാംഗധാരിണിയാണ്. എന്തെ

മഹാപാപമാകുന്ന സമുദ്രത്തിൽനിന്ന് അക്കരെ കടത്തുക. സകല പാപത്തിനും പ്രായശ്ചിത്തം നീയാണ് ദേവഋഷിപിതൃപ്രിയയാണ്. നീ തുളസി കൂടാതെ യുള്ള ശ്രാദ്ധം വെറുതെയാണ് തുളസി കൂടാതെയുള്ള പുജ വിഷ്ണുവിന് ഒട്ടും പ്രിയമാകയില്ല. യജ്ഞം, ദാനം, തപസ്സ്, തീർത്ഥം, ശ്രാദ്ധം ദേവതാപൂജയും തർപ്പണം മാർജനം മറ്റു ധാർമ്മിക കൃത്യങ്ങൾ സർവ്വവും തുളസിയോടു കൂടാതെയെങ്കിൽ നിഷ്ഫലമാകുന്നു. തുളസിമാല ഇച്ഛിതഫലം നൽകുന്നതാണ്. ഈ തത്വം അറിയാത്ത ബ്രഹ്മണൻ ചണ്ഡാളനെക്കാൾ നീ ചന്ദാകുന്നു.

ഇത്യാഹ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാണം നാരായണഃ ബ്രഹ്മാ നാരദ സനകാഭിഭ്യഃ സനകാദായോ വേദവ്യാസായ, വേദവ്യാസഃ ശുകായ, ശുകോ വാമദേവായ, വാമദേവോ മുനിഭ്യഃ മുനയോ മനുഷ്യഭ്യഃ പ്രോചുഃ ഏവം വേദ സഃ സ്ത്രീഹത്യായഃ പ്രമുച്യതേ സ മഹാഭയാത് പ്രമുച്യതേ സ വീരഹത്യായാ പ്രമുച്യതേ സ ബ്രഹ്മഹത്യായാ പ്രമുച്യതേ സ മഹാഭയാത് പ്രമുച്യതേ സ മഹാദുഃഖത് പ്രമുച്യതേ ദേഹാന്തേ വൈകുണ്ഠമേവാപ്നോതി ഇത്യുപനിഷത്

ഇതെല്ലാം ഭഗവാൻ നാരായണൻ ബ്രഹ്മാവിനോടും ബ്രഹ്മാവ് നാരദസനകാദികൾക്കും സനകാദികൾ വേദവ്യാസനും വേദവ്യാസൻ ശുകൻ വാമദേവനും വാമദേവൻ ശുകൻ വാമദേവനും വാമദേവൻ മുനികൾക്കും മുനികൾ മനുഷ്യർക്കും പറഞ്ഞു കൊടുത്തതാണ്. ഇത് അറിയുന്നവൻ സ്ത്രീഹത്യയിൽ നിന്നും വീരഹത്യയിൽ നിന്നും ബ്രഹ്മഹത്യയിൽ നിന്നും മഹാഭയം മഹാദുഃഖം മുതലായവയിൽ നിന്നും മുക്തനായി ഭവിക്കുന്നു. മരണശേഷം വൈകുണ്ഠപ്രാപ്തിക്ക് അർഹരുമായിത്തീരുന്നു.

തുളസ്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ത്രീശിഖിബ്രഹ്മണോപനിഷത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണ മദഃ പൂർണ്ണമിദം. പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ. പൂർണ്ണസ്യപൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ആ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ് ഈ കാര്യബ്രഹ്മവും പൂർണ്ണമാണ്. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണമുണ്ടാകുന്നു.

പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണം എടുത്താലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ത്രീശിഖി ബ്രഹ്മണഃ ആദിത്യലോകം ജഗാമ. തംഗത്യാ വാച-“ഭഗവാൻ, കിം ദേഹഃ കിം പ്രാണഃ, കിം കാരണം, കിം ആത്മാ ഇതി.

N

P

I

K

2. സഹോവാച-സർവമിദം ശിവ ഏവ വിജാനീ ഹി കിന്തു നിത്യശുദ്ധോ നിരജനനോ വിഭൂരദയഃ ശിവ ഏകഃ സ്വേന ഭാസേദം സർവം മൃഷ്ട്യാ തപ്തായഃ പിണ്ഡവദേകം ഭിന്നവദവഭാസതേ. തദ് ഭാസകം കിമിതി ചേദുച്യുതേ സച്ഛബ്ദവാച്യം അവിദ്യാ ശബളംബ്രഹ്മ.

3. ബ്രഹ്മണോവ്യക്തം, അവ്യക്താന്മഹത്, മഹതോഹം കാരഃ അഹങ്കാരാത് പഞ്ചതന്മാത്രാണി പഞ്ചതന്മാത്രഭ്യഃ പഞ്ച മഹാഭൂതാനി പഞ്ചമഹാഭൂതേ ഭ്യോ വിലം ജഗത്.

4. തദവിലം കാമിതി. ഭൂത വികാര വിഭാഗാദിരിതി. ഏകസ്ഥിൻ പിണ്ഡേ കഥം ഭൂതവികാരവിഭാഗ ഇതി. തത്തത് കാര്യേ കാരണ ഭേദ രൂപേണാംശ തത്വ വാചക വാച്യസ്ഥാനഭേദവിഷയഭേദതാ കോശ ഭേദ വിഭാഗാ ഭവന്തി.

5. അഥാകാശഃ അന്തഃകരണമനോബുദ്ധി ചിത്താഹം കാരഃ വായു സമാനോദാനവ്യാനാപാന പ്രാണാഃ വഹ്നിഃ ശ്ലോത്രതപക്ചക്ഷുർജിഹ്വാ പ്രാണാനി. ആപഃ ശബ്ദ സ്പർശരൂപരസഗന്ധഃ പൃഥിവീ വാക് പാണി പാദ പായുപസ്ഥഃ

ആദിത്യ ലോകത്തു ചെന്ന് ത്രിശിഖി ബ്രഹ്മണൻ ഭഗവാൻ ആദിത്യനോട് ചോദിച്ചു:- 'ഭഗവാനെ, ദേഹം എന്താണ്? പ്രാണൻ എന്താണ്? കാരണം എന്താണ്? ആത്മാവ് എന്താണ്? അതുകേട്ട് ആദിത്യൻ പറഞ്ഞു:- "ഇതെല്ലാം ശിവമയമാണ്. ശിവൻ തന്നെയാണ് ശുദ്ധനും നിത്യനും നിരഞ്ജനും വിഭുവും. അദ്വൈതമായ ശിവൻ തന്റെ ഏകമാത്ര പ്രകാശത്താൽ എല്ലാം കണ്ട് ചുട്ട ലോഹപിണ്ഡത്തെപ്പോലെ ഒന്നിനെത്തന്നെ അനേക രൂപങ്ങളിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ പ്രകാശിക്കുന്നതെന്തെന്നു ചോദിച്ചാൽ അവിദ്യായുക്തമായ ബ്രഹ്മമാണെന്ന് പറയാം. അത് സത് ശബ്ദത്തിന്റെ വായുവാണ്. ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് അവ്യക്തവും മഹത്തിൽ നിന്ന് അങ്കാരവും, അഹങ്കാരത്തിൽ നിന്നും അഞ്ച് തന്മാത്രകളും, അഞ്ച് തന്മാത്രകളിൽ നിന്നും പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളും, പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളിൽ നിന്നും സമ്ത ജഗത്തും ഉണ്ടാകുന്നു. എന്താണ് ഈ സമ്പൂർണ്ണമെന്നു പറയുന്നത്? ഇത് ഭൂതങ്ങളുടെ വികാരത്തിൽ നിന്നും ഉൽപ്പന്നമാകുന്നതാണ്. ഭൂതങ്ങളുടെ വികാരത്താൽ ഒരേ പിണ്ഡത്തിന്റെ വിഭാഗം എങ്ങനെയാണ് സംഭവിക്കുന്നതെന്നാൽ വിഭിന്നങ്ങളായ ആ ഭൂതങ്ങളുടെ കാര്യകാരണ ഭേദത്താൽ അംശ തത്വം, വാചകവാച്യം സ്ഥാനഭേദം, വിഷയം, ഭേദതാ കോശം എന്നീ വിഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. അന്തഃകരണം മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, ചിത്തം ഇവ പഞ്ചകോശങ്ങളാണ്. സമാനൻ ഉദാനൻ, വ്യാനൻ അപാനൻ പ്രാണൻ ഇവ അഞ്ച് വായുക്കളാണ്. ശ്ലോതം തപക് ജിഹ്വ പ്രാണം ഇവ അഗ്നിയിൽ നിന്നും ശബ്ദം സ്പർശം രൂപം രസം ഗന്ധം ഇവ അഞ്ചു ജലത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായതാണ്. വാണി, ഹസ്തം, പാദം, ഗുദം ഉപസ്ഥം ഇവ പൃഥിവീയിൽ നിന്നും ഉണ്ടായവയാകുന്നു.

6. ജ്ഞാന സങ്കല്പ നിശ്ചയാനു സന്ധാനാഭിമാനഃ ആകാശ കാര്യാന്തഃ കരണ വിഷയാഃ സമീകരണോ നയന ഗ്രഹണ ശ്രവണ ച്ചാസാ വായു കാര്യപ്രാണാദി വിഷയാഃ ശബ്ദ സ്പർശ രൂപ രസ ഗന്ധഃ അഗ്നി കാര്യജ്ഞാനേന്ദ്ര വിഷയേഷ്ഠ പ്രാണ തന്മാത്ര വിഷയാ അന്തർ ഭൂതാ മനോ ബുദ്ധ്യാശ്ചിത്ത ഹംകാരൗ ചാന്തർ ഭൂതാ.

7. അവകാശ വിധൂത ദർശൗ പിണ്ഡീകരണ ധാരണാഃ സൂക്ഷ്മതമാ ജൈവതന്മാത്ര വിഷയാഃ

8. ഏവം ദ്വാദശാം ഗാനി ആധ്യാത്മികാനി ആധിഭൂതികാനി ആധിഭൈവികാനി അത്രനിശാകര ചതുർമുഖദി ശ്യാതാർക്ക വരൂണാശ്ചഗീന്ദ്രോ പേന്ദ്ര പ്രജാപതിയമാ ഇത്യധി ഭേദതാ രൂപൈർ ദ്വാദശനാ ഡ്യന്തം പ്രവൃത്താഃ പ്രാണാ ഏവാംഗാനി അംഗജ്ഞാനം തദേവജ്ഞാനേതി.

ആകാശത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളും അന്തഃകരണ വിഷയങ്ങളും ജ്ഞാനം സങ്കല്പം നിശ്ചയം അനുസന്ധാനം അഭിമാനം ഇവയാണ് സമീകരണം, നേത്രങ്ങളുടെ നിമീലനോമീലനം, ഗ്രഹണം, ശ്രവണം ഉച്ഛ്വസനം ഇവ വായുവിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളും ജ്ഞാനേന്ദ്രിയ വിഷയങ്ങളാകുന്നു. സംസാരം, ദാനം, ഗമനം, വിസർജ്ജനം, ആനന്ദം, ഇവ പൃഥിവിയെ സംബന്ധിക്കുന്നവയാണ്. ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും വിഷയത്തിൽ പ്രാണന്റെയും തന്മാത്രകളുടെയും വിഷയങ്ങളും അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. മാർജന ദർശന ധാരണകൾ സൂക്ഷ്മ തന്മാത്രകളുടെ വിഷയങ്ങളാണ്. ആധ്യാത്മികം ആധിഭൂതികം ആധിഭൈവികം, എന്നീ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളിലായി പന്ത്രണ്ട് അംഗങ്ങളുണ്ട്. ഇവയിൽ ചന്ദ്രൻ, ബ്രഹ്മാവ്, ദിക്കുകൾ, വായു, സൂര്യൻ, വരൂണൻ, അശ്വനീകുമാരന്മാർ അഗ്നി, ഇന്ദ്രൻ ഉപേന്ദ്രൻ പ്രജാപതി യമൻ-' എന്നീ പന്ത്രണ്ട് ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും അധി ഭേദതകളുടെ രൂപത്തിൽ പന്ത്രണ്ട് നാഡികളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇവ പ്രാണൻ തന്നെ. അവയവങ്ങളുടെ ജ്ഞാനരൂപം തന്നെ ജ്ഞാനാവായി അറിയപ്പെടുന്നു.

9. അഥ വേദ്യാമാനിലാനലജലനാനാം പഞ്ചീകരണമിതി ജ്ഞാത്യത്വം സമാനയോഗേന ശ്ലോത്ര ദ്വാദാ ശബ്ദ ഗുണോ വാഗ്ധിഷ്ഠിതാ ആകാശേ തിഷ്ഠന്തി ആകാശതിഷ്ഠന്തി. മനോവ്യാനയോഗേന ത്വഗ് ദ്വാദാ സ്പർശ ഗുണഃ പാണ്ഡ്യധിഷ്ഠിതഃ വായൗ തിഷ്ഠന്തി വായുസ്പർശന്തി ബുദ്ധിരൂദാനയോഗന ചതുക്ഷുർ ദ്വാദാരൂപഗുണഃ പഗുണഃ തിഷ്ഠന്ത്യഗ്നി സ്പർശന്തി ചിത്തമപാനയോഗേന ജിഹ്വാ ദ്വാദാ രസഗുണ. ഉപസ്ഥാധിഷ്ഠിതോ അപസുതിഷ്ഠി ആപ സ്പർശന്തി. അഹംകാരഃ പ്രാണയോഗേനഃ പ്രാണ ദ്വാദാ ഗന്ധ ഗുണോഗുദാധിഷ്ഠിതഃ പൃഥിവ്യാന്തിഷ്ഠന്തി പൃഥിവീ തിഷ്ഠന്തി യ ഏവം വേദ.

N

P

I

K

ആകാശം, വായു, അഗ്നി, ജലം, അന്നം, എന്നിവയുടെ പഞ്ചീകരണം ഈ രീതിയിലാണ്. സമാനവായുവിന്റെ സംയോഗത്താൽ ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു. ശ്രോത്രത്താൽ ശബ്ദം ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നു. ശബ്ദം ആകാശാധിഷ്ഠിതമാണ്. വ്യാനവായുവിന്റെ സംയോഗത്താൽ മനസ്സ് തക്കമുഖേന സ്പർശം അറിയുന്നു. ബുദ്ധി ഉദാനനുമായി ചേർന്ന് ചക്ഷുസ്സിനാൽ രൂപങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുന്നു. ചിത്തം അപാന നുമായ യോഗത്താൽ നാക്കു മുഖേന രസം ഗ്രഹിക്കുന്നു. ഉപസ്ഥം ജലവുമായി ചേർന്ന് അതിന്റെ കൃത്യം നിർവഹിക്കുന്നു. പ്രാണവായുവിന്റെ സംയോഗത്താൽ അഹങ്കാരം അതിന്റെ പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നു. പ്രാണ ഗുണം നാസിക യുടെതാണ്.

അത്രൈതേ ശ്ലോകാ ഭവന്തി.

1. പൃഥഗ് ഭൂതേ ഷോഡശകലാഃ സ്വാർത്ഥമഭോഗാൻ പരാക്രമാത്. അന്തഃ കരണ വ്യാനാക്ഷി രസപായു നഭഃക്രമാത്.

2. മുഖ്യാത് പൂർവോത്തരൈർഭാഗൈർ ഭൂതേ ഭൂതേ ചതുശ്ചതുഃ പൂർവമാകാശമാശ്രിത്യ പൃഥിവ്യാദിഷു സംസ്ഥിതാഃ

3. മുഖ്യാദുർധേപരാൻജേന്തയാ ന പരാനുത്തരാൻ വിദുഃ ഏവമംശോഭ്യഭൂത്തസ്ഥാന്തേഭ്യോശ്ചാംശോഹ്യ ഭൂത്തഥാ

4. തസ്ഥാദന്യോന്യമാശ്രിത്യ ഹ്യോതം പ്രോതമനു ക്രമാത്. പഞ്ചഭൂതമയീ ഭൂമിഃ സാ ചേതനസമന്വീതാ

5. തത ഔഷധയോ നം ച തതഃ പിണ്ഡാശ്ചതുർ വിധാഃ രസാസ്യുങ് മാംസ മേദോ സ്ഥി മജ്ജാ ശുക്രാണി ധാതവഃ

അന്തഃകരണം വ്യാനൻ, ചക്ഷുസ്സ്, രസം, ഗുദം, വ്യാനൻ എന്നിവ ഓരോ തവത്തിന്റെയും പകുതി ഭാഗത്തോടും മറ്റു തവങ്ങളുടെ പതിനാറു കലകളോടും ചേർന്നതാണ്. ആകാശാദികളായ ഓരോ ഭൂതത്തിന്റെയും മുഖ്യഭാഗവും മറ്റു ഭൂതങ്ങളുടെ പിന്നിലുള്ള നാലു ഭാഗങ്ങളും പഞ്ചഭൂതങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മുഖ്യഭാഗത്തിന് മുകളിലുള്ളവയെ സൂക്ഷ്മ ഭൂതമെന്നും പിന്നിലുള്ളതിനെ സ്ഥൂലരൂപമെന്നും ധരിക്കുക. രണ്ടും അന്യോന്യം ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവയോട് ചേർന്ന് പഞ്ചാഭൂതമയമായ പൃഥിവി ചേതനാ തത്വം ചേർന്നതുമാണ്. പിന്നീട് പൃഥിവിയിൽ നിന്ന് ചെടികളും അന്നവും നാലു വിധം പിണ്ഡവും രസരക്തമാംസമോദാസ്ഥി മജ്ജാശുക്ലങ്ങളായ ഏഴു ധാതുക്കളും രൂപം കൊള്ളുന്നു.

6. കേ ചിത്ത ദ്രോഗതഃ പിണ്ഡാഃഭൂതേഭ്യഃ സംഭാവ ക്വചിത്. തസ്മിന്നനമയഃ പിണ്ഡോ നാഭി മണ്ഡല സംസ്ഥിതഃ

7. അസ്യുമദ്ധ്യേ സ്തി ഹൃദയം സനാലം പദ്മകോശമത്

സത്യാന്തർ വർത്തിനോ ദേവാഃ കർത്രഹങ്കാര ചേതനഃ പദാധിഷ്ഠിതോ ഗൗ

8. അസ്യ ബീജം തമഃ പിണ്ഡവം മോഹരൂപം ജഡം വർത്തതേ കണ്ഠ മാശ്രിത്യ മിശ്രിത്യ മിശ്രീഭ്യ തമിദംജഗത്

9. പ്രത്യഗാന്ദരൂപാന്താ മുർധ്നി സ്ഥാനേ പരേ പദേ. അന്ത ശക്തി സംയുക്തോ ജഗദ്രൂപേണ ഭാസതേ

10. സർവത്രവർത്തതേ ജാഗ്രത് സ്വപ്നം ജാഗ്രതി വർത്തതേ. സുഷുപ്തം ച തുരീയം ച നാനുവസ്ഥാസ്യ കൃത്രചിത്.

ധാതു സംയോഗത്താൽ ചിലയിടത്ത് പിണ്ഡങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. നാഭിസ്ഥാനത്താണ് അന്നമയ പിണ്ഡം. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ നാളയുക്തപഞ്ചകോശ സദൃശമായ ഹൃദയം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിനുള്ളിൽ കർത്തൃന്മാഹങ്കാരമുള്ള ദേവന്മാർ വസിക്കുന്നു. മോഹാന്തകമായ തമോഗുണ പിണ്ഡം എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ആനന്ദ രൂപിയായ ഓരോ ആത്മാവും പരമപദമായ മുർധാവിന്റെ സ്ഥാനത്ത് അന്ത ശക്തിയോടെ ജഗത് രൂപത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. എവിടെയും ജാഗ്രദവസ്ഥയുണ്ട്. സ്വപ്നം ജാഗ്രത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. സുഷുപ്തി തുരീയം എന്നീ അവസ്ഥകൾ മറ്റു അവസ്ഥകളിലില്ല.

11. സർവദേശേഷനുസ്യുതശ്ചതുർ രൂപഃ ശിവാത്മകഃ യഥാ മഹാഫലേ സർവേ രസാഃ സർവ പ്രവർത്തകാഃ

12. തഥൈവാനാമയേ കോശ കോശാസ്തിഷ്ഠന്തി ചാന്തരേ. യഥാ കോശസ്തഥാ ജീവോ യഥാ ജീവസ്തഥാ ശിവഃ

13. സവികാരസ്തഥാ ജീവോ നിർവികാരസ്തഥാ ശിവഃ കോശാസ്തസ്യവികാരസ്തേ വ്യവസ്ഥാസ്യ പ്രവർത്തകാഃ

14. യഥാ രസാശയേ ഫേനം മഥനാ ദേവ ജായതേ മനോമീർമഥനാദേവ വികല്പാ ബഹവസ്തഥാ

15. കർമ്മണാ വർത്തതേ കർമ്മീ തത് ത്യാഗച്ഛാന്തി മാപ്നുയാത്, അയനേ ദക്ഷിണേ പ്രാപ്തേ പ്രപഞ്ചാഭി മുഖം ഗതഃ

N

P

I

K

മികച്ച ഫലങ്ങളിൽ സർവ്വത്ര രസം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ സർവ്വസ്ഥാനങ്ങളിലും ശിവസ്വരൂപം നാലു രൂപങ്ങളിൽ ഉണ്ട്. അവിടെ അന്നമയ കോശത്തിൽ മറ്റു കോശങ്ങൾ ചേരുന്നു. കോശം പോലെ തന്നെ ജീവനും ജീവനെപ്പോലെ തന്നെ പരമാത്മാവും ഇത്രയേ അന്തരമുള്ളൂ. ജീവൻ വികാര സഹിതവും പരമാത്മാവ് വികാരരഹിതവുമാകുന്നു. കോശം തന്നെ ജീവന്റെ വികാരം. അത് എല്ലാ അവസ്ഥയിലും പ്രവർത്തനനിരതമാണ്. പാൽ കടയുമ്പോൾ പത ഉണ്ടകുന്നതുപോലെ മനസ്സ് മദനം ചെയ്യുമ്പോൾ വിവിധ വികാരങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. കർമ്മങ്ങളുടെ അസ്തിത്വം കർമ്മത്താലാണ്. കർമ്മ ത്യാഗമാണ് ശാന്തിക്ക് ഹേതു. ദക്ഷിണായനത്തിൽ പ്രപഞ്ചാഭിമുഖ്യം ഉണ്ടാകുന്നു.

- 16. അഹങ്കാരാഭിമാനേന ജീവഃ സ്യാദ്ധി സദാശിവഃ സചാവിവേക പ്രകൃതി സംഗത്യാ തത്ര മുച്യതേ
- 17. നാനായോനിശതം ഗത്യാ ശേതേസൗ വാസനാവശാത് വിമോക്ഷാത് സഞ്ചരത്യേവ മത്സ്യഃ ക്വലദയം യഥാ
- 18. തതഃ കാലവശാദേവ ഹൃയാത്മ ജ്ഞാന വിവേകതഃ ഉത്തരാഭിമുഖോ ഭൂത്യാ സ്ഥാനാത്സ്ഥാനാന്തരം ക്രമാത്
- 19. നാനായോനിശതം ഗത്യാ ശേതേസൗ വാസനാവശാത് വിമോക്ഷാത് സഞ്ചരത്യേവ മത്സ്യഃ ക്വലദയം യഥാ മുർധ്ന്യാധായാത്മനഃ പ്രാണൻ യോഗാഭ്യാസം സ്ഥിതശ്ചരൻ യോഗാത് സംജായതേ ജ്ഞാനം ജ്ഞാനാത് യോഗഃപ്രവർത്തതേ
- 20. യോഗജ്ഞാനപരോനിത്യം സ യോഗീ ന പ്രണശൃതി വികാരസ്ഥം ശിവം പശ്യേത് വികാരശ്ച ശിവേന തു
- 21. യോഗ പ്രകാശകം യോഗൈർ ധ്യായേച്ചാനന്യ ഭാവന യോഗജ്ഞാനേ ന വിദ്യേതേ തസ്യഭാവോ ന സിദ്ധ്യതി

സദാശിവൻ അതായത് പരമാത്മാവിന് അഹങ്കാരയുക്തമായതിനാൽ ജീവകോടിയിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടി വരുന്നു. അവിവേകത്താലും പ്രകൃതി സംയോഗത്താലും അതിന് മോഹഗ്രസ്തമാകേണ്ടി വരുന്നു. വാസകളിൽ കുടുങ്ങി പലതുമായി ജനിക്കേണ്ടി വരും. മത്സ്യം രണ്ടു കരകൾക്കുമിടയ്ക്കെന്ന് പോലെ അലയേണ്ടതായും വരുന്നു. പിന്നെ കാലപ്രഭാവത്താൽ വിവേകവും ആത്മജ്ഞാനവും നേടുമ്പോൾ ഉത്തരാഭിമുഖമായി ഒരു സ്ഥാനത്തു നിന്ന് മറ്റൊരു സ്ഥാന

ത്തേയ്ക്ക് പോകുന്നു. പ്രാണനെ മുർദ്ധാവിൽ ധരിച്ച് യോഗാഭ്യാസ നിരതനാകുന്നു. യോഗത്താൽ ജ്ഞാനവും ജ്ഞാനത്താൽ യോഗവും നേടി നാശഹീനനാകുന്നു. വികാരങ്ങളിലും അവൻ ബ്രഹ്മഭാവം വഹിക്കും. വികാരരഹിതനായി അനന്യാഭാവേന ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കുക അങ്ങനെയുള്ള ജ്ഞാന യോഗം സിദ്ധിക്കാത്തവന് മുക്തി ലഭിക്കുകയില്ല.

- 22. തസ്മാദഭ്യാസയോഗേന മനഃപ്രാണാനി രോധയേത് യോഗീനി ശിത ധാരേണ ക്ഷുരേണേവ നികൃന്ത യേത്
- 23. ശിഖാജ്ഞാനമയീവൃത്തിർ യമാദ്യഷ്ടാം ഗ സാധനൈഃ ജ്ഞാന യോഗഃ കർമ്മയോഗഃ ഇത്യോഗോ ദ്വിധാ മതഃ
- 24. ക്രിയായോഗമഥേദാനീ. ശൃണു ബ്രഹ്മണ സത്തമ അവ്യാകുലസ്യ ചിത്തസ്യ ബന്ധനം വിഷയേക്യ ചിത്.

ഇങ്ങനെ യോഗാഭ്യാസത്താൽ പ്രാണങ്ങളിൽ നിന്നും മനസ്സിനെ രോധിക്കണം കത്തിയുടെ വായ്ത്തലയാൽ അത് ചേരുകയാണ്. യമനിയമാദികളായ അഷ്ടാംഗയോഗ സാധനയിൽ നിന്നും ജ്ഞാനമയിയായ ശിഖ ഉണ്ടാകുന്നു. യോഗം ജ്ഞാനയോഗമെന്നും കർമ്മയോഗമെന്നും രണ്ടാണ്. ഹേ ബ്രഹ്മണ സത്തമ, ഇപ്പോൾ കർമ്മയോഗത്തെപ്പറ്റി പറയാം അവ്യാകുലനായവൻ വിഷയബന്ധങ്ങളിൽ പെടുന്നില്ല.

- 25. യത് സംയോഗോ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ സ ച ദൈവി ധ്യമഗ്നൂതേ കർമ്മ കർമ്മവ്യ മിത്യവേ വിഹിതേഷ്ചവ കർമ്മസു
- 26. ബന്ധനം മനസോ നിത്യം കർമ്മയോഗ സ ഉച്യതേ യത്തു ചിത്തസ്യ സതതമർത്ഥേ ശ്രേയസീ ബന്ധനം
- 27. ജ്ഞാനയോഗഃ സവിജ്ഞയഃ സർവസിദ്ധി കരഃ ശിവഃ യസ്യോലക്ഷണേ യോഗോ ദ്വിവിധേ പ്യവ്യയം മനഃ
- 28. സയാതി പരമം ശ്രേയോ മോക്ഷ ലക്ഷണ മഞ്ജസാ ദേഹേന്ദ്രിയേഷു വൈരാഗ്യം യമ ഇത്യുച്യതേ ബുധൈഃ
- 29. അനുരക്തിരേ തത്ത്വേ സതതം നിയമഃ സ്മൃത സർവവസ്തുത്യാദാസീനഭാവമാനസ മുത്തമം.

N

P

I

K

30. ജഗൽ സർവമിദം മിഥ്യാ പ്രതീതി പ്രാണസംയമഃ
ചിത്തസ്യാന്തർമുഖോഭാവഃ പ്രത്യാഹാര
സ്തു സത്തമ.

ഹേ സത്തമ, അതേ വിധം സംയോഗവും രണ്ടുവിധമാണ്. ശാസ്ത്രാനുകൂലമായ കർമ്മങ്ങളിൽ മനസ്സിനെ നിഗ്രഹിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ്. കർമ്മയോഗം. ചിത്തത്തെ നിരന്തരം തന്റെ നന്മയ്ക്ക് വിനിയോഗിക്കുന്നതാണ് ജ്ഞാനയോഗവും അതു നിമിത്തം ആത്മസംബന്ധികളായ സകല സിദ്ധികളും നിർവ്വഹിക്കാനായി ചെയ്യുന്നവൻ താമസിയാതെ തന്നെ പരമശ്രേയസ്സ് നേടുന്നു. സർവ വിധത്തിലും ദഹനേ ശ്രീയങ്ങളോടുള്ള വൈരാഗ്യഭാവത്തെ യമം എന്നു പറയുന്നു. പരമ തത്വത്തോട് സദാ അനുരാഗിയായിരിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ്. നിയമം. ജഗൽ, മിഥ്യയെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുകയാണ് പ്രാണായാമം ചിത്തത്തിൽ അന്തർ മുഖിയായ വൃത്തി പ്രത്യാഹാരമാകുന്നു.

31. ചിത്തസ്യ നിശ്ചലീഭാവോ ധാരണാ
ധാരണം വിദ്യഃ
സോ ഹം ചിന്മാത്രമേവേതി ചിന്തനം
ധ്യാനമുച്യതി

32. ധ്യാനസ്യ വിസ്മൃതിഃ സമ്യക് സമാധിരദീയതേ
അഹിംസാസത്യമസ്തേയം ബ്രഹ്മചര്യം
ദയാർജ്ജവം

33. ക്ഷമാ ധൃതിർ മിതാഹാരഃ ശൗചം ച്ചി യമാ ദശ
തപഃ സന്തുഷ്ടിരാസ്തിക്യം ദാനമാരാധനം
ഹരേ

34. വേദാന്തശ്രവണം ചൈവ ഹ്രീർമതിശ്ച
ജപോ വ്രത
ആസനാദി തദംഗാനി സ്വസ്തികാദീനി വൈ ദിജ

35. വർണ്യന്തേ സ്വസ്തികം പാദതലയോ
രുഭയോരപി
പൂർവോത്തരേജാനുനീ ദേവ കൃത്യാസന
മുദീരിതം

ചിത്തം നിശ്ചലമാക്കി വെയ്ക്കലാണ് ധാരണ. ഞാൻ ചിന്തമാത്രം രൂപമാണ് എന്ന ഭാവനയാണ് ധ്യാനം. ധ്യാനം പൂർണ്ണമായും വിസ്മരിക്കുന്നത് സമാധി. അഹിംസ, സത്യം, അസ്തേയം, ബ്രഹ്മചര്യം, ദയ, ആർജ്ജവം, ക്ഷമ, ധൈര്യം, മിതാഹാരം, ശുചിത്വം എന്നിങ്ങനെ നിയമങ്ങൾ പത്തുവിധമുണ്ട്. ദാനം, ഭഗവദാരാധനം, വേദാന്ത, ശ്രവണം ഹ്രീം ജപം എന്നിവയെ വ്രതമെന്ന് പറയുന്നു. സ്വസ്തികാദി ആസനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ രണ്ടു പാദതലങ്ങളെയും രണ്ടുമുട്ടുകളുടെയും മധ്യത്തിൽ സ്ഥാപിച്ച് ഇരിക്കുന്നതാണ് സ്വസ്തികാസനം.

36. സപ്യേ ദക്ഷിണഗുൽഫം തു പുഷ്പം പാർശ്വേ
നിയോജയേത്
ദക്ഷിണ പി തദാ സവ്യം ഗോമുഖം
ഗോർമുഖം യഥാ

37. ഏകം ചരണമന്യസ്മിൻ ഉരാവാരോപ്യ നിശ്ചലഃ
ആസ്തേയദിദ മേനോഘ്നം വീരാസന മുദിരിതം

38. ഗുദം നിയമ ഗുൽഫാഭ്യം വ്യുത് ക്രമേണ
സമാഹിതഃ

39. ഊർവോപരീ വൈ ധത്തേ യദാ പാദതലേ ഉഭേ
പത്മാസനം ഭവേദേതത് സർവ വ്യാധിവി
ഷ്യാപഹം

40. വ്യുത്ക്രമേണൈവ ഹസ്താഭ്യാം ബദ്ധപാദ
മാസനംഭവേത്

വലത്തെ മുട്ട് പുഷ്പം ഭാഗത്ത് ഇടത്തു ഭാഗത്തും ഇടത്തെ മുട്ട് വലത്തുഭാഗത്തും സ്ഥാപിക്കുമ്പോൾ ഗോമുഖം പോലിരിക്കുന്നതാണ് ഗോമുഖാസനം. ഒരു പാദം ഇടത്തെ തുടയിലും മറ്റേത് വലത്തെ തുടയിലും വെച്ചാൽ അത് വീരാസനമാകുന്നു. വലതു കാലിന്റെ ഉപ്പറ്റിയ ഗുദത്തിന്റെ ഇടത്തുഭാഗത്തും ഇയതു കാലിന്റെ ഉപ്പറ്റി ഗുദത്തിന്റെ വലതു ഭാഗത്തും വെച്ചിരുന്നാൽ അതിനെ യോഗാസനമെന്ന് പറയുന്നു. രണ്ടു തുടകളിലും രണ്ടു കാലുകളുടെയും പാദങ്ങൾ പാദങ്ങൾ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് പദ്മാസനം. ഇത് സർവ വ്യാപി ഹരവും വിഷ്യാപഹവുമാണ്. പത്മാസനത്തിൽ ശരിക്കിരുന്ന് വലതു കൈ കൊണ്ട് ഇടതു കാലിലെ തള്ളവിരലിനെയും പിടിക്കുന്നത് ബദ്ധപാദ്മാസനമാണ്.

41. പദ്മാസനംസുസംസ്ഥാപ്യ
ജാനൂർവോരന്തരേകരൗ
നിവേശ്യ ഭൂമാവതിഷ്ഠേദ് വ്യോമസ്ഥഃ
കുക്കുടാസനഃ

42. കുക്കുടാസന ബന്ധസ്ഥോ ഭോർഭ്യോം സംബന്ധ്യ
കന്ധരം

ശേതേ കുർമ്മവദുത്താന ഏത ദുത്താന
കുർമ്മകം

43. പാദാംഗുഷ്ഠൗ തു പാണിഭ്യോം ഗൃഹീത്വാ
ശ്രവണാവധി
ധനുരാകർഷകകൃഷ്ടംധനുരാസാനമീരിതം

44. സീവനീം ഗുൽദേശാഭ്യോംനിവീഡ്യ വ്യുത്
ക്രമേണ തു
പ്രസാര്യ ജാനൂനോർസ്താവ്യാസനം
സിംഹരൂപകം

45. ഗുൽഫൗ ച വൃഷണസ്യാധഃ സീവന്യുഭയേ
പാർശ്വയോഃ
നിവേശ്യ ഭൂമൗ ഹസ്താ ഭ്യോം ബധ്യാഭദ്രാസനം
ഭവേത്

ശരിക്ക് പത്മാസനത്തിലിരുന്ന് രണ്ടു കൈകളെയും മുട്ടിന്റെ തുടകളെയും മധ്യത്തിൽ നിന്നും മാറ്റി ഭൂമിയിൽ ഉറപ്പിച്ച് ശരീരത്തെ ആകാശത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചാൽ അത് കുക്കുടാസനമാണ്. കുക്കുടാസ്ഥനനായിരുന്ന് രണ്ടു ഭുജങ്ങൾ

N

P

I

K

ഇളയും രണ്ടു സ്കന്ദങ്ങളെയും ബന്ധിച്ച് ആമയെപ്പോലെ നിവർന്നിരിക്കുന്നത്. ഉത്താനകുർമ്മാസനം. രണ്ടു കാലിന്റെയും തളളവിരലുകളെ പിടിച്ച് വില്ലിന്റെ ആകൃതിയിൽ കതുവരെ വലിച്ചാൽ അതു ധനുരാസനമായി. രണ്ടു ഉപ്പുറ്റികളാൽ സീവിനിസ്ഥാനത്തെ വിരപീത വിധിയിൽ അമർത്തി രണ്ടു മുട്ടുകളെയും കൈകളേയും പരത്തി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് സിംഹാസനം. സീവനിയുടെ രണ്ടു പാർശ്വങ്ങളിലും രണ്ടു ഉപ്പുറ്റികളെയും വെച്ച് കൈകാലുകൾ ബന്ധിച്ചിരുന്നാൽ അത് ഭദ്രസനമാകും.

- 46. സീവനീപാർശ്വമഭയം. ഗുൽഫാഭ്യോം വ്യുൽ ക്രമേണ തു നിപീഡ്യസനമേതച്ച മുക്താസനമുദിരിതം
- 47. അവഷ്ടഭ്യരാം സമ്യക് താലാഭ്യോം ഹസ്ത യോർദ്ധയോഃ കുർപ്പര നാഭി പാർശ്വേതു സ്ഥാപയിതാ മയുരവത്
- 48. സമുന്നത് ശിരഃ പാദം മയുരാസനമിഷ്യതേ വാമോരുമുലേ ദക്ഷാംഘ്രിം ജാനേർ വേഷ്ടിതാ പാണാ
- 49. വാമേന വാമാംഗുഷ്ഠം തു ഗൃഹീതാ മത്സ്യ പീഠകം യോനീം വാമേന സംപീഡ്യ മേഘ്രാദുപരി ദക്ഷിണം
- 50. ഋജുകായഃ സമാസീനഃ സിദ്ദാസന മുദീരിതം പ്രസാര്യഭൂവി പാദൗ തു ദോർഭ്യോമാഗുഷ്ഠ മാദരാത്
- 51. ജാനുപരി ലലാടം തു പശ്ചിമം താനമുച്യതേ യോനകേനപ്രകാരേണ സുഖം ധാര്യം ച ജായതേ
- 52. തത് സുഖാസനമിത്യക്തമശക്ത സ്തത് സമാചരേത് ആസനം വിജിതം യേന ജിതം തേന ജഗത്രയം

രണ്ടു ഉപ്പുറ്റികളാൽ സീവനിയുടെ ഇരുപാർശ്വങ്ങളുടെയും വിപരീത രീതിയിൽ അമർത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നത് മുക്താസനം. രണ്ടുകൈത്തലങ്ങളെയും ഭൂമിയിൽ സ്ഥാപിച്ച് രണ്ടു കൈത്തലങ്ങളെയും ഭൂമിയിൽ സ്ഥാപിച്ച് രണ്ടു കൈമുട്ടുകളെയും പൊക്കിളിന്റെ രണ്ടു പാർശ്വങ്ങളിലും ചേർത്ത് മയിലിനെപ്പോലെ ശരീരം മുഴുവനും പൊക്കി ശിരസ്സും കാലും മേലോട്ടു പൊക്കി വെച്ചാൽ അത് മയൂരാസനമാണ്. ഇടതു കാലിലെ ഉപ്പുറ്റിയെ സീവനിയിൽ ചേർത്ത് വലതുകാൽ ഉപസ്ഥിനു മുകളിൽ വെച്ച് ശരീരം നിവർത്തി നേരെയിരിക്കുന്നതാണ് സിദ്ധാസനം. രണ്ടു കാലുകളെയും നിലത്ത് കുത്തി രണ്ടു കൈകൊണ്ടും കാലുകളിലെ തളളവിരുകൾ പിടിച്ച് ശിരസ്സ് മുട്ടുകളിൽ ചേർത്താൽ അത് പശ്ചാമോത്താസനമാണ്. സുഖവും സ്ഥിരതയും ലഭിക്കത്തക്ക വിധം

ഇരിക്കുന്നതുവാസനമാണ്. കഴിവുകേടുകൊണ്ട് മറ്റാസനങ്ങൾ ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തവർക്ക് ഇത് സ്വീകരിക്കാം. ആസനം ജയിച്ചവർ മൂന്നു ലോകവും ജയിക്കാൻ കഴിവു നേടും.

- 53. യമൈശ്ച നിയമൈശ്ചൈവ ആസനൈശ്ച സു സംയതഃ നാഡീശുദ്ധീം ച കൃതാദൗ പ്രാണായാമം സമാ ചരേത്
- 54. ദേഹമാനം സ്വാംഗുലിഭിഃ ഷണ്ണവതുംഗു ലായതം പ്രാണഃ ശരീരാധികോ ദ്വാദശാംഗുലമാനതഃ
- 55. ദേഹസ്ഥമനിലം ദേഹസമുദ്ഭൂതേന വഹ്നിനാ ന്യൂനം സമം വാ യോഗേന കുർവൻ ബ്രഹ്മവിദിഷ്യതേ
- 56. ദേഹമധ്യേ ശിഖിസ്ഥാനം തപ്തജാംബു നദപ്രദം ത്രികോണം ദിപദാ മന്യുചതു രസ്രം ചതുഷ്പദം
- 57. വൃത്തം വിഹംഗമാനാം തു ഷഡ്രസ്രം സർപ്പ ജന്മനാം അഷ്ടാംസ്രം സ്വേദജാനാം തു തസ്മിൻ ദീപവ ദുജ്ജലം കന്ദസ്ഥാനം മനുഷ്യാണാം ദേഹമധ്യ നാവാം ഗുലം ചതുരംഗുലമുത്സ്യേധം ചതുരംഗുലംമായതം
- 58. അണ്ഡാകൃതിതിരിശ്ചാം ച ദിജാനാം ച ചതുഷ്പദം തുന്ദമധ്യം തദിഷ്ടം വൈ തന്മധ്യം നാഭിരിഷ്യതേ
- 59. തത്ര ചക്രം ദ്വാദശാരം തേഷു വിഷ്ണവാദി മുർത്തയഃ അഹംതത്ര സ്ഥിതശ്ചക്രം ദ്രോമയാമി സ്വമായയാ
- 60. അരേഷു ദ്രമതേ ജീവഃ ക്രമേണ ദിജസത്തമ തന്തു പഞ്ജരമധ്യസ്ഥാ യഥാ ദ്രമതി ലതികാ യമനിയമാസനങ്ങളിൽ നന്നായി നാഡീശോധന ചെയ്ത് പ്രാണായാമം ചെയ്യണം മനുഷ്യ ശരീരത്തിന്റെ അളവ് തന്റെ വിരലുകൾ കൊണ്ടുള്ളനാൽ തൊണ്ണൂറ്റാനാംഗുലമാണ്. ശരീരത്തെക്കാളും പ്രാണൻ പന്ത്രണ്ടാംഗുലം വലുതാണ്. ദേഹസ്ഥിതമായ വായുവിനെ ദേഹസ്ഥാനിയുടെ സംയോഗത്താൽ ന്യൂനമോസമമോ ആക്കുന്നതിനാൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു. മനുഷ്യശരീര മധ്യത്തിൽ തപ്ത സുവർണ്ണ പ്രഭമായ ത്രികോണാത്മക അഗ്നിസ്ഥാനം ലഭിക്കുന്നു. നാൽക്കാലികളിൽ അഗ്നിസ്ഥാനം ചതുഷ്കോണത്തിലാണ്. ക്ഷികളുടെത് ആറു കോണുള്ളത്; സ്വേദജങ്ങളുടെത് എട്ടു കോണുള്ളത് മനുഷ്യ ശരീരത്തിൽ ആ സ്ഥാനത്തും ഒൻപതാംഗുലമുള്ള ദീപപ്രകാശ തുല്യമായ ഒരു കന്ദം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. നിര്യക്കുകൾ പക്ഷികൾ നാൽക്കാലികൾ എന്നിവയിൽ ഈ കന്ദം അണ്ഡകാരമാണ്. അതിന്റെ മധ്യസ്ഥാനം

N

P

I

K

നാഭിയാണ്. ഇതിൽ പന്ത്രണ്ട് അരങ്ങളുള്ള ചക്രമുണ്ട്. അതിൽ വിഷ്ണു തുടങ്ങിയ ദേവന്മാരുടെ രൂപങ്ങൾ കാണാം. ഈ ചക്രത്തെ ബ്രഹ്മമായ ഞാൻ സ്വമായാൽ കറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ പന്ത്രണ്ടു അരങ്ങളിലും ജീവികൾ ചിലന്തി സ്വന്തം വലയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതുപോലെ സഞ്ചരിക്കുന്നു.

- 61. പ്രാണാധിരൂഢശ്ചരതി ജീവസ്തേനവിനാ നഹി തയോർധേ കൗണ്ഡലീസ്ഥാനംനാഭേസ്തിത്യ ഗഥോർ ധതഃ
- 62. അഷ്ടപ്രകൃതിരൂപാ സാ ചാഷ്ടധാ കൗണ്ഡലീകൃതി യഥാവദായു സഞ്ചാരം ജലനാദി ച നിത്യ ശഃ
- 63. പരിതഃ കന്ദ പാർശ്വേ തു നിരൂഢൈവ്യസദാ സ്ഥിതാ മുഖേനൈവ സമാവേഷ്ട്യ ബ്രഹ്മരസ്രമുഖം തഥാ
- 64. യോഗകാലോന മരുതാ സാഗ്നിനാ ബോധിതാ സതീ സ്ഫുരിതാ ഹൃദയാകാശേ നാഗരൂപാമഹോജലാ
- 65. അപാനാദ്യാം ഗുലാദൂർധ്വമധോ മേഢ്രസ്യ താവതാ ദേഹമധ്യം മനുഷ്യാണാം ഹൃന്മധ്യം തു ചതുഷ്പദാം.

പ്രാണികളിൽ ആരുധമായി ജീവൻസ കറങ്ങുന്നു. അതു കൂടാതെ സാധ്യമല്ല. അതിനു മുകളിൽ കൗണ്ഡലി നിയുടെ വളഞ്ഞ ഉന്നതസ്ഥാനമാണ്. അത് അഷ്ടപ്രകൃതി രൂപകം എട്ടു വിധം കൗണ്ഡലീകൃതമായി കുന്ദത്തെ ആവണം ചെയ്തും നിലകൊള്ളുന്നതാണ്. അത് അന്നവായുക്കളുടെ സഞ്ചാരം തടുക്കുന്നു. ബ്രഹ്മരസ്രത്തിന്റെ മുഖത്തെ സ്വമുഖത്താൽ ആവരണം ചെയ്യുന്നു. യോഗാഭ്യാസനത്താൽ കൗണ്ഡലിനീശക്തി വായുവിനാൽ ഉണർത്തപ്പെട്ട തീ പോലെ ഹൃദയാകാശത്തിൽ നാഗരൂപത്തിൽ ഉജ്ജ്വലമായി സ്ഫുരിക്കുന്നു. അപാനനിൽ നിന്നും രണ്ടംഗുലം മുകളിൽ മേഢ്രത്തിനു താഴെ മനുഷ്യ ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗമാണ്. നാല്ക്കാലികളുടെ മധ്യഭാഗം അവയുടെ ഹൃദയസ്ഥാനമാണ്.

- 66. ഇതരേഷാം തുന്ദമധ്യേ പ്രാണപാനസമായുതഃ ചതുഷ്പ്രകാരബ്ദ്ര്യുതേ ദേഹമധ്യേ സുഷുപ്തയാ
- 67. കന്ദമധ്യസ്ഥിതാ നാഡീ സുഷുപ്താ സുപ്രതിഷ്ഠിതാ പത്മസൂത്ര പ്രതകാശാ ഋജുർദ്ര പ്രവർത്തിനീ
- 68. ബ്രഹ്മണോ വിവരം യാവദിദ്യുദാഭാസ നാലകം വൈഷ്ണവീ ബ്രഹ്മനാഡി ച നിർവാണ പ്രാപ്തിപദ്ധതിഃ

- 69. ഇഡാ ച പിംഗലാ ചൈവ തസ്യഃസവേതരേ സ്ഥിതേ ഇഡാ സമുത്ഥിതാ കന്ദാദാമ നാസാപുടാവിധി
- 70. പിംഗലാ ചോത്ഥിതാ തസ്മാത് ദക്ഷനാസാ പുടാവധി ഗാന്ധാരി ഹസ്തജീഹ്വായ ച ദേ ചാന്യേ നാഡീകേസ്ഥിതേ
- 71. പുരതഃ പൃഷ്ഠതസ്തസ്യ വാമേതര ദൃശൗ പ്രതി പുഷായശസിനീ നാഡ്യാ തസ്മാദേവ സമുത്ഥിതേ
- 72. സവ്യേതരശ്രൂത്യവധി പായുമുലാദലംബുസാ അധോഗതാ ശുഭാനാഡീ മേഢ്രാന്താവിധി രായതാ.

മറ്റു ജീവികളുടെ മധ്യഭാഗം നാഭിമധ്യത്തിലാണ്. പ്രാണാപാന സംയുക്തമായ സുഷുപ്താ നാഡി ദേഹത്തിൽ നാലു വിധത്തിലുണ്ട്. കന്ദത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്തുള്ള സുഷ്ണ താമരനൂൽ പോലെ അതി സൂക്ഷ്മമാണ്. അത് നേരെ മുകളിലോട്ട് പോകുന്നു. ബ്രഹ്മരസ്രം വരെ പോകുന്ന ഈ വൈഷ്ണവീ ബ്രഹ്മനാഡി മീനൽ പോലെ പ്രകാശമുള്ളതും നിർവാണഭവുമാണ്. അതിന്റെ രണ്ടു വശത്തും ഇഡാ പിംഗലാ നാഡികളാണ്. ഇഡ കന്ദത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ട് ഇടത്തെ മൂക്കു വരെ പോയിരിക്കുന്നു. പിംഗല വലത്തെ മൂക്കുവരെയും പോയിരിക്കുന്നു. പിംഗല വലത്തെ മൂക്കുവരെയും ഗാന്ധാരഹസ്തി ജീഹ്വ ഇവയും കൂടാതെ രണ്ടു നാഡികളും അവിടെയുണ്ട്. കണ്ണുവരെ അവ നീണ്ടു കിടക്കുന്നു. പുഷായശസിനീ ഈ നാഡികൾ ഗുദ മുലത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ട് ഇടത്തെയും വലത്തെയും ചെവി വരെ പോയിരിക്കുന്നു. അലംബുസ എന്ന നാഡി മേഢ്ര സ്ഥാനത്തിന്റെ അവസാനം വരെയാണ്.

- 73. പാദാംഗുഷ്ഠാവധിഃ കന്ദാദധോ യാതാ ച കൗശികീ ദശപ്രകാരഭൂതാസ്തഃ കഥിതാ കന്ദ സംഭവാഃ
- 74. തന്മൂലഃ ബഹവോ നാഡ്യഃ സ്ഥൂല സൂക്ഷ്മാശ്ച നാഡികാഃ ദിസപ്തതി സഹസ്രാണി സ്ഥൂലഃ സൂക്ഷ്മാശ്ച നാഡയഃ
- 75. സംഖ്യാതും നൈവ ശക്യന്തേ സ്ഥൂലമൂലാ പൃഥഗധിയാഃ യഥാശ്ചത്ഥദളേ സൂക്ഷ്മഃ സ്ഥൂയാശ്ച വിതതാ സ്തഥാ
- 76. പ്രാണാ പാനൗ സമാനശ്ച ഉദാനേ വ്യാന ഏവ ച നാഗഃ കൂർമ്മശ്ച കൃകരോ ദേവദന്തോ ധനജന്തയഃ
- 77. ചരന്തി ദശനാഡീഷു ദശപ്രാണാദി വായവഃ പ്രാണാദിപഞ്ചകം തേഷു പ്രധാനം തത്ര ച ദായം

N

P

I

K

- 78. പ്രാണ ഏവാമവാജേയഷ്ടോ ജീവാത്മാനം
വിഭർത്തിഃയഃ
ആസ്യനാസികയോർമധ്യം ഹൃദയം നാഭി
മണ്ഡലം
- 79. പാദാം ഗുഷ്മിതി പ്രാണ സ്ഥാനാനി ദിജ
സത്തമ
അപാനശ്ചരതി ബ്രഹ്മൻ ഗുദ്മേഢ്രോരു ജാനുഷ്യ
- 80. സമാനഃ സർവസന്ധിസ്ഥഃ പാദയോർ
ഹസ്ത യോരപി.

കൗശികി എന്ന നാഡി കന്ദത്തിൽ നിന്നും കാലിന്റെ തള്ളവിരൽ വരെ പോയിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങനെ ഈ നാഡികൾ കന്ദത്തിൽ നിന്ന് പുറപ്പെട്ടവയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. കൂടാതെ ഏറെ സൂക്ഷ്മ നാഡികൾ ഉണ്ട്. അവയുടെ സംഖ്യ എഴു പത്തി ഈരായിരം വരും. വലുതും ചെറുതുമായ ഇവ എത്രയെന്ന് പറയാൻ പ്രയാസം. അരയാലിൽ ഞരമ്പുകൾ പോലെ അവ ശരീരത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ, ഉദാനൻ, വ്യനൻ, നാഗം, കൂർമ്മം, കൃകരം, ദേവതത്തം, ധനജ്ഞയം എന്നീ പത്തു വായുക്കളും നാഡികളിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഇവയിൽ പ്രാണൻ തുടങ്ങിയ അഞ്ചെണ്ണമാണ് പ്രധാനം. അല്ലെങ്കിൽ പ്രാണൻ, അപാനൻ ഈ രണ്ടെണ്ണം മുഖ്യമാണ്. ജീവധാരണമായ പ്രാണനാണ് മുഖ്യം, ബ്രഹ്മണ ശ്രേഷ്ഠം, പ്രാണന്റെ മുഖ്യ സ്ഥാനങ്ങളിൽ അഞ്ചാണ്-മുഖം,നാസികയുടെ മധ്യഭാഗം, ഹൃദയം, നാഭിമണ്ഡലം, കാലിലെ തള്ളവിരൽ; അപാനൻ ഗുദം, മേഢ്രം, തുട, മുട്ട് എന്നിവയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. സമാനൻ സർവാംഗങ്ങളിലും വ്യപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉദാനൻ കൈകാലുകളിലും എല്ലാ സന്ധിസ്ഥാനങ്ങളിലും ആണ്.

- 81. വ്യാനഃ ശ്രോത്രോരുക്ട്യാം ച ഗുല്ഫ സ്കന്ദ
ഗളേഷു ച
നാഗാദി വായവഃ പഞ്ചത്വഗസ്ഥ്യാദിഷു
സംസ്ഥിതാഃ
- 82. തുന്ദസ്ഥജലമനം ച രസാദിനി സമീകൃതം
തുന്ദമധ്യഗതഃ പ്രാണസ്താനി കുര്യാത്
പൃഥക് പൃഥക്
- 83. ഇത്യദി ചേഷ്ടനം പ്രാണഃ കരോതി ച പൃഥക്
സംസ്ഥിതം
അപാനവായുർ മുത്രാദേഃകരോതി ച വിസർജനം
- 84. പ്രാണാപാനാദി ചേഷ്ടാദി ക്രിയതേ വ്യാനവാ
യുനാ
ഉജ്ജീരതേ ശരീരസ്ഥമുദാനേന നഭസ്വതാ
- 85. പോഷണാദിശരീരസ്യ നാഗഃകൂർമ്മോക്ഷാദി
നിമീലിനഃ

വ്യാനവായു, ചെവി, കണങ്കാൽ, അര, ഉപ്പുറ്റി, തോൾ, കഴുത്ത് എന്നിവയിലും നാഗാദികളായ അഞ്ചു വായുക്കൾ തപ്തകിലും അസ്ഥി മുതലായവയിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആമാശയത്തിലെ ജലം, അന്നം, രസം മുതലായവയെ

പ്രാണവായു പ്രത്യേകമായി അതു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മല മുത്ര വിസർജന കാര്യങ്ങൾ അപാനൻ ചെയ്യുന്നു. വ്യാന സെയോഗത്തോടെയാണ് പ്രാണാപാനങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ശരീരസ്ഥമായ ഉദാനൻ ഉതർധഗാമിയാണ്. ശരീരപോഷണം അതു മുഖേനയാണ്. ഏവക്കും മുതലായവ നാഗം എന്ന വായുവിനാൽ നടക്കുന്നു. കൂർമ്മത്തിന്റെ പ്രവർത്തിയാണ് കണ്ണുകൾ തുറക്കുന്നതും അടയ്ക്കുന്നതും.

- 86. കൃകരഃ ക്ഷുധയോഃകർത്താദത്തോ നിദ്രാദി
കർമ്മക്യത്
മുതഗത്രസ്യ ശോഭാദേർ ധനഞ്ജയ ഉദാഹൃതഃ
- 87. നാഡീഭേദം മരുത്ഭേദം മരുതാം സ്ഥാനമേവ ച
ചേഷ്ടാചവിവിധാസ്തേഷാം ജ്ഞാതൈവം ദിജ
സത്തമ
- 88. ശുദ്ധായതേ നാഡീനാം പൂർവോക്ത ജ്ഞാന
സംയുക്തഃ
വിവിക്തം ദേശമാസാദ്യ സർവസംബന്ധ
വർജിതഃ
- 89. യോഗാംഗ ദ്രവ്യസമ്പൂർണ്ണം തത്രദാരുമയേ ശുഭേ
ആസനേ കല്പിതേ ദർഭേ കുശകൃഷ്ണാജി
നാദിഭിഃ
- 90. താവദാസനമുത്സേധേ താവദ്ദയസമായ തേ
ഉപവിശ്യാസനം സമ്യക് സ്വസ്തികാദി
യഥാ രൂചി

കൃകരവായു വിശപ്പുണ്ടാക്കുന്നു. ദേവദത്തം നിദ്രാദികൾ ധനജ്ഞയന്റെ കൃത്യമാണ് ബ്രാഹ്മണവര്യ, നാദികളുടെയും വായുക്കളുടെയും പ്രാണങ്ങളുടെയും സ്ഥാനങ്ങളും ക്രിയകളും വിവിധ രീതിയിലാണ്. അവ മനസ്സിലാക്കണം. വിധിപ്രകാരം നാഡികൾ ശുദ്ധീകരിച്ച് ബന്ധങ്ങൾ വെടിഞ്ഞ് ഏകാന്ത സ്ഥാനത്ത് യോഗധനയ്ക്കു പറ്റിയ സാധനങ്ങളും മരം കൊണ്ടുള്ള കുടിലിൽ, ദർഭകൃശ, മാൻ തോൽ കൊണ്ടുള്ള ആസനം ഇവയും തയ്യാറാക്കണം. അംഗങ്ങൾ സമാനങ്ങളാകുന്നതുവരെ ആസന ധാരണ ചെയ്യണം. സ്വസ്തിക തുടങ്ങിയ ആസനങ്ങൾ രൂചിക്കനുസരിച്ച് ചെയ്യുകയും വേണം.

- 91. ബധാ പ്രാഗാസനം വിപ്രോ ഋജുകായഃ
സമാഹിതഃ
നാസാഗ്രന്യസ്തനയനോ ദന്തൈർദന്താന
സംസപ്യശൻ
- 92. രസനാം താലൂനിനസ്യ സ്വസ്ഥചിത്തോ
നിരാമയഃ
ആകുഞ്ചിതശിരഃ കിഞ്ചിന്നിബ്ധൻയോഗമുദ്രയാ
- 93. ഹസ്തൗ യഥോക്തവിധിനാ പ്രാണായാമം
സമാചരേത്
രോചനം പുരണം വായോ ശോധനം രോചനം
തഥാ

N

P

I

K

- 94. ചതുർഭിഃ ക്ലേശനം വയോഃ പ്രാണായാമ ഉദീര്യതേ
ഹസ്തേന ദക്ഷിണേനൈവ പീഡയേന്നാസീ കാ
പുടം.
- 95. ശന്നൈഃ ശന്നൈരഥ ബഹിഃ പ്രക്ഷിപേദ്
പിംഗലാനില
ഇഡയാ വായുമാപുര്യ ബ്രഹ്മൻ ഷോഡശ
മാത്രയാ
- 96. പുരിതംകുംഭയേത് പശ്ചാത്ചതുഃ ഷഷ്ട്യാതു
മാത്രയാ
ദാത്രിശൻ മാത്രയാ സമ്യക് രേചയേത്
പിംഗലാനിലം.

ആദ്യം ആസനത്തിലിരുന്ന് ശരീരം നേരെയാക്കി നാസാഗ്രത്തിൽ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ച് പല്ലുകൾ തമ്മിൽ സ്പർശിക്കാതെ നാക്ക് അണ്ണാക്കിൽ തൊടുത്തി സ്വസ്ഥമനസ്സായി ശിരസ്സ് കുനിച്ച് യോഗമുദ്രയിൽ കൈക് ബന്ധിച്ച് വിധിപോലെ പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. രേചകം പുരകം വായു സംശോധനം രേചകം എന്നിവ ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ നാലു പ്രകാരത്തിൽ വായുവിനെ ചലിപ്പിക്കുന്നതാണ് പ്രാണായാമം. വലത്തു കൈയാൽ നാസാപുരം അമർത്തി, ഇടത്തെ മുകിൽ കൂടി വായുവിനെ ഉള്ളിലേക്ക് വിടണം. പിന്നെ പതിനാറു മാത്രകൊണ്ട് വായു ഉള്ളിലേക്ക് വലിച്ച് അറുപത്തിനാലു മാത്രയിൽ കുംഭം ചെയ്ത് മുപ്പത്തി രണ്ടു മാത്രകൊണ്ടു വായുവിനെ പിംഗല നാഡി മുഖേന വെളിയിലേക്ക് വിടണം.

- 97. ഏവം പുനഃ പുനഃ കാര്യം വ്യാത് ക്രമ്യാനു
ക്രമേണ തു
സമ്പൂർണ്ണകുംഭവദ്ദേഹം കുംഭയേന്മാതരിശ്വ നാ
- 98. പുരണാനാഡയഃസർവാഃ പുരയന്തേ മാതരിശ്
ശ്വനാ
ഏവം കൃതേ സതി ബ്രഹ്മശ ചരന്തി ദശ വായ്വഃ
- 99. ഹൃദയാം ഭോരുഹം ചാപി വ്യാകോചം ഭവതി
സ്മുടം
തത്ര പശ്യേത് പരാത്മാനാം വാസുദേവമ
കല്പ്മഷം.
- 100. പ്രാതർ മധ്യന്ദിനേസായമദ്ധരാത്രേ ച കും ഭയൻ
ശന്നൈ രശീതി പര്യന്തം ചതുർ വാരം സമദ്യേത്

ഈ വിധത്തിൽ വീണ്ടും വീണ്ടും ക്രമമാകും വിപരീത ക്രമത്തിലും അഭ്യസിക്കുകയും ഉള്ളിൽ നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന വായുവിനെ കൂടം പോലെ നിരോധിക്കുകയും വേണം, അതുമൂലം സകല നാഡികളും വായുവാൽ നിറഞ്ഞ് അവയിലുടേയുള്ള വായു സഞ്ചാരം ക്രമാനുഗതമാകും. ഹൃദയകമലം വികസിക്കും. ഭഗവാൻ വാസുദേവന്റെ ദർശനം ലഭിക്കുകയും ചെയ്യും.ഈ വിധിയിൽ കാലത്തും നട്ടുച്ചയ്ക്കും വൈകുന്നേരവും അർദ്ധ രാത്രിയിലും നാലു തവണ കുംഭം ചെയ്ത് അത് ക്രമേണ എൺപത് മാത്രവരെ എത്തിക്കണം.

- 101. ഏകാഹമാത്രം കുർവാണം. സർവപാപൈ
പ്രമുച്യതേ
സംവത്സരത്രയാ ദുർധം പ്രാണായമി പരോ നരഃ
- 102. യോഗ സിദ്ധോ ഭവേദ്യോഗീ വായു ജിദിജി
തേന്ദ്രിയഃ
അല്പാശീ സ്വല്പ നിദ്രശ്ച തേജസീ ബലവാൻ
ഭവേത്
- 103. അമൃത്യുമതി ക്രമ്യ ദീർഘമായും വാപ്ന്യാത്
പ്രസ്വേദജനനം യസ്യ പ്രാണായാ മസ്തു സോ
ധർമ്മഃ
- 104. കമ്പനം പുരുഷോ യസ്യ പ്രാണായാമേ ഷു
മധ്യമഃ
ഉത്ഥാനം വപുഷോ യസ്യ സ ഉത്തമ ഉദാഹൃതഃ
- 105. അധമേ വ്യാധിപാപാനാം നാശഃ സ്യാന്മധ്യമേ
പുനഃ
പാപ രോഗ മഹാവ്യാധി നാശഃ സ്യാദുത്തമേ
പുനഃ
- 106. അല്പ മുത്രോ ല്പവിഷംഷശ്ചലഘ്നുദേഹോ
മിതാശനഃ
പടിന്ദ്രിയഃ പടുമതിഃ കാലത്രയ വിദാത്മവാൻ.

ഈ വിധിയനുസരിച്ച് ഒരു ദിവസം അഭ്യസിച്ചാൽ തന്നെ സകല പാപങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം കിട്ടും. മൂന്നു വർഷം ഇങ്ങനെ പ്രാണായാമം ചെയ്യുന്നവൻ യോഗസിദ്ധനാകും. യോഗി വായുവിനെ ജയിച്ചവനും ജിതേന്ദ്രിയനും അല്പാഹാരിയും അല്പ നിദ്രയുള്ളവനും തേജസിയും ബലവാനുമാകുന്നു. അകാല മരണഭയം തീർന്ന് ദീർഘായുഷ്മാനാകുന്ന പ്രാണായാമം ചെയ്യുമ്പോൾ വിതർപ്പിണ്ടാകുന്നത് അധമമാണ്. ശരീരത്തിന് വിറയുണ്ടാകുന്നത് മധ്യം. ശരീരം മേല്പോട്ടു പൊങ്ങിയാൽ ഉത്തമം അധമ പ്രാണായാമം കൊണ്ടും വ്യാധികളും പാപങ്ങളും മാറും; ഉത്തമം കൊണ്ട് അല്പ മുത്രവും അല്പ മലവും ശരീരലഘവവും അല്പാഹാരവും സിദ്ധിക്കുന്നു. ബുദ്ധീന്ദ്രിയതീവ്രത കിട്ടും. ത്രികാല ജ്ഞാനത്തിനും ഉപകരിക്കും.

- 107. രേചകം പുരകം മുക്ത്യാ കുംഭീകരണമേവ യാ
കരോതി ത്രിഷു കാലേഷു നൈവ തസ്മാസ്തി
ദുർലഭം
- 108. നാഭി കന്ദേ ച നാസാഗ്രേ പാദാംഗുഷ്ഠേ ച
യത്നവാൻ
ധാരയേന്മനസാ, പ്രാണൻ സന്ധ്യാ കാലേഷു
വാ സദാ
- 109. സർവരോഗൈർ വിനിർ മുക്തോ ജീവ ദ്യാഗീ
ഗതക്ലമഃ
കൃക്ഷിരോഗവിനാശഃ സ്യാന്നാഭി കന്ദേഷു
ധാരണാത്

N

P

I

K

- 110. നാസാഗ്രേ ധാരണാദ് ദീർഘമായുഃ സ്യാദ്
ദേഹലാഘവം
ബ്രഹ്മേ മഹൂർത്തേ സംപ്രാപ്തേ വായുമാകൃഷ്ട
ജീഹ്വായാ
- 111. പിബേത ത്രിഷു മാസേഷു വാക്സിദ്ധിർ മഹതീ
ഭവേത്
അഭ്യസതശ്ച ഷൺമാസാൻ മഹാരോഗ
വിനാശനം.

രേചകവും പുരകവും കൂടാതെ കുടുകും മാത്രം ചെയ്യുന്നവനും ത്രിഭുവനത്തിലും ഒന്നും ദുർല്ലഭമല്ല. പ്രയത്ന ശാലിയായ സാധകൻ നാഭീ കന്ദത്തിലും നാസാഗ്രത്തിലും ഒന്നും ദുർല്ലഭമല്ല. പ്രയത്ന ശാലിയായ സാധകൻ നാഭീ കന്ദത്തിലും നാസാഗ്രത്തിലും പാദം ഗുഷ്ഠത്തിലും സാദക സന്ധ്യാസമയം മനസാ പ്രാണനെ ധാരണം ചെയ്യണം ഇങ്ങനെയുള്ള സാധകൻ സർവരോഗവിമുക്തനാകും നാഭീകേന്ദ്രത്തിൽ പ്രാണനെ ധാരണം ചെയ്താൽ ഉദരരോഗം ശമിക്കും. നാസാഗ്രത്തിലെ ദീർഘായുസ്സ്; ബ്രഹ്മമൂഹൂർത്തത്തിൽ നാക്കിലൂടെ വായു വലിച്ച് പാനം ചെയ്താൽ മൂന്നു മാസത്തിനുള്ളിൽ വാക്സിദ്ധി ലഭിക്കുന്നു. ആരുമാസം ചെയ്താൽ മഹാരോഗങ്ങൾ വിട്ടുമാറും.

- 112. യത്ര യത്ര ധൃതോ വായുരാഗേ രോഗാദി ദുഷ്ടിതേ
ധാരണാ ദേവമരുതസ്തത്ത ദാരോഗ്യ മശ്നുതേഃ
- 113. മനസോ ധാരണാദേവ പവനോ ധാരിതോ ഭവേത്
മനസഃ സ്ഥപനേ ഹേതുര്യച്യതേ ദിജ പുംഗവ
- 114. കാരണാനി സമാഹൃത്യ വിഷയേഭ്യഃ സമാഹിതഃ
അപാന മുർധമാകൃഷ്ടേ ദുദരോപരി ധാരയേത്
- 115. ബന്ധൻ കരാഭ്യാം ശ്രോത്രാദികരണാനി
യഥാതഥം
യുജ്ഞാനസ്യ യഥോക്തേന വത്മനാ
സ്വവശം മനഃ

രോഗ പീഡിതനായ ശരീരാംഗങ്ങളിൽ വായുവിനെ ധരിച്ചാൽ രോഗം വിട്ടുമാറുന്നു. മനസ്സിനെയും ധരിക്കണം. ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വിഷയങ്ങളിൽ നിന്ന് നിവർത്തിപ്പിക്കണം. അപാനവായുവിനെ മുകളിലേയ്ക്കാകർഷിച്ച് മുകളിൽ ധരിക്കണം. കൈകൊണ്ട് ശ്രോത്രാദികരണങ്ങളും ബന്ധിക്കണം. മനസ്സ് വശാവദമാകാൻ ഈ സാധന ഉപകരിക്കും.

- 116. മനോ വശാദ് പ്രാണവായുഃ സ്വശേസ്ഥാപ്യ
തേ സദാ
നാസികാ പുടയോഃ പ്രാണാഃ പര്യായേണ
പ്രവർത്തതേ
- 117. തിസ്രശ്ച നാഡികാസ്താസു സ യാവന്തം
ചരത്യയം
ശാഖിനീ വിവരേ യാമ്യേ പ്രാണാ പ്രാണഭൃതാം
സതാം.

- 118. താവന്തം ച പുനഃ കാലം സൗമ്യേ ചരതി
സന്തതം
ഇത്ഥം ക്രമേണ ചരതാ വായുനാ വായുജീനരഃ
- 119. അഹശ്ച രാത്രിഃ പക്ഷം ച മാസമ്യതായനാദികം
അന്തർ മുഖോ വിജാനീയാത് കാഭേദം
സമാഹിതഃ
- 120. അംഗുഷ്ഠാദി സ്വാവയസ്ഫുരണാദശനേരപി
അരിഷ്ട്ടൈർജീവിത സ്യാപി ജാനീയാത്
ക്ഷയാമാത്മനഃ

ഇങ്ങനെ മനസ്സ് നിയന്ത്രിക്കുന്നതിലായാൽ പ്രാണവായു നിയന്ത്രിതമാകും. നാസികയിലൂടെ ക്രമാനുസരണം വന്നും പോയുമിരിക്കാം. നാഡികൾ മൂന്നാണ്. പ്രാണായാമം ചെയ്യുന്ന സാധകന്റെ ശ്വാസം നാസികയിലൂടെ ക്രമാനുഗതമായി നടക്കുന്നു. പ്രാണവായു നിയന്ത്രിക്കുന്നവൻ പ്രാണജിത്തനാകുന്നു. പിന്നെ അവൻ പകൽ രാത്രി പക്ഷം മാസം അയനം എന്നിവയുടെ കാലഭേദത്തെ അന്തർ മുഖമായി അറിയുന്നു. തള്ളവിരൽ തുടങ്ങിയ അവയവങ്ങളിൽ രക്തഗതികൊണ്ട് നാഡികളിലുണ്ടാകുന്ന തുടിപ്പ് നിൽക്കുന്ന പക്ഷം അത് ജീവിതാവസാനമെന്ന് ധരിക്കുക.

- 121. ജ്ഞാതാ യതേത കൈവല്യപ്രാപ്തയേ
യോഗവിത്തമഃ
പാദാംഗുഷ്ഠേ കരാഗുഷ്ഠേ സ്ഫുരണം യസ്യ
ന ശ്രുതിഃ
- 122. തസ്യ സംവത്സ രാദുർദ്ധ്വം ജീവിതസ്യക്ഷയേ
ഭവേത് മണിബന്ധേ തഥാ ഗുല്ഫേ സ്ഫുരണം
യസ്യനശ്യതി.
- 123. ഷബ്ദാസാവധിരേതസ്യ ജീവിതസ്യ സ്ഥിതിർ
ഭവേത്
കൂർപ്പരേ സ്ഫുരണം യസ്യ തസ്യ ത്രൈമാസീ
കാസ്ഥിതി.
- 124. കൃക്ഷമേഹനപാർശ്വേ ച സ്ഫുരണാനു
പലംഭതേ
മാസാവധിർ ജീവതസ്യ തദധന്യ തു ദർശനേ
- 125. ആശ്രിതേ ജരദ്വാരേ ദിനാനി ദശ ജീവിതം

യോഗി അനിഷ്ട സൂചനകൾ അറിഞ്ഞ് മോക്ഷ സാധനയിൽ ലയിക്കണം. കാലിലെ പെരുവിരൽ കൈയിലെ പെരുവിരൽ ഇവയെ സ്ഫുരണം അനുഭവപ്പെടാതിരുന്നാൽ അവൻ ഒരു കൊല്ലത്തിൽ കൂടുതൽ ജീവിയുമില്ല. കൈത്തണ്ടയിലും മുട്ടിലുമുള്ള സ്ഫുരണം നിന്നാൽ അവന്റെ ജീവിതം ആരുമാസം മാത്രം. കൈമുട്ടിൽ സ്ഫുരണമില്ലെങ്കിൽ ജീവിതാവധി മൂന്നു മാസമാണ്; വയറ് ഉപസ്ഥം എന്നിവയിലെ സ്ഫുരണം നിലച്ചാൽ ഒരു മാസത്തിനുള്ളിലും നേത്രങ്ങളിലേത് നിന്നാൽ പതിനാലു ദിവസത്തിനകം മരണം സംഭവിക്കും. ജരേന്ദ്രത്തിൽ സ്ഫുരണമില്ലെങ്കിൽ

N

P

I

K

ജീവിതാവധി പത്തു ദിവസമാണ്. ജ്യോതിസ്സ് മിനാമിനുങ്ങിനു തുല്യമായാൽ ജീവിതാവധി അഞ്ചു ദിവസമെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം.

126. ജീഹ്വാഗ്രാ ദശനേ ത്രീണി ദിനാനി സ്ഥിതിരാത്മനഃ
ജാലായാഃ ദർശനേ മൃത്യുർ ദിദിനേ ഭവതി
(ധ്രുവം)

127. ഏവമാദീന്യരിഷ്ടാനി ദൃഷ്ടായുഃ ക്ഷയകാരണം
നിഃശ്രേയസായ യുജ്ഞീത ജപധ്യാനപരായണഃ

128. മനസാ പരമാത്മാനം ധ്യാത്വാ തദ്രൂപതാമിയാത്
യദ്യുഷ്ടാദശഭേദേഷു മർമ്മ സ്ഥാനേഷു ധാരണം.

129. സ്ഥാനാത് സ്ഥാനം സമാ കൃഷ്യ പ്രത്യാഹാര
സുഖച്യുതേ പാദാംഗുഷ്ഠം തഥാ ഗുല്ഫം ജംഘാമധ്യം
തമൈവച

130. മധ്യമോ വോശ്ച മുലം വായുർ ഹൃദയമേവ ച
മേഹനം ദേഹമധ്യം ച നാഭിം ച ഗളകുർപ്പരം

131. താലുമുലം ച മുലം ച ഘ്രാണ സ്യാ ക്ഷണോ
ശ്ചമണ്ഡലം ഭ്രുവോർമധ്യം ലലാടം ച മുലമൂർധം ച ജാനുനി.

132. മുലം ച കരയോർ മുലം മഹാന്യേതാനി
വൈ ദിജ പഞ്ചഭൂതമയേ ദേഹേ ഭൂതേ ഷോ തേഷു
പഞ്ചസു.

നാക്കിന്റെ അറ്റം കാണാൻ സാധിക്കാതെ വന്നാൽ മൂന്നു ദിവസവും ജാല കാണുന്നത് നിന്നുപോയാൽ രണ്ടു ദിവസവും എന്നു ധരിക്കണം. രണ്ടും സംഭവിച്ചാൽ മരണം നിശ്ചയം തന്നെ വായുക്ഷയമാണ്. മിക്ക രോഗത്തിനും കാരണം അതു മനസ്സിലാക്കി മംഗളത്തിനുകുന്ന ഇവ ധ്യാനപരമായി ബ്രഹ്മൈക്യത്തിന് വേണ്ടതും ചെയ്യണം. ശരീരത്തിലെ പതിനെട്ടു മർമ്മസ്ഥാനങ്ങളിലും പ്രത്യാഹാരം വേണം. ഒരു സ്ഥാനത്തു നിന്നും മറ്റൊരു സ്ഥാനത്തേയ്ക്കൊക്കർഷിക്കുക എന്നതാണ് പ്രത്യാഹാരം. കാലിലെ തള്ളവിരൽ ഉപ്പുറ്റി, തുടയുടെ മധ്യഭാഗം, ഊരുവിന്റെ മധ്യം ഗുദാമുലം, ഹൃദയം, ദേഹമധ്യം, നാഭി, കണ്ഠം, മുട്ട്, താലുമുലം നാസികാമുലം, നേത്ര മണ്ഡലം പുരികങ്ങളുടെ മധ്യം നെറ്റി, ശിരോമുലം മുട്ടിന്റെ മുലംവാസ്തമുലം ഇവയാണ്. ശരീരത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട മർമ്മസ്ഥാനങ്ങൾ.

133. മനസോ ധാരണം യത്തദ്യുക്തസ്യ ച യമാദിദിഃ
ധാരണാ സാ ച സംസാരസാഗരരോത്താര
കാരണം

134. ആജാനുപാദ പര്യന്തം പൃഥിവീസ്ഥാന മിഷ്യതേ
പിത്തലാ ചാതുര സ്രാ ച വസുധാ വജ്രലാ
ഞ്ച്ഛരിതം

135. സ്മർത്തവ്യം പഞ്ചഘടികാ സ്തത്രാരോപ്യ
(പ്രഭഞ്ജം

ആജാനുകുടിപര്യന്ത മപാം സ്ഥാനം
(പ്രകീർത്തിത

136. അർദ്ധ ചന്ദ്രസമാകാരം ശ്വേതമർജ്ജുന
ലാഞ്ചിശരിതം
സ്മർത്തവ്യമംഭഃ ശ്വസനമാരോപ്യ ദർശന
നാഡികാഃ

137. ആദേഹമധ്യകട്യന്തമഗ്നിസ്ഥന മുദാഹൃതം
തത്ര സിന്ദൂരവർണ്ണോ ഗ്നിർ ജലനം ദശപഞ്ച ച

138. സമർത്ത വ്യോ നാഡീ കാ പ്രാണാ കൃത്വാ
കുംഭേതഥേരിതം
നാഭേ രൂപരി നാസാന്തം വായു സ്ഥാനം
തു തത്ര വൈ

139. വേദികാരവത് ധ്രുമോ ബലവാൻ ഭൂതമാരുതഃ
സ്മർത്തവ്യഃ കുന്ദകേനൈവ പ്രാണമാരോപ്യ
മാരുതം

140. ഘടികാവിംശതി സ്തസ്ഥാത് ഘ്രാണാത് ബ്രഹ്മ
ബിലാവധി വ്യോമസ്ഥാനം ന ഭസ്തത്ര ഭിന്നഞ്ജന
സമപ്രഭം

ധാരണയെന്നത് യമാദികൾ മുഖേന മനസ്സിനെ ധാരണം ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇതിന്റെ ഫലമായി മനുഷ്യൻ സംസാര സാഗരം കടക്കാൻ ശക്തനാകുന്നു. മുട്ടുകൾ മുതൽ കാലുവരെ പൃഥ്വിസ്ഥാനമാണ്. പീത വർണ്ണവും ചതുഷ്കോണാകൃതിയിലുള്ളതുമായ പൃഥ്വി വജ്രലാഞ്ച്ഛരിതയാണ്. അഞ്ചു നിമിഷത്തോളം വായുവിനെ ധരിച്ച് പൃഥ്വിയെ ധ്യാനിക്കണം മുട്ടു മുതലു കടിവരെ ജലസ്ഥാനമാണ്. ഈ ജലസ്ഥാനത്തിന്റെ ആകാരം അർദ്ധചന്ദ്രതുല്യമാണ്. നിറം വെളുപ്പ്, ഇതിൽ പത്തു നാഡികവരെ ശ്വാസം നിരോധിച്ച് ജലത്തെ ധ്യാനിക്കണം. കടി പ്രദേശം മുതൽ ശരീരമധ്യം വരെ അഗ്നിസ്ഥാനമാണ്; സിന്ദൂരത്തിന്റെ നിറമാണതിന്; അതിൽ പതിനഞ്ചു നിമിഷം പ്രാണനെ നിരോധിച്ച് അഗ്നിയെ ധ്യാനിക്കണം. നാഭി മുതൽ നാസികവരെ വായുവിന്റെ സ്ഥാനമാണ് വേദിക്കു തുല്യമാണ് അതിന്റെ ആകാരം. ധ്രുവതുല്യവും ശക്തി ശാലിയുമായ പവനനെ ഇരുപതു നിമിഷം വരെ കുന്ദകം മുഖേന വായുവിനെ രോധിച്ച് ധ്യാനിക്കണം. നാസികമുതൽ ബ്രഹ്മ രന്ധ്രം വരെയുള്ളതാണ് ആകാശ സ്ഥാനം. അതിന്റെ നിറം അഞ്ജനം പോലെയുള്ളതാണ്.

141. വ്യോമ്നിമാരുതമാരോപ്യ കുന്ദകേനൈവ
യത്നവാൻ പൃഥ്വിവ്യംശേ തു ദേ ഹസ്യ ചതുർബാഹും
കിരീടിനം

142. അനിരുദ്ധം ഹരിം യോഗീ യതേത ഭവമുക്തയേ
അബംശേ പുരയേദ്യോഗീ നാരായണ മുദ്രഗ്രധീഃ

N

P

I

K

- 143. പ്രദ്യുച്ഛനമഗൗ വായംശേ സങ്കർഷണ മതഃ പരം
വ്യോമാംശേ പരമാത്മാനം വായു ദേവംസദാ
സ്മരേത്
- 144. അചിരാദേവ തത് പ്രാപ്തിർ യുഞ്ജാ നസ്യ ന
സംശയഃ
ബധാ യോഗാസനം പൂർവം ഹൃദേശം
ഹൃദയാഞ്ജലി.
- 145. നാസാഗ്രന്യസ്തനയനേ, ജിഹ്വാം കൃത്വാ ച
താലു നി
ദന്തൈർദന്താനസംസ്പൃശ്യ ഊർധ്വകായഃ
സമാഹിതഃ
- 146. സംയമേഷ്യന്ദ്രിയ ഗ്രാമമാത്മബുദ്ധ്യാ വിശുദ്ധയാ
ചിന്തനം വാസുദേവസ്യ പരസ്യ പരമാത്മനഃ
പരിശ്രമ ശീലനായ സാധകൻ കുടുംഭം മുഖേന
വായുവിനെ ആകാശത്തിൽ നിരോധിക്കണം. പിന്നെ
പൃഥ്വിയിലെ അംശമുള്ള ഭാഗത്ത് ചതുർ ബാഹുവും കിരീ
ടധാരിയും ആയും അനിരുദ്ധനെന്നു ഹരിയെ ധ്യാനിക്കണം.
തന്മൂലം സാധകനായ യോഗി മുക്തിക്ക് അർഹനാകും.
ജലാംശത്തിൽ നാരായണനെ ധ്യാനിക്കണം. എപ്പോഴും ഈ
അഭ്യാസം ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവന് പരമാത്മ സാക്ഷാ
ത്ക്കാരം പെട്ടെന്ന് ലഭിക്കുന്നു. ആദ്യം യോഗാസനത്തിലിരു
ന്ന് ഹൃദയപ്രദേശത്ത് ഹൃദയം സ്ഥാപിച്ച് നാസാഗ്രത്തിൽ
ദ്വഷ്ടി ഉറപ്പിച്ച് നാക്ക് അണ്ണാക്കിൽ ചേർത്തുവെച്ച് മുക
ളിലെയും താഴെയുമുള്ള പല്ലുകളെ പരസ്പരം സ്പർശി
ക്കാതെ ശരീരം പൊക്കി സമാഹിതനായിരുന്ന് ശുദ്ധമായ
ആത്മ ബുദ്ധി കൊണ്ട് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ സംയമം ചെയ്തു
വാസുദേവനെ ചിന്തിക്കണം.
- 147. സ്വരൂപ വ്യാപ്ത രൂപസ്യധ്യാനം കൈവല്യ
സിദ്ധിദം
യമമാത്രം വാസുദേവം ചിന്തയേത്
കുടുംഭേന യഃ
- 148. സപ്ത ജന്മാർജ്ജിതം പാപം തസ്യ നശ്യതി
യോഗിനഃ
നാഭികന്ദാത് സമാരഭ്യ യാവത് ഹൃദയ ഗോചരം
- 149. ജാഗ്രത് വൃത്തിം വിജാനീയാത് കണ്ഠസ്ഥം
സ്വപ്നവർത്തനം
സുഷുപ്തം താലുമധ്യസ്ഥം തുര്യം ഭ്രൂമധ്യ
സംസ്ഥിതം
- 150. തുര്യാതീതംപരം ബ്രഹ്മബ്രഹ്മരസ്രേ തു
ലക്ഷയേത്
ജാഗ്രത് വൃത്തിം സമാരഭ്യ യാവത് ബ്രഹ്മ
ബിലാന്തരം
- 151. തത്രാന്മാത്രായം തുരീയസ്യ തുരാന്തേ വിഷ്ണു
രൂപ്യതേ
ധ്യാനേനൈവ സമാധ്യുക്തോ വ്യോനി ചാത്യന്തേ
നിർമ്മലേ

- 152. സൂര്യകോടിദ്യുതിരിഥം നിത്യോദിത മയോക്ഷജം
ഹൃദയാഭോരുഹാസീനാം ധ്യായേധാ
വിശ്വരൂപിണം
ഇങ്ങനെ തന്ത്രയുള്ളിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന പരമാ
ത്മാവിന്റെ രൂപത്തെ ധ്യാനിച്ചാൽ മോക്ഷം സിദ്ധിക്കും. ഒരു
യാമം വരെ കുടുംഭം ചെയ്തു. ഭഗവാൻ വാസുദേവനെ
ധ്യാനിക്കുന്നവന്റെ ഏഴു ജന്മത്തിൽ പാപം നശിക്കുന്നു.
നാഭിമുതൽ ഹൃദയം വരെ ജാഗ്രത് വൃത്തിയുടെ സ്ഥാനമാണ്.
സ്വപ്ന വൃത്തി കണ്ഠത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു തുരീയാ
തീതന്റെ സ്ഥാനം ബ്രഹ്മരസ്രേത്തിൽ പരബ്രഹ്മത്തിനു
നേരെയെണ്. ബ്രഹ്മരസ്രേവരെ തുരീയാത്മാവ് വസിക്കുന്നു.
അതിനെ വിഷ്ണു എന്നു പറയുന്നു. സാധകൻ നിർമ്മലാ
കാശത്തിന്റെ ഹൃദയകമലത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന കോടി സൂര്യ
പ്രഭാമയനും നിത്യോദയരൂപിയും വിശ്വരൂപനുമായ മഹാ
വിഷ്ണുവിനെ ധ്യാനിക്കണം.
- 153. അനേകാകാരവചിതമനേക വദനാനിതം
അനേക ഭുജ സംയുക്ത മനോകായുധ
മണ്ഡിതം
- 154. നാനാവർണ്ണധരം ദേവം ശാന്ത മുഗ്ര മുദായുധം
അനേക നയനാ കീർണ്ണം സൂര്യകോടി സമപ്രഭം
- 155. ധ്യായതോ യോഗിനഃ സർവ മനോവൃത്തിർ
വിനശ്യതി
ഹൃദ്പുണ്ഡരീക മധ്യസ്ഥം ചൈതന്യ
ജ്യോതിരവ്യയം
- 156. കദംബഗോളാകാരം തുര്യാതീതം പരാത്പരം.
അനന്തമാനന്ദ മയം ചിന്മയം ഭാസ്കരം വിഭും
- 157. നിവാതദീപ സദ്യശമകൃത്രിമ മണിപ്രഭം
ധ്യായതോ യോഗിനസ്തസ്യ മുക്തിഃ കരതലേ
സ്ഥിതാ
അനേകം ആകൃതി ചേർന്നവനും അനേകം മുഖമു
ള്ളവനും അനേക ഭുജനും അനേകം മുഖമുള്ളവനും അനേക
ഭുജനും അനേകായുധ ധാരിയും അനേക നേത്രനും
കോടിസൂര്യ സമപ്രഭനും വിശ്വരൂപനുമായ വിഷ്ണുവിനെ
ധ്യാനിച്ചാൽ യോഗിയുടെ സകല മനോവൃത്തിയും ശമിക്കും.
ഹൃദയകമല സ്ഥിതനായ ചൈതന്യനും ജ്യോതിരൂപനും
അവ്യയനും കദംബഗോളാകാരനും തുര്യാതീതനും
പരാത്പരനും അനന്തനും ജ്ഞാനമയനും ചിന്മയനും
സർവവ്യാപിയും നിർവാത ദീപസദ്യശ്യനും അകൃത്രിമണി
പ്രഭനുമായ പരബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിച്ചാൽ മോക്ഷം യോഗിക്ക്
കൈയിലെ നെല്ലിക്കപ്പോലെ അത്ര സുഗ്രാഹിയമാകും.
- 158. വിശ്വരൂപസ്യദേവസ്യ രൂപം യത് കിഞ്ചിദേവഹി
സ്ഥവീയഃ സൂക്ഷ്മമന്യദാ പശ്യൻ ഹൃദയ
പങ്കജേ

N

P

I

K

- 159. ധ്യായതോ യോഗിനോ യ സ്തു സാക്ഷാദേവ
പ്രകാശതേ
അണിമാദിഫലം ചൈവ സുഖേനൈവോ
പജായതേ
- 160. ജീവാത്മനഃ പരസ്യോപി യദ്ദേവമുദയോ രവി
അഹമേവ പരം ബ്രഹ്മബ്രഹ്മാഹമിതി
സംസ്ഥിതിഃ
- 161. സമാധിഃ സതു വിജേതയഃ സർവവൃത്തി
വിവർജിതഃ
ബ്രഹ്മ സമ്പദ്യതേ യോഗീ ന ഭൂയാഃ സംസൃതിം
വ്രജേത്
- 162. ഏവം വിശോധ്യ തത്യാനി യോഗീ നിസ്സ്പൃഹ
ചേതസാ
യഥാ നിരിന്ധനോ വഗ്നിഃ സ്വയമേവം പ്രശാമ്യതി
- 163. ഗ്രാഹ്യാഭാവേ മനഃപ്രാണോ നിശ്ചയ ജ്ഞാന
സംയുതാഃ
ശുദ്ധ തത്വേ പരേ ലീനോ ജീവഃ സൈന്ധവ
പിങ്ഡവത്.
- 164. മോഹ ജാലകസംഘതോ വിശ്വാ പശ്യതി
സ്വപ്നവത്

സുഷുപ്തി വദ്യശ്ചരതി സ്വഭാവപരിനിശ്ചലഃ
നിർവാണപദമാശ്രിത്യ യോഗീ കൈവല്യ
മഗ്നതേ ഇത്യുപനിഷത്ത്

വിശ്വ ദേവരൂപന്റെ സ്ഥൂലമോ സൂക്ഷ്മമോ മറ്റേതെങ്കിലും വിധത്തിലുള്ളതോ ആയ രൂപം ഹൃദയ കമലത്തിൽ ധ്യാനിക്കുന്ന യോഗി അതിന്റെ സാക്ഷാത് രൂപമായി തോന്നുകയും അണിമാദി സിദ്ധികൾ അനായാസം കൈവരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ജീവാത്മ പരമാത്മബോധം നേടി 'ഞാൻ തന്നെ ബ്രഹ്മം എന്ന സ്ഥിതിപ്രാപിക്കുകയാണ് സമാധി. സമാധിസ്ഥൻ സർവവൃത്തി വിവർജിതനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിച്ച യോഗി വീണ്ടും സംസാരത്തിൽ കൂടുങ്ങുന്നില്ല. അവൻ പുനർജന്മില്ല. അവൻ വിറകില്ലാത്ത അഗ്നിപോലെ സ്വയം ശാന്തനാകുന്നു. പിന്നെ അവനൊന്നും ഗ്രഹിക്കാനില്ല.

അവന്റെ പ്രാണനും മനസ്സും ആത്മജ്ഞാന സംയുക്തമാകുന്നു. ജലത്തിൽ ഉപ്പുകൂട്ടിയെന്നോണം അവൻ പരമാത്മാവിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തെ അവൻ സ്വപ്നമായി കാണുന്നു. പൂർണ്ണമായും നിശ്ചലനായി അവൻ ബ്രഹ്മത്തിൽ സുഷുപ്തി നേടുന്നു. അങ്ങനെ വിശുദ്ധനായ യോഗി നിർവാണം പദം നേടി കൈവല്യ പദം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപനിഷത്ത്.

ത്രിശിഖി ബ്രഹ്മഹണോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ധ്യാനബിന്ദുപനിഷത്ത്

ശാന്തി പാഠം

ഓം. സഹ നാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തൂ. സഹവീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാവഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കണം. രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ വീര്യ തേജസിയായിത്തീരണം. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിഭേ

ഷം വഹിക്കാതിരിക്കണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. യദി ശൈലസമം പാപം വിസ്തീർണ്ണം
ബഹുയോജനം
ഭിദ്യതേ ധ്യാനയോഗേന നാന്യോ നാദം ഭേദഃ
കദാചന
2. ബീജാക്ഷരം പരം ബിന്ദും നാദം തസ്യോ
പരിസ്ഥിതം
സശബ്ദം ചാക്ഷരേ ക്ഷീണേ നിഃ ശബ്ദം പരമം പദം

N

P

I

K

- 3. അനാഹതം തു യച്ഛബ്ദ തസ്യ ശബ്ദസ്യ
യത്പരം
തത്പരം വിന്ദതേ യസ്തു സ യോഗീ സംശയഃ
- 4. ബാലാഗ്രശത സാഹസ്രം തസ്യ ഭാഗസ്യ ഭാഗിന.
തസ്യ ഭാഗസ്യ ഭാഗാർദ്ധം തത്ക്ഷയേ തു
നിരഞ്ജനം
- 5. പുഷ്പ മധ്യേ യഥാ ഗന്ധഃ പയോ മധ്യേ യഥാ
ഘൃതം
തില മധ്യേ യഥാ ഗന്ധഃ പയോ മധ്യേ യഥാ
ഘൃതം
- 6. ഏവം സർവാണി ഭൂതാനി മണൗ സ്യത്രമി
വാത്മനി
സ്ഥിരബുദ്ധിരസംമുഖേഷാ ബ്രഹ്മവിദ് ബ്രഹ്മണി
സ്ഥിതഃ

പർവതം പോലെ ബഹുയോജന വിസ്തീർണ്ണമുള്ള പാപമായാലും അവയെല്ലാം ധ്യാനയോഗത്താൽ നഷ്ടമാകുന്നു. പാപം നശിക്കാൻ ഇതല്ലാതൊരു മാർഗ്ഗമില്ല; ബീജാക്ഷരം പരമബിന്ദുവാണ്. നാദം അതിനുമുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. നാദം അക്ഷരത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ശബ്ദരഹിതമായ പരമപദം സംജാതമാകുന്നു. അനാഹത ധ്യാനിക്കപ്പോൾ ഒരു ശബ്ദമുണ്ട്. അത് സാധിച്ചാലേ യോഗിക്ക് സംശയ നിവൃത്തി വരുകയുള്ളൂ. തലമുടി നാരിന്റെ അഗ്രത്തിന്റെ നൂറിൽ ഒരു ഭാഗത്തിൽ ആയിരത്തിൽ ഒരു ഭാഗവും അതിന്റെ അർദ്ധഭാഗവും ക്ഷയിക്കുമ്പോൾ നിരഞ്ജനം സംഭവിക്കുന്നു. പുവിൽ ഗന്ധം പോലെ, പാലിൽ നെയ്യ്പോലെ, എള്ളിൽ എണ്ണപോലെ പാറയിൽ സ്വർണ്ണം പോലെ, മണിയിൽ സൂത്രം പോലെ, സർവത്തിലും ബ്രഹ്മം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്ഥിരബുദ്ധിയും ജ്ഞാനിയുമായ യോഗി മോഹരഹിതനായി ബ്രഹ്മജ്ഞാനം സമാർജ്ജിച്ച് ബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിക്കുന്നു.

- 7. തിലാനാം തു യഥാ തലം പുഷ്പേ ഗന്ധ
ഇവാ ശ്രിതഃ
പുരുഷസ്യ ശരീരേ തു സബാഹ്യാഭ്യന്തരേ
സ്ഥിതഃ
- 8. വൃക്ഷം തു വിദ്യാത് ഛായാ സകലം തസ്യൈവ
നിഷ്കലാ
സകലേ നിഷ്കലേ ഭാവേ സർവത്രാത്മാ
വ്യവസ്ഥിതഃ

എണ്ണയ്ക്ക് എള്ളും സുഗന്ധത്തിന് പുവും ആശ്രയമായിരിക്കുന്നതുപോലെ ബ്രഹ്മം ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിലും പുറത്തും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. വൃക്ഷത്തെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞാൽ അതിന്റെ ഛായ നിഷ്കലയാണ്. അതുപോലെ ആത്മാവ് എല്ലാ സ്ഥാനത്തും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

- 9. ഓമിത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ ധ്യേയം സർവമുക്ഷു ഭിഃ
പൃഥ്വി വൃഗ്നിശ്ച ഋഗേദോ ഭൂരിത്യേവ പിതാമഹഃ

- 10. അകാരേ തു ലയം പ്രാപ്തേ പ്രഥമേ
പ്രണവാം ശകേ
അന്തരീക്ഷം യജ്ജൂർ വായു ഭൂവോ വിഷ്ണുർ
ജനാർദ്ദനഃ
- 11. ഉകാരേ തു ലയം പ്രാപ്തേ ദിതീയേ
പ്രണവാംശകേ
ദ്യൗസൂര്യ സാമവേദശ്ച സ്വരിത്യേവ മഹേശ്വരഃ
- 12. മകാരേ തു ലയം പ്രാപ്തേ ദിതീയേ പ്രണ
വാംശകേ
അകാരഃ പിതവർണ്ണഃ സ്യാദ്രജോ ഗുണ
തുദ്ദീരിതഃ
- 13. ഉകാരഃ സാന്തതികഃ ശുക്ലഃ മകാരഃ കൃഷ്ണ
താമസഃ
അഷാംഗം ച ചതുഷ്പാദാ ത്രിസ്ഥാനം
പഞ്ചദൈവതം

മോക്ഷേച്ഛുക്കളായ സകല വ്യക്തികളും ഓങ്കാര രൂപത്തിലുമുള്ള അക്ഷര ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കുന്നു. ഓങ്കാരത്തിന്റെ പ്രഥമാംശമായ അകാരത്തിൽ പൃഥ്വി, അഗ്നി, ഋഗേദം, ഭൂഃ, പിതാമഹൻ എന്നിവ അടങ്ങുന്നു. ദിതീയാംശമായ ഉകാരത്തിൽ അന്തരീക്ഷം യജുർവേദം വായു ഭൂവസു വിഷ്ണു എന്നിവ അടങ്ങുന്നു. തൃതീയാംശമായ മകാരത്തിൽ സൂര്യൻ സാമവേദം സ്വർലോകം മഹേശ്വരൻ എന്നിവ ചേരുന്നു. അകാരം പീതവർണ്ണവും രജോഗുണയുക്തവുമാണ്. ഉകാരം ശ്വേതവർണ്ണവും സത്യാഗുണവും; മകാരം തൃഷ്ണ വർണ്ണവും തമോഗുണവും. ഇങ്ങനെ പ്രണവം അഷ്ടാംഗയുക്തവും ചതുഷ്പാദയുക്തവും ത്രിനേത്രത്തോടുകൂടിയതും പഞ്ച ദേവതാത്മകവുമാണ്.

- 14. ഓങ്കാരം യോ ന ജാനാതി ബ്രഹ്മണോ ന
ഭവേത്തുസഃ
പ്രണവോ ധനുഃ ശരോ ഹൃയാത്മാ ബ്രഹ്മ
തല്ല്വക്ഷ്യമുച്യതേ
- 15. അപ്രമത്തേന വേദവ്യം ശരവത്തന്മയോ ഭവേത്
നിവർത്തന്തേ ക്രിയഃ സർവാഃ തസ്മിൻ
ദൃഷ്ട്പേരാവരേ
- 16. ഓങ്കാര പ്രഭവാ ദേവാ ഓങ്കാരപ്രഭവാ സ്വരാഃ
ഓങ്കാര പ്രഭവം സർവം ത്രൈലോക്യം
സചരാചരം
- 17. ഹ്രസോ ദഹതി പാപാനി ദീർഘോ സമ്പത്
പ്രദോവ്യയഃ
അർദ്ദമാത്ര സമായുക്തഃ പ്രണവോ മോക്ഷ
ദായകഃ

ഓങ്കാരം അറിയാത്തവനെ ബ്രഹ്മണനെന്ന് പറയാൻ പാടില്ല പ്രണവം ധനുസ്സും ആത്മാവ് ബാണവും ബ്രഹ്മം അതിന്റെ ലക്ഷ്യവുമാണ്. ആത്മാവാകുന്ന ബാണത്താൽ

N

P

I

K

സാവധാനം ശ്രദ്ധയോടെ ബ്രഹ്മമാകുന്ന ലക്ഷ്യത്തെ ആദ്യം ഭേദിക്കുകയും പരാപരനെ അറിയുകയും ചെയ്താൽ എല്ലാ ക്രിയകളിൽ നിന്നും നിവൃത്തനാകുന്നു. ഓങ്കാരത്തിൽ നിന്ന് ദേവന്മാരും സ്വരങ്ങളും മൂന്നു ലോകങ്ങളും സർവ ചരാചരങ്ങളുമുണ്ടായി. അതിന്റെ ഹ്രസ്വമായ അംശം പാപങ്ങൾ ഹരിക്കുന്നു. ദീർഘം അത്യയമായ സമ്പത്തു നൽകുന്നു. അർദ്ധമാത്രായുക്തമായ പ്രണവം മോക്ഷം നൽകുന്നു.

- 18. തൈലധാരാമിവാച്ഛിന്നം ദീർഘഘണ്ടാ
നിനാഭവേത്
അവാച്യം പ്രണവസ്യാഗ്രം യസ്തം വേദ സ
വേദവിത്
- 19. ഹൃത് പദ്മ കർണ്ണികാമദ്ധ്യേ സ്ഥിര ദീപ
നിഭാകൃതിം
അംഗുഷ്ഠമാത്രമചലം ധ്യായേ ദോം കാരമീശ്വരഃ
- 20. ഇഡയാ വായുമാപുര്യ പുരയിത്യോദര സ്ഥിതം
ഓങ്കാരം ദേഹമധ്യസ്ഥം ധ്യായേജ്ജാലാ
വലീവൃതം
- 21. ബ്രഹ്മാപുരക ഇത്യുക്തോ വിഷ്ണു കുംഭക
ഉച്യതേ
രേചോ രൂദ്ര ഇതി പ്രോക്തഃ പ്രാണായാമസ്യ
ദേവതാഃ

ഇടമുറിയാത്ത തൈലധാരപോലെയും നീണ്ടു നിൽക്കുന്ന മണിനാദം പോലെയും നാദാഗ്രത്തിൽ പ്രണവം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അത് അറിയുന്നവനാണ് വേദജ്ഞൻ. ഹൃദയകമല കർണ്ണികയിൽ ദീപശിഖപോലെയും അംഗുഷ്ഠമാത്രകാരമായും ഇരിക്കുന്ന ഓങ്കാരരൂപനായ ഈശ്വരനെ ധ്യാനിക്കുക. ഇഡയിലൂടെ വായുവിനെ ഉദരത്തിൽ സംഭരിക്കുക. ദേവമധ്യത്തിൽ ജ്വാലാ വലികളാൽ ആവൃതമായ ഓങ്കാരം ധ്യാനിക്കണം. പുരകം ബ്രഹ്മവാണെന്നും കുംഭകം വിഷ്ണുവാണെന്നും രേചകം രൂദ്രനാണെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. അവർ മുഖരും പ്രാണായാമത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാനദേവന്മാരാണ്.

- 22. ആത്മാനമരണിം കൃത്യാ പ്രണവം
ചോത്തരാണിം
ധ്യാനനിർമ്മമനാ ഭ്യാസാദേവ പാശ്യേണി
ഗൃഹവത്
- 23. ഓങ്കാരധനിനാദേന വായോഃ സംഹരണാന്തികം
യാവദ് ബലം സമാദധ്യാത് സമൃക്
നാദയോ വധി
- 24. ഗമാഗമസ്ഥം ഗമനാദിശൂന്യ മോംകാരമേകം
രവികോടിദീപ്തിം
പശ്യന്തി യേ സർവജനാന്തരസ്ഥം
ഹംസാത്മകം തേ വിരജാ ഭവന്തിതാ
താഴത്തെ അരണിയുടെ രൂപത്തിൽ ആത്മാവിനെ

ഗ്രഹിച്ച് പ്രണവത്തെ ഉത്താരണിയാക്കുക. രണ്ടിന്റേയും മമനമാകുന്ന ധ്യാനാഭ്യാസനത്താൽ ഗൃഹതത്വം ദർശിക്കുക. ഓങ്കാരധനിയെ നാദസഹിതം രേചകം ചെയ്ത് നാദലയം സംഭവിക്കുന്ന ധ്യാനം യഥാശക്തി ചെയ്യുക. ഗമാനാഗമനസ്ഥിതവും ഗമനാദിശൂന്യവും കോടി സൂര്യപ്രഭവും സർവജനാന്തരസ്ഥവും ഹംസാത്മകവുമായ ഓങ്കാരത്തെ ദർശിക്കുന്നവൻ പപവിമുക്തനാകും.

- 25. യന്മനസ്ത്രിജഗത്യുഷ്ടി സ്ഥിതിവ്യസന
കർമ്മ കൃത്
തന്മയോ വിലയം യാതിതദി ഷ്ണോഃ
പരമം പദം
- 26. അഷ്ടപത്രം തു ഹൃദ് പത്മം ദിത്രിംശത്
കേസരാത്മകം
തസ്യ മധ്യേ സ്ഥിതോഭാനൂർഭാനുമധ്യ ഗതഃ ശശീ
- 27. ശശി മധ്യഗതോ വസിർ വസി മധ്യ ഗതാ പ്രഭാ
പ്രഭാമധ്യാഗതം പീതം നാനാരത്നപ്രവേഷ്ടിതം
- 28. തസ്യ മധ്യഗതം ദേവം വാസുദേവം നിരഞ്ജനം
ശ്രീവത്സ കൗസ്തുഭോരസ്കം മുകതാ മണി
വിഭൂഷിതം
- 29. ശുദ്ധ സ്ഫടിക സങ്കാസം ചന്ദ്ര കോടി സമപ്രഭം
ഏവം ധ്യായേന്മഹാവിഷ്ണുമേവം വാ
വിനയാ മ്തിതം
- 30. അതസ്ത്രിപുഷ്പ സങ്കാശം നാഭിസ്ഥാനേ
പ്രതിഷ്ഠിതം
ചതുർ ഭുജം മഹാവിഷ്ണു പുരകേണ
വിചിന്തയേത്
സ്യുഷ്ടി സ്ഥിതി ലയ കാരണം ഏതൊന്നാണോ, മനസ്സിലുള്ളത് എവിടെയാണോ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നത്, അതാണ് വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദം. അഷ്ടദളങ്ങളോടു കൂടിയതും മുപ്പത്തിരണ്ടു കോശങ്ങളോടു കൂടിയതുമായ ഹൃദയകമലത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ സൂര്യനും സൂര്യന്റെ മധ്യേ ചന്ദ്രനും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ചന്ദ്രനു മധ്യേ അഗ്നി, അഗ്നിക്കു മധ്യേ പ്രഭ, പ്രഭാമധ്യത്തിൽ നനാരത്നങ്ങൾ പതിച്ച പീഠം, അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ നിരഞ്ജനനായ ഭഗവാൻ വാസുദേവൻ. ശുദ്ധസ്ഫടിക സങ്കാശനും ചന്ദ്രസമപ്രഭനുമായ മഹാവിഷ്ണുവിനെ വിനയത്തോടെ ധ്യാനിക്കുക. ത്രിപുഷ്പ സങ്കാശനും ചന്ദ്രസമപ്രഭനുമായ മഹാവിഷ്ണുവിനെ പുരകം ചെയ്ത് ധ്യാനിക്കുക.
- 31. കുംഭകേന ഹൃദി സ്ഥാനേ ചിന്തയേത്
കമലാസനം
ബ്രഹ്മാണം രക്ത ഗൗരാഭം ചതുർവക്രതം
പിതാമഹം
- 32. രേചകേനതു വിദ്യത്മാ ലലാടസ്തം ത്രിലോചനം
ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശം നിഷ്കളം പാപനാശനം

N

P

I

K

33. അബ്ജപത്രമധഃ പുഷ്പമൂർധ നാള മധോമുഖം കദളീപുഷ്പസംകാശം സർവവേദമയം ശിവം.

34. പദ്മേ സ്യോദ്ഘോടനം കൃതാ ബോധ ചന്ദ്രാഗ്നി സൂര്യകം

തസ്യ ഹൃദ്ബീജമാഹൃത്യ ആത്മാനം ചരതേ ധ്രുവം

കുംഭകം ചെയ്യുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ഹൃദയസ്ഥാനത്ത് കമലാസനവും വെളുപ്പും ചുവപ്പും നിറമുള്ളവനും ചതുർഭുജനം പീതാംബരനുമായ ബ്രഹ്മാവിനെ ധ്യാനിക്കണം. രേചകം ചെയ്യുമ്പോൾ ശുദ്ധ സ്ഫടിക സമനായ നെറ്റിയുള്ളവനും നിഷ്കളങ്കനും പാപനാശകനും ത്രിലോചന നുമായ ശങ്കരനെ നാം ധ്യാനിക്കണം. ശിവൻ സർവവേദമയനാണ്. നൂറ് അക്ഷരങ്ങളും നൂറ് പാത്രങ്ങളും വിശാല കേസരവുമായ ഹൃദയകമലത്തിൽ സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ അഗ്നി എന്നിവയെ ചിന്തിക്കണം. കമലം വികസിക്കുന്നതോടെ സൂര്യചന്ദ്രാഗ്നികളുടെ ബോധമുണ്ടാകുന്നു. അവയുടെ ബീജം സ്വീകരിക്കുന്നതോടെ സ്ഥിരമായ ആത്മശാന്തി കൈവരുന്നു.

36. ത്രിസ്ഥാനം ച ത്രിപാത്രം ച ത്രിബ്രഹ്മ ചന്ദ്രയാക്ഷരം

ത്രിമാത്രമർധ മാത്രം വാ യസ്തം വേദ സ വേദവിത്

37. തൈല ധാരാമിവാച്ഛിന്ന ദീർഘ ഘണ്ടാ നിനാ ഭവേത്

ബിന്ദു നാദകലാതീതം യസ്തം വേദ സ വേദവിത്

യഥൈ വോത് പല നാളേണ തോയ മാകർഷ യേന്നരഃ

തഥൈ വോത് കർഷയേ ദായും യോഗീ യോഗ പഥേസ്ഥിതഃ

39. അർദ്ധ യാത്രാത്മകം കൃതാ കോശീ ഭൂതം തു പങ്കജം

കർഷയേന്നാളമാത്രേണ ഭൂവോർ മധ്യേ ലയം നയേത്

40. ഭൂവോർ മധ്യേ ലലാഭേ തു നാസി കായാസ്തു മൂലതഃ

ജാനീയാദമൃതം സ്ഥാനം തദ് ബ്രഹ്മാ യതനം മഹത്.

മൂന്നു സ്ഥാനം മൂന്നു പാത്രം മൂന്നു ബ്രഹ്മാവ് മൂന്നു ക്ഷരം രണ്ടുമാത്ര അർദ്ധമാത്ര ഇവ അറിയുന്നവൻ വേദധ്യാനജ്ഞനാണ്. തൈലധാരപോലെ, അവിച്ഛിന്നമായി നീണ്ടമണിനാദം പോലെ ബിന്ദു, കല, നാദം, എന്നിവയ്ക്കതീതമായ ഒന്നിനെ ആരറിയുന്നു. അവൻ വേദജ്ഞനാണ്. കമല നാളത്തിലൂടെ യോഗി യോഗസാധന ചെയ്യണം. സസൂഷിത കമലത്തെ അർദ്ധമാത്രാ രൂപമാക്കി വായുവിനെ സുഷുമാനം

നാഡിയിലൂടെ വലിച്ചെടുത്ത് കടിസ്ഥാനത്ത് ലയിപ്പിക്കണം. പുരികങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ നാസികയുടെ മൂല സ്ഥാനമായ നെറ്റിയിൽ അമൃതസ്ഥാനം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മസ്ഥാനം അതുതന്നെ.

41. ആസനം പ്രാണസംരോധഃ പ്രത്യാഹാര ശ്ച ധാരണാ

ധ്യാനം സമാധിരേതാനി യോഗംഗാനി ഭവന്തി ഷട്

42. ആസനാനി ചതാവന്തി യാവേന്ത്യോ ജീവജാതയഃ

ഏതേഷാ മതുലാൻ ഭേദാൻ വിജാനാതി മഹേശ്വരഃ

43. ഛിദ്രം ഭദ്രം തഥാ സിംഹം പത്മം ചേതി ചതുഷ്ടയം

ആധാരാവ്യേ ഗുദസ്ഥാനേ പങ്കജം യച്ചതുർ ദളം

44. തന്മദ്ധ്യേ പ്രോച്യതേ യോനിഃ കാമാഖ്യാ സിദ്ധവന്ദിത,

യോനി മധ്യേ സ്ഥിതം ലിംഗം പശ്ചിമാഭിമുഖം തഥാ

ആസനം, പ്രാണായാമം, പ്രത്യാഹാരം, ധാരണം, ധ്യാനം സമാധി എന്നിവ യോഗത്തിന്റെ ഷഡംഗങ്ങളാകുന്നു. ലോകത്തിൽ എത്ര ജാതി ജീവികളുണ്ടോ അത്രയും ഇനം ആസനകളുമുണ്ട്. അവയുടെ അസംഖ്യ ഭേദങ്ങൾ പരമ ശിവനേ അറിയാവൂ സിദ്ധാധനം ഭദ്രാസനം, സിംഹാസനം, പത്മാസനം, എന്ന് ആസനങ്ങൾ പ്രധാനമായി നാലാണ്. പ്രഥമ ചക്രം ആധാരവും രണ്ടാമത് സ്വാധിഷ്ഠാനവും ആണ്. രണ്ടിന്റെയും മധ്യേ കാമരൂപമായ യോനി സ്ഥാനം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഗദസ്ഥാനത്തുള്ള ആധാര ചക്രത്തിൽ നാലു ദളമുള്ള കമലമുണ്ട്. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ കാമ എന്ന യോനി; അത് സിദ്ധവന്ദിതമാണ്. യോനി മധ്യേ പശ്ചിമാഭിമുഖമായ ലിംഗം നിലകൊള്ളുന്നു.

46. മസ്തകേ മണിവദ് ഭിന്നം യോ ജാനാതി സ യോഗവിത്

തപ്തചാമീ കരാകാരം തഡിലേഖവേ വീസ്ഫുരത്

47. ചതുരസ്രമുപരൂഗേ രധോ മേഘ്രാത് പ്രതിഷ്ഠിതം

സ്വശബ്ദേന ഭവേത് പ്രാണഃ സ്വാധിഷ്ഠാനം തദാശ്രയം

48. സ്വാധിഷ്ഠാനം തതശ്ചക്രം മേഘ്രമേയ നിഗദ്യതേ മണിവത്തന്തുനാ യത്ര വായുനാ പുരിതം വപുഃ

49. തന്നാഭി മണ്ഡലം ചക്രം പ്രോച്യതേ മണി പുരകം

ദ്വാദശാരമഹാചക്രേ പുണ്യ പാപനിയന്ത്രിതഃ

N

P

I

K

- 50. താവജീവോ ഭ്രമത്യേവം യാവത്തത്വം വിന്ദതി
ഊർധ്വം മേഘോദയോ നാഭഃ കന്ദോ യോടസ്തി
ഖഗാൻഡവത്
- 51. തത്ര നാഡ്യ സമുത് പന്നാഃ സഹസ്രാണി
ദിസപ്തതിഃ
തേഷ്ഠ നാഡീസഹസ്രേഷ്ഠം ദിസപ്തതി
രുദ്രാഹുതാ.

മസ്തകത്തിൽ രത്നം പോലെ ശോഭിക്കുന്ന വസ്തു അറിയുന്നവൻ യോഗവിത്തനാണ്. കനലിൽ ചൂട്ട സ്വർണ്ണത്തിന്റെ നിറമോടും മിന്നൽ പോലെ പ്രകാശമാനമായും അഗ്നിസ്ഥാനത്തു നിന്നും നാലംഗുലം മുകളിൽ ഭ്രമപ്രസ്ഥാനത്തിനു താഴെ സ്വന്തം ശബ്ദം കലർന്നു പ്രാണൻ സ്തിതി ചെയ്യുന്നു. അത് സ്വാധീഷ്ഠാന ചക്രത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. മേഘത്തിന്റെ മൂലഭാഗത്ത് സ്വാധീഷ്ഠാന ചക്രം; അവിടെ രത്ന തന്തുപോലെ വായു പീരിതമായ ശരീരം; നാഭി മണ്ഡല ചക്രത്തെ മണിപുരകമെന്ന് പറയുന്നു. അവിടെ പന്ത്രണ്ട് അരങ്ങളോടു കൂടിയ മഹാ ചക്രത്തിൽ പുണ്യ പാപങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണം നടക്കുന്നു. ഈ തത്വം ഗ്രഹിക്കുന്നതുവരെ ജീവൻ അലയേണ്ട വരും; മേഘത്തിനു മുകളിൽ നാഭിക്കു താഴെ പക്ഷിമൂട്ട പോലെ ഒരു കന്ദമുണ്ട്. അതിൽ നിന്നും എഴുപത്തിരായിരം നാഡികൾ പുറപ്പെടുന്നു. അവയിൽ എഴുപത്തി രണ്ടെണ്ണം പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്.
- 52. പ്രധാനഃ പ്രാണവാഹിന്യോ ഭൂയസ്തത്ര ദശ
സ്തമൃതാഃ
ഇഡാ ച പിംഗളാ ചൈവ സുഷുമാനാ ച
തൃതീയകം
- 53. ഗാന്ധാരി ഹസ്തിജീഹ്വാച പുഷാ ചൈവ
യശലസിനി
അലംബുസാ കുഹൂരത്ര ശംഖിനീ ദശവിസ്തമൃതാ
- 54. ഏവം നാഡിമയം ചക്രം വിജേന്തയം
യോഗിനാ സദാ
സതതം പ്രാണവാഹിന്യഃ സോമ സൂര്യാഗ്നി
ദേവതാഃ
- 55. ഇഡാപിംഗലാ സുഷുമാനസ്തിസ്രോ നാഡ്യ
പ്രകീർത്തിതാ
ഇഡാ വാമേ സ്ഥിതാ ഭാഗേ പിംഗലീ ദക്ഷിണേ
സ്ഥിതാ
- 56. സുഷുമാനാ മധ്യദേശേ തു പ്രാണമാർഗ്ഗ
സുയഃസ്തമൃതാ
പ്രാണോ പാനഃ സമാനശ്ചോദാനാഃ വ്യാന
സ്തമൈവച
- 57. നാഗഃ കുർമ്മശ്ച കൃകരോ ദേവദത്തോ
ധനഞ്ജയഃരകോ
പ്രാണാദ്യാഃ പഞ്ചവിദ്യാതാ നാഗാദ്യാ
പഞ്ചമായവഃ

- എഴുപത്തി രണ്ടു നാഡികളുള്ളവയിൽ പത്തെണ്ണം പ്രാണവാഹിനികളാണ്. അവ ഇഡ, പിംഗള, സുഷുമാന, ഗാന്ധാരി, ഹസ്തി, ജീഹ്വാ-പുഷാ, യശസിനി, ആലംബുസ, കുഹൂ ശംഖിനി. ഈ നാഡീചക്രത്തെ സംബന്ധിച്ച അതാനം യോഗികൾക്ക് വളരെ ആവശ്യമാണ്. ഇവയിൽ ഇഡ, പിംഗള, സുഷുമാന മധ്യത്തിൽ മൂന്നും പ്രാണന്റെ മാർഗ്ഗ സ്വരൂപങ്ങളാണ്. പ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ, ഉദാനൻ, വ്യാനൻ, നഗം, കുർമ്മം, കൃകരം, ദേവദത്തം, ധനഞ്ജയം പ്രാണാദികളായ അഞ്ചും കൃകരാദികളായ അഞ്ചും പ്രസിദ്ധങ്ങളായ അഞ്ചും കൃകരാദികളായ അഞ്ചും പ്രസിദ്ധങ്ങളായ വായുക്കളാണ്.
- 58. ഏതേ നാഡീ സഹസ്രേഷു വർത്തന്തേ
ജീവരുപിണഃ
പ്രാണാപാനവശോജീവോ ഹൃദയശ്ചോർധ്വം
പ്രധാവതി
- 59. വാമദക്ഷിണമാർഗ്ഗേണ ചഞ്ചലതാന ദൃശ്യതേ
ആക്ഷിപ്തോ ഭൂജദന്ധേന യഥോച്ഛലതി
കന്ദുകഃ
- 60. പ്രാണാപാനസമാക്ഷിപ്തസ്തദ്ര ജീവോ ന
വിശ്രമേത്
അപാനാത് കർഷതി പ്രാണോ പാനഃ പ്രാണം
ചകർഷതി
- 61. ഖഗരജ്ജുവദിത്യേതദ്യോ ജാനാതി സ
യോഗവിത്
ഹകാരേണ ബഹിർയാതി സകാരേണ
വിശേത് പുനഃ
- 62. ഹംസഹംസേത്യമും മന്ത്രം ജീവോ ജപതി
സർവദാ
ശതാനി ഷഡ് ദിവാരാത്രം സഹസ്രാണ്യേക
വിംശതിഃ
- 63. ഏതത് സംഖ്യാനീതം മന്ത്രം ജീവോ ജപതി
സർവദാ
അജപാ നാമ ഗായത്രീ യോഗിനാം
മോക്ഷദാ സദാ

ഇങ്ങനെ ഈ വായുക്കൾ ജീവരുപത്തിൽ ആയിരം നാഡികളും ഉണ്ട്. പ്രാണാപാനവശരായി ജീവൻ മുകളിലും താഴെയും വന്നും പോയുമിരിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഇടത്തോട്ടും ചിലപ്പോൾ വലത്തോട്ടും അതു പോകും. ചഞ്ചലമാകയാൽ കാണാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കൈകൊപന്തുപോലെ പ്രാണാവാ നന്മാരാൽ എറിയപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് ജീവൻ വിശ്രമമില്ല. പ്രാണാപാനമാർ അന്യോന്യം ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ രഹസ്യമറിയുന്നവനാണ് യോഗി. പ്രാണൻ ഹകാര ധനിയിൽ വെളിയിലേയ്ക്കും പോകുന്നു. ജീവൻ സദാ ഹംസം എന്ന മന്ത്രം ജപിക്കുന്നു. ഒരു ദിവസം ഈ ജപസംഖ്യ ഇരുപത്തി ഓരായിരത്തി അറുനൂറാണ്. ഇതത്രെ അജപാഗായത്രീ. യോഗികൾക്ക് ഇത് മോക്ഷം നൽകുന്നതാണ്.

N

P

I

K

- 64. അസ്യാഃ സങ്കല്പമാത്രേണ നരഃ പാപൈഃ
പ്രമുച്യതേ
അനയാ സദ്യശീ വിദ്യാ അനയാ സദ്യശോ ജപഃ
- 65. അനയാ സദ്യശം പുണ്യം ന ഭൂതം ന ഭവിഷ്യതി
യേന മാർഗ്ഗേണ ഗന്തവ്യം ബ്രഹ്മ സ്ഥാനം
നിരാമയം
- 66. ശുഖേനാച്ഛാദ്യ തദ് ദ്വാരം പ്രസുപ്താ പരമേശ്വരീ
പ്രബുദ്ധാ വഹ്നി യോഗേന മനസാ മരുതാ സഹ
- 67. സുചിവദ് ഗുണമാദായ വ്രജത്യർദ്ധം
സുഷുപ്തയാ
ഉദ്ഘാടയേത് കപാടം തു യഥാ
കുഞ്ചികയാ ഹഠാത്
- 68. കുണ്ഡലിന്യാ തയാ യോഗീ മോക്ഷദാരം
വിഭേദയേത്
- 69. കൃത്യാ സംപുടിതാ കരൗ ദൃഢതരം ബധാ
പദ്മാസനം
ഗാഢം വക്ഷസി സന്നിധായ ചിബുക്തം ധ്യാനംച
തച്ചേതസി
പാരാവാര മപാതമുർദ്ധമനിലം
പ്രോച്ഛരയൻ പുരിതം
മുഞ്ചൻ പ്രാണ മുപൈതി ബോധമതുലം
ശക്തി പ്രഭാവാനന്ദര.
- 70. പദ്മാസന സ്ഥിതോ യോഗീ നാഡീ ദ്വാരേഷ്ഠ
പുരയൻ
മാരുതം കൃദയസ്യ സ്തു സ മുക്തേത
നാത്ര സംശയഃ
മനുഷ്യൻ ഈ അജപാ ഗായത്രി മന്ത്ര ജപത്താൽ
തന്നെ മുക്തനാകും. ഇതിനു തുല്യമായ വിദ്യയോ ജപമോ
പുണ്യമോ വേറെയില്ല. ഈ മന്ത്രത്താൽ അനായാസം
ബ്രഹ്മസ്ഥാനം പ്രാപിക്കാം. ആ മാർഗ്ഗം തന്റെ മുഖത്താൽ
മറച്ച് പരമേശ്വരീ ശക്തി ഉറങ്ങുന്നു. അത് വഗ്നിയോഗത്താൽ
ഉണർത്തപ്പെടുന്നു. നൂലിനെക്കൊണ്ട് സുചിപോലെയും
താക്കോൽക്കൊണ്ട് വാതിൽ പോലെയും യോഗി
കുണ്ഡലിനിയാൽ മോക്ഷ ദ്വാരം തുറക്കുന്നു. കൈകൾ
സംപുടിതമാക്കി ദൃഢതയോടെ പത്മാസനത്തിലിരുന്ന്
താടിക്കൊണ്ട് മാർവിടം ബലമായി അമർത്തി മനസ്സിൽ
ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിച്ച് അപാനനെ മുകളിലേക്ക് നയിച്ച്
ആകർഷിക്കപ്പെട്ട പ്രാണനെ താഴോട്ട് നയിച്ച് സാധകൻ
കുണ്ഡലിനീ ശക്തിയുടെ പ്രഭാവം അനുഭവിക്കുന്നു.
പത്മാസനത്തിലിരുന്ന് നാഡികളിൽ വായു സംഭരിച്ച്
കുംഭകത്താൽ നിരോധിക്കുന്ന യോഗി തികച്ചും മുക്തി
നേടുന്നു.
- 71. അംഗാനാം മർദ്ദനം കൃത്യാ ശ്രമജാതേന
വാരിണാ
കടമൂലവണത്യാഗീ ക്ഷീരപാനരതഃ സുഖീ

- 72. ബ്രഹ്മചാരീ മിതാഹാരീ യോനീ യോഗ
പരായണഃ
അബ്ദാദുർദ്ധം ഭവേത് സിദ്ധോ നാത്ര കാര്യ
വിചാരണാ
വ്യായാമം കൊണ്ടുണ്ടായ വിയർപ്പ് ശരീരത്തിൽ മർദ്ദനം
ചെയ്തു കയ്പ്, പുളി, ഉപ്പ്, എന്നിവ ഉപേക്ഷിച്ച് പാൽ കുടിച്ച്
സുഖമായിരിക്കണം. ഇങ്ങനെ സാധന ചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മചാ
രിയായ യോഗി ഒരു വർഷത്തിനു ഇളളിൽ സിദ്ധനാകുമെ
ന്നതിനാൽ സംശയിക്കാനില്ല.
- 73. കന്ദോർദ്ധകുണ്ഡലീ ശാക്തിഃ സ
യോഗീ സിദ്ധിദാജനം
അപാന പ്രാണയോരൈക്യം ക്ഷയന്ത്രേ
പുരീഷയോഃ
74. യവാ ഭവതി വൃദ്ദോ പി സതതം മൂല ബന്ധനാത്
പാഷ്ണിഭാഗേന സംപീഡ്യ യോനിമാകുഞ്ച
യേത് ഗുദം
75. അപാനമുർദ്ധമുക്ത്യത്യ മൂലബന്ധോ യ
മുച്യതേ
ഉഡ്യാണം കുരുതേ യസ്മാദവിശ്രാന്ത മഹാ ഖഗഃ
76. ഉഡ്ഡീയാണം തദേവസ്യാന്തത്ര ബന്ധോ
വിധീയതേ
ഉദരേ പശ്ചിമം താണം നാഭേരുർദ്ധം തു
കാരയേത്
കന്ദത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള കുണ്ഡലിനിയിൽ യോഗി
നിശ്ചയമാകും സിദ്ദനാകുന്നു. നിയാമനുസ്യതം മൂലബ
ന്ധാഭ്യാസം ചെയ്താൽ പ്രാണാവനൈക്യം സാധിക്കും;
മലമുത്രങ്ങൾ കുറയും., വൃദ്ധൻ പോലു യുവാവാകും.
ഉഡ്ഡീയാൽ യോനി സ്ഥാനമമർത്തി ഗുദം ആകുഞ്ചിതമാക്കി
അപാനനെ മുകളിലേക്ക്ക്കാകർഷിക്കണം. ഈ പ്രക്രിയയ്ക്ക്
മൂലബന്ധം എന്ന് പറയും. അടത്തത് ഉഡ്ഡീയാന വിധി.
മഹാഖഗം വിശ്രമിക്കുന്നതുപോലെ ഉദരപശ്ചിമ താണത്തെ
നാഭിക്കു മുകളിൽ നിറുത്തേണ്ടതുണ്ട്.
- 77. ഉഡ്ഡീയാണോ പ്യയം ബന്ധോ മുത്യ്യ മാതംഗ
കേസരീ
ബധ്നാതി ഹി ശിരോജാതമയോഗാമിനഭോ ജലം
78. തതോ ജാലന്ധരാബന്ധ കർമ്മ ദുഃഖൗ
ഘല നാശനഃ
ജാലന്ധരേ കൃതേ ബന്ധേ കർണ്ണസങ്കോച
ലക്ഷണം
79. ന പീയുഷം പതത്യഗൗ ന ച വായുഃ പ്രധാവതി
കപാലകുഹിരേ ജിഹ്വാ പ്രവിഷ്ടാ വിപരീതഗാ
80. ദ്രുവോരന്തർഗതാ ദൃഷ്ടിർമുദ്രാ ഭവതി വേചരീ
നരോഗോ മരണം തസ്യ നിദ്രാ ന ക്ഷുധാ തൃഷാ

N

P

I

K

മരണമാകുന്ന ആനയ്ക്ക് സിംഹത്തിന് തുല്യമാണ്. ഈ ഉണ്ണിയാനം അടുത്തത് ജാലസര ബന്ധം. ഈ ജാലസര ബന്ധത്താൽ ശിരോ കേശ ജലത്തെ മുകളിൽ തന്നെ നിരോധിക്കണം. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ കർമ്മ ബന്ധവും ക്ലേശവും നശിക്കും. ജാലസരബന്ധത്തിൽ കണ്ഠസങ്കോചം ചെയ്താൽ അമൃതം അഗ്നിയിൽ പതിക്കില്ല. വായു ഓടുന്നില്ല. അടുത്തത് വേചരീ മുദ്ര, നാക്ക് മടക്കി കപാലകുഹരത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി. രണ്ടു പുരീകങ്ങളുടെയും മധ്യത്തിൽ കൂടി ദൃഷ്ടി ഉറപ്പിക്കണം. ഈ വേചരീ മുദ്രാഭ്യാസത്താൽ രോഗവും മരണ ഭയവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഉറക്കം വിശപ്പ് ദാഹം എന്നിവയുടെ ശല്യം ഉണ്ടാവില്ല.

81. ന ച മുർച്ഛാ ഭവേത്തസ്യ യോ മുദ്രാം വേത്തി
വേചരിം

പീഡ്യതേ ന ച രോഗേണ ലിപ്യതേ നമ
കർമ്മണാ

82. ബന്ധതേ ന ച കാലേന യസ്യ മുദ്രാസ്തി
വേചരീ

ചിത്തം ചരതി വേ യസ്മാജ്ജിഹ്വാ ഭവതി
വേഗതാ

83. തേനൈഷാ വേചരീ നാമ മുദ്രാ സിദ്ധ
മനസ്കതാ

വേചര്യോ മുദ്രയാ യസ്യ വിവരം
ലംബികോർധതഃ

84. ബിന്ദുഃ ക്ഷരതി നോ യസ്യ കാമിന്യാ
ലിംഗിത സ്യ ച

യാവദ് ബിന്ദുഃ സ്ഥിതാ ദേഹേ താവൻ മുത്യ
ഭയം കൃതഃ

മോഹാല്യസത്താലോ രോഗത്താലോ വേചരീ മുദ്ര അത്തവന് ഭീതിയുണ്ടാവില്ല. അവന് കർമ്മബന്ധമില്ല. വേചരീ മുദ്രാഭ്യാസത്താൽ ചിത്തം ആകാശത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുകയും ജിഹ്വ ആകാശഗാമിനിയാവുകയും ചെയ്യുന്നവൻ കാലബന്ധത്തിൽ പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ സിദ്ധ യോഗികൾ വേചരീ മുദ്ര വണങ്ങുന്നു. അതുവേണ്ടി നാലു ദ്വാരം അടയ്ക്കുന്നവന്റെ വീര്യം സ്ത്രീയുമായുള്ള ആലിംഗത്തിലും സ്രവിക്കില്ല. ഉള്ളിൽ വീര്യം ഉള്ളപ്പോൾ മരണഭയമെന്തിനാണ്?

85. യാവദ് ബദ്ധാ നഭോ മുദ്രാ താവദ്ബിന്ദുർ
ന ഗച്ഛതാ

ഗളിതോ പി ബിന്ദുഃ സംപ്രാപ്തോ യോനി
മണ്ഡലേ

86. വ്രജത്യർദ്ധ ഹഠാത്ശക്ത്യാ നിബദ്ധോ
യോനി മുദ്രയാ

സ ഏവ ദിവിധോ ബിന്ദുഃ പാണ്ഡരോ
ലേഹിതസ്തഥാ

87. പാണ്ഡരം ശുക്ര മിത്യാഹൂർ ലോഹിതാ
ഖ്യാമഹാരാജഃ

വിദ്രുമദ്രുമ സങ്കാശം യോനി സ്ഥാനേ
സ്ഥിതം രജഃ

88. ശശിസ്ഥാനേ വസേദ് ബിന്ദു സ്ത്രസ്യോരൈക്യം
തുസുദുർലഭം

ബിന്ദുഃ ശിവോ രജഃ ശക്തിർബിന്ദുരിന്ദു പിസു
രജോ രവിഃ

വേചരീ മുദ്ര ഉള്ളിടത്തോളം വീര്യപതനമുണ്ടാകില്ല. അഥവാ വീര്യം സ്രവിച്ച് യോനിസ്ഥാനത്ത് പോയാലും യോനി മുദ്ര മുഖേന അതിനെ വീണ്ടും ശക്തിയിൽ മുകളിലേയ്ക്കാകർഷിക്കാം. ഈ വീര്യം ശത വർണ്ണവും രക്തവും എന്ന് രണ്ടു വിധമുണ്ട്. ശേത വർണ്ണമുള്ളത് ശുക്ലം; ചുമന്ന നിറമുള്ളത് മഹാരജസ്സ്; പവിഴം പോലെ ചുമന്ന രജസ്സ് യോഗിയുടെ യോനിസ്ഥാനത്തും ശുക്ലം ചന്ദ്രസ്ഥാനത്തും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. രണ്ടിന്റെയും സംയോഗം ദുർല്ലഭമാണ്. ശുക്ലം ശിവസ്വരൂപവും, രജസ്സ് ശക്തി സ്വരൂപവുമാണ്. വീര്യം ചന്ദ്രനും രജസ്സ് സൂര്യനുമാകുന്നു.

89. ഉഭയോഃ സംഗമാദേവ പ്രാപ്യതേ പരമം വപുഃ
വായുനാ ശക്തിചാലേന പ്രേരിതം വേ യഥാ രജഃ

90. രവിനൈകത്വമായാതി ഭവേദ്ദിവ്യം വപുസ്തഥാ
ശുക്ലം ചന്ദ്രേണ സംയുക്തം രജഃ സൂര്യ
സമന്തിതം

91. ദിയോഃ സമരസീ ഭാവം യോ ജാനാതി സ
യോവിത്
ശോധനം മലജാതാനാം ഘടനം ചന്ദ്ര
സൂര്യയോഃ

92. രസാനാം ശോഷണം സമ്യങ്മഹാമുദ്രദി ധീയതേ

93. വക്ഷോന്യസ്തഹനൂർനിവീഡ്യ സുഷിരം
യോനേശ്വവാമാം പ്രേണാ
ഹസ്താഭ്യാമനുധാരയൻ പ്രവിതതം പാദം തഥാ
ദക്ഷിണം

ആപാര്യ ശ്വസനേന കുക്ഷിയുഗളം ബധാശ
നൈരേചയേ
ദേഷാ പാതനാശിനീ നനു മഹാ മുദ്ര നുണാം
പ്രോച്യതേ.

രണ്ടിന്റെയും സംയോഗത്താൽ പരമമായ ദേഹം ലഭിക്കും. വായു മുഖേന ശക്തിയെ ചലിപ്പിക്കുമ്പോൾ രജസ്സ് ആകാശത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. സൂര്യനോട് ചേരുന്നു. അപ്പോൾ ശരീരം ദിവ്യമാകുന്നു. രണ്ടിന്റെയും ഏകീഭാവമറിയുന്ന വനാണ് അടുത്തത്. മഹാ മുദ്രയാണ്. അതിനെപ്പറ്റി പറയാം. ഹൃദയം താടികൊണ്ടമർത്തി ഇടതു കാലിലെ ഉപ്പറ്റികൊണ്ട് യോനി സ്ഥാനമർത്തി നീട്ടിയ മറ്റേക്കാൽ പിടിച്ച് രണ്ടു കുക്ഷികളെയും ബന്ധിച്ച് നിറച്ചു നിറുത്തിയ ശ്വാസം സാവധാനം വെളിയിലേയ്ക്ക് വിടണം. ഈ മുദ്രയെ പാപ നാശിനിയായ മഹാമുദ്രയെന്ന് പറയുന്നു.

N

P

I

K

94. അഥ ആത്മ നിർണ്ണയം വ്യഖ്യന്യേഹ്യദിസ്ഥാനേ അഷ്ടദള പത്മം വർത്തതേ. തന്മദ്ധ്യേ രേഖാ വലയം കൃതാ ജീവാത്മാ രൂപം ജ്യോതിരൂപാണു മാത്രം വർത്തതേ. തസ്മിൻ സർവം പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവതി. സർവം ജാനാതി. സർവം കരോതി. സർവമേ തച്ചരിതമഹം കർത്താ ഹം ഭോക്താ സുഖീ ദുഖീ കാണഃ ഖഞ്ജോ ബധിരോ മുകഃ കൃശഃ സ്ഥൂലഃ അനേന പ്രകാരേണ സ്വതന്ത്രവാദേന വർത്തതേ. പൂർവ ദളേ വിശ്രമതേ പൂർവം ദളം ശ്ലോതവർണ്ണം തദാ ഭക്തി പുരസ്കാരം ധർമ്മമതിർഭവതി. യഥാ ആഗേയദളേ വിശ്രമതേ തദാഗേയദളം രക്തവർണ്ണം തദാ നിദ്രാലസ്യമതിർ ഭവതി. യദാ ദക്ഷിണ ദളേ വിശ്രമതേ തദ്ദക്ഷിണ ദളം കൃഷ്ണവർണ്ണം തദാ ദേഷ കോപ മതിർ ഭവതി. യദാ പശ്ചിമദളേ വിശ്രമതേ തത് പശ്ചിമദളേ വിശ്രമതേ തത് പശ്ചിമ ദള, സ്ഫടിക വർണ്ണം തദാ ക്രീഡാ വിനോദേ മതിർ ഭവതി. യദാ വായവ്യദളേ വിശ്രമതേ വായവ്യ ദളം മാണിക്യവർണ്ണം തദാഗമനേ ചലന വൈരാഗ്യമതിർ ഭവതി. യദോത്തരദളേ വിശ്രമതേ തദ്ദുത്തര ദളം പീതവർണ്ണം തദാ സുഖ ശൃംഖാരമതിർ ഭവതി. യദാ ഈശാന ദളേ വിശ്രമതേ തദീശാന ദളം വൈധൂര്യ വർണ്ണം തദാദാനാതി കൃപാ മതിർ ഭവതി. യദാ സന്ധിഷു പതിർ ഭവതി. തദാ വാതപിത്ത ശ്ലേഷ്മ മഹാ വ്യാധി പ്രകോപോ ഭവതി. യദാ മധ്യേ തിഷ്ഠാതി തദാ സർവം ജാനാതി, ഗായത്രി, നൃത്യതി, ആനന്ദം, കരോതി. യദാ നേത്രശ്രമോ ഭവതി. ശ്രമ നിർഹരണാർത്ഥം പ്രഥമരേഖാ വലയം കൃതാ മധ്യേ നിമജ്ജനം കുരുതേ. പ്രഥമ രേഖാ ബസുക പുഷ്പ വർണ്ണം തദാ നിദ്ര വസ്ഥാ ഭവതി. നിദ്രാവ സ്ഥാ മധ്യേ സ്വവനാവസ്ഥാ ഭവതി. സ്വപ്നാവസ്ഥാമധ്യേ ദൃഷ്ട ശ്രുതാനുമാന സംഭവവർത്താ ഇത്യാദി കല്പനാം കരോതി. തദാദി ശ്രമോ ഭവതി. ശ്രമനിർഹരണാർത്ഥം ദിതീയ രേഖാവലയം കൃതാ മധ്യേ നിമജ്ജനം കുരുതേ ദിതീയ രേഖാ ഇന്ദ്ര ചാപ വർണ്ണം തദാ സുഷുപ്തവസ്ഥാ ഭവതി. സുഷുപ്തത കേവല പരമേശ്വര സംബന്ധി നീ ബുദ്ധിർഭവതി. നിത്യ ബോധ സ്വരൂപാ ഭവതി. തൃതീയ രേഖാവലയം കൃതാ മധ്യേ നിമജ്ജനം കുരുതേ. തൃതീയ രേഖാ പത്മരാഗവർണ്ണം തദാ തുരീയാവസ്ഥാ ഭവതി. തുരീയേ കേവല പരമാത്മ സംബന്ധിനീ ഭവതി. നിത്യബോധ സ്വരൂപ ഭവതി. തദാ ശന്നൈഃ ശന്നൈ രൂപരമേദ് ബുദ്ധ്യാ ധൃതി ഗൃഹീത മാത്മസംസ്ഥം മനഃ കൃതാ ന കിം ചിദപി ചിന്തയേത്തദാ പ്രാണാ പാനയോരൈക്യം കൃതാ സർവം വിശ്വമാത്മസ്വ രൂപേണ ലക്ഷ്യം ധാരയതി. യദാ തുരീയാതീതവസ്ഥാ തദാ സർവേഷാ മാനന്ദ സ്വരൂപോ ഭവതി ദന്ദാ തീതോ ഭവതി യാവദ്ദേഹധാരണ വർത്തതേ താവത്തിഷ്ഠാതി പശ്ചാത് പരമാത്മ രൂപേണ പ്രാപ്തിർ ഭവതി ഇത്യനേന പ്രകാരേണ മോക്ഷോ ഭവതീദമേ

വാത്മ ദർശനോപായഃ ഭവന്തി ചതുഷ്പഥസമായുക്ത മഹാദാദരഗ വായുനാ സഹസ്ഥിത ത്രികോണാർദ്ധ ഗമനേ ദൃശ്യതേ അച്യുതഃ

തുടർന്ന് ആത്മാവിന്റെ നിർണ്ണയത്തെക്കുറിച്ച് പറയാം. ഹൃദയ സ്ഥാനത്ത് അഷ്ടദള സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിൽ രേഖകളെ ആശ്രയിച്ച് ജീവാത്മാവായ ജ്യോതിഃ സ്വരൂപം അണുമാത്ര രൂപത്തിൽ വസിക്കുന്നു. സകലതു അതില ടങ്ങുന്നു. അത് സകലതും അറിയുന്നു. അതുതന്നെ എല്ലാം ചെയ്യുന്നു; ചിന്തിക്കുന്നു ഞാൻ സകലത്തിന്റെയും കർത്താവും ഭോക്താവും സുഖിയും ദുഃഖിയും ഖഞ്ജനും ബധിരനും മുകനും കൃശനും സ്ഥൂലനും ആകുന്നു. ഇങ്ങനെ അത് സ്വതന്ത്രമായി പെരുമാറുന്നു. ആ കമലത്തിന്റെ പൂർവ ദളം വെളുത്തതാണ്. അതിൽ വസിക്കുന്നതിനാൽ ബുദ്ധി ഭക്തിയിലും ധർമ്മത്തിലും പതിയുന്നു. ആഗേയ ദിക്കിലെ ശ്ലോത ദളത്തിൽ വസിക്കുമ്പോൾ ബുദ്ധി നിദ്രയിലും ആലസ്യത്തിലും പെടുന്നു. വലതു ഭാഗത്തെ കൃഷ്ണ ദളത്തി ലാകുമ്പോൾ ദോഷകോപാദികളിൽ പെടുന്നു. നൈകൃത ദിക്കിലുള്ള നീലവർണ്ണത്തിലാകുമ്പോൾ ബുദ്ധി പാപകർ മ്മത്തിലും ഹിംസയിലും പെടുന്നു. പശ്ചിമഭാഗത്തെ സ്ഫടിക വർണ്ണത്തിലാകുമ്പോൾ ബുദ്ധിക്രീഡാ വനോദാ ദികളിൽ പെടുന്നു. വായവ്യ കോണിലുള്ള മാണിക്യ സദൃശ്യ ദളത്തിൽ വസിക്കുമ്പോൾ ചലനം വൈരാഗ്യ ഭാവന എന്നിവ യിൽ ബുദ്ധി പോകുന്നു. വടക്കു ഭാഗത്തെ പീതവർണ്ണ ദളത്തിൽ വസിക്കുമ്പോൾ സൗഖ്യ ശൃംഗാരാദികളിൽ ബുദ്ധി പോകുന്നു. ഈശാന കോണിലുള്ള വൈധൂര്യ രത്നതു ല്യമായ ദളത്തിൽ വസിക്കുമ്പോൾ ദാനാദികളിലും ദയയിലും ബുദ്ധി വ്യപരിക്കുന്നു. സന്ധികളുടെ സന്ധിയിൽ ബുദ്ധി പോകുമ്പോൾ വാതം പിത്തം കഫം എന്നീ മഹാരോഗങ്ങ ളുടെ കോപം ഉണ്ടാകുന്നു. മധ്യഭാഗത്തു നിൽക്കുമ്പോൾ എല്ലാം അറിയാനും ഗാനം നൃത്തം അധ്യയനം ഇവയിൽ പെടാനും ബുദ്ധിക്കു കഴിയുന്നു. കണ്ണിന് ശ്രമം നേരിടുമ്പോൾ അത് നീക്കാൻ പ്രഥമ രേഖാ മധ്യത്തിൽ അത് നിവജ്ജനം ചെയ്യുന്നു. തന്നിമിത്തം നിദ്രാവസ്ഥ ഉണ്ടാകുന്നു. ആ പ്രഥമ രേഖ ചെമ്പരത്തിപ്പൂവിന്റെ നിറമുള്ളതാണ്; നിദ്രാവസ്ഥയുടെ മധ്യത്തിലുള്ളതാണ് സ്വപ്നാവസ്ഥ. സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടതും കേട്ടതും അനുമാനിക്കപ്പെട്ടതുമായ കാര്യങ്ങൾ സങ്കല്പിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ശ്രമം അനുഭവപ്പെടുന്നു. ആ ശ്രമം ദുരീകരിക്കുവാൻ രണ്ടാം ശാഖയുടെ മധ്യത്തിൽ മുങ്ങുന്നു. അതിന്റെ നിറം മഴവില്ലിനൊത്തതാണ്. സുഷുപ്തിയിൽ ബുദ്ധി ഈശ്വര സംബന്ധമായും നിത്യബോ ധന സ്വരൂപമായും ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് പിന്നീട് ഈശ്വര പ്രാപ്തിയും ഉണ്ടാകുന്നു. പത്മരാഗത്തിന്റെ നിറമു ളള രണ്ടാമത്തെ ശാഖയുടെ മധ്യത്തിൽ പെടുമ്പോൾ തുരീയാവസ്ഥ കൈവരുന്നു. അപ്പോൾ ബുദ്ധി പരമാത്മാവു മായി ബന്ധമുള്ളതും നിത്യ ബോധസ്വരൂപവും ആയിത്തീ രുന്നു. അപ്പോൾ പതുക്കെപ്പതുക്കെ സകലതിലും നിന്ന് ഭിന്നമായി ധൈര്യത്തോടെ മനസ്സിനെ ആത്മാവിലുറപ്പിച്ച് അനന്യ ചിന്തയോടെയിരിക്കണം. അപ്പോൾ പ്രാണൻ അപാനനിൽ ഏകീഭവിച്ച് സകല വിശ്വത്തെയും ആത്മ

N

P

I

K

സമരപരമായി കരുതി അതിനെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നു. തുറിയായ സ്ഥലം കൈവരുമ്പോൾ എല്ലാം ആനന്ദ സമരപരമായി ദാമ്പ്യം നഷ്ടപ്പെടുന്നു. അതിനുശേഷം ബോധം പൂർണ്ണമാകുന്നതു വരെ ജീവൻ ദേഹത്തിൽ തന്നെ തങ്ങുകയും പരമാത്മ തത്വത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതു തന്നെയാണ് മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കുള്ള വഴി, ഈ മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടിത്തന്നെ ആത്മദർശനം ലഭിക്കുന്നു. ചതുഷ്പദയുക്ത മില്ല മഹാ ദ്വാരത്തിൽ പോകുന്ന വായുവിനൊടൊപ്പം വസിച്ചു അർദ്ധ ത്രികോണത്തിൽ കൂടി അച്യുതനെ കാണാൻ സാധിക്കും.

- 95. പൂർവോക്ത ത്രികോണ സ്ഥാനാ ദ്വപരി
പൃഥ്വി വ്യാദി പഞ്ചവണ്ണകം ധ്യേയം
പ്രാണാ ദി പഞ്ചവായുശ്ച ബീജം വർണ്ണം
ച സ്ഥാനകം
യകാരം പ്രാണ ബീജം ച നീല ജീമൂത സന്നിഭം
രകാരമഗ്നി ബീജം ച അപാനാദിത്യ സന്നിഭം.
- 96. ലകാരം പൃഥ്വിവീ രൂപം വ്യാനം
ബസുക സന്നിഭം
വകാരം ജീവ ബീജം ച ഉദാനം ശംഖ വർണ്ണകം
- 97. ഹങ്കാരം വിയത്സാരൂപം ച സമാനം
സ്ഫടിക പ്രദം
ഹൃന്നാഭി നാ സാ കർണ്ണാ ച പാദാം ഗുഷ്ഠാദി
സംസ്ഥിതാ.
- 98. ദ്വിസപതതി സഹസ്രാണി നാഡിവർഗ്ഗേഷ്ഠം
വർത്തതേ
അഷ്ടാ വിംശതി കോടീഷ്ഠം രോമകുപേഷു
സംസ്ഥിതാ.
- 99. സമാന പ്രാണ ഏകസ്തു ജീവഃ സ ഏക
ഏവ ഹിഃ
രോച കാദിത്രയം കുര്യാത് ദൃശ്യ ചിത്തഃ
സാമഹിതഃ
- 100. ശന്നൈഃ സമസ്ത മാകൃഷ്ട്യപ്യത് സരോരു
വീകോടരേ
പ്രാണാപാ നൗ തു ബധാതു പ്രണവവേന
സമുച്ചരേത്.

പൂർവോക്തമായ ത്രികോണ സ്ഥാനത്തിനു മുകളിലായി അഞ്ചു വർണ്ണങ്ങളോടു കൂടിയ പൃഥ്വി തുടങ്ങിയ തത്വങ്ങൾ ധ്യാനിക്കപ്പെടേണ്ടവയാണ്. യകാരം വായു രൂപത്തിലുള്ള പ്രാണന്റെ ബീജമാണ്. അത് കാർമ്മേല സദൃശ്യമെത്രെ. 'ര' കാരം ആദിത്യ രൂപത്തിലുള്ള വ്യാനമാണ്. അതിന് ചെമ്പരത്തി പൂവിന്റെ നിറമാണ്. 'വ' കാരം ശംഖവർണ്ണത്തിലുള്ള ജലരൂപമായ ഉദാനന്റെ ബീജമാണ്. 'ഹ' കാരം സ്ഫടിക വർണ്ണത്തിലുള്ള ആകാശത്തിനുതുല്യമാണ്. ഹൃദയം, നാഭി,

നാസിക, ചെവി, കാലിലെ തള്ളവിരൽ എന്നിവ സമാനന്റെ സ്ഥാനങ്ങളാണ്. ഈ സമാന വായു എഴുപത്തിരായിരം നാഡികളിലും ശരീരത്തിന്റെ രോമകുപങ്ങളിലും വസിക്കുന്നു. സമാനനും പ്രാണനും ഒന്നുതന്നെ. അതുതന്നെ ഏകനായ ജീവൻ. മനസ്സ് വേണ്ടവിധം സമാഹരിച്ച് രോചകം കുറുകും പുരകം മൂന്നും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. എല്ലാം സാവധാനം ആകർഷിച്ച് ഹൃദയകമലത്തിൽ പ്രാണവായുവിനെയും നിരോധിച്ച് പ്രണവം ഉച്ചരിക്കണം.

- 101. കണ്ഠം സങ്കോചനം കൃത്യാ
ലിംഗസങ്കോചനം തഥാ
മൂലാധാര സുഷുമാനാ ച പദ്മതന്തു നിലാ ശുഭാ
- 102. അമൂർത്തോ വർത്തതേ നാദോ വീണാ ദണ്ഡ
സമുത്ഥിതഃ
ശംഖനാദാഭിശ്ചൈവ മധ്യമേവ ധ്യാനിര്യഥാ
- 103. വ്യോമരന്ദ്രഗതോ നാദോ മാധുരം നാദമേവ ച
കപാലക ഹരേ മധ്യേ ചതുർ ദ്വാരസ്യ മധ്യമേ
- 104. തദാത്മാ രാജതേ തത്ര യഥാ വ്യോമ്നി ദിവാകരഃ
കോദണ്ഡ ദയമധ്യേ തു ബ്രഹ്മരന്ദ്രേഷു
ശക്തിതഃ
- 105. സ്വാത്മാനം പുരുഷം പശ്യേന്മന സ്തത്ര
ലയം ഗതം
രത്നാനി ജ്യോത്സ്നി നാദം തു ബിന്ദു
മാഹേശ്വരം പദം
യ ഏവം വേദ പുരുഷഃ സ കൈവല്യം
സമശ്നുതേ
ഇത്യുപനിഷത്.

കണ്ഠവും ലിംഗവും സങ്കോചിപ്പിച്ച് മൂലാധാരത്തിൽ നിന്നും താമരനൂൽ പോലെ പുറപ്പെടുന്ന സുഷുമാനാ നാഡിയെ സങ്കോചിപ്പിക്കണം. അപ്പോൾ വീണയിൽ നിന്നും പുറപ്പെടുന്ന അമൂർത്ത നാദം അനുഭവപ്പെടും. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ ശംഖാദിനാദം പോലുള്ള ധ്യാനി മുഴങ്ങും. കമാലമധ്യത്തിൽ ചതുർ ദ്വാരങ്ങളുടെ മധ്യസ്ഥാനം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവിടെ ആകാശ രന്ദ്രത്തിൽ കൂടി പോകുന്ന നാദം മയിലിന്റെ ശബ്ദത്തിനു തുല്യമാണ്. ആകാശത്തിൽ സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുന്നതുപോലെ അവിടെ ആത്മാവ് ശോഭിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മരന്ദ്രത്തിൽ രണ്ടുവില്ലുകളുടെ മധ്യേ ശക്തി ശോഭിക്കുന്നു. അവിടെ പുരുഷൻ തന്റെ മനസ്സ് ലയിപ്പിച്ച് ആത്മാവിനെ കാണുക. അവിടെ രത്ന ജ്യോതിസ്സാകുന്ന നാദബിന്ദു മഹേശ്വരന്റെ പദമാണ് അത് അറിയുന്നവൻ കൈവല്യം പ്രാപിക്കുന്നു. എന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ധ്യാനബിന്ദുപനിഷത്ത് അവസാനിപ്പിച്ചു.

N

P

ദക്ഷിണാമൂർത്തുപന്ദ്യത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതും സഹ നൗ ഭൂനക്തും സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസ്വി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷ്യാവഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഗുരു ശിഷ്യന്മാരായ നമ്മൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കണം. പരിപാലിക്കട്ടെ. രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ചു കഴിവുകൾ നേടണം. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജോമയമാകണം. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം കലരാതിരിക്കണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഓം ബ്രഹ്മാവർത്തേ മഹാഭാഗ്യധീരവസമുലേ മഹാസത്രായ സമേതാ മഹർഷയഃ ശൗനകാദയ സ്തേ ഹ സമിത് പാണ്ഡയസ്തത്വ ജിജ്ഞാസവോ മാർക്കണ്ഡേയം ചിരജീവിനം ഉപസമേത്യ പപച്ഛുഃ കേനത്വം ചിരം ജീവസി. കേന വാ ആനന്ദ മനുഭവസി ഇതി.

ബ്രഹ്മാവർത്തത്തിൽ മഹാഭാഗ്യധീരം എന്നു പേരുള്ള വടവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ മഹത്തും ദീർഘകാലം നീണ്ടു നിൽക്കുന്നതുമായ മഹായജ്ഞം നടത്താൻ വേണ്ടി ശൗനകൻ തുടങ്ങിയ മുനിമാർ സമ്മേളിച്ചു. ത്വജിജ്ഞാസയോടെ സമിത് പാണ്ഡികളായി അവർ ചിരജീവിയായ മാർക്കണ്ഡേയനെ സമീപിച്ച് ചോദിച്ചു: അങ്ങ് എങ്ങനെയാണ് ചിരജീവിയായത്? എങ്ങനെയാണ് ആനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നത്?

പരമരഹസ്യശീവതത്വജ്ഞാനേനേതി സ ഹോ വാച

പരമരഹസ്യമായ ശീവതത്വജ്ഞാനത്താലാണ് എന്ന് അദ്ദേഹം മറുപടി നൽകി.

3. കിം തത് പരമരഹസ്യശീവതത്വജ്ഞാനം, തത്രകോദേവഃ കേ മന്ത്രാഃ കോ ജപഃ കാ മുദ്രാ ക് നിഷ്ഠാ കിം തത് ജ്ഞാനസാധനം കഃ പരീകരഃ കോബലിഃ കഃ കാലഃ കിം തത് സ്ഥാനമിതി

മഹർഷിമാർ ചോദിച്ചു: ആ പരമരഹസ്യമായ ശീവതത്വജ്ഞാനമെന്താണ്? അതിന്റെ ദേവനാര്? മന്ത്രമേതാണ്? ജപം ഏതാണ്? മുദ്ര ഏതാണ്? ജ്ഞാനലബ്ധിക്ക് അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട സാധനമെന്ത്? നിഷ്ഠമെന്ത്? ആസ്ഥ എന്ത്? ബലി എന്താണ്? എന്താണ് കാലം? സ്ഥാനമെന്ത്?

4. സ ഹോവാച യേന ദക്ഷിണാമുഖഃ ശിവോ f പരോക്ഷീകൃതോ ഭവതി, തത് പരമ രഹസ്യം. ശീവതത്വജ്ഞാനം.

മാർക്കണ്ഡേയൻ പറഞ്ഞു: ദക്ഷിണാമുഖൻ എന്നു പേരുള്ള ശിവൻ ഏതൊന്നു കൊണ്ടാണോ ദൃഷ്ടി ഗോചരനാ

യിത്തീരുന്നത് അതുതന്നെയാണ് പരമരഹസ്യമായ ശീവതത്വജ്ഞാനം

5. യഃ സർവോ പരമേ കാലേ സർവാനുത്ഥന്യുപസംഹൃത്യ സാത്മാനന്ദസുഖേ മോദതേ പ്രകാശതേ വാ സ ദേവഃ

സകലലോകങ്ങളുടെയും അവസാനഘട്ടത്തിൽ സർവചരാചരങ്ങളും തന്നിൽ സമാഹരിച്ച് സ്വയം ആത്മാനന്ദസുഖത്തിൽ പ്രസന്നചിത്തനായി സ്വയം പ്രകാശനായിരിക്കുന്ന ദേവൻ തന്നെയാണ് ഈ തത്വജ്ഞാനലബ്ധിക്ക് ആരായിക്കേണ്ട ദേവൻ.

6. അത്രൈതേ മന്ത്രരഹസ്യശ്ലോകാ ഭവന്തി. അസ്യ ശ്രിമേധാ ദക്ഷിണാമൂർത്തിമന്ത്രസ്യ ബ്രഹ്മാ ഋഷിഃ ഗായത്രി ചരന്ദഃ ദേവതാ ദക്ഷിണാസ്യഃ മന്ത്രോണാം ഗന്യാസഃ

ഇവിടെ മന്ത്രങ്ങളുടെ രഹസ്യം വെളിവാക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഇതാ-ഈ മേധാ ദക്ഷിണാമൂർത്തി മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ബ്രഹ്മാവും, ചരന്ദസ്സ് ഗായത്രിയും, ദേവത ദക്ഷിണാമുഖനുമായും കൂന്നു. മന്ത്രം കൊണ്ട് അംഗന്യാസം ചെയ്യുക.

7. ഓം. ആദൗ നാമ ഉച്ചാര്യ തതോ ഭഗവതേ പദം ദക്ഷിണേതി പദം പശ്ചാത്തുർത്തയേ പദമഖരേത് അസ്മച്ഛബ്ദചതുർത്ഥ്യന്തം മേധാം പ്രജ്ഞാം പദം വദേത്. സമുച്ചാര്യ തതോ വായു ബീജം ഛ്ഛ തതഃ പഠേത് അഗ്നി ജായാം തതസ്തോഷ ചതുർവിംശാം ക്ഷരോ മനുഃ

ആദ്യം ഓം നമഃ എന്നുചുരിച്ച് ഭഗവതേ എന്നും പിന്നീട് ദക്ഷിണാ എന്നും പിന്നെ മൂർത്തയേ എന്നും പിന്നെ അസ്മദ് ശബ്ദത്തിന്റെ ചതുർത്ഥി ഏകവചനമായ മഹ്യം എന്നും പിന്നെ മേധാം പ്രജ്ഞാം എന്നീ പദങ്ങളും ഉച്ചരിക്കുക. പ്ര എന്നുചുരിച്ച് വായുവിൻഫെ ബീജമന്ത്രമായ യ യും ഛ്ഛ എന്ന ശബ്ദവും ഉച്ചരിക്കുക. പിന്നീട് അഗ്നിയുടെ പത്നിയായ സാഹ എന്നു പറയുക. ഇതാണ് ഇരുപത്തിനാല അക്ഷരമുള്ള മന്ത്രം. അതായത് ഓം നമോ ഭഗവതേ ദക്ഷിണാമൂർത്തയേ മഹ്യം മേധാം പ്രജ്ഞം പ്രയച്ഛ സാഹ എന്ന മന്ത്രം ചൊല്ലുക.

8. ധ്യാനം

സ്ഫടികരജതവർണ്ണം മൗക്തികീമക്ഷമാലാ മമൃത കലശവിദ്യാം ജ്ഞാനമുദ്രാം കരാഗ്രേ ദധതമുരഗകക്ഷം ചന്ദ്രചൂഡം ത്രിനേത്രം വിധ്യത വിവിധഭൂഷണദക്ഷിണാമൂർത്തിമീഡേ.

I

K

N

P

I

K

സ്ഫടികമണിതുല്യവും രജതം പോലെയും വെളുത്ത നിറമുള്ളവനും മുത്തുജപമാലയും കരാഗ്രത്തിൽ അമൃതകലശ വിദ്യയാകുന്ന ജ്ഞാനമുദ്രയും ധരിച്ചിരിക്കുന്നതും കക്ഷത്തിൽ സർപ്പങ്ങളെ അണിഞ്ഞവനും ചന്ദ്രക്കലാധരനും മുക്കണ്ണനും വിവിധഭൂഷണങ്ങൾ ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനുമായ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെ ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നു.

മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

9. ആദന വേദാദി മുച്ചാര്യ

സ്വരാദ്യം സവിസർഗ്ഗകം

പഞ്ചാർണ്ണം തത് ഉദ്ധ്യത്യ

അന്തരം സവിസർഗ്ഗാത്മകം

അന്തേ സമുദ്ധരേന്താരം മനുരേഷ നവാക്ഷരഃ

മന്ത്രം കൊണ്ടുള്ള ന്യാസം ആദ്യം വേദത്തിന്റെ ആദ്യക്ഷരമായ ഓങ്കാരവും പിന്നീട് സ്വരങ്ങളുടെ സവിസർഗ്ഗമായ ആദ്യക്ഷരവും (അ.ഉ.മ) ഓം എന്ന പ്രണവമന്ത്രത്തെ പിന്നീട് പഞ്ചാർണ്ണം അതായത് ദക്ഷിണാമൂർത്തി എന്ന ശബ്ദത്തെയും അതിനെത്തുടർന്ന് വിസർഗ്ഗത്തോടെ അന്തരം ശബ്ദത്തെയും ഒടുവിൽ താരം അതായത് ഓം എന്നും ഉച്ചരിക്കണം. ഈ നവാക്ഷരമാണ് മനുമന്ത്രം എന്നു പറയപ്പെടുന്നത്. ഓം അഃ ദക്ഷിണാമൂർത്ത്യന്തരഃ ഓഃ

10. മുദ്രാം ഭദ്രാർത്ഥദാത്രീം സപരശുഹരിണം ബാഹുഭിർബാഹുമേകം

ജാനാസക്തം ദധാനോ ഭൂജഗബിലസമാബദ്ധകക്ഷ്യാവടാധഃ

ആസീനശ്ചന്ദ്രചൂഡഃ പ്രതിഘടിതജഃ ക്ഷര

ഗൗരസ്ത്രി നേത്രോ ദദ്യാദദ്യാം ശൂകാദൈർ മുനിഭിരഭിവൃതോ ഭാവശുദ്ധീം ഭവോ നഃ

ശൂകൻ തുടങ്ങിയ മഹർഷിമാരാൽ സേവിക്കപ്പെടുന്നവനും ഒരു കൈയിൽ അഭയമുദ്ര മറ്റേ കൈയിൽ പരശു, മാൻ എന്നിവ ധരിച്ചിട്ടുള്ളവനും ഒരു കൈ ജഘലയിൽ വെച്ചവനും വടവൃക്ഷചുവട്ടിൽ ഇരിക്കുന്നവനും പാമ്പുകൾ വിഹരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടു കൂടിയവനും ചന്ദ്രക്കലയാൽ ശോഭിതമായ ജടാഭാരം ചേർന്നവനും പാൽ പോലെ വെളുത്ത നിറമാർന്നവനും ത്രിനേത്രനും ആദിഭഗവാനുമായ ശിവൻ നമുക്ക് ഭാവശുദ്ധി നൽകട്ടെ.

11. മന്ത്രോണ ന്യാസഃ- ബ്രഹ്മർഷി ന്യാസഃ- താരം ബ്രഹ്മനമഃ ഉച്ചാര്യ മായാം വാഗ്ഭവമേവ ച ദക്ഷിണാപദമുച്ചാര്യ തതഃ സ്യാന്മൂർത്തയേ പദം

12. ജ്ഞാനം ദേഹി പദം പശ്ചാദപിനീജായാം തതോ ന്യാസേത് മനുരഷ്ടാദശാർണ്ണോടധം സർവമന്ത്രേഷ്ഠഗോപിതം

ഓം ബ്രഹ്മ നമഃ എന്നുച്ചരിച്ച് മായ അതായത് ഹ്രീം വാഗ്ഭവ അതായത് ഐം എന്നും ദക്ഷിണ പദം എന്നു പറഞ്ഞ് മൂർത്തയേ എന്നും ജ്ഞാനം ദേഹി എന്നും ഒടുവിൽ

അഗ്നി പത്നിയായ സ്വാഹാ എന്നു ഉച്ചരിക്കണം. അതായത് ഓം ബ്രഹ്മ നമഃ ഹ്രീം ഐം ദക്ഷിണാമൂർത്തയേ ജ്ഞാനം ദേഹി സ്വാഹാ എന്ന അഷ്ടദശാക്ഷര യുക്തമായ മനു മന്ത്രം ഉച്ചരിക്കണം.

13. ഭസ്മവ്യാപാണധു രാംഗഃ ശശിശകല ധരോജ്ഞാനമുദ്രാക്ഷമാലാ

വീണാ പുസ്തൈർ വിരാജത്കരകമലധരോ യോഗപട്ടാഭിരാമഃ

വാഖ്യാപീഠേ നിഷ്ണോ മുനിവരനികരൈഃ സേവ്യമാനഃ പ്രസന്നഃ

സവ്യാലം കൃത്തി വാസാഃ സതതമവനൂനോ ദക്ഷിണാമൂർത്തിരീശഃ

ഭസ്മലേപനത്താൽ വെളുത്ത ശരീരത്തോടു കൂടിയവനും ശശികലാധരനും കരകമലത്തിൽ ജ്ഞാനമുദ്രയും രുദ്രാക്ഷമാലയും വീണയും പുസ്തകവും ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനും യോഗപട്ടയാരിയും വ്യാഖ്യാപീഠസ്ഥിതനും ശ്രേഷ്ഠമുനിമാരാൽ സേവ്യമാനനും പ്രസന്നനും സർപ്പങ്ങളാൽ പ്രശോഭിതനും വ്യാഘ്രചർമ്മ ധാരിയും ആയ ദക്ഷിണാമൂർത്തി ഞങ്ങളെ പാലിക്കട്ടെ.

14. മന്ത്രേണ ന്യാസഃ (ബ്രഹ്മർഷി ന്യാസം) താരം പരംരാമബീജം വദേത്, സാംബശിവായ ച തുഭ്യം ചാനലജായാം ച മനുർദ്ദാദശവർണ്ണക

ആദ്യം ഓം ഹ്രീം ശ്രീം എന്ന് പറയണം. പിന്നെ സാംബശിവായ എന്നു പിന്നെ തുഭ്യം എന്നു ഒടുവിൽ സ്വാഹാ എന്നു പറയണം. ഇത് പന്ത്രണ്ട് അക്ഷരമുള്ള മനുമന്ത്രമാണ്. (ഓം ഹ്രീം ശ്രീം സാംബ ശിവായ തുഭ്യം സ്വാഹാ)

15. വീണാം കരൈഃ പുസ്തകമക്ഷമാലാം ബിഭ്രാണമന്ദ്രാഭഗളം വരാഘ്യം

ഫണീന്ദ്രകക്ഷ്യം മുനിഭിഃ ശൂകാദൈർ സേവ്യം വടാധഃ കൃതനീഡമീഡേഃ

കരങ്ങളാൽ വീണയും പുസ്തകവും അക്ഷരമാലയും കണ്ഠത്തിൽ രുദ്രാക്ഷമാലയും ധരിച്ചിട്ടുള്ളവനും ഒരു കൈയിൽ അഭയദാനമുദ്രയോടുകൂടിയവനും കാർമ്മേഘസമാനമായ കോമള കണ്ഠത്തോടു കൂടിയവനും അതിശ്രേഷ്ഠനും സർപ്പങ്ങളാൽ അലംകൃതശരീരനും ശൂകാദിമുനി വരന്മാരാൽ പരിസേവിതനും വടവൃക്ഷചുവട്ടിൽ വിരാജിക്കുന്നവനുമായ ഭഗവാൻ ശങ്കരനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

16. വിഷ്ണുഃ ഋഷിഃ അനുഷ്ടുപ്ചരന്ദഃ ദേവതാദക്ഷിണാസ്യഃ മന്ത്രേണന്യാസഃ താരം നമോ ഭഗവതേ തുഭ്യം വടപദം തതഃ മുലേതി പദമുച്ചാര്യ വാസിനേ പദമുദ്ധരേത്

17. പ്രജ്ഞമേധാ പദം പശ്ചാദാദിസിദ്ധീം തതോ ിവദേത്

ദായിനേ പദമുച്ചാര്യമായിനേ നമ ഉദ്ധരേത്

N

P

I

K

18. വാഗീശായ തതഃ പശ്യാ

ന്മഹാജ്ഞാനപദം തതഃ
വഗ്നി ജായാം തതസ്തോഷ
ദാത്രിംശദർണ്ണ കോമനഃ
അനുഷ്ടുഭോ മന്ത്രരാജഃ
സർവമന്ത്രോത്തമോത്തമം

ആദ്യം ഓം നമോ ഭഗവേ തുഭ്യം എന്നും പിന്നീട് വടശബ്ദവും പിന്നീട് മുലശബ്ദവും പിന്നെ വാസിനേ എന്നും ഉച്ചരിച്ച് പ്രജ്ഞാമേധോപദവും അതിനുശേഷം ആദിസിദ്ധി എന്നും ഉച്ചരിക്കണം. പിന്നെ ദായിനേ എന്ന് മായിനേ നമഃ എന്ന പദവും ചേർക്കണം. ഒടുവിൽ സ്വാഹാ എന്നുചുരിക്കുക. അങ്ങനെ ഓം നമോ ഭഗവതേ തുഭ്യം വടമുലവാസിനേ പ്രജ്ഞാമേധാദി സിദ്ധിദായിനേ മായിനേ നമഃ വാഗീശായ മഹാജ്ഞാനായ സ്വാഹാ ഇതിന്റെ ഞ്ഞി വിഷ്ണുവും ചന്ദ്രസ്സ് അനുഷ്ടുയും ദേവത ദക്ഷിണാമുഖനും ആണ്. ഈ മന്ത്രം ഏകശ്രേഷ്ഠമാണ്.

19. മുദ്രാ പുസ്തകവനിനാഗ വിലസദ്ബാഹുഃ
പ്രസന്നാനനം
മുക്താഹാരവിഭൂഷണം ശശികലാ
ഭാസാത്കിരീടോജ്ജ്വലം
അജ്ഞാനാപഹമാദിമാദിമ ഗിരാമർത്ഥം
ഭവാനീപതിം
ന്യഗ്രോധാന്തനിവാസി നം പരഗുരും
ധ്യായാമ്യ ഭിഷ്ടാപ്തയേ

ജ്ഞാനാഭയമുദ്രകൾ പുസ്തകം അഗ്നി, സർപ്പം, എന്നിവയാൽ ശോഭിക്കുന്ന കൈകളോടു കൂടിയവനും മുക്താഹാരഭൂഷിതനും ചന്ദ്രക്കലാങ്കിതമായ കിരീടത്താൽ ശോഭിതനും അജ്ഞാനനാശകനും ആദി പുരുഷനും വാഗതീതനും പാർവതീകാന്തനും സർവഗുരുവും വടവൃക്ഷമൂല വാസിയും ആയ ശിവനെ ഞാൻ അഭിഷ്ടസിദ്ധിക്കായി ധ്യാനിക്കുന്നു.

20. മനനമുദ്രാ സോ f ഹമിതി യാവദാസ്ഥിതിഃ
സനിഷ്ഠാ ഭവതി തദഭേദേന മന്ത്രാമ്രോധനം ജ്ഞാന
സാധനം ചിത്തേ തദേകതാനതാ പരികരഃ അംഗചേ
ഷ്ടാർപ്പണം ബലിഃ ത്രീണി ധാമാനി കാലഃ ദാദശാന്ത
പദം സ്ഥാനമിതി തേ ഹ പുനഃ ശ്രദ്രധാനാസ്തം
പ്രത്യുചുഃ കഥം വാ f സ്യോദയഃകിം സ്വരൂപം
കോവാ അസ്യ ഉപാസക ഇതി. സ ഹോ വാച വൈരാ
ഗ്യതൈല സമ്പൂർണ്ണേ

ഭക്തി വർത്തി സമന്വിതേ
പ്രബോധപൂർണ്ണപാത്രേ തു
ജ്ഞാപ്തി ദീപം വിളോകയേത്

ഞാൻ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് എന്ന ചിന്താഗതി മരണം വരെ ഉണ്ടായിരിക്കണം. അതു തന്നെ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠം. പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് ഭിന്നമല്ലെന്നു കരുതി പൂർണ്ണമെന്ന് കരുതപ്പെടുന്ന

മന്ത്രങ്ങൾ നിരന്തരം ഉരുവിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ് ജ്ഞാനസാധനം. ചിത്തത്താൽ ആ പരമതത്വത്തിൽ ഏകാഗ്രതയോടെ ധ്യാനിക്കുന്നതാണ് പരികരം. അംഗചേഷ്ടകളുടെ സമർപ്പണമാണ് ബലി. ഭഗവദ്കാര്യങ്ങളിൽ കരണചരണാദികൾ ചലിപ്പിക്കുന്നതാണ് പുജ. സ്ഥൂലം സൂക്ഷ്മം ബീജരൂപം എന്നീ മൂന്നു ധാമങ്ങളാണ് കാലം. ദാദശാന്തപദം. അതായത് സഹസ്രദളകമലം തന്നെയാണ് പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കാനുള്ള സ്ഥാനം ശ്രദ്ധായുക്തരായ മഹർഷിമാർ ബീജം മാർക്കണ്ഡേയനോട് ചോദിച്ചു: ഇത് എങ്ങനെ ഉദയം ചെയ്യുന്നു? അതിന്റെ സ്വരൂപമെന്ത്? ഇതിന്റെ ഉപാസകനാരാണ്? മാർക്കണ്ഡേയൻ പറഞ്ഞു. വൈരാഗ്യമാകുന്ന എണ്ണയാൽ നിറഞ്ഞ ഭക്തിയാകുന്നതിരിയോടുകൂടിയ ജ്ഞാനപാത്രത്തിൽ ജ്ഞാപ്തിയാകുന്ന ദീപത്തെകാണുന്നു. അതായത് വൈരാഗ്യഭക്തിയും ജ്ഞാനവും കൊണ്ടാണ് ഈശ്വരദർശനം ലഭിക്കുന്നത്. തന്റെ ഉള്ളിലും ചരാചരങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഈശ്വരനെ തന്റെ ആത്മാവുതന്നെയാണെന്ന് കരുതുന്നതാണ് ജ്ഞാപ്തി.

- 21. മോഹാസകാരേ നിസ്സാരേ
ഉദേതി സ്വയമേവ ഹി
വൈരാഗ്യമരണിം കൃത്യാ
ജ്ഞാനം കൃത്യാ തുചിത്രഗുണം
- 22. ഗാഢ താമിസ്രസംശാന്തേ
ഗുഢമർത്ഥം നിവേദയേത്
മോഹഭാനുജസംക്രാന്തം
വിവേകാഖ്യം മൂകണ്ഡുജം
- 23. തത്വവിചാരപാ ശേന
ബദ്ധം ദൈവതഭയാതുരം
ഉജ്ജീവയന്നിജാനന്ദേ
സ്വസ്വരൂപേണ സംസ്ഥിതഃ

സാരഹീനവും അജ്ഞാനകല്പിതവുമായ അന്ധകാരത്തിൽ ആ ദീപം സ്വയം ഉദയം ചെയ്യുന്നു. വൈരാഗ്യത്തെ അരണിയാക്കി തന്റെ ജ്ഞാനം മമിക്കുവാനുള്ള ഇന്ധനമാക്കി തീർക്കണം. അജ്ഞാനാസകാരം, നശിപ്പിക്കാൻ പരമതത്വം ഗ്രഹിക്കണം. അഭ്യാസംകൊണ്ടേ പരമതത്വം ദർശിക്കാൻ സാധിക്കൂ. ബോധശൂന്യതാപാശത്താൽ ബദ്ധമായ ദൈവഭാവഭയത്താൽ വ്യാകുലവും മോഹമൃത്യു വക്രത്തിൽ പതിച്ച് വിവേകമാകുന്ന മാർക്കണ്ഡേയനെ ഉജ്ജീവിപ്പിച്ച് ആത്മാരാമതമാകുന്ന പരമാനന്ദത്തിൽ അതായത് സ്വസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യാൻ കഴിയണം.

- 24. ശേമുഷീ ദക്ഷിണാ പ്രോക്താ
സാ യസ്യാ ഭീക്ഷണേ മുഖം
ദക്ഷിണാഭിമുഖഃ പ്രോക്തഃ ശിവോ f സൗ
ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ

ദക്ഷിണ ബ്രഹ്മപ്രകാശകവും തത്വജ്ഞാനാത്മകവുമായ ബുദ്ധിതന്നെയാണ്. പരമതത്വാലേഖ്യത്തിൽ സാക്ഷാത്കാരത്തിന്റെ മുഖം ചേർന്നത് ദക്ഷിണാമുഖൻ എന്ന് ബ്രഹ്മവാദി

N

P

കൾ പറയുന്നു. ശിവനെ ഉദ്ദേശിച്ച് ഈ നാമം പ്രസിദ്ധമായി.

യുടെ ഉപാസനകൻ.

25. സർഗ്ഗാദികാലേ ഭഗവാൻ വിരിഞ്ചിരുപാ സൈന്യം സർഗ്ഗസാമർത്ഥ്യമാപ്യ തുതോഷ ചിത്തേ വാഞ്ചരി താർത്ഥാംശശ്ച ലബ്ധ്യാ ധന്യഃ സോപാകേയാപാ സകോ ഭവതി ധാതാ

26. യ ഇമാം പരമരഹസ്യശിവതത്വവിദ്യാമധീതേ സ സർവപാപേഭ്യോ മുക്തോ ഭവതി യ ഏവം വേദ സ കൈവല്യമനുഭവതീത്യുപനിഷത്

സൃഷ്ടിയുടെ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാവ് ഇദ്ദേഹത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള ശക്തി നേടുകയും തന്റെ മനോരഥം സാധിച്ചതിൽ സന്തുഷ്ടചിത്തനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

വളരെ രഹസ്യമായ ഈ ശിവതത്വ വിദ്യ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ സർവപാപങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തനാകുന്നു. ഇത് വേണ്ടവിധം മനസ്സിലാക്കി അത് മനനം ചെയ്യുന്നവർ കൈവല്യം അനുഭവിക്കുന്നു.

ആ ബ്രഹ്മാവു തന്നെയാണ് ഉപാസ്യനായ ദക്ഷിണാമൂർത്തി

ദക്ഷിണാമൂർത്തുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ദേവ്യുപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭീര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടുവാംസസ്തനുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി ന പുഷാ വിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തി ന സ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദയാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പറഞ്ഞുതരണം. അവിടന്ന് ആരാൻ? ദേവി പറഞ്ഞു, 'ഞാൻ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപിണിയാകുന്നു. കാര്യകാരണ രൂപവും പ്രകൃതി പുരുഷാത്മകവുമായ ഈ വിശ്വം എന്നിൽ നിന്നുമാണ് ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ഞാൻ ആനന്ദരൂപിണിയും ആനന്ദരഹിതരൂപിണിയുമാകുന്നു. ഞാൻ വിജ്ഞാനമയിയും അവിജ്ഞാനമയിയും ആണ്. ഞാൻ അറിയേണ്ട ബ്രഹ്മവും ബ്രഹ്മത്തിനും അതീതയുമാണ് എന്ന് അമർവണീ ശ്രുതി പറയുന്നു.'

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൊണ്ട് നല്ലതു കേൾക്കുമാറാകട്ടെ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് നല്ലതു കാണാനിടവരട്ടെ. സുദ്യുഷങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ദേഹം കൊണ്ടും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. അങ്ങനെ ദേവന്മാർ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സുമുഴുവൻ ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കട്ടെ. മഹാകീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മചെയ്യട്ടെ. പുഷാവ് ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്കു നന്മ ചെയ്യട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

2. അഹം പഞ്ചഭൂതാനുപഞ്ചഭൂതാനി അഹമഖിലം ജഗത് വദോഹമവേദോഹം വിദ്യാഹമ വിദ്യാഹം അജാഹമനജാഹം അധശോർധം ച തിര്യക് ചാഹം അഹം രുദ്രഭിർവസുഭിശ്ചരാമ്യഹമാദിത്യൈരുത വിശ്വദേവൈഃ അഹം മിത്രാവരുണാവുഭൃ ബിഭർമ്യഹമിന്ദ്രാഗ്നീ അഹമഗ്നിനാവുഭൃ അഹം സോമം തപ്ഷ്യാരം പുഷണം ഭഗം ദയാമ്യഹം വിഷ്ണും ഉരുക്രമം ബ്രഹ്മാണമുത പ്രജാപതിം ദധാമി അഹം ദധാമി ദ്രവിണം ഹവിഷ്മതേ സുപ്രാവ്യേ യജമാനായ സുന്ദതേ അഹം രാഷ്ട്രീ സംഗമനീ വസുനാമഹം സുവേ പിതരമസ്യ മുർധൻ മമ യോനിഃ അപസ്വന്താസമുദ്രേ ഏവം വേദ സ ദേവീപദമാപ്നോതി.

1. ഹരി ഓം സർവേ വൈ ദേവാ ദവീമുപതസ്ഥുഃ കാസി തം മഹാദേവി സാ അബ്രവീദഹം ബ്രഹ്മസ്വരൂപിണീ മത്തഃ പ്രകൃതിപുരുഷാത്മകം ജഗത് ശൂന്യം ചാശൂന്യം ച അഹം ആനന്ദാനന്ദാഃ വിജ്ഞാനാവിജ്ഞാനേ അഹം ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മണീ വേദിതവ്യേ ഇത്യാഹോ അമർവണീ ശ്രുതീഃ

ഞാൻ പഞ്ചഭൂതങ്ങളും അപഞ്ചഭൂതങ്ങളുമാണ്. ഈ കാണുന്ന ദൃശ്യപ്രപഞ്ചം മുഴുവനും ഞാനാണ്. വിദ്യയും അവിദ്യയും വേദവും അവേദവും അജയും അനജയും ഞാൻ തന്നെ. മുകളിലും താഴെയും ഞാൻ തന്നെ. ഇരുവശങ്ങളിലും ഞാനാണ്. ഞാൻ രുദ്രന്മാരുടെയും വസുക്കളുടെയും രൂപത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഞാൻ ആദിത്യന്മാരുടെയും വിശ്വദേ

ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ദേവന്മാരെല്ലാവരും കൂടി ദേവിയെ സമീപിച്ച് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:- 'ദേവി, അവിടത്തെക്കുറിച്ച് എനിക്ക്

I

K

വന്മാരുടെയും രൂപത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഞാൻ തന്നെയാണ് മിത്രാവരുണന്മാരെയും ഇന്ദ്രാദികളെയും അശ്വനീദേവതകളെയും സംരക്ഷിക്കുന്നത്. സോമൻ, പൃഷ്ഠാൻ, ഭഗൻ, തപ്താൻ എന്നിവരെ ഞാൻ തന്നെയാണ് ധരിക്കുന്നത്. മൂന്നുലോകങ്ങളും ആക്രമിക്കുവാൻ ഞാൻ പാദം ചലിപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ വിഷ്ണുവിനെയും ബ്രഹ്മാവിനെയും പ്രജാപതിയെയും ധരിക്കുന്നു. ദേവന്മാർക്കു വേണ്ടി ഹവിസ്സും സോമാഭിഷേകവും ചെയ്യുന്ന യജമാനനു വേണ്ടി ഞാൻ ഉപാസകർക്ക് ധനദായിനിയായ്, ജ്ഞാനമതിയും യജ്ഞങ്ങളുടെ നായികയും സമ്പൂർണ്ണവിഭവത്തിന്റെയും അധീശരിയുമാണ്. വിശ്വപിതാവായ ആകാശത്തെ പരമാത്മാവിനും ഉപരിയായി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത് ഞാൻ തന്നെ. എന്റെ സ്ഥാനം ആത്മരൂപധാരിണിയായ ബുദ്ധിയിലാകുന്നു. സമുദ്രവും ജലവുമെല്ലാം എന്റെ സ്വരൂപമാകുന്നു. ഇതറിയുന്ന ജ്ഞാനി ദേവിയുടെ പദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

3. തേ ദേവാ അബ്രുവൻ നമോ ദേവൈവ്യ മഹാ ദേവൈവ്യ ശിവാവൈ സതതം നമഃ പ്രകൃത്യൈഭദ്രാഭയൈ നിയതാഃ പ്രണതാഃ സ്മ താം

ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു:- 'ദേവിക്ക് നമസ്കാരം മഹാദേവികളും ശിവനും എന്നെന്നും നമസ്കാരം. പ്രകൃതിയും ഭദ്രയും മംഗളരൂപിണിയുമായ ദേവിക്ക് നമസ്കാരം.'

4. താം അഗ്നിവർണ്ണാം തപസാ ജലന്തീം |
വൈരോചനീം കർമ്മഫലേഷു ജുഷ്ടാം |
ദുർഗ്ഗാം ദേവിം ശരണമഹം പ്രപദ്യേ |
സുതരാം നാശയതേ തമഃ |

5. ദേവിം വാചമജനയന്ത ദേവാസ്താം വിശ്വരൂപാഃ പശവോ വദന്തി സാനോ മന്ദ്രേഷമൂർജം ദുഹാനാ യേനുർവാഗസ്മാനുപ സുഷ്ടുതൈതു

6. കാളിരാത്രിം ബ്രഹ്മസ്തുതാം വൈഷ്ണവീം സ്കന്ദമാതരം സരസ്വതീമദിതി ദക്ഷദുഹിതരാം നമാമഃ പാവനാം ശിവാം.

7. മഹാലക്ഷ്മീശ്വ വിദ്മഹേ സർവസിദ്ധിശ്വ ധീമഹി തന്നോ ദേവീ പ്രചോദയാത്

8. അദിതിർഹൃജനിഷ്ട ദക്ഷയാ ദുഹിതാ തവതാം ദേവാ അമ്പായന്ത ഭദ്രാ അമൃതബന്ധവഃ

അഗ്നിയെപ്പോലെ തേജോമയിയും ജ്ഞാനത്താൽ പ്രകാശമാനയും കർമ്മഫലസിദ്ധിക്കായി സേവ്യമാനയും ദീപ്തിമയിയുമായ ഭഗവതി ദുർഗ്ഗാദേവിയെ ഞങ്ങൾ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു.

ദൈത്യനാശിനിയായ ദേവി, അവിടത്തേക്ക് നമസ്കാരം. ദേവന്മാരാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട വൈഖരീവാണിവിഭിന്ന രീതിയിലുള്ള പ്രാണികൾ ഉച്ചരിക്കുന്നു. കാമയേനുവിനെപ്പോലെ സുഖദായിനിയും അന്നം ബലം എന്നിവയെ നൽകുന്നവളും വാണീരൂപിണിയുമായ ദേവി ഞങ്ങളുടെ ശ്രേഷ്ഠമായ സ്തുതിയാൽ സന്തുഷ്ടയായി ഞങ്ങളുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടട്ടെ.

വേദങ്ങളാൽ സ്തുതിക്കപ്പെട്ടവളും കാലനാശിനിയും വിഷ്ണു ശക്തിയും സരസ്വതിയും സ്കന്ദമാതാവും അദിതിയും ദക്ഷകന്യകയായ സതിയും കല്യാണമയിയും പാപനാശിനിയും ആയ ഭഗവതിയെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സർവശക്തി സമ്പന്നയായ ഭഗവതി മഹാലക്ഷ്മിയെ പരിചയമുള്ള ഞങ്ങൾ ദേവിയെ സദാ ധ്യാനിക്കുന്നു. ആ ദേവി ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനം നൽകട്ടെ.

ഹേ ദക്ഷപ്രജാപതേ അങ്ങയുടെ പുത്രിയെ അദിതി പ്രസവിച്ചതിനു ശേഷമാണ് അമൃതതഗുണവിശേഷത്തോടു കൂടിയ ദേവന്മാർ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടത്.

9. കാമോ യോനിഃ കാമകലാ വജ്രപാണി ഗുഹാഹസാ മാതരിശാഭ്രമിന്ദ്രഃ പുനർഗുഹാ സകലാമായയാ ച പുനഃ കോശാ വിശ്വമാതാ ദിവി ദ്യോ

കാമം, യോനി, കല, വജ്രഗുഹ, വർണ്ണം, വായു, അഭ്രം, വജ്രപാണി, സകല രൂപവർണ്ണമായ ഇവയെല്ലാം ആ ജഗജ്ജനനിയുടെ ബ്രഹ്മരൂപിണിയായ മൂലവിദ്യയാണ്.

10. ഏഷാ ആത്മാശക്തിഃ ഏഷാ വിശ്വമോഹിനി പാശാ ക്കുശധനുർബാണധരാ ഏഷാ ശ്രീമഹാ വിദ്യായ ഏവം വേദ സ ശോകം തരതി നമസ്തേ അസ്തു ഭഗവതീ ഭവതി മാതരസ്മാൻ പാതു സർവതഃ

ദേവി, വിശ്വമോഹിനിയും പാശാകുര ധനുർ ബാണധാരിണിയും ആയ പരബ്രഹ്മശക്തിയാകുന്നു. ദേവി തന്നെയാണ് ശ്രീ മഹാവിദ്യ ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവൻ ശോകസന്താപത്തിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നു. ജഗന്മാതാവേ, അവിടത്തേക്ക് നമസ്കാരം. ദേവി, എല്ലാ വിധത്തിലും ഞങ്ങളെ രക്ഷിച്ചാലും.

11. സൈഷാ അഷ്ടൗ വസവഃ സൈഷാ ഏകാദശരുദ്രാ, സൈഷാ ദ്വാദശാദിത്യഃ സൈഷാ വിശ്വദേവാഃ സോമപാ അസോമപാശ്വ സൈഷാ യാതു ധാനാ അസുരാ രക്ഷാംസി പിശാച യക്ഷകസിദ്ധാ സൈഷാ സത്വരജഃസ്തമാംസി സൈഷാ പ്രജാപതീന്ദ്രമനവഃ സൈഷാ ഗ്രഹാ നക്ഷത്ര ജ്യോതിംഷീ കലാകാഷ്ഠാദി കാലരൂപിണീ താമഹം പ്രണൗമി നിത്യം

ദേവി തന്നെയാണ് ഏകാദശ രുദ്രന്മാരും ദ്വാദശാദിത്യന്മാരും അഷ്ടവസുക്കളും സോമപായികളും വിശ്വദേവന്മാരും യാതുധാനന്മാരും ദൈത്യരാക്ഷസന്മാരും പിശാചുക്കളും യക്ഷന്മാരും സിദ്ധന്മാരും, ദേവി തന്നെയാണ്. വിഷ്ണു സ്വരൂപിണിയും രുദ്രരൂപിണിയും സത്വരജസ്തമ കലാകാഷ്ഠാദി സഹിതയായ കാലസ്വരൂപിണിയും ഭോഗദായിനിയും മോക്ഷദായിനിയും പാപനാശിനിയും വിജയത്തിന്റെ അധിഷ്ഠാത്രിയും അന്തത്തിനതീതയും മംഗളസ്വരൂപിണിയും ദോഷരഹിതയും ഞങ്ങൾ ദേവിയെ നിത്യവും നമസ്കരിക്കുന്നു.

12. താപാപഹാരിണീം ദേവിം |
ഭൂക്തി മുക്തി പ്രദായിനീം |
അനന്താം വിജയാം ശുദ്ധാം |
ശരണ്യാം ശിവദാം ശിവാം ||

N

P

I

K

13. വിയദീകാരസംയുക്തം |
വീതിഹോത്രസമന്വിതം |
അർദ്ധേന്ദ്രലസീതം ദേവ്യാ |
ബീജം സർവാർത്ഥ സാധകം ||

14. ഏവമേകാക്ഷരം മന്ത്രം |
യതയ ശുദ്ധചേതസഃ |
ധ്യായന്തി പരമാനന്ദ |
മയാ ജ്ഞാനാംബുരാശയാഃ ||

15. വാങ്മയഃ ബ്രഹ്മഭൂസ്തസ്മാത് |
ഷഷ്ഠം വക്ത്ര സമന്വിതം |
സുര്യോവമ ശ്രോത്ര ബിന്ദുഃ |
സംയുതാഷ്ടത്യതീയകഃ ||

16. നാരായണേന സംയുക്താ |
വായുശ്ചാധരസരയുതഃ |
വിച്ഛേദനവാർണ്ണകോർണ്ണസ്യാ-
മഹദാനന്ദദായകഃ ||

17. ഹൃത് പുണ്യരീകമധ്യസ്ഥാം |
പ്രാതഃ സൂര്യ സമപ്രദാം |
പാശാങ്കുശധരാം സൗമ്യാം |
വരദായേ ഹസ്തകാം |
ത്രിനേത്രാം രക്തവസനാം ഭക്തകാമദൂഘാം ഭജേ

താപഹാരിണിയും ഭക്തിമുക്തിപ്രദായനിയും ശുദ്ധയും ശരണ്യയും പാശാങ്കുശധരയും സൗമ്യയും വരദായഹസ്തയും ത്രിനേത്രയും രക്തവസനയും ഭക്തന്മാരുടെ ആഗ്രഹം സാധിച്ചു കൊടുക്കുന്നവളുമായ ദേവിയെ ഞാൻ ഭജിക്കുന്നു.

18. നമാമി താമഹം ദേവീം |
മഹാഭയവിനാശിനീം |
മഹാദുർഗ്ഗപ്രശമിനീം |
മഹാകാരുണ്യരൂപിണീം ||

19. യസ്യ സാർവം ബ്രഹ്മാദയോ ന ജാനന്തി
തസ്മാത് ഉച്യതേ അജ്ഞേയാ

20. യസ്യാം അന്തോ ന വിദ്യതേ തസ്മാദുച്യതേ
fനന്താഃ യസ്യാഃ ഗ്രഹണം നോപലഭ്യതേ തസ്മാ
ദുച്യതേളലക്ഷ്യം യസ്യ ജനനം നോപ ലക്ഷ്യതേ
തസ്മാദുച്യതേ അജാ ഏകൈവ സർവത്ര വർത്തതേ
തസ്മാ ദുച്യതേളലക്ഷ്യം യസ്യ ജനനം നോപ
ലക്ഷ്യതേ തസ്മാദുച്യതേ അജാ ഏകൈവ സർവത്ര
വർത്തതേ തസ്മാ ദുച്യതേ ഏകാ ഏകൈവ വിശ്വരൂ
പിണി തസ്മാദുച്യതേ ഏകാ ഏകൈവ വിശ്വരൂപിണീ
തസ്മാദുച്യതേ നൈകാ അത ഏവോച്യതേ
ജ്ഞേയാ അനന്തഃ അലക്ഷ്യം അജാ ഏകാ നൈകാഃ

മഹാഭയവിനാശിനിയും മഹാദുർഗ്ഗാപശമിനിയും മഹാ
കാരുണ്യ രൂപിണിയുമായ ദേവിയെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.
അന്തഹീനയാകയാൽ അനന്തയെന്നും ബ്രഹ്മാദികൾക്കു
പോലും സാർവം ധരിക്കാൻ കഴിയാത്തവളാകയാൽ അജ്ഞേ
യയെന്നും കാണാൻ കഴിയാത്തവളാകയാൽ അലക്ഷ്യയെന്നും
ജനനമില്ലാത്തതിനാൽ അജയെന്നും ഏമാത്രയാകയാൽ ഏക
യെന്നും അങ്ങനെ അജ്ഞേയയായി, അനന്തയായി അലക്ഷ്യ
യായി അജയായി നൈകയായി വിരാജിക്കുന്ന ദേവിക്ക് നമ
സ്കാരം

21. മന്ത്രാണാം മാതൃകാ ദേവീ |
ശബ്ദാനാം ജ്ഞാനരൂപിണീ |
ജ്ഞാനാനാം ചിന്തയാതീത-
ശൂന്യനാം ശൂന്യസാക്ഷിണീ ||

22. യസ്യാഃ പരതരം നാസ്തി |
സൈഷാ ദുർഗ്ഗാ പ്രകീർത്തിതാ |
താം ദുർഗ്ഗാം ദുർഗ്ഗമാം ദേവീം ദുരാചാരവിഘാതിനീം

23. നമാമി ഭവഭീതോഽഹം |
സംസാരാർണ്ണവതാരിണീം ||

മന്ത്രങ്ങളുടെ മൂലസ്ഥാനീയയും ജ്ഞാനരൂപിണിയും ആയ ദേവി ദുർഗ്ഗ എന്ന നാമത്തിൽ പ്രസിദ്ധയാണ്. സംസാരസാഗരം അക്കരെ കടത്തുന്നവളും ദുരാചാരങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുന്നവളുമായ ദുർഗ്ഗയെ ഞാൻ സ്മരിക്കുന്നു.

24. ഇദമമർവശീർഷം യോ fധീതേ സപഞ്ചാമർവ
ഷശീർഷജപഫലമവാപ്നോതി ഇദമമർവശീർഷം
ജ്ഞാത്യാ യോ fർച്ചാം സ്ഥാപയതി ശതലക്ഷം പ്രജ
പ്തത്വാപി സോ fച്ചാസിദ്ധിം ച വിന്ദതി ശതമഷ്ടോ
ത്തരം ചാസ്യാഃ പുരശ്ചര്യാവിധിഃ സ്മൃതഃ ദശവാരം
പരോദ്യസ്തു സദ്യഃ പാപൈഃ പ്രമു ച്യതേ മഹാ
ദുർഗ്ഗാണി തരതി മഹാ ദേവ്യാഃ പ്രസാദതഃ

ഈ അമർവശീർഷം ചൊല്ലുന്നതിന് അഞ്ച് അമർവശീർഷം ചൊല്ലുന്ന ഫലം സിദ്ധിക്കും. ലക്ഷം തവണ അർച്ചന ചെയ്താൽ അർച്ചനാ സിദ്ധി കൈവരും നൂറ്റി എട്ടുപ്രാവശ്യം ജപിച്ചാൽ അതിന് പുരശ്ചര്യാവിധിയെന്നു പേർ പത്തു ദിവസത്തെ ജപത്താൽ സകല പാപമുക്തി ഫലം. മഹാദേവി പ്രസാദത്താൽ മറ്റു ദുർഗ്ഗങ്ങളും തരണം ചെയ്യുന്നു.

പ്രാതരധീയാനോ രാത്രികൃതം പാപം നാശയതി സായമധീയാനോ ദിവസകൃതം പാപം നാശയതി തത് സായം പ്രാതഃ പ്രയുഞ്ജാനോ പാപോഽപാ പോ ഭവതി. നിശീഥേ തുരീയ സന്ധ്യായാം ജപ്താ ദേവതാ സാന്നിദ്ധ്യം ഭവതി. പ്രാണപ്രതിഷ്ഠായാം ജപ്താ പ്രാണാനാം പ്രതിഷ്ഠാ ഭവതി ഭൗമാശിന്യാം മഹാദേവി സന്നിധൗ ജപ്താ മഹാമൃത്യും തരതി ഏവം വേദേത്യുപനിഷത്

പ്രഭാതത്തിൽ ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചാൽ രാത്രി ചെയ്ത

N

P

I

K

പാപം നശിക്കും. വൈകിട്ട് ജപിച്ചാൽ പകൽ ചെയ്ത പാപം നശിക്കും. പ്രഭാതത്തിലും സന്ധ്യക്കും ജപിച്ചാൽ പാപമെല്ലാം അസ്തമിക്കും. രാത്രിയും തുറിയ സന്ധ്യയിലും ജപിച്ചാൽ പാപമെല്ലാം അസ്തമിക്കും. രാത്രിയും തുറിയ സന്ധ്യയിലും

ജപിച്ചാൽ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ ലഭിക്കും. മഹാദേവി സന്നിധിയിൽ ഭൗമാശിനീ ദിവസം ജപിച്ചാൽ മഹാമൃത്യുവിൽ നിന്നും മോചനം കിട്ടും എന്ന് ഉപനിഷത്ത് അനുശാസിക്കുന്നു.

ദേവ്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ദ്വയോപനിഷത്ത്

- ഓം അഥാതഃശ്രീമദ് ദ്വയോല്പത്തിഃ
വാക്യോ ദ്വിതീയഃ ഷട്പദാന്യഷ്ടാദശ
പഞ്ചവിംശത്യക്ഷരാണി പഞ്ചദശാ
ക്ഷരപൂർവം ദശാക്ഷരം പരം.പൂർവോ
നാരായണഃ പ്രോക്താനാദി സിദ്ധോ
മന്ത്രരത്നസദാചാര്യമൂലം
- 1. ആചാര്യോ വേദ സമ്പന്നോ
വിഷ്ണു ഭക്തോ വിമതശഃ
മന്ത്രജ്ഞോ മന്ത്ര ഭക്തശ്ച
സദാ മന്ത്രാശ്രയഃ ശുചിഃ
- 2. ഗുരുഭക്തിസമാധുക്തഃ
പുരാണജ്ഞോ വിശേഷവിത്
ഏവം ലക്ഷണ സമ്പന്നോ
ഗുരുരിത്യഭിധീയതേ.
- 3. ആചിതാനി ഹി ശാസ്ത്രാർത്ഥാ-
നാചാര സ്ഥാപനാ ദവി
സ്വയമാചരതേ യസ്തു
തസ്മാദാചാര്യ ഉച്യതേ
- 4. ഗുശബ്ദ സ്ത്വന്ധകാരഃസ്വാത്
സ്ത്വന്ധകാരഃ സ്വാത്
ശബ്ദസ്തന്നിരോധകഃ
അന്ധകാര വിരോധകഃ
അന്ധകാര വിരോധിതാത്
ഗുരുരിത്യഭിധീയതേ.

- 5. ഗുരുരേവ പരം ബ്രഹ്മ
ഗുരു രേവ പരാ ഗതിഃ
ഗുരു രേവ പരം ബ്രഹ്മ
ഗുരു രേവ പരം വിദ്യാ
ഗുരു രേവ പരം ധനം
 - 6. ഗുരുരേവ പരം കർമ്മ
ഗുരുരേവ പരായണം
യസ്മാത്തദ്വപദേഷ്ടാസൗ
തസ്മാത് ഗുരുതരരോ ഗുരുഃ
 - 7. യഃ സുകൃദ്യുച്ചാരണഃ സംസാരവിമോചനോ
ഭവതി.സർവ പുരുഷാർത്ഥം സിദ്ധിർ ഭവതി ന ച
പുനരാവർത്തതേ ഇതി യ ഏവം വേദേത്യുപനിഷത്.
- 1.2. ഇനി ശ്രീമദ് ദ്വയത്തിന്റെ ഉല്പത്തി പറയുന്നു. രണ്ടാമത്തേത് വാക്യമാണ്. ഷട്പദം പതിനെട്ടാണ്. അതിൽ ഇരുപത്തിയഞ്ച് അക്ഷരമുണ്ട്. ആദ്യം പതിനഞ്ച് പിന്നെ പത്ത്. സദാചാരത്തിന്റെ ആദികാരണവും മന്ത്ര രത്ന സ്വരൂപവും അനാദിയുമായ ഭഗവാൻ നാരായണൻ ഇത് ആദ്യം തന്നെ നിരൂപണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. യാതൊരാൾ ശാസ്ത്രജ്ഞനും ആചാര സമ്പന്നനും വൈഷ്ണവനും ഈർഷ്യാരഹിതനും മന്ത്ര ജ്ഞാതാവും മന്ത്രങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധയുള്ളവനും മന്ത്രങ്ങളുടെ ആശയം നൽകുവാനും വിശുദ്ധനുമായിരിക്കണം. ഗുരുഭക്തനും പുരാണങ്ങൾ അറിയുന്നവനും വിശേഷജ്ഞനുമായിരിക്കണം. ഈ ഗുണങ്ങളെല്ലാം തികഞ്ഞവനാണ് ഗുരുവായി അറിയപ്പെടുന്നത്.
3. ഗുരുശബ്ദത്തിൽ ഉള്ള 'രു' എന്ന അക്ഷരത്തിന്റെ അർത്ഥം അന്ധകാരമെന്ന് 'രു' എന്ന അക്ഷരത്തിന്റെ അർത്ഥം അതിനെ തടയുന്നവനെനും അജ്ഞാതമാകുന്ന അന്ധകാരം തടയുന്നതു നിമിത്തമാണ് ഗുരു എന്ന പേർ കിട്ടിയത്.

N

P

I

K

4, 5, 6, 7, ഗുരു തന്നെ പരബ്രഹ്മം ഗുരു തന്നെ പരമമായ ഗതി; ഗുരു തന്നെ ഉത്തമവിദ്യ. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഗുരുവാണു സർവ്വോത്തമധനം.

5. ഗുരു തന്നെ സർവ്വോത്തമവും ഇച്ഛിതവുമായ വസ്തു. ഗുരുവാണു പരമമായ ആശ്രയം. കാരണം പരമോപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നവനാണവൻ. ആ നിലയിൽ ഗുരു അങ്ങേ അറ്റത്തെ അജ്ഞാനനാശകമാണ്. യാതൊരാൾ ഒരു പ്രാവശ്യം ഇതുചിരിക്കുന്നു അവൻ സർവ്വമാ സംസാരമക്തനാകുന്നു. അവൻ

എല്ലാ ധർമ്മം, അർത്ഥം, കാമം, മോക്ഷം ഈ പുരുഷാർത്ഥങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നു. അവൻ വീണ്ടും ഈ സംസാരത്തിൽ വന്നു ഞെരുങ്ങേണ്ടതായി വരുകയില്ല-ഇത് നിശ്ചിത സിദ്ധാന്തമാണ്. തികച്ചും സത്യമാണ്. ഏതൊരാൾ ഇത് നിശ്ചിത സിദ്ധാന്തമാണ്. തികച്ചും സത്യമാണ്. ഏതൊരാൾ ഇത് ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കുന്നു, ഇതിൽ ശ്രദ്ധ കാണിക്കുന്നു, അയാൾക്കു മാത്രമേ ഇതിന്റെ ലാഭം സിദ്ധമാകൂ.

ദയോപനിഷത്ത് പര്യവസാനിച്ചു.

നാദബ്രഹ്മപരിഷ്കരണം

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ്മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതോ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാ വിരാ വിർമ ഏധി വേദസ്യ മ ആണീന്ദ്രഃ ശഅരുതം മപ്രഹാസിരനേന്യ അധീ തേന അഹോരാത്രാത് സംദയാമി ജതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാമവതുതദക്താരമവത്യ. അവതു മാം അവത്യ വക്താരമാവത്യ വക്താരം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

എന്റെ വാണി മനസ്സിൽ സ്ഥിരമാകട്ടെ. മനസ്സ് വാണിയിൽ സ്ഥിരമാകട്ടെ. ഹേ, സ്വയം പ്രകാശമായ ആത്മാവേ, എന്റെ മുന്നിൽ അങ്ങ് പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുക. ഹേ വാണീ, ഹേ മനസ്സേ, നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും എന്റെ വേദാഭ്യാസം നശിപ്പിക്കാനിടയാകരുത്. ഈ വേദാഭ്യാസത്തിൽ തന്നെ രാത്രിയിലും പകലും ഞാൻ ആക്തനായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ സദാ സത്യം പറയും; എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും വക്താവിനെ രക്ഷിച്ചാലും വക്താവിനെ രക്ഷിച്ചാലും. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

1. അകാരോ ദക്ഷിണഃ പക്ഷ ഉകാര സ്തുത്തരഃ സ്തുത. മകാര പുച്ഛമിത്യാഹുരർദ്ധമാത്രാ തു മസ്തകം.
2. പാദദികം ഗുണാസ്തസ്യ ശരീരം തത്വ മുച്യതേ ധർമ്മോഽസ്യ ദക്ഷിണം ചക്ഷുര ധർമ്മോ ഽഥോ പരഃ സ്തുതഃ
3. ഭൂർലോകഃ പാദയോസ്തസ്യ ഭൂവർലോക സ്തു ജാനുനി സ്വർലോകസ്തു കടീദേശേ നാഭീദേശേ മഹർ ജഗത്

4. ജനലോകസ്തു ഹൃദേശേ കണേഽലോക സ്തപസ്തതഃ ഭൂവോർലലാടമദ്ധ്യേ തു സത്യലോകോ വ്യവസ്ഥിതഃ
5. സഹസ്രാർണ്ണമതീവാത്ര മന്ത്ര ഏവ പ്രദർശിതഃ ഏവമേതാം സമാരുഢോ ഹംസ യോഗ വിചക്ഷണഃ
1-5 പ്രണവത്തെ ഹംസമായി ഗണിക്കുന്ന പക്ഷം അകാരം അതിന്റെ വലത്തെ ചിറകാണ്. ഉകാരം അതിന്റെ ഇടത്തെ ചിറക്. മകാരം അതിന്റെ വാലാകുന്നു. അർദ്ധമാത്ര ശിരസ്സുമാണ്. അപ്പോൾ സത്യാഗുണം ശരീരവും രജോഗുണവും തമോ ഗുണവും രണ്ടു കാലുകളും ആകുന്നു. നാഭീദേശത്ത് മഹർ ലോകം; കടിദേശത്തിൽ സ്വർലോകം; മുട്ടുകളിലും കാലുകളിലും ഭൂവർലോകവും ഭൂലോകവും. ഇപ്രകാരം ജനലോകം തപോലോകം, സത്യലോകം ഇവ അതിന്റെ ഹൃദയം കണ്ഠം ലലാടം പുരികങ്ങളുടെ മധ്യഭാഗം ഇവയായിത്തീരുന്നു. ഈ പ്രണവമാകുന്ന ഹംസത്തിൽ കേറി അതിന്റെ മനന ചിന്താനുഷ്ഠാനാദികൾ നിർവഹിച്ച് ആയിരക്കണക്കിന് പാപങ്ങളിൽ നിന്ന് വിമുക്തനായി മോക്ഷപദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.
6. ന ഭിദ്യതേ കർമ്മചാരൈഃ പാപകോടി ശന്തൈരവി ആഗേയപ്രഥമാമാത്രാ വായവ്യേഷാ തഥാപരാ
7. ഭാനു മണ്ഡല സങ്കാശാ ഭവേന്മാത്രാ തഥോത്തരാ പരമം ചാർദ്ധമാത്രാ യാ വാരുണീം താം വിദുർബുധാഃ
8. കാലത്രയേഽപി യസ്യേമാ മാത്രാ നൂതം പ്രതിഷ്ഠിതഃ ഏഷ ഓങ്കാര ആഖ്യാതോ ധാരണാഭിർനി ബോധതഃ

N

P

I

K

9. ഘോഷണി പ്രഥമാ മാത്രാ വിദ്യുന്മാലാ തഥാ പരാ പതംഗിനീ തൃതീയാ സ്യാത് ചതുർത്ഥീ വായു വേഗിനീ

10. പഞ്ചമീനാമധേയാ തു ഷഷ്ഠീ ചൈന്ദ്ര്യഭി ധീയതേ സപ്തമീ വൈഷ്ണവീ നാമ അഷ്ടമീ ശാങ്കരീതി

11. നവമി മഹതീനാമ ധൃതിസ്തു ദശമീ മതാ ഏകാദശീ ഭവേന്നാരി ബ്രാഹ്മീതു ദ്വാദ ശീപരാ

12. പ്രഥമായാം തു മാത്രായാം യദിപ്രാണൈർ വിധു ജ്യതേ

ഭരതേ വർഷരാജാസൗ സാർവഭൗമഃ പ്രജായതേ

13. ദിതീയായാം സമുത് ക്രാന്തോ ഭവേദ്യക്ഷോ മഹാ ത്വവാൻ

വിദ്യാധരസ്മൃതീയായാം ഗന്ധർവസ്തു ചതുർത്ഥികാ

14. പഞ്ചമ്യാമഥ മാത്രായാം യദി പ്രാണൈർ വിധു ജ്യതേ

ഉഷിതഃ സഹദേവതാം സോമലോകേ മഹീയതേ

15. ഷഷ്ഠ്യ മിന്ദ്രസ്യ സായുജ്യം സപ്തമ്യാം വൈഷ്ണവം പദം

അഷ്ടമ്യാം വ്രജതേ രുദ്രം പശുനാം ച പതീം തഥാ

16. നവമ്യാം തു മഹർലോകം ദശമ്യാം തു ജനം വ്രജേത്

ഏകാദശ്യാം തപോലോകം ദ്വാദശ്യാം ബ്രഹ്മ ശാശ്വ തം.

6-16. ഓങ്കാരത്തിന്റെ ദേവത അഗ്നിയാകുന്നു. അതിന്റെ രൂപം അഗ്നിമണ്ഡല സമാനമാണ്. അതിലെ ഒന്നാമത്തെ മാത്ര ആഗേയിയാകുന്നു. ഉകാരത്തിന്റെ ദേവത വായുവാണ്. വായു മണ്ഡലമെന്ന പോലെയാണ് അതിന്റെ രൂപം. അതിന്റെ രണ്ടാമത്തെ മാത്ര വായവ്യമാകുന്നു. മകാരത്തിന്റെ ദേവത സൂര്യനാണ്. സൂര്യമണ്ഡലതുല്യമാണ് അതിന്റെ രൂപം. മൂന്നാമത്തെ ഉത്തരമാത്രയാകുന്നു. നാലാമത്തെ വാരൂണിയുടെ ദേവത വരുന്നനാണ്. എല്ലാപ്രകാരത്തിലുള്ള മാത്രകൾക്കും മുമ്മൂന്ന് സുന്ദരമുഖങ്ങളുണ്ട്. അതിനാൽ പ്രണവത്തെ ദ്വാദശകലാത്മകമെന്ന് പറയുന്നു. അത് മനസ്സിലാക്കാനുള്ള സാധന ധാരണവും ധ്യാനവും സമാധിയാകുന്നു. പ്രണവത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടു പ്രകാരത്തിലുള്ള കലകളിൽ മാത്രകളുടെ പേര് താഴെ കൊടുക്കുന്ന വിധത്തിലാകുന്നു. ഒന്നാമത്തേത് ഘോഷിണി; രണ്ടാമത്തേത് വിദ്യുന്മാല; മൂന്നാമത്തേത് പതംഗിനി; നാലാമത്തേത് വായുവേഗിനി; അഞ്ചാമത്തേത് നാമധേയ; ആറാമത്തേത് ഐന്ദ്രി; ഏഴാമത്തേത് വൈഷ്ണവി; എട്ടാമത്തേത് ശങ്കരി; ഒൻപതാമത്തേത് മഹതി; പത്താമത്തേത് ധൃതി; പതിനൊന്ന് മൗനി; പന്ത്രണ്ടാമത്തേത് ബ്രാഹ്മി. ആദ്യത്തെ മാത്രയിൽ സാധകന്റെ ശരീരം വിമുക്തമായാൽ ഭാരത ചക്രവർത്തിയുടെ രൂപത്തിൽ ശരീരം പ്രാപിക്കാനിട വരും. രണ്ടാമത്തെ മാത്രയിൽ ശരീരം ത്യജിച്ചാൽ യശസ്വിയായ യക്ഷനായിത്തീരും. മൂന്നാമത്തെ മാത്രയിലാണെങ്കിൽ

വിദ്യാധരനാകും; നാലാമത്തെതിലാണെങ്കിൽ ഗന്ധർവന്റെ ജന്മമാണ് ലഭിക്കുക; അഞ്ചാമത്തെ മാത്രയിൽ ഉഷിതന്മാരെന്ന ദേവഗണങ്ങളുമൊത്ത് വസിക്കാൻ യോഗമുണ്ടാകും; ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ കഴിയാം. ആറാമത്തെ മാത്രയിൽ പ്രാണൻ വേർപ്പെടുന്ന പക്ഷം ഇന്ദ്രദേവന്റെ സായുജ്യം ലഭിക്കും. ഏഴാമത്തെ മാത്രയിൽ വിഷ്ണു ഭഗവാന്റെ പദം പ്രാപിക്കാനിടവരും. എട്ടാമത്തെ മാത്രയിൽ പ്രാണവിയോഗമ വരുന്ന പക്ഷം പരമശിവന്റെ സാമീപ്യം ലഭിക്കുന്നു. ഒൻപതാം മാത്രയിലാണെങ്കിൽ മഹർലോകപ്രാപ്തിയാണ്. പത്താമത്തെതിൽ ധ്രുവലോകം; പതിനൊന്നിൽ തപോലോകം. പന്ത്രണ്ടാം മാത്രയിൽ പ്രാണൻ വെടിഞ്ഞാൽ സാധകൻ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ സ്ഥാനം നേടുന്നു.

17. തതഃ പരതരം ശുദ്ധം വ്യാപകം നിർമ്മലം ശിവം സദോദിതം പരം ബ്രഹ്മജ്യോതിഷാമുദയോ യതഃ

18. അതീന്ദ്രിയം ഗുണാതീതം മനോ ലീനം യദാ ഭവേത്

അനുപമം ശിവം ശാന്തം യോഗയുക്തം തദാവിശേത്

19. തദ്യുക്തസ്തന്മയോജന്തുഃ ശന്നൈർമുഞ്ചേത് കളേ ബരം

സംസ്ഥിതോ യോഗ ചരേണ സർവസംഗവി വർജിതഃ

20. തതോ വിലീനപാശോ സൗ വിമലഃ കമലാ പ്രഭുഃ തേനൈവ ബ്രഹ്മഭാവേന പരമാനന്ദ മർന്നു തേ

17-20. പരബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നതിന് ഇതിനെക്കാൾ ഉയർന്നതും ശ്രേഷ്ഠവും ശുദ്ധവും കല്യാണമയവുമായ തത്വം ഉണ്ട്. അതുമൂലം എല്ലാത്തരത്തിലുമുള്ള അഗ്നി, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, ആദി ജ്യോതിസ്സുകളും പുറപ്പെടുന്നു. ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിന്നും സത്വ രജസ്തമോഗുണങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപരിയായിത്തീരുന്നോൾ സാധകന്റെ സ്ഥിതി യോഗയുക്തമായി എന്നു പറയാൻ സാധിക്കും. അയാൾ പരതത്വത്തിൽ ലീനനായിത്തീരുന്നു. ഉപമാരഹിതനുമായി ഭവിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള യോഗ മാർഗ്ഗത്തിന്റെ പോഷകൻ, ഭഗവാനിൽ ശ്രദ്ധയും ആസക്തിയും ഉള്ള പക്ഷം ഭൗതികമായ സകല ആകർഷണങ്ങളെയും അതിക്രമിച്ച് പതുക്കെപ്പതുക്കെ ശരീരത്തിലുള്ള (അഹം) എന്ന ചിന്ത കൈ വിടേണ്ടതുണ്ട്. അതു സാധിച്ചാൽ അയാൾ സാംസാരിക ബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്ന് മുക്തനായി കൈവലുപദം പ്രാപിക്കുന്നു. അയാൾ പരമാത്മ സ്വരൂപം തന്നെയായി ഭവിക്കുന്നു; പരമമായ ആനന്ദത്തേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

21. ആത്മാനം സതതം ജ്ഞാത്യാ കാലം നയ മഹാമതേ

പ്രാരബ്ധമഖിലം ഭൃഞ്ജൻനോദേശം കർത്തുമർഹസി

22. ഉല്പന്നേ തത്ത്വ വിജ്ഞാനേ പ്രാരബ്ധം നൈവ മുഞ്ചതി

തത്ത്വജ്ഞാനോദയാദുർദ്ധം പ്രാരബ്ധം നൈവവിദ്യതേ

N

P

I

K

- 23. ദേഹാദീനാമസത്യാത്തു യഥാ സ്വപ്നേ
വിബോധത
കർമ്മ ജന്മാന്തരീയം യത് പ്രാരബ്ധമിതി കീർത്തിതം
- 24. തത്തു ജന്മാന്തരാഭാവത്പുംസോ നൈവാസ്തി
കർഹിച്ചിത്
സ്വപ്നദേഹോ യഥാധ്യസ്തസ്തതൈവായം
ഹി ദേഹകഃ
- 25. അധ്യസ്ത സ്യ കുതോ ജന്മ ജന്മാ ഭാവഃ
കൃതഃ സ്ഥിതഃ
ഉപാദാനം പ്രപഞ്ചസ്യ മ്യുത്ഭാങ്ഡസൈവ പശ്യതി
- 26. അജ്ഞാനം ചേതി വേദാന്തൈസ്തമസ്മിൻ
നഷ്ടകേവ വിശ്വതാ
യഥാ രജ്ജുഃ പരിത്യജ്യ സർപ്പം ഗൃഹ്ണാതി
വൈ ഭ്രമാത്
- 27. തദത് സത്യമ വിജ്ഞായ ജഗത് പശ്യതി
മൂഢ ധീഃ
രജ്ജു ഖണ്ഡേ പരിജ്ഞായേ സർപ്പ രൂപം
ന തിഷ്ഠതി
- 28. അധിഷ്ഠാനേ യഥാ ജ്ഞായേ പ്രപഞ്ചേ
ശൂന്യതാം ഗതേ
ദേഹസ്യാപി പ്രപഞ്ചത്ത് പ്രാരബ്ധാ
വസ്ഥിതിഃ കൃതഃ
- 29. അജ്ഞാനജനബോധാർത്ഥം പ്രാരബ്ധമിതി
ചോച്യതേ
തതഃകാലവശാദേവ പ്രാരബ്ധേ തു ക്ഷയം ഗതേ
- 30. ബ്രഹ്മ പ്രണവസന്ധാനം നാദോ ജ്യോതി
മയഃ ശിവഃ
സ്വയ മാവിർ ഭവേദാത്മാ മേഘാപായേം ശൂമാനിവ
- 31. സിദ്ധാസനേ സ്ഥിതോ യോഗീ മുദ്രാം സന്ധാ
വൈഷ്ണവീം
ശൂണ്യയാത് ദക്ഷിണേ കർണ്ണേ നാദ മന്തർഗതം സദാ
- 32. അഭ്യസ്യമാനോ നാദോയം ബ്രഹ്മമാവുണ്യതേ
ധാനു
പക്ഷ ദി പക്ഷ മഖിലാ ജിതാ തുര്യപദം പ്രജേത്.

21-32. ഹേ ബുദ്ധിമാനായ പുരുഷ, നിങ്ങൾക്ക് ആത്മാവിന്റെ സ്വരൂപം അറിയുന്നതിന് എപ്പോഴും പരിശ്രമം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ വിലയേറിയ സമയം അതിന്റെ ചിന്തനത്തിൽ ചിലവഴിക്കുകയും ആവശ്യമാണ്. പ്രാരബ്ധ കർമ്മങ്ങളനുസരിച്ച് പ്രയാസങ്ങളും തെരുക്കങ്ങളും ഭോഗങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ അടുത്തെത്തുന്നു. അതിൽ ചിന്തനത്തിന്റേതേ തില്ല. എന്തെന്നാൽ ആത്മ ജ്ഞാനം ഉണ്ടായി കഴിഞ്ഞാൽ ഈ പ്രാരബ്ധങ്ങളിൽ നിന്ന് മോചനം ലഭിച്ചുകൊള്ളും. സ്വപ്നത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന പദാർത്ഥങ്ങൾ സ്വപ്നഘട്ടത്തിൽ യഥാർത്ഥങ്ങളെന്നും ജാഗ്രതവസ്ഥയിലാകുമ്പോൾ

അസത്യമെന്നും തോന്നപ്പെടുന്നതുപോലെ തത്വജ്ഞാനമുണ്ടാകുമ്പോൾ ജ്ഞാനിയുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പ്രാരബ്ധ കർമ്മങ്ങളുടെ ക്ഷയം സംഭവിക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിൽ ചെയ്ത കർമ്മങ്ങളെ പ്രാരബ്ധ കർമ്മങ്ങളെന്നു പറയുന്നു. ജ്ഞാനിയുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ജന്മാന്തരമില്ല. അയാൾക്ക് പ്രാരബ്ധമെന്നതും ഇല്ല. സ്വപ്നം കാണുന്ന ഘട്ടത്തിൽ കണ്ടതായി തോന്നുന്ന ശരീരാദികൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇല്ല. അതേപടി ജാഗ്രതാവസ്ഥയിലും ശരീരം ആഭാസപത്രമാകുന്നു. വെറും തോന്നൽ മാത്രമായ ഒന്നിന് ഉല്പത്തിയെവിടെ? ഉല്പത്തിയില്ലാത്തവന് സ്ഥിതി എങ്ങനെ സംഭവിക്കും? മണ്ണ്, കലം, കൂടം മുതലായവയുടെ നിർമ്മാണത്തിന് ചേതു ഭൂതമായി തീരുന്നതുപോലെ ആത്മാവു തന്നെയാണ് സകല സാംസാരിക പദാർത്ഥങ്ങൾക്കും കാരണമായി വർത്തിക്കുന്നത്. വേദാന്തത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഈ സാംസാരിക പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ആഭാസത്തിനു കാരണം അജ്ഞാനം മാത്രമാകുന്നു. അജ്ഞാനം നശിച്ചാൽ സംസാരത്തിന് സാംസാരികതയില്ല. ഏതു വിധത്തിൽ ബ്രഹ്മ ബുദ്ധിനിമിത്തം മനുഷ്യൻ കയറിനെ സർപ്പമാണെന്ന് ധരിക്കുന്നുവോ അതേ പ്രകാരത്തിൽ മനുഷ്യൻ ആത്മജ്ഞാനത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ ഈ സാംസാരിക പ്രപഞ്ചത്തെ സത്യമെന്ന് കരുതുന്നു. മനുഷ്യൻ ഇത് ശരിക്കും അറിയുമ്പോൾ ആദ്യം തോന്നിയ സർപ്പത്തിന്റെ പ്രതീതി ഇല്ലാതായിത്തീരുന്നു. അതുപോലെ ആത്മാവിന്റെ യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം ഉണ്ടായിത്തീരുമ്പോൾ ഈ സാംസാരിക പ്രപഞ്ചത്തിന്റെയും ക്ഷയം സംഭവിക്കുന്നു. ശരീരവും ഒരു പ്രകാരത്തിലുള്ള പ്രപഞ്ചമാണ്. അതിനാൽ അതിന്റെയും അഭാവത്തിന്റെ അനുഭവമുണ്ടാകുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിലെത്തുമ്പോൾ സാധകന്റെ പ്രാരബ്ധം അവസാനിക്കുന്നു. അജ്ഞാനികളോട് പറയാനാണ് പ്രാരബ്ധത്തിന്റെ ഓരോ കാര്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്നത്. മേഘങ്ങൾ അകലുമ്പോൾ സൂര്യൻ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നതുപോലെ പ്രാരബ്ധങ്ങൾ അകലുമ്പോൾ ആത്മാവിന്റെയും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഏകത വെളിവാകുമ്പോൾ മംഗള സ്വരൂപമായി ജ്യോതി സ്വരൂപമായ പരമാത്മാവിന്റെ നാദം സാക്ഷാത്കരിക്കപ്പെടുന്നു. യോഗസിദ്ധാസനത്തിലിരിക്കണം, വൈഷ്ണവ മുദ്ര കൈക്കൊള്ളണം, ഇടത്തെ ചെവികൊണ്ട് അനാഹത നാദം കേൾക്കണം. ഇങ്ങനെ കേൾക്കപ്പെടുന്നു ശബ്ദം പുറമെയുള്ള ശബ്ദങ്ങളെ മറയ്ക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ അകാരം മകാരം ഈ രണ്ടു പക്ഷങ്ങളിലും വിജയം നേടി സാവധാനത്തിൽ പ്രണവത്തെ പൂർണ്ണമായും ജയിക്കുക. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ സാധകന് സൂര്യപദം ലഭിക്കാൻ കഴിയും. അതായത് ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം ലഭിക്കും.

- 33. ശ്രൂയതേ പ്രഥമാഭ്യാസേ നാദോ
നാനാവിധോ മഹാൻ
വർദ്ധമാനോ യഥാഭ്യാസേ ശ്രൂയതേ
സൂക്ഷ്മ സൂക്ഷ്മതഃ
- 34. ആദൗ ജലധി ജീമൂതഭേരീ നിർദ്ധര സംഭവഃ
മധ്യേ മദൃളശബ്ദാഭോ ഘണ്ടാകാഹളജസ്തഥാ

N

P

I

K

- 35. അന്തേ തു കിണീവംശവീണാഭ്രമര നിസന്ദനഃ
ഇതിനാനാവിധഃ നാദഃ ശ്രൂയന്തേ
സൂക്ഷ്മ സൂക്ഷ്മതഃ
- 36. മഹതി ശ്രൂയമാണേ തു മഹാഭേര്യോദികധനത
തത്ര സൂക്ഷ്മം സൂക്ഷ്മതരം നാമമേവ പരാമ്യശേത്
- 37. ഘനമൃത്യുജ്യ വാ സൂക്ഷ്മേ സൂക്ഷ്മ
മൃത്യുജ്യ വാ ഘനേ
രമമാണമപി ക്ഷിപ്തം മനോ നാന്യത്ര ലാളയേത്
- 38. യത്ര കൂത്രാപി വാ നാദേ ലഗതി പ്രഥമം മനഃ
തത്ര യത്ര സ്ഥിരീഭൂത്യാ തേനസാർദ്ധം വിലീയതേ
- 39. വിസ്മൃത്യ സകലം ബാഹ്യം നാദേ ദുഗ്ധാം
ബുവന്മനഃ
ഏകീഭൂത്യാഥ സഹസാ ചിദാകാശേ വിലീയതേ
- 40. ഉദാസീനസ്തതോ ഭൂത്യാ സദാഭ്യാസേന സംയമീ
ഉന്മനീകാരകം സദ്യോ നാദമേവാവധാരയേത്
- 41. സർവചിന്താ. സമൃത്യുജ്യ സർവ ചേഷ്ടാ
വിവർജ്ജിതഃ
നാദമേവാനുസംദധ്യാത് നാദേചിന്തം വിലീയതേ

33-41. ആദ്യം അഭ്യസിച്ചു തുടങ്ങുമ്പോൾ ഈ നാദം പലതരത്തിൽ കേട്ടുവെന്നുവരും. വളരെ ഉച്ചത്തിലും കേൾക്കപ്പെടും. എന്നാൽ അഭ്യാസം തുടരുമ്പോൾ ഈ ശബ്ദം സാവധാനത്തിലാകും. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ കേൾക്കപ്പെടുന്ന ശബ്ദം പെരുമ്പറ, വെള്ളച്ചാട്ടം, മേഘധനി, സമുദ്രത്തിലെ തിരമാലയുടെ ശബ്ദം ഈ മാതിരിയൊക്കെയായിരിക്കും. പിന്നെ കുറെ കഴിയുമ്പോൾ ശബ്ദം വണ്ട്, ഓടക്കുഴൽ, വീണ, കിങ്ങിണി ഇവയുടെ ശബ്ദത്തോടൊപ്പം മധുരമായി അനുഭവപ്പെടുന്നു. ഈ ശബ്ദം വളരെ സൗമ്യസ്വരത്തിലായിരിക്കും. പലതരത്തിലും കേട്ടുവെന്ന് വരും. പെരുമ്പറയുടെ ശബ്ദം പോലെയാണ് കേൾക്കുന്നതെങ്കിൽ മൃദുമധുരമായി കേൾക്കപ്പെടണമെന്ന് ചിന്തിക്കണം. മനസ്സ് അതിൽ പതറാൻ പാടില്ല. മനസ്സിന്റെ സ്വഭാവം കേട്ടു ശീലമുള്ള നാദം കേൾക്കുന്നതിലിഷ്ടം വഹിക്കുകയെന്നതാണ്. മനസ്സ് സാംസാരികമായ വസ്തുക്കളിൽ നിന്നെല്ലാം വിട്ടുമാറിക്കഴിയുമ്പോൾ മനസ്സ് ചിദാകാശത്തിൽ വിലീനമായി ഭവിക്കുന്നു. സംയമിയായ വ്യക്തി ചെയ്യേണ്ടത് തനിക്കു കേൾക്കാൻ കഴിയുന്ന ശബ്ദത്തിൽ വിലീനനായിത്തീരുകയെന്നതാണ്. നാദത്തിൽ ചിന്തം വിലീനനായിത്തീരുന്നു. സകല ചിന്തകളും മാറ്റി നിറുത്തി സകല ചേഷ്ടകളും അകറ്റി ഈ നാദത്തെ തേടേണ്ടതുണ്ട്.

- 42. മകരന്ദ്രം പിബൻഭ്യംഗോ ഗന്ധാൻ നാ
പേക്ഷതേ തഥാ
നാദാസക്തഃ സദാചിന്തം വിഷയം നഹി കാംക്ഷതി
- 43. ബദ്ധം സുനാദഗന്ധേന സദ്യഃ സംത്യക്ത ചാപലഃ
നാദ ഗ്രഹണ തശ്ചിത്തമന്തരാഗം ഭുജംഗമഃ
- 44. വിസ്മൃത്യ വിശേവമേകാഗ്ര്യം കൂത്ര ചിന്ത
ഹി ധാവതി

- മനോന്മത്തഗജേന്ദ്രസ്യവിഷയോദ്യാനചാരിണഃ
- 45. നിയമന സമർത്ഥോയം നിനാദോ നിശിതാങ്കുശാ
നാഭോന്തരം ഗന്ധാഗ ബന്ധനേ വാഗുരായതേ

42-45. വണ്ട് എപ്രകാരം പുഷ്പങ്ങളുടെ രസം ഗ്രഹിച്ചു കൊണ്ട് അവയുടെ ഗന്ധത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ താല്പര്യം വഹിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ നാദത്തിൽ താല്പര്യം കാട്ടുന്ന മനസ് വിഷയവാസനകളുടെ ദുർഗന്ധത്തിൽ താല്പര്യം കാട്ടുകയില്ല. ഏതുവിധം സർപ്പം നാദം കേട്ട് മദമത്തമാകുന്നു. അതുപോലെ ചിന്തം ആ നാദത്തിൽ ആസക്തമായി എല്ലാ ചപലതകളും മറക്കുന്നു. സംസാരത്തിലെ ചപലതകൾ മറക്കാൻ കഴിയുമ്പോൾ മനസ്സ് അധ്യാത്മ കാര്യത്തിൽ ഏകാഗ്രത ലഭിക്കുന്നു. മനസ്സ് അതിലെയിതിലെ വിഷയ സുഖത്തിനു നേരെ പായുകയുമില്ല. വിഷയസുഖങ്ങളുടെ കാട്ടിൽ കറങ്ങുന്ന മനസ്സാകുന്നു ആ നാദാഭ്യാസമാകുന്ന മുർച്ചയുള്ള കൂർത്ത തോട്ടിയാൽ വശത്താക്കപ്പെടുന്നു. മനസ്സിനെ മാനോടും തിരയോടും ഉപമിക്കുന്ന പക്ഷം നാദം ആ മാനിനെ പിടിക്കാനുതകുന്ന കുടുക്കാണ്; തിരമാല തടയുന്ന തീരമാണ്

- 46. അന്തരംഗ സമുദ്രസ്യ രോധേ വേലായതേ പി ച
ബ്രഹ്മപ്രണവസംലഗ്നനാദോ ജ്യോതിർ മയാത്മകഃ
- 47. മനസ്തത്രലയം യാതി തദിഷ്ടണോഃ പരമം പദം
താവദാകാശ സങ്കല്പോ യാവച്ഛബ്ദഃ പ്രവർത്തതേ
- 48. നിഃശബ്ദം തത്പരം ബ്രഹ്മ പരമാത്മാ സമീര്യതേ
നാദോ യാവന്മനസ്താവനാദാപി തു മനോന്മനീ
- 49. സ ശഭ്ദശ്ചാക്ഷരേ ക്ഷീണേ നിഃ ശബ്ദം
പരമം പദം
സദാ നാദാനുസന്ധാനാത് സക്ഷീണാ വാസനാ
തു യാ
- 50. നിരഞ്ജനേ വിലീയേതേ മനോവാ യു ന സംശയഃ
നാദ കോടി സഹസ്രാണി ബിന്ദുകോടി ശതാനി ച

നാദത്തെ പ്രണവത്തിൽ ലയിപ്പിക്കുന്നതിനെത്തുടർന്ന് അത് ജ്യോതിർമയമായിത്തീരുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ മനസ്സിന് ലയം ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനെയാണ് വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദമെന്ന് പറയുന്നത്. ശബ്ദവും സംഭാഷണവും കേൾക്കാൻ കഴിയുമ്പോഴാണ് മനസ്സിന് ആകാശത്തിന്റെ സങ്കല്പം പൂർണ്ണമാകുന്നത്. ശബ്ദമില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും പരമാത്മാവിന്റെ അനുഭൂതിയുണ്ടാകുന്നു. നാദം ഉള്ളിടത്തോളമാണ് മനസ്സിന്റെ അസ്തിത്വം. നാദം സാവധാനത്തിൽ ശാന്തമാകുമ്പോഴാണ് മനസ്സിന്റെ തല്പീനമായ സ്ഥിതി സംജാതമാകുന്നത്. ശബ്ദത്തെ സ്മരിക്കുന്ന നാദം അക്ഷര ബ്രഹ്മത്തിൽ ലീനമായിത്തീരുന്നു. നാദത്തിൽ ശബ്ദമില്ലെങ്കിലും ഇത് പരമപദമെന്ന് മനസ്സാലിക്കുക. നാദം തേടുമ്പോൾ വിഷയവാസനകൾ കത്തിക്കരിയുന്ന പക്ഷം, മനസ്സും പ്രാണനും പരബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിച്ചു എന്നു കരുതാം. ആയിരക്കണക്കിന് നാദവും ആയിരക്കണക്കിന് ബിന്ദുക്കളും ആ ബ്രഹ്മപ്രണവനാദത്തിൽ വിലീനമായിത്തീരുന്നു.

N

P

- 51. സർവേത്ര ലയം യാന്തി ബ്രഹ്മപ്രണവ നാദകേ സർവാവസ്ഥാ വിനിർ മുക്തഃ സർവചിന്താ വിവർജ്ജിതഃ
- 52. മൃതവത്തിഷ്ഠതേ യോഗീ സ മുകേതാ നാത്ര സംശയഃ ശംഖ ദുന്ദുഭി നാദം ച ന ശൃണോതി കദാചന
- 53. കാഷ്ഠവജ്ജായതേ ദേഹം ഉന്മന്യാ വസ്ഥയാ ധ്രുവഃ ന ജനാതി സ ശീതോഷ്ണം ന ദുഃഖം ന സുഖം തഥാ
- 54. ന മാനം നാവമാനം ച സംത്യക്ത്വാ തു സമാധിനം അവസ്ഥാത്രയമന്വേതി ന ചിത്തം യോഗിനഃ സദാ
- 55. ജാഗ്രന്നിദ്രാവിനിർമ്മുക്തഃ സ്വരൂപാവസ്ഥതാ മിയാത്
- 56. ദൃഷ്ടിഃ സ്ഥിരാ യസ്യ വിനാ സ ദൃശ്യം വായുഃ സ്ഥിരോ യസ്യ വിനാ പ്രയത്നം ചിത്തം സ്ഥിരം യസ്യ വിനാലവലംബം സബ്രഹ്മതാരാന്തരനാദ രൂപഃ

ഇത്യുപനിഷത്

51-56. ജാഗ്രത് സ്വപ്നം സുഷുപ്തി ഈ മൂന്ന് അവസ്ഥകളിലും പരമമായ അവസ്ഥാവിശേഷം പ്രാപിച്ചവനും സകല വിധത്തിലുള്ള സാംസാരിക ചിന്തകളും കൈവിട്ട് ശവത്തിനൊത്ത പരിണാമത്തിലെത്തിയവനുമായ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും മുക്താവസ്ഥയിലെത്തിയെന്ന് പറയാം. അവൻ ശംഖത്തിന്റെയോ പെരുമ്പറയുടെയോ ശബ്ദം ഒരിക്കലും കേൾക്കുകയില്ല. മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ച സ്ഥിതിയിലായതിനാൽ മനസ്സ് ശരീരത്തിലാണെങ്കിലും മരത്തിടിപോലെ ജഡനാകുന്നു. അവൻ തണുപ്പോ, ചൂടോ, സുഖമോ, മാനാപമാനങ്ങളോ ഒന്നും അനുഭവപ്പെടുന്നില്ല. സമാധിയിലിരുന്ന് ഉദാസീനനായി അവൻ ഇവയെല്ലാം കൈവെടിയുന്നു. അവന്റെ ചിത്തം എത്രയും സ്ഥിരമാകയാൽ ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്ത്യവസ്ഥകളിൽ നിന്ന് വിമുക്തനായി തന്റെ വാസ്തവീകാവസ്ഥയിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. കാണപ്പെടാൻ കഴിയാത്ത വസ്തുക്കളുടെ അഭാവത്തിൽ യാതൊരുവന്റെ ദൃഷ്ടി സ്ഥിരമാകുന്നു, ചേഷ്ടയുടെ അഭാവത്തിൽ യാതൊരുവന്റെ വായു സ്ഥിരമാകുന്നു, ആശ്രയത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ യാതൊരാവന്റെ ചിത്തത്തിന് സ്ഥിരത ഭവിക്കുന്നു ആ യോഗിക്ക് ബ്രഹ്മപ്രണവനാദത്തിന്റെ തുരീയാവസ്ഥയിൽ എത്തിയെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. നാദബിന്ദുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

നാരദപരിവ്രാജകോപനിഷത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമദേവാ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടുവാംസസ്തനൂഭിർ വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃപുഷാ വിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തി ന സ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ധാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

സംപൂജ്യരായ ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾകൊണ്ട് നല്ലത് കേൾക്കുമാറാകട്ടെ. കണ്ണുകൾകൊണ്ട് നല്ലത് കാണുമാറാകട്ടെ. സുദൃഢങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ദേഹം കൊണ്ടും നിങ്ങളെ സ്തുതിക്കാനിടവരട്ടെ. ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവൻ ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കുമാറാകട്ടെ. കീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മയരുളട്ടെ. തടവില്ലാത്ത ഗതിയോടുകൂടിയ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ.

ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഒന്നാം ഉപദേശം

1. അഥ കദാചിത് പരിവ്രാജകാഭരണോ നാരദഃ സർവലോക സഞ്ചാരം കുർവന്നപൂർവപുണ്യ സ്ഥലാനിപുണ്യ തീർത്ഥാനി തീർത്ഥികുർവന്നവലോ കൃചിത്തശുദ്ധിം പ്രാപ്യ നിർവൈരഃ ശാന്തോ ദാന്തഃ സർവതോ നിർവേദമാസാദ്യ സ്വരൂപനു സന്ധാനമനുസന്ധായ നിയമാനന്ദവിശേഷഗണ്യം മുനിജനൈരുപസങ്കീർണ്ണം. നൈമിഷാരണ്യം പുണ്യസ്ഥലമവലോക്യ സരിഗമപധനിസ സംജൈന്തർ വൈരാഗ്യബോധകരൈഃ സ്വരവിസേഷൈഃ പ്രാപഞ്ചിക പരാങ് മുഖൈർഹരികഥാലാപൈഃ സ്ഥാവര ജംഗമ നാമകൈർ ഭഗവദ് ഭക്തി വിശേഷൈർ നരമൃഗകിംപുരുഷാമരകിന്നരാപ്സരോഗണാൻ സംമോഹയൻ ആഗതം ബ്രാഹ്മ

I

K

തമ്മേ ഭഗവദ് ഭക്തം നാരദമവലോക്യ ദ്വാദശവർഷ സത്രയോഗോപസ്ഥിതാഃശ്രുതായുത സമ്പന്നാഃ സർവജ്ഞാസ്തപോ നിഷ്ഠപരാശ്ച ജ്ഞാന വൈരാഗ്യാദി സമ്പന്നാ ശൗനകാദി മഹർഷയഃ പ്രത്യുത്ഥാനം കൃത്വാ നത്യാ യഥോചിതാ തിഥ്യ പൂർവകം ഉപവേശ യിത്വാ സ്വയം സർവേ അപ്യുപവിഷ്ടാ ഭോ ഭഗവൻ ബ്രഹ്മപുത്ര കഥം മുക്ത്യപായഃ- അസ്മാകം വക്തവ്യഃ

ഒരു ഘട്ടത്തിൽ പരിപ്രാജക ശിരോമണിയായ നാരദൻ സകല ലോകങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കെ അനേകം പുണ്യസ്ഥാനങ്ങളും തീർത്ഥങ്ങളും സന്ദർശിച്ചു. അവിടെ യെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദസ്പർശത്താൽ ഏറെ പരിപൂതങ്ങളായി. ആ തീർത്ഥസ്ഥാനങ്ങളുടെ ദർശനത്താൽ അദ്ദേഹത്തിന് ചിത്തശുദ്ധി കൈവന്നു. മനസ്സ് പ്രശാന്തമായി. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വശത്തിലായി സർവഥാ വിരക്തനായ അദ്ദേഹത്തിന് യാതൊരു ജീവിയിലും ദേഷഭാവമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്വരൂപ ധ്യാനാനുസന്ധാനത്തിൽ മുഴുകി അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കവേ നൈമിഷാരണ്യത്തിൽ വന്നുചേർന്നു. സംയമനിയമാത്മകമായ ആനന്ദത്താൽ മറ്റൊരാൾ തീർത്ഥങ്ങളെക്കാളും ഈ തീർത്ഥത്തിന് വൈശിഷ്ട്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. അനേകം മഹർഷിമാർ അവിടെ സമ്മേളിച്ചിരുന്ന പുണ്യസ്ഥാനത്തിന്റെ ദർശനത്തിൽ നാരദന്റെ വീണയിൽ നിന്നും സരിഗമപധനി എന്ന വൈരാഗ്യബോധോദ്ദീപകമായ സ്വരവിശേഷം മുഴങ്ങി. പ്രാപഞ്ചികചിന്തയിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞ് നാരദൻ ഭഗവത് കഥാരസം ആസ്വദിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗാനാലാപം കേട്ട് സർവചരാചരങ്ങളും ആനന്ദനിമഗ്നരായി ഭക്തിമയമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗാനം മനുഷ്യരെയും, മൃഗങ്ങളെയും, ദേവന്മാരെയും, കിന്നരന്മാരെയും, ഗന്ധർവന്മാരെയും, അപ്സരസ്സുകളെയും, മൃഗങ്ങളെയും ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ അവിടെ പന്ത്രണ്ടു വർഷം നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന ഒരു മഹായജ്ഞം നടന്നിരുന്നു. യജ്ഞത്താൽ വേദജ്ഞനും തപസ്വിയും ജ്ഞാനവൈരാഗ്യ സമ്പന്നനുമായ ശൗനകമഹർഷിയും അതുപോലുള്ളവരും പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ബ്രഹ്മപുത്രനും ഭക്തവര്യനുമായ നാരദൻ വരുന്നതുകണ്ട് മുനിമാരെല്ലാം എഴുന്നേറ്റ് നമസ്കരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന് യഥോചിതം ആതിഥ്യം നൽകി. ശ്രേഷ്ഠമായ ആസനത്തിൽ ഇരുത്തി എല്ലാവരും യഥാസ്ഥാനം ഇരുന്നതിനെത്തുടർന്ന് ശൗനകാദികൾ വിനയപൂർവ്വം നാരദനോട് ചോദിച്ചു. “ഭഗവൻ, ബ്രഹ്മപുത്രം, മുക്തിനേടുവാനുള്ള ഉപായം എന്താണ്? ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തന്നാലും”.

2. ഇത്യുക്തസ്താൻ സഹോവാച നാരദഃ സത്കുലഭവോപനീതഃ സമ്യുപനയന പൂർവകം ചതുശ്ചതാരിംശത് സംസ്കാര സമ്പന്നഃ സ്വാഭിമതൈക ഗുരുസമീപേ സ്വാശാഖായുത പൂർവകം സർവ വിദ്യാഭ്യാസം കൃത്വാ ദ്വാദശവർഷ ശുശ്രൂഷാപൂർവകം ബ്രഹ്മചര്യം പഞ്ചവിംശതിവത്സരം ഗാർഹസ്ഥ്യം പഞ്ചവിംശതിവത്സരം വാനപ്രസ്ഥശ്രമം തദിവിവത്ക്രമാ നിർവർത്യ ചതുർവിധ ബ്രഹ്മചര്യം ഷഡ്വിധം

ഗാർഹസ്ഥ്യം ചതുർവിധം വാനപ്രസ്ഥ ദർമ്മം സമ്യുഗദ്യസ്യ തദ്ദുചിതം കർമ്മസർവം നിർവർത്യ സാധനചതുഷ്ടയ സമ്പന്നഃ സർവസംസാരോപരിമനോവാക്കായ കർമ്മഭിർ യഥാശാനിവൃത്തസ്തഥാ വാസനൈഷ്ണേ, പര്യപനിർവൈരഃ ശാന്തോദാന്തഃ സന്യാസീ പരമഹംസാ ശ്രമേണാ സ്ഖലിത സ്വസ്വരൂപധ്യാനേന ദേഹത്യാഗം കരോതിസ സമ്യക് ഭവതി സമുക്തോ ഭവതി ത്യുപനിഷത്.

ഇതുകേട്ട് നാരദൻ പ്രസന്നചിത്തനായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:- “മഹർഷിമാരെ, സത്കുലജാതനായ ഒരു മനുഷ്യൻ ഉപനീതനായില്ലെങ്കിൽ ആദ്യമായി അവനെ ഉപനയനം ചെയ്യിക്കണം. പിന്നെ ചതുർവിംശതി സംസ്കാരസമ്പന്നനായ ഒരു ഗുരുവിന്റെ ആശ്രമത്തിൽ പോയി താമസിക്കണം. അവിടെ ഗുരുവിനെ ശുശ്രൂഷിച്ച് സ്വശാഖ അഭ്യസിക്കണം. പിന്നെ സർവ വിദ്യകളും അഭ്യസിച്ച് ഗുരു ശുശ്രൂഷാനിരതനായി കഴിയണം. ഈ ഘട്ടത്തിൽ പരിപൂർണ്ണ ബ്രഹ്മചര്യം വേണം. പിന്നെ ഇരുപത്തിയഞ്ചു കൊല്ലം ഗൃഹസ്ഥശ്രമ ധർമ്മം പാലിക്കണം. പിന്നെ 25 വർഷം വാനപ്രസ്ഥശ്രമം സ്വീകരിച്ച് അതിലെ നിയമങ്ങൾ യഥാവിധി പാലിക്കണം. ബ്രഹ്മചര്യം നാലുവിധമെന്ന് ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു. ഗാർഹസ്ഥ്യം ആറുവിധം. വാനപ്രസ്ഥം നാലുവിധമാണ്. അവയെപ്പറ്റിയെല്ലാം യഥാവിധി അഭ്യസിച്ച് അതാതാശ്രമ ധർമ്മങ്ങൾ നിർവഹിക്കണം. പിന്നെ സാധന ചതുഷ്ടയ സമ്പന്നനായി ലൗകിക ചിന്ത വെടിഞ്ഞ് മനോവാക്കായങ്ങളാൽ സർവവിധമുള്ള ആശകളെയും ഏഷണങ്ങളെയും, വാസനകളെയും സർവഥാ വെടിയണം. ആരോടും ദേഷം വഹിക്കാതെ മനസ്സിനെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും ജയിച്ച് സന്യാസാശ്രമത്തിൽ തന്റെ അവിദ്യമായ സ്വസ്വരൂപം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. ഇങ്ങനെ ധ്യാനനിരതനായിത്തീരുന്നതിനുശേഷം ദേഹപുരിത്യാഗം ചെയ്യുന്നവൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇതാണ് ഉപനിഷത്തിന്റെ അനുശാസനം.

രണ്ടാം ഉപദേശം

1. അഥ ഹൈനം ഭഗവതം നാരദാ സർവേ ശൗനകാദയഃ പ്രച്ഛുഃ!! ഭോ ഭഗവൻ സന്യാസവിധിം നോ ബ്രൂഹീതി. താനവലോക്യ നാരദസ്തത് സ്വരൂപം സർവം പിതാമഹമുഖേനൈവ ജ്ഞാതൃചിതമിത്യുക്ത്വാ സത്രയാഗ പൂർത്ത്യനന്തരം തൈഃ സഹസത്യലോകംഗത്യാ വിധിവത് ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാപരം പരമേഷ്ഠിനം തത്യാ സ്തുത്യാ യഥോചിതം തദാജ്ഞയാതൈഃ സഹോപവിശ്യ നാരദഃ പിതാമഹമുവാച. “ഗുരുസ്തം ജനകസ്തം സർവ വിദ്യാരഹസ്യജ്ഞഃ സർവജ്ഞ സ്തമതോ മത്തോ മദിഷ്ടം രഹസ്യമേകം വക്തവ്യം; തദിനാ, മദഭിമതരഹസ്യം വക്താം കഃ സമർത്ഥഃ? കിമിതി ചേത് പരിവ്രാജ്യ സ്വരൂപക്രമം നോബ്രൂഹീതി നാരദേന പ്രാർത്ഥിതഃ പരമേഷ്ഠീ സർവതഃ സർവാനവലോക്യ മുഹൂർത്തമാത്രം സമാധിനിഷ്ഠോഭുത്യാ സംസാരാർത്തി നിവൃത്യന്വേഷണ

N

P

I

ഇതി നിശ്ചിത നാദമവലോക്യ തമാഹ പിതമഹഃ:-
പുരാമത് പുത്രപുരുഷ സുകേതാപനിഷദ്രഹസ്യ
പ്രകാരം നിരതിശയാകാരാവലംബിനാ വിരാട്
പുരുഷേണോപദിഷ്ടം രഹസ്യം തേ വിവിച്യോച്യതേ
തത്ക്രമമതി രഹസ്യം ബാഢമവഹിതോ ഭൂതാശ്രു
യതാം.”

അനന്തരം ശൗനകാദി മഹർഷിമാർ എല്ലാവരും കൂടി
ഭഗവാൻ നാരദനോടു പറഞ്ഞു:- “പ്രഭോ ഞങ്ങൾക്ക് സന്യാ
സവിധി പറഞ്ഞു തരണം”. ഇതുകേട്ട് നാരദൻ സന്തുഷ്ട
നായി കൃപയോടെ പറഞ്ഞു:- ‘സന്യാസത്തിന്റെ പൂർണ്ണ സ്വരൂ
പത്തെപ്പറ്റി പിതാമഹനായ ബ്രഹ്മാവിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നും
തന്നെ കേൾക്കുകയാണ് ശ്രേയസ്കരം.’ പിന്നെ യാഗസമാ
പ്തിക്കുശേഷം എല്ലാവരെയും കൂട്ടി നാരദൻ ബ്രഹ്മലോകത്തു
ചെന്ന് ബ്രഹ്മധ്യാനപരായണനായിരുന്ന പരമേഷ്ഠിയായ
ബ്രഹ്മാവിനെ നമസ്കരിച്ച് സ്തുതിച്ചു. ബ്രഹ്മാവ് എല്ലാവ
രെയും യഥായോഗ്യം ആസന്നോപവിഷ്ഠരാകാൻ നിർദ്ദേശി
ച്ചു. അപ്പോൾ നാരദൻ ബ്രഹ്മാവിനോടു പറഞ്ഞു. “ബ്രഹ്മൻ,
അങ്ങ് ഞങ്ങളുടെ ഗുരുവും, പിതാവും, സർവജ്ഞനും, സർവ
വിദ്യാ വല്ലഭനുമല്ലോ. അതിനാൽ സദയം എനിക്കറിയേണ്ട
ഒരു രഹസ്യം പറഞ്ഞുതരണം. ഈ രഹസ്യം എനിക്കു മന
സ്സിലാക്കും വിധം പറഞ്ഞുതരാൻ മറ്റാരുമില്ല. എന്റെ ആഗ്രഹം
സാധിപ്പിക്കാൻ സന്നദ്ധനേങ്കിൽ സന്യാസത്തിന്റെ സ്വരൂപ
ക്രമങ്ങളെ ഇവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്ന ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും
വേണ്ടി ഉപദേശിക്കുക.” നാരദന്റെ അഭ്യർത്ഥനകേട്ട് ബ്രഹ്മാവ്
ഒന്നു കടാക്ഷിച്ച ശേഷം അല്പസമയം സമാധിസ്ഥനായിരു
ന്നു. പിന്നെ ജനനമരണരൂപമായ ഈ പ്രപഞ്ചിക ദുഃഖങ്ങ
ളിൽനിന്നും മോചനം നേടാനുള്ള ഉപായമെന്തെന്ന് ചിന്തി
ക്കാൻ തുടങ്ങി. പിന്നെ കണ്ണുതുറന്ന് നാരദനെ നോക്കി
പറഞ്ഞു:- “നാരദ, പണ്ട് പുരുഷസൂക്തത്തിലും ഉപനിഷ
ത്തിലും പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന നിഗൂഢ രഹസ്യങ്ങൾക്കനു
കൂലമായി സർവശ്രേഷ്ഠനും ദിവ്യനുമായ വിരാട് പുരുഷൻ
എനിക്ക് ഉപദേശിച്ചതു തന്നെ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കും ഉപദേ
ശിച്ചു തരാനുദ്ദേശിക്കുന്നു.”

2. ഭോ നാരദ, വിധിവാദാവനുപനീതോപനയനാ
നന്തരം തത് സത്കുലപ്രസൂതഃ പിതൃമാതൃ വിധേയഃ
പിതൃസമീപാദന്യത്രേ സത് സമ്പ്രദായ സ്ഥം ശ്രദ്ധാ
വതം സത്കുലഭവം ശ്രോത്രീയം, ശാസ്ത്രോവാ
ത്സല്യം ഗുണവതമകുടിലം സദ്ഗുരുമാസാദ്യ നതാ
യഥോപയോഗ ശുശ്രൂഷാപൂർവകം സ്വാഭിമതം
വിജ്ഞാപ്യ ദ്വാദശവർഷ സേവാപുരഃ സരം സർവവി
ദ്യാഭ്യാസം കൃത്യാ തദനുജ്ഞയാ സ്വകുലാനുരപാഭി
മത കന്യാം വിവാഹ്യ പഞ്ചവിംശതി വൽസരം ഗുരു
കുലവാസം കൃത്യാമ ഗുർവനുജ്ഞയാ ഗൃഹസ്ഥോ
ചിതകർമ്മ കുർവദിർ ബ്രാഹ്മണ്യ നിവൃത്തിമേത്യ
സ്വവംശവൃദ്ധികാമഃ പുത്രമേകമാസാദ്യ ഗാർഹസ്ഥ്യോ
ചിത പഞ്ചവിംശതി വത്സരം തീർത്ഥാതതഃ പഞ്ചവിം
ശതി വത്സര പര്യന്തം ത്രിഷവണമുദകസ്പർശന
പൂർവകം ചതുർത്ഥകാലമേകവാരമാഹാരമാഹരണായ

K

മേക ഏവ വനസ്ഥോ ഭൂതാ പുരഗ്രാമപ്രാകതന സന്ത
ഞ്ചാരം വിഹായ നികിര വിരഹിതതദാശ്രിത കർമ്മോ
ചിത കൃത്യം നിർവർത്യ ദൃഷ്ട ശ്രവണ വിഷയ
വൈത്യഷ്ണുമേത്യ ചതാരിംശത് സംസ്കാ
രസമ്പന്നഃ സർവതോ വിരക്തശ്ചിത്ത ശുദ്ധിമേത്യ
ആശാസ്യയേർഷ്യാഹംകാരം ഭഗ്യാ സാധനചതു
ഷ്ടയ സമ്പന്നഃ സന്യസ്തുമർഹതീത്യുപനിഷത്.

“നാരദ, സന്യാസത്തിന്റെ സ്വരൂപവും ക്രമവും ഏറ്റവും
രഹസ്യമാണ്. ഞാൻ അതു പറയാം. ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കുക.
ഉന്നത കുലജാതനും മാതാപിതാക്കളുടെ ആജ്ഞാനു
വർത്തിയുമായ ഒരു ബാലൻ ഉപനീതനായില്ലെങ്കിൽ ആദ്യ
മായി അവനെ ഉപനയനം ചെയ്യിക്കണം. പിന്നീട് ആ ബാലൻ
മാതാപിതാക്കളെ പിരിഞ്ഞ് ശ്രദ്ധാവാസം സത്കുലജാതനും
ശ്രോത്രീയനും ശാസ്ത്രജ്ഞനും ഗുണവാസം ആർജവബു
ദ്ധിയുമായ ഒരുസദ്ഗുരുവനെ സമീപിച്ച് ഗുരുകുലവാസമനു
ഷ്ഠിക്കണം. ഗുരുശുശ്രൂഷാ തത്പരനായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാഠ
ങ്ങളിൽ വീണു നമസ്കരിച്ച് ആഗ്രഹം അദ്ദേഹത്തെ അറിയി
ക്കണം. പിന്നെ ഗുരുവിന്റെ ആജ്ഞാനുസരണം വെളിയിൽ
പന്ത്രണ്ടു വർഷക്കാലം ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്ത് സർവ വിദ്യ
കളും അഭ്യസിക്കണം. അധ്യയനം പൂർണ്ണമായാൽ സ്വകുല
ത്തിന്നനുരൂപയും മനസ്സിനിണങ്ങിയവളുമായ ഒരു കന്യകയെ
ഗുരുവിന്റെ ആജ്ഞാനുസരണം വിവാഹം ചെയ്ത് ഇരുപ
ത്തിയഞ്ചുവർഷം ഗൃഹസ്ഥശ്രമിയായി കഴിയണം. സ്വവംശ
വൃദ്ധിയെ മാത്രം ലാക്കാക്കി പുത്രോല്പാദനം ചെയ്യണം. ഇരു
പത്തിയഞ്ചു വർഷം കഴിഞ്ഞാൽ വാനപ്രസ്ഥം സ്വീകരിച്ച്
അതിൽ തന്നെ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം ചിലവഴിക്കണം.
ത്രിസന്ധ്യകളിലും സ്നാനം ചെയ്യുകയും പകൽ നാലാം യാമ
ത്തിൽ ഒരിക്കൽ മാത്രം ആഹാരം കഴിക്കുകയും വേണം.
ഗ്രാമവും പട്ടണവും പരിചയമാർഗ്ഗങ്ങളും ഉപേക്ഷിച്ച് ഏകാ
കിയായി വനത്തിൽ തന്നെ കഴിയണം. ഉഴുതുവിതയ്ക്കാൻ
ശ്രമിക്കാതെ കിട്ടുന്ന അരിയോ മറ്റോ ശേഖരിച്ച് അതുകൊ
ണ്ടുമാത്രം ആശ്രമധർമ്മം നിറവേറ്റി ഐഹികപാരത്രികങ്ങ
ളായ സുഖഭോഗങ്ങളിൽ തികച്ചും വൈരാഗ്യം കലർന്ന് നാല്പ
തുവിധം സംസ്കാരം കൈകൊണ്ട് ചിത്തത്തെ സർവ്വമാ
ശുദ്ധമാക്കി വെയ്ക്കണം. ആശ, അസൂയ, ഈർഷ്യ, അഹ
ങ്കാരം ഇവ നിശ്ശേഷം കൈവിട്ടു സാധനചതുഷ്ടയ സമ്പന്ന
നായവനാണ് സന്യസിക്കുവാൻ അർഹനായിട്ടുള്ളത് എന്ന്
ഉപനിഷത് അനുശാസിക്കുന്നു.

മൂന്നാം ഉപദേശം

1. അഥ ഹൈനം നാരദഃ പിതാമഹം പപ്രച്ഛ- “ഭഗ
വൻ, കേന സംയന്യാസാധികാരി വേത്യേപമാദൗ
സംന്യാസാധികാരിണം നിരൂപ്യ പശ്ചാത് സന്യാസ
വിധിരൂച്യതേ. അവഹിതഃ ശൃണുഃ അഥ ഷണ്ഡഃ
പരിതോ അംഗവികലഃ സ്ത്രൈണോ ബധി
രോർദ്ഭതോ മുകഃ പാഷണ്ഡശ്ചക്രീ ലിംഗീ വൈഖാ
നസ ഹരദിജൗ ഭൃതകാധ്യാപകഃ ശിപിവിഷ്ടോ അന
ഗ്നികോ വൈരാഗ്യവന്തോപ്യേതേ ന സംന്യാസാർഹഃ

N

P

I

K

സംസ്കൃതായദ്യപി മഹാവായുപദേശേനാധികാരിണഃ പൂർവ്വ സംസ്യാസീ പരമഹംസാധികാരീ

അനന്തരം നാരദൻ ബ്രഹ്മാവിനോടു ചോദിച്ചു:- “ഭഗവൻ, സന്യാസം സ്വീകരിക്കേണ്ടതെങ്ങനെയാണ്? അതിന് അധികാരി ആരാണ്? ദയവായി അതിനെപ്പറ്റി പറഞ്ഞു തരൂ.” ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു:- “സന്യാസം സ്വീകരിക്കാനുള്ള അധികാരി ആരാണെന്ന് പറയാം. അതിനുശേഷം സംസ്യാസവിധിയെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാം. നപുംസകൻ, പതിതൻ, അംഗവികലൻ, സ്ത്രൈണൻ, ബധിരൻ, ബാലകൻ, മുക്തൻ, പാഷണ്ഡൻ, ചക്രി, ലിംഗീവേതനം പറ്റുന്ന അധ്യാപകൻ, ശിപിവിഷ്ഠൻ, അയാജ്ഞികൻ എന്നിവർ വിരക്തരാണെങ്കിൽ തന്നെയും സന്യാസത്തിനധികാരികളല്ല. മുമ്പേ തന്നെ സന്യാസാശ്രമത്തിനനുക്യുലമായ അനുഷ്ഠാനം ചേർന്നവനേ അതിൽ പ്രവേശിക്കാൻ യോഗ്യതയുള്ളൂ.

1. പരേണൈവാത്മനശ്ചാപി പരസ്യൈ വാത്മനം തഥാ അഭയം സമവാപ്നോതി സ പരി വ്രാധിതി സ്മൃതിഃ
2. ഷണ്ഡോഽവികലോപ്യന്ധോ ബാലകശ്ചാപി പാതകീ പതിതശ്ച പരദാരി വൈഖാനസ ഹരദിജു
3. ചക്രിലിംഗീച പാഷണ്ഡീ ശിപി വിഷ്ഠോഽപ്യനഗ്നികഃ ദിത്രി വാരേണ സംസ്യാസതോ ഭൃതകാധ്യാ പകോഽപിവാ ഏതേ നാർഹന്തി സന്യാസമാതുരേണ വിനാക്രമം.

ഭയമില്ലാത്തവൻ ആരെയും ഭയപ്പെടുത്താത്തവൻ അങ്ങനെയുള്ളവനെയാണ് സ്മൃതികൽ പരിവ്രാജകനെന്ന് പറയുന്നത്. ഷണ്ഡനും, വികലാംഗനും, അന്ധനും, ബാലനും, പാതകിയും, പതിതനും, പരദാംഗാമിയും, വൈഖാനസനായ ബ്രാഹ്മണനും, ചക്രിയും, ലിംഗിയും, പാഷണ്ഡനും, ശിപി വിഷ്ഠനും, അയാജ്ഞികനും, വേതനം പറ്റുന്ന അധ്യാപകനും, രണ്ടോ മൂന്നോ തവണ സംസ്യാസം സ്വീകരിച്ച് കഴിഞ്ഞവനും ആതുരസന്യാസികളാകാം എന്നാൽ അവർ ക്രമസന്യാസത്തിനർഹരല്ല.

4. ആതുരകാലഃ കഥമാര്യസമ്മതഃ പ്രാണസ്യോത് ക്രമണാസന്ന കാലസ്ത്യാതുരസംജ്ഞികഃ നേതരസ്ത്യാതുരഃ കാലോ മുക്തിമാർഗ്ഗ പ്രവർത്തകഃ
5. ആതുരേ അപി ച സംസ്യാസേ തത്തന്മന്ത്ര പുരഃസരം മന്ത്രാവൃത്തിം ച കൃത്യൈവ സംസ്യാസേത് വിധി വത് ബുധഃ
6. ആതുരേ അവിക്രമേ വാപി പ്രൈഷദഭോ ന കൃത്രചിത്. ന മന്ത്രം കർമ്മ രഹിതം കർമ്മ മന്ത്രമപേക്ഷതേ

N

7. അകർമ്മ മന്ത്രരഹിതം നാതോമന്ത്രം പരിത്യജേത്. മന്ത്രം വിനാ കർമ്മ കൂര്യാത് ഭസ്മന്യാഹുതി വദ്ഭവേത്.

8. വിധ്യുക്ത കർമ്മസംക്ഷേപാത് സംസ്യാസസ്ത്യാ തുരഃ സ്മൃതഃ തസ്മാദാതുര സന്യാസേ മന്ത്രാവൃത്തി വിധീർ മൂനേ

ആതുര സന്യാസത്തിന്റെ സമയമേതെന്നു ചോദിച്ചാൽ മരണകാലത്ത് പ്രാണപ്രയാണസമയമെന്ന് പറയണം. മറ്റൊരു സമയവും ശരിയല്ല. ശരിയായ സമയത്ത് ആതുര സന്യാസം കൈവന്നാൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ മുക്തി ലഭിക്കും. ഈ ആതുര സന്യാസം ഗ്രഹിക്കണമെന്നാഗ്രഹമുള്ളവർ ശസ്ത്രോക്തമായ മന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ച് യഥാവിധി ആവശ്യമുള്ള കർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ച് മന്ത്രപൂർവ്വം സന്യാസം സ്വീകരിക്കണം. ആതുരസന്യാസത്തിനും ക്രമസന്യാസത്തിനും വിധാനത്തിൽ മാറ്റമില്ല. കാരണം, കർമ്മം മന്ത്രപ്രേരിതമാണ്. ഓരോ മന്ത്രവും കർമ്മവുമായി ബന്ധിച്ചതാണ്. സമന്ത്രമല്ലെങ്കിൽ ഒരു കർമ്മവും യഥാർത്ഥകർമ്മമാവില്ല. അതിനാൽ മന്ത്രം കൈവിടരുത്. മന്ത്രം കൂടാതെയുള്ള കർമ്മം തീ തൊട്ടതിനുശേഷം ചാന്വലിൽ അർപ്പിക്കുന്ന ആഹുതിപോലെയാണ്. ശാസ്ത്രപ്രകാരമുള്ള കർമ്മങ്ങൾ സംക്ഷേപിച്ചു ചെയ്താൽ ആതുര സന്യാസക്രിയ പൂർണ്ണമാകുന്നു. അതിനാൽ അതിൽ മന്ത്രാവൃത്തി ആവശ്യമാണ്.

9. ആഹിതാഗ്നിർവിരക്തശ്ചേത് ദേശാന്തര ഗതോയദി പ്രാജാപത്രേഷ്ഠി മപ്സേവ നിർവൃത്യൈവഥ സാന്യസേത്

10. മനസാ വാഥ വിധ്യുക്ത മന്ത്രോ വൃത്യാഥവാജലേ ശ്രുത്യനുഷ്ഠാനമാർഗ്ഗേണ കർമ്മാനുഷ്ഠാനമേവ വാ

11. സമാപ്യ സന്യസേ ദിദന്നോ ചേത് പാതിത്യാമാപ്നുയാത്

12. യദാ മനസീ സംജാതം വൈത്യഷ്ണ്യം സർവവസ്തുഷ്ഠം തദാ സന്യാസമിച്ഛേത പതിതഃ സ്മാദിപര്യയോ

13. വിരക്തഃ പ്രജേത്ധീമാൻ സരക്തസ്തു ഗൃഹേവസേത് സരാഗോ നരകം യാതി പ്രവ്രജൻഹി ദിജായമഃ

അഗ്നിഹോത്രമാചരിക്കുന്നവൻ അന്യദേശഗമനം ചെയ്യുകയും അവിടെ വെച്ച് വിരക്തനാകുകയും ചെയ്താൽ ജലത്തിൽ പ്രാജാപത്യേഷ്ടികർമ്മം ചെയ്ത് സംസ്യാസം സ്വീകരിക്കാം. ഈ പ്രാജാപത്യ യോഗം മനസ്സുകൊണ്ടോ യഥാവിധിമന്ത്രം കൊണ്ടോ വേദോക്തവിധിപ്രകാരമോ വേണം ഇങ്ങനെ ചെയ്തതിനുശേഷം മാത്രമേ സന്യാസം സ്വീകരിക്കാവൂ. അല്ലാത്തപക്ഷം സ്വധർമ്മത്തിൽനിന്ന് അധഃപതിക്കുന്നു. യഥാർത്ഥമായ വിരക്തി തോന്നിയാൽ മാത്രമേ സന്യാസം സ്വീകരിക്കാൻ ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിക്കാവൂ. അതിനു വിപരീതമായ പ്രവർത്തനം മനുഷ്യനെ അധഃപതിപ്പിക്കും.

P

I

വൈരാഗ്യം വന്നിട്ടേ സന്യാസം സ്വീകരിക്കാവൂ. മനസ്സിൽ രാഗം അവശേഷിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഗൃഹത്തിൽ തന്നെ കഴിയണം. മനസ്സിൽ രാഗം അവശേഷിക്കേ സന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്ന ദിജായരൻ നരകത്തിൽ പതിക്കുന്നു.

14. യസ്യൈതാനി സുഗൃപ്താനി ജിഹോപന്ഥോ ദരം കരഃ സന്യസേദകൃതോദ്യാഹോ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മ ചര്യവാൻ.

15. സംസാരമേവ നിഃസാരം ദൃഷ്ട്വാ സാരദി ദൃക്ഷയാ പ്രവ്രജത്യകൃതോദ്യാഹഃ പരം വൈരാഗ്യമാശ്രിതഃ

16. പ്രവൃത്തി ലക്ഷണം കർമ്മ ജ്ഞാനംസന്യാസലക്ഷണം തസ്മാതജ്ഞാനം പുരസ്കൃത്യ സംന്യസേദിഹ ബുദ്ധിമാൻ.

നാക്ക്, ഉപസ്ഥം, വയറ്, കൈകൾ തുടങ്ങിയ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ജയിച്ചിട്ടുള്ളവനും അവിവാഹിതനും ബ്രഹ്മചര്യ സമ്പന്നനുമായ ബ്രാഹ്മണൻ സംന്യാസം സ്വീകരിക്കാം. സംസാരം മിഥ്യയെന്നു കരുതി സാരവസ്തു ഗ്രഹിക്കാൻ ആഗ്രഹത്തോടെ ജ്ഞാനിയായവൻ പൂർണ്ണ വിരക്തനായി അവിവാഹിതനായിരിക്കെ തന്നെ സംന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നു. കർമ്മം പ്രവൃത്തിയുടെയും ജ്ഞാനം സന്യാസത്തിന്റെയും പ്രധാന ലക്ഷണങ്ങളാണ്. അതിനാൽ ബുദ്ധിമാനായ വ്യക്തി ജ്ഞാനം ലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടുവേണം സന്യാസം സ്വീകരിക്കാൻ.

17. യദാ തു വിദിതം തത്ത്വം പരംബ്രഹ്മ സനാതനഃ തദൈകദണ്ഡം സംഗൃഹ്യ സോപവീതാം ശിഖാം ത്യജേത്.

18. പരമാത്മനി യോ രക്തഃ വിരക്തോ പരമാത്മനി സർവൈഷണാവിനിർമുക്തഃ സദൈക്ഷം ഭോക്തുമുർഹതി.

19. പുജിതോ വന്തിതശ്ചൈവ സുപ്രസന്നോ യഥാ ഭവേത് തഥാചേത്താഡ്യമാനസ്തു തദാ ഭവതി ദൈക്ഷഭുക്

20. അഹമേവാക്ഷരം ബ്രഹ്മ വാസുദേവാഖ്യമദ്രഥം ഇതിഭാവോ ധ്രുവോ യസ്യ തദാ ഭവതി ദൈക്ഷഭുക്.

21. യാസ്മിൻ ശാന്തിഃശമഃ ശൗചം സത്യം സന്തോഷ ആർജവം അകിംചനദാഭശ്ച സ കൈവല്യാശ്രമേ വസേത്

22. യദാ ന കരുതേ ഭാവം സർവഭൂതേഷ്ഠ പാപകം കർമ്മണാ മനസാ വാച തദാഭവതി ദൈക്ഷഭുക്

23. ദശലക്ഷണകം ധർമ്മമനുതിഷ്ഠൻ സമാഹിതഃ വേദാന്തൻ വിധിവത്ശ്രുതാ സംന്യസേദ നൃണോ തിജഃ

K

പരമതന്മാത്മകമായ സനാതന ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ലഭിച്ചാൽ ഏകദണ്ഡദാരിയായി പൂണ്ണലും ശിവയും കൈവെയണം. പരമാത്മാവിൽ അനുരൂപതയും തദ്ഭിന്നമായ സകലതിലും വൈരാഗ്യവും ഉള്ളവനും ഏഷണത്രയരഹിതനും മാത്രമേ ഭിക്ഷാനം ആശിക്കുവാൻ അർഹതയുള്ളൂ. ആത്മപ്രശംസ ആദരം ഇവകൊണ്ടും സാധാരണ മനുഷ്യൻ പ്രസന്നനാകുമ്പോൾ താഡിക്കപ്പെട്ടതിനു ശേഷവും അത് പ്രസന്നതയ്ക്കിടനൽകുന്നെങ്കിൽ മാത്രമേ ഭിക്ഷാനം ആശിക്കുവാൻ അർഹതയുള്ളൂ. താൻ അക്ഷരബ്രഹ്മം തന്നെയെന്നു വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയുന്നവനേ ഭിക്ഷാനം ഭക്ഷിക്കാനധികാരമുള്ളൂ. ശക്തി, ഭ്രമം, ശമം, ശൗചം, സന്തോഷം, സത്യം സാരമൂലം ദംഭമില്ലായ്മ ധനത്തിൽ അനാസക്തി എന്നിവയോടുകൂടിയവനുമാത്രമേ സന്യാസാശ്രമപ്രവേശനത്തിന് അർഹതയുള്ളൂ. സന്യാസികന് മനസാ വാചാ കർമ്മണാ ഒന്നിനോടും ഹൃദയം ഇല്ലാതിരിക്കണം. ഇങ്ങനെയുള്ള വിശിഷ്ട മനോഭാവം കൈകൊണ്ട് ഏകാഗ്രചിത്തനായി ഉപനിഷത്തുകൾ ശ്രവിച്ച് ബ്രഹ്മചര്യമനുഷ്ടിച്ച് സ്വാധ്യായം ചെയ്യുന്ന ഗുണവിമുക്തനാകുന്നു. സന്യാസം സ്വീകരിക്കേണ്ടത് യജ്ഞാനുഷ്ഠാനത്താൽ ദേവന്മാരോടുള്ള ഗുണത്തിൽ നിന്നും പുത്രോത്പത്തി മുഖേന പിതൃക്കളോടുള്ള ഗുണത്തിൽ നിന്നും മുക്തനായതിനു ശേഷമാണ്.

24. ധൃതിഃ ക്ഷമാ ദമോസ്തേയം ശൗചമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹഃ ധീർ വിദ്യാ സത്യമക്രോധോ ദശകം ധർമ്മലക്ഷണം.

25. അതീതാന നസ്മരേദ് ഭോഗാൻ ന തഥാ നാഗതാനപി പ്രാപ്താംശ്ച നാഭിനന്ദേദ്യഃ സ കൈവല്യാശ്രമേ വസേത്

26. അന്തഃസ്ഥാനീന്ദ്രീയാണ്യന്തർബഹിഷ്ഠാൻ വിഷയാൻ ബഹിഃ ശക്നോതിയഃ സദാ കർത്തും സ കൈവല്യാശ്രമേ വസേത്

27. പ്രാണേ ഗതേ യഥാ ദേഹഃ സുഖം ദുഃഖം ന വിന്ദതിതഥാചേത് പ്രാണയുക്തോ പി സ കൈവല്യാശ്രമേവസേത്.

ധൃതി, ക്ഷമ, ദമം, അസ്തേയം, ശൗചം, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം, ധീ വിദ്യ, സത്യം, അക്രോധം ഇവ പത്താണ് ധർമ്മത്തിന്റെ ലക്ഷണം. കഴിഞ്ഞ കാലത്ത് അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഭോഗങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുകയോ ഇപ്പോൾ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവയെ സ്വാഗതം ചെയ്യുകയോ ഭാവിയിൽ ലഭിക്കാനിടയുള്ള ഭോഗങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുകയോ ചെയ്യാത്തവനാണ് സന്യാസാശ്രമത്തിൽ വസിക്കാൻ യോഗ്യൻ. അന്തഃസ്ഥാനീയങ്ങളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും ബാഹ്യാന്തരീകവിഷയങ്ങൾക്കും മനസ്സിൽ സ്ഥാനം കൊടുക്കാതിരിക്കാൻ കഴിവുള്ളവനാണ് സന്യാസാശ്രമത്തിന് അധികാരി. പ്രാണൻ വെടിഞ്ഞ ശരീരത്തിന് സുഖദുഃഖാനുഭവം ഉണ്ടാകാത്തതുപോലെ തന്നെ

N

P

I

K

പ്രാണനിരിക്കുമ്പോഴും സുഖദുഃഖങ്ങൾ ബാധിക്കാത്തവനാണ് സന്യാസിയാകാൻ യോഗ്യൻ.

28. കൗപീനയുഗളം കന്മാദ ദണ്ഡ ഏക പരിഗ്രഹഃ യതഃ പരമഹംസസ്യ നാധി കം തു വിധീയതേ

29. യദി വാ കുരുതേ രാഗാദധികസ്യ പരിഗ്രഹം രൗരവം നരകം ഗത്യാ തിര്യഗ്യോനിഷു ജായതേ

30. വിശീർണാന്യമലാന്യേവ ചേലാനി ഗ്രഥിതാനി തു കൃത്യാ കന്മാം ബഹിർവാസോ ധാരയേദ്ധാതുരഞ്ജിതം

31. ഏകവാസാ അവാസാ വാ ഏക ദൃഷ്ടിരലോലുപഃ ഏക ഏവ ചരേണിത്യം വർഷാഭ്യേകത്ര സംവസേത്

32. കുടുംബം പുത്രദാരാശ്ച വേദാംഗാനി ച സർവശഃ യജ്ഞം യജ്ഞോപവീതം ച ത്യക്ത്വാ ഗൃഹശ്ചരേ ദൃതിഃ

രണ്ടു കൗപീനം ഒരു പഴത്തുണി ഒരു വടി എന്നിവ സന്യാസി സ്വീകരിക്കണം. ഇതിൽ കൂടുതൽ പാടില്ല. അത്യാശയാൽ കൂടുതൽ വസ്തുക്കൾ ഗ്രഹിച്ചാൽ മരണാനന്തരം രൗരവനരകത്തിൽ പതിച്ചു. പശു പക്ഷ്യാദി തിര്യക് യോനികളിൽ ജനിക്കുന്നു. ശീത വർഷാദികളിൽനിന്നും മോചനത്തിന് ജീർണ്ണിച്ച ശുദ്ധവസ്ത്രങ്ങൾ കൂട്ടിത്തച്ച് വസ്ത്രമാക്കണം. പിന്നെ വിജനസ്ഥലത്ത് താമസിക്കണം. ആവശ്യമെങ്കിൽ കാഷായവസ്ത്രം ധരിക്കാം. ഏക വസ്ത്രധാരിയായോ നഗ്നനായോ കഴിയും. കണ്ണു അങ്ങുമിങ്ങും പായിക്കാതെ ഒരിടത്തു റപ്പിക്കണം. മനസ്സിൽ ഒരുവിധ ആഗ്രഹത്തിനും ഇടകൊടുക്കരുത്. ഏകനായി മാത്രം സഞ്ചരിക്കണം. സ്ത്രീ, പുരുഷൻ, കുടുംബം, വേദാംഗഗ്രന്ഥങ്ങൾ, യജ്ഞം, യജ്ഞോപവീതം ഇവ സർവഥാ വെടിയണം. ഇങ്ങനെയുള്ള സന്യാസി തന്റെ മഹത്വം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നടക്കാതെ യാത്ര ചെയ്യണം.

33. കാമഃ ക്രോധസ്തമാദർപ്പോ ലോഭ മോഹദയശ്ചയേ

താംസ്തു ദോഷാൻ പരിത്യജ്യ പരിവ്രാൻ നിർമ്മമോ ഭവേത്.

34. രാഗദേഷവിധുക്താത്മാ സമലോഷ്ടാ ശ്മ കാഞ്ചനഃ

പ്രാണി ഹിംസാനിവൃത്തശ്ച മുനിഃസ്യാത് സർവ നിസ്സ്മഹഃ

35. ഭംഭാഹങ്കാര നിർമുക്തോ ഹിംസാ പൈ ശൂത്യ വർജിതഃ

ആത്മജ്ഞാനഗുണോപേതോ യതിർ മോക്ഷമപാപ്നുയാത്

36. ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രസംഗേന ദോഷമുച്ഛത്യ സംശയഃ സംനിയമ്യതു താന്യേവ തതഃ സിദ്ധിം നിഗച്ഛതി

37. ന ജാതുകാമഃ കാമാനാമുപഭോഗേന ശാമ്യതി ഹവിഷ്യാ കൃഷ്ണവർത്തേവ ഭൂത ഏവാഭി വർദ്ധതേ

38. ശ്രുത്യാ സൃഷ്ടായ ച ഭക്തായ ദൃഷ്ടാ പ്രലാതാ ച യോ നരഃ ന വൃഷ്യതി ഗ്ലായതി വാസവിജ്ഞേ

39. യസ്യ വാങ്മനസി ശുഭേ സമ്യക് ഗുപ്തേ ച സർവദാ സ വൈ സർവമവാപ്നോതി വേദാന്തോ

40. സമ്മാനാദ് ബ്രാഹ്മണോ നിത്യ മുദിജേത വിഷാദിവ അമൃതസ്യേവ ചാകാംക്ഷേ ഭവ മാനസ്യ സർവദാ

എല്ലാ വിധത്തിലുള്ള മമത സന്യാസി കൈ വെടിയണം. കാമം, ക്രോധം, ലോഭം, മോഹം, അഹങ്കാരം, തുടങ്ങിയ ദോഷങ്ങൾ കൈ വിടണം. രാഗദേഷാധികൾ അരുത്. സ്വർണ്ണവും പാറക്കല്ലും തുല്യ ദൃഷ്ടിയിൽ കാണണം. പ്രാണി ഹിംസ പാടില്ല. നിസ്സ്മഹനാകണം. ദംഭം, അഹങ്കാരം, ഹിംസ, പരനിന്ദ ഇവയിൽ നിന്ന് മുക്തനാകണം. ഈ ഗുണങ്ങളുള്ള സന്യാസിയാണ് മോക്ഷാധികാരി. ഇന്ദ്രിയാസക്തി അനേകം ദോഷങ്ങൾക്ക് കാരണമാണ്. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ നിയന്ത്രണത്തിലായാൽ അവ സിദ്ധി പ്രദങ്ങളാണ്. ഭോഗോപദോഗം കൊണ്ട് കാമവാസനകൾ ശമിക്കില്ല. നെയ്യ് അഗ്നിയെയെന്നപോലെ അത് അവയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയേ ഉള്ളൂ. പരുഷമോ മധുരമോ ആയ വാക്കു കേട്ടാലും സാദുള്ളതോ അല്ലാത്തതോ ആയ ആഹാരസാധനങ്ങൾ ഭക്ഷിച്ചാലും മൃദുവോ പരുഷമോ ആയ വസ്തുക്കൾ സ്വീകരിച്ചാലും സുന്ദരമോ ദുർഗന്ധമോ ഏറ്റാലും പ്രസന്നതയോ വെറുപ്പോ ഇല്ലാതെ എല്ലാത്തിലും സമഭാവനയുള്ളവനാണ് ജിതേന്ദ്രിയൻ വിശുദ്ധ മനസ്സും വിശുദ്ധ വാക്കും ദോഷഹീനനുമായവനെ വേദാന്ത ശ്രവണം കൊണ്ടുള്ള പൂർണ്ണ ഫലം അനുഭവിക്കാൻ സാധിക്കും. സ്തുതി വിഷം പോലെ ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതാണെന്നും ബ്രാഹ്മണർ കരുതേണ്ടതുണ്ട്.

41. സുഖം ഹൃവമതഃ ശേതേ സുഖം ച പ്രതി ബുധ്യതേ

42. അതിവാദാം സ്തിതി ക്ഷേതനാവമന്യേത കഞ്ചന നചേമം ദേഹമാശ്രിത്യ വൈരം കുപീത കോനചിത്.

43. ക്രുദ്ധ്യന്തം ന പ്രതിക്രൂധോദ് ആക്രൂഷ്ട കുശലം വിദേത്

44. അദ്ധ്യാത്മതിരാസീനോ നിരപേക്ഷാ നിരാശിഷ ആത്മനൈവ സഹായേന സുഖാർത്ഥീ വിചരേദിഹ

45. ഇന്ദ്രിയാണാം നിരോധേന രാഗദേഷ ക്ഷയേണ ച അഹിംസയാ ച ഭൂതാനാമമൃതത്വായ കല്പതേ.

അപമാനത്തിനിരയായ വ്യക്തി സുഖമായി ഉറങ്ങുകയും ഉണരുകയും സഞ്ചരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ അവനെ അപമാനിച്ചവൻ സ്വയം നശിക്കുന്നു. ഈ ശരീരം നശമാണ്. അങ്ങനെയുള്ള ശരീരവുമായി ആരോടും ശത്രുത്വം പാടില്ല. കോപിക്കുന്നവരുടെ നേർക്കും കോപമരുത്. അസഭ്യം

N

P

I

K

പറയുന്നവരോട് ആമാതിരി വാക്കുകൾ പറയാതെ നല്ല വാക്ക് പറയുക. രണ്ടു കണ്ണ്, രണ്ട് ചെവി, രണ്ടു നാസാദാരം മുഖം ഈ ഏഴുഭാഗങ്ങളുമായി വാക്ക് ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനെ ഒരിക്കലും അസത്യ ഭാഷണത്തിലേക്ക് നയിക്കരുത്. സുഖ മിച്ചിക്കുന്നവൻ ആധ്യാത്മിക ചിന്ത വഹിക്കുകയും സ്ഥിത ചിത്തതയോടെ ആരോടും ഒന്നും യാചിക്കാതിരിക്കുകയും വേണം. മനസ്സിൽ ഒരു ആഗ്രഹവും ഉണ്ടാകാൻ കൊടുക്കരുത്. ആവശ്യമില്ലാതെ മറ്റുള്ളവരുടെ സഹായം തേടരുത്. ഏകനായി സഞ്ചരിക്കണം. ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ജയിച്ച് രാഗദ്വേഷാദികൾ വെടിഞ്ഞ് ഒരു ജീവിയെയും ഹിംസിക്കാതിരിക്കുന്നവൻ അമൃതത്വം നേടുന്നു.

46. അസ്ഥിസ്ഥൂണം സ്നായുബന്ധം മാംസ

ശോണിതലേപിതം

ചർമ്മാവബദ്ധം ദുർഗന്ധി പൂർണ്ണം മുത്രപൂരീഷയോഃ

47. ജരാശോക സമാവിഷ്ടം രോഗയതൗ മാതുരം

രജസ്വലമനിത്യം ച ഭൂതവാസമിമം ത്യജേത്

48. മാംസാസ്യക് പുയ വിൺമൂത്ര സ്നായു മജ്ജാ

സ്ഥിസംഹതൗ ദേഹേ ചേത് പ്രീതിമാൻ മുഡോ ഭവി
താനരകേഫപി സഃ

49. സാ കാലപുത്രദീസാ ഭവിസാ മഹാവീചി വാഗുരാ
നാസിപത്രമനശ്രോണീ യാ ദേഹേഫ്

ഹമതി സംസ്ഥിതിഃ

50. സാ ത്യാജ്യാ സർവയതേന സർവനാ ശേ fപ്യു

പസ്ഥിതേ സ്പ്രഷ്ട്യവ്യാ സാ ന ഭവേന് സ ശമാം
സേവ പുല്ക്കസീ

51. പ്രിയേഷു സ്പേഷു സുകൃത മപ്രിയേഷു ച

ദുഷ്കൃതം

വിസൃജ്യ ധ്യാനയോഗേന ബ്രഹ്മാപ്യേതി സനാതനം

52. അനേന വിധിനാ സർവാംസ്ത്യക്താ സംഗാൻ

ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ സർവദന്ദൈർ വിനിർമ്മുക്തോ

ബ്രാഹ്മണ്യേ വാവതിഷ്ഠതേ

53. ഏക ഏവ ചരേണിത്യം സിദ്ധ്യർത്ഥ മസഹായകഃ
സിദ്ധിമേകസ്യ പശ്യൻ ഹി ന ജഹാതി ന ഹീയതേ

ശരീരം രോഗമയമാണ്. അസ്ഥികൾ ഇതിൽ തൂണുകൾ പോലെ സ്നായുക്കൾ കയറിനു സമം. അത് മാംസരക്താദികളാൽ ലേപനം ചെയ്യപ്പെട്ട് ചർമ്മാവൃതമായി. മലമൂത്രപുരിതമായ അത് ദുർഗന്ധപൂർണ്ണമാണ്. വാർദ്ധക്യ ശോകസന്താപാദികളാൽ ആതുരമാണിത്. രജസ്വലമായുള്ളത് നിത്യമല്ല ഭൂതവാസാമായ ഇത് ത്യജിക്കുക. മാംസം രക്തം മലം മുത്രം മജ്ജ അസ്ഥി ഇവയുടെ സമാവായമായ ഈ ദേഹത്തിൽ പ്രീതവഹിക്കുന്ന മുഡൻ നരകത്തിനു പാത്രമാണ്. അഹങ്കാരം കാലസൂത്രമെന്ന നരകത്തിന്റെ മാർഗ്ഗമാണ്. മഹാവീചി എന്ന നരകത്തിലെത്തിക്കാൻ പോന്ന ഒരു വലയാണിത്. അസിപത്രനരകത്തിൽ എത്താനുള്ള കോണിപ്പടിയാണിത്. ഈ അഹംഭാവം പട്ടിമാംസം തിന്നുന്ന ചണ്ഡാലിനിയ്ക്കൊപ്പമാണ്.

അഹങ്കാരം സർവ്വമാ ഉപേക്ഷിക്കുക നന്മ ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ അതിനു പുറകെ പോകരുത്. പ്രിയജനങ്ങളിൽ സുകൃതവും ശത്രുക്കളിൽ ദുഷ്കൃതവും കാണുന്ന മനോഭാവം വെടിഞ്ഞ് അവരുമായി ബന്ധപ്പെടാതിരിക്കുക. ധ്യാന നിഷ്ഠനായ സാധകന് ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയുന്നു. ക്രമേണ സർവ്വവിഷയങ്ങളിലും അനാസക്തനായി ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിന്ന് മോചനം നേടി സന്യാസി പരബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. സിദ്ധി ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ മറ്റുള്ളവരെ ആശ്രയിക്കാതെ ഏകനായി ചരിക്കണം. സന്യാസി മറ്റുള്ളവരുടെ സിദ്ധികളെ തന്റെ സാധന വെടിയുകയോ സിദ്ധി ഹീനനാകുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല.

54. കപാലം വ്യക്ഷമുലാനി കുചേലാന്യ സഹായതാ
സമതാ ചൈവ. സർവ്വമിന്നേത മുക്തസ്യ ലക്ഷണം

55. സർവ ഭൂതഹിതഃ ശാന്തസ്ത്രീദണ്ഡീ സ കമ
ണ്ഡലു ഏകാരാമഃ പരിവ്രജ്യ ഭിക്ഷാർത്ഥം ഗ്രാമമാ
വിശേത്.

56. ഏകോ ഭിക്ഷുർയഥോക്തഃ സ്യാദ് ദ്വാവേവ മിഥുനം
സ്മൃതം. ത്രയോഗ്രാമഃ സമാഖ്യാത ഊർധ്വം തു
നഗരായതേ.

57. നഗരം നഹികർത്തവ്യം ഗ്രാമോ വ മിഥുനം തഥാ
ഏതത് ത്രയാപ്രകുർവാണഃ സ്വധർമ്മാത്
ച്യവതേ യതീ

58. രാജവാർത്താദി തേഷാം സ്യാദ് ഭിക്ഷാവാർത്ത
പരസ്പരം

സ്നേഹ വൈശുന്യമാത്സര്യം സന്നികർ
ഷാനസംശയഃ

59. ഏകാകീ നിഃ സ്പൃഹസ്തിഷ്ഠേനഹ
തേന സഹാലപേത്

ദദ്യാന്നാരായണേത്യേവ പ്രതിവാക്യം സദായതീഃ

60. ഏകാകീ ചിന്തയേത് ബ്രഹ്മ മനോ
വാക്യാ കർമ്മഭിഃ

മൃത്യും ച നാ ഭിനന്ദേത ജീവിതം വാ കഥഞ്ചന

കുടിക്കാൻ കപാലമെന്ന മരപ്പാത്രം താമസിക്കാൻ വ്യക്ഷമുലം ധരിക്കാൻ ജീർണ്ണിച്ച തൂണി ഇവ കൈക്കൊള്ളണം. ഏകാകിയായിക്കഴിയുന്ന മനോഭാവം എല്ലാവരോടും സമഭാവന ഇവയാണ് ജീവന്മുക്തലക്ഷണം. പ്രശാന്തനും ദണ്ഡകമണ്ഡലുധാരിയും ആത്മാരാമനുമായിരിക്കണം. സഞ്ചരിക്കുമ്പോഴും ഏകാകിയായിരിക്കണം. ഭിക്ഷക്കേ നഗരങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കാൻ സന്യാസിയായാൽ ഏകാകിയായി കഴിയണം. ഏകാകിയായ സന്യാസിയേ ഫിക്ഷു എന്ന് പറയുന്നു. അടുത്തുവരാൻ ആരെയുമനുവദിക്കരുത്. യശ്ചമായോ ഗ്രാമമായോ നഗരമായോ വസിക്കുന്ന സന്യാസി സ്വധർമ്മച്യുതനാകുന്നു. പലരും ചേരുമ്പോൾ പലവിധത്തിലുള്ള ചർച്ചക്ക് ഇടവരുന്നു. അത് സ്നേഹദ്വേഷാദികൾക്ക് കാരണമാകാം. മറ്റുള്ളവർ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമായി “നാരായണ” എന്നു മാത്രം ഉച്ചരിക്കണം. ഏകാന്തവാസിയായി മാനസികവാചികകായിക ക്രിയകൾ കേവലം ബ്രഹ്മത്തെ മാത്രം ധ്യാനിക്കാനി

N

P

I

K

ടകൊടുക്കുന്നതാവണം. മരണത്തെയോ ജീവിതത്തെയോ അഭിനന്ദിക്കാനും പാടില്ല.

61. കാലമേവ പ്രീതക്ഷേത്ര യാവദായുഃ സമാപ്യതേ നാഭിനന്ദേത മരണം നാഭിനന്ദേത ജീവിതം കാലമേവ പ്രതീക്ഷേത്ര നിർദ്ദേശം ഭൃതകോ യഥാ

62. അജീഹവഃ ഷണ്ഡകഃ പംഗുരന്ധോ ബധിരഏവ ച

മുഗ്ധശ്ച മ്യച്യതേ ഭിക്ഷു ഷഡ്ഭിരേതൈർ ന സംശയഃ

63. ഇദമിഷ്ടമിദം നേതി യോ fശ്നന്നപി ന സജ്ജതി ഹിതം സത്യം മിതം വക്തി തമജീഹവം പ്രചക്ഷതേ

64. അദ്യ ജാതാം യഥാ നാരീം തഥാ ഷോഡശ വാർഷികീം

ശതവർഷാം ച യോ ദൃഷ്ട്യാ നിർവീകാരഃ സ ഷണ്ഡകഃ

65. ഭിക്ഷാർത്ഥമടനം യസ്യ വിൺമൂത്രകരണായ ച യോജനാനപരം യാതി സർവഥാ പംഗുരേവ സഃ

66. തിഷ്ഠതോ വ്രജതോ വാപി യസ്യ ചക്ഷുർ ന ദുർഗം ചതുര്യുഗാം ഭുവം മുക്ത്യാ പരിവ്രാട് സോf

67. ഹിതാഹിതം മനോരാമം വചഃ ശോകാവഹം തു യത് ശ്രുതാ പി ന ശൃണോതീവ ബധിരഃ സ പ്രകീർത്തിതഃ

68. സാന്നിദ്ധ്യേ വിഷയാണാം യഃ സമർത്ഥോ വികലേന്ദ്രിയഃ സുപ്തവദർത്തതേ നിത്യം സ ഭിക്ഷുർമുഗ്ധ ഉച്യതേ.

മരണസമയം വരെ കാലം പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കണം. മരണത്തെയോ ജീവിതത്തെയോ പ്രശംസിക്കരുത്. ഭൃത്യൻ യജമാന്റെ ആജ്ഞയെയെന്ന പോലെ കാലത്തെ മാത്രം അനുസരിക്കുക. നപുംസകൻ, അന്ധൻ, മുടന്തൻ, ബധിരൻ, മുഗ്ധൻ എന്നിവരെപ്പോലെ കഴിഞ്ഞ് ഷഡ്ഗുണങ്ങളും ആർജ്ജിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ മുക്തി ലഭിക്കും. ആഹാരത്തിൽ സ്വാദോ ദുസ്വാദോ പരിഗണിക്കാത്തവനും സത്യമാത്രവാദിയുമാണ് അജീവൻ. നവജാത ബാലികയെയും പതിനാറു വയസ്സുകാരിയെയും നൂറുവയസ്സുള്ള കിഴവിയെയും സമഭാവനയോടെ ദർശിക്കുന്നവനും കാമച്ചുഴിയിൽ പെടാതിരിക്കുന്നവനെ ഷണ്ഡനെന്ന് പറയുന്നു. മലമൂത്രവിസർജനത്തിനും വിദ്യാർജനത്തിനും സഞ്ചരിക്കുന്ന ദിവസത്തിൽ ഒരു യോജനയിലധികം പോകാത്തവനുമാവനെ പംഗു എന്ന് പറയുന്നു. നടക്കുമ്പോഴും നിൽക്കുമ്പോഴും നേത്രങ്ങൾ നാലു അകപ്പാടിൽ കൂടുതൽ ഓടിക്കാത്തവനും അധോദൃഷ്ടിയുമാവനെ അന്ധനെന്ന് പറയുന്നു. ഹിതാഹിത സുഖദുഃഖങ്ങളായ വാക്കുകേട്ടിട്ടും കേട്ടില്ലെന്നു നടിച്ചു ശാന്തനായിരിക്കുന്നവൻ ബധിരന്റെ ഗണത്തിൽ പെടുന്നു. വിഷയസമീപനം ബലം ഇന്ദ്രിയ സ്വസ്ഥത ഇവ ഉണ്ടായിട്ടും ഉറങ്ങുന്നവനെപ്പോലെ

വിഷയങ്ങളിൽ അനാസക്തനായ ഭിക്ഷു മുഗ്ധൻ എന്ന് പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു.

69. നടാദിപ്രേഷണം ദ്യുത് പ്രമദാ സുഹൃദം തഥാ ക്ഷേപ്യം ഭോജ്യമുദക്യാം ച ഷൺ ന പശ്യേത് കദാചന

70. രാഗം ദേഷ്യം മദം മായാമം ദ്രോഹം മോഹം ഷഡേതാനി യതിർ നിത്യം മനസാ ന ചിന്തയേത് പരാത്മസു

71. മഞ്ചകം ശുക്ലപി വസ്ത്രം ച സ്ത്രീകഥാ ലൗല്യമേവ ച ദിവാസ്വപ്നം ച യാനം ച യതീനാം പാതനാനിഷ്ട്

72. ദുരയാത്രാം പ്രയതേനന വർജ്ജയേ ഭാത്മ ചിന്തകഃ സദോപനിഷദം വിദ്യാമദ്യസേന മുക്തി ഹൈതുകീം

73. ന തീർത്ഥസേവീനിത്യം സ്യാനോപവാസ പരോ യതിഃ

74. അപാപമ ശം വൃത്തമജീഹം നിത്യമാചരേത് ഇന്ദ്രിയാണി സമാഹൃത്യ കുർമ്മോ f

75. ക്ഷീണേന്ദ്രിയമനോവൃത്തിർ നിരാശീർ നിഷ്പരിഗ്രഹഃ നിർദ്ദന്ദോ നിർന്നമസ്കാരോ നിഃ സ്വേധാകാരഏവച

76. നിർമ്മമോ നിരഹകാരോ നിരപേക്ഷാനിരാശിഷഃ വിവിക്തദേസസംസക്തോ മുച്യതേ നാത്ര സംശയഃ

77. അപ്രമത്തഃ കർമ്മഭക്തിജ്ഞാനസമ്പന്നഃ സ്വതന്ത്രോ വൈരാഗ്യമേത്യ ബ്രഹ്മചാരീ ഗൃഹീ വാനപ്രസ്ഥോ വാ മുഖ്യവൃത്തികാ ചേദ് ബ്രഹ്മചര്യം

തന്റെ ബന്ധുക്കളെയോ നാടകാദികളെയോ ചുറ്, യുവതി രജസ്വല ഉത്തമ ഭോജ്യം ഇവയേയോ സന്യാസിനോക്കരുത്. രാഗം, ദേഷ്യം, മദം, മായ, ദ്രോഹം, മോഹം ഈ ആറും കൈവെടിയണം. ശുഭ്രവസ്ത്രം സ്ത്രീകളെപ്പറ്റി ചർച്ച, ഇന്ദ്രിയലിപ്സ, പകലുറക്കം മഞ്ചത്തിലിരിക്കുക, വാഹനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുക എന്നിവ സന്യാസിക്ക് വർജ്യമാണ്. ആത്മ ചിന്തയിൽ മുഴുകണം. കഴിവതും ദുരയാത്ര ഒഴിവാക്കണം. ഉപനിഷത്തു തുടങ്ങിയ അധ്യാത്മിക ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അഭ്യസിക്കണം. അധികം ഉപവസിക്കുകയോ തീർത്ഥാടനം നടത്തുകയോ പാടില്ല. ഏറെ പഠിക്കുകയോ പഠിപ്പിക്കുകയോ വേണ്ട സഭകളിൽ പ്രഭാഷണം, പാപാചാരം, ആർജ്ജവകരമായ പെരുമാറ്റം ഇവ ഒഴിവാക്കണം. ആമ കൈകാലുകളെയെന്ന പോലെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വിഷയത്തിൽനിന്നും പിൻവലിക്കണം. ആഗ്രഹങ്ങളും പരിഗ്രഹങ്ങളും ത്യജിച്ച് ഹർഷശോകാദികളുടെ ചുഴിയിൽ പെടാതിരിക്കണം. നമസ്കാരാദികൾ വേണ്ട. മമതയ്ക്കും അഹങ്കാരത്തിനും സ്ഥാനമനുവദിക്കരുത്. ഒന്നിലും ആസക്തിയരുത്. നിഗമനും അഹങ്കാരരഹിതനും നിരപേക്ഷനും നിരാശിസ്സും ഏകാന്തവാസിയും ആയിരിക്കണം.

N

P

I

സമാപ്യ ഗൃഹീ ഭവേദ്. ഗൃഹാദനീ ഭൃത്യാ പ്രവ്രജേ
ദ്യദി വേതരഥാ ബ്രഹ്മചര്യോ ദേവ പ്രവ്രജേത് ഗൃഹാ
ദാവനാദാദ്വൈപനരവ്രതീ വാ വ്രതീ വാ സ്നാത
കോവാ അസ്നാതകോ വേൽസന്നാഗ്നിരനഗ്നികോവാ
യ ദഹരേവ വിരജേത്തദഹരേവ പ്രവ്രജേത് തലൈ
കേപ്രാജാപത്യാമേവേഷ്ടിം കുർവന്ത്യഥവാ ന കുര്യാ
ദാഗേത്യുയാമേവ കുര്യാദഗ്നിർഹിപ്രാണഃ പ്രാണമേ
വൈതയാകരോതി തസ്മാത് ത്രൈയാതവീത്യോ മേവ
കുര്യാദേത യൈവ ത്രയോ ധാതവോയഭൃത സത്തം
രജസ്തമ ഇതി.

അപ്രവത്തനായി കേവലം ആത്മാവിനധീനനായിരുന്ന
വൈരാഗ്യം ഉണ്ടായാൽ കർമ്മം ഭക്തി ജ്ഞാനം എന്നിവയോ
ടുകൂടിയ ഗൃഹസ്ഥനോ ബ്രഹ്മചരിക്കോ വാനപ്രസ്ഥനോ
സന്യാസം ഗ്രഹിക്കാം. വിരക്തനിൽ എന്തെങ്കിലും ന്യൂനത
യുണ്ടെങ്കിൽ, ആശ്രമങ്ങളിൽ ആകാഷയുണ്ടെങ്കിൽ ബ്രഹ്മ
ചാരി തന്റെ ആശ്രമാവധി പൂർത്തിയാക്കിയിട്ട് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമ
ത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതിനുശേഷം വാനപ്രസ്ഥവും അതിനുശേഷം
സന്യാസവും സ്വീകരിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിനു
ശേഷം വൈരാഗ്യം തോന്നിയാൽ സന്യാസിയാകാം. ബ്രഹ്മ
ചാരി ബ്രഹ്മചര്യരഹിതനോ സ്നാതകൻ അസ്നാതനോ
അഗ്നിഹോത്രി അനഗ്നിഹോത്രിയോ ആയാലും വൈരാഗ്യം
തോന്നിയാൽ ഗൃഹം വെടിഞ്ഞ് സന്യാസം സ്വീകരിക്കാം.
വിജ്ഞാത ചില സന്യാസിമാർ ആശ്രമപ്രവേശനത്തോടെ
പ്രജാപത്യേഷ്ടി എന്ന യജ്ഞം അനുഷ്ഠിക്കുന്നു. അതുകു
ടാതെയുമാകാം. അല്ലെങ്കിൽ ആഗേയി എന്ന യജ്ഞം
ചെയ്യും. അഗ്നി തന്നെ പ്രാണൻ അതിനാൽ സാധകൻ ഇഷ്ടി
യാൽ പ്രാണനെ പൂഷ്ടമാക്കുന്നു. ത്രൈയാതവീയമെന്ന
യജ്ഞവുമാകാം. ഈ യജ്ഞത്തിലൂടെ സത്വരജസ്തമാത്മ
കങ്ങളായ മൂന്നു ധാതുക്കളെയും ഹവനം ചെയ്യുന്നു.

78. അയം തേ യോ നിർഗൃതിയോ യതോ ജാതോ
അരോ ചമാഃ തം ജാനന്നഗ ആരോഹാധാനോ
വർദ്ധയാ രയിമിത്യനേന മന്ത്രേണാഗ്നിമാജിപ്രേലദേഷ
വാ അഗേര്യോ നിര്യഃ പ്രാണഃ പ്രാണം ഗച്ഛ സ്വാം
യോനിം ഗച്ഛ സ്വഹേത്യേവമേവൈതദാ ഹവനീയാ
ദഗ്നിമാഹുത്യ പൂർവ വദഗ്നിമാജി പ്രേലദ്യദഗ്നീം ന
വിന്ദേദപ്സു ജുഹുയാദാപോവൈ സർവാ ദേവതാഃ
സർവാഭ്യോ ദേവതാഭ്യോ ജുഹോമി സ്വഹേതി
ഹുതോദ്ധൃത്യ തദദകം പ്രശ്നിയാത് സാജ്യം ഹവി
രനാമയം മോദമിതിശിഖാം യജ്ഞോപവീതം പിതരം
പുത്രം കളത്രം കർമ്മ ചാധ്യായനം മന്ത്രാന്തരം വസ്യ
ജൈവ പരിവ്രജ ത്യാതമ വിന്മോഷ മന്ത്രേ
സ്ത്രൈയാതവീയൈ വിധേസ്തദ്ബ്രഹ്മ തദ്ദുപാസീ
തവ്യമേ വൈതദിതി പിതാമഹം പുനഃപപ്രച്ഛ നാരദഃ
കഥമയജ്ഞോപവീതി ബ്രാഹ്മണ ഇതിതമാഹപിത
മാഹഃ

79. സശിഖം വപനംകൃത്യാ ബഹിഃസൂത്രം
ത്യജേത് ബുധഃ
യദക്ഷരം പരംബ്രഹ്മ തത് സൂത്രമിതി ധാരയേത്.

K

വിധിപോലെ യജ്ഞം ചെയ്തു. മന്ത്രോച്ചാരണത്തോടെ
അഗ്നിയെ പ്രാണിക്കണം. “അയംതേ അഗ്നി” ഇതാണ് മന്ത്രം.
“അഗേ, ഈ പ്രാണൻ മുഖേനയാണ് നീ ആവിർഭവിച്ചത്.
പ്രാണൻ സംവത്സരബന്ധിതമായ കാലമാണ്. അതിനാലാണ്
നീകാന്തിമാനായത്. ജന്മകാരണമായ പ്രാണനെ അറിഞ്ഞു
നീ അതിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനാകുക. ഞങ്ങളുടെ ജ്ഞാനസമ്പത്ത്
വർദ്ധിപ്പിക്കുക. പ്രാണൻ അഗ്നിയുടെ ഉത്ഭവത്തിന് കാരണ
മാണ്. മന്ത്രത്തിൽ പ്രാണന്റെയും അഗ്നിയുടെ ഏകാത്മത
വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ആഹവനീയാഗ്നിയിൽ നിന്നും അഗ്നിയെ ഗ്രഹിച്ചു.
അഗ്നിപ്രാണാണം നിർവഹിക്കണം. അഗ്നിയെ ഗ്രഹിച്ചു.
അഗ്നിയില്ലെങ്കിൽ ജലത്തിലും ഹവനം ചെയ്യും. “ദേവന്മാർ
ജലസമ്പന്നരായിരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ അവർക്ക് വേണ്ടി ഹവനം
ചെയ്യുന്നു. ഈ ആഹുതി അവർക്ക് ലഭിക്കട്ടെ.” എന്നർത്ഥ
ത്തിലുള്ളതാണ് മന്ത്രം. പിന്നെ ആചരിക്കണം. ഘൃതയുക്ത
മായജലം ആരോഗ്യമോക്ഷപ്രദമാണ്. പിന്നെ ശിഖ, പുണ്യ
നൂൽ, പിതാവ്, പുത്രൻ, ഭാര്യ, കർമ്മം, അധ്യയനം, വിഭിന്ന
മന്ത്രങ്ങൾ ഇതൊക്കെ വിട്ടുപിരിയാം. എന്നാൽ മാത്രമേ ആത
മജ്ഞാനിയായ വ്യക്തി സന്യാസിയാകയുള്ളൂ. ത്രൈയാത
വീയ മന്ത്രം മോക്ഷ പ്രദമാണ്. അതിലൂടെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം
നേടി ബ്രഹ്മം, സത്യം, ജ്ഞാനം എന്നിവയോടുകൂടിയതാ
ണെന്ന സങ്കല്പത്താൽ അതിനെ ഉപാസിക്കാം.

പിന്നെ നാരദൻ ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു. “ഭഗവാൻ,
യജ്ഞോപവീതം പരിത്യജിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ സ്ഥിതി
എന്താണ്?” ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: “ജ്ഞാനിയായ പുരുഷൻ
ശിരസ്സ് മുണ്ഡനം ചെയ്ത് യജ്ഞോപവീതരൂപത്തിൽ
ബാഹ്യശരീരത്തിൽ ധരിച്ചിട്ടുള്ള നൂൽ കൈവിട്ട് അവിധനായ
ബ്രഹ്മം സർവത്തിലും നൂലിന്റെ രൂപത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കു
ന്നു. എന്ന് സങ്കല്പിച്ച് അധ്യാത്മപരനാകണം.

80. സുചനാത്സൂത്രമിത്യാഹുഃ സൂത്രം നാമ പരംപദം
തത്സൂത്രം വിദിതം യേന സ വിപ്രോ വേദപാപരഗഃ

81. യേന സർവമിദം പ്രോതം സൂത്രേ മണി
ഗണാ ഇവ
യത്സൂത്രം ധാരയേദ്യോഗിയോഗ വിത്തത്തു ദർശനഃ

82. ബഹിഃ സൂത്രം ത്യജേത് വിദാൻ
യോഗമുത്തമമമാസ്ഥിതഃ
ബ്രഹ്മ ഭാവമിദം സൂത്രം ധാരയേദ്യഃ സ ചേതനഃ
ധാരണാത്തസ്യ സൂത്രസ്യനോ ഛിഷ്ടോ നാശു
ചിർ ഭവേത്

83. സൂത്രമന്തർഗതം യേഷാം ജ്ഞാന യജ്ഞോ
പവീതിനഃ
തേ വൈ സൂത്രവിദോ ലോകേ തേ ച
യജ്ഞോപ വീതിനഃ

ജ്ഞാന മേവ പരം തേഷാം പവിത്രം ജ്ഞാനമുച്യതേ
84. അഗേരിവ ശിഖാനാന്യാ യസ്യോ ജ്ഞാനമയി ശിഖ
സ ശിഖീത്യുച്യതേ വിദാണേതരേ കേശധാരിണഃ

N

P

I

K

85. കർമ്മണ്യധികൃതാ യേ തു വൈദികേ
 ബ്രാഹ്മണിദയഃ
 തൈർ വിധാരമിദം സൂത്രം ക്രിയാംഗം
 തദ്ധിവൈ സ്മൃതം

86. ശിഖാജ്ഞാനമയി യസ്യ ഉപവീതം ച തന്മയം
 ബ്രാഹ്മണ്യം സകലം തസ്യ ഇതി ബ്രഹ്മ വിദോ വിദ്വ
 രിതി

ജ്ഞാനഹേതുകം തന്നെ സൂത്രം. അതുകൊണ്ട് സൂത്രത്തിന്റെ അർത്ഥം പരമപദമെന്നാണ്. പരമപദമാകുന്ന സൂത്രം അറിയുന്നവനാണ് വേദപണ്ഡിതനായ ബ്രാഹ്മണൻ. സമ്പൂർണ്ണ വിശ്വാസ്യം. നൂലിൽമണികൾ പോലെ പരമാത്മാവിൽ കോർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യോഗജ്ഞാനം തത്വദർശിയുമായവൻ യഥാർത്ഥ സൂത്രമാണ് ധരിക്കുന്നത്. ജ്ഞാനി ബാഹ്യസൂത്രം ഉപേക്ഷിച്ച് ബ്രഹ്മമാകുന്ന സൂത്രം ധരിച്ച് യോഗത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ളവനാണ് ചൈതന്യൻ. ആ സൂത്രത്തിന്റെ ധാരണത്താൽ സന്യാസി ഉച്ഛിഷ്ടഭോക്താവോ അപരിശുദ്ധനോ ആകുന്നില്ല. ജ്ഞാനമാകുന്ന യജ്ഞോപവീതത്താൽ സന്യാസിയുടെ ഹൃദയം അലംകൃതമാണ്. അവരാണ് സൂത്രത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ്യം അറിയുന്നവർ. സന്യാസിമാരുടെ യജ്ഞോപവീതവും ശിവയും ജ്ഞാനമത്രെ. ജ്ഞാനമാണ് മഹത്തായ പുരുഷാർത്ഥം. അത്യന്തം വിശുദ്ധമാണത്. അഗ്നിയുടെ ജ്വാല അതിന്റെ സ്വരൂപമായിരിക്കുന്നതുപോലെ ജ്ഞാനിയുടെ ശിവ ജ്ഞാനമയം തന്നെ. കേശമയമായ ശിവയല്ല അത്. വൈദികകർമ്മങ്ങൾ അധികാരിയായ ബ്രാഹ്മണൻ കർമ്മത്തിന്റെ അംഗമാകുന്ന യജ്ഞോപവീതം ധരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനമയമായ ശിവയും സൂത്രവും ധരിക്കുന്നവരിലും ബ്രാഹ്മണ്യം പൂർണ്ണമായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുവെന്ന് ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ സമ്മതിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

87. തദേതദിജ്ഞായ ബ്രാഹ്മണഃ പരിവ്രജ്യ പരിവ്രാ
 ഡേക ശാടീ മുണ്ഡോ fപരിഗ്രഹഃ ശരീര ക്ലേശ
 സഹിഷ്ണു ശ്ലേദമവാ യഥാവിധിശ്ലേജ്ജാതരൂപ
 ധരോ ഭൂതാ സ പുത്ര മിത്രകളാത്രാപ്ത ബന്ധാ ദീനി
 സ്വാധ്യായം സർവർമാണി സന്യാസ്യായം
 ബ്രഹ്മാണ്ഡം ച സർവം കൗപനം ദണ്ഡമാച്ഛാദനം
 ച തൃക്താ ദന്ദസഹിഷ്ണുർ ന ശീതം ന ചോഷ്ണം
 സുഖം ന ദുഃഖം ന നിദ്രാ ന മാനവ മാനേ ച ഷഡ്വർമ്മി
 വർജി തോ നിന്ദാഹങ്കാര മത്സരഃ ഗർവദം ദേർഷ്യ
 സുയേഷ്ഠാദേഷ സുഖ ദുഃഖ കാമക്രോധലോഭമോഹാ
 ദീൻ വിസൃജ്യ സ്വവപുഃ ശവാകാരമിവ സുമൃതാ
 സ്വവൃതിരിക്തം സർമന്തർബഹിരമന്യമാനഃ കസ്യാപി
 വന്ദനമക്യതാ ന നമസ്കാരോ ന സ്വാഹാകാരോ ന
 സ്വധാകാരോ ന നിന്ദാസ്തു തിർ യാദ്യച്ഛിക്കോ ഭവേ
 ദ്യദ്യച്ഛാലാഭസന്തുഷ്ടഃ സുവർണ്ണാദീന പരിഗ്രഹേന
 വാഹനം ന വിസർജ്ജനം ന മന്ത്രം ന മന്ത്രം ന ധ്യാനം
 നോപാസനം നിലക്ഷ്യം നാലക്ഷ്യം ന പൃഥക് നാപൃ
 മക് ന ത്വന്യത്ര സർവത്രാനികേതഃ സ്ഥിരമതിഃ
 ശൂന്യാ ഗാര വൃക്ഷമൂലദേവഗൃഹത്യണകൂടകുലാല
 ശാലാഗ്നി പോത്ര ശാലാഗ്നി ദിഗന്തര നദീതടപുളിന

ഭൂഗൃഹകന്ദനനിർത്യാര സ്തണ്ഡിലേഷു വനേ വാ
 ശോതകേതു ജൂഭൂനി ദാഘ ജ്വല ഭൂർവാസഃ
 സംവർത്തക ദത്താത്രേയ ദൈവതക വദവൃക്ത
 ലിംഗോവൃക്താ ചാരോ ബാലോന്മത്ത പിശാചവദനു
 ന്നത്തോന്മത്ത വദാചാരം സ്ത്രീ ദണ്ഡം ശിക്യം
 പാത്രം കമണ്ഡലും കൂടിസൂത്രം കൗപീനം ച തത്
 സർവം ഭൂസാഹേ ത്യപ്സു പരിത്യജ്യ ക്സിസൂത്രം
 ച കൗപീനം ദണ്ഡം വസ്ത്രം കമണ്ഡുലം സർമപ
 സസൃജ്യാമ ജാതരൂപധരശ്ചരേത്. ആത്മാന മനിച്ചേ
 ദ്യഥാ ജാതരൂപധരോ നിർദ്ദന്ദോനിഷ് പരിഗ്രസ്തത്വ
 ബ്രഹ്മമാർഗ്ഗേ സമ്യക് സമ്പന്നഃ ശുദ്ധമാനസഃ പ്രാണ
 സന്ധാരണാർത്ഥം യഥോക്തകാലേ കരപാത്രേണാ
 ന്യേന മായാചിതാഹാരമാഹരൻ ലാഭാലാഭേ സമോ
 ഭൂതാ നിർമ്മമഃ ശുക്ലധ്യാന ചരായണോ
 ിധ്യാത്മനിഷ്ഠഃ ശുഭാശുഭേർമ്മ നിർമ്മൂലന പരഃസം
 ന്യാസ്യ പൂർണ്ണാനന്ദൈക ബോധസ്തദ് ബ്രഹ്മാഹമ
 സ്മീതി ബ്രഹ്മപ്രണവമനുസ്മരൻ ഭ്രമര കീടന്യായേന
 ശരീരത്രയമുത് സൃജ്യ സന്യാസേനൈവ ദേഹത്യാഗം
 കരോതി സകൃത കൃത്യോ ഭവതീ ത്യാപനിഷത്.

ഇങ്ങനെയുള്ള തത്വം ഗ്രഹിച്ച് സന്യാസം സ്വീകരിക്കേണ്ടത് ബ്രാഹ്മണന്റെ കർത്തവ്യമാണ്. ഏകവസ്ത്രധാരിയായി ശിരോമുണ്ഡനം ചെയ്ത് അപരിഗ്രഹ നിയമം പാലിക്കണം. ശരീരക്ലേശം സഹിക്കുവാൻ സാധിക്കാതിരുന്നാൽ ഒരു കൗപീനം ധരിക്കുകയോ നഗ്നത വരിക്കുകയോ ആകാം. പുത്രമിത്രബാധവാദികളെ ഉപേക്ഷിച്ച് സ്വാധ്യായ സത്കർമ്മങ്ങളിൽ നിരതനാകണം. സകലതുമായി ബന്ധം വിട്ട് കൗപീന ദണ്ഡ അംഗവസ്ത്രരാദികൾ വെടിഞ്ഞു. സകല ദന്ദഗോളങ്ങളും സഹിക്കണം. സുഖ ദുഃഖ ശീതോഷ്ണ നിദ്രാഭിമാന വമാനങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്ത അരുത്. ഷഡ്വർമ്മിവിവർജിതനായി നിന്ദ, അഹങ്കാരം മത്സരം ഗർവം ദാദാഹർഷ്യ അസൂയ ഇച്ഛ ദേഷ്യം സുഖം ദുഃഖം കാമം ക്രോധം ലോഭം മോഹം ഇവ വെടിഞ്ഞു സ്വശീരത്തെ ശവം പോലെ കരുതി ആത്മചിന്ത മാത്രം കൈക്കൊണ്ട് ആരെയും നമസ്കരിക്കാതെ യജ്ഞമോ ശ്രാദ്ധമോ അനുഷ്ഠിക്കാതെ ആരുടെയും സ്തുതി നിന്ദാദികൾ ഗണിക്കാതെ കഴിയണം. ഏകനായി സ്വതന്ത്രമായി ചിന്തിച്ച് സ്വയം ലഭിക്കുന്നതിൽ തൃപ്തിപ്പെടണം. ദ്രവ്യ സംഗ്രഹമരുത്. ആവാഹനവിസർജ്ജനാദികൾ പാടില്ല. മന്ത്രം സ്വീകരിക്കുകയോ ധ്യാനം ചെയ്യാതെ, ഉപേക്ഷിക്കുകയോ ലക്ഷ്യം ലക്ഷ്യ സംയോഗ വിധേയ ചിന്ത കൈവിടണം. ഒരു സ്ഥാനത്തു തന്നെ താമസിക്കുകയോ പോവുകയോ പാടില്ല. തന്റേതായി വീടോ ആശ്രമമോ പാടില്ല. സ്ഥിരബുദ്ധിയായിരിക്കണം. ശൂന്യ ഗൃഹം, വൃക്ഷമൂലം, ദേവാലയം, കൂടിൽ, കൂശവന്റെ വീട്, അഗ്നിഹോത്ര സ്ഥലം നദീതീരം മണൽത്തിട്ട, ഭൂഗൃഹം, ഗൃഹ, അരുവി, ഉന്നത സ്ഥാനം, വനം എവിടെയാലും ആശ്രയം കിട്ടിയാൽ താമസിക്കാം. ശോതകേതു, ജൂഭൂ, നിദാഘൻ, ദുർഭാസാവു, സംവർത്തകൻ, ദത്താത്രേയൻ, ദൈവതകൻ തുടങ്ങിയവരെപ്പോലെ പ്രത്യേക ചിഹ്നമില്ലാതെ ആരാണെന്ന് തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയാത്തവിധം ബാലൻ, ഉന്മത്തൻ, പിശാചൻ ഇവയ്ക്കൊപ്പം പെരുമാറാം.

N

P

I

K

- ഏകവാസം അവാസം വാ ഏക. ദൃഷ്ടി രലോലുപഃ
 18. അദൃഷ്ടയൻ സതാം മാർഗ്ഗം ധ്യാന യുക്തോ
 മഹീം ചരേത്
 ശുചൗ ദേശ സദാ ഭിക്ഷുഃ സ്വധർമ്മ മനുപാലയൻ
 19. പര്യടേത സദായോഗീ വീക്ഷയൻ വസുധാതലം
 ന രാത്രൗ ന ച മധ്യാഹ്നേന സന്ധ്യയോർ
 നൈവ പര്യടൻ
 20. നശൂന്യേ ന ച ദുർഗ്ഗേ വാ പ്രാണി
 ബാധാകരേ ന ച
 ഏക രാത്രം വസേദ് ഗ്രാമേ പത്തനേ തു ദിനത്രയം
 21. പുരേ ദിനദയം ഭിക്ഷുർ നഗരേ പഞ്ചരാത്രകം
 വർഷാസേകത്ര തിഷ്ഠേത സ്ഥാനേ
 പുണ്യജലാവൃതേ
 22. ആത്മവത് സർവ ഭൂതാനി പശ്യൻ ഭിക്ഷു
 ശ്ച രേന്മഹീം
 അന്ധവത്ജഡവചൈവ ബധിരോന്മത്ത മുകവത്.
 23. സ്നാനം ത്രിഷവണം പ്രോക്തം ബഹുദക
 വനസ്ഥയോഃ
 ഹംസേ തു സകുദേവസ്യാത് പരഹംസേന വിദ്യതേ
 സതഗുണൻ, സമദർശി, ദന്ധാതീതൻ, തുരിയാശ്രമസ്ഥി
 തൻ ഈ നിലയിലുള്ള പരമഹംസം സന്യാസി നാരായണന്റെ
 സാക്ഷാത് സ്വരൂപം തന്നെയാണ്. ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു രാത്രി
 നഗരത്തിൽ അഞ്ചുരാത്രി ഇത്രയേ സന്യാസി താമസിക്കാ
 വൂ. എന്നാൽ വർഷകാലത്ത് ഈ നിയമം ബാധകമല്ല.
 ചാതുർമ്മാസ്യാമായ അന്ന് ഒരേ സ്ഥാനത്ത് താമസിക്കാം.
 ഏറെ ഒരിടത്തു താമസിക്കുമ്പോൾ രാഗാദികൾ ഉണ്ടാകും.
 അത് നരക പ്രാപ്തിക്ക് കാരണമാകും. ഗ്രാമത്തിന്റെ ഒരു
 ഭാഗത്ത് തനിയെ ജീതേന്ദ്രിയനായി കഴിയണം. എട്ടുമാസവും
 കീടത്തിനൊത്ത് സഞ്ചരിക്കണം. ഏക വസ്ത്രധാരിയോ ദിഗം
 ബരനോ ആകാം. ചാഞ്ചല്യം പാടില്ല. വിഷയചിന്താരഹിത
 നായി ദ്യാനനിരതനാകണം. അധോദൃഷ്ടിയായിരിക്കുക രാത്രി
 യിലും മധ്യാഹ്നത്തിലും സന്ധ്യകളിലും യാത്ര വേണ്ട. ശൂന്യ
 ദുർഗ്ഗസ്ഥാനങ്ങൾ കൈവെടിയാണം. വർഷകാലത്ത് വിശു
 ങ്കസ്ഥാനം തേടണം. സർവഭൂതങ്ങളെയും തനിക്ക് സമമായി
 കാണണം. അന്ധൻ, ബധിരൻ, മുകൻ, ജഡൻ, ഭ്രാന്തൻ എന്നീ
 വരെപോലെ എല്ലാ ബാഹ്യദൃശ്യങ്ങളിൽനിന്നും അനഭിജ്ഞ
 നാകണം. ബഹുദകനും വനവാസിയായ യതിയും ത്രിസന്ധ്യ
 കളിലും സ്നാനം ചെയ്യുന്നു. ഹംസനി സ്നാനം ഒരിക്കൽ
 മതി. പരമഹംസാവസ്ഥയിൽ സ്നാനാദികൾ ആവശ്യമില്ല.
 24. മൗനം യോഗാസനം യോഗസതിതി
 ക്ഷൈകാന്തശീലതാ
 നിഃ സ്വപ്നതം സമത്വം ച സ്വപതൈ
 താന്യേക ദണ്ഡിനാം
 25. പരഹംസാശ്രമ സ്ഥാഹി സ്നാനാ ദേരവിധാനതഃ
 അശേഷ ചിത്ത വൃത്തീനാം ത്യാഗം കേവല മാചരേത്

26. തഞ് മാംസ രുധിരസ്നായു മജ്ജാ മേദോസ്ഥി
 സംഹതൗ വിൺമൂത്രപുയേ രമതാം ക്രിമീണാം
 കിയദന്തരമ
 27. ക്വ ശരീരമശേഷാണാം ശ്ലേഷ്മാദീനാം മഹാചയഃ
 ക്വ ചാംഗസോഭാസൗഭാഗ്യ കമനീയാ ദയോ ഗുണഃ
 28. മാംസാസ്യക് പുയവിൺമൂത്ര സ്നായുമജ്ജാ
 സ്ഥിസംഹതൗ
 ദേഹേ ചേത് പ്രീതിമാൻ മുഡോ ഭവിതാ നരകേ f
 പി സഃ
 29. സ്ത്രീണാമവാച്യ ദേശസ്യ ക്ലിന്നനാഡീ
 വ്രണസ്യ ച
 അദേദ്യേ f പി മനോദേദാജ്ജനഃ പ്രായേണ വണ്യതേ.
 30. ചർമ്മ ഖണ്ഡം ദിധാഭിനമപാനോദ്ഗാര ധൂപിതം
 യേ രമന്തി നമസ്തേദ്യഃ സാഹസം കിമതഃ പരം
 31. ന തസ്യ വിദ്യതേ കാര്യം ന ലിംഗാ വാ വിപശ്ചിതഃ
 നിർമ്മമോ നിർഭയഃ ശാന്തോ നിർദന്ദോ f
 വർണ്ണ ഭോജനഃ
 32. മുനിഃ കൗപീന വാസാഃ സ്യന്നഗോ വാ ധ്യാനത
 ല്പരഃ ഏവം ജ്ഞാനപരോ യോഗീ ബ്രഹ്മ
 ഭൂയായ കല്പതേ.
 മനനം, യോഗം, ആസനം, ഏകാന്തസേവനം, തിതീക്ഷ
 നിസ്വഹത, മമത, ഈ ഏഴു കാര്യങ്ങൾ ഏകദണ്ഡകാരി
 കളായ സന്യാസിമാർ തീർച്ചയായും അനുഷ്ഠിക്കണം. പരമ
 ഹംസാവസ്ഥയിലെത്തിയവന് സ്നാനാദി കർമ്മങ്ങൾ അനി
 വാര്യമല്ല. അവന് ചിത്തവൃത്തി പരിത്യാഗം തന്നെ ശ്രേയ
 സ്കരം മാംസരക്ത ചർമ്മ നാഡീമേദോ മജ്ജാസ്ഥി നിർമ്മി
 തമായ ശരീരത്തിൽ രമിക്കുന്ന മനുഷ്യർക്കും മലമൂത്രാദിക
 ളിൽ കിടക്കുന്ന കൃമികൾക്കും തമ്മിൽ എന്തുഭേദം? ശരീരം
 വെറുപ്പുണ്ടാക്കുന്ന കഥാദികളുടെ കുമ്പാരമാണ്. അതിലെന്തു
 സൗന്ദര്യമാണ്? വൃത്തികെട്ട പദാർത്ഥങ്ങളുടെ സമവായമായ
 ഈ ശരീരത്തെ പ്രേമിക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ പ്രേമം നരകത്തി
 ലാണ്. സ്ത്രീകളുടെ അവാച്യങ്ങളായ അംഗങ്ങൾക്കും ചീഞ്ഞ
 ഉണ്ടെ വ്രണങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ ഒരു ഭേദവുമില്ലെങ്കിലും മനു
 ഷ്യൻ മാനസിക വിഭ്രമത്താൽ വഞ്ചിതരാകുന്നു. സന്യാസി
 യാതൊരു ചിഹ്നവും വഹിക്കരുത്. അവന് ഒരു കർമ്മവും
 ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടില്ല. ഭയം, മമത, ദന്ധചിന്ത ഇവ വിട്ട് ശാന്ത
 നായി അവർ ഭക്ഷണാദി ചിന്തകളിൽ നിന്ന് വിമുക്തനായി
 റിക്കുന്നു. ദിഗംബരനായോ കൗപീനധാരിയായോ അവൻ
 ധ്യാനിക്കണം. ഇങ്ങനെ ജ്ഞാനവൃത്തിയിൽ മുഴുകിയ യോഗി
 ബ്രഹ്മഭാവത്തിന് അർഹനാകുന്നു.
 33. ലിംഗേ സത്യപിഖലസ്ഥിൻ ജ്ഞാനമേവ
 ഹികാരണം
 നിർമ്മോക്ഷായേഹ ഭൂതാനാം
 ലിംഗഗ്രാമോ നിർരത്ഥകഃ

N

P

I

K

- 34. യന്നസന്തം ന ചാസന്തം നാശ്രുതം ന ബഹുശ്രുതം
ന സുവൃത്തം നദുർവൃത്തം വേദകശ്ചിത്
സ ബ്രാഹ്മണഃ
- 35. തസ്മാദലിംഗോ ധർമ്മജ്ഞോ ബ്രഹ്മവൃ
ത്തമനുവ്രതം
ഗൃഹ ധർമ്മാശ്രിതോ വിദാന ജ്ഞാന ചരിതം
ചരേത്.
- 36. സന്ദിഗ്ധഃ സർവഭൂതാനാം വർണ്ണാശ്രമ
വിവർജ്ജിതഃ
അന്ധവജ്ജഡവചാപി മുകവർച്ച മഹീം ചരേത്
- 37. തം ദൃഷ്ട്വാ ശാന്തമനസം സ്പൃഹയന്തി
ദിവൗകസഃ
ലിംഗാഭാവാന്തു കൈവല്യമിതി ബ്രഹ്മാനു
ശാസനം- ഇതി

ജ്ഞാനം തന്നെയാണ് സന്യാസത്തിലും മോക്ഷത്തിന് കാരണം. ജ്ഞാനം കൂടാതെ വിഭിന്ന ചിഹ്നങ്ങൾ ധരിക്കുന്നത് നിരർത്ഥകമാണ്. ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയാകട്ടെ സാധു, അസാധു, മുർഖൻ, വിദാൻ, സുവൃത്തൻ, ദുർവൃത്തൻ ഈ ഭേദബുദ്ധിയൊന്നുമില്ലാത്തവനാണ്. അതിനാൽ സന്യാസി ചിഹ്നങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ബ്രഹ്മചിന്താപരനാകണം. അന്യർക്ക് കാണത്തക്കവിധത്തിലായിരിക്കേണ്ട അവന്റെ യോഗാഭ്യന്തരാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, വർണ്ണാശ്രമങ്ങൾക്കതീതനായി, അന്ധബധിരമുകാദികൾക്കൊപ്പം അവൻ സഞ്ചരിക്കണം. ഇങ്ങനെ പ്രശാന്തചിത്തനായ സന്യാസിയെ ദർശിക്കുന്ന ദേവന്മാർ ആജീവിതവൃത്തി കൊതിക്കുന്നു. ആത്മഭാവത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി ഒന്നിനും അസ്മിത്വമില്ലെന്ന ചിന്ത മനസ്സിൽ ഉദയം കൊള്ളുമ്പോൾ കൈവല്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മതത്വതത്വകമായ ഉപദേശം ഇതാണ്.

38. അഥ നാരദഃ പിതാമഹം സന്യാസ വിധി. നോ ബ്രൂഹീതി പപ്രച്ഛ. പിതാമഹഃതഥേത്യം ഗീ കൃത്യ ആതുരേ വാ ക്രമേ വാപി തുരീയാശ്രമ സ്വീകാരാർത്ഥം കൃച്ഛ പ്രായശ്ചിത്ത പൂർവകമഷ്ട ശ്രാദ്ധം കുര്യാദ്ദേവർഷി ദിവ്യമനുഷ്യ ഭൂത പിതൃ മാത്രത്തേത്യഷ്ട ശ്രാദ്ധാനി കുര്യാത് പ്രഥമ സത്യ വസു സംജ്ഞകാൻ വിശ്വാൻ ദേവൻ ദേവശ്രാദ്ധേ ബ്രഹ്മ വിഷ്ണു മഹേശ്വരാ ഋഷി ശ്രാദ്ധേ ദേവർഷി ക്ഷത്രിയർഷി മനുഷ്യർഷീൻ ദിവ്യശ്രാദ്ധേ വസുരുദ്രാദിത്യ രൂപാൻ മനുഷ്യശ്രാദ്ധേ സൗകസനന്ദന സന്തകുമാര സന്തസുജാതൻ ഭൂതശ്രാദ്ധേ പൃഥി വ്യാദി പഞ്ചമ ഹാഭൂതാനി ചക്ഷുര്യാദി കരണാനി ചതുർവിധഭൂതശ്രമാൻ പിതൃശ്രാദ്ധേ, പിതൃപിതാമഹ പ്രപിതാമഹൻ മാത്യ ശ്രാദ്ധേ മാത്യ പിതാമഹീ പ്രപിതാമഹീരാത്മശ്രാദ്ധേ ആത്മ പിതൃപിതാമഹൻ ജീവത് പിതൃകൾ ചേത് പിതരം തക്ത്വാ ആത്മ പിതാമഹ പ്രപിതാമഹാനിതി സർവത്ര യുഗ്മ ക്സ്മുപ്ത്യാ ബ്രാഹ്മണാനർച്ചയേദേദാധാര പക്ഷേ അഷ്ടാധാരപക്ഷേ വാ

സ്വശാഖാനുഗതമന്ത്രൈര രഷ്ടശ്രാദ്ധാനുഷ്ട ദിനേഷു വാ ഏകദിനേ വാ പിതൃയാഗോക്ത വിധാനേന ബ്രാഹ്മണാനഭ്യർച്ച ഭൂക്ത്യന്തം യഥാവിധി നിർവർത്ത്യ പിണ്ഡപ്രദാനാനി നിർവർത്ത്യ ദക്ഷിണാതാംബുലൈസ്തോഷയിത്യാ ബ്രാഹ്മണാൻ പ്രേഷയിത്യാ അശേഷകർമ്മ സിദ്ധ്യർത്ഥം കേശാൻ സപ്രാഷ്ടധാ ദിജഃ സംക്ഷിപ്യ വാപയേത് പൂർവം കേശശ്മശ്രുനഖാനി ച ഇതി സപ്തകേശാൻ സംരക്ഷ്യ കക്ഷോപസ്ഥവർജ്ജം ക്ഷൗരപൂർവകം സ്നാതാ സായംസന്ധ്യാവന്ദനം നിർവത്യ സഹസ്രഹായത്രീ ജപ്താ ബ്രഹ്മയജ്ഞം നിർവർത്യ സ്വാധീനാഗ്നി മുപസ്ഥാപ്യ സ്വശാഖോപസംഹരണം കൃത്യാതദുക്തപ്രകാരേണ ആജ്യംഹൃതി മാജ്യഭാഗാന്തം ഹൃത്യാഹൃതി വിധിം സമാപ്യ ആത്മാദിഭിസ്ത്രിവാരം സക്ത്യപ്രാശ്നം കൃത്യാ അചമനപൂർവകമഗ്നിം സംരക്ഷ്യ സ്വയമഗ്നേരുത്തരതഃ കൃഷ്ണാ ജിനോപരി സ്ഥിത്വ പൂരാണ ശ്രവണ പൂർവകം. ജാഗരണം കൃത്യാ ചതുർത്ഥയാമാന്തേ സ്നാതാദകഗ്നൗ ചരും ശ്രപയിത്യാ പുരുഷസുക്തേനാനസ്യ ഷോഡശാഹുതിർ ഹൃത്യാ വിരജാ ഹോമം കൃത്യാ അഥാചമ്യ സദക്ഷിണം വസ്ത്രം സുവർണ്ണപാത്രം യേനും ദത്യാസമാപ്യ ബ്രഹ്മോദ്ധാസനം കൃത്യാ സംമാസിഞ്ചതു മരുതഃ സമിന്ദ്രഃ സംബുഹസ്പതി സംമായമഗ്നിഃ സിഞ്ചതായുഷാച ധനേന ച ബലേന ചായുഷ്മന്തഃ കരോതു മേ ഇതി യാത്രേ അഗ്നേയജ്ഞിയാ തനു സ്തയേഹ്യാരോഹാത്മ്യനാത്മാനം അച്ഛാ വസുനികുണ്ണനസമേ നര്യാ പുരുണി യജ്ഞോഭൂത്യാ യജ്ഞമാസീദ സ്വാം യോനിം ജാതവേദോ ഭൂവ ആജായമാനഃ സ ക്ഷയ ഏധിത്യനേനാഗ്നി ആത്മന്യാരോപ്യ ധ്യാത്യാഗ്നിം പ്രദക്ഷിണ നമസ്കാര പൂർവകമുദ്ധാസ്യ പ്രാതഃ സന്ധ്യാമുപാസ്യ സഹസ്ര ഗായത്രി പൂർവകം സൂര്യോപസ്ഥാനം കൃത്യാ നാഭിദഘ്നോദകമുപവിവിശ്യഷ്ടദിക്പാലകാർഘ്യ പൂർവകം ഗായത്ര്യോദ്ധാസനം കൃത്യാ സാവിത്രിം വ്യാപ്യതിഷ്ഠ പ്രവേശയിത്യാ അഹം വ്യക്ഷസ്യ രേരിവഃ കീർത്തിഃ പൃഷ്ഠം ഗിരേരിവ ഊർധ്വപവിത്രോ, വാജിനീവസവ മൃതമസ്മിദ്രവിണം. മേ സവർച്ച സംസുമേധാ അമൃതോക്ഷിതഃ ഇതി ത്രിശങ്കോർ വേദാനു വചനം യശ്ചന്ദസാമൃഷഭോ വിശ്വരൂപ ഹരന്ദോഭ്യോഽധ്യമ്യ താത് സംബഭൂവ സ മേ ഇന്ദ്രോ മേധയാ സ്പൃണോതു അമൃതസ്യ ദേവധാരണോ ഭൂയാസം ശരീരം മേ വിചർഷണം ദിഹാ മേ മധുമത്തമാ. കർണ്ണാഭ്യാഭൃരിവിശ്രവം ബ്രഹ്മണഃകേശോസി മേധയാപി ഹിതഃ ശ്രുതം മേ ഗോപായ ദാരേഷ്ണായാശ്ച വിത്തേഷണാ യാശ്ച ലോകേഷണായാശ്ച വ്യുത്ഥിതോഹം. ഓം ഭൂഃസന്യസ്തം മയാഃ ഓം ഭൂവഃ സന്യസ്തം മയാ ഓം സുവഃ സന്യസ്തം മയാ ഓം ഭൂർഭൂവഃ സുവ സന്യസ്തം സന്യസ്തം മയേതി മന്ദ്ര മധ്യമ താല ജധാനിഭിർ മനസാവാചോച്ഛാര്യ അഭയം സർവഭൂതേഭോമത്തഃ സർവം പ്രവർത്തതേ സാഹേ ത്യനേന ജലം പ്രാശ്യ പ്രാച്യാം ദിശി

N

P

I

K

പൂർണ്ണോജ്ജ്വലിം പ്രക്ഷിപ്യ ഓം സ്വാഹേതി ശിവാ മുൽപാദ്യ യജ്ഞോപവീതം പരമം പവിത്രം പ്രജാപതേർയൽ സഹജം പുരസ്താത് ആയുഷ്യമഗ്ര്യം പ്രതിമുഞ്ച ശുഭ്രം യജ്ഞോപവീതം ബലമസ്തു തേജഃ യജ്ഞോപവീത ബഹിർ ന നിവസേസ്ത മന്തഃ പ്രവിശ്യ മധ്യേ ഹൃജസ്രം പരമം പവിത്രം യശോബലം ജ്ഞാനവൈരാഗ്യം മേധാം പ്രയച്ഛേതി യജ്ഞോപവീതം ഛിത്വാ ഉദകാഞ്ജലിനം സഹ ഓം ഭൂഃ സമുദ്രം ഗച്ഛ സ്വാഹ ഗേത്യപ്സു ജുഹുയാത് ഓം ഭൂഃ സന്യസ്തം മയാ. ഓം ഭൂവഃ സന്യസ്തം മയാ. ഓം സുവഃ സന്യസ്തം മയാ ഇതി ത്രിരൂക്തയാ ത്രിവാരമഭിമന്ത്ര തജ്ജലം പ്രാശ്യാചമ്യ ഓം ഭൂഃ സ്വാഹേത്യപ്സു വസ്ത്രം കടിസൂത്രമപി വസുജ്യ സർവകർമ്മനിവൃത്തകോഹ്മിതി സ്മൃത്യാ ജാത രൂപധരോഭൂത്യാ സ്വരൂപാനുസന്ധാനപൂർവകമൂർധ്യാ ബാഹുരുദീചിം ഗച്ഛേത്.

പിന്നെ നാരദൻ വീണ്ടും ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു:- “ഗേവൻ, സന്യാസവിധിയെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുതരാൻ ദയവുണ്ടാകണം” അതുകേട്ട് ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു:- “ആതുരസന്യാസമോ ക്രമസന്യാസമോ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് ആദ്യം പ്രായശ്ചിത്തമെന്ന നിലയിൽ കൃച്ഛാദിവ്രതങ്ങളനുഷ്ഠിക്കണം. പിന്നെ ദേവന്മാർ, മഹർഷിമാർ, ദിവ്യന്മാർ, മനുഷ്യർ, ഭൂതങ്ങൾ, പിതൃക്കൾ, മാതാവ്, ആത്മാവ് എന്നിങ്ങനെ എട്ടുപേർക്ക് വേണ്ടി ശ്രാദ്ധം ചെയ്യണം. സത്യം എന്നും വസു എന്നും പേരുള്ള വിശ്വദേവന്മാരെ ആഹ്വാനം ചെയ്ത് ദേവശ്രാദ്ധത്തിൽ ബ്രഹ്മാവ് വിഷ്ണു മഹേശ്വരന്മാരെ ആഹ്വാനം ചെയ്യണം. ഋഷി ശ്രാർദ്ധത്തിൽ ദേവർഷിമാർ മനുഷ്യ ഋഷിമാർ, രാജർഷിമാർ എന്നിവരെ ആഹ്വാനം ചെയ്യണം. ദിവ്യശ്രാദ്ധത്തിൽ അഷ്ടവസുക്കൾ, ഏകാദശരുദ്രന്മാർ, ദ്വാദശാദിത്യന്മാർ എന്നിവരെ ആഹ്വാനം ചെയ്യണം. മാനവശ്രാദ്ധത്തിൽ സനകൻ, സദാനന്ദൻ, സനൽകുമാരൻ, സനത്സുജാതൻ ഇവരെയും വിളിക്കണം. ഭൂതശ്രാദ്ധത്തിൽ പൃഥ്വി തുടങ്ങിയ പഞ്ചഭൂതങ്ങളെയും നേത്രാദികളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും ജരായു, ജരാദി നാലു വിധത്തിലുള്ള ജീവികളെയും വിളിക്കണം. പിങ്കശ്രാദ്ധത്തിൽ പിതാവ് പിതാമഹൻ പ്രപിതാമഹൻ എന്നവരെയും മാതൃശ്രാദ്ധത്തിൽ മാതാവ് മാതാമഹി എന്നിവരെയും വിളിക്കണം. ആത്മശ്രാദ്ധത്തിൽ തന്റെയും പിതാവിന്റെയും പിതാമഹന്റെയും ശ്രാദ്ധം ചെയ്യണം. പിതാവ് ജീവിച്ചിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രാദ്ധം ചെയ്യാതെ തന്റെയും പിതാമഹന്റെയും പ്രപിതാമഹന്റെയും ശ്രാദ്ധം ചെയ്യണം. അഷ്ടശ്രാദ്ധത്തെ ഒരേ അനുഷ്ഠാനത്തിന്റെ അംഗമാക്കി ഈ രണ്ട് എന്ന ക്രമത്തിൽ ബ്രാഹ്മണരെ ക്ഷണിച്ച് അവരെ പുജിക്കണം. അഷ്ട ശ്രാദ്ധങ്ങൾ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം അനുഷ്ഠിക്കുന്ന പക്ഷം തന്റെ ശാഖയിൽപെട്ട മന്ത്രങ്ങൾ മുഖേന എട്ടു ദിവസംകൊണ്ടോ ഒരു ദിവസം കൊണ്ടോ അനുഷ്ഠിക്കാം. ബ്രാഹ്മണ പുജ, ഭോജനം തുടങ്ങിയ കർമ്മങ്ങളെല്ലാം യഥാവിധി പൂർത്തിയാക്കി പിണ്ഡദാനം ചെയ്യണം. താടി, മീശ, നഖം ഇവ ഉപേക്ഷിക്കണം. കക്ഷത്തിലെയും ഉപസ്ഥത്തി

ലെയും രോമം കളയരുത്. മറ്റുകർമ്മങ്ങൾക്കുശേഷം സ്നാനം ചെയ്തു സായംസന്ധ്യയിൽ ആയിരം ഉരു ഗായത്രി മന്ത്രം ജപിക്കണം. പിന്നെ ബ്രഹ്മയാഗം ചെയ്ത് അഗ്നി സ്ഥാപനം നിർവഹിക്കണം. സ്വന്തം ശാഖ ഉപസംഹരിച്ചു. ആദ്യഭാഗം വരെ ഘൃതാഹുതി വേണം. ഹവനം പൂർത്തിയായാൽ വറുത്ത മാവിന്റെ മൂന്ന് ഉരുള ഭക്ഷിക്കുകയും ആ ചമനം ചെയ്ത് അഗ്നിയിൽ സമിത്ത് ഇട്ട്, അഗ്നിയുടെ ഉത്തരഭാഗത്തായി കൃഷ്ണ മൃഗത്തോലിലിരുന്ന് പുരാണ കഥാശ്രവണം നിർവഹിച്ച് രാത്രി ഉണർന്നിരിക്കുകയും വേണം. പിന്നെ രാത്രിയിലെ നാലം യാമത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്ത് അതേ അഗ്നിയിൽ തന്നെ ചരു പാകപ്പെടുത്തി പുരുഷ സൂക്തത്തിലെ ഷോഡശമന്ത്രങ്ങളാൽ ചരുവിന്റെ പതിനാറു ആഹുതികൾ നിക്ഷേപിച്ച് വിരജ എന്ന ഹോമം ചെയ്ത് ആചമനം ദക്ഷിണ വസ്ത്രം, സുവർണ്ണം, പാത്രം, പശു എന്നിവ ദാനം ചെയ്യണം. ബ്രഹ്മോദ്യാസനത്തിനുശേഷം അഗ്നിയുടെ ആധിദൈവികരൂപം തന്റെ ആത്മാവിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കണം. പിന്നെ അഗ്നിധ്യാനം നമസ്കാരം ഇവയ്ക്കു ശേഷം അവ അഗ്നിശാലയിൽ വസർജിക്കണം. പ്രാതസ്സന്ധ്യയിൽ ആയിരം ഉരു ഗായത്രി ജപിച്ച് സുര്യോപസ്ഥാനം ചെയ്യുക. നാദിവരെ ജലത്തിൽ നിന്നു കൊണ്ട് അഷ്ടദിക്പാലന്മാർക്ക് അർഘ്യം നൽകണം. മന്ത്രോച്ചാരണത്തിനുശേഷം ‘അഭയം...’ എന്നു തുടങ്ങുന്ന മന്ത്രത്താൽ ആചമനം ചെയ്തു പൂർവാഭിമുഖമായി നിന്ന് അഞ്ജലിനിറച്ചു ജലം പ്രോക്ഷണം ചെയ്ത് ‘ഓം സ്വാഹാ...’ എന്നു ചൂരിച്ച് ശിഖയിൽ ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള രോമങ്ങളും പിഴുതുകളയണം. പിന്നെ യജ്ഞോപവീതം ഛേദിച്ചു ജലാഞ്ജലിയോടെ ജലത്തിൽ ഒഴുക്കുക. ഓം ഭൂ... തുടങ്ങിയ മന്ത്രങ്ങൾ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഉച്ചരിച്ചു കൊണ്ട് ആചമനം നടത്തുക. ഓം ഭൂഃ സ്വാഹാ’ എന്നുചൂരിച്ച് വസ്ത്രവും കടിസൂത്രവും ജലത്തിൽ ഉപേക്ഷിക്കുക. അതോടൊപ്പം ഇങ്ങനെ ചിന്തിക്കുക. “ഞാൻ കർമ്മങ്ങളെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.” പിന്നെ ദിഗംബരനായി ആത്മവിചിന്തനം ചെയ്ത് കൈകൾ മുകളിലേയ്ക്കാക്കി വടക്കുദിക്കു നോക്കി യാത്രചെയ്യുക.

39. പൂർവവ വദാത് സന്യാസീ ചേദ് ഗുരോഃ സകാശാത് പ്രണവ വാക്യോപദേശം. പ്രാപ്യ യഥാസുഖം വിഹരൻ മത്ത കശ്ചിന്നാന്യോ വൃതിരിക്ത ഇതി ഫലപത്രോദകാഹാരഃ പർവതവനദേവതാലയേഷു സഞ്ചരേത് സന്യാസ്യഥ ദിനംബരഃ സകല സഞ്ചാരക. സർവഭാ നന്ദ സ്വാ നുഭവൈക പൂർണ്ണ ഹൃദയഃ കർമ്മാതി ദുരലാഭഃ പ്രാണായാമ പരായണഃ ഫലരസതപ്ക് പത്രമുലോദകൈഃ മോക്ഷാർത്ഥീ ഗിരി കന്ദരേഷു വിസൃജേദ്ദേഹം സ്മരം സ്താരകം. വിവിദിഷ്യാ സന്യാസീ ചേച്ഛ തപഥം ഗത്യാ ആചാര്യാദിദീർഘിപ്രസ്തിഷ്ഠ തിഷ്ഠ മഹാഭാഗ ദണ്ഡം വസ്ത്രം കമണ്ഡലം ഗൃഹാണ പ്രണവ മഹാ വാക്യ ഗ്രഹണാർത്ഥം ഗുരുനികട മാഗച്ഛേ ത്യാചാര്യേർ ദണ്ഡ കടി സൂത്ര കൗപീനം ശാടിമേകാം കമണ്ഡലും പാദാദിമസ്തക പ്രമാണമവ്രണമ സമം സൗമ്യമകാലപൃഷ്ഠംസ ലക്ഷണം വൈണവം ദണ്ഡമേക മാചമ

N

P

I

K

നപൂർവകം സഖാമാഗോപായൗ ചഃ സഖായേഴ് സീന്ദ്രസ്യ വഭ്രോസി വാർത്രഹ്നഃ ശർമ മേ ഭവ യത് പാപം തന്നിവാദയേതി ദണ്ഡം പരിഗ്രഹേജഗജീവനം ജീവനാധാരഭൂതം മാ തേ മാ മന്ത്രയസ്യ സർവദാ സർവസൗമ്യേതി പ്രണവപൂർവകം കമണ്ഡലും പരിഗൃഹ്യ കൗപീനാധാരം കടിസുത്രമോ മിതി ഗൃഹ്യാച്ഛാദകം കൗപീനമോമിതി ശീതവതോ ഷ്ണത്രാണകരം ദേഹൈകരക്ഷണമോമിതി കടി സുത്ര കൗപീന വസ്ത്രമാചമനപൂർവകം യോഗപട്ടാഭിഷിക്തോ ഭൂതോ കൃതാർത്ഥോഹമിതി മത്യാ സാശ്രമാചാര പരോഭവേദിത്യുപനിഷത്.

ജ്ഞാനാഭിലാഷത്തോടെ സന്യാസം സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ തുറന്നിടുന്നതിനുശേഷം ആചാര്യാദികളുടെ ക്ഷണമനുസരിച്ച് ദണ്ഡം, കമണ്ഡലു, വസ്ത്രം, എന്നിവ സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള ആജ്ഞ കൊടുക്കുന്നതിനും പ്രണവാദിമന്ത്രങ്ങളുടെ ഉപദേശം ശ്രവിക്കുന്നതിനും ക്ഷണം കിട്ടിയതിനെ തുടർന്ന് സന്യാസി ആചാര്യനെ സമീപിക്കുകയും ആചാര്യൻ കൊടുത്ത ദണ്ഡം, കമണ്ഡലു, കൗപീനം, അരഞ്ഞാൺ, ചരട്, പുതപ്പ് എന്നിവ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മുളവടിയാണ് ദണ്ഡമായി കൊടുക്കുന്നത്. അത് കാൽമുതൽ ശിരസ്സുവരെ പൊക്കമുള്ളതായിരിക്കണം. തുളയില്ലാതെ മിനുമിനുത്ത് ശ്രേഷ്ഠമായ ആ ദണ്ഡം കറുപ്പുനിറമുള്ളതാകരുത്. ഇതെല്ലാം സ്വീകരിച്ചതിനുശേഷം ആചരിക്കേണ്ടതാണ്. അനന്തരം നിർദ്ദിഷ്ടമന്ത്രം ഉച്ചരിച്ച് ദണ്ഡം കൈയിലെടുത്ത് ഉചിതമായ അനുഷ്ഠാനം നിർവ്വഹിക്കണം. ആചമനം ചെയ്ത് താൻ യോഗ പട്ടാഭിഷിക്തനായി എന്ന് വിചാരിച്ച് സാശ്രമാചാര്യനായി ജീവിക്കേണ്ടതാണ്. ഇതാണ് ഉപനിഷത്തിന്റെ അനുശാസനം.

പഞ്ചമോപദേശം

1. അഥ ഹൈനം പിതാമഹം നാരദഃ പപ്രച്ഛ, ഭഗവൻ സർവ കർമ്മ നിവർത്തകഃ സന്യാസ ഇതിത്വയൈ വോക്തഃ പുനഃ സാശ്രമാചാര്യരോ ഭവേദിത്യുച്യുതേ. തതഃ പിതാമഹ ഉവാച. ശരീരസ്യ ദേഹിനോ ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്തി തുരീയാവസ്ഥഃ സന്തിതദധീനാഃ കർമ്മജ്ഞാന വൈരാഗ്യപ്രവർത്തകാ പുരുഷാ ജന്തവസ്തദനു കൂലാചാരാഃ സന്തിതമൈവ ചേദ് ഭഗവൻ സന്യാസാഃ കതിഭേദാ സ്തദനുഷ്ഠാനഭേദ. കീദൃശാ സ്തത സ്മാകം വക്തു മർഹസീതി. തഥേത്യംഗീ കൃത്യ തു പിതാമഹേന

നാരദൻ ബ്രഹ്മാവിനോടു ചോദിച്ചു. “ഭഗവൻ, അങ്ങ് സന്യാസം സർവകർമ്മ നിവർത്തകമെന്നും അതോടൊപ്പം തന്റെ ആശ്രമത്തിനിന്നങ്ങിയ ആചാരങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു. അതിന്റെ വിശദീകരണം നൽകണം ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ദേഹധാരിയായ ജീവിക്ക് ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം സുഷുപ്തി, തുരീയം എന്നീ നാല് അവസ്ഥകളാണുള്ളത്. ഇവയിൽ കർമ്മം ജ്ഞാനം വൈരാഗ്യം തുടങ്ങിയവയുടെ

പ്രവർത്തനവും നടക്കുന്നു. എല്ലാ ജീവികളും ഈ നാലുവസ്ഥകളെയും ആശ്രയിച്ച് അവസ്ഥാനുകൂലം ജീവിക്കുന്നു. സന്യാസി, ബ്രഹ്മചാരി, ഗൃഹസ്ഥൻ, വാനപ്രസ്ഥൻ ഇവരെ കൊണ്ട് സേവനീയ സ്മാർത്ത കർമ്മങ്ങൾ നിർവ്വഹിപ്പിക്കുന്നു. അതുപോലെ സന്യാസത്തിനുകൂലമായി ശ്രവണമനനനിദിയാസനങ്ങളും ആവശ്യമാണ്. ആ അഭിപ്രായത്താലാണ് സന്യാസി ആശ്രമത്തിന് അനുകൂലമായിത്തന്നെ പ്രവർത്തിക്കുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞത്. “നാരദൻ പറഞ്ഞു. “ഭഗവൻ, ഇനി സന്യാസത്തിന്റെ ഭേദങ്ങളെപ്പറ്റിയും അവയുടെ അനുഷ്ഠാനത്തിലുള്ള അന്തരങ്ങളെപ്പറ്റിയും പറഞ്ഞു തരണം.”

2-7. സന്യാസഭേദൈരാചാരഭേദ. കഥമിത ചേത്തത്വ തസ്തേക ഏവ സന്യാസഃ അജ്ഞാനേ നാശക്തിവശാത് കർമ്മലോപശ്ചത്രൈവിധ്യമേതു വൈരാഗ്യ സംന്യാസാദ് ജ്ഞാന സന്യാസോ ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ സന്യാസഃ കർമ്മ സന്യാസശ്ചതി ചാതുർ വിധ്യമുപാഗത സ്തദ്യഥേതി ദുഷ്ഠമദനാഭാവേച്ചേതി വിഷയവൈഷ്ണുമേത്യ പ്രാക്പുണ്യ കർമ്മ വശാത് സന്യസ്തഃ സ വൈരാഗ്യ സന്യാസീ ശാസ്ത്ര ജ്ഞാനാത് പാപപുണ്യ ലോകാനുഭവശ്രവണാത് പ്രപഞ്ചോപരതഃ ക്രോധേർഷ്ട്യാസുയാഹ കാരാഭിമാനാത്മകേ സർവസംസാരം നിർവൃത്യ ദാരേഷണായനേഷണാ, ലോകേഷണാത്മകേ ദേഹവാസനാം ശാസ്ത്രവാസനാം ലോകവാസനാം ത്യക്ത്വാ വമനാനമിവ പ്രകൃതീയം സർവമിദം ഹേയം മത്യാ, സാധന ചതുഷ്ടയ സമ്പന്നോ യഃ സംന്യസ്യതി സ ഏവ ജ്ഞാന സന്യാസി. ക്രമേണ സർവമഭ്യോസി സർവമനുഭൂയ ജ്ഞാന വൈരാഗ്യാഭ്യം സ്വരൂപാനുസന്ധാനേന ദേഹമാത്രവശിഷ്ടഃ സന്യസ്യ ജാതരൂപയരോഭവതി സ ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ സന്യാസീ ബ്രഹ്മചര്യം സമാപ്യ ഗൃഹീ ഭൂത്യാ വാനപ്രസ്ഥാശ്രമേതു വൈരാഗ്യ സന്യാസി ബ്രഹ്മചര്യം സമാപ്യ ഗൃഹീഭൂത്യാ വാനപ്രസ്ഥാശ്രമേത്യേ വൈരാഗ്യ ഭാവേ ഫപ്യാശ്രമക്രമാനുസാരേണ യഃ സന്യാസ്യസംന്യാസാ ജ്ഞാനരൂപയരോ വൈരാഗ്യസന്യാസീ. വിദ്വത് സന്യാസീ ജ്ഞാന സന്യാസീ വിവിദിഷാ സന്യാസീ കർമ്മസന്യാസീ.

ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ഞാൻ ഇനി സന്യാസാശ്രമ ഭേദങ്ങളെപ്പറ്റി പറയാം. യഥാർത്ഥത്തിൽ സന്യാസം ഒരു പ്രകാരത്തിലേ ഉള്ളൂ. പക്ഷേ അജ്ഞാനം അസാമർത്ഥ്യം കർമ്മലോഭം ഇവയാൽ അതിന് അനേക രൂപങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. വൈരാഗ്യ സന്യാസം, ജ്ഞാനസന്യാസം, ജ്ഞാനവൈരാഗ്യ സന്യാസം, കർമ്മ സന്യാസം എന്നിങ്ങനെ നാലുതരമാണ്. മനസ്സിലെ ദുഷിത ഭാവന മാറി വിഷയവിരക്തി വന്ന് പൂർവജന്മസുകൃതങ്ങളായ സത്കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമായി വിരക്തിയോടെ സന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവനാണ് വൈരാഗ്യ സന്യാസി. ശാസ്ത്രജ്ഞാനത്താലോ, അനുഭവജ്ഞാനത്താലോ സാഭാവികമായും പ്രപഞ്ചത്തോടു വിരക്തി തോന്നിയവനാണ്

N

P

I

K

ജ്ഞാന സന്യാസി. കോപം, ഊർഷ്യം, അസൂയ, അഹങ്കാരം എന്നിവ ചേർന്ന വിശ്വത്തെ അകറ്റി സ്ത്രീധനപ്രയാഗ്നി ക്രമത്തിൽ നിന്നും മുക്തനായിട്ടുള്ളവനും ദേഹാത്മ കാദിവാസനകൾ ത്യജിച്ചവനുമാണ് ജ്ഞാനസന്യാസി. സകല ശാസ്ത്രങ്ങളും അഭ്യസിച്ച അനുഭവജ്ഞാനം നേടി ജ്ഞാന വൈരാഗ്യത്താൽ ആത്മസർവ്വപ്രയാഗ്നിപരമായി ദിഗംബരനായിരിക്കുന്നവൻ വൈരാഗ്യസന്യാസിയാണ്. ബ്രഹ്മചര്യം അവസാനിപ്പിച്ച് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം പരിപാലിച്ച് വാനപ്രസ്ഥത്തിൽനിന്നും സന്യാസം സ്വീകരിച്ചവൻ കർമ്മസന്യാസിയാണ്. ബ്രഹ്മചര്യത്തിനു ശേഷം സന്യാസം കൈക്കൊണ്ട് ദിഗംബരനായിത്തീരുന്നവൻ വൈരാഗ്യ സന്യാസി. വിദ്യ സന്യാസിയെ ജ്ഞാന സന്യാസിയെന്നും പറയും. വിവിദിഷാ സന്യാസിയുടെ മറ്റൊരു പേര് കർമ്മ സന്യാസി എന്നാണ്.

8.17. കർമ്മസന്യാസോപി ദിവിയഃ നിമിത്ത സംന്യാസോ അനിമിത്ത സംന്യാസശ്ചേതി നിമിത്ത സ്തോതൃഃ അനിമിത്ത ക്രമ സംന്യാസഃ ആതുഃ സർവകർമ്മ ലോപഃ പ്രാണ സ്യോത് ക്രമേണ കാല സന്യാസഃ സ നിമിത്ത സന്യാസഃ ദൃഢഃഽഗോ ഭൂത്വാ സർവം കൃതകം നശ്വരമിതി ദേഹാദികം സർവം ഹേയം പ്രാപ്യ ഹംസഃ ശുചിഷ്വദസുരന്തരീക്ഷ സദ്ധ്യോതാ വേദിഷഭിമിർ ദുരോണസത് നൃഷഭര സദൃശഭവ്യോസദബ്ജാഗോജാ ഗൃതജാ അദ്രിജാ ഗൃതം ബുഹത് ബ്രഹ്മവൃതിരിക്തം സർവം നശ്വരമിതി നിശ്ചിത്യാമോ ക്രമേണ യഃ സന്യസ്യതി സ സന്യാസോനിമിത്ത സംന്യാസഃ

സന്യാസഃ ഷഡ് വിധോ ഭവതി കുടീചകോ ബഹുദകോ ഹംസഃ പരമഹംസഃ തുരീയാതീതോ അവധുതശ്ചേതി. കുടീചകഃ ശിഖായ ജ്ഞാപവീതി ദണ്ഡ കമണ്ഡലുധരാ കൗപീനകന്മാധരഃ പിതൃ മാത്യ ഗുർവാരാദനപരഃ പിഠരഖനിത്ര ശിക്യാദി മന്ത്രസാധനപര ഏകത്രാന്നാദനപരഃ ശ്ചേതോർധ പുണ്ഡ്രധാരീ ത്രിദണ്ഡഃ ബഹുദകഃ ശിഖാദി കന്മാധര സ്ത്രീപുണ്ഡ്രധാരീ കടിചകവത് സർവ സമോ മധു കര വൃത്യാഷ്ട കബളാശീ ഹംസോ ജടാധാരീ ത്ര്യന്ദ്രധാരീപുണ്ഡ്രധാരീ അസംത്യപ്ത മധുകര നാശീ കൗപീന ഖണ്ഡധാരീ പരമഹംസഃ ശിഖായ ജ്ഞാപവീത രഹിതഃ പഞ്ച ഗൃഹഷേക രാത്രാന്നാദന പരഃ കരപാത്രി ഏകകൗവീനധാരീ ശാടീമേ കാമേകം വൈണവം ദണ്ഡമേകശാടി ധരോ വാ ഭസ്മോദ്ധുന പരഃ സർവത്യാഗീ. തുരീയാതീതോ ഗോമുഖഃ ഫലാഹാരീ അന്നാഹാരീ ചേദ് ഗൃഹത്രയേ ദേഹമാത്രാവശിഷ്ടോ ദിഗംബരഃ കുണ്ഡലവർഷ്ണരീര വൃത്തികഃ അവധുതസ്തനിയമോ fദിഗസ്തപതിത വർജ്ജന പൂർവകം സർവവർണ്ണേഷ ജഗരവൃത്യാഹാര പരഃ സ്വരൂപാനു സന്ധാനപരഃ

നിമിത്ത സന്യാസമെന്നും അനിമിത്ത സംന്യാസമെന്നും കർമ്മ സംന്യാസം രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ട്. ആതുര സംന്യാസം

തന്നെ നിമിത്ത സന്യാസം: ക്രമസന്യാസം അനിമിത്ത സന്യാസംമാണ്. രോഗബാധിതനായി മരണകാലത്ത് സന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നതാണ് നിമിത്ത സന്യാസം. മറ്റൊരാളെന്ന് പോലെ ശരീരവും നശ്വരമാണെന്ന് സാധകൻ അറിയുന്നു. പരമാത്മാവ് ആകാശസഞ്ചാരിയായ ഹംസമാണ്. വസു അന്തരീക്ഷ സഞ്ചാരിയാണ്. വേദിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ അഗ്നി അതാണ്: ഹേതാവു അതുതന്നെ. ഗൃഹസ്ഥന്റെ അതിഥിയാണ്. മനുഷ്യരിലും അത് ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. സത്യത്തിലും വിശിഷ്ടവസ്തുക്കളിലും അതുണ്ട്. ആകാശത്തിലും ജലത്തിലും പൃഥ്വിയിലും വാണിയിലും പർവതത്തിലുമെല്ലാം അത് പ്രകടമാകുന്നു, അതു തന്നെയാണ് ഏകവും പരമവുമായ സത്യമെന്ന് പറയാം. ഇങ്ങനെ പരബ്രഹ്മം മാത്രമേ സത്യമായിട്ടുള്ളൂ എന്ന് കരുതി ബ്രഹ്മമൊഴിച്ചുള്ളതെല്ലാം നശ്വരമെന്നു കരുതി ക്രമമായി സന്യാസാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നവനാണ് അനിമിത്ത സംന്യാസി. അതുപോലെ കുടീചകൻ ബഹുദകൻ ഹംസൻ, പരമഹംസൻ, തുരീയാതീതൻ, അവധുതൻ ഇങ്ങനെ സന്യാസിമാർ ആറ് പ്രകാരത്തിലെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

ശിഖയും യജ്ഞാപവീതവും പരിത്യജിക്കാതെ ദണ്ഡം കമണ്ഡലു, കലം, തുമ്പ, സഞ്ചി എന്നിവ സൂക്ഷിക്കുകയും മന്ത്രസിദ്ധിയിൽ ലയിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവൻ കുടീചക സന്യാസിയാണ്. അതിനാൽ ശ്വേതാർദ്ധ്യ പുണ്ഡ്രവും ത്രിദണ്ഡവും ധരിക്കുന്നു. ഒരേ സ്ഥാനത്തു നിന്നു തന്നെയാണ് ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നത്. കുടീചകനെപ്പോലെതന്നെ ശിഖയും യജ്ഞാപവീതവും ധരിച്ച് ത്രിപുണ്ഡ്രധാരിയായി സമദർശിയായി പല വീടുകളിൽനിന്നും ഭക്ഷയാചിച്ച് കഴിക്കുകയും എട്ടുരൂളമാത്രം ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവനാണ് ബഹുദകൻ. ജടാധാരിയായ ഊർധ്വപുണ്ഡ്രം ധരിച്ച് കാപീനം തുണി ഭിക്ഷാപാത്രം എന്നിവ സൂക്ഷിക്കുന്നവനാണ് ഹംസൻ എന്ന സന്യാസി.

ശിഖയും സൂത്രവും ധരിക്കാതെ അഞ്ചു വീടുകളിൽ നിന്നും ഭിക്ഷയാചിച്ച് ഓരോ രാത്രിയിലും ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവനാണ് പരമഹംസൻ. പാത്രത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് കൈ ഉപയോഗിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അയാളെ കരപാത്രി എന്നു പറയാറുണ്ട്. ഒരു കൗപീനം, ഒരു പൂതപ്പ്, മുളവടി എന്നിവ ധരിക്കും. സർവ പരിത്യാഗിയായ ഇയാൾ ഭസ്മലേപനതത്പരനാണ്.

കിട്ടുന്നതെന്തോ അതുകൊണ്ട് തൃപ്തിപ്പെടുന്നവനാണ് തുരീയാതീത സന്യാസി. അയാൾ ആരോടും ഒന്നും യാചിക്കില്ല. ഫലാഹാരം മാത്രമാണ് ഭക്ഷണം. മൂന്നു വീടുകളിൽനിന്നു മാത്രം അന്നം സ്വീകരിക്കും. ദിഗംബരത്വം കൈക്കൊള്ളുന്നു. യാതൊരു വിധത്തിലുമുള്ള ബന്ധവും മാനിക്കാത്തവനാണ് അവധുതൻ. കളങ്കിതരും പതിതരുംമാല്ലാത്തവരിൽ നിന്ന് എന്തു കിട്ടുന്നോ അത് സ്വീകരിച്ച് അജഗരവൃത്തിയിൽ അതായത് ഒരിടത്തു കിടന്ന് അടുത്തുവന്നു കിട്ടുന്ന ഈ മാത്രം കഴിക്കുന്ന പെരുവാമ്പിന്റെ സ്വഭാവത്തോടെ കഴിയുന്നവനാണ് അവധുതൻ.

N

P

I

K

18. ആതുരോ ജീവതി ചേത് ക്രമസന്യാസഃ കർത്തവ്യഃ കുടീചക ബഹുദകഹംസാനാം ബ്രഹ്മചര്യം ശ്രമാദി തുരീയാശ്രമവത് കുടീചകാനാം സന്യാസ വിധിഃ പര മഹംസാദിത്രായാണാം ന കടി സൂത്രം ന കൗപീനം ന വസ്ത്രം ന കമണ്ഡലുർ ന ദണ്ഡഃ സർവ വർണ്ണൈക ദൈക്ഷാടന പരത്വം ജാതരൂപധരത്വം വിധിഃ സന്യാസകാലേ *f*പ്യലംബുദ്ധി പര്യന്ത മധീത്യ തദനന്തരം കടിസൂത്രം കൗപീനം ദണ്ഡം വസ്ത്രം കമണ്ഡലം സർവമപ്സു വിസുജ്യാഥ ജാതരൂപധര ശ്വരേണ കന്മാവേശോ നായേത്യേ വ്യോ ന ശ്രോത വ്യമന്യത് കിഞ്ചിത് പ്രണവാദന്ത്യം ന തർക്കം പഠേണ ശബ്ദമപി ബൃഹസ്പദാൻ ന അധ്യാപയേണ മഹ ദ്വാചോ വിഗ്ലാപനം ഗിരാപാണുദിനാ സംഭാഷണം നാന്യസ്മാത് വാ വിശേഷേണ ന ശൂത്രസ്ത്രീപതി തോദക്യാ സംഭാഷണം ന യ തേർ ദേവ പൂജാനോ സവദർശനം തീർത്ഥയാത്രാ വൃത്തിഃ

രോഗാർത്തനായ വ്യക്തി സന്യാസം കൈവരിച്ചതിനു ശേഷം മരിച്ചില്ലെങ്കിൽ അയാൾ വിധിപ്രകാരം ക്രമസംന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നതാണുചിതം. കുടീചൻ, ബഹുദകൻ, ഹംസൻ എന്നീ മൂന്നിവിഭാഗത്തിൽ പെട്ട സന്യാസിമാർക്ക് ബ്രഹ്മചര്യം, ഗാർഹസ്ഥ്യം, വാനപ്രസ്ഥം എന്നീ ക്രമത്തിൽ നാലാ മത്തെ ആശ്രമം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. പരമഹംസൻ, തുരീയാ തീതൻ, അവധുതൻ, ഈ മൂന്നു കൂട്ടർക്ക് കടിസൂത്രം, ദണ്ഡം, കമണ്ഡലു, വസ്ത്രം മുതലായവയൊന്നും ആവശ്യമില്ല. അവർക്ക് നഗ്നരായി ചരിച്ച് എല്ലാ ജാതിയിൽ പെട്ടവരുടെയും ഗൃഹങ്ങളിൽനിന്ന് ഭിക്ഷ യാചിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. സ്യാസ സ്വീകരണത്തിൽ ആത്മസംതൃപ്തിവരെ അധ്യയനം തുടരണം പിന്നെ കൗപീനവും കൂടി സൂത്രവും ജലത്തിൽ എറിയണം. നഗ്നനെങ്കിൽ അംഗവസ്ത്രം പാടില്ല. അധ്യയനം പ്രവചനാദി ശ്രവണം ഇവ പാടുള്ളതല്ല. പ്രണവം മാത്രം ജപിക്കാം. വൃഥാ ലാപം പാടില്ല. ഹസ്തമുദ്രയിൽ സംഭാഷണവും അനുവദനീ യമല്ല. രജസ്വലയുമായി സംഭാഷണമരുത്. തീർത്ഥാടനം ദേവ പൂജ ഉത്സവദർശനം എന്നിവയും യതിക്ക് നിഷിദ്ധമാകുന്നു.

19-21. പുനർയതിവിശേഷം കുടീചകസ്യ ഏകത്ര ഭിക്ഷാ ബഹുദകസ്യ അസംക്തം മാധുകരം, ഹംസസ്യ അഷ്ടഗൃഹേഷു അഷ്ടകവളം പരമഹം സസ്യ പഞ്ചഗൃഹേഷു കരപാത്രം ഫലാഹാരോ ഗോമുഖം തുരീയാതീതസ്യ അവധുതസ്യ അജഗര വൃത്തിജ സാർവവർണ്ണകേഷു യതി. ന ഏകരാത്രം വസേത് ന കസ്യ പി നമേത്. തുരീയാതീതാവധുത യോർ ന ജ്യേഷ്ഠോ യോ ന സ്വരൂപജ്ഞഃ സ ജ്യേഷ്ഠോ *f*പി കനിഷ്ഠോ ഹസ്താഭ്യാം നദ്യുത്ത രണം ന കുര്യാത് ന വ്യക്ഷമാരോഹേത് ന യാനധി രുധോ ന ക്രയവിക്രയപരോ ന കിഞ്ചിത് വിനിമയ പരോ ന ദാദികോ നാന്യതവാദീ ന യതേഃകിംചിത് ക കർത്തവ്യമസ്തി ചേത് സാംകര്യം തസ്മാൻ മന നാദൗ സന്യാസി നാമധികാരഃ

കുടീചക സന്യാസി ഒരിടത്തു നിന്നു മാത്രമേ ഭിക്ഷണം സ്വീകരിക്കാവൂ. ബഹുദകൻ അനിശ്ചിതങ്ങളായ ഗൃഹങ്ങളിൽനിന്ന് ആഹാരം കഴിക്കണം. ഹംസ സന്യാസി എട്ടു വീടു കളിൽനിന്നും ഓരോ ഉരുളച്ചോറു മാത്രം സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്. പരമഹംസൻ അഞ്ചു ഗൃഹങ്ങളിൽ നിന്നും അയാളുടെ കൈവശം പാത്രമൊന്നും പാടുള്ളതല്ല. കൈതന്നെ പാത്രം. തുരീയാതീതൻ കിട്ടുന്നതെന്തായാലും സ്വീകരിച്ച് തൃപ്തിനേടണം. സന്യാസി രാത്രിയിൽ ഒരാളുടെ വീട്ടിൽ താമസിക്കരുത്. ആരെയും നമസ്കരിക്കരുത്. തുരീയാതീതനിലും അവധുതനിലും വലിപ്പച്ചെറുപ്പമില്ല.

പ്രായത്തിൽ കൂടിയവനും വലിയവൻ തന്നെ ആത്മ ജ്ഞാനമില്ലാത്തവനാണ് ചെറിയവൻ. പുഴ നീന്തിക്കടക്കുക മരത്തിൽ കയറുക, യാത്രയ്ക്ക് വാഹനമുപയോഗിക്കുക, ക്രയ വിക്രയംചെയ്യുക, അഹങ്കരിക്കുക, അസത്യം പറയുക ഇവയെല്ലാം സന്യാസിക്ക് യോജിച്ചതല്ല. മനനത്തിനുമാത്രമേ സന്യാസിക്കധികാരമുള്ളൂ.

22. ആതുര കുടീചകയോർഭൂലോകോ ബഹുദകസ്യ സർഗ്ഗലോകോ ഹംസസ്യ തപോലോകഃ പരമഹം സസ്യ സത്യലോകഃ തുരീയാതീതാവധുതയോഃ സ്വാത്മന്യേവ കൈവല്യം സ്വരൂപാനുസന്ധാനേന ഭ്രമരകീട ന്യായമവത്. യംയം വാ പി സ്മരൻ ഭാവം ത്യജ ത്യന്തേ കളേബരം തംതമേവ സമാപ്നോതി നാന്യഥാ ശ്രുതിശാസനം.

ആതുര സന്യാസിയും കുടീചകസന്യാസിയും ഭൂലോകത്തെയും ഭൂവർലോകത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നതാണ്. ബഹുദകൻ സർഗ്ഗലോകം, ഹംസൻ തപോലോകം, പരമഹംസൻ സത്യലോകം, തുരീയാതീതനും അവധുതനും സ്വന്തം ആത്മാവിൽ തന്നെ കൈവല്യപ്രാപ്തിക്ക് അധികാരികളാകുന്നു. ഭ്രമരകീടത്തിനൊപ്പം സ്വരൂപാനുസന്ധാനം ചെയ്യുന്ന ഇവർ സ്വരൂപത്തെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്. മനുഷ്യൻ മരിക്കുമ്പോൾ ഏതേതു ഭാവത്തെയാണോ ചിന്തിക്കുന്നത് അവൻ അതേ രൂതത്തെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നുവെന്ന് ശ്രുതി ശാസനമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

23. തദേവം ജ്ഞാത്യാ സ്വരൂപാനുസന്ധാനം വിനാ അന്യഥാ ആചരപരോ നഭവത്തേദാചാരവശാത്തത്തല്ലോക പ്രാപ്തിഃ ജ്ഞാനവൈരാഗ്യസമ്പന്നസ്യ സ്വസ്ഥിനേവ മുക്തിരിതി ന സർവത്ര ആചാരപ്രസക്തി. തദാചാരഃ ജാഗ്രത് കാലേ വിശ്വ സ്വപ്ന കാലേ തൈജസഃ സുഷുപ്തികാലേ പ്രാജ്ഞഃ അവസ്ഥാദേ ദാദവസ്ഥേ ഈശ്വര ഭേദഃ കാര്യദേദാത് കാരണഭേദഃ താസു ചതുർദശ കാരണാനാം ബാഹ്യവൃത്തിയോ അന്തർവൃത്തയഃ തേഷാം ഉപാദാന കാരണം വൃത്തയഃ ചതാരഃ മനോബുദ്ധി രഹങ്കാരശ്ചിത്തം ചേതി തത്തദ് വൃത്തി വ്യാപാരഭേദന പൃഥഗാചാരഭേദഃ

ഇങ്ങനെ ധരിച്ച് സ്വരൂപാനുസന്ധാനം ഉപേക്ഷിച്ച് മറ്റു വിഷയത്തിൽ വ്യാപരിക്കരുത്. പലവിധ ആചാരത്താൽ അത

N

P

I

K

നുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിവരും. ജ്ഞാനവൈരാഗ്യയന നായ സന്യാസിയുടെ മുക്തി തന്നിൽ തന്നെയാണ്. തന്റെ ആചരണത്തിൽ നിന്ന് വിട്ടുമാറി മറ്റുള്ളവ സ്വീകരിക്കാതിരിക്കുന്നതാണ് ഉചിതം. ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്തി മൂന്നിലും സന്യാസിക്ക് സാമാന്യഭാവമായിരിക്കണം അതിനെത്തന്നെ ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ വിശം എന്നും സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ തൈജസമെന്നും സുഷുപ്തിയിൽ പ്രാജ്ഞമെന്നും പറയുന്നത് ഏകദേശം ഒന്നുതന്നെയാണ്. കാര്യഭേദം തന്നെയാണ് കാരണഭേദം. പതിനാലു കാരണങ്ങളുള്ള ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ വൃത്തികൾക്ക് കാരണം ഒന്നുതന്നെയാണ്. മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, ചിത്തം ഇവ നാലും ബാഹ്യവൃത്തികളാകുന്നു. എല്ലാ വൃത്തികളുടെയും സ്വഭാവത്തിനു യോജിച്ച ആചരണത്താൽ ഓരോ ഭേദം ഉണ്ടാകുന്നു.

25. നേത്രസ്ഥം ജാഗരിതം വിദ്യാത് കണ്ഠേസ്വപ്നം സമാവപിശത്.

സുഷുപ്തം ഹൃദയസ്ഥം തു തുരീയ മുർധ്നി സംസ്ഥിതം

ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ വിശം നേത്രത്തിലും സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ തൈജസം കണ്ഠത്തിലും സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽ പ്രാജ്ഞം ഹൃദയത്തിലും തുരീയം മുർദ്ധാവിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതാണ്.

26. തുരീയം അക്ഷരമിതി ജ്ഞാതാ ജാഗരിതേ സുഷുപ്ത്യവസ്ഥാപനാ ഇവ യദ്യത്ശ്രുതം യദ്യത് ദൃഷ്ടം തത് സർവം അവിജ്ഞാതമിവയോ വസേത് തസ്യ സ്വപ്നാവസ്ഥായാമപി താദ്യഗവ സ്ഥാ ഭവതി. സ ജീവന്മുക്ത ഇതി വദന്തി. സർവ ശ്രുത്യർഥ പ്രതിപാദന മപി തസ്യൈവമുക്തി രിതി. ഭിക്ഷുഃ ന ഐഹികാമുഷ്മികാപേക്ഷഃ യദ്യപി അപേക്ഷാസ്തി തദനുരൂപോ ഭവതി സ്വരൂപാനു സന്ധാ ന വൃത്തിരികതാന്യ, ശാസ്തരാദ്യാ സൈരൂഷ്ട്രാ ക്കുങ്കുമഭാരവത് വ്യർത്ഥോ ന യോഗ ശാസ്ത്രപ്രവൃത്തി ന സാംഖ്യ ശാസ്ത്രാദ്യാസോ ന മന്ത്രതന്ത്ര വ്യാപാര; ഇതര ശാസ്ത്രപ്രവൃത്തിഃ യതേരസ്തിചേത് ശവാലങ്കാര വത് ചർമ്മകാര വദന്തി വിദൂരകർമ്മാചാര വിദ്യാ ദുരോ ന പ്രണവ കീർത്തനപരോ യദ്യത് കർമ്മ കരോതി തത്തത് ഫല മനുഭവതി ഏദരണ്ഡതൈലഫേന വദതഃ സർവം പരിത്യ ജ്യ തത് പ്രസക്തം മനോദണ്ഡം കരപാത്രം ദിഗംബരം ദൃഷ്ട്വാ പരിവ്രജേത് ഭിക്ഷുഃ ബാലോന്മത്ത പിശാചവന്മരണം. ജീവിതം വാന കാംക്ഷേത കാലമേവ പ്രതിക്ഷേത നിർദ്ദേശഭ്യതകന്യായേന പരിവ്രാഡിതി.

ജാഗ്രത് തുടങ്ങിയ അവസ്ഥകൾ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന തുരീയ സ്വരൂപമായ അക്ഷരബ്രഹ്മം താൻ തന്നെയാണെന്ന റിയുന്നവൻ ജാഗ്രത്തിലും സുഷുപ്തിയിലെ പ്രവൃത്തി തന്നെ ചെയ്യുന്നു. അയാൾ കേട്ടതും കണ്ടതും കേൾക്കാത്തതും കാണാത്തതും പോലെ കരുതുന്നു. സ്വപ്നാവസ്ഥയിലും അതേ രൂപത്തിൽ തന്നെ ഇങ്ങനെയുള്ളവനെ ജ്ഞാനികൾ

ജീവന്മുക്തനെന്ന് കരുതുന്നു. ശ്രുതികളെല്ലാം അവന്റെ മുക്തിയെപ്പറ്റി പറയുന്നു. യഥാർത്ഥ സന്യാസിക്ക് ഐഹിക വിഷയങ്ങളിൽ ആഗ്രഹമില്ലാത്തവനാണ്. അയാൾ പാരത്രിക വിഷയങ്ങളും ആഗ്രഹിക്കുന്നവനല്ല. സ്വസ്വരൂപാനുസന്ധാനം വെടിഞ്ഞ് മറ്റു ശാസ്ത്രങ്ങൾ. അഭ്യസിക്കാൻ ഒരവ്യക്തനായ ഒട്ടകത്തിന്റെ പുറത്ത് കുങ്കുമത്തിന്റെ ചുമട് കേറ്റുന്നതു പോലെ തന്നെ. സന്യാസി യോഗത്തിലോ സാംഖ്യത്തിലോ ഒന്നും വ്യാപരിക്കേണ്ടതില്ല. മന്ത്രതന്ത്രാദികളിലും അവൻ ഏർപ്പെടേണ്ടതില്ല. മറ്റു ശാസ്ത്രങ്ങൾ സന്യാസിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശവത്തെ ആഭരണമണിയിക്കുന്നതുപോലെയാണ്. ചർമ്മകാരനെപ്പോലെ ദുരെയിരുന്ന് കർമ്മവിദ്യാചാരങ്ങളിൽ നിന്ന് വിമുക്തനാകണം. പ്രണവും ഉച്ചത്തിൽ ഉച്ചരിക്കേണ്ടതില്ല. താൻ ചെയ്ത കർമ്മങ്ങൾ ആവണക്കെണ്ണയിലെ നൂരപോലെ നിസ്സാരമായി കരുതേണ്ടതാണ്. ആത്മവിചിന്തനമാകണം അവന്റെ പരമലക്ഷ്യം. ദിഗംബര സന്യാസി ആദർശാനുരൂപം പ്രവൃത്തിച്ച് ബാലൻ, ഭ്രാന്തൻ, പിശാച് എന്നിവരെപ്പോലെ ജീവിതമോ മരണമോ ആഗ്രഹിക്കരുത്. ഭൃത്യൻ യജമാനന്റെ ആജ്ഞയെന്നപോലെ അയാൽ ഈശ്വരോട് ശ്രദ്ധ ചെലുത്തി പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്. ഇതായിരിക്കണം ഉത്തമനായ സന്യാസിയുടെ ചിന്താഗതി.

27. തിതിക്ഷാ ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ ശമാദി ഗുണവർജിതഃ

ഭിക്ഷാമാത്രേണ ജീവീസ്യാത് സയതിര്യതി വൃത്തിഹാ.

28. ന ദണ്ഡധാരണേന ന മുണ്ഡനേന നവേഷേ ന ന ദംഭാചാരേണമുക്തിഃ

29. ജ്ഞാനദണ്ഡോ ധൃതോ യേന ഏക ദണ്ഡീ സ ഉച്യതേ.

കാഷ്ഠദണ്ഡോ ധൃതോ യേന സർവാശീ ജ്ഞാനവർജിതഃ

30. സയാതി നരകാൻ ഘോരാൻ മഹാരൗരവ സംജ്ഞിതാൻ

പ്രതിഷ്ഠാ സുകരീ വിഷ്ഠാ സമാധീന മഹർഷി ഭിഃ തസ്മാദേനാം പരിത്യജ്യ കീടവത് പര്യടേത് യതിഃ

31. അയാചിതം യഥാലാഭം ഭോജനാച്ഛാദനം ഭവേത് പരേച്ഛയാ ച ദിഗ്യാസാ സ്നാനം കുര്യാത് പരേച്ഛയാ

32. സ്വപ്നേപി യോ ഹി യുക്തഃ സ്യാജ്ജാ ഗ്രതീവവിശേഷതഃ ഇന്ദ്രിയച്ഛേച്ഛഃ സ്ഥൂതഃ ശ്രേഷ്ഠോ വരിഷ്ഠോ ബ്രഹ്മവാദിനാം.

33. അലോഭേ ന വിഷാദീസ്യാത് ലാഭേചൈവ നഹർഷയേത്

പ്രാണ യാത്രികമാത്രഃ സ്യാന്മാത്രാ സംഗാദിനിർഗതഃ

34. അഭിപൂജിത ലാംഭാംശ്ച ജുഗുപ്സേന നൈവസർവശഃ

N

P

I

K

അഭിപ്രായം ലാഭസംരക്ഷണത്തിന് ഭൂമിയിലെ

ബന്ധം.

തിരിച്ചടയ്ക്കലും, അടയ്ക്കലും ശമം ദമം മുതലായ ശ്രേഷ്ഠ ഗുണങ്ങളെ സന്യാസി കൈക്കൊള്ളണം. ഇവ വെടിഞ്ഞ് ഉദരപുരണത്തിന് ഭിക്ഷാവിധി നടത്തുന്നവൻ സന്യാസി വൃത്തിയെ നശിപ്പിക്കുന്നു. കേവലം ശിരോ മുണ്ഡനം കൊണ്ടോ ദണ്ഡധാരിയായതുകൊണ്ടോ മോക്ഷം ലഭിക്കില്ല. അതാണു ദണ്ഡമുള്ളവനാണ് ദണ്ഡി. മനസ്സിൽ പല ആഗ്രഹങ്ങളും നിറഞ്ഞിരിക്കെ, അതാനന്ദനിയമത്തിൽ മുള വടി ധരിച്ച് നാട്യം നടിക്കുന്നവൻ ഘോരനരകത്തിന് അധികാരിയാകുന്നു. പന്നിയുടെ മലമെന്നപോലെ വെറുക്കേണ്ടതാണ് കീർത്തിയെന്ന് മഹർഷിമാർ പറയുന്നു. അതിനാൽ ഒരു സന്യാസിയുടെ കർത്തവ്യം പ്രതിഷ്ഠ ഉപേക്ഷിക്കുകയെന്നതാണ്. അഭിമാനരഹിതനായി കീടത്തെപ്പോലെ സഞ്ചരിക്കണം. ദിഗംബര സന്യാസി ഒരാളോടും ഒന്നും ആവശ്യപ്പെടരുത്. കിട്ടുന്നതിൽ സംതൃപ്തിപ്പെട്ട കാലയാപനം ചെയ്യണം. മറ്റുള്ളവരുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം കൂട്ടിക്കൊ; വസ്ത്രവും ധരിക്കാവുന്നതാണ്. സ്വപ്നത്തിലും ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെന്നപോലെ പെരുമാറാൻ കഴിയണം. അങ്ങനെയുള്ളവർ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിൽ ഉത്തമരാണ് പറയപ്പെടുന്നു. ഭിക്ഷ കിട്ടാതിരിക്കുമ്പോൾ ദുഃഖിക്കുകയോ കിട്ടുമ്പോൾ സന്തോഷിക്കുകയോ ചെയ്യാൻ പാടില്ല. ജീവിതം പുലർത്താൻ വേണ്ടിമാത്രം ഭിക്ഷതോടാവൂ. ബഹുമാനം ലഭിക്കുന്നതിൽ ഉദാസീനനാകണം. മാനാപമാന ശബ്ദങ്ങളിൽ ആസക്തനായ സന്യാസി മുക്തനായാലും ബന്ധനത്തിൽ പെടുന്നു.

- 35. പ്രാണയാത്രാ നിമിത്തം ച വ്യംഗാരേ
ഭൂതവജ്ജനേ
കാലേപ്രശസ്തേ വർണ്ണാനാം ഭിക്ഷാർത്ഥം
പര്യടേത് ഗൃഹാൻ
- 36. പാണിപാത്രശ്ചരൻ യോഗീ നാസക്യത്
ഭൈക്ഷമാചരേത്
തിഷ്ഠൻ പുണ്ജ്യാത് ചരൻ ഭുണ്ജ്യാത്
മധ്യേനാചമനം തഥാ
- 37. അബ്ധിവത് ധൃത മര്യാദാ ഭവന്തി വിശദാശയാഃ
നിയതിം ന വിമുഞ്ചന്തി മഹാന്തോ ഭാസ്കരാ യഥാ
- 38. ആസ്യേന തു യദാഹാരം ഗോവ മുഗയതേ മുനിഃ
തദാ സമഃസ്യാത് സർവേഷു സോടമ്യ
തത്യായ കല്പതേ
- 39. അനിന്ദ്യം വൈവ്രജേത് ഗേഹം നിന്ദ്യം ഗേഹം
തുവർജ്ജയേത്
അനാവൃതേ വിശേഷാരി ഗേഹേ നൈവാ
വൃതേ വ്രജേത്
- 40. പാഠസുനാ ച പ്രതിച്ഛന്ന ശൂന്യാ ഗാര പ്രതിശ്രയഃ
വ്യക്ഷമുല നികേതോ വാ ത്യക്തസർവ പ്രിയ പ്രിയഃ
ഉത്തമ ജാതിയിൽപെട്ടവരുടെ വീടുകളിൽ നിന്നു മാത്രമേ

സന്യാസി ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാവൂ. അടുപ്പിലെ തീ അണഞ്ഞതിനുശേഷം എല്ലാവരുടേയും ആഹാരം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ഭിക്ഷയാചിക്കാം. ജീവിത വൃത്തിയെ ഉദ്ദേശിച്ചുമാത്രമേ ഭിക്ഷ ചോദിക്കാവൂ. സ്വന്തം കൈമാത്രം ഭിക്ഷാ പാത്രമാകുന്ന സന്യാസി വീണ്ടും വീണ്ടും ഭിക്ഷ ചോദിക്കരുത്. കിട്ടുന്നത് നിന്നുകൊണ്ടോ നടന്നുകൊണ്ടോ ഭക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്. കൈയിലിരിക്കുന്ന ആഹാരം തീർന്നിട്ടേ വെള്ളം കുടിക്കാവൂ. സമുദ്രത്തെപ്പോലെ സന്യാസി ധൃതമര്യാദനാകേണ്ടതാണ്. യഥാർത്ഥ സന്യാസികൾ മഹാശയന്മാരും ആദിത്യനെപ്പോലെ നിശ്ചിതമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവരുമാണ്. സകല ജീവികളെയും സമാനഭാവത്തിൽ കാണണം. നിന്ദിതന്മാരുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ നിന്ന് ഭിക്ഷ വാങ്ങരുത്. വാതിൽ അടച്ചിട്ടിരിക്കുന്ന വീട്ടിൽ ഭിക്ഷയ്ക്ക് ചെല്ലരുത്. ആഡംബരമില്ലാത്ത എളിയ ഗൃഹത്തിലോ വ്യക്ഷിച്ചുവട്ടിലോ കഴിഞ്ഞുകൂടാവുന്നതാണ്. നന്മയെന്നും തിന്മയെന്നുമുള്ള ഭേദബുദ്ധി കൈവിടേണ്ടതാണ്

- 41. യത്രാസ്തമിതശായീസ്യാന്നിരഗ്നിരനികേതനഃ
യഥാലബ്ധോപജീവി സ്യാന്മുനിർ ദാന്തോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
- 42. നിഷ്ക്രമ്യ വനമാസ്ഥായ അതാന യജ്ഞോ ജിയേന്ദ്രിയഃ
കാലകാക്ഷീ ചരണേവ ബ്രഹ്മഭൂയാമ കല്പതേ
- 43. അഭയം സർവഭൂതേഭ്യോ ദയാചരതി യോ മുനിഃ
ന തസ്യ സർവ ഭൂതേഭ്യോ ഭയമുദ്പദ്യതേ ക്ഷചിത്
- 44. നിർമ്മാനശ്ചാനഹംകാരോ നിർദ്വന്ദ്വശ്ചിന്ന സംശയഃ
നൈവക്രൂദ്ധ്യതി ന ദേഷ്ടി നാനൃതം ഭാഷതേഗിരോ
- 45. പുണ്യായതന ചാരീ ച ഭ്രാതാനാ മവി ഹിംസ കഃ
കാലേ പ്രാപ്തേ ഭവേദ് ഭൈക്ഷം കല്പ്യതേ ബ്രഹ്മഭൂയസേ
- 46. വാനപ്രസ്ഥ ഗൃഹസ്ഥാഭ്യാം ന സംസ്യ ജ്യേത കർഹിച്ചിത്.
അജ്ഞാതചര്യം ലപ്സ്യേത ന ചൈനം ഹർഷ ആവിസേത്
അധ്യാസുര്യേണ നിർദ്ദിഷ്ടഃ കീടവദ് വിചരേന്ദ ഹീം.

എവിടെ സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുന്നു, അവിടെ കിടന്നുറങ്ങണം. സ്വന്തമായി ഗൃഹാദികൾ നിർമ്മിക്കുകയോ അഗ്നി സൂക്ഷിക്കുകയോ ചെയ്യരുത്. എന്തു കിട്ടുന്നോ അതു ഭക്ഷിച്ച് സംതൃപ്തിയോടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ നിയന്ത്രിച്ച് കഴിയണം. ഗൃഹം വിട്ട് കാട്ടിൽ കഴിയേണ്ടതാണ്. സംയതേന്ദ്രിയനായി ജ്ഞാന പൂർണ്ണനായി കാലം പ്രതീക്ഷിച്ചു കഴിയണം. അങ്ങനെയുള്ള സന്യാസി ബ്രഹ്മഭാവം പ്രാപിക്കുന്നു. സകല ജീവികൾക്കും അഭയം നൽകി ജീവിക്കുന്നവൻ ഒരു ജീവിയിൽ നിന്നും ഭയമുണ്ടാകില്ല. പ്രതിഷ്ഠയും അഹങ്കാരവും വെടിഞ്ഞു, ദാന്ദ്രാ തീതനായി സകല സംശയങ്ങളും വിട്ട്, ക്രോധദേഷാദിരഹിതനായി, അസത്യം പറയാതെ, ഉത്തമമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിച്ച്, കിട്ടുന്നതിൽ സംതൃപ്തനായി, അഹിംസ പാലിക്കുന്ന സന്യാസി ബ്രഹ്മലോകത്തിന് അധികാരിയാകുന്നു. സന്യാസിക്ക് വാനപ്രസ്ഥനോടും ഗൃഹസ്ഥശ്രമിയോടും ബന്ധം

N

P

I

K

പാടുകളുള്ളതല്ല. തന്റെ ജീവിതചര്യകൾ കഴിവതും രഹസ്യമാക്കി വെയ്ക്കണം. ഹർഷാവേശങ്ങൾക്കടമിപ്പെടുത്ത്. സൂര്യനിർദ്ദിഷ്ടമായ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ ഒരു കീടമെന്ന വിധം സഞ്ചരിക്കണം.

47. ആശീർവ്വ്യക്താനി കർമ്മാണിഹിസായുക്താനിയാനി ച

ലോകസംഗ്രഹയുക്താനി നൈവ കൂര്യന്ന കാരയേത്.

48. നാസത് ശാസ്ത്രേഷു സജേജത നോപ ജീവേത ജീവികാം.

അതിവാദാം സ്ത്യജേത് തർക്കാൻ പക്ഷം കംചന നാശ്രയേത്

49. നശിഷ്യാനനുബന്ധിത ഗ്രാഹമാനൈ വാഭ്യസേത് ബഹുൻ.

നവ്യാഖ്യാമുപയുഞ്ജീത നാരംഭാനാ നാരഭേത് കിചിത്

50. അവ്യക്ത ലിംഗോ ഫവ്യക്താർത്തേ മുനിരുന്മത്ത ബാലവത്

കവിർമുക്തവദാത്മാനം തദ് ദൃഷ്ട്യാ ദർശയേന്നുണാം

51. നകുര്യാന്നവദേത് കിഞ്ചിത് നധ്യായേത് സാധ സാധു വാ

ആത്മാരാമോ ഫനയാ വ്യത്ത്യാ വിചരേജേ ഡവന്മുനിഃ

52. ഏകശ്വരേന്മഹീമേതാം നിഃ സംഗഃ സംയതേന്ദ്രിയ ആത്മക്രീഡഃ ആത്മരതി രാത്മവാൻ സമദർശനഃ

53. ബുധോ ബാല കവത് ക്രീഡേത് കുശലോ ജഡ വച്ചരേതവ ദേദുമന്തവദിദാൻ ഗോചര്യം നൈഗമശ്വരേത്.

54. ക്ഷിപ്തോ ഫവമാനീതോ ഫസദ്ഭിഃ പ്രല്യബ്ധോ ഫസുയിതോ ഫപിവാ

താഡിതഃസന്നിരൂഢോ വാ വ്യത്ത്യാ വാ പരിഹാപിതഃ

വിഷ്ഠിതോ മുത്രിതോ വാജൈന്തർ ബഹുധൈവം പ്രകല്പിതഃ ശ്രേയസ്കാമഃ കച്ഛേഗത ആത്മനാത്മാനമുദ്ധരേത്.

56. സംമാനനം പാരം ഹാനിം, യോഗർഭേ കൂരുതേ യതഃ

ജനേനാവമതോ യോഗീ യോഗ സിദ്ധിം ച വിന്ദതി

57. യഥാ ചരേതവൈ യോഗീ സതാം ധർമ്മ മ ദൃഷ്ടയൻ ജനായഥാവമന്യേരൻ ഗച്ഛേയൂർ

58. ജരായുജാൻഡജാദീനാം വാങ്മനഃ കായകർമ്മഭിഃ യുക്തഃ കുർവീന നദ്രോഹം സർവസംഗാംശ്വവർജ്ജയേത്.

കാമന, ഹിംസ, പ്രാപഞ്ചിക വസ്തുക്കൾ നേടാനുള്ള മോഹം ഇവയെ സംബന്ധിക്കുന്ന കർമ്മങ്ങൾ സംന്യാസി ഉപേക്ഷിക്കണം. മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ട് ചെയ്യിക്കുകയുമരുത്.

കാമന, ഹിംസ, പ്രാപഞ്ചിക വസ്തുക്കൾ നേടാനുള്ള മോഹം ഇവയെ സംബന്ധിക്കുന്ന കർമ്മങ്ങൾ സംന്യാസി ഉപേക്ഷിക്കണം. മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ട് ചെയ്യിക്കുകയുമരുത്.

സത്യരഹിതമാർഗ്ഗത്തിൽ മനസ്സ് നയിക്കരുത്. ക്രയവിക്രയ വാണിജ്യ വ്യവസായാദികളിൽ ഏർപ്പെടരുത്. ആവശ്യത്തിലധികം സംസാരിക്കരുത്. ശിഷ്യന്മാരെ ഏറെ സമ്പാദിക്കുകയോ ഏറെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുകയോ അരുത്. ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിനും വ്യാഖ്യാനമെഴുതി സ്വമതം സ്ഥാപിക്കരുത്. പ്രസിദ്ധിക്ക് ഞ്ഞെരുങ്ങരുത്. സ്വന്തം ആശ്രമത്തൽ ഒരു വിശേഷ ചിഹ്നവും സ്ഥാപിക്കരുത്. അന്യരുടെ മുമ്പിൽ ഉന്മത്തനോ ബാലനോ അജ്ഞാനിയോ പോലെ പെരുമാറണം. വിദാനെങ്കിലും മൗനവൃതം സ്വീകരിക്കണം. മറ്റുള്ളവരുടെ ഇംഗിതത്തോടു ചേരണം. മനസ്സിൽ നന്മ തിന്മകൾക്ക് ഇടക്കൊടുക്കരുത്. കഴിവതും ഏകനായി സഞ്ചരിക്കണം. ആരെയും കൂട്ടുകാരനാക്കരുത്. വേദജ്ഞനെങ്കിലും നിർവ്വീകാരനാകണം. ദുഷ്ടന്മാർ നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന മിഥ്യാവരോപാദികളെ ശാന്തചിത്തനായി സഹിക്കണം. അവർ ഉപദ്രവിച്ചാലും ക്ഷോഭം കൈക്കൊള്ളരുത്. അജ്ഞാനികൾ എത്രമാത്രം അപമാനിച്ചാലും അതൊക്കെ സഹിക്കണം. ദുഃഖാവസ്ഥയിൽ ആത്മാദ്ധാരണത്തിന് യത്നിക്കണം. മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ബഹുമാനം തപോനുഷ്ഠാനത്തിന് വിഘ്നമെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. വിപരീത കർമ്മങ്ങളാൽ സന്യാസ ധർമ്മത്തിന് കളങ്കം വരുത്തരുത്. താനുമായി ആളുകൾ സമ്പർക്കം തുടരാനാഗ്രഹിക്കുന്ന വിധം പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കണം. വാക്ക്, മനസ്സ്, കർമ്മം, ശരീരം ഇവയാൽ ഒരു ജീവിയോടും വിദേഷം ഭാവിക്കരുത്. യാതൊരുവിധ പ്രലോഭനങ്ങളിലും പെടരുത്.

59. കാമക്രോധ തഥാ ദർപ്പ ലോഭഹാദയശ്ച യേ

താംസ്തു ദോഷാൻപരിത്യജ്യ പരിവ്രാഡ്

ഭയ വർജിതഃ

60. ദൈക്ഷാശനം ച മൗനനിതം തപോധ്യാനം

വിശേഷതഃ സമ്യക്ജ്ഞാനം ച വൈരാഗ്യം ധർമ്മോ ഫയം

ഭിക്ഷുക്രമതഃ

61. കാഷായ വാസഃ സതതം ധ്യാനയോഗ പരായണഃ

ഗ്രാമാന്തേ വ്യക്ഷമുലേ വാ വാസദ്ദേവാ ലയേ ഫപിവാ

62. ദൈക്ഷ്യണ വർത്തയേന്നിത്യം നൈക, നാശീഭവേത് ക്വ ചിത്

ചിത്ത ശുദ്ധിർ ഭവേദ്യാവത് താവന്നിത്യം

ചരേത് സുധീഃ

63. തതഃപ്രവ്രജ്യ ശുദ്ധാത്മാ സഞ്ചരേ ദ്യുത്ര കുത്ര ചിത്

ബഹിരന്തശ്ച സർവത്ര സംപശ്യൻ ഹി ജനാർദ്ദനം.

64. സർവത്ര വിചരൻ മൗനീ വായുവദ് വീത

കന്മഷഃ സമ

ദുഃഖസുക ക്ഷാന്തോ ഹസ്ത പ്രാപ്തം ച ഭക്ഷയേത്

65. നിർവൈരേണ സമം പശ്യൻ ദിജഗോഫശ മൃഗാ

ദിഷ്യ ഭാവയൻ മനസാ വിഷ്ണു പരമാത്മാ

നമിശ്വരം.

N

P

I

K

66. ചിന്തയം പരമാനന്ദം ബ്രഹ്മൈവാഹമിതി സ്മരൻജ്ഞാത്വൈവ മനോദണ്ഡം ധൃതാ ആശാ നിവൃത്തോ ബുതാ ആശാംബരധരോ ഭൂതാ, സർവദാമനോവാക്കായ കർമ്മഭിഃ സർവസംസാരമുത്സൃജ്യ പ്രപഞ്ചാവാങ് മുഖഃ സ്വരൂപാനുസന്ധാനേന ഭ്രമരകീടവന്യായേന ഭവതീത്യുപനിഷത്ത്.

സംന്യാസി കാമക്രോധാദികൾ കൈവിട്ട് നിർഭയനാകണം. ഭിക്ഷാവൃത്തികൊണ്ടു ലഭിക്കുന്ന ആഹാരം കഴിക്കണം. തപസ്സ്, മനനാവലംബനം, ജ്ഞാനാനുഭവം, വിരക്തി ഇവയിൽ മനസ്സുറയ്ക്കണം. കഷായവസ്ത്രധാരിയായി ഗ്രാമാന്തരങ്ങളിലോ വൃക്ഷമുലങ്ങളിലോ ദേവാലയങ്ങളിലോ താമസിക്കാവുന്നതാണ്. സമയം കൂടുതലും ധ്യാനത്തിൽ വിനിയോഗിക്കണം. ഭിക്ഷാനന്താൽ കഴിഞ്ഞുകൂടണം. ഒരു ഗൃഹസ്ഥന്റെ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നുതന്നെ ഭക്ഷണം സ്വീകരിക്കരുത്. ആശ്രമാനുകൂലമായചര്യ അന്തഃകരണത്തിന്റെ ശുദ്ധീകരണം ഇവ വേണം. സകലപാപ വിഷയങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനാകണം. സുഖദുഃഖങ്ങളെ സമമായി കരുതണം. ക്ഷമാശീലനാകണം. ബ്രാഹ്മണൻ, പശു, കുതിര, ജന്തുക്കൾ എല്ലാം തുല്യ നിലയിൽ കാണണം. താൻ ബ്രഹ്മം തന്നെയെന്ന ഭാവനയിൽ ഈശ്വരനെ സർവകാമിനിവിമുക്തനും ദിഹംബരനും മനസാ-വാചാ-കർമ്മണാ, പ്രപഞ്ചം സാരഹീനമെന്ന് ഗണിക്കുന്നവനും ഭ്രമരകീടന്യായേന സ്വസ്വരൂപം അറിയുന്നവനുമായ സന്യാസി മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നതാണ് എന്ന് ഉപനിഷത്ത് അനുശാസിക്കുന്നു.

ആറാം അദ്ധ്യായം

1. അഥ നാരദഃ പിതാമഹ മുവാച ഭഗവൻ, തദഭ്യാസവശാത് ഭ്രമര കീടന്യായവത് തദഭ്യാസഃ കഥമിതി തമാഹ പിതാമഹഃ സത്യ വാഗ്ജ്ഞാനവൈരാഗ്യാഭ്യം വിശിഷ്ടദേഹാവശിഷ്ടോ വസേത്.

പിന്നെ നാരദൻ ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു. ഭഗവൻ, ഭ്രമരം കീടന്യായേന സ്വ സ്വരൂപം അറിഞ്ഞതിനു ശേഷം മോക്ഷം ലഭിക്കുന്ന സ്വരൂപം അറിയാനുള്ള അഭ്യാസമെന്താണ്? ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു: സന്യാസി സത്യം പറയണം, ജ്ഞാനവൈരാഗ്യങ്ങളാൽ ശരീരത്തിൽ അനാസക്തി വഹിക്കണം. വികാരമുക്തമായ ശരീരത്തിൽ കഴിയണം.

2. ജ്ഞാനം ശരീരം വൈരാഗ്യം ജീവനം വിധി ശാന്തിദാന്തി നേത്രേ മനോമുഖം ബുദ്ധിഃ കലാ പഞ്ചവിംശതി തത്ത്വാനുവയവാ, അവസ്ഥാ പഞ്ചമഹാഭൂതാനാ കർമ്മഭക്തി ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ ശാഖാ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തി തുരീയാശ്ചതുർദശ കരണാനി. പങ്കസ്തം ഭാകാരാണിതി. ഏവമപ നാവമതി പങ്കം കർണ്ണധാര ഇവ യന്തേവ ഗജം സ്വ ബുദ്ധ്യാവശീ കൃത്യ സ്വവൃതിരിക്തം സർവം കൃതകം നശ്വരമിതി മത്യാ വിരക്തഃ പുരുഷഃ സർവദാ ബ്രഹ്മാഹ മിതി വ്യവഹാരാനാന്യത് കിംചിത് വേദിതവ്യം സ്വവൃതി രേകേണ ജീവൻ മുക്തോ വസേത് കൃതകൃത്യോ ഭവതി. ന നാഹം

ബ്രഹ്മേതി വ്യവഹരേത് കിന്തു ബ്രഹ്മാഹസ്ഥിതി ജസ്രം ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തിഷു തുരീയാവസ്ഥാം പ്രാപ്യ തുരീയാതി തത്വം വ്രജേത്...

അവശിഷ്ട ശരീരം ജ്ഞാനമാണ്. അതിന്റെ പ്രാണൻ വൈരാഗ്യവും. ശമം, ദമം ഇവ നേത്രങ്ങളിലുമാകുന്നു. ശുദ്ധമായ മനസ്സ്; മുഖം; ബുദ്ധി; കല; അവയവങ്ങൾ, അഞ്ച് ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ, അഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ പഞ്ചപ്രാണങ്ങൾ അഞ്ചു വിഷയങ്ങൾ നാല് അന്തഃകരണങ്ങൾ ഒരു പ്രകൃതി. ഇങ്ങനെ ആകെ ഇരുപത്തിയഞ്ച് അംഗങ്ങൾ. ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, തുരീയം, തുരീയാതീതം എന്നീ അഞ്ച് അവസ്ഥകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളാകുന്നു. കർമ്മം, ഭക്തി, ജ്ഞാനം, വൈരാഗ്യം, എന്നീ നാലാണ് ശാഖകൾ. മേൽ സൂചിപ്പിച്ച പതിനാലു കരണങ്ങൾ ചളിയിൽ നിൽക്കുന്ന ബലമില്ലാത്ത തൂണുകൾ പോലെയാണ്. സമർത്ഥനായ നാവികൻ ചളിയിൽ ഉറച്ച നൗകയെ മാറ്റി യഥാർത്ഥ ജലമാർഗ്ഗത്തിലെത്തിക്കുന്നതുപോലെ സംസാരസാഗരച്ചളിക്കുത്തിൽ പുതഞ്ഞ ജീവനാകുന്ന നൗകയെ ശ്രേഷ്ഠബുദ്ധിയായ് മറുകരയ്ക്കെത്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ജ്ഞാനമായ ശരീരം ലഭിച്ച സാധകൻ തന്നിൽനിന്നും വ്യതിരിക്തമായ എല്ലാ വസ്തുക്കളും കല്പിതങ്ങളാണെന്നും അനശ്വരങ്ങളാണെന്നും മനസ്സിലാക്കി തന്നിൽതന്നെ ബ്രഹ്മഭാവം വെയ്ക്കണം. ആത്മാവല്ലാതെ മറ്റൊന്നും അറിയാൻ യോഗ്യമല്ലെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. താൻ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നനാണെന്ന് വിചാരിക്കരുത്. ഞാൻ ബ്രാഹ്മമാണ് എന്ന ഭാവന എന്നും വേണം. ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, തുരീയം എന്നീ അവസ്ഥകൾ തരണം ചെയ്തിട്ടുള്ള യോഗി തുരീയതീതാവസ്ഥയിലെത്തുന്നതാണ്.

3. ദിവാ ജാഗ്രന്നക്തം സ്വപ്ന സുഷുപ്തമർദ്ധരാത്രം ഗതമിത്യേകാവസ്ഥയാം ചതസ്രോ അവസ്ഥാസ്തു ഏകൈകകരണാധീനാനാം. ചതുർദശ കരണാനാം വ്യാപാര ചക്ഷുരാദീനാം. ചക്ഷുഷോ രൂപഗ്രഹണം ശ്രോത്രയോഃ ശബ്ദഗ്രഹണം ജിഹ്വായാഃ രസാസാദനം പ്രാണസ്യ ഗന്ധഗ്രഹണം വചസോ വാഗ് വ്യാപാരഃ പാണേരാദാനം പാദയോഃ സംചാര പായോരുത് സർഗ്ഗ ഉപസ്ഥസ്യാനന്ദഗ്രഹണം. തപഃ സ്പർശഗ്രഹണം തദധീനാ ച വിഷയഗ്രഹമ ബുദ്ധിഃ ബുദ്ധ്യബുദ്ധ്യതി ചിത്തേന ചേതയതി അഹംകാരേ ണാഹംകരോതി വിസൃജ്യ ജീവ ഏതാൻ ദേഹാഭിമാനേന ജീവോ ഭവതി. ഗൃഹാഭിമാനേന ഗൃഹസ്ഥ ഇവ ശരീരേ ജീവഃ സംചരതി. വാഗ്ദലേ പുണ്യാവൃത്തി രാഗേയ്യാം നിദ്രാലസ്യൗ ദക്ഷിണായാം ക്രൗര്യബുദ്ധിർ നൈർഗൃതം പാപബുദ്ധിഃ പശ്ചിമേ ക്രീഡാരതിർ വായവ്യാം ഗമനേ ബുദ്ധിരുത്തരേശാന്തി രീസാനേ ജ്ഞാനം കർണികായാം വൈരാഗ്യം കേസരേഷു ആത്മചിന്ത ഇത്യേവം വക്രതം, ജ്ഞാതാ.

ജാഗ്രത്താകുന്ന ദിനവും സ്വപ്നമാകുന്ന രാത്രിയും സുഷുപ്തിയാകുന്ന അർദ്ധരാത്രിയും ഈ മൂന്നു അവസ്ഥ

N

P

I

K

കളും തുര്യനിലും തുരീയാതീതനിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ചിത്തം, അഹങ്കാരം എന്നീ നാലിനും വശത്തിലുള്ള നേത്രം തുടങ്ങിയ പതിനാല് കരണങ്ങളുണ്ട്. നേത്രം രൂപത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നു. ചെവി ശബ്ദത്തെ; കൈകൾ വസ്തുക്കളെ എടുക്കുന്നു; കാലുകൾ കൊണ്ടു നടക്കുന്നു; ഗുദം മലവിസർജ്ജനം ചെയ്യുന്നു. ഉപസ്ഥം ആനന്ദം നൽകുന്നു. ത്വക്ക് സ്പർശത്തിലും ബുദ്ധി വിഷയ ഗ്രഹണത്തിലും വ്യാപൃതമാണ്. ചൈതന്യം ചിത്തത്തിൽ നിന്നും അഹന്ത അഹങ്കാരത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ സർവഭാവങ്ങളുടെയും ഉല്പത്തി മുഖേന ദേഹഗതമായ ആത്മാഭിമാനത്താൽ ജീവൻ തുരീയ ചൈതന്യമാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ജീവൻ ഗൃഹം തന്റേതെന്ന ധാരണയിൽ ഗൃഹസ്ഥനായിത്തീരുന്നതുപോലെ സഞ്ചരിക്കുന്നു. ദേഹഗതവും അഷ്ടദളകമലാത്മകവുമായ ഹൃദയത്തിൽ വസിക്കുന്ന ജീവൻ കമലത്തിന്റെ കിഴക്കെ ദളത്തിൽ ഭ്രമണം ചെയ്യുമ്പോൾ പുണ്യാത്മകാന്യഷ്ഠാനത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അഗ്നികോണിലുള്ള ദളത്തിൽ സഞ്ചരിക്കെ നിദ്ര പ്രമാദം എന്നിവയിൽ വ്യാപരിക്കുന്നു. ദക്ഷിണത്തിലാകുമ്പോൾ ക്രൂരസ്വഭാവം കലരുന്നു. നികൃതിയിൽ പാപബുദ്ധി; പശ്ചിമത്തിൽ ക്രീഡാനുരക്തി; വായുകോണിൽ സഞ്ചാരം, ഈശാനത്തിൽ ഉത്താനം; കമലകർണ്ണിയിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ വൈരാഗ്യം; കമലത്തിന്റെ കേസരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ആത്മചിന്ത ഉണ്ടാകുന്നു. ആത്മാവിൽ ചൈതന്യം തന്നെയാണ് മുഖത്തെപ്പോലെ മുഖ്യം, അതിന്റെ രഹസ്യം അറിയുന്ന ഉത്താനിക്ക് തുരീയാതീതവസ്ഥയിൽ രമിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.

4. ജീവദവസ്ഥം പ്രഥമം ജാഗ്രത് ദ്വതീയം സ്വപ്നം തുതീയം സുഷുപ്തം ചതുർത്ഥം തുരീയം ചതുർഭിർവിരഹിതം തുരീയാതീതം വിശ്വതൈജസ പ്രാജ്ഞ തടസ്ഥ ഭേദൈരേക ഏവ ഏകോ ദേവഃ സാക്ഷി നിർഗുണശ്ചിതത് ബ്രഹ്മാഹമിതി വ്യാഹരേത്. നോചേത് ജാഗ്രദവസ്ഥായാം. ജാഗ്രദാദി ചതസ്രോഽവസ്ഥാഃ സ്വപ്നേ സ്വപ്നാദി ചതസ്രോഽവസ്ഥാ. തുരീയേ തിരിയാദി ചതസ്രോഽവസ്ഥ ന തേവം തുരീയാതീ തസ്യ നിർഗുണസ്യ സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മ കാരണ രൂപൈർ വിശ്വ തേജസ പ്രാജ്ഞൈശ്ചൈവ; സർവ്വാവസ്ഥാസു സാക്ഷിതോക് ഏവാവതിഷ്ഠതേ. ഉത തടസ്ഥോ ദ്രഷ്ടാതടസ്ഥോ ന ദ്രഷ്ടാദ്രഷ്ട്യത്യാന ദ്രഷ്ടൈവ കർത്തുവ ഭോക്തൃത്യാഹം കാരാദി ഭിഃ. സൃഷ്ടോ ജീവഃജീവേതരോ ന സ്പൃഷ്ടഃ ജീവോഽപി ന സ്പൃഷ്ടാ ഇതി ചേന്ന ജീവാഭിമനേന ക്ഷേത്രഭിമനഃ ശരീരാഭിമനേന ജീവതാം. ജീവതാം ഘടാകാശ മഹാകാശവത് വ്യവധാന്യേസ്തി. വ്യവധാനവശാദേവ ഹംസഃ സോഹ്മിതി മന്ത്രോച്ചാരണ ഉച്ഛ്വാസനിഃശ്വാസ വ്യപദേശേ നാനു സന്ധാനം കരോതി. ഏവം വിജ്ഞായ ശരീരാഭിമാനം ത്യജേന ശരീരാഭിമാനിഭവതി സ ഏവ ബ്രഹ്മേത്യുച്യതേ.

ജാഗ്രത് സ്വപ്നം സുഷുപ്തി തുരീയ എന്നീ നാലവസ്ഥകൾക്കും ഉപരിയായി ജീവൻ തുരീയാതീതം എന്നൊരു

വസ്ഥ കൂടിയുണ്ട്. വിശ്വ തൈജ സംപ്രാജ്ഞം തടസ്ഥം എന്നു വയാൽ ഒരേ ആത്മാവുതന്നെ നാലുവിധത്തിലാകുന്നു. അതിനാൽ ഒരേ ഒരു ബ്രഹ്മമെന്നും സർവസാക്ഷിയെന്നും സത്യാദിഗുണങ്ങൾക്കെല്ലാം അതീതനെന്നും അതിനെ കരുതണം. അല്ലെങ്കിൽ ജാഗ്രദാദിനാലവസ്ഥകൾക്കും ഉള്ളിൽ ഓരോ നിലും നന്നാലവസ്ഥകൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതുപോലെ തുരീയാതീതനിലും നാലവസ്ഥകൾ കാണുമല്ലോ. യഥാർത്ഥത്തിൽ തുരീയാതീ തൻ നീർ ഗുണനാണ്. അതിൽ അവസ്ഥാഭേദം ഇല്ല. സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മ രൂപത്തിലുള്ള വിശ്വവും, തൈജസവും, പ്രാജ്ഞവും, ബ്രഹ്മമാണ്. എല്ലാ അവസ്ഥയിലും ഒരേ സാക്ഷി വസിക്കുന്നു. തടസ്ഥനായ ഈശ്വരൻ ദ്രഷ്ടാവല്ല കർത്തൃത്വഭോക്തൃത്വ അഹങ്കാരാദികളോടുകൂടിയ ജീവനും ദ്രഷ്ടാവില്ല. ഹോഭിമാനം നിമിത്തം ജീവതമെന്ന അഭിമാനം ഉള്ളതിനാൽ ജീവനും കർത്തൃത്വാദി സംസ്പർശനത്തിനതിതനല്ല. മഹാകാശത്തിനും ഘടകാശത്തിനു തുല്യമായിത്തന്നെ പരമാത്മാവിനോട് ജീവതവ്യവധാനമുണ്ട്. ഇക്കാരണത്താലാണ് ഹംസസ്വരൂപിയായ പ്രാണൻ ഉച്ഛ്വാസനിശ്വാസരൂപത്തിൽ സോഽഹം എന്നു ജപിച്ചുകൊണ്ട് സ്വസ്വരൂപത്തെ അന്വേഷിക്കുന്നത് ഇത് ഗ്രഹിച്ചാൽ ദേഹാഭിമാനം വ്യർത്ഥമെന്ന് ധരിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ബ്രഹ്മമാകുവാൻ ദേഹാഭിമാനം കൈവെടിയിടേണ്ടതാണ്.

5. ത്യക്തസംഗോജീത ക്രോധോ ലഘ്യാഹാരോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
പിധായ ബുദ്ധ്യാ ദ്വാരാണി മനോധ്യാനേ നിവേശയേത്
6. ശൂന്യേഷ്വവാവകാശേഷു ഗൃഹാസു ചവ നേഷു ച നിത്യയുക്തംഃ സദായോഗീ ധ്യാനം സമ്യ ഗുപക്രമേത്
7. ആതിഥ്യ ശ്രാദ്ധയജ്ഞേഷുദേവ യാത്രോ സുവേഷു ച മഹാജനേഷു സിദ്ധ്യാർത്ഥി ന ഗച്ഛേത് ഉദ്യോഗവിത് ക്വ ചിത്.
8. യഥൈന മവന്യന്തേ ജനാഃ പരിഭവന്തി ച തഥാ യുക്തശ്ചരേദ്യോഗീ സതാം വർത്ഥ ന ദുഷയേത്
9. വാഗ് ദണ്ഡഃ കർമ്മ ദണ്ഡശ്ച മനോ ദണ്ഡശ്ച തേ ത്രയ. യസ്യേതേ നിയതാ ദണ്ഡാഃ സ്ത്രീ ദണ്ഡീ ച മഹായതീ
10. വിധുമേ ച പ്രശാന്തഗൗ യസ്തു മാധു കരീം ചരേത് ഗൃഹേ ച വിപ്രമുഖ്യാനാം യതി സർവോത്തമഃ സ്മൃതഃ
11. ദണ്ഡഭിക്ഷാം ച യ കുര്യാത് സ്വധർമ്മേ വ്യസനം വിനാ

N

P

I

K

യസ്തിഷ്ഠി ന വൈരാഗ്യം യാതി
നീചയതിർ ഹി സഃ

12. യസ്തിൻ ഗൃഹേ വിശേഷേണലഭേദ് ഭിക്ഷാം
ച വാസനാത്

തത്ര നോ യാതി യോ ഭൂയഃ സ യതിർ
നേതരഃ സ്മൃതഃ

13. യഃ സരീരേന്ദ്രിയാദിദ്വോ വിഹീനം സർവസാക്ഷി
ണം. പാരമാർത്ഥിക വിജ്ഞാനം സുഖാത്മാനം
സ്വയം പ്രഭം

14. പരതത്വം വിജാനാതി സോഽതി വർണ്ണാ ശ്രമീഭ
വേത് വർണ്ണാശ്രമാദയോ ദേഹേ മായയാ പരിപ്പിതം

15. നാത്മനോ ബോധരൂപസ്യ മമ തേ സന്തി സർവദാ
ഇതി യോ വേദ വേദാന്തഃ സോഽതി
വർണ്ണാശ്രമീ ഭവേത്

16. യസ്യ വർണ്ണാ ശ്രമാചാരോ ഗളിതഃ സ്വാത്മ
ദർശനാത്

സ വർണ്ണനാശ്രമാൻ സർവാൻ അതീത്യ
സ്വാത്മനിസ്ഥിതഃ

17. യോ ഽതീത്യ സ്വാശ്രമാൻ വർണ്ണാനാത്മന്വേവ
സ്ഥിതഃ പുമാൻ

സോഽതിവർണ്ണാശ്രമീ പ്രോക്തഃ
സർവേദാർത്ഥവേദിഭിഃ

18. തസ്മാദന്യഗ്രതാവർണ്ണാ ആശ്രമാ അപി നാരദ
ആത്മന്യാരോപിതാഃ സർവേ ഭ്രാന്ത്യാ
തേനാത്മവേദിനാ

19. ന വിധിർ ന നിഷേധശ്ച നവർജ്ജ്യാ
വർജ്ജ്യാ കല്പന
ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനിനാമസ്തി തഥാ നാന്യച്ഛ നാരദ

അനാസക്തനായി കോപം ജയിച്ച് അല്പഹാരിയായി സന്യാസ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കണം. ഇന്ദ്രിയ ദ്വാരങ്ങൾ അവരോധിച്ച് ആത്മവിചിന്തനം ചെയ്യുകയാണയാളുടെ കർമ്മവും. യോഗേശ്വരാനുയായി സാധനിയൽ തന്നെ തത്പരനായിരിക്കും അവൻ. ഏകാന്തസ്ഥാനത്തിൽ വന്നതിലോ ഗൃഹയിലോ താമസിച്ച് ധ്യാനത്തിൽ ലയിക്കണം. ശ്രാദ്ധം, യജ്ഞം, അതിഥി, സത്കാരം, ദേവയാത്ര മുതലായ ഒരു ഉത്സവത്തിലും അവൻ പങ്കെടുക്കേണ്ടതില്ല. ആളുകളിൽ നിന്നകന്നിരിക്കാൻ ആരും സമീപിക്കാത്ത ആരും ബഹുമാനിക്കാതെത്താത്ത വിധത്തിൽ പെരുമാറണം. വാക്കാകുന്ന ദണ്ഡം മനസ്സാകുന്ന ദണ്ഡം കർമ്മമാകുന്ന ദണ്ഡം ഈ മൂന്നു ദണ്ഡങ്ങളെയും നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളവനാണ് യഥാർത്ഥ ത്രിദണ്ഡീ സന്യാസി. വീടുകളിലെ അടുപ്പിലെ തീ കെട്ടതിനുശേഷം ഭിക്ഷാടനത്താൽ ഭക്ഷണം തേടി കഴിയുന്നവനാണ് ശ്രേഷ്ഠനായ യതി. എന്നാൽ മനസ്സിൽ സന്യാസമില്ലാതെ ഭിക്ഷാവ്യ

ത്തിയിൽ കഴിയുന്നവൻ മോശപ്പെട്ടവനാണ്. സ്വയം പ്രകാശനും വിജ്ഞാനസ്വരൂപനും സുഖമയനും സർവസാക്ഷിയും ദേഹേന്ദ്രിയ രഹിതനുമായ ബ്രഹ്മത്തെ സ്വരൂപത്തിൽ കാണുന്നവനാണ്. വർണ്ണാശ്രമോത്പത്തി മായയിൽ നിന്നാണ്. അതിനാൽ അവനതിന് അതീതനാണ്.

ബോധസ്വരൂപനായ താൻ വർണ്ണാശ്രമാതീതനെന്ന് കരുതുന്നവനാണ് യഥാർത്ഥ സന്യാസി. വർണ്ണാശ്രമാചാരങ്ങളെയും യഥാർത്ഥ സന്യാസി കൈക്കൊള്ളാറില്ല. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്ക് വിധിയോ നിഷേദമോ യാതൊന്നും തന്നെ ബാധകമല്ല. ഒരു വസ്തുവിനെ സംബന്ധിച്ചും ത്യാജ്യഗ്രാഹ്യ നിയമവും അവർക്കില്ല. സകല ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തരാണ് യഥാർത്ഥ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി.

20. വിരജ്യ സർവഭൂതേഭ്യ ആവിരിഞ്ചിപദാദപി
ഘൃണാം വിപാദ്യ സർവസ്തിൻ പുത്രമിത്രാദിക്ഷേപി

21. ശ്രദ്ധാലുർമുക്തി മാർഗ്ഗേഷു വേദാന്ത
ജ്ഞാന ലിപ്സയാ

ഉപായനകരോ ഭൂത്യാ ഗുരും ബ്രഹ്മ വിദം വ്രജേത്

22. സേവാഭിഃ പിരിതോഷ്ഠ്യേനം ചിരകാലം
സമാഹിതഃ

സദാ വേദാന്ത വാക്യാർത്ഥം ശൃണുയാത്സുസമാഹിതഃ

23. നിർമ്മമോ നിരഹംകാര. സർവ വിവർജിതാഃ
സദാ ശാന്ത്യാദിയുക്തഃ സന് ആത്മന്യാ
ത്മാനമീക്ഷതേ

24. സംസാരദോഷദ്യുഷ്ടൈവവിരക്തിർ
ജായതേ സദാ
വിരക്തസ്യതുസംസാരാത് സംന്യാസം
സ്യാന്നസംശയഃ

25. മുമുക്ഷുഃ പരഹംസാഖ്യാഃ സാക്ഷാത്
മോക്ഷൈക സാധനം

അഭ്യസേത് ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം വേദാന്ത ശ്രവണാദിനാ

26. ബ്രഹ്മവിജ്ഞാന ലാഭായ പരമഹംസ സമാഹൃതഃ
ശാന്തിദാന്ത്യാദിഭിഃ സർവൈഃ സാധനൈഃ
സഹിതോ ഭവേത്

27. വേദാന്താഭ്യാസനിരതഃ ശാന്തോ ദാന്തോ
ജീതേന്ദ്രിയ

നിർഭയോ നിർമ്മമോ നിത്യോ നിർദ്വന്ദോ
നിഷ്പരിഗ്രഹഃ

28. ജീർണ്ണ കൗപീനവാസഃസ്യാൻ
മുണ്ഡീനശ്യാഥവാ ഭവേത്

പ്രാജ്ഞോ വേദാന്ത വിദ്യാഗീ നിർമ്മമോ
നിരഹം കൃതിഃ

29. മിത്രാദിഷ്ഠം, സമോ മൈത്രഃ സമസ്തേ
ഷ്ഠോ ജന്തുഷു
ഏകോ ജ്ഞാനീ പ്രശാന്താത്മാ സ സന്തരതി നേതരഃ

N

P

I

K

ബ്രഹ്മപ്രാപ്തി ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ ഒരിക്കലും ഒരു സ്ഥാനവും ആഗ്രഹിക്കരുത്. വിധാതാവിന്റെ പദവിയാലും ആശ അരുത്. പുത്രൻ ധനം തുടങ്ങിയവയൽ അനാസക്തനായി അയാൾ മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കുള്ള മാർഗ്ഗത്തിൽ ആസക്തനാകണം. ഏതെങ്കിലും ഉപഹാരവുമായി ഒരു സദ്ഗുരുവിന്റെ അടുത്തെത്തി ഉപനിഷ്ഠനാനം സമ്പാദിക്കണം. ശ്രദ്ധയോടെ ഗുരു പറയുന്നത് കേൾക്കണം. മോഹം അഹങ്കാരം ഇവ വെടിഞ്ഞ് ഗുരുശുശ്രൂഷയിൽ തൽപരനാകണം. സകല വിധ ആസക്തിയും കൈവെടിയണം. സമദയാദിയുക്തനായി ഉള്ളിൽ ആത്മാവിനെ കാണണം. ജന്മജരാമരണാദികളുടെ ദർശനം വൈരാഗ്യത്തിന് കാരണമാണ്. പൂർണ്ണവൈരാഗ്യം വന്നിട്ടേ സന്യാസം സ്വീകരിക്കാവൂ. മുമുക്ഷുവായ പരമഹംസൻ ഉപനിഷത്തുകൾ ശ്രവിച്ച് ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിനുകുന്നതും അഭ്യസിക്കണം. മമതയും ഭയവും പരിത്യജിക്കണം. ശമദമാദികൾ ശീലിക്കണം സമ്പാദിക്കാൻ ആഗ്രഹം പാടില്ല. തലമൊട്ടയടിച്ച് പഴയ വസ്ത്രവും കൗപീനവും ധരിക്കുകയോ ദിഗംബരനായിരിക്കുകയോ ആവാം. മമത്വം അഹങ്കാരം ഇവ കൈവെടിയണം. ശത്രുവിനെ മിത്രത്തെയും ഒരേ രീതിയിൽ കാണാൻ കഴിയണം. അങ്ങനെ അന്തഃകരണം ശുദ്ധമാക്കുന്ന യോഗി സംസാര സാഗരം തരണം ചെയ്യുന്നു. അല്ലാത്തവന് അസാധ്യമല്ല.

- 30. ഗുരുണാം ച ഹിതേയുക്ത സ്തത്ര സംവത്സരം വസേത് നിയമേഷപ്രമത്തസ്തു യമേഷു ച സദാ ഭവേത്
- 31. പ്രാപ്യചാന്തേ തതശ്ചൈവ ജ്ഞാന യോഗമനുത്തമം അവിരോധേന ധർമ്മസ്യ സംചരേത് പൃഥ്വിവീമിമാം
- 32. തതഃസംവത്സരസ്യാന്തേ ജ്ഞാന യോഗമനുത്തമ ആശ്രമത്രയ മുസ്യുജ്യ പ്രാപ്തശ്ച പരമാശ്രമം
- 33. അനുജ്ഞാപ്യ ഗുരും ശ്ചൈവ ചരേദ്ധി പൃഥ്വിവീമിമാം ത്യക്തസംഗോ ജിതക്രോധോ ലഘ്യാഹാരോ ജിതേന്ദ്രിയഃ

ജിജ്ഞാസുവായി ഗുരു ശുശ്രൂഷാ നിരതനായി ഗുരുവിനെ സമാശ്രയിച്ച് ഒരു സംവത്സരം കഴിയണം ആശ്രമനിയമങ്ങൾ പാലിക്കുന്നതിൽ അലസത് അരുത്. ബ്രഹ്മചര്യം, അഹിംസ എന്നിവ നിഷ്കർഷയോടെ പാലിക്കണം. ഇങ്ങനെയുള്ള സാധനകളാൽ യോഗം ആർജ്ജിച്ച് ധർമ്മാനുകൂലമായി കഴിയണം. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മചര്യദ്രാശ്രമങ്ങൾ സേവിച്ച് സന്യാസി ഭൂമിയിൽ സഞ്ചരിക്കണം. അനാസക്തനായിരിക്കണം. ക്രോധമരുത്. ലഘുവായി മാത്രം ആഹാരം കഴിക്കണം. ജിതേന്ദ്രിയായി വർത്തിക്കണം.

- 34. ദ്വാവിമൗ ന വിരജ്യേത വിപരീതേന കർമ്മണാ നിരാരംഭോ ഗൃഹസ്ഥശ്ച കാര്യവാം ശ്ചൈവ ഭിക്ഷുകഃ
- 35. മാദ്യതി പ്രമദാം ദൃഷ്ട്വാ സുരാം പീതാ ച മാദ്യതി തസ്മാദ് ദൃഷ്ട്വുഷാം നാരീം ദുരിതഃ പരിവർജയേത്

- 36. സംഭാഷണം സഹ സ്ത്രീബിരാലാപഃ പ്രേക്ഷണം തഥാ, നൃത്തം ഗാനം സഹാസം ച പരിവാദാംശ്ച വർജയേത്.
- 37. ന സ്നാനം ന ജപഃ പുജാ ന ഹോമോ നൈവസാധനം നാഗ്നി കാര്യാദി കാര്യം ച നൈ തസ്യുസ്തീ ഹ നാരദ
- 38. നാർചനം പിതൃകാര്യം ച തീർത്ഥയാത്രാ വ്രതാനി ച ധർമ്മാ ധർമ്മാദികം നാസ്തി ന വിധി ലൗകികീ ക്രിയ
- 39. സംത്യജേത് സർവകർമ്മാണി ലോകാചാരം ച സർവശഃ കൃമികീടപതംഗാംശ്ച തഥാ യോഗീ വനസ്പതീൻ.
- 40. ന നാശയേത് ബുധോ ജീവാൻ പരമാർത്ഥ മതിര്യതി നിത്യമന്തർമ്മുഖഃ സ്വച്ഛഃ പ്രശാന്താത്മാ സ്വപൂർണ്ണധീ.
- 41. അന്തഃ സംഗപരിത്യാഗീ ലോകേ വിഹര നാരദ ന രാജകേ ജനപദേ ചരത്യേക ചരോ മുനിഃ
- 42. നിഃ സ്തുതിർ നിർനമസ്കാരോ നിഃ സ്വാധാകാരാ ഏവ ച ചലാചല നികേതശ്ച യതിരയാദ്യച്ഛികോ ഭവേത് ഇത്യുപനിഷത്

കർമ്മബദ്ധനായ സന്യാസിയും കർമ്മവിമുക്തനായ ഗൃഹസ്ഥനും തങ്ങളുടെ ആശ്രമങ്ങൾക്കനുകൂലമായി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ശോഭിക്കുകയുള്ളൂ. മദ്യം കുടിച്ചാലേ മദമുണ്ടാകൂ. എന്നാൽ യുവതിയായ സ്ത്രീയെ കണ്ടാൽ തന്നെ മദാവസ്ഥയുണ്ടാകും. അതിനാൽ അങ്ങനെയുള്ള സ്ത്രീയെ സന്യാസി കാണുകയരുത്. സ്ത്രീകളുമൊത്ത് സംസാരിക്കുക, നൃത്തം, ഗാനം, പരനിന്ദ എന്നിവയിൽ നിന്നും സന്യാസി വിട്ടുനിൽക്കേണ്ടതാണ്. സന്യാസിക്ക് സ്നാനം, ജപപുജ, ഹോമം, ദേവാർച്ചന, ശ്രാദ്ധം, തർപ്പണം, വ്രതം, തീർത്ഥയാത്ര എന്നിവയൊന്നും സന്യാസിക്കാവശ്യമില്ല. ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളോ ലോകാചാരപരിപാലനമോ വേണ്ട. സാധാരണ കർമ്മങ്ങളെല്ലാം കൈവെടിയണം. പരമാർത്ഥി കകാര്യങ്ങളിലേ ബുദ്ധി വിനിയോഗിക്കാവൂ. ഒരു ജീവിയേയും ഹിംസിക്കരുത്. ശുദ്ധി തേടണം. ശാന്തനായി ബുദ്ധിയെ ആത്മാനന്ദത്തിൽ ലയിപ്പിക്കണം. അരാജക പ്രദേശത്തു സഞ്ചരിക്കരുത്. ശ്രാദ്ധ തർപ്പണങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒഴിവാകണം. ഒരാളെയും സ്തുതിക്കരുത്; നമസ്കരിക്കേണ്ടതില്ല നിർജനസ്ഥാനത്തോ പർവത ഗുഹകളിലോ താമസിക്കണം. ഇഷ്ടാനുസരണം സഞ്ചരിക്കാൻ എന്ന് ഉപനിഷത് പറയുന്നു.

ഏഴാം ഉപദേശം

1. അഥ യതേർനിയമഃക്രമമിതി പൃഷ്ട്വം നാരദം പിതാ മഹഃ പുരസ്കൃത്യ വിരക്തഃ സന്ധ്യോ വർഷാസുധ്രുവ ശീലോ അഷ്ടൗ മാസി ഏകാകീ ചരണൈ കത്ര നിവ

N

P

I

സേത് ഭിക്ഷുർ ഭയാത് സാരംഗവത് ഏകത്ര നതിഷ്ഠത് സ്വഗമനനിരോധ ഗ്രഹണം ന കുര്യാത് ന വൃക്ഷാ രോഹണമപി ന ദേവോത്സവ ദർശനം കുര്യാത് ന ഏകാന്തശീ ന ബാഹ്യദേവോർചനം കുര്യാത്. സ്വവൃ തിരികതം സർവം തൃക്താ മധുകരവൃത്യാ ആഹാര മാഹഗരൻ കൃശോ ഭൂത്യാ മേദോ വൃദ്ധിം അകുവൻ ന ആജ്യം രുധിരമിവ ത്യജേത്. ഏകത്ര അന്നം പല്യ ലമിവ ഗന്ധലേപനം അശുതമി ലേപനമിവ അഭ്യംഗം സ്ത്രീസംഗമിവ മിത്രാഹ്ലാദകം മൃതമിവ സ്വപ്നഹാം ഗോമാം സമിവ ജ്ഞാതചരദേശം ചണ്ഡാളവാടികാ മിവ സ്ത്രീയം അഹിമിവ സുവർണ്ണം കാളകൂടമിവ സഭാസ്ഥലം ശ്മശാനസ്ഥലമിവ രാജധാനീം കുംഭി പാകമിവ ശവപിണ്ഡവത് ഏകത്രാനം ന ദേഹാന്ത രദർശനം പ്രപഞ്ചവൃത്തിം പരിത്യജ്യ സ്വദേശമു ത്യജ്യ ജ്ഞാതചരദേശം വിഹായ വിസമൃത പദാർത്ഥം പുനഃപ്രാപ്ത ഹർഷ ഇവ സ്വമാനന്ദമനു സ്ഥരൻ സ്വശരീരാഭിമാന ദേശവിസ്ഥരണം മതാ സ്വശ രീരം ശവമിവ ഹേയമുപഗമ്യകാരാഗൃഹവിനിർമുക്ത ചോരവത് പുത്രാപ്തബന്ധുഭവസ്ഥലം വിഹായ ദുരതോ വസേത്.

പിന്നീട് നാരദൻ ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു: ഭഗവൻ, സന്യാസിയുടെ നിയമങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കിത്തരുക, അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു: 'വൈരാഗ്യം നേടിയ സന്യാസി ഒരേ സ്ഥാനത്ത് വർഷകാലത്തിലെ നാലു മാസങ്ങൾ മാത്രമേ വസിക്കാവൂ. ബാക്കി എട്ടുമാസങ്ങളും സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കണം. ഒരേസ്ഥലം ഏറെ നേരം തങ്ങരുത്. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ധർമ്മഭ്രഷ്ടനാകാനിടയുണ്ട്. ആരെങ്കിലും അങ്ങനെയൊരു ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിച്ചാലും അതിന് വഴങ്ങരുത്. നീദി നീന്തികടക്കരുത്. വൃക്ഷത്തിൽ കയറുകയോ ദോവോത്സവങ്ങളിലോ മറ്റു മേളകളിലോ പങ്കുകൊള്ളുകയും അരുത്. ആത്മാവിനെയല്ലാതെ മറ്റു ദേവന്മാരെ ഉപാസിക്കരുത്. ഒരേ വീട്ടിൽ നിന്നു തന്നെ ഭക്ഷണം സ്വീകരിക്കരുത്. ചന്ദനാദി സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ ത്യജിക്കണം. ക്ഷാരവും സ്പർശനയോഗ്യമല്ലെന്ന് കരുതണം. കൗപീനാദികളെയല്ലാതെ മറ്റു വസ്ത്രങ്ങളെ എച്ചിൽ പാത്രം പോലെ കരുതണം. എണ്ണ തേച്ചു കുളി പാടില്ല. സ്നേഹിതന്മാരുടെ സഹവാസം ഒഴിവാക്കണം. ആഗ്രഹങ്ങൾ ഉണ്ടാകാനിട കൊടുക്കരുത്. സഭാ സമിതികൾ ശ്മശാനതുല്യം കരുതുക. സ്ത്രീയെ സർപ്പം പോലെ ഭയങ്കരമെന്ന് കരുതുക. സ്വർണ്ണത്തെ കാളകൂടവിഷം പോലെയും രാജധാനിയെ കുദീപാകനരകംപോലെയും ഏകാന്തത്തെ മൃതകപിണ്ഡം പോലെയും കരുതണം. ദേഹത്തെ ആത്മഭിന്നമായി ചിന്തിക്കരുത്; സ്വദേശം കൈവിടണം. പരിചിതസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഏറെ തങ്ങരുത്. സ്വന്തം കുടുംബാംഗങ്ങളും പരിചിതരും വസിക്കുന്നിടം വിട്ട് ദുരേ പോകണ്ട. തന്റെ ശരീരത്തെ ശവം പോലെ കരുതുകയും അതിൽ അന്നാസക്തനാകയും വേണം. സന്യാസി ഭാര്യ പുത്രാദികളെ ഉപേക്ഷിച്ച് അവരെ കാണാനിടകൊടുക്കാതെ അകലെ കഴിയേണ്ടതാണ്.

K

2. അയതേന പ്രാപ്തമാഹരൻ ബ്രഹ്മപ്രണവാനുസന്ധാന പരോ ഭൂത്യാ സർവകർമ്മനിർമുക്തഃ കാമക്രോധ ലോഭമോമദമാത്സര്യാദികം ദഗ്ദ്ധോ ത്രിഗുണാതീതഃ; ഷഡ്ഭൂർമ്മിരഹിതഃ ഷഡ്ഭാവവികാര ശൂന്യഃ സത്യവാക് ശുചിരദ്രോഹീ ഗ്രാമ ഏകരാത്രം പത്തനേപഞ്ചരാത്രം ക്ഷേത്രേ പഞ്ചരാത്രം; തീർത്ഥേ പഞ്ചരാത്രം അനികേതഃ സ്ഥിരമതിഃ ന അന്യതവാദീ ഗിരികന്ദരേഷു വസേത് ഏകഏവദൗ വാചരേത് ഗ്രാമം ത്രിദിർ നഗരം ചതുർദിർ ഗ്രാമ മിത്യേകശ്ചരേത് ഭിക്ഷു. ചതുർദശകരണാനാം ന തത്രാവകാശം ദദ്യാ ദവിച്ഛിന്നജ്ഞാനാത് വൈരാഗ്യ സമ്പത്തമനുഭൂയ മത്തോ ന കശ്ചിത് നാന്യ വൃതിരികത ഇതി ആത്മനി ആലോച്യ സർവതഃ സ്വരൂപമേവ പശ്യൻ ജീവൻ മുക്തിഃ അവാപ്യ പ്രാരബ്ധ പ്രതി ഭാസനാശ പര്യന്തം ചതുർവിധം സ്വരൂപം ജ്ഞാത്യാ ദേഹപതന പര്യന്തം സരൂപാനുസന്ധാനേന വസേത്.

വല്ലതും ആവശ്യപ്പെടാതെ കിട്ടിയാൽ അതു വാങ്ങിച്ച് സന്തുഷ്ടനാകണം. കർമ്മമെല്ലാം കൈവിട്ട് ബ്രഹ്മപ്രണവധ്യാനസന്ധാന പരനാകുക. കാമക്രോധാദികൾ നിശ്ശേഷം വെടിഞ്ഞ് വിശപ്പും ദാഹവും മൂലം വ്യാകുലത കലരാതെ, ജന്മം വൃദ്ധി, ജര എന്നീ വകയിൽ വ്യാകുലപ്പെടാതെ, നിർവൈരനായി ശരീരവും മനസ്സും ശുദ്ധമാക്കി വെയ്ക്കണം. ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു രാത്രി, നഗരത്തിലും പുണ്യക്ഷേത്രത്തിലും തീർത്ഥസ്ഥാനങ്ങളിലും അഞ്ചുരാത്രി - അതിൽ കൂടുതൽ താമസിക്കരുത്. സ്വന്തമായി വീടുണ്ടാക്കരുത്. മിഥ്യാഭാഷണമരുത്. ബുദ്ധിയെ സദിച്ചാരങ്ങളിൽ നയിച്ച് ഏകനായി സഞ്ചരിക്കുക. താമസിക്കുന്നെങ്കിൽ അത് പർവതഗൃഹയിലാകമം. മറ്റൊരുമൊത്ത് താമസം പാടില്ല. മൂന്നു വൃക്തികളുടെ സഹവാസം ഗ്രാമതുല്യവും നാലുപേരായാൽ നഗരതുല്യവുമാണ്. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക് വിഷയങ്ങൾ ചിന്തിക്കാൻ ഇടകൊടുക്കരുത്. ആരെയും ഭിന്നരായി കാണരുത്. അങ്ങനെ സന്യാസി സ്വസ്വരൂപം മാത്രം ചിന്തിച്ച് ജീവമുക്തനായി കഴിയണം. മരണം വരെ സ്വരൂപധ്യാനനിരന്തനാകണം. ആത്മബോധം സമ്പാദിക്കുകയെന്നതാണ് സന്യാസിയുടെ പ്രധാന കൃത്യം.

3. ത്രിഷവണാസ്നാനം കുടീചകസ്യ ബഹുദകസ്യ ദീവാരം ഹംസസ്യേകവാരം പരമഹംസസ്യ മാനസസ്നാനം തുരീയാതീതസ്യ ഭസ്മസ്നാനമവധൂതസ്യ വായവ്യസ്നാനം ഉൗർധ്വപുണ്ഡ്രം കുടീചകസ്യ ത്രിപുണ്ഡ്രം ബഹുദകസ്യ ഉൗർധ്വ പുണ്ഡ്രം ത്രിപുണ്ഡ്രം ഹംസസ്യ ഭസ്മോദ്ധൂലനം പരമഹംസസ്യ തുരീയാതീതസ്യതിലകപുണ്ഡ്ര മവധൂതസ്യ ന കിംചിത് തുരീയാതീതാവധൂതയോ. ഋതുക്ഷൗരം കുടീചകസ്യ ഋതുക്ഷൗരം ബഹുദകസ്യ കസ്യ ന ക്ഷൗരം അസ്തിചേദയന ക്ഷൗരം. കുടീചകസ്യ കാന്നാമാധുകരം ബഹുദകസ്യ ഹംസപരമഹംസയോഃകരപാത്രം തുരീയാതീതസ്യ ഗോമുഖം അവധൂതസ്യ ജാഗരവൃത്തി ശാടീദയം കുടീചക സ്യബഹുദകസ്യേകശാടീ ഹംസസ്യപുണ്ഡ്രം ദിഗംബരം പരമഹംസസ്യ

N

P

I

K

ഏകകൗപീനം വാ തുരീയാ തീതാ വധുതയോർജാ തരുപധരത്വം ഹംസപരമഹംസയോരജിനം ന തു അന്യോഷാം.

മൂന്നു സന്ധ്യകളിലും കുടീചക സന്യാസി സ്നാനം ചെയ്യണം. ബഹുദകൻ രണ്ടുതവണ. ഹംസൻ ഒരുതവണ; പരമഹംസൻ മാനസിക സ്നാനം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു; തുരീയാതീതൻ ഭസ്മലേപനം മതി. അവധുതൻ വായുസ്പർശത്താൽ തന്നെ സ്നാനത്തിനും തുല്യം ശുദ്ധനാകുന്നു. കുടീചകൻ നെറ്റിയിൽ ഊർധ്വ പുണ്ഡ്രവും ബഹുദകൻ ത്രിപുണ്ഡ്രവും ധരിക്കണം. ഹംസൻ ഇതിലേതെങ്കിലുമൊന്നാകാം. പരമഹംസൻ കേവലം ഭസ്മലേപനം മതി. തുരീയാതീതൻ തിലകപുണ്ഡ്രം. അവധുതൻ ഒരു ചിഹ്നവും വേണ്ട... കുടീചകൻ രണ്ടുമാസത്തിലൊരിക്കലും ബഹുദകൻ നാലുമാസത്തിലൊരിക്കലും ക്ഷൗരം ചെയ്യാം, ഹംസനും പരമഹംസനും ആറുമാസത്തിലൊരിക്കൽ.

അവധുതനും തുരീയാതീതനും ക്ഷൗരം ആവശ്യമില്ല. കുടീചകൻ ഒരേടത്തു നിന്ന് ആഹാരം സ്വീകരിക്കാം. ബഹുദകൻ മാധുകരീവൃത്തി കൊക്കൊള്ളണം. ഹംസനും പരമഹംസനും കൈകളിൽ ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കുക. തുരീയാതീതൻ ഗോമുഖവൃത്തിയും അവധുതൻ അജഗരവൃത്തിയുമാണ്. ഭക്ഷണ കാര്യത്തിൽ കൈക്കൊള്ളേണ്ടത് കുടീചകൻ രണ്ടു വസ്ത്രവും ബഹുദകൻ ഒരു വസ്ത്രവും ഹംസൻ രണ്ടു തുണിക്കും പരമഹംസൻ ഒരു കൗപീനവും ധരിക്കണം. തുരീയാതീതനും അവധുതനും വസ്ത്രം ധരിക്കേണ്ട ആവശ്യം തന്നെയില്ല.

7. കുടീചകബഹുദകയോർ ദേവാർച്ചനം ഹംസ പരമഹംസയോർമാനസാർച്ചനം തുരീയാതീതാവധുതയോഃ സോഹംഭാവനാ കുടീചക ബഹുദകയോർ മന്ത്രജപാധികാരോ ഹംസ പരമഹംസ യോർധ്യാനാധികാരഃ തുരീയാതീതാവ ധുതയോ നവ ന്യാധി കാര ഇയതീതാവദവധുതയോർ മഹാ വാ ക്യാധികാരഃ പരമഹംസ സ്യാപി കുടീചക ബഹുദക ഹംസാനാനാനന്യസ്യോ പദേശാധികാരഃ കുടീചക ബഹുതകയോർമാനുഷപ്രണവഃ ഹംസപരമഹംസയോരാന്തരപ്രണവകുടീചക ബഹുദകയോഃ ശ്രവണം. ഹംസ പരമഹംസ യോർമനനം തുരീയാതീതം വധുതയോർനിദിധ്യാസഃ സർവേഷാമാത്മാനുസന്ധാനം വിധിരിത്യേവ മുമുക്ഷുഃ സാർവദാസംസാരതാരകം താരകമനുസ്മരൻ ജീവന്യുക്തോ വസേത്. അധികാരവിശേഷണ കൈവല്യപ്രാപ്ത്യപായമനിഷ്യേദ്യതിഃ ഇത്യുപനിഷത്.

കുടീചകനും, ബഹുദകനും ദേവാർച്ചന ചെയ്യണം. ഹംസനും, പരമഹംസനും മാനസീകാർച്ചനയ്ക്കാണ്യാധികാരം. തുരീയാതീതനും അവധുതനും സോഹം അത് ഞാനാകുന്നു എന്ന ഭാവന മതി. കുടീചകനും ബഹുദകനും മന്ത്രം ജപിക്കാനും ഹംസനും പരമഹംസനും ധ്യാനത്തിനും തുരീയാതീതനും അവധുതനും മഹാവാക്യോപദേശത്തിനും അധികാരമുണ്ട്. കുടീചകനും ബഹുദകനും സാധാരണ പ്രണവവും

ഹംസപരമഹംസന്മാർക്ക് ആന്തരിക പ്രണവവും തുരീയാതീതാവധുതന്മാർക്ക് ബ്രഹ്മപ്രണവനമാണ് വിധിച്ചിട്ടുള്ളത്. കുടീചക ബഹുദകന്മാർക്ക് ശ്രവണവും ഹംസപരമഹംസന്മാർക്ക് മനനവും തുരീയാതീതാവധുതന്മാർക്ക് നിധിന്യായവും ആണ് വിധി. എല്ലാവരുടെയും ലക്ഷ്യം ആത്മാനുസന്ധാനമായിരിക്കണം. എല്ലാവരും മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കായി പ്രയത്നിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും പ്രാപഞ്ചിക വിഷയങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം നേടി ജീവന്യുക്താവസ്ഥയും കൈവല്യാവസ്ഥയും പ്രാപിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയും ആവശ്യമാണ്.

എട്ടാം ഉപദേശം

അഥ ഹൈനം ഭഗവന്തം പരമേഷ്ഠിനം നാരദഃ പപ്രച്ഛ സന്സാര താരകം പ്രപന്നോ ബ്രഹ്മഹിതി തഥേതി പരമേഷ്ഠീ വക്തും ഉപചക്രമേ, ഓം ഇതി ബ്രഹ്മ ഇതിവൃഷ്ടി സമഷ്ടി പ്രാകേണ കാ വൃഷ്ടി. കാ സമഷ്ടിഃ സംഹാരപ്രണവഃ; സൃഷ്ടിപ്രണവശ്ചാന്തർ ബ്രഹ്മീശ്വേദയാത്മകത്വാത് ത്വിവിധോ ബ്രഹ്മപ്രണവഃ അന്തഃ പ്രണവോ വ്യാവഹാരിക പ്രണവഃ ബാഹ്യപ്രണവഃ ആർഷപ്രണവഃ ഉദയാത്മകോ വിരാട് പ്രണവഃ സംഹാരപ്രണവോ ബ്രഹ്മപ്രണവഃ അർധമാത്രം പ്രണവഃ

പിന്നെ നാരദൻ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാവിനോട് തുടർന്ന് ചോദിച്ചു: “ഭഗവാനെ, ഏതു മന്ത്രമാണ് സംസാരതാരകമായിട്ടുള്ളത്. അത് എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നാലും.” ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: “ഓം” എന്ന താരകമന്ത്രത്തിനു തന്നെയാണ് അതിന് ശക്തിയുള്ളത്. അതിനെ വൃഷ്ടിരൂപത്തിലും സമഷ്ടി രൂപത്തിലും ചിന്തിക്കണം. നാരദൻ വൃഷ്ടിയെപ്പറ്റിയും സമഷ്ടിയെപ്പറ്റിയും അറിയാൻ ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: “നാരദ, വൃഷ്ടിയും സമഷ്ടിയും ബ്രഹ്മപ്രണവത്തിന്റെ അംഗങ്ങൾ തന്നെ ഏകമായ ബ്രഹ്മപ്രണവത്തിന്റെ അംഗങ്ങൾ തന്നെ ഏകമായ ബ്രഹ്മപ്രണവത്തിനു സംഹാരപ്രണവം സൃഷ്ടിപ്രണവം ഉദയാത്മകം പ്രണവം എന്ന് മൂന്നു ഭേദമുണ്ട്. ഉദയാത്മക പ്രണവം, ബാഹ്യപ്രണവമെന്നും. ആന്തരിക പ്രണവമെന്നും രണ്ടു വിധമാണ്. അതിനാൽ അതിനെ ഉദയാത്മക പ്രണയമെന്ന് പറയുന്നു. ബ്രഹ്മപ്രണവത്തിന് വ്യാവഹാരിക പ്രണവം എന്നൊരു ഭേദവുംകൂടിയുണ്ട്. വൃഷ്ടിപ്രണവത്തെ ബാഹ്യപ്രണവമെന്നും പറയുന്നു. ആർഷപ്രണവം എന്നും പറയാണ്ട്. ഉദയാത്മക പ്രണവത്തെ വിരാട് പ്രണവമെന്നും പറയുന്നു. അകാരാദിനാലു മാത്രകളോടു കൂടിയതും സ്ഥൂലാഭിദേതയുക്തവുമായ പ്രണവത്തെ അർദ്ധമാത്രാ പ്രണവമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു.

2. ഓമിതി ബ്രഹ്മ. ഓമിത്യേകാക്ഷരമന്തഃ പ്രണവം വിദ്ധി. സ ചാഷ്ടധാ ഭിദ്യതേ. അകാരോകാരമകാരാർദ്ധമാത്രാ നാദ ബിന്ദു കലാശക്തി ശ്ലേതി തത്ര ചത്വാര അകാരശ്ചയുതാവ വയവാന്വിതഃ ഉകാരഃ സഹസ്രാവ യ വാ ന്വിതോ മകാരഃ ശതാവ യ വോ പേതോർദ്ധമാത്ര പ്രണവോഽനന്താവ യ വാകാരഃ സഗുണോ വിരാട് പ്രണവഃ സംഹാരോ നിർഗുണ

N

P

I

K

പ്രണവഃ ഉദയാത്മകോത്പത്തി പ്രണവോ യഥാ പ്ലുതോ വിരാട് പ്ലുതഃ പ്ളുത സംഹാരോ വിരാട് പ്രണവഃ ഷോഡസമാത്രാത്മകത്വം കഥമിത്യുച്യുതേ. അകാരഃ പ്രഥമോകാരോദിതീയാമകാരസ്തുതീയാർദ്ധമാത്രാ ചതുർത്ഥീ നാദഃ പഞ്ചമീ ബിന്ദുഃ ഷഷ്ഠീ കലാ സപ്തമീ കലാതീത ഷ്ടമീ ശാന്തിർ നവ വീശാന്ത്യതീതാ ദശമീ ഉന്മന്യേകാദശീ മനോന്മനീ ദ്വാദശീ പുരി ത്രയോദശീ മധ്യമാ ചതുർ ദശീ പശ്യന്തീ പഞ്ചദശീ പരോഷോഡശീ പുനശ്ചതുഃ ഷഷ്ടിമാത്രാ പ്രകൃതി പുരുഷ ദൈവിധ്യ മാസാദൃഷ്ടാ ശത്വൃത്ത രദേദമാത്രാ സ്വരൂപമാസാദൃ സഗുണ നിർഗുണത്വമുപേത്യ ഏകോഽപി ബ്രഹ്മ പ്രണവഃ

‘ഓം’ ബ്രഹ്മമാണ്. അത് ഏകാക്ഷരമന്ത്രമാണ്. അതുതന്നെ അന്തം പ്രണവം അത് അകാരം ഉകാരം മകാരം അർദ്ധമാത്ര, നാദം, ബിന്ദു, കല, ശക്തി എന്ന് എട്ടായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നാലുമാത്രയോടുകൂടി പരിലക്ഷിതമാകുന്ന പ്രണവത്തിന്റെ ഓരോ മാത്രയ്ക്കും അനേകം ഭേദങ്ങളുണ്ട്. അകാരമാത്രക്കു തന്നെ പതിനായിരം അവയവമുണ്ട്. ഉകാരത്തിന് ആയിരം; മകാരത്തിന് നൂറ്; അർദ്ധമാത്രാപ്രണവവും അനന്തവുമായ അവയവം ചേർന്നതാണ് വിരാട് പ്രണവം. സഗുണവും സംഹാരപ്രണവം നിർഗുണവുമാണ്. സൃഷ്ടി പ്രണവം സഗുണനിർഗുണങ്ങളുമായി ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. വിരാട് പ്രണവം അകാരദിനാലു മാത്രകളുടെ സമഷ്ടിയോടുകൂടിയതാണ്. സംഹാരപ്രണവം ചതുർത്ഥി മാത്രാത്മകമായ അർദ്ധമാത്രാപ്രണവം ചേർന്നതാണ്. വിരാട് പ്രണവം പതിനാറു മാത്രകൾ അടങ്ങിയതാണ്. അതിനെ മുപ്പത്തിയാറു തത്വങ്ങൾക്കും ഉപരിയായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. അകാരം അതിന്റെ പ്രഥമമാത്രയാണ് ഉകാരം, മകാരം, അർദ്ധമാത്ര, ബിന്ദു, നാദം, കല, കലാതീത, ശാന്തി, ശാന്ത്യതീത, ഉന്മനി, മനോന്മനി, പുരി, മധ്യമ, പശ്യന്തി പരാ എന്നു യഥാക്രമം രണ്ടാമത്തേതിൽ പതിനാറു മാത്രകളാണുള്ളത്. പതിനാറു കലകളോടുകൂടിയ ഈ ബ്രഹ്മപ്രണവം തന്നെയാണ് ജ്ഞാതവ്യം അനുജ്ഞാതവ്യം അനുജ്ഞായം. അവികല്പരൂപമായ തുരീയത്തിൽനിന്നും ഭിന്നമല്ലാത്തതിനാൽ അത് അറുപത്തി നാല് മാത്രകളോടുകൂടിയതായിതീരുന്നു. പ്രകൃതി പുരുഷ രൂപത്തിൽ രണ്ടു വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അങ്ങനെ നൂറ്റി ഇരുപത്തിയെട്ടു മാത്രകളാൽ അടങ്ങിയതാണ്. ഇങ്ങനെ ഒരേ ഒരു ബ്രഹ്മം തന്നെ പ്രണവത്തിന്റെ സഗുണ നിർഗുണ രൂപം ധരിച്ച് ദൃഷ്ടി ഭേദത്താൽ അനേകരൂപം പ്രാപിക്കുന്നു.

- 4. സവാധാരഃ പരംജ്യോതിരേഷ സർവ്വേശ്വരോ വിഭുഃ സർവ ദേവമയഃ സർവഃ പ്രപഞ്ചാ ധാരഗർഭിതഃ
- 5. സർവാക്ഷരമയഃ കാലഃ സർവാഗമമയഃ ശിവഃ സർവശൃത്യുത്തമോ മൃഗ്യാഃ സകലോപനിഷന്മയഃ
- 6. ഭൃതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യദ്യത് ത്രികാലോദിത മവ്യയം തദപ്യോംകാര മേവായം വിദ്ധിമോക്ഷപ്രദായകം
- 7. തമേവാത്മാനമിത്യേതദ് ബ്രഹ്മ ശബ്ദേ ന വർണ്ണിത തദേകമമൃതമജരമനുഭൂയ തഥോമിതി

8. സ ശരീരം സമാരോപ്യതന്മയത്വം തഥോമിതി ത്രി ശരീരം തമാത്മാനം പരംബ്രഹ്മ വിനശ്ചിന്ത്യ.

പ്രണവ രൂപമായ ഈ പരാത്മാവ് സർവ്വവ്യാപിയാണ്. അത് പരമജ്യോതി സ്വരൂപവും സർവ്വത്തിനും ആശ്രയവുമാണ്. ദേവന്മാരെല്ലാം അതിന്റെ രൂപം തന്നെ. സമ്പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചാധാരവും സർവാക്ഷര സ്വരൂപവും ഇതുതന്നെയാകുന്നു. കല്യാണമയവും സർവ്വശാസ്ത്രമയവുമാണിത്. ശ്രുതികളിലും തന്മരൂപത്തിലും ഇദ്ദേഹത്തെത്തന്നെയാണ് തേടേണ്ടത്. വർത്തമാന, ഭൂത, ഭവിഷ്യത് കാലങ്ങളുടെ സാരവും ഇതുതന്നെയാണ്. മോക്ഷം നൽകാൻ പോകുന്നത് ഈ പ്രണവമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. ബ്രഹ്മത്തെ ആത്മാവിൽ ഏകീഭവിപ്പിച്ച് പ്രണവത്തെത്തന്നെ ഏകവും ജരാരഹിതവും അമൃതരൂപവും ചിന്മയതയും എന്ന് അറിയണം. വിശ്വത്തെ ഓം എന്ന് കരുതി തന്റെ ആത്മാവിനെ ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതി പരമാത്മാവിൽ ദൃഢമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് അത്മാവിന്റെ രൂപത്തിലുള്ള ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി സദാ ചിന്തിച്ചുകേണ്ടതാണ്.

- 9. പരം ബ്രഹ്മാനുസംദധ്യാത് വിശ്വാദീനാം
ക്രമഃക്രമാത് സ്ഥൂലതാത് സ്ഥൂലഭൂക്താച്ച സൂക്ഷ്മതാത്
സൂക്ഷ്മഭൂക് പരം
- 10. ഐക്യതാനന്ദ ഭോഗാച്ച സോയമാത്മാ
ചതുർ വിധഃ ചതുഷ്പാത് ജാഗരിതഃ സ്ഥൂലഃ സ്ഥൂല പ്രജ്ഞാ
ഹി വിശ്വ ഭൂക്
- 11. ഏകോന വിംശതി മുഖം സാഷ്ടാംഗഃ
സർവഗഃ പ്രഭുഃ സ്ഥൂലഭൂക് ചതുരാത്മാഥ വിശ്വോ വൈശ്വാനരഃ
പുമാൻ
- 12. വിശ്വജിത് പ്രഥമഃ പാദഃ സ്വപ്ന സ്ഥാനഗതാ, പ്രഭുഃ സൂക്ഷ്മപ്രജ്ഞഃ സ്വതോഷ്ടാംഗഃ ഏകോനാനുഃ
പരംതപഃ
- 13. സൂക്ഷ്മ ഭൂക് ചതുരാത്മാഥ തൈജസോ
ഭൃതരാധയം ഹിരണ്യ ഗർഭഃ സ്ഥൂലോടന്തർ ദ്വീതീയ പാദ ഉച്യതേ
- 14. കാമം കായമതേ യാവദ്യത്ര സുപ്തോ ന കഞ്ചന സ്വപ്നം പശ്യതി നൈവമാത്ര തത്
സുഷുപ്തമപി സ്ഥൂടം
- 15. ഏകീ ഭൃതഃ സുഷുപ്ത സ്ഥഃ പ്രജ്ഞാന ഘന വാൻ സുഖീ നിത്യാനന്ദമയോ പ്യാത്മാ സർവ
ജീവാന്തസ്ഥിതഃ
- 16. തഥാപ്യാനന്ദബുക്ചേതോ മുഖഃ സർവഗതോവ്യയ ചതുരാത്മേശ്വരാ പ്രാജ്ഞ സ്തുതിയാഃ
പാദസംജ്ഞിതഃ

സ്ഥൂലത്തിന്റെയും സൂക്ഷ്മത്തിന്റെയും ഭോക്താവായതുകൊണ്ടും ആനന്ദോപഭോക്താവായതുകൊണ്ടും ആത്മാവിന്

N

P

I

നാല് വിഭാഗങ്ങളാണുള്ളത്. ഈ ഭേദങ്ങൾ കാരണം ആത്മാവ് ചതുഷ്പാത്ത് അതായത് നാലുകാലുകളോടു കൂടിയതെന്ന് അറിയപ്പെടുന്നു. ജാഗ്രദവസ്ഥയും ജഗത്തും ആരുടെ ദേഹമാണോ, ആരുടെ ജ്ഞാനമാണോ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നത് ആർ സമസ്തവിശ്വത്തിന്റെയും ഭോക്താവാണ്, ആരുടെ മുഖമാണ് അഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ പത്തൊൻപത് കാരണങ്ങളായിരിക്കുന്നത് ഭൂലോകം, ഭൂവർലോകം, സ്വർലോകം, മഹർലോകം, ജനലോകം, തപോലോകം, സത്യലോകം, പാതാളം എന്നീ എട്ടു ലോകങ്ങളും ആരുടെ അംഗമാണോ ആരുടെ അഭിവൃക്തിയാണോ സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മകാരണവും സാക്ഷിയുമായിരിക്കുന്നത്, സർവ്വവ്യാപിയും വിശ്വരൂപവുമായ ആ വൈശ്വാനരൻ തന്നെയാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പ്രഥമപാദം. സ്വപ്നവും വിശ്വവ്യാപ്തമായ ബ്രഹ്മവും സൂക്ഷ്മപ്രജ്ഞമാണ്. അതിന്റെ വിജ്ഞാനം ആന്തരിക ജഗത്തിൽ വ്യാപരിക്കുന്നതാണ്. അതിന് നാലു തിരിവുകളുണ്ട്. പ്രകാശാധിപതിയാകയാൽ അതിനെ തൈജസമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അത് സർവ്വഭൂതാധിപതിയും ഹിരണ്യഗർഭവുമാണ്. അതിനെത്തന്നെ പരമാത്മാവിന്റെ ദ്വൈത പാദമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സൂക്ഷ്മത്തിൽ മനുഷ്യൻ സ്വപ്നം കാണാറില്ല. ചിന്തയും അപ്പോഴില്ല. ആ അവസ്ഥയും അതിൽ കൂടി ഉപലക്ഷിതമാകുന്ന വിശ്വത്തിന്റെ പ്രളയരൂപവും ആരുടെ സ്ഥാനമാണോ ആർ അന്തര്യായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന സ്വസ്വരൂപത്തിന്റെ ആനന്ദമനുഭവിക്കുന്ന, ആർ അവിനാശിയും പ്രകാശിതമാകുന്ന മുഖത്തോടു കൂടിയവനുമാകുന്നു. ജ്ഞാതാവ് അനുജ്ഞാതാവ് അനുജ്ഞ അവികല്പം എന്നീ നാലു രൂപങ്ങളിൽ യാതൊന്ന് അഭിവൃക്തമാകുന്നു. ആ പ്രാജ്ഞൻ തന്നെയാണ് പരമാത്മാവിന്റെ തൃതീയ പാദമെന്ന് അറിയുക.

- 17. ഏഷ സർവേശ്വരശ്ചൈഷ സർവജ്ഞഃ
സൂക്ഷ്മഭാവേന ഏഷോന്മത്ത്യാമ്യേഷ യോനിഃ സർവസ്യ
പ്രഭവാപ്യ യൗ
- 18. ഭൂതാനാം ത്രയമപ്യേതത് സർവോപരമബാധകം
തത് സൂക്ഷ്മപ്തം ഹി യത് സ്വപ്നം മായാ മാത്രം
പ്രകീർത്തിതം
- 19. ചതുർത്ഥശ്ചതുരാത്മാപി സച്ചിദേകരസോ പ്യയം
തുരീയാവസിതത്യാച്ച ഏകൈകത്യാനു സാരതഃ
- 20. ജ്ഞാതാനു ജ്ഞാത്രനുജ്ഞാത്യ വികല്പ
ജ്ഞാന സാധനം വികല്പത്രയമത്രാപി സൂക്ഷ്മപ്തം സ്വപ്നമാന്തരം
- 21. മായാമാത്രം വിദിത്വൈവം സച്ചിദേക രസോഹ്യയം
വിഭക്തോ ഹ്യയമാദേശോ ന സ്ഥൂല പ്രജ്ഞമമ്പഹം
- 22. ന സൂക്ഷ്മ മ പ്രജ്ഞമത്യന്തം ന പ്രജ്ഞം
ന ക്ഷചിന്മുനേ നൈവാപ്രജ്ഞം നോഭയതഃ പ്രജ്ഞം ന
പ്രജ്ഞമാന്തരം.

N

K

23. നാ പ്രജ്ഞമപി ന പ്രജ്ഞാഘനം ചാ ദൃഷ്ടമേവ ച തദലക്ഷണ മഗ്രോഹ്യം യദ് വ്യവഹാര്യം അവിവേകദേശ്യം ഏകാത്മ പ്രത്യസാരം പ്രപഞ്ചോപശമം ശിവം ശാന്തം അദ്വൈതം ചതുർത്ഥം മന്യന്തേ സ ബ്രഹ്മപ്രണവഃ സവിജ്ഞേയോ നാപരസ്തുരീയഃ സർവത്ര ഭാസുവത് മുമുക്ഷുണാമാധാരഃ സ്വയം ജ്യോതിർ ബ്രഹ്മാകാരഃ സർവദം വിരാജതേ പരബ്രഹ്മത്വാദ്-ഇത്യുപനിഷത്.

ഇങ്ങനെ പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് സകലതിനും നാമനായിട്ടുള്ളത്. ഇതുതന്നെ ചിന്തയും, സൂക്ഷ്മരൂപവും, ജഗൽ കാരണഭൂതവും, ജീവികളുടെ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയ സ്ഥാനവും. മൂന്ന് അവസ്ഥകളോടുകൂടിയ ഈ വിശ്വം സൂക്ഷ്മപ്തി രൂപത്തിലാണ്. ഇത് സ്വപ്ന സമാനവുമാണ്. മൂന്ന് മനസ്സിലാക്കിയ മൂന്നു പാദങ്ങൾക്കു പുറമെ നാലാമതൊരു പാദം കൂടിയുണ്ട്. അത് ജ്ഞാതം, അനുജ്ഞാതാവ്, അനുജ്ഞത, അവികല്പം എന്നീ നാലു രൂപത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. ഇതിന്റെ നാലു പാദങ്ങളും തുരീയം തന്നെയാണ്. ഓരോ രൂപവും തുരീയത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. തുരീയ പാദത്തിൽ ജ്ഞാതം അനുജ്ഞാതാവ് അനുജ്ഞ എന്നീ മൂന്നു രൂപങ്ങളും വികല്പജ്ഞാനാത്മകമാകുന്നു. ഇവയെല്ലാം സ്വപ്ന തുല്യമോ മായയോ ആകുന്നു. ഈ വികല്പങ്ങൾക്കെല്ലാമതീതമായ പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് ഏകമാത്മായ സച്ചിദാനന്ദരൂപം. സ്ഥൂല സൂക്ഷ്മങ്ങളുടെ ജ്ഞാതാവല്ലാത്തതും രണ്ടിനെപ്പറ്റിയും അറിയാത്തതും പ്രജ്ഞാനരൂപമല്ലാത്തതും കണ്ണുകൾക്ക് ഗോചരമല്ലാത്തതും ഒരു നിർവചനത്തിലും ഒതുങ്ങാത്തതും ധ്യാനഗമ്യമല്ലാത്തതും പ്രപഞ്ചാതീതവും അദ്വിതീയവും പരമകല്യാണമയവുമായ ആ തത്വം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നാലാമത്തെ പാദം. അതിനെ ജ്ഞാനികൾ ബ്രഹ്മപ്രണവം എന്നു കരുതുന്നു. അത് ബ്രഹ്മം തന്നെ സ്വയം പ്രകാശനും ആകാശസ്വരൂപനുമാകുന്നു.

ഒമ്പതാം ഉപദേശം

1. അഥ ബ്രഹ്മസ്വരൂപം കഥമിതി നാരദഃ പപ്രച്ഛഃ തം ഹോവാചപിതാ മഹഃ കിം ബ്രഹ്മ സ്വരൂപമിതിഃ അന്വേഷാസാവന്വേഷോ ഹമ സ്മിതി യേ വിദുഃ തേ പശവോ നസ്വ ഭാവ പശവഃ തമേവം ജ്ഞാതാ വിദ്വാൻ മൃത്യുമുഖാതിപ്രമുച്യതേ നാനുഃ പ്ഥാ വിദ്യതേ അയനായ.

പിന്നീട് നാരദൻ ബ്രഹ്മസ്വരൂപം എന്താണെന്ന് ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: “തന്റെ രൂപം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. താൻ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് ഭിന്നമാണെന്നു കരുതുന്നവൻ മനുഷ്യനല്ലാതാകുന്നു. മൃഗയോനിയിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടുമാത്രം ഒരു മൃഗത്തിനെ മൃഗമെന്ന് പറയാൻ പാടില്ല. യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനമില്ലാത്തവനാണ് മൃഗം. ബ്രഹ്മത്തെ സർവ്വമാവാതിക്കരുതുന്ന ജ്ഞാനി മൃത്യുമുഖത്തിൽനിന്ന് മോചിക്കുന്നതാണ്. മോക്ഷ ലബ്ധിക്കുള്ള ഏകമാർഗ്ഗം പരമാത്മജ്ഞാനം മാത്രമാണെന്ന് അറിയുക.

P

I

K

2. കാലഃ സ്വഭാവോ നിയതിർ യദ്യുച്ഛാ
ഭൂതാനി യോനിഃ പുരുഷ ഇതി ചിന്ത്യം
സംയോഗ ഏഷാം ന ത്യാത്മഭാവോ
ദാത്മാഹ്യനീശഃ സുഖ ദുഃഖ ഹേതോഃ
3. തേ ധ്യാനയോഗാനുഗതാ അപശ്യൻ
ദേവാത്മശക്തിം. സ്വഗണൈർ നിശ്ശുദ്ധാം
യഃ കാരണാനി നിഖിലാനി താനി
താലാത്മയുക്താന്യധിഷ്ഠ ത്യേകഃ
4. തമേകസ്ഥിം സ്ത്രിവൃതം ഷോഡാശാന്തം
ശതാർധാരം വിംശതി പ്രത്യാരാഭിഃ
അഷ്ടകൈഃ ഷഡ്ഭിർ വിശ്വരൂപൈകപാശ
ത്രിമാർഗ്ഗഭേദം ദിനിയിത്തൈക മോഹം
5. പഞ്ചസ്രോതോബു പഞ്ചയോ ന്യൂഗ്രവൃക്താം
പഞ്ചപ്രാണോർമ്മി പഞ്ചബുധ്യാദി മൂലാം പഞ്ചാ
വർത്താം പഞ്ച ദുഃഖൗഘവേഗാം
പഞ്ചാശത് ഭേദം പഞ്ച പർവാ ധീമാ
6. സർവാ ജീവേ സർവ സംസ്ഥേ ബുഹന്തേ
തസ്ഥിൻ ഹംസോ ശ്രമ്യതേ ബ്രഹ്മ ചക്രേ
പൃഥഗാന്താനം പ്രേരിതാരം ച മത്വ
ജുഷ്ടസ്തത സ്തേനാ മൃതത്വമേതി
7. ഉദ്ഗീമമേതത് പരമം തു ബ്രഹ്മ
തസ്ഥിം സ്ത്ത്രയം സ്വ പ്രതിഷ്ഠാക്ഷരം ച
അത്രാന്തരം വേദവിദോ വിദിത്വാ ലീനാ.
പരേ ബ്രഹ്മണി തത് പരായണാഃ
8. സംയുക്തമേതത് ക്ഷരമക്ഷരം ച
വ്യക്താവ്യക്തം ഭരതേ വിശ്വമീശഃ
അനീശശ്ചാത്മാ ബധ്യതേ ഭോക്ത്യ ഭാവോ
9. ജ്ഞാജ്ഞൗ ദ്വാവജാ വീശാനീ ശാവജാഹ്യേകാ
ഭോക്ത്യ ഭോഗാർത്ഥ യുക്താ
അനന്തശ്ചാത്മാ വിശ്വരൂപോഹ്യകർത്താ
ത്രയം യദാ വിന്ദുതേ ബ്രഹ്മഹ്യേതത്
10. ക്ഷരം പ്രധാനമമൃതാക്ഷരം ഹരഃ
ക്ഷരാത് മാനാവീശതേ ദേവ ഏകഃ
തസ്യാഭിധ്യാനാ ദ്യാജനാത്തത്വ ഭാവാത്
ഭൂയശ്ചാന്തേ വിശ്വമായാനിവൃത്തി

കലം, സ്വഭാവം, ഫലകാരണമായ കർമ്മം, ആകസ്മിക സംഭവം, ജീവാത്മാവ് ഇവ വിസ്വത്തനുകാരണമാണോ? അവ ചേതനാത്മാവിനെ തന്നെ ആശ്രയിക്കുന്നവയാകുന്നു. സുഖ-ദുഃഖങ്ങൾക്ക് കാരണമായ പ്രാരാബ്ധങ്ങൾക്ക് വശം വദമായി കഴിയുന്ന ജീവാത്മാവും ഈ വിശ്വാസത്തിനു

കാരണക്കാരനല്ല. ഇവ ചിന്തിച്ച് അജീജ്ഞാസുകൾ ധ്യാനിക്കുകയും സ്വഗുണാവ്യതവും, സ്വരൂപഭൂതവും അചിന്ത്യവുമായ ആശക്തിയെ സാക്ഷാത്കരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പരത്മാവിന്റേതുതന്നെയാണ് ആ ദിവ്യമായ ശക്തി. ഒരു മേനിയും, മൂന്ന് വലയങ്ങളും പതിനാറുതലയും അമ്പത് അരങ്ങളും ഇരുപത് സഹായക അരങ്ങളും ആറ് അഷ്ടകങ്ങളും ഒരു പാശവും അനേകപങ്ങളും മൂന്നുഭേദങ്ങളുള്ളതും ഒരു നാഭിയോടുകൂടിയതുമായ ചക്രത്തെ അവർ കണ്ടു. അഞ്ചു സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിക്കുന്ന വിഷയാത്മകജലത്തിൽ സമ്പന്നവുമായ നദി അഞ്ചു പർവതത്തോടു കൂടിയതും അമ്പതു ഭേദങ്ങളോടു കൂടിയുമുള്ളതാകുന്നു. എല്ലാ ജീവികൾക്കും ആശ്രയമായിരിക്കുന്ന വിസ്തൃതമായ ഈ ബ്രഹ്മചക്രത്തിൽ ജീവാത്മാവു ഭ്രമണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ജീവാത്മാവ് തനിക്കും മറ്റുള്ളവർക്കും പ്രേരണ നൽകുന്ന പരമാത്മാവിനെ നന്നായി മനസ്സിലാക്കിക്കഴിയുമ്പോൾ പരമാത്മാവുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് അമൃതത്വത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്. വേദങ്ങൾ പരമാത്മാവിന്റെ മഹത്വം ഉദ്ഘോഷിക്കുന്നതാണ്. സർവശ്രേഷ്ഠവും അവിനാശിയും ആയി പരബ്രഹ്മം പരിലസിക്കുന്നു. വേദജ്ഞന്മാർ അന്തര്യമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആ പരമാത്മാവിനെ ചിന്തിച്ചുതന്നെയാണ് അതിൽ വിലയം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. വ്യക്താവ്യക്തമായി നിലകൊള്ളുന്ന ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ ധരിച്ചു സംരക്ഷിക്കുന്നത് ആ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു. ജീവാത്മാവ് സംസാരവിഷയഭോഗങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നതാകയാൽ പ്രകൃതിക്ക് വശംവദമായി പ്രപഞ്ചബന്ധനത്തിൽ പെട്ടുഴലുന്നു. എന്നാൽ പരബ്രഹ്മാത്മകമായ ജ്ഞാനം നേടിക്കഴിഞ്ഞാൽ സകല ബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തമാകുന്നതാണ്. ജ്ഞാനിയെന്നും അജ്ഞാനിയെന്നും സമർത്ഥമെന്നും അസമർത്ഥമെന്നും ജീവാത്മാക്കൾ രണ്ടു വിധത്തിലുണ്ട്. ജീവികൾക്കനുക്വലമായ ഭോഗ്യവസ്തുക്കൾ പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ശക്തി ഈ പ്രകൃതി തന്നെയാകുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ പരബ്രഹ്മം സമ്പൂർണ്ണരൂപയുക്തവും കർത്തൃത്വം അഭിമാനരഹിതവും അന്തരഹിതവും ആകുന്നു. ഈശ്വരൻ ജീവൻ പ്രകൃതി ഈ മൂന്നിനെയും മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ അനുഭവിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ ബന്ധനങ്ങളെല്ലാം വിച്ഛേദിക്കപ്പെടുന്നതാണ്. പ്രകൃതി നശ്വരമാകുന്നു. എന്നാൽ അതിന്റെ ഭോക്താവായ ആത്മാവ് അവിനാശിനിയെന്നോർക്കണം. ഒരേയൊരു ഈശ്വരൻ തന്നെയാണ്. നശ്വരമായ ഈ പ്രകൃതിയെയും അവിനാശിയായ ആത്മാവിനെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നത്. മനസ്സിനെ ഈശ്വരനിൽ ലയിപ്പിച്ച് ഈശ്വരനെ നിരന്തരം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ ഒടുവിൽ സാധകൻ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്. ആ നിലയിലെത്തുമ്പോൾ മനുഷ്യൻ സകലമായകളിൽനിന്നും വിമുക്തനായിത്തീരുന്നതാണ്.

11. ജ്ഞാത്യാ ദേവം മുച്യതേ സർവ പാശൈഃ
ക്ഷീണൈഃ ക്ലേശൈരജന്മമൃത്യു പ്രഹാണി.
തസ്മാഭിധ്യാനാത് ത്രിതയം ദേഹഭേദേ
വിശൈശ്വര്യം കേവല ആപ്തകാമഃ

N

P

I

K

- 12. ഏതജ്ജേതയം നിത്യമേവാത്മ സംസ്ഥം നാതഃ
പരംവേദിതവ്യം ഹികിഞ്ചിത്
ഭോക്താ ഭോഗ്യം പ്രേരിതാരം ച മത്യാ
സർവം പ്രോക്തം ത്രിവിധം ബ്രഹ്മഹേത്യത്
- 13. ആത്മവിദ്യാതപോമൂലം തദ്ബ്രഹ്മോപനിഷദ് പരം
പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിച്ചമാത്രയിൽ തന്നെ സകല
പാപങ്ങളിൽനിന്നും വിമുക്തനാകുന്നതാണ്. ക്ലേശങ്ങൾ നശി
ച്ചശേഷം തൃതീയ ലോകം വരെ അനാസക്തനായിരുന്നതു
കൊണ്ട് ജന്മമൃത്യുക്കളിൽ നിന്നകന്ന് പരമപദം പ്രാപിക്കും.
ബ്രഹ്മം തന്നിൽ തന്നെയാണുള്ളത്. അതിനെത്തന്നെയാണ്
പരിപൂർണ്ണമായി അറിയേണ്ടതും. ബ്രഹ്മത്തെക്കാളും അറിയേ
ണ്ടതായി യാതൊന്നുമില്ലെന്നുതന്നെ കരുതുക. ഭോഗ്യമെന്നും
പ്രേരകമെന്നും അറിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ എല്ലാവർക്കും സ്വയം
ജ്ഞാനം ഉദയം ചെയ്യുന്നതാണ്. മൂന്നു വ്യത്യസ്ത വസ്തു
ക്കളിലും ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് വർത്തിക്കുന്നതെന്നറിയുക.
അത് കൈവരിക്കാനുള്ള മൂലസാധന തപസ്സു ആത്മജ്ഞാ
നവുമെന്ന് അറിയുക.
- 14. യഃ ഏവം വിദിത്യാ സ്വരൂപമേവാനുചിന്തയൻ തത്ര
കോ മോഹഃ കഃ ശോകഃ ഏകത്വ മനുപശ്യതഃ തസ്മാദ്
വിരാഡ് ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യത് ഭവത്യനശ്വരസ്വരൂപം.
ഈ വിധം മനസ്സിലാക്കി തന്റെ സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മത്തെ
ത്തന്നെ ധ്യാനിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജ്ഞാനിക്ക് ശോകമെ
വിടെ, മോഹമെവിടെ? ഭൂതം വർത്തമാനം ഭാവി എന്നീ ത്രികാ
ലാത്മകമായ വിശ്വം അവിനാശിയായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപം
തന്നെയാകുന്നു.
- 15. അണോരണീയാൻ മഹതോമഹീയാൻ
ആത്മാസ്യ ജ്ഞോർനിഹിതോ ഗൃഹായാം.
തമക്രതും പശ്യതി വീതശോകോ ധാതുഃ
പ്രസാദാന്മഹിമാനമീശം
- 16. അപാണിപാദോ ജവനോ ഗ്രഹീതാ
പശ്യ ത്യ ചക്ഷുഃസ ശൃണോത്യ കർണ്ണഃ
സ വേത്തി വേദ്യം ന ച തസ്യാസ്തി വേത്താത്മാ
ഹുരഗ്ര്യം പുരുഷം മഹാന്തം.
- 17. അഖീരം ശരീരേഷാനവസ്ഥേഷവസ്ഥിതം
മഹാന്തം വിഭൂമാത്മാനം മത്യാ ധീരോ ന ശോചതി.
- 18. സർവസ്യ ധാതാരമചിന്ത്യ ശാക്തിം
സർവാഗമന്താർത്ഥ വിശേഷവേദ്യം
പരാത്പരം പരമം പരമം വേദിതവ്യം സർവാവ
സാനേ സകൃദേതിതവ്യം
- 19. കവിംപുരാണം പുരുഷോത്തമോത്തമം
സർവേശ്വരം സർവദേവൈരുപാസ്യം
അനാദി മധ്യാന്തമനന്തമവ്യയം ശിവാച്യുതാം
ബോരുഹഗർഭ ഭൂധരം

- 20. സ്വേനാ വ്യതം സർവമിദം പ്രഞ്ചപം
പഞ്ചാത്മകം പഞ്ചസുവർത്തമാനം പഞ്ചീകതാ നന്ത
ഭവപ്രപഞ്ചം
പഞ്ചീകൃത സ്വാവയവൈരസംവൃതം.
- 21. പരാത്പരം യന്മഹതോ മഹാന്തം
സ്വരൂപതേജോമയ ശാശ്വതം ശിവം
നാവിരതോ ദൃശ്ചിരിതാനാശാന്തോ നാസമഹിതഃ
നാശാന്തമനസോ വാപി പ്രജ്ഞാനേനൈ
നമാപ്സുയാത്
- 22. നാന്തഃ പ്രജ്ഞം നബഹിഃ പ്രജ്ഞം
ന സ്ഥൂലം നാസ്ഥൂലം ന ജ്ഞാനം നാജ്ഞാനം
നോ ഭയതേഃ പ്രജ്ഞമഗ്രാഹ്യമവ്യവഹാര്യം
സ്വന്തഃ സ്ഥിതഃ സ്വയമേവേതി യ ഏവം വേദ സ
മുക്തോ ഭവതി
സമുക്തോ ഭവതീത്യഹ ഭഗവാൻ പിതാമഹഃ

അണുവിൽ വെച്ച് അണുവും മഹത്തിലും മഹത്തുമായ
ആ ബ്രഹ്മം ജീവികളുടെ ഹൃദയക്ഷേത്രത്തിൽ ശോഭിക്കുന്നു.
അതുതന്നെ എല്ലാവരുടെയും ജന്മദാതാവും സംരക്ഷകനും
അതിന്റെ ദയയാൽ മനുഷ്യൻ പരമാത്മാവിനെ സാക്ഷാത്ക
രിച്ച് അതിന്റെ മഹിമയെ അറിയുന്നു. അതറിയുന്നവൻ എല്ലാ
ദുഃഖത്തിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നതാണ്. ആ പരമാത്മാവ്
കൈകാലുകൾ കൂടാതെ സർവസ്തുക്കളെയും ഗ്രഹിക്കു
ന്നതുമാണ്. അതിവേഗം ചരിക്കുന്നു. കണ്ണുകൂടാതെ എല്ലാം
കാണുകയും ചെയ്യുന്നു. കാതുകൂടാതെ കേൾക്കുന്നതുമാണ്.
ജ്ഞാതവ്യവസ്തുക്കളുടെയെല്ലാം ജ്ഞാതാവാനാകുന്നു അത്.
പക്ഷേ ആരും അതിനെ വേണ്ടതുപോലെ അറിയുന്നി
ല്ലെന്നതാണ് സത്യം. ജ്ഞാനികൾ അതിനെ പുരാണപുരുഷ
നെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അത് ഈശ്വര ദേഹങ്ങളിൽ ശരീരമി
ല്ലാതെ കൂടിക്കൊള്ളുന്നതാണ്. സകലതും പോഷിപ്പിക്കുന്ന
അചിന്ത്യ ശക്തിയാകുന്നു അത്. സകല ശാസ്ത്രങ്ങളും
അതിന്റെ സത്തയെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പരബ്രഹ്മരൂപ
ത്തിൽ അറിയേണ്ടത് അതുതന്നെയാകുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ
പ്രളയകാലത്തും അറിയപ്പെടേണ്ടത് അതുതന്നെയാണ്. അതു
തന്നെ പുരുഷോത്തമനും ത്രികാല ജ്ഞാനിയും സർവേശ്വ
രനും ദേവപുജിതനും അത് ആദിമധ്യാന്തം ഹിതവ്യം അവി
നാശിയുമാകുന്നു. ബ്രഹ്മമായ അത് വിഷ്ണു, ശിവൻ,
ബ്രഹ്മാവ് എന്നീരൂപത്തിലുള്ള വ്യക്തികളുടെ ആവിഷ്കർത്താ
വാകുന്നു. പഞ്ചഭൂതാത്മ സ്വാംശീകരിച്ചിട്ടുള്ളത് എങ്കിലും
പഞ്ചഭൂതാത്മകമായ പ്രപഞ്ചത്തെ അവൻതന്നെയാണ്
സ്വാംശീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഘടകങ്ങളാൽ സ്വയം പ്രഭാവീതനല്ല.
അത് സ്വയം പ്രകാശരൂപമാണ്; സനാതനനാണ് കല്യാണ
സ്വരൂപവും മഹത്തുമാണ് ആചാരശുദ്ധിയില്ലാത്തവർ ഇന്ദ്രിയ
നിഗ്രഹം സാധിക്കാത്തവർ ചഞ്ചലചിത്തർ ഇവർക്ക്
ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ സാധ്യമാകുന്നതല്ല. അത് ആന്ത
രികത്തെയോ ബാഹ്യത്തെയോ ഉദയബാഹ്യാഭ്യാന്തരങ്ങ
ളെയോ അറിയുന്നുമില്ല. അത് സ്ഥൂലമോ സൂക്ഷ്മമോ

N

P

I

K

ജ്ഞാനസ്വരൂപമോ അജ്ഞാന സ്വരൂപമോ അഭിഗമ്യനോ അല്ലാത്തതാണ്. അത് യാതൊരു വിധമായ വ്യവഹാരപരിധിയിലും പെടുന്നില്ല. ആന്തരികമായ രൂപത്തിൽ അത് സ്വയം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇങ്ങനെ ആപരബ്രഹ്മത്തെക്കുറിച്ച് റിഞ്ഞ ജ്ഞാനി മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നുവെന്ന് പിതാമഹൻ അരുളുന്നു.

23. സ്വസ്വരൂപജ്ഞ പരിവ്രാട് പരിവ്രാഡേകാകീ ചരതിഭയത്രസ്ത സാരംഗവത്തിഷ്ഠതി ഗമന വിരോദം ന കരോതി സ്വശരീര വ്യതിരിക്തം സർവം ത്യക്ത്വാ ഷട്പദവ്യത്യാ സ്ഥിത്യ സ്വരൂപാനുസന്ധാനം കൂർവൻ സർവമനന്യ ബുദ്ധ്യാ, സ്വസ്മിന്നേവമുകേതാ ഭവതി. സ പരിവ്രാട് സർവക്രിയാ കാരക നിവർത്തകോഗുരു ശിഷ്യശാസ്ത്രാദിവിനിർമൂക്തഃ സർവ സംസാരം വിസൃജ്യ ചാമോഹിതഃ പരിവ്രാട് കഥം നിർധനികഃ സുഖീ ധനവാൻ ജ്ഞാനാജ്ഞാനോഭയാ തീതഃ സുഖദുഃഖാതീതഃ സ്വയം ജ്യോതി പ്രകാശഃ സർവ വേദ്യഃ സർവജ്ഞഃ സർവ സിദ്ധീദഃ സർവേശ്വരഃ സോഹ്മിതി തദ് വിഷ്ണോഃ പരമം പദം യത്ര ഗത്യാ ന നിവർത്തന്തേ യോഗിനഃ സുര്യോ ന തത്രഭാതി നശശാങ്കോപി ന സ പുനരാവർത്തന്തേ ന സ പുനരാവർത്തന്തേ തത് കൈവല്യമിത്യുപനിഷത്.

സ്വസ്വരൂപം അറിഞ്ഞ സന്യാസി ഏകാകിയായി മാത്രം സഞ്ചരിക്കുന്നു. പേടിച്ചുരണ്ടമാൻ ഒരിടത്തും സ്വസ്ഥമായി

നിൽക്കാതൂപോലെ അയാൾ ഒരിക്കലും ഒരിടത്ത് സ്ഥിരമായി വസിക്കുന്നതല്ല. മറ്റൊരിടത്ത് പോകണം എന്ന ചിന്തയും അവനില്ല. അയാൾ സകലതും ത്യജിച്ച് ഭിക്ഷാവൃത്തികൊണ്ട് വയറു നിറയ്ക്കുന്നതാണ്. സദാസ്വരൂപ ധ്യാനപരനായി സകല ജീവികളേയും ആത്മാവിനെപോലെ കരുതുന്നു. ഏതാദ്യശ്യാനായ സംന്യാസി തികച്ചും ബന്ധന വിമുക്തനാണ്. ക്രിയാകാരക ഭേദങ്ങളും അയാൾ അറിയുന്നില്ല. ഗുരു, ശിഷ്യൻ, ശാസ്ത്രം എന്നീ ബന്ധനങ്ങളാൽ അവൻ ബന്ധനമില്ല. ത്യാഗിയായ അവൻ ദുഃഖമില്ല. സാംസരികമായ ഐശ്വര്യം ത്യജിച്ചാലേ സംന്യാസിക്ക് സുഖം കിട്ടുകയുള്ളൂ. അയാൾ ജ്ഞാനത്തിനും അജ്ഞാനത്തിനും അതീതനാണ്. സുഖ-ദുഃഖാദികൾ അയാളെ ബാധിക്കില്ല. ആത്മാവിൽ നിന്ന് പ്രകാശം ലഭിച്ച് അയാൾ അറിയേണ്ടതെല്ലാം അറിയുന്നതാണ്. സകല സിദ്ധികളും കൊടുക്കാൻ അവൻ സമർത്ഥനാകുന്നു. സർവേശ്വരനും സർവശക്തനുമായി ഭവിക്കുന്നതാണ്. അയാൾ തന്നെത്തന്നെ ബ്രഹ്മമെന്ന് കരുതും. ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദം ആ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു. പരബ്രഹ്മം പ്രാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞവൻ സംസാര സാഗരത്തിൽ പതിക്കേണ്ടതായി വരുന്നുമില്ല. സൂര്യചന്ദ്രന്മാരുടെ പ്രകാശത്തിനും ആധാമത്തിലെത്താൻ കഴിയില്ല. അവിടെ എത്തിയവൻ ജനനമരണചക്രത്തിൽ നിന്നും വിമുക്തനാകുന്നതാണ്. എന്തെന്നാൽ അതു തന്നെയാണ് കൈവല്യം പദം. ഇപ്രകാരം ഉപനിഷത്ത് അനുശാസിക്കുന്നു.

നാരദപരിവ്രാജകോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

നാരായണാഥർശ്വരോപനിഷത്ത്

ഓം. സഹനാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനാവ ധീതമസ്തു മാ വിദിഷാ വഹൈ ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

പരബ്രഹ്മം ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ നമ്മളെ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. രണ്ടു പേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ചു കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തോജോമയമാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം വഹിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

1. ഓം. അഥപുരുഷോഹ വൈ നാരായണേfകാമയത പ്രജാഃ സൃജേയേതി. നാരായണാത് പ്രാണോജായതേ മനഃ സർവേന്ദ്രിയാണി ച ഖം വായുർജ്യോതിരാപാഃ പൃഥിവീ വിശ്വാസ്യ ധാരിണീ. നാരായണാത് ബ്രഹ്മാ

ജായതേ, നാരായണാത് രുദ്രോ ജായതേ. നാരായണാദിന്ദ്രോ ജായതേ നാരായണാത് പ്രജാപതിഃ പ്രജായതേ. നാരായണാത് ദ്വാദശാദിത്യാ രുദ്രോവസവഃ സർവാണി ഛന്ദോസി. നാരായണാദേവസമുത്പദ്യന്തേ. നാരായണാത് പ്രവർത്തന്തേ. നാരായണേ പ്രലീയന്തേ. ഏതദ് ഗൃഗോദശിരോfധീതേ.

ഓം. പുരുഷ സ്വരൂപനായ നാരായണൻ പ്രജകളെ സൃഷ്ടിക്കാനാഗ്രഹിച്ചു. നാരായണനിൽനിന്നും പ്രാണൻ ഉണ്ടായി. എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സും അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നുണ്ടായി. ആകാശം, വായു, ജ്യോതിസ്സ്, ജലം, പൃഥ്വി എന്നീ വിശ്വധാരികളായ പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ നാരായണനിൽ നിന്നുതന്നെയുണ്ടായി. നാരായണനിൽനിന്നു തന്നെ ബ്രഹ്മാവും രുദ്രനും

N

P

I

K

ഇന്ദ്രനും പ്രജാപതിയും ദ്വാദശാദിത്യന്മാരും ഏകാദശ രൂദന്മാരും അഷ്ടവസുക്കളും സകലവിയത്തിലുള്ള ഛന്ദസ്സുകളും ഉണ്ടായി. നാരായണനിൽ നിന്നു തന്നെ സകലതും ഉദ്ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പണ്ഡിതന്മാർ ദ്രവേദത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഈ അംഗം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നു.

2. അഥ നിത്യോ നാരായണഃ ബ്രഹ്മാനാരായണഃ ശിവശ്ച നാരായണഃ ശക്രശ്ച നാരായണഃ കാലശ്ച നാരായണഃ ദിശശ്ച നാരായണഃ വിദിശശ്ചനാരായണഃ ഊർധ്വം ച നാരായണഃ അധശ്ച നാരായണഃ അന്തർ ബഹിശ്ച നാരായണഃ നാരായണ ഏവേദം. സർവം യദ് ഭൂതം യഞ്ച ഭവ്യം നിഷ്കളങ്കോ നിരഞ്ജനോ നിർവികല്പോ നിരാപ്യാതഃ ശുദ്ധോ ദേവ ഏകോനാരായണോ ന ദിതീയോ ിസ്തി കശ്ചിത്. യ ഏവം വേദ സ വിഷ്ണു രേവവ ഭവതി യ ഏതദ്യജ്ജൂർ വേദ ശിരോ ിരോ.

നാരായണൻ നിത്യവും ബ്രഹ്മാവും ശിവനും ശങ്കരനും കാലനും ദിക്കുകളും വിദിക്കുകളും ആകുന്നു. മുകൾ ഭാഗവും താഴെ ഭാഗവും ഉള്ളും പുറമെയും എല്ലാം നാരായണനാകുന്നു. ജനിച്ചതും മേലാൽ ജനിക്കാൻ പോകുന്നതും എല്ലാം നാരായണൻ തന്നെയാകുന്നു. ഈ നാരായണനല്ലാതെ രണ്ടാമതൊന്നില്ല. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ വിഷ്ണുസ്വരൂപനായിത്തീരുന്നു. യജ്ജൂർവേദോക്തമായ ഈ ശ്രേഷ്ഠതത്വത്തെ അറിവുള്ളവർ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നു.

3. ഓമി തൃഗ്രേ വ്യാഹരേത് നമ ഇതി പശ്ചാത് നാരായണായേത്യു പരിഷ്ടാത് ഓമിത്യേകാക്ഷരം നമ ഇതി ദേവ അക്ഷരേ നാരായണായേതി - പഞ്ചാക്ഷരാണി ഏതദൈ നാരായണസ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദം യോ ഹ വൈ നാരായണ സ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദമധ്യേതി അനപ ബ്രൂവഃ സർവമായുരേ തി വിന്ദതേ പ്രാജാപത്യം രായസ്പോഷം ഗൗപത്യം തതോ മൃത്യുമശ്നുതേ തതോ മൃത്യുതപ മശ്നുത ഇതി ഏതത് സാമവേദ ശിരോ ിരോ.

ആദ്യം 'ഓ' എന്നും പിന്നെ 'നമ' എന്നും ഉച്ചരിക്കണം. ഓങ്കാരത്തിൽ ഒരു അക്ഷരവും നമഃ എന്നതിൽ രണ്ടാക്ഷരവും നാരായണായേതി എന്നതിൽ അഞ്ചാക്ഷരവും ഉണ്ട്. ഇങ്ങനെ അത് നാരായണന്റെ അഷ്ടാക്ഷരമന്ത്രമായിത്തീരുന്നു. ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ അകാല മരണത്തിൽ നിന്നും രക്ഷപ്രാപിച്ച് പൂർണ്ണായുസ്സ് അനുഭവിക്കുന്നു. അവൻ സർവവിയ ധനങ്ങളും കൈവരുന്നു. അവസാനം അവൻ അമൃതത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. സാമവേദത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ ഈ മന്ത്രം ജനങ്ങൾ പഠിക്കുന്നു.

4. പ്രത്യഗാനന്ദം ബ്രഹ്മപുരുഷം പ്രണവ സ്വരൂപര അകാര ഉകാരോ മകാര ഇതി. താ അനേകയാ സമഭവത്തദേത ദോമിതി യ മുക്ത്യാമുച്യതേ യോഗീ ജന്മ സംസാര ബന്ധനാത് 'ഓം നമോ നാരായണായേതി' മന്ത്രോപാസുകോ വൈകുണ്ഠഭൂവനം ഗമിഷ്യതി തദിദം പുണ്ഡരീകം വിജ്ഞാനഘനം തസ്മാത്തഡി ദാഭമാത്രം. ബ്രഹ്മണ്യോ ദേവകീ പുത്രോ ബ്രഹ്മണ്യോ മധുസൂദനോ ബ്രഹ്മമ്യഃ പുണഡരീ കാക്ഷോ ബ്രഹ്മണ്യോ വിഷ്ണുരച്യുത ഇതി. സർവഭൂതസ്ഥ മേകം വൈനാരായണം കാരണ പുരുഷമകാരണം പരം ബ്രഹ്മ ഓം. ഏതദഥർവശിരോയോ ിരോ.

അകാരം, ഉകാരം, മകാരം ഇവ ചേർന്നുണ്ടായ 'ഓ' എന്നത് ആനന്ദരൂപവും ബ്രഹ്മപുരുഷരൂപവും പ്രണവസ്വരൂപവുമാകുന്നു. ഈ ഓങ്കാര ജപം കൊണ്ട് യോഗികൾ സർവിയമായ സംസാരബന്ധങ്ങളും വിച്ഛേദിച്ചു ജനനമരണങ്ങളിൽനിന്ന് മുക്തി നേടുന്നു. ഓം നമോ നാരായണായ എന്ന മന്ത്രോപാസന ചെയ്യുന്നവർ വൈകുണ്ഠ ലോകം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ ഹൃദയകമലം വിജ്ഞാനരൂപമാകുന്നു. ഇതിൽനിന്ന് വിദ്യുത്പ്രഭാവമുണ്ടാകുന്നു. ഇതിനെത്തന്നെയാണ് ദേവകീ പുത്രനെന്നും മധുസൂദനനെന്നും പുണ്ഡരീകാക്ഷനെന്നും വിഷ്ണുവെന്നും അച്യുതനെന്നും പറയുന്നത്. സകല ജീവികളിലും ഈ നാരായണൻ തന്നെ തന്നെ വസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം കാരണപുരുഷനാണെങ്കിലും കാരണരഹിതനാണ്. ഇദ്ദേഹം തന്നെ പരബ്രഹ്മം; അഥർവ ശിരോഭാഗമായ ഈ മന്ത്രം അറിവുള്ളവർ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നു.

5. പ്രാതരധിയമാനോ രാത്രി കൃതം പാപം നാശയതി. സായമധീയാനോ ദിവസകൃതം പാപം നാശയതി. തത് സായം പ്രാതരധിയമാനോ അപാപോ ഭവതി. മധ്യം ദിനമാദിത്യാദി മുഖോ അധീയാനഃ പഞ്ചമഹാപാത കോപപാതകാത് പ്രമുച്യതേ. സർവവേദപാരായണ പുണ്യം ലഭതേ. നാരായണ സായുജ്യമവാപ്നോതി യ ഏവം വേദ.

ഈ മന്ത്രം പ്രഭാതത്തിൽ ജപിച്ചാൽ രാത്രിയിൽ ചെയ്ത സകല പാപങ്ങളും നശിച്ചുപോകും. സന്ധ്യാ കാലത്ത് ജപിച്ചാൽ പകൽ ചെയ്ത പാപം മുഴുവനും നശിക്കുന്നു. മധ്യാഹ്നസമയത്ത് സൂര്യൻ അഭിമുഖമായി നിന്നുകൊണ്ട് ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചാൽ പഞ്ചമഹാപാതകങ്ങളും ഉപപാതകങ്ങളും നശിക്കുന്നു. അവൻ സകലവേദങ്ങളും അധ്യയനം ചെയ്താലുള്ള ഫലം ലഭിക്കുന്നു. അവൻ ശ്രീനാരായണന്റെ സായുജ്യമാകുന്ന മുക്തി ലഭിക്കുന്നു. അങ്ങനെ ശ്രീനാരായണന്റെ സാക്ഷാത്കാരം ലഭിക്കുന്നു.

നാരായണാഥർവശിരോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

നിരോധബോധനിഷ്ഠത്വം

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണ
മുദച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവ
ശിഷ്യതേ.

ഈ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ ജഗത്തും പൂർണ്ണ
മാകുന്നു. ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നുമാണ് ഈ പൂർണ്ണ
പ്രപഞ്ചം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ഈ പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും
പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചമെടുത്താലും പൂർണ്ണബ്രഹ്മം തന്നെ അവശേ
ഷിക്കുന്നു. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഓം. നമശ്ശിവായ ഗുരവേ സച്ചിദാനന്ദ മുർത്തയേ
നിഷ്പ്രപഞ്ചായ ശാന്തായനരാലംബായ തേജസേ
2. നിരാലംബം സമാശ്രിത്യ സാലംബം വിജഹാതിയഃ
സ സന്യാസി ച യോഗീ ച കൈവല്യം
പദമശ്നു തേ.

ശിവനും ഗുരുവും സച്ചിദാനന്ദമുർത്തിയും പ്രപഞ്ചരഹി
തനും ശാന്തനും ആചാര്യരഹിതനും തേജോമയനുമായ പര
മാത്മാവിന് നമസ്കാരം. നിരാലംബമായ പരമതത്വത്തെ ആശ്ര
യിച്ച് സാലംബമായ പ്രപഞ്ചത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നവൻ ആണ്
സന്യാസി. അവൻ തന്നെ യോഗി. അവൻ മോക്ഷം പ്രാപി
ക്കുന്നു.

3. ഏഷാ മജ്ഞാന ജന്തുനാംസമസ്താ
രിഷ്ട ശാന്തയേ
യദ്യദ് ബോധവ്യമഖിലം തദാശക്യ ബ്രവീമ്യഹം

അജ്ഞാനികളായ ജീവികളുടെ സർവദുഃഖങ്ങളും ശമി
പ്പിക്കുന്നതിനായി ഏതൊന്നാണോ അറിയേണ്ടത് അതെല്ലാം
ഞാൻ ചിന്തിച്ച് ഇവിടെ പറയുന്നു.

4. കിം ബ്രഹ്മ കഃ ഈശ്വരഃ കോ ജീവഃ കാപ്രകൃതിഃ
കഃ പരമാത്മാ കോ ബ്രഹ്മാ. കോ വിഷ്ണുഃ
കോ രുദ്രഃ
ക ഇന്ദ്രഃ. കഃ ശമനഃ കഃ സൂര്യാഃ. കശ്ചന്ദ്രഃ.
കേസുരാഃ.
കേ അസുരാഃ. കേ പിശാചാഃ കേ മനുഷ്യാഃ.
കാഃ സ്ത്രീയഃ.
ക പശാദയഃ. കിം സ്ഥാവരം. കേ ബ്രാഹ്മണാദയഃ
കോ ജാതിഃ. കിം കർമ്മ, കിമകർമ്മ. കിം ജ്ഞാനം.
കിം ജ്ഞാനം.
കിം സുഖം കിം ദുഃഖം. കഃ സ്വർഗ്ഗഃ. കോ
നരകഃ. കോ

ബന്ധഃ. കോ മോക്ഷഃ കഃ ഉപാസ്യഃ ക ശിഷ്യഃ.
കോ വിദ്വാൻ കോ മുഢഃ. കിമാസുരം കി തപഃ
കി പരമം പദം.
കിം ഗ്രാഹ്യം. കിമഗ്രാഹ്യം. കഃ സന്യാസി
ത്യാശക്യാഹ ബ്രഹ്മേതി.

ബ്രഹ്മമെന്നാലെന്ത്? ഈശ്വരൻ ആര്? ജീവൻ എന്ത്?
പ്രകൃതി എന്താണ്? പരമാത്മാവെന്താണ്? ബ്രഹ്മാവ് ആരാണ്?
വിഷ്ണു ആരാണ്? രുദ്രൻ ആരാണ്? ഇന്ദ്രൻ ആര്? ചന്ദ്രൻ
ആര്? സൂര്യൻ ആര്? അസുരന്മാർ ആര്? പിശാചുക്കൾ ആര്?
മനുഷ്യർ ആര്? സ്ത്രീകൾ ആര്? മൃഗാദികൾ എന്ത്?
സ്ഥാവരം എന്ത്? ബ്രാഹ്മണാദികൾ ആര്? ജാതി എന്നാലെന്ത്?
കർമ്മമെന്ത്? അകർമ്മമെന്ത്? ജ്ഞാനമെന്ത്? അജ്ഞാന
മെന്ത്? സുഖമെന്ത്? ദുഃഖമെന്ത്? സ്വർഗമേന്ത്? നരകമേന്ത്?
എന്നതാണ് ബന്ധുമോക്ഷമെന്നത്? ഉപാസനായോഗ്യനായി
ട്ടുള്ളതാര്? ആരാണ് ശിഷ്യൻ? ആരാണ് വിദ്വാൻ? ആരാണ്
മുഢൻ? ആസുരമായ തെന്ത്? എന്താണ് തപസ്സ്? എന്താണ്
പരമപദം? എന്താണ് ഗ്രാഹ്യം? എന്താണ് അഗ്രാഹ്യം?
ആരാണ് സംന്യാസി? ഇതെല്ലാം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപങ്ങളാണെ
ന്നറിഞ്ഞ് പറഞ്ഞു.

5. സ ഹോവാച മഹദഹങ്കാര പൃഥിവ്യപ് തേജോവാ
യാകാശത്വേന ബൃഹദ്ഭൂപേണ അണ്ഡകോശേന
കർമ്മജ്ഞാനാർത്ഥ രൂപതയാ ഭാസമാനമദി തീയമ
ഖിലോപായി വിനിർമുക്തം തത് സകലശക്ത്യു പ
ബൃഹഹിതം അനാദ്യനന്തം ശുദ്ധം ശിവം ശാന്തം
നിർഗുണമിത്യാദി വാച്യവനിർവാച്യം ചൈതന്യം
ബ്രഹ്മ ഈശ്വര ഇതിച ബ്രഹ്മൈവ സ്വ ശക്തിം പ്ര
കൃത്യഭിയേയാമാശ്രിത്യ ലോകാൻ സൃഷ്ട്വാ പ്രവിശ്യാ
ന്തര്യാമിത്വേന ബ്രഹ്മാദീനാം ബുദ്ധിന്ദ്രിയ നിയന്ത്ര
യാദീശ്വര. ജീവ ഇതി ച. ബ്രഹ്മ
വിഷ്ണീശാനന്ദോദീനാം നാമരൂപദാരാ സ്ഥൂലോ
ഛമിതാ മിഥ്യാ ധ്യാസവശാജീവഃ സോഛ
മേകോഛി ദേഹാരംഭേ ദേവശാദ് ബഹുജീവഃപ്രകൃ
തിരിതിച ബ്രഹ്മണഃ സകാശാനാനാ വിചിത്ര ജഗ
ന്നിർമ്മാണ സാമർത്ഥ്യ ബുദ്ധിരൂപാ ബ്രഹ്മ ശക്തിരേ
വപ്രകൃതിഃ പരമാത്മേതി ച ദേഹാദേഃ പരതരയാദ്
ബ്രഹ്മൈവ പരമാത്മാ സ ബ്രഹ്മാ സ വിഷ്ണുഃ സ
ഇന്ദ്രഃ സ ശമനഃ സഃസൂര്യാഃ സ ചന്ദ്രസ്തേ
സുരാസ്തേ അസുരാസ്തേ പിശാചാസ്തേ മനു
ഷ്യാസ്താഃ സ്ത്രീയസ്തേ പശാദയ സ്തത്
സ്ഥാവരം തേ ബ്രാഹ്മണാദയഃ സർവം ഖലിദിം ബ്രഹ്മ
നേഹനാനാ സ്തി കിഞ്ചന.

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “മഹത്തത്വം, അഹങ്കാരം, പൃഥ്വി, ജലം, വായു, അഗ്നി, വായു, ആകാശം എന്നിവയുടെ രൂപത്തിലും അതേ പ്രകാരം ബ്രഹ്മാണ്ഡരൂപത്തിലും കർമ്മ ജ്ഞാനാർത്ഥ രൂപങ്ങളിലും പ്രകാശിച്ചിരുന്നിട്ടും സർവ്വോപാധിരഹിതവും അദിതീയവും സർവശക്തിമത്തും ആദ്യന്തരഹിതവും ശുദ്ധവും ശാന്തവും നിർഗുണവും അവർണ്ണനീയവുമായ ചൈതന്യത്തെയാണ് പരബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത്.

ഈശ്വരന്റെ രൂപമാണെങ്കിൽ- ഈ പരബ്രഹ്മം തന്നെ തന്റെ പ്രകൃതി എന്നു പേരുള്ള ശക്തിയെ ആശ്രയിച്ച് ലോകങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും അന്തര്യാമിയായി അവയിൽ പ്രവേശിച്ച് ബ്രഹ്മാദി ജീവികളുടെ ബുദ്ധി ഇന്ദ്രിയം തുടങ്ങിയവയെ നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോഴാണ് അത് ഈശ്വരനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. ഈ ചൈതന്യത്തെ ബ്രഹ്മാവി വിഷ്ണു, ശങ്കരൻ, ഇന്ദ്രൻ എന്നീ നാലു രൂപങ്ങൾ മുഖേന “ഞാൻ സ്ഥൂലമാണ്” എന്ന മിഥ്യയെ ദേഹാഭിമാനം ജനിക്കുമ്പോൾ അത് ജീവൻ എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ഈ ചൈതന്യം “ആ ബ്രഹ്മം ഞാൻ തന്നെ” എന്ന രൂപത്തിൽ ഏകത്വത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. എങ്കിലും വിഭിന്നശരീരങ്ങളാൽ അത് ജീവ രൂപമായിത്തീരുന്നു. അനേക തരത്തിലുള്ള വിചിത്രലോകങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിവുള്ളതാണ് പ്രകൃതി. ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയാണ് പ്രകൃതിയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. ദേഹാദികൾക്കതീതമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ്. പരമാത്മാവ് ബ്രഹ്മം തന്നെ. ബ്രഹ്മാവ്, വിഷ്ണു, ഇന്ദ്രൻ, യമൻ, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, ദേവൻ, അസുരൻ, പിശാച്, മനുഷ്യൻ, സ്ത്രീ, പുരുഷൻ, മൃഗം എന്നിവയുടെ രൂപങ്ങളിൽ പ്രകടമാകുന്നത്. ഇതു തന്നെയാണ് സ്ഥാവരം ബ്രാഹ്മണാദികളും സകലലോകങ്ങളും ബ്രഹ്മം തന്നെ. ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി യാതൊന്നുമില്ല.

6. ജാതിരിതിച, ന ചർമ്മണോ ന രക്തസ്യ ന മാംസസ്യ ന ചാസ്ഥിനഃ ജാതിരാത്മനോ ജാതിർ വ്യവഹാര പ്രകല്പിതാ, കർമ്മേതി ച ക്രിയാമാണേന്ദ്രിയൈഃ, കർമ്മാണൃഹം, കരോമീത്യധ്യാത്മ നിഷ്ഠ തയാ കൃതം കർമ്മൈവ കർമ്മഃ അകർമ്മേതി ച കർത്തുത്വ ഭോക്തൃത്വ ദൃഹംകാരതയാ ബന്ധരൂപം ജന്മാദി കാരണം നിത്യനൈമിത്തിക യാഗവ്രത തപോ ദാനാദിഷം ഫലാഭി സന്ധാനം യത്ത ദകർമ്മ. ജ്ഞാനമിതി ച ദേഹേന്ദ്രിയ നിഗ്രഹ സ്തദ് ഗു രൂപാസന ശ്രവണ മനന നിദിധ്യാസ നൈര്യദ്യദ് ദൃഗ് ദൃശ്യ സ്വരൂപം സർവാന്തരസ്ഥം സർവസമം ഘടപടാദി പദാർത്ഥമിവാവികാരം വികാരേഷു ചൈതന്യം വിനാ കിഞ്ചിന്നാസ്തീതി സാക്ഷാത്കാരാനുഭവോ ജ്ഞാനം അജ്ഞാനമിതി ച രജ്ജൗ സർപ്പഭ്രാന്തി രിവാ ദിതീയേ സർവാനുസ്യുതേ സർവമയേ ബ്രഹ്മണി ദേവതിര്യങ് നരസ്ഥാവര സ്ത്രീപുരുഷ വർണ്ണാശ്രമ ബന്ധമോ ക്ഷോപാധി നാനാത്മ ഭേദകല്പിതം ജ്ഞാനമ ജ്ഞാനം സുഖമിതി ച സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപം ജ്ഞാതാ നന്ദരൂപയാ സ്ഥിതി. സൈവസുഖം ദുഃഖമിതി അനാത്മരൂപോ വിഷയ സങ്കല്പ ഏവ ദുഃഖം സ്വർഗ്ഗ ഇതി ച സത് സംസർഗ്ഗഃ സ്വർഗ്ഗഃ നരക ഇതി

ച അസത് സംസാര വിഷയ ജനസംസർഗ്ഗ ഏന നരകഃ ബന്ധ ഇതി ച അനാത്യ വിദ്യാ വാസനയാ ജാതോ അഹമിത്യാദി സങ്കല്പോ ബന്ധഃ പിതൃമാത്യ സഹോദര ദാരാപത്യ ഗൃഹാരാമ ക്ഷേത്ര മമതാ സംസാരാ വരണസങ്കല്പോ ബന്ധഃ കർത്തൃത്വാദ്യാഹം കാരസങ്കല്പോ ബന്ധഃ അണിമാദ്യഷ്ട്ടൈശ്വര്യോ ശാസിദ്ധ സങ്കല്പോ ബന്ധഃ ദേവമനുഷ്യാദ്യാദ്യാപാ സനാ കാമസങ്കല്പോ ബന്ധഃ യമാദ്യഷ്ട്ടാംഗ യോഗ സങ്കല്പോ ബന്ധഃ വർണ്ണാശ്രമ ധർമ്മ സങ്കല്പോ ബന്ധഃ ആജ്ഞാഭയ സംശയാത്മ ഗുണസങ്കല്പോ ബന്ധഃ യാഗവ്രതതപോദാന വിധി വിധാനജ്ഞാനാ സാഭവോ ബന്ധഃ കേവല മോക്ഷാപേക്ഷ സങ്കല്പോ ബന്ധഃ സങ്കല്പമാത്ര സംഭവോ ബന്ധഃ മോക്ഷ ഇതി ച നിത്യാനിത്യവസ്തു വിചാരാദനിത്യ സംസാരസുഖ ദുഃഖ വിഷയ സമസ്തക്ഷേത്ര മമ ബന്ധ ക്ഷയോ മോക്ഷഃ

ജാതി എന്നത് തൊലിയുടെയോ രക്തത്തിന്റെയോ മാംസത്തിന്റെയോ അസ്ഥികളുടെയോ ആത്മാവിന്റെയോ അല്ല. അത് കേവലം സങ്കല്പമാണ്. കർമ്മത്തിന്റെ അർത്ഥം ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന ക്രിയകൾ എന്നാകുന്നു. “ഞാൻ ചെയ്യുന്നു” എന്ന് അധ്യാത്മനിഷ്ഠയോടെ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിയെ മാത്രമേ കർമ്മമെന്ന് പറയാൻ സാധിക്കൂ. കർത്തൃത്വ ഭോക്തൃത്വ ജന്മമായ അഭിമാനം കൊണ്ട് ഇങ്ങനെ നിത്യനൈമിത്തികങ്ങളും യജ്ഞം വ്രതം തപസ്സ് ദാനം എന്നിവയിൽ ഫലാപേക്ഷയോടെ ചെയ്യപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങളും അകർമ്മം എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നു. ജ്ഞാനത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ, സൃഷ്ടിയുടെ എല്ലാ പരിവർത്തനാത്മകങ്ങളായ വസ്തുക്കളിലും ഓരോ ചൈതന്യ തത്വം കാണപ്പെടുന്നുണ്ട്. മറ്റൊന്നുമല്ല. ഭ്രഷ്ടാവിന്റെ രൂപമായും ദൃശ്യരൂപമായും ഇരിക്കുന്നത് അതുതന്നെയാണ്. ഈ ചൈതന്യം ഇത് സകലരുടെയും ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്നു. സകലതിലും സമാനമാണിത്. വികാരരഹിതവുമാണ്. എങ്കിലും കൂടം തുണി തുടങ്ങിയ പല രൂപത്തിലും അത് പരിവർത്തിതമായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സാക്ഷാത്കാരമുള്ള അനുഭവത്തെ ജ്ഞാനം എന്നു പറയുന്നു. ഈ അനുഭവം ദേഹേന്ദ്രിയാദികളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതുകൊണ്ടും അതോടൊപ്പം തന്നെ ഗുരുവിന്റെ ഉപാസന, ശ്രവണം, മനനം, നിദിധ്യാസനം എന്നിവയാലും സംഭവിക്കുന്നു. അജ്ഞാനത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ കയറിൽ സർപ്പമാണെന്ന് തെറ്റിദ്ധാരണ ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ സകലതിലും കോർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതും സർവരൂപവും ഏകമാത്രവുമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ ദേവൻ, പക്ഷി, മൃഗം, മനുഷ്യൻ, സ്ഥാവരം, സ്ത്രീ, പുരുഷൻ, വർണ്ണം, ആശ്രമം, ബന്ധം, മോക്ഷം തുടങ്ങിയ നിരവധി ഉപാധികളോടു കൂടിയ അനാത്മ വസ്തുക്കൾക്ക് ഭേദമുണ്ടെന്ന് സങ്കല്പിക്കുന്നതാണ് അജ്ഞാനം.

സുഖത്തിന്റെ നിർവചനം- സച്ചിദാനന്ദാത്മകമായ പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപമറിഞ്ഞ് ആനന്ദാത്മകമായ ഏതൊരവസ്ഥയാണോ കൈവരുന്നത് അതാണ് സുഖം.

I

K

N

P

I

K

സ്വർഗ്ഗം-ഉത്തമന്മാരുടെ സമാഗമം തന്നെയാണ് സ്വർഗ്ഗം.

നരകം-അസത്യത്തോടും സാംസാരികവിഷയങ്ങളോടും സംസാരബദ്ധരായ ജനങ്ങളോടുമുള്ള സംസർഗ്ഗം തന്നെയാണ് നരകം.

ബന്ധം- അനാദിയായ അജ്ഞാന വാസനയാൽ “ഞാൻ ജനിക്കുന്നു” “ഞാൻ മരിക്കുന്നു” തുടങ്ങിയ ചിന്തകൾ ഉണ്ടാകുന്നതു തന്നെയാണ് ബന്ധനം. അമ്മ, അച്ഛൻ, സഹോദരൻ, ഭാര്യ, മകൻ, വീട്, തോട്ടം, ക്ഷേത്രം തുടങ്ങിയവ എന്റെ താണെന്നുള്ള സാംസാരികാവരണ ബദ്ധമായ ചിന്തകളും ബന്ധനം തന്നെ. അണിമാദികളായ അഷ്ടദൈവങ്ങൾ നേടണമെന്ന ആഗ്രഹവും അതിന്റെ സങ്കല്പവും ബന്ധനമാകുന്നു. യമം, നിയമം എന്നീ അഷ്ടാംഗയുക്തമായ യോഗസങ്കല്പവും ബന്ധനം തന്നെ. വർണ്ണാശ്രമ ധർമ്മ സങ്കല്പവും ബന്ധനമത്രെ. ആജ്ഞയും, സംശയം എന്നിവയുടെ സങ്കല്പവും യജ്ഞം, വ്രതം, തപസ്സ്, ദാനം വിധിവിധാനങ്ങൾ ഇവയൊക്കെത്തന്നെ ബന്ധനമാകുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ കേവലം മോക്ഷത്തെത്തന്നെ ചിന്തിക്കുകയാണെന്നുള്ളതും ബന്ധനം തന്നെ. മോക്ഷം - നിത്യനിത്യ വസ്തുക്കളെപ്പറ്റിയുള്ള ചിന്തയാൽ പ്രപഞ്ചത്തിലെ അനിത്യവും സുഖദുഃഖാത്മകവുമായ എല്ലാ വിഷയങ്ങളിൽ നിന്നും മമതയാകുന്ന ബന്ധനത്തിനു നാശം സംഭവിക്കുകയാണ് മോക്ഷമെന്ന് പറയുക.

7. ഉപാസ്യ ഇതി ച സർവ ശരീരസ്ഥ ചൈതന്യ ബ്രഹ്മ പ്രാപകോ ഗുരുരുപാസ്യഃ ശിഷ്യ ഇതി ച വിദ്യാധിപ്ത പ്രപഞ്ചാവഗാഹിത ജ്ഞാനാവശിഷ്ടം ബ്രഹ്മൈവ ശിഷ്യഃ വിദ്വാനിതി ച സർവാനന്തരസ്ഥസ്വസം വിദ്വുപ വിദ്വിവിദ്വാനി, മൂഢ ഇതി ച കർത്തു ത്യാദൃ ഹംകാര ഭാവാരൂഢോ മൂഢഃ ആസൂരമിതി ച ബ്രഹ്മ വിഷ്ണീ ശാന്തേന്ദ്രാദീനാ മൈശ്വര്യ കാമനയാനിരഗത ധ്യാപാഗിഹോത്രി ഭിഷ്യാന്തരാത്മാനം സന്താപയതി ചാത്യഗ്ര രാഗദ്വേഷ വിഹിംസാ ദംഭാദ്വേപേക്ഷിതം തപ ആസൂരം. തപ ഇതി ച ബ്രഹ്മ സത്യം ജഗന്മിഥ്യേത്യ പരോക്ഷ ജ്ഞാനാഗ്നിനാ ബ്രഹ്മാദ്വൈ ശർവാ ശാസിദ്ധ സങ്കല്പ ബീജ സ്താപം തപഃ പരമം പദമിതി ച പ്രാണേന്ദ്രിയാദ്യന്തഃ കരമ ഗുണാദേഃ പരതരം സച്ചിദാനന്ദ മയം നിത്യമുക്ത ബ്രഹ്മസ്ഥാനം പരമം പദം ഗ്രാഹ്യമിതി ച ദേശകാല വസ്തു പരിച്ഛേദ രാഹിത്യ ചിന്താത്ര സ്വരൂപം ഗ്രാഹ്യം അഗ്രാഹ്യമിതി ച സ്വ സ്വരൂപ വ്യതിരിക്ത മായാമയ ബുദ്ധിന്ദ്രിയ ഗോചര ജഗൽ സത്യ ത്വ ചിന്തനമഗ്രാഹ്യം സംന്യാസീതി ച സർവധർമ്മാൻ പരിത്യജ്യ നിർമ്മമോ നിഹന്ദ്രഅകാര ഭൂതാ ബ്രഹ്മേഷ്ടം ശരമുപഗമ്യ ത്യാമസി, അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി, സർവം ഖല്വിദം ബ്രഹ്മ നേഹനാ നാസ്തി കിഞ്ചന ഇത്യാദി മഹാവാക്യാർത്ഥാനു ഭവ ജ്ഞാനാത് ബ്രഹ്മൈ വാഹമസ്മിതി നിശ്ചിത്യനിർവികല്പ സമാധിതാ സ്വതന്ത്രോ യതിശ്ചരതി

സംന്യാസീ സമുക്തഃ സഃ പുജ്യഃ സയോഗീ സപരമം ഹസോ അവധൂതഃ സ ബ്രാഹ്മണ ഇതി. ഇദം നിരാലംബോപനിഷദം യോധീതേ ഗുർവനു ഗ്രഹതം സോഽഗ്നി പുതോ ഭവതി സ വായു പുതോ ഭവതി സ ന പുനരാവർത്തതേ പുനർനാദി ജായത ഇത്യുപനിഷത്.

ഉപാസ്യാദികളുടെ നിർവചനം ഉപാസ്യൻ - ഉപാസിക്കുവാൻ യോഗ്യമായ ഏകവസ്തുവിനെ സകലശരീരങ്ങളിലും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ചൈതന്യസ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കാൻ സഹായിക്കുന്ന ഗുരുവാണ് ഉപാസ്യൻ.

ശിഷ്യൻ - ജ്ഞാനം ലഭിച്ച് സംസാരമാകുന്ന അജ്ഞാനം നശിച്ച് അഗാധജ്ഞാനരൂപത്തിൽ അവശേഷിക്കുന്ന ബ്രഹ്മം ഏതൊന്നാണോ അതാണ് ശിഷ്യൻ.

വിദ്വാനി- സർവാനന്തരവുമായ ആത്മാവിന്റെ ജ്ഞാന സ്വരൂപമറിയുന്നവനാണ് വിദ്വാനി. മൂഢൻ- കർത്തൃത്വാദി അഹങ്കാരഭാവത്തിൽ ആരൂഢനായവനാണ് മൂഢൻ. ആസൂരി- ബ്രഹ്മാവ് വിഷ്ണു മഹേശ്വരൻ എന്നിവരുടെ ഐശ്വര്യം ലഭിക്കണമെന്ന മോഹത്താൽ ഉപവാസം, ജപം, അഗ്നിഹോത്രം എന്നിവയാൽ അന്തരാത്മാവിനെ ദുഃഖിപ്പിക്കുകയും രാഗദ്വേഷ ഹിംസാ ദംഭാദി ദുർഗുണങ്ങളോടെ തപസ്സനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവനാണ് ആസൂരി. തപം - “ബ്രഹ്മമാണ് സത്യം, ജഗത്ത് മിഥ്യയാണ്” എന്ന ജ്ഞാനത്താൽ ബ്രഹ്മാദികളുടെ ഐശ്വര്യം നേടണമെന്നുള്ള സങ്കല്പം നശിപ്പിക്കുന്നതാണ് തപം. പരമപദം- പ്രാണൻ, ഇന്ദ്രിയം, മനസ്സ് എന്നിവയിൽ നിന്നെല്ലാം ഭിന്നവും സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപവും നിത്യമുക്തവുമായ ബ്രഹ്മസ്ഥാനമാണ് പരമപദം, ഗ്രാഹ്യം, ദേശം, കാലം, വസ്തു ഇവയുടെ പരിച്ഛേദരഹിതമായ ചിന്താത്രസ്വരൂപമാണ് ഗ്രാഹ്യം; അഗ്രാഹ്യം- ആത്മസ്വരൂപത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമായ മായയാൽ സങ്കല്പിതവും ബുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയം തുടങ്ങിയവ വിഷയരൂപമായ പ്രപഞ്ചത്തെ സത്യമെന്ന് കരുതുന്നതും, സംന്യാസി - എല്ലാ ധർമ്മങ്ങളോടുംമൊപ്പം അഹങ്കാരം, മമത എന്നിവ വെടിഞ്ഞു ബ്രഹ്മത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കുകയും ‘ത്യാമസി’ ‘അഹംബ്രഹ്മാസ്മി’ സർവം ഖല്വിദം ബ്രഹ്മനേഹനാ നാസ്തി കിഞ്ചന എന്നീ മഹാത്മാകൃ ചതുഷ്ടയങ്ങൾ മുഖേന നിർവികല്പ സമാധിയിൽ അവസ്ഥിതനാകുകയും സ്വന്തതന്ത്രനായ യതിയെപ്പോലെ പെരുമാറുകയും ചെയ്യുന്നവനാണ് സംന്യാസി. അവൻ തന്നെയാണ് മുക്തൻ. അവൻ തന്നെ യോഗി. അവൻ തന്നെ പരമഹംസനും അവധൂതനും ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയും.

ഈ നിരാലംബോപനിഷത്തു ഗുരുകൃപയാൽ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ അഗ്നിയെപോലെയും വായുവിനെപ്പോലെയും പരിശുദ്ധനായിത്തീരുന്നു. അവൻ വീണ്ടും പ്രപഞ്ചത്തിൽ വരുന്നില്ല. അവൻ പുനരാവർത്തനമില്ല. എന്ന് ഉപനിഷത്ത് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

നിരാലംബോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

നിർവ്വാനോപനിഷത്ത്

ഓം വാങ് മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാവിൻ മ ഏധി വേദസ്യ വ ആണീസമാഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീരനേനാധി തേനാ ഹോരാത്രാത്സംദധാമി. ഋതം വദിഷ്യാമി, സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവതു തദക്താരമവതു അവതു മാം അവതു വക്താരം ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കണേ. മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കണേ. സ്വയം പ്രകാശമാവേ, അങ്ങു എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷമാകണേ. വാങ് മനസ്സുകളെ നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ വേദാധ്യയനത്തെ നശിപ്പിക്കരുത്. എന്റെ ദിനരാത്രങ്ങൾ ഈ വേദാഭ്യാസത്തിൽ ചിലവഴിക്കപ്പെടുന്നു. ഞാൻ മാനസികമായും വാചികമായും സത്യം പറയാം. എന്നെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. ഓം ശാന്തി ശാന്തി ശാന്തി

1. അഥ നിർവ്വാനോപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ പരമ ഹംസോ fഹം പരിവ്രാജകാഃ പശ്ചിമലിംഗാഃ മന്ഥ ക്ഷേത്രപാലാഃ ഗഗനസിദ്ധാന്തഃ അമൃതകല്ലോ ലനദീ അക്ഷയം നിരഞ്ജനം നിസ്സംശയ ഋഷിഃ നിർവ്വാനോ ദേവതാ നിഷ്കല പ്രവൃത്തിഃ നിഷ്കേവലജ്ഞാനം ഊർധ്വായമനായഃ നിരാലംബപീഠഃ സംയോഗദീക്ഷാ വിയോഗപദേശഃ ദീക്ഷാസന്തോഷപാനം ച ദ്വദശാദി ത്യാവലോകനം വിവേകരക്ഷാ കരുണൈവ കേളിഃ ആനന്ദമാലാ ഏകാന്ത ഗൃഹായാം മുക്താസനസുഖ ഗോഷ്ഠീ അകല്പിത ദീക്ഷാശീ ഹംസാചാരഃ സർവ ഭൂതാന്തർവർത്തി ഹംസ ഇതി പ്രതി പാദനം ധൈര്യ കന്മാം ഉദാസീനകൌപീനം വിചാരദണ്ഡഃ ബ്രഹ്മാ വലോകയോഗപട്ടഃ ശ്രീയാം പാദുകാഃ പരേച്ഛാചരണം കൃണ്ഡലിനിബന്ധഃ പരാവപവാദമുക്തോ ജീവന്മുക്തഃ ശിവയോഗ നിദ്രാ ചഖേചരീമുദ്രാ ച പരമാനന്ദി

അനന്തരം നിർവ്വാനോപനിഷത്ത് വിശദീകരിക്കാം. ഞാൻ പരമഹംസനാണ്. പരിവ്രാജകന്മാർ പശ്ചിമലിംഗത്തോടു ചേർന്നവരും കാമം നിരോധിക്കുന്നതിൽ ക്ഷേത്രപാലകർക്ക് തുല്യരുമാകുന്നു. അവരുടെ സിദ്ധാന്തം ആകാശത്തിനൊപ്പം നിർമ്മലമാണ്. ആത്മരൂപമാകുന്നു. അവരുടെ നദി അക്ഷയവും നിർലേപവുമാണ്. നിസ്സംശയമായ ആത്മാവാണ് അവരുടെ സ്വരൂപം. സംശയരഹിതമായ ആത്മാവാണ് അവരുടെ വന്ദ്യനായ ഋഷി നിർവ്വാനം തന്നെ അവരുടെ ദേവൻ. ജ്ഞാനം സർവ്വോപാധിവിനിർമ്മുക്തമാകുന്നു. ഉന്നതസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടിയാണ് അവരുടെ അഭ്യാസം. അവരുടെ ആസനം ആശ്രയരഹിതമാണ്. പരമാത്മാവുമായുള്ള സായുജ്യമാണ് അവരുടെ ദീക്ഷ. സംസാരമോചനമാണ് ഉപദേശം. പാനമെന്നത് ദീക്ഷ സ്വീകരിച്ച് സന്തോഷത്തോടെ ഇരിക്കുന്നതാണ്.

ദ്വദശാദിത്യന്മാരെ അവർ കാണുന്നു. അവർ വിവേകം പുലർത്തുന്നു. അവരുടെ കളികൾ കരുണമാത്രം അവരുടെ സഭ ഏകാന്തതയിൽ ഉചിതമായ ആസനം രചിച്ചിരിക്കുകയാണ്. സ്വയം പാകം ചെയ്യാതെ ഭിക്ഷയിൽനിന്നും കിട്ടുന്നത് ഭക്ഷിക്കുന്നു. ഹംസത്തെപ്പോലെയാണ് കർമ്മം. സകലപ്രാണികളുടെയും ഉള്ളിലെ ആത്മാവു തന്നെ ഹംസം. ധൈര്യമാണ് അവരുടെ ഉടുതുണിയായ ജീർണ്ണവസ്ത്രം. കൗപീനം കൊണ്ട് തൃപ്തിപ്പെടുന്നു. ചിന്തയും ദണ്ഡവുമ്പ പാദുകയും ബ്രഹ്മദർശനം യോഗപട്ടം ഇവയുമാണ് സമ്പത്ത്. അവർ ചെരിപ്പുമാല പോലെ നിസ്സാരമായി കരുതുന്നു. പരമാത്മാവിന്റെ ഇച്ഛയാണ് അവരുടെ ആചരണം. അവരുടെ ബന്ധം കൃണ്ഡലിനിയാണ്. പരനിന്ദാരഹിതനായ യോഗി ജീവന്മുക്തനായിത്തീരുന്നു. പരാത്പരനുമായുള്ള സായുജ്യമാണ് നിദ്ര. അവൻ ഖേചരീമുദ്ര വഹിക്കുന്നു. പരമാനന്ദ പൂർണ്ണനാണവൻ.

2. നിർഗ്ഗതഗുണത്രയം വിവേകലഭ്യം മനോവാഗഗോചരം അനിത്യം ജഗജ്ജനിതം സ്വപ്നജഗദ്രഗജാദി തുല്യം തഥാ ദേഹാദിസംഘാതം മോഹഗുണജാലകലിതം തദ്രജ്ജസർപ്പവത് കല്പിതം വിഷ്ണുവിധ്യാദിശതാഭിധാനലക്ഷ്യം അങ്കുശോ മാർഗ്ഗഃ ശൂന്യം ന സങ്കേതഃ പരമേശ്വര സത്താ സത്യസിദ്ധയോഗാ മാഃ, അമരപദം തദ്സ്വരൂപം ആദിബ്രഹ്മസ്വ സംവിത് അജപാ ഗായത്രി വികാരദണ്ഡാധ്യേയഃ, മനോനിരോധിനി കന്മാ യോഗേന സദാ നന്ദസ്വരൂപദർശനം, ആനന്ദഭിക്ഷാശീ മഹാശ്മശാനേപ്യാനന്ദഃ, വനേ വാസഃ, ഏകാന്തസ്ഥാനം ആനന്ദമം ഉന്മന്യവസ്ഥാ, ശാരദാ ചേഷ്ടാ ഉന്മനീ ഗതിഃ നിർമ്മലഗാത്രം, നിരാലംബപീഠം അമരകല്ലോ ലാനന്ദക്രിയാ പാണ്ഡരഗഗനം മഹാസിദ്ധാന്തഃ, ശമദമാദി ദിവ്യശക്ത്യാചരണേ ക്ഷേത്രപാത്ര പടുതാ പരാപരസംയോഗഃ താരകോപദേശഃ അദ്വൈതസദാനന്ദോ ദേവതാ നിയമാഃ സ്വാന്തരിന്ദ്രിയനിഗ്രഹഃ ഭയമോഹശോകക്രോധ സ്ത്യാഗഃ പരാവരൈക്യരസ്വാസ്വാദനം അതിയാമകത്വനിർമ്മലശക്തിഃ സ്വപ്രകാശ ബ്രഹ്മതത്വേ ശിവ ശക്തി സമ്പുടിത പ്രപഞ്ചചേദനം തഥാ പത്രാ ക്ഷാക്ഷികമണ്ഡലു ഭാവാരാവദഹനം ബിഭ്രത്യാകാശധാരം ശിവം തുരീയം യജ്ഞോപവീതം തന്മയാ ശിഖാ ചിന്തയം ചോത്സൃഷ്ടി ദണ്ഡം സന്തതാക്ഷി കമണ്ഡലും കർമ്മനിർമ്മൂലനം കന്മാ. മായാമമതാഹങ്കാര ദഹനം ശ്മശാനേ അനാഹതാംഗി നിസ്ത്രൈഗുണ്യസ്വരൂപാനുസന്ധാനം സമയഃഭ്രാന്തി ഹരണം കാമാദിവൃത്തി ദഹനം കാഠിന്യ ദൃഢകൗപീന ചീരാജിനവാസഃ അനാഹത മന്ത്ര അക്രിയൈവ ജുഷ്ടം സോച്ഛാചാര സ്വസ്വഭാവോ മോക്ഷഃ പരം ബ്രഹ്മപൂവദാചരണം ബ്രഹ്മചര്യശാന്തി സംഗ്രഹണം ബ്രഹ്മചര്യോശ്രമേ fധീത്യവാനപ്രസ്ഥാശ്രമേധീത്യ

I

K

സർവസംവിന്യാസം സംന്യാസം അന്തേബ്രഹ്മാവ
ണ്യാകാരം നിത്യം സർവസംഭേദനാശനം. ഏത
ന്നിർവാണദർശനം ശിഷ്യം പുത്രം വിനാ ന ദേയം
ഇത്യുപനിഷത്.

ത്രിഗുണരഹിതവും വിവേകലഭ്യവുമാണ് ബ്രഹ്മം അത്
മനോവാഗഗോചരമാണ് അതിൽ ജനിച്ചിട്ടുള്ളവൻ സ്വപ്നപ്ര
പഞ്ചം പോലെയും ആകാശ ഗജത്തെ പോലെയും മിഥ്യയാ
ണ്. അതുപോലെ ഈ ദേഹാദികൾ മോഹഗുണയുക്തമാകു
ന്നു. ഇതെല്ലാം കയർ കണ്ട് പാമ്പാണെന്നു തെറ്റിദ്ധരിക്കുന്ന
തുപോലെ മിഥ്യയാണ്. വിഷ്ണു, ബ്രഹ്മാവും തുടങ്ങിയ അനേ
കഗതം നാമങ്ങളോടുകൂടിയ ബ്രഹ്മമാണ് ലക്ഷ്യം ഇന്ദ്രിയാദി
കളിൽ കടിഞ്ഞാണിടുകയാണാവശ്യം. ശൂന്യം എന്ന സങ്കേത
മല്ല പരമേശ്വരന്റെ സത്തയാണ് സത്യം. സ്വരൂപം സന്യാസി
യുടെ മറവും അമരപദവുമാണ്. ഞാൻ പരബ്രഹ്മം തന്നെ
എന്നതാണ് സന്യാസിയുടെ ധ്യേയം. അജപയാണ് ഗായത്രി.
വികാരങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുകയാണ് ലക്ഷ്യം. മനോനിഗ്രഹമാണ്
കന്മ. സന്യാസികൾ യോഗത്താൽ എപ്പോഴും ആനന്ദസ്വ
രൂപം ദർശിക്കുന്നു. ആനന്ദമാകുന്ന ഭിക്ഷ ഭുജിക്കുന്നു. മഹാ
ശ്മശാനത്തിലും സുന്ദരവനത്തിലെന്നോണം വസിക്കുന്നു.
ഏകാന്തതയാണ് നിവാസസ്ഥാനം. ആനന്ദം തന്നെ മം.
ചാഞ്ചല്യമെന്നേ കർമ്മം ചെയ്യുന്നു. ശരീരം നിർമ്മലമാണ്.
നിരാശ്രയസ്ഥിതിയാണ് ആസനം. ആനന്ദമാണ് ക്രിയ. പര
മാത്മാവാണ് അവരുടെ ആകാശം. ആത്മാവുതന്നെ സിദ്ധാ
ന്തം. ശമദമാദികളാണവലംബം. പരബ്രഹ്മ സായുജ്യമാണ് രസാ

സ്വാദനം. താരക ബ്രഹ്മോപദേശം ചെയ്യുന്നു. അദ്വൈത സദാ
ന്ദനാണ് അവരുടെ ദേവൻ. ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹമാണ് നിയമം.
ഭയമോഹാദികളുടെ ത്യാഗമാണ് ലക്ഷ്യം. അനിയാമകത്വമാണ്
നിർമ്മലശക്തി. സ്വയം പ്രകാശമായ ബ്രഹ്മതത്വത്തിൽ ശിവ
ശക്തിയാൽ സ്പന്ദിതമായ പ്രപഞ്ചത്തെ അവർ ചേരദിക്കു
ന്നു. ഇന്ദ്രിയ ദർശനമാണ് കമണ്ഡലു, ഭാവാഭാവത്തെ ഭസ്മീ
കരിക്കാൻ ആകാശമാകുന്ന ആധാരം ധരിക്കുന്നു. തുരീയ
ബ്രഹ്മമാണ് യജ്ഞോപവീതം. അതു തന്നെ ശിഖ. പ്രപഞ്ച
ത്യാഗമാണ്. ദണ്ഡം, ബ്രഹ്മദർശനമാണ് കമണ്ഡലു. കർമ്മ
നിർമ്മൂലനമാണ് കന്മ, മായ, മമത, അഹങ്കാരം എന്നിവയെ
ഭസ്മീകരിക്കാൻ ശ്മശാനത്തിൽ തുറന്ന ശരീരത്തോടെ വസി
ക്കുകയാണ് അവരുടെ നിയമം. ത്രിഗുണ രഹിതമായ സ്വരൂ
പത്തെ അനുസന്ധാനം ചെയ്യുന്നതിൽ സമയം ചിലവഴിക്കു
ന്നു. കന്മമുഗ്ദ്ധർമ്മം എന്നീ രൂപത്തിലുള്ള വസ്ത്രം ധരി
ക്കുന്നു. അനാഹതനാദുരുപമായ മന്ത്രം ജപിക്കുന്നു. സ്വേച്ഛാ
ചാരപരമായ ആത്മസ്വഭാവം സംരക്ഷിക്കുന്നത് മോക്ഷമായി
കരുതുന്നു. ബ്രഹ്മചര്യത്താൽ ശാന്തി നേടുന്നു. ബ്രഹ്മചര്യ
ത്തിലെന്നപോലെ വാനപ്രസ്ഥാശ്രമത്തിലും അധ്യയനം നിർവ
ഹിച്ച് ജ്ഞാനസംയുക്തനായി സന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്ന
താണ് ശരിയായ സന്യാസം. ഒടുവിൽ ബ്രഹ്മരൂപത്തിലുള്ള
അഖണ്ഡാകാശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യും. അതോടൊപ്പം സംശ
യങ്ങൾ അകന്ന് നിർവാണം പ്രാപിക്കുന്നു. ശിഷ്യനോ
പുത്രനോ അല്ലാതെ മറ്റാർക്കും ഇത് ഉപദേശിക്കേണ്ടതില്ല
എന്ന് ഈ ഉപനിഷത്ത് അനുശാസിക്കുന്നു.

നിർവാണോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

നീലരുദ്രോപനിഷത്ത്

അപശ്യംതാവരോഹന്തം I
ദിവിതഃ പൃഥിവിമഹഃ I
അപശ്യം യുദ്രമന്ത്യന്ത I
നീലഗ്രീവം ശിഖണ്ഡിനം I
ദിവ ഉഗ്രോത്രാരുക്ഷത് I
പ്രത്യസ്ഥാത് ഭ്രൂമാമധി I
ജനാസഃ വശ്യതേമം I
നീലഗ്രീവം വിഹോലിതം I
ഏഷ ഏത്യ വീരഹാ I
രുദ്രോ ജലാസഭേഷജീ I
ത്രിവ്യേഷാമുനീനശ I

ദാദീകാരോപ്യേതു തേ I
നമസ്തേ ഭവഭാവായ I
നമസ്തേ ഭവന്യവ I
നമസ്തേ അസ്തു ബാഹുഭ്യോ I
മുതോ ത ഇഷവേ നമഃ I
യാമിഷ്യ ഗിരശന്ത ഹസ്തേ I
ബിഭേഷ്യയം സ്തവേ I
ശിവാം ഗിരിത്ര താം കുരു I
മാഹിം പീഃ പുരുഷം ജഗത് I
ശിവേന വചസാതാ I
ശിരിശാച്ഛാവദാമസി I

N

P

I

K

യഥാനഃ സർവമിജ്ജഗ I
 ദയക്ഷ്മം സുമനാ അസത് I
 യാത ഇയുഃ ശിവതമാ I
 ശിവ ബഭുവ തേ ധനു I
 ശിവാ ശരവ്യായാ തവ I
 തയാ നോ മ്യുജീവസേ I
 യാ തേ രുദ്ര ശിവാധന I
 രഘോരാ പാപനാശിനീം I
 തയാനസ്തന്മാശാതപയാ I
 ഗിരി ശാന്തദിരാക്രശത് I
 സതയസ്താവ്രോ അരുണ I
 ഉത ബഭു വിലോഹിതഃ I
 യേ ചേ മേ രുദ്രാ അഭിതോ I
 വിക്ഷു ശ്രിതാ സഹസ്രാശഃ

ഹേ നീലകണ്ഠ, തന്റെ ദിവ്യമായ ധാമത്താൽ ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ അവതരിച്ചതു നിമിത്തം ഞങ്ങൾക്ക് അങ്ങയെ കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. തന്റെ ഭീകരമായ രുദ്ര രൂപത്തോടു കൂടിയ മയിൽപീലികളുടെ കിരീടമണിഞ്ഞു ഈ ജഗത്തിൽ ആവിർഭൂതനായി; ഇവിടെയുള്ള ദുഷ്ടന്മാരെ സംഹരിച്ചു. അവിധം അങ്ങയെ ഞങ്ങൾക്ക് കാണാൻ കഴിഞ്ഞു.

ജനങ്ങളെ ഈ ഭഗവാൻ നീലകണ്ഠൻ നല്ല രക്തവർണ്ണമാണ്. അദ്ദേഹത്തെ ദർശിക്കുക. ഈ ഭഗവാൻ രുദ്രൻ തന്നെയാണ്. ജല സമ്പന്നങ്ങളായ ഓഷധികളിൽ നില കൊണ്ട് രോഗരൂപികളായ പാപങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നത് ഇദ്ദേഹം ജീവികളുടെ പ്രാണനാകുന്നു. അമംഗളങ്ങൾ അകറ്റുന്നതിനും ആഗ്രഹിച്ചത് സാധിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം നിങ്ങളുടെ അടുത്ത് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുവാൻ സാധിക്കട്ടെ.

ഭഗവാൻ രുദ്ര, അങ്ങയുടെ ക്രോധത്തിന് ഞങ്ങളുടെ നമസ്കാരം. ഭഗവാനായ ഭവ, അങ്ങയുടെ ക്രോധാവേശത്തിന് നമസ്കാരം. ഭഗവാനായ നീലകണ്ഠ, അങ്ങയുടെ ഭുജങ്ങൾക്കും ഭുജങ്ങളിൽ വിരാജിക്കുന്ന ശരങ്ങൾക്കും നമസ്കാരം കൈലാസവാസിനും, അങ്ങ് പർവതത്തിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിലും സകലർക്കും ക്ഷേമമരുളുന്നു. അങ്ങ് ദുഷ്ടനിഗ്രഹത്തിനുപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന ബാണം ഞങ്ങളുടെ മംഗളത്തിന് ഉതകുമാറാകുക.

കൈലാസവാസിയായ പരമേശ്വര, ഞങ്ങൾ അങ്ങയെ സ്തുതിക്കട്ടെ. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ലോകമെല്ലാം അനുകൂലവും ദുഃഖവിമുക്തവുമായിത്തീരും. അങ്ങയുടെ ബാണങ്ങൾ മംഗളദായകങ്ങളാണ്. അതുപോലെ വില്ലും ഞാണും മംഗളമയമാണ്. അങ്ങ് ഈ ബാണങ്ങളാൽ ജീവിതം നൽകുന്നു.

ഭഗവാൻ, രുദ്ര, അങ്ങ് പർവതത്തിൽ നിവസിക്കുന്നു വെങ്കിലും സകലർക്കും മംഗളം നൽകുന്നു. ഞങ്ങൾക്ക് പ്രകാശം നൽകുക. ചുമ്പും താമ്രവും കപിലവും ഇങ്ങനെ

പലവർണ്ണങ്ങൾ ചേർന്ന അങ്ങയെ ഞങ്ങൾ സ്തുതിക്കുന്നു.

ദിതീയഖണ്ഡം

അപശ്യം ത്യാവരി ഹന്ത I
 നീലഗ്രീവം വിലോഹിതം I
 ഉത ത്യാ ഗോപാ അദശ I
 ന്നുത ത്യാദഹാര്യഃ I
 ഉത ത്യാ വിശ്വ ഭൂതാനി I
 തസ്തൈമ ദൃഷ്ടായ തേ നമഃ I
 നമോ അസ്തു നീലശിഖ I
 ണ്ഡായ സഹസ്രാക്ഷായ വജ്രിണേ I
 അഥോ യേ അസ്യ സത്യാന I
 തേഭ്യോഹമകരം നമഃ I
 തമാംസി ത ആയുധ I
 യാനതതായ ധൃഷ്ണവേ I
 ഉമാഭ്യോം തവ ധന്വിനേ I
 പ്രമുഞ്ച ധന്വന സ്വമുഭ്യോ I
 രാത്രി യോർജ്ജ്യം I
 യാശ്ചന്തേ ഹന്ത ഇഷ്വ I
 പരാതാ ഭഗവോ വപുഃ I
 അവതത്യ ധനുസ്തം I
 സഹസ്രാക്ഷാ ശതേഷുവേ I
 നിശീര്യ ശധ്യാനാം സുഖീ I
 ശിവോ നഃ ശംഭുരാഭരഃ I
 വിജ്യ ധനു ശിഖണ്ഡിനീ I
 വിശല്യോ ബാണവാൻ ഉത I
 അനേശന്നാസ്യേഷവ I
 ആഭൂരസ്യ നിഷങ്ഗധീ I
 പരിതേ ധന്വനോഹേതി I
 രസ്മാസ്പ്യണവതു വിശ്വത I
 അഥോയ ഇഷ്ടുധിസ്ത വാരേ I
 അസ്മിൻ നിധേഹിതം I
 യാ തേ ഹേതിർമോ ദൃഷ്ടമ I
 ഹ തേ ബഭുവ തേ ധന I
 തയാ ത്യാ വിശതോ അസ്മാ I
 നയക്ഷ്മയാ പാരം ഭുജ I
 നമോ അസ്തു സർപ്പേഭ്യോഃ I
 യേ കേ ച പൃഥിവി മനു I
 യേ അന്തരീക്ഷയേ കേ ച പൃഥിവിമനു I
 യേ അന്തരീക്ഷ യേ ദിവി I
 തേഭ്യഃ സർപ്പേഭ്യോ നമഃ I

N

P

I

K

യേ ചാഭിരോചനേ ദിവി യേ I
 ച സൂര്യസൂരശ്ചാഷു I
 യേഷാമപ്സു സദസ്കൃത I
 തേഭ്യഃ സർപ്പേഭ്യോ നമഃ I
 യാ ഇഷവോ യാതുധാനാനാം I
 യേ വാ വനസ്പതീനാം I
 യേ വാ അവടേഷു യേ I
 തേ തേഭ്യോ സർപ്പേഭ്യോനമഃ I

ഏറെ ചുവപ്പു നിറമുള്ള നീലകണ്ഠേശ്വര, അങ്ങ് ഭൂമിയിൽ അവതരിക്കുന്നതായി ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അങ്ങയുടെ ഈ അവതാരം കണ്ടവരിൽ ഗോപന്മാരും ഗോപികളും പെടുന്നു. അങ്ങയുടെ ഈ അവതാരം കണ്ടവരിൽ ഗോപികൾക്കും പ്രധാനമാണ്. എന്നാൽ അവതാരം പൂർണ്ണമായാൽ സകലർക്കും അങ്ങയെ കാണാൻ സാധിക്കും. അങ്ങയുടെ ഈ കൃഷ്ണസ്വരൂപത്തിന് നമസ്കാരം. മയിൽപീലി ധരിക്കുന്ന പ്രഭോ, ഞങ്ങൾ അങ്ങയെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങു തന്നെയാണ് ശക്തിശാലിയായ ഇന്ദ്രൻ ഭക്തന്മാർക്ക് അങ്ങ് സഹസ്രാക്ഷനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. അങ്ങയോടൊപ്പം വദിക്കാൻ യോജിച്ചവരാകുന്നു.

പ്രഭോ, അങ്ങയുടെ ആയുധങ്ങൾക്ക് നമസ്കാരം. അതിശക്തങ്ങളായ അവ ഇപ്പോൾ ശാന്തങ്ങളാണ്. അങ്ങയുടെ ധനുസ്സിനിതാ നമസ്കാരം. അങ്ങ് തന്റെ വില്ലിന്റെ ഞാൻ ശത്രുക്കളുടെ നേർക്കും പ്രയോഗിക്കാതിരിക്കുക. അങ്ങ് ബാണങ്ങൾ ആവനാഴിയിലിട്ട് എത്രയും മംഗളകരമായ സൗമ്യ ശിവ രൂപത്തിൽ ഞങ്ങൾക്ക് ദർശനം നൽകിയാലും.

ഹേ സഹസ്രാക്ഷ, അങ്ങ് നൂറുനൂറു ബാണങ്ങൾ ഒരേ ഘട്ടത്തിൽ തൊടുത്തുവിടുന്നതിന് ശക്തനാണ്. ബാണങ്ങൾ മുർച്ചയുള്ളതാക്കി അങ്ങ് ഞങ്ങളുടെ മംഗളത്തിന് വേണ്ടത് ചെയ്യുക. പർവതങ്ങളും പൊടിയാക്കാൻ കഴിവുള്ള തന്റെ ബാണങ്ങൾ മംഗളത്തിന് ഉപകരിക്കട്ടെ. അങ്ങയുടെ ശരങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ ക്ഷയ്ക്കൊക്കട്ടെ.

ഭൂമിയിൽ കഴിഞ്ഞു കൂടുന്ന സർപ്പങ്ങൾക്ക് നമസ്കാരം. ആകാശത്തിലും സ്വർഗ്ഗത്തിലുമുള്ള സർപ്പങ്ങൾക്ക് നമസ്കാരം. സൂര്യന്റെ പ്രകാശ രശ്മികൾ പരക്കുന്ന ലോകത്തിലും ജലത്തിലും കഴിയുന്ന സർപ്പങ്ങൾക്കും നമസ്കാരം. രാക്ഷസന്മാരുടെ ബാണരൂപങ്ങളും മാളങ്ങളിൽ കഴിയുന്ന വയും വനസ്പതികളിൽ നിവസിക്കുന്നവരുമായ സർപ്പങ്ങൾക്ക് നമസ്കാരം.

തൃതായഖണ്ഡം
 യഃ സ്വജനോന്നീലഗ്രീവോ I

വാ സ്വജനാൻ ഹരി I
 കല്മാഷ പുച്ഛ മോഷയേ I
 ജന്ദയോതാശ്ചരുന്ധതി I
 വഭ്രുശ്ച ഗഭ്രു കർണ്ണശ്ച I
 നീലഗ്രീവശ്ച യഃ ശിവ I
 ശർവേണ നീലകണ്ഠേന I
 ഭവേന മരുതാ സിതാ I
 വിരുപാക്ഷേണ ബഭ്രുണാ I
 വാചം വാദിഷ്യതോ ഹത I
 സർവ നീല ശിവണ്ഡം I
 വീര കർമ്മണി കർമ്മണി I
 ഇമാതയ പ്രാശ ജഹി യേനദം I
 വിഭജാമഹേ നമോ ഭവായ I
 നമ ശിവേതി നമഃ സഭാ പ്രപാ I
 ദിനേ യസ്യാശ്വരൗ ദി I
 സരൗ ഗർഭദാവദിതസ്സരൗ I
 തസ്സൈ നീലി ശിവണ്ഡായ നമഃ II

അല്ലയോ ഓഷധികളെ യാതൊരു ഭഗവാൻ ശിവൻ വിശ്വമംഗളത്തിനു വേണ്ടി വിഷം പാനം ചെയ്ത് നീലകണ്ഠനായിത്തീർന്നു യാതൊരാൾ തന്റെ ഭക്തന്മാരുടെ മംഗളത്തിനായി ഹരിയുടെ രൂപം ധരിച്ചു, ആ നീലശ്മശ്രുവായ കേദാരേശ്വരപ്രഭുവിന്, ശാന്തി സ്വരൂപനായ ആ ദേവദേവന്, സന്തോഷിക്കാൻ വേണ്ടത് ചെയ്യുക. ഭഗവാൻ ശിവൻ പിംഗള വർണ്ണമാർന്ന ശരീരത്തോടും കർണ്ണങ്ങളോടും കൂടിയവനാണ്. അദ്ദേഹം നീലകണ്ഠനാണ്. സർപ്പങ്ങൾ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വിരുപാക്ഷനായ ഹരൻ പലരെയും നിഹനിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന മിഥ്യധാരണ അകറ്റുക. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ കാരണഭൂതനായ ഭവന് നമസ്കാരം. സംഹാര കർത്താവായ രുദ്രന് നമസ്കാരം. നീലമകുടധാരിയും കേദാരേശ്വരനുമായ ഭഗവാന് നമസ്കാരം. ദക്ഷ ഗൃഹത്തിലെ മണ്ഡപം സുശോഭിതമാക്കുന്ന കുമാര രൂപനായ ശിവന് നമസ്കാരം.

യാതൊരു നീല ശിവണ്ഡാധാരിയിൽ നിന്നാണ് കുതിര കോവർ കഴുത തുടങ്ങിയവയെല്ലാം ഉണ്ടായത് അദ്ദേഹത്തിന് നമസ്കാരം. എല്ലാ മണ്ഡപങ്ങളും സുശോഭിതമാക്കുന്ന ശിവരൂപനായ സർവനാഥന് വീണ്ടും വീണ്ടും നമസ്കാരം.

നീലരുദ്രാവനിഷ്ഠത് സമാപിച്ചു.

N

P

ന്യൂസ്പേപ്പർവതാപിന്ത്യപരിഷ്കരണം

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രാ കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേ മാക്ഷഭിരുജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടവാം സസ്തനുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശവ വേദാഃ സ്വസ്തി നഃ താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദധാതു.

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കേൾക്കുമാറാകണേ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കാണാനിടവരണേ. സൂര്യന്മാരുടെയും അംഗങ്ങളിലും ദേഹത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവൻ ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കണേ. മഹാ കീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ കൈവരുത്തണേ. സർവ്വജ്ഞനായ പുഷാവിന്മാർക്ക് മംഗളം നൽകണേ. അപ്രതിരോധഗതിമാനായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഓം ആപോ വാ ഇദമാസൻ സലിലമേവ സ പ്രജാപതിരേകഃ പുഷ്കര പർണ്ണേ സമഭവത്, തസ്മാൻമനസി കാമഃ സമവർത്തത ഇദം സൃജേയമിതി. തസ്മാത് തത് പുരുഷോ മനസാ അഭി ഗച്ഛതി, തദ്വാചാവദതി തത് കർമ്മണാ കരോതി, തദേഷാ ഭൃക്താ കാമസ്തദശേ സമവർത്തതാധി മനസോ രേതഃ പ്രഥമം യദാസീത്. സതോ ബന്ധു മസ്തി നിരവിന്ദൻ ഹൃദിപ്രതീഷ്യ കവയോ മനീഷേതി ഉപൈനം തദുപനമിതിയത് കാമോ ഭവതി സ തപോ ി തപ്യത സതപസ്തപ്താ ന ഏതം മന്ത്രരാജം നാരസിംഹമനുഷ്ടമേപശ്യത് തേനൈവ സർവമിദമസൃജത യദിദം കിഞ്ച തസ്മാത് സർവ മിദമനുഷ്ടമിത്യാചക്ഷതേ യദിദം കിം ച അനുഷ്ടു ഭോ വാ ഇമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ അനുഷ്ടുഭോ ജാതാനി ജീവന്തി അനുഷ്ടുഭോ പ്രയന്ത്യ ഭിസം വിശന്തിത സൈഷാ ഭവതി അനുഷ്ടുപ് പ്രഥമം ഭവതി അനുഷ്ടുബൃത്തമാ ഭവതി വാഗാ അനുഷ്ടുപ് വാചൈവ പ്രയന്തി വാചൈവോദ്യന്തി പരമാ വാ ഏഷാ ഛന്ദസാം യദ് അനുഷ്ടുബിതി.

ആദ്യഘട്ടത്തിൽ ഈ പ്രപഞ്ചം മുഴുവനും ജലരൂപത്തിലായിരുന്നു. എല്ലായിടത്തും ജലം തന്നെയായിരുന്നു. ആ ജലത്തിൽ ഒരു താമരയിലയിൽ പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവ് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ബ്രഹ്മാവിന് ലോകസൃഷ്ടിയിൽ താല്പര്യമുണ്ടായി. അദ്ദേഹം മനുഷ്യഭാവനയെ ആദ്യം വാക്കുകൊണ്ട് പറയുകയും, പിന്നെ വേർതിരിച്ച പൂർണ്ണമാക്കുകയും ചെയ്തു. അത് എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്നതാണ്. അതിനെ സംബന്ധിച്ച് ഇങ്ങനെ പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പണ്ട് സൃഷ്ടി ഉണ്ടായപ്പോൾ കാമനും

സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. ജ്ഞാനികൾ തങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ സ്ഥിരചെയ്യുന്ന ആത്മാവിനെ നിരീക്ഷിക്കുന്നു. അവർ കാമദേവനെ ആത്മാവിനെ ബന്ധിക്കുന്ന പാശമായി കാണുന്നു. ജ്ഞാനികളുടെ അഭിപ്രായപ്രകാരം പ്രകൃതികാര്യഭൂതമായ മനസ്സിൽ കാമൻ ഉദയം കൊള്ളുന്നു സൃഷ്ടിക്കു മുമ്പ് സർവ്വതര ജലമായിരുന്നു. ജലം തന്നെയാണ് ഈ വിശ്വത്തിന് കാരണമായിത്തീർന്നത്. ഈ വസ്തുത അറിയുന്ന ജ്ഞാനി എന്ത് ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അത് നേടുന്നു. പ്രജാപതി തപസ്സ് ചെയ്തു. അതു മുഖേന അദ്ദേഹം അനുഷ്ടുപ് ഛന്ദസ്സിൽ അവതരിച്ച നരസിംഹ മന്ത്രരാജാവിനെ പ്രാപിച്ചു. ആ മന്ത്രത്തിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ അദ്ദേഹം ഈ ദൃശ്യപ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനാൽ ഈ പ്രപഞ്ചം മന്ത്രരാജനായ അനുഷ്ടുപ് മയമെന്ന് പറയുന്നു. ഈ അനുഷ്ടുപ്സിൽ നിന്നാണ് സകല ഭൂതങ്ങളുടേയും ഉല്പത്തി. അനുഷ്ടുപ്സിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ ജീവികൾ കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നു. മരണശേഷം ഈ ലോകം വെടിഞ്ഞു അനുഷ്ടുപ്സിൽ തന്നെ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. അനുഷ്ടുപ് സമ്പൂർണ്ണ ലോകത്തെയും സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണ്. വാക്കുകളിലൂടെ മനുഷ്യൻ ജന്മമരണങ്ങൾ പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ വാക്ക് അനുഷ്ടുപ് തന്നെ. ഈ അനുഷ്ടുപ് ഛന്ദസ്സ് മറ്റു ഛന്ദസ്സുകളെക്കാൾ മഹത്വമുള്ളതാണ്.

2. സസാഗരാം സർവതാം സപ്തദീപാം വസുന്ധരാം തത് സാമ്നഃ പ്രഥമം പാദം ജാനീയാത് യക്ഷഗന്ധവാപ്സരോഗണസേവിത അന്തരീക്ഷം തത് സാമ്നോ ദിതീയം പാദം ജാനീയാത്. വസുരുദ്രാദിത്യൈഃ സർവൈർദേവൈഃ സേവിതം ദിവം തത്സാമ്നസ്തൃതീയം പാദം ജാനീയാത്. ബ്രഹ്മസ്വരൂപം നിരഞ്ജനം പരമവ്യോമ്നികും തത് സാമ്നശ്ചതുർത്ഥം പാദം ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ ി സൗ അമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി ഋഗ്യജുഃ സാമാഥർവണശ്ചതാരോ വേദാഃ സാംഗാഃ സശാഖാശ്ചതാരോ പാദാഃ ഭവന്തി. കിം ധ്യാനം കിം ദൈവതം കാന്യം. ഗാനി കാന്തി ദൈവതാനി കിം ഛന്ദഃ ക ജ്ഞിരീതി.

സാഗരങ്ങൾ പർവതങ്ങൾ സ്പത ദീപങ്ങൾ എന്നിവയോടു കൂടിയ പൃഥ്വിയാണ് വിശിഷ്ട മന്ത്രത്തിന്റെ ഒന്നാമത്തെ പാദം എന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. യക്ഷന്മാരും ഗന്ധർവന്മാരും അപ്സരസ്സുകളും സേവിതയായ അന്തരീക്ഷമാണ് രണ്ടാമത്തെ പാദം. വസുക്കൾ രുദ്രന്മാർ ആദിത്യന്മാർ മുതലായ ദേവന്മാരാൽ സേവിതയായ ദ്യുലോകമാണ് മൂന്നാമത്തെ പാദം. മായയോടു കൂടാത്തതും പരിശുദ്ധവും പരമമായ വ്യോമത്തോടു ചേർന്നതുമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് നാലാമത്തെ പാദം. ഇവയെപ്പറ്റിയെല്ലാം ഇങ്ങനെ വേണ്ട വിധം അറിയുന്ന ജ്ഞാനി അമരതത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ശ്രേഷ്ഠ മന്ത്രത്തിന് നാല് പാദങ്ങളുണ്ട്. ശാഖകളോടും അംഗങ്ങളോടും കൂടി ഋക്, യജുസ്സ്, സാമം, അഥർവം എന്നീ നാലു വേദങ്ങളാണ്. അവ വിശിഷ്ട

I

K

മന്ത്രം ധ്യാനിക്കേണ്ടതെങ്ങനെയാണ്? സാംഗങ്ങളും സശാഖ കളുമായ വേദങ്ങളുടെ അംഗങ്ങൾ ദേവന്മാർ ഛന്ദസ്സ് ഋഷികൾ ഇവർ ആരെല്ലാമാണെന്ന പ്രശ്നം ഉദയം ചെയ്യുകയുണ്ടായി

3. സ ഹോവാച പ്രജാപതിഃ സ യോ ഹ വൈ തത് സാവിത്രസ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദം ശ്രീയാഭിഷിക്തം തത് സാമ്നോംഗം വേദ ശ്രീയാ ഹൈവാഭിഷിച്യതേ സർവേ വേദാഃ പ്രണവാദികാസ്തം പ്രണവം തത് സാമ്നോ അംഗം വോ സസ്ത്രീൻ ലോകാൻ ജയതി ചതുർവിംശത്യക്ഷരാ മഹാലക്ഷ്മീർയജുസ്തത് സാമ്നോസ്തം വേദ ആയുർ യശഃ കീർത്തി ജ്ഞാന ഐശ്വര്യവാൻ ഭവതി. തസ്മാദിദം സാംഗം സാമജാനീയാത് യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി സാവിത്രീം പ്രണവം യജുർ ലക്ഷ്മീം സ്ത്രീ ശുക്രായ നേച്ഛതി ച ത്രിംശദക്ഷരം സാമ ജാനീയാദ്യോജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി. സാവിത്രീം ലക്ഷ്മീം യജുഃ പ്രണവം യദി ജാനീയാത് സ്ത്രീ ശുഭ്രഃ സമൃതോ f യോ ഗച്ഛതി തസ്മാത് സർവദാനാചഷ്ടേ യദ്യാചഷ്ടേ സ ആചാര്യസ്തേ നൈവ സമൃതോ f യോ ഗച്ഛതി.

പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ശ്രീ ബീജത്താൽ അഭിഷിക്തമായ ഗായത്രി മന്ത്രമെന്ന അഷ്ടാക്ഷരീപദത്തെ ശ്രേഷ്ഠ മന്ത്രമായ സാമത്തിന്റെ അംഗം തന്നെയെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നവൻ ഐശ്വര്യസമ്പന്നനായി ഭവിക്കുന്നു. സകല വേദങ്ങളുടെ ആദിയിൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നത് പ്രണവമാണ്. അതുകൊണ്ട് പ്രണവത്തെ സാമത്തിന്റെ അംഗം തന്നെയെന്നു കരുതുന്ന ജ്ഞാനി മൂന്നു ലോകത്തെയും ജയിക്കുന്നവനായിത്തീരുന്നു. ഇരുപത്തിനാലക്ഷരമുള്ള മഹാലക്ഷ്മീ മന്ത്രം യജുർവേദത്തിന്റെ സ്വരൂപം തന്നെ. അതിനെ സാമത്തിന്റെ അംഗം തന്നെയെന്നു കരുതുന്ന ജ്ഞാനി യശസ്സ്, കീർത്തി, ജ്ഞാനം, ആയുസ്സ് ഐശ്വര്യം എന്നിവ പ്രാപിക്കുന്നു. അംഗങ്ങൾ സഹിതം സാമവേദം വേണ്ടവിധം അറിയുന്ന വ്യക്തി അമൃതത്വത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ സാമം അംഗങ്ങൾ സഹിതം ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്. പ്രണവം, ഗായത്രി, യജുഃ സ്വരൂപമായ മഹാലക്ഷ്മീ മന്ത്രം എന്നിവയെ ജ്ഞാനികൾ അനധികാരികൾക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുക്കാറില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അങ്ങനെയുള്ളവർ അവ മനസ്സിലാക്കിയാലും അവർക്ക് ഉത്തമമായ ഗതി ലഭിക്കുകയില്ല. അതിനാൽ മന്ത്രോപദേശം കൊടുക്കുന്നതിൽ വളരെ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അനധികാരികൾക്ക് മന്ത്രോപദേശം കൊടുക്കുന്ന ആചാര്യന്മാർക്കും അധോഗതിയാണ്. മുപ്പത്തി രണ്ടക്ഷരമുള്ള സാമത്തെ അറിയണം. സ്ത്രീകൾക്കും ശുഭ്രന്മാർക്കും മന്ത്രോപദേശം നൽകപ്പെടാറില്ല.

4. സ ഹോവാച പ്രജാപതിഃ അഗ്നിർവൈ ദേവാഃ ഇദം സർവം വിശ്വാനി ഭൂതാനി പ്രാണോ വാ ഇന്ദ്രിയാണി പശവോ അന്നമമൃതം സമ്രാട് സ്വരാട് വിരാട് തത് സാമ്നഃ പ്രഥമം പദം ജാനീയാത് ഋഗ്യജുഃ സാമാമർവ രൂപഃ സുദ്യോ f ന്തരാദിത്യേ ഹിരണ്യഃ പുരുഷസ്തത് സാമ്നോ ദിതീയം പദം ജാനീ യാത് ഓഷധീനാം പ്രഭവതി താരാപതിഃ സോമസ്തതഃ സാമ്നഃ തൃതീയം പദം ജാനീയാത് സ ബ്രഹ്മാ സ

ശിവഃ സഹരി സേന്ദ്രഃ സോ f ഗ്നിഃ സോക്ഷരഃ പരമഃ സ്വരാട് തത് സാമ്നഃ ചതുർത്ഥം പദം ജാനീയാത് യഃ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി ഓം ഉഗ്രപ്രഥമസ്യാദ്യം ജലം ദിതീയസ്യാദ്യം നൃസിംഹഃ തൃതീയസ്യാദ്യം മൃത്യുഃ ചതുർത്ഥ സ്യാദ്യം സാമ ജാനീയാത് യ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി തസ്മാദിദം സാമ യത്ര കുത്രചിത് ന ആചഷ്ടേ യദി ദാതുമപേക്ഷതേ പുത്രായ ശുശ്രൂഷവേ ദാസ്യന്യസ്തൈ ശിഷ്യായ വാ ചേതി.

ഈ വിശ്വം മുഴുവനും എല്ലാ ജീവികളും എല്ലാ വേദങ്ങളും അഗ്നി പ്രാണൻ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അന്നം പശു അമൃതം സമ്രാട് സ്വരാജ് വിരാട് എന്നിവയും മന്ത്രങ്ങളിൽ രാജാവായ സാമത്തിന്റെ പ്രഥമപദമാണെന്നറിയണം. ഋക് യജുസ്സ് സാമം അമർവം എന്നീ രൂപത്തിലുള്ള സൂര്യൻ അവയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഹിരണ്യ പുരുഷൻ എന്നിവ സാമത്തിന്റെ ദിതീയ പദങ്ങളാണ്. സകല ഓഷധികൾക്കും താരാഗണങ്ങൾക്കും നാഥനായ ചന്ദ്രനെ സാമത്തിന്റെ തൃതീയപദമെന്നും ബ്രഹ്മാവ്, വിഷ്ണു, ശിവൻ, ഇന്ദ്രൻ, അഗ്നി, പരമേശ്വരൻ എന്നിവർ സാമത്തിന്റെ ചതുർത്ഥ പദമെന്നും മനസ്സിലാക്കുക. ഇങ്ങനെ അറിയുന്ന ജ്ഞാനി അമൃതം പ്രാപിക്കുന്നു. ശ്രേഷ്ഠമന്ത്രമായ അനുഷ്ടുപ്പിന്റെ പ്രഥമപദത്തിന്റെ ആദ്യാംശം ഉഗ്രവും ദിതീയപദത്തിന്റെ ആദ്യാംശം ജലവും തൃതീയത്തിന്റെ ആദ്യാംശം നൃസിംഹവും നാലാം പദത്തിന്റെ ആദ്യാംശം മൃത്യുവുമാണ്. ഈ നാലു പദങ്ങളെയും സാമത്തിന്റെ സ്വരൂപംകൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കണം. ഇങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കുന്ന ജ്ഞാനി അമൃതം പ്രാപിക്കുന്നു. ആരെങ്കിലും ഈ മന്ത്രം ഉപദേശിക്കണമെങ്കിൽ അത് സ്വീകരിക്കാൻ താല്പര്യമുള്ളവനും സേവാപരനുമായ പുത്രനോ സദാചാരിയായ ശിഷ്യനോ ആയിരിക്കണം.

5. സ ഹോവാച പ്രജാപതിഃ ക്ഷീരോദാർണവശായിനം നൃകേസരിം യോഗിയ്യേയം പരമം പദം സാമ ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി വീരം പ്രഥമത്യാർധാന്തം 'തം' 'സം' ദിതീയസ്യാർധാന്തം ഹംഭീ തൃതീയസ്യാർധാന്തം മൃത്യും ചതുർത്ഥസ്യാർധാന്ത്യം സാമ ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി, തസ്മാദിദം സാമ യേന കേന കദാര്യമുവേന യോ ജാനീതേ സ തേനൈവ ശരീരേണ സംസാരന്യുച്യതേ, മാചയതി മുമുക്ഷുർഭവതി ജപാത്തേനൈവ ശരീരേണ ദേവതാദർശനം കരോതി തസ്മാത്തമേവ മുഖ്യം ദ്വാരം കലൗ നാന്യേഷാം ഭവതി തസ്മാദിദം സാംഗം സാമ ജാനീയാദ്യോജാനീതേ സ സോ f മൃതത്വായ ഗച്ഛതി.

പ്രജാപതി പറഞ്ഞു: ഈശ്വരന്റെ നൃസിംഹരൂപ വിഗ്രഹം ക്ഷീരസാഗരസായിയായി കാണപ്പെടുന്നത് പരമരൂപവും യോഗികൾക്ക് ധ്യാനയോഗ്യവുമാണ്. ആ വിഗ്രഹം സാമവേദത്തിന്റെ രൂപമാണ്. അങ്ങനെ മാനിക്കുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ശ്രേഷ്ഠമായ അനുഷ്ടുപ്പിന്റെ ആദ്യപദ പൂർവാർദ്ധത്തിലെ അന്തിമഭാഗം വീര്യമാകുന്നു. ദിതീയത്തി

N

P

I

K

ന്റെത് 'തം' 'സം' ആണ്. തൃതീയത്തിന്റെത് 'ഹം' ഭീ ആകുന്നു. ചതുർത്ഥത്തിന്റെത് മൃത്യുവാണി. ഇതെല്ലാം സാമം തന്നെ. ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ സാമം ഏതെങ്കിലും ആചാര്യനിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കി ആചരിക്കുന്നവൻ ഈ ജന്മത്തിൽ തന്നെ സംസാരബന്ധനമുക്തനാകുന്നു. മറ്റുള്ളവരെയും മുക്തനാക്കുന്നു. പ്രാപഞ്ചിക മോഹങ്ങളിലും മമതകളിലും പെട്ടുഴലുന്ന വ്യക്തി ഇതു കേൾക്കുമ്പോൾ മോക്ഷേച്ഛുവാകുന്നു. മന്ത്രരാജനായ സാമജപം കൊണ്ട് ഭഗവാൻ നരസിംഹമൂർത്തിയുടെ ദർശനമുണ്ടാകുന്നു. കലിയുഗത്തിലെ മുക്തിക്കുള്ള എളുപ്പമാർഗ്ഗമാണിത്. ഇത് ശരീക്കു മനസ്സിലാക്കുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു.

6. ഓം ഋതം സത്യം പരം ബ്രഹ്മ പുരുഷം സുകേസരിവിഗ്രഹം കൃഷ്ണപിംഗളം ഊർദ്ധ്വരേതം വിരുപാക്ഷം ശങ്കരം നീലലോഹിതം ഉമാപതിം പശുപതിം പിനാകിനം ഹൃദ്യമൃതദ്യുതിം ഈശാനഃ സർവ വിദ്യാനാമീശ്വര സർവഭൂതാനാം ബ്രഹ്മാധിപതിർ ഫ്രമണോ f ധി പതിഃ യോ വൈ യജുർ വേദവാച്യസ്തം സാമ ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ഗച്ഛതി മഹാ പ്രഥമാന്തർധന്യാദ്യം ഷണം തൃതീയാന്തർധന്യാദ്യം സാമചതുർ ധാന്തന്യാദ്യം സാമ ജാനീയാ ദ്യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി.

നൃസിംഹൻ അന്തര്യാമിയും സർവവ്യാപിയുമാണ് അദ്ദേഹം ഋതവും സത്യവുമാണ്. മനുഷ്യന്റെയും സിംഹത്തിന്റെയും ആകൃതിയോടു കൂടിയവനും കറുപ്പും മഞ്ഞയും കലർന്ന നിറമുള്ളവനുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേത്രങ്ങൾ ഭയങ്കരങ്ങളാണ്. അദ്ദേഹം തന്നെ കല്യാണകാരിയായ ശിവൻ കണ്ഠത്തിൽ നീലനിറം. മുകൾഭാഗത്ത് ലോഹിതവർണ്ണം-അതിനാൽ നീലലോഹിതനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ആ ഭഗവാൻ നൃസിംഹം തന്നെ. ഗിരിജാപതി, ഉമാപതി, പശുപതി, വിനാകി അത്യന്തം തേജസ്വി അദ്ദേഹം സർവവിദ്യാപതിയും സർവഭൂതങ്ങളുടെയും സ്വാമിയുമാകുന്നു. വേദപതിയും ബ്രഹ്മാവിന്റെയും സ്വാമിയും യജുർവേദത്തിന്റെ വാചാർത്ഥവുമായ ആ ഭഗവാൻ നൃസിംഹത്തെ സാമമെന്നു പറയണം. ഇതറിയുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. അനുഷ്ഠാപ്പിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധ ആദ്യഭാഗം മഹാ എന്നു ദ്വിതീയചരണ ഉത്തരാർദ്ധാദ്യഭാഗം 'ർവതോ' എന്നു തൃതീയപാദ ഉത്തരാർദ്ധാദ്യഭാഗം 'ഷണം' എന്നു ചതുർത്ഥപാദ ഉത്തരാർദ്ധാദ്യഭാഗം നമഃ എന്നുമാകുന്നു. ഇതറിയുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ സാമം സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമായ പരബ്രഹ്മ തന്നെ. അതറിയുന്നവൻ ഈ ജന്മത്തിൽ തന്നെ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കും അംഗസഹിതം ഈ സാമം അറിയണം. അപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ ജനനമരണരഹിതനായി അമരത്വം പ്രാപിക്കുന്നു.

7. വിശ്വസൃജ് ഏതേന വൈ വിശ്വമിദം അസൃജത യദ് വിശ്വമസൃജതതസ്മാത് വിശ്വസൃജാ വിശ്വമേനാ നൃസുപ്രജായതേ ബ്രഹ്മണഃ സായുജ്യം സ ലോകതായന്തി. തസ്മാദിദംസാംഗം സമജാനീയാദ്യോജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി വിഷ്ണും പ്രഥമസ്യാന്തം മുഖം ദ്വിതീയസ്യാന്തം ഭദ്രം തൃതീയസ്യാന്തം മഹാച

തുർത്ഥസ്യാന്തം സാമ ജാനീയാത്യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി. യോ f സൗ സേവേദയമിദം കിം ചാത്മനി ബ്രഹ്മണയാനുഷ്ടുഭം ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി. സ്ത്രീ പുരുഷ യോർവാ ഇഹൈവ സ്ഥാതുമപേക്ഷതേ. സ സർവൈ ശ്വര്യം ദദാതി യത്ര കൃത്രാപിമ്രിയതേ ദേഹാന്തേ ദേവഃ പരം ബ്രഹ്മതാരകം വ്യാചഷ്ടേ യേന അസൗ അമൃതീ ഭൂത്യാ സഃ അമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി തസ്മാദിദം സാമമധ്യാഗം ജപതി തസ്മാദിദം സാമാംഗം പ്രജാപതിഃ തസ്മാദിദം സാമാംഗം പജാപതിഃ യഃ ഏവം വേദേതി മഹോപാനിഷത് യ ഏതാം മഹോപാനിഷദം വേദ സ കൃതപുരുശ്ചരണോപി മഹാവിഷ്ണുർഭവതി മഹാവിഷ്ണുർഭവതി. ഇതി.

വിശ്വസൃഷ്ടാക്കളായ പ്രജാപതികളാണ് ഈ സാമാന്യക മന്ത്രത്താൽ സർവ ജഗത്തും സൃഷ്ടിച്ചത്. അതിനാൽ അവരെ വിശ്വസൃഷ്ടാക്കളെന്ന് പറയുന്നു. അവൻ മുഖേന ഈ വിശ്വം പ്രകടമായി. ഈ രഹസ്യമറിയുന്ന ജ്ഞാനികൾ ബ്രഹ്മലോകത്തെയും പബ്രഹ്മപദത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ സാമത്തെ അംഗസഹിതം അറിയണം. ഇത് അറിയുന്നവൻ ഭവബന്ധന മുക്തനായി അമരത്വം പ്രാപിക്കുന്നു.

ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ പ്രഥമാന്ത്യഭാഗം വിഷ്ണുവാണി. ദ്വിതീയ ഭാഗം മുഖം, തൃതീയം ഭദ്രം, ചതുർത്ഥം വ്യൂഹം ഇവയെല്ലാം സാമം തന്നെ ഇങ്ങനെ അറിയുന്നവൻ അമരത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ തത്വം അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളത് പ്രജാപതിയാണ്. ബ്രഹ്മസ്ഥിതമായ ഈ അനുഷ്ഠാപ്പ് മന്ത്രം ബ്രഹ്മത്തിൽ തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇതറിയുന്നവൻ അമരത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ ജഗത്തിൽ സ്ത്രീ പുരുഷന്മാർ ഉത്തമാചാരങ്ങൾ ചെയ്ത് ആനന്ദപ്രാപ്തിക്കുഗ്രഹിക്കുന്നു. അവർക്കു ഭഗവാൻ നൃസിംഹൻ സർവൈശ്വര്യങ്ങളും നൽകുന്നു. അവരെ അമൃതപ്രാപ്തിക്ക് അർഹരാക്കുന്നു. മോക്ഷേച്ഛാക്കൾ താരക മന്ത്രം ജപിക്കണം, ഈ മഹോപനിഷത്ത് അറിയുന്നവൻ കൃതപുരുശ്ചരണനാണെങ്കിലും മഹാവിഷ്ണുവായി ഭവിക്കുന്നു.

രണ്ടാം ഉപനിഷത്ത്

1. ദേവ ഹ വൈ മൃത്യോഃ പാപ്മദ്യേഃ സംസാരാച്ചാ ബിഭയുസ്തേ പ്രജാപതിമുപധാവംസ്തേഭ്യഃ ഏതം മന്ത്രരാജം നാരസിംഹം സ്രഷ്ടം പ്രായച്ഛത്തേന വൈതേ സർവേ മൃത്യുമജയൻ സർവേ പാപ്മനസ്തരൻ സംസാരാച്ചാതരംസ്തമാദ്യോമൃത്യോഃ പാപ്മദ്യേഃ സംസാരാച്ച വിഭീയാത് സ ഏവം മന്ത്രരാജം നാരസിംഹമാനുഷ്ടേ പ്രതി ഗൃഹ്ണീ യാത് സ മൃത്യും ജയതി സ പാപ്മനം തരതി സ സംസാരം തരതി തസ്യ ഹ വൈ പ്രണവസ്യ യാ പൂർവാ യാത്രാ പൃഥിവ്യകാരഃ സ ഋഗ്ഭിർ ഋഗേദോബ്രഹ്മാ വസവോ ഗായത്രീ ഗാർഹപത്യംസ സാമ്നഃ പ്രഥമഃ പാദോ ഭവതി ദ്വിതീയാന്തരീക്ഷം സ ഉകാരഃ സ യജുർഭിർയജുർ വേദോ വിഷ്ണു രുദ്രഃ ത്രിഷ്ടുബ്ദക്ഷിണാഗ്നഃ സ സാമ്നോ ദ്വിതീയഃ പാദോ ഭവതി തൃതീയാദ്യൗ സ മകാരഃ സ

N

P

I

K

സാമഭിഃ സാമവേദോരുദ്രോ ആദിത്യാ ജഗത്യാഹവ നീയഃ സ സാമ്നസ്ത്യതീയഃ പാദോ ഭവതി യാ അവ സാനേ f സ്യ ചതുർത്ഥ്യർദ്ധമാത്രാ സാ സാമലോക ഓങ്കാരഃ സോ f മർവണൈർമന്ത്രൈരമർവവേദഃ സംവർത്തനകോ f ഗ്നിർമരുതോ വിരാഡേക ജഷീർ ഭാസ്വതീ സാസാമ്നഃ ചതുർത്ഥാഃ പാദോ ഭവതി.

മരണം പാപം സംസാരം ഇവയെ ഭയന്ന് ഒരിക്കൽ ദേവന്മാർ ഓടി പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവിനെ ശരണം പ്രാപിച്ചു. ബ്രഹ്മാവ് അവർക്ക് ഭഗവാൻ നൃസിംഹത്തിന്റെ മന്ത്രരാജനായ അനുഷ്ടുപ് ഉപദേശിച്ചു. ഈ മന്ത്ര സിദ്ധിയാൽ ദേവന്മാർ മരണത്തെ ജയിച്ചു. അവരെല്ലാം സർവപാപവിമുക്തരായി എന്നു മാത്രമല്ല, സംസാരസാഗരവും അക്കര കടന്നു. അതിനാൽ മരണപാപ സംസാരങ്ങൾ ഭയപ്പെടുന്ന വ്യക്തികൾ ഈ മന്ത്രത്തെ ശരണം പ്രാപിച്ചാൽ മതി. ഇങ്ങനെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നവൻ മൃത്യു പാപം പ്രപഞ്ചം ഇവയെ തരണം ചെയ്യുന്നു.

ഈ പറഞ്ഞ ശ്രേഷ്ഠ മന്ത്രത്തിന്റെ അംഗം തന്നെയാണ് പ്രണവവും പ്രഥമമാത്രായുക്തമായ അകാരമാണ് പ്രണവം. പൃഥ്വി അതിന്റെ ലോകമാണ്. ഋഗിഭൃഷിതമായ ഋഗേദം തന്നെ അതിന്റെ അധിഷ്ഠാനം ദേവത ബ്രഹ്മാവ്, ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രി. അത് വസുക്കളും ഗാരഭഹപത്യാഗിയുമാണ് പ്രണവത്തിന്റെ പ്രഥമമാത്രയിൽ അത് നിക്ഷിപ്തമാണ്. അതു തന്നെ സാമത്തിന്റെ പ്രഥമപാദം.

പ്രണവത്തിന്റെ ദ്വിതീയ പാദം ഉകാരമാണ് അന്തരീക്ഷം, അന്തരീക്ഷം യജുർവേദം, രുദ്ര ഗുണങ്ങളും വിഷ്ണുവും ദേവതകൾ ത്രിഷ്ടുപ് ഛന്ദസ്സ്. പ്രണവത്തിന്റെ തൃതീയമാത്രമകാരമാണ്. ദ്യുലോകം സാമവേദം, രുദ്രന്മാർ ആദിത്യന്മാർ ജഗതി മനസ്സ് ആഹവനീയാഗി എന്നിവയെല്ലാം തൃതീയമാത്രാന്തർഗതങ്ങളാകുന്നു. ഈ തൃതീയമാത്രം തന്നെയാണ് സാമത്തിന്റെ തൃതീയ പാദം.

പ്രണവത്തിന്റെ ചതുർത്ഥമാത്രയിൽ നാദാത്മകമായ അർദ്ധമാത്രയുടെ പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നു. അതിൽ ചന്ദ്രലോകം ഓങ്കാരവാചിയായ പരബ്രഹ്മ അമർവവേദം സംവർത്തനം എന്ന അഗ്നി, മരുത്തുകൾ വിരാജ ഛന്ദസ്സ് എന്നിവയുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഋഷി ബ്രഹ്മാവാണ്. ബ്രഹ്മരൂപത്തിലാകയാൽ അത് അത്യന്തം പ്രകാശമുള്ളതാണ്. ഈ ചതുർത്ഥ മാത്ര തന്നെയാണ് സാമത്തിന്റെ നാലാംപാദം.

2. അഷ്ടാക്ഷരഃ പ്രഥമഃ പാദോ ഭവത്യഷ്ടാക്ഷരോ സ്ത്രയ പാദാ ഭവന്ത്യേവം ദ്വാത്രിംശദക്ഷരാണി സമ്പദ്യതേ ദ്വാത്രിംശദക്ഷരാ വാ അനുഷ്ടുപ് ഭവതി അനുഷ്ടുഭാ സർവമിദം സൃഷ്ടം അനുഷ്ടുഭാ സർവമുപസംവൃതം തസ്യ ഹൈ തസ്യ ഹി പഞ്ചാംഗാനി ഭവന്തി ചതാരഃ പാദാശ്ചതാരി അംഗാനി ഭവന്തി സ പ്രണവം സർവം പഞ്ചമം ഭവതി ഓം ഹൃദയായ നമഃ ഓം ശിരസേ സ്വാഹാ ശിഖായൈ വഷ്ട് ഓം കവചായ ഹും ഓം അസ്ത്രായഫട്ട് ഇതി പ്രഥമം പ്രഥമേന യുജ്യതേ ദ്വിതീയം ദ്വിതീയേന, തൃതീയം തൃതീയേന, ചതുർത്ഥം ചതുർത്ഥേന, പഞ്ചമം പഞ്ചമേന, വ്യതി

ഷിക്കതാ വാ ഇമേ ലോകാഃ തസ്മാദ് വ്യതിഷിക്കതാനി അംഗാനി ഭവന്തി ഓം ഇതി ഏതദ് അക്ഷരമിദം സർവം തസ്മാത് പ്രത്യക്ഷരം ഉഭയത് ഓങ്കാരോ ഭവതീത്യക്ഷരാനാം ന്യാസം ഉപദിശതി ബ്രഹ്മവാദിനഃ

എട്ട് അക്ഷരങ്ങളുള്ള അനുഷ്ടുപ് മന്ത്രത്തിന്റെ പ്രഥമപാദമാണ് എട്ട് അക്ഷരങ്ങൾ വീതമുള്ള മൂന്നു പാദങ്ങൾ. നാലു പാദങ്ങളിലും കൂടി മുപ്പത്തിരണ്ടു അക്ഷരങ്ങളാണ്. ഈ അനുഷ്ടുപ്നിലാണ് സർവജഗത്തും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. സംഹാരവും അതുകൊണ്ടു തന്നെ. ഇതിന്റെ നാല് അംഗങ്ങളെയും പറ്റി പറഞ്ഞു. പ്രണവം അതിന്റെ അഞ്ചാമത്തെ അംഗമാണ്. മനുഷ്യന്റെ ശരീരത്തിൽ അഞ്ച് അംഗങ്ങൾ ഉള്ളതുപോലെ അനുഷ്ടുപ്നും ഇങ്ങനെ അഞ്ച് അംഗങ്ങളാണ്. ഹൃദയം, ശിരസ്സ്, ശിഖാ, മസ്തകം, ബാഹുമൂലം രണ്ടിനും അഞ്ച് അംഗങ്ങൾ ഉണ്ടല്ലോ. മന്ത്രത്തിന്റെ പ്രഥമാംഗത്തെ ഹൃദയത്തോടും ദ്വിതീയാംഗത്തെ ശിരസ്സിനോടും തൃതീയാംഗത്തെ ശിഖയോടും ചതുർത്ഥാംഗത്തം രണ്ടു ബാഹുമൂലങ്ങളോടും പഞ്ചമാംഗത്തെ മസ്തകത്തോടും യോജിപ്പിക്കാം. ലോകമാകെ ചേർന്നിരിക്കുന്നതു പോലെ രണ്ടിന്റെ അംഗങ്ങളും പരസ്പരബന്ധിതമാണ്. ഓങ്കാരം സമസ്തവിശ്വം തന്നെ അനുഷ്ടുപ്നന്റെ ഓരോ അക്ഷരത്തിന്റെയും രണ്ടു വശങ്ങളിലും ഓം കാരം ചേരണം ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ഈ മന്ത്രത്തിലെ ഓരോ ന്യാസത്തെപ്പറ്റിയും ഉപദേശിക്കുന്നു.

3. തസ്യ ഹ വാ ഉഗ്രം പ്രഥമം സ്ഥാനം ജാനീ യാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മുതത്വം ച ഗച്ഛതി വീരം ദ്വിതീയം സ്താനം മഹാവിഷ്ണും തൃതീയം ജലന്തം ചതുർത്ഥം സർവതോമുഖം പഞ്ചമം നൃസിംഹം ഷഷ്ഠം ഭീഷണം സപ്തമം ഭദ്രമഷ്ടമം മൃത്യും നവമംനമാമി ദശമം അഹമിതി ഏകാദശം സ്ഥാനം ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മുതത്വം ച ഗച്ഛതി ഏകാദശ പാദാ വാ അനുഷ്ടുപ് ഭവത്യനുഷ്ടുഭാ സർവമിദമുപസംഹൃതം തസ്മാത് സർവമിദമനുഷ്ടുഭം ജാനീയാദ്യോ ജാനീതേ സോ f മുതത്വം ഗ ഗച്ഛതി.

അനുഷ്ടുപ്നന്റെ പ്രഥമസ്ഥാനം ഉഗ്രമാണ്. ഇതറിയുന്നവൻ അമരനാകും ദ്വിതീയസ്ഥാനം വീരം. തൃതീയം സ്ഥാനം മഹാവിഷ്ണു ചതുർത്ഥസ്ഥാനം ജലന്തം, പഞ്ചമസ്ഥാനം സർവതോമുഖം, ഷഷ്ഠസ്ഥാനം നൃസിംഹം, സപ്തമസ്ഥാനം ഭീഷണം. അഷ്ടമസ്ഥാനം ഭദ്രം. നവമസ്ഥാനം മൃത്യു, ദശമസ്ഥാനം നമാമി ഏകാദശം അഹം. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഏകാദശപദങ്ങളുള്ള അനുഷ്ടുപ് ഛന്ദസ്സു മുഖേനയാണ് സമ്പൂർണ്ണ ജഗത്തും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. സംഹാരവും അതിനാൽ തന്നെ. സകലതും അനുഷ്ടുപ്നന്റെ മഹിമാവിശേഷമാണ്. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നവൻ അമൃതത്വം ലഭിക്കുന്നു.

4. ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതിമബ്രൂവന്നഥ കസ്മാദുച്യത ഉഗ്രമിതി സ ഹോവാച പ്രജാപതിർ യസ്മാത് സ്വമഹിമ്നാ സർവാൻ ലോകാൻ സർവാൻ ദേവാൻ ആത്മനഃ സർവാണി ഭൂതാനി ഉദഗൃഹ്ണാതി അജസ്രം സൃജതി വിസൃജതി വിവാസ യതി ഉഗ്രാ

N

P

I

K

ഹൃത ഉദ്ഗൃഹൃതേ സ്തുഹി ശ്രൂതം ഗർവതസദം യുവാനം മൃഗം ന ഭീമം ഉപഹതു മൃഗം ദൃഢാജരിത്രേ സിംഹസ്തവാനോ അന്യം തേ അസ്മിന്നിവവന്തു സേന്നഃ തസ്മദ്ദൃഢൃതേ ഉഗ്രമിതി അഥകസ്മാദ്ദൃഢൃതേ വീരമിതി യസ്മാത് സ്വമഹിമ്നാ സർവാൻ ലോകാൻ സർവാൻ ദേവാൻ ആത്മനഃ സർവാണി ഭൂതാനി വീര മിതി വീരമയത്യജസ്രം സൃജതി വിസൃജതി വാസ യതി യതോ വീരഃ കർമ്മണ്യഃ സുരക്ഷേമയുക്തഗ്രാവാ ജാഗതേ ദേവ കാമഃ തസ്മാദ്ദൃഢൃതേ വീരമിതി.

ദേവന്മാർ ചോദിച്ചു: നൃസിംഹത്തെ ഉഗ്രനെന്നു പറയുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണ്? ഉഗ്രപ്രജാപതി പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ നൃസിംഹം സ്വമഹിമയാൽ സർവദേവന്മാരെയും സർവഭൂതങ്ങളെയും സർവാത്മാക്കളെയും സർവലോകങ്ങളെയും സമൃദ്ധിയിലാക്കുന്നു. അദ്ദേഹം അവയുടെ സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരകൃത്യം നിർവഹിക്കുന്നു. ലോകത്തെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും അനുഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ഉഗ്രനെന്നു പറയുന്നു. ശ്രുതികൾ ആരെ സ്തുതിക്കുന്നു അപരമേശ്വരനെ സ്തുതിക്കും. അദ്ദേഹം ഹൃദയഗൃഹയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം താരൂണ്യത്താൽ സുന്ദരനാണ്. സിംഹരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനാകുന്നെങ്കിലും ഭക്തന്മാർക്ക് ഭീകരനല്ല. സകലരിലും ദയ കാണിക്കുന്നു. എങ്ങും എത്തുന്നു. അദ്ദേഹം സജ്ജനത്രാണനും ദുഷ്ടമർദ്ദകനുമാണ്. അതുകൊണ്ട് ഉഗ്രൻ എന്നു പേർ കിട്ടി. പിന്നെ ദേവന്മാർ ചോദിച്ചു. നരസിംഹത്തെ വീരൻ എന്ന് പറയാൻ കാരണമെന്ത്? ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ നൃസിംഹം സ്വമായയാൽ സർവഭൂതങ്ങളെയും സർവലോകങ്ങളെയും പാലിച്ച് വിഭിന്നലീലകളാടുന്നു. സകലതിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. സൃഷ്ടിയുടെ സംരക്ഷകനും സംഹാരകനും അദ്ദേഹം തന്നെ. സമ്പൂർണ്ണ വിശ്വവും പ്രളയത്തിനുശേഷം അദ്ദേഹത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. അതിനാൽ വീരനെന്നു പറയുന്നു.

അഥ കസ്മാദ്ദൃഢൃതേ മഹാ വിഷ്ണുരിതി യഃ സർവാൻ ലോകാൻ വ്യാപ്നോതി വ്യാപയതി സ്നേഹോ യഥാ പലലപിണ്ഡമോതപ്രോതമനു പ്രാപ്തം വ്യതിഷ്കോ വ്യാപൃതേ വ്യാപയതേ യസ്മാന്ന ജാതഃ പരോ ിന്യോസ്തി യ ആവിവേശ ഭൂവനാനി വിശ്വാ പ്രജാപതിഃ പ്രജയാ സംവിദാന സ്ത്രീണി ജ്യോതിഷി സ ഹ തേ ഷോഡശീതി തസ്മാദ്ദൃഢൃതേ മഹാവിഷ്ണു രിതി അഥകസ്മാദ്ദൃഢൃതേ ജലന്തമിതി യസ്മാത്. സ്വമഹിമ്നാ സർവാൻ ലോകാൻ സർവാൻ ദേവാൻ സർവാനാത്മനഃ സർവാണി ഭൂതാനി സ്വതേജസാ ജലതി ജലയതി ജലൃതേ സവിതാ പ്രസവിതാ ദീപ്തോ ദീപയൻ ദീപ്യമാനഃ ജലൻ ജലിതാ തപൻ വിതപൻ സംതപൻ രോചനോ രോചമാനഃ ശോഭനഃ ശോഭമാനഃ കല്യാണഃ തസ്മാദ്ദൃഢൃതേ ജലന്തമിതി.

ദേവന്മാർ ചോദിച്ചു:- മഹാവിഷ്ണു എന്നു പറയാൻ കാരണമെന്ത്? ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ നരസിംഹം സ്വമഹിമയാൽ സകലദേവന്മാരിലും സകലആത്മാക്കളിലും സർവഭൂത

ങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ലോകം പ്രളയകാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിൽ വിലയം കൊള്ളുന്നു. ഋഗ്വേദത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ പ്രകീർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. പ്രജകളുടെ ഉപാസ്യദേവനാണ്. ഷോഡശകലായുക്തനായി ത്രിവിധ തേജസ്സുകളിൽ സർവത്തിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ മഹാവിഷ്ണു എന്ന് പറയുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ ജാലൻ എന്ന് പറയുന്നതെന്തെന്ന ദേവന്മാരുടെ ചോദ്യത്തിന് മറുപടിയായി ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു. ഭഗവാൻ സ്വമഹിമയാൽ സർവാത്മാക്കളെയും സർവലോകങ്ങളെയും സർവഭൂതങ്ങളെയും സ്വ തേജസ്സിനാൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. ഋഗ്വേദത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം സവിതാവും പ്രസവിതാവും ആണ്. പ്രകാശയുക്തനും പ്രജലിതനും ദീപ്തനും ദീപിപ്പിക്കുന്നവനും ദീപ്യമാനനും ജലിക്കുന്നവനും ജലിപ്പിക്കുന്നവനും തപിക്കുന്നവനും തപിപ്പിക്കുന്നവനും രോചനനും രോചമാനനും ശോഭനനും ശോഭമാനനും കല്യാണകാരിയുമാണ്. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ ജലിക്കുന്നവൻ എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

5. അഥ കസ്മാദ്ദൃഢൃതേ സർവതോമുഖമിതി യസ്മാദനിന്ദ്രിയോപി സർവതഃ പശ്യതി സർവതഃ ശൃണോതി സർവതോ ഗച്ഛതി സർവത ആദത്തേ സ സർവശഃ സർവതഃ തിഷ്ഠതി ഏകഃ പുരസ്താദ് ആദ്യ ഇദം ബഭൂവ യതോ ബഭൂവ ഭൂവനസ്യ ഗോപാഃ യം അപ്യേതി ഭൂവനം സാംപരായേ നമാമി തമഹം സർവതോമുഖം തസ്മാദ്ദൃഢൃതേ സർവതോ മുഖമിതി.

അദ്ദേഹത്തെ എന്തുകൊണ്ടാണ് സർവതോ മുഖനെന്നു പറയുന്നത്? എന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു:- അദ്ദേഹം ഇന്ദ്രിയതീതനായിരുന്നിട്ടും സർവജീവികളെയും ആത്മാക്കളെയും ദേവന്മാരെയും സർവലോകങ്ങളെയും സ്വമഹിമയാൽ സർവത്ര വീക്ഷിക്കുന്നതു കൊണ്ടും കേൾക്കുന്നതു കൊണ്ടും ഗ്രഹിക്കുന്നതു കൊണ്ടും എല്ലാ ഭാഗത്തും സഞ്ചരിക്കുന്നതു കൊണ്ടും എല്ലാ സ്ഥാനത്തും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തെ സർവതോമുഖനെന്നു പറയുന്നു. ഋഗ്വേദത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സൃഷ്ടിക്കു മുമ്പ് ഏകനായി വിശ്വത്തിൽ ജാതനായി. സകല വിശ്വത്തിന്റെയും സ്രഷ്ടാവായി. സംരക്ഷകനായി. ഒടുവിൽ തന്നിൽ തന്നെ ലയിപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് നൃസിംഹം സർവതോമുഖനായത്.

അഥ കസ്മാദ്ദൃഢൃതേ നൃസിംഹമിതി യസ്മാത് സർവേഷാം ഭൂതാനാം സ വീര്യതമഃ ശ്രേഷ്ഠതമശ്ച സിംഹോ വീര്യതമഃ ശ്രേഷ്ഠതമശ്ച തസ്മാത് നൃസിംഹഃ ആസീത് പരമേശ്വരോ വാ ജഗദ്ധിതം വാ ഏതദ് രൂപമക്ഷരം ഭവതി പ്രഭവിഷ്ണു സ്തവതേ വീര്യായ മൃഗോ ന ഭീമഃ കുചരോ ഗരിഷ്ഠഃ യസ്യോരുഷു ത്രിഷു വിക്രമേണ ഷഡി ക്ഷിയന്തി ഭൂവനാനി വിശ്വാസ്തസ്മാദ്ദൃഢൃതേ നൃസിംഹമിതി.

നൃസിംഹം എന്ന് പറയുന്നതെന്തിനാണ്? എന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു:- എല്ലാജീവികളിലും വെച്ച്

N

P

I

K

മനുഷ്യ പരാക്രമപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ അതുപോലെ മൃഗങ്ങളിൽ സിംഹവും പരാക്രമിയാണ്. അതുകൊണ്ട് നരന്റെയും സിംഹത്തിന്റെയും സംയുക്തരൂപത്താൽ പരാക്രമത്തിന് മഹത്വം കൂടും. അതിനാലാണ് ഭഗവാൻ ആ രൂപം ധരിച്ചത്. ഈ രൂപത്തിൽ വിശ്വത്തിന് നന്മ ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപം അവിനാശിയും സനാതനവുമാണ്. വേദത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. വിഷ്ണു ഭഗവാൻ സിംഹരൂപം ധരിച്ച് സ്തോത്രങ്ങളിൽ പ്രസ്തുതമായി വിഭിന്ന സ്തോത്രങ്ങളാൽ അദ്ദേഹം സ്തുതിക്കപ്പെടുന്ന സിംഹരൂപയാരിയാണെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഭക്തന്മാർക്ക് ഭയങ്കരനല്ല. ഭൂമിയിലും പർവതങ്ങളിലും സർവത്ര വിരാജിക്കുന്നു. സർവ്വപിയായ അദ്ദേഹം സ്തോതാക്കളുടെ വാക്കിലും അടങ്ങുന്നു. മൂന്നു പാദങ്ങളിലുമായി ത്രിഭുവനവും ഒരുങ്ങുന്നു. അതിനാൽ നൃസിംഹൻ എന്ന പേര് കിട്ടി.

3. അഥ കസ്മാദുച്യതേ ഭീഷണമിതി യസ്മാദ് യസ്യ രൂപം ദൃഷ്ട്വാ സർവലോകാഃ സർവേ ദേവാഃ സർവാണി ഭൂതാനി ഭീത്യോ പലായന്തേ, സ്വയം യതഃ കൃതശ്ചിന്ന ബിഭേതി ഭിയാസ്മാത് വാതഃ പവതേ ഭിയാഭേതി സൂര്യഃ ഭിയാദസ്മാദഗ്നിശ്ചൈന്ദ്രശ്ച മൃത്യുർ ധാവതി പഞ്ചമഃ തസ്മാ ദുച്യതേ ഭീഷണമിതി.

അദ്ദേഹത്തെ ഭീഷണനെന്ന് പറയുന്നതിന് കാരണമെന്തെന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു: അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭീഷണരൂപ കണ്ട് എല്ലാവരും ഭയന്നു. ദേവന്മാരും സർവജീവികളും സർവലോകങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭീകരരൂപം കണ്ട് ഭയപ്പെട്ടു ഓടി മറയുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ആരെയും ഭയപ്പെടുന്നില്ല. വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇദ്ദേഹത്തെ ഭയന്നാണ് സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുന്നത്. വായു ചലിക്കുന്നത്, അഗ്നി ജ്വലിക്കുന്നത്, ഇന്ദ്രൻ മഴപെയ്യിക്കുന്നത്. ഇദ്ദേഹത്തെ ഭയന്നിട്ടാണ് മൃത്യു പോലും ജീവികളെ ദേഹത്തുനിന്നു മുക്തമാക്കുന്നത് അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ഭീഷണനെന്ന് പറയുന്നു.

അഥ കസ്മാദുച്യതേ ഭദ്രമിതി യസ്മാത് സ്വയം ഭദ്രോ ഭൂതാ സർവദാ ഭദ്രം ദദാതി രോചനോ രോചമാനഃ ശോബനഃ ശോഭമാനഃ കല്യാണം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ വൃശേവ ദേവഹിതം യദായുഃ തസ്മാദുഹ്യതേ ഭദ്രമിതി.

ഇദ്ദേഹത്തെ ഭദ്രൻ എന്നു പറയുന്നത് എന്തുകൊണ്ടെന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു:- ഭദ്രം എന്നതിന്റെ അർത്ഥം മംഗളം എന്നാണ്. അദ്ദേഹം സ്വയം കാന്തിമാനും അന്യരെ കാന്തിമാന്മാരാക്കുന്നവനും ആണ്. സ്വയം ശോഭാസമ്പന്നനായാലും അന്യരെ ശോഭാമയരാക്കുന്നതു കൊണ്ടും ഇങ്ങനെ പേർ കിട്ടി. വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ദേവന്മാരെ ഞങ്ങൾ യജ്ഞം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കാതുകൾ മംഗളം കേൾക്കുമാറാകണം. കണ്ണുകളാൽ മംഗളം ദർശിക്കണം. ഭഗവാനെ പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ദൃഢങ്ങളായ അംഗങ്ങളാൽ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്ത് ദേവന്മാർ ഇച്ഛിക്കുന്നിടത്തോളം ആയുസ്സ് നേടട്ടെ. ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കപ്പെടുകയാൽ ഭഗവാനെ ഭദ്രനെന്ന് പറയുന്നു.

4. അഥ കസ്മാദുച്യതേ മൃത്യുമിതി യസ്മാത് സ്വമഹിമ്നാ സ്വഭക്ത്യാനാം സ്മൃത ഏവ മൃത്യുമപമൃത്യും ച മാരയതി യഃ ആത്മദഃ ബലദഃ യസ്യ വിശ്വ ഉപാസതേ പ്രശിഷ്യം യസ്യ ദേവഃ യസ്യ ഛായമൃതം യോമൃത്യുമൃത്യുഃ കസ്മൈ ദേവായ ഹ വിഷാ വിധേ മതസ്മാദുച്യതേ മൃത്യു മൃത്യുമിതി.

മൃത്യു മൃത്യു എന്നു പറയാൻ കാരണമെന്താണ് എന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ഭഗവാൻ സ്വമഹിമയാൽ തന്റെ ഭക്തന്മാർ സ്മരിക്കുന്ന മാത്രയിൽ തന്നെ അവരുടെ മൃത്യുവിനെയും അപമൃത്യുവിനെയും ശമിപ്പിക്കുന്നു. വേദത്തിൽ പറയുന്നു. ആരുടെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചാണോ ദേവന്മാർ തലകുനിച്ച് ആജ്ഞപാലിക്കുന്നത്. ആരുടെ ഛായ അമൃത സ്വരൂപമായിരിക്കുന്നു ആർ ആത്മാവിനെയും ശക്തിയേയും പ്രദാനെ ചെയ്യുന്നു ആർ മൃത്യുവിന്റെയും മൃത്യുവാണോ അങ്ങനെയുള്ള ഏകനും അദിതീയനുമായ ഭഗവാന്റെ മുന്നിൽ ആരാധന നടത്തുന്നു ഇക്കാരണത്താൽ ഭഗവാനെ മൃത്യുമൃത്യു എന്ന് പറയുന്നു.

5. അഥ കസ്മാദുച്യതേ നമാമീതി യസ്മാദ്യം സർവേ ദേവാ നമന്തി മമുക്ഷവോ ബ്രഹ്മാദിനശ്ചപ്രനൂനം ബ്രഹ്മസ്പതിർമന്ത്രം വദത്യുക്ഥം യസ്മിൻ ഇന്ദ്രോ വരുണോ മിത്രോ അര്യമാ ദേവഃ ഓകാംസി ചക്രിരേ തസ്മാദുച്യതേ നമാമീതി

മന്ത്രരാജനിൽ നമാമി എന്ന പദം എന്തിനുപയോഗിച്ചു എന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: എല്ലാ ദേവന്മാരും ബ്രഹ്മവാദികളും മോക്ഷച്ഛാശുക്കളായ സാധകന്മാരും നമസ്കരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ നമസ്കരിക്കണം. വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. യാതൊരു ഭഗവാനെ ലക്ഷീകരിച്ചുകൊണ്ടാണോ ബ്രഹ്മാവ് തന്റെ സ്തവത്തിൽ നമസ്കരിക്കുന്നത് ആ ഭവാൻ ബ്രഹ്മാവിന്റെയും വേദങ്ങളുടെയും സംരക്ഷകനാണ്. അദ്ദേഹം ഇന്ദ്രൻ, വരുണൻ, മിത്രൻ അത്യമാവ് തുടങ്ങിയവർക്ക് ആശ്രയമാണ് അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടി നമാമി എന്ന പദം ഉപയോഗിച്ചു.

6. അഥ കസ്മാദുച്യതേ അഹമിതി അഹമസ്മി പ്രഥമജാ ഋതാസ്യപൂർവം ദേവേഭ്യോ അമൃതസ്യ നാഭായി യോ മാ ദദാതി സ ഈ ദേവ മാവാഃ അഹമന്നമന്നമദന്തമാദ്മിഃ അഹം വിശ്വം ഭുവന മർത്യഭവാസ്യ വർജ്ജ്യോതിഃ യ ഏവം വേദ ഇത്യുപനിഷത്.

മന്ത്രത്തിൽ അഹം എന്ന പദം ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതെന്തിനാണെന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ശ്രുതിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ ദേവന്മാർക്ക് മുമ്പ് പ്രകടമായവനാണ്. ഞാനാണ് ഈ ദൃശ്യവും അദൃശ്യവുമായ പ്രപഞ്ചത്തിനു മൂന്നു തന്നെ പ്രകടമായ ആത്മാവ് നിങ്ങൾ എന്നെ രക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ അന്നമാണ്. അന്നഭക്ഷകന്മാരുടെ ഭക്ഷകനുമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. സൂര്യപ്രകാശവും എന്റെ പ്രകാശത്തിന്റെ മുന്നിൽ നിഷ്പ്രഭമാണ്. ഇത് അറിയുന്നവനാണ് എന്റെ യഥാർത്ഥ ഉപാസകൻ.

N

P

I

മൂന്നാം ഉപനിഷത്ത്

ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതിരഅബ്രുവന്നനുഷ്ടുഭസ്യമന്ത്രരാജസ്യ നാരസിംഹസ്യ ശക്തിം ബീജം ച നോ ബ്രൂഹി ഭഗവ ഇതി സ ഹോവാച പ്രജാ പതിഃ മായാ വാ ഏഷാ നാരസിംഹീ സർവമിദം സൃജതി സർവമിദം രക്ഷതി സർവമിദം സംഹരതി തസ്മാത് മാ യാവേതാം ശക്തിം വിദ്യാരദ്യ ഏതാം മായാം ശക്തിം വേദ സ പാപ്മാനം തരതി സോ f മൂതത്വം ച ഗച്ഛതി മഹതീം ശ്രിയമശ്നുതേ മീമാംസ നേ ബ്രഹ്മ വാദിനോ ഹ്രസാ വാ ദീർഘാ വാ പ്ലതാ വേതി യദി ഹ്രസാ ഭവതി സർവം പാപ്മാനം ദഹത്യമൂതത്വം ച ഗച്ഛതി യദി ദീർഘജാ ഭവതി മഹതീം ശ്രിയമാപ്നു യാത് അമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി ശ്രിയമശ്നുതേ മീമാംസ നേ ബ്രഹ്മവാദിനോ ഹ്രസാ വാ ദീർഘാ വാ പ്ലതാ ഭവതി ജ്ഞാനവാൻ ഭവതി അമൃതത്വം ച ഗച്ഛതി തദേ തദ് ഋഷിണോക്തം നിദർശനം-സ ഇനം പാഹി യ ഋഷിഷി തരുത്ര ശ്രിയം ലക്ഷ്മിം ഔപലാംബികാം ഗാം ഷഷ്ഠീം ച യാം ഇന്ദ്രസേനേ ത്യുത ആഹു സ്താം വിദ്യാം ബ്രഹ്മ യോനിം സ രൂപാം തമിഹായുഷേ ശരണം പ്രപദ്യേ സർവേഷാം വാ ഏതദ്ഭൂതാനാം ആകാശഃ പരായണം സർവാണി ഹവാ ഇണആനഇ ഭൂതാനി ആകാശാദേവ ജായന്തേ ആകാശാദേവ ജാതാനി ജീവന്തി ആകാശം പ്രയന്തി അഭിസംവിശന്തി തസ്മാദാകാശം ബീജം വിദ്യാത്തദേ ദത് ഋഷി ണോക്തം നിദർശനം - ഹംസഃ ശുചിദിഷസ്യുഃ അന്ത രീക്ഷ സദ്ധാതാ വേദഷദതിമിഃ ദുരോണസദൃഷദരസ ദുത സദ് വ്യോമ സദബ്ജാ ഹോജാ ഋതജാ അദ്രിജാ ഋതം ബൃഹത് യ ഏവം വേദേതി മഹോപനിഷത്.

ദേവന്മാർ പ്രജാപതിയോട് പറഞ്ഞു: നരസിംഹത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠമന്ത്രമായ അനുഷ്ടുപ്പിന്റെ ശക്തിയെപ്പറ്റിയും ബീജത്തെപ്പറ്റിയും ഉപദേശിച്ചാലും. ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ഈ വിശ്വത്തിന്റെ സൃഷ്ടി സ്ഥിതി ലയകാരിണി ഭഗവാന്റെ ശക്തി രൂപമായ മായയാണ്. മായതന്നെ ശക്തി. മായയെ ശക്തിരൂപത്തിലറിയുന്ന ജ്ഞാനി പാപം നീങ്ങി ഭവസാഗരം കടന്ന് അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ എങ്ങും സുഖസമൃദ്ധി ലഭിക്കുന്നു.

ഭഗവാന്റെ മായാശക്തി ഹ്രസമോ ദീർഘമോ പ്ലതമോ എന്ന് ബ്രഹ്മാദികൾ ചിന്തിക്കാറുണ്ട്. ഹ്രസമെങ്കിൽ ഹ്രസമെന്നറിയുകയാണെങ്കിൽ അവൻ പാപമുക്തനായി അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ദീർഘമാണെങ്കിൽ അതറിയുന്നവൻ മഹത്തായ ഐശ്വര്യം പ്രാപിച്ച് അമരനാകുന്നു. പ്ലതമാണെങ്കിൽ അതറിയുന്നവൻ അത്യന്തം ജ്ഞാനിയായി അമൃതത്വം നേടുന്നു.

ഇങ്ങനെ പറയപ്പെടുന്ന മായാരുപമായ ബിന്ദുമയസാരമേ, എനിക്ക് സംസാരസാഗരം തരണം ചെയ്യാനാഗ്രഹമുണ്ട് അതിന് ഞാൻ ശങ്കരന്റെ ശക്തിയായ ഇന്ദ്രസേനയെയും വിദ്യാശക്തിയെയും ആശ്രയിക്കുന്നു. എല്ലാ ശക്തികളോടും ചേർന്ന് എന്നെ രക്ഷിക്കുക.

K

സർവജീവികളും ഉൽഭവിച്ചത് ആകാശത്തിൽ നിന്നാണ്. എല്ലാറ്റിന്റെയും ആശ്രയസ്ഥാനവും അതാണ്. ആകാശത്തിൽ നിന്ന് ജീവൻ യരിച്ച് എല്ലാം ആകാശത്തിൽ വിലയിക്കുന്നു. അതിനാൽ ആകാശം സർവത്തിന്റെയും ബീജമാണ്. ഭഗവാൻ തന്റെ പരമധാമത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ വസുക്കൾ. ഗ്രഹങ്ങളിലെ അതിഥികളും അദ്ദേഹം തന്നെ. യജ്ഞവേദിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ അഗ്നിയും അദ്ദേഹമാണ്. അദ്ദേഹം തന്നെ അഗ്നിയും ഹവിസ്സും ഹോമദ്രവ്യങ്ങളും. അദ്ദേഹം ആകാശത്തിലും സ്വർഗ്ഗത്തിലും മർത്യലോകത്തിലും സത്യലോകത്തിലും വസിക്കുന്നു. പൃഥ്വി, ജലം, പർവതങ്ങൾ എന്നെല്ല സകലതിലും പ്രകടമാക്കുന്നത് പരമമായ സത്യവും മഹാനും അദ്ദേഹം തന്നെ. ഇപ്രകാരം അറിയുന്ന ജ്ഞാനി എല്ലാ മഹത്വവും അനുഭവിക്കുന്നു. ഇത് മഹോപനിഷത്താകുന്നു.

നാലാം ഉപനിഷത്ത്

1. ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതിമബ്രുവന്നനുഷ്ടുഭസ്യമന്ത്രരാജസ്യ നാരസിംഹസ്യാംഗ മന്ത്രാനോബ്രൂഹി ഭഗവ ഇതി സ ഹോവാച പ്രജാപതിഃ പ്രണവം സാവിത്രിം യജുർലക്ഷ്മീം നൃ സിംഹ സായത്രിം ഇതി ഇംഗാനി ജാനീയാത്. യോ ജാനീതേ സോ f മൂതത്വം ച ഗച്ഛതി ഓമിത്യേദദക്ഷരമിദം സർവം തസ്യോപവ്യാഖ്യാനം ഭൂത ഭവദ് ഭവിഷ്യത് ഇതി സർവം ഓങ്കാരഏവ യച്ചാനുത് ത്രികാലാതീതം തദപി ഓങ്കാരഏവ സർവം ഹ്യേ തദ് ബ്രഹ്മായമാത്മാ ബ്രഹ്മസോയമാത്മാ ചതുഷ്പാദ് ജാഗരിതസ്ഥാനോ ബഹിപ്രജ്ഞഃ സപ്താംഗഃ ഏകോനവിംശതിമുഖഃ സ്ഥൂലഭൂക് വൈശ്വാനരഃ പ്രഥമഃ പാദഃ സ്വപ്നസ്ഥാനേ അന്തപ്രജ്ഞഃ സ്വപതാംഗ ഏകോന വിംശതിമുസഃ പ്രവിവിക്ത ഭൂക് തൈജസോ ദാതീയഃ പാദോ, യത്ര സുപ്തേ ന കഞ്ചന കാമം കാമയതേ ന കഞ്ചന സ്വപ്നം പശ്യതി തത് സുഷുപ്തം സുഷുപ്ത സ്ഥാന ഏകീ ഭൂതഃ പ്രജ്ഞാനഘന ഏവാനന്ദമയോപ്യാനന്ദഭൂക് ചേതോമുഖഃ പ്രജ്ഞസ്ത്യതീയഃ പാദ ഏഷ സർവേശ്വരഃ ഏഷ സർവജ്ഞഃ ഏഷ അന്തര്യാമീ ഏഷ യോനിഃ സർവസ്യ പ്രഭവാ പ്യയൗ ഹി ഭൂതാനാം ന ബഹിപ്രജ്ഞം നാന്തഃപ്രജ്ഞം ന പ്രജ്ഞാനഘനമദ്യുഷ്ടവ്യവഹാരമഗ്രാഹ്യമലക്ഷണമലിംഗമചിന്ത്മവവ്യപദേശ്യമേകാത്മപ്രത്യയസാരം പ്രപഞ്ചോപശമം ശിവദൈവതം ചതുർത്ഥം മന്യന്തേ സ ആത്മാ സ വിജ്ഞേയഃ

ബ്രഹ്മാവിനോട് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു: ഭഗവാനെ, മന്ത്രരാജനായ അനുഷ്ടുപ്പിന്റെ അംഗഭൂതമായ മന്ത്രങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തരണം. ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: പ്രണവം, യജുർലക്ഷ്മി, ഗായത്രി, നരസിംഹഗായത്രി ഇവ മന്ത്രരാജന്റെ അംഗഭൂതങ്ങളായ മന്ത്രങ്ങളാണ്. അത് അറിയുന്നവന് ഐശ്വര്യവും ഓടുവിൽ അമരത്വവും ലഭിക്കും.

അവിനാശിയാണ് ഓങ്കാരം, സമ്പൂർണ്ണ ദൃശ്യപ്രപഞ്ചം അതിന്റെ മഹിമയാണ്. ഭൂതവർത്തമാനഭവിഷ്യങ്ങളുമായി

N

P

I

K

ബന്ധപ്പെട്ടവയെല്ലാം ഓങ്കാരമാണ്. ത്രികാലത്തിൽ നിന്നും അപ്പുറത്തുള്ളതും ഓങ്കാരം തന്നെ. അത് ഭഗവാൻ നൃസിംഹമാണ്. നാലു പാദങ്ങൾ ചേർന്നവനാണദ്ദേഹം.

ജാഗ്രദവസ്ഥ, സ്ഥൂലപ്രപഞ്ചം ഇവയുടെ സ്ഥാനവും ബാഹ്യപ്രപഞ്ചാത്മകമായ ജ്ഞാനത്തിന്റെ കേന്ദ്രവും സപ്തലോകങ്ങളുടെയും അംഗവും അഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ നാല് അന്തഃകരണങ്ങൾ ഇങ്ങനെ പത്തൊൻപതു കാര്യങ്ങൾ മുഖമായിട്ടുള്ളതും സ്ഥൂലപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഭോക്താവും വൈശ്യാനരനെന്നനിലയിൽ പ്രസിദ്ധനും സർവരൂപനുമായ അഗ്നി ഭഗവാൻ നരസിംഹത്തിന്റെ പ്രഥമപാദമാകുന്നു.

സ്വപ്നാവസ്ഥയും അതിനാൽ പ്രഭാവിതവുമായ ഈ സൂക്ഷ്മവിശ്വം ആരുടെ സ്ഥാനമാണ്. ആരുടെ ആത്മജ്ഞാനം പ്രപഞ്ചത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. സപ്തലോകങ്ങളും ആരുടെ മുഖമാണ്, ആർക്ക് പത്തൊൻപത് മുഖമുണ്ട്, ആർ സൂക്ഷ്മപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഭോക്താവും പാലകനുമാണ്. അങ്ങനെയുള്ള തൈജസപുരുഷൻ തന്നെയാണ് നൃസിംഹത്തിന്റെ ദ്വിതീയപാദം.

സുഷുപ്തിയും പ്രളയാവസ്ഥയും ആരുടെ സ്ഥാനമാണ്, ആരുടെ രൂപം ഘനീഭൂതവിജ്ഞാനമാണ്, ആരുടെ മുഖം ചിന്തയുടെ പ്രകാശമാണ്, ആനന്ദമയമാണ്, അങ്ങനെയുള്ള പ്രാജ്ഞപുരുഷൻ തന്നെയാണ് നൃസിംഹത്തിന്റെ തൃതീയപാദം. ഇങ്ങനെ ത്രിപാദയുക്തനായ പരമശിവൻ സകലരുടെയും സ്വാമിയും സർവജ്ഞനും അന്തര്യാമിയും ആണ്. സകലതിന്റെയും സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരസ്ഥാനവും അതു തന്നെ.

സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മജ്ഞാനം പ്രജ്ഞാനം ഘനീഭവിക്കാത്തവനും അദൃശ്യനും നിരാകാരനും ആയ പൂർണ്ണബ്രഹ്മ തന്നെയാണ് ഭഗവാൻ നരസിംഹത്തിന്റെ ചതുർത്ഥപാദമെന്ന് ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു. മുന്പ് സൂചിപ്പിച്ച നാലു പാദങ്ങളിലും ആരെപ്പറ്റിയാണോ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത് അത് ഭഗവാൻ നരസിംഹം തന്നെ. അദ്ദേഹത്തെ മനസ്സിലാക്കണം.

2. അഥ സാവിത്രീ ഗായത്രീ യാ യജുഷാ പ്രോക്തായ സർവമിദം വ്യാപ്തം ഘൃണിരീതി ദേവ അക്ഷരേ സൂര്യ ഇതി ത്രീണി ആദിത്യ ഇതി ത്രീണി ഏതദ് വൈ സാവിത്രോസ്യോഷ്ടാക്ഷരം പദം ശ്രീയാഭിഷിക്തം യ ഏവം വേദ ശ്രീയാ ഹൈവാഭിഷിച്യതേ തദേദത് ഋചാ ഭൃക്തം-ഋചോ അക്ഷരേ പരമേ വ്യോമ്നേ സ്മിൻ ദേവാ അധിവിശ്വേ നിഷേദുഃ യസ്തന്ന വേദകിമുചാ കരിഷ്യതി യ ഇത്തദ് വിദുസ്ത ഇമേസമാസത ഇതി ന ഹ വാ ഏത ന്യർചാ ന യജുഷാ ന സാമ്നാർത്ഥോ സ്തി യഃ സാവിത്രിം വേദ ഇതി

ഓം ഭൂർ ലക്ഷ്മീർഭുവർലക്ഷ്മീഃ സുവഃ കാലകർണീ തന്നോ മഹാലക്ഷ്മീഃ പ്രചോദയാദിത്യോഷാ വൈ മഹാലക്ഷ്മീർയജുഃ ഗായത്രീ ചതുർവിംശത്യക്ഷരാ ഭവതി ഗായത്രീ വാ ഇദം സർവം യദിദം കിം ച തസ്യാദ്യ ഏതാം മഹാലക്ഷ്മീം യാജുഷീം

വേദ മഹതീം ശ്രീയമശ്നുതേ ഓം നൃസിംഹായ വിദ്മഹേവജ്രനഖായ ധീമഹി തന്നോ സിംഹഃ പ്രചോദയാത് ഇത്യേഷാ വൈ നൃസിംഹഗായത്രീ വേദാനാം ദേവാനാം നിദാനം ഭവതി. യ ഏവം വേദ സ നിദാനവാൻ ഭവതി ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതിമബ്രൂവന്നഥ കൈർമന്ത്രേഃ ദേവഃ സ്തുത്യഃ പ്രീതോ ഭവതി സ്വാത്മാനം ദർശയതി തന്നോ ബ്രൂഹി ഭഗവ ഇതി സ ഹോവാച പ്രജാപതിഃ ഓം ഉം ഓം യോ വൈനൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാ നൃശ്വ ബ്രഹ്മാ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ

- (1) ഓം ഗ്രം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവ ഭഗവാന്യശ്വ വിഷ്ണുസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (2) ഓം വീം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവ ഭഗവാന്യശ്വ മഹേശ്വരസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (3) ഓം രം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്വ പുരുഷ സ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (4) ഓം മം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്വ ഈശ്വരസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (5) ഓം ഹാം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യോ സരസ്വരതീ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (6) ഓം ഹം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യഃ ശ്രീസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (7) ഓം വിഷ്ണും യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യാ ഗൗരീ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (8) ഓം ജാം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യാ പ്രകൃ തിസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (9) ഓം ലം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യാ വിദ്യാ തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (10) ഓം തം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്വ ഓങ്കാര സ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (11) ഓം സം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യേ ചതസ്രഃ ധർമ്മാസ്തസ്മൈ വേ നമോ നമഃ
- (12) ഓം വാ ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യേ ച വേദാഃ സാംഗാഃ സ ശാഖാസ്ത സ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (13) ഓം തോ ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോദേവോ ഭഗവാന്യേ പഞ്ചാഗായസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (14) ഓം മും ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യാഃ സപ്ത വ്യാഹൃതയസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (15) ഓം ഖം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോദേവോ ഭഗവാൻ യേ ചാഷ്ടൗ ലോകപാലാസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (16) ഓം നും ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യേ ചാഷ്ടൗ വസവസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ

N

P

I

K

- (17) ഓം സിം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യേ ച രൂദ്രാസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (18) ഓം ഹം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യേ ച ആദിത്യസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (19) ഹ്രീം ഭീം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യേ ചാഷ്ടൗ ഗ്രഹാസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (20) ഓം ഷം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാൻ യാനി പഞ്ചമഹാ ഭൂതാനി തസ്മൈ വൈ തമോ നമഃ
- (21) ഓം ണം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച കാലസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (22) ഓം ഭം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച മനുസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (23) ഓം ദ്രീം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച മൂത്യുസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (24) ഓം മും ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച യമസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (25) ഓം ത്യും ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച നക്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (26) ഓം മും ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച പ്രാണസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (27) ഓം ത്യും ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച സൂര്യസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (28) ഓം നം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച സോമസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (29) ഓം മാം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച വിരാട് പുരുഷസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (30) ഓം മൂ ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച ജീവസ്തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (31) ഓം ഹം ഓം യോ വൈ നൃസിംഹോ ദേവോ ഭഗവാന്യശ്ച സർവം തസ്മൈ വൈ നമോ നമഃ
- (32) ഇതി താൻ പ്രജാപതിഃ അബ്രവീത് ഏതൈഃ ദ്വാത്രിംശത് മന്ത്രൈഃ നിത്യം ദേവം സ്തുവതേ തതോ ദേവഃ പ്രീതോ ഭവതി സ്വത്മാനം ദർശയതി തസ്മാദ്യ ഏതൈർമന്ത്രൈഃ നിത്യം ദേവം സ്തുതി സ ദേവം പശ്തി സ സർവം പശ്യതി സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി. യ ഏവം വേദേതി മഹോപനിഷത്.

വീണ്ടും ദേവന്മാർ ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു: ഭഗവാനെ, ഭഗവാൻ നൃസിംഹത്തെ ഏതെല്ലാം സ്തോത്രം കൊണ്ടു സ്തുതിച്ചാലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം ലഭിക്കുന്നത്. ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: മുകളിൽ പറയപ്പെട്ട മുപ്പത്തിരണ്ടു സംഖ്യയുള്ള ശ്രേഷ്ഠമന്ത്രത്തിന്റെ മുപ്പത്തിരണ്ടു മന്ത്രങ്ങളാൽ അദ്ദേഹം പ്രസന്നനായിത്തീരുന്നൂ. ഈ മന്ത്രങ്ങളാൽ നിത്യവും അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിക്കുക. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദർശനം ലഭിക്കും. അമൃതത്വം പ്രാപിക്കാനും അത് ഉപ

കരിക്കും. ഇത് അറിയുന്നവനും മേൽ പറഞ്ഞ ഫലം സിദ്ധിക്കും. ഇങ്ങനെ മഹോപനിഷത്.

അഞ്ചാം ഉപനിഷത്

1.ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതിമബ്രുവൻ മഹാചക്രം നാമ ചക്രം നോ ബ്രൂഹി ഭഗവ ഇതി സർവ കാമികം മോക്ഷ ദ്വാരം യദ്യോഗിന ഉപദിശന്തി. സ ഹോവാച പ്രഭോ പതിഃ ഷഡാരം ഭവതി ഷട് പത്രം ചക്രം ഭവതി ഷഡ് വാ ഋതവഃ ഋതുഭിഃ സംമിതം ഭവതി മദ്യേ നാഭിർഭവതി നാഭ്യോം വാ ഏതേ അരാ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ മായയാ യാ ഏതത് സർവം വേഷ്മിതം ഭവതി നാത്മാനം മായാ സ്വപുഗതി തസ്മാത് മായയാ ബഹിർ വേഷ്മിതം ഭവതി അഥ അഷ്ടാരം അഷ്ടപദം ചക്രം ഭവത്യഷ്ടാക്ഷരാ വൈ ഗായത്രീ. ഗായത്രയാ സംമിതം ഭവതി ബഹിർമായയാ വേഷ്മിതം ഭവതി ക്ഷേത്രം ക്ഷേത്രം വാ മായാ ഏഷാ സംപദ്യതേ ദ്വാദശാരം ദ്വാദശപത്രം ചക്രം ഭവതി ദ്വാദശാക്ഷരാ വൈ ജഗതി ജഗത്യാ സംമിതം ഭവതി ബഹിർമായം വേഷ്മിതം ഭവതി. അഥ ഷോഡശാരം ഷോഡശപത്രം ചക്രം ഭവതി ഷോഡശ കലോ വൈ പുരുഷഃ പുരുഷ ഏവ ഇദം സർവം പുരുഷേണ സംമിതം ഭവതി. മായാ ബഹിർവേഷ്മിതം ഭവതി. അഥ ദ്വാത്രിംശദരം ദ്വാത്രിം സത് പത്രം ചക്രം ഭവതി. ദ്വാത്രിംശദക്ഷരാ വാ അനുഷ്ടുബനുഷ്ടുഭം സംമിതം ഭവതി. ബഹിർമായയാ വേഷ്മിതം ഭവതി അരൈർ വാ ഏതത് സുബദ്ധം ഭവതി വേദാ വാ ഏതേ അരാ പന്ത്രൈർവാ ഏതത് സർവതഃ പരിക്രാമതി ഛന്ദാംസി വൈ പത്രാണി

ബ്രഹ്മാവിനോട് വീണ്ടും ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു: ഭഗവാനെ, അനുഷ്ടുഭമന്ത്രരാജന്റെ മഹാചക്രം എന്നു പേരുള്ള ചക്രത്തെ കുറിച്ച് ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തരണം. ഈ ചക്രം മോക്ഷപ്രദവും സർവാഭിഷ്ടദായകവുമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അതുകേട്ട് ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: നിങ്ങൾ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്. സുദർശനം എന്നാണ് ആ മഹാചക്രത്തിന്റെ പേര്. ഇത് ആറ് അക്ഷരങ്ങൾ ചേർന്നതാണ്. ഇതിൽ ആറ് ഋതുക്കളുണ്ട്. ഋതുക്കളെ അരങ്ങോട് സാദൃശ്യപ്പെടുത്തി. ചക്രത്തിന്റെ നാഭിയിൽ ഈ അക്ഷരങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. മായക്ക് ആത്മാവിനെ സ്വർഗ്ഗിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ മായ ഈ ചക്രത്തെ വെളിയിൽ നിന്നു കൊണ്ട് ആവരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. വീണ്ടും എട്ട് അരമുള്ള അഷ്ടദളചക്രമാകുന്നു. ഗായത്രിയും എട്ടു അക്ഷരമുണ്ട്. ഗായത്രിയുമായി ഇങ്ങനെ ഉപമിച്ചു. മായവെളിയിൽ നിന്ന് വളയം വെച്ചിരിക്കുന്നു. പിന്നീട് പന്ത്രണ്ട് അരങ്ങളുള്ള ചക്രമാകുന്നു. പന്ത്രണ്ട് അക്ഷരങ്ങളുള്ള ജഗതിഛന്ദസിനോട് ദ്വാദശദളചക്രത്തെ സാദൃശ്യപ്പെടുത്തി. ഇതും മായയാൽ ആവ്യതമാണ്. പതിനെട്ടു ദളങ്ങളുള്ള ഷോഡശാരം ഉണ്ട്. അത് ഷോഡശകലായുക്തമാണ്. നൃസിംഹത്തിനും പതിനാറ് കലകളാണ്. ഇതിനെ സാക്ഷാൽ ഭഗവാനെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. പിന്നെ മുപ്പത്തിരണ്ടു അരങ്ങളുള്ള ചക്രമാകുന്നു. അനുഷ്ടുപ്പിലും മുപ്പത്തിരണ്ട് അക്ഷരങ്ങളാണ്. ഇതും മായയാൽ

N

P

I

ബഹിർഭാഗത്തു നിന്നും ആവേഷിതമാണ്. വേദം തന്നെയാണ്, ഈ ചക്രത്തിന്റെ അരങ്ങൾ. ഛന്ദസ്സ് ദളങ്ങളും ആണ്. ഈ ദളങ്ങളാലാണ് കറങ്ങുന്നത്.

2. ഏതത് സുദർശനം മഹാചക്രം തസ്യ മധ്യേ നാഭ്യാം താരകം ഭവതി യദക്ഷരം നാരസിംഹമേ കാക്ഷരം തദ് ഭവതി ഷട് സു പത്രേഷു ഷഡക്ഷരം സുദർശനം ഭവതി. അഷ്ടസു പത്രേഷു അഷ്ടാക്ഷരം നാരായണം ഭവതി ദ്വാദശസ്യ പത്രേഷു ദ്വാദശാക്ഷരം വാസുദേവം ഭവതി ഷോഡശസ്യ പത്രേഷു മാതൃകാദ്യാഃ സബിന്ദുകാഃ ഷോഡശകലാ ഭവതി ദ്വാത്രിംശസ്യ പത്രേഷു ദ്വാത്രിംശദക്ഷരം മന്ത്രരാജഃ നാരസിംഹമനുഷ്ടുഭം ഭവതി തദ് വാ ഏതത് സുദർശനം മഹാ ചക്രം സർവകാമികം മോക്ഷ ദ്വാദശമ്യദ്യയം യജുർമയം സാമമയം ബ്രഹ്മമയം അമൃതമയം ഭവതി തസ്യ പുരസ്താത് വസവഃ ആസതേ. രൂദ്രാഃ ദക്ഷിണതഃ പശ്ചാത് വിശ്വദേവാഃ ഉത്തരതോ ബ്രഹ്മവിഷ്ണു മഹേശ്വരാഃ നാഭ്യാം സൂര്യ ചന്ദ്രമസൗ പാർശ്വയോഃ തദേത ദ്യാപാഭ്യക്തം ഋചോ അക്ഷരേ പരമേ വ്യോമ ന്യസ്തിൻ ദേവാ അധി വിശ്വേനീഷേദുഃ. യസ്തം ന വേദ കിമുചാ കരിഷ്യതി. യ ഇത്തദിദൃസ്ത ഇമേ സമാസത ഇതി. തദേതന്മഹാചക്രം ബാലോ വാ യുവാ വാ വേദ സ മഹാൻ ഭവതി. സ ഗുരുർഭവതി സ സർവേഷാം മന്ത്രാണാം ഉപദേഷ്ടാ ഭവത്യനുഷ്ടുഭാ ഹോമം കുര്യാത് അനുഷ്ടുഭാർച്ചനം തദേതത് രക്ഷോഘ്നം മൃത്യുതാരകം ഗുരുതോ ലബ്ധം കണ്ഠേ ബാഹൗ ശിഖായാം വാ ബധ്നീതഃ സപ്ത ദ്വീപവതി ഭൂമിഃ ദക്ഷിണാദ്ധനാവ കല്പതേ തസ്മാത് ശ്രദ്ധയാ യാം കാഞ്ചിത് അദ്യാത് സാ ദക്ഷിണാ ഭവതി.

3. ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതി മബ്രൂണാനുഷ്ടുഭസ്യ മന്ത്രരാജസ്യ ഫലം നോ ബ്രൂഹി ഭഗവ ഇതി സഹോ വാച പ്രജാപതിഃ യ ഏതം ച മന്ത്രരാജം നാരസിംഹ മനുഷ്ടുഭം നിത്യമധീതേ സോ f ഗ്നിപുതോ ഭവതി സ വായുപുതോ ഭവതി സ ആദിത്യ പുതോ ഭവതി സ സോമപുതോ ഭവതി സ സത്യപുതോ ഭവതി സ ബ്രഹ്മപുതോ ഭവതി സ വിഷ്ണു പുതോ സ രൂദ്ര പുതോ ഭവതി സ വേദപുതോ ഭവതി സ സർവ പുതോ ഭവതി.

K

സുദർശനം എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന മഹാചക്രം മുപ്പത്തിരണ്ടു ദളങ്ങളുള്ള ഈ ചക്രം തന്നെയാണ്. ഇതിന്റെ മധ്യത്തിലെ നാഭിയിൽ ഭഗവാൻ നരസിംഹത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന താരകമന്ത്രന്യാസം ചെയ്യണം. ആ താരക മന്ത്രം ഏകാക്ഷരം മാത്രം ചേർന്നതാണ്. ആ ദളങ്ങളിൽ ആറ് അക്ഷരമുള്ള സുദർശനമന്ത്രന്യാസം ചെയ്യണം. എട്ടു ദളങ്ങളിൽ എട്ടക്ഷരമുള്ള നാരായണമന്ത്രവും പന്ത്രണ്ടു ദളങ്ങളിൽ ദ്വാദശാക്ഷരിയായ വാസുദേവമന്ത്രവും ന്യാസം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. പതിനാറു ദളങ്ങളിൽ പതിനാറ് അക്ഷരങ്ങൾ ഉണ്ട്. മുപ്പത്തിരണ്ടു ദളങ്ങളിൽ മന്ത്രരാജനായ അനുഷ്ടുപ്പിനെ ന്യാസം ചെയ്യണം. സുദർശനനാഭിയമായ ഈ മഹാചക്രം വിശുതമാണ്. ഇത് സർവഭിഷ്ടപ്രദവും മുക്തി ദായകവുമാകുന്നു. ഋക് യജുസ്സ്, സാമം എന്നിവയുടെ സാക്ഷാൽ രൂപവും അമൃതമയമാണ്. ഇതിന്റെ കിഴക്കു ഭാഗത്ത് അഷ്ടദേവന്മാരും തെക്ക് ഏകാദശരൂദ്രന്മാരും വസിക്കുന്നു. നാഭിയിൽ ബ്രഹ്മാവിഷ്ണു മഹേശ്വരന്മാരും ഇരുപാർശ്വങ്ങളിലും സൂര്യചന്ദ്രന്മാരും കുടി കൊള്ളുന്നു.

ഋക്കിൽ ഇങ്ങനെ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ നരസിംഹം പരമവ്യോമരൂപിയും അവിനാശിയുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിൽ സർവവേദങ്ങളും കുടികൊള്ളുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ സർവദേവന്മാരും പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ നരസിംഹത്തെ അറിയാത്തവന് ഋഗോദാധ്യായനം കൊണ്ട് ഫലമില്ല. ഭഗവാൻ നരസിംഹത്തെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചക്രത്തെയും അറിയുന്നവൻ പരബ്രഹ്മത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഈ മഹാചക്രത്തെ ബാലനോ യുവാവോ പഠിച്ചാലും മഹാനായിത്തീരും. മന്ത്രരാജനായ അനുഷ്ടുപ്പിനാൽ തന്നെ പുജയും ഹോമവും നടത്തണം. മഹാചക്രം രാക്ഷസന്മാരിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ഭയത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷ നൽകുന്നു. ഇത് മൃത്യുവിനെ അകറ്റുന്നു. ഗുരുവിൽ നിന്നും ഇതിനെ യന്ത്രരൂപത്തിൽ സ്വീകരിച്ച് കഴുത്ത് ശിഖ കൈയ്ക്ക് എന്നിവയിൽ ധരിക്കുക. ഈ മന്ത്രോപദേശം തരുന്ന ഗുരുവിന് ദക്ഷിണയായി, ഭൂമി മുഴുവൻ കൊടുത്താലും അത് അധികമില്ല.

ബ്രഹ്മാവിനോട് അവൻ വീണ്ടു ചോദിച്ചു: ഭഗവാനെ, ദയവായി അനുഷ്ടുപ്പെന്ന വിശിഷ്ടമന്ത്രത്തിന്റെ ഫലത്തെപ്പറ്റി പറയുക. നിത്യവും ഈ മന്ത്രം ജപിക്കുന്ന വ്യക്തി തീയിൽ പഴുപ്പിച്ചെടുത്ത സ്വർണ്ണം പോലെയായിത്തീരുന്നു. അവൻ സർവവിധത്തിലും പരിശുദ്ധനായി ഭവിക്കുന്നു.

നൃസിംഹപുർവതാപിന്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

ന്യൂസ്പിംഗിംഗ് ചക്രം പരിഷ്കരണം

ഓം. ദേവാ ഹ വൈ സത്യം ലോകമായംസ്തം പ്രജാപതിമപ്യച്ഛൻ നാരസിംഹചക്രനോ ബ്രഹ്മിതി. താൻ പ്രജാപതിനാരസിംഹചക്രമവോചത്. ഷഡ് വൈ നാരസിംഹാനി ചക്രാനി ഭവന്തി. യത് പ്രഥമം തച്ചതുരം, യദിതീയം തച്ചതുരം, യത്തുതീയം തദഷ്ടാരം, ചത് ചതുർത്ഥം തത് പഞ്ചാരം, യദ്ഷഷ്ഠം തദഷ്ടാരം, തദേതാനി ഷഡേവ നാരസിംഹാനി ചക്രാനി ഭവന്തി.

അത കാനി നാമാനി ഭവന്തി. യത് പ്രഥമം തദാ ചക്രം, യദ് ദിതീയം തത് സുചക്രം, യത്തുതീയം തന്മഹാചക്രം, യച്ചതുർത്ഥം തത് സകലലോക രക്ഷണ ചക്രം, യദ് പഞ്ചമം തദ്യുതചക്രം, യദ് ഷഷ്ഠം തദസുരാന്തകചക്രം തദേതാനി ഷഡേവ നാരസിംഹ ചക്രനാമാനി ഭവന്തി.

അഥ കാനി ത്രീണി വലയാനി ഭവന്തി. യത് പ്രഥമം തദാന്തരവലയം ഭവതി, യദിതീയം തന്മധ്യവലയം ഭവതി, യദ് തൃതീയം തദ് ബാഹ്യവലയം ഭവതി. തദേതാനി ത്രീണ്യേതേ വലയാനി ഭവന്തി. യദാ യദേതദ് ബീജ യന്മധ്യം താം നാരസിംഹഗായത്രി, യദ് ബാഹ്യം തന്മന്ത്രം.

അഥ കിമന്തരം വലയം ഷഡന്തരാണി വലയാനി ഭവന്തി. യന്നാരസിംഹം തത് പ്രഥമാത യന്മഹാ ലക്ഷ്യം, തദ് ദിതീയസ്യ, യത് സാരസ്വതം. തത് തൃതീയസ്യ, യസ്യ യത് കാമം ദേവതശ്ചതുര്യസ്യ യത് പ്രണവഃ തത് പഞ്ചമസ്യ തത് ക്രോധ ദജയതം തത് ഷഷ്ഠസ്യ തദേതാനി ഷണ്ണാം നാരസിംഹ ചക്രാനാം ഷഡന്തരാണി വലയാനി ഭവന്തി.

ദേവന്മാർ, സത്യസ്വരൂപനും വ്യാപകലോക പിതാവുമായ പ്രജാപതിയോട്, ഞങ്ങൾക്ക് നാരസിംഹചക്രത്തിന്റെ ഉപദേശം നൽകണമെന്ന് പറഞ്ഞു. അവർക്ക് പ്രജാപതി നാരസിംഹ ചക്രം ഉപദേശിച്ചു. അതിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്. നാരസിംഹ ചക്രം ആറു പ്രകാരത്തിലാണ്. ആദ്യത്തെ ചക്രം നാല് അരമുള്ളതാണ്. രണ്ടാമത്തേതും നാല് അരമുള്ളതാണ്. മൂന്നാമത്തേത് എട്ട് അരമുള്ളത്, നാലാമത്തേത് അഞ്ച് അരമുള്ളത്. അഞ്ചാമത്തേതിനും അഞ്ച് അരമാണ്. ആറാമത്തേതിൽ എട്ടു അരങ്ങളുണ്ട്. ഇങ്ങനെ നാരസിംഹചക്രങ്ങൾ ആറാണ് അവയുടെ പേര് എന്താണെന്നാണെങ്കിൽ-പ്രജാപതി വിശദീകരിച്ചു. ഒന്നാമത്തേത് ആ ചക്രം, രണ്ടാമത്തേത് സുചക്രം, മൂന്നാമത്തേത് മഹാചക്രം, നാലാമത്തേത് സകല ലോകരക്ഷണം, അഞ്ചാമത്തേത് ദ്യുതചക്രം, ആറാമത്തേത് അസുരാന്തക ചക്രവും. ഇതാണ് ആറ് നാരസിംഹചക്രങ്ങൾ. അവയുടെ മൂന്നു വലയങ്ങൾ ഏതെന്നു ചോദിച്ചതിന് ഇങ്ങനെ മറുപടി കൊടു

ത്തു. ആദ്യത്തേത് അന്തരം, രണ്ടാമത്തേത് മധ്യം, മൂന്നാമത്തേത് ബാഹ്യം ഇങ്ങനെ വലയം മൂന്നാണ്. ഇതിൽ മധ്യമ ബീജം നാരസിംഹ ഗായത്രിയാണ്. ബാഹ്യം ആ മന്ത്രവും. ആന്തരവലയം എത്രയാണെന്നാണെങ്കിൽ - ആന്തര വലയങ്ങളുടെ സംഖ്യ ആറാണ്. ആദ്യത്തേത് നാരസിംഹം രണ്ടാമത്തേത് മഹാലക്ഷ്മ്യം മൂന്നാമത്തേത് സാരസ്വതം നാല് പ്രണവം അഞ്ച് ക്രോധം നാരസിംഹവലയങ്ങൾക്ക് ആറ് ആന്തരവലയങ്ങളുമുണ്ട്.

അഥ കിം മധ്യമ വലയം ഷഡ് വൈ മധ്യമാനി വലയാനി ഭവന്തി. യന്നാരസിംഹായ തത് പ്രഥമസ്യ യദിദ്മഹേ, തദ്ദിതീയസ്യ യദഭജനഖായ, തൃതീയസ്യ യദീമഹി, തച്ചതുർത്ഥസ്യ യസ്തന്നസ്തത്, പഞ്ചമസ്യ യത് സിംഹഃ പ്രചോദയാദിതി തത് ഷഷ്ഠസ്യ തദേതാനി ഷണ്ണാം നാരസിംഹ ചക്രാനാം ഷൺമധ്യമാനി വലയാനി ഭവന്തി.

അഥ കിം ബാഹ്യം വലയം? ഷഡ് വൈ ബാഹ്യാ നിവലയാനി ഭവന്തി. യദാചക്രം യദാന്താ തത് പ്രഥമസ്യ, തത് സുചക്രം യത് പ്രിയാത്മാ തദ് ദിതീയസ്യ, യന്മഹാ ചക്രം, യജ്ജ്യോതിരാത്മാ തത് തൃതീയസ്യ, തത് സകലസ്യ ലോകരക്ഷണം ചക്രം യന്മായാത്മാ തച്ചതുർത്ഥസ്യ, യദാചക്രം യദ്യോഗാത്മാ തത് പഞ്ചമസ്യ യദസുരാന്തക ചക്രം. യത് സത്യാത്മാ ഷഷ്ഠസ്യ. തദേതാനി ഷണ്ണാം നാരസിംഹ ചക്രാനാം ഷഡ് ബാഹ്യാനി വലയാനി ഭവന്തി.

മധ്യമ വലയങ്ങൾ എത്രയാണ്? ആ ചോദ്യത്തിനുത്തരമായി പ്രജാപതി പറഞ്ഞു:- മധ്യത്തിലെ വലയങ്ങളുടെ സംഖ്യയും ആറാണ്. ഒന്നാമത്തേതിന്റെ 'നാരസിംഹഹായ', രണ്ടാമത്തേതിന്റെ 'വിദ്മഹേ', മൂന്നാമത്തേതിന്റെ 'വഭ്രജനഖായ' നാലാമത്തേതിന്റെ 'ധിമഹി', അഞ്ചിന്റെ 'തന്ന', ആറിന്റെ 'പ്രചോദയാത്' എന്നും ഇവയാണ് നാരസിംഹ വലയത്തിന്റെ ആറ് ചക്രങ്ങൾ. ബാഹ്യവലയങ്ങൾ ഏതൊക്കെയാണെങ്കിൽ ആതിന് ബാഹ്യ വലയങ്ങളും ആറാണെന്ന് മറുപടി കൊടുത്തു.

ആ ചക്രവും ആത്മാവും ഒന്നാമത്തേതിന്റെ:- സുചക്രവും പ്രിയാത്മാവും രണ്ടാമത്തേതിന്റെ: മഹാചക്രവും ജ്യോതിരാത്മാവും മൂന്നാമത്തേതിന്റെ: സകല ലോകരക്ഷണം മായാത്മാ ഇവ അടുത്തതിന്റെ: അസുരാന്തകസത്യാത്മാ, ഇവ അടുത്തതിന്റെ: ഇങ്ങനെ നാരസിംഹ ചക്രത്തിന് ആറ് ബാഹ്യവലയങ്ങളാണ്.

കൈതാനി ന്യസാനി? യത് പ്രഥമം തദ്ഹൃദയേ, യദ് ദിതീയം തച്ഛിരസി, യത് തൃതീയം തത് ശിഖായാം, യത് ചതുർത്ഥം തത്സർവാംഗേഷു യത് പഞ്ചമം

തത് സർവ്വേഷു യത് ഷഷ്ഠം തത് സർവ്വേഷുദേശേഷു. ഏതാനി നാരസിംഹാനി ചക്രോണി ഏതേഷാം ഗേഷു ബിഭൃയാത് ത സ്യാനുഷ്ടുപ് സിദ്ധ്യതി. തം ഭഗവാൻ നൃസിംഹഃ പ്രസീദതി തസ്യ കൈവല്യം സിദ്ധ്യതി. തസ്യ സർവേ ലോകാഃ സിദ്ധ്യന്തി തസ്യ സർവേ ജനാഃ സിദ്ധ്യന്തി. തസ്മാ ദേതാനി ഷണ്ണാം നാരസിംഹചക്രോണ്യംഗേഷു നൃസ്യാനി ഭവന്തി. പവിത്രം ഏതത്തസ്യ നൃസനം. നൃസനാൽ നൃസിംഹഃ ആനന്ദീ ഭവതി. കർമ്മണ്യോ ഭവതി ബ്രഹ്മണ്യേ ഭവതി. അന്യാസാനാന നൃസിംഹാനദീ ഭവതി സ കർമ്മണ്യോ ഭവതി. തസ്മാദേ തത് പവിത്രം തസ്യാന്യസനം.

യോ വാ ഏതം നാരസിംഹം ചക്രമധീതേ സസർവ്വേഷു വേദേഷധീതോ ഭവതി. സഃ സർവ്വേഷു യജ്ഞേഷു യാജകോ ഭവതി. സ സർവ്വേഷു തീർത്ഥേഷു സ്നാനോ ഭവതി സർവ്വേഷു മന്ത്രേഷു സിദ്ധോ ഭവതി. സ സർവ്വത്ര ശുദ്ധോ ഭവതി. ഭൃത പിശാചശാകിനീ പ്രേത നതാക നാശകോ ഭവതി. തദേതന്നാശ്ര ദുധാനായ പ്രബ്രൂയാത്ത ദേതന്നാശ്രദ്ധായ

പ്രബ്രൂയാദിതി.

ഇവ എവിടെ വെയ്ക്കണം? ഇവയുടെ നൃസം എങ്ങനെ അനുഷ്ഠിക്കണം?- ഈ ചോദ്യത്തിനു ഉത്തരം നൽകപ്പെട്ടു - ആദ്യത്തെത് ഹൃദയത്തിൽ; രണ്ടാമത്തേത് ശിരസ്സിൽ; മൂന്നാമത്തേത് ശിഖയിൽ; നാലാമത്തേത് എല്ലാ അംഗങ്ങളിലും ഈ ചക്രം ധരിക്കുന്നവർക്ക് അനുഷ്ടുപ് സിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു. അവരിൽ ഭഗവാൻ നൃസിംഹം പ്രസന്നനായിത്തീരുന്നു. അവർക്കും സകല ലോകവും സിദ്ധമാകുന്നു. സകലരും അവരെ മാനിക്കുന്നു. ഇത് ധരിക്കുന്നവർ കർമ്മണ്യം ബ്രഹ്മജ്ഞാതാവുമായി ഭവിക്കുന്നു. നാരസിംഹ ചക്രം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവർ സകല വേദങ്ങളുടെയും അധ്യയന കർത്താവാകുന്നു. അയാൾ സകല യജ്ഞങ്ങളുടെയും യാജ്ഞികനായി ഗണിക്കപ്പെടും. സകല മന്ത്രങ്ങളുടെയും സിദ്ധി കൈവരുന്നു. ഭൃതങ്ങൾ പ്രേതങ്ങൾ പിശാചുക്കൾ ഇവയൊന്നും അവനെ ഉപദ്രവിക്കില്ലെന്നു തന്നെയല്ല അവൻ അവയെ അകറ്റാനുള്ള ശക്തിയും കൈവരുന്നു. ഈ നാരസിംഹ ചക്രത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഉപദേശം ശ്രദ്ധാഹീനന്മാർക്ക് നൽകരുത്.

നൃസിംഹ ഷ്ടചക്രോപനിഷത്ത് സമാപ്തം.

പഞ്ചബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. സഹ നാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ തേജസ്വിനാവധീതമസ്തു. മാവി വിദിഷാ വഹൈ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കണം. അത് ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കണം. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടണം. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം വഹിക്കാൻ ഇടയാകാതിരിക്കണം.

1. ഹരി ഓം. അഥ പൈപ്പലാദോ ഭഗവാൻ ഭോ കിമാദൗ കിം ജാതമിതി. സദ്യോജാതമിതി. കിം ഭഗവ ഇതി. അഘോര ഇതി. കിം. ഭഗവ ഇതി. വാമദേവ ഇതി. കിം. വാ പുനരിമേ ഭഗവ ഇതി. തത്പുരുഷ ഇതി കിം വാ പുനരിമേ ഭഗവ ഇതി. സർവ്വേഷാം ദിവ്യാനാം പ്രേരയിതാ ഈശ ആന ഇതി. ഈശാനോ ഭൃതഭവ്യസ്യ സർവ്വേഷാം ദേവി യോനിനാം.

ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ശാകലൻ പൈപ്പലാദനോട് ചോദിച്ചു:- “ഭഗവാനെ, ആദ്യം ഉണ്ടായത് എന്താണ്?” പൈപ്പലാദൻ പറഞ്ഞു- “സദ്യോ ജാതമെന്ന ബ്രഹ്മമാണ് ആദ്യമുണ്ടായത്”. ശാകലൻ-“മറ്റു വല്ലവരുമുണ്ടോ?” പൈപ്പലാദൻ-ഉണ്ട് വാമദേവൻ”. അതുകേട്ട് ഇത്രയും ദേദമേ ഉള്ളോ എന്ന് ശാകലൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ ‘അല്ല തത് പുരുഷൻ എന്നു പേരുള്ള മറ്റൊരു ദേദമുണ്ടെന്നും പൈപ്പലാദൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ “അങ്ങനെ നാലു ദേദങ്ങളാണല്ലോ?” എന്ന് ശാകലൻ ചോദിച്ചു”. അല്ല സകല ദേവന്മാർക്കും പ്രേരകമായ ഈശാനൻ എന്നൊരു ദേദം കൂടുകയുണ്ട് ഇതു തന്നെയാണ് എല്ലാ ഭൃതഭവിഷ്യങ്ങൾക്കും സകല ദേവയോനികൾക്കും ശാസകമായിരിക്കുന്നത്. എന്ന് പൈപ്പലാദൻ പറഞ്ഞു.

2. കതി വർണ്ണാഃ കതിദേദാഃ കതിശക്തയഃ യത് സർവം തദ് ഗുഹ്യം.

I

K

“ഇതിന് എത്ര വർണ്ണങ്ങൾ ഉണ്ട്? എത്ര ഭേദങ്ങളുണ്ട്? എത്ര ശക്തികളുണ്ട്? ഇതെല്ലാം രഹസ്യമാണ്.

- 3. തസ്തൈ നമോ മഹാദേവായ മഹാരൂദ്രായ
- 4. പ്രോവാച തസ്തൈ ഭഗവാൻ മഹേശഃ
- 5. ഗോപ്യാദ് ഗോപ്യതരം ലോകേ
യദ്യസ്തി ശൃണു ശാകല
സദ്യോജാതം മഹീ പുഷാ
രമാ ബ്രഹ്മാ ത്രിവൃത് സ്വരഃ
- 6. ഋഗേദോ ഗാർഹവത്ഥം ച
മന്ത്രാഃ സപ്ത സ്വരാസ്തഥാ
വർണ്ണം പീതം ക്രിയാ ശക്തിഃ
സർവാ ഭീഷ്ട ഫലപ്രദം.

മഹാ രൂദ്രൻ എന്നു പേരുള്ള ഈ മഹാ ദേവന് നമസ്കാരം. മഹേശൻ പൈപ്പലാദന് ഈ ഉപദേശങ്ങൾ നൽകി. ശാകല, ലോകത്ത് അതിരഹസ്യമായത് കേൾക്കുക. അത് സദ്യോജാതമാണ്. അതിന് സകല അഭീഷ്ടങ്ങളും കൊടുക്കുന്ന മഹീപുഷാ രമ ബ്രഹ്മാ ത്രിവൃത്, അകാരാദി സ്വരങ്ങൾ ഋഗേദം, ഗാർഹപത്യാനി, നമഃ ശിവായ എന്ന പഞ്ചാക്ഷരം സ, രി, ഗ, മ, പ, ധ, നി, എന്നീ സപ്ത സ്വരങ്ങൾ പീത വർണ്ണം ക്രിയാശക്തി എന്നിങ്ങനെ അനേകം രൂപങ്ങൾ ഉണ്ട്.

- 7. അഘോരം സലിലം ചന്ദ്രം
ഗൗരീ വേദ ദിതീയകം
നീരദാഭംസ്വരം സാന്ദ്രം
ദക്ഷിണാഗ്നിരുദാഹൃതം
- 8. പഞ്ചാശദ് വർണ്ണ സായുക്തം
സ്ഥിതിരീച്ഛാ ക്രിയാനിതം
ശക്തി രക്ഷണ സംയുക്തം
സർവാഘൗഘവിനാശനം
- 9. സർവദുഷ്ട പ്രശവനം
സർവൈശ്വര്യ ഫലപ്രദം

അഘോരം ജലം ചന്ദ്രം ഗൗരീ സാമവേദം നീരദാഭം സ്വരം സാന്ദ്രം ദക്ഷിണാഗ്നി എന്നിവ അഘോരത്തിന്റെ സ്വരൂപങ്ങളാണ്. ഇവയും അമ്പത് അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയതും സ്ഥിതി ഇച്ഛ ക്രിയാശക്തി എന്നിവയോടുകൂടിയതും തന്റെ സങ്കല്പ ശക്തിയുടെ സംരക്ഷണത്തോടു കൂടിയതുമായ അഘോര സ്വരൂപം സകല പാപങ്ങളും നശിപ്പിക്കുന്നതും സകല ദുഷ്ടന്മാരെയും ശമിപ്പിക്കുന്നതും സർവൈശ്വര്യവും നൽകുന്നതുമാണ്.

- 10. വാമ ദേവം മഹാബോധ
ദായകം പാവകാത്മകം
വിദ്യാലോക സമായുക്തമം
ഭാനുകോടി സമപ്രദം

- 11. പ്രസന്നം സാമവേദാഖ്യാ
നാനാഷ്ടക സമന്വിതാ
ധീരസ്വരമധീന, ചാ-
ഹവനീയമനുത്തമം
- 12. ജ്ഞാന സംഹാരസംയുക്തം
ശക്തി ദ്വയ സമന്വിതം
വർണ്ണം ശുക്ലം തമോ മിശ്രം
പൂർണ്ണ ബോധകരം സ്വയം
- 13. നമത്രയ നിയന്താരം
ധാമത്രയ സമന്വിതം
സർവസൗഭാഗ്യദം നൃണാം
സർവകർമ്മ ഫലപ്രദം
- 14. അഷ്ടാക്ഷര സമായുക്ത
മഷ്ട പത്രാന്തര സ്ഥിതം

വാമദേവനും മഹത്തായ ബോധം നൽകുന്നവനും അഗ്നിരൂപനും വിദ്യാപ്രകാശയുതനും നൂറുകോടി സൂര്യന്റെ പ്രഭയുള്ളവനും സുപ്രസന്നനും സാമവേദമെന്ന് പേരുള്ളവനും സാമവേദപ്രതിപാദിതമായ സപ്ത സ്വരങ്ങളും ഭരത. ശാസ്ത്രനിഷ്പന്നമായ ഗീതിയും ചേർന്നവനും ധീരസ്വരാധീനനും ആഹവനീയ ജ്ഞാനം സംഹാര ശക്തി ഇവ ചേർന്നവനും ആണ് ആ മഹാൻ. അദ്ദേഹം വെളുത്ത നിറമുള്ളവനും തമോഗുണയുക്തനും പൂർണ്ണജ്ഞാന കർത്താവും ധാമത്രയ നിയന്താവും ധാമത്രയാനിതനും സർവ സൗഭാഗ്യവും നൽകുന്നവനും സകല കർമ്മങ്ങൾക്കും ഫലം നൽകുന്നവനും അ, ക, ച, ട, ത, പ, യ, ശ ഈ അക്ഷരങ്ങൾ ചേർന്നവനും ഹൃദയത്തിലുള്ള അഷ്ടദള കമലത്തിൽ നിവസിക്കുന്നവനുമാകുന്നു.

- 15. യത്തത്തത് പുരുഷം പ്രോക്തം
വായുമണ്ഡല സംവൃതം
പഞ്ചാഗ്നിനാ സമായുക്ത,
മന്ത്രശക്തി നിയാമകം
- 16. പഞ്ചാഗത് സ്വര വർണ്ണാ വ്യാ-
മഥവേദ സ്വരൂപകം
കോടി കോടി ഗണാധ്യക്ഷം
ബ്രഹ്മാണീഡാഖണ്ഡ വിഗ്രഹം
- 17. വർണ്ണം രക്തം കാമദം ച
സർവ്വധി വ്യാധി ഭേഷജം
സ്യഷ്ടി സ്ഥിതി ലയാ ദീനാം
കാരണം സർവ ശക്തി ധൂക്
- 18. അവസ്ഥാത്രി തയാ തീതം
തുരീയം ബ്രഹ്മ സംജ്ഞിതാ
ബ്രഹ്മ വിഷ്ണാദിദി. സേവ്യം
സർവേഷാം ജനകം പരം.

N

P

I

K

ഞാൻ സുചിപ്പിച്ച തത് പുരുഷൻ വായു മണ്ഡല സംവൃതനും പഞ്ചാഗ്നിയിൽ സമവേഷ്ടിതനും മന്ത്രശക്തിയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നവനും സ്വരവൃണ്ജനാത്മകമായ അമ്പത് അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയവനും അഥർവ വേദസ്വരൂപനും കോടാനുകോടി ഗണങ്ങൾക്ക് അധ്യക്ഷനും ബ്രഹ്മാണ്ഡാഖണ്ഡ വിഗ്രഹനും ചുവന്ന നിറമുള്ളവനും കാമ ദാതാവും സകല ആധികളും വ്യാധികളും നശിപ്പിക്കുന്നവനും സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരകാരകനും സർവ ശക്തി ധാരിയും അവസ്ഥാന്തരായാതീതനും തുരീയനും ബ്രഹ്മാ എന്ന് പേരോടു കൂടിയവനും ബ്രഹ്മാവ് വിഷ്ണു മുതലായവരാൽ സേവിക്കപ്പെടുന്നതും സകലത്തിന്റേയും പിതാവുമാകുന്നു.

- 19. ഈശാനാം പരമം വിദ്യാത് പ്രേരകം ബുദ്ധി സാക്ഷിയും ആകാശാത്മക മവ്യക്ത-മോംകാരസ്വര ഭൂഷിതം
- 20. സർവദേവമയം ശാന്തം ശാന്ത്യതീതം സ്വരാദ് ബഹിഃ അകാരാ ദി സ്വരാ ധ്യക്ഷ-മാകാശമയ വിഗ്രഹം
- 21. പഞ്ച കൃത്യ നിയന്താരം പഞ്ചബ്രഹ്മാത്മകം ബൃഹത് പഞ്ചബ്രഹ്മോപസംഹാരം കൃത്യാ സ്വാത്മനി സംസ്ഥിതഃ
- 22. സ്വ മായാ വൈ ഭവാൻ സർവ്വാൻ സംഹൃത്യ സ്വാത്മനി സ്ഥിതഃ പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മകാതീതോ ഭാസതേ സ്വസ്വ തേജസാ ആദാവന്തേ ച മധ്യേ ച ഭാസസേ നാന്യ ഹേതു നാ

ഈശാനനും സകലരുടെയും ബുദ്ധി സാക്ഷിയും ആകാശ സ്വരൂപനും അവ്യക്തനും ഓങ്കാര സ്വരഭൂഷിതനും സർവദേവമയനും ശാന്തനും ശാന്തിക്കും അതീതനും സ്വരങ്ങളാൽ അംഗവൃന്തം അകാരാ ദി സ്വരങ്ങൾക്കെല്ലാം അധ്യക്ഷനും സൃഷ്ടി തുടങ്ങിയ പഞ്ചകൃത്യങ്ങളുടെയെല്ലാം നിയമാകനും സർവവ്യാപിയും പഞ്ച ബ്രഹ്മ സ്വരൂപനും പഞ്ചബ്രഹ്മോപസംഹാരം ചെയ്ത് സ്വാത്മാവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും തന്റെ മായാ വൈഭവത്താൽ സർവവും സംഹരിച്ച് സ്വാത്മ സ്ഥിതനായിരിക്കുന്നവനും ആദിമധ്യാന്തങ്ങളിലും മറ്റൊരു കാരണവശാലും ഭാസിതമാകാത്തവനും എന്നാൽ സ്വയം പ്രകാശനും സ്വയം ഭൂവുമാകുന്നു.

- 23. മായയാ മോഹിതാഃ ശംഭോർ മഹാ ദേവം ജഗദ് ഗുരും ന ജാനന്തി സുരാഃ സർവേ സർവകാരണ കാരണം

- 24. ന സാദൃശേ തിഷ്ടതി രൂപമസ്യ പരാത്പരം പുരുഷം വിശ്വധാമ
- 25. യേന പ്രകാശതേ വിശ്വായത്രൈവ പ്രവിലീയതേ തദ് ബ്രഹ്മ പരമം ശാന്തം തദ് ബ്രഹ്മാസ്മി പരം പദം
- 26. പഞ്ച ബ്രഹ്മ പരം വിദ്യാത് സദ്യോജാതാദി പൂർവകം ദൃശ്യതേ ശ്രൂയതേ യച്ച പഞ്ചബ്രഹ്മാത്മകം സ്വയം
- 27. പഞ്ചധാവർത്തമാനം തം ബ്രഹ്മകാര്യമിതി സ്മൃതം ബ്രഹ്മകാര്യമിതി ജ്ഞാത്യാ ഈശാനം പ്രതി പദ്യതേ
- 28. പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മകം സർവം സ്വാത്മനി പ്രവിലാപ്യ ച സോ ഹ സ്മീതി ജാനീയതാ ദിദാൻ ബ്രഹ്മാടമ്യതോ ഭവേത്
- 29. ഇത്യേതത് ബ്രഹ്മ ജാനീയാ-ദ്യഃ സ മുക്തോ ന സംശയഃ
- 30. പഞ്ചാക്ഷരമയം ശംഭുഃ പഞ്ച ബ്രഹ്മണ രൂപിണം ന കാരാ ദിയ കാരാന്തം ജ്ഞാത്യാ പഞ്ചാക്ഷരം ജപേത്

ശങ്കരന്റെ മായയാൽ മോഹിതരാകയാൽ സകലദേവന്മാരും ജഗദ് ഗുരും സകല കാരണകാരണ ഭൂതനുമായ മഹാദേവനെ അറിയുന്നില്ല. വിശ്വപ്രകാശകനായ ആ പരാത്പരപുരുഷന്റെ രൂപം കണ്ണുകൾക്ക് വിഷയമല്ല. ആരുമുലമാണോ ഈ വിശ്വം പ്രകാശിതമായത് എവിടെയാണോ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നത്, ആ ബ്രഹ്മം പരമശാന്തമാണ്. ഞാൻ ആ പരമ പദസ്വരൂപൻ തന്നെ. സദ്യോജാതാദികൾ ആ ബ്രഹ്മം തന്നെ. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നതും കേൾക്കപ്പെടുന്നതുമെല്ലാം പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മകം തന്നെ. അഞ്ചു സ്വരൂപങ്ങളിൽ വർത്തിക്കുന്ന അത് ബ്രഹ്മം തന്നെ. ബ്രഹ്മമെന്നറിഞ്ഞ് ഈശാനനെ പ്രാപിക്കുക. ജ്ഞാനി ആ പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മകത്തെ ആത്മാവിൽ വിലയിപ്പിച്ച് ഞാൻ ആ പരബ്രഹ്മം തന്നെ. അതിന്റെ സ്വരൂപം ഞാൻ തന്നെ എന്ന് മനസ്സിലാക്കിയാൽ ബ്രഹ്മാനന്ദാവൃതാ സ്വാദകനായിത്തീരും. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപത്തെ തിരിച്ചറിഞ്ഞവൻ മുക്തനായി ഭവിക്കുന്നു. പഞ്ചാക്ഷരമയനും പരബ്രഹ്മ സ്വരൂപിയുമായ ശംഭുവിനെ മനസ്സിലാക്കി നമസ്കരിച്ചാൽ എന്ന മന്ത്രം ജപിക്കുക.

N

P

I

K

- 31. സർവം പഞ്ചാത്മകം വിദ്യാത്
പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മ തത്വതഃ
- 32. പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മകിം വിദ്യാം
യോ ിധീതേ ഭക്തി ഭാവതഃ
സ പഞ്ചാത്മകതാ മേത്യ
ഭാസതേ പഞ്ചധാ സ്വയം
- 33. ഏവ മുക്ത്യാ മഹാദേവോ
ഗാലവസ്യ മഹാത്മനഃ
കൃപാം പകാര തത്രൈവ
സ്യാന്തർ ധീ മഗവത് സ്വയം
- 34. യസ്യ ശ്രവണ മാത്രേണാ-
ശ്രുതമേവ ശ്രുതം ഭവേത്
അമതം ചമതം ജ്ഞാത
മ വിജ്ഞാതം ച ശാകലം
- 35. ഏകേനൈവ തു പിണ്ഡേന
വൃത്തികായ ശ്വഗൗതമ
വിജ്ഞാതം മുൺമയം സർവം
മുതഭിന്നം ഹി കാര്യകം

ല്ലാ വസ്തുക്കളും പഞ്ചബ്രഹ്മാത്മകമെന്നു കരുതി സർവത്ര പ്രപഞ്ച ബ്രഹ്മതത്വം കാണണം. ഭക്തിയോടെ പഞ്ച ബ്രഹ്മാത്മക വിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ സ്വയം പഞ്ചബ്രഹ്മ സ്വരൂപനായി പഞ്ചബ്രഹ്മ സായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ മഹാദേവൻ മഹാത്മാവായ ഗാലവന് ഉപദേശിച്ച് അവനിൽ ദയതോന്നി ആത്മ ലീനനായി ഭവിച്ചു. ഇതിന്റെ സ്വരൂപമഹിയെപ്പറ്റി കേട്ടാൽ കേൾക്കാത്തതും കേട്ടതാകും. അറിയാത്തതും അറിഞ്ഞതുമായ എല്ലാ വിധജ്ഞാനവും കൈവരുന്നു. അജ്ഞാതമായ സിദ്ധാന്ത ജ്ഞാനവും കരഗതമാകുന്നു. ഒരേ ഒരു മുത്പിണ്ഡം കൊണ്ട് വ്യത്ഖണ്ഡ ഭിന്നമല്ലാത്ത സകല വസ്തുക്കളുടെയും ജ്ഞാനം കൈവരുമല്ലോ. കാര്യം കാരണത്തിൽ നിന്നും അഭിന്നമാണല്ലോ. പഞ്ചബ്രഹ്മ ജ്ഞാനം കൊണ്ട് സർവ വസ്തുക്കളുടെയും ജ്ഞാനം സംസിദ്ധമാകുന്നു.

- 36. ഏകേന ലോഹമണിനാ
സർവം ലോഹമയം യഥാ
വിജ്ഞാതം സ്യാദമൈകേന
നഖാനാം കൃന്തനേന ച
- 37. സർവം കാർഷ്ണ്യായ സംജ്ഞാതം
ത ദ ഭിന്നം സ്വഭാവതഃ
കാരണാഭിന്ന രൂപേണ
കാര്യ കാരണ മേവ ഹി

- 38. തദ്രപേണ സദാ സത്യം
ഭേദേനോക്തിർ വൃഷാ ഖലു
തച്ച കാരണ മേകം ഹി
ന ഭിന്നം നോ ഭയാത്മകം
- 39. ഭേദഃ സർവത്ര മിഥൈവ
ധർമ്മാ ഭേദ നിരൂപണാത്
ആത്മ കാരണം നിത്യ-
മേകമേവാ ദായം ഖലു
- 40. അത്ര കാരണമ ദൈതം
ശുദ്ധ ചൈതന്യ മേവ ഹി
അസ്മിൻ ബ്രഹ്മ പരേ വേശ്യ
ദഹരം യ ദിദം മൂനേ
- 41. പുണ്ഡരീകം തു തന്മധ്യേ
ആകാശോ ദഹരോ ജ സ്തി തത്
സ ശിവഃ സച്ചിദാനന്ദഃ
സോ ജ ബേഷ്ടവ്യോ മുമുക്ഷു ഭീഃ
- 42. അയം ഹൃദിസ്ഥിതഃ സാക്ഷി
സർവേഷാമ വിശേഷതഃ
തേനായം ഹൃദയം പ്രോക്തഃ
ശിവഃ സംസാരമോചകഃ
ഇത്യുപനിഷത്

ഇരുമ്പിന്റെ ഒരു കഷണം ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കിയാൽ മറ്റ് ഇരുമ്പിൻ പദാർത്ഥങ്ങളുടെയും ചേരുവ മനസ്സിലാക്കാം. നഖം മുറിക്കുന്ന കത്തി മനസ്സിലാക്കിയാൽ എല്ലാ കത്തികളെപ്പറ്റിയും ഗ്രഹിക്കാം. രൂപം മാറിയാലും മൗലിക പദാർത്ഥത്തിന് മാറ്റമില്ലല്ലോ, കാരണത്തിൽ നിന്ന് അഭിന്നമായ കാര്യം കാരണരൂപം തന്നെയാണ് വസ്തുത രൂപമെന്ന് കരുതിയാൽ അത് അസത്യമാണ്. എന്തെന്നാൽ സർവകാര്യങ്ങളുടെയും കാരണം ഒന്നു തന്നെ. അത് ഭിന്നമോ ഉഭയാത്മകമോ അല്ല. എല്ലാ സ്ഥാനങ്ങളിലും കാണപ്പെടുന്ന ബേദപ്രതീതിക്കു കാരണം ധർമ്മ നിരൂപണ ഭേദം മാത്രം. അതിനാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ കാരണം ഒന്നു തന്നെയാണ്. അത് രണ്ടാമതെന്നാകാൻ തരമില്ല. ചരാചരാത്മമായ ഈ വിശ്വത്തിനു കാരണം ശുദ്ധചൈതന്യ സ്വരൂപമായ അദ്വൈതം തന്നെ, ബ്രഹ്മത്തിന്റെ നിവാസസ്ഥാനമായ ശരീരത്തിൽ ദഹദം എന്നു പേരുള്ള ഹൃദയ ഗൃഹത്തിൽ കമലമെന്നു പറയപ്പെടുന്ന അതിൽ ദഹരാകാശം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മുമുക്ഷുക്കളായ സാധകന്മാർ സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപനായ ആ ശിവനെത്തന്നെയാണ് അനുസന്ധാനം ചെയ്യേണ്ടത്. ശിവൻ സർവദാ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന നിർവിശേഷ രൂപത്തിൽ സകലത്തിനും സാക്ഷിയാണ്. അതിനാൽ ഹൃദയത്തെത്തന്നെ ശിവസ്വരൂപമെന്ന് കരുതുക. ഈ ഹൃദയം തന്നെയാണ് സംസാരമോചകമായി വർത്തിക്കുന്നത്.

പഞ്ചബ്രഹ്മോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

ഓപശലോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം. പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണു ദച്യതേ. പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവവാ വ ശിഷ്യതേ.

ഈ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചവും പൂർണ്ണമാണ്. ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഈ പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചം ഉണ്ടായി. ഈ പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണമെടുത്താലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഒന്നാമധ്യായം

1. അഥ ഹ പൈംഗലോ യാജ്ഞവൽക്യമുപസമേത്യ ദ്വാദശവർഷശുശ്രൂഷാപൂർവകം പരമരഹസ്യ കൈവല്യമനുബ്രൂഹീതി പപ്രച്ഛ. സ ഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ സദേവ സോമ്യേ ദമഗ്ര ആസീത്. തന്നിത്യ മുക്തമവിക്രിയം സത്യജ്ഞാനാനന്ദം പരിപൂർണ്ണം സനാതനമേകമേവാദിതീയം ബ്രഹ്മ തസ്മിൻ മരുശുക്തികാസ്ഥാണു സ്മടികാദൗ ജലരൗഹ്യപുരുഷരേഖാദിവല്ലോഹിത ശുക്ല കൃഷ്ണഗുണമയീ ഗുണസാമ്യാനിർവാച്യം മൂല പ്രകൃതിരാസീത്. തത് പ്രതിബിംബിതം യത്തത് സാക്ഷിചൈതന്യ മാസീത്. സാപുനർവികൃതിം പ്രാപ്യ സതോമ്രികതാ ിവ്യക്താവ്യാവരണശക്തി രാസീത്. തത് പ്രതിബിംബിതം യത്തദീശ്വരചൈതന്യമാസീത്. സ സ്വാധീനമായഃ സർവജ്ഞഃ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയാനാമാദികർത്താ ജഗദംകുരതുപോ ഭവതി. സ്വസ്മിൻ വിലീനം സകലം ജവാദാവിർഭാവയതി. പ്രാണികർമ്മവശാദേഷ പടോ യദത് പ്രസാരിതഃ പ്രാണികർമ്മക്ഷയാത് പുനസ്തി രോഭാവയതി. തസ്മിന്നേവാഖിലം വിശ്വം സങ്കോചിത പടവദർത്തതേ. ഈശാധിഷ്ഠിതാവരണശക്തിതോ രജോദ്രിക്താ മഹദ്വാഖ്യം വിക്ഷേപ ശക്തിരാസീത്. തത് പ്രതിബിംബിതം യത്തദ്ധിരണ്യഗർഭഭൈതന്യ മാസീത് സ മഹത്തതാഭിമാനീ സ്പഷ്ടാ സ്പഷ്ടവപുർഭവതി.

യാജ്ഞവൽക്യന്റെ അടുത്തെത്തി പൈംഗലമഹർഷി അദ്ദേഹത്തെ പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലം ശുശ്രൂഷിച്ചതിനുശേഷം ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “ഭഗവാനെ, എനിക്ക് അത്യന്തം രഹസ്യമായ കൈവല്യം ഉപദേശിച്ചു തരിക.” അപ്പോൾ യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: “ആദ്യഘട്ടത്തിൽ കേവലം സത്തു മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. നിത്യവും മുക്തവും അഹങ്കാരിയും സത്യജ്ഞാനം ആനന്ദം എന്നിവയാൽ പൂർണ്ണവും സനാതനവും

ഏകവും അദിതീയവുമായ ബ്രഹ്മം അതുതന്നെയാണ്. അതിൽ നിന്നും കാനൽജലം പോലെയും മുത്തിച്ചിപ്പിയിൽ വെള്ളിപോലെയും തൂണിൽ പുരുഷനെപ്പോലെയും സ്മടികത്തിൽ രേഖ പോലെയും ശോഭിക്കുന്ന, ചുമപ്പും വെളുപ്പും കറുപ്പും ചേർന്ന ഗുണദോഷങ്ങളോടു കൂടിയ മൂല പ്രകൃതിയുണ്ടായി. അതിൽ മൂന്നു ഗുണങ്ങളും തുല്യനിലയിലായിരുന്നു. അതിൽ പ്രതിബിംബിച്ചതു സാക്ഷിചൈതന്യമായി. മൂല പ്രകൃതി വീണ്ടും വികാരയുക്തമായപ്പോൾ അത് സത്യാഗുണയുക്തമായ ആവരണ ശക്തിയായി. അതിനെ അവി്യക്തമെന്ന് പറയുന്നു. അതിൽ പ്രതിബിംബിച്ചത് ഈശ്വരചൈതന്യമായിരുന്നു. ഈശ്വരൻ സർവജ്ഞനും മായയെ സ്വാധീനമാക്കിയവനും സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയാത്തകമായ കർത്തവ്യം ജനത്തിന് നൽകിയവനുമാണ്. അദ്ദേഹം തന്നെയാണ് ഉള്ളിൽ നിഗൂഢമായിരിക്കുന്ന ജഗത്ബ്രഹ്മപ്പാവ്. അദ്ദേഹം പ്രാണികളുടെ കർമ്മാനുസരണം വിശ്വമാകുന്ന തിരശ്ശീല വ്യാപരിപ്പിച്ച് ജീവികളുടെ കർമ്മക്ഷയാനന്തരം അതിനെ തിരോ ഭവിപ്പിക്കുന്നു. ഈശ്വരനിൽ അധിഷ്ഠിതമായ ആവരണശക്തിയിൽ നിന്ന് രജോഗുണമയിയായ വിക്ഷേപശക്തി ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനെ മഹത്തെന്നു പറയുന്നു. അതിന്റെ പ്രതിബിംബത്തെ ചൈതന്യഹിരണ്യഗർഭമെന്നു പറയുന്നു. ഈ മഹത്തതാഭിമാനീ സ്പഷ്ടാ സ്പഷ്ടമായ ആകാരം ചേർന്നതാണ്.

2. ഹിരണ്യ ഗർഭാധിഷ്ഠിത വിക്ഷേപ ശക്തിഃ തസ്മത് മോദ്രിക്താഹംകാരാഭിധാ സ്ഥൂലശക്തിരാസീത്. തത് പ്രതിബിംബിതം യത്തദിരാട് ചൈതന്യമാസീത്. സതദഭിമാനീ സ്പഷ്ടവപുഃ സർവസ്ഥൂലപാലകോ വിഷ്ണു പ്രധാനപുരുഷോ ഭവതി. തസ്മാദാത്മന ആകാശഃ സംഭൃതഃ, ആകാശദായുഃ, വായോരഗ്നിഃ, അഗ്നേരാപഃ, അദ്ഭ്യഃ, പൃഥിവീ, താനി പഞ്ച തന്മാത്രാണി ത്രിഗുണാനി ഭവതി. സ്രുഷ്ടുകാമോ ജഗദ്യോ നിസ്തമോഗുണമധിഷ്ഠായ സുകൃമ തന്മാത്രാണി ഭൂതാനി സ്ഥൂലികത്തും സോ ികാമയത. സൃഷ്ടേ പരിഖിതാനി ഭൂതോന്യേകമേകം ദിധാവിധായ പുനശ്ചതുർദ്ധാ കൃതാ സ്വസ്വേതര ദിതീയാംശൈഃ പഞ്ചയാ സംയോജ്യ പഞ്ചീകൃത ഭൂതൈരനന്തകോടി ബ്രഹ്മാണഡാനി തത്ത ദണ്ഡോ ചിത ചതുർദ്ദശ ഭൂവാനാനി തത്തദ് ഭൂവനോചിതഗോള കസ്ഥൂല ശരീരാന്യസൃജത്. സ പഞ്ചഭൂതാനാം രജോംശശ്ചതുർദ്ധാ കൃതാ ഭാഗത്രയാത് പഞ്ചവ്യത്യായകം പ്രാണമസൃജത്. സ തേഷാം ഇദ്യഗേന കർമ്മേന്ദ്രിയ ബൃസൃജത്. സ തേഷാം സത്യാംശം ചതുർദ്ധാ കൃത്വാ ഭാഗത്രയ സമഷ്ടിതം പഞ്ചക്രിയാ വ്യത്യായക മന്തഃ കരണ മസൃജത്. സ തേഷാം സത്യാത്വരീയ ഭാഗേന

I

K

ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണ്യുസൃജത്. സത്യാസമഷ്ടിത ഇന്ദ്രിയപാലകാനസൃജത്. താനി സൃഷ്ടാ നൃണ്ഡേ പ്രാചിക്ഷിപത്. തദാജ്ഞയാ സമഷ്ട്യണ്ഡം വ്യാപ്യ താനൃതിഷ്ഠൻ തദാജ്ഞയാ ഹം കാര സമന്വിതോ വിരാട് സ്ഥൂലാന്യരക്ഷത്. ഹിരണ്യഗർഭസ്തദാജ്ഞയാ സൃക്ഷമാണ്യുപാലയത്.

ഹിരണ്യഗർഭ സ്ഥിതമായ വിക്ഷേപ ശക്തിയിൽ നിന്ന് തമോ ഗുണയുക്തമായ അഹങ്കാരമെന്ന സ്ഥൂലശക്തി ഉണ്ടാകുന്നു. അതിൽ പ്രതിബിംബിതമായിട്ടുള്ളതാണ് വിരാട് ചൈതന്യം. അതിന്റെ അഭിമാനിസ്വപ്നാകാരം ചേർന്നതും സകല സ്ഥൂല ജഗത്തിന്റെയും രക്ഷകനും പ്രധാന പുരുഷനുമായ വിഷ്ണുവാകുന്നു. അതിന്റെ ആത്മാവിൽ നിന്നും ആകാശം ഉത്ഭവിച്ചു. ആകാശത്തിൽ നിന്നും വായുവും വായുവിൽ നിന്ന് അഗ്നിയും അഗ്നിയിൽനിന്ന് ജലവും ജലത്തിൽ നിന്ന് പൃഥ്വിയും ഉണ്ടായി. ഈ പ്രപഞ്ച തന്മാത്രകളും ത്രിഗുണാത്മകമായി. ജഗൽ കാരണനായ ആ വിഷ്ണുവിന് സൃഷ്ടിക്കുള്ള ആഗ്രഹമുണ്ടായപ്പോൾ അദ്ദേഹം തമോഗുണത്തിൽ അധിഷ്ഠിതനായി. സൃക്ഷ്മ തന്മാത്രകളെ സ്ഥൂല പഞ്ചഭൂതങ്ങളാക്കി മാറ്റാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ഭൂതങ്ങളിൽ നിന്ന് ഓരോന്നിനെയും രണ്ടായിട്ടും പിന്നെ ഭൂതങ്ങളിൽ ഓരോന്നിനെയും രണ്ടായിട്ടും പിന്നെ അവയിൽ ഓരോന്നിനെയും നാലായിട്ടും വിഭജിച്ചു. അപ്പോൾ ഓരോ ഭൂതത്തിന്റെയും അർദ്ധഭാഗത്തിൽ അന്യഭൂതങ്ങളുടെ എട്ടാമത്തെ അംശം കൂട്ടി ചേർത്ത് സകലതിനെയും പഞ്ചീകരിച്ചു. പഞ്ചീകൃതമായ ഈ ഭൂതങ്ങളിൽ നിന്നും അനന്ത കോടി ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളുടെ സൃഷ്ടിയുണ്ടായി. അവയ്ക്ക് യോജിച്ച വിധത്തിൽ പതിനാലു ഭൂവനങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ആ ഭൂവനങ്ങൾക്കു യോജിച്ച സ്ഥൂലശരീരങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ രജോഗുണാശരണ നാലായി വിഭജിച്ചു. മൂന്നു ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്ന് പഞ്ചപ്രാണങ്ങളെയും സൃഷ്ടിച്ചു. അതുപോലെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ സത്യാഗുണാശരണ നാലായി വിഭജിച്ച് അവയിൽ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളാൽ പഞ്ചക്രിയായുക്തമായ അന്തഃകരണവും നാലാമത്തെ ഭാഗത്താൽ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളെയും സൃഷ്ടിച്ചു. പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ദേവന്മാരെ സൃഷ്ടിച്ച് അവയെ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുകയും പരമാത്മാവിന്റെ ആജ്ഞാനുസരണം ദേവന്മാർ ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചു നിലനിൽക്കുകയും സ്ഥൂലജഗത്തിനെ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഹിരണ്യഗർഭന്റെ സൃക്ഷ്മ സൃഷ്ടിയെ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

3. അണ്ഡസ്ഥാനി തേന ഹനാ സ്വന്ദിതു ചേഷ്ടിതും വാ ന ശേകുഃ താനി ചേതനീകർത്തും സോക്രാമയത ബ്രഹ്മാണ്ഡബ്രഹ്മരസ്രാണി സമസ്തവൃഷ്ടിമസ്തകാൻ വിദാര്യ തദേവാന്യ പ്രാവിശത്. തദാ ജഡാന്യപതി താനി ചേതനവത് സ്വകർമ്മാണി ചക്രിരേ. സർവജ്ഞേശോ മായാലേശ സമന്വിതോ വൃഷ്ടിദേഹം പ്രവിശ്യ തയാ മോഹിതോ ജീവത്വമഗമത്. ശരീരത്രയ തദാത്മ്യാത് കർത്യത്വ ഭോക്ത്യത്വതാമഗമത്. ജാഗ്രത്സ്വപ്ന സുഷുപ്തി മുർച്ഛാ മരണ കർമ്മയുക്തോ ഘടീയന്ത്ര വദ്യദിഗോ ജാതോ മുത ഇവ കുലാലചക്രന്യായേന പരിഭ്രമതീതി.

ഹിരണ്യഗർഭനെകൂടാതെ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന അവർക്ക് നേരിയ സ്വന്ദനത്തിനോ ചേഷ്ടകൾക്കോ സാധ്യമല്ല. അദ്ദേഹം അവയെ ചൈതന്യവത്താക്കാനാഗ്രഹിക്കുകയും സമസ്ത സൃഷ്ടികളുടെയും മസ്തകം പിളർന്ന് ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിലും ബ്രഹ്മരസങ്ങളിലും പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ജഡങ്ങളായിരുന്ന അവ ചൈതന്യവും കർമ്മവും ചേർന്നവരായി. സർവജ്ഞനായ ഈശൻ മായായുക്തനായി സൃഷ്ടിദേഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു; മോഹവശാൽ ജീവഭാവത്തെ പ്രാപിച്ചു. ശരീരത്രയ തദാത്മ്യത്താൽ കർത്തൃഭോക്ത്യത്വങ്ങളെ അനുഭവിക്കാനും തുടങ്ങി. ജാഗ്രത സ്വപ്ന സുഷുപ്തി. മുർച്ഛ മരണം എന്നീ ധർമ്മങ്ങളെ പ്രാപിച്ച് അവ ഉദ്ദീഗരായി ഘടീയന്ത്രം പോലെ കുലാല ചക്രന്യായേന ജനിച്ചും മരിച്ചും ജഗത്തിൽ കറങ്ങുന്നു.

രണ്ടാമധ്യായം

1. അഥ പൈംഗലോ യാജ്ഞവൽക്യമുവാച - സർവലോകാനാം സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തക്യദിദ്വരീശഃ കഥം ജീവത്വമഗദിതി. സ ഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യഃ സൃക്ഷ്മസ്ഥൂലകാരണദേഹോദ്ഭവപൂർവകം ജീവേശ്വരസ്വരൂപം വിവിച്യ കഥയാമവീതി സാവധാനേനൈകാഗ്രതയാ ശ്രൂയതാം. ഈശഃ പഞ്ചീകൃത മഹാഭൂതലേശാനാദായ വൃഷ്ടിസമഷ്ട്യാത്മകസ്ഥൂല ശരീരാനി യഥാക്രമമകരോത്. കപാലചർമ്മാന്ത്രാസ്തിമാംസനഖാനി പൃഥ്വി വ്യംശാഃരക്തമൂത്രലാലാസ്പേദാദിക മംബാംശാഃ കാമക്രോധാദയോ വ്യോമാംശാഃ ക്ഷുത് തൃഷ്ണോഷ്ണ മോഹമൈമുനാദ്യാഃ അഗ്ന്യാംശാഃ പ്രചാരണോത്താരണശ്വാസദികാഃ വായ്വംശാഃ കാമക്രോധാദയോ വ്യോമാംശാഃ ഏതദ്സംഘാതം കർമ്മണി സഞ്ചിതം ത്യാഗാദി യുക്തം ബാലാദ്യവസ്ഥാഭിമാനാസ്വപദം ബഹുദോഷാശ്രയം സ്ഥൂലശരീരം ഭവതി.

യാജ്ഞവൽക്യനോട് പൈംഗല മഹർഷി വീണ്ടും ചോദിച്ചു: “എല്ലാ ലോകത്തിന്റെ സൃഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാര കർത്താവായ ഈശ്വരൻ എങ്ങനെയാണ് ജീവഭാവത്തെ പ്രാപിക്കുന്നത്?”. യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: സ്ഥൂലം സൃക്ഷ്മം കാരണം എന്ന് മൂന്നുവിധത്തിലുള്ള ശരീരങ്ങളുടെ ഉത്ഭവത്തോടൊപ്പം ജീവേശ്വര സ്വരൂപങ്ങളെ വിവേചനം ചെയ്ത് പറഞ്ഞു തരാം. ഈശ്വരൻ പഞ്ചീകൃതമായ മഹാഭൂതങ്ങളുടെ അംശമെടുത്ത് വൃഷ്ടിയുടെയും സമഷ്ടിയുടെയും സ്ഥൂലശരീരങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. തലയോട്ടി, തൊലി, കൂടലുകൾ, അസ്ഥി, മാംസം, നഖം ഇവയെല്ലാം പൃഥ്വിയിലെ അംശങ്ങളാണ്. രക്തം മുത്രം ഉമിനീർ വിയർപ്പ് മുതലായവ ജലാംശങ്ങളാണ്. വിശപ്പ്, ദാഹം, ഉഷ്ണം, മോഹം, മമുനം എന്നിവ അഗ്നിയുടെ അംശങ്ങളാണ്. നടക്കുക, എഴുന്നേൽക്കുക, ഇരിക്കുക, ശ്വാസോച്ഛ്വാസം ചെയ്യുക മുതലായവ വായുവിന്റെ അംശങ്ങളാണ്. കാമക്രോധാദികൾ ആകാശാംശങ്ങളാണ്. ഇങ്ങനെ ഈ സ്ഥൂലശരീരം ഇവയുടെയെല്ലാം സംഘാതം കൊണ്ടും കർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ടും നിർമ്മിതമാണ്. ചർമ്മാദിയുക്തമായ ഈ

N

P

I

K

ശരീരം ബാല്യാവസ്ഥാദി ഭാവനകളോടു കൂടിയതും അനേകം ദോഷങ്ങൾ നിറഞ്ഞതുമാണ്.

2. അഥാപഞ്ചികൃത മഹാഭൂതരജോംശഭാഗത്രയസമഷ്ടിതഃപ്രാണമസ്യജത്. പ്രാണാപാന വ്യാനോദാന സമാനാഃ പ്രാണവൃത്തയഃ നാഗകൂർമ്മ കൃകരദേവദത്തധനഞ്ജയാഃ ഉപപ്രാണാഃ ഹൃദാസനനാദികണ്ഠസർവാംഗാനി സ്ഥാനാനി ആകാശാദി രജോഗുണതുരീയ ഭാഗേന കർമ്മേന്ദ്രിയ മസ്യജത്. വാക് പാണി പാദവായുപസ്ഥാത്. വൃത്തയഃ വചനാദാനഗമന വിസർഗ്ഗാനന്ദാസ്തത്തദ് വിഷയഃ ഏവം ഭൂതസ ത്യാംശഭാഗത്രയസമഷ്ടിതോഽന്തഃകരണാമസ്യജത്. അന്തഃ കരമമനോബുദ്ധി ചിത്തഹം. കാരാസ്തദ് വൃത്തയഃ ശങ്കാനിശ്ചയ സ്മരണാഭിമാനാനുസന്ധാനാസ്തത്തദ്വിഷയഃ ഗളവദനനാദിഹൃദയഭ്രൂമധ്യം സ്ഥാനം ഭൂതസത്യ തുരീയഭാഗേന ജ്ഞാനേന്ദ്രിയമസ്യജത് ശ്രോത്ര ത്വ ചക്ഷുർജിഹ്വാപ്രലാണാസ്തദ് വൃത്തയഃ ശബ്ദസ്പർശശരൂപരസഗന്ധാസ്തദിഷയഃ ദിഗ് വാതാർക്കപ്രചേതോഽശി വഹ്നീന്ദരോപേന്ദ്ര മൃത്യുകാഃ ചന്ദ്രോ വിഷ്ണു ശ്ചതുർ വക്ത്രഃ ശംഭുശ്ച കരണാധിപാഃ

പിന്നീട് അപഞ്ചികൃതമായ മഹാഭൂതങ്ങളുടെ രജാംശത്തിന്റെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളെടുത്ത് പ്രാണനെ സൃഷ്ടിച്ചു. പ്രാണൻ അപാനൻ വ്യാനൻ ഉദാനൻ സമാനൻ എന്നിവ അഞ്ചും പ്രമാണങ്ങളും നാഗം, കൂർമ്മം, കൃകരം, ദേവദത്തം, ധനഞ്ജയം എന്നിവ ഉപപ്രാണങ്ങളുമാകുന്നു. ഹൃദയം മുഖം നാഭി കണ്ഠം എന്നീ ശാരീരികാംശങ്ങളെല്ലാം അവയുടെ സ്ഥാനങ്ങളാണ്. ആകാശാദി പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെ ചതുർത്ഥ ഭാഗത്തിൽ നിന്നും വാക്, കൈയ്, കാല്, മലദാരം, ഉപസ്ഥം എന്നീ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. വചനം, ദാഹം, ഗമനം, വിസർജ്ജനം, ആനന്ദം എന്നിവ യഥാക്രമം ഇവയുടെ വിഷയങ്ങളാണ്. അതുപോലെ മഹാഭൂതങ്ങളുടെ സത്യാംശത്തിന്റെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളാൽ അന്തഃകരണം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. മനസ്സ് ബുദ്ധി ചിത്തം അഹങ്കാരം അന്തഃകരണം എന്നിവ അവയുടെ വൃത്തികളാകുന്നു. സങ്കല്പം, നിശ്ചയം, സ്മരണ, അഭിമാനം, അനുസന്ധാനം എന്നിവ അവയുടെ കാര്യങ്ങളാണ്. കഴുത്ത്, മുഖം, പൊക്കിൾ, ഹൃദയം, പുരികങ്ങളുടെ മധ്യം എന്നിവ അവയുടെ സ്ഥാനമാണ്. സത്യാംശത്തിന്റെ ചതുർത്ഥഭാഗം കൊണ്ട് ചെവി, തൊലി, കണ്ണ്, നാക്ക്, മുക്ക് എന്നീ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, രസം, ഗന്ധം എന്നിവ അവയുടെ വിഷയങ്ങളാണ്. ദിക്കുകൾ, വായു, സൂര്യൻ, വരുണൻ, അശ്വിനീ ദേവന്മാർ, അഗ്നി, ഇന്ദ്രൻ, ഉപേന്ദ്രൻ, മൃത്യു, ചന്ദ്രൻ, വിഷ്ണു, ബ്രഹ്മാവ്, ശംഭു എന്നിവർ ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അധിവന്മാരാകുന്നു.

3. അഥാനാമയപ്രാണമയമനോമയ വിജ്ഞാനമയാനന്ദയാഃ പഞ്ചകോശാഃ അന്ദ്രസേനൈവ ഭൂത്യാ അന്ദ്രസേന അഭിവൃദ്ധിം പ്രാപ്യ അന്നരസമയപൃഥിവ്യാ യദിലീയതേ സോന്നമയകോശഃ തദേവ സ്ഥൂല ശരീ

രം. കർമ്മേന്ദ്രിയൈഃ സഹ പ്രാണാദി പഞ്ചകം പ്രാണമയകോശഃ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയൈഃ സഹ ബുദ്ധിർവിജ്ഞാനമയ കോശഃ ഏതദ് കോശത്രയം ലിംഗ ശരീരം സ്വരൂപജ്ഞാനമാനന്ദമയ കോശഃ തത് കാരണശരീരം അഥ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയ പഞ്ചകം കർമ്മേന്ദ്രിയ പഞ്ചകം പ്രാണാദി പഞ്ചകം വിജയാദിപഞ്ചകമന്തഃ കരണ ചതുഷ്ടയം കാമകർമ്മതമാംസ്യഷ്ടപുരം.

അന്നമയം, പ്രാണമയം, വിജ്ഞാനമയം, ആനന്ദമയം എന്നിവയാണ് പഞ്ചകോശങ്ങൾ. അന്ന രസത്താൽ പുഷ്ടി പ്രാപിക്കുന്നതും പൃഥിയിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നതുമാണ് അന്നമയ കോശം. അതു തന്നെയാണ് സ്ഥൂലശരീരം. കർമ്മേന്ദ്രിയ സഹിതമായ അഞ്ചു വിധത്തിലുള്ള പ്രാണങ്ങളാണ് പ്രാണമയ കോശം. ജ്ഞാനേന്ദ്രിയ സഹിതമായ മനസ്സാണ് മനോമയ കോശം. ഈ മൂന്നു കോശങ്ങളും ചേർന്നുള്ളതാണ് ലിംഗ ശരീരം. സ്വരൂപജ്ഞാനമാണ് ആനന്ദമയ കോശം. ഇതാണ് കാരണ്യ ശരീരം. ഇപ്രകാരം അഞ്ച് ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും അഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും പഞ്ചപ്രാണങ്ങളും പഞ്ചഭൂതങ്ങളും നാല് അന്തഃകരണങ്ങളും കാമം കർമ്മം അവിദ്യ എന്നിവയും ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് പുരുഷ്ടകം എന്നു പറയുന്നത്.

4. ഈശാജ്ഞയാ വിരാജോ വ്യഷ്ടിദേഹം പ്രവിശ്യ ബുദ്ധിമധിഷ്ഠായ വിശ്വതമഗമത്. വിജ്ഞാനാത്മാചിദാഭാസോ വിശ്വോ വ്യാവഹാരികോ ജാഗ്രത് സ്ഥൂലദേഹാഭിമാനീ കർമ്മഭൂരിതി ച വിശ്വ സ്യ നാമ ഭവതി, ഈശാജ്ഞയാ സൂത്രാത്മാ വ്യഷ്ടി സൂക്ഷ്മ ശരീരം പ്രവിശ്യ മന അധിഷ്ഠായ തൈജസതമഗമത്. തൈജസഃ പ്രാതിഭാസികഃ സ്വപ്നകല്പിത ിതി. തൈജസസ്യ നാമ ഭവതി. ഈശാജ്ഞയാ മായോപാധിരവ്യക്തസമന്വിയതോ വ്യഷ്ടി കാരണ ശരീരം പ്രവിശ്യ പ്രാജ്ഞതമഗമത്. പ്രാജ്ഞോഽവിച്ഛിന്നഃ പാരമാർത്ഥികഃ സുഷുപ്ത്യഭി മാനീതി പ്രാജ്ഞസ്യ നാമ ഭവതി അവ്യക്തലേശാജ്ഞാനാച്ഛാദിത പാരമാർത്ഥിക ജീവസ്യ തത്വമസ്യോ ദിവാക്യാനി ബ്രഹ്മണൈകതാം. ജഗൂർനേതര യോർവ്യാവഹാരിക പ്രാതിഭാസികയോഃ അന്തഃകരണപ്രതിബിംബിത ചൈതന്യം യത്തദേവാ വസ്ഥാത്രയഭാഗ് ഭവതി. സ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്ത്യവസ്ഥാഃ പ്രാപ്യ ഘടീയ ന്രവ ദുദിഗ്നോ ജാതോ മൃത ഇവ സ്ഥിതോ ഭവതി.

ഈശ്വരനിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് വ്യഷ്ടിയിൽ പ്രവേശിച്ച ശേഷം ബുദ്ധിയിൽ നിവസിച്ചുകൊണ്ട് വിരാട്ട് വിശ്വത്തിന്റെ അവസ്ഥ പ്രാപിച്ചു. വിജ്ഞാനാത്മാവ്, ചിദാഭാസം, വിശ്വം വ്യാവഹാരികം, ജാഗ്രത്, സ്ഥൂല ദേഹാഭിമാനി കർമ്മ ഭൂമി ഇവയെല്ലാം വിശ്വത്തിന്റെ അംശങ്ങളാണ്. ഈശ്വരന്റെ ആജ്ഞയാൽ സൂത്രാത്മാവ് വ്യഷ്ടിയുടെ സൂക്ഷ്മദേഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു മനസ്സിന്റെ അധിഷ്ഠാനത്തിൽ തൈജസമായിത്തീർന്നു. തൈജസം പ്രാതിഭാസികം സ്വപ്ന കല്പിതം എന്നിവയെല്ലാം തൈജസത്തിന്റെ നാമങ്ങളാകുന്നു. ഈശ്വരാജ്ഞയാൽ മായയുടെ ഉപാധിയുക്തമായ അവ്യക്തം വ്യഷ്ടിയുടെ കാരണ ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് പ്രാജ്ഞമായി പ്രാജ്ഞം അവിച്ഛി

N

P

I

K

ന്നം, പാരമാർത്ഥികം, സുഷുപ്തിയുടെ അഭിമാനി എന്നിവ പ്രാജ്ഞത്തിന്റെ നാമങ്ങളാണ്. പാരമാർത്ഥിക ജീവൻ അത്യക്ത രൂപത്തിൽ അജ്ഞാനത്താൽ ആവൃതമായിരിക്കുന്നു. അത് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംശം തന്നെ. 'തത്ത്വമസി' മുതലായ വാക്യങ്ങളാൽ അത് സിദ്ധമാണ്. എന്നാൽ വ്യാവഹാരികം അഥവാ പ്രാതിഭാസികമായ അംശം ബ്രഹ്മവുമായി ഇങ്ങനെയുള്ള ഐക്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അന്തഃകരണത്തിൽ പ്രതിബിംബിതമായിരിക്കുന്ന ചൈതന്യം തന്നെയാണ് ജാഗ്രത്തത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി എന്നീ മൂന്നു അവസ്ഥകളെയും പ്രാപിക്കുന്നത് ചൈതന്യം തന്നെയാണ്. ഈ മൂന്ന് അവസ്ഥകൾ പ്രാപിച്ച് ഘടിയന്ത്രം പോലെ ഉണരുകയും മുതലായ മാവുകയും ചെയ്യുന്നത്.

5. അഥ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തി മുർച്ഛാ മരണാദ്യവസ്ഥാ പഞ്ചഭവന്തി. തത്ത്വദേവതാഗ്രഹാനിതൈഃ ശ്രോത്രാദിജ്ഞാനേന്ദ്രിയൈഃ ശബ്ദാദ്യർത്ഥവിഷയഗ്രഹണജ്ഞാനം ജാഗ്രദവസ്ഥാ ഭവതി. തത്ര ഭൂമധ്യം ഗതോ ജീവഃ ആപാദമസ്തകം വ്യാപ്യ കൃഷിശ്രവണാദ്യഖിലക്രിയാകർത്താ ഭവതി. തത്ത്ഫലഭൂക് ച ഭവതി. ലോകാന്തരഗതഃ കർമ്മാർജിതഫലം സ ഏവ ഭുങ്ക്തേ, സ സാർവഭൗമവത് വ്യവഹാരാത് ശ്രാന്തോ ിന്തർ ഭവനം പ്രവേഷ്ടും മാർഗ്ഗമാശ്രിത്യ തിഷ്ഠതി.

അഞ്ച് അവസ്ഥകൾ ഉണ്ടെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അവ ജാഗ്രത്തത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, മുർച്ഛ, മരണം എന്നിവയാണ്. ശ്രോത്രം നേത്രം തുടങ്ങിയ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ അതാതിന്റെ ദേവന്മാരുടെ ശക്തിയോടുകൂടി വിഷയങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണ് ജാഗ്രത്തത്. അപ്പോൾ ജീവൻ പുരികങ്ങളുടെ മധ്യേ നിവസിക്കുന്നു. എന്നാൽ കാലം മുതൽ തലവരെ സകല ശരീരത്തിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുകയും കൃഷി മുതൽ ശ്രവണം വരെ അതായത് ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുകയും അവയുടെ ഫലം അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അവൻ പരലോകത്തും അനുഭവിക്കേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്. അവൻ ഒരു സാർവഭൗമനെപ്പോലെ സാംസാരിക കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തു ക്ഷീണിച്ച് ഉള്ളിലുള്ള വിശ്രമ സ്ഥാനത്തേക്കു പോകാൻ ആഗ്രഹിക്കേണ്ട മാർഗ്ഗം ആശ്രയിച്ച് കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു.

6. കരണോപരമേ ജാഗ്രത് സംസ്കാരോത്ഥപ്രബോധവത് ഗ്രാഹ്യഗ്രാഹകരുപസ്ഫുരണം സ്വപ്നാവസ്ഥാ ഭവതി. തത്ര വിശ്വ ഏവ ജാഗ്രത് വ്യവഹാര ലോപാനാഡീ മധ്യം ചരംസ്തൈജസതമവ്യാപ്യാവാസനാരൂപകം ജഗദ് വൈചിത്ര്യം സ്വഭാസാഭാസയൻ യതേപ്സിതം സ്വയം ഭുങ്ക്തേ. ചിത്തൈകകരണാസുഷുപ്ത്യവസ്ഥാ ഭവതി. ഭ്രമവിശ്രാന്തശകുനിഃ പക്ഷൗ സംഹൃത്യ നീഡാഭിമുഖം യഥാ ഗച്ഛതി തഥാ ജീവോ ിവി ജാഗ്രത് സ്വപ്ന പ്രപഞ്ച അചേ വ്യവഹൃത്യ ശ്രാന്തോ ിജ്ഞാനം പ്രവിശ്യ സ്വനന്ദം ഭുങ്ക്തേ.

ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അവയുടെ കർമ്മപരിപാടി അവസാനിപ്പിക്കുമ്പോൾ ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെ സംസ്കാരങ്ങളിൽ ഗ്രാഹ്യഗ്രാഹകരൂപത്തിലുണ്ടാകുന്ന സ്ഫുരണമാണ് സ്വപ്നാവസ്ഥ. ആ അവസ്ഥയിൽ വിശ്വമെന്നു പേരുള്ള ജീവൻ ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെ വ്യവഹാരം ഇല്ലാതാക്കി നാഡീമധ്യത്തിൽ തൈജസഭാവം പ്രാപിക്കുന്നു. അത് അതിന്റെ വാസനാനുസരണം അഭ്യോസത്താൽ വിചിത്രമായ ഒരു ജഗത്ത് നിർമ്മിച്ച് സ്പഷ്ടമനുസരിച്ച് അതിനെ അനുഭവിക്കുന്ന സുഷുപ്തിയിൽ ചിത്തം തന്നെയാണ് ഒരു കാരണം. പക്ഷി പറന്ന് ക്ഷീണിച്ച് ചിരകെല്ലാമൊതുക്കി തന്റെ കുട്ടിലേക്ക് പോകുന്നതുപോലെ ജീവൻ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന പ്രപഞ്ചങ്ങളാൽ ക്ഷീണിച്ചു അജ്ഞാനത്തിൽ പെട്ട് ആനന്ദമടയുന്നു.

7. അകസ്മാന്മുദ്ഗരദണ്ഡാഗ്രൈസ്താഡി തവത് ഭയാജ്ഞാനാദ്യാം ഇന്ദ്രിയസംഘാതൈഃ കമ്പന്നിവമൃതതുല്യാ മുർച്ഛാ ഭവതി. ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്തി മുർച്ഛാവസ്ഥാനാമന്യാ ആ ബ്രഹ്മാദിസ്തംബപര്യന്തം സർവജീവഭയപ്രദാ സ്ഥൂലദേഹവിസർജനീ മരണാവസ്ഥാ ഭവതി. കർമ്മേന്ദ്രിയാണി ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണി തത്ത്ദ് വിഷയാൻ പ്രാണാൻ സംഹൃത്യ കാമകർമ്മാനിത അവിദ്യാഭൂതവേഷിഠിതോ ജീവോ ദേഹാന്തരം പ്രാപ്യലോകാന്തരം ഗച്ഛതി. പ്രാക്കർമ്മഫല പാകേനാവർത്താന്തരകീടവദ് വിശ്രാന്തിം നൈവഗച്ഛതി. സത്കർമ്മപരിപാകതോ ബഹുനാം ജന്മനാ മന്തേന്യുണാം മോക്ഷേച്ഛാ ജായതേ. തദാ സദ് ഗുരുമാശ്രിത്യ ചിരകാല സേവയാ ബന്ധം മോക്ഷം കശ്മിത് പ്രയാതി. അവിചാരകൃതോ ബന്ധോ വിചാരാൻ മോക്ഷോ ഭവതി. തസ്മാത് സദാവിചാരയേത്-അധ്യാരോപാപവാദതഃ സ്വരൂപം നിശ്ചയീ കർത്തും ശക്യതേ. തസ്മാത് സദാ വിചാരയേജഗജീവ പരമാത്മനോ ജീവഭാഗജഗദ് ഭാവബാധേ പ്രത്യഗഭിന്നം ബ്രഹ്മൈവാശിഷ്യത ഇതി.

ഉദ്ദേശിക്കാത്ത ഘട്ടത്തിൽ വടികൊണ്ടോ ചാട്ടുകൊണ്ടോ അടിയേറ്റ വ്യക്തിയെപ്പോലെ ഭയത്താലും അജ്ഞാനത്താലും ആരുടെ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുമായോ വിറച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് അങ്ങനെയുള്ള മരണതുല്യാവസ്ഥയാണ് മുർച്ഛ. ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തി മുർച്ഛകൾക്കും ഭിന്നമായ അവസ്ഥയാണ് നരണം അതിനെ കീടം മുതൽ ബ്രഹ്മാവു വരെ ഭയപ്പെടുന്നു. ആതോടെ സ്ഥൂലദേഹത്തിന് നാശം സംഭവിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ തന്മാത്രകൾ, പ്രാണൻ എന്നിവയെ എല്ലാം സങ്കല്പിച്ച് കാമകർമ്മ സമന്വൃതമായ ജീവൻ അവിദ്യാൽ ആവേഷ്ടിതമായി അന്യദേഹത്തെ പ്രാപിച്ച് പരലോകത്തിലേക്ക് പോകുന്നു. പൂർവജന്മാർ ജിതങ്ങളായ കർമ്മഫലങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നതിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അത് ചുഴിയിൽ പെട്ട കീടത്തെപ്പോലെ ശാന്തി ചേരുന്നില്ല. സത്കർമ്മങ്ങളുടെ പരിപാകത്താൽ അനേകം ജന്മങ്ങൾക്കുശേഷം മനുഷ്യഭാവന മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് തിരിയുമ്പോൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഉത്തമ ഗുരുവിനെ ആശ്രയിച്ച് ചിരകാലം അദ്ദേഹത്തെ സേവിച്ച് ബന്ധ

N

P

I

K

നവീകൃതനായി മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. അവിചാരത്താൽ ബന്ധവം സുവിചാരത്താൽ മോക്ഷവും ലഭിക്കുന്നു. അതിനാൽ സദാ ഉത്തമവിചാരത്തോടു കൂടിയിരിക്കുക. അധയാ രോപം അപവാദം എന്നിവയാൽ സ്വരൂപം നിശ്ചയിക്കാൻ സാധിക്കും. ഇങ്ങനെ ജഗത്ത് ജീവൻ എന്നിവയുടെയും ജീവൻ ഈശ്വരൻ എന്നിവയുടെയും ജീവഭാവത്തെയും ജഗത്ത് ഭാവത്തെയും നിരാകരിച്ചാൽ തന്റെ പ്രത്യഗാത്മാവിൽ നിന്നും അഭിന്നമായ കേവലമായ ബ്രഹ്മം മാത്രം ബാക്കി എന്ന നിലയിലെത്തുന്നു.

മൂന്നാമധ്യായം

1. അഥ ഹൈനം പൈം ഗലഃ പപ്രച്ഛയാജ്ഞവൽക്യം മഹാവാക്യവിവരണമനുബ്രൂഹീതി. സഹോവാച യാജ്ഞവൽക്യസ്തത്വമസീ തം തദസി തം ബ്രഹ്മാ സ്യഹം ബ്രഹ്മാസ്മീത്യനുസന്ധാനം കുര്യാത്. തത്ര പരോക്ഷ്യശബലഃ സർവ ജ്ഞതാദിലക്ഷണോ മായോപാധിഃ സച്ചിദാനന്ദ ലക്ഷണോ ജഗദ്ഭ്യാനി സ്തത്പദവാച്യോ ഭവതി. സ ഏവാന്തഃ കരണാസംഭിന്നബോധോ ഫസ്മത് പ്രത്യാവലംബനസ്താം പദവാച്യോ ഭവതി. പരജീവോപാധിമായാവിദ്യേ വിഹായ തത്വം പദലക്ഷ്യം പ്രത്യഗഭിന്നം ബ്രഹ്മതത്ത്വമസീത്യഹം ബ്രഹ്മാസ്മീതി വാക്യാർത്ഥവിചാരശ്രവണം ഭവതി. ഏകാന്തേന ശ്രവണാർത്ഥാനുസന്ധാനം മനനം ഭവതി. ശ്രവണ മനന നിർവിചികിത്സേഫീത്ഥേ വസ്തുന്യേ കതാനവത്തയാ ചേതഃസ്ഥാപനാ നിദിധ്യാസനം ഭവതി ധ്യാത്യധ്യാനേവിഹായ നിവാതസ്തി തദീപവദ്യേ യൈക ഗോചരം ചിത്തം സമാധിർ ഭവതി.

യാജ്ഞവൽക്യനോട് വീണ്ടും പൈഗലൻ ചോദിച്ചു: “എനിക്ക് മഹാ വാക്യങ്ങളുടെ ഭാവർത്ഥം മനസ്സിലാക്കിത്തന്നാലും”, യാജ്ഞവൽക്യൻ പറഞ്ഞു: “തത്വമസീ” അത് നീയാണ്. ‘തം തദസി’ - അത് നീയാണ്, ‘തം ബ്രഹ്മാസി’ - നീ ബ്രഹ്മമാണ്, അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി’ - ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്. ഇവയാണ് ആ മഹാവാക്യങ്ങൾ. ഇവയെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്. തത്ത്വമസീ എന്നതിൽ ‘തത്’ എന്ന പദം കൊണ്ട് സർവ ജ്ഞതാദി ലക്ഷണയുക്തവും മായയുടെ ഉപാധി യുക്തവും സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപവും ജഗത്തിന്റെ മൂലസ്ഥാനവും അത്യുക്തവുമായ ഈശ്വരന്റെ ബോധം ലഭിക്കുന്നു. അന്തഃകരണത്തിന്റെ ഉപാധികാരണം അതേ ഈശ്വരൻ തന്നെ. ഭിന്നതാബോധത്താൽ ‘തം’ എന്ന പദം മുഖേനയും പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെടാവുന്നതാമ്. ഇവ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ ‘തത്’ ‘താം’ എന്നീ പദങ്ങളുടെ ആശയം പ്രത്യഗാത്മാവിൽ നിന്നും അഭിന്നമായ ബ്രഹ്മമാണെന്ന് സിദ്ധിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം തത്ത്വമസീ അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി എന്നിവയുടെ വാക്യാർത്ഥ വിചാരശ്രവണം നടക്കുന്നു. ഏകാന്തസ്ഥലത്തിരുന്ന് ഈ മഹാവാക്യങ്ങളുടെ അർത്ഥം ചിന്തിക്കുക എന്നതാണ് മനനം. ശ്രവണ മനനങ്ങൾകൊണ്ട് അർത്ഥസ്വരൂപ വസ്തുവിൽ ഏകാഗ്രതയോടെ ചിത്തം സ്ഥാപിക്കുകയാണ് നിദിധ്യാസനം. ധ്യാത്യധ്യാനഃ

വന്ദശ്ശ കൈവിട്ട് കേവലം മധ്യത്തിലുള്ള ചിത്ത വൃത്തി കാറ്റില്ലാത്തിടത്തെ ദീപം പോലെ സ്ഥിരമായിരിക്കും. സമാധി എന്ന അവസ്ഥ അങ്ങനെയുള്ളതാണ്.

2. തദാനീമാത്മഗോചരം വൃത്തയഃ സമുത്ഥിതാ അജ്ഞാതാ ഭവന്തി താഃ സ്മരണാദനുമീയന്തേ ഇഹാനാദി സംസാരേ സംചിതാഃ കർമ്മകോടയോഽനേനൈവ വിലയം യാന്തി അതോഽഭ്യാസപാടവോത് സഹശ്രശഃ സദാ അമൃതധാരാ വർഷന്തി. അതോ യോഗവിത്തമാഃ സമാധിം ധർമ്മമേഘം പ്രാഹുഃ വാസനാ ജാലോ നിഃശേഷമമുനാ പ്രവിലാപിതേ കർമ്മ സഞ്ചയേ, പുണ്യപാപേ സമുലോന്മൂലിതേ പ്രാക് പരോക്ഷമപി കരതലാമലകവിദാക്യ മ പ്രതിബദ്ധാപരോക്ഷസാക്ഷാത് കാരം പ്രസൂയതേ തദാ ജീവന്മുക്തോ ഭവതി.

ആ ഘട്ടത്തിൽ വൃത്തികൾ ആത്മാകാരവും അഗോചരവുമായിത്തീരുന്നു. സ്മൃതി കൊണ്ടുമാത്രമേ അവയെപ്പറ്റി അനുമാനിക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ അവസ്ഥ വന്നു ചേർന്നാൽ ലോകത്തിൽ അനാദികാലം മുതൽ സഞ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള കോടാനുകോടി കർമ്മങ്ങൾ നഷ്ടമായിത്തീരുന്നു. അതിനുശേഷം അഭ്യാസ പാടവം നേടിക്കഴിഞ്ഞാൽ അമൃതത്തിന്റെ സഹസ്രധാരകൾ വർഷിക്കുന്ന പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നു. അതു കൊണ്ടാണ് യോഗമനിയുന്നവർ സമാധിയെ ധർമ്മമേഘമെന്ന് പറയുന്നത്. ഇങ്ങനെയുള്ള സമാധിയിൽ സകല വാസനകളും നിശ്ശേഷം നശിക്കുന്നു. പാപകർമ്മങ്ങളും പുണ്യകർമ്മങ്ങളും സമുലം നഷ്ടമായി ഭവിക്കുന്നു. അപ്പോൾ തത്ത്വമസീ എന്ന പദത്തിന്റെ ആശയം കരതലം മലകം പോലെ നിർബന്ധം സ്പഷ്ടമായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ബ്രഹ്മ സാക്ഷാത്കാരം ലഭിച്ചു യോഗി ജീവന്മുക്തനാകുന്നു.

3. പഞ്ചീകൃതമഹാഭൂതസംഭവ കർമ്മസഞ്ചിത സ്ഥൂല ദേഹഃ കർമ്മക്ഷയാത് സത് കർമ്മ പരിപാകതോ അപഞ്ചീകരണം പ്രാപ്യ സൂക്ഷ്മമേണൈ കീഭൂത്യാ കാഠണ്യരൂപത്വമാസാദ്യ തത് കരണം കൂടസ്ഥേ പ്രത്യഗാത്മനി വിലീയന്തേ. വിശ്വതൈജസ പ്രാജ്ഞാഃ സ്വസ്വപാധിലയാത് പ്രത്യഗാത്മനി ലീയന്തേ. അണ്ഡം ജ്ഞാനാഗ്നിനാ ദഗ്ധം കാഠണ്യൈഃ സഹ പരമാത്മനിലീനം ഭവതി. തതോ ബ്രാഹ്മണഃ സമാഹിതോ ഭൂത്യാ തത്വം പദൈക്യമേവ സദാ കുര്യാത്. തതോ മേഘപായേ അംശുമാനിവ ആത്മാ ആവിർഭവതി.

പഞ്ചകൃതങ്ങളായ മഹാ ഭൂതങ്ങളാൽ നിർമ്മിതവും സഞ്ചിത കർമ്മങ്ങൾ ലഭിച്ച സ്ഥൂല ശരീരവും ബന്ധനകാരികളായ കർമ്മങ്ങൾ ക്ഷയിച്ചു പോയതുകൊണ്ട് സത്കർമ്മ പരിപാകം കൊണ്ടും അപഞ്ചീകൃതമായി സൂക്ഷ്മത്തിൽ ലയിച്ച് കാഠണ്യരൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. പിന്നീട് അത് കാഠണ്യത്തിനും കാഠണ്യമായ കൂടസ്ഥനായ പ്രത്യഗാത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നു. വിശ്വം തൈജസം പ്രാജ്ഞം എന്നിവയും ഉപാധിനാശത്താൽ പ്രത്യഗാത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നു. ബ്രാഹ്മാണാണ്ഡം

N

P

I

K

അതിനെ കാരണമാകുന്ന അവിദ്യയോടൊപ്പം ജ്ഞാനാഗ്നിയിൽ ഭസ്മീകരിച്ച് പരമാത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി സമാഹിത ഭാവേന സദാ തത് തം എന്നീ രണ്ടു പദങ്ങളെ ഏകീകരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ മേഘങ്ങൾ മാറുമ്പോൾ സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുന്നതുപോലെ ആത്മ സാക്ഷാത്കാരം ലഭിക്കുന്നു.

5. ധ്യാതാ മധ്യസ്ഥമാത്മാനം
കലശാന്തര ദീപവത്
അംഗുഷ്ഠമാത്രമാത്മാന-
മധുമജ്ജോതി രൂപകം

6. പ്രകാശയന്ത മന്തസ്ഥംധ്യായേത് കൂടസ്ഥമവ്യയം
ധ്യാനയന്നാസ്തേ മുനിയൈവചാസു പ്തേരാ മൃതേ
സ്തു യഃ

7. ജീവന്മുക്തഃ സ വിജ്ഞേയഃ
സ ധന്യഃ കൃതകൃത്യവാൻ
ജീവന്മുക്തപദം ത്യക്ത്വാ
സ്വേദേഹേ കാലസാത് കൃതേ
വിശത്യദേഹമുക്തത്വം
പവനോ സ്പന്ധതാമിവ

8. അശബ്ദസ്പർശമരൂപമവ്യയം
തമാ്ദരസം നിത്യമഗന്ധവചായത്
അനാദ്യനന്തം മഹതഃ പരം ധ്രുവം.
തദേവ ശിഷ്യത്യമലം നിരാമയം ഇതി.

കൂടത്തിനകത്തിരിക്കുന്ന വിളക്കുപോലെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രകാശയുക്തനും കൂടസ്ഥനും അവ്യയനുമായ ആത്മാവിനെ ഉറങ്ങുന്ന സമയം വരെയും സദാ സമയത്തും ധ്യാനിക്കുന്ന ജ്ഞാനിയെ ജീവന്മുക്തനെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. അവൻ ധന്യനാണ്; കൃത്യകൃതനാണ്. ജീവന്മുക്താവസ്ഥ ലഭിച്ചതിനുശേഷം അവൻ ഈ ദേഹം വെടിഞ്ഞ് വിദേഹാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കണം. പിന്നെ ശബ്ദസ്പർശ രൂപ രസ ഗന്ധരഹിതവും അവ്യയവും നിത്യവുമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് അവശേഷിക്കുന്നത്.

നാലാമധ്യായം

1. അഥ ഹൈനം പൈംഗലഃ പപ്രച്ഛ. യാജ്ഞവല്ക്യം ജ്ഞാനിനഃ കിം കർമ്മ; കാ ച സ്ഥിതിരിത. സ ഹോവാച യാജ്ഞവല്ക്യഃ അമാനിത്വാദി സമ്പന്നോ മുമുക്ഷു രേകവിംശതി ക്വലം താരയതി. ബ്രഹ്മവിൻ മാത്രേണ ക്വലമേകോത്തര ശതം താരയതി.
2. ആത്മാനം രമിനം വിദ്ധി
ശരീരം രഥമേവച
ബുദ്ധിം തു സാരഥിം വിദ്ധി
മനഃ പ്രഗ്രഹമേവ ച

3. ഇന്ദ്രിയാണി ഹയാ നാഹു-
ർശി,യാം സ്തേഷു ഗോചരാൻ
ജംഗമാനി വിമാനാനി
ഹൃദയാനി മനീഷിണഃ
4. ആത്മേന്ദ്രിയമനോയുക്തം
ഭോക്തത്യാഹുർ മഹർഷയഃ
തതോ നാരായണഃ സാക്ഷാത്
ഹൃദയേ സുപ്രതിഷ്ഠിതഃ

യാജ്ഞവല്ക്യനോട് പൈംഗലമഹർഷി വീണ്ടും ചോദിച്ചു. “ജ്ഞാനികളുടെ കർമ്മങ്ങളും അവരുടെ സ്ഥിതിയും എന്താണ്?” യാജ്ഞവല്ക്യൻ മറുപടി കൊടുത്തു.

4. മുമുക്ഷുക്കൾ അമാനിത്വാദി സാധന സമ്പന്നരാണ്. അവർ തങ്ങളുടെ ഇരുപത്തി ഒന്ന് തലമുറകളെ തരണം ചെയ്തിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ നൂറ്റി ഒന്ന് തലമുറകളെ അക്കര കടത്തുന്നു. ഈ ആത്മാവാകുന്ന രഥി ശരീരമാകുന്ന രഥത്തിൽ ബുദ്ധിയാകുന്ന സാരഥിയാൽ മനസ്സാകുന്ന കടിഞ്ഞാൺ പിടിപ്പിച്ച് ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്നു. അശ്വങ്ങളെ പുട്ടി വിഷയമാകുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ബുദ്ധിമാന്റെ ഹൃദയം ഇവയിൽ നിന്നെല്ലാം അകന്ന് വിമാനത്തിനൊപ്പം പൊങ്ങുന്നു. മഹാത്മാക്കളായ മഹർഷിമാരുടെ അഭിപ്രായപ്രകാരം ഈ ആത്മാവ് ഇന്ദ്രിയം മനസ്സ് എന്നിവയോടു കൂടിയിരിക്കുന്നതായി ഭോക്താവായിത്തീരുന്നു. ഹൃദയത്തിൽ സാക്ഷാൽ ഭഗവാൻ നാരായണൻ കൂടിക്കൊള്ളുന്നു.

5. പ്രാരബ്ധ കർമ്മ പര്യന്ത-
മഹിനിർമ്മോകവത് വ്യവഹാരതി
ചന്ദ്ര വചുരതേ ദേഹീ
സ മുക്തശ്ചാനി കേതനഃ
6. തീർത്ഥേശ്വപചഗേഹേവാ
തനും വിഹായയാതി
കൈവല്യം പ്രാണാനവകീര്യ
യാതി കൈവല്യം
7. തം പശ്യാദ് ദിഗ്ബലിം കുര്യാ-
ദഥവാ ഖനനം ചരേത്
പുംസഃ പ്രവ്രജനം പ്രോക്തം
നേതരായ കദാചന
8. നാശൗചം നാഗ്നികാര്യം ച
ന പിണ്ഡം നോദകക്രിയാ
ന കുര്യാത് പാർവണാദിനി
ബ്രഹ്മഭൂതായ ഭിക്ഷവേ
9. ദഗ്ധസ്യ ദഹനം നാസ്തി
പക്ഷസ്യ പചനം യഥാ
ജ്ഞാനാഗ്നിദഗ്ധദേഹസ്യ
ന ച ശ്രാദ്ധം ന ച ക്രിയാ

N

P

I

K

പാമ്പ് പുറഞ്ചട്ട മാറ്റുന്നതുപോലെ ജീവൻ പ്രാരബ്ധ കർമ്മം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ അന്യദേഹം ധരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ചന്ദ്രനെപ്പോലെ കർമ്മക്ഷയത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ അവർ മുക്തന്മാരായി തീരുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള യോഗി തീർത്ഥസ്നാനത്തോ ചണ്ഡാലഗൃഹത്തിലോ വെച്ച് മരിച്ചു കൊള്ളട്ടെ. അവൻ സദാ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. അവന്റെ ശരീരം കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിക്കുകയോ മണ്ണിനടിയിൽ കുഴിച്ചിടുകയോ ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. എല്ലാം തുല്യമാണ്. ഈ വിധി സന്യാസിമാർക്ക് മാത്രമാണ്, മറ്റുള്ളവർക്കല്ല. ബ്രഹ്മഭൂതനായ സന്യാസിക്ക് ശൗചമോ അഗ്നികാര്യമോ പിണ്ഡക്രിയയോ ഉദക്രിയയോ ചാന്ദ്രായണവ്രതമോ ആവശ്യമില്ല. ദഹിച്ചതിന് ദഹനവും പാകം വന്നതിന് പഴുപ്പിക്കലും അനാവശ്യമാണല്ലോ അതുപോലെ ജ്ഞാനാഗ്നിയിൽ ദഹിച്ച ദേഹികൾക്ക് ശ്രാദ്ധ കർമ്മങ്ങളോ ക്രിയാകർമ്മങ്ങളോ ആവശ്യമില്ല.

10. യാവച്ഛോപാധി പര്യന്തം

താവത് ശൃശൃഷയേത് ഗുരും
 ഗുരുവത് ഗുരു ഭാര്യായാ
 തത് പുത്രേഷു ച വ വർത്തനം.

ശുദ്ധമാനസഃ ശുദ്ധ ചിദ്രൂപഃ സഹിഷ്ണുഃ സോഹമസ്മി സഹിഷ്ണുഃ സോഹമസ്മീതി പ്രാപ്തേ ജ്ഞാനേന വിജ്ഞാനേ ജ്ഞായേ പരമാത്മനി ഹൃദി സംസ്ഥിതേ ദേഹേ ലബ്ധശാന്തി പദം ഗതേ തദാ പ്രബാമനോബുദ്ധി ശൂന്യം ഭവതി. അമൃതേന തൃപ്തസ്യ പയാസാ കിം പ്രയോജനം? ഏവം സ്വാത്മാനം ജ്ഞാത്യാ വേദൈഃ പ്രയോജനം കിം ഭവതി? ജ്ഞാനാമൃത തൃപ്തയോഗിനോ ന കിഞ്ചിത് കർത്തവ്യമസ്തി. തദസ്തി ചേന സ തത്വമിദ് ഭവതി. ദൂരസ്ഥോപി ന ദൂരസ്ഥഃ പിണ്ഡ വർജിതഃ പിണ്ഡസ്ഥോപി പ്രത്യാഗാത്മാ സർവവ്യാപി ഭവതി.

11. ഹൃദയം നിർമ്മലം കൃത്യാ ചിന്തയിത്യാ പൃന്താമയം

അഹമേവ പരം സർവ
 മിതി പശ്യേത് പരം സുഖം

12. യഥാ ജലേ ജലം ക്ഷിപ്തം

ക്ഷീരേ ക്ഷീരം ഘൃതേ ഘൃതം
 അവിശേഷോ ഭവേത്തദ-
 ജ്ജിവാത്മ പരമാത്മാനോഃ

പ്രപഞ്ചത്തിന്റെതായ ഉപാധിക്ക് നാശം സംഭവിക്കുന്നതുവരെ ഗുരുവിനെ ശൃശൃഷിക്കണം. ഗുരുവിനെപ്പോലെ തന്നെ ഗുരുപത്നിയെയും ഗുരുപുത്രന്മാരെയും കരുതണം. ഞാൻ ശുദ്ധമാനസനാണ്. ഞാൻ ശുദ്ധ ചൈതന്യ സ്വരൂപനാണ്. ഞാൻ സഹിഷ്ണുവാണ്. ഞാൻ തന്നെയാണ് സഹിഷ്ണു എന്നുള്ള ജ്ഞാനോദയം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ജ്ഞാനാനുഭവത്താൽ ജ്ഞേയമാകുന്ന പരമാത്മാവ് ഹൃദയത്തിൽ ശരിക്ക് ആരൂഢമാകുമ്പോൾ, ശരീരം ശാന്തിയുക്തമാ

കുമ്പോൾ, സാധകൻ മനോബുദ്ധിരഹിതമായ ചൈതന്യമായി ഭവിക്കുന്നു. അമൃതം കുടിച്ച് തൃപ്തനായവന് പാലുകൊണ്ട് എന്തു പ്രയോജനം? അതുപോലെ ആത്മജ്ഞാനം കൈവരിച്ചവന് വേദങ്ങൾ കൊണ്ട് പ്രയോജനമില്ല. ജ്ഞാനാമൃത തൃപ്തനായ യോഗിക്ക് യാതൊരു കർത്തവ്യവും അവശേഷിക്കുന്നില്ല. അവശേഷിക്കുന്നെങ്കിൽ അയാൾ പൂർണ്ണ ജ്ഞാനിയല്ല. അവൻ ദൂരയാണെങ്കിലും സമീപമാണ്. പിണ്ഡത്തിൽ വസിച്ചാലും പിണ്ഡത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമായ സർവവ്യാപിയായ പ്രത്യാഗാത്മാണ്. ഹൃദയം പരിശുദ്ധമാക്കി അനാമയ ബ്രഹ്മത്തെ ചിന്തിച്ച് “ഞാൻ തന്നെയാണ് സർവരൂപമായ ബ്രഹ്മം” ഞാൻ തന്നെയാണ് പരമസുഖ സ്വരൂപം എന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. ജലത്തിൽ ജലം ചേർത്താലും നെയ്യിൽ നെയ്യ് ചേർത്താലും പാലിൽ പാലു ചേർത്താലും അവ ഏകരൂപമായി തീരുന്നതുപോലെ ജീവാത്മപരമാത്മാക്കളുടെ സംയോഗത്തിനു ശേഷം അവ തമ്മിൽ യാതൊരു വ്യത്യാസവും ഇല്ല.

13. ദേഹേ ജ്ഞാനേന ദീപിതേ ബുദ്ധിര ഖണ്ഡാകാര

രൂപാ യദാ ഭവതി തദാ വിധാൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനാഗ്നിനാ കർമ്മ ബന്ധം-
 നിർ ദഹേത്

14. തതഃ പവിത്രം പരമേശ്വരാഖ്യാമദ്വൈതരൂപം
 വിമലാംബരാഭം

യഥോദകേ തോയമനുപ്രവിഷ്ടം
 തഥാത്മ രൂപോ നിരൂപാധിസംസ്ഥിതഃ

15. ആകാശവത് സുക്ഷ്മ ശരീര ആത്മാ
 ന ദൃശ്യതേ വായുഃ വദന്തരാത്മാ
 ന ബാഹ്യമഭ്യന്തര നിഷ്ചലാത്മാ
 ജ്ഞാനോല്ക്കയാ പശ്യതി ചാന്തരാത്മാ

16. യത്ര യത്ര മൃതോ ജ്ഞാനീ
 യേന വാ കേന മൃത്യുനാ
 യഥാ സർവഗതം വ്യോമ
 തത്ര തത്ര ലയം ഗതഃ

17. ഘടാകാശമിവാത്മാനം
 വിലയം വേത്തി തത്വതഃ
 സ ഗച്ഛതി നിരാലംബം
 ജ്ഞാനാലോകം സമന്തതഃ

ജ്ഞാനത്താൽ ദേഹാഭിമാനം നശിക്കുകയും ബുദ്ധി അവണ്ഡാകാരമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ബുദ്ധിമാൻ ജ്ഞാനാഗ്നിയാൽ കർമ്മബന്ധങ്ങൾ ഭസ്മമാക്കുന്നു. പിന്നെ അവൻ വിമല വസ്ത്രം പോലെ വിശുദ്ധനായി അദ്വൈത ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിച്ച് വെള്ളം മറ്റു വെള്ളവുമായി ചേർന്ന് അഭിന്നമാകുന്നതുപോലെ സ്വന്തം സത്യരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. ആത്മാവ് ആകാശം പോലെ സുക്ഷ്മവും വായു പോലെ അദൃശ്യവും ആണ്. അത് ബാഹ്യാഭ്യന്തര നിശ്ചലവും കേവലജ്ഞാനമാകുന്ന ഫല്കയാൽ മാത്രം കാണാൻ

N

P

I

K

സാധിക്കുന്നതുമാണ്. ജ്ഞാനി എവിടെയെങ്കിലും എങ്ങനെ യെങ്കിലും മരിക്കട്ടെ, അവൻ ബ്രഹ്മാവുമായി ചേരുന്നു. ആകാശം പോലെ ബ്രഹ്മവും സർവ്വ വ്യാപിയാണ്. ഘടാകാശം ആകാശത്തിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നതുപോലെ തന്റെ യഥാർത്ഥ തത്വം മനസ്സിലാക്കുന്ന യോഗി എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും നിരാലംബവും ജ്ഞാനസ്വരൂപവുമായ ബ്രഹ്മത്തെ അവലംബിക്കുന്നു

- 18. തപേദർഷ സഹസ്രാണി
ഏകപാദ സ്ഥിതോ നരഃ
ഏതസ്യ ധ്യാനയോ ഗസ്യ
കലാം നാഹന്തി ഷോഡശിം
- 19. ഇദം ജ്ഞാനമിദം ജ്ഞേയം
തത് സർവം ജ്ഞാതുമിച്ഛതം
അപി വർഷസഹസ്രായുഃ
ശാസ്ത്രാന്തം നാധിച്ഛതി
- 20. വിജ്ഞേയോക്ഷരതമാത്രോ
ജീവിതം വാചി ചഞ്ചലീ
വിഹായ ശാസ്ത്രജലാനി
യത്സത്യം തദുപാസ്യതാം
- 21. അനന്തകർമ്മ ശൗചച
ജപോ യജ്ഞേ സ്തമൈവ ച
തീർത്ഥയാത്രാദിഗമനം
യാവത്തത്വം ന വിന്ദതി
- 22. അഹം ബ്രഹ്മേതി നിയതം
മോക്ഷ ഹേതുർ മഹാത്മനാം
ദേവ പദേ ബന്ധ മോക്ഷായ
ന മമേതി മമേതി ച

ഒറ്റക്കാലിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഒരാൾ ആയിരം വർഷം തപസ്സു ചെയ്താലും അത് ധ്യാനയോഗത്തിന്റെ പതിനാറി ലൊരംശത്തിനും തുല്യമാകില്ല. ഒരാൾ സകലജ്ഞാനജ്ഞേയങ്ങളും അറിയണമെന്നാഗ്രഹിച്ചാൽ ആയിരം വർഷം ശാസ്ത്രാഭ്യാസം ചെയ്താലും അതിന്റെ അവസാനം കാണാനാകില്ല. അതുകൊണ്ട് അറിയേണ്ടത് കേവലം ഏകാക്ഷര ബ്രഹ്മം തന്നെ. സത്യമെന്നതാണ് മനുഷ്യ ജീവിതം ചഞ്ചലമാണ്. അതിനാൽ ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ വലയിൽ പെടാതെ സത്യമായിട്ടുള്ളതിനെ ഉപാസിക്കുകയാണാവശ്യം. പലതരം ശൗചം, ജപം, യജ്ഞം, തീർത്ഥയാത്ര മുതലായവയും തത്വപ്രാപ്തി വരെ മാത്രമേ ഉള്ളൂ. മഹാത്മാക്കളുടെ മോക്ഷത്തിനായാർ “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്” എന്ന ബോധം മാത്രം ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾക്കുള്ള കാരണം രണ്ടു പദങ്ങളാകുന്നു. എന്റേതെന്നും എന്റേതല്ലെന്നും.

- 23. മമേതി ബധ്യതേ ജന്തുർനിർ
നിർമ്മേതി വിമുച്യതേ

- മനസോ ഹ്യുമനീഭാവേ
ദൈതം നൈവോപ ലഭ്യതേ
യദാ യാത്യുമനീ ഭാവ-
സ്തദാ തത് പരമം പദം
- 24. യത്ര യത്ര മനോയാതി
തത്ര തത്ര പരം പദം
യത്ര യത്ര പരം ബ്രഹ്മ
സർവത്ര സമ വസ്ഥിതഃ
- 25. ഹന്യാന്യുഷ്ടിഭിരാകാശം
ക്ഷുധാർത്ഥഃഖണ്ഡയേ ത്തുഷം
നാഹം ബ്രഹ്മേതി ജാനാതി
തസ്യ മുക്തിർന ജായതേ

ബന്ധേ എന്റേതെന്ന ഭാവനയാൽ; മോക്ഷം എന്റേതല്ലെന്ന ഭാവനയാലും. മനസ്സ് ഉന്മനീ ഭാവം പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ദൈതഭാവം നശിക്കുന്നു. ഉന്മനീ ഭാവ പ്രാപ്തി തന്നെയാണ് പരമ പദപ്രാപ്തി. ആ അവസ്ഥയിൽ മനസ്സ് എവിടെയാണോ വസിക്കുന്നത് അതു തന്നെ പരമപദം. അവിടെയും ഇവിടെയും സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നത് പരബ്രഹ്മം തന്നെ. ഒരുത്തൻ ആകാശത്തേക്കു നോക്കി കൈ ചുരുട്ടുകയോ അരികിട്ടാൻ വേണ്ടി ഉമി ഇടിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് വെറുതെയാണല്ലോ. അതുപോലെ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയാതെ മോക്ഷത്തിനുള്ള യത്നം വെറുതെയാണ്.

24. യ ഏത ദൂപ നിഷദം നിത്യമധീതേ സോഽഗ്നിപുതോ ഭവതി. സ വായുപുതോ ഭവതി. സ ആദിത്യപുതോ ഭവതി. സ ബ്രഹ്മപുതോ ഭവതി. സ വിഷ്ണുഭൂതോ ഭവതി. സ രൂദ്രപുതോ ഭവതി. സ ബ്രഹ്മഭൂതോ ഭവതി. സ വിഷ്ണുപുതോ ഭവതി. സ രൂദ്രപുതോ ഭവതി. സ സവേഷു തീർത്ഥേഷു സ്തതോ ഭവതി. സ സർവേഷം വേദേഷു അധീതോ ഭവതി. സ സർവവേദ വ്രതചര്യാസു ചരിതോ ഭവതി. തേനേതിഹാസപുരാണാനാം രൂദ്രാണാം ശതസഹസ്രാണി ജപ്താനി ഫലാനി ഭവന്തി; പ്രണവാനാമയുതം ജപ്തം ഭവതി. ദശപുഷാൻ ദശോത്തരാൻ പുനാതി. സ പംക്തിപാവനോ ഭവതി. സ മാഹൻ ഭവതി. ബ്രഹ്മഹത്യോസുരാപാന സർണ്ണസ്തേയഗുരുതല്പനഗമന തത്സന്ധോഗിപാതകേഭ്യഃ പുതോ ഭവതി. തദി ഷ്ണോഃ പരമം പദം സദാ പശ്യന്തി സൂരയഃ ദീവിമ ചക്ഷുരാതതം തദി പ്രാസോ വിപത്യവോ ജാഗൃവാംസഃ സമിസതേ വിഷ്ണോർയത് പരമം പദം ഓം സത്യമിത്യുപനിഷത്.

ഈ ഉപനിഷത്ത് നിത്യവും വായിക്കുന്നവൻ അഗ്നി, വായു, സൂര്യൻ, ബ്രഹ്മാവ്, വിഷ്ണു, രൂദ്രൻ എന്നിവരെപ്പോലെ പരിശുദ്ധനായിത്തീരുന്നു. അവർ സർവ തീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്തവനെപ്പോലെ ആയിത്തീരുകയും സകല വേദങ്ങളും അറിഞ്ഞവനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

N

P

I

K

അവൻ വേദാനുകൂലങ്ങളായ എല്ലാ വ്രതങ്ങളുടെയും ഫലം കിട്ടും. പുരാണേതിഹാസപഠനത്തിന്റെ ഫലവും ലക്ഷം പ്രാവശ്യം രുദ്രനാമം ജപിച്ചാലുള്ള ഫലവും കിട്ടുന്നു. പതിനായിരം പ്രണവം ജപിക്കുന്ന ഫലം ലഭിക്കുന്നതു കൂടാതെ അവന്റെ കഴിഞ്ഞ പത്ത് തലമുറകളും വരാൻ പോകുന്ന പത്തു തലമുറകളും ശുദ്ധമാകുന്നു. അവനോടൊപ്പം ഇരിക്കുന്നവരും ശുദ്ധരാകുന്നു. അവൻ മഹാത്മാവാകുന്നതു കൂടാതെ ബ്രഹ്മഹത്യ സുരാപാനം, സ്വർണ്ണമോഷണം ഗുരു

തല്പഗമനം തുടങ്ങിയ മഹാപാപങ്ങൾ ചെയ്തവരുടെ സംസർഗ്ഗം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പാപത്തിൽനിന്നും വിമുക്തനാകുന്നു. കണ്ണുകളിൽ ആകാശം മുഴുവൻ കാണപ്പെടുന്ന തുപോലെ ആ അന്താനി വിഷ്ണു പാദങ്ങളെ സ്പഷ്ടമായി കാണുന്നു. അവൻ ജാഗൃതനായി വിഷ്ണു പദം സ്തുതിച്ച് അതിനെ പ്രഭമയമാക്കുന്നു. ഈ ഉപനിഷത്ത് സത്യസ്വരൂപമാകുന്നു.

പൈംഗലോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ചരമഹംസോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഇത് (പരബ്രഹ്മം) പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഇത് (ഈ ദൃശ്യജഗത്ത്) പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണമുണ്ടാകുന്നു. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണം എടുത്തലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു.

ഹരി ഓം അഥ യോഗിനാമം പരമഹംസാനാമം കോയം മാർഗ്ഗാ സ്തേഷാം കാ സ്ഥിതിരിതി നാരദോ ഭഗവന്തമുപേത്യോവാച. തം ഭഗവാനാഹ, യോയം പരമഹംസമാർഗ്ഗോ ലോകേഷു ദുർലഭതരോ ന തു ബാഹുല്യോ യദ്യേകോ ഭവതി സ ഏവ നിത്യപുതസ്ഥഃ സ ഏവ വേദ പുരുഷ ഇതി വിദുഷോ മന്യന്തേ മഹാപുരുഷോ യച്ചിത്തം തത് സർവദാ മയ്യേ വാവതിഷ്ഠതേ തസ്മാദഹം ച തസ്മിന്നേവാവസ്ഥീ യതേ അസൗ സ്വമിത്രകളത്രബന്ധാദീൻ ശിവായജ്ഞോപമീതേ സ്വാധ്യായം ച സർവ കർമാണി സംന്യസ്യായം ബ്രഹ്മാണാം ച ഹിത്യാകൗപീനം ദണ്ഡ മാച്ഛാദന ച സ്വശരീരഭോഗാർത്ഥമായ ച ലോകസ്യോ പകാരാർത്ഥമായ ച പരി ഗ്രഹേത്. തച്ചന മുഖ്യോ ിസ്തി കോയം മുഖ്യ ഇതി ചേദയം മുഖ്യഃ

നാരദ മഹർഷി ബ്രഹ്മാവിന്റെ അടുത്തെത്തി പറഞ്ഞു: യോഗിമാരിൽ പരമഹംസ ദീക്ഷ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളവന്റെ മാർഗ്ഗം എന്താണ്? അവന്റെ സ്ഥിതി ഞ്താണ്? ഇതു കേട്ട് ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: പരമഹംസമാർഗ്ഗം ലോകത്തിൽ വളരെ ദുർലഭമാണ്, കഠിനവുമാണ്. അതുകൊണ്ട് അവർ സംഖ്യയിൽ

അധികമില്ല. പരമഹംസരായ സന്യാസിമാർ ഒന്നോ രണ്ടോ മാത്രമേ കാണുകയുള്ളൂ. അവർ അത്യന്തം പരിശുദ്ധരാണ്. അവർ തന്നെയാണ് വേദ പുരുഷന്മാർ. ഇത് വിദഗ്ദ്ധർ സമ്മതമാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരുടെ ചിത്തം സദാ എന്നിൽ തന്നെ ലയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അവരിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. സന്യാസം സ്വീകരിച്ചവർ പുത്രമിത്രകളത്രാദികളെയും പുണ്യ നൂൽ കൂടുമവേദപഠനം പലതരത്തിലുള്ള നൈഷ്ഠികാചാരങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് കൗപീനം ദണ്ഡം പുതപ്പ് എന്നിവ മാത്രം ശരീരരക്ഷക്കു വേണ്ടിയും ധരിക്കുന്നു. അതും പ്രധാനമല്ല. അപ്പോൾ മുഖ്യമായ ദീക്ഷ എന്താണ്?

2. ന ദണ്ഡം ന ശിവം ന യജ്ഞോപവീതം നചാച്ഛാദനം ചരതി പരമഹംസോ ന ശീതം ന ചോഷ്ണം ന സുഖം ന ദുഃഖം ന മാനാവമാനേ ന ഷഡ്വർമി വർജാ നിന്ദാ ഗർവമത്സരദംഭദർപ്പേച്ഛാ ദേഷസു ഖദുഃഖകാമക്രോധലോഭമോഹഹർഷാസുയാഹങ്കാരാ ദീംശ്ച ഹിത്യാ സ്വവപുഃ കൃണപമീവ ദൃശ്യതേ യതസ്തദപുരപധസ്തം സംശയവിപരീതേ മിഥ്യാ ജ്ഞാനാനാമം യോ ഹേതുസ്തേന നിത്യനിർവൃത്തസ്തന്നിത്യബോധസ്തത് സ്വയമേവാവസ്ഥിതിസ്തം ശാന്തമലമദയാനന്ദ വിജ്ഞാ നഘന ഏവാസ്മിതദേവമ പരമധാമ തദേവ ശിവച തദേവോപവീതം ച പരമാത്മനോരേകത്വജ്ഞാനേന തയോർഭേദ ഏവ വിഭിന്നം സാ സന്ധ്യാ

പരമഹംസന്റെ മുഖ്യ ദീക്ഷയെപ്പറ്റി പറയാം. അവൻ ദണ്ഡമോ ശിവയോ യജ്ഞോപവീതമോ ഏതെങ്കിലും തരം വസ്ത്രമോ സൂക്ഷിക്കാൻ പാടില്ല. ശീതോഷ്ണസുഖദുഃഖമാനാവമാനാദികൾ കൈവിടുന്നവനാകണം നിന്ദ, ഗർവം, മത്സരം, ദംഭം, ദർപ്പം, ഇച്ഛ, ദേഷം, സുഖം, ദുഃഖം, കാമം, ക്രോധം,

N

P

I

K

ലോഭം, മോഹം, ഹർഷം, അസൂയ, അഹങ്കാരം എന്നിവയുമായി അവനൊരു ബന്ധവും പാടില്ല. അവൻ സ്വശരീരത്തെ ശവം പോലെ കരുതും. അവൻ സംശയമോ മിഥ്യാജ്ഞാനമോ ഇല്ല. സത്യജ്ഞാനസ്വരൂപനാണവൻ. പ്രപഞ്ചത്തിലെ ഒരു വസ്തുവിനെയും ആശ്രയിക്കാതെ അവൻ ആത്മസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അവൻ ശാന്തനും അചഞ്ചലനും അഭയാനന്ദനും വിജ്ഞാനലനസ്വരൂപനുകൂടിയവനും. ഈ സ്വരൂപം തന്നെയാണ് എന്റെ പരമധാമവും ശിവയും യജ്ഞോപവീതവും എല്ലാം. അവൻ സകലതും സമാന ദൃഷ്ടിയോടെ വീക്ഷിക്കുന്നു.

3. സർവാൻ കാമാൻ പരിത്യജ്യ അദ്വൈതേ പരമസ്ഥിതി ജ്ഞാനദണ്ഡാ ദൃതോ യേന ഏകദണ്ഡീ സ ഉച്യതേ കാഷ്ണദണ്ഡാ ദൃതോ യേന സർവാശീ ജ്ഞാനവർജ്ജിതഃ തിതിക്ഷ്യാജ്ഞാന വൈരാഗ്യശമാദി ഗുണവർജ്ജിതഃ ഭിക്ഷ്യാമാത്രേണ യോ ജീവേത് സപാപീ യതി വൃത്തിഹാ സ യാതി നരകാൻ ഘോരാൻ മഹാ രൗരവസംജനിതാൻ.

പരമഹംസനായ സംന്യാസി എല്ലാ ആഗ്രഹങ്ങളും വെടിഞ്ഞ് അദ്വൈതമായ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ജ്ഞാനദണ്ഡധാരനായതിനാൽ അയാളെ ദണ്ഡി എന്ന് പറയുന്നു. എന്നാൽ മരംകൊണ്ടുള്ളവടിയുമായി സകലവിധ ആശങ്കയും മനസ്സിൽ ചേർത്ത് ജ്ഞാനമേന്മയേ ക്ഷമജ്ഞാനം വൈരാഗ്യം ഈ ഗുണമൊന്നുമില്ലാതെ ഭിക്ഷുകൊണ്ടു ജീവിക്കാനുദ്ദേശിച്ചു നടക്കുന്ന പാപി സംന്യാസി യർമ്മത്തെ വ്യഭിചരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള സംന്യാസിനാമധാരിയായ പാപി ഘോരമായ രൗരവ നരകത്തിൽ വീഴുന്നു.

4. ഇദമന്തരം ജ്ഞാത്യാ സ പരമഹംസ ആശാം ബരോ ന നമസ്കാരോ ന സ്വാധാകരോ ന നിന്ദാ ന സ്തിതിർയാദൃച്ഛികോ ഭവേദ് ഭിക്ഷുഃ നാവാഹനം നവിർജനം ന മന്ത്രം ന ധ്യാനം നോവാസനം നച ലക്ഷ്യം നാ ലക്ഷ്യം ന പൃഥ്വേ നാപൃഥ്വ ഗൃഹം നനത്യാം നസർവം ചാനികേതസ്ഥിതിരേവ ഭിക്ഷുഃ സൗവർണ്ണാ ദീനാം നൈവ പരിഗ്രഹേണ ലോകം നാവലോകം ച ബാധകഃ കഃ ഇതി ചേദ് ബാധകോ ഫ സ്ത്യേവ

യസ്മാദ് ഭിക്ഷുർഹിരണ്യം രസേന ദൃഷ്ടം ച സബ്രഹ്മ മഹാ ഭവേദ്യസ്മാത് ഭിക്ഷുർഹിരണ്യം രസേന സ്വപൃഷ്ടം ചേതസഃ പൗൽക്കസോ ഭവേദ്യസ്മാത് ഭിക്ഷുർഹിരണ്യം രസേന ഗ്രാഹ്യം ച സ ആത്മഹാ ഭവേത്തസ്മാദ് ഭിക്ഷുർഹിരണ്യം രസേന ന ദൃഷ്ടം ച സ്വപൃഷ്ടം ച ന ഗ്രാഹ്യം ച സർവേ കാമാ മനോ ഗതാ വ്യാവർത്തന്തേ ദുഃഖേനോദിഗ്നഃ സുഖേന സ്വഹൃതയാഗോ രാഗേ സർവത്ര ശുഭാശുഭയോരഭി സ്നേഹോ ന ദേഷ്ടീ ന മോദം ചസർവേഷാമിന്ദ്രി യാണാം ഗതിരൂപരമതേ യ ആത്മന്യേവാവസ്ഥീയതേ യത് പൂർണ്ണാനന്ദൈകബോധസ്തദ് ബ്രഹ്മൈവാഹമ സ്ഥീതി കൃതകൃത്യോ ഭവതി കൃതകൃത്യോ ഭവതി.

ഈ അന്തരം ഗ്രഹിച്ചവന് ദിക്കുകൾ തന്നെയാണ് വസ്ത്രം. നമസ്കാരം സ്വന്തം ദിനചര്യ പ്രകൃതി നിന്ദസ്തുതി ഇതൊന്നും അവൻ കണക്കാക്കുന്നില്ല. സ്വേച്ഛപോലെ സഞ്ചരിക്കുന്ന ഭിക്ഷുവാകുന്നു. ആവാഹനവിസർജന മന്ത്രദികളൊന്നുമില്ല. വിഭിന്നസമാന സത്യസർവഭാവദികൾ സ്വീകരിക്കില്ല. താമസിക്കാൻ നിശ്ചിതഗൃഹമില്ല. ബുദ്ധി സുസ്ഥിരമായിരിക്കും. അവർക്ക് സ്വർണ്ണാദികൾ ആവശ്യമില്ല. യാതൊരു വസ്തുവും അവന് ആകർഷകമായി തോന്നില്ല. അവന് ഒന്നു പ്രതിബന്ധമല്ല. പരമഹംസനായിത്തീർന്ന ശേഷം അവൻ സ്വർണ്ണമാഗ്രഹിച്ചാൽ ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കു തുല്യമായ പാപത്തിനധികാരിയാകും സ്വർണ്ണത്തിൽ കൊതിയുള്ള ഭിക്ഷു ചണ്ഡാള തുല്യനാണ്. അവൻ ആത്മാലാതിയാണ്. പരമഹംസൻ ധനം തൊടുക പോലും അരുത്. ഇപ്രകാരമുള്ള സംന്യാസിയുടെ മനോഭിലാഷങ്ങളെല്ലാം അവസാനിക്കുന്നു. അവന് ദുഃഖത്തിൽ ഭയമില്ല. സുഖത്തിൽ താല്പര്യമില്ല. രാഗം വെടിഞ്ഞ് ശുഭാശുഭ ചിന്തയില്ലാതെ ആരോടും ദേഷ്യം പുലർത്താതെ ആരുമായും അതിസ്നേഹം വഹിക്കാതെ കഴിയുന്നു. അവൻ അവന്റെ ആത്മാവിൽ തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. താൻ പൂർണ്ണജ്ഞാനദണ്ഡസ്വരൂപനാണെന്നു അദിതീയ ബ്രഹ്മമാകണമെന്നും അവൻ കരുതുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവൻ കൃതകൃത്യനായി കഴിയുന്നു. അവൻ തികച്ചും കൃതകൃത്യനായി ജീവിക്കുന്നു.

പരമഹംസോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

പരമഹംസപരിവ്രാജകോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ഭദ്രവാ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭിരുജത്രഃ സ്ഥിരൈരരഗൈസ്തുഷ്ടുവാം

സസ്തനുഭിർവ്യശേമ ഭദ്രഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധ ശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വ വേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ

N

P

I

K

സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദയാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം കേൾക്കുമാറാകണം. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം കാണണം. സൂര്യൻ അളയ അംഗങ്ങളാലും ശരീരത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടു ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും അനുഭവിക്കട്ടെ. മഹായശസ്വിയായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണം. സർവജ്ഞനായ പുഷ്പാ ദേവൻ ഞങ്ങൾക്കു മംഗളം നൽകണം. ക്ലേശ നിവാരകനായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണം. ബൃഹസ്പതിയും ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളണം.

1. അഥ പിതാമഹഃ സ്വപിതരമാദിനാരായണമുപമേത്യ പ്രണമ്യ പപ്രച്ഛ-ബഗവൻ, ത്വന്വവാ ദർണ്ണാശ്രമധർമ്മക്രമം സർവം ശ്രുതം വിദിതമവഗതം ഇദാനീം പരമഹംസപരിവ്രാജകലക്ഷണം വേദിതു മിച്ഛാമി. കഃ പരിവ്രജനാധികാരി? കീദൃശം പരിവ്രാജക ലക്ഷണം. കഃ പരമഹംസഃ? പരിവ്രജകത്വം കഥം? തത് സർവമേ ബ്രഹ്മഹീതി സ ഹോവാച ഭഗവാനാദി നാരായണഃ

അനന്തരം പിതാമഹൻ സ്വപിതാവായ ആദിനാരായണനെ സമീപിച്ച് നമസ്കരിച്ച് ചോദിച്ചു. ഭഗവാനെ, അങ്ങയുടെ മുഖത്തിൽ നിന്ന് വർണ്ണാശ്രമധർമ്മക്രമമെല്ലാം കേട്ട് മനസ്സിലാക്കി. ഇപ്പോൾ പരമഹംസപരിവ്രാജക ലക്ഷണം കേൾക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. പരിവ്രജനാധികാരി ആരാണ്? പരിവ്രാജകലക്ഷണമെന്ത്? ആരാണ് പരമഹംസ പരിവ്രാജകൻ അതിന്റെ അവസ്ഥ എങ്ങനെ അതെല്ലാം പറയുക അതു കേട്ട് ആദിനാരായണൻ പറഞ്ഞു.

2. സദ്ഗുരുസമീപേ സകലാ വിദ്യാപരിശ്രമജ്ഞോഭൂത്യാ വിദവാൻ സർവമൈഹികാമുഷ്മിക സുഖശ്രമം ജ്ഞാത്യാ ഏഷണാ ത്രയവാസനാത്രയ മമത്യാഹംകാരാദികം വമനാനമിവ ഹേയമധിഗമ്യ മോക്ഷമാർഗ്ഗൈകസാധനോ ബ്രഹ്മചര്യം സമാപ്യ ഗൃഹീഭവേത്, ഗൃഹാദാനീഭൂത്യാ പ്രവ്രജേത്. യദി വേതരഥാ ബ്രഹ്മചര്യോദേവ പ്രവ്രജേത് ഗൃഹാദാ വനാദാ അഥ പുനരവത വാ വ്രതീവാ f സ്നാതകോ വാ സ്നാതകോ വാ ഉത്സന്നാഗ്നിരനഗ്നികോ വാ യദഹരേവ വിരാജത്തദഹരേവ പ്രവ്രജേദിതി ബുദ്ധ്യാ സർവസംസാരേഷു വിരക്തോ ബ്രഹ്മചാരീ ഗൃഹീ വാനപ്രസ്ഥോ വാ പിതരം മാതരം കളത്രപുത്രമാപ്തബന്ധുവർഗ്ഗം തദഭാവേശിഷ്യം സഹവാസിനം വാ അനുമോദധിത്യാ തദ് ദൈവ്യകേപ്രാജാപത്യാമേവേഷ്ടിം കുർവന്തി, തദുതഥാ ന കുര്യാത്. ആഗേയാ മേവ കുര്യാത് അഗ്നിർഹി പ്രാണോ പ്രാണമേവൈതയാ കരോതി ത്രൈയാതവീയമേവ കുര്യാത് ഏതവൈവ ത്രയോധാതവോ യദുതസത്വം രജസ്തമ ഇതി അയം തേ യോനിർ ഋതിജോയതോ ജാതോ അരോചഥാഃ തം ജാനന്നഗ ആരോഹാധാ നോ വർധയാ രയിം ഇത്യനേന മന്ത്രേണാഗ്നിമാജീഹ്വേത് ഏഷവാ അഗേൻ

യോനിർയഃ പ്രാണം ഗച്ഛസാധം യോനിം ഗച്ഛസാ ഹേഹേത്യേവ മൈ വൈ തദാഹ

സദ്ഗുരുവിന്റെ സമീപം സകലവിദ്യാപരിശ്രമജ്ഞനായി ഭവിച്ച് പണ്ഡിനായിത്തീർന്ന വ്യക്തി ഇഹലോകത്തെയും പരലോകത്തെയും ശ്രമകരമെന്നു കരുതി വാസനാത്രയം ഏഷണാത്രയം മമത അഹങ്കാരം ഇവ ഛർദ്ദിച്ചു പദാർത്ഥമെന്നോണം നിന്ദുമെന്നു കരുതി മോക്ഷത്തിന് ഏകസാധനമായ ബ്രഹ്മചര്യത്തെ അവസാനിപ്പിച്ച് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കണം. ആ ആശ്രമം പൂർത്തിയാക്കിയതിനു ശേഷം വാനപ്രസ്ഥം സ്വാകീരക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ മറ്റു വിധത്തിലും വാനപ്രസ്ഥത്തിൽ നിന്നോ ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ നിന്നോ സന്യാസം സ്വീകരിക്കാം. വ്രതം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവനോ അല്ലാത്തവനോ സ്നാതകനോ അസ്നാതകനോ അഗ്നി ഹോത്രീയോ അഗ്നിഹോത്രീയല്ലാത്തവനോ വൈരാഗ്യം തോന്നുന്ന പക്ഷം സന്യാസം സ്വീകരിക്കാം. പ്രപഞ്ചവിരക്തനായി അമ്മ, അച്ഛൻ, പുത്രൻ, ഭാര്യ, ബന്ധുക്കൾ എന്നിവരോടോ അവരില്ലെങ്കിൽ കൂടെ വന്നിരിക്കുന്നവരോടോ ശിഷ്യന്മാരോടോ സമ്മതം വാങ്ങണം. നിത്യനെമിത്തി യജ്ഞാദികളൊന്നുമാവശ്യമില്ല. കേവലം ആഗേയിമാത്രം ചെയ്യണം. അഗ്നി തന്നെ പ്രാണൻ അഗ്നി പ്രാണന്റെ കർത്താവാണ് എന്ന മന്ത്രത്താൽ അനുഷ്ഠാനം നിർവഹിക്കണം. സത്വരജസ്തമസുകൾ മൂന്നു ധാതുക്കളാണ്. അഗ്നി, ഈ പ്രാണൻ അങ്ങയുടെ കാരണരൂപമാണ്. അതിൽ പ്രവേശിക്കുക എന്ന അർത്ഥം വരുന്ന നിർദ്ദിഷ്ടമന്ത്രത്താൽ ആഹുതി ചെയ്യാം.

3. ഗ്രാമാത് ശ്രോത്രിയാഗാരാത് അഗ്നിമാഹുത്യ സ്വധിധുക്ത ക്രമേണ പൂർവവദഗ്നി മാജീഹ്വേത് യദ്യതുരോ വാഗ്നിം ന വിന്ദേദപ്സു ജുഹുയാത് ആപോ വൈ സർവാഃ ദേവതാഃ സർവാഭ്യോദേവതാഭ്യോ ജുഹോമി സാഹേതി ഹുതോഭ്യത്യപ്രാശ്നീയാത് സാജ്യം ഹവിരനാമയം ഏഷ വിധിർ വീരാധനേ വാനാശകേ നാ സംപ്രവേശേ വാഗ്നിപ്രവേശേ വാ മഹാപ്രസ്ഥാനേ വാ, യ ദ്യാതുരഃ സാമനസാ വാചാ വാ സന്യസേദേഷ പത്മരഃ

ഗ്രാമത്തിൽ അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യുന്നവരുടെ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നും അഗ്നികൊണ്ടു വന്ന് മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച വിധം അഗ്നിയെ ഘ്രാണിക്കണം. രോഗം വാധിക്കുകയോ അഗ്നി കിട്ടാതെ വരികയോ ചെയ്താൽ ജലത്തിൽ ഹോമകർമ്മം നടത്താം. സർവദേവരൂപമാണ് ജലം. ഇതിൽ എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും വേണ്ടി ഹവനം ചെയ്യുന്നു. എന്നർത്ഥം വരുന്ന നിർദ്ധിഷ്ടമന്ത്രം വിധിപ്രകാരം ഹവനം ചെയ്ത് നെയ്യ് ചേർന്ന ഹവിസ്സ് ഭക്ഷിക്കണം. ഇത് വീരമാർഗ്ഗ വിധിയാണ്. അനശനം സംപ്രവേശനം അല്ലെങ്കിൽ മഹാപ്രസ്ഥാനം ഇവക്കു വേണ്ടിയാണ്. രോഗിയാണെങ്കിൽ മനസ്സു കൊണ്ടോ വാക്കു കൊണ്ടോ മാത്രം സന്യാസവിധി അനുഷ്ഠിച്ചാൽ മതി.

4. സ്വസ്ഥ ക്രമേണൈവ ചേദാത്മ ശ്രദ്ധം വിരാജാഹോമം കൃത്യാ അഗ്നിമാത്മന്യരോപ്യ ലൗകിക വൈദിക സാമർത്ഥ്യം സ്വ ചതുർദശകരണ പ്രവൃത്തിം

N

P

I

K

ച പുത്രേ സമാപരോപിത ഭാവേ ശിഷ്യേവഃ തദ ഭാവേ സാത്തന്യേവ വാ ബ്രഹ്മാ താം യജ്ഞസ്തമിതി അഭി മന്ത്രം ബ്രഹ്മ ഭാവനയാ ധ്യാതസാമ്യശ്രീ പ്രവേശ പൂർവകമപ്സു സർവവിദ്യാർത്ഥ സാരുപാം ബ്രഹ്മണ്യാധാരം വേദമാതരം ക്രമാത്വ്യാഹൃതിഷ്ഠം ത്രിഷ്ഠം പ്രവിലാപ്യവ്യാഹൃതി ത്രയമകാരോകാര മകാരേഷ്ഠം പ്രവിലോപ്യതത്സവധാനേനാപഃ പ്രാശ്യ പ്രണവേന ശിഖാ മൂത്കൃഷ്ടയജ്ഞോപവീതം ചരിതാ വസ്ത്ര മപി ഭൂമൗ വാ അപ്സു വാ വിസൃജ്യ ഓം ഭൂഃ സാഹാ ഓം ഭൂവഃ സാദാ ഓം സുവഃ സാദേത്യനേന ജാത രൂപധരോ ഭൂതാ സാം രൂപം ധ്യായൻ പുഃ പൃഥക് പ്രണവ വ്യാഹൃതി പൂർവകം മനസാ വചസാപി സംന്യസ്തം മയേതി മന്ദ്രമധ്യ താരധനി സ്ത്രിവാരി തത്രി ഗുണീകൃത പ്രേഷോച്ചാരണം കൃതാ പ്രണവൈ കധ്യാന പരാ യണഃ സന്നഭയം സർവഭൂതേഭ്യോമന്തഃ സാഹേത്യുർധവാഹൂർഭൂതാ ബ്രഹ്മാഹമസ്പിതി തത്തുമസ്യാദി വാക്യാർത്ഥ സാരുപാനുസന്ധാനം കുവന്നുദ്ദീചിം ദിശംഗച്ഛേത് ജാതരൂപധരശ്ചരേത് ഏഷ സംന്യാസഃ

സ്വസ്ഥചിത്തനായി അവൻ വേണ്ടവിധം ആത്മശ്രാദ്ധവും വീരജാഹോമവും നടത്തണം. അഗ്നിയെ ആത്മാവിലാരോപിച്ച് തന്റെ കഴിവുകളും പതിനാല് കരണ പ്രവൃത്തികളും പുത്ര നിൽ ആരോപിക്കണം. പുത്രനില്ലെങ്കിൽ ശിഷ്യനിലോ ശിഷ്യ നില്ലെങ്കിൽ തന്റെ ആത്മാവിലോ ആരോപിക്കണം. പിന്നെ ബ്രഹ്മാതാം എന്നു തുടങ്ങിയ മന്ത്രം ചൊല്ലി പ്രാർത്ഥിച്ച് സാവി ത്രിയിൽ പ്രവേശിക്കണം. വേദമാതാവിനെ മൂന്നു വ്യാഹൃതി കളിൽ ലയിപ്പിച്ച് ജലപാനം ചെയ്യാം. പ്രണവോച്ചാരണത്തോടെ ശിഖയെയും പുണ്യലിനെയും ചേർക്കണം. വസ്ത്രങ്ങൾ ഭൂമി യിലോ ജലത്തിലോ നിക്ഷേപിച്ച് ഓം സാഹാ ഭൂഃ സാഹാ എന്ന മന്ത്രത്താൽ നഗ്നനായി സാരുപധ്യാനം ചെയ്ത് പ്രത്യേകം പ്രാണനെയും വ്യാഹൃതിയോടു കൂടി മനനം ചെയ്ത് മനസ്സു കൊണ്ടും വാക്കു കൊണ്ടും മൂന്നു തവണ ഞാൻ സന്യാസം സ്വീകരിച്ചു. എന്നു പതുക്കെ പറഞ്ഞു. പ്രണവ ധ്യാനം ചെയ്ത് സകലഭൂതങ്ങൾക്കും അഭയം നൽകി ഊർധ്വ ബാഹുവായി ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ്. അതുനീയാണ്. എന്നീ മഹാവാക്യങ്ങളു് (അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി, തത്വമസി) അർത്ഥം ചിന്തിച്ച് വടക്കുദി ക്കുന്നോക്കി നടക്കണം. ശുദ്ധ സാരുപത്തിൽ സഞ്ചരിക്കണം. ഇതാണ് സന്യാസം.

5. അധികാരി ന ഭവേദ്യദി ഗൃഹസ്ഥ പ്രാർത്ഥനാ പൂർവകമഭയം സർവഭൂതേഭ്യോഃ മന്തഃ സർവം പ്രവർത്തതേ സഖാ മാ ഗോപായൗജ സഖാ യോസീ ന്രസ്യ വജ്രോസി വാർത്രഹ്ഠനം ശർമ്മ മേഭവ യത് പാപം തന്നി വാര യേത്യനേന മന്ത്രേണ പ്രണവ പൂർവകം സ ലക്ഷണം വൈണവം ദണ്ഡം കൂടി സൂത്രം കൗപീനം കമണ്ഡലും വിവർണ്ണവസ്ത്രമേകഃ പരിഗൃഹ്യ സദ് ഗുരുമുപഗമ്യനതാം ഗുരുമുഖാന്തത വസീതി മഹാവാക്യം പ്രണവപൂർവകമുപലഭ്യ അഥ ജീർണ്ണവല്ക്കലാജിനം ധ്യാതാഥ ജലാവതരണ മുർധ്വ

ഗമനമേകേ ഭിക്ഷാം ഹരിത്യജ്യത്രികാലസ്നാനമാചരൻ വേദാന്തശ്രവണപൂർവകം പ്രണവാനുഷ്ഠാനം കുർവൻ ബ്രഹ്മമാർഗ്ഗേ സമ്യക് സമ്പന്ന സാഭിമതമാ ത്ഥനിഹോപയിതാ നിർമ്മമോ അധ്യാത്മനി നിഷ്ഠം കാമത്രോധലോഭമദമാത്സര്യ ദംഭദർപ്പാഹങ്കാരസൂയാ ഗർവേച്ഛാ ദേഷഹർഷാമർഷമമതാദീംശ്ച ഹിതാ ജ്ഞാനവൈരാഗ്യയുക്തോ വിത്തസ്ത്രിപരാങ് മുഖഃ ശുദ്ധമാനസഃ സർവോപനിഷദർത്ഥമാലോച്യ ബ്രഹ്മ ചര്യപരിഗ്രഹമഹിംസാ സത്യം യരോന രക്ഷകൻ ജിതേന്ദ്രിയോ ബഹിരന്തഃ സ്നേഹവർജിതോ ശരീര സന്ധാരണാർത്ഥം വാദ്രിഷ്യ വർണ്ണേഷു അഭിശപ്ത പതിത വർജിതേഷു പശൂരദ്രോഹി ദൈക്ഷമാണോ ബ്രഹ്മഭൂയായ ഭവതി സർവേഷു കാലേഷു ലാഭാലാ ഭേസമന കൃതാകരപാത്രമാധുകരണം നാ മശ്നൻ മേദോവൃദ്ധികമകുർവൻ കൃശീഭൂതാ ബ്രഹ്മാഹമ സ്മീതി ഭാവയൻ ഗുവർത്ഥം ഗ്രാമമുപേത്യ ധ്രുവ ശീലോഷ്ടൗ മാസ്യേകാകി ചരേദാവേ വാചരേത് ക.

ഗ്രഹസ്ഥൻ അധികാരിയല്ലാത്തപക്ഷം സകലഭൂതങ്ങൾക്കും അഭയം നൽകി സഖോ എന്റെ ബലം രക്ഷിക്കുക. നീ മൂതഹന്താവായ ഇന്ദ്രന്റെ വജ്രമാണ്. നീ എനിക്ക് ശാന്തി ദായകനാകുക. എന്നെ സർവപാപങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്ത നാക്കുക എന്നർത്ഥം വരുന്ന മന്ത്രം ജപിച്ച് ദോഷമറ്റ മുളവടി, കടിസൂത്രം, കൗപീനം, കമണ്ഡലു, ഒരു കാഷായവസ്ത്രം ഇവ ചേർന്ന് സദ്ഗുരുവിനെ നമസ്കരിച്ച് തത്വമസി എന്ന മഹാ കാവ്യം പ്രണവസഹിതം സാകരിക്കണം. പിന്നെ മരവുരിയോ മാൻതോലോ ധരിച്ച് ജലാവതരണം മുകളിലേക്ക് കയറുക. ഒരേ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നു തന്നെ ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കുക. ഇവ കൈവിട്ടു മൂന്നു നേരവും കൂട്ടിച്ച് വേദധ്യാനവും വ്രതാനുഷ്ഠാനവും കൈക്കൊള്ളണം. ആത്മനിഷ്ഠാപരനായി കാമക്രോധങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കണം. അസൂയ, ഗർവം, ദേഷം, അമർഷം എന്നിവ ഉപേക്ഷിക്കണം. കാമിനീകാഞ്ചന പരാങ് മുഖനാകണം, ഉപനിഷദർത്ഥം മനനം ചെയ്യണം. ബ്രഹ്മചര്യം അപരിഗ്രഹം, അഹിംസ, സത്യം ഇയിൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തണം. ശരീരരക്ഷണാർത്ഥം നിന്ദിതരും പതിതരുമായ വ്യക്തികളൊഴിച്ച് ത്രിവർണ്ണങ്ങളിൽ പെട്ട വ്യക്തികളിൽ നിന്നും മൃഗങ്ങൾ ഭേദഭാഗം കൂടാതെ ആഹാരം സ്വീകരിക്കുന്നതുപോലെ ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാം. ലാഭനഷ്ടങ്ങൾ തുല്യമായി കരുതണം. ഭിക്ഷാവൃത്തിയും അല്പഹാരവും എന്ന നിലയിൽ കഴിയണം. എട്ടുമാസം ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഭിക്ഷാടനം ചെയ്ത് ഏകാകിയായി സഞ്ചരിക്കണം.

6. യദാലം ബുദ്ധിർ ഭവേത്തദാകുടീപകോം വാ ബഹുദകോ വാഹംസോ വാ പരമഹംസോ വാ തത്തന്മന്ത്രപൂർവകം കടി സൂത്രം കൗപീനം ദണ്ഡം കമണ്ഡലും സർവമപ്സു വിസൃജ്യാഥാ ജാതരൂപധരശ്ചേരേത് പ്രാമൈകരാത്രം തീർത്ഥേത്രിരാത്രം പത്തനേ പഞ്ചരാത്രം ക്ഷേത്രേസപ്തരാ ത്രമനികേതഃ സ്ഥിരമതിരഗ്നിസേവി നിർവികാരോ മാലാലാഭന സമന കൃതാ ഗോവൃത്യോ ദൈക്ഷ്യമാചരനുദകസ്ഥല കമണ്ഡലൂര ബാധകരഹസ്യസ്ഥലവാസോ ന പുനർ ലാഭന്തഃ ശുഭാ

N

P

I

K

ശുഭകർമ്മനിർമ്മൂലനപരഃ സർവത്ര ഭൂതല ശയനഃ ക്ഷൗരകർമ്മപരിത്യക്തോയുക്ത ചാതുർമ്മാസ്യവ്രത നിയമശുക്ലധ്യാന പരായണോ അർത്ഥസ്ത്രീ പുരുഷ പരാങ്മുഖഃ അനുന്മത്തോപ്യന്മത്തവദാചരണ വ്യക്ത ലിംഗോപ്യന്നാചാരോ ദിവാനക്തസമത്വേനാസ്വപ്നഃ സ്വരൂപാനുസന്ധാന ബ്രഹ്മവ്രണ വധ്യാനമാർഗ്ഗേണാ വഹിതം സംന്യാസേന ദേഹത്യാഗം കരോതി പരമ ഹംസ പരിവ്രാജകോ ഭവതി

ജ്ഞാന ലബ്ധിക്കുശേഷം കടി സൂത്രം കൗപീനം ദണ്ഡം കമണ്ഡലു എന്നിവയെല്ലാം വെള്ളത്തിൽ എറിഞ്ഞാണ് കൂടി ചകനായി, ബഹുദകനായി, ഹംസനായി, പരമഹംസനായി, ദിഗംബരനായി സഞ്ചരിക്കണം. ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു രാത്രി, തീർത്ഥത്തിൽ മൂന്നു രാത്രി, നഗരത്തിൽ അഞ്ചു രാത്രി, ക്ഷേത്രത്തിൽ ഏഴു രാത്രി, ഈ ക്രമത്തിന് താമസിക്കാം. ഗൃഹമില്ലാതെ സ്ഥിര ചിത്തനായി അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്ത് നിർവ്വിക്കാരനായി നിയമ നിയമ പരത്യാഗിയായി ലാഭാലാഭചിന്ത കൂടാതെ പ്രാണരക്ഷണത്തിൽ നിന്ന് ഗോവൃത്യാഭിക്ഷാടനം ചെയ്യണം. ഏകാന്ത സ്ഥാനത്ത് താമസിക്കണം. വെറും നിലത്ത് കിടക്കണം. ക്ഷൗര കർമ്മം വെടിയണം. ചാതുർമാസ്യ നിയമങ്ങളെയും വ്രതങ്ങളെയും കൈവിട്ട കേവലസാതികധ്യാനപരായണനാകണം. ധനം സ്ത്രീ പുത്രൻ ഇവരെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കരുത്. ജ്ഞാനം ലഭിച്ചാലും ഉമത്തനെപ്പോലെ പെരുമാറണം. ദിനരാത്രങ്ങൾ തുല്യമാകയാൽ പരമഹംസൻ എപ്പോഴും ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ നിരന്തരം സ്വരൂപസന്ധാനത്തോടും ബ്രഹ്മപ്രണവധ്യാനത്തോടും കൂടിയുള്ള സന്യാസം കൈക്കൊണ്ട് ദേഹത്യാഗം ചെയ്യുന്നവൻ പരമഹംസപരിവ്രജനാകുന്നു.

7. ഭഗവൻ ബ്രഹ്മ പ്രണവഃ കീദൃശീതി ബ്രഹ്മാപ്യച്ഛതി സഹോവാച നാരായണഃ ബ്രഹ്മ പ്രണവഃ ഷോഡശമാത്രാത്മകഃ സോവസ്ഥാ ചതുഷ്ടയ ചതുഷ്ടയഗോചരഃ ജാഗ്രദവസ്ഥായാം ജാഗ്രദാദിചതുസ്രോ അവസ്ഥാസ്വപ്നേ സ്വപ്നാദി ചതസ്രോവസ്ഥാഃ സുഷുപ്തോ സുഷുപ്ത്യദി ചതസ്രോവസ്ഥാ സ്തുരീയേ തുരീയാദി ചതസ്രോവസ്ഥാ ഭവന്തീതി ജാഗ്രദവസ്ഥായാം വിശ്വസ്യ ചതുർവിധ്യാം വിശ്വ വിശ്വോ വിശ്വതൈജസോ വിശ്വപ്രാജ്ഞോ വിശ്വതൂരീയ ഇതി സ്വപ്നാവസ്ഥായാം തൈജസസ്യ ചാതുർവിധ്യാം തൈജസവിശ്വസ്തൈ ജസസ്തൈ ജസപ്രാജ്ഞഃ പ്രാജ്ഞപ്രാജ്ഞസ്തുരീയ ഇതി തുരീയാ വസ്ഥായാം തുരീയസ്യ ചാതുർ വിധ്യാം തുരീയ വിശ്വസ്തുരീയ തൈജസസ്തുരീയ പ്രാജ്ഞസ്തുരീയ സ്തുരീയ ഇതി തേ ക്രമേണ ഷോഡമാത്രാരുഢം.

ഭഗവാൻ, ബ്രഹ്മപ്രണവം ഏതു വിധത്തിലുള്ളതാണ് എന്ന് ബ്രഹ്മാവ് ചോദിച്ചപ്പോൾ നാരായണൻ പറഞ്ഞു: ബ്രഹ്മപ്രണവം പതിനാറ് മാത്രചേർന്നതാണ് നാലവസ്ഥകളിൽ നാലുവീതം പതിനാറ് വിധമുണ്ട്. ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ ജാഗ്രദാദി നാലാവസ്ഥകൾ സ്വപ്നാദി നാലാവസ്ഥകൾ സുഷുപ്തിയിൽ സുഷു

പ്ത്യാദി നാലവസ്ഥകൾ തുരീയത്തിൽ തുരീയാദിനാലവസ്ഥകൾ ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ വിശ്വം നാലു വിധമാണ്. വിശ്വതൈജസം, വിശ്വപ്രാജ്ഞം വിശ്വതൂരീയം വിശ്വവിശ്വം സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ തൈജസം നാലു വിധം. തൈജസവിശ്വം, തൈജസതൈജസം തൈജസപ്രാജ്ഞം തൈജസതൂരീയം. സുഷുപ്തിയിൽ പ്രാജ്ഞം നാലുവിധം പ്രാജ്ഞവിശ്വം പ്രാജ്ഞപ്രാജ്ഞം പ്രാജ്ഞതൂരീയം നാലുവിധം തുരീയവിശ്വം തുരീയതൈജസം തുരീയപ്രാജ്ഞം തുരീയതൂരീയം ഈ ക്രമമനുസരിച്ച് ബ്രഹ്മപ്രണവം പതിനൊരു മാത്രയിൽ ആരൂഢമായിരിക്കുന്നു.

6. ആകാരേ ജാഗ്രദിശ്വ ഉകാരേ ജാഗ്രതൈജസോ മകാരേ ജാഗ്രത് പ്രാജ്ഞ അർദ്ധമാത്രയാം ജാഗ്രത്തുരീയോ ബിന്ദു സ്വപ്ന വിശ്വോ നാദേ സ്വപ്ന തൈജസഃ കലായാം സ്വപ്ന പ്രാജ്ഞ കലാതീതേ സ്വപ്നതൂരീയഃ ശാന്തൗ സുഷുപ്തവിശ്വഃ ശാന്ത്യതീതേ സുഷുപ്താ തൈജസഃ ഉന്മന്യാം സുഷുപ്ത പ്രാജ്ഞോ മനോന്മന്യാം സുഷുപ്ത തുരീയഃ തുരീയായാം തുരീയ വിശ്വോ മദ്യമായാം തുരീയ തൈജസഃ പശ്യന്ത്യാം തുരീയ പ്രാജ്ഞഃ പരായാം തുരീയ തുരീയഃ ജാഗ്രൻ മാത്ര ചതുഷ്ടയ മകാരാംശം സ്വപ്ന മാത്ര ചതുഷ്ടയപുകാരാംശം സുഷുപ്തി മാത്രാ ചതുഷ്ടയം മകാരാംശം തുരീയമാത്രാ ചതുഷ്ടവർദ്ധമാത്രാംശം അയമേവ ബ്രഹ്മപ്രണവഃ സ പരമഹംസതുരീയാതീതാവധ്യതൈരുപാസ്യതേനൈവ ബ്രഹ്മപ്രകാശതേ തേന വിദേഹമുക്തിഃ

അകാരത്തിൽ ജാഗ്രത് വിശ്വവും ഉകാരത്തിൽ ജാഗ്രത് തൈജസവും മകാരത്തിൽ ജാഗ്രത് പ്രാജ്ഞവും അർദ്ധമാത്രയിൽ ജാഗ്രത് തുരീയവുമാണ്. ബിന്ദുവിൽ സ്വപ്നവിശ്വം നാദത്തിൽ സ്വപ്നതൈജസം കലയിൽ സ്വപ്നപ്രാജ്ഞം. കലാതീതത്തിൽ സ്വപ്നതൂരീയം. ശാന്തിയിൽ സുഷുപ്തി വിശ്വവും ശാന്ത്യതീതത്തിൽ സുഷുപ്തി തൈജസവും ഉന്മനിയിൽ സുഷുപ്തി പ്രാജ്ഞവും മനോന്മനിയിൽ സുഷുപ്തി തുരീയവും ഉണ്ട്. വൈവരീയിൽ തുരീയവിശ്വവും മദ്യമയിൽ തുരീയ തൈജസവും പശ്യന്തിയിൽ തുരീയ പ്രാജ്ഞവും പരയിൽ തുരീയ തുരീയവും ജാഗ്രത്തിന്റെ നാലു മാത്രകളും ആകാശത്തിന്റെതാണ്. സ്വപ്നത്തിന്റെ നാലു മാത്രകളും ഉകാരാംശയുക്തമാണ്. സുഷുപ്തിയുടെ നാലുമാത്രകൾ മകാരാംശയുക്തമാണ്. തുരീയത്തിന്റെ നാലു മാത്രകൾ അർദ്ധമാത്രാംശയുക്തമാകുന്നു. ഇതിനെത്തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മപ്രണവം എന്ന് പറയുന്നത്. തുരീയാതീതൻ പരമഹംസൻ അവധ്യതൻ എന്നിവർ ഇവിടെ ഉപാസകരാണ് ബ്രഹ്മം. അതിനാൽ തന്നെയാണ് പ്രകാശിക്കുന്നത്. അതിനാൽ തന്നെയാണ് വിദേഹമുക്തിയും.

7. ഭഗവൻ കഥം അയജ്ഞോ പവീത്യാശിഖീ സർവകർമ്മ പരിത്യക്തഃകഥം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാപരഃ കഥം ബ്രാഹ്മണ ഇതി ബ്രഹ്മാപ്യച്ഛതി സഹോവാച വിഷ്ണുർ ഭോഃ ഭോ അർഭയസ്യാസ്ത്യദൈദ്രമാത്മാജ്ഞാനം തദേവ യജ്ഞോപവീതം തസ്യ ധ്യാനനിഷ്ഠൈവ ശിഖാ തത് കർമ്മ സ പവിത്രം സ സർവകർമ്മ കൃത് സ ബ്രാഹ്മണഃ സ ബ്രഹ്മ നിഷ്ഠാപരഃ സ

N

P

I

K

ദൈവം സ ജ്യേഷിഃ സ തപസ്വീ സ ശ്രേഷ്ഠഃ സ ഏവ സർവ ജ്യേഷ്ഠഃ സ ഏവ ജഗദ് ഗുരുഃ സ ഏവാ ഹംവിദ്ധി ലോകേ പരമഹംസ പരിവ്രാജകോ ദുർലഭ തരോയദ്യേകോസ്തി സ ഏവ നിത്യ പുതഃ സ ഏവ വേദ പുരുഷോ മഹാപുരുഷോ യസ്തച്ചിത്തം മയ്യേ വാവതിഷ്ഠതേ അഹം ചതസ്മിന്നേവാവസ്ഥിതഃസ ഏവ നിത്യത്യപ്തഃ സഃ ശീതോഷ്ണസുഖദുഃ മാനാ വമാനാവർജിത സ നിന്ദാമർഷ സഹിഷ്ണു സഷ ഡൂർമ്മി വർജിതഃ ഷഡ്ഭാവവികാര ശൂന്യഃ സജ്യേഷ്ഠാജ്യേഷ്ഠ വ്യവധാന രഹിതഃ സ സ്വവൃതി രേകേണ നാനുദ്രഷ്ടാ ആശാം ബരോ ന നമസ്കാരോ ന സ്വഹാ കാരോ ന സ്വധാകാരശ്ച ന വിസർജ്ജന പരോ നിന്ദാ സ്തുതി വ്യതിരികേതാ ന മന്ത്ര തന്ത്രോ പാസകോ ദേവാന്തരധ്യാന ശൂന്യോ ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യാ നിവർത്തകഃ സർവോപരതഃ സ സച്ചിദാനന്ദാ ദയചി ദ്ഘനഃ സമ്പൂർണ്ണനന്ദൈ ക ബോധോ ബ്രഹ്മ ഏവ അഹം അസ്മീതി അന വരതം ബ്രഹ്മ പ്രണവാനു സ സ്വാ നേന യഃ കൃതകൃത്യോ ഭവതി സ ഹ പര മഹം സപരി പ്രാഡിത്യുപനിഷത്.

ഭഗവാനെ യജ്ഞോപവീതം ശിവ സർവകർമ്മങ്ങൾ എന്നിവ പരിത്യജിച്ചാൽ എങ്ങനെ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാപരനാകും? എന്ന് ബ്രഹ്മാവ് ചോദിച്ചപ്പോൾ വിഷ്ണു പറഞ്ഞു. അങ്ങനെ യുള്ളവന് യജ്ഞോപവീതം അവന്റെ അഭൈതയുക്തമായ ആത്മജ്ഞാനം തന്നെയാണ്. അവന്റെ ശിവ ധ്യാന നിഷ്ഠയാ

ണ്. സ്വകർമ്മങ്ങളാൽ അവന്റെ പരിശുദ്ധനാകുന്നു. അവൻ സകല കർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അവൻ ബ്രഹ്മണനാണ്. അവൻ ബ്രഹ്മാനിഷ്ഠാപരനാണ്. അവൻ ദേവനും ജ്യേഷിയുമാകുന്നു. തപസ്വിയും ശ്രേഷ്ഠനുംമാകുന്നു. സർവത്തിലും ജ്യേഷ്ഠനും ജഗദ്ഗുരുവുമാണവൻ അവൻ ഞാൻ തന്നെയാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. ലോകത്തിൽ ഇങ്ങ നെയുള്ള പരമഹംസപരിവ്രാജകന്മാർ ദുർലഭമാണ്. എവിടെ യെങ്കിലും ഒന്നോ രണ്ടോ പേർ കണ്ടുവെന്ന് വരാം. അവർ നിത്യ ശുദ്ധനും വേദ പുരുഷനും വാന പുരുഷനുംമാകുന്നു. അവന്റെ ചിത്തം എന്നിലും അവൻ എന്നിലും വസിക്കുന്നു. അവൻ നിത്യത്യപ്തനാണ്. അവൻ ശ്രീതോഷ്ണ ദുഃഖസുഖ മാനാവ മാനരഹിതനാണ്. അവൻ ഷഡൂർമ്മി രഹിതനും ഷഡ്ഭാവവി കാരങ്ങൾക്കതീതനുംമാകുന്നു. വലിയവനെന്നോ ചെറിയവ നെന്നോ ഉള്ള ചിന്ത അവനില്ല. അവൻ ആത്മാവിനെ മാത്രം കാണുന്നു മറ്റൊന്നിനെയും ഇല്ല. ദിക്കുകളാണവന്റെ വസ്ത്ര ങ്ങൾ. അവൻ നമസ്കാരമോ സ്വഹാകാരമോ സ്വാധാകാരമോ ചെയ്യുന്നില്ല. അവൻ നിന്ദാസ്തുതികൾക്കതീതനാണ്. അവന് മന്ത്രതന്ത്രോപാസനയില്ല. അവൻ അനു ദേവന്മാരെ ധ്യാനിക്കു ന്നില്ല. ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യ രഹിതനായി സർവവിരക്തനായി കഴിയു ന്നു. അവൻ സച്ചിദാനന്ദനും അദായനും ചിദ്ഘനനും സമ്പൂർണ്ണാനന്ദ ബോധയുക്തനും ഞാൻ ബ്രഹ്മമാണ് എന്നുള്ള അവബ്ധ ഭാവനായുക്തനാണ് ഇങ്ങനെയുള്ളവനെ പരമഹം സപരിവ്രാജകനെന്നു പറയുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപനിഷത്ത്.

പരമഹംസപരിവ്രാജകോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

പരബ്രഹ്മമോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്ര കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യ മാക്ഷഭിര്യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈ സ്തുഷ്ടവാം സസ്തനുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശവ വേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താർകേഷ്യാ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദധാതു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൊണ്ട് മംഗളം കേൾക്കുമാ റാകണം. കണ്ണുകൾകൊണ്ട് മംഗളം കാണുമാറാകണം. സുദൃ ഡങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ദേഹത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതി ച്ചുകൊണ്ടുണ്ട് ദേവന്മാർ ഞങ്ങളെങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള

ആയുസ്സുമുഴുവനും ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കുമാറാകണം. മഹാ കീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണം. സർവ ജ്ഞനായ പുഷാവി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളട്ടെ. അപ്രതിരോ ധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളട്ടേ. ബൃഹ സ്മൃതി ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണം. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥ ഹൈനം മഹാ ശാലഃ ശൗനകോ ആംഗി രസം ഭഗവന്തം പിപ്ലാഭം വിധിവദുപസന്നം പപൃച്ഛ ദിവ്യേ ബ്രഹ്മപുരേ കേ സംപ്രതിഷ്ഠിതാ ഭവന്തി, കഥം സ്യജ്യന്തേ നിത്യാത്മന ഏഷ മഹിമാ വിഭജ്യ ഏഷ മഹിമാ വിദുഃ ക ഏഷഃ തസ്മൈ സ ഹോവാച ഏതത് സത്യം യത് ബ്രവീമി ബ്രഹ്മവിദ്യാം വരിഷ്ഠാം

N

P

I

K

ദേവേഭ്യഃ പ്രാണേഭ്യഃ പരബ്രഹ്മ പുരേ വിരജം നിഷ്കളം ശുഭമക്ഷരം വിരജം വിഭാതി. സ നിയച്ഛതി മധു കരഃ ശോവ വത്ഫലമനുഭവതീ കർമ്മമർമ്മ ജ്ഞാതാ കർമ്മ കരോതി കർമ്മമർമ്മ ജ്ഞാതാ കർമ്മ കുര്യാത് കോ ജാലം വിക്ഷിപേദേദേകോ നൈനമപ കർഷത്യ പകർഷതി.

വിശിഷ്ടനായ ശൗനകൻ അംഗീരവംശത്തിൽ പിറന്ന ഭഗവാൻ പിപ്പലാദനെ വിധിപൂർവ്വം സമീപിച്ച് ചോദിച്ചു: ലോകത്തിലുണ്ടാകുന്ന പദാർത്ഥങ്ങളെല്ലാം നേരത്തെ ദിവ്യമായ ബ്രഹ്മപുരത്തിൽ അതായത് ഭഗവാൻ ഹിരണ്യഗർഭന്റെ ഹൃദയാകാശത്തിൽ വിരാജിക്കുകയാണോ? ആ പദാർത്ഥങ്ങളെ വിഭാഗന വ്യാപകനും മഹിമാമയനുമായ ഈശ്വരൻ തന്റെ ഉള്ളിൽ നിന്നും എങ്ങനെ സൃഷ്ടിക്കുന്നു? അദ്ദേഹം യഥാർത്ഥത്തിൽ ആരാണ്? പിപ്പലാദൻ പറഞ്ഞു:- ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതരാൻ പോകുന്ന ബ്രഹ്മവിദ്യ സത്യമാണ്. അദ്ദേഹം സത്യസ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മപുരത്തിൽ ഗുണത്രയഹീനനായി വിരാജിക്കുന്നു. പ്രാണൻ മുതൽ നാമം വരെയുള്ള പതിനാറു കലകളില്ലാത്തവനും അക്കാലത്താൽ അവിനാശീ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനാണദ്ദേഹം. അദ്ദേഹം ജീവന്മാത്ര സമൂഹത്തെ ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾക്ക് അധികാരി എന്ന നിലയിൽ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഈ സ്വരൂപത്തിലുള്ള ബ്രഹ്മവിദ്യക്ക് ആധാര ഭൂതവുമായ പരമാത്മാവ് മുതലുള്ള അവിദ്യാദികളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി അവർക്ക് ശുദ്ധ ചൈതന്യപ്രതീതി ഉണ്ടാകുന്നു. സ്വസ്ഥാനത്ത് അകർമ്മണുനെന്ന നിലയിൽ കഴിയുന്ന അദ്ദേഹം കൃതകൃത്യനാണ്. വിപരീത ദൃഷ്ടിയായ അദ്ദേഹം പല പ്രകാരത്തിലുമുള്ള കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവനായും കർഷകനെപ്പോലെ തന്റെ കർമ്മത്തിനനുസരിച്ച് ഫലമനുഭവിക്കുന്നവനായും തീരുന്നു. കർമ്മമർമ്മമറിയുന്ന വ്യക്തി ആരാധനാ ബുദ്ധിയോടെ കർമ്മം ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് താൻ എന്നറിയുന്നതിനാൽ മറ്റു ഭ്രമങ്ങളിൽ നിന്നെല്ലാം മുക്തനാകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. മുനിമാരുടെ കർത്തവ്യം ഗ്രഹിച്ച് നിഷ്കാമബുദ്ധ്യാകർമ്മം ചെയ്യുന്നു. ഏകമാത്രമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ തന്നെ മുഴുകിയ ഒരു സന്യാസിയും അനുചിതങ്ങളായ പല കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നില്ല. നിഷ്കാമബുദ്ധിയോടെ കർമ്മം ചെയ്യുന്നവനെ അവന്റെ കർമ്മങ്ങൾ സാംസാരികങ്ങളായ വിഷയങ്ങളിലേക്ക് ആകർഷിക്കാറില്ല.

2. പ്രണ ദേവതാശ്ചതാരഃ താഃ സർവാഃ നാഡ്യഃ സൃഷ്ടുപ്തശ്ശേനാകാശവത് യഥാ ശ്ശേനഃഖമാശ്രിത്യ യാതി തലയം ആലായം ഏവം സൃഷ്ടുപ്തം ബ്രൂത അയം ച പരം ച സർവത്ര ഹിരണ്യമയേ പരേകോശേ അമൃതാപ്യേഷാ നാഡീത്രയം സഞ്ചരിതസ്യ ത്രിപാദം ബ്രഹ്മ ഏഷാ ത്രേഷ്യാ തതോ അനുതിഷ്ഠതി അന്യത്ര ബ്രൂത അയം ച പരം ച സർവത്ര ഹിരണ്യമയേ പരേ കോശേ യഥൈഷ ദേവദത്തോ യഷ്ട്യാ ച നാഡ്യമാനോ നൈവേതി. ഏവമിഷ്ട്യാ പൂർത്തേ കർമ്മോ ശുഭാശുഭൈർന ലിപ്യതേ യഥാകുമാരകോ നിഷ്കാമ ആനന്ദമഭിയാതി, തഥൈഷ ദേവഃ സ്വപ്നമാനന്ദമഭി

യാതി വേദ ഏവ പരം ജ്യോതിഃ ജ്യോതിഷാ മഃ ജ്യോതിരാനന്ദയത്യേവ മേവ. തത്പരം യത് ചിത്തം പരമാത്മാനന്ദനയതി. ശുഭവർണ്ണമാജായതേശ്വരാത് ഭൂയസ്തേനൈവ മാർഗ്ഗേണ സ്വപ്നസ്ഥാനം നിയച്ഛതി ജ്ജ്ഞാതാഭാവവദ്യഥാ കാമമാജായതേശ്വരാത് താവതാത്മാനന്ദനയതി പരസന്ധീയദപരസന്ധീതി. തത് പരം നാപരം ത്യജതി. ത ദൈവ കപാലാഷ്ടകം സന്ധായ ഏഷ സ്തന ഇവാലംബതേ. സേന്ദ്ര യോനിഃ സ വേദയോ നിരിതിഃ അത്ര ജാഗ്രതി. ശുഭാശുഭാതിരിക്തഃ ശുഭാശുഭൈ രപി കർമ്മഭീർന ലിപ്യതേ. സ ഏഷ ദേവോ ത്യ ദേവ സ്യസംപ്രസാദോ അന്തര്യായസംഗചിദ്രൂപഃ പുരുഷഃ പ്രണവഹംസഃ പരം ബ്രഹ്മ, ന പ്രാണ ഹംസഃ പ്രണവോ ജീവഃ ആദ്യാദേവ താനി വേദയതി യ ഏവം വേദ തത് കഥം നിവേദയതേ ജീവസ്യ ബ്രഹ്മതമാപാദയതി.

സർവേശ്വരൻ ഏതു വിധമുള്ളവനാണ്? ജീവൻ പ്രാണാധാര രൂപത്തിൽ തുരീയ ഭേദത്താൽ നാല് പ്രാണ ദേവതമാരുണ്ട്. അവരെ പ്രാപിക്കുവാനുള്ള നാഡികളും നാലുവിധമാകുന്നു. രമ, അരമ, ഇച്ഛ, പുനർഭവ ഇവയാണ് ആ നാഡികൾ. ഇവയിൽ രമ, അരമ ഈ രണ്ടു നാഡികളും ചേർന്ന് ആകാശത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന പരുന്തിനെപ്പോലെ ജാഗ്രത്സ്വപ്നാദികളാൽ തളർന്ന് ഉറങ്ങിപ്പോകുന്നു. പരുന്ത് വളരെ സമയം പറന്ന് തളരുമ്പോൾ കുട്ടിലേക്ക് വരുന്നതുപോലെത്തന്നെ ജീവനും ജാഗ്രദാദികളാൽ ക്ഷീണിച്ച് തന്റെ വിശ്രമസ്ഥാനത്ത് ഈ രണ്ടു നാഡികളിലും വിശ്രമത്തിന് ഉറങ്ങുന്നു. ഉറങ്ങുന്ന അവസ്ഥയിൽ ചിലപ്പോൾ സഞ്ചരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സർവ്വത്ര ഴായആഫലണആയ ഹറണആമഅണആഴഅ ഞദ്രയയആഖആശത്തിൽ രമാദി മൂന്നു നാഡികളേയും ആശ്രയിച്ച് സ്വസ്വരൂപത്തെ പ്രാപിച്ചും അല്ലാതെയും തന്മാത്രാരൂപത്തിൽ കഴിയുന്നു. ഉറങ്ങുന്ന ഒരു വ്യക്തിയെ വടികൊണ്ടടിച്ചാൽ അവൻ ഉണർന്നതിനുശേഷം പിന്നെ ഉറങ്ങാതിരിക്കുന്നതുപോലെ ജീവനും വേദമാകുന്ന ആചാര്യനിൽ നിന്നു വേദാന്തതത്ത്വംഗ്രഹിച്ച് ജ്ഞാനയുക്തനായി തീരുമ്പോൾ വീണ്ടും അവസ്ഥാന്തരത്തിൽ പതിക്കുന്നില്ല. നല്ലതും ചീത്തയുമായ കർമ്മങ്ങളിൽ മുഴുകുന്നതുമില്ല. ബാലൻ എന്നിലും ആസക്തനല്ലാത്തതിനാൽ കിട്ടുന്നതിൽ ആനന്ദിക്കുന്നതുപോലെ ജീവനും സ്വപ്നത്തിലോ ജാഗ്രത്തിലോ ആനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു ഞാൻ ബ്രഹ്മസ്വരൂപം തന്നെയാണ്. എന്ന ബോധമുള്ളവൻ ആനന്ദമയനാകുന്നു. ഒരു തരം അട്ട ഒരു പുല്ലിൽ നിന്നും മറ്റൊരു പുല്ലിലേക്കെന്നപോലെ ജ്ഞാനിയും ജാഗരണത്തിൽ ചെന്നു പറ്റി മറ്റുള്ളവ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മതല്പരനായി അത് തന്നിൽ നിന്നും ഭിന്നമല്ലെന്ന് ജ്ഞാനി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കേവലം ശ്രവണാദികളാൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നില്ല. കലാപാഷ്ടകം അതായത് യോഗത്തിന്റെ യമം, നിയമം, ആസനം, പ്രാണായാമം, പ്രത്യോഹാരം, ധാരണം, ധ്യാനം സമാധി എന്നീ അഷ്ടാംഗങ്ങൾ അഭ്യസിച്ച് അവയാൽ ഹൃദയത്തെ ശുദ്ധീകരിച്ച് ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നേടി കൃതകൃത്യനാകേണ്ടതുണ്ട്. യോഗധ്യാനത്തിനാധാരം ഇതാണ്. സ്തനം പോലെയോ വാഴക്കുമ്പുപോലെയോ നെഞ്ചിൽ തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന അത് യോഗകാലത്ത് മുകളിലോട്ടു പൊങ്ങി വിക

N

P

I

K

സിക്കുന്നു. ഹൃദയകമലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഈശ്വരനെ ധ്യാനിക്കുന്നവൻ ശുഭാശുഭ കർമ്മങ്ങൾക്കെല്ലാം അതീതനായി വർത്തിക്കുന്നു.

പ്രസാദമയനും അന്തരാമിയും നിസ്സംഗനും ചിദ്രൂപനും പ്രണവഹംസനുമായ രൂപത്തിൽ പരബ്രഹ്മം സ്മരിക്കപ്പെടുന്നു. പ്രണവം തന്നെയാണ് ജീവൻ. എന്തെന്നാൽ അത് ഓങ്കാരത്തിന്റെ അവയവത്തിൽ ആകാരത്താൽ വാച്യമാണ്. ഓംകാരത്തിന്റെ യഥാർത്ഥരൂപം അറിയുന്നവന് ജീവബ്രഹ്മപദം ലഭിക്കാൻ കഴിയും. പ്രണവാതമകമായ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ ധ്യാനവും നിദിധ്യാസനവും ജീവന്മുക്തിക്ക് വഴിയൊരുക്കുന്നു.

3. സത്താമഥാസ്യ പുരുഷസ്യ അന്തഃ ശിവോപവീതത്വം ബ്രഹ്മണസ്യ മുമുക്ഷോരന്ത ശിവോപവീതയാരണം, ബഹിർലക്ഷ്യമാണ ശിവായജ്ഞോപയാരണം കർമ്മിണോ ഗൃഹസ്ഥസ്യ അന്തരൂപ വീത ലക്ഷണം തു ബഹിസ്തന്തുവദവ്യക്തമന്ത സ്തത്വമേളനം

ആന്തരികശിവയും യജ്ഞോപവീതവും ബ്രഹ്മരൂപമായ ഈ പുരുഷന്റെ സത്യം തന്നെയാണ്, മോക്ഷം ആഗ്രഹിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ഈ ആന്തരീകശിവയെയും യജ്ഞോപവീതത്തെയും ധരിക്കണം. പുറമെ കാണുന്ന യജ്ഞോപവീതവും ശിവയും കർമ്മികളായ ഗൃഹസ്ഥർക്ക് വേണ്ടിയുള്ളതാണ്. ആന്തരികശിവയും യജ്ഞോപവീതവും പുറമെ ഉള്ള സൂത്രം പോലെ വ്യക്തമല്ല. എങ്കിലും അവ്യക്തവും പരബ്രഹ്മത്തോട് യോജിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്.

ന സന്നാസന സദസദ് ഭിന്നാഭിന്നം ന ചോ ഭയം ന സഭാംഗം ന നിർഭാഗം ന ചാപ്യുഭയരൂപകം ബ്രഹ്മാ തൈകതവ വിജ്ഞാനം ഹേ്യം മിഥ്യാ താകാരണാത്

സത്, അസത്, ഭിന്നം, അഭിന്നം, ഉഭയാത്മകം, സഭാംഗം, നിർഭാഗം, ഉഭയസ്വരൂപം ഇതൊന്നുമല്ല അവിദ്യയുടെ സ്വരൂപം. അതിന്റെ സ്വരൂപം സർവഥാ അനിർവചനീയമാണ്. അനിർവചനീയ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആതൈക തത്വജ്ഞാനം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്ന കാലം അവിദ്യ നിലനിൽക്കും എന്നാൽ ബ്രഹ്മസ്വരൂപജ്ഞാനം ലഭിച്ചാൽ ഇതെല്ലാം കൈവിടേണ്ടതാണ് എന്നും ബോധ്യമാകും. എന്തെന്നാൽ അതെല്ലാം മിഥ്യായാകുന്നു.

4. പഞ്ചപാത് ബ്രഹ്മണോ ന കിഞ്ചന തചുഷ്പാദന്തർവർത്തിനോ അന്തർജീവ ബ്രഹ്മണശ്ചതാരിസ്ഥാനാനി നാഭിഹൃദയകണ്ഠ മൂർധസ്യ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തി തുരീയാവസ്ഥാഃ ആഹവനീയ ഗാർഹപത്യ ദക്ഷിണ സഭ്യാഗ്നിഷു. ജാഗരീതേ ബ്രഹ്മാ സ്വപ്നേ വിഷ്ണുഃ; സുഷുപ്തൗ രുദ്രസ്തുരീയ മക്ഷരം ചിന്മയം. തസ്മാച്ചതുരവസ്ഥാ ചതുരാഗുലവേഷ്ണമിവ ഷണ്ണവതി തത്യാനി തന്തുവദ് വിഭജ്യതദാഹിതം ത്രിഗുണീകൃത്യാ ദ്വാത്രീം ശത്തത്വനിഷ്കർഷമാപാദ്യ ജ്ഞാനപുതം ത്രിഗുണ സ്വരൂപം ത്രിമൂർത്തിത്വം പൃഥക് വിജ്ഞാന നവ ബ്രഹ്മാഖ്യനവഗുണോപേതം ജ്ഞാതാ നവമാനമിതസ്ത്രി ഗുണീ

കൃത്യ സുര്യേന്ദ്രഗ്നികലാസാരൂപതോനൈകീ കൃത്യഭൃന്തരേ തത്വമപി മധ്യേ ത്രിരാവൃത്യാ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരത്വം മനസി സന്ധായ ആദ്യന്തമേകീകൃത്യ ചിദ്ഗ്രന്ഥാവദൈതഗ്രന്ഥിം കൃത്യാനാഭ്യദി ബ്രഹ്മബിലപ്രമാണം. പൃഥക് പൃഥക് സ്വപ്തവിംശതി തപാസംബന്ധം ത്രിഗുണോ പേതം ത്രിമൂർത്തി ലക്ഷണലക്ഷിതമപ്യേകത്വമാ ഉപാദ്യവാമാംസാദാദി ദിക്ഷിണകട്യന്തം വിഭാവ്യ അഭ്യന്തഗ്രഹസമ്മേളനമേകം ജ്ഞാതാ മുലമേകം സത്യം മൂൺമയം വിജ്ഞാതം സ്യാദാചാരം ഭണം വികാരോ നാമധേയം മൂത്തികേത്യേവ സത്യം ഹം സേതി വർണ്ണദയേ നാന്തഃ ശിവോപവീതം നിശ്ചിത്യ ബ്രഹ്മണത്വം ബ്രഹ്മധ്യാനാർഹത്വം യതി ത്വമലക്ഷി താന്തഃ ശിവോ പ വീതിത്വമേവം ബഹിർ ലക്ഷിതാന്തഃ ശിവോപവീതിത്വമേവം ബഹിർ ലക്ഷിതാന്തഃ ശിവോപവീതിത്വമേവം ബഹിർ ലക്ഷിത കർമ്മശിവാജ്ഞാനോപവീതം ഗൃഹസ്ഥാസ്യാദാസ ബ്രാഹ്മതസ്യ കേശസമൂഹശിവാ പ്രത്യക്ഷ കർപ്പാസതന്തുക്യുതോപീതത്വം ചതുർ ഗുണീകൃത്യ ചതുർവിംശതി തത്യാപാദൗ തന്തു കൃത്വം നവതത്വമേകമേവ പരം ബ്രഹ്മതത് പ്രതിസര യോഗ്യത്വാത് ബഹുമാർഗ്ഗപ്രവൃത്തിം, കല്പയന്തി. സർവേഷാം ബ്രഹ്മാദീനാം ദേവർഷീണാം മനുഷ്യാണാം മൂർത്തി രേകാ. ബ്രഹ്മൈകമേവ. ബ്രഹ്മണതമേകമേവ. വർണ്ണാശ്രമിണാ മേകമേവ വദന്തി. ഹംസഃ, ശിഖാ, പ്രണവ, മുപനീതം, നാദഃ, സന്ധാനം, ഏഷ ധർമ്മോ നേതരോ ധർമ്മഃ തത് കഥമിതി പ്രണവഹംസോ നാദസ്ത്രിവ്യത് സൂത്രം സ്വഹൃദി ചൈതന്യേ തിഷ്ഠന്തി ത്രിവിധം ബ്രഹ്മ തദ് വൃദ്ധി പ്രാപഞ്ചികശിവോപേതം ത്യജേത്.

പഞ്ചപാദബ്രഹ്മത്തിന് തന്നിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായി അവിദ്യാരൂപമുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന സംശയം അസ്ഥാനത്താണ്. വൃഷ്ടി, സമഷ്ടി രൂപമായി ചതുഷ്പാദ ദാന്തർഗതമായി ഉള്ളിൽ നിലകൊള്ളുന്ന ജീവിരൂപിയായ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കാൻ നാല് സ്ഥാനങ്ങളുണ്ട്. നാഭി, ഹൃദയം, കണ്ഠം, ശിരസ്സ്. അതിനെ പ്രാപിക്കാൻ ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി തുരീയം എന്നീ നാലവസ്ഥകളുമുണ്ട്. ആഹവനീയം ഗാർഹപത്യം ദക്ഷിണം സഭ്യം എന്നീ അഗ്നികളിൽ യഥായോഗ്യം ആത്മാവിനെ ഭാവന ചെയ്യണം. ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ ബ്രഹ്മാവും സ്വപ്നത്തിൽ വിഷ്ണുവും സുഷുപ്തിയിൽ രുദ്രനും തുരീയത്തിൽ അക്ഷരവും അവിനാശിയായ ചിദ്രൂപബ്രഹ്മവും ആയിരിക്കണം. ലക്ഷ്യം. സന്യാസി ബ്രഹ്മമയമായ യജ്ഞോപവീതവും ധരിക്കാറുണ്ട്. ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കാൻ നാലു അവസ്ഥകൾ പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത് നാലു വിരലുകളുടെ വേഷ്ണമാണ്. അതിൽ തൊണ്ണൂറ്റൊറു തത്വങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അത് മൂന്നായി വിഭജിച്ച് മൂപ്പത്തി രണ്ടു തത്വങ്ങളുടെ സനിഷ്കർഷമായ രൂപം സമ്പാദിച്ച് ജ്ഞാനത്താൽ വിശുദ്ധമായ ത്രിഗുണ സ്വഭാവത്തോടു കൂടിയതാണെന്നു മനസ്സിലാക്കി സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, അഗ്നി എന്നീ കലാരൂപവുമായി ഏകീഭവിച്ച് ബ്രഹ്മാവിഷ്ണുമഹേശ്വരന്മാരെ അനുസന്ധാനം ചെയ്തു.

N

P

I

K

നാഭി മുതൽ ബ്രഹ്മ ബിലം വരെയുള്ള വിഭിന്നങ്ങളായ ഇരുപത്തിയേഴു തത്വങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന സാരം ഗ്രഹിച്ച് ഏകത്വം സ്ഥാപിച്ച് ഇടതു തോൾ മുതൽ വലത്തെ അരക്കെട്ട് പ്രദേശം വരെ ഇതിനെ ഭാവനെ ചെയ്താൽ ചിത്ത ശുദ്ധി ലഭിക്കും.

മൺപാത്രങ്ങൾ മണ്ണുമാത്രമാണ്. അതിൽ മറ്റൊന്നും ഇല്ലെന്നറിയുന്നതുപോലെ ബ്രഹ്മനിർമ്മിതമായ എല്ലാവസ്തുക്കളും ബ്രഹ്മമാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. ഹംസമെന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംശം തന്നെയാണ് താൻ എന്നു മനസ്സിലാക്കി ബ്രാഹ്മണത്വം, ബ്രഹ്മ ധ്യാനയോഗ്യതയതിതം ഇവ സാധിക്കാം. അപ്പോൾ മാത്രമേ മനുഷ്യൻ യഥാർത്ഥത്തിൽ അന്തഃ ശിവയോടുകൂടി യവനും അന്തർ യജ്ഞോപവീതയാരിയുമാണെന്ന് കരുതപ്പെടുകയുള്ളൂ. പുറമെ കാണുന്ന ശിവയും പുണ്യനൂലും ഗൃഹസ്ഥാശ്രമികൾക്ക് വേണ്ടതാണ്. ശിവയും പരുത്തി നൂൽകൊണ്ടു തീർത്ത പുണ്യനൂലും ബ്രഹ്മണത്വത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ വൈദികകർമ്മാനുഷ്ഠാനത്തിനുള്ള യോഗ്യതയുടെ ഒരു ചിഹ്നം മാത്രമാണ്.

ഏതു വിഭാഗക്കാരുടെയായാലും മുക്തി, ബ്രഹ്മം ബ്രാഹ്മണത്വം എന്നിവയെല്ലാം ഒന്നുതന്നെയാണ്. വർണ്ണാശ്രമചാരങ്ങൾ ഭിന്നങ്ങളാണ്. വർണ്ണാശ്രമവ്യവസ്ഥ പാലിക്കുന്നവരുടെ രൂപം ഒന്നു തന്നെ. മോക്ഷാധികാരിയായ യതിയുടെ ശിവയും യജ്ഞോപവീതത്തിന്റെ ആദി കാരണമായ ഓംകാരവും ഒന്നു തന്നെ. അവരുടെ പരബ്രഹ്മ തന്നെയാണ് ശിവ ഓംകാരം തന്നെ ഉപവീതം. ഇവ രണ്ടിനെയും സംയോജിപ്പിക്കുന്നത് നാദം. ജ്ഞാനി സ്വപ്നമയാൽ ആത്മസ്ഥിതനായി ചൈതന്യ സ്വരൂപമായ ഹൃദയത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ആത്മസ്വരൂപനായി സത്യത്തെ അറിയണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ആത്മതത്വത്തിൽ നിന്ന് ഭിന്നമായി ഒന്നും കാണാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അവൻ കർമ്മമയവും പ്രാപഞ്ചികവുമായ ശിവയെയും യജ്ഞോപവീതത്തെയും പരിത്യജിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

6. സ ശിവം വചനം കൃത്യാ ബഹിഃ സൂത്രം ത്യജേത് ബുധഃ യ ദക്ഷരം പരം ബ്രഹ്മ തത് സൂത്രമിതി ധാരയേത്

7. പുനർജന്മനിവൃതർത്ഥം മോചക്ഷസ്യാഹർ നിശം സ്മരേത് സൂചനാത്സൂത്ര മിത്യുക്തം സൂത്രം നാമ പരം പദം

8. മത് സൂത്രം വിദിതം യേന സ മുമുക്ഷുഃ സ ഭിക്ഷുകഃ സ വേദവിത് സദാചാരഃ സ വിപ്രഃ പംക്തി പാവനഃ

9. യേന സർവ മിദം പ്രോതം സൂത്രേ മണി ഗണാ ഇവ

തത്സൂത്രം ധാരയേദ് യോഗീ യോഗ വിദ് ബ്രഹ്മണോ യതിഃ

10. ബ്രഹ്മസൂത്രം ത്യാജേദ് വിപ്രോ യോഗ വിജ്ഞാന തത്പരഃ ബ്രഹ്മഭാവമിദം സൂത്രം ധാരയേത് യഃ സഃ മുക്തിഭാക് നാശുചിത്വം നചോച്ഛിഷ്ടം തസ്യ സൂത്രസ്യ ധാരണാത്.

ശിവയോടൊപ്പം തലമുടി മുറിച്ചു. ബാഹ്യയജ്ഞോപവീതം ഉപേക്ഷിക്കുകയും അവിനാശിയായ പരബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെ സൂത്രരൂപത്തിൽ ധരിക്കുകയും ചെയ്യുക. നിരന്തരം മോക്ഷ ചിന്ത വഹിച്ച് പിൻ ജന്മം ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിക്കുക. സൂചകമായ ത്യുകൊണ്ടാണ് സൂത്രമെന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചത്. യഥാർത്ഥ സൂത്രജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ചവനാണ് മുമുക്ഷു. ഭിക്ഷുകനും സദാചാരിയും ബ്രാഹ്മണനും അവൻ തന്നെ. അഖണ്ഡ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ പരബ്രഹ്മം നൂലിൽ മണികൾ പോലെ കോർത്തിരിക്കുന്നു. ആ സൂത്രം യോഗജ്ഞാനം യതിയും ബ്രഹ്മണാനം ധരിക്കണം. ബാഹ്യസൂത്രത്തെ സർവഥാ ഉപേക്ഷിക്കുക. ബ്രഹ്മ ഭാവയുക്തമായ സൂത്രത്തെ ധരിക്കുന്നവൻ മുക്തിക്ക് അധികാരിയായിത്തീരുന്നു. കാരണം ആ സൂത്രത്തിൽ യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള അശുചിത്വമോ ഉച്ഛിഷ്ടത്വമോ അപവിത്രതയോ ഇല്ല.

11. സൂത്രമന്തർ ഗതം യേഷാം ജ്ഞാന യജ്ഘോപവീതിനാം യേ തു സൂത്രവിദോ ലോകേ തേ ച യജ്ഞോപവീതി നഃ

12. ജ്ഞാന പൂർണ്ണാഃ ജ്ഞാനനിഷ്ഠാഃ ജ്ഞാന യജ്ഞോപവീതിനഃ ജ്ഞാനമേവ പരം തേഷാം പവിത്രം ജ്ഞാനമിരീതം

13. അഗ്നേ റിവ ശിഖാ നാന്യാ തസ്യ ജ്ഞാനമയീ ശിഖാ സ ശിഖീത്യുച്യുതേ വിദാൻ നേതരേ കേശ ധാരിണഃ

14. കർമ്മണ്യധികൃതാ യേ തു വൈദികേ ലൗകികേ പിവാ ബ്രാഹ്മണാഭാസമാത്രേണ ജീവന്തേ കൃക്ഷിപൂരകാഃ വ്രജന്തേ നിരയം തേ തു പുനർജന്മനി ജന്മനി

15. വാമാംസദക്ഷ കടുന്തം ബ്രഹ്മസൂത്രം തു സവ്യതഃ അന്തർ ബഹിരിവാത്യർത്ഥം തത്വതന്തു സമനിതം

N

P

ഏതൊരു അനാഥമയയജ്ഞാപവീതയാരിയുടെ ഉള്ളിൽ ഈ സുത്രമുണ്ട്, അവനാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ സുത്രജ്ഞാനമുള്ളവനും യഥാർത്ഥ യജ്ഞാപവീതയാരിയും അനാഥയുക്തമായ ശിവയോടുകൂടിയ അനാഥനിഷ്ഠർക്കും അനാഥമാകുന്ന യജ്ഞാപവീതം ധരിക്കുന്നവർക്കും അനാഥം തന്നെയാണ് സർവ്വവും. അയാൾ തന്നെ വിദ്യാനും ശിവയുള്ളവനും മറ്റു തരത്തിൽ നീണ്ട തലമുടി കണ്ടെന്നു വെച്ച് അവൻ ശിഖാധാരിയല്ല. വൈദികലൗകികർമ്മങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നവർ ബ്രഹ്മണാഭാസന്മാർ മാത്രം. അവർ കേവലം ഉദരപുരണന്മാരാണ്. യഥാർത്ഥ അനാഥി ഇടത്തെ തോൾ മുതൽ വലത്തെ കടിപ്രദേശം വരെ ആന്തരീകവും യഥാർത്ഥമായ അനാഥം കൊണ്ട് സിദ്ധിച്ച പരമതത്വമാകുന്ന നൂലിനാൽ നിർമ്മിതമായ ബ്രഹ്മസുത്രത്തെ നാഭിമുതൽ ബ്രഹ്മരന്ദ്രം വരെ യഥാപ്രമാണം ധരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

16. നാഭ്യോദിബ്രഹ്മരന്ദ്രാന്ത പ്രമാണം ധാരയേത് സൂധീ മേദ്യേ ധാര്യമിദം സൂത്രം ക്രിയാംഗം തന്തു നിർമ്മിതം ശിഖാ ജ്ഞാനമയീ യസ്യ ഉപവീതം ച തന്മയം

17. ബ്രാഹ്മണ്യം സകലം തസ്യ നേതരേഷാം തുകിഞ്ചന ഇദംയജ്ഞാപവീതം തു പരമംതത് പരായണം

18. വിദ്വാൻ യജ്ഞാപവീതീ- സംധാരയേത് യഃ സ മുക്തി ഭാക് ബഹിരന്തശ്ചോപവീതി

വിപ്രഃ സന്യാസ്തുമർഹതി

- 19. ഏകയജ്ഞാപവീതി തു നൈവ സന്യാസ്തുമഹിതി
- 20. തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന മോക്ഷാപേക്ഷീ ഭവേത് യതിഃ ബഹിഃ സൂത്രം പരിത്യജ്യ സ്വാന്തഃ സൂത്രം തു ധാരയേത്

ബഹിഃ പ്രപഞ്ച ശിവോപവീതിത മനാദ്യത്യപ്രണവഹംസശിവോപവീതിത മവലംബ്യ മോക്ഷസാധനം കുര്യാദിത്യാഹ ഭഗവാൻ ശൗനകഃ ഇത്യുപനിഷത്.

ഈവിധം പരമതത്വമാകുന്ന തന്തുവിനാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതും വിവിധ ക്രിയകളുടെ അംഗഭൂതവുമായ ഈ സൂത്രം ധരിക്കണം. അനാഥമായ ശിവയും അനാഥയോപവീതവും ഉള്ളവന് എല്ലാ വസ്തുക്കളും ബ്രഹ്മമാണ്. മറ്റൊന്നുമില്ല. പരമതത്വസ്വരൂപമായ യജ്ഞാപവീതം ധരിക്കുന്ന അനാഥി യജ്ഞാപവീതിയായിത്തീരുന്നു. അവൻ തന്നെയാണ് മോക്ഷാധികാരി. ആന്തരികവും ബാഹ്യവുമായുള്ള യജ്ഞാപവീതിയാണ് സന്യാസത്തിനധികാരി. കേവലം യജ്ഞാപവീതം ധരിക്കുന്നവൻ സന്യാസത്തിനധികാരിയല്ല, വൈരാഗ്യം കൈവന്നവനേ സന്യാസത്തിനു അധികാരമുള്ളൂ. അതിനാൽ ഒരു യതി സർവ പ്രകാരത്തിലും മുമുക്ഷുവായിരിക്കണം. അവൻ ബാഹ്യ സൂത്രത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ആന്തരസൂത്രം ധരിക്കണം. ബാഹ്യവും പ്രപഞ്ചമവുമായ ശിവ വെടിഞ്ഞു യജ്ഞാപവീതം കൈവിട്ട്, ഓം കാര ബ്രഹ്മരൂപിയായ ശിവയെയും യജ്ഞാപവീതത്തെയും കൈക്കൊണ്ട മോക്ഷസാധന ചെയ്യണം എന്ന് ശൗനകൻ അരുളിച്ചെയ്തു.

പരബ്രഹ്മപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

പാശുപതബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാഃ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭിർ യജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ഠിവാംസ സ്തന്തുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യുദായുഃ സ്വസ്തിഃ നഃ ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പൃഷ്ഠാ വിശ്വ വേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യ അരിഷ്ട നേമിഃ

സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദധാതു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് നല്ലതു കേൾക്കുമാറാകട്ടെ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കാണുവാനിടവരട്ടെ. സൂര്യന്മാരുടെയും അംഗങ്ങളാലും ശരീരങ്ങളാലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള

I

K

ആയുസ്സു മുഴുവനും അനുഭവിക്കാനിടവരട്ടെ. മഹാകീർത്തി മാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മനൽകട്ടെ. സർവ്വജ്ഞനായ പുഷ്യാവ് ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ നൽകട്ടെ. അപ്രതിരോധഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മയരുളട്ടെ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മയരുളട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പൂർവകാണ്ഡം

അഥ ഹ വൈ സ്വയംഭൂർ ബ്രഹ്മാ പ്രജാഃ സൃജാ നീതി കാമകാമോ ജായതേ കാമേശ്വരോ വൈശ്രവണഃ വൈശ്രവണോ ബ്രഹ്മപുത്രോ ബാലഖില്യഃ സ്വയം ഭൂവം പരിപൃച്ഛതി ജഗതാം കാ വിദ്യാ കാ ദേവതാ ജാഗ്രതൂരീയയോരസ്യ കോ ദേവോ യാനി തസ്യ വശാനി കാലാഃ കിയത് പ്രമാണാഃ കസ്യാജ്ഞയാ രവി ചന്ദ്രഹരാദയോ ഭാസന്തേ കസ്യ മഹിമാഗഗന സ്വരൂപ ഏതദഹം ശ്രോതുമിച്ഛാമി നാനേന്യാ ജാനാതിത്വം ബ്രൂഹിബ്രഹ്മൻ. സ്വയം ഭൂരുവാചക്യ ത്സന്ജ ഗതാം മാതൃകാ വിദ്യാ ദിവിത്രി വർണ്ണസഹിതാ ദിവർണ്ണമാതാ ത്രിവർണ്ണ സഹിതാ ദിവർണ്ണ മാതാ ത്രിവർണ്ണ സഹിതം - ചതുർമാത്രാ തമകോംകാരോ മമ പ്രാണാത്മികം ദേവതാ അഹമേവ ജഗത്രയ സൈകൃകഃ പതിഃ മമ വശാനി സർവാണി യുഗാന്യപി. അഹോരാത്രാദയോ മത് സംവർദ്ധിതാഃ കാലാഃ മമ രൂപാരവേ സ്തേ ജശ്ച ചന്ദ്ര നക്ഷത്ര ഗ്രഹ തേജാസി ച ഗഗനോ മമ ത്രിശക്തി മായാ സ്വരൂ പോ. നാനേന്യാ മദസ്തി. തമോ മായാതമകോ രൂദ്രഃ സാതികമായാതമകോ വിഷ്ണുഃ രാജസമായാതമകോ ബ്രഹ്മാ. ഇന്ദ്രാദയസ്താമസരാജസാത്മികാ ന സാതി കോ ഫപി. അഘോരഃ സർവ സാധാരണ സ്വരൂപഃ

സ്വയം ഭൂവായ ബ്രഹ്മാവിന്റെ മനസ്സിൽ ഒരിക്കൽ പ്രജ കളെ സൃഷ്ടിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹമുണ്ടായി. അതോടെ അദ്ദേഹം കാമനകളെ പൂർത്തീകരിക്കുന്ന രൂദ്രനെയും വൈശ്ര വണനെയും സൃഷ്ടിച്ചു. അപ്പോൾ വൈശ്രവണനും ബ്രഹ്മ പുത്രനായ ബാലഖില്യനും ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു:- “ജഗ ത്തിൽ വിദ്യ എന്താണ്?” ജാഗ്രതൂരീയാവസ്ഥയുടെ ദേവത യാരാണ്? ആർക്കായിമാണ് ജാഗതത്? കാലത്തിന് എന്താണ് പ്രമാണം? സൂര്യചന്ദ്രാദിഗ്രഹങ്ങൾ ആരുടെ ആജ്ഞയാൽ പ്രകാശിക്കുന്നു? ഈ കാര്യങ്ങൾ അറിയാൻ ഞങ്ങൾക്ക് കൗതുകമുണ്ട്. അങ്ങയ്ക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കും ഇത് നിശ്ചയമില്ല. അതുകൊണ്ട് അതെല്ലാം പറഞ്ഞു തരുക. സ്വയംഭൂ പറഞ്ഞു:- “ലോകത്തിലെ മാതൃകാപരമായ വർണ്ണമാലയായ മാതാവാണ്, വിദ്യ, അത് ഹംസം എന്നു രണ്ടുവർണ്ണങ്ങളോടു കൂടിയതുകൊണ്ടു. നാലുമാത്രയുള്ള ഓംകാരം എന്റെ പ്രാണ ദേവതയാണ്. മൂന്നു ലോകത്തിനും ഒരേ ഒരു നാഥൻ ഞാൻ തന്നെ സകല യുഗങ്ങളും എന്റെ വശവർത്തികളാകുന്നു. എന്നിൽ നിന്നുമാണ് ദിനരാത്രങ്ങൾ തുടങ്ങിയ കാലങ്ങൾ ഉണ്ടായത്. സൂര്യന്റേ തേജസ്സും ചന്ദ്രനക്ഷത്രഗ്രഹാദികളിലെ ജ്യോതിസ്സും എന്റെ പ്രണവം ന മൂന്നുവർണ്ണങ്ങളെയും കൂടി യതു തന്നെ ഈ ആകാശം എന്റെ മൂന്ന് ശക്തി ശാലിയായ

മായാ രൂപമാണ്. ഞാനല്ലാതെ ഒരിടത്തും ഒന്നുമില്ല. രൂദ്രൻ തമോമയനായ മായാരുപവും വിഷ്ണു സത്യാഗ്രണമയനായ മായാരുപവും ബ്രഹ്മാവ് രജോഗുണീയമായാ രൂപവുമാണ്. ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാർ രജോഗുണതമോ ഗുണയുക്തന്മാരാണ്. അവ രിൽ സാതികരായിട്ടാരുമില്ല. കേവലം ശിവൻ മാത്രമാണ് സർവ സാധാരണ രൂപി.

2. സമസ്തയാഗാനാം രൂദ്രഃ പശുകർത്താരൂദ്രോരുദ്രോ യാഗദേവോ വിഷ്ണുരദ്രാപ്യൂർഹോതേന്ദ്രദേവതാ യജ്ഞഭൂഗ് മാനസം ബ്രഹ്മമാഹേശ്വരഃ ബ്രഹ്മമാനസം ഹംസഃസോഫഹം ഹംസഃ ഇതി. തന്മയയജ്ഞോ നാദാ നുസന്ധാനം. തന്മയവികാരോജീവഃ പരമാത്മാ സ്വരൂപോ ഹംസഃ അന്തർബഹിശ്ചരതി ഹംസഃ അന്തർ ഗതോ ഫനവകാശാന്തർഗത സുവർണ്ണ സ്വരൂപോ ഹംസഃ ഷണ്ണവതി തത്വതന്തുവത് വ്യക്തം ചിത്സൂത്രം ത്രയ ചിന്മയലക്ഷണം നവതത്വത്രിരാവൃതം ബ്രഹ്മ വിഷ്ണുമഹേശ്വരാത്മകമഗ്നിത്രയകലോപേതം ചിത്ഗ്രന്ഥി ബന്ധനം അദ്വൈതഗ്രന്ഥിഃ യജ്ഞസാധാ രണാംഗം ബഹിരന്തർജ്ജലനം യജ്ഞാംഗ ലക്ഷണ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപോ ഹംസഃ ഉപവീതലക്ഷണസൂത്രബ്ര ഫഗായജ്ഞാഃ ബ്രഹ്മം ഗലക്ഷണയുക്തം യജ്ഞ സൂത്രം തദ് ബ്രഹ്മ സൂത്രം യജ്ഞസൂത്രസംബന്ധി ബ്രഹ്മയജ്ഞഃ തത് സ്വരൂപോ ഫഗാനിമാത്രാണി മനോയജ്ഞസ്യ ഹംസോയജ്ഞസൂത്രം. പ്രണവം ബ്രാഹ്മസൂത്രം ബ്രഹ്മയജ്ഞമയം പ്രണവാ ന്തർവർത്തി ഹംസോബ്രഹ്മസൂത്രം തദേവബ്രഹ്മയ ജ്ഞമയം മോക്ഷക്രമം ബ്രഹ്മസന്ധ്യാക്രിയാ മനോ യാഗഃ സന്ധ്യാ ക്രിയാ മനോയാഗസ്യ ലക്ഷണം. യജ്ഞസൂത്രപ്രണവബ്രഹ്മയജ്ഞ ക്രിയായുക്തോ ബ്രാഹ്മണഃ ബ്രഹ്മചര്യേണ ചരന്തി ദേവാഃ ഹംസസൂ ത്രചര്യോ യജ്ഞഃ ഹംസപ്രണവയോരഭേദഃ

സകല യജ്ഞങ്ങളുടെയും കർത്താവ് പശുപതിയായ ഭഗവാൻ രൂദ്രനാകുന്നു. വിഷ്ണു അധാര്യവും ഇന്ദ്രൻ ഹോതാ വുമാണ്. ശിവന്റെ മാനസ്സ് ബ്രഹ്മയജ്ഞഭോക്താക്കൾ ദേവ ന്മാരാണ്. ആ മാനസ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപമാണ് ഹംസം. “ഹംസം, സോഹം” എന്ന തൻമയതം സിദ്ധിക്കുവാൻ ചെയ്യ ള്ലെടുന്ന യജ്ഞമാണ് നാദാനുസന്ധാനം തന്മയത്വവികാരം തന്നെ ജീവൻ. പരമാത്മ സ്വരൂപമായ ഈ ഹംസം അകത്തും പുറത്തും സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഉള്ളിലെത്തിയതിനുശേഷം അന വകാശസ്ഥാനത്ത് ഈ ഹംസം സ്വർണ്ണരൂപമാകുന്നു. ഈശ്വ രൻ തൊണ്ണൂറ്റാറ് തത്വങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ വ്യക്തമാകുന്ന ചിത്തിന്റെ ത്രിസൂത്രങ്ങളാൽ ഒൻപതുതന്തുക്കളോട് മൂന്നിര ട്ടിയായതും ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരൂപിയായ അഗ്നിത്രയയു ക്തയായ ചിത് ഗ്രന്ഥിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അദ്വൈത ഗ്രന്ഥി യുക്തമായ യജ്ഞത്തിന്റെ സാധാരണമായ അംഗരൂപത്തിൽ അകത്തും പുറത്തും പ്രകാശിക്കുന്ന യജ്ഞോപവീതം ഹംസം തന്നെ.

ഇങ്ങനെ ഉപവീത സൂത്രം ബ്രഹ്മയജ്ഞരൂപമാണ്. അതാ യത് യജ്ഞോപവീതം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പ്രതീകമാകുന്നു.

N

P

I

K

യജ്ഞോപവീതം ബ്രഹ്മയജ്ഞവും ഒന്ന് മറ്റൊന്നിന്റെ സ്വരൂപവുമാണ്. അതിന്റെ അംഗം മാത്രമാണ് യജ്ഞോപവീതം ഈ മനോയയജ്ഞത്തിന്റെ ഹംസമാണ് ബ്രഹ്മയജ്ഞ യുക്തമായ പ്രണവവും ബ്രഹ്മസൂത്രം തന്നെ. പ്രണവാന്തർവർത്തിയായ ഹംസവും ബ്രഹ്മസൂത്രമാണ്. ഈ ബ്രഹ്മയജ്ഞം മോക്ഷസാധനമാകുന്നു. ബ്രഹ്മസന്ധ്യമാനസിക യജ്ഞത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണ് യജ്ഞ സൂത്രം പ്രണവും ബ്രഹ്മയജ്ഞം എന്നിവയുടെ ക്രിയകളോടു കൂടിയവനാണ് ബ്രാഹ്മണൻ. ദേവന്മാർ ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ഹംസവും പ്രണവവും ഒന്നാണ്.

ഹംസസ്യ പ്രാർത്ഥനാസ്ത്ര കാലഃ ത്രികാലാസ്ത്രീ വർണ്ണഃ ത്രേതാഗ്യാനുസന്ധാനോ യാഗഃത്രേതാഗ്യാത്മകൃതി വർണ്ണ ഓങ്കാരഃ; ഹംസാനുസന്ധാനോ ിന്തർ യാഗഃ ചിത്വരൂപവത്തന്യം തുരീയസ്വരൂപം അന്തരാദിത്യേ ജ്യോതി സ്വരൂപോഹംസഃ യത് ജ്ഞാഗം ബ്രഹ്മസമ്പത്തിഃ ബ്രഹ്മപ്രവൃത്തൗ തത് പ്രണവ ഹംസസൂത്രേണൈ വ ധ്യാന മാചരന്തി. പ്രോവാച പുനഃ സ്വയം ഭൂവം പ്രതിജാനീതേ ബ്രഹ്മപുത്രോ ജ്ജിർ ബാലഖിലയാഃ ഹംസസൂത്രാണി കതി സംഖ്യാനി കിയദ് വാ പ്രമാണം ഹൃദ്യാദിത്യമരീചിനാം പദം ഷണ്ണവതിഃ ചിത് സൂത്ര പ്രലാണിയോഃ സ്വർനിർഗ്ഗതാ പ്രണവാധാരാ ഷഡം ഗുല ദശാശീതിഃ വാമബാഹുർ ദക്ഷിണ കട്യോരന്തശ്ചരതി ഹംസഃ പരമാത്മാ ബ്രഹ്മ ഗൃഹ്യ പ്രകാരോ നാന്യത്ര വിദിതഃ ജാനന്തി തേ ിമ്യത ഫലകാഃ സർവകാലം ഹംസം ന പ്രകാശകം പ്രണവഹംസാന്തർധ്യാന പ്രകൃതിം വിനാന മുക്തി.

മൂന്നു സമയങ്ങളിലാണ് ഹംസത്തിന്റെ പ്രാർത്ഥന വേണ്ടത്. മൂന്നു കാലത്തിലും മൂന്നു വർണ്ണമാണുള്ളത്. ഈ യജ്ഞം അഗ്നിയത്രേതാലാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. മൂന്ന് അഗ്നികൾ, ആത്മാവിന്റെ ആകൃതി, വർണ്ണയുക്തമായ ഓങ്കാരമാകുന്ന ഹംസം ഇവയെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുക. ആന്തരിക യജ്ഞമാകുന്നു. ചിദ്രൂപവുമായ തമയീഭവിക്കുന്നത് തുരീയ സ്വരൂപമാണ്. അകത്തുള്ള ആദിത്യനിൽ ഹംസത്തിന്റെ ജ്യോതിസ്വരൂപമാണുള്ളത്. യജ്ഞത്തിന്റെ ഈ അംഗം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മസമ്പത്ത്. അതുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നവൻ പ്രണവമാകുന്ന ഹംസത്തെ സാധന ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

ബ്രഹ്മപുത്രനായ ബാലഖില്യൻ വീണ്ടും സ്വയം ഭൂവിനോട് ചോദിച്ചു. “ഹംസ സൂത്രങ്ങളുടെ സംഖ്യ എത്രയാണ്? അതിന്റെ പ്രമാണങ്ങൾ എത്രയാണ്? അങ്ങയ്ക്ക് എല്ലാം അറിയാമല്ലോ. ദയവുചെയ്ത് പറഞ്ഞുതരണം.” അതുകേട്ട് സ്വയംഭൂ പറഞ്ഞു:- “ഹൃദ്യാദിത്യന്റെ കിരണങ്ങൾ തൊണ്ണൂറ്റി ആറാണ്. ചിത്സൂത്രപ്രലാണത്തിൽ സ്വരസഹിതം നിർഗളിക്കുന്ന പ്രണവധാരയ്ക്ക് തൊണ്ണൂറ്റി ആറ് അംഗുലമാണ്. ഇടത്തെ ഭുജത്തിനടുത്ത് കടിപ്രദേശത്തിന്റെ വലതുഭാഗത്ത് മധ്യത്തിൽ പരമാത്മാവായ ഹംസം നിവസിക്കുന്നു. എന്നാൽ നിഗൂഢമായ ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ആർക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാ. അമൃതത്വം ലഭിച്ചവർക്കുമാത്രമേ സകല സമയവും പ്രകാശമാനമായിരിക്കുന്ന ഹംസത്തെ അറിയാനാവൂ. പ്രണവമാകുന്ന

ഹംസത്തെ ആന്തരികമായി ധ്യാനിക്കാതെ മോക്ഷം നിർവ്വഹിക്കുകയില്ല.

നവസൂത്രാൻ പരിചർച്ചിതാൻ ത്യേ ിവിയദ് ബ്രഹ്മചരന്തി. അന്തരാദിത്യേന ജ്ഞാനം മനുഷ്യാണാം. ജഗദാദിത്യോ രോചത ഇതി ജ്ഞാതാ തേമർത്യാഃ വിബുധാസ്തപനപ്രാർത്ഥനായുക്ത ആചരന്തി വാജപേയഃ അർധര്യഃ പശുഹത്താ ഇന്ദ്രോദേവതാ അഹിംസാധർമ്മ യാഗഃ പരമഹംസഃ അധാര്യഃ പരമാത്മദേവതാ പശുപതി ബ്രഹ്മോപ നിഷ്ശദോബ്രഹ്മ. സ്വാദ്ധ്യായയുക്താ ബ്രാഹ്മണാശ്ചരന്തി. അശഅവമേധാ മഹായജ്ഞ കഥാ തദ്രാജ്ഞാ ബ്രഹ്മചര്യമാചരന്തി. അശമേധാ മഹായജ്ഞകഥാ യദ്രാജ്ഞാ ബ്രഹ്മചര്യമാചരന്തി. സർവേഷാം പൂർവോക്ത ബ്രഹ്മയജ്ഞക്രമം മുക്തിക്രമമിതി. ബ്രഹ്മപുത്രഃ ഹോവാച ഉദിതോ ഹംസ ജ്ജിഃ സ്വയം ഭൂസ്തി രോദധേ. രുദ്രോ ബ്രഹ്മോപനിഷദോ ഹംസജ്യോതി പശുപതിഃ പ്രണവസ്താരകഃ സ ഏവം വേദഃ

വർണ്ണയുക്തമായ ഒൻപതു നൂലുകളുള്ള യജ്ഞോപവീതം ധരിക്കുന്നവനും ബ്രഹ്മമെന്നു കരുതിത്തന്നെ അതിനെ ഉപാസിക്കുന്നു. എന്നാൽ അവർക്ക് അന്തരാദിത്യബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനമില്ല. സൂര്യൻ ലോകത്തിന് പ്രകാശം കൊടുക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കി അവർ ശുദ്ധമായ ബുദ്ധിക്കും ജ്ഞാനത്തിനുമായി അതിനെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. വാജപേയയജ്ഞം പശുപതി രൂപമാണ്. അതിന്റെ ദേവത ഇന്ദ്രനാകുന്നു. അഹിംസ പാലിക്കുക ഒരു മഹായജ്ഞം തന്നെ. ഇതിൽ പരമഹംസം എന്ന അധാര്യവും പരമാത്മാവ് ദേവതയുമാണ്. വേദങ്ങളിലും ഉപനിഷത്തുകളിലും പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഈ ബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെയാണ് സ്വാദ്ധ്യായയുക്തരായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ആരാധിക്കുന്നത്. ഈ മഹായജ്ഞത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം തന്നെയാണ് അശമേധയജ്ഞം. ഇതിനെ ആശ്രയിച്ചു മാത്രമേ ഇവർക്ക് ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ആചരിക്കാൻ സാധിക്കൂ. മൂന്ന് സൂചിപ്പിച്ച എല്ലാ ബ്രഹ്മയജ്ഞവും മുക്തിനൽക്കാൻ പോന്നതാണ്. ബ്രഹ്മപുത്രൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു:- “എനിക്ക് ഹംസ വിഷയകമായ ജ്ഞാനം ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു” ഇതുകേട്ട് സ്വയംഭൂ അപ്രത്യക്ഷനായി. ഉപനിഷത്തുകളിൽ പറയുന്ന ഹംസജ്യോതിസ്സു തന്നെയാണ് രുദ്രൻ. സംസാരത്തിൽ നിന്നും ഉദ്ധാരം ലഭിക്കാനുള്ള പ്രണവം തന്നെയാണ് പശുപതിയെന്ന് പറയാം.

ഉത്തരകാണ്ഡം

1. ഹംസാത്മമാലികാവർണ്ണ ബ്രഹ്മകോല പ്രചോദിതഃ പരമാത്മാ പുമാനിതിബ്രഹ്മസമ്പത്തികാരിണി
2. ആധ്യാത്മേ ബ്രഹ്മ കല്പസ്യആകൃതിഃ കീദൃസീ കഥംബ്രഹ്മജ്ഞാന പ്രഭാസന്ധ്യാകാലോ ഗച്ഛതി യീമതാം ഹംസാവ്യോ ദേവമാത്മാഖ്യമാത്മതത്വ പ്രജഃ കഥം

N

P

I

K

3. അന്തഃപ്രണവനാദാവ്യോഹംസഃ പ്രത്യയ ബോധകഃ അന്തർ ഗതപ്രമാ ഗൃഹം ജ്ഞാനനാളം വിരാജിതം

4. ശിവശക്ത്യാത്മകം രൂപചിന്മയാനന്ദ വേദിതം നാദ ബിന്ദുകലാ ത്രീണിനേത്രം വിശ്വവിചേഷ്ടിതം.

5. ത്രിയംഗാനി ശിഖാ ത്രീണി ദിത്രാണാം സാംഖ്യ മാകൃതിഃ

അന്തർഗൃഹപ്രമാ ഹംസഃ പ്രമാണാനിർഗതം ബഹിഃ

വർണ്ണബ്രഹ്മം ഹംസത്തിന്റെ ജപം തന്നെയാണ്. പരമാത്മാവും പുരുഷനും ഇതുതന്നെ. ആത്മജ്ഞാനത്താൽ ബ്രഹ്മതുല്യനായിട്ടുള്ളവനെപ്പറ്റി എന്തുപറയാനാണ്? ജ്ഞാനികൾ അവരുടെ സമയം ബ്രഹ്മചരിച്ചയിലും ഉപാസനയിലും ചെലവഴിക്കുന്നു. ഹംസവും ആത്മാവും ഒന്നാണെന്ന് സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതിനുശേഷം പ്രജ എവിടെ? ആന്തരിക പ്രണവനാദത്താൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഹംസം തന്നെയാണ് എല്ലാ ജ്ഞാനവും നൽകുന്നത്. ആന്തരികാനുഭൂതിയാൽ ബാഹ്യജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു. ശിവശക്തി രൂപത്തിലും ചിന്മയാനന്ദനെന്നറിയപ്പെടുന്നതും അതുതന്നെ നാദം, ബിന്ദു, കല എന്നീ മൂന്നു നേത്രങ്ങളാലാണ് ജഗത്ത് ചേഷ്ടയായുക്തമായിരിക്കുന്നത്. മൂന്ന് അംഗങ്ങളാലും, മൂന്നു ശിവകളാലും രണ്ടോ മൂന്നോ മാത്രകളാലും അതിന്റെ ആകൃതി വ്യക്തമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ അന്തർജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുമ്പോൾ നിഗൂഢമായ ഈ ആത്മജ്ഞാനവും ബാഹ്യരൂപത്തിലും ലഭ്യമാകും.

6. ബ്രഹ്മസൂത്രപദംജേതയം ബ്രഹ്മം വിധ്യുക്ത ലക്ഷണംഹംസാർക്ക പ്രണവധ്യാന-മിത്യുക്തേജ്ഞാനസാഗരേ

7. ഏത ദിജ്ഞാന മാത്രേണ ജ്ഞാനസാഗര പാരശഃ സ്വതഃശിവഃ പശുപതിഃസാക്ഷീ സർവസ്യ സർവദാ

8. സർവേഷാം തു മനസ്തേനപ്രേരിതം നിയമേന തു വിഷയേ ഗച്ഛതി. പ്രാണശ്ചേഷ്ടയതേ വാഗദ ത്യപി

9. ചക്ഷുഃപശ്യതി രൂപാണിശ്രോത്രം സർവം ശൃണോത്യപി അന്യാനി ഖാനി സർവാണി തേനൈവ പ്രേരിതാനി തു

10. സ്വം സ്വം വിഷയമുദ്ദിശ്യപ്രവർത്തന്തേ നിരന്തരം പ്രവർത്തകത്വം ചാപ്യസ്യമായയാ ത സ്വഭാവതഃ

ജഗത് സൂത്രരൂപമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നേടുകയും ഹംസരൂപിയായ സൂര്യനെ പ്രണവപൂർവ്വം ധ്യാനിക്കുകയും ചെയ്യണം എന്ന് ജ്ഞാനികൾ ഉപദേശിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ജ്ഞാന സമ്പാദനത്താൽ ജ്ഞാന സാഗരത്തിന്റെ മറുകരയിലെത്താൻ സാധിക്കും. സ്വയം ശിവനും പശുപതിയും തന്നെയാണ് സർവദാ സാക്ഷിരൂപത്തിൽ ശോഭിക്കുന്നത്. ശിവൻ സകലരുടെയും മനസ്സിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ മനസ്സ് വിഷയങ്ങളിലേക്ക് പോകുന്നു. പ്രാണൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വാണി

ഉച്ചരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങൾ കാണുന്നതും ചെവികൾ കേൾക്കുന്നതും അന്യങ്ങളായ സർവേന്ദ്രിയങ്ങളും തങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങളിൽ വ്യാപരിക്കുന്നതും എല്ലാം മായയുടെ ഫലമായിട്ടാണ്.

11. ശ്രോത്ര മാത്മനി ചാധ്യസ്തം സ്വയം പശുപതിഃ പൂമാൻ അനുപ്രവിസ്യ ശ്രോത്രസ്യ ദദാതി ശ്രോത്രചാം ശിവഃ

12. മനഃസാത്മനി ചാധ്യസ്തംപ്രവിശ്യ പരമേശ്വരഃ മനസ്തം തസ്യ സത്തന്മേദായദദാതി നയമേന തു

13. സ ഏവ വിദിതാദന്യ സ്തമൈവാ വിദിതാ ദവി അന്യേഷാമിന്ദ്രിയാണാം തു കല്പിതാനാമപീശ്വരഃ തത്തദ്രൂപമനുപ്രാപ്യ ദദാതീ നിയമേന തു തതശ്ച ക്ഷുശ്ചവാക് ചൈവമനശ്ചാന്യാനിഖാനി ച

15. ന ഗച്ഛതി സ്വയം ജ്യോതി സ്വഭാവേ പരമാത്മനി അകർത്തുവിഷയ പ്രത്യക്പ്രകാശം സ്വാത്മനൈവ തു

16. വിനാതർക്ക പ്രമാണാഭ്യാംബ്രഹ്മ യോ വേദ വേദസഃ

പ്രത്യുഗാത്മാ പരം ജ്യോതിർമായാ സാ തു മഹത്തമഃ

ശ്രോത്രം ആത്മാവിനെ ആശ്രയിക്കുന്നു. പശുപതി തന്നെയാണ് ശ്രോത്രത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് അതിനു ശ്രവണശക്തി നൽകുന്നത്. മനസ്സും ആത്മാവിൽ അധ്യസ്തമാണ്. ഈശ്വരൻ അതിൽ പ്രവേശിച്ച് അവിടെ നിലകൊണ്ട് അതിനെ നിയന്ത്രിച്ച് മനസ്തം നൽകുന്നു. ഇതേപ്രകാരം ആ ഈശ്വരൻ തന്നെയാണ് സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ആളുകൾ ചിന്തിക്കുന്നതിൽ നിന്നും അദ്ദേഹം ഭിന്നനാണ്. അദ്ദേഹം തന്നെയാണ് സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും ദത്തനുകൂലങ്ങളായ രൂപം കൊടുക്കുന്നതും നിയന്ത്രിക്കുന്നതും. അതുകൊണ്ട് നേത്രം വാണി, മനസ്സ് തുടങ്ങിയ എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും പരമാത്മാവിന്റെ സ്വയം ജ്യോതി രൂപത്തെ പ്രാപിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. പരമാത്മാവ് അന്തഃകരണവിഷയങ്ങളിൽ നിന്നെല്ലാം ഭിന്നനാണെന്നും അതുകൊണ്ട് തർക്കവും പ്രമാണവും കൂടാതെ അതിനെ തന്റെ ആത്മാവിൽ അറിയാൻ ശ്രമിക്കണമെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നവന് പരമാത്മ ജ്ഞാനം ലഭിക്കും. ഈ ആത്മാവു തന്നെയാണ് പരമ പ്രകാശസ്വരൂപം. മായയാകട്ടെ ഘോരമായ തമോരൂപമാണ്.

17. തഥാസതി കതം മായസംഭവഃ പ്രത്യുഗാത്മനി തസ്ഥാത് തർക്കപ്രമാണാഭ്യാംസ്വാനിഭൂത്യ ചചിദ് ഘനേ

18. സ്വ പ്രകാശൈകസം സിദ്ധേനാസ്തി മായാ പരാത്മനി

വ്യാവഹാരിക ദൃഷ്ട്യേയംവിദ്യാ ിവിദ്യാ ന ചാന്യഥാ

19. തത്ത്വ ദൃഷ്ട്യാ തു നാസ്ത്യേ വതത്ത്വമേവാ സ്തി കേവലം വ്യാവഹാരിക ദൃഷ്ടിസ്തു പ്രകാശ വ്യഭിചാരതഃ

N

P

I

K

20. പ്രകാശ ഏവസതതം തസ്മാദദൈവത ഏവ ഹി അദൈവതമിതി ചോക്തിശ്ച പ്രകാസാന്യഭിചാരതഃ

അതു നിമിത്തം പ്രത്യോഗാത്മാവും മായയും ഏകീഭവി ക്കുകയെന്നത് ഒരു വിധത്തിലും സംഭവ്യമല്ല. അതു പോലെ ചൈതന്യ രൂപിയും സ്വയം പ്രകാശവുമായ പരമാത്മാവിൽ മായ ഇല്ല എന്നത് തർക്കം നുഭൂതിപ്രമാണം ഇവയാൽ ബോധ്യ മാകും. വിദ്യയുടെയും അവിദ്യയുടെയും വിഷയങ്ങൾ വ്യാവ ഹാരികമാണ്. അവയ്ക്ക് പരമാത്മാവുമായി യാതൊരു സംബന്ധവുമില്ല. തത്വദൃഷ്ട്യാ ഇവയെല്ലാം മിഥ്യയാണ്. കേവലം ഒന്നു മാത്രമേ സത്യമായിട്ടുള്ളൂ. എല്ലാം അദൈവതം തന്നെയാണെന്നും അദൈവതവും അഭേദമാണെന്നും മനസ്സിലാക്കുക

21. പ്രകാശ ഏവ സതതം തസ്മാൻ മൗനം ഹി യുജ്യതേ അയമതേമാ മഹാൻയസ്യ സ്വയമേവ പ്രകാശിതഃ

22. ന സജീവോ ന ച ബ്രഹ്മന ചാന്യദപി കിഞ്ചന ന തസ്യ വർണ്ണോ വിദ്യന്തേനാശ്രമാശ്ച തഥൈവ ച

23. ന തസ്യ ധർമ്മോ ധർമ്മാശ്ച ന നിഷേധോ വിധിർ ന ചയദാ ബ്രഹ്മാത്മകം സർവംവിഭാതി തത ഏവ തു

24. തദാ ദുഃഖാദി ഭേദോ ധർമ്മാഭാസോ ധർമ്മി നഭാസതേ. ജഗജീവാദി രൂപേണപശ്യന്നപി പരാത്മവിത്

25. ന തത് പശ്യതി ചിദ്രൂപംബ്രഹ്മവസ്തോവ പശ്യതി ധർമ്മധർമ്മിത്വ വാർത്താ ചഭേദ സതി ഹിഭിദ്യതേ.

ഇങ്ങനെ എല്ലാം ഒരേ ഒരു പ്രകാശം മാത്രം അതിനെ പറ്റി ഏറെ പറയുന്നതിനെക്കാൾ മൗനമാണ് ശ്രേഷ്ഠം. ഈ മഹത്തായ ജ്ഞാനം സ്വയം സിദ്ധിച്ചവർ ജീവരൂപമോ ബ്രഹ്മമോ മറ്റേതെങ്കിലുമോ അല്ല, അവൻ വർണ്ണങ്ങളോ ധർമ്മാ ധർമ്മങ്ങളോ വിധി നിഷേധങ്ങളോ ഇല്ല. സർവം ബ്രഹ്മമായി കാണപ്പെടുമ്പോൾ ദുഃഖാദികളൊന്നും അനുഭവപ്പെടുകയില്ല. ഇങ്ങനെ പരമബ്രഹ്മജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ചവർ കേവലം ചിദ്രൂപ മായ ബ്രഹ്മത്തെ കാണ്യകയുള്ളൂ. ധർമ്മത്തിന്റെയും ധർമ്മികത്വത്തിന്റെയും വിഷയഭേദമുണ്ടെങ്കിലും അത് ഭിന്നമാകുന്നു.

26. ഭേദാഭേദസ്തഥാ ഭേദാഭേദസാക്ഷാത് പരാത്മനഃ നാസ്തിസ്വാത്മാതിരേകേണസ്വയമേ വാസ്തി സർവദാ

27. ബ്രഹ്മൈവ വിദ്യതേ സാക്ഷാത്വസ്തുതോ ധർമ്മവസ്തുതേ ധർമ്മി ച തഥൈവ ബ്രഹ്മ വിജ്ഞാനീ കി ഗൃഹ്ണാതി ജഹാതികിം

28. അധിഷ്ഠാനമനൗപമ്യമവാങ്മനസഗോചരം യത്തദദ്രേശ്യമഗ്രാഹ്യഅരൂപം ഗോത്രവർജിതം

29. അചക്ഷുഃശ്രോത്രമത്യർത്ഥം തദപാണി പദം തഥ നിത്യം വിഭും സർവഗതം സുസൂക്ഷ്മം ച ത ദവ്യം

30. ബ്രഹ്മൈവേദമവ്യതത് പുരസ്താത് ബ്രഹ്മാനന്ദം പരമം ചൈവപശ്ചാത്. ബ്രഹ്മാനന്ദം പരമം ദക്ഷിണേ ച ബ്രഹ്മാനന്ദം പരമം ചോത്തരേച.

എന്നും വിരാജിക്കുന്നത് ഒരേ ഒരു പരമാത്മാവ് മാത്രമാണ്. മറ്റുള്ള എല്ലാ ഭേദവും ഭേദാഭേദങ്ങളും അവനിൽ തന്നെ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. വസ്തുവായും അവസ്തുവായും എന്തെല്ലാമുണ്ടോ അതെല്ലാം ബ്രഹ്മം തന്നെ. ഈ സ്ഥിതിയിൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായ ഒരുവനെ എങ്ങിനെ ഗ്രഹിക്കാനമോ ത്യജിക്കാനോ കഴിയും? ഉപമാരഹിതനും വാക്കിനും മനസ്സിനും അഗോചരനും അദൃശ്യനും അഗ്രാഹ്യനും അഗോത്രനും അരൂപനും അമൃത്യവുമുമാണ് നേത്ര ശ്രോത്ര പാണി, പാദരഹിതനും, അവ്യയനുമായ ആ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് സർവത്തിനും അധിഷ്ഠാനം. അവന്റെ മുനിലും പിന്നിലും ശ്രേഷ്ഠമായ ബ്രഹ്മാനന്ദം തന്നെ. ഇടത്തും വലത്തും ആ ബ്രഹ്മാനന്ദം തന്നെ.

31. സ്വാത്മന്യേവ സ്വയം സർവം സദാപശ്യതി നിർഭയഃ തദാമുഷേതാ ന മുക്തശ്ചബദ്ധസ്യേവ വിമുക്തതാ

32. ഏവം രൂപാ പരാവിദ്യാസത്യേന തപസാചി ച ബ്രഹ്മചര്യാദിഭിർധർമ്മഃ ലഭ്യാവേദാന്ത വത്മനാ

33. സ്വശരീരേ സ്വയം ജ്യോതി സ്വരൂപം പരമാർത്ഥികാഃ ക്ഷീണദോഷാ പ്രപശ്യന്തിനേതരേ മായയാ വൃതാഃ

34. ഏവം സ്വരൂപവിജ്ഞാനംയസ്യ കസ്യാസ്തി യോഗിനഃ കൂത്രചിത് ഗമനം നാസ്തി തസ്യ സമ്പൂർണ്ണ രൂപിണഃ

35. ആകാശ മേകം സമ്പൂർണ്ണം കൂത്ര ചിന്നഹി ഗച്ഛതി തദ് ബ്രഹ്മാത്മവിത് ശ്രേഷ്ഠഃ കൂത്ര ചിന്നൈവ ഗച്ഛതി.

ഇപ്രകാരമുള്ള സാധകൻ എല്ലാവരെയും എന്നും തന്റെ ആത്മാവിന്റെ ഉള്ളിൽ തന്നെ കാണുന്നു. ഈ ഭാവനാമുക്തനായ ജ്ഞാനി മാത്രമല്ല, അജ്ഞാനിയും മുക്തനാകുന്നു. ഈ പരാവിദ്യ സത്യം തപസ്സ്, ബ്രഹ്മചര്യം എന്നിവയാൽ വേദാന്തമാർഗ്ഗം മുഖേന സിദ്ധിക്കുന്നു. ശുദ്ധാന്തഃ കരണന്മാരും ക്ഷീണദോഷൻമാരുമായിട്ടുള്ളവർക്കു മാത്രമേ പരമാത്മാവിനെ കാണാൻ സാധിക്കൂ. മായയിൽ കൂടുങ്ങിയവർക്ക് സാധ്യമല്ല. ഇങ്ങനെ തന്റെ സ്വരൂപമറിഞ്ഞു പൂർണ്ണതനേടിയ യോഗിക്ക് ജനനമരണങ്ങളില്ല. സർവവ്യാപിക്ക് എങ്ങോട്ടും പോകേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതുപോലെ സ്വയം ബ്രഹ്മമായി കരുതിയിട്ടുള്ളവൻ ഒരിടത്തും വരേണ്ടതില്ല. പോകേണ്ടതുമില്ല.

36. അഭക്ഷ്യസ്യ നിവൃത്യാതുവിശുദ്ധം ഹൃദയം ഭവേത് ആഹാര ശുദ്ധൗ ചിത്തസ്യവിശുദ്ധിർ ഭവതി സ്വതഃ

N

P

37. ചിത്തശുദ്ധൗക്രമാൽ ജ്ഞാനാത്രുഭൃതി
 ഗ്രന്തയഃ സ്പുടം
 അഭക്ഷ്യം ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനവിഹീന
 സൈവ ദേഹിനഃ

38. സമ്യക്ജ്ഞാനിനസ്തദാത്സ്വരൂപം സകലം ഖലു
 അഹമനം സദാനാദജ്ഞി ഹി ബ്രഹ്മ വേദനം

39. ബ്രഹ്മവിദ് ഗ്രസതി ജ്ഞാനാത്സർവം ബ്രഹ്മാ
 ത്വ നൈവ തു ബ്രഹ്മക്ഷത്രാദികം സർവം
 സ്യോസ്യദോദനം സദാ

40. യസ്യോപാസേചനം മൃത്യുഃസ്തംജ്ഞാനി
 താദൃശഃ ഖലു
 ബ്രഹ്മസ്വരൂപ വിജ്ഞാനാത്ജഗത് ഭോജ്യം
 ഭവേത് ഖലു

ആഹാരത്തിൽ അഭക്ഷ്യമായിട്ടുള്ളത് കൈവെടിഞ്ഞാൽ മനസ്സ് ശുദ്ധമായിത്തീരുന്നു. ആഹാരശുദ്ധി ചിത്ത ശുദ്ധിക്ക് കാരണമാണ്. ചിത്തം ശുദ്ധമായാൽ ജ്ഞാനം ലഭിക്കും. ബ്രഹ്മ ജ്ഞാനഹീനർക്കേ ഭക്ഷ്യഭക്ഷ്യവിചാരം വേണ്ടു. കാരണം സമ്യക്ജ്ഞാനിയുടെ സ്വരൂപം അജ്ഞാനിയെപ്പോലെ ഭേദ ജ്ഞാനയുക്തമല്ല. ഭക്ഷിക്കുന്നവൻ ഞാനാണ്; ഭക്ഷ്യവും ഞാനാണ്, എന്ന് ജ്ഞാനിക്കറിയാം. എന്നാൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി സർവം ബ്രഹ്മമയമായി കാണുന്നു. അതുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മണ ക്ഷത്രിയാദി ഭാവന തന്നെ അവന്റെ ഭോജനമായിത്തീരുന്നു. മൃത്യുവിനെ ആഹാരമായിക്കരുതുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞൻ അങ്ങ നെതന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ഈ സമസ്തജഗത്തും അവൻ ഭോജനമാണ്.

41. ജഗദാത്മതയാ ഭാതി യദാഭോജ്യം ഭവേത്തദാ
 ബ്രഹ്മസ്വാത്മതയാ നിത്യം ഭക്ഷിതം സകലം തദാ

42. യദാഭാസേന രൂപേണജഗദ് ഭോജ്യം ഭവേതതത്
 മാനതഃ സ്വാത്മനാ ഭാതം ഭക്ഷിതം ഭവതി ധ്രുവം

43. സ്വസ്വരൂപം സ്വയം ഭുങ്ക്തേ നാസ്തി
 ഭോജ്യം പൃഥക് സ്വതഃ
 അസ്തി ചോദസ്മിതാ രൂപം ബ്രഹ്മൈ
 വാസ്തിത്വ ലക്ഷണം

44. അസ്തിതാ ലക്ഷണാ സത്താസത്താ
 ബ്രഹ്മ ന ചാപര
 നാസ്തി സത്താതിരേ കേണനാസ്തി മായാ
 ച വസ്തുതഃ

45. യോഗിനാ മാത്മനിഷ്ടാനാമായാ
 സ്വാത്മനി കല്പിതം

സാക്ഷി സ്വതയാ ഭാതി ബ്രഹ്മജ്ഞാനേനബാധിത

46. ബ്രഹ്മവിജ്ഞാന സമ്പന്നഃ പ്രതിതമഖലം ജഗദ്
 പശ്യന്ന പിസദാ നൈവപശ്യതി സ്വാത്മനഃ
 പൃഥക് ഇത്യുപനിഷത്ത്.

ആത്മരൂപത്തിൽ ജഗത്തിനെ അനുഭവിക്കുമ്പോൾ അത് ഭോജ്യമായിത്തീരുന്നു. ആത്മരൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മം എപ്പോഴും ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആരുടെ ആഭാസമാത്രമായാൽ ഈ ജഗത്ത് ഭോജ്യമായിത്തീരുന്നു; എപ്പോൾ ഈ ആത്മരൂപം വിദിതമാകുന്നു, അപ്പോൾ സകലതും ബ്രഹ്മത്താൽ ഭക്ഷി ക്കപ്പെടുന്നു. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മം സ്വസ്വരൂപത്തെത്തന്നെ ഭക്ഷി ക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഭാജ്യ പദാർത്ഥം അതിൽനിന്നും ഭിന്ന മല്ല. അതുപോലെ അത് അസ്തിത്വരൂപമാണെങ്കിലും ബ്രഹ്മം തന്നെ. ബ്രഹ്മമില്ലാതെ ഒന്നിനും അസ്തിത്വമില്ല. സത്തയുടെ ലക്ഷണം അസ്തിത്വമാണ്. സത്ത ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഭിന്ന മല്ല. ബ്രഹ്മമല്ലാതെ മറ്റൊരു സത്തയില്ല. മായയിൽനിന്ന് ഒരു യഥാർത്ഥ വസ്തുവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. യോഗികൾ തങ്ങളുടെ ആത്മാവിനെയാണ് മായയായി സങ്കല്പിക്കുന്നത്. ബ്രഹ്മജ്ഞാ നബാധിതമായി അത് അവർക്ക് സാക്ഷിരൂപത്തിൽ ഭാസി ക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനാത്മഭൃതി കൈവന്ന ജ്ഞാനി ഒരു പക്ഷേ ജഗത്തിനെ തന്റെ മുന്നിൽ കണ്ടാലും അതിനെ തന്നിൽ നിന്ന് വിഭിന്നമായി ചിന്തിക്കുന്നില്ല.

പാശുപതബ്രഹ്മോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

പ്രണവോപനിഷത്ത്

ഓം സഹനാവവതു സഹനൗ
 ഭുനക്തു സഹവീര്യം കരവാവഹൈ
 തേജസിനാവധീതമസ്തു മാ വിദി

ഷാ വഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ
 പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരെയും രക്ഷിക്കുമാറാക
 ഒട്ട. ഞങ്ങളെ പരിപാലിക്കട്ടെ, ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ

I

K

നേടണേ, ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസ്വിയാകണേ. ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം വിഭേഷം പുലർത്താതിരിക്കണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. പുരസ്താത് ബ്രഹ്മണസ്തസ്യ വിഷ്ണോരദ്ഭുതകർമ്മണഃ രഹസ്യം ബ്രഹ്മ വിദ്യായാഃ ഘൃതാഗ്നിം സംപ്രചക്ഷതേ
2. ഓമിത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ യദുക്തം ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ ശരീരം തസ്യ വക്ഷ്യാമി സ്ഥാനം കാലത്രയം തഥാ
3. തത്ര ദേവാസ്ത്രയഃ പ്രോക്താ ലോകാ വേദാസ്ത്രയോഗയഃ തിസ്രോ മാത്രാർദ്ധമാത്രാ ച പ്രത്യക്ഷസ്യ ശിവസ്യ തത്
4. ഋഗേദോ ഗാർഹപത്യം ച പൃഥിവീ ബ്രഹ്മ ഏവ ച അകാരസ്യ ശരീരം തു വ്യാഖ്യാതം ബ്രഹ്മ വാദിഭിഃ
5. യജുർ വേദോന്തരീക്ഷം ച ദക്ഷിമാഗ്നിസ്തഥൈവ ച വിഷ്ണുശ്ച ഭഗവാൻ ദേവഃ ഉകാരഃ പരികീർത്തിതഃ
6. സാമവേദസ്തഥാദ്യശ്ച ആഹവനീയസ്തഥൈവ ച ഈശ്വരഃ പരമോ ദേവോ മകാരഃ പരികീർത്തിതഃ.

1. ആ അൽഭുതകർമ്മനായ വിഷ്ണുവിനെ സംബന്ധിച്ച ബ്രഹ്മവിദ്യാപരമായ രഹസ്യം ഇവിടെ പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.
2. ബ്രഹ്മവേദികളായ ജ്ഞാനികൾ ഓം എന്ന ഏകായിരത്തെ ബ്രഹ്മമെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ ശരീരം, സ്ഥാനം, കാലത്രയം ഇവ നിരൂപണം ചെയ്യപ്പെടുകയാണ്.
3. ആ ഓങ്കാരത്തിൽ മൂന്നു ദേവന്മാർ, മൂന്നു ലോകം, മൂന്നു വേദങ്ങൾ, മൂന്ന് അഗ്നികൾ ഇവ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്. അതോടൊപ്പം മൂന്നു മാത്രകളും ഒരു അർദ്ധമാത്രയും അതിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നു. അത് പരമശിവത്വത്തിന്റെ പ്രതീകമാണ്.
4. ഋഗേദം, ഗാർഹപത്യം, പൃഥിവീ, ഈ മൂന്ന് അർത്ഥത്തിൽ ഓങ്കാരത്തിലെ ആദ്യാക്ഷരമായ അകാരത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുവെന്ന് ബ്രഹ്മവാദികൾ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അകാരമകാരമകാരങ്ങൾ ചേർന്നാണ് ഓങ്കാരം രൂപപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

5. യജുർവേദം, ആകാശം, ദക്ഷിണാഗ്നി, ദേവശ്രേഷ്ഠനായ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ സ്വരൂപം ഇവ 'ഉ' കാരത്തിൽ അടങ്ങുന്നു.

6. സാമവേദം, സ്വർഗ്ഗം, ആഹവനീയാഗ്നി, പരമേശ്വരൻ, ഇവരുടെ സ്വരൂപം മകാരത്തിൽ അടങ്ങുന്നു.
7. സൂര്യമണ്ഡലമാഭാതി ഹൃകാരശ്ചന്ദ്ര മധ്യഗഃ ഉകാശ്ചന്ദ്ര സങ്കാശസ്തസ്യ മധ്യേ വ്യവസ്ഥിതഃ
8. മകാരശ്ചാഗ്നി സങ്കാശോ വിധുതോ വിദ്യുതോപമം തിസ്രോ മാത്രാസ്തഥാജേന്തയാ സോമ സൂര്യാഗ്നീതേജസഃ
9. ശിഖാ ച ദീപ സങ്കാശായസ്മിംസ്തു പരിവർത്തതേ അർദ്ധമാത്രം തഥാജേന്തയാ പ്രണവസ്യോപരി സ്ഥിതാ
10. നാസാദി സൂര്യ സങ്കാശം സൂര്യം ഹിതാ തഥാപരം
11. ദ്വിസപ്തതി സഹസ്രാഗ്നി നാഡി ഭി സ്വാ തു മുർദ്ധനി വരദം സർവഭൂതാനാം സർവം വ്യാപ്യൈവ തിഷ്ഠതി
12. കാംസ്യ ഘണ്ടാനിനാദഃസ്യാത് യദാ ലിപ്യതി ശാന്തയേ ഓങ്കാരസ്തു തഥാ യോജ്യഃ ശ്രുതയേ സർവമിച്ഛതി.
13. യസ്മിൻ സ ലീയതേശബ്ദസ്തത് പരം ബ്രഹ്മ ഗീയതേ സോഫ്മൃതത്വായ കല്പതേ സോമൃതത്വായ കല്പതേ

7-9. അതോടൊപ്പം 'അ' എന്ന അക്ഷരം ചന്ദ്ര മണ്ഡലത്തിന്റെ സമീപം നിലകൊള്ളുന്നതാണ്. സൂര്യമണ്ഡലത്തിന്റെ സ്വരൂപവുമാണ്. ചന്ദ്രസ്വരൂപമായ ഉകാരം. ഈ ഓങ്കാരത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ നില കൊള്ളുന്നു. അതുപോലെ അഗ്നി സ്വരൂപവും (ആ അഗ്നിയിൽ പുകയെന്നതില്ല) മിന്നൽ പോലെ പ്രകാശിക്കുന്നതുമായ 'മ' കാരം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അവയെ ചന്ദ്രൻ, സൂര്യൻ, അഗ്നി ഈ മൂന്നു മാത്രകളെന്നും മനസ്സിലാക്കുക. ദീപശിവയെന്നപോലെ ഇതിലും ശിഖയുണ്ട്. അത് ഓങ്കാരത്തിന്റെ അവസാനഭാഗത്തുള്ള അർദ്ധമാത്രയാണ്. 10-11 രണ്ടാമത്തേത് താമര വളയം പോലെ ദൃശ്യമാനമാണ്.

N

P

I

K

അത് നാസാരസ്രത്തിൽ നിന്ന് തേജോമയമായ സൂര്യമണ്ഡലത്തെ ഭേദിച്ച് എഴുപത്തീരായിരം നാഡികൾക്കു മുകളിൽ സകല ജീവികൾക്കും വരദാനം നൽകുമാറു നിലകൊള്ളുന്നു. 12. മുമുക്ഷു മോക്ഷത്തോടടുക്കുമ്പോൾ ഓട്ടുമണിയിൽ നിന്നെന്നപോലെ ഒരു ശബ്ദം മുഴങ്ങുന്നു. ഈ ഓങ്കാരത്തിന് അതുപോലെയാരു സ്വരൂപമാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. അത്

വേദസ്വരൂപമാകുന്നു. അത് കേൾക്കാൻ സകലരുമാഗ്രഹിക്കുന്നു. 13. യാതൊരുവനിൽ ഈ ഓങ്കാരശബ്ദം ലീനമായിരിക്കുന്നു. അയാളെ ബ്രഹ്മമെന്ന് പറയാം. അയാൾ അമൃതത്വ പ്രാപ്തിക്കർഹനാണ് എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയത്തിനവകാശമില്ല.

പ്രണവോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

പ്രാണാഗ്നിഹോത്രോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹനാവവതു സഹ നൗ ഭൂനക്തു സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ തേജസി നാവധീതമസ്തു മാവിദിഷാവഹൈ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത് ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് ജീവിതം മുന്നോട്ടു നയിക്കാനിടവരട്ടെ. ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടാനിടവരട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസിയാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം ദേഷിക്കാനിടവരാതിരിക്കട്ടെ.

1. അഥാതഃ സർവോപനി,ത്സാരം സംസാരജ്ഞാനം തീതം അന്നസ്യത്രം ശാരീരം യജ്ഞം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ. അസ്മിന്നേവപുരുഷശരീരേ വിനാപ്യഗ്നിഹോത്രേണ വിനാപി സാംഖ്യയോഗേനസംസാരവിമുക്തിർ ഭവതീതി സ്വേന വിധിനാ അന്നം ഭൂഘ്നൈഃ നളക്ഷിപ്യ യാ ഔഷധീഃ സോമ രാജന്തീരിതി തിസ്യഭിരന്നപത ഇതി ദ്വാഭ്യാം അനുമന്ത്രയതേ യഃ ഔഷധയഃ സോമ രാജന്തീർബഹവീഃ ശതവിചക്ഷണാഃ ബൃഹസ്പതിഃ പ്രസ്തഃ നോ മുഞ്ചൻ താം ഹംസഃ

അനന്തരം സകല ഉപനിഷത്തുകളുടെയും സാരഭൂതവും സാംസാരികജ്ഞാനാതീതവും അന്നസ്യത്രവും ആയ ശാരീരികയജ്ഞത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ഈ പുരുഷന്റെ ശരീരം അറിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ അഗ്നിഹോത്രവിധി അവരുടെ വിധിയനുസരിച്ച് ഭൂമിയിൽ നിർമ്മിച്ച വേദിയിൽ പച്ചക്കറി ചേർന്ന അന്നം നിക്ഷേപിച്ച് മൂലത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ച മൂന്നു മന്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടും അന്നപതേ തുടങ്ങിയ രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ട് അഭിമന്ത്രിക്കണം. ക്രമേണ മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടോ മൂന്നോ ഋക്കുകൾ കൊണ്ട് അതായത് ബൃഹസ്പതി പ്രസൂതങ്ങളായ ഔഷധികൾ നമ്മെ പാപമുക്തരാക്കട്ടെ. എന്നർത്ഥം വരുന്ന ആ മന്ത്രങ്ങളാൽ പൂതമാക്കണം.

2. യാ ഫലിനീഃ യാ അഫലാ അപുഷ്പാ യാശ്വപുഷ്പിണീഃ ബൃഹ സ്പതി പ്രസൂതാസ്താ നോ മുഞ്ചൻ താം ഹംസഃ

ഫലമുള്ളതും ഫലമില്ലാത്തതും പൂവുള്ളതും പൂക്കളില്ലാത്തതും ബൃഹസ്പതി പ്രസൂതവുമായ ഔഷധികൾ നമ്മെ പാപമുക്തരാക്കട്ടെ.

3. ജീവലാം നവാരിഷാം മാ തേ ബധ്നാമ്യേഷധി യാത ആയുരുപഹരാദപ രക്ഷാംസി പാതയാത്

4. അന്നപതേ അന്നസ്യ നേഹി ദിപദേശ്ചതുഷ്പദേ

5. യദന്നമദ്ഭിഃ ബഹുധാ വിരാദ്ധം രുദ്രൈഃ പ്രജഗ്ധം യദി വാ പിശാചൈഃ സർവം തദീശാനോ അഭയം കൃണോതു ശിവമീശാനായ സാഹാ

ജീവലാം... എന്നു തുടങ്ങിയ മന്ത്രത്താലും അന്നപതേ എന്ന മന്ത്രത്താലും അഭിഷേകം ചെയ്യണം. മുകളിൽ കൊടുത്ത അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ട് പിണ്ഡത്തിൽ ജലത്താൽ അഭിഷേകം ചെയ്യുക. മന്ത്രം ചൊല്ലി അന്നം സ്പർശിച്ച് വലതു കൈയിൽ ജലമെടുത്ത് മന്ത്രപൂർവ്വം പ്രോക്ഷണം ചെയ്യുക.

6. അന്തശ്ചരസി ഭൂതേഷു ഗൃഹായാം വിശ്വതോ മുഖഃ താം യജ്ഞസ്താം ബ്രഹ്മാ താം രുദ്ര സ്താം വിഷ്ണുസ്താം വഷട്കാര ആപോ ജ്യോതിരസോ അമൃതം ബ്രഹ്മ ഭൂർഭൂവഃ സുവരോം നമഃ

സർവവ്യാപിയായി നീ ജീവികളുടെ ഹൃദയഗഹവരത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. നീ തന്നെ യജ്ഞം, നീ തന്നെ ബ്രഹ്മാവ്, നീ തന്നെ രുദ്രൻ, നീ തന്നെ വിഷ്ണു, നീ തന്നെ വഷട്കാരവും ജലവും ജ്യോതസ്സും രസവും അമൃതവും ബ്രഹ്മവും ഭൂർഭൂവഃ സഃ നിനക്ക് നമസ്കാരം.

N

P

I

K

7. ആപഃ പുനന്തു പൃഥിവിഃ പൃഥിവി പുതാപു നാതു മാം പുനന്തു ബ്രഹ്മണസ്പതിർബ്രഹ്മപുതാ പുനാതു മാം യദുച്ഛിഷ്യമഭോജ്യം യദാ ദൃശ്വരിതം മമ സർവം പുനന്തു തം ഹ്യാപോ f സതാം ച പ്രതി ഗ്രഹം അമൃതമസ്യമൃതോപസ്തരണമസ്യമൃതം പ്രാണേ ജുഹോത്യമാശിഷ്യാനോ f സി പ്രാണായ സ്വാഹാ. അപാനായ സ്വാഹാം, വ്യാനായ സ്വാഹാ സമാനായ സ്വാഹാ, ഉദാനായ സ്വാഹാ, ഇതി കനിഷ്ഠി കാംഗുല്യാ അംഗുഷ്ഠേന ച പ്രാണേ ജുഹോമി, അനാ മികയാ അപാനേ മധ്യമയാ വ്യാനേന സർവാഭിരു ദാനേ പ്രദേശിന്യാ സമാനേ.

ജലമേ നീ പൃഥിവിയെ ശുദ്ധമാക്കുക. പരിശുദ്ധമാക്കപ്പെട്ട പൃഥിവി എന്ന പരിശുദ്ധനാക്കട്ടെ. ബ്രഹ്മണസ്പതിയും പരി ശുദ്ധനാക്കട്ടെ. ബ്രഹ്മഭൂതമായ പൃഥിവി എന്ന പുനീതനാക്ക ട്ടെ. ഉച്ഛിഷ്ടവും അഭക്ഷ്യവും ദൃശ്വരിതവുമായിട്ടുള്ള എന്റെ സർവസത്തെയും ജലം പരിശുദ്ധമാക്കട്ടെ. എന്റെ പാപം അക ലെയാക്കട്ടെ. ഇങ്ങനെ പ്രോക്ഷണം ചെയ്ത് രണ്ടു തവണ അഭി ഷേകം നടത്തി ഇതു കൈകൊണ്ട് വേദി തൊട്ട് വലതുകൈയി ലെടുത്ത് അമൃതമസ്തരണമസ്യമസ്യ എന്നുചുരിച്ച് അത് പാനം ചെയ്ത് അമൃത പ്രാണേ ഹോമ്യമാശിഷ്യനോസി എന്ന് പറഞ്ഞ് അമൃത പ്രാണേ ഹോമ്യമാശിഷ്യനോസി എന്ന് പറഞ്ഞ് അമൃത തുല്യവും ഹോമയോഗ്യവുമായ വസ്തു നീ ആസ്വദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കരുതി പ്രാണനിൽ ആഹുതി ചെയ്യുക. പ്രാണൻ അപാനൻ, ഉദാനൻ, സമാനൻ, വ്യാനൻ തുടങ്ങി യവർ ഈ ആഹുതികളെ പ്രാപിക്കട്ടെ. ബ്രഹ്മത്തിൽ എന്റെ ആത്മാവ് അമൃതത്വം ആസ്വദിക്കട്ടെ.

ചെറുവിരൽ തള്ളവിരൽ ഇവയാൽ പ്രാണനിലും മോതി രവിരൽ അപാനനിലും നടുവിരൽ കൊണ്ട് ഉദാനനിലും ചുണ്ടാണി വിരലാൽ സമാനനിലും ആഹുതി ചെയ്യുന്നതായി സങ്കല്പിക്കണം.

8. തുഷ്ണിമേകാമേക ഋഷാ ജുഹോതി ദേ ആഹ വനീയേ ഏകാം ദക്ഷിണാഗ്നൗ ഏകാം ഗാർ ഹപത്യേ ഏകാം സർവപ്രായശ്ചിത്തീയേ അഥാപിധാനമസ്യ മൃതത്വായോപ സ്പൃശ്യ പുനരാദായ പുനരുപസ്പൃ ശേത് സവ്യേ പ്രാണാവാപോ ഗൃഹീതാ ഹൃദയമനാ ലഭ്യ ജപേത്. പ്രാണോ f ഗ്നി പരമാത്മാ പഞ്ചവായു ഭിരാവൃതഃ അഭയം സർവ ഭൂതേഭ്യോഃ ന ഭവേദഹം കദാചനേതി.

മൗനിയായി ഒരു ആഹുതി പ്രാണായ സ്വാഹാ എന്ന ഋക്കു കൊണ്ടും അപാനായ സ്വാഹാ എന്ന് ഈ രണ്ട് ആഹവനീയ ത്തിലും ഒന്ന് ദക്ഷിണാഗ്നിയിലും ഒന്ന് ഗാർഹത്യോഗ്നിയിലും ഒന്ന് സർവപ്രായശ്ചിത്താഗ്നിയിലും ഹോമിക്കണം. ഇങ്ങനെ അഞ്ച് ആഹുതികൾക്ക് ശേഷം നിയമാനുസാരം ആഹുതി ശിഷ്ടം ഭക്ഷിച്ച് അഥ പുരസ്താദ് ഹോപരിഷ്ഠാച്ച അദ്ഭിഃ പരിദ ധാതി ഇന്ന ശ്രുതിയനുശരിച്ച് അഭിധാന സ്വരൂപം അമൃതത്തിന് സ്പർശിച്ച് ഗ്രഹിച്ച് ഹൃദയത്തിനടുത്ത് കൈവെച്ച് ജപിക്കുക. അഗ്നി മുഖ്യപ്രാണൻ തന്നെയാണ് എനിക്ക് പ്രാണികളിൽ

നിന്ന് അഭയം തരണം എനിക്ക് ഒരിക്കലും അവയിൽ നിന്ന ഭയം ഉണ്ടാകാനിടയാകരുത്.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

1. വിശ്വോ f സി വൈശ്വാനരോ വിശ്വരൂപം ത്വയാ ധാര്യതേ ജായമാനം വിശ്വം സ്വാഹുതയഃ സർവാ യത്ര ബ്രഹ്മാ അമൃതോ f സി മഹാനവോ ദയം പുരുഷോ യോ അംഗുഷ്ഠഗ്രേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ തമദ്ഭിഃ പ്രതിഷി ഞ്ചാമി സോ f സ്യാനേ അമൃതാ യാവൃതയോ f നാവിത്യേഷാ ഏവാത്മാ. ധ്യായതേ f ഗ്നിഹോത്രം ജുഹോമീതി സർവേഷാമേവ സുനിർഭവതി അഥ യജ്ഞപരിവൃത ആഹു തീർ ഹോമയതി സ്വേശരീരേ യജ്ഞം പരിവർത്തയാമീതി

മുഖ്യമായ പ്രാണ, വൃഷ്ടിയെന്നു സമഷ്ടിയെന്നു ഉപാധി ഭേദത്താൽ നീ തന്നെയാണ് വിശ്വേശ്വനരൻ നീ തന്നെ വിശ്വ രൂപത്തെ ധരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവൃത സർവപത്തിൽ നിന്നിൽ നിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വിശ്വം തുരീയാഗ്നിയിൽ സകല ആഹു തികളോടുമൊപ്പം വിലയിക്കുന്നു. ബാഹ്യാത്മാവ് ചേഷ്ടാവിശേ ഷങ്ങളെ കൊണ്ട് ഈവ ധ്യാനിക്കണം. ഈ പുരുഷൻ ദിവ സവും പ്രാണാഗ്നി ഹോമം ചെയ്യുന്നു. കാരണം പരമാത്മാവായ നിന്നെ സകലരും പുത്രനെപ്പോലെ സംരക്ഷിക്കുന്നു. അതു കൊണ്ട് നീ സകലരുടെയും പുത്രനാണ്. നീ നിന്റെ ഈ ലോകാ ഹുതികളെ ഹോമിക്കുന്നു. സ്വന്തം ശരീരത്തിൽ യജ്ഞത്തെ പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നു.

2. ചത്വാരോ f ഗന്ധസ്തേ കിം നാമധേയാഃ തത്ര സുര്യോഗ്നിർ നാം സൂര്യമണ്ഡലാകൃതിഃ സഹ സ്ര രശ്മി പരിവൃതഃ ഏകർഷിർഭൂതാ മുർധ്നി തിഷ്ഠതി യസ്മാദൃക്തഃ

ശരീരത്തിൽ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മങ്ങളായ നാല് നിർവൃത്യ ഗ്നികളുണ്ട് അവയെല്ലാം അർദ്ധമാത്രകൾ മാത്രമാണ്. ഈ നാല് അഗ്നികളിലും സൂര്യാഗ്നി എന്നു പേരുള്ള സൂര്യമണ്ഡലാകൃ തിയിലുള്ള അഗ്നി ഏറെ തേജസ്സുള്ള ആയിരം രശ്മികളോടു കൂടിയ വ്യാപകരൂപത്തോടെ ശിരസ്സിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

3. ദർശനാഗ്നിർ നാമ ചതുരാകൃതിരാഹവനീയോ ഭൂതാ മുഖേ തിഷ്ഠതി. ശരീ രോ f ഗ്നിർ നാമ ജരാ വ്രണുദാഹവിരവസ്കന്ദതി അർദ്ധ ചന്ദ്രാകൃതി ദാക്ഷി ണആഘ്രണഇരഅന്തഭൂതാ ഹൃദയേ തിഷ്ഠതി തത്ര കോഷ്ഠാഗ്നിർ നാമാശിതഃ പീതലീഘഖാദിതാനി സമ്യ ഗ്വൃഷ്ട്യാം ശ്രപയിതാ ഗാർഹപത്യോ ഭൂതാ നാഭ്യാം തിഷ്ഠതി. പ്രായശ്ചിത്ത യസ്ത്വധ സ്പതാത്തിര്യക് തിസ്രോ ഹിമാംശുഃ പ്രഭാഭിഃ പ്രജനനകർമ്മാ

ജീവാത്മാവ് സർവജ്ഞനായ ഈശ്വരന്റെ രൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു. അക്കാരണത്താൽ അതിനെ ദർശനാഗ്നി എന്ന് പറയുന്നു. അത് ബീജം വിരാട് മുതലായ നാല് ആകൃതിയോ ടുകൂടിയ ആഹവനീയാഗ്നിയായി മുഖത്ത് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. സ്ഥൂലശരീരത്തെ ദഹിപ്പിക്കുന്ന ശരീരാഗ്നി സ്ഥൂലശരീരത്തെ

N

P

ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ജരാദികളാൽ ക്ഷീണിച്ചു പോകും. അത് സ്ഥൂലപ്രപഞ്ചമാകുന്ന ഹവസ്സിനെ ഗ്രസിക്കുന്നു. അത് അർദ്ധ ചന്ദ്രാകൃതിയുള്ള ദക്ഷിണാഗ്നിയായി എല്ലാ ജീവികളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. കോഷ്ഠാഗ്നി ഭക്ഷിച്ചതും കുടിച്ചതും ആസ്വദിച്ചതുമായ എല്ലാ വസ്തുക്കളെയും നല്ല പോലെ പചിപ്പിച്ച് ഗാർഹപത്യരൂപത്തിൽ നാഭിസ്ഥാനത്ത് നില കൊള്ളുന്നു. ഹിത്തോപാധി സരകുപമായി വീരട് മുതലായ വക്കു താഴെയായി പ്രതിഷ്ഠിതമായ ജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷുപ്താ വസ്ഥാപ്രകാശിതമായ ചിദ്രൂപമായ ചന്ദ്രൻ എല്ലാത്തിനും പ്രഭു വാണ്. സകലതിന്റെയും പ്രജനനകർത്താവുമാണ്.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

1. അസ്യ ശരീരയജ്ഞസ്യ യുപരശനാശോഭിതസ്യ തസ്യ കോ യജമാനഃ കാ പത്നീ കേ ഋതിജഃ കേസ ദസ്യഃ കാനി യജ്ഞപാത്രാണി കാനി ഹവീംഷി കാ വേദിഃ കോത്തരവേദിഃ കോ ദ്രോണ കലശഃ കോരഥഃ കഃ പശുഃ കോ ി ധര്യഃ കോ ഹോതാ കോ ബ്രാഹ്മണോച്ഛംസീ, കഃ പ്രതി പ്രസ്ഥാതാ കഃ പ്രസ്തോതോ കോ മൈത്രവരുണഃ ക ഉദ്ഗാതാ കാ ധാരാപോതാ കേ ദർഭാഃ കഃ സ്രുവഃ കാജ്യസ്ഥാലീ, കാവാധാരാ, കാവാജ്യഭാഗൗ കേ പ്രയാജാകേ അനുയാജാ കേഡാകഃ സുക്തവാകഃ കാ ശംയുവാകഃ കാ ി ഹിംസാ, കേ പത്നീ സംയാജാഃ കോ യുപഃ കാ രശനാ കാ ഇഷ്ടയ കാ ദക്ഷിണാ കിം അവഭൃഥമിതി.

യുപരശനാശോഭിതമായ ഈ ശരീരയജ്ഞത്തിന്റെ യജമാനന്മാർ? പത്നി ഋതിക്കുകൾ സദസ്യന്മാർ ഇവർ ആരാണ്? യജ്ഞപാത്രങ്ങൾ ഏതെല്ലാം? ഹവിസ്സുകളെന്തെല്ലാം? വേദി ഏത്? ഉത്തരവേദിയേത്? ഏതാണ് ദ്രോണകൾ? എന്താണ് രഥം? ഏതാണ് പശു? ആരാണ് അധര്യു? ആരാണ് ഹോതാവ്? ആരാണ് പ്രസ്തോതാവ്? ആരാണ് മൈത്രവരുണന്മാർ? ആരാണ് ധാരാപോതാ? എന്താണ് ദർഭഃ? എന്താണ് സ്രുവം? എന്താണ് ഘൃതപാത്രം? എന്താണാധാരം? എന്താണാജ്യഭാഗം? എന്താണ് പ്രയാജം? ഏതാണ് വാക്? എന്താണ് അഹിംസ? ആരാണ് പത്നി സംയാജം? എന്താണ് യുപം? എന്താണ് രശനം? എന്താണ് ഇഷ്ടികൾ? എന്താണ് ദക്ഷിണ? എന്താണ് അവഭൃഥസ്നാനം?

നാലാം ഖണ്ഡം

അസ്യ ശരീര യജ്ഞസ്യ യുപരശനാ ശോഭിത

സ്യാത്മാ യജമാനഃ ബുദ്ധിഃ പത്നീ വേദഃ മഹർതിജഃ അഹം കാ രോ ി ധര്യഃ ചിത്തം ഹോതാ പ്രാണോ ബ്രഹ്മണച്ഛംസി അപാനഃ പ്രതി പ്രസ്ഥാതാ വ്യാനഃ പ്രസ്തോതാ സമാനോ മൈത്രോ വരുണഃ ഉദാനഃ ഉദ്ഗാതാ ശരീരം വേദിഃ നാസികാ ഉത്തരവേദിഃ മുർധാ ദ്രോണകലശഃ പാദോ രഥഃ ദക്ഷിണ ഹസ്തഃ സ്രുവഃ സവ്യഹസ്തഃ ആജ്യസ്ഥാലീ ശ്രോത്രേ ആധാരൗ ചക്ഷുഷീ ആജ്യഭാഗൗ, ഗ്രീവാ ധാരാപോതഃ തന്മാത്രാണി സദസ്യഃ മഹാഭൂതാനി പ്രയാജഃ ഭൂതാനു നുയാജാഃ ജിഹ്വാ ഇഡാ ദന്തോഷ്ഠൗ സുത്രവാകഃ താലു സുയുപാകഃ സ്മൃതിർ ദയാ, ക്ഷാന്തിരഹിംസാ, പത്നീ സംയാജാ ഓങ്കാരോയുപഃ ആശാ രശയാ മനോ രഥഃ കാമഃ പശുഃ കോശാഃ ദർഭാഃ ബുധീന്ദ്രി യാണി യജ്ഞപാത്രാണി കർമ്മേന്ദ്രിയാണി ഹവീംഷി അഹിംസാ ഇഷ്ടയഃ ത്യാഗോ ദക്ഷിണ അവഭൃഥഃ മരണാത് സർവാഹ്യസ്മിൻ ദേവതാശരീരേ നിഃ സമാഹിതാ വാരണ സ്യാം മൂതോ വാപി ഇമാം വാ ബ്രഹ്മയഃ പരേത് ഏകേന ജന്മനാ ജന്തുർമോക്ഷം പ്രാപ്നു യാദിതി മോക്ഷം ച പ്രാപ്നുയാദിത്യുപനിഷത്ത്.

ആവാസ് ശരീരയജ്ഞത്തിന്റെ യജമാനൻ ബുദ്ധി പത്നിയും വേദങ്ങൾ മഹാത്മാരായ ഋതിക്കുകളും അഹങ്കാര തത്വം അധര്യുവും ചിത്തം ഹോതാവും പ്രാണൻ ബ്രഹ്മണച്ഛംസിയും അപാനൻ പ്രതിപ്രസ്തോതാവും വ്യാനൻ പ്രസ്തോതാവും ഉദാനൻ ഉദ്ഗാതാവും സമാനൻ മൈത്രവരുണന്മാരും ശരീരം വേദിയും നാസിക അന്തർവേദിയും ശിരസ്സ് ദ്രോണ കലശവും പാദം രഥവും വലതുകൈ സ്രുവവും ഇടത്തുകൈ ഘൃതപാത്രവും കർണ്ണൗ ആധാരവും കണ്ഠ് ആജ്യഭാഗവും കഴുത്ത് ധാരയും അഞ്ചു തന്മാത്രകൾ ഹോതാവും പഞ്ചമഹാ ഭൂതങ്ങൾ സദസ്യരും ഗുണം പ്രയാജവും അനുയാജവും നാക്ക് ഇഡയും പല്ലും ചുണ്ടും സുക്തവാക്കും താലുശംയോർവാ കവും സ്മൃതിദായയും ശാന്തി അഹിംസയും പത്നി സംയാജവും ഓങ്കാരം സ്മൃതം ആശരശനയും മനസ്സ് രഥവും കാമം പശുവും കാലം ദർഭകളും ബുദ്ധീന്ദ്രിയങ്ങൾ യജ്ഞപാത്രങ്ങളും കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ ഹവിസ്സും അഹിംസ ഇഷ്ടികയും ത്യാഗം ദക്ഷിണയും മൃത്യു അവ ഭൂഗസ്നാനവുമാകുന്നു. കാശിയിൽ വെച്ച് ശരീരനാശം സംഭവിക്കുകയോ ഇത് പടിക്കുകയോ ചെയ്താൽ ഒരേ ഒരു ജന്മം കൊണ്ടു തന്നെ അയാൾക്ക് ചിത്ത ശുദ്ധീകരമായ ജ്ഞാനവും മോക്ഷവും ലഭിക്കും.

പ്രാണാഗ്നിഹോത്രോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ബൃഹദ്വ്യചോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ് മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാവീർമ ഏധി വേദസ്യ വ ആണീസ്യഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീരനേനാധിതേ നാഹോരാത്രാത്സംദധാമി ഋതം വദിഷ്യാമി I സത്യം വദിഷ്യാമി I തന്മാമവതു I തദ് വക്താരമവതു I അവതു മാം അവതു വക്താരമവതു വക്താരം ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. സ്വയം പ്രകാശമാവേ, എന്റെ മുന്നിൽ അങ്ങ് പ്രത്യക്ഷമാകണമേ. വാങ്മനസ്സുകളെ നിങ്ങൾ എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ വേദാധ്യായനം നശിപ്പിക്കരുത്. ഈ അധ്യയനത്തിൽ തന്നെയാണ് ഞാൻ രാവു പകലും ചിലവഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഞാൻ ഋതം പറയും സത്യം പറയും എന്നെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം ദേവീ ഹി ഏകാഗ്ര അസീത് സൈവ ജഗദണ്ഡമസൃജത് കാമലേതി വിജ്ഞായതേ ശൃംഗാരകലേതി വിജ്ഞായതേ തസ്യ ഏവ ബ്രഹ്മാ അജീജനത് വിഷ്ണുരജീജനത് രുദ്രോജീജനത് സർവേ മരുദ്ഗണാ അജീജനത് ഗന്ധർവാപ്സരസഃ കിന്നരാ വാദിതദവാദിനഃ സമന്താദജീജനൻ ഭോഗ്യമജീജനത് സർവമജീനനത് സർവം ശാക്ത മജീജനത് അണ്ഡജം സ്വേദജം ഉദ്ഭിജം ജരായുജം യത് കിം ചൈതത് പ്രാണിസ്ഥാവരജംഗമ മനുഷ്യമജീജനത്.

ദേവി ഏറ്റവുമദ്യം ജനിച്ചു. ദേവി തന്നെ ജഗദണ്ഡത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു, ദേവിതന്നെ കാമകല, ശൃംഗാര കലയെന്നു ബ്രഹ്മാവും വിഷ്ണുവും രുദ്രനും ജനിച്ചു. ദേവിയിൽ നിന്നും പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ചതും ദേവിതന്നെ. ദേവിയിൽ നിന്ന് സർവമരുത്തുകളും ഗന്ധർവന്മാരും അപ്സരസുകളും കിന്നരന്മാരും ജനിച്ചു. ദേവി തന്നെയാണ് എല്ലാ ഭോഗസാമഗ്രികൾക്കും കാരണഭൂതയായിട്ടുള്ളത് എല്ലാം ദേവിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. അണ്ഡജം, സ്വേദജം, ഉദ്ഭിജം, ജരായുജം, ചൈതന്യവത്തായ സമസ്തപ്രാണിവർഗ്ഗം, സ്ഥാവരജംഗമ വ്യൂഹം, മനുഷ്യവർഗ്ഗം എല്ലാം ദേവി ജനിച്ചു.

2. സൈഷാ അപരാ ശക്തിഃ സൈഷാ ശാഭവിവിദ്യാ, കാദിവിദ്യേതി വാ, ഹാദിവിദ്യേതി വാ, സാദിവിദ്യേതി വാ, രഹസ്യം ഓമോം വാചി പ്രതിഷ്ഠാ. സൈവ പുരത്രയം ശരീരത്രയം വ്യാപ്യ ബഹിരന്തര

വഭാവസയന്തീ ദേശകാലവസ്തു അന്രസംഗാൻ മഹാത്രിപുരസുന്ദരീ വൈ പ്രത്യക് ചിതിഃ

ദേവിയെത്തന്നെയാണ് അപരാശക്തിയെന്നു ശാഭവീ വിദ്യയെന്നു രഹസ്യം രൂപിണി എന്നും പറയുന്നത്. ദേവിതന്നെയാണ് പ്രണവത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന അക്ഷരതത്വം, പ്രണവസ്വരൂപിണിയും എല്ലാ പാണികളെയും വാക്കിൽ ഒതുക്കിയവളും ദേവിതന്നെ. ദേവി തന്നെയാണ് ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്ത്യത്വകമായ മൂന്ന് അവസ്ഥയിലും സ്ഥൂലം സൂക്ഷ്മം കാരണം എന്നീ ശരീര ത്രയത്തിലും വ്യാപിച്ച് അവയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ദേശം കാലം വസ്തു എന്നിവയുടെ സീമയ്ക്കുള്ളിൽ വസിക്കുന്നു. മഹാത്രിപുരസുന്ദരിയായ ദേവി ഓരോ ജീവിയിലും ചൈതന്യം അരുളുന്നു.

3. സൈവാത്മാ തതോ f ന്യദസത്യമനാത്മാ അതഏഷ ബ്രഹ്മസംവിത്തിർഭാവാഭാവകലാ വിനിർമുക്താ ചിദിദ്യാ അദിതീയബ്രഹ്മസംവിത്തിഃ സച്ചിദാനന്ദ ലഹരീ, മഹാത്രിപുരസുന്ദരീ, ബഹിരന്തരന്യപ്രവിശ്യ സ്വയമേകൈവ വിഭാതി യദസ്തി സന്മാത്രം യദ് വിഭാതി ചിന്മാത്രം യത് പ്രിയമാനന്ദം തദേതത് സർവാകാരാ മഹാത്രിപുരസുന്ദരീ തം ചഹം ച സർവം വിശ്വം സർവ ദേവതാ ഇതരത് സർവം മഹാ ത്രിപുര സുന്ദരീ സത്യമേകം ലളിതാഖ്യം വസ്തുതദദിതീയമഖണ്ഡാർത്ഥം പരംബ്രഹ്മ.

ദേവിയെ തന്നെയാണ് ആത്മാവെന്ന് പറയുന്നത്. ദേവി ഒഴികെ എല്ലാം അസത്യവും അനാത്മവുമാണ്. ദേവി പരബ്രഹ്മാത്മക ബോധം നിർമ്മിക്കുന്ന വിദ്യാശക്തിയാണ്. ദേവി ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നല്കുന്നു. ദേവി സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപിണിയാണ്. ദേവി ഓരോ വസ്തുവിന്റെയും ഉള്ളിലും പുറത്തും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ദേവിയുടെ അസ്തിഭാതി പ്രിയ എന്നീ മൂന്നു രൂപങ്ങളും സച്ചിദാനന്ദപ്രബോധകമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ത്രിപുരസുന്ദരീദേവി സമസ്തസ്ഥലപദാർത്ഥങ്ങളിലും അധിഷ്ഠിതയായിരിക്കുന്നു. നീയും ഞാനും ദേവന്മാരും സകല പ്രപഞ്ചവും ശേഷനും എല്ലാം ദേവി തന്നെയാണ്. ദേവി തന്നെ ലളിതമാത്രം, സത്യം ദേവി തന്നെയാണ് പരബ്രഹ്മം ദേവിതന്നെയാണ്

- 4. പഞ്ചരൂപ പരിത്യാഗാ-
ദസ്വരൂപ പ്രഹാണതഃ I
അധിഷ്ഠാനാം പരം തത്വ-
മേകം സച്ചിഷ്യതേ മഹത് II

അസ്തി, ഭാതി, പ്രിയം, നാമം, രൂപം എന്നീ അഞ്ചുരൂപങ്ങളെയും പരിത്യജിക്കുകയും സ്വസ്വരൂപത്തെ വെടിയാതിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ പിന്നെ അവശേഷിക്കുന്ന സത്തയെ പരമതത്വമെന്ന് പറയുന്നു.

I

K

N

P

I

K

5. പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മേതിവാ അഹം ബ്രഹ്മാസ്മിതി വാ ഭാഷ്യതേ തത്ത്വമസീത്യേവ സംഭാഷ്യതേ. അയ മാത്മാ ബ്രഹ്മേതി വാ ബ്രഹ്മൈവാഹമസ്മിതി വാ യേ ഫഹ മസ്മിതി വാ സോ ഫഹമസ്മിതി വാ യാ ഭാഷ്യതേ സൈഷാ ഷോഡശീ ശ്രീവിദ്യാ പഞ്ചദശാ ക്ഷരീ ശ്രീമഹാത്രിപുരസുന്ദരീ ബാലാംബികേത ബഗ ലേതിവാ മാ തംഗീതി സ്വയംവരകല്യാണീതി ഭുവനേ ശരീതി ചാമുണ്ഡേതി, ചണ്ഡേതി, വാരാഹീതി, തിര സ്കരണീതി രാജമാതാംഗീതി, ശുകശ്യാമളേതി വാ, ലഘുശ്യാമളേതി വാ, അശ്വാരൂഢേതി വാ, പ്രഥമായ ആഘളാതു യുമാവതി സാവിത്രി, സരസ്വതീ ബ്രഹ്മാ നദകലേതി, ഋചോ അക്ഷരേ പരമേ വേദ്യാമൻ യസ്മിൻ ദേവാ അധിവിശ്വേ നിഷേദുഃ യസ്തന്ന വേദ കിമുചാ കരിഷ്യതി യ ഇത്തദിദൃസ്ത ഇമേ സമാസതേ ഇത്യുപനിഷത്.

പ്രജ്ഞാനം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം, ഞാൻ തന്നെ ബ്രഹ്മം

എന്നീ മഹാകാവ്യങ്ങളാൽ ആ പരമ തത്വം വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടി ന്നു. അത്, നീ, ഞാൻ, എന്നെല്ലാം പറയുമ്പോൾ അതിനെത്ത ന്നതാണ് നാം പ്രകടമാക്കുന്നത്. അത് ഏതാണോ അതു തന്നെ ഞാൻ. അതും ഞാൻ തന്നെ. ബ്രഹ്മവും ഞാൻ തന്നെ. ആത്മാവും ബ്രഹ്മമാണ്. പതിനഞ്ച് അക്ഷരം ചേർന്ന ആ ദേവിക്ക് ബാലാംബിക, ബഗള, മാതംഗി, സ്വയംവരകല്യാണി, ഭുവനേശ്വരി, ചാമുണ്ഡി, ചണ്ഡ, വാരാഹീ, തിരസ്കരിണീ, രാജ മാതംഗി, ശുകശ്യാമള, ലഘുശ്യാമള, അശ്വാരൂഢ, പ്രത്യംഗി ര, യുമാവതി, സാവിത്രി, സരസ്വതി, ബ്രഹ്മാനന്ദകല എന്നീ നാമ ങ്ങളുണ്ട്. അവിനാശിയായ ആകാശത്തിൽ സകലദേവന്മാരും നിവസിക്കുന്നു. ആ പരമാകാശത്തിൽ ഉത്തമങ്ങളും അധിവാസി ക്കുന്നു. ആ പരമാകാശത്തെപ്പറ്റി വേണ്ട പോലെ ധരിക്കാൻ ശ്രമി ക്കാത്തവന് കേവലം ഉള്ളുകൾ പഠിക്കുന്നതു കൊണ്ട് ഒരു പ്രയോജനവുമില്ല. അത് ശരിക്കും മനസ്സിലാക്കുന്നവന് മാത്രമേ പരമാകാശത്തിൽ ശാശ്വതനിവാസം ലഭിക്കുകയുള്ളൂ.

ബഹുവ്യചോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ബ്രഹ്മബിന്ദുപരിഷ്കരണം

ശാന്തിമന്ത്രം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹനൗഭൂനക്തു. സഹവീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനാവധിതമ സ്തു. മാ വിദിഷാ വഹൈ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് ജീവിക്കുന്നതിൽ മുന്നോട്ട് പോകുമാറാകട്ടെ. ഒരുമിച്ച് ജീവിക്കുന്നതിൽ മുന്നോട്ടു പോകുമാറാകട്ടെ. ഒരുമിച്ച് ഊർജസ്വലത നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജോമയ മാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം വിദ്വേഷം വഹിക്കാൻ ഇടയാക്കാ തിരിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. മനോ നി ദിവിധം പ്രോക്തം ശുദ്ധം ചാശുദ്ധമേവ ച അശുദ്ധം കാമസങ്കല്പം ശുദ്ധം കാമവിവർജ്ജിതം
2. മന ഏവ മനുഷ്യാണാം കാരണം
ബന്ധ മോക്ഷയോഃ
ബന്ധായ വിഷയാസക്തം മുക്തൈത്യ നിർവിഷയം സ്മൃതം

3. യതോനിർവിഷയ സ്യാസ്യ മനസോമുക്തി തിഷ്യതേ
തസ്മാന്നിർവിഷയം നിത്യം മനഃ കാര്യം മുമുക്ഷുണാ
4. നിരസ്തവിഷയാസംഗം സനിരുദ്ധം മനോ ഹൃദി യദാ യാത്യുമനീഭാവം തദാ തത് പരമം പദം
5. താവദേവ നിരോദ്ധവ യാവദ് ഹൃദി ഗതം ക്ഷയം ഏതദ് ജ്ഞാനം ചമോക്ഷം ച അതോന്യോ ഗ്രന്ഥവിസ്തരം

1.....5. ശുദ്ധമെന്നും, അശുദ്ധമെന്നും, മനസ്സ് രണ്ടു പ്രകാരത്തിലുണ്ട്. വിഷയങ്ങളാലും അഭിലാഷങ്ങളാലും സങ്കല്പങ്ങൾ ഉരുവിടുന്നതാണ് മനസ്സ്. ഇച്ഛകൾ ഉയരാതിരിക്കുന്നതാണ് ശുദ്ധമായ മനസ്സ്. ബന്ധനത്തിലും അതുപോലെ തന്നെ മോക്ഷത്തിനും കാരണമായി വർത്തി ക്കുന്നത് മനസ്സു തന്നെയാണ്. വിഷയങ്ങളിൽ ആസക്തമായ മനസ്സിനാൽ ബന്ധനം സംഭവിക്കുന്നു. വിഷയങ്ങളുടെ അഭാവമാർന്ന് മനസ്സിന് മോക്ഷം സിദ്ധിക്കുന്നു. വിഷയ സങ്കല്പ രഹിതമായിരിക്കുമ്പോഴാണ് മനസ്സിന്റെ ലയം

N

P

I

K

സംഭവിക്കുന്നത് അതിനാൽ മോക്ഷം ആഗ്രഹിക്കുന്ന സാധകൻ വിഷയസങ്കല്പ രഹിതനായിരിക്കണം മനസ്സിൽ വിഷയാഭിലാഷം ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണ് പരമപദം. അതോടെ മനസ്സിൽ സങ്കല്പ വികല്പങ്ങൾ ഉയരാതിരിക്കുന്നു. ഹൃദയത്തിൽ വില്പനമായിരിക്കുന്നതുവരെ മാത്രം മനസ്സിനെ നിയന്ത്രണത്തിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. അതിനുശേഷമല്ല വേണ്ടത്. മനസ്സിൽ ഹൃദയം വില്പനമാകുന്നതുവരെ മാത്രം മനസ്സിനെ നിയന്ത്രണത്തിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. അതിനു ശേഷമല്ല വേണ്ടത്. മനസ്സിൽ ഹൃദയം വില്പനമാകുന്നതിനെ മോക്ഷമെന്നും ജ്ഞാനമെന്നും പറയുന്നു. അതിൽ കൂടുതൽ പറയുന്നത് ഗ്രന്ഥവിസ്താരം മാത്രമാകുന്നു.

- 6. നൈവചിന്ത്യം ന ചാചിന്ത്യമചിന്ത്യം ചിന്ത്യമേവ ച പക്ഷപാതവിനിർമ്മൂക്തം ബ്രഹ്മ സമ്പദ്യതേ തദാ
- 7. സ്വരേണ സാധയേ ദ്യോഗ മ സ്വരം ഭാവയേത് പരം അസ്വരേണ ഹിദാവേന ഭാവാനാഭ ഇഷ്യതേ
- 8. തദേവ നിഷ്കലം ബ്രഹ്മ നിർവികല്പം നിരഞ്ജനം തദ് ബ്രഹ്മാഹമിതി ജ്ഞാത്യാ ബ്രഹ്മ സമ്പദ്യതേ ധ്രുവം
- 9. നിർവികല്പമനന്തം ച ഹേതു ദൃഷ്ടാന്ത വർജ്ജിതം അപ്രമേയമനന്ദം ച ജ്ഞാത്യാ ച പരമം ശിവം
- 10. ന വിരോധോ ന ചോത്പത്തിർ ന ബന്ധോ ന ചശാസനം നമുക്ഷ ന മുക്തി ച ഇത്യേഷു പരമാർത്ഥതഃ

6.....10. ചിന്തനീയവും അചിന്തനീയവും തമ്മിൽ ഒരു അനന്തരകരണീയവും ഇല്ലാതിരിക്കുകയും രണ്ടിൽ ഒന്നിന്റെയും നേർക്ക് പ്രത്യേക ചായ്വ് സാധകൻ ഇല്ലാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ ബ്രഹ്മപ്രാപ്തിക്കുള്ള സമയം അടുത്തെത്തുന്നു. സാധകൻ പ്രണവത്തിലൂടെ ഈശ്വരനുമായി ഐക്യം ഉണ്ടായിത്തീരണം. പ്രണവമായി സർവാത്മനാ ഇണങ്ങിയ ഭാവനകൊണ്ടു മാത്രം ഭവസ്വരൂപനായ പരമത്മാവിനെ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയുന്നു. അഭാവം കൊണ്ട് അത് സാധ്യമല്ല. ഭാവനയുടെ അഭാവത്തിൽ സമാധി ശൂന്യതയാണ് സംഭവിക്കുക. ആ മായാരുപമായ മനസ്സ് ശൂന്യവും വികല്പവും അവയവരഹിതവും ആയ നിരജ്ഞനെത്തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത്. 'ആ ബ്രഹ്മം ഞാൻ തന്നെയാണ്'. എന്ന ഭാവനയും വിശ്വാസവും ചേർന്നവൻ ബ്രഹ്മപ്രാപ്തി ലഭിക്കുന്നു. ശൂന്യവും അനാദിയും അനന്തവും അപ്രപഞ്ചവും പരമ കലായണസ്വരൂപവുമായ ബ്രഹ്മത്തെ അതുമായി അനന്യഭാവം കൈക്കൊള്ളാൻ കഴിയുന്നവൻ ലഭിക്കുന്നു. സൃഷ്ടിയില്ല, മായയില്ല, ബന്ധമനമില്ല, മോക്ഷാഭിലാഷമില്ല. മോക്ഷവുമില്ല എന്ന ചിന്താഗതിയും വാസ്തവികജ്ഞാനവും നേടിയവർ ബ്രഹ്മ സാക്ഷാത്ക്കാരം നേടുന്നു.

- 11. ഏക ഏവാത്മാമതവ്യോ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തിഷു സ്ഥാനത്രയാത് വ്യതീതം യ പുനർ ജന്മ ന വിദ്യതേ
- 12. ഏക ഏവ ഹിദ്യുതാത്മാ ഭൂതേ ഭൂതേ വ്യവസ്ഥിതഃ ഏകയാ ബഹുയാ ചൈവ ദൃശ്യതേ ജലചന്ദ്രവത്.
- 13. ഘടസംഭൂതമാകാശം ലീയമാനേ ഘടേയഥാ ഘടോ ലീയതേ നാകാശേ തദജ്ജീവോ ഘടോപമ.
- 14. ഘടവദ് വിവിധാകാരം ദമ്യമാനം പുനഃ പുനഃ തത് ഭഗം ച ജാനാതി സ ജാനാതി ച നിത്യശഃ
- 15. ശബ്ദമായാവ്യതോ യാവത്താമത്തിഷ്ഠാതി പുഷ്കരേ ദിന്തേ തമസി ചൈകത്യ മേകമേവാനുപശ്യതി.

11.....15. ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി. ഈ മൂന്നു അവസ്ഥയെയും കടന്നുവന്നും ഒരേ ഒരു ആത്മാവുമായി മാത്രം ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നവനുമായ വ്യക്തിക്ക് പുനർജന്മമില്ല. പ്രപഞ്ചത്തിലെ സകല ജീവികളിലും ഈ ഒരേ ഒരു ആത്മാവാണുള്ളത്. ചന്ദ്രൻ ഒന്നേയുള്ളൂ. എങ്കിലും അതിന്റെ പ്രതിബിംബം പലയിടത്തും പലതിലും കാണാൻ കഴിയുന്നു. ഒരേ പരബ്രഹ്മം പല ശരീരങ്ങളിലും പ്രതിഭാസിക്കുന്നു. ശരീരം നശിച്ചാലും ആത്മാവിന് നാശമുണ്ടാകുന്നില്ല. മൺകുടങ്ങൾ പൊട്ടുന്നതുപോലെയും പിന്നെയും നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്നതുപോലെയും പിന്നെയും നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്നതുപോലെയും ഉള്ള ഒരു അവസ്ഥാ വിശേഷമാണിത്. മായയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ജീവാത്മാവ് ഓരോ ശരീരങ്ങളിൽ പ്രതിഭാസിക്കുന്നു. അജ്ഞാനമാകുന്ന അന്ധകാരം നശിച്ച് ജ്ഞാനമാകുന്ന പ്രകാശം പ്രാപിക്കുമ്പോൾ മാത്രം ജീവാത്മാവും പരമാത്മാവും തമ്മിലുള്ള ഐക്യം അനുഭവ ഗോചരമായിത്തീരുന്നു.

- 16. ശബ്ദാക്ഷരം പരം ബ്രഹ്മ യസ്മിൻ ക്ഷീണേയദക്ഷരം തദിദാനക്ഷരം ധ്യായേത് യദീച്ഛേത് ശാന്തിമാത്മനഃ
- 17. ദേവിദ്യേ വേദിതവ്യേ തു ശബ്ദബ്രഹ്മ പരം ചയത് ശബ്ദ ബ്രഹ്മണി നിഷ്ണാത പരം ബ്രഹ്മാധി ഗച്ഛതി
- 18. ഗ്രന്ഥമഭ്യസ്യ മേധാവീ ജ്ഞാനവിജ്ഞാന തത്വത പലാലമിവയാന്യാർത്ഥീ ത്യ ജേത് ഗ്രന്ഥ മശേഷതഃ
- 19. ഗവാമനേകവർണ്ണനാം. ക്ഷീരസ്യാനേക വർണ്ണതാ ക്ഷീരവത് പശ്യതേ ജ്ഞാനം ലിംഗമസ്തുഗവാം യഥാ
- 20. ഘൃത മിവ പയസി നിഗൃഢം ഭൂതേ ഭൂതേ ച വസതി വിജ്ഞാനം സതതം മന്ഥയിതവ്യം മനസാ മന്ഥാന ഭൂതനേ

N

P

I

K

- 21. ജ്ഞാനനേത്രം സമാദായ ചരേ ദ്വഹി മത പരം
നിഷ്കലം നിർമ്മലം ശാന്തം തദ്ബ്രഹ്മഹ
മിതി സ്മൃതം
- 22. സർവഭൂതാധി വാസംച യദ് ഭൂതേഷു വസത്യധി
സർവാനുഗ്രാഹകത്വേന തദസ്മൃഹം വാസുദേവ
തദസ്മൃഹം വാസുദേവ ഇതി.

16.....22. ശബ്ദവും പരബ്രഹ്മവും അക്ഷരമാകുന്നു. ഈ രണ്ടിൽ ഒന്നിനു ക്ഷയം സംഭവിക്കുമ്പോൾ മറ്റേത് അക്ഷയമായ സ്ഥിതിയിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. ഇതു തന്നെയാണ് വാസ്തവീകമായ പരബ്രഹ്മം. ശാന്തി ആഗ്രഹിക്കുന്ന മനുഷ്യന് ആ അക്ഷര ബ്രഹ്മത്തെത്തന്നെയാണ് ധ്യാനിക്കേണ്ടത്. ശബ്ദ ബ്രഹ്മമെന്നും പരബ്രഹ്മമെന്നുമുള്ള രണ്ടു വിധമുള്ള വിദ്യ ധരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എപ്പോൾ മനുഷ്യൻ ശബ്ദ ബ്രഹ്മം അതായത് വേദശാസ്ത്രങ്ങൾ ശരിക്ക് മനസ്സിലാക്കുന്നു അപ്പോൾ പരബ്രഹ്മത്തെ ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്നു. ഭക്ഷണം തേടുന്ന വ്യക്തി വൈക്കോൽ കളത്തിൽ ഇട്ടശേഷം ഭക്ഷണത്തിന് അരിയും അതു പാചകം ചെയ്തതും തേടുന്നതു

പോലെ അറിവുള്ളവൻ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്ന് സാരം ഗ്രഹിച്ച ശേഷം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കൈവിടുന്നു. പല നിറമുള്ള പശുക്കൾ ഉണ്ട്. എന്നാൽ അവയുടെയെല്ലാം പാൽ ഒരേ വിധമാണ്. വെളുപ്പു നിറമാണ്. അതുപോലെ അനേക സമ്പ്രദായങ്ങളും ചിന്താധാരകളും ഉണ്ടെങ്കിലും അവയിലെല്ലാമടങ്ങുന്ന തത്വം ഒന്നാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നു. പുറമെ കാണുന്ന ഭേദഭാവനകൾ നിസ്സാരമാണ്. ആന്തരികവും സാർവത്രികവുമായ തത്വം ഗ്രഹിക്കുക. പാൽ തൈർ കടയുന്നതിൽ നിന്ന് വെണ്ണ കിട്ടുന്നു. ചിന്തനം കൊണ്ടും മനനം കൊണ്ടും വിജ്ഞാന മയമായ ബ്രഹ്മം അറിയാൻ കഴിയുന്നു. ജ്ഞാനത്തിന്റെ പ്രകാശം ലഭിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ അഗ്നി സമാനമായ തേജസ്സ് കലർന്ന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഭാവന അനുഭവവേദ്യമാകുന്നു. 'കലാരഹിതവും നിർമ്മലവും ശാന്തവുമായ പരബ്രഹ്മം ഞാൻ തന്നെയാകുന്നു' എന്ന ബോധം അതോടെ ജ്ഞാനിക്കുണ്ടാകുന്നു. ഉതാണ് ശരിയായ ജ്ഞാനം. സകലതിലും അടങ്ങുന്നതും സമസ്ത ഭൂതാധിവാസവുമായ ആ പരബ്രഹ്മതത്വം വാസുദേവനാണ് എന്ന അറിവും സംജാതമാകുന്നു.

ബ്രഹ്മബിന്ദു ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ബ്രഹ്മവിദ്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു സഹ നൗ ഭൂനക്തു സഹവീര്യം കരവാവഹൈ തേജസിനാവധീതമസ്തു മാ വിദിഷാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത് ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ ആർജ്ജിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം ഉജ്ജ്വലവും ശോഭനവുമാകട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം ഉജ്ജ്വലവും ശോഭനവുമാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം പുലർത്താനിടയാകാതിരിക്കട്ടെ.

അഥ ബ്രഹ്മവിദ്യോപനിഷദ്യുച്യതേ

- 1. പ്രസാദാത് ബ്രഹ്മണസ്തസ്യ വിഷ്ണോരഭ്യത
കർമ്മണഃ
രഹസ്യം ബ്രഹ്മ വിദ്യായ ധ്രുവാഗ്നിം സംപ്രകുഷതേ

- 2. ഓമികത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ യദുക്തം
ബ്രഹ്മവാദിഭഃ
ശരീരം തസ്യ വക്ഷ്യാമി സ്ഥാനം
കാലത്രയം തഥാ
- 3. തത്ര ദേവാസ്ത്രയഃ പ്രോക്താ ലോകാ വേദം
സ്ത്രയോഗയഃ
തിസ്രോമാത്രാർദ്ധമാത്രാ ചാതുക്ഷരസ്യ
ശിവസ്യ തു
- 4. ഋഗേദോ ഗാർഹപത്യം ച പൃഥിവീ ബ്രഹ്മ ഏവ ച
ആകാരസ്യ ശരീരം തു വ്യാഖ്യാതം ബ്രഹ്മ വാദിഭഃ
- 5. യജ്ജുർവേദാന്തരീക്ഷം ച
ദക്ഷിണാഗ്നിസ്തഥൈവ ച
വിഷ്ണുശ്ച ഭഗവാൻ ദേവ ഉകാരഃ പരികീർത്തിതഃ

N

P

I

K

അനന്തരം ബ്രഹ്മോപനിഷത്തിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. അൽ ഭൂതകർമ്മാവും വിഷ്ണുരൂപിയുമായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ കാര്യം ത്താൽ ധ്രുവാഗ്നിരൂപമാകുന്ന ബ്രഹ്മവിദ്യാരഹസ്യത്തെ പറയുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ഏകാക്ഷരരൂപത്തിൽ ഏതൊരു ബ്രഹ്മവിദ്യാരഹസ്യത്തെ പറയുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ഏകാക്ഷര രൂപത്തിൽ ഏതൊരു ബ്രഹ്മത്തെയാണോ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത് അതിന്റെ ശരീരം സ്ഥാനം കാലത്രയം എന്നിവയെപ്പറ്റി പറയാം. ഓം കാരത്തിൽ മൂന്നു ദേവന്മാരും മൂന്നു ലോകങ്ങളും മൂന്നു വേദങ്ങളും മൂന്ന് അഗ്നികളും ഉണ്ട്. ശിവരൂപത്തിലുള്ള അക്ഷരത്തിന് മൂന്നര മാത്രയാണ്. അകാരശരീരത്തെ ഗാർഹപത്യഗ്നിയെന്നും പൃഥ്വിതത്വത്തെ ബ്രഹ്മാവെന്നും ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു. ഉകാരശരീരം യജുർവേദമെന്നും ദക്ഷിണാഗ്നി ആകാശതത്വമെന്നും വിഷ്ണുവെന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

- 6. സാമവേദസ്തഥാ ദ്യൗശ്ചാഹവനീയസ്തഥൈവ ച ഈശ്വരഃ പരമോ ദേവോ മകാരഃ പരികീർത്തിതഃ
- 7. സൂര്യമണ്ഡലമദ്ധ്യേ ഉഥ ഹൃകാരഃ ശംഖമധ്യഗഃ ഉകാരശ്ചന്ദ്രസങ്കാശ സ്തസ്യമധ്യേ വ്യവസ്ഥിതഃ
- 8. മകാരസ്തഗ്നി സങ്കാശോ വിധുമോ വിദ്യതോപമഃ തിസ്രോ മാത്രസ്തഥാ ജേന്തയാ സോമസൂര്യഗ്നിരൂപിണഃ
- 9. ശിഖാ തു ദീപസങ്കാശോ തസ്മിന്നുപരിവർത്തതേ അർദ്ധമാത്രാ തഥാ ജേന്തയാപ്രണവസ്യോ പരിസ്ഥിതാ
- 10. പത്മസൂത്ര നിഭാ സൂക്ഷ്മ ശിഖാ സാദ്യശ്യതേ പരാ സാ നാഡീ സൂര്യസങ്കാശാ സൂര്യം ഭിത്വാ തഥാ പരാ
- 11. ദിസപ്തതതിസഹസ്രാണി നാഡീം ഭിത്വാ ച മുര്യനി വരദഃ സർവഭൂതാനാം സർവം വ്യാപ്യവതിഷ്ഠതി മകാരത്തിന്റെ ശരീരം സാമവേദവും ആഹവനീയാ ഗ്നിയും സ്വർഗ്ഗവും ശിവനുമായി പറയപ്പെടുന്നു. ശംഖമധ്യത്തിലുള്ള അകാരം സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ചന്ദ്രസമാനമായ ഉകാരം ചന്ദ്രനിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. പുകയില്ലാത്ത അഗ്നിപോലെയും മിന്നൽ പോലെയുമാണ് മകാരം ഇങ്ങനെ മൂന്നുമാത്രകൾ സൂര്യൻ ചന്ദ്രൻ അഗ്നി എന്നീ രൂപത്തിലാണ്. ദീപശിഖദീപത്തിന്റെ മുകളിലെ നോണം പ്രണവത്തിന്റെ മുകളിലെന്നോളം പ്രണവത്തിന്റെ മുകളിൽ അർദ്ധമാത്രയുണ്ട്. ആ ശിഖ താമരനൂലിനൊത്തതാണ്. സൂര്യതുല്യമായ ആ നാഡീ സൂര്യനേയും എഴുപത്തി രായിരം നാഡികളെയും ഭേദിച്ച് മുർധാവിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അത് സർവഭൂതങ്ങൾക്കും വരം നൽകുന്നതാണ്.
- 12. കാംസ്യ ഘണ്ടാനിനാദസ്തു യഥാപ്രിയതി ശാന്തയേ ഓങ്കാരസ്തുതഥ യോജ്യ ശാന്തയേ സർവമിച്ഛതാ

- 13. യസ്മിൻ വിലീയതേ ശബ്ദസ്തത്പരം ബ്രഹ്മ ഗീയതേ ധീയം ഹിലീയതേ ബ്രഹ്മ സോ മൃതതായ കല്പതേ
- 14. വായുഃ പ്രാണസ്തഥാകാശാഃ ത്രിവിധോ ജീവസംജന്തഃ സജീവഃ പ്രാണ ഇത്യുക്തോ ബാലാഗ്രശത കല്പിതഃ
- 15. നാഭിസ്ഥനേസ്ഥിതം വിശ്വം ശുദ്ധതത്വം സുനിർമ്മലം ആദിത്യമിവ ദീപ്യന്തം രശ്മിഭിശ്ചാവിലം ശിവം

ഓടുകൊണ്ടു തീർത്ത മണിയുടെ ശബ്ദം ശാന്തിയിൽ ലയിക്കുന്നതു പോലെ ഓങ്കാര യോജനയാൽ സർവ ആഗ്രഹങ്ങളും ശാന്തമാകും. യാതൊന്നിൽ ശബ്ദം ലയിക്കുന്നു അതാണ് ബ്രഹ്മം. ഏതൊരു ബുദ്ധിബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിക്കുന്നു അത് അമൃതസ്വരൂപവും. വായു തേജസ്സ് ആകാശം കേശാഗ്രത്തിന്റെ നൂറിലൊരു ഭാഗത്തിന് തുല്യമെന്നാണ് സങ്കല്പം. വിശ്വം ശുദ്ധതത്വവും നിർമ്മലസ്വരൂപവുമായ നാഭി സ്ഥാനത്ത് നിലകൊള്ളുന്നു. അത് സൂര്യനൊപ്പം എല്ലാ വിശ്വവും പ്രകാശിപ്പിച്ച് മംഗളമരുളുന്നു.

- 16. സകാരം ചഹകാരം ച ജീവോ ജപതി സർവദ, നാഭിരന്ധ്രാദിനിഷ്ക്രാന്തം വിഷയവ്യാപ്തി വർജിതം
- 17. തേനേദം നിഷ്കലം വിദ്യാത് ക്ഷിരാത് സർപ്പിരഥാ കാരേണനാത്മനായുക്തഃ പ്രാണായാമൈശ്ചപഞ്ചഭിഃ
- 18. ഏതസ്മിൻ വസതേ ശീഘ്രമവിശ്രാന്തം മഹാഖഗഃ യാവന്നിശ്വസിയതോ ജീവസ്താവന്നിഷ്കളതാം ഗതഃ ജീവൻ എപ്പോഴും സകാരത്തെയും ഹകാരത്തെയും ജപിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. നാഭിയിൽ നിന്നും പുറപ്പെടുന്ന ഈ ജപം വിഷയവാസന ഇല്ലാത്തതാണ്. പാലിൽ നിന്നും നെയ്യെന്ന് പോലെ ഈ തത്വം പ്രാണായാമം കൊണ്ടറിയണം. കടകോലാൽ പാൽ കടയുന്നുതുപോലെ ചതുഷ്കലചേന്ന ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തത്വം ശരീരത്തിൽ ഭ്രമണം ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ അതിൽ ജീവൻ നിവസിക്കു്ന ശ്വാസം നിൽക്കുമ്പോൾ നിഷ്കളതാം പ്രാപിക്കുന്നു.
- 20. നദസ്ഥം നിഷ്കലം ധ്യാത്വാ മുച്യതേ ഭവബന്ധനാത് അനാഹതധ്വനിയുതം ഹംസം യോ വേദ ഹൃദഗതം
- 21. സ്വ പ്രകാശചിദാനന്ദം സ ഹംസ ഇതി ഗീയതേ രേചകം പൂരകം മുക്ത്വാ കുംഭകേന സ്ഥിതഃ സുധീ

N

P

I

K

22. നാദികന്ദേ സമൗ കൃത്യാ പ്രാണാപാനൗ
 സമാഹിത
 മസ്തകസ്ഥാമൃതസ്വാദം പീത്യാ
 ധ്യാനേന സാദരം

23. ദീപാകാരം മഹാദേവം ജാലന്തം നാദി മധ്യമേ
 അഭിഷിച്ഛാമൃതേനൈവ ഹസ ഹംസേതി
 യോ ജപേത്

24. ജരാമരണരോഗാദി നതസ്യ ഭൂവി വിദ്യതേ
 ഏവം ദിനേ ദിനേ കൂര്യാ ദണിമാദിവിഭൃതയേ

ദ്വോവിൽ നിലകൊള്ളുന്ന നിഷ്കളതത്ത്വം ധ്യാനിച്ച് വിശുദ്ധ നേടുമ്പോൾ സംസാരബന്ധംകൈവിടുന്നു. ഇതഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതും ചിദാനന്ദ ഹംസത്തെ അറിയുന്നവൻ ഹംസത്തെ അറിയുന്നു. ഹംസം എന്ന പേരിൽ അവർ അറിയപ്പെടുന്നു. രേചകം പൂരകം എന്നിവ ഉപേക്ഷിച്ച് കുറുകത്തിൽ സ്ഥിരമായിരുന്നുകൊണ്ട് പ്രാണനേയും അപാനനേയും ഏകീഭവിപ്പിച്ച് മസ്തകത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അമൃതം സാദരം ധ്യാന സ്ഥിതനായി പാനം ചെയ്ത് ഹംസ എന്ന് ജപിക്കുന്ന ധ്യാനിക്ക് ഭൂമിയിൽ കഴിയുമ്പോൾ ജരമരണം രോഗം ഇവ ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല അണിമതുടങ്ങിയ അഷ്ട സിദ്ധികളും വിഭൃതികളും ലഭിക്കാൻ കഴിയുകയും ചെയ്തു.

25. ഈശ്വരത്വമവാപ്നോതി സദാദ്യാസരതഃ പുമാൻ
 ബഹവോ നൈകമാർഗ്ഗേണ പ്രാപ്ത
 നിത്യത്വ മാഗതഃ

സദാ ഈ അഭ്യാസത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നുവെന്ന് ഈശ്വരത്വം കൈവരുന്നു. പലരും ഈ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ നിത്യപദം പ്രാപിച്ചു.

26. ഹംസ വിദ്യാമൃതേ ലോകേ നാസ്തിനിത്യത്വ
 സാധനം
 യോ ദദാതി മഹാവിദ്യാം ഹസാഖ്യാം
 പാരമേശ്വരീം

27. തസ്യ ദാസ്യം സദാകൂര്യാത്
 പ്രജന്തയാപരയാ സഹ
 ശുഭം വാശുഭമന്യത്യാ യ ദുക്തം ഗുരുണാ ഭൂവി

28. തത് കൂര്യാദവിചാരേണ ശിഷ്യഃ
 സന്തോഷ സംയുതഃ
 ഹംസ വിദ്യാമിമാം ലബ്ധ്യാ ഗുരുശുശ്രൂഷാനരഃ

29. ആത്മാനമാത്മാനാ സാക്ഷാത് ബ്രഹ്മ ബുധാ
 സുനിശ്ചലം
 ദേഹ ജാത്യാദിസംബന്ധാൻ വർണ്ണാശ്രമ
 സമന്വിതാൻ

30. വേദസാസ്ത്രാണി ചാന്യാനി പദമാം സുമിവ
 ത്യജൻ
 ഗുരുഭക്തിം സദാ കൂര്യാത് ശ്രേയസേ
 ഭൂതയേ നരഃ

ഹാസത്വ പ്രാപിക്കുകയെന്ന ഈ വിദ്യാമൃതത്തിനു തുല്യം നിത്യത പ്രാപിക്കുവാനുതകുന്ന ഒരു സാധനമില്ല. ഹംസം ചെയ്യുന്ന വ്യക്തിയെ സദാ ഭക്തിയോടെ ശുശ്രൂഷിക്കുക. ശുഭാശുഭചിന്തകു തുന്യാതെ ഗുരു എന്താജ്ഞാപിക്കുന്നുവോ അത് അതേപടി ശിഷ്യൻ അനുസരിക്കണം. ഗുരുവിൽ നിന്നും ഈ വിദ്യ സമ്പാദിച്ച് ആത്മാവിൽ ആത്മാവിനെ സാക്ഷാത്കരിച്ച് നിശ്ചലമെത്ത അറിഞ്ഞ് വർണ്ണാശ്രമാദികളെയും വേദ ശാസ്ത്ര ശാസനകളെയും നിസ്സങ്കോചം പരത്യജിച്ച് സദാ ഗുരു ശുശ്രൂഷയിൽ മുഴുകണം. അത് ശ്രേയസ്സിന് എത്രയും ഉപകരിക്കും.

31. ഗുരുരേവ ഹരി സാക്ഷാന്നാന്യ ഇത്യ
 ബ്രവീത് ശ്രുതിഃ

32. ശ്രുത്യാ യ ദുക്തം പരമാർത്ഥമേവ
 തത് സംശയോ നാത്ര തതഃ സമസ്തം
 ശ്രുത്യാ വിരോധ ന ഭവേത് പ്രമാണം
 ഭവേദനർത്ഥായ വിനാ പ്രമാണം

സാക്ഷാൽ ഹരി ഗുരു തന്നെയാണ് മറ്റാരുമല്ല എന്ന് വേദം പറയുന്നു. ഇതശ്രുതിവാക്യം സശയരഹിതമായിത്തന്നെ പരമാർത്ഥമാണ്. ശ്രുതിക്ക് വിരുദ്ധമായാൽ പിന്നെ പ്രമാണമില്ല. പ്രമാണരഹിതമായിട്ടുള്ളത് അനർത്ഥകാരിയാണ്.

33. ദേഹസ്ഥഃ സകലോജ്ഞയോ നിഷ്കലോ ദേഹ
 വർജിതഃ
 ആപ്തോപദേശ ഗമ്യോസൗ സർവതഃ
 സമസ്ഥിതഃ

34. ഹംസ ഹംസേതി യോ ബ്രൂയാദ്ധംസോ ബ്രഹ്മാ
 ഹരിഃശിവഃ
 ഗുരുവക്ത്രാന്തഃ ലഭ്യതേ പ്രത്യക്ഷം
 സർവതോമുഖം

35. തിലേഷു ച യഥാ തൈലം പുഷ്പേഗന്ധ
 ഇവാശ്രിതഃ
 പുരുഷസ്യ ശരീരേളസ്ഥിൻ സ ബാഹ്യാഭ്യ
 ന്തരേ തഥാ

ദേഹസ്ഥിതമായതിനെ സകളമെന്നും ദേവർജിതമായതിനെ നിഷ്കളമെന്നും മനസ്സിലാക്കണം ആപ്തമായ ഗുരുപദേശത്താൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഈ തത്വം സർവത്ര സമഭാവനയോടുകൂടി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഹംസാഖ്യൻ ബ്രഹ്മാവിഷ്ണു ശിവസ്വരൂപനാണ്. ഗുരുപദേശത്താൽ അവൻ സർവതോമുഖമായ ബ്രഹ്മത്തെ അറിയാൻ കഴിയും. എള്ളിൽ എണ്ണയും പൂവിൽ സുഗന്ധവും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതുപോലെ തന്നെ പുരുഷശരീരത്തിൽ അകത്തും പുറത്തും ആ ബ്രഹ്മം തന്നെ.

N

P

I

K

- 36. ഉൽക്കാസ്തോ യഥാ ലോകേ ദ്രവ്യമാ
ലോകൃതാംത്യജേത്.
ജ്ഞാനേന ജ്ഞേയ മാലോകൃ പശ്യാത്
ജ്ഞാനംപരിത്യജേത്
- 37. പുഷ്പവദ് സകലം വിദ്യാത് ഗന്ധസ്തസ്യ തു
നിഷ്കളഃ
വൃക്ഷസ്തു സകലം വിദ്യാത് ഛായാ തസ്യ തു
നിഷ്കലാ
- 38. നിഷ്കലഃ സകലോ ഭാവഃ സർവത്രൈവ
വ്യവസ്ഥിതഃ
ഉപായ സകലസ്തദ്വ ദു പേയ ശൈവ നിഷ്കലഃ
- 39. സകലേ സകലോ ഭാവോ നിഷ്കലേ
നിഷ്കല സ്തഥാ
ഏകമാത്രോ ദിമാത്രശ്ച ത്രിമാത്രശൈവ ഭേദതഃ
- 40. അർദ്ധമാത്രാ പരാജ്ഞയാ തത ഉൗർധ്വം
പരാത് പരം
പഞ്ചധാ പഞ്ചദൈവത്യം സകലംപരിപഞ്ച്യതേ
തീപ്തന്തത്തിന്റെ പ്രകാശം കൊണ്ട് പദാർത്ഥങ്ങൾ കണ്ടു
കഴിഞ്ഞാൽ പന്തം ഉപേക്ഷിക്കാം. അതുപോലെ ജ്ഞാനം
കൊണ്ട് ജ്ഞാതവ്യമായ വിഷയം അറിഞ്ഞതിനുശേഷം
ജ്ഞാനവും ഉപേക്ഷിക്കാം. സകളത്തെ പൂവായും അതിന്റെ
ഗന്ധത്തെ നിഷ്കളമായും കരുതുക. അല്ലെങ്കിൽ സകളത്തെ
വൃക്ഷമായും അതിന്റെ ഛായയെ നിഷ്കളമായും കരുതണം.
ഇങ്ങനെയുള്ള സകള നിഷ്കളഭാവങ്ങൾ എല്ലായിടത്തും
കാണാം. കലായുക്തമായ വസ്തു സാധനയും സാധ്യം
കലാരഹിതവുമാണ്. കലായുക്തമായ വസ്തുവിൽ സർവഭാ
വങ്ങളുമുണ്ട്. എന്നാൽ കലാരഹിതമായ വസ്തുവിൽ യാതൊ
രു ഭാവവുമില്ല. ഒരു മാത്ര പരയുമുണ്ട്. അതിനും മുകളിൽ
പരാത് പരമാണ്. സകളം പഞ്ചദൈവതായുക്തമെന്നും അഞ്ച്
വിധം ചേർന്നിരിക്കുന്നതാണെന്നും ഗ്രഹിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
- 41. ബ്രഹ്മണോ ഹൃദയസ്ഥാനം കണ്ഠോ വിഷ്ണുഃ
സമാശ്രിതഃ
താലുമധ്യേ സ്ഥിതോ രുദ്രോ ലലാടസ്ഥോ
മഹേശ്വരഃ
- 42. നാസാഗ്രേ അച്യുതം വിദ്യാ തസ്യാന്തേതു
പരം പദം
പരത്യാത്തു പരം നാസ്തി ത്യേവം ശാസ്ത്രസ്യ
നിർണ്ണയഃ
- 43. ദേഹാതീതം തു തം വിദ്യാന്നാസാഗ്രേ
ദ്വാദശാംഗുലം
തദന്തം തം ഹ ജാനീയാത്തത്രസ്ഥോ
വ്യാപയേത് പ്രഭുഃ

- 44. മാനോപ്യന്ത്ര നിക്ഷിപ്തം ചക്ഷുരന്ത്യത്ര
പാതിതം
തഥാപി യോഗിനാം യോ ഗോ വ്യവിച്ഛിന്നഃ
പ്രവർത്തതേ
- 45. ഏതത്തുപരമം ഗുഹ്യ മേതത്തു പരമം ശുഭം
നാത പരതരം കിഞ്ചി ന്നാതാഃ പരതരം ശുഭം.
ഹൃദയമാണ് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്ഥാനം. വിഷ്ണു ഹൃദയ
ത്തിലും രുദ്രൻ താലുവിലും മഹേശ്വരൻ നെറ്റിയിലും
സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. നാസാഗ്രത്തിൽ അച്യുതൻ സ്ഥിതിചെ
യ്യുന്നുവെന്നും അതിന്റെ അവസാന ഭാഗത്ത് പരമപദമെന്നും
അറിയുക. പരാത്പരമായി മറ്റൊന്നില്ല. ദേഹാതീതമായ ആ
ബ്രഹ്മം നാസാഗ്രത്തിൽ നിന്നും പന്ത്രണ്ടാംഗുലം ദൂരെയാണ്.
അതു തന്നെയാണ് അതിന്റെ അവസാനം. അവിടെ
സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രഭു സർവ വ്യാപിയാണ്. മനസ്സ് മറ്റൊരു
സ്ഥാനത്ത് പൊയ്ക്കൊള്ളട്ടെ. കണ്ണുകൾ മറ്റവിടെയെങ്കിലും
നോക്കട്ടെ. യോഗികളുടെ യോഗം അവിച്ഛിന്നം നടക്കും. അത്
ഏറെ രഹസ്യമാണ്. ശുഭകരമായിട്ടൊന്നുമില്ല.
- 46. ശുദ്ധജ്ഞാനാമൃതം പ്രാപ്യ
പരമാക്ഷര നിർണ്ണയം
ഗുഹ്യാത് ഗുഹ്യതനം ഗോപ്യം ഗ്രഹണീയം
പ്രയത്നതഃ
- 47. നാ പുത്രായ പ്രഭാതവ്യം നാ ശിഷ്യായ കദാചന
ഗുരുദേവായ ഭക്തായ നിത്യം ഭക്തിപരായ ച
- 48. പ്രഭാതവ്യമിദം ശാസ്ത്രം നേതരേഭ്യഃ
പ്രഭാപയേത്
ദാതാ സ്യ നരകം യാതി സിദ്ധ്യതേ ന കദാചന
- 49. ഗൃഹസ്ഥോ ബ്രഹ്മചാരി ച വാനപ്രസ്ഥശ്ച
ഭിക്ഷുകഃ
യത്ര തത്ര സ്ഥിതോ ജ്ഞാനീ പരമാക്ഷരവിത്
സദാ
- 50. വിഷയീർവിഷയാസത്തോ യാതി ദേഹാന്തരേ
ശുഭം
ജ്ഞാനദേവാസ്യ ശാസ്ത്രസ്യ സർവ്വാവസ്ഥോ
പിമാനവഃ

ശുദ്ധ ജ്ഞാനമാകുന്ന അമൃതം പ്രാപിച്ച് പരമാക്ഷര
തത്വം നിർണ്ണയിക്കുകയും അങ്ങേ അറ്റം രഹസ്യമായ ആ
വസ്തു പ്രയത്നപൂർവ്വം ഗ്രഹിക്കുകയും വേണം. ഈ വിദ്യ
പുത്രനല്ലാത്തവനോ ശിഷ്യനല്ലാത്തവനോ കൊടുക്കരുത്.
യഥാർത്ഥ ഗുരുഭക്തനും ഭക്തിപരനുമേ ദാനം ചെയ്യാവൂ.
മറ്റാർക്കും ദാനം ചെയ്യരുത്. ഇതിന് വിരുദ്ധമായി പ്രവർത്തി
ക്കുന്നവൻ നരകം പ്രാപിക്കും; അവൻ സിദ്ധിയില്ല. ഒരാൾ
ബ്രഹ്മചാരിയോ വാനപ്രസ്ഥനോ ഗൃഹസ്ഥനോ സന്യാസി
യോ ആയിക്കൊള്ളട്ടെ, എവിടെയെങ്കിലും താമസിക്കട്ടെ,
പരമാർത്ഥ തത്വം അറിഞ്ഞവൻ മാത്രമേ ജ്ഞാനിയാകുകയു

N

P

I

K

ഇള. ഒരുവൻ വിഷയാസക്തനായാലും ശാസ്ത്രജ്ഞാനം കൊണ്ട് ശുഭഗതി കൈവരിക്കുന്നു.

51. ബ്രഹ്മഹത്യായോഗമേധാദൈവ്യഃ
പുണ്യപാപൈർന ലിപ്യതേ
ചോദകോ ബാധകശ്ചൈവ മോക്ഷദശ്ചപരഃ
സ്മൃതഃ

52. ഇത്യേഷാം ത്രിപിഡോജ്ഞേയം ആചാര്യസ്തു
മഹീതലേ
ചോദകോ ദർശയേന്മാർഗ്ഗം ബോധകഃ സ്ഥാന
മാചരേത്

53. മോക്ഷദസ്തു പരം തത്വം യജ്ഞതാ
പരമശ്നതേ
പ്രത്യക്ഷയജനം ദേഹേ സാക്ഷേപാച്ഛ്യാ
ണഗൗതമ

54. തേനേഷ്ടാ സ നരോ യാതി ശാശ്വതം
പദമവ്യയം
സ്വയമേവ തു സമ്പശ്യേദേഹേ ബിന്ദും
ചനിഷ്കളം

55. അയനേ ദേ ച വിഷുവേ സദാപശ്യതി മാർഗ്ഗവിത്
കൃത്യായാമം പുരാ വത്സ രേച പുരക കുംഭകാൻ
ബ്രഹ്മഹത്യായാപം അശ്വമേധാതി പുണ്യം ബോധകൻ
മോക്ഷകൻ എന്നിവർ ശ്രേഷ്ഠരാണെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നു.
ആചാര്യന്മാർ ഇങ്ങനെ മൂന്നുവിധമുണ്ട്. പ്രേരകൻ മാർഗ്ഗം
കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു. ബോധകൻ സ്ഥാനം നിർദ്ദേശി
ക്കുന്നു. മോക്ഷ ദാതാവ് ആ പരമ തത്വം തന്നെ. ആ തത്വമ
റിഞ്ഞ് അവൻ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഗൗതമ,
ദേഹത്തിലെ പ്രത്യക്ഷയജനം ചുരുക്കിപ്പറയാം. കേൾക്കൂ.
അതനുഷ്ഠിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ ശാശ്വതവും അവ്യയവുമായ പദം
ലഭിക്കും. കൂടാതെ ശരീരാന്തർഭാഗത്ത് നിഷ്കളമായ ബിന്ദു
വിനെ കാണുന്ന രണ്ട് അയനങ്ങളിലും ദിനരാത്രങ്ങൾ
തുല്യമായിരിക്കുമ്പോഴും ആദ്യമായി രേചകം പുരകം കുംഭകം
എന്ന പ്രാണായാമമനുഷ്ഠിക്കണം.

56. പൂർവം ചോഭായുമുച്ചാര്യ അർച്ചയേത്തു
യഥാക്രമം
നമസ്കാരേണ യോഗേന മുദ്രയാരഭ്യ
ചാർച്ചയേത്

57. സൂര്യസ്യ ഗ്രഹണം വത്സ പ്രത്യക്ഷയജനം
സ്മൃതം
ജ്ഞാനാത് സായുജ്യമേവോക്തം തോയേ
തോയംയഥാതഥാ

58. ഏതേ ഗുണം പ്രവർത്തനേ യോഗാഭ്യാസ
കൃതശ്രമൈഃ
യസ്മാദ്ഭോഗം സമാദായ സർവദുഃഖ
ബഹിഷ്കൃതഃ

59. യോഗധ്യാനം സദാ കൃത്യാ ജ്ഞാനം തന്മയതാം
പ്രജേത്

ജ്ഞാനാത് സ്വരൂപം പരമം ഹംസമന്ത്രം
സമുച്ചരേത്

60. പ്രാണിനാം ദേഹമദ്ധ്യേതു സ്ഥിതോ ഹംസഃ
സദാച്യുതഃ

ഹംസ ഏവ പരം സത്യം ഹംസ ഏവതു
ശക്തികം

രണ്ടും ഉച്ചരിച്ച് ആദ്യം യഥാക്രമം നമസ്കരിക്കണം.
നമസ്കാര യോഗമുദ്രകളാൽ പൂജിക്കണം. വത്സ, സൂര്യഗ്ര
ഹണം പ്രത്യക്ഷയജനമാണെന്നു പറയുന്നു. ജലത്തിൽ
ജലമെന്ന പോലെ സായുജ്യ പദവും ജ്ഞാനത്താൽ കൈവരു
ത്താം. യോഗാഭ്യാസത്തിനു ചെയ്യുന്ന ശ്രമം വളരെ ഫലം
ചെയ്യും അതു മൂലം സർവദുഃഖങ്ങളും ശമിക്കും. ദുഃഖങ്ങൾ
ദുരീകരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുക. സദാ ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചുകൊണ്ട്
യോഗധ്യാനങ്ങളാൽ ജ്ഞാനത്തിൽ താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുക.
യോഗാഭ്യാസ ശ്രമം ഏറ്റവും ഗുണപ്രദമാകുന്നു. ജ്ഞാനം
കൊണ്ടു മാത്രമേ പരമസ്വരൂപം പ്രാപിക്കാൻ സാധ്യക്കൂ. ജീവി
കളുടെ ശരീരത്തിൽ അച്യുതനാകുന്ന ഹംസം സദാ വസി
ക്കുന്നു. ഹംസം തന്നെയാണ് പരമസത്യം ഹംസം തന്നെ
ശക്തി സ്വരൂപമെന്നറിയുക.

61. ഹംസ ഏവ പരം വാക്യം ഹംസ ഏവ
തു വാദികം

ഹംസ ഏവ പരോ രൂദ്രോ ഹംസ ഏവ
പരാത് പരം

62. സർവ ദേവസ്യ മധ്യസ്ഥോ ഹംസ
ഏവ മഹേശ്വര
പൃഥിവ്യാദി ശിവാന്തം തു അകാരാഭ്യാശ്ച
പർണ്ണകാഃ

63. കൂടാതെ ഹംസ ഏവസ്യാത്മാത്യുകേതി
വ്യവസ്ഥിതാഃ
മാതൃകാരഹിതം മന്ദ്രമാദിശന്തേ ന കുത്രചിത്

64. ഹംസ ജ്യോതിരനുപമ്യം മദ്ധ്യേ ദേവം
വ്യവസ്ഥിതം
ദക്ഷിണാ മുഖമാശ്രിത്യ ജ്ഞാനമുദ്രാം
പ്രകല്പയേത്

65. സദാ സമാധിം കുർവീത ഹംസ
മന്ത്രമനുസ്മരൻ
നിർമ്മല സ്ഫടികാകരം ദിവ്യരൂപമനുപമം

പരമമായ വാക്യം ഹംസം തന്നെ സമസ്ത വേദങ്ങളു
ടെയും സാരം ആണ്. ഹംസ പരമരൂദ്രയാണ്. ഹംസം തന്നെ
യാണ് പരാത്പരം സകലദേവന്മാരുടേയും മധ്യസ്ഥനായ
ഹംസം തന്നെയാണ് പരമേശ്വരൻ. പൃഥ്വി മുതൽ ശിവൻ
വരെയും അകാരം മുതൽ ക്ഷ വരെയും ഹംസം തന്നെയാണ്

N

P

I

K

മാത്രകളെപ്പോലെ വ്യവസ്ഥിതമായിരിക്കുന്നത്. മാത്രം രഹിതമായ മന്ത്രോപദേശമില്ല. ഹംസത്തിന്റെ അനുപമ ജ്യോതിസ്സ് ദേവന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ദക്ഷിണാഭിമുഖമായി അനാനമുദ്ര സങ്കല്പിച്ച് സമാധിയിൽ ഹംസത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക. നിർമ്മല സ്ഥിതികൾ ഉപമയ ദിവ്യരൂപവും ധ്യാനിച്ചു കൊള്ളണം.

- 66. മധ്യദേശേ പരം ഹംസം അനാന
മുദ്രാത്മ രൂപകം
പ്രാണോപാനഃ സമാനശ്ചോദാന വ്യാനൗ
ച വായവം
- 67. പഞ്ച കർമ്മന്ദ്രിയൈർര്യംക്താ ക്രിയാശക്തി
ബലോദ്യതാഃ
നാഗഃ കുർമ്മശ്ച കൃകരോ ദേവദത്തോ
ധനജന്തയഃ
- 68. പഞ്ച അനാനേന്ദ്രിയൈർര്യംക്തഃ അനാനശക്തി
ബലോദ്യതാഃ
പാവകഃ ശക്തി മധ്യേതു നാഭിചക്രേ
രവിഃ സ്ഥിതാ
- 69. ബന്ധമുദ്രാ കൃതായേന നാസാഗ്രേ തു
സ്വലോചനേ
അകാരേ വഹ്നിരിത്യാഹുരുകാരേ രവിസംസ്ഥിതഃ
- 70. മകാരേ ചഭ്രുവേർമധ്യേ പ്രാണശക്ത്യാ
പ്രബോധയേത്
ബ്രഹ്മഗ്രന്ഥിരകാരേ ച വിഷ്ണുഗ്രന്ഥിർ
ഹൃദിസ്ഥിതഃ

അനാനമുദ്രാരുപത്തോടുകൂടിയ പത്മ ഹംസത്തെ മധ്യഭാഗത്ത് ധ്യാനിക്കണം. പ്രാണൻ അപാനൻ സമാനൻ ഉദാനൻ വ്യാനൻ എന്നീ അഞ്ചു വായുക്കളും അഞ്ചുകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും ചേർന്ന ക്രിയാശക്തി അധികം ബലവത്തായിത്തീരുന്നു. നാഗം കുർമ്മം കൃകരം ദേവദത്തം ധനജന്തയം എന്നിവയോടും അഞ്ച് അനാനേന്ദ്രിയങ്ങളോടും കൂടിയ അനാന ശക്തി ബലവത്തരമാകും. ശക്തി മധ്യത്തിൽ അഗ്നിയും നാഭീകൃത്തിൽ രവിയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആദ്യം ബന്ധമുദ്ര അഭ്യസിക്കണം. നാസാഗ്രത്തിലും നേത്രങ്ങളിലും അകാരാഗ്നിയണുളളത്. ഹൃദയസ്ഥാനത്ത് ഉകാരത്തിലും പുരികങ്ങളുടെ മധ്യത്തിലും അഗ്നിയാണ്. അവയിൽ പ്രാണ ശക്തി ലയിപ്പിക്കണം. ബ്രഹ്മഗ്രന്ഥി അകാരത്തിലും വിഷ്ണു ഗ്രന്ഥി ഹൃദയത്തിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

- 71. രുദ്ര ഗ്രന്ഥിർഭ്രുവോർ മധ്യേ ഭിദ്യതേക്ഷ
രവായുനാ
അകാരേ സംസ്ഥിതോ ബ്രഹ്മാ ഉകാരേ വിഷ്ണു
രാസ്ഥിതഃ
- 72. മകാരേ സംസ്ഥിതോ രുദ്രഃ തതോ സ്യാന്താ
പരാത്പരഃ

കണം സംകുച്യ നാഡ്യാദൗ സ്തംഭിതേ
യേന ശക്തിതഃ

- 73. രസനാ പീഡ്യമാനേയം ഷോഡശീവോർ
ധഗാമിനീ
ത്രികൂടം ത്രിവിധാ ചൈവ ഗോലാഖം
നിഖരം തഥാ
- 74. ത്രി ശംഖവജ്രമോംകാര മുർധനാളം
ദ്രുപോർമുഖം
കുണ്ഡലീം ചാലയൻ പ്രാണാൻ ദേദയൻ
ശശിമണ്ഡലം
- 78. സാധയൻ വജ്രകുംഭാണി നവദാരാണി
ബന്ധയേത്
സുമനഃ പവനാരൂഢഃ സരാഗോ നിർഗുണസ്തഥാ
പുരികങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന രുദ്രഗ്രന്ഥി അക്ഷരവായു മുഖേന ഭേദിക്കപ്പെടുന്നു. അകാരം ബ്രഹ്മാവിന്റെയും ഉകാരം വിഷ്ണുവിന്റെയും മകാരം രുദ്രന്റെയും സ്ഥാനമാകുന്നു. അതിന്റെ അവസാനഭാഗത്ത് പരാത്പരം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. കണ്ഠം സങ്കോചിപ്പിച്ച് നാഡ്യാദി ശക്തിയെ സ്തംഭിപ്പിക്കണം. പിന്നെ നാക്ക് അമർത്തി ഷോഡാശാധാരയുക്തവും ഊർധ്വഗാമിയും ത്രികൂടയുക്തവും ത്രിവിധം ബ്രഹ്മരസ ഗാമിയും സൂക്ഷ്മവുമായ സുഷുമാനാഡിയേയും ത്രി ശിഖം വജ്രം ഓം കാരയുക്തം ഊർധ്വനാളം തുടങ്ങിയവ ദ്രുകൂടിയിലേക്ക് പോകുന്നതുമായ കുണ്ഡലിനി ശക്തിയെയും പ്രാണങ്ങളെയും ചലിപ്പിച്ച് ചന്ദ്രമണ്ഡലം ഭേദിച്ച് നവദാരങ്ങൾ ബന്ധിച്ച് വജ്ര കുംഭക സാധന ചെയ്യുക മനസ്സ് നിർഗുണമാക്കി പ്രസന്നതയോടെ പവനാരൂഢനും ആകണം.
- 76. ബ്രഹ്മസ്ഥാനേതു നാദഃ സ്യാച്ഛാകിന്ത്യമൃത
വർഷിണി
ഷട്ചക്രമണ്ഡലോദ്ധാരം അനാനദീപം
പ്രകാശയേത്
- 77. സർവഭൂതസ്ഥിതം ദേവം സർവേശം
നിത്യമർച്ചയേത്
ആത്മരൂപം തഥാലോക്യ അനാനരൂപം നിരാമയം
- 78. ദൃശ്യം തം ദിവ്യ രൂപേണ സർവവ്യാപി
നിരഞ്ജനം
ഹംസ ഹംസവദേദാക്യം പ്രാണിനാം
ദേഹമാശ്രിതഃ
- 79. സഹസ്രമേകം വ്യയുതഷ്ടശതം
ചൈവ സർവദാ
ഉച്ചരൻ പഠിതോ ഹംസഃ സോഹമിത്യഭിധീയതേ
- 80. പൂർവഭാഗേഹൃദയോലിംഗം ശിഖിത്യാം
ചൈവ പശ്ചിമം

N

P

I

ജ്യോതിർലിംഗം ദ്രുവോർമ്മയ്യേ നിത്യം ധ്യായേൽ സദായതിഃ

അങ്ങനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ, ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്ത് നാദം കേൾക്കുന്നു. മാത്രമല്ല ശാന്തിയുടെ നാഡിയിൽ നിന്നും അമൃതവൃഷ്ടി ഉണ്ടാകുന്നു. ഷട്ചക്രമണ്ഡലം ഭേദിക്കപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് ജ്ഞാനമാകുന്ന ദീപം പ്രകാശിക്കുന്നു. സർവഭൂതങ്ങളിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പരമദേവനെ എപ്പോഴും പൂജിക്കണം. ആത്മരൂപം അന്ധകാരത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതും ജ്ഞാനസ്വരൂപവും വ്യാധിരഹിതവുമാകുന്നു. സർവവ്യാപിയും നിരഞ്ജനവുമായ ആ ദിവ്യസ്വരൂപത്തെ ദർശിച്ച് ഹംസം, ഹംസം എന്നു ജപിക്കണം. പ്രാണികളുടെ ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രാണാപാനഗ്രന്ഥിയെ അരൂപം എന്നു പറയുന്നു. ഈ അരൂപമന്ത്രം, നിത്യവും, ഇരുപത്തൊരാധിരത്തി അറുന്നൂറു തവണ ജപിച്ചാൽ ഹംസം സോഹം എന്നുള്ള രൂപമായിത്തീരുന്നു. സാധകൻ സദാ കൗണ്ഡലിനിയുടെ പൂർവ്വഭാഗത്ത് അധോലിംഗത്തേയും ശിഖാസ്ഥാനത്ത് പശ്ചിമലിംഗത്തേയും, ഭ്രൂകുടികളുടെ മദ്ധ്യ ഭാഗത്ത് ജ്യോതിർലിംഗത്തേയും ധ്യാനിക്കണം.

81. അച്യുതോഹമചിന്ത്യാഹമതർക്യോ ഹമജോസ്മ്യഹം
അപ്രാണോഹമകായോ ഹമനംഗോസ്മ്യ ഭയോസ്മ്യഹം

82. അശബ്ദോഹമരൂപോഹമസ്വർശോസ്മ്യ ഹമദയഃ
അരസോഹമഗന്ധോഹമനാദിരമ്യതോസ്മ്യഹം

83. അക്ഷയോഹമലിംഗോഹമജരോസ്മ്യക ലോസ്മ്യഹം
അപ്രാണോഹമമുകോ ഹമചിന്ത്യാസ്മ്യകൃതോ സ്മ്യഹം

84. അന്തര്യാമ്യഹമഗ്രാഹ്യോനിർദേശ്യോഹമ ലക്ഷണഃ
അഗോത്രോ ഹമഗാത്രോഹമചക്ഷുഷ്കോസ്മ്യ വാഗഹ്

85. അദ്യുശ്യാഹമവർണ്ണോഹമഖണ്ഡോസ്മ്യ ഹമദ്ഭൃതഃ
അശ്രുതോഹമദ്യുഷ്ടോഹമന്വേഷ്ടവ്യോമ രസ്മ്യഹം

ഞാൻ അച്യുതനും, അചിന്ത്യനും, അതർക്യനും, ജന്മരഹിതനും, പ്രാണരഹിതനും, ശരീരരഹിതനും, അംഗരഹിതനും, ഭയരഹിതനും, ശബ്ദരഹിതനും, അരൂപനും, അസ്വർശനും, അദയനും, രസവിഹീനനും, ഗന്ധരഹിതനും, അനാദ്യമൃതസ്വരൂപനും, അക്ഷയനും, ലിംഗരഹിതനും, ജരാഹീനനും, കലാരഹിതനും, അപ്രാണനും, അമുകനും, അചിന്ത്യനും, ക്രിയാരഹിതനും ആകുന്നു. ഞാൻ സർവാന്ത്യര്യാമിയും, അഗ്രാഹ്യനും നിർദേശലക്ഷണരഹി

K

തനും, അദ്യുശ്യനും, വർണ്ണരഹിതനും, അഖണ്ഡനും, അതർക്യനും, അദ്യുശ്യനും, വർണ്ണരഹിതനും, അഖണ്ഡനും, അതർക്യനും, അശ്രുതനും, അദ്യുഷ്ടനും, അന്വേഷിക്കേണ്ടവനും അമരനുംമാകുന്നു.

86. അവായുരപ്യനാകാശോതേജസ്കോവ്യഭി ചാര്യഹം
അമതോഹമജാതോഹമതിസുകുഷ്മോ വികാര്യഹം

87. അരജസ്കോതമസ്കോഹമസ്ത്തോസ്മ്യ ഗുണോസ്മ്യഹം
അമായോനുഭവാത്മാഹമന്ത്യാ വിഷ യോസ്മ്യഹം

88. അദ്വൈതോഹമപൂർണ്ണോഹമബാഹ്യോ ഹമനന്തരഃ
ശ്രോതാഹമദീർഘോഹമവ്യക്തോഹമനാമയഃ

89. അദയാനന്ദവിജ്ഞാനഘനോ സ്മ്യഹമവിക്രയഃ അനിച്ഛോഹമലോപോഹമകർത്താ സ്മ്യഹമദയഃ

90. അവിദ്യാകാര്യഹീനോഹമവാഗ്രഹസനഗോചരഃ അല്പോഹമശോകോഹമവികല്പോസ്മ്യ വിജ്ജലൻ

ഞാൻ വായുരഹിതനും, ആകാശരഹിതനും, തേജോരഹിതനും, അവ്യഭിചാരിയു, അജ്ഞേയനും, ജന്മരഹിതനും, അതിസുകുഷ്മനും അവികാരിയു സന്താരജസ്തമോരഹിതനും ഗുണാതീതനും, മായാരഹിതനും, അന്യനും അവിഷയകനും അദ്വൈതനും, അപൂർണ്ണനും ബാഹ്യാഭ്യന്തരഹീനനും, ശ്രോത്രരഹിതനും, അദീർഘനും, അവ്യക്തനും, വ്യാധിരഹിതനും അവികാരിയു ഇച്ഛാരഹിതനും അകർത്താവു അലേപനും അദയനും ആനന്ദസ്വരൂപനും വിജ്ഞാനഘനനും അവികാരിയു ഇച്ഛാരഹിതനും അകർത്താവു അലേപനും അദയനും അവിദ്യാജനിതകാര്യഹീനനും അനല്പനും ശോകരഹിതനും നിർവികല്പനും വിശേഷാഗ്നിരഹിതനുംമാകുന്നു.

91. ആദിമദ്ധ്യാന്തഹീനോഹമാകാശസദ്യ ശോസ്മ്യഹം
ആത്മചൈതന്യരൂപോഹമഹമാനന്ദചിദ്ഘനഃ

92. ആനന്ദാമൃതരൂപോ ഹമാത്മസംസ്ഥോഹമന്തരഃ ആത്മകാമോഹമാകാശാത് പരമാത്മേ ശ്വരോസ്മ്യഹം

93. ഈശാനോസ്മ്യഹമീദ്യോഹമഹമുത്തമ പുരുഷഃ
ഉത്കൃഷ്ടോഹമുപദ്രഷ്ടാഅഹമുത്തരതരോ സ്മ്യഹം

N

P

I

K

- 94. കേവലോഹം കവിഃകർമ്മാദ്ധ്യക്ഷോഹം
കരണാധിപഃ
ഗുഹാശ യാഹംഗോപ്താഹം ചക്ഷുഷശ്ചക്ഷു
രസ്മ്യഹം
- 95. ചിദാനന്ദോസ്മ്യഹം ചേതാ ചിദ്ഘനനശ്ചിന്മയോ
സ്മ്യഹം
ജ്യോതിർമ്മയോസ്മ്യഹംജായാജേജ്യോതിഷാം
ജ്യോതിരസ്മ്യഹം
ഞാൻ ആദിമധ്യാന്തരഹിതനും, ആകാശസദ്യശ്യനും, ആത്മചൈതന്യരൂപനും ആനന്ദചിദ്ഘനനും ആനന്ദാമൃതരൂപനും, ആത്മസംസ്ഥിതനും അന്തരനും ആത്മകാമനും ആകാശത്തിൽ പരാത്മപരമേശ്വരസ്വരൂപനും ഈശാനനും പൂജ്യനും, ഉത്തമപുരുഷനും ഉൽകൃഷ്ടനും ഉപദ്രഷ്ടാവും പരാത്പരനും കേവലനും കവിയും കർമ്മാദ്ധ്യക്ഷനും കരണാധിപതിയും ഗുപ്താശയനും ഗോപ്താവും നേത്രങ്ങൾക്കു നേത്രവുമാകുന്നു. ഞാൻ ചിദാനന്ദനും ചേതനയെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നവനും ചിദ്ഘനനും ചിന്മയനും ജ്യോതിർമ്മയനും, ജ്യോതിസ്സുകളിൽ വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠമായ ജ്യോതിസ്സുമാകുന്നു.
- 96. തമസഃ സാക്ഷ്യഹം തുര്യതുര്യോഹം
തമസഃ പരഃ
ദിവ്യോ ദേവോസ്മി ദുർദർശോ ദൃഷ്ടാധ്യായോ
ധ്രുവോസ്മ്യഹം
- 97. നിത്യോഹം നിരവദ്യോഹം നിഷ്ക്രിയോസ്മി
നിരഞ്ജനഃ
നിർമ്മലോ നിർവികല്പോഹം നിരാഖ്യാതോ
സ്മിനിശ്ചലഃ
- 98. നിർവ്വീകാരോ നിത്യപുതോ നിർഗ്ഗുണോ
നിസ്സ്പൃഹോസ്മ്യഹം
നിരിന്ദ്രിയോ നിയന്താഹം നിരപേക്ഷോസ്മി
നിഷ്കലഃ
- 99. പുരുഷഃ പരമാത്മാഹം പുരാണഃ പരമോസ്മ്യഹം
പരാവരോസ്മ്യഹം പൂർണ്ണഃ
പ്രഭുരസ്മി പുരാതനഃ
പൂർണ്ണാനന്ദൈകബോധോഹം
പ്രത്യഗേകരസോസ്മ്യഹം
ഞാൻ അന്ധകാരത്തിൽ സാക്ഷിയും തുര്യത്തിന്റെയും തുര്യനും, അന്ധകാരത്തിനും പരമമായ ദിവ്യദേവസ്വരൂപനും ദുർദർശനും ദൃഷ്ടിക്കാധാരമായ ധ്രുവനും, നിത്യനും, നിർദ്ദോഷനും, നിഷ്ക്രിയനും, നിരഞ്ജനനും, നിർമ്മലനും, നിർവികല്പനും, നിരാഖ്യാതനും നിശ്ചലനും, നിർവികാരനും, സദാപവിത്രനും, നിരപേക്ഷനും, നിഷ്കളനും, പരമപുരുഷനും, പരമുരാണനും, പരാപരനും, പ്രാജ്ഞനും, പ്രപഞ്ചോപശമനും പരമുതനും പുരാതന പൂർണ്ണപ്രഭുവും

- പൂർണ്ണാനന്ദനും ഏകബോധരൂപനും ഏകരസരൂപനുംകുന്നു.
- 101. പ്രജ്ഞാതോഹം പ്രശാന്തോഹം പ്രകാശഃ
പരമേശ്വരഃ
ഏകയാ ചിന്ത്യമാനോഹം ദൈതാദൈത
വിലക്ഷണഃ
- 102. ബുദ്ധോഹം ഭൂതപാലോഹം ഭാരൂപോഹം
ഭഗവാനഹം
മഹജ്ഞയോ മഹാനാസ്മി മഹാജ്ഞയോ
മഹേശ്വരഃ
- 103. വിമുക്തോഹം വിഭൂരഹംവരേണ്യാവ്യാ
പകോസ്മ്യഹം
വൈശ്യാനരോ വാസുദേവോ വിശ്വതശ്ച
ക്ഷുരസ്മ്യഹം
- 104. വിശ്വാധികോഹംവിശദോ വിഷ്ണുർവിശ്വകൃ
ദസ്മ്യഹം
ശുദ്ധോസ്മിശുക്രഃ ശാന്തോസ്മിശശ്വതോസ്മി
ശിവോസ്മ്യഹം
- 105. സർവഭൂതാന്തരാത്മാഹനനസ്മിസനാതനഃ
അഹംസകൃദിദാതോസ്മിസ്പേ
മഹിമ്നി സദാസ്ഥിതഃ
ഞാൻ പ്രജ്ഞാനനും, പ്രശാന്തനും, പ്രകാശരൂപനും, പരമേശ്വരനും, ദൈതാദൈതങ്ങൾക്കും ഭിന്നമായ ഏകചിന്ത്യമാനനും, ബുദ്ധനും ഭൂതപാലനും പ്രകാശസ്വരൂപനുമായ ഭഗവാനും മഹാജ്ഞയനും, മഹാനായ മഹേശ്വരനും വിമുക്തനും വിഭുവും ശ്രേഷ്ഠനും, വൈശ്യാനരനും വാസുദേവനും, വിശ്വചക്ഷുസ്വരൂപനും വിശ്വാധികനും വിശ്വകർത്താവായ വിശദനും വിഷ്ണുവും ശുദ്ധനും ശാന്തസ്വരൂപനും, ശാശ്വതനും, ശിവനും, സർവാഭൂതാന്തരാത്മാവും, സ്വമഹിമയിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ട് എപ്പോഴും പ്രകാശമാനനായിരിക്കുന്നവനുംകുന്നു.
- 106. സർവാന്തരഃ സ്വയം ജ്യോതിഃ സർവാധിപ
തിരസ്മ്യഹം
സർവഭൂതാധിവാസോഹംസർവവ്യാ
പീസാരാധഹം
- 107. സമസ്ത സാക്ഷീ സർവാത്മാ
സർവഭൂത ഗുഹാശയഃ
സർവേന്ദ്രിയഗുണാഭാസഃ സർവേന്ദ്രിയ
വിവർജ്ജിതഃ
- 108. സ്ഥാനത്രയവ്യതീതോഹംസർവാനു
ഗ്രാഹകോ സ്മ്യഹം
സച്ചിദാനന്ദപൂർണ്ണാത്മാ സർവപ്രേമാ
സ്വദോസ്മ്യഹം

N

P

I

K

109. സച്ചിദാനന്ദമാത്രോഹംസ്വപ്രകാശോ
 സ്മിച്ഛിദ്ഘ്നീനഃ
 സത്ത്വസ്വരൂപസന്മാത്രസിദ്ധസർവാ
 ത്തകോസ്മ്യഹം

110. സർവാധിഷ്ഠിതസന്മാത്രഃ സാത്മബന്ദന
 ഹരോസ്മ്യഹം
 സർവഗ്യാസോസ്മ്യഹം സർവദ്രഷ്ടാ
 സര്വാനുഭൂരഹം
 ഏവം യോ വേദ തത്ത്വേന സൈവ
 പുരുഷ ഉച്യതേ ഇത്യുപനിഷത്

ഞാൻ സർവാന്തരവും ജ്യോതിസ്വരൂപവും സർവാധിപതിയും സമസ്തഭൂതങ്ങളും എന്നിൽ തന്നെയാണ് വസിക്കുന്നത്. ഞാൻ സർവ്വവ്യാപിയും, സാമ്രാട്ടുമാകുന്നു. ഞാൻ

തന്നെയാണ് സർവത്തിനും സാക്ഷി. ഞാൻ സർവാത്മാവും സർവഭൂതങ്ങളുടെയും, ഗുഹ്യാശയനുമാകുന്നു. ഞാൻ സർവ്വേന്ദ്രിയരഹിതനും ആകുന്നു. ഞാൻ സ്ഥാനത്രയാതീതനും എല്ലാവരെയും അനുഗ്രഹിക്കുന്നവനുമാകുന്നു. ഞാൻ തന്നെയാണ് എല്ലാവരുടെയും പ്രേമത്തിന് ആസ്പദമായിരിക്കുന്ന സച്ചിദാനന്ദപൂർണ്ണാത്മാവ്. ഞാൻ സച്ചിദാനന്ദമാത്രവും സ്വയം പ്രകാശനുമായ ചിദ്ഘ്നരൂപനുമാകുന്നു. ഞാൻ സത്യസ്വരൂപനും, സന്മാത്രനും സിദ്ധിയും സർവാത്മാവുമാകുന്നു. ഞാൻ സർവാധാരരൂപനും, സത്യസ്വരൂപനും സാത്മാബന്ധനഹർത്താവും ആകുന്നു. ഞാൻ എല്ലാവരെയും ഗ്രസിക്കുന്നവനും, എല്ലാം കാണുന്നവനും, സർവാനുഭവരൂപനുമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം തത്ത്വം ഗ്രഹിക്കുന്നവനാണ് പുരുഷൻ എന്ന് ഈ ഉപനിഷത്തു പറയുന്നു.

ബ്രഹ്മവിദ്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു

ബ്രഹ്മോപനിഷത്ത്

ശാന്തിമന്ത്രം

ഓം സഹനാവവതു സഹനൗ ഭൂനക്തു സഹവീര്യം കരവാവഹ തേജസിനാ വധീത മസ്തു മാവിദിഷാവ ഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് മുന്നോട്ടു പോകട്ടെ ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസിയാകട്ടെ ഞങ്ങൾ കലഹിക്കാൻ ഇടവരാതിരിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥാസ്യ പുരുഷസ്യ ചത്വാരീ സ്ഥാനാനി ഭവന്തി നാഭിർഹൃദയം കണ്ഠം മുർധാ ച തത്ര ചതുഷ്പാദം ബ്രഹ്മ വിഭാതി ജാഗരിതേ ബ്രഹ്മാ സ്വപ്നേ വിഷ്ണു സുഷുപ്തൗ രുദ്രസ്തുരീയമക്ഷരം സ ആദിത്യോ വിഷ്ണുശ്ചേശ്വരശ്ച സ്വയമമനസ്കമശ്രോത്രമപാണി പാദം ജ്യോതി വിദിതം യത്ര ലോകാ നലോകാ ദേവാ ന ദേവാവേദാ ന വേദാ യജ്ഞേന യജ്ഞാ മാതാ ന മാതാ പിതാ ന പിതാ സ്നനുഷാ ന സ്നനുഷാ ചണ്ഡലോ ന ചണ്ഡാലഃ പൗല്ക്കസഃ ശ്രമണോ ന ശ്രമണഃ താപസോ ന താപസഃ ഏകമേവ തത് പരബ്രഹ്മ വിഭാതി നിർവാണം

- 3. ന ത്ര ദേവാ ഋഷയ പിതരഃ ഇക്ഷതേ പ്രതി ബുദ്ധസർവവിദ്യോതി
- 4. ഹൃദിസ്ഥാഃ ദേവതാ സർവാ ഹൃദി പ്രാണാ പ്രതിഷ്ഠിതാ ഹൃദി പ്രാണശ്ച ജ്യോതിശ്ച ത്രിവ്യത് സൂത്രം ച തദിദു ചൈതന്യേ തിഷ്ഠതി
- 5. യജ്ഞോപവീതം പരമം പവിത്രം പ്രജാപതേര്യത് സഹജം പുരസ്താത് ആയുഷ്യമഗ്ര്യം പ്രതിമുഞ്ച ശുഭ്രം യജ്ഞോപവീതം ബലമസ്തു തേജഃ

- 1. ശരീരത്തിൽ നാഭി ഹൃദയം കണ്ഠം ബ്രഹ്മരസ്യം ഈ നാലെണ്ണം ആത്മാവിന്റെ വിശേഷസ്ഥാനങ്ങളാണ്. അവയിൽ നാലു ചരണങ്ങളുള്ള ബ്രഹ്മം പ്രകാശമയമാകുന്നു. ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, തുരീയം ഇതാണ് ആത്മാവിന്റെ നാല് അവസ്ഥകൾ. ഇവയിൽ ജഗ്രത്തിൽ ബ്രഹ്മരൂപത്തിലും സ്വപ്നത്തിൽ വിഷ്ണു രൂപത്തിലും പ്രകാശമയമായി ഭവിക്കുന്നു. ആത്മാവ്, മനസ്സ് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, കാല്, കൈ ഇവ യൊന്നും ഇല്ലാത്തതാണ്. അത് പ്രകാശമയമായി അറിയപ്പെടുന്നു.
- 2. ഈ ആത്മാവ് അതായത് ബ്രഹ്മം ലോകത്തിൽ ലോകസ്വരൂപമല്ല. മാതാവ് മാതൃരൂപത്തിലല്ല, ഭീലൻ ഭീലരൂപത്തിലല്ല,

N

P

I

K

സന്യാസി സന്യാസിയുടെ രൂപത്തിലല്ല, വാനപ്രസ്ഥി വാനപ്രസ്ഥിയുടെ രൂപത്തിലുമല്ല, എന്നാൽ ഈ ബ്രഹ്മം സദാ ഒന്നു തന്നെയായി നിർവ്വാന സ്വരൂപമായി പ്രകാശിക്കുന്നു.

3. ഈ ബ്രഹ്മത്തിൽ ദേവഗണങ്ങളോ ഋഷികളോ പിതൃഗണങ്ങളോ ഒരു കഴിവു ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ല. ജ്ഞാനം കൊണ്ടു മാത്രമേ അതിനെ അറിയാൻ സാധിക്കൂ. അത് വിദ്യാസമ്പന്നമാകുന്നു.

4. എല്ലാ ജീവികളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ സമസ്ത ദേവതകളും നിലകൊള്ളുന്നു. ഹൃദയത്തിലാണ് പ്രാണൻ. പരമാത്മാവ് മൂന്നു സ്വരൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു. ഈ തന്മൂലം സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനായി മൂന്നു ഇഴയുള്ള യജ്ഞസൂത്രം അഥവാ പൂണ്ണൽ ധരിക്കുന്നു. അതിന്റെ തത്വമറിയുന്നവർ അത് വിശദമാക്കുന്നു. പരമാത്മാവ് ഹൃദയത്തിൽ ചൈതന്യസ്വരൂപമായി വസിക്കുന്നു.

5. അതിന്റെ സൂചന നൽകുന്ന യജ്ഞോപവീതം ഏറ്റവും പരിശുദ്ധമാണ്. അത് ആദ്യത്തെ പ്രജാപതിയോടൊപ്പം ഉണ്ടായതാണ് ആയുഷ്കരമാണത്. അതു മനസ്സിലാക്കി നീ ഉജ്ജ്വലവും ഉത്തമവുമായ യജ്ഞോപവീതം ധരിക്കണം. അത് ബലദായകവുമാണ്.

6. സ ശിഖം വപനം കൃതാ
ബഹി സൂത്രം തൃജേത് ബുധഃ
യദക്ഷരം പരം ബ്രഹ്മ
തത് സൂത്ര മിതി ധാരയേത്

7. സൂനാത്സൂത്രമിത്യാഹു
സൂത്രം നാമ പരം പദം
തത് സൂത്രം വിദി തം യേന
സ വിപ്രോവേദപാരഗഃ

8. യേന സർവമിദം പ്രോതം
സൂത്രേ മണിഗണാ ഇവ
തത് സൂത്രം ധാരയേദ്യോഗീ
യോഗവിത്തത്വദർശിവാൻ

9. ബഹിഃ സൂത്രം തൃജേത് വിദാ
നയോഗത്വമുപാസ്ഥിതഃ
ബ്രഹ്മ ഭാവമിദം സൂത്രം
ധാരയേത് യഃ സചേതനഃ

10. ധാരണാത്തസ്യ സൂത്രസ്യ
നോച്ഛിഷ്ടോ നാശുചിർഭവേത്
സൂത്ര മന്തർഗതം യേഷാം
ജ്ഞാനയജ്ഞോപവീതിനാം
തേ വൈ സൂത്രവിദോലോകേ
തേ തു യജ്ഞോപ വീതിനഃ

6. ശിഖയോടൊപ്പം മൂണ്ഡനം ചെയ്തതിനുശേഷം അതായത് സന്യാസിയായതിനു ശേഷം ജ്ഞാനിക്ക് ബ്രഹ്മസൂത്രം കൈവെടിയാം യാതൊന്നിനെ അവിനാശിയായ പരബ്രഹ്മമെന്ന് പറയുന്നു. അതു തന്നെ ഈ സൂത്രത്തിന്റെ രൂപത്തിലെന്നു ഗ്രഹിച്ചു. അതിനെ ഹൃദയത്തിൽ ധരിക്കുക.

7. പരബ്രഹ്മം ഹൃദയത്തിൽ കൂടി കൊള്ളുന്നുവെന്ന് പറയുന്നത്. സൂത്രമെന്നതിന്റെ അർത്ഥം പരമപദമെന്നാണ്. ഈ സൂത്രത്തിന്റെ തത്വം ഗ്രഹിച്ചവർ ബ്രാഹ്മണവേദപാരഗാമിയാണ്.

8. ചരടിന്മേൽ കുരുക്കൾ കോർത്തിണക്കുന്നതുപോലെ പരബ്രഹ്മത്തിൽ സമസ്തവിശ്വവും കോർത്തിണക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് സൂത്രമെന്ന പേർ കിട്ടിയത്. തത്വദ്രഷ്ടാക്കളും യോഗവേത്താക്കളും ആയവർ ഇത് മാറാത്ത ധരിക്കേണ്ടതാണ്.

9. ഉത്തമ യോഗമാർഗ്ഗം പിന്തുടരുന്ന ജ്ഞാനി പുറമെയുള്ള സൂത്രം (പൂണ്ണൽ) ഉപേക്ഷിച്ചു കൊള്ളട്ടെ. ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെ അറിയുന്നതാണ് സൂത്രം. ഈ സൂത്രം ധരിക്കുന്നവൻ അതേ ചൈതന്യ സ്വരൂപം തന്നെ. ഈ സൂത്രം ധരിക്കുന്നതു കൊണ്ട് മനുഷ്യൻ അപവിത്രനാകുന്നില്ല.

10. ജ്ഞാനമാകുന്ന യജ്ഞോപവീതം ധരിക്കുന്ന പുരുഷന്മാരുടെ ഹൃദയത്തിൽ ബ്രഹ്മരൂപമായ സൂത്രം ഉണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ളവരാണ് സൂത്രത്തിന്റെ വാസ്തവികസ്ഥിതി മനസ്സിലാക്കുന്നത്. അവരാണ് യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള യജ്ഞോപവീതം ധരിക്കുന്നവർ.

11. ജ്ഞാന ശിഖിനോ ജ്ഞാനനിഷ്ഠാ
ജ്ഞാന യജ്ഞോപവീതിനഃ
ജ്ഞാനമേവ പരം തേഷാം
പവിത്രം ജ്ഞാനമുച്യതേ

12. അഗ്നേരിവ ശിഖാ നാന്യാ
യസ്യ ജ്ഞാനമയീ ശിഖാ
സ ശിഖീത്യുച്യതേവിദാൻ
ന്നേതരേ കേശ ധാരിണഃ

13. കർമ്മണ്യധികൃതാ യേ തു
വൈദികാ ബ്രാഹ്മണാദയഃ
തൈതരഭിധാത്യമിദം സൂത്രം
ക്രിയാംഗം തദ്ധി വൈ സ്മൃതം

14. ശിഖാ ജ്ഞാനമയീയസ്യ
ഉപവീതം ച തന്മയം
ബ്രാഹ്മണ്യം സഫലം തസ്യ
ഇതി ബ്രഹ്മ വിദോ വിദുഃ

N

P

I

K

- 15. ഇദം യജ്ഞോപവീതം തു
പരമം യത് പാരായണം
സ വിദാൻ യജ്ഞോപവീതി
സ്യാത് സതം യജ്ഞിനം വിദുഃ
- 11. ജ്ഞാനമാകു ശിവ ചേർന്നവരും ജ്ഞാനത്തിൽ തന്നെ നിഷ്ഠ ചേരുന്നവരും ആയവരുടെ യജ്ഞോപവീതത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനമാണ് അവരെ പരിശുദ്ധരാക്കുന്നത്.
- 12. യാതൊരു വ്യക്തിക്ക് അഗ്നിശിഖിയെന്നപോലെ ജ്ഞാനത്തിന്റെതായ ശിവചേരുന്നു. അയാൾക്ക് വേറൊരു ശിവ വേണ്ട, അവനെയാണ് യഥാർത്ഥ ശിഖാധാരിയായും ജ്ഞാനിയായും ഗണിക്കേണ്ടത്.
- 13. വൈദികർമ്മങ്ങൾക്ക് അധികാരിയായിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ പുണ്യം ധരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതിനെ ക്രിയയുടെ അംഗമായി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.
- 14. യാതൊരുവന്റെ ശിവ ജ്ഞാനമയിയാണ് അയാളാണ് ബ്രഹ്മവേത്താവ്. അതുപോലെ ജ്ഞാനമയമായ യജ്ഞോപവീതമുള്ളവനാണ് ബ്രാഹ്മണത്വത്തിന്റെ പൂർത്തി ചേർന്നവൻ.
- 15. ജ്ഞാനം തന്നെയാണ് യജ്ഞോപവീതം. അതുതന്നെയാണ് സർവശ്രേഷ്ഠം. അതിനാൽ ജ്ഞാനിയാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ യജ്ഞോപവീതം ധരിക്കുന്നവൻ. അയാളാണ് ശരിയായ യജാവ്.
- 16. ഏകോ ദേവ സർവ ഭൂതേഷു ഗൃഹഃ സർവവ്യാപി
സർവഭൂതാന്തരാത്മാ കർമ്മാധ്യക്ഷഃ
സർവ ഭൂതാധി
വാസഃ സാക്ഷീ ചേതാ കേവലോ നിർഗുണശ്ച
- 17. ഏകോവശീ സർവഭൂതാന്തരാത്മാ
ഏകം രൂപം ബഹുധാ യഃ കരോതി
തമാത്മസ്ഥം യേനു പശ്യതി ധീരാ
സ്തേഷാം ശാന്തിഃ ശാശ്വതീ നേതരേഷാം
- 18. ആത്മാനമരണിം കൃത്വാ
പ്രണവം ചോത്തരാമണിം
ധ്യാന നിർമ്മഥനാഭ്യാസാ
ക്ഷേത്രം പശ്യേന്നി ഗൃഹവത്
- 19. തിലേഷു തൈലം ദധനീവ സർപ്പി
രമ്പഃ സ്രോതഃ സ്വരണീഷു ചാഗ്നി
ഏവമാത്മന്യപി ജായതേ ഫസൗ
സത്യേനൈനം തപസാ യേ ഫനു പശ്യതി

- 20. ഊർണ്ണനാഭിർ യഥാ തന്നുൻ
സൂതേ സംഹത്യപി
ജാഗ്രത് സ്വപ്നേ തഥാ ജീവോ
ഗച്ഛത്യാഗച്ഛതേ പുനഃ
- 16. ഏകനായ പരമാത്മാവ് എല്ലാജീവികളിലും ഗൃഹവും സർവവ്യാപിയും സകല ഭൂതങ്ങളുടെയും അന്തരാത്മാവും സകലരുടെയും കർമ്മങ്ങളെ നിയമത്തിൽ ബന്ധിക്കുന്നവനും സകല ജീവികളുടെയും സാക്ഷിയും ചൈതന്യസ്വരൂപനും ശുദ്ധനും നിർഗുണനുമാകുന്നു.
- 17. ആ ഏകനും സകലതിനെയും വശത്താക്കുന്നവനും സകലഭൂതങ്ങളുടെയും അന്തരാത്മാവുമായ യാതൊന്ന് തന്റെ ഏകമായ രൂപം അനേക പ്രകാരത്തിൽ പ്രകടമാക്കുന്നു. അതിനെ യാതൊരു ബുദ്ധിമാൻ തനിക്ക് ഒതുങ്ങിയിരിക്കുന്നതായി കാണുന്നു, അവർക്കു മാത്രമാണ് ശാന്തി, അന്യർക്കല്ല.
- 18. ആത്മാവിനെ താഴത്തെ അരണിയായും ഓങ്കാരത്തെ മുകളിലത്തെ അരണിയായും തീർത്ത് ധ്യാനമാകുന്ന കടകോലുകൊണ്ട് കടഞ്ഞ് അപ്രകടമായ ആത്മാവിനെ സാക്ഷാത്കരിക്കണം.
- 19. എപ്രകാരം എള്ളിൽ എണ്ണയും തൈരിൽ നെയ്യും പ്രവാഹത്തിൽ ജലവും വിറകിൽ അഗ്നിയും അപ്രകടരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. അതുപോലെ ആത്മാവും നമ്മുടെ ഉള്ളിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. ആ ആത്മാവ് തപസ്സുകൊണ്ടും സത്യം കൊണ്ടും പ്രകടമാകുന്നു.
- 20. എട്ടുകാലി എപ്രകാരം നൂലുകൾ പുറത്തെടുക്കുകയും അവ തന്നിലേക്ക് വലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ ജീവാത്മാവും ജാഗ്രദവസ്ഥയിലും സ്വപ്നാവസ്ഥയിലും വന്നും പോയുമിരിക്കുന്നു.
- 21. നേത്രസ്ഥം ജാഗരിതം വിദ്യാത്
കണ്ഠേ സ്വപ്നം സമാവിശേത്
സുഷുപ്തം ഹൃദയസ്തം തു
തുരീയം മുർദധ്നി സംസ്ഥിതം
- 22. യതോ വാചോ നിവർത്തനേ
അപ്രാപ്യ മനസാ സഹ
സ്വപന്ദമേജജീവസ്യ
യജ്ഞാത്മാമുച്യതേ ബുധഃ
- 23. സർവവ്യാപിനമാത്മാനം
ക്ഷീരേ സപ്പിരിവസ്ഥിതം
ആത്മവിദ്യാതപോമൂലം
തദ് ബ്രഹ്മോപനിഷത്പദം
തത്ബ്രഹ്മോപനിഷത് പദമിതി
- 21. ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെ വൈശ്വാനരനെന്തു പേരുള്ള ആത്മാവ് നേത്രത്തിലിരിക്കുന്നു. സ്വപ്നാവസ്ഥയിലെ തൈജസ

N

P

I

K

ആത്മാവ് ഹൃദയത്തിൽ, നാലാമത്തെതായ തുരീയാവ സ്ഥയിൽ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മരസ്രത്തിലിരിക്കുന്നു- ഇങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്.

22. യാതൊരിടത്ത് മനുഷ്യന്റെ വാണിയും മനസ്സും ചെന്ന ത്താൻ സാധിക്കുന്നില്ല, അങ്ങനെയുള്ള ആത്മാവിന്റെ

ജ്ഞാനത്തെ മനസ്സിലാക്കി ജ്ഞാനിയായ വ്യക്തി മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

23. പാലിൽ നെയ്യുന്നപോലെ സകലദിക്കിലും വ്യാപ്തമായ ആത്മാവ് തപസ്സിനാൽ പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും ഈ ആത്മാവ് തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. ഇതാണ് ഉപനിഷത്തുകളുടെ പരമപദം.

ബ്രഹ്മോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ഭിക്ഷുകോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണു ദച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണാദായ പൂർണ്ണമേവാ വശിഷ്യതേ

ഈ പരബ്രഹ്മ പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ പ്രപഞ്ചവും പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണമായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമായ ഈ പ്രപഞ്ചമുണ്ടാകുന്നു. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്നും പൂർണ്ണം എടുത്തു കഴിഞ്ഞാലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു.

1. അഥ ഭിക്ഷുണാം മോക്ഷാർത്ഥിനഃ കുടീചകവ ഹുദകഹംസപരമഹംസോഭ്രേതി ചത്വാരഃ

മോക്ഷം കാംക്ഷിക്കുന്ന ഭിക്ഷുക്കൾ, കുടീചകൻ, ബഹുദകൻ, ഹംസൻ, പരമഹംസൻ എന്നീ നാലു പ്രകാരത്തിലുണ്ട്.

2. കുടീചികാ നാമ ഗൗതമ ഭരദാജ യാജ്ഞവല്ക്യ വസിഷ്ഠപ്രഭൃതയോ അഷ്ടൗ ഗ്രാസാംശ്ചരന്തോ യോഗ മാർഗ്ഗേ മോക്ഷമേവ പ്രാർത്ഥയന്തേ

കുടീചികൻ എന്ന വിഭാഗത്തിൽ പെടുന്ന സന്യാസിഗൗതമൻ ഭരദാജൻ യാജ്ഞവല്ക്യൻ വസിഷ്ഠൻ എന്നിവരെ പ്ലോലെ എട്ടു ഉരുളകൾ മാത്രം ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് യോഗമാർഗ്ഗത്തിൽ കുടി മോക്ഷം തേടുന്നു.

3. അഥ ബഹുദകോ നാമ ത്രിദണ്ഡകമണ്ഡലു ശിവായജ്ഞാപവീതകാഷായ വസ്ത്രയാരിണോ ബ്രഹ്മർഷി ഗൃഹേ മധുമാംസം വർജയിത്വാ അഷ്ടൗഗ്രാസൻ ദൈക്ഷാചരണം കൃത്വാ യോഗമാർഗ്ഗേ മോക്ഷമേവ പ്രാർത്ഥയന്തേ

ബഹുദകൻ എന്ന വിഭാഗത്തിൽ പെടുന്ന സന്യാസി ത്രിദണ്ഡം കമണ്ഡലു ശിവ സൂത്രം കാഷായവസ്ത്രം എന്നിവ

ധരിച്ച് മധു മാംസം എന്നിവ വർജ്ജിച്ച് ബ്രഹ്മർഷിമാരുടെ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നും എട്ട് ഉരുളമാത്രം ആഹാരം കഴിക്കുകയും യോഗമാർഗ്ഗം മുഖേന മോക്ഷം അന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

4. അഥ ഹംസാ നാമ ഗ്രാമ ഏകമാത്രം നഗരേ പഞ്ചരാത്രം ക്ഷേത്രേ സപ്തരാത്രം തദുപരി തവസേയുംഃ ഗോമുത്രഗോമയാഹാരിണോ നിത്യം ചാന്ദ്രായണപരായണഃ യോഗേ മോക്ഷമാർഗ്ഗമേവ പ്രാർത്ഥയന്തേ

ഹംസവിഭാഗത്തിൽ പെടുന്ന സന്യാസിമാർ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു രാത്രിയും നഗരത്തിൽ അഞ്ചു രാത്രിയും ക്ഷേത്രത്തിൽ ഏഴു രാത്രിയും മാത്രം വസിക്കുന്നു. അവർ ഗോമുത്രഗോമയാഹാരികളും നിത്യവും ചാന്ദ്രായണ വ്രതം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവരും ആണ്. ഇവർ യോഗമാർഗ്ഗത്തിൽ കുടി മോക്ഷം തേടുന്നു.

5. അഥ പരമഹംസാ നാമ സംവർത്തകാരുണിശ്വേതകേതു ജഡഭരത ദത്താത്രേയ ശുക വാമദേവ ഹാരീ തപ്രഭൃതയോ അഷ്ടൗ ഗ്രാസാംശ്ചരന്തോ യോഗ മാർഗ്ഗേ മോക്ഷമേവ പ്രാർത്ഥയന്തേ വൃക്ഷമൂലേ ശൂന്യഗൃഹേ ശ്മശാന വാസിനോ വാ സാംബ രാ വാ ദഗംബരാ വാ ന തേഷാം ധർമ്മാധർമ്മ ലാഭാലാഭൗ ശുദ്ധാശുദ്ധൗ ദൈതവർജിതാ സമലോഷ്ടാശ്ച കാഞ്ചനാ സർവ വർണ്ണേഷു ദൈക്ഷാചരണം കൃത്വാ സർവത്രാഞ്ചൈവേതി പശ്യന്തി അഥ ജാതരൂപധരാനിർദ്ദന്ദാഃ നിഷ്പരിഗ്രഹാ ശൂക്ലധ്യാന പരായണാ ആത്മനിഷ്ഠാ പ്രാണ സന്ധാരണാർത്ഥം യഥോക്ത കാലേ ദൈക്ഷമാചരന്തഃ ശൂന്യാഗാര ദേവഗൃഹതുണകൂടവല്മീകവൃക്ഷമൂലകുലാലശാലാഗിഹോത്ര ശാലാനദീപുളിനഗിരികന്ദരകുഹര കോടര നിർത്ഥരസ്ഥണ്ഡിലേ തത്ര ബ്രഹ്മമാർഗ്ഗേ സമ്യക് സമ്പന്നാ ശുദ്ധമാനസാഃ പരമഹംസാ

N

P

I

K

ചരണേന സന്യാസേന ദേഹത്യാഗം രവന്തി തേ പരമഹംസാ നാമേത്യപനിഷത്

പരമഹംസൻ എന്ന വിഭാഗത്തിൽ പെടുന്ന സന്യാസിമാർ സംവർത്തകൻ ആരുണി, ശോഭകേതു, ജഡഭരതൻ, ദത്താത്രേയൻ, ശുകദേവൻ, വാമദേവൻ, ഹാരീതൻ, എന്നിവരെപ്പോലെ എട്ടു ഉരുള മാത്രം ഭക്ഷിച്ച് യോഗമാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി മോക്ഷത്തെ അന്വേഷിക്കുന്നു. ഈ പരമഹംസന്മാർ വൃക്ഷ മൂലകളിലോ ശൂന്യ ഗൃഹങ്ങളിലോ ശ്മശാനാദികളിലോ വസ്ത്രം ധരിച്ചോ വസ്ത്രം ധരിക്കാതെയോ വസിക്കുന്നു. അവർക്ക് ധർമ്മാധർമ്മാദികളെപ്പറ്റിയോ ലാഭാലാഭങ്ങളെപ്പറ്റിയോ ശുദ്ധാശുദ്ധാതികളെപ്പറ്റിയോ ചിന്തയില്ല. അവർക്ക് ദൈവഭാവമില്ല. മണ്ണും പൊന്നും രത്നവും സമാനമായി കരുതുന്നു. എല്ലാ വർണ്ണങ്ങളിൽ നിന്നും ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നു. സർവഭൂതങ്ങളെയും തങ്ങളെപ്പോലെ കാണുന്നു. നഗന്മാരും നിർദ്ദന്മാരും അപരിഗ്രഹരുമാണവർ. ശുക്ലധ്വാനമെന്ന യോഗനിലകൈക്കൊള്ളുന്നവരും ആത്മനിഷ്ഠന്മാരും ജീവിക്കാൻ വേണ്ടിമാത്രം ഭിക്ഷ തേടുന്നവരും ശൂന്യസ്ഥാനങ്ങളിലോ ദേവാലയങ്ങളിലോ ആഗ്രമങ്ങളിലോ വാല്മീകത്തിലോ വൃക്ഷച്ചുവട്ടിലോ കുശവന്മാരുടെ വീടുകളിലോ യജ്ഞശാലകളിലോ നദീ തീരങ്ങളിലോ ഗിരിഗന്ധരങ്ങളിലോ കുണ്ടിലോ കുഴിയിലോ അരുവികളിലോ ഓടകളിലോ കഴിഞ്ഞുകൂടി. ബ്രഹ്മമാർഗ്ഗപരായണരായി ശുദ്ധചിത്തരായി പരമഹംസർക്ക് വിധിച്ചിട്ടുള്ള ആചാരങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ച് സന്യാസത്താൽ ദേഹത്യാഗം ചെയ്യുന്നവരും ആണ്. പരമഹംസന്മാർ എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ഇവർ വിശിഷ്ടരാണ്.

ഭിക്ഷുകോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

മൺഡലബ്രഹ്മണോപനിഷത്ത്

ഓം. പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം. പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ. പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ ജഗത്തും പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണമായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് ഉല്പന്നമാകുന്നു. ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നു പൂർണ്ണമായ ജഗത്ത് മാറ്റിനിർത്തിയാലും പൂർണ്ണമായ ബ്രഹ്മം അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പ്രഥമ ബ്രഹ്മണം

1. യാജ്ഞവൽക്യോ ഹ വൈ മഹാമുനിരാദിത്യ ലോകം ജഗാമ. തമാദിയ്തു നത്യാഭോ ഭഗവന്നാദിത്യാത്മ തത്വമനു ബ്രഹ്മഹീതി. സ ഹോവാച നാരായണഃ ജ്ഞാനസഹിത യമാദ്യഷ്ടാംഗ യോഗ ഉച്യതേ. ശിതോഷ്ണാഹാര നിദ്രാവിജയഃ സർവദാ ശാന്തി നിശ്ചലത്വ വിഷയേന്ദ്രിയ നിഗ്രഹശ്ചൈതേ യമാഃ

ഗുരുഭക്തിഃ സത്യമാർഗ്ഗാനുരക്തി. മുഖായത വസ്ത്വ്നു ഭവശ്ച തദസ്താനുഭവേന തുഷ്ടിർനിസംഗതാ ഏകാന്ത വാസോ മനോനിവൃത്തി. ഫലാനഭിലാഷീ വൈരാഗ്യ ഭാവശ്ച നിയമാഃ

സുഖാസനവൃത്തിശ്ചീര വാസതശ്ചൈവാസന നിയമോ ഭവതി. പൂരക കുന്ദകരേചകൈഃ ഷോഡശ

ചതുഃഷഷ്ടി ദ്വാത്രീം ശത് സംഖ്യയാ യഥാക്രമം പ്രാണായാമഃ വിഷയേഭ്യഃ ഇന്ദ്രിയാർത്ഥിഭ്യോ മനോ നിരോധന പ്രത്യാഹാരഃ വിഷവ്യാവർത്ത പൂർവകം ചൈതന്യോചേതസ്ഥാപനം ധാരണം ഭവതി. സർവശരീരേഷ്ട ചൈതന്യൈകതാനതാ ധ്യാനം. സർവശരീരേഷ്ട ചൈതന്യൈകതാനതാ ധ്യാനം. ധ്യാനവിസ്തൃതിഃ സമാധിഃ ഏവം സൂക്ഷ്മാ ഗതിഃ യ ഏവം വേദ സമുക്തിഭാഗ് ഭവതി.

മഹാമുനിയായ യാജ്ഞവൽക്യൻ സൂര്യലോകത്തിൽ പോയി സൂര്യദേവനെ നമസ്കരിച്ച് ചോദിച്ചു:- “ഭഗവാനെ, സൂര്യ ദേവ, അങ്ങ് എന്നെ ആത്മതത്വം ഉപദേശിക്കണം. അതുകേട്ട് സൂര്യനാരായണൻ പറഞ്ഞു:- ജ്ഞാനത്തോട് ചേർന്ന് യമാദികളെ അഷ്ടാംഗയോഗം എന്ന് പറയുന്നു. ശീതം, ഉഷ്ണത, ആഹാരം, നിദ്ര ഇവയിൽ വിജയം സദാ ശാന്തി, നിശ്ചലത ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ നിയന്ത്രണം - ഇവയാണ് യഥം. ഗുരുഭക്തി, സത്യമാർഗ്ഗത്തിൽ

പ്രീതി കിട്ടുന്നതിൽ സംതൃപ്തി, അനാസക്തി, ഏകാന്തവാസം, മനസ്സിന്റെ നിയന്ത്രണം സുഖമായി ഏറെനേരം ഒരേ നിലയിൽ ഇരിക്കുവാൻ കഴിവു ഇവ ആവശ്യമാണ്. പതിനാറുമാത്രയിൽ പൂരകം, അറുപത്തി നാലു മാത്രയിൽ കുന്ദകം, മുപ്പത്തിരണ്ടു മാത്രയിൽ രേചകംഇതാണ് പ്രാണായാമത്തിന്റെ സ്വഭാവം. ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങളിൽനിന്നും മന

N

P

I

K

സ്റ്റീനെ പിൻവലിക്കുന്നത് പ്രത്യാഹാരമാകുന്നു. വിഷയങ്ങളിൽ നിന്ന് പിന്തിരിപ്പിച്ച മനസ്സിനെ ചൈതന്യത്തിലുറപ്പിക്കുന്നതാണ് ധാരണ. സകലശരീരത്തിലും ഒരേ ഒരു ചൈതന്യം മാത്രമേയുള്ളൂ. ആ നിലയിലുള്ള സ്ഥിരതയാണ് ധ്യാനം. ധ്യാനത്തെത്തന്നെയും വിസ്തരിക്കുന്നതാണ് സമാധി. ഇതാണ് പ്രാണായാമത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മാംഗങ്ങൾ. ഇവ അറിയുന്നവൻ മുക്തിക്ക് അർഹനാകുന്നു.

2. ദേഹസ്യ പഞ്ച ദോഷാഃ ഭവന്തി കാമക്രോധനിശ്വാസഭയ നിദ്രാഃ തന്നിരാസസ്തു, നിഃസംകല്പക്ഷമാ ലഘ്വാ ഹാരാപ്രമാദത്താ തതമോ ദനം. നിദ്രാഭയസരീസ്യപം ഹിംസാദി തരംഗം തൃഷ്ണ, വർത്തം ദ്വാരപങ്കം സംസാരവർധിം തരിതും സൂക്ഷ്മാർഗ്ഗമവലംബ്യ സത്യാദി ഗുണാനുക്രമ്യ താരകമവലോകയേതഃ ഭൃമധ്യസച്ചിദാനന്ദ തേജഃ കൂടരൂപം താരകം ബ്രഹ്മ തദാപ്യുപായം ലക്ഷ്യത്രയാവലോകനം.

മൂലാധാരദാബ്രഹ്മരസ്രപര്യന്തം സുഷുപ്താനുര്യോഭാ. തന്മദ്ധ്യേ തടിത് കോടി സമാ മൂണാളതന്തു സൂക്ഷ്മാ കൗണ്ഡലിനീ. തത്രതമോ നിവൃത്തിഃ

തദ്ദർശനാൽ സർവ പാപനിവൃത്തിഃ തർജന്യഗ്രോന്മീലിത കർണ്ണരസ്രയേ ഫുൽകാരശബ്ദോജായതേ തത്രസ്ഥിതേ മനസി ചക്ഷുർമദ്ധ്യ ജ്യോതിഃ പശ്യതി ഏവം ഹൃദയേപി. ബഹിർ ലക്ഷ്യം തുനാസാഗ്രേ ചതുഃ ഷഡഷ്ടദശദാദശാംഗുലീഭിഃ ക്രമാനീല ദ്യുതി ശ്യാമ ത്വ ഹ ദൃക്ത ഭംഗീസ്ഥൂരത് പീത വർണ്ണദയോപേതം വ്യോമതാം പശ്യതി സ ത്യയോഗീ. ചലനദൃഷ്ട്യാ വ്യോമ ഭാഗവീക്ഷിതഃ പുരുഷസ്യ ദൃഷ്ട്യഗ്രേജ്യോതിർ മയുഖാ വർത്തന്തേ, തദ്ദൃഷ്ടിഃ സ്ഥിരാ ഭവതി. ശീർഷോപരി ദ്വാദശാംഗുലമാനജ്യോതി. പശ്യതി തദാ *f*മുത മേതി.

മധ്യലക്ഷ്യം തു പ്രാതശ്ചിത്രാ ദി വർണ്ണ സൂര്യ ചന്ദ്രവഹ്നി ജ്വാലാ വലീവത്ത ദിഹീനാന്തരീക്ഷവൽ. പശ്യതി. തദാ കാരാകാരീ ഭവതി. അഭ്യാസാനിർവികാര ഗുണരഹിതാകാശ ഭവതി. വിസ്ഫുരത്താരകാകാര ഗാഢതമോ വശം പരാകാശം ഭവതി. സർവോത്കൃഷ്ട പരമതീതിയ പ്രദ്യോത്മാന തതാകാശം ഭവതി. കോടി സൂര്യപ്രകാശസങ്കാശം ഭവതി. ഏവമഭ്യാസാന്തമയോ ഭവതി. യ ഏവം വേദ.

2. കാമം, ക്രോധം, നിശ്വാസം, ഭയം, നിദ്ര ഇവ ശരീരത്തിന്റെ അഞ്ചു ദോഷങ്ങളാകുന്നു. സങ്കല്പരഹിതത, ക്ഷമ, അല്പാഹാരം, നിർഭയത, തത്പചിന്തനം ഇവ ഈ ദോഷങ്ങൾ അകറ്റാൻ ഉപകരിക്കും യാതൊന്നിൽ നിദ്രയും ഭയം സർപ്പരുവമാണ്; ഹിംസ തിരമാലകളാണ്; തൃഷ്ണ ചൂഴ്ചയാണ്; സ്ത്രീ ചളിയാണ്. അങ്ങനെയുള്ള സംസാരസാഗരത്തിൽനിന്ന് അക്കര കടക്കുന്നതിന് സൂക്ഷ്മമാർഗ്ഗമവലംബിച്ച് സത്യാദി ഗുണങ്ങളവലംബിച്ച് താരകബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കണം. രണ്ടു പുരികങ്ങളുടെ മധ്യത്തിലാണ് താരകബ്രഹ്മം. അഭ്യാസം കൊണ്ട് അത് സാധിക്കണം. അതിന്റെ ഉപായമെന്ന നിലയിൽ

മൂന്നു ലക്ഷ്യങ്ങൾ കാണണം. മൂലാധാരം മുതൽ ബ്രഹ്മരസ്രം വരെ സുഷുപ്ത എന്ന് പേരുള്ള സൂര്യസമാനമായ ഒരു നാഡിയുണ്ട്. താമരവളയം പോലെ സൂക്ഷ്മമായ കൗണ്ഡലി നിയുണ്ട്. അതിനാൽ തമോഗുണം ദുരത്തിലാകുന്നു. അതിന്റെ ദർശനത്താൽ സർവപാപവും അകലുന്നു. ചുണ്ടാണി വിരൽ കൊണ്ട് രണ്ടു ചെവിയും അടച്ചാൽ ചെവിക്കകത്തുനിന്ന് “ഭൂ” എന്ന ശബ്ദം കേൾക്കാം. അതിൽ മനസ്സുറപ്പിച്ചാൽ നേത്ര മധ്യത്തിൽ ഒരുജ്യോതിസ്സു കാണാൻ സാധിക്കും. അതു പോലെ ഹൃദയത്തിലും കാണാം. പുറമെയുള്ള ലക്ഷ്യം ഇതാണ് - മുക്തിനിന്ന് നാല്, ആറ്, എട്ട്, പത്ത്, പന്ത്രണ്ട് അംഗുലം ദൂരത്തിൽ ക്രമേണ നീലിച്ചും കറുത്തും ചുമന്നും മഞ്ഞച്ചും, ഉള്ള നിറങ്ങളുടെ മിശ്രണം ആകാശത്തിലെന്ന പോലെ യോഗിക്ക് കാണാൻ കഴിയുന്നു. ചഞ്ചലദൃഷ്ടിയോടെ ആകാശത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്ത് നോക്കുന്ന വ്യക്തിക്ക് ഒരു പ്രത്യേക തേജകിരണം കാണാൻ കഴിയും അത് സ്ഥിരമായി നിലകൊള്ളും. ശിരസ്സിന്റെ മുകളിൽ പന്ത്രണ്ട് അംഗുലം നീളമുള്ള പ്രകാശം കാണാൻ കഴിയുമ്പോൾ യോഗിക്ക് അമരതാം സിദ്ധിക്കുന്നു. മധ്യലക്ഷ്യം ഇതാണ് - പ്രഭാതത്തിൽ സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, അഗ്നി, ജ്വാല ഈ മാതൃകയിലും അവയില്ലാത്ത അന്തരീക്ഷം പോലെയും ഒരു ദൃശ്യം കാണാൻ സാധിക്കുന്നു. അവസാനം യോഗിക്ക് നിർവികാരവും ഗുണരഹിതവുമായ ആകാശത്തിന് തുല്യമായ അവസ്ഥ ഭവിക്കുന്നു. മാഹാകാശത്തിന്റെ ദർശനവും യോഗിക്ക് ലഭിക്കും. മാഹാകാശം പ്രകാശമാനങ്ങളായ നക്ഷത്രങ്ങൾ നിറഞ്ഞ മട്ടിലുള്ള അന്ധകാരപൂർണ്ണമെന്ന മട്ടിലും ദൃശ്യമാകുന്നു. പ്രളയാഗ്നി രൂപത്തിലും മാഹാകാലം അനുഭവപ്പെടാം. തത്പകാശ ദർശനവും സാധിക്കും. കൂടാതെ കോടിക്കണക്കിന് സൂര്യന്മാർ ഉദിച്ചുവെന്നപോലുള്ള സൂര്യാകാശവും ദൃഷ്ടി ഗോചരമാകാം. അതറിയുന്നവൻ അഭ്യാസത്താൽ അതിൽ തന്മയനാകുന്നു.

3. തദ്യോഗം ച ദിധാ വിദ്ധി പൂർവോത്തര വിഭാഗതഃ പൂർവം തു താരകം വിദ്യാത് അമനസ്കം തദുത്തരമിതി താരകം ദിവിധം. മുർത്തി താരകമമുർത്തി താരകമിതി. യദിന്ദ്രിയാന്തം തന്മുർത്തി താരകം. യദ് ഭൂയുഗാതീതം തത് മുർത്തി താരകമിതി. ഉഭയമപി മനോയുക്ത മഭ്യസേത്. മനോയുക്താന്തര ദൃഷ്ടിസ്താരക പ്രകാശായ ഭവതി. ഭൂയുഗമധ്യബിലേ തേജസഃ ആവിർഭാവഃ ഏതത് പൂർവ താരകം ഉത്തരം ത്വമനസ്കം, താലുമൂലോർധ്വബാഗേ മഹാജ്യോതിർ വിദ്യതേ. തദ്ദർശനാ ദണിമാദി സിദ്ധിഃ

N

P

I

ലക്ഷ്യ ഴ്നർ ബാഹ്യായാം ദൃഷ്ടോ
 നിമേഷോന്മേ
 ഷ വർജിതായാം ച ഇയം ശാഭവീ മുദ്രാ
 ഭവതി. സർവത-
 ംത്രേഷു ഗോപ്യാ മഹാവിദ്യാ ഭവതി.
 തത് ജ്ഞാനേന സം
 സാര നിവൃത്തി. തത്പൂജനം മോക്ഷ ഫലദം.
 അന്തർ ലക്ഷ്യം ജലജ്യോതിഃ സ്വരൂപം ഭവതി.
 മഹർഷി വേദ്യം
 അന്തർ ബാഹ്യമിന്ദ്രിയൈരദ്യുശ്യം.

പൂർവോത്തര വിഭാഗങ്ങളാൽ ഈ യോഗം രണ്ടു വിധത്തിലുണ്ട്. പൂർവവിഭാഗം താരകബ്രഹ്മവും ഉത്തരവിഭാഗം അമനസ്കവ്യമാകുന്നു. താരക ബ്രഹ്മം രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ട്. മുർത്തി താരകവും അമൂർത്തി താരകവും. ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ മാത്രം സംബന്ധിച്ചത് മുർത്തി താരകം. രണ്ടു പുരികങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേയുള്ളത് അമൂർത്തിതാരകം. ഇതു രണ്ടിനെയും മനസാ അഭ്യസിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കാരണം മനോയുക്തമായ അന്തർ ദൃഷ്ടിയാണ് താരകബ്രഹ്മത്തെ കാണുന്നതിന് സമർത്ഥമാക്കുന്നത്. അതെത്തുടർന്ന് രണ്ടു പുരികങ്ങളുടെയും മദ്ധ്യേയുള്ള ദ്വാരത്തിൽ നിന്ന് തേജസ്സിന്റെ ആവിർഭാവമുണ്ടാകുന്നു. ഇത് പൂർവ വിഭാഗരൂപമായ താരകമാണ്; ഉത്തരവിഭാഗം മനോരഹിതമാകുന്നു. താലൂവിന്റെ ചുവട്ടിലെ മുകൾ ഭാഗത്ത് മഹാജ്യോതിസ്സുണ്ട്. അത് ദർശിക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ അണിമാദിസിദ്ധികൾ ലഭിക്കുന്നു. ലക്ഷ്യത്തിന്റെ അകത്തും പുറത്തും ദൃഷ്ടി നിർന്നിമേഷവും സ്ഥിരവുമാകുമ്പോൾ ശാഭവീമുദ്ര സംഭവിക്കുന്നു. ഇത് ഒരു താന്ത്രികമായ മഹാവിദ്യായാണ്. അത് അറിയാൻ കഴിഞ്ഞാൽ പ്രാപഞ്ചികത അകലും അതിന്റെ പൂജനം മോക്ഷദായകമാണ്. അന്തർ ലക്ഷ്യമായ ജലത്തെപ്പോലെ അത് ജ്യോതി സ്വരൂപമാണ്. മഹർഷിമാർക്കേ അത് കണ്ടറിയാൻ സാധിക്കൂ. ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക് അത് വിഷയമല്ല.

4. സഹസ്രാരേ ജലജ്യോതിരന്തർലക്ഷ്യം ബുദ്ധിഗുഹായാം സർവാംഗസുന്ദരം പുരുഷരൂപമന്തർലക്ഷ്യമിത്യപരേ. ശീർഷാന്തർഗതമണ്ഡലമധ്യഗം പഞ്ചവക്ത്രവുമാസഹായം നീലകണ്ഠം പ്രശാന്തമന്തർലക്ഷ്യമിതി കേചിത്. അംഗുഷ്ഠമാത്രം പുരുഷോന്മർ ലക്ഷ്യമിത്യേകേ. ഉക്ത വികല്പം സർവമാത്മൈവ. തല്പക്ഷ്യം ശുദ്ധാത്മദൃഷ്ട്യാ വായം പശ്യതി സ ഏവ ബ്രഹ്മനിഷ്ടോ ഭവതി. ജീവം പഞ്ചവിംശകഃ സ്വകല്പിതചതുർവിംശതി തത്വം പരിത്യജ്യഷഡ്വിംശഃ പരമാത്മാ ഫഹമിതി നിശ്ചയാജ്ജീവന്മുക്തോ ബവതി. ഏവമന്തർ ലക്ഷ്യ ദർശനേ ജീവൻമുക്തിദശായാംസ്വയമന്തർലക്ഷ്യം ഭൂതാ പരമാകാശാഖണ്ഡമണ്ഡലോ ഭവതി.

സഹസ്രാരങ്ങളിൽ ജലമെന്ന പോലെ ജ്യോതിസ്സ് അന്തർലക്ഷ്യമാണ്. ബുദ്ധിയാകുന്ന ഗുഹയിൽ സർവാംഗസുന്ദരമായ പുരുഷന്റെ സ്വരൂപം അന്തർ ലക്ഷ്യമാകുന്നു. മസ്ത

K

കാന്തർഗതമായ മണ്ഡലത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ അഞ്ചുമുഖമുള്ളവനും പാർവതീ സഹിതനുമായ ശങ്കരൻ അതിശാന്തമായ അന്തർ ലക്ഷ്യമാകുന്നു എന്ന് പലരും കരുതുന്നു. കേവലം പെരുവിലോളം പോന്ന പുരുഷൻ അന്തർലക്ഷ്യമാണ് എന്ന് ചിലർ ചിന്തിക്കുന്നു. ഈ ദേദങ്ങളെല്ലാം ഓരോ കല്പനകളാണ്. ഏതുരൂപത്തിലായാലും ശുദ്ധമായ പരബ്രഹ്മത്തെ കാണുന്നവനാണ് ബ്രഹ്മനിഷ്ഠൻ. ജീവൻ ഇരുപത്തഞ്ചാമത്തെ തത്വമാണ്. കല്പിതങ്ങളായ ഇരുപത്തിനാലു തത്വങ്ങളും വിശകലനം ചെയ്ത് “ഞാൻ ഇരുപത്തി ആറാമത്തേതായ പരമാത്മാവാകുന്നു” എന്ന ഭാവന പൂർണ്ണമായി ഭവിക്കുന്നവൻ ജീവന്മുക്തനായിത്തീരും. ഇങ്ങനെ അന്തർ ലക്ഷ്യത്തിന്റെ ദർശകൻ ജീവന്മുക്തനാകുന്നു. അവൻ സ്വയം അന്തർലക്ഷ്യമായി തീർന്ന് പരമാകാശ രൂപമായ അഖണ്ഡമണ്ഡലം സ്വരൂപമായി ഭവിക്കുന്നു.

ഒന്നാം ബ്രഹ്മണം കഴിഞ്ഞു.

ദ്വതീയ ബ്രഹ്മണം

അഥ ഹ യാജ്ഞ വല്ക്യ ആദിത്യമണ്ഡലപുരുഷം പ്രപച്ഛ:- “ഭഗവന്നന്തർ ലക്ഷ്യോദികം ബഹുധോക്തം മയാതന്നജ്ഞാതഃ തദ് ബ്രഹ്മഹി മഹ്യം. തദ്വഹോവാച. പഞ്ചഭൂത കാരണം തടിതുകൂടാഭം തദ്വചതുപീഠസ്ഥം. തന്മദ്ധ്യേ തത്വപ്രകാശോ ഭവതി. സോഽതിശുദ്ധോ വ്യക്തശ്ചഃ

തജ്ഞാന പ്ളബാധിരൂപേണ ജേതയം. തദ്ബാഹ്യാഭ്യന്തര ലക്ഷ്യം. തന്മദ്ധ്യേ ജഗല്പീഠം തന്നാദബിന്ദു കലാതീതമഖണ്ഡലം. തത്സഗുണനിർഗുണസ്വരൂപം. തദ്ദേത്താ വിമുക്തഃ

ആദാമഗ്നിമണ്ഡലം തദ്വപരി സൂര്യമണ്ഡലം തന്മദ്ധ്യേ സൂയാ ചന്ദ്രമണ്ഡലം. തന്മദ്ധ്യേ അഖണ്ഡബ്രഹ്മതേജോമണ്ഡലം. തദ് വിദ്യുല്ലേഖാവത് ശുക്ലദാസരം. തദ്ദേവ ശാഭവീ ലക്ഷണം.

തദ്ദർശനേത്രയോദൃഷ്ടയഃ അമാ പ്രതിപത് പൂർണ്ണിമാ ചേതി. നിമീലിതദർശനമാദൃഷ്ടിഃ അർദ്ധോ നീലിതാ പ്രതിപത്. സർവോത്ഥീലനം പൂർണ്ണിമാ ഭവതി. താസു പൂർണ്ണിമാദ്യാസഃ കർത്തവ്യഃ തല്പക്ഷ്യം നാസാഗ്രം തദാ താലു മൂലേ ഗാഢതമോ ദൃശ്യതേ തദ്ഭ്യോ സാ ദഖണ്ഡമണ്ഡലാകാരജ്യോതിർ ദൃശ്യതേ തദ്ദേവ സച്ചിദാനന്ദം ബ്രഹ്മഭവതി.

ഏവം സഹജാനന്ദേ യദാ മനോലീയതേ തദാ ശാഭവീ ഭവതി. തമേവ ഖേചരീമാഹു.

തദ്ഭ്യോസാനന്ദഃ സ്നൈര്യം. തതോ വായുസ്നൈര്യം. തച്ചിഹാനി ആദൗ താരകവത് ദൃശ്യതേ. തതോ വജ്രദർപ്പണം. തതഃ പരിപൂർണ്ണ ചന്ദ്രമണ്ഡലം തതോ രത്നപ്രഭാമണ്ഡലം. തതോ മധ്യാഹ്നാകാശ മണ്ഡലം. തതോ വഹ്നി ശിഖാമണ്ഡലം ക്രമാത് ദൃശ്യതേ.

N

P

I

K

പിന്നെ യജ്ഞവൽക്യൻ സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽ താമസിക്കുന്ന പുരുഷനോട് ചോദിച്ചു:- “ഭഗവാനെ, അന്തർലക്ഷ്യം തുടങ്ങിയവ അങ്ങ് അനേക പ്രകാരത്തിൽ പറഞ്ഞു. എനിക്കതു മനസ്സിലായില്ല. അത് അങ്ങ് കുറെക്കൂടി വിശദമായി പറഞ്ഞു തന്നാലും.” അപ്പോൾ നാരായണൻ പറഞ്ഞു:- പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ കാരണം മിന്നൽക്കൂട്ടം പോലെയാണ്. അതിൽ ഒരു ചതുർവിംശതിയുണ്ട്. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ തത്വത്തിന്റെ പ്രകാശം ഭവിക്കുന്നു. അത് അതിഗൂഢവും അസ്പഷ്ടവുമാണ്. ജ്ഞാനമാകുന്ന നൗകയിൽ കയറിയവനേ അത് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയൂ. അതു തന്നെ പുറത്തെയും അകത്തെയും ലക്ഷ്യം. ആ തത്വത്തിൽ ലോകം ലയിച്ചിരിക്കുന്നു. അത് നാദബിന്ദു കലയുടെ അപ്പുറത്ത് അഖണ്ഡ മണ്ഡലമാണ്. അത് സഗുണ നിർഗുണ സ്വരൂപമാകുന്നു. അത് അറിഞ്ഞാൽ മുക്തി നേടാം. ആദ്യത്തെ അഗ്നി മണ്ഡലമാണ്. അതിന്റെ മുകളിൽ സൂര്യമണ്ഡലം. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ അഖണ്ഡ ബ്രഹ്മമാകുന്ന തേജോമണ്ഡലം ഭവിക്കുന്നു. അത് മിന്നൽ പിണർപോലെ വെളുത്തതും പ്രകാശമാനവുമാകുന്നു. അതാണ് ശാഠഭീമുദ്രയുടെ ലക്ഷണം. അത് ദർശിക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ മൂന്നു മുർത്തിരൂപം ദൃഷ്ടിയിൽ പെടും. ഒന്ന് അമാവസ്യ രൂപം മറ്റേത് പ്രതിപദാരൂപം മറ്റേത് പൂർണ്ണമാ രൂപം. നിമിളിത ദൃഷ്ടി അമാവാസ്യ രൂപമാകുന്നു. അർദ്ധനിമിളിതം പ്രതിപദ രൂപം; തുറന്ന കണ്ണിന്റെ പൂർണ്ണമാസീ രൂപം. ദൃഷ്ടികളിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമാ രൂപമായ ദൃഷ്ടി അഭ്യസിക്കണം. അതിന്റെ ലക്ഷ്യം നാസാഗ്രമാകുന്നു. താലുമുലത്തിൽ നിന്ന് ഗാഢമായ അന്ധകാരം കാണപ്പെടുമ്പോൾ അതിന്റെ അഭ്യോസത്താൽ അഖണ്ഡമണ്ഡലാകാരമായ ജ്യോതിസ്സിന്റെ ദർശനം ലഭിക്കുന്നു. അതു തന്നെ സച്ചിദാനന്ദ ബ്രഹ്മം. ഇതുപോലുള്ള സഹജാനന്ദത്തിൽ മനസ്സ് ലീനമാകുമ്പോൾ ജീവികൾക്ക് ശാന്തി ലഭിക്കുന്നു. അതിനെ ചൈതരീ മുദ്രയെന്ന് പറയുന്നു. അതിന്റെ അഭ്യോസത്താൽ മനസ്സ് ഉറയ്ക്കുന്നു; തുടർന്ന് വായു സ്ഥിരമാകുന്നു. അതിന്റെ ചിഹ്നം ഇങ്ങനെയാണ് - ആദ്യം നക്ഷത്രത്തെപ്പോലെ കാണും. പിന്നെ വജ്രക്കല്ലുപോലെ ദൃശ്യമാകും. കണ്ണാടിപോലെയും പൂർണ്ണചന്ദ്രനെപ്പോലെയും നവരത്ന പ്രഭപോലെയും മദ്ധ്യാഹ്ന സൂര്യതുല്യമായും അഗ്നിജാലാ സദൃശ്യമായും അത് ദൃശ്യമാകുന്നു.

2. തദാ പശ്ചിമാഭിമുഖപ്രകാശഃ സ്പഷ്ടിക ധ്രുവബിന്ദുനാദകലാ നക്ഷത്രകദ്യോതദീപനേത്ര സുവർണ്ണനവരത്നാദി പ്രഭാ ദൃശ്യന്തേ തദേവ പ്രണവരൂപം.

പ്രാണാപാനയോരൈരക്യം കൃതാ ധൃത കുംഭകോനാസാഗ്രദർശന ദൃശ്യഭാവനയാദീകരാം ഗൃഹിഭിഃ ഷൺമുഖീകരണേന പ്രണവാ ധനീം നി ശമ്യ മനസ്ത്രേ ലിനം ഭവതി. തസ്യ ന കർമ്മലേപ രവേരുദയാസ്തമയയോഃ കില കർമ്മ കർത്തവ്യം ഏവം വിപശ്ചിദാദിത്യസ്യോദയാസ്തമയ ഭാവായ് സർവകർമ്മഭാവഃ

ശബ്ദകാലയേന ദിവ്യരാത്രിയുതീതോ ഭൂതാ സർവപരിപൂർണ്ണജ്ഞാനേന ഉന്മന്യാവസ്ഥാവശേന ബ്രഹ്മൈ ക്യം ഭവതി. ഉന്മന്യാ അമനസ്കം ഭവതി.

തസ്യ നിശ്ചിന്താ ധ്യാനം സർവ കർമ്മ നിരാകരണ മാവാഹനം. നിശ്ചയജ്ഞാനമാസനം. ഉന്മനീഭാവഃ പാദ്യം സദാ മനസ്കമർഘ്യം. സദാദീപ്തി രപാരാമൃത വൃത്തിഃ സ്നാനം. സർവത്ര ഭാവനാഗന്ധാ ദൃക് സ്വരൂപാവസ്ഥാനമക്ഷതാഃ ചിദാപ്തിഃ പുഷ്പം. ചിദഗ്നിസ്വരൂപഃ ധൂപഃ. ചിദാദിത്യ സ്വരൂപം ദീപഃ. പരിപൂർണ്ണ ചന്ദ്രാമൃതസ്യ ഏകീകരണം നൈവേദ്യം. നിശ്ചലതാം പ്രദക്ഷിണം. സോ ഹഭാവോനമസ്കാരഃ മനസ്തുതിഃ സർവസന്തോഷോവിസർജനമിതി. യ ഏവം വേദ.

ആ ഘട്ടത്തിൽ പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തെ പ്രകാശം സ്പഷ്ടികം പോലെ ധ്രുവവർണ്ണവും നാദകല നക്ഷത്രം ഖദ്യോതം ദീപകം നവരത്നങ്ങൾ ഇതേ മട്ടുള്ളതും ആയി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. അത് പ്രണവത്തിന്റെ സ്വരൂപമാണ്. പ്രാണാപാനങ്ങളെ യോജിപ്പിച്ച് കുംഭകം ചെയ്യണം. പിന്നെ ദൃഷ്ടി മുക്തിന്റെ അഗ്രത്തിൽ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ദൃശ്യ ഭാവനയോടെ രണ്ടു കൈകളിലെയും വിരലുകളാൽ ഷൺമുഖീ മുദ്രകാട്ടി പ്രണവ നാദം ശ്രവിക്കുക. അതിൽ ലീനനായാൽ കർമ്മലോപം ഉണ്ടാവുകയില്ല. സൂര്യോദയത്തിലും അസ്തമനത്തിലും ദർശനം നടത്തുന്നവർക്ക് മറ്റു കർമ്മങ്ങൾ ആവശ്യമില്ല. ശബ്ദകാലങ്ങളുടെ ലയം ഉണ്ടാവുകയാൽ മനുഷ്യൻ ദിനരാത്രരഹിതനായിത്തീരുന്നു. സകലത്തിന്റെയും ജ്ഞാനം ഉണ്ടാവുകയാൽ ഒരു ഉന്മനാവസ്ഥയിലെത്തുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ബ്രഹ്മവുമായി ഐക്യം ലഭിക്കുന്നു. ഉന്മനാവസ്ഥ മനോരഹിതമായ നിലയാണ്. നിശ്ചിതാവസ്ഥ ധ്യാനമാണ്. കർമ്മങ്ങളെ കൈവെടിയുകയാണ് അതിന്റെ ആഹ്വാനം. നിശ്ചയജ്ഞാനമാണ് ആസനം; മനോരഹിതനാകുക പാദ്യം; നിത്യവും മനോരഹിതനാകുക അർഘ്യം; നിത്യപ്രകാശവും അപാര അമൃത രൂപമായ വൃത്തിയും സ്നാനം; ബ്രഹ്മ സമാനമായ ഭാവന ചന്ദനം; ദർശന സ്വരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നത് അക്ഷരം; ചൈതന്യ രൂപമായ സൂര്യന്റെ സ്വരൂപം ദീപമാകുന്നു. പരിപൂർണ്ണ ചന്ദ്രന്റെ അമൃതരസവുമായി ഏകീഭാവം നൈവേദ്യമാകുന്നു. നിശ്ചലതയാണ് പ്രദക്ഷിണം; ഞാൻ അതു തന്നെ ഈ ഭാവനയാണ് നമസ്കാരം; മാനം തന്നെ സ്തുതി; സർവവിധത്തിലുമുള്ള സന്തോഷം വിസർജനം; ഇതിനെയു നവൻ ബ്രഹ്മരൂപമായിത്തീരുന്നു.

3. ഏവം ത്രിപുടായം നിരസ്തായാം നിസ്തരംഗ സമുദ്രവന്നിവാതസ്ഥിത ദീപവത് ചലപൂർണ്ണഭാവഭാവവിഹീനകൈവല്യ ജ്യോതിർഭവതി. ജാഗ്രന്നിദ്രാന്തപരിജ്ഞാനേന ബ്രഹ്മ വിദ്ഭവതി. സുഷുപ്തി സമാധ്യേ മനോലയാ വിശേഷേ ഫി മഹദസ്ത്യുഭയോർഭേദേ സ്തമസി ലീനതാമുക്തി ഹേതുത്യാ ഭാവായ്. സമാധയ മൂതി തമോവികാരസ്യ തദാകാരാകാരിതാ ഖണ്ഡാകാര്യത്യാത്മക സാക്ഷീ ചൈതന്യേ പ്രപഞ്ചലയഃ സമ്പദ്യതേ പ്രപഞ്ചസ്യ മനഃ കല്പിയത്യാത്. തതോഭേദാഭാവായ് കദാചിത് ബഹിർ ഗതേ ഫി മമ്യാതാ ഭാനായ്. സകൃദിഭാത സദാനന്ദാനുഭവൈക ഗോചരോ ബ്രഹ്മിത്തദേവ ഭവതി. യസ്യസങ്ക

N

P

I

K

ല്പനാശഃ സ്യാത്തസ്യ മുക്തി. കരേന്മിതാ. തസ്മാത് ഭാവഭാവൗ പരിത്യജ്യ പരമാത്മധ്യാനേന മുകേതാ ഭവതി. പുനഃ പുനഃ സർവാവസ്ഥാസുജ്ഞാനജ്ഞായ യ്യാനധേയൗ ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യ ദൃശ്യാ ദൃശ്യേ ചോഹപോഹാദി പരിത്യജ്യ ജീവന്മുകേതാ ഭവതി. സ ഏവം വേദ.

ഇപ്രകാരം എപ്പോൾ ജ്ഞാനാത്മജ്ഞായ ജ്ഞാനരൂപം ഈ ത്രിപുടി ദൂരത്തിലാകുമ്പോൾ ശരീരം തരംഗരഹിതമായ സമുദ്രത്തിനൊപ്പം വായു രഹിതമായ സ്ഥാനത്തുവെച്ച വിളക്കിനൊപ്പം അചലവും അപൂർണ്ണവും ഭാവഭാവരഹിതവും കേവലം ജ്യോതിരുപവുമാകുന്നു, ജാഗ്രത്തിലും നിദ്രയിലും ജ്ഞാനത്താൽ ബ്രഹ്മവേദത്താവായിത്തീരുന്നു. സുഷുപ്തിയിലും സമാധിയിലും മനസ്സിന്റെ ലയം സമാനമാണെങ്കിലും രണ്ടിനും വളരെ ഭേദമുണ്ട്. സുഷുപ്തിയിൽ മനസ്സ് അജ്ഞാനത്തിൽ ലയിക്കുന്നതിനാൽ മുക്തിക്ക് കാരണമായിത്തീരുന്നില്ല. എന്നാൽ സമാധിയിൽ തമോഗുണത്തിന്റെ വികാരം നഷ്ടമാകുന്നതിനാൽ തദാകാരവും അവസ്ഥാകാരവുമായി ഭവിച്ച ബുദ്ധിയുടെ രൂപമായ സാക്ഷി ചൈതന്യത്തിൽ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ലയം സംഭവിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രപഞ്ചം മനസ്സിലാണ് കല്പിതമാകുന്നത്. പിന്നെ ഒരു ഭേദവും ബാക്കി നിൽക്കുകയില്ല. ഈ കാരണത്താലാണ് അനേകപ്രാവശ്യം സമാധിയിൽ നിന്ന് ജാഗ്രതനായാലും പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയായി അറിയുന്നത്. ഒരു പ്രാവശ്യം സദാനന്ദന്റെ അനുഭവമുണ്ടായാൽ ആ പാത്രം തന്നെ മുഖ്യവിഷയമായിത്തീരും. അതോടെ മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മവേദത്താവായി ഭവിക്കും. സങ്കല്പനാശം ഭവിച്ചവൻ മുക്തി കരഗതമാണ്. അതിനാൽ ഭാവം ഭാവങ്ങളെ ത്യജിച്ച് പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കുക. അതുതന്നെ മുക്തിക്കുള്ള ഉപായം. വീണ്ടും വീണ്ടും ഓരോ അവസ്ഥയിലും ജ്ഞായജ്ഞയങ്ങളുടെയും ധ്യാനധ്യേയങ്ങളുടെയും ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യങ്ങളുടെയും ദൃശ്യാ ദൃശ്യങ്ങളുടെയും ഊഹാപോഹാദികളുടെയും ത്യാഗം സാധിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ ജീവന്മുകതനാകും. അതിനുമുമ്പ് ബ്രഹ്മസാക്ഷാത്ക്കാരം ലഭിക്കും.

4. പഞ്ചാവസ്ഥാ ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്തി സ്തുതീയാതീതാ. ജാഗ്രതി പ്രവൃത്തോ ജീവഃ പ്രവൃത്തിമാർഗ്ഗാസക്തഃ പാപഫലനരകാദിമാംസ്തു ശുഭകർമ്മസ്വർഗ ഫല മസ്തു ഇതി കാംക്ഷതേ.

ഏവം സ ഏവ സ്വീകൃത വൈരാഗ്യാത് കർമ്മഫല ജന്മാഽലം സംസാരബന്ധന മലമിതി വിമുക്ത്യാ ഭിമുഖ നിവൃത്തി മാർഗ്ഗപ്രവൃത്തോ ഭവതി.

സ ഏവം സംസാരതാരണായ ഗുരുമാശ്രിത്യ കാമാദി ത്യക്ത്വാ വിഹിതകർമ്മാചരൻ സാധനചതുഷ്ടയസമ്പന്നോ ഹൃദയകമലമധ്യേ ഭഗവത് സത്താമാത്രാന്തർലക്ഷ്യ രൂപമാസാദ്യ സുഷുപ്ത്യവസ്ഥായാ മുക്തബ്രഹ്മാനന്ദ സ്മൃതി ലബ്ധഃ ഏവ ഏകോപമദിതീയഃ കിഞ്ചിത് കാലമജ്ഞാന വ്യത്യാവിസ്മൃത ജാഗ്രദാസനാനുഫലേന ദൈജ്ജസോ ഽസ്മിതി തദുഭയ

നിവൃത്തയാ പ്രാജ്ഞ ഇദാനീമത്ഥീത്യരമേക ഏവം സ്ഥാനഭേദാവസ്ഥാ ഭേദസ്യ പരം തു നഹി മദന്യദിതി ജാതവിവേകഃ ശുദ്ധാഭൈത ബ്രഹ്മാഹമിതി ഭിദാഗന്ധം നിരസ്യ സ്വാന്തർവിജ്യംഭിത ഭാനുമണ്ഡലധ്യാനതദാകാരരീകാത പരബ്രഹ്മകാരിത മുക്തിമാർഗ്ഗമാരുഢഃ പരിപക്ഷോ ഭവതി.

സങ്കല്പാദികം മനോബന്ധഹേതു തദ്വിയുക്തം മനോമോക്ഷായ ഭവതി. തദാശ്ചക്ഷുരാദി ബാഹ്യപ്രപഞ്ചോപരതോ വിഗത പ്രപഞ്ചബന്ധഃ സർവജഗദാത്മ ത്വേനപശ്യം ത്വക്ത്വാഹം കരോ ബ്രഹ്മാഹമസ്മിതി ചിന്തയന്നിദം സർവം യദയമാ തേമതി ഭാവയൻകൃതകൃത്യോ ഭവതി.

ജഗതി സ്വപ്നം സുഷുപ്തി, തുരീയം തുരീയാതീതം എന്നിങ്ങനെ അഞ്ച് അവസ്ഥകളുണ്ട്. ഇവയിൽ ജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ വർത്തിക്കുന്നവൻ പ്രവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തിൽ ആസക്തനാകുന്നു. പാപഫലമായ നരഗാദികൾ അനുഭവിക്കുന്നു. ശുഭകർമ്മ ഫലമായ സ്വർഗ്ഗം എന്നിങ്ങനെ കിട്ടണം. ഇങ്ങനെ ഇച്ഛിക്കുന്ന വ്യക്തി വൈരാഗ്യം കൈക്കൊള്ളുന്നു. കർമ്മഫലത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ ജന്മത്തിൽനിന്നും സംസാരബന്ധനത്തിൽനിന്നും അയാൾ മുക്തനായിത്തീരുന്നു. മുക്തിയിൽ ആഭിമുഖ്യം കൈക്കൊള്ളുന്നു. അങ്ങനെ നിവൃത്തി മാർഗ്ഗം ആശ്രയിക്കും. ആ നിലയിൽ സംസാരമോചനത്തിന് ഗുരുവിനെ ആശ്രയിക്കുകയും കാമാദികൾ ത്യജിച്ച് വേദോക്ത കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്ത് നാലു സാധനങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ഹൃദയകമലത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ ഏകമാത്രനായ ഭഗവാൻ സത്താരൂപമായ അന്തർലക്ഷ്യം പ്രാപിക്കുകയും സുഷുപ്തിരഹിതമായ ബ്രഹ്മാനന്ദം സ്മരിച്ച്, താൻ അദിതീയനാണെന്ന് കരുതി ഇടയ്ക്ക് ആത്മസ്വരൂപം മറന്നാലും ജാഗ്രദാവസ്ഥയിലെ വാസന നിമിത്തം “ഞാൻ തേജസ്സാകുന്നു” എന്ന ഭാവന കലരുന്നു. അങ്ങനെ ജാഗ്രത് സ്വപ്നാവസ്ഥകളിൽ നിന്ന് അകന്ന് സുഷുപ്തിയിൽ “ഞാൻ പ്രാജ്ഞനാകുന്നു” എന്ന് ചിന്തിക്കുന്നു. അതോ “ഞാൻ ഏകനാകുന്നു” എന്ന അനുഭൂതിയും ഉദിക്കുന്നു. അവസ്ഥാനുഭേദത്താലുള്ള വിവിധ ഭാവനകളാണ്; വസ്തുത ഒന്നുതന്നെ. ഇങ്ങനെയുള്ള വിവേകമുണ്ടായാൽ ‘ഞാൻ ശുദ്ധമായ അഭൈതബ്രഹ്മം തന്നെയാണ്’ എന്ന അനുഭവം ഉണ്ടാവുകയാൽ ഭേദഭാവത്തിന്റെ സകല വസനകളും നശിക്കുന്നു. തന്റെ ഉള്ളിൽ പ്രകാശിക്കുന്ന തേജോമണ്ഡലത്തിന്റെ ധ്യാനത്താൽ തദാകാരമായിത്തീർന്ന് പരബ്രഹ്മസ്വരൂപം പ്രാപിച്ച് മുക്തമാർഗ്ഗരൂഢനും പരിപക്ഷനുമായിത്തീരുന്നു. സങ്കലാപിദകളെ പ്രാപിച്ച മനസ്സ് മോക്ഷ കാരണവുമാണ്. ജീവിത സ്വരൂപത്തിൽ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്ന ആത്മാവ് ചക്ഷുരാദി ബാഹ്യപ്രപഞ്ചത്തിൽ നിന്ന് വിഗതനാകുന്നു; അയാളിൽ പ്രപഞ്ചബന്ധനമില്ല. ജഗത്തിനെ അയാൾ ആത്മാവിനെപ്പോലെ കാണുന്നു. അഹങ്കാരം ത്യജിച്ച് “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു” എന്ന ചിന്ത കലർന്ന് ഇതെല്ലാം ആത്മാവാണ് എന്ന ഭാവനയോടെ കൃതകൃത്യനായി ഭവിക്കുന്നു.

N

P

I

K

5. സർവപരിപൂർണ്ണ തുരീയാതീതബ്രഹ്മം ഭൂതോ യോഗീ ഭവതി. തം ബ്രഹ്മേതി സ്തുവന്തി. സർവ ലോകസ്തുതിപാത്രം സർവലോകസഞ്ചാരശീലഃ പര മാത്മഗഗനേ ബിന്ദും നിക്ഷ്യപ്യ ശുദ്ധാ ദൈതാജാഡ്യ സഹജാമനസ്കയോഗനിദ്രാ അഖണ്ഡാനന്ദ പദാനു വൃത്യോ ജീവന്മുക്തോ ഭവതി.

തച്ചാനന്ദ മുദ്രാമന്ദാഃ യോഗിനോഃ ഭവന്തി. തദ പേക്ഷയാ ഇന്ദ്രാദയം സ്വല്പാനന്ദാഃ ഏവം പ്രാപ്താ നന്ദഃ പരമയോഗീ ഭവതിത്യുപനിഷത്.

ആ യോഗി സർവവിധത്തിലും പരിപൂർണ്ണനായിത്തീർന്ന് തുരീയാതീത ബ്രഹ്മസ്വരൂപമായിത്തീരുന്നു. അവൻ ബ്രഹ്മ മാകുന്നു എന്ന് ആളുകൾ അവനെ പ്രശംസിക്കുന്നു. അങ്ങനെ അയാൾ പ്രശംസാ പാത്രമാകുന്നു. സഞ്ചാരിയായ കഴിയുന്നു. പരമാത്മാ രൂപമായ ആകാശത്തിൽ ബിന്ദു സ്ഥാപിച്ച് ശുദ്ധാ ദൈത ജഡതാരഹിതനായി സഹജമനരഹിതമായ സ്ഥിതി യെന്നു പറയാവുന്ന യോഗനിദ്രയിൽ അഖണ്ഡാനന്ദമനുഭ വിച്ച് ജീവന്മുക്തനാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള യോഗി ആനന്ദ സമുദ്രമഗനനാണ്; ഇങ്ങനെ ആനന്ദം അനുഭവിച്ചവൻ പരമ യോഗിയാകുന്നു. ഇതാണ് രഹസ്യം

രണ്ടാം ഖണ്ഡം കഴിഞ്ഞു.

ത്യതീയ ബ്രാഹ്മണം

യാജ്ഞവല്ക്യോമഹാമുനിർമണ്ഡല പുരുഷം പപ്രഹ സാമിന മന സ്കല ക്ഷണമുക്ത മപി. വിസ്മൃതം പുനസ്തലക്ഷണം ബ്രൂഹീതി തഥേതി മണ്ഡല പുരുഷോ fബ്രവീത്. ഇദമമനസ്കമതി രഹ സ്യം. യജ്ഞാനേന കൃതാർത്ഥോ ഭവതി തന്നിത്യം ശാംഭവി മുദ്രാ fയിതം. പരമാത്മദൃഷ്ട്യാ തത് പ്രത്യ യലക്ഷ്യാണി ദൃഷ്ട്വാ തദനു സർവേശമ പ്രമേയമജം ശിവം പരാകാശം നിരാലംബമദയം ബ്രഹ്മ വിഷ്ണു രൂദ്രാദിനാമേക ലക്ഷ്യം സർവകാമരണം പരം ബ്രഹ്മാ ത്മന്യേവ പശ്യമാനോ ഗുഹാവിഹരണമേവം നിശ്ച യേന ജ്ഞാത്വാ ഭാവാഭാവാദി ദന്ദാതീതഃ സുവിദിത മനോന്മന്യനുഭവസ്തദനന്തര മഖിലേന്ദ്രിയവശാരമ നസ്ക സുഖബ്രഹ്മാനന്ദ സമുദ്രേ മനഃ പ്രവാഹയോ ഗരൂപ നിവാതസ്ഥിതദീപവദചലം പരം ബ്രഹ്മ പ്രാപ്നോതി

തതഃ ശുഷ്കവൃക്ഷവത് മുർഛാനിദ്രാമയ നിശ്വാ സോച്ഛ്യാസാ ഭാവാനന്ദദ ദന്ദാ സദാ fചഞ്ചല ഗാത്രഃ പരമശാന്തിം സ്വീകൃത്യ മനഃ പ്രചാര ശൂന്യ പരമാ ത്മനി ലീനം ഭവതി.

പയഃ സ്രാവാനന്തരം ധേനുസ്തന ക്ഷീരമിവ സർവേന്ദ്രിയ വർഗ്ഗേ പരിനഷ്ടേ മനോ നാശഃ ഭവതി തദേവാനമസ്കം. തദനു നിത്യശുദ്ധഃ പരമാത്മാഹ മിതി തത്വമസി ത്യു പദേശേന ത്വമേവാഹമഹമേവ ത്വമിതി താരകയോഗമാർഗ്ഗേണ അഖണ്ഡാനന്ദ പൂർണ്ണഃ കൃതാർത്ഥോ ഭവതി.

പരിപൂർണ്ണ പരമാകാശമാനന്ദനഃ പ്രാപ്തോന്മന്യ വസ്വഃ സംന്യസ്ത സർവേന്ദ്രിയ വർഗ്ഗം അനേകജ ന്മാർജിത പുണ്യ പുണ്ജപക്വ കൈവല്യ പലോ അവ ണ്ഡാനന്ദ നിരസ്ത സർവക്ലേശ കശ്മലോബ്രഹ്മാ സ്ഥിതി കൃതകൃത്യോ ഭവതി.

തമേവാഹം ന ഭേദോ fസ്തി പൂർണതാ സ്ഥിര മാത്മനഃ

ഇത്യുച്ചരൻ സമാലിംഗ്യാ ശിഷ്യം ജ്ഞപ്തിമ നീനയത്.

മഹാമുനിയായ യാജ്ഞവല്ക്യൻ സൂര്യ മണ്ഡലത്തിൽ താമസിക്കുന്ന പുരുഷനോട് ചോദിച്ചു:- “സ്വാമിൻ, അമന സ്കസ്ഥിതിയുടെ ലക്ഷണം അങ്ങു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഞാൻ അത് മറന്നു. അതുകൊണ്ട് അത് വീണ്ടും പറഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം.” വളരെ നല്ലത് എന്നു പറഞ്ഞ് ആ മണ്ഡല പുരു ഷൻ തുടർന്ന് ഈ അമനസ്ക സ്ഥിതിയുടെ സ്വരൂപം എത്രയും രഹസ്യമയമാണ് അതിന്റെ ജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ മനു ഷ്യൻ കൃതാർത്ഥനായിത്തീരുന്നു. അവൻ എപ്പോഴും ശാംഭ വീമുദ്രായുക്തനാകുന്നു. പരമാത്മ ദൃഷ്ടിയാൽ അതിന്റെ അനുഭവം സാധ്യമാകുന്ന ലക്ഷ്യം കണ്ടതിനുശേഷം സകല രുടെയും ഈശ്വരൻ പ്രമാണങ്ങളാൽ അറിയാൻ കഴിയാത്ത വനും ശിവനും പരമാകാശനും നിരാശ്രയനും അദൈതവ്യം ബ്രഹ്മവിഷ്ണു രൂദ്രാദി രൂപം കലർന്നതും സകലത്തിനും കാരണവുമായ പരബ്രഹ്മത്തെ തന്റെ ആത്മാവിൽ കാണുന്ന പുരുഷൻ ഹൃദയമാകുന്ന ഗുഹയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിഹാ രത്തെ നിശ്ചയപൂർവമായും അനുഭവിക്കുന്നു. പിന്നെ സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങളും നശിക്കുന്നതിന് അമനസ്കസ്ഥിതിയുടെ സുഖ രൂപമായ ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിന്റെ സമുദ്രത്തിൽ അവന്റെ മനസ്സ് ഒഴുകി നീങ്ങുന്നു; ആവശ്യത്തിന് വായു ചേർന്ന ദീപം പോലെ അചലമായ പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഉണങ്ങിയ വൃക്ഷത്തെപ്പോലെ മുർച്ഛയുടെ നിദ്രാമയ സ്ഥിതിയുടെയും അവസ്ഥയിൽ ശ്വാസോച്ഛ്യാസവും ഇല്ലാതാകുന്നു. അതോടെ സുഖ ദുഃഖാദിദന്ദങ്ങളുടെ നാശവും ഭവിക്കുന്നു. അയാൾ സ്ഥിര ഗാത്രനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ പരമ ശാന്തി കൈക്കൊണ്ട് മനസ്സ് പ്രചാര ശൂന്യമാകുന്നു; പരമാ ത്മാവിൽ ലീനനാകുന്നു. പാല് വറ്റിയാലുള്ള പശുവിന്റെ മുല കളുടെ അവസ്ഥ - ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനരഹിതമായ ഒരു അവസ്ഥ - അനുഭവപ്പെടുന്നു. അതുതന്നെയാണ് അമ നസ്കന്റെ സ്ഥിതി. അതിനുശേഷം “നിത്യശുദ്ധമായ പരമാ ത്മാവ് ഞാൻ തന്നെയാണ്” ഇങ്ങനെ ‘തത്വമസി’ എന്ന വാക്യ ത്തിന്റെ ഉപദേശം പ്രാപ്തമായി ‘നീ തന്നെയാണ് ഞാൻ; ഞാൻ തന്നെയാണ് നീ’ ഇങ്ങനെ താരക ബ്രഹ്മരൂപമായ യോഗമാർഗ്ഗം അവലംബിച്ചു വ്യക്തി കൃതാർത്ഥനാകുന്നു.

യാതൊരുവന്റെ മനസ്സ് പരിപൂർണ്ണ പരാകാശത്തിൽ മഗ്ന മായി തീരുന്നു. അവൻ ഉന്മനാവസ്ഥ പ്രാപിക്കുന്നു. അവന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെല്ലാം വിമുക്തമാകുന്നു. അനേക ജന്മങ്ങളിൽ പ്രാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞ പുണ്യ സമൂഹത്താൽ അവന്റെ കൈവ ല്യരൂപമായ ഫലം പക്വമാകുന്നു. അഖണ്ഡമായ ആനന്ദം

N

P

I

K

അനുഭവിക്കാൻ കഴിയുന്നതിനാൽ സകലക്ലേശ രൂപമായ പാപവും ദുരത്തിലാകുന്നു. പിന്നെ 'ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു' എന്ന ഭാവത്താൽ അവൻ കൃതകൃത്യനാകുന്നു. 'പരമാത്മാവ്' പൂർണ്ണമാകുന്നു. അതിനാൽ നീ തന്നെയാണ് ഞാൻ ഇങ്ങനെ ഉച്ചരിച്ച് ഗുരു ശിഷ്യനെ സന്ദർശിച്ച് ഈ ജ്ഞാനോപദേശം നിർവഹിച്ചു.

മൂന്നാം ബ്രാഹ്മണം കഴിഞ്ഞു.

ചതുർത്ഥ ബ്രാഹ്മണം

1. അഥ ഹ യാജ്ഞവൽക്യോമണ്ഡല പുരുഷം പപ്രച്ഛ വ്യോമ പഞ്ചകലക്ഷണം വിസ്തരേണാനുബ്രൂഹീതി. സഹോവാചാകാശം മഹാകാശം സൂര്യാകാശം പരമാകാശമിതി പഞ്ചഭവന്തി. സബാഹ്യാഭ്യന്തരമന്ധകാരമയാകാശം. സഭ്യാന്തരേ കാലാനലസദ്യശം പരാകാശം സ ബാഹ്യാഭ്യാന്തരേ. അപരിമിതദ്യുതിനിഭം തത്ത്വം മഹാകാശം. സബാഹ്യാഭ്യാന്തരേ സൂര്യനിഭാസൂര്യാകാശം. അനിർവചനീയ ജ്യോതി. സർവവ്യാപകം നിരതിശയാനന്ദ ലക്ഷണം പരമാകാശം ഏവമന്തർ ലക്ഷ്യാദർശനാന്തദ്രുപോഭവതി.

ന വ ചക്രം ഷഡാ ധാരം ത്രിലക്ഷ്യം
വ്യോമ പഞ്ചകം
സമ്യഗേതന്നാ ജാനാ തി സ യോഗീ
നാമതോ ഭവേത്.

പിന്നീട് യാജ്ഞവൽക്യൻ സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽ, വസിക്കുന്ന പുരുഷനോട് ചോദിച്ചു:- "അഞ്ച് ആകാശത്തിന്റെ ലക്ഷണം അങ്ങീ വിസ്തരിച്ചു പറയണം" അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:- "ആകാശം, പരമാകാശം, മഹാകാശം, സൂര്യാകാശം, പരമാകാശം, ഇവയാണ് അഞ്ച് ആകാശങ്ങൾ. ഉള്ളിലും പുറത്തും പ്രളയാകാലത്തിലെ അഗ്നിയ്ക്കൊത്തതാണ് പാരാകാശം; അകത്തും പുറത്തും അപരിമിതമായ കാന്തിപോലുള്ള തത്ത്വമാർന്നതാണ് മഹാകാശം; ഉള്ളിലും പുറത്തും സൂര്യനെ പോലെ അവർണ്ണനീയമായാണ് സൂര്യാകാശം, നിരതിശയമായ ആനന്ദസ്വരൂപമാണ് പരമാകാശം, ഏതേതു രൂപത്തിലും ഭാവത്തിലും ദർശിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അതേഭാവത്തിലും രൂപത്തിലും ഓരോന്ന് കാണാൻ കഴിയും; നവചക്രം, ഷഡാധാരം, മൂന്നുലക്ഷ്യങ്ങൾ, അഞ്ചാകാശം ഇവ ശരിക്കറിയാത്ത യോഗി യോഗിയെന്നു പറയാൻ അർഹനല്ല.

അഞ്ചാം ബ്രാഹ്മണം കഴിഞ്ഞു.

പഞ്ചമ ബ്രാഹ്മണം

1. സവിഷയം മനോ ബന്ധായ നിർവിഷയം മുക്തയേ ഭവതി. അതി സർവം ചിത്തഗോചരം. തദേവ ചിത്തം നിരാശ്രയം മനോന്മന്യവസ്ഥാ പരിപക്വലയ യോഗ്യം ഭവതി. തല്ലയം പരിപൂർണ്ണമയി സമദ്യ സേത്. മനോലയകാരണ മഹാമേവ.

അനാഹതസ്യ ശബ്ദസ്യ തസ്വ ശബ്ദസ്യ യോധനിഃ ധനേ രന്തർഗതം ജ്യോതി ജ്യോതിരന്തർഗതം മനഃ യമൻ നസ്ത്രിജഗത് സൃഷ്ടി സ്ഥിതി വ്യസന കർമ്മ കൃത്. തന്മനോ വിലയം യാതി തദിഷ്ണോ പരമാ പദം. തല്ലയാത് ശുദ്ധാദ്വൈത സിദ്ധിർ ഭേദാഭാവത്. ഏതദേവ പരമതത്ത്വം. സ തജ്ഞോ ബാലോന്മത്ത പിശാചവദ് ജഡ വൃത്തയാ ലോകമാചരേത്, ഏവമമനസ്കാഭ്യോസേനൈവ നിത്യ തൃപ്തിരല്പ മുത്ര പുരീഷമിത ഭോജനദ്യുധാംഗ ജാഡ്യനിദ്രാദ്യുഗ്വായു ചലനാ ഭാവ ബ്രഹ്മ ദർശനാ ജ്ഞാതസുഖ സ്വരൂപ സിദ്ധിർ ഭവതി.

ഏവം ചിര സമാധിജനീത ബ്രഹ്മാമൃത പാന പരായണോ fസൗ സന്യാസീ പരമഹംസ അവധൂതോ ഭവതി. തദ്ദർശനേന സകലം ജഗത് പവിത്രം ഭവതി. തത് സേവാപരോ അജ്ഞാപി മുക്തോ ഭവതി. തത്കുലമേകോത്തരശതം താരയതി. തന്മാത്യപിത്യ ജായാ fപത്യവർഗ്ഗം ച മുക്തം ഭവതീത്യുപനിഷത്.

വിഷയാസക്തമായ മനസ്സ് ബന്ധനത്തിനിരയാകുന്നു. വിഷയവിമുക്തമായ മനസ്സ് മുക്തിക്കിണങ്ങുന്നു. അതിനാൽ സമസ്ത ജഗത്തും ചിത്തത്തിന്റെ വിഷയമാകുന്നു. അതേ ചിത്തം തന്നെ നിരാശ്രയത്തിന് യോഗ്യമാകും. ഈ ലയത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണമായ 'എന്നിൽ' അഭ്യോസം ചെയ്യുക. കാരണം മനസ്സ് ലയത്തിന്റെ കാരണമാണ്. അനഹദശബ്ദത്തിന്റെയും ശബ്ദത്തിനുള്ളിൽ ധനിയുണ്ട്, അതിന്റെ ഉള്ളിൽ ജ്യോതിസ്സ് വസിക്കുന്നു. ജ്യോതിസ്സിന്റെ ഉള്ളിൽ മനസ്സ്; ഈ മനസ്സ് മൂന്നു ജഗത്തുകളുടെയും ഉല്പത്തിസ്ഥിതി സംഹാര രൂപമായ കർമ്മം ചെയ്യുന്ന ഈ മനസ്സ് യാതൊന്നിൽ വിലയം കൊള്ളുന്നു. അതുതന്നെ വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദം. അതിൽ മനസ്സ് ലയിക്കുന്നതോടെ ശുദ്ധ അദ്വൈതസിദ്ധി സംഭവിക്കുന്നു. കാരണം, അതിന്റെ പിന്നിൽ യാതൊരു ഭേദഭാവവും ഇല്ല. അതുതന്നെ പരമതത്വം. അതറിയുന്ന പുരുഷൻ ബാലനോ ഉമന്തനോ പിശാചിനെ പോലെ ജഡവൃത്തിയോടെ ലോകത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള അന്യമനസ്ത സ്ഥിതിയുടെ അഭ്യോസത്താൽ നിത്യവും തൃപ്തി ലഭിക്കുന്നു. ആഹാരം വളരെ കുറച്ചുമാത്രം മതിയെന്ന നിലവരുന്നൂ. എന്നാലും ശരീരം ബലിഷ്ഠമാകുന്നു. ജഡത ഉണ്ടാവില്ല. നിദ്രയോ കണ്ണടയലോ ഉണ്ടാവില്ല. ബ്രഹ്മ ദർശനത്തിനായി സുഖമയസ്വരൂപ സിദ്ധിയുടെ ജ്ഞാനമുണ്ടാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഏറെ സമയം സമാധി അഭ്യസിക്കുന്നതിനാൽ ഉല്പന്നമായ ബ്രഹ്മരൂപമായ അമൃതം പാനം ചെയ്യുകയാൽ സന്യാസിയായ പരമഹംസൻ അവധൂതനാകുന്നു. അയാളുടെ ദർശനത്താൽ സമസ്ത ജഗത്തും പരിശുദ്ധമാകുന്നു. അയാളെ സേവിക്കാൻ തല്പരനായ അജ്ഞാനിയും മുക്തനാകും. അയാൾ തന്റെ കുലത്തിലെ നൂറ്റിയൊന്ന് തലമുറയെയും ശുദ്ധമാക്കുന്നു. അയാളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാരും സ്ത്രീസന്താനങ്ങളും മുക്തരാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

മണ്ഡല ബ്രാഹ്മണ ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

മന്ത്രികോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ആ പരബ്രഹ്മം സർവവിധത്തിലും പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ വിശ്വപ്രപഞ്ചം പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണമായ അതിൽ നിന്നുമാണ് ഈ പൂർണ്ണം അഭിവ്യക്തമായിട്ടുള്ളത്. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമെടുത്താലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഷ്ടപാദം ശുചിം ഹംസം

ത്രിസുത്രമണു മവ്യയം
ത്രിവർത്താനം തേജസോ f ഹം
സർവതഃ പശ്യന്നപശ്യതി

എട്ടു പാദം ചേർന്നതും ശുചിയും ഉജ്വലസ്വരൂപിയും ത്രിസുത്രസഹിതവും സുസൂക്ഷ്മവും അവിനാശിയും ആയിട്ടുള്ളത് ഞാൻ തന്നെയാകുന്നു. തേജോരൂപിയും സുപ്രകാശിതവുമായ ആ ആത്മാവിനെ സർവത്ര കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും കാണുന്നില്ല.

2. ഭൂതസമ്മോഹനേ കാലേ

ഭിന്നേ തമസി വൈഖരേ
അന്തഃ പശ്യന്തി സത്വസ്ഥാ
നിർഗുണം ഗുണഗഹവരേ

നിർഗുണമാണെങ്കിലും ഗുണമാകുന്ന ഗുഹയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായതിനാൽ ജീവികളെ മോഹിപ്പിക്കുന്ന കരാളമോഹാസകാരം നഷ്ടമാകുമ്പോൾ സത്വഗുണസ്ഥിതരായ വ്യക്തികൾ അതിനെ അന്തഃകരണത്തിൽ ദർശിക്കുന്നു.

3. അശക്യഃ സോന്യഥാദ്രഷ്ടു

ധ്യായമാനഃ കുമാരകൈ
വികാരജനനീമജ്ഞാ-
മഷ്ടരുപാമജാം ധ്രുവാം

വിഭിന്നരൂപത്തിൽ ധ്യാനിച്ചാൽ അജ്ഞാനികൾക്ക് അത് കാണാൻ കഴിയുകയില്ല. ആ സ്ഥിതിയിൽ വികാരജനനിയും അജ്ഞയും അചഞ്ചലയുമായ മായയെയാണ് അവർ ധ്യാനിക്കുന്നത്.

4. ധ്യായതേ f ധ്യാസിതാ തേന

തന്യതേ പ്രേര്യതേ പുനഃ
സ്യയതേ പുരുഷാർത്ഥം ച
തേനൈ വാധിഷ്ഠിതംജഗത്

5. ഗൗരനാദ്യന്തവതീസാ

ജനിത്രീ ഭൂതഭാവിനീ
സിതാസിതാ ച രക്താ ച
സർവകാമ ദ്വഘാ വിഭോ

അധ്യാസം കൊണ്ടാണ് മായ അറിയപ്പെടുന്നതും വിസ്താരം പ്രാപിക്കുന്നതും പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതും. ഈ ഹംസം തന്നെ പുരുഷാർത്ഥം ജനിപ്പിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രപഞ്ചം അധിഷ്ഠിതവുമാണ്. മായ പരമാത്മാവിന് കാമധേനുവിന് തുല്യമാണ്. അത് ആദ്യന്തരഹിതവും സർവമാതാവു സർവപോഷകവുമാണ്. അത് ചുമപ്പ്, വെളുപ്പ്, കറുപ്പ്, എന്നീ വർണ്ണങ്ങളോടുകൂടിയതും എല്ലാ അഭിഷ്ടവും കൊടുക്കുന്നതുമാണ്.

6. പിബന്ത്യേനാമവിഷയാ-

മവിജ്ഞാതാം കുമാരകാഃ
ഏകസ്തു പിബതേ ദേവ
സ്വച്ഛന്ദേ f ത്ര വശാനുഗഃ

ജ്ഞാനമില്ലാത്ത ജീവൻ ഈ പശുവിനെ കറക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ അത് വിഷയവും അവിജ്ഞാതവുമാണ്. ലോകത്തിൽ ഒരേ ഒരു പരമാത്മാവു മാത്രമാണ് സകലതും തനിക്കധീനമാക്കി സ്വച്ഛന്ദം ഈ മായയെ പാനം ചെയ്യുന്നത്.

7. ധ്യാനക്രിയാഭ്യാം ഭഗവാൻ

ഭൂക്തതേ f സൗ പ്രസഹദിഭുഃ
സർവസാധാരണീം ഭോക്രതീം
പീയമാനാ തു യജ്വഭിഃ

എല്ലാവർക്കുമായി കറക്കുന്നവളും യാജ്ഞികരാൽ ദാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നവളുമായ ഈ ഗോവിനെ ഭഗവാൻ ധ്യാനക്രിയാദികളാൽ അനുഭവിക്കുന്നു.

8. പശ്യന്ത്യസ്യാം മഹാത്മാനഃ

സുവർണ്ണം പിപ്ലാശനം
ഉദാസീനം ധ്രുവം ഹംസം
സ്നാതകാധാര്യവോ ജഗുഃ

മഹാത്മാർ സുവർണ്ണ നിറമുള്ള പിപ്ലഫലം ഭക്ഷിക്കുകയും ഉദാസീനവും അവിനാശിയുമായ ഹംസത്തെ മായയിൽ കാണുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനെത്തന്നെയാണ് സ്നാതകന്മാരും അധാര്യുക്കളും ഗാനം ചെയ്യുന്നത്.

9. ശംസന്തമനുഷംസന്തി

ബഹുചാഃ ശാസ്ത്ര കോവിദാഃ
രഥന്തരം ബൃഹത് സാമ
സപ്ത വൈധൈസ്തു ഗീയതേ

ശാസനകോവിദന്മാരും ജ്യോതിഷന്മാരും സ്മൃതിചെയ്യുന്ന വരുമൊത്ത് ഈ ഹംസത്തെ സ്മൃതിപ്പെടുത്തുന്നു. അതിനായി രഥന്മാരും എന്ന് പേരുള്ള സാമത്തെ ഏഴുപ്രകാരത്തിൽ ഗാനം ചെയ്യുന്നു.

10. മന്ത്രോപനിഷദം ബ്രഹ്മ

പദ്യക്രമസമന്വിതാ

പംന്തി ഭാർഗ്ഗവാഹ്യേതേ

ഹൃഥർവാണോ ഭൃശൃത്തമാഃ

ബ്രഹ്മം മന്ത്രങ്ങളുടെ രഹസ്യം തന്നെയാണ് അതിനെത്തന്നെയാണ് ഭാർഗ്ഗവഗോത്രജനായ ഉത്തമന്മാരും അഥർവേദികളും പദക്രമത്തോടു കൂടി ചൊല്ലുന്നത്.

11. സ ബ്രഹ്മചാരിവൃത്തിശ്ച

സ്തംഭോ f മ ഫലിതസ്തഥാ

അനന്ധാൻരോഹിതോച്ഛിഷ്ടഃ

പശ്യന്തേ ബഹുവിസ്തരം

പരമാത്മാവ് ബ്രഹ്മചര്യവൃത്തിയോടു കൂടിയതും സ്തംഭം പോലെ ദൃഢവും ഫലയുക്തവും ആയിസംസാരശക്തം നിയന്ത്രിച്ച് ചുമന്ന നിറവും മറ്റുള്ളതും ത്യജിച്ചശേഷം വിശാലരൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു.

12. കാലഃ പ്രാണശ്ച ഭഗവാൻ

മൃതയു ശർവോ മഹേശ്വരഃ

ഉഗ്രോ ഭവശ്ച രൂദ്രശ്ച

സസുരാഃ സാസുരാ സ്തഥാ

കാലൻ, പ്രാണൻ, മൃത്യു, ശർവൻ, മഹേശ്വരൻ ഉഗ്രൻ ഭവൻ രൂദ്രൻ എന്നിവരോടും ദേവാസുരന്മാരോടും ചേർന്നതാണ് ഈ പരമാത്മാവ്.

13. പ്രജാപതിർ വിരാദ് ചൈവ

പുരുഷഃ സലില മേവ ച

സ്തൃതയതേ മന്ത്രസംസ്തൃതൈത്യ

രഥർവവിദി തൈർവിഭുഃ

ഈ സർവവ്യാപിയായ പുരുഷൻ തന്നെയാണ് പ്രജാപതിയായ വിരാദ് രൂപമായും ജലരൂപമായും സ്തുത്യർഹനായ അഥർവ വേദത്തിലെ പ്രസിദ്ധ നാമങ്ങളാൽ സ്മൃതിപ്പെടുത്തുന്നത്.

14. തം ഷഡ് വിംശക ഇത്യേതേ

സപ്തവിംശം തഥാ പരേ

പുരുഷം നിർഗുണം സാംഖ്യ

മഥർവശിരസോ വിദുഃ

ഇരുപത്തി ആറാമത്തെ തത്വമെന്നും ഇരുപത്തി ഏഴാമത്തെ തത്വമെന്നും പലരും ഇതിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. അഥർവവേദത്തിലെ ഉപനിഷത്തുകൾ ഇതിനെത്തന്നെയാണ് നിർഗുണസാംഖ്യമെന്ന് പറയുന്നത്.

15. ചതുർവിംശതിസംഖ്യാതം

വ്യക്തമവ്യക്തമേവ ച

അദ്വൈത ദൈതമിത്യോഹു

സ്ത്രിയാ തം പഞ്ചഥാ തഥാ

പലരും ഇതിനെ ഇരുപത്തിനാലാമത്തെ സംഖ്യയെന്നും പലരും അവ്യക്തമെന്നും അനേകം പേർ വ്യക്തമെന്നും ദൈതമെന്നും പറയുന്നു. അതുപോലെ ചിലർ അതിനെ ത്രിവിധമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

16. ബ്രഹ്മാദ്യം സ്ഥാവരാന്തംച

പശ്യന്തി ജ്ഞാന ചക്ഷുഷഃ

തമേകമേവ പശ്യന്തി

പരിശൃംഭം വിഭും ദിജഃഃ

ജ്ഞാനദൃഷ്ടി ചേർന്ന എത്രയോ പണ്ഡിതന്മാർ ബ്രഹ്മാവുമുതൽ ജഡപദാർത്ഥം വരെയുള്ള എല്ലാ പ്രപഞ്ചത്തെയും അതിമഹാനായ ഒരു പ്രഭുവിന്റെ രൂപത്തിൽ കാണുന്നു.

17. യസ്മിൻ സർവമിദം പ്രോതം

ബ്രഹ്മ സ്ഥാവര ജംഗമം

തസ്മിന്നേവ ലയം യാന്ത്രി സ്രവന്ത്യഃ

സാഗരേ യഥാ

സ്ഥാവരജംഗമാത്മകമായ ഈ പ്രപഞ്ചം ഏതിലാണോ കോർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് അതു തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. നദികൾ സമുദ്രത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ സർവവും ഈ ബ്രഹ്മത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു.

18. യസ്മിൻ ഭാവാ പ്രലീയന്തേ

ലീനാശ്ചാവ്യക്തതാം യയുഃ

പശ്യന്തി വ്യക്തതാം ഭൂയോ

ജയന്തേ ബുദ്ബുദാ ഇവ

കുമിളകൾ എങ്ങനെ ജലത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചു. അതിൽ തന്നെ ലയം പ്രാപിക്കുന്നു. അതുപോലെ സകലപദാർത്ഥങ്ങളിലും ഏതിൽ ജനിച്ച് ഏതിലാണോ അദൃശ്യമാകുന്നത് അതു തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം ജ്ഞാനികൾ ആ ബ്രഹ്മത്തെ കാണുന്നു.

19. ക്ഷേത്രജ്ഞോധിഷ്ഠിതം ചൈ വാ

കാരണൈഃ വിദ്യതേ പുനഃ

ഏവം സ ഭഗവാൻ ദേവം

പശ്യന്ത്യന്യേ പുനഃ പുനഃ

ക്ഷേത്രക്ഷേത്രജ്ഞ രൂപത്തിൽ ആ ബ്രഹ്മം സർവത്തിലും വസിക്കുന്നു. കാരണങ്ങളാലാണ് അത് അറിയപ്പെടുന്നത്. ഇങ്ങനെയുള്ള ക്ഷേത്രജ്ഞനായ ഭഗവാനെ ജ്ഞാനികൾ വീണ്ടും വീണ്ടും ദർശിക്കുന്നു.

I

K

20. ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മേത്യഥായാന്തി

യേ വിദുർ ബ്രഹ്മാസ്തഥാ

അത്രൈവ തേ ലയം യാന്തി

ലീനാശ്ചാവ്യക്തശാലിനഃ

ലീനാശ്ചാവ്യക്ത ശാലിനഃ ഇത്യുപനിഷത്

ബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നവരായ ബ്രാഹ്മണർ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അവർ അതിൽ വിലയം പ്രാപിച്ച് അവ്യക്ത ഭാവത്തിൽ ശോഭിക്കുന്നു എന്ന് ഉപനിഷത്

മന്ത്രിക്കോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

മഹാനാരായണോപനിഷത്

ശാന്തിപാഠം

ഹരിഃ ഓം ശം നോമിത്രേ ശം വരുണഃ
ശംനോഭവതുര്യമാ.

ശം ന ഇന്ദ്രോ ബൃഹസ്പതിഃ ശം നോ
വിഷ്ണുരുരുക്രമഃ മനോ ബ്രഹ്മണേ.
നമസ്തേ വായോ.

തഥേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാസി താമേവ
പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മ വദിഷാമി. ഋതം വദിഷ്യാമി
സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവതു. തദക്താരമവതു.
അവതു മാം അവതു വക്താരം.

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

(ഹരി ഓം മിത്രൻ വരുണൻ അര്യമാവ് ഇന്ദ്രൻ ബൃഹസ്പതി ഉരുക്രമനായ വിഷ്ണു ഇവരെല്ലാം നമുക്ക് മംഗളം ചെയ്യട്ടെ. ബ്രഹ്മത്തിന് നമസ്കാരം. വായുദേവാ, അങ്ങയ്ക്ക് നമസ്കാരം. അങ്ങുതന്നെ പ്രത്യക്ഷമായ ബ്രഹ്മം. അങ്ങയെത്തന്നെ പ്രത്യക്ഷ ബ്രഹ്മം എന്ന് പറയുന്നു. ഞാൻ ഋതം പറയും. ഞാൻ സത്യം പറയും. വായുരുപിയായ ബ്രഹ്മം എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ. ആചാര്യനെ രക്ഷിക്കട്ടെ എന്നെയും ആചാര്യനെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. വിഘ്നങ്ങൾക്ക് ശാന്തിയുണ്ടാകട്ടെ.)

ഓം സഹ നാവവതുഃ സഹ നൗ ഭൂനക്തു
സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനി നാ
വധീ തമസ്തു. മാ വിദിഷാവഹൈഃ
ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ-

(പരബ്രഹ്മം ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് പോഷണം പ്രാപിക്കട്ടെ, ഒരുമിച്ച് കർമ്മകൃശലത നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം

ഉത്കൃഷ്ടമാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം പുലർത്താതിരിക്കട്ടെ.)

1. അംഭസ്യപാരേ ഭൂവനസ്യ മധ്യേ
നാകസ്യ പൃഷ്ഠേ മഹതേ മഹീയാൻ
ശുക്രേണ ജ്യോതീംഷി സമനുപ്രവിഷ്ടഃ
പ്രജാപതിശ്ചരതി ഗർഭേ അന്തഃ

(അപാരമായ അംഭസ്സിലും ഭൂവനമധ്യത്തിലും സമർഗ്ഗത്തിന്റെ പൃഷ്ഠത്തിലും വ്യാപരിച്ചിരിക്കുന്ന മഹത്തിലും മഹത്തായ പ്രജാപതി ശുക്രത്താൽ (ബീജരൂപം) ജ്യോതിസ്സുകളിൽ അനുപ്രവിഷ്ടനായി ഗർഭത്തിനുള്ളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.ജീവികളുടെ ജന്മാദിപരിണാമത്തിനു കാരണം പരബ്രഹ്മം തന്നെ)

2. യസ്മിന്നിദം സം ച വിചൈതി സർവ്വം
യസ്മിൻ ദേവാ അധി വിശ്വേ നിഷേദുഃ
തദേവ ഭൂതം തദു ഭവ്യമാ
ഇദം തദക്ഷരേ പരമേ വ്യോമൻ.

(ഇതെല്ലാം യാതൊന്നിൽ ചേരുകയും വിലയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എല്ലാ 2 ദേവന്മാരും യാതൊന്നിൽ ഐശ്വര്യത്തോടെ പുലരുന്നു. അതുതന്നെ കഴിഞ്ഞതും വരാൻ പോകുന്നതും എല്ലാ ഇത് അനശ്വരമായ പരമ വ്യോമത്തിൽ (ആകാശത്തിൽ) നിലനില്ക്കുന്നു.

3. യേനാവ്യതം ഖം ച ദിവം മഹീം ച
യേനാദിത്യസ്തപതി തേജസാ ഭ്രാജസാ ച
യമന്തഃ സമുദ്രേ കവയോ വയന്തി
യദക്ഷരേ പരമേ പ്രജാഃ

(യാതൊന്നുകൊണ്ട് ആകാശവും ദ്യോവും മഹിയും

N

P

I

K

ആവൃതമാണ് യാതൊന്നു കൊണ്ട് ആദിത്യൻ ഉഷ്ണം കൊണ്ടും പ്രകാശം കൊണ്ടും തപിക്കുന്നു. യാതൊരുവനെ കവികൾ (ജ്ഞാനികൾ ഹൃദയ സമുദ്രത്തിൽ സാക്ഷാത്ക്കരിക്കുന്നു. പരമവും അനശ്വരവുമായ യാതൊരു സത്യത്തിൽ പ്രജകൾ പുലരുന്നു. അതാണ് പരമബ്രഹ്മം.

4. യതഃ പ്രസൂതാ ജഗതഃ പ്രസൂതി തോയേന ജീവാൻ വ്യചസർജ്ജ ഭ്യൂത്യാം യദോഗധീഭ്യഃ പുരുഷാൻ പശുംശ്ച വിവേശ ഭൂതാനി ചരാചരാണി.

(യാതൊന്നിൽ നിന്ന് ഇഹത്തിന്റെ പ്രസൂതിയായ പ്രകൃതി ഉണ്ടായി. ജലത്താൽ ഭൂമിയിൽ ജീവികളെ സൃഷ്ടിച്ചു. യാതൊന്ന് ഔഷധികളോടുകൂടി വൃത്തികളെയും, മൃഗങ്ങളെയും ചരാചരഭൂതങ്ങളെയും ഉൾക്കൊണ്ടു.

5. അതഃ പരം നാന്യദണീയസം ഹീ പരാത് പരം യന്മഹതോ മഹാന്തം യദേകമവ്യക്തമനന്തരൂപം വിശ്വം പുരാണം തമസഃ പരസ്താത്

(യാതൊന്ന് പരത്തെക്കാൾ പരമാണ്, മഹത്തായിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നും മഹത്താണ്. അവ്യക്തവും വിവിധരൂപവും പുരാതനവും അന്ധകാരത്തിനു പുറത്തുള്ളതും അതിലും പരമായി ബൃഹത്തോ, അണുപ്പോ ആയി യാതൊന്നുമില്ല എന്ന നിലയിലുള്ളതും ആണ്- അതാണ് പരബ്രഹ്മം.)

6. തദേവർത്തം തദു സത്യമാഹ സ്തദേവ ബ്രഹ്മ പരമം കവീനാം ഇഷ്ടം പൂർത്തം ബഹുധാ ജാതം ജായമാനം വിശ്വം ബിഭർത്തി ഭുവനസ്യ നാഭിഃ

(അതു തന്നെ ഋതം, അതുതന്നെ സത്യം, അതുതന്നെ ജ്ഞാനികളുടെ പരബ്രഹ്മം. ശ്രുതിസ്മൃതി കർമ്മങ്ങളും അതുതന്നെ. ഭവനത്തിന്റെ നാഭിയായി ബഹുവിധത്തിൽ ജാതവും ഉണ്ടാകപ്പെടുന്നതും ഈ ലോകത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതും- അതുതന്നെ. ആ പരബ്രഹ്മം.

7. തദേവാഗ്നിസ്തദ്വായുസ്തത് സൂര്യസ്തദു ചന്ദ്രമാഃ തദേവ ശുക്രമമൃതം തദ്ബ്രഹ്മ തദാപഃ സ പ്രജാപതിഃ

(അതുതന്നെ അഗ്നി, വായു, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, നക്ഷത്രങ്ങൾ, അമൃതം അത് ഹിരണ്യഗർഭനോടുകൂടി. അത് ജലമാകുന്നു. അവൻ പ്രജാപതി- സൃഷ്ടി കർത്താവ്- ആകുന്നു.)

8. സർവ്വേ നിമേഷാ ജജ്ഞിരേ വിദ്വൃതഃ പുരുഷാദധി കലാ മുഹൂർത്താഃ കാഷ്ഠാശ്ചാഹോരാ ത്രാശ്ച സർവ്വശഃ

9. അർദ്ധമാസാ മാസാ ഋതവാഃ സംവത്സരശ്ച കല്പന്താം സ അപഃ പ്രദുധേ ഉഭേ ഇമേ അന്തരീക്ഷ മഥോ സുവാഃ

(പ്രകാശമാനനായ പുരുഷനിൽ നിന്ന് എല്ലാ നിമേഷങ്ങളും ഉണ്ടായി. കലകൾ, മുഹൂർത്തങ്ങൾ, കാഷ്ടുകൾ, അഹോരാത്രങ്ങൾ, അർദ്ധമാസങ്ങൾ, ഋതുകൾ എല്ലാം കല്പിക്കപ്പെട്ടു. അവൻ ജലപ്രധാനങ്ങളായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളെയും പിന്നെ സ്വർഗ്ഗം അന്തരീക്ഷം രണ്ടിനെയും കറന്നെടുത്തു.)

10. നൈനമൂർധാന തിര്യഞ്ചം ന മദ്ധ്യേ പരിജഗ്രഭത്. ന തസ്യേശേ കശ്ചന തസ്യ നാമ മഹദ്യശഃ

(ഇവനെ മേലോട്ട് അളന്ന് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ല. വിലങ്ങനെയോ മദ്ധ്യയോ ഇല്ല. ആരും അവന്റെ സ്ഥാനായിട്ടില്ല. അവന്റെ പേര് ശ്രേഷ്ഠമായ യശസ്സ് എന്നാകുന്നു.

11. ന സന്ദൃശേ തിഷ്ഠതി രൂപമസ്യ ന ചക്ഷുഷാ പശ്യതി കശ്ചനൈനം ഹൃദാ മനീഷാ മനസാദിക് അപ്തോയ ഏതം വിരുദമ്യതാസ്തേ ഭവന്തി

(ഇവന്റെ രൂപം ദർശനവിശയമല്ല. ഒരാളും ഇവനെ ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ട് കാണുന്നില്ല. മനസ്സു നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഹൃദസ്ഥിതബുദ്ധിയായ അവൻ അഭിക്ലിപ്തനാകുന്നു. ആർ ഇതിനെ അറിയുന്നു, അവർ മരണരഹിതരാകുന്നു.

1. അദ്ഭ്യഃ സംഭൃതഃ പൃഥിവൈ രസാച്ഛ വിശ്വകർമ്മണഃ സമവർത്തതായി തസ്യ തപ്ഷ്ടാ വിദധദ്രൂപമേതി തത്പരുഷസ്യ വിശ്വമാജാനമഗ്രേ (നാരായണസൂക്തം)

(ജലത്തിൽ നിന്നും പൃഥിവിയിലൂടെ രസത്തിൽ നിന്നു ഉണ്ടായി ജഗദ്സ്രഷ്ടാവിൽ നിന്ന് ഇതിനുമേൽ സമവർത്തിച്ചു. തപ്ഷ്ടാവ് ഈ വിരാട് പുരുഷന്റെ വിശ്വരൂപം സൃഷ്ടാരംഭത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ളതാണ്.

2. വേദാമേതം പുരുഷം മഹാന്തം ആദിത്യവർണ്ണം തമാസാ പരസ്താത് തമേവ വിദിത്വാതി മൃത്യുമേതി നാനൃഃ പന്ഥാ വിദ്യതേനായ (നാരായണസൂക്തം)

(തമസസിന്റെ അപ്പുറത്ത് ആദിത്യവർണ്ണനും മഹാനുമായ ഈ പുരുഷനെ ഞാൻ അറിയുന്നു. ആ ദേവനെ അറിഞ്ഞാൽ മാത്രമേ മരണത്തെ അതിക്രമിക്കുകയുള്ളൂ. പരമപദപ്രാപ്തിക്ക് മറ്റൊരു മാർഗ്ഗവും ഇല്ല.

N

P

I

K

3. പ്രജാപതിശ്വരതി ഗർഭേ അന്തഃ
 അജായമാനോ ബഹുധാ വിജായതേ
 തസ്യ ധീരാഃ പരിജാനന്തി യോനീം
 മരിചീനാം പദമിച്ഛന്തി വേധസഃ
 (നാരായണ സൂക്തം)

പ്രജാപതി ഉള്ളിൽ ഗർഭത്തിൽ (ഹൃദയം) സഞ്ചരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനികൾ ആ വേധസ്സിന്റെ യോനിയെ (ഉല്പത്തി) അറിയുന്നു. മരിചികളുടെ (ജ്യോതിസ്സുകൾ) സ്ഥാനത്തെ ഇച്ഛിക്കുന്നു.)

4. യോ ദേവേഭ്യഃ ആതപതി യോ ദേവാനാം
 പുരോഹിതാ
 പൂർവോ യോ ദേവേഭ്യോ ജാതഃ നമോ രൂപായ
 ബ്രാഹ്മയേ
 (നാരായണ സൂക്തം)

(യാതൊരാൽ ദേവന്മാർക്കായി ചുറ്റും പ്രകാശിക്കുന്നു, യാതൊരാൾ ദേവന്മാരുടെ മുന്നിൽ ഹിതം ചെയ്യുന്നവനാണ്, യാതൊരാൾ ദേവന്മാർക്കു മിൻമ്പ് ജനിച്ചവനാണ് ആ പ്രകാശമാനനായ ബ്രഹ്മപുത്രൻ നമസ്കാരം.

5. രൂപം ബ്രാഹ്മം ജലയന്തഃ
 ദേവാ അഗ്രേ തദ ബ്രൂവൻ
 യസ്തൈവം ബ്രാഹ്മണോ വിദ്യാത്
 തസ്യ ദേവാ അസൻ വശേ
 (നാരായണ സൂക്തം)

ബ്രഹ്മസാബന്ധിയായ പ്രകാശം ജനിപ്പിച്ച വരായ ദേവന്മാർ ആദ്യം അത് പറഞ്ഞു. യാതൊരു ബ്രാഹ്മണൻ ഇപ്രകാരമറിയുന്നു, അവൻ ദേവന്മാർ വശഗരായിത്തീരുന്നു.

6. ഹ്രീശ്ച തേ ലക്ഷ്മീശ്ച പത്ന്യൗ അഹോ
 രാത്രേപാർശ്വേ
 നക്ഷത്രാണി രൂപം അശ്വിനൗ വ്യാത്തം ഇഷ്ടം
 മനീഷാണ, അമുംമനീഷാണ, സർവം മനീഷാണ
 (നാരായണ സൂക്തം)

(വിവേക ബുദ്ധിയും ലക്ഷ്മിയും അങ്ങയുടെ പത്നിമാരാകുന്നു; രാവു പകലും പാർശ്വങ്ങൾ; നക്ഷത്രങ്ങൾ ഇച്ഛിച്ചതിനെ തന്നാലും (മനീഷാണ) ആ പരമജ്ഞാനം തന്നാലും. സർവജ്ഞതയും തന്നാലും. കുറിപ്പ്. അടുത്ത എട്ടു സൂക്തങ്ങൾ ഗിരണ്യഗർഭസൂത്രത്തിലേയാണ്.

1. ഹിരണ്യഗർഭഃ സമവർത്തതാഗ്രേ
 ഭൃതസ്യ ജാതഃപതിരേക ആസീത്
 സ ദാധാര പൃഥിവീം ദ്യാമുതേമാം
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ.

(ഹിരണ്യ ഗർഭനായ പ്രജാപതി ആദ്യം ഉണ്ടായി. ജാതനായ അവൻ ഭൃതങ്ങളുടെ പതിയായി ഭവിച്ചു. അവൻ ഈ പൃഥിവിയെയും ദ്യാവിനെയും ധരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെവിട്ട്

ഏതു ദേവനാണ് ഹവിസ്സുകൊണ്ട് പുജ ചെയ്യുക?)
 2. യഃ പ്രാണതോ നിമിഷതോ മഹി-
 തൈക ഇത് രാജാജഗതോ ബഭൂവ
 യ ഈശ അസ്യ ദിപദശ്ച തുഷ്പദഃ
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ.

(ഹിരണ്യ ഗർഭനായ പ്രജാപതി ആദ്യം ഉണ്ടായി. ജാതനായ അവൻ ഭൃതങ്ങളുടെ പതിയായി ഭവിച്ചു. അവൻ പൃഥിവിയെയും ദ്യാവിനെയും ധരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെവിട്ട് ഏതു ദേവനാണ് ഹവിസ്സുകൊണ്ട് പുജ ചെയ്യുക?)

2. യഃ പ്രാണതോ നിമിഷതോ മഹി-
 തൈക ഇത് രാജാ ജഗതോ ബഭൂവ
 യ ഈശ അസ്യ ദിപദശ്ച തുഷ്പദഃ
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ.

യാതൊരാൾ മഹത്ത്വത്താൽ പ്രാണനുള്ളവരും പ്രവർത്തകരും അടങ്ങിയ ജഗത്തിന്റെ ഏകനായിത്തന്നെ രാജാവായി. യാതൊരാൾ ദിപദങ്ങളും ചദുഷ്പദങ്ങളുമടങ്ങിയ ഈ ജഗത്തിന്റെ ഈശനായി, ആ ദേവനല്ലാതെ മറ്റാർക്കാണ് ഹവിസ്സുകൊണ്ട് പുജചെയ്യുക.

3. യ ആത്മദാ ബലദാ യസ്യ വിശ
 ഉപാസതേ പ്രശിഷം യസ്യ ദേവാഃ
 യസ്യഹായാമൃതം യസ്യ മൃത്യു
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ

(യാതൊരാൾ ജീവിദാതാവും ശക്തിദാതാവും ആകുന്നു യാതൊരാളെ ലൈകം മുഴുവൻ ഉപാസിക്കുന്നു ദേവന്മാർ യാതൊരുവന്റെ പ്രശിഷത്തെ (ആജ്ഞാ അനുസരിക്കുന്നു, യാതൊരുവന്റെ നിഴൽ അമൃതമാകുന്നു, അതുപോലെ മരണവുമാകുന്നു. ആ ദേവനല്ലാതെ മറ്റാർക്കാണ്, പുജചെയ്യുക?

4. യസ്യേമേ ഹിമവന്തോ മഹിത്യാ
 യസ്യ സമുദ്രാ രസയാ സഹാഹു
 യസ്യേഃ മാ പ്രദിശോ യസ്യ ബാഹു
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമഃ

(ഹിമവാൻ തുടങ്ങിയ വനങ്ങൾ യാതൊരുവന്റെ മഹിമ കാട്ടുന്നു, സമുദ്രം നദികളോടുകൂടി യാതൊരുവന്റെ മഹാത്മ്യം പറയുന്നു. ഈ ദിക്കുകൾ യാതൊരുവന്റെ കൈകളാണ്. അദ്ദേഹത്തെവിട്ട് ഏതു ദേവനാണ് ഹവിസ്സുകൊണ്ട് പുജാവിധിച്ചെയ്യുക.

5. യം ക്രരൂസീ അവസാ തസ്തഭാനേ
 അഭ്യേക്ഷേതാം മനസാ രേജമാനേ
 യത്രാധിസൂര ഉദിരിന വ്യേതി
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ

N

P

I

K

ശോഭിക്കുന്ന രക്ഷണത്താൽ എറെ തെളിയുന്ന ക്രമ സികൾ (ആകാശവും ഭൂമിയും) മനസ്സുകൊണ്ട്, യാതൊരു വനെ കമ്ടു യാതൊരിടത്ത് സൂര്യൻ ഉദയത്തിൽ ചുറ്റി നീങ്ങുന്നു ആ പരമാത്മാവിനെയല്ലാതെ ഏതു ദേവനെയാണ് പുജിക്കുക?

- 6. യേന ദ്യുതഗ്രഹ പൃഥിവീ ച ദൃശേ
 യേന സുവഃ സ്തഭിതം യേന നാകഃ
 യോ അന്തരീക്ഷേരജസോ വിമാനഃ
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാവിധേമഃ

(യാതൊരുവനാൽ ഉഗ്രമായ ദ്രോവുപും പൃഥിവിയും ദൃശമാക്കപ്പെട്ടു, ഏതൊരുവനാൽ സുവം (സ്വർഗ്ഗം) ഉറപ്പിക്കപ്പെട്ടു ഏതൊരുവനാൽ അന്തരീക്ഷത്തിൽ രാജസനമാരെ നിർമ്മിച്ചു ആ ദേവനെല്ലാതെ മറ്റേതൊരാളെയാണ് ആരാധിക്കുക)

- 7. ആപോ ഹ യന്തീർവിശ്വമായം
 ദക്ഷം ദധാനം ജനയന്തീരഗ്നിം
 തതോ ദേവാനാം നിരവർത്തതാസുരേകഃ
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷേ വിധേമ

(യാതൊന്നിന്റെ മഹത്വം കാട്ടുന്ന അപ്പുകൾ (ജലം) അഗ്നിയെ ജനിപ്പിക്കാനാഗ്രഹിച്ച് ദക്ഷത്തെ ധരിച്ച് വിശ്വാകാരത്തെ പ്രാപിച്ചു, പിന്നെ ദേവനാമരുടെ ഏകമായ അസു (ജീവൻ) നിവർത്തിച്ചു. ആ ദേവനെല്ലാതെ ആർക്കാണ് ഹവിസ്സുകൊണ്ട് പുജിച്ചുകൊടുക്കുക?

- 8. യശ്വിദാപോ മഹിനാ പര്യപശ്യത്
 ദക്ഷം ദധാനാ ജനയന്തീരഗ്നിം
 യോ ദേവേഷധി ദേവ ഏക ആസീത്
 കസ്മൈ ദേവായ ഹവിഷാ വിധേമ

യാതൊരുവൻ അഗ്നിയെ ജനിപ്പിക്കാമാഗ്രഹിച്ച് ദക്ഷത്തെ ധരിച്ച (മഹത്വമാർന്ന) അപ്പുകളെ സ്വന്തം മഹത്വത്താൽ മികച്ച് ഏകദേവനായി, ആ ഹിരംണ്യ ഗർഭരൂപനായ ദേവനെല്ലാതെ മറ്റാരെയാണ് ഹവിച്ചുകൊണ്ട് പുജിക്കുക?

- 12. ഏഷാ ഹി ദേവഃ പ്രദിശോ നു സർവ്വഃ
 പൂർവ്വോ ഹി ജാതഃ സ ഉ ഗർഭേ അന്തഃ
 സ വിജായമാനഃ സ ജനിഷ്യമാണഃ
 പ്രത്യങ് മുഖാസ്തിഷ്ഠന്തി വിശ്വതോമുഖഃ

(ഈ ദേവൻ തന്നെ എല്ലാ പ്രദിക്കുകളിലും വ്യാപിക്കുന്നു. ആദ്യം ജനിച്ച അവൻ തന്നെ പല വിധത്തിൽ ജനിക്കുന്നു. ജനിക്കാൻ പോകുന്നു; പ്രത്യങ്മുഖനായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു; അവൻ വിശ്വതോമുഖനായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവൻ വിശ്വതോമുഖനായി നിലകൊള്ളുന്നു.

- 13. വിശ്വതശ്ചക്ഷുരൂത വിശ്വതോമുഖോ
 വിശ്വതോഹസ്ത ഉത വിശ്വതസ്പാത്
 സം ബാഹുദ്യാം നമതി സംപത്രൈർ
 ദ്യാവപൃഥിവീ ജനയൻ ദേവ ഏകഃ

(ദ്യാവാ പൃഥിവികളെ ജനിപ്പിക്കുന്ന ജനയൻ ദേവ ഏക വിശ്വതോ നേത്രനും വിശ്വതോ മുഖന വിശ്വതോ ഹസ്തനും വിശ്വതോപാദനും ആയ ആ ദേവൻ ബാഹുക്കളാലും പത്രങ്ങളാലും (ചിറക്) സംമിക്കുന്നു (പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു)

- 14. വേനസ്തത് പശ്യൻ വിശ്വാ ഭൂവനാനി
 വിദാൻ യത്ര വിശ്വം ഭവത്യേകനീഡം
 യസ്മിന്നിദം സംച വി ചൈതിഃ സ
 ഓതഃ പ്രോതശ്ച വിഭുഃ പ്രജാസു.

(യാതൊന്നിൽ വിശ്വം ഒരു നീഡം (കൂട്) പോലെ ഭവിക്കുന്നു, അത് അറിയുന്നവർ എല്ലാ ഭൂവനങ്ങളെയും ദർശിച്ച് വേനൻ (പ്രകാശവാൻ) ആകുന്നു. യാതൊന്നിൽ ഈ ലോകം ഒന്നിച്ചു ചേരുകയും വേർപിരിയുകയും വിലങ്ങനെയും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

- 15. പ്രതദോചേ അമൃതം തു വിദാൻ
 ഗന്ധർവോ നാമ നിഹിതം ഗൃഹാസു
 ത്രീണി പദാ നിഹിതാ ഗൃഹാസു
 യസ്തദ് വേദ സതുഃ പിതാ സത്

ഗൃഹകളിൽ (ഹൃദയം) നിഹിതമായ അമൃതത്തെ അറിഞ്ഞവനായ ഗന്ധർവൻ പറഞ്ഞു, ബുദ്ധിയിൽ നിഹിതങ്ങളായ മൂന്നു പദങ്ങളെ (ജാഗ്രത്) സ്വപ്നം സുഷുപ്തി, ആർ വേണ്ടപോലെ അറിയുന്നു. അവൻ സവിതാവിന്റെ (സൂര്യൻ) പിതാവായാകുന്നു.

- 16. സ നോ ബന്ധൂർ ജനിതാ സ വിധാതാ
 ധാമാനി ഭൂവനാനി വിശ്വാ
 യത്ര ദേവാ അമൃതമാനശാനഃ
 തൃതീയേ ധാമാ നൃഭൈരയന്ത

(യാതൊരിടത്ത് മൂന്നാമത്തെ ലോകത്തിൽ (ദ്യുലോകം) അമൃതം അനുഭവിക്കുന്നവരായ ദേവന്മാർ. നല്ല സ്ഥാനങ്ങൾ പ്രാപിച്ചു. ആ ദേവൻ നമ്മുടെ ബന്ധുവാകുന്നു. ജനകനും വിധാതാവും സകല ഭൂവനങ്ങളും അറിയുന്നവനു മാൺ (പരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് ഇവിടെ സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്)

- 17. പരിദ്യാവാപൃഥിവീയന്തി സദ്യഃ
 പരിപോകാൻ പരി ദിശഃ പരി സുവഃ
 ജൃതസ്യ തന്തും വിതതം വിചൃത്യ
 തദവശ്യത് തദഭവത് പ്രജാസു.

(ദ്യാവാ പൃഥിവികൾ (ഭൂമി, ആകാശം,) വ്യാപിക്കുന്ന ലോകത്തെ വ്യാപിക്കുന്നു. സ്വർഗ്ഗത്തെ വ്യാപിക്കുന്നു. പ്രജകളിൽ ജൃതമെന്നു പറയുന്ന പരമസത്യത്തിന്റെ വിതതമായ തന്തുവിനെ (നൂൽ) ധ്യാനിച്ച് അത് ദർശിച്ചു; അത് അതായി തീർന്നു.

N

P

I

K

- 18. പരീത്യ ലോകാൻ പരീത്യഭൂതാനി പരീത്യ സർവാ പ്രദിശോ ദിശശ്ച പ്രജാപതിഃ പ്രഥമജാ ഋതസ്യോ- ത്വനാത്മനദിസംബഭൂവ
 ഋതത്തിന്റെ (പരബ്രഹ്മം) പ്രഥമ ജനായ പ്രജാപിതി ലോകങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ച്, ഭൂതങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചു, എല്ലാ ദിക്കുകളിലും വിദിക്കുകളിലും വ്യാപിച്ച്, ആത്മാവു കൊണ്ട് ആത്മാവിനെ നേരിട്ടു രക്ഷിക്കുന്നു.
- 19. സദസസ്പതിമർദ്ഭൂതം പ്രിയമിന്ദ്രസ്യ കാമ്യം സനീം മേധാമയാസിഷം
 (ഇന്ദ്രന്റെ (ആത്മാവ്) പ്രിയനും കാമ്യനും ാ അൽഭൂതസ്യ രൂപനും മേധയെ നൽകുന്നവനുമായ സദസ്പതിയെ (അവ്യാകൃതബ്രഹ്മം) പ്രാപിക്കട്ടെ എന്ന് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.
- 20. ഉദ്രീപ്യസ്യ ജാതവേദോ പഛന്ൻ നിർജൃതിം മമ പശുംശ്ച മഹ്യമാവഹ ജീവനം ച ദിശോ ദശ
 (എന്റെ നിർജൃതിയെ (പാപം) നശിപ്പിക്കുന്നവനായി ജാത വേദ (അഗ്നി) നായ ദേവ, ഉദ്രീപിച്ചാലും, ഹനിക്ക് മൃഗങ്ങളെ തന്നാലും. ദീർഘായുസ്സും ദിക്കുകളും (സ്ഥാനം) തരുക.
- 21. മാ നോ ഹിംസീജ്ഞാത വേദോ ഗാമശം പുരുഷം ജഗത് അബിദ്രദഗ്ന ആഗഹി ശ്രിയോ മാ പരിപാതയ
 ഹേ, ജാതവേദ (അഗ്നി) ഞങ്ങളുടെ ഗോക്കളെയും, അശ്വങ്ങളെയും, പുരുഷന്മാരെയും, ജഗത്തിനെയും ഹിംസിക്കരുത്. ഹേ അഗ്നേ, അബിദ്രത് (ഞങ്ങളുടെ അപരാധങ്ങൾ മനസ്സിൽ കരുതാതെ) വന്നാലും. എന്നെ ഐശ്വര്യത്തോടെ ചേർത്താലും.
- 22. പുരുഷസ്യ വിദ്മ സഹസ്രാക്ഷസ്യ മഹാദേവസ്യ ധീമഹി തന്നോ രുദ്രഃ പ്രചോദയാത്
 (പുരുഷനെ ഞങ്ങൾ അറിയട്ടെ. അതിനായി സഹസ്രാ ക്ഷനായ മഹാദേവന്റെ (മഹാദേവനെ) ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കു ന്നു. രുദ്രൻ അതിൽ ഞങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കട്ടെ.)
- 23. തത് പുരുഷായ വിദ്മഹേ മഹാദേവായ ധീമഹി തന്നോ രുദ്രഃ പ്രചോദയാത്
 തത് പുരുഷനെ പുരുഷനെ (പരമാത്മാവ്) ഞങ്ങൾ അറിയട്ടെ. മഹാദേവനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിന് രുദ്രൻ ഞങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കട്ടെ.
- 24. തത്പുരുഷായ വിദ്മഹേ വക്രതുണ്ഡായ ധീമഹി തന്നോ ദന്തിഃ പ്രമോദയാത്
 (പരമാത്മാവിനെ ഞങ്ങൾ അറിയട്ടെ. വളഞ്ഞ തുമ്പി

- ക്കെയുള്ള ദേവനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിൽ ദന്തി ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമരുളട്ടെ.)
- 25. തത് പുരുഷായ വിദ്മഹേ ചക്ര തുണ്ഡായ ധീമഹി തന്നോ ദന്തിഃ പ്രമോദയാത്
 (പരമപുരുഷനെ അറിയാൻ ഞങ്ങളാഗ്രഹിക്കുന്നു. ചക്രതുണ്ഡനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിൽ ദന്തികേ ശ്വരൻ ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമരുളട്ടെ.(അസുരന്മാരുമായുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ചക്രത്തെ വായ്കൊണ്ടുപിടിച്ചതിനാൽ ആ പേർ കിട്ടി.)
- 26. തത് പുരുഷായ വിദ്മഹേ മഹാസേനായ ധീമഹി തന്നോ ഷബുഖഃ പ്രചോദയാത്
 ഞങ്ങൾ ആ പരമപുരുഷനെ അറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനു ഞങ്ങൾ മഹാസേനനെ ധ്യാനിക്കുന്നു. ഷബുഖൻ അക്കാരുത്തിൽ ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനം നൽകട്ടെ.
- 27. തത് പുരുഷായ വിദ്മഹേ സുവർണ പക്ഷായ ധീമഹി തന്നോ ഗരുഡഃ പ്രചോദയാത്.
 (പരമപുരുഷനെ അറിയാൻ ഞങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. സുവർണ്ണ പക്ഷനെ അതിന് ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിന് ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമരുളട്ടെ.
- 28. വേദാത്മനായ വിദ്മഹേ ഹിരണ്യഗർഭായ ധീമഹി തന്നോ ബ്രഹ്മ പ്രചോദയാത്
 വേദാത്മാവായ പരമപുരുഷനെ ഞങ്ങൾ അറിയാനാഗ്ര ഹിക്കുന്നു. അതിന് ഹിരണ്യ ഗർഭനെ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിൽ ബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമരുളട്ടെ.
- 29. നാരായണായ വിദ്മഹേ വാസുദേവായ ധീമഹി തന്നോ വിഷ്ണുഃ പ്രചോദയാത്.
 (ഞങ്ങൾ നാരായണനെ അറിയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിന് വാസുദേവനെ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിൽ വിഷ്ണു ഞങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമരുളട്ടെ.
- 30. വജ്രനഖായ വിദ്മഹേ തീക്ഷ്ണ ദംഷ്ട്രായ ധീമഹി തന്നോ നാരസിംഹഃ പ്രചോദയാത്
 (ഞങ്ങൾ ഭാസ്കരനെ അറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. മഹദ്ഭൂ തികരനെ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിന് ആദിത്യൻ പ്രചോദന മരുളട്ടെ.
- 31. വൈശ്യാനരായ വിദ്മഹേ ലാലീലായ ധീമഹി തന്നോ അഗ്നിഃ പ്രചോദയാത്
 (ഞങ്ങൾ വൈശ്യാനരനെ അറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു.

N

P

I

K

അതിന് ലാലീലനെ ധ്യാനിക്കുന്നു. (ലാലീയൻ അഗ്നിയുടെ ഒരു പര്യായമാണ്) അതിന് അഗ്നി പ്രചോദനം നൽകട്ടെ.

33. കാത്യായനായ വിദ്മഹേ കന്യാകുമാരി ധീമഹി തന്നോ ദുർഗ്ഗിഃ പ്രാചോദയാത്

ഞങ്ങൾ കാത്യായനനെ അറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിന് കുമാരിയെ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിന് ദുർഗ്ഗി പ്രചോദനം മരുളട്ടെ. (ദുർഗ്ഗ തന്നെ ദുർഗ്ഗി)

34. സഹസ്രപരമാ ദേവീ ശതമുല ശതാങ്കുരാ സർവ്വം ഹരതു മേ പാപം ദുർവ്വാ ദുഃസ്വപ്നാ നാശിനീ.

(ആയിരക്കണക്കിന് ഔതിഷ്കൃഷ്ടമുള്ളതും, ദേവിയും അനേകം മുരട്ടുകൾ ചേർന്നതും നൂറുകണക്കിന് മുളകളുള്ളതും ദുഃസ്വപ്നനാശിനിയും ആയ കറുകപ്പല്ലി എന്റെ എല്ലാ പാപവും നശിപ്പിക്കട്ടെ.

35. കാൻഡാത് കാൻഡാത് പ്രരോഹന്തീ പരുഷഃ പരുഷഃപരി ഏവാ നോ ദുർവ്വേ പ്രതനു സഹസ്രേണ ശതേന ച

(ഓരോ മുട്ടിൽ നിന്നും സമൃദ്ധിയായി വീണ്ടും മുളച്ചു വരുന്ന കറുകേ, ഇപ്രകാരം ഞങ്ങളെയും ശതമായും സഹസ്രമായും വർദ്ധിപ്പിക്കുക.)

36. യാ ശതേന പ്രതനോഷി സഹസ്രേണ വിരോഹസി തസ്യാസ്തേ ദേവീഷ്ടകേ വിധേമ ഹവിഷാ വയം

(ആരാധ്യയായ ദേവി, കറുകേ, യാതൊന്ന് നൂറുകണക്കായി വർദ്ധിക്കുന്നു, ആയിരക്കണക്കായി വളരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള നിനക്ക് ഞങ്ങൾ ഹവിസ്സുകൊണ്ട് ആരാധന ചെയ്യുന്നു.)

37. അശ്വക്രാന്തേ രഥക്രാന്തേ വിഷ്ണുക്രാന്തേ വസുന്ധരാ

ശിരസാ ധാരയിഷ്യാമി രക്ഷസ്വ മാം പദേ പദേ.

അശ്വങ്ങൾ ,ചവിട്ടിയതും രഥങ്ങൾ ഉരുണ്ടതും, വിഷ്ണു ചവിട്ടിയിട്ടുള്ളതുമായ ഭൂമി, ശിരസ്സുകൊണ്ട് ഞാൻ നിന്നെ ധരിക്കുന്നു എന്നെ അടിയ്ക്കടി രക്ഷിക്കുക.

38. ഭ്രൂമിർധേനുരീധരണീ ലോകധാരിണീ ഉദൃതാസി വരാഹേണ കൃഷ്ണേന ശത ബാഹുനാ

(പശുവിനെപ്പോലെ പുഷ്ടി ദായിനിയും, ലോകധാരിണിയും ആയ ഭൂമി അനേകം കൈകളോടു കൂടിയ വരാഹ രൂപിയായ കൃഷ്ണനാൽ നീ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടവളാണ്)

39. മൃത്തികേ ഹന മേ പാപം യന്മയാ ദുഷ്കൃതം മൃത്തികേ ബ്രഹ്മദത്താസി കാശ്യപേനാഭി മന്ത്രിതാ

മൃത്തിയേ ദേഹി മേ പുഷ്ടിം തായി സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം.

(അല്ലയോ മൃത്തികേ (ഭൂമി) യാതൊരു ദുഷ്കൃത എന്നാൽ കൃത്യമായി അത് നശിപ്പിച്ചാലും. മൃത്തികേ, നീ ബ്രഹ്മദത്തയാണ്, കാശ്യപനാൽ അഭിമന്ത്രിതയാണ്. മൃത്തികേ, എനിക്ക് പുഷ്ടി നൽകുക. നിന്നിൽ നിന്ന് സർവം പ്രതിഷ്ഠമാകുന്നു.

40. മൃത്തികേ പ്രതിഷ്ഠിതേ സർവ്വം തന്മേ നിർണുദ മൃത്തികേ ത്വയാ ഹതേന പാപേന ഗച്ഛാമി പരമാം ഗതിം.

(മൃത്തികേ, പ്രതിഷ്ഠിതയായവളെ, എന്റെ എല്ലാ പാപവും നശിപ്പിക്കുക. എന്നാൽ ഹതമായ പാപത്താൽ ഞാൻ പരമമായ ഗതി പ്രാപിക്കുന്നു.

41. യത ഇന്ദ്ര ഭയാമഹേ തതോ നോ അഭയം കൃധി മഘവഞ്ചരഗ്ദ്ധി തവ തന ഊതയേ വിദിഷോ വിമുധോ ജഹി.

(ഹേ ഇന്ദ്ര, എവിടെ നിന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് ഭയമുണ്ടാകുന്നു, അവിടെ നിന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് ആഭയം ചെയ്താലും. മഘവൻ, അങ്ങയുടെ ഭക്തനായ ഞങ്ങളുടെ പാപം നശിപ്പിക്കുക. ഞങ്ങളുടെ ഊതിക്കായി (രക്ഷ) യുത്തിലെ ശത്രുക്കളെ നശിപ്പിച്ചാലും.)

42. സ്വസ്തിദാ വിശസ്പതിൻ- വ്യത്രഹാ വിമുധോ വശീ വൃഷേന്ദ്രഃ പുര ഏതു നഃ സ്വസ്തിദാ അഭയങ്കരഃ

(മംഗളം നൽകുന്നവനും വിശസ്പതിയും (ജനരക്ഷകൻ) വ്യത്രഹാവും (വ്യത്രനെ കൊന്നവൻ) യുദ്ധത്തിൽ വിജയിയും, വർഷം നൽകുന്നവനും, അഭയം നൽകുന്നവനും ആയ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങളുടെ പുരോഭാഗത്തിൽ വരുമാറാകട്ടെ.

43. സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പൂഷ വിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദയാതാ.

(വൃദ്ധശ്രവസ്തായ- (വലിയ കീർത്തിമാൻ) -ഇന്ദ്രൻ നന്മ അരുളട്ടെ. വിശ്വവേദാവായ (എല്ലാം അറിയുന്ന) സൂര്യൻ നമുക്ക് നന്മ നൽകട്ടെ. അരിഷ്ടനേമിയായ (ആപത്തകറ്റുന്ന) ഗരുഡൻ നമുക്ക് നന്മ നൽകട്ടെ. ബൃഹസ്പതി നമുക്ക് മംഗളം നൽകട്ടെ.

N

P

I

K

44. ആപാതമന്യസ്തുപല പ്രഭർമ്മോ
 ധുനിഃ ശിമീവാൻ ശരുമാൻ ഋജീഷീ
 സോമോ വിശ്വാനൃതസാവനാനി
 നാർവ്യാഗിന്ദ്രം പ്രതിമാനാനി ഭേദുഃ

ആപതമന്യുവും (കോപമില്ലാത്ത) തൃപല പ്രഭർമ്മാവും (മുന്നുശിലകളാൽ പ്രഹരിക്കുന്ന) ധുനിയും (ശത്രുസംഹാര കൻ) ശിമീവാന്യം (കർമ്മയുക്തൻ) ശതമാന്യം (ആയുധധാരി) ഋജീഷികം (സോമഴിയൻ) ആയ സോമൻ അതസാവനങ്ങളെ (വരണ്ടവനങ്ങൾ) വളർത്തുന്നു. പ്രതിമാനങ്ങൾ (എതിരളവു കൾ) ഇന്ദ്രനെ അർവ്യാക്കായി (കീഴ്പ്പോട്ട്) താഴ്ത്തുന്നില്ല.

45. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം പ്രഥമം പുരസ്താദി
 സീമതഃ സുരുചോ വേന ആവഃ
 സ ബുധ്നിയാം ഉപമാ അസ്യ വിഷ്ഠഃ
 സതശ്ച യോനിമസതശ്ച വിവഃ

(മുൻ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് ജനിച്ചവനും, ആദ്യമുണ്ടായ വന്യം ശോഭാവാനും ആയ വേനൻ (സൂര്യൻ) അതിർത്തി കൾ വരെ വിശേഷിച്ച് ആവരണം ചെയ്യുന്നു. അവൻ അന്തരീ ക്ഷത്തിലുള്ളവയും ആവരണം ചെയ്യുന്നു. ഇവന്റെ സദൃശ പദാർത്ഥങ്ങൾ വിവിധമാണ്. അവൻ സത്തിന്റെയും, അസത്തിന്റെയും ഉത്ഭവസ്ഥാനവും വ്യാപ്തമാക്കുന്നു.

46. സ്വോനാ പൃഥിവി ഭവാ നൃക്ഷരാ നിവേശനീ
 യച്ഛാ നഃ ശർമ്മ സപ്രഥമാഃ

(ഭൂതജാലജനനിയും അവയഥാ സ്ഥാന നിവേശിപ്പിക്കു ന്നവളും പ്രശസ്തയും ആയ ഭൂമി, സ്വോനയായി (ദുഃഖനാ ശിനി) തീരുക, ഞങ്ങൾക്ക് സുഖം നൽകുക.

47. ഗന്ധദാരാ ദുരാധർഷാഃ
 നിത്യപുഷ്ടാഃ കരീഷിണീഃ
 ഈശ്വരീം സർവ്വ ഭൂതാനാം
 താമിഹോപഹവയേ ശ്രിയം.

ഗന്ധദാരയും (ഗന്ധംവഴി അറിയപ്പെടുന്നവൾ) ദുരാധർ ഷയും, നിത്യപുഷ്ടയും, കരീഷിണിയും (വളം ചേർന്നവൾ) സർവഭൂതങ്ങളുടേയും ഈശ്വരിയും ആയ ആ ലക്ഷ്മിയെ ഇവിടെ ഞാൻ ആമന്ത്രണം ചെയ്യുന്നു.

48. ശ്രീർമേ ഭജതു, അലക്ഷ്മീർമേ നശ്യതു-
 വിഷ്ണുമുഖാ വൈ ദേവാൾഹരന്ദോഭി
 രിമാൻ ലോകാനപജയുമഭ്യജയൻ
 മഹാൻ ഇന്ദ്രോ വജ്രബാഹുഃ
 ഷോഡശീ ശർമ്മ യച്ഛതു.

(ശ്രീ എന്നെ ഭജിക്കട്ടെ, അലക്ഷ്മീ എന്നിക്ക് നശിക്കട്ടെ. വിഷ്ണു മുതലായ ദേവന്മാർ വേദവിഗിതകർമ്മങ്ങളാൽ ഈ ലോകങ്ങളെ മറ്റുള്ളവർക്ക് ജയിക്കാനാകത്തവിധം ജയിച്ചു. വജ്രബാഹുവും, മഗാനുമായ ഇന്ദ്രനും, പതിനാറു കലക

ളാർന്ന ചന്ദ്രനും സുഖം നൽകട്ടെ.

49. സ്വസ്തി നോ മഘവാ കരോതു
 ഹന്തു പാപ്മാനം യോ സ്മാൻ ദേഷ്ടി.

ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്കു നന്മ ചെയ്യട്ടെ. ഞങ്ങളെ ദ്രോഹി ക്കുന്ന പാപിയെ നശിപ്പിക്കട്ടെ.

50. സോമാനം സ്വരണം കൃണൂഹി
 ബ്രഹ്മണസ്പതേ, കക്ഷീവന്തം യ ഔശിജം
 ശരീരം യജ്ഞശമലം, കൂസീദം
 തസ്മിൻ സീദതു യോ സ്മാൻ ദേഷ്ടി.

(ബ്രഹ്മണസ്പതേ (വേദനാഥയുപരമാത്മാവേ)

സോമരസാ ഉണ്ടാകുന്ന എന്നെ ഔശിക്കിന്റെ പുത്രനായ കക്ഷീവാൻ എന്ന ഋഷിയെപ്പോലെ പ്രസിദ്ധനാക്കിതീർ ത്താലും. എന്റെ ശരീരത്തെ യോഗം ചെയ്യാൻ ശക്തമാക്കുക, യാതൊരുവൻ ഞങ്ങളെ ദേഷിക്കുന്നു. അവൻ നരകത്തിലെ ത്തട്ടെ.)

51. ചരണം പവിത്രം വിതതരം പുരാണം
 യേന പുതസ്തരതീ ദുഷ്കൃതാനി
 തേന പവിത്രേണ ശുഭേന പുതാ
 അതി പാപ്മാനമരാതിം തരേമ.

(വിതതമായി (വ്യാപിച്ച) പുരാതനമായ പാദം പരിശുദ്ധ മാകുന്നു. യാതൊന്നു കൊണ്ട് പുതനമായി ദുഷ്കൃതങ്ങളെ തരണം ചെയ്യുന്നു. പരിശുദ്ധവും നിർമ്മലവുമായ അതുകൊ ണ്ട് വിശുദ്ധരായി പാപമാകുന്ന ശത്രുവിനെ അതിക്രമിച്ച് ഞങ്ങൾ തരണം ചെയ്യട്ടെ.)

52. സജോഷാ ഇന്ദ്ര സഗണോ മരുദ്ഭിഃ
 സോമം പിബ വ്യത്രഹൻ ശൂര വിദാൻ
 ജഹി ശത്രുൻ അപ മ്യയോ നുദസ്വാധാഭയം
 കൃണൂഹിവിശ്വതോ നഃ

(വ്യതാനുസാരം കൊന്നവനും, ശൂരനും വിദാനുമായ ഇന്ദ്രാ, ഗണസഹിതനായി മരുത്തുക്കളോടു കൂടി വന്ന് സസന്തോഷം സോമരസത്തെ, കുടിക്കുക, ശത്രുക്കളെ നശിപ്പിക്കുക. യുദ്ധത്തിന് വന്നിട്ടുള്ള ശത്രുക്കളെയും നശിപ്പിക്കുക. പിന്നെ ഞങ്ങൾക്ക് എല്ലാ വിധത്തിലും അഭയം നൽകുക.

53. സുമിത്ര ന ആപ ഔഷധയ സന്തു
 ദുർമിത്രാസ്തസ്തൈമ ദ്യയ സുർയ്യോസ്മാൻ
 ദോഷ്ടി യം ച വയം ദിഷ്മഃ

ഞങ്ങൾക്ക് ജലവും, ഔഷധിയും നല്ല മിത്രങ്ങളായി ഭവിക്കട്ടെ. യാതൊരുവൻ ഞങ്ങളെ ദേഷിക്കുന്നു. യാതൊരു വനെ ഞങ്ങൾ ദേഷിക്കുന്നു, അവന് ദോഷം ചെയ്യുന്ന മിത്ര ങ്ങൾ ഉണ്ടാകട്ടെ.)

N

P

I

K

54. ആപോ ഹി ഷ്ഠാ മയോഭുവസ്താ ന ഊർജജം
ദധാതന, മഹേരണായ ചക്ഷസേ. യോ
വഃ ശിവതമോ രസ്സന്തസ്യ ഭാജയതേ ഹനഃ
ഉഗതീരിവ മാതരഃ തസ്മാ അരം ഗമാമ
വോ യസ്യ ക്ഷയായ ജിന്വഥ. ആപോ
ജനയഥാ ച നഃ

(അല്ലയോ അപ്പുകളെ, നിങ്ങൾ ആനന്ദദായകങ്ങളെന്ന് പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അങ്ങനെയുള്ള നിങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്ക് ശക്തി നൽകിയാലും, മഹത്തും ശോഭനവുമായ ജ്ഞാനത്തിനായി, യാതൊന്നുണ്ടോ നിങ്ങളുടെ മംഗളതരമായ രസം, അതിന് ഇവിടെ ഞങ്ങളെ ഭാഗഭാക്കാക്കിയാലും സ്നേഹിക്കുന്ന അമ്മമാരെപ്പോലെ നിങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തേക്ക് വേഗത്തിൽ ഞങ്ങൾ പോകാം. ഞങ്ങൾക്ക് അപ്പുകളെ, ജനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്താലും.

55. ഹിരണ്യശൃംഗം വരുണം പ്രപദ്യേ
തീർത്ഥം മേ ദേഹി യാചിതഃ
യന്മയാ ഭുക്തമസാധുനാം
പാപേഭ്യശ്ച പ്രതിഗ്രഹഃ

(സുവർണ്ണമായ കിരീടത്തോടു കൂടിയ വരുണനെ ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. യാചിക്കുന്ന എനിക്ക് തീർത്ഥ ജലം തന്നാലും. ഞാൻ പാപികളുടെ ഭക്ഷണം കഴിച്ചിട്ടുണ്ട്, പാപികളിൽ നിന്ന് സമ്മാനവും സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

56. യന്മേ മനസാ വാചാ കർമ്മണാ വാ
ദുഷ്കൃതം കൃതം
തന്ന ഇന്ദ്രോ വരുണോ ബൃഹസ്പതിഃ
സവിതാ ച പുന്തു പുനഃ പുനഃ.

(യാതൊരു ദുഷ്കൃതം എന്നാൽ മനസാ വാചാ കർമ്മണാ ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ. അതിനെ ഇന്ദ്രനും, വരുണനും, ബൃഹസ്പതിയും, സവിതാവും വീണ്ടും വീണ്ടും ശുദ്ധീകരിക്കട്ടെ.

57. നമോഗന്ധേ പ്സുമതേ നമ ഇന്ദ്രായ
നമോ വരുണായ നമോ വാരുണ്യേ നമോദ്ഭ്യഃ.
(ജലത്തിലുള്ള അഗ്നിക്കും, ഇന്ദ്രനും, വരുണനും, വാരുണിക്കും നമസ്കാരം. അപ്പുകൾക്ക് നമസ്കാരം.

58. യദപാം ക്രൂരം യദഗമേധ്യം
യദശാന്തം തദപശ്ചാതാത്
അപ്പുകളുടെ യാതൊന്ന് ക്രൂരവും, അശാന്തവുമായിട്ടുണ്ടോ അതെല്ലാം ദൂരത്തിലാക്കട്ടെ.

59. അത്യാശനാദതീപാനാത്
യച്ച ഉഗ്രാത് പ്രതിഗ്രഹാത്
തന്മേ വരുണോ രാജാ
പാണിനാ ഹ്യവമർശത്യ.

അത്യാശനത്താലും, അതിപാനത്താലും ഉഗ്രമായ പ്രതിഗ്രഹത്താലും യാതൊരു പാപമുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ അതിനെ രാജാവായ വരുണൻ കൈകൊണ്ട് അകറ്റുമാറാകട്ടെ.

60. സോ ഹമപാപോ വിരജോ
നിർമ്മുക്തോ മുക്തകില്ബിഷഃ
നാകസ്യ പൃഷ്ഠമാരുഹ്യ ഗച്ഛേദ്
ബ്രഹ്മ സലോകതാം.

(അങ്ങനെയുള്ള ഞാൻ പാപമില്ലാത്തവനായി രജോ ഗുണമില്ലാത്തവനായി നിർമുക്തനായി പാപഹീനനായി സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉപരികേരി ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സാലോക്യം പ്രാപിക്കട്ടെ.

61. യശ്ചാപ്സു വരുണഃ സ പുനാത്പാലമർഷണഃ
(യാതൊരുവനാണോ ജലത്തിൽ പാപനാശകനായ വരുണൻ അദ്ദേഹം ശുദ്ധീകരിക്കുമാറാകട്ടെ.

62. ഇമം മേ ഗംഗേ യമുനേ സരസ്വതി
ശൃത്യദ്രി സ്തോമം സചതാ പരുഷ്ണിയാ
അസിക്നിയാ മരുദ്യധേ വിതസ്തയാർ
ജീകീയേ ശൃണുഹ്യാ സൃഷോമയാ.

(അല്ലയോ ഗംഗേ, യമുനേ, സരസ്വതി, ശൃത്യദ്രി, വരുദ്യധേ, ആർജിതകീയേ പരുഷ്ണിയോടും അസ്കിനിയോടും വിതസ്തയോടും സൃഷോമയോടും കൂടി എന്റെ ഈ സ്തോത്രം എല്ലാവരും കൂടിച്ചേർന്ന് കേട്ടാലും.

63. ഋതം ച സത്യം ചാഭീദ്ധാന്തപസോ ധൃജായത
തതോ രാത്രിരജായത തതഃ
സമുദ്രോ അപർണ്ണവഃ

64. സമുദ്രാദർണ്ണവാദധി സംവത്സരോ അജായത
അഹോരാത്രാണി വിദധദിശ്വസ്യ മിഷതോ വശീ.

65. സൂര്യാചന്ദ്രമസൗ ധാതാ യഥാപൂർവ്വമകല്പയത്
ദിവം ച പൃഥിവീം ചാന്തരിക്ഷമഥോ സുവഃ
(നാലുപാടും പ്രകാശിക്കുന്ന തപസ്സിൽ നിന്ന് ധർമ്മവും സത്യവും ഉണ്ടായി. അതിൽ നിന്ന് തന്നെ ജലപൂർണ്ണമായ സമുദ്രം. സമുദ്രത്തിൽ നിന്ന് അനന്തരം സംവത്സരമുണ്ടായി. പകലും രാത്രിയും നിർമ്മിക്കുന്ന ഈശ്വരൻ ജീവിക്കുന്ന വിശ്വത്തിന്റെ നാഥനാകുന്നു. വിധാതാവ് സൂര്യാചന്ദ്രന്മാരെയും, പഴതുപോലെ നിർമ്മിച്ചും. സ്വർഗ്ഗം, ഭൂമി, അന്തരീക്ഷം, ആകാശം ഇവയും കല്പിച്ചു.)

66. യത് പൃഥിവ്യാം രജഃ സ്വമാന്തരിക്ഷേ വിരോദസീ
ഇമാംസ്തദാപോ വരുണഃ പുനാത്പാലമർഷണഃ
പുനന്തുവസവഃ പുനാതു വരുണഃ
പുനാത്പാലമർഷണഃ
ഏഷ ഭൂതസ്യ മധ്യേ ഭൂവനസ്യ ഗോപ്താ

N

P

ഏഷ പുണ്യകൃതാം ലോകാനേഷു
മൃത്യോർ ഹിരണ്മയം
ദ്യാവാപൃഥ്വിവ്യോർഹിരണ്മയം സംശ്രിതം
സുവഃ സനഃ സുവഃ സംശിശാധി.

(പൃഥ്വിയിലും, അന്തരീക്ഷത്തിലും, സ്വർഗ്ഗഭൂമികളിലും യാതൊരു സ്വകീയപാപം അതിൽനിന്ന് ഈ ഞങ്ങളെ അപ്പുകളാകുന്ന ദേവതയും പാപനാശകനായ വരുന്നതും ശുദ്ധീകരിക്കട്ടെ. വസുക്കൾ ശുദ്ധീകരിക്കട്ടെ. വരുന്നൻ അഘമർഷണനെന്ന ഋഷി, ഇവർ രക്ഷിക്കട്ടെ. ഈ വരുന്നൻ ഭൂതഭാവികളുടെ മധ്യത്തിലുള്ള ലോകത്തിന്റെ രക്ഷകനാണ്, ഇവൻ പുണ്യം ചെയ്തവർക്ക് ഉചിതങ്ങളായ ലോകങ്ങൾ നൽകുന്ന പാപികൾക്ക് യമന്റെ ഹിരണ്മയമെന്ന ലോകം നൽകുന്നു. അവൻ നമുക്ക് ആനന്ദമരുളട്ടെ, പാപ മുക്തരാക്കി ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

67. ആർദ്രം ജലതി ജ്യോതിരഹമസ്മി ജ്യോതിർ
ജലതി ബ്രഹ്മാഹസ്മി യോ ഹമസ്മി
ബ്രഹ്മാഹസ്മി. അഹമസ്മി ബ്രഹ്മാഹ-
മസ്മി അഹമേവാഹം മാം ജുഹോമി സ്വാഹാ-

(നനഞ്ഞ വിത്ത് മുളയ്ക്കുന്നതുപോലെ പ്രളയ ജലത്തിൽ നിന്ന് ഈ പ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിക്കുന്ന പരമജ്യോതിസ്സു ഞാനാണ്. ഞാൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. ഞാൻ എന്നെ പരമജ്യോതിസ്സിൽ ഹോമിക്കുന്നു.

68. അകാര്യകാര്യവകീർണ്ണോ
സ്തേനോ ഭൂണഹാ ഗുരുതല്പഗഃ
വരുണോ പാപമഘമർഷണ
തസ്മാത് പാപാത് പ്രമുച്യതേ.

അകാര്യകാരി (ചെയ്യേണ്ടാത്തത് ചെയ്യുന്നവൻ) അവകീർണ്ണൻ (വ്രതഭംഗംവരുത്തുന്നവൻ) സ്തേനൻ (ചോരൻ) ഭൂണഹാ (ഗർഭപാതം വരുത്തുന്നവൻ) ഗുരുതല്പഗൻ (ഗുരുപത്നിയെ പ്രാപിക്കുന്നവൻ) ഇവരും പാപമുക്തരാകുന്നു. കാരണം ജലദേവതയായ വരുന്നൻ പാപഹാരിയാണ്)

69. രജോഭ്രൂമിസ്ത്വം മാം രോദയസ
പ്രവദന്തിധീരാഃ

ഞാൻ പാപങ്ങളുടെ രജോഭ്രൂമിയാണ് (സ്ഥാനം) നീ എന്നെ കരയിപ്പിക്കൂ എന്ന് ധീരന്മാർ പറയുന്നു.

70. ആക്രാൻ സമുദ്രഃ പ്രഥമേ വിധർമ്മൻ
ജനയൻ പ്രജാ ഭുവനസ്യ രാജാ
വൃഷാ പവിത്രേ അധി സാനോ അവ്യേ
ബൃഹത്തോമോ വാവ്യധേ സുവാൻ ഇന്ദുഃ

(സമുദ്രം (പരമാത്മാവ്) എല്ലാം ആക്രമിച്ച് നിലകുന്നു. ആദ്യം ധർമ്മത്തിനനുസരിച്ച് പ്രജകളെ ജനിപ്പിച്ച് ഭുവനത്തിന്റെ രാജാവായി അഭീഷ്ടങ്ങൾ വർഷിച്ചു പരിശുദ്ധമായി

ഉത്കൃഷ്ടമായ ഹൃദയത്തിൽ പാലനം ചെയ്ത് സോമൻ (ഉമാസഹിതനായ ദേവൻ) ബൃഹത്തായി വളർന്ന്, സുവാനനായി (കർമ്മദാതാവ്) ഇന്ദുഹനെപ്പോലെ സന്തോഷം നൽകുന്നു.

ഒന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം രണ്ട്

1. ജാതവേദസേ സുനവാമ സോമ
മരാതീയതോ നിദഹാതി വേദഃ
സ നഃ പർഷദതി ദുർഗ്ഗാണി വിശ്വാ
നാവേവ സിന്ധും ദുരിതാത്യാഗ്നിഃ

(ജാതവേദസ്സിയായി (അഗ്നി) സോമരസത്തെ പിഴിഞ്ഞെടുക്കട്ടെ. ജ്ഞാനത്താൽ സുചിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന അഗ്നി ശത്രുക്കളായതീർന്നവരെ ദഹിപ്പിക്കണേ. ആ അഗ്നി കപ്പലുകൊണ്ട് സിന്ധുവിനെ എന്നപോലെ നമ്മുടെ എല്ലാ ദുർഗ്ഗങ്ങളെയും അപ്പുറത്ത് രക്ഷിക്കണേ. ദുരിതങ്ങളെ അകറ്റി രക്ഷിക്കണേ

2. താമസി വർണാം തപസാ ജലന്തീം
വൈരോചനീം കർമ്മലേഷു ജുഷ്ടാം
ദുർഗ്ഗാം ദേവീം ശരണമഹം പ്രപദ്യേ
സുതരസി തരസേ നമഃ

(അഗ്നിവർണ്ണയും തപസ്സുകൊണ്ട് ജലിപ്പിക്കുന്നവളും, ശോഭയമാനയും, കർമ്മലങ്ങൾ ചേർന്നവളും ആയ ദുർഗ്ഗാദേവിയെ ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. എളുപ്പത്തിൽ മറുകരെ എത്തിക്കുന്നവളെ, ഞങ്ങളെ വേഗത്തിൽ അക്കരെ എത്തിക്കുക)

3. അഗ്നേ ത്വം പരയാ നവ്യോ അസ്മിൻ
സ്വസ്തിഭിരതി ദുർഗ്ഗാണി വിശ്വാ
പുശ്ച പൃഥ്വീ ബഹുളാച ഉർവ്വീ
ഭവാതോകായ തനയായ ശംസോഃ

(ഹേ അഗ്നേ, നവ്യനായ നീ ഞങ്ങളെ സ്വസ്തികളാൽ എല്ലാ ദുർഗ്ഗങ്ങളെയും അതിക്രമിച്ച് മറികരയിലെത്തിക്കുക. ചുറ്റും ഭൂമിയും കൃഷിസ്ഥലവും ധാരാളമുണ്ടാകട്ടെ. തോകത്തിനും (സന്താനം) തനയർക്കും (കുട്ടികൾ) സുഖം യോജിപ്പിക്കുന്നവനായി ഭവിച്ചാലും.)

4. വിശ്വാനി നോ ദുർഗ്രഹാ ജാതവേദഃ
സിന്ധും ന നാവാ ദുരിതാതപർഷി
അഗ്നേ അത്രിവന്മനസാ ഗൃണാനോ
സ്മാകം ബോധ്യവിതാ തനുനാം

(അല്ലയോ ജാതവേദ, ആപത്തുനശിപ്പിക്കുന്ന ഭവാൻ ഞങ്ങളുടെ എല്ലാ ദുരിതങ്ങളെയും നശിക്കുകൊണ്ട് സിന്ധുവിനെപ്പോലെ അതിക്രമിച്ച് നശിപ്പിച്ചാലും.)

I

K

N

P

I

K

- 5. പുതനാജിതം സഹമാനമുഗ്രമനിം
ഹുവേമ പരമാത് സധസ്ഥാത്
സ നഃ പർഷദതി ദുർഗാന്നി വിശ്വാ
ക്ഷാമദ്ദേവോ അതി ദുരിതാത്യഗ്നിഃ

(സൈന്യങ്ങളെ ജയിച്ചവനും സർവ്വം സഹിക്കുന്നവനും ഭയങ്കരനും ആയ അഗ്നിയെ ഉൽകൃഷ്ടമായ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. ആ ദേവനവായ അഗ്നി നമ്മുടെല്ലാ ദുർഗ്ഗങ്ങളെയും (ആപത്ത്) അതിക്രമിച്ച് നശിപ്പിക്കട്ടെ, ദുരിതങ്ങളെ അതിക്രമിച്ച് അദ്ദേഹം രക്ഷിക്കട്ടെ.)

- 6. പ്രത്നോഷി കമീഡ്യോ അധാരേഷു
സനാച്ചഹോതാ നവ്യശ്ച സത്സി
ത്വാം ചാഗേ തനുവം പിപ്രയസ്വാ-
സ്ഥഭ്യം ച സൗഭഗമായജസ്വ.

അധരങ്ങളിൽ (യാഗം) ഈഡ്യതായ അഗ്നിയസുഖം ഉണ്ടാക്കുന്നു. മുമ്പുള്ളവവായി, ഇപ്പോഴുള്ളവനുമായി, യാഗങ്ങളിൽ ഹോതാവായി അങ്ങ് വസിക്കുന്നു. ഹേ അഗേ, തന്റെ ദേഹത്തെയും സുഖമയമാക്കുക. ഞങ്ങൾക്കും സൗഭാഗ്യമരുളുക.)

- 7. ഗോഭിർജുഷ്ടമയുജോ നിഷിക്തം
തവേന്ദ്ര വിഷ്ണോരനുസംചരേമ
നാകസ്യ പൃഷ്ഠമഭിസംവസാനോ
വൈഷ്ണവീം ലോക ഇഹമാദയന്താം

ഹേ ഇന്ദ്ര, പാപഹീനനും സർവ്വവ്യാപിയും ആയ അങ്ങയുടെ ഗോക്കളാൽ സേവിക്കപ്പെടുന്നതും അമൃതധാരയാൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ടതുമായ പദത്തെ നമുക്ക് പരിചരിക്കാം. സ്വർഗ്ഗത്തിലെങ്ങും കഴിയുന്നദേവന്മാർ വിഷ്ണു ഭക്തിയെ ഈ ലോകത്തിൽ നൽകി സന്തോഷിക്കട്ടെ.

രണ്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം മൂന്ന്

- 1. 'ഭൂരന്നമഗന്യേ പുഥിവൈവ്യ സ്വാഹാ,
ഭൂവോന്നം വായവേന്തരീക്ഷായ സ്വാഹാ,
സുവരന്നമാദിത്യായ ദിവേ സ്വാഹാ ഭൂർഭൂവ-
സ്സുവരന്നം ചന്ദ്രമാസോ ദിഗ്ഭ്യഃ സ്വാഹാ,
നമോ ദേവേഭ്യഃ സ്വധാ പിത്യുഭ്യോ ഭൂർഭൂവഃസുവര-
ന്നമോമ.

(അന്നത്തിനായി അഗ്നിക്കും പുഥിയ്ക്കും നെയ്യ് സമർപ്പിക്കുന്നു. അന്നത്തിനായി വായുവിനും അന്തരീക്ഷത്തിനും ഹവിസ്സ് അർപ്പിക്കുന്നു. അന്നത്തിനായി ഭൂമി, ആകാശം, സ്വർഗ്ഗം, ചന്ദ്രൻ, ദിക്കുകൾ ഇവർക്ക് ഹവിസ്സ് അർപ്പിക്കുന്നു. ദേവന്മാർക്ക് നമസ്കാരം. പിതൃക്കൾക്ക് സ്വധ. ഭൂമി സ്വർഗ്ഗം ആകാശം ഇവ ഞങ്ങൾക്ക് അന്നം നൽകട്ടെ.)

മൂന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്

ഭൂരഗന്യേ പുഥിവൈവ്യ സ്വാഹാ, ഭൂവോ
വായവേ അന്തരീക്ഷായ സ്വാഹാ, സുവരാ
ദിത്യായ ദിവേ സ്വാഹാ, നമോ ദേവേഭ്യഃ,
സ്വധാ പിത്യുഭ്യോ ഭൂർഭൂവഃ സുവരഗ്ന ഓം.

(ഭൂമിക്കും ഭൂഃ ഭൂവഃ സ്വഃ എന്നീ മൂന്നു വ്യാഹൃതികൾക്കും ആദിത്യനും ദ്യോവിനും ഹവിസ്സ് സമർപ്പിക്കുന്നു. ദേവന്മാർക്ക് നമസ്കാരം, പിതൃക്കൾക്ക് സ്വധ. അഗേ, എന്നെ അംഗീകരിക്കുക.

നാലാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അഞ്ച്

- 1. ഭൂരഗന്യേ ച പുഥിവൈവ്യ ച മഹതേ ച
സ്വാഹാ, ഭൂവോ വായവേ അന്തരക്ഷായ ച
മഹതേ ച സ്വാഹാ, ഭൂർഭൂവസ്സുവശ്ചന്ദ്രമസേ
ച നക്ഷത്രേഭ്യശ്ച ദിഗ്ഭ്യശ്ച മഹതേ ച
സ്വാഹാ, നമോ ദേവേഭ്യഃ സ്വധാ പിത്യുഭ്യോ,
ഭൂർഭൂവഃ സുവർമഹരോമ്.

(ഭൂമി, അഗ്നി, പുഥിവി, വായു, അന്തരീക്ഷം, ഭൂവർലോകം, സ്വർലോകം, ചന്ദ്രൻ, നക്ഷത്രങ്ങൾ, ദിക്കുകൾ, ദേവന്മാർ, പിതൃക്കൾ ഇവർക്കെല്ലാം ഞാൻ പൂജ അർപ്പിക്കുന്നു.)

അഞ്ചാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം ആറ്

- 1. പാഹി നോ അഗേ ഏനസേ സ്വാഹാ, പാഹി
നോ വിശ്വവേദസേ സ്വാഹാ,
യജ്ഞം പാഹി വിഭാവസോ സ്വാഹാ,
സർവ്വം പാഹി ശതക്രതോ സ്വാഹാ.

(അതേ പാപത്തിൽ നിന്ന് ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുക. ജ്ഞാനത്തിന് ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുക. യജ്ഞത്തെ രക്ഷിക്കുക. നൂറു യോഗങ്ങൾ ചെയ്ത ഇന്ദ്രാ സകലതും രക്ഷിക്കുക.)

ആറാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം ഏഴ്

പാഹി നോ അഗ്ന ഏകയാ,പാഹ്യുത ദിതീ-
യയാ,പാഹ്യുർജംത്യതീയയാപാഹി ഗീർഭി
ശ്ചതസ്യഭിർവസോ സ്വാഹാ.

(അതേ ഒന്നു കൊണ്ട് ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുക. രണ്ടാമത്തേതുകൊണ്ടും മൂന്നാമത്തേതുകൊണ്ടും ഞങ്ങളെ ശക്തിയെ രക്ഷിക്കുക വസുവായ ദേവ്, ഞങ്ങളെ നാലുഗീരുകളാൽ (നാലുവേദങ്ങൾ) പാലിക്കുക.)

ഏഴാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

N

P

I

K

അനുവാകം എട്ട്

- 1. യശ്വന്ദസാമുഷ്ടഭോ വിശ്വരൂപശ്ചന്ദോ
ഭൃഗ്ശ്ചന്ദോസ്യോവിവേശ സതാംശികൃഷ്ടഃ
പ്രോവാചോപനിഷദന്ദോ ജ്യേഷ്ഠം ഇന്ദ്രിയായ
ഋഷിഭ്യോ നമോ ദേവേഭ്യഃ സ്വാധാ പിതൃഭ്യോ
ഭൃദ്രഭൃവസ്സവശ്ചന്ദോ ഓമ്.

(വേദങ്ങളിൽ വെച്ച് യാതൊരാൾ ശ്രേഷ്ഠനും വേദങ്ങളിൽ നിന്ന് ജാതനും സജ്ജനങ്ങൾക്ക് പ്രാപണീയനും ശ്രേഷ്ഠനും ആയ ഇന്ദ്രൻ മഹർഷിമാർക്ക് ഇന്ദ്രിയജയത്തിന് ഉപനിഷദഹസ്വ വിദ്യയെ ഉപദേശിച്ചു. അങ്ങനെയുള്ള ദേവന്മാർക്ക് നമസ്കാരം. പിതൃക്കൾക്ക് സ്വധ. ഭൃ; ഭൃവഃ)

എട്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം ഒമ്പത്

- 1. നമോ ബ്രഹ്മണേ, ധാരണം മേ അസ്മതു
നിരാകരണം ധാരയിതാ ഭൂയാസം, കർണ്ണയോഃ
ശ്രുതം മാവ്യോഽം മാമാമുഷ്ടഃ ഓമ്.

(ബ്രഹ്മത്തിന് നമസ്കാരം. എനിക്ക് ധാരണ ശാന്തിയുണ്ടാകട്ടെ. നിരാകരിക്കാതെ സകലതും ഓർക്കുന്നവനാകട്ടെ. ചെവി മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളാൽ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞതൊന്നും നഷ്ടമാകാതിരിക്കട്ടെ.)

ഒമ്പതാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം പത്ത്

- ഋതം തപഃ സത്യം തപഃ ശ്രുതം തപഃ
ശാന്തം തപോ ദമസ്തഃ ശമസ്തപോ ദാനം തോ
യജ്ഞം തപോ ഭൃദ്രഭൃവഃ സുവർബ്രഹ്മ
ഏതദുപാസവ ഏതത്തഃ

(മനസാ സങ്കല്പിക്കപ്പെടുന്ന സത്യം തപസ്സാണ്. വേദാധ്യയനം, ബാഹ്യാഭ്യന്തരേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ഉപരിതിയാകുന്ന ശാന്തി, തപസ്സ്, ദാനം, യജ്ഞം, ഇവ തപസ്സുകുന്നു. ഭൃ, ഭൃവഃ സുഖഃ “ ഈ മൂന്നു വ്യാഗൃതികളും ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അതിനെ ഉപാസിക്കുന്നതും തപസ്സാണ്.

പത്താം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം പതിനൊന്ന്

- 1. യഥാ വൃക്ഷസ്യ സംപുഷ്പിതസ്യ
ദൂരാത് ഗന്ധോ
വാത്യേവം പുണ്യസ്യ കർമ്മണോ
ദൂരാത് ഗന്ധോ
വാതി, യഥാസിധാരാം കർത്തേ
വഹിതാമവക്രമേ

യദ്യുവേ യുവേ ഹവാം വിഹവീഷ്യാമി കർത്തേ
പതിഷ്യാമീത്യേവമ്യുതാദാത്മാനം ജുഗുപ്സേത്.

(നല്ലവണ്ണം പുത്തുനിൽക്കുന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ ഗന്ധം ദൂരത്തേക്ക് വീശുന്നതുപോലെ പുണ്യകർമ്മത്തിന്റെ ദൂരത്തേക്ക് വീശുന്നു. അതുപോലെ കുഴിയിൽ വെച്ച വാളിന്റെ വായ്ത്തല ഞാൻ ചവിട്ടി നടക്കാം എന്നു പറഞ്ഞ് നടന്നാൽ കുഴിയിൽ വീഴും. വിഹവലനായിത്തീരാതെ (മായ) സിദ്ധിക്കുക എന്നവിധം ആത്മാവിനെ രക്ഷിക്കാനാഗ്രഹിക്കണം.

പതിനൊന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം പന്ത്രണ്ട്

- 1. അണോരണീയാൻ മഹതോ മഹീയാൻ
ആത്മാ ഗൃഹായാം നിഹിതോ സ്യ ജന്തോ
തമക്രത്യഃ പശ്യതി വീതശോകോ
ധാത്യഃ പ്രസാദാന്മഹിമാനമീശം

(അണുവിനെക്കാൾ അണുവായിട്ടുള്ളതും മഹത്തിനെക്കാൾ മഹത്തായിട്ടുള്ളതുമായ ആത്മാവ് ഈ ജന്തുവിന്റെ (ജീവി) ഹൃദയ ഗൃഹയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. വിഷയാഭിലാഷരഹിതൻ ആ മഹത്വമുള്ളഹൃദയം ഈശ്വരന്റെ പ്രസാദത്താൽ കാണുന്നു. സുഖദുഃഖരഹിതനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

- 2. സ്ത പ്രാണാഃ പ്രഭവന്തി തസ്മാത്
സപ്താർച്ചിഷഃ സമിധഃ സ്തജീഹവാഃ
സപ്ത ഇമേ ലോകാ യേഷ്ട ചരന്തി പ്രാണാ
ഗൃഹാശയാന്നിഹിതാഃ സപ്ത സപ്ത.

- 3. അതഃ സമുദ്രാ ഗിരശ്ച സരവ്യേ-
സ്തമാത്സ്യന്ദന്തേ സിന്ധവഃ സർവ്വരൂപാഃ
അതശ്ച വിശ്വാ ഓഷധയോ രാസാശ്ച
യേനൈഷ ഭൂത സ്തിഷ്ഠത്യന്തരാത്മാ

(ഇവനിൽ നിന്ന് സകല സമുദ്രങ്ങളും, പർവതങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇവനിൽ നിന്നു തന്നെ എല്ലാ വിധത്തിലുള്ള നദികൾ ഒഴുകുന്നു. ഇവനിൽ നിന്നു തന്നെ സകല ഓഷധികളും ധ്യാനങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു. യാതൊന്നിൽ ഇവൻ ഭൂതങ്ങളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട അന്തരാത്മാവായി നിലകൊള്ളുന്നു. ആരസവും അവനിൽ നിന്നുതന്നെ.)

- 4. ബ്രഹ്മാ ദേവാനാം പദവീഃ കനീനാം
ഋഷിർ വിപ്രാണാം മഹിഷോ മൃഗാണാം
ശ്യേനോ ഗൃധാണാം സ്വധിതിർ വനാനാം
സോമഃ പവിത്രമത്യേതിരേദൻ.

(ദേവന്മാരിൽ ബ്രഹ്മാവും കവിതകളിൽ പദവാക്യജ്ഞാനിയും, ബുദ്ധിമാന്മാരിൽ ഋഷിയും മൃഗങ്ങളിൽ പോത്തും കഴുകന്മാരിൽ പരുന്തും വനങ്ങളിൽ പരശുവും യാഗങ്ങളിൽ സോമായാഗവും പരിശുദ്ധമായി ശബ്ദിക്കുന്നതായി അതിശയിക്കുന്ന വിധത്തിൽ പ്രശോഭിക്കുന്നു.)

N

P

I

K

5. അജാമേകാം ലോഹിശുക്ലുകൃഷ്ണാം
 ബഹവീം പ്രജാം ജനയന്തീം സരുപാം
 അജോ ഹ്യേകോ ജുഷമാണോനുശേതേ
 ജാഹത്യേനാം ഭൃക്തഭോഗമജോ ന്യഃ.

(തുല്യരൂപം കലർന്ന അനേകം പ്രജകളെ ജനിപ്പിക്കുന്ന ചുമപ്പ്, വെളുപ്പ്, കറുപ്പ് നിറത്തോടു കൂടി ജന്മരഹിതമായ ഒരു പ്രകൃതിയെ അനുഭവിക്കുന്ന ഒരു ജന്മരഹിതനായ വ്യക്തി ലൗകികവിഷയങ്ങളിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്നു. ജന്മമില്ലാത്ത മറ്റൊരു ജീവൻ ഭോഗങ്ങളെല്ലാം അനുഭവിച്ചു തീർന്നു. ഈ മായാ പ്രകൃതിയെ പരിത്യജിക്കുന്നു. (പരമാത്മാവും ജീവാത്മാവുമാണ് ഇവിടെ പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നത്)

6. ഹംസഃസുചിഷദ് വസുരന്തരീക്ഷസദ്
 ഹോതാ വേദിഷദതിമിർ ദുരോണസത്
 നൃഷദരസേദൃതസദ് വ്യോമസദബ്ജാ
 ഗോജാ ഋതജാ അദ്രിജാ ഋതം ബൃഹത്.

(അവൻ ആകാശചാരിയായ ഹംസവും (സൂര്യൻ) അന്തരീക്ഷസത്തായ വസുവും (വായു) വേദിയിൽ വസിക്കുന്ന ഹോതാവും (അഗ്നി) കലശങ്ങളിൽ വസിക്കുന്ന അതിമിയും (സോമരസം) നൃസത്തിലും വരസത്തും (മനുഷ്യരിലും ദേവന്മാരിലും ഇരിക്കുന്ന) ഋതസത്തും (യാഗസ്ഥിതൻ) വ്യോമസത്തും (ആകാശസ്ഥിതൻ) അബ്ജവും (വെള്ളത്തിൽ ജനിച്ചത്) ഗോജയും (ഭൂമിയിൽ ജനിച്ചത്) ഋതജയും (യാഗത്തിൽ ജനിച്ചത്) ബൃഹത്തും (മഹത്തും ആകുന്നു.)

6. യസ്മാജ്ജാതാ ന പരാ നൈവ കിംച-
 നാസ യ ആവിവേശ ഭുവനാനി വിശ്വാ
 പ്രജാപതിഃ പ്രജയാ സംവിദാന-
 സ്ത്രീണി ജ്യോതീംഷി സചതേ സ ഷോഡശീ.

(ജനിച്ചിട്ടുള്ള യാതൊന്നിൽ നിന്ന് അന്യങ്ങളെല്ലാ, ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ യാതൊരുവൻ എല്ലാ ഭുവനങ്ങളെയും പ്രവേശിച്ചു. ആ പ്രജാപതി പ്രജകളോട് ഒന്നിച്ചു മൂന്നു ജ്യോതിസ്സുകളായ ഒന്നിച്ചു ചേരുന്നു. അവർ പതിനാറുകലകളുള്ളവനാണ് (ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പതിനാറു കലകൾ പ്രാണൻ, ശ്രദ്ധ, ആകാശം, വായു, അഗ്നി, ജലം, ഭൂമി, ഇന്ദ്രിയം, മനസ്സ്, അന്നം, വീര്യം, തപസ്സ്, മന്ത്രം, കർമ്മം, ലോകങ്ങൾ, നാമങ്ങൾ, ഇവയാണ്)

6. വിധർത്താരം ഹവാമഹേ വസോഃ കുവിദ്-
 വനാതി നഃ സവിതാരംസുചക്ഷസം

(ലോകത്തെ ധരിക്കുന്നവനും മനുഷ്യരുടെ ചിന്താദികൾ അറിയുന്നവനും ആയ സവിതാവിനെ ഞങ്ങൾ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. അവൻ ഞങ്ങൾക്കു ധനം സമൃദ്ധമായി നൽകട്ടെ.)

7. ഘൃതം മിമിക്ഷിരേ ഘൃതമസ്യ യോനിർ-
 ഘൃതേ ശ്രിതൗ ഘൃതമുവസ്യ ധാമ

അനുഷ്ഠമാവഹ മാദയസവ
 സ്വാഹാകൃതം വൃഷഭ വക്ഷി ഹവ്യം.

(ഘൃതം ഹോമിച്ചു; ഘൃതമാണ് ഇവന്റെ യോനി. (ഉത്ഭവസ്ഥാനം) ഘൃതത്തിൽ ആശ്രയിച്ചുവന്നാകുന്നു. ഘൃതാതന്നെ ഇവന്റെ ധാമം. ഹേ അഗ്നേ, ഓരോ അർപ്പണത്തിലും ദേവന്മാരെ കൊണ്ടുവരുക. മദിപ്പിക്കുക. ശ്രേഷ്ഠനായവനെ, സ്വാഹാ എന്നു പറഞ്ഞ് ഹോമിക്കുന്ന ഹോമദ്രവ്യം വഹിക്കുക.

8. സമുദ്രാദുർമ്മിർ മധുമാൻ ഉദാര-
 ദുപാംശുനാ സമമൃതത്വാമാനദ്
 ഘൃതസ്യ നാമ ഗുഹ്യം യദസ്തി
 ജിഹ്വാ ദേവാനാമമൃതസ്യ നാഭിഃ

(സമുദ്ര വിശാലമായ സൃഷ്ടിയിൽ നാഭിപോലെ പ്രപഞ്ചം തേൻ പോലെ സന്തോഷപ്രദമായി ഉത്ഭവിച്ചു. ഘൃതംപോലെ പോഷകമായ പരമസത്യത്തിനെ യാതൊരു ഗുഹ്യമായ നാമമുണ്ടോ അതിന്റെ മന്ദമായ ജപത്താൽ അമൃതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. അത് ദ്രവ്യന്മാരുടെ ജിഹ്വയാകുന്നു. അമൃതത്തിന്റെ നാഭിയിം (കേന്ദ്രം) ആകുന്നു.

9. വയം നമോ പ്രബ്രവമാ ഘൃതേനാ-
 സ്തിൻ യജ്ഞേ ധാരയാമാ നമോഭിഃ
 ഉപ ബ്രഹ്മാ ശൃണവച്ഛസ്യമാന
 ചതുഃ ശൃഗോ വമീദ് ഗൗര ഏതത്.

(ഈ യജ്ഞത്തിൽ പ്രകാശരൂപത്തിൽ ഞങ്ങൾ ഓം എന്ന നാമം ഉച്ചരിക്കട്ടെ. നമസ്കാരങ്ങളോടെ ഓർമ്മിക്കട്ടെ. നാലു ശൃംഖലങ്ങളോടു കൂടിയ ശസ്യമാനമായ (പുകഴ്ത്തപ്പെടുന്ന) ശൃണവനായ (കേൾക്കുന്ന) ഗൗരനായ (പരിശുദ്ധൻ) ബ്രഹ്മം ഇതിനെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

10. ചത്വാരി ശൃംഗാ ത്രയോ അസ്യ പാദാ
 ദ്വേ ശീർഷേ സപ്ത ഹസ്താം സോ അസ്യ
 ത്രിധാ ബദ്ധോ വൃഷഭോ രോരവീതി
 മഹോ ദേവോ മർത്യാൻ ആവിവേശ

ഇതിന് ശൃംഖലങ്ങൾ (കൊമ്പ്) നാലെണ്ണമാണ്. പാദങ്ങൾ മൂന്നാണ്. ശിരസ്സുകൾ രണ്ടാണ്. ഇതിന് കൈയുകൾ ഏഴാണ്. മൂന്നു വിധത്തിൽ ബദ്ധമായിട്ടുള്ള വൃഷഭം (കാള) ശബ്ദിക്കുന്നു. പ്രാകശരൂപിയായ ദേവൻ മനുഷ്യരിൽ പ്രവേശിച്ചു. (ഇവിടെ ഓങ്കാരം, പരബ്രഹ്മം, ധർമ്മം ഇവയാണ് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നത്. പരാപ്രകൃതിയും അപരാപ്രകൃതിയും രണ്ടു ശിരസ്സുകൾ; ഏഴു ലോകങ്ങൾ, കൈകൾ, ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷുപ്തികൾ പാദങ്ങൾ)

11. ത്രിധാ ഷിതം പണിഭിർഗുഹ്യമാനം
 ഗവിദേവാസോ ഘൃതമമ്പവിന്ദൻ
 ഇന്ദ്ര ഏകം സൂര്യ ഏകം ജ്ജാന
 വേനാദേകം സ്വധയാ നിഷ്തക്ഷുഃ

N

P

I

(ദേവസമാനരായ മിനിമാർ മൂന്നു പ്രകാരത്തിൽ അനുഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടതും ആചാര്യന്മാർ രഹസ്യമായി വെക്കപ്പെട്ടതുമായ ഘൃത (സ്വയം പ്രകാശമായ പരമസത്യം) വാക്കുകളിൽ പ്രാപിച്ചു. ഇന്ദ്രൻ ഒന്നിനെയും സൂര്യൻ ഒന്നിനെയും ജനിപ്പിച്ചു. ആനന്ദ സ്വരൂപമായ ഒന്നിൽ നിന്നു ഒന്ന് സ്വപ്രതിഷ്ഠിതമായ ആത്മാവുകൊണ്ട് നിഷ്പന്നമായി.)

12. യോ ദേവാനാം പ്രഥമം പുരസ്താത വിശ്വാധികോ രുദ്രോ മഹർഷി ഹിരണ്യഗർഭം പശ്യത ജായമാനം സ നോ ദേവഃ ശുഭയാ സ്തുത്യം സംയുനക്തു (അങ്ങേ അറ്റം ഉത്കൃഷ്ടനും ഋഷികമായ യാതൊരു രുദ്രനിൽ ദേവന്മാരിൽ വെച്ച് ഒന്നാമനായ ഹിരണ്യഗർഭനു മുമ്പുതന്നെ ജനിക്കുന്നവനായി കാണുന്നു, ആ ദേവൻ നമ്മളെ ശുഭമായ സ്മൃതിയോടു യോജിപ്പിക്കട്ടെ.)

13. യസ്മാത് പരം നാ പരമസ്തി കിഞ്ചിത് യസ്മാന്നാണീയോ ന ജ്യായോളസ്തി കശ്ചിത് വ്യക്ഷ ഇവ സ്തബ്ധോ ദിവിതിഷ്ഠം ത്യേക സ്തേനേദം പൂർണം പുരുഷേണ സർവം (യാതൊന്നിൽ നിന്ന് പരമായിട്ടോ അപരമായിട്ടോ ഒന്നും ദഹിക്കുന്നില്ല. യാതൊന്നിനെക്കാൾ ചെറുതായിട്ടോ വലുതായിട്ടോ ഒന്നില്ല. യാതൊരുവൻ വ്യക്ഷത്തെപ്പോലെ സ്തംഭിച്ചവനായി ഏകനായി ദ്രോവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു ആ പുരുഷൻ ഇതെല്ലാം പൂർണ്ണമാണ്.)

14. ന കർമ്മണാ ന പ്രജയാ ധനേന ത്യാഗേനൈകേ അമൃതത്വമാനശു പരേണനാകം നിഹിതം ഗുഹായാം വിദ്രാജതേ യദ്യതയോ വിശന്തി കർമ്മതാലല്ല, പ്രജ (സന്തതി) കൊണ്ടല്ല, ധനത്താലല്ല, ത്യാഗം കൊണ്ടാണ് ചിലർ മോക്ഷം പ്രാപിച്ചത്. യാതൊന്നി നെയതിമാർ പ്രവേശിക്കുന്നു, അത് സ്വർഗ്ഗത്തിനും അപ്പുറത്ത് ഉള്ളതാണ് ഹൃദയഗൃഹയിൽ അത് പ്രകാശിക്കുന്നു.)

15. വേദാന്ത വിജ്ഞാന സുനിശ്ചിതാർത്ഥാഃ സന്യാസയോഗാത് യതയഃ ശുദ്ധസത്താഃ തേ ബ്രഹ്മലോകാഷു പരാന്തകാലേ പരാമൃതാ പരിമുച്യന്തി സർവേ (വേദാന്തജ്ഞാനം കൊണ്ട് അർത്ഥം നിശ്ചയം വരുത്തിയിട്ടുള്ളവരും സന്യാസ യോഗത്താൽ വിശുദ്ധാന്തഃകരണന്മാരും ആയ എല്ലാ യതികളും ഉത്കൃഷ്ടവും മരണരഹിതവുമായ ബ്രഹ്മമായിത്തീർന്ന് അവസാനകാലത്ത് ബ്രഹ്മലോകങ്ങളിൽ പൂർണ്ണമായി മുക്തന്മാരായിത്തീരുന്നു.)

16. ദഹ്രം വിപാഹം വരവേശ്മമൃതം യത് പുണ്യരീകം പുരമധ്യസംസ്ഥം

K

തത്രാപിദഹ്രേ ഗഗനം വിശോകം തസ്മിൻ യദന്തസ്തദുപാസിതവ്യം

ദഹ്രവും (അല്പം) വിപാപവും (പാപമില്ലാത്ത) വരവേ ശുഭ്യതവും (ആത്മാവിന്റെ അവസാനം) പുരമധ്യസംസ്ഥം (ശരീരമധ്യസ്ഥിതം) ആയ യതൊരു പുണ്യരീകം (ഹൃദയകമലം) അവിടെയും അല്പ സ്ഥലത്ത് ശോകരഹിതമായ യാതൊരു ആത്മതന്മാ അത്, ഉപാസിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്.

17. യോ വേദാദൗ സ്വരഃ പ്രോക്തോ വേദാന്തേ ച പ്രതിഷ്ഠിതഃ തസ്യ പ്രകൃതിലീനസ്യ യഃ പരഃ സ മഹേശ്വരഃ വേദത്തിൽ ആദിയിൽ യാതൊരു സ്വരം പറയപ്പെട്ടു, വേദാന്തത്തിലും ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. പ്രകൃതിയിൽ ലയിച്ചു ചേരുന്ന അതിനും അപ്പുറത്ത് യാതൊരുവനാണോ അവനാണ് മഹേശ്വരൻ-ഈശ്വരൻ

അനുവാകം പതിമൂന്ന്

1. സഹഹസ്രശീർഷം ദേവം വിശ്വാക്ഷം വിശ്വ ശംഭുവം വിശ്വം നാരായണം ദേവമക്ഷരം പരമം പദം
2. വിശ്വതഃ പരമം നിത്യം വിശ്വം നാരായണം ഹരിം വിശ്വമേവേദം പുരുഷഃ സ്തദിശ്വമുപജീവതി
3. പതിം വിശ്വസ്യാത്മേശ്വരം ശാശ്വതം ശിവമച്യുതം നാരായണം മഹാജ്ഞേയം വിശ്വാത്മാനം പരായണം

(ഈ വിശ്വം പുരുഷൻ തന്നെയാണ്. അതുകൊണ്ട് ആയിരം ശിരസ്സുകളുള്ളവനും പ്രകാശസ്വരൂപനും അനേകം കണ്ണുള്ളവനും ലോകമംഗളദായകനും പ്രപഞ്ച സ്വരൂപകനും നരസമൂഹത്തിന്റെ പ്രഭുവും ദേവനും നാശമില്ലാത്തവനും പരമപ്രദമായവനും പ്രപഞ്ചത്തിന് അതീതനും നിത്യനും വിശ്വനും നാരായണനും ഹരിയും (പാപനാശകൻ) വിശ്വനാഥനും ആത്മേശ്വരനും ശാശ്വതനും മംഗള സ്വരൂപനും അച്യുതനും നരനായി അവതരിച്ചവനും മഹാജ്ഞേയനും വിശ്വാത്മാവും പരായണനും (ഉത്കൃഷ്ടമായ പ്രാപ്യസ്ഥാനം) ആയ ദേവനെ ഈ വിശ്വം ഉപജീവിക്കുന്നു.)

4. നാരായണഃ പരം ബ്രഹ്മ തത്വം നാരായണഃ പരഃ നാരായണഃ പരം ജ്യോതിരാത്മാ നാരായണഃ പരഃ നാരായണഃ പരോധ്യാതാ ധ്യാനം നാരായണഃ പരഃ (നാരായണൻ പരമായ ബ്രഹ്മാവാകുന്നു; പരമായ തത്വമാകുന്നു; പരമായ ജ്യോതിസ്സാകുന്നു; പരമാത്മാവാകുന്നു. പരമായ ധ്യാതാവും ധ്യാനവും എല്ലാം നാരായണൻ തന്നെ)

N

P

I

K

5. യച്ച കിഞ്ചിത് ജഗത്യസ്മിൻ ദൃശ്യതേ
 ശ്രൂയതേപി വാ
 അന്തർബഹിശ്ച തത് സർവം വ്യാപ്യ
 നാരായണഃ സ്ഥിതാ

(ഈ ജഗത്തിൽ എന്തെല്ലാം വസ്തുക്കൾ കാണപ്പെടുന്നു; കേൾക്കപ്പെടുന്നു അതെല്ലാം അകത്തും പുറത്തും വ്യാപിച്ചു നാരായണൻ നിലകൊള്ളുന്നു.

അന്യതമവ്യയം കവിം സമുദ്രേന്തം വിശ്വംഭുവം
 പത്മകോശപ്രതീകാശം ഹൃദയം
 ചാപ്യയോമുഖം.

(അന്തമില്ലാത്തവനും നാശമില്ലാത്തവനും കവിയും (സർവജ്ഞൻ) വിശ്വ ശംഭുവനും (ലോകത്തിന് സുഖം നൽകുന്നു) ആയ നാരായണനെ ധ്യാനിക്കുക താമരമൊട്ടിനു തുല്യമായ ഹൃദയവും താഴോട്ടു മുഖമുള്ളതായിരിക്കുന്നു.

7. അയോനിഷ്ട്യാ വിതസ്ത്യാന്തേ നാഭ്യാമു
 പരിതിഷ്ഠതി
 ഹൃദയം തദ് വിജാനീയാദ് വിശ്വസ്യായതനം
 മഹത്

(യാതൊന്ന് നിഷ്ഠിയുടെ താഴെ (കണ്ഠാകുപത്തിനു താഴെ) വിതസ്ത്യാന്തത്തിൽ (രുദ്രചാണിന്റെ അവസാനം) നാഭിക്കുമുകളിൽ നിൽക്കുന്നു. ഈ ഹൃദയത്തെ വിശ്വാത്മാവിന്റെ മഹത്തായ ആയതനമായി (സ്ഥാനം) മനസ്സിലാക്കണം

8. സന്തതം തു സിരാഭിസ്തു ലംബത്യാ
 കോശ സന്നിഭം
 തസ്യാന്തേ സുഷിരം സുക്ഷ്മം തസ്മിൻ സർവം
 പ്രതിഷ്ഠിതം

(ആകാശസന്നിഭമാമി (താമരമൊട്ടിനു തുല്യമായ ഹൃദയം) സിരകളായ എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ച് തുങ്ങിക്കിടക്കുന്നു. അതിന്റെ അന്തത്തിന് സുക്ഷ്മമായ സുഷിരമുണ്ട്. അതിന്റെ അന്തത്തിന് സുക്ഷ്മമായ സുഷിരമുണ്ട്. അതിൽ എല്ലാം പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു.

9. തസ്യമദ്ധ്യേമഹാനഗ്നിർ വിശ്വാർച്ചീർ
 വിശ്വതോമുഖഃ
 സോ ഗ്ര ഭുക്വിഭജൻ തിഷ്ഠന്നാഹാര
 മജരഃ കവിഃ

10. തിര്യഗുർധമധഃശായീ രശ്മയസ്തസ്യ സന്തതാ
 സന്താപയതി സാം ദേഹമാപാദതല മസ്തകം

11. നീല തോയദമധ്യസ്ഥാ വിദ്യുല്ലേഖവഭാസവരാ
 നീവാര ശൂകപത്തനീ പീതാഭാസവത്യണുപരമാ

(അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ വിശ്വാർച്ചീസ്തം (എല്ലായിടത്തും ജാലയുള്ള വിശ്വതോമുഖമായി അഗ്രഭുക്കായി (ആദ്യം ഭക്ഷിക്കുന്ന) ആഹാരത്തെ വിഭജിക്കുന്നതായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതും ജരയില്ലാത്തതും കവിയും (എല്ലാമറിയാൻ) ആയ

യാതൊരു മഹത്തായ അഗ്നി അത് സ്വന്തമായ ദേഹത്തെ ആപാദചൂഡം ചൂടുള്ളതാക്കുന്നു. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ അത്യന്തം സുക്ഷ്മവും കാർമേഘങ്ങളുടെ നടുവിലുള്ള മിന്നൽകൊടിപോലെ ശോഭിക്കുന്നതും വരിനെല്ലിന്റെ മൂന്നമ്പുപോലെ കൃശവും മഞ്ഞനിറത്തിലുള്ളതും അണുതുല്യവും ആയ വഹ്നിശിവ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

12. തസ്യഃ ശിഖായാ മദ്ധ്യേ പരമാത്മാ വ്യവസ്ഥിതഃ
 സ ബ്രഹ്മ സശിവഃ (സ ഹരിഃ) സേന്ദ്രഃ
 സോക്ഷരഃ പരമഃസ്വരാദ്

(ആ ശിഖയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ പരമാത്മാവ് നിലകൊള്ളുന്നു. അത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അത് ശിവനാകുന്നു. അത് വിഷ്ണുവും ഇന്ദ്രനുമകുന്നു. അത് നാശരഹിതവും ഉത്കൃഷ്ടവും സ്വയം പ്രകാശരൂപവുമാകുന്നു.

അനുവാകം പതിനാല്

1. ആദിത്യോ വാ ഏഷ ഏമന്മണ്ഡലലം തപതി,
 തത്ര താ ഋച സ്തദൃചാമണ്ഡലം, സ ഋചാം
 ലോകോ മ യ ഏഷ ഏതസ്മിൻ മണ്ഡലേ ര്ച്ചീർ
 ദ്വീപ്യതേ താനി സാമാനി, സ സാമ്നാം ലോകോ മ
 യ ഏഷ ഏതസ്മിൻ മണ്ഡലേ ര്ച്ചീഷി പുരുഷു-
 സ്താനി യജുഷി സ യജുഷാ മണ്ഡലം
 സ യജീഷാം
 ലോകഃ സൈഷാ ത്രയേവ വിദ്യ തപതി സ
 ഏഷോന്തരദാത്യേ ഹിരണ്മയഃ പുരുഷഃ

(ഇവൻ തീർച്ചയായും ആദിത്യനാണ്. ഈ മണ്ഡലത്തെ തപിപ്പിക്കുന്നു. അവിടെ അവ ഋതുകളാണ്. അവ ഋക്കുകളാണ്. മണ്ഡലമാകട്ടെ ഋക്കുകളുടെ സ്ഥാനമാണ്. യാതൊരു പ്രകാശം ഈ മണ്ഡലത്തിൽ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്നു. അവ സാമങ്ങളാകുന്നു. അത് സാമങ്ങളുടെ സ്ഥാനമാണ്. പിന്നെ യാതൊരുവൻ ഈ മണ്ഡലത്തിൽ ഉള്ള ജപാലയിൽ ഉണ്ടോ ആ പുരുഷൻ യജുസ്സുകളാണ്. അത് യജുസ്സുകൊണ്ടുള്ള മണ്ഡലമാണ്. അവൻ യജുസ്സുകളുടെ സ്ഥാനമാകുന്നു. ആ ത്രയീവിദ്യതന്നെ പ്രകാശിതമാകുന്നു. ആദിത്യന്റെ അന്തർഭാഗത്തുള്ള പുരുഷൻ ഹിരണ്മയ പുരുഷനത്രേ.

അനുവാകം പതിനഞ്ച്

1. ആദിത്യോ വൈ തേജ ഓജോ
 ബലം യശശ്ചക്ഷുഃ
 ശ്രോത്രമാത്മാ മനോ മന്യൂർമനൂർ
 മൃത്യുഃ സത്യോ
 മിത്രോ വായുരാകാശഃ പ്രാണോ ലോകപാലഃ
 ക്ഷിപ്രം കം തത്സത്യമന്നമമൃതോ ജീവോ വിശ്വഃ
 കതമഃ സ്വയംഭു ബ്രഹ്മൈതദമൃത ഏഷ പുരുഷ
 ഏഷ ഭൂതാനാധിപതിർ ബ്രഹ്മണഃ സായുജ്യം

N

P

സലോകതാമാപ്നോത്യതാസാമേവ ദേവതാനാം സായുജ്യം സാർഷ്ടിതാം സമാനലോകതാ മാപ്നോതി യ ഏവം വേദേത്യപനിഷത്.

(ആദിത്യൻ തന്നെയാകുന്നു, തേജസ്സ്, ഓജസ്സ്, ബലം, ശക്തി, യശസ്സ്, ചക്ഷുസ്സ്, ചെവി, ശരീരം, മനസ്സ്, കോപം, മനു, മൃത്യു, സത്യം, മിത്രൻ, വായു, ആകാശം, പ്രാണൻ, ഇന്ദ്രാദിക്പാലന്മാർ, ബ്രഹ്മാവ്, അനിവർചനീയമായ തത്വം, സുഖം പരമസത്യം, പ്രകൃതിമോക്ഷം, ജീവൻ, ലോകം, പരമമായസുഖം, സ്വയം ഭൂവായ ബ്രഹ്മം മരണരഹിതനായ പുരുഷൻ ഇദ്ദേഹമാകട്ടെ ഭൂതങ്ങളുടെ അധിപതിയാണ്. യാതൊരാൾ ഇതിനെയും, അവൻ ബ്രാഹ്മണനാകുന്നു. സ അവൻ ബ്രഹ്മസായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ ദേവന്മാരുടെ സായുജ്യത്തെ അതുപോലെ സമാനമായ ലോകത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു എന്ന് ഉപനിഷത്ത് ഉപദേശിക്കുന്നു.

2. ഘൃണി സൂര്യ ആദിത്യോമർച്ചയന്തി തപഃ സത്യം മധു ക്ഷരന്തി, തദ് ബ്രഹ്മതദാപ, ആപോ ജ്യോതി രസോമൃതം ബ്രഹ്മ ഭൂർഭൂവഃ സുവരോമ

(ഘൃണി (പ്രകാശദാതാവ്)ല സൂര്യൻ, ആദിത്യൻ പ്രണവ വാച്യമായ ബ്രഹ്മം ഇവയെല്ലാം തന്നെ ബ്രഹ്മത്തെ അർച്ചിക്കുന്നു. തപസ്സ്, സത്യം, മധു (ഉപാസനയുടെ സ്ഥലം) നൽകുന്നു. അത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അത് ജലം പോലെ സർവ വ്യാപിയാണ്. പ്രകാശസാരൂപമാണ്. രസസാരൂപമാണ്. അമൃത സാരൂപമാണ്. ബ്രഹ്മമാണ്. ഭൂലോകം, ഭൂവർലോകം, സ്വർലോകം ഇവയെല്ലാം തന്നെ പ്രണവരൂപമായ ബ്രഹ്മമാകുന്നു.

അനുവാകം പതിനാറ്

- 1. നിയനപതയേ നമഃ നിയനതാന്തികായ നമഃ
 ഊർധായ നമഃ ഊർധലിംഗായ നമഃ
 ഹിരണ്യായ നമഃ
 ഹിരണ്യലിംഗായ നമഃ ദിവ്യായ നമഃ
 ദിവ്യലിംഗായ നമഃഭവായ നമഃ ഭവലിംഗായ നമഃ ശർവായ നമഃ ശർവ്വലിംഗായ നമഃ ശിവായ നമഃ ശിവലിംഗായ നമഃ
 ജ്വാലായ നമഃ
 ജ്വലലിംഗമായനമഃ ആത്മായേ നമഃ ആത്മലിംഗായേ നമഃ
 പരമായേ നമഃ പരമലിംഗായ നമഃ
 ഏതത് സോമസ്യ സൂര്യസ്യ സർവ്വലിംഗം സ്ഥാപയതി പാണി മന്ത്രം പവിത്രം

(1. നിയപതിക്ക് നമസ്കാരം (പ്രളയസാക്ഷി) 2. മരണ കർത്താവായ യമൻ നമസ്കാരം. 3. മുകളിൽ നിലകൊള്ളുന്ന

ശിവൻ നമസ്കാരം., 4. സദാശിവതത്വത്തിന് നമസ്കാരം. 5. സ്വർണ്ണവർണ്ണനായ ശിവൻ നമസ്കാരം. 6. സ്വർണ്ണ നിർമ്മിത ശിവലിംഗത്തിന് നമസ്കാരം. 7. നല്ല കാന്തിയുള്ള ശിവൻ നമസ്കാരം. 8. ദിവ്യനായ ശിവലിംഗത്തിന് നമസ്കാരം. 9. സ്വർഗ്ഗരൂപിയായ ശിവൻ നമസ്കാരം. 10. അലൗകികലിംഗരൂപിയായ ശിവൻ നമസ്കാരം. 11. മംഗള കാരനായ ശിവൻ നമസ്കാരം. 12. ശർവൻ നമസ്കാരം., 14. സർവനാശകനായ ശിവൻ നമസ്കാരം 15. മംഗളസാരൂപിയായ ശിവൻ നമസ്കാരം. 16. മംഗളായ ലക്ഷണം ചേർന്ന ദേവന് നമസ്കാരം. 17. പ്രകാശമാനന് നമസ്കാരം. 18. ജ്യോതിർലിംഗ രൂപിക്ക് നമസ്കാരം. 19. ജഗത്തിന്റെ ആത്മാവായ ദേവന് നമസ്കാരം. 20. എല്ലാ ജീവികളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നവന് നമസ്കാരം. 21. ഉത്കൃഷ്ടനായ ശിവൻ നമസ്കാരം. 22. മോക്ഷാത്മകലിംഗരൂപിക്ക് നമസ്കാരം. ഈ മന്ത്രങ്ങളാൽ ഉമാസഹിതം എല്ലാറ്റിനും കാരണഭൂതനുമായ ശിവന്റെ പരിശുദ്ധ പ്രാണിമന്ത്രരൂപനുമായ ലിംഗത്തെ ഭക്തന്മാർ സ്ഥാപിക്കുന്നു.

അനുവാകം പതിനേഴ്

- 1. സദ്യോജാതകം പ്രപദ്യമി സദ്യോ ജാതായ വൈ നമോ നമഃ
 ഭവേ ഭവേ നാതിഭവേ ഭവസ്വ മാം
 ഭവോദ്ഭവായ നമഃ
 (സദ്യോജാതനെ ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. സദ്യോ ജാതന് നമസ്കാരം. വീണ്ടും വീണ്ടും ജന്മത്തിന് എന്നെ അയക്കരുതേ. സംസാരത്തെ അതിക്രമിച്ച മോക്ഷത്തിലേയ്ക്ക് എന്നെ അയച്ചാലും. സംസാരത്തിന്റെ ഉദ്ഭവസ്ഥാനമായ ശിവൻ നമസ്കാരം.)

അനുവാകം പതിനെട്ട്

- 1. വാമദേവനായ നമോ ജ്യേഷ്ഠായ നമഃ
 ശ്രേഷ്ഠായ നമോ
 രൂദ്രായ നമഃ കാലായ നമഃ കലവികരണായ നമോ
 ബലവികരണായ നമോ ബലായ നമോ
 ബലു പ്രഥമനായ നമഃ
 സർവ്വ ഭൂതദമനായ നമോ മനോന്മനായ നമഃ
 (വാമദേവന് നമസ്കാരം. 2. ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠനായ ദേവന് നമസ്കാരം. 3. ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠനായ ദേവന് നമസ്കാരം. 4. പ്രളയകാലത്ത് ജനങ്ങളെ കരയിപ്പിക്കുന്ന ദേവന് നമസ്കാരം. 5. കാലരൂപിയായ ദേവന് നമസ്കാരം. 6. പ്രകൃതിയിൽ മാറ്റമുണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്ന ദേവന് നമസ്കാരം. 7. ബലത്തിൽ മാറ്റമുണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്ന ദേവന് നമസ്കാരം. 8. ശക്തിസരൂപന് നമസ്കാരം. 9. ശത്രുക്കളുടെ ശക്തി നശിപ്പിക്കുന്നവന് നമസ്കാരം. 10. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളുടെയും അധിപതിയായ ദേവന് നമസ്കാരം 11. ജീവികളുടെ മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ദേവന് നമസ്കാരം.

I

K

അനുവാകം പത്തൊൻപത്

- 1. അഘോരരേഭ്യോ മ ഘോരരേഭ്യോ
ഘോരഘോരതരേഭ്യഃ
സർവ്വതഃ ശർവ്വസർവ്വേഭ്യോ
നമസ്തേ അസ്തു രുദ്രരുപേഭ്യഃ

ശാന്തമായിട്ടുള്ളവനും പിന്നെ ഘോരങ്ങളായവയും ഏറ്റവും ഘോരതരവുമായ സകല രുദ്രങ്ങളോടും കൂടിയ അങ്ങയ്ക്ക് ഹേ, ശിവ, സദാശിവ, എല്ലായിടത്തും നമസ്കാരം ഭവിക്കട്ടെ.

അനുവാകം ഇരുപത്

- 1. തത് പുരുഷായ വിദ്മഹേ വാസുദേവായ ധീമഹി
തന്നോ രുദ്രഃ പ്രചോദയേത്

(തത്പുരുഷനെന്ന് (പരമാത്മാവ്) പ്രസിദ്ധനായ പുരുഷനെ ഞങ്ങൾ അറിയട്ടെ. വായുദേവനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു. അതിനായി രുദ്രൻ ഞങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കട്ടെ.

അനുവാകം ഇരുപത്തൊന്ന്

- 1. ഈശാനഃ സർവ്വവിദ്യാനാമീശ്വരഃ
സർവ്വ ഭൂതാനാം
ബ്രഹ്മാധിപതിർബ്രഹ്മണോതിർബ്രഹ്മാ
ശിവോ മേ അസ്തു സദാശിവോമ്

(സകല വിദ്യകളുടെയും നാമനും സർവ്വഭൂതങ്ങളുടെയും നിയന്താവും വേദത്തിന്റെ അധിപതിയും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അധിദേവനും ആയ പരമാത്മാവ് എനിക്ക് മംഗളകാരിയായി ശാന്തനായി ഭവിക്കട്ടെ. സദാശിവൻ ഓങ്കാരവാച്യമായ ബ്രഹ്മമാകുന്നു.

അനുവാകം ഇരുപത്തിരണ്ട്

- 1. നമോ ഹിരണ്യായ ബാഹവേ ഹിരണ്യവർണ്ണായ
ഹിരണ്യരൂപായ ഹിരണ്യപതയേം ബികാപതയേ
ഉമാപതയേ പശൂപതായ നമഃ

(സ്വർണ്ണാഭരണഭൂഷിതമായ കൈകൾ ചേർന്നവനും സ്വർണ്ണാനർഘങ്ങളായ വേദാക്ഷരങ്ങൾക്ക് ഉല്പത്തിസ്ഥാനവും സ്വർണ്ണരൂപനും (1) സമ്പത്തിന്റെ നാമനും അംബികാനാമനും ഉമാപതിയും സകല ജീവികളുടെയും നാമനും ആയ സദാശിവൻ നമസ്കാരം.

അനുവാകം ഇരുപത്തിമൂന്ന്

- 1. ഋതം സത്യം പരം ബ്രഹ്മ പുരുഷം
കൃഷ്ണ പിംഗളം
ഊർദ്ധാരേതം വിരുപാക്ഷം വിശ്വരൂപായ
വൈനമോ നമഃ

(ഋതമായ സത്യവും (അത്യന്ത സത്യം) പരമായ ബ്രഹ്മവും കൃഷ്ണവർണ്ണത്തോടും പിംഗളവർണ്ണത്തോടും ചേർന്നതും ഊർദ്ധാരേതസ്സും (രേതസ്സിനെ ബ്രഹ്മരസ്രത്തിൽ ധരിക്കുന്ന(വിരുപാക്ഷനും (ത്രിനേത്രൻ) പുരുഷനും (പുരുഷരൂപം ചേർന്നവനും വിശ്വരൂപനുമായ ദേവന് വീണ്ടും വീണ്ടും നമസ്കാരം.

അനുവാകം ഇരുപത്തിനാല്

- 1. സർവ്വോ വൈ രുദ്രഃ തസ്മൈ രുദ്രായ നമോ
അസ്തുപുരുഷോ
വൈ രുദ്രഃ സന്മഹോ നമോ നമഃ വിശ്വം
ഭൂതം ഭൂവനം
ചിത്രം ബഹുധാ ജാതം ജായമാനം ച
യത് സർവ്വോ
ഹ്യേഷ രുദ്രസ്തസ്മൈ രുദ്രായ നമോ അസ്തു

(സകലതും രുദ്രനാകുന്നു. ആ രുദ്രന് നമസ്കാരം ഭവിക്കട്ടെ. അന്തര്യായിരായ ആത്മാവും സത്തായിട്ടുള്ളതും മഹാതേജസ്സും രുദ്രനാണ്. രുദ്രന് നമസ്കാരം. പ്രപഞ്ചവും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ആത്മാക്കളും പല പ്രകാരത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ വിചിത്രമായ ഭൂവനമാകെ രുദ്രനാകുന്നു. ആ രുദ്രന് നമസ്കാരം ഭവിക്കട്ടെ.

അനുവാകം ഇരുപത്തിയഞ്ച്

- 1. ക്ഷുദ്രായ പ്രചേതസേ മീഡുഷ്ടമായ തവ്യസേ
വോചേമ ശന്തമം ഹൃദേ സർവ്വോഹൃദൃഷ രുദ്ര-
സ്തസ്മൈ രുദ്രായ നമോ അസ്തു

(പ്രചേതസ്സും (വിശിഷ്ടജ്ഞാനയുക്തൻ) മീഡിഷ്ടവും (ആഗ്രഹങ്ങൾ സാധിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുന്ന) തവ്യസ്സും (അതിശക്തിമാൻ)ഹൃദനും (ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥതിചെയ്യുന്ന) കദ്യദന് (സ്തുർഹനായ രുദ്രൻ) ശംതമമായ (മംഗളകരം) സ്തോത്രം ഞങ്ങൾ ഗാനം ചെയ്യുന്നു. ഇതെല്ലാം രുദ്രനാകുന്നു. ആ രുദ്രന് നമസ്കാരം ഭവിക്കട്ടെ.

അനുവാകം ഇരുപത്തിയാറ്

- 1. യസ്യ വൈകങ്കത്യഗ്നിഹോത്ര ഹവണീ ഭവതി
പ്രതിഷ്ഠിതാഃ പ്രത്യേവാസ്യാഹുത
യസ്തിഷ്ഠന്തി
അഥോ പ്രതിഷ്ഠിതൈത്യ

(യാതൊരുവന്റെ അഗ്നിഹോത്രയാഗത്തിൽ ആജ്യം ഹോമിക്കുന്ന ഉപകരണം വൈയങ്കതക് മരം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതാണോ ഇവൻ ആഹുതികൾ പ്രത്യേകം തന്നെ പ്രതിഷ്ഠിതങ്ങളായി സ്ഥതിചെയ്യുന്നു. പിന്നീട് പ്രതിഷ്ഠിതിക്ക് (ചിത്തശുദ്ധി ദ്വാരാ തത്വജ്ഞാനം നേടൽ) ഭവിക്കുന്നു.

N

P

I

K

അനുവാകം ഇരുപത്തിയേഴ്

1. കൃണുഷ്യാ പാജ ഇതി പഞ്ച

കൃണുഷ്യാ പാജ എന്നു തുടങ്ങുന്ന അഞ്ചുമന്ത്രങ്ങൾ ജ്ഞാനാർജ്ജനത്തിലെ വിഘ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കാനും ശത്രു സംഹാരത്തിനും പറ്റിയവയാണ് എന്ന് സൂചന നൽകുന്നു.

അനുവാകം ഇരുപത്തിയെട്ട്

1. അദിതിർദേവാ ഗന്ധർവ്വാ മനുഷ്യാഃ പീത-
രോ സുരാസ്തേഷാം സർവ്വഭൂതാനാം
മാതാ മേദി-
നീ മഹതീ മഹീ സാവിത്രി ഗായത്രി ജഗത്യു-
ർവ്വീ പൃഥ്വി ബഹുലാ വിശ്വാ, ഭൃതാ കതമാ-
കായാ സാ സത്യേത്യമൃതേതി വസിഷ്ഠഃ

(അദിതി (ഭൃമി) ദേവന്മാർ, ഗന്ധർവന്മാർ, മനുഷ്യന്മാർ, പിതൃക്കൾ, അസുരന്മാർ, ആ സർവ്വഭൂതങ്ങളുടെയും മാതാവും മേദിനിയുമായി മഹത്തായി പുജനീയമായി സവിതാവിനെ സംബന്ധിക്കുന്നതായി സ്തുതിക്കുന്ന വരരക്ഷിക്കുന്നവളായി, എല്ലാറ്റിനും ആശ്രയഭൂതനായി, ധാന്യങ്ങളാൽ സമൃദ്ധിച്ചേർന്നതായി, വിശാലമായി ധാന്യസമൃദ്ധയായി പഞ്ചഭൂതാത്മികയായി സുഖസ്വരൂപിണിയായി, ഭൃതങ്ങളുടെ ശരീരമായി, നിലകൊള്ളുന്നവളായി, സത്യസ്വരൂപിണിയായി, മരണമില്ലാത്തവളായി അവൾ പ്രശോഭിക്കുന്നുവെന്ന് വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു.

അനുവാകം ഇരുപത്തിയൊൻപത്

1. ആപോ വാ ഇടം സർവ്വം വിശ്വാഭൃതാന്യാ
പഃ പ്രാണാ വാ ആപഃ പശവ ആപോ ന
മാപോ മൃതമാപഃ സമ്രാധാപേ, വിരാധാപഃ
സ്വരാധാപഞ്ചന്ദ്രന്ദ്രാസ്യോപോ ജ്യോതിഷ്യാ
പോ യജ്ജംഷ്യാപഃ സത്യമാപഃ സർവ്വാ
ദേവതാ ആപോ ഭൂർഭൂവഃ സ്വരാപ ഓം

ഇതെല്ലാം വെള്ളം തന്നെയാകുന്നു. എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും വെള്ളമാണ്. പ്രാണങ്ങളും വെള്ളമാണ്. മൃഗങ്ങളും വെള്ളമാണ്. അന്നം വെള്ളമാണ്, അമൃതം വെള്ളമാണ്. ഹിരണ്യഗർഭൻ വെള്ളമാണ്. പ്രപഞ്ചപുരുഷൻ ജലമാണ്. അദ്വൈതമായ ഈശ്വരനും വെള്ളമാണ്. ഗായത്ര്യാദി ചന്ദ്രന്മാർ വെള്ളമാണ്. ജ്യോതിസ്സുകൾ വെള്ളമാണ്. സത്യം വെള്ളമാണ്. സർവ്വദേവതകളും വെള്ളമാണ്. ഭൂലോകം, ഭൂവർലോകം, സ്വർലോകം, ഈ മൂന്നു ലോകങ്ങളെ ജലമാണ്. ഓങ്കാരവച്യമായ വെള്ളം തന്നെയാണ് സകലതും.

അനുവാകം മുപ്പത്

1. ആഃ പുനന്തു പൃഥ്വിവീം പൃഥ്വിവീം പുതാ
പുനാതു മാം

പുനന്തു ബ്രഹ്മണസപ്തിർ ബ്രഹ്മപുതാ
പുനാതുമാം

സർവ്വം പുനന്തു മാമാപോ സതാം ച
യദുച്ഛിഷ്ടമഭോജ്യം യദാ ദൃശ്യരിതം മമ
പ്രതിഗ്രാഹഃ സ്വാഹാ

(ജലം ഭൂനിർമ്മിതമായ ഈ ദേഹത്തെ ശുദ്ധമാക്കട്ടെ. ശുദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട ദേഹം എന്നെ ശുദ്ധമാക്കട്ടെ. യാതൊരു ഉച്ഛിഷ്ടമോ അഭോജ്യമോ എന്റെ ദുഷ്പ്രവൃത്തികൊണ്ടുള്ള പാപമോ ദുഷ്ടന്മാരിൽ നിന്ന് ഞാൻ ദാഹം സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതൊക്കെയും ജലം എന്നെ ശുദ്ധമാക്കിത്തീർക്കട്ടെ.

അനുവാകം മുപ്പത്തിഒന്ന്

1. അഗ്നിശ്ച മാ മന്യുശ്ച മന്യുപതയശ്ച
മന്യുകൃതേഭ്യഃ
പാപേഭ്യോ രക്ഷന്താം യദന്നാ പാപമകാർഷം,
മനസാ
വാചാ ഹസ്താഭ്യോ പദ്ഭ്യോമുദരേണ ശീശ്നാ,
അഹ-
സ്തദവലുന്തു, യത് കിഞ്ചദുരിതം മയി ഇദമഹം
മാമൃതയോനൗ സത്യേ ജ്യോതിഷി
ജുഹോമി സ്വാഹാ

അഗ്നിയും മന്യുവും മന്യുപതികളായ ദേവന്മാരും എന്നെ കോപം കൊണ്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട പാപങ്ങളിൽ നിന്ന് രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ. പകൽ മനസ്സുകൊണ്ട്, വാക്കുകൊണ്ട്, കൈകൾ കൊണ്ട്, കാലുകൾകൊണ്ട്, വയറുകൊണ്ട്, ലിംഗം കൊണ്ട്, യാതൊരു പാപം ചെയ്തോ അതിനെ അഹരഭിമാനിദേവതനശിപ്പിക്കട്ടെ. മാത്രമല്ല എന്നിൽ എന്തൊരു പാപമുണ്ടോ അതെല്ലാം ഞാൻ അമൃതകാരണമായ സത്യപ്രകാശത്തിൽ ഹോമിക്കുന്നു. സ്വാഹാ

അനുവാകം മുപ്പത്തിരണ്ട്

1. സൂര്യശ്ച മാ മന്യുശ്ച മന്യുപതശ്ച
മന്യുകൃതേഭ്യഃ
പാപേഭ്യോ രക്ഷന്താം യദ്രാത്രിയാ
പാപമകാർഷംമനസാ
വാചാ ഹസ്താഭ്യോ പദ്ഭ്യോമുദരേണ ശീശ്നാ
രാത്രിസ്തദവലു
മ്പതു യത് കിഞ്ച ദുരിതം മയി ഇദമഹം
മാമൃതയോ
നൗ സൂര്യോ ജ്യോതിഷി ജുഹോമി, സ്വാഹാ

(സൂര്യനും മന്യുവും മന്യുപതികളും മന്യുകൃതങ്ങളായ പാപങ്ങളിൽ നിന്ന് എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ. രാത്രിയിൽ ഞാൻ എന്തു പാപം ചെയ്തോ, മനസ്സുകൊണ്ടോ ലിംഗംകൊണ്ടോ

N

P

I

അതെല്ലാം രാത്രി നശിപ്പിക്കുമാറാകട്ടെ. ഞാൻ എന്തെല്ലാം പാപം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ അതൊക്കെ അമൃതയോനിയായി സൂര്യനായ ജ്യോതിസ്സിൽ ഞാൻ ഹോമിക്കുകയാണ്. സ്വാഹാ

അനുവാകം മൂപ്പത്തിമുൻ

1. ഓമിത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ. അഗ്നിദേവതാ ബ്രഹ്മ ഇത്യർഷം. ഗായത്രം ഛന്ദഃ പരമാത്മ സരൂപം സായുജ്യം വിനിയോഗം

(ഓം എന്ന ഏകാക്ഷരം ബ്രഹ്മമാകുന്നു. അഗ്നിദേവതാ യാണ് ബ്രഹ്മമാണ്. ഋഷി ഗായത്രി ഛന്ദസ്സാകുന്നു. പരമാത്മാവ് വിശ്വമാകുന്ന രൂപത്തോടു കൂടിയതാണ്. ഈശ്വരനുമായി ഏകീഭാവം പ്രാപിക്കുകയാണ് ഉപയോഗം.

അനുവാകം മൂപ്പത്തിനാല്

1. ആയാതു വരദാ ദേവീ അക്ഷരം ബ്രഹ്മസംഹിതം ഗായത്രി ഛന്ദസാം മാതേദം ബ്രഹ്മ ജുഷസ്വ നഃ

(വരങ്ങൾ ദാനം ചെയ്യുന്ന ദേവിയായ ഗായത്രി നാശമില്ലാത്തതും വേദസമ്മതവും ബ്രഹ്മതത്വം സ്വരൂപിണിയുമാണ്. അത് ബ്രഹ്മതത്വം സ്വരൂപിണിയുമാണ്. അത് ബ്രഹ്മതത്വം ഉപദേശിക്കുന്നതിനായി വരട്ടെ. ഛന്ദസ്സുകളുടെ മാതാവായ ഗായത്രി ഈ ബ്രഹ്മതത്വത്തെ ഞങ്ങൾക്ക് പഠിപ്പിക്കുമാറാകട്ടെ.

2. യദഹ്നാത് കുരുതേ പാപം തദഹ്നാത് പ്രതിമുച്യതേ യദ്രാത്രിയാത് കുരുതേ പാപം തദ്രാത്രിയാത് പ്രതിമുച്യതേ സർവ്വവർണ്ണേ മഹാദേവി സന്ധ്യാവിദ്യേ സരസ്വതി

(സകല അക്ഷരങ്ങൾക്കും മൂലമായിട്ടുള്ള പ്രകാശസ്വരൂപിണി സന്ധ്യകളിൽ അറിയപ്പെടുന്നവളെ, സരസ്വതി, പകൽ സമയത്ത് ഏതൊരു പാപം ചെയ്യുന്നു അത് പകൽ തന്നെ നശിക്കട്ടെ. രാത്രിയിൽ യാതൊരു പാപം ചെയ്യപ്പെടുന്നു അത് രാത്രി തന്നെ നശിക്കുമാറാകട്ടെ.

അനുവാകം മൂപ്പത്തിഅഞ്ച്

1. ഓജോസി, സഹോസി, ബലമസി, ഭ്രജോസി, ദേവാനാം ധാമാനാമസി, വിശ്വമസി വിശ്വായുഃ സർവ്വമസി സർവ്വായുരഭിഭൂരോം, ഗായത്രീമാവാഹയാമി, സാവിത്രീമാവാഹയാമി, സരസ്വതീമാവാഹയാമി, ഛന്ദർഷീനാവാഹയാമി, ശ്രിയമാവാഹയാമി, ഗായത്രിയാഃ ഗായത്രി ഛന്ദോ വിശ്വാമിത്ര ഋഷീഃ സവിതാ ദേവതാ

N

K

ഗ്നിർമുഖം ബ്രഹ്മാശിരോ വിഷ്ണുർഹൃദയഃ രുദ്രഃ ശിപ്യഥിവീ യോനീഃ പ്രാണാപാനവ്യോനോദാനസമാനാ സപ്രാണാ ശ്വേതവർണ്ണാ സാഖ്യായനസ ഗോത്രോഗായത്രി ചതുർവ്വിംശത്യക്ഷരാ ത്രി പദാഷ്ട്കുക്ഷിഃപഞ്ചശീർഷോ പനയനേ വിനിയോഗഃ

(അല്ലയോ ഗായത്രി, നീ ഓജസ്സാകുന്നു, ധൈര്യമാകുന്നു, ബലമാകുന്നു, അചേതന ജഗത്താകുന്നു, വിശ്വത്തിന്റെ നിലനില്പാകുന്നു, എല്ലാമാകുന്നു, സകലരടെയും ആയുസ്സാകുന്നു, ശത്രുനാശകമാകുന്നു. ഞാൻ ഗായത്രിയെ ആവാഹിക്കുന്നു. സാവിത്രിയെ ആവാഹിക്കുന്നു. സരസ്വതിയെ ആവാഹിക്കുന്നു. ഛന്ദസ്സുകളുടെയും ഋഷികളെയും ആരാധിക്കുന്നു. ലക്ഷ്മിയെ ആവാഹിക്കുന്നു. ഗായത്രിയുടെ ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രിയാണ്. വിശ്വാമിത്രനാണ് ഋഷി. സവിതാവാണ് ദേവത. അഗ്നിയാണ് മുഖം; ബ്രഹ്മാവ് ശിരസ്സ്, വിഷ്ണുഹൃദയം; രുദ്രൻ ശിഖ; പൃഥിവിയോനി; പ്രാണൻ അപാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ, സമാനൻ, എന്ന പഞ്ചാണങ്ങൾ, പ്രാണവായുക്കളാണ്, വെളുത്ത നിറമുള്ളവയാണ്, സാഖ്യന്മാർക്ക് ആശ്രയമായ പരമാത്മാവിന്റെ ഹോത്രമാണ്, ഗായത്രിക്ക് ഇരുപത്തിനാല് അക്ഷരമാണ്. മൂന്നു പദങ്ങളാണ്, അത് ആറു കോശങ്ങൾ ചേർന്നതാണ്; അഞ്ച് ശിരസ്സുള്ളതാണ്; ഉപനയനത്തിലാണ് അതിന്റെ ഉപയോഗം.

2. ഓം ഭൂഃ ഓം ഭൂവഃ ഓം സുവഃ ഓം മഹഃ ഓം ജനഃ ഓംതപഃ ഓം സത്യം ഓം തത് സവിതൂർ വരേണ്യം ഭർഗ്ഗോദേവസ്യ ധീമഹിധിയോ യോ നഃ പ്രചോദയാത് ഓമാപോ ജ്യോതി രസോ മൃതം ബ്രഹ്മ ഭൂർഭൂവഃ സ്വരോം.

(ഓം ഭൂലോകം, ഭൂവർലോകം, സൂര്യനികൾ താമസിക്കുന്ന സുവർലോകം, മഹത്വമേറിയ മഹർലോകം, കല്പാന്തരത്തിൽ ലയിച്ചുപോകുന്ന ജനങ്ങൾ അടുത്ത കല്പത്തിൽ ആദ്യം ചെയ്യുന്ന തപോലോകം സത്യനിഷ്ഠന്മാർക്ക് ആശ്രയമായ സത്യലോകം ഇവയെ സംബന്ധിക്കുന്ന വ്യാഹൃതി. പ്രകാശരൂപമായ സവിതാവിന്റെ വരേണ്യമായ (ശ്രേഷ്ഠം) ഭർഗ്ഗം (തേജസ്സ്) ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്ന യാതൊരുവന്റെ ഞങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയെ പ്രേരിപ്പിക്കട്ടെ. പൃഥിവിയിലെ ജലം, ആദിത്യനിലെ പ്രകാശം, രസം, അമൃതം, എല്ലാം ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഭൂഃ ഭൂവഃ സുവഃ ഓം മൂന്നു മഹാവ്യാഹൃതികളും ബ്രഹ്മമാകുന്നു.

അനുവാകം മൂപ്പത്തിയാറ്

1. ഉത്തമേ ശിഖരേ ദേവി ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ഭൃണുഞ്ജാതാ ഗച്ഛ ദേവി യഥാസുഖം

P

I

K

ഇത് ക്രിയകളുടെ അവസാനത്തിൽ വിസർജ്ജനം ചെയ്യുന്ന സമയത്ത് ചൊല്ലുന്ന മന്ത്രമാണ്. ദേവിയായഗായത്രി ബ്രാഹ്മണർക്കായി വീണ്ടും വീണ്ടും വരുവാൻ സമ്മതിക്കപ്പെട്ടവളായി ഉത്കൃഷ്ടമായ കൊടുമുടിയിൽ, ഭൂമിയിൽ, പർവതശിരസ്സിൽ, ജനിച്ചവളായ ദേവി യഥാസുഖം ഗമിച്ചാലും.

- 2. സ്തുതോ മാ വരദാ വേദമാതാ
പ്രചോദയന്തി പവനേ ദിജാതാ
ആയുഃ പൃഥിവ്യാം ദ്രവിണം ബ്രഹ്മവർച്ചസം
മഹ്യം ദത്വാ പ്രജാതും ബ്രഹ്മലോകം

(എന്നാൽ സ്തുതിക്കപ്പെട്ടവളും വരം ദാനം ചെയ്യുന്നവളും വേദജനനിയം വായുവിനെപ്പോലെ പ്രചോദനമരുളുന്നവളും രണ്ടുസ്ഥലത്തു ജനിച്ചവളുമായ ദേവി, ഭൂമിയിൽ എനിക്ക് ആയുസ്സും ധനവും വേദപാഠം കൊണ്ടുള്ള തേജസ്സും നൽകി വിശിഷ്ടമായ ബ്രഹ്മലോകത്തിലേക്ക് പോയാലും.

അനുവാകം മൂപ്പത്തി ഏഴ്

- 1. ഘൃണിഃ സൂര്യ ആദിത്യോ ന പ്രഭോ
വാത്യക്ഷരം മധു ക്ഷരന്തി രുദ്രസം സത്യം
വൈ തദ്രസമാപോ ജ്യോതീ രസോ മുതം
ബ്രഹ്മ ഭൂർ ഭുവഃ സുവരോമ്

ഘൃണി (പ്രകാശദാതാ) സൂര്യൻ (ഓജസ്സുനൽകുന്നവൻ) ആദിത്യൻ പ്രളയഘട്ടത്തിൽ വിശ്വം തന്നിലടക്കുന്നവൻ, അക്ഷരൻ (നാശഹീനൻ) സ്വന്തം പ്രഭയെപ്പോലെ സഞ്ചരിക്കുന്നു. അതിന്റെ ജലം തേൻ പോലെ മധുരമായി ഒഴുകുന്നു. അതിന്റെ രസം സത്യം തന്നെയാണ്. ജലം, പ്രകാശം, രസസ്വരൂപം, അമൃതസ്വരൂപം ഇങ്ങനെയുള്ളതാണ് ബ്രഹ്മം ഭൂഃ ഭുവഃ ഓം ഈ മൂന്നുവ്യാഹൃതികളും ഓങ്കാരവാച്യമായ ബ്രഹ്മം തന്നെ.

അനുവാകം മൂപ്പത്തിയെട്ട്

ബ്രഹ്മേതു മാം മധുമേതു മാം ബ്രഹ്മമേവ
മധുമേതു മാം യാസ്തേ സോമപ്രജാ
വത്സോ ഭി
സോ അഹം ദുഃസ്വപ്നേഹൻ ദുരുഷ് ഷഹ
യാസ്തേ സോമ പ്രാണാസ്താൻ ജുഹോമി

(ബ്രഹ്മം എന്നെ പ്രാപിക്കട്ടെ. പരമാനന്ദം എന്നെ പ്രാപിക്കട്ടെ. ബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്ന പരമാനന്ദം എന്നെ പ്രാപിക്കട്ടെ. സോമ (ഉമാസഹിതനായി ശിവ) യാതൊരു അങ്ങയുടെ പ്രജകൾ അവരെ സംബന്ധിച്ച് ആ ഞാൻ കൂട്ടിയാകുന്നു. ദുഃസ്വപ്നങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്ന ദേവാ, ദുഃഖങ്ങൾ നശിപ്പിച്ചാലും ഹേ ദേവാ, അങ്ങയുടെ യാതൊരു പ്രാണങ്ങൾ അവയെ ഞാൻ അങ്ങയിൽ ഹോമിക്കുന്നു.

- 2. ത്രിസുപർണ്ണമയാചിതം ബ്രാഹ്മണായ ദദ്യാത്
ബ്രഹ്മഹത്യോം വാ ഏതേ ഘ്നന്തി യേ
ബ്രാഹ്മണാ
സ്ത്രിസുപർണ്ണം പങ്ക്തിം പുനന്തി ഓം

(യാചിക്കാതെ തന്നെ ത്രിസുപർണ്ണമന്ത്രം ബ്രാഹ്മണൻ ദാനം ചെയ്യണം. ഈ മന്ത്രം ജപിക്കുന്നവർ ബ്രഹ്മഹത്യോ പാപത്തെക്കൂടി നശിപ്പിക്കുന്നു. ഏതൊരു ബ്രാഹ്മണർ ത്രിസുപർണ്ണ മന്ത്രം ജപിക്കുന്നു, അവൻ സോമയാഗം ചെയ്തഫലം നേടുന്നു. ആയിരംവരെ ജലങ്ങളെയും ശുദ്ധീകരിക്കുന്നു.)

അനുവാകം മൂപ്പത്തിഒൻപത്

- 1. ബ്രഹ്മ മേധയാ മധു മേധയ, ബ്രഹ്മമേവ
മധു മേധയാ
2. അദ്യാനോ ദേവ സവിതഃ
പ്രജാവത്സാവീഃസൗഭഗം
പരാ ദുഃഷ്വഗ്നിയും സുവ

(ബ്രഹ്മം ബുദ്ധിശക്തികൊണ്ട് പ്രാപിക്കപ്പെടുന്നു. മധു (പരമാനന്ദം) മേധകൊണ്ട് പ്രാപിക്കപ്പെടുന്നു. സവിതാ വായ ദേവ, ഇന്ന് ഞങ്ങൾക്കു പുത്രപുത്രികളോടു കൂടിയ സൗഭാഗ്യം തന്നാലും, ദുഃസ്വപ്നം നശിപ്പിച്ചാലും,

- 3. വിശ്വാനി ദേവ സവിതുർദുരതാനി പരാസുവ
യദ്ഭദ്രം തന്മ ആസുവ
(സവിത്യദേവ എല്ലാ ദുരിതങ്ങളും നശിപ്പിക്കുക, യാതൊന്നാണോ നമുയിട്ടുള്ളത് അതിനെ എനിക്ക് തന്നാലും)

- 4. മധുവാതാ ഗൃതായതേ മധു ക്ഷരന്തി സിന്ധവഃ
മാധീർനഃ സന്തോഷധീഃ
(പരമസത്യം പ്രാപിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവന് വായുക്കൾ ആനന്ദകരങ്ങളാകുന്നു. നദികൾ ആനന്ദകരമായി ഒഴുകുന്നു. നമുക്ക് ഓഷധികൾ ആനന്ദമയങ്ങളായി ഭവിക്കട്ടെ.)

- 5. നധുനക്തമുതോഷസി മധുമത്പാർത്ഥിവം രജഃ
മധുദ്യൗരസ്തു നഃ പിതാ
(രാത്രിയിലും പ്രഭാതത്തിലും ആനന്ദം ഭവിക്കട്ടെ ഭൂമിയിലുള്ള പൊടിയും ആനന്ദദായകമാകട്ടെ. പിതാവായ ദ്യോവ് നമുക്ക് ആനന്ദം നൽകട്ടെ.)

- 6. മധുമാനോ വനസ്പതിർമധുമാൻ
അസ്തു സൂര്യഃ
മാധീർഗാവോ ഭവന്തു നഃ
(വൃക്ഷം നമുക്ക് ആനന്ദകരമായിത്തീരട്ടെ. സൂര്യൻ ആനന്ദകരനാകട്ടെ. ഗോക്കൾ ആനന്ദദായികളാകട്ടെ.)

- 1. യാം മേധാം ദേവഗണാഃ പിതശ്ചാപാസതേ
തയാ മാമദ്യ മേധയാഗേ മേധാവിനം
കുരു സ്വാഹാ

N

P

I

(യാതൊരു ബുദ്ധിയെ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും ഉപസിക്കുന്നു. അഗ്നിദേവ എന്നെ ആ ബുദ്ധിയോടു ചേർക്കുക. എന്നെ ബുദ്ധിമാനാക്കുക.)

2. മേധാം മേ വരുണാ ദദാതു മേധാമഗ്നിഃ

പ്രജാപതിഃ

മേധാമിന്ദ്രശ്ച വായുശ്ച മേധാം ധാതാ ദദാതു മേ സ്വാഹാ

വരുണനും പ്രജാപതിരുപനുമായ അഗ്നിയും ഇന്ദ്രനും വായുവും ബ്രഹ്മാവും എനിക്ക് ബുദ്ധിനൽകുമാറാകട്ടെ. സ്വാഹ

3. ത്വം നോ മേധേ പ്രഥമാ ഗോഭിരശ്വേഭിരാഗഹി ത്വം സൂര്യസ്യ രശ്മിസ്ത്വം നോ അസി യജ്ഞിയാ

അല്ലയോ മേധദേവതേ, ആദ്യം ഞങ്ങൾക്ക് ഗോക്കളും കുതിരകളും ഉണ്ടാകാനനുഗ്രഹിക്കുക. സൂര്യരശ്മികളാൽ ഞങ്ങൾക്കു യാഗം നടത്താൻ സഹായകമായിത്തീരുക.

4. മേധാമഹം പ്രഥമാം ബ്രഹ്മണ്വതീം ബ്രഹ്മജുതാ മൃഷ്ടുതാം

പ്രപീതാം ബ്രഹ്മചാരിഭിർദേവനാമവനേ ഹുവേ

(ആദ്യം ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് ഉണ്ടായവളും ബ്രഹ്മത്താൽ വളർത്തപ്പെട്ടവളും മഹർഷിയാൽ സ്തുതയും സർവ്വവാപിനിയും ആയ മേധാദേവിയെ ഞാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. ബ്രഹ്മചാരികളായ ദേവകാര്യ നിർവഹണത്തിന് ഞാൻ ശക്തനാകട്ടെ.

5. യാം മേധാമുദേവോ വിദുര്യാംയ്യാം

മേധാമസുരാ വിദുഃ

ഋഷയോ ഭദ്രാം മേധാം യാം വിദുസ്ത്വാം മയാ വേശവിനോ വിദുഃ

(ഋതുകൾ, ദേവന്മാർ, അസുരന്മാർ, ഋഷികൾ ഇവർ അനുഭവിക്കുന്ന ബുദ്ധിശക്തി എന്നിൽ ആവേശിപ്പിക്കുക.)

6. യാമൃഷയോ ഭൃതകൃതോ മേധാം

മേധാവിനോ വിദുഃ

തയാ മാമദ്യ മേധയാഗേ മേധാവിനും കൃണു

(ഭൃതങ്ങളെ നിർമ്മിക്കുന്നവരും ബുദ്ധിമാന്മാരുമായ മുനിമാർ യാതൊരു മേധാദേവിയെ അറിയുന്നു, അഗ്നി ദേവ, ആ ബുദ്ധി എന്നിൽ ആവേശിപ്പിക്കുക എന്നെ ബുദ്ധിമാനാക്കുക.)

7. മേധാം സായം മേധാം പ്രാതർമ്മേധാം

മാധുന്ദിനം പരി

മേധാം സൂര്യസ്യ രശ്മിഭിർ

വചസാവേശയാ മഹേ

(യാതൊരു ബുദ്ധിയെ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും ഉപസിക്കുന്നു. അഗ്നിദേവ എന്നെ ആ ബുദ്ധിയോടു ചേർക്കുക. എന്നെ ബുദ്ധിമാനാക്കുക.)

K

സായം കാലത്തിലും പ്രഭാതത്തിലും ഉച്ചയ്ക്കും ആ മേധ എന്നിലുണ്ടാവട്ടെ. സൂര്യരശ്മികളാൽ ഞങ്ങൾക്ക് അതിന് ശക്തിയുണ്ടാകട്ടെ.

അനുവാകം നാല്പത്

1. ബ്രഹ്മമേധവാ മധുമേധവാ ബ്രഹ്മവേമധു മേധവാ

ബ്രഹ്മം ബുദ്ധിശക്തിയാൽ പ്രാപിക്കപ്പെടുന്നു. പരമമായ ആനന്ദം ബുദ്ധിശക്തികൊണ്ട് ലഭിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് മധു (പരമാനന്ദം) അത് ബുദ്ധിശക്തികൊണ്ട് പ്രാപിക്കപ്പെടുന്നു.

2. ബ്രഹ്മാ ദേവാനാം പദവീഃ കവീനാമൃഷിർ

വിപ്രാണാം മഹിഷോ മൃഗാണാം ശ്യേനോ ഗൃധ്രാണാം സ്വധിതിർ വനാനാം സോമം പവിത്രമത്യേതിരേഭം

ദേവന്മാരുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ ബ്രഹ്മവും കവികളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ പദവാക്യപ്രമാണജ്ഞനും ബുദ്ധിമാന്മാരുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഋഷിയും മൃഗങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ പോത്തും കഴുകന്മാരുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ പരുത്തും ആയുധങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ പരശുവും യാഗങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ സോമമായ ഗവ്യം പരിശുദ്ധമായി ശബ്ദിക്കുന്നതായി സകലതിനെയും അതിശയിക്കുന്നു.

3. ഹംസഃശുചിഷദസുരന്തരിക്ഷസദ്ഹോതാ

വേദിഷതഥിർദുരോണസത് നൃഷസദ് വര സദ്യതസത്വ്യോമസദബ്ജാ ഗോജാ ഋതജാ അദ്രിജാ ഋതം ബൃഹത്

അവൻ ആകാശത്തിൽ പ്രശോഭിക്കുന്ന സൂര്യനും, അന്തരീക്ഷത്തിൽ കഴിയുന്നവായുവും, ഭൂമിയിലുള്ള അഗ്നിയും, കൂടങ്ങളിലുള്ള സോമരസവും മനുഷ്യരിൽ കൂടികൊള്ളുന്നവനും, ദേവന്മാരിൽ വർത്തിക്കുന്നവനും, യാഗങ്ങളിൽ ചേർന്നവനും ആകാശത്തിൽ ഉള്ളവനും വെള്ളത്തിൽ ജനിച്ചവനും, ഭൂമിയിൽ പിറന്നവനും യാഗത്തിൽ നിന്ന് ഉദ്ഭൂതമായവനും പർവതങ്ങളിൽ ജനിച്ചവനും സത്യവും മഹത്തുമാകുന്നു.

4. ഋചേ ത്വാം രുചേ ത്വാ സമിത് സ്രവന്തി

സരിതോ ന ധേനാഃ അന്തിർഹൃദാ മനസാ പുയമാനാഃ ഘൃതസ്യ ധാരാം അഭിചാകശ്മി

ഋഗ്വേദാദികളുടെ ജ്ഞാനത്തിന് അങ്ങയെ ഋഗ്വേദ രൂപിയായി സങ്കല്പിച്ച് ചമതകളെ ഞാൻ അഗ്നിയിൽ ഹോമിക്കുന്നു. ഹൃദയത്തിന്റെ അന്തർഭാഗത്തു നിന്ന് മനസാ ഹോമിക്കപ്പെട്ട ശുദ്ധീകരിച്ച നെയ്യിന്റെ ധാരകൾ വലിയ നദികളെപ്പോലെ ഒഴുകുന്നു. എനിക്ക് ജ്ഞാനം കൊണ്ട് പ്രകാശിക്കാൻ കഴിയട്ടെ.

N

P

I

K

- 5. ഹിരണ്യയോ വേതസോ മധു ആസാം
തസ്മിൻ സുപർണ്ണോ മധുകൃത്
കുലായീ ഭജന്നാസ്തേ
മധുദേവതാഭ്യഃ തസ്മാസതേ
ഹരയഃ സപ്തതീരേ
സ്വധാം ദുഹാനാ അമൃതസ്യ ധാരാം

ആ ആഹവനീയാഗനിയിൽ ഈ ഘൃതധാരകളുടെ മധുത്തിൽ പ്രകാശമാനനും ധനവാനും കർമ്മഫലദാതാവും മനുഷ്യ ഹൃദയമാകുന്ന കൂടുകളിൽ കഴിയുന്നവനുമായ ത്രിസുവർണ്ണമന്ത്രങ്ങളാൽ സ്തുതിക്കപ്പെടുന്ന പരമാത്മാവ് ദേവതകൾക്ക് മധു (അമൃത്) വിഭജിച്ചു കൊണ്ട് നിലകൊള്ളുന്നു. അവന്റെ സമീപം അമൃതധാരയെ ഹവിസ്സായി ഹോമിക്കുന്നവരും പാപഹാരികളുമായ ഏഴുമുനികൾ നിലകൊള്ളുന്നു.

- 6. യ ഇദം ത്രിസുവർണ്ണമയാചിതം ബ്രാഹ്മണായ
ദദ്യാത് വീരഹത്യാം വാ ഏതേഘ്നന്തി യേ
ബ്രാഹ്മണാസ്ത്രിസുവർണ്ണം പാന്തി തേ സോമം
പ്രാപ്നുവന്തി ആസഹസ്രാത് പങ്ക്തിം
പുനന്തി ഓം

യാചിക്കാതെ തന്നെ ത്രിസുവർണ്ണമന്ത്രം ബ്രാഹ്മണന്മാർ ദാനം ചെയ്യണം. ഈ മന്ത്രം ജപിക്കുന്നവർ ബ്രഹ്മഹത്യാപാപത്തെ കൂടി തരണം ചെയ്യുന്നു. ഇത് ചൊല്ലുന്ന ബ്രാഹ്മണർക്ക് സോമയാഗം ചെയ്തതിന്റെ ഫലം ലഭിക്കുന്നു. ഒരു പംക്തിയിൽ ആയിരംപേരെ അവർ ശുദ്ധീകരിക്കുന്നു. മന്ത്രദേവതയെ സത്യത്തോട് അവർ ഐക്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

അനുവാകം നാല്പത്തി ഒന്ന്

- 1. മേധാദേവീ ജുഷമാണോ ആഗാദ്
വിശ്വാചീ ഭദ്രാ സുമനസ്യമാനാ
തയാ ജുഷ്ടാ ജുഷമാണാ ദുരക്തൻ
ബൃഹദദേഹ വിദധേ സുവീരാഃ

സകലതും അറിയുന്നവളും മംഗളസ്വരൂപയും ഉത്തമമനസ്സുള്ളവളും സേവിക്കുന്നവരിൽ പ്രസന്നയുമായ മേധാദേവി ഞങ്ങളുടെ അടുത്തു വരട്ടെ. വരുന്നതിനു മുമ്പ് ദുഷ്ടവാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഞങ്ങൾ നിന്നാൽ അനുഗ്രഹിതരായി. ജ്ഞാനം നേടി വീരന്മാരായ സന്താനങ്ങളോടും ശിഷ്യന്മാരോടും കൂടി പരമ സത്യത്തെ പറയുമാറാകണം.

- 2. തയാ ജുഷ്ട ഋഷിർഭവതി ദേവി
തയാ ബ്രഹ്മാഗതശ്രീരുത തയാ
തയാ ജുഷ്ടശ്മിത്രം വിന്ദതേ വസു
സാ നോ ജുഷസ്വ ദ്രവിണേന മേധേ

ഹേ മേധാദേവി, അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹം സിദ്ധിച്ചവൻ മഹർഷിയായിത്തീരുന്നു. അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹം നേടിയവർ ബ്രാഹ്മണനായി ഭവിക്കുന്നു. ഭവതിയാൽ അനുഗൃഹീതൻ ഐശ്വര്യസമ്പൂർണ്ണനാകുന്നു. ഭവതിയാൽ അനുഗൃഹീതൻ പലവിധത്തിലുള്ള ധനം നേടുന്നു. അവിടുന്ന് ഞങ്ങളെ ധനംകൊണ്ട് അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകണമേ.

അനുവാകം നാല്പത്തിരണ്ട്

- 1. മേധാം മ ഇന്ദ്രോ ദദാതു മേധാം ദേവീ സരസ്വതീ
മേധാഃ മ അശിനാവുഭാവായത്താം പുഷ്കര സ്രജൗ

ഇന്ദ്രൻ എനിക്ക് ബുദ്ധിശക്തി നൽകുമാറാകട്ടെ. ദേവിയായ സരസ്വതി മേധ (ബുദ്ധിശക്തി) നൽകട്ടെ. താമരമാലകൾ അണിഞ്ഞ രണ്ട് അശിനി ദേവന്മാരും എനിക്ക് ബുദ്ധിവികാസം നൽകട്ടെ.

- 2. അപ്സരാസു ച യാ മേധാ
ഗന്ധർവ്വേഷു ച യന്മനഃ
ദൈവീ മേധാ സരസ്വതീ മാം മേധാ
സുരഭിർജുഷതാം സ്വാഹാ

അപ്സരസ്സുകളിൽ യാതൊരു ബുദ്ധിശക്തിയുണ്ടോ, ഗന്ധർവന്മാരിലും യാതൊരു ചിന്താശക്തിയുണ്ടോ വേദാധിഷ്ഠിതമായ സരസ്വതിയായ മേധ (ബുദ്ധിശക്തി) യാതൊന്നാണോ ആ മേധ സൗരഭ്യപൂർണ്ണമായി എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകട്ടെ. സ്വാഹാ

നാല്പത്തിരണ്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിമൂന്ന്

- 1. ആ മാം മേധാ സുരഭിർവ്വിശ്വരൂപാ
ഹിരണ്യവർണ്ണാ ജഗതീ ജഗദ്യാ
ഊർജ്ജസ്വതീ പയസാ പിന്വമാനാ
സാം മാം മേധാ സുപ്രതീകാ ജുഷതാം.

യാതൊരു മേധയാകുന്ന ദേവി സൗരഭ്യപൂർണ്ണമായും സർവരൂപങ്ങളും ചേർന്നവളും സർണ്ണ വർണ്ണത്തോടു കൂടിയവളും ലോകത്തിലാകെ വ്യാപിച്ചവളും പാലുകൊണ്ട് പോഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നവളും ആണ്, ആമേധ സന്തോഷപൂർവ്വം എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകട്ടെ.

നാല്പത്തിമൂന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിനാല്

- 1. മയി മേധാം മയി പ്രജാം മയ്യഗ്നിസ്തേജോ
ദധാതു
മയി മേധാം മയി പ്രജാം മയിന്ദ്ര
ഇന്ദ്രിയം ദധാതു
മയി മേധാം മയി പ്രജാം മയി സുര്യോ
ഭ്രാജോ ദധാതു.

N

P

I

K

അഗ്നിദേവൻ എന്നിൽ മേധയെല്ലാം സത് സന്തതിയെയും, വേദപഠനത്താലുള്ള തേജസ്സിനെയും നൽകുമാറാകട്ടെ, ഇന്ദ്രൻ എന്നിൽ ബുദ്ധിശക്തിയെയും ഉത്തമിസന്താനങ്ങളെയും നൽകട്ടെ. എന്നിൽ സൂര്യൻ ബുദ്ധിശക്തിയും പുത്രസമ്പത്തും ശത്രുക്കൾക്ക് ഭയം നൽകാൻ പോന്ന ഓജസ്സിനെയും വർദ്ധിപ്പിക്കട്ടെ.

നാല്പത്തിനാലാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിയഞ്ച്

- 1. അപൈതു മൃത്യുരമൃതം ന ആഗൻ
വൈവസ്വതോ നോ അഭയം കൃണോതു
പർണ്ണം വനസ്പതേരിവാഭി നഃ ശീയതാം
രയിഃ സചതാം നഃ ശചീപതിഃ

മരണം ദൂരെ പോകാനിടവരട്ടെ. മരണമില്ലാത്ത അവസ്ഥ ഞങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടാകുമാറാകട്ടെ. സൂര്യപുത്രനായ യമൻ നമുക്ക് അഭയമരുളട്ടെ. നമ്മുടെ പാപങ്ങൾ വൃക്ഷത്തിലെ ഇലകളെന്നപോലെ ചുറ്റും വീണുനശിക്കുമാറാകട്ടെ. ശചീപതിയായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് ധനം വർദ്ധമാനമാക്കിച്ചെയ്യട്ടെ.

നാല്പത്തിയഞ്ചാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിയാറ്

- 1. പരം മൃത്യോ അനുപരേഹി പന്ഥാം
യസ്തേ സ്വ ഇതരോ ദേവയാനാത്
ചക്ഷുഷ്മതേ ശൃണ്വതേ തേ ബ്രവീമി
മാ നഃ പ്രജാം രീരീഷോ മോത വീരാൻ.

അല്ലയോ മൃത്യുദേവ ദേവയാനത്തിൽ നിന്ന് മറ്റുള്ള അങ്ങയുടെ യാതൊരു പന്ഥാവുണ്ടോ. അന്യമായ ആ പന്ഥാ വിലുടെ (മാർഗ്ഗം) മടങ്ങിപ്പോയാലും, കാണുവാൻ കഴിയുന്നവനും, കേൾക്കുവാൻ കഴിയുന്നവനും ആയ അങ്ങയോട് ഞാൻ പറയുന്നു. ഞങ്ങളുടെ പ്രജകളെ നശിപ്പിക്കാൻ ഇടയാകരുത്. വീരന്മാരായവരെയും നശിപ്പിക്കാൻ ഇടകൊടുക്കരുത്.

നാല്പത്തിയാറാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിയേഴ്

- 1. വാതം പ്രാണം മനസ്വാമ്പരഭാമഹേ
പ്രജാപതിം യോ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ
സ നോ മൃത്യോസ്ത്രായതാം പാതംഹസോ
ജ്യോഗ്ജീവാ ജരാമശീമഹി.

യാതൊരു പ്രജാപതി ഭുവനത്തിന്റെ ഗോപൻ(രക്ഷൻ) ആണ് അങ്ങനെയുള്ള വാതത്തിനെപ്പോലെ പ്രവർത്തിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനും പ്രാണനെപ്പോലെ ആന്തരികമായി നിലകൊള്ളുന്നവനുമായ പ്രജാപതി (ഈശ്വരൻ) യോട് ഞങ്ങൾ നിരന്തരം പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഞങ്ങളെ

മരണത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ. ഉജ്വലമായ ജീവിതം നയിച്ചുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾക്ക് വാർദ്ധക്യകാലവും അനുഭവിക്കാനിടവരട്ടെ. നാല്പത്തിയേഴാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിയെട്ട്

- 1. അമൃത്രഭൂയാദഥ യദ്യമസ്യ
ബൃഹസ്പതേ അഭിശസ്തേരമുഞ്ചഃ
പ്രത്യൗഹതാമശിനാ മൃത്യുമസ്മ
ദേവാനാമഗേ ഭിഷജാ ശചീഭിഃ

അല്ലയോ ബൃഹസ്പതി. (പരമാത്മാവ്) യമനില് നിന്നുള്ള ഭയത്തിൽ നിന്നും അഭിശസ്തി (അപവാദം) യിൽ നിന്നും പിന്നെ പരലോകയാത്രയിൽ നിന്നും ഞങ്ങളെ മോചിപ്പിച്ചാലും. ഹേ അഗ്നേ ദേവന്മാരുടെ വൈദ്യന്മാരായ അശിനീ ദേവകൾ ഞങ്ങളിൽ നിന്ന് കർമ്മ ശക്തിയാൽ മരണത്തെ മാറ്റി നിർത്തട്ടെ.

നാല്പത്തിയെട്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം നാല്പത്തിയൊമ്പത്

- 1. ഹരിം ഹരന്തം യന്തി ദേവാ വിശ്വസ്യേശാനം
വൃഷഭംമതീനാം
ബ്രഹ്മസരുപമനുമേദമാഗാദയനം മാ വിവധീർ
വ്യാക്രമസ

ലോകത്തിന്റെ നാഥനും ബുദ്ധിമാന്മാരില് പ്രമുഖനും ഭക്തന്മാരുടെ പാപം അപഹരിക്കുന്നവനും ആയ ഹരിയെ ദേവന്മാർ അനുഗമിക്കുന്നു (ബ്രഹ്മതുല്യം) ഈ അയനത്തെ (മാർഗ്ഗം) എനിക്ക് അനുഗമിക്കുവാൻ സാധിക്കുമാറാകട്ടെ. നശിപ്പിക്കരുതേ. അതിന് എന്നെ സഹായിച്ചാലും.

നാല്പത്തൊമ്പതാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അമ്പത്

- 1. ശല്കൈരഗ്നിമിന്ധാന ഉഭൗ ലോകൗ സനേമഹം
ഉഭയോർലോകയോർ ജ്യാതി മൃത്യും
തരാമൃഹം.

ശല്കങ്ങളെക്കൊണ്ട് (വിറക്) അഗ്നിയെ ഇന്ധാനനായി (ജ്വലിപ്പിക്കുന്നവൻ) ഞാൻ രണ്ടു ലോകങ്ങളെയും പ്രാപിക്കുന്നു. രണ്ടു ലോകങ്ങളുടെ ജ്വലി (സമൃദ്ധി) കൊണ്ട് ഞാൻ മൃത്യുവിനെ അതിക്രമിക്കുന്നു.

അമ്പതാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അമ്പത്തിയൊന്ന്

- 1. മാ ഛദോ മൃത്യോ മാ വധീർമ്മാ മേ ബലം
വിവൃഹോ മാ പ്രമോഷീഃ
പ്രജാം മാമേ രീരിഷ ആയുരുഗ്ര
ന്യചക്ഷാ വിധേമ.

N

P

I

K

ഉഗ്രനായ മുത്യോ(മരണമേ) മുറിക്കരുതേ; വധിക്കരുതേ, എന്റെ ബലം നശിപ്പിക്കരുതേ, എടുത്ത് നഷ്ടമാക്കരുതേ, എന്റെ സന്താനങ്ങളെയും ആയുസ്സിനെയും ഉപദ്രവിക്കരുത്.

ദുഃഖക്ഷസ്സായ (മനുഷ്യരെ എന്നും നോക്കിക്കാണുന്നു.) അങ്ങയെ ഹവിസ്സുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ സേവിക്കട്ടെ.

അമ്പത്തൊന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്തിരണ്ട്

- 1. മാ നോ മഹന്തമുത മാ നോ അർഭകം
മാ ന ഉക്ഷന്തമുത മാ ന ഉക്ഷിതം
മാ നോ വധീം പിതരം മോത മാതരം
പ്രിയ മാ നസ്തനുവോ രുദ്ര രീരിഷഃ

അല്ലയോ രുദ്ര, ഞങ്ങളുടെ മഹാനായവനെ വധിക്കരുത്, മാത്രമല്ല ഞങ്ങളുടെ അർഭകനെ (കുട്ടി) വധിക്കരുത്. ഞങ്ങളിലുള്ള ഉക്ഷനെ (യുവാവ്) വധിക്കരുത്. ഞങ്ങളുടെ ഉക്ഷിതനെ (ഗർഭസ്ഥശിശു) വധിക്കരുത്. ഞങ്ങളുടെ പിതാവിനെ വധിക്കരുത്. മാതാവിനെയും വധിക്കരുത്. ഞങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട തന്വുവങ്ങളെയും (ശരീരം) നശിപ്പിക്കരുത്.

അമ്പത്തിരണ്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്തിമൂന്ന്.

- 1. മാ നസ്തോക തനയേ മാ ന ആയുഷി
മാ നോ ഗോഷു മാ നോ അശോഷു രീരിഷഃ
വീരാൻ മാ നോ രുദ്ര ഭാമിതോ വധീ
ർഹവിഷ്ടന്തോ നമസാ വിധേമ തേ.

അല്ലയോ രുദ്ര, ഞങ്ങളുടെ ശാകങ്ങളിൽ(മക്കൾ) തനയന്മാരിൽ (മക്കളുടെ മക്കൾ) നാശം ചെയ്യരുത്. ആയുസ്സിലും അരുത്. ഞങ്ങളുടെ ഗോക്കളിൽ, കുതിരകളിൽ, നാശം ചെയ്യാതിരിക്കുക, ഭാമിതനായി (കോപിച്ചവൻ) ഞങ്ങളുടെ വീരന്മാരെ വധിക്കരുതേ, അങ്ങേയ്ക്ക് ഹവിസ്സ് അർപ്പിക്കുന്നവരായി നമസ്കരിക്കാം.

അമ്പത്തിമൂന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്തിനാല്

- 1. പ്രജാപതേ ന തദേതാനൃന്യോ വിശ്വാ
ജാതാനി പരി താ ബഭുവ
യത് കാമാസ്തേ ജുഹുമസ്തന്നോ അസ്തു
വയം സ്യാമ പതയോ രയീണാം.

അല്ലയോ പ്രജാപതേ, ഇക്കാണുന്ന ജനിച്ച എല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളും അങ്ങയിൽ നിന്ന് അന്യങ്ങളല്ല. അവ പരാഭവം പ്രാപിച്ചു. യാതൊരുകാമത്തോടു കൂടിയോ (ആഗ്രഹം) അങ്ങേയ്ക്ക് ഞങ്ങൾ ഹോമം ചെയ്യുന്ന അത് ഞങ്ങൾക്ക്

ഭവിക്കണേ. ഞങ്ങൾ രയികളുടെ (സമ്പത്ത്) പതികളായി ഭവിക്കുമാറാകണേ.

അമ്പത്തിനാലാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്തിയഞ്ച്

- 1. സ്വസ്തിദാ വിശസ്പതിർവൃതഹാ
വിമ്യധോ വശീ
വ്യഷേന്ദ്രഃ പുര ഏതു നഃ സ്വസ്തിദാ അഭയങ്കരഃ

സ്വസ്തിദാരം (മംഗളദായകൻ) വിശസ്പതിയും (ജനരക്ഷകൻ) വൃതഹായും (വൃതനെ കൊന്നവൻ) വിമ്യധങ്ങളിൽ (യുദ്ധം) വശിയും (ജലിക്കുന്നവൻ) വ്യഷാവും (വർഷം തരുന്നവൻ അഭയകരനും (അഭയം നൽകുന്നവൻ ആയ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങളുടെ മുന്നിൽ വരുമാറാകട്ടെ.

അമ്പത്തിയഞ്ചാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്താറ്

- 1. ത്ര്യംബകം യജാമഹേ സുഗന്ധീം
പുഷ്ടി വർദ്ധനം
ഉർവ്വാരുകമിവ ബന്ധനാന്യത്യോർ
മുക്ഷീയ മാമൃതാത്

സുഗന്ധമുള്ളവനും പുഷ്ടി വർദ്ധനം ആയ ത്ര്യംബകനായ (മുക്കണ്ണൻ) ശിവൻ ഞങ്ങൾ യജിക്കുന്നു. ബന്ധനത്തിൽ നിന്ന് വെള്ളരിക്കയെന്നപോലെ മുത്യുവിൽ നിന്ന് ഞങ്ങൾ മുക്തനായിത്തീരട്ടെ. അമൃതത്തിൽ നിന്ന് (മോക്ഷം) മുക്തരാകാനിടവരരുത്.

അമ്പത്താറാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്തിയേഴ്

- 1. യേ തേ സഹസ്രമയുതം പാശാ
മൃത്യോ മർത്ത്യായ ഹന്തവേ.
താൻ യജ്ഞസ്യ മായയാ
സർവ്വാനവയജാമഹേ.

മൃത്യു ദേവേ, മർത്യരെ ഹനിക്കുന്നവനായി അങ്ങേയ്ക്ക് യാതൊരു ആയിരമോ, പതിനായിരമോ പാശങ്ങൾ ഉണ്ടോ അവയെല്ലാം യജ്ഞത്തിന്റെ മായയാൽ ഞങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുന്നു. (യജ്ഞം സംസ്കാരിക ദുഃഖങ്ങൾ അകലാനും മോക്ഷത്തിലുപകരിക്കുന്നു.)

അമ്പത്തിയേഴാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അവത്തിയെട്ട്

- 1. മൃത്യുവേ സാഹാ, മൃത്യുവേ സാഹാ
മൃത്യുവിനായി ഇത് സമർപ്പിക്കുന്നു; മൃത്യുവിനായി ഇത് സമർപ്പിക്കുന്നു. അവത്തിയെട്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

N

P

I

K

അനുവാകം അവതിയൊമ്പത്

1. ദേവകൃതസ്യൈനസോ വയജനമസി സ്വാഹാ. മനുഷ്യകൃതസ്യൈനസോ വയജനമസി സ്വാഹാ. ആത്മാകൃതസ്യൈനസോ വയജനമസി സ്വാഹാ. അന്യകൃതസ്യൈനസോ വയജനമസി സ്വാഹാ. അസ്മത് കൃതസ്യൈനസോ വയജനമസി സ്വാഹാ. യദിവാ ച നക്തം ചൈനശ്ചകൃമ തസ്യ അവയജനമസി സ്വാഹാ. യത് സ്വപന്തശ്ച ജാഗ്രതശ്ചൈനശ്ചകൃമ തസ്യാവയജനമസി സ്വാഹാ. യത് സുഷുപ്തശ്ച ജാഗ്രതശ്ചൈനശ്ചകൃമ തസ്യാവയജനമസി സ്വാഹാ. യദ് വിദാംസശ്ചാ വിദാംസശ്ചൈനശ്ചകൃമ തസ്യാവയജനമസി സ്വാഹാ. ഏനസ ഏനസോ വയജനമസി സ്വാഹാ.

ദേവന്മാരെ ഉദ്ദേശിച്ച് ചെയ്തിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളിലുണ്ടായിട്ടുള്ള പാപത്തിന്റെ അവയ ജനമാണ് (നാശൻ) ആണ് അങ്ങ്, മനുഷ്യരെ ഉദ്ദേശിച്ച് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്, പിതൃക്കളെ ഉദ്ദേശിച്ചും ചെയ്തത്. അന്യർക്കുവേണ്ടി ചെയ്ത് ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ചെയ്തത്. ഈ കർമ്മങ്ങളിലുള്ള ഏനസ്സിന്റെ (പാപം) അവയജനമാകുന്നു. (വിനാശകൻ) അങ്ങ് പകലും രാത്രിയിലും യാതൊരു ഏനസ്സ് (പാപം) ഞങ്ങൾ ചെയ്തുവോ അതിന്റെ വിനാശകനാണങ്ങ്. ഉറങ്ങുമ്പോഴും ഉണർന്നിരിക്കുമ്പോഴും യാതൊരുപാപം ഞങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ, അറിവുള്ളവരായിട്ടും (അറിഞ്ഞുകൊണ്ടോ) അറിവില്ലാത്തവരായിട്ടും (അറിയാതെയോ) ഏതേതെല്ലാം പാപം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ അതെല്ലാം നശിപ്പിക്കുന്നവാനാണ് അങ്ങ്. അങ്ങേയ്ക്ക് സ്വാഹാ.

(പരമാത്മാവിനെ അഗ്നി സ്വരൂപനായി കല്പിച്ച് യാഗാഗ്നിയിൽ നെയ്യ് ഹോമിക്കുവാൻ ചൊല്ലേണ്ട മന്ത്രങ്ങളാണ്.)

അനുവാകം അറുപത്

1. യദ്വോ ദേവാശ്ചകൃമ ജീഹ്വയാ ഗുരു മനസോ വാ പ്രയുതി ദേവഹേഡനം അരാവോ യോ നോ അഭി ദുശ്ചരൂനായതേ തസ്മിൻ തദേനോ വസവോ നിയേതന സ്വാഹാ.

അല്ലയോ ദേവന്മാരെ, അല്ലയോ വസുക്കളെ ജീഹ്വകൊണ്ടോ (നാക്ക്) മനസ്സ് കൊണ്ടോ പ്രയുതി (പ്രവൃത്തി) കൊണ്ടോ നിങ്ങൾക്ക് യാതൊരു ദേവഹേഡനം (ദേവന്മാരുടെ നേർക്കുള്ള അവമാനം) ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ യാതൊരാൾ ഞങ്ങളുടെ നേർക്ക് ശത്രുഭാവത്തിൽ ഉപദ്രവം ചെയ്യുന്നു,

അവനിൽ നിന്ന് ആ പാപത്തെ മാറ്റിയാലും, അറുപതാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അറുപത്തി ഒന്ന്

1. കാമോ കാർഷീനമോ നമഃ കാമോ കാർഷീത്, കാമഃ കരോതി നാഹം കാമോ കാർത്താ നാഹം കർത്താ, കാമഃ കാരയിതാ നാഹം കാരയിതാ, ഏഷ തേ കാമകാമായ സ്വാഹാ.

കാമമാണ് ചെയ്ത്. നമസ്കാരം, സമസ്കാരം സകല ദേവന്മാർക്കും നമസ്കാരം. കാമൻ ചെയ്യുന്നു. ഞാൻ ചെയ്യുന്നില്ല. കാമനാണ് കർത്താവ്. കാമനാണ് ചെയ്യിക്കുന്നവൻ. ഞാൻ ചെയ്യിക്കുന്നവല്ല. കാമകാമായ (സുന്ദരസ്വരൂപൻ) അങ്ങേയ്ക്ക് ഇതാ ആഹുതി സമർപ്പിക്കുന്നു.

അറുപത്തിയൊന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അറുപത്തിരണ്ട്

1. മന്യൂരകാർഷീനമോ നമഃ മന്യൂരകാർഷീത് മന്യുഃ കരോതി നാഹം കരോമി, മന്യുഃ കർത്താ നാഹം കർത്താ, മന്യുഃ കാരയിതാ നാഹം കാരയിതാ, ഏഷ തേ മന്യോ മന്യവേ സ്വാഹാ.

മന്യു (കോപം) ആണ് ചെയ്തത്. നമസ്കാരം. നമസ്കാരം, കോപം ചെയ്യുന്നു; ഞാൻ ചെയ്യുന്നില്ല. കോപമാണ് കർത്താവ്; ഞാൻ കർത്താവല്ല കോപമാണ് ചെയ്യിക്കുന്നത്. ഞാനല്ല. അല്ലയോ കോപമേ, നിനക്കു ഞാൻ ആഹുതി സമർപ്പിക്കുന്നു.

അറുപത്തിരണ്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അറുപത്തിമൂന്ന്

1. തിലാൻ ജുഹോമി സരസാൻ സപിഷ്ടാൻ ഗന്ധാര മമചിത്തേ രമന്തു സ്വാഹാ.
 2. ഗാർവോ ഹിരണ്യം ധനമന്നപാനം സർവേഷാം ശ്രിയം സ്വാഹാ
 3. ശ്രിയം ച ലക്ഷ്മിം ച പുഷ്ടിംച കീർത്തിം ചാനുണ്യതാം. ബാഹ്മണ്യം ബഹുപിത്രതാം. ശ്രദ്ധാമേധേപ്രജാഃ സ ദദാതു സ്വാഹാ.

അല്ലയോ ഗാന്ധാര (ഉത്തമഗുണങ്ങൾ തികഞ്ഞ പരമാത്മാവേ) സരസങ്ങളും (രസമുള്ള) സവിഷ്ടങ്ങളും (അരച്ച) ആയ തിലകളെ (എള്ള) ഞാൻ ഹോമിക്കുന്നു. അങ്ങയുടെ ഗുണങ്ങൾ എന്റെ മനസ്സിൽ ശോഭിക്കട്ടെ. ഗോക്കക്കൾ ഹിരണ്യം (സ്വർണ്ണം) ധനം അന്നപാനലക്ഷ്മിയെയും പുഷ്ടിയെയും കീർത്തിയെയും അനുണ്യതയെയും (കടമി

N

P

I

K

ല്ലാത്ത അവസ്ഥ) ബ്രഹ്മതേജസ്സിനെയു ബഹു പുത്രത്വത്തെ യും ശ്രദ്ധയെയും മേധയെയും പ്രജകളെയും (സന്താനം) അദ്രഹം (ആ പരബ്രഹ്മം) നൽകുമാറാകട്ടെ.

അനുപത്തിമൂന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അനുപത്തിനാല്

- 1. തിലാഃ കൃഷ്ണാസ്തിലാഃ
ശ്വേതാസ്തിലാഃ സ്യോമ്യോ
വശാനുഗാഃ തിലാഃ പുനന്തു മേ പാപം യത്
കിഞ്ചിത് ദുരിതം മയി സ്വാഹാ

തിലങ്ങൾ (കറുത്ത എള്ള്), വെളുത്ത എള്ള്, സോമങ്ങളായ തിലങ്ങൾ(ആരോഗ്യകരമായ എള്ള്), വശാനുഗങ്ങളായ തിലങ്ങൾ (എന്റെ വശത്തിലുള്ള) എന്റെ പാപത്തെയും എന്നിൽ ഏതെങ്കിലും പാപമുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെയും എന്നിൽ എന്തെങ്കിലും ദുരിതമുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെയും എന്നിൽ എന്തെങ്കിലും ദുരിതമുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെയും ശുദ്ധീകരിക്കട്ടെ. (ഇത് എള്ള് ഹോമിക്കുമ്പോൾ ചൊല്ലാനുള്ള മന്ത്രമാണ്)

- 2. ചോരസ്യാനം നവശ്രാദ്ധം ബ്രഹ്മഹര
ഗുരുതല്പഗഃ
ഗോസ്തേയം സുരാപാനം ഭ്രൂണഹത്യ
തിലാശാന്തിം
ശമയന്തു സ്വാഹാ.

ചോരന്റെ (മോഷ്ടാവി) ഭക്ഷണം കഴിച്ചതു കൊണ്ടുണ്ടായ പാപം, അടുത്ത ഘട്ടത്തിൽ മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ ശ്രാദ്ധത്തിൽ, ഭക്ഷണം കഴിച്ചതു കൊണ്ടുണ്ടായ പാപം ബ്രഹ്മഹത്യ മൂലം ഉണ്ടായ പാപം, ഗുരുവിന്റെ ഭാര്യയെ പ്രാപിച്ചതു കൊണ്ടുണ്ടായ പാപം, ഗോക്കളെ മോഷ്ടിച്ചതു കൊണ്ടുണ്ടായ പാപം, മദ്യം കഴിച്ചതുകൊണ്ടുണ്ടായ പാപം, ഭ്രൂണഹത്യ (ഗർഭസ്ഥ ശിശുവിനെ കൊന്നതിലുള്ള പാപം) ഇവയ്ക്കെല്ലാം ഈ തിലകങ്ങൾ (എള്ള്) ശാന്തിയുണ്ടാക്കുമാറാകട്ടെ.

- 3. ശ്രീശ്ച ലക്ഷ്മീശ്ച പുഷ്പിശ്ച കീർത്തിം
ചാനുണ്യതാം
ബ്രഹ്മണ്യം ബഹുപുത്രതാം. ശ്രദ്ധാമേധ
പ്രജ്ഞാ തു
ജാതവേദഃ സംദദാതു സ്വാഹാ.

ശ്രീയെയും ലക്ഷ്മിയെയും, പുഷ്പിയെയും, കീർത്തിയെയും, ഋണമുക്താവസ്ഥയെയും, ബ്രാഹ്മണ്യത്തെയും, ബഹു പുത്രതയെയും, ശ്രദ്ധതയെയും ബുദ്ധിയെയുംജാതവേദസ്സ് (അഗ്നിദേവൻ) നൽകുമാറാകട്ടെ.

അനുപത്തിനാലാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അനുപത്തിയഞ്ച്

- 1. പ്രാണാപാനവ്യാനോദാനസമാനാ മേ ശുധൃന്തം
ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസം സ്വാഹാ
പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ, സമനൻ, ഇവ അണു പ്രാണങ്ങളും, എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശുദ്ധങ്ങളായിത്തീരട്ടെ. പരമാത്മ വലിഷയകമായ പ്രകാശം എന്നിൽ ഉണ്ടാകുമാറാകട്ടെ.

- 2. വാങ്മനശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രജിഹ്വാഘ്രാണരേതോ
ബുദ്ധ്യാകൃതിഃ സങ്കല്പാ മേ ശുദ്ധൃന്താം
ജ്യോതിരഹം
വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസം സ്വാഹാ

വാക്ക്, മനസ്സ്, ചക്ഷുസ്സ്, ശ്രോത്രം, ജിഹ്വ, ഘ്രാണം, തേജസ്സ്, ബുദ്ധി, ആകൃതി, (ചിന്ത), സങ്കല്പം ഇവയെല്ലാം പരിശുദ്ധങ്ങളായിത്തീരട്ടെ. ഞാൻ രജോഗുണം ഇല്ലാത്തവനായി പാപം ഇല്ലാത്തവനായി ഭവിക്കുമാറാകട്ടെ.

- 3. ത്വക്ചർമ്മാമാംസരൂധിരമേദോ മജ്ജാസ്നായവോ
സ്ഥീനി മേ ശുധൃന്താം ജ്യോതിരഹം വിരജാ
വിപാപ്മാഭൂയാസം. സ്വാഹാ.

എന്റെ തൊലി, തോല്, മാംസം, രക്തം, മേധസ്സ്, മജ്ജ, ഞെരമ്പുകൾ, അസ്ഥികൾ എല്ലാം ശുദ്ധമായിത്തീരട്ടെ. ഞാൻ രജോഗുണവും പാപവും ഇല്ലാത്തവനായി ഈശ്വരസാക്ഷാത്ക്കാരം പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ.

- 4. ശിരഃ പാണിപാദപാർശ്വഷ്ഠോരുദരജംഘാ
ശിശ്നേപസ്ഥപായവോ മേ ശുധൃന്താം ജോതി
മഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസം സ്വാഹാ

എന്റെ ശിരസ്സ്, പാണികൾ, പാദങ്ങൾ, പാർശ്വങ്ങൾ, പൃഷ്ഠഭാഗം, ഉറുക്കൾ (തുട), ജംഘ (കണങ്കാൽ) ശിശ്നം, ഉപരസ്ഥം, മലദാരം ഇവയെല്ലാം ശുദ്ധങ്ങളായിത്തീരട്ടെ. ഞാൻ രജോഗുണവും പാപവും ഇല്ലാത്തവനായി പരമാത്മ സ്വരൂപമാകട്ടെ.

- 5. ഉത്തിഷ്ഠ പുരുഷ ഹരിത പിംഗള ലോഹിതാക്ഷ
ദേഹി ദേഹി ദദാപയിതാ മേ ശുധൃന്താം ജ്യോതി
രഹം വിരജാവിപാപ്മാ ഭൂയാസം സ്വാഹാ

ഹരിത നിറവും (പച്ച) പിംഗളനിറവും (മഞ്ഞ) ഉള്ളവനും, ലോഹിതാക്ഷനുമായത് (ചുവന്നകണ്ണുള്ള) പുരുഷ എഴുന്നേറ്റാലും. എനിക്ക് വിശുദ്ധി നൽകണേ. എനിക്ക് ജ്ഞാന ദാതാവായി തീർക്കണേ.

അനുപത്തിയഞ്ചാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു

അനുവാകം അനുപത്തി ആറ്

- 1. പൃഥിവ്യപ്തേജോ വായുരാകാശാ മേ ശുധൃന്താം
ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസം സ്വാഹാ

N

P

I

K

എന്റെ ശരീരത്തിന് ഹേതുഭൂതങ്ങളായ പൃഥ്വി, അപ്പുകൾ, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം, എന്നിവ പരിശുദ്ധങ്ങളാകട്ടെ. ഞാൻ രജോഗുണവും പാപവും നശിച്ച് ഈശ്വരനുമായി ഐക്യം പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ.

2. ശബ്ദ സ്പർശരൂപസഗന്ധ മേ ശുദ്ധ്യന്താം ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസരം സ്വാഹാ

എന്റെ ശരീരത്തിന് ഹേതുഭൂതങ്ങളായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളും ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, ഗന്ധം എന്നിവയും പരിശുദ്ധങ്ങളും ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, ഗന്ധം, എന്നിവയും, പരിശുദ്ധങ്ങളാകട്ടെ ഞാൻ രജോഗുണവും പാപവും നശിച്ചവനായിഭവിക്കുമാറാകട്ടെ.

3. മനോവാക്കായകർമ്മാണി മേ ശുദ്ധ്യന്താം ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസരം സ്വാഹാ

എന്റെ മനസ്സ്, വാക്ക് ശരീരം ഇവ കൊണ്ടു ചെയ്തിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളെല്ലാം ശുദ്ധമായിത്തീരട്ടെ. ഞാൻ പരബ്രഹ്മവുമായി ഏകീഭവിക്കാനിടവരട്ടെ.

4. അവ്യക്തഭാവൈരഹങ്കാരൈഃ ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസരം സ്വാഹാ.

ഭഗവാനെ, അങ്ങയുടെ കൃപയാൽ വ്യക്തമാകത്തരവങ്ങളോടുകൂടി അഹങ്കാരാദികളിൽ നിന്ന് വിമുക്തനായി രജോഗുണവും പാപവും നശിച്ച് ഞാൻ പരമാത്മാവുമായി ഐക്യം പ്രാപിക്കട്ടെ.

5. ആത്മാ മേ ശുദ്ധ്യന്താം ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസരം സ്വാഹാ

എന്റെ ആത്മാവ് ശുദ്ധമായിത്തീരട്ടെ. ഞാൻ ജ്യോതിസ്സാണ്. രജോഗുണരഹിതനും പാപരഹിതനുമായി ഞാൻ തീരുവാനിടവരട്ടെ.

6. അന്തരാത്മാ മേ ശുദ്ധ്യന്താം ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാ ഭൂയാസരം സ്വാഹാ

എന്റെ പരമാത്മാവ് ശുദ്ധീകൃതമായിത്തീരട്ടെ രാജോഗുണവും പാപവും നശിച്ച് ഞാൻ ജ്യോതിഃ സ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിൽ വിലയം കൊള്ളുമാറാകട്ടെ.

8. ക്ഷുധേ സ്വാഹാ. ക്ഷുത്പിപാസായ സ്വാഹാ വിവിദ്വൈ സ്വാഹാ. ഗിധാനായ സ്വാഹാ കഷോതകായ സ്വാഹാ. (ഓം സ്വാഹാ.)

വിശപ്പിന്റെ അധഃഠാനദേവതയുൾസ്വാഹാ. വിശപ്പിന്റെയും ദാഹത്തിന്റേയും അധിഷ്ഠാന ദേവതകൾക്ക് സ്വാഹാ സർവ്വവ്യാപിയായ പരമാത്മാവിന് സ്വാഹാ. ഋക്കുകളെ വിധാനാ ചെയ്തിട്ടുള്ള ദേവതയ്ക്ക് സ്വാഹാ. സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവയുടെ സംരക്ഷണത്തിൽ തത്പരനായ ദേവതയ്ക്ക് സ്വാഹാ.

9. ക്ഷുത്പിപാസാമലം ജ്യേഷ്ഠാമലക്ഷ്മീർ നാശയാമ്യഹം അഭ്രൂതിമസൃദ്ധിം ച സർവ്വാനിർണ്ണദ മേ പാപ്മാനം സ്വാഹാ

വിശപ്പും ദാഹവുമാകുന്ന മലഞ്ഞെയും ജ്യേഷ്ഠ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന അലക്ഷ്മിയെയും അഭൂതിയെയും (ഐശ്വര്യമില്ലായ്മ) അസമൃദ്ധിയെയും എല്ലാം നശിപ്പിക്കുന്നു. എന്റെ പാപത്തെ നശിപ്പിച്ചാലും

10. അന്നമയ പ്രാണമയമനോമയ വിജ്ഞാനമയ മാനന്ദമയമാത്മാ മേ ശുദ്ധ്യന്താം ജ്യോതിരഹം വിരജാ വിപാപ്മാമാ ഭൂയാസരം സ്വാഹാ

അന്നമയം, പ്രാണമയം, മനോമയം, വിജ്ഞാനമയം, ആനന്ദമയം എന്ന അഞ്ചു കോശങ്ങളോടു കൂടിയ എന്റെ ശുദ്ധമായി ഞാൻ ഐക്യം പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ.

അനുവാകം അറുപത്തിയേഴ്

1. അഗേയേ സ്വാഹാ. വിശ്വേഭ്യോ ദേവവേഭ്യഃ സ്വാഹാ. ധ്രുവായ ഭൂമായ സ്വാഹാ, ധ്രുവക്ഷിതയേ സ്വാഹാ. അച്യുതക്ഷിതയേ സ്വാഹാ, അഗന്യേ സ്വഷ്ടകൃതേ സ്വാഹാ. ധർമ്മായ സ്വാഹാ, അധർമ്മായ സ്വാഹാ. അദ്ഭ്യഃ സ്വാഹാ, ഓഷധിവനസ്പതിഭ്യഃ സ്വാഹാ. രക്ഷോദേവദനേഭ്യഃ സ്വാഹാ. അവസാനപതിഭ്യഃ സ്വാഹാ. സർവ്വഭൂതേഭ്യഃ സ്വാഹാ. കാമായ സ്വാഹാ. അന്തരിക്ഷായ സ്വാഹാ. യദേജതി ജഗതി അന്തരിക്ഷായ സ്വാഹാ. ഭഗോയം നാമ്നേ സ്വാഹാ. പൃഥ്വിവൈ സ്വാഹാ. അന്തരിക്ഷായ സ്വാഹാ. ദിവേ സ്വാഹാ. സൂര്യായ സ്വാഹാ. ചന്ദ്രമസേ സ്വാഹാ. നക്ഷത്രേഭ്യഃ സ്വാഹാ. ഇന്ദ്രാമസേ സ്വാഹാ. ബ്രഹ്മസ്പതയേ സ്വാഹാ. പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ. ബ്രഹ്മണേ സ്വാഹാ.സ്വധാ പിതൃഭ്യഃ സ്വാഹാ. നമോ രൂദ്രായ പശുപതയേ സ്വാഹാ. ദേവേഭ്യഃ സ്വാഹാ. പിതൃഭ്യഃ സ്വധാസ്തു ഭൂതേഭ്യോ നമഃ മനുഷ്യേഭ്യോ ഹന്താ. പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ. പരമേഷ്ഠിനേ സ്വാഹാ.

1. അഗ്നി, 2. വിശ്വദേവന്മാർ, 3. ശാശ്വതമായ ധ്രുവനക്ഷത്രം, 4. മഹത്സുമാവ്, 5. ധ്രുവസ്ഥാനം, 6. നാശരഹിതമായ ഭൂമി, 7. ആജ്യസമർപ്പിതമായ അഗ്നി, 8. ധർമ്മം, 9. അധർമ്മം, 10 ജലം, 11. ഓഷധികൾ, വൃക്ഷങ്ങൾ, 12. രക്ഷസ്സുകൾ ദേവന്മാർ, 13. ഗൃഹകർമ്മചാരികൾ, 14.

N

P

I

K

ഗൃഹപരിധിയിലുള്ള ദേവന്മാർ, 15. ആ ദേവന്മാരുടെ നായകന്മാർ, 16. സർവഭൂതങ്ങൾ, 17. കാമൻ, 18. അന്തരീക്ഷം, 19. ലോകകർമ്മനാമം, 20. പൃഥ്വി, 21. അന്തരീക്ഷം. 22. ആകാശം, 23. സൂര്യൻ, 24. ചന്ദ്രൻ, 25. നക്ഷത്രങ്ങൾ, 26. ജ്യേഷ്ഠൻ, 27. ഇന്ദ്രൻ, 28. ബൃഹസ്പതി, 29. പ്രജാപതി, 30. ബ്രഹ്മാവ്, 31. പിതൃക്കൾ, 32. പശുപതിയാരുദ്രൻ, 33. ദേവന്മാർ, 34. പിതൃക്കൾ, 35. ഭൂതങ്ങൾ, 36. മനുഷ്യർ, 37. പ്രജാപതി, 38. പരമേഷ്ഠി ഇവർക്കെല്ലാം പ്രത്യേകം സ്വാഹാ എന്നു ചൊല്ലി നെയ്യ് ഹോമിക്കുക.

2. യഥാ കൃപഃ ശതധാരഃ സഹസ്രധാരോ അക്ഷിതഃ ഏവാ മേ അസ്തു ധാന്യം സഹസ്രധാര മക്ഷിതം ധനധാന്യൈ സാഹാ.

നൂറും ധാരകളോടുകൂടിയതും ആയിരം ധാരകളോടുകൂടിയതും, ക്ഷയിക്കാത്തതുമായ കിണറ്റ് എപ്രകാരം, അപ്രകാരം എനിക്ക് ആയിരം ധാരകളോടുകൂടിയതും അക്ഷതവുമായ രാന്യം ഭവിക്കട്ടെ. ധനധാന്യഭവതേ സ്വാഹാ.

3. യേ ഭൂതാഃ പ്രചരന്തി ദിവാനക്തം ബലിമിച്ചന്തോ വിതുദസ്യ പ്രേക്ഷ്യാഃ തേഭ്യോ ബലിം പുഷ്ടികാമോ ഹരാമി മയി പുഷ്ടിം പുഷ്ടിപതിർദധാതും സ്വാഹാ.

വിതുദന്റെ (ശിക്ഷ നൽകുന്ന രുദ്രൻ) പ്രേക്ഷ്യന്മാർ (ഭൂത്യന്മാർ) ബലിയെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവരായി രാവു പകലും സഞ്ചരിക്കുന്നു. അവർക്കു പുഷ്ടിയെ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഞാൻ ബലികൊണ്ടുവരുന്നു. പുഷ്ടിപതി(പുഷ്ടിയുടെ നാഥൻ) എനിക്ക് പുഷ്ടി നൽകുമാറാകട്ടെ.

അറുപത്തിയെഴാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അറുപത്തിയെട്ട്

1. ഓം തദ് ബ്രഹ്മം ഓം തദ് വായുഃ ഓം തദാത്മാ. ഓം തത് സത്യം. തത് സർവ്വം. ഓം തത് പുരോർ നമഃ

ഓം അത് ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഓം അത് വായുപാകുന്നു. ഓം അത് ആത്മാവാകുന്നു. ഓം അത് സത്യമാകുന്നു. ഓം അന്യ. സർവമാകുന്നു ഓം. ആപരമാത്മാവിന് നമസ്കാരം.

2. ഓം അന്തഃശരീതി ഭൂതേഷു ഗൃഹായാം വിശ്വമൂർത്തിഷു താം യജ്ഞസ്താം വഷ്ടകാരസ്തമിന്ദ്രസ്താം രുദ്രസ്താം വിഷ്ണുസ്താം പ്രജാപതിഃ താം തദാപ ആപോ ജ്യോതീ രസോ മൃതം ബ്രഹ്മഭൂർഭൂവഃ സുവരോ.

എല്ലാ മൂർത്തികളോടും കൂടിയ ജീവികളിൽ ഓങ്കാരരൂപിയായ ആ ബ്രഹ്മം ഹൃദയാന്തർഭാഗത്ത് വർത്തിക്കുന്നു.

പരമാത്മാവേ, അങ്ങ് യജ്ഞമാണ്, വഷ്ടകാരമാണ്, ഇന്ദ്രനാകുന്നു, രുദ്രനാകുന്നു, വിഷ്ണുവാകുന്നു, ബ്രഹ്മവാകുന്നു, പ്രജാപതിയാകുന്നു. നദികളിലെ ജലമാകുന്നു, സമുദ്രത്തിലെ ജലമാകുന്നു, സൂര്യൻ തുടങ്ങിയ ജ്യോതിസ്സുകളാകുന്നു, മധുരം മുതലായവ രസമാകുന്നു, അങ്ങ് അമൃതമാകുന്നു, വേദമാകുന്നു, ഭൂലോകവും ഭൂവർലോകവും സുവർലോകവും അങ്ങുതന്നെയാകുന്നു.

അറുപത്തിയെട്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം അറുപത്തി ഒമ്പത്

1. ശ്രദ്ധായാം പ്രാണേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി. ശ്രദ്ധായാമപാനേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി ശ്രദ്ധായാം വ്യാനേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി ശ്രദ്ധായാമുദാനേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി ശ്രദ്ധായാം സമാനേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി. ബ്രഹ്മണി മ ആത്മാമൃതതായ.

ഞാൻ ശ്രദ്ധയിൽ പ്രാണനിൽ അമൃതം സമർപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ ശ്രദ്ധയിൽ അപാനനിൽ അമൃതം സമർപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ ശ്രദ്ധയിൽ വ്യാനനിൽ അമൃതം സമർപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ ശ്രദ്ധയിൽ ഉദാനനിൽ അമൃതം സമർപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ ശ്രദ്ധയിൽ സമാനനിൽ അമൃതം സമർപ്പിക്കുന്നു. അമൃതതത്തിനായി (മോക്ഷം) എന്റെ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മത്തിൽ ഏകീഭവിക്കട്ടെ.

2. അമൃതോപസ്തരണമസി

ഭക്ഷണം ആരംഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് വെള്ളമെടുത്ത് ആചരിക്കുമ്പോൾ ചൊല്ലേണ്ട മന്ത്രം നീ അമൃതമായ അന്ന ബ്രഹ്മത്തിന് വസ്ത്രമാകുന്നു (ജലത്തെ അന്നബ്രഹ്മത്തെ മുട്ടുന്ന വസ്ത്രമായി സങ്കല്പിക്കപ്പെടുന്നു.)

3. ശ്രദ്ധയാം പ്രാണേ നിവിഷ്ടോമൃതം ജുഹോമി ശിവോ മാ വിശ്വപ്രദാഹായ, പ്രാണായ സ്വാഹാ. ശ്രദ്ധായാമപാനേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി. ശിവോ മാ വിശ്വപ്രദാഹായ. അപാനായ സ്വാഹാ. ശ്രദ്ധായാം വ്യാനേ നിവിഷ്ടോമൃതം ജുഹോമി ശിവോ മാ വിശ്വപ്രദാഹായ. വ്യാനായ സ്വാഹാ. ശ്രദ്ധായാം ഉദാനേ നിവിഷ്ടോമൃതം ജുഹോമി. ശിവോ മാ വിശ്വപ്രദാഹായ ഉദാനായ സ്വാഹാ. ശ്രദ്ധായാം സമാനേ നിവിഷ്ടോ മൃതം ജുഹോമി ശിവോ മാ വിശ്വപ്രദാഹായ. ഉദാനായ സ്വാഹാ. ശ്രദ്ധായാം സമാനേ നിവിഷ്ടോമൃതം ജുഹോമി. ശിവോ മാ വിശ്വപ്രദാഹായ. സമാനായ സ്വഹോ ബ്രഹ്മണി മ ആത്മാമൃതതായ.

N

P

ശ്രദ്ധയിൽ പ്രാണനിൽ നിവിഷ്ടമായി അമൃതെന്തെ ഞാൻ ഹോമിക്കുന്നു. മംഗളമായിതീർന്ന് ദഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി എനിലേക്ക് പ്രവേശിച്ചാലും. പ്രാണനായി സ്വാഹാ. അപാനനായി സ്വാഹാ, വ്യാനനനായി സ്വാഹാ. ഉദാനനായി സ്വാഹാ. സമാനനായി സ്വാഹാ.

അറുപത്തൊമ്പതാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എഴുപത്

1. ശ്രദ്ധായാം പ്രാണേനിവിശ്യാമൃതം ഹൃതം പ്രാണമന്നേനാപ്യായസ്വ ശ്രദ്ധായാമപാനേ നിവിശ്യാമൃതം വ്യനേ നിവിശ്യാമൃതം ഹൃതം. വ്യാനമന്നേനാപ്യായസ്വ ശ്രദ്ധായാ മുദാനേ നിവിശ്യാമൃതം ഹൃതം. ഉദാനമന്നേനാപ്യായസ്വ. ശ്രദ്ധയാം സമാനേ നിവിശ്യാമൃതം ഹൃതം. സമാനമന്നേനാപ്യായസ്വ.

ഞാൻ ശ്രദ്ധയോടു കൂടി പ്രാണനിൽ അമൃതരുപമായ ഹവിസ്സ് അർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ അന്നത്താൽ എന്റെ പ്രാണശക്തി വർദ്ധിപ്പിച്ചാലും ഞാൻ ശ്രദ്ധയോടെ അപാനനിൽ അമൃതരുപമായ ഹവിസ്സ് അർപ്പിച്ചു. ഈ അന്നത്താൽ അപാനശക്തി അങ്ങ് വർദ്ധിപ്പിക്കണം. ഞാൻ ശ്രദ്ധയോടെ സമാനനിൽ അമൃതരുപമായ ഹവിസ്സ് സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ അന്നം കൊണ്ട് എന്റെ സമാനശക്തിയെ വർദ്ധിപ്പിച്ചാലും. (ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഭക്ഷണത്തിനുശേഷം എഴുന്നേൽക്കുന്നതിനു മുമ്പ് പഞ്ചപ്രാണങ്ങളോടുള്ള പ്രാർത്ഥനയായി ചൊല്ലാനുള്ളത്.

അനുവാകം എഴുപത്തി ഒന്ന്

അംഗുഷ്ഠമാത്രഃ പുരുഷോംഗുഷ്ഠം ച സമാശ്രിതഃ ഈശഃസർവ്വസ്യ ജഗതഃ പ്രഭുഃ പ്രീണാതു വിശ്വഭുക്

അംഗുഷ്ഠമാത്രനായ പുരുഷൻ (പെരുവിരലോളം പോന്ന പുരുഷൻ) അംഗുഷ്ഠത്തെയും ശിരസ്സിനെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. സർവ്വജഗത്തിന്റെയും ഈശനും വിശ്വഭുക്കുമായ (എല്ലാം അനുഭവിക്കുന്നവൻ)

എഴുപത്തിരണ്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു

അനുവാകം എഴുപത്തിമൂന്ന്

1. വയഃ സുപർണ്ണാ ഉപസേദുരിനന്ദ്രം പ്രിയമേധാ ജഷയോ നാധമാനാഃ അപ ധാന്തമൂർണ്ണാഹി പൂർദ്ധി ചക്ഷുഃ മുമുഗ്ദ്ധ്യസ്മാന്നിധയേവ ബദ്ധാൻ. നല്ല വർണ്ണങ്ങളുള്ള (ചിറകുകൾ) വയുസ്സുകൾ (പക്ഷികൾ) എന്നപോലെ നാഥമാനന്മാരും (യാചിക്കുന്നവർ) പ്രിയമേധന്മാരുമായ (യാഗം ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന) ജ്ഞികൾ ഇന്ദ്രനെ

ഉപസാദിച്ചു. (സമീപിച്ചു) ധാന്തത്തെ (ഇരുട്ട്) അങ്ങ് നശിപ്പിച്ചാലും. ചക്ഷുസ്സിനെ (ജ്ഞാനപ്രകാശത്തെ) വർദ്ധിപ്പിച്ചാലും. നിയ (ചങ്ങല) കൊണ്ടെന്നപോലെ ബദ്ധന്മാരായ (മായയാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ട) ഞങ്ങളെ മോചിപ്പിച്ചാലും

എഴുപത്തിമൂന്നാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എഴുപത്തിനാല്

1. പ്രാണാനാം ഗ്രന്ഥിരസി രുദ്രോ മാ വിശാന്തകഃ തേനാനേനാപ്യയസ്വ. അല്ലയോ രുദ്ര, അങ്ങ് പ്രാണങ്ങളെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും കൂട്ടി യോജിപ്പിക്കുന്ന കെട്ടാകുന്നു. ദുഃഖങ്ങളെല്ലാം അകറ്റുന്ന അന്തകനായി എന്തിൽ പ്രവേശിച്ചാലും ഞാൻ കഴിച്ച ഭക്ഷണത്താൽ എന്നെ വർദ്ധിപ്പിച്ചാലും. (ഹൃദയത്തിൽ തൊട്ട് പതുക്കെ ചൊല്ലാനുള്ള മന്ത്രമാണിത്) എഴുപത്തിനാലാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എഴുപത്തിയഞ്ച്

1. നമോ രുദ്രായ വിഷ്ണുവേ മുത്യൂർമ്മേ പാഹി. രുദ്രന് നമസ്കാരം. വിഷ്ണുവിന് നമസ്കാരം. മുത്യൂവിൽ നിന്ന് എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും. എഴുപത്തിയഞ്ചാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എഴുപത്തിയാറ്

1. ത്വമഗേ ദ്യുഭിസ്ത്വമാശുശുക്ഷാണീ സ്ത്വമദ്ഭ്യസ്ത്വമശ്മനസ്പരി ത്വം വനേഭ്യസ്ത്വമോഷധീഭ്യസ്ത്വം നൃണാം നൃപതേ ജായസേ ശുചിഃ ഹേ അഗേ അങ്ങ് ദ്യുക്കളാൽ (യാഗദിവസങ്ങളെ നമിത്തമാക്കി) ചുറ്റുപാടും ശുശുക്ഷണിയായി (പ്രകാശമാനനായി) ഭവിക്കുന്നു. നരന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽ നൃപതിക്കൊത്ത (രാജാവ്) അങ്ങ് അപ്പുകളിൽ നിന്ന് (ജലം) ജനിക്കുന്നു. അശ്വങ്ങളിൽ നിന്ന് (കല്ല്) ഉണ്ടാകുന്നു. അങ്ങ് വനങ്ങളിൽ നിന്ന് ജനിക്കുന്ന അങ്ങ് ഓഷധികളിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നു. ശുചിയെന്നോണം (സൂര്യൻ) പരിശുദ്ധനായി ജനിക്കുന്നു. എഴുപത്തിയാറാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എഴുപത്തി ഏഴ്

1. ശിവനേ മേ സംതിഷ്ഠസ്വ സ്യോനേന മേ സംതിഷ്ഠസ്വ സുഭൃതേന മേ സംതിഷ്ഠസ്വ ബ്രഹ്മവർച്ചസേന മേ സംതിഷ്ഠസ്വ യജ്ഞസ്യർദ്ധി മനുസംതിഷ്ഠസ്വ ഉപ തേ യജ്ഞേ ഉപ തേ നമ ഉപ തേ നമഃ

I

K

N

P

I

K

ഹേ യജ്ഞ സമ്പന്നായ ദേവ, അങ്ങയുടെ മുന്നിൽ നമസ്കാരം. അങ്ങയുടെ അടുത്ത് നമസ്കാരം. അങ്ങയുടെ അടുത്ത് നമസ്കാരം. അങ്ങയുടെ അടുത്ത് നമസ്കാരം. ശിവത്തോടു കൂടി (മംഗളം) എന്റെ അടുത്ത് നിലകൊണ്ടാലും, സ്വേദനവും (സുഖദായകം) സുഭൂതവുമായ (സുന്ദരം) രൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മവർച്ചസത്തോടെ (വേദം പഠിച്ചവരുടെ തേജസ്സോടുകൂടി അങ്ങ് ശോഭിക്കുന്നു.

എഴുപത്തിയെഴാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എഴുപത്തിഎട്ട്

1. സത്യം പരം പരം സത്യം സത്യേന ന സുവർഗ്ഗാലോകകാച്ഛവന്തേ കദാചന സതാം ഹി സത്യം തസ്മാത് സത്യേ രമന്തേ

സത്യം എത്രയും ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളത് സത്യം തന്നെയാകുന്നു. സത്യം നിമിത്തം സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ നിന്ന് ഒരാൾക്കു ഒരിക്കലും താഴോട്ടുപതിക്കേണ്ടതായി വരുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സത്യം സജ്ജനങ്ങൾക്കുള്ളതാണ്. അതുകൊണ്ട് സത്യത്തിൽ സന്തോഷിക്കുന്നു.

2. തപ ഇതി തപോ നാനശനാത്പരം യദ്ധി പരം തപസ്തദ് ദുർധർഷം തത് ദുരാധർഷം തസ്മാത് തപസിരമന്തേ.

ചിലർ തപസ്സെന്ന് പറയുന്നു. അനശനത്തിൽ നിന്നു പരമായ (ഉപവാസത്തിൽ കൂടിയ) തപസ്സില്ല. യാതൊന്നാണോ ഉത്കൃഷ്ടമായ തപസ്സ് അത് ദുർധർഷമാകുന്നു. (ശീലിക്കുവാൻ പ്രയാസമുള്ളത്) അത് ദുരാധർഷവുമാകുന്നു. (മറ്റുള്ളവർക്ക് സമീപിക്കാൻ പ്രയാസമുള്ളത്) അതിനാൽ ശ്രേയസ്സ് ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ തപസ്സിൽ സന്തോഷമുൾക്കൊള്ളുന്നു.

3. ദമ ഇതി നിയതം ബ്രഹ്മചാരിണസ്തസ്മാദ് ദമേ രമന്തേ

ദമമെന്ന് (ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹം) ബ്രഹ്മചാരികൾ എപ്പോഴും പറയുന്നു. അതിനാൽ ശ്രേയസ്സ് ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹത്തിൽ രമിക്കുന്നു.

4. ശമ ഇത്യരണ്യേ മുനസ്തസ്മാച്ഛമേ രമന്തേ. ശമമാണെന്ന് (മനോനിയന്ത്രണം) ആരണ്യത്തിലുള്ള (വനം) മുനികൾ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് മനോനിയന്ത്രണത്തിൽ അവർ സന്തോഷിക്കുന്നു.

5. ദാനമിതി സർവ്വാണി ഭൂതാനി പ്രശംസന്തി ദാനാന്നാതിദുഷ്കരം തസ്മാദ്ദാനേ രമന്തേ ദാനമെന്ന് എല്ലാ ഭൂതങ്ങളും (ജീവികൾ) പ്രശംസിക്കുന്നു. ദാനത്തെക്കാൾ അതിദുഷ്കരമായി ഒന്നുമില്ല. അതു

കൊണ്ട് ശ്രയസ്സിൽ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ ദാനത്തിൽ രമിക്കുന്നു.

6. ധർമ്മ ഇതി ധർമ്മേണ സർവ്വമിദം പരിഗൃഹീതം ധർമ്മന്നാതിദുശ്ചരം തസ്മാദ്ദർമ്മേ രമന്തേ

മോക്ഷ സാധനമായിട്ടുള്ളത് ധർമ്മമാണെന്ന് പറയുന്നു. ധർമ്മത്താൽ ഇതെല്ലാം തന്നെ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. ധർമ്മത്തെപ്പോലെ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ പ്രയാസമേറിയതായി മറ്റൊന്നില്ല. അതിനാൽ ശ്രേയസ്സ് ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ ധർമ്മത്തിൽ രമിക്കുന്നു.

7. പ്രജന ഇതി ഭൂയാംസസ്തസ്മാത് ഭൂയിഷ്ഠഃ പ്രജായന്തേ തസ്മാത് ഭൂയിഷ്ഠഃ പ്രജനന്തേ രമന്തേ.

പ്രജനം (സന്താനോല്പാദനം) മോക്ഷ കാരണമെന്നും വളരെയധികം ആളുകൾ പറയുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ വളരെയധികം ആളുകൾ പ്രജകളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. അങ്ങനെ പലരും സന്താനോല്പാദനത്തിൽ സന്തോഷിക്കുന്നു.

8. അഗന്യ ഇത്യാഹ തസ്മാദഗന്യ ആധാതവ്യാഃ വേദനിഷ്ഠന്മാരാ വൈദികന്മാർ അഗ്നികൾ മോക്ഷകാരണമെന്ന് പറയുന്നു. ആയതിനാൽ മോക്ഷേച്ഛയാൽ അവർ അഗ്ന്യാധാനം ചെയ്യുന്നു.

9. അഗ്നിഹോത്രമിത്യാഹ തസ്മാദഗ്നിഹോത്ര രമന്തേ

മോക്ഷകാരണമാണ് അഗ്നിഹോത്രമെന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് അഗ്നിഹോത്രത്തിൽ സന്തോഷിക്കുന്നു.

10. യജ്ഞ ഇതി യജ്ഞേന ഹി ദേവാ ദിവം ഗതാഃ തസ്മാദ് യജ്ഞേ രമന്തേ.

ചിലർ പറയുന്നത് യജ്ഞമാണ് മോക്ഷസാധനമെന്നാണ്. അതിനാൽ ചിലർ യജ്ഞത്തിൽ സന്തോഷിക്കുന്നു. ആണ് മോക്ഷകാരണമെന്ന് ജ്ഞാനികൾ വിചാരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ജ്ഞാനികൾ മനസ്സ് കൊണ്ടുള്ള ഉപാസനയിൽ മാത്രം വിശ്വസിക്കുന്നു.

12. മാനസമിത വുദ്യാംസഃ തസ്മാദ് വിദ്യാംസ ഏവ മാനസേ രമന്തേ.

ഹിരണ്യ ഗർഭൻ പറയുന്നത് സന്യാസമാണ് മോക്ഷകാരണമെന്നാണ് ഹിരണ്യഗർഭനായ ബ്രഹ്മാവ് അങ്ങേ അഹം ശ്രേഷ്ഠനാണല്ലോ. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇതുവരെ പറഞ്ഞ എല്ലാ ധർമ്മങ്ങളും അപരങ്ങളായ (താണനിലയിലുള്ള) തപസ്സുകളാകുന്നു. ന്യാസം തന്നെയാണ് (സന്യാസം) എല്ലാറ്റിനും മികച്ചത്. യാതൊരുവൻ ഇങ്ങനെ അറിയുന്നു ഉപനിഷത്താകുന്നു (രഹസ്യവേദവിദ്യ)

എഴുപത്തിയെട്ടാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

N

P

I

K

അനുവാകം എഴുപത്തി ഒൻപത്

- 1. പ്രജാപത്യോ ഹൃദാരൂണിഃ സുവർണ്ണേയഃ
പ്രജപതിം പിതരമപസസാര കിം ഭഗവന്തഃ
പരമം വദന്തീതി. തസ്മൈ പ്രോവാച.

പ്രജാപത്യനും (പ്രജാപതിയുടെ പുത്രൻ) സുവർണ്ണേയനുമായ (സുവർണ്ണയുടെ പുത്രൻ) ആരൂണി പിതാവായ പ്രജാപതിയെ സമീപിച്ചു. ഭഗവാനാരായ മഹർഷിമാർ എന്തിനെ ഏറ്റവും ഉത്കൃഷ്ടമെന്ന് പറയുന്നു എന്ന് അവനോട് പറയുകയുണ്ടായി.

- 2. സത്യേന വായുരാവാതി സത്യേനാദിത്യോ
രോചതേ ദിവി സത്യം വാചഃ പ്രതിഷ്ഠാ
സത്യേ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം തസ്മാത്
സത്യം പരമം വദന്തി

സത്യത്താൽ കാറ്റ് വീശുന്നു. സത്യത്താൽ ആദിത്യൻ ആകാശത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. വാക്കിന്റെ പ്രതിഷ്ഠ സത്യമാകുന്നു. സത്യത്തിൽ സകലതും പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സത്യത്തെ സർവ്വോത്കൃഷ്ടമെന്ന് മഹർഷിമാർ പറയുന്നു.

- 3. തപസാ ദേവാ ദേവതാഗ്ര ആയൻ
തപസാർഷയഃ സുവരമ്പവിന്ദൻ
തപസാ സപത്നാൻ പ്രണുദാമാ
രാതീസ്തപസി സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം
തസ്മാത് തപഃ പരമം വദന്തി.

ആദ്യം ദേവന്മാർ തപസ്സുകൊണ്ട് ദേവതാഭാവം പ്രാപിച്ചു. ജ്ഞിമാർ തപസ്സുകൊണ്ട് സുവർലോകത്തെ പ്രാപിച്ചു. തപസ്സുകൊണ്ട് അരാതികളായ സപ്തന്മാരെ (ശ്രേയസ്സിന് പ്രതിബന്ധമായി നിൽക്കുന്ന ശത്രുക്കളെ) നശിപ്പിക്കട്ടെ. സകലതും തപസ്സിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിതമായിട്ടുള്ളത്. അതിനാൽ തപസ്സ് അത്യന്തം ശ്രേഷ്ഠമായി മഹർഷിമാർ പറയുന്നു.

- 4. ദമേനേ ദാന്താഃ കില്ബിഷമവധുന്വന്തി
ദമേന ബ്രഹ്മചാരിണഃ സുവരഗച്ഛൻ ദമോ
ഭൂതാനാം ദദായർഷം ദമേ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം
തസ്മാദുമഃപരമംവദന്തി.

ദാന്തന്മാർ (ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹം സാധിച്ചവർ) ദമനം കൊണ്ട് (ഇന്ദ്രിയനിയന്ത്രണം) കില്ബിഷത്തെ (പാവം) നശിപ്പിക്കുന്നു. ദമത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ദമം അങ്ങേ അറ്റം ശ്രേഷ്ഠമാണെന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

- 5. ശമേനേ ശാന്താഃ ശിവമാചരന്തി ശമനേ
നാകം മൂനയോ നവിന്ദൻ ശമോ ഭൂതാനാം
ദുരായർഷം ശമേ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം തസ്മാത്
ശമഃ പരമം വദന്തി

ശമത്താൽ (മനോനിയന്ത്രണം) ശാന്തന്മാരായ പർശി വത്തെ (മംഗളം) ആചരിക്കുന്നു. മൂനികൾ ശമം കൊണ്ട് നാകത്തെ (സ്വർഗ്ഗം) പ്രാപിച്ചു. ശമം ഭൂതങ്ങൾക്ക് (ജീവികൾ പ്രാപിക്കുവാൻ വിഷമുള്ളതാണ് സകലതും ശമത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ശമം സർവശ്രേഷ്ഠമെന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

- 6. ദാനം യജ്ഞാനാം വരുഥം ദക്ഷിണാ, ലോകേ
ദാതാരം സർവ്വ ഭൂതാനുപജീവന്തി, ദാനേന
അരാതീരപാനുദന്ത, ദാനേന ദിഷന്തോ
മിത്രാ ഭവന്തി, ദാനേ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം
തസ്മാദാനം പരമം വദന്തി.

ദക്ഷിണയാഗങ്ങളുടെ വരുഥമായ (പ്രധാനം) ദാനമാകുന്ന ലോകത്തിൽ സകല ഭൂതങ്ങളും ദാതാവിനെ ഉപജീവിക്കുന്നു. ദാനം കൊണ്ട് അരാതികളെ (ശത്രുക്കൾ) ഇല്ലാതാക്കാൻ കഴിയുന്നു. ദാനം കൊണ്ട് ദിഷന്തുകൾ (ശത്രുക്കൾ) മിത്രങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. സകലതും ദാനത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണ്. അതു നിമിത്തം ദാനം അത്യന്തം ഉത്കൃഷ്ടമെന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

- 7. ധർമ്മോ വിശ്വസ്യ ജഗതഃ പ്രതിഷ്ഠാ ലോകേ
ധർമ്മിഷ്ഠം പ്രജാ ഉപസർപന്തി ധർമ്മേണ പാപ
മപനുദന്തി ധർമ്മേ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം തസ്മാ
ദ്ധർമ്മം പരമം വദന്തി.

വിശ്വമായ ജഗത്തിന്റെയും (എല്ലാ ലോകം) പ്രതിഷ്ഠ (ആശ്രയം) ധർമ്മമാകുന്നു. ലോകത്തിൽ ധർമ്മിഷ്ഠനെ പ്രജകൾ സമീപിക്കുന്നു. ധർമ്മത്താൽ പാപം നശിക്കുന്നു. ധർമ്മത്താൽ എല്ലാം പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ധർമ്മം ശ്രേഷ്ഠമായ ശ്രേയഃ സാധനമെന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

- 8. പ്രജനനം വൈ പ്രതിഷ്ഠം ലോക
സായു പ്രജായാ
സ്നന്തും തന്വാനഃപിത്യുണാമന്യുണോ ഭവതി.
തദേവ തസ്മാദന്യുണം തസ്മാത് പ്രജനനം
പരമം വദന്തി

സന്തത്യുല്പാദനം ലോകത്തിൽ നിലനില്പിന് കാരണമാകുന്നു. ശാസ്ത്രപ്രകാരം പ്രജകളെ നിലനില്പിനെ ചെയ്യുന്ന പിതാക്കൾക്ക് കടമില്ലാത്തവനായിഭവിക്കുന്നു. അതുതന്നെയാണ് അവന് കടമില്ലാതിരിക്കുന്ന അവസ്ഥ. അതുകൊണ്ട് ശന്തത്യുല്പാദനം എത്രയും ശ്രേഷ്ഠമാകുമെന്ന് പറയുന്നു.

- 9. അഗന്യോ വൈത്രയീ വിദ്യാ ദേവയാനഃ പന്ഥാ
ഗാർഹത്യ ഋക് പൃഥിവീ രഥന്തരമനാഹാര്യ
പചനഃ യജുരന്തരിക്ഷം വാമദേവ്യമാഹവനീയഃ
സാമ സുവർഗ്ഗോ ലോകാ ബൃഹത് തസ്മാഗീൻ
പരമം വദന്തി.

N

P

I

K

ത്രയീ വിദ്യ (മൂന്നു വേദങ്ങളിൽ നിന്ന് കിട്ടുന്ന ജ്ഞാനം) ദേവയാനമായ പന്ഥാവ്(മാർഗ്ഗം) ഗാർഹപത്യംഗി, ഋഗ്വേദം, പൃഥ്വിവീര്യം, രഥന്തരമെന്ന സാമ ഗാനം ഇതൊക്കെത്തന്നെ അഗ്നിദേവന്മാർതന്നെ. അന്യാഹാര്യ പചനമെന്ന അഗ്നിയജുർവേദവും അന്തരീക്ഷരൂപവും വാവദേവ്യമെന്നു പറയുന്ന സാമഗാനവും ആഹവനീയാഗിയും സാമ വേദവും, സ്വർഗ്ഗവും ബൃഹത്തെന്നു പറയുന്ന സാമഗാനവും എല്ലാം അഗ്നി സ്വരൂപങ്ങളോ, അഗ്നികളാൽ പ്രാപിക്കപ്പെടാൻ കഴിയുന്നതോ ആണ്. അതിനാൽ അഗ്നികളെ ശ്രേഷ്ഠമെന്ന് ദേവവിത്തുകൾ കരുതുന്നു.

10. അഗ്നിഹോത്രം സായം പ്രാതർഗൃഹാണാം നിഷ്കൃതിഃ സിഷ്ടം സുഹൃതം യജ്ഞക്രതുനാം പ്രായണം സുവർഗ്ഗസ്യ ലോകസ്യ ജ്യോതിഃ തസ്മാദഗ്നിഹോത്രം പരമം വദന്തി.

സായം കാലത്തിലും പ്രാതഃ കാലത്തിലും ചെയ്യുന്ന അഗ്നിഹോത്രം ഗൃഹങ്ങൾക്ക് (വീടുകളിൽ ചെയ്യുന്ന പാപങ്ങൾക്ക്) നിഷ്കൃതിയാകുന്നു. (പ്രായശ്ചിത്തം) സിഷ്ടം (നല്ലപോലെയാജിക്കപ്പെട്ട യാഗം) സുഹൃതം. (വേണ്ട വിധം നടത്തിയ ഹോമം) യജ്ഞങ്ങളുടെയും ക്രതുക്കളുടെയും പ്രായണവും (പ്രാരംഭം) സ്വർഗ്ഗലോകത്തിന്റെ ജ്യോതിസ്സും ആകുന്നു. അതുകൊണ്ട് അഗ്നിഹോത്രം ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമെന്ന് വൈദികന്മാർ കരുതുന്നു.

12. മാനസം വൈ പ്രാജപത്യം പവിത്രം മാനസേന മനസാ സാധു പശ്യതി മനസാ ഋഷയഃ പ്രജാ അസൃജന്ത മാനസേ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം തസ്മാന്മാനസം പരമം വദന്തി

മാനസം (മനസ്സുകൊണ്ടുള്ള ഉപാസന) പ്രാജാപത്യമാണ് (പ്രജാപതിയെ സംബന്ധിച്ചത്) അത് പവിത്രമാകുന്നു. ഉപാസനയാൽ ഏകാഗ്രമായ മനസ്സിനാൽ നല്ലത് കാണാൻ കഴിയുന്നു. മനസ്സുകൊണ്ട് മുനിമാർ പ്രജകളെ സൃഷ്ടിച്ചു. മനസ്സിന്റെ ഏകാഗ്രതയിലാണ് സകലതും പ്രതിഷ്ഠിതമായിട്ടുള്ളത് അതിനാൽ മാനസത്തെ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമെന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

13. ന്യാസ ഇത്യാഹുർമ്മനീഷിണോ ബ്രഹ്മാണാം ബ്രഹ്മാ വിശ്വഃ കതമഃ സ്വയംഭൂഃ പ്രജാപതിഃ സംവത്സര ഇതി.

മനീഷികൾ (ജ്ഞാനികൾ) ന്യാസം എന്ന് ബ്രഹ്മാവിനെ പറയുന്നു. ബ്രഹ്മം വിശ്വമാകുന്നു. കതമൻ (ആനന്ദസ്വരൂപി) സ്വയം ഭൂ (തനിയെ ഉണ്ടായവൻ) പ്രജാപതി (പ്രജകളുടെ നാഥൻ) സംവത്സരൻ (കാലസ്വരൂപി) ഇങ്ങനെയെല്ലാം ബ്രഹ്മാവിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു.

14. സംവത്സരോ സാവിദിത്യോ യ ഏഷ ആദിത്യേ പുരുഷഃ സ പരമേഷ്ഠീ ബ്രഹ്മാത്മാ

കാലസ്വരൂപമായ സംവത്സരം ആ ആദിത്യനാകുന്നു. ആദിത്യനിൽ യാതൊരു പുരുഷനുണ്ടോ അവൻ പരമേഷ്ഠിയും (ഹിരണ്യഗർഭൻ) ബ്രഹ്മാത്മാവും (പരബ്രഹ്മസ്വരൂപി) ആകുന്നു.

15. യാദിരാദിത്യസ്തപതി രശ്മിഭിസ്താഭിഃ പർജ്ജന്യോ വർഷതി പർജ്ജന്യേനോഷധി വനസ്പതയഃ പ്രജായന്ത ഓഷധിവനസ്പതി ഭിരന്നംഭവത്യന്നേന പ്രാണാഃ പ്രാണൈർബലം ബലേന തപസ്തപസാ ശ്രദ്ധാ ശ്രദ്ധയാ മേധാ മേധയാ മനീഷാ മനീഷയാ മനോ മനസാ ശാന്തിഃ ശാന്ത്യാ ചിത്തം ചിത്തേന സ്മൃതിഃ സ്മൃത്യാ സ്മാരം സ്മാരേണ വിജ്ഞാനം വിജ്ഞാനേനാത്മാനം വേദയന്തി തസ്മാദന്നം ദദൻ സർവ്വാണ്യേതാനി ദദാത്യന്നാത് പ്രാണാ ഭവന്തി ഭൃതാനാം പ്രാണൈർമ്മനോ മനസശ്ച വിജ്ഞാനം വിജ്ഞാനാദാനന്ദോ ബ്രഹ്മയോനിഃ

ഏതൊരു രശ്മികളെക്കൊണ്ടാണോ സൂര്യൻ ചൂടുണ്ടാക്കുന്നത് ആ രശ്മികളെക്കൊണ്ട് വർജ്ജന്യൻ (മേഘം) ആയിത്തീർന്ന് മഴ പെയ്യിക്കുന്നു. പർജ്ജന്യൻ നിമിത്തം ഓഷധികളും വനസ്പതികളും അന്നമുണ്ടാകുന്നു. (ഭക്ഷണ സാധനങ്ങൾ) അന്നം കൊണ്ട് പ്രാണങ്ങളും, ഗ്രാണങ്ങളാൽ ബലവും, ബലത്താൽ തപസ്സും, തപസ്സുകൊണ്ട് ശ്രദ്ധയും, ശ്രദ്ധകൊണ്ട് മേധയും (ബുദ്ധി) മേധകൊണ്ട് മനീഷയും (ഇന്ദ്രിയസംയമം ഇന്ദ്രിയ സംയമം കൊണ്ട് മനസ്സുകൊണ്ടും, മനാനിഗ്രഹം കൊണ്ട് ശാന്തിയും, ശാന്തികൊണ്ട് ജ്ഞാനത്വപ്രമായ ചിത്തവും, ചിത്തംകൊണ്ട് ഓർമ്മശക്തിയും, ഓർമ്മശക്തിയാൽ നിരന്തരസ്മരണവും, നിരന്തരസ്മരണത്താൽ വിശേഷേണ ഉള്ള ജ്ഞാനവും ലഭിക്കുന്നു. വിജ്ഞാനം കൊണ്ട് ആത്മാവിനെ അറിയാൻ കഴിയുന്നു. അതിനാൽ അന്നം ദാനം ചെയ്യുന്നവൻ ഇതെല്ലാം നൽകുന്നു. അന്നത്തിൽ നിന്ന് ജീവികളുടെ പ്രാണങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. വിജ്ഞാനത്താൽ ആനന്ദം സിദ്ധിക്കുന്നു. അതാകട്ടെ എല്ലാറ്റിന്റെയും ഉത്ഭവസ്ഥാനമായ പരബ്രഹ്മാവിന്.

16. സ വാ ഏഷ പുരുഷഃ പഞ്ചാത്മാ യേന സർവ്വമിദം പ്രോതം പൃഥ്വിവീ ചാന്തരീക്ഷം ച ദൃൗശ്വ ദിശശ്ചാവാന്തരദിശാശ്ച സ വൈ സർവ്വമിദം ജഗത്സ സ ഭൃതം സ ഭവ്യം ജിജ്ഞാസക്നുപ്ത ഋതജാ രയിഷ്ഠഃ ശ്രദ്ധാ സത്യോ പഹസ്വാന്തമസോ പരിഷ്ടാത് ജ്ഞാതാ തമേവം മനസാ ഹൃദാച ഭൂയോ ന മൃത്യുമുപയാഹി വിദാൻ. തസ്മാദ്ന്യാ സമേഷാം തപസാമതിരീകതമാഹുഃ

N

P

I

സന്യാസം കൊണ്ട് പരമസത്യം സാക്ഷാത്ക്കരിച്ചിട്ടുള്ള ആ പുരുഷൻ അഞ്ചു വിധത്തിൽ അഞ്ച് സ്വഭാവങ്ങളോടു കൂടിയവനായിത്തീരുന്നു. പൃഥ്വിവിയും അന്തരീക്ഷവും ആകാശവും അവൻ തന്നെ. ഈ ജനത്തെയും അവനാണ്. അവൻ ഭൂതകാലമാണ്. അവൻ ഭവ്യമാണ്. (വരാൻ പോകുന്നത്) അവൻ ജിഞ്ജാസാൽ ലക്ഷ്യത്തിലെത്തിയവനാണ്. രയിഷ്ഠൻ (ആത്മജ്ഞാനമാകുന്ന ധനമാർന്നവൻ) വിശ്വാസവും, സത്യവും പഹസ്വാനും (സ്വായം പ്രകാശൻ) ആണ് അവൻ തമസ്സിന്റെ ഉപരിനിൽക്കുന്നു. മനസ്സും കൊണ്ടും ഹൃദയംകൊണ്ടും അവനെ ഇങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കി ജ്ഞാനി മരണം പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ ന്യാസത്തെ (സന്യാസം) ഈ തപസ്സുകളിൽ വെച്ച് അതിരികതമെന്ന് (വിശിഷ്ടം) പറയുന്നു.

17. വസുരണ്ണോ വിഭുരസി പ്രാണേ ത്വമസി സന്ധാതാ ബ്രഹ്മൻ ത്വമസി വിശ്വസ്യത്തേ ജോദാസത്വമസ്യഗേരസി വർച്ചോദാസ്ത്വമസി സൂര്യസ്യ ദ്യുമ്നോദാസ്ത്വമസി ചന്ദ്രമാസ ഉപയാമ ഗൃഹീതോസി ബ്രഹ്മണേ ത്വാ മഹസേ.

അല്ലയോ ബ്രഹ്മൻ, അങ്ങ് വസുരണ്ണനാകുന്നു. (ആത്മജ്ഞാനമാകുന്ന ധനം നൽകുന്നവൻ) വിഭുവുമാകുന്നു, പ്രാണനുമായി കൂട്ടി ഘടിപ്പിക്കുന്നുവനാകുന്നു. അങ്ങ് വിശ്വസ്യട്ട് ആണ് (വിശ്വവ്യാപി) അങ്ങു ചന്ദ്രന്റെ ദ്യുമ്നോദാവ് (പ്രകാശമാകുന്ന ധനം നൽകുന്നവൻ) ഉപയാമ ഗൃഹീതനാണങ്ങ് (ഉപയാമമെന്ന പാത്രത്തിലെടുത്ത സോമരസം) ചൈതന്യ സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മ തത്വജ്ഞാനത്തിനായി അങ്ങയെ ഞാൻ ഭജിക്കുന്നു.

18. ഓമിത്യാത്മാനം യുജന്തീത ഏതദൈ മഹോപനിഷദം ദേവാനം ഗൃഹ്യം യ ഏവം വേദം ബ്രഹ്മണോ മഹിമാനമാപ്നോതി തസ്മാത് ബ്രഹ്മണോ മഹിമാനമിത്യുപനിഷത്.

'ഓം' എന്നുചുരിച്ചുകൊണ്ട് ആത്മാവിനെ യോജിപ്പിക്കണം. ദേവന്മാർക്കുകൂടി രഹസ്യമായിട്ടുള്ള വിശിഷ്ടമായ ഉപനിഷത്ത് ഇതാകുന്നു. ഏതൊരുവൻ ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മഹത്വം അറിയുന്നു, അവൻ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മഹത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉപനിഷത്ത്

എഴുപത്തൊമ്പതാം അനുവാകം കഴിഞ്ഞു.

അനുവാകം എൺപത്

1. തസ്യൈവം വിദുഷോ യജ്ഞസ്യാത്മാ യജമാനഃ ശ്രദ്ധാ പത്നീ ശരീരമിച്ഛമുരോ വേദിരീലോമാനി ബർഹിവേദഃ ശിഖാ ഹൃദയം യുപഃ കാമ ആജ്യം മന്യുഃ പശുസ്തപോഗിർദമഃ ശമയിതാ (ദാനം) ദക്ഷി

K

ന്നോ വാക്ഹോതാ പ്രാണ ഉദ്ഗാതാ ചക്ഷുരധര്യൂർ മനോ ബ്രഹ്മാ ശ്രോത്രമഗ്നീത് യാവദ്ധിയതേ സാ ദീക്ഷാ യദഗ്നാതി തദ്ധവീര്യത്പിബതി തദസ്യ സോമപാനം യദ്രമതേ തദുപസദോ യത് സഞ്ചരത്യുപവിശത്യുത്തിഷ്ഠതേ ച സ പ്രവർഗ്യോയന്മുഖം തദാഹവനീയോ യാ വ്യാഹൃതിരാഹൃതിർയുദസ്യ വിജ്ഞാനം തജ്ജുഹോതി യത്സായം പ്രാതരത്തി തത്സമിധം യത്പ്രാതർമ്മാധ്യന്ദിനം സ്വായം ച താനി സവനാനി യേ അഹോരാത്രേ തേ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ യേ ദിദമാസാശ്ച മാസാശ്ച തേ ചാതുർമ്മാസ്യാനി യേ ഋതവസ്തേ പശുബന്ധായേ സംവത്സരാശ്ച പരിവത്സരാശ്ച തേഹർഗണാഃ സർവ്വവേദസാം വാ ഏതത്സത്രം യന്മരണം തദവദ്യഥം ഏതദൈ ജരാമര്യുമഗ്നീഹോത്രം സത്രം യേ ഏവം വിദാ നിദഗയനേ പ്രമീയതേ ദേവാനാമേവ മഹിമാനം ഗത്വാദിത്യസ്യ സായുജ്യം ഗച്ഛത്യഥ യോ ദക്ഷിണേ പ്രമീയതേ പിതൃണാമേവ മഹിമാനം ഗതവ ചന്ദ്രമസഃസായുജ്യം ഗച്ഛത്യേതൗ വൈ സൂര്യാചന്ദ്രമസോർമ്മഹിമാനൗ ബ്രാഹ്മണോ വിദാന ഭിജയതി തസ്മാദ് ബ്രഹ്മണോ മഹിമാനമാപ്നോതി തസ്മാദ് ബ്രഹ്മണോ മഹിമാനമിത്യുപനിഷത്.

ഈ വിധത്തിൽ സത്യത്തിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ജ്ഞാനിയുടെ ജീവിതം തന്നെ യജ്ഞമാണ്. ജ്ഞാനിയുടെ ആത്മാവ് ആ യജ്ഞത്തിൽ യജമാനനത്രേ. യജമാനപതി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധതന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധ തന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം തന്നെ വിറകാണ്. മാറിടമാണ് വേദി. രോമങ്ങൾ ദർപ്പേല്ലുകളാകുന്നു. വേദമാണ് ശിഖ, ഹൃദയം, യുപവും, ആഗ്രഹം, ആജ്യമാകുന്നു. കോപം ഹോമിക്കുവാനുള്ള മൃഗമാണ്. തപസ്സ് അഗ്നിയാണ്. ബലി നൽകുന്നവൻ ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹം; വാക്ക് ഹോതാവ്, ഉദ്ഗാതാവെന്ന പുരോഹിതനും വാക്കാണ് ചക്ഷുസ്സ് അധാര്യം എന്ന പുരോഹിതനത്രേ. മനസ്സ് ബ്രഹ്മമാകുന്ന പുരോഹിതൻ; ശ്രോത്രം അഗ്നീത് എന്ന പുരോഹിതനാണ്. ജീവൻ എത്ര

N

P

I

K

കാലം ഉണ്ടോ അത്രയും കാലം ദീക്ഷയാണ്. ഭക്ഷിക്കുന്നത് ഹവിസ്സ്; കുടിക്കുന്നത് സോമപാനം; സന്തോഷിക്കുന്നത് ഉപസദ് എന്ന കർമ്മം. സഞ്ചരിക്കൽ, ഇരിക്കൽ, എവുനേൽക്കൽ ഇവ പ്രവർഗ്ഗം എന്ന കർമ്മമാകുന്നു. മുഖം ആഹവനീയാഗനിയാണ്. സംസാരിക്കുന്നത് ആഹുതി. വിജ്ഞാനം, ഹോമം, പ്രഭാതത്തിലെയും വൈകുന്നേരത്തെയും ഭക്ഷണം അഗ്നിയിൽ വിറകിടുന്നതാണ്. പ്രഭാതവും മധ്യാഹ്നവും സായാഹ്ന കാലവും സവനങ്ങളാണ്. പക്ഷങ്ങളും, മാസങ്ങളും, ചതുർമാസ്യങ്ങൾ, ഋതുക്കൾ പശുബന്ധയാഗം, സംവത്സരങ്ങളും പരിസംവത്സരങ്ങളും അഹർഗണ യാഗങ്ങൾ; എല്ലാം കൂടി സന്യാസിയുടെ ജീവിതം ഒരു യജ്ഞ

മാണ് മരണം അവഭൃഥ സ്നാനമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ജതമരണപര്യന്തമുള്ള ജീവിതം അഗ്നിഹോത്രമാകുന്നു- അഗ്നിഹോത്രമെന്ന യജ്ഞമാകുന്നു. ഇതരിയുന്നവൻ ഉത്തരായണ കാലത്ത് ദേവന്മാരുടെ മാഹാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് ആദിത്യായ് കമായ സായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. സൂര്യന്റെയും ചന്ദ്രന്റെയും മഹത്വം പ്രത്യക്മറിയുന്ന വിപ്രൻ അവ രണ്ടും സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പരമസത്യം സാക്ഷാത്കരിച്ച സന്യാസി ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം നേടുന്നു. അതിനാൽ പരബ്രഹ്മത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നത് ശ്രമിക്കണം.

മഹാനാരായണോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

മഹാവാക്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേപമാക്ഷഭിര്യജത്രേ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടവാം സസ്തനുഭിദ്വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി നഃ ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പൃഷ്ഠാ വിശ്വവേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദയാതൃ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം കേൾക്കണം. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് മംഗളം കാണണം. അരോഗ ദൃഢഗാത്രരായി ഞങ്ങൾ നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവൻ ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കണം. മഹാകീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണം. സർവജ്ഞനായ പൃഷ്ഠാവ് ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളട്ടെ. അപ്രതിഹതവേഗവാനായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകണം. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മയരുളണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം അഥ ഹോവാച ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മ പരോക്ഷാനുഭവപരോപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ ഗൃഹ്യത്ഗൃഹ്യതരമേഷാ ന പ്രാക്യതായ ഉപദേശ്യവ്യാ സാത്മികായാന്തർമുഖായ ഹരിശൃശ്രൂഷവേ അഥ സംസൃതിബന്ധമോക്ഷയോർവിദ്യാവിദ്യേ ചക്ഷുഷി ഉപസംഹൃത്യ വിജ്ഞായാവിദ്യ ലോകാണയസ്തമോ ദ്യുവ്തമോ ഹി ശാരീരപ്രപഞ്ചമാ ബ്രഹ്മ സ്ഥാവരാനന്താഖിലാണയഭൃതം നിഖില നിഗമോ ദിതസകാമകർമ്മവ്യവഹാരോ ലോകഃ

അതിനെത്തുടർന്ന് ബ്രഹ്മാവ് അപരോക്ഷാനുഭവപരമായ ഉപനിഷത്ത് വ്യാഖ്യാനിക്കാമെന്ന് പറഞ്ഞു. ഈ ഉപനിഷത്ത് പ്രാക്യതന്മാർക്ക് ഉപദേശിച്ചു കൊടുക്കരുത് കാരണം ഇത് എത്രയും ഗോപനീയമാണ് എങ്കിലും സാത്മികവൃത്തിയോടു കൂടിയവനും അന്തർമുഖനും ഗുരു ശൃശ്രൂഷാപരനുമായ ശിഷ്യന് ഉപദേശിക്കാം. അതിനാൽ സാംസാരികമായ ബന്ധനത്തിനും മോക്ഷത്തിനും കാരണഭൂതമായ അവിദ്യാനേത്രങ്ങൾ ഉപസംഹരിച്ച് അജ്ഞാനാസകാരമകറ്റി സകാമകർമ്മങ്ങളിൽ വ്യാപൃതമായ ലോകത്തെ തത്വജ്ഞാനത്തിലേക്ക് നയിക്കേണ്ട താവശ്യമാണ്.

2. നൈഷോ f സ്വകാരോ f യമാത്മാ വിദ്യാ ഹികാ ണ്യാന്തരാദിത്യോ ജ്യോതിർമണ്ഡലം ഗ്രാഹ്യം നാപരം അസാവദിത്യോ ബ്രഹ്മേത്യജപയോപഹിതം ഹംസഃ സോ f ഹം പ്രാണാപാനാഭ്യാം പ്രതിലോമാനുലോമാഭ്യാം സമുപലഭ്യൈവം സാ ചിരം ലബ്ധ്യാത്യവ്യദാത്മനി ബ്രഹ്മണ്യഭിദ്യായമാനേ സച്ചിദാനന്ദഃ പരമാത്മാവിർഭവി

ആത്മാവ് അന്ധകാരമയമല്ലെന്നു സ്വയം പ്രകാശത്തിൽ നിന്നു ഭിന്നമല്ലാത്തതുകൊണ്ട് സ്വയം പ്രകാശരൂപമാണെന്നു മുളള ജ്ഞാനം ലഭിക്കാതിരിക്കുന്നിടത്തോളം മനുഷ്യൻ ജ്ഞാനം നേടണം. വിദ്യ ജ്യോതിർസരൂപമാണ്. ഏറെ പ്രയത്നമില്ലാതെയും ക്ലേശസാധനങ്ങൾ കൂടാതെയും ബ്രഹ്മപ്രാപ്തി സുലഭമാണ്. അതിന്റെ പേരാണ് ഹംസം. താനും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഒരംശമെന്നു കരുതി പ്രാണാപാന ശ്വാസങ്ങൾ മുഖേന ഇതി

N

P

I

K

നുള്ള ജ്ഞാനമാർജ്ജിച്ച് ചിരസാധന ചെയ്ത് ഈ വിദ്യ മുഖേന സമഷ്ടി വ്യഷ്ടി തദൈക്യം എന്നീ മൂന്നു രൂപത്തിലുള്ള ബ്രഹ്മത്തിൽ ധ്യാനിച്ചാൽ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപനായ പരമാത്മാവിനെ സാക്ഷാത്കരിക്കാം.

3. സഹസ്രഭാസുമച്ചുരിതാ പുരിതാ പുരിതത്വാദലി പ്യാപാരവാർപ്പുര ഇവ നൈഷാ സമാധിഃ നൈഷായോ ഗസിദ്ധിഃ നൈഷാ മനോലയഃ ബ്രഹ്മൈക്യം തത് ആദിത്യവർണ്ണം തമസസ്തു പരേ സർവാണി രൂപാണി വിചിത്യ ധീരാ നാമാനി കൃത്യാ f ഭിവാദന്യ ദാസ്തേ ധാതാ പുരസ്താദദ്യമുദാജഹാര. ശക്രഃ പ്രവിദാൻ പ്രതി ശശ്വതസ്രഃ തമേവം വിദാനമുത ഇഹ ഭവതി നാനൃഃ പന്ഥാ അയനായ വിദ്യതേ. യജേണേന യജ്ഞമജയന്ത ദേവാഃ താനി ധർമ്മാണി പ്രഥമാന്യാ സൻ തേ ഹ നാകം മഹിമാനം സചന്തേ യത്ര പൂർവേ സാധ്യാ സന്തി ദേവാഃ

തത്യാജ്ഞാനവ്യത്തി ആയിരം സൂര്യന്മാരുടെ പ്രകാശത്തോടു കൂടിയതും പ്രശാന്തവും ബ്രഹ്മരസപൂരിതവും ആണ്. ഈ വൃത്തി സമാധിയോ യോഗസിദ്ധിയോ മനോലയമോ അല്ല. പ്രത്യക്ഷബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഏകാത്മ സ്വരൂപമാണ്. ആദിത്യസ്വരൂപമാണ്. സർവചരാചരങ്ങളും മീഥ്യയെന്നു കരുതി തന്റെ തന്മാത്ര സ്വരൂപം ഗ്രഹിക്കുന്നവർ മാത്രം ബ്രഹ്മസ്വരൂപം പ്രാപിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മവും ഇത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ദിക്കുകളും ഉപദിക്കുകളും ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളിൽ മുഖ്യനായ ഇന്ദ്രനും ഇത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ ബ്രഹ്മത്തെ ഇങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കുന്ന വിദാൻ പരമാത്മസ്വരൂപനായിത്തീരുന്നു. മോക്ഷലബ്ധിക്ക് വേറെ മാർഗ്ഗമില്ല. ഇന്ദ്രാദി ദേവന്മാരും ജ്ഞാനയജ്ഞം കൊണ്ട് യജിക്കുകയും അങ്ങനെ ജീവന്മാരുടെ രായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ജീവന്മാരുടെ രൂപത്തിലുള്ള കർമ്മങ്ങളാണ് ആദ്യമുണ്ടായത് ആദ്യം

സാധ്യം മാത്രമായിരുന്നത് അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ പ്രകാശരൂപമായി.

- 4. സോ f ഹമർക്കഃ പരം ജ്യോതി
- രർക്കജ്യോതിരഹം ശിവഃ
- ആത്മജ്യോതിരഹം ശുക്രഃ
- സർവജ്യോതിര സാവദോഹഃ

ഞാൻ ചിദാദിത്യനും പരം ജ്യോതിസ്സുമാണ്, അതേ ശിവതത്വമാണ്, അതേ ആത്മജ്യോതിസ്സാണ് സകലതും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന ആ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപവും അതിൽ നിന്ന ഭിന്നവുമാണ്.

5. യ ഏതദ മർവശിരോ f ധീതേ പ്രാതരധിയാനോ രാത്രികൃതം പാപം നാശയതി സായമധീയാനോ ദിവസകൃതം പാപം നാശയതി തത് സായം പ്രാതഃ പ്രയുഞ്ജാനഃ പാപോ f അപാപോ ഭവതി മധ്യംദിനമാദിത്യോഭിമുഖോ f ധീയാനഃ പഞ്ച മഹാപാതകോപപാതകാത് പ്രമുച്യതേ സർവവേദപാരായണപുണ്യം ലഭതേ. ശ്രീമഹാവിഷ്ണു സായുജ്യമവാപ്നോതീത്യുപനിഷത്.

ഈ അമർവശിരസ്സ് പ്രഭാതത്തിൽ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ രാത്രി ചെയ്ത പാപം നശിപ്പിക്കുന്നു. വൈകുന്നേരം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ പകലത്തെ പാപം നശിപ്പിക്കുന്നു. കാലത്തും വൈകിട്ടും അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ പാപിയാണെങ്കിലും പാപഹീനനാകുന്നു. ഉചയ്ക്ക് സൂര്യാഭിമുഖമായി അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ പഞ്ചമഹാപാതക കോപത്തിൽ നിന്ന മുക്തനാകുന്നു. സർവവേദപാരായണം പുണ്യം നേടുന്നു. ശ്രീമഹാവിഷ്ണു സായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

മഹാവായുക്യാപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

മഹോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യയന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ I
ശ്രോത്രമഥോ ബാലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി I
സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം
ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം I
മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോദനിരാകരണ മസ്തു

നിരാകരണം മേ അസ്തുക്
തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനി I
ഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു I
ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ I

പരബ്രഹ്മമെ, എന്റെ സർവാംഗങ്ങളും വാക്, പ്രാണൻ, നേത്രം, ശ്രോത്രം എന്നിവയു, ശക്തിയു ഇന്ദ്രിയങ്ങളും

N

P

I

K

പരിപൂർണ്ണമാക്കട്ടെ. ഇത് ഉപനിഷത്ഭൂതമായ ബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ ഇതിനെ നിരാകരിക്കുന്നില്ല. ബ്രഹ്മം എന്നെ നിരാകരിക്കാതിരിക്കണം. എനിക്കും ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അഭേദമായ ബന്ധം ഉണ്ടാകണം. ബ്രഹ്മനിരതനായ എനിക്ക് ഉപനിഷദ്ഭൂതങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ നിലനിൽക്കണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥാതോ മഹോപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമ സ്തദാഹുരേകോ ഹ വൈ നാരായണ ആസിന്ന ബ്രഹ്മാനേശാനോ നാപോ നാഗ്നീഷോമൗ നേ മേ ദ്യാവാൻ പൃഥിവീ ന നക്ഷത്രാണി ന സൂര്യോ ന ചന്ദ്രമാ സ ഏകാകീന രമതേ. തസ്യായ്യാനാന്ത സ്ഥസ്യ യജ്ഞസ്തോമമുചൃതേ.

ഇനി മഹോപനിഷത്തിനെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കാം. ആദിയിൽ കേവലം നാരായണൻ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ബ്രഹ്മാവോ രൂദ്രനോ ജലമോ അഗ്നിയോ വായുവോ ആകാശമോ പൃഥിവിയോ നക്ഷത്രങ്ങളോ സൂര്യനോ ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഏകാകിയായിരിക്കാൻ അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം സങ്കല്പധ്യാനം ചെയ്തു. ആ ധ്യാനത്തിന് യജ്ഞ സ്തോമമെന്ന് പറയുന്നു.

2. തസ്മിൻപുരുഷാശ്ചതുർദശ ജായതേ
ഏകാകന്യാ I
ദശേന്ദ്രിയാണി മനഃ ഏകാദശം തേജഃ ദ്വാദശോഽഹംകാരഃ I
ത്രയോ ദശകഃപ്രാണാഃ ചതുർദശ ആത്മാ പഞ്ച ദശീ I
ബുദ്ധിഃ ഭൂതാനിപഞ്ചതന്മാത്രാണി. പഞ്ചമഹാ ഭൂതാനി I
സ ഏകഃ പഞ്ച വിംശതിഃ പുരുഷഃ തത്പുരുഷം പുരുഷോ I
നിവേശ്യ നാസ്യ പ്രധാന സംവത്സരാ ജായന്തേ I
സംവത്സാരാ ദധി ജായന്തേ I

ആ ധ്യാനഫലമായി പതിനാലു പുരുഷന്മാരും ഒരു കന്യകയും ജനിച്ചു. പത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളും തേജസ്വിയായ മനസ്സും അഹങ്കാരവും പ്രാണനും ആത്മാവുമാണ്. ആ പതിനാലു പുരുഷന്മാർ. ഈ പതിനാലു പുരുഷന്മാർക്കു പുറമെ ബുദ്ധിയാകുന്ന കന്യകയുണ്ടായി ഇവയ്ക്കും ഭിന്നമായി സൂക്ഷ്മഭൂതങ്ങളോടുകൂടിയ അഞ്ചു തന്മാത്രകളും പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളും ഉണ്ടായി. ഈ പുരുഷൻ പ്രവേശിച്ചു. എന്നാൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചു തന്മാത്രകളോടുകൂടിയ വിരാട് പുരുഷനിൽ നിന്നും സംവത്സരങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നില്ല സംവത്സരങ്ങൾ കാലമാകുന്ന സംവത്സരത്തിൽ നിന്നുമാണുണ്ടാകുന്നത്.

3. അഥ പുനരേവ നാരായണ. സോ ിന്യത് കാമോഽ മനസാ ധ്യായത് സ്യതസ്യ ധ്യാനാന്തഃ

സ്ഥസ്യ ലലാടാത്

ത്രയക്ഷഃ ശൂലപാണിഃ പുരുഷോ ജായതേ ബിബ്രഹ്മീ
ശ്ലീയം യശഃ സത്യം ബ്രഹ്മചര്യം തപോ
വൈരാഗ്യം I
മന ഐശ്വര്യം സപ്രണവാ വ്യാഹൃതയ
ഋഗ്യജുഃ സാമാ I
ഥർവാംഗിരസഃ സർവാണി ഛന്ദാംസി താന്യംഗേ I
സമാശ്രീതാനി തസ്മാദീശാനോ
മഹാദേവോമഹാദേവഃ I

അനന്തരം നാരായണൻ മറ്റൊരു സങ്കല്പത്തോടു കൂടി ധ്യാനത്തിൽ മുഴുകി. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നെറ്റിയിൽ നിന്നും ത്രിനേത്രനും ത്രിശൂലപാണിയുമായ വിശിഷ്ടപുരുഷനുണ്ടായി. യശസ്സ്, സത്യം തപസ്സ്, ബ്രഹ്മചര്യം, വൈരാഗ്യം, നിയന്ത്രിത മനസ്സ്, ഐശ്വര്യം പ്രണവം ചേർന്ന വ്യാഹൃതികൾ, നാലു വേദങ്ങൾ, സമ്പൂർണ്ണചരന്ദ്രങ്ങൾ എന്നിവ ആ സിദ്ധപുരുഷനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. അതികൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ഈശാനനെന്നും മഹാദേവനെന്നും പേരുകൾ ഉണ്ടായി.

4. അഥ പുനരേവ നാരായണഃ സോ ിന്യത് കാമോഽ മനസാ ധ്യായത. തസ്യ ധ്യാനാന്തസ്ഥ സ്യ ലലാടാത് സ്യോദോപതത്. താഃ ഇമാഃ പ്രതതാഽ അപ്സഃതതസ്തേജോ ഹിരണ്മയാൻഢം തത്ര ബ്രഹ്മാ ചതുർമ്മുഖോ ജായത I

നാരായണൻ വിണ്ടും മറ്റൊരു സങ്കല്പത്തോടെ ധ്യാനിച്ചു. അതോടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നെറ്റിയിൽ നിന്ന് വിയർപ്പ് പൊടിഞ്ഞു. ആ വിയർപ്പാണ് ജലരൂപത്തിൽ സർവത്ര വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ ജലത്തിൽ അണുവിന്റെ ആകാരത്തിൽ ഒരു ഹിരണ്മയ ഗോളം കാണപ്പെട്ടു. ആ തേജോഗോളത്തിൽ നിന്നും ചതുർമ്മുഖനായ ബ്രഹ്മാവുണ്ടായി.

5. സോ ിന്യായത് പുർവാഭിമുഖോ ഭൂതാ ഭൂരിതി വ്യാഹൃതിർഗായത്രംചരന്ദ്ര ഋഗേദോ അഗ്നിദേവതാ. പശ്ചിമാഭിമുഖോ ഭൂതാ ഭൂവരിതി വ്യാഹൃതിസ് ത്രൈഷ്ഠുഭം ഛന്ദോ യജ്ജുർവേദോ വായുർ ദേവതാ ഉത്തരാഭിമുഖോ ഭൂതാ സ്വരിതി വ്യാഹൃതിർജാഗതം ചരന്ദ്രഃ സാമ വേദഃ സൂര്യോ ദേവതാ ദക്ഷിണാഭിമുഖോ ഭൂതാ മഹരിതി വ്യാഹൃതിരാനുഷ്ടുഭം ചന്ദോ അഥർവവേദഃ സോമോ ദോവതാ.

കിഴക്കോട്ടു നോക്കി നിന്ന് ബ്രഹ്മാവ് ഭഃ എന്നുച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് ഗായത്രീ, ചരന്ദ്രസ്സ്, ഋഗേദം, അഗ്നി എന്നിവയെയും പടിഞ്ഞാറോട്ടു നോക്കി നിന്ന് ഭൂവഃ എന്നുച്ചരിച്ച്, ജഗതി ചരന്ദ്രസ്സ് സാമവേദം, സൂര്യൻ എന്നിവയെയും തെക്കോട്ടു നോക്കി നിന്ന് “മഹസ്സ്” എന്നുച്ചരിച്ച് അനുഷ്ടുപ്

N

P

I

K

അഥർവ്വവേദം സോമൻ എന്നിവയെയും ധ്യാനിച്ചു.

- 6. സഹസ്രശീർഷം ദേവം സഹസ്രാക്ഷം
വിശ്വശംഭുവം I
വിശ്വതഃ പരമം നിത്യം വിശ്വം നാരായണം ഹരിം I
- 7. വിശ്വമേദവേദം പുരുഷസ്തദിശ്വമുപജീവിതി I
പതിം വിശ്വേശരം ദേവം സമുദ്രേ
വിശ്വരൂപിണം I

പിന്നീട് ബ്രഹ്മാവ് സഹസ്രശീർഷനും സഹസ്രാക്ഷനും സർവമംഗളസ്വരൂപനും സർവവ്യാപിയും പരാതത്പരനും നിത്യ സ്വരൂപനുമായ നാരായണനെ ധ്യാനിച്ചു. അദ്ദേഹം ആ ജഗദീശ്വരനെ ദർശിച്ചത് ക്ഷീരസാഗരശായിയായിട്ടാണ്. കണ്ട മാത്രയിൽ തന്നെ അദ്ദേഹം തന്നെയാണ് വിശ്വരൂപനെന്നും സകല പ്രപഞ്ചത്തിന്റെയും ജീവൻ ഇദ്ദേഹത്തെത്തന്നെയാണ് ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും ബ്രഹ്മാവിന് ബോധ്യപ്പെട്ടു.

- 8. പത്മകോശ പ്രതീകാശം ലംബത്യാ
കോശസന്നിഭം I
ഹൃദയം ചാപ്യധോ മുഖം സംതുസ്തൈസീത്
കാരാഭിശ്ച I
- 9. തസ്യമധ്യേ മഹാനർച്ചിർ വിശ്വർച്ചിർ
വിശ്വതോമുഖം I
തസ്യമദ്ധ്യേവഹ്നിശിഖാ അണീയോർധ്യാ
വ്യവസ്ഥിതാ I
- 10. തസ്യ ശിഖയാ മധ്യേപരമാത്മാ വ്യവസ്ഥിതഃ I
സ ബ്രഹ്മാ സ ഈശാനഃ സേന്ദ്ര സോക്ഷരഃ
പരമഃ സ്വരാധിതി മഹോപനിഷത് I

പത്മകോശം പോലെ ദീർഘവും അയോമുഖവുമായ ഹൃദയത്തിൽ നിന്ന് സീതകാരശബ്ദം പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആ ഹൃദയത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ മഹത്തായ ഒരു ജ്വാലയുണ്ട്. ആ അഗ്നി ജ്വാലയുടെ. ആ ജ്വാലയാണ് ദീപശിഖോലെ പത്തു ദിക്കിലും പ്രകാശം വിതറി വിശ്വത്തെ പ്രകാശമാനമാക്കുന്നത്. ആ അഗ്നി ജ്വാലയുടെ മധ്യേ മുകളിൽ ചെറിയ ഒരു അഗ്നി ശിഖയുണ്ട്. അതിന്റെ മധ്യത്തിലാണ് പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മാവും ഈ ശരനും ഇന്ദ്രനും അവിനാശിയും എന്ന് മഹോപനിഷത്ത് പറയുന്നു.

രണ്ടാമധ്യായം

- 1. ശുകോ നാമമഹാതേജഃസ്വരൂപാനന്ദതത്പരഃ I
ജാതമാത്രേണ മുനിരാഡ് യത് സത്യം തദ
വാപ്തവാൻ I
- 2. തേനാസൗ സ്വവിവേകേന സ്വയമേവ മഹാമനഃ I
പ്രവിചാര്യചിരം സാധു സ്വാത്മനിശ്ചയ
മാപ്തവാൻ I

ആത്മ പരമാനന്ദം നിരന്തരം ആസ്വദിക്കുന്നവനും മഹാതേജസ്വിയുമായ മുനിയായിരുന്നു ശുകദേവൻ. ജനിച്ചപ്പോൾ തന്നെ അദ്ദേഹം സത്യതത്വജ്ഞാനങ്ങൾ ആർജ്ജിച്ചു. പരാശ്രയം കൂടാതെ തന്നെ ചിന്തിച്ചു. വിവേകബുദ്ധിയാൽ ആത്മസ്വരൂപം എന്താണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി സുനിശ്ചിതബോധമുൾക്കൊണ്ടു

- 3. അനാവ്യതാദഗമ്യതാനന്ദഃഷഷ്ഠേന്ദ്രിയ
സ്ഥിതേഃ I
ചിന്മാത്രമേവ മാത്മാണുരാകാശാദപി
സുകുക്ഷ്മകഃ I
- 4. ചിദനോഃ പരമസ്യാന്തഃ കോടി
ബ്രഹ്മാൻഡരേണവഃ I
ഉത്പത്തിസ്ഥിതി മദ്യേത്യ ലീയന്തേ ശക്തി
പര്യയാത് I

ആകാശം ബാഹ്യശൂന്യത്യാദനാകാശം തു ചിത്വതഃ I ന കിഞ്ചിദ്യദനിർദേശ്യം വസ്തു സത്തേതി കിഞ്ചന I അനിർവചനീയമായ ആത്മാവ് അഗമ്യമാകുന്നു. മനസ്സാകുന്ന ആറാമത്തെ ഇന്ദ്രിയത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതിനാൽ അത് അണുവിന്റാകാരമാണ്. അത് ചിന്മാത്രവും ആകാശതത്വത്തെക്കാൾ അതിസൂക്ഷ്മവുമാകുന്നു. ഈ പമചിദ്രൂപാണുവിൽ കോടാനുകോടി ബ്രഹ്മാൻഡരേണുക്കൾ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയം ചേരുന്നു.

ആത്മാവ് ചിദ്രൂപമായതിനാൽ ആകാശത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമാണ്. എന്നാൽ ബാഹ്യശൂന്യതയാൽ ഇതിന്റെ രൂപം വർണ്ണിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്. ഇത് വസ്തുരൂപമല്ല. എന്നാൽ സത്ത ആയതിനാൽ വസ്തു രൂപവുമാകുന്നു.

- 6. ചേതസോജസൗ പ്രകാശതദ്ദേദ്യ ഭാവാച്ഛി
ലോപമഃ I
സ്വാത്മനി വ്യോമനി സ്വസ്ഥേജഗദഗന്മേഷ
ചിത്രക്യത് I
- 7. തത് ഭാമാത്രമിദം വിശ്വമിതി നസ്യാത്തതഃ പൃഥക് I
ജഗത് ഭേദോജപി തദ്ഭാനമിതി ഭേദോഽപി തന്മയഃ I
- 8. സർവഗഃ സർവസംബന്ധോ ഗത്യഭാവനാ ഗച്ഛതി I
നാസ്ത്യസാവാശ്രയാഭാവത്സദ്രൂപത്വാ
തഥാസ്തിച I
- 9. വിജ്ഞാനമാനന്ദം ബ്രഹ്മരാതേർ ദാത്യഃ
പരായണം I
സർവ സങ്കല്പ സന്യാസ ശ്ലേതസായത്
പരിഗ്രഹഃ I
- 10. ജാഗ്രതഃ പ്രത്യയാഭാവം യസ്യാഹുഃ പ്രത്യയം
ബുധാഃ I
യത് സങ്കോച വികാസാഭ്യാം ജഗത്
പ്രളയ സൃഷ്ടയഃ I

N

P

I

K

11. നിഷ്ഠാ വേദാന്തവാക്യാനാ മഥ വാചാമ

ഗോചരഃ I

അഹം സച്ചിത് പരാനന്ദ ബ്രഹ്മൈവാസ്തി

ന ചേതരഃ I

ഇത് പ്രകാശാത്മകമാകയാൽ ചൈതന്യ സ്വരൂപമാണ്. എന്നാൽ വേദാന്തകമാകയാൽ ശിലാരൂപവുമാണ്. ഉള്ളിൽ ഇത് വിഭിന്ന പ്രകാരത്തിൽ വിശ്വോന്മേഷം വളർത്തുന്നു. വിശ്വം അതിൽ നിന്നും ഭിന്നമല്ല. ആത്മാവിൽ കാണുന്ന വിശ്വഭേദവും ആത്മാവിൽ നിന്നും ഭിന്നമല്ല. സർവ ബന്ധകമായതിനാൽ അത് എവിടെയും ഗമിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതിൽ ഗതി സ്വാഭാവമില്ലാത്തതിനാൽ സഞ്ചരിക്കുന്നില്ല. നിരാശ്രിതമാകയാൽ നാസ്തി രൂപമാണ്; തത്വരൂപമാകയാൽ അസ്തി രൂപമേയുള്ളൂ. ധനദാത്മാവിന്റെ മഹത്തായ ഗതി ഇതുതന്നെ ഏതൊരു ബ്രഹ്മം ആനന്ദ വിജ്ഞാന രൂപമാണ്, ഏതിനെ സീകരിക്കുകയാണോ മാനസിക സങ്കല്പങ്ങളിലൂടെ ത്യാഗം മാത്രമായിരിക്കുന്നത്, ബുദ്ധിമാന്മാർ ഏതൊന്നിന്റെ ബോധത്തെയാണോ മാനസിക സങ്കല്പങ്ങളിലൂടെ ത്യാഗം മാത്രമായിരിക്കുന്നത്, ബുദ്ധിമാന്മാർ ഏതൊന്നിന്റെ ബോധത്തെയാണോ ജാഗ്രദവസ്ഥയുടെ ബോധത്തെയാണോ ജാഗ്രദവസ്ഥയുടെ ബോധമെന്നു പറയുന്നത്. ഏതൊന്നിന്റെ സങ്കോചം കൊണ്ടാണോ പ്രളയവും വികാസം കൊണ്ട് സൃഷ്ടിയും സംഭവിക്കുന്നത്. ഏതൊന്നാണോ വേദാന്തവാക്യങ്ങളുടെ നിഷ്ഠാരൂപവും വാചാതീതവുമായിരിക്കുന്നത്. ആ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഞാൻ ഭിന്നനല്ല.

12. സ്വയൈവ സൂക്ഷ്മയാ ബുധ്യാസർവം
വിജ്ഞാതവാൻശുകഃ I
സ്വയം പ്രാപ്തേ പരേവസ്തുന്യ വിശ്രാന്ത മനഃ
സ്ഥിതഃ I

13. ഇദം വസ്തിതി വിശ്വാസം നാസാവാന്ത
ന്യൂപായ I
യൗ കേവലം വിരരാമാസ്യ ചേതോ വിഷയ
ചാപലം I
ഭോഗേഭ്യോ ഭൂരി ഭോഗേഭ്യോ ധാരാഭ്യ ഇവ
ചാതകഃ I

14. ഏകദാളസോ മല പ്രജേന്താ മേരാ വേകാന്ത
സംസ്ഥിതഃ I
പപ്രച്ഛ പിതരം ഭക്ത്യാ കൃഷ്ണദ്വൈപായാനം
മുനിം I

15. സംസാരഡംബരമിദം കഥമദ്യുത്ഥിതം മൂനേ I
കഥം ച പ്രശ്രമം യാതി കിം യത് കസ്യ
കദാചന I

ശ്രീശുകൻ തന്റെ സൂക്ഷ്മ ബുദ്ധിയാൽ ഇതെല്ലാം മനസ്സിലാക്കി സ്വയം ലഭിച്ച പരമാത്മ തത്വത്തിൽ അദ്ദേഹം ലീനചിത്തനായി. ഹൃദയത്തിൽ ഇതുതന്നെയാണ് വസ്തു എന്ന പരമാർത്ഥ ബോധവും ഇതിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി

മറ്റൊന്നില്ലെന്ന വിശ്വാസവും ഉണ്ടായി. ധാരാളം മഴ കിട്ടിയത് നാൽ സന്തോഷിച്ച ചാതകത്തിന്റെ മനോവ്യാകുലത അകലത്താകുന്നതുപോലെ ശുകദേവന്റെ മനസ്സ് വിഭിന്നഭോഗങ്ങൾ കൊണ്ടു ഭൂവായ ചാപല്യത്തിൽ നിന്നും മുക്തമായി. അമല പ്രജ്ഞനായ ശുകൻ മഹാപേരുപർവതത്തിൽ ഏകാന്തമായ ഭാഗത്തു തപോനിഷ്ഠയിലിരിക്കുന്ന പിതാവായ കൃഷ്ണൻ ദൈവായന മുനിയോട് ചോദിച്ചു: “മഹാമൂനേ, ഈ സന്സാരഡംബരത്തിന്റെ ഉൽഭവം എങ്ങനെയാണ്? ഇത് എന്താണ് വിലയം പ്രാപിക്കാത്തത്? ഇതെന്താണ്? ആരുടെതാണ്? ഇത് എപ്പോൾ ഉണ്ടായി. ഇതെല്ലാം എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരണം”

16. ഏവം പൃഷ്ട്വേന മുനിനാവ്യാസേനാവി
ലമാത്മജേ I
യഥാവദവിലം പ്രോക്തം വക്ത്രവ്യം
വിദിതാത്മനാ I

17. അജ്ഞാസിഷം പൂർവമേവ-മഹമിത്യഥ തത്
പിതൃഃ I
സ ശുക സ്വതയാ ബുധ്യാന വാക്യാ ബഹു
മന്യതേ I

18. വ്യാസോളപി ഭഗവാൻ ബുദ്ധ്യാപുത്രാഭിപ്രായമീ
ദ്യശ്യം പ്രത്യുവാച പുനഃപുത്രംനാഹം ജാനാമി
ത ത്വതഃ I

19. ജനകോ നാമ ഭൂപാലോ വിദ്യതേ മിഥിലാ
പുരേയഥാ I
വത് വേത്തസൗ വേദ്യം തസ്മാത് സർവ
മവ്യാപ്സ്യസി I

20. വിക്രാ ത്യക്തഃ ശുകഃ പ്രായാത്സുമേരോർ
വസുധാതലം I
വിദേഹനഗരിം പ്രാപ ജനകേനാഭിപാലിതാം I

ശുകന്റെ ജിജ്ഞാസ കണ്ട് ആത്മജ്ഞാനിയായ വ്യാസൻ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും പുത്രന് പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. എന്നാൽ ശുകനാകട്ടെ ഇതെല്ലാം തനിക്ക് നേരത്തെ അറിയാവുന്നതാണെന്ന് ചിന്തിച്ചു. പിതാവു പറഞ്ഞതിൽ അത്രയൊന്നും ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. പുത്രന്റെ ഭാവം മനസ്സിലാക്കിയ വ്യാസൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:- “ഈ കാര്യം തത്ത്വപരമായി ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. നിനക്ക് ഈ കാര്യത്തിൽ താല്പര്യമുണ്ടെങ്കിൽ മിഥിലാധിപതിയായ ജനകമഹാരാജാവിനെ സമീപിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന് ഈ കാര്യത്തിൽ താല്പര്യമുണ്ടെങ്കിൽ മിഥിലാധിപതിയായ ജനകമഹാരാജാവിനെ സമീപിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന് ഈ കാര്യത്തിൽ താല്പര്യമുണ്ടെങ്കിൽ മിഥിലാധിപതിയായ ജനകമഹാരാജാവിനെ സമീപിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന് ഈ കാര്യത്തിൽ പരിപൂർണ്ണ ജ്ഞാനമുണ്ട്. നീ ആഗ്രഹിക്കുന്ന അറിവ് അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് കിട്ടും.” പിതാവ് പറഞ്ഞതുകേട്ട് ശുകൻ മഹാമേരുവിൽ നിന്നും താഴെ ഇറങ്ങി ജനകമഹാരാജാവിന്റെ മിഥിലാ നഗരിയിലെത്തി.

N

P

I

K

- 21. ആവേദിതോളസൗ യാഷ്ടീകൈർജനകായ
മഹാത്മനേ I
ദാരി വ്യാസസുതോ രാജൻ ശുകോളത്ര
സ്ഥിതവാനിതി I
- 22. ജിജ്ഞാസാർത്ഥം ശുകസ്യാസാ-വാസ്തോ
മേവേത്യ വി I
ജ്ഞായാ ഉക്ത്യാ ബഭൂവ ജനക-സ്തുഷ്ണീം
സപ്തദിനാന്യഥ I
- 23. തതഃ പ്രവേശയാമാസ ജനകഃ ശുകമങ്കണേ I
തത്രാഹാനി സ സ്പതൈവ തഥൈവാവസ
ദുന്മാനാഃ I
- 24. തതഃ പ്രവേശയാമാസ ജനകോന്തഃപുരാജിരേ I
രാജാ ന ദൃശ്യതേ താവ-ദിതി സ്പത ദിനാനിതം
- 25. തത്രോ ജലാഭിഃ കാന്തഭിർഭോജനൈഃ ഭോഗ
സഞ്ചയൈഃ I
ജനകോലാളയാമാസശുകം ശശി നിഭാനനം I
- 26. തേ ഭോഗാ സ്താനി ഭോജ്യാനിവ്യാസ പുത്രസ്യ
താന്മിനഃ I
നാജഹാരമന്വപവനോബദ്ധപീഠമിവാചലം. I
- 27. കേവലം സുസ്മഃ സ്വച്ഛോ മൗനീ മുദിത മാനസഃ I
സന്ധൂർണ്ണ ഇവ ശീതാംശുരതിഷ്ഠദമലഃ ശുകഃ I
ദാരപാലന്മാർ ശുകൻ വന്നതായറിഞ്ഞ് ജനകമഹാരാ
ജാവിനോട് പറഞ്ഞു.- “രാജൻ വ്യാസമുനിയുടെ പുത്രനായ
ശുകദേവൻ കൊട്ടാരവാതുക്കൽ നിൽക്കുന്നു.” ഇതു കേട്ട്
ജനകൻ അവളയോടെ പറഞ്ഞു. “ അദ്ദേഹം അവിടെ
നിൽക്കട്ടെ” ഏഴു ദിവസം അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും അന്വേ
ഷിച്ചില്ല. എട്ടാം ദിവസം കൊട്ടാരമുറ്റത്തേക്കു ക്ഷണിച്ചു.
വീണ്ടും ഏഴു ദിവസം അദ്ദേഹത്തോട് സംസാരിച്ചില്ല. പിന്നെ
അന്തപുരത്തിലെ മുറ്റത്തേക്ക് ക്ഷണിച്ചു. എന്നാൽ പിന്നെ
യും ഏഴു ദിവസം ജനകൻ ശുകന്റെ മുന്നിൽ വന്നില്ല.
അങ്ങനെ ഇരുപത്തിരണ്ടാം ദിവസം ജനകൻ യുവതികളും
സുന്ദരികളുമായ സ്ത്രീകളോടും വിവിധ ഭോജനദ്രവ്യങ്ങ
ളോടുകൂടി ശുകനെ യഥാവിധി സൽക്കരിച്ചു. ശുകൻ
ആഭോഗവസ്തുക്കളൊന്നും ആകർഷകങ്ങളായി തോന്നിയില്ല.
ഇളങ്കാറ്റിന് ഉറച്ച പർവതത്തെ ഇളക്കാൻ പോന്നതായില്ല.
അദ്ദേഹം വികാരരഹിതനും പ്രസന്ന ചിത്തനുമായി സംഗദോ
ഷരഹിതനായി പൂർണ്ണചന്ദ്രനെപ്പോലെ ശുഭ്ര തേജസ്സോടെ
അവിടെ കാണപ്പെട്ടു.
- 28. പരിജ്ഞാതസ്വഭാവംതം ശുകം സ
ജനകോ നൃപഃ I
ആനീയ മുദിതാത്മനേ മവലോക്യ നനാമ ഹ I
- 29. നിശ്ശേഷിത ജഗത് കാര്യാഃ പ്രാപ്താഖില
മനോരഥഃ I
കിമീപ്സിതം തവേത്യഹ കൃതസ്യാഗത
ആഹ തം I

- 30. സംസാരാധംബരമിദം കഥമദ്യുത്ഥിതം ഗുരോ I
കഥം പ്രശമമായാതി യഥാവദ് കഥയാശു മേ I
ശുനകനെ ജനകൻ ഇങ്ങനെ പരീക്ഷിക്കുകയും തന്റെ
പരീക്ഷയിൽ പൂർണ്ണമായി വിജയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അടുക്കൽ വിളിച്ച് നമസ്കരിച്ച് സൗമ്യമായി പറഞ്ഞു:- “ അങ്ങ് അങ്ങയുടെ പ്രാപഞ്ചിക വിഷയങ്ങൾ അവസാനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.
ഇപ്പോൾ അങ്ങ് സർവമനോരഥങ്ങളും സിദ്ധിച്ചവനായി എന്താണാഗ്രഹമെന്ന് പറഞ്ഞാലും.“ ശുകൻ അറിയിച്ചു. “ഗുരുവര, ഈ സാംസ്കാരിക പ്രപഞ്ചം എങ്ങനെ ഉണ്ടാകുന്നു? ഇതെങ്ങനെ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു? അതിനെക്കുറിച്ചുള്ള കാര്യങ്ങൾ യഥാവൽ പറയാൻ ദയവുണ്ടാകണം”.
- 31. യഥാവദഖിലം പ്രോക്തം ജനകേന മഹാത്മനാ I
തദേവതത് പുരാപ്രോക്തം തസ്യ പിത്രാ
മഹാധിയാ I
- 32. സ്വയമേവ മയാ പൂർവമഭിജ്ഞാതം വിശേഷതഃ I
ഏതദേവ ഹി പൃഷ്ടേന പിത്രാ മേ
സമുദാഹൃതം I
- 33. ഭവതാപേഷ്യ ഏവാർത്ഥഃ കഥിതോ
വാഗിദാം വര I
ഏഷ ഏവ ഹി വാക്യാർത്ഥ ശാസ്ത്രേഷു
പരിദൃശ്യതേ I
- 34. മനോ വികല്പ സംജാതം തദികല്പ
പരീക്ഷിയാത് I
ക്ഷീയതേ ദഗ്ധ സംസാരോനിസ്സാര
ഇതിനിശ്ചിതഃ I
- 35. തത് കിമേ തന്മഹാഭാഗസത്യം ബ്രൂഹി
മമാ ചലം I
തയത്തോ വിശ്രമമാപ്നോമിചേതസാ ഭ്രമതാ
ജഗത് I

അത് കേട്ടതിനുശേഷം മഹാത്മാവായ ജനകൻ ശുകനോടു പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളെല്ലാം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവും പരമജ്ഞാനിയുമായ വ്യാസൻ മുമ്പേ തന്നെ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതിനാൽ ശുകൻ പറഞ്ഞു:- “ ഇതെല്ലാം ഞാൻ സ്വയം മനസ്സിലാക്കിയവയാണ്. അച്ഛൻ എനിക്ക് പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുമുണ്ട്. അങ്ങു പറഞ്ഞതും അതേ കാര്യങ്ങൾ തന്നെ. ശാസ്ത്രങ്ങളും ഇതു തന്നെ ഉദ്ഘോഷിക്കുന്നു. മാനസിക സങ്കല്പത്താൽ പ്രപഞ്ചോത്പത്തിയും ആ വികല്പത്തിന്റെ നാശത്തിൽ പ്രപഞ്ചനാശവും സംഭവിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചം സാരഹീനമാണ്. അപ്പോൾ ഈ വസ്തു എന്താണ്? അതെനിക്ക് വേണ്ടപോലെ പറഞ്ഞു തരണം. എന്റെ മനസ്സ് പ്രാപഞ്ചിക വിഷയങ്ങളിൽ ഭ്രമിച്ചു തെരുങ്ങുന്നു. അങ്ങയുടെ ഉപദേശത്താലെ അതിന് ശാന്തി ലഭിക്കൂ”

N

P

I

K

- 36. ശൃണുതാവദിദാനീം തം കഥ്യമാനമിദം മയാ I
ശ്രീശുകം ജ്ഞാനവിസ്താര ബുദ്ധി
സാരാന്തരാന്തരം I
- 37. യദിജ്ഞാനാത് പുമാൻ സദ്യോജീവന്മുക്ത
ത്വമാപ്നുയാത് I
- 38. ദൃശ്യം നാസ്തീതിം ബോധേനമനസോ
ദൃശ്യമാർജ്ജനം I
സംപന്നം ചേത് തദ്ദുല്പന്നാപരാനിർവാണ
നിർവൃതി I
- 39. അശേഷേണ പരിത്യാഗ്യോവാസാനായാം
യ ഉത്തമഃ I
മോക്ഷ ഇത്യുച്യതേ സദ്ഭിഃ സ ഏവ
വിമല ക്രമഃ I
- 40. യേ ശുദ്ധവാസനാ ഭൂയോ ന ജന്മാർത്ഥ
ഭാഗിനഃ I
ജ്ഞാതജ്ഞേയാസ്ത ഉച്യന്തേജീവന്മുക്താ
മഹാധിയഃ I
- 41. പദാർത്ഥഭാവനാദാർഢ്യം ബന്ധ ഇത്യഭി
ധീയതേ
വാസനാതാനവം ബ്രഹ്മൻമോക്ഷ
ഇത്യഭി ധീയതേ. I
ശ്രീശുകന്റെ അഭ്യർത്ഥന കേട്ട് ജനകൻ പറഞ്ഞു:-
ഇനി ഞാൻ അങ്ങയ്ക്ക് ജ്ഞാനത്തെപ്പറ്റി വിസ്തരിച്ച്
പറഞ്ഞു തരാം. ഈ ജ്ഞാനം എല്ലാ ജ്ഞാനമാണ്. ഈ
ജ്ഞാനങ്ങളുടെയും സാരവും സർവ രഹസ്യവുമാണ്. ഈ
ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നവൻ അതിവേഗം മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു.
ജ്ഞാനലബ്ധിയോടെ ദൃശ്യപ്രപഞ്ചം ബ്രഹ്മമാണെന്നറിയുന്നു.
മനസ്സ് ശുദ്ധമാകുന്നു. നിർവാണമയമായ ശാന്തി തന്മൂലം
ലഭിക്കുന്നു. ഏതൊരു ത്യാഗം കൊണ്ടാണോ വാസനകൾ
പുർണ്ണമായും അവസാനിക്കുന്നത് അതാണ് പരമവും
ശ്രേഷ്ഠവുമായ ത്യാഗം. ഈ അവസ്ഥയ്ക്ക് വിദാന്മാർ
മോക്ഷം എന്നു പറയുന്നു. ശുദ്ധമായ കാമനകളോടും
അർത്ഥശൂന്യമായ ജീവിതത്തോടു കൂടി ആരാണോ
അറിയേണ്ട തത്വങ്ങൾ നല്ലപോലെ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളത് അവൻ
തന്നെയാണ് ജീവന്മുക്തൻ. പദാർത്ഥ ഭാവനാ ദാർഢ്യമാണ്
ബന്ധനം വാസനാനശനം തന്നെ മോക്ഷം.
- 42. തപ പ്രഭൃതിനായസ്തൈഹേതുനൈവ
വിനാ പുനഃ
ഭോഗാ ഇഹന രോചന്തേ സ ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
- 44. ഹർഷാമർഷഭയക്രോധകാമകാർപ്പന്യ ദൃഷ്ടിഭിഃ
ന പരാമൃശ്യതേ യോജന്തഃ സ
ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
- 45. അഹങ്കാരമയീം ത്യക്ത്വാവാസനാം
ലീലയൈവയാ യഃ
തിഷ്ഠന്തി ധ്യേയ സംത്യാഗീ സ
ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ

- 46. ഈപ്സിതാനീപ്സിതേ ന സ്തോയസ്യാന്തർ
വൃത്തിദൃഷ്ടു
സുഷുപ്തിവദ്യശ്ചരതി സ ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
- 47. അധ്യാത്മരതിരാസീനഃ പുർണ്ണഃ പാവന മാനസഃ
പ്രാപ്താനുത്തമ വിശ്രാന്തിർന
കിഞ്ചിദ്ദിഹവാഞ്ഛതി
യോ ജീവതി ഗതസ്നേഹഃസ
ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
സ്വാഭിവികമായിത്തന്നെ തപസ്സു മുതലായ സാധനകൾ
കൂടാതെ പ്രാപഞ്ചികഭോഗസുഖങ്ങളിൽ വിരക്തനായവനാണ്
ജീവന്മുക്തൻ. താൽക്കാലിക സുഖമോ ദുഃഖമോ ഏതാ
യാലും അതിൽ ആസക്തനാകാതെ സുഖത്തിൽ സംതു
പ്തനോ ദുഃഖത്തിൽ വ്യാകുലനോ ആകാത്തവനാണ്
ജീവന്മുക്തൻ. അങ്ങനെയുള്ളവർ കാമക്രോധ ഹർഷ
ശോകാദി വികാരങ്ങളിൽ നിന്ന് മുക്തരായി അഹങ്കാരം
അകലത്താകുന്നു. ചിത്തം സദാ അന്തർമുഖ ദൃഷ്ടിയോടു
കൂടി കാമനാരഹിതനായി ഒരു വസ്തുവിലും താല്പര്യമോ
വൈറുപ്പോക്കൂടാതെ സുഷുപ്തിക്കു സമമായ അവസ്ഥയിലി
രിക്കുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ ശുദ്ധമനസ്സോടും ആത്മലീന
ചിത്തത്തോടും പ്രശാന്തനായി കഴിയുന്നവനും ആഗ്രഹമോ
ആസക്തിയോ ഇല്ലാത്തവനും എപ്പോഴും ഉദാസീനനുമായ
വനാണ് ജീവന്മുക്തൻ.
- 48. സംവേദ്യേന ഹൃദാകാശേ മനാഗപി ന ലിപ്യതേ
യസ്യാസാവ ജഡാ സംവിതാസ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ
- 49. രാഗ ദേഷൗ സുഖം ധർമ്മാധർമ്മൗ ഫലാ ഫലേ
യഃ കരോത്യന പേക്ഷേത്യവസ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ
- 50. മൗനവാൻ നിരഹംഭാവോ നിർമ്മാനോ മുക്ത
മത്സര
യഃ കരോതി ഗതോദേശഃ സ ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
- 51. സർവത്ര വിഗതസ്നേഹോ യഃ
സാക്ഷിവദവസ്ഥിതഃ
നിരിച്ഛോ വർത്തതേ കാര്യ സ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ
- 52. യേന ധർമ്മധർമ്മം ച മനോ മനന മീഹിതം I
സർവമന്തഃ പരിത്യക്തം സ ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ I
- 53. യാവതീദൃശ്യകലനാസകലേയം വിലോക്യതേ I
സായേന സുഷ്ഠുസംത്യക്താ സ ജീവന്മുക്താ
ഉച്യതേ I
- 54. കടമ്ബലവണം തിക്ത-മമൃഷ്ടം മൃഷ്ടം മേവച I
സമമേവ ച യോ ഭുങ്ക്തേസ
ജീവന്മുക്ത, ഉച്യതേ I

N

P

I

K

- 55. ജരാമരണമാപത്തിരാജ്യം ദാരിദ്രമേവ ച
രമ്യമിത്യേവ യോ ഭുങ്ക്തേംസ
ജീവന്മുക്ത, ഉച്യതേ
- 56. ധർമ്മാധർമ്മൗ സുഖം ദുഃഖംതഥാ മരണ ജന്മനീ
ധിയായേന ന്യ സംത്യക്തംസ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ I
- 57. ഉദ്ദേശാനന്ദ രഹിതഃസമയാ സ്വച്ഛയാ ധിയാ I
ന ശോചതി ന ചോദേതി സ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ I
- 58. സർവ്വേഷ്ഠാഃ സകലാഃ ശങ്കാഃ തഥാ സർവ
നിശ്ചയാഃ
ധിയാ യേന പരിത്യക്താഃ സ ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
- 59. ജന്മസ്ഥിതിവിനാശേഷുസോദയാ
സ്തമയേഷ്ഠ ച
സമമേവ മനോ യസ്യ സ ജീവന്മുക്ത ഉച്യതേ
- 60. ന കിഞ്ചന ദേഷ്ടി തഥാ ന കിഞ്ചി
ദപികാം ക്ഷതി
ഭുങ്ക്തേയ പ്രകൃതാൻ ഭോഗാൻസ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ
- 61. ശാന്തസംസാര കലനഃകലാവാനപി
നിഷ്കളഃ യഃ
സ ചിത്തോളപി നിശ്ചിത്തസ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ
- 62. യഃ സമസ്താർത്ഥ ജാലേഷുവ്യവഹാരപി
നിസ്സ്പഹഃ
പരാർത്ഥേഷി വ പൂർണ്ണാത്മാ സ ജീവന്മുക്ത
ഉച്യതേ.

ഒരു കാര്യത്തിലും ഹൃദയത്തിൽ ആസക്തിയില്ലാതെ ചേതനീസംവിത് സ്വരൂപനായ നിർമ്മമ പ്രകൃതിയാണ് ജീവന്മുക്തൻ. ഒരു കാര്യത്തിലും ഫലാപേക്ഷകൂടാതെയും രാഗദ്വേഷ രഹിതനായും നിരേക്ഷനായും ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളിൽ നിർലിപ്തനായവനുമാണ് ജീവന്മുക്തൻ. മാനമത്സരാദികൾ വെടിഞ്ഞ് അഹംകാരം ത്യജിച്ച് വികാരവിമുക്തനായി ഉദ്ദേശരഹിതനായി കർമ്മ നിരതനായിട്ടുള്ളവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. മോക്ഷരഹിതനും സാക്ഷിയെന്നോണം ജീവിതം നയിക്കുന്നവനും ഫലാപേക്ഷകൂടാതെ കർമ്മം ചെയ്യുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. ധർമ്മം, ധർമ്മങ്ങളെയും പ്രാപഞ്ചിക വിഷയങ്ങളെയും പറ്റിയുള്ള ചിന്ത വെടിഞ്ഞവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. ഈ വിശാലമായ പ്രപഞ്ചത്തെ പരിപൂർണ്ണമായും ത്യജിച്ചവനത്രേ ജീവന്മുക്തൻ. പൂളിപ്പ്, കയ്പ്, മധുരം, ഉപ്പ് എന്നീ രസത്യക്തങ്ങളായ പദാർത്ഥങ്ങളെ അവയുടെ സ്വാദിനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാതെ സ്വാദാസ്വാദചിന്തകൂടാതെ സകല പദാർത്ഥങ്ങളും ഒന്നുപോലെ കരുതി ആഹാരം കഴിക്കുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. വാർദ്ധക്യം, മരണം ആപത്ത്, ഐശ്വര്യം, ദാരിദ്ര്യം എന്നീ വിഭിന്ന ദശകളിൽ

എല്ലാ പരിസ്ഥിതികളിലും സന്തുഷ്ട്ചിത്തനായിട്ടുള്ളവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളിലും സുഖ ദുഃഖങ്ങളിലും ജനനമരണങ്ങളിലും സന്തോഷമോ വിഷാദമോ പ്രകടിപ്പിക്കാത്തവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. ഉദ്ദേശാനന്ദ രഹിതനായി ശോകഹർഷാദികളിൽ സമബുദ്ധിയായി സ്വച്ഛചിത്തത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. സകല വിധത്തിലുള്ള ഇച്ഛകളെയും സംശയങ്ങളെയും കാമനകളെയും നിശ്ചയങ്ങളെയും പൂർണ്ണമായി പരിത്യജിച്ചവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. സൃഷ്ടി, സ്ഥിതി, ലയം, ഈ അവസ്ഥകളിലും ഉന്നതി, അവനതി എന്നിവയിലും സമാനചിത്തനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. കിട്ടിയ സുഖം മാത്രം അനുഭവിക്കുന്നവനും, ആകാംക്ഷാരഹിതനും ഒന്നിലും ഈർഷ്യയോ ദ്വേഷമോ ഇല്ലാത്തവനുമാണ് ജീവന്മുക്തൻ. തലായുക്തമോ കലാരഹിതമോ ജീവിതം ഏതുവിധമായാലും പ്രാപഞ്ചികവിഷയചിന്തകൾ കൈവെടിഞ്ഞവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. തലായുക്തമോ കലാരഹിതമോ ജീവിതം ഏതുവിധമായാലും പ്രാപഞ്ചികവിഷയചിന്തകൾ കൈവെടിഞ്ഞവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ. പ്രഞ്ചത്തിലെ സകല ധനവും ചുറ്റുപാടുമുണ്ടെങ്കിലും അവയെ പരധനമെന്നപോലെ കരുതി നിസ്സ്പഹനായി കഴിയുന്നവനാണ് ജീവന്മുക്തൻ ആത്മാവിൽ പൂർണ്ണതാനുഭൂതി ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മഹാത്മാവാണ് ജീവന്മുക്തൻ ആത്മാവിൽ പൂർണ്ണതാനുഭൂതി ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മഹാത്മാവാണ് ജീവന്മുക്തൻ.

- 63. ജീവന്മുക്ത പദം ത്യക്ത്വാ സ്വദേഹേ കാല
സാത്കൃതേ
വിമുച്യ ദേഹ മുക്തത്വം പവനോളസ്സപന്ദതാമിവ
ആ മഹാൻ ശരീരം കാലസാത്കരിച്ച് ജീവന്മുക്ത പദം ത്യജിച്ച് നിശ്ചല പവനനെപ്പോലെ ദേഹമുക്താവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്നു.

- 64. വിദേഹ മുക്തോനോദേതാനാസ്തമേതി
ന ശാമ്യതി I
ന സന്നാസന ദുരന്ഥോ ന ചാഹം ന ച
നേ തരഃ

വിദേഹമുക്താവസ്ഥയിൽ ഉന്നതിയോഅവനതിയോ ശമനമോ ഇല്ല. അവന്റെ അവസ്ഥ സത് അസത് എന്നിവയ്ക്കും അതീതമാണ്. അവർ ദുരന്ഥനല്ല അവനിൽ അഹംഭാവമോ പരാഭവമോ ഇല്ല.

- 65. തതഃ രിതതിത ഗംഭീരം ന തേജോ ന
തമസ്തതം
അനാഖ്യമനഭി വ്യക്തം സത് കിഞ്ചി
ദവ ശിഷ്യതേ I

വിദേഹാവസ്ഥയിൽ ഗംഭീരവും സ്തബ്ധതയും നിലകൊള്ളുന്നു. അവിടെ തേജസ്സോ തമസ്സോ ഇല്ല. അഭിവ്യക്തമാകാത്തതും അനിർവചനീയവുമായ സത്തുമാത്രമാണവിടെ.

N

P

I

K

- 66. ന ശൂന്യം നാപി ചാകാരോ ന ദൃശ്യം നാപി ദർശനം I
ന ച ഭൂത പദാർത്ഥഘൃണ സദനന്തയാ സ്ഥിതം I
- 67. കിമന്യത്രയപദേശാത്മാ പുർണ്ണാത് പുർണ്ണതരാ കൃതിഃ I
ന സന്നാസന സദസന ഭാവോ ഭാവനം ന ച I
- 68. ചിന്മാത്രം ചൈത്യരഹിതമനന്തമജരം ശിവം അനാദി മധ്യപര്യന്തം യദനാദി നിരാമയം I
- 69. ദ്രഷ്ടു ദർശന ദൃശ്യാനാം മധ്യേയദർശനം സ്ഥൂതം
താതഃ പരതരം കിഞ്ചിന്നിശ്ചയോ സ്തുപരോ മുനേ
- 70. സ്വയമേവ ത്വയാ ജ്ഞാതം ഗുരുതശ്ച പുനഃ ശ്രുതം
സ്വ സങ്കല്പവശാദ് ബദ്ധോനിഃസങ്കല്പാ ദിമുച്യതേ
- 71. തേന സ്വയം ത്വയാ ജ്ഞാതം ജ്ഞേയം യസ്യമഹാത്മനഃ
ഭോഗേശഭ്യോ ഹൃദതിർജാതദൃശ്യാദാ സകലാദിഹ
- 72. പ്രാപ്തം പ്രാപ്തവ്യമഖിലം ഭവതാ പുർണ്ണ ചേതസാ
സ്വരൂപേ തപസി ബ്രഹ്മൻ മുക്തസ്ത്വം ഭ്രാന്തിമത്സ്യജ
- 73. അതിബാഹ്യം തഥാബാഹ്യ മന്തരാഭ്യന്തരം ധിയഃ ശൂക പശ്യന്ന പശ്യേസ്ത്വം സാക്ഷീ സമ്പൂർണ്ണകേവലഃ I

ഒരു തരത്തിലുള്ള ആകാരവും അതിനില്ല. അത് ശൂന്യമോ അദൃശ്യമോ അല്ല. ദൃശ്യവുമല്ല. ഭൂതാനി പദാർത്ഥ സമൂഹ ഹീനവും. സദ്രൂപമായ അനന്തത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതുമാണ്. വിചിത്ര സത്യാത്മകമായ അതിനെ വർണ്ണിക്കാനാവില്ലാ അതിന്റെ ആകൃതി പുർണ്ണത്തെക്കാൾ പുർണ്ണമാണ്.

അത് സത്തിലും അസത്തിലും പെടുന്നില്ല. സംയോഗാതീതവും ഭാവനാതീതവുമാണ്. ചിത്ത രഹിതം, അനന്തം, ചേതനാമാത്രം വിശ്വരൂപം ജരാഹിതം കല്യാണ കാരി ആദിമധ്യാന്ത രഹിതം- ഈ വിധമെല്ലാമുള്ളതാണ്. അത് സർവദോഷവിനിർമ്മൂക്തവും അനാദിയുമാണ്. ദ്രഷ്ടു ദർശന ദൃശ്യ രൂപത്തിൽ അത് കേവലം ദർശന രൂപമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ശൂക, ഇതിനെപ്പറ്റി ഇത്രയേ പറയാനുള്ളൂ. അങ്ങയ്ക്ക് ഈ തത്വം അറിയാമല്ലോ. സങ്കല്പത്താൽ ജീവൻ ബന്ധനത്തിൽ പെടുന്നുവെന്നും പിതാവിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. സജ്ജനങ്ങൾക്ക് പ്രാപഞ്ചികമായ ദൃശ്യപ്രപഞ്ചത്തോട് വിരക്തി തോന്നാനിടകൊടുക്കുന്ന തത്വം

അങ്ങ് സ്വയം മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. പുർണ്ണചൈതന്യം നേടി അങ്ങ് വേണ്ടതു നേടിക്കഴിഞ്ഞു. ഭ്രമം ഉപേക്ഷിച്ചാലും തപോരൂപത്തിൽ അവസ്ഥിതനാണ്. അങ്ങ് അതിനാൽ മുക്തനാണ് അങ്ങ് ബാഹ്യാഭ്യന്തര ദൃശ്യങ്ങൾ കണ്ടിട്ടും കാണുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ അങ്ങ് കൈവല്യാവസ്ഥയിൽ കേവല സാക്ഷി രൂപത്തിൽ നിലക്കൊള്ളുന്നു.

- 74. വിശ്ശ്രാമ ശൂകസ്തുഷ്ണീം സ്വസ്ഥേ പരമവസ്തുനി
വീതശോക ഭയായാസോ നിരീഹഃ ഛിന്ന സംശയഃ
- 75. ജഗാമ ശീഖരം മേരോഃ സമാധൃർത്ഥമഖഖണ്ഡിതം
- 76. തത്വ വർഷ സഹസ്രാണ നിർവികല്പ സമാധിനാ
ദേശാസ്ഥിതാ ശശാമാസാവായ്മന്യ സ്നേഹ ദീപവത്.
- 77. വ്യപഗത കലനാകളങ്ക ശുദ്ധഃ I
സ്വയമമലാത്മനി പാവനേ പദേളസൗ I
സലീലകണ ഇവാം ബുധൗ മാഹാത്മാ വിഗളിതവാസനമേകതാം ജഗാമ ക

ശ്രീശൂകൻ ജനകന്റെ ഈ ഉപദേശങ്ങൾ കേട്ട് ശോകഭയ സംശയ ശ്രമങ്ങളൊന്നും കൂടാതെ കാമഹീനനായി പരമവ്യരൂമായ ആത്മാവിൽ സ്ഥിതി ചെയ്ത് മഹാമേരു പർവതത്തിലേക്ക് പോയി. ആത്മദേശമായ അവിടെ അദ്ദേഹം ആയിരം വർഷംതാമസിച്ചു. നിർവികല്പസമാധിമുഖേനപരമഗതി പ്രാപിച്ചു. വെള്ളത്തുള്ളികൾ കടലിൽ ലയിച്ച് കടലായിത്തീരുന്നതുപോലെ ശൂകദേവനും സങ്കല്പ ദോഷവിനിർമ്മൂക്തനായി ശുദ്ധസ്വരൂപനായി വാസനാരഹിതനായി പരമാത്മാവുമായി ലയിച്ചു ചേർന്നു.

മൂന്നാമധ്യായം

1. നിദാഘോ നാമ മൂനിരാട് പ്രാപ്ത വിദ്യശ്ച ബാലകഃ വിഹൃതസ്തീർത്ഥ യാത്രാർത്ഥം പിത്രാനുജ്ഞാതവാൻ സ്വയം.
2. സാർധത്രികോടി തീർത്ഥേഷു സ്നാതയാ ഗൃഹമുപാഗതഃ സോദന്തം കഥയാമാസ ഋഭുഃ നത്യാ മഹാശയഃ

ചെറുപ്പത്തിലേ വിദ്യകളെല്ലാം അഭ്യസിച്ചു നിദാഘൻ എന്ന മുനിശ്രേഷ്ഠൻ പിതാവിന്റെ അനുജ്ഞവാങ്ങി തീർത്ഥാടനത്തിന് പുറപ്പെട്ടു ഈ യാത്രയിൽ അദ്ദേഹം മൂന്നരക്കോടി തീർത്ഥങ്ങളിൽ സ്നാനം ചെയ്തിരുന്നു. പിന്നെ ഗൃഹത്തിലേക്കു മടങ്ങി പിതാവായ ഋഭുമഹർഷിയോട് തന്റെ തീർത്ഥാടന കഥ വിവരിച്ചു.

N

P

I

K

- 3. സാർധ ത്രികോടിതീർത്ഥേയു സ്നാന പുണ്യ പ്രഭാവതഃ I
പ്രാഭൂർഭൂതോ മനസിമേവിചാരഃ
സോഽയമീ ദൃശ്യം
 - 4. ജായതേ മ്രിയതേ ലോകോ പ്രിയതേ
ജനനായ ച I
അസ്ഥിരാഃസർവ ഏവേമേ സചരാചര
ചേഷ്ടിതാഃ I
 - 5. സർവാവദാം പദം പാപാ ഭാവാ വിഭവഭൃമയഃ I
അയഃശലാകാസദ്യശാ പരസ്പരമസംഗിനഃ I
ശിഷ്യന്തേ കേവലാ ഭാവാ മനഃകല്പ
നയാനന്താ I
- അച്ഛ, ഞാൻ മൂന്നരക്കോടി തീർത്ഥങ്ങളിൽ സ്നാനം ചെയ്തു ഈ ജഗത്ത് ഉണ്ടാകുന്നു. നശിക്കുന്നു. അനേക തീർത്ഥങ്ങളിൽ സ്നാനം ചെയ്ത എന്റെ മനസ്സിൽ ഈ ചിന്ത ഉണ്ടായി. ഉണ്ടാകാനായിട്ടാണ് നശിക്കുന്നത്. ഇരുമ്പുകമ്പികൾ അകന്നാണിരിക്കുന്നതെങ്കിലും കാന്തത്തോടടുക്കുമ്പോൾ അടുക്കുന്നു.
- 6. ഭാവേഷ്വരതിരായാതാ പഥി കസ്യമരുഷിവി ശാമ്യ
തീദം കഥം ദുഃഖമിതി തപ്തോ സ്മി ചേതസാ
 - 7. ചിന്താനിചയ ചക്രാണി നാനന്ദം യ ധനാനി മേ
സപ്രസൂതകളത്രാണി ഗൃഹാണ്യം ഗ്രാപദാ വിവ
 - 8. ഇയമസ്മിൻ സ്ഥിതോ ദാരാ
സംസാരേപരിപേലവാ I
ശ്രീർ മൂനേ പരിമോഹായ സോജപി നൈവന
ശർമ്മദാ I
 - 9. ആയുഃ പല്ലവ കോണാഗ്ര ലംബാംബു
ക്ഷണഭംഗുരം I
ഉന്മത്ത ഇവ സംത്യജ്യയാത്യകാണ്ഡേ
ശരീരകം I
 - 10. വിഷയാശീ വിഷാസംഗ പരിജർജരചേതസാം I
അപ്രൗഢാത്മ വിവേകാനമായുരായാസ
കാരണം. I

സഞ്ചരിക്കുന്ന വൃക്തി മരുഭൂമിയിലെത്തുന്നതോടെ തളരുന്നു. അതുപോലെ സാംസാരികത കണ്ടു അതിൽ ഞാൻ വിരക്തനായി. ഈ ദുഃഖത്തിൽ നിന്ന് എങ്ങനെ മോചനം കിട്ടുമെന്ന ചിന്തയിലാണ് ഞാൻ. ധനാത്മകവ്യാമോഹങ്ങൾ ജനങ്ങളെ വലയ്ക്കുന്നു. ഈ ധനങ്ങൾ എനിക്കു സുഖം നൽകാൻ പോന്നതല്ല. ഭാര്യപുത്രാദികൾ ദുഃഖഹേതുകുളാണ്. ലക്ഷ്മി ദേവിയും ബുദ്ധിമാന്ദ്യം ഉണ്ടാക്കുന്നവളാണ്. ധനം ആർക്കും സുഖം നൽകുകയില്ല. ഇലത്തുവത്തുള്ള ജലബിന്ദുക്കൾ പോലെ മനുഷ്യന്റെ ജീവിതം ക്ഷണഭംഗുരമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഞാൻ അതെല്ലാം വിട്ട് ഉന്മത്തനെപ്പോലെ യാത്ര തിരിച്ചത്. വിഷയസുഖമാകുന്ന

- 11. യുജ്യതേ വേഷ്നം വായോ രാകാശസ്യ ച
ഖണ്ഡനം
ഗ്രഹണം ച തംഗാണാവസ്ഥാനായുഷിയു
ജ്യതേ
- 12. പ്രാപ്യം സംപ്രാപ്ത്യേ യേനഭൂയോ യേന ന
ശോച്യതേ
പരായഃ നിവൃതേ സ്ഥാനംയത്തജീഹത
മുച്യതേ
- 13. തരവോ പി ഹി ജീവന്തിജീവന്തി മൃഗ
പക്ഷിണസ
ജീവതിമനോയസ്യമനനോ ജീവന്തി.
- 14. ജാതാസ്ത ഏവ ജഗതിജനവഃ സാധു ജീവിതാ
യേ പുനർ നേഹ ജായന്തേശോവാ ജരം ഗർഭഭാഃ
- 15. ഭാരോവിവേകിനഃശാസ്ത്രംഭാരോ ജ്ഞാനം
ചരാഗിണഃ
അശാന്തസ്യമനോ ഭാരഃഭാരോനാത്മ വിദാം വപുഃ
- 16. അഹംകാര വശാദാ പ-ദഹകാരാദ്യുരായഃ
അഹംകാര വശാദീഹാനാകാരാത്പരോരിപുഃ
- 17. ഇതശ്ചേ തശ്ച സുവ്യഗ്രംവ്യർത്ഥ മേവാ
ഭിധാവതി
മനോദുരതരം യാതാഗ്രാമേ കൗലേയതോയഥാ
- 19. ക്രൂരേണ ജനതാം യാതാത്യഷ്ണാ ഭാര്യനു
ഗാമിനാ
വശാം കൗലേയ കേനേവബ്രഹ്മൻ
ഭൂഷേതാസ്മിചേതസാ
- 20. അപി സാഗരപാനത് ചസുമേവാരോഹണാ ദപി
അവിവഹ്യശനാത് ബ്രഹ്മൻവിഷമശ്ചിത്ത
നിഗ്രഹഃ
തസ്മിൻ ക്ഷീണേ ജഗത് ക്ഷീണംതത്
ചികിത്സ്യംപ്രയതാത!

വായുവിനെ ചുരുട്ടുന്നതും ആകാശം ക്ഷണമാക്കുന്നതും സമുദ്രതരംഗങ്ങൾ കെട്ടിയൊതുക്കുന്നതും സാധിച്ച്ക്കാം. എന്നാലും ജീവിതത്തിൽ ആസ്ഥ വഹിക്കാൻ എനിക്ക് പ്രയാസമാണ്. ജീവിതം എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും ഞെരുക്കം നൽകുന്നതാണ്. ജന്മമരണചക്രത്തിൽ കിടന്ന് ഞെരുകാനിടവരാത്തതിന്റെ ജീവിതമാണ് ശ്രേഷ്ഠം. ആവാത്ത ചുമടു ചുവക്കുന്ന വയസ്സൻ കഴുതയുടെ മട്ടാണ് പലരുടെയും ജീവിതം. ജ്ഞാനിക്ക് ശാസ്ത്രം ഭാരമാണ്. ആത്മജ്ഞാനഹീനന് ജീവിതം തന്നെ ഭാരമാകുന്നു. അഹംകാരമാണ്. സകല ദുഃഖത്തിനും കാരണം. അത് ആപത്ത് വരുത്തിത്തീർക്കും. മനുഷ്യന്റെ ഏറ്റവും വലിയ

N

P

I

K

ശക്തനായ അഹങ്കാരം നിമിത്തം ഞാൻ പല വിധ ഭോഗങ്ങളിലും പെട്ടു അതൊക്കെ മിഥ്യയായിരുന്നു. അഹങ്കാരം നിമിത്തം ഞാൻ പല വിധ ഭോഗങ്ങളിലും പെട്ടു അതൊക്കെ മിഥ്യയായിരുന്നു. അഹങ്കാരരാഹിത്യമാണ് ജീവിതത്തിന്റെ സാർത്ഥകത. ഗ്രാമങ്ങൾ തോറും അലഞ്ഞു തിരിയുന്ന പട്ടിയെപ്പോലെ പലരും ഭോഗങ്ങൾ തേടി അലയുന്നു. മഹാമേരു പർവതം പിഴുതുമറുക്കുന്നതിലും സമുദ്രജലമാകെ കുടിച്ചു വറ്റിക്കുന്നതിലും പ്രയാസമാണ് മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കുകയെന്നത് അഗ്നികുടിക്കുക എളുപ്പമാണ്; പക്ഷേ ചിത്ത നിഗ്രഹം പ്രയാസമാണ്. മനസ്സ് ബാഹ്യാഭ്യാന്തരങ്ങളിൽ ഉഴലുന്നു. ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്ത്യാത്മകമായ ജീവിതം ശ്രേഷ്ഠമാക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കുകയാണ് അതിന് പ്രധാനമായും ആവശ്യം.

- 22. യാം യാമഹം മുനിശ്രേഷ്ഠ സംശ്രയാമി
ഗുണശ്രിയം
താം താം കൃന്തതിമേ തൃഷ്ണാതന്ത്രി മിവ
കുമുഷികാ
- 23. പദം കരോത്യലംഘ്യേ പിതൃപ്തേ
പിഫലമീവാതേ
ചിരം തിഷ്ഠതി നൈകത്രതൃഷ്ണാ ചപല
മർക്കടീ
- 24. ക്ഷണമായതി പാതാളം ക്ഷണം യാതി
നഭസ്ഥലം
ക്ഷണം ഭ്രമതി ദിക്കുഞ്ജേ തൃഷ്ണാ ഹൃത്
ചത്മഷ്ടപദം
- 25. സർവസംസാര ദുഃഖാനാംതൃഷ്ണൈവ ദീർഘ
ദുഃദാനാംഅന്തഃപുരസ്ഥമപിയായോജയ
ത്യതിസങ്കടേ
- 26. തൃഷ്ണാതി ഷചികാ മന്ത്രശ്ചിന്താ ത്യാഗോ
സദിജ
സ്തോകേ നാനന്ദ മായാതിസ്തോതോ
തേനായാതി ഖേദാതാം
- 27. സാസ്തി ദേവ സമഃ ശോച്യോ ന നീചോ ഗുണ
വർജ്ജിത
- 28. കളേവര മഹങ്കാരഗൃഹസ്യ മഹാഗൃഹം.
ഋത്യേ മേതു വാ സ്ഥൈര്യം കിമനേന ഗുരൗ മമ.
- 29. പംക്തി ബദ്ധേന്ദ്രിയ പശുവല്ഗതൃഷ്ണാ
ഗൃഹാങ്കണം ചിത്ത ഭൃത്യ ജനാകീർണ്ണംനേഷ്ടം
ദേഹ ഗൃഹം മമ
- 30. ജിഹ്വാ മർക്കടികാ ക്രാന്തവദനദാര ഭിഷണം
ദൃഷ്ടം ദന്താസ്ഥി കലനംനേഷ്ടം ദേഹ
ഗൃഹം മമ

മുനേ, കൊള്ളരുതാത്ത എലി വീണയുടെ കമ്പി മുറിച്ചു കളയുന്നതുപോലെ തൃഷ്ണ എന്റെ ശ്രേഷ്ഠ ഗുണങ്ങളെ

മുറിച്ചു കളയുകയാണ്. ഈ തൃഷ്ണ ചഞ്ചലയായ ഒരു പെൺകുരങ്ങു പോലെയാണ് അതുകേറി ശല്യമുണ്ടാക്കാത്ത സ്ഥലമില്ല. അത് ഒരിടം കഴിഞ്ഞാൽ മറ്റൊന്ന് ഇങ്ങനെ ചാടിച്ചാടി നടക്കുന്നു. അത് ചിലപ്പോൾ ആകാശത്തിൽ ചുറ്റിക്കറങ്ങുമെങ്കിൽ ചിലപ്പോൾ പാതാളത്തിൽ കറങ്ങുന്നു. പിന്നെ വിഭിന്ന ദിശകളിലും പായുന്നു. ലോകത്തിൽ ഏറ്റവും ശല്യമുണ്ടാക്കുന്നത് തൃഷ്ണയാണ്. ഹർമ്യങ്ങളിൽ സുഖിച്ചു കഴിയുന്നവരെയും അത് താഴെ തള്ളിവിഷമിപ്പിക്കുന്നു. തൃഷ്ണ ഒരു മഹാമാരിയാണെന്നും പറയാം. ചിന്ത ഒരുമിച്ചു നിർത്താൻ കഴിഞ്ഞാൽ സുഖം നേടാം. ചിന്ത ദുഃഖകരമാണ്. ഈ ദേഹത്തെപ്പോലെ തൃച്ഛമായിട്ടൊന്നില്ല. അഹങ്കാരമെന്ന ഗൃഹസ്ഥൻ ഭരിക്കുന്ന വീടാണ് ഈ ദേഹം. ഈ ദേഹം ഏറെക്കാലം നിലനിൽക്കട്ടെ. ഉടൻ തന്നെ നശിക്കട്ടെ. എനിക്ക് ആ കാര്യത്തിൽ ചിന്തയില്ല. നാക്കാകുന്ന പെൺകുരങ്ങ് കടന്നാക്രമിക്കുന്ന ഈ വായ് ഭീകരം തന്നെ. പല്ലുകളാകുന്ന അസ്ഥി തിങ്ങിയ ഈ ദേഹമാകുന്ന ഗൃഹം എനിക്ക് ഹൃദ്യമല്ല.

- 31. രക്തമാംസമയസ്യോസ്യബാഹ്യാഭ്യാന്തരേ മുനേ
നാശൈക ധർമ്മിണോ ബ്രൂഹിക്വൈവ
കായസ്യരമ്യതാ
- 32. തടിസ്യ ശരദഭ്രേഷ്ഠഗന്ധർവം നഗരേഷ്ഠു ച
സ്ഥൈര്യം യേന വിനശ്യന്തിസ വിശ്വസി തു
വിഗ്രഹേ
- 33. ശൈശവേ ഗുരുതേ ഭതിമാത്യുതഃ പിതൃതസ്ഥഥാ
ജനതോ ജ്യേഷ്ട വാലാശ്വശൈവം ഭയമന്ദിരം
- 34. സ്വ ചിത്ത ബില സംസ്ഥേനനാനാ വിഭ്രമ
കാരിണാ
ബലാത് കാമപിശാചേനവിവശ പരിഭൃയതേ
- 35. ദാസാഃ പുത്രാ സ്ത്രീയൈ ശ്ലൈവബാസ വാഃ
സുഹൃതസ്തഥാ
ഹസന്ത്യു ന്നത്ത മവിവനരം ബാധകകന്മിതം
- 36. ദൈന്യദോഷമയീ ദീർഘാവർദ്ധതേ വാർദ്ദുകേ
സ്തപൃഹാ
സർവപദാമേക സഖീഹൃദി ദാഹപ്രദായിനീ
- 37. ക്വചിദാ വിദ്യതേ യേഷാംസംസാരേ സുഖ ഭാ
വേനആഹുസ്തം ഭമിവാസാദ്യകാലസ്താമപി
കൃന്തതി
- 38. തൃണം പാംസും മഹേന്ദ്രഃചസുവർണ്ണം മേരു
സർഷവം
ആത്മഭീരുതയാ സർവ-മാത്മ സാത്
കർത്തുമുദ്യതഃ
കാലോ യം സർവസംഹാരീതേനാക്രാന്തം
ജഗത്രയം

ഇങ്ങനെയുള്ള ദേഹമാകുന്ന ഗൃഹം എനിക്ക് നന്നായി തോന്നുന്നില്ല. ഈ ദേഹം അകത്തും പുറത്തും മാംസ

N

P

രക്തമയമാണ്. ഈ നാശവത്തായ ദേഹത്തിൽ സൗന്ദര്യമെവിടെ? മിന്നൽ ചഞ്ചലതയും ഗന്ധർവനഗരിയിൽ ചപലതയും ഇല്ലെങ്കിൽ മാത്രം ഈ ശരീരത്തിന്റെ സ്ഥിരതയിൽ വിശ്വാസമർപ്പിക്കുക. ശരീരത്തിലെ മൂന്നവസ്ഥകളും ഭയപ്രദമാണ്. കുട്ടിക്കാലത്തിൽ വലിയവരിൽ നിന്നും മാതാപിതാക്കന്മാരിൽ നിന്നും ഭയം; യൗവ്വനത്തിൽ തന്റെ ഉള്ളിൽ തന്നെയുള്ള കാമമാകുന്ന പിശാചിൽ നിന്ന് ഭയം; വാർദ്ധക്യത്തിൽ ദുർബലനായി വിറയ്ക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെയും ബന്ധുക്കൾ, മിത്രങ്ങൾ, പുത്രന്മാർ, പുത്രികൾ, വേലക്കാർ സകലരുടെയും പരിഹാസത്തിന് പാത്രമാകുന്നു. കഴിവുകേടു വരുമ്പോൾ ആഗ്രഹങ്ങൾ കൂടുന്നു. വാർദ്ധക്യം സകലരുടെയും ആപത്തുകൾക്കും കാരണമാണ്. മനുഷ്യൻ തേടുന്ന സുഖം എവിടെയാണ്? കാലൻ ജീവിക്കളെ പുല്ലിനൊപ്പം അരിയുന്നു. കാലത്തിന് മഹേന്ദ്ര പർവ്വതത്തെ കൂടുകൊണ്ടും കടുക് മഹാമേരുവാക്കാനും കരുത്തുണ്ട്. അതു സകലതും തകർക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള കാലം മൂന്നുലോകത്തിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

- 39. മാംസ പാഞ്ചാലി കായാസ്തുമന്ത്രലോലം
ഗപഞ്ജരേ
സ്നായസ്ഥിഗ്രന്ഥി ശാലസ്യം; സ്ത്രീയഃ
കിമിപശോഭനാ
- 40. തബ് മാംസരക്ത ബാഷ്പാംബുപൃഥക് കൃത്യാ
വിലോചനേ
സമാലോകയ രമ്യം ചേത് കിം മുധാപരി
മുഹ്യസി
- 41. മേരുശൃംഗം തടോല്ലാസി ഗംഗാ ജലരയോപമാ
ദൃഷ്ടായസ്ഥിൻ മൂനേ യുക്താഹാരസ്യോ
ല്ലാമശാലിതാ
- 42. ശ്മശാനേഷു ദിഗന്തേഷ്ഠസ ഏവ ലലനാസ്തനഃ
ശാഭിരാസാജ്യതേ കാലേലഘുപിണ്ഡമി
വാന്ധസഃ
- 43. കേശ സജ്ജാ വിധാരിണ്യോ ദുസ്പർശലോ
ചന്ദ്രപ്രിയോ
ദൃഷ്ട്കൃതാ ഗിശിഖാ നാര്യോദഹന്തി തുണ
വന്നരം
- 44. ജലതാമതി ദുരേ പാസരസാ അപി നീരസാ
സ്ത്രീയോ ഹിനരകാഗീനാ-വിന്ധനം
ദോഷകാരകം.
- 45. കാമനാമ്നാ കിരാതേനവികീർണ്ണാമുഗ്ധചേ
തസഃനാക്യോ നരവിഹംഗാനാ-മംഗബന്ധന
വാഗുരാഃ
- 46. ജന്മ പല്പലമഗ്നാനാം ചിത്ത കർദ്ദമ ചാരിണാം
പുംസാം ദുർവാസനാ രജ്ജൂർനാരി
ബന്ധിശപിണ്ഡീകാ

- 47. സർവേഷാം ദോഷരത്നാനാസുമ
മുദ്ഗികയനായാ
ദുഃഖ ശൃംഖലയാനിത്യമലമസ്തു മമ സ്ത്രീയാ
- 48. യസ്യ സ്ത്രീ തസ്യ ഭോഗേഷ്ഠാനിസ്ത്രീക
സ്ത്രീകഭോഗഭൂം
സ്ത്രീയം ത്യക്തവതാ നിത്യംജഗത് ത്യക്താ
സുഖീഭവതേ

ദേഹം യന്ത്രംപോലെ ചഞ്ചലമാണ്. അസ്ഥിമാംസ പിണ്ഡമായ സ്ത്രീ ശരീരത്തിൽ എന്തു സൗന്ദര്യമാണിരിക്കുന്നത്? കാര്യമായി ഒന്നുമില്ലാത്തതിൽ മോഹിക്കുന്നതിലെന്ത് അർത്ഥം? സ്ത്രീ, സുമേരു ശിവരത്തിൽ നിന്നൊഴുകുന്ന നദിപോലെ ചഞ്ചലമാണ്. പലരും മോഹിക്കുന്ന സ്ത്രീ ശരീരം ശ്മശാനത്തിൽ പട്ടികൾ കടിച്ചു വലിക്കുന്നു. കേശഭംഗിയും അഞ്ജനമെഴുതിയ കണ്ണുകളുടെ ഭംഗിയും പ്രിയംകരമായി തോന്നാം, പക്ഷേ അവസാനം അതെല്ലാം വിധാവിന്റെ ദുരുതിയെന്നു പറയാം. അവർ നരകാഗ്നിയിലെ ഇന്ധനതുല്യമെന്ന് പറയാം. അവരുടെ സരസതയും നീരസതയായി പരിണമിക്കുന്നു. കാമനായ വേട്ടകാരൻ മാനാകുന്ന പുരുഷനെ കെട്ടിയിടാൻ തീർത്ത കയറാണ്സ്ത്രീ, മനസ്സാകുന്ന ചളിയിൽ കൂടുങ്ങിയ പുരുഷനാകുന്ന മത്സ്യത്തെ പിടിക്കാൻ പറ്റിയ വലയാണ് സ്ത്രീ. ഈ സമുദ്രം സകലദോഷങ്ങളുമാകുന്ന രത്നങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾ അടുത്തുള്ളവർ അവരുടെ വിലാസചേഷ്ടകളിൽ കൂടുങ്ങുന്നു. സ്ത്രീകൾ അടുത്തില്ലാത്തവർക്ക് ഭോഗലാലസക്തി കിട്ടുന്നില്ല.

സ്ത്രീയെ തൃജിക്കാൻ കഴിഞ്ഞവന് ലോകെ തൃജിക്കാൻ കഴിയും സാംസ്കാരിക സുഖം തൃജിച്ചവനാണ് സുഖിമാൻ. അതിനാൽ ദുഃഖത്തിന്റെ ആ ചങ്ങല പൊട്ടിച്ചെറിയേണ്ടതുണ്ട്.

- 49. ദിശോപി തഹി ദൃശ്യന്തേദേശോ പ്യ സ്യോ
പ ദേശക്യത
ശൈലാ അപി വിളീര്യന്തേശീര്യന്തേ
താരകാ അവി
- 50. ശുഷ്യന്തി ച സമുദ്രാശ്ചലുപ്യന്തേ ധ്രുവ താരകാഃ
സിദ്ധാ അപിവിനശ്യന്തിജീര്യന്തേ ദാനവാദയഃ
- 51. പരമേഷ്ട്യപി നിഷ്ഠാവാനാൻ ഹിയതേ ഹരിരപ്യജഃ
ഭവോ പ്യ ഭാവമായാതിജീര്യതേ ച ദിഗീശ്വരാഃ
- 52. ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണു ശ്ച രുദ്രശ്ചസവാവാ
ഭൂയ ജാതയ
നാശമേവാനു ഭൂയന്തേസലിലാനീവ ബാധവം
- 53. ആപദഃ ക്ഷണമായന്തിക്ഷണമായാന്തി സമ്പദഃ
ക്ഷണം ജന്മാഥമരണം സർവം നശ്വരമേവതത്
- 54. അശുരേണ ഹതാ ശരാഏതേന പി ശതം ഹതഃ
വിഷം വിഷയ വൈഷമ്യംന വിഷം വിഷ മുച്യതേ

I

K

- 55. ജന്മാന്തരഘ്നാ വിഷയാഘ്നകജന്മഹരം വിഷം
ഇതി മേ ദോഷ ദാവാനി ദഗഭേ
സംപ്രതി ചേതസി
- 56. സ്ഫുരന്തി ഹി ന ഭോഗാദ് മൃഗ
ത്യഷ്ണാ സരഃസ്വപി
അതോ മാം ബോധയാശുതാം തത്വജ്ഞാനേന
വൈഗുരോ
- 57. നോ ചേന്മനം സമസ്ഥായ നിർമ്മാനോ
ഗത മത്സരഃ
ഭാവയൻ മനസാ വിഷ്ണും ലിപി
കർമ്മാർപ്പിതോപമഃ

ഈ ജഗത്ത് നാശവത്താണ്. ഇത് അദ്യശ്യമാകുമ്പോൾ ദക്കുകളും കാണപ്പെടില്ല. ദേശങ്ങൾ കാലത്തിനുള്ളിൽ ആഴുന്നു. പർവതങ്ങൾ തകരുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ ചിന്നിച്ചിതരുന്നു. സമുദ്രം വറ്റുന്നു; ധ്രുവനക്ഷത്രവും ലുപ്തമാകുന്നു. ദാനവന്മാരും സിദ്ധന്മാരും നാശമടയുന്നു. അജന്മാവായ വിഷ്ണുവും ചിരസ്ഥായിയായ ബ്രഹ്മാവും കൂടി രുദ്രനും ജലം ബധവാസി ലക്ഷ്യമാക്കി വിലയം പ്രാപിക്കുന്ന സകലതും വിനാശത്തിനു നേർക്ക് പാഞ്ഞടുക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ സകല ഭാവങ്ങളും ആ ഭാവങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നു. ആപത്തുകൾ കൂടുന്നു; സകല വൈഭവങ്ങളും ലുപ്തമാകുന്നു. ക്ഷണത്തിൽ ജന്മവും ക്ഷണത്തിൽ മൃത്യുവും വന്നുകൂടുന്നു. ഈ ജഗത്തെല്ലാം നശിക്കുന്നതാണ്. ഭീരുക്കൾ ശൂരന്മാരെ നശിപ്പിക്കും. ഒരൂവൻ തന്നെ അനേകം പേരെ കൊന്നൊടുക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സകല ദിക്കിലും പ്രയാസം പരക്കുന്നു. വിഷയാദിലാഷമാകുന്ന വിഷം ഏറെ നാശം വിയ്ക്കുന്നു. എന്റെ ചിത്തം ദോഷമാകുന്ന കാട്ടുതീയാൽ കത്തിക്കരിഞ്ഞു എന്നാലും മൃഗമരീചികയാകുന്ന തടാകത്തിൽ നിൽക്കുകയാണെങ്കിലും ഞാൻ ഭോഗാദിളാഷത്തിൽ നിന്ന് അകലെയാണ്. ഗുരോ, എനിക്ക് അങ്ങ് തത്വജ്ഞാനം നൽകുക. അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ അഭിമാനമത്സരാദികൾ കൈവിട്ട് മൗനിയായി ഭഗവാനെ സ്മരിച്ചു കഴിയട്ടെ.

ചതുർത്ഥോദ്ധ്യായം

- 1. നിദാഘ തവനാസ്തന്യത്ജേന്തയം
ജ്ഞാനവതാം വര
പ്രജ്ഞയാത്വം വിജാനാസി ഈശ്വരാനു
ഗൃഹീതയാ
- 2. ചിത്തമാലിന്യ സംജാതമാർജയാമി ഭ്രമം മൂനേ
മോക്ഷദാരേ ദാരപാലാശ്ചതാരഃ പരി
കീർത്തിതാഃ
ശമോ വിചാരഃ സന്തോഷശ്ചതുർത്ഥാ സാധു
സംഗമഃ
- 3. ഏവം വാ സർവയത്നേനസർവമുത്സൃജ്യ
സംശ്രയേത്

- ഏകസ്മിൻ വശഗേയാന്തി ചതാരോ വി
പശംഗതാഃ
- 4. ശാസ്ത്രൈഃ സജ്ജന സംസർഗ്ഗ പൂർവകൈശ്ച
തപോദമൈഃ ആദൗ സംസാര മുക്ത്യർത്ഥം
പ്രജ്ഞാമേവാദിവർദ്ധയേത്
- 5. സ്വാനുഭൂതേ ശ്ച ശാസ്ത്രസ്യ ഗുരോ
ശൈഖവൈക, വാക്യതാ
യസ്യോദ്യാസേന തേനാന്മാ സതതം ചാവ
ലോക്യതേ
- 6. സങ്കല്പാശു സന്ധാന വർജനം ചേത്
പ്രതിക്ഷണം
കരോഷി തദചിത്തത്വം പ്രാപ്ത
ഏവാസി പാവനം
- 7. ചേതസോ യദകർത്തുത്വം തത് സാമാധാന
മീരിതം
തദേവ കേവലീഭാവ സാ ശുഭാ നിർവൃതിഃപരാ
- 8. ചേതസാസം പരിത്യജ്യ സർവ ഭാവാന്ത
ഭാവനാം
യഥാ തിഷ്ഠസി തിഷ്ഠത്വം മൂകാസ
ബധിരോ പമഃ
- 9. സർവം പ്രശാന്തമജമേകമനാദിമധ്യ
മാ ഭാസവ സ്വദനമാത്രമ ചൈതന്യചിഹ്നം
സർവപ്രശാന്തമിതി ശബ്ദമയീ ച ദൃഷ്ടിർ
ബോധാർത്ഥമേവ ഹി മുധൈവ തദോമിതീദം
- 10. സർവം കിംചിദിദം ദൃശ്യം ദൃശ്യതേ
ചേദ് ജഗദ്ഗതം
ചിന്നിഷ്പന്ദാം ശ മാത്രം തന്നാനുദസ്തീതി
ഭാവയ
- 11. നിത്യ പ്രബുദ്ധചിത്തസ്താം കുർവൻ വാപി
ജഗത് ക്രിയാം
ആത്മൈകത്വം വിദിത്വാ ത്വം തിഷ്ഠക്ഷുബ്ധ
സമുദ്രവത്.

നിദാഘന്റെ ഈ വാക്കുകേട്ട് അവന്റെ പിതാവായ ജ്ഞിവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചു പറഞ്ഞു: -“പുത്ര നീ ജ്ഞാനികളിൽ ശ്രേഷ്ഠനാണ്. ഇനി നിനക്ക് അറിയേണ്ടതായിട്ടൊന്നുമില്ല. ഈശ്വര കൃപയാൽ സ്വയം നീ അറിയേണ്ടതെല്ലാം അറിഞ്ഞു. എങ്കിലും ചിത്തത്തിലുണ്ടായ മലിനതയുടെ ഭ്രമം ഞാൻ അകറ്റിത്തരാം ശമം ചിത്ത, ആനന്ദം, സത്സംഗം ഇവനാലുമാണ്. മോക്ഷദാരത്തിന്റെ കാവൽക്കാർ. അതിലൊന്ന് വശത്താക്കിയാൽ ബാക്കിയാൽ ബാക്കിയുള്ളതെല്ലാം വശമായിക്കൊള്ളും.

ജഗത് പാശത്തിൽ നിന്ന് മുക്തനാകാനുള്ള ആഗ്രഹമുള്ള പക്ഷം അധ്യയനം തപസ്സ്, ദമം, സത്സംഗം ഇവയാൽ പ്രജ്ഞയെ വളർത്തുക. ശാസ്ത്രോദ്യാസം ഗുരുപദേശം

N

P

I

നിരന്തരാഭ്യാസം. ഇവയാൽ ആത്മചിന്തനം സാധ്യമാകും. ദുഃഖസങ്കല്പമുള്ള പക്ഷം കൈവല്യപ്രാപ്തി സുലഭമാണ്. ചിത്തത്തിന്റെ അകർത്തൃത്വം തന്നെയാണ് ചിത്തവൃത്തി നിരോധം പ്രാപഞ്ചിക വസ്തുക്കളിലെ ആത്മഭാവന കൈവിടണം. പ്രാപഞ്ചിക സുഖങ്ങളുടെ നേർക്ക് മൂകനും, അന്ധനും, ബധിരനുമാകുക. ശബ്ദമകമായ യുക്തി ചിത്തകൊണ്ട് ഫലമില്ല. പ്രണവമാണ് പരമമായ സാധകം . ചിത്ത് പന്ദനത്തിന്റെ പ്രതിഭാസത്തിന്റെ സകലതും ചിത്തമാണ് സകലതും ചിത്തമാണ സകലത്തിനും ആധാരം. സാംസ്കാരിക കർമ്മങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടാലും പ്രബുദ്ധമായ ചേതനയോടെ ആത്മാവിന്റെ ഏകീഭാവത്തിനുകുന്ന ജ്ഞാനം നേടുക. മഹാസാഗരത്തിനൊപ്പം അക്ഷുബ്ധചിത്തനാകുക.

- 12. തത്യാ ബോധമേവാസൗ വാസനാ തൃണ പാവകഃ
പ്രോക്തംസമാധിശബ്ദേന,വതുതുഷ്ണീമ
വസ്ഥിതിഃ
- 13. നിരിച്ഛേ സംസ്ഥിതേ രത്നേ യഥാ ലോകഃ
പ്രവർത്തതേ
സത്താമാത്രേ പരേ തത്രേ തഥൈവായം
ജഗദ് ഗണഃ
- 14. അതശ്ചാത്മനി കർത്തൃത്വം അകർത്തൃത്വം ച
വൈമുനേ നിരിച്ഛതുകർത്താ സൗകർത്താ
സന്നിധിമാത്രതഃ
- 15. തേ ദ്വേ ബ്രഹ്മാണി വിന്ദേതകർത്തൃതാ
കർത്തൃതേ മൂനേ
യത്രൈവ വൈഷ ചമത്ക്കാരസ്തമാശ്രിത്യ
സ്ഥിരോഭവ
- 16. തസ്മാന്നിത്യമകർത്താഹമിതിഭാവനയേദ്ധയാ
പരമാമൃതനാമ്നീ സാ സമതൈവാവ ശിഷ്യതേ
- 17. നിദാഘ ശ്രുണുസതപ്രേഥാ ജാതാ
ദുവി മഹാ ഗുണോഃ
തേ നിത്യമേവാഭ്യുദിതാ മുദിതാഃ ച ഇവേന്ദവഃ

ആത്മജ്ഞാനം ഭോഗാഭിലാഷമാകുന്ന പുല്ലു കത്തിയെരിയിക്കുന്ന അഗ്നിയാണ്. അതുതന്നെ സമാധി. വെറുതെ മൗനമായിരുന്നാൽ സമാധിയാവില്ല. രത്നം കിടക്കുന്നതു കണ്ടാൽ ആർക്കായാലും അതിനുമേൽ താല്പര്യം ഉണ്ടാകും. അതുപോലെ പരാതത്വത്തിനു നേർക്കും വിശ്വമെല്ലാം ആകൃഷ്ടമായിരിക്കും. ആത്മാവിൽ കർത്തൃത്വവും അകർത്തൃത്വവുംമുണ്ട്. കാമനയില്ലാത്ത പക്ഷം ആത്മാവ് അകർത്താവാൻ, സന്നിധിയാൽ കർത്താവാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിൽ കർത്തൃത്വത്തിന്റെയും അകർത്തൃത്വത്തിന്റെയും ഉപലബ്ധിയിലുണ്ട്. “ഞാൻ എന്നും അകർത്താവാൻ”. അങ്ങനത്തെ ഭാവനയില്ലായ്മയാൽ പരമാമൃതമെന്ന അവസ്ഥയുണ്ടാകുന്നു. സതഗുണത്തോടു ചേർന്നവനാണ്. ഗുണവാൻ. അവൻ ആകാശസ്ഥനായ ചന്ദ്രനെനോണം ഹർഷിതനാകുന്നു. ഉന്നതിശീലനായി ഭവിക്കുന്നു.

N

K

- 18. നാപദി ശ്ലാനിമായന്തി നിശിഹേമം ബുജം യഥാ
നേഹന്തേ പ്രകൃതാദന്യ-ഭ്രമന്തേ ശിഷ്ടവർത്തനി
- 19. ആകൃത്യൈവ വിരാജന്തേ മൈത്ര്യാദി
ഗുണ വൃത്തിഭിഃ
സമാഃ സമരസാഃ സൗമ്യസതതം
സാധു വൃത്തയഃ
- 20. അബ്ധിവദ്ധതമര്യാദ ഭവന്തി വിശദാശയാഃ
നിയതിം ന വിമുഞ്ചന്തിമഹാന്തോ ഭാസ്കരാ ഇവ
- 21. കോ ഹം കഥമിദം ചേതിസംസാര മല മാതതം
പ്രവിചാര്യം പ്രയതേനന പ്രാജ്ഞേന
സഹാവസേത്
ദ്രഷ്ടവ്യഃ സർവസംഹർത്താന മൃത്യുരഹേ യാ
- 23. ശരീരമസ്ഥി മാംസം ച ത്യക്ത്വാ
രക്താദ്യ ശോഭനം
ഭൃതമുക്താവലീതന്തും ചിന്ദാത്രമവലോകയേത്
- 24. ഉപാദേയാനുപതനംഹേയൈകാന്ത വിസർജനം
യദേതന്മനസോ രൂപം തദ്ബാഹ്യം
വിധി നേതരത്
- 25. ഗുരുശാസ്ത്രോക്ത മാർഗ്ഗേണസ്വാനുഭൂത്യാ
ചചിദ്ഘനേ
ബ്രഹ്മൈ വാഹമിതി ജ്ഞാത്യാ വീത
ശോകോഭവേന്മുനിഃ
യത്ര നിശിതാസി ശതപാതന മുല്പലതാഡന
വത്സോഡവ്യം അഗ്നി ദാഹോ ഹിമസേചന മിവ
അംഗാരാവർത്തിനം ചന്ദന ചർച്ചനേവ നിരവധിനാരാ
ച നി കര പാതാ നിദാഘ വിനോദധാര. ഗൃഹശീക
രണ വർഷണമിവസ്വശിരച്ഛേദഃ സുഖനിദ്രേവ
മുകീകരണ മാനനമുദ്ദ്രേവ ബാധിര്യം മഹാനുചയ
ഇവ നാവ ഹേ നയാ ഭവിവ്യം ഏവം ദുഃഖ വൈരാ
ഗ്യാത് ബോധോ ഭവതി.
- 26. ഗുരുവാക്യ സമുദ്ര ഭൃതസ്വാനുഭൂത്യാതി ശുദ്ധയാ
യസ്യോ ദ്യാസേ തേനാത്മാസതതം ചാവ
ലോക്യതേ
- 27. വിനഷ്ടദിഗ്ഭ്രമസ്യാപിയഥാപുർവം
വിഭാതി ദിക്തഥാ
വിജ്ഞാനവിധിസ്തം ജഗന്നാസ്തീതി ഭാവയ
- 28. ന ധനാനുപ കൂർവന്തി ന മിത്രാണി
ന ബാന്ധവാഃ
ന കായക്ലേശ വൈധുര്യം ന തീർത്ഥായരോ
നാശ്രയഃ

കേവലം തൻമനോമാത്രമനനോസാദൃതേ പദം തത്യാധിഷ്ഠിതനായ വ്യക്തി രാത്രിയാകുന്ന വിപത്തിൽ സ്വർണ്ണത്താമരയെപ്പോലെ കുണ്ഠിതപ്പെടുകയില്ല. തനിക്ക് സാഭാവികമായി കിട്ടുന്നതിലല്ലാതെ മറ്റൊന്നിലും ആശ വഹിക്കാ

P

I

K

അവർക്കാണ് പരമപദം കിട്ടുന്നത്. കിട്ടിയതിൽ തൃപ്തിപ്പെടുക, കിട്ടാത്തതിൽ നിരാശതോന്നാതിരിക്കുക എന്തിലും സംതൃപ്തി വഹിക്കുക ഇങ്ങനെയുള്ളവനാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ സന്തുഷ്ടൻ. പവിത്രത തന്റെ ഗൃഹാങ്കണത്തിൽ കഴിഞ്ഞു കൂടി തനിക്കുള്ളതിൽ ആനന്ദം കാണുന്നവരാണ് ജീവനമുക്തന്മാർ, ആത്മ സംതൃപ്തി ലഭിക്കുന്നതു വരെ കാല ദേശാവസ്ഥകളനുസരിച്ചു; ശാത്രാനുകൂലകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തും മോക്ഷണമാർഗ്ഗത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചും കഴിഞ്ഞു കൂടണം. തുരീയാവസ്ഥയിലെ വിശ്രമം ലഭിച്ചവരും സംസാര സമുദ്രത്തിൽ നിന്നും നിവൃത്തരുമായവർ ഗൃഹസ്ഥനോ സന്യാസിയോ ആകട്ടെ. സാംസ്കാരിക ബന്ധനങ്ങളിൽ പെട്ടു കഴിഞ്ഞാലും അല്ലാത്തനിലയിലാണെങ്കിലും ശ്രുതിസ്മൃതികളുടെ കൂട്ടുകെട്ടിൽ പെടേണ്ടതില്ല. അക്ഷുബ്ധമായ സമുദ്രം പോലെ നിലകൊണ്ട് ആത്മസ്ഥിതനായി അവൻ സകലതും പ്രാപിക്കാൻ സാധിക്കും.

- 42. സർവാത്മവേദനം ശുദ്ധം യദോദേദി തവാത്മകം
ഭാതി പ്രസൂതി ദിക്കാലാബാഹ്യം
ചിദ്രൂപ ദേഹകം
- 43. ഏവമാത്മാ യഥാ യത്ര സമുല്ലാസമുപാഗതഃ
തിഷ്ഠ്യാശു തഥാ തത്ര തദ്രൂപശ്ച വിരാജതേ
- 44. യദിദം ദൃശ്യതേ സർവം ജഗത്സ്ഥാവര ജംഗമം
തത് സൃഷ്ടുപ്താവിവ സ്വപ്നഃ
കല്പാന്തേ പ്രവിനശ്യതി
- 45. ഋതമാത്മാ പരാ ബ്രഹ്മ സത്യമിത്യാദികാബുധൈഃ
കല്പിതാ വ്യവഹാരാർത്ഥം യസ്യ സംജ്ഞാ
മഹാത്മനഃ
- 46. യഥാ കടക ശബ്ദാർത്ഥഃ പൃഥഗ്ഭാവോ
ന കാഞ്ചനാത്
ന ഹേമകടകാത്തദജഗച്ഛബ്ദാർത്ഥതാ പരാ
- 47. തേനയമിന്ദ്രജാല ശ്രീർജഗതീ പ്രവിതന്യതേ
ഭ്രഷ്ടുർ ദൃശ്യസ്യ സത്താന്തബന്ധ
ഇത്യഭി ധീയതേ
- 48. ഭ്രഷ്ടാ ദൃശ്യവശാദ്ബ്ധോ ദന്വോ ദൃശ്യാഭാവേ
വിമുച്യതേ
ജഗത്പരമിത്യാദിസർഗ്ഗാത്മാ ദൃശ്യമുച്യതേ
- 49. മനസൈവേന്ദ്രജാല ശ്രീർജഗതീ പ്രവിതന്യതേ
യാവദേതത് സംഭവതി താവന്മോക്ഷോ
ന വിദ്യതേ
- 50. ബ്രഹ്മണാ തന്യതേ വിശ്വം മനസൈവ
സ്വയം ഭൂവാ
മനോമയമതോ വിശ്വം യന്നാമപരിദൃശ്യതേ
- 51. ന ബാഹ്യേ നാപി ഹൃദയേ സദ്രൂപം
വിദ്യതേ മനഃ
യദർത്ഥം പ്രതിഭാസം തത് മന ഇത്യാഭിധീയതേ

- 52. സങ്കല്പനം മനോ വിദ്ധി, സങ്കല്പ
സ്തത്ര വിദ്യതേ
യത്ര സങ്കല്പനം തത്ര മനോജസ്തീത്യ
വഗമ്യതാം
- 53. സങ്കല്പമനസീഭിനോ ന കദാചന കേന ചിത്
സങ്കല്പജാതേ ഗലിതേ സ്വരൂപമവശിഷ്യതേ
- 54. അഹം ത്വം ജഗദിത്യാ ദൗ പ്രശാന്തേ
ദൃശ്യ സംഭ്രമേ
സ്യാത്താദൃശ്യശീ കേവലതാ ദൃശ്യസത്താ
മുപാഗതേ
- 55. മഹാപ്രളയ സമ്പത്തൗ ഹൃസത്താം
സമുപാഗതേ
അശേഷ ദൃശ്യേസർഗ്ഗാദൗ ശാന്തമേവാ
വശിഷ്യതേ
- 56. അസ്തനസ്തമിതോ ഭാസാനജോ
ദേവോ നിരാമയഃ
സർവദാ സർവകൃത് സർവം
പരമാത്മേത്യു ദാഹൃതഃ
- 57. യതോ വാചോനിവർത്തന്തേ യോ
മുക്തൈരവഗമ്യതേ
യസ്യ ചാത്മാദികഃ സംജ്ഞാഃ കല്പിതാ
ന സ്വഭാവതഃ

അന്യരെ തങ്ങളെപ്പോലെ കാണുന്ന സർവാത്മകമായ ചിന്താഗതിയുണ്ടാകുമ്പോൾ ദിക്കാലാതിഗമയ ചിദ്രൂപാത്മക ഭാവന ഉദയം കൊള്ളുന്നു. ഇങ്ങനെ ആത്മാവ് ഏതു വിധത്തിൽ ഉല്പസത്താകുന്നു, അതേ രൂപത്തിൽ തന്നെ പ്രതിഭാസീതമായി ഭവിക്കുന്നു. സൃഷ്ടുപ്തിയിൽ വിലീനാവ സ്ഥ പ്രാപിച്ച സ്വപ്നമെന്ന പോലെ ഈ സമ്പൂർണ്ണമായ സ്ഥാവര ജംഗമ ജഗത്ത് പ്രളയ കാലത്ത് നഷ്ടമാകുന്നു. ജ്ഞാനികൾ ഈ ആത്മാവിനെ പരബ്രഹ്മ സത്യസ്വരൂപമായും യജ്ഞസ്വരൂപമായും കരുതുന്നു. വള എന്നു പറയുമ്പോൾ അത് സർണ്ണമാണെന്ന ധാരണയുണ്ടാകുന്നതു പോലെ ജഗത്ത് പരബ്രഹ്മം തന്നെ. പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആകാരഭേദം മാത്രമാണ് ജഗത്ത് പരമാത്മാവ് തന്റെ മായയായി പരിവർത്തനം ചെയ്തു എന്നു മാത്രം ഭ്രഷ്ടാവ് ദൃശ്യത്തിൽ അന്തർഭൂതമാകുമ്പോൾ ബന്ധനമാകുന്നു. ദൃശ്യത്താൽ വശീഭൂതമായി ഭ്രഷ്ടാവ് ബന്ധനത്തിൽ പെടുന്നു. ദൃശ്യം ഇല്ലാതിരുന്നാൽ മോക്ഷമായി ലോകത്തിൽ “എന്റെത്” “നിന്റെത്” എര ഭാവമാണ്. മായ മനസ്സിനെ നിയന്ത്രണത്തിലാക്കുന്നു. മാനസികമായ ഈ കല്പന വിട്ടുപോകാതെ മുക്തിയുടെ മാർഗ്ഗം കാണപ്പെടുകയില്ല. സ്വയം ഭൂവായ ബ്രഹ്മാവ് ഈ വിശ്വത്തെ മാനസിക കല്പനകൊണ്ട് നിർമ്മിച്ചു. ഇതെല്ലാം മനോമയമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. വിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ബന്ധനമനസ്സ് നിർമ്മിക്കുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ മനസ്സിനെ സങ്കല്പമെന്ന് പറയാം. സങ്കല്പത്തെയും മനസ്സിനെയും വേർതിരിക്കാൻ

N

P

I

K

ആർക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. എല്ലാ സങ്കല്പങ്ങളും നശിച്ചാൽ ആത്മ സ്വരൂപം വെളിവാകുന്ന “ഞാൻ” നീ എന്നുള്ള ഭേദബുദ്ധിയും സ്വാർത്ഥചിന്തയും കൈവിടുമ്പോഴേ കൈവലയും അനുഭൂതമാവുകയുള്ളൂ. മഹാപ്രളയകാലത്തും സത്ത വിനഷ്ടമാകും അപ്പോൾ ശാന്തമായ ആത്മാവു മാത്രമേ അവശേഷിക്കുകയുള്ളൂ. ആത്മാവാകുന്ന സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുന്നില്ല. ആത്മാവിനെ അറിയുമ്പോൾ മനുഷ്യൻ മുക്തനാകുന്നു. ആത്മാവിന്റെയും രൂപത്തിൽ രൂപ രഹിത ബ്രഹ്മം തന്നെ പരമാത്മാവെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

- 58. ചിത്തകാശം ചിദാകാശമാകാശം ച തൃതീയകം ദ്വാഭ്യാം ശൂന്യതരം വിദ്ധി ചിദാകാശം മഹാമുനേ
- 59. ദേശാദ്ദേശാന്തര പ്രാപ്തേന
സംവിദോമദ്ധ്യമേവയേത്
നിമേഷേണ ചിദാകാശം തദിദ്ധി മുനിപുംഗവ
- 60. തസ്മിൻ നിരസ്തനിഃ ശേഷ സങ്കല്പ സ്ഥിതി
മേഷി ചേത്
സർവാത്മകപദം ശാന്തം തദാ
പ്രാപ്നോഷ്യ സംശയഃ
- 61. ഉദിതൗദാര്യസൗന്ദര്യവൈരാഗ്യരസ ഗർഭിണീ
ആനന്ദസ്യന്ദിനീയൈഷാ സമാധിരഭി ധീയതേ
- 62. ദൃശ്യാസംഭവ ബോധേന രാഗദ്വേഷാദി താനവേ
രതിർബലോദിതാ യാസൗ സമാധിരഭിധീയതേ
- 63. ദൃശ്യാസംഭവ ബോധോഹി ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം
ചിദാത്മകം
തദേവ കേവലീ ഭാവം തതോളന്യസകലം മൂഷാ
- 64. മത്ത ഐരാവതോ ബദ്ധഃ സർഷപി
കോണ കോടരേ
മശകേനകൃതം യിദ്ധം സിംഹൗ
ഘൈരണ്ണു കോടരേ
- 65. പദ്മാക്ഷേ സ്ഥാപിതോ മേരൂർ നിഗീർണോ
ഭൃംഗസുനുനാ
നിദാഘം വിദ്ധി താദൃക്തം ജഗദേതത് ദ്രമാത്മകം
- 66. ചീത്തമേവ ഹി സംസാരോ
രാഗാദിക്ലേശ ദുഷിതം
തദേവേ തൈർവിനിർമുക്തം ച ഭവന്തി
ഇതി കഥ്യതേ
- 67. മനസാ ഭാവ്യമാനോ ഹി ദേഹതാം
യാതി ദേഹ കഃ
ദേഹവാസനയാ മുക്തോ ദേഹധർമ്മേർ
ന ലിപ്യതേ
- 68. കല്പം ക്ഷണീകരോത്യന്തഃക്ഷണം
നയതി കല്പതാം
മനോവിലാസഃസംസാര ഇതി മേ നിശ്ചിതാ മതിഃ

ആകാശം മൂന്നാണ്. ചിത്താകാശം, ചിദാകാശം, ഭൂതാകാകാശം, ചിദാകാശം ഇതിനെക്കാളെല്ലാം സൂക്ഷ്മതരമാണ്. ഒരു ദേശത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു ദേശത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ മധ്യത്തിൽ ചിത്തത്തിലെ വ്യവധാനത്തിന്റെ നിമേഷത്തെ ചിദാകാശമെന്ന് പറയുന്നു. ആ ചിദാകാശത്തിൽ എല്ലാ സങ്കല്പങ്ങളും സത്താഹീനമാക്കി നിലകൊള്ളുമ്പോൾ സർവാത്മക പദം ലഭിക്കുന്നു. ചിദാകാശത്തിൽ നിലൊള്ളുമ്പോൾ ഉദാരതയും വൈരാഗ്യവും ചേർന്ന സർവാന്തരമായ അവസ്ഥ ലഭിക്കും. അതിന് സമാധിയെന്ന് പറയുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ ദൃശ്യ പദാർത്ഥങ്ങളുടെ ശൂന്യത ബോധപ്പെടുന്നു. രാഗദ്വേഷാദികൾ നശിക്കുന്നു. അതോടെ സമാധി പൂർണ്ണമാകുന്നു ഏകാഗ്രത പൂർണ്ണമായും ആ ഘട്ടത്തിൽ സംജാതമാകുന്നു. ആത്മകൈവല്യവും അതോടെ സാധിക്കുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ നിന്ന് ഭിന്നമായതെല്ലാം തന്നെ മീഥ്യയാണ്. ചെറിയ മാളത്തിൽ വെച്ച് സിംഹങ്ങളോട് കൊതുകുകൾ ചെയ്യുന്ന യുദ്ധം പോലെയും മദിച്ച ഐരാവതത്തെ കടുകിന്റെ കൃന്മാരത്തിലുള്ള ദ്വാരത്തിൽ ബന്ധിക്കുന്നതുപോലെയും താമരയ്ക്കുള്ളിൽ സ്ഥാപിച്ച മഹാമേരൂവിനെ ചെറിയ വണ്ട് വിഴുങ്ങുന്നതുപോലെ വെറും ഭ്രമമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ നിലനില്പും രാഗദ്വേഷാദിദോഷങ്ങൾ തിങ്ങിയ ചിത്തമാണ് സംസാരം ആ ദോഷങ്ങളിൽനിന്ന് മുക്തമായാൽ മാത്രമേ മോക്ഷം സിദ്ധിക്കുകയുള്ളൂ. മനസ്സിന് ശാരീരിക ഭാവനയുണ്ടാകുമ്പോൾ ആത്മാവ് ദേഹാത്മകമായിത്തീരുന്നു. ദേഹമാകുന്ന വാസന നശിച്ചാൽ പിന്നെ ദേഹധർമ്മങ്ങളൊന്നും നമുക്ക് ശല്യം ചെയ്യുകയില്ല. മനസ്സ് തന്നെയാണ് യുഗത്തെ ക്ഷണമാത്രവും ക്ഷണമാത്രയെ യുഗവുമായിക്കിട്ടിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ഈ വിശ്വം മനസ്സിന്റെ സങ്കല്പം മാത്രമാണെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

- 69. നാവിരതോ ദൃശ്വതിതാഃനാ ശാന്തോ
നാ സമാഹിതഃ
നാശാന്ത മനസോവാപി പ്രജ്ഞാ
നേനൈന മാപ്നുയാത്
- 70. തദ് ബ്രഹ്മാനന്ദ മദ്വന്ദം നിർഗുണം സത്യ
ചിത് ഘനം
വിദിത്യാ സ്വാത്മനോ രൂപം ന ബിഭേതി കദാചന
- 71. പരാത്പരം യന്മഹതോ മഹാന്തം സ്വരൂപതേ
ജോമയശാശ്വതം ശിവം
കവിം പുരാണം പുരുഷാസനാതനം
സർവേശ്വരം സർവദൈവരൂപാസ്യം
- 72. അഹം ബ്രഹ്മേതി നിയതം മോക്ഷഹേതുർ
മഹാത്മനാം
ദേവ പദേ ബന്ധമോക്ഷായ നിർമ്മേതി മമേതി ച
മമേതി ബദ്ധ്യതേ ഇന്തുർ നിർമ്മേതി വിമുച്യതേ
- 73. ജീവേശ്വരാദി രൂപേണ ചേതനാ ചേതനാത്മകം
ഈക്ഷണാദി പ്രവേശാന്താ
സൃഷ്ടിരീശേന കല്പിതാ
ജാഗ്രദാവിമോക്ഷാന്ത സംസാരോ ജീവ കല്പിതഃ

N

P

I

K

ദുർവൃത്തികളിൽ നിന്ന് പിൻതിരിയാത്തവനും ശാന്ത മനസ്സില്ലാത്തവനും ശ്രദ്ധാഹീനനും പാണ്ഡിത്യം കൊണ്ട് മോക്ഷം പ്രാപിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. നിർഗുണവും ചിത് സ്വരൂപവും ദമ്പാതീതവും ആനന്ദമയവുമായ ആ ബ്രഹ്മത്തെ ആത്മസ്വരൂപം തന്നെ എന്ന് കരുതുന്നവന് ഒരിക്കലും ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ല.“ എന്നും ദേവന്മാർക്കും ഉപാസ്യനും ശ്രേഷ്ഠരിലും ശ്രേഷ്ഠനും മഹാത്മാരിൽ മഹാനും ശാശ്വതനും കല്യാണരൂപിയും പരമതേജോമയനും സർവജ്ഞനും സനാതനനും പുരാണ പുരുഷനുമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് ഞാൻ.” എന്ന ഭാവനയാണ് മോക്ഷപ്രാപ്തിക്ക് കാരണം. മമത ബന്ധനം നിർമ്മിക്കുന്നു. മമതാ ത്യാഗം തന്നെ മോക്ഷം. ഇവ രണ്ടും ജീവികളുടെ ബന്ധമോക്ഷത്തിന് കാരണമാണ്. ജീവേശ്വരാദി ഭാവത്തിൽ ജഡം ചേതനാത്മക സൃഷ്ടിനടത്തി യിട്ടുള്ളത് ഈശ്വരൻ തന്നെയാണ് ജാഗ്രത്തു മുതൽ മോക്ഷ ലബ്ധി വരെ സകലപ്രപഞ്ചവും ജീവാത്മാവിനാൽ കല്പിതമാകുന്നു.

- 74. ത്രിണാചികാദി യോഗാന്താ ഈശ്വര
ഭ്രാന്തിമാശ്രിതാ
ലോകായതാദി സംഖ്യാന്താ ജീവവിഭ്രാ
ന്തിമാശ്രിതാഃ
- 75. തസ്മാന്മുക്ഷുഭിർനൈവമതിർ
ജീവേശ വാദയോ
കാര്യാ കിന്തു ബ്രഹ്മതത്വം നിശ്ചലേന
വിചാര്യതാം
- 76. അവിശേഷേണ സർവം തു യഃ
പശ്യന്തി ചിദന്യാത്
സ ഏവ സാക്ഷാ ദിജ്ഞാനീ സ ശിവഃ സ
ഹരിർ വിധിഃ
- 77. ദുർലഭോ വിഷയ ത്യാഗോ ദുർലഭം തത്വ ദർശനം
ദുർലഭം സഹജാവസ്ഥാ സർഗുരോഃ
കരുണാം വിനാ
- 78. ഉല്പന്ന ശക്തി ബോധസ്യ ത്യക്ത
നിഃശ്ശേഷ കർമ്മണഃ
യോഗിനഃ സഹജാവസ്ഥാ സ്വയമേവോ
പ ജായതേ
- 79. യദാഹ്യവൈഷ ഏതസ്മിന്നല്പ മപ്യന്തരം നരഃ
വിജാനതി തദാ തസ്യ ഭയംസ്യാന്നാത്ര സംശയഃ
- 80. സർവഗം സച്ചിദാനന്ദം ജ്ഞാനചക്ഷുർ
നിരീക്ഷതേ
അജ്ഞാനചക്ഷുർനേക്ഷേത ഭാസ്വന്തം
ഭാനുമന്ദവത്
- 81. പ്രജ്ഞാനമേവ തത് ബ്രഹ്മ സത്യ
പ്രജ്ഞാന ലക്ഷണം
ഏവം ബ്രഹ്മപരിജ്ഞാനാ ദേവമർത്തേത്യാമൃതോ
ഭവേത്

82. ഭിദ്യതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥിച്ചിദ്യന്തേ സർവസംശയാഃ
ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യ കർമ്മാണി തസ്മിൻ
ദൃഷ്ട്പേരാവരേ

ത്രിണാചികേതാഗ്നി മുതൽ (കോപനിഷത് പ്രതിപാദിതം) യോഗപര്യന്തമുള്ള ജ്ഞാനത്തിൽ (ശ്ലോതാശ്ലോതരോപനിഷത് പ്രതിപാദിതം) ആപാരം ഈശ്വരീയ ഭ്രാന്തിയാണ് ചാർവാക മതം മുതൽ സാംഖ്യസിദ്ധാന്തപര്യന്തമുള്ള ദാർശനികത്വത്തിന് ആധാരവും ജീവാത്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള ഭ്രാന്തിയാണ്. അതിനാൽ മുക്തി ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ ജീവനെപ്പറ്റിയും ഈശ്വരനെപ്പറ്റിയുമുള്ള വാദവിഷയങ്ങളിൽ സ്വ ബുദ്ധിയെ വ്യാപരിപ്പിക്കരുത്. ബ്രഹ്മതത്വം തന്നെ മനനം ചെയ്യുക ഈ കാണുന്ന സമസ്ത പ്രപഞ്ചവും ചിദ്രൂപമെന്ന് ജ്ഞാനി കരുതുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് വിഷ്ണു, ശിവൻ ഒക്കെയും അതു തന്നെ. വിഷയ പരിത്യാഗം പോലെ തന്നെ തത്വ ജ്ഞാന പ്രാപ്തിയും പ്രയാസമാകുന്നു. സർഗുരുവിന്റെ കാര്യവും കൂടാതെ കൈവല്യം ലഭിക്കാൻ ഞെരുക്കമാണ്. ബോധം പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ശക്തി ഉണർത്തി സർവകർമ്മങ്ങളും പരിത്യജിക്കുന്ന യോഗി സ്വയം സഹജാവസ്ഥ പ്രാപിക്കുന്നു. ഇതിൽ ഭിന്നത ശേഷിക്കുന്നതുവരെ അവന് ദയവാണ്. സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപം ദർശിക്കണമെന്നാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ ജ്ഞാനചക്ഷുസ്സു കൊണ്ട് അതിനെ കാണാൻ കഴിയും. അന്ധന് സൂര്യനെ കാണാൻ സാധിക്കാത്തതുപോലെ ജ്ഞാന ചക്ഷുസ്സില്ലാത്തവന് പരബ്രഹ്മ ദർശനം സാധ്യമല്ല. ബ്രഹ്മം പ്രജ്ഞാത രൂപമാണ്. സത്യത്തിന്റെ ലക്ഷണവും പ്രജ്ഞാനം തന്നെ. മരണമുള്ള മനുഷ്യന് ബ്രഹ്മജ്ഞാനം കൊണ്ടു ക്രമേണ അമരത്വം നേടാനാവില്ല. ബ്രഹ്മ സാക്ഷാത്കാരം ലഭിച്ചാലുടൻ തന്നെ സർവസംശയങ്ങളും അകലുന്നു. സകല കർമ്മങ്ങളും ക്ഷയിക്കുന്നു. ഹൃദയത്തിലെ എല്ലാ ഗ്രന്ഥികളും തകരുന്നു.

- 83. അനാത്മതാം പരിത്യജ്യ നിർവികാരോ
ജഗത് സ്ഥിതൗ
ഏകനിഷ്ഠതയാന്തഃ സ്ഥഃ സംവിന്മാത്രപ തത്
- 84. മരുഭൂമൗ ജലം സർവം ചിന്മാത്രം സ്വ വിചാരത
- 85. ലക്ഷ്യലക്ഷ്യമതിം ത്യക്ത്വാ യസ്തിഷ്ഠേത്
കേവലാന്തനാ
ശിവ ഏവ സ്വയം സാക്ഷാദയം ബ്രഹ്മ വിദുത്തമഃ
- 86. അധിഷ്ഠാനമനൗപമ്യമവാങ് മനസ ഗോചരം
നിത്യം വിഭും സർവഗതം സുസുക്ഷ്മം
ച ത ദവ്യയം
- 87. സർവശക്തേർ മഹേശസ്യവിലാസോ ഹി
മനോ ജഗത്
സംയമാസംയമാഭ്യാം ച സംസാരഃ
ശാന്തി മന്വഗാത്
സാംസ്കാരിക സ്ഥിതിയിൽ നിർവികാര ഭാവത്തോടെ അനാത്മഭാവം കൈവിട്ട് ആത്മ ചൈതന്യത്തിൽ തന്നെ മുഴുകുക. ഭ്രമത്താൽ മരുഭൂമിയിൽ കാണപ്പെടുന്ന ജലം

N

P

I

K

കേവലം സ്ഥൂലമായി കാണുന്നതുപോലെ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്ത്യാവസ്ഥകൾ ചേർന്ന ഈ സകല വിശ്വാസവും ആത്മ വിചിന്തനത്താൽ ചിന്തയം തന്നെയെന്ന് ധരിക്കണം. ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യബുദ്ധി കൈ വിട്ട് കേവലം ആത്മ നിഷ്ഠനായവനാണ് ശ്രേഷ്ഠ ജ്ഞാനിയും ശിവ സ്വരൂപനും. സംയമം കൊണ്ടും അസംയമംകൊണ്ടും സാംസ്കാരിക പ്രാണാത്മം ശാന്തമാകും. കാരണം, വിശ്വം സർവ ശക്തനും മഹാനുമായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മനോവിലാസം തന്നെ. ആ ബ്രഹ്മം അനുപമവും വാക്കിനോ മനസ്സിനോ അഗോചരവും നിത്യവും വിദ്യയും സർവ്വവ്യാപിയും സൂക്ഷ്മമാതിസൂക്ഷ്മമവും അവ്യയ സ്വരൂപമാണ്.

- 88. മനോവ്യാധേയശ്ചികിത്സാർത്ഥമുപായം
കഥ യാമിതേ
യദ്യസ്വാഭിമതം വസ്തു തത് ത്യജൻ
മോക്ഷമഗ്നുതേ
- 89. സ്വായത്തേകാന്തഹിതം സ്വേപ്സിത
ത്യാഗ വേദനം
യസ്യ ദുഷ്കരതാം യാതം ധിക്തം
പുരുഷ കീടകം
- 90. സ്വ പൗരുഷൈകസാധ്യേന സ്വേപ്സിത
ത്യാഗരൂപിണാ
മനഃപ്രശ്മ മാത്രേണ വിനാനാസ്തി ശുഭാഗതി.
- 91. അസങ്കല്പേന ശസ്ത്രേണ ഛിന്നം
ചിത്തമിദം യദാ
സർവം സർവഗതം ശാന്തം ബ്രഹ്മ
സംപദ്യതേ തദാ
- 92. ഭവ ഭാവനയാ മുക്തോ മുക്തഃ പരമയാധിയാ
ധാരയാത്മാനമവ്യഗ്രോ ഗ്രസ്തചിത്തം ചിതഃപദം
മനോവ്യാധി മാറ്റാനുള്ള മാർഗ്ഗം ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. ഏതേതു ലഭിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹത്തിലാണോ മനസ്സ് ചഞ്ചലമാകുന്നത് ആ വസ്തുക്കൾ പരിത്യജിക്കുകയാണ് മോക്ഷ പ്രാപ്തിക്ക് എളുപ്പമായ മാർഗ്ഗം സ്വായത്തവ സ്തുക്കൾ അത്യന്തം ഹിതകരമാക്കുകയും അവ ത്യജിക്കാനാവാതെ വരുകയും ചെയ്യുന്ന വ്യക്തി കൃമിതുല്യവും നിന്ദിതനുമാണ്. തന്റെ അഭീഷ്ട വസ്തു സ്വപ്രയത്നത്താൽ ത്യജിച്ചാലുണ്ടാകുന്ന മനഃ ശാന്തി കൊണ്ടേ പരമ ഗതി ഉണ്ടാകൂ. സങ്കല്പ രാഹിത്യമാകുന്ന ശാസ്ത്രം ചിത്തത്തെ ചേരദിക്കുമ്പോൾ സർവരൂപനും അന്തര്യാമികമായ പരമാത്മാവിനെ പ്രാപിക്കാം. അതിനാൽ പ്രപഞ്ച വാസന വെടിഞ്ഞ് ശ്രേഷ്ഠ ബുദ്ധി ചേരുക. മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ച് ചിന്മാത്ര ചിത്തനാകുക.

- 93. പരം പൗരഷമാശ്രിത്യ നീത്യാ ചിത്തമചിത്താം
ധ്യാനതോ ഹൃദയാകാശേ ചിതിചിച്ചക്രധാരയാ
- 94. മനോ മാറയ നിഃശ്ശങ്കം ത്യാം
പ്രബധ്നന്തി നാരായഃ

- 95. അയം സോ ഹ മിദം തന്മ ഏതാവൻ
മാത്രകം മനഃ
തദഭാവന മാത്രേണ ദാത്രേണേവ വിലീയതേ
- 96. ഛിന്നാഭ്രമണ്ഡലം വ്യോമ്നി യഥാ
ശരദി ധ്യയതേ
വാതേന കല്പകേണൈവ തഥാന്തർ
പൂയതേ മനഃ
- 97. കല്പാന്തപവനാ വാന്തു യാന്തു
ചൈകത്വ മർണ്ണവാഃ
തപന്തു ദ്വാദശാദിത്യാ നാസ്മി
നിർമ്മന സക്ഷതിഃ
- 98. അസങ്കല്പനമാത്രൈക സാധ്യേ
സകല സിദ്ധിദേ
അസങ്കല്പാദി സാമ്രാജ്യേ
തിഷ്ഠാവഷ്ടബ്ധ തത് പദഃ
- 99. നഹി ചഞ്ചലതാഹീനം മനഃ ക്വചന ദൃശ്യതേ
ചഞ്ചലത്വം മനോധർമ്മോ വഹേർ ധർമ്മോ
യഥോഷ്ണതാ
- 100. ഏഷാ ഹി ചഞ്ചലാ സ്വപന്ദശക്തിശ്
ചിത്തത്വ സംസ്ഥിതാ
താം വിദ്ധി മാനസീം ശക്തീം ജഗദാധം
ബരാത്മികാം
- 101. യത്തു ചഞ്ചലതാഹീനാം തന്മനോ മുതമമുച്യതേ
തദേവ ച തപഃ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തേമോക്ഷ
ഉച്യതേ
- 102. തസ്യ ചഞ്ചലതായൈഷാ ത്വ വിദ്യാ
വാസനാത്മികം
വാസനാപരനാമ്നീം താം വിചാരേണ വിനാശയ.

ചിത്തത്തെ പരമമായ പൗരുഷമാശ്രയിച്ച് ശൂന്യതയിലുറപ്പിച്ച് ഹൃദയാകാശത്തിൽ ധ്യാനിക്കുക. ജ്ഞാന ചക്രത്തിന്റെ തീക്ഷ്ണ ധാരയിൽ മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കുക. അപ്പോൾ കാമാദികൾ നിന്നെ നിയന്ത്രിക്കാൻ അശക്തനാകും. നിന്റേതെന്നും എന്റേതെന്നുമുള്ള ഭാവനയാണ് മനസ്സിന്റെ പ്രകൃതി. ഈ ഭാവന ത്യജിച്ചാൽ മനസ്സ് സ്വയം നശിക്കും. ശരീരത്തിൽ ചിഹ്നഭിന്നങ്ങളാകുന്ന മേഘ ശകലങ്ങൾ വായുവിന്റെ താഡനത്താൽ ആകാശത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ മനസ്സ് ശൂന്യതയിൽ വിലയിക്കുന്നു. മനോരഹിതനായ വ്യക്തിക്ക് യാതൊരു ഹാനിയുമില്ല. സമുദ്രങ്ങൾ ഒന്നിച്ചിരമ്പട്ടെ, പ്രളയകാലവാതം അടിക്കട്ടെ, ദ്വാദശാദിത്യത്മാർ ഒരുമിച്ച് കത്തിയെരിയട്ടെ. മനസ്സ് അടക്കിയതിന് ഒരു തകരാറുമില്ല. എല്ലാ സിദ്ധികളുടെയും ഉറവിടം സങ്കല്പ ശൂന്യതയാണ്. അതിനാൽ സങ്കല്പ ഹീനനാവുക. അഗ്നിയുടെ ധർമ്മം ചഞ്ചലതയാണ്. ചഞ്ചല ഹൃദയം ദുഷ്ടിക്ക് ഗോചരമാകുന്നു. ചഞ്ചലമായ സ്വപന്ദനശക്തിയാണ് ചിത്തത്തിന്റെ ധർമ്മം. ഈ ശക്തി

N

P

I

K

പ്രബലതയുടെ അധഃപതനമാണ്. ചഞ്ചലതാരഹിതമനസ്സാണ് അമൃതം. അതു തന്നെ തപസ്സ്. ശാസ്ത്രം അതിനെ മോക്ഷമെന്ന് പറയുന്നു. മനസ്സ് ചഞ്ചലമാണ്. അവിദ്യ വാസന അതിന്റെ ലക്ഷണമാകുന്നു. ഈ വാസന ശത്രുവാണ്. വാസന നശിപ്പിക്കുവാനുള്ള ശ്രമമാണ് വിചാര ശീലന്മാരുടെ കർത്തവ്യത്തിൽ പ്രധാനം.

103. പൗരുഷേണ പായത്നേന യസ്നിനേവ പദേമനഃ യോജ്യതേ തത്പദം പ്രാപ്യ നിർവി കല്പോ ഭവാനഘ

104. അതഃപൗരുഷമാശ്രിത്യ ചിത്ത മാക്രമ്യ ചേതസാ വിശോകം പദമാലംബ്യ നിരാതങ്കഃസ്ഥിരോ ഭവ

105. മന ഏവ സമർത്ഥം ഹി മനസോ ദൃഢ നിഗ്രഹേ അരാജകഃ സമർത്ഥഃ സ്യാദ്രാജേണാനിഗ്രഹ കർമ്മണി

106. തൃഷ്ണാഗ്രാഹഗൃഹീതാനാംസംസാരാർണ്ണ വപാതീനാം ആവർത്തൈരുഹ്യമാനാനാം. ദൂരം സ്വമന ഏവ നൗ

107. മനസൈവ മനശ്ചരിതാ പാശം പരമ ബന്ധനം ഭവാദുത്തരയാത്മാനം നാസാ വന്യേന താര്യതേ അനഘ, ഏതൊരു സ്ഥാനത്ത് മനസ്സ് ലയിപ്പിക്കണമോ ആ സ്ഥാനത്തിലെത്താൻ പൗരുഷത്താലും പ്രയത്നത്താലും നിർവികല്പ സമാധി പ്രാപിക്കുക, വിഷയരഹിതമായ മനസ്സാണ് മനോനിഗ്രഹത്തിന് സമർത്ഥം. ഒരു രാജാവിനെ മറ്റൊരു രാജാവിനെ കീഴ്പ്പെടുത്താൻ കഴിയും. തൃഷ്ണയായാകുന്ന മുതലയുടെ വായിൽ പെട്ട് സംസാര സാഗരത്തിനക്കരെ കടക്കാൻ അസമർത്ഥനും ചുഴലിയിൽ പെട്ട് സംസാര സാഗരത്തിനക്കരെ കടക്കാൻ അസമർത്ഥനും ചുഴലിയിൽ പെട്ട് തെരുങ്ങുന്നവനും രക്ഷ നൽകാൻ വിഷയവികാര ശൂന്യമായ മനസ്സുമാത്രമാണ് സമർത്ഥം. അതിനുമാത്രമേ അവനെ അക്കരെയെത്തിക്കുവാൻ കഴിയൂ. ഇങ്ങനെ കഴിവേറിയ മനസ്സു മുഖേന ഘോരബന്ധമായ മാനസിക പാശത്തെ മുറിക്കണം. പിന്നെ ഈ സംസാര സാഗരത്തിൽ നിന്ന് കരകയറുക. കാരണം, വേറൊന്നിനും നിന്നെ ഈ ഭവനാശരത്തിൽ നിന്ന് കരകയറ്റാനാവില്ല.

108. യാ യോദേതി മനോനാമ്നി വാസനാ വാസീതാന്തരാ താം താം പരിഹരേത് പ്രാജ്ഞസ്തോ വിദ്യാക്ഷയോഭവേത്

109. ഭോഗൈകവാസനാം തൃക്താ തൃജ താം ഭേദ ഭാവനാം ഭാവാഭാവന തതസ്തൃക്താനിർ വികല്പഃ സുഖീഭവ

110. ഏഷ ഏവ മനോനാശസ്തവിദ്യാനാശ ഏവ ച യത്തത് സംവേദ്യതേ കിഞ്ചിത്തത്രാസ്ഥാപരി ര്ജജനം

അനസ്ഥൈവ ഹി നിർവാണം ദുഃഖമാസ്ഥാ പരിഗ്രഹഃ

111. അവിദ്യാവിദ്യമാനൈവനഷ്ട പ്രജേണാഷു ദൃശ്യതേ നാമ്നൈവാംഗീകൃതാകാരാസമ്യക് പ്രജ്ഞസ്യസാകൃതഃ

112. താവത് സംസാര ഭൃഗുഷു സ്വാത്മനാ സഹദേഹിനാം ആന്ദോളയതി നീരന്ദ്രം ദുഃഖകണ്ടക ശാലിഷു

113. അവിദ്യായാവദസ്യാസ്തു നോത് പന്നാക്ഷയകാരിണീ സ്വയമാത്മാവ ലോകേഷ്ചാ മോഹ സംക്ഷയ കാരിണീ

114. അസ്യാഃ പരം പ്രപശ്യാന്ത്യാഃ സ്വാത്മ നാശഃ പ്രജായതേ ദൃഷ്ടേ സർവഗതേ മോധേ സ്വയം ഹ്യേഷാ വിലീയതേ

115. ഇച്ഛാമാത്രമവിദ്വേയം തന്നാരോ മോക്ഷ ഉച്യതേ സ ചാസങ്കല്പ മാത്രേണ സിദ്ധോ ഭവതി വൈമുനേ

അന്തഃകരണത്തെ മറക്കുന്ന മനസ്സാകുന്ന വാസന ഉണ്ടാകുമ്പോഴെല്ലാം അവ തൃജിക്കുക ബുദ്ധിമാന്റെ കർത്തവ്യമാണ്. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അവിദ്യാകുന്ന അന്ധകാരമസ്തമിക്കും. ആദ്യം ഭോഗവാസന കൈവെടിയുക. പിന്നെ വാസനകളെയും. ഭാവാഭാവങ്ങളെയും തൃജിച്ച് വികല്പ രഹിതനായി സുഖിമാനായി തീരുക. മനോനാശം തന്നെ അവിദ്യാനാശം മനസാ അനുഭൂത വിഷയങ്ങളിൽ ആസ്ഥ വെടിയുക. ആസ്ഥാ പരിതയാഗമാണ് മുക്തി. ആസ്ഥയെ ആശ്രയിക്കുക ദുഃഖകരമാണ്. ജ്ഞാനിയിൽ അവിദ്യാസ്പർശമില്ല. അവിദ്യ അവരിൽ നിന്നകലുന്നു. പ്രജ്ഞാഹീനരിലേ അതുളളു. പ്രപഞ്ചമാകുന്നു. ഭ്രമജാലം ദുഃഖകണ്ടകങ്ങളാൽ നിറഞ്ഞതാണ്. അത് നശിപ്പിക്കാതെ മോചനമില്ല. ആത്മ സാക്ഷാത്കാരേഷ്ച ബലവത്താകുന്നതു വരെ അവിദ്യ ശരീരത്തെ ഭ്രമത്തിലാഴ്ത്തും. പരതത്വം കണ്ടറിയുമ്പോൾ ഈ അവിദ്യമായും സർവാത്മ ബോധനം ലഭിച്ചാൽ അവിദ്യ സ്വയം മായുന്നു. അവിദ്യാ സ്വരൂപമായ ആഗ്രഹം നശിക്കുക എന്നതാണ് മോക്ഷം. സങ്കല്പനാശം സംഭവിച്ചാലേ ഇച്ഛ നശിക്കുകയുള്ളൂ. മറ്റൊരു വിധത്തിലും ഇച്ഛാനാശം സംഭവിക്കുന്നില്ല.

116. മനാഗപി മനോവ്യോമ്നി വാസനാ രജനീ ക്ഷയേ കലികാ തന്തുതാമേതി ചിദാദിത്യപ്രകാശനാത്

N

P

I

K

- 117. ചൈത്യാനുപാതരഹിതം സാമാന്യേന
ച സർവഗം
യച്ചിത്തത്വ മനാവ്യേയം സ ആത്മാ രമേശരഃ
- 118. സർവ്വം ച ഖലിദം ബ്രഹ്മനിത്യ
ചിത് ഘന മക്ഷതം
കല്പനാ ന്യാ മനോനാമ്നീ വിദ്യതേ
നഹി കാചന
- 119. ന ജായതേ നമ്രിയതേ കിഞ്ചിദത്ര ജഗത്രയേ
നച ഭാവവികാരാണാം സത്താ കാചന വിദ്യതേ
- 120. കേവലം കേവലാഭാസംസർവ സാമാന്യമക്ഷതം
ചൈതാനുപാതരഹിതം ചിന്മാത്രമിഹ വിദ്യതേ
- 121. തസ്മിന്നിത്യേതതേ ശുഭേ
ചിന്മാത്രേ നിരൂപദ്രവേ
ശാന്തേ ശമസഭോഗേനിർവികാരേചിദാത്മനി
- 122. ധൈഷാ സ്വഭാവാഭിമതം സ്വയം
സങ്കല്പ്യ ധാവതി
ചിച്ഛെത്യം സ്വയമ്ലാനം മനനാത്മ ഉച്യതേ
അതഃ സങ്കല്പ സിദ്ധേയം സങ്കല്പേനൈ
വനശൃതി

ചിത്തമാകുന്ന ആകാശത്തിൽ വാസനയാകുന്ന രാത്രി ക്ഷയിക്കുകയും ചേതനയാകുന്ന സൂര്യൻ പ്രകാശിക്കുകയും ചെയ്താലേ കലിയാകുന്ന അന്ധകാരം ശമിക്കുകയുള്ളൂ. ചിത്തം വിഷയസംഗം വെടിഞ്ഞ് സർവഗാമിയായി തീരുമ്പോൾ അതിന്റെ അവസ്ഥ വ്യക്തമാക്കാൻ ഞെരുക്കം. അതുതന്നെയാണ് അവ്യയവും നിത്യവും ചിദ്രൂപവുമായ ബ്രഹ്മം. ബ്രഹ്മമയമായ മനസ്സിൽ മറ്റൊരു സങ്കല്പവും ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ഈ ലോകത്തിൽ ആരും ജനിക്കുന്നില്ല. ആരും മരിക്കുന്നില്ല. ഇതെല്ലാം മിഥ്യയാണ്. സർവ്വവ്യാപിയായി, കേവലമായി അവ്യയമായി ആഭാസിക്കുന്നതും ചിത്തവികാരങ്ങളെ അനുഗമിക്കാത്തതുമായ ചിന്മാത്രാത്മാവിനു മാത്രമേ ഇവിടെ അസ്തിത്വമുള്ളൂ. ഈ ചിദാത്മാവ് നിത്യവും വ്യാപകവും ഉപദ്രവ രഹിതവും ശാന്തവുമായി നിർവികാരഭാവത്തിൽ ശമരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. അതിൽ സ്വഭാവാനുസാരേണ സങ്കല്പിതമായ ചിത്തം മനനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് മനസ്സ് എന്ന പേർ കിട്ടി.
- 123. നാഹം ബ്രഹ്മേതി സങ്കല്പാത് സുദ്യുധാത്
ബധ്യതേമനഃ
സർവം ബ്രഹ്മേതി സങ്കല്പാത്
സുദ്യുധാ ന്വുച്യതേ മനഃ
- 124. കൃശോ ഹം ദുഃഖബദ്ധോ ഹം ഹസ്ത
പാദാദി വാനഹം
ഇതി ഭാവാനുരൂപേണ വ്യവഹാരേണ ബധ്യതേ
- 125. നാഹം ദുഃഖീ നമേ ദേഹോബന്ധഃകോ
സ്യാത് മനിസ്ഥിതഃ
ഇതി ഭാവാനു രൂപേണ വ്യവഹാരേണ മുച്യതേ

- 126. നാഹാ മാംസം ന ചാസ്ഥീനി ദേഹാദന്യഃ
പരോസ്മ്യഹം
ഇതി നിശ്ചിത വാനന്തഃ ക്ഷീണ
വിദ്യോ വിമുച്യതേ
- 127. കല്പിതേയമവിദ്യേയമന്യാത്മ ഭാവനാത്
പരം പൗരുഷമാശ്രിത്യ യത്നാത്
പരാമ യാധിയാ
ഭോഗേച്ഛാം ദുരതസത്യക്ത്യാ നിർവികല്പഃ
സുഖീ ഭവ

ബ്രഹ്മ സങ്കല്പം കൊണ്ടു മാത്രമേ സങ്കല്പ സിദ്ധമായ മനസ്സ് നശിക്കുകയുള്ളൂ. “ഞാൻ ബ്രഹ്മമല്ല” എന്ന ദുഃഖസങ്കല്പത്താൽ മനസ്സ് സംസാരത്തിൽ കുടുങ്ങുന്നു. അതിനു പകരം “സർവം ബ്രഹ്മം” എന്ന സങ്കല്പം മനസ്സിനെ മുക്തമാക്കും. ശരീര ചിന്തകൊണ്ടും പ്രാപഞ്ചിക കാര്യങ്ങളിലെ ശ്രദ്ധകൊണ്ടുമാണ് ജീവികൾ ബന്ധനത്തിൽ പെടുന്നത്. ശരീര ചിന്താമുക്തനും പ്രാപഞ്ചിക വിരക്തനുമായ ജീവി സദാ വിമുക്തനാകുന്നു. താൻ മാംസരക്ത നിർമ്മിതമായ പാവയാണെന്നു കരുതാതെ ഭിന്ന ഭാവന കലർത്തുന്നവന്റെ അവിദ്യ ക്ഷയിക്കുന്നു. അവൻ മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു. അനാത്മ വസ്തുക്കളിൽ ആത്മഭാവം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതു തന്നെയാണ് അവിദ്യാ സങ്കല്പം. അതിനു വിപരീതമായി അദ്യാസ വൈരാഗ്യങ്ങളാൽ ബുദ്ധിപൂർവ്വം ഭോഗേച്ഛ അടക്കി നിർവികല്പനായി തീരുന്നവൻ പമ സുഖം പ്രാപിക്കുന്നു.
- 129. മമപുത്രോ മമ ധനമഹം സോ യ മിദം മമ
ഇതീയമിന്ദ്രജാലേന വാസനൈവ വിവല്ഗതി
- 130. മാ ഭവാജേഞാഭവ, ജ്ഞാസ്ത്വംജഹി
സംസാര ഭാവനാം
അനാത്മന്യാത്മ ഭാവേന കിമജ്ഞ ഇവരോദിഷി
- 131. കസ്തവായംജഡോമുകോദേഹോ
മാംസമയോ ശുചിഃ
യദർത്ഥം സുഖ ദുഃഖാഭ്യാമവശഃ പരിദ്യയസേ
- 132. അഹോനു ചിത്രം യത്സത്യം ബ്രഹ്മ തദ്
വിസ്തൃതംനൂണാം
തിഷ്ഠതസ്തവ കാര്യേഷു മാ സ്തു
രാഗാനു രഞ്ജനാ
- 133. അഹോനു ചിത്രം പദ്മോ തൈരമർബദ്ധാ
സ്തന്തുഭിരദ്രയഃ
അവിദ്യമാനാ യാ വിദ്യാ തയാ വിശ്വാ
ഖിലീ കൃതം
ഇദം തദഭ്യജതാം യാതം തൃണമാത്രം ജഗത്രയം

ഇന്ദ്രജാലത്താലെന്നപോലെ നമ്മളെ എന്റെ മകൻ, എന്റെ സ്വന്ത്, ഞാൻ, അവൻ, ഇവൻ, എന്റേത്, നിന്റേത് തുടങ്ങിയ ചിന്തകൾ നമ്മെ ഭ്രമിപ്പിക്കുന്നു. അജ്ഞാനനാകാതെ സംസാരം ഗ്രഹിച്ച് അത് കൈ വെടിയുക. അനാത്മ വസ്തുക്കളിൽ ആത്മ ഭാവം അത് കൈ വെടിയുക. അനാത്മ

N

P

I

K

വസ്തുക്കളിൽ ആത്മ ഭാവം ദർശിച്ച് കരയുന്നത് മുഴുവനാണിത്. ഈ ജഡ ശരീരം നിന്റെ ആരുമല്ല. ഇതൊരു മാംസ പിണ്ഡം മാത്രം. അപവിത്രനും മുകവുമായ ഇതിനുവേണ്ടി സുഖ ദുഃഖ ചക്ര ചക്രത്തിൽ പെട്ടുഴലുന്നതെന്തിന്? പരമതത്വമായ ബ്രഹ്മം വിസ്തരിച്ച് ജനങ്ങൾ ദേഹവലയിൽ പെട്ടുഴലുന്നത് അദ്ഭുതം! മൂന്നേ, താങ്കൾ ജ്ഞാനിയായിത്തീരുക. കർമ്മവ്യ കർമ്മനിരതനായാലും മനസ്സിനെ കർമ്മനിരതനായാലും മനസ്സിനെ കർമ്മബദ്ധ കലുഷമാക്കരുത്. താമര നൂലുകളാൽ പർവതം തളയ്ക്കപ്പെടുന്നതുപോലെ ഇല്ലാത്ത അജ്ഞാനത്താൽ ലോകം തളയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം വ്യക്തമെന്നാണിത് ശക്തിമത്താണ്. പൂർണ്ണമാക്കി സമാനമായ പ്രപഞ്ചം തകർക്കാൻ അതിന് ഒരു പ്രയാസവുമില്ല.

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം

1. ഋഭു: അഥാപരം പ്രവക്ഷ്യാമി ശൃണു താത
യഥാ തഥം
അജ്ഞാന ഭുഃ സപ്തപദാ ജ്ഞേ ഭുഃ
സപ്തപ ദൈവഹി
 2. പദാന്തരാന്യസംഖ്യാനി പ്രഭവന്ത്യ
ന്യഥൈതയോഃ
സ്വരൂപാവസ്ഥിതിർമുക്തിസ്തദ് ഭ്രംശോ
ഹന്ത്വ വേദനം
 3. ശുദ്ധ സന്മാത്ര സംവിത്തേ സ്വരൂപാന
ചലന്തി യേ
രാഗഭേഷാ ദയോ ഭാവസ്തേഷാം നാജ്ഞ
ത്വ സംഭവഃ
 4. യഃ സ്വരൂപപരിഭ്രംശശ്ചേത്യാർത്ഥ ചിതി മജ്ജനം
ഏതസ്മാദപരോ മോഹോ ന ഭൂതോ
ന ഭവിഷ്യതി
 5. അർത്ഥാദർത്ഥാന്തരം ചിത്തേ യാതി മധ്യേ
തു യാസ്ഥിതിഃ
സാ ധ്യാസ്തമനനാകാരാ സ്വരൂപസ്ഥിതി രൂപ്യതേ
 6. സംശാന്തസർവസങ്കല്പാ യഃ ശിലാവദവ
സ്ഥിതിഃ പരാ
 7. അഹന്താംശേ ക്ഷതേ ശാന്തേ ഭേദ
നിഷ്പന്ദ ചിത്തതാ
അഹന്താംശേ ക്ഷതേ ശാന്തേ ഭേദ
നിഷ്പന്ദ ചിത്തതാ
അജഡാ യാ പ്രചലതി തത്സ്വരൂപമിതീരിതാ
- ഋഭു പറഞ്ഞു:-“പുത്ര മറ്റൊന്ന് പറയാം. കേൾക്കൂ. ജ്ഞാനത്തിനും അജ്ഞാനത്തിനും ഏഴു ഭൂമികൾ വീതമുണ്ട്. അവർക്കു മധ്യേ മറ്റ് അസംഖ്യം ഭൂമികളും ഉണ്ട്. ആത്മാവിന്റെ സ്വരൂപാവസ്ഥയാണ് മോക്ഷം. അതിൽ നിന്ന് തെറ്റുന്നതാണ് സാംസ്കാരിക ജീവിതം. ശുദ്ധ ബ്രഹ്മ സ്വരൂപത്തിൽ

നിന്നും വ്യതി ചലിക്കാത്തവർക്ക് അജ്ഞാന ജന്മങ്ങളായ രാഗഭേഷാദി ഭോഷങ്ങൾ ഉണ്ടാവുകയില്ല. സ്വരൂപ വ്യതിചലനം വന്ന് വാസയുടെ പുറകെ പോയി ചിത്തത്തിൽ മുഴുകുന്നതിൽ പരം അധികമായ മോഹം ഉണ്ടാകാനില്ല. ഒരു വിഷയത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊന്നിലേയ്ക്ക് കുതിക്കുന്ന മനസ്സിന്റെ മധ്യേ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതിനെയാണ് ചിത്തതീതമായ ആത്മസ്വരൂപ പ്രാപ്തിയെന്ന് പറയുന്നത്. സങ്കല്പങ്ങൾ ശാന്തമായതിനു ശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന പാരയ്ക്കൊത്തനിശ്ചൈവസ്ഥയാണ് ആത്മാവിന്റെ പരമമായ സ്വരൂപസ്ഥിതി. ഈ സ്വരൂപ സ്ഥിതി ചേതനയായുക്തമാണ്, ഭേദഭാവരഹിതമാണ്.

8. ബീജജാഗ്രത്തഥാ ജാഗ്രഥഹാജാഗ്രത്തഥൈവ ച
ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സ്തഥാ സ്വപ്ന സ്വപ്ന ജാഗ്രത്
സുഷുപ്തികം
9. ഇതി സപ്ത വിധോ മോഹഃ
പുനരേഷ പരസ്പരം
ശ്ലീഷ്ടോ ഭവത്യനേകാഗ്ര്യം ശൃണു
ലക്ഷണമസ്യ തു
10. പ്രഥമം ചേതനം യത് സ്യാദനാഖ്യം
നിർമ്മലം ചിതിഃ
ഭവിഷ്യച്ചിത്ത ജീവാദിനാമശബ്ദാർത്ഥ ഭാജനം
11. ബീജ രൂപസ്ഥിതം ജാഗ്രത് ബീജജാഗ്രത്
സംസ്ഥിതിം ശൃണു
12. നവ പ്രസ്തുതസ്യ പരാദയം ചാഹമിദം മമ
ഇതി യഃ പ്രത്യയഃ സ്വസ്ഥ സ്തത് ജാഗ്രത്
പ്രാഗ ഭാവനാത്
13. അയം സോ ഹമിദം തന്മ ഇതി ജന്മാന്ത രോദിതഃ
പീവരഃ പ്രത്യയഃപ്രോക്തോ മഹാ
ജാഗ്രതിതി സ്ംഭം
14. ആര്യശമമവാരുഢ്യാം സർവഥാ തന്മാത്മകം
യത് ജാഗ്രതോ മനോ രാജ്യം തത് ജാഗ്രത്
സ്വപ്ന ഉച്യതേ.

മോഹം ഏഴുവിധത്തിലുണ്ട്. 1. ബീജജാഗ്രദവസ്ഥ. 2. ജാഗ്രദവസ്ഥ, 3. മഹാജാഗ്രദവസ്ഥ, 4. ജാഗ്രത് സ്വപ്ന വസ്ഥ, 6. സ്വപ്നജാഗ്രദവസ്ഥ, 7. സുഷുപ്താവസ്ഥ, ഇവ പരസ്പരം യോജിച്ച് വിവിധ രൂപമാണ്. അവയുടെ പ്രത്യേക ലക്ഷണം പറയാം. ബീജജാഗ്രദവസ്ഥയെന്നു പറയുന്നത് നാമരഹിതവും, വികാരഹീനവും, ചൈതന്യാത്മകവും, ചിത്തം, ജീവൻ തുടങ്ങിയ നാമ ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളോടു കൂടിയതുമായ അവസ്ഥയാണ് ഇത്. ജ്ഞാതാവിന്റെ നവീനാവസ്ഥയത്രേ. പിന്നീട് ജാഗ്രദവസ്ഥ ജനിച്ച ഉടനെ തന്നെ ഒരു വ്യക്തിക്ക് തന്റേയുള്ളിൽ എന്റേതെന്നും നിന്റേതെന്നുമുള്ള ഭാവം ഉണ്ടാകുന്നു. ഇത് അതിരിക്ത ഭാവനകൾക്ക്മുമ്പ് ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. മഹാജാഗ്രദവസ്ഥയിൽ “ ഇത് അതാണ്” “ഞാൻ ഇതകുന്നു” “ഈ വസ്തു എന്റേതാണ്” തുടങ്ങിയ പൂർവാജ്ഞിത സംസ്കാര ഫലമായ

N

P

I

K

ഭാവനകൾ ഉണ്ടാകുന്നു. നാലാമത്തേത് ജാഗ്രത് സ്വപ്നാവസ്ഥ അതിന്റെ രൂപ രൂപം രൂപവും മനോമയവുമായ സൃഷ്ടിയത്രേ.

- 15. ദ്വിചന്ദ്രശുക്തികാരൂപ്യമൃഗത്യഷ്ണാദി
ദദതഃ അഭയാസം
പ്രാപ്യ ജാഗ്രത്തത് സ്വപ്നോ നാന
വിയോ ഭവേത്
 - 16. അല്പ കാലം മയാ ദൃഷ്ടമേതെന്നോദേതിയ
ത്ര ഹി
പരാമർശഃ പ്രബുദ്ധസ്യ സ സ്വപ്ന ഇത് കഥ്യതേ
 - 17. ചിരം സന്ദർശനാഭാവത് അപ്രഹുല്ലാഠം
ബൃഹദചഃ
ചിരകാലാനു വൃത്തി സ്തു സ്വപ്നോ
ജാഗ്രദി വോദിതഃ
 - 18. സ്വപ്നജാഗ്രദിതി പ്രോക്തം ജാഗ്രത്യപി
പരിസ്ഫുരേത്
ഷഡവസ്ഥാപരിത്യോഗോ ജഡാ ജീവസ്യ
യാ സ്ഥിതിഃ
 - 19. ഭവിഷ്യ ദുഃഖ ബോധാഡ്യാ സൗഷുപ്തിഃ
സോച്യതേഗതി
ജഗത്തസ്യോമസ്ഥായാമന്തസ്തമസി ലീയതേ
 - 20. സ്വപ്താവസ്ഥാ ഇമാഃ പ്രോക്താമയാ
ജ്ഞാനസ്യ വൈദിജ
ഏകൈകാ ശത സംഖ്യാ ത്ര നാനാവിഭവ
രൂപിണീ
 - 21. ഇമാം സുപ്തപദാം ജ്ഞാന
ഭൂമിമാകർണ്ണയാനഘ
നാനയാ ജ്ഞാതയാ ഭൂയോ മോഹപക്ഷേ
നിമജ്ജതി
- ഒരു ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥാനത്ത് രണ്ടു ചന്ദ്രനുണ്ടെന്ന തോന്നലും, ചിപ്പിയിൽ വെള്ളിയുടെ പ്രതീതിയും മരീചികയിൽ ജലപ്രതീതിയും ഉണ്ടാകുന്നതു പോലെ അധ്യാസത്താൽ ജാഗ്രത് സ്വപ്നങ്ങൾ പല വിധത്തിലുണ്ടാകുന്നു. ഉറക്കത്തിൽ കാണുന്ന കാഴ്ച പിന്നെ കാണാതിരിക്കുകയും ഉണർന്ന ശേഷം ആ ദൃശ്യത്തിന്റെ സ്മൃതി മാത്രം ബാക്കി നിൽക്കുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ അതിന് സ്വപ്നം എന്നുപേർ. ഏറെനേരം കാണാത്തതിനാൽ തെളിഞ്ഞു നിൽക്കാത്തതും ഉണർന്നാലും ഓർമ്മയിൽ ഏറെ നീണ്ടു നിൽക്കുന്നതും ജാഗ്രദവസ്ഥയിലെന്നോണം കാണപ്പെടുന്നതിനെ സ്വപ്ന ജാഗ്രത് എന്നുപറയുന്നു. ഈ ഏഴു അവസ്ഥകളെയും തരണം ചെയ്ത് ജഡാത്മകാവസ്ഥയിൽ ലയിച്ച് ഭാവി ദുഃഖ ബോധത്തോടെ ജീവൻ ഇരിക്കുന്ന സൗഷുപ്തിയാകുന്ന ഈ അവസ്ഥയിൽ വിശ്വം ആന്തരികമായ അന്ധകാരത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. ജ്ഞാനത്തിന്റെ ഏഴു സ്വപ്നാവസ്ഥകളെപ്പറ്റിയാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്. ഇതിൽ ഓരോ അവസ്ഥയും

വിഭിന്നാവസ്ഥകളുടെ രൂപത്തിൽ ധരിക്കുന്നു. ജ്ഞാന സംബന്ധമായ സ്വപ്നാവസ്ഥയെപ്പറ്റി ഇനി പറയാം. അതിന്താൽ മനുഷ്യൻ മോപങ്കത്തിൽ പതിക്കാനിടയില്ല.

- 22. വദന്തി ബഹുഭേദന വാദിനോയോഗ ഭൂമികാഃ
മമ ത്യാഭിമതാ നൂനാമിമാ ഏവ ശുഭ് പ്രദാഃ
 - 23. അവബോധം വിദുർജ്ഞാനം തദിദം
സാപ്ത ഭൂമികം
മുക്തിസ്തു ജ്ഞേയമിത്യുക്താ ഭൂമികാ
സപ്തകാത്പരം
 - 24. ജ്ഞാനഭൂമിഃ ശുഭ്ദോഷ്യാ പ്രഥമാ
സമുദാ ഹൃതാ
വിചാരണാ ദിതീയാ തു ത്യതീയാ തനു മാനസീ
 - 25. സത്യാപത്തിഃ ചതുർത്ഥീ സ്യാത്തതോ
സംസക്തിനാമികാ
പദാർത്ഥഭാവനാ ഷഷ്ഠീ സപ്തമീ
തുരുഗാ സ്മൃതാ
- ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നത് യോഗ ഭൂമികൾക്ക് അനേകം ഭേദങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നാണ്. അവയിൽ സപ്തഭൂമികളെ മാത്രമാണ് ഞാൻ ഏറ്റവും മംഗളകാരികളായി കരുതുന്നത്. സപ്ത ഭൂമികളാൽ പ്രകടമാകുന്ന അവബോധം തന്നെയാണ് ജ്ഞാനമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. ഈ ഭൂമികൾക്കു ശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന മുക്തിയാണ് ജ്ഞേയം എന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. ഒന്നാമത്തെ ജ്ഞാനഭൂമിയുടെ പേര് 'ശുഭ്ദോഷ്'യെന്നാണ്; രണ്ടാമത്തെ 'വിചാരണ'; മൂന്നാമത്തേത് 'തനുമാനസി'; നാലാമത്തേത് 'സത്യാപത്തി'; അഞ്ചാമത്തേത് അസംസക്തി; ആറാമത്തേത് പദർത്ഥഭാവന; ഏഴാമത്തേത് തുരുഗാ എന്നുമാകുന്നു.
- 26. ആസാമന്തഃ സ്ഥിതി മുക്തിര്യസ്യോ
ഭൂയോ ന ശോചതി
ഏതാസാം ഭൂമികാനാം താം ഇദം
നിർവചനം ശൃണു
 - 27. സ്ഥിതഃ കിം മുഢ ഏവാസ്മി പ്രേക്ഷേ ഹം
ശാസ്ത്രസജ്ജനൈ
വൈരാഗ്യ പൂർവ മിച്ഛേതി ശുഭ്ദോഷ്യാത്യു
ച്യതേ ബുധൈഃ
 - 28. ശാസ്ത്രസജ്ജനസമ്പർക്കവൈരാഗ്യോ
ഭ്യോസ പൂർവകം
സദാചാരപ്രവൃത്തിർയാ പ്രോച്യതേ
സാ വിചാരണാ
 - 29. വിചാരണാശുഭ്ദോഷ്യാ ഭ്യോമിന്ദ്രിയാർ
തേമഷു രക്തതാ
യത്ര സാ തനുതാമേതിപ്രോച്യതേ തനുമാനസീ
 - 30. ഭൂമികാത്രിതയാഭ്യോസാത്ചിത്തേതു
വിരതേർ വശാത്

N

P

I

K

- സത്താത്മനിസ്ഥിതേ ശുഭേസത്താ
പത്തിരുദാഹൃതാ
- 31. ദശാ ചതുഷ്ടയാഭ്യാ സാദസംസർഗ്ഗ
കലാ തു യാ
രൂഢസതപചമത്കാരാപ്രോക്താ
സംസക്തി നാമികാ
- 32. ഭൂമികാ പഞ്ചകാഭ്യാസാത് സാത്മാ
രാമതയാ ദൃഢം
ആഭ്യന്തരാണാം ബാഹ്യാണാം പദാർത്ഥനാമ
ഭാവനാത്
- 33. പരപ്രയുക്തേന പ്രയത്നേനാവ ബോധനം
പദാർത്ഥഭാവനാം നാമ ഷഷ്ഠീഭവതി ഭൂമികാ
- 34. ഭൂമിഷ്ട്ക ചിരാഭ്യാസാത് ഭേദസ്യാനു
പലംഭനാത്
യത് സ്വഭാവൈകനിഷ്ഠത്വം സാ ജ്ഞയാ
തുര്യഗാഗതി
- 35. ഏഷാഹിജീവന്യുക്തേഷുതുര്യാ
വസ്ഥേതി വിദ്യതേ
വിദേഹ മുക്തി വിഷയം തുര്യാതീത മതഃപരം

ഏതിൽ മുഴുകുമ്പോൾ വീണ്ടും ദുഃഖിക്കേണ്ടിവരുന്നില്ല. ആ മുക്തി ഇവയുടെ ഉള്ളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഭൂമിയുടെ നിർവചനം പറയാം. വൈരാഗ്യധാരണത്തിനു മുമ്പുതന്നെ പ്രാപഞ്ചികമായ മായാജാലത്തോട് വൈമുഖ്യവും ശാസ്ത്രാദികളിൽ ആഭിമുഖ്യവും ശ്രേഷ്ഠ കർമ്മങ്ങളിൽ ആസക്തിയും ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനെ അനാനികൾ 'ശുഭേച്ഛ' എന്നു പറയുന്നു. അതേത്തുടർന്ന് സജ്ജന സംസർഗ്ഗവും ശാസ്ത്രാധ്യായനത്താൽ അഭ്യാസ വൈരാഗ്യങ്ങളോടുകൂടിയ ആചരണങ്ങളുൾക്കൂടെ നേരെ താല്പര്യവും ഉണ്ടാകുന്നു. അതാണ് വിചാരണ. ഈ അവസ്ഥയിലെത്തുമ്പോൾ വിഷയാസക്തി ചുരുങ്ങുന്നു. ഈ അവസ്ഥയ്ക്ക് തന്നുമാനസി എന്നു പറയുന്നു. ഈ മൂന്നു ഭൂമികളുടെയും അഭ്യാസം പൂർണ്ണമാകുമ്പോൾ വൈരാഗ്യത്താൽ ചിത്തം ശുദ്ധ സത്വ സ്വരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. ഈ അവസ്ഥയ്ക്ക് 'സതാപത്തി' എന്നു പറയുന്നു. ഈ ഭൂമികളെല്ലാം ശരിക്ക് അഭ്യസിച്ചതിനു ശേഷം സത്വത്തിൽ രൂഢമായ മനസ്സ് ഏതൊരു സംസർഗ്ഗഹീനമായ കലയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതുതന്നെയാണ് 'അസംസക്തി' ഈ അഞ്ചു ഭൂവികകളുടെയും അഭ്യാസം പൂർണ്ണമായാൽ ആത്മരാമാത്വം പ്രാപിക്കുന്നതിനാൽ ബാഹ്യാഭ്യന്തര പദാർത്ഥങ്ങളുടെ ഭാവന നശിക്കുമ്പോൾ പരപ്രയത്നത്തൽ പദാർത്ഥങ്ങളെ ഭാവന ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ അതിന് പദാർത്ഥ ഭാവനയെന്ന് പേർ പറയാം. ഈ അഞ്ചു ഭൂമികളും അഭ്യസിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ഭേദബുദ്ധി നശിക്കും; സാധകൻ ആത്മ ഭാവത്തിൽ ഏകനിഷ്ഠനാകും. ഇതാണ് 'തുര്യഗാ' എന്ന അവസ്ഥ. ഈ അവസ്ഥ ജീവന്യുക്തന്മാർക്കേ കൈവരുകയുള്ളൂ. അതിനു ശേഷം വിദേഹ മുക്തി എന്ന തുരീയാവസ്ഥ കൈവരുന്നു.

- 36. യേ നിദാഘ മഹാഭാഗാഃ സപ്തമീം
ഭൂമി മാശ്രിതാ
ആത്മാരാമാ മഹാത്മാനമസ്തേ
മഹത് പദമാഗതാ
- 37. ജീവന്യുക്താ ന മജ്ജന്തി സുഖ ദുഃഖര
സ സ്ഥിതേ
പ്രകൃതേനാഥ കാര്യേണ കിംചിത് കുർവന്തി
വാ ന വാ
- 38. പാർശ്വസ്ഥ ബാധിതാ സന്തഃ പൂർവാചാര
ക്രമാഗതം
ആചാരമാചാരന്ത്യേവ സുപ്തബുദ്ധവ ദുത്ഥിതാഃ
- 39. ഭൂമികാസപ്തകം ചൈതത്ധീമതാ
മേവ ഗോചരം
പ്രാപ്യജ്ഞാനദശാ മേതാം പശു മ്ലേച്ഛാദ
യോ പി യേ
- 40. സദേഹാ വാപ്യദേഹാ വാ തേ മുക്താഃ
നാത്ര സംശയഃ
ജ്ഞപ്തിർ ഹി ഗ്രന്ഥി വിച്ഛേദസ്തസ്മിൻ
സതി വിമുക്തതാഃ

ഏ നിദാഘ, ഏഴാമത്തെ തുര്യഗാവസ്ഥ പ്രാപിക്കാൻ മഹാ ഭാഗ്യവാന്മാർക്കേ സാധിക്കൂ. അവർ ആത്മാരാമാന്മാരാണ്. സുഖ ദുഃഖാനുഭവങ്ങളിൽ നിന്നും നിശ്ശേഷം അകന്ന് ജീവന്യുക്തരായ മഹാമാരാണ് ഈ മഹത് പദം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. കർമ്മനിരതരെങ്കിലും അവർ അതിൽ നിന്ന് അകന്നിരിക്കുന്നു. സ്നേഹിതന്മാർ ഉണർത്തുമ്പോൾ മനുഷ്യൻ ഉറങ്ങി എഴുന്നേൽക്കുന്നതുപോലെ അവൻ കർമ്മ തല്പരരാകുന്നു. അതിമേധാവികൾക്കേ സപ്ത ഭൂമികളും ഗോചരമാകൂ. മൃഗാദികളും ഈ ജ്ഞാന ഭൂമിയെ പ്രാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ ശരീരത്തോടു കൂടിയോ കൂടാതെയോ മുക്തരായി ഭവിക്കുന്നു. ജ്ഞാനമെന്നത് ഹൃദയ ഗ്രന്ഥികളുടെ ഉത്പാടനമാണ്. ജ്ഞാന ലബ്ധിയാൽ മുക്തിയുടെ ലബ്ധിയും സാധിക്കുന്നു.

- 41. മൂഗത്യഷ്ണാം ബുബുദ്ധ്യാദിശാന്തി
മാത്രാത്മക സ്ത്വസൗ
യേതു തു മോഹാർണ്ണവത്തീർണ്ണാസ്തൈഃ
പ്രാപ്തം പരമം പദം
- 42. തേസ്ഥിതാ ഭൂമികാ സാസു
സ്വാത്മലാഭ പരായണാഃ
മനഃപ്രശമനോപായോ യോഗ ഇത്യഭിധീയതേ
- 43. സപ്തഭൂമിഃ സ വിജ്ഞയഃ കഥി
താസ്താശ്ച ഭൂമികാഃ
ഏതാസാം ഭൂമികാനാം തു ഗമ്യം
ബ്രഹ്മാഭിധം പദം
- 44. ത്വത്ത്യാ ഹന്താത്മത്യാ യത്ര പരതാ
നാസ്തി കാചന
നക്ഷചിത് ഭാവകലനാ ന ഭാവാഭാവ ഗോചരാ

N

P

I

K

- 45. സർവം ശാന്തം നിരാലംബം വ്യോമസ്ഥം
ശാശ്വതം ശിവം
അനാമയമനാഭസ മനാമക മകാരണം
- 46. ന സന്നാസന മധ്യാന്തം ന സർവം
സർവ മേവ ച
മനോവ ചോഭിരഗ്രാഹ്യം. പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണം
സുഖാത് സുഖം
- 47. അസന്തേദനമാശാന്തമാത്മവേദന മാതതം
സത്താ സർവ പദാർത്ഥാനാം നാന്യം
സംവേദനാ ദൃതേ
ബോധശൂന്യതയാകുന്ന കടലിൽ നിന്ന് കരകയറിയവർ
ക്കു മാത്രമേ പരമ പദം ലഭിക്കൂ. മരീചികയിൽ ജല ഭ്രാന്തി
പോലെ അനാത്മതത്വത്തിൽ ആത്മ ബുദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു.
ഇതാണ് അവിദ്യ. ഈ അവിദ്യാനാശമാണ് മുക്തി. ആത്മസാ
ക്ഷാത്കാരം ലഭിക്കാനുള്ള പ്രയത്നത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കു
ന്നവർ മാത്രമേ ഈ ഭൂമികളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നുള്ളൂ. മനഃശ്ശാ
ന്തിക്കുള്ള പൂർണ്ണമാർഗ്ഗമാണ് യോഗം. യോഗത്തിന്റെ സപ്ത
ഭൂമികൾ വിവരിച്ചല്ലോ. ഈ ഭൂമികളുടെ ഉദ്ദേശം
ബ്രഹ്മപദപ്രാപ്തിയാണ്. ബ്രഹ്മപദത്തിൽ എന്റേത്, നിന്റേത്
അന്യന്റേത് എന്ന ഭേദമില്ല. അപ്പോൾ ഭഗവച്ചിന്തയും ഇല്ല.
ഭാവാത്മക ബുദ്ധി ശേഷിക്കുന്നില്ല. പ്രാപഞ്ചിക പദാർത്ഥ
ങ്ങളുടെ നിലനില്പ് ആത്മസംവേദനം മാത്രമാണ്. അതിൽ
നിന്ന് ഭിന്നമായിട്ടൊന്നുമില്ല. ഈശ്വരൻ ശാശ്വതം, ദോഷര
ഹിതവും, നിരാലംബവും, കാരണരഹിതവും, അനിർവചനീ
യവും, സദസത്വിരഹിതവും, മധ്യാന്ത ഹീനവും, അസമ്പൂർ
ണ്ണവും, സമ്പൂർണ്ണവും മനോവാണികൾക്ക് അഗമ്യവും,
പൂർണ്ണ ശാന്തവും, സുഖസ്വരൂപവും, ആത്മസാക്ഷാത്കാര
രൂപത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മവുമാണെന്ന് മനസ്സി
ലാക്കുക.
- 48. സംബന്ധേദ്രഷ്ട്യ ദർശ്യാനാം മധ്യേ ദൃഷ്ടിർ
ഹി യദപ്യഃ
ദ്രഷ്ട്യ ദർശന ദൃശ്യാദി വർജ്ജിതം തദിദം പദം
- 49. ദേശാദ്ദേശം ഗതേ ചിത്തേമധ്യേയച്ഛേ
തസോ വപ്യഃ
അജാഡ്യ സംവിന്മനനം തന്മയോ ഭവ സർവദാ
- 50. അജാഗ്രസ്വപ്നനിദ്രസ്യ യത്തേ രൂപം സനാതനം
അചേതനം ചാജഡം ച തന്മയോ ഭവ സർവദാ
- 51. ജഡതാംവർജ്ജിതൈകാ ശിലയാ
ഹൃദയം ഹി തത്
അമനസ്ക സ്വരൂപം യത്തന്മയോ ഭവ സർവദാ
ചിത്തം ദൂരേ പരിത്യജ്യ യോ സി സോ
സി സ്ഥിരോഭവ
- 52. പൂർവം മനഃ സമുദിതം പരമാത്മതത്ത്വാ
ത്തേനാതതം ജഗദിദം സവികല്പ ജാലം

- ശൂന്യേന ശൂന്യമപി വിപ്രയഥാം ബരേണ
നിലത്വമല്ലസതി ചാരുതതരാഭിധാനം
- 53. സങ്കല്പ സംശയവശാത് ഗലിതേതു ചിത്തേ
സംസാര മോഹമിഹികാ ഗളിതാ ഭവന്തി
സ്വച്ഛ വിഭാതി ശരദീവ ഖമാഗതായാം
ചിന്മാത്രമേകമജമാദ്യമനന്തമന്തഃ
ദൃശ്യം, ദൃഷ്ടാവ് എന്നിവയോട് ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതും
മധ്യാഗതത്തായി കാണുന്ന ദൃഷ്ടി സ്വരൂപവും ദ്രഷ്ടാവിനും
ദൃശ്യത്തിനും ദർശനത്തിനും ഭിന്നമായി സാക്ഷാത്കാര
രൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നതുമാണ് ആ പരമപദം. ഒരിടത്തു
നിന്നും മറ്റൊരിടത്തേക്കു കൂതിക്കുന്ന ചിത്തത്തിന്റെ മധ്യഭാ
ഗത്ത് ജ്ഞാനരൂപമായ തത്വത്തിൽനീ വിലയിക്കുക.
സനാതന ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപം ജാഗ്രത് സ്വപ്നസുഷു
പ്തികൾക്കും ആതീതവും ജഡചേതനാ ശൂന്യവുമാണ്. നീ
അതിൽ ലീനനാകുക. ജഡത്വം പാഷാണ രൂപമാണ്. അതു
ത്യജിച്ചാൽ മനസ്ക സ്ഥിതി കൈവരിക്കുക. ചിത്തത്തെ
ദൂരേ പരിത്യജിച്ച് ലഭിക്കുന്നതാണ് സ്വീകാര്യം. അതിൽ ഉറച്ചു
നിൽക്കുക. പരമാത്മതത്വത്തിൽ നിന്ന് ആദ്യം മനസ്സുണ്ടായി.
മനസ്സിന്റെ വികല്പ രൂപമാണ് ഈ പ്രത്യക്ഷ പ്രപഞ്ചം.
ബ്രഹ്മം ശൂന്യത്തേക്കാൾ ശൂന്യമാണ്. ശൂന്യമായ ആകാശ
ത്തിൽ നിന്നാണല്ലോ മനോഹര നീലിമ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്.
അതുപോലെ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ചിത്തവൃത്തികളു
ണ്ടാകുന്നു.സങ്കല്പ നാശം വരുമ്പോൾ ചിത്തവൃത്തികൾ
ഉരുകുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി പ്രപഞ്ചമോഹമാകുന്ന മുടൽ
മഞ്ഞും ഉരുകിപ്പോകുന്നു. അപ്പോൾ അത് ശരത്കാലഗമ
ത്തിലെ നിർമ്മലാകാശം പോലെ ജന്മരഹിതവും സകല
ജീവികളുടെയും ആദിയും അന്തവും അനന്തവുമായ
ചിത്തായി പ്രശോഭിക്കുന്നു.
- 54. അകർത്തുകമരംഗം ച ഗഗനേ ചിത്ര മുതഥിതം
അദ്രഷ്ടുകം സ്വാനുഭവമനിദ്രസ്വപ്ന ദർശനം
- 55. സാക്ഷീ ഭൂതേ സമേ സ്വച്ഛേ നിർവികല്പേ
ചിദാത്മനി
നിരിച്ഛം പ്രതിബിംബന്തി ജഗന്തി മുകുരേ യഥാ
- 56. ഏകം ബ്രഹ്മ ചിദാകാശം സർവാത്മക
മ ഖണ്ഡിതം
ഇതി ഭാവയ യനേന ചേതശ്ചാഞ്ചല്യ ശാന്തയേ
- 57. രേഖോപരേഖാവലിതാ യഥൈകാ പീവരീ ശിലാ
തഥാ ത്രൈലോക്യ വലിതം ബ്രഹ്മൈക
മിഹ ദൃശ്യതാം
- 58. ദിതീയകാരണാഭാവാ ദനുല്പന്ന മിദം ജഗത്
ജ്ഞാതം ജ്ഞാതവ്യമധുനാ ദൃഷ്ടം
ദൃഷ്ട വ്യമത്ഭുതം
- 59. വിശ്രാന്തോ സ്ഥി ചിരം ശാന്തശ്ചിന്മാത്രാ
ന്നാസ്തികിഞ്ചന
പശ്യവിശ്രാന്ത സന്ദേഹം വിഗതാശേഷ
കൗതുകം

N

P

I

K

അരഗംമോ അകർത്തുകമായും ഇല്ലാത്ത ആകാശത്തിൽ ഒരു ചിത്രം ഉയരുന്നു. അത് കാണാനാളില്ല. ഉറക്കത്തിലായാലും ഉണർവിലായാലും അത് കാണാനും സാധ്യമല്ല. അതുപോലെ സമസ്തം നിർവികാര സാക്ഷി രൂപവും ദർപ്പണം പോലെ നിർമ്മലവുമായ ചിദാത്മാലിൽ മൂന്നു ലോകങ്ങളും ഇച്ഛാരഹിതമായിത്തന്നെ പ്രതിഫലിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മം സർവ രൂപവും ചിദാകാശ സ്വരൂപവും അഖണ്ഡവും ഏകവുമാണ്. തടിച്ച ശിലയിൽ രേഖകൾ വരച്ചിരിക്കുന്നതു പോലെ ബ്രഹ്മത്തെയും കാണുക. ഒരു കാരണം പറയാ നില്ലാത്തതിനാൽ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന് ഉല്പത്തി ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ചിന്താത്രമല്ലാതെ വേറെയൊന്നുമില്ല. ചിന്താത്രത്തെ മാത്രം ദർശിക്കുക. ഞാൻ അറിയേണ്ടത് പറഞ്ഞു. കാണേണ്ടത് കണ്ടു. ശ്രാന്തനായ ഞാൻ ഇനി വിശ്രമിക്കട്ടെ.

- 60. നിരസ്ത കല്പനാ ജാലമചിത്താത്മം പരം പദം
ത ഏവ ഭൂതമാം പ്രാപ്താഃ സംശാന്താ
ശേഷ കില് ബിഷാഃ
- 61. മഹാധിയഃ ശാന്തധിയോ യേ യാതാ
വിമനസ്കതാം
ജന്തോഃ കൃത വിചാരസ്യ വിഗലദ്
വൃത്തി ചേതസഃ
- 62. മനനം ത്യജതോ നിത്യം കിഞ്ചിത്
പരിണതം മനഃ
ദൃശ്യം സന്ത്യജതോ ഹേയമുപാദേയ മുപേയുഷ
- 63. ദ്രഷ്ടാരം പശ്യതോ നിത്യമദ്യഷ്ടാരമ പശ്യതഃ
വിജ്ഞാതവ്യേ പരേ തത്തേ
ജാഗരുകസ്യ ജീവിതം
- 64. സുപ്തസ്യ ഘനസമോഹ മയേ
സംസാര വർത്തനി
അത്യന്ത പക്വ വൈരാഗ്യാദരസേഷു രസേഷപി
- 65. സംസാര വാസനാജാലേ ഖഗജാല ഇവാധുനാ
ത്രോടിതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥൗ ശ്ലേഥേ
വൈരാഗ്യ രംഹസാ
- 66. കാതകം ഫലമാസാദ്യ യഥാ വാരി പ്രസീദതി
തഥാ വിജ്ഞാനവശതഃ സ്വഭാവഃ സംപ്രസീദതി
- 67. നിരാഗം നിരുപാസംഗം നിർദ്വന്ദം നിരുപാശ്രയം
വി നിര്യാതി മനോ മോഹാദിഹംഗഃ
പഞ്ജരാ ദിവ
- 68. ശാന്ത സന്ദേഹ ദൗരാത്മ്യം ഗതകൗതുക വിഭ്രമം
പരിപൂർണ്ണാന്തരം ചേതഃ പൂർണ്ണേന്ദുരിവ വിഭ്രമം
പരിപൂർണ്ണാന്തരം ചേതഃ പൂർണ്ണേന്ദുരിവ രാജതേ.
നിരസ്ത ചിത്തമായ പരമപദം പ്രാപിച്ചവരും നിരസ്ത സങ്കല്പരും ആയവർ ദോഷവിമുക്തരായി ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. മനസ്ത്യാഗത്തോടെ വിമനസ്കരായവരുടെ ശാന്ത ചിത്തം അവരുടെ മേധയെ പ്രവൃദ്ധമാക്കുന്നു.

നഷ്ടമായ മനോവൃത്തികളോടു കൂടിയവരും മാനസിക സങ്കല്പങ്ങൾ പരിത്യജിച്ച് അഭ്യാസത്താൽ മനസ്സ് പരിപക്വമായവരും വേദാന്ത ചിന്തനത്തിൽ നിരന്തരം മുഴുകിയവരും മുമുക്ഷു രൂപത്തിൽ നിന്നും ദേയം, ഉപാദേയം എന്നീ രണ്ടുവിധത്തിലുള്ള പദാർത്ഥങ്ങളും ത്യജിച്ചവരും നിത്യനും, ദ്രഷ്ടാവും പ്രപഞ്ചത്തെ കാണാത്ത അദ്രഷ്ടാവായി വർത്തിക്കുന്നവനും അറിയേണ്ട പരമതത്വത്തിൽ മുഴുകിയവനും സരസനും, രസഹീനവുമായ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ വൈരാഗ്യം പൂണ്ട് മോഹാത്മകമായ പ്രപഞ്ചമാർഗ്ഗത്തിൽ സുഷുപ്തി ചേർന്നവരും വൈരാഗ്യബലത്താൽ പ്രാപഞ്ചിക വാസനകളാകുന്ന സുവർണ്ണ പാശം ഛിന്ന ഭിന്നമാക്കിയവരും ശൈഥില്യം വന്ന ഹൃദയ ഗ്രന്ഥിയോടുകൂടിയവരും ആയ ജ്ഞാനികൾ അവരുടെ സ്വഭാവത്താൽ നോറ്റാമ്പരലൽകൊണ്ട് ജലം ശുദ്ധമാകുന്നതുപോലെ പരിശുദ്ധമനസ്സു ചേർന്നവരും ഉത്തമന്മാർ പഞ്ജരമുക്തരായ ശുകങ്ങളെപ്പോലെ മോഹപാശത്തിൽ നിന്ന് വിമുക്തരായി അനാസക്തവും ദന്ധതീതവും നിരാലംബവും രാഗരഹിതവുമായ ചിത്തത്തോടെ വിശുദ്ധരായിത്തീരുന്നു. പ്രാപഞ്ചിക ചിന്തകളോട് വിരക്തി തോന്നിയിട്ടുള്ളവരുടെ ചിത്തം പൂർണ്ണ ചന്ദ്രനെപ്പോലെ എല്ലാ വിധത്തിലും ശോഭ ചേരുന്നു.

- 69. നാഹം ന ചാന്യ ദസ്തീഹ ബ്ര
ഹ്മൈവാസ്മി നിരാമയം
ഇതഥം സദസദോർമ്മധ്യാദൃഃ പശ്യതി സ പശ്യതി
- 70. അയതേനാപനതേഷക്ഷിദ്യുഗ് ദൃശ്യേഷു
യഥാ മനഃ
നീരാഗമേവ പതതി തദത് കാര്യാഷു ധീരധീ
- 71. പരിജ്ഞായോപഭൂക്തോ ഹി ഭോഗോ
ഭവതി തുഷ്ടയേ
വിജ്ഞായ സേവിതശ്ചൗരോ മൈത്രിമേതി
ന ചോരതാം
- 72. അശങ്കിത്രാപി സംപ്രാപ്താ ഗ്രാമയാ ത്രാ
ഥാ ഭാഗൈഃ
പ്രേക്ഷ്യതേ തദവൈജ്ഞേർ ഭോഗ ശ്രീ
രവ ലോക്യതേ
- 73. മനസോ നിഗൃഹീതസ്യ ലീലാഭോഗോ
ല്പ കോ പി യഃ
തമേവാലബ്ധവിസ്താരം ക്ലിഷ്ടതമാദ്
ബഹുമാന്യതേ
- 74. ബദ്ധമുക്തോ മഹീപാലോ ഗ്രസമാത്രേണ
ത്യഷ്യതി
പരൈരബദ്ധോ നാക്രാന്തോ, ന രാഷ്ട്രം
ബഹു മന്യതേ
- 75. ഹസ്തം ഹസ്തേന സംപീഡ്യ ദന്തേർ ദന്താൻ
വിചൂർണ്യ ച
അംഗാന്യം ഗൈരിവാക്യമ്യ ജയേദാദൗ
സായം മനഃ

N

P

I

K

- 76. മനസോ വിജയാന്നാന്യ ഗതിരസ്തി
ഭവാർണ്ണ വേ
മഹാ നരക സാമ്രാജ്യേ മത്ത
ദുഷ്കൃത വാരണാഃ
- 77. ആശാശര ശലാകവ്യു ദുർജ്ജയാ
ഹീന്ദ്രിയാരയഃ
സത്തിന്റെയും അസത്തിന്റെയും മധ്യേ ഇവിടെ ഞാനോ മറ്റൊന്നോ ഇല്ലെന്നും ഞാൻ സദാ ദോഷരഹിതമായ ബ്രഹ്മമാണെന്നും കാണുന്നവനാണ് യഥാർത്ഥ വസ്തുത കാണുന്നത്. പ്രയാസ മെന്യേ വന്നു ചേരുന്ന ദൃശ്യങ്ങളിൽ കണ്ണ് രാഗരഹിതമായിത്തന്നെ മുഴുകുന്നതുപോലെ ജ്ഞാനികൾ കർത്തവ്യ നിരതന്മാരായിത്തീരുന്നു. അടുത്തറിഞ്ഞ കള്ളൻ മോഷ്ടാവെന്ന നില കൈവിട്ട് സൗഹാർദ്ദ ഭാവം പുലർത്തുന്നതുപോലെ ചിന്തിച്ചനുഭവിച്ച സുഖം സന്തുഷ്ടിക്ക് കാരണമാകുന്നു. ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ പോകാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നെങ്കിലും യാദൃച്ഛികമായി ഗ്രാമമാർഗ്ഗത്തിൽ വന്നു പെട്ടാൽ പാമ്പൻ ഉദാസീനനായി നടക്കുന്നതുപോലെ ജ്ഞാനികൾ യോഗാത്മകമായ ഐശ്വര്യങ്ങൾ ഉദാസീനതയോടെ അനുഭവിക്കുന്നു. സംയതചിത്തന്മാർ തുച്ഛ ഭോഗവും അധികമെന്നു മനസ്സിലാക്കി അതു ക്ലേശകരമാകുമെന്ന് കരുതി അതിൽ നിന്ന് വിട്ടുമാറാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അന്യരുടെ ആക്രമണത്തിനിരയായിട്ടല്ലാത്ത രാജാവ് തന്റെ രാജ്യത്തിലെ സർവ്വ ഭോഗ വസ്തുക്കളും തുച്ഛമായി കരുതുന്നു. ശത്രുവിന്റെ ബന്ധനത്തിൽ പെട്ട് നരകിച്ചാൽ വിമുക്തനായതിനുശേഷം ഒരു ഉരുളച്ചോറും മഹത്തരമായി കരുതുന്നു. ഏറെ തൈരുങ്ങിയൊണെങ്കിലും മനസ്സിനെ വൈരാഗ്യത്തോടെ കീഴടക്കുക. സംസാരസാഗരത്തിൽ മനസ്സ് നിയന്ത്രിക്കുന്നതിൽ കൂടുതൽ ഉപരി ഒന്നുമില്ല. ഘോരനഗരത്തിൽ ദുഷ്കർമ്മമാകുന്ന മദിച്ച ആന സഞ്ചരിക്കുന്നു. ആശയാകുന്ന ശരങ്ങളാൽ സുസജ്ജിതരായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ ജയിക്കുക പ്രയാസം തന്നെ.
- 78. പ്രക്ഷീണചിത്തദർപ്പസ്യ നിഗൃഹീതേന്ദ്രിയ ദിഷഃ
പദ്മിന്യ ഇവ ഹേമന്തേ ക്ഷീയന്തേ
ഭോഗ വാസനാഃ
- 79. താവന്നിശിവവേതാളാ വസന്തി ഹൃദി വാസനാഃ
ഏകതത്വ ദൃശ്യാഭ്യാസാഭ്യാവന്ന വിജിതം മനഃ
- 80. ഭൃത്യോ ഭിമത കർത്തുത്യാന്വന്ദി സർവാർത്ഥ
കാരണാത്
സാമന്തശ്ചേന്ദ്രിയാക്രാന്തേർമനോ മന്യേ
വിവേകിനഃ
- 81. ലാളനാസ്നിഗ്ധലലനാപാലനാത്
പാലകഃ പിതാ
സുഹൃദുത്തമവിന്യാസാമനോ മന്യേ മനീഷിണഃ
- 82. സ്വലോകതഃ ശാസ്ത്ര ദൃശാ സ്വ
ബുദ്ധ്യാ സ്വാനു ഭാവതഃ
പ്രയച്ഛതിപരാംസിദ്ധിം ത്യക്തവാരത്ഥാനം
മനഃ പിതാ

- 83. സുഹൃഷ്ടഃ സുദൃശഃസ്വച്ഛ സുക്രാന്തഃ
സുപ്ര ബോധിതഃ
സ്വ ഗുണോനോർജിതോ ഭാതിഹൃദിഹൃദ്യോ
മനോമണിഃ
- 84. ഏനം മനോമണിം ബ്രഹ്മൻ ബഹുപങ്കുകളകിതം
വിവേകവാരിണാ സിദ്ധ്യേ പ്രക്ഷാളയാ
ലോകവാൻ ഭവ
- 85. വിവേകം പരമാശ്രിത്യ ബുദ്ധ്യാ സത്യമവേക്ഷ്യ
ഇന്ദ്രിയാരീനലം ഛിതയാ തീർണ്ണോഭവ
ഭവാർണ്ണവാത്
ചിത്തത്തിലെ അഹങ്കാരം ഒതുക്കി ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ ജയിച്ചു കഴിഞ്ഞവരുടെ വിഷയാഭിലാഷം മഞ്ഞുകാലത്ത് താമരപ്പൂക്കൾ പോലെ നശിക്കുന്നു. വാസനയാകുന്ന വേതാളത്തെ ഏകാഗ്രതയുടെ അഭ്യാസത്താൽ നിയന്ത്രിക്കാതിരിക്കുന്നവരെ മാത്രമേ അത് രാത്രിയിലെ നെല്ലെപ്പോലെ ഹൃദയത്തിൽ ഉറച്ച് നിൽക്കുകയുള്ളൂ. വിവേകി തന്റെ മനസ്സിനെ ഭൃത്യനെപ്പോലെ ആജ്ഞാനുവർത്തിയാക്കുന്നു. അത് അവന്റെ സകല കാര്യങ്ങളും മന്ത്രിയെപ്പോലെ പരിപാലിക്കുന്നു. വിവേകിയുടെ മനസ്സ് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നതിനാൽ ഒരു സാമന്തനെപ്പോലെ പെരുമാറുന്നു. അറിവുള്ളവന്റെ മനസ്സ് ലാളനയാൽ സ്നേഹമുള്ള സ്ത്രീയെപ്പോലെയും പാലിക്കുന്നതിനാൽ പിതാവിനെപ്പോലെയും ഇത്തരം കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിനാൽ സുഹൃത്തിനെപ്പോലെയും ആണ്. ശാസ്ത്രന്യൂകുല്യം അനുഭൂതി പ്രകാശം ബുദ്ധി ഇവയാൽ മനസ്സാകുന്ന പിതാവ് സ്വയം മറന്ന് പരമസിദ്ധി നൽകുന്നു. ആത്മഗുണത്താൽ തേജസ്സുകലർന്ന ജ്ഞാനരത്നം ഹൃദയത്തിൽ പ്രശോഭിക്കുന്നു. അത് ദൃശ്യവും ഹൃഷ്ടവും ചൈതന്യയുക്തവും നിയന്തിതവുമാണ്. ചളിയിൽ കിടന്ന് മലിനമായ മനസ്സാകുന്ന രത്നത്തെ വിവേകജലത്താൽ കഴുകി പരിശുദ്ധമാക്കുക അത് നിങ്ങൾക്ക് തേജസ്സ് നൽകും. വിവേകത്തെ ആശ്രയിച്ച് ബുദ്ധിയാൽ സത്യംസാക്ഷാത്കരിച്ച് ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ തകർത്ത് സംസാരസാഗരം അക്കര കടക്കുക.
- 86. ആസ്ഥാമാത്രമനന്താനാം ദുഃഖാനാമാകരം വിദുഃ
അനാസ്ഥമാത്രമഭിതഃ സുഖാനാമാലയം വിദുഃ
- 87. വാസനാതന്തു ബദ്ധോ യം ലോകോ
വിപരി വർത്തതേ
സാ പ്രസിദ്ധാതി ദുഃഖായ സുഖായോ
ച്ഛേദമാഗതാ
- 88. ധീരോപ്യതി ബഹുജ്ഞോ പി കുലജോ
പി മഹാനപി
ത്യഷ്ണയാ ബധുതേജന്യഃ സിംഹഃ
ശൃംഖലയാ യഥാ
- 89. പരമം പുരുഷം യത്മനസ്ഥായാദായ സുദ്യമം
യഥാ ശാസ്ത്രമനുഭോഗ മാചരൻ കോ
ന സിദ്ധിഭാക്

N

P

I

K

- 90. അഹം സർവമിദം വിശ്വം പരമാത്മാഹ മച്യുതഃ
നാനുദസ്തീതി സംവിത്യാ പരമാ സാ
ഹ്യ ഹംകൃതിഃ
- 91. സർവ സ്മാദ്വ്യ തിരികേതാ ഹ
ബാലാഗ്രാദവ്യഹം തന്മുഃ
ഇതി യാ സംവിദോ ബ്രഹ്മൻ ദിതീയാഹം
കൃതിഃ ശുഭാ
- 92. മോക്ഷാഭയേഷാ ന ബന്ധായ ജീവന്തു
ക്തസ്യ വിദ്യതേ
- 93. പാണി പാദാദി മാത്രോ യ മഹ മിത്യേഷ നിശ്ചയഃ
അഹങ്കാരസ്തുതീയോ സൗലൗകിക
സ്തുച്ഛ ഏവ സഃ
ആസ്ഥയാൻ ലോകത്തിൽ അനേകം ദുഃഖങ്ങൾക്ക്
കാരണമായിരിക്കുന്നത്. അനാസ്ഥ സുഖത്തിന് കാരണ
മാണ്. വാസനാസൂത്രബലമായ ഈ ലോകം മാറിമാറിത്തു
കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ കാമവാസന ഏറെ ദുഃഖകരമാണ്.
അതിന്റെ നാശം സുഖമരുളുന്നു. ധീരനോ, പണ്ഡിതനോ,
കുലീനനോ, മഹാനോ ആയാലും ആരും ചങ്ങലയാൽ
സിംഹമെന്ന പോലെ ആശാപാശത്തിൽ ബലനാകുന്നു.
പൗരുഷത്തോടെ പ്രയത്നിച്ച ശാസ്ത്രമദ്യസിക്കുന്ന
ആർക്കാണ് സിദ്ധി വരാത്തത്? “ഞാൻ അച്യുതനായ
പരമാത്മാവാണ്” “എന്നിൽ നിന്നും ഭിന്നമായിട്ടൊന്നുമില്ല;
ഇങ്ങനെയുള്ള ജ്ഞാനാത്മകമായ അഹങ്കാരം ശ്രേയസ്ക
രമാണ്. ഞാൻ തലമുടി നാരിനെക്കാൾ സൂക്ഷ്മവും എല്ലാ
റ്റിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തനുമാണ് എന്ന അഹംഭാവവും
മംഗളകരമായ അഹങ്കാരമാണ്. ഈ രണ്ടഹങ്കാരവും ബന്ധ
നം നിർമ്മിക്കുന്നില്ല. അത മോക്ഷ സാധകമാണ്. “ഞാൻ
കൈയും കാലും മറ്റുമുള്ള ശരീരം ചേർന്നവനാണ്” എന്ന
മൂന്നാമത്തെ അഹങ്കാരം തുച്ഛമാണ്, കേവലം ലൗകീക
വുമാണ്.
- 94. ജീവ ഏവ ദുരാത്മാസൗ കന്ദഃ
സംസാര ദുസ്തരോഃ
അനേനാഭിഹതോ ജന്തുരധോ ധഃ പരിധാവതി
- 95. അനയാ ദുരഹംകൃത്യാ ഭവാത്
സംത്യക്തയാ ചിരം
ശിഷ്ടഹങ്കാരവാൻ ജന്തുഃ ശമവാൻ
യാതി മുക്തതാം.
- 96. പ്രഥമൗ ദാവഹംകാരൗ അംഗീകൃത്യ
തലനകികൗ
തുതീയാഹം കൃതിസ്തുജ്യാലൗകികീ
ദുഃഖദായീ നീ
- 97. അഥ തേ അപി സംത്യജ്യ സർവാഹം
കൃതി വർജിതഃ
സ തിഷ്ഠതി തഥാത്യം ചൈർപരമേവാധി
രോഹതി

- ദുരാത്മ സ്വഭാവമുള്ളവനും ഈ മൂന്നാമത്തെ അഹങ്കാ
രത്തോടു കൂടിയവനുമായ വ്യക്തി തന്നെയാണ് ദുഃഖമയമായ
സംസാരവിഷയത്തിന്റെ വേര്. ഈ അഹങ്കാരത്തിനിടമപ്പെട്ട്
ജീവൻ താഴെ അഗാധഗർത്തത്തിൽ തള്ളപ്പെടും. ഈ ദുഃഖ
പ്രദമായ അഹങ്കാരമുപേക്ഷിച്ച് ആദ്യത്തെ രണ്ടു വിധത്തി
ലുമുള്ള അഹംഭാവത്തിൽ മുഴുകിയ വ്യക്തി സംയമിയായി
മുക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ അലൗകികമായ
രണ്ടഹംഭാവങ്ങളെയും അംഗീകരിച്ചതിനു ശേഷം മൂന്നാ
മത്തെ അഹങ്കാരം വെടിയുക. പിന്നീട് സാധനയുടെ ശക്തി
വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ ആദ്യത്തെ രണ്ട് അഹംഭാവങ്ങളും വെടി
ഞ്ഞ് നിരഹങ്കാര ഭാവം കൈകൊള്ളണം. ഇത് ഉന്നതിയിലേക്ക്
നയിക്കും.
- 98. ഭോഗേഷ്ഠമാത്രകോ ബന്ധസ്തത്തുയാഗോ
മോക്ഷ ഉച്യതേ
മനസോ ഭ്യുദയോനാശോ മനോനാശോ
മഹോദയഃ
- 99. ജ്ഞമനോ നാശമദ്യേതി മനോജ്ഞസ്യ
ഹി ശുംഖലാ
നാനന്ദം ന നിരാനന്ദം ന ചലം നാചലം സ്ഥിരം
ന സന്നാസന ചൈതേഷാം മധ്യം
ജ്ഞാനി മനോ വിദുഃ
- 100. യഥാസൗക്ഷ്മാച്ഛിദാഭാസ്യ ആകാശോ
നോപ ലഭ്യതേ
തഥാനിരംശശ്ചിത് ഭാവഃ സർവശോ
പി ന ലക്ഷ്യതേ
- 101. സർവസങ്കല്പഹിതാസർവസംജ്ഞാ
വിവർജിതാ
സൈഷാ ചിദവിനാശാത്മാ സ്വാത് മേത്യാദി
കൃതാഭിധാ
- 102. ആകാശശതഭാഗാച്ഛാ ജ്ഞേഷു
നിഷ്കളെ രൂപിണീ
സകലാമലസംസാരസ്വരൂപൈകാത്മ ദർശിനീ
- 103. നാസ്തമേതി ന ചോദതി നോത്തിഷ്ഠതി
ന തിഷ്ഠതി
ന ച യാതി ന ചായാതി ന ച നേഹ
ന ചേഹ ചിത്
സൈഷാ ചിദമലാകാരാ നിർവകല്പാ
നിരാസ്പദാ
- 104. ആദൗ ശമദപ്രായൈർഗുണൈഃ
ശിഷ്യം വിശോധയേത്
പശ്ചാത്സർവമിദം ബ്രഹ്മ ശുദ്ധസ്ത്വമിതി
ബോധയേത്.
- ഏതു വിധത്തിലുള്ളതായാലും ഭോഗേഷ്ഠ ബന്ധനമാണ്.
മുക്തിയെന്നത് ഭോഗേഷ്ഠപരിത്യായം തന്നെ. മനോനാശമാണ്
മനോനത്തിക്ക് കാരണം. ഭാഗ്യവാനേ മനോനാശം സിദ്ധിക്കൂ.

N

P

I

K

ജ്ഞാനികളുടെ മനസ്സ് നശിക്കുന്നു. അവർ മനസ്സിനെ ആനന്ദമെന്നോ ആനന്ദ രഹിതമെന്നോ കരുതുന്നില്ല. അവർ അതിനെ ചലനമെന്നോ അചലമെന്നോ സത്തെനോ അസത്തെനോ കരുതുന്നില്ല. അജ്ഞാനികളാകട്ടെ മനസ്സിന്റെ ബന്ധനത്തിൽപ്പെട്ട് ഉഴലുന്നു. സർവസങ്കല്പതീതവും സർവസംജ്ഞാരഹിതവുമായ ഈ ചിദാത്മാവിനെ അവിനാശിയെന്നും സ്വാത്മാവെന്നും മറ്റും പറയുന്നു. അത് അഖണ്ഡ ചൈതന്യവും സർവവ്യാപകവുമാണ്. അച്ഛ് ദൃഷ്ടിഗോചരമല്ല. ജ്ഞാനികൾ ഏതൊരു ചിദാത്മാവിനെയാണോ ആകാശത്തെക്കാളും നൂറുമടങ്ങ് സ്വച്ഛവും അവയവരഹിതവുമായി കാണുന്നത് ആസത്ത സമ്പൂർണ്ണ നിർമ്മലമായ വിശ്വരൂപത്തിൽ കേവലം ആത്മദർശകമായിത്തീരുന്നു. ആസത്ത ഒരിക്കലും ഉദിക്കുകയോ അസ്തമിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. അത് ഗമനാഗമന രഹിതമാണ്. അത് ഇരിക്കുകയോ നിൽക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. അത് അവിടെയുമില്ല. അവലംബഹീനവും വികല്പരഹിതവുമാണ്. ശമദമാദി ഗുണങ്ങളാൽ ശിഷ്യന്റെ അന്തഃകരണത്തെ ശുദ്രീകരിക്കേണ്ട ചുമതല ഗുരുവിനുണ്ട്. അതിനെത്തുടർന്ന് ഈ കാണുന്ന സകലതും നീയും ബ്രഹ്മസ്വരൂപമാണെന്ന ബോധം ശിഷ്യന് ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കണം.

- 105. അജ്ഞാസ്യാർത്ഥപ്രബുദ്ധസ്യസർവം
ബ്രഹ്മേതി യോവദേത്
മഹാനരകജാലേഷു സ തേന വിനിയോ ജിതഃ
- 106. പ്രബുദ്ധ ബുദ്ധേഃ പ്രക്ഷീണ
ഭോഗേഷ്ച സ്യ നിരാശിഷഃ
നാസ്ത്യ വിദ്യാമലമിതി പ്രാജ്ഞസ്തു
പദിശേത് ഗുരു
- 107. സതി ദിവ ഇവാലോക സത്യർക്ക ഇവ വാസരഃ
സതി പുഷ്പ ഇവാമോദശ്ചിതി
സത്യം ജഗത്തഥാ
- 108. പ്രതിഭാസത ഏവേദം ന ജഗത് പരമാർത്ഥതഃ
ജ്ഞാന ദൃഷ്ടൗ പ്രസന്നായാം
പ്രബോധവിത തോദായഃ
“സർവം ബ്രഹ്മം” എന്ന് അജ്ഞാനിയുടെയും അർത്ഥബോധക്കാരന്റെയും മുന്നിൽ പറയുന്നത് അവനെ നരകത്തിൽ തള്ളിയിടുന്നതിനു തുല്യമാണ്. ഭോഗേഷ്ച സതിപ്രബുദ്ധനായ വന്നുമാത്രമേ വേദാന്ത ബോധനംകൊണ്ട് ഗുണമുള്ളൂ. ദീപത്തിൽ നിന്നേ പ്രകാശമുണ്ടാകൂ; പൂവിടുന്നേ സൗരഭ്യമുള്ളൂ. അതുപോലെ ചിത് ചൈതന്യത്തിലാണ് പ്രപഞ്ചസ്ഥിതി. യഥാർത്ഥത്തിൽ പ്രപഞ്ചത്തിന് അസ്ഥിത്വമില്ല. കേവലം ആഭാസമാത്രമാണത്. നിന്റെ കണ്ണ് ആവരണരഹിതമാകുമ്പോൾ അതിൽ ജ്ഞാനപ്രകാശം നിറയും അപ്പോൾ എന്റെ ഉപദേശത്തിന്റെ സാരാംശം നിനക്കു വ്യക്തമാകും.
- 109. യഥാവജ്ഞാസ്യസി സ്വന്മോമദാഗ്വൃഷ്ടി
ബലാബലം
അവിദ്യയൈവോത്തമയാസാർ
ത്ഥനാ ശോഭ്യമാർത്ഥയാ

- 110. വിദ്യാ സംപ്രാപ്യതേ ബ്രഹ്മൻ
സർവദോഷാപഹാരിണീ
ശാമ്യതിഹ്യസ്ത്രമസ്ത്രേണ മാലേന
ക്ഷാത്യതേ മലം
- 111. ശമ വിഷം വിഷേണൈതി രൂപുണാ
ഹന്ത്യതേ രിപുഃ
ഈദ്യശീ ഭൂതമയേയം യാ സ്യാനശേന ഹർഷദാ
- 112. ന ലക്ഷ്യതേ സ്വഭാവോ സ്യ വീക്ഷ്യ
മാണൈവ നശ്യതി
നാസ്തേഷ്യ പരമാർത്ഥേനേത്യേവം
ഭാവനയേ ഭയയാ
- 113. സർവം ബ്രഹ്മേതി യസ്യാന്തർബാവനാ
സാ ഹി മുക്തിദാ
ഭേദദൃഷ്ടിരവിദ്യേയം സർവഥാ
താം വിസർജ്ജയേത്
സ്വാർത്ഥനാശത്തിന് ശ്രേഷ്ഠമായ അവിദ്യ ഉപകരിക്കും. അതുമൂലം സർവദോഷകരമായ വിദ്യ പ്രാപിക്കാം. അസ്ത്രം അസ്ത്രത്തെ മുറിക്കുന്നു. മലംകൊണ്ട് മാലിന്യം കഴുകിക്കളയണം. വിഷംകൊണ്ട് വിഷം ഹരിക്കാം. ശത്രു തന്നെയാണ് ശത്രുവിനെ സംഹരിക്കുക. അതുപോലെ ആത്മനാശം സത്യഷ്ടിക്ക് കാരണമാകും. അതിന്റെ സ്വരൂപം ദൃഷ്ടിഗോചരമല്ല. അത് കാഴ്ചയിൽപെടുമ്പോൾ തന്നെ നശിക്കുന്നു. അതിനെ മായയെന്നു കരുതാതെ ബ്രഹ്മമാണെന്നു കരുതാതെ ബ്രഹ്മമാണെന്നു കരുതുകയാണ് മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കുചിതം. ഭേദബുദ്ധിയാണ് അവിദ്യ. അതിനാൽ ഭേദബുദ്ധിക്കൈവടിഞ്ഞാൽ ശ്രേയസ്സുണ്ടാകും.
- 114. മൂനേ നാസാദ്യതേ തദ്ധി പദമക്ഷയമുച്യതേ
കുതോ ജാതേയമിതി തേ ദിജ
മാസ്തു വിചാരണാ
- 115. ഇമാം കഥമഹം ഹൻമീത്യേഷാ തേ
സ്തു വിചാരണാ
അസ്തംഗതായാം ക്ഷീണായാമസ്യാം
ജ്ഞാസ്യസി തത്പദം
- 116. യതഏഷാ യഥാ ചൈഷായഥാ
നഷ്ട്യത്യഖണ്ഡിതം
തദസ്യാരോഗശാലായാ യത്നം കുരു
ചികി തേന
- 117. യഥൈഷാ ജൻമദുഃഖേഷു ന ഭൂയസ്താം
നിയോക്ഷ്യതി
സ്വാത്മനിസ്വപരിസ്പന്ദൈഃ സ്ഫുരത്യ
ഖ്യാശ്ചി ദർണ്ണവഃ
- 118. ഏകാത്മകഖണ്ഡം തദിത്യന്തർഭാവ്യതാം ദൃഢം
കിഞ്ചിത് ക്ഷുഭിതരൂപാ സാ സിച്ഛക്തിശ്ചിൻമ
യാർണ്ണേവ

N

P

I

K

- 134. ചിന്താനലശിഖാദഗ്ധം കോപാജാഗരചർ
വിതംചർവിതം
കാമാബ്ധികല്ലോലരതം വിസ്മൃതാത്മമ
പിതാമഹം
- 135. സമുദ്ധര മനോ ബ്രഹ്മൻമാതംഗമിവകർദ്ദമാൽ
ഏവം ജീവാശ്രിതാ ഭാവാ ഭവ ഭാവനായാഹിതാഃ
- 136. ബ്രാഹ്മണാ കല്പിതാകാരാലക്ഷ
ശോപ്യഥ കോടീശഃ
സംഖ്യാതീതാഃ പുരാ ജാതാ ജായന്തേ
ദ്യാപി ചാദിതഃ
- 137. ഉത്പന്ത്യന്തേപി ചൈവാന്യേ കണൗഘാ ഇവ
നിർത്ധരാൽ
കേചിത്പ്രഥമജൻമാനഃ കേചിജജൻമ
ശതാധികാഃ
- 138. കേച്ചിച്ഛാസംഖ്യാജൻമാനഃ കേചിത്ദ്വിത്രി
ഭവാന്തരാഃ
കേചിത് കിന്നരഗന്ധർവവിദ്യാധരമഹോരഗാഃ
- 139. കേചിദർക്കേന്ദ്രവരുണാസ്ത്രക്ഷായോ
ക്ഷജപദ്മജാ
കേചിദ്ബ്രഹ്മണഭൂപാലവൈശ്യശു
ദ്രഗണാഃ സ്ഥിതാഃ
- 140. കേചിത് തൃണൗഷധീ വൃക്ഷഫലമുല പതംഗകാഃ
കേചിത്കദംബജംബീരസാലതാലതമാലകാഃ
- 141. കേ ചിൻ മഹേന്ദ്രമലയസഹ്യമന്ദരമേരവഃ
കേചിത് ക്ഷാരോദധി ക്ഷീരഘൃതേക്ഷു
ജലരാശയാഃ
- 142. കേചിദിശാലാഃ കുങ്കുഭഃ കേചിന്നദ്യോ മഹാരയാഃ
വിഹായസ്യുച്ഛകൈഃ കേചിന്നിപത
ന്ത്യുത് പതതി ചഃ
- 143. കന്ദുകാ ഇവ ഹസ്തേന മൃത്യു നാ
വിരതം ഹതാ
ഭുക്ത്യാ ജൻ സഹസ്രാണി ഭൂയഃ സംസാര
സങ്കടേഹേ ബ്രഹ്മൻ.

ഈ മനസ്സ് ആന ചളിയിൽ പുതഞ്ഞുപോയതുപോലെ ചിത്തമാകുന്ന അഗ്നിജാലയിൽ ദഹിച്ച് കോപമാകുന്ന പെരുമ്പാമ്പിനാൽ വഴുങ്ങപ്പെട്ട് കാമമാകുന്ന സമുദ്രത്തിലെ ചുഴിയിൽപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത് തന്റെ പിതാമഹനായ ആത്മവിനെപ്പോലും വിസ്മരിച്ചു. അതിനാൽ ആദ്യം അതിനെ ഉദ്ധരിക്കുക. ജീവിയെ ആശ്രയിക്കുന്ന അനേകം ഭാവങ്ങൾ ലക്ഷമെന്നല്ല കോടിക്കണക്കിന് ഭേദങ്ങളിൽ ബ്രഹ്മത്താൽ സങ്കല്പിതാമായി ഉണ്ടാകുന്നു. അരുവികളിൽ ജലകണങ്ങളെന്നോണം ഇത് ഭാവിയിലും ഉണ്ടാകും. ചില ഭാവങ്ങൾ അനേക ശതം തവണ ഉണ്ടായി രണ്ടും മൂന്നും തവണ ജനിച്ചവയും ഇനി ജനിക്കാൻ പോകുന്നവയും ഉണ്ട്.

അവ വിഭിന്നനാമ രൂപങ്ങൾ ചേർന്നവയാണ്. ചിലത് സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ ഹരി, ശിവൻ വരുന്നൻ, ബ്രഹ്മാവ് തുടങ്ങിയ രൂപങ്ങളിലാണെങ്കിൽ ചിലത് യക്ഷ കിന്നര ഗന്ധ വാദികളുടെ രൂപത്തിലാണ് ചിലത് ബ്രാഹ്മണ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ശൂദ്രാദി നാമങ്ങൾ ചേർന്നവയുമാണ്. ചിലത് പന, പച്ചില, കടമ്പ്, നാരകം, പുല്ല്, വൃക്ഷം വേർ, ഇല, കായ് എന്നിവയായിത്തീർന്നു. ചിലത് വിഭിന്ന പർവതങ്ങളുടെ രൂപത്തിലുമാണ്. മേരു, മലയം, മന്ദരം, മഹേന്ദ്രം, സഹ്യൻ എന്നീ നാമങ്ങളിൽ ചിലത് അറിയപ്പെടുന്നു. ചിലത് സമുദ്രരൂപത്തിലും ചിലത് പാല്, നെയ്യ് കരിമ്പിൻ നീർ എന്നീ രൂപത്തിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ചിലത് ദിക്കുകളുടെ പേർ ധരിച്ചു. ചിലത് ഒഴുക്കുള്ള നദികളുടെ വേർ ധരിച്ചു. അടിച്ചു താഴ്ത്തിയാലും പന്ത് മേലോട്ട് പൊങ്ങുന്നതുപോലെ ചിലതിനെ മൃത്യു വീണ്ടും വീണ്ടും താഡിക്കുന്നു. എത്രയോ പേർ ആകാശത്തിലേക്കുയർന്നതിനുശേഷം കീഴോട്ടു പതിക്കുന്നു.

- 144. പതന്തി കേചിദ ബുധാഃ സംപ്രാപ്യാപി
വിവേകതാം
ദിക്കാലാദ്യനവച്ഛിന്നമാത്മതത്വം സ്വ ശക്തി തഃ
- 145. ശ്രീലയൈവ യദാദന്തേ ദിക്കാലകലിതം വപുഃ
തദേവ ജീവപര്യായ വാസനാവേശതഃ പരം
- 146. മനഃസ്വഭവ്യതേ ലോലം കലനാ കലനോന്മുഖം
കാലന്തീ മനഃശക്തിരാദൗ ഭാവയതിക്ഷണാത്
- 147. ആകാശബാവനാമച്ഛ്യാം ശബ്ദ ബീജ
രസോനമുഖീ
തതസ്തദ്ഘനതാം യാതം സ്പർശബീജ
രസോന്മുഖം
- 148. ഭാവയത്യനിലസ്പന്ദം സ്പർശബീജ
രസോന്മുഖം
താദ്യാമാകാശ വാതാദ്യാം ദൃഢാദ്യാസ
വശാത്തതഃ
- 149. ശബ്ദ സ്പർശ സ്വരൂപാദ്യാം സംഘർ
ഷാജ്ജന്യ തേ നലഃ
രൂപതന്മാത്ര സഹിതം ത്രിഭിസ്ടൈഃ
സ ഹ സമ്മിതം
- 150. മനസ്താദ്യുഗ് ഗുണ ഗതം മനോ
ഭാവയന്തി ക്ഷണാത്
ഗന്ധതന്മാത്രമേതസ്മാദ് ഭൂമിസംവേത്തി
തോ ഭവേത്
- 151. തതസ്താദ്യുഗ് ഗുണ ഗതം മനോ
ഭാവയന്തി ക്ഷണാത്
ഗന്ധതന്മാത്രമേതസ്മാദ് ഭൂമി
സംവത്തിതോ ഭവേത്
- 152. അഥേതഥം ഭൂതതന്മാത്രവേഷ്ടിതം
തന്യുതാം ജഹത്
വപുർമവഹ്നി കണാകാരം സ്മുരിതം
വ്യോമ്നി പശ്യതി

N

P

I

K

ദിക്കുകൾ കാലം എന്നിവയുടെ പ്രഭാവത്തിലും സ്വശക്തികൊണ്ടും ആത്മതത്വം ദേഹം ധരിക്കുമ്പോൾ അതുതന്നെ വസനാവശാൽ സങ്കല്പങ്ങളിലേക്കു പോകുന്ന ചങ്ങല മനസ്സിന്റെ രൂപം കൊള്ളുന്നു. സങ്കല്പയുക്തമായ ഈ മനുഷ്യശക്തി ക്ഷണത്തിൽ സ്വച്ഛമായ ആകാശ ഭാവനയോടെ ഉയർന്ന നിലയിലാകുന്നു. അതിൽ ശബ്ദ ബീജത്തിന്റെ അങ്കുരം ഉണ്ടാകുന്നു. പിന്നെ മനസ്സു തന്നെയാണ് ഘനീഭൂതമായി സ്വപനക്രമത്താൽ വായു സ്പന്ദന ഭാവത്തിൽ രമിക്കുന്നത്. അതിൽ സ്പർശ ബീജത്തിന്റെ അങ്കുരമുണ്ടാകുന്നു. പിന്നെ ദൃശ്യാഭ്യാസത്താൽ ശബ്ദസ്പർശ രൂപമായ ആകാശവും വായു സംഘർഷത്താൽ അഗ്നിയും ഉണ്ടാകുന്നു. അഗ്നിരൂപം തന്മാത്രാ സംയോഗത്താൽ ത്രിഗുണാത്മകമാകുന്ന ത്രിഗുണാത്മകമായ മനസ്സ് രസതന്മാത്രയെ ഭാവന ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ അത് ജലത്തിന്റെ ശീതളസ്വഭാവം ചിന്തിച്ച് ജലവുമായി താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. പിന്നീട് അത് ചതുർഗുണമാകുന്നു. ഗന്ധ തന്മാത്രയുമായി അത് പൃഥ്വിയെ അനുഭവിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഇങ്ങനെ അഞ്ച് തന്മാത്രകളോടും കൂടി അത് തന്റെ സൂക്ഷ്മ തത്വം വെടിഞ്ഞ് ആകാശത്തിൽ അഗ്നി സ്പന്ദുല്ലിംഗങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു. ശരീരത്തെ ദർശിക്കുന്നു.

- 153. അഹങ്കാരകലായുക്തം ബുദ്ധിബീജ സമന്വിതം
തത്പുര്യഷ്ടകമിത്യുക്തം ഭൂതഹൃദ്പത്മ ഷ്ടപദം
- 154. തസ്മീംസത്യ തീവ്രസംവേഗാത് ഭാവ
യദ് ഭാസുരം വപുഃ
സ്ഥൂലാമേതി പാകേന മനോ
വികല്പഫലം യഥാ
- 155. മുഷാ സ്ഥദ്രുതഹേമാഭം സ്മുരിതഃ
വിമലാംബരേ
സന്നിവേശ മതാദത്തേ തത്തേ ജഃ സ്വ സ്വഭാവിത
- 156. ഊർധ്വം ശിരഃപിണ്ഡമയ മധഃ പാദമയം തഥാ
പാർശ്വയോർ ഹസ്തസംസ്ഥാനം
മധ്യേചോദം ധർമ്മിണം
- 157. കാലോന സ്മുദതോമേത്യ ഭവത്യമല വിഗ്രഹം
ബുദ്ധിസ്ത്വ ബലോത്സാഹവിജ്ഞാനൈ
ശ്വര്യ സംസ്ഥിതഃ
- 158. സ ഏവ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാ സർവലോക
പിതാമഹഃ
അവലോക്യ വപുർ ബ്രഹ്മാ കാന്തമാത്മീ
യ മുത്തമം

ശരീരം തന്നെയാണ് അഹങ്കാരയുക്തവും ബുദ്ധിബീജയുക്തവുമായ പുര്യഷ്ടകം എന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. അത് ജീവികളുടെ ഹൃദയ കമലത്തിൽ കുറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വണ്ടിനെപ്പോലെയാണ്. വേവിക്കുമ്പോൾ കുവളക്കായ് സ്ഥൂലമായിത്തീരുന്നതുപോലെ ആ സൂക്ഷ്മ ശരീരത്തിൽ തീവ്രവും സംവേനാത്മകവുമായ ശരീരഭാവനയുണ്ടായാൽ അത് സ്ഥൂലമായി തീരുന്നു. ആ തേജസ്സ് സ്വച്ഛാകാശത്തിൽ

മുഴയിൽ വെച്ചു സർണ്ണം പോലെ തിളങ്ങുന്നു. അത് മുകളിൽ ശിരസ്സുപോലെയും താഴെപാദങ്ങൾ പോലെയും പാർശ്വങ്ങളിൽ ഭുജങ്ങൾ പോലെയും മധ്യഭാഗത്ത് വയറുപോലെയും ഇരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ അത് പൂർണ്ണ ശരീരം പ്രാപിക്കുന്നു. ആ ശരീരം തന്നെയാണ് ബുദ്ധി ബലം വീര്യം ഉത്സാഹം വിജ്ഞാനം വൈഭവം ഇവ ചേർന്ന് ലോകപിതാമഹനായ ബ്രഹ്മാവായി രൂപം കൊള്ളുന്നത്.

- 159. ചിന്താമദ്യേത്യ ഭഗവാൻ ത്രികാലാമല ദർശനഃ
ഏതസ്മിൻ പരമാകാശേ ചിന്താ
ത്രൈകാത്മ രൂപിണി
- 160. അദ്യഷ്ടപാരപര്യന്തേ പ്രഥമം കിം ഭവേദിതി
ഇതി ചിന്തിതവാൻ ബ്രഹ്മാ സദ്യോജാ
താമലാത്മ നൃക്
- 161. അപശ്യത് സർഗ്ഗവൃന്ദാനി സമതീതാന്യ നേകശഃ
സ്മരത്യഥോ സ സകലാൻ സർവ ധർമ്മ
ഗുണ ക്രമാത്
- 162. ലീലയാ കല്പയാമാസ ചിത്രഃ
സങ്കല്പിതഃ പ്രജാ
നാനാചാരസമാരംഭോ ഗന്ധർവ നഗരം യഥാ
- 163. താസം സർഗ്ഗാപവർഗ്ഗാർത്ഥം ധർമ്മ
കാമാർത്ഥ സിദ്ധയേ
അനന്താനി വിചിത്രാണി ശാസ്ത്രാണി
സമ കല്പയത്
- 164. വിരിഞ്ചിരൂപാനസഃ കല്പിത ത്യാത്
ജഗത് സ്തിതേഃ

ഇങ്ങനെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ബ്രഹ്മാവ് ഭൂത ഭവിഷ്യ ദർശനമാനങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ കാണുന്നവനാണ്. അദ്ദേഹം തന്റെ സുന്ദരരൂപം കണ്ട് ഈ ചിന്താത്രമാകുന്ന പരമാകാശത്തിന് ആദിയും അന്തവും ഇല്ലെന്ന് വിചാരിച്ചു. ഇതിൽ ആദ്യത്തേത് എന്തെന്ന് ചിന്തിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മ ചക്ഷുസ്സ് ചൈതന്യമയമായി അതീത കാലങ്ങൾ ദൃശ്യമായി. അനേകം സർഗ്ഗങ്ങൾ കാണപ്പെട്ടു. അതോടെ അദ്ദേഹത്തിന് സർവ ധർമ്മങ്ങളുടെയും ഗുണങ്ങളുടെയും ക്രമം ഓർമ്മിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. പിന്നെ പല വിധത്തിലുള്ള പ്രജകളെ സൃഷ്ടിച്ചു. അവരുടെ ധർമ്മാർത്ഥ കാമമോക്ഷങ്ങൾ വിചിത്ര പദാർത്ഥങ്ങളെയും ശാസ്ത്രങ്ങളെയും സർഗ്ഗനരകാദികളെയും സങ്കല്പിച്ചു. ഈ മനസ്സു തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മ രൂപം. എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ ഭാവനയാൽ പ്രപഞ്ച സ്ഥിതമായതിനാൽ ബ്രഹ്മാവിന്റെ ജീവിതത്തോടൊപ്പം തന്നെ ഇതിന്റെ ജീവിതവും രൂപംകൊണ്ടും ബ്രഹ്മാവിന്റെ ജീവിതത്തോടൊപ്പം തന്നെ ഇതിന്റെ ജീവിതവും രൂപം കൊണ്ടും ബ്രഹ്മാവിന്റെ ആയുസ്സ് നശിക്കുമ്പോൾ മനസ്സും നശിക്കുന്നു.

- 165. ന ജായതേ ന പ്രിയതേ ക്വ ചിത്
കിഞ്ചിത് കദാചൗ
പരമാർത്ഥേന വിപ്രേന്ദമിദ്യോ സർവം
തു ദൃശ്യതേ

N

P

I

K

- 166. കോശമാശാഭ്യജംഗാനാം സംസാരാ
ഡംബരം ത്യജ
അസദേതദിതി ജ്ഞാത്യാ മാത്യഭാവം നിവേശയ
- 167. ഗന്ധർവനഗരസ്യാർത്ഥേ ദുഷിതേ ദുഷിതേ തഥാ
അവിദ്യാം ശേ സുതാ ദൗവാ കഃ ക്രമാഃ
സുഖ ദുഃഖയോ
- 168. ധനദാരേഷു വൃദ്ധേഷു ദഃഖയുക്തം ന തുഷ്ടതാ
വൃദ്ധയാം മോഹ മായായാം കഃ
സമശ്വാസവാനിഹാ
- 169. യൈ രേവ ജായതേ രാഗോമൂർ
ഖന്യാധിയതാം ഗതൈഃ
തൈരേവ ഭാഗൈഃ പ്രാജ്ഞസ്യ വിരാഗ
ഉപജായതേ
ബ്രഹ്മൻ യഥാർത്ഥത്തിൽ ആരും മരിക്കുന്നില്ല. ജനിക്കു
ന്നുമില്ല. ഈക്കാണുന്നതെല്ലാം മിഥ്യയാണ്. ഈ സാരാ
ഡംബരം ആശാഭ്യജംഗങ്ങളുടെ ഇരിപ്പിടമാണ്. ഇത്
കൈവെടിയുക. ഇത് അസത്താണെന്നറിഞ്ഞ് മാതൃഭാവത്തിൽ
പ്രവേശിക്കുക. ഗന്ധർവനഗരം എങ്ങനെയെങ്കിലുമായിരി
ക്കട്ടെ, അത് നിസ്സാരമാണ്. അതുപോലെ അവിദ്യാംഗങ്ങളായ
ഭാര്യപുത്രാദികളും തുടച്ചുമാണ്. അതിനാൽ അവയെപ്പറ്റി
ചിന്തിക്കേണ്ട. ധനം സുത്രി എന്നിവയെല്ലാം പ്രപഞ്ചം തന്നെ.
അവയുടെ വൃദ്ധി ദുഃഖകരമാണ്. ഇതിൽ സന്തോഷിക്കുന്നത്.
നിരർത്ഥമത്രെ. മോഹമായകളിൽ ആർക്കും സുഖമോ
ശാന്തിയോ കിട്ടിയില്ല. അജ്ഞാനികൾ സുഖപ്രദമെന്നു
തോന്നുന്ന വസ്തുക്കൾ ജ്ഞാനികൾ വെറുക്കുന്നു.
- 170. അതോ നിദാഘ തത്വജ്ഞ
വ്യവഹാരേഷ്ഠ സംസ്യതേഃ
നഷ്ടം നഷ്ടമുപേക്ഷ സ്വ പ്രാപ്തം
പ്രാപ്തമുപാഹര
- 171. അനാഗതാനാംഭോഗാനാമവാഞ്ഛരന മകൃത്രിമം
ആഗതാനാം ച സംഭോഗ ഇതി
പണ്ഡിത ലക്ഷണം
- 172. ശുദ്ധം സ ദ സദോർമധ്യം പദം
ബുധാവലംബ്യ ച
ന തസ്യ ലിപ്യതേ പ്രജ്ഞാ പത്മ പത്ര
മിവാം ബുഭിഃ
- 173. യസ്യ ചേഷ്ഠാത്മനിഷ്ഠാസ്യാത്ജ്ഞ സ്യ കർമ്മണി
തിഷ്ഠതഃ
ന തസ്യ ലിപ്യതേ പ്രജ്ഞാ പത്മ പത്ര
മിവാം ബുഭിഃ
- 174. യദിതേനേന്ദ്രിയാർത്ഥശ്രീ സ്പന്ദതേ
ഹൃദി വൈദിജ
തദാ വിജ്ഞാത വിജ്ഞയാ സമുത്തീർണ്ണോ
ഭവാർണ്ണവാത്

- 175. ഉഖൈഃ പദായ പരയാ പ്രജ്ഞയാ
വാസനാ ഗണാത്
താവത് സ്ഥിരീയംപ്രോക്താ തന്നാശേനാ
ശമാപ്തയാത്
അതുകൊണ്ട് നിദാഘ, തത്വജ്ഞാനിയായ നീ പ്രാപ
ഞ്ചിക വ്യവഹാരങ്ങളിൽ ഏതെല്ലാം നഷ്ടപ്പെടുന്നുവോ അവ
ആഗ്രഹിക്കരുത്. സ്വയം കിട്ടുന്നവ സ്വീകരിക്കാം. പ്രാപ്ത
ങ്ങളായ ഭോഗങ്ങൾ യഥാവിധി സ്വീകരിക്കാം. അപ്രാപ്യങ്ങൾ
ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുക. ഇതാണ് പണ്ഡിത ലക്ഷണം
സദസത്തുക്കൾക്കു മധ്യേ നിലകൊള്ളുന്ന ശുദ്ധപദത്തെപ്പറ്റി
അറിവുനേടി അത് അവലംബിക്കുക. ബാഹ്യാഭന്തരദൃശ്യ
ങ്ങൾ ത്യജിക്കുകയോ ഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യുക.
വെള്ളത്തിലെ താമര അതുമായി ബന്ധപ്പെടുന്നില്ല. അതു
പോലെ ഇച്ഛാനിച്ഛകൾ സമാനമായി കരുതി ജീവിക്കുക.
ജ്ഞാനികൾ കർമ്മത്തിൽ ലിപ്തരായിരുന്നില്ല. ബുദ്ധിയെ
അതിൽ ലിപ്തമാക്കില്ല. ഹൃദയത്തിൽ ഇന്ദ്രിയ വിഫലങ്ങൾ
സ്പന്ദിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അറിയേണ്ടകാര്യങ്ങളറിഞ്ഞ് സംസാര
സാഗരം തരണം ചെയ്യുക. ഭോഗവിഷയങ്ങളാകുന്ന പുക
ളുടെ ഗന്ധം എടുത്തു കഴഞ്ഞതിനുശേഷം അതിൽ നിന്നും
ചിത്തവൃത്തിയെ മാറ്റി വിട്ടാൽ ഉയർന്ന പദം ലഭിക്കാൻ
കഴിയും.
- 176. സംസാരാംബുനിധാമസ്മിൻ വാസനാം
ബുപരപ്തതേ
യേ പ്രജ്ഞാ നാമമാരുഢാസ്തേ തീർണ്ണാഃ
പണ്ഡിതാഃപരേ
- 177. നത്യജന്തി ന വാഞ്ഛന്തി വ്യവഹാരം ജഗദ്ഗതം
സർവമേവാനുവർത്തന്തേ പരാവര വിദോജനാഃ
- 178. അനന്തസ്യാത്മ തത്വമസ്യ സത്താ
സാമാന്യ രൂപിണഃ
ചിത്രശ്ചതോന്മുഖത്വം തത്തത്
സങ്കല്പാങ്കുരം വിദുഃ
- 179. ലേശതഃ പ്രാപ്തസത്താക സ ഏവ ഖനതാം
ശനൈഃ
യാതി ചിത്തത്വമാപുര്യ ദൃഢാം
ജാഡ്യായ മോഘവത്
- 180. ഭാവയന്തി ചിതിശ്ശൈത്യം
വൃതിരിക്ത മിവാത്മനഃ
സങ്കല്പതാ മിവായാതി ബീജമങ്കുരതാമിവ
- 181. സങ്കല്പനം ഹി സങ്കല്പ സ്വയമേവ പ്രജായതേ
വർദ്ധതേ സ്വയമേവാശു ദുഃഖായ ന
സുഖായ തത്
സംസാരമാകുന്ന സാഗരം ഭോഗേഷു ജല പരിപ്ലതമാണ്.
പ്രജ്ഞയാകുന്ന തോണിയിൽ കയറിയ പണ്ഡിതന്മാർ ഈ
സാഗരം തരണം ചെയ്തു. പ്രപഞ്ചത്തെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞവർ
പ്രാപഞ്ചിക വ്യവഹാരങ്ങളിൽ ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിക്കുകയോ

N

P

അവ കൈ വിടുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. അവർ സകലതിനും അനാസക്തരാതിരിക്കും സങ്കല്പത്തിന്റെ അങ്കുരം ആത്മ തത്വചൈതന്യത്തിന്റെ വിഷയാഭിമുഖമായ പ്രയാണമാണ്. കാരണം സങ്കല്പം ക്രമേണ ദൃഢമായിത്തീരുന്നു. അപ്പോൾ അവയാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടു ജഡത്വം പ്രാപിക്കുന്ന ബീജം അങ്കു രാവസ്ഥയിലെത്തുന്നു; ചേതന വിഷയങ്ങളിൽ നിന്നുംഭിന്ന മെന്നു കരുതി സങ്കല്പ രൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. സങ്കല്പത്തിൽ അതിന്റെ പ്രവർത്തനം സുഖപ്രദമല്ല; ദുഃഖം നൽകുന്നതാണ്.

182. മാ സങ്കല്പയ സങ്കല്പം മാ ഭാവം
ഭാവയ സ്ഥിതൗ
സങ്കല്പനാശേന യതോ ന ഭൂയോനനു ഗച്ഛതീ

183. ഭാവനാ ഭാവമാത്രേണ സങ്കല്പഃ
ക്ഷീയതേ സ്വയം
സങ്കല്പേനൈവ സങ്കല്പം
മനസൈവ മനോമുനേ

184. ചരിത്യാ സ്വാത്മനിതിഷ്ഠ താം കിമേതാ
വതി ദുഷ്കരം
യഥൈവേദം നഭഃ ശൂന്യ ജഗത് ശൂന്യം
തഥൈവ ഹി

185. തബുല്യസ്യ യഥാ ചർമ്മ യഥാ താമ്രസ്യ കാളിമാ
നശ്യതി ക്രിയയാ വിപ്ര പുരുഷസ്യ തഥാ മലം

186. ജീവസ്യ തണ്ഡല സ്യേവ മലം സഹജമപ്യലം
നശ്യത്യേവ ന സന്ദേഹസ്തസ്മാ
ദുര്യോഗവാൻ ഭവേത്

അതിനാൽ ചിത്തത്തിലുണ്ടാകുന്ന സങ്കല്പ ക്രിയയെ തടയുക. ഒരു പക്ഷേ സങ്കല്പം ഉണ്ടായാലും അതിൽ പദാർത്ഥ ഭാവന അരുത്. കാരണം സങ്കല്പം നശിപ്പിക്കു വാൻ ഉറച്ചവർ അതിനെ ക്രിയാത്മകമാക്കുവാൻ അനു വദിക്കുകയില്ല. ഭാവന നശിച്ചാൽ സങ്കല്പവും നശിക്കും. മനസ്സുകൊണ്ട് മനസ്സിനെ ജയിക്കുക. സങ്കല്പത്താൽ സങ്കല്പത്തെ ജയിക്കുക. ഇങ്ങനെ ആത്മസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുക. ആകാശമെന്നോണം ഈ പ്രപഞ്ചവും ശൂന്യമാകുന്നു. ചെമ്പിന്റെ ക്ലാവും നെല്ലിന്റെ ഉമിയും ശ്രമിച്ചാൽ മാറ്റാൻ കഴിയുന്നതുപോലെ മനുഷ്യന്റെ മാലിന്യ ദോഷങ്ങൾ ക്രിയകൊണ്ട് അകറ്റാൻ കഴിയും. സംശയിക്കാ നില്ല. അതിനാൽ സദാ യത്ന പരനാകുക.

ആരാമധ്യായം

1. അന്തരസ്ഥാം പരിത്യജ്യ ഭാവശ്രീം ഭാവനാമയിം
യോ സി.സോ സി. ജഗത്യസ്മിൻ
ലീലയാ വിഹരാനഘ
2. സർവത്രാഹ മകർത്തേതി ദൃഢ
ഭാവനയാസ്മയാ
പരമാമൃതനാമ്നീ സാ സമതൈ വാ വ ശിഷ്യതേ

3. ഖേദോല്ലാസ വിലാസേഷു സ്വാത്മ
കർത്തുത യൈകയാ
സ്വസങ്കല്പേ ക്ഷയം യാതേ സമതൈ വാ
വ ശിഷ്യതേ

4. സമതാ സർവഭാവേഷു യാ സൗ
സത്യ പരാസ്ഥിതിഃ
തസ്യോമനസ്ഥിതം ചിത്തം ന ഭൂയോ
ജന്മഭാഗ് ഭവേത്

5. അഥവാ സർവ കർത്തുതാ മകർത്തുതാം
ച വൈ മുനേ
സർവം ത്യക്ത്വാ മനഃ പീത്യാ യോ സി
സോ സി സ്ഥിരോഭവ

6. ശേഷസ്ഥിര സമാധാനോ യേന ത്യജസി
തത് ത്യജ
ചിന്മനഃ കലനാകാരം പ്രകാശ തിമിരാ ദികം

7. വാസനാം വാസിതാരം ച പ്രശാന്ത ധീഃ
8. ഹൃദയാത് സംപരിത്യജ്യ
സർവവാസൗ പംക്തയഃ
യസ്തിഷ്ഠതി ഗതവ്യഗ്രഃ സമുക്തഃ പരമേശ്വരഃ

9. ദുഷ്ടാ ഭ്രഷ്ടവ്യമഖിലം ഭ്രാന്തം
ഭ്രാന്ത്യാ ദിശോദശ
യുക്ത്യാ വൈ ചരതോ ജ്ഞസ്യ
സംസാരോ ദിശോദശ
യുക്ത്യാ വ ചരതോ ജ്ഞസ്യ സംസാരോ
ഗോഷ്പ ദാകൃതിഃ

10. സബാഹ്യാഭ്യന്തരേ ദേഹേ ഹൃദയ ഊർധ്വം
ച ഭിക്ഷു ച
ഇത ആത്മാ തതോ പ്യാ രമനാ സ്തുനാത്മ
മയം ജഗത്.

ഹേ അനഘ, അന്തരാവസ്ഥ, ഭാവനാസ്വപ്നത്ത് ഇവ കൈവിട്ട് തന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിൽ പ്രപഞ്ചത്തിൽ യാത്ര തുടരുക. സർവത്ര അകർത്താവാകുക. ഇങ്ങനെയായാൽ അമൃതാത്മകമായ സമത നേടാം. ഖേദം, ഉല്ലാസം, വിലാസം, ഇവ മനുഷ്യ നിർമ്മിതമാണ്. ഇതു മനസ്സിലാക്കിയാൽ സമതയേ അവശേഷിക്കുകയുള്ളൂ. സമതയുടെ യഥാർത്ഥാ വസ്ഥ ഗ്രഹിച്ച് കഴിഞ്ഞാൽ ജനമരണകാരണം തന്നെ അവസാനിക്കുന്നു. കർത്തവ്യം കർത്തവ്യങ്ങൾ ത്യജിച്ച് മനസ്സ് പഠിച്ച് യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുക. അവസാനം സകലതും കൈവിട്ട് സമാധിസ്ഥനാകുക. ചേതന തന്നെയാണ് പ്രകാശസ്വരൂപം. അതുതന്നെ അന്യ കാരമായിത്തീരുന്നതും. കാരണം, മാനസിക സങ്കല്പം വഹിക്കുന്നത് അതാണ്. അതിനാൽ ഭോഗ്യേഷ്ടകൾക്കാരണമായ വസ്തുതകൾ സമുലം ത്യജിച്ച് ആകാശത്തെപ്പോലെ സ്വച്ഛവും ശാന്തവുമായ ചിത്തത്തോടെ കഴിയുക. ഹൃദയപൂർവ്വം സകല ഭോഗ്യേഷ്ടകളും ത്യജിച്ച് മനസ്സിൽ

I

K

വ്യാകുലതയ്ക്കിടകൊടുക്കാതെ കഴിയുക. അങ്ങനെയുള്ള വനാണ് മുക്തൻ. പത്തു ദിക്കുകളിലും ചുറ്റിക്കറങ്ങി അവൻ കാണേണ്ടതു കാണാൻ ശക്തനായി തീർന്നു. ശരീരത്തിനകത്തും പുറത്തും താഴെയും മുകളിലും സർവത്ര ആത്മാവ് നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നുണ്ട്. അതിന് ഈ വിശ്വം ഒരിക്കലും അനാത്മമയാകുന്നില്ല. എങ്കിലും പ്രയത്നിച്ചു സദാചാര നിരതനായി കഴിയുന്ന ജ്ഞാനികൾ സംസാര സാഗരം തരണം ചെയ്യാൻ ക്ഷണത്തിൽ യോഗ്യരായി ഭവിക്കുന്നു.

- 11. ന തദസ്തതി ന യ തദഹം ന തദസ്തി
ന തന്മയം
കിമന്യദദി വാഞ്ചരാമി സർവം സച്ചിന്മയം തതം
- 12. സമസ്തം ഖലിദം ബ്രഹ്മസർവമാത്മേ ദ മാതതം
അഹമന്യ ഇദം ചാന്യദിതി ഭ്രാന്തിം ത്യജാനഘ
- 13. തതേബ്രഹ്മ ഘനേ നിത്യേസംഭവതി
ന കല്പിതാ
ന ശോകോ സ്തി നമോ ഹോ സ്തിന
ജരാസ്തി ന ജന്മ വാ
- 14. യദസ്തി ഹ ത ദേവാസ്തി വിജരോ ഭവ സർവദാ
യഥാ പ്രാപ്താനുഭവതഃസർവത്രാനഭി
വാഞ്ചരനാത്
- 15. ത്യാഗാദാന പരിത്യാഗീ വിജരോ ഭവ സർവദാ
യസ്യേ ദം ജന്മ പാശ്ചാത്യം തമാശ്ചേവ മഹാമതേ
- 16. വിശന്തി വിദ്യാ വിമലാ മുക്താ വേണു
മിവോത്തമം
വിരക്തമനസാം സമ്യക്സ്വപ്രസംഗാ ദു ദാഹുദം
- 17. ഭ്രഷ്ടദർശന ദൃശ്യാനി ത്യക്ത്വാ
വാസനയാ സഹ
ദർശപ്രത്യയാ ഭാസ മാത്മാനം സമുപാസ്മ ഹേ
- 19. ദയോർമധ്യഗതം നിത്യമസ്തി നാസ്തീതി
പക്ഷയോഃ
പ്രകാശനം പ്രകാശാനാമാത്മാനം
സമപാസ്മപോ
- 20. സംത്യജ്യ ഹൃദ്ഗുഹേശാനം ദേവമന്യം
പ്രയാന്തി യേ
തേ രത്നാമഭിവാഞ്ചരന്തിത്യക്തഹസ്ത
സ്ഥ കൗസ്തുഭഃ
- 21. ഉത്ഥിതാനുത്ഥിതാ ന്യേതാനിന്ദ്രിയാരീൻ
പുനഃപുനഃ
ഹന്യാത് വിവേക ദണ്ഡേന വഭ്രേണേവ
ഹരിർ ഗിരീൻ
നിദാഘ, “ഞാൻ അന്യനാണെന്ന തെറ്റിദ്ധാരണയെ
കൈവെടിയണം. ഞാനില്ലാത്ത സ്ഥലമില്ല. ആത്മസമയമ
ല്ലാത്ത വസ്തുവുമില്ല. ഇതെല്ലാം സത്തും ചിന്തയുമാണെ
ങ്കിൽ പിന്നെ ഞാൻ എന്തിനെ ആഗ്രഹിക്കണം? ഇതെല്ലാം

ആത്മാവാണ്. ഇത് ബഹു തന്നെ ഇതിനു ശോകമോ മോഹമോ ജരയോ ജന്മമോ ഒന്നും തന്നെയില്ല. നിത്യവും സച്ചിദാനന്ദഘനനുമായ ഈ പരമേശ്വരനിൽ കല്പനാമയമായ ഭാവങ്ങൾക്ക് സാധ്യതയില്ല. ആത്മ തത്വത്തിൽ ലയിച്ചുതാണെല്ലാം. അതിനാൽ ഒന്നും ആശിക്കാതെ, എളുപ്പത്തിൽ കൈവരുന്നത് അനുഭവിക്കുക. ത്യാജ്യ ഗ്രാഹ്യ ചിന്ത കൂടാതെ വികാര രഹിതനായിരിക്കുക. ഇനി ജന്മമെടുക്കേണ്ട അവസ്ഥയുള്ളവനിൽ ശ്രേഷ്ഠജാതിയിൽ പെട്ട മുത്തിലെമ്പോലൈ സ്വച്ഛമായ വിദയ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഭ്രഷ്ടാവിന് ദൃശ്യം മുഖേന ലഭിക്കുന്ന സുഖാനുഭൂതി ആത്മതത്വത്താൽ ഉണ്ടായ സ്വപ്നം തന്നെയാണെന്നും അതിനെ നല്ലതുപോലെ ഉപാസിക്കുന്നുവെന്നും വൈരാഗ്യ ചിത്തന്മാർ സ്വന്തം അനുഭൂതിയാൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. “ഉണ്ട്” “ഇല്ല” എന്നിവർക്ക് രണ്ടിനും മധ്യേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതും എല്ലാ പ്രകാശങ്ങളാക്കും പ്രകാശവുമായ ആത്മാവിന്റെ ഉപാസകന്മാരാണ് നമ്മൾ. ആത്മാവ് നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിൽ മഹേശ്വരനെന്ന നിലയിൽ വസിക്കുന്നു. ആ ശാശ്വതാത്മാവിനെ കൈവിട്ട് അന്യവസ്തുക്കൾക്ക് പ്രയത്നിക്കുന്നവർ കൈയിലിരിക്കുന്ന കൗസ്തുഭരത്നം വിട്ട് മറ്റു രത്നം അന്വേഷിക്കുന്നവരാണ്. പ്രബലങ്ങളോ ബലഹീനങ്ങളോ ആകട്ടെ. ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ വിവേകമാകുന്ന വടികൊണ്ടിച്ച് നിയന്ത്രണം ഇന്ദ്രൻ തന്റെ വജ്രായുധത്താൽ മഹാപർവതങ്ങളെ വെട്ടി വീഴ്ത്തിയതുപോലെ വിവേക ബുദ്ധിയാൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ വിവേകമാകുന്ന വടികൊണ്ടിച്ച് നിന്ദിക്കണം ഇന്ദ്രൻ തന്റെ വജ്രായുധത്താൽ മഹാപർവതങ്ങളെ വെട്ടി വീഴ്ത്തിയതുപോലെ വിവേക ബുദ്ധിയാൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ ഉയരാൻ ഇടകൊടുക്കാതിരിക്കുക.

- 22. സംസാര രാത്രി ദുഃസ്വപ്നേ ശൂന്യേ
ദേഹമയേ ഭ്രമേ
സർവമേവാ പവിത്രം തത് ദൃഷ്ടം
സംസൃതി വിബ്രമം
- 23. അജ്ഞാനോപഹതോ ബാലേ യൗവനേ
വനിതാ ഹതഃ
ശേഷേകളത്ര ചിന്താർത്തഃ കി കരോതി നരായമഃ
- 24. സതോ സത്താസ്ഥിതാ മുർധ്നി ദുഃഖാനി കി
മേകം സംശയാ മൃഹം
- 25. യേഷാം നിമേഷണോൻമേഷൗ
ജഗതഃപ്രളയോദയൗ
താദൃശാ പുരുഷായാന്തി മാദൃശാം
ഗണനൈവ കാ

ഈ സുന്ദര ശരീരം സംസാരമാകുന്ന രാത്രിയിൽ കാണുന്ന ദുഃസ്വപ്നം പോലെയാണ്. അതിന്റെ ഗതി അപവിത്രമാകുന്നു. ബാല്യത്തിൽ അജ്ഞാനാഗതൻ; യൗവ്വനത്തിൽ സ്ത്രീവിഷയ ചിന്തകൾ, അന്ത്യകാലത്ത് ഭാര്യ പുത്രാദികളെ സംബന്ധിച്ച ചിന്ത ഇങ്ങനെയുള്ള നരായമന് ആത്മാനതിക്ക് എന്തുചെയ്യാൻ കഴിയും? സത്തിന്റെ മേൽ അസ

N

P

I

K

ത്തിന്റെ വിജയവും സൗന്ദര്യത്തിന്റെമേൽ വൈരുദ്ധ്യത്തിന്റെ വിജയവും സുഖത്തിന്റെ മേൽ ദുഃഖത്തിന്റെ വിജയവും നടക്കുന്ന അവസ്ഥയിൽ താൻ ഏതിനെ ശരണം പ്രാപിക്കണം? ആരുടെ നിവേദനോപദേശത്തോലോണോ സംസാരത്തിലെ സൂക്ഷി സമിതി ലയാദികൾ നടക്കുന്നത് ആ പുരുഷൻ പോലും കാലത്താൽ കബളീകൃതമാകുമ്പോൾ എന്നെപ്പോലുള്ള നിസ്സാരന്മാരുടെ അവസ്ഥ എന്താകും?

- 26. സംസാര ഏവ ദുഃഖാനാം സീമാന്ത ഇതി കഥ്യതേ തന്മധ്യേ പതിതേ ദേഹേ സുഖ മാസാദ്യതേ കഥം?
- 27. പ്രബുദ്ധോ സ്മി പ്രബുദ്ധോ സ്മി ദുഷ്ടശ്ചോരോയമാത്മനാ മനോ നാമ നിഹസമ്യേനം മനസാ സ്മി ചിരം ഹൃതഃ
- 28. മാഖേദം ദജ ഹേയേഷുനോപാദേയ പരോ ഭവ ഹേയാ ദേയദ്യശൗ ര്യക്താ ശേഷസേമഃ സു സ്ഥിരോഭവ
- 29. നിരാശതാ നിർഭയതാ നിത്യതാ മസതാ ജ്ഞതാ നിരീഹതാ നിഷ്ക്രിയതാ സൗമ്യതാ നിർവികല്പതാ
- 30. ധൃതിർമൈത്രീ മനസ്തുഷ്ടിർ മൃദുതാ മൃദു ഭാഷിതാ ഹേയോ പാദേയ നിർമ്മുക്തേ ജ്ഞേ തിഷ്ഠന്ത്യ പവാസനം
- 31. ഗൃഹീത തൃഷ്ണാ ശബരീ വാസനാ ജാലമതതം സംസാര വാരി പ്രസ്യതം ചിന്താ തന്തുഭിരാ തതം
- 32. അനയാ തീഷ്ണയാ താത ചരിന്ധി ബുദ്ധി ശലാകയാ വാത്യ യേവാംബുദം ജാലം ചരിത്യാ തിഷ്ഠ തതേ പദേ

അങ്ങേ അനന്ത ദുഃഖമെന്ന് കരുതപ്പെടുന്ന ഈ പ്രബുദ്ധത്തിൽ കൂടുങ്ങുന്ന ദേഹം എങ്ങനെ സുഖം ആസ്വദിക്കാനാണ്? ആത്മാവിനെ മോഷ്ടിച്ച കള്ളൻ എന്റെ ഈ ദുഷ്ടിച്ച ചിന്തം തന്നെ. ഇത് എപ്പോഴാണ് എന്നെ മോഷ്ടിച്ചതെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്കു വ്യക്തമായി. അതിനാൽ ഞാൻ അതിനെ തകർക്കും? ഹേയപദാർത്ഥങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ദുഃഖിക്കുന്നതിൽ എന്താണർത്ഥം? അതുപോലെ ഉപാദേയ വസ്തുക്കളിൽ ആസക്തി ഉണ്ടാകുന്നതു വെറുതെയാണ്. അതിനാൽ ഹേയം ഉപാദേയം എന്നിവയുടെ ഭേദബുദ്ധി വെടിഞ്ഞ് മറ്റുള്ളവയിൽ ഉറച്ചിരിക്കണം. എന്തെന്നാൽ ജ്ഞാനിയിൽ നിത്യത, അഭിജ്ഞത, സമത, നിഷ്ക്രിയതം നിഷ്കാമഭാവന സാംസ്കാരിക വിഷയങ്ങളിൽ വിരക്തി നിർവികല്പതം സൗമ്യത, മാർദ്ദവം, ധൃതി മൈത്രീ സന്തോഷം, സരളഭാഷണം എന്നീ ഗുണങ്ങൾ

നിറഞ്ഞിരിക്കും. തൃഷ്ണയാകുന്ന കാട്ടാളത്തി ഭോഗവാസനയാകുന്ന വല വിരിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ അതിൽ അകപ്പെട്ടു. മരീചികാത്മകമായ ഈ ജലം ചിന്തമാകുന്ന കിരണങ്ങളാൽ സർവത്ര വ്യാപ്തമാണ്. കൃണേത, ഈ മായയെ ജ്ഞാനമാകുന്ന കൂർത്ത ശരത്താൽ കൊടുങ്കാറ്റ് മേഘങ്ങളെയെന്ന പോലെ തകർത്ത് തന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിൽ ഉറച്ച് നില കൊള്ളുക.

- 33. മനസൈവ മനഃശ്ചരിത്യാ കുഠാരേണേവ പാദപം പദം പാവനമാസാദ്യ സദ്യ ഏവ സ്ഥിരോ ഭവ
- 34. തിഷ്ഠൻ ഗച്ഛൻ സ്വപൻ ജാഗ്രൻ നിവസന്നുത് പതൻ പതൻ അസദേവേദമിശൃതം നിശ്ചിത്യാസ്ഥാം പരിത്യശ്വ
- 35. ദൃശ്യമാശ്രയസീദം ചേത്തത് സച്ചിത്തോ സിമോക്ഷവാൻ
- 36. നാഹം നേദമിതി ധ്യായൻ തിഷ്ഠ തമചലാചല ആത്മനോ ജഹതശ്ചാന്തർ ദൃഷ്ടദൃശ്യ ദശാന്തരേ
- 37. ദർശനാഖ്യം സ്വമാത്മാനം സർവദാ ഭാവയൻ ഭവ സ്വാദ്യസ്വാദക സംത്യക്തം സ്വാദ്യ സ്വാദക മധ്യഗം

മരത്തിന്റെ കഷണം ഘടിപ്പിച്ച കോടാലികൊണ്ട് മരത്തെ വെട്ടി വീഴ്ത്തുന്നതുപോലെ മനസ്സുകൊണ്ട് തന്നെ മനസ്സിനെ ചേർത്തിട്ട് സുസ്ഥിരനായിരിക്കുക. ഇരിക്കുമ്പോഴും എഴുന്നേൽക്കുമ്പോഴും നടക്കുമ്പോഴും ഉറങ്ങുമ്പോഴും എന്നല്ല എല്ലാ അവസ്ഥകളിലും എല്ലാം അസദ്രൂപമെന്ന് കരുതി ദൃശ്യവസ്തുക്കളോടുള്ള ആത്മ കൈവിടുക. കാരണം, ദൃശ്യം കൊണ്ടുതന്നെ ചിന്തത്തിന്റെ ബന്ധനത്തിൽ അകപ്പെടുന്നു. ദൃശ്യം കൈവെടിഞ്ഞാൽ ചിന്ത ശൂന്യത കൊണ്ട് നീ മോക്ഷ പ്രാപ്തിക്കധികാരിയാകുന്നു. “ലോകവുമില്ല, ഞാനുമില്ല എന്ന ഭാവനയോടെ പർവതം പോലെ അചഞ്ചലനാവുക. ആത്മാവിനും വിശ്വത്തിനും മധ്യത്തിലും ദൃശ്യത്തിന്റെ മധ്യത്തിലും സ്വയം ദർശനമാകുന്ന ആത്മാവുണ്ടെന്ന് കരുതുക. സ്വാദ്യുള്ള പദാർത്ഥം. അത് ആസ്വദിക്കുന്നവൻ രണ്ടിനും മധ്യേയുള്ള അവസ്ഥയോടെ കേവലം സ്വാദിനെ മാത്രം ചിന്തിച്ചു പരമാത്മാവിൽ ലയിക്കാൻ താല്പര്യം വഹിക്കുക.

- 38. സ്വദഗം കേവലം ധ്യായൻ പരമാത്മമയോ ഭവ അവലംബ്യ നിരാലംബം മധ്യേ മധ്യേ സ്ഥിരോ ഭവ
- 39. രജ്ജു ബദ്ധാ വിമുച്യന്തേ തൃഷ്ണാ ബദ്ധാ ന കേനചിത് തസ്മാന്നിദാഘു തൃഷ്ണാം തം ത്യജ സങ്കല്പ വർജനാത്

N

P

I

കേവലം സ്വാദഗം ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് പരമാത്മപരമാ വുക. നിരാലംബത്തെ അവലംബിച്ച് മധ്യത്തിൽ സ്ഥിരനാ വുക. കയറുകൊണ്ട് കെട്ടപ്പെട്ടവൻ മോചിക്കപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ തൃഷ്ണാബദ്ധന്മാർ മോചിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ നീ നിദാഘ തൃഷ്ണ കൈവിട്ട് സങ്കല്പങ്ങളെ വെടിഞ്ഞ് മുക്തനാകുക.

- 40. ഏതാമഹം ഭാവമയീ മപുണ്യാം
 ചരിത്യാ നഹം ഭാവ ശലാകയൈവ
 സ്വഭാവജാം ഭവ്യ ഭവാനത ഭൂമൗ
 ഭവ പ്രശാന്താ വില ഭൂത ഭീതിഃ
- 41. അഹമേഷാം പദാർത്ഥാനാ മേതേ ചമമ ജീവിതം
 നാഹ മേഭിർ വിനാ കിഞ്ചിന്നവയൈതേ
 വിനാ കില
- 42. ഇത്യന്തർ നിശ്ചയം തൃക്ത്യാ വിചാര്യ
 മനസാ സഹ
 നാഹം പദാർത്ഥ സ്യ ന മേ പദാർത്ഥ
 ഇതി ഭാവിതേ
- 43. അന്തഃശീതലയാ ബുധ്യാ കുർവതോ ലീല
 യാ ക്രിയാ
 യോ നൂനം വാസനാത്യാഗോ ധ്യേയോ ബ്രഹ്മൻ
 പ്രകീർത്തിത
 തൃഷ്ണ അഹങ്കാരയുക്തവും സങ്കല്പമയവുമാണ്. ഈ തൃഷ്ണ ഘോരിക്കാനുള്ള മഹാസ്ത്രം അഹം ഭാവരാ ഹിത്യമാണ്. ജനനമരണ ഭീഷണിയിൽ സകല ജീവികളും മുഴുകുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽ നിന്നും നിർഭയനായി പരമാർ ത്ഥ ലോകത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുക, ശാന്തനായി ചിന്തിച്ച് ഭോഗ്യം വെടിയുക. ഈ പദാർത്ഥം എന്തെല്ലെ; എനിക്ക് ഈ പദാർത്ഥങ്ങളുമായി ബന്ധമില്ല എന്ന ഭാവനയോടെ നിരാലംബാവസ്ഥയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യണം.
- 44. സർവം സമതയാ ബുധ്യാ യഃകൃത്യാ
 വാസനാക്ഷയം
 ജഹാതി നിർമ്മമോ ദേഹം നയോ സൗ
 വാസനാക്ഷയഃ
- 45. അഹങ്കാരമയീം തൃക്ത്യാ വാസനാം
 ലീലയൈവ യഃ
 തിഷ്ഠന്തിത്യേവ സംത്യാഗീ സജീവ
 തുക്ത ഉച്യതേ
- 46. നിർമ്മൂലം കലനാന്തൃക്ത്യാ വാസനാം
 യഃ ശമം ഗതഃ
 ജേതയം ത്യാഗമിമം വിദ്ധി മുക്തം
 തം ബ്രാഹ്മണോത്തമ
- 47. ദ്വാവേതൗ ബ്രഹ്മ താം യാതൗ ദ്വാവേ തൗ
 വിഗത ജരൗ
 ആപത്സു യഥാകാലം സുഖദുഃഖേ ഷ
 നാരതൗ

N

K

- സ്നായസ യോഗിനാന ദാന്തൗ വിദ്ധി
 ശാന്തൗ മുനീശര
- 48. ഈപ്സിതാ നീപ്സിതേ ന സ്തോയസ്യാന്തർ
 വർത്തി ദൃഷ്ടിഷു
 സുഷുപ്ത വദ്യന്തരതി സ ജീവന്മക്ത ഉച്യതേ
- 49. ഹർഷാമർഷ ഭയക്രോധാ കാമകാർപ്പണ്യ
 ദൃഷ്ടിഭിഃ
 ന ഹൃഷതി ശ്ലായതിയഃ പരമാർശ വിവർജിതഃ
- 50. ബാഹ്യാർത്ഥ വാസനോദ് ഭൂതാ തൃഷ്ണാ
 ബദ്ധേതി കഥ്യതേ
 സർവാർത്ഥ വാസനോഭൂത തൃഷ്ണാ മുക്തേതി
 ഭണ്യതേ
- 51. ഇദമസ്തു മമേ ത്യന്ത മിച്ഛാം
 പ്രാർത്ഥനയാനിതഃ
 താം തീക്ഷ്ണ ശൃംഖലാം വിദ്ധി ദുഃഖജന്മ
 ഭയ പ്രദാ
- 52. താമേതാം സർവഭാവേഷ്ട സത് സ്വസത്സു
 ച സർവദാ
 സംത്യജ്യ പരമോദാരം പദമതി മഹാമനാഃ
- 53. ബന്ധാസ്ഥാമഥ മോക്ഷാസ്ഥിര സുഖ
 ദുഃഖ ദശാമപി
 തൃക്ത്യാ സദസദാസാം താം തിഷ്ഠാ ക്ഷുബ്ധ
 മഹാബ്ധിവത്

സമത്വബോധം കലർന്ന് ഭോഗ്യങ്ങളെ സർവഥാ ബലഹീ നമാക്കി മമതാ ഹീനനായിത്തീരുന്നവന് ശരീരബന്ധവും തൃജിക്കാം. അതിനാൽ ഭോഗ്യം നാശമാണ് പരമകർത്തവ്യം അഹങ്കാരാത്മകവാസന തൃജിച്ച് ധ്യേയ വസ്തുവിനെയും തൃജിക്കുന്നവനാണ് ജീവന്മക്തൻ. സങ്കല്പവാസന സമൂലം കൈവിടുകയാണ് ശാന്തിപ്രദം. ബ്രഹ്മജ്ഞാനിക്കേ ആ ത്യാഗം സാധ്യമാകൂ. അങ്ങനെയുള്ള ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ശ്രേഷ്ഠനാ കുന്നു. അവർ പ്രാഞ്ചിക ദുഃഖമുക്തരായി ബ്രഹ്മപദം പ്രാപിക്കുന്നു. യോഗികൾ ശമദമയുക്തരാകയാൽ സുഖദുഃഖ ലിപ്തരല്ല, ഇച്ഛാ നിച്ഛാരഹിതനായി സുഷുപ്തനൈപോലെ പെസരൂമാറുന്നവനാണ് ജീവന്മക്തൻ. വാസനാരഹിതർ കാമക്രോധമോഹഹർഷ ഭയാദികൾക്ക് അടിമയാകില്ല. ബാഹ്യ വിഷയങ്ങൾ നൽകുന്ന തൃഷ്ണ ബന്ധനം നൽകും. സർവവാസനാരഹിതമായ തൃഷ്ണമുക്തി പ്രദമാണ്. ഏതെങ്കിലും കിട്ടണമെന്ന ആഗ്രഹം ദുഃഖപ്രദമാണ്. ഇത് ഘോരബന്ധന സ്വരൂപമാണ്. സജ്ജനങ്ങൾ സദസദ്രൂപ ങ്ങളായ പദാർത്ഥങ്ങളിലുള്ള ആഗ്രഹം സർവദാ വെടിഞ്ഞ് പരമപദം പ്രാപിക്കുന്നു. കൂഞ്ഞേ, ബന്ധനത്തിലും മോക്ഷ ത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന വിശ്വാസങ്ങൾ എല്ലാം തന്നെ സുഖദുഃഖ സ്വരൂപങ്ങളാണ്. അവയെല്ലാം കൈവിട്ട് പ്രശാന്ത മഹാ സമുദ്രം പോലെ നിശ്ചലനും ശാന്തനുമായി തീരണം.

P

I

K

- 54. ജായതേ നിശ്ചയഃ സായോ പുരുഷസ്യ
ചതുർവിധഃ
- 55. ആപാദമസ്തക മഹം മാതാപിതാപിത്യ
വിനിർമ്മിതഃ
ഇത്യേകോ നിശ്ചയോ ബ്രഹ്മൻ ബന്ധായാസ
വിലോകനാത്
- 56. അതീതഃ സർവഭാവേഭ്യോ ബാലാഗ്രാ
ദപ്യഹം തന്യു
ഇതി ദിതീയോ മോക്ഷായ നിശ്ചയോ
ജായതേ സതാം
- 57. ജഗജ്ജാല പദാർത്ഥാത്മാ സർവ ഏവാഹ മക്ഷയഃ
ത്യതീയോ നിശ്ചയശ്ചക്തോ മോക്ഷാ
യൈവദിജോത്തമ
- 58. അഹം ജഗദാ സകലം ശൂന്യം വ്യോമ സമം സദാ
ഏവ മേഷ ചതുർത്ഥോ പി നിശ്ചയോ മോക്ഷ
സിദ്ധിദഃ
- 59. ഏതേഷാം പ്രഥമഃ പ്രോക്ത സ്ത്യുഷ്ണയാ
ബന്ധയോഗ്യയാ
ശുദ്ധ ത്യുഷ്ണാസ്ത്രയഃ സ്വച്ഛാ ജീവന്യുക്താ
വിലാസിനഃ
- 60. സർവം ചാപ്യഹ മേവതി നിശ്ചയോ
യോ മഹാമതേ
തമാദായ വിഷാദായ ന ഭൂയോ ജായതേ മതിഃ

ബ്രഹ്മൻ, നാലു വിധത്തിലുള്ള നിശ്ചയങ്ങളാണ് മനുഷ്യ നുള്ളത്. 1.“എന്റെ ശരീരം സൃഷ്ടിച്ചത് മാതാപിതാക്കന്മാരാണ്” 2. ഞാൻ ജഗദാത്മക ഭാവരഹിതനും കേശാഗ്രത്തെ ക്കാളും സൂക്ഷ്മകാരവുമായ ആത്മാവാണ്. 3. ഞാൻ അഖില വിശ്വപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ആത്മാവായ സർവസ്വരൂപനും അവിനാശിയുമാകുന്നു. 4. ഞാനും ഈ സമ്പൂർണ്ണ വിശ്വവും ആകാശത്തെപ്പോലെ ശൂന്യവുമാണ്. രണ്ടാം നിശ്ചയം കൊണ്ട് സജ്ജനങ്ങൾ മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തെതു കൊണ്ട് മുക്തി ലഭിക്കാനിടയാകുന്നു. നാലാം നിശ്ചയവും മോക്ഷപ്രദമാണ്. ഒന്നാമത്തെതാകട്ടെ ബന്ധനം നൽകുന്ന ത്യുഷ്ണയോടു കൂടിയതാണ്. രണ്ടും മൂന്നും നാലും നിശ്ചയങ്ങളോടു കൂടിയവർ ആത്മതത്വ നിരതരായ ജീവന്യുക്തരാണ്. എല്ലാം താൻ തന്നെയാണെന്ന ബോധമുള്ളവർ വിഷാദത്തിൽ പെടുന്നില്ല.

- 61. ശൂന്യം തത് പ്രകൃതിർ മായാ ബ്രഹ്മ
വിജ്ഞാന മിത്യപി
ശിവഃപുരുഷ ഈശാനോ നിത്യമാഞ്ചേതി
കഥ്യതേ
- 62. ദൈതാദൈതസമുദ്ഭൂതൈർ ജഗന്നിർമ്മാണ
ലീലയാ
പരമാത്മ മയി ശക്തിദൈവൈവം പിജ്രം ഭതേ

- 63. സർവാതീത പദാലംബീ പരിപൂർണ്ണ കചിന്മയഃ
നോദേഗീ ന ച ത്യുഷ്ടാത്മാ സംസാരേ
നാ വസീദതി
- 64. പ്രാപ്തകർമ്മകരോ നിത്യം ശത്രു മിത്ര
സമാന ദ്യുക്
ഈഹിതാ നീ തൈർമുക്തോ ന ശോചതി
ന കാംക്ഷതി
- 65. സർവസ്യാഭിമതം വക്താ ചോദിതഃ
പേശലോക്തിമാൻ
ആശയജ്ഞ ശ്ച ഭൂതാനാം സംസാരേ
നാവ സീ ദതി
- 66. പൂർവാം ദൃഷ്ടിമവഷ്ടഭ്യധ്യേയ
ത്യാഗ വിലാസിനീം
ജീവന്യുക്തയാ സ്വർഗ്ഗോ ലോക വിഹാര വിജാരഃ
- 67. അന്തഃസന്തയക്ത സർവാശോ വീത രാഗോ
വിവാസനഃ
ബഹിഃ സർവേ സമാചാരേ ലോക വിഹാര വിജാരഃ
- 68. ബഹിഃ കൃതിമ സംരംഭോ ഹൃദിസംരംഭ വർജിതഃ
കർത്താ ബഹിരകർത്താന്തർ ലോക വിഹാര
ശുദ്ധ ധീഃ
- 69. ത്യക്ത ഹം കൃത്യരാശ്വസ്ത മതി പ രാകാശ
ശോഭനഃ
അഗൃഹീത കളങ്കാങ്കേ, ലോകേ വിഹാര ശുദ്ധ ധീഃ

ആത്മാവെന്നു പറയപ്പെടുന്ന ശൂന്യം തന്നെയാണ് പ്രകൃതി, മായ, ശിവൻ പുരുഷൻ ഈശാനൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഇവയെല്ലാം. പരബ്രഹ്മ സംബന്ധിയായ അദൈതശക്തി തന്നെയാണ് ദൈതമായി കാണപ്പെടുന്നത്. അദൈതത്താൽ പ്രകടമാകുന്ന പദാർത്ഥങ്ങളാൽ വിശ്വസൃഷ്ടിക്കുള്ള മായ പ്രവർദ്ധമാകുന്നു. വിശ്വ പ്രപഞ്ചാന്തർഗതമായി ആത്മാവ സ്ഥിതന്മാരായി സന്തോഷമോ സന്താപമോ കൂടാതെ പരിപൂർണ്ണ ചിന്മയാവസ്ഥയിൽ ഇരിക്കുന്നവർ പ്രാപഞ്ചിക ദുഃഖങ്ങളിൽ പെടുന്നില്ല. നീ സകല ആശകളും കൈവിട്ട് വാസനാ ശൂന്യനും രാഗരഹിതനും താപ രഹിതനുമായി എല്ലാ സാംസ്കാരിക കർമ്മങ്ങളും ബാഹ്യരൂപത്തിൽ മാത്രം ചെയ്യുക. പുറമെ കോപമുണ്ടായാലും ഉള്ളിൽ അത് പാടില്ല. ബാഹ്യമായി കർത്തവാണ് എങ്കിലും നന്ദികമായി അകർത്താ വാകണം. ഇങ്ങനെ ശുദ്ധ ചിത്തനാകുക. എന്തെന്നാൽ ശത്രുവിനെയും മിത്രത്തെയും ഒരു പോലെ കരുതുന്നവനും നിത്യ പ്രാപ്ത കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവനും ഇച്ഛാനിച്ഛാ വിമുക്തനും ശോക ഹർഷാദി രഹിതനും പ്രിയ ഭാഷിയും പരംഗിത ജ്ഞാനിയുമായിരിക്കുന്നവൻ മാത്രം ഈ ലോകത്തിൽ ദുഃഖത്തിനിരയാകുന്നില്ല. അഹങ്കാര കൈവിട്ട് കളങ്ക കാളിമ കലരാത ആകാശം പോലെ നിർമ്മലമായ ഹൃദയത്തോടെ ശുദ്ധമാനസനായി സ്വച്ഛന്ദം ജീവിക്കുക.

N

P

I

K

- 70. ഉദാരഃ പേശലാ ചാരഃസർവാചാരാനു വൃത്തിമാൻ അന്തഃസംഗപരിത്യാഗീ ബഹിഃ സംഭാര വാനിവ
- 71. അന്തൈർ വൈരാഗ്യമാദായ ബഹിരാകാശോ മ്യുഖേ ഹിതഃ അയം ബന്ധുരയം നേതി ഗണനാ ലഘു ചേതസാം
- 72. ഉദാരചരിതാനാം തു വസുധൈവ കൂടുംബകം ഭാവാഭാവ വിനിർമ്മൂക്തം ജരാമരണവർജിതം
- 73. പ്രശാന്തകലനാ രമ്യ നീരാഗം പദമാശ്രയ ഏഷാ ബ്രാഹ്മീസ്ഥിതിഃ സ്വച്ഛാ നിഷ്കാമാവിഗതായായഃ
- 74. ആദായ വിഹരണേവം സങ്കടേഷു ന മുഹ്യതി വൈരാഗ്യേണാഥ ശാസ്ത്രോണ മഹത്യാദി ഗുണൈരപി
- 75. യത് സങ്കല്പ വിഹാരാർത്ഥം സ്വയമേവോന്നയൻ മനഃ വൈരാഗ്യാത് പൂർണ്ണതാമേതി മനോനാശ വശാന്തഗം
- 76. ആശയാ രക്തതാമേതി ശരദീവ സരോ മലം തമേവ ഭക്തി വിരസം വ്യാപാരൗഘം പുനഃ പുനഃ
- 77. ദിവസേ ദിവസേ കൂർവൻ പ്രാജ്ഞഃ കസ്മാന്ന ലജ്ജതേ ചിച്ഛെത്യ കലിതോ ബന്ധസ്തനുക്തയ മുക്തി രൂപ്യതേ

ഉദാരാചരണം ചേർന്ന്, ഉദാരമതിയായി വിഷയാനാസക്തനായി ശ്രേഷ്ഠാചാരപരനായി അന്തഃകരണത്തിൽ വൈരാഗ്യത്തോടെ ബാഹ്യമായി ഉത്തമ രീതിയിൽ പെരുമാറുക. ഇത് എന്റെ ബന്ധുവല്ല, ഇയാൾ ബന്ധുവാണ്. ഈ മാതിരിചിന്ത അല്പ ബുദ്ധികളുടെതാണ്. ഉദാരമതികൾക്ക് സമസ്ത വിശ്വവും സ്വന്തം കൂടുംബമാകുന്നു. ഭാവാഭാവ രഹിതവും ജരാമരണവിഹീനവും സർവ സങ്കല്പാശ്രിതവും രാഗരഹിതവുമായ പരമ പദത്തിൽ അവസ്ഥിതനാകുക. ഇതാണ് കാമനാരഹിതവും നിർമ്മലവുമായ ബ്രാഹ്മീ എന്ന സ്ഥിതി. ഈ സ്ഥിതി ആശ്രയിക്കുന്ന സാധകന് സങ്കടം വന്നുപെട്ടാലും ലഭിച്ച അനാനന്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന മഹത്യാദി ഗുണങ്ങളാലോ വൈരാഗ്യ ബുദ്ധിയാലോ സാങ്കല്പം കൈവെടിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ മനസ്സ് ഉന്നതാവസ്ഥ പ്രാപിക്കുന്നു. നിരാശാമയമായ മനസ്സിന് വൈരാഗ്യ മെന്യേ പൂർണ്ണത നേടാൻ ഒക്കില്ല. മനസ്സ് ആശാമയമാകുമ്പോൾ ശരത് കാലത്തെ സ്വച്ഛ സരോവരം പോലെ രാഗമൂക്തമാകുന്നു. എന്നാൽ ഭോഗമൂക്തമായ മനസ്സ് വീണ്ടും രാഗാദികളിൽ അകപ്പെടുത്തുവാൻ വിജ്ഞാന്മാർക്ക് ലജ്ജ തോന്നാത്തതെന്താണ്? ചിന്ത വിഷയങ്ങളുടെ സംയോഗം തന്നെ ബന്ധനം. ബന്ധനത്തിൽ നിന്നും മോചനം നേടുന്നതുതന്നെ മുക്തി.

- 78. ചിദചൈതന്യാകിലാ തേതി സർവസിദ്ധാന്ത സംഗ്രഹഃ ഏതന്നിശ്ച യമാദായ വിലോകയ ധീയേച്ഛയാ
- 79. സ്വയമേവാത്മനാത്മാനമാനന്ദം പദമാപ്ത്യ സി ചിദഹം ചിദിമേലോകാശ്ചി ദാ ശാശ്ചിദി മാഃ പ്രജാഃ
- 80. ദൃശ്യ ദർശന നിർമ്മൂക്തഃ കേവലാമല രൂപവാൻ നിത്യോദി തോ നിരാ ഭാസോ ഭ്രഷ്ടാ സാക്ഷീ ചിദാത്മകഃ
- 81. ചൈതന്യ നിർമ്മൂക്ത ചിദ്രൂപം പൂർണ്ണ ജ്യോതി സ്വരൂപകം സംശാന്ത സർവം സം വേദ്യം സംവിന്മാത്ര മഹം മഹത്
- 82. സംശാന്ത സർവ സങ്കല്പഃ പ്രശാന്ത സകലേഷണം നിർവികല്പ പദം ഗത്യാ സ്വസ്ഥോ ഭവ മുനീശ്വര

വിഷയ വിമുക്ത ചിന്തമാണ് ആത്മാവെന്ന് വേദാന്തം അനുശാസിക്കുന്നു. ഈ ചിന്ത സത്യമെന്നറിഞ്ഞ് ശുദ്ധാന്തഃ കരണത്താൽ ആത്മാവിനെ ദർശിക്കുക അപ്പോൾ ആന്തസ്വരൂപമായ പദം കൈവരും. ഈ ലോകങ്ങളും ദിക്കുകളും ജീവികളും എല്ലാം ചിന്തം തന്നെ ഞാനും ചിന്താണ്. ദൃശ്യത്താലും ദർശനത്താലും, സച്ഛന്ദവും നിർമ്മലവുമായ രൂപത്തോടു കൂടിയ ഈ സാക്ഷിയായ ചിദാത്മാവ് ആഭാസരഹിതവും നിത്യവും പ്രത്യക്ഷമായും ഭ്രഷ്ടവായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഞാൻ മഹത്തും ചിന്മാത്ര സ്വരൂപവും പൂർണ്ണ ജ്യോതിഃ സ്വരൂപവും സർവപ്രകാരത്തിലും സംവേദനാ മൂക്തവും ചിദ്രൂപവുമാകുന്നു. മൂന്നേ, സകലകല്പങ്ങളും ശാന്തമാക്കി കാമനകൾ കൈവെടിഞ്ഞ് നിർവികല്പ സമാധി കൈകൊള്ളുക.

83. യ ഇമാം മഹോപനിഷദം ബ്രാഹ്മണോ നിത്യമധീതേ അശ്രോത്രിയഃ ശ്രോത്രിയോ ഭവതി. അനുപനീതഃ ഉപനീതോ ഭവതി. സോ ഗ്നി പൂതോ ഭവതിഃ

സ സോമപൂതോ ഭവതി സ സത്യ പൂതോ ഭവതി. സസർവ ഭൂതോ ഭവതി സ സർവൈഃ ദേ വൈഃ ജ്ഞാതോ ഭവതി. സഃ സർവേഷു തീർത്ഥേഷു സനാതോ ഭവതി. സഃസർവൈഃ ദേ വൈരന്യുധ്യാ തോ ഭവതി. സസർവത്ര തുഭിരിഷ്ടവാൻ ഭവതി. ഗായത്ര്യഃ ഷഷ്ഠി സഹസ്രാണി ജപ്താനി ഫലാനി ഭവതി. ഇതിഹാസ പുരാണാനം ശത സഹസ്രാണി ജപ്താനി ഫലാനി ഭവതി. പ്രണവാനാ മയുതം ജപ്തം ഭവതി ആ ചക്ഷുഷഃ പംക്തി പുനാതി ആസപ്തമാൻ പുരുഷ യുഗാൻ പുനാതി. ഇത്യാഹ ഭഗവാൻ ഹിരണ്യ ഗർഭഃ ജപ്യേനാ മൃതത്വം ച ഗച്ഛതീത്യുപനിഷത്ത്.

N

P

I

K

ഏതൊരു ബ്രഹ്മണൻ ഈ മഹോപനിഷത്ത് നിത്യവും അധ്യയനം ചെയ്യുന്നു. അയാൾ അശ്രോത്രിയനാണെങ്കിൽ ശ്രോത്രിയനായിത്തീരുന്നു. ഉപനീതനല്ലെങ്കിൽ ഉപനീതനാകുന്നു. അവൻ അഗ്നിപുതനായി, വായുപുതനായി സോമപുതനായി സത്യപുതനായി ഭവിക്കുന്നു. പരിപൂർണ്ണ ശുദ്ധനും സകലദേവന്മാരാരും ധ്യാനിച്ച ഫലവും തീർത്ഥാടന ഫലവും അവൻ സിദ്ധിക്കുന്നു. അവൻ സർവജ്ഞകർത്താവായി അനേകസഹസ്രം ഗായത്രി ജപിച്ചാലുണ്ടാ

കുന്ന ഫലത്തിനർഹനാകുന്നു. പതിനായിരം പ്രണവം ജപിച്ചുകൊണ്ടും അനേക സഹസ്രം ഇതിഹാസ പുരാണങ്ങൾ വായിച്ചുകൊണ്ടും ലഭിക്കാവുന്ന ഫലം കിട്ടുന്നു. കാണാൻ കഴിയുന്നിടത്തോളം പംക്തികളെ പരിശുദ്ധമാക്കുന്നു. അവന്റെ ഏഴുമുൻതലമുറക്കാരും ഏഴ് പിൻ തലമുറക്കാരും ശുദ്ധരാകുന്നു. ഇതു ജപിക്കുന്നതിനാൽ അമൃതത്വം ലഭിക്കുന്നു. ഇത് മഹത്തായ ഉപനിഷത്താണെന്ന് ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

മഹോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

മുക്തികോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. പൂർണ്ണ മദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ. പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ.

ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

ഓം. പ്രണവരൂപമായ പരബ്രഹ്മം സർവവിധത്തിലും പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണമായതിൽ നിന്നുമാണ് ഈ പൂർണ്ണം അഭിവ്യക്തമായിട്ടുള്ളത്. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്നു പൂർണ്ണത്തെ എടുത്താൽ പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഒന്നാമദ്ധ്യായം

1. അയോദ്ധ്യാ നഗരേ രമ്യേ രത്നമണ്ഡപ മദ്ധ്യമേ സീതാഭരത സൗമിത്രി ശത്രുഘ്നാദ്യൈഃ സമനീതം.
2. സനകാദ്യൈർമുനിഗണൈർ വസിഷ്ഠാദ്യൈഃ ശുകാദിഭിഃ അന്യൈർഭാഗവതൈശ്ചാപി സ്തുതമാന മഹർന്നിശം
3. ധീവിക്രിയാസഹസ്രാണാം സാക്ഷിണം നിർവീകാരിണം. സ്വരൂപധ്യാന നിരതം സമാധിവിരമേ ഹരിം.
4. ഭക്ത്യാശുശ്രൂഷയാരാമം സ്തുവൻപ്രച്ഛമാരുതിഃ രാമ ത്വം പരമാത്മാസി സച്ചിദാനന്ദ ലക്ഷണഃ

സുന്ദരമായ അയോദ്ധ്യാനഗരത്തിലെ രത്നമണ്ഡപ മദ്ധ്യേ സീതാഭരത ലക്ഷ്മണ ശത്രുഘ്നൻമാരോടൊരുമിച്ച് ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ വാഴുന്നു.

സനകാദിമുനിമാർ വസിഷ്ഠാദി ബ്രഹ്മർഷിമാർ, മറ്റു ഭാഗവതന്മാർ എന്നിവരാൽ സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നവനും ബുദ്ധിയുടെ ധൂഷണന സഹസ്രങ്ങൾക്കു സാക്ഷിഭൂതനും ആയ ശ്രീരാമ ചന്ദ്രൻ സമാധിയിൽ നിന്നു വിരമിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ ശുശ്രൂഷിച്ചതിനുശേഷം ശ്രീ ഹനുമാൻ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ രാമചന്ദ്രാ, അങ്ങ് സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപനായ പരമാത്മാവാണീ.

5. ഇദാനീം ത്വാം രഘുശ്രേഷ്ഠാ പ്രണമാമി മുഹർമ്മുഹുഃ ത്വദ്ദൂപം ജ്ഞാതുമിച്ഛാമി തത്ത്വതോ രാമമുക്തയേ.
6. അനായാസേന യേനാഹം മുച്ഛേയം ഭവബന്ധനാത് കൃപയാ വദ മേ രാമ യേന മുക്തോ ഭവാമ്യഹം.

ഹേ രഘുശ്രേഷ്ഠാ, ഞാൻ അങ്ങയെ വീണ്ടും വീണ്ടും നമസ്കരിക്കുന്നു. മുക്തിക്കായി ഞാൻ അങ്ങയുടെ യഥാർത്ഥരൂപം അറിവാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഏതൊന്നിനാൽ ഞാൻ അനായാസേന സംസാരബന്ധനത്തിൽ നിന്നും മുക്തനാകുമോ ആ യഥാർത്ഥ രൂപമറിവാനാണ് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. കനിവുണ്ടായി എനിക്ക് മുക്തിനേടുവാൻ വേണ്ടിയുള്ള അങ്ങയുടെ തത്ത്വം ഉപദേശിച്ചു തന്നാലും.

N

P

I

K

7. സാധു പൃഷ്ടം മഹാബാഹോ വദാമി ശൃണു
തത്ത്വതഃ
വേദാന്തേ സുപ്രതിഷ്ഠോ ഹം വേദാന്തം
സമുപാശ്രയ.

ഹേ മഹാബാഹോ, നീ ചോദിച്ചത് വളരെ നന്നത്തന്നെ. ഞാൻ തത്ത്വം പറയാം നീ കേട്ടുകൊൾക. ഞാൻ വേദാന്തത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനാകുന്നു. നീ വേദാന്തത്തെ ആശ്രയിക്കുക.

8. വേദാന്തഃ കേ രഘശ്രേഷ്ഠ, വർത്തനേ
കുത്ര തേ വദ
ഹനുമാൻ ശൃണു വക്ഷ്യമി
വേദാന്തസ്ഥിതിമഞ്ജസാ.

ഹനുമാൻ:- ഹേ രഘുവീര, വേദാന്തങ്ങൾ ഏവയാണ്? അവ എവിടെയാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്? ഇക്കാര്യം എനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നാലും

ശ്രീരാമൻ:- ഹനുമാൻ, കേട്ടുകൊൾക. ഞാൻ വേദാന്തത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി ഇപ്പോൾതന്നെ പറഞ്ഞു തരുന്നുണ്ട്.

9. നിഃശ്വാസഭൂതാമേവിഷ്ണോർവേദാജാതഃ
സുവിസ്ത
രാഃ തിലേഷു തൈലവദേദേ വേദാന്തഃ
സുപ്രതിഷ്ഠിതഃ

ശ്രീരാമൻ പറഞ്ഞു:- വേദാന്തങ്ങൾ അതിവിസ്തൃതങ്ങളാണ്. അവ എന്റെ നിശ്വാസത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായതാണ്. എള്ളിൽ എണ്ണയെന്നപോലെ വേദങ്ങളിൽ വേദാന്തം സുപ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുകയാണ്.

10. രാമ വേദാഃ കതിവിധാസ്തേഷാം
ശാഖാശ്ച രാഘവ
താസുപനിഷദഃ കാഃ സ്യുഃ കൃപയാ വദ തത്ത്വതഃ

ഹനുമാൻ ചോദിച്ചു:- ഹേ രാമ, വേദങ്ങൾ എത്രവിധമുണ്ട്? അവയുടെ ശാഖകൾ ഏതെല്ലാം? അവയിൽ ഉപനിഷത്തുകൾ ഏതെല്ലാമാണ്? ഇവയെല്ലാം സദയം എനിക്കു വിശദമായി പറഞ്ഞു തന്നാലും.

11. ശ്രീരാമ ഉവാച:-
ഋഗ്വേദാദി വിഭാഗേന വേദാശ്ചതാര ഈരിതഃ
തേഷാം ശാഖാഹ്യനേകാഃ സ്യുസ്താസു-
പനിഷദസ്തഥാ

ശ്രീരാമൻ പറഞ്ഞു:- ഋഗ്വേദാദിവിഭാഗത്താൽ വേദങ്ങൾ നാലെണ്ണമുണ്ടെന്നുള്ള കാര്യം പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അവയ്ക്കു അനേകം ശാഖകളും ഉണ്ട്. അവയിൽ ഉപനിഷത്തുകളും അനേകമുണ്ട്.

12. ഋഗ്വേദസ്യ തു ശാഖാഃ സ്യുരേക
വിംശതിസംഖ്യകാഃ
നവാധികശതം ശാഖാ യജുഷ മാരുതാത്മജ

ഹേ മാരുതേ, ഋഗ്വേദത്തിന് ഇരുപത്തൊന്നു ശാഖകളും യജുർവേദത്തിന് നൂറ്റിഒൻപത് ശാഖകളുമുണ്ട്.

13. സഹസ്രസംഖ്യയാ ജാതാഃ ശാഖാഃ
സാമ്നഃ പരന്തപ
അഥർവണസ്യ ശാഖാഃ സ്യുഃ പഞ്ചാശദ്ഭേ
ദതോ ഹരേ.

സാമവേദത്തിന് ആയിരവും അഥർവവേദത്തിന് അൻപതു ശാഖകളുണ്ട്.

14. ഏകൈകസ്യോസ്തുശാഖായാ ഏകൈകോപ
നിഷൻമതാ
താസാമേകാമ്യചം യേന പന്തേ ഭക്തിതോ മയി.

15. സ മത്സായുജ്യ പദവീം പ്രാപ്നോതി
മുനിദുർല്ലഭം.
രാമകേ ചിൻമുനിശ്രേഷ്ഠ മുക്തിരേകേതി
ചക്ഷിരേ.

16. കേചിത് ത്യാന്നാമജേനാത്കാശ്യം
താരോപദേശതഃ
അന്യേ തു സാംഖ്യ യോഗേന ഭക്തിയോ
ഗേനചാപരേ.

ഓരോ ശാഖയ്ക്കും ഓരോ ഉപനിഷത്തുമുണ്ട്. അവയിലെ ഒരു വേദവാക്യമെങ്കിലും എന്നിൽ ഭക്തിയോടു കൂടി പഠിക്കുന്ന ആൾ മനനശീലരായ മുനിമാർക്കു പോലും ദുർല്ലഭമായ എന്റെ സായുജ്യപദം പ്രാപിക്കുന്നു.

ഹനുമാൻ പറഞ്ഞു. ഹേ രാമ, ചില മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാർ പ്രാപ്യമായതു മുക്തി ഒന്നുമാത്രമേയുള്ളൂ. എന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ചിലർ അങ്ങയുടെ നാമഭജനം കൊണ്ടും, മറ്റുചിലർ കാശിയിൽ താരകമന്ത്രോപദേശത്താലും വേറെ ചിലർ സാംഖ്യയോഗം കൊണ്ടും അപരന്മാർ ഭക്തിയോഗത്താലും മുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നു പറയുന്നു.

17. അന്യേ വേദാന്ത വാക്യാർത്ഥ വിചാരാത്
പരമർഷയഃ
സാലോക്യാദിവിഭാഗേന ചതുർ ധാമുക്തിരീരിതാ.

മറ്റു ചിലർ മഹർഷിമാർ വേദാന്ത വാക്യാർത്ഥവിചാരത്താലും മുക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. സാലോക്യം തുടങ്ങി മുക്തി നാലു വിധമുണ്ടെന്ന് അഭിപ്രായമുണ്ട്.

ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവിൽ പൂർണ്ണമായി വിലയിരുത്തുന്നതാണ്. കൈവല്യമുക്തി. വിഷ്ണു ലോകം പ്രവേശിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തിരിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപത്തെ സദാ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക. ഒടുവിൽ ആ രൂപത്തെ സദാ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക. ഒടുവിൽ ആ രൂപത്തിൽ ലയിക്കുക. എന്നിങ്ങനെ മോക്ഷത്തിന് നാലുവസ്ഥാഭേദങ്ങളുണ്ട്. അവയാണ് സാലോക്യ, സാമീപ്യ, സാരൂപ, സായുജ്യങ്ങൾ. രൂപധ്യാനത്തിൽ ഇങ്ങനെ അല്പാല്പമായി ഉയർന്ന് ഭക്തന്മാർ സായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. രാമമന്ത്രംകൊണ്ട് ഈ

N

P

I

K

നാലവസ്ഥയേയും പ്രാപിക്കാം. സായുജ്യം തന്നെയാണ് കൈവലയും.

18. സഹോവാച ശ്രീരാമഃ-
കൈവല്യ മുക്തിരേകൈവ പാരമാർത്ഥി
കരുപിണീ
ദുരാചാരതോ വാപിമന്നാമജേനാത്കപേ.

19. സാലോക്യ മുക്തി മാപ്നോതി നതു ലോകാന്ത
കാശ്യം തു ബ്രഹ്മനാളേസ്മിൻ മൃതോമത്താര
മോപ്നയാത്.

20. പുനരാവൃത്തി രഹിതാം മുക്തിം
പ്രാപ്നോതി മാനവഃ
യത്ര കൂത്രാപി വാ കാശ്യാം മരണേ
സ മഹേശ്വരഃ

ശ്രീരാമൻ പറഞ്ഞു- യഥാർത്ഥത്തിൽ കൈവല്യമുക്തി ഒന്നു മാത്രമേ ഉള്ളൂ. ദുർവൃത്തനായാലും അവൻ എന്റെ നാമജേനം കൊണ്ട് സാലോക്യമുക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ അന്യലോക പ്രാപ്തി വേണ്ടി വരുന്നില്ല. ഈ ബ്രഹ്മനാളുതമായ കാശിയിൽ വെച്ച് അന്ത്യകാലത്ത് എന്റെ താരകമന്ത്രം ഗ്രഹിക്കുന്നവൻ പുനർജന്മരഹിതമായ മുക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. കാശിയിൽ എവിടെ വെച്ച് ചരമംപ്രാപിച്ചാലും അവൻ മഹേശ്വരനായിത്തീരുന്നു.

21. ജന്തോർ ദക്ഷിണ കർണ്ണേ തു മത്താരം
സമുപാദിശേത്
നിർദ്ധൂതാശേഷ പാ പൗഘോമത്സാരൂപ്യം
ഭജത്യയം.

എന്റെ താരകമന്ത്രം പ്രാണിയുടെ വലതുചെവിയിൽ കേൾപ്പിക്കുക. ആ പ്രാണി സർവപാപവിനിർമ്മൂക്തനായി എന്റെ സാരൂപ്യത്തെ പ്രാപിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

22. സൈവ സ്യാലോക്യ സാരൂപ്യ
മുക്തിരിത്യഭിധീയതേ
സദാചാരരതോ ഭൂത്വാ ദിജോ നിത്യമനന്യധീഃ

23. മയിസർവാത്മകേ ഭാവോ മത്സാമീപ്യം ഭജത്യയം
സൈവ സാലോക്യ സാരൂപ്യ സാമീപ്യം
മുക്തിരിഷ്യതേ.

സാലോക്യ സാരൂപ്യമുക്തി എന്നു പറയപ്പെടുന്നത് അതുതന്നെയാകുന്നു. സദാചാരനിരതനായിത്തീർന്ന് സർവാത്മകനായ എന്നിൽ നിലകൊണ്ട് അനന്യസ്കനായി അന്തഃകരണത്തെ സമർപ്പിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ എന്റെ സാമീപ്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതു തന്നെയാണ് സാലോക്യ സാരൂപ്യ സാമീപ്യമുക്തി എന്നു പറയപ്പെടുന്നത്.

24. ഗുരുപദിഷ്ടമാർഗ്ഗേണ ധ്യായൻ മദ്രൂപമവ്യയം
മത്സായുജ്യം ദിജഃ സമൃഗ്ഭജേദ് ഭ്രമകീടവത്.

ഗുരു ഉപദേശിച്ച മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി അവി്യയമായ എന്റെ രൂപത്തെ ശരിയായവിധം ധ്യാനിച്ചു കൊണ്ട് ബ്രാഹ്മണൻ ഭ്രമകീടന്യായേന വേട്ടാളൻ സ്വന്തം കൂട്ടിൽ ഒരു പുഴുവിനെ കൊണ്ടുവന്നു വെക്കുന്നു. കുറച്ചുനാളുകൾക്ക് ശേഷം അതിൽ നിന്ന് വരുന്നത് പുഴുവല്ല. മറ്റൊരു വേട്ടാളനാമ് രാമമന്ദ്രരൂപത്താൽ പുതിയ സൃഷ്ടിയാവുന്നു. എന്റെ സായുജ്യത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

25. സൈവ സായുജ്യ മുക്തിഃ സ്യദ് ബ്രഹ്മാനന്ദകരീ
ശിവാ ചതുർവിധാ തുയാ മുക്തിർ മദുപാസ
നയാഭവേത്

അതുതന്നെയാണ് ബ്രഹ്മാനന്ദ പ്രദവും സുമംഗളദായകവും ആയസായുജ്യമുക്തി. ഈ നാലുവിധത്തിലുള്ള ഭക്തിയും എന്റെ ഉപാസനകൊണ്ടു ലഭിക്കുന്നു.

26. ഇയം കൈവല്യ മുക്തിസ്തു കേനോപായേന
സിദ്ധ്യതി മാങ്ഡുക്യമേകമേവാലം
മുമുക്ഷുണാം വിമുക്തയേ

ഹനുമാൻ പറഞ്ഞു:- ഭഗവാനെ ഈ കൈവല്യ മുക്തി ലഭിക്കുവാനുള്ള ഉപായമെന്താണ്?

ശ്രീരാമൻ പറഞ്ഞുബ മുമുക്ഷുക്കൾക്ക് മുക്തിക്കായിട്ട് മാങ്ഡുക്യോപനിഷത് ഒന്നുമാത്രം മതിയാകും.

27. തഥാപ്യസിദ്ധം ചേജ്ഞാനം ദശോപനിഷാദം
ജ്ഞാനം ലബ്ധാചിരാദേവ മാമകം
ധാമ യാസ്യസി.

അതുകൊണ്ട് ജ്ഞാനം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ ദശോപനിഷത്തുകൾ പഠിക്കുക. ഈ പഠനത്താൽ ജ്ഞാനം ലഭിച്ച് അചിരേണ എന്റെ ധാമത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്.

28. തഥാപി ദൃഢതാ നോ ചേദ് വിജ്ഞാ
നസ്യാഞ്ജസാ
സുദദാത്രിം ശാഖ്യോപനിഷാദം
സമദ്യസ്യ നിവർത്തയ

രാമന പറഞ്ഞു:- എന്നിട്ടും വിജ്ഞാനം ദൃഢമായില്ലെങ്കിൽ ഹേ അഞ്ജനാത്മജ, മൂപ്പത്തിരണ്ടുപനിഷത്തുകൾ നല്ലപോലെ അഭ്യസിച്ച് മോക്ഷത്തെ പ്രാപിച്ചാലും.

29. വിദേഹ മുക്താവിച്ഛാ ചേദഷ്ടോത്തരശതം പാ
താസാം ക്രമം നശാന്തിം ച ശൃണു
വക്ഷ്യാമി തത്ത്വതഃ

വിദേഹമുക്തിയാണ് ആഗ്രഹമെങ്കിൽ നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ പഠിക്കുക. അവയുടെ യഥാക്രമം ഞാൻ പറയം.

30. ഇൗശകേന കം പ്രശ്നമുങ്ഡ
മാങ്ഡുക്യത്തിരിഃ
ഐതരേയം ച ഛാന്ദോഗ്യം ബൃഹദാ
രണ്യകം തഥാ

N

P

I

K

ഈശ്വരാവാസ്യം, കേനം, കാം, പ്രശ്നം, മുണ്ഡകം, മാണ്ഡൂക്യം, തൈത്തിരീയം, ഐതരേയം, ഛാന്ദോഗ്യം, ബൃഹദാരണ്യകം.

31. ബ്രഹ്മകൈവല്യ ജാബാലശ്ലോകശ്ലോ
ഹംസ ആരു-
ണഃഗർഭോ നാരായണോ ഹംസോ ബിന്ദുർ
നാദശിരഃശിഖാ.

ബ്രഹ്മം, കൈവല്യം, ജാബാലം, ശ്ലോകശ്ലോകം, ഹംസം, ആരുണീകം, ഗർഭം, മഹാനാരായണം. പരമ ഹംസം, ബ്രഹ്മബിന്ദു, അമൃതനാദം, അഥർവശിരം, അഥർവ ശിഖം.

32. മൈത്രായണീ കൗഷീതകീ ബൃഹജ്ജ
ബാലതാപനീ
കാലാഗ്നിരുദ്രമൈത്രേയീ സുബാലക്ഷ്യ
രിമന്ത്രികാ.

മൈത്രാനി, കൗഷീതകി ബ്രാഹ്മണം, ബൃഹജ്ജയാ ബാലം, നൃസിംഹപൂർവതാപിനി, നൃസിംഹോത്തരതാപിനി, കാലാഗ്നിരുദ്രം, മൈത്രേയീ, സുബാലം, ക്ഷുരികം, മാന്ത്രികം.

33. സർവസാരം നിരാലംബം രഹസ്യം വജ്രസൂചികം
തേജോനാദാധ്യാന
വിദ്യായോഗതത്ത്വ-ത്വബോധകം.

സർവസാരം, നിരാലംബം, ശുക്രരഹസ്യം, വജ്രസൂചികം, തേജോ ബിന്ദു, നാദബിന്ദു, ധ്യാനബിന്ദു, ബ്രഹ്മവിദ്യ, യോഗതത്ത്വം, ആത്മപ്രബോധകം.

34. പരിവ്വാട് ത്രിശിഖീ സീതാ ചൂഡാനിർവ
വാണമണ്ഡലം
ദക്ഷിണാ ശരഭം സ്കന്ദം മഹാനാരായ
ണാഹ്വയം.

നാദ പരുവജകം, ത്രിശിഖി ബ്രാഹ്മണം, സീത, യോഗ ചൂഡാമണി, നിർവാണം, മണ്ഡലബ്രാഹ്മണം, ദക്ഷിണാ മുർത്തി, ശരഭം, സ്കന്ദം, ത്രിപാദിഭൂതിമഹാ നാരായണം. അദ്വയതാരകം.

35. രഹസ്യം രാമതപനം വാസുദേവം ച മുദ്ഗലം
ശാസ്ഡില്യം പൈംഗലം ഭിക്ഷു
മഹച്ഛാരീരകം ശിഖാ.

രാമരഹസ്യം (ശ്രീരാമപൂർവതാപിനി) ശ്രീരാമോത്തരതാ പിനി) വാസുദേവം, മുദ്ഗലം, ശാസ്ഡില്യം, പൈംഗലം, ഭിക്ഷുകം, മഹം, ശാരീരകം, യോഗശിഖം.

36. തുരീയാതീതസന്യാസ പരിവ്രാജാക്ഷ
മാലികാ അവ്യ
കൈതകാക്ഷരം പൂർണ്ണാലുര്യാക്ഷ
ധ്യാതുകുണ്ഡികാ.

(തുരീയാതീതം, സന്യാസം, പരമഹംസ പരിവ്രാജകം,

അക്ഷമാലികം, അവ്യക്തം, ഏകാക്ഷരം, അനപൂർണ്ണം, സൂര്യാ, അക്ഷി, അദ്ധ്യാത്മം, കുണ്ഡികം.

37. സാവിത്ര്യാത്മാ പാശുപതം പരം ബ്രഹ്മാവ
ധ്യതകം
ത്രിപുരാതപനം ദേവീത്രിപുരാ കംഭാവന
ഹൃദയം കുണ്ഡലീ ഭസ്മ രൂദ്രാക്, ഗണ ദർശനം

സാവിത്രി, ആത്മം, പാശുപതബ്രഹ്മം, പരബ്രഹ്മം, അവധ്യതം, ത്രിപുരതാപിനി, ദേവി, ത്രിപുരം, കംഭുദ്ര, ഭാവന, രൂദ്ര ഹൃദയം യോഗകുണ്ഡലിനീ, ഭസ്മജാബാലം, രൂദ്രാക്ഷ ജാബാലം, ഗണപതി, ദർശനം.

38. താരസാമരമഹാവാക്യ പഞ്ചബ്രഹ്മാഗ്നി
ഹോത്രകം
ഗോപാലതപനം കൃഷ്ണം യാജ്ഞവൽക്യം
വരാഹകം.

താരസാരം, മഹാവാക്യം പഞ്ചബ്രഹ്മം, പ്രാണാഗ്നി ഹോത്രം, ഗോപാലപൂർവതാപിനി, ഗോപാലോത്തരതാപിനി) കൃഷ്ണം, യാജ്ഞവൽക്യം വരാഹം.

39. ശാക്ടായന ഹയഗ്രീവം ദത്താത്രേയം ച ഗാരുഡം
കലിജാബാലി സൗഭാഗ്യരഹസ്യജ്വലമുക്തികാ

ശാക്ടായനീയം, ഹയഗ്രീവം, ദത്താത്രേയം, ഗാരുഡം, കലി സന്തരണം, ജാബാലി, സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മി, ബഹുഘം, മുക്തികം.

40. ഏവമേഷ്ടോത്തരശതം ഭാവനാത്രയനാശനം
ജ്ഞാനവൈരാഗ്യം പുംസാം വാസനാ-ത്രയ
നാശനം

ഇപ്രകാരം നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ ഉണ്ട്. ഇവഭാ വനാത്രയനാശകവും, ജ്ഞാനവൈരാഗ്യപ്രദവും ആകുന്ന വയാണ് ഇവ.

41. പൂർവോത്തരേഷു വിഹിതതത്ത്വച്ഛാന്തി
പുരസഃരം
വേദവിദ്യാവ്രതസ്നാനാദേശികസ്യ മുഖാത്സായം

42. ഗൃഹീതാഷ്ടോത്തരശതം യേ പാന്തി
ദിജോത്തമാഃ
പ്രാരബ്ധക്ഷയപര്യന്തം ജീവൻമുക്താ
ഭവന്തി തേ

ഈ ഓരോ ഉപനിഷത്തിന്റെയും ആദ്യവസാനങ്ങളിൽ അതതിന്റെ ശാന്തിപാഠങ്ങൾ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അവയോടുകൂടി ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ ഈ നൂറ്റിയെട്ട് ഉപനിഷത്തുകളും, വേദവിദ്യാവ്രതസ്നാനാതകനായിരിക്കുന്ന ഗുരുവിന്റെ മുഖത്തു നിന്നും പഠിച്ചാൽ അവന്റെ സംസാരശോകം മുഴുവനും നശിച്ച് ജീവൻമുക്തന്മാരാകുന്നു.

N

P

I

K

43. തതഃ കാലവശാദേവ പ്രാരബ്ധേ തു
ക്ഷയം ഗതേ
വൈദേഹീം മാമകീം മുക്തിം യാന്തി
നാസ്ത്യത്ര സംശയഃ

തുടർന്ന് കാലക്രമത്തിൽ പ്രാരബ്ധക്ഷയം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ അവർ എന്നോടു ചേർന്ന് വിദേഹമുക്തി പ്രാപിക്കുന്നു. ഇത് ശങ്കാരഹിതമാകുന്നു.

44. സർവോപനിഷാദം മദ്ധ്യേ സാരമഷ്ട്ടോ
ത്തരം ശതം
സകൃച്ഛവണമാത്രേണ സർവാഘൗഘ
നികൃത്തനം

എല്ലാ ഉപനിഷത്തുകളിലും വച്ച് സാരഭൂതങ്ങളായ നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും ശ്രവിച്ചാൽ സർവ പാപങ്ങളും ഇല്ലാതാകുന്നു.

45. മയോപദിഷ്ടം ശിഷ്യായ തുഭ്യം പവനനന്ദന
ഇദം ശാസ്ത്രം മയാദിഷ്ടം ഗുഹ്യമഷ്ട്ടോ
ത്തരംശതം

46. ജ്ഞാതോജ്ഞാനതോ പഠതാംബന്ധ മോചകം
രാജ്യം ദേയം ധനം ദേയം യാചതഃ കാമരൂപണം

47. ഇദമഷ്ട്ടോത്തരശതം ന ദേയം യസ്യ കസ്യ ചിത്
നാസ്തികായ കൃതഘ്നായ ദുരാചാര
രതായ വൈ

48. മദ്ഭക്തി വിമുഖായാപിശാസ്ത്രഗർ
ത്തേഷു മുഹ്യതേ
ഗുരുഭക്തിവിഹീനായ ദാതവ്യ ന കദാചന

ശ്രീരാമൻ പറഞ്ഞു:- ഹേ വായുപുത്ര, ശിഷ്യനായ നീനക്കു ഞാൻ ഉപദേശിച്ച രഹസ്യമായ ഈ നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ അറിഞ്ഞാ അറിയാതെയോ പഠിക്കുന്നവർക്ക് അവ ബന്ധമോചകമായി ഭവിക്കുന്നു. അഭിലാഷപൂർത്തിക്ക് ധനം, രാജ്യം എന്നിവ ദാനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

എന്നാൽ നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകളും എല്ലാവർക്കും കൊടുക്കാവുന്നതല്ല. വിശേഷിച്ചും നാസ്തികനും കൃതഘ്നനും ദുരാചാരതത്പരനും മദ്ഭക്തി വിഹീനനും അസത്തായ ശാസ്ത്രഗർത്തങ്ങളിൽ പതിച്ച് മോഹിച്ചു പോയവനും, ഗുരുഭക്തിയില്ലാത്തവനും കൊടുക്കപ്പെടാവുന്നതല്ല.

49. സേവാപരായ ശിഷ്യായ ഹിതപുത്രായ മാരുതേ
മദ്ഭക്തായ സുശീലായ കുലീനായ സുമേധസേ

50. സമ്യക് പരീക്ഷ്യ ദാതവ്യമേവമഷ്ട്ടോത്തരം
ശതംയഃ പഠോച്ഛൂണ്യയാദാപി സ മാമേതി ന സംശയഃ
തദേത ദ്യാചാഭ്യുക്തം

അല്ലയോ മാരുതേ, സേവാതത്പരനായ ശിഷ്യനും ഹിതകാരിയായ പുത്രനും എന്റെ ഭക്തനും സുശീലനും

കുലീനനും ബുദ്ധിമാനും ആയ ശിഷ്യനെ ശരിയായി പരീക്ഷിച്ചതിനു ശേഷം മാത്രം ഈ നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ ഉപദേശിക്കാം. ഉപനിഷത്തുകൾ കേൾക്കുകയോ പഠിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവൻ എന്നെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. സംശയമില്ല. ഇത് കുറിക്കുന്ന വേദവാക്യമുണ്ട്.

51. വിദ്യാ ഹ വൈ ബ്രാഹ്മണമാജഗാമ
ഗോപായ മാ ശേവധിഷ്ട്ടേ ഹമസ്മി.
അസൂയകായാനുജവേ ശായ
മാ മാ ബ്രൂയാ വീര്യവതീ തഥാ സ്യായം

52. യമേവ വിദ്യാശ്രുതമപ്രമത്തം
മേധവിനം ബ്രഹ്മചര്യോപപന്നം
തസ്മാ ഇമാമുപാസന്നായ സമ്യക്
പരീക്ഷ്യ ദദ്യാദൈഷ്ണവീമാത്മനിഷ്ഠാം

ഒരിക്കൽ വിദ്യ ബ്രാഹ്മണനെ സമീപിച്ച് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:- അങ്ങ് എന്നെ രഹസ്യമായി രക്ഷിക്കണം. അങ്ങയ്ക്ക് ഞാൻ ഒരു നിധിസമാനമായ നിക്ഷേപമാണ്. അസൂയാലു, വക്രബുദ്ധി, ശാൻ എന്നിവർക്ക് എന്നെ ഒരിക്കലും ദാനം ചെയ്യരുത് എങ്കിൽ മാത്രമേ ഞാൻ എന്നെന്നും വിദ്യവതിയായി നിലകൊള്ളുകയുള്ളൂ.

വിദ്യാശ്രുതനും മേധാവിയും അപ്രമത്തനും ബ്രഹ്മനിഷ്ഠാനിരതനും ആയ ഏതൊരു വ്യക്തി ഉപദേശലബ്ധിക്കായി സമീപിക്കുമ്പോൾ അവനെ നല്ലതുപോലെ പരീക്ഷിച്ചതിനുശേഷമേ അവന് വൈഷ്ണവമായ ഈ ആത്മവിദ്യ നൽകാവൂ.

രണ്ടാമധ്യായം

1. തഥാ ഹൈനം ശ്രീരാമചന്ദ്രം മാരുതിഃ
പപ്രച്ഛുകേയം
വാ തത്സിദ്ധിഃ സിദ്ധ്യാ വാകിം പ്രയോജനമിതി
സഹോവാച ശ്രീരാമഃ പുരുഷസ്യ
കർത്തൃത്വ ഭോക്ത്യത്വ
സുഖദുഃഖാദിലക്ഷണശ്ചിത്ത ധർമ്മഃ
ക്ലേശരൂപത്വാദ്
ബന്ധോ ഭവതി തന്നിരോധനം ജീവൻമുക്തിഃ
ഉപാധിവിനിർമ്മുക്തഘടാകാശവത്
പ്രാരബ്ധക്ഷയോ
ദിദേഹമുക്തിഃ ജീവൻ മുക്തി വിദേഹ
മുക്തോരഷ്ട്ടോ
ത്തരശതോപനിഷദഃ പ്രമാണം
കർത്തൃത്വാദിദുഃഖ
നിവൃത്തിദാരാ നിത്യാനന്ദാവാപ്തി
പ്രയോജനം ഭവതി
തത്പുരുശപ്രയത്നസാദ്ധ്യം ഭവതി
യഥാപുത്രകാമേ

N

P

I

K

ഷ്ടിനാ പുത്രം വാണിജ്യാദിനാവിത്തം
 ജ്യോതി ഷ്ടോമേന
 സർഗ്ഗം തഥാ പുരുഷപ്രയത്നസാദ്ധ്യം
 വേദാന്ത ശ്രവ
 ണാദി ജനിതസമാധിനാ ജീവൻമുക്ത്യാദി
 ലാഭോ ഭവതി
 സർവ്വവാസനാക്ഷയാത്തല്ലാഭഃ

ഹനുമൻ ശ്രീരാമചന്ദ്രനോടു ചോദിച്ചു. ഭഗവാനേ, ജീവൻമുക്തി എന്നാൽ എന്താണ്? വിദ്വേഷമുക്തി എന്താണ്? അതിനു പ്രമാണം എന്താണ്? എങ്ങനെയാണ് അവയുടെ സിദ്ധി ഉണ്ടാകുന്നത്? ആ സിദ്ധിക്കൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനമെന്ത്?

ശ്രീരാമൻ പറഞ്ഞു- പുരുഷന്റെ കർത്തൃകൃത്യഭോക്തൃത്വ സുഖദുഃഖാദിരൂപമായ ചിത്തധർമ്മം ക്ലേശരൂപമായതിനാൽ അതു ബന്ധമാകുന്നു. അതിന്റെ നിരോധമാണ് ജീവൻമുക്തി. ഉപാധി വിനിർമ്മൂക്തമായ ഘടാകാശം പോലെ പ്രാരബ്ധ ക്ഷയത്താലുണ്ടാകുന്നതാണ് വിദ്വേഷമുക്തി. ജീവമുക്തിക്കും വിദ്വേഷമുക്തിക്കും പ്രമാണം നൂറ്റി എട്ട് ഉപനിഷത്തുകൾ കർത്തൃത്വാദിദുഃഖനിവൃത്തി മുഖേന ലഭിക്കുന്ന നിത്യാനന്ദ പ്രാപ്തിയാണ് പ്രയോജനം. അത് പുരുഷപ്രയത്നതതാൽ നേടണം. പുത്രകാമേഷ്ടികൊണ്ട് പുത്രനും വാണിജ്യത്താൽ വിത്തവും ജാതഷ്ടോമം എന്ന യാഗത്താൽ സർഗ്ഗവും കൈവരുന്നതുപോലെ പുരുഷപ്രയത്നസാദ്ധ്യമാകുന്ന വേദാന്ത ശ്രവണാദികളാൽ ലഭിക്കുന്ന സാധിയാൽ ജീവൻ മുക്തി തുടങ്ങിയവ സാദ്ധിക്കുന്നു. സർവ്വവിധമായ വാസന കളും ക്ഷയിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമേ അവ സുസാധ്യമാവുകയുള്ളൂ.

അത്ര ശ്ലോകാ ഭവതി-

1. ഉച്ഛാസ്ത്രംശാസ്ത്രീതം ചേതി പൗരൂഷം
 ദിവിധം മതം
 തത്രോച്ഛാസ്ത്രമനർത്ഥായ പരമാർത്ഥായ
 ശാസ്ത്രീതം

ശാസ്ത്രലംഘനം ശാസ്ത്രാനുസാരിയായ പ്രവർത്തനം എന്ന് പൗരൂഷം കൊണ്ട് (പുരുഷപ്രയത്നം) രണ്ട് വിധമുണ്ട്. അവയിൽ ശാസ്ത്രലംഘനം അനർത്ഥപ്രാപ്തിക്കും ശാസ്ത്രാനുസാരിയായ പ്രവർത്തനം പരമാർത്ഥലാഭത്തിനും ഹേതുവാകും.

2. ലോകാവസാനയാ ജന്തോ ശാസ്ത്രാവസാന യാപിച ദേഹവാസനയാപി ച ദേവാസനയാ ജ്ഞാനം യഥാവന്നൈവ ജായതേ.

പ്രാണികൾക്ക് ലോകവാസനകൊണ്ടും ശരിയായ ജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നില്ല.

3. ദിവിധോ വാസനാവ്യൂഹഃശുഭമൈവശുഭശ്ചതൗ വാസനൗഘേന ശുഭേ തത്ര ചേദനുസീയസേ

തത്ക്രമേണാശു തേനൈവ മാമകം
 പദാമാപ്നുഹു
 അഥ ചേദശുഭോ ഭാവസ്താഥ
 യോജയതി സങ്കഭേ

ഹേ മാരുതേ, വാസനാ സമൂഹം ശുഭമെന്നും, അശുഭമെന്നും രണ്ടുവിധമുണ്ട്. അവയിൽ നീ വിശുദ്ധവാസനകളാൽ നയിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അതുകൊണ്ടു തന്നെ ക്രമേണ നീ എന്റെ പദത്തെ പ്രാപിക്കും. നേരെ മറിച്ച് അശുഭവാസനകളാലാണ് നീ നയിക്കപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ നീ സങ്കടത്തിലേക്കാണ് നയിക്കപ്പെടുന്നത്.

5. പ്രാക്തനസ്തദൗ യത്നജേതവ്യോ ഭവതാ കപേ
 ശുഭാശുഭാഭ്യോ മാർഗ്ഗാഭ്യോ വഹന്തി
 വാസനാസരിത്

6. പൗരൂഷേണ പ്രയത്നേന യോജനീയാ
 ശുഭേപഥി
 അശുഭേഷു സമാവിഷ്ടം ശുഭേഷേവാ
 വതാരയേത്

അല്ലയോ, മാരുതേ അനാദിയായ ഈ വാസനയെ നീ പ്രയത്നത്താൽ ജയിക്കേണം. ശുഭേഷുവാവതാരയേത്

അല്ലയോ, മാരുതേ അനാദിയായ ഈ വാസനയെ നീ പ്രയത്നത്താൽ ജയിക്കേണം. ശുഭാശുഭമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വാസനാനദിയെ പൗരൂഷത്താൽ നീ ശുഭമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി നയിക്കേണം. അശുഭസമാവിഷ്ടമായ ഈ വാസനാസമൂഹത്തെ ശുഭമാർഗ്ഗത്തിൽ തന്നെ അവതരിപ്പിക്കണം വേണം.

7. അശുഭാച്ഛാലിതം യാതി ശുഭം തസ്മാദപീതരത്
 പൗരൂഷേണ പ്രയത്നേന ലാലഭേ
 ചിത്തബാലകം

വാസന അശുഭമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും മാറ്റപ്പെട്ട് ശുഭമാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് സഞ്ചരിക്കണം. അതിൽ നിന്നു മറ്റേതിലും പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നു. ചിത്തമാകുന്ന ബാലനെ പുരുഷപ്രയത്നം കൊണ്ട് ശിക്ഷിതനാക്കണം.

8. ഗ്രാഗഭ്യോസവശാഭ്യോതി യദാ തേ വാസനോദയം
 തദാഭ്യോസസ്യ സാഹല്യം വിദ്ധി തമമിമർദ്ദനഃ

അല്ലയോ ശത്രുമർദ്ദന, അഭ്യോസനത്താൽ നിനക്ക് ശുഭമായ വാസന ഉദയം ചെയ്യുമ്പോൾ നിന്റെ അഭ്യോസം സഹലമായി എന്നു നീ മനസ്സിലാക്കണം.

9. സന്ദിഗ്ദ്ധായാമപി ഭൃശം ശുഭാമേവ സമാചര
 ശുഭയാം വാസനാവ്യഭൗ ന ദോഷായ മരുത്സുത

ഹേ മാരുതേ, ശുഭാശുഭങ്ങൾ ഏതാണെന്നുള്ള സന്ദിഗ്ദ്ധാസന്ദർഭത്തിലും കൂടി ശുഭവാസനാവ്യഭിയിൽ ദോഷമില്ല.

N

P

I

K

10. വാസനാക്ഷയ വിജ്ഞാനമനോനാശ മഹാമതേ സമകാലം ചിരാഭ്യസ്താ ഭവന്തി ഫലദാ മതാഃ

അല്ലയോ മഹാമതേ, വാസനക്ഷയം, വിജ്ഞാനം, മനോനാശം എന്നിവ വളരെക്കാലം ഒന്നിച്ച് അഭ്യസിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമാണ് ഫലപ്രദങ്ങളായിത്തീരുന്നത്. ഇക്കാര്യം സർവ്വസമ്മതമായ കാര്യമാണ്.

11. ത്രയ ഏവം സമം യാവന്നാഭ്യസ്താശ്ച പുനഃ പുനഃ താവന്ന പദസംപ്രാപ്തിർഭവത്യപി സമാശരൈഃ

ഈ വാസനാത്രയം നിരന്തരം അഭ്യസ്തമാകാതിരിക്കുമ്പോൾ കാലം നൂറ്റാണ്ടുകൾ കൊണ്ടു പോലും പരമോന്നതപദം കൈവരുന്നതല്ല.

12. ഏകൈകശോ നിഷേവ്യന്തേ യദ്യേതേ ചിരമപ്യലം തന്ന സിദ്ധംപ്രയച്ഛന്തി മന്താഃ സങ്കീർത്തിതാ ഇവ

ഇവ ഓരോന്നായിട്ട് വളരെക്കാലം പരിശീലിക്കപ്പെട്ടാൽ തന്നെയും ഹൃദയസ്പർശമില്ലാതെ സങ്കീർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ട മന്ത്രം എന്നപോലെ സിദ്ധിയെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നില്ല.

13. ത്രിഭിരേതൈശ്ചിരാഭ്യസ്തൈർഹൃദയ ഗ്രന്ഥയോ ദൃഢഃനിഃശങ്കമേവത്രോടന്തിബിസ ച്ചേദാദിഗുണാ ഇവ

ഇവ മൂന്നും ചിരാഭ്യസ്തങ്ങളായതുകൊണ്ട്, ബിസച്ഛേദം കൊണ്ടു തന്തുക്കൾ പൊട്ടിപ്പോകുന്നതുപോലെ, ദൃഢങ്ങളായ ഹൃദയഗ്രന്ഥികൾ ശങ്കാരഹിതമായി തകരാൻ ഇടയാകും.

14. ജന്മാന്തരാശതാഭ്യസ്താ മിഥ്യാ സംസാരവാസനാ സാ ചിരാഭ്യാസ യോഗേന വിനാന ക്ഷീയന്തേ ക്വചിത്

ജന്മാന്തരാശതാഭ്യസ്തമായ, അയഥാർത്ഥമായ ആ സംസാരവാസന ചിരകാലാഭ്യാസം ഇല്ലാതെ ഒരിടത്തും ക്ഷയത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല.

15. തസ്മാത് സൗമ്യപ്രയത്നേന പൗരുഷേണ വിവേകിനാ ഭോഗേഷ്ചാമ ദുരതസ്ത്യക്ത്വാ ത്രയമേവ സമാശ്രയ

ഹേ സൗമ്യ, വിവേകിയായ പുരുഷൻ പൗരുഷത്താൽ ഭോഗേഷ്ചയെ ത്യജിച്ച് വാസനാക്ഷയം വിജ്ഞാനം മനോനാശം എന്നിവയെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കണം.

16. തസ്മാദാസനയായുക്തം മനോ ബദ്ധം വിദുർബുധഃ സമ്യഗ്വാസനയാത്യക്തം മുക്തമിത്യഭിധി യതേമനോനിർവാസനനീഭാവമാചരാശു മഹാകപേ

അതിനാൽ വിദാന്മാർ വാസനായുക്തമായ മനസ്സിനെ ബദ്ധമെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നു. എന്നാൽ വാസനകളെ നല്ലതുപോലെ ത്യജിച്ചിട്ടുള്ള മനസ്സ് മുക്തമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അല്ലയോ മാരുതേ, നീ വേഗം തന്നെ മനസ്സിന്റെ വാസനാരഹിതമായ ഭാവത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കുക.

17. സമ്യഗ്ഗാലോചനാത്സത്യാദാസനാ പ്രവീലിയതേ വാസനാവിലയേ ചേതഃ ശമമായി ദീപവത് സമ്യക്ദർശനം സത്യം എന്നിവയാൽ വാസന നശിക്കുന്നു. വാസനാനാശത്താൽ മനസ്സ് ദീപം അണഞ്ഞു പോകുന്നതുപോലെ ശമത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

18. വാസനാം സംപര്യത്യജ മയി ചിൻമാത്രവിഗ്രഹേ യസ്തിഷ്ഠന്തി ഗതവ്യഗ്രഃ സോഹം സച്ചിത് സുഖാത്മകഃ

വാസനകളെ നല്ലപോലെ പരിത്യജിച്ച് ഗതവ്യഗ്രനായി ചിൻമാത്രവിഗ്രഹനായ (ജ്ഞാനമാത്രസ്വരൂപനായ) എന്നിൽ ആരാണോ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത് അവൻ സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപനായി ഭവിക്കുന്നു.

19. സമാധിമഥ കാര്യാണി മാ കരോതു കരോതു വാ ഹൃദയേത്താസർവേവാ മുക്ത ഏവോത്തമാശയഃ

ഈ പദം ലഭിച്ചതിനുശേഷം സമാധിക്രിയയും കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുകയോ ചെയ്യാതിരിക്കുകയോ ആകാം. ഹൃദയത്തിൽ ശമിച്ച സർവാഭിലാഷങ്ങളോടുകൂടിയവനും ഉത്തമാശയനുമായ അവൻ മുക്തനായിത്തന്നെ ഭവിക്കുന്നു.

20. നൈഷ്കർമ്മ്യേണനതസ്യാർത്ഥസ്യാർത്ഥോസ്തിന കർമ്മഭിഃന സസാധനാജാപാഭ്യാം യസ്യ നിർവാസനം മനഃ

വാസനാരഹിതനായിരിക്കുന്നവൻ നൈഷ്കർമ്മ്യം കൊണ്ടോ കർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടോ യാതൊരു പ്രയോജനവുമില്ല. സമാധികൊണ്ടോ ജപാദികൾ കൊണ്ട് അവൻ യാതൊരു കാര്യവുമില്ല.

21. സംത്യക്തവാസനാൻമൗനാദ്യതേ നാസ്ത്യുത്തമം ദം വാസനാരഹിതമായ മൗനമാണ് ഉത്തമം. അതിനേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠമായ വേറെ പദമില്ല.

22. വാസനാഹീന മപ്യേത ചക്ഷുരാദീന്ദ്രിയം സ്വതഃ പ്രവർത്തതേ ബഹിഃ സ്വാർത്ഥേ വാസനാമാത്രകാരണം

വാസനാഹീനമായ അവസ്ഥയിലും ചക്ഷുരാദികളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ സ്വാഭാവികമായി ബാഹ്യമായ സ്വവിഷയങ്ങളിൽ പ്രവർത്തന നിരതനാകും. അവ വാസനാമാത്രയാൽ ഉണ്ടാകുന്നത് ദോഷഹേതുകളല്ല.

N

P

I

K

- 23. അയത്നോപനതേഷ്യക്ഷി ദൃഗ്ദ്രവ്യേഷു
യഥാ പുനഃ
നീരാഗമേവ പതതി തദ്രത്കാര്യേഷു ധീരധിഃ
ആയാസമില്ലാതെ ദൃഷ്ടിക്കു വിഷയീഭവിച്ച ദൃഗിഷയങ്ങളിൽ നേത്രേന്ദ്രിയം രാഗരഹിതമായി പതിക്കുന്നതുപോലെ യതിവര്യൻ കാര്യങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നു.
- 24. ഭാവസംവിത്പ്രകടിതാമനുരൂപാ ച മാരുതേ
ചിത്തസ്യോത്പത്തുപരമാംവാസനം
മുനയോവിദുഃ
ഹേ മാരുതേ പദാർത്ഥബോധത്താൽ ഉണ്ടാകുന്നതും പദാർത്ഥ സ്വരൂപവും ചിത്തത്തിന്റെ ഉൽപത്തിക്കു പ്രധാന ഹേതുമായാതാണ് വാസനയെന്ന് മുനിമാർമാർ പറയുന്നു.
- 25. ദൃഢാഭ്യോസ്തപദാർത്ഥൈക ഭാവനാദതി
ചഞ്ചലം
ചിത്തം സംജായതേ ജന്മജരാമരണ കാരണം
വാസനയുടെ ദൃഢാഭ്യസ്തമായ വിഷയഭാവനയിൽ നിന്ന് അതിചഞ്ചലവും ജൻമജരാമരണങ്ങൾക്കു കാരണവുമായ ചിത്തം ഭവിക്കുന്നു.
- 26. വാസനാവശതഃ പ്രാണസ്പന്ദനസ്തേന
ച വാസനാ
ക്രിയതേ ചിത്തബീജസ്യ തേനബീജാങ്കുരക്രമഃ വാസനാവേഗത്തിൽ കൊണ്ട് പ്രാണസ്പന്ദനവും പ്രാണസ്പന്ദനത്താൽ വാസനയും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇതു രണ്ടുമാണ് ചിത്തബീജത്തിന്റെയും, ചിത്താങ്കുരത്തിന്റെയും ക്രമം.
- 27. ദേ ബീജേ ചിത്തവൃക്ഷസ്യ പ്രാണസ്പന്ദനവാസനേ
ഏകസ്മിംശ്ച തയോഃ ക്ഷീണേ ക്ഷീപ്രം ദേ
അപിനശ്യതഃ
മേൽ പറയപ്പെട്ട ചിത്തമാകുന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ രണ്ടു ബീജങ്ങളായ പ്രാണസ്പന്ദനം, വാസന, ഇവയിൽ ഒന്നു ക്ഷീണിക്കുമ്പോൾ തന്നെ വേഗം നശിക്കുന്നു.
- 28. അംഗവ്യവഹാരത്യാദഭവഭാവനവർജ്ജനാത്
ശരീരനാശദർശിത്വാസാദനാ ന പ്രവർത്തതേ
വാസനാസംപരിത്യാഗാച്ചിത്തം ഗച്ഛത്യചിത്തതാ
അസംഗ വ്യവഹാരം കൊണ്ടും (അതാത്, തന്നിൽ നിന്നും വ്യക്തിരികതമായ സംസാരഭാവനയെ വർജ്ജിക്കുന്നതിലും ശരീരം നശ്വരമാണെന്നുള്ള ദർശനത്തിലും ചിത്തം ബ്രഹ്മമയമായിപ്പരിണമിക്കുന്നു.
- 29. അവസാനത്വത്വതതം യദാ ന മനുതേ മനഃ
അമനസ്താ തദോദേതി പരമോപശമപ്രദാമായ
മനോവിലയം സംഭവിക്കുന്നു.

- 30. അവ്യുത്പന്നമനാ യാവദ് ഭവാനജ്ഞാ
തതത് പദഃ
ഗുരുശാസ്ത്രപ്രമാസ്സൈസ്തുനിർണ്ണീതം
താവദാചാരം
നീ അവ്യുത്പന്നമതിയായും തത്പദജ്ഞാനരഹിതനായും ഇരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം സദ്ഗുരു ശാസ്ത്രങ്ങൾ പ്രമാണങ്ങൾ എന്നിവയാൽ നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുക.
- 31. തതഃ പക്ഷകഷായേണ നൂനം വിജ്ഞാത
വസ്തുനാ
ശുഭോപ്യസൗത്യായാ ത്യാജോ വാസനാഘോ
നിരാധിനാ
നിനക്ക് തത്ത്വജ്ഞാനബോധമുണ്ടായാൽ വിജ്ഞാനതവസ്തുവാകുന്ന പക്ഷകഷായത്താൽ ശുഭവാസനകളെയും നിദ്യദുഃഖനിവൃത്തനായ നീ ഉപേക്ഷിക്കണം.
- 32. ദിവിധിശ്ചിത്താനാശോസ്തിസരുപോരുപ ഏവച
ജീവൻമുക്തഃ സരുപഃ സ്യാദരുപോ ദേഹമുക്തിഗഃ
ചിത്തനാശം സരുപമെന്നും അരുപമെന്നും രണ്ടുവിധമുണ്ട്. ജീവൻമുക്തിയിൽ സ്വരൂപചിത്തനാശവും വിദേഹമുക്തിയിൽ അരുപനാശവും സംഭവിക്കുന്നു.
- 33. അസ്യ നാശമിദാനീം താം പാവനേ
ശൃണു സാദരം
ചിത്തനാശാഭിധാനാം ഹി യദാ തേ
വിദ്യതേ പുനഃ
മൈത്ര്യാദിഭിർ ഗുണൈര്യുക്തം ജീവൻമുക്ത
സ്യതൻമനഃ
അല്ലയോ മാരുതേ, ചിത്തനാശത്തെപ്പറ്റി നീ സശ്രദ്ധം ശ്രവിക്കുക. ജീവൻമുക്തമായ നിർവികല്പസമാധിയിൽ നാമമാത്രമായ ചിത്തനാശം (സരുപചിത്തനാശം) ഉണ്ടാകുമ്പോൾ മൈത്രി തുടങ്ങിയ ഗുണങ്ങളോടു കൂടിയ ആ ചിത്തം ശാന്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതിൽ സംശയമില്ല. അവന്റെ (ജീവൻമുക്തന്റെ) മനസ്സ് പുനർജന്മരഹിതമായിത്തീരുന്നു.
- 35. സരുപോസൗമനോനാശോ ജീവൻ
മുക്തസ്യവിദ്യതേ
അരുപസ്തു മനോനാശോ വൈദേഹി
മുക്തിഗോഭവേത്
ജീവൻ മുക്തൻ സരുപവും വിദേഹമുക്തൻ അരുപവുമായ മനോനാശങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നു.
- 36. സഹസ്രാങ്കുരശാഖാത്മഫലപല്ലവശാലിനഃ
അസ്യ സംസാരവൃക്ഷസ്യ മനോമൂലമിദം
സ്ഥിതം
ആയിരം അങ്കുരങ്ങളോടും ശാഖകളോടും ഫലപല്ലവങ്ങളോടും കൂടിയ ഈ സംസാരവൃക്ഷത്തിന്റെ വേരാണ് മനസ്സ്.

N

P

I

K

37. സങ്കല്പ ഏവ തൻമന്യേ സങ്കല്പോ
 പശമേന തത്
 ശോഷയാശു യഥാ ശോഷമേതി
 സസംസാരപാദഃ

സംസാരവൃക്ഷം സങ്കല്പം മാത്രമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എങ്ങനെയായാൽ സംസാരവൃക്ഷം ശോഷിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുമോ അപ്രകാരം സങ്കല്പോശമം കൊണ്ട് നീ അതിനെ വളരെ വേഗം ശോഷിപ്പിക്കുക.

38. ഉപായ ഏക ഏവാസ്തി മനസഃ സ്വസ്വ നിഗ്രഹേ
 മനസദ്യുദയോ നാശോ മനോനാശോ മഹോദയഃ
 തന്റെ മനോനിഗ്രഹത്തിന് ഉപായം ഒന്നുമാത്രമാകുന്നു. മനസ്സിന്റെ ഉദയം നാശവും മനസ്സിന്റെ മനസ്സിന്റെ നാശം മഹോദയവുമാകുന്നു.

39. അതമനോ നാശമദ്യോതി മനോജ്ഞ
 സ്യഹിശ്യംഖല
 അതാനിയുടെ മനസ്സ് നശിക്കുന്നു. എന്നാൽ അജ്ഞാനിയുടെ മനസ്സ് ബന്ധനത്തിലുള്ള ശൃംഖലയാകുന്നു.

40. താവന്നീശിവ വേതാളവല്ഗതി ഹൃദി വാസനഃ
 ഏകതത്ത്വദ്യുദ്ധ്യാസാദ്യാവന്ന വിജിതം മനഃ
 ധ്യാനം, ധാരണ എന്നിവകളാൽ ബ്രഹ്മതന്ത്രിയുടെ ദൃഢമായ അദ്യാസം എത്രത്തോളം കാലം രാത്രിയിൽ വേതാളങ്ങൾ എന്നപോലെ ഹൃദയത്തിൽ വാസനകൾ ചാടിക്കളിക്കുന്നു.

41. പ്രദക്ഷിണ ചീത്തദർപ്പസ്യ നീഗൃഹീ
 തേന്ദ്രിയദിഷഃ
 പദ്മിന്യ ഇവ ഹേമന്തേ ക്ഷീയന്തേ
 ഭോഗവാസനാഃ

ചിത്താഹങ്കാരത്താൽ കഠിനമായി ക്ഷീണിച്ച് ഇന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്ന ശത്രുക്കളെ അടക്കിയവന് ഭോഗവാസനകൾ ഹേമന്തകാലത്തിലെ താമരപ്പൊയ്കകൾ എന്ന പോലെ നശിക്കുന്നു.

42. ഹസ്തംഹസ്തേന സംപീഡ്യ ദന്തൈർദന്താൻ
 വിചൂർണ്ണ ച അംഗാന്യംഗൈഃ സമാക്രമ്യ
 ജയോദാദൗ സ്വകം മനഃ

കൈകളിൽ തെരിച്ചും, പല്ലുകളാൽ പല്ലുകളെ പൊടിച്ചും അംഗങ്ങളാൽ അംഗങ്ങളെ ആക്രമിച്ചും ആദ്യം സ്വകീയമായ മനസ്സിനെ ജയിക്കേണ്ടതാ

43. ഉപവിശ്യാപവിശ്യകാം ചിന്തകേന
 മുഹൂർമ്മുഹൂഃ
 ന ശക്യതേ മനോ ജേതും വിനാ
 യുക്തിമനിന്ദിതാം
 ചിന്തകന് ഒറ്റ ഇരുപ്പിൽ ഇരുന്ന് വീണ്ടും വീണ്ടും അനി

ന്ദിതമായ യുക്തിയെ അവലംബിക്കാതെ മനസ്സിനെ ജയിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല.

44. അങ്കുശേന വിനാ മത്തോ യഥാ ദുഷ്ടമതംഗജഃ
 അദ്ധ്യാത്മവിദ്യാധിഗമഃ പ്രാണസ്വന്ദിരോധനം

45. വാസനാസംപരിത്യാഗഃ പ്രാണസ്വന്ദിരോധനം
 ഏതാസ്താ യുക്തയഃ പുഷ്ടാ സന്തി
 ചിത്തജയേകില

മദയാനയെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ അങ്കുശം അപ്രകാരം മനസ്സിനെ ജയിക്കുവാൻ അദ്ധ്യാത്മബോധം സജ്ജന സംസർഗ്ഗം വാസനാപരിത്യാഗം പ്രാണസ്വന്ദിരോധനം എന്നീ സമ്പുഷ്ടങ്ങളായ യുക്തികൾ അപരിത്യാജങ്ങളാണ്.

46. സതിഷ്ഠ യുക്തിഷേതാസ്യ പിഠാനിയമന്തിയെ
 ചേതസോ ദീപമുത്സൃജവിചിന്തമോഞ്ജനൈഃ
 യുക്തികൾ ഉള്ള അവസ്ഥയിൽ ബലമായി മനസ്സിനെ നിയമനം ചെയ്യാൻ തുനിയുന്നവർ ദീപത്തെ ഉപേക്ഷിച്ച ശേഷം അജ്ഞാനംകൊണ്ട് ഇരുട്ടിനെ അന്വേഷിക്കുന്നവരാണ്.

47. വിമുഢാഃ കർത്തുമുദ്യുക്താ യേഹൊച്ഛ
 തസോ ജയം
 തേ നിബദ്ധ്നന്തി നാഗേന്ദ്രമൂർഛത്തം
 ബിസതന്തുഭിഃ

ബലാൽക്കാരേണ മനോജയത്തനുദ്യുക്തരാകുന്ന മുഢന്മാർ താമരവളയം കൊണ്ട് മദയാനയെ ബന്ധിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്.

48. ദേ ബീജേ ചിത്തവൃക്ഷസ്യ വൃത്തിവൃതതി
 ധാരിണഃ
 ഏകം പ്രാപരിസ്വന്ദോ ദിതീയം ദൃഢഭാവനാ
 വൃത്തികളാകുന്ന ലതകളെ ധരിക്കുന്ന ചിത്തമാകുന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ വിത്തുകൾ രണ്ടാകുന്നു. ഒന്ന് പ്രാണപരിസ്വന്ദനവും രണ്ടാമത്തേത് ദൃഢഭാവനയുമാകുന്നു.

49. സസാഹിസർവഗതാസംവിത് പ്രാണസ്വന്ദേന
 ചാല്യതേ
 ചിന്തൈകാഗ്ര്യാദ്യതോ ജ്ഞാനമുക്തം
 സമുപജായതേ

സർവഗതമായിരിക്കുന്ന ചിത്തം പ്രാണസ്വന്ദനത്താൽ ചലിക്കുന്നു. പ്രാണായാമത്താൽ ചിത്തചലനശാന്തിയും ചിത്തത്തിന്റെ ഏകാഗ്രത കൊണ്ട് ബ്രഹ്മജ്ഞാനവും ലഭിക്കുന്നു.

50. തത്സാധനമഥോ ധ്യാനം യഥാവദ്വപരിശ്യതേ
 വിനാപ്യവികൃതിം കൃത്സനാംസംഭവ
 ത്യത്യയക്രമാത്
 പരിശിഷ്ടം ച ചിന്മാത്രം ചിദാനന്ദം വിചിന്തയ

N

P

I

K

തുടർന്ന് സാധകമായിരിക്കുന്ന ധ്യാനത്തെ ഞാൻ ഉപദേശിച്ചു തരാം. സമസ്തവികാരങ്ങളെയും സൃഷ്ടിക്കു വിപരീതമായ ക്രമത്തിൽ വിലയിപ്പിച്ചിട്ട് ഓരോ വികാരത്തെയും അതതിന്റെ അധികരണത്തിൽ വിലയിപ്പിക്കണം അവസാനം പരിശേഷിക്കുന്ന ചിന്തമാത്രവും ചിദാനന്ദവുമായതത്ത്വത്തെ ധ്യാനിക്കുക.

51. അപാനേസ്തംഗതേ പ്രാണോയാവന്നാഭ്യുദിതോഹൃദി
താവസാ കുംഭകാവസ്ഥാ
യോഗിഭിർയാനുഭൂയതേ

പാനൻ അസ്തമിക്കുകയും ഹൃദയാകാശത്തിൽ പ്രാണൻ ഉദയം ചെയ്യാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥയാണ് കുംഭകാവസ്ഥ. യോഗികളിൽ ഇത് ഉണ്ടാകുന്നു.

52. ബഹിരസ്തംഗതേ പ്രാണേ യാവന്നാപാന ഉദ്ഗതഃ
താവത്പൂർണ്ണാം സമാവസ്ഥാം ബഹിഷ്ഠം
കുംഭകം വിദ്യുഃ

ബാഹ്യാകാശത്തിൽ അതായത് നാസികയ്ക്കു വെളിയിലായി ദ്വാരശാലംഗുലപരിമിതമായ ആകാശത്തിൽ പ്രാണൻ അസ്തമിക്കുകയും അപാനൻ ഉദയം ചെയ്യാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പൂർണ്ണമായ സമാവസ്ഥ ബാഹ്യകുംഭകം എന്നറിയപ്പെടുന്നു.

53. ബ്രഹ്മകാരമനോവൃത്തിപ്രവാഹോഹം കൃതിംവിനാ
സംപ്രജ്ഞാതസമാധിഃസ്യാദ്ധ്യാനാഭ്യാസ പ്രകർഷതഃ

അനർഗ്ഗളമായ ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിലുള്ള അഹങ്കാര രഹിതമായ ബ്രഹ്മകാരമനോവൃത്തിപ്രവാഹത്തെ സംപ്രജ്ഞാതസമാധി എന്നു പറയുന്നു.

54. പ്രശാന്തവൃത്തികം ചിത്തം പരമാനന്ദദായകം
അസംപ്രജ്ഞാതനാമായം സമാധിർ യോഗിനാം പ്രിയഃ

പ്രശാന്തമായ വൃത്തികളുള്ളതും പരമാനന്ദസന്ദായകവുമായ ചിത്തം തന്നെയാണ് യോഗികൾക്കു പ്രിയമായ അസംപ്രജ്ഞാതസമാധി

55. പ്രഭാശൂന്യം മനഃശൂന്യം ബുദ്ധിശൂന്യം ചിദാത്മകം
അതദ്വ്യാവൃത്തിരൂപോസൗ സമാധിർമുനിഭാവിതഃ

പ്രഭാശൂന്യവും മനഃശൂന്യവും ബുദ്ധിശൂന്യവും (അവസ്ഥാന്ത്രരഹിതം) ചിദാത്മകവുമാണ് മുനിമാരാൽ ഭാവിതമായ സിദ്ധിയാണ് അതദ്വ്യാവൃത്തി.

ഉർദ്ധ്വപൂർണ്ണവും അധഃപൂർണ്ണവും മധ്യപൂർണ്ണവും സർവപരിച്ഛേദരഹിതവും ശിവാത്മകവും സാക്ഷാത് വേദോക്തവുമായ പരമർദ്ധികാസമാധി ഇതു തന്നെയാകുന്നു.

57. ദ്യുഃഭാവനയാത്യക്ത പൂർവാപരവിചാരണം
യദാദാനം പദാർത്ഥസ്യ വാസനാ സാ പ്രകീർത്തി ഇത് ഉണ്ട് എന്ന ഉറച്ചഭാവനയാൽ പൂർവാപരവിചാര രഹിതമായ വസ്തുഗ്രഹണമാണ് വാസന.

58. ഭാവിതം തീവ്രസംവേഗാദാത്മനാ യത്തദേവ സഃ ഭവത്യോഗ്യം കപിശ്രേഷ്ഠം വിഗതേതരവാസനഃ
ഹേ കപിശ്രേഷ്ഠം തീവ്രമായ സംവേഗത്താൽ ഏതൊന്നാണോ ആത്മാവിൽ ഉണ്ടാകുന്നത് അതു തന്നെയാണ് വിഗതേതരവാസനനായ അവൻ.

59. താദ്യഗ്രൂപോ ഹി പുരുഷോ വാസനാവിവശീകൃതഃ
സംപശ്യതി ദൈവൈതത് സദസ്തിവിതിവിമുഹൃതി

അജ്ഞാന നിരാസം സംഭവിച്ചവനാണെങ്കിലും പുരുഷൻ വാസനയാൽ പരവശനായി എപ്പോഴാണോ ഇത് സ്വസ്തു എന്നതു കാണുന്നത് അപ്പോൾ അവൻ വിമോഹിയാകുന്നു.

60. വാസനാവേഗവൈചിത്ര്യാത് സ്വരൂപം നജഹാതിതത്
ഭ്രാന്തം പശ്യതി തദ്ദൃഷ്ടിഃ സർവം മദവശാദിവ പലവിധത്തിലുള്ള വാസനാവിശേഷത്താൽ സ്വരൂപത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അവന്റെ ദൃഷ്ടി മദത്താൽ എന്നപോലെ എല്ലാം ഭ്രമാത്മകമായി കാണുന്നു.

61. വാസനാ ദിവിധാ പ്രോക്താ ശുദ്ധാ ച മലിനാ തഥാ മലിനാ ജൻമഹേതുഃ സ്യാത് ശുദ്ധാ ജന്മ വിനാശിനീ

വാസന മലിനമെന്നും ശുദ്ധമെന്നും രണ്ടു വിധമുണ്ട്. മലിനവാസന ജൻമഹേതുവും ശുദ്ധവാസന ജന്മവിനാശകവുമാകുന്നു.

62. അജ്ഞാനസുഘാനാകകാര ഘനാഹംകാര ശാലിനി പുനർജ്ജന്മകരീ പ്രോക്താ മലിനാ വാസനാ ബുദ്ധൈഃ പുനർജ്ജന്മാങ്കുരം ത്യക്ത്വാ സ്ഥിതിഃ സംഭൃഷ്ടഃ ബീജവത്

മലിനവാസന അജ്ഞാനിബദ്ധവും ഘനാഹംകാര ശാലിനിയും പുനർജ്ജന്മകാരിണിയും ആണെന്ന് വിദാന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വറുത്ത മാവിന്റെ സ്ഥിതിയാണ് ശുദ്ധവാസനയ്ക്കുള്ളത്.

N

P

63. ബഹുശാസ്ത്രകഥാകന്മാരോമനേനന
 വ്യമൈവ
 കിം? അന്വേഷ്ചവ്യം പ്രയത്നേന
 മാരുതേ ജ്യോതി രാന്തരം

പ്രയോജനമില്ലാത്ത അനേകം ശാസ്ത്രങ്ങളും പുരാണങ്ങളും പഠിച്ചതുകൊണ്ടോ തുടരെയുള്ള സന്യാസ വേഷധാരണം കൊണ്ടോ എന്താണ് പ്രയോജനം? ഹേ മാരുതേ, ശ്രമത്താൽ അന്തർജ്യോതിസ്സിനെയാണ് നേഷിക്കേണ്ടത്.

64. ദർശനാദർശനേ ഹിതാ സ്വയം കേവലരൂപതഃ
 യ ആസ്തേ കപിശാർദ്ദുല ബ്രഹ്മ സ
 ബ്രഹ്മവിത് സ്വയം

ദർശനാദർശനം - അതായത് അദ്ധ്യാരോപവാദങ്ങൾ വെടിഞ്ഞ് കേവലം ആത്മസ്വരൂപനായി വർത്തിക്കുന്നവൻ ബ്രഹ്മവിത്തായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു.

65. അധീത്യ ചതുരോ വേദാൻ സർവശാസ്ത്രാ
 ബ്രഹ്മതത്ത്വം ന ജാനാതി ദർവീ
 പാകരസം യഥാ

പരമാർത്ഥം അറിയാത്തവർ നാലുവേദങ്ങളും സർവശാസ്ത്രങ്ങളും പലതവണ അദ്ധ്യയനം ചെയ്താലും തവി എപ്രകാരം പാകരസത്തെ അറിയുന്നില്ലയോ അപ്രകാരം ബ്രഹ്മതത്ത്വത്തെ അറിയുകയില്ല.

66. സ്വദേഹാശുചിഗന്ധേന ന വിരജ്യേത യഃ പുമാൻ
 വിരാഗകാരണം തസ്യ കിമന്യുപദിശ്യതേ

സ്വന്തം ശരീരത്തിന്റെ അശുദ്ധിഗന്ധത്താൽ ആശരീരത്തോട് വിരക്തിയുണ്ടാകാത്ത പുരുഷൻ വേറെ വൈരാഗ്യ തകാരണങ്ങൾ എന്തുപദേശിക്കും.

67. അത്യന്തമലിനോ ദേഹോ ദേഹീ
 ചാത്യന്തനിർമ്മലഃ
 ഉഭയോരന്തരം ജ്ഞാത്വാ കസ്യ ശൗചം
 വിധീയതേ

ദേഹം അത്യന്തം മലിനവും ദേഹി അത്യന്തം നിർമ്മലവുമാകുന്നു. ഇവയുടെ അന്തരം മനസ്സിലാക്കിയിട്ട് ഏതിനാണ് ശുചിത്വം വിധിക്കേണ്ടതെന്ന് ചിന്തിക്കുക.

68. ബദ്ധോ ഹിവാസനാബദ്ധോ മോക്ഷഃ
 സുവാസനാ
 ക്ഷയഃ വാസനാംസംപരിത്യജ്യമോക്ഷാർ
 ത്വിതമപിത്യജ

വാസനാബദ്ധനാണ് ബദ്ധൻ. വാസനാക്ഷയം തിന്നെയാണ് മോക്ഷം. വാസനകളെ പരിത്യജിച്ച് നീ തന്നെ ആനന്ദമൂർത്തിയായി മോക്ഷാർത്ഥിത്വത്തേയും ഉപേക്ഷിക്കുക.

69. മാനസീർവാസനാഃ പൂർവം തപതാ
 വിഷയവാസനാഃ
 മൈത്രയാദിവാസനാനാമ്നീർഗൃഹാണാം-
 മലവാസനഃ

നീ ആദ്യമായി മാനസികമായ വിഷയവാസനകളെ വെടിഞ്ഞ് അമലവാസനകളായ മൈത്രയാദി സദാസനകളെ ഗ്രഹിക്കുക.

70. താ അപ്യതഃ പരിത്യജ താദിർവ്യവഹരണപി
 അന്തഃ ശാന്തഃ നമസ്നേഹോ ഭവ
 ചിൻമാത്രവാനഃ

അവയിൽ വ്യവഹരിക്കുന്നവനാണെങ്കിലും അനന്തരം അവയേയും പരിത്യജിച്ച് ആന്തരമായി ശമിച്ച സർവാലിഖാഷങ്ങളോടുകൂടിയവനായും ചിൻമാത്രവാസനയോടുകൂടിയവനായും ഭവിക്കുക.

71. താമപ്യഥ പരിത്യജ്യ മനോബുദ്ധി സമന്വിതാം
 ശേഷസ്ഥിര സമാധാനോ മയി താം ഭവ മാരുതേ
 അല്ലയോ ഹനുമാനേ, മനസ്സ്, ബുദ്ധി ഇവയോടു ചേർന്ന അതിനെയും പരിത്യജിച്ച് നീ ബാക്കി വിഷയങ്ങളിലും എന്നിൽ ധ്യാനനിഷ്ഠനായും ഭക്തിയുക്തനായും തീരുക.

72. അശബ്ദമസ്പർശമരൂപ മവ്യയം
 തഥാ രസം നിത്യമഗന്ധവച്ച യത്
 അനാമഗോത്രം മമ രൂപമീദൃശം
 ഭ ജന്വ നിത്യം പവനാത്മജാർത്തിഹൻ
 ശബ്ദരഹിതവും സ്പർശരഹിതവും അരൂപവും അവ്യയവും രസഹീനവും എന്നെന്നും ഗന്ധരഹിതവും നാമമോ ഗോത്രമോ ഇല്ലാത്ത രൂപത്തെ നിത്യവും ഭജിക്കുക.

73. ദൃശി സ്വരൂപം ഗഗനോപമം പരം
 സക്യദിഭാതം വജ്രമേക മക്ഷരം
 അലേപകം സർവഗതം യദദ്രവം
 തവേദ ചാഹം സകലം വിമുക്തിദം
 എന്റെ സ്വരൂപമാകട്ടെ ധ്യാനിക്കുന്നവർക്ക് കണ്ണിൽ ആകാശം പോലെ അപരിമിതമായി കാണപ്പെടുന്നു പ്രഭാമയവും ഏകവും നാശഹീനവും നിർല്ലേപവും സർവഗതവും അദ്രവവും ആയി പ്രത്യക്ഷപ്പെടും. മോക്ഷദായകമായ ആ പരബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് ഞാൻ.

74. ദൃശിസ്തു ശുദ്ധോ ഹമവിക്രിയാത്മകോ
 നമോ സ്തി കശ്ചിദിഷ്യതഃ സ്വഭാവതഃ
 പുരസ്തിരശ്ചോർധമധശ്ച സർവതഃ
 സുപൂർണ ഭൂമാഹ മിതീഹ ഭാവതഃ
 ഞാൻ ശുദ്ധനും അവിക്രിയാത്മകനുമാണ്. എനിക്ക് സ്വഭാവമല്ല പ്രത്യേക വിഷയമൊന്നുമില്ല. മുഖിലും പുറകി

I

K

ലും സർവഭാഗത്തും ഞാൻ സമ്പൂർണ്ണമായ ഭൂമാവോട് കൂടിയവനെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക.

75. അജോ മരശ്ചൈവ തഥാ ജരോമൃതഃ
സ്വയം പ്രഭഃ സർവഗതോ ഹമവ്യയഃ
ന കാരണം കാര്യമതീത്യനിർമ്മലഃ
സദൈവ ത്യപ്തോ ഹ മിതീഹ ഭാവയ

ഞാൻ ജനനമില്ലാത്തവനും മരണമില്ലാത്തവനും ജരയില്ലാത്തവനും മൃതിയില്ലാത്തവനും സ്വയം പ്രഭവും സർവഗതനും ആണ്. കാരണത്തെയും കാര്യത്തെയും അതിക്രമിച്ചുള്ളവനാണ് ഞാൻ. ഞാൻ സദാ ത്യപ്തനാകുന്നു. അക്കാത്യവും ഓർത്തു കൊള്ളുക.

76. ജീവന്മുക്തപദം ത്യക്ത്വാ സ്വദേഹേ
കാലസാത്കൃതേ
വിശത്യദേഹമുക്തത്വം പവനോസ്പന്ദതാമിവ

ജീവമുക്തന്റെ പദം കൈവിട്ട് സ്വദേഹം കാലവശമാകുമ്പോൾ കാറ്റ് സ്പന്ദനമെന്നപോലെ ആത്മാവിന് അദേഹമുക്തത്വം കൈവരുന്നു.

തദേസദ്യുചാവ്യുക്തം തദിഷ്ണോഃ പരമം പദം

സദാപശ്യാന്തി സൂരയഃ ദിവിവ ചക്ഷുരാതതം II
തദിപ്രാസോ വിപന്വവോ ജാഗൃവാംസഃ
സമിസതേ II
വിഷ്ണോര്യത് പരമം പദം II സത്യമിത്യുപനിഷത് II

ആ കാര്യം ഋക്കിനാലും പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ വിഷ്ണുവിന്റെ പരമമായ പദത്തെ ജ്ഞാനികൾ സദാ കാണുന്നു. ദ്യോവിലെന്ന പോലെ സമമായി കാണുന്നതും ഏകവും മഹത്തുമായ ആ ചൈതന്യത്തെ ബോധമുള്ളവർ കണ്ടെത്തുന്നു. ഇത് സത്യമാകുന്നു.

പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം
പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യുതേ
പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ
പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ

(ആ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ സംസാരവും പൂർണ്ണതന്നെ പൂർണ്ണമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണതം തുളുമ്പുന്ന സംസാരവും പ്രവർത്തനനിരതനാകുന്നു. സമുദ്രത്തിൽ നിന്ന് എത്ര വെള്ളം കോരിയെടുത്താലും അതിലെ വെള്ളം അതുപോലെ നിൽക്കുന്നതുപോലെ ബ്രഹ്മവും എന്നും പൂർണ്ണമായി അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം തത് സത്).

മുദീശലോപനിഷത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം വാങ്മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാവിർമ ഏധി വേദസ്യ മ ആണീ സ്ഥാഃ ശ്രുതം മേ മാപ്രഹാസീ തനേനാധീതേനാ ഹോരാ ത്രാത് സംദയാമിജതം വദിഷ്യാമി സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാമവതു തദക്താരമവതു. അവതുമാം അവതുവക്താരം ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. എന്റെ മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമാകട്ടെ. സ്വയം പ്രകാശമാവേ, അങ്ങ് എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷമാകണമേ. അല്ലയോ മനോവാണികളേ, നിങ്ങൾ എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ വേദാഭ്യാസത്തെ നശിപ്പിക്കരുത്. ഈ വേദാധ്യയനം കൊണ്ടാണ് ഞാൻ രാവു പകലും ജീവിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഞാൻ മാനസികമായും വാചികമായും

സത്യം പറയും സത്യം എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പ്രഥമഖണ്ഡം

1. ഓം പുരുഷ സൂക്താർത്ഥ നിർണ്ണയം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃപുരുഷസംഹിതായാം പുരുഷ സൂക്താർത്ഥഃ സംഗ്രഹേണ പ്രോച്യതേ. സഹസ്ര ശീർഷേത്യരസ ശബ്ദോനന്ത വാചകഃ അനന്തയോജനം പ്രാഹ ദശാംഗുല വചനസ്തഥാ.

പുരുഷ സൂക്തത്താൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അർത്ഥ നിർണ്ണയം ചിന്തിക്കാം. പുരുഷസംഹിതയാൽ അത് ഇങ്ങനെ ചുരുക്കി വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. 'സഹസ്ര ശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം അനന്തം എന്നാണ് അനന്തയോജനമെന്ന അർത്ഥത്തെ കുറിക്കുന്നു. ദശാംഗുലം എന്ന പദവും അനന്താർത്ഥമാണ്.

N

P

I

K

2. തസ്യ പ്രഥമയാ വിഷ്ണോഃ ദേശ തോ വ്യാപ്തി രീതിതഃ ദിതീയ യാ ചാസ്യ വിഷ്ണോഃ കാലതോ വ്യാപ്തിര്യത്യേ

പുരുഷ സൂക്തത്തിലെ ആദ്യത്തെ മന്ത്രത്താൽ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുസർവദേശ വ്യാപിയാണെന്നും ദിതീയ മന്ത്രത്താൽ അദ്ദേഹം സർവകാലവ്യാപിയാണെന്നും പറയപ്പെട്ടു.

3. വിഷ്ണോർ മോക്ഷ പ്രദത്വം ച കഥിതം തു തൃതീയയാ ഏതാവാനസ്യ മഹിമാ, എന്നതിനാൽ ഹരിയുടെ വൈഭവം വർണ്ണിച്ചു.

4. ഏതേനൈവ ച മന്ത്രേണ ചതുർവ്യൂഹോ വിഭാഷിതഃ ത്രിപാദിത്യനയാ പ്രോക്തമനിരുദ്ധസ്യ വൈഭവം.

ഈ മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളിൽ കൂടിയും ചതുർ വ്യൂഹവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭഗവത് സ്വരൂപം വർണ്ണിച്ചു. 'ത്രിപാദ' ത്താൽ ചതുർ വ്യൂഹത്തിലെ അനിരുദ്ധമൂർത്തിയുടെ വൈഭവം പറഞ്ഞു.

5. തസ്മാദിരാധിത്യനയാ പാദനാരായണാഭരഃ പ്രകൃതേഃ പുരുഷസ്യാപി സമുത്പത്തിഃ പ്രദർശിതാ

"തസ്മാദ് വിരാദ്" എന്നതിനാൽ പാദ വിഭൂതിരൂപമായ നാരായണനിൽ നിന്നും പ്രകൃതിയും പുരുഷനും ഉദ്ഭവിച്ചതായി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു.

6. യത് പുരുഷേണേത്യനയാ സൃഷ്ടിയജ്ഞഃ സമീരിതഃ സപ്താസ്യാസൻ പരിധയഃ സമിധശ്ച സമീരിതഃ

'യത് പുരുഷേണ' എന്നതിനാൽ സൃഷ്ടിയാകുന്ന യജ്ഞത്തപ്പറ്റി പറഞ്ഞതിനുശേഷം 'സപ്താസ്യാസൻ' എന്നതിനാൽ സൃഷ്ടിയജ്ഞത്തിനുള്ള സമിത്തുകൾ വർണ്ണിക്കുന്നു.

7. 'തം യജ്ഞാമിതി' മന്ത്രേണ സൃഷ്ടി യജ്ഞഃ സമീരിതഃ അനേനൈവ ച മന്ത്രേണ മോക്ഷാ ശ്ച സമുദീരിതഃ

"തം യജ്ഞ" മെന്ന മന്ത്രത്താൽ ഈ സൃഷ്ടിയെ ജ്ഞത്തിന്റെയും പുഷ്ടിയെപ്പറ്റിയും മുക്തിയെപ്പറ്റിയും പ്രതിപാദിച്ചു.

8. "അസ്മാദിതി" ച മന്ത്രേണ ജഗൽ സൃഷ്ടിഃ സമീരിതാ "വേദാഹമിതി" മന്ത്രാഭ്യാം വൈഭവം കഥിതം ഹരഃ "തസ്മാദിതി" എന്ന മന്ത്രത്താൽ സപ്ത മന്ത്രങ്ങൾവര

യുള്ള വിശ്വസൃഷ്ടിയെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചു. "വേദാഹം" എന്നതിനാൽ ഹരിയുടെ വൈഭവം പറയപ്പെട്ടു.

9. യജ്ഞേനേത്യപസംഹാരഃ സൃഷ്ടേർമോക്ഷസ്യ ചേരിതഃയ ഏവമേതദ് ജാനാതി സഹി മുക്തോ ഭവേദിതി.

"യജ്ഞേന" എന്ന മന്ത്രത്താൽ സൃഷ്ടിയെപ്പറ്റിയും മുക്തിയെപ്പറ്റിയും ഉപസംഹാര രൂപത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ പുരുഷ സൂക്തത്തെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവൻ തീർച്ചയായും മുക്തനാകുന്നു.

ദിതീയഖണ്ഡം

1. അഥ തഥാ മുദ്ഗലോപനിഷദി. പുരുഷ സൂക്തസ്യ വൈഭവം വിസ്തരേണ പ്രതിപാദിതം വാസുദേവ ഇന്ദ്രായ ഭഗവത് ജ്ഞാനമുപദിശ്യ പുനരപി സൂക്ഷ്മ ശ്രവണായ പ്രണതായേന്ദ്രായ പരമരഹസ്യഭൂതം പുരുഷ സൂക്താഭ്യാം ഖണ്ഡഭയാഭ്യാമുപാദിശത്.

മുദ്ഗലോപനിഷത്തിൽ പുരുഷ സൂക്തവൈഭവത്തെപ്പറ്റി സവിസ്താരം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ സൂക്ഷ്മ ജ്ഞാനം ലഭിക്കണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടെ വിനയപൂർവ്വം വന്ന ദേവേന്ദ്രൻ ഭഗവാൻ വാസുദേവൻ രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളിലായി പുരുഷസൂക്തം ഉപദേശിച്ചു.

2. ദൗ ഖണ്ഡാവു ച്യോതേയോ യ മുക്തഃ സ പുരുഷോ നാ നാ രൂപ ജ്ഞാനാ ഗോചരം സംസാരിണാമതി ദുർജ്ഞേയം വിഷയം വിഹായ ക്ലേശാദിഭിഃ സംക്ലിഷ്ട ദേവാദി ജീഹീർഷയാ സഹസ്ര കലാവയവ കല്യാണം ദൃഷ്ടമാത്രേണ മോക്ഷദാ വേഷമാദദേ തേന വേഷണ ഭൂമ്യാഭിലോകം വ്യാപ്യ അനന്തയോജന മത്യതിഷ്ഠത്.

പുരുഷ സൂക്തത്തിൽ രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളുണ്ട് അവയിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്ന പുരുഷൻ നാമം, രൂപം, ജ്ഞാനം എന്നിവയിൽ നിന്നെല്ലാം മുക്തനായതിനാൽ സംസാരാദികൾക്ക് ദുർജ്ഞേയനാണ്. അതിനാൽ ആ പുരുഷൻ പ്രപഞ്ചത്തിലെ ജീവികൾക്ക് വേണ്ടി തന്റെ ദുർജ്ഞേയമായ ആ രൂപമുപേക്ഷിച്ച് ദുഃഖാദികളിപെട്ടുഴലുന്ന ദേവാദികളുടെ നന്മകരുതി അനന്ത കലായുക്തമായ രൂപം ധരിച്ചു. ആ രൂപം ദർശനമാത്രയിൽ മോക്ഷം നൽകുന്നു. അതേ രൂപത്തിൽ അദ്ദേഹം ലോകത്തിലാകെ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

3. പുരുഷോ നാരായണോ ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യച്ചാ സീത് സ ഏവ സർവേഷാം മോക്ഷ ദശ്വാസീത് സ ച സർവസ്മാൻ മഹിമ്നോ ജ്യായാൻ തസ്മാന കോപി ജ്യായാൻ.

വിശ്വ സൃഷ്ടിക്കു മുമ്പ് ത്രികാലാത്മകനായ നാരായണൻ മാത്രമേ സ്വ സ്വരൂപത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അദ്ദേഹം

N

P

I

K

മഹിമാതിശനാണ്. സർവ ജീവികൾക്കും മോക്ഷദാനാണ്. അദ്ദേഹത്തിൽ കവിഞ്ഞ് ആരുമില്ല.

4. മഹാ പുരുഷ ആത്മാനാ ചതുർധാ കൃത്യാ ത്രിപാദേന പരമേ വ്യോമ്നിചാസീത്. ഇതരേണ ചതുർത്ഥേന അനിരുദ്ധ നാരായണേന വിശ്വാന്യാസൻ.

ആ മഹാത്മാവ് സ്വയം നാലു രൂപത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചു. അവയിൽ മൂന്നംശങ്ങളോടു കൂടി പരമ വ്യോമത്തിൽ വസിച്ചു. ചതുർത്ഥാംശം അനിരുദ്ധനാരായണൻ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ആ നാരായണൻ തന്നെയാണ് പ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിച്ചത്.

5. സ ച പാദ നാരായണേ, ജഗത് സ്രഷ്ടം പ്രകൃതിമ ജനയത്. സ സമൃദ്ധകായഃ സൻ സൃഷ്ടികർമ്മ ന ജജ്ഞിവാൻ. സ സമൃദ്ധകായഃ സൻ സൃഷ്ടികർമ്മ ന ജജ്ഞിവാൻ. സോ നിരുദ്ധ നാരായണ സ്മതസ്മൈ സൃഷ്ടിമുപാദിശത്. ബ്രഹ്മംസ്തവേന്ദ്രിയാണി യാജകാനി ധ്യാതാ കോശ ഭൂതം ദൃഢം ഗ്രന്ഥി കളേവരം ഹവിർ ധ്യാതാ ശരഭൂതം രസം ധ്യാതൈവഗൗ ഹുത്യാ അംഗസ്പർശാത് കളേവരോ വഭ്രജം ഹീഷ്യതേ. തതഃ സ്വകാര്യാൻ സർവ പ്രാണി ജീവാൻ സൃഷ്ടപാപശ്യാധ്യാഃ പ്രാദുർഭവിഷ്യതി തതഃ സ്ഥാവര ജംഗമാത്മകം ജഗദ്ഭവിഷ്യതി ഏതേന ജീവാത്മ മനോര്യോഗേന മോക്ഷ പ്രകാരശ്ച കഥിതഃ ഇത്യനു സന്ധേയഃ യ ഇമം സൃഷ്ടി യജ്ഞം ജാനാതി മോക്ഷപ്രകാരം ച സർവമായുരേതി.

ചതുർത്ഥാംശ രൂപിയായ അനിരുദ്ധൻ ലോക സൃഷ്ടിക്കുവേണ്ടി പ്രകൃതിയെ സൃഷ്ടിച്ചു. പ്രകൃതിരൂപമായ ബ്രഹ്മാവിന് ശരീരം ലഭിച്ചിട്ടും സൃഷ്ടികർമ്മ ജ്ഞാനം നേടാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അപ്പോൾ അനിരുദ്ധനാരായണൻ ബ്രഹ്മാവിന് സൃഷ്ടിക്രമം ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം ബ്രഹ്മാവിനോട് പറഞ്ഞു:-“ബ്രഹ്മൻ, അങ്ങ് സ്വന്തം ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ യജ്ഞകർത്താക്കളായും കമലനാളത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായ അങ്ങയുടെ ശരീരത്തെ ഹവിസ്സായും എന്നെ അഗ്നിയായും വസന്തകാലത്തെ ആജ്യമായും ഗ്രീഷ്മത്തെ സമിത്തായും ശരത് കാലത്തെ രസരൂപമായും ധ്യാനിച്ച് യാഗം നടത്തിയാൽ അങ്ങയുടെ ശരീരം വഭ്രജം പോലെ സുദൃഢമായിത്തീരും. അപ്പോൾ എല്ലാ ജീവികളും ഉണ്ടാകും. അങ്ങനെ സ്ഥാവര ജംഗമ രൂപത്തിലുള്ള സമ്പൂർണ്ണ വിശ്വവും ദൃശ്യമാകും ജീവാത്മ പരമാത്മ സംയോഗത്താൽ മോക്ഷമാർഗ്ഗവും ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടു. ഈ സൃഷ്ടി യജ്ഞത്തെയും മോക്ഷ പ്രകാരത്തെയും അറിയുന്ന മനുഷ്യൻ പൂർണ്ണായുസ്സ് നേടുന്നു.

ത്യക്രിയ ഖണ്ഡം

1. ഏകോ ദേവോ ബഹുധാവിനിഷ്ട അജയമാനാ ബഹുധാവിജായത.

യഥാർത്ഥത്തിൽ ജന്മാദി രഹിതനായ ആ ഒരേ ഒരു ദേവൻ തന്നെ പല പ്രകാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് അനേക രൂപത്തിൽ പ്രകടമായി.

2. തമേതമഗ്നിരിത്യധര്യവഃഉപാസതേ യജുരിത്യേഷ ഹമീദം സർവം യു നക്തി. സാമേതി ഛന്ദോഗാഃ ഏതസ്മിൻ ഹീദം സർവം പ്രതിഷ്ഠിതം. വിഷമിതി സർപ്പാഃ സർപ്പ ഇതി സർപ്പ വിദഃ ഉതർഗ്ഗിതാ ദേവാഃ രയിരിതി മനുഷ്യാ മാധേത്യ സുരാഃ സ്വധേതി പിതരഃ ദേവജന ഇതി ദേവജന വിദഃ രൂപമിതി ഗന്ധർവാഃ ഗന്ധർവ ഇതി അപ്സരഃ തം യഥാ യഥോപാസ്തേ തഥൈവ ഭവതി. തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണഃ പുരുഷ രൂപം പരം ബ്രഹ്മവാഹമിതി ഭാവയേത് തദ്രൂപോ ഭവതി യ ഏവം വേദ.

അഗ്നി രൂപത്തിൽ ഇതിനെത്തന്നെയാണ് അധര്യക്കൾ ഉപാസിക്കുന്നത്. യജുർവേദികൾ അതിനെ യജുസ്സ് എന്നു കരുതി സർവ യജ്ഞങ്ങളിലും നിയോഗിക്കുന്നു. സാമഗന്മാർ ഇതിനെ സാമമെന്ന് കരുതുന്നു. ദൃശ്യ പ്രപഞ്ചമാകെ നാരായണരൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്ന അതിനെ സർപ്പങ്ങൾ വിഷമെന്ന് കരുതുന്നു. സർപ്പത്തെ അറിയുന്നവൻ അതിനെ അമൃതമെന്നും മനുഷ്യൻ ധനമെന്നും കരുതുന്നു. അസുരന്മാർ മായയെന്നും അപ്സരസ്സുകൾ ഗന്ധർവനെനും ഉപാസകന്മാർ ദേവനെനും പിതൃക്കൾ സ്വധാ എന്നും ചിന്തിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഇത് പല പ്രകാരത്തിൽ കരുതുന്നു. എങ്ങനെ ഉപാസിക്കുന്നോ ആ വിധത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ബ്രഹ്മ ജ്ഞാനി പുരുഷരൂപമായ പരബ്രഹ്മം ഞാൻ തന്നെയെന്ന് കരുതുന്നു. അങ്ങനെ ഭാവന അവനെ അതാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ഈ രഹസ്യം അറിയുന്നവനും അതേ ഭാവം ലഭിക്കുന്നു.

ചതുർത്ഥ ഖണ്ഡം

1. തദ്ബ്രഹ്മ താപത്രയാതീതം ഷ്ട്കോശവിനിർമ്മുകതം. ഷഡ്ധർമ്മി വർജിതം പഞ്ചകോശാതീതം ഷഡ് ഭാവവികാര ശൂന്യമേവ മാദി സർവ വിലക്ഷണം ഭവതി. താപത്രയം ത്യാധ്യാത്മികാ ധി ഭൂതികാധി ദൈവികം കർത്തു കർമ്മകാര്യ ജ്ഞാത്യ ജ്ഞാന ജേന്യേ ഭോക്ത്യ ഭോഗഭോഗമിതി ത്രിവിധം.

പരബ്രഹ്മംതാപത്രയാതീവും ഷഡ്കോശവിനിർമ്മുകതവും ഷഡ്ധർമ്മി വിവർജിതവും പഞ്ചകോശാതീതവും ഷഡ്ഭാവ വികാര ശൂന്യവും സർവ വിധത്തിലും വിലക്ഷണമാകുന്നു. ആധ്യായത്മികം, അധിഭൂതികം, ആധി ദൈവികം എന്ന താപത്രയങ്ങൾ കർത്തുകർമ്മ കാര്യം ജ്ഞാനജ്ഞാത്യ ജേന്യേ ഭോക്ത്യ ഭോഗഭോഗ്യം എന്ന് മൂന്ന് വിധമാണ്.

2. ത്വങ് മാംസ ശോണിതാസ്ഥി സ്നായു മജ്ജാഃ ഷ്ട് കോശാ കാമക്രോധ ലോഭമോഹമദ മാത്സര്യ മാത്യാദി

N

P

I

K

ഷർവ്വഗ്നഃ അന്നമയപ്രാണമനോമയ
 വിജ്ഞാനമയാ നന്ദമയാ ഇതി പഞ്ച
 കോശാഃ പ്രിയതമ
 ജനന വർദ്ധന പരിണാമക്ഷയനാശാഃ
 ഷഡ് ഭാവാഃ
 അശനായാ പിപാസാ ശോകമോഹ ജരാമരാ
 നീതി ഷഡ്വർ
 മയഃ കുലഗോത്ര ജാതി വർണ്ണാശ്രമരൂപാണി
 ഷഡ് ഭ്രമാഃ ഏതദ്യോഗേന പരമ പുരുഷോ
 ജീവോ ഭവതി, നാനു;

ചർമ്മം, മാംസം, രക്തം, അസ്ഥി, നാഡി, മജ്ജ, ഇവ ആറും ഷഡ് കോശങ്ങൾ; കാമം ക്രോധം മോഹം, ലോഭം മദം മാത്സര്യം ഇവ ശത്രുക്കളായ ഷഡ് വർഗ്ഗങ്ങൾ; പ്രാണ മയം മനോമയം അന്നമയം ആനന്ദമയം വിജ്ഞാനമയം ഇവ അഞ്ചും പഞ്ചകോശങ്ങൾ; പ്രിയത്വം ജനനത്വം, വൃദ്ധി പരിണാമംക്ഷയം, നാശം ഇവ ആറും ഷഡ് ഭാവങ്ങൾ; വിശപ്പ്, ദാഹം, ശോകം, മോഹം, ജരമൃത്യു ഇവ ആറും ഷഡ്വർത്തികൾ; ജാതി, വർണ്ണം, ആശ്രമം, കുലം, ഗോത്രം, രൂപം ഇവ ആറും ഷഡ്ഭ്രമങ്ങൾ; ഇവയുടെയെല്ലാം സംയോഗത്താലാണ് പരമപുരുഷൻ ജീവനായിത്തീരുന്നത്. മറ്റു വിധത്തിലല്ല.

3. യ ഏതദ്യുപനിഷദം നിത്യമധീതേ സോ ഗ്നി പുതോ ഭവതി. സവായു പുതോ ഭവതി. സ ആദിത്യ പുതോ ഭവതി. അരോഗീ ഭവതി. ശ്രീമാംശ്ച ഭവതി. പുത്രപന്ത്രാദിഭിഃ സമൃദ്ധോ ഭവതി. ശ്രീമാംശ്ച ഭവതി. പുത്രപന്ത്രാദിഭിഃ സമൃദ്ധോ ഭവതി. ശ്രീമാംശ്ച ഭവതി. വിദ്വാംശ്ച ഭവതി. ല മഹാപാതകാത് പുതോ ഭവതി. സുരാപാനാത് പുതോ ഭവതി. അഗമ്യോഗമനാത് പുതോ ഭവതി. മാത്യഗമനാത് പുതോ ഭവതി. ദുഹിത്യ സ്നനുഷാഭി ഗമനാത് പുതോ ഭവതി. സ്വർണ്ണസ്തേ യാത് പുതോ ഭവതി വേദി ജന്മ ഹാനാത് പുതോ ഭവതി. ദുഹിത്യസ്നനുഷാഭി ഗമനാത് പുതോ ഭവതി. ഗുരോരശ്രൂഷണാത് പുതോ ഭവതി. അയാജ്യയാ ജനാത് പുതോ ഭവതി. അദക്ഷ്യ ഭക്ഷണാത് പുതോ ഭവതി. ഉഗ്രപ്രതിഗ്രഹാത് പുതോ ഭവതി. പരദാരഗ മനാത് പുതോ ഭവതി. കാമക്രോധ ലോഭ മോഹേർഷ്ട്യാ ദിഭിരബാധിതോ ഭവതി. സർവേഭ്യഃ പാപേഭ്യോ മുക്തോ ഭവതി. ഇഹ ജന്മനി പുരുഷോ ഭവതി.

എന്നും ഈ ഉപനിഷത്ത് വായിക്കുന്നവൻ അഗ്നിപു

തനും വായുപുതനും അരോഗിയും ഐശ്വര്യവാനും പുത്രപന്ത്രാദിസമൃദ്ധനും വിദ്വാനും മഹാപാപവിമുക്തനും മദ്യപാനദോഷ വിമുക്തനും അഗമ്യഗമന പാപവിമുക്തനും മാത്യദുഹിത്യസ്നനുഷാഭിഗമനപാപ വിമുക്തനും ആയിത്തീ രുന്നു. ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്യാതിരിക്കൽ, അദക്ഷ്യ ഭക്ഷണം പരദാരഗമനം മുതലായ പാപത്തിൽ നിന്ന് വിമുക്തനാകു ന്നു. അവനെ കാമക്രോധ ലോഭ മോഹേർഷ്ട്യാദികൾ ബാധി ക്കില്ല. സർവപാപവിമുക്തനായി ഈ ജന്മത്തിൽ തന്നെ പുരുഷനായി അവൻ സമ്മാനനാകുന്നു.

4. തസ്മാദേതത് പുരുഷ സുക്താർത്ഥമതിരഹസ്യം രാജഗൃഹ്യം ദേവ ഗൃഹ്യം ഗൃഹ്യാദപി ഗൃഹ്യതരം നാദീക്ഷിതായോപദിശേത്; നാനുചാനായ നായജ്ഞ ശീലായ് നാവൈഷ്ണവായ നായോഗിനേ ന ബഹു ഭാഷിണേ നാ പ്രിയ വാദിനേ നാസം വത്സര വേദിനേ നാതുഷ്ടായ നാനധീത വേദായ ഉപദിശേത് ഗുരുരപ്യേവം വിത് ശുചൗ ദേശേ പുണ്യനക്ഷത്രേ പ്രാണാനായമ്യ പുരുഷം ധ്യായന്നുപസന്നായ ശിഷ്യായ ദക്ഷിണ

കർണ്ണേ. പുരുഷ സുത്രാർത്ഥമുപദി ശേത് വിദ്വാൻ ന ബഹുശോ വദേത് യാതയാമോ ഭവതി. അസക്യത് കർണ്ണമുപദിശേത്. ഏതത് കുർവാണോ അധ്യേതാ അധ്യാപകശ്ച ഇഹ ജന്മനി പുരുഷോ ഭവതീത്യുപനിഷത്.

അതുകൊണ്ട് ഈ പുരുഷസുക്താർത്ഥം രാജഗൃഹ്യവും ദേവഗൃഹ്യവും ഗൃഹ്യാത്ഗൃഹ്യതരവുമാണ്. ഇതിന്റെ അർ ത്ഥം അത്യന്തം രഹസ്യമാണ്. അഭിക്ഷിതനും അനുചാനനും അയജ്ഞശീലനും അഖൈഷ്ണവനും അയോഗിക്കും ബഹു ഭാഷിക്കും. അപ്രിയവാദിക്കും അനധീതവേദനും ഇത് ഉദേശിക്കരുത്. വിദ്വാനായ ഗുരു വിശുദ്ധ സ്ഥാനത്തിരുന്ന് പുണ്യനക്ഷത്രത്തിൽ പ്രാണായാമത്തോടെ പരപുരുഷനെ ധ്യാനിച്ച് വിനയജിജ്ഞാസാനിതനായ ശിഷ്യന്റെ വലതു ചെവിയിൽ പുരുഷസുക്താർത്ഥമപദേശിക്കുക. ഏറെ പറയരുത്. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ഉപദേശം ദുഷിതമാകും. ചെവിയിൽ പലവട്ടം പറഞ്ഞു കൊടുക്കണം. ഇങ്ങനെ ഉപ ദേശിച്ചാൽ അധ്യേതാവും അധ്യാപകനും പുരുഷനായി ഭവിക്കും എന്ന് ഉപനിഷത്ത് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

മുദ്ഗലോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

മൈത്രൈയണ്യപരിഷ്കരണം

ശാന്തിപാഠം

ഓം. ആപ്യായന്തു മമാംഗാനം വാക് പ്രാണ ശ്വക്ഷു ശ്രോതാമഥോബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി. സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം വാനാ ബ്രഹ്മ നിരാകാരോ ദ നിരാകരണ മസ്ത നിരാകരണം മേ അസ്തു തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത് സു ധർമ്മാസ്തമയി സന്തു. തേമയി സന്തു. ഓം ശാന്തി: ശാന്തി: ശാന്തി:

ഓം എന്റെ അംഗങ്ങൾ പരിപൂർണ്ണ പ്രാപിക്കട്ടെ. വാക്ക് പ്രാണൻ നേത്രം ശ്രോത്രം എന്നിവയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പൂർണ്ണ പ്രാപിക്കട്ടെ. ഇത് ഉപനിഷദുക്തമായ ബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ അതിനെ നിരാകരിക്കുന്നില്ല. ബ്രഹ്മം എന്ന പരിത്യജിക്കാ തിരിക്കട്ടെ. എനിക്കും ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അഭേദമായ ബന്ധം ഉണ്ടാകട്ടെ. ബ്രഹ്മ നിരതനായ എന്നിൽ ഉപനിഷ ദുക്തങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ സ്ഥിതിചെയ്യട്ടെ. ഓം. ശാന്തി: ശാന്തി: ശാന്തി:

ഓം ബൃഹദ്രഥോ വൈനാമ രാജാ രാജ്യേ ജ്യേഷ്ഠം പുത്രം നിധാപയിത്യാ ഏത മശാശ്വതം മന്യമാനാഃ ശരീരം വൈരാഗ്യമുപേതോരണ്യം നിർജഗാമ. സതത്ര പരമം തപ ആസ്ഥായ ആദിത്യ മീക്ഷമാണ ഊർധ്വ ബാഗുസ്തിഷ്ഠന്തേ സഹസ്രസ്യ മുനിരന്തികമാജഗാമാഗനിരിവാധ്യമകസ്തേജസാ നിർദഹന്നിവാത്മവിത് ഭഗവാൻ ശാകായന്യ ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ വരം വൃണീഷ്യാ അതി രാജന മബ്രവീത്. സതസ്തൈ നമസ്കൃത്യോ വാച ഭഗവാനാഹമാത്മ വിത്തം തപ വിത് ശൃണുമോ വയം സത്വം നോ ബ്രഹ്മീത്യേതദ് വ്രതം പുരസ്താ ദശക്വം മാപൃച്ഛു പ്രശ്ന മൈക്ഷ്യാ തകാന്യാൻ കാമാൻ വൃണീഷ്യാതി ശാകായന്യസ്യ ചരണാ വദി മുശ്യമാനോരാജേമാം ഗാഥാം ജഗാദ.

ഈ ശരീരം അനിത്യമാണെന്ന ബോധം ബൃഹദ്രഥൻ എന്ന രാജാവിനുമുണ്ടായി. അതോടെ അദ്ദേഹത്തിന് വൈരാഗ്യം ഉദയം ചെയ്തു. തന്മൂലം രാജ്യത്തെ ജ്യേഷ്ഠപുത്രനെ ഏല്പിച്ച് വനത്തിലേക്കു പോയി. അവിടെ അദ്ദേഹം ഏറെ കാലം കഠിന തപസ്സു ചെയ്തു. സൂര്യാഭിമുഖമായി നിന്നു കൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഊർധ്വബാഹുവായി നിലയുറപ്പിച്ചു. ആയിരം വർഷം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തപശ്ചര്യയുടെ ഫലമായി ആത്മജ്ഞാനിയായ ശാകായനൻ എന്ന മുനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലേത്തി. പുകയില്ലാത്ത അഗ്നിയെപ്പോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തേജസ്സ് പ്രകാശിച്ചു.

അദ്ദേഹം രാജാവിനോട് പറഞ്ഞു:- എഴുന്നേൽക്കൂ.... എഴുന്നേൽക്കൂ. വരം ആവശ്യപ്പെടുക.□

രാജാവ് പറഞ്ഞു:- ഭഗവാനെ, ഞാൻ ആത്മജ്ഞാനിയാണെന്ന് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ എനിക്ക് ആത്മജ്ഞാനമാകുന്ന വരം തരണം; അതു കേട്ട് മുനി പറഞ്ഞു: ഇക്ഷ്യാകു വംശജനായ രാജാവേ, മറ്റൊന്നെങ്കിലും വരം ചോദിച്ചുകൊള്ളുക. പണ്ടു മുതലേ വളരെ വളരെ കഠിനമെന്നു കരുതിപ്പോന്ന ഈ വരം ചോദിക്കരുത്. ഇത് കേട്ട് ബൃഹദ്രഥൻ ശാകായനന്റെ പാദങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

2. ഭഗവനനസ്ഥി ചർമ്മ സ്നായു മജ്ജാ മാംസ ശൂക്ര ശോണിത ശ്ലേഷ്മാ ശ്രു ദുഷിതേ വിൺ മുത്രോ വാതപിത്ത കഫ സംഘാതേ ദുർഗന്ധേ നിസ്സാരേ ഉ സ്ഥിൻ ശരീരേ കിം കാമോപഭോഭൈ:

3. കാമക്രോധ ലോഭ ഭയമോഹവിഷാദേർ വ്യേഷ്ട വിയോഗാനിഷ്ട സംപ്രയഗ തമത് പിപാസാ ഇരാമൃത്യു രോഗ ശോകായൈ രഭിപതേ f സ്ഥിൻ ശരീരേ കിം കാമോ പ ഭോ ഭൈ:

4. സർവം ചേദം ക്ഷയിഷ്ണു പശ്യാമോ യഥേമേദംശമശകാദയ സ്കൃണവത് നശ്യു ത യോദ് ഭൂത പ്രാധിംസിനഃ

5. അഥ കി മേ തൈർ വാ പരേ f ന്യേ മഹാ ധനുർ ധരാ ശ്വ ക്രവർത്തിന: കേചിത് സുദ്യുമ്ന: ഭൂരിദ്യുമ്ന: ഇന്ദ്രദ്യുമ്ന: കുവലയാശ്വ യൗവനാശ്വവദ് ധിയാശ്വാശ്വപതി: ശശബിന്ദു: ഹരിശ്വന്ദ്ര അംബരീ ഷോമനൂക്ത സ്വായാതി: യയാതി: അനരണ്യ: ഉഷസേന: ഉർത്ഥമരുത്ത ഭരതപ്രഭൃതയോ രാജാനോ മിഷതോ ബന്ധുവർഗ്ഗസ്യ മഹതീം ത്രിയം കൃക്തവാ അസ്മാത് ലോകാതി അമും ലോകം പ്രയാന്തി:

6. അഥ കിമേതൈർ വാ പരേ f ന്യേ ഗന്ധവർ വാസുര യക്ഷരാക്ഷസൻ ഭൂതഗണ പിശാചോരഗ ഗ്രഹാദീനാം നിരോധനം പശ്യാമ:

ഭഗവാനെ, ഈ ശരീരം അസ്ഥ, ചർമ്മം, സ്നായു, മജ്ജ, മാംസം, രക്തം അശ്രു, മസം, മുത്രം, വാതം, പത്തം, കഫം എന്നിവയോടു കൂടിയതും ദുർഗന്ധപുരിതവും നിസ്സാരവുമാണ് ആ സ്ഥിതിക്ക് വിഷയ സുഖങ്ങളെക്കൊണ്ട് എന്തൊരുപയോഗം? ഈ ശരീരം കാമം ക്രോധം ലോഭം ഭയം ദുഃഖം ഈർഷ്യ പ്രിയ ജനവിയോഗം വിശപ്പ് ദാഹം വാർധക്യം മരണം. രോഗം ശോകം എന്നിവയാൽ പീഡിതമാണ്. ആ നിലക്ക് വിഷയ സുഖങ്ങളെക്കൊണ്ടെന്തു പ്രയോജനം? ഈ സമസ്ത ജഗത്തും നശ്രമാണ്. മനുഷ്യർ തുടങ്ങിയ സകലതും മരണമടയുന്നത് ഞാൻ കാണുന്നു. അതുപോലെ കൊതുകു തുടങ്ങിയവ പോലെ ഏറെ നാൾ ജീവിക്കുന്നതിനു മുമ്പു ചത്തു പോകുന്നു. വലിയ വലിയ

I

K

വില്ലാളികളും, സുദ്യൂമ്നൻ, ഭൃശിദ്യൂമ്നൻ ഇന്ദ്യൂമ്നൻ കുവലയാശ്വരൻ ധിയാശ്വൻ അശുപതി ശശബിന്ദു, ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ അംബരീക്ഷൻ മനുഷ്യപുത്രനായ ശര്യാതി യയാതി അനരണ്യൻ ഉക്ഷസേനൻ മരുത്തൻ, ഭരതൻ മുതലായ വലിയ വലിയ ചക്രവർത്തിമാർ പോലും തങ്ങളുടെ ബന്ധുക്കൾ കണ്ടു കൊണ്ടിരിക്കവേ തന്നെ ഈ ലോകത്തിലെ സകല ഐശ്വര്യങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് പരലോകം പ്രാപിച്ച സ്ഥിതിക്ക് മുമ്പ് സുചിപ്പിച്ച കീടങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി എന്തു പറയാനാണ്. മനുഷ്യൻ മാത്രമല്ല ഗന്ധർവന്മാർ അസുരന്മാർ യക്ഷന്മാർ രാക്ഷസന്മാർ ഭൂതങ്ങൾ പിശാചുക്കൾ സപ്യങ്ങൾ മുതലായവയും നാശമടയുന്നതായി നാം കാണുന്നു.

7. അഥ കി മേ തൈർ വാന്യാനാം ശോഷണം മഹാർ വാനാം ശിഖരിണാം പ്രപതനം. ധ്രുവസ്യ പ്രചലനം സ്ഥാനം വാ തരുണാം നിമജ്ജനം പൃഥി വ്യാ: സ്ഥാനാ ദപസരം സുരാണാം; സോ f ഹ മിത്യേ വം വിധേ സ്മിൻ സംസാരേ കിം കാമോപ ദോഗൈര്യൈരേവാ ശ്രിതസ്യ സകൃദിഹാവർത്തനം ദൃശ്യത ഇതി ഉദ്ധർത്തും അർഹസീത്യ സോ ദ പാനസേഥാ ഭേക ഇവാഹമസ്മിൻ സംസാരേ ഭഗവാൻ; സതം നോ ഗതി സ്തം നോ ഗതി:

അല്ലെങ്കിൽ അവയുടെ കാര്യം പോകട്ടെ. വലിയ സമുദ്രങ്ങൾ പോലും വറ്റിപ്പോകുന്നു; പർവതങ്ങൾ പൊട്ടിത്തകരുന്നു. ധ്രുവനക്ഷത്രവും സ്വസ്ഥാനത്ത് സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നില്ല. വൃക്ഷങ്ങൾ നിലം പതിക്കുന്നു ച ഭൂമിയും ഒരു സ്ഥാനത്ത് സ്ഥിരമായി നിൽക്കുന്നില്ല. ദേവന്മാർക്ക് സ്ഥാനചലനം ഉണ്ടാകുന്നു. ആ നിലക്ക് അഹങ്കാരം നിറഞ്ഞ ഈ ലോകത്തിൽ വിഷയ സുഖങ്ങളിൽ കുടുങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു കൊണ്ട് എന്താണൊരു ഗുണം? വിഷയത്തിൽ കുടുങ്ങിയവർ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനനചക്രത്തിൽ കുടുങ്ങിയവർ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനനചക്രത്തിൽ കുടുങ്ങുന്നു. അതിനാൽ ഭഗവാനെ, അന്ധകുപത്തിൽ വീണ തവളയെപ്പോലെ ഈ ലോകത്തിൽ ഞാനും വീണിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് എന്നെ ഉദ്ധരിക്കണം. ഞാൻ അങ്ങയെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു. അങ്ങാണൊരാശ്രയം.

രണ്ടാം പ്രപാഠകം

1. അഥ ഭഗവാൻ ശാകായന്യ: സുപ്രീത: സു അബ്രവീത് രാജാനാം- മഹാരാജ, ബൃഹദ്രഥേ ക്ഷാകുവംശ ധ്വജ ശീർഷാത്മജ: കൃതകൃത്യസ്തം മരുത്നാമനേതി വിശ്രുതോസീതി അയം വാവഖലാത്മജതോഃ കതമോ ഭഗവാ വർണ്ണം ഇതി തം വാചേതി.

2. യ ഏ ഷോ ഉച്ഛാസാവിഷ്ടുവഷ്ടം ഭനേനോർ ധാമുത് ക്രാന്തോ വ്യയമാനോ വ്യമാനസ്നമ: പ്രണ്യഭത്യേഷ ആത്മേ ത്യാഹ ഭഗവാൻ മൈത്രീഃ ഇത്യേവം അഹം അഥ യ ഏഷ സംപ്രാസാ ദോസ്മച്ഛരീരാത് സമുസ്ഥായ പരം ജ്യോതി രൂപ സംപദ്യ സേന രൂപേണ അഭിനിഷ്പദ്യത ഏഷ

ആത്മേതി ബോവാചൈത ഭമൃതവഭയ മേതേ. ബ്രഹ്മേതി.

പിന്നെ ഭഗവാനായ ശാകായന്യൻ ഏറെ പ്രസന്നനായി രാജാവിനോട് പറഞ്ഞു. ബ്രഹ്മദ്രഥമഹാരാജാവേ, അങ്ങ് ഇക്ഷാകു വംശജനായ പ്രജശീർഷരാജാവിന്റെ പുത്രനാണ്. മരുത്ത് എന്ന നാമത്തിൽ വിഖ്യാതനും എല്ലാവിധത്തിലും കൃതകൃത്യനുമാണ്. ആത്മാവ് ഏങ്ങനെയെന്ന് ഞാൻ അങ്ങയ്ക്ക് പറഞ്ഞുതരണം മുനി പറഞ്ഞു: ബാഹ്യങ്ങളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ നിരോധിക്കുമ്പോൾ ഈ പ്രാണനാകുന്ന ആത്മാവ് യോഗം മുഖേന മുകളിലോട്ട് കയറുന്നു. അത് ദുഃഖാത്മകമെന്നു തോന്നിയാലും യഥാർത്ഥത്തിൽ ദുഃഖഹീനവും അന്ധകാരനാശകവുമാണ്. ഈ ആത്മാവുതന്നെയാണ് ശരീരത്തിനു വെളിയിൽ വന്ന് പരമ ജ്യോതി സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിച്ചു തന്റെ സ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിരമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഈ ആത്മാവ് അഭയ രൂപവുമാണ്.

3. അഥ ഖലിപിയം ബ്രഹ്മവിദ്യാ സർവോപനിഷദ് വിദ്യാ വാ രാജനസ്മാകം ഭഗവതാ മൈത്രേയേണ വ്യാഖ്യാതാ f ഹതേ കഥയിഷ്യാ മീ ത്യ മാപഹച പാപ്മാനസ്മതി തേജസ. ഉദധാരേതസോ ബാലഖിലയാ ഇതി ശ്രൂയന്തേ f തേ പ്രജാപതി മബ്രുവൻ ഭഗവൻ ശകടമിവാ ചേതന മിത്യം ശരീരം കസൈഷഖല്പീദ്യശോ മഹിമായ തീന്ദ്രീയ ഭൂതസ്യയേനൈ തദി ധമിദം ചേതനവത് പ്രതിഷ്ഠാ വിതം പ്രമോദയിതാ f സ്യ കോ ഭഗവന്തേത ഭസ്മാകം ബ്രൂഹീതി താൻ ഹോവാച.

രാജാവോ സമസ്തോപനിഷത്തുകളും എന്തിനെപ്പറ്റിയാണോ ഉപദേശിക്കുന്നത് ആ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം ഭഗവാൻ മൈത്രേയൻ ഞങ്ങൾക്ക് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അതിനെത്തന്നെ ഞാൻ അങ്ങയ്ക്ക് പറഞ്ഞുതരാം. പാപം നശിച്ചവരും തേജോരൂപികളും ബ്രഹ്മചാരികളുമായ മുനിമാർ പ്രശസ്തരാണ്. അവർ ഒരിക്കൽ ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു. ഭഗവാനെ ഈ ശരീരം ശകടതുല്യമാണ്. ആ സ്ഥിതിക്ക് എന്തിന്റെ മഹിമയിലാണ് ഏത് ഇന്ദ്രിയത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം കൊണ്ടാണ് ചൈതന്യപത്താണെന്നു തോന്നുന്നവിധം പ്രതിഷ്ഠപ്രാപിക്കുന്നത്? ആ കാര്യം ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തരിക.

4. യേ ഹ ഖലു വാചോ പരിസ്ഥ: ശ്രൂയതേ സ വാ ഏഷ ശുദ്ധ: പുത: ശൂന്യ: ശാന്തോ f പ്രാണോ ഗുണേഷു ഇവ ഊർരേതസേ: f നീ ശാന്താ f നതോ f ക്ഷയ: സ്ഥിര: ശാശ്വതോജ: സ്വതന്ത്ര : സേമഹിമ്നി തിഷ്ഠത്യനേനേഭം ശരീരം ചേതനവത് പ്രതിഷ്ഠാ പിതം പ്രചോദയിതാ ചൈ ഷോ f സേതി കഥാമിതി താൻ ഹോവാച.

ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: വാക്കിനതീതമെന്നു പറയപ്പെടുന്ന ശുദ്ധവും പവിത്രവും ശൂന്യവും ശാന്തവും അപ്രമാണവും അനന്തവും അവിനാശിയും സ്ഥിരവും സനാതനവും ജന്മരഹിതവും സ്വതന്ത്രവുമായ ആത്മാവിന്റെ മഹിമയാണ്

N

P

I

K

ഇക്കാനുനതെല്ലാം. അതു മുഖേനയാണ് ശരീരത്തിൽ ചൈതന്യസദൃശമായ പ്രതിഷ്ഠ കിട്ടുന്നത്. ഇതുകേട്ട് ബാലവിലയാർ ചോദിച്ചു: □□ഭഗവാനെ, ഈ ആത്മാവ് ഇച്ഛാ രഹിതമായിരുന്നിട്ടും ശരീരത്തിൽ ചൈതന്യസദൃശമായ പ്രതിഷ്ഠ കിട്ടുന്നത്. ഇതുകേട്ട് ബാലവിലയാർ ചോദിച്ചു:- ഭഗവാനെ, ഈ ആത്മാവ് ഇച്ഛാരഹിതമായിരുന്നിട്ടും ശരീരത്തിൽ ചൈതന്യരൂപത്തിൽ എങ്ങനെയാണ് ഉറച്ചു നിൽക്കുന്നത്, ഇതു എന്തിനു പ്രേരണ കൊടുക്കുന്നു? എന്താണ് ഇതിന്റെ മഹത്വം ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു.

5. സ വാ ഏഷ സൂക്ഷ്മോ f ഗ്രാഹ്യോ അദ്യശ്യ: പുരുഷ സംജ്ഞാകോ ബുദ്ധിപൂർഷമി ഹൈ വാ വർത്തതേ അംശനേതി. സുപ്തസ്യേ പാ ബുദ്ധി പൂർവകം വി ബോധ ഏവമിതി അഥ യോ ഹ ഖലു വൈതസ്യ സോം f ശോ യ: ചേതാമാത്ര: പ്രതി പുരുഷ: ക്ഷേത്ര ജ്ഞ: സകല്പാധിവസായാഭിമാന ലിംഗ: പ്രജാപതിർ വിശ്വാഖ്യശ്ചേത നേനേദം ശരീരം ചേതന വത് പ്രതിഷ്ഠാവിതം പ്രചോദയിതാ വൈ ഷോ f വ്യസ്യേതി. തേ ഹോ ചു: ഭഗവൻ, യദ് അനേനേദൃശേനാനിഷ്ഠം നൈ ത ദിധമിദം ചേതന വത് പ്രതിഷ്ഠാവിതം പ്രചോദയിതാ വൈഷോ f സ്യ കഥമിതി താൻ ഹോവാചേതി.

ഈ ആത്മാവ് സൂക്ഷ്മവും അഗ്രാപ്യവും അദ്യശ്യവുമാകുന്നു. പുരുഷനെനാണത്തിന്റെ പേര് തന്റെ ഒരംശത്താൽ അത് ഇവിടെ ബുദ്ധിപൂർവ്വം പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഉറങ്ങുന്നവനെ ഉണർത്തുക ഇതിന്റെ ഒരംശമെത്രെ. സകലജീവികളിലും ജീവാത്മാവായി വർത്തിക്കുന്നത് അതു തന്നെ. അത് സകല ശരീരത്തിലും ക്ഷേത്രജ്ഞാനരൂപത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നു. തേജസ്സും സകല്പയുക്തവും അതുതന്നെ. പ്രജാപതി രൂപവും സർവദർശിയുമാണത്. ആ ചൈതന്യത്താലാണ് ശരീരം സചേതനായി വർത്തിക്കുന്നത്. ബാലവിലയാർ ചോദിച്ചു: ഭഗവാൻ ഈ ആത്മാവ് അഖണ്ഡമായിരുന്നിട്ട് എങ്ങനെയാണ് അംശരൂപത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നത്. അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു:-

6. പ്രജാപതിർവാ ഏകോ f ശ്രേ അതിഷ്ഠാത്. സ നാരമത ഏക: സ ആത്മാനമഭിധ്യാത്യാ ബഹവീ: പ്രജാ: അസ്യജത്. താ അസ്യൈവാത്മ പ്രവൃത്താ അപ്രാണാ സ്ഥാണുരിവ താഷ്ഠമാന അപശ്യത് സ നാരദത. സോ f മന്യതൈതസാം പ്രതിബോധനായാ ഭൃന്തരം പ്രാവിശാ നീത്യഥ സ വായു മിവാത്മന കൃത്യാ അഭൃന്തരം പ്രാവിശത് സ ഏകോ നാവിശത് സ പഞ്ചധാത്മാനം പ്രവിഭ ജ്യോച്യതേ യ: പ്രാണോ f പാനം സമാന ഉദാനോ വ്യാന ഇതി.

ആദ്യം പ്രജാപതി മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഏകാകിയായതിനാൽ ആദ്യേഹത്തിന് സ്വസ്ഥത ലഭിച്ചില്ല. തന്മൂലം ആത്മാവിനെ ധ്യാനിച്ച് അദ്ദേഹം അനേക വിധത്തിലുള്ള പ്രജകളെ സൃഷ്ടിച്ചു താൻ സൃഷ്ടിച്ച ജീവികൾ പ്രാണരഹിതമെന്നും തുണുപോലെ ജഡമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന് മനസ്സി

ലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. അതിഷ്ടപ്പെടാതെ ഈ പ്രജകളെ സചേതനമാക്കാൻ ഇവയ്ക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. അങ്ങനെ ചിന്തിച്ച് സ്വയം വായുവിനെപ്പോലെ അവയിൽ പ്രവേശിച്ചു അങ്ങനെ ഒരേ പ്രാണൻ അഞ്ചായി- പ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ, ഉദാനൻ, വ്യാനൻ.

7. അഥ യോ f യമൂർദ്ധ മുക്തക്രാമതീത്യേഷ വാമ സ പ്രാണോ f മ യോ f യമവാങ്ച്ഛം സംക്രാമത്യേഷ വാവ സ അപാന: അഥ യേന വൈതാ f ന്യഗ്രഹീതോ ത്യേഷ വാവ സ വ്യാന: അഥയോടയം സ്ഥ വിഷ്ഠോ വാ അംഗേ അംഗേ സമാന യത്യേഷ വാവ സ സമാന സംജ്ഞാ ഉത്തരം വ്യാനസ്യ രൂപം ച ഏതേ ഷാ മന്തര പ്രസൂതി രേവോദാ സ്യ മ യോ f യം വൈഷ വാവ സ ഉദാന:

മുകളിലോട്ട് ഗമിക്കുന്നതാണ് പ്രാണൻ; താഴോട്ട് ഗമിക്കുന്നത് അപാനൻ, അത്യന്തം സ്ഥൂലമായ അന്നത്തെ ഗുദസ്ഥാനത്തെത്തിക്കുന്നത് സമാനൻ; തിന്നികയും കുടിക്കുകയും താഴോട്ടും മുകളിലോട്ടും പോകുകയും ചെയ്ത് ശരീരപ്രവർത്തനം നിയന്ത്രിക്കുന്നത് ഉദാനൻ, നാഡികളിൽ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് വ്യാനൻ. ിതാണ് പഞ്ചവായുക്കളുടെ ഏകദേശ സ്വഭാവം.

8. അഥോപാംശൂരന്തര്യളോ മമുപാം ശുമേതയോ രന്തരാദേവൗഷ്ണ്യം പ്രാസവ ദൃദൗഷണ്യം സപുരുഷോ മ യ: പുരുഷ: സോ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരോ പ്യ ന്യത്ര അപി അയുക്തമഗ്നിർ വൈശ്യാനരോ യോയമന്ത: പുരുഷോ യേനേ ദമന്നം പച്യതേ യദിദമദ്യതേ തസ്യേഷഘോഷാ ഭവതി യദേതത് കർണ്ണാവപിധായ ശൃണോതി സ യദേതത് ക്രമിഷ്യൻ ഭവതി നൈനം ഘോഷം ശൃണോതി.

ഉഷ്ണതാ പുരുഷൻ എന്നു പറയുന്നത് സമീപത്തിൽ അന്തര്യായിയാകും ഒരു യാമത്തിനുള്ളിൽ എരിഞ്ഞടങ്ങുന്നതും അങ്ങനെ രണ്ടിനും മധ്യേ ഉഷ്ണമാസങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ഉഷ്ണമാണ്. അതുതന്നെ വൈശ്യാനരെന്ന അഗ്നി. അങ്ങനെ ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന പുരുഷനാണ് വൈശ്യാനരാഗ്നിയെന്നും അതുതന്നെയാണ് ഭക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന അന്നം ദഹിപ്പിക്കുന്നതെന്നും അറിയുക. അതിന്റെ ശബ്ദം തന്നെയാണ് അകത്ത് കേൾക്കപ്പെടുന്നത്. കാതടച്ചാൽ കേൾക്കുന്ന ശബ്ദം അതു തന്നെ ശരീരത്തിൽ നിന്ന് പ്രാണൻ വിട്ടകന്നാൽ ഈ ശബ്ദം കേൾക്കില്ല.

9. സ വാ ഏഷ പഞ്ചധാ f ത്മാനം പ്രവിഭജ്യ നിഹിതോ ഗുഹായാം മനോ മയ: ആകാശാത്മേതി, സ വാ ഏഷോ f സ്മത് ഹൃദന്തരാത് അകൃതാർ ത്ഥോ f മന്യ താത്മാനഗ്ന്താഗാതി; അത: ഖാനീ മാതിഭിതോദിത: പത്മീരശ്മിദിർ വിശയാനന്തീതി ബുദ്ധിന്ദ്രിയാണി യാനി ഇമാന്യേതാന്യസ്യ രശ്മയ: കർമ്മേന്ദ്രിയാണ്യസ്യ ഹയാ രഥ ശരീരം മനോനിയന്താ പ്രകൃതിമയോ f സ്യ പ്രതോദേനേന ഖലു

N

P

I

K

ഇതരീത: പരിഭ്രമതീദം ശരീരം ചക്രമിവ മൃത് പചനേഭം ശരീരം ചേതനവത് പ്രതിഷ്ഠാപിതം പ്രോദയിതാ വൈഷോ പൃ സ്യേതി.

പ്രജാപതിയാകുന്ന ആത്മാവ് സ്വയം അഞ്ചായി വിഭജിച്ച് ഹൃദയഗുഹയിൽ സ്ഥിരമായി വസിക്കുന്നു. ഈ ആത്മാവു തന്നെ മനോരൂപത്തിലും പ്രാണരൂപത്തിലും മറ്റനേകം രൂപങ്ങളിലും സത്യസങ്കല്പയുക്തമാണ്. ഇങ്ങനെ ഹൃദയത്തിൽ കഴിഞ്ഞ് അത് താനെ അകൃതാർത്ഥനെന്ന് ചിന്തിക്കുന്നു. സ്വയം കൃതർത്ഥനാകാൻ തന്റെ അഞ്ചു ദ്വാരങ്ങൾ പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളായി. പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ കടിഞ്ഞാനും കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ കുതിരകളുമാകുന്നു. ശരീരം രഥം മനസ്സ് സാരഥി സ്വഭാവം ചട്ടയാണ്. ഈ ചട്ടയാൽ പ്രേരിപ്പിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ശരീരം ചക്രത്തിലേക്ക് പ്രേരിതമാകുന്നു. എന്നാൽ മരണാനന്തരം അത് ചേതനായുക്തമാകുന്നില്ല. ഇങ്ങനെ ആത്മാവു തന്നെ ശരീരത്തിന് പ്രേരണ നൽകുന്നു.

10. സ വാ ഏഷ ആത്മ വോശന്തി കവയ: സിതാ സിതൈ: കർമ്മഫലൈ രനഭിഭൂത ഇവ പ്രതി ശരീരേഷു ചരതി അവ്യക്ത ത്യാത്, സൗക്ഷ്മ്യത് അദ്യശ്യത്യാത് അഗ്രാഹ്യ ത്യാത്, നിർമ്മല ത്യാത്, അനവസ്ഥാ സ്തി കർത്താകർത്തൈ വാവസ്ഥ സ വാ ഏഷ ശുദ്ധ: സ്ഥിരോ അചല ശ്ചലോ പൃവ്യഗ്രോ നിസ്സ്പൃഹ: പ്രേക്ഷകവദവസ്ഥിത: സ്വസ്ഥശ്ച ഋതഭൃഗ് ഗുണ വയേന പടേനാത്മാനമന്തർ ധായ അവസ്ഥി തോ ഇത്യവസ്ഥിത ഇതി.

ആത്മാവ് ശരീരത്തിന് വശംവദമായി പോയിരിക്കുന്നു വെന്നും ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമായി ബദ്ധനായിരിക്കുന്നുവെന്നും. അത് നമിത്തം ഭിന്നഭിന്നശരീരങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും തോന്നിപ്പോകും. എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ അത് അവ്യക്തവും സൂക്ഷ്മമവും അഗ്രഹ്യവുമായ മതാരഹിതവും ആണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും അത് സർവാസ്ഥാരഹിതമാണ്. അതിൽ കർത്തൃത്വമില്ലെങ്കിലും അത് കർത്താവാണ് തോന്നിപ്പോകുന്നു. ആത്മാവ് ശുദ്ധവും സ്ഥിരവും അചലവും ആസക്തി രഹിതവും ഇച്ഛാരഹിതവും ദൃഷ്ടമെന്നവിധം സ്വകർമ്മ ഫലമനുഭവിക്കുന്നതായി തോന്നപ്പെടുന്നതുമാകുന്നു. മാത്രമല്ല അത് സ്വരൂപത്തെ ത്രിഗുണാത്മക വസ്ത്രം മുഖേന ആവരണം ചെയ്യപ്പെടുന്നതെന്ന് തോന്നിക്കുന്നതുമാണ്.

മൂന്നാം പ്രപാഠകം

തേ ഹോചു: ഭഗവൻ യ ദ്യേവം അസ്യ ആത്മനോ മഹിമാനം സൂചയസീതി അന്യോ വാപര: കോടയമാത്മാഖ്യ: യോ യം സിതാ സിതൈ: കർമ്മഫലൈരഭിഭൂയമാന: സദസദ്യോനിമാപദ്യതാ ഇത്യവാഞ്ഛരയോർധാവഗതിർ ദൈവദൈവരഭി ഭൂയമാന: പരിഭ്രമതി.

ബാലഖ്യലിന്മാർ ഇതു കേട്ട് വീണ്ടും ചോദിച്ചു: ഭഗവാനെ, അങ്ങൻ ഈ ആത്മാവിന്റെ മഹിമയെപ്പറ്റി

പറയുമ്പോൾ ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങൾക്കടിപ്പെട്ട് നല്ലതും ചീത്തയുമായ യോനികളിൽ ചുറ്റിക്കറങ്ങുന്ന ആത്മാവ് വേറൊന്നാണോ സുഖ ദുഃഖങ്ങളാൽ പരാജയപ്പെട്ട് ഉച്ചനീചഗതികളിൽ ഭ്രമണം ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണോ?

2. അസ്തി ഖലു അന്യോ പരാഭൂതാത്മാഖ്യോ യോ യം സിതാ സീതൈ: കർമ്മഫലൈ രഭി ഭൂയ മാന: സദസദ്യോനിമാപദ്യവാചിം ചോർധാം ഗതിം ദ്വാദൈവരഭിയമാന: പരിഭ്രമതീത്യത്യ ഉപാഖ്യാനം പഞ്ചതന്മാത്രാണി ഭൂത ശബ്ദേനോച്യതേ ശമ തേഷ്ഠാം യ സമുദായ ശരീരമിത്യുക്ത മത യോ ഹ ഖലു വാവ ശരീരമിത്യുക്തം സഭൂതാത്മേത്യുക്തം അഥാസ്തി തസുത്മാ ബിന്ദുരിവ പുഷ്കര ഇതി സ വാ ഏഷോ ഭി ഭൂത: പ്രാകൃതൈ: ഗുണൈ: ഇത്യതോ ആവിർ ഭൂതന്മാത് സമുദ്ധത്വ പ്രയാത്യ സംമുദ്ധത്വാ ഭാത്മസ്ഥം പ്രഭും ഭഗവന്തം കാരയിതാരം നാപശൃദ് ഗുണൗഘൈ: തൃപ്യമാന: സസ്സ്പൃഹോ വ്യഗ്രശ്ചാ ഭിമാനിത്വം പ്രയാത ഇത്യഹം സോ മമേദ മിത്യേവം മന്യമാനേ, നിബന്ധന്ത്യാത്മനാ ആത്മാനം ജാലേ നേവ കൃതസ്ഥാനു ഫലം അഭിഭൂയമാനാസദ സദ്യോനിമാപദ്യത ഇത്യവായോഞ്ചർദ്ധാവഗ തിൽദൈവരഭിഭൂയമിന: പരിഭ്രമതി.

ഇതു കേട്ട് ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: ശുഭാശുഭ കർമ്മങ്ങൾക്കടിപ്പെട്ട് ഉഴലുന്നത് മറ്റൊരു ഭൂതാത്മാവാണ്. അത് നല്ലതും ചീത്തയുമായ യോനികളിൽ ചുറ്റിക്കറങ്ങുന്നു. ഉച്ച നീച ഗചി പ്രാപിക്കുന്നു. അത് രാഗദേഷാദി ദന്ദഭവാത്തിനിടിപ്പെട്ടതാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് ഭൂതാത്മാവ് എന്നതിനെ പറയുന്നത് അഞ്ചു തന്മാത്രകളെയും പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളെയും ഭൂതമെന്ന് പറയും ഇവയുടെ സഞ്ചാരകേന്ദ്രമാണ് ശരീരം അതുകൊണ്ടാണ് ശരീരത്തെ ഭൂതാത്മാവെന്നു പറയുന്നത്. ഇതിലെ ആത്മാവ് താമരയിലയിലെ വെള്ളത്തിന് തുല്യമാണ്. അതിന് ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന പ്രേരകാത്മാവിനെ കാണാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ ഗുണസമൂഹത്തിൽ അത്യുപ്തനും പാപിയും അസ്ഥിരനും ചഞ്ചലനും അഭിമാനിയും അഹങ്കാരിയുമായിത്തീരുന്ന അവൻ ഇത് ഞാനാണ് ഇത് എന്റെതാണ് എന്നു ഭാവിച്ചു കൊണ്ട് പക്ഷിയെപ്പോലെ കൂടു കിരിപെടുന്നു. താൻ ചെയ്ത കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമായി അത് സ്വയം ബന്ധതമായി ചുറ്റിക്കറങ്ങുന്നു.

3. യ: കർത്താ സോയം വൈ ഭൂതാത്മാ കാരയിതാ അന്ത: പുരുഷ: അഥ യഥാഗിനാ അയ: പിണ്ഡോ വാ അഭിഭൂത: കർത്യഭിർ ഹന്യമാനോ നാനാത്വ മുപേത്യ ഏവം വാവ ഖലു അസൗ ഭൂതാത്മാ അന്ത: പുരുഷേണാഭി ഭൂതോ ഗുണൈൻ ഹന്യ മാനോ നാനാത്വ മുപൈതി ചതുർ ജാലം ചതുർദശവിധം ചതുർശീതിഥ പരിണതം ഭൂതഗേണമേത ദൈവ നാനാത്വസ്യ രൂപം. താനി ഹ വാ ഏതാനി ഗുണാനി പുരുഷേണേരീതാനി ചക്രമിവ മൃത് പചേനേതി. അഥ യഥായ: പിണ്ഡേ ഹന്യമാനേ നാഗിരഭിഭൂയത്യേവം

N

P

I

K

നാഭി ഭൂയത്യ സൗ പുരുഷോ അഭിഭൂതത്യയം ഭൂതാത്മാപസം ശ്ലിഷ്ടത്യാ ദിതി. അഥാ അന്യത്രോ പ്യുക്തം- ശരീരമിദം മെമുനാ ദേവോദ് ഭൂതം സം വ്യദ്ധ്യുപേതം നിരയേ മ മൂത്ര ദ്വാരേണ നിഷ്ക്രാന്ത മസ്ഥിഭിശ്ചിതം മാം സേനാനുലിപ്തം ചർമ്മണാ വനദ്ധം വിൺമൂത്ര പിത്ത കഫ മജ്ജാമേദോ വസാഭിരന്യേഷ്യ ആമ യൈ: ബഹുഭി: പരിപൂർണ്ണം കോശ ഇവ സ്യതാ.

ഈ ഭൂതാത്മാവിന്റെതാണ് കർതൃത്വമെന്നും കേവലം പ്രേരകനാണെന്നും മറ്റു പലയിടത്തും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെക്കൊണ്ട് പല കാര്യങ്ങളും ചെയ്യിക്കുന്നു. അഗ്നിയിൽ പഴുപ്പിച്ചെടുത്ത ഇരുമ്പ് അടിച്ചു പലരുപത്തിലാക്കുന്നതുപോലെ ഭൂതാത്മാവും ശുദ്ധാത്മാവിനാൽ തപിക്കപ്പെട്ട് വിവിധ രൂപം കൊള്ളുന്നു. ത്രിഗുണസംയുക്തമായ എൺപത്തി നാലു ലക്ഷം യോനികളിൽ അത് ചുറ്റിക്കറങ്ങുന്നു. അനേകത്തിന്റെ സ്വരൂപം അതുതന്നെ. ചക്രം കറക്കുന്ന കുശവൻ ചക്രത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നമായിരിക്കുന്നതുപോലെ ആത്മാവ് ഈ ഗുണങ്ങളിൽ നിന്നെല്ലാം ഭിന്നമാണ്. ഇരുമ്പുപോലും അടിക്കുമ്പോൾ അതിനുള്ളിലെ അഗ്നിയെല്ലെ അടിക്കുന്നത് അതുപോലെ ശുദ്ധാത്മാവിന് ഒരു വികാരവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഭൂതാത്മാവിന്റെ സംസർഗ്ഗം കൊണ്ടുള്ള ദേഷ്യം ഉണ്ടാകും. സ്ത്രീ പുരുഷ സംയോഗഫലമായി ഉണ്ടാകുന്ന ഈ ശരീരം ചൈതന്യ രഹിതവും നരക തുല്യവുമാണ്. മൂത്രദ്വാരത്തിൽ കൂടി വരുന്ന ഈ ശരീരം അസ്ഥിനിർമ്മിതവും മാംസലേപിതവും ചർമ്മാവൃതവും മലമൂത്ര കഫ പിത്താദികളാൽ പുരിതവുമാണ്. കൂടാതെ ഇത് അനേകം ദുപിത വസ്തുക്കളുടെയും ഒരു സമാഹാരമാണെന്ന് പറയാം.

4. അഥാ ന്യ ത്രോ പ്യുക്തം സമ്മാഹോ ഭയം വിഷാദോ നിദ്രാ തന്ദ്രീ പ്രമാദോ ജരാ ശോക: ക്ഷുത്പിപാസാ കാർപ്പണ്യം ക്രോധോ സാസ്തിക്യ മജ്ഞാനം മാത്സര്യം നിഷ്കാരൂണ്യം മൂഢത്വം, നിർവ്രിഡത്വം ഇതി താമസാനി, ചലത വ്യഗ്രത്വം ജീഗിഷാമോഹാർജ്ജനം മിത്രാനുഗ്രഹ പരിഗ്രഹാപലം ബാനി ഇഷ്ടേഷ്ഠം ഇന്ദ്രിയാർത്ഥേഷു ദ്യുഷ്ടിരിഷ്ടേഷ്ഠം അഭിഷാംഗ: ശൂക്ത സ്വരോ ന്നത മസ്തിതി രാജസാന്യേതൈ: പരിപീർണണ ഏതൈരഭി ഭൂതാ ഇത്യയം ഭൂതാരാത്മാ തസ്മാത് നാനാ രൂപാണ് ആപ്നോതി ഇതി ആപ്നോതി.

ഇതേപ്പറ്റി വേദാന്തത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മോഹം, ഭയം, ദുഃഖം, കോപം, വാർദ്ധക്യം, വിശപ്പ്, ദാഹം, ദൈന്യം, നിദ്ര, ആലസ്യം, നാസ്തിക്യം, അജ്ഞാനം, മാത്സര്യം, നിർഭയത, മൗഢ്യം, ലജ്ജയില്ലായ്മ, കൃത്യഹ്നത, അഹങ്കാരം, വിഷമത ഇങ്ങനെ അനേകം തമോവികാരങ്ങളാണ്. നിറഞ്ഞതാണ് ശരീരം. കൂടാതെ തൃഷ്ണ സ്നേഹം, രാഗം, ലോഭം ഹിംസ ലീല ഈർഷ്യ, തോന്നിയപോലുള്ള പെരുമാറ്റം ചഞ്ചലത ഏതെങ്കിലും തട്ടിയെടുക്കണമെന്ന ആഗ്രഹം പണത്തിൽ

കൊതി, പ്രിയമില്ലാത്തതിൽ വിദ്വേഷം തുടങ്ങിയ രജോഗുണവികാരങ്ങളും അതിൽ ഏറെയുണ്ട് ഇവയെല്ലാം നിമിത്തം ഈ ഭൂതാത്മാവ് പരാജിതമായി ഇതിൽ നിന്നു വിവിധരൂപങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നു.

നാലാം പ്രപാഠകം

1. തേ ഹ ഖലു വാവേർധാരേതസോ അതി വിസ്മിതാ അഭിസമേത്യ ഊ ചു:-□ഭഗവൻ, നമസ്തേ, അസ്ത്യ. അനുശാധി ത്വം അസ്മാകം ഗതിരന്യ ന വിദ്യയാ ഇതി അസ്യ കോ വിധി: ഭൂതാത്മനോ യേ നേഭം ഹിത്യാ ആത്മന്യേവ സായുജ്യ ഉ പൈതി താൻ ഹോവാചേതി.

ബ്രഹ്മചാരികളായ ബാലഖില്യന്മാർ അതുകേട്ടു ഏറെ വിസ്മിതരായി അടുത്തു ചെന്ന് പറഞ്ഞു:- ഭഗവാനെ, അങ്ങയ്ക്ക് നമസ്കാരം. അങ്ങു മാത്രമാണ് ഞങ്ങൾക്കു ശരണം. ഞങ്ങൾക്ക് വേദാന്തമില്ല. അതിനാൽ ഈ ഭൂതാത്മാവിന്റെ അതിഥിയാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കിത്തരണം. ഇത് സർവ്വവും വെടിഞ്ഞ് ആർക്കുവേണ്ടിയാണ് ആത്മാവിൽ തന്നെ സായുജ്യം നേടുന്നത്? ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു.

2. അഥ അന്യത്രോപി ഉക്തം- മഹാദീഷ്ഠം ഊർമയ ഇവാ നിവർത്തകമസ്യ യത് പുരാക്യതം സമുദ്രമേ ലേവ ദുർ നിവാമസ്യ മ്യത്യോ രാഗമനം സദസത്ഫലമയൈ പാശൈ: പംഗുരീവ ബന്ധം ബന്ധനസ്തസ്യേവ സാതന്ത്ര്യം യമ വിഷയസ്ഥ സ്യേവ ബഹുഭയാ വസ്ഥം മദിരോന്മത്ത ഇവ മോഹമദിരോന്മത്തം. പാപ്മനാ ഗൃഹീത ഇവ ഭൂതാത്മാമാണം മഹോരഗ ദഷ്ട ഇവ വിഷയദഷ്ടം മഹാ സ കാശമിവ രാഗാസം ഇന്ദ്രജാല മിവ മായാമയം സ്വപ്ന ഇവ മിഥ്യാദർശനം കദളീ ഗർഭ ഇവ സാരം നട ഇവ ക്ഷണ വേഷം ചിത്രഭിത്തിരിവ മിഥ്യാമനോരമ മിത്യഥോക്തം. ശബ്ദ സ്വർശാദയോ ഹൃദ് ത്ഥാമർത്യേ അനർത്ഥാ ഇവ ആസ്ഥിതോ യേഷാം സക്തസ്തു ഭൂതാത്മാ നസ്മരേത് പരമാ പദം.

പിന്നെ വേദാന്തത്തിലും ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വലിയ നദികളിൽ ഓളങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ ഈ ഭൂതാത്മാവിലും പൂർവകർമ്മങ്ങൾ ഉണ്ടാകാവുന്നതാണ്. അതിന്റെ ഫലം അതിന് അനുഭവിക്കേണ്ടി വരുന്നു. സമുദ്രത്തിലെ തിരമാലകളുടെ അന്തംകുറിക്കാൻ തീരം വേണം. അതുപോലെ ഈഭൂതാത്മാവിന് മരണം ആവശ്യമാണ്. ശുഭാശുഭകർമ്മ ഫലമായി വ്യക്തി മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ ബന്ധനത്തിൽ പെടുന്നു. കൂടാതെ പൂർണ്ണമായും പരതന്ത്രനാകുന്നു. കാലപുരിയിലോ എന്നു തോന്നുമ്പോൾ ഇങ്ങനെ ഭൂതാത്മാവ് സദാ ഭീതനാണ്. വിഷയസുഖമദ്യ സേവിത്ത് അവൻ ഉമത്തനായിത്തീർന്നു. പാപ ഭൂതാ വശത്താലെന്ന പോലെ അങ്ങുമിങ്ങും അലയുന്നു. വിഷപ്പാമ്പു കടിച്ചതു പോലെ ആപത്തിനാൽ ദുഃഖിതനാകുന്നു. വിഷയേ

N

P

I

K

ച്ചയാകുന്ന നിബിഡാസ്വകാരത്താൽ അവൻ അന്ധനാകുന്നു. മാജിക്കുകാരന്റെ വിദ്യയാലെന്നോണം മായാ ബന്ധനാകുന്നു. സ്വപ്നം പോലെ മിഥ്യയായ കദളി ഗർഭം പോലെ അത് നിസ്സാരമാണ്. നടന്നെന്നോണം അവൻ പുതിയ വേഷങ്ങൾ ധരിക്കുന്നു. ഭിത്തിചിത്രം പോലെ ബാഹ്യ സൗന്ദര്യം മാത്രമാണിത്. ശബ്ദസ്പർശാദിവിഷയങ്ങളും അസാധാരണങ്ങളാണ്. അവയിൽ ആസക്തനായ ഭൂതാത്മാവിന് തന്നെ സംബന്ധിച്ച യഥാർത്ഥ ബോധമില്ല.

3. അയം വാവ ചലു അസ്യ പ്രതി വിധി. ഭൂതാത്മനോയത് വേദവിദ്യാ ധി ഗമഃ സ്വധർമ്മസ്യാനുചരണം സ്യാശ്രമേഷ്ഠ ഏവാനുക്രമണം സ്വധർമ്മസ്യ വാ ഏതദ് വ്രതം സ്തം ഭ ശാ ലേവാപരാന്യ നേ നോർ ധ ഭാഗ് ഭവത്യ നൃഥാ അവാദിത്യേഷ സ്വധർമ്മോ അഭിഹതോ യോ വേദേഽം ന സ്വധർമ്മാതി ക്രമേണാ സ്രമീ ഭവതി. ആശ്രമേഷ്ഠവാസക്തഃ തപസീ ഇത്യു ച്യതേ. ഇത്യേദയുക്തം നാതപസഃ ആത്മജ്ഞാനേ അ ധിഗമഃ ഏവം ഹി ആഹ- തപസാ പ്രാപ്യതേ മനഃ മനസഃ പ്രാപ്യതേ ഹ്യാത്മാ യഥാപ്താ നാനിവർത്തതേ ഇതി.

ഇങ്ങനെയുള്ള യുക്തിയുടെ ഉപായം ഇതാണ്. ജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കാൻ സാധ്യമാകത്തക്ക വിധം ധർമ്മാചരണം വേണം. അതുപോലെ ആശ്രമ ധർമ്മാനുഷ്ഠാനവും വേണം. എന്തെന്നാൽ സ്വ ധർമ്മത്തിനു മാത്രമേ എല്ലാം സാധിക്കാൻ കഴിയൂ. അന്യ ധർമ്മങ്ങൾ സ്തംഭ ശാഖപോലെ മിഥ്യയാണ്. ഭൂതാത്മാവ് സ്വധർമ്മത്താലാണ് ഉന്നതി പ്രാപിക്കുന്നത്. മറ്റുവിധത്തിലേക്കിൽ അധഃപതനം തന്നെ. വേദോക്ത ധർമ്മങ്ങൾ ധൈര്യമേറിയവൻ ആശ്രമിയല്ല. ആശ്രമ ധർമ്മം പാലിക്കുന്നവൻ തപസിയാണ്. തപസിയല്ലാത്തവന്റെ ധ്യാനം ആത്മവില്പനക്കല്ല. അങ്ങനെയുള്ളവന് കർമ്മശുദ്ധിയില്ല. തപസ്സിനാൽ ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു; ജ്ഞാനത്താൽ മനസ്സ് വശം വദമാകും; മനസ്സ് നിയന്ത്രണത്തിലായാൽ ആത്മപ്രാപ്തി ലഭിക്കും. ആത്മപ്രാപ്തിയാൽ സംസാര മോചനം ലഭിക്കുന്നു.

അത്രേതേ ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി

1. യഥാ നി രിന്ധനോ വഹ്നിഃ സ്യ യോനാവുപശാമൃതി തഥാ വൃത്തി ക്ഷയാച്ചിത്തം സ്വ യോനാവുപ ശാമൃതി
2. സ്വ യോനാ മുപ ശാന്ത സ്യ മാനസഃ സത്യഗാമിനഃ ഇന്ദ്രിയാർത്ഥ വിമുഢ്യ സ്യോ നൃത്യോ കർമ്മ വശാനുഗാഃ
3. ചിത്തമേവ ഹി സംസാര തത് പ്രയത്നേന ശോധയേത് യാച്ചിത്തസ്തന്മയോ ഭവതി ഗൃഹ്യ മേതത് സനാതതം

4. ചിത്തസ്യ ഹി പ്രസാദേന ഹന്തി കർമ്മ ശുഭാശുഭം പ്രസന്നാത്മാ ആത്മനിസ്ഥിത്യാ സുത്ഥമവ്യയ മശ്നു തേ
5. സമാസക്തം യദാ ചിത്തം ജനോർ വിഷയ ഗോചരേ യത്യേവം ബ്രഹ്മണി സ്യാത്തത് കോ ന മുച്യതേ ബന്ധനാത്.

വിറകു തീർന്നാൽ തീയ് അവിടെത്തന്നെ കെടുന്നതു പോലെ വൃത്തികൾ നശിച്ചതിനുശേഷം ചിത്തം സ്വയമേവ ശാന്തമാകുന്നു. ഉത്പത്തി സ്ഥാനത്ത് ശാന്തമായി ജ്ഞാനം നേടിയ ചിത്തം സത്യത്തിലേക്ക് പ്രതിതമാകുന്നു. അപ്പോൾ കർമ്മവശാനുഗാമികളായ ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങൾ അതിന് മിഥ്യയായിത്തീരുന്നു. ചിത്തം തന്നെ സംസാരം അതു കൊണ്ട് പ്രയത്നിച്ച ചിത്തത്തെശുദ്ധമാക്കണം. ചിത്തശുദ്ധി കൊണ്ടാണ് സൽഗി. ചിത്തം ശാന്തമായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ശുഭാശുഭ കർമ്മങ്ങൾ നശിക്കുന്നു. ശാന്തചിത്തൻ ആത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നു. അതോടെ അവന് ശാസ്വതമായ ആനന്ദം കിട്ടും. ചിത്തം വിഷയാക്തമാകുന്നത്ര ബ്രഹ്മത്തിലായാൽ ബന്ധനത്തിൽ നിന്ന് എങ്ങനെ മോക്ഷം കിട്ടാതിരിക്കും?

6. മനോ ഹി ദി വിധം പ്രോക്തം ശുദ്ധം ചാശുദ്ധമേവ ച അശുദ്ധം കാമ സങ്കല്പം ശുദ്ധം കാമ വിവർജ്ജിതം
7. ലയ വിക്ഷേപരഹിതം മനഃ കൃത്യാ സനിശ്ചലം യദായാത്യമനോഭാവം തദാ തത് പരമം പദം
8. താവദേവ നിരോ ഭൂഹ്യം ഹൃദി യാവത് ക്ഷയം ഗതം ഏതദ് ജ്ഞാനം ച മോക്ഷശ്ച ശേഷാ സ്തു സ്തു ഗ്രന്ഥ വിസ്തരഃ
9. സമാധി നിർധൂത മലസ്യ ചേതസോ നിവേശിതസ്യാത്മനി യത് സുഖം ലഭേത് ന ശ ക്യ തേ വർണ്ണയിതും ഗിരാസദാ സ്വയം തദന്തഃ കരണേന ഗൃഹ്യതേ.
10. അപാ മപോ ഗ്നി രഗ്നു ഹ വ്യോമ്നഃ വ്യോമ നി ലക്ഷയേത് ഏവ മന്തർ ഗതം ചിത്തം പ്യ പുരുഷഃ പ്രതി മുച്യതേ
11. മന ഏവ മനുഷ്യാണാം കാരണം ബന്ധ മോക്ഷയോ ബന്ധായ വിഷയാസക്തം മുക്തൈസ്ത നിർവിഷയം സ്മൃതം

N

P

I

K

ശുദ്ധമെന്നും അശുദ്ധമെന്നും മനസ്സ് രണ്ടു വിധമാണ്. കാമ സങ്കല്പിതമായത് അശുദ്ധവും കാമവിവർജിതമായത് ശുദ്ധവുമാണ്. മനസ്സ് ലയവിക്ഷേപരഹിതവും നിശ്ശേഷം സ്ഥിരവുമാകുമ്പോൾ പരമപദമാകുന്നു. ജ്ഞാനനാശം സംഭവിക്കാതിരിക്കുന്നിടത്തോളം അതിനെ ഹൃദയത്തിൽ നിരോധിക്കണം. അതു തന്നെ ജ്ഞാനത്തിന്റെയും മോക്ഷത്തിന്റെയും സാരം. സമാധി മുഖേന മാലിന്യം ദുരീകൃതമാവുകയും ആത്മാവിൽ സംയോജിപ്പിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന ചിത്തം ആനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു. അത് വർണ്ണിക്കാൻ പ്രയാസം. ജലത്തിൽ ജലവും അഗ്നിയിൽ അഗ്നിയും ആകാശത്തിൽ ആകാശവും ചേർന്നു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ പ്രഥക് ഭാവമില്ല. അതുപോലെ ചിത്തലയം സംഭവിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ മുക്തനാകുന്നു. മനുഷ്യരുടെ ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾക്കു കാരണം മനസ്സു തന്നെയാണ്. വിഷയാവിമുക്തമായ മനസ്സ് മോക്ഷത്തിനും കാരണമാകുന്നു.

- 12. അഥ യഥേനം കൗത് സായന സ്തുതി:
 - ത്വം ബ്രഹ്മാ ത്വം ച വൈ വിഷ്ണുസ്ത്വം
 - രുദ്രസ്ത്വം പ്രജാപതി ത്വമഗ്നിർ വരുണോ
 - വായ്സ്ത്വമിന്ദ്ര സ്ത്വം നിരാകര:
- 13. ത്വം മനുസ്താം ചമസ്താം പൃഥീവീത്വം
 - ഖമഥാച്യുത:
 - സാർത്ഥേ സ്വഭാവീകേർത്ഥേ ച
 - ബഹുധാസംസ്ഥിതി സ്ത്വയി
- 14. വിശ്വേശര നസ്തു ഭ്യം വിശ്വാത്മാ
 - വിശ്വകർമ്മ കൃത്
 - വിശ്വ ഭഗ് വിശ്വ മാധുസ്ത്വം വിശ്വ
 - ക്രീഡാരതി: പ്രഭ്യ:
- 15. നമ: ശാന്താത്മനേ തുഭ്യം ന മോ ഗൃഹ്യത
 - മായ ച അചിന്ത്യാ യാ പ്രേമേയായ അനാദി
 - നിയനായ ചേതി

കൗത് സ്യായനന്റെ സ്തുതി: നീ ബ്രഹ്മമാണ്. നീ വിഷ്ണുവാണ്. നീ രുദ്രനാണ്, നീ പ്രജാപതിയാണ്, നീ അഗ്നിയാണ്, നീ വരുണനാണ് നീ വായുവാണ്, നീ ഇന്ദ്രനാണ്. നീ ചന്ദ്രനാണ് നീ മനുവാണ്, നീ യമനാണ്, നീ പൃഥ്വിവാണ്, നീ അച്യുതനാണ്, നീ തന്നെയാണ് വിഷ്വരൂപത്തിൽ സ്വാഭാവികമായ അർത്ഥത്തിലുള്ളത്. നീ തന്നെയാണ് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ അഗ്നേയ പ്രകാരത്തിൽ വസിക്കുന്നത്. സർവേശ്വര, നിനക്ക് നമസ്കാരം. നീ കന്നെ സർവാത്മാവും സർവകർമ്മകർഡത്താവും മായാ മയനും സർവ ക്രീഡാരതനും പ്രഭ്യവും നീ തന്നെ. ഹേ ശാന്ത സ്വരൂപാ നിനക്ക് നമസ്കാരം. ഗൃഹ്യ തമനും അചിന്ത്യനും അപ്രമേയനും അനാദിനിയനും ആണ് നീ.

16. നമോ വാ ഇദ മഗ്ര ആ സീദേകം തത് പരേസ്യാത് തത് പരേണേരിതം വിഷ്വശമതലം പ്രയാതി. ഏതരുപം വൈ രജസ്ത ദ്രജ: ഖലു ഇൗരിതം

വിഷമതാം പ്രയാതി. ഏതദൈവസതസ്യ രൂപം തത് സതാനേവേരിതം രസ: സംവ്ര സ്രാവത്. സോം f ശോയം യശ്ചേതാമാത്ര: പ്രതി പുരുഷ: ക്ഷേത്രജ്ഞ: സങ്കല്പാധ്യവസായാഭിമാനലിംഗ: പ്രജാപതി: വിശ്വേശ്വര്യ പ്രാഗുക്താ ഏ നാസ്ത നമ: അഥ യോ ഹ ഖലു വാ വസ്യ താമസോം f ശോ സൗ സ ബ്രഹ്മചാരിണോ യോ f യം രുദ്രോ f മ യോഹ ഖലു വാവസ്യ രജസോം ശോ സൗ സ ബ്രഹ്മ ചാരിണോ യോ f യം ബ്രഹ്മാ f മ യോ ഹ ഖലു വാവസ്യ സാതികോം f ശോ സൗസബ്രഹ്മ ചാരിണോ യോ f യം വിഷ്ണു. സ വാ ഏഷ ഏക സ്ത്രീയാഭ്യുതോ f ഷ്ടദൈവകാ ദശധാ ദ്വാദശധാ f പരി മിതയാ വവോദ് ഭൂത ഉദ്ഭൂതത്വാദ് ഭൂതം ഭൂതേഷു ചരതി പ്രവിഷ്ട: സ ഭൂതാനാ മധുപതിർ ബഭൂവേ ത്യസാ വാത്മാ f ന്തർ ബഹിഗ്യാന്തർ വഹിശ്വാ

അത് സൃഷ്ടിക്കുമുന്ദ് കേവലം അന്ധകാമയമായിരുന്നു. പിന്നീട് പരമാത്മാവിൽ നിന്നും പ്രേരണയാൽ ഇന്ദ്രിയവിഷയമായി. ഇതിലൊന്ന് രജോഗുണസ്വരൂപവുമാണ്. അതേ പ്രകാരം ഇത് രമോഗുണത്തിന്റെ രൂപവുമാണ്. പ്രേരണ ലഭിച്ച തമോ ഗുണം തന്നെ തമോ ഗുണത്തിൽ നിന്നുണ്ടായതുപോലെ ഇത് സതലത്തിൽ നിന്ന് ഉദയം കൊണ്ടതുപോലെ ഓരോ ജീവിയിലും കുടികൊള്ളുന്നത് ക്ഷേത്രജ്ഞ സ്വരൂപത്തിൽ ഉള്ള ചൈതന്യ സത്തതന്നെ. പരമാത്മാവിന്റെ അംശം തന്നെ അത്. നിശ്ചിത സ്വരൂപമാണത്. പരമാത്മാവിന്റെ ഏറ്റവും വലുതും ശ്രേഷ്ഠമായ ശരീരം ബ്രഹ്മാവിഷ്ണു മഹേശ്വരന്മാരാണെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അതിൽ പരമാത്മാവിന്റെ രജോഗുണാം ശം ബ്രഹ്മാവാണ്. തമോഗുണാം ശം രുദ്രൻ.

വിഷ്ണുവാണ് സതഗുണാംശം. ഒരു പരമാത്മാവ് തന്നെയാണ് മൂന്നു രൂപങ്ങളിലും എട്ടു രൂപങ്ങളിലും പതിനൊന്ന് രൂപങ്ങളിലും പന്ത്രണ്ടു രൂപങ്ങളിലും അനേകം രൂപങ്ങളിലും കാണപ്പെടുന്നത്. അത് അനന്തമായി ഓരോ ഭൂതത്തിലുമുണ്ട്. സർവപ്രാണികളുടെ അധിപതിയാണ് അത്. അതിലാണ് അകത്തും പുറത്തും ആത്മരൂപത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്നത്.

അഞ്ചാം പ്രാപാഠകം

1. ദിദാ വാ ഏഷ ആത്മാനം വിഭർത്യയം യ: പ്രാണോ യശ്ചാസാവിദിത്യ: അഥ ദൗ വാ ഏതാ അസ്യ പന്ഥാ നാ അന്തർ ബഹിശ്ചാഹരാത്രേണതോ വ്യാവർത്തേ തേ. അസൗ വാ ആദിത്യോ ബഹിരാത്മാക്യാഗതയാന്തരാത്മനോ f നമീയതേ ഗതിരിത്യേവം ഹ്യാവം. അഥ യ: കശ്ചിത് വിദാൻ അപഹതപാപ്മാ f ക്ഷാധ്യക്ഷോ f വദാതമനാസ്ത നിഷ്ഠ ആവൃത്ത ചക്ഷു: സോ അന്തരാത്മാക്യാഗതയാ ബഹിരാത്മനോ f നുമീയതേ ഗതിരിത്യേവം

N

P

I

K

ഹ്യാഹ അഥ യ ഏഷോ f നരാദിത്യേ ഹിരഞ്ചയഃ പുരുഷോ യഃ പശ്യതി മാം ഹിരണ്യ f വസ്ഥാത്സ ഏഷോ f നരേ ഹൃത്ഷ്കര ഏവ ആശ്രിതോ അന്ന മത്തി.

1. പരമാത്മാവ് രണ്ട് തരത്തിലുള്ള ആത്മാവുള്ള അഥവാ സ്വരൂപങ്ങളെ ധരിക്കുന്നു. ഈ പ്രാണനും സൂര്യനും ആദിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവ അകത്തും പുറത്തും രാവുപകലും സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. സൂര്യൻ ബാഹ്യാത്മാവും പ്രാണൻ അന്തരാത്മാവുമാകുന്നു. ഇതിന്റെ ഗതിയാൽ തന്നെ ഇത് അന്തരാത്മാവാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാം. ഇത് ഗതി രൂപമാണെന്ന് വേദങ്ങൾ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പാപ രഹിതമായ ജ്ഞാനി സർവാദ്ധ്യക്ഷനായിത്തീരുന്നു. അവന്റെ മനസ്സ് ശുദ്ധമാകും. അവൻ പരമാത്മ നിഷ്ഠനും അവന്റെ ജ്ഞാന ചക്ഷുസ്സ് തുറക്കുകയും അവൻ അന്തരാത്മാവിൽ തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ശത്രു മുഖേന അവൻ പുറത്തേക്കു പോകുന്നു. ആത്മാവിന്റെ ഗതി അനുമാനിക്കാവുന്നതാണെന്നാണ് വേദങ്ങളുടെ അഭിമതം. സൂര്യന്റെ അകത്തായി കാണുന്ന ഹിരഞ്ചയ പുരുഷൻ നമുക്കു ഹിരണ്യം (പ്രാകാശം) പോലെ തോന്നുന്നു. ഹൃദയകമലത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്നത് പുരുഷൻ തന്നെയാണ്. അത് തന്നെ അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നു.

2. അഥ യ ഏഷോ f നരേ ഹൃത്പുഷ്കര ഏവാശ്രിതഃ അന്ന മത്തി സ ഏഷഃ അഗ്നിഃ ദിവിശ്രിതഃ സൗരഃ കാലാഖ്യോ ദിഗ്യശ്യാഃ സർവഭൂതാനി അന്നമത്തീതി. കാഃ പുഷ്കരഃ കിം മയോ വേതി. ഇദം വാവ തത് പുഷ്കരം യോ f യ മാകാശോ fസ്യോമാശ്ച തസ്രോദിശസ്ചതസ്ര ഉപദിശോ ദലസംസ്ഥാ ആസം. അർവാഗിചരത ഏതാ ഉപദിശോ ദലസംസ്ഥാ ആസം. അർവാഗിചരത ഏതാ പ്രാണോദിത്യാ ഏതാ ഉപാസീത ഓനിത്യേദക്ഷരേണ വ്യാപൃതിഭിഃ സാവിത്യാഃ ചേതി.

ഹൃദയകമലത്തിൽ സ്ഥിതനായി അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നത് തന്നെയായ ഈ സൂര്യൻ തനി രൂപത്തിൽ ആകാശത്തിൽ വസിക്കുന്നത്. ആദ്യശൃംഗപത്തിലിരുന്ന് ഇത് സർവഭൂതങ്ങളാകുന്ന അന്നത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. ഈ കമലം എന്താണ്? ഇതിന് എന്തിനാണ്? ഇതാണ് ഇതിന്റെ ഉത്തരം ഈ ആകാശമാണ് കമലം. ഈ നാലു ദിക്കുകളിലും നാലു ഉപദിക്കുകളിലും അത് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എല്ലാത്തിനും അതീതമായ ഈ പ്രാണനെയും ആദിത്യനെയും ഓം എന്ന അക്ഷരത്തിലൂടെയും വ്യാപൃതികളിലൂടെയും ഗായത്രി മന്ത്രത്തിലൂടെയും ഉപാസിക്കണം.

3. ദേ വാവ ബ്രഹ്മണോ രൂപേ മുർത്തം ചാമുർത്തം ചാഥ യൻമുർത്തം തദസത്യം യദമുർത്തം. തത്സത്യ തദ് ബ്രഹ്മ തജേജ്യാതിഃ യജേജ്യാതിഃ സ ആദിത്യ സ വാ ഏഷ ഓമിത്യേതദാത് മാ ഭവത് സ ത്രേധാത്മാനം വ്യാകുരുതോ മിതി തിസ്രോ മാത്രാ ഏതാഭിഃ സർവമിദം ഓതം പ്രോതം ച ഏവസ്മീതി

ഏവം ഹ്യാഹൈതദാ ആദിത്യ ഓമിത്യേവം ധ്യായതേ. ആത്മാനം യുജ്ജീതേതി.

ബ്രഹ്മത്തിനും മുർത്തം, അമുർത്തം എന്നിങ്ങനെ രണ്ട് സ്വരൂപങ്ങളുണ്ട്, മുർത്തം അസത്യവും അമുർത്തം സത്യവുമാണ്. അത് തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. ബ്രഹ്മം തന്നെ ജ്യോതിസ്സ്. ജ്യോതിസ്സാണ് ഓം അത് തന്നെയാണ് ആത്മാവ്. ആത്മാവ് തന്റെ സ്വരൂപത്തെ മൂന്നായി വിഭജിക്കുന്നു. ഓം മൂന്നു മാത്രകളുടെ രൂപത്തിലാകുന്നു. ഈ മൂന്നുമാത്രകളിൽ സർവവും ഓതപ്രോതമായിരിക്കുന്നു. ഇതിനാണ് സർവവും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതെന്ന വേദങ്ങൾ ഉദ്ഘോഷിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ആദിത്യൻ തന്നെയാണ് ഓം എന്നു ധ്യാനിച്ചു ആത്മാവിനെ പുരുഷൻ അതുമായി ചേർക്കണം.

4. അഥന്യത്രാ പൃക്തം- അഥഖലു യ ഉദ്ഗീമഃ സ പ്രണവോ യഃ പ്രണവഃ സ ഉദ്ഗീമ ഇത്യസൗ വാ ആദിത്യ ഉദ്ഗീമ ഏഷപ്രണവാ ഇത്യേസൗ വാ ആദിത്യ ഉദ്ഗീമ ഏഷപ്രണവാ ഇത്യേവം ഹ്യാഹോദ്ഗീഥം പ്രണവാഖ്യം പ്രാണേതാരം ഭാര രൂപം വിഗതനിദ്രം വിജരംവിമൃത്യും ത്രി ദം ത്യക്ഷരം പുനഃ പഞ്ചധാ ജേതയം നിഹിതം ഗുഹായാമിത്യേവം ഹ്യാഹം ഊർദ്ധ്വ മൂലം ത്രിപാദ് ബ്രഹ്മ ശാഖാ ആകാശവായു അഗ്നി ഉദകഭൂമ്യാദയ ഏകഃ അശ്വത്ഥനാമൈതദ് ബ്രഹ്മൈ തസ്യൈ തത്തേജോ യദസാ വദിത്യഃ ഓമിത്യേതദക്ഷരസ്യ ചൈതത്. തസ്മാത്. ഓമിത്യേനേന ഏതദുപാസീതാ ജസ്രമിതി. ഏകോ സ്യ സംബോധമയതേത്യേവം ഹ്യാഹ. ഏതദേവാക്ഷരം പുണ്യ മേതദേവാക്ഷരം പരം ഏതദേവാക്ഷരം പുണ്യ മേതദേവാക്ഷരം പരം ദേതദേവാക്ഷരം ജ്ഞാതായോയദിച്ചിതി തസ്യ തത്.

ഉദ്ഗീഥം (സാമവേദത്തിലെ ഒരു ഭാഗം) ആണ് പ്രണവം പ്രണവം തന്നെയാണ് ഉദ്ഗീഥമെന്ന് വേറെയൊരിടത്ത് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്രണവം എന്ന നാമമുള്ള തത്ത്വം ആണ് സർവത്തെയും സൃഷ്ടിക്കുന്നത്. ഇത് നാമവും രൂപവും നിദ്രാഹിതവും വൃദ്ധാവസ്ഥ ഇല്ലാത്തതും മൃത്യുരഹിതവുമാണ്. അതിന് അഞ്ചുവിധമുണ്ട്. അത് ഹൃദയശൃംഗയിൽ വസിക്കുന്നുവെന്ന് ശ്രുതിയിൽ പറയുന്നു. ഇതിന്റെ മൂലം മുകളിലും ശാഖകൾ ബ്രഹ്മം വരെയെത്തുന്നതുമാകുന്നു. ആകാശം, വായു, അഗ്നി, ജലം പൃഥ്വി എന്നിവയാണ് ശാഖകൾ ഇ ഏകക്ഷത്തിലൂടെ എല്ലാം ഗ്രഹിക്കാം. ഇതാകുന്നു ബ്രഹ്മം. സർവജഹത്തും അതിന്റെ സ്വരൂപമാകുന്നു. ഓം എന്ന അക്ഷരത്തിന്റെ സ്വരൂപമാണ് സൂര്യൻ അതിനാൽ ഓം എന്ന അക്ഷരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കണം. അതിലൂടെ അതിന്റെ ഏകമാത്രമായ രസത്തെ മനസ്സിലാക്കണമെന്ന് ശ്രുതിയിൽ പറയുന്നുണ്ട്. ഈ പവിത്രമായ അക്ഷരത്തെ മനസ്സിലാക്കി മനുഷ്യൻ എന്താഗ്രഹിച്ചാലും അത് അവൻ സിദ്ധിക്കും.

5. അഥാന്യത്രാപൃക്തം- സ്വനവത്യേഷാ f സ്യതനുർ യോ മിതിസ്ത്രീ പുനപുംസകേതിലിം

N

P

I

K

ഗവയേഷാ f മാബ്രഹാ രുദ്രോ വിഷ്ണു രിത്യ ധിപതിവയേഷാ f മഗാർഹപത്യോ ദക്ഷിണാഗ്നിരാ ഹവനീയ ഇതിമുഖവയേഷാ f മ ഋഗ്യ ജുഃ സാമേതി വിജ്ഞാനവയേഷാ ഭൂർഭുവഃ സ്വരിതിലോ കവയേഷാ മഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യദിതി കാലവയേഷാ മ പ്രാണോ f ഗ്നിഃ സൂര്യ ഇതി പ്രതാപവയേഷാ f മനമാപശ്വന്ദ്രമാ ഇത്യാപ്യായന വയേഷാ f മ ബുദ്ധിർ മനോ fഹംകാര ചേതനവയേഷാ f മ പ്രാണോ f മനോവ്യാന ഇതി പ്രാണവയേഷേത്യേത ഓമിന്യുകേത നൈതാഃ പ്രസ്തുതാ അർച്ചിതാ അർപ്പിതാ ഭവന്തിത്യേവം. ഹ്യാഹൈ അദൈ സത്യാകാം പരം ചാപരം ച ബ്രഹ്മ യദോമിത്യേത ക്ഷരമിതി.

വിണ്ടും മറ്റുപലയിടത്തും ബ്രഹ്മശരീരം ശബ്ദിക്കുന്നു വെന്ന് അത് ഓംകാരമെന്ന് പറയുന്നുവെന്നും പ്രസ്താ വിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്ത്രീപുരുഷ നപുംസലിംഗ മുക്തമാകുന്നു ഇത്. അഗ്നി, വായു, സൂര്യൻ എന്നീ രൂപങ്ങളിൽ പ്രകാശമാനമായ ഇത് രുദ്രൻ, വിഷ്ണു, എന്നീ രൂപങ്ങളിൽ അധിപതിയാണ്. ഗാർഹ്യപത്യം, ദക്ഷിണാഗ്നി, ആഹവനീയം എന്നിവ ഇതിന്റെ മൂന്നു മുഖങ്ങളാകുന്നു.

ഋഗ്യേദം, യജുർവേദം, സാമവേദം എന്നീ വേദങ്ങളെക്കുറിച്ച് അതിന് അറിയാം. ഭുഃ ഭുവഃ, സ്വർഗ്ഗഃ എന്നിവ ഇതിന്റെ കാലങ്ങളുമാണ്. പ്രാണൻ, അഗ്നി, ആദിത്യൻ, എന്നിവ അതിന്റെ പ്രതാപവും അന്നം, ജലം, ചന്ദ്രൻ എന്നിവ ഇതിന്റെ പ്രാണങ്ങളുമാണെന്ന് അനേകം പേർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ തൃജിക്കുന്നു എന്ന് അത് പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനെ സ്തുതിക്കുന്നവനും അർപ്പണം ചെയ്യുന്നവനും ആകുന്നു എന്ന് ശ്രുതിയിൽ പറയുന്നു. സത്യകാമൻ, ഇത് തന്നെ, ഇത് തന്നെയാകുന്ന പരാപരബ്രഹ്മം ഇത് ഓം എന്ന അക്ഷരമാകുന്നുഃ

6. അമാവ്യാഹൃതം വാ ഇദമ സീത് സ സത്യം പ്രജാപതി സ്പന്തപന്തപന്താ അനുവ്യാഹരദ്ഭുഃ ഭുവഃ സ്വരിത്യേ ഷൈവാസ്യ പ്രജാപതേഃ സ്ഥവിഷ്ഠാ തനൂർ യലോക വതീതിസ്വരിത്യ സ്യാഃ ശിരോനാഭിരഭുവോ ഭുഃ പാദാ ആദിത്യശ്ചക്ഷുഃ ചക്ഷുരായ അഹി പുരുഷസ്യ മഹതീമാത്രാ ചക്ഷുഷാഹൃയം മാത്രാ ശ്വരതി സത്യം വൈചക്ഷുരക്ഷിണ്യ വസ്ഥിതോഹി പുരുഷഃ സർവോ ഉർത്ഥേഷു ചരതി. ഏതസ്മാദ് ഭൂർ ഭുവഃ സ്വരിത്യുപാസീതാ നേന ഹി പ്രാജാപതിർ വിശ്വാ സ്മാ വിഷ്വചക്ഷുരിവോ പാസിയോ ഭവതിത്യേവം ഹ്യാഹ. ഏഷാ വൈ പ്രജാപതേർ വിശ്വഭൃത്ത നൂരേതസ്യാമിദം സർവമന്തർഹിത മസ്മിംശ്ച സർവസമിന്നേഷന്താർ ഹിതേതി. തസ്മാ ദേ ഷോപാസീത.

എന്താണോ വിവരിച്ചത് അത് സത്യം. പ്രജാപതി തപസ്സ് ചെയ്ത് ഉച്ചരിച്ച ഭുഃ ഭുവഃ സ്വർഗ്ഗഃ എന്നിവ മൂന്നും ഇതിന്റെ

ലോകങ്ങളും, ഭൂതം, ഭാവി, വർത്തമാനം എന്നിവ ഇതിന്റെ കാലങ്ങളുമാണ്. പ്രാണൻ, അഗ്നി, ആദിത്യൻ എന്നിവ അതിന്റെ പ്രതാപവും അന്നം, ജലം, ചന്ദ്രൻ എന്നിവ അതിന്റെ പോഷണവുമാണ്. മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം എന്നിവ ഇതിന്റെ ചേതനയും പ്രാണൻ, അപാനൻ, വ്യാനൻ എന്നിവ ഇതിന്റെ പ്രാണങ്ങളുമാണെന്ന് അനേകം പേർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ തൃജിക്കുന്നു എന്ന് അത് പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനെ സ്തുതിക്കുന്നവനും അർപ്പണം ചെയ്യുന്നവനും ആകുന്നു. എന്ന് ശ്രുതിയിൽ പറയുന്നു. സത്യകാമൻ, ഇതുതന്നെ, ഇത് തന്നെയാകുന്ന പരാപരബ്രഹ്മം ഇത് ഓം എന്ന അക്ഷരമാകുന്നു.

നേത്രത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്ന പുരുഷൻ തന്നെയാണ് സർവ പദാർത്ഥങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് വിവരിച്ചു തരുന്നത്. അതിനാൽ ഭുഃ, ഭുവഃ, സ്വഃ എന്ന വിധിപ്രകാരമാണ് ഉപാസിക്കേണ്ടത്. അന്നം തന്നെയാകുന്നു പ്രജാപതി എല്ലാവരുടെ ആത്മാവും ചക്ഷുസ്സും പോലെ അത് ഉപാസ്യമാണെന്ന് വേദം പറയുന്നുണ്ട്. ജഗത്തിന്റെ ശരീരമാകുന്ന പ്രജാപതി. ഇതിൽ സർവവും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവൻ ഇവയിലെല്ലായിടത്തും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതിനാൽ ഇതിനെ ഉപാസിക്കേണ്ടതാണ്.

7. തത് സവിതുർ വരേണ്യ മിത്യസൗ വാ ആദിത്യഃ സവിത സ വാ ഏവം പ്രവരണീയ ആദിത്യഃ സവിത സ വാ ഏവം പ്രവരണീയ ആത്മ കാമേനേത്യാഹൂർ ബ്രഹ്മവാദിനോ മദർഗ്ഗോ ദേവസ്യധീമഹീതി സവിതാ വൈ ദേവസ്തതോ യോ സ്യ ദർഗ്ഗാഖ്യാസ്തം ചിത്തയാമീത്യാഹൂർ ബ്രഹ്മവാദിനോ മധിയോ ഭയാനഃ പ്രചോദയാദിതി ബുദ്ധയോവൈ ധിയസ്തായോ സ്മാകം പ്രചോഗയാദിത്യാഹൂർ ബ്രഹ്മവാദിനഃ അഥദർഗ്ഗ ഇതിയോഹവാ അമുഷ് ചിന്നാദിത്യേ നിഹി തസ്താരകോ ക്ഷീണി വൈഷദർഗ്ഗാഖ്യംഃ ഭാദിർഗതിരസ്യ ഹീതി ദർഗ്ഗഃ ദർജയതീതി വൈഷദർഗ്ഗ ഇതി രുദ്രോബ്രഹ്മവാദിനഃ അഥ ഭ ഇതിഭാസയതിമാം ല്ലോകാൻ ര ഇതി രഞ്ജയതീമാനി ഭൂതാനി ഗ ഇതി. ഗച്ഛന്ത്യ സ്മിന്നാഗച്ഛന്ത്യ സ്മാദിമാ പ്രജാസ്തസ്മാദ് ഭരഗത്യാത് ദർഗ്ഗഃ ശശ്വത് സൂയമാനാത് സൂര്യഃ സവനാത് സവിതാ. ആദാനാത് ആദിത്യഃ പവനാത് പാവനോ അഥ ആപോ പ്യ യനാദിത്യേവം ഹ്യാഹ. ഖലു ആത്മനോ ആത്മാ. നേതാമ്യ-താഖ്യശ്ചേ താ മന്താ ഗന്തോത് സ്രഷ്ടാ ആനന്ദയിതാ കർത്താ വക്താ രസയിതാ പ്രലാതാ ദ്രഷ്ടാ ശ്രോതാസ് പുശതി ച വിഭൂർ വിഗ്രഹേ സംനിവിഷ്ട ഇത്യേവം ഹ്യാഹ അഥയത്ര ദൈതീ ഭൂതം വിജ്ഞാനം തത്രഹി ശൃണോതി പശ്യതി ജിഹ്വതി. രസയതി ചൈവ സ്പർശയതി സർവമാത്മാ ജാനീതേതി യാത്രാദൈതീ ഭൂതം വിജ്ഞാനം കാര്യകാരണകർമ്മ നിർമ്മുക്തം നിർവചനമനുപമ്യം നിരൂപാഖ്യം കിം തദാവാച്യം.

N

P

I

K

സൂര്യന്റെ ശ്രേഷ്ഠമായ തേജസ്സാണ് ഇത്. അഥവാ ഇതുതന്നെയാണ് ആദിത്യൻ ഇതുതന്നെയാകുന്നു. സവിതാവ് (സർവത്തേയും സൃഷ്ടിക്കുന്നത്) ഇങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കി ആത്മേച്ഛു അതിനെ സ്വീകരിക്കാൻ ശ്രദ്ധാലുവായിരിക്കണമെന്ന് ബ്രഹ്മവാദികൾ പറയുന്നു. ഞങ്ങളിപ്പോൾ ഈ സൂര്യ ദേവന്റെ വർഗ്ഗത്തെ ധ്യാനിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതു നമ്മുടെ മുൻപിൽ നിൽക്കുന്നു. അവന്റെ വർഗ്ഗം വൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. നാമെന്തിനെയാണ് ചിന്തിക്കേണ്ടതെന്ന് ബ്രഹ്മവാദികൾ ചോദിക്കുന്നു. ഉത്തരം ഇങ്ങനെയാണ് നമ്മുടെ ബുദ്ധിയെ ഉദ്ദീപിക്കുന്നത്, സന്മാർഗ്ഗത്തിലോട്ട് നയിക്കുന്നത് എന്നാണ്. ബ്രഹ്മവാദികൾ പറയുന്നത്.

ഇപ്പോൾ വർഗ്ഗശബ്ദത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. സൂര്യനിൽ സ്ഥാപിതമായിരിക്കുന്നതാണ് വർഗ്ഗം. കണ്മണിയിൽ വർഗ്ഗം എന്ന പേര് അതുതന്നെയാണുള്ളത്. ആ വർഗ്ഗത്തിന്റെ കാന്തിയിലാണ് മനുഷ്യ ഗമനത്തിന് ശക്തിയും ദൃഢതയും ഉണ്ടാകുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ഇത് സർവത്തിനേയും തപിപ്പിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇത് വർഗ്ഗമാണ്. അഥവാ പ്രാണികളെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ വർഗ്ഗമാണ്. അഥവാ ഇത് പ്രാണികളിൽ ഗമിക്കുന്നതിനാൽ വർഗ്ഗമാണ്. അഥവാ ഇത് ലോകത്തിൽ വരികയും പോകുകയും ചെയ്യുന്നു. അഥവാ ഇത് ഇതിനായിട്ട് പ്രജയാകും. അഥവാ ഇത് എല്ലാറ്റിനേയും ധരിക്കുകയും പോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനാൽ വർഗ്ഗമാകുന്നു.

ഇത് ശത്രുക്കളെ നശിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ സൂര്യനാണ്. സർവത്തേയും സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനാൽ സവിതാവാണ്. സർവത്തേയും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ ആദിത്യനാണ്. സർവത്തെ പാവനമാക്കുന്നതിനാൽ പവമാനമാണ്. സർവഗാമിയായതിനാലും സർവാശ്രയമായതിനാലും ഇത് ആദിത്യനാകുന്നു. ഇത് സ്വയം ആത്മാവുമാകുന്നു. അമൃതമെന്നറിയപ്പെടുന്ന ഇത് സർവതിനെ അറിയിക്കുകയും ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് ഗമിക്കുന്നു, സൃഷ്ടിക്കുന്നു, ആനന്ദം നൽകുന്നു, ചിന്തിക്കുന്നു, പറയുന്നു, രൂപിച്ചറിയുന്നു, പ്രാണിക്കുന്നു, സ്പർശിക്കുന്നു, ശരീരത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉത്തമസ്ഥാനരൂപമാണെന്ന് വേദങ്ങൾ പറയുന്ന ഇത് വിജ്ഞാന ദൈവ രൂപം കൊള്ളുന്നത് എവിടെയാണോ അവിടെ കേൾക്കുകയും കാണുകയും മണപ്പിക്കുകയും രൂപി

അറിയുകയും സ്പർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഇതെല്ലാം ആത്മാവ് തന്നെയാണെന്ന് ദൃഢമായി തീരുമാനിക്കണം. അതിനാൽ വിജ്ഞാനം അദൈവമാകു നിടത്ത് അത് കാര്യകാരണ രഹിതവും അവർണ്ണനീയവും ഉപമാരഹിതവും വ്യാഖ്യാനരഹതവുമാകുന്നു. ഇതിനെക്കുറിച്ച് എന്താണ് പറയാൻ കഴിയുക?

8. ഏഷ ഹി ഖലു ആത്മേശാനഃ ശംഭുർ ഭവോ രുദ്രഃ പ്രജാപതിഃ വിശ്വസൃക്, ഹിരമ്യ ഗർഭഃ സത്യം പ്രാണോ ഹംസഃ ശാസ്താ വിഷ്ണുഃ നാരായണഃ അർക്കഃ സവിതാ ധാതാ, വിധതാ, സമ്രാട്, ഇന്ദ്രഃ ഇന്ദ്രഃ ഇതി. യ ഏഷ തപത്യഗ്നിരിവാഗ്നിനാ പിഹിതഃ സഹസ്രൈശ്ചേഷണ ഹിരൺ മയേനാനന്ദേന. ഏഷ വാവവിജ്ഞാനി തവ്യോ നേഷ്ടവ്യഃ സർവഭൂതേ ഭ്യോ ഭയം ദത്വാരണ്യം ഗത്വാ മ ബഹിഃ കൃതാ ഇന്ദ്രിയാർത്ഥാൻ സ്വാച്ഛരീ രാദുപലഭേദൈതേനമിതി. വിശ്വരൂപം ഹിരൺ ജാതവേദസം പരായണം ജ്യോതിരേകം തപന്തം. സഹസ്രരശ്മിഃ ശതയാ വർത്തമാനഃ പ്രാണഃ പ്രജാനാമുദയത്യേ ഷ സൂര്യഃ

ഇത് തന്നെയാണ് ആത്മാവ്, ഇത് തന്നെയാണ് സർവനിതാവും, ഈശ്വരനും, ശങ്കരനും, ഭവനും, രുദ്രനും, പ്രജാപതിയും, വിശ്വസ്രഷ്ടാവും ഹിരണ്യ ഗർഭനും, സത്യവും, പ്രാണനും ഹംസവും, ശാന്തവും, വിഷ്ണുവും, നാരായണനും, അർക്കനും, സവിതാവും, ധാതാവും, സാമ്രാട്ടും, ഇന്ദ്രനും, ചന്ദ്രനും. ഈ അഗ്നിരൂപത്തിൽ സന്തപ്തവും അനേകായിരങ്ങളുടെ നേത്രരൂപത്തിൽ പ്രകാശമയമായ ആനന്ദത്തിൽ വ്യാപ്തനായും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഇതിനെയാകുന്നു അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടത്. സർവ പ്രാണികൾക്കും അഭയം നൽകി വനത്തിൽ പോയി അതിനെ അന്വേഷിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇന്ദ്രിയ വിഷയം തൃജിക്കുന്നവർക്ക് അത് അവരുടെ ശരീരത്തിൽ നിന്നു ലഭിക്കുന്നതാണ്. ഇത് തന്നെയാകുന്ന വിശ്വസരൂപനും തേജസ്വിയും ജനിക്കുന്നവരെ അറിയുന്നവനും സർവരുടെയും പരമാശ്രയസ്ഥാനവും കേവലം ജ്യോതിരൂപത്തിൽ തപിക്കുന്നവനുമായ ഈ സൂര്യനെ പരമാത്മാവ് സഹസ്രകിരണനും, അനേകവിധത്തിൽ വർത്തിക്കുന്നവനും പ്രജകളുടെ പ്രാണരൂപമായി ഉദിക്കുന്നവനുമാണ്.

മൈത്രായണ്യുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

മൈത്രേയ്യുപനിഷത്ത്

ശാന്തിമന്ത്രം

ഓം. ആപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണ ശ്വക്ഷ്യഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ചസർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാം മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോദ നിരാകാരോദ നിരാകരണ മസ്തു അനിരാകരണം മേ അസ്തു. തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്തു ധർമ്മാ സ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സ്തു തേ മയി സന്തു ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

എന്റെ അംഗങ്ങൾ വികാസം പ്രാപിക്കട്ടെ. വാണി പ്രാണണം ചക്ഷുസ്സ്, ശ്രോതം ബലം എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവ അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിക്കട്ടെ. സകല ഉപനിഷത്തുകളും ബ്രഹ്മമാകുന്നു. എന്നിൽ നിന്ന് ബ്രഹ്മം ത്യജിക്കപ്പെടാനിടയാകരുത്. ബ്രഹ്മം എന്നെ ത്യജിക്കാനിടയാകരുത്. അങ്ങനെ ബ്രഹ്മരതനായി എനിക്ക് ഉപനഷത്തിൽ പ്രതിപാദിതങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ പ്രാപിക്കാനിടവരട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പ്രഥമോഅദ്ധ്യായഃ

ബൃഹദ്രഥോ വൈനാമ രാജാ രാജ്യോ ജ്യേഷ്ഠം പുത്രം നിധാപയിത്യേദമശാശ്വതം മന്യുമാനഃ ശരീരം വൈരാഗ്യമുപേതോരണ്യം നിർജഗാമ. സ തത്ര പരമം തപ ആസ്ഥായാദിത്യമീക്ഷമാണ്. ഊർധ്വബാഹുസ്തിഷ്ഠ്വതി അന്തേ സഹസ്രസ്യ മുരന്തികമാ ജഗാമ അഗ്നിരിവ അധുമകസ്തേ ജസാ നിർദ്ദഹന്നിവാത്മ വിദ്ഭവാൻ ശാകാന്യ ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ വരം വ്യണീഷ്യതി രാജാനമബ്രവീത്. സ തസ്മൈ നമസ്തുത്യോ വാച-ഭവാൻ നാഹമാത്മവിത ത്വം തത്വ വിത്ശൃണുമോ വയമാ പൃച്ഛ. പ്രശ്ന മൈക്ഷ്യാണാ ന്യാൻ കാമാൻവ്യണീഷ്യതി. ശാകായന്യസ്യ ചരണാ പഭിമ്യശമാനോ രാജതാം ഗാഥാം ജഗാദ.

ബൃഹദ്രഥൻ എന്ന രാജാവിന് ശരീരം നശിക്കുന്നതാണെന്ന ബോധം ഉണ്ടായതിനെത്തുടർന്ന് വൈരാഗ്യം ഉദിച്ചു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം രാജ്യം മുത്തപുത്രനു കൊടുത്ത് വനത്തിൽ പോയി അവിടെ കഠിനമായ തപസ്സനുഷ്ഠിച്ചു. അദ്ദേഹം സൂര്യനു നേർക്ക് നോക്കി കൈയുയർത്തി നിന്നു. ആയിരം കൊല്ലത്തിനുശേഷം തപസ്സിന്റെ ഫലമായി ഒരിക്കൽ പുകയില്ലാത്ത അഗ്നിപോലെ തേജസ്വിയായ ശാകാമന്യൻ എന്നു പേരുള്ള ആത്മവേത്താവായ മഹാമുനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തെത്തി. അദ്ദേഹം രാജാവിനോടു പറഞ്ഞു:- “എഴുന്നേൽക്കൂ. എഴുന്നേൽക്കൂ. വരം ആവശ്യപ്പെടുക”. അപ്പോൾ രാജാവ് അദ്ദേഹത്തെ നമസ്കരിച്ച് പറഞ്ഞു: “ഭഗവാനെ, ഞാൻ ആത്മാവേത്താവല്ല. അങ്ങ് തപഃജ്ഞാ

താവാണ് എന്ന് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട് എനിക്കു തപഃ ഉപദേശിച്ചു തരണം.”

അതുകേട്ട് മഹാമുനിയായ ശാകാമന്യൻ വിഷയം ഏറെ ഏതെങ്കിലും വരം ആവശ്യപ്പെടാൻ പറഞ്ഞു. അതുകേട്ട് ബൃഹദ്രഥ രാജാവ് ശാകായന്യമുനിയുടെ രണ്ടു കാലുകളും പിടിച്ച് പറഞ്ഞു.

2. അഥകിമേതൈർ വാന്യാനാം ശോഷണം മഹാർണവാനാം ശിഖരിണാ പ്രപതനം ധ്രുവസ്യ പ്രചലനംസ്ഥാനം യാ തരുണാം നിമജ്ജനം പൃഥിവ്യാസ്ഥാനാദപസരണം സുരാണാം. സോ ഹിഹമിത്യേതദിവിധേ അസ്മിൻ സംസാരേ കിം കാമോപഭോഗൈരയൈരേവാ ശ്രിതസ്യ അസക്യദു പാ വർത്തനം ദൃശ്യത ഇത്യുദ്ധർത്തും മർഹ സീതി അന്ധോദപാന ഭേക ഇവാഹമസ്മിൻ സംസാരേ ഭഗവൻ ത്വം നോ ഗതിരിതി.

വലിയ കടൽ വറ്റുന്നു. പർവതം തകരുന്നു. ധ്രുവനക്ഷത്രവും തന്റെ സ്ഥാനത്തിന് മാറുന്നു. വൃക്ഷം പിഴുതു വീഴുന്നു. ഭൂമി സമുദ്രത്തിൽ താഴുന്നു. ദേവന്മാർക്കും നിലനിൽക്കാനാകുന്നില്ല. അങ്ങനെ നശിക്കുന്ന പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഭോഹങ്ങൾ കൊണ്ട് എന്തുപ്രയോജനം? വിഷയസുഖങ്ങളിൽ മുങ്ങിയ ജീവികൾക്ക് വീണ്ടും വീണ്ടും ജന്മാമരണങ്ങളുടെ ചക്രത്തിൽ കുറങ്ങേണ്ടതായി വരുന്നു. അതിനാൽ മുനിശ്രേഷ്ഠാ പൊട്ടക്കിണറ്റിലെ തവളപോലെ കഴിയുന്ന എനിക്ക് ഉദ്ധരണത്തിന് അങ്ങേ സഹായമുള്ള ഭാഗവാനെ, ഈ സംസാരത്തിൽ എനിക്ക് ശരണമായിട്ടുള്ളത് അങ്ങുതന്നെ.

3. ഭഗവാൻ ശരീരമിദം മൈമുനാ ദേവോദ്ഭൂതം സംവിയ്യേത നിരയ ഏവ മുത്രദാരേണ നിഷ്ക്രാന്ത മസ്ഥിഭിശ്ചിതം മാംസേനാനു ലിപ്തം ചർമ്മണാ വബദ്ധം വിൺമൂത്രവാത പിത്ത കഫ മജ്ജാ മേദോവസാഭി രന്യൈശ്ച മ ലൈർ ബഹുഭിഃ പരിപൂർണ്ണം. ഏതാദൃശേ ശരീരേ വർത്തമാനസ്യ ഭഗവൻ, ത്വം നോഗതിരിതി.

3. അല്ലയോ ഭഗവാനെ, മൈമുനത്താലുണ്ടായ ഈ ശരീരം ജ്ഞാനരഹിതമായാൽ അതിനെ നരകമെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. കാരണം, ഇത് മുത്രദാരത്തിലൂടെ പുറത്തുവന്നതാണ്. അസ്ഥികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതാണ്. മാംസമയമാണ്. തോൽകൊണ്ട് പൊതിഞ്ഞതാണ്. മലം മുത്രം പിത്തം മജ്ജ ഇങ്ങനെ പല മലങ്ങളും നിറഞ്ഞതാണ്. അങ്ങനെയുള്ള ശരീരത്തിൽ കഴിയുന്ന എനിക്ക് അങ്ങുതന്നെയാണ് ഒരു ശരണം.

I

K

4. അഥ, ഭഗവാനെ ശാകായന്യഃ സുപ്രീതോള ബ്രവീത് രാജനം.മഹാരാജ ബൃഹദ്രഥ ഇക്ഷ്യാകു വംശ ധ്വജ ശീർഷാത്മജ്ഞ കൃതകൃത്യസ്ത്വം മരുന്നാമ്നോ വിശ്രൂതോ സീത്യയം ഖലാത്മാ തേ . കതമ ഭഗവൻ വർണ്ണു ഇതി. തം ഹോ വാച.

5. സ്പർശസ്പർശാദതോ യേ fർത്ഥാ അനർത്ഥാ ഇവ തേ സ്ഥിതാഃ യേഷാം സക്തസ്തു ഭൂതാത്മാ ന സ്മരേച്ച പരം പദം.

4.5. ഇതു കേട്ട് ഭഗവനായ ശാകായന്യമുനി ഏറ്റവും പ്രസന്നനായി രാജാവിനോട് പറഞ്ഞു:- “ ഭഗവാനെ, ആത്മാ വെന്നാൽ എന്താണ്, അതൊന്ന് വിവരിച്ചു തരൂ.” ഇതു കേട്ട് മുനി പറഞ്ഞു:- ശബ്ദം സ്പർശം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ അനർത്ഥമുണ്ടാക്കുന്നവയാണ്. അവയിൽ ആസക്തനായ ഭൂതാത്മാവ് പരമപദം പ്രാപിക്കുകയില്ല.

6. തപസാപ്രാപ്യതേ സത്വം സത്യാത് സം പ്രാപ്യതേ മനഃ മനസാ പ്രാപ്യതേഹ്യാത്മാ ഹ്യാത്മാ പത്യാ നിവർത്തതേ

തപസ്സുകൊണ്ട് ജ്ഞാനം പ്രാപിക്കുന്നു. ജ്ഞാനത്താൽ മനസ്സ് വശമായാൽ ആത്മാവ് ലഭിക്കുന്നു. ആത്മാവാ ലഭിച്ചാൽ പ്രപഞ്ചത്തിൽ നിന്ന് മുക്തി കിട്ടുന്നു.

7. യഥാ നിരിന്ധനോ വഹ്നിഃ സ്വയമേവോ പശ്യത്യതി തഥാ വൃത്തിക്ഷയാച്ചിത്തം സ്വയമേവോപ ശാമ്യതി

8. സ്വയമേവോ പ ശാന്തസ്യ മനസഃ സാമ ഗാമിനഃ ഇന്ദ്രിയാർത്ഥ വിമുഢ്യാസ്യോ നൃതാ കാമവശാനു ഗാഃ

9. ചിത്തിമേവഹിസംസാരസ്തത് പ്രയത്നേന ശോധ യേത് യച്ചിത്തസ്തന്മയോഭാതി ഗൃഹ്യമേതത് സനാതനം.

10. ചിത്തസ്യ ഹി പ്രസാദേന ഹന്തി കർമ്മ ശുഭാശുഭം പ്രസന്നാത്മാത്മ നിസ്ഥിതാ സുഖമവ്യമശ്നു തേ

7. വിറക് തീർന്നു കഴിഞ്ഞാൽ അഗ്നി സ്വയം കെടുന്നു. അതുപോലെ വൃത്തികൾ നശിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ ചിത്തം അതിന്റെ കാരണഭൂതമായ ആത്മാവിൽ ശാന്തമാകുന്നു.

8. തന്റെ മുകാരണത്തിൽ ശാന്തമായതും സത്യത്തിനുമേൽ ക്ക തിരിഞ്ഞതുമായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ മൂഢത ദൂരത്തിലാകുമ്പോൾ കർമ്മവശഗങ്ങളായ വിഷയങ്ങൾ വ്യാജങ്ങളെന്ന ജ്ഞാനമുണ്ടാകുന്നു.

9. ചിത്തം തന്നെയാണ് സംസാരം. അതിനാൽ ശ്രമപ്പെട്ട് അതിനെ ശുദ്ധമാക്കണം. ഒരുവന്റെ മനസ്സെങ്ങനെയാണ്

അതനുസരിച്ചാകും അവന്റെ ഗതി. ഇതൊരു സനാതന സിദ്ധാന്തമാകുന്നു. 10.ചിത്തം ശാന്തമായിത്തീരുമ്പോൾ ശുഭാ ശുഭ കർമ്മങ്ങൾ നഷ്ടമാകുന്നു.;ശാന്തനായിത്തീർന്ന മനുഷ്യൻ ആത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവന് അക്ഷയമായ ആനന്ദം ലഭിക്കുന്നു.

11. സമാസക്തം യദാ ചിത്തം ജനോർ വിഷയഗോ ചരേ യാദ്യൈവം ബ്രഹ്മണിസ്യാത്തത് കോ ന മുച്യേത ബന്ധനാൽ

12. ഹൃത് പുണ്ഡരീക മദ്ധ്യേതു ഭാവയേത് പരമേശ്വരം. സാക്ഷീണം ബുദ്ധിവൃത്തസ്യ പരമ പ്രേമ ഗോചരം

13. അഗോചരം മനോ വാചാം അദൃതായി സസംപ്ളവം സത്താമാത്ര പ്രകാശൈക പ്രകാശം ഭവനാതിഗം

14. അഹേയമനുപാദേയമസാമാന്യ വിശേഷണം ധ്രുവം സ്തിമിത ഗംഭീരം ന തേജോ ന സമസ്തം നിർവികല്പം നിരാഭാസം നിർവാണമയ സംവിദം

15. നിത്യഃ ശുഭോ ബുദ്ധമുക്ത സ്വഭാവഃ സത്യഃ സൂക്ഷ്മം സംവിഭൂശ്യാ ദിഗീതീയഃ ആനന്ദ ബ്ധീർ യഃ പരഃ സോഽ ഹമസ്മി പ്രത്യഗ് ധാതൂർ നാത്ര സംഗീതിരസ്തി.

11. മനുഷ്യന്റെ ചിത്തം എത്രമാത്രം ബാഹ്യ വിഷയങ്ങളിൽ ആസക്തമാണ് അത്രയും ബ്രഹ്മ വിഷയങ്ങളിൽ ആ സക്തനാകുകയാണെങ്കിൽ ബന്ധനങ്ങളിൽ നിന്ന് മുക്തനാകുക. സ്വഭാവീകമാണ്.

12. ഹൃദയകമലത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ ബുദ്ധിയുടെ സമസ്ത കർമ്മങ്ങൾക്കും സാക്ഷിയായി പരമപ്രേമ വിഷയകമായ ഈശ്വരന്റെ ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകണം.

13. ഈ പരമാത്മാവ് മനസ്സുകൊണ്ടോ വാക്കുകൊണ്ടോ അറിയപ്പെടാവുന്നതല്ല. അത് ആഭ്യന്തരഹിതമാണ്. ഏകമാത്രമായ സത്രുപപ്രകാശത്താൽ പ്രകാശിതമായിത്തീരുന്നു. അത് ചിന്തയ്ക്കപ്പുറത്തുള്ളതാണ്.

14. അതിനെ ഗ്രഹിക്കുകയോ കൈവിട്ടുകളയുകയോ ചെയ്യുന്നതിന് സാമാന്യ ഭാവത്തിന്റെയോ വിശേഷഭാവത്തിന്റെയോ കല്പന ചെയ്യേണ്ടതില്ല. അത് ശാന്തവും ഗംഭീരവും ആണ്. തേജസ്സല്ല ; അന്ധകാരവുമല്ല. സങ്കല്പരഹിതവും ആഭാസരഹിതവും മുക്തസ്വാഭാവവും സത്യവും സൂക്ഷ്മവും സർവ്വവ്യാപകവും ഏകമാത്രവും ആണ്. ഈ പരമാനന്ദസാഗരത്തിന്റെ പ്രത്യേക സ്വരൂപം ധരിക്കുന്നതും ഞാൻ തന്നെ. അതിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല.

N

P

I

K

- 16. ആനന്ദ മന്തർ നിജമാശ്രയന്ത
മാശാ പിശാചീ മവമാനയന്തം
ആലോക യന്തം ജഗദിന്ദ്ര ജാല
മാപത്കഥം മാം പ്രവിശേദ സംഗം
- 17. വർണാശ്രമാചായുതാ വിമുശാ
കർമാനുസരേണ ഫലം ലഭന്തേ
വർണ്ണാദി ധർമ്മം ഹി പരിത്യജന്തഃ
സ്വാനന്ദ തൃപ്താഃ പുരുഷാ ഭവന്തി
- 18. വർണാശ്രമം സാവയവസ്വരൂപ
മദ്യന്ത യുക്തം ഹൃതി കൃച്ഛ്ര മാത്രം
പുത്രാദിദേഹേഷാഭിമാന ശൂന്യം
ഭൂത്യാ വസേത് സൗഖ്യതമേ ഹൃനന്തേ ഇതി

16. അന്തഃ കരണത്തിൽ ലഭിക്കാൻ കഴിയുന്ന ആനന്ദത്തിൽ കഴിയുന്നവനും ആശയാകുന്ന പിശാചിനെ ദൂരത്തിൽ തള്ളുന്നവനും സകല ലോകത്തെയും പാമ്പാട്ടിയെപ്പോലെ കാണുന്ന അസംഗനുമായവന് ആന്തിക ദുഃഖം ഉണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെയാണ്?

17. വർണ്ണാശ്രമ ധർമ്മങ്ങൾ പാലിക്കുന്ന മുഖന്മാരാണ് തങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം അനുഭവിക്കുന്നത്. എന്നാൽ വർണ്ണാദി ധർമ്മങ്ങൾ കൈവിട്ട് ആത്മാവിൽ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന വ്യക്തി ആന്തരികമായ ആനന്ദം കൊണ്ടു തന്നെ സന്തുഷ്ടനാകുന്നു.

18. വർണ്ണാശ്രമ ധർമ്മങ്ങൾ, അതുപോലെ അവയവങ്ങളോടു കൂടിയ ഈ ശരീരം ഇതെല്ലാം അവസാനമുള്ളവയാണ്. അതിനാൽ ദുഃഖ ദായകങ്ങളാണ്. അതിനാൽ പുത്രാദികളിലും ശരീരത്തിലും വ്യാമോഹം വെടിഞ്ഞു പരമാനന്ദരൂപമായ അനന്ത സ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിനായി വർത്തിക്കണം.

ഒന്നാം അധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

ധിതീയോ f ഛ്യായഃ

അഥഭഗവാൻ മൈത്രേയകൈലാസം ജഗാമ തംഗ ത്യാവാച ഭോ ഭഗവൻ പരമ തത്വ ഹസ്യമനുബ്രു ഹീതി.സ. ഹോ വാച മഹാദേവഃ

ദേവാലയഃ I
പ്രോക്തഃ സജീവഃ കേവലഃ ശിവഃ
ത്യജേദജ്ഞാന ക
നിർമ്മാല്യം സോ f ഹം ഭാവേന പുജയേത് ക

- 2.. അദേദദർശനാജ്ഞാനം ധ്യാനം
നിർവിഷയം മനഃ
സ്നാനംമനോമലത്യാശഃ ഛൗച
മിന്ദ്രിയ നിഗ്രഹഃ

- 3. ബ്രഹ്മാമൃതം പിബേദ്ദൈക്ഷമാചരേദ്
ദേഹര ക്ഷണേ
വസേദേകാന്തികോ ഭൂത്യാ ചൈകാന്തേ
ദൈത വർജിതേ
ഇത്യേപമാചരേത് ധീമാൻ സ ഏവം
മുക്തി മാപ്നുയാത്.
- 4. ജാതം മൃതമിദം ദേഹം മാതാ പിത്യ മലാത്മകം
സുഖ ദുഃഖ ലയാമേധ്യം സ്പൃഷ്ട്യാസ്നാനം
വിധീയതേ
- 5. ധാതുബദ്ധം മഹാരോഗം പാപമന്ദിര മ ധ്രുവം
വികാരാകാര വിസ്തീർണ്ണം സ്പൃഷ്ട്യാ
സ്നാനം വിധീയതേ

1. ഒരിക്കൽ ഭഗവാൻ മൈത്രേയൻ കൈലാസ പർവത്തിൽ പോയി മഹാദേവനോട് ചോദിച്ചു:- “ഭഗവാനെ, പരമാത്മ തത്വത്തിന്റെ രഹസ്യം എനോട് പറഞ്ഞാലും”. മഹാദേവൻ പറഞ്ഞു:- “ശരീരം ദേവാലയമാകുന്നു. അതിൽ ജീവൻ കേവലം പരമാത്മാവാണ്. അതിനാൽ അജ്ഞാനരൂപമായ നിർമ്മാല്യം കൈ വെടിഞ്ഞ് പരമാത്മാവ് ഞാൻ തന്നെയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കി അതിനെ പുജിക്കുക.

2. ജീവനും പരമാത്മാവും തമ്മിൽ ഭേദം അറിയാതിരിക്കുകയെന്നതാണ് ജ്ഞാനം. മനസ്സിനെ വിഷയങ്ങളിൽ നിന്ന് വേർപെടുത്തണം. അതാണ് സ്നാനം. ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വശത്തിലാക്കുന്നതാണ് പവിത്രത.

3. ബ്രഹ്മമാകുന്ന അമൃതം കുടിക്കുകയും ദേഹ രക്ഷണത്തിന് ഭിക്ഷ തേടിയും കഴിയുക. ബുദ്ധിമാനായവൻ ഇങ്ങനെ സഞ്ചരിച്ചു. മുക്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു.

4. മാതാപിതാക്കൻമാരാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതും ജന്മമരണങ്ങളോടു കൂടിയതുമായ ഈ ശരീരത്തെ സ്പർശിച്ചാൽ കുളിക്കേണ്ടതാണ്.

5. ഏഴു ധാതുക്കളാൽ നിർമ്മിതവും മഹാരോഗം കലർന്നതും പാപത്തിന്റെ വീടിനു തുല്യവും അസ്ഥിരവും വികാരമയവുമായ ഈ ശരീരത്തെ സ്പർശിച്ചാൽ കുളിക്കേണ്ടതാണ്.

6. നവദാരമലസ്രാവം സദാ കാലേ സ്വഭാവജം
ദുർഗന്ധം ദുർമലോപേതം സ്പൃഷ്ട്യാസ്നാനം
വിധീയതേ

- 7. മാത്രാ സൂതക സംബദ്ധം സൂതകേ
സഹ ജായതേ
മൃത സൂതകളും ദേഹം സ്പൃഷ്ട്യാ സ്നാനം
വിധീയതേ

8. അഹം മമേതി വിൺമൂത്രലേപഗന്ധാദി മോചനം
ശുദ്ധശൗചമിതി പ്രോക്തം മുജ്ജലാഭ്യം
തു ലൗകീകം

N

P

I

K

- 9. ചിത്തശുദ്ധികരം ശൗചം വാസനാ ത്രയനാശനം
 ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ മൃത്തോയൈഃക്ഷാ
 ഉനാത് ശൗച മുച്യതേ
- 10. അദ്വൈതഭാവനാ ദൈക്ഷദൈക്ഷയം ദ്വൈത ഭാവനം
 ഗുരു ശാസ്ത്രാകത ഭാവനേ ദിക്ഷേഷാർദൈക്ഷം
 വിധീയതേ.
- 6. കണ്ണ്, ചെവി തുടങ്ങിയ ഒൻപതു ദ്വാരങ്ങളിൽകൂടി
 എപ്പോഴും മലം പുറത്ത് വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അവ ദുർഗന്ധ
 ഭരിതവുമാണ്. അങ്ങനെ ദുഷ്ടവും മലിനവുമായ
 ശരീരം സ്പർശിച്ചാൽ കുളിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
- 7. അമ്മയുടെ ആ ശൗചത്തോടനുബന്ധിച്ച് ആ ശൗചമു
 ള്ളതിനാൽ മനുഷ്യൻ അശുദ്ധിയോടെയാണ് ജനിക്കുന്നത്.
 മരണത്തിന്റെ ആ ശൗചവും ഉണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള ശരീരം
 സ്പർശിച്ചാൽ കുളിക്കണം .
- 8. മലം മുത്രം ദുർഗന്ധം തുടങ്ങിയവയുടെ ശുദ്ധി മണ്ണ്
 വെള്ളം ഇവ കൊണ്ട് നീങ്ങുന്നു. അത് ലൗകികശുദ്ധിയാണ്.
 വാസ്തവീകമായ ശുദ്ധി “എന്റെ എനിക്ക്” എന്നു തുടങ്ങിയ
 ഭാവന കൈവെടിഞ്ഞതിലാണ്.
- 9. പരിശുദ്ധി ചിത്തത്തെ വിശുദ്ധമാക്കുന്നു. അത് കാമാദി
 കളകറ്റുന്നു. ജ്ഞാനമാകുന്ന മണ്ണും വൈരാഗ്യമാകുന്ന
 ജലവും കൊണ്ട് കഴുകിയാൽ ശുദ്ധിയുണ്ടാകും. അതാണ്
 യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള പവിത്രത.
- 10. അദ്വൈതഭാവന അഭിഷേചവസ്തുവാകുന്നു. ഭിക്ഷു
 ഗുരുവിന്റെയും ശാസ്ത്രത്തിന്റെയും നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച്
 ഭിക്ഷ തേടണം.
- 11. വിദ്വാൻ സ്വദേശമുത് സൃജ്യ
 സന്യാസാനന്തം സ്വതഃ
 കാരാഗാ വിനൂർമുക്ത ചോരവത് ദുതോവസേത്
- 12. അഹങ്കാരസ്യതം വിത്തം ദ്രാതം മോഹമന്ദിരം
 ആശാപത്നീം ത്യ ജേദ്യാവത് താമന്യുഷേതോ
 ന സംശയഃ
- 13. മൃതാ മോഹമയീ മായാജാതോ
 ബോധമയഃ സുതഃ
 സുതക ദ്വൈത സംപ്രാപ്തൗ കഥം
 സന്ധ്യാമു പാസ്മ ഹേ
- 14. ഹൃദാകാശേ ചിദാദിത്യഃ സദാഭാസതി ഭാസതി
 നാസ്തമേതി ന ചോദേതി കഥം സന്ധ്യാ
 മുപാസ്മ ഹേ
- 15. ഏക മേവാദിതീയം യദ് ഗുരോർ
 വാക്യേന നിശ്ചിതം
 ഏതദേകാന്ത മിത്യുക്തം ന മം ന വനാന്തരം

- 11. കള്ളൻ തടവറയിൽ നിന്ന് മോചനം നേടി ദുരൂഹ വല്ലാ
 ടത്തും കഴിയുന്നതുപോലെ ജ്ഞാനിയായ വ്യക്തി സംന്യാ
 സം സ്വീകിച്ച് തന്റെ ദേശത്തിൽ നിന്ന് ദുരൂഹ താമസിക്കാ
 നാഗ്രഹിക്കുന്നു.
- 12. അഹങ്കാരനായ പുത്രനെയും ധനരൂപനായ സോദര
 നെയും മോഹരൂപമായ ഗൃഹത്തെയും ആശാരൂപമായ
 പത്നിയേയും ഉപേക്ഷിക്കുന്നവൻ പെട്ടെന്നു തന്നെ മുക്ത
 നായിത്തീരുന്നു. എന്നതിൽ യാതൊരു സംശയവും ഇല്ല.
- 13. അജ്ഞാനമാകുന്ന അമ്മ മരിച്ചു, ജ്ഞാനമാകുന്ന
 പുത്രനുണ്ടായി. അങ്ങനെ മരണത്തിന്റെയും ജനനത്തി
 ന്റെയും മായബന്ധത്തിൽ കൂടുങ്ങിയ എനിക്ക് പിന്നെ
 സന്ധ്യാ വന്ദനാദികൾ എങ്ങനെ ചെയ്യാൻ കഴിയും?
- 14. ഹൃദയമാകുന്ന ആകാശത്തിൽ ചൈതന്യാത്മകമായ
 സൂര്യൻ എപ്പോഴും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്
 അസ്തമനമെന്നതില്ല. ഉദയവും ഇല്ല. പിന്നെ എങ്ങനെ
 സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്യാൻ കഴിയും ?
- 15. അവിടെ സകലതും ഒന്നാണ്. വേറെ ഒന്നും ഇല്ല. അങ്ങ
 നെയുള്ള ഗുരുവിന്റെ ഉപദേശത്താൽ, മംമോ വനമദ്ധ്യമോ
 ഒന്നും ഏകാന്തസ്ഥാനമല്ലെന്ന ബോധം എനിക്കുണ്ടാ
 യിരിക്കുന്നു.
- 16. അസംശയവതാം മുക്തിഃ സംശയാവിഷ്ട
 ഭേതസാം
 ന മുക്തിർ ജന്മ ജന്മാന്തേ തസ്ഥാ ദിശ്യാസ
 മാപ്നുയാത്
- 17. കർമ്മ ത്യാഗാന സംന്യാസോ ന
 പ്രേഷാരണേന തു
 സന്ധൗ ജീവാത്മനോരൈക്യം സംന്യാസഃ
 പരികീർ ത്തിതഃ
- 18. വമനാഹവദ്യ സ്യ ഭാതി സർവേഷണാദിഷു
 തസ്യാധികാഃ സംന്യാസേ തപതദേഹാഭിമാനിനഃ
- 19. യദാ മാനസി വൈരാഗ്യം ജാതം സർവേഷു
 വസ്തുഷു
 തദൈവ സംന്യാസേദിദ്വാൻ അന്യഥാ
 പതിതോ ഭവേത്
- 20. ദ്രവ്യാർത്ഥമന്ന വസ്ത്രാർത്ഥമയഃ പ്രതിഷ്ടാർത്ഥ
 മേവ വാസന്യാസേ ദുർഭയദ്രഷ്ടഃ സമുക്തിം
 നാപ്തു മർഹതി.
- 16. സംശയരഹിതനേ മുക്തനാകാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു.
 സംശയ ഗ്രസ്തന് അനേക ജന്മങ്ങൾ കൊണ്ട് മുക്തി ലഭിക്കു
 കയില്ല. അതിനാൽ ഗുരുവിന്റെയും ശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും
 വചനങ്ങളിൽ വിശ്വസമർപ്പിക്കണം.
- 17. കർമ്മങ്ങൾ പിത്യജ്ഞി വെന്നുമാത്രം സംന്യാസമാകുക
 യില്ല. “ഞാൻ സന്യാസിനിയാണ്”. എന്നു പറഞ്ഞതുകൊ

N

P

I

K

ണ്ടുമാത്രം ഒരാൾ സന്യാസിയായിത്തീരുകയില്ല. സമാധിയിൽ ജീവപമാത്മാക്കളുടെ ഏകതുണ്ടാകുമ്പോഴേ സന്യാസമാകുകയുള്ളൂ.

18. യാതൊരുവൻസകല ഇച്ഛകളും ഛർദ്ദിച്ച പദാർത്ഥത്തെ പ്പോലെ തോന്നുന്നു. യാതൊരാൾ ദേഹത്തിന്റെ മമത കൈവിട്ടു, അവൻ മാത്രമേ സന്യാസത്തിന് അധികമുള്ളൂ.

19. സകല പദാർത്ഥങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും മനസ്സിൽ വൈരാഗ്യം വന്നുദിക്കുന്നു. അറിവുള്ള വ്യക്തിക്കേ സംന്യാസിയായാകാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അല്ലാത്ത പക്ഷം പതനമാണ്. പരിണാമം.

20. പണംസമ്പാദിക്കാൻ വേണ്ടിയോ ഭക്ഷണം ലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയോ പ്രശസ്തിക്കുവേണ്ടിയോ സംന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവൻ ഒരു ലോകത്തിൽ നിന്നും ഭ്രഷ്ടനായിത്തീരുന്നു. അയാൾക്ക് ഒരിക്കലും മുക്തി ലഭിക്കുകയില്ല.

21. ഉത്തമാ തത്വ ചിന്തൈവ മധ്യമം ശാസ്ത്രചിന്തനം അധമാ മന്ത്രചിന്താചതിർതമം ഭ്രാന്ത്യ ധമാധമാ

22. അനുഭൂതിം വിനാ മുശോ പുഥാ ബ്രഹ്മണി മോദതേ പ്രതിബിംബിത ശാഖാഗ്ര ഫലാസാദനമോ ദവത്

23. ന ത്യജേച്ഛേ ദൃതിർ മുക്തോയോ മാധുകമാന്തരം വൈരാഗ്യ ജനകം ശ്രദ്ധാ കളത്രംജ്ഞാനനന്ദനം

24. ധനവൃദ്ധാ വയോവൃന്ധാ വിദ്യാവൃദ്ധാ സ്ത മൈവ ച തേ സർവേ ജ്ഞാന വൃദ്ധസ്യ കിങ്കരാഃ ശിഷ്യ കിങ്കരാ

25. മന്വായയാ മോഹിത ചേതസോ മാം ആത്മാന മാ പൂർണ്ണ മ ലബ്ധവന്തഃ പരം വിദഗ്ദ്ധോ ദ പൂരണായ ഭ്രമന്തി കാകാ ഇവ സുയോ പി

21. തത്വവിചാരമാണ് ഉത്തമം. ശാസ്ത്രവിചാരമധ്യമമാകുന്നു. മന്ത്രസാധന അധമമാണ്. തീർത്ഥങ്ങളിൽ അലയുക അധമത്തിലും അധമമാകുന്നു.

22. ഒരു മരത്തിന്റെ കായിന്റെ പ്രതിഫലനം കണ്ട് അതുതിന്ന് വിശപ്പടക്കാമെന്ന് കരുതുന്നതുപോലെ വാസ്തവികമായ അനുഭവത്തോടു കൂടാതെ മുശപുരുഷൻ ബ്രഹ്മാനന്ദം പ്രാപിക്കാമെന്ന് വൃഥാ ഭാവന ചെയ്യുന്നു. 23. ധന വൃദ്ധന്മാരും പ്രായത്താൽ വൃദ്ധന്മാരും വിദ്യാവൃദ്ധന്മാരും എല്ലാം അനുഭവ ജ്ഞാനത്തിലും മോക്ഷാത്മക ജ്ഞാനത്തിലും വൃദ്ധരായവരുടെ വേലക്കാരോ ശിഷ്യന്മാരോ മാത്രമാണ്.

25. യാതൊരുത്തർ മായാ പ്രഭാവത്താൽ മുശമതികളായി "ഞാൻ " എന്ന ആത്മാവിനെ ശരിക്കറിയുന്നില്ല. അവർ

ബുദ്ധിമാന്മാരാണെങ്കിലും വെറും കാക്കയെപ്പോലെ വയറിറയ്ക്കാൻ അതിലെയിതിയെ അലയുന്നു.

26. പാഷാണ ലോഹമണി മുൺമയ വിഗ്രഹേഷ്ട പുജാ പുനർജനന ഭോഗകരീ മുമുക്ഷോ തസ്മാദ്യാതിഃ സ്വഹൃദയാർ ജനമേവ കുര്യാത് ബാഹ്യാർച്ചനം പിഹേ ദപുനർ ഭവായ

27. അന്തഃ പൂർണ്ണോ ബഹിഃപൂർണ്ണഃപൂർണ്ണ കുഃഭ ഇവാർണ്ണവേ അന്തഃ ശൂന്യോ ബഹിഃ ശൂന്യോ ശൂന്യകുഃഭ ഇവാംബരേ

28. മാ ഭവ ഗ്രാഹ്യ ഭാവാരത്മാ ഭാവാരത്മാ ച മാ ഭവ ഭാവനാമഖിലം തൃക്താ യച്ഛിഷ്ടം തന്മയോ ഭവ

29. ദൃഷ്ടദർശന ദൃശ്യാനി തക്താ വാസനയാ സഹ ദർശന പ്രഥമാ ഭാ സമാത്മനം കേവലം ഭജ

30. സംശാന്ത സർവസങ്കല്പ യാ ശിലാവ ദവ സ്ഥിതിഃ ജാഗ്രന്നിദ്രാ വിനിർമുക്താ സാ സ്വരൂപ സ്ഥിതിഃ പരാ

26. കല്ല്, സാർണ്ണം, മണ്ണ് ഇവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വിഗ്രഹങ്ങളുടെ പുജ മോക്ഷാർത്ഥികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പുനർജന്മാദി ക്ലേശങ്ങൾക്കേ ഉപകരിക്കുകയുള്ളൂ. അതിനാൽ സംന്യാസി ഇങ്ങനെയുള്ള ബാഹ്യ വസ്തുക്കളുടെ പുജാദികളിൽ വ്യാപൃതാകരുത്.

27. സമുദ്രത്തിൽ ഇട കൂടത്തിന് അകത്തും പുറത്തും ജലം നിറഞ്ഞിരിക്കും. കായ്ക്ക് വെച്ചത് അകത്തും പുറത്തും ശൂന്യമായിരിക്കും.

28. നീ സ്വീകരിക്കുന്നവനാകരുത്. അതുപോലെ ഗ്രഹണയോഗ്യമായ വശുപവുമാകരുത്. സകല കല്പനകളും കൈവിട്ട് ബാക്കിയുള്ളതിൽ മാത്രം തല്പനായി ഭവിക്കുക.

29. ദൃഷ്ടം, ദൃശ്യം, ദർശനം ഇവയുടെ വാസന കൈവിട്ട് യാതൊന്നിൽ നിന്ന് ദർശനത്തിന്റെ ആഭാസമുണ്ടാകുന്നു. ആ ആത്മാവിനെ ഭജിക്കുക.

30. യാതൊരുനിൽ സകല സകല സങ്കല്പങ്ങളും ശാന്തമായിരിക്കുന്നു. യാതൊരുവനിൽ ജാഹ്വതിയും നിദ്രയും അകന്നിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ വെറും പാറക്കല്ലു പോലെയുള്ള അവസ്ഥ- അതു തന്നെയാണ് സ്വരൂപാവസ്ഥ. രണ്ടാമധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

തൃതിയോദ്ധ്യായം

- 1. അഹമസ്മി പരശ്ചാസ്മി ബ്രഹ്മാസ്മി പ്രഭാവോ സ്മ്യഹാ സർവലോക ഗുരുശ്ചാസ്മി സർവ ലോകോസ്മി സോസ്മ്യഹം

N

P

I

K

- 2. അഹമേവാസ്മി സിദ്ധാസ്മി ശുദ്ധോസ്മി പരമോ സ്മൃഹം
അഹമസ്പി സദാസോസ്മി നിത്യോസ്മി വിമലോ സ്മൃഹം
 - 3. വിജ്ഞാനോസ്മി വിശേഷോസ്മി സോമോ സ്മിസ കലോസ്മൃഹം
ശുഭോസ്മി ശോകഹീനോസ്മി ചൈതന്യോ സ്മി സമോ സ്മൃഹം
 - 4. മാനാവമാന ഹീറോസ്മി നിർഗുണോസ്മി ശിവോ സ്മൃഹം
ദൈതാദൈത വിഹീനോസ്മി ദന്ദ ഹീനോ സ്മിസോ സ്മൃഹം
 - 5. ഭാവാഭാവവിഹീനോസ്മി ഭാഷാ ഹീനോസ്മി ഭസ്മൃഹം
ശൂന്യാശൂന്യ പ്രഭാവോസ്മി ശോഭനോ ശോഭനോ സ്മൃഹം
 - 6. തുല്യാതുല്യ വിഹീനോസ്മി നിത്യഃ ശുദ്ധം സദാ ശിവഃ
സർവാ സർവ വിഹീനോസ്മി സാതീകോ സ്മി സദാസ്മൃഹം
- 1-6 ഞാൻ ഭവിക്കുന്നു. ഞാൻ പരനായി ഭവിക്കുന്നു. ഞാൻ ബ്രഹ്മവും പ്രഭവവുമാണ്. ഞാൻ സർവലോക ഗുരുവും സർവ ലോകവുമാണ്. ഞാൻ ലോകവുമാണ്. ഞാൻ സിദ്ധനും ശുദ്ധനും പരമസ്വരൂപനും നിത്യവും വിമലനുംകുന്നു. ഞാൻ വിജ്ഞാനവും വിശേഷവും സോമനും സകലവുമാകുന്നു. ശുഭൻ ശോകഹീനൻ, ചൈതന്യൻ സമൻ ഇതൊക്കെ ഞാനാണ്. ഞാൻ മാനാവമാനഹീനനും നിർഗുണനും ശിവനും ദൈതാ ദൈതവിഹീനനും ഭാഷാ ഹീനനും ഭായം ശൂന്യശൂ പ്രഭാവനും ശോഭനാശനും തുല്യ വിഹീനനും നിത്യനും ശുദ്ധനും സദാ ശിവനും എല്ലാ ഞാനാകുന്നു. ഞാൻ സർവാസർവ വിഹീനനും സാതീ കനും ആയി ഭവിക്കുന്നു.
- 8. ഏകസംഖ്യാ വിഹീനോസ്മി ദ്വിസംഖ്യാ വാനഹം നച സദസദ് ദേദഹീനോസ്മി പൃഖണ്ഡോ നന്ദ വിഗ്രഹഃ
നാഹമസ്മി നചാന്യോസ്മി ദേഹാദി രഹിതോ സ്മൃഹാ
 - 9. ആശ്രയാശ്രയി ഹീനോസ്മി ആധാരരഹിതോ സ്മൃഹാ
ബന്ധമോക്ഷ വിഹീനോസ്മി ശുദ്ബ്രഹ്മാസ്മി സോസ്മൃഹാ
 - 10. ചിത്താദിസർവഹീനോസ്മി പരമോസ്മി പരാമോസ്മീ പരാത്പര

- സദാവിചാര രൂപോസ്മി നിർവിചാരോസ്മി സോസ്മൃഹം
- 8,9,10. ഞാൻ ഏകസംഖ്യാ വിഹീനനും ദ്വിസംഖ്യാവി ഹീനനുംകുന്നു. ഞാൻ സദസദ്ഭാപഹീനനും അവണ്ഡാനന്ദ വിഗ്രഹനുംകുന്നു. അന്യനും ദേഹാദി രഹിതനുംകുന്നു ഞാൻ. ആശ്രയാശ്രയിഹീനനും ശുദ്ധബ്രഹ്മവും ഒക്കെയാണ് ഞാൻ. ചിത്താദിസർവഹീനൻ, ശ്രേഷ്ഠതമൻ,പരാത്പരൻ, വിചാരരൂപൻ, വിചാരൻ ഈ അവസ്ഥകളെല്ലാം എനിക്കുണ്ട്.
- 11. ആകാരോകാര രൂപോസ്മി മകാരോസ്മി സനാതനം
ധ്യാനാധ്യാന വിഹീനോസ്മി ധ്യേയഹീ നോസ്മി സോസ്മൃഹം
- 12. സർവത്ര പൂർണ്ണ രൂപോസ്മി സച്ചിദാനന്ദ ലക്ഷണം
സർവ തീർത്ഥസ്വരൂപോസ്മി പരമാത്മാ സ്മൃഹം
- 13. ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യ വീഹീനോസ്മി മേയ ഹീനഃ ശിവോ സ്മൃഹം
മാതു മാനവിഹീനോസ്മി മേയ ഹീനഃ ശിവോ സ്മൃഹം
- 14. ന ജഗത് സർവദ്യഷ്ടാസ്മി നേത്രാദിരഹിതോ സ്മൃഹം
പ്രബുദ്ധോസ്മി പ്രബുദ്ധസ്മി പ്രാസന്നോസ്മി ഹരോ സ്മൃഹം
- 15. സർവന്ദ്രിയ വിഹീനോസ്മി സർവകർമ്മ കൃദവൃഹം
സർവവേദാന്ത തൃപ്തോസ്മി സർവദാസ്യ ലഭോസ്മൃഹം
- 11,12,13,14,15. ഞാൻ അകാര ഉകാര മകാര രൂപനും സനാത നനുംകുന്നു; ധ്യാനം അധ്യാനം ഇവയില്ലാത്തവനും ധ്യേയ ഹീനനും സർവത്ര പൂർണ്ണരൂപനും സച്ചിദാനന്ദ ലക്ഷണനും ആണ് ഞാൻ. അതുപോലെ ഞാൻ സർവതീർത്ഥസ്വരൂപൻ, പരമാത്മാവ്, ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യവിഹീനൻ,ലയഹീനൻ, മാനം ചെയ്യുന്നവൻ, മാനവിഹീനൻ മേയഹീനൻ, ശിവൻ ഒക്കെ ഞാൻ തന്നെ. ഞാൻ സകല ജഗത്തും ദർശിക്കുന്നവനും നേത്രാദിരഹിതനും, പ്രബുദ്ധനും, പ്രസന്നനും ഹംസനും സർവേന്ദ്രിയ വിഹീനനും സർവ കർമ്മ കൃത്തും സർവ വേദാന്ത തൃപ്തനും സർവദാസ്യലഭനും ആയി ഭവിക്കുന്നു.
- 16. മുദിതാ മുദിതാ ഖ്യോസ്മി സർവമൗന ഫലോ സ്മൃഹം
നിത്യം ചിന്താത്ര രൂപോസ്മി സച്ചിന്ദയോ സ്മൃഹം

N

P

I

K

- 17. യത് കിഞ്ചിദപി ഹീനോസ്ഥി സദാ
സച്ചിന്ദയോ സ്ഥ്യഹം
ഹൃദയ ഗ്രന്ഥി ഹീനോസ്ഥി ഹൃദയാം
ബുജമധ്യഗഃ
- 18. ഷഡ് വികാര വിഹീനോസ്ഥി ഷഡകോശര
ഹിതോ സ്ഥ്യഹം
അരിഷഡർഗ്ഗ മുക്തോ സ്ഥി അന്തരാദന്തരോ
സ്ഥ്യഹം
- 19. ദേശകാല വിമുക്തോസ്ഥി ദിഗംബരസുഖോ
സ്ഥ്യഹം
അസ്തിനാസ്തി വിമുക്തോസ്ഥി നകാരര
ഹിതോ സ്ഥ്യഹം
- 20. അവണ്ഡാകാശ രൂപോസ്ഥി പൃഖണ്ഡാകാശ
മസ്ഥ്യഹം
പ്രപഞ്ചമുക്ത ചിത്തോസ്ഥി പ്രപഞ്ച
രഹിതോസ്ഥ്യഹം

- 21. സർവപ്രകാശ രൂപോസ്ഥി ചിന്ദാത്ര
ജ്യോതിർസ്ഥ്യഹം
കാലത്രയ വിമുക്തോസ്ഥി കാമാദി
രഹിതോ സ്ഥ്യഹം
- 22. കാമനാദിർ വിമുക്തോസ്ഥി നിർഗുണഃ കേവലോ
സ്ഥ്യഹം
യുക്തിഹീനോസ്ഥി മുക്തോസ്ഥി മോക്ഷഹീനോ
സ്ഥ്യഹം സദാ
- 23. സത്യാസത്യവിഹീനോസ്ഥി സന്ദാത്രോ
വാനഹം സദാ
ഗന്തവ്യദേശ ഹീനോസ്ഥി ഗമനാദിവിവർജിതാഃ
- 24. സർവദാസമരൂപോസ്ഥി ശാന്തോസ്ഥി
പുരുഷോത്തമഃ
ഏവം സ്വാന്യ ഭവോ യസ്യ സോഹമസ്ഥി
ന സംശയം
യഃ ശൃണോതി സക്യദാഹി ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി
സ്വയം ഇത്യുപനിഷത്

16,17,18,19,20. ഞാൻ മുദിതനും അമുദിതനും സർവമൗ
നഹലവും നിത്യചിന്ദാത്ര രൂപനും സച്ചിന്ദയനും ഒന്നുമി
ല്ലാത്തവനും സദാ സച്ചിന്ദയനും ഹൃദയ ഗ്രന്ഥിഹീനനും
ഹൃദയാംബുജ മധ്യഗനും ഷഡ് വിഹാരവിഹീനനും
ഷഡ്കോശഹിതനും അരിഷഡർഗ്ഗ മുക്തനും അന്തരത്തിൽ
നിന്ന് അന്തരവും ദേശകാലവിമുക്തനും ദിഗംബരസുഖനും
അസ്തിനാസ്തി വിമുക്തനും നകാരഹിതനും അവണ്ഡാ
കാശരൂപനും അവണ്ഡാകാശനും പ്രപഞ്ചമുക്തചിത്തനും
പ്രപഞ്ചരഹിതനും ആയിഭവിക്കുന്നു.

21, 22,23,24,25. ഞാൻ സർവപ്രകാശരൂപനും ചിന്ദാത്ര ജ്യോതി
സ്സും കാലത്രയവിമുക്തനും കാമാദിരഹിതനും കാമനാവി
മിക്തനും നിർഗുണനും കേവലനും മുക്തിഹീനനും മുക്ത
നും മോക്ഷഹീനനും സത്യാസത്യവിഹീനനും ഗന്തവ്യ
ദേശഹീനനും ഗമന വിവർജിതനും എന്നും സമരൂപനും
ശാന്തനും പുരുഷോത്തമനും ആകുന്നു. ഇങ്ങനെയെല്ലാമുള്ള
സ്വാന്യഭവത്തോടുകൂടിയവനാണ് ഞാനെന്നതിൽ സംശയ
മില്ല. ഇത് ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും കേൾക്കുന്നവൻ ബ്രഹ്മം
തന്നെയായി ഭവിക്കുന്നു.

മൈത്രേയുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

യാജ്ഞവൽക്യോപനിഷത്ത് 3

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമേ
മുദ്രച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവ
ശിഷ്യതേ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ആ പരബ്രഹ്മ സർവവിധത്തിലും പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ
പ്രപഞ്ചവും പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണമായ പരബ്രഹ്മത്തിൽ

നിന്നുമാണ് ഈ പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. പൂർണ്ണ
ത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമെടുത്താലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേ
ഷിക്കുന്നു.

ഹരി ഓം അഥ ജനകോ ഹ വൈദേഹോ യാജ്ഞ
വൽക്യമുപസമേത്യോവാച ഭഗവൻ സന്യാസമനു
ബ്രൂഹീതി. കഥം സന്യാസലക്ഷണം സ ഹോവാച
യാജ്ഞവൽക്യഃ ബ്രഹ്മചര്യം സമാഹ്യ ഗൃഹീ ഭവേത്

N

P

I

K

ഗൃഹാദാനീ ഭൂതാ പ്രവ്രജേത് യദി വേതരമാ ബ്രഹ്മച
 റ്യാദേവ പ്രവ്രജേത്. ഗൃഹാദാവനാദാഃ അഥ
 പുനർവ്രതീ വാ അപ്രതീ വാ സ്നാതകോ വാ
 അസ്നാതകോ വാ ഉത്സന്നാഗ്ദിര നഗ്നികോ വാ യ
 ദഹരേവ വിരജേത്തദഹരേവ പ്രവ്രജേത് തദേകേ
 പ്രാജാപത്യമേവേഷിം കുർവന്തി അഥവാ ന കുര്യാ
 ദാഗേയ്യമേവ കുര്യാത് അഗ്നിർഹി പ്രാണഃ പ്രാണ
 മേവൈതയാ കരോതി ത്രൈയാവതീയാമേവ കുര്യാത്
 ഏതയൈവ ത്രയോ ധാതവോ യദുത സത്വം രജസ്തമ
 ഇതി അയം തേ യോനിർ ഋതിജോ യതോ ജാതോ
 അരോചമാഃ തം ജാനന്നഗ്ന ആരോഹാധാഗേ
 വർദ്ധയാ രയിമിത്യ നേന മന്ത്രോണാഗ്നിമാ ജിഹ്വേല്
 ഏഷ വാ അഗ്നേർ യോനിര്യ പ്രാണം ഗച്ഛ സാമം
 യോനിം ഗച്ഛ സാഹേത്യേവ മേ വൈ തദാ ഗ്രാമാ
 ദഗ്നി മാഹ്യത്യപൂർവവദഗ്നിമാജിഹ്വേല്

പിന്നെ ഒരിക്കൽ വിദേഹരാജാവായ ജനകൻ യാജ്ഞവ
 ല്കൃനെ സമീപിച്ച് പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ, അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്ക്
 സന്യാസാശ്രമത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞു തരുക. എന്താണ് സന്യാസ
 ലക്ഷണം? അപ്പോൾ യാജ്ഞവൽകൃൻ പറഞ്ഞു യഥാവിധി
 ബ്രഹ്മചര്യശ്രമം അവസാനിപ്പിച്ചതിനുശേഷം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമ
 ത്തിൽ പ്രവേശിക്കണം. ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം അനുഷ്ഠിച്ച് പുത്രമി
 ത്രാദികളുടെ സുഖമെല്ലാം അനുഭവിച്ചതിനുശേഷം വാനപ്രസ്ഥ
 നായി സന്യാസം ഗ്രഹിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ജിഹ്വേന്ദ്രിയനാണെ
 ക്കിൽ ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ നിന്നു തന്നെയോ ഇഷ്ടാനുസരണം
 ഗൃഹത്തിൽ നിന്നോ വാനപ്രസ്ഥത്തിൽ നിന്നോ സന്യാസം
 സ്വീകരിക്കാം. വ്രതിയോ വ്രതരഹിതനോ സ്നാതകനോ
 അസ്നാതകനോ അഗ്നിഹോത്രിയോ അനഗ്നിഹോത്രിയോ
 ആരായാലും യഥാർത്ഥ വൈരാഗ്യം തോന്നിയാലുടൻ തന്നെ
 സന്യാസം സ്വീകരിക്കാം. അതിനുശേഷം പ്രജാപത്യ യജ്ഞം
 ചെയ്യണം. അല്ലെങ്കിൽ ആഗേയി മാത്രം ചെയ്താലും മതി.
 എന്തെന്നാൽ അഗ്നി തന്നെയാണ് പ്രാണൻ. ഈ യജ്ഞം
 കൊണ്ട് പ്രാണ പോഷണം സാധിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ത്രൈയാ
 വതീയം (മൂന്നു ധാതുക്കളെ, സത്വരജസ്തമസ്സുകളെ, സംബ
 സ്വിക്കുന്ന യജ്ഞം) ചെയ്യണം. മൂലമന്ത്രത്താൽ അഗ്നിയെ
 പ്രാണിക്കണം. അഗ്നേ, ഏതൊരു മൂലകാരണത്താലാണോ
 അങ്ങ് ഉല്പന്നമായി പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്, അത് ഇതാ
 ണ്. അതു മനസ്സിലാക്കി അങ്ങ് നല്ലവണ്ണം ജലിച്ച് ഞങ്ങളുടെ
 ഐശ്വര്യവും സമ്പത്തും വർദ്ധിപ്പിക്കും. ഇതു തന്നെ അഗ്നി
 യുടെ മൂലകാരണം അഗ്നേ. അങ്ങ് സ്വയോനിയാകുന്ന പ്രാണ
 നിൽ പ്രവേശിക്കുക. പിന്നീട് ഗ്രാമത്തിൽ നിന്നും അഗ്നി
 കൊണ്ടു വന്ന് മുമ്പിലത്തെ പോലെ അഗ്നിയെ പ്രാണിക്കുക.

2. യദഗ്നിം ന വിന്ദേദപ്സു ജുഹുയാദാപോ വൈ
 സർവാഃ ദേവതാ സർവാഭ്യോ ദേവതാഭ്യോ ജുഹോമി
 സ്വാഹേതി സാജ്യം ഹവിരനാമയം മോക്ഷമന്ത്രസ്ത്ര
 യ്യേവം വേദ തദ് ബ്രഹ്മ തദുപാസിതവ്യം ശിഖാം
 യജേണോപവീതം ഛിത്യാ സംതൃസ്തം മയേതി ത്രിവാ
 രമുച്ഛരേത് ഏവമേവൈതത് ഭഗവന്നിതി വൈ യാജ്ഞ
 വൽകൃഃ

അഗ്നി ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ ജലത്തിൽ ഹോമിക്കണം. ജലം
 സർവദേവതാമയമാണ്. ഞാൻ സകലദേവന്മാർക്കും വേണ്ടി
 ഹോമിക്കുന്നു സ്വാഹാ ഇങ്ങനെ ഹോമിച്ച് അത് ഭക്ഷിക്കണം.
 അത് രോഗനാശകമായ ഘൃതയുക്ത ഹവിസ്സാണ്. മോക്ഷമന്ത്രം
 കൊണ്ടു വേദങ്ങളെ പ്രാപിക്കൂ. അതു തന്നെ ബ്രഹ്മമെന്ന നില
 യിൽ ഉപാസിക്കൂ. ശിഖയും യജേണോപവീതവും പൊട്ടിച്ച്
 ഞാൻ സന്യാസം സ്വീകരിച്ച് എന്ന് മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഉച്ചരിക്ക
 ണം. ജനക, ഇതാണ് വിധി.

3. അഥ ഹൈന മന്ത്രിഃ പപ്രച്ഛ യജ്ഞ വാൽകൃ
 യജേണോപവീത് കഥം ബ്രാഹ്മണ ഇതി സ ഹോവാച
 യാജ്ഞവാൽകൃഃ ഇദം പ്രണവമേവാസ്യ തദ്യജേണോ
 പവീതം യ ആത്മാ പ്രാശ്യാചമ്യായം വിധിരഥ വാ
 പരിവ്രാസിവർണ്ണവാസാ മുണായോ അപരിഗ്രഹഃ
 ശുചിരദ്രോഹീ ഭൈക്ഷമാണോ ബ്രഹ്മ ഭൂയായ ഭവതി
 ഏഷ പന്മാഃ പരിവ്രാജകാനാം വീരാധനി വാനാ
 ശകെ f വാപാം പ്രവേശേ വാഗ്നിപ്രവേശേ വാ മഹാ
 പ്രസ്ഥാനേ വാ ഏഷ പന്മാ ബ്രഹ്മണാ ഹാനുവിത്ത
 സ്തേനേതി സ സംന്യാസീ ബ്രഹ്മവിദിതി ഏവമേ
 വൈഷ ഭഗവന്നിതി വൈ യാജ്ഞവൽകൃഃ

പിന്നീട് യാജ്ഞവൽകൃനോട് അത്രിമുനി ചോദിച്ചു.
 യജേണോപവീതി എങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണനാകും? യാജ്ഞവ
 ല്കൃൻ പറഞ്ഞു. ഈ ഓങ്കാരം തന്നെയാണ് സംന്യാസിയുടെ
 യജേണോപവീതം. പൂർവ്വാക്തവിധിപ്രകാരം ഹോമിച്ച് അത്
 ഭക്ഷിച്ച് ആചമനം ചെയ്യണം. അതൊന്നു മാത്രമാണ് വിധി.
 ഇങ്ങനെ കാഷായ വസ്ത്രധാരിയായ സന്യാസി ബ്രഹ്മരൂപമാ
 യിത്തീരുന്നു. അതാണ് സന്യാസികളുടെ മാർഗ്ഗം. ജലപ്രവേശം
 അഗ്നിപ്രവേശം വീരഗതി മഹാപ്രസ്ഥാനം എന്നിവയിലും മറ്റു
 ഉള്ളിലും ഈ മാർഗ്ഗം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള
 ത്. അങ്ങനെ സന്യാസി ബ്രഹ്മജ്ഞനായി ഭവിക്കുന്നു ഭഗവാ
 നെ, ഇതാണ് വിധി എന്ന് യാജ്ഞവൽകൃൻ പറഞ്ഞു.

4. അത്ര പരമഹംസോ നാമ സംവർത്തകാരുണി
 ശ്വേതകേതു ദുർവാസ ഋതുനിദാഘദത്താത്രേയ ശുക
 വാമദേവഹാരീതക പ്രഭുതയോ വ്യക്തലിംഗാ f
 വ്യക്താചാരാഃ അനുന്തതാ ഉന്തവദാചരന്തഃ പര
 സ്ത്രീപുരപരാങ്മുഖാസ്ത്രീ ദണ്ഡം കമണ്ഡലും
 ഭൃക്തപാത്രം ജലപവിത്രം ശിഖാം യജേണോ പവീതം
 ബഹിരന്തശ്ചേത്യേതത് സർവം ഭൂ സ്വാഹേത്യപ്സു
 പരിത്യജാത്മാനമനിച്ഛേത്.

പരമഹംസന്മാർ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന സന്യാസി
 മാർ ശ്രേഷ്ഠരാണ്. അവ്യക്തലിംഗധാരികളും അവ്യക്താചര
 ണരും ജാഗരുകരെങ്കിലും ഉന്തതരപ്പോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന
 വരാണ്. സംവർത്തകൻ ആരുണി ഹാരീതൻ ശ്വേതകേതു
 ദുർവാസസ്തു, ഋതുനിദാഘൻ ദത്താത്രേയൻ ശുകൻ വാമദേവൻ
 തുടങ്ങിയവർ ഈ വിഭാഗത്തിൽ പെടുന്നു. അവർ സുഖ
 ദുഃഖാനുഭവഹീനരും പരസ്ത്രീപുരപരാങ്മുഖരും ത്രിദണ്ഡം
 കമണ്ഡലു ഭൃക്തപാത്രം ജലപവിത്രം ശിഖ യജേണോപവീതം
 എന്നീ ബാഹ്യവും ആഭ്യന്തരവുമായ എല്ലാം ഭൂഃസ്വാഹാ എന്നു

N

P

I

K

ച്ചരിച്ച് തൃജിച്ച് ആത്മാനുസന്ധാനം ചെയ്യുന്നവരാണ്.

5. യഥാ ജാതരൂപധരാ നിർദ്ദന്ദഃ നിഷ്പരിഗ്രഹാസ്ത ത്വബ്രഹ്മമാർഗ്ഗേ സമ്യക് സമ്പന്നാഃ ശുദ്ധമാനസാഃ പ്രാണസന്ധാരണാർത്ഥം യഥോക്ത കാലേവിമുക്തോ ഭൈക്ഷ്യമാചരന്നുദരപാത്രേണ ലാഭാലാഭൗ സമൗ ഭൂതാ കരപാത്രേണ വാ കമണ്ഡലൂദകപോ ഭൈക്ഷ്യമാചരന്നു ദരമാത്ര സംഗ്രഹ പാത്രാന്തര ശൂന്യോ ജലസ്ഥല കമണ്ഡലൂരബാധകരഹഃ സ്ഥലനികേതനോ ലാഭാലാഭൗ സമൗ കൃതാ ശൂന്യാ ഗാര ദേവഗൃഹ തൂണകൂട വല്മീക വൃക്ഷമൂല കുലാലാഗ്നി ഹോത്രശാലാ നദീ പുളിന ഗിരികുഹരകോടരകന്ദരനിർത്യാരസ്ഥണ്ഡിലേ ഷ്വനികേതവാസ്യ പ്രയത്നഃ ശുഭാശുഭേർമ്മ നിർമ്മൂലനപരഃ സംന്യാസേന ദേഹത്യാഗം കരോതി സ പര മഹംസോ നാമേതി

ജനിച്ച് പടിയെന്നനിലയിൽ നിർദ്ദന്ദഭാവത്തോടെ നിഷ്പരിഗ്രഹന്മാരായി തത്വ ബ്രഹ്മമാർഗ്ഗത്തിൽ ശുദ്ധമനസ്കരായി കേവലം പ്രാണരക്ഷണത്തിനു മാത്രം യഥാകാലം എവിടെ നിന്നായാലും ലാഭാലാഭാചിന്ത കൂടാതെ കൈയിലോ അല്ലെങ്കിൽ കപാലത്തിലോ ഭിക്ഷ സ്വീകരിച്ച് കമണ്ഡലൂവിലെ വെള്ളം കുടിച്ച് സന്തോഷത്തോടെ സഞ്ചരിക്കണം. വിശപ്പടക്കാൻ മാത്രമേ യാചിക്കാവൂ. മിച്ച് വെയ്ക്കേണ്ടതില്ല. തനിക്ക് കഴിഞ്ഞു കൂടാൻ ഏതെങ്കിലും ഏകാന്തവും വിജനവുമായ സ്ഥാനം കണ്ടെത്തണം. ശൂന്യഗൃഹം ദേവാലയം ആശ്രമം വല്കീകം വൃക്ഷമൂലം കുശവന്മാരുടെ ഗൃഹം യജ്ഞശാല നദീതടം ഗൃഹ പാറകൾ മുതലായവയിൽ സ്ഥിരമായി ഗൃഹം നിർമ്മിക്കാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടി ശുഭാശുഭചിന്ത കൂടാതെ സന്യാസധർമ്മത്തിലിരുന്ന് ദേഹം തൃജിക്കുന്നവനാണ് പരമഹംസൻ.

6. ആശാഞ്ചരോ ന നമസ്കാരോ ന ദാരപുത്രാഭി ലാഷീ ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യനിർവത്തകം പരിവ്രാട് പരമേശ്വരോ ഭവതി അത്രൈതേ ശ്ലോകാ ഭവന്തി

നഗനായി ആരെയും നമസ്കരിക്കാതെ, എല്ലാറ്റിലും പരബ്രഹ്മം കണ്ട് ഭാര്യപുത്രാദികളിലുള്ള ആസക്തി കൂടാതെ ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യ നിവർത്തകനായി സർവസ്വവും ഉപേക്ഷിക്കുന്ന സന്യാസി പരമേശ്വരനാണ്. അതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിതാ.

- 7. യോ ഭവേത് പൂർവ സന്യാസി
തുല്യോ വൈ ധർമ്മതോ യദി
തസ്തൈ പ്രണാമഃ കർത്തവ്യോ
നേതരായ കദാചന
- 8. പ്രമാദിനോ ബഹിശ്ചിത്താ
പിശുനാ കലഹോത്സുകാഃ
സന്യാസിനോ f പി ദൃശ്യന്തേ
ദേവസന്ദൃഷിതാശയാഃ
- 9. നാമാദിഭ്യഃ പരേ ഭൂമ്നി
സ്വരാജ്യേചേത് സ്ഥിതോ f ദയേ

- പ്രാണമേത് കം തദാത്മജേണോ
ന കാര്യം കർമ്മണാ തദാ
- 10. ഈശ്വരോ ജീവകലയാ
പ്രവിഷ്ടോ ഭഗവാനിതി
പ്രാണമേത് ദണ്ഡവത് ഭൂമൗ
ആശാചണ്ഡാല ഗോഖരം
- 11. മാംസ പാഞ്ചാലികായാസ്തു
യന്ത്ര ലോകേ f ഗപഞ്ജരേ
സ്നായാസ്ഥിപ്രഥമിശാലിന്ദുഃ
സ്ത്രിയാഃ കിമിവ ശോഭനം
- 12. തബ്ദമാംസരക്തബാഷ്പാംബു
പൃഥക് കൃതാ വിലോചനേ
സമാലോകയ രമ്യം ചേത്
കിം മുധാ പരിമുഹ്യസി

തനിക്ക് മുമ്പ് സന്യാസം സ്വീകരിച്ചവനെയും തുല്യധർമ്മം ആചരിക്കുന്നവനെ നമസ്കരിക്കണം. മറ്റാരെയും ഒരിക്കലും പാടില്ല. വിഷയാസക്തർ, നീചന്മാർ, കലഹപ്രിയന്മാർ ദുഷിതാശയന്മാർ ഈ നിലയിലുള്ള സന്യാസിമാരും ഉണ്ടാകാം. നാമം ധാമം കാമം അവസ്ഥ എന്നിവയ്ക്കെല്ലാം അതീതമായി ഉയർന്ന നിലയിൽ ആത്മതത്വം ധരിച്ച സന്യാസി ആരെയും നമസ്കരിക്കേണ്ടതില്ല. യഥാർത്ഥ സന്യാസി സർവവും സ്വരൂപത്തിൽ കാണുന്നവനാണ്. അവന് ലോകത്തിൽ ചെയ്തു തീർക്കാൻ ഒരു കർമ്മവുമില്ല. സകലപദാർത്ഥങ്ങളും യഥാർത്ഥ സന്യാസിക്ക് തുല്യമാണ്. ഈശ്വരൻ ജീവരൂപത്തിൽ സകല ജീവികളിലും പ്രവേശിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കി കുതിരയായാലും ചണ്ഡാളനായാലും പശുവായാലും കഴുതയായാലും അവൻ ദണ്ഡനമസ്കാരം ചെയ്യുന്നു. മാംസാസ്ഥി നിർമ്മിതമായ സ്ത്രീശരീരത്തിൽ എന്താണ് സൗന്ദര്യം? ഈ ശരീരത്തിലെ മാംസം തൊലി രക്തം കണ്ണുനീർ എന്നിവ പ്രത്യേകം വേർപെടുത്തി നോക്കിയാൽ അത് സുന്ദരമാണോ? അതിൽ മോഹിക്കാനെന്തിരിക്കുന്നു?

- 13. മേരു ശൃംഗതയോല്ലാസി
ഗംഗാജലരയോപമാ
ദൃഷ്ട്യാവ യസ്മിൻ മുന്നേമുക്താ
ഹാരസ്യോല്ലാസ ശാലിനാ
- 14. ശ്മശാനേഷു ദിഗ്തേഷു
സ ഏവ ലലനാ സ്തനഃ
ശഭിരാസാദ്യതേ കാലേ
ലഘുപിണ്ഡ ഇവാന്ധസഃ
- 15. കേശകജ്ജുളധാരിണ്യോ
ദുസ്പർശൗ ലോചനപ്രിയഃ
ദുഷ്കൃതാഗ്നി ശിഖാ നാര്യോ
ദഹന്തി തൂണവന്നരം

N

P

I

K

- 16. ജലനാ അതിദുരേ f പി
സരസാ അപി നീരസാഃ
സ്ത്രീയോ ഹി നരകാഗ്നീനാ
മിന്ധനം ചാരു ദാരുണം
- 17. കാമനാമ്നാ കിരാതേന
വികീർണ്ണാ മുഗ്ധചേതസഃ
നാര്യോ നരവിഹംഗാനാ
മംഗബന്ധനവാഗുരാഃ

സ്ത്രീകളുടെ മാറിലണിഞ്ഞ രത്നമാല മേരു തടത്തിൽ നിർഗ്ഗളിക്കുന്ന ഗംഗക്ക് തുല്യമാണ്. അങ്ങനെയുള്ള സ്ത്രീയുടെ സ്തനാദികൾ ശ്മശാനത്തിലും മറ്റും ചേരദിക്കപ്പെട്ടു കിടക്കുമ്പോൾ പട്ടികൾ ചോറുരുള പോലെ തിന്നുന്നു. കോതിയൊതുക്കിയ തലമുടിയും അഞ്ജനമെഴുതിയ കണ്ണുമാർന്ന സ്ത്രീ ഭയാനകമായ അഗ്നിശിവക്കു തുല്യം പുരുഷന്മാരെ ഭസ്മീകരിക്കുന്നു. സ്ത്രീ ദുരെ വെച്ചു തന്നെ ദഹിപ്പിക്കുന്നവളും സരസമെന്നു തോന്നുമെങ്കിലും രസഹീനയും നരകാഗ്നിയുടെ ഇന്ധനവുമാണ്. കാമനാകുന്ന വേടൻ മനുഷ്യരാകുന്ന പക്ഷികളെ അകപ്പെടുത്താൻ വീശിയവലയാണ് സ്ത്രീകളെന്നു പറയാം.

- 18. ജന്മപലലമത്സയാനാം
ചിത്തകദ്രമചാരിണാം
പുംസാം ദുർവാസനാരജ്ജുർ
നാരീ ബഡിശപിണ്ഡികാ
- 19. സർവേഷാം ദോഷാരത്നാനാം
സുസമുദ്ഗീയമാനയാ
ദുഃഖശൃഖലയാ നിത്യ
മലമാസ്തു മമ സ്ത്രീയാ
- 20. യസ്യസ്ത്രീ തസ്യ ഭോഗേഷ്ച
നിസ്ത്രീകസ്യ ക്വ ഭോഗഭൂഃ
സ്ത്രീയം തൃക്താ ജഗത്തൃക്തം
ജഗത് തൃക്താ സുഖീ ഭവ
- 21. അലഭ്യമാനസ്തനയഃ
പിതരൗ ക്ലേശയേഷ്ചിരം
ലബ്ധോ ഹേ ഗർഭപാതേന
പ്രസവേന ച ബാധതേ
- 22. ജാതസ്യഗ്രഹരോഗാദി
കുമാരസ്യ ച ധൂർത്തതാ
ഉപനീതേ f പ്യവിദ്യത
മനുദാഹശ്ച പണ്ഡിതേ

ജന്മപലലത്തിൽ വസിക്കുന്നതും ചിത്തപങ്കത്തിൽ ചരിക്കുന്നതുമായ പുരുഷനാകുന്ന മത്സ്യത്തിന് ദുർവാസനാപരാബന്ധിതമായ ചുണ്ടയാണ് സ്ത്രീകൾ. സർവദോഷരത്ന പേട

കവും ദുഃഖശൃംഖലയുമായി സ്ത്രീയിൽ നിന്ന് ഈശ്വരൻ രക്ഷിക്കട്ടെ. സ്ത്രീയുള്ളവന് ഭോഗവാഞ്ഛയുണ്ട്. സ്ത്രീരഹിതന് ഭോഗമെവിടെ? സ്ത്രീയെ ഉപേക്ഷിച്ചവൻ പ്രപഞ്ചം വെടിഞ്ഞുവെന്ന് കരുതാം. പ്രപഞ്ചം ത്യജിച്ചാൽ സുഖം നേടാം. പുത്രനും ദുഃഖദായകനാണ്. പുത്രനില്ലെങ്കിൽ മാതാപിതാക്കൾക്ക് ദുഃഖം ഗർഭപാത്രം പ്രസവവേദനാക്ലേശം ഇങ്ങനെ പലതു ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നു. പുത്രൻ ജനിച്ചാലും ഗ്രഹബാധ രോഗബാധ മുതലായവ ഉണ്ടാകാം. പുത്രൻ ധൂർത്തനായി എന്നും വരാം. ഉപയനത്തിനു ശേഷവും മൂവനായി യെന്ന് വരാം. വിവാഹാദികളിലെ തടസ്സവും ദുഃഖദായകമാകാം.

- 23. യുനശ്ച പരദാരാദി
ദാരിദ്ര്യം ച കുടുംബിനീഃ
പുത്രദുഃഖസ്യ നാസ്ത്യന്തോ
ധനീ ചേന്ത്രിയതേ തദാ
- 24. നപാണിപാദചപലോ
നനേത്രചപലോ യതിഃ
ന ച വാക്ചപലശ്ചൈവ
ബ്രഹ്മഭൂതോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
- 25. രീപൗ ബഭേവ സ്വദേഹേച
സമൈകാന്ത്യം പ്രപശ്യതഃ
വിവേകിനഃ കുതഃ കോപഃ
സ്വദേഹാവയവേഷിവ
- 26. അപകാരിണി കോപശ്ചേത്
കോപേ കോപഃ കഥം നതേ
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാണാം
പ്രസഹ്യ പരിപന്ഥിനി
- 27. നമോസ്തു മമ കോപായ
സ്വാശ്രയഞ്ജാലിനേ ഭൃശം
കോപസ്യ മമ വൈരാഗ്യ
ദായിനേ ദോഷബോധിനേ

യുവനയക്തനായ പുത്രന് പരസ്ത്രീകളുമായി അവിഹിതബന്ധം ഉണ്ടാകുമോ എന്ന ഭയത്തിനും ഇടയുണ്ട്. വിവാഹിതനായാൽ സന്താന സംഖ്യവർദ്ധിക്കുമോ എന്ന ഭയവും ഉണ്ട്. പുത്രനിൽ നിന്ന പല ദുഃഖങ്ങളുമുണ്ടാകാം. ധനവാന്നാണെങ്കിൽ പുത്രനുണ്ടാവില്ല. ഉണ്ടായാൽ മരിച്ചുവെന്നും വരും. ഇങ്ങനെ പലക്ലേശങ്ങൾക്കും കാരണഭൂതയായ സ്ത്രീയെ ഒഴിവാക്കണം. വിവാഹിതനാകരുത്. ആ ഭാഗത്തേക്കുള്ള ആസക്തി അരുത്. കരചരണങ്ങൾ നേത്രങ്ങൾ വാക്ക് എന്നിവയിൽ യതിസംയമിയായിരിക്കണം. ജിതേന്ദ്രിയനായേ പറ്റൂ. എന്നാലേ ബ്രഹ്മമയനാകാൻ സാധിക്കൂ. ശത്രുവും സാംസാരികബന്ധം ചേർന്നതുമായ ശരീരത്തിൽ ഏകഭാവം കാണുന്ന അന്തരീക്ഷനായ യതിക്ക് ഓരോടും കോപമില്ല. മനുഷ്യന് സ്വന്തം അവയവങ്ങളിൽ കോപം തോന്നാറില്ലല്ലോ. ആരെങ്കിലും നിരപരാധികളുടെ നേർക്ക് കോപം കാട്ടിയാൽ ആ മനുഷ്യനോട്

N

P

I

K

ധാർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങളുടെ പ്രബലം ശത്രുവായ കോപത്തോട് എന്തുകൊണ്ട് കോപിക്കുന്നില്ല എന്ന് ചോദിക്കണം. സാശ്രയത്തെത്തന്നെ ചുട്ടു ചാമ്പലാക്കുന്ന കോപത്തിന് എന്റെ നമസ്കാരം. എനിക്ക് വൈരാഗ്യം നൽകുന്നതും ദോഷം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതുമായ കോപത്തിന് നമസ്കാരം.

28. യത്ര സുപ്താ ജനാ നിത്യം

പ്രബുദ്ധസ്തത്ര സംയമീ
പ്രബുദ്ധ യത്ര തേ വിദ്വാൻ
സുഷുപ്തിം യാതി യോഗിരാട്

29. ചിദിഹാസ്തീതി ചിന്മാത്ര-

മിദം ചിന്മയമേവച
ചിന്ത്യാം ചിദഹമേതേ ച
ലോകാശ്മിദിതി ഭാവയ

30. യതീനാം തദ്യുപാദേയം

പാരഹംസ്യ പരം പദം
നാതഃ പരതരം കിഞ്ചിത്
വിദ്യതേ മുനിപുംഗവ
ഇത്യുപനിഷത്

സാധാരണക്കാരനായ വ്യക്തി ഉറങ്ങുമ്പോൾ സംയമിയായ പുരുഷൻ ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. അതായത് വിഷയാസക്തിയുടെ ഘട്ടത്തിൽ സംയമി തികച്ചും ജാഗരൂകനാകുന്നു. സാധാരണക്കാർ ഉണർന്നിരിക്കുമ്പോൾ യോഗി സുഷുപ്തിയിൽ ലയിക്കുന്നു. യതി പ്രപഞ്ചത്തിൽ ചിത് സ്വരൂപനാണ്. സകലസൃഷ്ടിയും ചിദ്രൂപമാകുന്നു. അവണ്ഡമായ ബ്രഹ്മാണ്ഡം ചിന്മയാണ്. ചിദ്രൂപം തന്നെയാണ് സമസ്തവും. ഞാനും ചിത്തുതന്നെ. സർവസൃഷ്ടിയും ചിദ്രൂപമാകുന്നു. മുനിവര്യം, യതികൾക്ക് ഉപാദേയമായിട്ടുള്ളത് പരമഹംസന്റെ പരമപദമായ മോക്ഷം തന്നെയാകുന്നു. ഇതിലും ഉപരിയായിട്ടൊന്നുമില്ല.

യാജ്ഞവല്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു

യോഗകുണ്ഡല്യുപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹ നൗ ഭുനക്തു. സഹവീര്യം കരവാവ ഹൈ. തേജസിനാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാ വഹൈ.

ബ്രഹ്മം ഞങ്ങളെ രണ്ടു പേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത് ഞങ്ങളെ രണ്ടു പേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് യോഗ്യത നേടുമാറാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം

1. ഹേതു ദ്വയം ഹി ചിത്തസ്യ വാസനാ
ച സമീരണഃ
തയോ വിനിഷ്ട ഏകസ്ഥിം സ്തദ്
വാപപി വിനശ്യതഃ
2. തയോരാദൗ സമീരസ്യ ജയം കൂര്യാ നാരഃ സദാ
മിതാഹാര ശ്യാസന, ച ശക്തി
ചാലസ്തുതീയയഃ

3. ഏതേഷാം ലക്ഷണം വക്ഷ്യേ ശൃണു ഗൗതമ സാദരം

സുസ്നിഗ്ധ മധുരാഹാരശ്ച സുർത്ഥമാംശേ
വിവർജിതഃ

4. ഭുജ്യതേ ശിവസംപ്രീത്യൈ മിതാഹാരഃ

സ ഉച്യതേ

ആസനം ദിവിധം പ്രോക്തം പദ്മം

വജ്രാസനം തഥാ

5. ഊർവ്വോരു പരിചേദ്ധത്തേ ഉഭേ പാദതലേ യഥാ പത്മാസനം ഭവേദേതത് സർവപാപ പ്രണാശനം.

മനസ്സിന്റെ അസ്ഥിരതയ്ക്ക് കാരണം രണ്ടാണ്. ഒന്നു വാസന രണ്ടാമത് ശ്യാസനം എന്നിവയാണ്. ഇവയിൽ ഒന്നു തകരാറിലായാൽ മറ്റേതും തകരാറിലായി. അതിനാൽ സാധകൻ പ്രധാനമായി ചെയ്യേണ്ടത് ശ്യാന്തേ അതായത് പ്രാണനെ ജയിക്കുക എന്നതാണ്. അവൻ മിതാഹാരം ആസനം ശക്തിചാലനം ഇവ ശീലിക്കണം. ഗൗതമ, ഇനി ഞാൻ അവയുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ പറഞ്ഞു തരാം. ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കുക.

N

P

I

K

ആദ്യമായി സ്മിശ്യാവം മധുരവുമായ ആഹാരം കഴിക്കണം. വയറിന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗം ഒഴിച്ചിടണം. ശിവപ്രീത്യർത്ഥം ഇങ്ങനെ മിതാഹാരം കഴിക്കണം. ആസനങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണമാണ്. പ്രധാനം പത്മാസനവും വജ്രാസനവും. രണ്ടു തുടകളുടെയും മുകളിലായി പരസ്പരം രണ്ടു കാലുകളുടെയും പാദതലങ്ങളെ നേരെ വെയ്ക്കുന്നതാണ് പത്മാസനം. അത് സകല പാപങ്ങളും നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

- 6. വാമാം ശ്രീ മൂലകന്ദായോ പ്യന്തും
തദുപരിക്ഷിപേത്
സമഗ്രീവ ശിരഃ കായോ വജ്രാസനമിതീരിതം.
- 7. കൂണ്ഡല്യേവ ഭവേത് ശക്തിഃ താം തു
സഞ്ചാല യേത് ബുധഃ
സ്വസ്ഥാനാദാദ്രുവോർ മധ്യം ശക്തിചാലന
മുച്യതേ
- 8. തത് സാധനേ ദയം മുഖ്യം സരസ്വത്യാ സ്തു
ചാലനം
പ്രാണരോധ മഥം ഭ്യാസ ദൃജീ കൂണ്ഡലിനീ
ഭവേത്
- 9. തയോരാദൗ സരസ്വത്യാശ്ചാലനം കഥയാമി തേ
അരുന്ധത്യേവ കഥിതാ പുരാവിദ്ഭിഃ സരസ്വതി
- 10. യസ്യ സഞ്ചാലനേ നൈവ സ്വയം ചലതി
കൂണ്ഡലീ
ഇധായാം വഹതി പ്രാണേ ബധാ
പത്മാസനം ദൃശം

യോനി സ്ഥാനത്ത് ഇടതു കാലിന്റെ ഉപ്പുറ്റി വെയ്ക്കുകയും വലതു കാലിന്റെ ഉപ്പുറ്റി അതിനു മുകളിലായി വെയ്ക്കുകയും കഴുത്ത് തല എന്നിവ നേരെ നിവർത്തുകയും ചെയ്താൽ അത് വജ്രാസനമായി. കൂണ്ഡലിനിയാണ് മുഖ്യശക്തി. ജ്ഞാനിയായ സാധകൻ അതു ചലിപ്പിച്ച് രണ്ട് പുരികങ്ങളുടെയും മധ്യത്തിൽ കൊണ്ടുപോകുന്നു. ഇതു തന്നെ ശക്തിചാലനം. കൂണ്ഡലിനീ ചാലനത്തിന് രണ്ടു മുഖ്യമായ സാധനങ്ങളുണ്ട്. ഒന്ന് സരസ്വതീ ചാലനം. മറ്റേത് പ്രാണ നിരോധം. ചുരുങ്ങു കിടക്കുന്ന കൂണ്ഡലിനി അഭ്യാസംകൊണ്ട് നിവർന്നുവരുന്നു. ആദ്യം സരസ്വതീചാലനത്തെപ്പറ്റി പറയാം. പൂർവികർ, സരസ്വതിയെ അരുന്ധതി എന്നാണ് പറഞ്ഞിരുന്നത് സരസ്വതീനാഡീ ചലനത്താൽ കൂണ്ഡലിനി സ്വയം ചലിക്കുന്നു. ഇടത്തെ ഇധാനാഡിയിൽ കൂടി ശ്വാസം പ്രവഹിക്കുമ്പോൾ പത്മാസനത്തിലിരിക്കണം.

- 11. ദ്വാദശാംഗുല ദൈർഘ്യം ച അംബരം
ചതുരംഗുലം
വിസ്തീര്യ തേന തന്നാഡിം വേഷ്ഠ യിതാ
തതഃ സുധീ
- 12. അംഗുഷ്ഠം തർജനീഭ്യാം തു ഹസ്താ ഭ്യാം
ധാരയേത് ദൃശം
സ്വശക്ത്യാ ചാലയേ ദ്വാ മേ ദക്ഷിണ
പുനഃ പുനഃ

- 13. മുഹൂർത്ത ദയ പര്യന്തം നിർഭയാച്ചാല
യേദ് സുധീഃ
ഊർധ്വമാകർഷയേത് കിഞ്ചിത് സുഷ്മ്നാം
കൂണ്ഡ ലിഗതാം
- 14. തേന കൂണ്ഡലിനീ തസ്യഃ സുഷുപ്തായഃ
മുഖം വ്രജേത്
ജഹാതി തസ്മാത് പ്രാണോ യം സുഷുപ്താം
വ്രജതി സ്വയം
- 15. തുന്ദേ തു താണം കുര്യാച്ച കണ്ഠം
സംകോചന കൃതേ
സരസ്വത്യാ ശ്ചാലനേന വക്ഷഗശ്ചോർ
ധഗോ മരുത്.

പന്ത്രണ്ട് അംഗുലം നീളവും നാല് അംഗുലം വീതിയുമുള്ള ആകാശ കുലങ്ങളെ സങ്കല്പിച്ച് കൂണ്ഡലിനിയെ ചുറ്റണം. പിന്നെ ഇടത്തെയും വലത്തെയും നാസികാരന്ധ്രങ്ങളെ തള്ളവിരൽ കൊണ്ടും ചുണ്ടുവിരൽ കൊണ്ടുമായി പിടിച്ച് ആദ്യം വലത്തു ഭാഗത്തുള്ള നാസികയിൽ കൂടിയും പിന്നീട് ഇടത്തെ നാസികയിൽ കൂടിയും വീണ്ടും വീണ്ടും രേചക പുരകങ്ങൾ ചെയ്യണം. അതോടൊപ്പം അതിനെ ചിന്തയിലൂടെ വലതും ഇടതും ഭാഗങ്ങൾ വീണ്ടും വീണ്ടും ചലിപ്പിക്കണം. ഇങ്ങനെ ഒരു മുഹൂർത്ത സമയം സരസ്വതീ ചാലനം ചെയ്യണം. പിന്നെ കൂണ്ഡലിനിക്കു സമീപമുള്ള സുഷ്മ്ന നാഡിയെ അല്പം മുകളിലേക്ക് ആകർഷിക്കണം. ഇങ്ങനെ അഭ്യസിക്കുമ്പോൾ കൂണ്ഡലിനി സുഷ്മ്നയുടെ മുഖത്ത് പ്രവേശിക്കുന്നു. അപ്പോൾ പ്രാണനും സ്വയം ആസ്ഥാനം വിട്ട് സുക്ഷ്മ്നയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. വയറ് മുകളിലേയ്ക്കുകാകർഷിച്ച് കഴുത്ത് സങ്കോചിപ്പിച്ച് സരസ്വതീ ചാലനം ചെയ്യുമ്പോൾ വായു ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും മുകളിലേക്ക് ഗമിക്കുന്നു.

- 16. സൂര്യേണ രേചയേദ്വായം സരസ്വത്യാ
സ്തു ചാലനേ
കണ്ഠം സങ്കോചനം കൃത്യാ വക്ഷഗ
ശ്ചോർ ധഗോ മരുത്
- 17. തസ്മാത് സഞ്ചാലയേന്നിത്യം ശബ്ദഗർഭാം
സരസ്വതീം
തസ്യഃ സഞ്ചാലനേ നൈവ യോഗീ രോഗൈഃ
പ്രമുച്യതേ
- 18. ഗുല്മം ജലോദരം പ്ലീഹാ യേ ചാന്ത്യേ
തുന്ദ മധ്യഗാ
സർവേതു ശക്തി ചാലേന രോഗാഃ
നശ്യന്തി നിശ്ചയം
- 19. പ്രാണരോഘമഥേദാനീം പ്രവക്ഷ്യാമി സമാസതഃ
പ്രാണശ്ച ദേഹഗോ വായുരായാമഃ
കുഭകഃ സ്മൃതഃ

N

P

I

K

- 20. സ ഏവ ധിവിധഃ പ്രോക്തഃ സഹിതഃ
കേവല സ്തഥാ
യാവത് കേവല സിദ്ധിഃ സ്യാ ത്താവത്
സഹിതമഭ്യസേത്

സരസ്വതീ ചാലനം ചെയ്യുമ്പോൾ വലത്തുള്ള സൂര്യ നാഡിയിൽ കൂടി വായുവിനെ രേചകം ചെയ്യണം. കണ്ഠം സങ്കോചിപ്പിച്ചാൽ വായു ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും മുകളിലോട്ട് പോകും. ഇങ്ങനെ ശബ്ദ ഗർഭമായ സരസ്വതീ ചാലനം ഇടവിടാതെ ചെയ്യണം. ഇതു ശീലിച്ചാൽ യോഗി സകല രോഗങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തനാകും. ശക്തി ചാലനത്താൽ നശിക്കും. പ്രാണ നിരോധനത്തെപ്പറ്റി ഇനി പറയാം. ദേഹ സഞ്ചാരിയായ വായുവിനെ പ്രാണനെന്ന് പറയുന്നു. അത് സ്ഥിരമായിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണ് കുറുകോ. അത് സഹിത കുറുകോ, കേവല കുറുകോ എന്ന് രണ്ടു വിധമുണ്ട്. കേവല കുറുകോ സ്ഥിതി കൈവരുന്നതു വരെ സഹിത കുറുകോ അഭ്യസിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
 - 21. സൂര്യോജ്ജ്വലീ ശീതളി ച ഭസ്ത്രീ
ചൈവ ചതുർത്ഥികാ
ഭേദഭേദേവ സമം കുറുകോ യഃ സ്യാത്
സഹിത കുറുകോഃ
 - 22. പവിത്രേ നിർജനേ ദേശേ ശർക്കരാദി വിവർജിതേ
ധനുഃ പ്രമാണ പര്യന്തേ ശീതാഗ്നി ജലവർജിതേ
 - 23. പവിത്രേ നാത്യുച്ഛ നീ ചേ ഹ്യാസനേ
സുഖദേ സുഖേ
ബദ്ധ പത്മാസനം കൃത്യാ സരസ്വത്യാസ്തു
ചാലനം
 - 24. ദക്ഷനാഡ്യാ സമാ കൃഷ്ട ബഹിഷ്ഠ
പാവനം ശന്നൈഃ
യഥേഷ്ടം പൂരയേ ദായം രേചയേ ദിഡയാ തതഃ
 - 25. കപാല ശോധനേ വാപി രേചയേത്
പവനം ശന്നൈഃ
യഥേഷ്ടം പൂരയേ ദായം രേചയേ ദിഡയാ തതഃ
 - 25. കപാല ശോധനേ വാപി രേചയേത്
പവനം ശന്നൈഃ
ചതുഷ്ഠകം വാതദോഷം തു കൃമി ദോഷം
നിഹന്തി ച
- സൂര്യൻ, ഉജ്ജ്വലി, ശീതളി, ഭസ്ത്രീക എന്നീ നാലു വിധമുള്ള പ്രാണായാമങ്ങളോടൊപ്പം സഹിത കുറുകോ ചെയ്യണം. ഏകാന്തവും പരിശുദ്ധവും കല്ലും കട്ടയും ഇല്ലാത്തതും അടുത്ത് പൂല്ല്, തീയ്, ജലം എന്നിവയില്ലാത്തതും അധികം താഴ്ചയോ ഉയർച്ചയോ ഇല്ലാത്തതും അടുത്ത് പൂല്ല്, തീയ്, ജലം എന്നിവയില്ലാത്തതും അധികം താഴ്ചയോ ഉയർച്ചയോ ഇല്ലാത്തതും ആയ വിശുദ്ധ സ്ഥലത്ത് സുഖമായി ബദ്ധ പത്മാസനത്തിലിരുന്ന് സരസ്വതീ ചാലനം ചെയ്യണം. കപാലശോധനത്തിലും വായുവിനെ സാവധാനത്തിൽ പുറ

- ത്തേയ്ക്ക് വിടണം. ഈ ക്രിയയുടെ ഫലമായി എല്ലാ വിതവാതരോഗങ്ങളും കൃമിദോഷവും ഇല്ലാതാകും.
 - 26. പുനഃ പുനരിദം കാര്യം സൂര്യഭേദ മുദാഹൃതം
മുഖം സംയമ്യ നാഡീദ്യാ മാത്യുഷ്യ
പവനം ശന്നൈഃ
 - 27. യഥാപ്ര ഗതി കണ്ഠാത്തു ഹൃദയാവധി സസ്വനം
പൂർവ്വവത് കുറുകയേത് പ്രാണം രേച യേ
ദിഡയാ തതഃ
 - 28. ശീർഷോദിതാനലഹരം ഗളശ്ലേഷഹരം പരം
സർവ രോഗഹരം പുണ്യം ദേഹാ നല് വിനാശനം
 - 29. നാഡീ ജലോദരം ധാതു ഗത ദോഷ വിനാശനം
ഗച്ഛക സത്ഷാന്തഃ കാര്യ മുജ്ജായാഖ്യം
 - 30. ജീഹ്വയാ വായുവാക്യുഷ്യ പൂർവ
വത് കുറുകോദനു
ശന്നൈസ്തു പ്രാണ രസ്രാ ഭ്യോ രേചയേ
ദ നിലംസുധീ
 - 31. ഗുല്പ പ്ലീഹാദികാൻ ദോഷാൻ ക്ഷയം
പിത്തം ജരം തൃഷ്ണാം
വിഷാണി ശീതളി നാമ കുറുകോ യം
നിഹന്തി ച.
- സൂര്യഭേദി എന്നാണ് ഈ പ്രക്രിയയുടെ പേര്. ഇടവിടാതെ ഇത് അഭ്യസിക്കണം. ഇനി ഉജ്ജ്വലി. വായ് അടച്ചു മുക്കിന്റെ രണ്ടു ദ്വാരങ്ങളിൽ കൂടിയും വായുവിനെ സാവധാനത്തിൽ ഉള്ളിലേക്ക് വലിക്കണം. അപ്പോൾ അത് ശബ്ദത്തോടെ കഴുത്തുമുതൽ ഹൃദയം വരെ നിറയും പിന്നെ പഴയ പോലെ കുറുകോ ചെയ്ത് ഇടത്തെ മുക്കിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. അതിന്റെ ഫലമായി തലയിലെ ഉഷ്ണം കഴുത്തിലെ കഫക്കെട്ട് മുതലായ പല രോഗങ്ങളും ശമിക്കുന്നു; ജാരാഗ്നിയും വർദ്ധിക്കും മറ്റു രോഗങ്ങൾക്കും ശമം കിട്ടും. ഈ ഉജ്ജ്വലി കുറുകോ സഞ്ചരിക്കുമ്പോഴും ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കാം. ശീതളി എന്ന പ്രാണായാമം ചെയ്യുമ്പോൾ വായുവിനെ നാക്കിൽ കൂടി വലിച്ച് മുന്മിലത്തെപ്പോലെ കുറുകോ ചെയ്യണം. പിന്നെ സാവധാനത്തിൽ മുക്കിലൂടെ രേചകം ചെയ്യാം. ഗുല്പം പ്ലീഹ പിത്തം ജരം ദാഹം ഇവ ശമിക്കാൻ ഈ പ്രയോഗം ഉത്തമമാണ്.
- 32. തതഃപത്മാസനം ബധാ സമഗ്രീവോ ദരഃ സുഖീ
മുഖം സംയമ്യ യാതോന പ്രാണം
പ്രാണേന രേചയേത്
 - 33. യഥാ ലഗതി കണ്ഠാത്തു കപാലേ
സസ്വനം തതഃ
വേഗേന പൂരയേത് കിഞ്ചിത് ഹൃത്
പത്മാവധി മാരുതം
 - 34. പുനർ വിരേചയേത് തദത് പൂരയേച്ച പുനഃ പുനഃ
യഥൈവ ലോഹകാരാണാം ഭസ്ത്രാ വേഗേന
ചാല്യതേ

N

P

I

K

- 35. തമൈവ സ്വ ശരീരസ്ഥം ചാല യേത്
പവനം ശന്നൈ
യഥാ ശ്രമേ ഭവേത് ദേഹേ തഥാ
സുര്യേണ പുരയേത്
- 36. യഥോദരം ഭവേത് പൂർണ്ണം പവനേന
തഥാ ലഘു
ധാരയൻ്റെ നാസികാ മധ്യം തർജ്ജനീഭ്യാം
- 37. കുംഭകം പൂർവ്വവത് കൃത്യാ രേചയേദി ഡയാനലം
കണ്ഠോ ഭിത്യാ നിലഹരം ശരീരാഗ്നി
വിവർദ്ധനം
- 38. കുണ്ഡലീ ബോധകം പുണ്യം പാപഘ്നം
ശുഭദംസുഖം
ബ്രഹ്മ നാഡീ മുഖാന്തസ്ഥ കഫ ദുർഗന്ധ
നാശനം
- 39. ഗുണോത്രയസമുദ്ഭൂത ഗ്രന്ഥി ത്രയ വിഭദകം
വിശേഷേണൈ വ കർത്തവ്യം ഭസ്ത്രാംഖ്യം
കുംഭകം തിദി
ഭസ്തിക എന്ന പ്രാണായാമം വിവരിക്കുന്നു. പത്മാസ
നത്തിലിരുന്ന് കഴുത്തും ദേഹവും നിവർത്തി വായടച്ച് സാവ
ധാനം മുക്കിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യുക. പിന്നെ വായുവിനെ
വേഗത്തിൽ ശബ്ദത്തോടെ കഴുത്ത് അണ്ണാക്ക് തലയോട്ടി
ഹൃദയം എന്നിവയ്ക്ക് അതിന്റെ സ്പർശനം അനുഭവ
പ്പെടുത്തക്കവിധം ആകർഷിക്കണം വായുവെളിയിൽ വട്ട്
വീണ്ടും പുരകം ചെയ്യണം. ഈ പ്രക്രിയ കൊല്ലന്റെ ഉലയെ
പ്പോലെ തുടരണം. ഇങ്ങനെ ശരീരത്തിലെ വായുവിനെ
നിയന്ത്രിച്ച് ചലിപ്പിക്കുക. ക്ലേശം തോന്നിയാൽ സൂര്യനാഡ
മുഖേന പുരകം ചെയ്ത് ചൂണ്ടാണി വിരൽ ഒഴികെയുള്ള
നാലു വിരലുകൾ കൊണ്ട് മുക്കിന്റെ മധ്യം ദൃഢമായി പിടിച്ച്
കുംഭകം ചെയ്യണം. പിന്നെ ഇടത്തെ മുക്കിലൂടെ രേചകം
ചെയ്യണം. ശരീരാഗ്നി വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ഇത് ഉപകരിക്കും.
കുണ്ഡലിയെ ഉണർത്തും പുണ്യകരവും പാപനാശകവുമാ
ണിത്. സുഷുമ്നയുടെ മുഖത്തെ ഫലാദികൾ ഇതു മൂലം
നശിക്കും. ത്രിഗുണാത്മകങ്ങളായ മൂന്നു ഗ്രന്ഥികളെയും ഭേദി
ക്കുന്നതാണിത്. ഭസ്തിക എന്നു പേരുള്ള ഈ പ്രാണായാമം
പ്രത്യേകം അഭ്യസിക്കേണ്ടതാണ്.
- 40. ചതുർണാമപി ഭേദാ നാം കുംഭകേ
സമുപസ്ഥിതേ
ബന്ധത്രയ മിദം കാര്യം യോഗിഭിർ
വീതകന്മഷൈഃ
- 41. പ്രഥമോ മൂലബന്ധസ്തു ദിതീയോസ്സീയ
നാഭിധഃ
ജാലന്ധര സ്തുതീയ സ്തു തേഷാം ലക്ഷണ
മുച്യതേ
- 42. അധോ ഗതി മപാനം വൈ ഊർധ്വഗം കുരുതേ
ബലാത്
അകുഞ്ചനേന തം പ്രാഹുർ മൂല ബന്ധോ
യമുച്യതേ

- 43. അപാനേ ചോർ ധഗോ യാതേ
സംപ്രാപ്തേ വഹ്നി മണ്ഡലേ
തതോ നല ശിഖാ ദീർഘാ വർദ്ധതേ
വായുനാ ഹതാ
- 44. താതോ യാതൈ വഹ്നു മാ നൗ വായു
ശ്ലേഷ്മ സ്വരൂപകം
തേനാത്യന്ത പ്രദീപ്തേന ജലനേ
ദേഹജസ്തഥാ
- 45. തേന കുണ്ഡലിനീ സുപ്താ സംതപ്താ
സംപ്രബുധ്യതേ
ദണ്ഡാഹതു ഭുജംഗീവ നിഃ ശ്വസ്യ
ഋജുതാം പ്രജേത്
ഇങ്ങനെ നാലു വിധത്തിലുള്ള പ്രാണായാമങ്ങൾ ശീലി
ക്കുന്നതോടൊപ്പം യോഗി മൂന്നു ബന്ധങ്ങൾ കൂടി ചെയ്യണം.
ഒന്ന് മൂലബന്ധം രണ്ട് ഉച്ഛ്വീയാനം മൂന്ന് ജാലന്ധരബന്ധം.
അധോഗമനോന്മുഖമായ അപാനനെ ശക്തിയോടെ ദുർത്തി
ന്റെ ആ കുഞ്ചനത്താൽ മുകളിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതു
കൊണ്ട് അത് മൂല ബന്ധമാണ് അപാനൻ്റെ മുകളിലേക്കു
പോയി. അഗ്നിമണ്ഡലവുമായി ചേരുമ്പോൾ അതിന്റെ
പ്രഭാവത്താൽ അഗ്നി ഉജ്ജ്വലമാകും. അതോടെ ഉറങ്ങിക്കിട
ക്കുന്ന കുണ്ഡലിനി ഉണരും; വടികൊണ്ട് അടിയേറ്റ പെൺ
സർപ്പത്തെപ്പോലെ ഫുൽകാരത്തോടെ അത് ഋജുവാകുന്നു.
- 46. ബില പ്രദേശതോ യത്ര ബ്രഹ്മ നാഡ്യന്തരം
പ്രജേത്
തസ്മാന്നിത്യം മൂലബന്ധഃ കർത്തവ്യോ
യോഗിഭിഃ സദാ
- 47. കുംഭകാന്തേ രേചകാദൗ കർത്തവ്യോ
യോഗിഭിഃ സദാ
- 47. കുംഭകാന്തേ രേചകാദൗ കർത്ത
വ്യസ്തു സ്ഥിയാണകഃ
ബന്ധോ യേന സുഷുമ്നായാം പ്രാണ
സ്തുസ്സീ യതേയതഃ
- 48. തസ്മാ ദുസ്സീയ ണാ ഖ്യോ യം യോഗിഭിഃ
സമുദാ ഗൃതാഃ
സതി വജ്രാസനേ പാദൗ കരാഭ്യാം
ധാരയേത് ദൃഢം
- 49. ഗുല്ഫ ദേശ സമീപേ ച കന്ദം യത്ര
പ്രപീഡയേത്
പശ്ചിമം താണമുദരേ ധാരയേത് ഹൃദയേ ശഭേ
- 50. ശന്നൈഃ ശന്നൈൻ യഥാ പ്രാണസ്തുന്ദ
സന്ധീം നിഗച്ഛതി
തുന്ദദോഷം വിനിർ ധ്യയ കർത്തവ്യം സതതം
ശന്നൈഃ
അതോടെ അത് മാളത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതുപോലെ
സുഷുമ്നയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് യോഗികൾ

N

P

I

K

മൂലബന്ധം എന്നും അഭ്യസിക്കണം. കുറേ ഭക്തിനു ശേഷം രേചകത്തിന്നുമുണ്ട് ഉണ്ണിയാന ബന്ധം ചെയ്യണം. അപ്പോൾ പ്രാണവായു സുഷുമ്മന്യുടെ ഉള്ളിൽ പറക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഇങ്ങനെയൊരു പേർ തന്നെ കിട്ടിയത് (ഉണ്ണിയനം ചെയ്യുക. പറക്കുക) ഇതിന് വ്രജാസനസ്ഥനായി കാലുകളെ കൈകൊണ്ട് ദൃഢമായി പിടിക്കണം. കണകാലിനടുത്ത് കരുസ്ഥാനങ്ങൾ മർദ്ദിക്കണം. വയറ് മേല്പോട്ടാകർഷിച്ച് ഹൃദയവും കണ്ഠം നീട്ടിപ്പിടിച്ച് വലിക്കണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രാണൻ വയറ്റിലെ സന്ധികളിൽ പ്രവേശിക്കുകയും വയറ്റിലെ സർ ദോഷങ്ങളും അകറ്റുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ ഈ അഭ്യാസം എന്നും ചെയ്യണം.

- 51. പൂരകാന്തേ തു കർത്തവ്യോ ബന്ധോ
ജാലന്ധരാഭിധഃ
കണ്ഠം സങ്കോച രൂപോ സൗ വായു
മാർഗ്ഗ നിരോധകഃ
- 52. അധസ്താത് കുഞ്ചനേനാശു കണ്ഠം
സങ്കോചനേ കൃതേ
മധ്യേ പശ്ചിമ താണേന സ്യാത് പ്രാണോ
ബ്രഹ്മനാഡികഃ
- 53. പൂർവ്വോക്തേന ക്രമേണൈവ സമ്യസ്ഥിതഃ
ചാലനം തു സരസ്വത്യഃ കൃത്യാ പ്രാണം
നിരോധയേത്
- 54. പ്രഥമേ ദിവസേ കാര്യം കുറുകോനാം
ചതുഷ്ടയം
പ്രത്യേകം ദശസംഖ്യാകം ദിതീയേ
പഞ്ചദിസ്തഥാ
- 55. വിംശതൃലം തൃതീയേ ഗ്നി പഞ്ചവൃദ്ധ്യാ
ദിനേ ദിനേ
കർത്തവ്യഃ കുറുകോ നിത്യം ബന്ധ ത്രയ
സമന്വിതഃ

കണ്ഠം സങ്കോചനം ചെയ്യുന്നത്. ജാലന്ധരബന്ധത്തിൽ വായുവിനെ നിരോധിക്കാനാണ്. ഈ ബന്ധം പൂരകാസത്തിൽ ചെയ്യണം. താഴെ മൂലബന്ധം മുഖേന ഗുദത്തെ ആ കുഞ്ചനം ചെയ്തു മുകളിൽ നിന്നും ജാലന്ധരത്താൽ കണ്ഠം സങ്കോചനം ചെയ്ത് മധ്യത്തിൽ പശ്ചിമ താനം അതായത് ഉണ്ണിയാനം മുഖേന പ്രാണനെ ആകർഷിക്കണം. ഇങ്ങനെ എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും നിരോധകപ്പെട്ട പ്രാണൻ സുഷുമ്മന്യയിൽ കയറുന്നു. സൂചിപ്പിച്ച പ്രകാരം നല്ലപോലെ ആസനസ്ഥനായി സരസ്വതീചാലനം ചെയ്ത് പ്രാണനെ നിരോധിക്കണം. ആദ്യ ദിവസം നാശകുറുകേങ്ങളും പത്തുതവണ ചെയ്യണം. രണ്ടാം ദിവസം ഇരുപതു തവണ; മൂന്നാം ദിവസം ഇരുപതു തവണ; ഇങ്ങനെ ഓരോ ദിവസവും അഞ്ചു തവണ വർദ്ധിപ്പിക്കണം. ഈ കുറുകോഭ്യാസം മൂന്നു ബന്ധങ്ങളോടു കൂടി നിത്യവും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

- 56. ദിവാസുപ്തിർ നിശായാം തു ജാഗരാദതി
മൈമുനാത്
ബഹുസംക്രമണം നിത്യം രോധാൻ
മുത്രപുരീഷയോഃ
- 57. വിഷമാസന ദോഷാശ്ച പ്രയാസ
പ്രാണചിന്തനാത്
ശീഘ്രമുത്പദ്യതേ രോഗഃ സ്തംഭ യേദ്യ
ദി സംയമീ
- 58. യോഗാഭ്യാസേന മേ രോഗ ഉല്പന്നി
ഇതി കഥ്യതേ
തതോ ഭ്യാസം ത്യജേദേവം പ്രഥമം
വിഹ്ലന മുച്യതേ
- 59. ദിതീയം സംശയാ ഖ്യാ ച തൃതീയം
ച പ്രമത്തഃ
ആലസ്യാഖ്യം ചതുർത്ഥം ച നിദ്രാ രൂപം
തു പഞ്ചമം.
- 60. ഷഷ്ഠം തുവരതിർ ഭ്രാന്തിഃ സപ്തമം
പരി കീർത്തിതം
വിഷമം ചാഷ്ടമം ചൈവ അനാഖ്യാ
നവമം സ്മൃതം
- 61. അലബ്ധിർ യോഗ തത്സ്യ ദശമം
പ്രോച്യതേ ബുധൈഃ
ഇത്യേന വിഹ്ലന ദശകം വിചാരേണ
ത്യജേത് ബുധഃ
പകലുറക്കം രാത്രി ഉറക്കമിളപ്പി അതിമൈമുനം; ഏറെ നടത്തം, മലമുത്ര നിരോധനം, ആസന വൈഷമ്യം, നിർബന്ധിച്ചുള്ള പ്രാണായാമം ഈ ദോഷങ്ങളാൽ രോഗം ഉണ്ടാകാം അതുകണ്ട് രോഗത്തിനു കാരണം യോഗഭ്യാസമെന്ന തോന്നലുണ്ടാകാം. അങ്ങനത്തെ യോഗാഭ്യാ പരിത്യാഗം ഒന്നാമത്തെ വിഹ്ലനമാണ്, രണ്ടാമത്തെ വിഹ്ലനം സംശയം, മൂന്നു പ്രമത്തത, നാല് ആലസ്യം, അഞ്ച് അതി നിദ്ര ആറ് വിരതി, ഏഴ് ഭ്രാന്തി, എട്ട് വിഷമത, ഒൻപത് അനാഖ്യ പത്താമത്തേത് യോഗതത്വത്തിന്റെ അപ്രാപ്തി. വിവരമുള്ള സാധകൻ ചിന്തിച്ച് അവ കൈവിടേണ്ടതുണ്ട്.
- 62. പ്രാണാഭ്യാസസ്തതഃ കാര്യോ നിത്യം
സത്യാസ്ഥയാ ധിയാ
സുഷുമ്മ്നാ ലീയതേ ചിത്തം നച
വായുഃ പ്രധാവതി
- 63. ശുഷ്കേ മലേ ച യോഗീ ച സ്യാദ് ന തി
ശ്വാലിതാ തതഃ
അയോഗതി മപാനം വൈ ഊർധഗം
കുരുതേ ബലാത്

N

P

I

K

- 64. ആകൃഷ്ടനേന തം പ്രാഗുർ മൂല
ബന്ധോയ മുച്യതേ
അപാന ശ്ചോർ ധഗോ ഭൂത്യാ വഹ്നിനൗ
സഹ ഗച്ഛതി
- 65. പ്രാണസ്ഥാനം തതോ വഹ്നിഃ പ്രാണാപാനൗ
ച സത്വരം
മിളിത്യാ കൃണ്ഠലീം യാതി പ്രസുപ്താ
കൃണ്ഠലാകൃതിഃ
- 66. തേനാഗ്നി നാ ചസന്ത പ്താ പ വ നേനൈ
വ ചാലിതാ
പ്രസാര്യ സ്വ ശരീരം തു സുഷുമ്നാ വദനാന്തരേ.

ഇങ്ങനെ പ്രാണായാമം നിയമിത രൂപത്തിൽ സാതിക ബുദ്ധിയാ അഭ്യസിക്കണം. അതിന്റെ ഫലമായി ചിത്തം സുഷുമ്നയിൽ ലയിക്കുന്നു. അതിൽ പ്രാണ വായു ഓടുന്നു. മലശോധനയ്ക്കു ശേഷം പ്രാണൻ ചലക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ പ്രയത്ന പൂർവ്വം അപാനനെ ഊർധ്വഗതിയിലേക്ക് നയിക്കണം. ഇതിനുള്ള ഗുദാകുഞ്ചന പ്രക്രിയക്ക് മൂലബന്ധം എന്നു പേർ. അപാനൻ മുകുവിലെത്തി അഗ്നിയുമായി യോജിക്കുന്നു. പിന്നെ പ്രാണവായുവുമായും യോജിക്കുമ്പോൾ പ്രാണൻ നിദ്രയിലായ കൃണ്ഠലീനിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. പ്ലോൾ അതിന്റെ ഉഷ്ണത്താൽ ചലിക്കപ്പെടുന്ന കൃണ്ഠലീനി ശരിയായ വിധത്തിലായി വജ്രത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

- 67. ബ്രഹ്മ ഗ്രന്ഥിം തതോ ഭിത്യാ രജോ
ഗുണസമുദ്ഭവം
സുഷുമ്നാ വദനേ ശീഘ്രം വിദ്യുല്ലേഖേവ
സംസ്ഥൂരേത്
- 68. വിഷ്ണു ഗ്രന്ഥിഃ പ്രായാത്യു ചൈച്ചഃ സത്വരം
ഹൃദി സംസ്ഥിതം
ഊർധ്വം ഗച്ഛതി യച്ചാസ്തേ രുദ്ര ഗ്രന്ഥിം
തദുത്ഭവം
- 69. ഭൂവോർ മധ്യം തു സംഭിത്യ യാതി
ശീതാം ശുമണ്ഡലം
അനാഹതാംബു യച്ചക്രം ദളൈ
ഷോഡശഭിര്യുതം
- 70. തത്ര ശീതാം ശു സംജാതം ദ്രവം
ശോഷയതി സ്വയം
ചലിതേ പ്രാണവേഗേന രക്ത ചിത്തം
രവിർ ഗ്രഹാത്

രജോഗുണത്തിൽ നിന്നുണ്ടായ ബ്രഹ്മഗ്രന്ഥി ഭേദിച്ച് ഈ കൃണ്ഠലീനീ ശക്തി സുഷുമ്നയ്ക്കുള്ളിൽ വിദ്യുത്തിന്റെ രേഖപോലെ ശോഭിക്കുന്നു. അതിവേഗം അത് ഹൃദയത്തിലെ വിഷ്ണു ഗ്രന്ഥിയെ പ്രാപിച്ച് മുകളിൽ ആജ്ഞാ ചക്രത്തിലെത്തി അവിടെ രുദ്രഗ്രന്ഥിയെ പ്രാപിക്കുകയും അവിടെ നിന്ന് രണ്ടുപുരികങ്ങളുടെയും മധ്യസ്ഥാനം ഭേദിച്ച് ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിലെത്തുകയും അവിടെ പതിനാറു ദളങ്ങളോടു

കൂടിയ അനാഹത ചക്രത്തിൽ ചന്ദ്രനിൽ നിന്ന് ഉണ്ടാകുന്ന ദ്രവത്തെ ഉണക്കിക്കളയുക മാത്രമല്ല പ്രാണവായുവിന്റെ വേഗത്താൽ സൂര്യൻ രക്തത്തെയും ഗ്രഹിക്കുന്ന സ്ഥിതി വിശേഷം സംജാതമാകുന്നു.

- 71. യാതേന്ദു ചക്രം യത്രാസ്തേ ശുദ്ധ
ശ്ലേഷ്മ ദ്രവാത്മകം
തത്ര സിക്തം ഗ്രസത്യുഷ്ണം കഥം
ശീത സ്വഭാവകം
- 72. തഥൈവ രഭസാ ശുക്ലം ചന്ദ്ര രൂപം ഹി തപ്യതേ
ഊർധ്വം പ്രവഹതി ബുബ്ധോ തദൈവം
ശ്രവതേ തരാം
- 73. നസ്യോസാദവശാച്ചിത്തം ബഹിഷ്ടം
വിഷമേഷ്ഠം യത്
തദേവ പരമം ഭൂക്ത്യാ സ്വസ്ഥസ്യാത്മ
രതോ യുവാ
- 74. പ്രകൃത്യാഷ്ടക രൂപം ച സ്ഥാനം ഗച്ഛതി
കൃണ്ഠലീ
ക്രോഡീകൃത്യ ശിവം യാത്രി ക്രോഡീകൃത്യ
വിലീയതേ
- 75. ഇത്യുധോർധ്വ രജഃ ശുക്ല ശിവേ തദനു മാരുതഃ
പ്രാണാ പാനൗ സമൗ യാതി സഹ ജാതൗ
തഥൈവ ച

ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിൽ പോയി അത് അവിടത്തെ ദ്രവ പദാർത്ഥം ശോഷിപ്പിച്ച് അതിനെ ചുടുള്ളതാക്കും. അപ്പോൾ അവിടെ തണുപ്പെങ്ങനെ? ഇത് ചന്ദ്രന്റെ ശുക്ല രൂപം തപ്തമാക്കി പ്രകൃഷ്ടമായി മുകളിൽ കയറുന്നു. തത്ഫലമായി ബാഹ്യ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ കപുകിയിരുന്ന ചിത്തം പരമാത്മാവിൽ ലയിച്ച് ആത്മാനന്ദമനുഭവിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ കൃണ്ഠലീനി എട്ടു വിധത്തിലുള്ള പ്രകൃതി പ്രാപിച്ച് ശിവനോടു ചേർന്ന് അതിൽ ലയിക്കുന്നു. അതിനാൽ താഴത്തെ രജസ്സും മുകളിലെ ശുക്ലവും യോജിച്ച് ശിവനിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. പ്രാണനും അപാനനും സമാനരൂപത്തിൽ സഹജാ തരായതിനാൽ രണ്ടും അവയിൽ നെ ലയിക്കുന്നു.

- 76. ഭൂത്യേയ്പേ ചമനോല്പേ വാ വാചതേ
താതി വർധതേ
ധാവത്യുഖില വാതശ്ച അഗ്നിമുഷാ ഹിരണ്യവത്
- 77. ആധി ഭൗതികദേഹം തു ആധി
ദൈവിക വിഗ്രഹേ
ദോഹോ തി വിമലം യാതി ചാതിവാഹിക
താമിയാത്
- 78. ജാഡ്യഭാവ വി നിർ മുക്ത മമലം ചിന്മയാത്മകം
തസ്യോതിവാഹികം മുഖ്യം സർവേഷാം തു
മദാത്മികം

N

P

I

K

79. ജായാ ഭവവി നിർമൂക്തിഃ കാല രൂപസ്യ വിദ്രമഃ
ഇതി തഃ സ്വസ്വരൂപാ ഹി മതീ രജ്ജു ഭുജംഗവത്

80. വ്യഷൈവോ ഭേതി സകലം വ്യഷൈവ
പ്രവിലീയതേ
രൗപ്യബുദ്ധിഃ ശുക്തി കായാം സ്ത്രീപുംസോർ
ഭ്രമതോ യഥാ.

ചെറുതായാലും ഭൗതികശരീരം ഉഷ്ണം വർദ്ധിക്കു
മ്പോൾ സ്വർണ്ണം പോലെ തപിക്കുന്നു; വ്യാപിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ
പ്രഭാവത്താൽ ആധിഭൗതിക ശരീരം ആധി ദൈവിമാകുന്നു.
വികലമായി അത് സൂക്ഷ്മ ശരീര തുല്യമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ
യുള്ള സാധകൻ പുനർജന്മമില്ല. കാലനും അവനെ നിയന്ത്രി
ക്കാൻ കഴിവില്ല. യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം അവൻ നേടുന്നു.
കയറിൽ സർപ്പ ഭ്രാന്തിയും ചിപ്പിയിൽ രജതഭ്രാന്തിയും
സ്ത്രീയിൽ പുരുഷ ഭ്രാന്തിയും ഉണ്ടാകാറുണ്ടല്ലോ. സാധകൻ
തന്റെ ദേഹത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഭ്രമങ്ങൾ മിഥ്യയെന്ന്
ബോധ്യമാകുന്നു.

81. പിണ്ഡബ്രഹ്മാണ്ഡയോരൈക്യംലിഗ
സ്യത്രാത്മ നോരപി
സ്വാപാവ്യാകൃതയോരൈക്യം സ്വപ്രകാശ
ചിദാത്മനോഃ

ശക്തികുണ്ഡലിനീ നാമ ബിസതന്തുനീദാ ശുഭാ
മൂലകന്ദം ഫണാഗ്രേണ ദൃഷ്ട്യാകമലകന്ദവത്

83. മുഖേന പുച്ഛം സാ ഗൃഹ്യ ബ്രഹ്മ രസ്ര
സമന്വിതാ
പത്മാസന ഗതഃ സ്വസ്ഥോ ഗുദമാകുണ്ഡ്യാ
സാധകഃ

84. വായുമുർധഗതം കുർവൻകുംഭ
കാവിഷ്ടം മാനസഃ
വായാഘാത വശാദഗ്നിഃ സാധിഷ്ടാനഗതോ
ജലൻ

85. ജലനാഘാത പവനാഘാതൈഃ രുന്നിദ്രിതോ
ഹിരാട്
ബ്രഹ്മ ഗ്രന്ഥിം തതോ ഭിത്യാ വിഷ്ണു
ഗ്രന്ഥം ഭിനര്യതഃ

86. രൂദ്ര ഗ്രന്ഥിം ച ഭി തൈവ കവലാനി
ദിനത്തി ഷട്
സഹസ്രകമലേ ശക്തിഃ ശിവേന സഹ മോദതേ
സൈവാവസ്ഥാ പരാജേന്തയാ സൈവ
നിർവൃതി കാരിണീ. ഇതി.

അതിനാൽ പിണ്ഡവും ബ്രഹ്മാണ്ഡവും ലംഗ ശരീ
രവും ഏകീഭവിച്ച് തന്റെ ആത്മാവ് സ്വയം പ്രകാശ രൂപവു
മായ ചൈതന്യത്താൽ ഏകീഭവിക്കുന്നു. കുണ്ഡലിനീ
ശക്തി താമര നൂലിന് തുല്യമാണ്. അത് കമല കന്ദം പോലെ
മൂലകന്ദത്തെ ഫണാഗ്രത്തിൽ കണ്ട പുച്ഛം വായിൽ നിക്ഷേ

പിച്ച് ബ്രഹ്മരസ്ര മുഖത്തെ ആവരണം ചെയ്ത് ഉറങ്ങിക്കൊ
ണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനായി സാധകൻ പത്മാസനസ്ഥനായി
ഗുദം ആകുഞ്ചനം ചെയ്ത് കുറുകേത്താൽ വായുവിനെ മുക
ളിലോട്ട് കയറ്റണം. വായുവിന്റെ ശക്തിയാൽ സാധിഷ്ടാന
ചക്രത്തിലെ അഗ്നിയെ ഉജ്ജ്വലിപ്പിക്കണം. അപ്പോൾ
അഗ്നിവായാഘാതത്താൽ സുഷുപ്തിയിൽ മുഴുകിയിരുന്ന
കുണ്ഡലിനി ഉണരുന്നു. ബ്രഹ്മ ഗ്രന്ഥി, വിഷ്ണുഗ്രന്ഥി,
രൂദ്രഗ്രന്ഥി, ഷട്ചക്രം എന്നിവയെ ഭേദിച്ച് സഹസ്ര കമലഭ
ത്തിലെത്തുന്നു. അവിടെ ശിവനുമായി ശക്തിരൂപത്തിൽ
സംയോജിച്ച് മോക്ഷദായകവുമായ അവസ്ഥാവിശേഷം.

രണ്ടാം അധ്യായം

1. അഥാഹം സം പ്രവക്ഷ്യാമി വിദ്യാം വേചരി
സംജന്തി കാം
യഥാ വിജ്ഞാന വാനസ്യോ ലോകേ
സ്ഥി നജരോ മരഃ

2. മൃത്യു വ്യാധി ജരാഗ്ര സ്ത ദൃഷ്ട്യാ വിദ്യാ
മിമാം മൂനേ
ബുദ്ധി ദൃശ്യ തരാം കൃതാ വേചരീ
തു സമദ്യസേത്

3. ജരാ മൃത്യു ജരാഹ്ന യഃ വേ ചരീം
വേത്തി ഭൂതലേ
ഗ്രന്ഥത ശ്ചാര്യ തശ്ചൈ തദഭ്യാസ പ്രയോഗത.

4. തം മൂനേ സർവ ബാവേന ഗുരും മതാ
സമാശ്രയേത്
ദുർലഭാ വേചരീ വിദ്യാ തദഭ്യാസോ പി ദുർലഭഃ

5. അഭ്യാസം മേളനം ചൈവ യുഗ
പന്നൈവ സിദ്ധ്യതി
അഭ്യാസ മാത്ര നിരതാ ന വിന്ദന്തേ ഹ മേളനം.

വേചരി വിദ്യ പറയാം. ഈ വിദ്യ അഭ്യസിച്ചാൽ വാർദ്ധ
ക്യം മരണം ഇവയിൽ നിന്ന് മോചനം കിട്ടും. വാർദ്ധക്യ
രോഗപീഡിതൻ തീർച്ചയായും ഈ വിദ്യ അഭ്യസിക്കണം.
ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ നല്ല വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ അഭ്യാസം
ഇവയാൽ ഈ വിദ്യയെപ്പറ്റി നല്ല അറിവു സമ്പാദിച്ച മഹാ
പുരുഷനെ സർവ ഭാവേന ഗുരുവായി കരുതി അയാളിൽ
നിന്ന് ഈ വിദ്യ സമ്പാദിക്കണം. കാരണം ഈ വേചരീവിദ്യ
വളരെ കഠിനമാണ്. അഭ്യാസവും മേളനയോഗവും ഒരേ ഘട്ട
ത്തിൽ വേണം അഭ്യാസം മാത്രം പോരാ.

6. അഭ്യാസം ലഭതേ ബ്രഹ്മൻ ജന്മ
ജന്മാന്തരേ ക്വചിത്
മേളനം തത്തു ജന്മാനാം ശതാന്തേ പി
ന ലബ്ധതേ

7. അഭ്യാസം ബഹുജന്മാന്തേ കൃതാ
തദ് ഭാവസാധിതം
മേളനം ലഭതേ കശ്ചിത് യോഗീ
ജന്മാന്തരേ ക്വചിത്

N

P

I

K

- 8. യദാ തു മേളനം യോഗീ ലഭതേ ഗുരു വക്ത്രതഃ
തദാ തദ്സിദ്ധിമാപ്നോ തി യ ദുക്താ ശാസ്ത്ര
സന്തതൗ
- 9. ഗ്രന്ഥ തശ്ചാർത്ഥത ശ്ചൈവ മേളനം ലഭതേ യദാ
തദാ ശിവത്വ മാപ്നോതി നിർമുക്തോ സർവ
സംസൃതോ
- 10. ശാസ്ത്രം വിനാപി സംബോധ്യം ഗുരവോ
പി ന ശക്ന്യുഃ

ഏതെങ്കിലുമൊരു ജന്മത്തിൽ അഭ്യാസം കിട്ടിയെന്നു വരാം. എന്നാൽ മേളനം ജന്മ ജന്മാന്തരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാലും കിട്ടുകയില്ല. അനേക ജന്മങ്ങളിലെ അഭ്യാസത്താൽ യോഗിക്ക് ഒരു ജന്മത്തിൽ മേളനം സിദ്ധിച്ചേക്കാം. ശരിയായ ഗുരുവിൽ നിന്ന് മേളനമന്ത്രം അഭ്യസിച്ചാൽ ശാസ്ത്രനുകൂലമായ സിദ്ധി യുണ്ടാകും. സാധകൻ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ അർത്ഥം ഗ്രഹിച്ച് മേളനം സമ്പാദിച്ചാലും സംസാര മുക്തനാകും. ശാസ്ത്രം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. എന്തെന്നാൽ അതു കൂടാതെ ഗുരുവിനു പോലും യഥാർത്ഥ ശിക്ഷണം സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ ശാസ്ത്ര സമ്പാദനവും അപരിത്യജ്യമാണ്.

- 11. യാവന്ന ലഭ്യതേ ശാസ്ത്രം താവദ് ഗാം
പര്യടേത് യതി.
യദാ സംലഭ്യതേ ശാസ്ത്രം തദാ സിദ്ധി
കരേ സ്ഥിതാ
- 12. ന ശാസ്ത്രേ ണ വിനാ സിദ്ധിർ ദൃഷ്ടാ
ചൈവ ജഗത്ത്വയേ
തസ്മാത് മേളന ഭാതാരം ശാസ്ത്ര
ദാതാര മച്യുതം
- 13. തദഭ്യാസ പ്രഭാതാരം ശിവം മത്യാ സമാശ്രയേത്
ലബ്ധാ ശാസ്ത്രമിദം മഹ്യാ മന്യേഷാം
ന പ്രകാശയേത്
- 14. തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേ ഗോപനീയം
വിജാനതാ
യത്രാസ്തേ ച ഗുരുർ ബ്രഹ്മൻ ദിവ്യയോഗ
പ്രദായകഃ
- 15. തത്ര ഗത്യാച തേനോക്ത വിദ്യാം സംഗൃഹ്യ
ഖേചരീം
തേനോക്തഃ സമ്യഗഭ്യാസം കൂര്യാ
ദാദാ വതന്ദിതാഃ

യോഗാ ശാസ്ത്ര സിദ്ധിവരെ ഭൂമിയിൽ ചുറ്റി കറങ്ങണം. അതിന് ശ്രമിക്കണം. യഥാർത്ഥ ശാസ്ത്രം ലഭിക്കുമ്പോൾ സിദ്ധികരഗതമാകും. മൂന്നു ലോകത്തിലും ശാസ്ത്ര സഹായം കൂടാതെ ആർക്കും സിദ്ധി കൈ വന്നിട്ടില്ല. അതിനാൽ മേളന ദാതാവും ശാസ്ത്രദാതാവും അഭ്യാസം നൽകിയ സദ്ഗുരു തന്നെയെന്നു കരുതി അദ്ദേഹത്തെ ആശ്രയിക്കണം. വിദ്യ നേടിയാൽ അത് അന്യരുടെ മുന്നിൽ പ്രകടിപ്പിക്കരുത്. രഹസ്യമായി സൂക്ഷിക്കണം. എവിടെയെങ്കിലും ഈ യോഗം

മനസ്സിലാക്കിയ ഗുരുവുണ്ടെന്നറിഞ്ഞാൽ ചെന്ന് കണ്ട് ഗ്രഹിച്ച് വേണ്ട പോലെ പഠിക്കണം.

- 16. അനയാ വിദ്യയാ യോഗീ ഖേചരീ സിദ്ധി
ഭാക് ഭവേത്
ഖേചര്യാം ഖേചരീം യുജ്ജൻ ഖേചരീ
ബീജ പുരയാ
- 17. ഖേചരായി പതിർ ഭൂതാ ഖേച രേഷ്ഠ
സദാ വസേത്
ഖേചരാവസ്ഥം വഹ്നിമം ബു മണ്ഡല ഭൂഷിതം
- 18. ആഖ്യാതം ഖേചരീബീജം തേന യോഗ
പ്രസിദ്ധ്യതി
സോമാം ഗന്വകം വർണ്ണം പ്രതി ലോമേന
ചോദ്ധരേത്
- 19. തസ്മാത് ത്രൈം ശക മാഖ്യാന മക്ഷരം
ചന്ദ്രരൂപകം
തസ്മാദ പൃഷ്ടമം വർണ്ണം വിലോമേന
പരം മൂനേ
- 20. തഥാ തത് പരമം വിദ്ധി തദാദിരപിപഞ്ചമീ
ഇന്ദോ ശ്ച ബഹു ഭിന്നേ ച
കൂടോയം പരികീർത്തിതഃ

യോഗിക്ക് ഈ വിദ്യയാൽ ഖേചരീ ശക്തി ലഭിക്കും. ഖേചരീയോഗം ചെയ്താൽ സാധകൻ ഖേചരന്മാരാൽ അധി ശ്വരനായി അവരുടെ കൂടോ വസിക്കും. ഖേചരത്തിന്റെ പ്രതീകമായ ഹകാരം ആവസ്ഥത്തിന്റെ പ്രതീകമായി ഈ കാരം അഗ്നിയുടെ പ്രതീകമായ രകാരം ജലത്തിന്റെ പ്രതീകമായ മകാരം എന്നിവയുടെയെല്ലാം സംയോഗത്താൽ ഹ്രീം ഉണ്ടാകുന്നു. അതാണ് ഖേചരീ ബീജമന്ത്രം. അതിന്റെ സിദ്ധി യാൽ യോഗം കൈവരും. സോമാംശം സകാരം; പ്രതിലോമ ഗതിയനുസരിച്ച് അതിന്റെ ഒൻപതാമത്തെ അക്ഷരം ഭ; ചന്ദ്രന്റെ ബീജാക്ഷരം സ; അതിന്റെ എട്ടാമത്തെ അക്ഷരം വിലോമഗതിയിൽ മ; വീണ്ടും അഞ്ചക്ഷരം വിപരീതമായി എണ്ണിയാൽ □പ;□ എന്ന അക്ഷരം വരുന്ന ചരു ബീജമായ സ; യും അനേക വർണ്ണമായ ക്ഷ;□യും അന്തിമാക്ഷരങ്ങളാണ്. ഇങ്ങനെ ഹ്രീം, രം, സം, മം, പം, സം, ക്ഷം എന്ന ഖേചരീ ബീജമന്ത്രം പ്രസിദ്ധമാണ്.

- 21. ഗുരുപ ദേശ ലഭ്യം ച സർവ യോഗ പ്രസിദ്ധി ദം
യത്തസ്യഭേദജാ മായാ നിരുദ്ധ കരണാശ്രയാ
- 22. സ്വപ്നേ പി ന ലഭേതസ്യ നിത്യം ദാദദശ
ജപ്യതഃ
യ ഇമാം പഞ്ചലക്ഷാണി ജപേദപി സുയന്ത്രിതഃ
- 23. തസ്യ ശ്രീഖേചരീ സിദ്ധിഃ സ്വയമേവ
പ്രവർത്തതേ
ന ശൃന്തി സർവ വിഹ്നാനി പ്രസീദന്തി
ച ദേവതാഃ

N

P

I

K

- 24. വലീപലിതനാശ ശ്ച ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ
ഏവം ലബ്ധ്യാ മഹാവിദ്യാ മദ്യാസം
കാരയേത്തതഃ
- 25. അന്യഥാ ക്ലിശ്യതേ ബ്രഹ്മന്ന സിദ്ധിഃ
വേചരീ പഥേ
യദ്ഭ്യാസ സവിധൗ വിദ്യാം ന ലഭേദ്യഃ
സുധാ മയീം
- 26. തതഃ സമ്മേളകാദൗ ച ലബ്ധ്യാ വിദ്യാം
സദാ ജ പേത്
നാന്യഥാ രഹിതോ ബ്രഹ്മ സാ കിഞ്ചിത്
സിദ്ധി ഭാഗ് ഭവേത്
വേചരീ മന്ത്രം സകല സിദ്ധികളും നൽകുന്നതാണ്.
ഗുരുപദേശം കൊണ്ടേ ഇത് കിട്ടുകയുള്ളൂ. നിയമേന നിത്യം
ഇത് പന്ത്രണ്ടു തവണ ജപിക്കുന്നവനെ മായ വ്യാപിക്കില്ല.
വേണ്ട വിധം ഇത് അഞ്ചു ലക്ഷം ജപിക്കില്ല. വേണ്ട വിധം
ഇത് അഞ്ചു ലക്ഷം ജപിക്കുന്നവന് വേദം വിദ്യ സ്വയമേവ
കൈവരും സകല വിഷ്ണുവും നീങ്ങും. ദേവ പ്രസാദം
ലഭിക്കും. ജര നീങ്ങും; സംശയമില്ല. വിദ്യ ശരിയായി അഭ്യ
സിക്കണം. മറ്റു വിധത്തിലായാൽ ക്ലേശമാണ് ഫലം. യഥാ
വിധി അഭ്യാസം തുടർന്നിട്ടും സാഹചര്യം കിട്ടിയില്ലെങ്കിലും
ഗുരുക്കളുടെയും മറ്റും നിർദ്ദേശ പ്രകാരം ഇത് സദാ ജപിക്ക
ണം. യോഗ്യനായ ഒരു ശിക്ഷകനില്ലെങ്കിൽ ഇതിന്റെ സിദ്ധി
ഉണ്ടാവില്ല.
- 27. യദിദം ലഭ്യതേ ശാസ്ത്രം തദാ വിദ്യാം
സമാശ്രയേത്
തത സ്ത തോദിതം സിദ്ധിമാശു താം
ലഭതേ മുനിഃ
- 28. താലുമുലം സമുത് കൃഷ്യ സപ്ത
വാസരമാത്മവിത്
സ്വ ഗുരുക്ക പ്രകാരേണ മലം സർവം
വിശോധയേത്
- 29. സ്തനുഹീ പത്ര നിഭം ശസ്ത്രം സുതീക്ഷ്ണം
സ്നിഗ്ധ നിർമ്മലം
സമാദായ തതസ്തേന രോമാത്രം സ മുച്ഛിനേത്
- 30. ഹിത്യാ സൈന്ധവ പഥ്യാഭ്യാം ചൂർണ്ണിതാഭ്യാം
പ്രകർഷയേത്
പുനഃ സപ്ത ദിനേ പ്രാപ്തേ രോമാത്രം
സമുച്ഛിനേത്
- 31. ഏവം ക്രമേണ ഷൺമാസം നിത്യോദ്യുക്തഃ
സമാചരേത്
ഷൺ മാസാദ് രസനാമുലം സിരാബദ്ധം
പ്രണശ്യതി.

സാധകന് ഈ വിദ്യയുടെ ശാസ്ത്ര സംബന്ധമായ ശരിയായ അറിവു ലഭിച്ചാൽ സിദ്ധി കിട്ടാൻ കാലതാമസം ഉണ്ടാവില്ല. ആദ്യമായി സാധകൻ ഏഴു ദിവസം താലുമുലസ്ഥാനത്തെ ഗുരുവിന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം തേച്ചു അവി

- ടത്തെ സകല മാലിന്യങ്ങളും മാറ്റണം. പിന്നീട് കള്ളിയിലേ പോലെ നല്ല മുർച്ചയുള്ള ശുദ്ധമായ കത്തികൊണ്ടോ മറ്റോ താലുമുലത്തെ ഒരു തലമുടിക്കു തുല്യം മുറിക്കുകയോ ഗുരുവിനെക്കൊണ്ട് മുറിക്കുകയോ ചെയ്യണം. മുറിച്ച സ്ഥാനത്തിനു മുകളിൽ ഇന്ത്യപ്പൊടി പുരട്ടണം. ഏഴു ദിവസം കഴിഞ്ഞ് വീണ്ടും മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ തലമുടിക്കു തുല്യം മുറിക്കണം. ഈ ക്രമത്തിൽ നിരന്തരം പ്രയത്നിച്ചാൽ നാക്കിനും അണ്ണാക്കിനും നടുക്കുള്ള ബന്ധനം വിടും.
- 32. അഥ വാ ഗിശീരീധാമശിരോ വസ്ത്രേണ
വേഷ്ടയേത്
ശനൈരൂത് കർഷയേ ദ്യോഗീ കാല
വേലാവിധാന വിത്
- 33. പുനഃ ഷൺ മാസമാത്രേണ നിത്യം
സംഘർഷാന്യനേ
ഭ്രുമധ്യാ വധി ചാപ്യേതി തിര്യക്കണ ബിലാവധിഃ
- 34. അഥശ്ച ചിബുക്കം മുലം പ്രയാതി ക്രമചാരിതാ
പുനഃ സംവത്സരാണാം തു തൃതീയാ ദേവ
ലീലയാ
- 35. കേശാന്തമൂർധ്യാം ക്രമതി തിര്യക്
ശാഖാവധിർ മൂനേ
അധസ്താത് കണ്ഠകുപാന്തം പുനർ വർഷ
ത്രയേണതു
- 36. ബ്രഹ്മ രന്ധ്രം സമാവൃത്യ തിഷ്ഠേ ദേവ
ന സംശയഃ
തിര്യക് ചൂലിതലം യാതി അധഃ കണ്ഠബിലാ
വധിഃ
- 37. ശനൈർ ശനൈർമസ്ത കാച്ച മഹാ
വജ്ര കപാടഭിത്
പൂർവം ബീജയുതം വിദ്യാ വ്യാഖ്യാതാ
യാ ത്ര ദുർലഭാ
- 38. തസ്യഃ ഷഡാംഗം കുർവീത തയാഷ്ട്
സ്വരഭിന്നയാ
കുര്യാദേവം കരന്യാസം സർവസിദ്ധ്യാ
ദി ഹേതവേ
- 39. ശനൈരേവം പ്രകർത്തവ്യ മദ്യാസി യഗപന്നാഹി
യുഗപത് വർത്തതേ യസ്യ ശരീരം
വിലയം പ്രജേത്
- 40. തസ്മാത് ശനൈഃ ശനൈ കാര്യാ മദ്യാസം
മു പുഗവ
യദാ ചബാഹ്യ മാർഗ്ഗേണ ജീഹ്വാ ബ്രഹ്മബിലം
പ്രജേത്
- 41. തദാ ബ്രഹ്മാർഗജ ബ്രഹ്മൻ ദുർഭേദ്യം
ത്രി ദ ശൈരപി.
അംഗുല്യഗ്രേണ സംഘൃഷ്യ ജീഹ്വാമാത്രം
നിവേശയേത്

N

P

I

K

പിന്നീട് നാക്കിന്റെ അറ്റം തുണികൊണ്ട് ചുറ്റി സാവധാനം ദോഹനം ചെയ്യണം. അതായത് വെളിയിലേയ്ക്ക് വലിക്കണം. ഇങ്ങനെ ആറുമാസം അഭ്യസിച്ചാൽ നാക്ക് വളർന്ന് ഭ്രൂമധ്യം വരെ എത്തുകയും പാർശ്വഭാഗങ്ങളിൽ ചെവിവരെ എത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. വെളിയിൽ താടിവരെ എത്തും. ഇങ്ങനെ നിരന്തരാഭ്യാസത്താൽ മൂന്നാം കൊല്ലം നാക്ക് തലമുടിവരെയും പാർശ്വത്തിൽ തോൾവരെയും എത്തുന്നു. താഴെ കണ്ഠ കുപം വരെയും പിന്നീട് മൂന്നു വർഷത്തെ അഭ്യാസം കൊണ്ട് ബ്രഹ്മരന്ധ്രം വരെയും എത്തി. അതിനെ ആവരണം ചെയ്യുന്നു. അതിൽ സംശയിക്കാനില്ല. പിന്നെ അത് കഴുത്തിന് പുറകു വരെയും താഴെ കണ്ഠാന്ത്യം വരെയും എത്തും. ഇങ്ങനെ ക്രമേണ നാക്ക് ബ്രഹ്മ രന്ധ്രത്തെ ഭേദിക്കുന്നു. ഈ സമസ്ത ബീജാക്ഷര വിദ്യ വിധിപോലെ അഭ്യസിക്കുക വളരെ പ്രയാസമാണ്. മുകളിൽ കൊടുത്ത ആറു ബീജാക്ഷരങ്ങൾ കൊണ്ട് ഷഡം ഗന്ധ്യാസവം കരന്ധ്യാസവും ചെയ്യണം. അതോടെ സമ്പൂർണ്ണ സിദ്ധി വരും. ശ്രദ്ധയോടെ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അശ്രദ്ധയോടെ ചെയ്താൽ ഹാനിയാണ് ഫലം. ഈ അഭ്യാസത്തിൽ ഒട്ടും ധൃതി കാട്ടരുത്. ബാഹ്യമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി നാക്ക് ബ്രഹ്മബിലത്തിൽ പ്രവേശിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അതിനെ വിരൽ കൊണ്ട് പിടിച്ച് അതിന്റെ ഉള്ളിലാക്കാം.

- 42. ഏവം വർഷത്രയം കൃത്യാ ബ്രഹ്മദാരം
പ്രവിശ്യതി
ബ്രഹ്മ ദാരേ പ്രവിഷ്ടേ തു സമ്യക്
മഥനമാചരേത്
- 43. മഥനേന വിനാ കേചിത് സാധയന്തി വിപശ്ചിതഃ
ഖേചരീ മന്ത്ര സിദ്ധസ്യ സിദ്ധ്യതേ മഥനം വിനാ
- 44. ജപം ച മഥനം ചൈവ കൃത്യാ ശീഘ്രം ഫലം
ഭവേത്
സ്വർണ്ണ ജാം രൗപ്യ ജാം വാപി ലോഹജാം
- 45. നിയോജ്യ നാസീകാരന്ധ്രം ദുഗ്ധ
സിഷേതന തന്തുനാ
പ്രാണാൻ നിരൂധ്യ ഹൃദയേ സുഖമാ
സൗമാത്മനഃ
- 46. ശന്നൈഃ സുമഥനാം കുര്യാത് ഭ്രൂമധ്യേന്യസ്യ
ചക്ഷുഷീ
ഷൺ മാസമഥനാ വസ്ത്രോ ഭാവേനൈവ
പ്രജായതേ
- 47. യഥാ സുഷുപ്തിർ ബാലാനാം
യഥാഭാവസ്തഥാ ഭവേത്
ന സദാമഥനം ശസ്തം മാസേ മാസേ
സമാചരേത്
- 48. സദാ രസനയാ യോഗീ മാർഗ്ഗം
ന പരിസംക്രമേത്
ഏവം ദ്വാദശ വർഷാന്തേ സംസിദ്ധിർ ഭവതി
ധ്രുവം

49. ശരീരേ സകലം വിശ്വം പശ്യത്യാ ത്വാ വിഭേദതഃ
ബ്രഹ്മാണഡോ യം മഹാമാർഗ്ഗേ രാജദന്തോർ ധ
കുണ്ഡലീ. ഇതി.

ഈ വിധത്തിൽ മൂന്നു കൊല്ലം ചെയ്താൽ നാക്ക് ബ്രഹ്മരബിലത്തിൽ എത്തും അതോടെ വിധിപൂർവ്വം അതിന്റെ മഥനം ആരംഭിക്കണം. ചിലർ മഥനം കൂടാതെ മേഖരീ വിദ്യ ചെയ്യുന്നു. ഖേചരീ മന്ത്ര സിദ്ധി കൈവന്നിട്ടുള്ളവർക്ക് ഇങ്ങനെ ചെയ്യാം. ജപര മഥനം രണ്ടും ചെയ്താൽ ഫലം വേഗം കിട്ടും. മഥനത്തിന് സ്വർണ്ണത്തിന്റെയോ വെള്ളിയുടെയോ ഇരുമ്പിന്റെയോ കമ്പി അശ്രഭാഗത്ത് പാലുകൊണ്ടു നനച്ച നൂൽ കെട്ടി അതിനെ മൂക്കിനുള്ളിൽ ഇടണം. പിന്നെ പ്രാണനെ ഹൃദയത്തിൽ നിരോധിച്ച് സുഖാസനത്തിൽ കണ്ണുകൾ പുരീകത്തിൽ സ്ഥാപിച്ച് സാവധാനം മഥനം ചെയ്യണം. ആറു മാസം ഇങ്ങനെ മഥനം ചെയ്താൽ ഫലം കണ്ടു തുടങ്ങും. അപ്പോൾ അതിന്റെ അവസ്ഥ ഉറങ്ങുന്ന മട്ടാകും. മഥനം നിത്യവും വേണ്ട. മാസത്തിൽ ഒരു തവണ മതി. അങ്ങനെ നാക്ക് കൂടെക്കൂടെ ബ്രഹ്മ രന്ധ്രത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും അരുത്. പന്ത്രണ്ട് കൊല്ലത്തെ അഭ്യാസത്താൽ സിദ്ധി കൈവരും. അതോടെ യോഗി സകല വിശ്വവും തന്റെ ഉള്ളിൽ കണ്ടു തുടങ്ങും. കാരണം, നാക്ക് ബ്രഹ്മ രന്ധ്രം വരെ പോകുന്ന മാർഗ്ഗത്തിലാണ് ബ്രഹ്മാണഡം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

മൂന്നാം അധ്യായം

- 1. മേളനമനു ഹ്രീം ഭം സം പം ഫം സം ക്ഷം
പദ്മജ ഉപാച
അമാവാസ്യാ ച പ്രതിപദ് പൗർണ്ണ മാസീ
ച ശങ്കര അസ്യ കാ വർണ്യതേ സംജന്താ
ഏതദാഖ്യാ ഹി തത്വതഃ
- 2. പ്രതിപദ്ദിനതോ കാലേ അമാ വാസ്യ
തഥൈ വ ച
പൗർണ മാസ്യാം സ്ഥിരീകുര്യാദ് സ ച
പന്ഥാ ഹി നാന്യഥാ
കാമേന വിഷയാ കാംക്ഷീ വിഷയാത്
കാമമോഹിതാഃ
ദ്വാവേവ സംത്യജേന്നിത്യം നിരഞ്ജന
മുപാശ്രയേത്
അപരം സംത്യജേത് സർവം യദീച്ഛേ
ദാത്മനോ ഹിതം
ശക്തി മധ്യേ മനഃ കൃത്യാ മനഃ ശക്തേശ്ച മധ്യഗഃ
- 5. മനസാ മന ആലോക്യ തത്ത്യ ജേത് പരമം പദം
മന ഏവ ഹി ബിന്ദു ശ്ച ഉല്പത്തി സ്ഥിതി
കാരണം.

ഗ്രീം, ഭം, സം, പം, ഫം, ക്ഷം, സം, എന്നതാണ് മേളന മന്ത്രം. ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു. ഹേ ശങ്കര, അമാവാസ്യ,

N

P

I

K

പ്രതിപദം പൗർണ്ണമാസി, എന്നിവയുടെ മൂലാർത്ഥം എന്താണ്? പ്രതിപദം സൂര്യന്റെയും ആശയം പ്രകടമാക്കുന്നു. അമാവാസ്യ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരുടെ അഭാവം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. മനുഷ്യൻ കാമാസക്തനും വിഷയാലപര്യത്തിൽ ആഗ്രഹങ്ങൾ വർദ്ധിക്കുന്നു. അതിനാൽ ശുദ്ധമായ പരമാത്മ സംപ്രാപ്തിക്ക് വിഷയത്തെയും കാമനയെയും ഉപേക്ഷിച്ച് ആത്മധ്യാന നിരതനായിരിക്കണം. ഹിതേച്ഛയു മറ്റു മിഥ്യാവിഷയങ്ങളും കൈ വെടിയണം. ധ്യാനത്തിൽ മനസ്സുറപ്പിക്കണം. മനസ്സുകൊണ്ട് മനസ്സിനെ കണ്ടും അറിഞ്ഞു. അതിനെ ത്യജിക്കുന്നതാണ് പരമപദം. ഉല്പത്തി സ്ഥിതികളുടെ പ്രധാന ബിന്ദു മനസ്സു തന്നെ.

6. മനസോല്പര്യതേ ബിന്ദുർ യഥാക്ഷീരം
ഘൃതാത്മകം
ന ച ബന്ധന മധ്യസ്ഥം തദ്ദൈവ കാരണമാനസം
7. ചന്ദ്രാർക്ക മധ്യമാ ശക്തി യത്രസ്ഥാ തത്ര
ബന്ധനാ
ജ്ഞാതാ സുഷുപ്താം തദ്ഭേദം കൃത്യാ
വായു ച ധൃഗം
8. സ്ഥിതാ സൗ ബൈന്ദവസ്ഥാനേ പ്രലാണ രന്ദ്രേ
നിരൗധയേത്
വായു ബിന്ദു സമാഖ്യാതം സത്വം
പ്രകൃതമേവചച
9. ഷട് ചക്രാണി പരിജ്ഞാതാ പ്രവിശേത്
സുഖമണ്ഡലം
മൂലാധാരം സാധിഷ്ഠാനം മണിപുരം
ത്യതീയകം
10. അനാഹതം വിശുദ്ധി ച ആജ്ഞാ ചക്രം
ച ഷഷ്ഠകം
ആധാരം ഗുദമിത്യുക്തം സാധിഷ്ഠാനം
തു ലൈംഗികം
11. മണിപുരം നാഭിദേശം ഹൃദയസ്ഥമനാഹതം
വിശുദ്ധിഃ കണ്ഠമൂലേ ച ആജ്ഞാ ചക്രം ച
മസ്തകം

നെയ്യ് പാലിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നപോലെ ഈ ബിന്ദു മനസ്സിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നു. ആ ബിന്ദുവിൽ യാതൊരു ബന്ധനവുമില്ല. എന്തെങ്കിലും ബന്ധനമുണ്ടെങ്കിൽ അത് മനസ്സിന്റെതാണ്. സൂര്യ ചന്ദ്രന്മാരുടെ മധ്യേ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ശക്തിതന്നെ ബന്ധനമാകുന്നു. അതിനാൽ ഈ രണ്ടിന്റെയും മധ്യേയുള്ള സുഷുപ്തയെപ്പറ്റി ജ്ഞാനം നേടിയതിനുശേഷം അതിനുള്ളിൽ പ്രാണനെ ചലിപ്പിക്കണം. പ്രാണനെ ഈ ബിന്ദു സ്ഥലത്ത് സ്ഥിരീകരിച്ച് നാസികയിൽ കൂടിയുള്ള വായു നിരോധിക്കണം. ഇതു തന്നെയാണ് പ്രാണ വായുവും ബിന്ദുവും സത്യവും പ്രകൃതിയും എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നത്. അതോടൊപ്പം സുഖാവസ്ഥ കൈവരാൻ ഷട് ചക്രങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള അറിവ് നേടണം. ചക്രങ്ങൾ താഴെ കൊടുക്കുന്ന വയാണ്- മൂലാധാരം, സാധിഷ്ഠാനം, മണി പുരകം,

അനാഹതം, വിശുദ്ധി, ആജ്ഞ മൂലാധാരത്തിന്റെ സ്ഥാനം ഗുദമാണ്. അതിനു മുകളിൽ ലിംഗത്തിനു സമീപമാണ്. സാധിഷ്ഠാനത്തിന്റെ സ്ഥാനം. മണിപുരകം നാഭിയിലും അനാഹതം ഹൃദയത്തിലും വിശുദ്ധി കണ്ഠത്തിലും ആജ്ഞാചക്രം മസ്തകത്തിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

12. ഷട് ചക്രാണി പരിജ്ഞാ ത്യാ പ്രവിശേത്
സുഖമണ്ഡലേ
പ്രവിശേത് വായുമാകർഷ്യ തമൈവോർധ്വം
നിയോജയേത്
13. ഏവം സമഭ്യസേത് വായു സ ബ്രഹ്മാണഡ
മയോഭവേത്
വായു ബന്ധു തഥാ ചക്രം ചിത്തം ചൈവ
സമഭ്യസേത്
വായു ബന്ധു തഥാ ചക്രം ചിത്തം ചൈവ
സമഭ്യസേത്
14. സമാധി ചേകേന സമം അമൃതം യാന്തി
യോഗിനഃ
യഥാ ഗീർ ദാര്യ മധ്യസ്ഥോ നോത്തി
ഷ്ഠോമ്മനം വിനാ
15. വിനാ ചാഭ്യാസ യോഗേന ജ്ഞാനം
ദീപസ്തഥാ ന ഹി
ഷട്മധ്യഗതോ ദീപോ ബാഹ്യേ നൈവ
പ്രകാശതേ
16. ഭിന്നേ തസ്മിൻ ഘടേചൈവ ദീപ ജ്വാലാ
ച ഭാസതേ
സ്വയായം ഘടമിത്യുക്തം തഥാ ദീപോ
ഹി തത് പദം
17. ഗുരുവാക്യ സമാഭിന്നേ ബ്രഹ്മ ജ്ഞാനം
സ്ഫുടി ഭവേത്
കർണ്ണധാരം ഗുരും പ്രാപ്യ കൃത്യാ സുക്ഷ്മം
തരന്തി ച

എല്ലാ ചക്രങ്ങളെയും പറ്റിയുള്ള ജ്ഞാനം ലഭിച്ചതിനുശേഷം സുഖമണ്ഡലമാകുന്ന സഹസ്ര ഭക്തമലത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് പ്രാണനെ മുകളിലേയ്ക്കുകർഷിച്ചുകൊണ്ട് സ്ഥിതി ചെയ്യണം. അങ്ങനെ പ്രാണാഭ്യാസം ചെയ്താൽ ബ്രഹ്മാണഡ സ്ഥിതമായ പ്രാണ വായു ബിന്ദു ചക്രം ചിത്തം എന്നിവ വേണ്ടപോലെ അഭ്യസിച്ച് യോഗിമാർ ഐക്യമാകുന്ന സമാധിവരെ എത്തിച്ചേരുന്നു. മരത്തിനകത്ത് തീയുണ്ടെങ്കിലും പരസ്പരം ഉരയ്ക്കാതെ അത് പുറത്തു വരില്ല. അതുപോലെ നിരന്തരാഭ്യാസം കൂടാതെ വിദ്യാദീപം പ്രകാശിക്കില്ല. കൂടത്തിനുള്ളിലെ വിളക്കിന് കൂടം പൊട്ടിച്ചാലേ പുറമെ പ്രകാശം പരത്താൻ കഴിയൂ. അതുപോലെ ശരീരമാകുന്ന കൂടത്തിനുള്ളിൽ വെച്ചിട്ടുള്ള ബ്രഹ്മമെന്ന ദീപത്തിന്റെ പ്രകാശം ഗുരുപദേശത്താൽ ഈ കൂടം ഭേദിക്കാതെ വെളിയിൽ വരില്ല. കരകാണാത്ത ഈ സമുദ്രം അക്കരെ കട

N

P

I

K

കൊണ്ടുള്ള ഉപയാത്തിന് ഗുരുവാകുന്ന കപ്പിത്താനെ ആശ്രയിക്കണം.

18. അഭയാസ വാസനാ ശക്ത്യാ തരന്തി ഭവസാഗരം പരയാ മങ്കുരീ ഭൂയ പശ്യന്ത്യാം ദിദളീകൃതം

19. മധ്യമായാം മുകുളിതാ വൈഖര്യം വികസീകൃതാ പൂർവം യഥോദിതാ യാ വാക് വിലോമേ നാസ്തി ഗാ ഭവേത്

20. തസ്യാവാചഃ പരോ ദേവഃ കൂടന്മോ വാക് പ്രബോധകഃ സോ ഹമസ്പീതി നിശ്ചിത്യ യഃ സദാ വർത്തതോ പുമാൻ.

21. ശബ്ദൈരുച്ചാവ ചൈർ നീ ചൈഃ ഭാഷീ തോ പി ന ലിപ്യതേ പിശ്ച ശ്ച തൈജസ ശ്ചൈവ പ്രാജ്ഞേ ശ്ചേതി തേത്രയദുഃ

22. വിരാട് ഹിരണ്യ ഗർഭ ശ്ച ഈശ്വര ശ്ചേതി തേ ത്രയാഃ ബ്രഹ്മാണഡോ ചൈവ പിണ്ഡാണഡം ലോകാഃ ഭൂരാദയഃ ക്രമാത്

23. സ്വസ്വേപാധി ലയാ ദേവ ലീയതേ പ്രത്യഗാത്മനി അണഡം ജ്ഞാനാഗ്നിനാ തപ്തം ലീയതേ കാരണൈഃ സഹ

അഭയാസം, വാസന ഇവയുടെ ശക്തികൊണ്ടാണ് അവർ സംസാരസാഗരം അക്കര കടന്നത്. വാണി പരയിൽ അങ്കുരി കുന്നു. പശ്യന്തിയിൽ അതിന് രണ്ടു ഭാഗമുണ്ട്. മധ്യമയിൽ പുഷ്പിക്കുന്നു. വൈഖരിയിൽ വികാസം പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ വിധിയനുസരിച്ച് വാണി ആവിർഭവിക്കുന്നതുപോലെ വിലോമമനുസരിച്ച് അസ്തമിക്കുന്നു. വാഗ്ബോധം ഉണ്ടാക്കുന്നവൻ അല്ലെങ്കിൽ പരമമായ ദേവൻ ഞാൻ തന്നെ എന്ന് നിശ്ചയിച്ച് പെരുമാറുന്ന വ്യക്തിയോട് ആരേങ്കിലും ഉച്ച സ്വരത്തിലോ നീചസ്വരത്തിലോ എന്തു പറഞ്ഞാലും അവൻ അതിൽ ലിപ്തനാകില്ല. വിശ്വം തൈജസം പ്രാജ്ഞം എന്നീ മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളും വിരാട് ഹിരണ്യ ഗർഭൻ ഈശ്വരൻ എന്നീ മൂന്നു ബ്രഹ്മാണഡങ്ങളും ഭൂഃ ഭൂവഃ സഃ എന്നീ മൂന്നു ലോകങ്ങളും വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. ജ്ഞാനാഗ്നി സന്തപ്തമായാൽ ബ്രഹ്മാണഡവും അതിന്റെ മുഖ രൂപത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു.

24. പരമാത്മനി ലീനം തത് പരം ബ്രഹ്മൈവ ജായതേ തതഃ സ്തിമിത ഗംഭീരം ന തേജോ ന തമസസ്തതഃ

25. അനാവ്യമന ഭിവ്യക്തം സത് കിഞ്ചിദവ ശിഷ്യതേ ധ്യാതാ മധ്യസ്ഥമാത് മാനം കലശാന്തം ദീപവത്

26. അംഗുഷ്ഠ മാത്രമാത്മാനം അധുമ ജ്യോതി രൂപകം പ്രകാശയന്ത മന്തസ്ഥം ധ്യായേത് കൂടസ്ത മ വ്യയം

27. വിജ്ഞാനാത്മാ തഥാ ദേഹേ ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തിതഃ മായയാ മോഹിതഃ പശ്ചാത്ത് ബഹുജന്മാന്തരേ പുനഃ

28. സത് കർമ്മ പരിപാ കാത്തു സ്വ വികാശം ചികീർഷതി കോ ഹം കഥമയം ദോഷഃ സംസാരാവ്യ ഉപാഗതഃ

29. ജാഗ്രേത് സ്വപ്നേ വ്യവഹരൻ സുഷുപ്തഃ ക്വ ഗതിർമ്മ ഇതി ചിന്താപരോ ഭൂതാ സ്വഭാസാ ച വിശേഷതഃ

30. അജ്ഞാനാത്തു ചിദാഭാസോ ബഹിസ്താപേന താപിതഃ ദഗ്ധം ഭവത്യേവ തദാ ശൂല പിണ്ഡ വാഗ്നിനാ അവൻ പരമാത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നതിനാൽ ബ്രഹ്മരൂപമായിത്തീരുന്നു. അപ്പോൾ പ്രകാശമെന്നോ അന്ധകാരമെന്നോ പറയാൻ സാധിക്കാത്ത വിധത്തിലുള്ള ഒരു ഗംഭീര രൂപമാകുന്നു. കേവലം സത് സ്വരൂപമായ ഒരു അവ്യക്തതതം മാത്രമേ അവശേഷിക്കൂ. ഘടദീപ ജ്യോതിസ്സു പോലെ ഒരു നിർധുമ ജ്യോതിസ്സ് അന്തഃകരണത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ സ്വരൂപത്തിൽ തന്നെ കൂടസ്ഥനായ ആ അവ്യയ രൂപത്തെ ധ്യാനിക്കണം. ആത്മാവ് അതിന്റെ മൂലരൂപത്തിൽ വിജ്ഞാനമയമാണ്. എന്നാൽ ദേഹത്തിൽ വരുമ്പോൾ അത് മായാവശനായി ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തവസ്ഥകൾ പ്രാപിച്ച് വിമോഹിതനാകുന്നു. എത്രയോ ജന്മങ്ങൾക്കു ശേഷം ശുഭ കർമ്മങ്ങൾ ഉദയം ചെയ്യുമ്പോൾ അതിനുള്ളിൽ താൻ ആരാണെന്നും എന്നു മറ്റും അറിയാൻ ആഗ്രഹം ജനിക്കുന്നു. ജാഗ്രത് സ്വപ്നാവസ്ഥകളിൽ ഞാൻ എന്നെത്തന്നെ കർത്താവെന്നു വിചാരിച്ച് പെരുമാറുന്നു എന്നാൽ സുഷുപ്തിയിൽ എന്റെ അവസ്ഥ എന്തായിരിക്കും? ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ച് തന്റെ ആഭാസ സ്വരൂപം ചിന്താ വിഷയമാക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ പഞ്ഞിക്കെട്ട് എരിഞ്ഞടങ്ങുന്നതുപോലെ ചിദാഭാസവും അജ്ഞാനത്തിൽ പെട്ട് നഷ്ടമാകുന്നു.

31. ദഹരസ്ഥഃ പ്രത്യഗാത്മാ നഷ്ടേ ജ്ഞാനേ തതഃ പരം മിതതോ വ്യാപ്യ വിജ്ഞാനം ദഹത്യേവ ക്ഷണേന തു

3. മനോമയ ജ്ഞാനമയാൽ സ മൃഗ ദഗ്ധാ ക്രമേണ തു ഘടസ്ഥ ദീപവത് ശശ്വ ദന്ത രേവ പ്രകാശതേ

N

P

I

K

- 33. ധ്യാനനാസ്തേ മുനി ശൈവവാസുപ്തേ
രാമ്യതേ സ്തു യഃ
ജീവന്മുക്തഃ സ വിജ്ഞായഃ സ ധന്യഃ
കൃതകൃത്യവാൻ
 - 34. ജീവന്മുക്ത പദം തുക്ത്വാ സ്വദേഹേ
കാലസാത് കൃതേ
വിശത്യ ദേവ മുക്തത്വം പാവനോ സ്പന്ദതാ മിവ
 - 35. അശബ്ദ മസ്പർശ മരൂപ മവ്യയം
തഥ രസം നിത്യമഗസ്വച്ച യത്
അനാദ്യ നന്തം മഹന്തഃ പരം ധ്രുവം
തദേവ ശിഷ്യത്യ മലം നിരാമയം
ഇത്യുപനിഷത്.
- ഇങ്ങനെ സാംസാരിക ജ്ഞാനം കൈവിട്ടതിനു ശേഷം

പ്രത്യഗാത്മാവ് വിശാലത പുണ്ട് വിജ്ഞാനത്തെയും കൈവിടുന്നു. ഇങ്ങനെ മനോമയവും വിജ്ഞാനമയവും പൂർണ്ണമായും യോജിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ശാശ്വത പ്രകാശം പോലെ ആത്മാവുതന്നെ ഉള്ളിൽ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഇങ്ങനെയുള്ള ആത്മാവിനെ നിത്യം ധ്യാനിക്കുകയും ധ്യാനം തുടരുകയും ചെയ്യുന്ന ആത്മജ്ഞാനി ജീവൻ മുക്തനാണ്; അവൻ ധന്യനും കൃതകൃത്യനുമാണ്. അവന്റെ അന്തിമ സമയം വരുമ്പോൾ അവൻ ജീവന്മുക്തിയിൽ നിന്നും വിദേഹമുക്ത പദം പ്രാപിക്കുന്നു. വായുവിന്റെ ചലനം നിന്നു പോകുന്നതുപോലെയായിരിക്കും അവന്റെ അന്ത്യം. ശബ്ദസ്पर्ശ രൂപരസ ഗന്ധ രഹിതമായി, പഞ്ചഭൂതങ്ങൾക്കും അതീതമായി, നിത്യവും അവ്യയവും ആത്യന്തരഹിതവും മഹാനും ശാശ്വതവും ശുദ്ധവും അവികാരിയുമായ ബ്രഹ്മം മാത്രമേ ഒടുവിൽ നിലനിൽക്കുന്നുള്ളൂ.

യോഗകുണ്ഡല്യപുനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

യോഗചൂഡാമണി ഉപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ആപായന്തു മമാംഗാനി വാക്പ്രാണശ്ചക്ഷുഃ
ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി. സർവം
ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മമിരാകുര്യം. മാ മാ
ബ്രഹ്മ നിരാകരോത് അനിരാകരണം മേസ്തു. തദാത്മ
നി നിരതേയ ഉപനിഷത് സ്വധർമ്മാസ്തേ മയിസന്തു.
തേ മയി സന്തു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ അംഗങ്ങൾ പരിപൂർണ്ണ പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ.
വാണി പ്രാണൻ ചക്ഷുസ്സു, ശ്രോത്രം, ബലം എന്നിവയും
സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളും വൃദ്ധിയെ പ്രാപിക്കട്ടെ. ഉപനിഷത്തുക്കൾ
ബ്രഹ്മസ്വരൂപങ്ങളാണ്. ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ നിരാകരിക്കാതി
രിക്കട്ടെ. ഉപനിഷത്തിൽ തത്പരനായ എനിക്ക് ഉപനിഷത്
കർമ്മങ്ങൾ കൈവരട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

- 1. യോഗചൂഡാമണിം വക്ഷ്യേയോഗിനാം
ഹിതകാമ്യയാ കൈവല്യ സിദ്ധിദം ഗൃഹം
സേവിതം യോഗവിത്തമൈഃ
- 2. ആസനം പ്രാണസംരോധഃ പ്രത്യഹഹാര
ശ്ചധാരണാ I
ധ്യാനം സമാധിരേതാനി യാഗാംഗാനി
ഭവന്തി ഷ്ട്

- 3. ഏകം സിദ്ധാസനം പ്രോക്തം ദിതീയം
കമലാസനം I
ഷ്ട് ചക്രം ഷോഡശാധാരം ത്രിലക്ഷ്യം
വ്യോമ പഞ്ചകം
- 4. സ്വദേഹേ യോ ന ജനാതി തസ്യ സിദ്ധിഃ
കഥം ഭവേത്
ചതുർദലം സ്യാദധാരം സ്വാധിഷ്ഠാനം
ച ഷഡ്ദലം
- 5. നാഭൗ ദശദളം പത്മം ഹൃദയേ ദ്വാദശാദരകം I
ഷോഡശാരം വിശുദ്ധാഖ്യം ഭ്രൂമധ്യേ
ദിദളം തഥാ

യോഗികൾക്ക് ഹിതം നൽകണമെന്ന ഉദ്ദേശത്താൽ ഞാൻ
യോഗചൂഡാമണിയെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ഇത് കൈവല്യ പ്രദ
വും സിദ്ധിപ്രദവും യോഗവിദാന്മാരാൽ മാനിക്കപ്പെടുന്നതു
മാണ്. യോഗത്തിന് ആറ് അംഗങ്ങളുണ്ട്. ആസനം, പ്രാണായാ
മം, പ്രത്യഹഹാരം, ധാരണ, ധ്യാനം, സമാധി. ആസനങ്ങളിൽ
പ്രഥമസ്ഥാനം സിദ്ധാസനത്തിനുമാണ്. ഷ്ട്ചക്രം, ഷോഡശ
ആധാരം വ്യോമ പഞ്ചകം എന്നിവയെ സ്വ ശരീരത്തിൽ
കാണാത്തവന് എങ്ങനെ സിദ്ധി കൈവരാനാണ്? ഇതിൽ
മൂലാധാരം നാലു ദളങ്ങളോടു കൂടിയതാണ്. സ്വാധിഷ്ഠാന

N

P

I

K

ത്തിൽ ആറു ദളങ്ങളോടു കൂടിയതും നാദിയിൽ പത്തു ദളങ്ങൾ ചേർന്നതും, ഹൃദയത്തിൽ പന്ത്രണ്ടു ദളം ഉള്ളതുമായ ഒരു താമരയുണ്ട്. പതിനാറു ദളങ്ങളുള്ള ചക്രവുമുണ്ട്.

6. സഹസ്രദലസംഖ്യാതം ബ്രഹ്മരസ്ര
മഹാ പഥി I
ആധാരം പ്രഥമം ചക്രം സ്വാധിഷ്ഠാനം
ദിതീയകം

7. യോനിസ്ഥാനം ദയോർമധ്യേ കാമരൂപം
നിഗദ്യതേ I
കാമാഖ്യം തു ഗുദസ്ഥാനേ പങ്കജം തു
ചതുർ ദളം

8. തന്മധ്യേ പ്രോച്യതേ യോനീകാമാഖ്യം
സിദ്ധ വന്ദിതാ I
തസ്യ മധ്യേ മഹാലിംഗം പശ്ചിമാഭിമുഖം
സ്ഥിതം

9. നാഭൗ തു മണിവദ് ബിംബം യോ
ജനാതിസ യോഗവിദ് I
തപ്ത ചാമീകരാഭാസം ത ഡില്ലേഖേവ
വിസ്പുരത്

10. ത്രികോണം, തത്പരം വഹനേരധോ മേഘ്രാത്
പ്രതിഷ്ഠിതാ I
സമാധൗ പരമം ജ്യോതിരനന്തം വിശ്വതോമുഖം
ബ്രഹ്മരസ്രമെന്നു പേരുള്ള മഹാമാർഗ്ഗത്തിൽ സഹസ്രാദളകമലം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആദ്യ ചക്രം മൂലാധാരവും ദിതീയ ചക്രം സ്വാധിഷ്ഠാനവുമാകുന്നു. ഇത് യോനിസ്ഥാനത്ത് രണ്ടിനും മധ്യേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആദ്യ ചക്രം മൂലാധാരവും ദിതീയ ചക്രം സ്വാധിഷ്ഠാനവുമാകുന്നു. ഇത് യോനിസ്ഥാനത്ത് രണ്ടിനും മധ്യേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇത് യോനിസ്ഥാനത്ത് രണ്ടിനും മധ്യേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇതിനെ കാമരൂപമെന്ന് പറയുന്നു. കാമമെന്ന ഈ ചതുർദളകമലം ഗുദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്താണ്. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ സിദ്ധന്മാർ വന്ദിക്കുന്ന കാമം എന്ന യോനി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇതിന്റെ മധ്യത്തിൽ പശ്ചിമാഭിമുഖമായ മഹാലിംഗമാണ്. നാദിയിൽ മണിയുടെ ആകൃതിയിലുള്ള നാഡി അറിയുന്നവനാണ് യോഗി. പഴുപ്പിച്ച സ്വർണ്ണംപോലെ പ്രകാശിക്കുന്നതും മിന്നൽപിണരി നൊത്തതുമായ ത്രികോണയുതമായ അഗ്നിയുടെ സ്ഥാനം മേഘ്രത്തിന് താഴെയാണ്. അവിടെ വിശ്വതോമുഖവും അനന്തവുമായ ജ്യോതിസ്തു സമാധിയിൽ നിലകൊള്ളുന്നു.

11. തസ്മിൻ ദൃഷ്ടേ മഹായോഗേ യാതാ
യാതോ ന വിദ്യതേ I
സ്വശബ്ദേന ഭവേത് പ്രാണഃ സ്വാധിഷ്ഠാനം
തദാശ്രയം

12. സ്വാധിഷ്ഠാനാശ്രയാദസ്മാൻ മേഘ്ര
മേ വാഭിധീയതേ I
തന്തുനാ മണിവത് പ്രോതാ യോ ത്ര കന്ദഃ
സുഷുപ്തയാ

13. തന്നാഭിമണ്ഡലേ ചക്രം പ്രാച്യതേ
മണിപുരകം I

14. ദ്വാദശാരേ മഹാചക്രേ പുണ്യപാപ വിവർജ്ജിതേ
താവത്ജീവാ ഭ്രമത്യേവാ യാവത്
തത്ത്വം ന വിന്ദതി I
ഊർധ്വം മേഘാദധോ നാഭഃ കന്ദേ യോനിഃ
ഖഗാൻഡവത്

15. തത്ര നാഡ്യഃ സമുത്പന്നാ സഹ സ്രാണാം
ദിസപ്തതിഃ I
തേഷുനാഡീ സഹസ്രേഷു ദിസപ്തതി
രൂദാഹൃതാഃ

യോഗാഭ്യാസനത്തിലൂടെ അത് കാണാൻ കഴിഞ്ഞാൽ ജനനമരണാദികൾ ഉണ്ടാവുകയില്ല. 'സ്വ' എന്ന പ്രാണൻ സ്വാധിഷ്ഠാനത്തെ ആശ്രയിച്ചതാണ് സ്വാധിഷ്ഠാനാശ്രിതമാകയാൽ അതിനെ മെഘ്രമെന്ന് പറയുന്നു. നൂലിൽ കൊരുത്ത മണി പോലുള്ള സുഷുപ്തനാ നാഡിയുടെ കേന്ദ്രം ഇതാണ്. നാദികേന്ദ്രിതമായ ഈ ചക്രത്തെ മണിപുരമെന്ന് പറയുന്നു. ദ്വാദശദളയുതവും പാപപുണ്യരഹിതവുമായ ഈ ചക്രത്തിൽ തത്ത്വജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കാതിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം ജീവൻ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ചുറ്റിക്കറങ്ങണം. മേഘ്രത്തിനുമുകളിൽ നാദിക്കു താഴെയുള്ള കേന്ദ്രത്തിൽ പക്ഷിമുട്ടയുടെ ആകൃതിയുള്ള യോനിയുണ്ട്. ഇവിടെ നിന്നും എഴുപത്തീരാധിരം നാഡികൾ ഉൽഭവിക്കുന്നു. അവയിൽ എഴുപത്തിരണ്ടു നാഡികൾ പ്രധാനങ്ങളാണ്.

16. പ്രധാനാ പ്രാണ വാഹിന്യോ
ഭൂയസ്താസു ദശസ്തമുതാഃ I
ഇഡാ ച പിംഗലാ ചൈവ സുഷുപ്തനാ
ച തൃതീയഗാ

17. ഗാന്ധാരി ഹസ്തി ജീഹ്വാ ച പുഷ്പാ ചൈവ
യശസിനി
അലംബുസാ കുഹുശ്ചൈവ ശംഖിനീ
ദശമീ സ്തമുതാ

18. ഏതന്നാഡീ മഹാ ചക്രം ജ്ഞാതവ്യം
യോഗി ഭിഃ സദാ
ഇഡാ വാമേ സ്ഥിതാ ഭാഗേ ദക്ഷിണേ
പിംഗലാസ്ഥിതം

19. സുഷുപ്തനാ മധ്യദേശേ തു ഗാന്ധാരി
വാമ ചക്ഷുഷീ I
ദക്ഷിണേ ഹസ്തി ജീഹ്വാ ച പുഷ്പാ കർണ്ണേ
ച ദക്ഷിണേ

20. യശസിനീ വാമ കർണ്ണേ ച ആനന്തേ
ചാപ്യലംബുസാ
കുഹുശ്ചലിംഗദേശേ തു മൂലസ്ഥാനേ
തു ശംഖിനീ

പ്രാണവാഹിനികളായ പത്തു നാഡികൾ പ്രധാനങ്ങളാണ്. ഇഡ, പിംഗള, സുഷുപ്ത, ഗാന്ധാരി, ഹസ്തി ജീഹ്വ,

N

P

I

K

പുഷ്പം, യശസിനി, അലംബുസ, കുഹു, ശംഖിനി ഇവയാണ് ആ പത്ത് നാഡികൾ. ഈ നാഡീമഗാചക്രത്തെ യോഗികൾ അറിഞ്ഞിരിക്കണം. ഇവയിൽ ഇഡ ഇടതുഭാഗത്തും പിംഗള വലത്തും ആണ്. രണ്ടിന്റെയും മധ്യേ സുഷുപ്തം; ഗാന്ധാരി ഇടതു കണ്ണിൽ; ഹസ്തി ജീഹവ വലതു കണ്ണിൽ. പുഷ്പം വലതു ചെവിയിൽ; യശസിനി ഇടതു ചെവിയിൽ അലംബു സമുഖത്തും കുഹു ലിംഗത്തിലും ശംഖിനി മൂലസ്ഥാനത്തും നിലകൊള്ളുന്നു.

- 21. ഏവം ദ്വാരം സമാശ്രിത്യ തിഷ്ഠന്തേ
നാഡയഃ ക്രമാത് I
ഇഡാ പിംഗലാ സൗഷുപ്തഃ പ്രാണമാർഗ്ഗേ
ച സംസ്ഥിതാഃ
- 22. സതതം പ്രാണവാഹിന്യഃ സോമ സൂര്യോ
ഗ്നിദേവതാ.
പ്രാണാപാന സമാനാഖ്യാ വ്യാനോ ദാനൗ
ച വയവഃ
- 23. നാഗഃ കൂർമ്മേ മ കൃകരോ ദേവ
ദത്തോ ധനഞ്ജയഃ
ഹൃദി പ്രാണഃ സ്ഥിതോ നിത്യമപാനോ
ഗുദമണ്ഡലേ
- 24. സമാനോ നാഭിദേശേ തു പ്രാധാനഃ പഞ്ച
വായവഃ I
- 25. ഉദ്ഗാരേ നാഗ ആഖ്യാതഃ കൂർമ്മ ഉന്മീലനേ
തഥാ I
കൃകരഃ ക്ഷത്കരോജേന്തയോ ദേവദത്തോ
വിജ്യംഭണഃ

ശരീരത്തിലെ വിവിധ ദ്വാരങ്ങളിൽ ഓരോന്നിലും എല്ലാ നാഡികളും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇഡ, പിംഗള, സുഷുപ്ത, മൂന്നും പ്രാണ മാർഗ്ഗത്തിലാണ്. സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, അഗ്നി എന്നീ ദേവന്മാർ സദാ പ്രാണവാഹികളാണ്. പ്രാണൻ, അപാനൻ, സമാനൻ, വ്യാനൻ, ഉദാനൻ, നാഗം, കൂർമ്മം, കൃകരം , ദേവദത്തം, ധനഞ്ജനം ഇവ വായുക്കളും ഉപവായുക്കളുമാണ്. പ്രാണവായു ഹൃദയത്തിലും അപാനൻ ഗുദത്തിലും സമാനൻ നാഭിയിലും ഉദാനൻ കണ്ഠത്തിലും വ്യാനൻ സർവശരീരത്തിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇവയെല്ലാമാണ് പ്രധാന വായുക്കൾ ഉദ്ഗാരത്തിൽ നാഗവും ഉന്മീലനത്തിൽ നാഗവും ഉന്മീലനത്തിൽ കൂർമ്മവും തുമ്മലിൽ കൃകരവും കോട്ടുവായിൽ ദേവദത്തവുമാണ്.

- 26. ന ജഹാതി മൃതം വാപി സർവ വ്യാപി
ധനഞ്ജയഃ I
ഏതേ നാഡീഷു സർവാസു ഭ്രമന്തേ
ജീവജന്തവഃ
- 27. ആക്ഷിപ്തോ ഭുജ ദണ്ഡേന യഥോ
ചമതി കന്യകഃ I
പ്രാണാപാനസമാക്ഷിപ്ത സ്തഥാ ജീ വോ ന
തിഷ്ഠതി

- 28. പ്രാണാപാനവശോ ജീവോഹ്യ ധശ്ചോർ ധം
ച ധാവതി I
വാമദക്ഷിണമാർഗ്ഗാഭ്യാം ചഞ്ചലതാന ദൃശ്യതേ
- 29. നജജുബദ്ധോയഥാശ്വേനോ ഗതോ പ്യോ
കൃ ഷ്യതേപുനഃ I
ഗുണ ബദ്ധസ്തഥാ ജീവഃ പ്രാണാപാനേന
കർഷതി
- 30. പ്രാണാപാനവശോ ജീവോഹ്യയ
ശ്ചോർധം ചഗച്ഛതി
അപാനഃ കർഷതി പ്രാണം പ്രാണോ പാനം
ച കർഷതി. I
ഊർധ്വായസംസ്ഥിതാവേതൗ യോ ജാനാതി
സ യോഗവിത്

സർവവ്യാപിയായ ധനഞ്ജയം എന്ന വായു മരണശേഷവും ശരീരം വിട്ടുപോകുന്നില്ല. സർവ നാഡികളിൽ കൂടിയും ജീവൻ ഭ്രമണം ചെയ്യുന്നു. എറിയപ്പെട്ട വസ്തു പോലെ പ്രാണാപാന വായുക്കളുടെ വേഗത്തിൽ സ്ഥിരമായി ഒരിടത്ത് നിൽക്കാതിരിക്കുന്നു. പ്രാണൻ മകളിലേക്കും താഴേയ്ക്കും ഇടതും വലതും മാർഗ്ഗങ്ങളിലും വന്നു പോയും ഇരിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഗതിവേഗത്തിൽ അത് ദൃശ്യമല്ല. കറുകൊണ്ട് ബന്ധിക്കപ്പെട്ട പരുന്നിനെപ്പോലെ പ്രാണൻ മുകളിലേക്കും താഴേക്കും വന്നും പോയുമിരിക്കുന്നുണ്ട്. അപാനൻ പ്രാണനെയും പ്രാണൻ അപാനനെയും ആകർഷിക്കുന്നു. യോഗ ശാസ്ത്രമറിയുന്നവൻ പ്രാണന്റെ ഈ ഊർധ്വായഃ ഗമനം കണ്ടറിയുന്നു.

- 31. ഹകാരേണ ബഹിർയാതി സകാരേണ
വിശേത് പുനഃ I
ഹംസഹംസേത്യ മും മന്ത്രം ജീവോ
ജപതി സർവദാ
- 32. ഷട് ശതാനി ദിവാരാന്ത്രൗ സഹ സ്രാണേക
വിംശേതിഃ I
ഏതത് സംഖ്യാന്വതം മന്ത്രം ജീവോ ജപതി
സർവദാ
- 33. അജപാ നാമ ഗായത്രി യോഗനാം മോക്ഷദം സദാ
അസ്യോ സങ്കല്പമാത്രേണ സർവ
പാപൈഃ പ്രമുച്യതേ
- 34. അനയാ സദ്യശീ വിദ്യാ അനയാ സദ്യശോ
ജപഃ I
അനയാ സദ്യശം ജ്ഞാനം ന ഭൃതം ന ഭവിഷ്യതി
- 35. കുണ്ഡലിന്യാം സമുദ് ഭൃതാ ഗായത്രി
പ്രാണധാരിണീ I
പ്രാണവിദ്യാ കുണ്ഡലിനീ യസ്തഥാ
വേന്തി സവേദവിത്

ഈ ജീവൻ ഹകാര ധനിയിൽ ബഹിർ ഗമാക്കുകയും സകാര ധനിയിൽ അന്തർ ഗമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ

N

P

I

K

ഒരു രാപകലിൽ 21500 മന്ത്രം സദാ ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു അജപാഗായത്രി എന്നാണതിന് പേര്. ഇത് യോഗികൾക്ക് മോക്ഷപ്രദവും സങ്കല്പത്താൽ തന്നെ പാപവിമോചകവുമാണ്. ഇതിനു തുല്യമായി ഒന്നുമില്ല. കുണ്ഡലിനിയിൽ നിന്നു സമൃദ്ധ്യമായ ഈ ഗായത്രി പ്രാണവിദ്യയും മഹാവിദ്യയുമാണ്. ഇതരിയുന്നവർ വേദജ്ഞനത്രെ.

- 36. കന്ദോർധ്യേ കുണ്ഡലീശക്തി രഷ്ടധാ
കുണ്ഡ ലാകൃതിഃ I
ബ്രഹ്മദാര മുഖം നിത്യം മുഖേനച്ഛാദ്യ തിഷ്ഠതി.
- 37. യേന ദ്വാരേണ ഗന്തവ്യം ബ്രഹ്മദാരമനാമയം I
മുഖേനച്ഛാദ്യ തദ്ദാരം പ്രസ്തുത പരമേശ്വരീ
- 38. പ്രബുദ്ധാ വഗ്നിയോഗേന മനസാ മരുതാ
സഹ I
സുചീവദ് ഗാത്രമാദായ വ്രജത്യുർദ്ധ്യം
സുഷുപ്തയാ

- 39. ഉദ്ഘാടയേത് കവാടം തു യഥാ
കുഞ്ചികയാ ഗൃഹം I
കുണ്ഡലിന്യാ തഥാ യോഗീ മോക്ഷദാരം
പ്രദേദയേത്

40. കൃത്യാ സംപുടിതൗ കരൗ ദൃഢതരം ബധാഥ്യ പദ്മാസനം ഗാഢം വക്ഷസി സന്നിധായ ചുംബുകം ധ്യാനം ച തച്ചേഷ്ടിതം വാരം വാരമപാന മുർധമ നിലം പ്രോച്ഛായേത് പുരിതം പുഞ്ചൻ പ്രാണമു പൈതി ബോധമതുലം ശക്തി പ്രഭാവാനന്ദഃ

കന്ദത്തിന്റെ മുകളിൽ കുണ്ഡലിനി ശാന്തി അഷ്ട കുണ്ഡലിനി ശാന്തി അഷ്ടകുണ്ഡലങ്ങളിൽ വ്യപരിച്ച് അവിടെത്തന്നെ ബ്രഹ്മത്തെ ആവരണം ചെയ്ത് സദാ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഏതൊരു ബ്രഹ്മരസ്രത്തിൽ കൂടിയാണോ പ്രയാസം വിനാ പോകേണ്ടി വരുന്നത് ആരസ്രം. മുഖം കൊണ്ടു മറച്ച് സദാ ഈ പരമേശ്വരീ ശക്തി സുഷുപ്തിയിൽ ആണ്ടിരിക്കുന്നു. അത് വഗ്നി യോഗത്തിൽ ഉണർന്ന് മനസ്സും പ്രാണനുമൊപ്പം സുഷുപ്തിയിൽ കൂടി സുചി പോലെ മുകളിലേക്ക് പോകുന്നു. താക്കോൽ കൊണ്ട് വാതിൽ തുറക്കുന്നതുപോലെ യോഗി കുണ്ഡലിനി ശക്ത്യാൽ മോക്ഷകവാടം ഭേദിക്കണം. രണ്ടു കൈകളെയും സംഘടി തമാക്കി ദൃഢമായി പദ്മാസനത്തിലിരുന്ന് താടി നെഞ്ചോട് ചേർത്ത് ബ്രഹ്മ ധ്യാനത്തോട് വീണ്ടും വീണ്ടും വായു മുകളിലേക്ക് വലിക്കുകയും പിന്നെ വെളിയിലേക്ക് വിടുകയും വേണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ മനുഷ്യൻ വിശേഷാൽ ഒരു ശക്തി അനുഭവപ്പെടുന്നതാണ്.

- 41. അംഗനാം മർദ്ദനം കൃത്യാശ്രമസംജാത
വാരിണാ I
കടമൂലവണ തൃഗി ക്ഷീരഭോജനമാചരേത്
- 42. ബ്രഹ്മചാരീ മിതഹാരീ യോഗീ യോഗ
പരിയാണഃ I

- അബ്ദാദ്യർധം ഭവേത്സിദ്ധോ നാത്ര
കാര്യം വിചാരണാ
- 43. സുസ്നിഗ്ധമധുരാഹാരശ്ചതുർത്ഥാംശ
വിവർജിതഃ
ഭൃങ്ജതേ ശിവസംപ്രീത്യോ മിതാഹാരീ
സ ഉച്യതേ

- 44. കന്ദോർധ്യേ കുണ്ഡലീ ശക്തിരഷ്ടധാ
കുണ്ഡ ലാകൃതി I
ബന്ധനായ ച മുഢാനാം യോഗിനാം മോക്ഷ
ദാ സദാ
- 45. മഹാമുദ്രാം നഭോമുദ്രാം ഓഡ്യാണം ച
ജലന്ധരം I
മൂലബന്ധം ച യോ വേത്തി സ യോഗീ
മുക്തി ഭാജനം

അഭ്യാസത്താൽ വിയർപ്പുണ്ടായാൽ അംഗങ്ങൾ മർദ്ദിച്ച് കയ്പ്, പുളി, ഉപ്പ്, എന്നിവ കലർന്ന ആഹാര സാധനമുപേക്ഷിച്ചു ക്ഷീരാനം ഭക്ഷിക്കണം. ബ്രഹ്മചാരിയും മിതാഹാരിയും യോഗപരായണനുമായ യോഗി ഒരു വർഷത്തിനകം തന്നെ സിദ്ധി പ്രാപിക്കും എന്നതിൽ സംശയമില്ല. സ്നിഗ്ധ മധുരമായ ആഹാരം കഴിക്കണം. വയറിന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗം ഒഴിച്ചിടണം. ശിവ പ്രീതിയോടെ ആഹാരം കഴിക്കുന്നവനെ മിതാഹാരിയെന്ന് പറയുന്നു. കരുത്തിന്റെമുകളിലുള്ള അഷ്ടകുണ്ഡല സഹിതമായ കണ്ഡലിനി ശക്തി മുഢന്മാർക്ക് ബന്ധനപ്രദവും യോഗികൾക്ക് മോക്ഷ പ്രദവുമാകുന്ന തപോമുദ്ര, ഉഡ്യാണം, ജലധരബന്ധം, മൂലബന്ധം എന്നിവ അറിയുന്ന യോഗി മുക്തിക്ക് അർഹനാണ്.

- 46. പാർഷണീഘാതേന സംപീഡ്യ യോനി
മാകുഞ്ചയേത് ദൃഢം I
അപാനമൂർധ്യാമാകൃഷ്ട മൂലബന്ധോ
വീഡീയതേ

- 47. അപാനപ്രാണയോരൈക്യം
ക്ഷയാന്മുത്രപുരീഷയോഃ I
യുവാ ഭവതി വ്യഭോ f സതതം മൂല
ബന്ധനാത്

- 48. ഓഡ്യാണം കരുതേ യസ്മാദവിശ്രാന്തം
മഹാഖഗ I
ഓഡ്ഠിയാണം തദേവസ്യാൻ മുത്യു
മാതംഗകേസരീ

- 49. ഉദരാത് പശ്ചിമം താണ മയോനാഭേർ
നിഗദ്യതേ I
ഓഡ്യാണമുദരേ ബന്ധസ്തത്ര ബന്ധോ
വിഡീയതേ

- 50. ബധ്നാതി ഹി ശിരോജാതമയോഗാമി
നഭോജലം I

N

P

I

K

തതോ ജാലന്ധരോ ബന്ധഃ കണ്ഠം
ദുഃഖോ ഘനാശനഃ

ശക്തിയിൽ ഉപ്പുറ്റുകൊണ്ടമർത്തി യോനി സ്ഥാനം ദുഃഖമായി സങ്കോചിപ്പിച്ച് അപാനവായുവിനെ മുകളിലേയ്ക്കാകർഷിച്ചാൽ അത് മൂലബന്ധമാണ്. ഈ ക്രിയയാൽ പ്രാണപാനവായുക്കൾ ഒന്നായിത്തീരുകയും മലമുത്രങ്ങൾ കുറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ മൂലബന്ധം അഭ്യസിക്കുന്ന വ്യക്തി വൃദ്ധനാണെങ്കിലും യുവാവായിത്തീരുന്നു. മൃത്യുവാകുന്ന ആനയ്ക്ക് സിംഹം പോലെയാണ് ഉദ്യായണാഭ്യാസം. ഉദരത്തിൽ നിന്ന് നാടിക്കു താഴോട്ട് നീട്ടുന്ന പക്ഷം അത് പശ്ചിമതാനമാണ്. ഉഡ്ഡിയാനബന്ധവും ഉദരത്തിൽ തന്നെ ചെയ്യണം. അധോശ്രമിയായ നഭസ്ഥലവും ജലതത്വവും ശിരസ്സിൽ തന്നെ സ്ഥിരമായി വെച്ചാൽ ജലന്ധരബന്ധമായി. ഇത് ദുഃഖക്ലേശാദിനാശകമാണ്.

- 51. ജാലന്ധരേ കൃതേ ബന്ധേ കണ്ഠം സങ്കോചലക്ഷണേ I
ന പീയുഷം പതത്യന്ത ത ച വായു പ്രധാവതി
- 52. കപാലകുഹരേ ജിഹ്വാ പ്രവിഷ്ടാ വിപരീതഗാ I
ശേഷരീ ദ്രുവോരന്തർഗതാ ദൃഷ്ടിർമുദ്രാ ഭവതി
- 53. ന രോഗോ മരണം തസ്യ ന നിദ്രാ മ ക്ഷുധാ തൃഷ്ണാ I
ന ച മുർച്ഛാ ഭവേത്തസ്യ യോ മുദ്രാം വേത്തി വേചരിം
- 54. പീഡിതേ ന ചരോഗേണ ലിപ്യതേ ന സ കർമ്മഭിഃ I
ബധ്യതേ ന ച കേനാപി യോ മുദ്രാം വേത്തി വേചരിം
- 55. ചിത്തം ചരതി വേ യസ്മാജ്ജിഹ്വാ ചരതി വേ യതഃ
തേനേയം വേചരീ മുദ്രാ സർവസിദ്ധനമസ്കൃതാ

ജാനന്ധര ബന്ധം ചെയ്യുമ്പോൾ കണ്ഠം സങ്കോചിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ അമൃതം അഗ്നിയിൽ പതിക്കുന്നില്ല. വായു ചലിക്കുന്നില്ല. നാക്ക് വിപരീതമാക്കി കപാലകുഹരത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുകയും രണ്ടു പുരികങ്ങൾക്കും മധ്യേ ദൃഷ്ടി ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്താൽ അത് വേചരീ മുദ്രയാണ്. അതു ചെയ്താൽ രോഗമോ, മരണമോ, വിശപ്പോ, ദാഹമോ ഉണ്ടാകില്ല. വേചരീമുദ്ര അഭ്യസിച്ചിട്ടുള്ളവന് ബോധക്കേടില്ല; രോഗിയാകില്ല. അത് അറിഞ്ഞവന് പ്രതിബന്ധങ്ങൾ ഉണ്ടാകില്ല. അതിന്റെ സാധനയാൽ ചിത്തവും ജിഹ്വയും ആകാശത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു; സിദ്ധന്മാരും ആ മുദ്രയെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

56. ബിന്ദുമൂല ശരീരാണി ശിരസ്തത്ര പ്രതിഷ്ഠിതാഃ I

ഭാവയന്തീ ശരീരാണി ആ പാദതല മസ്തകം

- 57. വേചര്യ മുദ്രിതം യേന വിവരം ലംബി കോർദ്ധതഃ I
ന തസ്യ ക്ഷീയതേ ബിന്ദുഃ കാമിന്യാലിംഗി തസ്യ ച
- 58. യാവത് ബിന്ദു സ്ഥിതോ ദേഹേ താവന്തുത്യ ഭയം കുതഃ യാവത് ബദ്ധാ നഭോ മുദ്രാ താവത് ബിന്ദുർന ഗച്ഛതി
- 59. ജലിതോ f പി യഥാ ബിന്ദുഃ സംപ്രാപ്തശ്ച ഹൃതാശനം
വ്രജത്യൂർ ധാംഗതഃ ശക്ത്യാ നിരുദ്ധോ യോനി മുദ്രയോ
- 60. സപുനർ വിവിധോ ബിന്ദുഃ പാണ്ഡരോ ലോഹിസ്തഥാ പാണ്ഡരം ശുക്ലമിത്യാഹൂർ ലോഹി താവ്യാം ജ്യം മഹാരജഃ

പാദം മുതൽ ശിരസ്സുവരെയുള്ള സർവാംഗങ്ങളെയും പോഷിപ്പിക്കുന്ന സിരസ്സുകൾക്കെല്ലാം ആധാരം ബിന്ദുവാണ്. വേചരിമുദ്രയാൽ നാക്കിനു മുകളിൽ കപാല കുഹരം ബന്ധിക്കുന്നവന്റെ വീര്യം നഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല. സ്ത്രീയുടെ ആലിംഗനത്താലും നഷ്ടപ്പെടില്ല. ദേഹത്തിൽ വീര്യമുള്ളിടത്തോളം കാലം മൃത്യു ഭയം വേണ്ട. വേചരി മുദ്രാ ബദ്ധമായിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം ബിന്ദു (വീര്യം) നഷ്ടപ്പെടില്ല. ബിന്ദുക്കൾ നിർഗമിച്ചു അഗ്നിതത്വത്തെ പ്രാപിച്ചാലും യോനിമുദ്രയാൽ അത് തടഞ്ഞു നിറുത്തി ഊർധ്വഗാമിയാക്കാവുന്നതാണ്. ബിന്ദു രണ്ടു വിധമുണ്ട്. ഒന്നു വെളുത്തത്, മറ്റേത് ചുമന്നത്. വെളുത്തനിറമുള്ളതിന്റെ പേര് ശുക്ലമെന്നും ചുമന്ന നിറമുള്ളതിന്റേത് മഹാരജസ്സ് എന്നുമാണ്.

- 61. സിന്ദുര വ്രാതസങ്കാശംരവിസ്ഥാനസ്ഥിതം രജഃ ശശിസ്ഥാനസ്ഥിതം ശുക്ലം തയോരൈക്യം സുദുർലഭാ
- 62. ബിന്ദുഃ ബ്രഹ്മാ രജഃ ശക്തിഃ ബിന്ദുരിന്ദു രാജോ രവിഃ ഉഭയോഃസ സംഗമാദേവ പ്രാപ്യതേ പരമം പദം.
- 63. വായുനാ ശക്തിവേഗേന പ്രേരിതം ച യഥാ രജഃ യാതി ബിന്ദുഃ സദൈവതാം ഭവേദ് ദിവ്യവപുസ്തദാ
- 64. ശുക്ലം ചന്ദ്രേണ സംയുക്തം രജഃ സൂര്യേണ സംഗതം I
തയോഃ സമരസൈകത്വം യോ ജാനാതി സയോഗവിത്
- 65. ശോധനം നാഡീജാലസ്യ ചാലനം ചന്ദ്രസൂര്യയോഃ I
രസാനാം ശോഷണം ചൈവ മഹാമുദ്രഭീയതേ. സിന്ദുരം പോലെ പ്രകാശിക്കുന്ന രവിസ്ഥാനമാണ് രജസ്സിന്റെ സ്ഥാനം. ശുക്ലത്തിന്റെ സ്ഥാനം ചന്ദ്രനാണ് രണ്ടിന്റെ

N

P

I

K

യുഗം സംയോഗം കഠിനമാണ്. ബിന്ദു ബ്രഹ്മാവും രജസ്സ് ശക്തിയുമത്ര. ബിന്ദു ചന്ദ്രനും രജസ്സ് സൂര്യനുമാണ്. രണ്ടിന്റെയും സംഗമത്താൽ പരമപ്രാപ്തി കൈവരും. വായുനീതമായ രജസ്സ് ബിന്ദുവുമായി സംയോജിച്ച് ഒന്നായിത്തീരുമ്പോൾ ദേഹം ദിവ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. ശുക്ലം ചന്ദ്രനോടും രജസ്സ് സൂര്യനോടും ചേർന്നിരിക്കുന്നു. ഇവരുടെ ഐക്യം അറിയുന്നവനാണ് യോഗവിത് ഇനി നാഡീ ജാലശോധനയും ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരുടെ ചലനം രസശോഷണം ഇവ സംഭവിക്കുന്ന മഹാമുദ്രയെപ്പറ്റി പറയുന്നു.

66. വക്ഷോന്യസ്യ ഹനഃ പ്രപീഡ്യ സുചിരം യോനിം ച വാമാംഘ്രിണാ ഹസ്താഭ്യാസന്യാരയൻ പ്രസരിതം പാദം തമാദക്ഷിണം. ആപുര്യ ശ്വസനേന കക്ഷിയുഗളം ബദ്ധാ ശ്വൈരേ രേചയേ ഏതദ് വ്യാധി വിനാശിനി സ്യമഹതീ മുദ്രാ നൃണാം പ്രോച്യതേ.

താടി നെഞ്ചോടു ചേർത്തു വെച്ച് ഇടതുകാലു കൊണ്ട് യോനിസ്ഥാനത്തെ വളരെ നേരം അമർത്തി വെച്ചു വലതു കാൽ നേരെ നീട്ടി രണ്ടു കൈകൾ കൊണ്ടും പിടിക്കണം. പിന്നെ ഇരു പാർശ്വങ്ങളിലും ശ്വാസം നിറച്ച് സാവധാനം രേചകം ചെയ്യണം. ഇത് മഹത്തും സർവരോഗങ്ങളും അകറ്റുന്നതുമായ മഹാമുദ്രയാണ്.

67. ചന്ദ്രാംശേന സമഭ്യസ്യ സൂര്യാംശേനാഭ്യ സേത് പുനഃ I യാ തുല്യാതു ഭവേത് സംഖ്യാ തതോ മുദ്രാം വിസർ ജയേത്

68. നഹിപഥ്യമപഥ്യം വാ രസാ സർവേപി നീരസാഃ I അതിമൂക്തം വിഷം ഘോരം പീയൂഷ മിവ ജീര്യതേ

69. ക്ഷയ കുഷ്ഠം ഗുദാ വർത്ത ഗുല്മാജീർണ്ണ പുരോഗമാഃ I തസ്യ രോഗാഃ ക്ഷയം യാന്തി മഹാമുദ്രാം തുയോ f ഭ്യസേത്

70. കഥിതാ f യം മഹാമുദ്രാ മഹാസിദ്ധാകിന്യുണാം I ഗോപനീയാ പ്രയത്നേന ന ദേയാ യസ്യകസ്യചിത്

ആദ്യം ഇടത്തെ നാസാരന്ധ്രത്തിൽ കൂടി അഭ്യസിക്കണം. പിന്നെ വലത്തെ നാസാരന്ധ്രത്തിൽ കൂടി. രണ്ടിന്റെയും സംഖ്യ തുല്യമാകുമ്പോൾ അഭ്യാസം നിറുത്താം. ഇതു മുദ്രയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ഏതു തരം ഭക്ഷണവും ഹൃദ്യമായിത്തീരുന്നു. തീവ്രവിഷവും അമൃതം പോലെ ദഹിക്കും. ക്ഷയം, കുഷ്ഠം, ഭഗന്ദരം, ഗുലമാ, അജീർണ്ണം എന്നല്ല സർവരോഗങ്ങളും മഹാ മുദ്രയുടെ അഭ്യാസം കൊണ്ട് ശമിക്കുന്നു. മഹാസിദ്ധി പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ഈ മഹാമുദ്രയെപ്പറ്റി ഗോപ്യമായി വെക്കണം. കണ്ണിൽ കണ്ടവർക്ക് പറഞ്ഞു കൊടുക്കരുത്.

71. പത്മാസനം സമാരുഹ്യ സമകായശിരോധരഃ നാസാഗ്രദ്യുഷ്ടിരേകാന്തേ ജപദോകാമവ്യയം

ഏകാന്ത സ്ഥലത്ത് പത്മാസനത്തിലിരുന്ന് നിവർന്നിരുന്ന് ശരീരവും ശിരസ്സും നേരെയാക്കി. നാസികാഗ്രത്തിൽ ദ്യുഷ്ടി ഉറപ്പിച്ച് അവ്യയമായ ഓഹ്കാരം ജപിക്കണം.

72. ഓം നിത്യം, ശുദ്ധം, ബുദ്ധം, നിർവികല്പം, നിരഞ്ജനം, നിരാഖ്യാതം, അനാദിനിധനമേകം തുരീയം യദ് ഭൂതം ഭവദ്. ഭവിഷ്യത് പരിവർത്തമാനം സർവദാ അനവച്ഛിന്നം പരംബ്രഹ്മം തസ്മാജ്ജാതാ പരാശക്തിഃ സ്വയം ജ്യോതിരാത്മികാ അഗ്നേരാപഃ അദ്ഭ്യോ പൃഥിവി. തേഷാം പഞ്ചഭൂതാനാം പതയഃ പഞ്ച സദാശിവേശ്വരരുദ്ര വിഷ്ണു ബ്രഹ്മണശ്ചേതി. തേഷാം ബ്രഹ്മവിഷ്ണു രുദ്രാശ്ചാച് പത്തിസ്ഥിതിലയ കർത്താര രാജസോ ബ്രഹ്മാ സാതീകോ വിഷ്ണു സ്താമസോ രുദ്ര ഇതി. ഏതേ ത്രയോ ഗുണയുക്താഃ ബ്രഹ്മാദേവാനാം പ്രഥമഃ സംബഭൂവഃ ധാതാ ച സൃഷ്ടൗ വിഷ്ണുശ്ച സ്ഥിതൗ രുദ്രശ്ച നാശേഭോഗായ ചന്ദ്രഃ പ്രഥമജാഃ ബഭൂവുഃ ഏതേഷാം ബ്രഹ്മണോ ലോകാ ദേവതിര്യക് നര സ്ഥാവരാശ്ച ജായന്തേ ക തേഷാം മനുഷ്യാദീനാം പഞ്ചഭൂതസമവായഃ ശരീരം ക ജ്ഞാനവിഷയൈ. പ്രാണാദിപഞ്ചവയയും മനോബിദ്ധി ചിത്തഹങ്കാരൈഃ സ്ഥൂല കല്പിതൈ സോ f പി സ്ഥൂലപ്രകൃതിരിത്യചതേ. ജ്ഞാന കർമ്മേന്ദ്രിയൈർ ജ്ഞാന വിഷയൈ പ്രാണാദി പഞ്ചവായു മനോ ബുദ്ധിഭിശ്ച സൂക്ഷ്മ സ്ഥേ f പി ലിംഗമേവേ ത്യു ച്യതേ. ഗുണോത്രയ യുക്തം കാരണം സർവേഷാമേവം ത്രീണിശരീരാണി വർത്തിന്തേ. ജഗത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തിതുരീശ്ചേത്യ വസ്ഥാശ്ചതസ്രസ താസാമ മസ്ഥാമാമധി പതയശ്ച താരഃ പുരുഷാഃ വിശ്വൈജസപ്രാജ്ഞാശ്ചേതി. വിശ്വോഹി സ്ഥൂല ഭൂഷ്ഠ് നിത്യം തൈജസഃ പ്ര വിവിക്ത ഭൂക് ആനന്ദ ഭൂക് തഥാ പ്രാജ്ഞഃ സർവ സാക്ഷീത്യതഃ പരഃ

നിത്യവും, ശുദ്ധവും, ബുദ്ധവും, നിർവികാവും, നിരഞ്ജനവും, നാമഹിതവും, അനാദിയും, മൃത്യുസമ്പൂർണ്ണവും, ഏകവും, തുരീയനും, ഭൂതഭവിഷ്യ വർത്തമാന കാലങ്ങളിലും അവിച്ഛിന്നരൂപനതനും ആയ പബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും സ്വയം ജ്യോതി രൂപിണിയായ പരാശക്തിയുണ്ടായി. ആത്മാവിൽ നിന്ന് ആകാശം ഉണ്ടായി. ആകാശത്തിൽ നിന്ന് വായു; വായുവിൽ നിന്ന് അഗ്നി; അഗ്നിയിൽ നിന്ന് ജലം, ജലത്തിൽ നിന്ന് പൃഥ്വി. ഈ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ നാഥന്മാർ സദാശിവനും ഈശ്വരനും രുദ്രനും വിഷ്ണുവും ബ്രഹ്മാവുംമാണ്. ബ്രഹ്മാവ് സൃഷ്ടി കർത്താവാണ്. വിഷ്ണു സംരക്ഷകൻ; രുദ്രൻ പ്രളയ കർത്താവ്; ബ്രഹ്മാവ് രജോഗുണയുക്തനാണ്; വിഷ്ണു സത്യാ ഗുണയുക്തൻ; രുദ്രൻ തമോ ഗുണയുക്തൻ, ബ്രഹ്മാവ് ദേവന്മാരിൽ പ്രഥമനായി ജനിച്ചു. സൃഷ്ടിക്കാൻ ബ്രഹ്മാവും, രക്ഷിക്കാൻ വിഷ്ണുവും, സംഹരിക്കാൻ രുദ്രനും, ഭോഗ

N

P

I

K

ങ്ങൾക്കു ചന്ദ്രനും ആദ്യമായി ഉത്ഭവിച്ചു. ഇവരിൽ ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്നു ലോകവും, ദേവന്മാരും, തിര്യക്കുകളും, മനുഷ്യരും, സ്ഥാവരങ്ങളും ഉത്ഭവിക്കുന്നു. മനുഷ്യ ശരീരം പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ സംയോഗത്താലുണ്ടാകുന്നു. ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ, കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ, ജ്ഞാനം, വിഷയം പ്രാണാദി പഞ്ചവായുക്കൾ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ചിത്തം, അഹങ്കാരം ഇവയെല്ലാം സ്ഥൂല രൂപത്തിൽ സങ്കല്പിതങ്ങളാണ്. ഈ ശരീരവും സ്ഥൂല പ്രകൃതിയുടേതാണ്. ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും ജ്ഞാനവും വിഷയവും പഞ്ചവായുക്കളും മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ചിത്തം, അഹങ്കാരം ഇവയെല്ലാം സ്ഥൂല രൂപത്തിൽ സങ്കല്പിതങ്ങളാണ്. ഈ ശരീരവും സ്ഥൂല പ്രകൃതിയുടേതാണ്. ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും, കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും ജ്ഞാനവും, വിഷയവും, പഞ്ചവായുക്കളും മനസ്സ്, ബുദ്ധി എന്നിവയും സൂക്ഷ്മ രൂപത്തിൽലിംഗങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. കാരണം ത്രിഗുണാത്മകമാണ്. ഏവർക്കും മൂന്നു ശരീരമുണ്ട്. ജാഗ്രത, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, തുരീയം എന്ന് നാല് അവസ്ഥകളും ഉണ്ട്. അവയ്ക്കെല്ലാം അധിപതിയായി വിശ്വം, തൈജസം, പ്രാജ്ഞം, ആത്മാവ് ഇവയിൽ നാലു പുരുഷന്മാരുണ്ട്. സ്ഥൂലത്തിന്റെ ഭോക്താവ് വിശ്വവും ഏകാന്തത്തിന്റേത് തൈജസവും ആനന്ദത്തിന്റേത് പ്രാജ്ഞവും ആണ്. പരൻ സർവത്തിനും സാക്ഷി രൂപമാണ്.

73. പ്രണതഃ സർവതാതിഷ്ഠോത് സർവ ജീവേഷു ഭോഗതഃ
അഭിരാമസ്ഥു സർവാസ്യ വ്യവസ്ഥാസു
ഹൃദയോമുഖഃ

74. ആകാര ഉകാരോ മകാരശ്ചേതി ത്രയോ വർണ്ണാസ്ത്രയോ ദേവാസ്ത്രയോ ഗുണാസ്ത്രീന്യാക്ഷരാണി ഏവം പ്രണവഃ പ്രകാശതേ ത്രയഃ ആകാരോ ജാഗ്രതി നേത്രേ വർത്തതേ സർവജന്തുഷു സ്വരാഉകാര കണ്ഠതഃ സ്വപ്നേ മകാരോഹൃദി സുപ്തിതഃ

75. വിരാഡ്വിശ്വഃ സ്ഥൂലശ്ചകാര ഹിരണ്യ ഗർഭസൈതജസഃ സൂക്ഷ്മശ്ച ഉകാരഃ കാരണ വ്യാകൃതഃ പ്രാജ്ഞശ്ച മകാരഃ ആകാരോ രാജാസോ രഭേതാ ബ്രഹ്മാ ചേതന ഉച്ഛൃതേ. ഉകാര സാതികഃ ശുക്ലോ വിഷ്ണുരീത്യാദിധി യതേ.

സർവ ജീവജാലങ്ങളുടെയും ഭോഗകാലത്ത് പ്രണവം ഭിന്നരൂപത്തിൽ വസിക്കുന്നു. അത് എല്ലാ അവസ്ഥയിലും അ ധോമുഖമായി അഭിരമിക്കുന്നു. അകാരം ഉകാരം മകാരം മൂന്നും മൂന്നുവർണ്ണങ്ങളും മൂന്നുവേദങ്ങളും മൂന്നു ലോകങ്ങളും മൂന്നു ഗുണങ്ങളും മൂന്നുഅക്ഷരങ്ങളും മൂന്നുസ്വരങ്ങളും എല്ലാം പ്രണവം മുഖേന പ്രകാശിക്കുന്നു. എല്ലാത്തിലും ജാഗ്രദാവസ്ഥയിൽ അകാരം നേത്രങ്ങളിൽ വസിക്കുന്നു. സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ ഉകാരം കണ്ഠത്തിലും

സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽ മകാരം ഹൃദയത്തിലും വസിക്കുന്നു. ആകാരം സ്ഥൂലവും വിരാട്ടും വിശ്വവുമാണ്. ഉകാരം

ഹിരണ്യഗർഭവും, തൈജസവും, സൂക്ഷ്മവും, മകാരം കാരണവും, അവ്യാകൃതവും പ്രാജ്ഞവുമാകുന്നു. അകാരം രാജസം, രക്തവർണ്ണം ബ്രഹ്മാവ് എന്നിങ്ങനെ പറയപ്പെടുന്നു. ഉകാരം സാതികം ശുക്ലവർണ്ണം വിഷ്ണു എന്നും മകാരം താമസം കൃഷ്ണവർണ്ണം രുദ്രൻ എന്നീ നാമങ്ങളാലും പറയപ്പെടുന്നു.

- 76. മകാരസ്തമസഃകൃഷ്ണോ രുദ്രശ്ചേതി തഥോച്യതേ I
പ്രണവാത് പ്രഭവോ ബ്രഹ്മാ പ്രണവാത് പ്രഭവോ ഹരിഃ
- 77. പ്രണവാത് പ്രഭവോ രുദ്രാഃപ്രണവോ ഹി പരോ ഭവേത് ആകാരേ ലീയതേബ്രഹ്മ ഉകാരേ ലിയതേ ഹരിഃ
- 78. മകാരേ ലിയതേ രുദ്രാഃ പ്രണവോ ഹി പ്രകാശതേ I
ജ്ഞാനിനാ മുർധഗോ ഭൂയാ ദജ്ഞാ നേസ്യോ ദധോമുഖഃ
- 79. ഏവം വൈ പ്രണവസ്തി ഷ്ഠോദ്യസ്ത്യം വേദസ വേദവിത് I
അനാഹത സ്വരൂപേണ ജ്ഞാനിന മുർധഗോ ഭവത്.
- 80. തൈല ധാരാമാവിച്ഛിന്നം ദീർഘഘണ്ട നിനാദവത് I
പ്രണവസ്യ ധനി സ്തൈവസ്ത ഭഗ്ര, ബ്രഹ്മ ചോച്യതേ:

പ്രണവത്തിൽ നിന്നുമാണ് ബ്രഹ്മാവ്, വിഷ്ണു, രുദ്രൻ എന്നീ മൂന്നു മുർത്തികളും ഉണ്ടായത്. പ്രണവം തന്നെയാണ് പരാതതം ബ്രഹ്മാവ് അകാരത്തിലും വിഷ്ണു ഉകാരത്തിലും രുദ്രൻ മകാരത്തിലും വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. പ്രണവം മാത്രമാണ് സ്ഥിരം. അത് ജ്ഞാനികളിൽ ഊർധ്വമുഖമായും അജ്ഞാനികളിൽ അധോമുഖമായും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പ്രണവം മാത്രമേ സ്ഥിരമായിട്ടുള്ളൂ. അതിനെ അറിയുന്നവനാണ് വേദവിത് അത് അനാഹത രൂപത്തിൽ ജ്ഞാനികളിൽ ഊർധ്വഗതിയായിരിക്കുന്ന പ്രണവത്തിന്റെ അനാഹത ധനി അവിച്ഛിന്ന തൈലധാരപോലെയും ദീർഘ ഘണ്ടാ നാദം പോലെയും ഭവിക്കുന്നു. അഗ്രഭാഗം തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത്.

- 81. ജ്യോതിർമ മയം തദഗ്രം സ്വാദവാച്യം ബുദ്ധി സൂക്ഷ്മതഃ I
ദ്ര്യശ്ചുദ്യേ മഹാത്മാനോ യസ്ത വേദ സവേദ വിത്.
- 82. ജാഗ്രന്നേത്ര ദയോർ മധ്യേ ഹംസ ഏവ പ്രകാശതേ I
സകാരഃ വേചരീ പ്രോക്തസ്തംപദം ചേതി നിശ്ചിതം.

N

P

I

K

- 96. അമൃതോദയി സങ്കാശം ഗോക്ഷീരവളോ
പമം I
ധ്യാത്വാ ചന്ദ്രമസാം ബിംബം പ്രാണായാമേ
സുഖീ ഭവേത്
- 97. സ്ഫുരത് പ്രജാല സംജാലാ പൂജ്യാമാദിത്യ
മണ്ഡലം I
ധ്യാത്വാ ഹൃദി സ്ഥിതം യോഗീ
പ്രാണായാമേ സുഖി ഭവേത്
- 98. പ്രാണം ചേ ദി ത യാ പിബേനിയ മിതം
ഭൂയേ ന്യഥാ രേചയേത് I
പീത്വാ പിംഗളയാ സമീരണമഥോ
ബദ്ധാ ത്യജേദ് വാമേയോഃ I
സൂര്യചന്ദ്ര മസാരനേന വിധിനാ ബിന്ദു
ദയം ധ്യായതേഃ I
ശുദ്ധാ നാഡിഗണാ ഭവന്തിയമിനേ വാസ
ദയാ ദുർധഃ
- 99. യഥേഷ്ട ധാരണം വായോരനലസ്യ
പ്രദീപനം I
നാദാഭി വ്യക്തിരാരോഗ്യം ജായതേ നാഡി
ശോധനാത്
- 100. പ്രാണോ ദേഹസ്ഥിതോ യാവദ് പാനം തു I
നിരുസയേത് ഏക ശ്വാസമയീ മാത്രാ
ഊർധ്വയോ ഗമനേ ഗതി.

പാൽക്കടൽ പോലെയും പശുവിൻ പാലു പോലെയും
വെളുത്ത ചന്ദ്രബിംബം ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് പ്രാണായാമം ചെയ്യു
ന്നു. അതിനുശേഷം ജലിക്കുന്ന ജാലയ്ക്കെപ്പം ഹൃദയ
സ്ഥിതനായ സൂര്യനെ ധ്യാനിച്ചു പ്രാണായാമം ചെയ്യുന്നു.
ആദ്യം ഇഡയിൽ ശ്വാസമെടുത്തു പിംഗളയിൽ കൂടി രേചകം
ചെയ്ത് പിംഗളയിലൂടെ ശ്വസിച്ചു ഇഡയിൽ കൂടി പുറ
ത്തേക്കു വിടണം. ഇങ്ങനെ സൂര്യചന്ദ്ര ബിന്ദുക്കളെ ധ്യാനിച്ചു
അഭ്യസിച്ചാൽ രണ്ടു മാസത്തിനുള്ളിൽ തന്നെ നാഡികൾ
ശുദ്ധമാകും. വായുവിന്റെ യഥേഷ്ടപ്രവേശം, ജാരാഗ്നിദീപനം
നാദ ശ്രവണം ആരോഗ്യം ഇവ നാഡിശോധനകൊണ്ട് സാധ്യ
മാകുന്നു. ദേഹത്തിൽ പ്രാണവായു നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം
അപാനനെ നിരോധിക്കണം. ഏകാശ്വാസയുക്തമായ മാത്ര
ഹൃദയാകാശത്തിൽ മുകളിലും താഴെയും വന്നും പോയുമിരി
ക്കുന്നുണ്ട്.
- 101. രേചകഃ പുരക ശ്വൈ വ കുംഭകഃ
പ്രാണവാതകഃ I
പ്രാണായാമോ ഭവേദേവം മാത്രാ ദ്വാദശസംയുതഃ
- 102. മാത്രാ ദ്വാദശ സംയുക്തൗ, ദിവാകാര നിശാകരൗ
ദോഷ ജാലമബദ്ധം ന തൗ ജ്ഞാതവ്യൗ
യോഗിഭിഃ സദാ

- 103. പുരകം ദ്വാദശം കൂര്യാത് കുംഭകം ഷോഡഷഃ
ഭവേത്
രേചകം ദശചോം കാരഃ പ്രാണായാമഃ
സ ഉച്യതേ
- 104. പ്രധമേ ദ്വാദശമാത്രാ മധ്യമേ ദ്വിഗുണാ മതാ I
ഉത്തമേ ത്രിഗുണാ പ്രോക്താ പ്രാണാ
യാമസ്യ നിർണ്ണയഃ
- 105. അധമേ സ്വേദജനനം കമ്പോ ഭവതി
മധ്യമേ ഉത്തമേ I
സ്ഥാനമപ്നോതി തതോ വായും നിരുസയേത്

രേചകം, പുരകം, കുംഭകം ഇവ പ്രാണ സ്വരൂപങ്ങളാണ്.
പ്രാണായാമം ദ്വാദശ മാത്രയിൽ ചെയ്യണം. പന്ത്രണ്ടു മാത്രക
ളോടുകൂടിയ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരുടെ ഈ പ്രാണായാമം, സമസ്ത
ദോഷങ്ങളും നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ദ്വാദശ മാത്രായുക്തമായ
പുരകം, ചെയ്തിട്ട് പതിനാറു മാത്രകളോടു കൂടിയ കുംഭകം
ചെയ്യണം. ഇതിനെ ഓങ്കാ പ്രാണായാമമെന്ന് പറയുന്നു.
ദ്വാദശമാത്രായുക്തമായ പ്രാണായാമം ലഘുവും ഇതിന്റെ
ഇട്ടിയുള്ളത് മധ്യവും മുന്നിട്ടിയുള്ളത് ഉത്തമവുമാകുന്നു.
ലഘുവായ പ്രാണായാമത്തിൽ വിരയലുണ്ടാകും. ഉത്തമ
പ്രാണായാമത്തിൽ ഇരിപ്പിടത്തിൽ നിന്ന് പൊങ്ങുന്നുവോ
എന്നു തോന്നലുണ്ടാകുന്നു. ഇങ്ങനെ വായുവിനെ നിരോ
ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
- 106. ബദ്ധപദ്മാ സനോ യോഗീ നമസ്കൃത്യ
ഗുരും ശിവം I
നാസാഗ്ര ദൃഷ്ടിയേകാകീ പ്രാണായാമം
സമഭ്യസേത്.
- 107. ദ്വാദശാണാം നവസംനിരൂദ്ധ്യ മുതം ബദ്ധാ
ദൃഢാ ധാരണാം I
നീത്വാ കാലമപാവഹി സഹിതം ശക്ത്യാ
സമചാലിതം I
ആത്മധ്യാനയുത സ്തനേ ന വിധിനാ വിന്യസ്യ
മൂർധ്നി സ്ഥിരം I
യാവത്തിഷ്ഠതി താവദേവ മഹതാം സംഗോന
സംസ്തൂയതേ
- 108. പ്രാണായാമോ ഭവേദേവം പാതകേന്ധന
പാവക I
ഭവോദധി മഹാസേതു I പ്രോച്യതേ
യോഗിഭി I സദാ
- 109. ആസനേന രുജം ഹന്തി പ്രാണാ യാമേന
പാതകം I
വികാരം മാനസം യോഗി പ്രത്യാഹാരേണ
മുജ്ജ്വലതി.
- 110. ധാരണാഭിർ മനോധൈര്യം യാതി
ചൈതന്യമദ്ഭൂതം I
സമാധോ മോക്ഷമാപ്നോതി തപക്താ
കർമ്മ ശുഭാശുഭം.

N

P

I

K

സമാധന മോക്ഷ മാപ്നോതി തൃക്താ കർമ്മ ശുഭാഭ്യുദയം പത്മാസനത്തിലിരുന്നുകൊണ്ട് ശിവനാകുന്ന ഗുരുവിനെ നമസ്കരിക്കണം. പിന്നെ നാസികാഗ്രത്തിൽ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ച് ഏകാകിയായി പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. നവദാർശങ്ങളെയും നിരോധിച്ച് വായു അടക്കി ദൃഢമായി ശക്തി ചാലനം ചെയ്ത് അപാനനെയും അഗ്നി സഹിതം കൂണ്ഡലിനിയെയും മുകളിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി ആത്മധ്യാനത്തോടെ അതിനെ ശിരസ്സിൽ നിറുത്തുക. എത്ര സമയം അത് അവിടെ സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നു അത്രയും നല്ലതാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രാണായാമം പാപമാകുന്ന വിരകിന് അഗ്നിയും സംസാരസാഗരതരണത്തിന് സേതുവുമാണ്. ആസനം കൊണ്ട് രോഗാധികളും പ്രാണായാമത്തിൽ പാപവും ശമിക്കുന്നു. യോഗിയുടെ മാനസിക വികാരങ്ങൾ പ്രത്യാഹാരത്താൽ ദുരീകൃതമാകുന്നു. ധാരണ കൊണ്ടാണ് മനോധൈര്യവും സമാധിയാൽ അത്യന്താവഹമായ ചൈതന്യവും ഉണ്ടാകുന്നു. അങ്ങനെ യോഗി ശുഭാശുഭ കർമ്മ വിമുക്തനായി മോക്ഷം വരിക്കുന്നു.

- 111. പ്രാണായാമദിഷ്ട്വേകേന പ്രത്യാഹാരഃ
പ്രകീർത്തിതാ I
പ്രത്യാഹാരദിഷ്ട്വേകേന ജായതേ ധാരണാശുഭാ
- 112. ധാരണാ ദ്വാദശ പ്രോക്തം ധ്യാനം യോഗ
വിശാരദൈ I
ധ്യാന ദ്വാദശ സകേനൈവ സമാധി രദി ജായതേ
- 113. യത് സമാധൗ പരം ജ്യോതി രനന്തം
വിശ്വതോ മുഖം I
തസ്മിൻ ദൃഷ്ടേ ക്രിയാകർമ്മ യാതാ
യാതോ നവിദ്യതേ
- 114. സംബദ്ധാസന മേന്ദ്രമംഘിയുഗളം
കർണ്ണാക്ഷിനാസാ പുട I
ദ്വാദാദ്യംഗുലിദിർ നിയമ്യപവനം വക്ത്രേണ
വാ പുരിതം I
ബധാ വക്ഷസി ബഹുപാന സഹിതം
മുർധ്നി സ്ഥിരം I
ധാരയേ ദേവ യാന്തി വിശേഷ തത്സമതാം
യോഗീശ്വര സ്തന്മനഃ

പ്രാണായാമവും പ്രത്യാഹാരവും പന്ത്രണ്ടു തവണ അഭ്യസിച്ചാൽ ശുഭമായ ധാരണയുണ്ടാകും പന്ത്രണ്ടു തവണ ചെയ്യുന്ന ധാരണയെ ധ്യാനം എന്ന് പറയുന്നു. പന്ത്രണ്ടു ധ്യാനം കൊണ്ട് സമാധികൈവരും സമാധി കൈവന്നാൽ പരമജ്യോതിസ്സിന്റെ അനന്തവിശ്വതോ മുഖഭാവത്താൽ ക്രിയാകാശ ഗതാഗതങ്ങളിൽ നിന്ന് മോചനം ലഭിക്കുന്നു. ആസനസ്ഥനായി രണ്ടു കാലുകളും മേന്ദ്രസ്ഥാനത്തു ചേർത്തു ചെവി, കണ്ണ്, മുക്ക് എന്നിവയുടെ ദ്വാദാദശ വിരലുകൾ കൊണ്ട് ബന്ധിച്ച് വായുവിനെ വായുവിൽ കൂടി വലിച്ച് ഉള്ളിലേക്ക് കൊണ്ടു പോകണം. അതിനെ അപാനനുമായി യോജിപ്പിച്ച് നെഞ്ചിൽ നിരോധിക്കണം. പിന്നീട് ശിരസ്സിൽ സ്ഥിരീകരിക്കണം. ഇങ്ങനെ അതിൽ തേജസ്സിനെ ലയിപ്പിച്ച്

യോഗികൾ സമഭാവനയോടെ വിശേഷതത്വം പ്രാപിക്കുന്നു.

- 115. ഗഗനം പവനേ പ്രാപ്തേ ധ്വനി രുത്
പദ്യതേ മഹാൻ I
ഘണ്ടാദീനാം പ്രാവാര്യതാം നാദ
സിദ്ധീരുദീരിതാഃ
ആകാശത്തിൽ കാറ്റടിക്കുമ്പോൾ മഹത്തായ ധ്വനി ഉണ്ടാകുന്നു. മണിയുടെയും മറ്റും ശബ്ദം കേൾക്കപ്പെടുന്നു. അതോടൊപ്പം നാദ സിദ്ധിയും കൈവരുന്നു.
- 116. പ്രാണായാമേന യുക്തേന സർവ
രോഗക്ഷയോ ഭവേത് I
പ്രാണായാമ വിയുക്തഭ്യഃ സർവരോഗ
സമുദ് ഭവഃ
ഹിക്കാ കാസസ്തഥാ ശ്വാസുശിരഃ
കർണ്ണാക്ഷി വേദനാഃ I
ഭവന്തി വിവിധാഃ രോഗാഃ പവന വ്യത്യയക്രമാൽഃ
- 118. യഥാ സിംഹോ ഗജോ വ്യാഘ്രഃ ഭവേദ്
വശ്യഃ ശന്നൈഃ I
ശന്നൈഃതഥൈവ സേവീതോ വായു നൃഥാ
ഹന്തി സാധകം
- 119. യുക്തം യുക്തം ത്യജേത് വായും യുക്തം യുക്തം
പ്രപുരയേത് I
യുക്തം യുക്തം പ്രബന്ധീ യാദേവം
സിദ്ധിമവാ പാനുയാത്
- 120. ചരതാം ചക്ഷുരാദീനാം വിഷയേഷു
യഥാക്രമം I
യത് പ്രത്യാരണം തേഷാം പ്രത്യാഹാരഃസ
ഉച്യതേ.
- 121. യഥാ ത്യതീയ കാലേ തു രവിപ്രത്യാഹരേത്
പ്രഭാം I
ത്യതീയാംഗസ്ഥിതോ യോഗി വികാരം മാനസം
ഹരേത് ഇത്യുപനിഷത്

സർവ രോഗങ്ങളും പ്രാണായാമത്താൽ സുഖപ്പെടുന്നു. പ്രാണായാമ രഹിതമായാൽ സകല രോഗങ്ങളും പിടിപ്പെടുന്നു. എക്കിൾ ചുമ, ശ്വാസം, ചെവിവേദന, കണ്ണു വേദന തുടങ്ങിയ രോഗങ്ങൾക്കു കാരണം വായു വികാരമാണ്. സിംഹം, ആന, വ്യാഘ്രം തുടങ്ങിയ ജന്തുക്കളെ സാവധാനം മെരുക്കിയാൽ വശത്താക്കാം. അതുപോലെ വായുവിനെയും വശത്താക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ അത് സാധകന്റെ മരണ കാരണമാകാം. വായുവിനെ യുക്തിപൂർവ്വം നിരോധിക്കണം. എന്നാൽ സിദ്ധി കൈവരും. വിഷയ സുഖങ്ങളിലേക്കു പോകുന്ന ചക്ഷുരാദികളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ തടുക്കുന്നതാണ് പ്രത്യാഹാരം. മൂന്നാം യാമത്തിൽ സൂര്യപ്രകാശം കുറഞ്ഞുവരുന്നതു പോലെ ത്യതീയാംഗസ്ഥനായി യോഗി മനോവികാരങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കണം ഉപനിഷത്ത് ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുന്നു.

യോഗചുഡാമണി ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

യോഗതത്ത്വചരിത്രം

ശാന്തിപാഠം

ഓം. സഹനാവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസി നാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷാവഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കട്ടെ. രണ്ടു പേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസിയാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം ദേഷിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. യോഗതത്ത്വം പ്രവക്ഷ്യാമി
യോഗിനാം ഹിത ക്വാമ്യയാ
യച്ഛൂത്യാ ച പഠിത്യാ ച
സർവ പാപൈ പ്രമുച്യതേ
2. വിഷ്ണുർ നാമ മഹായോഗീ
മഹാഭൂതോ മഹാ തപഃ
തത്ത്വമാർഗ്ഗേ യഥാദീപോ
ദൃശ്യതേ പുരുഷോത്തമഃ
3. തമാരാധ്യ ജഗന്നാഥം
പ്രണിപത്യ പിതാമഹഃ
പപ്രച്ഛുയോഗതത്ത്വം മേ
ബ്രൂഹി ചാഷ്ടാംഗ സംയുതം
4. തമുവാച ഹൃഷീകേശോ
വക്ഷ്യാമി ശൃണു തത്ത്വഃ
സർവേ ജീവാ സുഖൈർ ദുഃഖൈർ
മായാ ജാലേന വേഷ്ടിതാഃ
5. തേഷാം മുക്തികരം മാർഗ്ഗം
മായാ ജാല നിക്യന്തനം
ജന്മമൃത്യു ജരാവ്യാധി-
നാശനം മൃത്യു താരകം.

ഞാൻ യോഗികളുടെ ഹിതത്തിനുവേണ്ടി യോഗതത്ത്വത്തെ പറ്റി പറയാം. അതു കേൾക്കുകയോ പഠിക്കുകയോ ചെയ്താൽ പാപമെല്ലാം നശിക്കും. വിഷ്ണു തന്നെയാണ് മഹായോഗി; സർവഭൂതങ്ങളുടെയും ആദിമഹാഭൂതവും മഹാ തപസ്വിയും അദ്ദേഹം തന്നെ. ആ പുരുഷോത്തമൻ തത്ത്വമാർഗ്ഗത്തിൽ ദീപം പോലെ പ്രകാശിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് ജഗന്നായകനായ വിഷ്ണുവിനെ ആരാധിച്ച് നമസ്കരിച്ച് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “അങ്ങനീക്ക് അഷ്ടാംഗയുക്തമായ യോഗം ഉപദേശിച്ചു തരണം” അതുകേട്ട് ഹൃഷീകേശൻ പറഞ്ഞു “ഞാൻ ആ തത്ത്വത്തെ

പറ്റി പറയാം. ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കുക. സർവ ജീവികളും മായ യുടെ മായാജാലത്താൽ ബദ്ധമാണ്. മായാജാലം തകർത്ത് അവർക്ക് മുക്തി മാർഗ്ഗം കാണിച്ചുകൊടുക്കാനുള്ളതും ജന്മ ജരാവ്യാധികളിൽ നിന്നെല്ലാം മോചനം കിട്ടാനുള്ളതുമായമാർഗ്ഗം ഇതാണ്”

6. നാനാമാർഗ്ഗൈസ്തു ദുഷ്പ്രാപം
കൈവല്യം പരമം പദം
പതിതാ ശാസ്ത്രജാലേഷു
പ്രജ്ഞയാ തേന മോഹിതാ
7. അനിർവാച്യം പദം വക്തവ്യം
ന ശക്യം തത് സുരൈരപി
സ്വാത്മപ്രകാശ രൂപം തത്
കിം ശാസ്ത്രേണ പ്രകാശതേ
8. നിഷ്കലം നിർമ്മലം ശാന്തം
സർവാതീത നിരാമയം
തമേവ ജീവരുപേണ
പുണ്യ പാപ പലൈർവ്യതം
9. പരമാത്മ പദം നിത്യം
തത് കഥം ജീവതാംഗതം സർവഭാവപദാതീതം
ജ്ഞാനരൂപം നിരഞ്ജനം
10. വാരിവത് സ്പർശിതം തസ്മിൻ-
സ്തത്രോഹം കൃതിരുത്ഥിതാ
പഞ്ചാത്മകമഭ്യുത് പിണ്ഡം
ധാതു ബദ്ധം ഗുണാത്മകം.

മറ്റു മാർഗ്ഗം ആശ്രയിച്ചാൽ കൈവല്യമാകുന്ന പരമപദം കിട്ടാൻ പ്രയാസമാണ്. വിവിധ ശാസ്ത്രമതങ്ങളിൽ കൂടുങ്ങി ജ്ഞാനികളുടെ ബുദ്ധി പകയ്ക്കുന്നു. അനിർവചനീയമായ ആ പദം ദേവന്മാർക്കും വർണ്ണിക്കാൻ പ്രയാസം സ്വാത്മപ്രകാശിതരൂപത്തെ ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കെങ്ങനെ പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ കഴിയും? നിഷ്കളങ്കവും നിർമ്മലവും ശാന്തവും സർവാതീതവും നിരാമയവുമായ തത്ത്വം തന്നെയാണ് ജീവരുപത്തിൽ പുണ്യാപുണ്യഫലയുക്തമായിരിക്കുന്നത്. നിത്യവും ഭാവാതീതനും ജ്ഞാന സ്വരൂപിയും മായാരഹിതനുമായ ആപരമാത്മാവിന്റെ പദം ജീവികൾക്കെങ്ങനെ ലഭിക്കാം? അതിൽ വെള്ളത്തിനൊത്ത സ്പർശണമുണ്ടായി അതിൽ അഹങ്കാരമുണ്ടായി. പിന്നെ പഞ്ചമഹാഭൂതമാകുന്ന ധാതുവിനാൽ ബദ്ധമായ ഗുണാത്മക പിണ്ഡം പിറന്നു.

I

K

- 11. സുഖദുഃഖൈ സമായുക്തം
ജീവഭാവനയാകുരു
യേന ജീവാഭിയാ പ്രോക്താ
വിശുദ്ധൈഃ പരമാത്മനി
- 12. കാമക്രോധ ഭയം ചാപി
മോഹലോഭ മദോ രജഃ
ജന്മമൃത്യുശ്ച കാർപ്പണ്യം
ശോകസ്തന്ദ്രാ ക്ഷുധാ തൃഷ്ണാ
- 13. തൃഷ്ണാ ലജ്ജാ ഭയം ദുഃഖം
വിഷാദോ ഹർഷ ഏവ ച
ഏഭിർദോഷൈർ വിനിർമൂക്തഃഃ
ജീവഃ സ കേവലോ മതഃ
- 14. തസ്മാദ്ദോഷവിനാശാർത്ഥം-
മുപായം കഥയാമി തേ
യോഗഹീനം കതം ജ്ഞാനം
മോക്ഷദം ഭവതി ധ്രുവം
- 15. യോഗോ ഹി ജ്ഞാനഹീനസ്തു
ന ക്ഷമോ. മോക്ഷ കർമ്മണി
തസ്മാത് ജ്ഞാനം ച യോഗം ച
മുമുക്ഷുർദ്ദുഃഖമഭ്യസേത്

സുഖ ദുഃഖസമായുക്തനായി ജീവഭാവനയോടെ അത് ചെയ്യുക. വിശുദ്ധമായ പരമാത്മാവിൽ ജീവാഭിയാ എന്ന പേരിനാൽ അത് അറിയപ്പെടുന്നു. കാമം, ക്രോധം, ഭയം, മോഹം, ലോഭം, മദം, രജോഗുണം, ജന്മം മൃത്യു കാർപ്പണ്യം ശോകം തന്ദ്ര, വിശപ്പ്, ദാഹം, തൃഷ്ണ, ലജ്ജ, ഭയം, ദുഃഖം, വിഷാദം, ഹർഷം എന്നീ ദോഷങ്ങളിൽനിന്ന് വിമുക്തമായാൽ ജീവൻ 'കേവലം' എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നു. ദോഷങ്ങൾ ദുരീകരിക്കാനുള്ള ഉപായം ഞാൻ പറയാം. യോഗവിഹീനമായ ജ്ഞാനം എങ്ങനെ മോക്ഷപ്രദമായിത്തീരും? ജ്ഞാനരഹിതമായ യോഗം കൊണ്ട് മോക്ഷം പ്രാപിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ട് മുമുക്ഷുക്കൾ ജ്ഞാനവും യോഗവും അഭ്യസിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

- 16. അജ്ഞാനാദേവ സംസാരോ
ജ്ഞാനാദേവ വിമുച്യതേ
ജ്ഞാനസ്വരൂപമേവാദാ
ജ്ഞാനം ജ്ഞൈയൈകസാധനം
- 17. ജ്ഞാതം യേന നിജം രൂപം
കൈവല്യം പരമം പദം
നിഷ്കാലം നിർമ്മലം സാക്ഷാത്
സച്ചിദാനന്ദ രൂപകം
- 18. ഉല്പത്തിസ്ഥിതിസംഹാര-
സ്ഥൂർത്തി ജ്ഞാനവിവർജിതം
ഏതത് ജ്ഞാനമിതി പ്രോക്തം-
മഥ യോഗം ബ്രവീമി തേ

- 19. യോഗോ ഹി ബഹുധാ ബ്രഹ്മൻ
ഭിദ്യതേ വ്യവഹാരതഃ
മന്ത്രയോഗോ ലയശ്ചൈവ
ഹരോഽസൗ രാജയോഗതഃ
- 20. ആരംഭശ്ച ഘടശ്ചൈവ
തഥാ പരിചയഃ സ്മൃതഃ
നിഷ്പത്തിശ്ചേത്യവസ്ഥാ ച
സർവത്ര പരികീർത്തിതാ

അജ്ഞാനത്താൽ സംസാരവും ജ്ഞാനത്താൽ സംസാരവിമുക്തിയും ഭവിക്കുന്നു. ആദ്യമുണ്ടായത് ജ്ഞാനസ്വരൂപമാണ്. ജ്ഞാനത്താൽ ജ്ഞേയം കൈവരുന്നു. ഏതൊന്നിനാൽ സ്വസ്വരൂപജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു. അതുതന്നെ കൈവല്യമെന്ന പരമപദവും നിഷ്കളനിർമ്മലമായ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപം ഉല്പത്തി സ്ഥിതി സംഹാരങ്ങൾ, സ്പന്ദരണജ്ഞാനം ഇവ കൈവരുത്തുന്നു. അതു തന്നെ യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനം. ഇനി യോഗത്തെപ്പറ്റി പറയാം. ബ്രഹ്മൻ, യോഗത്തിന് വ്യവഹാര ദൃഷ്ട്യാ പല ഭേദങ്ങളുമുണ്ട്. മന്ത്രയോഗം, ലയയോഗം, ഹരയോഗം, രാജയോഗം. ഇങ്ങനെ യോഗത്തിന് നാല് അവസ്ഥകളുണ്ടെന്ന് പ്രസിദ്ധമാണ്. ആരംഭം ഘടം പരിചയം നിഷ്പത്തി ഇങ്ങനെ നാല് അവസ്ഥകളുമുണ്ട്.

- 21. ഏതേഷാം ലക്ഷണം ബ്രഹ്മൻ
വക്ഷ്യേ ശൃണു സമാസതഃ
മാതൃകാഭിധൂതം മന്ത്രം
ദ്വാദശാബ്ദം തു യോ ജപേത്
- 22. ക്രമേണ ലഭതേ ജ്ഞാനം
അണിമാദിഗുണാമിതം
അല്പബുദ്ധിരിമം യോഗം
സേവതേ സാധകാധമഃ
- 23. ലയയോഗശ്ചിത്തലയഃ
കോടീശഃ പരികീർത്തിതഃ
ഗച്ഛംസ്തിഷ്ഠൻ ജപൻ ഭൃങ്ജൻ
ധ്യായേന്നിഷ്കലമീശരം
- 24. സ ഏവ ലയയോഗഃ സ്യാത്
ഹര യോഗമതഃ ശൃണു
യമശ്ച നിയമശ്ചൈവ
ആസനം പ്രാണസംയമഃ
- 25. പ്രത്യുഹാരോ ധാരണാ ച
ധ്യാനം ഭ്രൂമധ്യമേ ഹരിം
സമാധിഃ സമതാവസ്ഥാ
സാഷ്ടാംഗോ യോഗ ഉച്യതേ

ചുരുക്കി ഞാൻ ഇവയുടെ ലക്ഷണം പറയാം. മാത്രയോടു ചേർന്ന മന്ത്രം ആയിരത്തി ഇരുന്നൂറു പ്രാവശ്യം ജപി

N

P

I

K

കുന്നവർ ക്രമേണ അണിമ തുടങ്ങിയ അഷ്ടദശശതക
സിദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നാൽ അല്പ ബുദ്ധികളാണ്
അങ്ങനെയുള്ള യോഗം ചെയ്യുന്നത്; അവർ സാധകാധമന്മാ
രാണ്. ചിത്തലയത്തിന് യോഗമെന്ന് പറയുന്നു. അത് പലവി
ധത്തിലുമുണ്ട്. നടക്കുമ്പോഴും ഇരിക്കുമ്പോഴും ഉറങ്ങു
മ്പോഴും ഉണ്ണുമ്പോഴും നിഷ്കളങ്കനായ പരമാത്മാവിനെ
ധ്യാനിക്കണം. അങ്ങിനെയായാൽ അത് ലയയോഗമാണ്. ഇനി
ഹഠ യോഗം- യമം, നിയമം, ആസനം, പ്രാണായാമം, പ്രത്യം
ഹാരം, ധാരണ, ധ്യാനം, സമാധി എന്നിവയാണ് അഷ്ടാംഗ
യോഗം.

- 26. മഹാമുദ്രാ മഹാബന്ധോ
മഹാവേദ ശ്വ ഖേചരീ
ജാലസ്യ ഉണ്ണീയാനശ്വ
മുലബന്ധസ്തമൈവ ച
- 27. ദീർഘ പ്രണവസന്ധാനം
സിന്ധാന്ത ശ്രവണം പരം
വജ്രോളീ ചാമരോളീ ച
സഹജോളീ ത്രിധാ മതാ
- 28. ഏതേഷാം ലക്ഷണം ബ്രഹ്മൻ
പ്രത്യേകം ശൃണു തത്വതഃ
ലഘ്യാഹാരോ യമേഷോകോ
മുഖ്യോ ഭവതി നേതരഃ
- 29. അഹിംസാ നിയമേഷകാ
മുഖ്യോ വൈ ചതുരാനന
സിദ്ധഃ പത്മാ തഥാസിംഹം ഭദ്രം ചേതി
ചതു ഷ്ഠായം
- 30. പ്രഥമാഭ്യസകാലേ തു
വിഹ്നാ സ്യുശ്ചതു രാനന
ആലസ്യം കന്മനം ധൂർത്ത ഗോഷ്ഠീ
മന്ത്രാദിസാധനം
മഹാമുദ്ര, മഹാബന്ധം, മഹാവേദം, ഖേചരീ ജാലസ്യ
രബന്ധം, ഉണ്ണീയാനം, മുലബന്ധം, ദീർഘപ്രണവസന്ധാനം,
പരമസിദ്ധാന്തശ്രവണം. വജ്രോളി, അമരോളി, സഹജോളി,
എന്നിവ മൂന്നുവിധത്തിലുള്ള മുദ്രകളാണ്. ബ്രഹ്മൻ അവയിൽ
ഓരോന്നിന്റെയും ലക്ഷണം പറയാം. യമങ്ങളിൽ അല്പാഹാരം
മാത്രമാണ് മുഖ്യം. നിയമങ്ങളിൽ അഹിംസയും പ്രധാനമാ
ണ്. അഭ്യാസത്തിന്റെ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ ക്ഷീണം ആത്മപ്ര
ശംസ ധൂർത്തസല്ലാപം മന്ത്ര സാധനം മുതലായ വിഹ്ന
ങ്ങൾ ഉണ്ടാകും.
- 31. ധാതുസ്ത്രീലഘ്യകാദീനി
മൃഗത്യുഷ്ണാമയാനി വൈ
ജ്ഞാതാ സുധീസ്തുജേത് സർവാൻ
വിഹ്നാൻ പുണ്യപ്രഭാവതഃ

- 32. പ്രാണായാമം തതഃകുര്യാത്
പത്മാസനഗതഃ സ്വയം
സുശോഭനം മഠം കുര്യാത്
സൂക്ഷ്മദാറം തു നിർവ്രണം.
- 33. സുഷ്ടയു ലിപ്തം ഗോമയേന
സുധയാ വാ പ്രയത്നതഃ
മക്കുണൈർമ്മശകൈർലുതൈർ
വർജിതം ച പ്രയത്നത
- 34. ദിനേ ദിനേ ച. സമ്മുഷ്ടം
സമ്മർജന്യാ വിശേഷതഃ
വാസിതം ച സുഗന്ധേന
ധൂപിതം ഗുല്ഗുലാദിഭഃ
- 35. നാത്യുച്ഛിതം നാതിനീചം
ചൈലാജിനകുശോത്തരം
തത്രോപവിശ്യ മേധാവീ
പത്മാസന സമന്വിതഃ
കാമ നീകഞ്ചന ലോലുപതയെ മൃഗത്യുഷ്ണയെന്നു
കരുതി ബുദ്ധിമാനായ സാധകൻ അവ കൈവെടിയണം.
പത്മാസനസ്ഥനായി പ്രാണായാമം അഭ്യസിക്കണം. അതിന്
ഒരു നല്ല കുടീരം ചെറിയ വാതിലുകളോടുകൂടിയതും ദാർ
ഢങ്ങളാണും ഇല്ലാത്തതുമായി തീർക്കണം. ചാണകം കൊണ്ട്
അതു മെഴുകുക. മുട്ട, ചിലന്തി തുടങ്ങിയ ജീവികൾ ഇല്ലാ
ത്തതായിരിക്കണം. ദിവസം തുത്തു വൃത്തിയാക്കണം.
ഗുൽഗുലു തുടങ്ങിയ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളാൽ വാസിതമാക്കു
ക. അധികം വലുതോ ചെറുതോ അല്ലാത്ത വസ്ത്രം ധരിച്ചു
മാന്തോലിലോ കുശാസനത്തിലോ ഇരുന്ന് പത്മാസനം ശീലി
ക്കുക.
- 36. ഋജുകായഃ പ്രാഞ്ജലിശ്വ
പ്രണമേദിഷ്ട ദേവതാം
തതോ ദക്ഷിണ ഹസ്തസ്യ
അംഗുഷ്ടേനൈവ പിംഗലാം
- 37. നിരൂധ്യ പുരയേദ് വായു-
മിന്ദയാതു ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ
യഥാശക്ത്യ വിരോധേന
തതഃ കുര്യാച്ച കുന്ദകം.
- 38. പുനസ്ത്യജേത് പിംഗലയാ
ശന്നൈരേവ ന വേഗതഃ
പുനഃ പിംഗളയാ പുര്യ-
പുരയേദുദരം ശന്നൈഃ
- 39. ധാരയിതാ യഥാശക്തി
രേചയേദിന്ദയാ ശന്നൈഃ
യ യാത്യജേത്തേയാ പുര്യ ധാരയേദവിരോധതഃ

N

P

I

K

40. ജാനുപ്രദക്ഷിണീ കൃത്യ
 നദ്രുതം ന വിളംബിതം
 അംഗുലിസ്ഫോടനം കുര്യാത്
 സാമാത്ര പരിഗീയതേ

നിവർന്നിരുന്ന് കൈകുപ്പി ഇഷ്ടദേവനെ നമസ്കരിച്ച് വലതു കൈകൊണ്ട് പിംഗളയെ അമർത്തി സാവധാനം പുരകം ചെയ്ത് നിരോധിച്ച് കുറുകെ ചെയ്യുക. പിന്നെ പിംഗളമുഖേന വായുവിനെ സാധാരണ ഗതിയിൽ പുറത്തേക്ക് വിടണം. പിന്നെ പിംഗളയാൽ വായുവിനെ വയറ്റിൽ നിറയ്ക്കുക. യഥാശക്തി ധാരണം ചെയ്തു. ഇഡമുഖേന രോചകം ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ ഏതു മുക്കിൻദാരത്തിലൂടെയാണോ ശ്വസിച്ചത് അതിൽകൂടി വീണ്ടും നിറച്ച് മറ്റേ മുക്കിൻദാരത്തിൽ കൂടി പുറത്തേക്കു വിട്ടുകൊമണ്ടിരിക്കണം. ഏറെ പതുക്കെയോ ഏറെ വേഗത്തിലോ അല്ലാതെ വിരലുകൊണ്ട് മുട്ട് പ്രദക്ഷീകരിക്കുക. ആ സമയത്തെ ഒരു മാത്രയെന്ന് പറയുന്നു.

41. ഇഡയാ വായു മരോപ്യ
 ശന്നൈഷോഡശമാത്രയാ
 കുറുകേയേത് പൂരിതാ പശ്ചാ-
 ശ്ചതുഃ ഷഷ്ഠ്യാ തു മാത്രയാ

42. രോചയേത് പിംഗളാനാഡ്യാ
 ദ്വത്രിംശന്മാത്രയാ പുനഃ
 പുനഃ പിംഗളയാപുര്യ-
 പൂർവത് സുസമാഹിതഃ

43. പ്രാതർമധ്യദിനേ സായ-
 മർദ്ധരാത്രേ ച കുറുകേ
 ശന്നൈരശീതി പര്യന്തം
 ചതുർവാരം സമഭ്യസേത്

44. ഏവം മാത്രാത്രയാഭ്യാസാ-
 ന്നാഡീ ശുദ്ധിസ്തതോ ഭവേത്
 യദാ തുനാഡീ ശുദ്ധിഃ സ്യാ-
 ത്തദാ ചിഹ്നാനി ബാഹ്യതഃ

ആദ്യം ഇഡയിൽ കൂടി പതിനാറു മാത്ര വായുവിനെ ഉള്ളിലേക്ക് വലിച്ച് പിന്നെ അറുപത്തിനാലുവരെ കുറുകെ ചെയ്തു മുപ്പത്തിരണ്ടു വരെ പിംഗളനാഡിയിൽ കൂടി രോചകം ചെയ്യണം. അതിനുശേഷം രണ്ടാം പ്രാവശ്യം പിംഗളയിൽ കൂടി വായുവിനെ വലിച്ച് മുമ്പിലത്തെപോലെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കണം. രാവിലെയും ഉച്ചയ്ക്കും സന്ധ്യക്കും അർദ്ധരാത്രിയിലും നാലുപ്രാവശ്യം സാവധാനം എൺപതു കുറുകെ വരെ ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ മൂന്നുമാസത്തെ അഭ്യാസത്താൽ നാഡീശുദ്ധി കൈവരും. സാധകന്റെ ദേഹത്തിൽ അതിന്റെ ചിഹ്നങ്ങളും കാണാറാകും.

45. ജായന്തേ യോഗിനോ ദേഹേ
 താനി വക്ഷ്യാമ്യ ശേഷതഃ
 ശരീരലഘുതാ ദീപ്തിർ-
 ജാരാഗ്നി വിവർദ്ധനം

46. കൃശത്വം ച ശരീരസ്യ
 തദാജായേത നിശ്ചി തം
 യോഗവിഹ്നകരാഹാരം
 വജ്ജയേത്യോഗവിത്തമഃ

47. ലവണം സർഷപം ചാമ്ല-
 മുഷ്ണം തീക്ഷ്ണം ച രുക്ഷകം
 ശാകജാതം രാമൊദി-
 വഹ്നി സ്ത്രി പഥസേവനം

48. പ്രാതഃ സ്നാനോ പവാസാദി-
 കായക്ലേശാംശ്ച വർജയേത്
 അഭ്യാസ കാലേ പ്രഥമം
 ശസ്തം ക്ഷീരാജ്യഭോജനം

49. ഗോധുമുദ്ഗശാല്യനം
 യോഗവ്യധികരം വിദുഃ
 തതഃ പരം യഥേഷ്ടം തു
 ശക്തം സ്യാദായുധാരണേ

50. യഥേഷ്ട ധാരണാദായോഃ
 സിദ്ധേത് കേവല കുറുകേഃ
 കേവലേ കുറുകേ സിദ്ധേ
 രോചപുരവിവർജിതേ

അതോടെ യോഗിയുടെ ശരീരത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന ചിഹ്നങ്ങൾ പറയാം. ഒന്ന് ശരീരലഘുവമാണ്. അതോടൊപ്പം ജാരാഗ്നി തീവ്രമാകുന്നു. ശരീരം നിശ്ചിന്തമാകും യോഗവിഹ്നം വരുത്തുന്ന ആഹാരം കൈവെടിയണം. ഉപ്പ്, എണ്ണ, പുളിപ്പ്, ചൂടേറിയത്, രുക്ഷതീഷ്ണ ഭോജനം, കായം തുടങ്ങിയവ, സ്ത്രി സമ്പർക്കം, അധികം നടക്കുക, പ്രാതഃസ്നാനം, ഉപവാസം തുടങ്ങിയവ വർജിക്കുക.

അഭ്യാസാരംഭത്തിൽ ക്ഷീരാനവും നെയ്കൊണ്ടുള്ള ഭോജനവും ശ്രേഷ്ഠമാണ്. ഗോതമ്പ്, ഉഴുന്ന്, അരിഭക്ഷണം എന്നിവ യോഗവ്യധികരമാണ്. ഇങ്ങനെ അഭ്യാസം ചെയ്താൽ വായുവിനെ യഥേഷ്ടം ധരിക്കാനുള്ള ശക്തി കിട്ടും. വായുധാരണം സാധിച്ചാൽ കേവലകുറുകെ സിദ്ധമാകുന്നു. അപ്പോൾ രോചക പുരകങ്ങൾ കൈവെടിയും.

51. ന തസ്യ ദുർലബം കിഞ്ചിത്
 ത്രിഷു ലോകേഷു വിദ്യതേ
 പ്രസ്വേദോ ജായതേ പൂർവ്വം
 മർദ്ദനം തേന കാരയേത്

N

P

I

K

52. തതോപി ധാരണാദായോഃ
 ക്രമേണൈവ ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ
 കമ്പോ ബവതി ദേഹസ്യ
 ആസന സ്ഥസ്യ ദേഹിനഃ

53. തതോധികതരാദ്യാസാ-
 ദുർദുരീ സ്വേന ജായതേ
 യഥാ ച ദർ ദുരോ ഭാവഃ
 ഉത്പ്ലുത്യോത്പ്ലത്യ ഗച്ഛതി

54. പദ്മാസനസ്ഥിതോ യോഗീ
 തഥാ ഗച്ഛതി ഭൂതലേ
 തതോധികതരാദ്യാസാത്
 ഭൂമിത്യാഗശ്ച ജായതേ

55. പമോസനസ്ഥ ഏവാസൗ
 ഭൂമിമുത്സൃജ്യ വർത്തതേ
 അതിമാനുഷചേഷ്ടാദി
 തഥാ സാമർത്ഥ്യമുദ്ഭവേത്

യോഗിക്ക് അതിനുശേഷം മൂന്നു ലോകത്തിലും ഒന്നും ദുർലഭമാവുകയില്ല. അദ്യാസഘട്ടത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വിയർപ്പ് ദേഹത്തിൽ മർദ്ദിക്കണം. അതോടെ വായു ധരിക്കാനുള്ള ശക്തി കൂടും. അതോടെ ഇരിക്കുന്ന സാധകന്റെ ശരീരം വിറയ്ക്കുന്നു. കുറെക്കഴിയുമ്പോൾ തവളയ്ക്കൊത്ത ചേഷ്ട ഉണ്ടാകും. അതായത് കുതിച്ചുചാടുന്ന അവസ്ഥാ വിശേഷം. അതിലും ഉപരിയായ അദ്യാസത്തിൽ അവൻ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് പൊങ്ങാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഇതുപോലെ അമാനുഷികപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാനും കഴിയും.

56. നദർശയേച്ച സാമർത്ഥ്യം
 ദർശനം വീര്യ വത്തരം
 സ്വല്പം വാ ബഹുധാ ദുഃഖം
 യോഗീ ന വ്യഥതേ തദാ

57. അല്പ മുത്രപുരീഷശ്ച
 സ്വല്പനിദ്രശ്ച ജായതേ
 കീലവോ ദുഷ്ടികാലാലാ സ്വേദദുർഗ്ഗന്ധതാനനേ

58. ഏതാനി സർവഥാ തസ്യ
 ന ജായന്തേ തതഃ പരം
 തതോധികതരാദ്യാസാത്
 ബലമൂത് പദ്യതേ ബഹു

59. യേന ഭൂചര സിദ്ധിഃ സ്യാത്
 ഭൂചരാണാം ജയേക്ഷമഃ
 വ്യാഘ്രോ വാ ശരഭോ വാപി
 ഗജോ ഗവയ ഏവ വാ

60. സിംഹോ വാ യോഗിനാ തേന
 മ്രിയന്തേ ഹസ്ത താഡിതാഃ
 കന്ദർപ്പസ്യ യഥാ രൂപം
 തഥാ സ്യാദപി യോഗിനഃ

പക്ഷേ തന്റെ സാമർത്ഥ്യവും ശക്തിയും മറ്റുള്ളവരുടെ മുന്നിൽ പ്രകടിപ്പിക്കരുത്. സ്വയം കണ്ട് തന്റെ ഉത്സാഹം വർദ്ധിപ്പിക്കുക. അതിൽ പിന്നെ സാധാരണ പ്രയാസങ്ങളൊന്നും സാധകനുണ്ടാവില്ല. മലമൂത്രങ്ങൾ കുറയും നിദ്ര ചുരുങ്ങും, മുക്കിടയോ തുപ്പലോ വിയർപ്പോ വായുവിന്റെ ദുർഗന്ധമോ അവനുണ്ടാകില്ല. അദ്യാസം വർദ്ധിക്കുന്നതോടെ നല്ല ശക്തിയുണ്ടാകും. എന്തിനെയും നേരിടാനുള്ള ശക്തി കിട്ടും. കടുവ ആന സിംഹം തുടങ്ങിയ മൃഗങ്ങളും യോഗിയുടെ കൈകൊണ്ടുള്ള ഒരു അടിയേറ്റാൽ ചത്തുപോകും. കാമനൊത്ത സൗന്ദര്യവും ഉണ്ടാകും.

61. തദ്രൂപവശഗാ നാര്യഃ
 കാംക്ഷന്തേ തസ്യ സംഗമം
 യദി സംഗം കരോത്യേഷ
 തസ്യ ബിന്ദു ക്ഷയോ ഭവേത്

62. വർജയിത്യാ സ്ത്രീയാഃസാഗം
 കുര്യാദ്ഭ്യോസമാദരാത്
 യോഗിനോംഗേ സുഗന്ധശ്ച
 ജായതേ ബിന്ദു ധാരണാത്

63. തതോ രഹസ്യുപാവിഷ്ടഃ
 പ്രണവം പ്ലുതമാത്രയാ
 ജപേത് പൂർവാർജിതാനാം തു
 പാപാനാം നാശഹേതവേ

64. സർവ വിഘ്നഹരോ മന്ത്രഃ
 പ്രണവഃ ര വദോഷഹാ
 ഏവമദ്യാസയോഗേന സിദ്ധിരാദരംഭസംഭവാ

65. തതോ ഭവേത് രം വസ്ഥാ
 പവനാദ്യാസ തത്പരാ
 പ്രാണോപാനോ മനോ ബുദ്ധിർ-
 ജീവാത്മ പരമാത്മനോഃ

66. അന്യോന്യ സാവിരോദേന
 ഏകതാ ഘടതേ യദാ
 ഹടാവസ്ഥേതി സാ പ്രോക്താ
 തച്ചിഹാനി ബ്രവീമ്യഹം

സ്ത്രീകൾ അവന്റെ രൂപത്താൽ ആകൃഷ്ടരായി അവനുമായുള്ള സംഗമം ആഗ്രഹിച്ചുവെന്നു വരാം. യോഗി സ്ത്രീ സംഗമം ചെയ്താൽ അവന്റെ വീര്യം നഷ്ടപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ സ്ത്രീകളെ ശ്രദ്ധിക്കാതെ ദൃഢതയോടെ അദ്യാസപരനാകണം. വീര്യധാരണത്താൽ അയാളുടെ ശരീരം സുഗന്ധി

N

P

I

K

തമാകുന്നു. അയാൾ ഏകാന്തതയിലിരുന്ന് പ്ലതമാത്രയിൽ പ്രണവം ജപിക്കണം. തന്മൂലം പാപം നശിക്കും; പ്രണവം സർവവിഹിനഹാരിയാണ്. ഇങ്ങനെ അഭ്യാസയോഗത്താൽ സിദ്ധി കൈവരും വായു ധാരണത്താൽ പ്രാണൻ അപാനൻ മനസ്സ് ബുദ്ധി ജീവാത്മപരമാത്മാക്കൾ എന്നിവയുടെ പാരസ്പരിതമായ ഐക്യം സ്ഥാപിതമാകുന്നു. അതിന്റെ ചിഹ്നങ്ങൾ പറയാം.

67. പൂർവ്വം യഃ കഥിതോഭ്യാസ-
ശ്ചൂർത്ഥമാംശം പരിഗ്രഹേത്
ദിവം വാ യദി വാ സായം
യാമമാത്രം സമഭ്യസേത്

68. ഏകവാരം പ്രതിദിനം
കുര്യാത് കേവലകുന്ദകം
ഇന്ദ്രിയാണീന്ദ്രിയാർത്ഥേബ്ധോ
യത് പ്രത്യാഹരണം സഹൃദം

69. യോഗി കുന്ദകമാസ്ഥായ
പ്രത്യാഹാര സ ഉച്യതേ
യദ്യത് പശ്യതി ചക്ഷുർ ഭ്യാം
തത്തദാത്മേതി ഭാവയേത്

70. യദ്യത് ശൃണോതി കർണ്ണാഭ്യാം
തത്തദാത്മേതി ഭാവയേത്
ലഭതേ നാസയാ യദ്യ-
ത്തത്തദാത്മേതി ഭാവയേത്

ആദ്യം ചെയ്തിരുന്ന അഭ്യാസം പിന്നീട് നാലിലൊന്ന് ചെയ്താൽ മതി പകലോ രാത്രിയോ ഒരു യാമം അഭ്യാസം ചെയ്യണം. കുന്ദകം മാത്രം പ്രതിദിനം ഒരു പ്രാവശ്യം ചെയ്യണം. കുന്ദകം ചെയ്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അവയുടെ വിഷയങ്ങളിൽനിന്ന് പ്രത്യാഹരിക്കണം. ഇതാണ് പ്രത്യാഹാരം. ഈ ഘട്ടത്തിൽ എന്തു കണ്ടാലും ഏത് കേട്ടാലും എന്ത് മണപ്പിച്ചാലും അവയെല്ലാം ആത്മഭാവനയോടെ സ്വീകരിക്കുക.

71. ജീഹ്വയാ യദ്രസം ഹൃത്തി
തത്തദാത്മേതി ഭാവയേത്
ത്വചാ യദ്യത് സ്പുശേത് യോഗീ
തത്ത ദാത്മേതി ഭാവയേത്

72. ഏവം ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണാം തു
തത്തത് സൗഖ്യം സുസാധയേത്
യാമമാത്രം പ്രതിദിനം
യോഗീ യത്നാദന്ദ്രിയാഃ

73. യഥാവാ ചിത്തസാമർത്ഥ്യം
ജായതേ യോഗിനോ ധ്രുവം
ദൂരശ്രുതിർദൂരദൃഷ്ടിഃ
ക്ഷണാ ദ്വരാഗമസ്തഥാ

74. വാക്സിദ്ധിഃ കാമരൂപത്വ-
മദ്യശൃകരണീ തഥാ മലമൂത്ര പ്രലേപേന
ലോഹാദേഃ സ്വർണ്ണതാ ഭവേത്

75. ഖേ ഗതിസ്തസ്യ ജായേത
സന്തതാഭ്യാസ യോഗതഃ
സദാ ബുദ്ധിമതാ ഭാവ്യം
യോഗിനാ യോഗ സിദ്ധയേ

നാക്കിൽ ഏതു രസമാണോ ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നത് അതിനെ ആത്മരൂപത്തിൽ ഭാവിക്കണം. താക്കിൽ ഏതൊന്ന് സ്പർശിക്കപ്പെടുന്നു, അതിലും അത്മഭാവം വേണം. ഇങ്ങനെ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയ വിഷയങ്ങൾ സാധകം ചെയ്ത ദിവസത്തിൽ ഒരു യാമം വരെ അഭ്യാസം വേണം. മാനസികമായ കഴിവുകൾക്കു പുറമെ സാധകന് ദൂരശ്രുതി, ദൂരദൃഷ്ടി, വാക്യസിദ്ധി, കാമരൂപധാരണ, അദ്യശൃനാകാനുള്ള കഴിവ് ഇതൊക്കെ സിദ്ധിക്കും. അയാളുടെ മലമൂത്രലേപനത്താൽ ഇരുമ്പ് സ്വർണ്ണമാകുമത്രെ. ആകാശഗമനം തുടങ്ങിയ സിദ്ധികളും ഉണ്ടാകും. ബുദ്ധിമാനായ യോഗി ശ്രദ്ധാലുവാകണം.

76. ഏതേ വിഹ്നാ മഹാസിദ്യേഃ
നരമേത്ത ത്ര ബുദ്ധിമാൻ
ന ദർശയേത് സ്വസാമർത്ഥ്യം യസ്യ കസ്യ
പിയോഗിരാട്

77. യഥാ മുഢോ യഥാ ഹൃസോ
യഥാ ബധിര ഏവ വാ
തഥാ വർത്തേത ലോകസ്യ സ്വസാമർത്ഥ്യ
സ്യ ഗുപ്തയേ

78. ശിഷ്യാശ്ച സ്വസ്വകാരേഷു
പ്രാർത്ഥയന്തി ന സംശയഃ
തത്തത് കർമ്മ കരവ്യഗ്രഃ
സ്വാഭ്യാസേ ഫിസിമ്യതോ ഭവേത്

79. അവിസ്മൃത്യ ഗുരോർ വാക്യ-
മദ്യസേത്ത ദഹർന്നാശം
ഏവം ഭവേത് ഹഠാവസ്ഥാ
സന്തതാ ഭ്യാസയോഗതഃ

80. അനഭ്യാസവതശ്ചൈവ
വൃഥാ ഗോഷ്ഠ്യാ ന സിദ്ധ്യാതി
തസ്മാത് സർവപ്രയതേനന
യോഗമേവ സദാഭ്യസേത്

ഇവ മഹാസിദ്ധിക്ക് വിഹ്നമാണ്. അറിവുള്ള യോഗി അതിൽ താല്പര്യം കാട്ടരുത്. അവയിൽ നിന്നെല്ലാം ഒഴിഞ്ഞു മാറണം. തന്റെ കഴിവ് പ്രദർശിപ്പിക്കരുത്. സാധാരണക്കാരന്റെ മുമ്പിൽ ഭ്രാന്തനോ ബധിരനോ മുകനോ ആയി അഭിനയിക്കാം. തന്റെ കഴിവുകൾ ഗോപ്യമായി വെയ്ക്കണം. ശിഷ്യന്മാർ അപേക്ഷിച്ചാലും വഴങ്ങാതെ സദാ അഭ്യാസത്തിൽ നിര

N

P

I

K

നായിരിക്കണം. ഇങ്ങനെ നിരന്തരമായ അഭ്യാസത്താൽ ഹഠാ വസ്ഥ കൈവരും അഭ്യാസത്താലേ ഇത് കൈ വരുകയു ഉള്ളു. പ്രസംഗം കൊണ്ട് ഒന്നും നടക്കില്ല. സദാ യോഗാഭ്യാസ നിരന്തരമാവുക.

81. തതഃ പരിചയാവസ്ഥാ
ജായതേ ഭ്യാസ യോഗതഃ
വായുഃ പരിചിതോ യത്നാ-
ദഗ്നിനാ സഹി കൃണ്ഡലീ

82. ഭാവയിത്യാ സുഷുപ്തായാ
പ്രവിശേദനിരോധതഃ
വായുനാ സഹ ചിത്തം ച
പ്രവേശിച്ച മഹാപഥം

83. യസ്യ ചിത്തം സ്വപവനം സുഷുപ്തനാം
പ്രവിശേദിഹ
ഭൂമി രാപോ ഭനലോ വായു-
രാകാശശ്ചേതി പഞ്ചകഃ

84. യേഷു പഞ്ചസു ദേവാനാം ധാരണാ
പഞ്ചധോച്യതേ
പാദാദി ജാനുപര്യന്തം
പൃഥ്വി വീ സ്ഥാനമുച്യതേ

85. പൃഥ്വിവീ ചതുരന്ദ്രം ച
പീതവർണ്ണം ലവർണ്ണകം
പാർത്ഥീവേ വായുമാ ശാപ്യ
ലകാരേ സമന്വിതഃ

86. ധ്യായാംശ്ചതുർ ഭുജാകരം
ചതുർവക്ത്രം ഹിരണ്യമയം
ധാരയേത് പഞ്ചഘടികം
പൃഥ്വിവീജയമാപ്നുയാത്

പിന്നീട് അഭ്യാസത്താൽ പരിചയം നേടാൻ കഴിയുന്നു. അതിനെ ശ്രമിച്ച് വായു സഹിതം അഗ്നിയേയും കൃണ്ഡലി യെയും സാധകം ചെയ്ത് ഭാവനാ പൂർവ്വം സുഷുപ്തയിൽ പ്രവേശിക്കണം. അവിടത്തെ നിരോധം ജയിച്ച് വായു സഹിതം മഹാ രഥത്തിൽ പ്രവേശിക്കണം. ആരുടെ ചിത്തം വായു സഹിതം സുഷുപ്തയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അവൻ പൃഥ്വി ജലം അഗ്നി വായു ആകാശം എന്നീ പഞ്ച മഹാഭൂതങ്ങളാകുന്ന ദേവന്മാരെ അഞ്ചുവിധത്തിൽ ധാരണം ചെയ്യുന്നു. പാദം മുതൽ മുട്ടുവരെയുള്ള ഭാഗത്തെ പൃഥ്വിതത്വസ്ഥാനമെന്നു പറയുന്നു. പൃഥ്വി ചതുഷ്കോണയുക്തവും പീത വർണ്ണവും ലകാരയുക്തവുമാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള പൃഥ്വി തത്വത്തിൽ വായുവിനെ ആരോപിച്ച് ലകാരത്തിൽ അതിനെ യോജിപ്പിച്ച് അതിൽ സ്വർണ്ണമയവും ചതുർഭുജാകാരവും ചതുർമുഖവുമായ ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിക്കണം. ഇങ്ങനെ അഞ്ചു ഘടികാവരെ ധ്യാനിച്ചാൽ പൃഥ്വിതത്വ വിജയം സിദ്ധിക്കും.

87. പൃഥ്വി വീ യോഗതോ മൃത്യുർ-
ന ഭവേദസ്യ യോഗിനഃ
ആ ജാനോഃ പായു പര്യന്ത-
മപാം സ്ഥാനം പ്രകീർത്തിതം.

88. ആപോ ഭീര്യ ചന്ദ്രം ശുക്ലം ച
വാബീജം പരികീർത്തിതം
വാരുണേ വായുമാരോപ്യ
വകാരേണ സമന്വിതം

89. സ്മരേന്നാരായണം ദേവം
ചതുർ ബാഹും കിരിടിനം
ശുദ്ധ സ്മടിക സങ്കാശം
പീത വാസസ മച്യുതം

90. ധാരയേത് പഞ്ചഘടികഃ
സർവ പാപൈഃ പ്രമുച്യതേ
തതോ ജലാദ് ഭയം നാസ്തി
ജലേ മൃത്യുർന വിദ്യതേ

പൃഥ്വിയോഗപ്രഭാവത്താൽ യോഗിക്ക് മരണമുണ്ടാവില്ല. മൃത്യുതൽ ഗുദം വരെയുള്ള ഭാഗത്തിന് ജലതത്വസ്ഥാനമെന്ന് പറയുന്നു. അത് അർദ്ധചന്ദ്രാകാരത്തിൽ 'വാ' എന്ന ബീജത്തോടു കൂടിയതാണ്. ഈ ജലതത്വത്തിൽ വായുവിനെ ആരോപിച്ച് 'വ'യെ സമതയിച്ച് ചതുർ ബാഹുവും കിരീടധാരിയും സ്മടിക, സങ്കാശനും പീതാംബരനും അച്യുതനുമായ നാരായണനെ ധ്യാനിക്കണം. ഇങ്ങനെ അഞ്ചു നിമിഷം ധ്യാനിച്ചാൽ ഭഗവാൻ സാധകനെ എല്ലാ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനാക്കും. പിന്നെ ഒരു വിധത്തിലും അയാൾക്ക് ജലത്തിൽനിന്നുള്ള ഭയം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ജലത്തിൽ അയാൾക്ക് മരണം ഉണ്ടാകില്ല.

91. ആപായോർ ഹൃദയാന്തം ച വഹ്നിസ്ഥാനം
പ്രകീർത്തിതം

വഹ്നിസ്ത്രീകോം രക്തം ച രേഫാക്ഷര സമുദ്രഭവം
92. വഹനൗ ചാനി ല മാ രോപ്യ രേഫാക്ഷര
സമുജ്ജലം

ത്രീയക്ഷരം വരദം രുദ്രം തരുണാദിത്വ സന്നിഭം
93. ഭസ്മോ ഭൂളിത സർവാംഗം സുപ്രസന്ന
മനുസ്മരൻ

ധാരയേത് പഞ്ചഘടികാ വഹ്നിനാ സൗ ന ദഹ്യതേ

94. ന ദഹ്യതേ ശരീരം ച പ്രവിഷ്ട്യാ സ്യ
ഗ്നി മണ്ഡലേ
ആ ഹൃദയാദ് ഭൂവ്യോർ മദ്ധ്യം വായുസ്ഥാനം
പ്രകീർത്തിതം

95. വായുഃ ഷ്ട്കോണകം കൃഷ്ണം യകാരാക്ഷര
ഭാസുരം
മാരൂതം മരൂതാം സ്ഥാനേ യകാരാക്ഷര ഭാസുരം

N

P

I

K

96. ധാരയേത്തത്ര സർവജ്ഞമീശ്വരം വിശ്വതോ മുഖം
ധാരയേത് പഞ്ചഘടികാ വായുവത്
വ്യോമഗോഭവേത്.

മലദാരം മുതൽ ഹൃദയം വരെയുള്ള ഭാഗത്തിന് അസ്ഥി സ്ഥാനം എന്നു പറയുന്നു. അഗ്നി ത്രികോണയുക്തവും ചുവന്നനിറമുള്ളതും രേഫയുക്തവുമാകുന്നു. അഗ്നിയിൽ വായുവിനെ ആരോപിച്ച് റഥത്തെ സമന്വയിച്ച് ത്രിനേത്രനും പരദന്തും തരുണാദിത്യ സമാനനും ഭസ്മ യുജിത സർവാംഗനും ആയ രൂദ്രന അനുസ്മരിക്കണം. ഇങ്ങനെ അഞ്ചുഘടിക ധ്യാനിച്ചാൽ അവൻ അഗ്നിയാൽ ദഹിക്കപ്പെടുകയില്ല. കത്തുന്ന തീയിൽ കൂടി നടന്നാലും അവൻ ദഹിക്കപ്പെടില്ല. ഹൃദയം മുതൽ പുരികം വരെയുള്ള സ്ഥാനത്തിന് 'വായു സ്ഥാനമെന്ന് പറയുന്നു. അത് ഷ്ടകോണവും കൃഷ്ണ വർണ്ണവും 'യ' കാരയുക്തവുമാണ്. വായു സ്ഥാനത്തിൽ യകാരത്തോടുകൂടി വിശ്വതോഘനം സർവജ്ഞനുമായ ഈശ്വരനെ ധ്യാനിക്കണം. ഇങ്ങനെ അഞ്ചുനിമിഷം ധ്യാനിച്ചാൽ വായുവിനെപ്പോലെ ആകാശചാരിയായിത്തീരാം.

97. മരണം നതു വായോശ്ച ഭയം ഭവതി യോഗിനഃ
ആഭ്രൂ മധ്യാത്തു മുർധാന്ത മാകാശസ്ഥാനമുച്യതേ

98. വ്യോമവൃത്തം ച ധ്രുവം ച ഹകാരാക്ഷര ഭാസുരം
ആകാശേ വായു മാരോപ്യ ഹകാരോ പരിശങ്കരം

99. ബിന്ദുരൂപം മഹാഭേദം വ്യോമാകാരം സദാശിവം
ശുദ്ധസ്ഫടിക സങ്കാശം ധൃത ബാലേന്ദു മൗലിനം

100. പഞ്ചവക്രതയുതം സൗമ്യം ദശ ബാഹുഃ
ത്രിലോചനം
സർവായുധൈശ്ച ധൃതാകാരം സർവാഭ്യുഷണ
ഭൃഷിതം

101. ഉമാർധ ഭേഹം വരദം സർവകാരണ കാരണം
ആകാശധാരണാ ആസ്യ ഖേചര്യത്വം
ഭവേത് ധ്രുവം

അങ്ങനെയുള്ള യോഗിക്ക് വായുവിനെ അല്പവും ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ല. വായു കാരണം അവൻ മരിക്കില്ല. പുരികം മുതൽ മുർദ്ധാവു വരെയുള്ള ഭാഗത്തിന് ആകാശം വൃത്താകാരവും യുമവർണ്ണവും 'ഹ' കാരത്താൽ പ്രകാശിതവുമാണ്. ആകാശതത്വത്തിൽ വായുവിനെ ആരോപിച്ച് വിഷ്ണു രൂപത്തിൽ മഹാ ഭേദവും വ്യോമാകാരത്തിൽ സദാ ശിവനും ശുദ്ധസ്ഫടികതുല്യനും നിർമലനും ചന്ദ്രകലാധരനും പഞ്ചമുഖനും സൗമ്യനും ദശബാഹുവും ത്രിനേത്രനും സർവായുധധാരിയും സർവഭരണഭൃഷിതനും പാർവ്വതീകാന്തനും സർവകാരണങ്ങൾക്കും കാരണവുമായ ഭഗവാൻ ശിവനെ ആകാശത്തിൽ ധാരണം ചെയ്താൽ തീർച്ചയായും ആകാശഗമനത്തിനുള്ള കഴിവ് കൈവരുന്നു.

102. യത്ര യത്ര സ്ഥിതോ വ്യാപി സുഖമത്യന്ത
മശന്നുതേ
ഏവം ച ധാരണാഃ പഞ്ചകുര്യാത് യോഗീ
വിചക്ഷണഃ

103. തതോ ദ്യവധശരീരഃ സ്വാന്യത്യ സ്മതസ്യ
ന വിദ്യതേ
ബ്രാഹ്മണാഃ പ്രളയേനാഹി നസീ ഭതി മഹാമതിഃ

104. സഗുണം ധ്യാന മേതത് സ്യോദണി മാദി
ഗുണപ്രദം
നിർഗുണ ധ്യാന യുക്തസ്യ സമാധീശ്ച
തതോഭവേത്

അങ്ങനെയായാൽ സാധകൻ എവിടെയിരുന്നാലും വളരെ സുഖവാനായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങനെ കഴിവാർന്ന യോഗി അഞ്ചുവിധത്തിൽ ധാരണം ചെയ്യണം. തന്മൂലം അവന്റെ ശരീരം ദൃഢമാകുന്ന മരണഭയം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ബ്രഹ്മപ്രളയത്തിനു ശേഷവും അവൻ ദുഃഖിതനാകുന്നില്ല. ആറു നിമിഷം വരെ ഇങ്ങനെ വായുവിനെ നിയന്ത്രിച്ച് ആകാശത്തിൽ ഇഷ്ടസിദ്ധി നൽകുന്ന ഭേദന്മാരെ ധ്യാനിക്കണം. സഗുണ രൂപ ധ്യാനത്താൽ അണിമാദി ഗുണസിദ്ധി; നിർഗുണ ധ്യാനത്താൽ സമാധിയും കൈവരും.

106. ദിന ദ്വാദശ കേ നൈവ സമാധിം സമ
വാപ്നു യാത്

വായു നിരൂപ്യ മേധാവി ജീവന്മുക്തോ ഭവത്യയം

107 സമാധിഃ സമതാവസ്ഥാ ജീവാത്മ പരമാത്മനോഃ
യദി സ്വഭേദമുത് സൃഷ്ടിമിച്ഛാ ചേ ദുത്
സൃജേത് സ്വയം

108. പരബ്രഹ്മണി ലീയേത നതസ്യോത്ക്രാന്തി
രിഷ്യതേ
അഥ നോ ചേത് സമുത് സൃഷ്ട്വ സ്വ ശരീരം
പ്രിയം യദി

109. സർവലോകേഷു വിഹരന്നണിമാദി ഗുണ നിതഃ
കദാചിത് സ്വേച്ഛയാ ദേവോ ഭൂത്യാ സ്വർഗ്ഗേ
മഹീയതേ

110. മനുഷ്യാ വാപി യക്ഷോ വാ സ്വേച്ഛയാ
വീക്ഷണാത് ഭവേത്
സിംഹോ വ്യാഘ്രോ ഗജോ വാശ്യ സോച്ഛയാ
ബഹുതാമിയാത്

യോഗം അറിയുന്ന സാധകൻ പന്ത്രണ്ട് ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ തന്നെ സമാധി കൈവരിച്ച് ജീവന്മുക്തനാകുന്നു. സമാധി ജീവാത്മപരമാത്മാക്കളുടെ സമാനാവസ്ഥയാണ്. അതിൽ സ്വശരീരത്യാഗം ചെയ്യണമെന്നാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങനെ ചെയ്യാം. ഇങ്ങനെ പരമാത്മാവിൽ ലയിച്ചവന് വീണ്ടും ജന്മമില്ല. ശരീരം പ്രിയമാണെങ്കിലും അവൻ ശരീരത്തിൽ തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്ത് അണിമാദിസിദ്ധിമുണ്ടെങ്കിൽ എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ഭേദനമാകാം. മനുഷ്യനോ യക്ഷനോ ആകാൻ കഴിയും സിംഹം, കടുവ മുതലായവയുടെ രൂപങ്ങൾ കൈകൊള്ളാനും കഴിയുന്നതാണ്.

N

P

I

K

- 111. യഥേഷ്ടമേവ വർത്തേത യദാ യോഗീ മഹേശ്വരഃ
അഭ്യാസഭേദതോ ഭേദാഃ ഫലം തു സമ മേവ ഹി
- 112. പാർഷ്ണീം വാമസ്യ വാദസ്യയോനിസ്ഥാനേ
നിയോജയേത്
പ്രസാര്യ ദക്ഷിണം പാദം ഹസ്താഭ്യാം
ധാരയേത് ദൃഢം
- 113. ചിഞ്ചുകം ഹൃദി വിന്യസ്യ പുരയേദായുനാപുനഃ
കുംഭകേന യഥാശക്തി ധാരയിത്യാ തു രേചയേത്
- 114. വാമാംഗേന സമഭ്യസ്യ ദക്ഷാം ഗൗത
തോഭ്യസേത്
പ്രസാരിതസ്തു. യഃ പാദസ്ത മൂത്ര
പരിനാമയേത്
- 115. അയമേവ മഹാബന്ധ ഉദയത്രൈവ മഭ്യസേത്
മഹാബന്ധസ്ഥിതോ യോഗീ കൃത്യാ
പൂരകമേകധീ
- 116. വായുനാ ഗതി മാവ്യത്യ നിദ്യതം കർണ്ണമുദ്രയാ
പുടദീയം സമാക്രമ്യ വായുഃ സ്ഥൂത്തി സത്വരം
യോഗിമഹേശ്വര പദം പ്രാപിച്ചതിനുശേഷം ഇച്ഛക്കൊത്ത
വണ്ണം കഴിയാം. ഇത് അഭ്യാസഭേദം മാത്രം ഫലദ്യഷ്ട്യാ രണ്ടും
തുല്യം തന്നെ. ഇടത്തെ പാദത്തിന്റെ ഉപ്പുറ്റിയാൽ യോനി
സ്ഥാനമർത്തി വലത്തെ പാദം നീട്ടി അതിന്റെ പെരുവിരൽ
രണ്ടുകൈകൊണ്ടും ബലത്തിൽ പിടിക്കണം. താടി നെഞ്ചോടു
ചേർത്ത് വായു ഉള്ളിൽനിറച്ച് യഥാശക്തി കുംഭകം ചെയ്ത്
രേചകത്താൽ വായു വെളിയിൽ വിടണം. ഈ അഭ്യാസം ഇട
തുഭാഗത്താൽ ചെയ്ത് വലതുഭാഗം കൊണ്ടും ചെയ്യുക. അതാ
യത് നീട്ടിയിരിക്കുന്ന കാൽ യോനിസ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിക്കണം.
ഇത് “മഹാബന്ധനമാണ്” രണ്ടു വിധത്തിലും യോഗി ഏകാ
ഗ്രമായി കർണ്ണമുദ്ര മുഖേന വായു ഗതി നിരോധിച്ച് രണ്ടു
മുക്കിൻദാരങ്ങളും സങ്കാചിപ്പിച്ചാൽ വായുവേഗം നിറയും.
- 117. അയ മേവ മഹാവേധഃ സി ഖൈരഭ്യസ്യതേ
നിശര
അന്തഃകപാലയുകഹരേ ജിഹ്വാം വ്യാവൃത
ധാരയേത്
- 118. ഭ്രൂമധ്യ ദൃഷ്ടി രപ്യേഷാ മുദ്രാ ഭവതി ഖേചരീ
കണ്ഠമാകുണ്ഠ്യ ഹൃദയ സ്ഥാപയേദ്
ദൃഢയാധിയാ
- 119. ബന്ധോ ജാലന്ധര്യോണ്യോ ിയം മൃത്യു
മാതംഗകേസരീ
ബന്ധോ യേന സുഷ്മനായാം പ്രാണാസ്തുസ്സീ
യതേ യതഃ
- 120. ഉഡ്യാനാ ക്യാഹി ബന്ധോ ിയം യോഗിഭിഃ
സമുദാഹൃതഃ

- പാർഷ്ണി ഭാഗേന സംഹീഡ്യ യോനി
മാകുഞ്ചയേത് ദൃഢം
- 121. അപാന മുർധ്യ മുത്ഥാപ്യ യോനി
ബന്ധോയ മുച്യതേ
പ്രാണാപാനൗ നാദബിന്ദു മൂലബന്ധേന
ചൈകതാം
- 122. ഗത്യാ യോഗസ്യ സ സിദ്ധീം യച്ഛതോ
നാത്ര സംശയഃ
കരണീ വിപരീതാഖ്യാ സർവവ്യാധി വിനാശിനി
ഈ മഹാവേധത്തെ സിദ്ധയോഗികൾ സദാ അഭ്യസി
ക്കുന്നു. ഇനി ഖേചരീ മുദ്ര - നാക്ക് മുകളിലോട്ടു മടക്കി
കപാലകുഹരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചു. രണ്ടു പുരികങ്ങളുടെയും
മധ്യേ ദൃഷ്ടി ഉറപ്പിക്കണം. കഴുത്ത് സങ്കോചിപ്പിച്ച് ദൃഢമായി
നെഞ്ചിൽ സ്ഥാപിച്ചാൽ “ജാലന്ധര മുദ്രയായി. അതിന് മൃത്യു
മാതംഗകേസരിയെന്നും പറയും. ഇതിനാൽ ബന്ധമായ
പ്രാണൻ സുഷുപ്തയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. യോഗികൾ
അതിനെ ഉഡ്ഡീയാന ബന്ധം എന്ന് പറയുന്നു. ഉപ്പുറ്റി കൊണ്ട്
യോനി സ്നാനത്തെ നല്ലപോലെ അമർത്തി അപാനനെ മുക
ളിലേക്ക് വലിക്കണം. ഇതിന് യോനി ബന്ധമെന്ന് പറയു
ന്നു. ഈ വിധിപ്രകാരം പ്രാണൻ അപാനൻ നാദം ബിന്ദു
എന്നിവയിൽ മൂലബന്ധം മുഖേന ഏകീഭാവം കൈവരുന്നു.
ഇത് യോഗ സിദ്ധികരമാണ് അടുത്തുപറയുന്നത് വിപരീത
കരണി എന്ന മുദ്രയെപ്പറ്റിയാണ്. ഇത് സർവവ്യാധി വിനാശി
നിയാണ്.
- 123. നിത്യ മഭ്യാസായുക്തസ്യ ജാരാഗ്നി വിവർദ്ധിനി
ആഹാരോ ബഹുലസ്തസ്യ സംപാന്യ
സാധകസ്യ ചത
- 124. അല്പാഹാരേ യദി ഭവേദഗ്നിർ ദേഹം
ഹരേ ത്ക്ഷണാത്
അധഃ ശിരോശ്ചോർധ പാദഃ ക്ഷണം സ്യാത്
പ്രഥമേ ദിനേ
- 125. ക്ഷണാച്ച കിഞ്ചി ദധിക മഭ്യസേത്തു ദിനേ ദിനേ
വലീ ച പലിതം ചൈവ ഷൺമാസാർ
ദ്ധാനദൃശ്യതേ
- 126. യാമമാത്രം തു യോ നിത്യ മഭ്യസേത് സ
തു കാലജിത്
വജ്രോളി മഭ്യസേ ദൃസ്തു സ യോഗീ
സിദ്ധി ഭാജനം
- 127. ലഭ്യതേ യദി തസ്യൈവ യോഗസിദ്ധിഃ
കരേസ്ഥിതാ
അതീതാനാഗതം വേത്തി ഖേചരീ ച.
ഭവേത് ധ്രുവം
നിത്യവും ഈ മുദ്ര സാധകം ചെയ്യുന്നവന്റെ ജാരാഗ്നി
വർദ്ധിക്കും. അതിന്റെ ഫലമായി സാധകന് അധികം
ആഹാരം വേണ്ടി വരും. അല്പാഹാരം തുടർന്നാൽ അയാ

N

P

ഇുടെ ദേഹം തന്നെ തകരും. ഈ മുദ്ര അഭ്യസിക്കുന്ന ആദ്യ ദിവസം നിമിഷനേരം ശിരസ്സ് താഴെയും പാദം മുകളിലോട്ടും വെയ്ക്കണം. അതിനുശേഷം എല്ലാ ദിവസവും ഓരോ നിമിഷവും അഭ്യാസം വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. അങ്ങനെ യായാൽ ആറു മാസത്തിനുള്ളിൽ തന്നെ ശരീരത്തിലെ ചുളി വുകൾ മാറും. തലമുടിയുടെ നിറം ഏറ്റവും പ്രതിദിനം ഒരു യാമം വരെ അഭ്യസിക്കുന്നവന് കാലനെയും ജയിക്കാൻ കഴിയും അടുത്ത് വജ്രോളിമുദ്ര അഭ്യസിക്കുന്ന യോഗി അതിവേഗം സിദ്ധനാകുന്നു. യോഗി ഈ അഭ്യാസം ചെയ്യുന്ന പക്ഷം യോഗസിദ്ധി അയാളുടെ കൈയിലായിരിക്കും. ഭൃതഭവിഷ്യത്തുക്കൾ അറിയാൻ അയാൾക്ക് സാധിക്കും. ആകാശ ഗമനത്തിനും അയാൾക്ക് കഴിവുണ്ടാകും.

- 128. അമരീം യഃ പിഞ്ചേന്നിത്യം നസ്യം കുർവൻ ദിനേദിനേ വജ്രോളി അഭ്യസന്നത്യ മമരോളീതി കഥ്യതേ
- 129. തതോ ഭവേ ദ്രാ ജയോഗോ നാന്തരാ ഭവതി ധ്രുവം യദാതു രാജ യോഗേന നിഷ്പന്നാ യോഗിഭിഃ ക്രീഡാ
- 130. തദാ വിവേക വൈരാഗ്യം ജായതേ യോഗി നോ ധ്രുവം വിഷ്ണുർനാമ മഹാ യോഗീ മഹാ ഭൃതോ മഹാ തപഃ

നിത്യവും അമരി കുടിക്കുകയും അതു മുക്കിൽ നസ്യം ചെയ്യുകയും ചെയ്ത് വജ്രോളി സാധകം ചെയ്യുന്നവനെ അമരോളീ സാധകനെന്ന് പറയുന്നു. അവൻ രാജയോഗിയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. രാജയോഗം കൈവന്നു കഴിഞ്ഞാൽ യോഗിക്ക് ഹറിയോഗത്തിന്റെ ശാരീരികപ്രക്രിയ ആവശ്യമില്ല. അവന് ദൃഢമായി വിവേകവും വൈരാഗ്യവും കൈവരുന്നു. ഭഗവാൻ, മഹാവിഷ്ണുതന്നെയാണ്. മഹാ ഭൃതസ്വരൂപൻ; അതു പോലെ മഹാ തപസിയും

- 131. തത്യാമാർഗ്ഗേ യഥാ ദീപോ ദൃശ്യതേ പുരുഷോത്തമഃ യഃസ്തനഃ പുർവപീത സ്തം നിഷ്പീഡ്യ മുദ്മശ്നു തേ
- 132. യസ്മാത് ജാതോ ഭഗാത്പുർവം തസ്മി നേവ ഭഗേരനു യാ മാതാ സാ പുനർ ഭാര്യാ യാ ഭാര്യാ മാതരേ വഹി
- 133. യഃപിതാ സ പുനഃപുത്രോ യഃപുത്രഃസ പുനഃ പിതാ ഏവം സഞ്ചാര ചക്രേണ കുപ ചക്രേ ഘടാ ഇവ
- 134. ഭ്രമന്തേ യോനി ജന്മാനി ശ്രുത്വാ ലോകാന്തർ സമശ്നുതേ ത്രയോ ലോകാ സ്ത്രയോ വേദാ സ്ത്രിസ്രഃ സന്ധ്യാഃ സ്ത്രയ സ്വരാഃ

- 135. ത്രയോഘനയഞ്ച ത്രിഗുണാ സ്ഥിതോ സർവത്രയാക്ഷരേ ത്രയാണാമക്ഷരാണാം ച യോദ്യധീതേഃ പൃഥമക്ഷരം

പുരുഷോത്തമനെ തത്യാമാർഗ്ഗ സഞ്ചാരിക്ക് വിളക്കു പോലെ സ്പഷ്ടമായി കാണാൻ കഴിയും ഈ ജീവൻ അനേകം യോനികളിൽ ഭ്രമണം ചെയ്തു മനുഷ്യയോനിയിലെത്തുന്നു. ഒരു സമയത്ത് കുടിച്ച സ്തനത്തെത്തന്നെ മറ്റൊരു സമയത്ത് മർദ്ദിച്ച് ആനന്ദമടയുന്നു ഏതു യോനിയിലൂടെയാണോ ജനിച്ചത് അങ്ങനെയുള്ള യോനിയിൽ രമിക്കുന്നു. ഒരു ജന്മത്തിൽ അമ്മയായി മറ്റൊരു ജന്മത്തിൽ ഭാര്യയായിത്തീരുന്നു. ഭാര്യമാതാവ്യാകുന്നു. പിതാവ് പുത്രനാകുന്നു; പുത്രൻ പിതാവ്യാകുന്നു ഇങ്ങനെ സംസാര കിണറ്റിലെ ചരടുപോലെയാണ് ജീവികൾ ഭിന്നയോനികളിൽവന്നും പോയുമിരിക്കുന്നു. മൂന്നുലോകങ്ങളും മൂന്നു വേദങ്ങളും മൂന്നു സംഖ്യകളും മൂന്നു സ്വരങ്ങളും മൂന്ന് അഗ്നികളും മൂന്നു ഗുണങ്ങളും എല്ലാം തന്നെ മൂന്ന് അക്ഷരങ്ങളിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. യോഗിക്ക് മൂന്നക്ഷരങ്ങളും അർദ്ധക്ഷരവും അധ്യയനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

- 136. തേൗ സർവമിദം പ്രോതം തത് സർവം തത്പരം പദം പുഷ്പമദ്ധ്യേ യഥാ ഗന്ധഃപയോ മധ്യേ യഥാ ഘൃതം
- 137. തില മധ്യേ യഥാ തൈലം പാഷാണേഷ്വവ കാഞ്ചനം ഹൃദി സ്ഥാനേ സ്ഥിതം പദ്മം തസ്യവക്ത്ര മധോമുഖം
- 138. ഊർധ്വനാളമധോ ബിന്ദു സ്തസ്യ മധ്യേ സ്ഥിതം മനഃ അകാരേ രേചിതം പത്മമുകാരേണൈവ ഭിദ്യതേ
- 139. മകാരേ ലഭതേ നാദമർദ്ധ മാത്രാ തു നിശ്ചലാ ശുദ്ധസ്ഫടിക സങ്കാശം നിഷ്കളം പാപനാശനം
- 140. ലഭതേ യോഗ യുക്താത്മാ പുരുഷസ്തത് പരംപദം കൂർമ്മ സ്വപാണി പാദാദി ശിരശ്ചാത്മനി ധാരയേത്
- 14. ഏവം ദ്വാരേഷ്വ സർവേഷ്വ വായു പുരിത രേചിതഃ നിഷിദ്ധം തു നവ ദ്വാരോ ഊർധ്വം പ്രാങ് നിശ്വസംസ്തഥാ
- 142. ഘടമധ്യേ യഥാ ദീപോ നിവാതം കുന്ദകം വിദുഃ നിഷ്ഠൈർ നവഭിഃ ദ്വാരൈഃ നിർജനേ നിരൂപ ദ്രവേ നിശ്ചിതം താത്മമാത്രേണാ വശിഷ്ടം യോഗ സേവയേത് ഇത്യുപനിഷത്ത് സകലതും അതിൽ ഓരാ പ്രോതമാണ്. അതുതന്നെ യാണു സത്യം; അതുതന്നെയാണ് പരമപദം. പുവിൽ മണം

I

K

പോലെയും എള്ളിൽ എണ്ണയെന്നപോലെയും പാറയിൽ സ്വർണ്ണമെന്ന പോലെയും അത് സകലതിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഹൃദയകമലത്തിന്റെ മുഖം താഴോട്ടും അതിന്റെ നാളം മുകളിലോട്ടുമാണ്. താഴെ ബിന്ദുവും അതിൽമനസ്സും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അകാരത്തിൽ രേചകം ചെയ്യപ്പെട്ട കമലം ഉകാരത്തിൽ ഭേദിക്കപ്പെടുന്നു. മകാരത്തിൽ നാദം ലഭിക്കുന്നു. അർദ്ധമാത്രനിശ്ചലവും ശുദ്ധസ്ഫടികത്തിനൊത്തതുമാണ്. അത് നിഷ്കളങ്കവും പാപനാശകവുമാണ്. ഇങ്ങനെ യോഗയുക്തനായ പുരുഷൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. ആമ തലയും

കരചരണങ്ങളും ഉള്ളിലേക്ക് വലിക്കുന്നതുംപോലെ എല്ലാ ദ്വാരങ്ങളിൽ കൂടിയും നിറയ്ക്കപ്പെട്ടവായു നവ ദ്വാരങ്ങൾ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടതിനാൽ മുകളിലേക്ക് പോകുന്നു. കൂകേം എന്നു പറയുന്നത് കൂടത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ വെയ്ക്കപ്പെട്ട ദീപമെന്നപോലെയാണ്. യോഗസാധനയിൽ നവദ്വാരങ്ങളും നിരോധിക്കപ്പെട്ടതിനുശേഷം നിർജനവും നിരുപദ്രവവുമായ സ്ഥലത്ത് ആത്മാവു മാത്രം ബാക്കിയാകുന്നു എന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

യോഗതത്ത്വോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

യോഗശാജോപനിഷത്ത്

1. യോഗരാജം പ്രവക്ഷ്യമാമി
 യോഗിനാം യോഗ സിദ്ധയേ
 മന്ത്ര യോഗോ ലയശ്ചൈവ
 രാജയോഗോ. ഹാസ്തമാ
2. യോഗശ്ചതുർ വിധഃ പ്രോക്തോ
 യോഗിഭിസ്തത്വ ദർശിഭിഃ
 ആസനം പ്രാണ സംരോധോ
 ധ്യാനം ചൈവ സമാധിജഃ
3. ഏതച്ചതുഷ്ടയം വിദ്ധി
 സർവ യോഗേന സമ്മതം
 ബ്രഹ്മ വിഷ്ണു ശിവാനാം
 മന്ത്രം ജാപ്യ വിശാരദൈഃ
4. സാധ്യതേ മന്ത്ര യോഗസ്തു
 വസ്തരാജാദിഭിർയഥാ
 കൃഷ്ണ ദൈവപായനാദൈസ്തു
 സാധിതോ ലയസംജ്ഞിതഃ
5. നവസേവ ഹി ചക്രേഷു
 ലയം കൃത്വാ മഹാത്മഭിഃ
 പ്രഥമം ബ്രഹ്മചക്രം സ്യാത്
 ത്രിരാവൃത്തം ഭോഗകൃതി ഇതി.
 1. യോഗികളുടെ യോഗസിദ്ധിക്കുവേണ്ടി യോഗരാജനെ നിരൂപണം ചെയ്യാം. ഈ യോഗം മന്ത്രം, ലയം, രാജം, ഹാസം

- ഇങ്ങനെ നാലാണ്. 2. തത്വ ദ്രഷ്ടാക്കളായ യോഗികൾ ഇത് നാലുപ്രകാരത്തിലേക്ക് പറയുന്നു- ആസനം, പ്രാണസംരോധം, ധ്യാനം സമാധി. 3. എല്ലാ യോഗികൾക്കും സമ്മതമായിട്ടുള്ളത് ഈ യോഗമെന്ന് ധരിക്കുക. ബ്രഹ്മാവ് വിഷ്ണു, ശിവൻ ഇവരുടെ മന്ത്രങ്ങൾ ജപിക്കേണ്ടത് ഇവിടെ ആവശ്യമാണ്. 4. വത്സരാജൻ തുടങ്ങിയവർ മന്ത്രയോഗം സിദ്ധമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. വ്യാസൻ തുടങ്ങിയവർ ലയയോഗം സിദ്ധമാക്കി. 5. മഹാത്മാക്കൾ നാലുചക്രങ്ങളുടെ ലയം സാധിച്ച യോഗസിദ്ധി പ്രാപിച്ചു. ആദ്യത്തെ ചക്രം ഭോഗകൃതി ചേർന്നതാണ് അതിനെ ബ്രഹ്മ ചക്രമെന്ന് പറയുന്നു.
6. അപാനേ മൂല കന്ദാഖ്യം
 കാമരൂപം ച തജ്ജഗുഃ
 തദേവ വഹ്നികുണ്ഡം സ്യാത്
 തത്വ കുണ്ഡലിനീ യഥാ
7. തം ജീവരുപിണം ധ്യായേത്
 ജ്യോതിഷ്ഠം മുക്തിഹേതവേ
 സാധിഷ്ഠാനം ദിതീയം സ്യാത്
 ചക്രം തന്മധ്യഗം വിദുഃ
8. പഞ്ചമാഭിമുഖം ലിംഗം
 പ്രവാളാങ്കുസനിഭം
 തത്രോദ്രീയാണ പീഠേഷു
 യദ്ധ്യാതാകർഷയേജ്ജഗത്

N

P

I

K

9. തൃതീയം നാദിചക്രം സ്യാ-
ത്തന്മധ്യേ തു ജഗൽ സ്ഥിതം
പഞ്ചാവർത്താ മധ്യശക്തിം
ചിന്തയേദിദാകൃതിം

10. താം ധ്യാത്വാ സർവസിദ്ധീനാം
ഭാജനം ജായതേ ബുധഃ
ചതുർത്ഥം ഹൃദയം ചക്രം
വിജേന്തയം തദധോമുഖം

6. അപാന സ്ഥലത്തിൽ മൂലകന്ദം ആണ്. അതിനെ കാമരൂപമെന്ന് പറയുന്നു. അതിനെ വഹ്നിക്വണ്ഡമെന്നും ക്വണ്ഡലിനി എന്നും പറയാറുണ്ട്. 7. ഭക്തിക്കുവേണ്ടി ജ്യോതി സ്വരൂപമായി ജീവരുപത്തെ ധ്യാനിക്കണം. രണ്ടാമത്തെ ചക്രം സ്വാധിഷ്ഠാനമാണ് അത് നടുഭാഗത്തായിട്ടാണ്. 8. പശ്ചിമാഭിമുഖ്യത്തിൽ ഒരു ലിംഗമുണ്ട് അത് പ്രവാളത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ അങ്കുരമെന്ന പോലെ ശോഭകലർന്നതാണ്. ഉദ്രീയാണ പീഠത്തിൽ അതിനെ ധ്യാനിച്ച് പ്രപഞ്ചത്തെ തന്നിലേയ്ക്കാകർഷിക്കണം. 9-10. മൂന്നാമത്തേത് നാദിചക്രമാണ്. അതിലാണ് സംസാരം നിലകൊള്ളുന്നത്. അഞ്ചു വളയം ചേർന്ന മിന്നൽക്കൊടി പോലെ തേജസ്സുകലർന്ന മധ്യശക്തിയെ ചിന്തിക്കണം. ജ്ഞാനിക്ക് അതിനെ ധ്യാനിച്ച് എല്ലാ സിദ്ധികളും പ്രാപിക്കാൻ കഴിയും നാലാമത്തെ ചക്രം ഹൃദയത്തിലാണ് അത് മുഖം താഴോട്ടാണ്.

11. ജ്യോതി രൂപം ച തന്മധ്യേ
ഹംസം ധ്യായേത് പ്രയത്നതഃ
തം ധ്യാതയോ ജഗദ് സർവം
പശ്യം സാന്നാത്ര സംശയഃ

12. പഞ്ചമം കണ്ഠചക്രം സ്യാത്
നേത്രേ വാമേ ഇഡാ ഭവേത്
ദക്ഷിണേ പിംഗളാ ജേന്തയാ
സുഷുമ്നാ മധ്യതഃ സ്ഥിതാ

13. തത്ര ധ്യാത്വാ ശുചിജ്യോതി
സിദ്ധീനാം ഭാജനം ഭവേത്
ഷഷ്ഠം ച താരകചക്രം
ഘണ്ടികാസ്ഥാനമുച്യതേ

14. ദശമദശമാർഗ്ഗം തത്
രാജദന്തം ച തജ്ജഗുഃ
തത്ര ശൂന്യേ ലയം കൃത്വാ
മുക്തോ ഭവതി നിശ്ചിതം

15. ഭൂചക്രം സപ്തമാം വിദ്യാത്
ബിന്ദു സ്ഥാനം ച തദിദൃഃ
ഭ്രൂവോർമധ്യേ വർത്തുളം ച
ധ്യാത്വാ ജ്യോതിഃ പ്രമുച്യതേ.

11. പ്രകാശ സ്വരൂപമായ ഹംസത്തെ (ബ്രഹ്മം) ഇതിനിടയിൽ ക്ലേശിച്ചാണെങ്കിലും ധ്യാനിക്കണം. പരബ്രഹ്മധ്യാനിയായ വ്യക്തിയുടെ വശത്തിൽ സസാരമാകെ ഉൾപ്പെടുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല. 12. അഞ്ചാമത്തേത് കണ്ഠ ചക്രമാണ്. അതിന്റെ ഇടത്തു ഭാഗത്ത് ഇഡയും വലത്തുഭാഗത്ത് പിംഗളയും മധ്യത്തിൽ സുഷുമ്നയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. 13. ഇവയിൽ പരമ പവിത്രമായ ജ്യോതിസ്സിനെ ധ്യാനിക്കുന്നവർക്ക് സകല സിദ്ധിയും ലഭിക്കുന്നു. ആറാമത്തേത് താലൂ ചക്രമാണ്. അതിനെ ഘണ്ടികാസ്ഥാനമെന്ന് പറയും. 14. ദശദശ മാർഗ്ഗമെന്നു പറയുന്ന അതിന് രാജദന്തമെന്നാണ് പേര് അവിടെ ശൂന്യത്തിൽ മനസ്സിനെ ഒതുക്കിയാൽ മനുഷ്യൻ തീർച്ചയായും മുക്തനാകുന്നു.

15. ഏഴാമത്തേത് ഭ്രൂചക്രമാണ്. അതിനെ ബിന്ദുവെന്ന് പറയുന്നു. പുതുകങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ ഗോളാകാരമായ ജ്യോതിസ്സിനെ ധ്യാനിച്ച് യോഗി മുക്തനായി ഭവിക്കുന്നു.

16. അഷ്ടമാം ബ്രഹ്മരസ്രം സ്യാത്
പരം നിർവാണ സുചകം
തം ധ്യാത്വാ സൂതികാഗ്രാമം
ധുമാകാരം വിമുച്യതേ

17. തച്ച ജാലസരേ ജേന്തയം
മോക്ഷദം നീലചേതസം
നവമം വ്യോമചക്രം സ്യാത്
ദളം ഷോഡശഭിർ യുതം

18. സംവിദ് ബ്രൂയാച്ച തന്മധ്യേ
ശക്തിരൂഢാ സ്ഥിതാപരാ
തത്ര പൂർണ്ണഗിരൗ പിദേ
ശക്തിം ധ്യാത്വാ വിമുച്യതേ

19. ഏതേഷാം നവചക്രാനാ-
മേകൈകം ധ്യായതോ മൂനേഃ
സിദ്ധയോ മുക്തിസഹിതാഃ
കരസ്ഥാഃ സ്മൃർദിനേദിനേ

20. യേ കേ ദണ്ഡദയം മധ്യേ
പശ്യന്തി ജ്ഞാന ചക്ഷുഷാ
കദംബഗോളാകാരം തം
ബ്രഹ്മലോകം വ്രജന്തി തേ

21. ഊർധ്വശക്തി നിപാതേന
അധഃ ശക്തേർനികുഞ്ചനാത്
മധ്യശക്തി പ്രബോധേന
ജായതേ പരമം സുഖം
ജായതേ പരമം സുഖം - ഇതി.

16. എട്ടാമത്തെ ചക്രം ബ്രഹ്മരസ്രമാണ്. ആ ധ്യാനവർണ്ണമായ സൂതികാ സമൂഹം ധ്യാനിക്കുന്ന യോഗിമോക്ഷം നേടുന്നു.

N

P

I

K

17. അത് ജലസ്രവമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. അത് നീലനിറമുള്ളതും മോക്ഷം നൽകുന്നതുമാണ്. ഒൻപതാം ചക്രം വ്യോമയാണ് അതിന് പതിനാറ് ദളങ്ങളുണ്ട്. 18. അതിന്റെ മധ്യത്തിന്റെ പേര് സംവിദ് എന്നാണ് അതിൽ പരാശക്തി അടങ്ങുന്നു. ആ പൂർണ്ണമായ ഗിരിയാൽ പൂർണ്ണ ശക്തിയെ ധ്യാനിക്കുന്ന യോഗിബന്ധന മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

19. ഈ ഒൻപത് ചക്രങ്ങളിൽ ഓരോന്നിനെയും ക്രമേണ ധ്യാന

ക്കുന്ന മുനിക്ക് ക്രമേണ ധ്യാനിക്കുന്ന മുനിക്ക് മുക്തിയോടു ചേർന്ന സിദ്ധികൾ കൈ വശമാകുന്നു. 20. ഉത്താന ചക്രത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ കടമ്പിൻ പൂക്കുലപോലെ രണ്ടു ദണ്ഡങ്ങൾ കാണാൻ കഴിയുന്നവർ ബ്രഹ്മ ലോകത്തിലെത്തുന്നു. 21. ഊർധ്വ ശക്തിനിപാതം കൊണ്ടും അധഃശക്തി സങ്കോചനം കൊണ്ടും മധ്യശക്തിയുടെ പ്രബോധനം കൊണ്ടും പരമമായ സുഖം ലഭിക്കുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല.

യോഗരാജോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

രാധോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ ഓം ശാന്തി ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ആ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ ജഗത്തും പൂർണ്ണമാകുന്നു. പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് ഈ പൂർണ്ണ ജഗത്തുണ്ടാകുന്നു. ഈ പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ ജഗത്ത് മുഴുവൻ മാറ്റിവച്ചാലും പൂർണ്ണമായ ബ്രഹ്മം അവശേഷിക്കുന്നു.

ഓമഥോർധ്വം മന്ഥിന ജഷയഃ സനകാദ്യാഭഗവന്തം ഹിരണ്യഗർഭമുപാസിത്യാ ഊചുഃ ദേവഃ കഃ പരമോ ദേവതാഃ കാ വാ തച്ഛക്തയഃ താസു ച കാ വരീയസി സൃഷ്ടിഭൂതാ ച കേതി സഹോവാചഃ-ഹേ പുത്രകാഃ ശൃണുതേദം ഹ വാവ ഗൃഹ്യാത് ഗൃഹ്യാതമപ്രകാശ്യം യസ്മൈ കസ്ത്യാം ന ദേയം സ്നിഗ്ധായ ബ്രഹ്മ വാദിനേ ഗുരുഭക്തായ ദേയ മന്യമാദന്തുർമഹദവംഭീതകൃഷ്ണ ഹ വൈ ഹരിഃ പരമോദേവഃ ഷഡിധൈരൈശ്വരൈഃ പരിപൂർണ്ണോ ഭഗവാൻഗോപീഗോപസേവ്യോവൃന്ദാരാധിതോ വൃന്ദാവനേ നിനായ സ ഏകഃസർവേശ്വരഃ തസ്യ ഹ വൈ ദേവ തനു നാരായണാ ഖില ബ്രഹ്മാണ്ഛാധിപതിരേകോ പ്രകൃതേ പ്രാചീനോ നിത്യഃ ഏവം ഹി തസ്യ ശക്തയസ്ത്വ നേകയാ ആഹ്ലാദിനീ, സന്ധിനീ, ജ്ഞാനേച്ഛാ, ക്രിയാദ്യാ ബഹുവിധഃ ശക്തയഃ താസ്വഹ്ലാദിനീ വരിയ സീ പമാന്തരംഗഭൂതാ രാധാകൃഷ്ണം സമാരാധായതി സദേതി രാധികാ ഗന്ധർവേതി വ്യപ ദിശ്യത ഇതി യേയം രാധാ യശ്ച

കൃഷ്ണഃ രസാബ്ധിർ ദേഹേനൈഃ ക്രീഡനാർത്ഥ ദിധാഭൂത്

ഹരി ഓം ഒരിക്കൽ ഊർദ്ധ്വരേതസ്സുകളായ സനകാദി ജ്ഞിമാർ ബ്രഹ്മാവിനെ സ്തുതിച്ച് ചോദിച്ചു. “ഭഗവാനെ, ആരാണ് പരമദേവൻ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തികൾ ഏതൊക്കെയാണ്. ആ ശക്തികളിൽ സർവശ്രേഷ്ഠവും സൃഷ്ടിക്ക് കാരണവുമായ ഏതൊരു ശക്തിയാണ് വർത്തിക്കുന്നത്? ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു-പുത്രന്മാരെ, ഞാൻ അതിരഹസ്യമായ ആ കാര്യം നിങ്ങളോട് പറയാം. മറ്റാരോടും ഇതു പറയേണ്ടതില്ല. ഗുരുഭക്തനായ ബ്രഹ്മചാരിക്കു മാത്രമേ ഇത് പറഞ്ഞു കൊടുക്കാവൂ. അതിനു വിപരീതമായി അനധികാരിക്ക് കൊടുക്കുന്ന പക്ഷം വളരെ പാപമുണ്ടാകും. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനാണ് ഏറ്റവും വലിയ ദേവൻ. അദ്ദേഹം ആറു വിധം ഐശ്വര്യത്താലും പരിപൂർണ്ണനാണ്. ഗോപികളും ഗോപന്മാരും അദ്ദേഹത്തെ സേവിക്കുന്നു. വൃന്ദയാൽ ആരാധിതനായ അദ്ദേഹം വൃന്ദാവനത്തിന്റെ അധീശ്വരനാണ്. ഏകമാത്ര സർവേശ്വരനാണദ്ദേഹം. ശ്രീ നാരായണനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ സമസ്തജഗത്തുകളുടെയും സ്വാമിയാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പ്രകൃതിയിൽ നിന്നും അപ്പുറത്തുള്ളവനാണ്. ആഹ്ലാദിനീ, സന്ധിനീ, ജ്ഞാനേച്ഛാ, ക്രിയാ തുടങ്ങി അദ്ദേഹത്തിന് അനേകം ശക്തികളുണ്ട്. ഇവയിൽ ആഹ്ലാദിനീ ശക്തിയാണ് പ്രധാനം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവൾ രാധയാണ്. ഭഗവൻ കൃഷ്ണനും അവളെ ആരാധിക്കുന്നു. രാധിക “ഗന്ധർവയാണെന്നും പറയപ്പെടാറുണ്ട്. എല്ലാ ഗോപികളും ഭഗവാന്റെ മഹിഷികളാണ്. ലക്ഷ്മിയാണ് രാധയായി പിറന്നിട്ടുള്ളത്. ഭഗവാൻ സ്വയം ക്രീഡയ്ക്കായി പല രൂപങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടു.

N

P

I

K

ഏഷാ വൈ ഹരഃ സർവേശ്വരീ സർവവിദ്യാ ഭ്യാസ സനാനീ കൃഷ്ണപ്രാണാധിദേവീ ചേതി വിമുക്തേദേവാസ്തുവന്തി യസ്യോഗതിം വക്തും ന ചോത് സഹേ സ വൈ യസ്യ പ്രസീദതി തസ്യ കതലാവകലിത സകല മിതിഹൃതാ മവജ്ഞായ യഃ കൃഷ്ണ മാരാധയിതു മിച്ഛതി സമുദ്ധതമ ജ്ഞേതി അഥഹൈതാനി നാമാനി ഗാതന്തി ശ്രുതയ

ശ്രീരാധ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സർവേശ്വരിയാണ്. അവൾ കൃഷ്ണന്റെ സർവേശ്വരിയാണ്. അവൾ കൃഷ്ണന്റെ പ്രാണാധികപ്രിയയാണ്. നാലു വേദങ്ങളും രാധയെ സ്തുതിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളായ മുനികൾക്ക് രാധയെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഗീതങ്ങളറിയാം. ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ വിവരിച്ചാലും തീരാത്ത വിധം രാധയുടെ ഗുണഗണങ്ങൾ അപാരമാണ്. രാധയുടെ സന്തോഷത്തിന് പാത്രമാകുന്നവർക്ക് പരമാധാമം ലഭിക്കുന്നു. രാധയെ അവണിച്ച് കൃഷ്ണനെത്തന്നെ ആരാധിക്കുന്നവർ പരമമുദ്ധന്മാരാണ്. വേദങ്ങൾ ഈ കാര്യം എടുത്തുപറയുന്നുണ്ട്.

രാധാ രാസേശ്വരീ രമ്യാ കൃഷ്ണാ മന്ത്രാധിദേവതാ സർവാദ്യാ സർവവന്ദ്യാ ച വൃന്ദാവന വിഹാരിണീ വൃന്ദാ രാധ്യാ രമാ f ശേഷ ഗോപീ മണ്ഡല പുജിതാ സത്യാ സത്യപരാ സത്യഭാമാ ശ്രീകൃഷ്ണവല്ലഭാ വിഷഭാനു സുതാ ഗോപീ മുലപ്രകൃതിരീശ്വരീ ഗന്ധർവാ രാധികാരമ്യാ രുക്മിണീ പരമേശ്വരീ പരാത്പരാപൂർണ്ണാ പൂർണ്ണചന്ദ്ര നിഭാനാനാ ഭക്തി മുക്തി പ്രദാനിത്യം ഭവ വ്യാധിവിനാശിനീ

രാധ, രാമേശ്വരീ, രമ്യാ, കൃഷ്ണ, മന്ത്രാധിദേവത, സർവാദ്യാ, സർവമന്യാ, വൃന്ദാവന വിഹാരിണി, വൃന്ദ, രാധ്യാ, രമാ, അശേഷ ഗോപീ മണ്ഡല പുജിതാ, സത്യസത്യപര,

സത്യഭാമ, ശ്രീകൃഷ്ണ വല്ലഭ, വൃഷഭാനുസുത, ഗോപീമുല പ്രകൃതി, ഈശ്വരീ,ഗന്ധർവ, രാധികാ, രമ്യാ, പരമേശ്വരീ, പരാത്പരാ, പൂർണ്ണചന്ദ്രനിഭാനന, ഭക്തിമുക്തിപ്രദാ, നിത്യ, ഭവവ്യാധി, വിനാശിനി, ഇവ രാധയുടെ വിശേഷണങ്ങളാണ്.

ഇത്യേതാനി നാമാനി യഃ പരേത് സ ജീവന്മുക്തോ ഭവതി ഇത്യാഹ ഹിരണ്യഗർഭോ ഭഗവാ നിതി സന്ധിനീ തു ധായ ഭൂഷണ ശയ്യാസനാദി മിത്ര ഭൃത്യോ ദിരുപേണ പരിണത മൃത്യു ലോകാവതരണ കാലേ മാത്യ പിത്യ രൂപേണ ചാ f സി ദിത്യനേകാവ താരകാരണ ജ്ഞാനശക്തിസ്തു ക്ഷേത്രജ്ഞ ശക്തിരിതി ഇച്ഛൻ ഭൃതാ മായാ സത്വരജസ്തമോ മയീ ബഹിരംഗാ ജഗത്കാരണ ഭൃതാ സൈവാ വിദ്യാരൂപേണ ജീവ ബന്ധനഭൃതാ ക്രിയാശക്തിസ്തു ലീലാശക്തിരിതി യ ഇമാമുപനിഷദമധീതേ സോവ്രതീ വ്രതീഭവതി സ വായുപുതോ ഭവതി രാധാ കൃഷ്ണ പ്രിയോ ഭവതി സ യാവചക്ഷു പാതം പംക്തി പുനാതി ഓം തത് സത്

ഈ നാമങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നവർ ജീവന്മുക്തന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് ഈ കാര്യം എടുത്തുപറയുന്നുണ്ട്. രാധയുടെ സന്ധിനീശക്തി, വസതി, ആഭരണങ്ങൾ, ശയ്യ, ആസനം, തുടങ്ങിയവയും മിത്ര സേവകാദിലബ്ധിക്കും പ്രയോജനപ്പെടുന്നതാണ്. സത്വരജസ്ത മോഗുണാത്മകയായ ദേഹജഗത്തിന് കാരണഭൃതയാകുന്നു. മായയാണ് അവിദ്യയുടെ രൂപത്തിൽ ജീവനെ ബന്ധനത്തിൽ പെടുത്തുന്നത്. ഭഗവാന്റെ ക്രിയാശക്തി തന്നെയാണ് ലീലാ ശക്തി. ഈ ഉപനിഷത്തു വായിക്കുന്ന വ്രതഹീനനും വ്രതപൂർണ്ണനായി തീരുന്നു. അവൻ വായുവിനൊപ്പം പരിശുദ്ധനാകുന്നു. അങ്ങേ അറ്റത്തെ പരിശുദ്ധനായി അവൻ ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. അവന്റെ ദൃഷ്ടി പതിയുന്നിടമെല്ലാം പരിശുദ്ധമാകുന്നു.

രാധോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

രൂദ്രഹൃദയോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹനാവവതു. സഹനൌ ഭുനക്തു സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനാവധീതമസ്തു. മാ വിദിഷ്യാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കണം. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കണം. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ വളർത്തുമാറാകണം. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിദ്വേഷം കലരാതിരിക്കണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

N

P

I

K

1. ഹരി ഓ
ഹൃദയം കുമ്പസാലീ ഭസ്മ
രൂദ്രാക്ഷ ഗണ ദർശനം
താരസാരം മഹാവാക്യം
പഞ്ചബ്രഹ്മാഗ്നി ഹോത്രകം
2. പ്രണമ്യ ശിരസാ പാദൗ
ശുകോ വ്യാസമുവാച ഹ
കോ ദേവഃ സർവദേവേഷു
കസ്മിൻ ദേവാശ്ച സർവശഃ
3. കസ്യ ശുശ്രൂഷണാനിത്യം
പ്രീതാ ദേവാ ഭവന്തി മേ
തസ്യ തദചനം ശ്രുതാ
പ്രത്യുവാച പിതാ ശുകം
4. സർവദേവാത്മകോ രുദ്രഃ
സർവേ ദേവാ ശിവാത്മകഃ
രുദ്രസ്യ ദക്ഷിണേ പാർശ്വേ
രവിർബ്രഹ്മാ ത്രയോ ഗന്ധഃ
5. വാമപാർശ്വേ ഉമാ ദേവീ
വിഷ്ണുഃ സോ മോ f പി തേ ത്രയഃ
യാ ഉമാ സാ സ്വയം വിഷ്ണു
യോ വിഷ്ണുഃ സഃ ഹി ചന്ദ്രമഃ
യേ യേ നമസ്യന്തി ഗോവിന്ദം
തേ നമസ്യന്തി ശങ്കരം
യേ f ര്ചയന്തി ഹരിം ഭക്ത്യാ
തേ f ര്ചയന്തി വൃഷധ്വജം

രുദ്രഹൃദയത്തിൽ പ്രണവത്തിന്റെ മുലതത്വം പ്രതിപാദിക്കുന്നു. യോഗ കുമ്പസാലിനി, ഭസ്മ ജാബാലം, രുദ്രാക്ഷ ജാബാലം, ഗണപതി എന്നീ ഉപനിഷത്തുകളും ഈ വിഷയം പ്രതിപാദിക്കുന്നവനാണ്.

ഒരിക്കൽ ശുകദേവൻ തന്റെ പിതാവും മഹാജ്ഞാനിയുമായ വ്യാസന്റെ പാദങ്ങളിൽ ശിരസ്സർപ്പിച്ച് പറഞ്ഞു: ഏതു ദേവനാണ് എല്ലാ ദേവന്മാരിലും വസിക്കുന്നത്? ഏതു ദേവനിലാണ് സകലതും വസിക്കുന്നത്? ഏതു ദേവനും ഉപാസിച്ചാലാണ് എല്ലാ ദേവന്മാരും എന്നിൽ പ്രസന്നരാകുന്നത്? ഈ ചോദ്യം കേട്ട് തത്വജ്ഞാനിയായ വ്യാസൻ പറഞ്ഞു: ഭഗവാൻ രുദ്രനിൽ സകലദേവന്മാരും വസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലത്തുഭാഗത്ത് സൂര്യനും ബ്രഹ്മവും ഗാർഹപത്യം, ദക്ഷിണം, അഹവനീയം എന്നീ മൂന്ന് അഗ്നികളും വസിക്കുന്നു. ഇടതുവശത്ത് ഉമയും വിഷ്ണുവും ചന്ദ്രനും സ്ഥിത ചെയ്യുന്നു. ഈ മൂന്നു പേരിലും തമ്മിൽ യാതൊരു വ്യത്യാസവും ഇല്ല. എന്തെന്നാൽ ഉമ തന്നെയാണ് ഭഗവാൻ വിഷ്ണു. വിഷ്ണു തന്നെയാണ് സോമൻ. ഗോവിന്ദനെ നമസ്കരിക്കുന്നവൻ ശക്തിയെയും നമസ്കരിക്കുന്നു. വിഷ്ണുവിനെ പൂജിക്കുന്ന ഭക്തൻ വൃഷധ്വജനായ ശങ്കരനെത്തന്നെ പൂജിക്കുന്നു.

7. യേ ദിഷന്തി വിരുപാക്ഷം
തേ ദിഷന്തി ജനാർദ്ദനം
യേ രുദ്രം നാഭിജാനന്തി
തേ ന ജാനന്തി കേശവം
8. രുദ്രാത് പ്രവർത്തതേ ബീജം
ബീജയോനിർജനാർദ്ദനഃ
യോ രുദ്രഃ സ സ്വയം ബ്രഹ്മാ
യോ ബ്രഹ്മാ സ ഹുതാശനഃ
9. ബ്രഹ്മ വിഷ്ണുമയോ രുദ്ര
അഗ്നിഷോമാത്മകം ജഗത്
പുല്ലിംഗം സർവമീശാനം
സ്ത്രീലംഗം ഭഗവത്യുമാ
10. ഉമാരുദ്രാത്മികാസർവാഃ
പ്രജാഃ സ്ഥാവര ജംഗമാഃ
വ്യക്തം സർവമുമാരൂപ
മവ്യക്തം തു മഹേശ്വരം
11. ഉമാ ശങ്കരയോഗോ യഃ
സ യോഗോ വിഷ്ണു രുച്യതേ
യസ്തു തസ്തൈ നമസ്കാരം
കുര്യാദ് ഭക്തിസമന്വിതഃ

ശിവനെ ദേവിക്കുന്നവർ വിഷ്ണുവിനെയും ദേവിക്കുന്നു. ശിവനെ മനസ്സിലാക്കാത്തവർ വിഷ്ണുവിനെ മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ ശവിന്റെ തന്നെയാണ് സകല ജീവികളുടെയും സൃഷ്ടികർത്താവ്. വിഷ്ണു ബീജരൂപവുമാണ്. അഗ്നിസോമാത്മകമായ വിശ്വവും രുദ്രൻ തന്നെ. സൃഷ്ടിയിൽ പുല്ലിംഗരൂപത്തിലുള്ള സർവപ്രാണികളും രുദ്രനും സ്ത്രീലംഗാത്മകമായ സർവ പ്രാണികളും ഉമയുമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ സ്ഥാവരജംഗമരൂപത്തിലുള്ള സകലസൃഷ്ടിയും രുദ്രനും ഉമയുമാകുന്നു. അവ്യക്ത പ്രപഞ്ചം രുദ്രന്റെയും വ്യക്തപ്രപഞ്ചം ഉമയുടെതാണ്. ഉമാമഹേശ്വരന്മാരുടെ സംയോഗമാണ് വിഷ്ണു. വിഷ്ണുവിനെ നമസ്കരിക്കുന്നവർ ഭക്തിയോടെ പരബ്രഹ്മത്തോട് ചേരുന്നു.

12. ആത്മാനം പരമാത്മാന
മന്തരാത്മാന മേവ ച
ജ്ഞാത്യാ ത്രിവിധമാത്മാനം
പരമാത്മാനമാശ്രയേത്
13. അന്തരാത്മാ ഭവേത് ബ്രഹ്മാ
പരമാത്മാ മഹേശ്വരഃ
സർവേഷാമേവ ഭൂതാനാം
വിഷ്ണുരാത്മാ സനാതനഃ

N

P

I

K

- 14. അസ്യ ത്രൈലോക്യവൃക്ഷസ്യ
ഭൂമൗ വിടപശാഖിനഃ
അഗ്രം മധ്യം തഥാ മൂലം
വിഷ്ണു ബ്രഹ്മ മഹേശ്വരഃ
- 15. കാര്യം വിഷ്ണുഃ ക്രിയാ ബ്രഹ്മാ
കാരണം തു മഹേശ്വരഃ
പ്രയോജനാർത്ഥം രുദ്രേണ
മൂർത്തിരേകാ ത്രിയാ കൃതാ
- 16. ധർമ്മോ രുദ്രോ ജഗദിഷ്ണുഃ
സർവജ്ഞാനം പിതാമഹഃ
ശ്രീരുദ്ര രുദ്ര രുദ്രേതി
യസ്തം ബ്രൂയാദ് വിചക്ഷണഃ
കീർത്തനാത് സർവദേവസ്യ
സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ

സകല ജീവികളുടെയും ആത്മാവ് വിഷ്ണുവും അന്തരാത്മാവ് ബ്രഹ്മാവും പരമാത്മാവ് രുദ്രനാകുന്നു. ത്രൈലോക്യമാകുന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പുകൾ പൃഥ്വിയിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ അഗ്രം വിഷ്ണുവും ക്രിയാരൂപം ബ്രഹ്മാവും മൂലഭാഗം രുദ്രനും കാര്യരൂപം വിഷ്ണുവുമാകുന്നു. ക്രിയാരൂപം ബ്രഹ്മവും കാരണരൂപം രുദ്രനുമാണ്. ഇങ്ങനെ ഭഗവാൻ രുദ്രൻ തന്നെയാണ് പ്രയോജനമനുസരിച്ച് തന്റെ മൂന്നു രൂപങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. പ്രപഞ്ചം വിഷ്ണു രൂപവും ജ്ഞാനം ബ്രഹ്മരൂപവും ധർമ്മം രുദ്രരൂപവുമാകുന്നു. ജ്ഞാനി രുദ്രന്റെ നാമം ജപിക്കുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി അവൻ സകല ദേവന്മാരുടെയും നാമം ജപിക്കുന്നതിന്റെയും ഫലമനുഭവിച്ച് പാപമുക്തനായി ഭവിക്കുന്നു.

- 17. രുദ്രോ നര ഉമാ നാരീ
തസ്മൈ തസ്യൈനമോ നമഃ
രുദ്രോ ബ്രഹ്മാ ഉമാ വാണീ
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
- 18. രുദ്രോ വിഷ്ണുരുമാലക്ഷ്മീ
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
രുദ്രഃ സൂര്യഃ ഉമാ ഛായാ തസ്മൈ തസ്യൈ
നമോ നമഃ
- 19. രുദ്രസോമഉമാതാര
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
രുദ്രോ ദിവാ ഉമാ രാത്രിഃ
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
- 20. രുദ്രോയജ്ഞ ഉമാ വേദി
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
രുദ്രോ വഗ്നിരുമാ സ്വാഹാ
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ

- 21. രുദ്രോ വേദ ഉമാ ശാസ്ത്രം
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
രുദ്രോ വൃക്ഷ ഉമാ വല്ലീ
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
- 22. രുദ്രോ ഗന്ധഃഉമാ പുഷ്പം
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
രുദ്രാർത്ഥഃ അക്ഷരഃ സോമ
തസ്മൈ തസ്യൈ നമോ നമഃ
- 23. രുദ്രോ ലിംഗമുമാ പീഠം തസ്മൈ തസ്യൈ
നമോ നമഃ
- 24. സർവദേവാത്മകം രുദ്രം
നമസ്കുര്യാത് പൃഥക്
പൃഥക് ഏഭീർ മന്ത്രപദൈരേവ
നമസ്യാമീശപാർവതീം
- 25. യത്ര യത്ര ഭവേത് സാർധ
മിമം മന്ത്രമുദീരയേത്
ബ്രഹ്മഹാ ജലമധ്യേതു സർവ പാപൈഃ പ്രമുച്യതേ

രുദ്രൻ നരനും ഉമ നാരിയുമാകുന്നു. ദേവനും ദേവികും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ ബ്രഹ്മാവും ഉമാ ാണിയുമാകുന്നു. ദേവനും ദേവികും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ വിഷ്ണുവും ഉമ ലക്ഷ്മിയുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ സൂര്യനും ഉമ ഛായയുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ സോമനും ഉമ താരയുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ പകലും ഉമ രാത്രിയുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ യജ്ഞവും ഉമ വേദിയുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ വഹ്നിയും ഉമ സ്വാഹയുമാകുന്നു. അവർക്ക് നമസ്കാരം. രുദ്രൻ വേദവും ഉമ ശാസ്ത്രവുമാകുന്നു; രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ ഗന്ധവും ഉമ പുഷ്പവുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. രുദ്രൻ അർത്ഥവും ഉമ അക്ഷരവുമാകുന്നു. അവർക്ക് നമസ്കാരം. രുദ്രൻ ലിംഗവും ഉമ പീഠവുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും നമസ്കാരം. സർവദേവാത്മകനായ രുദ്രനെ പ്രത്യേകം നമസ്കരിക്കുക. ഞാൻ മന്ത്രങ്ങൾ ഉമാ മഹേശ്വരന്മാരെ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എവിടെ ഏതു നിലയിൽ കഴിഞ്ഞാലും സദാ ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. ജലത്തിൽ കഴിച്ച് ഈ മന്ത്രം ജപിച്ചാൽ ബ്രഹ്മഹത്യക്കാരനും പാപമവിമുക്തനാകും.

- 26. സർവാധിഷ്ഠാനമദ്വന്ദം
പരം ബ്രഹ്മ സനാതനം
സച്ചി ദാനന്ദരൂപം ത
ദവാങ്മാനസഗോചരം
- 27. തസ്മിൻ സുവിദിതേ സർവം
വിജ്ഞാനം സ്യാദിദം ശൂക
തദാത്മകത്വാത് സർവസ്യ
തസ്മാദ് ഭിന്നം നഹി ക്വചിത്

N

P

I

K

- 28. ദേവ വിദ്യേ വേദതവ്യേ ഹി പരാ ചൈവാച രാ ച തേ തത്രാപരാതു വിഭൈഷാഃ ഋഗേദോ യജുരേവ ച
- 29. സാമവേദസ്തഥാമർവ വേദഃ ശിക്ഷാ മുനീശ്വര കല്പോ വ്യാകരണം ചൈവ നിരൂക്തം ഛന്ദഃ ഏവ ച
- 30. ജ്യോതിഷം ച യഥാ നാത്ഥ വിഷയാ അപി ബുദ്ധയഃ അമൈവ പരമാ വിദ്യാ യയാത്ഥാ പരമാക്ഷരമ
- 31. യത്തദദ്രോശ്യമഗ്രാഹ്യ മഗോത്രം രൂപവർജിതം അചക്ഷുഃ ശ്രോത്രമത്യർത്ഥം തദപാണി പദം തഥാ
- 32. നിത്യം വിഭും സർവഗതം സുസുക്ഷ്മം ചതദ വ്യയം തദ്ഭൂതയോനിം പശ്യന്തി ധീരാ ആത്മാനമാ ത്ഥനി

സനാതനവും സർവാധിഷ്ഠനവും മനോവാഗതീതവും സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപവുമായ പരബ്രഹ്മത്തെ നല്ല പോലെ അറിയുന്നവൻ സമ്പൂർണ്ണ രഹസ്യവും അറിഞ്ഞവനായിത്തീരുന്നു. എന്തെന്നാൽ ആ പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നു ഭിന്നമായൊന്നുമില്ല. ഇതെല്ലാം അതിന്റെ രൂപം തന്നെ. പരാ എന്നു അപര എന്നു രണ്ടു വിദ്യകളുണ്ട്. ഋഗ്, യജുസ്സ്, സാമം. അഥർവം എന്നീ നാലു വേദങ്ങളും ശിക്ഷ, കല്പം, ഛന്ദസ്സ്, വ്യാകരണം, നിരൂക്തം, ജ്യോതിഷം എന്നീ ആറു ശാസ്ത്രങ്ങളും അപരാവിദ്യയാണ്. ഇതിൽ ആത്മവിഷയമല്ലാത്ത മറ്റൊരു ബൗദ്ധിക ജ്ഞാനവും ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. ആത്മജ്ഞാനം പരാവിദ്യയാലാണ് ലഭിക്കുന്നത്. അതാണ് അനശ്വരമായ പരമതത്വം. അത് അദ്വൈതവും അഗ്രാഹ്യവുമാണ്. അതിന് നാമമോ രൂപമോ ഗോത്രമോ ഇല്ല. കരചരണങ്ങളില്ല. അത് വിഷയാതീതമാണ്. നിർവികാരമാണ്. സർവത്തിന്റെയും ആശ്രയസ്ഥാനമാണ്. ജ്ഞാനി ആ പരമാത്മാവിനെ ആത്മാവിൽ ദർശിക്കുന്നു.

- 33. യഃ സർവജ്ഞഃ സർവവിദ്യോ യസ്യ ജ്ഞാനമയം തപഃ തസ്മാദത്രാനരുപേണ ജായതേ ജഗദാവലിഃ
- 34. സത്യവത്സാതി തത്സർവം രജ്ജുസർപ്പവദാ സ്ഥിതം തദേതദക്ഷരം സത്യം തദിജ്ഞായ വിമുച്യതേ

- 35. ജ്ഞാനേനൈവ ഹീ സംസാര വിനാശോ നൈവ കർമ്മണാ ശ്രോത്രിയം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠം സദ് ഗുരും ഗച്ഛേദ്യഥാവിധി
- 36. ഗുരുസ്തസ്മൈ പരാം വിദ്യാം ദദ്യാദ് ബ്രഹ്മാത്മ ബോധിനീം ഗുഹായാനിഹിതം സാക്ഷാ ദക്ഷരം വേദ ചേന്നരഃ
- 37. ഛിതാ വിദ്യാമഹാഗ്രന്ഥിം ശിവം ഗച്ഛേത് സനാതനം തദേതദമൃതം സത്യം തദ് ബോദ്ധവ്യം മുമുക്ഷുഭിഃ
- 38. ധനുസ്താരം ശരോഹ്യാത്ഥാ ബ്രഹ്മ തല്പക്ഷ്യ മുച്യതേ അപ്രമത്തേന വേദ്ധവ്യം ശരവത്തന്മയോ ഭവേത്
- 39. ലക്ഷ്യം സർവഗതം ചൈവ ശരാഃ സർവഗതോ മുഖഃ വേദ്ധാസർവഗതശ്ചൈവ ശിവലക്ഷ്യം ന സംശയഃ

ഭോക്തൃ രൂപത്തിലും മറ്റു വിധത്തിലുമുള്ള വിശ്വം പ്രകടമാകുന്നത് ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നുമാണ്. ആ ബ്രഹ്മം സർവജ്ഞവും സകല വിദ്യകളുടെയും ആശ്രയസ്ഥാനവുമാകുന്നു. അതിന്റെ തപസ്സ് ജ്ഞാനം തന്നെ. സത്യമെന്നു തോന്നിപ്പിക്കുന്ന ഈ വിശ്വം കയറിലെ സർപ്പ പ്രതീതി പോലെ ബ്രഹ്മത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു വിശ്വം അസത്യമാണ്. ബ്രഹ്മം അവിനാശിയും സത്യവുമാണ്. ഇതറിയുന്ന വ്യക്തി മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. കർമ്മത്താൽ പ്രപഞ്ചപാശം ഛേദിക്കപ്പെടില്ല. ജ്ഞാനം കൊണ്ടു മാത്രമേ അത് സാധിക്കൂ. അതിനാൽ മുമുക്ഷു ബ്രഹ്മനിഷ്ഠനും ശ്രോത്രിയനുമായ ഗുരുവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കണം. ഗുരു അവന് ആത്മാവും പരമാത്മാവും ഒന്നാണെന്ന ജ്ഞാനം നൽകുന്ന പരാ വിദ്യ പഠിപ്പിക്കണം. ഗുഹാനിഹിതവും അവിനാശിയുമാ ബ്രഹ്മത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കുന്ന വ്യക്തിയുടെ അവിദ്യയാകുന്ന ബന്ധനം ഛേദിക്കപ്പെടുന്നു. അതോടെ പുരാണ പുരുഷനായ ശിവന്റെ സാമീപ്യം ലഭിക്കുന്നു. അമൃതാത്മകമായ ഈ സത്യം മുമുക്ഷുക്കളായ സാധകന്മാർ അറിഞ്ഞിരിക്കണം. ബ്രഹ്മമാകുന്ന ലക്ഷ്യത്തിന് പ്രണവും വില്ലും ആത്മാവ് അന്യുമാകുന്നു. അതിനെ ഛേദിക്കാൻ ആലസ്യം വെടിയണം. ബ്രഹ്മത്തിൽ ലക്ഷ്യം ഭേദിക്കുവാൻ ബാണം ക്രിയാനിരതമായിരിക്കുന്നതു പോലെ മുഴുകണം. ബ്രഹ്മമാകുന്ന ലക്ഷ്യം സർവഹതമാണ് ആത്മാവ് സർവതോമുഖമാണ് സാധകൻ സർവഗതനായാൽ ശിവനാകുന്ന ലക്ഷ്യം സംശയലേശമെന്യേ പ്രാപിക്കാം.

N

P

I

K

40. ന തത്ര ചന്ദ്രൻകവവുഃ പ്രകാശതേ
 ന വാന്തി വാതാ സകലാ ദേവതാശ്ച
 സ ഏഷ ദേവഃ കൃതഭാവഭൃതഃ
 സ്വയം വിശുദ്ധോ വിരജഃ പ്രകാശതേ

അവിടെ ചന്ദ്രന്റെയും സൂര്യന്റെയും പ്രകാശമില്ല; അവിടെ കാറ്റടിക്കുന്നില്ല. വായുവിനോ അന്യദേവന്മാർക്കോ എന്താൽ കഴിയുന്നില്ല. അങ്ങനെയുള്ള പരമാത്മാവ് തന്റെ നിർമ്മലവും നിർഗുണവുമായ രൂപത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു.

41. ദൗ സുപർണ്ണൗ ശരീരേസ്മിൻ
 ജീവേശാഖ്യൗ സഹ സ്ഥിതൗ
 തയോർജീവഃ ഫലം ഭൃങ്ക്തേ
 കർമ്മണോ ന മഹേശ്വക.

42. കേവലം സാക്ഷീരൂപേണ
 വിനാഭോഗം മഹേശ്വക
 പ്രകാശതേ സ്വയം ഭേദഃ
 കല്പിതോ മായയാ തയോഃ

43. ഘടാകാശമടാകാശൗ
 യഥാകാശപ്രഭേദതഃ
 കല്പിതൗ പരമൗ ജീവ
 ശിവരൂപേണ കല്പിതൗ

44. തത്ത്വതശ്ച ശിവഃ സാക്ഷാ-
 ച്ചിജീവശ്ച സ്വതഃ സദാ
 ചിച്ഛിദാകാരതോ ഭിന്നാ
 നഭിന്നാ, ചിത്താ ഹാനിതഃ

45. ചിതശ്ചിന്നചിദാകാരാ-
 ഭിദ്യതേ ജഡരൂപതഃ ഭിദ്യതേ ചേജ്ജഡോ ഭേദ
 ശ്ചിദേകാ സർവദാ ഖലു

46. തർക്കതശ്ച പ്രമാണാച്ഛ
 ചിദേകതാവ്യവസ്ഥിതേഃ
 ചിദേകതപരിജ്ഞാനേ
 ന ശോചതി ന മുഹ്യതി

47. അദ്വൈതം പരമാനന്ദഃ
 ശിവം യാതി തു കേവലം

48. അധിഷ്ഠാനം സമസ്തസ്യ
 ജഗതഃ സത്യ ചിത് ഘനം
 അഹമസ്മീതി നിശ്ചിത്യ
 വീതശോകോ ഭവേന്മുനിഃ

ആത്മാവും പരമാത്മാവുംമാകുന്ന രണ്ടു പക്ഷികൾ ഈ

ശരീരമാകുന്ന വൃക്ഷത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ജീവനാകുന്ന പക്ഷി കർമ്മമാകുന്ന ഫലം ഭക്ഷിക്കുന്നു. എന്നാൽ പരമാത്മാവാകുന്ന പക്ഷി അതിലെ കർമ്മഫലാനുഭവത്തെ സാക്ഷീരൂപത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. മായയുടെ ശക്തി കൊണ്ടാണ് ആത്മപരമാത്മ ഭേദസങ്കല്പം ഭവിക്കുന്നത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ചിന്തയമായ ജീവൻ സാക്ഷാൽ പരമാത്മാവുതന്നെ. ജീവനിലും ഈശ്വരനിലും ചിദ്രൂപോപാധിയെ സംബന്ധിച്ച ആകാരഭേദം കൊണ്ടാണ് ഈ ഭേദം പരിലക്ഷിതമാകുന്നത് യഥാർത്ഥത്തിൽ അവ തമ്മിൽ ഭേദമില്ല. ഭേദമുണ്ടെങ്കിൽ രണ്ടിന്റെയും ചിത്സാരൂപം നഷ്ടമാകും. ജഡമാകുന്ന ഉപാധിയാലാണ് ചിത്തിൽ നിന്നും ചിത്തിന് ഭേദമുണ്ടെന്നു സങ്കല്പമുണ്ടാകുന്നത്. അതിന് ചിദാകാരതയിൽ നിന്ന് ഭേദമില്ല. ഭേദദ്യുഷ്ടി ജഡത്തിൽ നിന്നാണുണ്ടാകുന്നത്. ചിത്ഘനസാരൂപമായ പരമാത്മാവ് സകലവിശവ്ത്തിനു ആശ്രയമാണ്. പരമാത്മാവാണാൻ തന്നെയാണ്. എന്ന ചിന്താഗതിയിൽ മൂനിമാർ വീതശോകന്മാരായിത്തീരുന്നു.

49. സ്വശരീരേ സ്വയം ജ്യോതിഃ
 സ്വരൂപം സർവം സാക്ഷീണം
 ക്ഷീണദോഷാഃ പ്രവശ്യന്തി
 നേതരേ മായയാ വ്യതാ

50. ഏവം രൂപപരിജ്ഞാന
 യസ്യാസ്തി പരയോഗിനഃ
 കൃത്രചിദ് ഗമനം നാസ്തി
 തസ്യ പൂർണ്ണസ്വരൂപിണഃ

51. ആകാശമേകം സമ്പൂർണ്ണം
 കൃത്രചിന്നൈവ ഗച്ഛതി
 തദ്ദത് സ്വാത്മ പരിജ്ഞാനീ
 കൃത്രചിന്നൈവ ഗച്ഛതി

52. സ യോ ഹ വൈ തത് പരമം ബ്രഹ്മ യോ േദ
 വൈ മുനിഃ ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി സ്വസ്ഥഃ സച്ഛിദാനന്ദ
 മാത്യുഃ ഇത്യുപനിഷത്ത്.

ദോഷവിമുക്തരായ മനുഷ്യർക്ക് മാത്രമേ സർവസാക്ഷിയും സ്വയം ജ്യോതിസാരൂപമായ പരമാത്മാവിനെ സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. മായാ ജാലകത്തിലകപ്പെട്ട ജീവനു അതിനെ കാണാൻ സാധ്യമല്ല. ഈ വിധമുള്ള ആത്മസ്വരൂപജ്ഞാനം നേടിയ സിദ്ധന്മാരും പരിപൂർണ്ണരൂപമായ വ്യക്തികൾ ഒരിടത്തും പോകുന്നില്ല. വരുന്നുമില്ല. പരിപൂർണ്ണമായ ആകാശം ഒരിടത്തും പോകുന്നില്ലല്ലോ. അതുപോലെ ആത്മതത്വമറിയുന്ന മഹാത്മാവും ഒരിടത്തും പോകുന്നില്ല. പരബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞ വ്യക്തി സച്ഛിദാനന്ദരൂപ്തത്തിൽ നിലകൊണ്ട് സ്വയം പരബ്രഹ്മമായി വർത്തിക്കുന്നു.

രുദ്രഹൃദയോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

രൂദ്രാക്ഷജാബാലോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാംഗാനിവാക് പ്രണാശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മനിരാകുര്യം മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോദ നിരാകരണ മസ്ത്വനിരാകരണം മേ അസ്തു തദാത്മനി നിരതേയ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തുതേ മയി സന്തു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ അംഗങ്ങൾ പരിപൂർണ്ണ പ്രാപിക്കട്ടെ. വാക്ക് പ്രാണൻ, നേത്രം, ശ്രോത്രം എന്നിവയും ശക്തിയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പരിപൂർണ്ണമാകട്ടെ. ഇത് ഉപനിഷദുക്തമായ ബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ ഇതിനെ നിരാകരിക്കുന്നില്ല. ബ്രഹ്മം എന്നെ പരിത്യജിക്കാതിരിക്കട്ടെ. എന്നിക്കും ആ ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അദ്ദേഹമായ ബന്ധം ഉണ്ടാകട്ടെ. ബ്രഹ്മനിരതനായ എന്നിൽ ഉപനിഷദുക്തങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ സ്ഥിതി ചെയ്യട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥ ഹൈനം കാലാഗ്നിരൂദ്രം ഭൃസുണ്ഡഃ പപ്രച്ഛ കഥം രൂദ്രാക്ഷാപതന്തിഃ തദ്ധാരണാത് കിം ഫലമിതി.

പിന്നെ ഭൃസുണ്ഡൻ കാലാഗ്നിരൂദ്രനോട് ചോദിച്ചു:- 'രൂദ്രാക്ഷത്തിന്റെ ഉത്പത്തിയെപ്പറ്റിയും അത് ധരിക്കുന്നത് കൊണ്ടുള്ള ഫലത്തെപ്പറ്റിയും പറഞ്ഞു തന്നാലും.'

2. തംഹോ വാച ഭഗവാൻ കലാഗ്നിരൂദ്രഃ ത്രിപുരവ ധാർത്ഥമഹം നിമീലിതാക്ഷോഭവം. തേഭ്യോ ജലബിന്ദവോ ഭൃമൗപതിതാസ്തേ രൂദ്രാക്ഷാദജാതാഃ സർവാനുഗ്രഹാർത്ഥമായ തേഷാം നാമോച്ചാരണ മാത്രേണ ദശഗോ പ്രദാനഫലം ദർശന സ്പർശനാഭ്യം. ദ്വിഗുണം ഫലമത ഉൗർധം വക്തും ന ശക്നോമി;

അദ്ദേഹത്തോട് ഭഗവാൻ കാലാഗ്നിരൂദ്രൻ പറഞ്ഞു:- 'ഞാൻ ത്രിപുരാസുരന്മാരെ വധിക്കുന്നതിന് സമാധിസ്ഥനായി കണ്ണുകളടച്ചു. അപ്പോൾ കണ്ണിൽ നിന്നു ജലബിന്ദുക്കൾ ഭൂമിയിൽ പതിച്ചു. അവരൂദ്രാക്ഷങ്ങളായി തീർന്നു. സർവാനുഗ്രഹാർത്ഥം ഞാൻ പറയുന്നു - അവയുടെ നാമോച്ചാരണമാത്രയിൽ തന്നെ പത്തു പശുക്കളെ ദാനം ചെയ്യുന്ന ഫലവും ദർശനസ്പർശനാദികളാൽ അതിന്റെ ഇരട്ടി ഫലവും ലഭിക്കുന്നു. ഇതിൽ കൂടുതലൊന്നും എനിക്ക് പറയാനില്ല.

3. തദൈതേ ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി കസ്മിൻ സ്ഥിതം തു കിം നാമ കഥം വാ ധാര്യതേ നരൈഃ കതിഭേദമുഖാനൃത്ര കൈർമന്ത്രൈർ ധാര്യതേ കഥം

ഇതേപ്പറ്റി ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. അത് എവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എന്താണ് പേര്? എങ്ങനെയുള്ള മനുഷ്യരാണ് ഇത് ധരിക്കുന്നത്? അവ എത്രവിധമുണ്ട്. ഏതെല്ലാം മന്ത്രങ്ങളാൽ എങ്ങനെ ധരിക്കപ്പെടുന്നു.

- 4. ദിവ്യവർഷ സഹസ്രാണി ചക്ഷുരുന്മീലീതം മയാ ഭൃമാപക്ഷിപുടാഭ്യംതു പനിതാ ജലബിന്ദവഃ
- 5. തത്രാശ്രൂ ബിന്ദവോ ജാതാഃ മഹാ രൂദ്രാക്ഷ വൃക്ഷകാഃ സ്ഥാവരത്വ മനു പ്രാപ്യഭക്താനുഗ്രഹകാരണാത്
- 6. ഭക്താനാം ധാരണാത് പാപം ദിവാരാത്രി കൃതം ഹരേത് ലക്ഷം തു ദർശനാത് പുണ്യം കോടിസതദ്ധാരണാഭവേത് തസ്യ കോടി ശതം പുണ്യാ ലഭതേയാരണനരഃ ലക്ഷ കോടി സഹസ്രാണി ലക്ഷകോടി ശതാനി ച

ആയിരം ദിവ്യസംവത്സരങ്ങൾക്കു ശേഷം ഞാൻ കണ്ണുകൾ തുറന്നു. അപ്പോൾ കണ്ണുകളിൽ നിന്ന് ഭൂമിയിൽ പതിച്ച ജലത്തുള്ളികൾ മഹാരൂദ്രാക്ഷങ്ങളായിത്തീർന്നു. ഭക്തന്മാരുടെ അനുഗ്രഹത്തിന് അത് സ്ഥാവരമായി ഭവിച്ചു. രൂദ്രാക്ഷം ധരിച്ചാൽ ഭക്തന്മാരുടെ രാത്രിയിലും പകലും ചെയ്ത പാപങ്ങൾ നശിക്കുന്നു. കണ്ടാൽ ലക്ഷം പുണ്യം; ധരിച്ചാൽ നൂറു കോടി പുണ്യം; രൂദ്രാക്ഷം ധരിച്ചുകൊണ്ടു ജപിച്ചാൽ മനുഷ്യർക്ക് കോടാനുകോടി പുണ്യം നേടാൻ കഴിയുന്നു.

- 8. ത്ജജവാല്ലഭതേ പുണ്യാ നരോ രൂദ്രാക്ഷധാരണാത് ധാത്രിഫലപ്രമാണം യത് ശ്രേഷ്ഠം മേത ദുദാ ഹൃതം.
- 9. ബദരീഫലമാത്രം തു മധ്യമം പ്രോച്യതേ ബുധൈഃ അധമ ചണമാത്രം സ്യാത് പ്രകിയൈഷാ മയോ ച്യതേ.

രൂദ്രാക്ഷം കൊണ്ടു ജപിച്ചാൽ അത് ധരിച്ചാലുള്ള പുണ്യം ലഭിക്കും. നെല്ലിക്കാ പ്രമാണമുള്ള രൂദ്രാക്ഷമാണ് ശ്രേഷ്ഠം. ലന്തക്കായക്ക് തുല്യമായത് മധ്യമമെന്നും കടലയ്ക്കക്കൊത്തതും അധമമെന്നും പറയുന്നു. ഇനി അതിന്റെ പ്രക്രിയയെപ്പറ്റി പറയാം.

- 10. ബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രിയാഃ വൈശ്യാഃ ശൂദ്രാശ്ചേതി ശിവാജന്തയാ വൃഥാ ജാതാ പ്രഥിവ്യാം തു തജ്ജാതീയാഃ ശൂദ്രാക്ഷകാഃ

I

K

- 11. ശ്വേതാസ്തു ബ്രാഹ്മണാ ജേതയാഃ
ക്ഷത്രിയരക്തവർണ്ണകാഃ
വൈശ്യാ വിജ്ഞായാഃ കൃഷ്ണാ ശുഭാ
ഉദാഹൃതാഃ
പരമശിവന്റെ ആജ്ഞയാൽ ആ മംഗളകരമായ രൂദ്രാക്ഷത്തിൽ നിന്ന് ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ, ശൂദ്രൻ എന്നീ നാലു ജാതിയിൽപെട്ട വ്യക്തികൾ ഉണ്ടായി. വെളുത്ത രൂദ്രാക്ഷത്തെ ബ്രാഹ്മണനെന്നും ചുവന്നതിനെ ക്ഷത്രിയനെന്നും മഞ്ഞയെ വൈശ്യനെന്നും കറുത്തത് ശൂദ്രനെന്നും പറയുന്നു.
- 12. ബ്രാഹ്മണോ ബിദ്യയാത് ശ്വേതാൻ രക്താൻ
രാജാ തു ധാരയേത്
പീതാൻ വൈശ്യസ്തു ബിദ്യയാത്
കൃഷ്ണാൻ ശൂദ്രസ്തു ധാരയേത്
- 13. സമാഃ സ്നിഗ്ധാ ദൃഢാഃ സ്ഥൂലാഃ
കണ്ടകൈ സംയുതാഃ ശുഭാഃ
കൃമി ദഷ്ടം ഭിന്നഭിന്നം കണ്ട
കൈർഹീനമേവ ച
- 14. വ്രണയുക്തമയുക്തം ച ഷഡ് രൂദ്രാക്ഷാ
വിവർജയേത്
സ്വയ മേവ കൃതം ദ്വാരം രൂദ്രാക്ഷം
സ്യാദിഹോത്തമം
ഉരുണ്ട് സ്നിഗ്ധവും ബലമുള്ളതും സ്ഥൂലവും മുളളുള്ളതും ശുഭമെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നു. കീടങ്ങൾ കടിച്ചത് ഛിന്നഭിന്നം, മുളളില്ലാത്തത് വ്രണമാർന്നത് സമമല്ലാത്തത് ഇവ വിവർജിക്കണം. സ്വയം ദ്വാരമുള്ളത് ഉത്തമമാണ്.
- 15. യത്തു പൗരുഷയതോന കൃതം തന്മ ധൃമം ഭവേത്
സമാൻ സ്നിഗ്ധാൻ ദൃഢാൻ സ്ഥൂലാൻ
ക്ഷൗമ സുത്രേണ ധാരയേത്
- 16. സർവഗത്രേണ സൗമ്യേന സാമാന്യാനി
വിചക്ഷണഃ
നികഷേ ഹേമരേഖാഭാ ചസ്യ രേഖാ പ്രദൃശ്യതേ.
- 17. തദക്ഷമുത്തമം വിദ്യാത് തദ് ധാര്യം ശിവപുങ്കൈഃ
ശിഖായാമേകരൂദ്രാക്ഷം ത്രിശതം
ശിരസാ വഹേത്
പുരുഷപ്രയത്നത്താൽ ദ്വാരമുണ്ടാക്കണ്ടവ മധ്യമം. സ്നിഗ്ധദൃഢസ്ഥൂലങ്ങളായ രൂദ്രാക്ഷങ്ങളെ പട്ടുനൂലിൽ കോർത്ത് ധരിക്കണം. അവ സൗമ്യസുന്ദര സമാനഗുണം ചേർന്നവയാകണം. ചാണയിലുരച്ചാൽ സ്വർണ്ണരേഖപോലിരിക്കുന്നത് ഉത്തമം. ശിവഭക്തന്മാർ അതാണ് ധരിക്കേണ്ടത്. ശിഖയിൽ ഒന്ന്, തലയിൽ മാലപോലെ നൂലിൽ കോർത്ത് മുപ്പതെണ്ണം ധരിക്കുക.
- 18. ഷ്ട്ട്രിംശതം ഗളേ ദധ്യാത് ബാഹോഃ
ഷോഡശ ഷോഡശ
മണിബന്ധേ ദ്വാരശൈവ സ്കന്ധേ
പഞ്ചശതം വഹേത്

- 19. അഷ്ടോത്തരശതൈർമാലാ മുപവീതം പരകല്പ
യേത് ത്രിശതം ത്രിശതം വാപി സാരാണം
പഞ്ചകം തഥാഃ
- 20. സരാണാം സപ്തകം വാപിബിദ്യയാത്
കരണം ദേശതഃ
മകുടേ കുണ്ഡലേ ചൈവ കർണികാ
ഹാരകേഴവി വാ
കഴുത്തിൽ 36, ഇരു ഭുജങ്ങളിലും 16 വീതം, മണിബന്ധത്തിൽ 12, തോളിൽ 15 ഈ വിധം രൂദ്രാക്ഷം ധരിക്കണം. 108 രൂദ്രാക്ഷങ്ങൾ കൊണ്ടു മാലയുണ്ടാക്കി പുണ്യൽപോലെ ധരിക്കണം. രണ്ടോ മൂന്നോ അഞ്ചോ ഏഴോ കണ്ണികൾ കണ്ഠത്തിൽ ധരിക്കുക. കിരീടം കുണ്ഡലം കടുക്കൻ എന്നീ രൂപത്തിലും ധരിക്കാം.
- 21. കേയൂര കടകേ സൂത്ര കൃക്ഷി ബന്ധേ വിശേഷതഃ
സുപ്തേ പീതേ സദാകാലം രൂദ്രാക്ഷം
ധാരയേ നന്ദഃ
- 22. ത്രിശതം ത്രയമം പഞ്ചശതം മധ്യമമുച്യതേ സഹ
സ്രമുത്തമം പ്രോക്തമേവം ഭേദേന ധാരയേത്
നൂലിൽ കോർത്ത മാല കേയൂര കടകത്തിലും അരയിലും ധരിക്കണം. ഉറങ്ങുമ്പോഴും ഉണർന്നിരിക്കുമ്പോഴും ധരിക്കണം. മുന്നൂറ് ധരിക്കുന്നത് അധഃ അഞ്ഞൂറ് മധ്യമം; ആയിരം ഉത്തമം ഈ നിലയിൽ രൂദ്രാക്ഷങ്ങൾ ധരിക്കുക.
- 23. ശരസീശാന മന്ത്രേണ കണ്ഠേ തത്
പുരുഷേണതു
അഘോരേണ ഗളേ ധാര്യം തേനൈവ
ഹൃദയോ ിവിവാ
ശിരസ്സിൽ “ഈശാനഃ സർവ വിദ്യാനാം” എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ട്; കണ്ഠത്തിൽ തത്പുരുഷായ വിദ്മഹേ... എന്നതു കൊണ്ട് കഴുത്തിൽ അഘോരേഭ്യോ എന്നതുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ കണ്ഠത്തിലും നെഞ്ചിലും രൂദ്രാക്ഷം ധരിക്കുക.
- 24. അഘോര ബീജമന്ത്രേണ കരയോർ
ധാരയേത് സുധീ
പഞ്ചാശദക്ഷഗ്രഥി താൻ വ്യോമ
വ്യാപ്യവി ചോദരേ
- 25. പഞ്ച ബ്രഹ്മഭിരം ഗൈശ്വ ത്രിമാലാ
പഞ്ചസപ്ത ചി
ഗ്രഥിത്വാ മൂലമന്ത്രേണ സർവാന്യ
ക്ഷാണി ധാരയേത്.
വിദ്വാന്മാർ രണ്ടു കൈകളിലും അഘോരബീജമന്ത്രം കൊണ്ട് രൂദ്രാക്ഷം രണ്ടു കൈകളിലും ധരിക്കുകയും രൂദ്രാക്ഷമദ്ധ്യത്തിലെ ദ്വാരത്തിൽ അ മുതൽ ക്ഷ വരെയുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ എഴുതി നമസ്കീവായ എന്ന പഞ്ചാക്ഷര മന്ത്രം അഭിമന്ത്രിച്ച് പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാദികൾ ചെയ്ത് മൂലമന്ത്രത്തോടുകൂടെ മൂന്നോ അഞ്ചോ ഏഴോ ഇഴകളായി ധരിക്കണം.

N

P

I

K

26. അഥ ഹൈനം ഭഗവന്തം കാലാഗ്നി
 രൂദ്രം ഭൂസുണ്ഡഃ പപ്രച്ഛ-
 ദുദ്രാക്ഷാണാം ഭേദേന യദുക്ഷാ യത് സ്വരൂപം
 യത് ഫലമിതി. തത് സ്വരൂപം
 മുഖയുക്ത മാരിഷ്ട
 നിരസനം കാമാഭീഷ്ട ഫലം ബ്രൂഹീതി
 ഹോവാച.

പിന്നെ ഭഗവാൻ കാലാഗ്നിരൂദ്രനോട് ഭൂസുണ്ഡൻ ചോദിച്ചു - രൂദ്രാക്ഷ ഭേദമനുസരിച്ച് ഏതു രൂദ്രാക്ഷങ്ങൾക്ക് ഏതാണ് സ്വരൂപം എന്താണ് ഫലം? അത് എങ്ങനെ ദുരിതം ശമിപ്പിക്കുന്നു? എങ്ങനെ ഉച്ഛിതഫലപ്രാപ്തിയുണ്ടാകുന്നു - ഇതെല്ലാം പറഞ്ഞുതരിക.

27. തത്രൈതേ ശ്ലോകാഃ ഭവന്തി
 ഏക വക്രതം തുരുദ്രാക്ഷം പരതത്വസ്വരൂപകം
 തദ്ധാരണാത് പരേതത്വേ ലീയതേ വിജിതേന്ദ്രിയം

28. ദിവക്രതം തു മുനിശ്രേഷ്ഠം, ചാർദ്ധ
 നാരീശ്വരാതമകം
 ധാരണാദർദ്ധനാരീശഃ പ്രിയതേ തസ്യ നിത്യദഃ

29. ത്രിമുഖം ചൈവ രൂദ്രാക്ഷദ്രമഗ്നിയേ സ്വരൂപകം.
 തദ്ധാരണാച്ഛ ഹൃതഭൂക്തസ്യ തുഷ്യതി നിത്യദാ

30. ചതുർമുഖം തു രൂദ്രാക്ഷം ചതുർ മന്ത്രസ്വരൂപകം
 തദ്ധാരണാച്ഛതുർവക്രതാഃപ്രിയതേ
 തസ്യ നിത്യദാ

31. പഞ്ചമന്ത്രം തു രൂദ്രായം പഞ്ച ബ്രഹ്മ സ്വരൂപകം
 പഞ്ചവക്രത സ്വയം ബ്രഹ്മ പുംഹര്യാച
 വ്യാപോഹതി

32. ഷഡ്വക്രതമപിരൂദ്രാക്ഷം കാർത്തികേയായി
 ദൈവതം
 തദ്ധാരണാത് മഹാശ്രീ സ്യാ മഹ
 ദാരോഗ്യമുത്തമം.

ഏക മുഖമായ രൂദ്രാക്ഷം പരതത്വ സ്വരൂപമാണെന്നും അത് ധരിച്ചാൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ജയിക്കുന്ന പരാതത്വത്തിൽ ലയിക്കുമെന്നും കരുതപ്പെടുന്നു. മുനിശ്രേഷ്ഠ, രണ്ടുമുഖമുള്ള രൂദ്രാക്ഷം അർദ്ധനാരീശ സ്വരൂപമാണ് അത് ധരിച്ചാൽ അർദ്ധ നാരീശ്വരൻ പ്രസന്നനാകും. മൂന്നു മുഖത്തോടു കൂടിയത് അഗ്നിസ്വരൂപമാണ്. അതു ധരിച്ചാൽ അഗ്നിദേവൻ പ്രസന്ന നാകും. അഞ്ചു മുഖമുള്ളത് പഞ്ചമുഖനായ ശിവന്റെ പ്രതീ കമാണ്. അതു ധരിച്ചാൽ ഭഗവാൻ പഞ്ചമുഖൻ പുരുഷഹൃ ത്യയെ ദുരീകരിക്കുന്നു. ആറു മുഖമുള്ള രൂദ്രാക്ഷം ഭഗവാൻ കാർത്തികേയന്റെ സ്വരൂപമാണ്. അതു ധരിച്ചാൽ മഹത്തായ ഐശ്വര്യമുണ്ടാകും. ആരോഗ്യവും ലഭിക്കും.

33. മതി വിജ്ഞാന സമ്പത്തി ശുദ്ധയേ ധാരയേത്
 സുധീഃ വിനായകായി ദൈവം ച പ്രവദന്തി
 മനീഷിണഃ

ഇതിനെ വിദ്യാന്മാർ ഗണേശ സ്വരൂപമെന്ന് കരുതുന്നു. ബുദ്ധി, വിദ്യ, ഐശ്വര്യം ഇവയ്ക്ക് ഇത് ധരിക്കുന്നത് ഉത്തമം.

34. സപ്തവക്രതം തു രൂദ്രാക്ഷാം സപ്തമാലായി
 ദൈവതം തദ്ധാരണാന്മഹാ ശ്രീസ്യാ
 മഹദാരോഗ്യ മുത്തമം.

35. മഹതി ജ്ഞാനസമ്പത്തിഃ ശുചിർധാരണതഃ സദാ
 അഷ്ടവക്രതം തു രൂദ്രാക്ഷമഷ്ടമാ
 ത്രാധി ദൈവതം

36. വസഷ്ടക പ്രിയ ചൈവ ഗംഗാ പ്രീതകരം
 തഥാ, തദ്ധാരണാ ദിമേ പ്രീതാ ഭവേയുഃ
 സത്യവാദിഃ

37. നവശ്രം. തുരുദ്രാക്ഷം നവ ശക്ത്യാധി ദൈവതം
 തസ്യ ധാരണ മാത്രേണ പ്രിയന്തേ നവ ശക്തയഃ

38. ദശവക്രതം തുരുദ്രാക്ഷം യമദൈവ ത്യമീരിതം
 ദശാപ്രശാന്തി ജനകം ധാരണാനാക്ര സംശയഃ

ഏഴുമുഖമുള്ള രൂദ്രാക്ഷം സപ്തലോകമാതാക്കളുടെ സ്വരൂപം ചേർന്നതാണ്. അതു ധരിച്ചാൽ ഐശ്വര്യവും ആരോഗ്യവും കൈവരും. ശുദ്ധിയോടെ ധരിച്ചാൽ ജ്ഞാനം ലഭിക്കും. അഷ്ടമുഖത്തോടു കൂടിയത് അഷ്ടമാതാക്കളുടെ സ്വരൂ പമാർന്നതാണ്. അത് അഷ്ടവസുക്കൾക്കും പ്രിയങ്കരമാണ്. അതു ധരിച്ചാൽ ഗംഗാദേവിയും പ്രസന്നയാകുന്നു. ഒൻപതു മുഖമുള്ള രൂദ്രാക്ഷത്തിന്റെ അധിദേവത നവശക്തിയാണ്. അത് ധരിച്ചാൽ നവശക്തികളും പ്രസാദിക്കുന്നു. പത്തു മുഖമുള്ളതിന്റെ അധിദേവത യമനാണ്. യമനാണ് അത് ദർശന മാത്രയിൽ തന്നെ ശാന്തി നൽകും അത് ധരിച്ചാൽ ശാന്തി ലഭിക്കുമെന്ന് സംശയാതീതമാണ്.

39. ഏകാദശമുഖം തപക്ഷം രൂദ്രൈകാ ദശ ദൈവതം
 തദിദം ദൈവതം പ്രാഹുഃ സദാ
 സൗഭാഗ്യ വർദ്ധനം

41. ത്രയോ ദശമുഖം തപക്ഷം കാമദം ശിഖിദം ശുഭം
 തസ്യാഃധാരണ മാത്രേണ കാമദേവഃ പ്രസീദതി.

42. ചതുർദശ മുഖംചാക്ഷം രൂദ്രനേത്ര സുദ്ഭവം
 സർവവ്യാധി ഹരം ചൈവ സർവദാ
 രോഗ്യ മാപ്നുയാത്.

പതിനൊന്നുമുഖമുള്ള രൂദ്രാക്ഷത്തിന്റെ ദേവത ഏകാദശരൂദ്രന്മാരാണ്. അത് സൗഭാഗ്യവർദ്ധകമാണ്. പന്ത്രണ്ടു മുഖമുള്ളത് മഹാവിഷ്ണുസ്വരൂപം ദാദശാദിത്യ രൂപമാണ് അത്. താല്പര്യമുള്ള പലരും അത് ധരിക്കുന്നു. അതു ധരിച്ചാൽ കാമദേവൻ പ്രസാദിക്കുന്നു. പതിനാല് മുഖമുള്ളത് രൂദ്രന്റെ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും സവിശേഷം ഉണ്ടായതാണ്. അത് സർവ വ്യാധിഹരവും ആരോഗ്യദായകവുമാകുന്നു.

43. മദ്യം മാംസം ച ലശൂനം പലാഞ്ഡു
 ശിശുമേവച
 ശ്ലേഷ്മാതകം വിഡ്ഢരാഹമഭക്ഷ്യ വർജ്ജയേന്നരഃ

N

P

I

K

രുദ്രാക്ഷം ധരിക്കുന്നവൻ മദ്യം, മാസം, വെളുത്തുള്ളി, ചുമന്നുള്ളി, മുരിങ്ങക്ക, ശ്ലേഷ്മാതകം, വിഡ്ഢിയാഹം എന്നീ പദാർത്ഥങ്ങൾ കൈവെടിയാണം.

44. ഗ്രഹണേ വിഷുവേ, ചൈവമയനേ
സംക്രമേഽപി ച
ദർശേഷു പൗർണ്ണമാസേഷു പൂർണ്ണേഷു
ദിവസേഷു ച
രുദ്രാക്ഷ ധാരണാത് സദ്യഃ സർവ പാപൈഃ
പ്രമുച്യതേ

ഗ്രഹണസമയം, വിഷു (തുലാം മേടമാസങ്ങളിൽ) രാത്രിയും പകലും തുല്യമായ ദിവസം സൂര്യ ക്രാന്തി അയനപരിവർത്തനം, അമാവാസി, പൗർണ്ണമി, പൂർണ്ണ ദിവസം ഈ ഘട്ടങ്ങളിൽ രുദ്രാക്ഷം ധരിച്ചാൽ വേഗത്തിൽ പാപവിമുക്തിയുണ്ടാകും.

45. രുദ്രാക്ഷമൂലം തദ്ബ്രഹ്മ തന്നാലം
വിഷ്ണുരേവേവ ച
തന്മൂലം രുദ്ര ഇത്യാഹുസ്തദ് വിന്ദുഃ
സർവദേ വതാഃ

രുദ്രാക്ഷത്തിന്റെ മൂലഭാഗം ബ്രഹ്മാവും നാളഭാഗം വിഷ്ണുവും മുഖഭാഗം രുദ്രനും ബിന്ദുക്കൾ സർവദേവന്മാരും ആണെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

46. അഥ കാലാഗ്നി രുദ്രം ഭഗവന്തം സനത് കുമാരഃ
പപ്രച്ഛ - 'അധീഹി ഭഗവാൻ രുദ്രാക്ഷ ധാരണ വിധിം'
തസ്മിൻ സമയേ നിദാഘ ജഡഭരത ദത്താത്രേയ
കാത്യായന ഭരദാജ കപില വസിഷ്ഠ പിപ്ലവാദാദയ
ശ്ച കാലാഗ്നിരുദ്രം പരിസമേത്യേ ചുഃ അഥ കാലാഗ്നി
രുദ്രഃ കിമിത്ഥം ഭവതാമാഗമനമിതി ഗോവാച. രുദ്രാക്ഷ
ധാരണ വിധിം വൈ സർവേ ശ്രേതുമിച്ഛാമഹേ ഇതി.

പിന്നെ സനത് കുമാരൻ കാലാഗ്നി രുദ്രനോടു ചോദിച്ചു:- "ഭഗവാനെ, അങ്ങ് രുദ്രാക്ഷ ധാരണവിധി പറഞ്ഞു തരണം." അപ്പോൾ നിദാഘൻ, ജഡഭരതൻ, ദത്താത്രേയൻ, കാത്യായനൻ, ഭരദാജൻ, കപിലൻ, വസിഷ്ഠൻ, പിപ്ലവാദൻ തുടങ്ങിയ മുനിമാർ കാലാഗ്നിരുദ്രനു ചുറ്റുമിരുന്നു. വന്നതെന്താണെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ അവർ പറഞ്ഞു: 'ഭഗവൻ, ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും രുദ്രാക്ഷ ധാരണവിധി അറിയാനാഗ്രഹമുണ്ട്.

47. അഥ കാലാഗ്നിരുദ്രഃ പ്രോവാചഃ രുദ്രണ്യ നയ
നാദുത്പന്നാഃ രുദ്രാക്ഷാ ഇതി ലോകേ ഖ്യായന്തേ,
അഥ സദാശിവാഃ സംഹാര കാലേ സംഹാരം കൃത്വാ
സംഹാരാക്ഷം മുകുളീകരോതി. തന്നയനാജ്ജതാ
രുദ്രാക്ഷാ ഇതി ഹോവാച തസ്മാദ് രുദ്രാക്ഷതവ മിതി
കാലാഗ്നി രുദ്രഃ പ്രോവാച.

കാലാഗ്നിരുദ്രൻ പറഞ്ഞു: 'രുദ്രന്റെ നേത്രങ്ങളിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചതുകൊണ്ട് രുദ്രാക്ഷം എന്ന് പ്രസിദ്ധമായി. ഭഗവാൻ സദാശിവൻ സംഹാരകാലത്ത് സകലതും സംഹരിച്ചസേഷം

പ്രപഞ്ചസംഹാരകമായ തന്റെ നേത്രമടയ്ക്കുന്നു. അതിൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചതാണ് രുദ്രാക്ഷം.

48. തദ് രുദ്രാക്ഷേ വാഗ്നിഷയേ കൃതേ ദശ ഗോ പ്രദാ
നേന യത് ഫലമുവാപ്നോതി തത് ഫലമശ്നുത സ
ഏഷ ഭസ്മ ജ്യോതീരുദ്രാക്ഷ ഇതി. തദ്രുദ്രാക്ഷം
കരേണ സ്പുഷ്ടാ ധാരണ മാത്രേണ ദ്വിസഹസ്ര
ഗോപ്രദാനഫലം ഭവതി. തദ്രുദ്രാക്ഷേ കർണ്ണയോർ
ധാര്യമാണേ ഏകാദശ സഹസ്ര ഗോപ്രദാന ഫലം
ഭവതി. ഏകാദശ രുദ്രത്വം ച ഗച്ഛതി. തദ്രുദ്രാക്ഷേ
ശിരസി ധാര്യമാണേ കോടിഗോപ്രദാന ഫലം ഭവതി.
'ഏതാഷാം സ്ഥാനാനാം കർണ്ണയോഃ ഫലം വക്തും
ന ശക്യമിതി ഹോവാച!

രുദ്രാക്ഷം വാക്കിനു വിഷയമാക്കിയാൽ പത്തു പശുക്കളെ ദാനം ചെയ്യുന്ന ഫലം സിദ്ധിക്കുന്നു. രുദ്രാക്ഷം കൈകൊണ്ടു തൊട്ട് ധരിച്ചാൽ മാത്രം രണ്ടായിരം പശുക്കളെ ദാനം ചെയ്താലുള്ള ഫലം ഉണ്ടാകും. അത് ചെവിയിൽ ധരിച്ചാൽ പതിനേരായിരം പശുക്കളെ ദാനം ചെയ്താലുള്ള ഫലം കിട്ടും. കൂടാതെ ഏകാദശ രുദ്രത്വവും ലഭിക്കുന്നു. ശിരസ്സിലണിഞ്ഞാൽ കോടി ഗോദാനഫലമാണ്. ഇവയുടെ സ്ഥാനങ്ങളുടെയും കർണ്ണങ്ങളുടെയും ഫലം പറയാൻ പ്രയാസം.

49. യ ഇമാം രുദ്രാക്ഷ ജാബാലോപനിഷദം നിത്യമ
ധീതേ ബാലോ വാ യുവാ വാ വേദ സമഹാൻ ഭവതി.
സഗുരുഃ സർവേഷാം മന്ത്രണാമുപദേഷ്ടാ ഭവതി.
ഏതൈരേവ ഹോമം കൂര്യാത്. ഏതൈരേവാർച്ചനം
തഥാരക്ഷോഘ്നം മൃത്യുതാരകം കരുണാലബ്ധം
കണ്ഠേ ബാഹൗശിഖായാം വാ ബധ് നീത സപ്ത
ദ്വീപവതീ ഭൂമിർ ദക്ഷിണാർത്ഥം നാവകല്പി തേ
തസ്മാദ് ശ്രദ്ധയാ യാം കാം ചിദ് ഗാം ദദ്യാത് സാ
ദക്ഷിണം ഭവതി. യ ഇമാമുപനിഷ ബ്രാഹ്മണഃ സയ
മധീയാനോ ദിവസകൃതം പാപം നാശയതി.
മധ്യാഹ്നേ ധീയാനഃ ഷഡ്ജന്മ കൃതാപാപം നാശ
യതി സായം പ്രാതാഃപ്രയുഞ്ജനോ അനേകജന്മകൃ
തപാപം നാശയതി. ഷട് സഹസ്രലക്ഷ ഗായത്രിജപ
ഫലമാപ്നോതി, ബ്രഹ്മഹത്യോ സുരാപാന സ്വർണ്ണ
സ്തേയ ഗുരുദാരശമന തത്സംയോഗം പാതകേഭ്യ.
പൂതോ ഭവതി സർവ തീർത്ഥ ഫലമഗ്നതേ. പതിത
സംഭാഷണാത്പൂതോ ഭവതി. പംക്തി ശത സഹസ്ര
പാപ്നോ ഭവതി. ശിവസായുജ്യമവാപ്നോതി. നച പന
രാവർത്ത തേ ന ച പ്യുന രാവർത്തതേ. ഇത്യോം
സ്തുതിത്യുപനിഷത്ത്.

ഈ രുദ്രാക്ഷജാബാലോപനിഷത്ത് നിത്യവും അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ ബാലനോ യുവാവോ ആരായാലും മഹാനാകും. അയാൾ സർവമന്ത്രങ്ങളുടെയും ഉപദേഷ്ടാവായും ഉവകൊണ്ട് ഹോമവും പൂജയും നടത്തണം. കക്ഷോഘ്നവും മൃത്യുഹാരകവുമായ രുദ്രാക്ഷം ഗുരുവിൽ നിന്നും സ്വീകരിച്ചും കഴുത്തിലും കൈകളിലും ശിഖയിലും ധരിക്കണം. അതിന് ഏഴു ദ്വീപുള്ള ഭൂമി മുഴുവൻ ദക്ഷിണ കൊടുത്താലും മതി

N

P

I

K

യാവിലൂ. അതിനാൽ ശ്രദ്ധയോടെ എന്തു കൊടുത്താലും ദക്ഷിണയാകും ശ്രദ്ധയോടെ ഈ ഉപനിഷത്തും അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ രാത്രി ചെയ്ത പാപം നശിക്കുന്നു. ഉച്ചയ്ക്ക് അധ്യയനം ചെയ്താൽ ആറു ജന്മം ചെയ്ത പാപം നശിക്കും.

കാലത്തും വൈകീട്ടും അധ്യയനം ചെയ്താൽ അനേക ജന്മങ്ങളിലെ പാപം ശമിക്കും. ആറായിരം ലക്ഷം ഗായത്രി മന്ത്രം ജപിക്കുന്ന ഫലം കിട്ടുന്നു. ബ്രഹ്മഹത്യ, മദ്യപാനം,

സ്വർണ്ണ, ചോരണം, ഗുരു ദാ ഗാനം ഇവയുടെ പാപങ്ങളും നശിക്കും. സകലതീർത്ഥങ്ങളിലും സ്നാനം ചെയ്യുന്ന ഫലം കിട്ടും. പതിതരുമായി സംഭാഷണം ചെയ്തതിന്റെ പാപവും നശിക്കും. അയാൾ അനേക കോടിജീവികളെ പരിശുദ്ധനാക്കുന്നവനായി ഭവിക്കുന്നു. ശിവസായുജ്യം ലഭിക്കും. പിന്നീട് അവൻ ജന്മമരണക്ലേശം അനുഭവിക്കേണ്ടി വരില്ല. ഇങ്ങനെ രൂദ്രാക്ഷ ജാബാലോപനിഷത്തു.

രൂദ്രാക്ഷജാബാലോപനിഷത്ത് അവസാനിച്ചു.

ഔദ്ദോപനിഷത്ത്

വിശ്വമയോബ്രാഹ്മണം ശിവം പ്രജതിം ബ്രാഹ്മണം പഞ്ചാക്ഷര മനുഭവതി ബ്രാഹ്മണം ശിവ പുജരതഃ ശിവ ഭക്തി വിഹീനശ്ചേത് സ ചണ്ഡാല ഉപചണ്ഡാലഃ ചതുർവേദജ്ഞോപി യ ശിവ ഭക്ത സ ഏവ ബ്രാഹ്മണം അധമശ്ചണ്ഡാലോ fപി ശിവഭക്ത. ശ്ചേത് ബ്രാഹ്മാത് ശ്രേഷ്ഠതഃ ബ്രാഹ്മണ സ്ത്രീ പുണ്യ വ്രതഃ സ ഏവ ബ്രാഹ്മണം ശിവഭക്തേ രേവ ബ്രാഹ്മണ ശിവലിംഗാ ച്യന്യതുശ്ചണ്ഡാല ഹസ്തവി ഭൂതി ശുദ്ധാ ഗൃഹസ്ഥാനാം നിർമ്മലവിഭൂതി തപസി ഭിഃ സർവ ഭസ്മ ധാര്യം യദാ ശിവ ഭക്തിഃ സംപൂഷ്ടം സദാപി തദ് ദസിത ദേവതായാര്യം

വിശ്വമയനായ ബ്രാഹ്മണൻ ശിവസമീപമെത്തുന്നു. അവൻ പഞ്ചാക്ഷരം അനുഭവിക്കുന്നു. ശിവപൂജയിൽ രതനായിരിക്കുകയും നമഃ ശിവായ എന്ന പഞ്ചാക്ഷരം സദാ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവനാണ് യഥാർത്ഥ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി. ചതുർ വേദജ്ഞനായാലും ശിവഭക്തിരഹിതനെങ്കിൽ അയാൾ ചണ്ഡാലതുല്യൻ തന്നെ. ബ്രാഹ്മണൻ ത്രിപുണ്യം ധരിക്കുന്നവനാകണം. അതിലാണ് അവന്റെ ബ്രാഹ്മണത്വം. ശിവഭക്തിയാൽ മാത്രമാണ് അവൻ ബ്രാഹ്മണനെന്ന് നിയമപ്പെടുക. ശിവലിംഗം പൂജിക്കുന്നവൻ ചണ്ഡാലനായാലും ബ്രാഹ്മണനെക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠനാണ്. ശിവഭക്തനായ ചണ്ഡാലൻ നൽകുന്ന ഭസ്മം യജ്ഞത്തിലേക്കാൾ ശുദ്ധമാണ്. ഭസ്മം മൂന്നു തരത്തിലുണ്ട്. ചിലതിന് ചെമ്പിന്റെ നിറമായിരിക്കും. ചിലത് വെള്ളയാണ്. ചിലത് അല്പം പുകവർണ്ണത്തിൽ മൺപൊടിയോടു സമമായിരിക്കും. വിരക്തന്മാരായ തപസ്വികൾക്കും ശുദ്ധരായ ഗൃഹസ്ഥന്മാർക്കും സ്വച്ഛഭസ്മമാണ് അനുയോജ്യം. ശിവഭക്തന് ഏതു വിധത്തിലുള്ളതും സ്വീകരിക്കാം.

അഗ്നിരീതി ഭസ്മ വായുരി തി ഭസ്മ സ്ഥലമിതി ഭസ്മ ജലമിതി ഭസ്മ വ്യോമേതി ഭസ്മ ഇത്യാദ്യുപ നനിഷത്കാരണാത് കാര്യം അന്യത്ര വിശ്വതശ്ചക്ഷു രുത വിശ്വതീമുഖോ വിശ്വതോ ഹസ്ത ഉത വിശ്വ പാത് സം ബാഹുദ്യാം നമതി സം പതന്യാവാ പുഥിവീ ജനയൻ ദേവ ഏകഃ തസ്മാത് പ്രാണ ലിംഗോ ശിവഃ ശിവഃ പ്രാണലിംഗീ ജടാഭസ്മയരോപി പ്രാണലിംഗോ ഹി ശ്രേഷ്ഠഃ പ്രാണലിംഗീ ശിവരൂപഃ പ്രാണലിംഗീ ജംഗമരൂപഃ ശിവ ഏവ ജംഗമ രൂപഃ പ്രാണലിംഗിനാം ശുദ്ധ സിദ്ധിർന ഭവതി പ്രാണ ലിംഗി നാം ജംഗമ പുജ്യാനാം പുജ്യ തപസിനാം മുഢ്യ ശ്ചണ്ഡാ ലോ fപിപ്രാണാലിംഗീ തസ്മാത് പ്രാണ ലിംഗീ വിശേഷ ഇത്യാദി യ ഏവം വേദ സ ശിവ രൂദ്ര ഏവരൂദ്ര പ്രാണലിംഗീ നാന്യോ ഭവതി

അഗ്നി, വായു, ജലം, സ്ഥലം, ആകാശം സകലതും ഭസ്മ മയമാകുന്നു. അതു മനസ്സിലാക്കി ഭസ്മം ധരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഈശ്വരൻ എല്ലായിടത്തും കണ്ണുകളും നാലുവശത്തും മുഖവും നാലുഭാഗത്തും കൈകളും നാലുവശത്തും കാലുകളും ഉള്ളവനാണെന്ന് പ്രസിദ്ധമാണ്. അദ്ദേഹം ഭൂമിയെയും ആകാശത്തെയുമെല്ലാം സൃഷ്ടിച്ചു. അദ്ദേഹം സകലർക്കും പ്രണമിക്കാൻ യോഗ്യനാണ്. ജലജീവികളും സ്ഥലജീവികളും ആകാശചാരികളുമെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ പ്രണമിക്കുന്നു. പ്രാണസലിംഗിയാണ് ശിവൻ. ശിവൻ തന്നെയാണ് പ്രാണലിംഗി. ഇംഗമരൂപനാണ് ശിവൻ. ശിവൻ തന്നെ ജംഗമസ്വരൂപൻ. പ്രാണലിംഗികളിൽ തപസ്വികളിൽ ശ്രേഷ്ഠരാണ്. ശിവഭക്തനായ ചണ്ഡാലനും ശ്രേഷ്ഠനായ പ്രാണലിംഗിയാണ്. പ്രാണ

N

P

I

K

ലിംഗി തന്നെ ശ്രേഷ്ഠൻ. ആതിഥ്യം അറിയുന്നവൻ ശിവൻ തന്നെ രുദ്രൻ. രുദ്രൻ തന്നെ പ്രാണലിംഗി. വേറൊരാളല്ല.

ആത്മാ പരമശിവദയോ ഗുരു ശിവ ഗുരുണാം സർവ വിശ്വമിദം വിശ്വമന്ത്രേണ ധാര്യം ദൈവാ ധീനം ജഗദിദം തദ് ദൈവം തന്മാത്രാത് തനുതേ തന്മേ ദൈവം ഗുരുരിതി ഗുരുണാം സർവജ്ഞാനിതാം ഗുരുമാ ദത്തമേതദനം പരബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മാ സ്യാനു ഭൂതി ഗുരു ശിവോ ദേവ ഗുരു ശിവ ഏവ ലിഗം ഉദയോരഭി നത്യാത് യത്ര ഗുരുസ്തത്ര ശിവഃ ശിവഗുരുസ്വരൂപോ മഹേശ്വര ശിവയോഗിന ശിവപൂജാപഥേ ഗുരു പൂജാ വിധൗ ച മഹേശ്വര ശിവയോഗിന ശിവ പൂജാപഥേ ഗുരുപൂജാ വിധൗ ച മഹേശ്വര പൂജനാമുക്താ ലിംഗാ ഭിഷേകം നിർമ്മാല്യ ഗുരോരഭിഷേക തീർത്ഥം മഹേ ശ്വരപാദോദകം ജന്മമാലിന്യുക്ഷാളയന്തി തേഷാം പ്രീതി ശിവപ്രീതി തേഷാം തൃപ്തി ശിവതൃപ്തിം തൈശ്ച പാവനീ വാസ തേഷാം നിരസനം ശിവ നിര സനം ആനന്ദ പരാ യണഃ തസ്മാച്ഛിവം വ്രജന്തു ഗുരും പ്രജന്തു പത്യേവ പാവനം

ഈ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മരൂപവും ശിവരൂപവുമാകുന്നു. ഗുരു ശിവരൂപമാണ്. ഗുരുക്കന്മാർക്ക് ഈ വിശ്വമെല്ലാം ശിവമന്ത്രം

തമകമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈ പ്രപഞ്ചം ദേവാധീനമാണ്. മന്ത്രാ ധീനമാണ് ദൈവതം ആ ദൈവം തന്നെ എന്റെ ഗുരു. ഗുരു ക്കളാലും സർവജ്ഞന്മാരുടെ ഗുരുവാലും നിർമ്മിതമായ ഈ അന്നം പരബ്രഹ്മ രൂപമാകുന്നു. സ്യാനുഭവം കൊണ്ടു വേണം ബ്രഹ്മം മനസ്സിലാക്കാൻ. ദേവനായ ശിവൻ തന്നെ പരമഗു രു. ഗുരുവായ ശിവൻ ലിംഗസ്വരൂപനാണ്. നിരാകാര ബ്രഹ്മ ത്തിന്റെ ചിഹ്നമാണ് ശിവലിംഗം. എവിടെ ഗുരുവുണ്ട് അവിടെ ശിവനുണ്ട്. ആ മഹേശ്വരൻ ഗുരുസ്വരൂപനാകുന്നു. ഭ്രമകീട സിദ്ധാന്ത പ്രകാരം സദാ ശിവനെ ആരാധിക്കുന്ന സാധകൻ സ്വയം ശിവൻ തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ശിവലിംഗത്തെ അഭി ഷേകം ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ട് സകല പാപങ്ങളും ദുരത്തിലാ കുന്നു. ഗുരുവിനെ പൂജിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ശിവൻ അഭി ഷേകം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും ജന്മാന്തര പാപങ്ങളും ദുരത്തി ലാകുന്നു. സകലരെയും സ്നേഹിക്കുന്നതും ശിവ പ്രേമം തന്നെ. സകല ജീവികളുടെയും സംതൃപ്തി ശിവന്റെയും സംതൃപ്തിയാണ്. ലോക നിരസനം ശിവന്റെ നിരസനമാകു ന്നു. ഈ ബോധവും വിവേകവും ഉള്ളവൻ എന്നും ആനന്ദ യുക്തനായിരിക്കും. ശിവനെ ശരണം പ്രാപിക്കുക. ഗുരുവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കുക.

രൂദ്രോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ലാംഗുലോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക്പ്രാണശ്ച ക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവ്വാനി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യ മാമാ ബ്രഹ്മനിരാ കരോദനിരാണമസ്തു അനിരാക രണം മേ സ്തു തദാത്മാനി നിരതേ യ ഉപനിഷത് സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ അംശങ്ങൾ പൂഷ്ടി പ്രാപിക്കട്ടെ. വാക്ക് പ്രാണം ചക്ഷുസ്സ് ബലം സർവേന്ദ്രിയങ്ങൾ എല്ലാം പൂഷ്ടി പ്രാപി ക്കട്ടെ. സകല ഉപനിഷത്തുകളും ബ്രഹ്മ സ്വരൂപങ്ങളാണ്. എനിക്ക് ബ്രഹ്മത്തെ പരിത്യജിക്കാനിടയാകരുത്. ബ്രഹ്മം എന്നെ കൈവെടിയാതിരിക്കട്ടെ. ഉപനിഷത്ത് ധർമ്മങ്ങൾ എന്നിൽ നിലകൊള്ളുമാറാകട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രി? അഗ്നിരേവ സവിതാ സവിതാ പൃഥിവീ സാവിത്രി സ യത്രാഗ്നിസ്തത് പൃഥിവീ യത്ര വാ പൃഥിവീ തത്രാഗ്നിസ്തേ ദേ യോനി സ്തദേകം മിഥുനം
2. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രി? വരുണ ഏവ സവിതാ ആപഃ സാവിത്രി സ യത്ര വരുണസ്തദാ പോ യത്ര വാ താപസ്തദ് വരുണ സ്തേ ദേ യോനി തദേകം മിഥുനം
3. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രി വായുരേവ സവിതാ ആകാശ സാവിത്രി സ യത്രവായുസ്തദാകാശോ യത്ര വാ ആകാശസ്തദായു സ്തേ ദേ യോനി തദേകം മിഥുനം
4. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രി യജ്ഞ ഏവ സവിതാ ഛന്ദാസി സാവിത്രി യത്ര യജ്ഞ സ്തത്രഛന്ദാസി

N

P

I

K

യത്ര വാഹനാസി സ യജ്ഞ സ്തേദേയോനീ തദേകം മീമുനം

5. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രി? സ്തനയിത്നുരേവ സവിതാ വിദ്യുത് സാവിത്രി

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ക്രമമനുസരിച്ച് അംഗന്യാസം ചെയ്യണം.

ഓം ഭുഃ നമോ- അംഗുഷ്ഠാഭ്യം നമഃ ശിരസേ സ്വാഹാ ഓം ഭുവ തമോ- തർജനീഭ്യാം നമഃ ശിരസേ സ്വാഹാ ഓം സ്വ നമോ-മധ്യമാഭ്യാം നമഃ ശിഖായൈ വഷ്ട് ഓം മഹഃ-അനാമികാഭ്യം നമഃ നേത്രത്രയായ വഷ്ട് ഓം ജനഃ- കനിഷ്ഠികാഭ്യാം നമഃ നേത്രത്രയായ വഷ്ട് ഓം തപഃ- കരതലവൃഷ്ട്വാഭ്യം നമഃ അസ്ത്രായ ഫദ്

കൈകുപ്പി കണ്ണുകൾ അടച്ച് വജ്രാംഗം പിംഗ നേത്രം എന്നു തുടങ്ങിയ ധ്യാനശ്ലോകം ചൊല്ലണം. ഇത്രയുമാണ് മാനസോവചാരം. പുജിച്ചതിനുശേഷം

ഓം നമോ ഭഗവതേ ഭാവാനല കാലാഗ്നി ഹനു മതേ ജനശ്രിയോ ജയജീവിതായ ധവളീകൃതജഗ ത്രത്തയ വജ്ര ദേഹ വജ്രപുച്ഛ വജ്രകായ വജ്രതുണ്ഡ വജ്രമുഖ വജ്രമുഖ വജ്രബാഹോ വജ്രരോമ വജ്രനേത്ര വജ്രദന്ത വജ്രശരീര സകലാത്മകായ ശ്രീമകരപിംഗളാക്ഷ ഉഗ്രപ്രളയകാല രൗദ്ര വിരാഭദ്രാവതാര, ശരഭസാലഭൈരവദോർദണ്ഡലങ്കാ പുരി ദഹന ഉദധിലംഘന ദശ ഗ്രീവ കൃതാന്ത സീതാവിശ്വാസ, ഈശ്വരപുത്ര അഞ്ജനഗർ സംഭുത ഉദയഭാസ്കര ബിംബനള ഗ്രാസക ദേവദാനവ ഋഷി മുനിവന്ദ്യ പാശുപതാസ്ത്ര ബ്രഹ്മാസ്ത്രൈ ബലനാ രായണാസ്ത്ര കാലശക്തികാസ്ത്ര ദണ്ഡകാസ്ത്ര പാശാഘോരണ നിവാരണ പാശുപതാസ്ത്ര ബ്രഹ്മാ സ്ത്ര ബൈലവാസ്ത്ര നാരായണാസ്ത്രമൃഡ സർവ ശക്തി ഗ്രസന മമാത്മരക്ഷാകര പരവിദ്യാ നിവാരണ ആത്മവിദ്യാ സംരക്ഷകഅഗ്നിദീപ്ത അഥർവണ വേദസിദ്ധ സ്ത്രീകാലാഗ്നി നിരാഹാരകബാഹുവേഗ മനോവേഗ ശ്രീരാമതാരക പര ബ്രഹ്മ വിശ്വ രൂപദർശന ലക്ഷ്മണ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാനന്ദകര സ്ഥല ജലാഗ്നി മർമ്മ ഭേദിൻ സർവ ശത്രുൻ ഛിന്ധി മമ വൈരിണഃ ഖാദയ ഖാദയ ധാകിനീ വിധംസനേന സുഗ്രീവ സഖ്യകരണ നിഷ്കളങ്ക കുമാരബ്രഹ്മ ചാരിൻ ദിഗംബര സർവപാപ സർവപാപ സർവഗ്രഹ കുമാരഗൃഹ സർവം ഛേദയ ഛേദയ ഭേദയ ഭിന്ധി ഭിന്ധി ഖാദയ ഖാദയ ടംക ടംക താഡക താഡക മാരയ മാരയ ശോഷയ ശോഷയ ജാലയ ജാലയ ഹാരയ ഹാരയ ദേവദന്തം നാശയനാശയ അതി ശോഷയ അതിശോഷയ മമ സർവം ച ഹനുമാൻ രക്ഷ രക്ഷ ഓം ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രും ഹും ഫദ് ഘേല ഘേല സ്വാഹാ

ഓം നമോ ഭഗവതേ ചണ്ഡ പ്രതാപ ഹനുമതേ മഹാവീരായ സർവദുഃഖ വിനാശായ ഗ്രഹമണ്ഡല ഭൃതമണ്ഡല പ്രേത പിശാച തണ്ഡല സർവോച്ചാനയ അതിഭയങ്കര ജാഠ മാഹേശ്വര ജാഠ-വിഷ്ണു ജാഠ-ബ്രഹ്മജാഠ വേതാള ബ്രഹ്മരാക്ഷസ ജാഠ-പിത്ത ജാഠ ശ്ലേഷ്മ സന്നിപാതകജാഠ വിഷമജാഠ ശീതജാഠ ഏകാഹിക ജാഠ, ദ്വാഹിക ജാഠ ത്രൈഹിക ജാഠ ചാതുസ്ഥിക ജാഠ അർദ്ധമാസിക ജാഠ മാസിക ജാഠ ഷണ്മാസിക ജാഠ സാംസരിക ജാഠ അസ്ഥ്യന്തർഗത ജാഠ മഹാപസ്മാര ജാഠ ശ്രമികാപസ്ഥാനംശ്ച ഭേദയ ഭേദയ ഖാദയ ഖാദയ ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രും ഹും ഫദ് ഘേല ഘേല സ്വാഹാ

നമോ ഭഗവതേ ചിന്താമണി ഹനുമതേ അംഗശൂല അക്ഷി ശൂല ശിരശ്ശൂല ഗുല്പശൂല ഉദര ശൂല നേത്ര ശ്ശൂല ഗുദശൂലകടകശൂലാജാനുശൂല ഘലഡാശൂല ഹസ്തശൂല പാദശൂല ഗുല്ഫ ശൂല വാതശൂലവി ത്തശൂല വായു ശൂല സ്തനശൂല പരിണാമശൂല പരിഘാ ശൂല പരബാണശൂല ദന്തശൂല കുക്ഷിശൂല സുമനശൂല സർവശൂലാനി നിർമ്മൂലയ ദൈത്യദാനവ കാമിനീ വേതാള ബ്രഹ്മരാക്ഷസ കോലാഹല നാഗ പാശാനന്തവാസുകി തക്ഷത കാർക്കോടക ലിംഗ പത് മക കുമാര ജരരോഗ പാ ശാഹത മഹാ മാരിൻ കാല പാശ വിഷം നിർവിഷം കുരു കുരു ഓം ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രും ഹും ഫദ് ഘേല ഘേല സ്വാഹാ

ഓം ഹ്രീം ശ്രീം ക്ലീം ശ്ലാം ശ്ലീം ശ്ലൂം ഓം നമോ ഭഗവതേ പാതാള ഗരുഡഹനുമതേ ദൈവ ബന ഗതജ സിംഹേന്ദാളീ പാശബന്ധു ഛേദയ ഛേദയ പ്രളയ മാരുത കാലാഗ്നി ഹനുമതേ ശൂഖലാബന്ധം മോക്ഷയമോക്ഷയ സർവഗ്രഹം ഛേദയ ഛേദയ മമ സർവ കാര്യാണി സാധയ സാധയ മമ പ്രസാദം രക്ഷ ക്ഷ ഓം ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രും ഹ്രീ ക്ഷേമാം ഭദ്രൈസ്രാം ക്ലാം ക്ലീം ക്രാം ക്രീംഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രം ഹൈരം പ്രഃ ഹ്രാം ഹ്രീം ഹു ഖ ഖ ജയ ജയ മാരണ മോഹന ഘൂർണ്ണ ഘൂർണ്ണ ദമ ദമ മാരയ ഖ ഖേ ഹ്രാം ഹ്രീം ഹും ഹും ഫദ് ഘേല ഘേല സ്വാഹാ

ഓം നമോ ഭഗവതേ കാലാഗ്നിരുദ്രഹനുമതേ ഭ്രാമയ ഭ്രാമയ ലവ കുരു കുരു ജയ ജയ ഹസ ഹസ മാദയ

മാദയ പ്രജാലയ മൃഡയ മൃഡയ ത്രാസയ ത്രാസയ സാഹസ സാഹസ വശയ വശയ ശാമയ ശാമയ അസ്ത്രത്രിശൂല ധമര ഖശ്ഗഃ കാല മുത്യു കപാല ഖട്വാംഗ ഖര അമയ ശ്യാശ്യാത ഹും ഹും അവതായ അവതായ ഹും ഹും അനന്ത ഭുഷണ പര തന്ത്ര പരയന്ത്ര ശത ശത സഹസ്ര കോടി തേജഃ പുഞ്ജ മുഞ്ച ഭേദയ ഭേദയ അഗ്നിം ബന്ധയ സർവഗ്രഹം ബന്ധയ ബന്ധയ അനന്താദി ദുഷ്ടനാ

N

P

I

K

ഗാനം വിഹം ഹനഹന സർവവിഷം ബന്ധയ ബന്ധയ വജ്ര തുണ്യ ഉച്ചാടയ മാരണ മോഹന വശീകരണ സ്തംഭേ ജുംഭണാകർഷണോച്ചാടന മിലയ വിദ്രേഷണ യുദ്ധ തർക്കമർമ്മാണി ബന്ധയ ബന്ധയ ഓം കുമാരീ പദത്രിഹ റര ബ്രാണിഗ്ര മുർത്തയേ ഗ്രാമ വസിനേ അതി പൂർവ്വശക്തായ സർവായുധ ധരായ സ്വാഹാ അക്ഷയായ ഘേ ഘേ ഘേ ഘേ ഓം ലലല ഘ്രാ ഘ്രായ സ്വാഹാ ഓം ഹലാഠ ഹലീം ഹലു ഹും ഹും ഘേ ഘേ സ്വാഹാ

ഓം ശ്രാഠ ശ്രീഠ ശ്രും ശ്രം ഓം നമോ ദഗ പതേ ഭദ്ര ജാനികട രൂദ്ര വീര ഹനുമതേ So So So ലം ലം ലം ദേവദത്തദിഗംബരരാഷ്ടമഹാശക്ത്യഷ്ടാംഗധര അഷ്ടമഹാഭൈരവ നവബ്രഹ്മസാരൂപ ദ്വാദശാർ ക്കതേജ ത്രയോദശ സോമമുഖ വീര ഹനുമാൻ സ്തംഭിനീ മോഹിനീ വശകരിണീ തന്ത്ര ക സാവ യവ നഗര രാജമുഖ ബന്ധൗബല സുഖമകരമുഖ സിംഹ ജീഹ്വാ മുഖാനി ബന്ധയ ബന്ധയ സ്തംഭയ സ്തംഭയ വ്യാഘ്രമുഖ സർവ വ്യശ്ചികാഗ്നി ജ്വാലാ വിഷം നിർഗ്ഗമയ നിർഗ്ഗമയസർവജന വൈരി മുഖം ബന്ധയ ബന്ധയ പാപഹര വീര ഹനുമാൻ ഈശ്വരാവതാര വായു നന്ദന അഞ്ജനീ സുത ബന്ധയ ബന്ധയ ശ്രീരാമ ചന്ദ്രസേവാകഃ ഓം ഹ്രാഠ ഹ്രാഠ ഹ്രാഠ ആഗയ ഹ്രാഠ ഏഠാ ഘ്രീഠ ക്രീഠ യം ഭേ ഭ്രേദഃ ഹട് ഖട് ഖട് സർവജനസ്യ ദൃശം ല ലാഠ ശ്രീഠ ഹ്രീഠ ഹ്രീഠ മനഃ സ്തം ഭയ സ്തം ഭയ ഭഞ്ജയ ഭഞ്ജയ അദ്രിഠ ഹ്രീഠ ഹ്രീഠ മനഃ സ്തം ഭയ സ്തം ഭയ ഭഞ്ജയ ഭഞ്ജയ അദ്രിഠ ഹ്രീഠ വഹ്രീഠ ഹ്രീഠ സർവം ഹീഠ ഹീഠ സാഗര ഹീ ഹീ മമ സർവ മന്ത്ര തന്ത്ര സിദ്ധം കുരു കുരു സ്വാഹാ ശ്രീരാമ ചന്ദ്ര ഉവാപ ശ്രീ മഹാദേവ ഉവാച ശ്രീ വീരഭദ്രസ്തൗ ഉവാച ത്രി സന്ധ്യം യ പഠേന്നരഃ

മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച വിധത്തിൽ മാനസിക പുജ ചെയ്ത് തിനു ശേഷം താഴെ കൊടുക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിക്കണം. മന്ത്രങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ഹോമവും നടത്താം.

1. ഓം നമോ ഭഗവതേ ഭാവാനല കാലാഗ്നി ഹനുമതേ രക്ഷ രക്ഷ ഓം ഹ്രാഠ ഹ്രീഠ ഹ്രും ഹും ഹട് ഘേഘേ സ്വാഹാ
2. ഓം നമോ ഭഗവതേ ചിന്താമണി ഹനുമതേ നിർവിഷം കുരു കുരു ഘേ ഘേ സ്വാഹാ
3. ഓം ഹ്രീഠ ശ്രീഠ ക്ലീഠ ഗ്ലാഠ ഗ്ലീഠ ഗ്ലും ഓം നമോ ഭഗവതേ പാതാള ഗരുഡ ഹനുമതേ വാരയ വാരയ ഘേ ഘേ സ്വാഹാ
4. ഓം നമോ ഭഗവതേ കാലാഗ്നി രൂദ്ര ഹനുമതേ ഘ്രാ ഘ്രാ സ്വാഹാ ഹും ഹട് ഘേ ഘേ സ്വാഹാ
5. ഓം ശ്രാഠ ശ്രീഠ ശ്രും ശ്രൈശ ശ്ര നമോ ഭഗവതേ ഭദ്ര ജാനിക രൂദ്ര വീര ഹനുമതേ ഹീ ഹീ സാഗര ഹീ ഹീ വാ വം സർവ മന്ത്രാർത്ഥാഥർവണ വേദ സിദ്ധിം കുരു കുരു സ്വാഹാ

ഇങ്ങനെ രാമചന്ദ്രനും ശിവനും വീരഭദ്രനും വീരഭദ്രൻ അവരോടും പറഞ്ഞു.

യാതൊരുവൻ പ്രഭാതത്തിലും മധ്യാഹ്നത്തിലും സന്ധ്യ ക്കും ഇത് പഠിക്കുന്നു. അയാൾക്ക് സകലതും ലഭിക്കാനിട വരുന്നു.

ലാംഗുലോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

വജ്രസൂചികോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണശ്ചക്ഷു ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മ നിരാകുര്യാഠ മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോ ദനിരാകരണമസ്തനിരാകരണ മേ അസ്തു തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാ

സ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം എന്റെ അംഗങ്ങളും, വാക്ക്, പ്രാണൻ, ചക്ഷുസ്സ്, ശ്രോത്രം, ബലം, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ എന്നിവയും പുഷ്ടി പ്രാപിക്കണേ. എല്ലാം ഉപനിഷദുക്തമായ ബ്രഹ്മമാണ്. ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ നിരാകരിക്കാനിടയുണ്ടാകാതിരിക്കണേ. ബ്രഹ്മം

N

P

I

K

ബ്രഹ്മത്തെ നിരാകരിക്കാനിടവരാതിരിക്കേണ. ബ്രഹ്മ എന്നെ പരിത്യജിക്കാതിരിക്കേണ. എനിക്കും ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിൽ അഭേദ്യമായ ബന്ധം ഉണ്ടാകാനിടവരേണ. ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് അകലാനിടവരാതിരിക്കേണ. ആത്മപരന്മാരായ വ്യക്തികൾക്ക് യാതൊരു ധർമ്മങ്ങൾ സേവ്യങ്ങളായി ഉപനിഷത്തുകൾ അനുശാസിക്കുന്നോ അവ എന്നിൽ നിലകൊള്ളേണ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

- 1. ഓം വജ്രസൂചിം പ്രവക്ഷ്യമി
ശാസ്ത്രമജ്ഞാനഭേദനം
ഭൂഷണം ജ്ഞാനഹീനാനാം
ഭൂഷണം ജ്ഞാനചക്ഷുഷാം

അജ്ഞാനത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതും ജ്ഞാനഹീനർക്ക് ഭൂഷണമായിത്തീരുന്നതും ജ്ഞാനചക്ഷുസ്സുകൾക്ക് ഭൂഷണവുമായ വജ്രസൂചികോപനിഷത്തിനെപ്പറ്റി പറയാം.

- 2. ബ്രഹ്മക്ഷത്രിയ വൈശ്യശൂദ്ര ഇതി ചതാരോ വർണ്ണാസ്തേഷാം വർണ്ണാനാം ബ്രഹ്മണ ഏവ പ്രധാന ഇതി വേദവചനാനുരൂപം സ്മൃതിഭിരപ്യുക്തം. തത്ര ചോദ്യമസ്തി കോ വാ ബ്രഹ്മണോ നാമ, കിം ജീവഃ, കിം ദേഹഃ, കിം ജാതിഃ, കിം ജ്ഞാനം, കിം കർമ്മ, കിം ധർമ്മിക ഇതി

ബ്രഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ, ശൂദ്രൻ എന്ന് നാലു വർണ്ണങ്ങളുണ്ട്. ഇവരിൽ ബ്രഹ്മണൻ പ്രധാനനാണെന്ന് എന്നു വേദം അനുശാസിക്കുന്നു. സ്മൃതികളിലും അങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ചോദ്യമുദിക്കുന്നത് ബ്രഹ്മണൻ ആരാണെന്നാണ്. അവൻ ജീവനാണോ ദേഹമാണോ ജാതിയാണോ ജ്ഞാനമാണോ കർമ്മമാണോ? ധർമ്മികതയാണോ?

- 3. തത്ര പ്രഥമോ ജീവോ ബ്രഹ്മണ ഇതി ചേത്തന്ന അതീതാനാഗതാനേകദേഹാനാം ജീവസൈകരൂപതാത് ഏകസ്യാപി കർമ്മവശാദനേകദേഹസംഭവാത് സർവശരീരാനാം ജീവസൈകരൂപത്താച്ഛ. തസ്മന്ന ജീവോ ബ്രഹ്മണ ഇതി.

ജീവനാണ് ബ്രഹ്മണെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിന് സാധ്യതയില്ല. ഭൂതഭവിഷ്യത്കാലങ്ങളിൽ അനേകം ശരീരങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതും ഭാവിയിൽ ഉണ്ടാകാൻ പോകുന്നതുമായ ജീവൻ എല്ലാം ഒന്നുപോലെയാണ്.

കർമ്മാനുസരണമാണ് അനേകം ശരീരങ്ങളിൽ അത് ജനിക്കുന്നത്. എല്ലാ ശരീരങ്ങൾക്കും ജീവനും ഏകഭാവമാണുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് ജീവൻ ബ്രഹ്മണനാകുവാൻ തരമില്ല.

- 4. തർഹി ദേഹോ ബ്രഹ്മണ ഇതി ചേത്തന്ന. ആ ചണ്ഡാലാദിപര്യന്താനാം മനുഷ്യാണാം പാഞ്ചഭൂതികത്വേന ദേഹസ്യ ഏകരൂപതാത് ജരാമരണ ധർമ്മാധർമ്മാദിസാമ്യദർശനാത് ബ്രഹ്മണഃ ശ്വേത വർണ്ണഃ ക്ഷത്രിയോ രക്തവർണ്ണഃ വൈശ്യഃ പീതവർണ്ണഃ ശൂദ്രഃ കൃഷ്ണവർണ്ണഃ ഇതി നിയമാഭവാത് പിത്രാദിശരീരദഹനേ പുത്രാദീനാം ബ്രഹ്മഹത്യാദിദോഷസംഭവാച്ഛ

തസ്മന്നദേഹോ ബ്രഹ്മണ ഇതി

ദേഹമാണോ ബ്രഹ്മണൻ എന്ന ചോദ്യം ഉദിക്കാവുന്നതാണ്. അതു സാധ്യമല്ല. ചണ്ഡാലൻ മുതൽ സകല മനുഷ്യരുടെയും ശരീരം ഒന്നുപോലെ തന്നെ പഞ്ചഭൂതാത്മകമാണല്ലോ. അവരിൽ വാർദ്ധക്യം, മരണം, ധർമ്മം, അധർമ്മം എന്നിവയെല്ലാം ഒന്നുപോലെയാകുന്നു. ബ്രഹ്മണൻ വെളുത്തനിറക്കാരനും ക്ഷത്രിയൻ ചുവന്നനിറക്കാരനും വൈശ്യൻ മഞ്ഞനിറക്കാരനും ശൂദ്രൻ കറുത്തനിറക്കാരനും ആയിരിക്കണമെന്ന് യാതൊരു നിയമവുമില്ല. മാത്രമല്ല, പിതാവിന്റെയും സഹോദരന്റെയും ശരീരദാഹക്രിയകൾ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് പുത്രാദികൾക്ക് ബ്രഹ്മഹത്യാദിദോഷങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ദേഹവും ബ്രഹ്മണാനാകാൻ തരമില്ല.

- 5. തർഹി ജാതിർ ബ്രഹ്മണ ഇതി ചേത്തന്ന തത്ര ജാത്യന്തരജന്തുഷ്വനേകജാതിസംഭവാന്മാഹർഷയോ ബഹവഃ സന്തി ഋഷ്യശൃംഗോ മൃഗേത്യഃ, കൗശികഃ കൃശാത്, ജാംബുകോ ജംബുകാത്, വാല്മീകോ വല്മീകാത്, വ്യാസഃ കൈവർത്തകന്യകായാം ശശപൃഷ്ടാത് ഗൗതമഃ വസിഷ്ഠഃ ഉർവശ്യാം അഗസ്ത്യഃ കലശോ ജാതി ഇതി ശ്രുതത്വാത് ഏതേഷാം ജാത്യാ വിനാ പ്യാഗ്രേ ജ്ഞാനപ്രതിപാദിതാഃ ഋഷയോ ബഹവഃ സന്തി. തസ്മന്ന ജാതിർ ബ്രഹ്മണ ഇതി.

ജാതിയായിരിക്കുമോ ബ്രഹ്മണൻ? അതു സാധ്യമല്ല. കാരണം ഭിന്ന ജാതിയിൽപ്പെട്ട ജീവികളിൽ നിന്നും അനേകം മഹർഷിമാർ ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. മാൻപേടയിൽ നിന്ന ഋഷ്യശൃംഗനും കൃശയിൽ നിന്ന കൗശികനും ജംബുകനിൽ നിന്ന് ജാംബുകനും വല്മീകത്തിൽ നിന്ന വാല്മീകിയും മുക്കുവകുമാരിയിൽ നിന്ന വ്യാസനും ശശപൃഷ്ഠത്തിൽ നിന്ന് ഗൗതമനും ഉർവശിയിൽ നിന്ന വസിഷ്ഠനും കൂടത്തിൽ നിന്ന അഗസ്ത്യനും ജനിച്ചു എന്ന പറയപ്പെടുന്നു. ഈ മഹർഷിമാരെല്ലാവരും ജാതി കൂടാതെ തന്നെ മുന്മിന്നാൽ തന്നെ ജ്ഞാനികളായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ജാതിയാണ് ബ്രഹ്മണനെന്ന് പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

- 6. തർഹി ജ്ഞാനം ബ്രഹ്മണ ഇതി ചേത്തന്ന ക്ഷത്രിയാദയോ f പി പരമാർത്ഥദർശിനോ അഭിജ്ഞാഃ ബഹവഃ സന്തി തസ്മന്നജ്ഞാനം ബ്രഹ്മണ ഇതി

ജ്ഞാനം ബ്രഹ്മണനാകുമോ? അതു പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കാരണം അനേകം ക്ഷത്രിയന്മാർ പരമാർത്ഥദർശികൾ ആയിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ജ്ഞാനം കൊണ്ടും ബ്രഹ്മണനാകുമെന്ന പറയുവാൻ സാധ്യമല്ല.

- 7. തർഹികർമ്മ ബ്രഹ്മണ ഇതി ചേത്തന്ന സർവേഷാം പ്രാണിനാം പ്രാരബ്ധസഞ്ചിതാഗാമി കർമ്മസാധർമ്മ്യദർശനാത് കർമ്മാഭിപ്രേരിതാ സന്തോ ജനാഃ ക്രിയാഃ കുർവന്തീതി തസ്മന്ന കർമ്മ ബ്രഹ്മണഇതി

കർമ്മം ബ്രഹ്മണനാകുമോ? അതു പറയുവാൻ പ്രയാസമാണ്. എന്തെന്നാൽ സകല ജീവികളുടെയും പാരബ്ധവും സഞ്ചിതവും ആഗാമിയുമായ കർമ്മങ്ങളിൽ സാധർമ്മ്യം

N

P

I

K

കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ കർമ്മത്താൽ പ്രേരിതമായിട്ടാണ് ജീവൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നത് തന്മൂലം കർമ്മം ബ്രഹ്മണനാകാൻ തരമില്ല.

8. തർഹി ധാർമ്മികോ ബ്രഹ്മണ ഇതി ചേരുന്ന ക്ഷത്രിയാദയോ ഹിരണ്യദാതാരോ ബഹവാ സന്തി തസ്മാന ധാർമ്മികോ ബ്രഹ്മണഇതി

ധാർമ്മികത ബ്രഹ്മണനാകുമോ? അതിനു സാധ്യതയില്ല. കാരണം അനേകം ക്ഷത്രിയാദികൾ സ്വർണ്ണദാനം ചെയ്തു കൊണ്ടേ ഇരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ധാർമ്മികനായ വ്യക്തിയും ബ്രഹ്മണനാകാൻ ഒരുകാരും.

9. തർഹി കോവാ ബ്രഹ്മണോ നാമ, യഃ കശ്ചിദാത്മാനമദിതീയം ജാതിഗുണക്രിയാഹീനം ഷഡ്വർമ്മിഷഡ്ഭാവേത്യാദി സർവദോഷരഹിതം സത്യജ്ഞാനാനന്ദാനന്തസ്വരൂപം സ്വയം നിർവികല്പമശേഷകല്പാധാരമശേഷഭൂതാന്തര്യാമിത്വേനവർത്തമാനമ്തർ ബഹിശ്ചാകാശവദസ്യൂതമഖണ്ഡാനന്ദസ്വഭാവമപ്രമേയമനുഭവൈകവദ്യമപരോക്ഷതയാഭാസ മാനം കരതലാമലകവത് സാക്ഷാദപരോക്ഷീകൃത്യ കൃതാർത്ഥയാകാമരാഗാദി ദോഷരഹിതഃ ശമദമാദിസമ്പന്നോ ഭാവമാത്സര്യ തൃഷ്ണാ ശാമോഹാദിരഹിതോ ദംഭാഹങ്കാരാദിഭിരസം പൃഷ്ടചേതാ വർത്തത ഏവ മുക്തലക്ഷണോ യ സ ഏവ ബ്രഹ്മണ ഇതി ശ്രുതിസ്മൃതി

പുരാണേതിഹാസാഭിപ്രായഃ അന്യഥാ ഹി ബ്രഹ്മണേതി സിദ്ധിർനാസ്ത്യേവ സച്ചിദാനന്ദാത്മാന മദിതീയം ബ്രഹ്മഭാവയേദാത്മാനം സച്ചിദാനന്ദം ബ്രഹ്മഭാവയേദിത്യുപനിഷത്.

ആ നിലയിൽ ആരാണു ബ്രഹ്മണൻ? അദിതീയമായും ജാതിഗുണക്രിയാരഹിതമായും ഷഡ്വർമ്മിഷഡ്ഭാവോദി സർവദോഷരഹിതമായും സത്യജ്ഞാനന്ദ സ്വരൂപമായും സ്വയം വികല്പഹീനനായും സകല കല്പങ്ങൾക്കും ആധാരഭൂതമായും സകല ഭൂതങ്ങളിലും അന്തര്യാമിയായും ആകാശമെന്നോണം ഉള്ളിലും പുറത്തും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതായുപം അബന്ധാനന്ദ സ്വരൂപമായും അപ്രമേയമായും അനുഭവൈകവേദ്യമായും പ്രത്യക്ഷത്വേന ശോഭിക്കുന്നതായും ഉള്ള ആത്മാവിനെ കൈത്തലത്തിരിക്കുന്ന നെല്ലിക്ക പോലെ സാക്ഷാത്കരിക്കി കൃതാർത്ഥനായും കാമരാഗാദിദോഷരഹിതനായും ശമദമാദിസമ്പന്നനായും മാത്സര്യം, തൃഷ്ണ, ആശ ഇവ വെടിഞ്ഞവനായും ദംഭം, അഹങ്കാരം ഇവ കൈവിട്ടവനായും യാതൊരാൾ കഴിയുന്നു അവൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മണൻ എന്നത്രേ ശ്രുതി പുരാണങ്ങളിൽ ഇതിഹാസങ്ങൾ ഇവയുടെയൊക്കെ അഭിപ്രായം. ഇതിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി മറ്റൊരു തലത്തിലും ബ്രഹ്മണും ലഭിക്കില്ല. ആത്മാവു തന്നെയാണ് സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമെന്നും അദിതീയമെന്നും ധർമ്മ മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മഭാവത്തെ കണ്ടറിയേണ്ടതാണ്.

വജ്രസൂചികോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ശരഭോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ഭദ്രവാ ഭദ്രം പശ്യേ മാക്ഷഭിര്യജനത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടവാം സസ്തന്നുഭിർവ്യശേമ ഭദ്രവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധശ്രവാഃ സ്വസ്തി ന പുഷാവിശ്വ വേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താക്ഷേപ്യാ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദയാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കർണ്ണങ്ങളാൽ മംഗളം ശ്രവിക്കട്ടെ. കണ്ണുകൾകൊണ്ട് മംഗളം കാണണേ. സൂര്യന്മാരുടെയും അംഗങ്ങളാലും ശരീരത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവൻ

ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കണേ. മഹാകീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രനും സർവജ്ഞനായ പുഷാവും ഞങ്ങൾക്കു നന്മ ചെയ്യണേ. അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ കൈവരുത്തണേ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥ ഹൈനം പൈപ്പലാദോ ബ്രഹ്മണമുവാചഭോ ഭഗവൻ, ബ്രഹ്മവിഷ്ണുരുദ്രാണാം മധ്യേ കോവാധി കതരോ ധ്യേയഃ സ്യുത്തതാമേവ നോബ്രൂഹീതി തസ്മൈ സ ഹോവാച പിതാമഹശ്ച ഹേ പൈപ്പലാദശൃണു വാക്യമേതത്-

ബഹുനി പുണ്യാനി കൃതാനി യേന I
തേനൈവ ലഭ്യഃ പരമേശ്വരോ f സൗ I

N

P

I

K

യസ്യാംഗജോ ഹം ഹരിശിന്ദ്രമുഖ്യഃ I
മോഹാന ജാനന്തി സുരേന്ദ്രമുഖ്യഃ II

അന്നൊരിക്കൽ പൈപ്പലാദ മഹർഷി ബ്രഹ്മാവിനോട് ചോദിച്ചു: ഭഗവാനെ, ബ്രഹ്മാവ്, വിഷ്ണു, രുദ്രൻ ഇവർ മൂന്നു പേരിൽ കൂടുതൽ ധ്യാനയോഗ്യനാരാണ്? ഇക്കാര്യം അങ്ങ് ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തരണം. പിതാമഹനായ ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു. പൈപ്പലാദ, ഞാൻ പറയുന്നത് കേൾക്കൂ. യാതൊരു പരമേശ്വരന്റെ അംഗത്തിൽ നിന്നും ഞാൻ സംഭൂതനായോ ആ പരമേശ്വരനെ പ്രാപിക്കുക അത് മഹാ പുണ്യശാലിയായ ഒരു വന്ദ്യ മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. വിഷ്ണുവും ഇന്ദ്രനും മറ്റും മോഹാവശാൽ അവനെ അറിയുന്നില്ല.

2. പ്രഭും വരേണ്യം പിതരം മഹേശ്വരം I
യോ ബ്രഹ്മാണം വിദധാതി തസ്മൈ I
വേദാംശ്ച സർവാൻ പ്രഹിണോതി ചാഗ്ര്യം I
തം വൈ പ്രഭും പിതരം ദേവതാനാം II

സകലർക്കും പ്രഭുവും ശ്രേഷ്ഠനുമാണവൻ. പിതാവും പരമേശ്വരനുമാണ്. അവൻ തന്നെ ബ്രഹ്മാവിനെ ധാരണം ചെയ്യുന്നു. വേദങ്ങളെ നിർണ്ണയിക്കുന്നത് അവൻ തന്നെ. അവൻ തന്നെ പ്രഭുവും ദേവപിതാവും.

3. മമാപി വിഷ്ണോർജനകം I
ദേവമീഡ്യം യോ f ന്നഃ കാലേ
സർവലോകാൻ സംജഹാര II

എന്റെയും വിഷ്ണുവിന്റെയും ജനകനാണവൻ. അവൻ തന്നെയാണ് ലോകാവസാന സമയത്ത് സകല ലോകങ്ങളെയും സംഹരിക്കുന്നത്.

4. സ ഏകഃ ശ്രേഷ്ഠശ്ച സർവ ശാസ്താ സ ഏവ
വരിഷ്ഠശ്ച യോ ഘോരം വേഷമാസ്ഥായാ ശരഭാഖ്യം
മഹേശ്വരഃ നൃസിംഹം ലോകഹന്താരം സംജഹാന
മഹാബലഃ

അവൻ ഏകനും ശ്രേഷ്ഠനും സകലതും ഭരിക്കുന്നവനും വരിഷ്ഠനുമാകുന്നു. ആ മഹാബലവാൻ തന്നെയാണ് ശരഭത്തിന്റെ രൂപം ധരിച്ച് ലോകഹന്താവായ നൃസിംഹനെ വധിച്ചത്.

5. ഹരിം ഹരണം പാദാഭ്യാമനുയാന്തി സുരേശ്വരാഃ
മാ വധീ പുരുഷം വിഷ്ണും വിക്രമസ്യ മഹാനസി

6. കൃപയാ ഭഗവാൻ വിഷ്ണും വിദദാര നഖൈഃ
ഖരൈഃ ചർമ്മാംബരോ മഹാവീരോ വീരഭദ്രോ
ബഭൂവ ഹ

വിഷ്ണുവിനെ കാലിൽ പിടിച്ചു രുദ്രൻ കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ദേവന്മാരെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിച്ച് രുദ്രനോട് പ്രാർത്ഥിച്ചു. പ്രഭോ, ദയവുചെയ്ത് പുരുഷോത്തമനായ വിഷ്ണുവിനെ വധിക്കരുത്. അങ്ങ് മഹാനാണല്ലോ. അങ്ങ് ജയിക്കട്ടെ. അപ്പോൾ രുദ്രൻ തന്റെ കുർത്ത നഖങ്ങളാൽ വിഷ്ണുവിനെ പിളർന്നു. അദ്ദേഹം ചർമ്മാംബരനായ മഹാരുദ്രനെന്നും

വീരഭദ്രനെന്നുമുള്ള പേരുകളിൽ അറിയപ്പെട്ടു.

7. സ ഏകോ രുദ്രോ ധ്യേയഃ I
സർവേഷാം സർവസിദ്ധയേ I
യോ ബ്രഹ്മണഃ പഞ്ചമവക്രതഹന്താ I
തസ്മൈ രുദ്രായ നമോസ്തു

ആ രുദ്രൻ തന്നെയാണ് സർവ സിദ്ധിദാതാവും സംപൂജ്യനും ബ്രഹ്മാവിന്റെ പഞ്ചമുഖം നശിപ്പിച്ച ആരുദ്രന് നമസ്കാരം.

8. യോ വിസ്ഫുലിംഗേന ലലാടജേന I
സർവം ജഗത് ഭസ്മസാത് സംകരോതി I
പുനശ്ച സൃഷ്ട്യാ പുനരപ്യരക്ഷദേവം I
സ്വതന്ത്രം പ്രകടീകരോതി
തസ്മൈ രുദ്രായ നമഃ അസ്തു

തന്റെ നെറ്റിയിലെ അഗ്നി കൊണ്ട് സകല ജഗത്തും ഭസ്മമായി വീണ്ടും സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനെ സംരക്ഷിക്കുന്ന രുദ്രന് നമസ്കാരം.

9. യോ വാമപാദേന ജഹാന കാലം
ഘോരം പപേ f മോ ഹാലാഹലം ദഹന്തം
തസ്മൈ രുദ്രായ നമോസ്തു

തന്റെ ഇടത്തെ പാദത്താൽ കാലനെ വധിച്ചവനും ജലിക്കുന്ന ഹാലാഹലം പാനം ചെയ്തവനുമായ രുദ്രന് നമസ്കാരം.

10. യോവാമപാദാർച്ചിതവിഷ്ണുനേത്ര
സ്തസ്മൈ ദദൗ ചക്രമതീവ ഹൃഷ്ടഃ
തസ്മൈ രുദ്രായ നമോ അസ്തു

ആരുടെ വാമപാദത്തിലാണോ വിഷ്ണു തന്റെ കണ്ണുകൾ എടുത്ത് അർപ്പിച്ചത്. ആരാണോ സന്തുഷ്ടനായി വീഷ്ണുവിനു ചക്രായുധം കൊടുത്തത് ആ രുദ്രനായിക്കൊണ്ട് നമസ്കാരം.

11. യോ ദക്ഷയജേന്ത സുരസംഘാൻ വിജിത്യ
വിഷ്ണും ബബന്ധോരഗപാശേന വീരഃ
തസ്മൈ രുദ്രായ നമഃ അസ്തു

ദക്ഷയാഗത്തിൽ സകലദേവന്മാരെയും തോല്പിച്ച് വിഷ്ണുവിനെപ്പോലും നാഗപാശത്താൽ ബന്ധിപ്പിച്ച മഹാവീരനായ രുദ്രന് നമസ്കാരം.

12. യോ ലീലയൈവ ത്രിപുരം ദദാഹ,
വിഷ്ണും കവിം
സോമസൂര്യാഗ്നിനേത്രം സർവേ ദേവാഃ പശൂതാ
മവാപുഃ സ്വയം തസ്മാത് പശുപതിർ ബഭൂവ
തസ്മൈ രുദ്രായ നമഃ അസ്തു

N

P

I

K

കളിയിലെനോണം നിഷ്പ്രയസം ത്രിപുതന്മാരെ ജയിച്ചവനും സുര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, അഗ്നി എന്നീ മൂന്നു നേത്രങ്ങളോടു കൂടിയവനും സർവദേവന്മാർക്കും അധീശനും അങ്ങനെ പശുപതി എന്ന പേരിനാൽ പ്രസിദ്ധനുമായ രുദ്രന് നമസ്കാരം.

- 13. യോ മത്സ്യകുർമ്മാദിവരാഹസിംഹാൻ I
വിഷ്ണും ക്രമന്തം വാമനാദിവിഷ്ണും I
വിവിക്ലബം പീഡ്യമാനം സുരേശം I
ഭസ്മീചകാര മന്ഥം യമം ച തസ്മൈ
രുദ്രായനമോ f സ്തു

വിഷ്ണുവിന്റെ അവതാരങ്ങളായ മത്സ്യ കുർമ്മവരാഹനരസിംഹാദികളെപ്പോലും ക്രമീകരിച്ചവനും കാമദേവനെയും യമനെയും ഭസ്മീകരിച്ചവനുമായ രുദ്രന് നമസ്കാരം.

- 14. ഏവംപ്രകാരേണ ബഹുധാ പ്രതുഷ്ട്യാ I
ക്ഷമാപയാമാസുർനീലകണ്ഠം മഹേശ്വരം I
താപത്രയസമുദ് ഭൂത ജന്മ മൃത്യു ജരാദിഭിഃ I
നാനാവിധാനി ദുഃഖാനി ജഹാര പരമേശ്വരഃ

ദേവന്മാർ ഇങ്ങനെ പല വിധം സ്തുതിച്ച് അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം താപത്രയങ്ങളെയും ജന്മമൃത്യുജരാദികളെയും നശിപ്പിച്ചു.

- 15. ഏവം മന്ത്രൈഃ പ്രാർത്ഥ്യമാനഃ I
ആത്മാ വൈ സർവദേഹിനാം I
ശങ്കരോ ഭഗവാനാദ്യോ I
രരക്ഷ സകലാഃ പ്രജാഃ II

ഇങ്ങനെ പല മന്ത്രങ്ങളാൽ പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ ആദിഭഗവാനായ ശങ്കരൻ ആത്മരൂപത്തിൽ എല്ലാ പ്രജകളെയും രക്ഷിച്ചു.

- 16. യദ് പാദാമോദോരുഹദന്ദം I
മൃഗ്യതേ വിഷ്ണുനാ സഹ I
സ്തുത്യം, സ്തുത്യം മഹേശാന
മവാങ് മാനസ ഗോചരം I

- 17. ഭക്ത്യാ നമ്രതനോർ വിഷ്ണോഃ I
പ്രസാദ മകരോദിഭ്യഃ I
യതോ വാചാ നിവർത്തന്തേ I
അപ്രാപ്യ മനസാ സഹ I
ആനന്ദം ബ്രഹ്മണോ വിദ്വാൻ I
ന ബിഭേതി കദാചന

വാണിക്കും മനസ്സിനും അഗോചരനും സർവഥാ സർവവിധത്തിലുള്ള സ്തുതികൾക്കും അർഹനും വിഷ്ണുവിനു പോലും പാദ കമല പ്രാപ്തിക്ക് ആഗ്രഹം ചേർക്കുന്നവനും ആയ ഭഗവാൻ മഹേശ്വരൻ ഭക്തിയോടെ നമസ്കരിച്ച വിഷ്ണുവിൽ പ്രസന്നനായി ഏതൊന്നിനെ പ്രാപിക്കാതെ വാക്ക് മനസ്സോടു കൂടി മടങ്ങുന്നുവോ ആ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞവർ ഒരിക്കലും ഭയപ്പെടുന്നില്ല.

- 18. അണോരണീയാൻ മഹതോ മഹീയാൻ I
ആത്മസ്യ ജന്തോർ നിഹിതം ഗുഹായാം I
തമക്രതുഃ പശ്യതി വീതശോകോ I
ധാതുഃ പ്രസാദൻമഹിമാനമീശം

ഈ ആത്മാവ് അണുവിനെക്കാൾ അണുവും വലുതിനെക്കാൾ വലുതാകുന്നു. സർവജീവികളുടെയും അന്തർഭാഗത്ത് ഹൃദയഗുഹയിൽ നിവസിക്കുന്നു. മഹാനായ ആ ഈശ്വരനെ ശോകരഹിതനായ വ്യക്തി ഭഗവത് പ്രസാദം കൊണ്ട് കാണുന്നു.

- 19. വസിഷ്ഠം വൈയാസികവാമദേവ I
വിരിഞ്ചിമുഖൈർഹൃദി ഭാവ്യമാനഃ I
സനത്സുജാതാദി സനാതനാദ്യൈ-
രീദ്യോ മഹേശോ ഭഗവാനാദിദേവഃ

വസിഷ്ഠൻ ശുകൻ വാമദേവൻ തുടങ്ങിയ മഹർഷിമാരും ബ്രഹ്മാദികളായ സകലദേവന്മാരും ആരെ സദാ ധ്യാനിക്കുന്നോ, സനത്സുജാതൻ സനാതനൻ തുടങ്ങിയവരുടെ നിരന്തര സ്തുതിക്ക് ആർ പാത്രമാണോ അങ്ങനെയുള്ള ഭഗവാൻ മഹേശ്വരൻ ആദി ദേവനാണ്.

- 20. സത്യോ നിത്യഃ സർവ സാക്ഷീ മഹേശോ I
നിത്യാനന്ദോ നിർവികല്പോ നിരാഖ്യഃ I
അചിന്ത്യ ശക്തിർ ഭഗവാൻ ഗിരീശഃ I
സ്വാവിദ്യയാ കല്പിതമാന ഭൂമിഃ I

മഹേശ്വരൻ സത്യസ്വരൂപനും നിത്യനും സർവസാക്ഷിയും നിത്യാനന്ദ സ്വരൂപിയും നിർവികല്പനും അനിർവചനീയനുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തിക്കവസാനമില്ല. അജ്ഞാനം കൊണ്ടാണ് നാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനാദികളെ സങ്കല്പിക്കുന്നത്.

- 21. അതിമോഹകരീ മായാ I
മമ വിഷ്ണോശ്ച സുവ്രത I
തസ്യ പാദാമ്ബുജ ധ്യാനാ
ദൃസ്തരാ സുതരാ ഭവേത് II

സുവ്രത, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മായ എന്നെയും വിഷ്ണുവിനെയും മോഹിപ്പിക്കുന്നതാണ്. അതിനെ തരണം ചെയ്യുക സാധ്യമല്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങൾ ധ്യാനിച്ചാൽ അതിനെ സുഗമമായി തരണം ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നതാണ്.

- 22. വിഷ്ണുർ വിശ്വജഗദ്യോനിഃ I
സ്വാംശഭൂതൈഃ സ്വകൈഃ സഹ I
മമാംശസംഭവോ ഭൂതാ I
പാലയത്യവിലം ജഗത് II

സമസ്ത പ്രാണികളെയും സൃഷ്ടിക്കുന്ന വിഷ്ണു സ്വാശമാകുന്ന ജീവികളോടൊപ്പം എന്റെ അംശത്തിൽ നിന്നു തന്നെയാണ് ഉത്ഭവിക്കുന്നതും വിശ്വപരിപാലനം ചെയ്യുന്നതും.

N

P

I

K

- 23. വിനാശം കാലതോ യാതി I
തതോന്യത് സകലം മൃഷാ I
ഓം തസ്മൈ മഹാഗ്രാസായ I
മഹാദേവായ ശുലിനേ I
മനോഹരായ മൃഡായ I
തസ്മൈ രുദ്രായ നമോ f സ്തു

സർവ്വവും കാലക്രമേണ നശിക്കുന്നു. ഈ പ്രപഞ്ചം മിഥ്യയാണ്. അതിനാൽ സകലതും ഗ്രസിക്കുന്നവനും ശുലധാരിയും മഹാദേവനും മഹേശ്വരനും കൃപാവാരിധിയുമായ രുദ്രന് നമസ്കാരം.

- 24. ഏകോവിഷ്ണുർമഹദ്ഭൂതം I
പൃഥക് ഭൂതാന്യനേകശഃ I
ത്രീൻ ലോകാൻ വ്യാപ്യ ഭൂതാന്മാ I
ഭുക്തേ വിശ്വഭൂതവ്യയഃ II

എല്ലാ സൃഷ്ടിയിലും വിഷ്ണു എല്ലാറ്റിൽനിന്നും ഭിന്നനാണ്. അദ്ദേഹം സർവഭൂതങ്ങളുടെയും ഉള്ളിൽ തന്നെ വ്യാപിച്ചിരുന്നു കൊണ്ട് സകല ഭോഗങ്ങളും അനുഭവിക്കുന്നു. എങ്കിലും അവ്യയനാകുന്നു.

- 25. ചതുർഭിശ്ച ചതുർഭിശ്ച I
ദാഭ്യാം പഞ്ചഭിരേവ ചഃ I
ഹുയതേ ച പുനർദാഭ്യാം I
സ മേ വിഷ്ണുഃ പ്രസീദതു

ഏതൊരു വിഷ്ണു ഭഗവാനാണോ നാലും എട്ടും അഞ്ചും ആഹുതികൾ കൊടുക്കുന്നത് ആ വിഷ്ണു എന്നിൽ പ്രസന്നനായിരിക്കട്ടെ.

- 26. ബ്രഹ്മാർപ്പണം ബ്രഹ്മഹവിഃ I
ബ്രഹ്മാഗൗ ബ്രഹ്മണാ ഹുതം I
ബ്രഹ്മൈവ ശരഭഃ സാക്ഷാത് മോക്ഷദോ f യം
മഹാമുനേ

അർപ്പിക്കുന്ന ഹവിസ്സ് ബ്രഹ്മം തന്നെ. അത് ബ്രഹ്മമാകുന്ന കർത്താവു മുഖേന ബ്രഹ്മമാകുന്ന അഗ്നിയാൽ ഹോമിക്കപ്പെടുന്നു. ഇതും ബ്രഹ്മം തന്നെ അതുകൊണ്ട് സമാധിസ്ഥനായ യോഗിക്ക് ബ്രഹ്മത്തെ തന്നെയാണ് പ്രാപിക്കാനുള്ളത്.

- 27. ശരാ ജീവാസ്തദംശേഷു I
ഭാതി നിത്യം ഹരിഃ സ്വയം I
ബ്രഹ്മൈവ ശരഭാ സാക്ഷാത് I
മോക്ഷദോ f യം മഹാമുനേ

ജീവൻ തന്നെ ശരം. അതിൽ ഭഗവാൻ ഹരി നിത്യവും പ്രകാശമാനമായിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് ശരഭം. അത് സാക്ഷാൽ മോക്ഷം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാണ്.

- 28. മായാവശാദേവദേവാ I
മോഹിതാ മമതാദിഭഃ I
തസ്യ മഹാത്മ്യലേശാംശം I
വക്തും കേനാപ്യ ശക്യതേ II

ആരുടെ മായാ പ്രഭാവത്താലാണോ ദേവന്മാർ പോലും മമതാ മോഹിതരായിരിക്കുന്നത് അങ്ങനെയുള്ള ആ ദേവന്റെ മഹിമയുടെ ഒരംശം പോലും പറവാൻ ആർക്കും ശക്യമല്ല.

- 29. പരാത് പരതരം ബ്രഹ്മ I
യത് പരാത് പരതോ ഹരിഃ I
പരാത് പരതരോ ഹീശഃ I
തസ്മാത് തുല്യോധികോ നഹി

പരാത്പരമായിട്ടുള്ളത് ബ്രഹ്മവും അതിനു പരമായിട്ടുള്ളത് വിഷ്ണുവും അതിലും പരമായത് ഈശ്വരനാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തേക്കാൾ വലിയവനോ സമനോ ആയി ആരുമില്ല.

- 30. ഏക ഏവ ശിവോ നിത്യഃ I
തതോ f ന്യത് സകലം മൃഷാ I
തസ്മാത് സർവാൻ പരിത്യജ്യ I
ധ്യേയാത് വിഷ്ണാദികാൻ സുരാൻ

- 31. ശിവ ഏവ സദാ ഭ്യേയഃ I
സർവസംസാര മോചകഃ I
തസ്മൈ മഹാ ഗ്രസായ മഹേശ്വരായ നമഃ

നിത്യനായിട്ടുള്ളത് ഒരേ ഒരു ശിവൻ തന്നെ. മറ്റുള്ളതെല്ലാം മിഥ്യയാണ്. അതുകൊണ്ടാണ്. വിഷ്ണു തുടങ്ങിയ സമസ്ത ദേവന്മാരെയും ത്യജിച്ച് സംസാര മോചകനായ അദ്ദേഹത്തെ ധ്യാനിക്കേണ്ടത്. സർവസംഹാരകനായ മഹേശ്വരന് നമസ്കാരം.

- 32. പൈപ്പലാദം മഹാശാസ്ത്രം I
ന ദേയം യസ്യ കസ്യചിത് I
നാസ്തികായ കൃതഘ്നായ I
ദുർവൃത്തായ ദുരാത്മനേ II

- 33. ദാമികായ നൃശംസായ I
ശഠായാനൃത ഭാഷിണേ I
സുവ്രതായ സുഭക്തായ
സുവൃത്തായ സുശീലിനേ II

- 34. ഗുരുഭക്തായ ദാന്തായ I
ശാന്തായ ഋജു ചേതസേ I
ശിവഭക്തായ ദാതവ്യം I
ബ്രഹ്മ കർമ്മോക്ത ധീമതേ II

N

P

I

K

35. സ്വഭക്താവൈവ ദാതവ്യ മകൃതാല്നായ സുവ്രത I ന ദാതവ്യം സദാ ഗോപ്യം I യത്നേനൈവ ദിജോത്തമ I

പൈപ്പലാദമഹർഷിക്ക് ലഭിച്ച ഈ മഹോ ശാസ്ത്രം ആർക്കും കൊടുക്കരുത്. നാസ്തികൻ, കൃതാല്നൻ, ദുർവൃത്തൻ ദുരാത്മാവ് ദാണ്ടികൻ, നൃശംസൻ, ശഠൻ അസത്യവാദി എന്നിവർക്ക് ഒരിക്കലും കൊടുക്കരുതെ വ്രതധാരിയും യഥാർത്ഥ ഭക്തനും ശുദ്ധവ്രതനും സുശീലനും ഗുരുഭക്തനും ശമദമവാനും ധർമ്മികനും ശിവഭക്തനും ബ്രഹ്മകർമ്മ നിരതനും ഭക്തനും കൃതാല്നനല്ലാത്തവനും ആയ വ്യക്തിക്ക് ഈ ശാസ്ത്രം നൽകണം. ഈ ഗുണങ്ങളുള്ള ആരെയും കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ ആർക്കും കൊടുക്കാതെ സൂക്ഷിക്കുന്നതാണുചിതം.

36. ഏതത് പൈപ്പലാദം മഹാശാസ്ത്രം യോ f ധിതേ ശ്രാവയേത് ദിജഃ സ ജന്മമരണേദ്യോമുക്തോ ഭവതി

യോ ജാനീതോ സോ f മൃതത്വം ച ഗച്ഛതി ഗർഭവാസാദിമുക്തോ ഭവതി. സ്വർണ്ണസതേ യാത് പുതോ ഭവതി. ബ്രഹ്മ ഹത്യായ് പുതോ ഭവതി. ഗുരുതല്പഗമനാത് പുതോ ഭവതി. സ സർവാൻ വേദാൻ അധിതോ

ഭവതി. സ സർവാൻ ദേവാൻ ധ്യാതോ ഭവതി. സസ്മന്ത പാതകോപപാതകാത് പുതോ ഭവതി. തസ്മാദവിമുക്തമാശ്രിതോ ഭവതി. സ സതതം ശിവപ്രിയോ ഭവതി. സ ശിവസായുജ്യ മേതി ന സ പുനരാവർത്തതേ ന സ പുന രാവർത്തതേ ബ്രഹ്മവ ഭവതി. ഇത്യാഹ ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മേത്യുപനിഷത്.

പൈപ്പലാദനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഈ മഹാശാസ്ത്രം സ്വയം പഠിക്കുന്നവനും മറ്റുള്ളവരെ കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവൻ ജനനമരണത്തിൽ നിന്ന് മോചനം നേടുന്നു. ഇതറിയുന്നവൻ അമൃതം പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ പുനർജന്മമില്ല. മദ്യപാനിയും സുവർണചോരനും ബ്രഹ്മഹത്യ ഗുരുതല്പഗമൻ തുടങ്ങിയ മഹാപാപങ്ങളിൽ നിന്നു പോലും മോചനം ലഭിക്കുന്നു. സർവവേദങ്ങളും അഭ്യസിച്ച ഫലം കിട്ടുന്നു. സർവദേവന്മാരെയും ധ്യാനിച്ചാലുള്ള പുണ്യം കിട്ടുന്നു. സകലപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപപാതകങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ മുക്തനായിത്തീർന്ന് ശിവപ്രിയനായി ശിവസായുജ്യം നേടുന്നു. അവൻ പുനരാഗമനമില്ല. അവൻ ബ്രഹ്മം തന്നെ ആയിത്തീരുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് ഇങ്ങനെ ഉപദേശിച്ചു. ഇവിടെ ഉപനിഷത്ത് അവസാനിക്കുന്നു.

ശരഭോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു-

ശാക്യായനിയോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണ മിദം. പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ. പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ

ഈ പരബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചവും പൂർണ്ണമാണ്. പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചമുണ്ടാകുന്നു. പൂർണ്ണത്തിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണത്തെ എടുക്കുത്താലും പൂർണ്ണം തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഹരി ഓം

മന ഏവ മനുഷ്യാണം
കാരണം ബന്ധമോക്ഷയോഃ
ബന്ധായ വിഷയാസക്തം
മുക്തൈ നീർവിഷയം സ്മൃതം

2. സമാസക്തം സദാ ചിത്തം

ജന്തോർവിഷയ ഗോചരേ
യദ്യേവം ബ്രഹ്മണി സ്യത്തത്
കോ ന മുച്യേത ബന്ധനാത്

3. ചിത്തമേവ ഹി സംസാര

സ്തത് പ്രയത്നേ ശോധയേത്
യച്ചിത്തസ്തന്മയോ ഭാതി
ഗൃഹ്യമേതത് സനാതനം

4. നാ വേദവിന്മനുതേ തം ബുഹന്തം

നാബ്രഹ്മവിത് പരമം പ്രേതി ധാമ
വിഷ്ണു ക്രാന്തം വാസുദേവം വിജാനൻ
വിപ്രോ വിപ്രത്വം ഗച്ഛതേ തത്ത്വ ദർശീ.

N

P

I

K

മനുഷ്യരുടെ ബന്ധനത്തിനും മോക്ഷത്തിനും കാരണം മനസ്സുതന്നെയാണ്. വിഷയാസക്തമായ മനസ്സ് ബന്ധനത്തിനും വിഷയവിമുഖമായ മനസ്സ് മോക്ഷത്തിനും കാരണമാകുന്നു. വിഷയാസക്ത മനസ്സ് ബ്രഹ്മാസക്തമായാൽ ആരാണ് സംസാരത്തിലെ ജന്മമൃത്യു ജരാദികളിൽ നിന്ന് മോചനം നേടാതിരിക്കുക? എല്ലാവരും അഭയാസത്താൽ ചിത്തം ബ്രഹ്മത്തിൽ ലയിപ്പിച്ചാൽ മനുഷ്യൻ ബ്രഹ്മമയനാകും. ഈ തത്വം രഹസ്യവും സനാതനവുമാണ്.

വേദതത്വം ഗ്രഹിക്കാത്തവന് അത് മഹത്തായിരിക്കുകയില്ല. അവൻ അതിനെ അംഗീകരിക്കില്ല. ബ്രഹ്മജ്ഞാന ഹീനൻ പരമവും സ്വയം പ്രകാശവുമായ ധാമത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. ത്വദർശിയും വിവേദിയുമായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി വ്യാപകനും സർവജ്ഞനും സർവാനന്ദദാമിയുമായ വാസുദേവനെ സ്വസ്വരൂപത്തിൽ അറിഞ്ഞ് ജീവതുകൃതി നേടുന്നു.

5. അഥാഹ യത്പരം ബ്രഹ്മ സനാതനം
യേ ശ്രേത്രിയാ അകാമഹതാഃ അധീയുഃ
ശാന്തോ ദാന്തഃ ഉപരതസ്തിതിർഷുർ
യോനൂചാനോ ഹൃദീജ ജ്ഞൗ സമാനഃ

6. ത്യക്തേഷണോഹ്യന്യുണസ്തം വിദിത്വാ
മൗനി നിവസേദാശ്രമേ യത്രകൃത്ര
യഥാശ്രമം ചാമരം സംപ്രവിശ്യ
യഥോപപത്തീം പഞ്ചമാത്രാം ദധാനഃ

പിന്നെ കാമവിമുക്തരും സനകാദികളെപ്പോലെ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപജ്ഞാനികളുമായ വേദജ്ഞന്മാരും ബ്രഹ്മസ്വരൂപമായിത്തന്നെ ഭവിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ശാന്തരും ദാന്തരും ജീതേന്ദ്രിയരും വിഷയ സംതൃപ്തരും പരാജ്ഞാപരരും പരബ്രഹ്മത്തെ അറിയുന്നു. അവർ മൂന്നു വിധത്തിലുള്ള ജ്ഞാതാകളിൽ നിന്നും മുക്തരായി ബ്രഹ്മത്തെ അറിഞ്ഞ് മൗനയുക്തരായി ആശ്രമങ്ങളിൽ വസിക്കുന്നു. അവർ അന്തിമമായ സന്യാസാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ഉപപത്തിയനു ശ്രീ ദണ്ഡാദി പഞ്ചമാത്രകൾ ധരിച്ച് മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

7. ത്രിദണ്ഡമുപവീതം ച
വാസഃ കൗപീന വേഷ്മനം
ശിക്യം പവിത്രമിത്യേതദ്
ദിദ്യയാദ്യാവ ദായുഷ

8. പഞ്ചതാസ്തു യതേർ മാത്രാ
സ്താ മാത്രാ ബ്രഹ്മണേ ശ്രുതാ
ന ത്യജേദ്യാവൂത് ക്രാന്തി
രന്ത്യേപി നിഖനേത് സഹ

9. വിഷ്ണു ലിംഗം ദിധാ പ്രോക്തം
വ്യക്തമ വ്യക്ത മേവ ച
തയോ രേക മഹി ത്യക്ത്വാ
പതത്യേവ ന സംശയഃ

10. ത്രി ദണ്ഡം വൈഷ്ണവം ലിംഗം
വിപ്രാണം മക്തി സാധനം
നിർവാണം സർവധാർമ്മാണം
മിതി വേദന്യുശാസനം

ത്രിദണ്ഡം, ഉപവീതം, കൗപീനം, ശിക്യം, പവിത്രം ഇവ ജീവിതകാലം മുഴുവനും ധരിക്കണം. ഇവ അഞ്ചും സന്യാസികളുടെ ബ്രഹ്മമാത്രകളാണ്. ഒരിക്കലും ഇവ കൈവെടിയിരുത്ത്. ദേഹത്യാഗത്തോടൊപ്പം അവ ശരീരത്തോടൊപ്പം കൃഴിച്ചിടണം. ഈ വിഷ്ണുലിംഗം വ്യക്താവ്യക്ത സ്വരൂപത്തിൽ രണ്ടു വിധമുണ്ട്. ഏതെങ്കിലും ഒന്നുപേക്ഷിച്ചാലും സന്യാസി പതിനാകും വൈഷ്ണവലിംഗമെന്നു പറയുന്ന ത്രിദണ്ഡം ബ്രഹ്മണർക്ക് മുക്തി സാധനമാണ്. ഇത് വേദാന്യുശാസനവും നിർവാണസ്വരൂപവുമാണ്.

11. അഥ ഖലു സോമ്യ കൂടീചകോ ബഹുദകോ
ഹംസഃ പരമഹംസഃ ഇത്യേതേ പരിവ്രാജകാ ശ്ചതു
വിധാ ഭവന്തിഃ സർവ ഏതേ വിഷ്ണു ലിംഗിനഃ ശിഖി
നോപവീതിനഃ ശുദ്ധചിത്താ ആത്മാനമാന്തനാ ബ്രഹ്മ
ഭാവയന്തഃ ശുദ്ധ ചിദ്രൂപോപാസനാ രതാഃ ജപയമ
വന്തോ നിയമവന്തഃ സുശീലിനഃ പുണ്യ ശ്ലോകാഃ ഭവ
ന്തി. തദേത ദുചാവ്യക്താ കൂടീചകോ ബഹുദകശ്ചാപി
ഹംസ പരമഹംസ ഇതി വ്യത്യോ ച ഭിന്നാഃ സർവ ഏതേ
വിഷ്ണു ലിംഗം ദധാനാ വ്യത്യാവ്യക്തം ബഹിരന്തശ്ച
നിത്യം

12. പഞ്ചയജ്ഞോ വേദ ശിരഃ പ്രവിഷ്ടാഃ
ക്രിയാപന്തോപീ സംഗതാ ബ്രഹ്മ വിദ്യാം
ത്യക്ത്വാ വ്യക്ഷമൂലം ശ്രിതാസ
സന്യസ്തപുഷ്യാ രസമേവാശ്നു വാനഃ
വിഷ്ണു ക്രീഡാ വിഷ്ണു രതയോ വിമുക്താ
വിഷ്ണവാത്മക വിഷ്ണുമേവാപി യന്തി

സൗമ്യം, കൂടീചകൻ ബഹുദകൻ ഹംസൻ പരമഹംസൻ ഇങ്ങനെ സന്യാസിമാർ നാലുവിധത്തിലുണ്ട്. അവരെല്ലാം വിഷ്ണു ലിംഗധാരികളും ശിവയും യജ്ഞോപവീതവും ധരിക്കുന്നവരും വിശുദ്ധ മാനസും ബ്രഹ്മഭാവനയോടെ ചിദ്രൂപോപാസകരും രൂപം യാമം എന്നിവ അനുഷ്ഠിക്കുന്നവരും നിയമ ശീലന്മാരും ഉത്തമ സ്വഭാവികളും വിശാല കീർത്തിമാന്മാരുമാണ്. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ച ഋക്കുകളുണ്ട്. കൂടീചകൻ ബഹുദകൻ ഹംസൻ പരമഹംസൻ എന്നിവർ അവരുടെ ഭിന്നവൃത്തികളാൽ നാലു വിധമാണ്. എല്ലാവരും വ്യക്താവ്യക്തവും ബാഹ്യാഭ്യന്തര രൂപവുമായ വിഷ്ണു ലിംഗം ധരിക്കുന്നു. ഇവരെല്ലാം പഞ്ചയജ്ഞികന്മാരും (ജപം, ഹോമം, തപസ്സ്, സാധ്യായം, ജ്ഞാനം) ഉപനിഷത് ജ്ഞാനികളും സ്വധർമ്മാനുകൂലവൃത്തികളും ബ്രഹ്മവിദ്യയെ ആശ്രയിക്കുന്നവരുമാകുന്നു. ഇവർ സംസാരവ്യക്ഷം ഉപേക്ഷിച്ച് അതിന്റെ മുലഭാഗമായ ബ്രഹ്മത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു. കർമ്മകാണ്ഡം വിട്ട് സാരഭൂതമായ തത്വം നേടുന്നവരും ആണ്. ഇവർ ബാഹ്യക്രീഡി വെടിഞ്ഞു.

N

P

I

K

വിഷ്ണുവിനോടുകൂടി ക്രീഡിക്കുന്നു. ജീവന്യുക്തരായ ഇവർ വിഷ്ണു തന്നെ. അവരുടെ ആത്മാവ് വിഷ്ണുധ്യാനനിരതമായി കൃതകൃത്യമായി വർത്തിക്കുന്നു.

13. ത്രിസന്ധ്യം ശക്തിതഃ സ്നാനം
തർപ്പണം മാർജ്ജനം തഥാ
ഉപസ്ഥാനം പഞ്ചയജ്ഞാൻ
കുര്യാദാമരണാന്തികം

14. ദശഭിഃ പ്രണവൈഃ സപ്ത
വ്യാഹൃതിഭിഃ ശചതുപ്പദാ
ഗായത്രീജപയജ്ഞശ്ച
ത്രിസന്ധ്യം ശിരസാ സഹ

15. യോഗയജ്ഞഃ സദൈകാഗ്ര്യ
ഭക്ത്യാ സേവാ ഹരേർഗുരോഃ
അഹിംസോ തു തപോയജ്ഞോ
വാങ്മനഃ കായകർമ്മഭിഃ

മൂന്നു സന്ധ്യകളിലും സ്നാനം തർപ്പണം മാർജ്ജനം ഉപസ്ഥാനം പഞ്ചയജ്ഞം എന്നിവ തീർച്ചയായും ചെയ്യണം. പത്ത് ഓം കാരം ഏഴു വ്യാഹൃതികൾ സഹിതം ചതുഷ്പദാ ഗായത്രീ ജപയജ്ഞം ചെയ്യണം. എപ്പോഴും ഏകാഗ്ര മനസ്സായി ഭക്തിയോടെ യോഗജ്ഞനായ ഭഗവാനെയും ഗുരുവിനെയും സേവിക്കണം. മനസാ വാചാ കർമ്മണാ അഹിംസയാകുന്ന തപോയജ്ഞം ചെയ്യണം.

16. നാനോ പനിഷ ദഭ്യാസഃ
സ്വാധ്യായം യജ്ഞ ഊരിതഃ
ഓമിത്യാത്മാന മപ്യാഗ്രോ
ബ്രഹ്മണ്യസൗ ജ്ജഹോതി യത്

17. ജ്ഞാനയജ്ഞഃ സവിജ്ഞയഃ
സർവയജ്ഞോത്തമോത്തമഃ
ജ്ഞാന ദണ്ഡാഃ ജ്ഞാന ശിഖാ
ജ്ഞാന യജ്ഞോ പവീനിതഃ

18. ശിഖാ ജ്ഞാനമയി യസ്യ ഉപവീതം ച തന്മയം
ബ്രഹ്മണ്യം സകലം തസ്യ
ഇതി വേദാന്യ ശാസനം

സ്വാധ്യായം എന്നു പറയുന്നത് എല്ലാ ഉപനിഷത്തുകളുടെയും അഭ്യാസമാണ്. ഓം എന്നു ചുരിച്ചുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മാഗിയെ ആത്മാഹൃതി ചെയ്യുന്നു. അത് ഉത്തമോത്തമമായ ജ്ഞാനയജ്ഞമാണ്. ഇവയുടെ ജ്ഞാനമാണ് ദണ്ഡം. ജ്ഞാനം തന്നെ ശിഖ; ജ്ഞാനം തന്നെ യജ്ഞോപവീതം; ജ്ഞാനമയ സിഖായുക്തനും ജ്ഞാനമയയജ്ഞോപജീവിയുമായ വ്യക്തിയുടെ സർവ വസ്തുക്കളും ബ്രഹ്മസ്വരൂപമെന്ന് വേദം അനുശാസിക്കുന്നു.

19. അഥ ഖലു സോമൈത്യേതേ പരിവ്രാജക യഥാ
പ്രാദുർ ഭവന്തി തഥാ ഭവന്തി... കാമക്രോധ ലോഭമോ
ഹഭംഭദർപ്പസുയാമമതാഹംകാരാദിംസ്തി തീര്യമാനാ
വമാനൗ നിന്ദാ സുതുതീ ച വർജയിതാ വ്യക്ഷ ഇവ
തിഷ്ഠാസേത്. ഛദിദ്യമാനോ ന ബ്രൂയാത് തദൈവം
വിദാംസഃ ഇഹൈവാമൃതാ ഭവന്തി. തദേ തമൃചാ
പ്യുക്തം ബന്ധുമിത്രമനുമോദയിതാ നവേക്ഷ്യമാണോ
ദന്ദസഹഃ പ്രശാന്തതഃ പ്രാചീമുദിചീം വാ നിർവർത്ത
യംശ്ച രേത്.

സൗമാ ഈ സന്യാസിമാർ കാമം, ക്രോധം ലോഭം, മോഹം, ഭംഭം, ദർപ്പം, അസുയ, മമത, അഹങ്കാരം എന്നിവയെ തരണം ചെയ്ത് മാനം, അവമാനം നിന്ദ പ്രശംസ എന്നിവ കൈവിട്ട് വ്യക്ഷത്തെപ്പോലെ നിലകൊള്ളുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ജ്ഞാനികൾ ഈ ലോകത്തിൽ തന്നെ ജീവന്യുക്തരായ വിദേഹന്മാരെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സുഖദുഃഖാദികൾ സഹിച്ച് ശാന്തരായി കിഴക്കും വടക്കും ദിക്കുകളിൽ സ്വാത്മാനുരൂപത്തെ അനുശാസനം ചെയ്ത് നിലേപന്മാരായി അവർ പര്യടനം ചെയ്യുന്നു.

20. പാത്രീ ദണ്ഡീ യുഗമാത്രാപലോകീ
ശിഖീ മുണ്ഡീ ചോപവീതീ കുടുംബീ
യാത്രാമാത്രം പ്രതിഗൃഹ്ണൻ മനുഷ്യാത്
അയാചിതം യാചിതം വാഥ ഭൈക്ഷ്യം

പാത്രവും ദണ്ഡവും ധരിച്ച് ഒരു നുകപ്പാട് അകലെ മാത്രം നോക്കി ജടാധാരികളും മുണ്ഡിതരും ഉപവീതികളും ശരീരം മാത്രം കുടുംബമാക്കിയിട്ട് ഉള്ളവരുമായി അവർ സഞ്ചരിക്കുന്ന പ്രാണൻ നിലനിൽക്കാൻ വേണ്ടതു മാത്രം മനുഷ്യരിൽ നിന്ന് ഭിക്ഷയായി വാങ്ങാം.

21. മൃദാർവലാബുഫലപർണ്ണ പാത്രം
ക്ഷീണം ക്ഷൗമം തൃണം കന്മാജിനേച
പൂർണ്ണമാച്ഛാദനം സ്യാദഹതം വാ വിമുക്തഃ

22. ഋതുസന്ധൗ മുണ്ഡയേന്മണ്ഡമാത്രം
നായോ നാക്ഷം ജാതു ശിഖാം ന വാപയേത്
ചതുരോ മാസാന ധ്രുവ ശീലതഃ
സ്യാത് സ യാവത് സുപ്തോ
അന്തരാത്മാ പുരുഷോ വിശ്വരൂപഃ

23. അത്യാനഥാഷ്ടൗ പുനരുത്ഥിതേ f സ്മിൻ
സ്വ കർമ്മലിപ്സുർ വിഹരേദാ വസേദാ
ദേവാഗ്യാഗാരേ തുരുമുലേ ഗൃഹായാം
വസേദസം ഗോ f ലക്ഷിത ശീലവൃത്തഃ

24. അനിന്ധനോ ജ്യോതിരിവോ പ ശാന്തോ
ന ചോദിജേദുമി ജേദ്യത്രകൃത്ര

N

P

I

K

- 25. ആത്മാനം ചേദിജാനീയാ
ദയമസ്മീതി പുരുഷഃ
കാമിച്ഛൻ കസ്യകാ മായ ശരീരമനു സംജരേത്
- 26. തമേവ ധീരോ വിജ്ഞായ
പ്രജ്ഞാം കുർവീത ബ്രഹ്മണഃ
നാനുധ്യായാദ് ബഹുൻ ശബ്ദാൻ
വാചോ വിശ്ലാപനം ഹി തത്

മൺപാത്രം, മരപ്പാത്രം, ചുരയ്ക്ക, കുവളത്തിൻ കായ് ഇവ യിലൊന്നോ ഇലതുന്നിയുണ്ടാക്കിയ പാത്രമോ ഏതു കിട്ടുന്നോ അത് കൈക്കൊള്ളാം. കിട്കകാൻ മരവുരിയാകണം. പല്ലു കൊണ്ട് തീർത്ത കമ്പ, ഇലകൊണ്ടുള്ള പുതപ്പ് ഇവ ആകാം. കൂടിചകൻ തല മുണ്ഡനം ചെയ്യേണ്ട. ഋതുസന്ധികളിൽ ഹംസന്മാർക്ക് ക്ഷാരം ചെയ്യിക്കാം. ചാതുർമാസകാലത്ത് ഒരേ സ്ഥാനത്ത് കഴിയണം. ഭഗവാൻ വിഷ്ണു നിദ്രഇൽ നിന്ന് ഉണർന്നതിനുശേഷം വീണ്ടും കർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ച് അവിടെ തന്നെ വസിക്കുകയോ മറ്റു സ്ഥാനങ്ങൾ തേടുകയോ ചെയ്യാം. ദേവാലയത്തിലോ വൃക്ഷമൂലകളിലോ ഗൃഹയിലോ വസിക്കുന്നത് ഉത്തമം. അവിടെ നിസ്സംഗനായി ജനസംസർഗ്ഗ രഹിതനായി വിറകില്ലാത്ത അഗ്നിപോലെ പ്രശാന്തനായി ആരോടും ക്ഷോഭമില്ലാതെ കഴിയണം. തന്റെ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മരൂപം തന്നെയാണെന്നറിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ എന്തുകാണിച്ചാണ് ശരീരപോഷണം. ധീരനായ ബ്രഹ്മജ്ഞാനി ബ്രഹ്മത്തെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് അതിൽ തന്നെ ബുദ്ധിയെ ഏകാഗ്രമാക്കണം. ശബ്ദാഡംബരത്തിൽ മുഴുകരുത്. എന്തെന്നാൽ അതെല്ലാം വെറും വാചാടോ പമാണ്.

- 27. ബാല്യോനൈവ ഹി തിഷ്ണസേ
ന്നിർവിദ്യ ബ്രഹ്മവേദനം
ബ്രഹ്മവിദ്യാ ച ബാല്യം ച
ന്നിർവിദ്യ മുനിരാത്മവാൻ
- 28. യദാ സർവേ പ്രമുച്യന്തേ
കാമാഃ യേസ്യ ഹൃദിത്രിതാം
അഥ മർത്തേയാ f മുതോ ഭവ
ത്യത്ര ബ്രഹ്മ സമശ്നുതേ

വൈരാഗ്യത്തിൽ ഉറച്ചിരിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കണം. ബ്രഹ്മമല്ലാതെ മറ്റെന്തെങ്കിലും മനസ്സിലാക്കി, ബ്രഹ്മത്തെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് വൈരാഗ്യത്തോടെ ആത്മാരാവനാവണം. ഹൃദയത്തിലെ വാസനകളെല്ലാം ശമിക്കുമ്പോൾ മരണ ധർമ്മത്തോടു കൂടിയ വനാണെങ്കിലും മനുഷ്യൻ മൃത്യുഹീനനായി ബ്രഹ്മാനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നു.

- 29. അഥ ഖലു സോമ്യേദം പരിവ്രജ്യം നൈഷ്ഠിക
മാത്മധർമ്മം യോ വിജഹാതി സ വീരഹാ ഭവതി. സ
ബ്രഹ്മഹാ ഭവതി. സ ഭൂണഹാ ഭവതി. സ മഹാപാ
തകീ ഭവതി. യ ഇമാം വിഷ്ണുവീം നിഷ്ഠാം പരിത്യ
ജതി സസ്തേനോ ഭവതി. സ ഗുരുതല്പകോ ഭവതി.
സ മിത്രധൃഗ് ഭവതി. സ കൃത്ഘ്നോ ഭവതി.

സർവസ്ഥാ ലോകാത് പ്രച്യുതോ ഭവതി തദേതദ്യുചാ
ഭ്യുക്തം

സൗമ്യം, സ്വകീയമായ സന്യാസധർമ്മം ഉപേക്ഷിക്കുന്ന ഈ നൈഷ്ഠികൻ വീരഹന്താവും ബ്രഹ്മഹന്താവും ഭൂണഹന്താവും മഹാപാതകിക്ക് തുല്യനുമാകുന്നു. ഈ വൈഷ്ണവിനിഷ്ഠ കൈവെടിയുന്നവൻ കള്ളനും ഗുരു തല്പഗാമിയും മിത്രദ്രോഹിയും കൃതഘ്നനും ആകുന്നു. അവൻ എല്ലാ ലോകത്തിൽ നിന്നും ഭ്രഷ്ടനായി അധോഗതി പ്രാപിക്കുന്നു. അതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഋക്കുകൾ

- 30. സ്തേനഃ സുരാപോ ഗുരുതല്പഗാമീ
മിത്രധൃഗേതേ നിഷ്കൃതേർ യാന്തി ശുദ്ധീം
വ്യക്തമവ്യക്തം വാ വിധൃതം വിഷ്ണുലിംഗം
കൃതജ്ഞ സുദ്ധ്യോ ദഖിലൈരാത്മഭാസാ
- 31. തൃക്താ വിഷ്ണോർലിംഗമന്തർബഹിർവാ
യഃ സ്വാശ്രമം സേവതേ നാശ്രമം വാ പ്രത്യാപത്തിം
ഭജതോ f പാതി മുഢോ
നൈഷാം ഗതി; കല്പകോട്യാപി ദൃഷ്ടഃ
- 32. തൃക്താ സർവാശ്രമാൻ ധീരോ
വസേന്മോക്ഷാശ്രമേ ചിരം
മോക്ഷാശ്രമാത് പരിഭ്രേഷോ
ന ഗതി സ്തസ്യ വിദ്യതേ

പ്രായശ്ചിന്തം ചെയ്താൽ കള്ളന്മാർ മദ്യപാനികൾ ഗുരു തല്പഗാമികൾ മിത്രദ്രോഹികൾ ഇവർക്ക് പാപമുക്തരാകാൻ കഴിയും. എന്നാൽ സന്യാസി ത്രിപുസ്രാദികൾ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ ഒരു വിധത്തിലും പരിശുദ്ധനാവുകയില്ല. ആഭ്യന്തരവും ബാഹ്യവുമായ വിഷ്ണു ലിംഗം കൈവെടിഞ്ഞ് സ്വന്തം ആശ്രമത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുകയോ ആശ്രമം പരിത്യജിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവൻ ആപത്തിൽ പെടും. അവർക്ക് അനന്ത കാലം വരെയും സത്ഗതിയുണ്ടാവില്ല. ധീരൻ സർവാശ്രമങ്ങളുമുപേക്ഷിച്ച് മോക്ഷാശ്രമത്തിൽ വസിക്കണം. മോക്ഷാശ്രമത്തിൽ നിന്ന് ഭ്രഷ്ടനായിപ്പോയാൽ പിന്നെയവൻ ഒരു മേൽഗതിയും ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

- 33. പാരിവ്രാജ്യം ശൃഹിത്വാ തു
യഃ സ്വധർമ്മേ ന തിഷ്ഠതി
ച്യുതമാരുഢച്യുതം വിദ്യാ
ദിതി വേദാനുശാസനം

അഥ ഖലു സോന്യേനം സനാതനമാത്മ ധർമ്മം വൈഷ്ണവീം നിഷ്ഠാം ലബ്ധ്യാ യസ്താമദ്യുഷയൻ വർത്തതേ സ ഭവതി സ പുണ്യശ്ലോകോ ഭവതി. സ ലോകജ്ഞോ ഭവതി. സവേദാന്ത ജ്ഞോ ഭവതി സ ബ്രഹ്മജ്ഞോ ഭവതി. സ സർവജ്ഞോ ഭവതി. സ സ്വരാഡ് ഭവതി. സ പരം ബ്രഹ്മ ഭഗവന്ത മാപ്നോതി സ പിത്യൻ സംബന്ധിനോ ബാസ്വവാൻ സുഹൃദോ മിത്രാണിച ഭവാദുത്താരയതി തദേതദ്യുചാഭ്യുക്തം

N

P

സന്യാസ സ്വീകരിക്കുന്നതിനു ശേഷം സ്വ ധർമ്മത്തിൽ നിന്ന് ച്യുതി വന്നവൻ ആരുവെച്ചുതൻ അതായത് പാതകിയായാണെന്ന് ധരിക്കണമെന്ന് വേദം അനുശാസിക്കുന്നു. കാരണം അവൻ ഭ്രഷ്ടനായി. സനാതനമായ ഈ ആത്മധർമ്മത്തെ വിഷ്ണുവിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന നിഷ്ഠയെ പ്രാപിച്ചതിനു ശേഷം അതിനെ ദുഷിപ്പിക്കാതെ സ്ഥിരചിത്തനായിരിക്കുന്നവൻ ജിതേന്ദ്രിയനും വിശാലകീർത്തമാനും ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയും സർവ്വജ്ഞനും സ്വയം പ്രകാശനുമായിത്തീർന്ന് പരബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ പിതൃക്കളെയും ബന്ധുക്കളെയും സുഹൃത്തുക്കളെയും സ്നേഹിതന്മാരെയും സംസാര സാഗരത്തിൽ നിന്ന് കരയേറ്റുന്നു. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു ഋക്കുകൾ ഉണ്ട്

35. ശതം കൂലാനാം പ്രഥമം ബഭൂവ
 തഥാപരാണാം ത്രിശതം സമഗ്രം
 ഏതേ ഭവന്തി സുകൃതസ്യ ലോകേ
 യേഷാം കൂലേ സന്യസതീഹ വിദ്വാൻ

36. ത്രിംശത് പരാംസ്ത്രിംശത് പരാം
 ത്രിംശശ്ച പരതഃ പരാൻ
 ഉത്തരയതി ധർമ്മിഷ്ഠഃ
 പരിവ്രാധിതി വൈ ശ്രുതിഃ

37. സംന്യസ്തമിതി യോ ബ്രൂയാത്
 കണ്ഠാ സ്ഥ പ്രാണവാനപി
 താരിതാഃ പിതര സ്തേന
 ഇതി വേദാനു ശാസനം

ഏതു കൂലത്തിൽപ്പെട്ട ജ്ഞാനിയാണോ സന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നത്, ആ സന്യാസിക്കു മൂന്നുള്ള നൂറും ശേഷമുള്ള മൂന്നുറും കൂലങ്ങൾ കൃത്യാർത്ഥമായി ഭവിക്കുന്നു. സംന്യാസി മൂപ്പിൽ പരം അതിലും ഉപരിയായി മൂന്നു വംശജന്മാരെയും തരണം ചെയ്യിക്കുന്നുവെന്നാണ് വേദാന്തം പറയുന്നത്. മരിക്കാനായി കിടക്കുന്ന ഘട്ടത്തിലും ഞാൻ സംന്യാസം സ്വീകരിച്ചു എന്നു പറയുന്നവൻ പിതൃക്കളെ അക്കര കടത്തുമെന്ന വേദം പറയുന്നു.

38. അഥഖലു സോ മ്യേമം സനാതനമാത്മ ധർമ്മം
 വൈഷ്ണവീം നിഷ്ഠാം നാസമാപ്യ പ്രബ്രൂയാത്.
 നാനുചാനായ നാനാത്മവിദേ നാവീത രാഗായ നാവി
 ശുദ്ധായ നാനുപസന്നായ നാപ്രയതമാനസായേതി ഹ
 സ്ഥാഹുഃ ദദേതദൃചാദ്യുക്തം

സൗമ്യം, സനാതനമായ ഈ ആത്മധർമ്മത്തെ, വിഷ്ണുവിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന നിഷ്ഠയെ നല്ലതുപോലെ സ്വയം ആചരിക്കാതെ ആർക്കും ഉപദേശിക്കരുത്. വേദതത്ത്വജ്ഞ നല്ലാത്തവനും ആത്മബോധരഹിതനും വീതരാഗനല്ലാത്തവനും അശുദ്ധചിത്തനും അവിനീതനും ജിജ്ഞാസുഖമല്ലാത്തവനും ഉപദേശിക്കരുത്. ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഋക്കുകൾ

39. വിദ്യാ ഹ വൈ ബ്രാഹ്മണമാജഗാമ
 ഗോപായമാം ശേവധിഷ്ഠേ f ഹമസ്മി

അസുയകായാനുജപേ ശഠായ
 മാ മാ ബ്രൂയാ വീര്യവതീ തഥാ സ്യാം

40. യമേവ വിദ്യാശ്രുത മപ്രമത്തം
 മേധാവിനം ബ്രഹ്മചര്യോപനം
 അസ്ഥാ ഇമാമുപസന്നായ സമ്യക്
 പരീക്ഷ്യ ദദാദൈഷ്ണവീമാത്മനിഷ്ഠാം

41. അധ്യാപിതായേ ഗുരും നിദ്രിയന്തേ
 വിപ്രാ വാചാ മനസാ കർമ്മണാ വാ
 യഥൈവ തേന ന ഗുരുർ ഭോജനീയ സ്തഥൈവ
 ചാനനം ന ഭൂനക്തി ശ്രുതം തത്

ബ്രാഹ്മണനെ സമീപിച്ച് വിദ്യ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ഹേ, ബ്രാഹ്മണ, എന്നെ രക്ഷിക്കുക, ഞാൻ നിന്റെ നിധിയാണ്. അസുയക്കാരനും കുടിലനും ധർമ്മനും മറയനുമായവൻ എന്നെ ഉപദേശിക്കരുത്. അങ്ങനെയായാലേ ഞാൻ വീര്യമതിയാകൂ. പരിശുദ്ധനും അപ്രമത്തനും ശ്രദ്ധാലുവും മേധാവിയും ബ്രഹ്മചാരിയുമെന്ന് ബോധ്യം വന്നവനും ജിജ്ഞാസുവുമായ ഒരുവൻ നല്ലതുപോലെ പരീക്ഷിച്ചതിനു ശേഷം ആത്മതത്വപ്രബോധകമായ ഈ വൈഷ്ണവീവിദ്യയെ ഉപദേശിക്കുക. വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുശേഷം മനസാ വാചാ കർമ്മണാ ഗുരു ജനങ്ങളെ ആദരിക്കാത്തവരുടെയും ആഹാരം നന്മ ആഗ്രഹിക്കാത്തവർ കൈക്കൊള്ളാറില്ല. അതുപോലെ തന്നെയതിയും കൃതഘ്നന്റെ വീട്ടിലെ ഭക്ഷണം ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല എന്ന് ശ്രുതി പറയുന്നു.

42. ഗുരുരേവ പരോ ധർമ്മോ
 ഗുരുരേവ പരാ ഗതിഃ
 ഏകാക്ഷര പ്രദാതാരം
 യോ ഗുരും നാഭിനന്ദതി
 യസ്യ ശ്രുതം തഥാ ജ്ഞാനം
 സ്രവത്യാമഘടാംബുവത്

43. തസ്യ ദേവേ പരാഭക്തിർ
 യഥാ ദേവേ തഥാ ഗുരൗ
 സ ബ്രഹ്മവിത് പരം പ്രേയാ
 ദിതി വേദാനു ശാസനം
 ഇത്യുപനിഷത്.

ഗുരുതന്നെ പരമമായ ധർമ്മമാണ്. ഗുരു തന്നെയാണ് പരമായ ഗതി. ഒരക്ഷരം മാത്രം പഠിപ്പിച്ച വന്ായാലും ആ ഗുരുവിനെപ്പോലും ആദരിക്കാത്തവൻ പഠിച്ചതും അവന്റെ തപസ്സും അവന്റെ ജ്ഞാനവും പച്ചമൺകലത്തിലെ വെള്ളം പോലെ നാശമടയുന്നു. ദേവന്മാരിലും ഗുരുവിലും ഭക്തിയുള്ള ബ്രഹ്മജ്ഞാനി പരമപദം പ്രാപിക്കുന്നു എന്ന് ഉപനിഷത്തുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ശാട്യായനീയോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ശാസ്ത്രലോകം

ശാന്തി പാഠം

ഓം ഭദ്ര കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷഭിര്യജത്രാ സ്ഥിരൈരംഗൈ സ്തുഷ്ഠ്യാ വാംസസ്തനുഭിർ വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി നപുഷാവിശ്വ വേദാഃ സ്വസ്തി നസ്താ ക്ഷേത്രാ അരിഷ്ടാനേമിഃ സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർദ ധാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് നല്ലതുകൾക്കു മാറാകണം. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കാണാനിടവരണം. സുദൃഢങ്ങളായ അംഗങ്ങൾ കൊണ്ടും ദേഹം കൊണ്ടും നിങ്ങളെ സ്തുതിക്കാൻ ഇടവരണം. ദജേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും അനുഭവിക്കു ന്നാറാകണം. കീർത്തിശാലിയായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ കൈവരുത്തണം. സർവജ്ഞനായ പൃഷ്ഠാവ് ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ വിതരണം. അപ്രതിരോധ്യഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം

ശാസ്ത്രലോകം ഹ വാ അഥർവ്വാനാം പപ്രച്ഛ ആത്മാലാഭോപായ ഭൂതമഷ്ടാം ഹയോഗമനുബ്രു ഹീതി. സഹോവാച അഥർ വാ- യമനി യമാസന പ്രാണായാമ പ്രത്യാഹാര ധാരണാ ധ്യാന സമാ ധയോഷ്ടാംഗാ നി ശ്രത ദശ യമാഃ തഥാ നിയമാഃ തഥാ നിയമാഃ ആസനാനുഷ്ടൗ ത്രിഃ പ്രാണായാമാഃ പഞ്ച പ്രത്യാഹാരാ തഥാ ധാരണാ ദ്വി പ്രകാരം ധ്യാനം സമാധിസ്തു ഏക രൂപഃ തത്ര അഹിംസാ സ്തേയ സത്യ ബ്രഹ്മചര്യദയാ ജപക്ഷമാ ധൃതി വിതാഹാര ശൗചാനി ചേതി യമാഃ ദശ തത്ര ഹിംസാ നാമ മനോവാക്കായ കർമ്മഭിഃ ഭൂതഹിതയഥാർത്ഥാഭാഷണം അസ്തേയം നാമ മനോവാക്കായ കർമ്മഭിഃ പരബ്രവ വ്യേഷു നിസ്സ്പൃഹതാ ബ്രഹ്മചര്യം നാമ സർവാ വസ്ഥാസു മനോവാക്കായ കർമ്മഭിഃ സർവത്ര മൈമുന ത്യാഗഃ ദയാ നാമസർവഭൂതേഷുഃ സർവത്രാനുഗ്രഹ ആർജ്ജവം നാമ മനോവാക്കായ കർമ്മണാം വിഹിതാവിഹിതേഷു ജനേഷു പ്രവൃത്തൗ നിവൃത്തൗ വാ ഏക രൂപത്വം ക്ഷമാ നാമ പ്രിയപ്രിയേഷു സർവേഷു താഡന പുജനേഷു സഹനം ധൃതിർ നാമ അർത്ഥ ഹാനൗ സ്വേഷ്ട ബന്ധു വിയോഗേ തത് പ്രാപ്തൗ സർവത്ര ചേതസ്ഥപാനം നിതാഹാരോ നാമ ചതുർത്ഥാംശാവ ശേഷക സുസ്നിഗ്ദ്ധ മധുരാഹാരഃ ശൗചം നാം ദ്വിവിധം ബാഹ്യ മാനന്തരം ചേതി തത്ര മുജ്ജലാഭ്യാം ബാഹ്യം

മനഃ ശുദ്ധിരാന്തരം തദധ്യാതവ വിദ്യാലഭ്യം അഥർ വമുനിയോക് ശാസ്ത്രലോകം ചോദിച്ചു.

ആത്മാലാഭോപായ രൂപമായ അഷ്ടാംഗയോഗത്തെപ്പറ്റി എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരണം. അതു കേട്ട് അഥർവാ മുനി പറഞ്ഞു. യമം, നിയമം, ആസനം, പ്രാണായാമം, പ്രത്യാഹാരം, ധാരണ, ധ്യാനം, സമാധി എന്നീ എട്ടെണ്ണമാണ് യോഗാംഗങ്ങൾ. ഇവയിൽ യമവും നിയമവും പത്തു വീതമാണ്. ആസനം എട്ട്, പ്രാണായാമം മൂന്ന്, പ്രത്യാഹാരം അഞ്ച്, ധാരണ അഞ്ച്, ധ്യാനം രണ്ടുവിധം, സമാധി ഒന്ന് മാത്രം, ഇവയിൽ അഹിംസ, സത്യം, അസ്തേയം, ബ്രഹ്മചര്യം, ദയ, സാരജ്യം, ക്ഷമ, ധൈര്യം, മിതാഹാരം, പരിശുദ്ധി, ഇങ്ങനെ യമം പത്തു വിധം. അഹിംസയുടെ അർത്ഥം മനോവാക്കായങ്ങളാലും കർമ്മം കൊണ്ടും ഒരു ജീവിക്കളെയും ഒരിക്കലും ദുഃഖിപ്പിക്കാതിരിക്കുകയെന്നതാണ്. സത്യം എന്നതിന്റെ അർത്ഥം മനസാ വാചാ കർമ്മണാ, പരദ്രവ്യത്തിൽ നിസ്സ്പൃഹനാകുകയാണ്. ബ്രഹ്മചര്യമെന്നാൽ എല്ലാ പരിതസ്ഥികളിലും മനോവാക്കർമ്മങ്ങളാലും ശരീരം കൊണ്ടു എല്ലാവിധത്തിലുള്ള മൈമുന പരിത്യാഗമാണ്. ദയ എന്നാൽ സർവപ്രാണികളോടും കൃപയുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്. ആർജ്ജവമെന്നാൽ മനോവാക്കായ കർമ്മങ്ങളാൽ ആളുകൾ ശരിയായോ തെറ്റായ പ്രവർത്തിച്ചാലും തുല്യഭാവത്തോടെ ഇരിക്കുകയെന്നതാണ്. ക്ഷമയെന്നാൽ പ്രയമായോ അപ്രിയമായോ പറയുകയോ പുജിക്കുകയോ താഡിക്കുകയോ ചെയ്താലും സഹിക്കുന്നതാണ്. സൂതിയാകട്ടെ ധനനഷ്ടം സംഭവിക്കുകയോ ബന്ധുക്കളുടെ സംയോഗമോ വിയോഗമോ ഉണ്ടാവുകയോ ചെയ്താലും സദാ ദൃഢചിത്തനായിരിക്കുകയാണ്. മിതാഹാരമെന്നത് വയറ്റിൽ നാലിലൊന്ന് ഒഴിച്ചിടുകയും സ്നഗ്ദ്വം മധുരവുമായ ഉത്തമപദാർത്ഥങ്ങൾ ഭക്ഷിക്കുകയുമാണ്. ശൗചമെന്നത് ബാഹ്യമായും ആന്തരമായും ഉള്ള ശുദ്ധിയാണ് ഇവയിൽ മണ്ണ് ജലം മുതലായതു കൊണ്ടുള്ളത് ബാഹ്യ ശുദ്ധി, മനസ്സിന്റെ ശുദ്ധി ആന്തരിക ശുദ്ധി. ആന്തരിക ശുദ്ധി ആധ്യാത്മിക വിദ്യകൊണ്ടേ ലഭിക്കാൻ സാധിക്കൂ.

2. തപഃ സന്തോഷാസ്തിക്യ ദാനേശ്വര പുജന സിദ്ധാന്ത ശ്രവണ ഹ്രീമതി ജപോ വ്രതാനി ദശനിയമാഃ തത്ര തപോ നാമ വിധ്യുക്ത കൃച്ഛ്യാ ചാന്ദ്രായണാദിഭിഃ ശരീര ശോഷണം സന്തോഷോ നാമ യദ്യച്ഛാലോഭ സന്തുഷ്ടി ആസ്തിക്യം നാമ വേദോക്ത ധർമ്മാ ധർമ്മേഷു വിശ്വാസഃ ദാനം നാമ ന്യായാർജ്ജിതസ്യ ധന ധാന്യാദേ ശ്രദ്ധയാർത്ഥി ഭ്യഃ പ്രദാനം ഈശ്വര പുജനം നാമ പ്രസന്ന സ്വഭാവേന യഥാ ശക്തി വിഷ്ണു രൂദാദി പുജനം സിദ്ധാന്തശ്രവണം നാമ വേദാന്താർത്ഥ വിചാരഃ ഹ്രീർനാമ

I

ലൗകിക മാർഗ്ഗ കൃത്യത കർമ്മണ ലജ്ജാം മതിർ നാമ വേദ വിഹിത കർമ്മ മാർഗ്ഗേഷു ശ്രദ്ധാ ജപോനാമ വിധിവർ ഗുരുപദിഷ്ട വേദാവിരുദ്ധ മന്താ ഭ്യാസഃ തദിവിധം- വാചികം മാനസം ചേതി മാനസം തു മനസാ ധ്യാനയുക്തം വാചികം ദ്വിവിധ ഉച്ചൈരുപാംശുഭേദേന ഉച്ചൈരുച്ചാരണം യഥോക്ത ഫലം ഉപാംശു സഹസ്ര ഗുണം മാനസം കോടി ഗുണം വ്രതം നാം വേദോക്ത വിധി നിഷേധാനു ഷ്ഠാന നൈയത്യം

പത്തു നിയമങ്ങൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്- തപസ്സ്, സന്തോഷം, ആസ്തിക്യം, ദാനം, ഈശ്വരപൂജനം സിദ്ധാന്ത ശ്രവണ, ലജ്ജ, മതി, ജപം, വ്രതം. ഇവയിൽ തപസ്സെന്നാൽ വിധിപൂർവ്വം കൃച്ഛ്ര ചാന്ദ്രായണാദികളാൽ ശരീര ശോഷണ വരുത്തുകയാണ് സന്തോഷം എന്നാൽ ദൈവേഷ്ടയാൽ എന്തെങ്കിലും കിട്ടിയാൽ അതിൽ സന്തുഷ്ടമായിരിക്കുന്നതാണ് ആസ്തിക്യം എന്നത് വേദോക്ത ധർമ്മധർമ്മ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ വിശ്വസിക്കുകയത്രെ. ന്യായാർജ്ജിതമായ ധന ധാന്യാദികളെ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ദരിദ്രർക്കു കൊടുക്കുന്നതാണ് ദാനം പ്രസന്നഭാവനയോടെ യഥാശക്തി വിഷ്ണു രൂദ്രാദികളെ പൂജിക്കുന്നത് ഈശ്വരപൂജനം. ഹ്രീ എന്നാൽ വേദമാർഗ്ഗത്തിലും ലൗകിക മാർഗ്ഗത്തിലും നീചമെന്നു കരുതപ്പെടുന്ന കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുമ്പോൾ ലജ്ജ തോന്നുകയെന്നതാണ്. മതി എന്നത് വേദോക്തങ്ങളായ കർമ്മമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധയെത്രെ. ജപമെന്നത് വിധിപൂർവ്വം ഗുരു ഉപദേശിച്ചിട്ടുള്ള മന്ത്രങ്ങൾ അഭ്യസിക്കുകയാണ്. ജപം വാചികമെന്നും മാനസികമെന്നും രണ്ടു വിധമുണ്ട്. മാനസികം മനസ്സുകൊണ്ട് ധ്യാനയുക്തമാകുന്നത്; വാചികം രണ്ടു വിധമാണ് - 1. ഉച്ച സ്വരത്തിലുള്ളത് 2. മന്ദ സ്വരത്തിലുള്ളത് ഉച്ച സ്വരത്തിലുള്ള ജപത്താൽ നിർദ്ദിഷ്ട ഫലം കിട്ടും മന്ദസ്വരത്തിലായാൽ ആയിരമിരട്ടിയാണ് ഫലം. മാനസിക ജപത്തിന്റെ ഫലം കോടി മടങ്ങാണ് വ്രതം എന്നു പറയുന്നത്. വേദോക്തങ്ങളായ വിധിനിഷേധങ്ങളെ വേണ്ടവിധം ആചരിക്കുകയെന്നതാകുന്നു.

- 1. സ്വസ്തിക ഗോമുഖ പദ്മ വീര സിംഹഭദ്ര മുക്ത മയൂരാഖ്യാന്യാസനാന്യഷ്ടൗ സ്വസ്തികം നാമജാനൂർവോന്തരേ സമ്യക് കൃത്യാ പാദതലേ ഉഭേഘ്ജുകായ സമാസീന സ്വസ്തികം തത് പ്രചക്ഷതേ
 - 2. സ വ്യേ ദക്ഷി ഗുൽമം തു പൃഷ്ഠം പാർശ്വേ നിയോജയേത് ദക്ഷിണേപി തഥാ സവ്യം ഗോമുഖം യഥാ
- അംഗുഷ്ഠേന നിബധ് നീയാത് ഹസ്താ ഭ്യാം വ്യാത് ക്രമേണ ച ഊർവോപരി ശാണ്ഡില്യകൃത്യാ പാദതലേ പത്മാസനം ഭവേദേതത് സർവേഷാമപി പൂജിതം
- 4. ഏകം പാദമൈകസ്ഥിൻ വിന്യസ്യോ രുണി സംസ്ഥിതം ഇതരസ്ഥിംസ്തഥാ ചോരും വീരാസന മുദീരിതം

N

K

5. ദക്ഷിണം സവഗുല്ഫേന ദക്ഷിണേന തഥേതരം ഹസ്തൗ ച ജാനോ സംസ്ഥാപ്യ സ്വാംഗുലീശ്ച പ്രസാര്യ ച

6. വ്യാത്തവക്രേതാ നിരീക്ഷേത നാസാഗ്രം സുസമഹിത സിംഹാസനം ഭവേദേതത് പൂജിതം യോഗിഭിഃ സദാ

സ്വസ്തികം ഗോമുഖം പത്മം വീരം സിംഹം ഭദ്രം മുക്തം മയൂരം എന്നിങ്ങനെ ആസനങ്ങൾ എട്ടു വിധമുണ്ട്. ഇവയിൽ രണ്ടുപാദതലങ്ങളെയും രണ്ടു മുട്ടുകൾക്കും മധ്യേയായി സമാനമായി വെച്ച് നിവർത്തിരിക്കുന്നതിനെ സ്വസ്തികാസനമെന്ന് പറയുന്നു. മുതുകിന്റെ വലതുഭാഗത്ത് വലത്തെ മുട്ടും ഇടതു ഭാഗത്ത് ഇടത്തെ മുട്ടും ചേർത്ത് ഗോമുഖം പോലെ ഇരിക്കുന്നതാണ് ഗോമുഖാസനം. രണ്ടു തുടകളിന്മേലും രണ്ടു കാലുകളുടെയും പാദ തലങ്ങൾ വെച്ച് രണ്ട് കൈകൾ കൊണ്ടും രണ്ടു കാലുകളുടെയും തള്ളവിരലുകളെയും വിപരീത രീതിയിൽ പടിച്ചിരിക്കുന്നതാണ് പദ്മാസനം. വലതു മുട്ടിനോടു കൂടി ഇടതു കാലിലെ മുട്ടിനെയും ഇടതു കാലിലെ മുട്ടിനെയും ഇടതു കാലിലെ മുട്ടിനോടു കൂടി വലതു കാലിലെ മുട്ടിനെയും ചേർത്ത് ഇരിക്കുകയും ഇരു കരങ്ങളെയും രണ്ടു ജാനുക്കളിലും വെയ്ക്കുകയും ഇരു കരങ്ങളിലെയും വിരലുകളെ നിവർത്തിവെയ്ക്കുകയും ചെയ്തതിനു ശേഷം നല്ല പോലെ ഏകാഗ്ര ചിത്തനായി പ്രസന്നമുഖനായി നാസികാഗ്രഭാഗത്ത് ദൃഷ്ടിയെ ഉറപ്പിക്കുകയും വേണം. ഇതിനെ സിംഹാസനമെന്ന് പറയുന്നു. യോഗികൾക്ക് മാന്യമായിട്ടുള്ളതാണ് വീരാസനം.

7. യോനിം വാമേന സംപീഡ്യ മേ ഡ്രോദുപരി ദക്ഷിണം ഭ്രൂമദ്ധ്യേ ച മനോലക്ഷ്യം സിദ്ധാസനമിദം ഭവേത്

8. ഗുൽഫൗ തു വൃഷണസ്യാധഃ സീവന്യാഃ പാർശ്വയോ ക്ഷിപേത് പാദപാർശ്വേതു പാണിഭ്യാം ദൃശം ബധാ സുനിശ്ചലം

9. ഭദ്രാസനം ഭവേദേതത് സർവവ്യാധിവിഷാ വഹം സംപീഡ്യ സീവനിം സുക്ഷ്മാം ഗുൽഫേ നൈവ തുസവ്യതഃസവ്യം ദക്ഷിണ ഗുൽഫേന മുക്താ സന മുദീരിതം

10. അവഷ്ടഭ്യ ധരാം സമ്യക് തലാഭ്യാം തു കരദയോ ഹസ്തയോ കൂർപ്പരന ചാപി സ്ഥാപയേന്നാഭി പൂർശ്വയോഃ

11. സമുന്നത ശിരഃ പാദോ ദണ്ഡവത് വ്യോമ്നി സംസ്ഥിത മയൂരാസന മേതത്തു സർവപാപ പ്രണാശനം

12. ശരീരാന്തർഗ്ഗതാഃ സർവേ രോഗാ വിനശ്യന്തി വിഷാണി ജീര്യന്തേ, യേന കേനാസനേന സുഖധാരണം ഭവത്യ ശക്ത സ്തത് സമാചരേത് യേനാസനം വിജിതം ജഗത്രയം തേന വിജിതം ഭവതി

P

I

K

യം നിയമാഭ്യോം സംയുക്ത പുരുഷഃ പ്രാണായാമം ചരേത് തേന നാഡ്യ ശുദ്ധാ ഭവന്തി

ഇടു ക്കാൽ കൊണ്ടി യോനിസ്ഥാമമർത്തി വലതുകൽ ലിംഗത്തിനു മുകളിലായി സ്ഥാപിച്ച് പുരികങ്ങളുടെ മധ്യേ ലക്ഷ്യമുറപ്പിച്ച് ഇരിക്കുന്നതാണ് സിദ്ധാസനം. ലിംഗത്തിനും താഴെയുള്ള സീവനിയിൽ രണ്ടു മുട്ടുകളും ഉറപ്പിച്ച് കൈകളാൽ കാലുകളുടെ ഇരുവശങ്ങളെയും ദൃഢമായി പിടിച്ച് നിശ്ചലമായിരിക്കുന്നത് സർവരോഗഹരമായ ഭദ്രാസനമാണ്. സൂക്ഷ്മ സീവനിയെ വലതു ഭാഗത്തുകൂടി മുട്ടുകൊണ്ടമർത്തി ദക്ഷിണ ഗുൽഫത്താൽ അമർത്തിവെയ്ക്കുന്നത് മുക്താസനമാണ്. ഉള്ളും കൈകൾ രണ്ടും നിലത്തുറപ്പിച്ച് രണ്ടു കൈമുട്ടുകളെയും നാഭിയുടെ ഇരു വശങ്ങളിലും അവർത്തി വെച്ച് ഇരിക്കുകയും നെറ്റിയും കാലുകളും മുകളിലോട്ടു പൊക്കി വടിപോലെ ആകാശത്തേക്കു നോക്കിയിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് മയൂരാസനം ഇത് സർവപാപഹരമാണ്. ഈ ആസനങ്ങളുടെ നിരന്തരാഭ്യാസത്താൽ ശരീരാന്തർ ഭാഗത്തെ സകല രോഗങ്ങളും ശമിക്കും. കൂടാതെ, വിഷവും ശമിക്കും. അശക്തൻ യോജിച്ച രീതിയിൽ അഭ്യാസം നടത്തണം. ആസനങ്ങളെ ജയിച്ചവൻ ത്രിഭുവനവും ജയിച്ചുവെന്ന് പറയാം. യമനിയമാദികളുടെ അഭ്യാസം നടത്തിയശേഷം പ്രാണായാമം അഭ്യസിക്കാം. നാഡികളുടെ ശുദ്ധീകരണത്തിന് പ്രാണായാമം വളരെ മെച്ചമാണ്.

നാലാംഖണ്ഡം

അഥ ഹൈന മമർവാണാം ശാസ്ഡില്യ പപ്രച്ഛ കേനോപായേന നാഡ്യഃ ശുദ്ധാ സ്യു നാഡ്യ കതി സംഖ്യകാ താസാമുത്പത്തി കീദൃശീ? താസ്യ കതിവായവഃ തിഷ്ഠന്തി തേഷാം കാനി സ്ഥാനാനി തത് കർമ്മാണി കാനി ദേഹേ യാനി യാനി വിജ്ഞാത വ്യാനി തതഃ സർവം മേ ബ്രൂഹി സഹോവാചാമർവാ അഥേഭം ശരീരം ഷണ്ണവത്യം ഗുലാത്മകം ഭവതി ശരീരാത് പ്രാണോ ദ്വാദശാംഗുലോ ഭവതി ശരീരസ്ഥം പ്രാണമഗ്നിനാ സഹ യോഗാ ഭ്യാസേന സമം ന്യൂനം വാ യഃ കരോതി സ യോഗി പുംഗവോ ഭവതി. ദേഹമധ്യേ ശിഖിസ്ഥാനം ത്രികോണം തപ്ത ജാംബുനദപ്രഭം മനുഷ്യാണാം ചതുർപ്പദം ചതുരശ്രം വിഹരം ഗാനാം വൃത്താകാര തന്മദ്ധ്യേ ശുഭാ തനീ പാവകീ ശിഖാ തിഷ്ഠന്തി ഗുദാത് ദാംഗുലമൂർധ്യാം മേഡ്രാത് ദം ഗുലാ ദധോ ദേഹ മധ്യം മനുഷ്യാണാം ഭവതി ചതുഷ്പദം ഹൃന്മധ്യം വിഹഗാനാം തുന്ദ മധ്യം ദേഹ മധ്യം നവാംഗുലം ചതുരംഗുലമുത് സേധായതമണ്ഡാകൃതി തന്മധ്യേ നാഭി തത്ര ദ്വാദശാരയുതം ചക്രം തച്ച ക്രമദ്ധ്യേ പുണ്യ പാപ പ്രചോദിതേ ജീവോദ്രമിതി തന്തു പഞ്ജര മധ്യ സ്ഥലുതികകാ യഥാഭ്രമതി തഥാ ചാസൗ തത്ര പ്രാണശ്ചരതി ദേഹേസ്ഥിൻ ജീവഃ പ്രാണാ രൂഡോ ഭവേത് ക

ശാസ്ഡില്യൻ വീണ്ടും അമർവായോട് ചോദിച്ചു. നാഡികൾ ശുദ്ധമാകുന്നതെങ്ങനെയാണ്? നാഡികളുടെ സംഖ്യ എത്ര? എങ്ങനെയാണ് അവയുടെ ഉത്പത്തി? അവയിൽ എത്ര വായുക്കളുണ്ട്? അവയുടെ സ്ഥാനമേതാണ്? പ്രവൃത്തി എന്താണ്? ശരീരത്തെ സംബന്ധിച്ച് അറിയേണ്ടതെല്ലാം എനിക്ക് പറഞ്ഞു തരുക.

അമർവാ പറഞ്ഞു: □ ഈ ശരീരം 96 അംഗുലപ്രമാണമാണ്. ശരീരത്തെ അപേക്ഷിച്ച് പ്രാണവായു 12 അംഗുലം അധികമാകുന്നു. ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പ്രാണനെ വേണ്ട വിധം നിയന്ത്രിക്കുന്നവനാണ് ഉത്തമയോഗി ശരീരത്തിലെ അഗ്നിയുടെ സ്ഥാനം ത്രികോണാകൃതിയിൽ തപ്ത സുവർണ്ണ കാന്തിയോടെയാണ് നാൽക്കാലികളുടേത് ചതുരശ്രം. പക്ഷികളുടെത് ഗോളാകാരം. ഈ നിലയിലുള്ള അഗ്നിസ്ഥാനത്ത് നേർത്ത ഉത്തമമായ അഗ്നിശില സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഗുദത്തിൽ നിന്നും രണ്ടംഗുലം മുകളിലായി ലിംഗത്തിൽ നിന്ന് രണ്ടംഗുലം താഴെ മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ മധ്യം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. നാൽക്കാലികളുടെ ഹൃദയമധ്യഭാഗവും പക്ഷികളുടെ വയറും അവയുടെ ശരീരത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്താണ് ഈ മധ്യഭാഗം ഒൻപത് അംഗുലം പൊക്കവും നാലംഗുലം വീതിയും ഉള്ളതാണ്. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന നാഭിയിൽ പന്ത്രണ്ട് അരങ്ങളോടു കൂടിയ ചക്രമുണ്ട്. ചക്ര മധ്യത്തിൽ പുണ്യപാപപ്രേരിതമായ ജീവൻ കറങ്ങുന്നു പ്രാണനും അവിടെ കറങ്ങുന്നു. ജീവൻ പ്രാണന്റെ മുകളിൽ കറങ്ങുന്നു.

നാഭേസ്തിര്യഗയ ഊർധ്വം കൂണ്ഡലിനീസ്ഥാനം അഷ്ടപ്രകൃതിരുപാ അഷ്ടധാ കൂണ്ഡലീകൃതാ കൂണ്ഡലിനീ ശക്തിർ ഭവതി യഥാവദ് വായു സഞ്ചാരം ജലാനാദീനി പരിതഃ സ്കന്ധ പാർ ശേഷ്യ നിരുദ്ധ്യേനം മുഖേനൈവ സമാവേഷ്ട്യ ബ്രഹ്മ രസ്രം യോഗ കാലേ ച അപാനേന അഗ്നിനാ ച സ്ഥൂരതി ഹൃദയാകാശേ മഹോജലാ ജ്ഞാനരൂപാ ഭവതി മധ്യസ്ഥ കൂണ്ഡലിനീമാശ്രിത്യ മുഖ്യോ നാഡ്യശ്ചതുർദശ ഭവന്തി ഇഥാ പിംഗലാ സുഷുമാ നാ സരസ്വതീ വാരുണീ പുഷാ ഹസ്തിജീഹ്വാ യശസ്വിനീ വിശ്വോ ദരീ കൂഹൂഃ ശംഖിനീ പയസ്വിനീ അലം ബുസാ ഗാന്ധാരി ഇതിനാഡ്യശ്ചതുർദശ ഭവന്തി തത്ര സുഷുമാ വിശ്വധാരിണീ മോക്ഷമാർഗേതി ചാപക്ഷതേ ഗുദസ്യ പുഷ്ഠഭാഗേ വീണാ ദണ്ഡാശ്രിതാ മുർദ്ധോ പര്യന്തം ബ്രഹ്മരസ്രേ വിലേഞ്ഞയാ വ്യക്താ സൂക്ഷ്മാ വൈഷ്ണവീ ഭവന്തി.

കൂണ്ഡലിനിയുടെ സ്ഥാനം നാഭിയുടെ വശത്തായി താഴെയും മുകളിലുമായിട്ടാണ്. ഈ കൂണ്ഡലിനിയുടെ ശക്തി എട്ടു പ്രകൃതീ രൂപത്തിൽ എട്ടു വിധം കൂൺലാകൃതി ചേർന്നതാണ്. യോഗസമയത്ത് വായു സഞ്ചാരം നേരെയൊക്കി ജലം അന്നം എന്നിവയുടെ നാലു ഭാഗത്തുനിന്നും സ്കന്ധങ്ങളുടെ പാർശ്വത്തിൽ നിരോധിച്ച് വീണ്ടും മുഖത്തിൽ ഗ്രഹിച്ച് ബ്രഹ്മരസം അപാനൻ അഗ്നി എന്നിവ മുഖേന പ്രകാ

N

P

I

ശിക്കുന്നു. ഹൃദയാകാശം അത്യുജ്വലവും ജ്ഞാന പ്രകാശിക്കുന്നു. ഹൃദയാകാശം അത്യുജ്വലവും ജ്ഞാന രൂപവുമാണ്. മധ്യത്തിലുള്ള കുണ്ഡലിനിയെ ആശ്രയിച്ച് പതിനാല് പ്രധാന നാഡികൾ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇഡ, പിംഗള, സുഷുപ്ത, സരസ്വതി, വാരുണി, പുഷ്പ, ഹസ്തിജിഹ്വ, യശസിനി, വിശോദരി, കുഹു, ശംഖിനി, പയസിനി, അലംബുസ, ഗാന്ധാരി ഇവയാണ് പതിനാലു നാഡികൾ. ഇവയിൽ സുഷുപ്ത വിശ്വത്തെ ധരിക്കുന്നതും മോക്ഷമാർഗ്ഗ സ്വരൂപവുമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അത് ഗുദത്തിന്റെ പിൻഭാഗത്തായി വീണാഡൺഡം പോലെ ശിരസ്സിൽ ബ്രഹ്മരന്ദ്രം വരെ എത്തുന്നു. അത് സ്പഷ്ടമാണ്, സൂക്ഷ്മമാണ്, വൈഷ്ണവിയാണ്.

സുഷുപ്തയാഃ സഹ്യഭാഗേ ഇഡാ തിഷ്ഠതിഃ ദക്ഷിണഭാഗേ പിംഗലാ ഇഡായാം ചന്ദ്രശ്ചാരതി പിംഗലായാം രവിഃ തമോരു പശ്ചന്ദ്രഃ, രജോരുപോരവിഃ വിഷഭാഗോ രവിഃ അമൃത ഭാഗശ്ചന്ദ്രമാ താവേവ സർവ കാലം ധത്തഃ സുഷുപ്താ കാല ഭോക്രതി ഭവതി സുഷുപ്താ പൃഷ്ഠപാർശ്വയോഃ സരസ്വതീ കുഹുഭവതഃ യശസിനീ കുഹു മധ്യേ വാരുണീ പ്രതിഷ്ഠിതാ ഭവതി പുഷ്പാ സരസ്വതീ മധ്യേ പയസിനി ഭവതി ഗാന ധാരീ സരസ്വതീമധ്യേ യശസിനീ ഭവതി കന്ദമധ്യേ അലംബുസാ ഭവതി സുഷുപ്താ പൂർവഭാഗേ മേഘാന്തം കുഹുർ ഭവതി കുണ്ഡലിന്യാ അയശ്ചോർധ്വം വാരുണീ സർവ ഗാമിനീ ഭവതി യശസിനീ സൗമ്യാ ച പാദാംഗുഷ്ഠാന്ത മിഷ്യതേ പിംഗളാ ചോർധ്വഗാ യാമ്യ നാസാന്തം ഭവതി പിംഗളായാഃ പൃഷ്ഠതോ യാമ്യേ നേത്രാന്തം പുഷ്പാ ഭവതി യാമ്യ കർണാന്തം യശസിനീ ഭവതി ജിഹ്വായാഃ ഊർധ്വാന്തം സരസ്വതീ ഭവതി ആസവ്യകർണ്ണാന്ത മുർധ്വഗാ ശംഖിനീ ഭവതി ഇഡാ പൃഷ്ഠ ഭാഗത് സഹ്യന്ദ്രാന്തഗാ ഗാന്ധാരി ഭവതി പായുമുലാത് അയോർധ്വഗാ അലംബുസാ ഭവതി ഏതാശ്ച ചതുർദശസു നാഡീഷ്യ അന്യാ നാഡ്യഃ സംഭവന്തി താസു അന്യാ താസന്യാഃ ഭവന്തീതി വിജ്ഞേയാഃ യഥാശ്ചത്മാദിപത്രം ശിരാഭിർവ്യാപ്തമേവം ശരീരം നാഡീഭിർ വ്യാപ്തം.

സുഷുപ്തയുടെ ഇടതു ഭാഗത്ത് ഇഡ നാഡിയും വലതു ഭാഗത്ത് പിംഗളനാഡിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇഡയിൽ ചന്ദ്രനും പിംഗളയിൽ സൂര്യനും സഞ്ചരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രൻ തമോഗുണനും സൂര്യൻ രജോഗുണനുമാണ്. ചന്ദ്രൻ അമൃതാംശം, സൂര്യനാകട്ടെ വിഷാംശം. രണ്ടു പേരും സകല കാലങ്ങളിലും ധാരണം ചെയ്യുന്നവരാണ്. സുഷുപ്ത കാലഭോക്താവാണ്. അതിന്റെ പുറകിൽ സരസ്വതീ നാഡി. പാർശ്വത്തിൽ കുഹു നാഡി, യശസിനിക്കും കുഹുവിനും വാരുണീ നാഡി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പുഷ്പാവിനും സരസ്വതീക്കും മധ്യേ യശസിനി, കന്ദ മധ്യത്തിലാണ് അലംബുസ, സുഷുപ്തയുടെ മുൻഭാഗത്ത് ലിംഗം വരെ കുഹു നാഡിയാണ്. കുണ്ഡലിനിയുടെ താഴെയും മുകളിലും

K

താഴെയും വാരുണീ നാഡി. യശസിനിയും സൗമ്യയും കാലിന്റെ പെരുവിരൽ വരെ നീണ്ടു കിടക്കുന്നു. പിംഗള മുകളിലേക്കു പോയി ഇടത്തെ കണ്ണു വരെ പുഷ്പാ നാഡി, ഇടതു ചെവി വരെ യശസിനി, നാക്കിന്റെ മുകൾഭാഗം വരെ സരസ്വതി, ഇടതു ചെവിയുടെ മുകളിലോട്ട് പോകുന്ന ശംഖിനി, പിൻഭാഗത്ത് ഇടതു കണ്ണു വരെ ഗാന്ധാരി, ഗുദാമൂലസ്ഥാനത്തു നിന്ന് മുകളിലോട്ടും താഴോട്ടും പോകുന്നത് അലംബുസ. ഈ പതിനാലു നാഡികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മറ്റു നാഡികളും ഉണ്ട്. ആലിലയിൽ അനേകം ഞരമ്പുകൾ കാണപ്പെടുന്നതു പോലെ ശരീരത്തിലും അനേകം നാഡികൾ പരന്നു കിടക്കുന്നു.

പ്രാണാപാന സമാനോദാനവ്യാന നാഗ കുർമ്മകൃകര ദേവദത്ത ധനഞ്ജയാഃ ഏതേ ദശ വായവഃ സർവാസു നാഡഷു ചരന്തി ആസ്യ നാസി കാ കണ്ഠനാഭിപാദാംഗുഷ്ഠം ദധ കണ്ഠല്പ്യയ ശ്ചോർധ്വ ഭാഗേഷു പ്രാണഃ സഞ്ച രന്തി ശ്രോതാക്ഷി കടിഗുൽഫ പ്രാണ ഗള സ്ഫിഗ് ദേശേഷു വ്യാനഃ സഞ്ചരന്തി ഗുദ മേഘോരുജാനുദര വൃഷണ കടി ജംഘാനാഭി ഗുദാഗൃഗാരേഷ്വപാനാഃ സഞ്ചരന്തി സർവസന്ധിസ്ഥഃ പാദഹസ്തയോ രപി സർവഗാത്രേഷു സർവവ്യാപീ സമാനാഃ ഭുക്താനാ രസാദികം ഗാത്രേണിനാ സഹ വ്യാപയൻ ദദിസപ്തതി സഹസ്രേഷു നാഡീമാർഗ്ഗേഷു ചരൻ സമാനവായു രഗിനാ സഹസാംഗോപിംഗകളഞ്ചരം വ്യാപ്നോതി നാഗാദിവായവഃ പഞ്ചത്വഗസ്ഥാദി സംഭവാഃ തുന്ദസ്ഥം ജലമനം ച രസാദിഷു സവീരിതം ത്വങ് മധ്യഗതഃ പ്രാദസ്താനി പൃഥക് കുര്യാത് അഗ്നേപുരപി ജലം സ്ഥാപ്യ ജലോപരി അന്നാദീനി സംസ്ഥാപ്യ സ്വയമപാനം സംപ്രാപ്യ തേനൈ സഹ മാരുത പ്രയാതി ദേഹമധ്യഗതം ജലനം വായുനാ പാലിതോപഗ്നിരപാനേനശനൈർദേഹ മധ്യേ ജലതി ജലനോ ജ്ലാഭിഃ പ്രാണേന കോഷ്ഠമദ്യാ ഗതം ജലമ ത്യുഷ്ണമകരോത് ജലോപരി സമർപ്പിത വ്യജ്ഞ നസ്ഥ യുക്തമനം വഹി സംയുക്തവാരിണാ പർവമകരത് തേനസ്പേദ മുത്ര ജലരക്ത വിര്യ രൂപംസ പുരീ ഷാദികം പ്രാണാ പ്രഥക് കുര്യാത് സമാന വായുനാ സരസർവാസു നാഡീഷു രസം വ്യാപയൻ ശ്വസരൂപേണ ദേഹേ വായുശ്ചരതി നവഭിർ വ്യാമരന്ദ്രൈ ശരീരസ്യ വായവഃ കുർവന്തി വിൻമുത്രാദി വിസർജ്ജനം നിശ്വാസോച്ഛ്വാസകാ സഞ്ച പ്രാണ കർമ്മോച്യതേ വിൻമുത്രാദി വിസർജ്ജനം നിശ്വാസോച്ഛ്വാസകാസഞ്ച പ്രാണ കർമ്മോച്യതേ വിൻമുത്രാദി വിസർജ്ജന മഹാന വായു കർമ്മ ധ്യാനോ ദാന ചേഷ്ടാദി വ്യാന കർമ്മ ദേഹ സ്യോന്നയ നാദിക മുദാന കർമ്മ ശരീര പോഷണാദികം സമാന കർമ്മം ഉദ്ഗാരാദി നാഗ കർമ്മ നിമീലനാദി കർമ്മ ക്ഷുത്കരണം കുകര കർമ്മ തന്ദ്രാ ദേവദത്ത കർമ്മ തന്ദ്രാ ദേവദത്ത കർമ്മ ശേഷ്മാദി ധനഞ്ജയ കർമ്മ

N

P

I

K

ഏവം നാഡീ സ്ഥാനം വായുസ്ഥാനം തത് കർമ്മ ച സമ്യക് ജ്ഞാതാ നാഡീ സംശോധനം കുര്യാത്

പ്രാണൻ അപാനൻ സമാനൻ ഉദാനൻ വ്യാനൻ നാഗം കുർമ്മം കൃകരം ദേവദത്തം ധനഞ്ജയം എന്നീ പത്തു വായുക്കൾ സകലനാഡികളിൽ കൂടിയും സഞ്ചരിക്കുന്നു. വായ് മുക്ക് കഴുത്ത് പൊക്കിൾ എന്നിവയിലും കാലിലെ രണ്ടു തള്ളവിരലുകളിലും കൂണ്ഡലിനിയുടെ താഴെയും മുകളിലും പ്രാണൻ സഞ്ചരിക്കുന്നു. ചെവി കണ്ണ് അര മുട്ട് മുക്ക് കഴുത്ത് എന്നീ സ്ഥാനങ്ങളിൽ വ്യാനനും മലദാരം ലിംഗം മുട്ട് വയറ് വൃഷണം അര തുട പൊക്കിൾ അഗ്നിസ്ഥാനം ഇവയിൽ അപാനനും സഞ്ചരിക്കുന്നു. സമാനനാകട്ടെ കൈയ് കാല് മറ്റു അവയവങ്ങൾ ഇവയിൽ സർവത്ര സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഭക്ഷിച്ച അന്ന രസത്തെ സമാനൻ എഴുപ ത്തീരായിരം നാഡികളുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ കൊണ്ടെത്തിക്കുന്നു. നാഗാദി പഞ്ച വായുക്കൾ തൊലി അസ്ഥി എന്നിവയിലാണ്. വയറ്റിലെ പ്രാണവായു അന്ന രസാദികൾ തരംതിരിക്കുന്നു. അഗ്നിക്കു മുകളിൽ വെള്ളം വെച്ച് ദഹനാദികൾക്കുപകരിക്കത്തക്കവിധം വായു ഉചിതം കർമ്മങ്ങൾ നിർവഹിക്കുന്നു. ദഹനക്രിയ നേരെയൊക്കുന്നതിലും ഈ വായുക്കൾ ഗണ്യമായ പങ്ക് വഹിക്കുന്നുണ്ട്. വിയർപ്പ്, മുത്രം, രക്തം, വീര്യം, രസം, മലം ഇവ വേർതിരിക്കുന്നതും വായു തന്നെ പിന്നീട് സമാനവായുവിനോടു കൂടി എല്ലാ നാഡികളിലും രസം വ്യാപിപ്പിച്ചു കൊണ്ട് പ്രാണവായു ശ്വാസരൂപത്തിൽ ശരീരത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ശരീരത്തിലെ നവദാരങ്ങളിൽ കൂടി മലം മുത്രം എന്നിവയെ വിസർജ്ജിപ്പിക്കുന്നതും വായുവാണ്. ശ്വാസോച്ഛ്വാസവും ചുമയും പ്രാണന്റെ കർമ്മങ്ങളാണെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. മലമുത്രാദികളെ വെളിയിലേക്ക് തള്ളുന്നത് അപാനനാണെന്ന് ത്യജിക്കുക ഗ്രഹിക്കുക. മുതലായ പ്രവൃത്തികൾ വ്യാനന്റെ കർമ്മമാണ്. ഏവനക്കവും മറ്റും ഉണ്ടാക്കുന്നത് നാഗമാണ്. കൺപോളകൾ അടയ്ക്കുന്നത് കുർമ്മത്തിന്റെ ജോലിയാകുന്നു. വിശപ്പു തോന്നിക്കുന്നത് കൃകരമാണ്. ആലസ്യം ദേവദത്തത്തിന്റെ പ്രവൃത്തിയാണ്. കർമ്മപരിപാടി മിക്കതും ധനഞ്ജയനാൽ നിർവഹിക്കപ്പെടുന്നു. നാഡീസ്ഥാനം അവയുടെ കർമ്മങ്ങൾ എന്നിവ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കി നാഡികളെ ശുദ്ധീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

അഞ്ചാം ഖണ്ഡം

1. യമനിയമയുതഃ പുരുഷഃ സർവ സാംഗവി വർജിതഃ കൃതവിദ്യഃ സത്യധർമ്മ രതോ ജിത ക്രോധോ ഗുരു ശുശ്രൂഷാ നിരതഃ പിതൃ മാതൃ വിധേയഃ സ്വാശ്ര മോക്ത സദാചാര വിദിച്ഛിക്ഷിത ഫല മൂലോദകാനികം തപോവനം പ്രാപ്യ രമ്യദേശേ ബ്രഹ്മഘോഷ സമനിതേ സ്വധർമ്മ നിരത ബ്രഹ്മവിത് സമാവൃതേ ഫലമൂലപുഷ്പ വാരിഭിഃ സുസരപൂർണ്ണേ ദേവായത നേ നദീതീരേ ഗ്രാമഗരേ വാപിസുശോഭന

മഠം നാത്യുച്ചനീചായതമല്പ ദാരം ഗോമയാദിലിപ്തം സർവരക്ഷാസമനിതം കൃതാ തത്ര വേദാന്ത്രശ്രവണം കുർവൻ യോഗം സമാരഭേത്

ആദൗ വിനായകം സംപൂജ്യ സ്പേഷ്ടദേവതാം നതാ പൂർവോക്താസനേഷു സ്ഥിതാ പ്രാങ്മൂഖ ഉദങ്മുഖോവാപി മൃദാസനേഷു ജിതാസനഗതോ വിദാൻ സമഗ്രീവ ശിരോ നാസാഗ്ര ദ്യക് ഭ്രൂമധ്യേ ശശഭൃത് ബിംബം പശ്യൻ നേത്രാഭ്യോമ മൃതം പിഞ്ചേത് ദാദര മാത്രയാ ഇഡയാ വായുമാപുര്യോ ദരേ സ്ഥിതം ജാലാ വലീയുതം രേഥ ബിന്ദുയുക്തമഗ്നി മണ്ഡലയുതം ധ്യായേത്, രേച യേത് പിംഗലയാ, പുനഃപിംഗലയാ ആ പുര്യ കുംഭിതാ രേയയേദിഡയാ ത്രിചതുസ്ത്രി ചതു സപ്തത്രിചതുർമാസ പര്യന്തം ത്രി സന്ധിഷു തദന്തരാളേഷ്ഠ ച ഷട് കൃതാ ആചരേന്നാഡീ ശുദ്ധിർ ഭവതി തതഃ ശരീരേ ലഘു ദീപ്തി വൃദ്ധി നാദാദി വ്യക്തിർ ഭവതി

വിദ്യാഭ്യാസം നേടിയ വ്യക്തി യമനിയമാധീതനും സർവസംഗ പരത്യാഗിയും സത്യധർമ്മാദികളിൽ തത്പരനും ആയിരിക്കണം. കോപം നിയന്ത്രിക്കണം. ഗുരു സേവാ തത്പരനാകണം. കോപം നിയന്ത്രിക്കണം. ഗുരു സേവാ തത്പരനാകണം മാതാപിതാക്കന്മാർക്ക് വിധേയനായിരിക്കണം. ശരിക്കും ആശ്രമ സദാചാരങ്ങളിടയിൽ ഗുരുവിൽ നിന്നും വിദ്യനേടി തപോവനത്തിലെത്തണം. അവിടെ രമ്യ പ്രദേശത്ത് ബ്രഹ്മഘോഷയുക്തവും ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളാൽ വ്യാപ്തവും ഫലമൂലജലാദി സമൃദ്ധവും ആയ തീരത്തോ ഗ്രാമത്തിലോ പട്ടണത്തിലോ ഉന്നതമായ മഠം സ്ഥാപിക്കണം. അവിടം ഏറെ ഉയർന്നതോ അധികം താഴ്ന്നതോ ഏറെ വീതിയോ നീളമോ ഉള്ളതോ ആയിരിക്കരുത്. കുറച്ചു മാത്രം വാതിലുകളുള്ളതും ചാണകം മുതലായതുകൊണ്ട് മെഴുകിയതും സുരക്ഷിതവുമായിരിക്കണം അവിടം. അവിടെ അയാൾ വേദാന്ത ശ്രവണം ചെയ്ത് യോഗാഭ്യാസം ആരംഭിക്കണം. ആദ്യമായി ഗണപതിയെ പൂജിച്ച് ഇഷ്ട ദേവതയെ നമസ്കരിച്ച് ഉചിതമായ ആസനത്തിലിരിക്കണം. പൂർവാദി മുഖമായോ ഉത്തരാദിമുഖമായോ മുദുവായ പീഠത്തിലിരുന്ന് ആസനപരിഗ്രഹം ചെയ്യണം. കഴുത്തും ശിരസ്സും നേരെയൊക്കി നാസാഗ്രത്തിൽ ദൃഷ്ടി ഉറപ്പിക്കണം. രണ്ടു പുരികങ്ങൾക്കും മധ്യേ ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തെ നോക്കണം. അമൃത പാനം ചെയ്യണം. പന്ത്രണ്ടു മാത്ര കൊണ്ട് ഇഡാ നാഡി മുഖേന വായു സ്വീകരിച്ച് വയറ്റിലെ ജലായുക്തരേഫബിന്ദുക്കൾ സഹിതം അഗ്നി മണ്ഡലത്തോടും ചേർക്കാൻ ധ്യാനിക്കണം. പിംഗളയിൽ കൂടി വായു നിറച്ച് കുങ്കുംഭം ചെയ്ത് ഇഡയിൽ കൂടി വെളിയിലേക്ക് വിടണം. ഇങ്ങനെ മൂന്നോ നാലോ മാസം ത്രിസന്ധ്യകളിലും മൂന്നു വീതമോ നാലു വീതമോ ഇടയിൽ ആറു തവണ വീതമോ അഭ്യാസം ചെയ്യണം. അതോടെ നാഡി ശുദ്ധമാകും. അങ്ങനെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നത് ശരീര ലാഘവം കാന്തി മുതലായവ ലഭിക്കാൻ ഉതകുന്നതാണ്.

N

P

I

K

ആറാം ഖണ്ഡം

പ്രാണാപാന സമാ യോഗഃ പ്രാണായാമോ ഭവതി രേചക പുരക കുന്ദഭേദേന സ ത്രിവിധഃ തേ വർണ്ണാത്മകഃ തസ്മാൽ പ്രണവ ഏവ പ്രാണായാമഃ പത്മാദ്യാസനസ്ഥഃ പൂമാൻ നാസാഗ്രേ ശശഭൃത് ബിംബജ്യോത്സനാ ജാല വിതാനിതാ കാര മുർത്തി രക്താ ഹീ ഹംസ വാഹിനീ ദണ്ഡ ഹസ്താ ബാലാ ഗായത്രി ഭവതി ഉകാരമുർത്തി ശ്വേതാംഗീതാർക്ഷ്യ വാഹിനീ യുവതീ ചക്രഹസ്താ സാവിത്രി ഭവതി മകാര മുർത്തിഃ കൃഷ്ണാംഗീ വൃഷ വാഹിനീ വൃദ്ധാ ത്രിശൂലവധാരിണി സരസ്വതീ ഭവതി അകാരാദി ത്രയാണാം സർവവകാരണ മേകാക്ഷരം പരം ജ്യോതിഃ പ്രണവം ഭവതി ഇതി ധ്യായേത് ഇഡയാ ബാഹ്യാത്വായുമാ പുര്യ ഷോഡശമാത്രാദിരകാരം ചിന്തയൻ പുരിതം വായും ചതുഃ ഷഷ്ടി മാത്രാഭിഃ കുന്ദയിത്യാ ഓം കാരം ധ്യായൻ പുരിതം പിംഗലയാ ദ്യാത്രിംശത് മാത്രയാ മകാരമുർത്തി ധ്യാനേന ഏവം ക്രമേണ പുരാഃ പുനഃ കുര്യാത്.

പ്രാണായാമമെന്നത് പ്രാണാപാനസമാ യോഗമാണ്. രേചകം പുരകം കുന്ദകം എന്ന് അത് മൂന്നു വിധമാണ്. വർണ്ണാത്മകമാകയാൽ പ്രണവം തന്നെ പ്രാണായാമം. പത്മാസനം തുടങ്ങിയ ഏതെങ്കിലുമൊരു ആസനത്തിലിരുന്ന് വ്യക്തി നാസാഗ്രത്തിൽ ചന്ദ്രഹിംഹത്തിലെ ജ്യോത്സനയാൽ സമാവൃതയും രക്താംഗിയും ഹംസവാഹിനിയും ദണ്ഡഹസ്തയും ബാലയും അകാരമുർത്തിയുമായ ഗാത്രിയാണ്. ഉകാരമുർത്തി സ്റ്റൂപിണിയായ സരസ്വതി കൃഷ്ണാംഗിയും വൃഷാരൂഢയും വൃദ്ധയും ത്രിശൂല ഹസ്തയുമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ അകാരാദി മൂന്നുവർണ്ണങ്ങളോടു കൂടിയ ഓം ആണ് സർവത്തിനും കാരണഭൂതമായ പരമജ്യോതിസ്സ് എന്ന് ധ്യാനിക്കണം. പിന്നെ ഇഡാ നാഡിയിൽ കൂടി വെളിയിലെ വായുവിനെ പതിനാറു മാത്രയിൽ ഉള്ളിലേക്ക് സ്വീകരിക്കുകയും അകാരത്തെ ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യണം. അനന്തരം വായുവിനെ അറുപത്തിനാലു മാത്രയിൽ കുന്ദകം ചെയ്യണം. ആ ഘട്ടത്തിൽ മകാരമുർത്തിയെ ധ്യാനിക്കണം. ഈ ക്രമം തുടരേണ്ടതുണ്ട്.

ഏഴാം ഖണ്ഡം

1. അമാസന ദൃശോ യോഗീ വശീ മിത ഹിതാശന സുഷുപ്ത നാഡീസ്ഥ മല ശോഷാർത്ഥം യോഗീ ബിദ്ധ പത്മാസനോ വായും ചന്ദ്രേണാപുര്യയഥാ ശക്തി കുന്ദയിത്യാ സുര്യേണ രേചയിത്യാ പുനഃ സുര്യോണാവ്യാപപുര്യ കുന്ദയിത്യാ ചന്ദ്രേണാ വിരേച്യതാ ത്യജേത്തയാ സംപുര്യധാരയേത് തദേതേ ശ്ലോകോ ഭവന്തി ക

അനന്തരം ദൃശമായതിനെത്തുടർന്ന് യോഗി ജിതേന്ദ്രിയനായി ഹിതവും മിതവുമായ ആഹാരം കഴിച്ച് സുഷുപ്തനാഡിയിലെ മാലിന്യം ശോഷിപ്പിക്കാൻ യോഗാദ്യാസം

ചെയ്യണം. അപ്പോൾ പത്മാസനത്തിലിരുന്ന് ചന്ദ്രനാഡിയിൽ കൂടി വായുനിറച്ച് യഥാ ശക്തി കുന്ദകം ചെയ്ത് സുര്യനാഡിയിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. ഏതു നാഡിയിൽ കൂടിയാണോ രേചകം ചെയ്ത് അതേ നാഡിയിൽ കൂടിത്തന്നെ വീണ്ടും പുരകം ചെയ്യണം. താഴെ പറയുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ ആശയം വ്യക്തമാക്കുന്നു.

2. പ്രാണം പ്രാഗീഡയാ പിബേന്നിയമിതം ബുധോന്യയാ രേചരേത് പീത്യാ പിംഗലയാ സമീരമ മഥോ ബദ്ധാ ത്യജേത് വാമയാ സുര്യാചന്ദ്രമസോരനേന വിധിനാ ഭ്യാസം സദാ തന്വതാം ശുദ്ധ നാഡിഗണാ ഭവന്തി യമിനാം മാസത്രയാ ദുർധതഃ
3. പ്രാതമ്മധ്യന്ദിനേ സായമർദ്ധരാത്രേതു കുന്ദവാൻ ശന്നൈരശീതി പര്യന്തം ചതുർവാരം സമഭ്യസേത്
4. കനീയസി ഭവേത് സ്വേദ കമ്പോ ഭവതി മധ്യമേ ഉത്തിഷ്ഠ്ഠ്യുത്തമേ പ്രാണരോധേ പത്മാസനം മഹത്
5. ജലേന ശ്രമ ജാതേന ഗാത്ര മർദ്ദനമാചരേത് ദൃഢതാ ലഘുതാ ചാപി തസ്യ ഗാത്രസ്യ ജായതേ അദ്യാസകാലേ പ്രഥമം ശസ്തം ക്ഷീരാജ്യ ഭോജനം തതോദ്യാസോ സ്ഥിരീഭ്യതേ ന താവന്നിയമഗ്രഹ

ആരംഭത്തിൽ ഇഡാനാഡിയിലൂടെ പ്രാണനെ നിറച്ച് കുന്ദകം ചെയ്ത് പിംഗലാ നാഡിയിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. പിന്നെ പിംഗലയിൽ കൂടി പുരണം ചെയ്ത് കുന്ദകം ചെയ്ത് ഇഡയിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. ഈ വിധി പ്രകാരം സുര്യാചന്ദ്രനാഡികൾ മുഖേന നിത്യവും പ്രാണായാമാദ്യാസം ചെയ്യുന്ന പക്ഷം യോഗിയുടെ എല്ലാ നാഡികളും മൂന്നുമാസം കൊണ്ട് ശുദ്ധമാകുന്നു. പ്രഭാതത്തിലും ഉച്ചക്കും സന്ധ്യക്കും അർദ്ധരാത്രിയിലും ഇങ്ങനെ നാലുപ്രാവശ്യം പതുക്കെപ്പതുക്കെ എൺപതു മാത്ര വരെയുള്ള കുന്ദകം അഭ്യസിക്കണം. ചെറിയതോതിലെ പ്രാണായാമം കൊണ്ടു വിയർപ്പുണ്ടാകുന്നു. മധ്യത്തിൽ കമ്പമുണ്ടാകും ഉത്തമത്തിൽ പത്മാസനത്തിലിരുന്ന് മേല്പോട്ട് പൊങ്ങും പ്രാണായാമഘട്ടത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വിയർപ്പുകൊണ്ട് ശരീരം മർദ്ദിക്കണം. അത് ശരീരത്തെ ബലിഷ്ഠവും ഘനക്കുറവുള്ളതുമാക്കാൻ സഹായിക്കുന്നു. അദ്യാസാരകോലത്തും പാൽ നെയ്യ് ഇവ ചേർന്ന ആഹാരം പഥ്യമാണ് പിന്നീട് അദ്യാസം സ്ഥിരമായതിനെത്തുടർന്ന് പ്രത്യേക നിയമമൊന്നും പാലിക്കേണ്ടതില്ല.

N

P

I

K

- 6. യഥാ സിംഹോ ഗജോ വ്യാഘ്രോ ഭവേദ് വശ്യഃ ശന്നൈഃ ശന്നൈഃ തഥൈവസേവീതോ വായുര ന്യഥാ ഹന്തി സാധകം
- 7. യുക്തം യുക്തം ത്യജേദായം യുക്തം യുക്തം ച പൂരയേത് യുക്തം യുക്തേന ബന്ധീയാ ദേവം സിദ്ധിമവാപ്നുയാത്
- 8. യഥേഷ്ട ധാരണാത് വായോരനലസ്യ പ്രദീപനാ നാദാഭിവ്യക്തിരാഭോഗ്യം ജായതേ നാഡീശോ ധനാ
- 9. വിധിവത് പ്രാണ സംയാമൈർനാഡീ ചക്രേ വിശോ ധിതേ സുഷുപ്തനാ വദനം ഭിത്യാ സുഖാത് വിശദതി മാരുതഃ
- 10. മാരുതേ മധ്യസഞ്ചാരേ മനഃ സ്വൈര്യം പ്രജായതേ യോ മനഃസുസ്ഥിരോ ഭാവോ സ്വൈവാ വസ്ഥാമനോത്ഥനീ

സിംഹം ആന കടുവ ഇവയെ സാവധാനം വശീകരിക്കണം. അതുപോലെ വായുവിനെ സാവധാനം സാധകം ചെയ്താൽ വശംവദമാകും. വിപരീതമായിട്ടായാൽ സാധകനെത്തന്നെ കൊന്നുവെന്ന് വരും. അതിനാൽ വിധിപൂർവ്വം രേചകവും കുറുകേയും പൂരകവും ചെയ്യാം. അങ്ങനെയെങ്കിൽ സിദ്ധി കൈവരും. ശരിയായ കുറുകേം കൊണ്ട് അഗ്നി ദീപ്തി യുണ്ടാകുന്നു. നാഡികൾ ശുദ്ധമാകുമ്പോൾ നാദശുദ്ധിയും ആരോഗ്യവും ഉണ്ടാകും. അതിനാൽ സുഷുപ്തനാ നാഡിയുടെ മുഖം ഭേദിച്ച് വായു സുഖമായി അതിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. വായു മധ്യത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ മനസ്സിന് സ്ഥിരത യുണ്ടാകും. ശരിയായി മനസ്സ് ദൃഢമാകുമ്പോൾ അതിനെ മനോത്ഥനി അവസ്ഥ എന്ന് വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്നു.

- 11. പൂരകാന്തേ തു കർത്തവ്യഃ ബന്ധോ ജാലന്ധ കാഭിധഃ കുറുകാന്തേ രേചകാ ദൗ കർത്തവ്യ സ്തുണ്ഡയാണകഃ
- 12. അധസസ്താത് കുഞ്ചനേ നാശു കണ്ഠം സംശോ ധനേ കൃതേ മധ്യേ പശ്ചിമതാനേന ന്യാത് പ്രാണോ ബ്രഹ്മനാഡീഗഃ
- 13. അപാനമൂർധ്യാമുത്ഥാപ്യ പ്രാണം കണ്ഠധാരധോന യന്യോഗീ ജരാവിനിർമുക്തഃ ഷോഡാശോ വയസാ ഭവേത്

പൂരകത്തിനു ശേഷം ഒടുവിൽ ജാലന്ധരം എന്നു പേരുള്ള ബന്ധം ചെയ്യണം. കുറുകോന്തത്തിലും കാഭിയിലും ഉണ്ണിയാനാം വേണം. താഴത്തെ മൂലരന്ധ്രസങ്കോചത്താൽ കണ്ഠം സങ്കോചം ഉണ്ടാകുന്നു. മധ്യബാഗം പശ്ചിമ ദിക്കിലേക്ക് വലിക്കുമ്പോൾ പ്രാണവായു ബ്രഹ്മനാഡിയിലെത്തുന്നു. അപാനനെ മുകളിലേക്ക് കൊണ്ടു പോയി പ്രാണനെ കണ്ഠത്തിനു താഴെയായി കൊണ്ടുവന്ന് യോഗി വൃദ്ധാവസ്ഥാ രഹിതനാകുന്നു. പതിനാറു വയസ്സിന്റെ ചെറുപ്പം സാധക നുണ്ടാകും.

14. സുഖാസനസ്ഥോ ദക്ഷനാഡ്യോ ബഹിസ്ഥം പവനംസമാകൃഷ്ട ആകേശാനഖാഗ്രോ കുന്ദയിത്യാ സവ്യനാഡ്യോ രേചയേത് തേന കപാല ശോധനം വാതനാഡീഗത സർവരോഗസർവവിനാനശനം ഭവതിഹൃദയാദി കണ്ഠപര്യന്തം സസ്വനം നാസാഭ്യോം ശന്നൈഃ പവനമാകൃഷ്ട യഥാ ശക്തി കുന്ദയിത്യാ ഇഡയാ വിരേച്യ ഗച്ഛൻ തിഷ്ഠൻ കുര്യാത് തേന ശ്ലേഷ്മ ഹരം ജം രാഗ്നിഹവർധനം ഭവതി വക്ത്രേണ സീത്കാര പൂർവകം വായും ഗൃഹീത്യാ യഥാശക്തി കുന്ദയിത്യാ നാസാഭ്യോം രേചയേത് തേന ക്ഷുത് തൃഷ്ണാ ആലസ്യ നിദ്രാ ന ജായതേ ജിഹ്വയാ വായും ഗൃഹീത്യാ യഥാശക്തി കുന്ദയിത്യാ നാസാഭ്യോം രേചയേത് തേന ഗുല്മ പ്ലീഹാ ജര പിത്ത ക്ഷുധാദീനി നശ്യന്തി അഥ കുറുകേഃ ദീവിധഃ സഹിതഃ കേവലശ്ചേതി രേചക പൂരകയുക്തഃ സഹിതഃ തദർജിതഃ കേവലഃ കേവല സിദ്ധത്രിഷു ലോകേഷു ന തസ്യ ദുർലഭം ഭവതി കേവല കുറുകേ കാത് കുണ്ഡലിനി ബോധോ ജായതേ തതഃ കൃശവപുഃ പ്രസന്ന വദനോ നിർമ്മല ലോചനോ അഭിവ്യക്ത നാദോ നിർമ്മുക്ത രോഗ ജാലോ ജിത ബിന്ദു. പട ഗ്നിർഭവതി അന്തർ ലക്ഷ്യം ബഹിർദ്ദൃഷ്ടി നിമേഷോ മേഷ വർജിതാ ഏഷാ സവൈഷ്ണവീ മുദ്രാ സർവതാ തന്ത്രേഷു ഗോപിതാ

സുഖാസനത്തിലിരുന്ന് വലത്തെ നാഡിയിൽ കൂടി പുറത്തെ വായു വലിച്ച് തല മുതൽ പാദം വരെ നിരോധിച്ച് കുറുകേത്താൽ ഇടത്തെ നാഡിയിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. അങ്ങനെയായിൽ കപാലശുദ്ധിയുണ്ടാകും. വായു നാഡികളിലെ സകല രോഗങ്ങളും മാദവഹൃദയം മുതൽ കണ്ഠം വരെ സശബ്ദം രണ്ടു നാസാദാരങ്ങളിൽ കൂടി പതുക്കെ വായു വലിച്ച് കുറുകേം ചെയ്ത് ഇടയിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. നടക്കുമ്പോഴും നിൽക്കുമ്പോഴും ഇതാകാം. ഇതിന്റെ ഫലമായി കഫം വിട്ടുമാറി ജാരാഗ്നി വർദ്ധിക്കും. വായിൽ കൂടി സീത്കാരം ചെയ്ത് വായുനിറച്ച് യഥാശക്തി കുറുകേം ചെയ്തു രണ്ടു മൂക്കിൽ ദാരങ്ങളിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്യണം. അങ്ങനെയായാൽ വിശപ്പ് ദാഹം ആലസ്യം നിദ്ര ഇവ ഉണ്ടാകില്ല. നാക്കിൽ കൂടി വായുവിനെ വലിച്ച് യഥാശക്തി കുറുകേം ചെയ്തും രണ്ടു മൂക്കിൽ ദാരങ്ങളിൽ കൂടി രേചകം ചെയ്താൽ ഗുല്മം പ്ലീഹാ ജരം പിത്തം വിശപ്പ് മുതലായവ മാറുന്നു.

അനന്തരം കുറുകേത്തപ്പറ്റി അത് രണ്ട് വിധത്തിലുണ്ട്. സഹിത കുറുകേവും കേവല കുറുകേവും. രേചക പൂരകങ്ങളോടു കൂടിയത് സഹിതകുറുകേം. അല്ലാത്തത് കേവല കുറുകേം. കേവലകുറുകേം സാധിതമായാൽ യഗിക്ക് മൂന്നു ലോകത്തും ദുർലഭമായി ഒന്നുമുണ്ടാകില്ല. കേവലകുറുകേത്താൽ കുണ്ഡലിനി ഉണരുന്നൂ. അതോടെ യോഗി കൃശ ഗാത്രനും പ്രസന്നമുഖനും നിർമ്മല നേത്രനും രോഗവിമുക്തനും ദീപ്താഗ്നിയും ആയിത്തീരുന്നു. ഇതാണ് വൈഷ്ണവീമുദ്ര എല്ലാ തന്ത്രത്തിലും ശാസ്ത്രത്തിലും ഇത് ഗോപ്യമായി വെച്ചിരിക്കുന്നു.

N

P

I

K

15. അന്തർ ലക്ഷയവിലീന ചിത്ത പവനോ
 യോഗീ സദാ വർത്തതേ
 ദൃഷ്ട്യാ നിശ്ചല താരയാ ബഹിരഃ
 പശ്യന്നപി പശ്യന്നപി
 മുദ്രേയം ഖലു ഖേചരീ ഭവതി സൗ
 ലക്ഷ്യകതാനാ ശിവ
 ശൂന്യാശൂന്യ വിവർജിതാ സ്ഥൂരതി സാ
 തത്വം പദം വൈഷ്ണവീ

16. അർദ്ധോന്മീലിത ലോചനഃ സ്ഥിരമനാ നാസാഗ്ര
 ദത്തേക്ഷണ
 ശ്വന്ദ്രാർക്കാവപിലീനതാമുപനയ
 ന്നിഷ്പന്ദ ഭാവോത്രം
 ജ്യോതീരൂപമശേഷബാഹുരഹിതാ
 ദേദീപ്യമാനം പരം തത്വം തത്പരമസ്തിവസ്തു
 വിഷയം ശാസ്ത്രില്യ വിദ്ധീഹ തത്

17. താരം ജ്യോതിഷി സംയോജ്യ കിഞ്ചിദുന്ന
 മയൻ ഭൂവൗ
 പൂർവാദ്യാസസ്യ മാർഗ്ഗോയമന്മനീ
 കാരകഃ ക്ഷണാത്

18. തസ്മാത് ഖേചരീമുദ്രാഭ്യസേത്
 തതോന്മനീ ഭവതി
 തതോ യോഗിദ്രാ ഭവതി ലബ്ധ യോഗ
 നിദ്രസ്യ യോ ഗിനഃ കാലോ നാസ്തി

19. ശക്തി മധ്യേ മനഃ കൃത്യാ കാലോ നാസ്തി
 ശക്തിം മാനസ മധ്യാനം മനസാ മന ആലോക്യ
 ശാസ്ത്രില്യ താം സുഖീഭവഃ

20. ഖമധ്യേ കുരുചാത്മാനമാത്മ മധ്യേ ച ഖം കുരു
 സർവം ച ഖമയ കൃത്യാ ന കിഞ്ചിദപി ചിന്തയ

21. ബാഹ്യ ചിന്താ ന കർത്തവ്യാഃ തഥൈവാന്തര
 ചിന്തികാ സർവചിന്താം പരിത്യജ്യ
 ചിന്മാത്ര പരമോ ഭവ

വിലീന വായു ചിത്തൻ ആന്തരലക്ഷ്യത്തോടു കൂടിയവ നെങ്കിൽ യോഗിയാണ്. നിശ്ചലമായ കൺമണിയാൽ താഴെ നോക്കിയാലും ഒന്നും കാണാതിരിക്കുന്നതാണ് ഖേചരീ മുദ്ര. കേവല ലക്ഷ്യമാത്രവും മംഗളകരവുമാകയാൽ ഇതിനെ വൈഷ്ണവീ മുദ്രയെന്ന് പറയുന്നു. യ അതിൽ ശൂന്യാശൂന്യ രഹിതമായ തത്വം പരമപദരൂപത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു. ബേ ശാസ്ത്രില്യ, അർദ്ധോന്മീലിത നേത്രനും സ്ഥിരചിന്തനും നാസാഗ്ര സ്ഥിത ദൃഷ്ടിയുമായ യോഗി നിശ്ച ഭാവ പ്രാപ്തി യോടെ സൂര്യ ചന്ദ്ര നാഡികളെയും വശത്താക്കുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ പരമതത്വത്തിന്റെ പ്രതിഭാസം അവനുണ്ടാകുന്നു. കൺമണിയെ ജ്യോതിസ്സുമായി സംയോജിപ്പിച്ച് രണ്ടു

പുരികങ്ങളെയും അല്പം ഉയർത്തണം. ഇത് പൂർവാദ്യാസ് മാർഗ്ഗമാണ് ഇതിന്റെ ഫലമായി ഉന്മനാവസ്ഥ സംജാതമാ കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഖേചരീമുദ്ര അഭ്യസിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അത് ഉന്മനീ ദശ ലഭിക്കാൻ ഇട കൊടുക്കുന്നു. അതേത്തു ടർന്ന് യോഗനിദ്ര കൈവരുന്നു. യോഗനിദ്ര ലഭിച്ച യോഗിക്ക് കാലനില്ല. ശാസ്ത്രില്യ, മനസ്സ് ശക്തി മധ്യത്തിൽ സ്ഥാപിച്ച് മനസ്സിനാൽ മനസ്സിനെ കണ്ട് സുഖമായി വസിക്കുക. ആകാശമധ്യത്തിൽ ആത്മാവിനെ സ്ഥാപിച്ച് ആത്മാവിന്റെ മദ്യത്തിൽ ആകാശത്തെ സ്ഥാപിക്കുക. സർവവും ആകാശമ യമാക്കി ഒന്നും തന്നെയില്ലെന്ന് ചിന്തിക്കണം. ബാഹ്യചിന്ത യോ ആന്തരിക ചിന്തയോ പാടില്ല. ഇങ്ങനെ സർവചിന്തയും വെടിഞ്ഞു ബാവചൈതന്യവരാനാകണം.

22. കർപ്പൂര മനലേ യദത് സൈന്ധവം
 സലിലേ യഥാ
 തഥാ ച ലീയമാനം സർ മസ്തത്രേ വിലീയതേ

23. ജേന്തയം സർവ പ്രതീതം ച തജ്ജ്ഞാനം മന
 ഉച്യതേ ജ്ഞാനം ജേന്തയം സമം നഷ്ടം നാന്യ
 പന്മാദിതീയകഃ

24. ജേന്തയ വസ്തു പരിത്യഗത് വിലയം യാതി
 മാനസമാനസേ വിലയം യാതേ
 കൈവല്യമവശിഷ്യതേ

25. ഭൗക്രമൗ ചിത്തനാശസ്യ യോഗോ ജ്ഞാനം
 മുനീശര യോഗസ്തദ് വൃത്തി രോധോ
 ഹി ജ്ഞാനം
 സമ്യ ഗവേക്ഷണം

26. തസ്മിൻ നിരോധിതേ നൂന മൂപശാന്തം
 മനോ ഭവേത്
 മനഃ സ്വന്ദാപശാന്ത്യായം സംസാര
 പ്രവിലീയതേ

അഗ്നിയിൽ കർപ്പൂരവും വെള്ളത്തിൽ ഉപ്പും ലയിക്കുന്നതു പോലെ തന്നെ ലയിക്കുന്ന യോഗിയുടെ മനസ്സ് തത്വത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. അറിയേണ്ടതെല്ലാം അറിയണം., അതിനുള്ള ജ്ഞാനമാണ് മനസ്സ് ആർജ്ജിക്കേണ്ടത്. ജ്ഞാന വും ജേന്തയവുമെല്ലാം നഷ്ടമാകാനിടയാകരുത് ജേന്തയ വസ്തുവിനെ പരിത്യജിക്കുമ്പോൾ മനസ്സ് വിലയം പ്രാപി കുന്നു. ചിത്തനാശത്തിന് രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളാണുള്ളത്. യോഗവും ജ്ഞാനവും. യോഗം എന്നു പറയുന്നത് ചിത്ത വൃത്തികളുടെ നിരോധമാണ്. ജ്ഞാനമെന്നു പറയുന്നത് വസ്തുവിന്റെ തത്വത്തെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിൽ കാണുക യെന്നതാണ്. മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ചാൽ ഈ സംസാരവും വിലയം പ്രാപിക്കും. അതായത് സാംസാരികമായ വ്യാമോഹ വും അതു നിമിത്തം ഉണ്ടാകാവുന്ന ക്ലേശങ്ങളും നശിക്കും.

27. സൂര്യലോകഃ പരിസ്വന്ദ ശാന്തൗ വ്യവഹൃതിർ
 യഥാ ശാസ്ത്ര സജ്ജന സമ്പർക്ക
 വൈരാഗ്യാദ്യാ സയോഗതഃ

N

P

I

K

- 28. അനാഖ്യായാം കൃതാസ്ഥായാം പൂർവം സംസാര വൃത്തിഷ്ഠം യഥാദിവാഞ്ചരിത ധ്യാനാച്ചിര മേക ത യോഹിതാത്
 - 29. ഏക തത്വ ദൃശാഭ്യാസാത് പ്രാണ സ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ പൂരകാദ്യനിലായാമാത് ദൃശാഭ്യാസാ ദഖേദജാത്
 - 30. ഏകാന്തധ്യാനയോഗാച്ച മനസ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ ഓം കാരോച്ചാരണ പ്രാന്ത ശബ്ദ തത്യാനു ഭാവനാത് സുഷുപ്തേ സംവിദാ ജ്ഞാതേ പ്രാണസ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ
 - 31. താലുമുലഗതാം യത്നാത് ജിഹ്വായക്രമ്യ ഘണ്ടികാം ഊർധ്വരസ്രഗതേ പ്രാണേ പ്രാണ സ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ
- സൂര്യന്റെ പ്രവർത്തന വിധാനം ശാന്തമാകുമ്പോൾ ജഗത്തിന്റെ കർമ്മ പരിപാടികളും ശാന്തമാകുന്നതുപോലെ ശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും സജ്ജനങ്ങളുടെയും സമ്പർക്കം കൊണ്ട് വൈരാഗ്യാഭ്യാസ യോഗം ഉണ്ടാകയാൽ പ്രപഞ്ചവും ശാന്തമായിത്തീരുന്നു. ആദ്യം സാംസാരിക കാര്യങ്ങളിൽ വിരക്തിയുണ്ടാകണം. പിന്നെ ഏകാലം ധ്യാനവും ദൃശാഭ്യാസവും ഉണ്ടായാൽ പ്രപഞ്ചവും ശാന്തമായിത്തീരുന്നു. ആദ്യം സാംസാരിക കാര്യങ്ങളിൽ വിരക്തിയുണ്ടാകണം. പിന്നെ ഏകാലം ധ്യാനവും ദൃശാഭ്യാസവും ഉണ്ടായാൽ പ്രാണവായുവിനെ നിയന്ത്രിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. ഓം കാരോച്ചാരണത്തിനുശേഷം ശബ്ദ തത്യാനുഭൂതി ഉണ്ടാകുന്നതിനാൽ ജ്ഞാനത്താൽ സുഷുപ്തിയുടെ രൂപം മനസ്സിലാക്കാം. അപ്പോൾ പ്രാണനെ ജയിക്കാൻ കഴിയുന്നു. താലുമുലത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഗ്രന്ഥിയെ സാവധാനം നാക്കുകൊണ്ട് അമർത്തുമ്പോൾ പ്രാണവായു മുകളിലെ ഛിദ്രത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അതോടെ പ്രാണന്റെ ഗതി നിരോധിക്കപ്പെടുന്നു.
- 32. പ്രാണേ ഗലിത സംലിത്തൗ താലൂർധ്വം ദ്വാദശാന്തഗേ അഭ്യാസാദുർധ്വകന്ദ്രേണ പ്രാണസ്പന്ദോനിരുദ്ധ്യതേ
 - 33. ദ്വാദശാംഗുല പര്യന്തേ നാസാഗ്രേ വിമലോംബരേ സംവിത് ദൃശി പ്രശാമന്ത്യാം പ്രാണസ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ
 - 34. ഭ്രൂമധ്യാതരകാലോക ശാന്താവത മുപാഗതേ ചേത നൈകതനേ ബദ്ധ്യേ പ്രാണ സ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ

- 35. ഓമിത്യേവ യദുദ് ഭൂതം ജ്ഞാനം ജ്ഞേയാത്മകശിവം അസംസപ്യഷ്ട വികല്പാംശം പ്രാണ സ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ
 - 36. ചിരകാലം ഹൃദേകാന്ത വ്യോമസംവേദനാന്തേ ആവാസന മനോധ്യാനാത് പ്രാണസ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ
- അണ്ണാക്കിനു മുകളിൽ പന്ത്രണ്ടാംഗുലം ദൂരെ പോകുന്ന പ്രാണൻ ഗളിത ചേഷ്ടയോടു കൂടിയതാകുന്നു. അപ്പോൾ അഭ്യാസം കൊണ്ട് മുകളിലത്തെ ദ്വാദശത്തിലൂടെ പ്രാണഗതി നിരുദ്ധമാകുന്നു. നാസാഗ്രത്തിൽ പതിനൊന്നാംഗുലം ദൂരെ നിർമ്മലാകാശത്തിൽ ശാന്തമായി നിരോധിക്കപ്പെടുന്നു. പുരികങ്ങളുടെ മധ്യേ താരക ബ്രഹ്മം ദർശിക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ ശാന്തി ലഭിക്കും അതോടെ ലൗകിക വ്യാപാരങ്ങളുവസാനിക്കുന്നു. മാനസിക സങ്കല്പം തടയപ്പെടുന്നു. പ്രാണഗതി നിരോധിക്കപ്പെടുന്നു. ജ്ഞാനജ്ഞേയങ്ങൾ മംഗളമായി ഓങ്കാരരൂപത്തിൽ വിസലയിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അല്പവും വികല്പമില്ല. കൂടാതെ ആ സമയം പ്രാണഗതി നിരോധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. മൂന്നു, ഏകാലം ഹൃദയത്തിൽ ഏകാന്താകാശാനുഭവം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ മനസ്സ് ധ്യാനോന്മുഖനാകുന്നു. അതോടെ പ്രാണഗതി നിരുദ്ധമാകുന്നു.
- 37. ഏദീഃ ക്രമൈസ്തഥാമൈന്ദൃശ്വ നാനാസങ്കല്പ കല്പിതൈഃ നാനാദേശിക വക്ത്രൈസ്ഥ പ്രാണ സ്പന്ദോ നിരുദ്ധ്യതേ ആകുന്തനേന കുണ്ഡലിന്ദ്രാഃ കവാട മുത്ഘാട്യമോക്ഷദാരം വിഭേദയേത് യേന മാർഗ്ഗേണ ഗതവും തദാരം മുഖേനാച്ഛാദ്യ പ്രസുപ്താ കുണ്ഡലിനീ കൂടിലാകാരം സർപ്പവദേഷ്ടിതാ ഭവതി സാ ശക്തിർയേന ചാലിതാ സ്യാത് സ തു മുക്തോ ഭവതി സാ കുണ്ഡലിനീ കണ്ഠോർധ്വ ബാഗേ സുപ്താ ചേത് യോഗിനാം മുക്തയേ ഭവതി ബന്ധ നായായോ മുശാനാം ഇധാദി മാർഗ്ഗദായം വിഹായ സുഷുപ്തമാർഗ്ഗേണ ആഗച്ഛേതച് തദിവിഷ്ണോ പരമം പദം
 - 38. മരുദഭ്യസനം സർവം മനോയുക്തം സമഭ്യസേത് ഇതരത്ര ന കർത്തവ്യാ മനോവൃത്തിർ മനീഷിണാം
 - 39. ദിവാ ന പുജയേദ് വിഷ്ണും രാത്രൗ നൈവ പ്രപുജയേത് സതതം പുജയേദ് വിഷ്ണു ദിവാരാത്രം ന പുജയേത്
 - 40. സുഷിരോജ്ഞാനജനകാ പഞ്ചസ്രോതഃ സമനിതതിഷ്ഠതേ വേചരീമുദ്രാ ത്വം ഹി ശാസ്ത്രില്യ താം ഭജ
 - 41. സവ്യ ദക്ഷിണനാഡീസ്ഥോ മധ്യേ ചരതീ മാരുതഃ തിഷ്ഠതഃ വേചരീമുദ്ര തസ്മിൻ സ്ഥാനേ ന സംശയഃ

N

P

I

K

ഈ ക്രമങ്ങളിൽ പലഗുരുക്കന്മാരുടെയും ഉപദേശമനുസരിച്ച് വിവിധ സങ്കല്പങ്ങളുടെ കല്പനയാൽ പ്രാണഗതി നിരോധിക്കാം. കൂണ്ഡലിനി സങ്കോചിപ്പിച്ച് മോക്ഷദാരം ഉന്മൂക്തമാക്കണം. മാർഗ്ഗ കവാടം മുഖം കൊണ്ടു മുടി കൂണ്ഡലിനി ഉറങ്ങുന്നു. കൂണ്ഡലിനി ശക്തി ചലിപ്പിക്കുന്നവൻ മുക്തനാകും. അത് കണ്ഠത്തിനുമുകളിൽ ഉറങ്ങുന്നു എങ്കിൽ യോഗികൾക്ക് മുക്തി പ്രദമാണ്. താഴെയാണുറങ്ങുന്നതെങ്കിൽ അജ്ഞാനികൾക്ക് ബന്ധത്തിന് കാരണമാവും. ഇഡ മുതലായ രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളും വിട്ടു. സുഷുപ്തമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ വരണം. കാരണം അത് വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദമാണ്. വായുവിന്റെ അഭ്യാസം പൂർണ്ണ മനസ്സോടയാകണം. മനോവൃത്തി മറ്റു വശത്താകരുത്. വിഷ്ണു പുജ ഇന്നഘട്ടത്തിൽ വേണമെന്നൊന്നുമില്ല. എപ്പോഴും പുജിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കണം. കേവലം പകലോ രാത്രിയോ പുജിച്ചാൽ മാത്രം പോരാ. ശാസ്ത്രിലൂ, പഞ്ച പ്രവാഹാത്മകമായ ജ്ഞാനകരമാണ്. അവിടെ വേചരീമുദ്ര ലഭിക്കുമെന്നതിൽ സന്ദേഹമില്ല.

- 42. ഇഡാ പിംഗളയോർ മധ്യേ
ശൂന്യം ചൈലവാനിലം
ഗ്രസേത് തിഷ്ഠന്തീ വേചരീ മുദ്രാ തത്ര
സത്യം പ്രതിഷ്ഠിതാ
- 43. സോമസൂര്യ ദയോർമധ്യേ നിരാലംബതലേ പുനഃ
സംസ്ഥാതാ വ്യോമ ചക്രേ സാ മുദ്രാ
നാമ്നാ ചഖേചരി
- 44. ഛേദന ചാലനദാഹൈ ഫലാംപരാം ജിഹ്വാം
കൃത്യാ ദൃഷ്ടിംഭ്രമധ്യേ സ്ഥാപ്യ കപാല
കുഹരേ ജിഹ്വാ
വിപരീ തഗാ യദാ ഭവതി തദാ വേചരീ
മുദ്രാ ജായതേ
ജിഹ്വാ ച ചിത്തം ച വേ ചരതി
തേനോർധ്വ ജിഹ്വ
പുമാ നൂതോ ഭവതി വാമപാദമൂലേന യോനിര
സംപീഡ്യ ദക്ഷിണപാദം പ്ര സാര്യ തം കരാഭ്യാം
ധൃത്യാ നാ സാഭ്യാം വായുമാപൂര്യ കണ്ഠം ബന്ധാ
സമാരോപ്യ ഊർധ്വതോ വായും ധാരയേത് തേന
സർവ ക്ലേശ ഹാനി തതഃ പിതൃഷമിവ
വിഷം ജീര്യതേ
ക്ഷയ ഗുല്മ ഗുദാവർത്ത ജീർണ്ണ ത്വ
ഗാഭി ദോഷാ
നശ്യന്തി ഏഷപ്രാണ ജയോപായഃ
സർവമുത്യുപ
ഘാതകഃ വാമപാദപാഷ്ണി യോനിസ്ഥാനേ
നിയോജ്യ
ദക്ഷിണ ചരണം വാമോ രൂപരി
സംസ്ഥാപ്യ വായു

മാപൂര്യ ഹൃദയേ പുണ്ഡ്രകം നിധായ യോനിമർകൂണ്ഡ്യ മനോ മധ്യേ യഥാശക്തി ധാരയിത്വാ സാന്തമാനം ഭാവയേത് തേനാപരോക്ഷസിദ്ധിഃ

ഇഡാപിംഗളകളുടെ മധ്യത്തിലുള്ള ശൂന്യഭാഗം വായുവിനെ ഗ്രസിക്കുന്നു. അവിടെ വേചരീ മുദ്ര സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. സത്യവും അവിടെ തന്നെ കുടികളുള്ളൂ. സൂര്യചന്ദ്രൻമാർ രണ്ടുപേരെയും മധ്യഭാഗം നിരാലംബമായ ധാരതലമാണ്. അവിടെ ആകാശ മണ്ഡലത്തിൽ വേചരീമുദ്ര വസിക്കുന്നു. ഛേദനം, ചാലനം, മോഹനം എന്നിവ മുഖേന ജിഹ്വയെ ശരിക്ക് മുന്നുള്ളതാക്കി പുരികങ്ങൾക്കു മധ്യേ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ച് കപാലചിദ്രത്തിൽ നാക്ക് വിപരീത ഗതിയിൽ പോകുമ്പോൾ വേചരീമുദ്ര ഉണ്ടാകുന്നു. നാക്കും ചിത്തവും കപാല ചിദ്രമാകുന്ന ആകാശത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമോമുകളിലോട്ടു രോയ ജിഹ്വയോടു കൂടിയ ആ പുരുഷൻ അമരനാകുന്നു. ഇടതു കാലിന്റെ മൂലത്തിൽ മൂലരസ്രമർത്തി വലതു കാൽ നീട്ടി അത് രണ്ടു കൈകൊണ്ടും പിടിച്ച് രണ്ടു മൂക്കിൽ കൂടിയും വായു നിറച്ച് കണ്ഠബന്ധത്തിനു മുകളിൽ കേറ്റി മുകളിലോട്ടു പൊങ്ങിയ വായു തടയണം അങ്ങനെ ചെയ്താൽ സകല ക്ലേശങ്ങളും നശിക്കും. അതോടെ വിഷം പോലും അമൃതം പോലെ ദഹിക്കുന്നു. ഗുല്മം ഉദാവത്തിം പഴകിയ ജയിയായ ഈ ഉപായം സകല മരണത്തെയും തടയുന്നതാണ്. ഇടതു കാലിന്റെ ഉപ്പുറ്റിയെ ഗുദ സ്ഥാനത്തു ചേർത്ത് വലതു കാലിൽ വെച്ച് വായുനിറച്ച് മനോ മധ്യത്തിൽ യഥാശക്തി ധരിച്ച് തന്റെ ആത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കണം. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അപരോക്ഷ സിദ്ധി കൈവരുന്നതാണ്.

- 46. ബാഹ്യാത് പ്രാണം സമാകൃഷ്ട്യ പൂരയി ത്യാദരേ
സ്ഥിതം നാഭി മധ്യേ ച നാസാഗ്രേ പാദാം ഗുഷ്ഠേ
ച യത്നതഃ ധാരയേന്മനസാ സന്ധ്യാ
കാലേഷു വാ
സദാ സർവരോഗ വിനിർമൂക്തോ
ഭവേദ്യോഗീ ഗത
ക്ലമ നാസാഗ്രേ വായു വിജയ ഭവതി
നാഭി മധ്യസർവ
രോഗ വിനാശഃ പാദാംഗുഷ്ഠം ധാ രണാത് ശരീരല
ഘൃതാ ഭവതി രസനാദ് വായുമാകൃഷ്ട്യഃ
പിബേത്
സതതം നരഃ ശ്രമദാഹൗ തു ന
സ്യാതാം നശ്യന്തി
വ്യാധയസ്തഥാ

പുറത്തുള്ള വായു ആകർഷിച്ച് വയറ്റിൽ നിറയ്ക്കണം. അവിടെ നിന്ന് അതിനനെ നാഭീ മധ്യത്തിലും നാസാഗ്രത്തിലും കാലിയെ പെരു വിരലിലും മനസ്സു മുഖേന ഹൃദയപൂർവ്വം ധരിക്കണം. ഇങ്ങനെ എല്ലാ സന്ധ്യയിലും ചെയ്യുന്ന യോഗി സർവരോഗവിമുക്തനും ക്ഷീണമില്ലാത്തവനുമാകുന്നു. നാസാഗ്രത്തിൽ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ചാൽ എല്ലാ രോഗങ്ങളും

N

P

I

K

നശിക്കും. പാദാംഗുഷ്ഠത്തിൽ ധരിച്ചാൽ ശരീരലോഘവം, നാക്കിൽ കൂടിവായുവിനെ ആകർഷിച്ച് നിരന്തരം ഉള്ളിലാക്കുന്നവൻ ക്ഷീണമോ ദാഹമോ ഉണ്ടാകുകയില്ല. അത് രോഗശമനവുമാണ്.

- 47. സന്ധ്യയോർ ബ്രാഹ്മണം കാലേ
വായുമാകൃഷ്ടയഃ
പിബേത് ത്രിമാസാന്തസ്യ കല്യാണീ ജായതേ
വാക് സരസ്വതീ
- 48. ഏവം ഷൺമാസാഭ്യാസാത് സർവ രോഗ
നിവൃത്തിഃ ജീഹ്വയാ വായു മാനീയ ജീഹ്വാ മുലേ
നിരോധയേത് യഃ പിബേദമൃതം വിദാൻ
സകലം ഭദ്രമശ്നുതേ
- 49. ആത്മന്യാത്മാനമീഡയാ ധാരയിത്വാ ദ്രുവോന്തരേ
ബിഭേക്യഃ ത്രിദശാഹാരം വ്യാധിസ്തേമാപി
വിമുച്യതേ
- 50. നാഡീഭ്യാം വായുമാരോപ്യ നാഭൗ തുന്ദസ്യ
പാർശ്വയോഃ ഘടീകൈകാം വഹേദ്യസ്തു
വ്യാധിഭിഃ സ വിമുച്യതേ
- 51. മാസമേകം ത്രിസന്ധ്യം തു ജീഹ്വയാരോപ്യ
മാരുതംവിദേദ്യ ത്രിദശാഹാരം
ധാരയേത്തുന്ദ മധ്യമേ
- 52. ജ്വരാ സർവേ വിനശ്യന്തി വിഷാണി വിവിധാനി
ച മുഹൂർത്തമപി യോ നിത്യം നാസാഗ്രേ മനസാ
സഹ സർവം തരതി പാപ്മാനം തസ്യ ജന്മശതാ
കർജ്ജിതം

രണ്ടു സന്ധ്യകളിലും വായുവിനെ ആകർഷിച്ച് അത് പാനം ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ വാണി മൂന്നുമാസങ്ങളുള്ളിൽ തന്നെ മംഗളമയിയായ സരസ്വതിയായിത്തീരുന്നു. ഇങ്ങനെ ആറു മാസത്തെ അഭ്യസനത്താൽ സർവരോഗവും ശമിക്കുന്നു. നാക്കു കൊണ്ട് വായു സ്വീകരിച്ച് അതിനെ ജിഗ്വാമുലത്തിൽ നിരയിക്കുന്ന പണ്ഡിതൻ അമൃതപാനം ചെയ്യുന്നു. അവൻ സർവമംഗള സിദ്ധി. ഇധാനാഡിയാൽ രണ്ടു പുരീകങ്ങളുടെയും മധ്യേ ആത്മാവിൽ ആത്മാവിനെ ധാരണം ചെയ്താൽ അവൻ ദേവന്മാരുടെ ആഹാരത്തെ ഭേദിക്കുന്നു. രോഗമുക്തനാകുന്നു. രണ്ടു നാഡിയിൽ കൂടിയും വായുവിനെ നാഭിയിൽ ആകർഷിച്ച് വയറിന്റെ ഇരു പാർശ്വങ്ങളിലും ചലിപ്പിക്കുന്നവൻ രോഗമുക്തനാകുന്നു. ഒരു മാസം മധ്യഭാഗത്ത് നിരോധിക്കുന്നവനും അമൃതപാനം ലഭിക്കുന്നു. അവന്റെ ജ്വരബാധ പാടേ അകലുന്നു. വിഷവും നശിക്കും. ഒരു മുഹൂർത്ത സമയമെങ്കിലും ഹൃദയപൂർവ്വം വായുവിനെ നാസാഗ്രത്തിൽ നിത്യവും ധരിക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ നൂറു ജന്മം കൊണ്ടു കുന്നുകൂടിയ പാപവും പരിപൂർണ്ണ തയ്യം അകലുന്നു.

52. താരസംയമാത് സകല വിഷയജ്ഞാനം ഭവതി
നാസാഗ്രേ ചിത്തസംയമാദി ഞ്ര ലോകജ്ഞാനം
തദധശ്ചിത്ത സംയമാദഗ്നി ലോക ജ്ഞാനം
ചക്ഷുഷീചിത്ത സംയമാത് യമലോകജ്ഞാനം
ശ്രോത്രേ ചിത്തസ്യ സംയമാത് യമലോകജ്ഞാനം
തത്പാർശ്വേ സംയമാത് നിദ്യുതി ലോകജ്ഞാനം
വാമകർണ്ണേ സംയമാത് വായു ലോക ജ്ഞാനം
കണ്ഠേ സംയമാത് സോമലോകജ്ഞാനം മുർധ്നി
സംയമാത് ബ്രഹ്മലോകജ്ഞാനം പാദായോഭാഗേ
സംയമാത് അത ല ലോകജ്ഞാനം പാദേ സംയമാത്
വിതല ലോകജ്ഞാനം ജം ഘേ സംയമാത് സുതല
ലോക ജ്ഞാനം ജാനാ സംയമാത് മഹാതലലോ
കജ്ഞാനം ഊരൗ ചിത്ത സംയമാത് രസാതല
ലോകജ്ഞാനം കടു ചിത്തസംയമാത് തലാതല
ലോക ജ്ഞാനം നാഭൗ ചിത്ത സംയമാത് മഹർ
ലോകജ്ഞാനം ഭ്രൂമധ്യേ ചിത്ത സംയമാചത് തപോ
ലോക ജ്ഞാനം മുർധ്നി ചിത്ത സംയമാത് അതീതാ
നാഗത ജ്ഞാനം തത്തജ്ജന്തു ധ്വനൗ ചിത്ത
സംയമാത് സർവജന്തു രുതജ്ഞാനം സംചിത
കർമ്മണി ചിത്ത സംയമാത് അന്യാദ്യുശ രൂപം ബലേ
ചിത്തസംയമാത് ഹനുമാദാദി ബലം സൂര്യേചിത്ത
സംയമാത് താരാ വ്യൂഹ ജ്ഞാനം ധ്രുവേതദ് ഗതി
ദർശനം സ്വാർത്ഥസംയമാത് പുരുഷജ്ഞാനം
നാഭിചക്ര കായവ്യൂഹജ്ഞാനം കണ്ഠ രൂപേ ക്ഷുത്
പിപാസാനിവൃത്തി കൂർമ്മ നാഡ്യാം സ്തൈര്യം
താരേ സിദ്ധ ദർശനം കായാകോശ സംയമാദാകാശ
ശമനം തത്തത് സ്ഥാനേ സംയാമാത് തത്തത്
സ്ഥാനേ തത്തദ് സിദ്ധയോ ഭവന്തി.

കണ്ണിലെ കൃഷ്ണമണിയോട് ചിത്തം സംയോജിച്ചാൽ സർവ വിഷയ ജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നു. നാസാഗ്രത്തിൽ ചിത്തത്തെ സംയോജിപ്പിച്ചാൽ ഇന്ദ്രലോക ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു. അതിനു താഴെയായി അനില ലോകജ്ഞാനം, കണ്ണിലായാൽ സർവ ലോകജ്ഞാനം ചെവിയിൽ ചിത്തത്തെ സംയോജിപ്പിച്ചാൽ യമലോക ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നു. അതിന്റെ പാർശ്വ ഭാഗത്തായാൽ രാക്ഷസലോക ജ്ഞാനം, മുതുകിൽ ആയാൽ വരൂണ ലോകജ്ഞാനം, വലത്തെ ചെവിയിൽ ആയാൽ വായു ലോകജ്ഞാനം, കണ്ഠത്തിൽ ചന്ദ്രലോകജ്ഞാനം, ശിരസ്സിലെങ്കിൽ ബ്രഹ്മലോകജ്ഞാനം, ഉള്ളും കാലിന്റെ ഭാഗത്തെങ്കിൽ അതല ലോകജ്ഞാനം, കാലിലെങ്കിൽ വിതല ലോകജ്ഞാനം, കാലിന്റെ സന്ധിയിൽ നിതല ലോകജ്ഞാനം കാലിന്റെ മുട്ടിൽ സുതല ലോകജ്ഞാനം, തുടയിൽ മഹാതല ലോകജ്ഞാനം, അരയിൽ സംയമിച്ചപ്പോൾ തലാതലലോകജ്ഞാനം, നാഭിയിലെങ്കിൽ ഭൂലോകജ്ഞാനം, വയറ്റിൽ ബുവർ ലോകജ്ഞാനം, ഹൃദയമെങ്കിൽ സ്വർഗ്ഗലോകജ്ഞാനം, ഹൃദയോപരിയായാൽ മഹർലോകജ്ഞാനം, കണ്ഠത്തിൽ ജനലോക ജ്ഞാനം, പുരീക മധ്യത്തിലെങ്കിൽ തപലോകജ്ഞാനം, ശിരസ്സിൽ സത്യലോകജ്ഞാനം, ധർമ്മാധർമ്മലകങ്ങളിൽ സംയമം ചെയ്താൽ

N

P

I

K

ഭൂതദേവീഷ്യ ജ്ഞാനം, വിഭിന്ന പ്രാണികളുടെ ശബ്ദത്തിലേകിൽ അവയുടെ ശബ്ദജ്ഞാനം സഞ്ചിത കർമ്മത്തിലേകിൽ പൂർവ്വജന്മജ്ഞാനം, പരചിത്തത്തിലേകിൽ പരചിത്തജ്ഞാനം, ശരീരരൂപത്തിലായാൽ മറ്റുള്ളവരുടെ പോലെ രൂപസിദ്ധിസ ബലത്തിൽ സംയമം ചെയ്താൽ ഹനുമാനും മറ്റുള്ള ബലം കിട്ടും. സൂര്യനിൽ സംയമം ചെയ്താൽ ഭൂവനജ്ഞാനം, ചന്ദ്രനിലേകിൽ നക്ഷത്ര മണ്ഡല ജ്ഞാനം ധ്രുവനിലേകിൽ അതിന്റെ ഗതിയുടെ ദർശനം, സ്ഥാർത്ഥത്തിലേകിൽ അതിന്റെ ഗതിയുടെ ദർശനം, സ്ഥാർത്ഥത്തിലേകിൽ പുരുഷ ജ്ഞാനം, കണ്ഠരൂപത്തിലേകിൽ വിശപ്പും, ദാഹവും ഇല്ലാതാക്കാൻ, കൂർമ്മ നാഡിയിലേകിൽ ശരീരവ്യൂഹജ്ഞാനം, കണ്ഠകൂപത്തിലേകിൽ വിശപ്പും, ദാഹവും ഇല്ലാതാക്കാൻ, കൂർമ്മ നാഡിയിലേകിൽ സ്നൈഹ്യലാഭം, നക്ഷത്രങ്ങളിലേകിൽ സിദ്ധദർശനം, ശരീരകാശത്തിലേകിൽ ആകാശഗമനം കൈവരുന്നു. ഇങ്ങനെ വിഭിന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽ സംയമനം ചെയ്താൽ അവർ സിദ്ധി പ്രാപിക്കുന്നു.

അഥ പ്രത്യാഹാരഃ സ പഞ്ചവിയഃ വിഷയേഷു ചരതാമിന്ദ്രിയാണാം ബലാ ദാഹരണം പ്രത്യാഹാരയദ്യത് പശ്യതി തത് സർവമാത്മേതി പ്രത്യാഹാരയദ്യത് പശ്യതി തത് സർവമാത്മേതി പ്രത്യാഹാരഃ നിത്യവിഹിത കർമ്മഫലത്യാഗഃ പ്രത്യാഹാരഃ സർവവിഷയ പരാങ്മുഖത്വം പ്രത്യാഹാരഃ അഷ്ടാദശസുമർമ്മ സ്ഥാനേഷു ക്രമാത് ധാരണം പ്രത്യാഹാരഃ പാ ദാംഗുഷ്ഠം ഗുൽഫ ജംഘാജാനുരൂപായു മേന്ദ്രനാഭി ഹൃദയ കണ്ഠ കൂപ താലൂനാ സാക്ഷി ഭ്രൂമധ്യ ലലാട മുർധ്നാം സ്ഥാ നാനി തേഷു ക്രമാദാ രോഹാ വരോഹ ക്രമേണ പ്രത്യാഹാരേത്

അഥ ധാരണാ സാത്രിവിധാ ആത്മനി മനോധാരണം ദഹരാ കാശേ ബാഹ്യാകാശധാരണം പൃഥ്വി വ്യപ്തേജോവായാകാശേഷു പഞ്ച മുർത്തി ധാരണം ചേതി അഥ ധ്യാനം തദിവിധം സഗുണം നിർഗുണം ചേതി സ ഗുണം മുർത്തി ധ്യാനം നിർഗുണമാത്മയാഥാമ്യം അഥ സമാധിഃ ജീവാത്മ പരമാത്മൈക്യാവസ്ഥാ ത്രിപുടീ രഹിതാ പരമാനന്ദ സ്വരൂപാശുദ്ധ ചൈതന്യാത്മികാ ഭവതി.

ഇതി പ്രത്യാഹാരത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നു. അത് അഞ്ചു വിധമാണ്. വിഷയങ്ങളിൽ പെട്ടുഴലുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ബലാൽ പിൻവലിക്കുന്നതിനെ പ്രത്യാഹാരമെന്നു പറയുന്നു. എന്തു കേൾക്കുന്നോ അതെല്ലാം ആത്മാവിലാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നതാണ് പ്രത്യാഹാരം. നിത്യവും ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലത്തെ ത്യജിക്കുന്നതാണ്. അത് സർവവിഷയ വിമുഖതയാണ് പ്രത്യാഹാരം. പതിനെട്ട് കർമ്മസ്ഥലങ്ങളിൽ ക്രമേണ ധാരണം ചെയ്യുകയെന്നതാണ് അതിന്റെ ധർമ്മം. പാദാംഗുഷ്ഠം, ഗുൽഫം, ജംഘ, ജാനു, ഗുദം, ലിംഗം, നാഭി, ഹൃദയം, കണ്ഠകൂപ, താലൂ, മുക്ക്, കണ്ണ്, ഭ്രൂമധ്യം, നെറ്റി, തല എന്നീ ഭാഗങ്ങളിൽ ആരോഹാവരോഹണ ക്രമത്തിൽ പ്രത്യാഹാരം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

ധാരണയെപ്പറ്റി പറയുകയാണെങ്കിൽ അത് മൂന്നു വിധത്തിലുണ്ട്. ആത്മാവിൽ മനസ്സിനെ ധരിക്കുക ദഹരാകാശത്തിൽ ബാഹ്യാകാശത്തെ ധരിക്കുക, പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം എന്നീ പഞ്ചമുർത്തികളെ ധരിക്കുക.

ധ്യാനത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ അത് രണ്ടു വിധത്തിലാണ് സഗുണ ധ്യാനവും നിർഗുണ ധ്യാനമുർത്തിയെ ധ്യാനിക്കുന്നത് സഗുണധ്യാനം ആത്മ സ്വരൂപധ്യാനമാണ് നിർഗുണ ധ്യാനം. സമാധിയെപ്പറ്റിയാണെങ്കിൽ ജീവാത്മ പരമാത്മാക്കളുടെ ഏകീഭാവനുഭൂതിയാൽ ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം ജ്ഞാതാവ് എന്നീ ത്രിപുടി രഹിതമായ ശുദ്ധ ചൈതന്യ മയമായ അവസ്ഥയാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ സമാധി.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

1. അഥ ശാസ്ത്രിലേ്യോ ഹ വൈ ബ്രഹ്മർഷിഃ ചതുർഷ്ഠ വേദേഷു ബ്രഹ്മവിദ്യാ മലഭമാനഃ കിം നാനേത്യഥർവാണം ഭഗവന്തം ഉപസന്നഃ പപ്രച്ഛ അധീഹി ഭഗവൻ, ബ്രഹ്മ വിദ്യാം യേന ശ്രേയോ അപാപ്സ്യാമീതി സഹോ വാചാഥർവാ, ശാസ്ത്രില്യ, സത്യം വിജ്ഞാതംമനന്തം ബ്രഹ്മ യസ്മിൻ ഇദം ഓതം ച പ്രോതം ച യസ്മിന്നിദം സം ച വിചൈതി സർവം യസ്മിൻ വിജ്ഞാതേ സർവ മിദം വിജ്ഞാതം ഭവതി തദവാണിപാദമചക്ഷുരശ്രോത മ ജിഹ്വാ മശരീരമഗ്രാഹ്യമ നിർദേശ്യം

അനന്തരം ബ്രഹ്മർഷിയായ ശാസ്ത്രില്യൻ നാലുവേദങ്ങളിലും ബ്രഹ്മവിദ്യ ലഭിക്കാൻ കഴിയാത്തതുകൊണ്ട് ഭഗവാനായ അഥർവനെ ശരണം പ്രാപിച്ച് പറഞ്ഞു. ഭഗവാനെ, എനിക്ക് നന്മ കൈവരുത്തുവാൻ അങ്ങ് ബ്രഹ്മവിദ്യ പഠിപ്പിച്ചു തരണം. അതു കേട്ട് അഥർവാ പറഞ്ഞു. ശാസ്ത്രില്യ, സത്യം വിജ്ഞാനം അനന്തം എന്നിവയുടെ സ്വരൂപമാണ് പരബ്രഹ്മം. ഇവയെല്ലാം അതിൽ ഓതപ്രേതമായിരിക്കുന്നു. ഉദയാസ്തമയങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ ഏതിനെ അറിഞ്ഞാലാണോ സർവമറിയുന്നത് ആ പരബ്രഹ്മം കരചരണരഹിതവും നേത്രരഹിതവും ശ്രോത രഹിതവും ജിഹ്വയില്ലാത്തതും ശരീരവിഹീനവും അഗമ്യവും അവർണ്ണനീയവും ആകുന്നു.

യതോ വാചോ നിർവർത്തന്തേ അപ്രാപ്യ മനസാ സഹ യത് കേവലം ജ്ഞാനഗമ്യം പ്രജ്ഞാ ചയസ്മാത് പ്രസൂതാ പുരണീ യദേകമദിതീയം, ആകാശവത് സർവ ഗതം സുസൂക്ഷ്മം നിരഞ്ജനം നിഷ്കിരിയം സമാത്രം ചിദാനന്ദൈക രസം ശിവം പ്രശാന്തമൃതം തത് പരം ച ബ്രഹ്മ തത്പ്രമസീ തജജ്ഞാനേന ഹി വിജാനീഹി യ ഏകോ ദേവ ആത്മശക്തി പ്രധാന സർവചഞ്ചഃ സർവേശ്വരഃ സർവ ആത്മശക്തി പ്രധാന സർവചഞ്ചഃ സർവേശ്വരഃ സർവഭൂതാന്തരാത്മ സർവ ഭൂതാധിവാസാ സർവഭൂതനിഗൂഢോ ഭൂതയോനിർ യോഗൈക ഗമ്യ

N

P

I

യശു വിശ്വം സുജതി വിശ്വം ബിഭർത്തി വിശ്വം ഭുക്തേ സ ആത്മാ ആത്മനി തം തം ലോക വിജാ നീഹീ മാശോചീരാത്മ വിജ്ഞാനീ ശോകസ്യാന്തം ഗമിഷ്യതി

ഏതൊന്നിനെപ്രാപിക്കാതെയാണോ വാക്കുകൾ മനസ്സോടു കൂടി മടങ്ങിപ്പോകുന്നത് ഏതൊന്നാണോ ജ്ഞാന ഗമ്യമായിരിക്കുന്നത്, യാതൊന്നിൽ നിന്നാണോ, പ്രാചീന പ്രജ്ഞയുടെ പ്രസാരം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത ഏതൊന്നാണോ ഏകവും അദിതീയവുമായിരിക്കുന്നത്, നിഷ്ക്രിയവും സത്യസ്വരൂപവും ചിദാനന്ദൈകരസവാവും ആകാശത്തെപ്പോലെ സർവ്വ വ്യാപിയും അത്യന്തം സൂക്ഷ്മവും നിരഞ്ജനും മംഗളമയവും അതി ശാന്തവും അമൃതവും ആയിട്ടുള്ളത് അതാണ് പരബ്രഹ്മം അതു തന്നെയാണ് നീ. നീ അതിനെ ജ്ഞാനം കൊണ്ടറിയുക. ആത്മാവിന്റെ ശക്തു രൂപത്തിൽ മുഖ്യനായ ഏകദേവനും സർവ്വഭൂതാധിവാസനും സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും നിഗൂഢമായി വസിക്കുന്നവനും ഭൂതങ്ങളുടെ ഉത്പത്തി സ്ഥാനവും യോഗൈകഗമ്യവും വിശ്വത്തിന്റെ സ്രഷ്ടാവും വിശ്വത്തിന്റെ സംരക്ഷകനും, വിശ്വത്തിന്റെ സംഹാരകനും ആ ആത്മാവുതന്നെയാണ്. എല്ലാ ലോകങ്ങളും ആ ആത്മാവിൽ വസിക്കുന്നുവെന്ന് നീ മനസ്സിലാക്കുക. നീ ദുഃഖിക്കേണ്ടതില്ല. ആത്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള വിശേഷജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്ന പക്ഷം നിനക്ക് ശോകത്തിന്റെ അവസാനം (ദുഃഖമില്ലാത്ത അവസ്ഥ) പ്രാപിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

അമൈനം ശാങ്ഢീല്യഃ അഥർവാണം പപ്രച്ഛയദേകമക്ഷരം നിഷ്ക്രിയം ശിവം സന്മാത്രം പരം ബ്രഹ്മ തസ്മാത് കഥമിദം വിശ്വം ജായതേ കഥം സ്ഥിയതേ കഥം അസ്മിൻ ലീയതേ തത് മേ സംശയംചേരർത്തുമർഹസി സഹോവാചാമ ദ്വാ, സത്യം ശാങ്ഢീല്യ പരം ബ്രഹ്മ നിഷ്ക്രിയമക്ഷരമിതി അഥസ അരൂപസ്യ ബ്രഹ്മമ സ്ത്രീണി രൂപാണി ഭവന്തി സ കളം നിഷ്കലം സകള നിഷ്കളം ഇതി യത് സത്യം വിജ്ഞാനമാനന്ദം നിഷ്ക്രിയം നിരഞ്ജനം സർവ്വഗതം സുസൂക്ഷ്മം സർവ്വതോമുഖം അനിർദ്ദേശ്യം അമൃമസ്തി തദിദം നിഷ്കളം രൂപം അഥാസ്യ യാ സഹജാ സ്തി അവിദ്യാമുല പ്രകൃതിർ മായാലോഹിത ശുക്ല കൃഷ്ണാ തയാ സഹായവാൻ ദേവഃ കൃഷ്ണ പിംഗളോ മഹേശ്വരഃ ഈഷ്ടേ തദദമസ്യ സകളിഷ്കളം രൂപം

അനന്തരം ശാങ്ഢീല്യൻ അഥർവായോട് ചോദിച്ചു. □□ഏകനും അക്ഷരനും ക്രിയാരഹിതനും മംഗളസ്വരൂപനും സന്മാത്രവും ആയ പരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നും ഈ വിശ്വം എങ്ങനെയാണുണ്ടാകുന്നത്? എങ്ങനെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു? എങ്ങനെ അതിൽ ലയിക്കുന്നു? എന്റെ ഈ സംശയം അകറ്റിത്തരണം. അപ്പോൾ അഥർവാ പറഞ്ഞു- ശാങ്ഢീല്യ,

K

പരമാർത്ഥമാണ്, പരബ്രഹ്മം നിഷ്ക്രിയവും അക്ഷരവും ആണെങ്കിലും അതിനു മൂന്നു രൂപങ്ങളുണ്ട്. സകളം നിഷ്കളം സകള നിഷ്കളം എന്നിങ്ങനെ. സത്യവും വിജ്ഞാനവും ആനന്ദവും നിഷ്ക്രിയവും നിരഞ്ജനവും അമരനുമായിരിക്കുന്നതാണ് നിഷ്കളരൂപം. കൂടാതെ ഈ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സഹജമായ അവിദ്യാ മുല പ്രകൃതിയും മായയും ചെമ്മുപ്പ് വെളുപ്പ് കറുപ്പ് എന്നീ നിറങ്ങൾ ചേർന്നതും ഉണ്ട്. വർണ്ണഭേദത്തോടെ ഈ ദേവൻ എന്റെയും എല്ലാവരുടെയും ഈശ്വരനും നിയന്താവും ആയിത്തീരുന്നു. അത് സകളനിഷ്കള രൂപമത്രെ.

2. അമൈഷ ജ്ഞാതമയേന തപസാ ചീയമാനഃ അകാമയത ബഹു സ്യാം പ്രജായേയേതി അമൈത സ്മാത് തപ്യ മാനാത് സത്യ കാമാത് ത്രീണ്യക്ഷരാണി അജായന്ത തി സ്രോ വ്യാഹൃതയഃ ത്രിപദാ ഗായത്രീ ത്രയോ വേദാഃ ത്രയോ ദേവാ ത്രയോ വർണ്ണഃ ത്രിയോഗയശ്ച ജായന്തേ യോസൗ ദേവോ ഭഗവാൻ സർവൈശ്വര്യ സമ്പന്നഃ സർവ്വവ്യാപി സർവ്വഭൂതാനാം ഹൃദയേ സന്നിവിഷ്ടോ മായാവീ മായയാ ക്രഡന്തി സ ബ്രഹ്മാ സ വിഷ്ണു രുദ്രഃ ഇന്ദ്രഃ സ സർവേ ദേവാഃ സർവാണി ഭൂതാനി സ ഏവ പുരസ്താത് സ ഏവ പശ്ചാത് സ ഏവോത്തരതഃ സ ഏവ ദക്ഷിണതഃ സ വോധ സ്താത് സ ഏവോപരിഷ്ടാത് സ ഏവ സർവം അഥാസ്യ ദേവസ്യ ആത്മശക്തി ക്രീഡസ്യ ഭക്താനുകമ്പിനോ ദത്താത്രേയ രൂപാസ്യ രൂപാ തനുരുവാസാ ഇന്ദീവര ദള പ്രഖ്യാ ചതുർബാഹുരഘോരാ പാപ കാശിനീ തദി തമസ്യ സകലം രൂപം

അനന്തരം ഈ പരബ്രഹ്മം ജ്ഞാനാത്മകമായ തപസ്സു കൊണ്ട് വ്യഭി പ്രാപിച്ച് ഇങ്ങനെ ആഗ്രഹിച്ചു. എനിക്ക് അനേകം രൂപങ്ങളിൽ ഉല്പന്നമാകണം. തുടർന്ന് ഈ പരബ്രഹ്മം തപസ്സു ചെയ്തു. അപ്പോൾ സർവകാമനകളോടു കൂടിയ അതിൽ നിന്നും മൂന്ന് അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയ അതിൽ നിന്നും മൂന്ന് അക്ഷരങ്ങളുണ്ടായി അതുപോലെ മൂന്ന് വ്യാഹൃതികളും മൂന്നു പാദങ്ങളുള്ള ഗായത്രിയും മൂന്നു വേദങ്ങളും മൂന്ന് വർണ്ണങ്ങളും മൂന്ന് അഗ്നികളും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ഭഗവദ്രൂപത്തിൽ സർവൈശ്വര്യസമ്പന്നമായി സർവ്വവ്യാപിയായി സകല പ്രാണികളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ കൂടി കൊള്ളുന്നതായി മായാവിതായി മായയോടു ക്രീഡികരിക്കുന്നതായിരിക്കുന്ന ഈ ഭഗവാൻ തന്നെയാണ് പരബ്രഹ്മം. വിഷ്ണുവും രുദ്രനും ഇന്ദ്രനും അതു തന്നെ സമസ്ത ദേവന്മാരുടെയും സമസ്ത ഭൂതഹങ്ങളുടെയും രൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നതും പരബ്രഹ്മം തന്നെ. ഇങ്ങനെ സർവ്വവും അതു തന്നെ. ഈ ദേവൻ തന്റെ ശക്തിയോടൊപ്പം ക്രീഡിക്കുന്നവനും ഭക്തന്മാരിൽ കൃപയുള്ളവനുമാണ്. ഇതിന്റെ ശരീരം ദത്താത്രേയ രൂപവും ദയാതീതവും പാപരഹിതവും ആയി പ്രകാശിക്കുന്നു. ഇതാണ് പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സകള രൂപം.

N

P

I

K

അഥ ഹൈനമമർവാണാം ശാസ്ഡില്യഃ പപ്രച്ഛ ഭഗവാൻ സന്മാത്രാം ചിദാനന്ദൈക രസം കസ്മാദ്യുച്യതേ പരം ബ്രഹ്മേതി സഹോവാമർവായ സ്മാച്യു ബൃഗതി ബൃഹായതി ച സർവിതസ്മാദ്യുച്യതേ പരംബ്രഹ്മേതി അഥകസ്മാദ്യുച്യതേ ആത്മേതി, യസ്മാത് സർവവാ പ്നോതി സർവമാദത്തേ സർവമത്തി ച തസ്മാ ദ്യുച്യതേ ആത്മേതി അഥ കസ്മാദ്യുച്യതേ മഹേശ്വര ഇത് യസ്മാന്മാഹത ഈശ ശബ്ദ ധന്യാ ച ആത്മശക്ത്യാ ച മഹത ഈശതേ തസ്മാദ്യുച്യതേ മഹേശ്വര ഇതി അഥ കസ്മാദ്യുച്യതേ ദത്താത്രേയ ഇതി യസ്മാത് സുദൃശ്ചരം തപസ്തപ്യമാനായാത്രയേപുത്ര കാമാ യാതി തരാം തുഷ്ടേന ഭഗവതാജ്യോതിർ മയേനാത്തൈവ ദത്തോ യസ്മാത് ച അനസുയായാമത്രേ തനയോഭവത് തസ്മാദ്യുച്യതേ ദത്താത്രേയ

ഇതി അഥയോസ്യ നിരൂക്താനി വേദ സ സർവം വേദ അഥ യോഗ വൈ വിദ്യയൈനം പരമുപാസ്തേ സോഹമിതി സ ബ്രഹ്മവിദ് ഭവതി അത്രൈത്രേ ശ്ലോകാ ഭവന്തി.

വീണ്ടും ശാസ്ഡില്യൻ അമർവാവിനോട് ചോദിച്ചു ഭഗവൻ, സത്യസ്വരൂപനും ത്യാഗം ചൈതന്യം ആനന്ദം എന്നിവയുടെ ഏകരസവും ആയ ഇതിനെ പരബ്രഹ്മമെന്നു പറയുന്നത് എന്തു കൊണ്ടാണ്? അപ്പോൾ അമർവാവ് പറഞ്ഞു. ഇത് സ്വയം വ്യഭിയെ പ്രാപിക്കുകയും മറ്റുള്ളവരെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ട് അതിനെ പരബ്രഹ്മം എന്നു പറയുന്നു. അതിനെ ആത്മാവെന്നു പറയുന്നതെന്തു കൊണ്ടാണ്? അത് സർവത്തിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന സർവത്തെയും ഗ്രഹിക്കുന്നു. സർവത്തെയും ഭജിക്കുന്നു. അതു കൊണ്ട് അതിനെ ആത്മാവ് എന്നു പറയുന്നു. മഹേശ്വരൻ എന്നു പറയുന്നതെന്താണ്? അത് ശബ്ദം കൊണ്ടും ധനി കൊണ്ടും ആത്മ ശക്തി കൊണ്ടും വലിയവരുടെയെല്ലാം നിയന്താവാണ്. വലിയവരുടെയെല്ലാം ഈശ്വരനാണ്. അതുകൊണ്ട് അതിനെ മഹേശ്വരനെന്ന് പറയുന്നു. അതിനെ ദത്താത്രേയൻ എന്നു പറയുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണ്? അത്യന്തം ദുഷ്കരമായ തപശ്ചര്യ കൊണ്ട് അത്രി മഹർഷി പുത്രനുണ്ടാ

കണമെന്ന ആശ വഹിച്ചു. അപ്പോൾ ജ്യോതിർമയനായ ഭഗവാൻ അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രസാദിച്ച് സ്വരൂപത്തെത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് പുത്ര രൂപത്തിൽ കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം തന്നെ അത്രിയുടെയും അനസുയയുടെയും പുത്രനായി അവതരിച്ചു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ദത്താത്രേയനെന്ന് പറയുന്നു. ഈ സാർത്ഥക നാമങ്ങളെ അവയുടെ ഉത്പത്തി സഹിതം അറിയുന്നവൻ സർജ്ജനനായിത്തീരുന്നു. വിദ്യാൽ ഈ പരമാത്മാവിനെ ഉപാസിക്കുന്നവൻ ഞാൻ തന്നെയാണ് ഈ പരമാത്മാവ് എന്ന ഭാവേന ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായിത്തീരുന്നു. ഇതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്.

1. ദത്താത്രേയം ശിവം ശാന്ത മിന്ദ്രനീലനിഭം പ്രഭും ആത്മമായാരതം ദേവമവധൂതം ദിഗംബരം
2. ഭസ്മോദ്ധുളിത സർവാംഗം ജടാജുടധരം വിഭും ചതുർ ബാഹുമുദാരാംഗം പ്രഫുല്ല കമലേക്ഷണം
3. ജ്ഞാനയോഗനിധിം വിശ്വഗുരും യോഗിജനപ്രിയം ഭക്താനുകമ്പിനും സർവസാക്ഷിണം സിദ്ധ സേവിതം
4. അവം യഃ സതതം ധ്യായേത് ദേവ ദേവം സനാതനം സ മുക്തഃ സർവ പാപേഭ്യോ നിഃശ്രേയ സമവാപുനു യാത് ഇത്യോം സത്യമിത്യുപനിഷത്

ശാന്തനും മംഗളാത്മകനും ഇന്ദ്രനീലം പോലെ ശ്യാമളനും ആത്മമായാരതനും അവധൂതനും ഭസ്മോദ്ധുളിത സർവാംഗനും ജടാധരിയും വ്യാപകനും ചതുർബാഹുവും ഉദാരാംഗനും താമരകണ്ണനും ജ്ഞാനയോഗ സർവസ്വവും വിശ്വഗുരുവും യോഗികൾക്ക് പ്രിയംകരനും ഭക്താനുകമ്പിനും സർവസാക്ഷിണം സിദ്ധസേവിതനും ദേവദേവനും സനാതനുമായ അദ്ദേഹത്തെ നിരന്തരം ധ്യാനിക്കുന്നവൻ സർവപാപങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായി മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഓ സത്യം ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ശാസ്ഡില്യോപിഷത്ത് സമാപിച്ചു,

N

P

ശാഖീകരണപരിഷ്കരണം

ശാന്തി പാഠം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹനൗ ഭുനക്തു. സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസിനാവധീതമസ്തു; മാ വിദിഷ്യ വഹൈ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഞങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് രക്ഷിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും ഒരുമിച്ച് പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം തേജസ്വയികട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം വിഭ്രഷിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഓം. അഥാതഃ പൃഥിവ്യാദി മഹാഭൂതാനാം സമവായം ശരീരം. യത് കഠിനം സാ പൃഥിവീയദ് ദ്രവം തദാപോ യദ്യുഷ്ണം തത്തേജോ യത് സഞ്ചരതി സ വായുർ യത് സുഷിതം തദാകാശം.

ശരീരം, പൃഥിവി തുടങ്ങിയ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ സഞ്ചയമാകുന്നു. ഇതിൽ കഠിനമായിട്ടുള്ളത് പൃഥിവും ദ്രവമായിട്ടുള്ളത് ജലവും ഉഷ്ണമായിട്ടുള്ളത്. തേജസ്സും ചരിക്കുന്നത് വായുവും സുഷിരം ആകാശവുമാകുന്നു.

2. ശ്രോത്രാദീനി ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണി ശ്രോത്രമാകാ ശേവായ തഗസൗ ചക്ഷുരപ്സു ജിഹ്വാ പൃഥിവ്യാം പ്രാണമിതി. ഏവമിന്ദ്രിയാണാം യഥാ ക്രമേണ. ശബ്ദസ്പർശരൂപരസഗന്ധാശ്ചേതി വിഷയാഃ പൃഥിവ്യാദി മഹാഭൂതേഷു ക്രമേണോത്പന്നാഃ

ശ്രോത്രം തുടങ്ങിയവ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളാണ്. ആകാശത്തിൽ ശ്രോത്രവും വായുവിൽ തക്കും തേജസ്സിൽ ചക്ഷുസ്സും ജലത്തിൽ നാക്കും പൃഥിയിൽ പ്രാണം, ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, രസം, ഗന്ധം എന്നിവയുമാണ്. ഇവ പൃഥി തുടങ്ങിയ മഹാഭൂതങ്ങളിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നു.

3. വാക് പാണി പാദ പായുപസ്ഥാഖ്യാനി കർമ്മേന്ദ്രിയാണി തേഷാം ക്രമേണ വചാദാന ഗമന വിസർഗ്ഗാനന്ദാ ശ്ചൈതേ വിഷയാഃ പൃഥിവ്യാദി മഹാഭൂതേഷു ക്രമേണോത്പന്നാഃ

വാക്ക്, കയ്ക്ക്, കാല്, വായു, ഉപസ്ഥം എന്നിവ കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളാണ്. ഇവയുടെ വിഷയങ്ങൾ യഥാക്രമം വചനം, ദാനം, ഗമനം, വിസർജ്ജനം, ആനന്ദം എന്നിവയാകുന്നു. ഇവ പൃഥി തുടങ്ങിയ മഹാഭൂതങ്ങളിൽ നിന്നു ക്രമേണ ഉല്പന്നങ്ങളാണ്.

4. മനോബുദ്ധിരഹങ്കാരശ്ചിത്തമത്യന്തഃ കരണ ചതുഷ്ടയം തേഷാം ക്രമേണ സങ്കല്പ വികല്പാഭ്യുവസായാഭിമാനാ വധാരണാ സ്വരൂപാ ശ്ചൈതേ വിഷയാ മനഃ സ്ഥാനം ഗൃഹാന്തം ബുദ്ധേർവദന മഹങ്കാരസ്യ ഹൃദയം ചിത്തസ്യനാഭിരിതി.

മനസ്സി, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, ചിത്തം എന്നിവ അന്തഃകരണചതുഷ്ടയമാകുന്നു. ഇവയുടെ വിഷയങ്ങൾ യഥാക്രമം സങ്കല്പവികല്പങ്ങൾ അധ്യവസായം, അഭിമാനം, അവധാരണം എന്നിവയാണ്. മനസ്സിന്റെ സ്ഥാനം ഗൃഹത്തിന്റെ അന്ത്യഭാഗത്തും ബുദ്ധിയുടെ സ്ഥാനം മുഖവും അഹങ്കാരത്തിന്റെ സ്ഥാനം ഹൃദയവും ചിത്തത്തിന്റെ സ്ഥാനം നാഭിയുമാണ്.

5. അസ്ഥിചർമ്മനാഡീരോമ മാംസാശ്ചേതി പൃഥിവ്യാംശാഃ മുത്രശ്ലേഷ്മ രക്ത ശുക്ല സ്പേദാഃ അബംശാഃ ക്ഷുത് തൃഷ്ണാലസ്യ മോഹ മൈതൂനാന്യഗ്നേഃ പ്രചാരണ വിലേഖന സ്ഫുലാദ്യന്വേഷ നിമേഷാദി വായോഃ കാമക്രോധലോഭ മോഹ ഭയാന്യുകാശസ്യ.

അസ്ഥി, ചർമ്മം, നാഡി, രോമം മാംസം എന്നിവ പൃഥിയിലൂടെ അംശങ്ങളാണ്. മുത്രം, കഫം, രക്തം, ശുക്ലം, വിയർപ്പ് എന്നിവ ജലാംശങ്ങളാണ്. വിശപ്പ്, ദാഹം, ആലസ്യം, മോഹം, മൈതൂനം ഇവ അഗ്നിയുടെ അംശങ്ങളാകുന്നു. പ്രചാരണം, വിലേഖനം, സ്ഫുലാദികൾ, ഉന്വേഷനിമേഷങ്ങൾ എന്നിവ വായുവിന്റെ അംശങ്ങളാണ്. കാമം, ക്രോധം, ലോഭം, മോഹം ഭയം എന്നിവ ആകാശത്തിന്റെ അംശങ്ങളാകുന്നു.

6. ശബ്ദസ്പർശ രൂപരസ ഗന്ധാഃ പൃഥി വീ ഗുണാഃ ശബ്ദ സ്പർശ രൂപരസാശ്ചാപാം ഗുണഃ ശബ്ദ സ്പർശ രൂപാണാണി ഗുണഃ ശബ്ദസ്പർശോപ്തി വായും ഗുണൗ ശബ്ദ ഏക ആകാശസ്യ.

ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, രസം, ഗന്ധം എന്നിവ പൃഥിയിലൂടെ ഗുണങ്ങളാണ്. ശബ്ദം, സ്പർശം, രസം എന്നിവ ജലത്തിന്റെ ഗുണങ്ങളാണ്. ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം എന്നിവ അഗ്നിയുടെ ഗുണങ്ങളാകുന്നു. ശബ്ദവും സ്പർശവും വായുവിന്റെ ഗുണങ്ങൾ. ശബ്ദം മാത്രം ആകാശത്തിന്റെ ഗുണവും.

7. സാത്വിക രാജസ താമസലക്ഷണാനി
ത്രയോ ഗുണാഃ

8. അഹിംസാ സത്യമസ്തേയ ബ്രഹ്മചര്യപരിഗ്രഹാഃ
അക്രോധാ ഗുരുശുശ്രൂഷാ ശൗചം സന്തോഷ
ആർജവം.

9. അമാനിത മദംഭിത മാസ്തികത മഹിംസതാ
ഏതേ സർവേഗുണാജേതയാഃ സാത്വികസ്യ
വിശേഷത

10. അഹം കർത്താസ്മ്യ ഫഹംഭോക്താ ഫസ്മ്യഹം
വക്താ ഭിമാനവാൻ
ഏതേ ഗുണഃ രാജസസ്യ പ്രോച്യന്തേ
ബ്രഹ്മവിത്തമൈഃ

I

K

11. നിദ്രാലസ്യേ മോഹ രാഗൗമൈമുനം ചൗര്യമേവ ഏതേ ഗുണാസ്താമസസ്യ പ്രേച്യന്തേ ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ

ഗുണത്രയം എന്നത് സാത്വികം, രാജസം, താമസം ഇവയാണ്. അഹിംസ, അസ്തേയം, ബ്രഹ്മചര്യം, അപരിഗ്രഹം, അക്രോധം, ഗുരുസേവ, ശൗചം, സന്തോഷം, ആർജ്ജവം, അമാനിതം, അദാഭിതം, ആസ്തിക്യം, അഹിംസ എന്നിവ സാത്വികന്റെ വിശേഷഗുണങ്ങളാണ്. ഞാൻ കർത്താവാണ് നമ്മുടെ അഭിമാനം രാജസ പ്രകൃതക്കാരോടേതാണെന്ന് ബ്രഹ്മവാദികൾ പറയുന്നു. നിദ്ര, ആലസ്യം, മോഹം, രാഗം, മൈമുനം, മോഷണം എന്നിവ താമസ പ്രകൃതിക്കാരോടേതാണെന്ന് ബ്രഹ്മവാദികൾ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

12. ഉൗർധ്വേ സാത്വികോ മധ്യേ രാജസോ അധസ്താമ സ ഇതി, സത്യജ്ഞാനം സാത്വികം ധർമ്മജ്ഞാനം

13. രാജസം തിമിരാന്ധം താമസമിതി. സാത്വികം ഉത്തമമാണെന്നും രാജസം മധ്യമമാണെന്നും താമസം അധമമാണെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. സത്യജ്ഞാനം സാത്വികവും ധർമ്മജ്ഞാനം രാജസവും തിമിരാന്ധസ് താമസവും ആണെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

14. ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തി തുരീയമിതി ചതുർവിധാഃ അവസ്ഥാഃ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയ കർമ്മേന്ദ്രിയാന്തഃ കരണ ചതുഷ്ടയം ചതുർദശകരണയുക്തം ജാഗ്രത്. അന്തഃകരണചതുഷ്ടയൈ രേവ സംയുക്തഃ സ്വപ്നഃ ചിത്തൈകകരണാ സുഷുപ്തിഃ കേവല ജീവയുക്ത മേവ തുരീയമിതി.

15. ഉന്മീലിത നിമീലിത മധ്യസ്ഥ ജീവ പരമാത്മനോർ മധ്യേ ജീവാത്മാ ക്ഷേത്രജ്ഞ ഇതി വിജ്ഞായതേ. ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം, സുഷുപ്തി, തുരീയം എന്നീ നാല് അവസ്ഥകളും ജ്ഞാനേന്ദ്രിയം, കർമ്മേന്ദ്രിയം, ത നാല് അന്തഃ

കരണങ്ങൾ എന്നിവയും ചേർന്നതാണ് ജാഗ്രത്. സ്വപ്നത്തിൽ നാല് അന്തഃകരണങ്ങൾ വസിക്കുന്നു. സുഷുപ്താവസ്ഥയിൽ കേവലം ചിത്തം മാത്രം വസിക്കുന്നു. തുരീയത്തിൽ ജീവൻ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളൂ. ഉന്മീലിതനാമീലിതങ്ങളുടെ മധ്യേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ജീവൻ പരമാത്മാവിന്റെ മധ്യേ ക്ഷേത്രജ്ഞനെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

16. ബുദ്ധിഃ കർമ്മേന്ദ്രിയ പ്രാണപഞ്ചകൈർ മനസാ ധിയാ ശരീരം സപ്ത ദശഭിഃ സുസൂക്ഷ്മം ലിംഗമുച്യതേ
17. മനോ ബുദ്ധിരഹങ്കാരഃ ഖാനിലാഗ്നി ജലാനി ഭൂഃ ഏതാഃ പ്രകൃതയ സ്ത്വഷ്ടൗ വികാരാഃ ഷോഡശാപരേ
18. ശ്രോത്രം ത്വക് ചക്ഷു ഷീ ജിഹ്വാഘ്രാണം ചൈവതുപഞ്ചമം പായുപസ്ഥൗ കരൗ പദൗ വാക് ചൈവ ദശമീ മതാ

19. ശബ്ദഃ സ്പർശം ച രൂപം ച രസോ ഗന്ധസ്ത മൈവ ച ത്രയോ വിംശതി രേതാനിതത്യാനി പ്രകൃതാനിതു

20. ചതുർ വിംശതിര വ്യക്തം പ്രധാനം പുരുഷഃ പരഃ ഇത്യുപനിഷത്

ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ, കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ, പഞ്ചപ്രാണങ്ങൾ, മനസ്സ്, ബുദ്ധി എന്നിങ്ങനെ പതിനേഴ് എണ്ണവും സുസൂക്ഷ്മങ്ങളായ ലിംഗമാണ് എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. മനസ്സ്, ബുദ്ധി, അഹങ്കാരം, ആകാശം, വായു, അഗ്നി, ജലം, പൃഥ്വി എന്നിവ പ്രകൃതിയുടെ അഷ്ടയവികാരങ്ങളാണ്. ശ്രോത്രം, ത്വക്, നേത്രം, ജിഹ്വാ, നാസിക, ഇവ അഞ്ചും ഗുദം, ഉപസ്ഥം, ഹസ്തപാദങ്ങൾ, വാണി ഇവ അഞ്ചും ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, രസം, ഗന്ധം എന്നീ അഞ്ചും ചേർന്ന് ഇരുപത്തിമൂന്ന് പ്രകൃതി തത്വങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. ഇരുപത്തിനാലാമത്തേതായ അവ്യക്തത്തിന് വളരെ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. പുരുഷൻ അതിനും അതീതനാണ്. ഇങ്ങനെ ശാരീരകോപനിഷത്ത് പര്യവസാനിച്ചു. ശാരീരകോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

I

K

ശിവസങ്കല്പോപനിഷത്ത്

1. യജ്ഞാഗ്രതോ ദുരമുദേതി ദൈവം
തദു സുപ്തസ്യ തഥൈവേതി
ദൂരം ഗമം ജ്യോതിരേകം തന്മേ
ശിവസങ്കല്പമസ്തു
2. യേന കർമ്മാണപസോ മനോഷിണോ
യജ്ഞേ കൃഞ്ചന്താ വിദധേഷു
ധീരാഃയദപൂർവം യക്ഷമന്തഃ
പ്രജാനാം തന്മേ മനഃ ശിവ
സങ്കല്പമസ്തു.
3. യത് പ്രജ്ഞാനുത ചേതാ
ധൃതിശ്ച യജ്ജ്യോതിരന്തരമൃതം
പ്രജാസുഃ യസ്മാന്ത ഋതേ കി
ഞ്ചന കർമ്മ ക്രിയതേ തന്മേ
മനഃ ശിവസങ്കല്പമസ്തു
4. യേനേദം ഭൂതം ഭൂവനം ഭവി
ഷ്യത് പരിഗൃഹീതമൃതേന
സർവം യേന യജ്ഞസ്താ
യതേ സപ്ത ഹോതാ തന്മേ
മനഃ ശിവ സങ്കല്പമസ്തു
5. യസ്മീന്യുചഃ സാമയജ്ജും
ഷിയസ്മിൻ പ്രതിഷ്ഠിതാ രഥനാ
ഭാവിവാരാഃ യസ്മിംശ്ചിത്തം
സർവമോതം പ്രജാനാം തന്മേ
മനഃ ശിവസങ്കല്പ മസ്തു
6. സുഷാരഥി ശ്യാനിവ യന്മനഷ്യോ
നേനീയതേ ഭീശുഭി ര്ലവാജിന
ഇവ ഹൃത്പ്രതിഷ്ഠം യദജിരം
ജവിഷ്ഠം തത്വേ മനഃ ശിവസങ്കല്പമസ്തു

1. ഭഗവാനെ, യാതൊരു മനസ്സ് ഉണർന്നിരുന്നാലും ഉറങ്ങിയിരുന്നാലും ഏറെ ദൂരത്തിൽ പോകുകയും സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലും ആകാശത്തിൽ നക്ഷത്രാദികളുടെ മധ്യത്തിൽ സൂര്യനെ നന്നപോലെ പ്രകാശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിനെ കൃപയോടെ ശുഭ സങ്കല്പങ്ങളിൽ ചേർത്തിണക്കിയാലും.
2. ഭഗവാനെ, യാതൊരു മനസ്സിനാൽ യോഗികളും ജ്ഞാനയോഗികളും യജ്ഞം ചെയ്യുന്ന മുനിവരന്മാരും ശുഭകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിനെ ശുഭ സങ്കല്പം ചേർന്നതാക്കിത്തീർക്കുക.
3. ഭഗവാനെ, യാതൊരു മനസ്സ് ഉയർന്ന കോടിയിലുള്ള യഥാർത്ഥജ്ഞാനത്തിന് സാധനഭൂതമാണ്. യാതൊരു സ്മരണശക്തിയുക്തമാണ്, യാതൊന്ന് ദീപം പോലെ പ്രകാശിതമാകുന്നു, വിവിധപദാർത്ഥങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നു, ആ ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിനെ ശിവസങ്കല്പവത്താക്കുക.
4. യാതൊരു മനസ്സ് ഭൂതഭവിഷ്യ വർത്തമാനങ്ങളുടെ ജ്ഞാനം കലർന്നതാണ്. യാതൊന്ന് യാജ്ഞികബ്രഹ്മത്തെപ്പോലെ ശരീരത്തിൽ നിലകൊണ്ട് എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെക്കൊണ്ടും ആത്മാവിനാൽ

ഈ ശരീരയജ്ഞത്തെ ജ്വലിപ്പിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള മനസ്സിനെ ശുഭസങ്കല്പംകലർന്നതാക്കുക.
5. ഭഗവാനെ, യാതൊരു മനസ്സ് ഋക് യജുഃസമങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ അവയെ സ്മൃതി പഥത്തിലെത്തിച്ചു കൊണ്ട് രഥത്തിന്റെ ചക്രങ്ങളിൽ ആരക്കോലെന്നപോലെ നിലകൊള്ളുന്നു, അതിനെ അങ്ങ് ശുഭസങ്കല്പം ചേർന്നതാക്കുക.
5. വിദഗ്ദ്ധനായ തേരാളി ബലവും വേഗവുമുള്ള കുതികരകളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നു, അതേ പ്രകാരത്തിൽ യാതൊരു മനസ്സ് ചിന്താശീലരായ മനുഷ്യരുടെയും വിദാന്മാരുടെയും മാർഗ്ഗം കാട്ടുന്നു, യാതൊന്ന് ഹൃദയത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നു, വാർദ്ധക്യമറിയാത്തതാകുന്നു. ശക്തി ശാലിയാകുന്നു, ആ മനസ്സിനെ ശുഭസങ്കല്പയുക്തമാക്കിച്ചെയ്താലും

ശിവസങ്കല്പോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

I

K

ശുകരഹസ്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹ നാവവതു സഹ നൗ ഭൃനക്തു സഹ വീര്യം കരവാവഹൈ തേജസി നാവധീതമസ്തു മാ വിദാഷാവഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം പരബ്രഹ്മം നമ്മെ രണ്ടു പേരേയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത് നമ്മെ രണ്ടു പേരേയും പരിപാലിക്കട്ടെ. നാം രണ്ടു പേരും ഒരു മിച്ച് കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യായനം തേജോമയമാകട്ടെ. നാം പരസ്പരം വിദ്വേഷം പുലർത്താതിരിക്കട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അഥാതോ രഹസ്യോപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമോ ദേവർഷിയോ ബ്രഹ്മാണം സംപുജ്യ പ്രണിപത്യപ്രച്ഛർഭേവന്നസ്മാകം രഹസ്യോപനിഷദം

ബ്രഹ്മീതി സോ f അബ്രവീത്-
പുരാ വ്യോസോ മഹാതേജോ I
സർവേദ തപോനിധിഃ I
പ്രണിപത്യ ശിവം സാംബം I
കൃതാഞ്ജലിരുവാച ഹ II

വീണ്ടും രഹസ്യോപനിഷത്തിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ഒരിക്കൽ ദേവർഷിമാർ ബ്രഹ്മാവിനെ പുജിച്ച് നമസ്കരിച്ച ശേഷം അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു. “ഭഗവാനേ, ഞങ്ങൾക്ക് ഗുഹ്യമായ ഉപനിഷത്തത്വം ഉപദേശിച്ചു തന്നാലും” അതുകേട്ട് ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു. “മുമ്പൊരിക്കൽ സർവവേദജ്ഞനും മഹാതേജസിയും തപോനിഷ്ഠനുമായ വേദവ്യാസൻ പാർവതീ സമേതനായ ഭഗവാൻ ശിവനെ നമസ്കരിച്ച് തൊഴുത് അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു.

2. ശ്രീ വേദവ്യാസ ഉവാചഃ-
ദേവദേവ മഹാ പ്രാജ്ഞ I
പാശച്ഛ്വേദഗൃഹ്യ വ്രത I
ശുകസ്യ മേ തനുജസ്യ I
വേദസംസ്കാര കർമ്മണി I

3. ബ്രഹ്മോപദേശ കാല്യോ f
യമിദാനീം സമുപസ്ഥിതഃ II
ബ്രഹ്മോപദേശഃ കർത്തവ്യഃ
ഭവതാദ്യ ജഗദ്ഗുരോ I

ശ്രീ വേദവ്യാസൻ പറഞ്ഞു: ‘ദേവ ദേവ മഹാദേവ മഹാപ്രാജ്ഞ, ജീവന്റെ പ്രപഞ്ച പാശം വിച്ഛേദിക്കുന്ന മഹാപ്രഭോ, എന്റെ പുത്രനായ ശുകന്റെ വേദാധ്യായനം ആരഭിക്കുമ്പോൾ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട യജ്ഞോപവീതകർമ്മത്തിൽ പ്രണവഗാ

യത്രീ മന്ത്രം ഉപദേശിക്കാനുള്ള സമയം അടുത്തിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് ജഗദ് ഗുരുവാണല്ലോ? അതിനാൽ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റിയും പരമാത്മ തത്വത്തെപ്പറ്റിയും ഉപദേശിക്കണം.

4. ഈശ്വരഃ ഉവാചഃ:
മയോപദിഷ്ഠേ കൈവല്യേ I
സാക്ഷാത് ബ്രഹ്മണി ശാശ്വതേ, I
വിഹായ പുത്രോ നിർവേദാത് I
പ്രകാശം യാസ്യതി സ്വയം II

ശിവൻ പറഞ്ഞു: സാക്ഷാത് സനാതനമായ ബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റി അങ്ങയുടെ പുത്രന് ഉപദേശം കൊടുത്താൽ അവൻ സർവസ്വവും ഉപേക്ഷിച്ച് വൈരാഗ്യം സ്വീകരിച്ച് സ്വയം പ്രകാശ രൂപത്തിൽ നിലകൊള്ളും.

5. ശ്രീവേദവ്യാസ ഉവാചഃ:
യഥാ തഥാ വാ ഭവതു I
ഹ്യുപാനയനകർമ്മണി I
ഉപദിഷ്ഠേ മമ സുതേ I
ബ്രഹ്മണി തത് പ്രസാദതഃ

6. സർവജ്ഞോ ഭവതു ക്ഷിപ്രം I
മമ പുത്രോ മഹേശ്വര I
തവ പ്രസാദസമ്പന്നോ I
ലഭേന്മുക്തിം ചതുർവിധാം II

വേദവ്യാസൻ പറഞ്ഞു: എന്തുമായിക്കൊള്ളട്ടെ. ഈ യജ്ഞോപനിഷത്തത്വം അങ്ങയിൽ നിന്നും ബ്രഹ്മജ്ഞാനോപദേശം സ്വീകരിച്ച് അവൻ വളരെ വേഗം സർവജ്ഞനായിത്തീരുകയും അങ്ങയുടെ അനുഗ്രഹത്താൽ അവന് ചതുർവിധ മോക്ഷം ലഭിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ.

7. തത് ശ്രുത്വാ വ്യാസ വചനം I
സർവദേവർഷി സംസദി I
ഉപദേഷ്ടും സ്ഥിതഃ ശംഭുഃ I
സാംബോ ദിവ്യാ സനേ മുദാ

വ്യാസന്റെ ആ വാക്കു കേട്ട് ഭഗവാൻ ശങ്കരൻ പ്രസന്നനായി പാർവതിയുമൊത്തു ദേവർഷിമാരുടെ സഭയിൽ ഉപദേശം കൊടുക്കാനായി ഒരു ദിവ്യപീഠത്തിൽ ഇരുന്നു.

8. കൃതകൃത്യഃ ശുകസ്തത്ര I
സമാഗത്യ സുഭക്തിമാൻ I
തസ്മാത് സുപ്രണവം ലബ്ധ്യാ I
പുനരിത്യ ബ്രവീത് ശിവം II

N

P

I

K

കൃതകൃത്യവും ഭക്തിമാനുമായ ശുകൻ ഭഗവാൻ ശിവനെ നമസ്കരിച്ചതിനുശേഷം പ്രണവശിക്ഷ സ്വീകരിച്ച് പറഞ്ഞു.

- 9. ശ്രീ ശുക ഉവാച-
ദേവാദിദേവ സർവജ്ഞ I
സച്ചിദാനന്ദലക്ഷണ I
ഉമാരമണ ഭൃതേശ I
പ്രസീദ കരുണാനിയേ II

ദേവദേവ, സർവജ്ഞ സച്ചിദാനന്ദലക്ഷണ, ഉമപതേ, ഭൃതേശ, കരുണാനിയേ അങ്ങു എന്നിൽ പ്രസാദിച്ചാലും.

- 10. ഉപദിഷ്ടം പരംബ്രഹ്മ I
പ്രണവാന്തർഗതം പരം I
തത്ത്വമസ്യോദിവാക്യാനാം I
പ്രജ്ഞാദീനാം വിശേഷതഃ II

- 11. ശ്രോതു മിച്ഛാമി തത്രേന I
ഷഡംഗാനി യഥാക്രമം I
വക്തവ്യാനി രഹസ്യാനി I
കൃപയാദ്യ ദാശിവ II

പ്രണവാത്മസാരപത്തെപ്പറ്റിയും അതിലും അതീതമായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പരബ്രഹ്മത്തെപ്പറ്റിയും അങ്ങ് ഉപദേശിച്ചു. എന്നാൽ എനിക്ക് തത്ത്വമസി തുടങ്ങിയവാക്യങ്ങളെ ഷഡംഗന്യാസക്രമ സഹിതം കേൾക്കാൻ ആശയുള്ളതിനാൽ എന്നിൽ ദയവുണ്ടായി അതിരഹസ്യങ്ങളായ ആ മഹാവാക്യങ്ങളെ വിശദമായി ഉപദേശിച്ചു തന്നാലും.

- 12. ശ്രീ സദാശിവ ഉവാചഃ-
സാധു സാധു മഹാ പ്രാജ്ഞ I
ശുക, ജ്ഞാന നിയേ മൂനേ I
പ്രഷ്ടുവ്യം തു ത്വയാ പൃഷ്ടം I
രഹസ്യം വേദഗർഭിതം II

- 13. രഹസ്യോപനിഷന്നാമ്നാ I
സഷഡംഗമി ഹോച്യതേ I
യസ്യ വിജ്ഞാനമാത്രേണ I
മോക്ഷം സാക്ഷാന സംശയഃ II

- 14. അംഗഹീനാനിവാക്യാനി I
ഗുരുർനോപദിശേത് പുനഃ I
സഷഡംഗാന്യുപദിശേ I
മഹാവാക്യാനികൃത്സന്ദഃ II

- 15. ചതുർണ്ണാമപി വേദാനാം I
യഥോപനിഷദഃ ശിരഃ I
ഇയം രഹസ്യോപനിഷ I
ത്തഥോപനിഷദാം ശിരഃ II

- 16. രഹസ്യോപനിഷദ് ബ്രഹ്മ I
ധ്യാതം യേന വിപശ്ചിതാ I
തീർത്ഥൈഃ മന്ത്രൈശ്ചൈവൈ-
സ്തസ്യ കിം പുണ്യഹേതുഭിഃ
- 17. വാക്യാർത്ഥസ്യ വിചാരേണ I
യദാപ്നോതിശരച്ഛതം I
ഏകവാദജപേനൈവ I
ഋഷ്യാദിധ്യാനതശ്ച യത് II

ശ്രീ പരമശിവൻ പറഞ്ഞു:- ജ്ഞാന നിധിയായ ശുകദേവ, അങ്ങ് യഥാർത്ഥത്തിൽ ബുദ്ധിമാനാണ്, വേദങ്ങളുടെ രഹസ്യമയവും ജ്ഞാനവ്യവുമായ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയാണല്ലോ ചോദിച്ചത്. അതിനാൽ അങ്ങക്ക് രഹസ്യോപനിഷത്ത് എന്നു പേരുള്ള ഈ നിഗൂഢ തത്വം ഷഡംഗന്യാസ സഹിതം ഉപദേശിക്കാം. ഇതിന്റെ ജ്ഞാനം നേടിയാൽ മോക്ഷം സിദ്ധിക്കുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല. അംഗഹീനങ്ങളായ വാക്യങ്ങൾ ഗുരു ഉപദേശിക്കാൻ പാടില്ല. എല്ലാ മഹാവാക്യങ്ങളെയും ഷഡംഗ സഹിതം തന്നെ ഉപദേശിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ചതുർവേദങ്ങളിലും ഉപനിഷദ്ഭാഗം സർവശ്രേഷ്ഠമാണെന്നതു പോലെ എല്ലാ ഉപനിഷത്തുകളിലും വെച്ച് ഈ രഹസ്യോപനിഷത്ത് ശ്രേഷ്ഠമാണ്. ഈ ഉപനിഷത്തിന്റെ പഠനാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ നിർവഹിച്ചവന് പുണ്യത്തിന് കാരണമായ തീർത്ഥസ്നാനമോ വേദാദിപാഠമോ ജപാദികളോ ഒന്നും ആവശ്യമില്ല. നൂറു വർഷം മഹാവാക്യങ്ങളെപ്പറ്റി വിചിന്തനെ ചെയ്താൽ കിട്ടുന്ന ഫലം വാക്യങ്ങളുടെ ഉപജ്ഞാതാക്കളായ ഋഷിമാരെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടും ചിന്തനാദികൾ കൊണ്ടും ഒരു തവണ ജപിച്ചാൽ ലഭിക്കുന്നതാണ്.

ഓം അസ്യശ്രീമഹാവാക്യമഹാമന്ത്രസ്യ ഹംസഋഷിഃ, അവ്യക്ത ഗായത്രി ഛന്ദഃ, പരമ ഹംസോ ദേവതാഹം. ബീജം. സഃ ശക്തിഃ. സോഹം, കീലകം, മമ പരമഹംസ പ്രീത്യർത്ഥേ ജപേ വിനിയോഗഃ, സത്യം ജ്ഞാനമനന്തം ബ്രഹ്മ, അംഗുഷ്ഠാഭ്യാം നമഃ, നിത്യാനന്ദേ ബ്രഹ്മ തർജ്ജനീഭ്യാം സ്വാഹാ നിത്യാനന്ദമയം ബ്രഹ്മ മധ്യമാഭ്യാം വഷ്ട്, യോ വൈ ഭൂമാ അനാമി കാഭ്യാം ഹും, യോ വൈ ഭൂമാധിപതിഃ കനിഷ്ഠികാഭ്യാം വൗഷ്ട്, ഏകമേവാദിതീയം ബ്രഹ്മ കരതലകരപൃഷ്ഠാഭ്യാം ഫട്ട്, സത്യം ജ്ഞാനമനന്തം ബ്രഹ്മഹൃദയായ നമഃ, നിത്യാനന്ദോ ബ്രഹ്മ ശിരസേ സ്വാഹാ നിത്യാനന്ദമയം ബ്രഹ്മ ശിഖായൈ വഷ്ട്, യോ വൈ ഭൂമാ കവചായ ഹും, യോ വൈ ഭൂതാധിപതിഃ നേത്രത്രയാ വൗഷ്ട് ഏകമേവാദിതീയം ബ്രഹ്മ അസ്ത്രായ ഫട്ട്, ഭൂർഭുവസ്വരോമിതി ദിഗ്ബന്ധഃ

ധ്യാനം

നിത്യാനന്ദം പരമസുഖദം കേവലം
ജ്ഞാനമൂർത്തിം I
ദാനദാതീതം ഗഗന സദൃശം തത്ത്വമസ്യോദിലക്ഷ്യം I

N

P

I

K

ഏകം നിത്യം വിമലമചലം സർവധീ
സാക്ഷ്യാഭൂതം I
ഭാവതീതം ത്രിഗുണ രഹിതം സർഗ്ഗരൂപം
തം നമാമി II

അഥ മഹാവക്യാനി ചതാരി യഥാ-

1. ഓം പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ
2. ഓം അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി.
3. ഓം തത്വമസി.
4. ഓം അയമാത്മാ ബ്രഹ്മ.

തത്വമസീത്യഭേദവാചകമിദം യേ ജപന്തി തേ ശിവ സായുജ്യമുക്തിഭാജോ ഭവന്തി, തത് പദമഹാ മന്ത്രസ്യ പരമഹംസഃ ഋഷിഃ അവ്യക്തഗായത്രി ഛന്ദഃ, പരമഹംസോ ദേവതാ, ഹം ബീജം, സഃ ശക്തിഃ, സോ f ഹൃദം കീലകം, മമ സായുജ്യമുക്ത്യർത്ഥേ ജപേവിനിയോഗഃ, തത് പുരുഷായ അംഗുഷ്ഠാഭ്യോം നമഃ, ഈശാനായ തർജ്ജനീഭ്യോം സാഹാ അഘോരായ മധ്യമാഭ്യോം വഷ്ട് സദ്യോജാതായ അനാമികാഭ്യോം ഹും, വാമദേവായ കനിഷ്ഠികാഭ്യോം വൗഷ്ട്, തത്പുരുഷഃ ശാനാഘോര സദ്യോജാതവാമദേവേഭ്യോഃ നമഃ, കരതലകരപൃഷ്ഠാഭ്യോം ഫട്ട് ഏവം ഹൃദയാദിന്യാസഃ ഭൂർഭുവ സുവരോമിതി ദിഗ്ബന്ധഃ

ധ്യാനം

ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം ജ്ഞാനഗമ്യദതീതം I
ശുദ്ധം ബുദ്ധം മുക്തമപ്യവ്യയം ച I
സത്യം ജ്ഞാനം സച്ചിദാനന്ദ രൂപം I
ധ്യായേ ദേവം തന്മഹോ ഭ്രാമാനം I

തം പരമഹാമന്ത്രസ്യ വിഷ്ണുർഋഷി, ഗായത്രി ഛന്ദോ, പരമാത്മാദേവതാ, ഐംബീജം, ക്ലീം ശക്തിഃ, സൗ കീലകം, മമ മുക്ത്യർത്ഥേ ജപേ വിനിയോഗഃ, വാസുദേവായ അംഗുഷ്ഠാഭ്യോം നമഃ, സങ്കർഷണായ തർജ്ജനീഭ്യോം സാഹാ, പ്രത്യുച്ഛായ മധ്യമാഭ്യോം വഷ്ട്, അനിരുദ്ധായ അനാമികാഭ്യോം ഹും, വാസുദേവായ കനിഷ്ഠികാഭ്യോം വൗഷ്ട്, വാസുദേവ സങ്കർഷണേ പ്രത്യുച്ഛാനിരുദ്ധേഭ്യഃ ഭൂർഭുവ സ്വരോമിതി ദിഗ്ബന്ധഃ,

ധ്യാനം

ജീവതം സർവഭൂതാനാം I
സർവത്രാവണ്യ വിഗ്രഹം I
ചിത്താഹങ്കാരയന്താരം I
ജീവാഖ്യം തം പദം ഭജേ II

അസി പദമഹാമന്ത്രസ്യ മനഃ ഋഷിഃ, ഗായത്രി ഛന്ദഃ, അർദ്ധനാരീശ്വരോ ദേവതാ, അവശ്യാദിർഡബീജം, നൃസിംഹഃ

ശക്തി, പഞ്ചാത്മാ കീലകം, ജീവബ്രഹ്മൈക്യാർത്ഥേ ജപേ വിനിയോഗഃ പൃഥിവ്യബ്രഹ്മണുകായ അംഗുഷ്ഠാഭ്യോം നമഃ അബ്ദിണുതായ തർജ്ജനീഭ്യോം സാഹാ, തേജോബ്ദിണുകായ മധ്യമാഭ്യോം വഷ്ട് വായുബ്ദിണുകായ അനാമികാഭ്യോം ഹും, ആകാശ്ബ്ദിണുകായ അനാമികാഭ്യോം വൗഷ്ട് പൃഥിവ്യപ്തേജോവായ്പാകാശ ബ്ദിണുകേഭ്യഃ കരതലകരപൃഷ്ഠാഭ്യോം ഫട്ട്, ഭൂർഭുവ സുവരോമിതി ദിഗ്ബന്ധഃ,

ധ്യാനം

ജീവോ ബ്രഹ്മേതി വാക്യാർത്ഥം I
യാവദസ്തി മനഃസ്ഥിതി I
ഐക്യം തത്വം ലയേ കുർവൻ I
ധ്യായേദസി പദം സദാ I
ഏവം മഹാവക്യാഷഡം ഗാന്ധുക്താനി

നാലു മഹാവക്യാങ്ങൾ പ്രത്യേകം അനുസ്മരിക്കാൻ ആടചാര്യൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

1. ഓം പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ (ഐതരേയോപനിഷത്ത്)
2. അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി (ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത്)
3. ഓം തത്വമസി (ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്ത്)
4. അയമാത്മാ ബ്രഹ്മ (മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്ത്)

ഒന്നാമത്തെ മഹാവക്യാത്തിന്റെ അനുസ്മരണം സായുജ്യപ്രദായകമാണെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

അഥ രഹസ്യോപനിഷദിഭാഗശോ വാക്യാർത്ഥശ്ലോകാഃ പ്രോച്യന്തേ-

യേനേക്ഷേത ശൃണോതീദം I
ജീവേതി വ്യാകരോതി ച I
സാദസാദു വിജാനാതി I
തത് പ്രജ്ഞാന മുദീരിതം II

ചതുർമ്മുഖേന്ദ്രദേവേഷു മനുഷ്യാശ്വഗവാദിഷു
ചൈതന്യമേകം ബ്രഹ്മാതദ് പ്രജ്ഞാനം
ബ്രഹ്മമയ്യപി

പിന്നെ രഹസ്യോപനിഷത്തിന്റെ വിഭാഗമനുസരിച്ച് മഹാവക്യാങ്ങളുടെ അർത്ഥവും ധ്യാനശ്ലോകങ്ങളും പറയുന്നു. ജീവികൾ ഏതു മുഖേനയാണോ കാണുകയും കേൾക്കുകയും മണപ്പിക്കുകയും സ്വാദും ദുസ്വാദും അറിയുകയും ചെയ്യുന്നത് അത് പ്രജ്ഞാനമെന്ന് പറയുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് ഇന്ദ്രൻ ദേവന്മാർ മനുഷ്യർ കൃതിര പശു മുതലായ മൃഗങ്ങൾ എന്നിവയിലും മറ്റു സകലജീവികളിലും ഒരേ ഒരു ചൈതന്യസ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ആ പ്രജ്ഞാനം - ബ്രഹ്മ എന്നിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

N

P

I

K

18. പരിപൂർണ്ണ പരാത്മാസ്മിൻ I
 ദേഹേ വിദ്യാധി കാരിണി I
 ബുദ്ധേ സാക്ഷി തയാ സ്ഥിത്യാ I
 സ്ഥൂരനഹമീതിര്യതേ II

19. സ്വതഃ പൂർണ്ണഃ പരാത്മാത്ര I
 ബ്രഹ്മേ ശബ്ദേന വർണ്ണിതഃ I
 അസ്മീത്യൈക്യപരാമർശ-
 സ്തേന ബ്രഹ്മ ഭവാമ്യഹം

ഈ മനുഷ്യ ശരീരം തന്നെയാണ്, ബ്രഹ്മവിദ്യാപ്രാപ്തിക്ക് അധികാരി. അതിൽ സാക്ഷി രൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് ബുദ്ധിസ്ഫുരണമുണ്ടാകുമ്പോൾ “ഞാൻ എന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. പരിപൂർണ്ണമായ പരമാത്മാവു തന്നെയാണ് ഇവിടെ ബ്രഹ്മ എന്ന് പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.

20. ഏക ഏവാദിതീയ സ
 ന്നാമ രൂപവിവർജിതം I
 സൃഷ്ടേഃ പുരാധുനാപ്യസ്യ I
 താദൃക്ത്വം തദിതീര്യതേ

21. ശ്രോതൂർദേഹേന്ദ്രിയാതീതം I
 വസ്തുത്ര തം പദേദിതം I
 ഏകതാ ഗ്രാഹ്യതേ f സീതി
 തദൈക്യമനുഭൂയതാം

22. ദൃശ്യമാനസ്യ സർവസ്യ I
 ജഗതസ്തത്ത്വമീര്യതേ I
 ബ്രഹ്മ ശബ്ദേന തത് ബ്രഹ്മ I
 സ്വപ്രകാശാത്മ രൂപകം

സൃഷ്ടിക്കു മുമ്പ് ദൈവതഭാവനയില്ലാത്ത നാമരൂപരഹിതവുമായ ഒരു സത്ത ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ ബ്രഹ്മം തത് എന്ന പദത്താൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടു. തം എന്ന പദത്താൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് ഉപദേശം കേൾക്കുന്ന ശിഷ്യന്റെ ഇന്ദ്രിയാതീതമെന്നു തോന്നുന്ന ശരീരം തന്നെ. അസി എന്ന പദം കൊണ്ട് ജീവന്റെയും ബ്രഹ്മത്തിന്റെയും ഏകത്വം ദ്യോതിക്കുന്നു.

23. അനാത്മദ്യഷ്ടരവിവേകനിദ്രാ
 മഹം മമ സ്വപ്നഗതിം ഗതോ f ഹം I
 സ്വരൂപസ്യുര്യോ f ദ്യുദിതേ സ്ഫുടോകേതഃ I
 ഗുരോർമ്മഹാവാക്യപദൈഃപ്രബുദ്ധേഃ II

അനാത്മവസ്തുവിൽ ആത്മബുദ്ധി ഉണ്ടായതുനിമിത്തം ഞാൻ അജ്ഞാനാസകാരത്തിൽ പതിച്ച് ഞാനെന്നും എന്റേതെന്നുമുള്ള മോഹാത്മക സ്ഥിതിയിൽ എത്തിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗുരുദേവനിൽ നിന്നും എനിക്കു ലഭിച്ച മഹാവാക്യോപദേശത്താൽ ആത്മ സ്വരൂപമാകുന്ന സൂര്യന്റെ ആവിർഭാവത്താൽ എന്റെ ഉറക്കത്തിന് ഭംഗം വന്നിരിക്കുന്നു.

24. വാച്യം ലക്ഷ്യമിതി ദിധാർത്ഥ സരണിഃ
 വലാച്യസ്യ ഹി താപദേ I
 വാച്യം ഭൗതികമിന്ദ്രിയാദിരപിയല്ലക്ഷ്യം
 തമർത്ഥാശ്ച സഃ I

വാച്യം തത്പദമീ ശതാക്യതമതിർലഭ്യം
 തുസച്ചിത് സുഖാ-
 നന്ദ ബ്രഹ്മ തദർത്ഥ ഏഷ ച
 തയോരൈക്യം തസീദം പദം II

25. തമിതി തദിതി കാര്യേ കാരണേ സത്യുപാധൗ I
 ദിതയമിതരഥൈകം സച്ചിദാനന്ദരൂപം I
 ഉഭയവചനഹേതു ദേശാകാലൗ ച ഹിത്യാ I
 ജഗതി ഭവതി സോ f യം ദേവദത്തോ യഥൈകഃ

26. കാര്യോപാധിരയം ജീവഃ I
 കാരണോപാധിരീശ്വര I
 കാര്യകാരണതാം ഹിത്യാ I
 പൂർണ്ണബോധോ f വ ശിഷ്യതേ II

മഹാവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം അജ്ഞാനത്തിൽ നിന്ന് വാച്യത്തെയും അർത്ഥത്തെയും അനുസരിക്കണം. വാച്യമനുസരിച്ച് ഇന്ദ്രിയാദികൾ ‘തം’ എന്നതിന്റെ വാച്യമാണ്. എന്നാൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും അതീതമായ വിശുദ്ധ ചൈതന്യം തന്നെയാണ് ലക്ഷ്യാർത്ഥം. ഇങ്ങനെ അത് എന്ന വാച്യം സർവജ്ഞാത്മകത്വം ഈശ്വരത്വം എന്നീ ഗുണവൈശിഷ്ട്യങ്ങളോടു കൂടിയ പരമാത്മാവും ലഭ്യാർത്ഥം സച്ചിദാനന്ദമയമായ ബ്രഹ്മവുമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവിടെ ‘അസി’ എന്ന പദത്താൽ രണ്ടു പദങ്ങളുടെയും ലക്ഷ്യാർത്ഥം മുഖേന ജീവാത്മപരമാത്മാക്കളുടെ ഏകീഭാവത്തെ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. കാര്യകാരണങ്ങളായ ഉപാധികൾകൊണ്ടു തന്നെ ‘തം’ ‘തത്’ എന്നിവ തമ്മിൽ ഭേദമുണ്ട്. ഉപാധി രഹിതമായാൽ രണ്ടും ഒരേ സച്ചിദാനന്ദം തന്നെ. പ്രപഞ്ചത്തിലും അതു തന്നെയാണ്. അതിൽ നിന്ന് ‘ഇത്’, ‘അത്’ എന്നഭാവം നീക്കിയാൽ അന്തരരഹിതമായ ഒന്നുതന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. ഈ ജീവൻ കാര്യോപാധിയുക്തവും ബ്രഹ്മം കാരണോപാധി സഹിതവും ആകുന്നു. ഈ കാര്യകാരണോപാധികളെ പരിത്യജിച്ചാൽ അജ്ഞാനസ്വരൂപം അവശേഷിക്കുന്നു.

27. ശ്രവണം തു ഗുരോഃ പൂർവം I
 മനനം തദനന്തരം I
 നിദിധ്യാസനമിത്യേതത് I
 പൂർണ്ണബോധസ്യ കാരണം II

28. അന്യവിദ്യാ പരിജ്ഞാന I
 മവശ്യം നശ്വരം ഭവേത് I
 ബ്രഹ്മവിദ്യാ പരിജ്ഞാനം I
 ബ്രഹ്മപ്രാപ്തി കരം സ്മൃതം II

N

P

I

K

- 29. മഹാവാക്യാനുപദിശേൽ I
 സഷഡംഗാനി ദേശികഃ I
 കേവലം നഹി വാക്യാനി I
 ബ്രഹ്മണോ വചനം യഥാ II

ഗുരു മുഖത്തിൽ നിന്ന ആദ്യം കേൾക്കണം കേട്ടതിനു ശേഷം മനനം ചെയ്യണം. പിന്നെ നിദിധ്യാസം വേണം എന്നാൽ മാത്രമേ അനന്തം പൂർണ്ണമാവുകയുള്ളൂ. എത്രമാത്രം നല്ലതുപോലെ അഭ്യസിച്ചാലും മറ്റു വിദ്യകളിൽ നിന്നു ലഭിക്കുന്ന അനന്തം തീർച്ചയായും നശ്വരമാണ്. എന്നാൽ ബ്രഹ്മ വിദ്യാപരിചയം സ്വീകരിച്ചാൽ ബ്രഹ്മ പ്രാപ്തി കരവുമാകുന്നു. ആചാര്യൻ ശിഷ്യന് മഹാവാക്യങ്ങൾ ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ട് മാത്രമായില്ല എന്ന് ബ്രഹ്മാവ് അനുശാസിച്ചിരിക്കുന്നു.

- 30. ഏവമുക്തയാ മുനിശ്രേഷ്ഠഃ I
 രഹസ്യോപനിഷത് ശൂകഃ മയാ
 പിത്രാനുനീതേന I
 വ്യാസേന ബ്രഹ്മവാദിനാ II

- 31. തതോ ബ്രഹ്മോപദിഷ്ഠം വൈ I
 സച്ചിദാനന്ദ ലക്ഷണം I
 ജീവന്മുക്തഃ സദാ ധ്യായൻ I
 തതസ്തം വിഹരിഷ്യസി II

- 32. യോ വേദാദൗ സ്വരഃ പ്രോക്തോ I
 വേദാന്തേ ച പ്രതിഷ്ഠിതഃ തസ്യ I
 പ്രകൃതിലീനസ്യ I
 യഃ പരഃ സ മഹേശ്വരഃ II

പരമേശ്വരൻ പറഞ്ഞു: “ശൂകദേവാ, അങ്ങയുടെ പിതാവായ വേദവ്യാസൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രീതനായി ഞാൻ അദ്ദേഹം ഈ രഹസ്യോപനിഷത്ത് ഉപദേശിച്ചു തരുന്നു. ഇതിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത് സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മം തന്നെ. അങ്ങ ബ്രഹ്മത്തെ നിത്യവും ധ്യാനിച്ചു ജീവന്മുക്തനാകുക. വേദാരംഭത്തിൽ ഉച്ചരിക്കപ്പെടുന്നതും വേദാന്തത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതവുമായ ഓം കാര സ്വരം അതിന്റെ പ്രകൃതിയിൽ താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ചതിനു ശേഷം അതിനു അതീതനായിട്ടുള്ളവനാണ് സാക്ഷാൽ പരാപരൻ.

- 33. ഉപദിഷ്ടഃ ശിവേനേതി I
 ജഗത്തന്വയതാം ഗതഃ

- ഉത്ഥായ പ്രണിപത്യേശം I
 ത്യാക്താശേഷ പരിഗ്രഹഃ II

- 34. പരബ്രഹ്മപയോരാശൗ I
 പ്ലവന്നിവ യയൗ തദാ I
 പ്രവ്രജന്തം തമാലോക്യ I
 കൃഷ്ണദൈവായനോ മുനിഃ II

- 35. അനു വ്രജന്നാജുഹാവ I
 പുത്രവിശ്ലേഷകാതരഃ I
 പ്രതിനേദുസ്തദാ സർവേ I
 ജഗത് സ്ഥാവര ജംഗമാഃ II

- 36. തത് ശ്രുത്യാ സകലാകാരം I
 വ്യാസഃ സത്യവതീസുതഃ I
 പുത്രേണ സഹിതഃ പ്രീത്യാ I
 പരമാനന്ദമുപേയിവാൻ II

ശ്രീ പരമശിവന്റെ ഈ ഉപദേശം കേട്ട് ശൂകദേവൻ സമസ്ത വിശ്വാസത്തിലും തന്മയനായി എഴുന്നേറ്റ് ഭഗവാനെ പ്രണമിച്ച് സർവപരിഗ്രഹങ്ങളും കൈവിട്ടു പരബ്രഹ്മാഞ്ജുരായി യിൽ നീന്തിയതുപോലെ ആനന്ദമഗ്നനായി അവിടെ നിന്നും പുറപ്പെട്ടു. അതുകണ്ട് വേദവ്യാസൻ പുത്ര വിരഹ ദുഃഖിതനായ പുത്രന്റെ പേർ വിളിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുടർന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിളിക്ക് ഉത്തരം കൊടുത്തത് പ്രപഞ്ചത്തിലെ സമ്പൂർണ്ണ ജഡചേതന പദാർത്ഥങ്ങളായിരുന്നു. അതോടെ തന്റെ പുത്രൻ സമ്പൂർണ്ണമായും വിശ്വമയനാണെന്നു കാണുകയും വ്യാസനും ശൂകനെപ്പോലെ സന്തോഷത്തോടെ പരമാനന്ദം ആസ്വദിക്കുകയും ചെയ്തു.

- 37. യോ രഹസ്യോപനിഷദമധീതേ ഗുർവനുഗ്രഹാ
 ത്സർവപാപ വിനിർമുക്തഃ സാക്ഷാത് കൈവല്യമ
 ശ്നുതേ സാക്ഷാത് കൈവല്യമശ്നുതേ ഇത്യുപനി
 ഷത്

ഗുരുവിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ യാതൊരാൾ ഈ രഹസ്യോപനിഷത്ത് അധ്യയനം ചെയ്യുന്നോ അയാൾ സർവപാപ വിനിമുക്തനായിത്തീർന്ന് കൈവല്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

ശൂകരഹസ്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

ശ്രീരാമചൂർവതാചിന്ദുചന്ദ്രിപ്പതം

ഓം ഭദ്രം കർണേഭിഃ ശൃണയാമ ദേവാ ഭദ്രം പശ്യേ മാക്ഷദിർവ്യ ജത്രാ സ്ഥിരൈരംഗസ്തുഷ്ടുവാം സ സ്തന്യുഭിർവ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വ്യക്ഷശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പൃഷാ വിശേവേദഃ സ്വസ്തി ന സ്താർക്ഷ്യോ അരിഷ്ടനേമി സ്വസ്തി നോ ബൃഹസ്പതിർ ദധാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ദേവന്മാരെ ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത കാണുമാറാകണം. സുദൃഢങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ശരീരത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചു കൊണ്ട് ദേവന്മാർ നിങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കണം. മഹാകീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. സർവജ്ഞനായ പൃഷാദേവൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. അപ്രതിരോധഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യണം. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഒന്നാം ഉപനിഷത്ത്

1. ചിന്മയേസ്മിൻ മഹാവിഷ്ണൗ ജാതേ ദശരഥേ ഹരൗ രഘോ ക്വലേഖിലം രാതി രാജതേ യോ മഹീ സ്ഥിതഃ
2. സ രാമ ഇതി ലോകേഷു വിദ്വദ്ഭിഃ പ്രകടീകൃതഃ വിദ്വദ്ഭിഃ പ്രകടീകൃതഃ രാക്ഷസാ യേന മരണം യാന്തി സ്വേ ദ്രേകതോളമവാ
3. രാമരാമ ഭൂതി വ്യാത മഭി രാമേണ വാ പുനഃ രാക്ഷസാന്മത്തു രൂപേണ രാഹുർമ്മനസിതജം യഥാ
4. പ്രഹേനാം തഥാ കൃത്വാ രാജ്യാർഹണാം മഹീ ഭൂതാം ധർമ്മമാർഗ്ഗം ചരിത്രേണ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗം ചനാ മതഃ
5. തഥായ്യോനേന വൈരാഘ്യ മൈശ്വര്യം സ്വസ്യ പുജനാത് തഥാ രാത്യസ്യ രാമാഖ്യ ഭൂവി സ്യാദഥ തത്വതഃ
6. രമന്തേ യോഗിനോനന്തേ നിത്യനന്ദേ ചിദാത്മനി ഇതി രാമ പദേനാസൗ പരബ്രഹ്മാഭി ധീയതേ

ചിന്മയനായ മഹാവിഷ്ണു രഘു വംശജനായ ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേര് രാമൻ എന്നായിരുന്നു. വിദാന്മാർ രാമശബ്ദം വ്യാഖ്യാനിച്ചു കൊണ്ട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഭൂമിയിൽ കഴിഞ്ഞ് സജ്ജനങ്ങളുടെ ആഗ്രഹങ്ങളെയും പൂർത്തീകരിക്കുന്നവനും രാജാവിന്റെ രൂപത്തിൽ ശോഭിക്കുന്നവനുമാണ് രാമൻ. രാക്ഷസന്മാർക്ക് ആരു മുഖാന്തിരം മരണം ഭവിച്ചു അദ്ദേഹം രാമനാണ്. അഭിരാമനായതുകൊണ്ടാണ് രാമനെന്നു പറയപ്പെടുന്ന

തെന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. ആത്മനോന്നതിയാൽ ആരുടെ ബലമാണോ ഭൂമിയിൽ പ്രസിദ്ധമായത് അത് രാമനെന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. രാഹു ചന്ദ്രനെ പ്രഭാഹീനനാക്കുന്നതുപോലെ രാക്ഷസന്മാരെ പ്രഭാഹീനരാക്കിയതിനാൽ അദ്ദേഹം രാമനായി. രാജ്യം ധികാരികളായ രാജാക്കന്മാർക്ക് ശ്രേഷ്ഠമാർഗ്ഗം ഉപദേശിക്കുകയും ധ്യാനനിരതർക്ക് വൈരാഗ്യം പ്രദാനം ചെയ്യുകയും നാമം ചെയ്യുന്നവരെ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്തതിനാലാണ് രാമനെ പേർ വന്നതെന്ന് ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അനന്തനും നിത്യാനന്ദനും ചിദാന്മാവുമായ യാതൊരുവനിൽ യോഗികൾ രമിക്കുന്നു. അവനാണ് രാമൻ. രാമ പദം കൊണ്ട് പരബ്രഹ്മമാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

7. ചിന്മയസ്യ ദിതീയസ്യ നിഷ്കളങ്കസ്യ ശരീരിണഃ ഉപാസകാനാം കാര്യാർത്ഥം ബ്രഹ്മണോ രൂപകല്പനാ
8. രൂപസ്ഥാനാ ദേവതാനാം പുസ്ത്രംഗാസ്ത്രാദി കല്പനാ ദ്വിചതാരി ഷഡഷ്ടാനാം ദശ ദ്വാദശ ഷോഡശ
9. അഷ്ടാദശാഷീ കഥിതാ ഹസ്താഃ ശംഖാദിദിർവൃതാ സഹസ്രാന്താവസ്ഥാ താസാം വർണ്ണവാഹന കല്പനാ
10. ശക്തിസേനാ കല്പനാ ച ബ്രഹ്മാണ്യേവം ഹിപഞ്ചയാ കല്പിതസ്യ ശരീരസ്യ തസ്യ സേനാദി കല്പനാ
11. ബ്രഹ്മാ ദീനാം വാചകോയം മന്ത്രോളനാർത്ഥാദി സംജ്ഞകാ ജപ്തവ്യോ മന്ത്രിണാണൈനാ വിനാദേവഃ പ്രസീദതി
12. ക്രിയാ കർമ്മേതി കർത്തുണാ മർത്ഥം മന്ത്രോവദത്യഥ മനതാത് ത്രാണനാന്ത്ര സർവാച്യസ്യ വാചകഃ
13. സോഭയേസ്യാസ്യ ദേവസ്യ വിഗ്രഹോ യന്ത്രകല്പനാ വിനാ യന്ത്രേണ ചേത് പുജാ ദേവതാ ന പ്രസീദതി

ചിന്മയനും അദിതീയനുമായ ബ്രഹ്മം ദേവരഹിതനും അംശരഹിതനും അദിതീയനും പ്രാകൃതനും ആണെങ്കിലും ഭക്തന്മാരുടെ ആഗ്രഹം നിറവേറ്റാൻ അദ്ദേഹം ആകാരം സ്വീകരിക്കുന്നു. പരമാത്മസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ദേവന്മാർക്കു മാത്രമാണ് പുരുഷൻ സ്ത്രീ അംഗം അസ്ത്രം എന്നീ രൂപങ്ങളിൽ സങ്കല്പമുള്ളത് ഭഗവാന്റെ സാകാരരൂപം വ്യത്യസ്തങ്ങളായ അവതാരങ്ങളിൽ രണ്ട് നാല് ആറ് എട്ട് പന്ത്രണ്ട് പതിനാറ് പതിനെട്ട് കൈകൾ ഉണ്ടെന്ന് വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയിൽ ഭഗവാൻ ശംഖചക്രാദികൾ ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വിശ്വരൂപം ധരിക്കുമ്പോൾ അനേകം കൈകൾ ചേരുന്നു. ഈ എല്ലാ

I

K

രൂപങ്ങൾക്ക് വിഭിന്ന നിറങ്ങളും വചനാദികളുമുണ്ട്. വിഭിന്ന ശക്തികളും ആയുധങ്ങളും ഭഗവാനുണ്ട്. അങ്ങനെ സൂര്യൻ ഗണപതി ദുർഗ്ഗ തുടങ്ങിയ രൂപങ്ങളിൽ വിവിധകല്പനകൾ ഉണ്ട്. വൃക്ഷാദിജഡപദാർത്ഥങ്ങളുടെയും ബ്രഹ്മാവു വരെയുള്ള ദേവതകളുടെയും വാചകം രാമമന്ത്രം തന്നെ. മന്ത്രദീക്ഷസ്വീകരിച്ച് വേണ്ടവിധം സാധനചെയ്താൽ ഭഗവത് പ്രസാദമുണ്ടാകുന്നു. അഭീഷ്ടസിദ്ധിക്കായി സാധകന്മാർ മന്ത്രദീക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നു. മനനം ശ്രാണനും ഇവയുടെ ഗുണവിശേഷം ചേർന്നതാകയാലാണ് മന്ത്രം എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചത് സർവ അഭിയേയങ്ങളുടെയും വാചകം മന്ത്രമാണ്. സ്ത്രീ പുരുഷരു പത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭഗവാൻ വിഗ്രഹയന്ത്രം രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കാരണം യന്ത്രർച്ചന കൂടാതെയുള്ള അർച്ചന ദേവന്മാരുടെ പ്രീതിക്ക് പര്യാപ്തമല്ല.

രണ്ടാം ഉപനിഷത്ത്

1. സോവർഭൂർജ്ജോതിർമ്മയോനന്ത രൂപി സ്വേനൈ വ ഭാസതേ ജീവതോനേദമോം യസ്യ സൃഷ്ടിസ്ഥിതി ലയസ്യച
2. കാരണതോന ചിച്ഛക്ത്യാ രജഃ സത്വ തമോ ഗുണൈ യഥൈവ വാ ബീജസ്ഥഃ പ്രാകൃതശ്ച മഹാ ദ്രുമഃ
3. തഥൈവ രാമ ബീജസ്ഥം ജഗദേതച്ചുരാചരം രഥാ രൂഢാ നൃത്തയസ്യ ശക്തയസ്തിസ്ര ഏവച ഇതി
4. സീതരാമൗ തന്യാവത്ര പുജ്യൗ ജാതന്യാഭ്യാം ഭൂവനാനി ദിസപ്തഃ സ്ഥിതാനി ച പ്രഹതാന്യേവ യേഷു തതോ രാമോ മാ നവോ മായയാധ്യാത് ജഗത് പ്രാണായാത്തനേളസ്ഥൈ നമഃ സ്യാന്നമസ്തൈക്യം പ്രവദേത് പ്രാഗ് ഗുണനേതി.

സാകാരനായ പരമേശ്വരൻ സ്വയം ഭൂഃ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വയം ആവിർഭവിക്കുന്നു. ജ്യോതിന്മയനാണദ്ദേഹം സാകാരനും അനന്തനുമായദ്ദേഹം. ദേശകാലാതീതനുമാണ് ചൈതന്യശക്തികൊണ്ട് പ്രാണരൂപത്തിൽ എല്ലാ ദേഹകാരികളിലും വസിക്കുന്നു. സത്വരജസ്തമോ ഗുണങ്ങളാൽ വിശ്വം സൃഷ്ടിച്ച് രക്ഷിച്ച് സംഹരിക്കുന്നതദ്ദേഹമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചവും ഓംകാരമായ മായരൂപം തന്നെ ബ്രഹ്മ വിഷ്ണു ശിവൻ എന്നീ ത്രിമൂർത്തികളും സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരകാരിണികളായ ശക്തികളും എല്ലാം രാമന്റെ ര കാരത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്. ബീജമന്ത്രത്തിൽ സീതയാകുന്ന പ്രകൃതിയും രാമനാകുന്ന പുരുഷനുമടങ്ങുന്നു. എല്ലാ ലോകവും ഈ രണ്ടുപേരിൽ നിന്നും ഉണ്ടായി. രാമൻ ലീലയോടെ സ്വയം മനുഷ്യരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായതാണ് വിശ്വപ്രാണനും വിശ്വാത്മാവുമായ രാമൻ നമസ്കാരം ഇങ്ങനെ നമസ്കരിച്ച് ഗുണങ്ങൾക്കും മുമ്പ് പ്രകടമായ ബ്രഹ്മരൂപിയായ രാമനോടു കൂടി താൻ ഏകീഭവിച്ചുകൊണ്ട് ഞാൻ രാമരൂപിയായ ബ്രഹ്മ തന്നെയാണ് എന്ന് ഉച്ചരിക്കുക.

മൂന്നാം ഉപനിഷത്ത്

1. സ്വർഭൂർജ്ജോതിർമ്മയോനന്ത രൂപി സ്വേനൈവ ഭാസതേ ജീവതോനേദമോം യസ്യ സൃഷ്ടിസ്ഥിതി ലയ സ്യച
2. കാരണതോന ചിച്ഛക്ത്യാ രജഃ സത്വ തമോ ഗുണൈ യഥൈവ വാ ബീജസ്ഥഃ പ്രാകൃതശ്ച മഹാ ദ്രുമഃ
3. തഥൈവ രാമ ബീജസ്ഥം ജഗദേതച്ചുരാചരം രഥാ രൂഢാ നൃത്തയസ്യ ശക്തയസ്തിസ്ര ഏവച ഇതി
4. സീതരാമൗ തന്യാവത്ര പുജ്യൗ ജാതന്യാഭ്യാം ഭൂവനാനി ദിസപ്തഃ സ്ഥിതാനി ച പ്രഹതാന്യേവ യേഷു തതോ രാമോ മാ നവോ മായയാധ്യാത് ജഗത് പ്രാണായാത്തനേളസ്ഥൈ നമഃ സ്യാന്നമസ്തൈക്യം പ്രവദേത് പ്രാഗ് ഗുണനേതി

സാകാരനായ പരമേശ്വരൻ സ്വയം ഭൂഃ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വയം ആവിർഭവിക്കുന്നു. ജ്യോതിന്മയനാണദ്ദേഹം സാകാരനും അനന്തനുമായദ്ദേഹം. ദേശകാലാതീതനുമാണ് ചൈതന്യശക്തികൊണ്ട് പ്രാണരൂപത്തിൽ എല്ലാ ദേഹകാരികളിലും വസിക്കുന്നു. സത്വരജസ്തമോ ഗുണങ്ങളാൽ വിശ്വം സൃഷ്ടിച്ച് രക്ഷിച്ച് സംഹരിക്കുന്നതദ്ദേഹമാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചവും ഓംകാരമായ മായരൂപം തന്നെ ബ്രഹ്മ വിഷ്ണു ശിവൻ എന്നീ ത്രിമൂർത്തികളും സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരകാരിണികളായ ശക്തികളും എല്ലാം രാമന്റെ ര കാരത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്. ബീജമന്ത്രത്തിൽ സീതയാകുന്ന പ്രകൃതിയും രാമനാകുന്ന പുരുഷനുമടങ്ങുന്നു. എല്ലാ ലോകവും ഈ രണ്ടുപേരിൽ നിന്നും ഉണ്ടായി. രാമൻ ലീലയോടെ സ്വയം മനുഷ്യരൂപത്തിൽ പ്രകടമായതാണ് വിശ്വപ്രാണനും വിശ്വാത്മാവുമായ രാമൻ നമസ്കാരം ഇങ്ങനെ നമസ്കരിച്ച് ഗുണങ്ങൾക്കും മുമ്പ് പ്രകടമായ ബ്രഹ്മരൂപിയായ രാമനോടു കൂടി താൻ ഏകീഭവിച്ചുകൊണ്ട് ഞാൻ രാമരൂപിയായ ബ്രഹ്മ തന്നെയാണ് എന്ന് ഉച്ചരിക്കുക.

മൂന്നാം ഉപനിഷത്ത്

1. ജീവവാചി നമോ നാമ ചാത്മാ രാമേതി ഗീയതേ തദാത്മികാ യാ ചതുർത്ഥീ തഥാ ചായേതി ഗീയതേ
2. മന്ത്രോയം വാചകോ രാമോ വാച്യ സ്യാദ്യോഗ ഏതയോ ഫലദശൈവ സർവേഷാം സാധകാനാം ന സംശയഃ
3. യഥാ നാമീ വാചകേന നാമ്നായോഭി മുഖോഭ വേത് തഥാ ജീവാത്മകോ മന്ത്രോ മന്ത്രിണോ ഭവേത്
4. ബീജശക്തിം നൃസേ ദക്ഷ വാമയോ മധ്യേളവി നാഭാമ്യഃ സ്വ വാഞ്ഛാ വിനിയോഗവാൻ
5. സർവേഷാ മേവ മന്ത്രണാം ഏഷ സാധാരണ ക്രമഃ അത്ര രാമോളനന്തരൂപഃ സ്തേജസാ വഹിനാ സമഃ

N

P

I

K

- 6. സത്യാനുഷ്ഠാനം വിശ്വേശ്വരൻ ദാനിഷോമാതകം ജഗൽ ഉല്പന്ന സീതയാ ഭാതി ചന്ദ്രശ്ചന്ദ്രികയാ യഥാ
- 7. പ്രകൃത്യാ സഹിതഃ ശ്യാമഃ പീതവാസാ ജടാധരഃ ദിഭുജഃ കൃണലീരത്ന മാലീ ധീരോ ധനുഷധരഃ
- 8. പ്രസന്നവദനോ ജേതാ ഘൃഷ്ടഷ്ടക വിഭുഷിതഃ പ്രകൃത്യാ പരമേശ്വരോ ജഗദ്ഭയാന്യാകിതാംഗഭൂത്
- 9. ഹേമാഭയാ ദിഭുജയാ സർവാലം കൃതയാ ചിതാ ശ്ലീഷ്ടഃ കമല ധാരിണ്യാ പുഷ്ടഃ കോസലജാതജഃ

ആത്മാവ് രാമൻ മുഖേനയാണ് പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്നത് നമുക്കു എന്ന് ജീവവാചകമാകുന്നു. രാമനോട് ചേർന്നിരിക്കുന്നതിനാൽ ജീവന്റെയും ആത്മാവിന്റെയും ഏകഭാവം വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. രാമായനമുഖേന മന്ത്രത്താൽ രാമൻ തന്നെ വാചം രണ്ടിന്റെയും സമ്മേളനത്താൽ സകല ഉപാസകന്മാർക്കും ഇച്ഛിതമായ ഫലം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഒരാളെ പേരു പറഞ്ഞുവെച്ചാൽ അയാൾ അടുത്തു വരുമല്ലോ അതുപോലെ ബീജമന്ത്രമായ രാമൻ എന്നുചുരിച്ചാൽ രാമനും സാധകന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ബീജത്തെ ദക്ഷിണസ്തനത്തിലും ശക്തിയെ വാമ സ്തനത്തിലും കാലകത്തെ ഹൃദയമധ്യത്തിലും ന്യൂനിച്ചു കാമന ലഭിക്കുവാൻ വിനിയോഗം ചെയ്യുക. ധ്യാനിക്കുമ്പോൾ ദശരഥപുത്രനായ ശ്രീരാമനിൽ അനന്തനും അവിനാശിയുമായ ഈശ്വരൻ എന്ന ഭാവന വേണം അദ്ദേഹത്തെ തേജോമയമായ അഗ്നിപോലെ കരുതണം. സൗമ്യകാന്തിയോടെ സീതസമ്മേതനായിരിക്കുമ്പോൾ അഗ്നീഷോമാതകമായ വിശ്വത്തിന് കാരണമാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ ചന്ദ്രികയോടൊത്ത് ഏറെ ശോഭിക്കുന്നതുപോലെ സീതസഹിതനായി രാമൻ അത്യന്തം ശോഭിച്ചേരുന്നു. തന്റെ ആഹ്ലാദിനീശക്തിയായ സീതയോട് രാമൻ ശോഭിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ശ്യാമളനും പീതാംബരധാരിയും ജടാധാരിയും കർണ്ണങ്ങളിൽ കൃണലവും കഴുത്തിൽ രത്നമാലയും അണിഞ്ഞവനുമാണ്. ദിഭുജനാണ്. ധീരനും പ്രസന്നമുഖനുമാണ്. ധനർധരനായ അദ്ദേഹം യുദ്ധവിജയിയാണ്. അഷ്ടൈശ്വര്യസിദ്ധി ചേർന്നവനാണ് വലതുഭാഗത്ത് ലക്ഷ്മണൻ ധനുർബാണധാരിയായി നിൽക്കുന്നു. സീതാദേവിയിൽ സർവാലങ്കാരഭൂഷിതയും കൈയിൽ താമരപ്പൂവുമായി വിരാജിക്കുന്നു.

നാലാം ഉപനിഷത്ത്

- 1. തഥൈവ തസ്യ മന്ത്രസ്യ യസ്യണ്യശ്ച സ്വദേന്തയാ ഏവം ത്രികോണരൂപംസ്യ ത്തം ദേവാ യേ സമായയുഃ
- 2. ശ്രുതിം ചക്രശ്ച ജഗതഃ പതിം കല്പതരൗ സ്ഥിതം കാമരൂപായ രാമായ നമോ മായാമയായ ച
- 3. നമോ വേദാദിരൂപായ ഓങ്കാരായ നമോ നമഃ രമാധരായ രാമായ ശ്രീരാമായാത്മമൂർത്തയേ
- 4. ജാനകീ ദേഹ ഭൂഷായ രക്ഷോഘ്നായ ശുഭാഗിനേ ഭദ്രായരഘുവീരായ ദശാസ്യാന്തകരുപിണേ

- 5. രാമഭദ്ര മഹേശ്വാസ രഘുവീര നൃപോത്തമ
- രാമായനമുഖേന മന്ത്രം ത്രികോണാത്മകമാണെന്ന് സങ്കല്പം. ഒരിക്കൽ ദേവന്മാർ ശ്രീരാമനെ കാണാൻ പോയി. ആ ഘട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹം കല്പ വൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. ദേവന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിച്ചു. കാമരൂപനും മായാമയനും ആയ രാമന് നമസ്കാരം. വേദാന്ത വേദാന്തം ഓങ്കാരസ്വരൂപനും ജാനകീനാഥനും രാവണാന്തകനും നൃപോത്തമനുമായ രാമന് നമസ്കാരം.

അഞ്ചാം ഉപനിഷത്ത്

- 1. ഭോദശാസ്ത്രകാസ്മക രക്ഷാം ദേഹി ശ്രിയം ചതേ
- 2. ത്വമൈശ്വര്യം ദാപയാഥ സസ്രത്യാശ്വരിമാരണം കുർവിതിസ്തുത്യ ദേവാദ്യ സ്തേന സാർദ്ധം സുഖം സ്ഥിതാ
- 3. സ്തുവത്യേവം ഹി ഋഷയഃ സ്തദാ രാവണ അസുരഃ രാമപത്നിം വനാഭ്യാംയ സ്ഥിരീവൃത്യർത്ഥമാദദേ
- 4. സ രാവണ ഇതി വ്യാതോ യദധാ രാമാച്ച രാവണ തദ് വ്യാജേനക്ഷിത്യം സീതാം രാമോ ലക്ഷ്മണ ഏവ ച
- 5. വിചേരതുസ്തദാ ഭൂമൗ ദേവിം സംഭൃശ്യാചാസുരം ഹതാ കബന്ധം ശബരീ ഗതാ തസ്യാജ്ഞയാതഥ
- 6. പുജിതോ വായു പുത്രേണ ഭക്തേന ച കപീശ്വരം ആഹുയ ശാസ്താം സർവ മാദ്യന്തം രാമലക്ഷ്മണൗ
- 7. സതുരാമേ ശങ്കിതഃ സസ പ്രത്യയാർത്ഥം ചദ്യന്ദുഭേ വിഗ്രഹം ദർശയാമാസ യോ രാമസ്തമചിക്ഷിപ്ത്
- 8. സപ്ത സാലാൻ വിഭിദ്യാശു മോദതേ രാഘവ സ്തദാ തേന സൃഷ്ടഃ കപീന്ദ്രോജസൗ സ രാമസ്തസ്യ പത്തനം
- 9. ജഗഥ ഗർജദനുജോ വാലിനോ വേഗതോ ഗൃഹാ താലീ തദാ നിർജഗാമ തം വാലിനമമാഹതേ
- 10. നിഹത്യ രാഘവോ രാജ്യേ സുഗ്രീവം സ്ഥാവ യേത്തത

അല്ലയോ രാവണാന്തക ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുക. ഞങ്ങൾക്ക് ഐശ്വര്യം നൽകുക എന്ന് അവർ സ്തുതിച്ചു. ഖരവധത്തിനുശേഷം ഋഷിമാർ അദ്ദേഹത്തെ സ്തുതിച്ചു. ഖരാധികളുടെ വധത്തിനു ശേഷം രാവണൻ വന്ന് സീതയെ അപഹരിച്ചു. രാമശബ്ദത്തിൽ രയും വനശബ്ദത്തിൽ നിന്നും വനവും എടുത്താൽ രാവണനെ പേരുണ്ടാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ മറ്റുള്ളവരെ കരയിപ്പിക്കുക നിമിത്തവും രാവണനെ നാമം കിട്ടി. സീതാപഹരണത്തിനു ശേഷം ദേവിയെ അന്വേഷിച്ചു നടക്കുമ്പോൾ കബന്ധനെ രാക്ഷസനെ കൊന്നു ശബരിയെ സന്ദർശിച്ചു. അവളുടെ ആതിഥ്യം സ്വീകരിച്ചു. വായുപുത്ര

N

P

I

K

നായ ഹനുമാനെ ദർശിച്ചു. ഹനുമാൻ സുഗ്രീവനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്ന് സഖ്യം ചെയ്തിച്ചു. രാമന്റെ പരാക്രമത്തെപ്പറ്റി സുഗ്രീവൻ സംശയം പ്രകടിപ്പിച്ചപ്പോൾ രാമൻ ബാലിയാൽ കൊല്ലപ്പെട്ട ദുന്ദുഭിയുടെ ദേഹം കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഞൊടിയിടയിൽ രാമൻ അത് ദുര വലിച്ചെറിഞ്ഞു. ഒരു ബാണം കൊണ്ട് സപ്തസാലങ്ങൾ ഭേദിക്കപ്പെട്ടു. ബാലിയെ യുദ്ധത്തിനു വിളിച്ചു. ബാലിയും ഘോരഗർജ്ജനത്തോടെ യുദ്ധത്തിന് പുറപ്പെട്ടു. യുദ്ധത്തിൽ രാമൻ ബാലിയെ വധിച്ച് കിഷ്കിന്ധാരാജസിംഹാസനത്തിൽ സുഗ്രീവൻ അഭിഷിക്തനായി.

ആറാം ഉപനിഷത്ത്

1. ഹരിനാഹുയ സുഗ്രീവ മാഹചാശവിദ്യോധ്യനാ
2. ആദായ മൈഥിലീമദ്യ ദദതാശ്വാശു ഗച്ഛതഃ തതസ്തതാര ഹനുമാ നബ്ധിം ലങ്കാം സമായയാ
3. സീതാം ദൃഷ്ട്യാസുരൻ ഹത്യാ പുരം ദഗ്ധാ തഥാ സ്വയം ആഗത്യരാമേണ സഹ ന്യവേദയത തത്വതഃ
4. തദാ രാമഃ ക്രോധ രൂപി താതാ ഹുയാഥ വാനരൻ തൈഃ സാർധമാദായാസ്ത്രംശ്ച പുരീം ലങ്കാം സമായയാ
5. താം ദൃഷ്ട്യാ തദധീശേന സാർദ്ധം യുദ്ധമകാരയത് ഘട ശ്രോത്ര സഹസ്രാക്ഷ ജിദ്ദ്യാം യുക്തം തഥാ ഹവേ
6. ഹത്യാ വിദീഷണം തത്ര സംസ്ഥാപ്യജനകാത്മജാം ആദയാകസ്ഥിതാ കൃതാ സ്വപുരംതൈർജഗാമസ
7. ധൃതസിംഹാസനസ്ഥഃ സൽ ദമിഭുജോ പ്രസന്നാത്മാ സർവാഭരണ ഭൂഷിത
8. മുദ്രാം ജ്ഞാനമയിം യാമ്യേ വാമേ തേജ പ്രകാശിനീം ധൃതാ ദ്യാഖ്യാനനിരതഃ ശ്വിതയഃ പരമേശ്വരഃ

സുഗ്രീവൻ വാനരന്മാരെ വിളിച്ച് നിങ്ങൾക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ദിക്കുകൾ ഉണ്ടാവില്ലെന്നും വേഗം ഇവിടെ നിന്ന് പുറപ്പെട്ട് സീതാദേവിയെ അന്വേഷിക്കണമെന്നും ഉടൻ രാമന് വിവരം കൊടുക്കണമെന്നും നിർദ്ദേശിച്ചു. പിന്നെ ഹനുമാൻ സമുദ്രം ചാടി ലങ്കയിലെത്തി. സീതയെ കണ്ടു. അനേകം രാക്ഷസന്മാരെ കൊന്നു ലങ്ക ഭസ്മമാക്കി. ഞടങ്ങിവന്ന് രാമനെ വിവരമറിയിച്ചു തുടർന്ന് രാമൻ കോപത്തോടെ യുദ്ധം ആരംഭിച്ചു. കുറേക്കാലം കൊല്ലപ്പെട്ടു. പിന്നെ ഇന്ദ്രജിത്തും രാവണനും കൊല്ലപ്പെട്ടു. വിഭീഷണനെ ലങ്കാധിപതിയാക്കി. സീതയൊടും വാനരന്മാരോടും കൂടി രാമൻ അയോധ്യയിലെത്തി, സിംഹാസനാരൂഢനായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലത്തു കൈയിൽ ജ്ഞാനമുദ്രയും ഇടതു കൈയിൽ ധനുർമയിവിദ്യയുമുണ്ട്. ഇങ്ങനെ ദമിഭുജധാരിയായ ശ്രീരാമൻ സ്വയം വ്യാഖ്യാനമുദ്രയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

9. ഉദഗ് ദക്ഷിണയോ സ്വസ്യ ശത്രുഘ്ന ഭരതൗ ധൃതഹനുമാനം ച ശ്രോതാര മഗ്രതഃ സ്യാത് ത്രികോണകം
10. ഭരതാധസ്തു സുഗ്രീവം ശത്രുഘ്നായോ വിഭീഷണം പശ്ചിമേ ലക്ഷണം തസ്യ ധൃതച്ഛത്രം ചചാമരം
11. തദസ്തൗ താലവൃകത കരൗ ത്ര്യസ്രം പുനർദധത ഏവം ഷട്കോണമാദൗസ്വ ദീർഘാംഗൈരാഷസന്യുതഃ
12. ദിതീയം വാസുദേവാന്യൈ രാഗേയ്യാദിഷു സന്യുതഃ തൃതീയം വായുസുനും ച സുഗ്രീവം ഭരതം തഥാ
13. വിഭീഷണം ലക്ഷ്മണം ചം ഗദംചാരി വിമർദ്ദനം ജാംബവന്തം ച തൈര്യുക്ത സ്തതോ ധൃഷ്ടീർ ജ.യന്തകഃ
14. വിജയശ്ചസുരാഷ്ട്രശ്ച രാഷ്ട്രവർദ്ധന ഏവ ച അശോകോ ധർമ്മപാലശ്ച സുമന്ത്രേരഭിരാവൃതഃ
16. ബഹിസ്തദായയൈഃ പൂജ്യോ നീലാദി സമലംകൃതഃ വസിഷ്ഠ വാമദേവാദി മുനിഭിഃ സമുപാസീത

ശ്രീരാമന്റെ വടക്കുഭാഗത്ത് ശത്രുഘ്നനും വലത്ത് ഭരതനും നിൽക്കുന്ന ഹനുമാൻ മുമ്പിൽ അഞ്ജലീബദ്ധനായി നിൽക്കുന്നു. ഇതും ത്രികോണ സ്ഥിതിയലാണ്. ഭരതന്റെ താഴെ സുഗ്രീവൻ ശത്രുഘ്നന്റെ താഴെ വിഭീഷണൻ, രാമന്റെ പുറകിൽ ലക്ഷ്മണൻ ചരത്രവും ചാമരവുമായിരിക്കുന്നു. ഭരത ശത്രുഘ്നന്മാരുടെ കൈയിൽ താലവൃന്തമുണ്ട്. ഭരതലക്ഷ്മണ ശത്രുഘ്നന്മാർ ത്രികോണസ്ഥിതിയാലാണ്. രാമൻ ബീജമന്ത്രം വൃതനാണ്. രാമന്ത് ആഗേയാദി ദിക്കുകളിൽ വാസുദേവൻ, സങ്കർഷണൻ, ശാന്തി, സരസ്വതി, ശ്രീ പ്രദ്യുമ്ൻ, അനിരുദ്ധൻ രതി എന്നിവരുണ്ട്. രാമൻ അവരൊത്ത് ദിതീയാവരണത്തിലാണ്. ഭരതൻ, ശത്രുഘ്നൻ, ലക്ഷ്മണൻ, ഹനുമാൻ, സുഗ്രീവൻ, അംഗദൻ, ജാംബവാൻ, വിഭീഷണൻ, എന്നിവർ രാമനൊപ്പം ഉള്ളപ്പോൾ ത്രിതീയാവരണമുണ്ടാകുന്നു. രാഷ്ട്രവർദ്ധനൻ, അശോകൻ, സുരാഷ്ട്രൻ ഘൃഷ്ടി, ജയന്തൻ, വിജയൻ, സുമന്തൻ, ധർമ്മപാലൻ, എന്നിവരോടൊപ്പം ഉണ്ടായിരിക്കുമ്പോഴും തൃതീയാവരണം തന്നെ. അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവ്, ഇന്ദ്രൻ, അഗ്നി, യമൻ, വരുണൻ, വായു, ചന്ദ്രൻ, നികൃതി, അനന്തൻ, ഈശ്വരൻ, എന്നീ പത്തുദിക്പാലന്മാരാൽ ശ്രീരാമൻ സമാവൃതനായിരിക്കുമ്പോൾ ചതുർത്ഥാവരണം സംജാതമാകുന്നു. ഈ ദിക്പാലന്മാരുടെ പുറവശത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആയുധങ്ങളാണ്. ഇതേ ആവരണത്തിൽ നളൻ തുടങ്ങിയുള്ള വാനരന്മാർ ഭഗവാനെ സുശോഭിതനാക്കുന്നു. അവരോടൊപ്പം വസിഷ്ഠൻ വാമദേവൻ തുടങ്ങിയ മഹർഷിമാരും ശ്രീരാമന്റെ ഉപാസനയിൽ ലീനരായി കഴിയുന്നു.

ഏഴാം ഉപനിഷത്ത്

1. ഏവമുദ്ദേശതഃ പ്രോക്തം നിർദ്ദേശസ്തസ്യ ചാധുനാ ത്രിരേഖാ പൂടമാലിഖ്യ മധ്യേ താരദധം ലിഖേത

N

P

I

K

2. തന്മദ്ധ്യേ ബീജമാലേഖ്യം തദധഃ സാധ്യമാലിവേത ദിതീയാന്തംച തസ്യോർധം ഷഷ്ഠ്യന്തം സാധകം തഥാ
3. കുരുദധം ചതത് പാർശ്വേ ലിവേത് ബീജാന്തരേ രമാം തത് സർവം പ്രാണവാദ്യാം ച വേഷ്മിതം ബുദ്ധി ബുദ്ധിമാൻ
4. ദീർഘഭാജി ഷഡസ്രേതു ലിവേത് ബീജം ഹൃദാ ദിഭിഃ കോണപാർശ്വേ രമാമായേ തദഗ്രേനംഗമാലിവേത
5. ക്രോധം കോണാഗ്രാന്തരേഷു ലിവ്യമന്ത്യദിതോ ഗിരം വൃത്തത്രയം സാഷ്ടപത്രം സരോജേവിലിവേത് സ്വരാൻ
6. കേസരേഷ്യഷ്ട പത്രേ ച വർഗ്ഗാഷ്ടകമഥോല്ലിവേത് തേഷു മാലാ മനോവർണ്ണാൻ ലിവേ ദുർമ്മസംഖ്യയാ
7. അന്തേ പഞ്ചാക്ഷരാന്വേദം പുനരഷ്ടദളം ലിവേത് തേഷുനാരായണാഷ്ടാർണ്ണലിവേത് തത് കേസരേ രമാം
8. തദ് ബഹിർ ദാദശ ദളം വിലിവേത് ദാദശാക്ഷരം തഥോ നമോ ഭഗവതേ വാ സുദേവായ ഇത്രയം

അടുത്തത് പുജായന്ത്രത്തിന്റെ നിർദ്ദേശമാണ് സമരേഖകളുടെ രണ്ടു ത്രികോണമുണ്ടാക്കി അവയുടെ നടുക്ക് പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പ്രണവം എഴുതണം. പിന്നെ അവ രണ്ടിന്റെയും മധ്യേ ആദ്യബീജമെഴുതണം. അതിന്റെ താഴെ ഏത് കാര്യം സാധിക്കണമോ അതെഴുതണം. സാധ്യത്തിന്റെ പേര് ദിതീയാന്തമായിരിക്കണം. ആദ്യബീജത്തിന്റെ മുകളിൽ സാധകന്റെ നാമം ഷഷ്ട്യന്തമായിരിക്കണം. പിന്നെ ബീജത്തിന്റെ അങ്ങുമിങ്ങുമായി ഓരോ കുരുപദം വരക്കണം. ബീജത്തിന്റെ മധ്യത്തിലും സാധ്യത്തിന്റെ മുകളിലും ശ്രീ ലേഖനം ചെയ്യണം. ഇവയെല്ലാം രണ്ടു പ്രണവങ്ങളിലും ചേർന്നിരിക്കണം. പിന്നെ ആറു കോണുകളിലും ദീർഘസ്വരത്തോടുകൂടിയ മൂലബീജം എഴുതണം. ഓരോന്നിന്റെയും കൂടെ ഹൃദയായ നമഃ എന്നു ശിരസ്സുകൊണ്ട് സ്വാഹാ എന്നു എഴുതണം. കോണങ്ങളുടെ വശത്തായി ശ്രീം, ഹ്രീം, ക്ലീം എന്ന് എഴുതണം. കോണത്തിന്റെ മുൻഭാഗത്തായി ഹും എന്നും ഹും ന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലും ഐം എന്നും എഴുതണം. പിന്നെ മൂന്ന് വൃത്തമുണ്ടാക്കി വൃത്തങ്ങളോടൊപ്പം തന്നെ അഷ്ടദളകമലം ഉണ്ടാക്കണം. കവലത്തിന്റെ കേസരത്തിൽ രണ്ടക്ഷരം വീതമുള്ള എല്ലാ സ്വരവർണ്ണങ്ങളെയും ക്രമമായി എഴുതുക. കവലത്തിന്റെ അഷ്ടദളങ്ങളിൽ ആറുവർണ്ണങ്ങൾ വീതം ക്രമമായി എഴുതണം. മാലാ മന്ത്രത്തിലെ നാല്പത്തിയേഴ് വർണ്ണങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കാൻ എട്ടാമത്തെ ദളത്തിൽ അഞ്ചു വർണ്ണങ്ങളേ ശേഷിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ രീതിയിൽ വീണ്ടും ഒരു കമലം തീർത്ത് അതിന്റെ എട്ടുദളങ്ങളിലും ഓം നമോ നാരായണായ എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഓരോ അക്ഷരം വീതം എഴുതണം. അതിന്റെ കേസരത്തിൽ ശ്രീ എന്നെഴുതണം. മുകളിൽ പന്ത്രണ്ടു ദളങ്ങളുള്ള കമലം

നിർമ്മിച്ച് ഓരോ ദളങ്ങളിലും ദാദശാക്ഷരമന്ത്രമായ ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ എന്ന് ഒരു അക്ഷരം വീതം എഴുതുക.

എട്ടാം ഉപനിഷത്ത്

1. ആദിക്ഷാന്താൻ കേസരേഷു വൃത്താകാരേണ സംലിവേത് തദ്ബഹിഃ ഷോഡശദളം ലിവ്യ തത് കേസരേ ഹ്രിയം
2. വർമ്മാസ്ത്രേണ സംയുക്താ ദലേഷു ദാദശാക്ഷരം തത് സന്ധിഷ്ഠ രജാദീനാം മന്ത്രാൻ മന്ത്രീ സമാലിവേത
3. ഹും, സും, ഭും, വും, ലും, ശും, ജും ച ലിവേത് സമ്യക് തതോ ബഹിഃ ദാത്രിംശാരം മഹാപത്മം നാദബിന്ദു സമാധ്യതം
4. വിലിവേത് മന്ത്ര രാജാർണ്ണം സ്തേഷു പത്രേഷു യത്നതഃ ധ്യായേ ദഷ്ട വസുനേകാ ദശ രൂദ്രാശ്ച തത്ര വൈ
5. ദാദശേനാശ്ച തതോ ബഹിഃ ഭൃഗുഹം വജ്രശൂലാപ്യം രേഖാത്രയ സമന്വിതം
6. ദാദരോപേതം ച രാഗ്യാദി ഭൂഷിതം ഫണിസുധ്യതം അനന്തോ വാസുകിശ്ചൈവ തക്ഷഃ കർക്കോടപത്മകഃ മഹാപരമശ്ച ശംഖശ്ച ഗുളികോഷ്ടൗ പ്രകീർത്തിതാ

‘അ’ മുതൽ ക്ഷ വരെയുള്ള വർണ്ണങ്ങൾ അഷ്ടദളകമലത്തിന്റെ കേസരങ്ങളിൽ വൃത്താകാരത്തിലെഴുതുക. അതിന്റെ പുറമേ വീണ്ടും പതിനാറുദളങ്ങളുള്ള കമലം തീർത്ത് കേസരത്തിൽ ഹ്രീം എന്നെഴുതണം. അതിന്റെ പതിനാറുദളങ്ങളിലോരോന്നിലും ഓരോ അക്ഷരം എന്ന ക്രമത്തിൽ ഹും ഫദ് നമഃ എന്നും ദാദശാക്ഷര മന്ത്രവു എഴുതണം. ദളങ്ങളുടെ സന്ധികളിൽ ഹനുമാനെപ്പോലുള്ള വീരപുരുഷന്മാരുടെ ബീജമന്ത്രം എഴുതണം. പുറമെ നാദബിന്ദുവോടു കൂടിയ മൂപ്പന്തിരണ്ടു ദളങ്ങളുള്ള വിശാലകമലം നിർമ്മിക്കണം. ദളങ്ങളിൽ അഷ്ടവസുക്കൾ ഏകാദശരൂദ്രന്മാർ ദാദശാദിത്യന്മാർ എന്നിവരെയും സർപ്പത്തെയും ധരിക്കുന്ന വഷ്ടകാരചിഹ്നവും ധ്യാനവും ചെയ്യണം. 32 ദളങ്ങളുള്ള ഈ കമലത്തിന്റെ പുറത്ത് ദുപുര യന്ത്രം നിർമ്മിച്ച് അതിന്റെ നാലുഭാഗത്തും വജ്രവും കോണുകളിൽ ശൂലവും അടയാളപ്പെടുത്തണം. ദുപുരത്തെ മൂന്നു രേഖകളോട് യോജിപ്പിക്കണം. ഈ രേഖകൾ സത്വരജസ്തമോ ഗുണങ്ങളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. മണ്ഡപത്തിലേതു പോലെ ഇതിനും കവാടങ്ങൾ വേണം. ദുപുരത്തിൽ രാശി മുതലായവ തീർത്ത് അതിനെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളുമായി ഘടിപ്പിക്കണം.

ഒൻപതാം ഉപനിഷത്ത്

1. ഏവം മണ്ഡവമാലിവ്യ തസ്യ ധിക്ഷു വിദിക്ഷു ച

N

P

I

K

2. നരസിംഹം ച വാരാഹം ലിഖേത് മന്ത്ര ദ്വയം രാമാ കൃടോ രേമാനുഗ്രഹേന്ദു നാദശക്ത്യാദി ഭിർയുതഃ
3. യോനസിംഹഃ സമാഖ്യതോ ഗൃഹമാരണകർമ്മണി അന്ത്യോർധീശ വിധിദ് ബിന്ദു നാദബീജം ച സൗകരം
4. ഹുങ്കാരം ചാത്രരാമസ്യ മാലാമന്ത്രോളധുനേരിതഃ താരോനതിശ്ച നിദ്രായാഃ സുതിർമേ ദശകാമികാ
5. രുദ്രേണ സംയുതാവഹിർ മേധാമരവിഭൂഷിതാ ദീർഘക്രൂരകൃതാഹ്യാദി ത്യോ ദീർഘനമാനകാ
6. ക്ഷയാ ക്രോധിന്യമോഘാച വിശമപ്യഥ മേധയാ യുക്താ ദീർഘാ ജാലിനീയ സുസൂക്ഷ്മാ മൃത്യു രൂപിണി
7. സ പ്രതിഷ്ഠം ഹ്യാദിനീതതക് ക്ഷേപളഃ പ്രീതിശ്ച സാമരാ ജ്യോതി സ്തീക്ഷ്ണാഗ്നി സംയുക്താ ശോതാനുസാരസംയുതാ
8. കാമികാ പഞ്ചമുലാന്തഃ താന്താന്തഃ ധാന്ത ഇത്യഥ സസാനന്തോ ദീർഘയുക്താ വായുഃ സൂക്ഷ്മയുതോ വിഷഃ
9. കാമികാ കാമികാ രുദ്ര യുക്താമോഥ സ്ഥിരാ സ്വസാ താപിനീ ദീർഘയുക്താ ഭൂ തനലോഗേ നിലഃ
10. നാരായണാത്മകഃ കാല പ്രാണാം ഭോവിദ്യയാ യുതഃ പീതാരതിസ്തഥാ ലാന്തോ യോന്യായുക്തോ നതോ നതിഃ
11. സപ്ത ചത്വാരീംശദ് വർണ്ണഗുണാന്ത സ ഗുണഃ സ്വയം രാജ്യാഭിഷിക്തസ്യ തസ്യ രാമസ്യോക്തക്രമാ ല്ലിഖേത്
12. ഇദം സർവാത്മകം യന്ത്രം പ്രായുക്തമുഷിസേ വിതാ സേവകാനാം മോക്ഷകര മായുരാഭോഗ്യ വർദ്ധനം
13. അപുത്രാണാം പുത്രദം ച ബഹുനാ കിമനേന വൈ പ്രാപ്നുവന്തി ക്ഷണാത് സമ്യ ഗമുത്ര ധർമ്മാദി കാനപി
14. ഇദം രഹസ്യം പരമ വീശ്വരേണാപി ദുർഗമം ഇദം യന്ത്രം സമാഖ്യമാ ന ദേയം പ്രാകൃതേ ജനേ ഇതി

ദൃപുരയന്ത്രം വരച്ചതിനുശേഷം അതിന്റെ നാലു ദിക്കു കളിലും നാരസിംഹ ബീജമന്ത്രവും കോണങ്ങളിൽ പന്ത്രണ്ടു ബീജമന്ത്രവും എഴുതണം. അനുഗ്രഹം, ഇന്ദുനാദം ശക്തി മുതലായവയോടു കൂടിയ അക്ഷരമന്ത്രം തന്നെയാണ് നാരസിംഹ ബീജമന്ത്രം. ഈ മന്ത്രം ശത്രുസംഹാകരനും ഗ്രഹബാധകൾ നശിപ്പിക്കുന്നതും ഇച്ഛിതകാര്യം സാധിക്കുന്നതുമാണ്. അന്ത്യ വർണ്ണം അധീശബിന്ദു നാദം ശക്തി മുതലായവയോടു കൂടിയ ഹുംവാരാഹമന്ത്രമാണ്. രാമന്റെ മാലാമന്ത്രമാണെങ്കിൽ അതിൽ ആദ്യം പ്രണവം നമഃ നിദ്ര സ്മൃതി മേധ, കാമിക എന്നിവയാ

ണ്. അത് രുദ്രയുക്തവും പിന്നീട് അമരത്താൽ അലംകൃതമായ അഗ്നിയും മേധയുമാണ്. പിന്നീട് അക്രൂരം ചേർന്ന ദീർഘകലയാണ്. പിന്നെ ഹ്യാദിനി. അതിനുശേഷം മാനദ എന്ന കലയാൽ വിഭൂഷിതമായ ദീർഘകല. പിന്നീട് ക്ഷുധ. അങ്ങനെ ഞം നമോ ഭഗവതേ രഘുനന്ദനായ എന്നായി. പിന്നീട് ക്രോധിനി അമോഘമേധ എന്നിവയോടു കൂടിയ വിശമാണ്. പിന്നെ ദീർഘം ജാലിനി സൂക്ഷ്മം ചേർന്നതാണ്. പിന്നീട് പ്രതിഷ്ഠം ചേർന്ന പ്രണവ കല. പിന്നെ ഹ്യാദിനിയും ത്വക്കും, ഇവിടെ രക്ഷോഘ്ന വിശദായ എന്ന് പൂർത്തിയാകുന്നു. പിന്നീട് ക്ഷേപള പ്രീതി അമരം ജ്യോതി അഗ്നി സംയുക്തമായ തീക്ഷ്ണ അനുസാരയുക്തമായ ശോത പിന്നീട് കാമിക, വ യും ദ യും അനന്തയുക്തമായ നയും ദീർഘയുക്തമായ വായുവും സൂക്ഷ്മ ഇകാരം സ്ഥിരയും ഏയുഃ മാത്രായുക്തമായ സ യും ആകുന്നു. ഇതിൽ നിന്നു മധുരപ്രസന്ന വദനനായ അമിതതേജസ്സേ ആയിത്തീർന്നു. അനന്തരം താപിനി ദീർഘഭൂവും അനിലയിൽ നിന്ന ബലയും ഉണ്ടായി. പിന്നെ അനന്തൻ അനലൻ നാരായണാത്മകമായ മകാരം പ്രാണനിൽ നിന്ന രമയ ഇവയും വിദ്യാമയമായ അംഭസ്സ് പീതരതി, ഏയുടെ മാത്രായുക്തമാ വ ആണ്. ഇതിൽ നിന്ന് വിഷ്ണുവേ ഉണ്ടായി ഒടുവിൽ നമഃ യും പ്രണവം ഇത് നാല്പത്തി ഏഴക്ഷരമുള്ള രാജ്യാഭിഷിക്തരാമനെ സംബന്ധിക്കുന്ന മാലാമന്ത്രമാണ്. സഗുണനാണെങ്കിലും രാമൻ സാധകന്മാരുടെ ത്രിഗുണങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കുന്നവനാണ്. ഈ മന്ത്രം ക്രമമായി എഴുതണം. മന്ത്രം സർവാത്മകമാണ്. പണ്ടത്തെ വിദ്വാന്മാർ ഇത് പറഞ്ഞു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഇത് സേവിക്കുന്ന സാധകന്മാർക്ക് ആയുസ്സും ആരോഗ്യവും വർദ്ധിക്കും. ഒടുവിൽ സംസാരമുക്തിയും ലഭിക്കും. പുത്രഹീനന്മാർക്ക് പുത്രലാഭം ഉണ്ടാകും. ധർമ്മജ്ഞാനവൈരാഗ്യ ഐശ്വര്യാദിസർവാഭീഷ്ടങ്ങളും ഇതിനാൽ ലഭിക്കും. ഗോപനീയമാണിത്. ദീക്ഷ ആവശ്യമാണ്. അനധികാരികൾക്ക് ഇത് ഉപദേശിക്കാൻ പാടില്ല.

പത്താം ഉപനിഷത്ത്

1. ഓം ഭൂതാദികം ശോഭയേത് ദ്വാരപുജാം കൃതാപദ്മാദ്യാസനസ്ഥഃ പ്രസന്നഃ അർച്ചാവിധാവസ്യധ രോധുംപാർശ്വാർച്ചനം മധുപത്മാർച്ചനം ച
2. കൃതാ മുദ്യുക്തക്ഷ്ണു സുതൂലികായാ രത്നാസനേദേശികമർച്ചയിതാ ശക്തിം ചാധാരാഖ്യകാം കുർമ്മനാഗൗ പൃഥിവ്യബജേ സ്വാസാനാഥഃ പ്രകല്പ്യ
3. വിഘ്നം ദുർഗ്ഗാം ക്ഷേത്രവാലം ചവാണീം ബീജാദികാംശ്ചാഗ്നിം ദേശാദികാംശ്ച പീംസ്യാഘ്രിഷ്യാവ ധർമ്മാദികാംശ്ച തത്യാ പൂർവാംസ്തസ്മിൻഭിക്ഷാർച്ചയേച്ച
4. മധ്യേക്രമാദക്ത വിധാഗ്നി തേജാം സ്യുവ പത്യം പത്യാദി മൈർച്ചിതാനി രജഃ സത്വം തമ ഏതാനി വൃത്തത്രയം ബീജഘൃം ക്രമാദ് ഭാവയേച്ച

N

P

I

K

5. ആശാഖ്യാശ്വ സാപ്യമാത്മാന മന്ദഃ ജ്ഞാനാത്മാനം ചാർച്ചയേത്തസ്യ ഭിക്ഷുമായാവിദ്യേ യേ കലാപാരതതോ

6. സംപുജയേത് വിമലാദ്യാശ്വ ശക്തി രദ്യർച്ചയേ ദ്രേവമാവാഹയേച്ച അംഗവ്യൂഹാനി ജലാദൈശ്വ പുജ്യ ധ്യാഷ്ട്യാദികൈർ ലോക പാലൈ സ്തദസ്ത്രം

7. വസിഷ്ഠാദൈവർമുനിഭിർ നീലമുഖൈ രാരായയേദ് രാഘവം ചന്ദനാദൈവ മുഖ്യോവഹാരൈർ വിവിധൈശ്വ പുജ്യേ സ്തസ്മൈ ജപാദിംശ്വ സമ്യക് സമപ്യ

8. ഏവം ഭൂതം ജഗദധാരഭൂതംരാമം വന്ദേ സച്ചിദാനന്ദരൂപം ഗദാദി ശംഖംബ്ജയരം ഭവതി സ യോധ്യായേന്മോക്ഷമാപ്നോതി സർവഃ

9. വിശ്വഘോഷീ രാഘവോഥാ തദാനീം മന്ദദയേ ശംഖചക്ര ഗദാബ്ജേ കൃതാ രമാസഹിതഃ സാനജശ്വ സപത്നജഃ സാനുഗഃ സർവലോകീ

10. തദ് ഭക്തായ ലബ്ധകാമാശ്വ മുക്തയാ രഥാപദം പരമം യാന്തി തേ യ ഇമാ ഋഷഃ സർവകാമാർത്ഥദാശ്വ യേ പഠന്ത്യമലാ യാന്തി മോക്ഷം ചിന്തയേസ്മിൻ സ്ത്രയോദശ സ്വഭൂർ ജ്യോതിഃ തിസ്രഃ സീതാരാമാവേ കജീവവാചീ ഷട്ഷട്ഭിഃ ഭൂതാദികമേകാദശ പഞ്ചഖണ്ഡേഷു ത്രിനവതി

ദ്വാരപുജ കഴിഞ്ഞ് പത്മാസനത്തിലോ മറ്റേതെങ്കിലും ആസനത്തിലോ ഇരുന്ന് പഞ്ചഭൂത ശുദ്ധി ചെയ്യണം. രാമപുജാവിധിയിൽ സിംഹാസനത്തിന്റെ പുറകിലുള്ള താഴത്തെ ഭാഗം മുകളിലത്തെ ഭാഗം ഇവ രണ്ടു പാർശ്വങ്ങൾ എന്നിവയും

പുജിക്കണം. പുറകിൽ മുകളിൽ മധ്യതമമായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന അഷ്ടദള കമലത്തെയും പുജിക്കണം. രത്നം പതിച്ച സിംഹാസനത്തിൽ ആചാര്യനെ പുജിക്കണം. ആശ്രയത്രിയാക്തി കുർമ്മം, നാഗം, പൃഥ്വി ഇവ പുജിക്കണം. വിഘ്നേ ശരൻ, ദുർഗ്ഗക്ഷേത്ര പാലൻ, സരസ്വതി എന്നിവരിൽ ബീജം സമർപ്പിച്ച് നാമത്തോടൊപ്പം ചതുർത്ഥീ വിഭക്തി ചേർത്ത് പുജിക്കണം. കോൺ തലയിലും അധർമ്മം, അനർത്ഥം അകാമം അഘോഷം എന്നവയിലും പൂർവാദിദിക്കുകളിലും പുജവേണം പുറകിൽ മുകളിലെ മധ്യഭാഗത്തും, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ അഗ്നി, എന്നിവരെ പുജിക്കുക. യന്ത്രത്തിലെ സത്വരജോഗുണ പ്രതീകമായ മൂന്നു വൃത്തങ്ങളുടെയും പുജ ചെയ്യുക. പിന്നെ ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും നിർമ്മിച്ച കമലകങ്ങളുടെ അഷ്ടദളങ്ങളെ പുജിക്കുക. മധ്യസ്ഥ ദളങ്ങളിൽ ആഗേയ കോൺ തുടങ്ങി ക്രമമായി ആത്മാവ്, അന്തകാത്മാവ് പരമാത്മാവ് ജ്ഞാനാപൂർവദിക്കുകളിൽ മായ വിദ്യകല പര എന്നീ തത്വങ്ങൾ പുജ ചെയ്യുക. വിമലാദി ശക്തികളുടെയും പുജ, മുഖ്യദേവതാർച്ചനം, അംഗവ്യൂഹങ്ങളുടെ പുജ, ഘൃഷ്ടി മുതലായ ലോകപാലകന്മാർ അവരുടെ അസ്ത്രങ്ങൾ, വസിഷ്ഠാദി മുനിമാർ ഇവർക്കും ശ്രീരാമനും പുജ അർപ്പിച്ച് ജപാദികൾ സമർപ്പിക്കുക തുടർന്ന് ശ്രീരാമ സ്തുതി ചെയ്യുന്ന ഉപാസകൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. ദേഹ സഹിതം അന്തർധാനം ചെയ്ത രാമന്റെ ആയുധങ്ങളും സ്വർഗ്ഗാരോഹണത്തോടെ അപ്രത്യക്ഷമായിരുന്നു. പരമധാമം പ്രാപിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിവാരങ്ങളെയെല്ലാം അതുപോലെ പരമധാമത്തലേത്തി. ഭക്തന്മാർക്കും പരമഗതി ലഭിക്കുന്നു. മുകളിൽ കൊടുത്ത ഋക്കുകൾ സർവാക്ഷീഷ്ടങ്ങളും സത്വവും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇത് അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന ഭക്തർക്കും മോക്ഷം സിദ്ധിക്കുന്നതാണ്.

ശ്രീരാമപൂർവതാപിനൂപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

സന്യാസോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. അപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണശ്വകഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി. ചസർവാണി. സർവം ബ്രഹ്മോ പനിഷദം മാഹം ബ്രഹ്മനിരാകരോദനിരാകരണ മസ്തു അനിരാകരണം മേ അസ്തു തദാത്മനി നിരതേ യ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തുതേ മയി സന്തു. ഓം ശാന്തി: ശാന്തി: ശാന്തി:

എന്റെ അംഗങ്ങൾ പുഷ്ടിയെ പ്രാപിക്കട്ടെ. വാക്ക് പ്രാണൻ ചക്ഷസ്സു ശ്രോതം ബലം എന്നിവയും സകല ഇന്ദ്രിയങ്ങളും പുഷ്ടിയെ പ്രാപിക്കട്ടെ. എല്ലാ ഉപനിഷത്തുകളും ബ്രഹ്മം തന്നെയാണ് ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ കൈവിടാതിരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മനിരതനായ എനിക്ക് ഉപനിഷത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായ ധർമ്മങ്ങൾ കൈ വരട്ടെ. ഓം. ശാന്തി: ശാന്തി: ശാന്തി:

N

P

I

K

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം

1. അഥാതഃ സംന്യാസോപനിഷദം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ; അനുക്രമേണ സംന്യാസ്യതി സ സംന്യസ്തഃ ഭവതി. കഃ അയം സംന്യാസഃ ഉച്യതേ കഥം യഃസംന്യസ്തോ ഭവതി യഃ ആത്മാനം ക്രിയാഭിഃ ഗുപ്തം കരോതിഃ മാതരം പിതര ഭാര്യാം പുത്രാൻ ബന്ധുരൻ അനുമാദയിതാ യേ ച അസ്യ ഋതിജഃതാൻ സർവാംശ്ച പൂർവവത് പ്രാണിതാ വൈശ്യാനരേഷ്ടിം നിർവഹേത്. സർവസാം ദദ്യാത് യജമാനസ്യ ഗാഃ ഋതിജഃ സർവൈഃപാത്രൈഃ സമാരോപ്യ യദാഹവനിയേ ഗാർഹപത്യേ വാ അന്വാഹാര്യപചനേ സഭ്യാ വസഥ്യയോശ്ച പ്രാണാപാന വ്യാനോദാനസമാനാൻ സർവാൻ സർവേഷു സമാരോപയേത്. സ ശിഖാൻ കേശാൻ വിസൃജ്യ യജ്ഞോപവീതം ഛിതാ പുത്രം ദൃഷ്ട്വാ ത്വം യജ്ഞഃത്വം സർവം ഇതി അനുമന്ത്രയേത്, യദി അപുത്രഃ, ത്വം സർവം ഇതി അനുമന്ത്രയേത്, യദി അപുത്രഃ ഭവതി, ആത്മാനമേവ ഇഥ ധ്യാതാ അനവേക്ഷമാണഃ പ്രാചീമുദിച്ചിം വാ ദിശം പ്രവ്രജേത് ച. ചതുർഷു വർണ്ണേഷു ഭിക്ഷാചര്യം ചരേത്. പാണിപാത്രേണാശനം കുര്യാത്. ഔഷധവദശനമാചരേത്. ഔഷധവദശനം പ്രാശ്നനീയാത്. യഥാലാഭമശ്നീയാത്. പ്രാണസന്ധാരണാർത്ഥം യദാമേദോവൃദ്ധിർന ജായതേ. കൃശോ ഭൂത്വാ ഗ്രാമ ഏകരാത്രം, നഗരേ വാപി വസേത്. പക്ഷാ വൈ മാസാ ഇതി. ദ്വാ മാസൗ വാ വസേത് വിശീർണ്ണ വസ്ത്രം വല്ക്കലം വാ പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് : യദി അശക്തഃ ഭവതി ക്ലേശത തപ്യതേ തപ ഇതി യാ വാ ഏവം പശ്യതി കിം അസ്യ യജ്ഞോ പവീതം യദ് ആത്മധ്യാനം, വിദ്യാ സാ ശിഖാ, നീരൈഃ സർവത്ര അവസ്ഥിതൈഃ കാര്യം നിർവർത്തയൻ ഉദരപാത്രേണ ജലതീരേ നികേതനം. ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി അസ്തമിത ആദിത്യേ കഥം വാ അസ്യ ഉപസ്ഥർശനം ഇതി. താൻ ഹോവാച യഥാ അഹനി തഥാ രാത്രൗ ന അസ്യനക്തം ന ദിവാ. തദവി ഏതദ് ജ്ഞിണോക്തം. സകൃത് ദിവാഹ ഏവ അസ്തമൈ ഭവതി യ ഏവം വിദ്വാൻ ഏതാൻ ആത്മാനം സംധത്തേ.

സന്യാസോപനിഷത്തിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. ക്രമേണ പ്രപഞ്ചത്തെ ത്യജിക്കുന്നവനാണ് സംന്യാസി. സംന്യാസം എന്താണ്? സംന്യാസം എങ്ങനെയാണ്? ആത്മാവിനു വേണ്ടി ക്രിയകളെ പരിത്യജിക്കുന്നവനാണ് സംന്യാസി? മാതാവ്, പിതാവ്, പുത്രൻ, സഹോദരൻ എന്നിവരുടെ സമ്മതപ്രകാരം യജ്ഞം ചെയ്യിക്കുന്നവരെ എന്നത്തെയും പോലെ നമസ്കരിച്ച് വൈശ്യാനരയജ്ഞംചെയ്യുക. ഈ ഘട്ടത്തിൽ യജമാനൻ തന്റെ സർവസ്വവും ദാനം ചെയ്യുകയും ഋതിക്കുകൾ സകല സാമഗ്രികളും പാത്രങ്ങളും സഹിതം ഹവനം ചെയ്യുകയും വേണം. ആഹവനീയം, ഗാർഹപത്യം ദക്ഷിണാഗ്നി എന്നീ മൂന്നു വിധത്തിലുള്ള അഗ്നികളെയും സഭ്യവും ആവസഥ്യവും പ്രാണൻ അപാനൻ വ്യാനൻ ഉദാനൻ സമാനൻ എന്നീ

വായുക്കളെയും ആരോപിക്കേണ്ടതുണ്ട്. തലമുടി വടിച്ച കളഞ്ഞ് പുണൽ പൊട്ടിച്ച് പുത്രനോട് ഇങ്ങനെ പറയണം. 'നീ യജ്ഞസ്വരൂപനാണ് സർവസ്വരൂപനാണ്.' പുത്രനില്ലെങ്കിൽ തന്റെ ആത്മാവിനോട് ഇങ്ങനെ ഉപദേശിക്കണം. പിന്നെ കിഴക്കോട്ടോ വടക്കോട്ടോ യാത്ര ചെയ്യണം. ചാതുർവർണ്യത്തിൽ പെട്ടവരിൽ നിന്ന് ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാം. കരപാത്രത്തിൽ ഭിക്ഷ വാങ്ങി കഴിക്കാം. ഭക്ഷണം ഔഷധമെന്ന നിലയിലാകണം. അതായത് ജീവൻ നിലനിർത്താൻ വേണ്ട ഭക്ഷണമേ പാടുള്ളൂ. എന്ത് കിട്ടുന്നോ അത് സ്വീകരിക്കുക. മേദോവർദ്ധകമായ ഭക്ഷണമരുത്. ഇങ്ങനെ കൃശഗാത്രനായി ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു രാത്രിയും നഗരത്തിൽ അഞ്ചു രാത്രിയും വസിക്കണം. വർഷകാലത്ത് ഒരേ ഗ്രാമത്തിലോ നഗരത്തിലോ കഴിയാം. അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടു മാസം വരെ കവിയോ കീറിയ വസ്ത്രമോ വരവുരിയോ ഉപയോഗിക്കാം. മറ്റു വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കരുത്. ഇങ്ങനെ ക്ലേശം സഹിക്കുന്നതാണ് തപസ്സ്. ഇങ്ങനെ ക്രമപ്രകാരം സന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവന് പുണ്യലോ ശിഖ യോ ആചമനമോ വേണ്ട. ആത്മധ്യാനമാണ്. അവന്റെ ശിഖ; എല്ലായിടത്തുമുള്ള ജലത്തിനു വയർ മാത്രമാണ് അവന്റെ പാത്രം. ജലാശയതീരം തന്നെയാണ് അവനു ഉറങ്ങാനുള്ള സ്ഥാനം എപ്പോഴും പകൽ തന്നെയാകുന്നു.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

1. ചതാരിംശത്സംസ്കാരസമ്പന്നഃ സർവതഃവിരക്തശ്ചിത്തശുദ്ധിമേത്യആശാ, അസൂയ, ഈർഷ്യ, അഹങ്കാരം ദഗ്ധാ, സാധനചതുഷ്ടയ സമ്പന്ന ഏവ സന്യസ്തുമർഹതി.
2. സന്യാസേ നിശ്ചയം കൃത്വാ I പുനർന ച കരോതി യഃ I സ കുര്യാത് കൃപ്രചരമാത്രം തു I പുനഃ സംന്യസ്തുമർഹതി II
3. സംന്യാസം പാതയേദ്യസ്തു I പതിതം നാസയേത്തു യഃ I സംന്യാസവിഘ്നകർത്താ ച I ത്രീനേതാൻ പതിതാൻ വിദ്വ II ഇതി

നാല്പതുവിധത്തിലുള്ള സംസ്കാരത്തോടു കൂടിയവനും എല്ലാറ്റിലും പൂർണ്ണ വിരക്തി വന്നവനും ചിത്ത ശുദ്ധനും ആശ, അസൂയ, ഈർഷ്യ, അഹങ്കാരം എന്നിവ നശിപ്പിച്ച് സാധന ചതുഷ്ടയ സമ്പന്നനാണ് സംന്യാസി. സംന്യാസം സ്വീകരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചതിനുശേഷം അത് കൈവിട്ടവന് കൃച്ഛ-ചാന്ദ്രായണ വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്ക് ശേഷം അത് കൈക്കൊള്ളാം. സംന്യാസത്തിൽ നിന്ന് പതനം വന്നവനും പതിതന് സംന്യാസദീക്ഷ കൊടുക്കുന്നവനും സംന്യാസഗ്രഹണത്തിൽ തടസ്സം സൃഷ്ടിക്കുന്നവനും പതിതം വരുന്നു.

N

P

I

K

4. അഥ ഷണ്ഡഃ, പതിതഃ, അംഗവികലഃ, സ്ത്രൈണഃ, ബധിരഃ, അർഭകഃ പാഷണ്ഡഃ, ചക്രീഃ, ലിംഗീഃ, വൈഖാനസഃ, ഹരദിജനഃ, ഭൃതകാധ്യാപകഃ, ശിപിവിഷ്ടഃ അനഗ്നികഃ വൈരാഗ്യവന്തഃ അപ്യേതേ ന സംന്യാസാർഹാഃ സംന്യസ്താ യദ്യപി മഹാവാക്യോ ദേശ നാധികാരിണഃ

താഴെ പറയുന്നവർ സംന്യാസം ഗ്രഹിക്കുവാൻ യോഗ്യരല്ലെന്നുപറയുന്നവർ, പതിതൻ, അംഗഹീനൻ, സ്ത്രീസ്വഭാവക്കാർ, ബധിരൻ, ബാലൻ, മുക്ൻ, പാഷണ്ഡൻ, ലിംഗി, കുഷ്ഠരോഗി, വൈഖാനസൻ, ബ്രഹ്മണത്വത്തിൽ നിന്ന് പതിതം വന്നവൻ വേതനം പറ്റുന്ന അധ്യാപകൻ, അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യാത്തവൻ, നാസ്തികൻ, വൈരാഗി. ഒരു പക്ഷേ സംന്യാസം സ്വീകരിച്ചാലും ഉപദേശം കൊടുക്കാൻ അവർക്ക് അർഹയില്ല.

- 5. ആരൂഢ പതിതാപത്യഃ I
കുനിവീ ശ്യാവദതകഃ I
ക്ഷയി തഥാ ഗവികലഃ I
നൈവ സംന്യസ്തു മർഹതി II
- 6. സംപ്രത്യവസിതാനാം ച I
മഹാപാതകിനാം തഥാ I
വ്രത്യാനാമഭിശ്ചിതാനാം I
സംന്യാസം നൈവ കാരയേത് II
- 7. വ്രതയഞ്ജതപോദാന-
ഹോമസാധ്യവർജ്ജിതം I
സത്യശൗചപരിഭ്രഷ്ടം I
സംന്യാസം നൈവകാരയേത് I
ഏതേ നാർഹന്തി സംന്യാസമാതുരേണ
വിനാക്രമം. II

സംന്യാസസ്വീകരണത്തിനു ശേഷം പതിതം വന്നവനും ചീത്ത നഖമുള്ളവനും മലിനമായ പല്ലുള്ളവനും ഭ്രാന്തനും വികലാംഗനും സംന്യാസം കൊടുക്കരുത്. ആകസ്മികമായി വൈരാഗ്യം വന്നവൻ, മഹാപാപം ചെയ്തവൻ, സംസ്കാരശൂന്യൻ നിത്യൻ ഇവർ സംന്യാസ ഗ്രഹണത്തിന് അനർഹരാണ്. വ്രതം, യജ്ഞം, തപസ്സ്, ദാനം, ഹോമം എന്നിവയൊന്നും ഇല്ലാത്തതും സ്വാധ്യായം ചെയ്യാത്തവനും സത്യവും ശുദ്ധിയും ഇല്ലാത്തവനും സംന്യാസം കൊടുക്കരുത്. ഇങ്ങനെയുള്ളവർക്ക് വേണമെങ്കിൽ ആതുരസംന്യാസിമാരാകാം. എന്നാൽ അവർക്ക് നിയമാനുസൃതമായ സംന്യാസത്തിന് അർഹതയില്ല.

8. ഓം ഭൂഃ സ്വാഹേതി ശിഖാമുത്പാട്യ യജ്ഞോപവീതം ബഹീർ ന നിവസേത്. യശഃ ബലം, ജ്ഞാനം, വൈരാഗ്യം, മേധാ, പ്രയച്ഛേതി യജ്ഞോപവീതം ഛിതയാ ഓം സ്വാഹാ ഇതി അപ്സു വസ്ത്രം ക്കിസ്യത്രം ച വിസൃജ്യ സംന്യസ്തം മായാ ഇതി. ത്രിവാർമഭിമന്ത്രയേത്.

ഓം ഭൂഃ സ്വാഹാ എന്ന് ചൊല്ലി ശിഖ കളയണം. എന്നാൽ യജ്ഞോപവീതം കളയേണ്ടതില്ല. യജ്ഞം, ബലം, ജ്ഞാനം, വൈരാഗ്യം, മേധ എന്നിവ പ്രദാനം ചെയ്യട്ടെ എന്ന് പറഞ്ഞ് പുണ്യം പൊട്ടിക്കണം

ഓം ഭൂഃ സ്വാഹാ എന്നു ചൊല്ലി വസ്ത്രത്തെയും അരഞ്ഞാൾ ചരടിനെയും വെള്ളത്തിൽ കളഞ്ഞ് 'സന്യാസ്തം മയാ' എന്ന് മൂന്നുതവണ ചൊല്ലണം.

- 9. സന്യാസനം ദിജം ദൃഷ്ട്വാ I
സ്ഥാനാച്ചലതി ഭാസ്കരഃ I
ഏഷ മേ മണ്ഡലം ഭിത്യാ I
പരംബ്രഹ്മാധി ഗച്ഛതി II

സൂര്യൻ സംന്യാസിയെയും ബ്രാഹ്മണനെയും കാണുമ്പോൾ സ്വസ്ഥാനത്തുനിന്ന് വ്യക്തി ചലിക്കുന്നു. ഇവൻ എന്റെ മണ്ഡലത്തെയും ഭേദിച്ചു കൊണ്ട് ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നുവെന്ന് പറയുന്നു.

- 10. ഷഷ്ടീം കുലാനി അതീതാനി I
ഷഷ്ടിമാഗാമികാനി ച I
കുലാന്യുദ്ധരതേ പ്രാജ്ഞഃ I
സംന്യസ്ത മിതി യോ വദേത്. II
- 11. യേ ച സന്താനജാം ദോഷാം I
യേ ദോഷാ ദേഹസംഭവാം I
പ്രേഷാഗ്നിർഗഹതേ സർവാൻ I
തുഷാഗ്നിരിവ കാഞ്ചനം II
- 12. സഖാ മാ ഗോപായേതിദണ്ഡം പരിഗ്രഹേത്
- 13. ദണ്ഡം തു വൈണവം സൗമ്യം സത്വം ച
പുണ്യസ്ഥലസമുത്പന്നം നാനാ
കന്മഷ ശോധിതം
- 14. അദഗ്ധമഹതം കീടൈഃ I
പർവഗ്രന്ഥിവിരാജിതം I
നാസാദാഹ്നം ശിരസ്തുല്യം I
ദ്രുവോർവാ വിദ്യയാദ്യതിഃ II

'ഞാൻ സംന്യാസിച്ചു' എന്നു പറയുന്ന ജ്ഞാനി തന്റെ വരാൻ പോകുന്നതും കഴിഞ്ഞതുമായ അറുപത് തലമുറകളിലുള്ളവരെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. പൈതൃകമായ ദോഷങ്ങളെയും തന്റെ ശാരീരിക ദോഷങ്ങളെയും അയാൾ ഉമിത്തിയ്ക്ക് സർണ്ണത്തിലെ മാലിന്യമെന്നപോലെ ഭസ്മമാക്കുന്നു. 'സുഹൃത്തേ, എന്തെ രക്ഷിക്കൂ' എന്നു പറഞ്ഞു ദണ്ഡം സ്വീകരിക്കണം. മുളയാണ് ദണ്ഡത്തിന് ഉത്തമം. അത് വളവിലാത്തതും മുട്ടുകൾ ഇല്ലാത്തതും നല്ലസ്ഥാനത്ത് വളർന്നതുമായിരിക്കണം. അതിൽ ഒരു വിധത്തിലുള്ള കേടോ പുളളിയോ പാടില്ല. പഴകിയതും കീടങ്ങൾ തുളച്ചതും അഭികാമ്യമല്ല. മുക്കുവരെയോ തലവരെയോ പുരികം വരെയോ നിളം വരുന്നതായിരിക്കണം.

N

P

I

K

15. ദണ്ഡാത് മനോസ്തു സംയോഗഃ I
 സർവഥാ തു വിധീയതോ I
 ന ദണ്ഡേന വിനാ ഗച്ഛേ-
 ദിഷ്യ ക്ഷേപ ത്രയം ബുധഃ

ആത്മാവിനും ദണ്ഡത്തിനും തമ്മിലുള്ള ചേർച്ച ആവശ്യമാണ്. അതിനാൽ സന്യാസി കൈയിൽ ദണ്ഡമില്ലാതെ മൂന്നു ശരപതന ദൂരത്തിൽ കൂടുതൽ സഞ്ചരിക്കരുത്.

16. ജഗജ്ജീവനം ജീവനാധാരഭൂതം മാ തേ മാ മന്ത്രയസ്വ സർവ സൗമ്യ ഇതി കമണ്ഡലു എടുത്ത് യോഗപട്ടാഭിഷിക്തനായി യഥാസുഖം സഞ്ചരിക്കുക.

17. ത്യജ ധർമ്മ മധർമ്മം ച I
 ഉഭേ സത്യാന്യതേ ത്യജ I
 ഉഭേ സത്യാന്യതേ തപക്ത്യാ I
 യേന ത്യജസി തത് ത്യജ I

18. വൈരാഗ്യ സംന്യാസീ, ജ്ഞാന സംന്യാസീ, ജ്ഞാനവൈരാഗ്യ സംന്യാസീ, കർമ്മ സംന്യാസീ ഇതി ചാതുർവിധ്യമുപാഗതാഃ

ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളെയും സത്യാസതങ്ങളെയും ത്യജിക്കുക. പിന്നെ ഏതു മുഖേനയാണെസത്യാസത്യങ്ങളെ വെടിഞ്ഞത് അതിനെയും ത്യജിക്കുക. സംന്യാസിമാർ നാലുവിധമുണ്ട്. വൈരാഗ്യ സംന്യാസി, ജ്ഞാനസംന്യാസി, ജ്ഞാനവൈരാഗ്യ സംന്യാസി, കർമ്മ സംന്യാസി.

19. തദ്യഥേതി. ദൃഷ്ടാന്തശ്രവിക്കവൈത്യഷ്ണുമേത്യപ്രാക് പുണ്യ കർമ്മവിശേഷാത് സംന്യസ്തഃ സവൈരാഗ്യ സംന്യാസീ.

20. ശാസ്ത്രജ്ഞാനാത്, പാപപുണ്യ ലോകാനുഭവശ്രവണാത്, പ്രപഞ്ചോപരതോ ദേഹവസനാം ശാസ്ത്രവാസനാം ത്യക്ത്വാ അവമനാനാമിവ പ്രവൃത്തിം സർവം ഹേയം മത്യാ സാധനചതുഷ്ടസമ്പന്നഃ യഃ സംന്യസ്യതി സ ഏവ ജ്ഞാന സംന്യാസീ.

21. ക്രമേണ സർവമദ്യസ്യ സർവ മനുഭൂയ ജ്ഞാന വൈരാഗ്യാഭ്യാം സ്വരൂപസന്ധാനേന അദേഹ മാത്രാവശിഷ്ടഃ സംന്യാസ്യ ജാതരൂപധരോ ഭവതി സജ്ഞാനവൈരാഗ്യ സംന്യാസീ.

കണ്ടതും കേട്ടതുമായ വിഷയങ്ങളോട് താല്പര്യമാല്ലാതെ പൂർവ ജന്മപുണ്യഫലമായി വൈരാഗ്യം വന്നതിനാൽ സംന്യാസിച്ചവനെ വൈരാഗ്യസംന്യാസിയെന്ന് പറയുന്നു. ശാസ്ത്രജ്ഞാനം നേടി ലോകത്തിലെ നന്മ തിന്മകൾ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞ് പ്രപഞ്ചത്തിനു നേർക്കുള്ള താല്പര്യം വിട്ട് ദേഹവാസന ശാസ്ത്രവാസന, ലോകവാസന എന്നീ ഏഷണ ത്രയം വിട്ട് എല്ലാ വിധത്തിലുമുള്ള പ്രാപഞ്ചിക വൃത്തികളും ചർദ്ദിച്ചിട്ടു പാദാർത്ഥം പോലെ കരുതി സാധനചതുഷ്ടയം ചേർന്ന് സംന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവനാണ് ജ്ഞാന സംന്യാസി.

ക്രമാനുസൃതമായി സകലതും അഭ്യസിച്ചു എല്ലാറ്റിന്റെയും അനുഭവം നേടി ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ തത്വങ്ങൾ ശരിക്കും ഗ്രഹിച്ച് ദേഹം മാത്രം അവശേഷിപ്പിച്ചു സംന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവൻ ജ്ഞാന വൈരാഗ്യ സംന്യാസിയാകുന്നു.

22. ബ്രഹ്മചര്യം സമാപ്യ ഗൃഹീഭൂത്യാ വാന പ്രസ്ഥം ശ്രമമേത്യ വൈരാഗ്യാഭാവേ f പി ആശ്രമ ക്രമാനുസാരേണ യഃ സംന്യസ്യസ കർമ്മ സംന്യാസീ.

ബ്രാഹ്മചര്യം ഗാർഹസ്ഥ്യം വാനപ്രസ്ഥം എന്നീ മൂന്നു ശ്രമങ്ങളെയും യഥാവിധി നിർവഹിച്ചതിനുശേഷം വൈരാഗ്യം ഉണ്ടായില്ലെങ്കിൽ പോലും നിയമാനുസരണം സംന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവൻ കർമ്മ സംന്യാസി.

23. സംന്യാസഃ ഷഡ് വിധോ ഭവതി കുടീചക ബഹുദക ഹംസ പരമഹംസ തുരീയാതീതാവധ്യ തായേതി

24. കുടീചകഃ ശിഖാ യ ജ്ഞോ പവീതിദണ്ഡക മണ്ഡലുധരഃ കാ പീന ശാടീകന്മാ ധരഃ പിത്യ മാത്യ ഗർഭവാദായന പരഃ പീഠരവനിത്രി ശിക്യാദി മന്ത്ര സാധന പരഃ ഏക ത്രാന്നാദന പരഃ ശ്ലോതോർ ധ പുണ്ഡ്രധാരി ത്രി ദണ്ഡഃ

25. ബഹുദക ശിഖാദി കന്മാധര സ്ത്രീ പുണ്ഡ്രധാരി ത്രി ദണ്ഡഃ

സന്യാസിമാർ ആറു വിധമാണ്. കുടീചകൻ, ബഹുദകൻ, ഹംസൻ, പരമഹംസൻ, തുരീയാതീതൻ, അവ ധൃതൻ, കുടീചകൻ, ശിഖയും പുണ്യലും ധരിച്ച് ദണ്ഡം കമണ്ഡലും, കൗപീനം, കന്മ, കമ്പിളാ എന്നിവര ആരായിച്ച് പീഠം കൂന്താലി ശിക്യാ എന്നിവയുമായി ഒരിടത്തുനിന്നു മാത്രം ഭക്ഷണം കഴിച്ച് ശ്ലോതോർധപുണ്ഡ്രധാരിയായി ത്രിദണ്ഡം ധരിച്ച് സഞ്ചരിക്കുന്നു. ബഹുദകൻ ശിഖ, കന്മ എന്നിവ ധരിക്കുന്നവനും എല്ലാ വിധത്തിലും കുടീചകനെപ്പോലെ തേനീച്ചയുടെ പരിപാടികൾർന്നവനും ആണ് അവൻ എട്ടുരൂള ചോറുമാത്രം ഭക്ഷിക്കുന്നു.

26. ഹംസോ ജടാധാരി ത്രിപുണ്ഡ്രോർധ പുണ്ഡ്രധാരി അസം ക്ലീപ്തമധുകരാനാശീ കൗപീന ഖണ്ഡതുണ്ഡ ധാരി.

27. പരമഹംസ ശിഖായജ്ഞോപവീത രഹിതഃ പഞ്ച ഗൃഹേഷുകരപാത്രി ഏക കൗപീന ധാരിശാടീമേകാമേകം വൈണവദണ്ഡമേക ശാടീ രോ വാഭസ്മോദ്ധുളന പരഃ സർവ ത്യാഗീ

ഹംസൻ ജടാധാരിയാണ്. ത്രിപുണ്ഡ്രവും അർദ്ധ പുണ്ഡ്രധാരിയും പലയിടത്തു നിന്നും ചോദിച്ചു വാങ്ങി. ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവനും കൗപീനമാത്ര ധാരിയുമാണ്. അഞ്ചുവിടുകളിൽ നിന്നും കൈയിൽ ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഭസ്മം ധരിച്ച് ഒരു വിരിപ്പു മാത്രം സ്വീകരിച്ച് സകലതും കൈ വെടിയുന്നു.

N

P

I

K

28. തുരീയാതീതോ ഗോമുഖ വ്യത്യാഹലാഹരീ അന്നാഹാരീ ചേത് ഗൃഹത്രയേ ദേഹമാത്രാവശിഷ്ടഃ ദിഗംബരഃ കുണ്ഡവത് ശരീരവൃത്തികഃ

29. അവധുതസ്തു അനിയമഃ പതിതാഭി ശസ്ത വർജന പൂർവകം സർവ വർണ്ണേഷ്ച അജഗരമൃത്യോ ആഹാര പരഃ സ്വരൂപാനുസന്ധാ പരഃ

സർവസംഗപരിത്യാഗിയാണ് തുരീയാതീതൻ. അവൻ ഗോമുഖ വൃത്തിയും മൂന്ന് വീടുകളിൽ നിന്ന് അന്നമോ ഫലമുലാദികളോ ഭിക്ഷയായി സ്വീകരിക്കുന്നവനും ദേഹ മാത്രം പുലർത്തുന്നവനും ദിഗംബരനാണ്. അവൻ സ്വന്തം ശരീരത്തെ മൃതശരീരം പോലെ കരുതി ജീവിതം നയിക്കുന്നു. അവധുതൻ യാതൊരു നിയമവുമില്ല. അവൻ പതിതൻമാരും നിന്ദിതൻമാരും ഒഴികെ എല്ലാ വർണ്ണങ്ങളിൽ നിന്നും പെരുമ്പാമ്പിന്റെ മട്ടിൽ കിട്ടുന്നതുകൊണ്ട് തൃപ്തിപ്പെട്ട് കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. അവൻ സ്വ സ്വരൂപാനുസന്ധാനത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു.

30. ജഗത്താവദിദിദം നാഹംസ വ്യക്ഷ തുണ പർവ തായദ് ബാഹ്യം ജഡമത്യന്തംതത് സ്യാം കഥ മഹാ വിഭുഃകാലേ നാല്പേന വിലയീദേഹോ സഹമ ചേതന.

31. ജഡയാ കർണ്ണ ശഷ്ടല്യാ കല്പമാന ക്ഷണസ്ഥ യോഗ്യന്യാകൃതിഃ ശൂന്യ ഭവഃ ശബ്ദോ നാ ഹ മ ത ചേതനഃ

മരങ്ങളും പല്ലും ഇലകളും പർവതങ്ങളുംനിറഞ്ഞ ഈ സമസ്ത ജഗത്തും എന്നിൽ നിന്ന് ഭിന്നമാണ്. അപ്പോൾ ഞാൻ എങ്ങനെ അവയിൽ ഒന്നായിത്തീരും? എന്തെന്നാൽ ഞാൻ വിഭുവനാണ്. കാലത്തിൽ കല്പിതവും അതിശീഘ്രം വിലയം പ്രാപിക്കുന്നതുമായ ദേഹം ഞാനല്ല.

32. ത്വ ചാ ക്ഷണ വിനാ ശിന്യാപ്രാപ്യോ f പ്രാപ്യോ f യ മ ന്യഥാചിത് പ്രസാദോ പലബ്ധോത്മാസ്പർശോ നാഹമ ചേതനഃ

ലബ്ധാത്മാ ജന്മയാ തുച്ഛോലോലയാ ലോലസത്തയാസ്വല്പസ്വപനോ ദ്രവ്യ നിഷ്ഠോരസോ നാഹമ ചേതനഃ

34. ദൃശ്യ ദർശനയോർ ലീനം ക്ഷയീക്ഷണ വിനാശി നോഃ കേവലേ ഭ്രഷ്ടരീക്ഷിണംരൂപം നാഹമ ചേരണം.

35. നാസയാഗന്ധജഡയാക്ഷയിണ്യാ പരികല്പിതഃ പേലവോഽ നിയതാകാരോഗന്ധോ നാഹ മ ചേതനഃ

36. നിർമ്മേ f മനനഃ ശാന്തോഗത പഞ്ചേന്ദ്രിയ ഭ്രമഃശുദ്ധ ചേതന ഏവാഹംകാലാകലന വർജിതഃ ചൈതന്യ വർജിതഃ ചിന്മാത്രമഹ മേഷോ f വ ഭാസക.

അല്പ നേരം മാത്രം നിലനില്ക്കുന്നതും ശൂന്യാകൃതിയും ശൂന്യാസ്വരൂപവും കല്പിതവും അചൈതന്യമായ ജഡശബ്ദരൂപല്ല ഞാൻ. അതുപോലെ അല്പ സമയത്തിനു ഉള്ളിൽ നശിക്കുന്നതും നന്നാകുന്നതുമായ ഈ ത്വക്ക്കും എന്നിൽ നിന്ന് ഭിന്നമാണ്. ഞാൻ ചൈതന്യ പ്രഭാവത്തിൽ ആത്മാനു ഭൂതി കൈവരുന്ന ജഡ സ്പർശമല്ല. ചഞ്ചലമനസ്സിൽ നിന്നും അതിനോട് ചേർന്ന നാക്കിൽ നിന്നും ദ്രവ്യത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായ തുച്ഛമായ സ്വന്ദനവും ഞാനല്ല. അതുപോലെ ദൃശ്യദർശനങ്ങൾ വിലയം പ്രാപിച്ചതിനുശേഷം നശിക്കുന്ന ജഡമായ അനുഭവവുമില്ല. ഞാൻ കേവലം ഭ്രഷ്ടാവു മാത്രം. തുച്ഛമായ ജഡഗന്ധവും ഞാനല്ല. അങ്ങനെ ഞാൻ പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ ഭ്രമമില്ലാത്തവനും മമത രഹിതനും ശാന്തി സ്വരൂപനും കലാമാലിന്യ രഹിതനും ശാന്തി സ്വരൂപനും കലാമാലിന്യ രഹിതനും ശുദ്ധ ചൈതന്യ സ്വരൂപനും ആണ്. ഞാൻ ചൈതന്യത്തിനു അദീതമായ ചിന്മാത്ര പ്രകാശമാണ്.

37. സ ബാ ഹ്യാഭ്യാന്തര വ്യാപി I നിഷ്കലോ f ഹം നിരഞ്ജനഃ I നിർവികല്പ ചിദാഭാസ I ഏക ഏവാസ്മി സർവഗഃ II

38. മയൈവചേതനേനേമേ I സർവേ ഘടപടാരയഃ I സുര്യാന്താ അവഭാസ്യാന്തേ I ദീപേനേവാത്മതേജസാ II

39. മയൈവ താഃ സ്ഫുരന്തീഹ I വിചിത്രേന്ദ്രിയ വൃത്തയ I തേജസാന്തഃ പ്രകാശേന I യഥാഗ്നി കണപംക്തയഃ II

40. അനന്താനന്ദാ സംഭോഗാ I ചരോപശമ ശാലിനി I ശുദ്ധോയം ചിന്മയീ ദൃഷ്ടിർ-ജയത്യഖില ദൃഷ്ടിഷു

41. സർവ ഭാവാന്തരസ്ഥായ I ചൈത്യമുക്ത ചിദാത്മനേ I പ്രത്യക് ചൈതന്യ രൂപായ I മഹ്യമേവ നമോ നമഃ

അകത്തും പുറത്തും വ്യാപിച്ച നിഷ്കളനിരഞ്ജന നിർവികല്പനായി ചിദാഭാസനായി സർവവ്യാപിയായിട്ടുള്ള ഏകാത്മാവാണ് ഞാൻ. എന്റെ ഒരേ ഒരു ചൈതന്യത്തിൽ നിന്നുമാണ് ചരാചരം മുതൽ സൂര്യൻ വരെയുള്ള എല്ലാം തേജസ്വികളാക്കപ്പെടുന്നത്. സർവേന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും വിചിത്രവും വിഭിന്നവുമായ രീതിയിലുള്ള വൃത്തികൾ എന്റെ അന്തഃ പ്രകാശത്തിൽ നിന്നും അഗ്നിയിൽ നിന്നും സ്ഫുലിംഗങ്ങളെ

N

P

I

K

നപോലെ ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ ശുദ്ധചിന്തയദ്യുഷ്ടി ഏറ്റവും ആനന്ദപ്രദവും ശാന്തിശാലിയും ഏതു തരത്തിൽ നോക്കിയാലും ജയം കൈവരിക്കുന്നതുമാണ്. ഈ മുക്തമായ ആത്മാവ് എല്ലാ വിധത്തിലുള്ള ഭാവാനന്ദങ്ങളിലും സ്ഥായിയായി നിലനിൽക്കുന്നു. ഇത് ചൈതന്യാവസ്ഥയിൽ നിന്നും മുക്തമായ ചിദാത്മാവാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രത്യഗാത്മാവിന് നമസ്കാരം.

42. വിചിത്രാഃ ശക്തായഃ സ്വച്ഛ I
സമായാ നിർവീകാരയാ I
ചിത്രാക്രിയന്തേ സമയാ I
കലാ കലന മുക്തയാ II

43. കാലത്രയ മുപേക്ഷിത്ര്യം-
ഹീനായാശ്ചൈത്യ ബന്ധനൈഃ I
ചിത്രശ്ചൈത്യമുപേക്ഷിത്യാ I
സമതൈവാവശിഷ്യതേ.

44. സാ ഹി വാചാമഗമ്യത്യാ -
ദസത്താ മിപ ശാശ്വതിഃ I
നൈരാത്മസിദ്ധാത്മദഗ-
മുപയാതൈവ ശിഷ്യതേ II

45. ഈഹാനീഹാ മ യൈ രന്തർ-
യാ ചിദാവലിതാ മലൈഃ I
യാ ചിന്നോത്പാദിത്യം ശക്ത്യം I
പാശ ബദ്ധേവ പക്ഷിണി II

46. ഇച്ഛാദേഷസമുത്ഥേന I
ദന്ദമോഹേന ജവഃ I
ധരാവിവര മഗ്നാനാം I
കീടാനാം സമതാം ഗതാഃ II

വിചിത്രവും സ്വച്ഛവും സർവ ഭാവയുക്തവുമായ ശക്തികളെ പ്രകടമാക്കുന്നത്. നിഷ്കളവും കല്പാനാതീതവുമായ ചിത് ശക്തി തന്നെയാണ്. ഈ ചിച്ഛക്തി ത്രികാലങ്ങളെ ക്കാളും ശക്തി കൂടിയതും ദൃശ്യപ്രപഞ്ചബന്ധന വിമുക്തമാണ്. വാചാമ ഗോപുരവും ശാസ്യതയും നിരതി ശയവുമായ ആത്മാവിലെന്നപ്പോലെ അത് പ്രശോഭിക്കുന്നു. ഇച്ഛാനിച്ഛകളോടു കൂടിയവരിൽ വിളങ്ങുന്ന ചിത് ശക്തി മാലിന്യമയമാണ്. അത് പാശബദ്ധമായ പക്ഷിയെപ്പോലെ പറക്കാൻ അശക്തമാക്കുന്നു. ഇച്ഛ കൊണ്ടും ഉണ്ടാകുന്നദന്ദഭാവത്താൽ ജീവികൾ മോഹം നിമിത്തം പൃഥ്വിയുടെ ഗർത്തത്തിൽ വീണ കീടങ്ങൾക്ക് തുല്യമായിരിക്കുന്നു.

47. ആത്മനേസ്തു നമസ്തു ഭൃ-മവിച്ഛിന
ചിദാത്മനേ I
പരാമ്യഷ്ടോ f സ്ഥിലബ്ധോളസ്ഥി I
പ്രോദിതോസ്തമ്യചിരാദഹം

48. ഉദ്ധ്യതോ fസ്ഥി വികല്പേഭ്യോ
യോ fസ്ഥി സോ f സ്ഥി നമോസ്തു തേതുഭ്യം
മഹ്യമനന്തായ I

തുഭ്യം മഹ്യം ചിദാത്മനേ II

49. നമസ്തുഭ്യം പരേശായ I
നമോ മഹ്യം ശിവായ ച I
തിഷ്ഠന്നനാപി ഹി നാസീനോ I
ഗച്ഛന്നപി ന ഗച്ഛതി

50. ശാന്തോ f പി വ്യവഹാരത്ഥം I
കുർവന്നപി ന ലിപ്യതേ I
സുജ്ഞേയശ്ചാ പ്ത ബന്ധു വത് I
ശരീര പത്മകുഹരേ I
ർവേഷാമേവാ ഷ്ട് പദഃ

അവിച്ഛിന ചിദ്രൂപാത്മാവായ നിനക്ക് നമസ്കാരം. ഞാൻ സദാ പ്രത്യക്ഷവും ലബ്ധവും ഉദിതമാകുന്നു. വികല്പരഹിതനാണ് ഞാൻ. ഞാൻ ഏതൊന്നാണോ അതു തന്നെ ഞാൻ. എനിക്ക് നമസ്കാരം. ഞാനും നീയും അനന്തമാണ്. നാം രണ്ടു പേരും ചിദാത്മാവാണ് ഈ ആത്മാവ് ഇരിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും ഇരിക്കുന്നു. പോകുന്നെങ്കിലും പോകുന്നില്ല. ശാന്തനാണെങ്കിലും കർമ്മവ്യഗ്രനാണ്. കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു വെങ്കിലും ഒന്നിലും ലിപ്തനല്ല. ആത്മാവ് സദാ സുലഭമാണ്. ബന്ധുവിനെപ്പോലെ സമർത്ഥനും എല്ലാവരുടെയും ശരീരമാകുന്ന പത്മകുഹരത്തിൽ ഭ്രമരത്തെപ്പോലെ വസിക്കുന്നതുമാണ്.

51. ന മേ ഭോഗസ്ഥിതൗ വാഞ്ഛരാ I
ന മേ ഭോഗവിസർജനേ I
യദായാതി തദായാതു I
തത് പ്രയാതി പ്രയാതു തത് II

52. മനസാ മനസിച്ഛിനേ I
നിരഹങ്കാരതാം ഗതേ I
ഭാവേന ഗളിതേ ഭാവേ I
സസ്ഥസ്തിഷ്ഠാമി കേവലഃ II

53. നിർഭാവം നിരഹങ്കാരം I
നിർമനസ്കമനീഹിതം I
കേവലാസ്പന്ദ ശുദ്ധാത്മ-
ന്യേവ തിഷ്ഠതി മേ രിപുഃ

54. തൃഷ്ണാ രജജഗണം ഛിത്യാ I
മച്ഛരീരക പഞ്ജരാത് I
ന ജാനേ കൃ ഗതോസ്സീയ I
നിരഹങ്കാര പക്ഷിണി II

N

P

I

K

55. യസ്യ നാഹം കൃതോ ഭോവോ I

ബുദ്ധിർ യസ്യ നലിപ്തതേ I

യഃ സമഃ സർവ ഭൂതേഷ്ഠജീവിതം തസ്യ ശോഭതേ II

ഭോഗങ്ങൾ അനുഭവിക്കണമെന്നോ ഭോഗത്തെ വെടിയണമെന്നോ എനിക്കാഗ്രഹമില്ല. വരുന്നത് വരട്ടെ പോകുന്നത് പോകട്ടെ, മനസ്സിൽ നിന്നും മനസ്സ് വേർപ്പെട്ടാൽ, അഹംകാരം അസ്തമിച്ചാൽ ഭാവനയാൾ ഭാവനാ നാശംസംഭവിച്ചാൽ ഞാൻ കേവലം സ്വസ്ഥ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഭാവരഹിതനും നിരഹങ്കാരനും മനോരഹിതനും സ്വന്ദ്രഹിതമായ ശുദ്ധാത്മാവുമാണ് ഞാൻ. ആ നിലയിൽ എനിക്ക് ശത്രു എവിടെ? എന്റെ ശരീര പിഞ്ജരത്തിൽ വസിച്ചിരുന്ന നിരഹങ്കാരമായ പക്ഷി തൃഷ്ണയാകുന്നകയർ പൊട്ടിച്ച് എവിടെ പോയോ? അകർത്തുകനും നിർലിപ്ത ബുദ്ധിയും സമദർശിയും ആയി യാതൊരാൾ ജീവിതം നയിക്കുന്നു അവന്റെ ജീവിതമാണ് ശോഭനം.

56. യോനഃ ശീതലയാ ബുദ്ധ്യാ I

രാഗദേഷ്ഠവിമുക്തയാ I

സാക്ഷിവാത് പശ്യതീദം ഹി I

ജീവിതം തസ്യ ശോഭതേ I

57. യേന സമ്യക് പരിജ്ഞായ I

ഹേയോപാദേയ മജ്ജ്ഞതാ I

ചിത്തസ്യാന്തേ ദിർഘിതം ചിത്തം I

ജീവിതം തസ്യ ശോഭതേ II

58. ഗ്രാഹ്യാഗ്രാഹ്യക സംബന്ധേ I

ക്ഷീണേ ശാന്തി രുദേത്യലം I

സ്ഥിതിമദ്യാഗതാ ശാന്തീർ I

മോക്ഷനാ മാഭിധീയതേ II

59. ഭ്രഷ്ടബീജോപമാ ഭൂയോ I

ജന്മാങ്കുരവിവർജിതാ I

ഹൃദി ജീവദ് വിമുക്താനാം I

ശുദ്ധാ ഭവതി വാസനാ II

60. പാവനീ പരമോദാരാ I

ശുദ്ധസത്യാനുപാതീനി I

ആത്മ ധ്യാനമയീ നിത്യാ I

സൃഷ്ടുപ്തി സ്ഥേവ തിഷ്ഠതി II

ശീതളമായ അന്തഃ കരണത്തോടു കൂടിയവനും രാഗദേഷാദിരഹിതനും ലോകത്തെ സാക്ഷി ഭാവനേ കാണുന്നവനുമായ വ്യക്തിയുടെജീവിതം ധന്യമാണ്. നമ്മതിന്മകളെ സംബന്ധിച്ച ചിന്ത ഉപേക്ഷിച്ചവനും ചിത്തത്തിൽ തന്നെ ലയിപ്പിച്ചവനുമായ വ്യക്തിയുടെ ജീവിതം ശോഭായമാനമാണ്. ഗ്രാഹ്യാഗ്രാഹ്യതാ ബന്ധം നശിച്ചാൽ ശാന്തി കൈവ

രുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ശാന്തിക്ക് മോക്ഷമെന്ന് പറയുന്നു. വറുത്തടുത്ത വിത്ത് മുളക്കാൻ യോഗ്യമല്ലാത്തതുപോലെ ജീവന്മുക്തനായിത്തീർന്നിട്ടുള്ളവന്റെ ഹൃദയത്തിലെ വാസനകൾ ശുദ്ധമായിത്തീരുന്നു. അവൻ ശുദ്ധനും ഉദാരനും ശുദ്ധസത്യാനും ആത്മധ്യാനയുക്തനും ആത്മധ്യാനയുക്തനും നിത്യസൃഷ്ടുപ്തിയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനുമാകുന്നു.

61. ചേതനം ചിത്തരിക്തം ഹി I

പ്രത്യക്ചേതന മുച്യതേ I

നിർമ്മനസ്കസാഭാവതാ

ന്നതത്ര കലനാമലം II

62. സാ സത്യതാ സാശിവതാ I

സാവസ്ഥ പാരമാർത്ഥികാ I

സർവജ്ഞതാ സാ സംതൃപ്തിർ-

ന്നനുയത്ര മനഃ ക്ഷതം I

63. പ്രലപൻ വിസൃജൻ ഗൃഹ്ണ-

ന്നുമഷൻ നിമിഷനപി I

നിരസ്തമനനാനദ-

സംവിന്മാത്രപരോ f സ്മൃഹം II

64. മലം സംവേദ്യമുത്സൃജ്യ I

മനോ നിർമ്മൂലയൻ പരം I

ആശാപാശാനലം ഛിതാ I

സംവിന്മാത്ര പരോസ്മൃഹം II

65. അശുഭാശുഭസങ്കല്പഃ I

സംശാന്തോ സ്മി നിരാമയഃ I

നഷ്ടോ ഷ്ടാനിഷ്ടകലനഃ I

സംവിന്മാത്ര പരോസ്മൃഹം II

ചേതനം ചിത്തിരിക്തമായിത്തീരുമ്പോൾ അത് ആത്മാവാകുന്ന ചേതനയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സ്വഭാവം ഇച്ഛയാകുമ്പോൾ അതിൽ ദോഷമില്ല. അതുതന്നെ സത്യാവസ്ഥ. അതുകൊണ്ടാണ്. ശിവരൂപം സത്യാത്മകമാകുന്നത്. അതുതന്നെ സർവജ്ഞത. അതുതന്നെ സമ്പൂർണ്ണ തൃപ്തി. അതിൽ മനസ്സിൽ യാതൊരു വിധത്തിലുമുള്ള ദോഷഭാവവും ഉണ്ടാക്കില്ല. ഞാൻ പറയുകയും കൈവിടുകയും എടുക്കുകയും കണ്ണുതുറക്കുകയും അടയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിലും മനനം ചേർന്ന ആനന്ദമാകുന്ന സംവിത്ത് ആത്മാവുതന്നെ സംവേദ്യമായ മാലിന്യമകറ്റി.

മനസ്സിനെ ഇച്ഛാരഹിതമാക്കി ആശാപാശം വിച്ഛേദിച്ച് ഞാൻ കേവലം സംവിത് രൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ശുഭാശുഭ സങ്കല്പങ്ങളൊന്നും കൂടാതെ ഞാൻ നിരാമയസ്ഥിതിയിലാണ്. ഇഷ്ടാനിഷ്ടഭോഗങ്ങൾ വെടിഞ്ഞ് ഞാൻ കേവല സംവിത് സ്വരൂപമായി.

N

P

I

K

66. ആത്മതാ പരതേ ത്യക്ത്വാ I
 നിർവിഭാഗോ ജഗസ്ഥിതഃ I
 വജ്രസ്തംഭവദാത്മാന-
 മവലംബ്യ സ്ഥിരോസ്മൃഹം I
 നിർമ്മലായാം നിരാശായാം
 സ്വസംവിത്താസ്ഥിതോസ്മൃഹം II

67. ഈഹിതാ നിഹിതൈർ മുക്തോ I
 ഹേയോപാദേയ വർജിതഃ I
 കദാന്തസ്തോഷമേഷ്യാമി I
 സ്വപ്രകാശ പദേ സ്ഥിതഃ I

68. കദോപ ശാന്തമനനോ I
 ധരണീധരകന്ദരേ I
 സമേഷ്യാമി ശിലാസാമ്യം I
 നിർവികല്പസമാധിനാ II

69. നിരാശധ്യാനവിശ്രാന്ത-
 മുകസ്യ മമ മസ്തകേ I
 കദാ തർണ്ണം കരിഷ്യന്തി I
 കുലായം വനപുത്രികാഃ II

70. ന കല്പ പാദപം തൃഷ്ണാ I
 ലതം ഛിത്യാ മനോവനം I
 വിതതാം ഭൂവമാനസാദ്യ I
 വിഹരാമി യഥാ സുഖം II

രാഗദോഷങ്ങൾ വെടിഞ്ഞ് വിഭാഗരഹിതമായ ജഗത്തിൽ കഴിഞ്ഞ് സുദ്യുധാത്മാവാകുന്ന സ്തംഭം ആശ്രയിച്ച് ഞാൻ നിലകൊള്ളുന്നു. നിർമ്മലവും ഇച്ഛാരഹിതവുമായ ആത്മാ സ്ഥിതിയിൽ ഞാൻ നിലകൊള്ളുന്നു. ഞാൻ ചേഷ്ടയും അചേഷ്ടയും ഹേയവും ഉപദേയവും കൈവിട്ട് എപ്പോൾ ആത്മാസന്തുഷ്ടനാകും അപ്പോഴാണ് സ്വയം പ്രകാശാവസ്ഥ യിലെത്തുന്നത്. എന്നെനിക്ക് പർവത ഗൃഹയിലിരുന്ന് ശാന്ത നായി മനനം ചെയ്ത് നിർവികല്പസമാധി പ്രാപിച്ച് കല്ലു പോലെ നിശ്ചലനാകാൻ കഴിയുമോ? എപ്പോൾ ഞാൻ അം ശരഹിതമായ ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ ഏറ്റവും നിശ്ചല സ്ഥി തിയിലിരിക്കെ കുയിലുകൾ എന്റെ തലയിൽ കൂടു നിർമ്മി ക്കുമോ? സങ്കല്പമാകുന്ന വൃക്ഷങ്ങളെയും മുറിച്ച് മനസ്സാ കുന്ന വിസ്തൃതഭൂമിയിൽ എന്നു ഞാൻ സസുഖം വിവരി ക്കും? പരമപദം പ്രാപിച്ച് കൈവല്യരൂപമായി ഞാൻ വിഹരി ക്കുന്നു.

71. പദം തദന്യയാതോസ്ഥി I
 കേവലോ fസ്ഥി ജപാമൃഹം I
 നിർവാനോ fസ്ഥിനിരഹോ ഉസ്ഥി I
 നി രാശോ fസ്ഥി നിരീപ്സിതഃ II

72. സ്വച്ഛതോർജിതതാ സത്താ I
 ഹൃദ്യതാ സത്യതാജ്ഞതാ I
 ആനന്ദിതോപശമതാ I
 സദാ പ്രമുദിതോ ദിതാ I
 പൂർണ്ണണ്ണതോദാരതാ സത്യം I
 കാന്തി സത്താ സദൈകതാ II

73. ഇത്യേവം ചിന്തയൻ ഭിക്ഷുഃ I
 സ്വരൂപസ്ഥിതി മഞ്ജസാ I
 നിർവികല്പ സ്വരൂപജ്ഞോ I
 നിർവികല്പോ ബഭൂവ ഹ I

നിർവാനൻ, നിരീഹൻ, നിരംകുശൻ നിരീപ്സിതൻ, ഈ അവസ്ഥകളോടെ ഞാൻ സ്വച്ഛതും വീര്യവാനും സത്താ ശാലിയും സത്യജ്ഞാന സ്വരൂപനും ആയിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആനന്ദം ഉപശമം പ്രസന്നത പൂർണ്ണോദാരത സത്യം അഭൈ തം എന്നിവയുടെ ഭാവന ചേർന്ന് സന്യാസി സ്വസ്വരൂപ സ്ഥിതനായിരിക്കണം. നിർവികല്പസ്വരൂപനായി ഞാൻ തീർന്നിരിക്കുന്നു.

74. ആതുരോ ജീവതി ചേത് ക്രമസംന്യാസഃ കർത്ത വ്യഃ ന ശുഭ്ര, സ്ത്രീപതിതേദാക്യാ,സംഭാഷണം. ന യതേർദേവപൂജനോത്സവ ദർശനം. തസ്മാന്ന സന്യാ സിസ ഏഷലോകൗ, ആതുര കുടിചകയോ ഭലോക ഭൂവർലോകൗ, ബഹുദകസ്യ സർഗ്ഗ ലോകഃ, തുരീയാ തീതാവധീതയോഃ സ്വാത്മന്യേവ കൈവല്യം സ്വരൂ പാനുസന്ധാനേന ഭ്രമരകീടന്യായവത്ഃ

ആതുര സന്യാസം സ്വീകരിച്ചവൻ ജീവിച്ചിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൻ ക്രമസംന്യാസം സ്വീകരിക്കാൻ, ശ്രമിക്കണം, ശുഭ്രൻ, സ്ത്രീ പതിതൻ. രജസ്വലയായ സ്ത്രീ എന്നിവരുമായി സംഭാഷണമരുത്. ഏതെങ്കിലും ദേവനെ പുജിക്കുന്ന ഉത്സവം കാണാൻ പോകരുത്. കാരണം ലൗകികകാര്യം സന്യാസിക്കുള്ളതല്ല. ആതുരനും കുടിചകനും ഭൂലോകവും ഭൂവർ ലോകവും ബഹുദകൻ സർഗ്ഗലോകവും ഹംസൻ തപോലോകവും പരമഹംസൻ സത്യലോകവും ലഭിക്കുന്നു. തുരീയാതിതന്റെയും അവധൂതന്റെയും നിലയിലുള്ളവർ ഭ്രമര കീടന്യായേന സ്വസ്വരൂപാനു സന്ധാനം ചെയ്ത് കൈവല്യാ വസ്ഥയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

75. സ്വരൂപാനു സന്ധാന വ്യതിരിക്താന്യ ശാസ്ത്രാ ഭ്യാസ ഉഷ്ട്രകുങ്കുമ ഭാവോദ് വ്യർത്ഥഃ ന യോഗ ശാസ്ത്ര പ്രവൃത്തിഃ ന സാഘ്യ ശസ്ത്രാഭ്യാസോ ന മന്ത്ര തന്ത്രവ്യാപാരഃ നേതര ശസ്ത്രപ്രവൃത്തിര്യ തേസ്തി. അസ്തി ചേദ്ഛരവാലങ്കാരവത് കർമ്മചാരവി ദ്യഭൂഃ ന പരിവ്രാഡ് നാമസങ്കീർത്തന പരഃ യദ്യ ത്കർമ്മ കരോതി തത്തദ് ഫലമന്യഭവതി. ഏരണ്ഡ തൈലഫേനവത് സർവം പരിത്യജേത് ന ദേവതാ പ്രസാദ ഗ്രഹണം ബാഹ്യ ദേവാർച്ചനം കുര്യാത്.

N

P

I

K

സ്വരൂപാനുസന്ധാനമല്ലാതെ മറ്റു ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ അഭ്യസനം സംസ്യാസിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒട്ടകത്തിന്റെ പുറത്ത് കൂങ്കുമം കയറ്റുന്നതുപോലെ വെറുതെയാണ്. സംസ്യാസികൾ യോഗപ്രവൃത്തിയോടൊപ്പം ശാസ്ത്രാഭ്യാസമോ മന്ത്രതന്ത്ര വ്യാപാരാദികളോ ഒന്നും ചെയ്യേണ്ടതില്ല. അതൊക്കെ വർജ്ജ്യമാകുന്നു. ആരെങ്കിലും അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അത് ശവത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതുപോലെയാണ്. നാമസങ്കീർത്തനങ്ങളിലും സംസ്യാസി വ്യാപരിക്കരുത്. കാരണം എന്തെങ്കിലും കർമ്മം ചെയ്താൽ അതിന്റെ ഫലം അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. അവൻ ആവണക്കെണ്ണയിലെ പതപോലെ സകലതും ത്യജിക്കണം. സംസ്യാസികൾ ഏതെങ്കിലും ദേവതയുടെ പ്രസാദം ദർശിക്കുകയോ ഏതെങ്കിലും ബാഹ്യ ദേവതയെ പൂജിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

76. സ്വവൃതിരിക്തം സർവം തൃക്താ മധുരകരവൃത്യം ആഹാരം കഴിച്ച് മേദസ്സ് വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന ആഹാരമൊന്നും കഴിക്കാതെ കൃശശരീരനായി വിഹരിക്കണം. കൈയിലോ പാത്രത്തിലോ ഭിക്ഷ സ്വീകരിച്ച് കാലം നയിക്കണം. ആത്മജ്ഞാനിയായ സംസ്യാസി ആത്മസംഹിതമായ ആഹാരമേ കഴിക്കാൻ പാടുള്ളൂ.

77. ആഹാരസ്യ ച ഭാഗൗ ദൗ I
 തൃതീത മുദകസ്യ ച I
 വായോഃ സഞ്ചാരണാർത്ഥായ I
 ചതുർത്ഥമവശേഷയേത് I

78. ഭൈക്ഷേണ വർത്തയേന്നിത്യം I
 നൈകാന്നാശീഭവേത് ക്വചിത് I
 നിരീക്ഷന്തേ തന്നുദിഗ്നാ-
 സ്തദ് ഗൃഹം യത്നതോ വ്രജേത് II

വധിന്റെ രണ്ടു ഭാഗം ഘനപദാർത്ഥം കൊണ്ടും ഒരു ഭാഗം വെള്ളം കൊണ്ടും നിറച്ചും നാലിലൊരുഭാഗം വായു സഞ്ചാരത്തിന് ഒഴിച്ചിടണം. ഭിക്ഷാവൃത്തിതന്നെ സ്വീകരിക്കുക. ഒരേ വീട്ടിൽ നിന്ന് തുടരെ ആഹാരം കഴിക്കരുത്. ശാന്തമായി കാത്തിരിക്കുന്നവരുടെ വീട്ടിൽ ഭിക്ഷക്കു പോകുക.

79. പഞ്ച സപ്ത ഗൃഹാണാം തു I
 ഭിക്ഷാ മിച്ഛേത് ക്രിയാവതാം I
 ഗോദോഹ മാത്രമാകാം ക്ഷേ I
 നിഷ്ക്രാന്തോ ന പുനർ വ്രജേത്

80. നക്താദ് വരശ്ചോപവാസ I
 ഉപവാസാദയാചിതഃ I
 അയാചിതാദ് വരം ഭൈക്ഷ്യം I
 തസ്മാദ് ഭൈക്ഷ്യേണ വർത്തയേദ് II

81. നൈവ സവ്യാപ സവ്യേന I
 ഭിക്ഷാകാലേ വിശേദ് ഗൃഹാൻ I

നാതി ക്രാമത്ഗൃഹം മോഹാ-
 ദ്യത്ര ദോഷോ ന വിദ്യതേ II

82. ശ്രോത്രിയാനം ന ഭിക്ഷേത I
 ശ്രദ്ധാ ഭക്തി ബഹിഷ്കൃതം I
 വ്രാത്യസ്യാപി ഗൃഹേ ഭിക്ഷേത് I
 ശ്രദ്ധാഭക്തി പുരസ്കൃതേ II

83. മാധുരസസംക്ലിപ്തം I
 പ്രാക് പ്രണീത മയാ ചിതം I
 താതാകാലികം ചോപപന്നം I
 ഭൈക്ഷം പഞ്ചവിധം സ്മൃതം II

84. മനഃ സങ്കല്പരഹിതാം-
 സ്ത്രീൻ ഗൃഹാൻ പഞ്ചസപ്തവാ I
 മധുമക്ഷികവത് കൃത്യാ I
 മാധുരമിതി സ്മൃതഃ II

85. പ്രാതഃ കാലേ ച പുർവ്വേദ്യു-
 ര്യദ് ഭക്തഃ പ്രാർത്ഥിതം മുഹൂഃ I
 തദ് ഭൈക്ഷം പ്രാക് പ്രണീതം സ്യാത് I
 സ്ഥിതം കുര്യാത് തഥാപി വാ II

ശുദ്ധാചാരികളായവരുടെ അഞ്ചോ ഏഴോ വീടുകളിൽ ഭിക്ഷക്ക് പോകാം പശുവിനെ കറക്കാൻ ആവശ്യമുള്ളിടത്തോളം സമയം കാത്തുനിൽക്കാം. ഒരിക്കൽ പോയ വീട്ടിൽ വീണ്ടും പോകരുത്. രാത്രിയിലെ ആഹാരത്തെക്കാൾ ഉപവാസം ശ്രേഷ്ഠമാണ്. അയാചിത ഭിക്ഷയെക്കാൾ യാചിത ഭിക്ഷയാണുത്തമം, അതിനാൽ ഭിക്ഷയെ ആശ്രയിക്കുക. ഭിക്ഷാഘട്ടത്തിൽ ഇടതുവശത്തുള്ള വഴികളിൽ കൂടിയോ വലതുഭാഗത്തുകൂടിയോ വീട്ടിൽ പ്രവേശിക്കരുത്. ദോഷരഹിതമായ ഗൃഹത്തിൽ പോകാതിരിക്കരുത്. വേദജ്ഞൻ ശ്രദ്ധാരഹിതനാണെങ്കിൽ അയാളുടെ ഗൃഹത്തിൽ പോകേണ്ട. സംസ്കാരശൂന്യനെങ്കിലും ശ്രദ്ധയും ഭക്തിയും ഉള്ളവനെങ്കിൽ അവന്റെ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നും ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാം. ഭിക്ഷ അഞ്ചുവിധത്തിലുണ്ട്. അസംക്ലിപ്തം, മാധുരം, പ്രാക്പ്രണീതം, അയാചിതം, താത്കാലികം ഉപപന്നം. മനസ്സിൽ മുൻകൂട്ടി ഉറയ്ക്കാതെ ഏതെങ്കിലും മൂന്നോ അഞ്ചോ ഏഴോ വീടുകളിൽ ചെന്ന് തേനിച്ചയപ്പോലെ ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നത് അസങ്കല്പിത മാധുരമാണ്. പ്രഭാത വേളയിലോ പ്രഥമദിവസം തന്നെയോ ആരെങ്കിലും ഭക്തിപൂർവ്വം അപേക്ഷിച്ചാൽ അവിടെ പ്രാക് പ്രണീത ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് പോകാവുന്നതാണ്.

86. ഭിക്ഷാടന സമുദ്യോഗാ-
 ദ്യേന കേന നിമന്ത്രിതം I
 അയാചിതം തു തദ് ഭൈക്ഷ
 ഭോക്തവ്യം ച മുമുക്ഷിഭിഃ II

N

P

I

K

- 87. ഉപാസ്ഥാനേന യത് പ്രോക്തം I
ഭിക്ഷാർത്ഥം ബ്രാഹ്മണേ തത് I
താല്ക്കാലിക മിതി വ്യാതം I
ഭോക്തവ്യം യതി ഭിഃ സദാ II
- 88. സിദ്ധമന്നം യദാ നീതം I
ബ്രാഹ്മണേന മഠം പ്രതി I
ഉപപന്നമിതി പ്രാഹു-
ർമുനയോ മോക്ഷ കാംക്ഷിണഃ II
- 89. ചരേന്മാധുകരം ദൈക്ഷം I
യതിർമ്ലേച്ഛകു ലാദവി I
ഏകാന്നം നതു ഭൃഞ്ജിത I
ബൃഹസ്പതി സമാദവി I
യാചിതയാചിചതാഭ്യോ ച I
ഭിക്ഷാഭ്യോ കല്പയേത് ബുധഃ II
- 90. ന വായുഃ സ്പർശ ഭോഷണ I
നാഗീർ ദഹന കർമ്മണാ I
നാപോ മുത്രപുരീഷാ ഭ്യോ I
നാനഭോഷണ മസ്കരീ II
- 91. വിധുമേ സന്നമുസലേ I
വ്യംഗാരേ ഭൃക്തവജ്ജനേ I
കുല്യേപരാഹേ ഭൃയിഷ്ഠേ I
ഭിക്ഷാചരണമാചരേത് II
- 92. അഭിശസ്തം ച പതിതം I
പാഷണ്ഡം ദേവ പുജകം I
വർജയിത്യാ ചരേദ് ദൈക്ഷം I
സർവവർണ്ണേഷു ചാപദി II

ഭിക്ഷാർത്ഥം സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ ആരെങ്കിലും ക്ഷണിച്ചാൽ അവിടെ പോയി സംന്യാസി ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നത് അയാചിത ഭിക്ഷയാണ്. ഭിക്ഷക്ക് പുറപ്പെടുമ്പോൾ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ വന്ന് ആഹാരം കഴിക്കാൻ ക്ഷണിച്ചാൽ ആ താല്ക്കാലിക ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാം. നിത്യവും ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പാകം ചെയ്ത ആഹാരം കൊണ്ടുവന്നു തന്നാൽ മോക്ഷേച്ഛുവായ സന്യാസിക്ക് ഉപപന്ന ഭിക്ഷയായി അത് കൈക്കൊള്ളാം. നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിൽ സംന്യാസിക്ക് മ്ലേച്ഛന്റെ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നും ഭിക്ഷയാകാം. എന്നാൽ ഒരേ സ്ഥാനത്തുനിന്നു തന്നെ ഒരിക്കലും ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കരുത്. ഒരു പക്ഷേ അയാൾ ബൃഹസ്പതിയെപ്പോലെ പുജ്യനാണെങ്കിലും സദയാചിതമോ അയാചിതമോ ആയ ഭിക്ഷ മുഖേന ജീവിതം കഴിക്കുന്നതാണു ചിത്രം. വായു സകലരെയും സ്പർശിക്കുന്നു, അഗ്നി സകലതും ദഹിപ്പിക്കുന്നു, ജലത്തിൽ മലമുത്രാദികൾ കലരുന്നു, എങ്കിലും അവക്ക് സ്പർശഭോഷമില്ല. അതുപോലെ സംന്യാസി

അന്നഭോഷം കൊണ്ട് ദുഷിതനാകുന്നില്ല. പുകയില്ലാത്തതും ഉലക്കയുടെ ശബ്ദം ഇല്ലാത്തതും ആയ സ്ഥാനത്തും തീയ് ശമിച്ച സ്ഥലത്തും ആളുകൾ ആഹാരം കഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നിടത്തും മധ്യാഹ്ന ശേഷം ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാം. ആപത്കാലങ്ങളിൽ സംന്യാസിക്ക് നിന്ദനം പതിതനും പാഷണ്ഡനും ആയിട്ടുള്ളവരുടെ വീടുകളൊഴികെ സകലവർണ്ണങ്ങളിൽ പെട്ടവരിൽ നിന്നും ഭിക്ഷ സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

- 93. ഘൃതം ശമുത്ര സദ്യശം I
മധു സ്യാത് സുരയാസമം I
തൈലം സുകര മുത്രം സ്യാത് I
സുപം ലശൂന സമ്മിതം II
- 94. മാഷ പുപാദി ഗോമം സം I
ക്ഷീരം മുത്രസമം ഭവേത് I
തസ്മാത് സർവ പ്രയതേന I
ഘൃതാദിൻ വർജ്ജയേദ്യതിഃ II
ഘൃതസുപാദി സംയുക്ത-
മന്നം നാദ്യാത് ക ദാചന I
പാത്രമസ്യ ഭവേത് പാണി -
സ്തേന നിത്യം സ്ഥിതിം നയേത് I
പാണിപാത്ര ശ്ചരൻ യോഗി നാസ്കൃത്
ദൈക്ഷമാചരേത് II
- 96. ആസ്യേന തു യദാഹാരഃ I
ഗോവത് മൃഗയതേ മുനിഃ I
തദാ സമഃ സ്യാത് സർവേഷു I
സോ f മുതതായ കല്പതേ II

നെച്ച് സന്യാസിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കുതിര മുത്രത്തിന് തുല്യമാണ്. തേൻ മദ്യത്തിന് തുല്യവും, എണ്ണ പന്നിമുത്രത്തിന് തുല്യമത്രെ. വെളുത്തുള്ളി ചേർന്ന പദാർത്ഥങ്ങൾ, ഉഴുന്നുചേർന്നവമുതലായവ ഗോമാംസത്തനു തുല്യമാണ്. പാല് മുത്രത്തിന് തുല്യം, നെച്ച് മുതലായവ ഇല്ലാത്ത ആഹാരമേ കഴിക്കാവൂ. സംന്യാസിക്ക് കൈ തന്നെയാണ് പാത്രം. അതിൽ തന്നെ ആഹാരം കഴിക്കണം. ഒരു ദിവസം രണ്ടു തവണ ഭക്ഷിക്കരുത്. പശുവിനെപ്പോലെ ആഹാരം കഴിക്കുന്ന സന്യാസി സമ ദർശിയായ അമൃതത്തിന് പാത്രമാകുന്നു.

97. ആജ്യം രുധിരമിവ ത്യജേത് ഏകത്രാന്നം പലലമിവ ക്ഷാരമന്ത്യ ജമിവ വസ്ത്രമുച്ഛിഷ്ട വാ ശ്രമിവ അഭ്യഗം സ്ത്രീ സംഗമിവ മിത്രാഹ്ലാദയും മുത്രമിവ സ്പൃഹാഠം ഗോമാംസമിവ ജ്ഞാതചരദേശം ചണ്ഡാല വാടി കാമിവ സ്ത്രീയം അഹിമിവ സുവർണ്ണം കാളകുടിമിവ സഭാസ്ഥലം ശ്മാശന സ്ഥലമിവ രാജധാനിം കുംഭിപാക മിവ ശവം പിണ്ഡവ ദേകത്രാന്നം ന ദേവതാർച്ചനം പ്രപഞ്ചവൃത്തി പരിത്യജ്യ ജീവന്മുക്തോ ഭവേത് .

N

P

I

K

നെയ്ക്ക് രക്തത്തിനു തുല്യമായും കൂട്ടിവെച്ച മാസംപോലെയും പരിത്യജിക്കുക. ഗന്ധാനുലേപനം ദുഷ്ടത വസ്തുവിനോപ്പവും ഉപ്പ് ചണ്ഡാളനെപ്പോലെയും വസ്ത്രം എച്ചിൽ പാത്രം പോലെയും അഭ്യംഗം സ്ത്രീസംഗം പോലെയും നേരം പോക്ക് മുത്രത്തെപ്പോലെയും അഹംഭാവം ഗോമാംസം പോലെയും കരുതണം. പരിചിതരുടെ ഗൃഹത്തിൽ ഭിക്ഷക്ക് പോകരുത്. സഭാദികൾ ശ്മശാനമായി കരുതുക. ഒരേ വീട്ടിൽ നിന്ന് ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നത് മൃതക പിണ്ഡം പോലെ കരുതി കൈവെടിയണം. ദേവപൂജ പാടില്ല. പ്രാപഞ്ചിക സുഖം കൈവിട്ട് ജീവന്യുക്തനാകുക.

98. ആസന്നം പാത്രലോപശ്ചസഞ്ചയഃ
ശിഷ്യ സഞ്ചയഃ I
ദിവാസ്വപോ വ്യഥാലാപോ I
യതേർബന്ധകരാണി ഷട് II

99. വർഷാഭ്യോന്യത്ര യത് സ്ഥാന-
മാസനം തദ്ദുദാഹൃതം I
ഉക്താലബ്ബാദി പാത്രാണാ-
മേക സ്യാ പീഹ സംഗ്രഹഃ I

100. യതേഃ സംവ്യവഹാരായ I
പാത്രലോപഃ സ ഉച്യതേ I
ഗൃഹീതസ്യ തു ദണ്ഡാദേർ -
ദിതീയസ്യ പരിഗ്രഹഃ II

ആസന്നം, പാത്രലോപനം, സഞ്ചനം, ശിഷ്യസഞ്ചയം, ദിവാസ്വപനം, വ്യഥാലാപം, ഈ ആറും യതിക്ക് ബന്ധകാരണമാണ്. വർഷകാലം ഒഴികെയുള്ള സ്ഥാനത്തിന് ആസന്നമെന്ന് പേര്; സന്യാസിക്ക് വിധിച്ചിട്ടുള്ള ചുരയ്ക്കാ മുതലായവ നഷ്ടപ്പെട്ടതിനു ശേഷം മറ്റൊന്നെടുക്കുന്നതാണ് പാത്രലോപം. തന്റെ ദണ്ഡം മുതലായവ കൈവിട്ടു പോയതിനുശേഷം മറ്റൊന്നെടുക്കുന്നത് പരിഗ്രഹമാകുന്നു.

101. കാലാന്തരോപഭോഗാർത്ഥം I
സഞ്ചയഃ പരികീർത്തിതഃ I
ശുശ്രൂഷാ ലാഭ പുജാർത്ഥം I
യശോഗാർത്ഥം വാ പരിഗ്രഹ II

102. ശിഷ്യാണാം നതു കാരണ്യാത് I
ശിഷ്യ സംഗ്രഹ ഈരിതം I
വിദ്യാ ദിവാ പ്രകാശ ത്യാ-
ദവിദ്യാ തത്ര രുച്യതേ

103. വിദ്യാഭ്യേസേ പ്രമാദോ യഃ I
സ ദിവാ സ്വാപ ഉച്യതേ I
ആധ്യാത്മികിം കഥാം മുക്ത്യാ ഭിക്ഷാ വാർത്താം
വിനാ തഥാ I
അനുഗ്രഹം പരിപ്രശ്നം I
വ്യഥാ ജല്പോന്യാ ഉച്യതേ

104. ഏകാന്തം മദമാത്സര്യം I
ഗന്ധപുഷ്പവിഭൂഷണം I
താംബൂലാഭ്യഞ്ജനേ ക്രീഡാ I
ഭോഗാകാഃ ക്ഷാ രസായനം

105. കത്ഥനം കൃത്സനം സ്വസ്തി I
ജ്യോതിശ്ച ക്രയവിക്രയം I
ക്രിയാകർമ്മവിവാദശ്ച I
ഗുരുവാക്യവിലംഘനം II

106. സന്ധിശ്ച വിഗ്രഹോ യാനം I
മഞ്ചകം ശുക്ല വസ്ത്രകം I
ശുക്രേതാത്സർഗ്ഗോ ദിവാസ്വപ്നോ I
ഭിക്ഷാ ധാരസ്തു തൈജസം II

107. വിഷം ചൈവായുധം ബീജം I
ഹിംസാം തൈകഷ്ണ്യം ച മൈഥുനം I
ത്യക്തം സന്യാസയോഗേന I
ഗൃഹധർമ്മാദികം വ്രതം II

108. ഗോത്രാദി ചരണം സർവം I
പിതൃമാതൃകുലം ധനം I
പ്രതിഷിദ്ധാനി ചൈതാനി I
സേവമാനോ വ്രജേദധഃ I

109. സുജീർണ്ണോ f പി സുജീർണ്ണസ്യ I
വിദ്വാൻ സ്ത്രീഷു ന വിശ്വസേത് I
സുജീർണ്ണാസ്വപി കന്മാസു I
സജ്ജതേ ജീർണ്ണമംബരം II

110. സ്ഥാവരം ജംഗമം ബീജം I
തൈജസം വിഷമായുധം I
ഷഡേതാനി ന ഗൃഹ്ണീയാ-
ദ്യതിഃമൂത്ര പുരീഷവത്.

പിന്നത്തെ ദിവസങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി കാത്തുവെയ്ക്കുന്നതാണ് സംഗ്രഹം. ശുശ്രൂഷ, ലാഭം, പുജ യശസ്സിനു വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുക എന്നിവയും പരിഗ്രഹമാണ്. ആത്മ ശുദ്ധിക്ക് സകരുണം വന്നവനെയല്ലാതെ അന്യനെ ശിഷ്യനാക്കുന്നത് ശിഷ്യസംഗ്രഹമാണ്. സന്യാസത്തിൽ വിദ്യയെ പ്രകാശമായും അവിദ്യയെ രാത്രിയായും കരുതപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ വിദ്യഭ്യസത്തിൽ പ്രമാദം കാണിക്കുന്നത് ദിവാസ്വപനമാണ്. ആധ്യാത്മിക കഥകൾ ഭിക്ഷയെ സംബന്ധിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ അനുഗ്രഹം ചോദ്യത്തിനുത്തരം കൊടുക്കുക എന്നിവയൊഴികെ സംസാരിക്കുന്നതെല്ലാം വ്യർത്ഥജല്പനത്തിൽ പെടും അഹംഭാവം, മത്സരം ഏകാന്തം, ഗന്ധം, പുഷ്പം, ആരേണം, താംബൂലഗ്രഹണം, എണ്ണതേച്ചുകുളി, ക്രീഡ, ഭോഗേച്ഛ, രസായനം, മുഖസ്തുതി, നിന്ദ,

N

P

I

K

കുശലപ്രശ്നം ക്രയവിക്രയം ക്രിയാകർമ്മങ്ങൾ , വാദവിവാദം ഗുരുവാക്യലംഘനം സന്ധി വിഗ്രഹങ്ങൾ, കട്ടിൽ, വെളുത്ത വസ്ത്രം, വീരത്യാഗം, പകലുറക്കം, ഭിക്ഷാപാത്രം, സ്വർണ്ണം, വിഷം, ശാസ്ത്രം, പ്രാണിഹിംസ, കോപം, മൈഥുനം എന്നിവയെല്ലാം സംന്യാസി പൂർണ്ണമായും കൈവെടിയണം. മാതാവിന്റെ കലത്തിലെ സമ്പത്ത് ആഗ്രഹിക്കരുത്. വൃദ്ധനും പണ്ഡിതനുമായ സംന്യാസി വൃദ്ധസ്ത്രീയെയും വിശ്വസിക്കരുത്. എന്തെന്നാൽ പഴയതുണിയും വസ്ത്രം തന്നെയാണല്ലോ. സ്ഥാവര ജംഗമങ്ങൾ ബീജം സ്വർണ്ണം, വിഷം, ആയുധം ഇവയെല്ലാം സംന്യാസി മലമൂത്ര തുല്യം ത്യാജ്യമായി കരുതണം.

- 111. നൈവാദഭീതപാഥേയം I
യതിഃ കിഞ്ചിദനാ പദി I
പക്ഷമാപത്സു ഗൃഹ്ണീയാത് I
യാവദനം ന ലഭ്യതേ II
- 112. നീരുജശ്ച യുവാ ചൈവ I
ദിക്ഷുർനാവസഥേ വസേത് I
പരാർത്ഥം നിപ്രതിഗ്രാപ്യം I
ന ദദ്യാച്ച കഥഞ്ചന II
- 113. ദൈന്യ ഭാവത്തു ഭൂതാനാം I
സൗഭഗായ യതി ശ്ചഭരേ I
പക്ഷം വാ യദി വാപക്ഷം I
യാചമാനോ വ്രജേദധ
- 114. അന്നദാനപരോ ഭിക്ഷു-
ർവസ്ത്രാദീനം പ്രതി ഗ്രഹീ I
ആവികം വാനാവികം വാ I
തഥാ പട്ടപടാനപി II
- 115. പ്രത്യഗൃഹ്യ യതിശ്ചതാൻ I
പതത്യേവ ന സംശയഃ I
അദൈതം നാവമാശ്രിത്യ I
ജീവന്മുക്താത്മാപന്യാത്. II

ആപത്തു കാലത്തല്ലാതെ സംന്യാസി വഴിച്ചിലവിന് ഒന്നും കൈവശം വെയ്ക്കരുത്. അന്നന് കാലാക്കിയത് കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ പക്ഷാന്നം സ്വീകരിക്കാം. ആരോഗ്യവാനും യുവാവുമായ സംന്യാസി ഒരിക്കലും അന്യന്റെ ഗൃഹത്തിൽ കഴിയരുത്. മറ്റുള്ളവർക്കു വേണ്ടി എന്തെങ്കിലും വസ്തുവാങ്ങുകയോ കൊടുക്കുകയോ പാടില്ല. അന്യരുടെ നന്മക്ക് ആത്മാർത്ഥമായി ശ്രമിക്കണം. പാകം ചെയ്തതോ അല്ലാത്തതോ ആയ വസ്തുവാങ്ങുകയോ കൊടുക്കുകയോ പാടില്ല. അന്യരുടെ നന്മക്ക് ആത്മാർത്ഥമായി ശ്രമിക്കണം. പാകം ചെയ്തതോ അല്ലാത്തതോ ആയ വസ്തു ആവശ്യപ്പെടുന്നത് അധോഗതിക്ക് കാരണമാണ്. ആഹാരത്തിൽ അത്യാർത്തി കാട്ടുക, മികച്ച വസ്ത്രം കമ്പിളി വസ്ത്രം പട്ടു വസ്ത്രം

എന്നിവ ഗ്രഹിക്കുന്ന സംന്യാസിക്ക് അധഃപതനമാണ്. അദ്വൈതനുകയിൽ കയറി ജീവന്മുക്തത്വം വരിക്കുകയെന്നതാണ് സംന്യാസിയുടെ കർത്തവ്യം.

- 116. വാഗ്ദണ്ഡേ മൗനമാതി ഷ്ഠേത് I
കായ ദണ്ഡേ ത്വഭോജനം I
മാനസേ തു കൃതേ ദണ്ഡേ I
പ്രാണായാമോ വിധീയതേ II
- 117. കർമ്മണാ ബാധ്യത ജന്തു -
ർ വിദ്യയാ ച വിമുച്യതേ I
തസ്മാത് കർമ്മ ന കുർവന്തി I
യതഃ പാരദർശിനഃ II
- 118. രഥ്യായാം ബഹു വസ്ത്രാണി I
ഭിക്ഷാ സർവത്ര ലഭ്യതേ I
ഭൂമിഃ ശയ്യാസ്തി വിസ്തീണ്ണാ I
യതഃ കേന ദുഃഖിതാ II
- 119. പ്രപഞ്ച മഖിലം യസ്തു I
ജാഞാനാഗൗ ജൂഹുയാദ്യതിഃ I
ആത്മന്യഗ്നിർസാമാരോപ്യ I
സോഗ്നിഹോത്രി മുദായതിഃ
- 120. പ്രവൃത്തിഃ ദ്വിവിധാ പ്രോക്താ I
മാർജ്ജാരീ ചൈവ വാനരീ I
ജ്ഞാനാഭ്യാസവതാ മോതൂർ-
വാനരീഭോക്താമേവ ച
- 121. നാ പൃഷ്ടംഃ കസ്യചിത് ബ്രൂയാ-
ന്ന ചാന്യായേനപൃച്ഛതഃ I
ജനനാപി ഹി മേധാവീ ജഡവല്ലോ കമാചരേത്
- 122. സർവേഷാ മേവ പാപാനാം I
സംഘാതേ സമുപസ്ഥിതേ I
താരം ദ്വാദശ സാഹസ്ര-
മദ്യസേച്ഛേ ദനം ഹി തത്
- 123. യസ്തു ദ്വാദശ സാഹസ്ര-
പ്രണവം ജപതേ നഹം I
തസ്യ ദ്വാദശഭിർമാസൈഃ I
പരം ബ്രഹ്മ പ്രകാശതേ I
ഇത്യുപനിഷത്

അഥവാ വാക്കിന് ശിക്ഷ കൊടുക്കണമെന്നിരിക്കിൽ മൗനം വരിക്കുക ശരീരം ശിക്ഷിക്കണമെങ്കിൽ ഉപസവികുക, മനസ്സിനെ ശിക്ഷിക്കണമെങ്കിൽ പ്രാണായാമം ചെയ്യുക, ജീവികൾ കർമ്മങ്ങളാൽ ബന്ധനത്തിൽ പെടുന്നു. വിദ്യയാൽ അതിൽ നിന്ന് മോചനം നേടുന്നു. അതിനാൽ ജ്ഞാനിയായ

N

P

I

K

സംന്യാസി കർമ്മത്തിൽ നിന്നും ഒഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തെരുവു കളിൽ നിന്ന് പഴയ തുണി ധാരാളം കിട്ടും. ഭിക്ഷയുംസുലഭമാണ്. ഇവിടെയും ഉറങ്ങാൻ ഇടം കിട്ടും. പിന്നെ സംന്യാസിക്ക് എന്തിനാണ് ദുഃഖം? സംന്യാസി പ്രപഞ്ചമാകെ ജ്ഞാനാഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിക്കണം തന്റെ ആത്മാവിൽ ആത്മാവിനെ ജ്വലിപ്പിക്കുന്നവനാണ് മഹാജ്ഞാനിയായ അഗ്നിഹോത്രി. മാർജ്ജാരി എന്നും വാനരിയെന്നും വൃത്തികൾ ങ്ങുവിയ മുണ്ടെത്ര. ജ്ഞാനാഭ്യാസികൾക്ക് മുഖ്യമായും മാർജ്ജാരി വൃത്തിയാണ്. അപ്രധാന നിലയിൽവാനരി വൃത്തിയും ആകാം. ചോദിക്കാതെ യാതൊന്നും അങ്ങോട്ടു കേറി

പറയരുത്. ആരെങ്കിലും അന്യായത്തേപ്പറ്റി ചോദിച്ചാലും മിണ്ടരുത്. ഈ മാതിരി ഘട്ടങ്ങളിൽ അറിയാമെങ്കിലും ജഡനെപ്പോലെയും മൂഡനെപ്പോലെയും പെരുമാറണം. ഏതെങ്കിലും പാപ കൃത്യം നടന്നാൽ പന്തിരായിരം താരകമന്ത്രം ജപിച്ച് പാപം പരിഹരിക്കണം. ദിവസവും പതിനായിരം ഉരു പ്രണവം ജപിക്കുന്നവന് പന്ത്രണ്ടുമാസത്തിനുള്ളിൽ തന്നെ പരബ്രഹ്മത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്നാണ് ഉപനിഷത്തുകളുടെ ഉക്തി.

സന്യാസോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

സംസ്കൃതരഹസ്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തി പാഠം

ഓ. വാങ് മേ മനസിപ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിതമാവിരാവിർ മ ഏധി വേദസ്യ മ ആണീ സമഃ ശ്രൂതം മേ മാ പ്രഹാസീരനേനാധീതേ നാഹോ രാത്രത് സംദയാമി ജ്വതം വദിഷ്യാമി. സത്യം വദിഷ്യാമി. തന്മാമവതു തദക്താരമവതു. അവതുംമാം. അവതാവക്താര മവതുവക്താരം. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. മനസ്സ് വാക്കിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. പ്രകാശാത്മാവാ എന്റെ മുന്നിൽ അങ്ങ് പ്രത്യക്ഷമാകണേ. ഹേ വാങ്, മനസ്സുകളെ, നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ വേദാധ്യയനത്തെ നശിപ്പിക്കരുത്. ഈ വേദാധ്യയനത്തിൽ തന്നെയാണ് ഞാൻ രാവ്യം പകലും ചിലവഴിക്കുന്നത്. ഞാൻ ജ്വതം പറയും. സത്യം പറയും. എന്നെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. എന്നെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കുക. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. ഋഷയോ ഹ വൈ ഭഗവന്തം ആശ്യാലായനം
സംപൂജ്യപ്രപച്ശുഃ
കേനോപായേന തത്ജ്ഞാനം തത്
പദാർത്ഥാ വഭാസകം
യദ്യുപാസനയാ തത്ത്വം ജാനാസി ഭഗവൻ വദ

2. സരസ്വതീ ദശ ശ്ലോക്യാ
സ ജചാ ബീജമിശ്രയാ
സ്തുത്യാ ജപ്തയാ പരാം സിദ്ധി
മലഭം മുനിപുംഗവാ
3. ഋഷയഃ ഊച്ചഃ-
കതം സാരസ്വത പ്രാപ്തിഃ
കേന ധ്യാനേന സുവ്രത
മഹാ സരസ്വതീ യേന
തുഷ്ടാ ഭഗവതീ വദ
4. സഹോവാചാ ശ്യാലായനഃ

അസ്യ ത്രി സരസ്വതീ ദശശ്ലോകമഹാമന്ത്രസ്യ- അഹമാശ്യാലായന ഋഷിഃ അനുഷ്ടുപ് ചരന്ദഃ ശ്രീവാഗീശരീ ദേവീതി. യദാഗിതി ബീജം ദേവീം വാചമിതി ശക്തിഃ പ്രാണോ ദേവീതി കീലകം. വിനിയോഗസ്തത പ്രിത്യർത്ഥേ ശ്രദ്ധാമേധാ പ്രജ്ഞാ ധാരണാ വാഗ് ദേവതാ മഹാസരസ്വതീ ത്യേതൈ രംഗ ന്യാസഃ

മഹർഷിമാർ ഭഗവാൻ ആശ്യാലായനന്റെ അടുത്തു ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തെ യഥാവിധി പൂജിച്ചതിനുശേഷം ചോദിച്ചു:- “ഭഗവാനെ, ഏതൊരു ജ്ഞാനം മുഖേനയാണ് പദാത്മകമായ പരമേശ്വരനെപ്പറ്റിയുള്ള സ്പഷ്ടമായ ബോധം ഉണ്ടാകുന്നത്? ഈ ജ്ഞാനം എങ്ങനെ നേടാം. അങ്ങയ്ക്ക് ഏതൊരു ദേവതയുടേ ഉപാസനകൊണ്ട് തത്വജ്ഞാനം ലഭിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

N

P

I

K

അതിനെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു തരാൻ ദയവുണ്ടാകണം. ആശ്രമം ലായനൻ പറഞ്ഞു: “മഹർഷിമാരെ, ഞാൻ ബീജമന്ത്രസഹിതം പത്തു മഹർഷിമാരുള്ള സരസ്വതീ ദശശ്ലോകിമുഖേന ഉപാസിച്ചുകൊണ്ട് പരാസിദ്ധി പ്രാപിച്ചു.

മഹർഷിമാർ ചോദിച്ചു - ആ സാരസ്വതമന്ത്രം അങ്ങയ്ക്ക് ഏതു ധ്യാനം കൊണ്ട് എങ്ങനെയാണ് സിദ്ധിച്ചത്? ആ മന്ത്രത്തിന്റെ മഹിമയാലാണല്ലോ അങ്ങയ്ക്ക് ഭഗവതി മഹാലക്ഷ്മിയുടെ അനുഗ്രഹം ലഭിച്ചത്. ഞങ്ങൾക്കും ആ ഉപായം പറഞ്ഞു തരുമാറാകണം. ഇതുകേട്ട് ആശ്രമലായനൻ പറഞ്ഞു:- ശ്രീ സരസ്വതീ ദശശ്ലോകി മഹാമന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഞാൻ തന്നെയാണ്. ഇതിന്റെ ഛന്ദസ്സ് അനുഷ്ടുപ്പാകുന്നു. ദേവത വാഗീശ്വരീയും ബീജം യദാഗ് ആണ്. ശക്തി ദേവി; വാചം കിലകം; പ്രാണോ ദേവി ഇതിന്റെ വിനിയോഗം ശ്രീവാഗീശ്വരീ ദേവതാ പ്രീതിയാണ്. ശ്രദ്ധ, മേധ, പ്രാജ്ഞ, ധാരണ, വാഗ്ദേവത മഹാസരസ്വതീ എന്നീ മന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ട് അംഗന്യാസം.

- 5. നിഹാരഹാര ഘനസാരസ്യയാ കരാഭാം കല്യാണദാം കനക ചമ്പക ദാമ ഭൃഷാം ഉത്തുംഗപീന കുചകുംഭമനോഹരാം ഗീം വാണീം നമാമി മനസാ വചസാ വിഭൃതൈ

ധ്യാനം - മഞ്ജ, മുത്തുമാല, കർപ്പൂരം, ചന്ദ്രൻ ഇവയുടെ ശോഭ കലർന്നവളും കല്യാണ ദാത്രിയും കനക ചമ്പകദാമഭൃഷയും തടിച്ച കുചകുംഭങ്ങളാൽ മനോഹരിയും ആയ വാണീദേവിയെ ഐശ്വര്യത്തിനായി ഞാൻ മനസ്സുകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും നമിക്കുന്നു.

ഓം. പ്രാണോ ദേവീത്യസ്യ മന്ത്രസ്യ - ഭരദാജഋഷിഃ ഗായത്രി ഛന്ദഃ ശ്രീ സരസ്വതീ ദേവതാ. പ്രണവേന ബീജ ശക്തിഃ കീലകം. ഇഷ്ടാർത്ഥേ വിനിയോഗഃ മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

‘ഓം പ്രാണോ ദേവി എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഭരദാജനും ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രിയും ദേവത സരസ്വതീയുമാണ്.

- 7. വേദാർത്ഥ തത്വൈകസ്വരൂപാ പരമാർത്ഥതഃ നാമ രൂപാത്ഥനാ വ്യക്താ സാ മാം പാതു സരസ്വതീ

- 8. ഓം പ്രാണോ ദേവീ സരസ്വതീ വാജേ ഭിർവാജീ നീവതി ധീനാമവത്യവതു.

- 9. ഓം നോ ദിവ ഇതി മന്ത്ര സ്യ അത്രി ഋഷിഃ ത്രിഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ. ഹ്രീമിതി ബീജശക്തി കീലകം. ഇഷ്ടാർത്ഥേ വിനിയോഗഃ മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

- 10. യാ സാംഗോപാംഗ വേദേഷു ചതുർഷ്വൈകൈ വഗീ യതേ അദ്വൈതാ ബ്രഹ്മണഃ ശക്തിഃ സാ മാം പാതു സരസ്വതീ.

- 11. ഹ്രീം ആ നോദിവോ ബൃഹതഃ പർവതാദാ സർസ്വതീ യജദാഗം തു യജ്ഞം ഹവവം ദേവീ ജുജുഷാണോ ഘൃതാചീ ശശ്യാം നോ വാചാ മുശതി ശൃണോതു.

- 12. പാവകാന ഇതി മന്ത്രസ്യ മധുച്ഛന്ദഃ ഋഷിഃ ഗായത്രി ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ. ശ്രീമിതി ബീജശക്തിഃ കീലകം ഇഷ്ടാർത്ഥേ വിനിയോഗം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

- 13. യാ വർണ്ണ പദ വാക്യാർത്ഥ സ്വരൂപേണൈവ വർത്തതേ അനാദിനിധനാനന്താ സാമാം പാതു സരസ്വതീ

- 14. ശ്രീം പാവകാ നഃ സരസ്വതീ വാജേഭിർ വാജിനീ പതീ. യജ്ഞം വഷ്ടു ധിയാ വസുഃ

- 15. ചോദയിത്രിതി മന്ത്രസ്യമധുച്ഛന്ദഃ ഋഷിഃ ഗായത്രി ഛന്ദഃസരസ്വതീ ദേവതാ. ബൃമിതിബീജശക്തിഃ കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

ഓം. പ്രാണോ ദേവീ എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഭരദാജനും ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രിയും ദേവത സരസ്വതീയുമാകുന്നു. ഓം. നമഃ ബീജം.

വേദാന്ത ബ്രഹ്മ തത്വ സ്വരൂപിണിയും വിഭിന്ന നാമരൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന വജ്രം ആ സരസ്വതീ എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

ദാനത്താൽ സുശോഭിതയും സ്തുതിക്കുന്നവരെ രക്ഷിക്കുന്നവളും അന്നവതിയുമായ ഭഗവതി സരസ്വതീ സാധകരായ ഞങ്ങളെ അന്നത്താൽ പരിപൂർണ്ണരാക്കട്ടെ.

‘ആ നാദിവോ എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി അത്രിയും ഛന്ദസ്സ് അനുഷ്ടുപ്പും ദേവത സരസ്വതീയുമാണ്.

വേദവേദാംഗങ്ങളിൽ സ്തുതിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവളും പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ അദ്വൈത ശക്തിയുമായ ഭഗവതി സരസ്വതീ എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

ഉപാസ്യയായ ദേവി സരസ്വതീ ജ്യോതിർമയമായ സുലോകത്തുനിന്നും താഴെ പർവതാകാരമായ മേഘങ്ങളുടെ മധ്യത്തിലൂടെ ഞങ്ങളുടെ യജ്ഞത്തിൽ വന്നു ചേരണം. ദേവി ഞങ്ങളുടെ സ്തുതികളാൽ പ്രസന്നയായി ഞങ്ങളുടെ സ്തോത്രങ്ങൾ കേൾക്കട്ടെ.

‘പാവകാന’ എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി മധുച്ഛന്ദയും ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രിയും ദേവത സരസ്വതീയും ആകുന്നു.

വർണ്ണങ്ങളിലും പദങ്ങളിലും വാക്യത്തിലും അർത്ഥസഹിതം സർവത്ര വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നവളും ആദ്യന്താതീതയും അനന്തരൂപിണിയുമായ ദേവി സരസ്വതീ എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

എല്ലാവരെയും പരിശുദ്ധരാക്കുന്നവളും അന്നം കൊണ്ടും കർമ്മം കൊണ്ടും ലഭ്യമാകുന്ന ധനം സമ്പാദിക്കാൻ കാരണഭൂതയും ആയ ദേവി സരസ്വതീ ഞങ്ങളുടെ യജ്ഞത്തിൽ വരാൻ താല്പര്യം വഹിക്കട്ടെ.

N

P

I

K

'ചോദയിത്രി' എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി മധുച്ഛന്ദയും ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രിയും ദേവത സരസ്വതിയുമാണ്.

16. ആധ്യാത്മമധിദൈവം ച ദേവാനാം സമ്യഗീശ്വരീ
പ്രത്യഗാസ്തേ വേദന്തീയാ സാ മാം പാതു
സരസ്വതീ

17. ഞ്ഞും ചോദയിത്രിം സുന്യതാനാം ചേതന്തീ സുമ
തീനാം യജ്ഞം ദധേ സരസ്വതീ.

18. മഹോ അർണ്ണ ഇതി മന്ത്രസ്യ മധു ഛന്ദ ഋഷിഃ
ഗായത്രി ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ. സൗ രീതി
ബീജശക്തിഃ കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

19. അന്തര്യാമിയാ വിശ്വം ത്രൈലോക്യം യാനിയ
ച്ഛതി രൂദ്രാദിത്യാദി രൂപസ്ഥാ യസ്യാമാവേശ്യ
താംപുനഃ

20. ധ്യായന്തീ സർവ രൂപൈകാ സാ മാം പാതു സര
സ്വതീ സൗഃ മഹോ അർണ്ണഃ സരസ്വതീ പ്രചോക്ര
യതി കേതുനാ ധിയോ വിശ്വാ വിരാജതി.

ദേവന്മാരുടെ പ്രേരണാത്മകശക്തിയും ആധിദൈവരൂപി
ണിയും നമ്മുടെ ഉള്ളിൽ വാണി രൂപത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെ
ട്ടവളുമായ ഭഗവതി എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

സത്യവും പ്രിയവുമായ വാക്കു പറയുവാൻ പ്രേരണ
നൽകുന്നവളും ജ്ഞാനപ്രദായിനയുമായ സരസ്വതീ ദേവി
ത്തങ്ങളുടെ യജ്ഞത്തെ ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'മഹോ അർണ്ണഃ' എന്ന
മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി മധുച്ഛന്ദയും ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രിയും ദേവത
സരസ്വതിയുമാകുന്നു.

അന്തര്യാമിയായി ലോകയാത്രം നിയന്ത്രിക്കുന്നവളും
രൂദ്രാദിത്യാദി അനേക ദേവതമാരുടെ രൂപത്തിൽ നിലകൊ
ള്ളുന്നവളുമായ സരസ്വതി നമ്മെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

സരസ്വതീ ദേവി തന്നെയാമ് എല്ലാ വിധത്തിലുമുള്ള
കർത്തവ്യാത്മകമായ ബുദ്ധിയെ വികസിപ്പിക്കുന്നത്. ആ ദേവി
ത്തങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

21. ചതാരി വാഗിതി മന്ത്രസ്യഉചഥ്യ പുത്ര ഋഷിഃ
ത്രിഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ ഐം. ഇതി ബീജ
ശക്തി കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

22. യാ പ്രത്യക് ദൃഷ്ടിദിർ ജിവൈർ വ്യജ്യമാനാ
fനുഭൂയതേ വ്യാപിനീ ജ്ഞാപ്തി രൂപൈകാ സാ മാം
പാതു സരസ്വതീഃ

23. ഐം ചതാരി വാക് പരിമിതാ പദാനി
താനി വിദുർ ബ്രാഹ്മണാ യേ മനീഷിണാ
ഗുഹാ ത്രീണി നിഹിതാ നേ ഗ യന്തി
തുരീയം വാചോ മനുഷ്യാ വദന്തി.

24. യദ് വാഗാ വദന്തീതി മന്ത്രസ്യ ഭാർഗ്ഗവഃ ഋഷിഃ
ത്രിഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ ക്ലീമിതി ബീജ
ശക്തിഃ കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

25. നാമജ്യാത്യാദിദിർദേ ദൈരഷ്ടധാ യാ വികല്പിതാ
നിർവികല്പാത്മനാ വ്യക്താ സാ മാം പാതു
സരസ്വതി.

26. ക്ലീം യദ് വാഗ് വദന്തി അവി ചേതനാനി രാഷ്ട്രീ
ദേവാനാം നിഷ സാദ മന്ദ്രാ ചതസ്ര ഊർജം ദുദുഹേ
പയാം സി ക്വ സിദസ്യോ പരമം ജഗാമ.

'ചതാരിവാക്' എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഉചഥ്യ പുത്ര
നായ ദീർഘ തമസ്സും ഛന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുപ്തും ദേവത സരസ്വ
തിയും ബീജം ശക്തിയും കീലകം ഐം ഉം - ആണ്. മന്ത്ര
ത്താൽ അംഗന്യാസം ചെയ്യുന്നു.

അന്തർ ദൃഷ്ടിയുള്ള ജീവികളുടെ മൂന്നിൽ വിഭിന്ന രൂപ
ത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നവളായ സരസ്വതീ ദേവി എന്നെ രക്ഷി
ക്കട്ടെ.

പരാപശ്യന്തി മധ്യമ വൈഖരീ എന്നീ നാലു പാദങ്ങൾ
ചേർന്നതാണ് വാക്. ഈ പദങ്ങൾ ജ്ഞാനികൾക്ക് ശരിക്ക
റിയോം. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്നും ഹൃദയ ഗഹവരത്തിൽ
സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതിനാൽ പ്രകടമാകുന്നില്ല. എന്നാൽ വൈഖരി
ജനങ്ങൾക്ക് സംസാരിക്കാനുതകുന്നു.

11. 'യദാഗ് വദന്തി' എന്നതിന്റെ ഋഷി ഭാർഗ്ഗവനും ഛന്ദസ്സ്
ത്രിഷ്ടുപ്തും ദേവത സരസ്വതിയും ആണ്.

നാമരൂപങ്ങൾ മുഖേന എട്ടു വിധത്തിലും നിർവികല്പ
രൂപത്തിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ഭഗവതി സരസ്വതി എന്നെ
രക്ഷിക്കട്ടെ.

ദിവ്യ ഭാവങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നവളും ജ്ഞാനം പ്രദാനം
ചെയ്ത് യജ്ഞത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നവളുമായ ദേവി എല്ലാ
ദിക്കുകൾക്കും വേണ്ടി അന്നവും ജലവും ഒഴുക്കുന്നു.

27. ദേവീം വാചമിതി മന്ത്രസ്യ ഭാർഗ്ഗവഃ ഋഷിഃ
ത്രിഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാഃ സൗരീതി ബീജ
ശക്തിഃ കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

28. വ്യക്താവ്യക്ത ഗിരഃ സർവേ വേദാദ്യഃ
വ്യാഹരന്തിയാം

സർവകാമദ്യയാ ധേനുഃ സാ മാം പാതു സരസ്വതീ

29. സൗഃ ദേവീം വാചമ ജനയന്ത ദേവാ സ്താം
വിശ്വരൂപാ പശവോ വദന്തി സാ നോ
മന്ദ്രേഷ മുർജം
ദുഹാനായേതൂർവാഗസ്മാനുപസുഷ്ടുതൈത്യ.

30. ഉതയാ ഇതി മന്ത്രസ്യ ബൃഹസ്പതിർ ഋഷിഃ
ത്രിഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ. സമിതി
ബീജ ശക്തിഃ കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

31. യാം വിദ്യതാ fഖിലം ബന്ധം നിർമഥ്യാഖില
വർത്മനാ യോഗീയാതി പരം സ്ഥാനം സാ മാം പാതു
സരസ്വതീ

N

P

I

K

32. സം ഉത ത്യാ പശ്യന്ന ദദർഅശ വാചമത്യ തഃ ശൃണന്ന ശൃണോ ത്യേനാം ഉതോത്ഥസ്തൈ (തമ്പം) വിസസ്രേ ജായേവപത്യ ഉശതി സുവാസാഃ

33. അംബിതമ ഇതി മന്ത്രസ്യ ഗൃത് സമാ ഋഷിഃ അനുഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ സരസ്വതീ ദേവതാ. ഐമിതി ബീജശക്തിഃ കീലകം മന്ത്രേണ ന്യാസഃ

34. നാമരൂപാത്മകം സർവം യസ്യ മാവേശ്യതാം പുനഃ ധ്യായതി ബ്രഹ്മ രൂപൈകാ സാ മാം പാത്യ സരസ്വതീ.

ഐം അംബിതമേ നദീതമേ ദേവിതമേ സരസ്വതി അപ്രശസ്താ ഇവ സ്തമസി പ്രശസ്തിമംബ നമ സ്കൃധി.

ദേവിം വാചം എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഭാർഗ്ഗവനും ചന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുപ്തും ദേവത സരസ്വതിയും ആണ്. ബീജം ശക്തിയും കീലകം സതം ആകുന്നു. മന്ത്രം മുഖേന തന്നെ ന്യാസം ചെയ്യണം.

വ്യാകതാവ്യക്തവാണികളായ എല്ലാ വേദാദികളും യാതൊന്നിനെ വ്യാപരിക്കുന്നു. സർവകാമ ദുഃഖയായ ആ സരസ്വതി ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

വൈഖരീ വാണി പ്രാണ രൂപത്തിൽ ദേവന്മാരൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. ആ വാണിയെ വിഭിന്ന ദേഹധാരികൾ ഉച്ചരിക്കുന്നു. കാമധേനുവിനെപ്പോലെ സുഖം നൽകുന്ന ദേവിപ്രസന്നയായി ഞങ്ങളുടെ സമീപം പ്രത്യക്ഷമാകട്ടെ.

ഉതതാം എന്ന മന്ത്രത്തിന്റെ ബൃഹസ്പതിയാണ് ഛന്ദസ്സ് ത്രിഷ്ടുപ്തും. ദേവത സരസ്വതിയും...

സരസ്വതിയെ ബ്രഹ്മ വിദ്യാരൂപത്തിൽ അറിഞ്ഞതിനു ശേഷം യോഗിവര്യന്മാർ സകല ബന്ധങ്ങളും വിച്ഛേദിക്കുന്നു. ദേവി എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

ദേവിയെ കണ്ടിട്ടും ചിലർ കാണുന്നില്ല. കേട്ടിട്ടും കേൾക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ചില ഭാഗ്യശാലികളുടെ മുന്നിൽ പതിയെ കാമിക്കുന്ന സ്ത്രീ ഭർത്തു സന്നധിയിൽ അനാവൃത രൂപത്തിൽ തന്നെ ഇരിക്കുന്നതുപോലെ വാഗ്ദേവി തന്റെ സ്വരൂപം പ്രകടമാക്കുന്നു.

അംബിതമ എന്ന മന്ത്രത്തിലെ ഋഷി ഗൃത്സ്ന വദനും ഛന്ദസ്സ് അനുഷ്ടുപ്തും ദേവത സരസ്വതിയുമാണ്...

ബ്രഹ്മതത്വമറിയുന്നവർ സരസ്വതിയിൽ നാമരൂപയുക്തമായ സമ്പൂർണ്ണ പ്രപഞ്ചത്തെയും ആവേശിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ദേവിയെ ധ്യാനിക്കുന്നു. ആ ദേവി എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

ദേവി ദേവിമാരിലും മാതാക്കളിലും നദികളിലും വെച്ച് സർവ ശ്രേഷ്ഠയാണ്. ഞങ്ങൾ ധനമില്ലാതെ നിന്ദിതരല്ലോലെയായിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾക്ക് ധനസമൃദ്ധി കൈവരുത്തുക.

36. ചതുർമുഖ മുഖാം ഭോജ വനഹംസവധൂർ മമഃ മാനസേ രമതാം നിത്യം സർവശുക്ലാ സരസ്വതീ

37. നമസ്തേ ശാരദേ ദേവി കാശ്മീര പുരവാസിനി ത്യാമഹം പ്രാർത്ഥയേ നിത്യം വിദ്യാദാനം ച ദേഹി മേ

38. അക്ഷ സൂത്രാങ്കുധരാ പാശ പുസ്തക ധാരിണീ മുക്താഹാര സമായുക്താ വാചി തിഷ്ഠതു മേ സദാ

39. കംബുകണ്ഠിസുതാ മ്രോഷ്ഠി സർവാഭരണ ഭൂഷിതാ മഹാസരസ്വതീ ദേവി ജിഹ്വാഗ്രേ സംനി വിശൃതാം

40. യാ ശ്രദ്ധാ ധാരണാ മേധാ വാഗ് ദേവീ വിധിവല്ലഭാ ഭക്ത ജിഹ്വാഗ്രസദനാ സമാദി ഗുണദായിണീ

41. നമാമി യാവിനീനാഥ ലേഖാലംകൃതകൃന്തളാം ഭവാ നീം ഭവസന്താപ നിർവാപണസുധാനദിം

42. യാ കവിത്വം നിരാതങ്കം മുമുക്തി ചവാഞ്ചരതി സോ ഭ്യർച്ചൈനാം ദശശ്ലോക്യാ നിത്യം സ്തൗതി സരസ്വതീ,

43. തസ്യൈവം സ്തുവതോനിത്യം സമഭ്യർച്യ സരസ്വതീം ഭക്തി ശ്രദ്ധാഭിയുക്തസ്യ ഷൺമാസാത് പ്രത്യയോ ഭവേത്

44. തതഃ പ്രവർത്തതേ വാണീ സ്വേച്ഛയാ ലളിതാ ക്ഷരാ ഗദ്യപദ്യാത്മകൈഃ ശബ്ദൈഃ രപ്രമേയൈർവി വക്ഷിതൈഃ

45. അശ്രുതോ ബുധ്യതേ ഗ്രന്ഥഃ പ്രായഃ സാരസ്വതഃ കവഃ ഇത്യേവം നിശ്ചയം വിപ്രാഃ സാ ഹോ വാച സരസ്വതീ

46. ആത്മവിദ്യാ മയാ ലബ്ധി ബ്രഹ്മണൈവസനാ തനീ ബ്രഹ്മത്വം മേ സദാ നിത്യം സച്ചിദാനന്ദ രൂപതാഃ

ചതുർമുഖന്റെ മുഖകമലമായ വനത്തിൽ രാജഹംസം പോലെ സഞ്ചരിക്കുന്നവളും ശ്വേത കാന്തിയുമായ സരസ്വതി ഞങ്ങളുടെ മാനസത്തിൽ നിത്യം രമിക്കട്ടെ. കാശ്മീര പുരവാസിനിയായ ശാരദേ, ഞാൻ നിത്യവും നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നു. എനിക്ക് വിദ്യാദാനം നല്കുക. നീ തന്റെ ചതുർ ഭുജങ്ങളിൽ അക്ഷസൂത്രം അങ്കുശം പാശം പുസ്തകം എന്നിവ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. ദേവിയുടെ മാർവിടത്തിൽ മുക്താഹാരം ശോഭിക്കുന്നു. ദേവി സദാ എന്റെ വാക്കിൽ വിഹരിക്കുക. ഹേ കംബുകണ്ഠി? അരുണാധരി സർവാഭരണ ഭൂഷിതേ, ദേവി എന്റെ ജിഹ്വാഗ്രത്തിൽ വിരാജിക്കണേ. ഭക്തന്മാരുടെ നാക്കിൽ തുമ്പത് വസിച്ചുകൊണ്ട് അവർക്ക് ശമദമാദികൾ പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന സരസ്വതീദേവി ശ്രദ്ധാ മേധാ ധാരണാ സ്വരൂപിണിയും ബ്രഹ്മാവിന്റെ പ്രിയതമയുമാകുന്നു. ചന്ദ്രകലാ വിഭൂ

N

P

I

K

ഷിതമായ കേശപാശത്തോടുകൂടിയവളും സംസാരബന്ധനമകറ്റുന്നവളുമായ ഭഗവതി സരസ്വതിയെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. കവിതമോ ഭോഗമോ ഭയരാഹിത്യമോ അല്ലെങ്കിൽ മോക്ഷമോ ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ ഈ പത്തു മന്ത്രങ്ങളാൽ ഭഗവതിയായ സരസ്വതിയെ ഭക്തിപൂർവ്വം പൂജിക്കണം. ഭക്തിശ്രദ്ധയോടെ വിധിപ്രകാരം പൂജിച്ച് നിത്യവും ഭജിക്കുന്ന ഭക്തൻ ആറു മാസത്തിനുള്ളിൽ തന്നെ ദേവിയുടെ കൃപയ്ക്ക് പാത്രമായിത്തീരുന്നു. അങ്ങിനെയാകുമ്പോൾ ഗദ്യപദ്യാത്മകമായ കവനത്തിനും അയാൾ കഴിവു ചേരുന്നു. സരസ്വതീ ഭക്തനായ കവി മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നും ഒന്നും ശ്രവിക്കാതെ തന്നെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കാൻ പ്രാപ്തനാകുന്നു. വിപ്രന്മാരെ, ഭഗവതിയായ സരസ്വതി തന്നെ തന്റെ ഈ ഭക്തിയുടെ മഹിമയെപ്പറ്റി തന്റെ ശ്രീ മുഖത്തിലൂടെ സ്വയം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ്. ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്ന് എനിക്ക് സനാതനമായ ബ്രഹ്മ വിദ്യ സമ്പാദിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. ഇപ്പോൾ ഞാൻ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമായ നിത്യബ്രഹ്മതന്മാൽ തികച്ചും ധനിയാണ്.

- 47. പ്രകൃതിത്വം തതഃ സൃഷ്ടം സത്യാദി
ഗുണസാമ്യതഃ
സത്മാഭാതി ചിച്ഛായാ ദർപ്പണേ പ്രതി
ബിംബവത്
- 48. തേന ചിത് പ്രതിബിംബേന ത്രിവിധാ
ഭാദി സാ പുനഃ
പ്രകൃത്യവിച്ഛിന്നതയാ പുരുഷത്വം പുനശ്ച തേ
- 49. ശുദ്ധ സത്വ പ്രധാനായാം മായായാം
ബിംബിതോ ഹൃജഃ
സത്വപ്രധാനാ പ്രകൃതിർ മായേതി പ്രതിപാദ്യതേ
- 50. സാ മായാ സ്വശോപായിഃ സർവജ്ഞസ്യേ
ശരസ്യ ഹി
വശ്യമായത്വമേകത്വം സർവജ്ഞത്വം ച
തസ്യ തു
- 51. സാത്വികത്വാത് സമഷ്ടയിത്വാത് സാക്ഷി
ത്വാത് ജഗതാമപി.
ജഗത് കർത്തുമകർത്തും വാ ചാന്യഥാ
കർത്തുമീശതേ.
- 52. യഃ സ ഈശ്വര ഇത്യുക്തഃ സർവജ്ഞ
ത്വാദിഭിർഗുണൈഃ
ശക്തി ദയം ഹി മായായാഃ
വിക്ഷേപാകൃതി രൂപകം
- 53. വിക്ഷേപ ശക്തിർലിംഗാദി ബ്രഹ്മാൻഡാന്തം
ജഗത് സൃജേത്
അന്തർ ദൃഗ് ദൃശ്യയോർ ഭേദ ബഹിശ്ച
ബ്രഹ്മ സർഗ്ഗയോഃ

- 54. ആവൃണോത് പരാശക്തിഃ സാ
സംസാരസ്യ കാരണം
സാക്ഷിണഃ പുരതോ ഭാതി ലിംഗ
ദേഹേന സംയുതം
- 55. ചിതിച്ഛായാസമാവേശാ-ജ്ജീവഃ സ്യാത്
വ്യാവഹാരികഃ
അസ്യ ജീവത്വമാരോപാത് സാക്ഷീണ്യ
പുവഭാസതേ
- 56. ആവൃതൗ തു വിനഷ്ടായാം ഭേദാപാതോ
പയാതി യത്
തഥാ സർഗ്ഗ ബ്രഹ്മണോശ്ച ഭേദമാവൃത്യതിഷ്ഠതി
- 57. യാ ശക്തി സ്തദ്ദാശാദ് ബ്രഹ്മ
വികൃതത്വേന ഭാസതേ
അത്രോപ്യാവൃതി നാശേന വിഭാതി
ബ്രഹ്മ സർഗ്ഗയോഃ
- 58. ബേദസ്തയോർവികാരഃ സ്യാത് സർഗ്ഗേ
ന ബ്രഹ്മണി ക്ചചിത്
അസ്തി ഭാതി പ്രിയം രൂപം നാമ
ചേത്യംശപഞ്ചകം
- 59. ആദ്യത്രയം ബ്രഹ്മരൂപം ജഗദ്ദ്രൂപം തതോദയം
അപേക്ഷ്യ നാമരൂപേ ദേ സച്ചിദാനന്ദ തത്പരഃ
- 60. സമാധിം സർവഥാ കുര്യാത് ഹൃദയേ
വാഥവാ ബഹിഃ
സവികല്പോ നിർവികല്പഃ സമാധിർ
വിവിധോ ഹൃദി
- 61. ദൃശ്യ ശബ്ദാനുഭേദേന സവികല്പം പുനർ ദ്വിധാ
കാമാദ്യാശ്ചിത്ത ഗാ ദൃശ്യാ സ്തത്
സാക്ഷി ത്വേന ചേതനാ
- 62. ധ്യാതേയ് ദൃശ്യാനുവിലോഽയം സമാധിഃ
സ വികല്പകഃ
അസംഗഃ സച്ചിദാനന്ദഃ സ്വ പ്രഭോ ദൈവതവർജ്ജിതഃ
- 63. അസ്മീതി ശബ്ദ വിഭോഽയം സമാധിഃ
സവികല്പകഃ
സ്വാനുഭൂതിരസാവേശാദ് ദൃശ്യ
ശബ്ദാദ്യപേക്ഷിതഃ
- 64. നിർവികല്പഃ സമാധിഃ സ്യാ-നിവാത സ്ഥിത
ദീപവത് ഹൃദീവ ബാഹ്യ ഭേദശ്ഠപി യസ്മിൻ
കസ്മിംശ്ച വസ്തു നി.
- 65. സമാധിരദ്യാസന്മാത്രാനാമരൂപപൃഥക് കൃതിഃ
സ്തബ്ധീ ഭാവോ രസാസ്വാദാന്ത്യതീയഃ
പൂർവന്മതഃ

N

P

I

K

- 66. ഏതൊരു സമാധിദിഃ ഷഡ്ഭിർ നയേത്
കാലം നിരന്തരം
ദേഹാഭിമാനേ ഗളിതേ വിജ്ഞാതേ പരമാത്മനി
- 67. യത്രയത്ര മനോ യാതി തത്ര തത്ര പരാമ്യത
- 68. ഭിദ്യതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥിഃ ശ്ലിദ്യന്തേ സർവ സംശയാഃ
ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യ കർമ്മാണി തസ്മിൻ
ദ്യുഷ്ടേ പരാവരേ
- 69. മയി ജീവത്വ മീശത്വം കല്പിതം വസ്തുതോ
നഹി ഇതി യസ്തു വിജാനാതി സ
മുകേതാ നാത്ര സംശയാഃ ഇത്യുപനിഷത്.

സതം രജസ്സ് തമസ്സ് എന്നീ മൂന്നു ഗുണങ്ങളുടെയും സമാവേശത്താൽ പ്രകൃതി സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. കണ്ണാടിയിൽ പ്രതിബിംബം കാണുന്നതുപോലെ തന്നെ പ്രകൃതിയിൽ ചേതനാ പ്രതിബിംബം സത്യമെന്ന് തോന്നും. ആചേതനയുടെ പ്രതിബിംബത്താൽ പ്രകൃതി മൂന്നു വിധത്തിലെന്നും തോന്നും. പ്രകൃതി സംയോഗം കൊണ്ടാണ് മനുഷ്യൻ ഈ ദേഹം കിട്ടിയിട്ടുള്ളത്. സത്യാഗ്രഹപ്രധാനമായ പ്രകൃതിയായാണ്. മായയിൽ പ്രതിബിംബിതമാകുന്ന ചേതന തന്നെ അജമാവ്. മായ സർവ്വാത്മനാ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആജ്ഞാകാരിണിയാണ്. മായയെ വശത്താക്കുക അദിതീയനും സർവ്വജ്ഞനും മാകുക. ബ്രഹ്മത്തിന്റെ മുഖ്യ ലക്ഷണം ഇവയാണ്. ബ്രഹ്മം സകലതിനും സാക്ഷി സ്വരൂപമാണ്. അത് പ്രപഞ്ച സൃഷ്ടി ചെയ്യാനും ഇല്ലാതാക്കാനും മറ്റുവിധത്തിലാക്കാനും ശക്തമാണ്. വിക്ഷേപം ആവരണം ഇവയാണ് മായയുടെ രണ്ടു ശക്തികൾ. വിക്ഷേപശക്തി ലിംഗദേഹം മുതൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡം വരെയുള്ള സകലതും സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ആവരണശക്തി ദ്രഷ്ടാവിനും ദൃശ്യത്തിനുമിടയ്ക്കുള്ള അന്തരവും ബ്രഹ്മത്തിനും സൃഷ്ടിക്കും തമ്മിലുള്ള അന്തരത്തെയും ആവരണം ചെയ്യുന്നു. അത് ബന്ധനാത്മകമാണ്. ചേതനയുടെ പ്രതിബിംബം കാരണരൂപത്തിലുള്ള പ്രകൃതിയിൽ നിഹിതമാകുമ്പോൾ ലോകത്തിൽ കാര്യകാരിയായ ജീവൻ ഉണ്ടാകുന്നു. ആരോഹിതമാകയാൽ അതിന്റെ ജീവത്വം സാക്ഷിയായ ബ്രഹ്മത്തിലും പരീക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. ആവരണ ശക്തി മാറുമ്പോൾ ദേഹം സ്പഷ്ടമാകും. അതോടെ ജീവത്വത്തിന്റെ സ്ഥിതി സമാപിക്കുന്നു. സൃഷ്ടി ബ്രഹ്മങ്ങളുടെ ഭേദത്തെ ആവരണം ചെയ്യുന്ന ശക്തിയെ വഴങ്ങുന്ന ബ്രഹ്മം വികാരയുക്തമാണെന്ന തോന്നൽ നിർമ്മിക്കുന്നു. ആവരണം മാറിയാൽ തന്നെ ബ്രഹ്മത്തിന്റെയും സൃഷ്ടിയുടെയും ഭേദത്തിന്റെ പ്രതീതി

ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ബ്രഹ്മത്തിൽ വികാരാവസ്ഥ ഇല്ല. സൃഷ്ടിയിൽ തന്നെയാണുള്ളത്. അസ്തി, ഭാതി, പ്രിയം, രൂപം, നാമം എന്നീ അഞ്ചു അംഗങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്നെണ്ണം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വരൂപമാണ്; നാമം, രൂപം എന്നിവ രണ്ടും വിശ്വരൂപാർത്ഥകമാണ്. രണ്ടും സംബന്ധിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ബ്രഹ്മം ഈ വിശ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. സാധകൻ ബാഹ്യമായും ആന്തരികമായും എന്നും സമാധിയിൽ തല്പരനാകണം. ഹൃദയത്തിൽ സവികല്പമെന്നും നിർവികല്പമെന്നും സമാധി രണ്ടു വിധമാകുന്നു. സവികല്പ സമാധിക്ക് ദൃശ്യാനുസിദ്ധമെന്നും ശബ്ദാനുസിദ്ധമെന്നും രണ്ടു വിഭാഗമുണ്ട്. മനസ്സിൽ കാമാദി വികാരങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ വികാരങ്ങൾ ദൃശ്യങ്ങളാണ്. ചേതനാത്മാവ് ഇവയ്ക്ക് സാക്ഷിയാണ്. അതിനെ ദൃശ്യാനുവിധസമാധിയെന്ന് പറയുന്നു. ശബ്ദാനുവിധസവികല്പ സമാധിയിൽ സാധകൻ, താൻ അദ്വൈത സ്വരൂപനും സംഗ്രഹിതനും സ്വയം പ്രകാശനുമായാണ് ചിന്തിക്കുന്നു. താൻ തന്നെയാണ് സച്ചിദാനന്ദനെന്നും ചിന്തിക്കുന്നു. ആത്മരൂപാനുഭൂതിയായ രസാവേശത്താൽ ദൃശ്യശബ്ദങ്ങളെ ഉപേക്ഷയോടെ വീക്ഷിക്കുന്ന സാധകന്റെ ഹൃദയം നിർവികല്പ സമാധിയുടെ സുഖം ചേരുന്നു. നിർവാത ദീപം പോലെയാണ് സാധകന്റെ സ്ഥിതി. ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തുണ്ടാകുന്ന സമാധിക്കും രണ്ടു രൂപങ്ങളാണ്. അതുപോലെ വെളിയിലും ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനോട് ചിത്തത്തിൽ ഏകാഗ്രത ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ അത് സമാധിയായി. ദൃശ്യത്തിന്റെയും ദ്രഷ്ടാവിന്റെയും വിവേകത്താൽ ആദ്യത്തെ രീതിയിലുള്ള സമാധി ഉണ്ടാകുന്നു. പ്രത്യേകമായ ഒരു വസ്തുവിനോട് അതിന്റെ നാമരൂപങ്ങൾ ഭിന്നങ്ങളെന്നു തോന്നിയാൽ അതിനാശ്രയ ഭൂതമായ ചേതനയെപ്പറ്റി ചിന്തയുണ്ടാകും. ഇതാണ് രണ്ടാമത്തെ തരത്തിലുള്ള സമാധി. ചൈതന്യരസാനുഭൂതിയാൽ ഉണ്ടായ ആവേശം നിമിത്തം സ്തബ്ധത കൈവരുന്നത് മൂന്നാമത്തെ വിധത്തിലുള്ള സമാധിയാണ്. ഈ സമാധികളിൽ ജീവിതം നയിക്കണം. ശരീരാഭിമാനം വിട്ട് പരമാത്മതത്വജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ മനസ്സ് എവിടെയെല്ലാം എത്തുമോ അവിടെയെല്ലാം അമൃതാനുഭവമുണ്ടാകുന്നു. അതോടെ സകല സംശയങ്ങളും നശിക്കുന്നു. ഹൃദയഗ്രന്ഥികൾ തുറക്കുന്നു. നിഷ്കലവുമായ ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ഫലമായി സകലകർമ്മങ്ങളും ക്ഷയിക്കുന്നു. എന്നിൽ കല്പിതമായ ജീവിതവും ഈശ്വരവും കല്പിതമാണ്; വസ്തുത അതാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നവൻ ജീവന്മുക്തനാകുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല എന്ന് ഉപനിഷത്.

സരസ്വതീരഹസ്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

സാവിത്രീയുപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ആപ്യായന്തു മമാംഗാനി വാക് പ്രാണ ശ്വക്ഷുഃ ശ്രോത്രമഥോ ബലമിന്ദ്രിയാണി ച സർവാണി സർവം ബ്രഹ്മോപനി,ദം മാഹം ബ്രഹ്മനിരാകുര്യം മാ മാ ബ്രഹ്മ നിരാകരോദനിരാകരണ മസ്ത്വനിരാകരണം മേ അസ്തു. തദാത്ഥനി നിരതേയ ഉപനിഷത്സു ധർമ്മാസ്തേ മയി സന്തു തേ മയി സന്തു ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ അംഗങ്ങൾ പൂഷ്ടി പ്രാപിക്കണേ. പ്രാണൻ, ചക്ഷുസ്സ്, ശ്രോത്രം, ബലം, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ എന്നിവ പൂഷ്ടിപ്രാപിക്കണേ. എല്ലാ ഉപനിഷത്തുകളും ബ്രഹ്മാത്മകങ്ങളാണ്. ഞാൻ ബ്രഹ്മത്തെ നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. ബ്രഹ്മ എന്ന നിരാകരിക്കാതിരിക്കണേ. അങ്ങനെ ബ്രഹ്മനിരതനായിരിക്കുന്ന എനിക്ക് ഉപനിഷദുക്തമായ ബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കാനിടവരണേ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. കഃ സവിതാ, കാ സാവിത്രീ അഗ്നിരേവ സവിതാ പൃഥിവീ സാവിത്രീ, സ യത്രാഗ്നിസ്തത് പൃഥിവീ യത്ര വൈ പൃഥിവീ തത്രഗ്നിസ്തേ ദേവ യോ നീ തദേകം മിമുനം
2. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ വരുണ ഏവ സവിതാ ആപഃ സാവിത്രീ സ യത്രവരുണ സ്തദാപോ യത്രവാ ആപസ്ത ദരുണസ്തേ ദേവ യോനി തദേകം മിമുനം.
3. കാ സവിതാ കാ സാവിത്രീ. വായുരേവ സവിതാ ആകാശഃ സാവിത്രീ സ യത്ര വായു സ്തദാകാശോ യത്ര വാ ആകാശസ്തദായുസ്തേ ദേവ യോനീ തദേകം മിമുനം
4. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ യജ്ഞ ഏവ സവിതാ ഛന്ദാസി സാവിത്രീ സ യത്ര യജ്ഞ സ്തത്ര ഛന്ദാസി യത്ര വാ ഛന്ദാസി സ യജ്ഞസ്തേ ദേവ യോനീ തദേകം മിമുനം
5. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ. സ്തനയിത്നുരേവ സവിതാ വിദ്യുത് സാവിത്രീ സ യത്ര സ്തനയിത്നു സ്തദി വിദ്യുത് യത്ര വാ വിദ്യുത്തത്ര സ്തനയിത്നു സ്തേ ദേവയോനീ തദേകം മിമുനം
6. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ. ആദിത്യ ഏവ സവിതാ ദ്യൗഃ സാവിത്രീ സ യത്രാദിത്യസ്തദ്യൗഃ യത്ര വാദ്യൗസ്തദാദിത്യസ്തേ ദേവ യോനീ തദേകം മിമുനം
7. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ. ചന്ദ്ര ഏവ സവിതാ നക്ഷത്രാണി സാവിത്രീ സ യത്ര ചന്ദ്രസ്തനക്ഷത്രീണി യത്ര വാ നക്ഷത്രാണി സ ചന്ദ്രമാസ്തേ ദേവയോനീ തദേകം മിമുനം.

8. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ മന ഏവ സവിതാ വാക് സാവിത്രീ സ യത്ര മൗസ്തദാക് യത്ര വാ വാക് തന്മനസ്തേ ദേവ യോനീ തദേകം മിമുനം.

9. കഃ സവിതാ കാ സാവിത്രീ പുരുഷ ഏവ സവിതാ സ്ത്രീ സാവിത്രീ സ യത്ര പുരുഷസ്തത് സ്ത്രീ യത്ര വാ സ്ത്രീ സ പുരുഷസ്തേ ദേവ യോനീ തദേകം മിമുനം

ആരെ സവിതാവെന്നു പറയുന്നു? ആരെ സാവിത്രിയെന്നു പറയുന്നു? അഗ്നിയെന്ന സവിതാവ്. പൃഥിവി സാവിത്രിയും. എവിടെ അഗ്നിയുണ്ടോ അവിടെ പൃഥിവിയാണ്. എവിടെ പൃഥിവി യുണ്ട് അവിടെ അഗ്നിയുണ്ട്. അവർ രണ്ടുപേരും യോനികളാണ്. അതായത് പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ സ്രഷ്ടാക്കളാണ് അവർ ഒരു മിമുനമാകുന്നു.

ആരാൻ സവിതാവ്? ആരാൻ സാവിത്രീ? വരുണൻ തന്നെ സവിതാവ്. ജലം സാവിത്രീ. വരുണനുള്ളിടത്ത് ജലമുണ്ട്. ജലമുള്ളിടത്ത് വരുണനും. രണ്ടു പേരും പ്രപഞ്ചോല്പത്തി കർത്താക്കളാണ് അവർ മിമുനമാണ്.

ആരാൻ സവിതാവ്? ആരാൻ സാവിത്രീ? വായു തന്നെ സവിതാവ്. ആകാശം സാവിത്രീ. എവിടെ വായുവുണ്ടോ അവിടെ ആകാശവുമുണ്ട്. അവർ ഒരു യോനിയാണ്. ഒരു മിമുനമാണ്.

ആരാൻ സവിതാവ്? ആരാൻ സാവിത്രീ? വായു തന്നെ സവിതാവ്. ആകാശം തന്നെ സാവിത്രിയും. വായുവുള്ളിടത്ത് ആകാശമുണ്ട്. ആകാശമുള്ളിടത്ത് വായുവും ഇവർ യാണിയാണ് ഒരു മിമുനമാണ്.

ആരാൻ സവിതാവ്? ആർ സാവിത്രീ? യജ്ഞമാണ് സവിതാവ്. ഛന്ദസ്സ് സാവിത്രിയും, യജ്ഞമുള്ളിടത്ത് ഛന്ദസ്സും ഛന്ദസ്സുള്ളിടത്ത് യജ്ഞവുമുണ്ട്. രണ്ടും ഒരു യോനിയാണ്. ഒരു മിമുനമാണ്.

ആരാൻ സവിതാവ് ആരാൻ സാവിത്രീ? ഗർഭജിക്കുന്ന മേഘം സവിതാവും വിദ്യുത്ത് സാവിത്രിയുമാണ്. വിദ്യുത്തും സാവിത്രിയും അഭേദമാണ്. രണ്ടും ഒരു യോനിയും ഒരേ മിമുനവുമാണ്.

സവിതാവാരാണ്? സാവിത്രീ ആരാൻ? സൂര്യൻ സവിതാവും. സ്വർഗ്ഗലോകം സാവിത്രിയുമാണ്. രണ്ടും ചേർന്നിരിക്കുന്നു. രണ്ടുപേരും ഒരു യോഗിനാണ് ഒരു മിമുനവുമാണ്.

ആരാൻ സവിതാവ്, ആരാൻ സാവിത്രീ? മൻസസ് സവിതാവും വാണി സാവിത്രിയുമാണ്. മനസ്സുള്ളിടത്ത് വാണിയും വാണിയുള്ളിടത്ത് മനസ്സുമുണ്ട്. രണ്ടും ഒരേ യോനിയാണ് ഒരേ മിമുനമാണ്.

I

K

ആരാണ് സവിതാവ്, ആരാണ് സാവിത്രി? പുരുഷനെ സവിതാ വെന്നും സ്ത്രീ സാവിത്രിയെന്നും പറയുന്നു. എവിടെ പുരുഷനുണ്ടോ അവിടെ സ്ത്രീയുണ്ട്. എവിടെ സ്ത്രീയുണ്ടോ അവിടെ പുരുഷനുണ്ട്. അവർ രണ്ടുപേരും ഒരു യോനിയാണ്. ഒരു മിഥുനമാണ്.

10. തന്യാ ഏവ പ്രഥമഃ പാദോ ഭൂസ്തത് സവിതൂർവരേണ്യ മിത്യഗ്നിർവൈ വരേണ്യ മാപോ വരേണ്യം ചന്ദ്രമാ വരേണ്യം തന്യാ ഏവ ദിതീയഃ പാദോ ഭർഗമയോ അപോ ഭൂവോ ഭർഗ്ഗോ ദേവന്യ യീമഹീത്യഗ്നിർവൈ ഭൂ ആദിത്യോ വൈ ഭർഗ്ഗശ്ചന്ദ്രമാ വൈ ഭർഗ്ഗഃ തന്യാ ഏവ തൃതീയഃ പാദഃ സ്വർധീയോ യോനഃ പ്രചോദയാദിതി സ്ത്രീ ചൈവ പുരുഷശ്ച പ്രജനയതോ യോ വാ ഏതാം സാവിത്രിമേവം വേദ സപുനർ മൃത്യു ജയതി ബലാതിബലയോ വിരാട് പുരുഷഃ ഋഷിഃ ഗായത്രി ഛന്ദഃ ഗായത്രി ദേവതാ ആകാരോ കാരമകാരഃ ബീജാദ്യാഃ ക്ഷയാദീനി രസനേ വിനിയോഗഃ ക്ലീമിത്യാദി ഷഡംഗന്യാസഃ ധ്യാനം

അമൃത കരതലാഗ്രൗ സർവസംജീവനാവ്യോ വഹഹരണസുഭക്ഷൗ വേദസാരേ മയുഖേ പ്രണവമയവികാരൗ ഭാസ്കരാകാരദേദൗ സതമനു ഭവേ f ഹം തൗ ബഹാതീബലാന്തൗ

ഓം ഹ്രീം. ബലേ മഹാദേവി ഹ്രീം മഹാ ബലേ ക്ലീം ചതുർവിധപുരുഷാർത്ഥമസിദ്ധിപ്രദേ തത് സവിതൂർവരദാത്മീകേ ഹ്രീം വരേണ്യം ഭർഗ്ഗോദേവസ് പരദാത്മീകേ, അതിബലേ സർവദയാമൂർത്തേ, ബലേ സർവ്വക്ഷുദ്രഭ്രമോപനാശിനി ധാമഹി ധീയോ യോനോ ജാതേ പ്രചുര്യായോ പ്രചോദയാത്, യദാത്മീകേ പ്രണവശിരസ്കാത്മീകേ, ഹും ഫട് സ്വാഹാ ഏവം വിദാൻ കൃതകൃത്യോ ഭവതി സാവിത്യാ ഏവ സാലോ കതാം ജയതി ഇത്യുപനിഷത്ത്

ഭൂഃ- തസവിതൂർവരേണ്യം ആണ് സാവിത്രിയുടെ പ്രഥമപാദം അഗ്നി, ജലം, ചന്ദ്രൻ എന്നീ ദേവന്മാർ വരേണ്യമാണ്.

സാവിത്രിയുടെ ദീതീയ പാദം ഭൂവ-ആകുന്നു. ഭർഗ്ഗോ ദേവന്യ യീമഹി-അത് തേജോമയമാണ്. അഗ്നി, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ എന്നീ ദേവന്മാരാണ് ഭർഗ്ഗതേജസ്സുകൾ. സാവിത്രിയുടെ തൃതീയ പാദം ധീയോ യോ ന പ്രചോ ദയാത് ആണ്. ഈ സാവിത്ര ദേവിയെ ഗൃഹസ്താശ്രമധർമ്മത്തെ സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ മരണവിമുക്തരാകുന്നു. അവർക്ക് പുനരാവർത്തനമില്ല.

ബല, അതിബല എന്ന രണ്ടു വിദ്യകളുണ്ട്. അവയുടെ ഋഷി വിരാട്പുരുഷനാണ്. അവയുടെ ഛന്ദസ്സും ദേവതയും ഗായത്രിയാകുന്നു. അതിലെ അകാരം ബീജവും ഉകാരം ശക്തിയും മകാരം കീലകവുമാകുന്നു, വിശുദ്ധി നിന്നുള്ള നിവൃത്തിക്കായിട്ടാണ് ഇതിന്റെ വിനിയോഗം ക്ലീം എന്ന മാധ്യമത്താൽ ഇതിന്റെ ഷഡംഗന്യാസം ചെയ്യണം. ഓം ക്ലീം ഹൃദയായ നമഃ ഓം ക്ലീം ശിരസേ സ്വാഹാ, ഓം ക്ലീം ശിഖായൈ വഷട്, ഓം ക്ലീം കവചായ ഹും, ഓം ക്ലീം നേത്രായ വൗഷട്, ഓം ക്ലീം അസ്ത്രായ ഫട്-ധ്യാനം

ഞാൻ ബലാതിബലകളെന്ന വിദ്യകളുടെ ദേവന്മാരെ അനുഭവിക്കുന്നു. അവർ സൂര്യനെ പ്രകാശവത്താക്കുന്നവരും പ്രാണസ്വരൂപികളും, മായുഖാവലി ചേർന്നവരും വേദസാരസ്വരൂപികളും പാപാപഹാരികളും പ്രണവസ്വരൂപഹാരികളും സർവവിധ സംജീവിനി ശക്തിക്ക് ഇരിപ്പിടങ്ങളും കരതലത്തിൽ അമൃതം ധരിക്കുന്നവരുമാകുന്നു ബലാതി ബലകളുടെ ദേവന്മാരുടെ മന്ത്രം ഇതാണ്

ക്ലീം ബലേ മഹാദേവി ഹ്രീം മഹാബലേ ക്ലീം ചതുർവിധ പുരുഷാർത്ഥ സിദ്ധിപ്രദേ, സവിതൂർ വരദാത്മീകേ, ഹ്രീം വരേണ്യം ഭർഗ്ഗോ അതിബലേ സർവദയാമൂർത്തേ, ബലേ സർവക്ഷുദ്രഭ്രമോപനാശിനി, യീമഹി ധീയോ ന ജാതേ പ്രചുരയാ പ്രചോദയാത്മീകേ പ്രണവ ശിരസ്കാത്മീകേ ഹും ഫട് സ്വാഹ്.

ഇങ്ങനെ ഈ വിദ്യകളെ അറിയുന്നവൻ ധന്യനായിത്തീരുന്നു. അവൻ സാവിത്രിദേവിയുടെ ലോകം പ്രാപിക്കാൻ കഴിവു നേടുന്നു എന്ന് ഉപനിഷത്ത്.

സാവിത്രിയുപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

സീതോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശ്രുണുയാമ ദേവാഭദ്രം പശ്യേമാക്ഷുഭിർയജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈസ്തുഷ്ടു

വാം സസ്തനുഭീർ വ്യശേമ ദേവഹിതം യദായുഃ സ്വസ്തി ന ഇന്ദ്രോ വ്യദ്ധ ശ്രവാഃ സ്വസ്തിനഃ പുഷാ

N

P

I

K

വിശ്വവേദം സ്വസ്തി ന സ്താക്ഷേപ്യം അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തിനോ ബൃഹസ്പതിർദധാതു.

ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ കാതുകൾ കൊണ്ടു നല്ലതു കേൾക്കാനിടവരട്ടെ. കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് നല്ലത് കാണട്ടെ. സൂര്യ ഡങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ദേഹത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതി ച്ചുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവനും ഞങ്ങൾ അനുഭവിക്കട്ടെ. മഹാകീർത്തി മാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. അപ്രതിരോധ ഗതിയായ ഗരുഡൻ ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ. ബൃഹസ്പതി ഞങ്ങൾക്ക് നന്മ ചെയ്യട്ടെ.

1. ദേവാ ഹ വൈ പ്രജാപതിമ ബ്രുവൻ
കാ സീതാ കിം
രൂപാമിതി സ ഹോ വാ ച പ്രജാപതിഃ
സാ സീതേതി.
2. മൂലപ്രകൃതി രൂപതാത് സാ സീതാ പ്രകൃതി
രൂപ്യതേ.
3. സീതാ ഇതി ത്രിവർണ്ണാത്മാ, സാക്ഷാ
ന്മായാമയിഭവേത്
വിഷ്ണുഃ പ്രപഞ്ച ബീജം ച മായാ
ഈകാര ഉച്യതേ
4. സകാരഃ സത്യമത്യം പ്രാപ്തിഃ
സോമശ്ച കീർത്ത്യതേ
തകാരസ്താര ലക്ഷ്മ്യോ ച വൈരാജഃ
പ്രസ്തരഃ സ്മൃതഃ

പ്രജാപതിയായ ബ്രഹ്മാവിനോട് ദേവന്മാർ ഒരിക്കൽ ചോദിച്ചു: 'സീതാദേവിയുടെ രൂപം എങ്ങനെയാണ്? അവർ ആരാണ്? അത് ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തരിക?' ബ്രഹ്മാവു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: സീത ശക്തി സ്വരൂപിണിയാണ്. മൂല പ്രകൃ തിയായതിനാൽ ആ ദേവിയെ പ്രകൃതിയെന്നു പറയുന്നു. പ്രണ വത്തിന്റെ പ്രകൃതി രൂപിണി എന്ന നിലയിലും ആ ദേവിയെ പ്രകൃതിയെന്നു പറയുന്നു. അവർ സാക്ഷാൽ യോഗമായ തന്നെയാണ്. സീത എന്ന നാമം മൂന്നു വർണ്ണമുള്ളതാണ്. സമ്പൂർണ്ണ വിശ്വപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ബീജം ഭഗവാൻ വിഷ്ണു വാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ യോഗമായയുടെ രൂപം ഈ കാര മാണ്. സകാരത്തെ സത്യം, സിദ്ധി, ചന്ദ്രൻ, പ്രാപ്തി എന്നി വയുടെ വാചകമാണ്. ദീർഘാകാരയുക്തമായ മകാരം വിസ്ത രിക്കുന്നതും മഹാലക്ഷ്മി രൂപത്തോടു കൂടിയതാണെന്ന് പറ യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

5. ഈ കാരരൂപിണി സോമാമൃതാവയവ
ദിവ്യാലങ്കാരസ്രങ്ങ്
മൗക്തികാദ്യാഭരണാലംകൃതാ മഹാമായാ
അവ്യക്ത രൂപിണീ വ്യക്താ ഭവതി.
6. പ്രഥമാ ശബ്ദ ബ്രഹ്മമയീ സ്വാദ്യായ കാലേ
പ്രസന്നാ ഉദ്ഭാവന കരീ സാന്ത്വികാ ദൃതീയാ ഭൂതലേ

ഹലാഗ്രേ സമുത്പന്നാ തൃതീയാ ഈകാരരൂപിണീ അവ്യക്ത സ്വരൂപാ ഭവതീതി സീതേ ത്യുദാഹരന്തി ശൗനകീയേ.

ഈകാര രൂപിണിയായ അവ്യക്തമഹാമായ തന്റെ അമൃ താത്മകാംഗങ്ങളിലും ദിവ്യ വിഭൂഷണങ്ങളാൽ അലംകൃതയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ദേവി തന്റെ ഒന്നാമത്തെ രൂപത്തിൽ ശബ്ദ ബ്രഹ്മമയിയാണ്. അവർ പ്രസന്നയായി ബുദ്ധി രൂപത്തിൽ ബോധം പ്രധാനം ചെയ്യുന്നു. ദേവി തന്റെ ദ്വിതീയ രൂപത്തിൽ ഭൂമിയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടപ്പോൾ ജനകരാജാവിന്റെ യാഗഭൂമി യിൽ ഹലാഗ്രത്തിൽനിന്നും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അവരുടെ തൃതീ തരൂപം ഈകാരമയവും അവ്യക്തവുമാണ്. ഈ മൂന്നു രൂപ ങ്ങളുടെയും സംയുക്ത രൂപത്തിൽ നിന്ന് സീത എന്ന നാമം ഉണ്ടായിയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരം ശൗനകീയ തന്ത്ര ത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

7. ശ്രീരാമ സാന്നിദ്ധ്യവശാജഗദാധാര കാരിണീ
ഉല്പത്തി സ്ഥിതി സംഹാര കാരിണാം
സർവദേഹിനാം.

8. സീതാ ഭഗവതീ ജേജയാ മൂലപ്രകൃതി സംജ്ഞിതാ
പ്രണവതാത് പ്രകൃതിരിതി വദന്തി ബ്രഹ്മവാദിന

ശ്രീരാമന്റെ നിത്യസാന്നിദ്ധ്യത്താൽ സീത ജഗദാധാരകാ റിണിയാണ്. അവർ തന്നെയാണ് സർവപ്രാണികളുടെയും ഉല്പത്തിക്ക് ഹേതു. സ്ഥിതി സംഹാരകാരിണിയും അവർ തന്നെ. മൂലപ്രകൃതിയെന്നു പ്രസിദ്ധമായ ഭഗവതിയും അവർ തന്നെ. പ്രണവസ്വരൂപിണിയാകയാൽ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ അവരെ പ്രകൃതിയെന്ന് പറയുന്നു.

9. അഥാ തോ ബ്രഹ്മ ജിജ്ഞാസാ ഇതി.
10. സാ സർവവേദമയീ സർവദേവമയീ സർവ ലോക
മയീ സർവ കീർത്തിമയീ സർവധർമ്മമയീ സർവാ
ധാര കാര്യകാരണമയീ മഹാ ലക്ഷ്മീ. ദേവേശസ്യ
ഭിന്നാഭിന്ന രൂപാ ചേതനാ ചേതനാത്മികാ ബ്രഹ്മ
സ്ഥാവരാത്മികാ തദ്ഗുണകർമ്മ വിഭാഗഭേദാത് ശരീ
രരൂപാ. ദേവർഷി മനുഷ്യ ഗന്ധർവ രൂപാ അസുരരാ
ക്ഷസ ഭൂതപ്രേത പിശാച ഭൂതാദി ഭൂതശരീര രൂപാ
ഭൂതേന്ദ്രിയാനി പ്രാണരൂപേതി ച വിജ്ഞായതേ അന
ന്തരം ബ്രഹ്മ ജിജ്ഞാസ.

അവൾ സർവ ദേവമയിയും സർവവേദാത്മികയും സർവ ലോകാത്മികയും സർവകീർത്തിമയിയും സർവധർമ്മാത്മി കയും സർവാധാരകാര്യകാരണാത്മികയും മഹാലക്ഷ്മിയുമാ ണ്. ദേവി ഭഗവാന്റെ ഭിന്നാഭിന്നസ്വരൂപിണിയും ചേതനാ ചേത നാത്മികയും ബ്രഹ്മസ്ഥാപരാത്മികയും തദ്ഗുണ കർമ്മവി ഭാഗഭേദത്താൽ ശരീരാത്മികയും ദേവർഷി മനുഷ്യഗന്ധർവ രൂപിണിയും അസുരരാക്ഷസ ഭൂതപ്രേത പിശാചാദികളുടെ ശരീരഭൂതകം സർവജീവികളുടെയും ഇന്ദ്രിയമന പ്രാണരൂപി ണിയുമാകുന്നു.

N

P

I

K

11. സാ ദേവീ ത്രിവിധാ ഭവതി. സക്ത്യാസ നേച്ഛാ ശക്തിഃ ക്രിയാശക്തിഃ സാക്ഷാത് ശക്തിരീതി.

12. ഇച്ഛാ ശാക്തിഃ ത്രിവിധാഭവതി ശ്രീഭൂമി നീലാത്മികാ

ഭദ്ര സ്വരൂപിണീ പ്രഭാവരൂപിണീ സോമസൂര്യാഗ്നി രൂപാ ഭവതി. സോമാത്മികാ ഓഷധീനാം പ്രഭവതി കല്പവൃക്ഷ പുഷ്പഫല ലതാ ഗുല്മാത്മികാ ഔഷധഭേഷജാത്മികാ അമൃത രൂപാ ദേവാനാം മഹത് സ്തോമ ഫല പ്രദാ അമൃതേന തൃപ്തിം ജനയന്തി ദേവാനാമന്നേന പശുനാം തൃണേന തത്തജജീവാനാം സൂര്യാദിസകല ഭൂവന പ്രകാശിനി ദിവ്യാചരാത്രി ലോകാനിമേഷമാരഭ്യ ഘടികാഷ്ടയാമ ദിവസവാരരാത്രി ഭേദേന പക്ഷ മാസർത്ഥയന സംവത്സരഭേദേന മനുഷ്യാണാം ശതായുഃ കല്പനയാ പ്രകാശമാന ചിരക്ഷിപ്ര വൃപ ദേശേന നിമേഷമാരഭ്യ പരാർദ്ധപര്യന്തം കാല ചക്രം ജഗൽ ചക്രമിത്യാദി പ്രകാരേണ ചക്രവത് പരിവർത്തമാനാഃ സർവസൈത്യസ്യവ കാലസ്യ വിഭാഗ വിശേഷാഃ പ്രകാശ രൂപാഃ കാലരൂപാ ഭവന്തി.

ആ ദേവി ശക്തിസ്വരൂപിണിയായി ഇച്ഛാശക്തി ക്രിയാശക്തി സാക്ഷാത് ശക്തി എന്നീ രൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ദേവിയുടെ ഇച്ഛാ ശക്തിയോടു കൂടിയ സ്വരൂപം മൂന്നു വിധത്തിലുണ്ട്. ശ്രീദേവി, ഭൂദേവി നീലാദേവി എന്നീ രൂപങ്ങളിൽ. ദേവി മംഗളരൂപിണി പ്രഭാവരൂപിണി, ചന്ദ്രൻ, സൂര്യൻ, അഗ്നി എന്നീ രൂപങ്ങളിലും അത്യന്തം തേജസ്വിനിയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ദേവി ചന്ദ്രന്റെ രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു ഓഷധികളെ പുഷ്പിപ്പിച്ചുത്തുന്നു. കൂടാതെ ദേവി കല്പ വൃക്ഷം, ലത, ഗുല്മം, പുഷ്പം, പത്രം, ഫലം ഔഷധങ്ങൾ, മഹൗഷധങ്ങൾ എന്നീ രൂപങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ചന്ദ്ര രൂപത്തിൽ ദേവിദേവന്മാർക്ക് യജ്ഞഫലം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു. അന്നം കൊണ്ട് ജീവികളെയും അമൃതം കൊണ്ട് ദേവന്മാരെയും പുല്ലുകൊണ്ട് പശുക്കളെയും തൃപ്തയാക്കുന്നു. സൂര്യാദികൾക്കു പോലും പ്രകാശം നൽകുന്ന ദേവി സകല ലോകവും പ്രകാശമാനമാക്കുന്നു. ദേവി രാത്രി, പകൽ, നിമിഷം, നാഴിക, പക്ഷം, മാസം, ഋതു, അയനം, സംവത്സരം എന്നീ ഭേദത്താൽ മനുഷ്യന് നൂറു വയസ്സ് പ്രദാനം ചെയ്തു കൊണ്ട് സ്വയം പ്രകാശസ്വരൂപിണിയായി വർത്തിക്കുന്നു. നിമിഷം തുടങ്ങി പരാർദ്ധം വരെയും വിളംബ ശീഘ്രതാദി ഭേദത്താൽ പരിപൂർണ്ണകാല ചക്രവും എല്ലാ അംഗപ്രത്യംഗങ്ങളും ദേവിയുടെ സ്വരൂപം തന്നെയാണ്. അതുകൊണ്ട് ദേവി പ്രകാശസ്വരൂപിണിയും കാലസ്വരൂപിണിയുമാകുന്നു.

15. അഗ്നിരൂപാ അന്നപാനാദി പ്രാണിനാം ക്ഷുത്തുഷ്ണാത്മികാ ദേവാനാം മുഖ രൂപാ വനൗഷധീനാം ശീതോഷ്ണരൂപാ കാഷ്ഠേഷാന്തർ ബഹിശ്ച നിത്യാനിത്യ രൂപാഭവതി.

അഗ്നി സ്വരൂപിണിയായി ജീവികൾക്ക് അന്ന പാനാദികളാലും സേവിക്കുന്നതിന് വിശപ്പിന്റെയും ദാഹത്തിന്റെയും രൂപത്തിലും ദേവന്മാർക്ക് മുഖ്യ രൂപത്തിലും വൃക്ഷലതാദികൾക്ക് ശീതോഷ്ണ രൂപത്തിലും വൃക്ഷത്തിന്റെ ഉള്ളിലും പുറത്തും നിത്യാനിത്യരൂപത്തിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

16. ശ്രീദേവി ത്രിവിധം രൂപം കൃത്യാ ഭഗവത് സങ്കല്പാനു ഗുണ്യേന ലോകരക്ഷണാർത്ഥം രൂപം ധാരയതി. ശ്രീരീതി ലക്ഷ്മീരീതി ലക്ഷ്യമാണാ ഭവതീതി വിജ്ഞായതേ.

17. ഭൂദേവി സസാഗരാംഭഃ സപ്തദീപാ വസുന്ധരാ ഭൂരാദി ചതുർഭഗ ഭൂവനാനാമാധാരഭൂതാ പ്രണവാത്മികം ഭവതി.

18. നീലാ ച മുഖ വിദ്യുതന്മാലിനീ സർവൗ ഷധീനാം സർവപ്രാണിനാം പോഷണാർത്ഥം സർവ രൂപാഭവതി.

19. സമസ്ത ഭൂവനസ്യായോ ഭാഗേ ജലാകാരാത്മികാ മണ്ഡുകമയേതി ഭൂവനാധാരേതി വിജ്ഞായതേ.

20. ക്രിയാശക്തി സ്വരൂപം ഹരേർമുഖാന്നാദഃ തന്നാദാദ് ബിന്ദുഃ ബിന്ദോരോംകാരഃ ഓങ്കാരാത് പരമോരാമ വൈഖാനസ പർവതഃ തത് പർവതേ കർമ്മജ്ഞാന മയീദിർ ബഹുശാഖാ ഭവന്തി.

ശ്രീദേവി രൂപത്തിൽ മൂന്നുവിധത്തിൽ രൂപം ധരിക്കുന്ന സീതാദേവി സർവലോകങ്ങളും സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ ദേവിയുടെ സ്വരൂപം ലക്ഷ്മിയുടെ രൂപത്തിലാണ് കാണപ്പെടുക. സമുദ്രത്ഥ, സപ്തദീപാത്മക പൃഥ്വിയുടെ രൂപത്തിൽ പതിനാലു ലോകത്തിനും ആശ്രയഭൂതയായി പ്രണവരൂപത്തിൽ ദേവി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ദേവീസ്വരൂപത്തിന് ഭൂദേവി എന്ന് പറയുന്നു. വൃക്ഷാദികളുടെയും ജീവികളുടെയും പോഷണത്തിന് സർവസ്വരൂപിണിയും വിദ്യുത്മായാമുഖിയുമായ നീലാദേവിയുടെ രൂപത്തിൽ ദേവി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ആ ആദിശക്തി തന്നെ സകലഭൂവനങ്ങളുടെയും അടിയിൽ ജലരൂപത്തിൽ ഭൂവനങ്ങൾക്ക് ആശ്രയമായി വർത്തിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ മുഖത്തുനിന്നും സീതയുടെ ആ ക്രിയാശക്തിരൂപം നാനാരൂപത്തിൽ പ്രകടമായി. ആ നാദത്തിൽനിന്ന് ബിന്ദുവും ബിന്ദുവിൽനിന്ന് ഓങ്കാരവും ഉണ്ടായി. ഓങ്കാരത്തിനുമപ്പുറത്ത് രാമനാകുന്ന വൈഖാനസ പർവതമുണ്ട്. അതിന് കർമ്മത്തെയും ജ്ഞാനത്തെയും സംബന്ധിച്ച പല ശാഖകളും ഉണ്ട്.

21. തത്ര ശ്രയീമയം ശാസ്ത്രമാദൃം സർവാ തഥ ദർശനം ഋഗ് യജുഃ സാമരൂപത്വാത് ത്രയീതി പരി കീർത്തിതാ
22. ഹേതുനാ കാര്യസിദ്ധേന ചതുർത്ഥാ പരികീർത്തിതാ ഋചോ യജുഃ ഷി സാമാന്യഥർവാം ഗിരസസ്തഥാ

N

P

I

K

- 23. ചാതുർഹോത്ര പ്രധാന താത് ലിംഗാദി
 ത്രിതയം ത്രയീ.
 അഥർവാം ഗിരസം രൂപം സാമ ഋഗ്
 യജുരാത്മകം
- 24. തഥാ ദിശന്യാഭിചാര സാമാന്യേന പൃഥക് പൃഥക്
 ഏകവിശ്വതി ശാഖായാമ്യഗോദഃ പിരകീർത്തിതഃ
- 25. ശതം ച നവശാഖാസു യ യജുഷാ മേവ ജന്മനാ
 സാമ്നഃ സഹസ്രശാഖാ സ്യുഃ പഞ്ചശാഖാ
 അഥർവണഃ
- 26. വൈഖാനസ മതസ്തസ്മിന്നാദൗ
 പ്രത്യക്ഷ ദർശനം
 സ്മര്യതേ മുനിഭിർ നിത്യം വൈഖാനസ
 മതഃ പരം.
- 27. കല്പോ വ്യാകരണം ശിക്ഷാ നിരൂക്തം
 ജ്യോതിഷം ഛന്ദഃ ഏതാനിഷ ഡംഗാനി.
- 28. ഉപാംഗമയനം ചൈവ മീമാംസാ ന്യായ വിസ്താരഃ
 ധർമ്മജ്ഞ സേവിതാർത്ഥം ച വേദ വേദോ
 ധികം തഥാ
- 29. നിബന്ധാഃ സർവ ശാഖാ ച സമയാ
 ചാര സംഗതി.
 ധർമ്മ ശാസ്ത്രം മഹർഷീണാ മന്തഃകരണ
 സംഭൃതം
- 30. ഇതിഹാസ പുരാണാഖ്യ മുപാംഗം ച
 പ്രകീർത്തിതം
 വാസ്തുവേദോ ധനുർവേദോ ഗന്ധർവ
 ശ്ച തഥാ മൂനേ
 ആയുർവേദശ്ച പഞ്ചൈതേ ഉപവേദാഃ
 പ്രകീർത്തിതാഃ
- 31. ദണ്ഡോ നിതിശ്ച വാർത്താ ച വിദ്യാ വായു
 ജയഃ പരഃ
 ഏകവിംശതി ഭേദോയം സ്വ പ്രകാശഃ
 പ്രകീർത്തിതഃ
 അതിൽ സർവ്വർത്ഥങ്ങളും വ്യക്തമാക്കുന്ന വേദത്രയീ
 എന്ന ആദിശാസ്ത്രം ഭവിക്കുന്നു. വേദത്രയീ ഋക്, യജുസ്സ്,
 സാമം ഇവയാണ്. അത് നാലു നാമം ചേർന്നതായി യജ്ഞ
 കർമ്മത്താൽ ദേവസ്വരൂപം വ്യക്തമാക്കുന്ന മൂന്നു വേദങ്ങൾ
 മാത്രമേ പ്രധാനമായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നുള്ളൂ. നാലാമത്തേ
 തായ അഥർവാംഗിരസ് ആദ്യത്തെ മൂന്നു വേദങ്ങളുടെ
 സ്വരൂപം തന്നെയാണ്. ഋഗ്വേദത്തിന് ഇരുപത്തി ഒന്നും യജുർ
 വേദത്തിന് നൂറ്റി ഒൻപതും സാമവേദത്തിന് ആയിരവും
 അഥർവവേദത്തിന് അഞ്ചും ശാഖകളുണ്ടെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.
 ഇവയിൽ വൈഖാനസമതം തന്നെയാണ് പ്രത്യക്ഷദർശനമായി
 പരിഗണിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതിനാൽ മുനിമാർ വൈഖാനസം

- തന്നെ സ്മരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനികൾ വേദങ്ങളോടൊപ്പം കല്പം,
 വ്യാകരണം, ശിക്ഷ, നിരൂക്തം, ജ്യോതിഷം, ഛന്ദസ്സ് എന്നീ
 ആറു വേദാംഗങ്ങളും ന്യായം, മീമാംസ, ശാസ്ത്രവിസ്താരം
 എന്നീ മൂന്ന് ഉപാംഗങ്ങളും പഠിക്കുന്നു. പുരാണേതിഹാസ
 ങ്ങൾ വാസ്തുവേദം, ധനുർവേദം, ഗാന്ധർവവേദം എന്നീ
 അഞ്ചു ഉപവേദങ്ങളുമുണ്ട്. ഇവയോടൊപ്പം വ്യാപാരം,
 ദണ്ഡം, നീതി, പരതത്വസ്ഥിതി മുതലായവയും സ്വപ്രകാ
 ശിതങ്ങളായ ശസ്ത്രങ്ങളാകുന്നു.
- 32. വൈഖാനസ ഋഷേഃ പൂർവ്വം വിഷ്ണോർ വാണീ
 സമുദ് ഭവേത്
 ത്രയീ രൂപേണ സങ്കല്പ്യ ഇതഥം ദേഹീ
 വിജ്യംഭതേ
- 33. സംഖ്യാ രൂപേണ സങ്കല്പ്യ വൈഖാനസ
 ഋഷേഃ പുരാ
 ഉദിതോ യാദൃശഃ പൂർവ്വം താദൃശം ശൃണു
 മേഖിലം
 ശശാദ് ബ്രഹ്മമയം രൂപം ക്രിയാശക്തി
 രൂപ്രാഹൃതം
 ആദ്യഘട്ടത്തിൽ വൈഖാനസഋഷിയുടെ ഹൃദയത്തിൽ
 ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ വാണി പ്രകടമായി. അതേ വാണി
 തന്നെ വേദത്രയ രൂപത്തിൽ സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടു. വൈഖാനസ
 നൻ ആ വാണിയെ സംഖ്യാരൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മമാത്മകരൂപം
 തന്നെ ബ്രഹ്മമാത്മക രൂപം ധരിക്കുന്ന ക്രിയാ ശക്തി തന്നെ
 ഭഗവാന്റെ സാക്ഷാൽ ശക്തിയെന്ന് വ്യക്തമാക്കി കൊടുത്തു.
- 34. സാക്ഷാത് ശക്തർഭഗവതഃ സ്മരണ മാത്രാരൂപാ
 ആവിർ ഭാവ പ്രാദുർ ഭാവാരത്ഥികാ നിഗ്രഹാനുഗ്രഹ
 രൂപാ ശാന്തി തേജോരൂപാ വ്യക്താവ്യക്ത കാരണച
 രണ സമഗ്രാവയവ മുഖവർണ്ണ ഭേദാ ബേദ രൂപാ ഭഗ
 വത് സഹചാരിണുനപായിന്യനവരത സഹാശ്രയി
 ന്യുദിതാ നുദിതാ കാരാ നിമേഷോന്മേഷ സൃഷ്ടി
 സ്ഥിതി സംഹാര തിരോധാനാനുഗ്രഹാദി സർവശക്തി
 സാമർത്ഥ്യാത് സാക്ഷാത് ശക്തിരീതി ഗിയതേ
 അവർ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ രൂപങ്ങളെ പ്രകടമാക്കിക്കൊണ്ട്
 ഭഗവാന്റെ ഇച്ഛകൊണ്ട് മാത്രം ഈ ദൃശ്യപ്രപഞ്ചത്തിൽ സ്വയം
 വ്യക്തമാകുന്നു. അവർ നിഗ്രഹാനുഗ്രഹ രൂപിണിയും ശാന്തി
 തേജോ രൂപിണിയും വ്യക്താവ്യക്തകാരണഭൂതയും ഭഗവാന്റെ
 സഹചാരിണിയും അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും അഭിന്നയും പ്രഭു
 വിനെ സമാശ്രയിക്കുന്നവളും വാച്യവും അവാച്യവുമായ രൂപ
 തോടുകൂടിയവളും നിമേഷോന്മേഷങ്ങൾ, ഉത്പത്തി, സ്ഥിതി
 വിനാശം, തിരോധാനം അനുഗ്രഹം എന്നിവയ്ക്ക് കഴിവുള്ള
 വലും അവിനാശിനിയായതിനാൽ സാക്ഷാൽ ശക്തിയെന്ന്
 പറയപ്പെടുന്നവളും ആണ്.
- 35. ഇച്ഛാശക്തി ത്രിവിധാ പ്രജയാവസ്ഥായാം വിശ്രമ
 ണാർത്ഥം ഭഗവതോ ദക്ഷിണവക്ഷസ്ഥലേ ശ്രീവത്സാ
 കൃതിർ ഭൂതാ വിശ്രാമ്യതീതി സാ യോഗ ശക്തിഃ

N

P

സീതയുടെ ഇച്ഛാസക്തിയെ സംബന്ധിക്കുന്ന രൂപം മൂന്നു വിധമാണ്. ആ യോഗശക്തി തന്നെയാണ് പ്രളയകാലത്ത് വിശ്രമാർത്ഥം ഭഗവാന്റെ മാർവിടത്തിൽ വലത്തുഭാഗത്ത് ശ്രീവത്സത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ വിശ്രമിക്കുന്നത്.

36. ഭോഗ ശക്തിർ ഭോഗരൂപാ കല്പ വൃക്ഷ
കാമധേനു ചിന്താമണി ശംഖ പത്മ നിധ്യാദി
നവനിധി സമാശ്രിതാ ഭഗവദ്ദാസകാനാം
കാമനയാ ഭക്തിയുക്താ നരം നിത്യ നൈമി
ത്തിക കർമ്മ ഭിരഗ്നി ഹോത്രാദിഭിർവാ
യമനിയമാസന പ്രാണായാമ പ്രത്യഹാര ധ്യാ

ന ധാരണാ സമാധിഭിർ വാലമനഞ്ച ഭി
ഗോപുരപ്രാകാരാദി ഭിർവിമാനാദി ഭിഃ സഹ
ഭഗവദിഹ്രഗാർച്ചാ പുജോ പകരണൈ രർച്ച
നൈഃ സ്നാനാദിഭിർവാ പിത്യ പുജാദിഭി
രന്ന പാനാദിഭിർ വാ ഭഗവത് പ്രീത്യർത്ഥ
മുക്ത്യാ സർവം ക്രിയതേ.

സീതാദേവി തന്നെയാണ് ഭോഗരൂപിണീശക്തി. അവൾ കല്പ വൃക്ഷാദി നവനിധികളിൽ നിവസിക്കുന്നു. ദേവി ഭഗവദ് ഭക്തന്മാരുടെ ഇച്ഛാനിച്ഛയനുസരിച്ച് നിത്യനൈമിതിക കർമ്മത്തിൽ യജ്ഞാദികർമ്മങ്ങൾ യമം, നിയമം, ആസനം, പ്രാണായാമം, പ്രത്യഹാരം, ധ്യാനം, ധാരണ, സമാധി എന്നിവ മുഖേന ഉപാസിക്കുന്നവർക്ക് ഉപഭോഗത്തിനു വേണ്ടി വിഭിന്നഭോഗങ്ങളെ നൽകുന്നു. ദേവി തന്നെയാമ് ഭഗവദ് വിഗ്രഹ പുജയ്ക്കായുള്ള സാമഗ്രികളും തീർത്ഥജലവും അന്നവും രസവും കല്പിച്ച് നൽകുന്നത്.

37. അഥാതോ വീരശക്തിശ്ചതർ ഭുജാ അഭയ വരദപ
ത്മധരാ കിരീടാഭരണയുതാ സർവദേവൈഃ പരിവൃതാ
കല്പതരുമുലേ ചതുർഭിർഗജൈഃ രത്ന ഘടൈ രമ്യത
ജലൈരഭിഷിച്ഛമാനാ സർവദേവതൈർ ബ്രഹ്മാദിഭിർ
വന്ദ്യമാനാ അണിമാദ്യഷ്ട്ടൈശ്ചര്യ യുതാ സംമുഖേ

കാമധേനുനാ സ്തൂയമാനാ വേദശാസ്ത്രാദിഭിഃ
സ്തൂയമാനാ ജയാത്യപ്സരഃ സ്ത്രീഭിഃ പരിചര്യ
മാണാ ആദിത്യ സോമാഭ്യോം ദീപാഭ്യോം പ്രകാശ്യമാനാ
തുംബൂരു നാരദാദിഭിർഗീയമാനാ രാകാസിനീ
വാലീഭ്യോം ഹരത്രേണസ്താദിനീ മായാഭ്യോം ചാമരേണ
സ്വാഹാസ്വാധാഭ്യോം വ്യജനേന ഭൃഗുപുണ്യാ ദിഭിര
ദ്യുർച്ചമാനാ ദേവീ ദിവ്യസിംഹാസനേ പദ്മാസനാരൂ
ഢ, സകലകാരണ കാര്യകരീ ലക്ഷ്മീർ ദേവസ്യ
പൃഥക് ഭവന കല്പനാ അലംചകാരസ്ഥിരാ പ്രസന്ന
ലോചന, സർവദേവതൈഃ പുജ്യമാനാ വീരലക്ഷ്മീ
രിതി വിജ്ഞായത ഇത്യുപനിഷത്.

ചതുർഭുജങ്ങളോടു കൂടിയതാണ് സീതാദേവിയുടെ വീരശക്തിരൂപം. ദേവിയുടെ കൈകളിൽ വരദമുദ്ര അഭയമുദ്ര, രണ്ടു താമര, എന്നിവ ശോഭിക്കുന്നു. ദേവീകീർടത്താലും മറ്റ് ആഭരണങ്ങളാലും സമാലംകൃതയാണ്. നാല് വെളുത്ത ആനകൾ, രത്നഖചിതമായ കലശങ്ങളിൽകൂടി അമൃതജലം കൊണ്ട് ദേവിയെ അഭിഷേകം ചെയ്യുന്നു. സേവകന്മാർ ചുറ്റും നില്ക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് തുടങ്ങിയ ദേവന്മാർ ദേവിയെ സ്തുതിക്കുന്നു. അണിമാദികളായ അഷ്ട്ടൈശ്വര്യങ്ങളാൽ സമ്പന്നയായ ലക്ഷ്മീസ്വരൂപിണിയായ സീതാദേവിയെ കാമധേനു വന്ദിക്കുന്നു. വേദ ശാസ്ത്രാദികൾ ദേവന്മാരുടെ രൂപം പുണ്ട് ദേവിയെ വന്ദിക്കുന്നു. ജയാദി ദേവാംഗനമാർ പരിചരിക്കുന്നു. രാക എന്നും സിനീവാലി എന്നും പേരുള്ള രണ്ടു ദേവിമാർ കൂട പിടിക്കുന്നു. സ്താദിനിയും മായയും വെൺചാമരം വീശുന്നു. സ്വാഹയും സ്വാധയും വിശരിക്കൊണ്ടു വീശുന്നു. ഭ്രഗു തുടങ്ങിയ മഹാത്മാക്കൾ പുജ ചെയ്യുന്നു. സൂര്യ ചന്ദ്രന്മാർ ദീപ രൂപത്തിൽ പ്രകാശം വിതരുന്നു. തുംബൂരു നാരദാദികൾ ദേവിയുടെ ഗുണ കീർത്തനം നടത്തുന്നു. ദേവി ദിവ്യ സിംഹാസനസ്ഥമായ അഷ്ട്ടഭുജ കമലത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നു. ആ ദേവി തന്നെയാണ് സകല കാര്യ കാരണങ്ങളുടെ വിധാത്രി. ദേവി ദിവ്യാഭരണ വിഭൂഷിതയാണ്. ദേവന്മാരാൽ പുജിതയായി പ്രസന്ന നേത്രയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വീരലക്ഷ്മീ തന്നെയാണ് സീതാദേവി. ദേവിയെ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിക്കുക.

സീതോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

സൂര്യോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം ഭദ്രം കർണ്ണേഭിഃ ശൃണുയാമ ദേവ ഭദ്രം പശ്യേ
മാക്ഷഭിർയജത്രാഃ സ്ഥിരൈരംഗൈ സ്തൂഷ്ടുവാംസ

സ്തന്നുദിവ്യശേമ ദേവഹിതം യദാ യുഃ സ്വസ്തി ന
ഇന്ദ്രോ വൃദ്ധ ശ്രവാഃ സ്വസ്തി നഃ പുഷാ വിശ്വ വേദാ
സ്വസ്തി ന സ്താർകേഷ്യാ അരിഷ്ടനേമിഃ സ്വസ്തി നോ
ബൃഹസ്പതിർദധാതു ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

I

K

പുജനീയരായ ദേവന്മാരെ, ഞങ്ങൾ ചെവികളാൽ മംഗളം കേൾക്കുമാറാകട്ടെ. സുദൃശങ്ങളായ അംഗങ്ങളാലും ദേഹത്താലും നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചു കൊണ്ട് ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്കു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ആയുസ്സു മുഴുവൻ അനുഭവിക്കാനിടവരട്ടെ. മഹാ കീർത്തിമാനായ ഇന്ദ്രൻ ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളമരുളട്ടെ. സർവവുമറിയുന്ന പുഷ്യാവ് ഞങ്ങൾക്ക് മംഗളം നൽകട്ടെ. ബൃഹസ്പതി മംഗളമരുളട്ടെ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഹരി ഓം അഥസൂര്യംഗിസം വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ ബ്രഹ്മാ ഋഷി ഗായത്രി ഛന്ദഃ ആദിത്യോദേവകാഹംസഃ സോഽഹമഗ്നിനാരായണയുക്തം ബീജം ഹൃല്ലേഖാശക്തിഃ വിയാദി സർഗ്ഗസംയുക്തം കീലകം ചതുർവിധപുരുഷാർത്ഥ സിദ്ധ്യർത്ഥേ വിനിയോഗഃ ഷ്ട്സരാരുഢേന ബീജേന ഷഡംഗം രക്താം ബുജ സംസ്ഥിതം സപ്താശ്വരഥിനം ഹിരണ്യവർണ്ണം ചതുർഭുജംപത്മദയാഭയവരദഹസ്തം കാലചക്ര പ്രണേതാരം ശ്രീ സൂര്യ നാരായണം യ ഏവം വേദ സ വൈ ബ്രാഹ്മണഃ ഓം ഭൂർഭുവസുഃ ഓം തത് സവിതുർവരേണ്യം ഭർഗ്ഗോ ദേവസ്യ ധീമഹി ധിയോ യോന പ്രചോദയാത് സൂര്യ ആത്മാ ജഗതാ സ്ഥുഷശ്ച സൂര്യാദൈ ചലിമാനി ഭൂതാനി ജായന്തേ സൂര്യാദൃജന്തഃ പർജന്യോ അന്നമാത്മാ നമസ്ത ആദിത്യ തമേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാസി തമേവ പ്രത്യക്ഷം വിഷ്ണു രസി തമേവ പ്രത്യക്ഷം രുദ്രോഽസി തമേവ മൃഗസി. തമേവ പ്രത്യക്ഷം യജ്ജുരസി. തമേവ പ്രത്യക്ഷം സമാസി. തമേവ പ്രത്യക്ഷമഥർവാസി. തമേവ സർവം ഛന്ദോഽസി. ആദിത്യോദായുർ ജായതേ. ആദിത്യോദ് ഭൂമിർ ജായതേ. ആദിത്യോദാപോ ജായന്തേ. ആദിത്യോദ് ജ്യോതിർ ജായതേ. ആദിത്യോദ് വ്യോമ ദിശോ ജായന്തേ. ആദിത്യോ ദേവാ ജായന്തേ. ആദിത്യോ ദേവാ ജായന്തേ. ആദിത്യോ വാ ഏഷ ഏതമണ്ഡലം തപതി അസാവാദിത്യോ ബ്രഹ്മ ആദിത്യോന്തഃ കരണ മനോ ബുദ്ധി ചിത്താഹങ്കാരാഃ ആദിത്യോ വൈവ്യാനഃ സമാനാപാനോദാനോപ്രാണഃആദിത്യോ വൈശ്വരോത്രതക് ചക്ഷുസനാപ്രാണാഃ ആദിത്യോ വൈവാക്പാണിപാദ പായുപസ്ഥാഃ ആദിത്യോ വൈശബ്ദസ്പർശ രൂപരസഗന്ധാഃ ആദിത്യോ വൈവചനാ ദാനഗമന വിസ്തർഗ്ഗാനന്ദാഃ ആനന്ദമയോ ജ്ഞാനമയോ വിജ്ഞാനമായഃ ആദിത്യഃ

അനന്തരം സൂര്യനെ സംബന്ധിച്ച അഥർവവേദീയ മന്ത്രങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനിക്കാം. ഈ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ബ്രഹ്മാവാകുന്നു. ഛന്ദസ്സ് ഗായത്രി ദേവത സൂര്യനും “ഹംസ സോളഹം അഗ്നി നാരായണയുക്തമാണ് ബീജം. ഹൃല്ലേഖ ശക്തി. വിയാദി സംസർഗ്ഗ സംയുക്തം കീലകം. ഇതിന്റെ വിനിയോഗം നാലുവിധത്തിലുള്ള പുരുഷാർത്ഥത്തിനാണ്. ആറുസ്വരങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠമായ ബീജത്തോടൊപ്പം ഷഡംഗ രക്തകമലത്തിൽ സ്ഥിതനും ഏഴു അശ്വങ്ങളെ കെട്ടിയ രഥത്തിൽ അധിരൂഢനും ഹിരണ്യവർണ്ണനും നാലുഭുജങ്ങളിൽ

കമലം വരമുദ്രാത്മകമായ കാലചക്രത്തിന്റെ വിധായകനായ ഈ നിലയിൽ സൂര്യദേവനെ അറിയുന്നവൻ തന്നെയാണ് ബ്രാഹ്മണൻ. സൂര്യ നാരാണൻ പ്രണവത്തിന്റെ അർത്ഥഭൂതമായ ചിത് സത് ആനന്ദമയനാണ്. ഭൂഃ ഭുവഃ സഃ രൂപത്തിൽ ത്രൈലോക്യാത്മകനാണ്. വിശ്വരചയിതാവായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തേജസ്സിനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു ആ ഭഗവാൻ ഞങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയെ വേണ്ട വിധത്തിൽ പ്രേരിപ്പിക്കട്ടെ. സൂര്യൻ സമ്പൂർണ്ണസ്ഥാവര ജംഗമങ്ങളുടെ ആത്മാവാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നാണ് ഈ ഭൂതങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത് .അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു തന്നെ യജ്ഞങ്ങൾ മേഘം ആത്മാവ് എല്ലാ ആവിർഭൂതമായി. അല്ലയോ ആദിത്യോ, ഞങ്ങൾ അങ്ങയെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങു തന്നെ കർമ്മവും കർത്താവും അങ്ങുതന്നെ ബ്രാഹ്മാവും വിഷ്ണുവും. അങ്ങുതന്നെ രുദ്രൻ, ഋക്ക, യജുസ്സ്, സാമം, അഥർവം ഇതൊക്കെ അങ്ങു തന്നെ. അങ്ങ് സമ്പൂർണ്ണ ഛന്ദ രൂപനാണ്. ആദിത്യനിൽ നിന്നും തന്നെയാണ് വായു, ഭൂമി, ജലം, ജ്യോതിസ്സ്, ആകാശം, ദിക്കുകൾ എല്ലാം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നാണ് ദേവന്മാർ ഉത്ഭവിച്ചത്. വേദങ്ങളുടെ ഉല്പത്തിയും അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു തന്നെ. ഈ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ ആദിത്യനാണ്. തപിപ്പിക്കുന്നത്. ആദിത്യൻ തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മം. അന്തഃകരണ രൂപവും അദ്ദേഹം തന്നെ. പഞ്ചപ്രാണങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നതും സൂര്യൻ തന്നെ. പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതും ആ ദേവൻ തന്നെ. ജ്ഞാനവിജ്ഞാനയുക്തനും ആനന്ദമയനും ഈ ആദിത്യനാകുന്നു.

നമോ മിത്രായ ഭാനവേമൃത്യോർമാ പാഹി. ഭ്രാജിഷ്ണവേ വിശ്വ ഹേതവേ നമഃ സൂര്യാത് ഭവന്തി ഭൂതാനി സൂര്യേണ പാലിതാന തു സൂര്യേലയം പ്രപ്നുവന്തി യഃ സൂര്യാ സോഹമേവ ച ചക്ഷുർധാരണോ ദേവഃ സവിതാ ചക്ഷുർനോ ദേവഃ സവിതാ ചക്ഷുർന ഉത പർവതഃ ചക്ഷുർധാതാ ദധാതുനഃ ആദിത്യായ വിദ്മഹേ സഹസ്ര കിരണായ ധീമഹി തന്നഃ സൂര്യഃ പ്രചോദയാത് സവിതാ പശ്യാത്താത് സവിതാ പുരസ്താത് സവിതോത്തരാർത്താത് സവിതാ ധരത്താത് സവിതാ നഃ സുവതു സർവതാ തിരം സവിതാ നോ രാസതാം ദീർഘ മാധുഃ ഓമിത്യേ കാക്ഷരം ബ്രഹ്മ ഘൃണിരീതി ദേവോക്ഷരേ സൂര്യ ഇത്യക്ഷര ദധം ആദിത്യ ഇതി ത്രീണ്യക്ഷരാണി ഏതസൈവ്യ സൂര്യസ്യ അഷ്ടാക്ഷരോ മനുഃ യഃ സദാഹര ഹർജപതി സ വൈ ബ്രാഹ്മണോഭവതി സ വൈ ബ്രാഹ്മണോ ഭവതി സൂര്യാഭിമുഖോജപ്താ മഹാ വ്യാധിഭയാത് പ്രമുച്യതേ അലക്ഷ്മീർ നശ്യതി അഭക്ഷ്യ ഭക്ഷണാത് പുതോ ഭവതി അഗമ്യാഗമനാത് പുതോ ഭവതി പതിത സംഭാഷണാത് പുതോ ഭവതി അസത് സംഭാഷണാത് പുതോ ഭവതി മധ്യാഹ്നേ സൂര്യാഭിമുഖഃ പതോത് സദ്യോത്പന്ന പഞ്ചമഹാപാതകാത് പ്രമുച്യതേ സൈ ഷ്യാം സാവിത്രീം വിദ്യാ ന കിഞ്ചിദപി ന കസ്മൈചിത് പ്രശംസയേത് യ ഏതാം

N

P

I

K

മഹാഭാഗഃ പ്രാതഃ പാതി സ ഭാഗ്യവാൻ ജായതേ പശുൻ വിരുതേ വേദാർത്ഥാൻ ലഭതേ ത്രികാല മേതത് ജപ്താ ക്രതുശതഫലമവാപ്നോതി യോ ഹസ്താ ദിത്യേ ജപതി സ മഹാ മൃത്യും തരതി സ മഹാമൃത്യും തരതി യ ഏവം വേദ ഇതി സുര്യോ പനിഷത്

മിത്ര ദേവന് നമസ്കാരം. സൂര്യ ഭഗവാന് നമസ്കാരം. ഭഗവാനെ, മരണത്തിൽ നിന്ന് എനെ രക്ഷിക്കുക. വിശ്വത്തിന് കാരണഭൂതനും തേജസ്വിയുമായ സൂര്യന് നമസ്കാരം. സൂര്യനിൽ നിന്നാണ് ഈ സകല ചരാചര പ്രാണികളുടെയും ഉല്പത്തി ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. അവയെയെല്ലാം സംരക്ഷിക്കുന്നതും സൂര്യൻ തന്നെയാണ്. അവസാനം സകലജീവികളും അദ്ദേഹത്തിൽ ലീനനായി ഭവിക്കുന്നു. ആ സൂര്യൻ ഞാൻ തന്നെയാണ്. സവിതാവായ ദേവൻ നമ്മുടെ കണ്ണാണ്. സകലതിനെയും ധാരണം ചെയ്യുന്ന സൂര്യൻ നമ്മുടെ നേത്രങ്ങൾക്ക് ദർശന ശക്തി നൽകുന്നു. സഹസ്ര രശ്മിയായ ഭാസ്കരനെ ഞങ്ങൾ ധ്യാനിക്കുന്നു. സൂര്യദേവൻ ഞങ്ങൾക്ക് പ്രേരണ

നൽകട്ടെ പുറകിലും മുമ്പിലും തെക്കും വടക്കുമെല്ലാം സൂര്യദേവൻ തന്നെയാണ്. ആ സവിതാ ദേവൻ ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടി സകലതും ഉല്പന്നമാക്കട്ടെ. അദ്ദേഹം ഞങ്ങൾക്ക് ദീർഘായുസ്സ് നൽകട്ടെ. ഓം രൂപത്തിലുള്ള ഏകാക്ഷരമന്ത്രം ബ്രഹ്മമാകുന്നു. 'ഘൃണി സൂര്യൻ രണ്ടും രണ്ടക്ഷരമുള്ള മന്ത്രങ്ങളാണ്. ആദിത്യൻ എന്നതിൽ മൂന്ന് അക്ഷരങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇതെല്ലാം ചേർന്ന് സൂര്യനാരായണന്റെ അഷ്ടാക്ഷര മന്ത്രം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ഈ മന്ത്രം എന്നും ജപിക്കുന്നവർ ബ്രഹ്മയജ്ഞനായിത്തീരുന്നു. സൂര്യൻ അഭിമുഖമായി നിന്ന് മോചനം ലഭിക്കുന്നു. ദാരിദ്ര്യവും പാപവും അകലുന്നു. പഞ്ച മഹാപാപവും നശിക്കും ഈ സാവിത്രീ വിദ്യയെപ്പറ്റി ആരുടെ മുന്നിലും പ്രശംസിക്കരുത്. ഏതൊരാൾ പ്രഭാതത്തിൽ ഇത് ജപിക്കുന്നു. അവൻ ഭാഗ്യവാനാകും. മൃഗങ്ങൾ ലഭിക്കാനിടയാകും. വേദാർത്ഥ ജ്ഞാനമുണ്ടാകും. സൂര്യൻ അത്തം നക്ഷത്രത്തിൽ നിൽക്കുന്ന ദ്വവസം ഇതു ജപിച്ചൽ മഹാ മൃത്യുവിനെ തണം ചെയ്യുന്നു.

സുര്യോപനിഷത് സമാപിച്ചു.

സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മി ഉപനിഷത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. വാങ് മേ മനസി പ്രതിഷ്ഠിതാ മനോ മേ വാചി പ്രതിഷ്ഠിത മാവിരാവിർ മ ഏധി വേദസ്യമ ആണീ സ്ഥഃ ശ്രുതം മേ മാ പ്രഹാസീ അനേ നാധീ തേനാ ഹോ രാത്രാത് സംദധാമി ഋതം വദിഷ്യാമി സത്യം വദിഷ്യാമി തന്മാമവത്. തദക്താരമവതു അവ തുമാം. അവതുവക്താരമവതു വക്താരം. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

എന്റെ വാക്ക് മനസ്സിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കട്ടെ. എന്റെ മനസ്സ് വാക്കിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കട്ടെ. സ്വയം പ്രകാശാത്മാവോ അങ്ങ് എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷമാകണേ. അല്ലയോ മനോവാക്കുകളെ, നിങ്ങൾ എന്റെ വേദജ്ഞാനത്തിനാധാരമാണ്. അതുകൊണ്ട് എന്റെ വേദാധ്യായനത്തെ നശിപ്പിക്കരുത്. വേദാധ്യായനത്തിൽ തന്നെ ഞാൻ രാവു പകലും ചിലവഴിക്കുന്നു. മാനസികമായും വാചികമായും ഞാൻ സത്യം പറയും എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ. വക്താവിനെ രക്ഷിക്കട്ടെ. എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ. വാക്താവിനെ രക്ഷിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഒന്നാം ഖണ്ഡം

1. അഥ ഭഗവന്തം ദേവാച ഉഘൃഷ്ടം ഹേ ഭഗവൻ നഃ കഥയ സൗഭാഗ്യ ലക്ഷ്മീ വിദ്യാം
2. തഥേതി അവോചത് ഭഗവാൻ ആദിനാരായണഃ സർവദേവാഃ യുയം സാവധാനമനസോ ഭൂത്യാ ശൃണുതം തുരീയ രൂപാം തുരീയാതീതാം സർവോ ത്കടാം സർവമന്ത്രാ സനഗതാം പീഠോ പീഠ ദേവതാ പരിവൃതാം ചതുർഭുജാം ശ്രിയം ഹിരണ്യവർണ്ണാം ഇതി. പഞ്ച ദശ ഋഗ് ഭിർ ധ്യായേത്.

ദേവന്മാർ ഭഗവാനായ ആദി നാരായണനോട് പറഞ്ഞു:- “ഭഗവാനേ, ഞങ്ങൾക്ക് സൗഭാഗ്യ ലക്ഷ്മി വിദ്യ ഉപദേശിച്ചു തന്നാലും. ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു:- “അങ്ങനെ തന്നെ. ദേവന്മാരെ, നിങ്ങൾ എല്ലാവരും ഏകാഗ്രചിത്തരായി കേൾക്കുവിൻ സ്ഥൂലം, സൂക്ഷ്മം, കാരണം എന്നീ മൂന്ന് അവസ്ഥകൾക്കും ഉപരിയായി തുരീയാവസ്ഥയ്ക്കും അതായത്, അതിനും ഉപരിയായി നിർഗുണവും ശാന്തവുമായ രൂപത്തോടു കൂടിയവളും സർവമന്ത്രാസൗസ്ഥയും പീഠങ്ങളിലും ഉപപീഠങ്ങളിലും വിരി

N

P

I

ജിക്കുന്നവളും ദേവന്മാരാൽ പരിസേവിതയും നാലു ഭുജങ്ങളോടു കൂടിയവളുമായ ലക്ഷ്മീദേവിയെ പതിനഞ്ചു ഋക്കുകളെക്കൊണ്ട് ധ്യാനിക്കണം.

3. അഥ പഞ്ചദശ ഋഗാത്മകസ്യ ശ്രീ സ്മൃതസ്ഥസ്യ നന്ദകർമ്മ ചിക്ലിതേന്ദിരാസുതാ ഋഷയഃശ്രീശി ഷ്യാദയാ ഋച ചതുർ ദശാനാം ഋചാം ആനന്ദം ഋഷയം ഹിരണ്യവർണ്ണാദ്യാൽ യത്ര യസ്യ നഷ്ടുപ് ഛന്ദഃ കാംസോ അസ്മീത്യ സ്യ ബൃഹതീ ഛന്ദഃ തദന്ത്യ യോർ ദയോ സ്മൃതീഷ്ട പ് പുനരഷ്ടക സ്യാനുഷ്ഠ പശേഷസ്യ പ്രസ്താര പംക്തിഃ ത്ര്യഗ്നിർ ദേവതാ ഹിരണ്യ വർണ്ണാമിതി ബീജം കാംസോ സ്മീതി ശക്തിഃ ഹിരണ്യയാ ചന്ദ്രരജത സ്രജാ ഹിരണ്യാ ഹിരണ്യ വർണ്ണേതിപ്രണവാദി നമോന്തൈ ശ്ചതുർത്ഥ്യ നൈരംഗന്യാസഃ അഥ വക്ത്ര ത്രയൈ രംഗന്യാസ മസ്തകലോചനാശ്രുത പ്രലാണവദന കണ്ഠബാഹുദയ ഹൃദയനാഭി ഗൃഹ്യ പായുരുജാനു ജംഘേഷു ശ്രീ സുക്തൈ-രേവ ക്രമ ശോ ന്യസേത്.

പതിനഞ്ചു ഋക്കുകളുടെയും ഋഷിമാർ ഇന്ദിര, ആനന്ദം, കർമ്മൻ, ചിക്ലിതൻ എന്നിവരാണ് ആദ്യമന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷി ഇന്ദിരയും ശേഷമുള്ളവയുടെ ഋഷിമാർ പുത്രന്മാരുമാണ്. ആദ്യത്തെ മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളുടെ ഛന്ദസ്സു അനുഷ്ടുപും നാലാമത്തതിന്റെ ബൃഹതീയും അഞ്ചാമത്തതിന്റെയും ആറാമത്തേതിന്റെയും ത്രിഷ്ടുപും ഏഴാമത്തേതുമുതൽ പതിനാലാമത്തേതു വരെയുള്ളത് അനുഷ്ടുപും പ്രസ്താരപംക്തിയുമാകുന്നു. ദേവത ശ്രീയും അഗ്നിയും ബീജം ഹിരണ്യവർണ്ണവും ശക്തി കാഡോസ്മിയും ആകുന്നു. ഹിരണ്യമ്യതീ, ചന്ദ്ര, രജതസ്രജ, ഹിരണ്യ സ്രജ, ഹിരണ്യ, ഹിരണ്യ വർണ്ണ എന്നീ നാമങ്ങളെ ചതുർത്ഥീ വിഭക്തിയിൽ വെച്ച് ഓം കാരത്തിൽ നിന്നുമാരംഭിച്ച് ഒടുവിൽ നമഃ എന്നുചുരിച്ച് ന്യസിക്കണം. പിന്നെ വക്ത്രത്രയം കൊണ്ടു ശിരസ്സ്, നേത്രം, ശ്രോത്രം, നാസിക, മുഖം, കണ്ഠം, ബാഹുദയം, ഹൃദയം, നാഭി, ഗൃഹ്യം, വായു, ഊരു, ജനു, ജംഘ എന്നിവയിൽ ശ്രീസുക്തം കൊണ്ടു തന്നെ യഥാക്രമം ന്യസിക്കണം. പന്നീട് ശ്രസുക്തമന്ത്രത്താൽ അംഗന്യാസം ചെയ്യുക. താഴെ പറയുന്ന മന്ത്രത്താൽ ധ്യാനിക്കുക.

അരുണകമല സംസ്ഥാതദ്രജാ പുഷ്പ വർണ്ണാഃ
കരകമല ധൃതേ ഷ്ട്രാഭിതി യുഗ്മാം ബുജാച
മണി കടക വിചിത്രാലംകൃതാ കല്പ ജാലൈഃ
സകല ഭുവനമാതാ സന്തതം ശ്രീഃ ശ്രീ യൈനഃ

അരുണകമലത്തിൽ വിരാജിക്കുന്നവളും കമലപരാഗതുല്യമായ പീതവർണ്ണം ചേർന്നവളും വരദാഭയ മുദ്രായുക്തയും രണ്ടു കൈകളിലും താമരപ്പൂവ് ധരിച്ചവളും മണിമയവലയങ്ങളാൽ സമലംകൃതയും സർവലോകമാതാവുമായ ശ്രീമഹാലക്ഷ്മി നിരന്തരം ഞങ്ങളെ ഐശ്വര്യ സമ്പന്നരാക്കട്ടെ.

5. തത് പീഠ കർണ്ണികായാം സസാധ്യം ശ്രീബീജം. വസ്വാദിതു കലാപർമേഷു ശ്രീസുക്ത ഗതാർദ്ധാർയ

ഋചാ തദ് ബഹിഭ്യഃ ശു ചിരിതി മാത്യകയാ യ ശ്രീയഃ യന്ത്രാംഗ ദശകം ച വിലിഖ്യ ശ്രീയമാവാഹയേത്.

6. അംഗൈഃ പ്രഥമാ റ്വ്യതിഃ പദ്മാദിഭിർ ദിതീയാലോ കേശൈസ്തുതീയാ. തദാ യാദൈ സ്തുതീയാ വൃതിർ ഭവതി ശ്രീസുക്തൈരാവാഹനാദി ഷോ ഡശസഹസ്ര ജപഃ

7. സൗഭാഗ്യരമൈകാക്ഷര്യോ ഭൃഗുനിചുദ് ഗായത്രി ശ്രീയ ഋഷ്യാദയഃ ശമിതി ബീജശക്തിഃ ശ്രീമിത്യാദി ഷഡംഗം

8. ഭൃയാദ്ഭൃയോ ദിപദ്മാഭയ വരദകരാ തപ്തകാർത്ത സ്വരാഭാം ശുബ്രാഭ്രാഭേഭേ യുഗ്മ ദയകരധൃത കുഭാദ്ഭിരാസിച്യമാനാ രത്നൗ ഘാ ബദ്ധമൗലിർ വിമല തരദുകുലാർത്തവാലേപനാഡ്യാ, പദ്മാക്ഷീ പദ്മനാഭോരസികൃതവസതിഃ പദ്മഗാ ശ്രീഃ ശ്രീയൈനഃ

പീഠകർണ്ണികയുടെ ഉള്ളിൽ സാദ്ധ്യകാരകമായ ബീജം എഴുതിയതിനുശേഷം ദ്വാദശ കമലം അഷ്ടദളം എന്നിവയോടു കൂടിയ താമരകളിൽ ഭുവ്യതമദ്ധ്യേ ശ്രീസുക്തത്തിന്റെ പകുതി ഋക്കുകൾ എഴുതുക. പിന്നീട് നിർഭൃതവൃത്തങ്ങളിൽ ഫലശ്രുതി രൂപത്തിലുള്ള ഋക്കുകൾ എഴുതി ഷോഡശാരമദ്ധ്യേ മുകളിൽ അകാരം മുതൽ സകാരം വരെ മാതൃകാ വർണ്ണങ്ങൾ എഴുതണം. ഏറ്റവും മുകളിൽ നിർഭൃതവൃത്തത്തിൽ വഷഡ് സമ്പന്നമായ തരിത എന്ന ബീജാക്ഷരത്തോടുകൂടി ശ്രീബീജത്തെ ലേഖനം ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ പത്ത് അംഗങ്ങളുള്ള ശ്രീചക്രം നിർമ്മിക്കണം. അംഗമന്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ട് പ്രഥമാവരണപൂജ നടത്തുക. പദ്മനിധികളാൽ രണ്ടാമതും ആവരണപൂജ വേണമം. ലോകപാലകന്മാർ മുഖേന തൃതീയാവരണ പൂജയും വജ്രാദി ആയുധങ്ങൾ മുഖേന ചതുർത്ഥാ വരണ പൂജയും ക്രമമനുസരിച്ച് നിർവഹിക്കുക. ശ്രീസുക്തത്തിന്റെ ഋക്കുകളാൽ ആവാഹനാദി കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുക. പിന്നെ പുരശ്ചരണാർത്ഥം പതിനായിരം മന്ത്രങ്ങൾ ജപിക്കണമെന്നാണ് നിർദ്ദേശം. ഏകാക്ഷരമായ സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മീ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷിഭൃഗുവും ഛന്ദസ്സ് നീചുദ് ഗായത്രിയും ദേവത ശ്രീയും ആണ്. ബീജം ശ്രീമുഖേനയും അംഗന്യാസം ശ്രോം എന്നിവവ മുഖേനയും ചെയ്യാം. രണ്ടു കൈകളിലും താമരയും മറ്റ് കരയുഗത്തിൽ വരദാഭയമുദ്രകളും ധരിച്ചിരിക്കുന്നവളും സ്വർണ്ണസമാനമായ ശരീരകാന്തിയോടു കൂടിയവളും മേഘസമപ്രഭയും രണ്ട് ആനകളുടെ തുമ്പിക്കരങ്ങളാൽ കമലജലത്താൽ അഭിഷിക്തയും അരുണരത്ന ചെലിതമായ കിരീടം ധരിച്ചവളും ഋക്കുകൾക്കിണങ്ങിയ അംഗരാഗം പുശിയവളും ഭുവസ്ത്രാണ പരായണയും കമലോചനയും ശ്രീപത്മനാഭന്റെ വക്ഷസ്സിൽ വസിക്കുന്നവളും കമലാസനയുമായ ശ്രീദേവി നമുക്ക് പരമമായ ഐശ്വര്യം നൽകുമാറാകട്ടെ.

9. തത് പീഠം അഷ്ടപത്രം വൃത്ത ത്രയം ദ്വാദശരാശി ഖണ്ഡം ചതുരശ്രം രമാപീഠം ഭവതി. കർണ്ണികായാം സസാധ്യം ശ്രീബീജം വിഭൃതിരുന്നതിഃ കാന്തിഃ സൃഷ്ടിഃ

N

P

I

K

കീർത്തി: സന്നതിർ വ്യുഷ്ടി: സത്കൃഷ്ടി: ഋദ്ധി: ഇതി പ്രണവാദി നമോന്തൈശ്വതൂർത്ഥ്യ നൈർ നവശക്തിര യജേത്. അംഗേ പൃഥമാവൃതിഹ വാസുദേവാദിദിർ ദതീയാ ബാലക്യാദിദി സത്യതീയാ ഇന്ദ്രാ ദിദിശ്വർത്ഥീ ഭവതി ദ്വാദശ ലക്ഷ: ജപ

മൂന്നു വൃത്തത്തോടു കൂടിയ രമാപീഠയന്ത്രം അടയാളപ്പെടുത്തണം. അഷ്ടദശകർണ്ണികയിൽ സാധ്യ സഹിതം ബീജമെഴുതുക. ആദ്യം മുതൽ ഓങ്കാരവും ഒടുവിൽ നമഃ എന്ന യോഗസഹിതം ഓരോ നാമത്തിന്റെയും ചതുർത്ഥി വിഭക്തി പ്രയോഗത്താൽ നവശക്തികളെ പൂജിക്കണം. വിദ്യുതി, ഉന്നതി, കാന്തി, സൃഷ്ടി, കീർത്തി, സന്നതി, വ്യുഷ്ടി, സത്കൃഷ്ടി, ഋദ്ധി എന്നിവയാണ് നവശക്തികൾ. അംഗന്യാസം കൊണ്ട് ആദ്യമായി ആവരണപൂജ ചെയ്യുക. പിന്നെ വാസുദേവൻ, സങ്കർഷണൻ, പ്രദ്യുമ്നൻ, അനിരുദ്ധൻ എന്നിവരെ ക്രമമനുസരിച്ച് പൂജിക്കണം. ഇങ്ങനെ ദതീയാവരണ പൂജ ചെയ്യുക. ബാലകി തുടങ്ങിയവരെയും പൂജിച്ചുകൊണ്ട് തൃതീയാവരണ പൂജയും വേണം. ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാരെയും അവരുടെ ആയുധങ്ങൾ മുഖേന ചതുർത്ഥാവരണ പൂജ വേണം. പുരശ്ചരണാർത്ഥം പന്ത്രണ്ടു ലക്ഷം മന്ത്രം ജപിക്കണം.

11. ശ്രീലക്ഷ്മീർ വരദാ വിഷ്ണുപന്തി വസുപ്രദാഹിരണ്യ രൂപാ സ്വർണ്ണമാലിനീ രജതസ്രജാ സ്വർണ്ണപ്രഭാ സ്വർണ്ണപ്രാകാരാ പത്മവാസിനീ പത്മഹസ്താ പദ്മപ്രിയ മുക്താലബദ്രകാരാ ചന്ദ്രസൂര്യാ വില്പ്രേയാ, ഈശ്വരീ ഭൃക്തിർ മുക്തിർ വിഭൃതിർ ഋദ്ധി. സമൃദ്ധി: കൃഷ്ടി: പൃഷ്ടിർ ധനദാ ധനേശ്വരീ ശ്രദ്ധാ ബോധിനീ ഭോഗദാ സാവിത്രി ധാത്രി വിധാത്രി, ഇത്യാദി പ്രണവാദി നമോന്തൈശ്വതൂർത്ഥ്യന്താ മന്ത്രാഃ ഏകാക്ഷര വദംഗാദി പീഠം തർപ്പണം. ദശാംശം പാവനം ദീപ്തം തൃപ്തി: നിഷ്കാമാനാ മേവ ശ്രീവിദ്യാ സിദ്ധി: നകദാപി കാമാനാമിതി.

ത്ര്യക്ഷരീ വിദ്യാ പൂജയിൽ ആദ്യം ഓങ്കാരവും ഒടുവിൽ നമഃയും ചേർത്ത് ഓരോ നാമത്തിന്റെയും ചതുർത്ഥി വിഭക്തി സഹിതം പ്രയോഗിക്കുക, ശ്രീ, ലക്ഷ്മീ, വരദ, വിഷ്ണു പ്രിയ, ഹിരണ്യരൂപ, വസുപ്രദ, രജതസ്രജ, സ്വർണ്ണമാലിനി, സ്വർണ്ണപ്രഭ, സ്വർണ്ണപ്രകാശ, പദ്മവാസിനീ, പദ്മഹസ്ത, പദ്മ പ്രിയ, വിലാപ്രിയ, ചന്ദ്രസൂര്യാ, മുക്താലങ്കാര, ഈശ്വരീ, ഭൃക്തി, മുക്തി, വിഭൃതി, ഋദ്ധി, സമൃദ്ധി, കൃഷ്ടി, പൃഷ്ടി, ധനദാ, ധനേശ്വരീ, ശ്രദ്ധാ സാവിത്രി, ഭോഗിനി, ഭോഗദാ ധാത്രി, വിധാത്രി എന്നീ നാമങ്ങളാൽ ശക്തി പൂജ ചെയ്യണം. പുരശ്ചരണാർത്ഥം ഒരു ലക്ഷം മന്ത്രം ജപിക്കണം. ജപത്തിന്റെ പത്തിലൊന്ന് തർപ്പണവും തർപ്പണത്തിന്റെ പത്തിലൊന്ന് ഹവനവും ഹവനത്തിന്റെ പത്തിലൊന്ന് ബ്രാഹ്മണഭോജനവും നടത്തണം. കാമനാരഹിത ഭാവത്തോടെ ഉപാസിക്കുന്നവർക്കു മാത്രമേ ശ്രീവിദ്യാപ്രാപ്തി കൈവരുകയുള്ളൂ. കാമനാസഹിതമായാൽ ഫലമില്ല.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

1. അഥ ഹൈനം ദേവാഃ ഉചുഃ തുരീയയാ മായയാ നിർദ്ദിഷ്ടം തത്വം ബ്രഹ്മഹിതിഃ തഥേതി സഹോവാച.

പിന്നീട് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു:- തുരീയമായയാൽ നിർദ്ദിഷ്ടമായ തത്വത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുതന്നാലും.

1. യോഗേന യോ ജ്ഞാതവ്യോ യോഗോ യോ ഗാത്പ്രവർധതേ. യോ fപ്രമസ്തസ്തു യോഗേന സ യോഗീരമതേ ചിരം

2. സമാപച്യ നിദ്രാം സുജീർണ്ണേ fല്പഭോജീ ശ്രമത്യാജ്യ ബാധേ വിവിക്തേ പ്രദേശേ സദാസീത നിശ്തൃഷ്ണ ഏഷ പ്രയത്നോ fഥവാ പ്രാണരോധോ നിജാഭ്യാസമാർഗ്ഗാത്

3. വക്ത്രേണാ പുര്യവായും ഹുതവാഹ നിലയേ fപാനമാകൃഷ്ട്യ ധൃതാ സാംഗുഷ്ടാദ്യാംഗുലിദിർ വരകര തലയോഃ ഷഡ്ഭിരേവം നിരൂധ്യ, ശ്രോത്രേ നേത്രേ ച നാസാ പൃടയുഗള മഥോfനേന മാർഗ്ഗേണ സമ്യക്. പശ്യന്തി പ്രത്യയാം പ്രണവബഹുവീധ ധ്യാനസംലീന ചിത്താഃ

യോഗത്താൽ യോഗബുദ്ധി കൈവരുന്നതുകൊണ്ട് യോഗം മുഖേന യോഗത്തെ അറിയണം. യോഗത്തിൽ ദത്ത ചിത്തനായി യോഗി ചിരം സുഖമനുഭവിക്കുന്നു. മിതഭോജിയായ സാധകൻ രാഗദേഷാദി മാലിന്യങ്ങൾ അകറ്റി ആലസ്യമന്യേ പ്രപഞ്ചമാകെ ബ്രഹ്മത്വപ്രാപ്തിക്ക് പ്രതിബന്ധമെന്നിങ്ങത് ഏകാന്ത സാധനയിൽ മുഴുകുന്നു. രാജയോഗ പ്രവർത്തകനോ ഹം യോഗപ്രവർത്തകനോ ആകുന്നു. ഈ രണ്ടു വീധ യോഗങ്ങളിലൊന്ന് കൈ കൊള്ളുന്നു. പ്രാണായാമാഭ്യാസി വായിൽ കൂടി വായുവിനെ ഉള്ളിലേക്കുകർഷിച്ച് അപാനവായു വിനെ നാഭിയിലെ ജഠരാഗ്നി കോശത്തിലാകർഷിച്ച് വായിൽകൂടി ആകർഷിച്ച വായുവിനെ അതുമായി ഇണക്കുന്നു. പിന്നീട് തള്ളവിരൽ മറ്റു വിരലുകൾ ഉള്ളും കൈ എന്നിവയാൽ കാത്, കണ്ണ്, മുക്കിന്റെ ദ്വാരങ്ങൾ എന്നിവ ബന്ധിച്ച് പ്രാണായാമത്താൽ പ്രണവം ചിന്തിച്ച് അതിൽ തന്നെ സുഖം കണ്ടെത്തി ആത്മസാക്ഷാത്കാരം പ്രാപിക്കുന്നു.

4. ശ്രവണ മുഖ നയന നാസാനിരോധ നേ നൈവ കർത്തവ്യം

ശുദ്ധ സുഷുപ്തം സരണാസ്ഥു fമമലം ശ്രൂയതേ നാദഃ

5. വിചിത്ര ഘോഷ സംയുക്താ fനാഹതേ ശ്രൂയതേ ധ്വനിഃ

ദിവ്യ ദേഹശ്ച തേജസീ ദിവ്യ ഗന്ധോ fപ്യരോ ഗവാൻ

6. സംപൂർണ്ണ ഹൃദയഃശൂന്യോത്ഥാരഭേ യോഗവാൻ ഭവേത് f

ദിതീയാം വിഘടീകൃത്യവായുർ ഭവതി മധുഗേഃ

N

P

ശ്രവണം, മുഖം, നയനം നാസ എന്നിവയുടെ ചരിദ്രങ്ങളെ ബന്ധിച്ചാൽ അഭ്യാസത്തിന്റെ മറ്റൊരു വിധിയായി. അവയിൽ കൂടി ശുദ്ധമായ സുഷുപ്തനാഡിയിൽ പ്രണവത്തിന്റെ അനാഹതധ്വനി കേൾക്കാം. അനാഹതചക്രത്തിൽ ധ്വനി കേൾക്കുമ്പോൾ തന്നെ വിഭിന്നപ്രകാരത്തിലുള്ള വിചിത്ര ഘോഷങ്ങളും കേൾക്കാം. സാധകനെ ഇത് എത്രയും തേജസ്വിയായാക്കുന്നു. അവന്റെ ശരീരത്തിൽ നിന്നും ദിവ്യഗന്ധം വരും. ദിവ്യ ശരീരവും ലഭിക്കും. ശൂന്യത്തിൽ മനോയോഗത്തോടെ ധ്വനി കേട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ സാധകൻ യോഗ്യത കതനാകുന്നു. ജീവാത്മാവ് സുഷുപ്തനാ മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി മുമ്പോട്ടുപോകുമ്പോൾ സാധിഷ്ഠാന ചക്രം ഭേദിച്ച് അതിന്റെ മധ്യത്തിലുള്ള ചരിദ്രത്തിൽ കൂടി പ്രാണവായു സുഷുപ്തനയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

7. ദൃഢാസനോ ഭവേദ്യോഗീ പദ്മാഭ്യാസന സംസ്ഥിതഃ
വിഷ്ണു ഗ്രന്ഥേസ്തതോ ഭേദാത്
പരമാനന്ദ സംഭവാഃ
8. അതിശൂന്യോ വിമർദ്ദശ്ച ഭേദീ ശബ്ദസ്തതോ
ഭവേത്ഃ
തൃതീയാം യത്താതോ ഭിത്യാ നിനാദോ
മർദ്ദന ധ്വനിഃ
9. മഹാശൂന്യം തതോയാതി സർവസിദ്ധി സമാശ്രയം
ചത്താനന്ദം തതോഭിത്യാസർവപീഠ ഗതാനിലഃ
10. നിഷ്പത്തൗ വൈഷ്ണവഃ ശബ്ദഃ
കുലതീതി ക്വണോ
ഭവേത് ഏകീഭൂതം തദാചിത്തം
സൗനകാദിമുനീഡിതം
11. അന്തേനന്തം സമാരോപ്യ വണ്ഡ്യേവണ്ഡം
സമർപ്പയൻ
ഭൂമാനം പ്രകൃതിം ധ്യാത്വാ കൃത
ത്യത്യോ മൂതോ ഭവേത്
12. യോഗേന യോഗം സംരോധ്യ ഭാവം
ഭാവേന ചാഞ്ജസാ
നിർവികല്പം പരം തത്വം സദാ ഭൂത്വാ
പരം ഭവേത്
13. അഹം ഭാവം പരിത്യജ്യ ജഗത് ഭാവമനീ ദൃശം
നിർവികല്പേ സ്ഥിതോ വിദ്വാൻ ഭൂയോ
നാപ്യനുശോചതി.

പദ്മാസനം തുടങ്ങിയ ആസനങ്ങളിൽ അഭ്യാസം നടത്തുന്ന യോഗി മനോരഥ സിദ്ധിക്കർഹനാകുന്നു. പിന്നെ മൂന്നാമത്തെ മണിപുരകമെന്ന ചക്രത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മായ അനേകം കാമനകളെ വളർത്തും. അവ തകർത്താൽ പരമാനന്ദം ലഭിക്കും. ശൂന്യത്തെ ലംഘിച്ച് പ്രാണവായുവിന് നാഡിയുമായി സംഘർഷമുണ്ടാകുമ്പോൾ അതിൽനിന്നും പെരുമ്പറയുടെ ശബ്ദത്തിനു തുല്യമായ ശബ്ദം ശ്രവിക്കാം.

മൂന്നാമത്തെ മണിപുരചക്രത്തെ ഭേദിക്കുമ്പോൾ പ്രാണവായുവിൽനിന്നും മൃദംഗം പോലുള്ള ഒരു ധ്വനി പുറപ്പെടുന്നു. പിന്നെ പ്രാണവായു താലചക്രം മുഖേന ചിത്തത്തെ ജയിച്ച് താലചക്രം ഭേദിച്ച് അവിടെ മാനസികമായ സർവാനന്ദവും അവൻ ലഭിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള സാധനയുടെ അവസാനം പ്രത്യക്ഷമായി മുഴങ്ങുന്ന നാദത്തിൽ ചിത്തം ലയിക്കുന്നു എന്ന് സനകാദിമുനികൾ പറയുന്നു. അനന്തനെ സമാരോപിച്ച് മായാഗ്രസ്തമായ രൂപത്തെ ബ്രഹ്മത്തിൽ സമർപ്പിച്ച് സാധകൻ ആത്മാവിന്റെ സർവവ്യാപകത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ച് അമൃതത്വത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അസംപ്രജ്ഞാതയോഗം മുഖേന സംപ്രജ്ഞാതയോഗം ജയിച്ച് അഭാവത്താൽ ഭാവത്തെ നിരോധിക്കണം. അപ്പോൾ സാധകൻ നിർവികല്പസമാധിയെ പ്രാപിച്ച് കൈവല്യം സാധിക്കുന്നു. അതോടെ അവന്റെ അഹംഭാവം നഷ്ടമാകുന്നു. മായാമയമായ പ്രപഞ്ചവും ലുപ്തമാകുന്നു. ജ്ഞാനിയായ സാധകനെ മമത്വം ബാധിക്കുന്നില്ല.

14. സലിലേ സൈന്ധവം യദാത് സാമ്യം
ഭവതി യേഗതഃ
തഥാത്മ മനസോരൈക്യം സമാധിര ഭി നീയതേ
15. യദാസംക്ഷീയതേ പ്രാണോ മാനസം
ച പ്രലീ യതേ
തദാസമരസത്വം തത് സമാധിരഭി നീയതേ
16. യത് സമത്വം തയോരത്ര ജീവാത്മ പരമാത്മനോഃ
സമസ്ത നഷ്ടയസങ്കല്പഃ സമാധി രഭി ധീയതേ
17. പ്രഭാ ശൂന്യം മനഃ ശൂന്യം ബുദ്ധി ശൂന്യം
നിരാമയം
സർവശൂന്യം നിരാഭാസം സമാധിരഭിധീയതേ
18. സ്വയമുച്ഛലിതേ ദേഹേ ദേഹീ നിത്യ സമാധി നാ
നിശ്ചലം തം വിജാനീയാത് സമാധിര ഭീധീയതേ
19. യത്ര യത്ര മനോ യാതി തത്ര തത്ര പരം പദം
തത്ര തത്ര പരം ബ്രഹ്മ സർവത്ര സമവസ്ഥിതം.

വെള്ളത്തിലിട്ട ഉപ്പ് അതിൽ അലിഞ്ഞുചേരുന്നതുപോലെ മനസ്സ് എപ്പോൾ ആത്മാവിൽ ലയിക്കുന്നു ആ അവസ്ഥയെ സമാധിയെന്ന് പറയുന്നു. പ്രാണായാമത്തിൽ ക്ഷീണമാർന്ന പ്രാണവായു കുറുകേത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുകയും ചിത്തവൃത്തികൾ നഷ്ടമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ സമയത്തുണ്ടാകുന്ന ചിത്താത്മാക്കളുടെ ഏകീഭാവമാണ് സമാധി. അതിൽ ജീവാത്മ പരമാത്മാക്കളുടെ സമത്വ ഭാവം കൈവരുന്നപ്പോൾ സകല സങ്കല്പങ്ങളും നശിക്കുന്നു. സാംസാരികവും ബോധരഹിതവുമായ സ്ഥിതിയിൽ മനോബുദ്ധികളുടെ പരിപൂർണ്ണമായ വിലയം സംഭവിച്ചാൽ സർവവും ശൂന്യമായി തോന്നും. ആ അവസ്ഥയ്ക്ക് നിരാമയം എന്നു പേർ. അതുതന്നെ സമാധി. ശരീരം അങ്ങുമിങ്ങും പോയാലും ചിത്തത്തിന്റെ നിശ്ചലവും ധ്യാനമഗ്നവുമായ സ്ഥിതിയാണ് സമാധി. ആ അവസ്ഥയിൽ സാധകന്റെ മനസ്സ് എവിടെപ്പോയാലും

I

K

N

P

I

K

അവൻ പരമപദം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. പരബ്രഹ്മം അവൻ സുലഭമാണ്.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

1. അഥ ഹൈനം ദേവാ ഉച്ചാർ നവ ചക്ര
വിവേകമനു
ബ്രൂഹീതി, തഥേതി സഹോവാച

വീണ്ടും ദേവന്മാർ അദ്ദേഹത്തോട് തങ്ങൾക്ക് നവചക്ര വിവേകത്തെ സംബന്ധിച്ച ഉപദേശം നൽകണമെന്ന് പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയൊക്കെ എന്നു പറഞ്ഞ് അദ്ദേഹം ഉത്തരം നൽകി.

2. ആധാരേ ബ്രഹ്മ ചക്രം ത്രിരാവൃതം ഭഗമണ്ഡലാകാരം തത്ര മൂലകന്ദേ ശക്തിഃ പാവകാകാരം ധ്യായേത് തത്രൈവ കാമരൂപപീഠം സർവകാമപ്രദം ഭവതി ഇത്യാധാരം ചക്രം

3. ദിതീയം സാധിഷ്ഠാന ചക്രം ഷഡ് ഭുജം തന്മദ്ധ്യേ പശ്ചിമാഭിമുഖം ലിഗം പ്രവാളാങ്കും സദ്യശം ധ്യായേത് തത്രൈവേധ്യാണ പീഠം ജഗദാകർഷണ സിദ്ധിദം ഭവതി. തൃതീയം നാഭിചക്രം സർപ്പകുടിലാകാരം തന്മദ്ധ്യേ കുണ്ഡലിനീം ബാലാർക്കകോടിപ്രഭാം തടി തന്നിദാം ധ്യായേത് സാമർത്ഥ്യ ശക്തിഃ സർവഃ സിദ്ധിപ്രദാ ഭവതി.

4. മണി പൂരകചക്രം ഹൃദയേ ചക്രമഷ്ടദലമധോ മുഖം തന്മദ്ധ്യേജ്യോതിർമയ ലിംഗാകാരം ധ്യായേത് സൈവ ഹംസ കലാസർവപ്രിയ സർവലോകവശ്യകരീ ഭവതി.

5. കണ്ഠചക്രം ചതുരംഗുലം തത്ര വാമേ ഇധാ ചന്ദ്രനാഡീ ദക്ഷിണേ പിംഗളാ സൂര്യനാഡീ തന്മദ്ധ്യേ സുഷുപ്തനാം ശ്വേതവർണ്ണാം ധ്യായേത് ഏവം വേദ അനാഹത സിദ്ധിദാ ഭവതി.

6. താലു ചക്രം തത്ര അമൃത ധാരാ പ്രവാഹോഘണ്ടികാ ലിംഗമൂല ചക്രരന്ദ്രേ രാജദന്താവലം ബിനീവിവരംദശ ദ്വാരാദരം തത്ര ശൂന്യം ധ്യായേത് ചിത്തലയോ ഭവതി.

7. സപ്തമം ഭൂചക്രമംഗുഷ്ഠ മാത്രം തത്ര ജ്ഞാന നേത്രം ദീപ ശിഖാകാരം ധ്യായേത് ത ദേവ കപാലകന്ദം വാക്സിദ്ധിദം ഭവതി.

8. ആജ്ഞാന ചക്രമഷ്ടമം ബ്രഹ്മരന്ദ്രം നിർവാണ ചക്രം തത്ര സൂചികാ ഗൃഹേതരം ധ്വമശിഖാകാരം ധ്യായേത്. തത്ര ജാലന്ധരപീഠം മോക്ഷപ്രദം ഭവതീതാ പരബ്രഹ്മചക്രം.

9. നവാമാകാശ ചക്രം തത്രഷോഡശദലവത്മ മുർധ മുഖം തന്മധ്യകർണ്ണികാത്രികുടാകാരം തന്മദ്ധ്യേ ഉൗർധശക്തിഃ താം പശ്യൻ ധ്യായേത് തത്രൈവ പൂർണ്ണഗിരി പീഠം സർവേഷ്ഠാസിദ്ധി സാധകം ഭവതി.

ഭഗവാൻ ആദിനാരായണൻ പറഞ്ഞു: മൂലധാരത്തിലുള്ള ബ്രഹ്മചക്രം യോനിയുടെ ആകാരത്തിലുള്ളതും ത്രിവൃത്തയുക്തവുമാണ്. അവിടെ കർണ്ണികാമൂലത്തിൽ ഉറങ്ങുന്ന സർപ്പത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ കുണ്ഡലിനീ ശക്തി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. അത് ഉണരുന്നതുവരെ കത്തിജ്വലിക്കുന്ന ജ്വാലയുടെ രൂപത്തിൽ ധ്യാനിക്കണം. അവിടെയാണ് ഭഗവതിത്രിപുരയുടെ കമരൂപപീഠം എന്ന സ്ഥാനം. ആ ഭഗവതിയെ അർപ്പിച്ചാൽ സകല ഭോഗങ്ങളും സിദ്ധിക്കും. ഇത് ആധാരമെന്ന പ്രഥമചക്രമാണ്.

രണ്ടാമത്തേത് ആറുദലങ്ങളുള്ള പദ്മത്തിന്റെ സാധിഷ്ഠാന ചക്രമാണ്. അതിന്റെ കർണ്ണികാപൃഷ്ഠത്തിൽ ചുമന്ന നിറത്തിലുള്ള ശിവലിംഗത്തെ പശ്ചിമാമുഖമാക്കി ധ്യാനിക്കണം. അവിടെയുള്ള ഉദ്യാനപീഠത്തെ ഉപാസിച്ചാൽ വിശ്വത്തെ ആകർഷിക്കാൻ പോന്ന സിദ്ധി കരഗതമാകും.

മൂന്നാമത്തെതായ നാഭിചക്രം സർപ്പാകൃതിയിലുള്ളതും ആറ് വൃത്തങ്ങളോടുകൂടിയതുമാണ്. ആ ചക്രത്തിൽ കോടിക്കണക്കിന് ബാലസൂര്യന്മാരുടെ ജ്യോതിസ്സിന് തുല്യമായ കുണ്ഡലിനീ ശക്തിയെ ധ്യാനിക്കുക. ഉണർന്നതിനുശേഷം ആ ശക്തി ഏറെ കഴിവുള്ളതും സിദ്ധിദായകവുമാണ്.

മണി പൂരകചക്രം അഷ്ടദള കമലാകാരത്തിലുള്ളതും അധോമുഖവുമാണ്. ഇതു തന്നെ ഹൃദയചക്രം. ഇതിൽ ജ്യോതിർമയലിംഗത്തെ ധ്യാനിക്കുക, ഇത് ഹംസകല എന്ന പേരിൽ പ്രിയങ്കരമാകുന്നു. അതുണർന്നാൽ സർവലോകവും വശീകരിക്കാനുള്ള ശക്തി കിട്ടും. കഴുത്തിൽ ചതുരംഗുല പ്രമാണമായ ചക്രമുണ്ട്. അതിൽ ഇടത്തുഭാഗത്ത് ഇഡയും വലത്തുഭാഗത്ത് പിംഗലയും ഉണ്ട്. രണ്ടിനും മധ്യേ വെളുത്ത സുഷുപ്തനാ നാഡിയെ ചിന്തിക്കുക. ഇതറിയുന്നവന് അനാഹതചക്രം സിദ്ധി നൽകുന്നു. ഇതിന്റെ മുമ്പിലുള്ള നാലു ചക്രത്തിൽ അമൃതധാര പ്രവഹിക്കുന്നു. ഈ നാലു ചക്രത്തിലും പത്തു പന്ത്രണ്ട് ദളങ്ങളുണ്ട്. അതിനും മുന്നിൽ ദന്തമൂലം വരെ വിശാലചക്രാകാരമായ ചരിദ്രത്തിൽ നാലു ചക്രമുണ്ട്. അതിൽ ശൂന്യത്തെ ധ്യാനിച്ചാൽ ചിത്തം ശൂന്യരതമാകും. അംഗുലപരിമാണമുള്ള ഏഴാമത്തെതാണ് ഭൂചക്രം. അതിൽ കാറ്റില്ലാത്തിടത്തു കത്തുന്ന ദീപത്തിനൊത്ത ജ്ഞാന നേത്രത്തെ ചിന്തിക്കണം. ഈ ചക്രം ഉണർന്നാൽ കപാലകന്ദത്തെപ്പറ്റിയും അതിനോടനുബന്ധിച്ചുള്ള വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും അറിവ് ലഭിക്കുന്നു. എട്ടാമത്തെ ആജ്ഞ ചക്രത്തെത്തന്നെയാണ് ബ്രഹ്മരന്ദ്രം എന്ന് പറയുന്നത്. അതിന്റെ അഗ്രഭാഗം സൂചിമുന പോലിരിക്കും. അവിടെ ധ്വമശിഖാരൂപത്തെ ധ്യാനിക്കണം. അവിടെയുള്ള ജാലന്ധരപീഠത്തെ ഉപാസിച്ചാൽ മോക്ഷം സിദ്ധിക്കും. അതിനാൽ പരബ്രഹ്മചക്രം എന്നും അതിന് പേരുണ്ട്. ഒൻപതാമത്തെത് ആകാശ ചക്രമാണ്. അവിടെ പതിനാറു ദളങ്ങളോടു കൂടിയ താമര ഉൗർധ മുഖമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിന്റെ നടുവിലുള്ള കർണ്ണിക ത്രിഗുണങ്ങളുടെ മാതാവകയാൽ മൂന്നു ശിഖരങ്ങളുള്ള പർവതത്തിന്റെ ആകൃതി ചേർന്നതാണ്. അതിന്റെ മധ്യത്തിൽ മുകുളിലോട്ട് കുനിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ശക്തിയുണ്ട്. അതിനെ നോക്കി

N

P

I

K

ചിന്തിക്കണം. അവിടെ യുള്ള പൂർണ്ണശിരി പീഠം ഉപാസിക്കു ന്നത് കാമനാസിദ്ധിദമാകുന്നു.

10. സൗഭാഗ്യ ലക്ഷ്മ്യപനിഷദം നിത്യ മധീതേ സോഗ്നി *f*മ്യതോ ഭവതി സർവായു പുതോ ഭവതി. സ സകല ധനധാന്യ സത് പുത്ര കളത്ര ഹയഭൃഗ ജപശുമഹി ഷീ ദാസീദാസ യോഗജ്ഞാനവാൻ ഭവതി സൗ പുനരാവർത്തത ഇത്യുപനിഷത്.

ഈ സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മീ ഉപനിഷത്ത് നിത്യവും അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവൻ അഗ്നിപുതനാകുന്നു. വായു പുതനാ കുന്നു; അവൻ സകല വിധ ധനധാന്യങ്ങൾ പുത്രൻ ഭാര്യ ആന, കുതിര, മൃഗങ്ങൾ, പശു, എരുമ, ദാസൻ, ദാസിമാർ എന്നിവരോടുകൂടി ഐശ്വര്യസമ്പന്നനായി ജ്ഞാനിയായി ഭവിക്കുന്നു. അവസാനം അവൻ പരമപദം പ്രാപിക്കുകയും പുനർജന്മമില്ലാത്തവനായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മീ ഉപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

സ്കന്ദോപനിഷത്ത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം സഹനാവവതു. സഹ നൗ ഭൃനകതു സഹ വീര്യം കരവാവ ഹൈ. തേജസിനാവധീത മസ്തു. മാ വിദിഷാ വ ഹൈ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ നമ്മൾ രണ്ടുപേരെയും രക്ഷിക്കട്ടെ. അത് നമ്മൾ രണ്ടു പേരെയും പാലിക്കട്ടെ. നാ രണ്ടുപേരെയും പാലിക്കട്ടെ. നാ രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവു കൾ നേടട്ടെ. നമ്മുടെ അദ്ധ്യയനം തോജോമയമാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം ദേഷ്യം വഹിക്കാൻ ഇടയാകാതിരിക്കട്ടെ ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

1. അച്യുതോ *f*സ്മി മഹാദേവ തവ കാരുണ്യലേശകഃ വിജ്ഞാനഘന ഏവാസ്മി ശിവോ *f*സ്മി കിമതഃപരം

മഹാദേവ, അങ്ങയുടെ കാരുണ്യലേശം നിമിത്തം ഞാൻ അച്യുതനും വിജ്ഞാനഘനനും ശിവനും ആയിരിക്കുന്നു. എനിക്ക് ഇതിൽ കൂടുതലൊന്നു വേണം?

2. ന നിജം നിജവാദ് ഭാതി അന്തഃകരണജ്യം ഭിന്നാത് അന്തഃകരണനാശേന സംവിന്മാത്ര സ്ഥിതോ ഹരിഃ

മനുഷ്യന്റെ അന്തഃകരണം വികസിതമായി തന്റെ പാർ തഥിവസ്വരൂപം വിസ്തരിക്കുമ്പോൾ അന്തഃകരണനാശം സംഭവിക്കുകയും അവിടെ ഏകനായി ഹരിമാത്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അവസ്ഥ ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നു.

3. സംവിന്മാത്ര സ്ഥിതശ്ചാഹ മജോ*f*സ്മി കിമതഃ പരം വ്യതിരിക്തം ജഡം സർവം സ്വപ്ന വച്ച വിന ശൃതി

ജ്ഞാനസ്വരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനെന്നും ജന്മ രഹിതമാണെന്നുമുള്ള അനുഭവവും ജ്ഞാനവും എനിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ നിന്നും ഭിന്നമായിട്ടുള്ളതെല്ലാം ജഡം സ്വപ്നം എന്നിവപോലെ നശ്യമാണ്? ഇതിൽ കൂടുതലൊന്നാണു വേണ്ടത്?

4. ചിജ്ജഡാനം തു യോ ദ്രഷ്ടാ സോ *f*ച്യു തോ ജ്ഞാന വിഗ്രഹഃ സ ഏവ ഹി മഹാദേവഃ സ ഏവ ഹി മഹാഹരിഃ

ചൈതന്യത്തെയും ജഡത്തെയും കാണുന്നവൻ തന്നെയാണ് അച്യുതനും ജ്ഞാനസ്വരൂപനും. അവൻ തന്നെയാണ് മഹാദേവനും മഹാഹരിയും

5. സ ഏവ ജ്യോതിഷാഠ ജ്യോതിഃ സ ഏവ പരമേ ശരഃ സ ഏവ ഹി പരം ബ്രഹ്മ തദ് ബ്രഹ്മാഹം ന സംശയഃ

അദ്ദേഹം തന്നെ സർവജ്യോതിസ്സുകൾക്കും മൂലകാരണമായ ജ്യോതിസ്സ്. അദ്ദേഹം തന്നെ പരമേശ്വരൻ. പരബ്രഹ്മവും അദ്ദേഹം തന്നെ. സംശയമില്ല, ഞാനും അതേ ബ്രഹ്മം തന്നെ.

6. ജീവഃ ശിവഃ ശിവോ ജീവഃ സജീവഃ കേവലഃ ശിവഃ തുഷേണ ബദ്ധോ വ്രീഹിഃ സ്യാത്തുഷാ ഭാവേന തണ്ഡുലഃ

N

P

I

K

7. ഏവം ബദ്ധസ്തഥാ ജീവഃ കർമ്മനാശേ സദാ ശിവഃ
പാശബദ്ധസ്തഥാ ജീവഃ പാശമുക്തഃ സദാ ശിവഃ

ജീവൻ തന്നെ ശിവൻ. ശിവൻ തന്നെ ജീവൻ. ആ ജീവൻ കേവലം ശിവൻ തന്നെ. ഉമിചേർന്ന നെല്ലിൽ നിന്നും ഉമി മാറ്റിയാൽ അരി ശേഷിക്കും. അതുപോലെ ബദ്ധനായ ജീവൻ കർമ്മനാശം സംഭവിക്കുമ്പോൾ സദാശിവനാകുന്നു. ഇതു പോലെ പാശബദ്ധനായ ജീവൻ പാശമുക്തനായാൽ സദാ ശിവനായി.

8. ശിവായ വിഷ്ണുരൂപായ ശിവരൂപായ വിഷ്ണുവേ
ശിവസ്യ ഹൃദയം വിഷ്ണുർ വിഷ്ണോശ്ച
ഹൃദയം ശിവഃ

ശിവൻ തന്നെ വിഷ്ണുരൂപൻ. വിഷ്ണു തന്നെ ശിവരൂപൻ. ശിവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ വിഷ്ണുവും വിഷ്ണുവിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ശിവനും വസിക്കുന്നു.

9. യഥാശിവമയോ വിഷ്ണുരേവം വിഷ്ണുമയ ശിവഃ
യഥാന്തരം ന പശ്യാമി തഥാ മേ സ്വസ്തി രായുഷി

ഏതുവിധം വിഷ്ണു ശിവമയമായിരിക്കുന്നു അതു പോലെ ശിവൻ വിഷ്ണുമയവുമാണ്. ഇവരിൽ അഭേദം എനിക്കുണ്ടാകുമ്പോൾ ഈ ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യവേ തന്നെ ഞാൻ കല്യാണ സ്വരൂപനാകുന്നു.

10. യഥാന്തരം ന ഭേദാഃ സ്യുഃ ശിവ കേശയോ
സ്തഥാ ദേഹോ
ദേവാലയഃ പ്രോക്തഃ സജീവഃ കേവലഃ ശിവഃ
ത്യജേജ്ഞാന നിർമ്മാല്യം സോ
ഹം ഭാവേന പുജയേത്.

വിഷ്ണുവും ശിവനും തമ്മിൽ യാതൊരു വിധമായ അന്തരമോ ഭേദമോ ഇല്ലാത്തതുപോലെ ഈ ദേഹവും ദേവാലയമാണ്. അതിൽ ജീവൻ കേവലം ശിവരൂപത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യന്റെ അജ്ഞാന നിർമ്മാല്യം ദൂരത്തിലാകുമ്പോൾ “അത് ഞാൻ തന്നെ” എന്ന ഭാവത്തിൽ അതിനെ പുജിക്കണം.

11. അദ്യേദർശനം ജ്ഞാനം ധ്യാനം നിർവിഷയം മനഃ
സ്നാനം മനോമലത്യഹഃ ശൗചമിന്ദ്രിയ നിഗ്രഹഃ

സകലതും അദ്ദേദ ബുദ്ധിയോടെ കാണുകയെന്നതാണ് ജ്ഞാനം. മനസ്സിന്റെ നിർവിഷയാവസ്ഥയാണ് ധ്യാനം. സ്നാനമെന്നത് മനോമാലിന്യത്തിന്റെ ദൂരീകരണമാണ്. ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹമാണ് യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള ശൗചം.

12. ബ്രഹ്മാമൃതം പിബേദ് ദൈക്ഷേ മാചരേദ്
ദേഹ രക്ഷണേ
വസേദേകാന്തികേ ഭൂത്യാ ചൈകാ നേ
ദൈവത വർജിതേ
ഇത്യേവമാചരേത് ധീമാൻ സ ഏവം മുക്തി
മാപ്നുയാത്.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനാമൃതം പാനം ചെയ്യുകയും ദേഹസംരക്ഷണത്തിന് ഭിക്ഷാവൃത്തി സ്വീകരിക്കുകയും ദേഷ്യഭാവം കൈവെടിയുകയും ഏകാന്തവാസിയായിരിക്കുകയും വേണം. ഇങ്ങനെ ആചരിക്കുന്നവൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

13. ശ്രീപരമധാമ്നേ സ്വസ്തി ചിരായുഷ്ഛ്യാനമഇതി.
വിരിഞ്ചിനാരായണ ശങ്കരാത്മകം
നൃസിംഹദേവേശ തവ പ്രസാദതഃ
അചിന്ത്യമവ്യക്ത മനന്തമ വ്യയം
വേദാന്തകം ബ്രഹ്മനിജം വിജാനതേ

പരമാധാമാവും കല്യാണ രൂപിയുമായ വിഷ്ണുവിന് നമസ്കാരം. നൃസിംഹ ദേവ അങ്ങയുടെ കൃപയാൽ ബ്രഹ്മസ്വരൂപവും വിഷ്ണുസ്വരൂപവും, ശിവ സ്വരൂപവും അചിന്ത്യവും അവ്യക്തവും അനന്തരം വേദസ്വരൂപവുമായ ബ്രഹ്മം ആത്മസ്വരൂപത്തിൽ അറിയുന്നു.

14. തദ് വിഷ്ണോഃ പരമം പദം സദാപശ്യന്തി
സൂരയഃ ദിവീവ ചക്ഷുരാതതം.

15. തദിപ്രാസോ വിപന്യവോ ജാഗ്യവംസഃ സമിസതേ
വിഷ്ണോ യത് പരമം പദമിത്യേതന്നി വാണാ നൃശാ
നമിതി ദേവാനുശാസന മിത്യു പനിഷത്.

വിഷ്ണുവിന്റെ ആ പരമപദത്തെ പകലെണപോലെ സ്പഷ്ടമായിക്കാണുന്ന ജ്ഞാനികൾ ബ്രഹ്മജ്ഞാനം പ്രാപിച്ച് ബ്രഹ്മത്തിൽ തന്നെ ലയിക്കുന്നു. ഇതു തന്നെയാണ് വിഷ്ണുവിന്റെ പരമപദം. ഇതുതന്നെയാണ് നിർവാണാത്മകമായ ജ്ഞാനം ഇതുതന്നെ വേദാനുശാസനം എന്ന് ഉപനിഷത്ത്.

സ്കന്ദോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P

സ്വസ്വഭവദോഷനിവൃത്തി

ഓം. സർവേഷാം പ്രാണിബുദ് ബുദ്ധനാം നിര
 ജ്ഞനാവ്യക്താമൃത നിയോ വിലയ വിലാസഃ സ്ഥിതിർ
 വിജ്യംഭതേ. തേഷാമേവ പുനർഭവനം നോ ഇഹാസ്തി.
 സ യഥാ മൃത് പിണ്ഡേ ഘടാനാം തന്നോ വടാനാം
 തയൈവേതി ഭവന്തി. വസ്തുതോ നോ പാദാനമത
 ഏവ നോപാദ മത ഏവ ന നിമിത്ത മത ഏവ ന
 വിദ്യാ ന പുരാണം നോ വേദാനേതി ഹാസാ ഇതി ന
 ജഗദിതി ന ബ്രഹ്മാ നോ വിഷ്ണുഃ നാഥ രുദ്രോനേ
 ശ്വരോ ന ബിന്ദുർ ന കമേതി അഗ്രേമധ്യാവസാനേ
 സ വൈ യഥാവസ്ഥിതം യഥാവസ്ഥിത ജ്ഞാനം
 തേഷാം നോ ഭവത്യോഗമ പുരാണേതിഹാസ ധർമ്മ
 ശാസ്ത്രേഷു കൃതാഭിമാനാസ്തേ. യത്താനി തു മുഗ്ധ
 തരമുനി ശബ്ദവാചൈഃ ജീവബുദ്ബുദ്ബുദ്ഭൈഃ രചിതാ
 നീതി ഭവന്ത തത്ര പ്രാമാണ്യം താദ്യശാനാമേവ. തേ
 തത്വജ്ഞാനേനാവ്യതാഃ സത്യനേന ഗർഭാസ്ത
 ദ്പ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി. തദത്ര ശ്ലോകോ ഭവതി.

ബ്രഹ്മമാകുന്ന ജലാശയത്തിൽ ജീവികളാകുന്ന കുമിള
 കൾ ഉണ്ടായി അതിൽ തന്നെ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നു. പ്രകട
 മായി സത്യമായി ഭവിക്കുന്നതാണ്. ബ്രഹ്മലീനമായിത്തീരുന്നതിന് പിന്നീട് ജനിക്കേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടാകുന്നില്ല. മണ്ണിനു മണ്ണുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നത് കൂടത്തിനും നൂലിനും നൂലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന വസ്ത്രത്തിനുമുള്ള അവസ്ഥാവിശേഷമാണ്. ജീവികൾക്കും ബ്രഹ്മത്തിനും തമ്മിലുള്ളത് ആ നിലയിൽ നോക്കുമ്പോൾ വിദ്യാപുരാണങ്ങൾ, ഇതിഹാസങ്ങൾ ഇവയ്ക്കൊന്നും ശാശ്വതമായ സത്തയില്ല. അങ്ങനെ സൂക്ഷ്മമായി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ ബ്രഹ്മാവോ വിഷ്ണുവോ ഈശ്വരനോ ബിന്ദുവോ കലയോ ഒന്നുമില്ലെന്ന് കാണാം. മധ്യാവസ്ഥയിലോ അന്ത്യാവസ്ഥയിലോ അവർക്ക് യഥാവസ്ഥിതമായ ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നില്ല. കാരണം അവർ ആഗമങ്ങളിലും പുരാണങ്ങളിലും ഇതിഹാസങ്ങളിലും ധർമ്മശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലും അഭിമാനം വഹിക്കുകമാത്രം ചെയ്യുന്നു. മുനികൾ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന വെറും തുച്ഛബുദ്ബുദ്ബുദ്ബുദ്മാത്രമാണവർ. പണ്ഡിതന്മാരെണമിമാനിക്കുന്ന അവർ മിക്കവാറും അജ്ഞാനികൾ തന്നെ. വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ട് കുറെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ അറിവുനേടുന്നു. പക്ഷേ യഥാർത്ഥത്തിൽ അവർ അജ്ഞാനത്തിൽ മുഴുകിക്കഴിയുന്നു. അത് വ്യക്തമാക്കുന്ന പ്രമാണികളോകമുണ്ട്. സംഗതി വ്യക്തമാണ്.

ഇഹ തേനാപ്യജ്ഞാനേന നോ
 കിഞ്ചിത് അഥ യഥാവസ്ഥിത ജ്ഞാനേന കിഞ്ചിത്
 നേതി തദസ്തി തദസ്തി യന്നാസ്തി നാസ്തി
 തത് കാലകർമ്മാത്മകമിദം സ്വഭാവാത്മ കം
 ചേതി ന സുകൃതം നോ ദുഷ്കൃതം

അതഏവ സുമേരു ദാതാരോ വാ
 ഗോഘ്നൈഃ പുരാപാ ഗഃ സുരാപാനം
 പശ്യതേഹരൈഃ പരോക്ഷഹരൈഃ വാ
 ഗുരുപാപനിഷ്ഠൈഃ സർവാപനിഷ്ഠൈഃ
 സമാനസ്ത ഏതേ തൈശ്ച ന
 ഗൗഃ ന ബ്രാഹ്മണഃ ന സുരാ ന
 പശ്യന്തോഹര ന പരോക്ഷഹരഃ ന
 ഗുരുപാപാനി ന ലഘുപാപാനി മതം
 തന്നിഷ്ഠാഃ അത ഏവ ന നിർവാണം
 നോ നിരയ ഇതി തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

ഇവിടെ അജ്ഞാനം കൊണ്ടോ യഥാവസ്ഥിതമായ ജ്ഞാനംകൊണ്ടോ വലിയ പ്രയോജനമൊന്നുമില്ല. സത്തയുള്ളതും സത്തയില്ലാത്തതുമെല്ലാം സത്യമാണ്. എല്ലാം കാലകർമ്മാത്മകവും സ്വഭാവാത്മകവുമാകുന്നു. പുണ്യമോ പാപമോ ഇല്ല. അതിനാൽ മഹാമേരു പർവതം തന്നെ ദാനം ചെയ്യുന്നവരും പശുദാനം ചെയ്യുന്നവരും ബ്രഹ്മഹത്യക്കാരനും മദ്യപാനിയും ഗുരുതല്പശായികളുമെല്ലാം തുല്യമാണ്. എല്ലാവരുടെയും സ്ഥിതി ഒന്നു തന്നെ. സകലതും കാലവശമാണ്. ആത്മാവ് ഇതിനൊക്കെ ഉപരിയാകുന്നു. ബ്രഹ്മത്തിൽ പശുവോ ബ്രാഹ്മണനോ മദ്യപാനിയോ ഒന്നുമില്ല. ചെറിയ പാപമോ വലിയ പാപമോ ഒന്നുമില്ല. മോക്ഷമോ നരകമോ ഒന്നും യഥാർത്ഥത്തിലില്ല. ഇത് വ്യക്തവുമാണ്.

തത്വജ്ഞാനം ഗുഹായം നിവിഷ്ടം
 അജ്ഞാനികൃതമാർഗ്ഗം സൃഷ്ട വദന്തി
 തേ തത്ര സാഭിമാനാഃ വർത്തന്തേ പുഷ്പി

തവചനേന മോഹിതാസ്തേ ഭവന്തി. സ യഥാ തുരാഭിഷഗ് ഗ്രഹണ കാലേ ബാലാ അഥമ്യാഹിത ഗുഡാദിനാ. ജനന്ത്യാ വാദ്യച്യുതാ ഇതി നാനാ ദേവതാ ഗുരുകർമ്മ തീർത്ഥ നിഷ്ഠാശ്ച തേ ഭവന്തി. കേ ചിദ്രയം വൈദികാ ഇതി വദന്തി. നാന്യേ അസ്മദ്ഭ്യം. കേ ചിദ്രയം സർവശാസ്ത്രജ്ഞാ ഇതി. കേ ചിത് വയം സർവാനുഗ്രഹ വന്തഃ കേചിദ്രയം സ്വപ്നേ ഉപാസ്യ ദേവതാ ഭാഷിണ. കേ ചിത് വയം ദേവാ ഇതി കേ ചിത് വയം ശ്രീവദ് രമാ രമണ നളിന ഭൃംഗാ ഇതി. കേ ചിത്തു നൃത്യന്തു. കേചിത് മുർഖാ വയം പരമ ഭക്തം ഇതി. വദന്തോ രുദന്തോ പതന്തി ച. യോ കേ ച ന തേ കേ സർവേപ്യജ്ഞാനിനഃ തേ തു ജ്ഞാനി നോ ഭവന്തി യേ തത്വജ്ഞാനി നശ്ചതൈഷ്ഠഷാം കോ വിശേഷഃ മത ഏഷ കേഷാം ചിത് കൈശ്ചിദഭേദഃ മത ഏവ യത്ര വിരഞ്ചി വിഷ്ണു രുദ്രാ ഈശ്വരേശ്വ ഗച്ഛന്തി തദൈവ ശ്യാ നോ ഗർഭഭാ.

മാർജാരാ, ക്രമമശ്വ മത ഏവ നാ ശ്യാന ഗർഭദ്രോ
ധാതർ ച ന കൃമിഃ നോത്തമാ ന മധ്യമാ ന ജഘന്യാ
തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി.

തവജ്ഞാനം ഒരു പ്രകാരത്തിൽ അന്ധകാരാവൃതമാ
ണ്. അജ്ഞാനികളുടെ മാർഗ്ഗത്തെ അത് ചിലപ്പോൾ മെച്ച
മെന്ന് പറയുന്നു. കാരണ അവർ അവരുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ അഭി
മാനം കൊള്ളുന്നു. മുഗ്ധവചനങ്ങളാൽ അവർ മോഹിതരാ
കുന്നു. എല്ലാം അനേകം ദേവതകൾ ഗുരുക്കന്മാർ സൽക്കർമ്മ
ങ്ങൾ തീർത്ഥങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയെ പ്രകീർത്തിക്കുന്നു. ഉന്ന
തസ്ഥാനങ്ങളിലുള്ള മോഹമാണ് ഇവരെ ഓരോന്നിലേക്ക് നയി
ക്കുന്നത്. അമ്മമാർ കുട്ടികളെ കൊണ്ട് മരുന്നു കുടിപ്പിക്കാൻ
ശർക്കരയും മറ്റും തിന്നാൻ കൊടുക്കാമെന്ന് പ്രലോഭിപ്പിക്കു
കയോ മരുന്ന് മധുരപദാർത്ഥങ്ങൾ പൊതിഞ്ഞു കൊടുക്കു
ന്നതു പോലെയോ ആണത്. ചിലർ വൈദികരാണെന്ന് പറ
യുന്നു. ചിലർ തങ്ങൾ ദേവന്മാരുടെ കൃപാപാത്രങ്ങളാണെന്ന്
പറയുന്നു. സ്വപ്നത്തിൽ തങ്ങളുടെ ഉപാസ്യദേവന്മാരെ
കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്ന് ചിലർ അവകാശപ്പെടുന്നു.
ചിലർ ദേവന്മാരെപ്പോലെ ജനങ്ങളാൽ പൂജിക്കപ്പെടുന്നു. മഹാ
വിഷ്ണുവാകുന്ന താമരയുടെ തേൻ നുകരുന്ന വണ്ടുകളാണ്
തങ്ങളെന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. ചിലർ ഭക്താഗ്രണികളെന്ന നില
യിൽ കരയുന്നു. നൃത്തം ചെയ്യുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇവ
രിൽ പലരും അജ്ഞാനികളാണ്. ജ്ഞാനികളെന്നും തവ
ജ്ഞാനികളെന്നും പറയുന്ന ഇവരിൽ ആരാണ് ശ്രേഷ്ഠർ?
ആരും ശ്രേഷ്ഠന്മാരല്ലെന്നതാണ് പരമാർത്ഥം. ബ്രഹ്മവിഷ്ണു
മഹേശ്വരന്മാരും കീടങ്ങളും ചെന്നെത്തുന്നത് ഒരേ സ്ഥാന
ത്താണെന്നുള്ളതാണ്. പരമാർത്ഥം. പട്ടിയായാലും കഴുതയാ
യാലും കീടമായാലും സമാനം തന്നെ. എല്ലാം ഉത്തമങ്ങൾ

തന്നെ. ഇക്കാര്യം പ്രസിദ്ധമാണ്.

ന തച്ഛബ്ദഃ ന കിം ശബ്ദഃ ന സർവേ ശബ്ദാഃ
ന മാതാ നോ പിതാ ന ബന്ധുഃന ജായാ ന പുത്രോ
ന മിത്രം ന സർവേ തഥാ പി സാധകൈരാത്മ സ്വരൂ
പം. വേദിതുമിച്ഛദ്ഭിർ ജീവന്മുക്ഷു ഭിഃ സന്തഃ സേവ്യാഃ
ഭാര്യോ പുത്രോ ഗൃഹം ധനം സർവതേ ദ്യോ ദേയം
കർമ്മാ ദൈവതം ന കാര്യം ഭാവ ദൈവതം കാര്യം നിശ്ച
യേന സർവാ ദൈവതം കർത്തവ്യം. ഗുരൂ ദൈവതമ
പശ്യം കാര്യം. യതോ ന തസ്മാ ദന്യത്. തേന
സർമിദം പ്രകാശിതം. കോന്യഃ തസ്മാത് പരഃ സജീ
വന്മുക്തോ ഭവതി. സ ജീവന്മുക്തോ ഭവതി. യ ഏവം
വേദ യ ഏവം വേദ.

അത് തച്ഛബ്ദമോ കിംശബ്ദമോ ശബ്ദമോ വേറെ ഏതെ
ങ്കിലും ശബ്ദമോ അല്ല. അമ്മ, അച്ഛൻ, സഹോദരൻ, ഭാര്യ,
പുത്രൻ, മിത്രം, ഇതൊന്നുമില്ല. എന്നാൽ സാധകന്മാർക്ക് തങ്ങ
ളുടെ യഥാർത്ഥ സ്വരൂപം മനസ്സിലാക്കാനുള്ള ആഗ്രഹമുള്ള
തുകൊണ്ട്, ജീവന്മുക്തന്മാർ സജ്ജനങ്ങളെ സേവിക്കേ
ണ്ടതാവശ്യമാണ്. ഭാര്യ, പുത്രൻ, ബന്ധു, സകലതും പര
മാത്മ സാമീപ്യത്തിനായി കൈ വെടിയേണ്ടതായി വരും. കർമ്മ
ദൈവതമല്ല ഭാവദൈവതമാണ് കൈക്കൊള്ളേണ്ടത്. സർവാ
ദൈവത ഭാവമാണ് ആവശ്യം. അതേ ഘട്ടത്തിൽ ദൈവത ഭാവ
വും ആവശ്യമാണ്. കാരണം ഗുരുമുഖാന്തിരമാണ്. ഈ
സംസാരത്തെയും പരബ്രഹ്മത്തെയുമെല്ലാം പൂർണ്ണമായി അറി
യാൻ കഴിയുന്നത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ സർഗ്ഗരൂപിണെക്കാൾ വലു
തായി ഒന്നുമില്ല. ഈ തത്വം ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കുന്നവൻ
ജീവന്മുക്തനായിത്തീരുന്നു.

സ്വസംവേദ്യോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

സർവസരോചഞ്ചിതത്

ശാന്തിപാഠം

ഓം. സഹനാവവതു. സഹ നൗ ഭൂനക്തു. സഹ
വീര്യം കരവാവഹൈ. തേജസ്വിനാവധീതമസ്തു. മാ
വിദി ഷാവ ഹൈ. ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

പരബ്രഹ്മം ഗുരുശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും
രക്ഷിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും പരിപാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ
രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ പാലിക്കട്ടെ. ഞങ്ങൾ രണ്ടു

പേരും ഒരുമിച്ച് കഴിവുകൾ നേടട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ അധ്യയനം
തേജസ്വിയാകട്ടെ. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം കലഹിക്കാനിടവരാ
തിരിക്കട്ടെ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

- 1. ഓം ബന്ധഃ കഥം? മോക്ഷഃ കാ? വിദ്യാ കാ
fവിദ്യേതി? ജാഗ്രത് സ്വപ്ന സുഷുപ്തം തുരീയം
ചകഥം? അന്നമയഃ പ്രാണമയോ മനോമയോ
വിജ്ഞാന മയഃ ആനന്ദ മയഃ കഥം? കർത്താ ജീവഃ

I

K

ക്ഷേത്രജ്ഞഃ സാക്ഷീ കൂടസ്ഥോഽന്തര്യാമീ കഥം? പ്രത്യാഗാത്മാ പരമാത്മാ മായാ ചേതി കഥം?

ബന്ധം എന്താണ്? മോക്ഷം എന്താണ്? വിദ്യ അവിദ്യ ഇവ എന്താണ്? ജാഗ്രത്, സ്വപ്നം സുഷുപ്തി തുരീയം എന്നീ നാല് അവസ്ഥകളെന്താണ്? അന്നമയം പ്രാണമയം, മനോമയം, വിജ്ഞാനമയം, ആനന്ദമയം എന്നീ അഞ്ചു കോശങ്ങളെന്താണ്? കർത്താവ് ജീവൻ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ, സാക്ഷി, കൂടസ്ഥൻ അന്തര്യാമി ഇവയുടെ അർത്ഥമെന്താണ്? അതുപോലെ ജീവാത്മാവ്, പരമാത്മാവ് മായ ഈ തത്വങ്ങളെന്താണ്?

2. ആത്മേശ്വരോ ഽനാത്മനോ ദേഹാ ദീനാത്മ ത്വേനാ ഭിമന്യ തേ സോഽഭിമാന ആത്മനോ ബന്ധസ്തന്നി വൃത്തിർ മോക്ഷസ്തദഭിമാനം കാരയതി യാ സാ ഽവിദ്യാസോ ഽഭിമാനോ യയാദി നിവർത്തതേ സാ വിദ്യാ

ഈശ്വരനും ജീവനും ആത്മാവുതന്നെയെങ്കിലും ഏതൊന്നാണോ ആത്മാവല്ലാത്തത് അങ്ങനെയുള്ള ശരീരത്തിൽ ജീവൻ ഞാനെന്ന ഭാവം ഉണ്ടാകുന്നു. അതുതന്നെയാണ് ജീവന്റെ ബന്ധനം ഈ അഹംഭാവം നശിക്കുകയാണ് മോക്ഷം. ഈ അഹംഭാവം സൃഷ്ടിക്കുന്നത് അവിദ്യയാകുന്നു. വിദ്യകൊണ്ട് ഈ അഹംഭാവം ഇല്ലാതാകും.

3. മന ആദി ചതുർ ദശ കാരണൈഃ പുഷ്പകലൈ രാദി ത്യാദ്യന്യ ഗൃഹീതൈഃ ശബ്ദാദീൻ വിഷയാൻ സ്ഥൂലാന്യ ദോപാലഭതേ തദാത്മനോജാഗരണം. തദാ സനാ രഹിതശ്ചതുർഭിഃ കരണൈഃ ശബ്ദാദ്യ ഭാവേ ഽപി വാസനാമയാൻ ശബ്ദാദീന്യദോ പലഭ്യതേ തദാത്മനഃ സ്വപ്നം ചതുർദശകരണോ പരമാദിശേഷ വിജ്ഞാനാഭാവാദ്യദാ തദാത്മനഃ സൃഷ്ടുപ്തം, അവസ്ഥാത്രയ ഭാവാദ്, ഭാവസാക്ഷി സ്വയം ഭാവാഭാവര ഹിതം നൈരന്തര്യം ചൈക്യം യദാ തദാ തത്തുരീയം ചൈതന്യമിത്യുച്യതേ.

ആത്മാവിന്റെ ജാഗ്രദവസ്ഥ എന്നു പറയുന്നത്, സൂര്യദിദേവന്മാരുടെ ശക്തിയാൽ മനസ്സ്, ബുദ്ധി, ചിത്തം, അഹങ്കാരം, പത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ പതിനാലു കാരണങ്ങളാൽ ആത്മാവ് ഏത് അവസ്ഥയിലാണോ ശബ്ദസ്വർശാദി സ്ഥൂലവിഷയങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുന്നത് അതു തന്നെ. ശബ്ദാദി സ്ഥൂലവിഷയങ്ങളില്ലെങ്കിലും ജാഗ്രദാവസ്ഥയിൽ ശേഷിച്ച വാസനകൾ നിമിത്തം മനസ്സ് തുടങ്ങിയ പതിനാലു കാരണങ്ങൾ മുഖേന ശബ്ദാദിവാസനാ വിഷയങ്ങളെ ജീവൻ ഗ്രഹിക്കുന്നു. മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ച പതിനാല് ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ശാന്തമായിത്തീർന്നതിനുശേഷം ഏതൊരവസ്ഥയിലാണോ വിശേഷജ്ഞാനഹീനതയാൽ ശബ്ദാദി വിഷയങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കാതിരുന്നത് ആ സമയത്തുള്ള ആത്മാവിന്റെ അവസ്ഥയെ സുഷുപ്തി എന്ന് പറയുന്നു. ഈ മൂന്ന് അവസ്ഥകളുടെയും ഉല്പത്താലയം എന്നിവ അറിയുന്നതും സ്വയം ഉല്പത്താലയം എന്നിവയ്ക്ക് നിരന്തരം അതീതമായിരിക്കുന്നതും നിത്യസാക്ഷി ചൈതന്യമായിരിക്കുന്നതാണ് തുരീയ ചൈതന്യം. ആ അവസ്ഥയ്ക്ക് തുരീയമെന്ന് പറയുന്നു.

4. അന്ന കാര്യാണാം ഷണ്ണാം കോശാനാം. സമുഹോഽന്നമയഃ കോശഃ ഇത്യുച്യതേ. പ്രാണാദി ചതുർദശ വായുഭേദാ അന്നമയ കോശേ യദാ വർത്തന്തേ തദാ പ്രാണ മയഃ കോശേ ഇത്യുച്യതേ. ഏതത് കോശദായ സംയുക്തോ മനഃ ആദി ചതുർഭിഃ കരണൈഃ ആത്മാ ശബ്ദാദി വിഷയാൻ സങ്കല്പാദി ധർമ്മാന്യദാ കരോതി തദാ മനോമയഃ കോശ ഇത്യുച്യതേഃ ഏതത് കോശത്രയ സംയുക്ത സ്തദ്ഗത വിശേഷാ വിശേഷജ്ഞോ യദാഽവ ഭാസതേ തദാവിജ്ഞാന മയഃ കോശഃ ഇത്യുച്യതേ. ഏതദ് കോശചതുഷ്ടയം സ്വകാരണജ്ഞാനേ വട കണികായാമിവഗൃപ്ത വടവൃക്ഷോ യദാ വർത്തതേ തദാനന്ദമയഃ കോശ ഇത്യുച്യതേ.

അന്നമയകോശമെന്നു പറയുന്നത് അന്നത്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന കോശങ്ങളുടെ സമൂഹരൂപമായ ശരീരത്തെയാണ്. പ്രാണൻ തുടങ്ങിയ പതിനാലു വായുക്കൾ ഈ അന്നമയ കോശത്തിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ അതിനെ പ്രാണമയ കോശമെന്ന് പറയുന്നു. രണ്ടുകോശങ്ങളുടെയും ഉള്ളിൽ കഴിയുന്ന മനസ്സ് തുടങ്ങിയ പതിനാലു കരണങ്ങൾ മുഖേന ആത്മാവ് ശബ്ദാദി വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കുമ്പോൾ അതിനെ 'മനോമയകോശം' എന്ന് പറയും. ഈ മൂന്നു കോശങ്ങളോടും കൂടിച്ചേർന്ന് ആത്മാവ് ബുദ്ധികൊണ്ട് ചിലതെല്ലാം അറിയുന്നു. ഈ ബുദ്ധിമയസ്വരൂപത്തെ വിജ്ഞാനമയ കോശമെന്ന് പറയുന്നു. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച നാലു കോശങ്ങളോടുകൂടി ആത്മാവ് അരയാലിന്റെ കുരുവിൽ ഗൃഢമായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പേരാൽ മരം പോലെ സ്വകാരണം അറിയാതിരിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന അവസ്ഥയെ ആനന്ദമയകോശമെന്ന് വ്യവഹരിക്കുന്നു.

5. സുഖദുഃഖ ബുദ്ധ്യശ്രയോ ദേഹാന്തഃ കർത്തായദാ തദേഷ്ട വിഷയേ ബുദ്ധിർ സുഖബുദ്ധിഃ രനിഷ്ടവിഷയേ ബുദ്ധിർ ദുഃഖബുദ്ധിഃ ശബ്ദസ്വർശ രൂപരസ ഗന്ധാഃ സുഖ ദുഃഖ ഹേതവഃ പുണ്യ പാപകർമ്മാന്യ സാരീഭൃതാ പ്രാപ്ത ശരീരസന്ധിര്യോഗമപ്രാപ്ത ശരീരയോഗമിവ കുർവാണോ യദാദ്യശ്യന്തേ തദോപഹിത ത്യാ ജീവ ഇത്യുച്യതേ.

സുഖം, ദുഃഖം ഇവയുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഉള്ളിൽ രൂചികരമായ വസ്തുവിനെപ്പറ്റിയുള്ള ആഗ്രഹമാണ് സുഖബുദ്ധി. അരൂചികരങ്ങളായ വസ്തുസങ്കല്പമാണ് ദുഃഖബുദ്ധിസുഖപ്രാപ്തിക്കും ദുഃഖനിവാരണത്തിനും വേണ്ടി ജീവൻ പല കർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിക്കുന്നു അതു നിമിത്തം അതിനെ കർത്താവ് എന്നു പറയുന്നു. ശബ്ദം, സ്വർശം, ഗന്ധം, രൂപം, രസം എന്നീ അഞ്ചുവിഷയങ്ങളെ അനുസരിക്കുന്ന ആത്മാവ് പ്രാപിച്ച ശരീരസംയോഗത്തെ അപ്രാപ്തമെന്ന നിലയിൽ കരുതുന്നു. അപ്പോൾ അതിനെ ഉപാധിമുക്ത ജീവൻ എന്ന് പറയുന്നു.

6. മന ആദിശ്ച പ്രാണാദിശ്ചസത്യാദിശ്ച ഇച്ഛാദിശ്ച പുണ്യാദിശ്ചൈതേ പഞ്ചവർഗ്ഗാഃ ഇത്യേരോഷാംപഞ്ചവർഗ്ഗാണാം ധർമ്മീ ഭൃതാത്മ ജ്ഞാനാദ്യന്തേന വിന

N

P

I

K

ശൃതി ആത്മസന്നിധൗനിത്യതേന പ്രതീയ മാൻ ആത്മാപാധിര്യസ്തല്ലിംഗം ശരീരം ഹൃദ്ഗ്രന്ഥിരിത്യുച്യുതേതത്ര യത് പ്രകാശതേ ചൈതന്യം സക്ഷേത്രജ്ഞ ഇത്യുച്യുതേ

മനസ്സ് തുടങ്ങിയവയും പ്രാണൻ തുടങ്ങിയവയും സതാദികളും ഇച്ഛാദികളും പുണ്യാദികളും ഇവയുടെ പഞ്ചസമൂഹത്തെ പഞ്ചവർഗ്ഗം എന്ന് പറയുന്നു. ഈ പഞ്ചവർഗ്ഗ ധർമ്മത്തോടു കൂടിയവനായി ജീവാത്മാവ് അറിയാതെ തന്നെ അതിൽ നിന്ന് മോചനം നേടാൻ ശക്തമാകുന്നില്ല. ആത്മാവിനോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നു. എന്ന് തോന്നിക്കുന്ന മനസ്സ് തുടങ്ങിയ സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളുടെ ഉപാധിയെ ലിംഗശരീരമെന്ന് പറയുന്നു. അതുതന്നെ ഹൃദയഗ്രന്ഥി. അതിനുള്ളിലുള്ള ചൈതന്യത്തെ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ എന്ന് പറയുന്നു.

7. ജ്ഞാതൃജ്ഞാനജ്ഞയാനാ മാ വിർ ഭാവ തിരോഭാവജ്ഞാതാ സ്വയമേവാ വിർ ഭാവ തിരോഭാവഹീനഃ സ്വയം ജ്യോതീഃ സഃ സാക്ഷീത്യുച്യുതേ ബ്രഹ്മാദി പിപീലികാ പര്യന്തം സർവപ്രാണി ബുദ്ധിഷ്ഠി വിശിഷ്ടതയോ പലഭ്യമാനഃ സർവ പ്രാണിബുദ്ധിസ്ഥേ യദാ തദാ കൂടസ്ഥ ഇത്യുച്യുതേ. കൂടസ്ഥാദ്യുപഹിത ഭേദാനാം സർവപലാഭേതൂർ ഭൂതാമണിഗണ സൂത്രമിവ സർവ ക്ഷേത്രഷ്ഠിനു സ്യുതത്വേന യദാ പ്രകാശത ആത്മാതദാന്തര്യാമീത്യുച്യുതേ. സർവോപാധി വിനിർ മുക്തഃ സുവർണ്ണവദിജ്ഞാനഘനശ്ചിന്മാത്രസ്വരൂപ ആത്മാ സ്വതന്ത്രോയദാ *f*വഭാസതേ തദാത്വം പദാർത്ഥഃ പ്രത്യഗാത്മേ ത്യുച്യുതേ.

അറിഞ്ഞവൻ; അറിവ്, അറിയേണ്ടത് ഇവയുടെ ഉല്പത്തിലായാദികൾ അറിഞ്ഞിട്ടും സ്വയം ഉല്പത്തിലയരഹിതമായിരിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ സാക്ഷി എന്ന് പറയുന്നു. ബ്രഹ്മാവുമുതൽ ഉറുമ്പുവരെയുള്ള സർവ ജീവികളുടെയും ബുദ്ധിയിൽ നിവസിക്കുന്നതും അവയുടെ സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മാദി ഭേദത്തിന് നാശം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ എന്തോ ബാക്കിയുണ്ടെന്ന് തോന്നുന്നതുമാണ് കൂടസ്ഥമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. കൂടസ്ഥൻ തുടങ്ങിയ ഉപാധി ഭേദങ്ങളിൽ നിന്ന് സ്വരൂപം അറിയാൻ എല്ലാ ശരീരങ്ങളും ചരടിൽ മുത്തുകൾ പോലെ കോർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആത്മാവിനെ അന്തര്യാമിയെന്ന് പറയുന്നു. സകല ഉപാധികളിൽ നിന്ന് മുക്തമായും സ്വർണ്ണം പോലെ വിജ്ഞാനപ്രകാശകമായിരുന്ന ചിത് സ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന ആത്മാവ് സ്വതന്ത്രമായി പ്രകാശിക്കുമ്പോൾ തലച്ഛബ്ദവാച്യമായ പ്രത്യഗാത്മാവെന്ന് പറയും.

6. സത്യം ജ്ഞാനമനന്തമാനന്ദം ബ്രഹ്മ സത്യമവിനാശി നാമദേശ കാലവസ്തു നിമിത്തേഷു വിനശ്യത് സു യന്ന വിനശ്യത്യ അവിനശി തത് സത്യമിത്യുച്യുതേ. ജ്ഞാനമാത്യുല്പത്തി വിനാശരഹിതം ചൈതന്യം ജ്ഞാനമിത്യ ഭിധീയതേ. അനന്തം നാമ മൃദാദികാരേഷു മൃദി വ സുവർണ്ണ വികാരേഷു സുവർണ്ണമിവ തന്തുങ്കാരേഷു തന്തുരിവാ വ്യക്താദി

സൂഷ്ടി പ്രപഞ്ചേഷു പൂർവം വ്യാപകം ചൈതന്യമനന്ത മിത്യുച്യുതേ. ആനന്ദോ നാമ സുഖ ചൈതന്യസ്വരൂപോ അപരിമിതാനന്ദ സമുദ്രോ *f*വിശിഷ്ട സുഖരൂപശ്ചാനന്ദ ഇത്യുച്യുതേ. ഏത ദസ്തു ചതുഷ്ടയം യസ്യ ലക്ഷണം ദേശകാലവസ്തു നിമിത്തേഷു അവ്യഭിചാരി സ തത് പദാർത്ഥഃ പരമാത്മാപരം ബ്രഹ്മത്യുച്യുതേ ത്വം പദാർത്ഥദൗ പാധികാത്തത് പദാർത്ഥദൗപാധികാ ദിലക്ഷണ ആകാശവത് സർവഗതഃ സൂക്ഷ്മഃ കേവലഃ സത്താമാത്രോ *f*സി പദാർത്ഥഃ സ്വയം ജ്യോതി രാത്മത്യുച്യുതേ *f*തത് പദാർത്ഥശ്ചാത്മത്യുച്യുതേ. അനാദിരന്തർ വന്തിപ്രമാണാ പ്രമാണസാധാരണാ ന സതീനാസതീ ന സദസതി സ്വയമവികാരാദികാരഹേതൗ നിരൂപ്യമാണേ അസതി അനിരൂപ്യമാണേ സതി ലക്ഷണശൂന്യാ സാ മാത്യേത്യുച്യുതേ.

സത്യം, ജ്ഞാനം, അനന്തം, ആനന്ദം ഈ സ്വരൂപമാർന്നവനും സകലോപാധി രഹിതനും കടകം മകുടം തുടങ്ങിയ ഉപാധിയൊന്നുമില്ലാത്തവനും കേവലം സ്വർണ്ണം പോലെ ജ്ഞാനചൈതന്യ സ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന ആത്മാവ് ഭാസമാനമായിരിക്കുമ്പോൾ 'ത്വം' എന്ന പേരിനാൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ബ്രഹ്മം സത്യവും അനന്തവും ജ്ഞാനസ്വരൂപവുമാണ്. അവിനാശിയായതിനെ സത്യമെന്ന് പറയുന്നു. ദേശം, കാലം വസ്തു, നിമിത്തം ഇവ നശിച്ചാലും യാതൊന്ന് നശിക്കുകയില്ല. അതിനെ അവിനാശിയെന്ന് പറയുന്നു. ഉല്പത്തിലയം തുടങ്ങിയ ഇല്ലാത്തതും നിത്യ ചൈതന്യവുമായ ഒന്നാണ് ജ്ഞാനം. മണ്ണുകൊണ്ടു തീർത്തകുടം മുതലായവയിൽ മണ്ണുപോലെയും ആഭരണങ്ങളിൽ സ്വർണ്ണമെന്നപോലെയും വസ്തുങ്ങളിൽ നൂല് എന്നപോലെയും എല്ലാ സൂഷ്ടിയിലും പൂർണ്ണമായും വ്യാപകമായും ഇരിക്കുന്ന ചൈതന്യം അനന്തമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ഏതൊന്ന് സുഖമയചൈതന്യ സ്വരൂപവും ഇരിക്കുന്ന അത് പരമാനന്ദം എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. സത്യം, ജ്ഞാനം, അനന്തം, ആനന്ദം എന്നീ നാലു വസ്തുക്കളും ആരുടെ ലക്ഷണമാണ്. ദേശം, കാലം, വസ്തു എന്നിവകളാൽ ഏതൊന്ന് പരിവർത്തന വിധേയമാകുന്നില്ല, അതു തന്നെയാണ് തത് പദാർത്ഥമെന്നോ പരമാത്മാവെന്നോ പറയപ്പെടുന്നത്. 'ത്വം' എന്നും 'തത്' എന്നും ഉള്ള രണ്ടു പദാർത്ഥങ്ങളും സോപാധികമായ ഭേദങ്ങളിൽനിന്നും വിഭിന്നമായ ആകാശത്തെപ്പോലെ സുസൂക്ഷ്മവും കേവലസ്വരൂപവുമായ തത്വം പരബ്രഹ്മം എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അനാദിയാണെങ്കിലും അന്തമുള്ളതും അസത്തല്ലാത്തതും സദ്സത്തല്ലാത്തതും സ്വയം ഏറ്റവുമധികം വികാരരഹിതമായി കാണപ്പെടുന്നതുമായ ശക്തിയാണ് മായ.

അജ്ഞാനം തുച്ഛാ *f*പ്യ സതി കാലത്രയേ *f*പി പാമരാണാം വാസ്തവീ ച സത്യാ ബുദ്ധിർ ലൗകികാ നാമിദമിത്യ നിർവചനീയാ വക്ത്രം ന ശക്യതേ.

ഇതുപോലെയല്ലാതെ മറ്റുവിധത്തിൽ അതിനെ വർണ്ണിക്കാൻ വിഷമമാണ്. മായ അജ്ഞാനരൂപവും തുച്ഛവും മിഥ്യയുമാണെങ്കിലും പാമരന്മാർക്ക് ത്രികാലങ്ങളിലും വാസ്തവ

N

P

I

K

മായി തോന്നുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട് അതിന്റെ സ്വരൂപം ഈ വിധമെന്ന് പറഞ്ഞ് അതിന്റെ സ്വഭാവം മനസ്സിലാക്കി കൊടുക്കാൻ പ്രയാസമാണ്.

9. നൈവം ഭവാമ്യഹം ദേഹോന്മേന്ദ്രിയാണി ദശൈവ തുന ബുദ്ധിർ നമനഃ ശശ്വന്നാഹങ്കാര സ്ത മൈവ ച

10. അപ്രാണോഹ്യമനഃ ശുഭ്രോബുദ്ധ്യാദീനാം ഹി സർവദാസാക്ഷ്യഹം സർവദാ നിത്യശ്ചിന്മാത്രേഽഹം ന സംശയഃ

11. നാഹം കർത്താ നൈവ ഭോക്താപ്രകൃതേഃ സാക്ഷീ രൂപകാഃ മത് സാന്നിധ്യത് പ്രവർത്തന്തേ ദേഹ്യാദ്യാ അജഡാ ഇവ.

ഞാൻ ജനിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ ദേഹമോ പത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളോ ബുദ്ധിയോ മനസ്സോ അല്ല. നിത്യഹങ്കാരമല്ല. ഞാൻ അപ്രാണനും അവനസ്കനും ശുദ്ധ സ്വരൂപനുകൂന്നുന്നു; ഞാൻ ബുദ്ധി തുടങ്ങിയവർക്ക് സാക്ഷിയും സദാ ചിത്തസ്വരൂപനാണ്. ഇതിൽ സംശയമില്ല. ഞാൻ കർത്താവോ ഭോക്താവോ അല്ല കേവലം പ്രകൃതിയുടെ സാക്ഷിമാത്രം. എന്റെ സാമീപ്യത്താൽ ദേഹാദികൾക്ക് ചൈതന്യത്തിന്റെ പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നു. എന്റെ സാന്നിധ്യത്താൽ ദേഹാദികൾ ജപങ്ങളല്ലാത്ത വിധം പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

12. സ്ഥാണുർ നിത്യഃ സദാനന്ദഃ ശുദ്ധോ ജ്ഞാനമയോമലഃ ആത്മ്യാഹം സർവഭൂതാനാം വിഭുഃ സാക്ഷി

ന സംശയഃ

13. ബ്രഹ്മൈവാഹം സർവ വേദാന്ത വേദ്യം നാഹം വേദ്യം വ്യോമവാതാദിരൂപം രൂപം നാഹം നാമ നാഹം ന കർമ്മ ബ്രഹ്മൈവാഹം സച്ചിദാനന്ദ രൂപം

14. നാഹം ദോഹോ ജന്മമൃത്യു കൃതോമേ നാഹം പ്രാണഃ ക്ഷുത് പാപസേകൃതോ മേനാഹം ചേതഃ സോകമോഹൗ കൃതോ മേ നാഹം കർത്താ ബന്ധമോ ക്ഷൗകൃതോമേ. ഇത്യുപനിഷത്

ഞാൻ സ്ഥാണുവും നിത്യനും സദാനന്ദനും ശുദ്ധനും ജ്ഞാനമയനും അമലനും സർവഭൂതങ്ങൾക്കും വിഭുവും നിർമ്മലനുമായ ആത്മാവാണ് ഞാൻ. ആകാശം വായു എന്നിവയെപ്പോലെ ഞാൻ അറിയപ്പെടുന്ന വസ്തുവല്ല. ഞാൻ രൂപമോ നാമമോ കർമ്മമോ അല്ല. കേവലം സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപമായ ബ്രഹ്മമാകുന്നു. ഞാൻ ദേഹമല്ല, എനിക്ക് ജനനവും മരണവും എവിടെ?

ഞാൻ പ്രാണനല്ല, എനിക്ക് വിശപ്പും ദാഹവും എവിടെയാണ്? ഞാൻ ചേതസ്സല്ല. എനിക്ക് ശോകമോഹങ്ങൾ എവിടെ? ഞാൻ കർത്താവല്ല എനിക്ക് ബന്ധമോക്ഷങ്ങളെ വിടെ?

സർവസാരോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

ഹംസോപനിഷത്ത്

ശാന്തി പാഠം

ഓം. പൂർണ്ണമദഃ പൂർണ്ണമിദം പൂർണ്ണാത് പൂർണ്ണമുദച്യതേ. പൂർണ്ണസ്യ പൂർണ്ണമാദായ പൂർണ്ണമേവാവശിഷ്യതേ. ഓം. ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം. ഈ ബ്രഹ്മം പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ ജഗത്ത് പൂർണ്ണമാകുന്നു. ഈ പൂർണ്ണബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നുമാണ് ഈ പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ഈ പൂർണ്ണ ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്ന് ഈ പൂർണ്ണപ്രപഞ്ചത്തെ എടുത്താലും പൂർണ്ണബ്രഹ്മം തന്നെയാണവശേഷിക്കുന്നത്.

1. ഓം. ഗൗതമ ഉവാച - “ഭഗവൻ സർവ ധർമ്മജ്ഞ, സർവശാസ്ത്രവിശാരദ ബ്രഹ്മവിദ്യാ പ്രബോധോഹി കേനോ പായേന ജായതേ.

സനത്സുജാതനോട് ഗൗതമൻ പറഞ്ഞു:- “ഭഗവാനെ, അങ്ങ് സകല ധർമ്മങ്ങളുടെയും മർമ്മം ധരിച്ചിട്ടുള്ളവനും സകല ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പണ്ഡിതനുമാണല്ലോ. ബ്രഹ്മ വിദ്യാ ജ്ഞാനം ഏതു ഉപായം കൊണ്ട് സാധിക്കാമെന്ന് എനിക്കു പറഞ്ഞു തരണം.”

N

P

I

K

2. സനത് സുജാത ഉവാച - വിചാര്യ സർവ വേദേഷു മതം ജ്ഞാത്യാ പിനാകിനഃ പാർവത്യോ കഥിതം തത്യാ ശൃണു ഗൗതമ തന്മമ.

സനത് സുജാതൻ പറഞ്ഞു:- 'സകല വേദങ്ങളുടെയും അഭിപ്രായമറിഞ്ഞ് ശിവൻ പാർവതിക്കുപദേശിച്ചു കൊടുത്ത കാര്യങ്ങൾ ഞാൻ പറയാം. കേൾക്കൂ.'

3. അനാഖ്യോയമിദം ഗൃഹ്യം യോഗിനാം കോശസ ന്നിഭം ഹംസസ്യ ഗതിവിസ്താരം ഭൂക്തി മുക്തി ഫല പ്രദം.

രഹസ്യമായ ഇത് അയോഗ്യർക്ക് പറഞ്ഞുകൊടുക്കാവുന്നതല്ല. യോഗികൾക്ക് നിയമപോലെയാണ് ഇത്. ഹംസത്തിന്റെ അതായത് ആത്മാവിന്റെ ഗതി വിഗതികളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഈ വിദ്യ ഭക്തിമുക്തി പ്രദായിനിയാണ്.

4. അഥ ഹംസ പരമഹംസ നിർണ്ണയം വ്യാഖ്യാസ്യമാഃ ബ്രഹ്മചാരിണേ ശാന്തായ ദാന്തായ ഗുരുഭക്തായ ഹംസ ഹംസേതി സദാ അയം സർവേഷു ദേഹേഷു വ്യാപ്താവർത്തതേ. യഥാവ്യഗ്നിഃ കാഷ്ഠേഷ്ഠ തിലേഷു തൈലമിവ തം വിദിത്യാ മൃത്യു മത്യേതി.

ഇനി ഹംസ പരമഹംസ നിർണ്ണയത്തെപ്പറ്റി ചർച്ച നടത്താം. ബ്രഹ്മചാരിയും ശാന്തനും ജിതേന്ദ്രിയനും ഗുരുഭക്തനുമായവന്റെ മുന്നിൽ ഹംസപരമഹംസ രഹസ്യങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുകയാണുചിതം. സമസ്ത ശരീരത്തിലും ഈ ജീവൻ 'ഹംസം' 'ഹംസം' എന്നു ജപിച്ചുകൊണ്ട് വിരകിൽ തീയെന്ന പോലെയും എള്ളിൽ എണ്ണയെന്ന പോലെയും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ രഹസ്യം അറിയുന്നവൻ മൃത്യുവിനെ അതിലംഘിക്കുന്നു.

5. ഗുദമേവേഷുഭ്യ ആധാരാദായമുത്ഥാ പ്യസാധിഷ്ഠാനം ത്രിഃ പ്രദക്ഷിണീ കൃത്യ മണിപൂരകം ഗതാ അനാഹതമതിക്രമ്യ വിശുദ്ധൗ പ്രാണാനിരൂധ്യ ആജ്ഞാമന്യുധായൻ ബ്രഹ്മരസ്രം ന്യായൻ ത്രിമാത്രോഹമിത്യേവം സർവദായായന്ന മോ നാദമാധാരാത് ബഹിർ ബ്രഹ്മ രസ്ര പര്യന്തം ശുദ്ധസ്ഫടിക സങ്കാശം സ വൈ ബ്രഹ്മ പരമാത്മേ ത്യുച്യതേ.

ഗുദത്തെ ആകർഷിച്ച് ആധാര ചക്രത്തിലെ വായുവിനെ വെളിയിലേക്ക് വിടുക. പിന്നെ സാധിഷ്ഠാന ചക്രത്തെ മൂന്നു പ്രദക്ഷിണം വെയ്ക്കുക. മണി പൂരചക്രത്തിൽ പോയി അനാഹതചക്രം അതിക്രമിക്കണം. അനന്തരം വിശുദ്ധചക്രത്തിൽ പ്രാണങ്ങൾ നിരോധിച്ച് ആജ്ഞാചക്രം ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മരസ്രത്തെ ധ്യാനിക്കണം. ഇങ്ങനെ ത്രിമാത്രനായ ആത്മാവ് ഞാൻ തന്നെ ആണെന്ന് സങ്കല്പിച്ചുറച്ചാൽ സ്വച്ഛസ്ഫടിക സങ്കാശമായ ആത്മാവിന്റെ അനുഭൂതി ഉണ്ടാകുമെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

6. അഥ ഹംസ ഋഷിഃ അവ്യക്തഗായത്രി ചരന്ദഃ പരമ ഹംസോ ദേവതാ അഹമിത ബീജം, സ ഇതി ശക്തിഃ സോമഹമിതി കീലകം. ഷട്സംഖ്യയാ അഹോരാത്ര

യോരേക വിംശതി സഹസ്രാണി ഷട് ശതാന്യദി കാന്തി ഭവന്തി.

സൂര്യായ സോമായ നിരഞ്ജനായ നിരാഭാസായ തന്നു സൂക്ഷ്മഃ പ്രചോദയാദിതി അഗ്നീഷോമാദ്യാം വൗഷട്ഹൃദാദ്യംഗ ന്യാസകരന്യാ സൗ ഭവതഃ ഏവം കൃത്യാ ഹൃദയേ ഷട്ദളേ ഹംസാത്മാനം ധ്യായേത്.

അഗ്നീഷോമൗപക്ഷാ ഓങ്കാര ശിരോബിന്ദുസ്തു നേത്രം മുഖം രുദ്രോരുദ്രാണീ ചരണൗബാഹു കാലാശ്ചാഗ്നിശ്ചോഭേ പാർശ്വേ ഭവതഃ ഏഷോഽസൗ പരമഹംസോഭാനു കോടിപ്രതികാശോ യേനേദം വ്യാപ്തം. തന്യാഷ്ടവിധാ വൃത്തിർ ഭവതി, പൂർവ ദലേ പുണ്യേമതിഃ ആഗേയേ നിദ്രാലസ്യാദയോ ഭവന്തി യാമ്യേ ക്രൂരേ മതം നൈഃ ഋത്യേ പാപേ മനീഷാ വാരുണ്യാം ക്രീഡാ വായവ്യേ ഗമനാ ദൗ ബുദ്ധിഃ സൗമ്യേ രതിഃ പ്രീതിഃ ഈശാനേ ദ്രവ്യാദാനം മധ്യേ വൈരാഗ്യം കേസരേ ജാഗ്രദവസ്ഥാ കർണ്ണകായാം സ്വപ്നം ലിംഗേ സുഷുപ്തിഃ പത്മത്യാഗേ തുരീയം യദാ ഹംസോ നാദേ ലീനോ ഭവതി തദാ തുര്യാതീതമുന്മനമജപോപ സംഹാരമിത്യഭി ധീയതേ, ഏവം സർവം ഹംസവശാന്തസ്മാന്മനോ വിചാര്യതേ.

ഇവിടെ ഹംസം ഋഷിയും അവ്യക്തഗായത്രി ചരന്ദ്രം ദേവത പരമഹംസവും അഹംബീജ രൂപവും സു ശക്തി രൂപവും സോഹം കീലകവുമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ഈ ആറു സംഖ്യമുഖേന ഒരു രാവു പകലും ഇരുപത്തിഓരായിരത്തി അറുന്നൂറു പ്രാവശ്യം ശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. സൂര്യായ സോമായ, നിരഞ്ജനായ, നിരാഭാസായ, തന്നു സൂക്ഷ്മഃ പ്രചോദയാത, ഇതി അഗ്നീഷോമാദ്യാം വൗഷട എന്ന മന്ത്രം ജപിച്ചുകൊണ്ട് ഹൃദയം തുടങ്ങിയ അംഗങ്ങളുടെയും കരങ്ങളുടെയും ന്യാസം ചെയ്യണം. അതിനു ശേഷം അഷ്ടദളത്തോടു കൂടിയ ഹൃദയകമലത്തിൽ ഹംസാത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കണം. അഗ്നിയും സോമനും ഈ ഹംസത്തിന്റെ പക്ഷങ്ങളാകുന്നു. ഓങ്കാരം മസ്തകവും ബിന്ദുനേത്രവും രുദ്രൻ മുഖവും രുദ്രാണി ഇരു ചരണങ്ങളും കാലും രണ്ടു കൈകളും അഗ്നി ഇരുപാർശ്വങ്ങളുമാകുന്നു. സഗുണവും നിർഗുണവും രണ്ടു പാർശ്വങ്ങളാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള പരമഹംസം കോടി സൂര്യനു സമം പ്രകാശവത്തും സർവവ്യാപിയുമാണ്. അതിന്റെ വൃത്തികൾ എട്ടു വിധത്തിലാണ്. ഈ എട്ടെണ്ണത്തിലും അത് പൂർവദിശയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ നിദ്രയും ആലസ്യവും ഉണ്ടാകുന്നു. ദക്ഷിണദിശയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ ക്രൂരതയിൽ മനസ്സ് വ്യാപരിക്കുന്നു. നിരൂതി കോണിലായിരിക്കുമ്പോൾ ബുദ്ധി പാപോന്മുഖമാകുന്നു. പശ്ചിമദിശയിലാകുമ്പോൾ ക്രീഡയും വായു കോണിലായിരിക്കുമ്പോൾ സഞ്ചാരകൗതുകവും ഉണ്ടാകുന്നു. വടക്കു ദിക്കിലാകുമ്പോൾ വിഷയാഭിരൂപിയാണ്. ഈശാനത്തിൽ പ്രവൃത്തി; മധ്യത്തിലാകുമ്പോൾ ഐഹിക പാരത്രിക കാര്യങ്ങളിൽ വൈരാഗ്യം ഇവ ഉണ്ടാകുന്നു. ഹംസാത്മകമായ ഈ ആത്മാവ് ഹൃദയകമലത്തിന്റെ കേസരത്തിലി

N

P

I

K

രിക്കുമ്പോൾ ജാഗ്രദവസ്ഥ; കർണ്ണകയിലായിരിക്കെ സ്വപ്നാവസ്ഥ; മധ്യസ്ഥാനത്തായിരിക്കെ സുഷുപ്തി; ഹൃദയകമലം വെടിയുമ്പോൾ തുരീയാവസ്ഥ അനുഭവപ്പെടും. അത് നാദത്തിൽ ലയിക്കുമ്പോൾ തുരീയാതീതൻ, ഉന്മനൻ, അജപോപസംഹാരൻ എന്നീ പേരുകളിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ഇങ്ങനെ ഹംസത്തിന് എല്ലാ ഭാവങ്ങളുമുണ്ട്. അതിന് മനസ്സിൽ ചിത്താശക്തിയും സംഭവിക്കുന്നു.

7. സ 'ഏവ' ജപ കോട്യം നാദമനു ഭവതി ഏവം സർവം ഹംസവശാനാദോ ദശവിയോ ജയാതേ, ചിന്നീതി പ്രഥമഃ ചിഞ്ചിണീതി ദിതീയഃ ഘണ്ടാനാദസ്ത്യതീയഃ ശംഖനാദശ്ച തുർത്ഥഃ പഞ്ചമ സ്ത്രീ നാദഃ ഷഷ്ഠസ്താല നാദഃ സപ്തമോ വേണുനാദഃ അഷ്ടമോ മൃദംഗനാദഃ നവമോ ഭേരീനാദഃ ദശമോ മേഘനാദഃ നവമം പരിത്യജ്യ ദശമേ മേ വാദ്യസേത്.

ഈ ഹംസം കോടി ജപിക്കുമ്പോൾ അതിന് നാദത്തിന്റെ അനുഭവമുണ്ടാകുന്നു. ഈ സകല നാദങ്ങളും ഹംസത്തിനധീനമാണ്. അവ പത്തുവിധമാണ്. ഒന്നാമത്തേത് ചിന്നി; രണ്ടാമത്തേത് ചിഞ്ചിണി; മൂന്നാമത്തേത് ഘണ്ടാനാദം; നാലാമത്തേത് ശംഖനാദം; അഞ്ചാമത്തേത് തന്ത്രിനാദം; ആറാമത്തേത് താളനാദം; ഏഴാമത്തേത് വേണുനാദം; എട്ടാമത്തേത് മൃദംഗനാദം ഒൻപതാമത്തേത് ഭേരീനാദം; പത്താമത്തേത് മേഘ നാദം; ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ ഒൻപതും ഉപേക്ഷിച്ച് പത്താമത്തേത് മാത്രം അഭ്യസിക്കണം.

8. പ്രഥമ ചിഞ്ചിണി ഗാത്രം ദിതീയേ ഗാത്ര ഭഞ്ജനം തുതീയേ വേദനം യാതി ചതുർത്ഥേ കമ്പതേ ശിരഃ പഞ്ചമേ സ്രവതേ താലുഷഷ്ഠ്യാമൃത നിഷേവനം. സപ്തമേ ഗൃഹവിജ്ഞാനം പരാ വാചാതമാഷ്ടമേ അദ്യശ്യം നവമേ ദേഹം ദിവ്യ ചക്ഷുസ്ഥാമലം ദശമം പരമം ബ്രഹ്മ ഭവേത് ബ്രഹ്മാത്മ സന്നിധൗ തസ്മിൻ മനോ വിലീയതേ മനസി സങ്കല്പവികല്പേ ദഗ്ധേ പുണ്യപാപേ സദാശിവഃ ശക്ത്യാത്മാ സർവത്രാവസ്ഥിതഃ സ്വയം ജ്യോതി ശുദ്ധോ ബുദ്ധോ നിത്യോ നിരഞ്ജനഃ ശാന്തഃ പ്രകാശത ഇതി. ഓം. വേദപ്രവചനം വേദ പ്രവചനമിതി.

ഒന്നാമത്തെ നാദപ്രഭാവത്താൽ ശരീരം ചുരുചുറുക്കുളളതായിത്തീരും. രണ്ടാമത്തേതിനാൽ ഗാത്രഭംഗം സംഭവിക്കും. മൂന്നാമത്തേതിനാൽ വിയർപ്പുണ്ടാകും. നാലാമത്തേതിനാൽ ശിരഃകമ്പനം; അഞ്ചാമത്തേതിനാൽ താലുവിൽ നിന്ന് സ്രാവം; ആറാമത്തേതിൽ അമൃതവർഷം; ഏഴാമത്തേതിൽ ഗൃഹവിജ്ഞാനം; എട്ടിൽ പരാവാചം; ഒൻപതിൽ ശരീരം അദ്യശ്യമാക്കാനുള്ള കഴിവ്; അതോടെ ദിവ്യദൃഷ്ടിയും. പത്താമത്തേതിനാൽ പരബ്രഹ്മജ്ഞാനം. അപ്പോൾ മനസ്സ് ഹംസത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. സങ്കല്പ വികല്പങ്ങൾ മനസ്സിൽ വിലയം പ്രാപിച്ചാൽ പാപ പുണ്യനാശം; അപ്പോൾ ഹംസം സദാശിവരൂപിയായി, സ്വയം ജ്യോതിഃ സ്വരൂപമായി നിത്യനിരഞ്ജനമായി പ്രകാശമയമായിത്തീരുന്നുവെന്ന് വേദത്തിൽ പറയുന്നു.

ഹംസോപനിഷത്ത് സമാപിച്ചു.

N

P